I
00023

Antoninus
de
Florentia.

Prima pars
historialis.

10. 2. 4

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

№ 23

2-10-2-3

7-5

I
00023

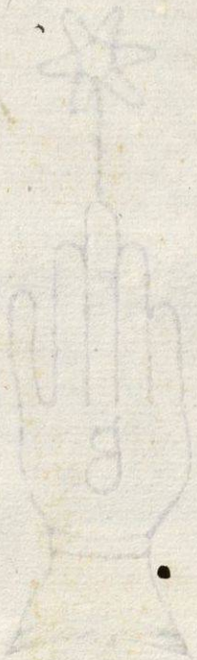

b18356217

Prima pars hiſtorialis venerabilis domini Antonini.

Summarium primi voluminis partis hysto rialis dñi Antonini archiepiscopi Florētini.

C. del Colegio mr. del Arzbpo.

Primus titulus. de prima ⁊ secunda mundi etate.

Apitulū primū: de primis parentibus Adam et Eua in statu innocentie: ⁊ de lapsu eoꝝ: sup illud: homo cum in honore esset ⁊c. Incipit homo cum in honore ⁊c. folio.j.

De excellentia primoꝝ parentū quo ad gr̄am gratū faci (entē fol.j.

De honore seu excellentia eius quo ad iusticiam generalem. folio.j.

De excellentia eius quantū ad noticiā eiꝰ in cognoscendo deū angelos ⁊ ceteras creaturas. fo.j.

De excellentia eoꝝ quantuz ad immortalitatē coꝝ ꝑis. s. non posse mori. fol.j.

De excelcellentia eoꝝ quantū ad impassibilitatē: ⁊ qualiter passiones erant in eis. fol.j.

De modo generatōis eoꝝ in tali statu. folio.ij.

De amenitate loci paradisi in quo fuit collocatus. fo.ij.

De excellentia eiꝰ q̄ ad dñim sup creaturas. fo.ij.

De modo merendi in illo statu. fo.ij.

De cōditionib⁹ genitoꝝ in tali statu innocētie. fo.ij.

De statu eoꝝ in peccando qō notaꝛ ibi: nō intellexit: et multiplicit̄ exponitur. fo.iij.

De miseria multiplici quā incurrit ex peccato ibi: cōparatus est iumentis. folio.iij.

De paradiso terrestri q̄ significet ecclesiam. Et de fluuio paradisi quadripartito ⁊ ligno vite ⁊ ligno sciētie boni ⁊ mali quid significet. fo.iij.

Quō corrupta radice hūani gener̄. i. ꝑmis parentib⁹ originale peccatū traducit̄ in posteros: Et quō in diuersis tp̄ib⁹ ꝑ diuersa sacra purgatur. fo.iij.

Q̄ soporatio Ade in paradiso significat passionē chr̄isti. fo.iij.

De diuersitate cōputatiōis annoꝝ primē ⁊ secunde etatis inter hebreos ⁊ septuagintaduos interp̄tes: et vnde hoc processit. fo.iij.

Q̄ post quinq; milia centū nonagintanouem annos a creatione mūdi fm. lxx. interpres ea die scz sexta feria: ⁊ mense scz martij ⁊ hora scz sexta qua primus homo peccauit: xp̄s crucifixus est satisfaciendo pro ipso pctō. Et de chaym ⁊ abel ꝑmis filijs: ⁊ occisione abel

De descendentib⁹ ex setb ⁊ chaym (a chaym. fol.iij. ⁊ diuersis exercitijs eoꝝ. folio.v.

Ecundū capitulū: de secunda etate mundi que incepit a noe. Quō deus precepit noe vt fabricaret archam: ⁊ de forma et mensura eius: ⁊ introducendis in eam: ac de diluuio totā terram occupante. Incipit secunda etas: folio.v.

Et eo q̄ dñs dixit. Nō ꝑmanebit spūs meus in homīe: qz caro est. Et q̄ ista est differentia inter societatē electoꝝ et reproboꝝ: qz mali viuunt fm carnē id est fm ꝑuam voluntatem nō subditaz deo. Electi vero fm spūm. i. fm rationē subditā legi dei. fo.v.

Q̄ archa facta a Noe signat ecclesiam quo ad materiā et formam, ⁊ mensurā et contenta in his: ac etiā chr̄istum caput eius. folio.vj.

De monstruosis generibus hominū: de quibus hystorie gentium narrant. folio.vj.

De inebriatione Noe exvino et de derisione facta contra eum a Cham ꝓter quod fuit maledictus: et quid significet spiritualiter. folio.vj.

Ertium capitulum: de descendentibus a filijs Noe scz Sem Cham et Japhet: ⁊ q̄ volentiū turrim edificare ad celū ꝓtingentem: deus confudit linguas eoꝝ: vnā distinguens in septuaginta duas varias. Incipit: ex descendentibus. fo. (lio.vj.

Q̄ filij Sem dicuntur obtinuisse asiam: filij Cham. affricam et filij Japhet europam. fo.vj. in fine.

De asia vñ dicta sit: et de ꝓuincijs eius nominibus et vñ ortum habuerunt. fo.vij.

De secunda parte mundi scz europa: et ꝓuincijs eius et nominibus et derivationibus eoꝝ: vbi et de ytalia ⁊ ciuitatibus eius. fol.vij.

De tertia parte mundi scz affrica et ꝓuincijs eius et nominibus. fo.vij.

De insulis maris et nominibus earum. fo.vij.

De genelogia descendentiū ex Sem filio noe vsq; ad tertiam mundi etatem scz Abrahām. folio.viij.

Q̄ sub Ragau ortum est regnū sicyonū: et regnū egypti. Et sub Nachoz orta sunt duo regna: scilicet assyrioꝝ et syciomoꝝ. fo.viij.

Q̄ a Nino rege niniue ortum habuit ydolatria. ⁊ ꝑmū ydolū dictum est belus: qui fuit pater Nini. et postea diuerse natiōes diuersa nominna iposuerūt suis ydolis. fo.viij.

Ecundus titulus est de

tertia mundi etate que incipit ab Abrahām: primū capl̄m incipit. Quia in Abrahām. fo. (lio.viij. in fine.

De cōmendatione abrahe: qui dicitur pater fidelium: ⁊ quō fideles ⁊ in quo debent eum imitari q̄ figuratur in sacrificio ipsius Abrahe in vacca capra et ariete trium annoꝝ turture et columba: de quo Geneſ. xiij. (fo.viij. et ix.

De egressu abrahe de terra sua et domini ꝓcepto et accessu ad teram chanaan: ⁊ descensu eius in egyptum ꝓpter famen et regressu eius in chanaan: et separatiōe sua a Loth. fo.ix.

Q̄ reuertēti abrahe ē a cede quattuoꝝ regū: occurrit melchisedech cū pane et vino offerēs ei et de sacrificio q̄ ferit abrahaz deo scz vacca capra et ariete turture ⁊ columba. fo.ix.

Q̄ abrahām filiuz habuit ex agar scz ysmahelem a q̄ saraceni descenderūt. Et quō ei et alijs patribus antiqs licuit habere plures vxores. fo.ix.

Q̄ abrahe fuit datum ꝓcept̄ de circūcisione marīū ex genere suo descendentiū: et quod recepit tres angelos in hospitio ad cōmedēdum: qui ei nunciarūt filiū nasciturū: et zodomam item subuertendam: et de subuersiōe zodome cū alijs quattuoꝝ ciuitatibus ꝑ ignē et sulphurem: et de euasione loth. qui postea ex filiabꝫ filios habuit. fo.ix.

De natiuitate ysaac et lusu ysmahelis cū ysaac: propter qō eiectus est de domo cū matre sua agar. fo.x.

Q̄ abrahām ad mandatum domini voluit immolare filium suum ysaac: et abrahām emit agrū ab ephron in quo erat spelunca ad sepeliendum vxorem suam sa ram. fo.x.

Quomodo abrahām misit eliezer ꝓcuratorem suum ad

sponsam ꝑ randam filio suo ysaac: qui ei desponsauit rebeccā. t de morte ipsius abrahe. fol'.x.

De cōceptu rebecce ex Isaac scz Esau t Jacob. t natiuitate eox t venditi Se ꝑmogeniture: quam fecit Esau Jacob edulio lenticule: t de descensu ipsius Isaac in in egyptū: vbi duxit vxorem quam dixit esse sororem t de puteis ab eo effossis t benedictiōe ipsius Jacob obtenta ab Isaac sub noīe Esau. fol'.x.

Ecundum capl'm de gestis Jacob. Quā ad declinandā iram fratris Esau pergens Jacob in mesopotamiā in ipso itinere scz in bethel vidit in somnis scalam pertingentem vsq; ad celum. Incipit Gesta Jacob. fo.x. in fine.

Q Jacob veniens in mesopotamiā accepit sponsam rachelem filiā Laban. ꝑ qua habenda septem annis ei fuiuit custodia ouium: t alijs septē ꝑo Lya eius sororе. Ex qua Lya q̄tuor filios suscepit: exinde duos alios ex Balā ancilla rachelis. Et iterꝫ ex Zelpha ancilla Lye alios duos: postmodū aūt ex ipsa Lya ysachar et zabulon: t feminā vnam scz. Dynam: demum ex rachele habuit Joseph. folio.xj.

Q Jacob clanculo discessit a Laban cum vxoribus et filijs suis: quem insecutus est ipse Laban cum suis t itinere obuios habuit angelos dei: premisitq; nuncios cum muneribus ad reconciliandū sibi fratrem suū Esau qui demum sibi inuicem obuiantibus pacificati sunt. folio.xj.

Q dyna filia Jacob vi oppressa est a Sychen dño ciuitatis: ꝓpter quod in vltionem ipsum cum omnibus maribus circumcisis occiderunt ipsi filij Jacob. Demum ad Isaac patrez venerunt: t mortuum inuenientes sepelierunt: ibi t de generationibus descendentibus ex Esau. fo.xj.

Ercium capitulum: de gestis Joseph filij Jacob q̄ narrans somniū suis fratribus: de manipulis t sole luna et stellis adorantibus eum: a fratribus fuit erosus: et missus a patre ad fratres visitandum: ab eis madianitis venditus est inde transeūtibus Qui demum venditus est in egypto phutifar magistro militie pharonis: ibi t de Juda filio Jacob. quō filios habuit ex socru thamar scz phares et zarā. Incipit de gestis. fol'.xj.

Q ioseph factus est dispensator a patrono suo omnium q̄ habebat: et q; noluit assentire vxori patroni in adulterium accusatus ab ea incarceratus fuit a patrono qui incarcere detentus repositus somnia pincerne t pistoris pharonis: presagia eorum que ipsis contingerunt. folio.xij.

De somnio habito a Pharone septem boum t septē spicarum: qō Joseph exponens ꝑ septem annis fertilitatis: t postea sterilitatis cōmendatus t exaltatus est t factus quasi dñs egypti. folio.xij.

Q supuenientibus annis sterilitatis missi sūt fratres ioseph a patre ad habendū frumentū in egyptū: quos ipse recognoscens: ab eis nō est agnitus: duriusq; loquens ad eos: frumenta cōcessit cū hoc q̄ fratrem suū querens ad eos: frumenta cōcessit cū hoc q̄ fratrē suū minimū quē habere se dixerant scz beniamin secū ducerent: altera vice interea symeonem vt captiuum retinens: consumptisq; frumentis delatis: necessitate famis cōpulsi: reuersi sūt in egyptuz cū fratre beniamin quos būane t magnifice cōuiuauit: remisitq; cuz frumēto: scipho suo occulte i saccis beniamin posito ipos autem abeuntes insequi fecit: t quesito scipho et reperto: tanq̄ furato redire eos coegit ad ioseph. fo(lio.xij.

Q demū ipse ioseph cū lachrymis se manifestauit seipsum fore quem venderant: eosq; cōfortauit ne timerēt Sed conuersi ad patrem nunciarent statum eius. Et q; ipse cum omni familia sua in egyptum descenderet. ab eo alendum cum adhuc quinq; annis famis superessent. folio.xij.

Q Jacob audita gloria filij Joseph nimiū letatus est: t descendens in egyptum cum omni familia sua pharaoni ꝑsentatus: dixit interrogatus se esse annox centum triginta: qui cum omni familia sua collocatus est in Gessen alimenta ab eo recipiens: t q; egyptij fame perdurante ꝓo habendo tritico exposuerūt oēs suas pecunias exinde pecora: t demum terras eox: exceptа terra sacerdotali. fo.xij.

Q egrotante Jacob Joseph visitans: t duos filios ipsius Joseph scz manassem t affriam in filios adoptauit: t capita duox tribuuz esse voluit. Cancellatis q̄z manibus eis benedicens manum dexteram posuit super caput minoris t sinistram sup aliū. Demum congregatis duodecim filijs suis Jacob eis benedixit et singulis prenunciauit: q̄ eis essent ventura nouissimis tēporibus: vbi t notabilis prophetia de aduentu messie. Moriensq; mandauit corpus suū in ebron sepeliri. folio.xij.

Q post luctū multū Joseph cum fratribus illuc scz in chanaan deportauerūt ad sepeliendū. Fratres aūt ei⁹ timentes ne Joseph se vindicaret de eis: de iniuria venditionis: rogauerunt ex parte patris illam offensam eis dimitti: quos in lachrymis benigne suscipiens: et libere indulgens securos reddidit. Demū mortu⁹ cētesimo vicesimo anno vite sue. fo.xij.

Q Joseph princeps fuit egypti sub quinq; regibus: et sub q̄nto mortuo Joseph: ille pharao qui dictus ē mephres malignatus hebreos cepit affligere: t tūc cepit seruitus ppli isrl in egypto. Et quō affligebat multiplicater pharao pplm illum. fo.xij.

Uartū capitulū. de Moyse et gestis eius: in q̄ incipit liber exodi: t q; edicto posito per pharanem de submersione mariū in flumine: natus moyses in fiscella expositus ē in flumine: t recollect⁹ a filia pharaonis adoptat⁹ ab ea est in filiū: et ibi quō in brachijs puulus acceptus a pharaone coronā eius ꝓcidit ad terrā. Juuenis aūt fact⁹ dux exercitus egyptiorū ꝓtra ethyopes illos deuicit t ethyopissā filiā regis in vxorem accepit. eā postea dimittens. Incipit Moyses. fo.xij. in fi.

Q exinde moyses egressus ad videndū hebreos i gessen ꝓspiciens egyptū iniuriari cuidā hebreo illū o eci dit Altera vice cū reprehēderet hebreū alteri iniuriātem conquestus est ille manifestans homicidiū factū per eū: ꝓpter quod timens fugit in madian: vbi sephoram filiam Jetro sacerdotis in vxorē accepit. ex qua duos filios habuit. s. gersen t eliezer. Cum autem gregem Jetro soceri sui duceret ad interiora deserti. vidit a longe rubū ardere t non cōsumi. accedensq; ad locū rubi inde dñs locutus est ei significans liberationem isrl de egypto: ex quare eccedētes filij isrl vasa aurea t argentea eis comodata ab egyptijs secū asportarant. Interrogantiq; de nomine mittentis nōdix. Ego sum qui sū. Dedit q; triplex signū vt crederent sibi filij israel. de virga conuersa in serpentē. t econtra t manu sua lepr̄osa effecta t mūdata et aqua fluminis in sanguinē cōuersa. Cūq; Moyses se excusaret q: impediti oris lingue esset dedit ei in sociū aaron fratrē suum. loquentē ꝑ eo ꝓgens igitur in egyptum

cū vxore ⁊ filijs: angelus eū occidere voluit ꝓter filio
rum incircūcisionē: vnde ⁊ eos circumcidit fo. xiij.
Moyses ⁊ aaron ingressi ad pharaonē ei mandauerūt
ex pte dei: vt ppl'm israbel ad ei sacrificandū dimitte/
ret q̄ ñ eos audiuit: sed magi israˢ aggrauauit: nō dans
eis paleas ad coquēdū lateres vt prius. Exinde moy
ses cū aaron signū petijt: coram pharaone pro dimissio
ne ppli sez virge sue ꝓuerse in serpentē: ⁊ similia magi
pharaonis fecerūt incantatiōib⁹ aquā q̄z ꝓuertit i san
guinē: q̄ō ⁊ factū est a magis: rana q̄z innumerabilis p
totā egyptuz descendit discurrens p domos ⁊ lectos.
Et simile actū est p magos: ꝑmittente aūt pharaone
ppl'm dimittere: si rane amouerent. Ipsis amotis in
durarum est cor pharaonis: nec dimittere voluit: post
ea pcusso vga puluere terre: orti sunt scinifes in nume
re q̄ō magi facere nequiuerunt. Deinde imisit deᵘ fla
gellū muscaz implentiū egyptū: postmodū grandinē
cū tonitruis ⁊ fulminib⁹: postmodū locustas ⁊ bru=
cos. Indeq̄z tenebre palpabiles: ⁊ demū mortē oīm p
mogenitoz egypti. folio. xiij.
De transitu filiorū israbel per mare rubrum quos perse/
quens pharao cū exercitib⁹ suis submersus est in eo su
per quo populus israbel gratias egit dño cantans il/
lud: Cantemus dño ⁊c. Inde venientes in marath
vbi inuenerūt aq̄s amaras: q̄ immisso ligno dulcora/
Exinde venientes helim murmura/ te sūt fo. xiij.
uerunt appetentes esum carnium: quib⁹ deᵘ dedit| co/
turnices Insup ⁊ mānā eis pluit de celo p quadragin
ta annos: ꝓcedentesq̄z in desertū sin murmurauerūt
ex defectu aque. Sed pcussa petra virga moysi aque
fluxerūt abundanē. Amalechitis aūt mouētib⁹ bellū
cōtra eos: Josue discipulo moysi bellante contra eos
⁊ moyse manus eleuante ad dominum in oīone deui
cit eos. Jetro q̄z socero moysi eū visitante ⁊ vxorem
eius ⁊ filios ad eū adducente gratiose receptus est ab
eis: qui cōsuluit moysi de diuersis officialibus institu
endis ad subleuandū laborem eius. Tandem venerē
ad montē synai sup quē dño descendente cepit mons
fumigare: fulgura apparere ⁊ tonitrua audiri: in quē
ascendit moyses ad recipiendū legē. fo. xiij.
Quō dñs dedit legē ppl'o suo in monte synai p moysen
distinctam in triplex genus ꝑceptoz sez moraliū: iu/
dicialiū: ⁊ cerimonialiū: ⁊ in quo ꝓsistant. fol. xiij.
De constructione arche federis et tabernaculo et dispos
tione ei⁹ ⁊ de altari holocaustoz: ⁊ vestib⁹ sacerdotū
⁊ ministrorum tabernaculi: ⁊ sacrificijs factis in con/
secratione aaron et filiorum: ⁊ de altari thimiamatis
⁊ labio eneo in quo se lauabant sacerdotes. fo/
lio. xiij. ⁊. xiiij.
Q̄ moyse in monte ꝑmanente ad recipiendū legem: po
pulus vitulū aureū sibi fabricauit: ⁊ adorauit ꝑ deo
ꝓter q̄ō cū dñs vellet populū illū delere: moysi ꝓ ip/
so deprecante placatus factus est dñs: descendensq̄z
moyses de monte ad populū: ipse cum leuitis viginti
tria milia occiderūt ydolatrantium: ⁊ de familiarita/
te quam moyses habebat cum dño ⁊ visione eius. Et
quia tabulas lapideas in quib⁹ deus sculpserat decez
precepta in monte moyses fregerat ex ira per zelum:
faciens duas alias tabulas ⁊ in montē ascendēs: recꝑ
legez decalogi accepit quadraginta diebus ibi manēs
sine esu ⁊ potu. fo. xiij.
Q̄ populo offerente donaria auri argenti ⁊ quecunq̄z
alia constructū est tabernaculū cū omnib⁹ pertinētijs
suis per beseleel ⁊ oliab: ⁊ de sacrificijs ꝑparatis ani
malium ignis de celo descendit ad ipsa comburendū:
q̄ nunq̄z fuit extinctus vsq̄z ad tempora machabeoꝝ
omnia predicta in libro exodi. fo. xiij.
De decem p.ceptis eū breue expositione eoꝝ ſm ea q̄
habentur in decretis. fo. xiij. ⁊. xv.
In libro leuitici p totū habetur de cerimonialibus ꝑce/
ptis: ⁊ per marie de sacrificijs varijs animalium: ⁊ de cib
discernendis a quibus debebant abstinere vt immun/
dis: ⁊ de sacrificio puerpe post partū eius: ⁊ lepra mul
tiplici discernenda p sacerdotes: ⁊ sacrificio offerēdo
a lepra emundato. ⁊ de sacrificio duoꝝ hyrcoꝝ ⁊ vitu
le rufe in festo ꝓpiciationis ⁊ de gradibus consangui=
nitatis ⁊ affinitatis in cōtractu matrimonij: ⁊ de solen
nitatib⁹ ab eis obseruandis. s. phase pentheostes et
scenophegie ⁊ de iubileo obſuando: ⁊ de obligatione
votoꝝ ⁊ iuramentoꝝ: ⁊ quibusdam ꝑceptis moralib⁹
⁊ de morte nadab ⁊ abiu filioꝝ aaron: q̄ in thuribil'
posuerunt ignē alienū. i. non de altari. fo. xv.
In libro numeri habet: q̄ dñs fecit nūerare oēs mares
a. xx. annis ⁊ ſ: aptos ad bellū ⁊ repti sunt sexcēta mi
lia et quingēta quinq̄ginta excepta tribu leuitica: in q̄
fuerunt viginti duo milia: et declarati sunt. xij. princi/
pes tribuū. Et dñs dedit ordinē quō castrametaren
tur leuite circūcirca tabernaculū: ⁊ postmodū ppl's cir
cūdando leuitas: ex omni parte. s. oriente ⁊ occidente
meridie et aq̄lonis. Et p q̄s ex leuitis deferrent res ta
bernaculi. De sacrificio zelotipie: et deuoto nazareoꝝ
et de oblatiōe facta a duodecim principib⁹ tribuū: in
die erectionis tabernaculi: ⁊ de lucernis candelabri:
⁊ de duab⁹ tubis argenteis factis ad diuersū vsuz. Et
de. lxx. seniorib⁹ electis in adiutoriū moysi: et q̄ ignis
descendēs de celo cōbussit ml'tos ex illis: q̄ murmura/
bāt appetētes cibos egypti. Et q̄ maria soror aaron
murmurans ꝯ moysen: lepriosa effecta est: ⁊ post dies
octo a deo emundata: ꝓcedentib⁹ aūt de pharan in ca
desbarne: missi sunt. xij. exploratores singli de singul'
tribub⁹ adiscōsiderandū terrā ꝓmissionis: qui reuersi
post. xl. dies retulerūt ppl'o terrā illā esse optimā: sz in
expugnabilē nec posse obtineri ab eis excepti duobus
caleph et iosue: ex illis. xij. exploratoribus q̄ ppl'm cōfor/
tabāt et aiabant ad eundū ad illā obtinēdā: ⁊ ex ꝺ po
pul⁹ murmurauit vt ō re ipossibili obtinēda. Ob cui⁹
murmuratiōis vitiū: mandauit dñs q̄ p. xl. ānos per
desertū discurrerēt anteq̄z intrarent in ipsam terrā p
missionis oēsq̄z numerati supra morerenē in deserto:
exceptis caleph et iosue. folio. xv.
De seditōe dathan ⁊ abiron ꝯ ducatū moysi. quos terra
absorbuit: et murmuratiōe chore cū ducentis quinq̄
ginta leuitis ꝯ sacerdotium aaron: quos ignis a dño
egressus cōbussit. Et de murmuratiōe ppli ꝯ moysen
et aaron: ꝓt mortē ꝑdictoꝝ: ꝓter q̄ō ignis cōbussit
ex ppl'o plures. Sz aaron cū thuribulo incēsante inē
illos cessauit plaga: et ad sedandū murmur ppli. xij.
ꝓncipib⁹ tribuū deferentib⁹ vgas suas moysi ex man/
dato dñi ipsis posit⁹ cū vga aaron in tabernaculo: sola
virga aaron repta est germiasse: flores ⁊ fructus feci/
se in signū legitimi sacerdocij ipius aaron. fo. xvj.
De decimis et ꝑmicijs dandis leuitis et de portiōib⁹ q̄s
debebāt hre de sacrificijs: et decima decime danda sū/
mo sacerdoti. De sacrificio vitule rufe cōburēde: de cu/
ius cineribus fiebat aq̄ expiatiōis: de morte marie soro
ris aaron de defectu aq̄ i oreb et murmuratōe ppli: p
ter quā moyses et aarō turbati et icreduli facti ad p
missionē dñi mādatis petrā vga pcuti: vñ aq̄ ꝓcede/
ret ipi inde puniti sūt: puati vtroq̄z ingressu tre ꝓmissio
nis. De morte aaron: loco cui⁹ filiꝰ ei⁹ eleazar factus
est summus sacerdos. De victoria bita ꝯ scon regem
amoreoꝝ: et og regem basan venientes ꝯ eū in bellū ad

impediendū. Insuper de murmuratione ppli ex labore et tedio ministeriis: ꝓpter qō vulnerati a serpētibꝫ multi perierūt Sed postea ad aspectū serpentis enei: qui vulnerabant sanabant. folio.xvj.

℣ applicante ppl'o israbel ī campestribꝫ moab: rex moabitaꝝ misit ꝓ balaam ariolo: vt accedēs ad eū maledicteret ppl'o israbel: cui in via ꝓfiscisscenti asina cui insidebat locuta est. Aduenies aūt ad ipm regē moabitaꝝ cū intenderet ppl'm israel maledicere: ecōtra bñdicebat (dño disponēte) Hocꝫ tribꝫ vicibꝫ egit ī varijs locis: vñ ppl'm israel videre poterat: q ꝛ de xpo inter ceteros altius ꝓphetauit. Fornicantibꝫ aūt filijs israel cum moabitis: ꝛ adorantibꝫ ydola eoꝝ: occisa sunt. xxiij. milia ex israel ꝛ duodecim pncipes tribuū: dñs suspendi mandauit: pbineesqꝫ ex zelo vnū ex israhelitis fornicātē cū madianita vtrūqꝫ cōfodiens iram dñi placauit. Iterūqꝫ dñs mandans eos mares nūerari a. xx. ānis ꝛ sursꝫ repti sūt. dc. milia: ꝛ mille septingenta triginta q numerati nō fuerāt in egressione de egypto: qꝛ oēs illi mortui fuerant in deserto: exceptis iosue ꝛ calepb: filiabus ꝙo quinqꝫ salphaat qui lapidat⁹ fuerat: ex eo q repertus fuerat colligere ligna in sabbato: petentibꝫ hereditatē pris iussit dñs eis dari: tradens regulā dessuccessionis ordine in hēditate qū morerēt q̄s sine masculis. De morte moysi: ꝛ institutiōe iosue in ducē ꝓ eo: de sacrificijs offerēdis obſuantijs eoꝝ: ꝛ holocaustis q̄tidianis in kalēn: ꝛ solennitatibꝫ eoꝝ. De votis viroꝝ ꝛ mulieꝝ: cū sunt in domo parentū vel cōiuge vel vidue ꝛ iuramentis. ℣ ꝓcedentes ad bellū ꝙ madianitas seu moabitas oēs occiderūt excepta virginibꝫ: ꝛ cū eis balaā ariolū. ℣ tribus ruben ꝛ gad et dimidia tribꝫ manasse: petierūt sibi dari in possessione terras acquisitas circa iordanē: qō et moyses fecit: ita tñ q ꝓcederēt ad bellū cū alijs quousqꝫ possiderēt terrā ꝓmissiōis De. xl. mānsiōibꝫ factis in deserto ꝓ. xl. ānos De termis ere ꝓmissiōis quā debebāt possidē: ꝛ q deberēt eā diuidere. De ciuitatibꝫ oppidis ꝛ suburbanis dandis leuitis: de ciuitatibꝫ refugij tribꝫ. De mīmonio nō ꝙbendo: nisi cū his qui erāt de eadē tribu. fo.

Liber deutronomij q est qntus in pentatheuco ꝙ seda lex: qꝛ est replicatio legis ꝓdicte. Sed cū mītis additiōibꝫ ꝛ declarationibꝫ ad ꝓcepta moralia iudicialia ꝛ cerimonialia ꝓcepta: vbi etiā continet q Moyses ordinauit: q sex tribꝫ ascenderēt in montez garizim: ꝛ ibi leuite clamātes ipꝛecarēt maledictiōes plurimas (ꝓut ibi habet) trāsgressoribꝫ legis. Et ecōtra in montē hebal alie sex tribꝫ ascenderent: ꝛ leuite ibi clamantes imꝑcarēt bñdictiōes plurimas ibi contentas obseruatoribus legis: habet ibi ꝛ canticū moysi Audite celi: Et quō moyses bñdictionem dedit singulis tribubꝫ: ꝛ ascendente in monte nebo ostensa sibi terra promissionis: appositus est ad pres: nec inuentū sepulchrum eius. folio.xvj.

De quibusdā alijs gestis apud alias natiōes: ꝛ q tpe moysi hercules ꝓmus fuit: ꝛ de caulion regnare cepit: eius tpe diluuiū factū est in thesalia. fo.xvj.

Quintū capl'm Sesta in ppl'o israel' sub ducatu iosue: ꝛ tpe iudicuꝫ cum quibusdam alijs circa alias natōes. ꝛ primo quō ipse iosue institutus est dux populi: ꝛ cōfortatus a dño: ad inducendū populū in terrā ꝓmissionis: ꝛ exortatus ad imitandum vestigia moysi. Incipit in libro iosue. fo.xvj.

℣ iosue misit exploratores ad explorandum iericho: q̄s raab in domo suscepit ꝛ occultauit ꝛ clam dimisit ℣ ppl's israel' transiuit iordanem via eis miraculose facta in eo. ℣ facta est circūcisio in galgalis eoꝝ qui nati erant in deserto. ꝛ phase celebrato comederūt de frugibꝫ terre deficiēte mana. ℣ iosue vidit angelum cū gladio euaginato venientē in adiutoriuꝫ ppli. ℣ circūeuntes ciuitatē iericho tubis buccinātibus septem diebus ꝛ in septima septē vicibus muri funditus corruerūt: ꝛ ingressi oēs occiderūt excepta raab cū suis ℣ ad bellū ꝓcedentes cōtra hay fugati sūt: ꝛ aliqui occisi. Et ꝙ ꝓpter furtū achor q̄ rapto lapidatus ē ℣ obtinuerūt hay ꝓ insidias simulantes fugam. fo.

De gabaonitis quō deceperūt Josue ꝛ alios (lio.xvj seniores: simulantes se venire de longinquis ptibus ad iniendū fedus pacis cū eis. Qō cū obtinuissent iuramentū firmatū: detecta pia deceptiōe scz qꝛ ad euadendū mortē hoc egerant: ꝓ iuramentū fctm eis seruerūt: adijciēdo tñ eos cuidā seruituti. ℣ quinqꝫ reges venientes cōtra gabaonitas ꝓpter cōfederatiōem factā cū israel' iosue inuocatus ab ipsis gabaonitis contra dictos reges illos debellauit. Et cuꝫ sol appropinquaret ad occasū ad obsonem ipsius iosue sol est firmatus in celo: donec captos illos reges in ligno suspēdit

℣ multas ciuitates cepit Josue: ꝛ gentes ꝛ (fo.xvj. reges eaꝝ occidit ī terra chanaā eis promissa. loca eorū igni exponendo. ℣. xxxj. reges q̄ibꝫ regnabant in diuersis locis debellauit et occidit eoꝝ ciuitates rapiendo. ℣ iosue ꝛ eleazar pontifex cū duodecim ꝓncipibꝫ tribuū diuiserūt terrā promissionis: nouē tribus israel': ꝛ dimidie tribui manasse vnicuiqꝫ ꝓtem suam ciuitatū locoꝝ assignātes ℣ axsa filia caleph accepit a pre irriguū superi⁹ ꝛ inferius. Exinde designātur ciuitates refugij ad quas cōfugere poterat: q casu sine dolo aliquē occidisset. Assignant leuitis ciuitates cum suburbanis sine alijs possessiōibꝫ: ꝓpter decimas ꝓmitias et oblationes habēdas a populo. ℣ due tribus cum dimidia q̄ iam possessionem a moyse acceperant vltra iordanem licenciate sunt a iosue vt redirent ad possessionē suā: qui et altare fecerunt mire magnitudinis iuxta iordanē in signū q esset de ppl'o israbel ℣ iosue senex effectus ꝙgregatis populis eos alloquit ad obseruanciaꝫ legis. Qui cū rexisset populū viginti sex annis mortuus est. folio.xvj.

℣ post mortē moysi et iosue successerūt duces in ppl'o israbel: qui iudices dicti sunt. nec illi ꝓncipabant vt dñi: sed in tribulationibꝫ suis eoꝝ consilio et ꝓuidētia vtebantur. vt patet per totū librum iudicum. Ex quo habent que secuntur ibi: ꝛ de quibusdam singularibꝫ viris aliaruꝫ nationū. fo.xvj.

Primus igit qui ponit ex iudicibꝫ in dicto libro est otho niel frater caleph: pius tñ narratur de adonibezech rege: qui captus a filijs israel': abscisis sibi summitatibus manuum ꝛ pedum: dixit hoc iuste sibi factuꝫ: qꝛ septuaginta reges captos ipse abscisis sibi summitatibus manuū et pedum: tenuerat sub mēsa sua. ℣ angelus apparens ppl'o israel' et arguens de transgressiōe legis: ꝓpter qō affligebant a gentibꝫ eoꝝ vicinis eos ad fletū ꝛ pniam induxit. othoniel prefatus liberauit eos de manu cusan rasathaim regis mesopotamie cui seruierant octo annis. ℣ traditos ꝓpter pctā sua in manus eglon regis moabitaꝝ: ꝛ in manus a monitarum. xviij. annis: clamantes ad dñm: eos liberauit ꝙ manū aioth qui dictum regē occidit. ℣ sangar tertius iudex sexcentos occidit ex philisteis. ℣ reuertētes ad mala priora traditos in manus Jabin regis chanaan cuius princeps exercitus erat sysare: deus liberauit per manū baruth: ꝛ delboram ꝓphetissimā. occiso ipso sysara dormiente a muliere iael. Et canticuꝫ ibi delboꝛe. fo.xvij.

De gedeone iudice qui liberauit israel de manib madianitarū: quib septē annis seruierant afflicti ab eis ꝓpter peccata ipsorū: z de victoria mirabili quā habuit cū trecentis tm viris: tubis psonantib. et vasis terreis adinuicē fractis z lampadib accensis occisis centū i legitimo: qui occidi fecit septuaginta fratres suos legitimos a viris sychen vt sol9 dominaret eis: q tandez fragmine mole a muliere occisus est. fo.xvij.

De Jepte filio meretricis iudice: q liberauit populū ab amonitis. z filiā virginē occidit vt vouerat ꝓ victoria habēda: de cōtentiōe z rixa habita inter effraim z galaaditas. ex q occisi sūt. xlij. milia ex effrateis. fo.xvij.

De Samsone iudice israel qui liberauit eos a philisteis comburi faciens sata eoz p vulpes imissas cum igne ad caudas: q z mille ex eis occidit: cū mādibula asini. Demū capite raso z inde fortitudine amissa captus z excecatos: a philisteis ex ruina templi quā fecit se occidens plurimos occidit. folio.xvij.

De Micha qui idolum faciens ad matris instantiam. et ei deseruire faciens per leuitam. Demū per aliquos ex tribu dan: ibi hospitantes idolum sibi cum leuita ablatum est. folio.xvij.

De adulterio perpetrato in gabaa in vxore leuite: ꝓpter quod cōgregate. xj. tribus contra tribū beniamin ad vlciscendū crimen bis debellati sunt. postremo vo tribum beniamin deleuerūt. occisis. xxv. milibus ex eis z ciuitatibus eorū succensis. fo.xvij.

De ruth moabitide z socru ei9 noemi q ruth in virū accepit booz: vt habet in libro ruth p totū. fo.xvij.

De bello grecorū contra troianos: et destructione troie ꝓpter raptū helene vxoris menelai a paride filio priami: tempore Jepte iudicis: de quo sup. Et de socijs vlixia cōuersis in bestias magica arte: z regnantibus apud latinos. folio.xvij. et. xviij.

Extū capiculū de historia libri regū: vbi primo helcana habente duas vxores: quarū altera scz anna sterilis ex voto cōcipiens filiū samuelem illū obtulit in templo ad seruiendū ibi: z cantici fecit Exultauit cor meū zc. Et de filijs heli deditis gule z lasciuie: z de reprehensiōe facte heli a ꝓpheta: z postea a samuele de negligentia correctionis filiorum. Incipit: Redeundo ad sacram. filio.xviij.

De bello inito a philisteis cōtra israel in quo occisis filijs heli: z debellato ppl'o israel archa dñi est capta a philisteis. Et quō vbicūq ducebat in ciuitatibus eorum plagam inducebat vlcerū in natib eorum: ꝓpter qō eam remiserūt ad israel. folio.xviij.

De victoria habita a populo israel ꝓtra philisteos oratiōe samuelis: qui vltim9 fuit iudicū israel. Qui senex effectus filios cōstituit pro se ad iudicandū. Sed puerse iudicantib: ꝓpter auariciā petijt populus a samuele sibi regem constitui. fo.xviij.

De saule cui inquirēti de asinis patris a samuele p̄nunciatū fuit se regem futurū. signis pluribus ad hoc sibi datis. Quod et secutum est: licet ad hoc vitandū se occultauerit: z postea ad bellū pergēs cōtra amonitas eos debellauit. fo.xviij.

De samuele ꝓpheta declarāte ppl'o innocentiā suā in iudicendo: z reprehendēte q regē sibi fecerunt. Et exinde saulē regē arguente q nō obedierat eius ordinationi. ꝓpter qō regno priuaret. Et de victoria habita a Jonatha filio saulis cōtra philisteos. fo.xviij.

De saule pergēte ex mandato dei cōtra amalechitas ad demoliendū eos cum rege suo: qō quia nō ex toto adimpleuit. Samuel eum reprehēdit nūcians regnum suū alteri datū. Et de samuele misso a dño ad vngendum dauid in regē: qō z fecit. fo.xviij.

De occisione goliath gigantis p dauid adolescentē ex lapide ꝓiecto in fronte. Et solēnitate facta de hmōi victoria cantantibus chorīs puellarū in obuiam eius. Saul pcussit mille: z dauid decē milia zc. ꝓpter quā laudem saul inuidia cōcitatus: quesiuit eius mortē: et ob hoc dedit sibi filiā michol in vxorē. Et quomō pluries z diuersis modis quesiuit eum capere z occidere: sed Jonathas filius saulis valde eum diligens sibi indicauit malicia patris. fo.xviij.

De dauid q petijt z accepit panes ꝓpositiōis ab abimelech sacerdote ad comedendū et gladiū goliath: et q simulauit se faruū ante regem geth: et de saule q occidi fecit abimelech cum. lxxxv. sacerdotib: ex eo qederat panes dauid. Et de ipso saule eūte cum multis primo in ceyla post in deserto maon: extinde in engaddi vt caperet z occideret dauid. fo.xix.

De morte samuelis z de abigail vxore nabal: que reconciliauit dauid verbis suis z muneribp paratū occidere ipsū nabal ꝓpter cōrumeliā illatā suis. Et de ipso dauid intrante cū socio in tentoriū saulis dormientis: q accepta eius hasta et cypho eū in nullo lesit: cū tñ ipse saul prexisset ad eū occidendū. De dauid euntе ad habitandū apud achis regem geth: q et strages faciebat de philisteis. fo.xix.

De bello inito a philisteis cōtra israel: z saule cōsulente phitonissam vt suscitaret samuelē: in quo prelio cum dauid esset cū philisteis nō cōfidentibus de eo remissus est ad sua: q reuertēs in sicelech z reperiēs vxores et filios suos z sociorū: z substantiā eoz ablatam ab amalechitis cōtra eos ꝓcedens ipsis deuictis oīa reportauit. in ipso autē bello philistinoz saul vulneratus seipsum pemit: filijs etiam eius occisis z exercitu eius deuicto a philisteis. fo.xix.

De homero poeta illis temporibus florente: et duobus regnis initiū habentibus scz lacedemoniorū z corinthiorum. folio.xix.

Ercius titulus. de quarta etate mūdi: qui inchoat i dauid. Et incipit.

Quarta autē etas de quo dauid vltra ea q dicta sunt exprimo libro regū: totū9 seqūd9 liber de gestis eius tractat. Et primo q audita morte saulis luxit cū suis. et ieiunauit z nūciū huius q cōplete eū occiderat interfici fecit. Ex inde in ebron ascendēs inunct9 est in regē sup tribū iuda. Et hysboseth filio saulis regnante sup vndecim trib: z de bello inē gentes. Dauid: quarum princeps erat Joab et exercitū hysboseth: cuius princeps erat Abner. folio.xix.

De cōcertatione longa inter domū saul et domū dauid et de occisione ꝑditoria abner. Et de hysboseth etiā rege occiso cum dormiret a duobus qui gestū referentes dauid ipsi ab eo occisi sunt. fo.xix.

De tercia inunctione dauid in regem sup totum israel: et de captione hierusalem ab eo: et vxoribus et filijs eius: et victoria habita contra philisteos: et de reductione archē per eum in hierusalē cum magna solennitate vbi pcussus est oza: et mortuus retinēs archā inclinatam a bobus recalcitrantibus. Et q michol vxor eius videns eum saltantem coram archa despexit: et de ordine quē dedit dauid leuitis in deseruiendo tabernaculo in laudib9 diuinis. Et volenti templum cōstruere dominus per nathan ꝓpheram ꝓhibuit: declarans q filius eius faceret: regnū eius stabiliendo. folio.xix.

De Dauid ꝓcedente in ꝓeliū· qō debellauit philisteos moabitas. ammonitas. ydumeos: et syriā tributariam fecit iusticiā omnibus administrās. ⁊ miphiboseth filium ionathe claudū. cōmensalem suū fecit. possessiones Sauli ei restitui faciens. fo.xix.
De dauid ꝙ misit oratores ad aamon regē amonitaruꝫ ad ꝓsolandū eū sup morte ꝓis amici sui. qui ex eo ꝙ dehonestauit illos: ꝓscindens vestes eoꝝ vsqꝫ ad nates. dauid mouit bellū ꝓtra eū. et de adulterio perpetrato a dauid cū bersabee: et vriam misit vt occideret qñ ioab princeps exercitus eius obsidebat ciuitatem aamon. Sup quo reꝓhensus a nathan sub gabola cōfessus peccatū suum veniā accepit Filius autē cōceptus ꝙ adulteriū mortuus est. Demū capta ciuitate a monitaꝝ plurimi occisi sunt. fo.xix.
De amon ꝓmogenito dauid cōstupꝛante thamar sororem suā· ꝓpter qō a fratre eius absolone in cōuiuio occisus est. Et ꝓpter hoc exilio traditus a ꝓcib⁹ ꝓbus io ab et ozone mulieris thecuite eum sibi reconciliauit.
De absolone filio dauid corpe pulcerrimo. (fo.xix
sed ambitiosissimo. ꝙ facta coniuratione cōtra patrē dauid. regnum eius abstulit. mortem procurans consilio achitofel. Et demū exercitu dauid cum exercitu absalonis bellum ineunte fugatus est exercitus absalonis. ⁊ ipe fugiens suspensus ꝙ capillos remanens in ramis quercus occisus est a ioab. Quod factū Dauid amarissime fleuit. fo.xix.
De ipo dauid reducto i regnū. ꝙ iniurias remisit. Amasa aūt qui fuerat princeps exercitus absalonis contra voluntatē dauid a ioab proditorie occisus est. Cōcentione aūt exorta inter tribum iudam et alias tribus. quodam pessimo viro siba procurante: separationem israhel a iuda fugiēte in abela decapitatus est: ⁊ quieuit seditio. fo.xx.
De fame exorta in israhel per triennīū. ex eo ꝙ saul occidi fecerat gabaonitas. contra iuramentum eis prestitū a iosue. que cessare nō potuit nisi satisfacta iniuria illorum. Et hoc per traditionem descendentiū ex saule in manibus gabaonitaꝝ. qui eos crucifixerūt exceꝓto Miphiboseth. .xx.
De triginta septem fortissimis viris in armis. qui erāt cū Dauid. Et de peste populū inficiente ex qua mortui sunt septuaginta milia ꝓpter numerationem factam ex mandato dauid de populo. vt gloiaretur in multitudine: et de ꝓparatione materia facta a dauid ꝓo templi edificatione. et de ordinatione cantorum et aliorꝫ ministrorum templi. .xx.
Ecundum capitulū de gestis salomonis. Et primo quomō salomon fuit declaratus a Dauid exhortantibus ad hoc bersabee. ⁊ Nathan ꝓpheta rex sup israhel. et inunctus ꝙ sadoch repulso adonia fratre eius qui querebat i regno succedere. Incipit ō regno salomonis. .xx
De admonitionibus factis a Dauid in extremis vite ipi salomoni. ⁊ occisione Adonie de mādato salomonis qz petijt abisaag sibi dare in vxorē. Et de intersectiōe ioab. Et semei ab eodē: et de oratione eius facta post sacrificia multa. in qua sapiētiā postulauit ad regendū populū de primo iudicio qō fecit inter duas meretrices ꝓtendentes de filio. .xx.
De gloria salomonis ⁊ principibus eius: ⁊ victu magnifico curie eius et sapientia ipius. .xx.
De templo mirabili per salomonē edificato in hierusalē: et ꝓbus ipius edificij. .xx.
De introductiōe arche in templo ꝓsummato in sctā sanctoꝝ. et de dedicatiōe templi. Et ozone ipius salomonis ꝓo exauditione oratiū in ipo diuersis ex causis cui reuelatū est se exauditū .fo.xxj.
De regina saba q̄ veniēs a finibus terre audire sapiētiā salomonis nimis obstupuit. et mirabiliē ꝓmēdauit. Et de throno salomonis eburneo. Et de quātitate redditui et copiositate equoꝝ. fo.xxj.
De lasciuia eius in habendo plurimas vxores ac cōcubinas ⁊ alienigenas: ꝓpter qō deus suscitauit ei bella in senectute. Et vtrū sit saluus vel dānatus. fo.xxj.

Ercium capl'm. de alijs regibus qui regnauerūt post salomonē in iuda ⁊ in israhel. nā in regno suscepto sup totum israhel a Roboam filio salomonis. qz durius rndit populo israhel petēti grauamia ꝓis alleuiari. inde scisma factum est diuisione facta vnius regni in duo. roboam regnante sup iuda et beniamin: ⁊ Jeroboam sup reliquū israhel. i. decem tribus. Incipit. In duodecimo. .xxj.
De ꝓpheta a deo destinato de iuda in samariā ad arguendū Jeroboam regem israhel qz vitulos fecerat aureos vt ꝓpl'os eos adoraret. q̄ propheta post reprehensionē factā Jeroboā. qz comedit ibi ꝓtra mandatum dñi strāgulatus est a leone in via. Et de roboā filio salomonis. q̄ propter ydolatriā infestatus est a rege egypti auferēte thezauros templi ⁊ domus sue. fo.
De abia filio roboā: quo mortuo ei successit. (lio.xxj.
in regno. cōtra quem veniens Jeroboam rex israhel et si iniquum. quia se domino deuote commendauit deuictus est cesis quinquaginta milibus de exercitu Jeroboam. .xxj.
De asa filio abie succedente ei in regno. qui abstulit ydolatriā de terra. ⁊ de nadab filio Jeroboam q̄ post eus regnauit sup israhel. Asa vo ex iuda victoriā habuit cōtra ethyopes venientes contra eū. Et altera vice baasa rege israhel veniente in bello contra eū. auxilio regis syrie liberatus est. .xxj
Baasa mortuo regnauit i israh'l filius eius bela post quē zambri diebꝫ septē: q̄ obsessus ab amri in thersa se succendit cū palatio. ⁊ regnauit amri. Et post eū filius ipius achab pessimus ydolatra cū vxore sua Jezabel.
De Josaphat rege iuda filio asa optimo viro. .xx.
ꝓtra quē venientes in bello philistim ⁊ arabes vndecim centena et. lx. milia deuicti sunt. xxj.
De helya ꝓpheta q̄ ozone obtinuit ꝙ tribꝫ annis ⁊ dimidio nō plueret sup terrā. ꝑ pastus est a coruo i torrēte. Exinde a vidua sareptana de pugillo farine nō deficiente cui⁹ filiū resuscitauit. Ipe etiā cozā ppl'o israhel ꝓgregato in mōte carmeli ignē descendere fecit de celo sup sacrificio. qō qz quadringenti sacerdotes ydoloꝝ facē nequieuerūt occidi fecit. Et ꝓpter ꝑ Jezabel morte ei cōminati prexit· in desertū. vbi sub iunipero dormieti. angelus apparuit excitās eū ad esum panis subcinericij sibi allati ⁊ exhortās vt comederet. in cuius fortitudine cibi quadraginta diebus ambulauit vsqꝫ ad montē oreb ieiunus. .xxj:
De Achab rege israhel. qui victoriā habuit contra benadab regem syrie. ꝓtra eum in bello venientem cū triginta duobus regibus semel ⁊ bis. put ꝓpheta quidā ei p̄dixerat. Et de Naboth falso accusato de blasphemia ⁊ abꝫ lapidato. quia vineā regi achab vendi noluit. propter quod ab Helya reprehensus se humiliauit. ⁊ de bello dispositio cōtra Ramoth ciuitatem abalatam a rege syrie. Cum quo accessit et Josaphat rex iuda. prophetis Baal ꝓnuntiantibus sibi victoriam Michea vero propheta dñi mortē ⁊ debellationem put accidit .xxj.

De Josaphat rege iuda reprehenso a prophetа de auxi/
lio impenso Achab. ⁊ de magna diligentia eius quā
habuit ad inducendū populum ad obseruationē le/
gis sacerdotes mittēs vbiq; ad instruendum populū
et victoria maxima quam h abuit contra multas na
tiones contra eum venientes in bello et hoc orationi
bus et ieiunijs. folio.xxj.

De quarto libro regū. Et primo de ochozia regnante in
isrl' pro patre suo achab in bello interfecto. cui infir/
mato helyas prophetа mortē pnunciauit: missis pri/
us ad eum vocādū per ochoziā tribus quinquagena
rijs q̄z primi duo cū suis igne ꝓsumpti sūt: ad oratī
onē helye. Et de assumptione seu trāslatiōe helye in
curro igneo in celū. fo.xxj.

De helyseo discipulo helye q̄ recepto spiritu ꝓphīe aq̄s
iordanis diuisit contactu pallij helye. aq̄s potabiles
fecit in hiericho deridentes pueros maledixit. ⁊ vñ ab
vrsis deuorati sūt. Et regib⁹ isrl' ⁊ iuda ⁊ edom simul
congregat⁹ ꝰ moab. aq̄ deficiente eis: helisseus ad cantū
psalterij actu ꝓphetauit. ⁊ de aq̄ eis ꝓuidit. fo.xxij.

Idem helisseus oleū multiplicauit vidue. ꝑ debito sol/
uendo: ⁊ sunamitis mulieris filiū ei ozone ꝓcuratus
mortuū resuscitauit Cibū amarissimū ⁊ venenatū fa
rina supposita dulcorauit: panē multiplicauit. Naa/
mā syr̄ a lepra mūdauit i iordane lotū. giezi discipu
lū suū. q̄ occulte ab eis munera petijt. lepra dānauit
ferrū excussū de manubrio ⁊ inaquā demersū ad ipm
manubriū redire fecit. Insidias regis syrie regi isrl'
reuelantē ipm helyseū: cū exercitu syrie ad capiendū
venisset eos cecitate pcussit. ⁊ in medio inimicoꝝ ad
duxit mādans tū regi isrl' vt i nullo eis noceret. Idē
helyseus fame valida samariā inuadēte. ꝓpter obsidi
onē eius p regē syrie pdixit abūdantiā regi isrl' die se/
quenti. q̄d ⁊ factū est: fugiēte exercitu regis syrie. ⁊ oia
ibi dimittēte. pdixit ⁊ ipe azahel ad eū venientē ad in
quirendū si benadab rex syrie infirmus sanarē cū re/
gē futuꝝ syrie ⁊ ml'ta mala facturū Idē helyseus mā
dauit vni ex filijs prophetarū vt iret ad vngendū ie
hu i regē isrl'. vt deleret omne semē achab. quod ⁊ fa
ctū est: ⁊ ipe Jehu inunctus in regē occidit Joram re
gem israbel filiū achab: ⁊ ochoziam regē iuda vulne/
ratū occidi fecit. Et Jezabel matrē dicti Joram de fe
nestra domus fecit ꝓcipitari. ⁊ septuaginta filios ach
ab a samaritis decapitari. ⁊ prophetas Baal congrega/
tos sub ꝓtextu cum colendi oēs occidit. q̄ Jehu tū ad
ydolatriā declinauit. fo.xxij.

De athalia matre ochozie q̄ audiens filiū occisum. om/
ne semen regiū occidi fecit vt ipa regnaret: vnus tamē
scz Joas occultat⁹ est. q̄ septimo anno vite manifesta
tus: ⁊ rex declaratus est super iudam occisa a thalia:
⁊ totum hoc Joiada summo sacerdote procurante: q̄
Joas rex zachariam prophetam filium prefati Joia
de reꝓhendentem eum de suis vitijs lapidari fecit: iu
xta templum: propter quod ipse Joas postq̄ debella
tus fuit a rege syrie. magna preda capta. a seruis suis
occisus est. fo.xxij.

De regno israbel in q̄ post iehu regnauit filius eius ioa
chas. ⁊ post eū filius eius Joas: cui visitāti helyseum
in sua infirmitate vltima helyseus pdixit iter syriā p
cussurū. Quidam aūt defunctus proiectus super ossa
helysei iam mortui resuscitatus est. In regno autē iu/
de regnauit amasias pro pre suo Joas. qui amasias
ꝓcedēs in bellum ꝓtra edom victoriā habuit. ex qua
superbiens ꝓcedens in bellū ꝓtra Joas regem israbel
captus ab eo: ductus est in hierusalē ablatis thezau/
ris templi ⁊ domus regie. Mortuo autem Joas re/
ge israbel regnauit Jeroboam filius eius. et post eum
azarias filius eius. fo.xxij.

De Ozia q̄ regnit i iuda occiso pre suo amasia a filijs su⁹
Hic multa bona fecit ⁊ ciuitatem magnificauit in di
uitijs: multas victorias obtinuit ꝰ diuersas natiōes
Demū in superbia elatus q⁹ in templū ingressus est ad
offerendū incensum coram dño: lepra incurrit. in q̄ per
māsit vsq; ad mortē Joathā filio ei⁹ regnū gubernā
te in isrl' p⁹ quem regnauit azarias. quē occidēs sellū
pro eo regnauit sellū quē interficiēs manassen regnū
assumpsit. q̄ deficiēte regnauit filius eius phacee. quē
occidēs alius phacee filius romelie ꝑ eo regnauit. q̄
tpe teglathphalassar rex assyrioꝝ veniēs ꝓtra israbel
magnā prem captiuauit. ⁊ in assyrios transtulit. pdi
cum aut phacee occidēs: osee israbel regnauit. In iu
da autē post oziam Joathan filius eius: qui ⁊ amo
nitas tributarios fecit. fo.xxij.

De achā q̄ regnauit in iuda post mortē pris sui ioathan
h pessimus fuit ⁊ ydolatrie deditus. ꝓtra quē veniēs
in prelū phacee rex occidit in vna die de iuda centuꝝ
viginti milia bellatoꝝ. ⁊ ducēta milia puerorꝝ ⁊ puel
larꝝ ⁊ mulierꝝ duxerūt captiua. q̄s tñ refectos remise
runt consulente ꝓpheta. Cuius tempe condita est ro/
ma. fo.xxij. quasi in fine.

De ezechia filio eius regnāte in iuda q̄ optimus fuit. re/
ducēs populū ad cultū dei. Huius tpe regnū israbel
s. decem tribuū defecit: trāslat⁹ a rege salmanassar assy
rioꝝ: huius ezechie tpe sennacherib rege assyrioꝝ: ve
niente ꝓ. ꝓ ezechiam ⁊ regnum eius: et obsidente hie
rusalē orationibus eius ⁊ ysaie ac humiliatiōibus. in
vna nocte angelus dñi interfecit centum octuaginta q̄
q̄nq; milia exercitus sennacherib: sicq; liberatus est.
Ipe aūt ezechias siue propter elationē siue propter in
gratitudinem ad mortem vsq; infirmatus est. Sed
penitens sanatus signo sibi dato de reuersione solis
per decem lineas Qui oratoribus babilonie ostendit
oēs thezauros. Cui ysaias predixit oia a babilonijs
asportanda: phase aūt solennissime a populo celebra
ri fecit. fo.xxij.et.xxiij.

De manasse filio Ezechie. q̄ post eū regnauit in iuda q̄n
q̄ginta q̄nq; annis Hic pessimus fuit ydolatrie dedi
tus ⁊ augrijs ꝓphetas occidēs ⁊ pcipue ysaiā: serra li
gnea secari faciēs. Qui tñ captiuus ductus in babilo/
nē penitēs ⁊ valde humiliatus in illa captiuitate veni
am obtinuit. Et ad regnū suū reduct⁹ est. cui successit
filius eius amon pre suis imitatus in vicijs sz nō in pe
nitentia. q̄ ⁊ a suis occisus est. fo.xxij.

De Josia filio eius qui regnū recepit: cū octo esset anno/
rū. optime regens. ydolatras psequens Sacerdotes
ad instaurandum templum inducens. populū ad ob
seruationem legis et dei timorem reducens: phase so
lenniter celebrari faciens. Hic demū q⁹ prexit ad pu
gnandum contra regē egypti contra voluntatem dñi
vulneratus grauiter in hierusalem ductus migrauit
ad dominū. Sup cuius morte hieremias lamētatio
nes fecit. fo.xxiij.

De nechano rege egypti. q̄ itrās hierl'm ioathan filiū Io
sie ꝓstitutū regē a ppl'o vinctū duxit in egyptū: ⁊ regē
instituit ꝑ eo Joachim frēm eius contra quem veni
ens rex babilonis tributariū fecit. ꝓtra quē rebellan
tem veniens iterꝝ rex babilonis occidit. ⁊ filiuꝝ eius
Joachim. timēs ne rebellaret captiuū duxit in babi/
loniam cum multis ex pncipalioribus. et pcipue Da
niele. Anania. Azaria Misaele Ezechiele et Mar/

docheo Dimisit aũt rex babilonis in regnũ iuda Sedechiã filium Josie. t auunculum predicti Joachim contra quem rebellantẽ veniens Nabuchodonosor cepit ciuitatẽ hierusalem: ac ipsum regem fugientem coram eo occisis filijs. oculis eum priuauit et vinctum in babiloniam duxit: vasa tẽpli t omnia pãdosa asportans t ciuitatem igne succendens: trãslatis etiã multis milibus iudeorum in babiloniaz: reliquit autem quendam godoliam dictum in gubernatorem super his qui remanserant: quem interfecit Jsmahel cũ suis. Et demũ Johanna cum his qui remanserant de populo in iudea descendit in egyptum timens chaldeos. quo tpe Hieremias ꝓphetauit. et prius ꝓnunciãs captiuitatẽ futuram hierosolime: vt induceret ad penitentiam. Demum ductus cum eis in egyptum: ibi lapidatus est ab eis fo. xxiij.

Uartũ capitulum de prophetis. quorum ꝓpetie habẽtur in veteri testamento. Hoz maximus simpliciter fuit Moyses Dauid ãt ꝑm quid. i. quo ad mysteria christi. Incipit. Quãuis sanctorum. fo. xxiij. in fine.

De prophetia Dauid in psalmis. quo ad omnes articulos fidei. fo. xxiij. et. xxiiij.

De ꝓphetia et doctrina Salomonis in libris tribus ipsius scz ꝓuerbiorum. ecclesiastes et cantica canticoruz et de libro sapientie t ecclesiastici .fo. xxiiij.

Uintũ capitulum. de Jsaia propheta. et genere eius regio. ac stilo in scribendo: t morte crudeli scz sectiõis eius serra lignea. Incipit: Inter quatuor ꝓphetas. fo. xxiiij.

De ꝓnunciatiõe prophetica eius circa exterminationẽ regnoz israhel et Juda. Syrie. Moab. Egypti Cyri. ydumee. assiriorum et babiloniorum. que onera vocantur. fo. xxiiij.

De prophetia incarnationis in illis verbis. Ecce virgo concipiet tc. xxiiij.

De ꝓphetia natiuitatis christi et diuinitatis eius et fructibus incarnatiõis. ibi. Paruulus natus est nobis. (folio. xxiiij. et. xxv.

De ꝓphetia passionis xpi apertissima. xxv.

De ꝓphetia ecclesie colligenda ex gentilitate. xxvj.

De diuersis mysterijs xpi. xxvj.

De prophetia ascensionis et interrogatione angelorum. (fo. xxvj.

Extum capitulum. de Hieremia ꝓpheta sacerdote et in vtero sanctificato: et morte eius per lapidationem. Incipit. Hieremias. (fo. xxvi. in fine.

De ꝓphetia eius quo ad incarnationẽ t passionẽ. folio. xxvj. et. xxvij.

De ꝓphetia Messie in lege ꝓmissi t eius diuinitate per hoc nomen tetragramaton. xxvij.

De lege euangelica danda populo. xxvij.

Eptimũ capitulum. de Ezechiele ꝓpheta. qui ꝓphetauit i babilonia t demũ a iudeis ibi occisus est. Incipit: Ezechiel. xxviij.

De prima visione eius scilicet quatuor animaliũ designantium electos ecclesie. et de vnitate ipsius ecclesie et vno pastore eius. xxviij.

De mysterio finalis resurrectionis corporum ostenso ei per ossa resuscitata. xxviij.

De immensa dei misericordia recipiente omnem peccatorem penitentem ad veniam. et iusticia eius puniente iustum ad malum declinantem. xx vi.

De lapsu lucifer: t eius mirabili perfectione in q̃ creatus fuit. fo. xxviij.

De vltima eius visione difficillima scz de ciuitate mirabili in monte edificata sibi ostensa. quomodo ad litteram possit intelligi. fo. xxviij.

De expositõe mystica seu morali dicte ciuitatis designãtis ecclesiam militantem quo ad omnes eius status. folio. xxix.

Ltauum capl'm. de Daniele ꝓpheta cui reuelatum est tps incarnatiõis future in septuaginta ebdomadibus abbreuiatz de quib' loquit in nono capl'o. Incipit. Quãuis oẽs. fo. xxix.

Q̃ ipe Daniel ō stirpe regia iuda ductus fuit captiuus in adolescẽtia cum Anania Azaria et Misaele in babiloniã: quos Nabuchodonosor doceri fecit sapientiam. et doctrinam babiloniorum. Et his deus dedit propter abstinentiam. nõ vtendo cibis gentiliũ sed leguminibus t aqua: intelligentiã omnium visionum folio. xxx.

De decem visionibus Danielis in diuersis capitulis ꝓphetie eius. xxx.

De Michaele archangelo pugnante pro populo dei. et vltima resurrectione. et de hystoria Susanne t belis et draconis. xxx.

Onum capitulum. de duodecim prophetz minoribus diuersis temporibus propheti̇bus in iudea vel israhel. et multiplici ꝓphetia eoz de diuersis mysterijs in duodecim. ℌ. successiue. Incipit: duodecim. xxx. et. xxxj.

De Job gentili de vltima resurrectione corporum apertius et cautius ceteris prophetante ibi. Scio q redẽ ptor meus viuit tc. Et quis fuerit ipse Job: de quo genere et quis eius librum scripsit ibi notat. In quo libro probatur multipliciter diuinam prouidentiam curam habere de actibus humanis vt declarat beatus Thomas. xxxj.

De hystoria Thobie qui translatus fuit in Niniuen a rege assiriorum cum ceteris de populo israel: et ibi de perfectione et vita eius et elemosynis. et cecitate et de illuminatione eius. et Raphaele angelo ducente t reducente eum. t prophetia eius de ecclesia fo- (lio. xxxij.

De sibillis prophetissis gentilibus: que decẽ fuisse a sapientibus narrantur. t q̃ mirabiliter ꝓphetarunt de mysterijs xpi. vt de incarnatiõe. de matre eius virgine et nomine eius. De miraculis et discipulis eius ac doctrina. de passione eius et resurrectione et de finali iudicio versus viginti sex. xxxij.

De ligurgo qui iura lacedemonijs composuit. et de ipsius legibus plenis moralitate: et de sardanapallo vltimo rege assiriorum: qui totus effeminatus t lasciuie deditus amisso regno seipsum incendit cum suis diuitijs. xxxij.

De quibusdã insignib' viris scz Byge. Archilogo. Symonide Zeleuco. phalari. Zenone pho t arion musico. Tale milesio. et milone. xxxij.

Uartus titulus de gestis in quinta etate mũdi. que ortũ habuit a captiuitate seu trãsmigratione iudeoz in babiloniã et ꝓtendit vsq ad xpi natiuitatẽ. Incipit. Quinta etas. et ibi de regno Nabuchodonosor. et filijs eius regnantibus post eum.. fo. xxxij

eius transtulit monarchiã q̃ pus erat apud assirios. ad persas z medos. q̃ pmansit ducentis sex annis: per successiones duodecim regũ persaꝝ. vsq; ad Alexandrũ magnum. Qui Cyrus nepos fuit darij ex sorore et mirabiliter puenit ad regnum. Quo tpe claruit esopus qui fabulas finxit. fo. xxxiij. et. xxxiiij.
De captione z obsessione babilonie per Cyrum z mirabili fortitudine ciuitatis. in quam intrauit Cyrus per fluuium eufraten. folio. xxxiiij.
De septem sapiẽtibus mũdi. qui claruerunt tpibus illis
De licentia data iudeis a Cyro redeundi (fo xxxiiij.
in hierusalẽ. ad reedificãdũ templuz sub duce Esdra et vasis templi redditis. folio. xxxiiij.
De creso rege capto a Cyro et diuitijs eius. fo (lio. xxxiiij. et. xxxv.
De cambise filio Cyri qui ei successit in monarchia persarum qui egyptuz debellatam addidit suo imperio. qui adeo seuerus fuit. vt quendã iniustũ iudicem excoriari fecerit. z sup sellam cute eius ad opertã filiuz illius iudicis sedere fecit ad iudicandũ. Huius tpe qui dictus est nabuchodonosor contigit. qõ legitur in hystoria Judith fo. xxxv.
De holoferne principe exercitus dicti nabuchodonosor destinati ab eo ad subiugãdũ sibi omnes terras. et deos exterminandos. vt ipse solus pro deo adorarek. q̃ cum innumerabili exercitu cuncta sibi obuiãtia deuastans: demũ deueniẽs in iudeã adipam delendã a iudith vidua pie deceptus occisus est. Et quõ excusek ipsa in illa simulatione. folio. xxxv.
De policrate z quibusdã alijs. fo. xxxv.
De Pittagora phisico. qui eo tpe clarus est habitus caput philoꝝ ytalie Qui primus pfessus est se esse philosophum. i. amatorem sapientie. qui multas orbis ptes pagrauit ad hauriendã sapientiam: hic z viros z mulieres ad modestiã et vitam moralem sua sapiẽtia duxit: hic etiã primus apud grecos animas iuenit imortales esse. Sed in hoc turpiter errauit. dicens trãsire de corpe in corpus. fo. xxxv.
De duobus magis qui post Cambisem regnũ persaꝝ obtinuerũt. post q̃s. Darius itaspis miro modo regnũ persaꝝ accepit. folio. xxxvj.
De dario ipo familiari zorobabel. qui z licentiam dedit restaurandi templum qõ Cambises interdixerat. z õ questione ꝓposita inter ipm. z alios cubicularios darij sez de vino rege muliere z vitate. Et q̃ veritas omnibus fortiorẽ esse ꝓbauit zorobabel. qõ cum ab omnibus approbatũ fuisset. ab ipso dario reedificatiõem templi obtinuit. fo. xxxvj.
De democrito et Heraclito philosophis. ac etiã Anaxagora. z archelao z beschilo philosopho. Et de Themistode viriliter pugnante. fo. xxxvj.
De Xerse filio darij qui regnauit in persia post eũ. z contentione orta inter ipsum z fratres de regno: iudicio auunculi remanserunt quieti. Qui Xerses fuit valde lasciuus et sui capitis. z bellum mouẽs cum innumerabili exercitu z nauibus mille ducentis deuictus est a leonida rege spartanorum cum quattuor milibus tantum. fo. xxxvj.
De quibusdam preclaris viris gẽtilibus scilicet Themistode. pindaro. Sophocle. Erupide Herodoto hystoriographo. fo. xxxvij.
De arthabano qui regnũ obtinuit pfarum miro modo. Cui successit artarxerses. fo. xxxvij.
De Empedocle z pmenide q̃ in philosophia claruerunt et pluribus alijs mundi sapientibus. fo. xxxvij.
De Neemia pincerna dicti regis artarxersis. q̃ vicesimo anno regni sui obtinuit: vt hierosolimaꝝ pergeret ad reedificandũ muros ciuitatis cũ multis alijs: quo aduenientes multipliciter infestati sunt a finitimis gentibus. Et de Esdra pplm docente. fo. xxxvij.
De Ipocrate medico: z Borgia rhetore qui insignes habiti sunt eo tpe. fo. xxxvij. quasi in fine.
De Socrate philosopho moralibus totaliter se dante z notabilibus sententijs eius: et discipulis aristipo et antistene. fo (lio. xxxvij. et. xxxviij.
De Xerse regnante in persia post artarxersem: post quem regnauit Sogdianus. Cui successit darius cognomẽto notbus. Quo tempore natus est plato philosoph9. Et Socrates veneno perijt. fo. (lio. xxxviij.
De Alcibiade discipulo Socratis: qui infortunatus fuit. Et de Edoxio astrologo z et Euripede. fo. (lio. xxxviij.
De Artarxerse q̃ successit dario in persia: vt filius eius qui Assuerus dicit in libro hester: qui post repudiationem vasti regine: hester reginam ex genere iudeorum vxorem duxit: neptem Mardochei. Et cũ aman primus post regem procurasset exterminiũ iudeorum: ipsa regina. Hester oratione premissa ab Assuero obtinuit mortem ipsius Aman. z omniũ inimicorum populi sui: z reuocationem sententie eius contra ipsuz populum. fo. xxxviij.
De Zenofonte discipulo Socratis: z de dyogene q̃ fuit caput secte cinicorum philosophorũ. Et de vita ipsius austera z paupertate. Et Eusippo philosopho. fo (lio. xxxix.
De dyonisio tyranno sicilie. fo. xxxix.
De Platone philosopho qui vtrãq; philosophiam complexus est. diuidens eam in moralem naturalem z rationalẽ. Et de deo mirabiliter locutus est. Et de erroribus eius. fo (lio. xxxix. z. xl.
De archita tharentino z dictis eius. fol. xl.
De demostene z Eschino oratoribus claris. fo (lio. xl. in fine.

Eundum capitulum. de Alexandro magno q̃ natus est regnante Ocho rege persarum ex philippo rege macedonũ: z olimpiade vxore eius ali qui tamen dicunt illegitimũ: et non ex philippo: sz ex nectabano astrologo: z olimpiade conceptum: qui simulauit se deum amonium. Incepit anno igitur.

(folio. xlj.
De Alexandro magno. z forma eius ac pedagogo eius leonide quez leonibꝫ deuorandũ exposuit: z patrem Nectabanum precipitauit in foueam: ex quo mortuus est. folio. xlj.
De ipso Alexandro: qui etatis sue. xv. anno Nicolaum regem athenarum deuicit: z de nece philippi. fo (lio. xlj.
De moribus philippi regis macedonie. folio. xlj.
De Arsanio filio ochi. q̃ successit ei in monarchia persaꝝ cui successit darius filius eius: cum quo plura prelia egit Alexander z demum defecit z monarchiam psarum trãstulit ad grecos. folio. xlij.
De litteris destinatis a dario Alexandro z responsis eiꝰ folio. xlij.
De ipso Alexandro qui festinans ad capiendam hierosolymam cum vidit Jadum summuz sacerdotem in habitu põtifi cali sibi obuiantem: de equo descendẽs cum veneratus est prout in somnis admonitus fuerat. folio. xlij.

De dario qui maxim3 pecunie quantitatem alexandro dare voluit ac regni portionē:z filiū in matrimoniuz vt ab ello cōtra eum suscepto desisteret: nec aquieuit Et de ipo alexandro:q in babilonia trāsformato accessit ad cōuiuiū darij ab eo nō cognitus. folio.xliij.
De alexandro:q tandē interfecto dario babiloniā obtinuit:q tm interfectores eius crucifigi fecit. fo.xliij.
De moribus alexandri z pompa eius z lasciuia:z furore q pres sibi amicissimos interfecit fo.xliij.in fine.
De ipso alexandro quō diuersos et multos pncipes sibi subiecit:z nationes plurimas subiugauit:z pozū regē potentissimū ac ditissimū deuicit. fol.xliiij.
De ipso Alexandro:q in quodam prelio vulneratus fuit nec tm a plio destitit donec vulnerantē occideret et cuz candace regina opulentissima pacē fecit. fo.xliiij.
De Alexandro parante se ad bellū 3 bragmānos z epla destinata ei ab ipsis:in qua describūt mirabiles mores eozum:z responsione Alexandri ad eos notabili.
De ipso Alexandro qui post3 multas re (fo.xliij. giones obtinuit:et quas nōdum obtinuerat legationes miserant se ei offerendo in subditas: demū apud babiloniā a medico suo thesalo preparato veneno interijt. Anno vite sue.xxx. Alij tm dicunt venenuz ei a sozore preparatum. fo.xlv.
Ercū capitulū:de sapientib mundi:qui floruerunt eo tpe:z pmo de aristotile maximo pho. Incipit de philosophis. fo.xlv.
De libris quos edidit arestotiles:z quibusdā dicez eius moralibus. folio.xlv.et.xlvj.
De apuleio pho:z quibusdam dictis eius. fo.xlvj.
De hermete pho qui z mercuri9 trimegistus dictus est z quibusdā dictis eius moralibus de deo. fo.xlvj.
De plotino pho platonico:z dictis eius qui posuit quatuor genera virtutū.s.polliticas:purgatorias:purgati animi:et exemplares. folio.xlvj.
De epicuro pho pessimo z erroribus eius. folio.xlvij.
Uartū capl'm. Q post mortē alexandri magni monarchia grecoz diuisa est in mltas partes z pcipue in quatuor reges:ptholomeus quidem in egypto. In macedonia philippus frater alexandri Lisimacus in lidia:tracia et belesponto:alios in babilone. Incipit mortuo. folio.xlvij.
De menandro et philemone poetis comicz z de polemone pho. folio.xlvij.
De regno syrie quoz primus. Seleucus. fo.xlvij.
De ptholomeo philadelpho:q regnauit in egypto:h scripturā vereris testamēti trāsferri fecit de hebreo in greū per septuaginta interptes:et qnquaginta milia libroz volumina in sua bibliotheca cōgregauit.xlvij.
De septuagintaduobus interpretibus peritis in lingua greca in hebraica z destinatis ex iudeis in egiptū ad interpretandū scripturas hebraicas:et diuersa opinione ipsius interptationis inter doctozes:h etiam ptholomeus canones astroz cōposuit:et plures libros conscripsit. folio.xlvij.
De brenno duce gallor qui cū maximo exercitu maceidoniaz irrumpens a Sostene cū modico exercitu deuictus est: et pre cōfusione seipm peremit. fo.xlvij.
De archesila et crate philosophis illo tpe florentibus:et quibusdā dictis eoz moralibus et quibusdam alijs sapientibus et dictis eoz. fol'.xlvij.
De sententijs phoz stoycoz et oppinione eoz. fo.xlix.
De erasistrato medico et antiocho regnte in syria. xlix.
De ptholomeo et euergete regnante in egypto post philadelphum fratrē eius:et de ihesu syrach:qui composuit libū ecclesiasticī:qui post libruz sapientie in scriptura sacra collocatur .et de pluribus ptolomeis succssiue regnantib in egypto .Quo tempore claruerūt Empnius philosophus:z Statius cecilius natione gallus:q libros metricos edidit Achileidos et Thebaidos. folio.xlix.
De antiocho magno qui sibi iudeā subiugauit z qz regiones finitimas infestabat a ꝓsulibus romanoz scipione affricano z Nasica scipione :coactus est sub iuramento a dicta infestatiōe cessare : filio eius seleuco in obsidem dato. Qui antiochus demum in perside occisus est. folio.xlix.
De seleuco filio antiochi:qui misit heliodoz ad expoliā dū templū. Sed ab angelis verberatus vix euasit:hic antiochus etiā epihanus dictus est. fo.xlix.
Sub isto antiocho dicto epiphano ceperūt gesta q habent in libris machabeoz . ad quem antiochū multi ex iudeis puersi accedētes: pcierūt obseruatiōem legis mosaice ab eis auferri.z ritus gentiliū in pplo introduci . Hesta aūt ipoz machabeoz ex primo z scdo libro in pluribz caplis annotat3 habent. fo.l.
Post illos tres nobiles machabeos germanos scz Judā Jonathan.z Symonē qui duces fuerūt pplī iudeozum succssiue z etiā magnas victorias habuerūt de varijs nationib inimicz eoz.i plurimis bellis q gesserūt ad obseruatiōez z defensionē legū diuinaz z recuperatiōez libertat3 sue ablate a gentib .ex qbus pmus Judas in bello. Jonathas aūt z symon ꝓditorie capti z occisi sūt.post federa pacz inite cū romanis tunc paganis .nil amplius habet in sacra scriptura ō iudeis vel gētilib vsqz ad xpm. fo.l.et.lij.
De iohāne hyrcano filio simonis prefati:qui ei succssit in ducatu z pōtificio:qui multū ꝓfecit a Josepho ꝓcssit hic ad bellū ptra tholomeū cognatū suū:quia ꝓditorie cepit z occidit patrē suum et soceruz :et matrem et fratres . Sed impediente nubileo supervenientē ꝓsequi destitit. fo.lij.
Decedēte Johanne . quia filij eius quinqz parue etatis erant. Johannes vxorem suam dissertissimā populo in regimine pfecit et filios. Sed pmo genitus scz Aristobolus ex hoc impatiens.matrē cū tribus minoribz fratribus vinculauit.et matrē demuz fame peremit. Hic aūt Aristobolus regnū suscepit . Sed infirmatus pannum tm regnauit.fratrē suū hyrcanum secūdum natu occisum dolo vxoris sue audiēs ex dolore mortuus est. Que vxor Aristoboli filios non habens a vinculis alios tres frēs Aristoboli liberauit.et maiorem eoz scz Alexandrū maiorem natu regnare fecit qui dictus est Jamneus. Et hic pessimus fuit z vnū ex fratribus interfecit. folio.lij.
Hic Alexander occidit de populo quinquaginta milia q: derestabant vicia eius. Et ex vxore Alexandra reliquit duos filios Que Alexandra regnare cepit. Sz postea hyrcanū pontificem declarauit et futuruz regē alium filium scilicet Aristobolum vt priuatum viuere coegit. folio.lij.in fine.
Magna autez concertatio fuit postea inter hyrcanū z Aristobolū fratres. de regno:feceruntqz plurima prelia. Inter q interposuit se pompeius consul romanorum Qui hyrcano pontifice declarato:secum romam duxit vinculatos Aristobolū cum duobus filijs suis scz Alexādro z antigono. Et post longam cōcertationem de regno iudee inter hyrcanum et filium Aristoboli alexandrū et antigonum z multa prelia .Demū hyrcano dante herodi primo scilicet ascbalonite qui gentilis erat de ydumea in vxorem mariennem neptem suam eo circumciso regnū iudeozum translatum

est ad alienas.i. herodē sub quo natus ē xp̄s t factus est herodes rex iude ab octauiano. folio.liij.et.liiij.

Vintū capitulū de monarchia romanoꝝ: qui p̄us se rexerūt p reges a romulo q̄ romam construxit: cepit talis modus regēdi inchoatus tempore ezechie regis iude t terminatus in tarquinum superbum septem regibus sibīnuicē succedētibus: post modum p consules duos annuatim mutatos. Demū per imperatores vsq; ad tp̄s istud quoꝝ p̄mus fuit Julius cesar. Incipit postmo. folio.liiij.

De romulo qui romā condidit. stupro conceptus t a lupa altus: q̄ t fratrem remū interfeci fecit: vt solus regnaret. folio.liiij.q̄ si in fine.

Hic romulus post q̄ ciuitatē p̄struxit templū fecit p̄mittens impunitatē oī ad ip̄m fugienti: vñ et implesta est roma latronib fugitiuis: t quō romani vxores acceperunt a sabinis raptis q̄ ad festū venerant: preter hoc bellū durū gestū est inter sabinenses t romanos: t de morte ip̄ius Romuli incognita: q̄ ab eis in deū trasl̄atus est. folio.liiij.et.lv.

De numa pompilio qui Romulo successit i regno. Hic pace inita cum finitimis cōstituit templū deo Jano q̄ clausum manebat tpe pacis. apertum tpe guerre: et totum se dedit legibus condendis t sacris instituendis. folio.lv.

De tullio hostilio tertio rege romanoꝝ. hic deditus fuit bellicis rebus vñ t templū iam apiri fecit: pacē fastidiens. t albanoꝝ ciuitatē vicinā sibi subiugauit: ꝫ fulmine p̄cussus t ꝓsumptus est. .lv.

De ancho marco q̄rto rege romanoꝝ: q̄ hostiā condidit et tarquinio p̄risco q̄nto rege. et seruio tullio sexto. et tarquinio superbo septimo rege. .lv.

De adulterio ꝑpetrato in lucretiā nobilissimā romanā a tarquinio filio tarq̄ni regis: ꝓpter q̄ regnū ei ablatum est. t ex vrbe pulsus. lv.et.lvj.

De p̄mis duob consulibus creatis .s. bruto et collatino lucretie. q̄ brutus filios suos occidit. propter coniurationem factā de reductiōe Tarq̄ni in vrbem. t bellū contra tarquinum mouente. multis vulneribus ambo mortui ceciderunt. lvj.

De cōmendatione quam facit Salustius reipublice romane tpe p̄ioꝝ consulū: quam Aug⁹. multiplici ratione reprobat. lvj.

De tarquino superbo. q̄ fuit expulsus a regno vrbis: et ad porsennā regē clusine ciuitatis se cōferens. auxilium ab eo recepit. Nam porsenna cuz valido exercitu suo t tuscoꝝ vrbem diutina obsidione afflixit. et de mutio scevolo. qui vsq; ad sedem regiā porsenne accessit et scribam assidentem occidit compbensus dicens il luc aduenisse causa interficiendi regem referens trecētos adinuicem ꝓiuratos ad eū occidendū: propter q̄ rex audaciam eoꝝ considerans t sui p̄culū pacem cū romanis fecit. lvj.

De ꝓtentione t seditione orta inter patres t plebeios romanoꝝ. querente plebe de tam dura oppressione maiorum. ad quam sedandam creata est dignitas tribunorum. lvj.

De alia dissensione orta inter ꝓsules t tribunos plebis ad quā tolerandā legatos miserunt t in grecia pro legibus accipiēdis. Et de legib t de decē tabulis athenien̄ ad vrbem delatis. lvj.in fine.

De fame grauissima. q̄ vrbem multū afflixit. t de quodā lucio emilio. q̄ multū frumentū sua pecunia emptuz inducēs in vrbem plebi distribuit. Ex quo beneficio cōsulatus sibi p̄missus fuit. Sed ipse etiā regiam dignitatē ambiens cum labore ꝓpter fauorem populi occisus est. folio.lvij.

De morte multoꝝ ex maioribus cōsimili morbo que ex reuelatione cuiusdā an. ille repta est: euenisse ex venenis ꝓcuratis a matronis dolose. folio.lvij.

De vegientib victis a romanis t de gallis senonibus q̄ ceperunt t incenderūt vrbē: t cum capitoliū de nocte ascendere cepissent clamore anserīs: q̄bi erat: excitati sunt custodes illos repellentes: ꝓpter q̄ romani anserem pro deo coluerunt. folio.lvij.

De afflictione vrb ex peste magna: t hyatu seu apertura terre in medio eius facta in qua se ꝓiciēs curtius armatus clausa est. folio.lvij.

De duob decijs p̄re t filio cōsulib se deuouentib pro victoria habenda t morti exponentib. folio.lvij.

De bello romanoꝝ cū samnitis q̄ fuit medij inter picenuz et campaniā: in quo romani deuicti sunt cum magna ignominia: coacti subiugo transire. i. sub furcis: sed pactum eis nō seruantes: itez cōtra eos bellū mouētes samnites debellarūt: occisis. xxiiij. milib eoꝝ et rege: et ciuitatē ip̄am euerterūt funditus fo.lvij.

De tarentinis inuadentib classem romanoꝝ in mari p̄tereuntē q̄ t naues traxerūt ad portū suū: interfectis oīb aptis ad bellū: ꝫ quos ꝓcedens emilius consul cū copia romanoꝝ illuc accedēs igne t ferro oīa que occupabat vastauit: quib tarrentinis pirus rex epiro tarū (qui greci sūt) cū magno exercitu in auxiliū fuit. In q̄ p̄mo ꝓlio romani succubuerūt. In scda vo pugna romani p̄ualuerunt: multis tū occisis ex vtraq; parte. In tertia aūt pugna fugatus est pirus: t in greciaz reuersus occisus est. fo.lvij.

De peste maxima romam inuadente: t p tres annos cōtinuata: ob quā amouendā cōsulentib libros sibillinos ꝓ remedio inuentū est q̄ esculapius q̄ dr de⁹ medicine de epidauro. s. q̄dam ciuitate romā afferendus esset: ꝫ esculapius erat quidā serpens: qui mirabiliter ope diaboli cōductus est romā. Et de quodā alio mirabili ope arte demonum. fo.lvij.

De manilio torquato cōsule romanoꝝ q̄cū in bello esset ꝫ latinos: cū edictū posuisset: ne q̄s extra ordinarie pugnaret: t filius eius irritat⁹ cōtumelijs cuiusdam ex aduersarijs: cū eo cōgressus singulare certamē ipsum occidisset: ad patrē reuersus cū victoria: eū pater occidit: quia edictum violauerat. folio.lvij.

De p̄lijs romanoꝝ cū carthaginensib. Et in primo quidem bello q̄ durauit. xxij. annis hanibale seniori duce carthaginensiū ora ytalie maritima vastante classe nauiū. lxx. romani cū centū triginta nauibus noua ter in breui factis: nauali p̄lio p̄ualuerunt. Captis xxxj. nauib hanibal: t tredecim mersis. Exinde alia bella cū quadringentis. xxx. nauibus romani siciliaz obtinuerunt: q̄ erat carthaginensiū: postea in affricaz ꝓfecti bello terrestri notabilez victoriam habuerunt. Marco regulo consule. In alio vero sequenti bello marcus regulus captus est a carthaginensibus: q̄ marcus missus oratoꝝ a carthaginensib ad senatū ad persuadendū de p̄mutatiōe facienda captiuoꝝ carthaginensium: cum ipso regulo: p̄suasit ꝫrium: vnde et reuersus p̄out p̄miserat: iureiurando: crudeli morte necatus est. fo.lvij.et.lix.

De secundo bello punico: quod fuit maximi exterminij vtriq; parti: durante p. xvij. ānos i quo dux fuit carthaginensium hanibal iunior inimicus maxim⁹ romanoꝝ: hic de affrica transire volens in ytaliam: in byspania obsedit Saguncie ciuitatem romanis con-

federatã: vt inde occasionẽ pugnandi cõtra romanos quereret: vt ne videret pacem factũ cum eis violare. Saguntini aũt cõtra fideles fuerunt romanis: vt oẽs cum suis diuitijs se igni exponerent: t ꝯsumarent potiusq; banibali se traderent. folio.lix.

De pugna facta apud Kannas in apulia postq; maxima difficultate banibal intrauit ytaliam: in q̃ pugna tanta strages facta est romanoꝝ: vt banibal tres modios anuloꝝ aureoꝝ qui a romanis occisis accepti sũt carthaginem mitteret: post quã stragẽ banibal ad capiẽdam vrbem procedens: ymbre ꝑmaximo t grandine impeditus est. fo.lix.

De pluribꝫ scipionibꝫ q̃ claruerũt rome: t ꝑcipue de scipionis affricani cõmendatiõe: hic em̃ cũ romani qui remanserant ex maxima strage deliberarent vrbem dimittere ad alia loca se transferre. Iste scipio cunctos animauit ad permanendũ: t sumpto exercitu quem colligere potuit in affricam se contulit. Carthaginẽ obsidens ꝓterqõ reuocatus banibal ad defensionẽ ciuitatis ytaliam dimisit. folio.lx.

De tertio bello punico in quo deuictis carthaginensibꝫ t capta vrbe tota incensa est t dirupta. fo.lx.

De bello primo macedonico ꝑ philippũ regẽ macedonie t de bello scõo ꝑ parseũ filũ philippi: de bello siriaco ꝑ antiochũ regẽ syrie: t alijs in quibꝫ romani victoriosi fuerunt. folio.lx.

De duobus gracchis fratribus tribunis: t interfectis in tumultu populi: pro quo facto exorte sunt magne in ciuitate discordie. fo.lx.

De seditione magna exorta in vrbe ex occisione saturnini de triplici bello romanoꝝ qõ dicit̃ fuit: primum fuit capue: secũdũ in macedonia: tertiũ in sicilia: folio.lx.et.lxj.

De bello romanoꝝ cõtra philippum regẽ macedonie: filium eius. fo.lxj.

De alio bello qõ dicit̃ sociale qõ romani gesserunt ꝑ latinos qui nõ erãt ciues romani sed socij. de Terrẽtio scriptore comediarum t quibusdam dictis eius moralibus. fol'.lxj

De legatis missis a iuda machabeo ad senatũ pro pace t amicicia cum romanis habenda: vbi multum cõmendatur. folio.lxj.

De bello cõtra Jugurtam regẽ. fo.lxj.in fine.

De bello mitridatico contra romanos: quod durissimũ fuit. folio.lxij.

De bellis ciuilibus romanoꝝ: quoꝝ primũ fuit inẽ mariũ t sillã: t de ambitione marij: vnde multe occisiones secute sunt erga emulos suos. fo.lxij.

De silla aduersario marij et crudelitate eius: b reũsus ex asia ad vrbem ꝑ partes marij dimicans innumerabiles occidit. fo.lxiij.

De bellis ciuilibus sertorij t katelinee quibus sertorib⁹ fuit marianus: katellina sillanus. fo.lxiij.

De katellina t moribus ei⁹ pessimis. folio.lxiij.in fi.

De ꝓcerib⁹ inter Pompeium sillanum: t Julĩ cesarem marianum: qui Pompeius gener fuit Julij cesaris. folio.lxiiij.

De catbone qui audiens Pompeium cuius partẽ fouebat deuictum t decapitatum: t Julium cesarem in oibus prosperare seipm occidit: t de pluribus alijs boc nomine catbonis vocatis. fo.lxiij.

De Julio cesare et moribus eius et plibꝫ gloriosis: et interfectione eius. folio.lxiiij.

De origine ciuitatis florentie: et a quibus fuit edificata: t quo tempore. fo.lxv.

Extum capitulũ de octauiano impatore et sapientibus qui tunc claruerũt t ꝓmo de q̃q; plibꝫ que gessit. ꝓmũ ꝑ marcũ antoniũ. secundũ ꝓcra Brutum t Cassiũ. tertiũ cõtra Lucium antonium cõsulem. quartũ cõtra sextũ Pompei magni filiũ quintũ cõtra Marcũ eundem Antoniũ. ex eo q̃ repudians Antonius sororem octauiani quã habebat in vxorem: et cleopatrã reginã egypti loco eius acceperat vxorẽ. qui bello nauali t terrestri cum deuicit. t illi seipos occiderũt. s. Antonius et cleopatra. Incipit Quamuis. fo.lxv.et.lxvj.

De forma Octauiani venustissima et moribꝫ eius. folio.lxvj

De liberalitate eius et humilitate fo.lxvj

De pietate et equitate ipius in subditos. .lxvj.

De parsimonia eius eius et eloquentia. lxvj.

De vicijs et lasciuijs ipius octauiani. .lxvj.

De sapientibus q̃ claruerunt eo tpe. et primo de marco varrone. qui posuit tria genera theologie. et dictis ei⁹ moralibus .lxvj.et.lxvij.

De valerio maximo qui libũ edidit ꝺ virtutibus et vicijs: et sententijs eius notabilibus. .lxvij

De Marco tullio ciceron eloquentissimo latinoꝝ qui gayete occisus est et dict̃ eius moralibus in diuersis libris. .lxvij.et.lxviij.

De salustio ciue romano et quibusdã dict̃ eius ex iugurtino t catbelinario et inuectiuis eius ad ciceronem et econtra. .lxviij.et.lxix.

De virgilio poeta nobilissimo et libris eius. s. buccolica georgica et eneidos. et dictis notabilibꝫ ex ipis libris et de erroribus eius et lasciuia. .lxix.

De ouidio poeta t quibusdam dictis notabilibꝫ ex libr̃ eius. .lxix.

De oratio poeta et dictis eius notabilibus. .lxx.

Ex sub tpe octauiani. s. anno .xlij. imperij eius nat⁹ est xps. q̃ octauianus. xij. annis postea supuixit. t ei Sibilla oñdit in die natiuitatis puerũ ibm natũ in gremio mris circa speram solis. .lxx.

De natiuitate mris xpi t quo xps descendit ex tribu leuitica t regali. .lxx.

De genealogia ỹginis t filij ei⁹ quã mattheus describit p. xlij: generationes ab abraam incipiẽs. lucas vo per lxxvij. ab adam inchoans. .lxx.et.lxxj.

De conuersatione Anne et Joachim parentum virginis. .lxxj.

De vita et moribus virginis breuissime .lxxj.

Vintus titulus de christo ihu saluatore nro i q̃ inchoat sexta etas mũdi: t ptracta est vsq; in pns tps p annos milleq̃ dringẽtos septuagintatres: et durat vsq; ad antixpm fm aliquos: fm alios vsq; ad finẽ mũdi. Inchoatur aũt a baptismo xpi: fm alios a passione eius. Sz fm cõputatiõem q̃ cõiter fuit ab incarnatõe vel natiuitate. Et ꝓmo de quibusdã auctoritatibꝫ scripture t doctoꝝ. Incipit Sexta mũdi. .lxxj.et.lxxij.

De pnunciatiõe ꝛceptiõis Jobis baptiste. .lxxij.

De annuntiatiõe virginis marie: t de visitatiõe eius ad elysabeth. de natiuitate iohannis baptiste. t apparitione angeli ad Joseph reuelantis ei mysterium incarnationis. .lxxij.

De natiuitate et circũcisiõe xpi. .lxxij.

De adoratione magoꝝ t de oblatione christi in templum. .lxxij.

De interfectiõe innocentũ ab herode. .lxxij..in fi.

De residentia eius in tẽplo cũ erat duodẽnis. fo.lxxiij
De predicatione iohannis baptiste. fo.lxxiij
De baptismo suscepto a xpo. fo.lxxiij.
De triplici vocatiõe apostolor a christo. fo.lxxiij.
De sermone dñi in monte facto aplis qõ matheꝰ refert in tribus capitulis. fo.lxxiij.t.lxxiiij.
De sanatione leprosi ab eo facta t curatione paletici serui centuriõis:t dbusdã alijs sanatis ab eo. fo.lxxiiij
De ꝓma eiectione quã fecit eoꝝ qui vendebãt in templo t de interrogatione Nichodemi t responsione xpi ad eum. fo.lxxiiij.
De conuersione samaritane.t sanatiõe filij reguli a febribus:t languidi qui manebat in piscina. fo.lxxv.
De missione apostoloꝝ ad predicandũ cum certis regulis. fo.lxxv.
De panibus t piscibus bis multiplicatis. fo.xxv.
De ambulatiõe eius sup aquas t cessatione tempestatis
De cõmendatiõe gre t necessitate sumptiõis eucharistie
De missione discipl'oꝝ quã fecit iohan= (fo.lxxvj.
nes incarceratus ad xpm t cõmendatione eius a xpo t de capitatione. fo.lxxvj.
De institutione sacrtoꝝ eccl'ie a xpo. fo.lxxvj.t.lxxvij.
De miraculis factis a xpo in expulsione demonũ ab obsessis:scz ab habente legionẽ demonũ:t a filia chananee t lunatico. fo.lxxvij.
De domoniaco muto t surdo a xpo sanato:t expositiõe dicti euangelij. fol'.lxxvij.
De muto t surdo:sed nõ demoniaco a xpo sanato. fo
De barinno ceco t ab eo illumiato clamãte in via. (lio.lxxviij. fo.lxxviij.
De ceco a natiuitate illuminato. fo.lxxviij.
De filio archisynagogi a xpo resuscitata. fo.lxxix.
De filio vidue resuscitato. fo.lxxix.
De lazaro resuscitato. fo.lxxix.et.lxxx.
De pluribꝫ alijs miraculis ab eo factis:vt de decẽ leprosis mũdatis:de muliere curua erecta:arbore ficus sicca. Statere in ore piscis inuento:aqua in vinũ mutata in nuptijs. fo.lxxx.t.lxxxj.
Ecundũ capitulũ:ð doctrina xpi ꝑ parabolas Et primo de semine iactato in terrã petrosam t spinosam:secus viam:t bonam terram:t expositiõe eius Incipit de doctrina xpi. fo.lxxxj.
De parabola boni seminis:et zizaniorum et expositione eius. fo.lxxxj.
De parabola seminis iactati producẽtis herbam. postea spicam:postea plenum frumentum:et de grano sinapis. fol'.lxxxij.
De parabola vinee ad quam colendam multi sunt vocati:diuersis horis. fo.lxxxij.t sequenti.
De parabola vinee plantate:et sepe circũdate. Locate agricolis et expositione eiꝰ. fo.lxxxiij
De duabꝫ alijs parabolis de vinea. fo.lxxxiij.
De tribꝫ alijs parabolis:quibꝫ assimilat regnum celorũ thesauro:margarite et sagene. fo.lxxxiij.
De pabolis in quibꝫ xps ostendit dei misciõiam suscipiendo pctõres cõuersos:vt de vna oue amissa ex centũ t de dragma perdita a muliere. fo.lxxxiij.
De parabola prodigi suscepti a pre ad veniam et prolixa eius expositione. fol'.lxxxv.
De parabola regis facientis nuptias filio suo cũ expositione eius prolixa. fo.lxxxvj.et sequenti.
De parabola talentoruz concessoꝝ seruis a dño:scz vni quinq;altari duo:alteri vnum t prolixa expositione. folio.lxxxvij.t sequẽti.
De parabola decem virginum prudentium t fatuarum fo.lxxxviij.in fi.t folio sequenti.
De vigilantia habenda in expectatiõe dñi.fo.lxxxix.t se.
De debitore decem milium talentorum. fol'.xc.
De cõuersione marie magdalene. fol.xcj.
De zacheo qui xpm recepit in domo. fo.xcij.
De precisione lumborum habenda:et lucernis ardentibus. fo.xciij.
De diuite epulone et lazaro mendico et eius expositione fo.xciij.t.xciij.
De parabola villici diffamati:t dilapidatiõe bonoꝝ domini sui. folxciij.
De temptatione xpi in deserto et prolixa expositiõe. folio.xciij.in fine et duob sequentibus
Ertium capitulum:de doctrina xpi in redarguendo diuersa vicia hominum: Incipit. De doctrina. fo.xcvj.
De doctria eiꝰ q̃ ad ⁊tutes necessarias ad salutẽ fo.xcvij
De doctrina eius quo ad cõsilia. fo.xcviij.
De responsionibus xpi ad inquisitiones factas a iudeis causa temptandi. fo.xcviij.
De responsione xpi ad inquisitionẽ de adultera:et si licet dimittere vxorem:t de censu soluẽdo cesari:de muliere cũ septem viris. fol'.xcix.
De responsione facta adolescenti quereti viam perfectionis et de responsione facta iudeis ad interrogationem si xps esset. folio.c.
De doctrina xpi:quo ad responsiões factas iudeis in ⁊bis contumelijosis t factis. folio.c.
De doctrina eiꝰ qua oñdit se deũ esse. fol'.cj.et.cij.
De psuasione christi ad pseuerantiã:et dura increpatõe iudeorum de perfidia sua. fo.ciij.
De pscutionibꝫ et insidijs iudeoꝝ contra xpm ad capiendum eum. folio.ciij.et.ciiij.
Uarũ capl'm:de doctrina xpi in rñsionibꝫ eius ad inquisitiones pias factas a discipulis eius. Et primo de interrogatione petri.Ecce nos reliquim⁹ oia. Incipit de doctrina ihu fo.ciiij.
De rñsione facta petro cum interrogauit.Quotiens pecauerit in me tc̃. fol'.ciiij.
De responsione facta discipulis:cũ interrogauerũt q̃s putas maior est in regno celoꝝ. folio.cv.
De responsione facta iacobo et iohanne cũ mat̃ eoꝝ dixit dic vt sedeant hi duo filij mei tc̃. fo.cv.
De declaratione aliquoꝝ dictoꝝ xpi:in sermone vltime cene que sunt multũ obscura. fo.cv.et.cvj.
De expositõe oronis dñicalis quã xps edidit. fo.cvij.
De ꝙtinentibus ad finale iudiciũ.et signis eius. folio.cvij.in fine.t.cviij.
Uintũ capituluz:de clauibus ecclesie a xpo petro collatis. folio.cviij.
De regimine eccl'ie collato petro. fol'.cix.
De duricia et reprobatione iudeorũ:et cõuersatiõe sequẽda gentium. folio.cx.
De transfiguratione xpi in monte tabor. fo.cx.et sc.
De consilio facto a iudeis de morte xpi. fo.cxj.
De cena facta xpo in bethania et vnguento effuso a magdalena. folio.cxij.
De ingressu xpi in hierusalem in die palmarum cuz magna gloria. folio.cxij.et.cxiij.
De ingressu in templum et expulsione vendentium de templo. fo.cxiij.
De gentilibus cupientibus xpo loqui et voce facta de celo clarificaui tc̃. fo.cxiij.
Ertum capl'm:de passiõe xpi:et quõ fuit ꝓphe ta. Incipit Passio. folio.cxiiij.
De consilio iudeoꝝ circa mortẽ xpi:et receptiõe pecunie a iuda pro eius traditione. fo.cxiij.

De vltima cena ꝛ manifestatione ꝓditoris.f.cxliij.ꝛ cxv
De captura xp̄i:ꝛ oꝝone p̄ius ab eo facta in orto. fo/
De ductiõe xp̄i ad diuersos iudices. (lio.cxv.ꝛ.cxvj.
scz annã caypbã herodẽ ꝛ pylatũ. fo.cxvj.ꝛ se.
De discussione cause eius coram pylato et sententia mor/
tis. folio.cxviij.ꝛ.cxix.
De crucifixione eius in cruce. fo.cxviij.
De septem ꝟbis que xp̄s dixit in cruce. fo.cxix
De morte eius in cruce. fo.cxix.in fine
Eptimum capitulũ:de resurrectione dñi:et p̄/
figuratione eius.Et quare tertia die resurrexit
Incipit De resurrectione. fo.cxx
De hora qua resurrexit. Et quõ intelligitur vespere au/
tem sabbati ꝛc. fo.cxx
De apparitione p̄ima eius:facta magdalene: sed p̄ius
matri eius. folio.cxxj
De apparitione scda facta mulieribꝫ:qñ tenuerũt pedes
eius. Et de apparitione tertia facta petro:ꝛ de appari/
tione facta iacobo minori. fo.cxxj.ꝛcxxij
De q̄rta apparitiõe.s.duobꝫ euntibꝫ in emaus.fo.cxxij
De viris qui surrexerunt cum christo:vtrum ascenderit
cum eo. fol.cxxij/
De quinta appiritione facta discipulis decem clausis in
cenaculo. fol.cxxij
De apparitiõe facta octaua die thome cũ ceteris .cxxiij.
De alia apparitione facta ad mare tyberiadis:ꝛ piscatio
ne discipulorum. fo.cxxiij.
De octaua apparitiõe facta discipl̄is in galilea. cxxiiij.
De nona apparitiõe:ꝛ de decima facta in die ascensionis
folio.cxxiiij.ꝛ.cxxv.
De necessitate passionis xp̄i:ꝛ quõ resurrexit multiplici
ter. folio.cxxv.
De testimonio quod reddidit iosephus hystoriographꝫ
iudeorum. fo.cxxv.
De epl̄a quã scripsit siue pylatus siue alius tyberio im/
peratori:ꝛ senatui de xp̄o:ꝛ testimonio sibille de eius
morte ꝛ resurrectione ꝛ effigie xp̄i. fo.cxxvj.
Etauum:capl̄m de expositiõe illius ℣uangelij
iohannis:qõ quotidie dicit in fine misse.s. In
principio erat verbum:vbi agit de triplici nati
uitate xp̄i.s.diuinali ex p̄re:spãuli in mẽte creature:et
tpali ex mre. Incipit Discipl̄s ille. fo.cxxvj.
De declaratiõe illi⁹ nois verbũ. fo.cxxvj.ꝛ.cxxvij.
De declaratione illius verbi erat. fo.cxxvij.
De declaratiõe illi⁹ verbi. In principio. fo.cxxvij
De clausula illa ꝛ verbum erat apud deũ. cxxvij.
De clausula illa deus erat verbum: fo.cxxviij.
De clausula hoc erat in p̄ncipio apud deũ. focxxviij.
De clausula illa oia per ipm facta sunt. fo.cxxviij.
De clausula:sine ipso factũ est nihil. fo.cxxix.
De clausula:qõ factũ est in ipso vita erat. fo.cxxix.
De illa:ꝛ vita erat lux hominũ. fo.cxxx
De scda natiuitate xp̄i:qua.s.nascit̄ p gr̄am in mente ho
minũ:sup illud lux in tenebris lucet. fo.cxxx.
De p̄paratiõe hois ad istam natiuitatẽ per gr̄am ibi fuit
homo missus. fo.cxxx.
De ipa gratia que nascitur in mente qõ habet in electis
diffusionẽ ibi:erat lux vera. fo.cxxxj.
De ingratitudine ꝛ recusatõe gratie in malis ibi:in mun
do erat ꝛc. fo.cxxxj.
De tertia natiuitate christi:scz tpali ex virgine:ꝛ primo
notatur nostre bũanitatis in eo veritas:ibi. In p̄o/
p̄ria venit. fo.cxxxj.in fine.
Secundo notatur de eius natiuitate fructuositas: ibi
quot quotautem. fo.cxxxij
Tertio eius nobiscũ cõuersabilitas ibi. Verbuz caro fa
est:ꝛ habitabit in nobis. fo.cxxxij
Quarto consecuta in nobis perfecta fecilitas ibi:Et vi/
dimus gloriam eius. folio.cxxxiij.
De multiplici visione dei. folio.cxxxiij.

Extus titulus.de eccle

sia q̄ est corp⁹ xp̄i mysticũ:ꝛ de p̄mis pastori/
bus ꝛ p̄dicatoribꝫ ei⁹.s.apl̄is· Incipit ip̄m.s.xp̄m. fo
Sciendũ q⁹ stat⁹ eccl̄ie q̄tũ/ad decur/ lio.cxxxiij.
sũ et excursum ei⁹:sub diuisis tpibus a tpe p̄mitiue ec
clesie:vsq; ad finẽ mundi reuelat⁹ fuit iohãni euange
liste relegato in insula patbmos quadã die dñica p̄ visio
nes imaginarias.q̃s refert in libro suo apocalipsis p̄
totũ. Sz valde obscure:vñ diuisi diuersimode exposu
erunt:ꝛ aũt ponit exposito ℔m nicolaũ de lyra. Et p̄/
mo in eo q⁹ salutat in p̄ncipio ex pte dei:ꝛ a septẽ spi
ritibus qui sunt añ thronũ ei⁹ notant.vij.officia an/
gelorũ:que circa nos exercent. fo.cxxxiij.
In illo quẽ iohannes vidit in medio septem candela
brorꝫ similẽ filio hois:vbi describunt septẽ ei⁹ quali/
tates de signantes septẽ virtutes que fuerunt in xp̄o:
et quolibet sancto. fo.cxxxiij.
Exinde de sede in celo quã ipse vidit ꝛ sedẽte sup ea:de/
signatur maiestas sanctissime trinitatis ecclesiam re/
gentis. folio.cxxxv.
Exinde in libro signato septẽ sigillis:signatus dei scien/
tia hominibꝫ tunc occulta:de septẽ ministeriis.s.septẽ
p̄secutionibus ecclesie successiuis sub imperatoribus gẽ
tilibus ad constantinũ. folio.cxxxv.
Deinde de septẽ angelis tibicinantibꝫ in quibꝫ designan
tur septem alie p̄secutiones succedentes post p̄dictas
ꝛ p̄cipue hereticoꝝ. folio.cxxxvij.
De consolatiõe facta ecclesie in persecutiõibꝫ ꝛ fructu de
uotionis ex eo. fo.cxxxvij.
In muliere que apparuit in celo amicta sole ꝛ luna sub
pedibus eius ꝛ designatur liberatio ecclesie p̄ draciuꝫ
imperatorem q̃ quosdã ꝛ in michaele p̄liante cõtra dra
conẽ signat adiutoriũ michaelis p̄ eccl̄ia p̄tra dyabo
lum ꝛ persecutores eius cui⁹ draconis.vij. capita sũt
septem vicia capitalia. fol.cxxxviij
In bestia ascendente de terra designatur persecutio sub
machometho. fol.cxxxix·
In septem angelis bñtibꝫ septẽ plagas designant septẽ
alie tribulationes ecclesie diuersis tpibus:tempe ka/
roli magni et alioꝝ successoꝝ. fo.cxl.et sequẽti.
In angelo bñte clauẽ abyssi ꝛ apprehendente draconez
designat Innocenti⁹ tertius papa sub quo ortũ habu
erunt ordines mendicantium. folio.cxlj.
Designatur postea et p̄ius in diuersis locis:de persecu/
tione anti xp̄i de penis reprobor̃ et gloria beatorũ
(fo.cxlj.
Secundum capitulum:de ecclesia primitiua ex
bis que habentur in actibus apostolorum p̄nci
paliter tangẽtibus de petro et paulo.Et primo
de electione mathie loco iude. Incipit Hieroni.in p̄/
logo. fo.cxlj.in fine
De missione spiritussancti super discipulos in die pente
costes:et predicatione petri ex qua baptizati sunt tria
milia. folio.cxlij.
De claudo manente ad portam templi.sanato a Petro:
et predicatione subsequente petri vñ cõuersi sũt q̃nq;
milia:et cõmitatione facta a magistratibus ꝛ sacerdo
tibus:ne apl̄i predicarent. folio.cxlij
De annania ꝛ saphira fraudantibꝫ de p̄cio sui agrivendi
ti:et punitione eorum. Et de captura apostolorum

ꝓpter predicationem:z flagellationē:z cōsilio facto a pharisēis super eo quid deberēt facere apostolis:z sermone gamalielis pro eis. folio.cxliij.
De murmure orto inter grecos et hebreos cōuersos:ꝓpter qō creati septem diaconi:quoꝝ primus stephanus:qui disputando cōtra iudeos lapidatus est. folio.cxliij.
De symone mago.qui baptizatus pecuniam obtulit petro ad optinendū gratiam cōferendi spiritum sanctū et de eunucho in via legente ysaiam:conuerso ꝑ Philippum diaconem. fo.cxliij.
De persecutione pauli et conuersatione eius:z sanatione enee paralitici per petrum:z resuscitatione tabite per ipsum. fol.cxliij.
De cornelio centurione baptizato a petro cum familia:z de fame futura in vniuerso orbe prenunciata ab agabeo ꝓpheta. De captiōe Jacobi apostoli:z incarceratione Petri ab herode:qui demū ab angelo percussus interijt. fol.cxliij.et.cxliij.
De deputatione facta ab apostolis spiritu sancto a iubente. Pauli et barnabe ad predicandum gentibus:z de expulsione eorum de ciuitate propter predicationem ad instigationem iudeoruꝫ.z de sanatione claudij facta per paulum:ꝓpter quā astantes ad orabant ipsum barnabam vt deos:quod ipsi recusarunt. fo.(lio.cxliij.
De questione exorta a cōuersione ex iudaismo super circūcisione seruanda:tanꝯ necessaria contra dicētibus paulo z barnaba:ob cuius determinationem congregati apostolis in hierusalem:determinauerunt z mandauerunt circumcisionem gentibus nō esse imponēdam Et hoc fuit primum concilium. folio.cxliij.
De separatione facta inter Paulū z barnabam:propter receptionē marci consobrini eius:z de paulo secū assumente Thimotheum:quem et circumcidit ad tollendum scandalum Et de liberatione puelle habētis spiritum pythonicū a dyabolo.ꝓpter quod domini puelle:qz lucrum amiserunt z cessatione diuinationis illius:capientes paulum et sillam verberari fecerunt:z incarceratos:cum audisset q romani essent liberos abire permiserunt. folio.cxliij.
De psecutione mota contra Paulum predicantē in tessalonica. Et postea de predicatione seu disputatione facta per eum in athenis:cū philosophis epicuris z stoicis:z inquisitione facta a paulo in ariopago superati de ignoto deo in qua dyonisius arriopagita conuersus est. fo.cxliij.in fi.z fo.cxlv.
De discursu Pauli per diuersa loca ad predicandū:z psecutione iudeorum erga eum:et de appolline qui baptizatus tantum baptismo Johannis postea baptizatus fuit baptismo xpi. fo.cxlv.
De quibusdā discipulis baptizatis tantū baptismo Johannis:qui baptizati baptismo christi receperūt visibiliter spūmsanctum. Et de multis miraculis factis a Paulo:et de filijs sacerdotis exorcistis qui adiurantes obsessos a demonibus in noie Pauli inuasi sunt ab eis. Et demetrio argentario concitante seditionem contra Paulum:propter euacuationem cultus dyane:et de resuscitatione eutichi:qui ceciderat de fenestra cenaculi:audiens predicationem factam a paulo. (folio.cxlv.
De Paulo agabus se zonaligans ꝓphetauit si paulum ligandum nec tamen propter hoc ad suasionem fidelium se subtraxit abeundum in hierosolimam:vbi de concilio Jacobi minoris z aliorum intrauit in templum quasi votum redditus:z ꝓpter hoc facta est contratio magna iudeoꝝ ꝑtra eum clamantium mortem eius. Congregata aūt in hoc maxima multitudine cū referret conuersionem suam magis seditio creuit ꝑtra eum ꝓpter quod tribunus in palatium suū duci fecit z flagellari. Sed asserentem se ciuem romanum cessauit flagellare:sequenti die in concilio ductus coraꝫ iudeis se excusans cum non audiretur exclamauit se esse pharisēū. ꝓpter quod diuisio facta est inē astantes pharisēis eum excusantibus vt innocentem:aliis econtra accusantibus. Reducto aūt paulo in castra q busdam votum facientibus se non cōmesturos.nisi ꝑ ius paulum occiderent:nepos pauli hoc audiens reuelauit paulo z postea tribuno:ꝓpter quod tribunus associatum armatos:misit ad felicem presidem. fo.lio.cxlv.et.cxlvj.
Judei accedentes cesaream ad felicem ad quem paulus fuerat missus:in multis vt pestiferum accusabant:sed paulus ad singula rñdens ostendit eorum falsitates vñ nec absolutus nec condemnatus fuit. Et postea festo presidente aduenīente cesaream:iudeis ante eum accusantibꝫ paulum:z petentibus vt hierusalem mitteretur iudicandus ibi:intendentibus in via occidere eum:cum festus hoc temptaret:interrogatꝰ si huic rei assentiret tunc cernens periculū :cesarem appellauit: postmodū agrippa eunte cesaream ad visitandum festum. Paulus vocatus coram eis examinatus fuit egregie loquens prosecuta q dixit agrippa:q dimitti potuerat si non appellasset. fo.cxlvj.
De paulo misso per mare ad cesarem ad quem appellauerat:et de nauigatione eius:z naufragio:meritis autem pauli omnes euaserunt:et de descendentibus in terraꝫ naues soluta subuersa est. In illa aūt insula mitelena cōgregantes ligna ignem fecerunt. Et cum paulus fasciculum super ignem imponeret vipera de lignis egredies eaꝫ momordit:et cū nil lederet astans multitudo vt deum venerabatur:ibi etiam patrem publij principis illius insule a febribus z dissenteria paulus sanauit:z multos alios sanauit. Demum romam applicuerunt z vocatis iudeis se excusauit de obiectis causam assignans sui accessus:z postea publice rome predicabat. fo.clxvj.

Et hic finis actuum apl̄orum.

Ertium capitulum:de beata virgine Maria z de conuersatione eius post xpi ascensionem. Incipit. Si queritur. fo.cxlvj.in fi.
De transitu eius:seu assumptione. fo.cxlvij.
Uartum capl̄m:de petro apostolo. Sed in primo de petro et paulo simul. Incipit. Post ea. (fo.cxlvij.
De vocatione petri:z de tempe quo stetit hierosolimis postea antiochie:et demū rome sedit.xxv.annis:et de filia eius petronella. fo.cxlvij.
De longa certatione quā habuit petrus contra symonē magum:ad detegendum maleficia eius. propter qō demum cum temptasset symon in celum ascēdere oratione petri corruens et confractus captus est a nerone. fo.cxlvij.in fine.et.cxlviij
Q petrus presciens suū martyriū: clementem coram fidelibus designauit in papam:et de epl̄is eius. fo.(lio.cxlviij.
De martyrio petri in cruce. fo.cxlviij.
Uintum capitulum:de beato paulo apostolo:de nomine eiꝰ.vnde sit denoiatus:de exercitio eiꝰ et sapientia. Incipit Paulus q̄uis. fo.(lio.clviij.in fine.et sequenti.
De resuscitatione patrocli pincerne neronis z sententia

data contra paulum de decapitatione: de laudib⁹ pauli per iohannem Crisostomū. fo.cxlix.
De doctrina epl'ar̄ pauli: t p̄cipue de epl'a ad romanos in qua in principio cū conuersi ex iudaismo preferrent se cōsis ex gētilitate: diuersis rōnib⁹ apostolus vtros; q; humiliat: ostendēs omnes peccasse: t gratia dei egere. t opera bona non sufficere ad salutem sine gratia. (fo.cxlix.
Q̄ peccatum originale traductum est ex adam in oēs: ex quo procedit pugna in nobis inter sensualitatē t rationem que non vincitur nisi per gratiam. fo (lio.cxlix. in fine.
De prescientia t predestinatione in octauo capitulo: t de reprobatione iudeor̄ et electione gentiu; cuius ratio soli deo nota est: sicut t prescientia vel p̄destinatio alij; cuius vsq; ad. xij. capitulum. fol'.cl.
Exinde hortatur ad opera ꝓtuosa t adinuicē seruiendū in gratijs sibi collatis: t obedientia exhibenda maioribus. Et de ydoleticis. folio.cl.
De epistolis ab eo destinatis ad corinthēos in cui⁹ p̄incipio magnifice collaudat: scz quo ad pfectos eor̄. Et inde arguit de contentionib⁹ eor̄ quas faciebāt de eorum baptizatoribus quasi effectum baptismi recognoscentes a baptizante t non a xp̄o. folio.cl.
De fundamento edificij spiritualis: quod est fides viua xp̄i et de varia superedificatione: t de ministris sacrorū qui nō vt auctores sed vt dispensatores estimandi fūt t de nō iudicando alios. fo.cl.
De incestuoso excōicato per eum qui nouerca abutebat Et de euitatione excōicatorum t non alior̄ infidelium vel malorum xp̄ianorum. fol.clj.
De vitanda fornicatiōe: t alijs vicibus carnalibus: t de matrimonio fidelium t infidelium: t de mutua seruitute coniugatorū. fo.clj.
De abstinentia ab ydoleticis: t quō: t de temporalibus accipiendis a secularib⁹ seminando spiritualia: a quibus tamen ipse apostolus abstinebat victum sibi querens labore manuum. fo.clj.
De sacramentis noue legis figurat⁹ in veteribus: t de pluribus vicijs admonet abstinendum: ꝓpter quorum perpetrationem in veteri testamento aliqui fuerunt grauiter puniri. fo.clj.
De diuisione gratiar̄ que diuersis variē dant: t diuersis officijs in ecclesia in quibus alij alijs seruiūt exemplo membror̄ corporis humani. fo.clj.
De mirabili cōmendatiōe caritatis quō cunctas virtutes excedat in multis. Et quod maius est donu; prophetie q̄; linguarum. fo.clj.
De resurrectione vltima cor̄por̄: que arguit ex xp̄i resurrectione: t de quattuor dotib⁹ corporis glorificati: t de collectis fiendis. s. elemosynaru; pro his qui erant in hierusalem. fo.clj.
Ad hebreos vnā scripsit epistolam in qua ostendit dignitatem xp̄i sup angelos: ac etiam super moysen latorez legis veteris: ostendens iesum fuisse vere magnum pontificez t sacerdotem ꝑm ordinem melchisedech. fo (lio.clj. in fine t se.
Exinde ostendit legem euangelicaz t testamentū nouū succedere veteri legi: et ꝓmissa per ꝓphetas t tabernaculū: t postea templum salomonis fuisse figuram ecclesie: t sacrificia antiqua animaliū ac alia cerimonialia cessare per xp̄i passionem. fo.clij.
De diffinitione fidei ac cōmendatione ipsius multiplici: ostendens ab abel vsq; ad illud tempus: ꝙa magna facta per fidem. fol'.clij.
Hortatur ad patientiaz ex cognitione passionis christi et ad alias virtutes. fo.clij
Extum capitulum: de iohāne apostolo et euangelista: q̄ tribus rōnibus fuit familiarius dilectus a xp̄o: t ibi quis plus xp̄m dilexit ipse vel petrus Incipit Johannes germanus. fo.clij.
De quibusdam gestis eius moralibus. fo.clij.
De miraculis eius t resuscitatione mortuorū. fo.clij.
De corpe Johannis vbi sit multiplex opinio. fo.clij.
Eptimū capitulum: de Jacobo maiori. q̄ accedens ad hyspaniā ad predicandū duos sanctuz conuertit: vl' ꝑm alios nouem. vnde reuersus hierosolimis predicabat miraculis doctrinā eius confirmans. Quō philetū missum ab hermogene ad cōfutā dum eius doctrinam conuertit. Et demū etiā ipsum hermogenē coram eo a demonijs ligatum ac ductuz et de martyrio eius. Incipit Jacobus. fo.clij.
De sepultura eius t deuotione fideliū in visitando limina eius. t quodam miraculo. fo (lio.clij. in fine t se.
Etauum capitulū. de Jacobo minori⁹ ꝓter eximiam sanctitatē fuit factus archiepiscopus hierosolymis ad regendum ecclesiā primitiuaz ibi ꝓgregatam. Et quare dicit frater dñi quia et iust⁹ dicebatur per nimiam sanctitatē: cui et xp̄s resurgēs singulariter apparuit. Incipit Jacobus minor. fo (lio.clij.
De predicatiōe eius de xp̄o t martyrio ei⁹. fo.clij.
Onum capitulū. de Andrea apostolo de predicatione eius in achaia: t disputatione eius cuz egea proconsule infideli: t martyrio eius in cruce. folio.clij.
De miraculis eius in vita: t post mortem quomodo quēdam episcopum deuotissimum a periculo anime liberauit. folio.clij. in fine et sequenti.
Decimū capitulū. de thoma apostolo cuius cuz fratrem regis qui eum captiuauerat ad comburendum resuscitasset a mortuis per ipsum significauit mirabile palatium cōstructum in celis ex thesauro ipsius regis pauperibus dispēsato. Incipit Thomas folio.clv.
De martyrio eius: q; lancea transfixus fuit. fo.clv.
Undecimū capitulum. de beato ꝑbilippo apostolo qui post resuscitationem mortuor̄: demū cruci affixus est. Incipit ꝑbilippus. fo (lio.clv.
Uodecimū capitulū: de sancto Bartholomeo apostolo: de quo dyabolus per ydolum berith plura signa dedit ad eum cognoscendum: inter ceteros t polemium regem cuz vxore et filijs baptizauit. folio.clv.
De martyrio eius illato per astragem regē fratrem dicti polemij: qui decoriatus postea crucifixus vel decapitatus est: scōm varias opiniones. folio.clvj.
Ertium decimum capitulum: de beato Matheo apostolo et euangelista: qui ad ethyopiam profectus zaroes t arphaxat magos conuictos de eorum fallacia inde expelli fecit: et egyptum regez sillarum gentium cum omni familia sua ad fidem cōuertit. Incipit Matheus. folio.clvj.
De martyrio eius per hyracum regem successorem egypti ex eo q̄ publice ad eum reprehendit: quia epigenia filiam regis egyppi sacro velamine deo dicatam sollicitabat in coniugem habere. fo.clvj.
Uartūdecimū capl'm. de apl'is. Symone t Juda seu thadeo: qui demū in persidem ꝓfecti sil' p̄dicentes exitū belli p̄parati contra indos fu

curum p pacificationē eoꝝ adinuicem: put euenit za
roes t arphaxat magis cōfusis in magna veneratiōe
habiti sunt. Incipit: Symon. folio.clvj.
De martyrio eorū t liberatione cuiusdā diaconi a calū/
nia sibi illata de fornicatione per locutionē infantis
illa die nati. folio.clvj. in fine t sequēti.
Uintū decimū capitulū de Mathia ap'lo ele
cto loco iude: qui in capite securi percussus est.
Incipit: Mathias. fo.clvij.
Extū decimū capitulū de Marco euangeli/
sta q̄ fuit discipul⁹ petri: t cū eo romā ꝓfect⁹
euangeliū rome ex bis q̄ p̄dicabat petr⁹ fide/
libus scripsit. Incipit: Post istos. xij. fo.clvij.
De martyrio eius qui funē in collum eius immisso per
ciuitatē alexandrie tractus t discerptus est. fo.clvij.
Ecimū septimū capitulū de Luca euāgelista
q̄ fuit discipul⁹ ap'loꝝ: t comes pauli i discur
su indiuidu⁹: t in virginitate ꝑmanēs. lxxxiij
annovite in bithinia obīt: Incipit: Lucas. fo.clvij.
Ecimū octauū capitulū de Barnaba ap'lo da
to in sociū paulo ad predicandū gentib⁹: quō
fuit optime recusatus quo ad se t deum ꝓxi/
mū. Incipit: Barnabas. fol'.clvij.
De martyrio eius per ignem. fo.clvij.
Ecimūnonū capitulū de beata Maria ma/
gdalena t martha t lazaro. Incipit: Inē xp̄i.
De ipsa applicante marsilia cum (fo.clvij.
alijs pluribus et uxorem ducis in naui mortuā: in par
tu postmodū suscitauit. fo.clvij.
De penitentia eius et transitu. fo.clvij.
Jcesimum capitulū de Martha sorore eius
t austeritate vite ipsi⁹. Incipit: Martha. fo/
De transitu eius ad cui⁹ sepultu/ (lio.clvij
ram vocatus frontonius a christo cum ipso domino
sepulture dedit. folio.clvij.
Jgesimū primū capitulū de imperatoribus
romanis temporibus illis. Incipit: Post fun/
damentū. fo.clvij. in fine t sequēti.
De tyberio imperatore qui successit octauiano augusto: t
moribus eius laudabilibus. folio.clix.
De vitijs eius p̄cipue de gula et ebrietate. folio.clix.
De famoso pauline ludibrio in templo ysidis rome fa/
cto. folio.clix.
De herode q̄ incarceratus fuit a tyberio ex eo q̄ optā/
bat mortē eius vt gayus ei succederet in imp̄io. fo/
De gayo creato imperatore a tyberio: et de sub/ lio.clix.
limatione herodis agrippe folio.clx.
De moribus pessimis gay p̄fati: q̄ruis discipl̄inis libe
ralibus eruditus esset folio.clx.
De philone historiographo folio.clxj
Apitulū.xxij. post mortē gay qui occisus fuit
claudius suscepit imperiū fo.clxj.
De malis moribus claudij et morte eius t he
rodis folio.clxj.
Apitulū.xxiij. de nerone imperatore hic ma/
ritus fuit octauie filie claudij imperatoris t p/
suasionib⁹ agrippine coniugis ipsius claudij
designatus est imperator ab eodem claudio omisso fi/
lio suo: t per qui quēniū valde modestus fuit: et oēs
disciplinas liberales fere puer attigit: sed postea pessi
mus fuit multū deditus musice: et cū paulus aposto
lus appellans ductus fuisset romā iam duob⁹ annis
imperauerat qui vilipendens contentionē inter iu/
deos t christianos de lege: libere cum ire p̄misit per
ciuitatē cum vno tm̄ custode fo.clxij.
De pessimis moribus eius: lasciuia: pompa et crudeli/
tate. folio.clxij.
De nece eius. folio.clxij.
Apitulū.xxiiij. de sapiētib⁹ mūdi: qui eo tem
pore floruerūt. Et primo de seneca. Incipit:
His temporib⁹. fol'.clxij.
De dictis eius notabilib⁹ ex diuersis libris fol'.clxij.
De sententijs moralib⁹ ex epistolis ei⁹ ad lucillū. fo/
De nece ipsius senece: et de erro/ lio.clxiij. et.clxiiij.
re eius circa culturam idolorum folio.clxiiij.
De floscul̄is persij satiri poete folio.clxv.
De floscul̄is iuuenalis poete fol'.clxv.
De floscul̄is quintiliani fol'.clxv.
De floscul̄is eius in libro causarum fol'.clxv.
Apitulū.xxv. de passis martyrib⁹ sub ner one
t primo de virgili et vxore sua valeria: et filijs
gerualio et ꝓtbasio fol'.clxv. in fine.
De marciali cōsanguineo beati stephani fo.clxvj.
De sauiniano et duob⁹ alijs de numero septuaginta duo
bus discipulorū christi fo.clxvj.
De quattuor sanctis sub hoc nomīe sancti Juliani fo/
lio.clxvj.
De tribus sanctis saturninis fo.clxvj.
De septem diaconib⁹ primis: t de lazaro episcopo mar/
silien̄si. fo.clxvj. in fine
De longino qui transfixit latus christi. fo.clxvij.
Apitulū.xxvj. de discipulis petri apostoli: et
p̄mo de clemēte q̄ fuit patruus sancti clemē/
tis papc. Incipit: De quibusdam. fo.clxvij.
De frontone episcopo primo petragorice ciuitatis: qui
cōgregans plures discipulos vitam religiosam cum
eis duxit in deserto fo.clxvij.
De sancto appollinari primo epō rauenne fol'.clxvij.
De sancto luciano: t abstinētia ei⁹ magna fo.clxvij.
De sancto romulo p̄mo epō fesulano. fo.clxvij. t sequē.
Apitulū. xxvij. de sancto nazario filio beate
ꝓpetue t martyrio eius: cuius corpus reppe/
rit beatus ambrosius fol'.clxvij.
De sancto mēnio epō catbalanēsis ciuitatis fo.clxvij.
Apitulū.xxvij. de discipulis pauli: quorum
precipuus fuit dyonisius ariopagita primus
doctor ecclesie. fo.clxvij.
De cōuersiōe ei⁹ ad fidē cū pbis esset t martyrio ei⁹. fo/
De socijs dyonisij: scz sanctinino antoni/ (lio.clxvij.
no caurano regulo t ionio fo.clxix.
De sancto eutropio cōsocio dyonisij: cuius passionē ipse
descripsit: et eugenio et thaurino socijs ei⁹ fo.clxix
De sancta Tecla discipula pauli. fo.clxix.
De pluribus alijs discipulis pauli: vt timotheo epō ephe
sorū: trophimo: tito: potentiana: t praxede virginib⁹
et alijs. fol'.clxix. in fine: et.clxx. in p̄ncipio

Eptimus titulus. īcipit

de imperio vespasiani: qui cum esset in obsidi/
one hierosolyme creatus est imperator fol'.clxx.
De destructiōe hierosolyme facta per titū filiū eius: qui
a romanis se debellauerat fo.clxx.
De fama acerbissima q̄ illos obsessos oppſſerat. fo.clxx.
De vidua que filium ꝓpter famem comedit in dicta ob/
sidione. fol'.clxx. in fine t sequēti.
De captione ciuitatis et exterminio quod cōtigit ꝓpē
mortem christi. folio.clxxj.
De iosepho historiographo iudeo. fo.clxxj.
De imperio titi qui vespasiano patri suo successit: t opti
mis moribus eius. fo.clxxj.
De domiciano germano titi qui ei successit in imperio:
et pessimis moribus eius. folio.clxxj.

De secunda psecutione ecclesie mota per ipsum domi-
cianū: qui Iohannem euangelistā in pathmos relega-
uit: et sub quo Nereus achileus cubicularij domicil-
le virginis neptis ipsius domiciani martyrum passi
sunt et ipsa domicilla. fol.clxxij.
De interfectione eius: qui etiā mādauerat descendētes
ex familia dauid occidi. fo.clxxij.
De nerua qui successit domiciano in impio: sub quo ali-
qui passi sunt martyriū: et vno anno et tribus mensi
bus satis bene rexit fol.clxxij.
De trayano decimo imperatore: quem nerua in filium
adoptauerat. Hic multas nationes ꝓdomuit: et ro-
mano imperio subiecit: optime regens et consulens
reipublice fol.clxxij.
De plutarcho philosopho institutore trayani: z litteris
ad eū destinatis ad ipsum informandū. fo.clxxij.
De beato ignatio martyre: et epistola ei⁹ ad virginē glo
riosam: z eius martyrio ꝑ trayanū fo.clxxij.
Ecūdum capitulū de summis pontificibus
q̄ fuerūt a petro vsq; ad tēpora trayani. Quo
rum ꝓmus fuit linus: secūdus cletus: tercius
clemēs: quart⁹ anacletus. Incipit: Quia. fo.clxxiij.
De clemente papa z patre et matre z fratribꝫ eius mira
biliter recognitis fo.clxxiij.
De exilio et martyrio eius: cui successit post anacletum
euaristus papa. fo.clxxiij. in fine.
Ercium capitulū de focba episcopo et marty
re: qui passus est sub trayano. Incipit: Sub
trayano. fo.clxxiiij.
De atrocitate psecutionis cōtra christianos: z de plinio
secūdo qui scripsit epistolam trayno in laudem chri-
stianorum. folio.clxxiiij.
De dictis natalibus plinij excerptis ex historia notura-
li et epistolis eius. fo.clxxiiij.
De morte trayani qui ꝓpter optimū regimen relatus est
in deū a romanis fo.clxxiij.et.clxxv.
Uartum capitulū de adriano imperatore.xij.
hic valde eruditus fuit z hierosolymā reedifi
cauit ex noīe suo belyā vocans: dicebat em̄
belyeus: hui⁹ tēpore aquila claruit interpres veteris
legis post septuaginta. Incipit: Adrianus fo.clxxv.
De Secūdo philosopho qui omni tempore silentium
tenuit: qui z mortis matris occasio fuit. Et quomo-
do ibi vide. fo.clxxv.
De sententijs notabilibus huius Secūdi philosophi:
datis ꝑ scripturā ad interrogationes adriani impe-
ratoris: qui nec minis mortis eum ad loquēdum fle-
ctere potuit. fo.clxxv.
De quadrato episcopo martyrū passo: et aristide: quo-
rum quilibet librum pro christiana religione editum
Adriano obtulit. fo.clxxv.
Uintū capitulū de Alexandro papa qui suc-
cessit euaristo: hic multos conuertit illustriū
romanorum: et ꝑcipue hermetem et quirinū: et
de martyrio eorum. Incipit: Alexander. fo-
lio.clxxv.et.clxxvj.
De sancto sixto papa primo: qui Alexandro successit: et
septimus post Petrū fuit. Et de peregrino et thau-
rino martyribus. fo.clxxvj.
De Eustachio principe militum: quomodo vxorem suā
theospitam: et filios agapitum et theospitum amisi-
sos mirabiliter reinuenit: qui omnes martyrio coro-
nati sunt. fo.clxxvj.
De decem milibus crucifixis in monte arareth et mira
bili cōuersione ipsorum. fo.clxxvij.
De sancta Sophia et tribus filiabus eius Fide spe et
charitate martyrio coronatis. fo.clxxvij.
De Serapia virgine et Sabina vidua nobilissima ro-
mana et Maria et faustina et Jobitta sub adriano
imperatore passis. fo.clxxvij.
Ertum capitulū de summis pontificibus qui
ecclesiam rexerūt temporibus illis scilicet the
lesphoro qui successit Sixto et ygino post eū
et pio succedente ygino: post quē anicetus: et post eū
sother: quem secutus est eleutherius. Incipit: In pa
patu. fo.clxxvij.et.clxxviij
De Policarpo episcopo et martyre smirneorum episco
po tempore Antonini imperatoris. fo-
lio.clxxviij.
De Papia asie episcopo hereśiarcha milianistraꝝ quā
heresim secuti sunt hyreneus appolinaris: tertullia
nus Victorinus et Lactantius: qui omnes marty
rio coronati sunt: et quomodo excusentur de errore
illo. fo.clxxviij.
De Justino philosopho et historiographo: qui plures
libros edidit ꝑ fide: z librum de christiana religione
editum antonino pio benignū christianis reddidit:
martyrio coronatus. fo.clxxviij.
De pluribus martyribus scilicet Fotino episcopo: Blā
dina femina: et sancto diacone: et mirabili tolerantia
eorum. fol.clxxviij.
De sancta felicitate cum septem filijs sub antonino im
peratore passis. fol.clxxix.
De antonino pio succedenti adriano in imperio eius fi
lio adoptiuo ex genere: sub quo claruerunt appollo
nius basilides et thaurus pbus: Galienus medicus
et Ptolomeus astrologus. fo.clxxix.
De marco antonino vero et lucio aurelio comodo: qui
duo filij antonini ei successerunt in imperio. fo
lio.clxxix.
De victore: corona femina: concordio: marcello: et vale
rio martyribus. fo.clxxx.
De egisippo qui historias scripsit ecclesiasticorū actuum
et dyonisio: beopbilo: et appollonari doctissimis vi
ris. folio.clxxx.
De morte imperatorū scilicet aurelio et marco sub qui
bus claruerunt Theodocion secūdus interpres ve
teris testamenti post septuaginta. Et atbicus phi-
losophus et fronto orator. fo.clxxx.
De mirabili historia eugenie virginis nobilissime: que
docta in liberalibus artibus simulans se marem: ba
bitum monachalē sumpsit cum Protbo et iacinto:
et de accusatione falsa melantie cōtra eam: corā Phi
lippo patre eius tunc preside alexandrie: et detectio
ne falsitatis melantie et recognitione Eugenie a pa
tre et fratribus: et conuersione ad fidem: et reuersione
ad vrbem et martyrio eorum. fo.clxxx.
De Julio senatore et antonino et vincentio martyri
zatis sub comodo imperatore. fo.clxxxj.
De belio principe qui successit in imperio quomodo belio
autē successit Julianus iurisperit⁹ occisor Delio: et
sibi vsurpans imperiū: sed Seuerus iuliano occiso
accepit imperium cui bene imperanti successit filius
antonius characalla pessimus. fo
lio.clxxxj.
De narcisso hierosolymorum episcopo: quem tres falso
accusantes de piurio eorum grauissime puniti sunt.
folio.clxxxj.
De sancta Cecilia et valeriano sponso eius: et tiburtio
cognato cōuersis per eam martyrio coronatis. fo
lio.clxxxj. in fine: z sequēti.
De martyrio mirabili martine virginis. folio.clxxxij.

De calixto papa et martyrio eiꝰ sub alexādro. fo.clxxxiij
De vrbano papa ꝛ martyrio sb almachio pfecto. clxxxiij
De quirico et iulitta matre eius martyrib: Et vulpia/
no iurisconsulto fo.clxxxiij
De origine et vita eius austera: et eloquētia et errorib
eius multis: ꝛ diuersa opinio de eo fo.clxxxiij
De dictis eius notabilibus fo.clxxxiiij
Eptimū capitulū de imperatoribꝫ Alexādro
imperatore occiso fraude maximini: Jdē ro/
manū inuasit imperiū: qui et ipse interfectꝰ a
pompeiano fuit. Et ipse pompeianus ꝛ balbinus ro
manū inuaserunt imperiū: quibus statim interfectis
successit Gordianꝰ: et multa ibi de illis. Incipit: Ad
historiam. fo.clxxxiiij
De gordiano imperatore et filio eius gordiano optime
regentibus: et multas nationes rebellantes imperio
subiecit: et occisione eius: Et pontiano papa fo/
De philippo imperatore qui ꝓcurata mor/ lio.clxxxv.
te Gordiani regnauit et philippum filiū suū imperij
consortem fecit fo.clxxxv.
De decio imperatore qui occiso Philippo sibi vsurpauit
imperiū: quod tenuit anno vno et mensibus tribus:
cuius tempore sancta agata martyrizata est in sicilia
a quintiano pfecto fo.clxxxvj.
De septem dormientibus apud ephesum in spelunca re-
clusis. fo.clxxxvj.
De petro martyre et dionisia et tryphone. fo/
lio.clxxxvj.in fine
De sancta reparata martyre: et abdon et sennen subre/
gulis et pmenio et secundiano et pgentino et lauren/
tino fratribus apud ciuitatē aretinā. fo.clxxxvij.
De gallo hostiliano cum volusiano filio imperantibus
post interfectionē decij: et questione exorta circa here
ticos rebaptizandos fo.clxxxvij.
De summis pontificibꝫ: de fabiano papa q̄ successit pon
tiano: cui fabiano successit cornelius: cuius tempore
exortum est scisma inter ipsum et nouatum antipapā
qui nouatus effectus est hereſiarcha. Sup quo scis/
mate reperiūtur epistole cypriani ad cornelium: et dio/
nisij alexandrini ad nouatum: et de lucio papa post
cornelium. Quo martyrio coronato: Stephanꝰ pe/
tri cathedram ascendit et ipse martyr: : quem secutus
est in papatu sixtus secūdus fo/
lio.clxxxvij.in fine: et.clxxxviij.
Tranū capitulū de valeriano et filio eius ga/
lieno imperātibꝫ: post interfectionē galli ꝛ vo
lusiani: qui valerianus prius ad christicolas
fuit benignus: postea pſecutor. Jncipit: Post inter/
fectionem. fo.clxxxviij.
De galieno predicto filio valeriani: qui fm quosdā di/
ctus est decius: et sub eo passi sunt Sixtus et Laurē
tius. Valerianus autē pater a rege pſarum captus
est: et ignominiosa seruitute tentus. fo/
lio.clxxxviij.et.clxxxix.
De themacrino suscipiente imperiū: ꝛ contra galienum
ꝓcedentem. Et de obdenacho in oriente regnāte: cu/
ius vxor Zenobia multa prelia cōtra romanos mo/
uit: et de maximo facto imperatore in gallia: et multa
dilaceratione imperij fo.clxxix.
De martyrio coronatis sub valeriano et galieno: et de
cypriano episcopo carthaginensi martyrio coronato.
Da opusculis eius et de quibusdam dictis notabilibus
et libris eius fo.clxxxix.in fine: et sequēti.
De dyonisio et alexandrino episcopo et martyre qui et
plura scripsit. folio.cxc.
De gregorio neocesariense episcopo: qui multum time/
batur a demonijs folio.cxc.
De martyrio Sixti et Laurentij fo.cxc.in fi.ꝛ sequē.
De ypolito martyre Concordia Tryphonia et Cirillo
De magna veneratione beati Laurentij (folio.cxcj.
et miraculis eius fo.cxcj
De multis martyribus sub crudelissima pſecutione de/
cij: ꝛ specialiter de iuliano martyre: Appollonia vir/
gine Marrino: Minitate apud florentiam et qui/
busdam alijs folio.cxcj.
Da claudio imperatore pugnāte et vincente aureolum
qui sibi vsurpauerat imperium: ꝛ de quintillo fratre
eius qui ei succedens in paucis diebus occisus est.
folio.cxcij.
De aureliano imperatore qui gentem gothorum duris
prelijs profligauit: et francos attriuit: et alias natio/
nes ab insolentijs compescuit. fo/
(lio.cxcij.
De bello duro quod egit aurelianus contra zenobiam
regnantem in oriente cum magnis copijs et diuitijs
quam captam aurelianꝰ ante se ire coegit rome triū/
phando folio.cxcij.
De tacito imperatore creato post aurelianum: cui occi/
so successit florianus frater eius: qui et ipse a militi/
bus interfectus est folio.cxciij.
De probo qui post Florianum suscepit imperiū: quasi
coactus qui optime rexit ꝛ multas regiones que se re
bellauerant imperio subtrauit: quo occiso successit
carus imperio. Caro autem successit in imperio nu/
merarius filius eius. Jpso autem occiso imperium
accepit Carinus folio.cxciij
De summis pontificibus qui cathedram Petri tenue/
runt tempore valeriani et galieni vsq; ad tempꝰ dyo
cleciani. Sixto enim secundo successit Felix primus:
qui martyrio cōsummato cathedram Petri suscepit
eutycianus: post cuiꝰ martyriū ecclesiā rexit Gayus:
et post ipsum martyrizatum marcellinus papa: qui
marcellinus etsi ad horam errauit thura idolis im/
ponens errorem in concilio detegens et penitēs mar
tyrio se exposuit: post quem marcellus summus pon
tifex creatus est: qui martyrizatus: Eusebio dimisit
ecclesiam: eo autem de medio sublato per martyriū
Melchiades creatus est papa. fo/
lio.cxciij.in fine: et fo.sequēti.
Onū capitulū de multis qui passi sunt in di/
uersis locis tempore prefatorū imperatorum.
Et primo de mario et martha cū duobꝫ filijs.
Jncipit: De martyribus. fo.cxciij.
De cesario et iuliano passi apud terracinā et leontio. fo/
lio.cxciij.
De Sauino martyre Speosippo ꝛ Eleosippo ꝛ Me
leosippo fratribus: et ionilla et leonilla et benigno
martyribus. folio.cxciij.et.cxcv.
De simphoriano martyre et andeolo ceterisq; fo/
lio.cxcv.
De agapito martyre et quibusdam alijs. fo/
(lio.cxcv.
De mauro martyre et sancto babillo cū tribus pueris.
(folio.cxcv.
De crisanto et daria de quibus pulcra referūtur. fo/
lio.cxcv.et.cxcvj
De sancta pelagia meretrice cōuersa oratonibus domi.
ni episcop. folio.cxcvj.
Et de Manicheo hereſiarche. fo/
lio.cxcvj.ꝓ fine.

Ctauus titulus de per

secutone diocleciani et maximiani contra eccle siam. Qui diocleciani vt deū se adorari iussit vt ꝑmus gemmas vestib⁹ inseri iussit: t ipse maximi⁹ anū berculeū cesurem faciens in gallias destinauit: t postmodū augustū fecit. Incipit Romanorū igitur. folio.cxcvj. in fine: t folio sequēti.

De mauritio cum socijs sex milibus. dclxvj. a maximia no martyrio coronatis. folio.cxcvij.

Da maxima crudelitate contra christianos: t de edicto qđ exijt a diocleciano: vt ecclesie ad solū diruerenť: et sacre scripture igni comburerenť. fo.cxcvij.

De sancto victore martyre. fo.cxcvij.

De quattuor coronatis. fo.cxcvij.

De .s. sebastiano t marco t marcelliano t chromatio vt bis ꝑfecto: t tiburtio filio ei⁹. fo.cxcvij. in fi. t fo.se.

De sancto Erasmo episcopo et martyre. fo.cxcix.

Da sancto bonifacio martyre: qui prius cum aglaes no bili romana in adulterio ꝑmanebat. fo.cxcix.

De sancta iuliana martyre. fol'.cxcix. in fine.

De sanctis cosma et damiano. folio.cc.

De sancto blasio episcopo et martyre. folio.cc.

De sancta dorothea. folio.cc.

De sanctis agricola t vitali apud bononiā. fo:cc. ꝑ fi.

De sabino episcopo t martyre t ianuario ep̄o t marty re apud neapolim. folio.ccj.

De sancta anastasia et grisogono martyribus: et litte ris ad inuicem missis et de agapen chionia t hyre ne ancillis anastasie. folio.ccj.

De sancta barbara martyre apud nichomediam. Et de sancta eulalia: t de sancta eufemia martyribus fo lio.ccj. ꝑ finē: t folio sequēti.

De sancta cristina martyre. folio.ccij.

De narciso ep̄o ingrediens ad meretricē famosam no mine affram: eam cōuertit. folio.ccij. et. ccij.

De genesio martyre in vrbe. folio.ccij.

De iuliano et basilissa. folio.ccij.

De celso filio presidis. folio.ccij.

De septem filijs carini. folio.ccij.

De cōsumatiōe martyrij prefati iuliani. fo.ccij.

De sanctis cypriano prius mago: et iustina virgine que eum conuertit. fol'.ccij. ꝑ finē: t fol'.sequēti.

De beato vincentio martyre sub datiano apud cesar augustam ciuitatem. folio.ccv.

De beato georgio martyre. folio.ccv.

De fide muliere virgine t martyre: at de caprasio: et de felice: t. de iusto et pastore martyribus. fo.ccvj.

De .b. theodoro t pāthaleone medico martyrib⁹. f. ccvj.

De martyrib⁹ cucufato donatiano et nouatiano t pan gratio. folio.ccvj. in fine: t folio sequēti.

De sanctꝯ adriano martyre t natalia ei⁹ vxore. fo.ccvij.

De sancto ciriaco largo t smaragdo. fo.ccvij. et. viij.

De sanctis marcelliano petro t arthemio t sergio t ba cho martyribus. folio.ccviij

De sanctis primo et feliciano: vito et modesto et cresce ntia folio.ccviij

De dorotheo et gorgonio martyribus folio.cciv.

De multis martyrib⁹ sil' passis apud nichomediā. f. cciv.

De sancta lucia martyre apud siracusā silicie passa. cciv.

De sanctis lucia vidua et geminiano: et de lucia virgi ne et martyre fo.cciv. et. ccv.

De sancta Katherina virgine t martyre passa apud alex andriā sub maxentio filio maximiani fo.ccv.

De sancta Agnete virgine et martyre in vrbe romana. folio.ccv. in fine: t folio sequēti

De beata margarita antiochena virgine et martyre sub olibrio passa folio.ccvj.

De beato cristofero martyre et niceta et aquilina ab eo conuersis folio.ccvj

De sancto antonino martyre fo.ccvij.

De sancto romano martyre fo.ccvij

De sancto marino puero et martyre fo.ccvij

De sancto luciano martyre et quadā matrona cū duab⁹ filiabus: que se aquis īmerserunt ob vitandum stuprum folio.ccvij.

De petro alexandrina vrbis episcopo et martyre: cui re uelata fuit scissio ecclesie per arrium hereticharchā: t ipsū excōmunicauit fo.ccvij. et. ccviij.

De quadraginta martyribus missis in stagnum frigi dissimū: quorum vnus deficiens in fide se retraxit: Sed loco eius clauiculari⁹ in aquam se immergēs martyre effectus est folio.ccviij

Eundū capitulū de crudelitate diocleciani et maximiani imperatorū: qui demum viuentes imperium dimittere coacti sunt. Et de galerio maximino et constantio patre cōstantini: qui cesares creati sunt: t de Licinio cognato constantini: Inci pit post narrationē fo.ccviij

De tyrannide maxentij filij maximiani: contra quē im perium vsurpantē cōstantinus magnus in bellum pro cedens superauit et occidit fo.ccviij

De maximino galerio crudelissimo et totaliter libidini dedito: qui a deo correctus infirmitate horribili t in tolerabilis fetoris: cum fuisset sibi nunciatum: hoc ei accidisse ꝓpter psecutionē ab eo christianis illatam: cepit mitius erga eos se habere: et paulo post ad rabiē psecutiōis reuersus est. fo.ccviij. in fine: t fo. sequē.

De impijs edictis p̄dicti galerij maximi cōtra xp̄ianos t de pietate t misericordia xp̄ianoꝝ erga psecutores suos in penuria et infirmitate cōstitutis fo.ccviij.

De victoria cōstantini contra maxentiū impatorē: in si gno crucis ostenso ei ꝓmissa. fo.ccviij

De victoria licinij contra maximinū fo.ccviij

De inuidia licinij cōtra Cōstantini gloriam: ꝓpter qđ t psecutionē mouit licinius ꝓtra xp̄ianos: t cū esset co gnatus cōstantini amicus et consors imperij: ipse li cinius bellum mouit contra cōstantinū: sed ab eo lici nius victus t occisus est fo.ccviij. in fi. t fo. sequēti

De ꝓtrarietatib⁹ seu dubijs: q̄ apparēt circa gesta ꝓstāti ni: videlicet si ipse fidelis vel hereticus fuit fo.ccv.

De dubijs circa inuentionē sancte crucis: t de donatiōe facta ecclesie a cōstantino fo.ccv.

De pamphilo cesariensi presbytero et martyre: qui mul ta scripsit. Et de Eusebio cesariensi: qui vltra plures libros editos: cronicā scripsit a tempore abrahe vsq; ad annū domini tricentesimū: quā hieronym⁹ trans tulit de greco in latinū: historiam etiam ecclesiasticā composuit: quam Ruffinus de greco transtulit in la tinū. De lactantio firmiano q̄ circa illud tempus flo ruit: t libros plures edidit. Fuit etiā tunc temporis prophirius philosophus eximius: sed xp̄ianoꝝ maxi mus inimicus: qui ex gentili factus xp̄ianus postea apostatauit. fo.ccv. ad finem.

Finis. Laus deo.

Prima pars hystorialis fratris Antonini archiepi florentini ordinis predicatorꝫ. Incipit prohemiū.

Quar propoſitiões ab initio.

Quāta audiuimus ⁊ cognouimus ea ⁊ pres nr̄i annūciauer̄t nobis: narrātes laudē dñi: virtutes ei⁹ ⁊ mirabilia que fecit. Et hoc vt ponant in deo ſpem ſuā: ⁊ nō obliuiſcant opa dñi: ⁊ mādata ei⁹ exquirāt. Pſal. lxxvij. Ut ait Aug. ſup Pſ. ꝓpoſitiões que grece appellant ꝓblemata: queſtiones ſunt hītes aliq̄d q̄ diſputatiōe ſoluēdū eſt. Quāuis aūt hiſtorialia poſitiua ſint: nec habeāt in ſe illas difficultates ⁊ ſubtilitates q̄ſtionū q̄ in ſpeculatiuis repiunt: nō tamē abſq; dubitatiōib⁹ ⁊ ſuſpicialib⁹ ꝯrietatib⁹ exiſtūt: ⁊ ꝑcipue que in lege moyſi ꝓphetis ⁊ pſalmis in euāgeliis ſentētijs doctoꝝ tā catholicoꝝ q̄ gentiliū habent. Sed ⁊ ipe hyſtorie varietatē habet ſal⁹ rē in rēpore: ad q̄ ꝑſonātiam diligentē oportet eſſe lectorē. De ꝓpoſitōib⁹ vo hyſtoriaꝝ tractatur⁹ loq̄r ab initio: nō ſolū q̄ deus elegit populū illū in deoꝝ in peculiarem ex cūctis natiōib⁹ educēs de egypto: ſed ab initio q̄ deus terrā fundauit ⁊ celū creauit: ⁊ p̄mū hoīem adā in ea poſuit: vt de terra p obedētiā trāſiret ad celū. Per lapſum aūt inobedientie ſue cuz oī poſteritate ſua clauſum eſt ei celū: ⁊ replerū hic innumeris miſerijs aime ⁊ corpis migrātē ſuſcipiebat īfernus q̄ſq; ſecūdus adā de celo celeſtis ꝑcio ſui ſanguinis redimēs in celū reduxit in ſctificatōne poſſidere expena p̄me trāſgreſſiōis. Unde ſequunt in mūdo oīa mala. Adā (ait ꝓpheta) exemplū meum ab adoleſcētia mea. Loquar aūt ꝓpoſitiões tanꝝ ⁊ tāmagnaruꝫ rerū q̄ta audiuim⁹ a deo inſpirāte ⁊ verbo incarnato predicāte. Quāta audiuim⁹ ab angelis eius ꝓphetis reuelantib⁹: vt moyſi in mōte ſyna. Johānī euageliſte in pathmos inſula ſenſibiliter: aliis multipharie mlt̄is q; modis. Quāta audiuim⁹ ab apl̄is ⁊ doctoribꝫ eccleſie: quoꝝ dicta: vt veritate fulta ab ea fuerunt approbata. Quāta audiuim⁹ etiā a gentilib⁹ phis ⁊ poet; mozalia. documēta: q̄ etſi ſpm̄ ſctm̄ nō habuerūt ad gr̄am: nō tamen co vſq; q̄q; caruerūt. ſ. q̄ad vitares aliq̄s cognoſcēdas ⁊ iſinuādas. Veritas em̄ fm Amb. a q̄cunq; dicāt a ſpū ſancto eſt. Un̄ ⁊ ipe vas electiōis ⁊ doctor gentiū Paulus in ſuis epl̄is verbis vtit poetarū. vt illud epi; gmenidis ad tytū. Cretēſes male beſtie ſp mēdaces vētris pigri. Et illud puto Terētij. Lorrūpūt bonos mores colloq̄a mala. Et in actib⁹ apl̄oꝝ predicās iducit illud Arati phi. Genus cū ſimus dei in ipo viuim⁹ mouemur ⁊ ſumus. Sīlā vt ait Aug⁹. in decretis di. xxxvij. Si q̄d veri ſibilla aut oꝝphe⁹ ceteriue gētiliū vates aut phi de deo dixerūt: valet q̄dē ad paganoꝝ vanitatē reuincēdā. Et Hiero. di. ea. c. Qui de mensa. ait. Si quādo cogimur lr̄aꝝ ſecularū recoꝝdari ⁊ aliq̄ ex his dicere. Nō nr̄e volūtatis eſt: ſed (vt ita dicā) guiſſime neceſſitatis: vt ꝓbem⁹ ea q̄ a ſctis ꝓphetis aū multa ſecula p̄dicta ſunt: tā greꝯ q̄ latinoꝝ: taliaꝝ gentiū litter; cōtineri: Hec ille. Quid em̄ validi⁹ in certatiōe ad confirmādū teſtimonia inimicoꝝ. Audiuim⁹ mlt̄a ⁊ magna ⁊ ſi nō ab oꝝ illoꝝ: tñ ex ſcriptis coꝝ a ꝓgenie in ꝓgenies. Et coḡuim⁹ ea. Aug. exponit vidimus. Eſt aūt duplex cognitio ſeu viſio. ſ. ſenſitiua ⁊ intellectiua. Et q̄a inter ſenſus exteriores ꝑtinet viſus: q̄ plēs rerum differētias ⁊ ꝓprietates innoteſcē facit: ideo oēs alias ſenſatiões aliq̄n denoīant. Et hyſtorialib⁹ vtiq; mlt̄a multis viſa ſūt ⁊ palpata ab hoīb⁹ illi⁹ tpis. Quāuis aūt oīs nr̄a cognitio oꝝtū ceenſeat hr̄e a ſenſu: cognitiō tñ coꝝ q̄ ſunt fidei: q̄ rōne naturali demōſtrari nō p̄nt a ſenſu exteriori nō capiūt creaturā ſed ab illuſtratōe diuina. Et iſta cognouim⁹ oculata fide: q̄ cognitio maiorē firmitatē habet ⁊ certitudinē q̄ naturalis cognitio. q; innitit̄ diuine reuelatiōi q̄ falli nō p̄ot. Judiciū autem būanū de rebus ⁊ fallit ⁊ fallit̄. Un̄ ⁊ phi q̄ noticiā habuerūt magnā in naturalib⁹ in mult; defecerūt a veritate: ꝑcipue de diuis ⁊ cōcernētib⁹ ſalutē hoīm: vt patebit. Doctoꝝes aūt catholici in his q̄ p̄tinēt ad fidem ⁊ neccaria ſaluti cognouerūt veritatē nec in eis errauerūt Etſi aliq̄n vident ꝓfari nō ſolū alijs ſz ⁊ ſibīpſis: ſi diligent ī dagarent in domo dei. ſ. eccl̄ie: ambulāt cū ꝓſenſu idipm̄ intuitiue ſentientes. Pres nr̄i ānūciauerūt nobis. Pres in veteri teſtamēto fideliū fuerūt p̄iarche et ꝓphe. vñ Apl's ad Ebr̄o. Pres nr̄i oēs ſub nube fuer̄t ⁊ Et iſti nūciauer̄t nobis q̄ futura erāt in nouo. Nam vt dicit Aug⁹. nō ſolū verba illoꝝ patrū: ſed ⁊ geſta oīa erāt q̄dā ꝓphetia ſtat⁹ noui teſtamēti. Quā obrē ait ad Ebr̄oꝝ apl's. Oia in figurā ꝓtingebāt illis: facta ſūt aūt ꝓter nos. Pres aūt no. teſta. p̄mi fuerūt apl̄i ⁊ euangeliſte. vt ōt Aug⁹. trāctās illud. Pro p̄ibꝫ tuis nati ſūt tibi filij: tibi. ſ. eccl̄ie: ſucceſſores eoꝝ vt epi ⁊ plati. Et hi nūciauerūt nobis ea q̄ in veteri teſtamēto p̄nūciata fuerūt eſſe ipleta. Et q̄ reſtant vt de ſtatu varto eccl̄ie: ⁊ de fine mūdi ⁊ gloria bonoꝝ ⁊ pena reproboꝝ in alia vita implēda: ⁊ p̄marime a Johāne in apocalypſi. Pres fideliū ſm (Greg. di. xcvj.) Quis dubitet. dicunt̄ doctores p̄lati eccl̄ie: q̄ ſua doctrina ⁊ exēplo genuerūt plurimos in ſpū. In xpo em̄ per euāgeliū: ego vos genui (ait apl's. Et iſti annūciauer̄t nobis q̄ obſcura erāt in ſacroꝝaculis: diffuſe mozalia ⁊ q̄ ꝓferūt ad vitā eternā q̄n dā i libris ſuis exarātes. Quid aūt nūciauerit explicat ſubdēs poſt v. Narrātes laudes dñi ⁊ virtutes ei⁹ ⁊ mirabilia ei⁹ que fecit. Narrāt patres p̄fati laudes domini id eſt eaꝝ laudē deus. Nō eſt dignū laude niſi bonuz quod oīa appetūt. Et q̄to bonū maius tāto laude dignius. Quia vo de⁹ ſūme bonus ⁊ ſūmū bonū ⁊ a quo oīe bonū: ideo ſūme laudād⁹. Un̄ ſapiēs Eccl̄ſ ait. Et altare deū q̄ntum poteſtis: q; maiꝝ eſt oīm laude. Et ſi oīs creatura laudat deū celeſtia terreſtria maria ⁊ q̄ in eis ſunt modo ſuo: mlt̄o magis hō laudare debet ꝓpter quē facta ſunt oīa. Nec de⁹ ab hoīe laudes q̄rit vt inde ei aliq̄d accreſcat cui nil deficit: ſz laudanti. Sacrificiū laudis (ait ipe p Pſ) honorificabit me: ⁊ illic iter quo oñdā illi ſalutare dei. i. deū ſaluatorē. Si em̄ ꝛe laudas deū vt bonū ⁊ ſūmū bonū: diligis eū ſuper oīa ⁊ intēſo affectu. Et hec eſt excellētioꝝ via: quā apl's fidelibus oſtēdit: que ducit ad celū charitas ipa. Et ideo narrāt patres laudes dei: ⁊ virtutes ei⁹. ſ. narrāt patres: nō vnā ſed plures. Et p̄mo virtutē potētie narrāt dei in creatiōe rerū quā referūt cūcta ex nihilo creando: q; ōc eſt infinite virtutis. Narrāt potētiā ei⁹ in dādo dñia ⁊ regna ⁊ auferēdo ⁊ trāſferēdo: vt ſciāt oēs q; dñat altiſſim⁹ in regno hoīm: ⁊ cuicūq; voluerit dabit illud: ⁊ humillimū cōſtituet ſup illū. vt dicit Dañ. iij. ⁊ q ſuppoꝝ ⁊ ſubimū colla ꝓria virtute calcauit: vt oſtēdet cū tractabit ō regiminib⁹ ſub diuerſis tpib⁹ ⁊ bellis terribilib⁹ coꝝ. Narrāt q; virtutē potētie ei⁹ in dādo cōſtātiā mirabilez martyrib⁹ ad oīa toꝝmētoꝝ genera ſufferēdū p nomie eius: ⁊ patiētiā cūctis electis ⁊ diuti⁹ aduerſis. Ut em̄ ait Aug⁹. Ut mala eq̄nimiter tolerem⁹ dei eſt: non nr̄a patiētia. q̄m ait Pſ. Tu es dñe fortitudo mea ⁊ patiētia mea. ſ. cauſatiue. Narrāt virtutē potētie ad puniendū malos hic vel in futuro. Narrant patres virtutē dei

sapiẽtie in gubernãdo mũdũ rõne ꝑpetua. Dispoit em̃ dei sapia oia suauiter dãs vnicuiq; qđ cõgruit: oia ī põdere t mẽsura t nũero ꝓstituẽs t ordinãs: vt singli q; suũ teneãt locũ. Narrãt ꝓẽs vtutẽ sapiẽtie ei⁹ q; ī aias sanctas se trãsferẽt t amicos dei t ꝓphas ꝓstituit: os q; muto ꝝ apuit: t liguas infantiũ fecit disertas: ī aplis nõ solũ doctores catholicos sz t erbnicos sapiẽtia illustrans ad docẽdũ ppl'os: quoꝝ aliq; dicta ponenk. Dis em̃ sapia a dño deo est. Eccl. j. Narrãt sapiẽtiã eius ecclesie comitatã: q; vt serpẽs moysi factus ex virga deuorauit serpẽtes magorũ. ita sapiẽtia ecclesie oẽs errores pho ꝝ magoꝝ astrologoꝝ rhetoꝝ hereticoꝝ absorbuit quincẽdo: t ad nihilũ redegit quertẽdo vel cfundẽdo: t merito: q; sapia vincit maliciã. Narrãt patres vtutez bonitatis t clemẽtie dei: qua dignat⁹ est nram induere formã seruilẽ: t ignominiosaz crucis tolerare mortẽ. vt nos de diabolice fuituris eripet iugo. Hoc sup oia nobis reddit amabilẽ calix ipe (inqt Berñ.) quẽ ꝑ nobis bibit iesus. Narrãt etiã patres vtutẽ clemẽtie ei⁹ ī diu expectãdo pcẽores ad pniaz: t aliq̃n t si tarde cõuersos stolã primã restituẽdo. s. amisse gratie t vtutũ. Modo ratio dei t pietas solũ redituz nr̃m querit: ac nos cupit longa sua bonitate saluari. ait Nicro. Narrãt q; z bonitatis vtutẽ: q; adeo est bonus t potẽs ẽm Aug⁹. vt nil mali sineret esse in opibus suis nisi esset adeo potens q; ex q̃libet malo eliceret maꝰ bonũ. Et ipsis electz casus faciat eis in bonũ cedere: vt cautiores feruẽtiores t humiliores resurgant: t alijs vt caueãt timorẽ incutiant. Narrãt patres vtutes ei⁹ q̃s ꝓtulit sanctz suis: magnã fidẽ: firmissimã spem: ardẽtissimã charitatẽ: pspicacissimã prudẽtiã in agẽdis: cõstantissimã sufferẽtiã in asperz Justiciã rectissimã ī rebus cõmutãdis vel distribuẽdis sobrietatẽ in victu t vestitu parcissimã: castitatẽ integerrimã t ꝓfundissimã humilitatẽ. Hec maxime ī sanctz anachoritis cenobitis seu monachis et alijs religiosis effulsere: vt patebit. Oĩa em̃ opa nr̃a. s. bona opaꝰ es in nobis dñe. ait Esa. Ipe em̃ est que opat⁹ in nobis vel le t pficere ꝑ bona voluntate ẽm Aplm. Q̃m nõ sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. vñ sumam⁹ exẽpla viuẽdi. Narrãt q; z mirabilia ei⁹ patres in quib⁹ ostendit gl'ia t magnificẽtia ei⁹. ꝑm illũ. Bloriosus de⁹ in sctis suis. s. ondit ex opib⁹ coꝝ mirabilis in maiestate faciẽs ꝓdigia. Noꝝ aũt mirabiliũ quedã a natura mere: sed idẽo mirabilia q; rara t inusitata: vt terremot⁹ pestilẽtie fames mẽstruosi partus fortitudo corpis maxima t hmõi. Quedã sunt mirabilia non ab hoibus sed a demonib⁹ acta vel ꝓcurata: vt q̃ facta sũt ꝑ magos t rũsa ꝑ idola. Tertiũ genꝰ mirabiliũ est que fiunt a sctis vtute diuina supra virtutẽ naturalẽ: ita q; tota virtus nature nõ posset ꝑ se agere illa: vt illuiatio ceci: resuscitatio mortui t hmõi. Quãuis aũt de oĩ isto triplici genere mirabiliũ fiat mentio in istis hystorialibus de q⁹ agit. q; t de terremotib⁹ t pestib⁹ t mõstruosis hoib⁹: acetiã de rũsis demonũ pdicẽtiũ futura: et de sanatiõib⁹ ꝑ demones: tamẽ ꝓncipalis intẽtio ẽ narrare de veris miraculis factz a sctis in vtroq; testamento vtute diuina: t copiosi⁹ in nouo sine cõpatiõe. Quibus miraculis verz vt ꝓbabilib⁹ indicijs deo operante quersus est mũd⁹: auersus a deo ꝑ idolatriã t varia vitia. Ab initio em̃ eccl'ia dz inchoata in abel iusto: cuius iusticiã dñs ondit inflãmãdo sacrificiũ ei⁹ de aialibus oblatũ: ignẽ mittẽdo de celo ad incẽdẽdũ ipm. vñ tunc miracula fieri ceperũt: nec vnq̃ ab eccl'ia desierunt: et si inẽpollata sint copiosissime em̃ in eccl'ia ꝑ mirtiua patrata ad fidẽ xpi dilatãdã t firmãdã. Vñ dz Matth. vl. de discipulis xpi post ascen. eius. Illi aũt ꝓfecti ꝑdi. vbiq; dño coo. t ser. cõ. se. signis. i. miracul'. Sic aũt radice arborz bñ firmata t dilatata nõ ãpli⁹ irrigat ipa tã. pueceta vt a vẽtz nõ deiciat: vt sol' radio arescat sz incõcussa pmãeat fructũ facies: ita fide firmata miracul' t dilatata passiõib⁹ martyꝝ roborata: sz t doctris sctoꝝ doctorũ irrigata tã diu: nec artiũ nõ ẽ ita freqnt fieri miracula vt meritũ fidei qualescat: t tm̃ pyssim⁹ de⁹ nũq; eccl'iaz miracul' verz destituit: etiã modernis tpib⁹ ad ꝓsolatõz fideliũ. Et de his inuenies miracul'a deo opatz ꝑ scos suos suis coaptatz locz patebit. De his aũt verz miracul' ait ps. Tu es de⁹ sol⁹ q; fe mi. Nã t si ꝑ sctos nõ tm̃ nisi vtute dei. Et hec narrãt ꝓẽs nr̃i. Propẽ qđ ãt hec facta sint vt ꝓẽs ãnũciãtes filijs suis narrauerit laudes ei⁹ vtutes t mirabilia. ei⁹ cãm assigt ipe. ps di. Ut ponãt in deo spem nõ ī viribꝰ suis t vtute sua ꝑsumẽtes: q; de se t sua vtute gl'iantes hũliat: sz in deo a q; oẽ datũ optimũ t oẽ donũ pfectũ. Nõ in hoibꝰ q; maledict⁹ vir q; confidit in hoie: t ponit carnẽ. i. hoiem brachiũ suũ Sz vt ponãt ī deo spem suã in agẽdis ab eo expectãtes auxiliũ t ꝓsiliũ ī ãgustijs t necitatib⁹ expectãtes ab eo subleuatõz, put saluti erit expedies. Respicite filij natõnes hoiz dr Eccl. ij. t videte q; nullꝰ sperauit ī deo t confusus est: pmãsit in mãdatz ei⁹ t ꝓfusus ẽ. In delictz peniteãdo ponãt spem in deo nõ ī suis fletib⁹ t penitentijs ad veniã q̃ndã. In pmijs t gl'ia ponant spem in deo: q; gram t gl'iam dabit dñs sol⁹ t nõ mũd⁹ vl' ali⁹. Sz ne frustra sperek vel poti⁹ ꝑsumak. Nõ obliuiscank hoies opeꝝ dñi q; fec in bñficijs eoꝝ: ne iuenianꝰ ingti: q; ingtissim⁹ (ait Seneca) est q; oblit⁹ ẽ. s. bñficij. Ingtitudo aũt vent⁹ est desiccas fontẽ diuie pietatz: fluẽta grem̃ misdie: inqt Ber. Et qđ dedit de⁹ gtis ẽm Aug. abstulit ingtis. Nõ solũ aũt obliuisci nõ debẽt sz t recõpẽsare ꝑ opa bona ad dei honorẽ pacta. Et hẽ ẽ qđ subdit. Et mãdata ei⁹ exqrãt vt sciãt t illa obseruẽt. Scitz ẽ ait xps discipul': dti eritz si fecerit ea: nõ si sciverit tm̃. Et inde exurgit va spes supne bitudis ꝓcẽnde: nõ solũz ex gra ꝓncipalit: sz ex meritis bonoꝝ opeꝝ ꝓsecuta. Et hec tota intẽtio hꝰ opis vt ex his q; narrãt in hystoꝝ ꝑsciam hoies discãt bñ cũsari ī modo: vñ a dño sperẽt t bitudinẽ ꝓcẽnk. Prẽsãt q; ista sctra narrãt sũt moyses in pẽtat beuco: q; de mũdi creatõe t duabꝰ pmis etatib⁹ ꝓphetãdo t pnũciãdo qđ hoiby erat occ'tũ: sibi ãt reuelatũ: t alia m'lta q̃ facta sũt tpe suo. Et oẽs canonice sctre ve. t no. testa. ita autẽtice ab eccl'ia firmate sũt vt nec de iota liceat dubitare. ꝑ hec sũt m'lta a sũmis põtific⁹ gesta t dicta ex decretz ꝑ gratianũ excerpta. Patres alij q; nũc aueft nob in libz sũt eusebi⁹ cesarien. in hystoria eccl'iastica: quã rufin⁹ de greco trãstulit ī latinũ: addẽs ad ipm duos libros. Idem i cronicz suis qs hiero. trãstulit ī latinũ: addẽs t q; p⁹ ea gesta sũt vsqz ad tps suũ. Paul⁹ qz orosi⁹ i li. de ormesta mũdi. Justin⁹ martyr abbreuiator trogi põpei. Sueton⁹ in li. de. xij. cesaribꝰ. Aug. de ci. dei cũ declaratiõe mgri thome ągli ci. Helinãd⁹ in sua cõpilatõe hystoriaꝝ. Eutropi⁹: mgr petr⁹ cõmestor in hyst. sco. Joseph⁹ in li. ãtiqtatũ. Sigisbert⁹ i cronicis suis. In hyst. tripta Leonard⁹ aretinus in hysto. florẽtina. Brego. in dyal'. Vincenti⁹ in spe. hyst. t Jobes de colũna frẽs ambo ordis pdicatoꝝ Et ex multis legẽdis scoꝝ. Dicta q; z moralia pboꝝ t poetaꝝ: vt socratis pitagoꝛe platonis arestotelis tulij q; z senece. Virgilij ouidij t aliozꝝ pluriũ. Noꝝ scptat dctã breferunt: t paꝝ vel nihil de ꝓpo. In ꝓtes aũt tres diuidet xpe ꝓlixitatẽ: q; ꝓma vsqz ad Cõstantinũ impatrem magnũ t Siluestrũ papã. Secũda vsqz ad tpa hẽrici. vj. impatoris t Innocẽtij. iij. pape. Tertia ex inde vsqz ad tẽpus illud quo vita comes fuerit.

Titulus primus de prima

mundi etate.

Capitulū primū quō Adam ⁊ Eua in statu innocentie sublimati: post lapsum deprauati: ⁊ tandē ad mortē sunt condēnati. ſm illud Ps. Homo cuz in honore esset nō intellexit: cōparatus est iumētis ⁊ similis factus est illis. ſub. §. Suis.

Capitulū secūdū de secūda etate mūdi: que incipit a tē pore Noe de fabricatione arche: de diluuio: de monſtruosis generib⁹ hoīm: de inebriatiōe Loth ⁊ male dictiōe Cham. ſub. §. Suis.

Capitulū tertiū de filijs Noe volētibus turrim edificare quō confusis linguis cessauerūt: ⁊ i Asiā ⁊ affricam ⁊ europiā dispersi sunt sub diuersis idiomatib⁹ ſub. §. Suis.

Titulus secūdus de tertia

etate mūdi

Capitulū primū de gestis abraam.

Capitulū secūdū de gestis Jacob.

Capitulū tertiū de gestis Joseph.

Capitulū quartū de gestis Moysi ⁊ libris suis.

Capl'm q̄ntū de gest⁹ Josue ⁊ alior⁹ iudicū filior⁹ isrl'.

Capitulū sextū de gestis Hely ⁊ samuelis ⁊ saul iuxta seriē primi libri regū.

Titulus tertius de quarta

etate mūdi.

Capitulū p̄mū de gestis Dauid ſm seriē .ij. libri regū.

Capitulū secūdū de gestis Salomonis ⁊ ci⁹ gl'ia ostēſa regine Sabe.

Capitulū tertiū de regib⁹ subsequētib⁹ iuxta seriem libror⁹ regum ⁊ paralippo.

Capitulū quartū de p̄phetijs Dauid ⁊ salomonis.

Capitulū q̄ntū de p̄phetia Esaie.

Capitulū sextū de p̄phetia Hieremie

Capitulū septimū de p̄phetia Ezechielis.

Capitulū octauū de p̄phetia Danielis.

Capl'm nonū de .xij. minorib⁹ p̄phetis ⁊ cor⁹ dictis.

Titulus quartus de quīta

etate mūdi.

Capitulū p̄mū de regno Nabuchodonosor ⁊ de Cyro rege persar: ⁊ alijs subseq̄ntib⁹.

Capitulū secūdū de Alexādro magno.

Capitulū tertiū de sapiētib⁹ illor⁹ tempor⁹. ſ. Arestoteli ⁊ alijs.

Capitulū quartū de diuisiōe monarchie grecor⁹ ī plures partes.

Capitulū quintū de monarchia romanor⁹: Romulo: Numa Pompilio ⁊c. ⁊ de bellis punicis: macedonicis: socialib⁹ ⁊ ciuilibus.

Capitulū sextū de Octauiano ⁊ bellis suis: ⁊ sapiētib⁹ illis temporib⁹: vicz Virgilio Ouidio ⁊c. florētibus ⁊ de genealogia beate v̄ginis Marie.

Titulus quintus de sexta

etate mundi.

Capitulū p̄mū de xp̄i incarnatione vita ⁊ miraculis.

Capitulū secūdū de doctrina xp̄i p̄ parabolas.

Capitulū tertiū de doctrina xp̄i redarguendo diuersa hominū vitia.

Capitulū quartū de respōsiōe xp̄i ad inquisitōis causam sciendi veritatē.

Capitulū q̄ntū de clauib⁹ ecclesie Petro collatis a ch̄ro. Quodcūq; ligaueris ⁊c.

Capitulū sextū de passiōe dn̄i.

Capitulū septimū de xp̄i resurrectiōe ⁊ ascensiōe: ⁊ gētiliū attestatiōe.

Capitulū octauū de initio euāgelij Johānis In principio erat verbū.

Titulus sextus de ecclesia

militāte.

Capitulū primū de mystico corpe xp̄i ingz̄tuz est caput ecclesie ⁊ christicole mēbra ſm representatiōem beati Johānis in apocalipsi.

Capitulū secūdū de eccl'ia p̄mitiua ⁊ gestis suis: vt elicitur ex actib⁹ apl'or⁹.

Capitulū tertium de cōuersatiōe beate Marie v̄ginis post xp̄i ascensionē.

Capitulū quartū de conuersatiōe ⁊ martyrio beati petri apostoli.

Capitulū quintū de conuersatōe ⁊ martyrio bt̄i Pauli apostoli.

Capitulū sextū de conuersatiōe beati Johānis euāgeliste apostoli.

Capitulū septimū de cōuersatiōe ⁊ martyrio beati Jacobi maioris.

Capitulū octauū de cōuersatiōe ⁊ martyrio beati Jacobi minoris fratris domini.

Capitulū nonū de conuersatiōe ⁊ martyrio beati Andree apostoli.

Capitulū decimū de conuersatiōe ⁊ martyrio bt̄i Thome apostoli.

Capitulū vndecimū de conuersatōe ⁊ martyrio Philippi apostoli.

Capitulū duodecimū de cōuersatiōe ⁊ martyrio beati Bartholomei apostoli.

Capitulū tredecimū de conuersatiōe ⁊ martyrio beati Matthei euāgeliste.

Capitulū decimū quartū de conuersatōne ⁊ martyrio beati Simonis ⁊ Jude.

Capitulū decimū quintū de cōuersatiōe ⁊ martyrio beati Mathie apostoli.

Capitulū sedecimū de conuersatione ⁊ maryrio beati Marci euāgeliste.

Capitulū decimū septimū de conuersatiōe ⁊ martyrio beati Luce euāgeliste.

Capitulū decimū octauū de cōuersatiōe ⁊ martyrio beati Barnabe apostoli.

Capl'z decimū nonū de p̄ſuasiōe bt̄ē marie magdalene

Capl'm vigesimū de p̄uersiōe beate Marthe.

Capl'm vigesimū p̄mū de imp̄atorib⁹ tpe xp̄i regnātib⁹ vicz Octauiano ⁊ Tyberio.

Capl'm vigesimū ſecūdū de claudio romanor⁹ ī p̄atore.

Capl'm. xxiij. de Nerone imp̄atore ⁊ malicijs ci⁹.

Capl'm. xxiiij. de sapiētib⁹ illi⁹ tp̄is: vicz Seneca: Juuenali: Perseo ⁊ Quintiliano: ⁊ cor⁹ scriptis.

Capl'm. xxv. de de aliquib⁹ scīs sub Nerone martyriū passis: vicz Vitali Marciali Sabiano Juliano Saturnino Lazaro: ⁊ septē p̄mis dyaconib⁹.

Capl'm. xxvj. de diūsis discipul' bt̄i Petri sub Nerone passis: vicz Frōtonio Appollinari Lucīo ⁊ Romulo.

Capl'm. xxvij. de martyrio beati Nazarij: beate Perpetue filijs: ⁊ de sancto Mēno.

Capitulū. xxvij. de discipl'is bt̄i Pauli: vicz Dionysio ariopagita ⁊ soc̄is suis: de sctā Tecla: Thimotheo: Tyto: Barrede ⁊ potētiana.

Titulus septimus de impe-

rio Uespasiani

Capitulū p̄mū quādo ⁊ quō adept⁹ sit imp̄iū romanū ⁊ de destructiōe Hierusalē: ⁊ de imp̄io Tyti filij sui: ⁊ de p̄secutione Domitiani: ⁊ de benignitate Nerue imp̄atoris.

Capitulū secūdū de sūmis pōtificib⁹ illoꝝ tempoꝝ: videlicz Lino cleto clemēte.

Capitulū quartū de Adriano elico imp̄atore: ⁊ Secūdo pb̄o ⁊ dictis eius.

Capitulū q̄ntū de alexādro papa: Sixto: ⁊ de martyribus illo tp̄e passis. s. eustachio: decē milib⁹ crucifixis de sctā Sophia ⁊ filiab⁹ suis: de Serapia v̄gine. Sabina vidua: ⁊ alijs sub adriano passis.

Capitulū sextū de papa Thelesphero Jgino ⁊ Pio successorib⁹ ei⁹: ⁊ martyrib⁹ tūc passis Policarpo Justino Fortino Felicitate cum filijs: ⁊ de mirabili hystoria Eugenie v̄ginis: Cecilia Martina Quiritho et Calisto papa: Urbano: ⁊ de scriptis Origenis.

Capitulū septimū de fraude Maximini: quō Alexandro occiso imp̄iū romanū īuasit: de Philippo imp̄atore: Decio tyrāno ⁊ q̄busdā martyrib⁹ sub eo passis vicz septē dormiētib⁹ ⁊c̄.

Capitulū octauū de Ualeriano assequēte romanū imperiū cū Galieno filio: ⁊ d̄ martyrio cip̄ani ⁊ scriptꝫ ei⁹: de Sixto laurētio ypolito appollonia ⁊ papa felice: Euticiano gayo marcellino marcello beatū Sixtum subsequētes.

Capitulū nonū de martyrib⁹ passis sub claudio ⁊ numeriano: vicz cesario ⁊ iuliano sauino specusippo ionilla agapito babillo grisanto daria pelagia meretrice ⁊ de manicheo heretico.

Titulus octauus de persecutiōe Diocletiani ⁊ maximiani.

Capitulū p̄mū de martyrio mauricij cū socijs suis: victore q̄ttuor coronatis sebastiano erasmo bonifacio Juliana cosma ⁊ damiano: blasio dorothea ianuario anastasia barbara eufemia cristina affra iuliano celso cip̄ano mago vincētio georgio theodoro cyriaco marcellino lucia katherina agnete margaretha cristofero ⁊c̄.

Capitulū secūdū de crudelitate galerij ⁊ maximini: et diuina vltiōe illis illata ad robur fidei nostre p̄triūphum cōstātini magni: ⁊ de pāphilo de eusebio ruffino hystoriographis ⁊ lactātio.

Titulus primus de prima mūdi etate.

Capitulum primū de Adam ⁊ Eua in statu innocē/tie: de lapsu eoꝝ. iuxta illud Psalmiste. Homo cum in honore esset nō intellexit: cōparat⁹ est iumētis insipiē/tibus ⁊ similis factus est illis.

Omo cū in honore esset nō intellexit cōparatus est iumē tis insipiētib⁹: ⁊ similis factus est illis. Ps. xl viij. Per/ maxime verbum ꝓbet̄ cū de primo transgressore scilz Adam cōuenientissime exponit: cuius ⁊ de quolibet pec catore certia verissime intelligat a deo se auertēte. In qui/ bus verbis tria notant. Primo eius excellētia qua fuit sublimat⁹. ibi. Homo cum in honore ⁊c. Secundo ei⁹ deficiētia qua fuit deprauat⁹. ibi. nō intellexit. Tertio eius miseria qua fuit condēnatus. ibi. comparatus est iumentis ⁊c.

·§. j.

Quātū ad primū. Excellen=

tia qua adam in statu innocentie fuit honorat⁹ patet in tribus. Primo quo ad animā. Secūdo quo ad corꝑ/ pus suū. Tertio quo ad rerū dominiū. Anim⁹ siquidē eius fuit sublimat⁹ in magna grā: in mira iusticia: et in exīmia noticia. Gratiā siquidē gratū faciēte: ex qua ho mo meret: deus cōtulit vtiq; parēti. s. Ade ⁊ Eue. Si/ cut ⁊ Aug⁹. de. xij. de ciui. dei. de angelis: q deus simul erat cū eis condēs naturā ⁊ largiens gratiā. In hoc ta/ men est varia opinio fm Thom. in. j. parte. q. xcv. art. j. Quidā em dicūt q ꝑmus homo nō fuit creatus in gra tia: sed tamē postmodū fuit sibi collata anteq; peccasset Alij vo dicūt q fuit cōdit⁹ cum grā. Dicit em Eccs. vij Fecit deus hoiem rectū. Sed ad rectitudinē primi sta/ tus: in qua de⁹ fecit hoiem. Ubi dicit hoc pinere q ra tio subijciebat deo: ⁊ rationi vires inferiores: ⁊ aīme cor pus. Pria aūt subiectio erat causa secūde ⁊ tertie. Quā diu em ratio manebat deo subiecta: inferiora ei subijcie/ bant. vt dicit Aug⁹. Manifestū est aūt q illa subiectō corꝑis ad animā: ⁊ inferiarū virtū ad rationē non erat naturalis: alioqn post peccatū māsisset. et sic patet q illa subiectio qua ratio deo subdebat: nō erat solū fm na/ turā: sz fm supnalis grē donū. Un Aug⁹. dicit. xiij. de ci uitate dei: q postq; ꝑcepti facta est trāsgressio: cōfestim gratia deseret̄e diuina de corꝑ suoꝝ nuditate cōfu/ si sunt. Senserūt em motū inobedientis carnis suetan/ tq; recipr̄ocā penā inobedientie suc. Quātū aūt ad iusti/ tiā ꝑtic. s. est virtus general: fuit ꝑm⁹ hō sublimat⁹ bono re oīm virtutis. Unde ⁊ Aug⁹. dicit in quadā omelia ⁊ habet̄ de pen. di. ij. Princeps vitioꝝ. s. diabolus cum videret adam de limo terre ad imaginē dei factum pu/ dicitia ornatū: temperantia cōpositū: charitate splendi/ dum: illis inuidit: oībusq; illis bonis priuauit. Pro cuius declaratiōe dicit Thomas in. j. pte. q. xcv. ar. iij. q̄ rectitudo primi status hoīs exigebat vt aliqualit omnes virtutes haberet. Sed cōsiderandū est q virtu tum quedā sunt que sui ratiōe nullam imperfectiōem importāt: vt charitas ⁊ iusticia: ⁊ huiusmodi virtutes fuerūt in statu innocētie simpliciter: ⁊ q̄tum ad habi/ tum ⁊ q̄tū ad actum. Quedā vo sunt que in sui ratiōe impfectiōem importāt: vel ex parte actus vel ex pte ma terie. Et si hmōi impfectio non repugnat perfectiōi pri mi status nihilomin⁹ huiusmōi virtutes potuerunt esse in statu innocētie: sicut fides: que est coꝝ que nō viden tur. ⁊ spes que est coꝝ que nō habent. Perfectio em pri mi status nō se extēdebat ad hoc vt videret deū p essen tiam: neq; vt haberet deū per finalem fruitionē: ⁊ sic fi des ⁊ spes poterāt esse in ꝑmo statu q̄tum ad actum ⁊ quātū ad habitū. Si vero perfectio que est de ratiōe vir tutis alicui⁹ repugnat perfectiōi ꝑmi status: huiusmo di virtus poterat ibi esse fm habitū sed nō fm actū: vt patet de penitentia: que est dolor de peccato cōmisso: ⁊ de misericordia que est dolor de miseria aliena. Perfectioni aūt ꝑmi status repugnat tam dolor q̄z culpa ⁊ miseria: ⁊ ideo hmōi virtutes erāt in ꝑmo homine fm habitum nō fm actū. Erat ꝑmus homo sic disposit⁹: vt si pecca/ tum ꝓcessisset doleret: ⁊ si miseriā in alio videret ꝓ pos se subleuare. Quantū ad noticiā fuit homo sublimat⁹ honore cognoscēdo deum angelos ⁊ ceteras creaturas Et deū quidē ꝑmus homo nō vidit p essentiā fm Tho mā in. j. parte. q. xciij. art. j. nisi forte dicat q viderit eū in raptu quādo deus misit sopore in Adam. vt dr Ge/ nesis. ij. Huius aūt ratio est. s. q non viderit deum per essentiā: quia nullus videns deū per essentiā potest volū tate auerti a deo: quod est peccare. Et ꝓpter hoc omnes videntes deū p essentiā dum vident sic in amore dei sta/ biliunt q ipm nō amare nō possunt: cum sit sūmū bo/ num: vnde nec peccare. Cū ergo adam peccaverit patet q per essentiā nō viderit. Uidit tamē deū seu cognouit quadā lautiori cognitiōe q̄z nūc cognoscam⁹: ⁊ sic quo dāmodo eius cognitio media erat inter cognitiōem p/ sentis status ⁊ cognitionē supne patrie. Quāto em ali/ qua creatura est altior ⁊ deo similior: tāto p eam deus clarius videt. Sicut homo pfectius videt p speculum in quo expressius imago ei⁹ resultat. Unō eminēti⁹ mul to videt deus p intelligibiles effectus q̄z p sensibiles et corꝑoreos. A cōsideratiōe aūt plena ⁊ lucida intelligibi liū effectuū impedit homo in statu p̄senti: p hoc q̄ dis/ trahit a sensibilib⁹ circa ea occupat⁹. Sz sicut dicitur Eccs. vij. Fecit deus hoiem rectū: que rectitudo diuini tus instituta fuit: vt inferiora superioribus subderent: ⁊ su periora ab inferioribus nō impedirent. Unde homo pri mus non impediebat p res exteriores a clara ⁊ firma cō/ templatiōe intelligibiliū effectuū: que est ex irradiatio ne ꝑme veritatis: quā percipiebat siue naturali conditiōe: siue gratuita. Q̄ aūt Damascen⁹ dicit q ꝑmus homo in paradiso conuersans beatā habuit vitā. ⁊ Aug⁹. xij. de ciuitate dei: q erāt beati ꝑmi hoies in illo memora/ bilis beatitudinis loco. i. paradiso: nō est intelligendū de illa pfecta beatitudine que in diuine essentie visione cōsistit: sed habuerūt beatā vitā fm quendā modū na/ turalē. Itē q dicit Magr sen. in. xlij. dist. j. q videbat in statu innocētie homo deū sine medio: intelligit de me dio p quius noticiā in aliquid ignotū deueni⁹. sicut

est mediū demōstratōis. Nō em̄ oportebat hoiem pue
nire in dei cognitionē p demōstrationē sumptā ab ali/
quo effectu: sicut nobis est nēcariū: sed simul in effecti/
bus: pcipue intelligibilib⁹ deū suo mō cognoscebat: sz
videbat deū p mediū quoddā: in quo simul videt. qō p
mediū videri dicit: sicut cum homo videt p speculum
z simul videt cū ipo speculo Jta aīa p̄mi hois nō pote/
rat videre angelos p essentiā: sed tamē excellentiorē co/
gnitionē habebat de eis q̄z nos habeam⁹: quia eius co
gnitio erat magis certa: z fixa circa interiora intelligibi/
lia q̄z cognitio nostra. Et p̄ter tantā eminētiam cogni
tiōis dicit Bregō. in. iij. dyal. q̄ homo in paradiso as/
sueuerat verbis dei pfrui: z cū beatoꝝ angeloꝝ spiriti
bus celsitudini visionis interesse. Habuit z p̄m⁹ ho/
mo sciam oīm que naturaliter sciri p̄nt. vnde z impositu
it noīa animalib⁹. vt dicit Genes. ij. Nomīa aūt debēt
naturis rerū ꝛgruere. Pro cui⁹ declaratiōe dicit Tho
mas in. j. parte. q. xciij. arti. iij. q̄ res p̄mit⁹ a deo insti/
tute sunt nō solū vt in seipsis essent: sz etiā vt essent alio
rum p̄ncipia. Et ideo p̄ducta sunt in statu pfecto i quo
possent esse p̄ncipia aliorū. Homo aūt potest esse p̄n/
cipiū alteri⁹: nō solū p generationē corpalē: sed etiā per
īstructionē z gubernationē. Et ideo sicut p̄mus homo
īstitut⁹ fuit in statu pfecto q̄tū ad corp⁹: vt. s. possz ge
nerare: ita etiā fuit institutus pfectus quo ad aīam: vt
posset alios instruere z gubernare. Nō aūt potest aliq̄s
instruere nisi habeat sciētiā: z ideo p̄im⁹ homo sic īsti/
tutus fuit a deo vt haberet omnium sciētiam: in qui/
bus natus est homo īstrui. Et hec sunt oīa illa que vir/
tualiter in sistūt in p̄mis p̄ncipijs p se notis: q̄cunq; .s.
hoīes naturaliē cognoscere possunt. Ad gubernatiōem
vite sue z aliorꝝ nō solū requirit cognitio eorꝝ que na/
turaliter sciri possunt: sed etiā cognitio eorꝝ q̄ naturalē
cognitiōem excedūt: eo q̄ homo ordinat ad quēdā finē
supnaturalē: sicut z nobis ad gubernatiōez vite nostre
necessariū est cognoscere ea q̄ sunt fidei. Uñ z de his su
pernaturalib⁹ tantā cognitiōez p̄mus homo accepit a
deo quāta necessaria erat ad gubernationē vite huma/
ne fm illū statū. Alia vo q̄ nec naturali studio cognosci
possunt: nec necessaria sunt ad gubernatiōz vite huma
ne: p̄mus homo nō cognouit sicut cogitatiōes hoīm: fu
tura ꝛtingētia z quedā singularia. vt quot lapilli iacēt
in flumine: z hmōi. Et in sciētia q̄dem naturaliū scibi/
liū Adā nō pfecisset q̄tum ad numerū scitorū: sed q̄tū
ad modū sciēdi. quia q̄ sciebat p̄us intellectualiē sciui
set postea experimēraliter. Quātū vo ad supnaturalia
cognita pfecisset etiā q̄tū ad numerū p nouas reuelati
ones. Sicut āgeli pficiūt p nouas illuīatiōes. Habuit
aūt p̄mus homo sciētiā oīm: z spes rerum a deo menti
sue īfusas: z hoc solū primo hoī cōcessum fuit: nā alij
qui ab eo p̄cessissent in statu innocentie nō habuissent
talem sciētiā p species infusas: sed per aliorū īstructio
nem z eorū inuestigatiōez. Quātū vo ad corpus fuit
homo in statu innocētie honore sublimat⁹ q̄tū ad im
mortalitatē: impassibilitatē: z loci amenitatē. Ante q̄
dē peccatū homo quodāmodo erat īmortalis: q2 mor/
tem nō incurrisset si non peccasset. vñ Apl'us ad Ro. v.
Per vnū hoīem. s. Adam peccatū intrauit in mundū: z
per peccatū mors. Reprobat aūt z anathematizat opi
nio dicentiū: q̄ etiā si nō peccasset necessariū erat homi
nem mori. vt patz de ꝛse. di. v. Placuit. Sed pro hmōi
maiori declaratiōe sciēdū fm Thomā in. j. p̄te. q. xcvij.
arti. j. q̄ aliquid potest dici ico⁹ruptibile eripliciter. Uno
modo ex parte materie ex eo vicz q̄ vel nō habet mate/
riā: sicut angel⁹: vel habet materiā que nō est in poten/
tia nisi ad vnā formā: sicut corpus celeste. z hoc dicit fz
naturā incoꝝruptibile. Alio modo dicit incoꝝruptibile
aliquid ex p̄te forme: quia. s. rei coꝝruptibili p naturaz
inheret aliqua dispositio: per quā totaliter a coꝝruptio
ne p̄hibet. Et hoc dicit incoꝝruptibile fm gl'iam. quia
vt dicit Aug⁹. in epl'a ad dyoscoꝝ. Tam potēti natura
deus fecit aiam vt eius beatitudine redūderet in corpus
plenitudo sanitatis: z incoꝝruptiōis vigoꝝ. Tertio mo/
do dicit aliq̄d icoꝝruptibile ex parte cause efficientis: z
hoc modo homo in statu innocētie fuisset incoꝝruptibi
lis z īmortalis. q2 vt Aug⁹. dicit in li. de q̄stiōib⁹ noui
z veteris testamēti. Deus hoiem fecit: q̄ q̄diu nō pecca/
ret īmortalitate vigeret: vt ipe autoꝝ esset aut ad vitam
aut ad mortē. Nō em̄ erat corpus ei⁹ indissolubile per
aliquē īmortalitatis vigorē in eo existentem: sed ierat
anime vis quedā supnaturaliē diuinit⁹ data: p quā po
terat corp⁹ ab oīi coꝝruptiōe pseruare: q̄diu ipsa deo
subiecta mānsisset. Adiuuabat aūt ad ipam īmorta/
litatē tenendā ex esu ligni vite: q̄ erat in medio paradi
si. Pro cui⁹ declaratiōe dicit Thomas in. j. p̄te. q. xcvij
arti. iij. q̄ duo remedia habebat homo ad ꝛseruatiōez
vite in statu innocētie cōtra duos defect⁹. Primus em̄
defectus est in hoie deperditio humidi per actionē ca/
loris naturalis: qui est anime īstrumētū. Et cōtra hūc
defectū subueniebat homini p esum aliorꝝ lignorꝝ pa/
radisi. sicut nūc subuenit nobis per cibos quos sumi/
mus. Secundus defectus est: quia vt ait Phūs in de
generatiōe. Illud quod generat ex alimento extraneo
adiunctū ei q̄d p̄ius erat humido p̄existēti minuit vir
tutē actiuā speciei. Sicut aqua iuncta vino cōuertitur
quidē in saporē vini: sed fm q̄ magis z magis additur
diminuit fortitudinē vini: z tandē vinuz fit aqua sim.
Sic igit videm⁹ q̄ in p̄ncipio virtus actiua speciei est
adeo fortis q̄ potest ꝛuertere de alimēto nō solū q̄ suf
ficiat ad restaurationē deperditi: sed etiā q̄ sufficiat ad
augmentū. Postmodū vo q̄ generat nō sufficit ad au
gmentū: sed solum ad restauratiōem deperditi: tandez
in statu senectutis nec ad hoc sufficit. Unde sequitur z
decrementū z finaliter naturalis dissolutio corpis. Et
contra hunc defectū subueniebat homini p lignum vi
te. Habebat em̄ virtutē fortificādi virtutē speciei con/
tra debilitatē aduenientem ex amixtiōe extranei. Unde
Aug⁹. dicit. xiij. de ciuitate dei: q̄ eis⁹ aderat homini
ne esuriret: potus ne sitiret: lignū vite ne illum senecta
dissolueret. z cum virtus cuiuscūq; corpozis sit finita:
nō poterat virtus ligni vite ad hoc se extēdere: vt daret
corpi durandi virtutē tempore infinito: sed vsq; ad de
terminatū tēpus. Unde semel sumptum dictū lignum
p̄seruabat a coꝝruptiōe vsq; ad determinatū tempus
a deo: quo finito vel homo translat⁹ fuisset ad spūalem
vitā glorie: vel indiguisset iterum sumere de ligno vite
Et sic non simpliciter sed quodāmodo lignū vite cau/
sabat īmortalitatē. Habebat z homo in tali statu
aliquo modo impassibilitatē. Cum em̄ passio dicatur
dupliciter. Uno modo p̄prie: z sic dicit pati quod a sua
naturali dispositiōe remouet: in rebus aūt naturalib⁹
cōtraria agunt z patiūtur adinuicē: quorū vnū remo/
uet alterū a sua naturali dispositiōe. Et hoc modo i sta
tu innocētie erat impassibilis z fm aiam z fm corpus.
Poterat em̄ passionem p̄hibere sicut z mortem: si abl
q; peccato stetisset. Unde penam nō sensisset caloris vel
frigoris: nec alicui infirmitati subiacebatur. Alio mo/
do sumitur passio cōmuniter fm quācunq; immutatio/
nem: etiā si p̄tineat ad perfectionē nature. Sicut intel/
ligere vel sētire dicit pati quoddaz. Et hoc secūdo mo/
do in statu innocētie erat passibil' z patiebat z fm aiaz
z fm corpus. Nam z intelligebat z sentiebat vidēdo au/

diēdo ꝛ huiusmodi:ꝛ dormiebat:quia dormire non remouet hominē a naturali dispositiōe:sed ad bonū naturē ordinatā. Sed nec quādo costa separata est ab adā quādo formata est Eua passionem sustinuit primus homo. Nec mulieres in pariēdo fuissent passe dolorē: qui ī eis securus est ex peccato. Thomas in.j.parte.q.xcv.arti.ij. Fuissent q̄z homini in statu innocētie quedaz anime passiōes. Pro cuius declaratiōe dicit Thomas in.j.pte.q.xcv.arti.ij.q̄ oīm passionū anime que.s.sunt in appetitu sensuali q̄dam ordinantē ad bonū: vt amor ꝛ gaudiū ꝛ desideriū.quedā ad malū:vt timor ꝛ dolor. Et quia in primo statu nullū malum aderat nec imminebat:ꝛ nullū bonū aberat:quod cuperet bona voluntas p tēpore illo habēdo.vt patet p Aug⁹.xiij.de ciuitate dei. Omnes ille passiōes que respiciunt malū in Adam nō erant vt timor ꝛ dolor ꝛ huiusmōi. Similiter nec ille passiōes que respiciūt bonū nō habitū ꝛ habendū:vt cupiditas estuans. Ille vo passiones q̄ possent esse boni psentis:vt gaudiuz ꝛ amor.vel que sunt boni futuri vt suo tēpore habendi:vt desideriū ꝛ spes nō affligens fuerūt in statu innocētie:aliter tamē q̄z in nobis. Nam in nobis appetitus sensualis in quo sunt passiōes non totaliter subest rationi. Unde passiōes quādoq̄z sunt in nobis preuenientes iudicium rationis ꝛ impedientes quādoq̄z vo iudiciū rationis consequntes:put sensualis appetitus equalit rationi obedit:in statu vo innocētie appetit⁹ erat totaliter rationi subiectus. Unde nō erant in eo passiones anime nisi ex ratiōe seu rationis iudicio cōsequētes. Unde tūc caro nō cōcupiscebat aduersus spiritū:vt nunc est. Et in esu q̄dem fructuū lignorū paradisi:de quib⁹ dictum est de oīm ligno quod est in paradiso comede. Benef.ij.quod ꝛ fecisset cibo indigens tūc ad sui sustentationē delectatiōem magnā habuisset magis q̄z nunc:quia tāto delectatio sensibilis maior ē q̄nto natura purior ꝛ corpus magis sensibile:sed cōcupiscibilis nō ita inordinate se extulisset super illa delectatiōe:q̄a regulata per rationē. Sicut ꝛ sobrius i cibo sumpto nō minorem delectatiōem sentit q̄z gulosus:ita minus eius cōcupiscibilis sup huiusmōi delectatione requiescit. Thomas in.j.parte.q.xcviij.arti.ij. Quātum vo ad actū generatiōis in statu innocentie:q̄uis q̄dam antiquoꝝ doctorū considerātes concupiscētie feditatē:que inuenit in copula carnali in p̄senti statu posuerint:q̄ in statu innocētie nō fuisset generatio per copulā carnalem. Unde ꝛ Gregoriꝰ nizenus dicit q̄ fuisset multiplicatū genus humanū i paradiso:sicut multiplicati sunt angeli absq̄z cōcubitu per operatiōem diuine ꝛ tactus. Et dicit q̄ deus ante peccatū fecit masculum ꝛ feminā respiciēs ad modū generatiōis: qui futurus erat post peccatum cuius prescius erat. Sed Thomas in p̄ma parte.q.xcviij.arti.ij. hoc reprobat per rationē quā ibi ponit:determinās generationē in illo statu innocētie fiendam per copulā. Unde ꝛ mulier dicit facta in adiutoriū viri. Benef.ij.s.ad generationez: sed vt ipse ait:duo sunt in copula carnali considerāda f̄m presentē statū. Unū quod est natura.s.cōiunctio maris ꝛ femine ad generandū. In omni generatōne requirit virtus actiua ꝛ passiua. Unde cum in oīb⁹ in quib⁹ est distinctio sexuum:virtus actiua sit in mari:passiua in femina nature ordo exigit:vt ad generādū cōueniat per copulā masculus ꝛ femina. Aliud quod cōsiderari potest est quedā deformitas immoderate cōcupiscētie: que in statu innocētie non fuisset quādo vires inferiores oīmino rationi subderētur. Unde ꝛ Aug⁹.dicit.xiij. de ciuitate dei. Absit vt suspicemur prolē nō fieri sine libidinis morbo.s.in illo statu innocētie:sed eo voluntatis nutu:vt mouerent illa mēbra quo cetera:ꝛ sine ardore ꝛ illecebroso stimulo cum tranquillitate aime ꝛ corporis. Nec fuisset tūc continētia laudabilis:vt nūc q̄a in isto tēpore laudat continētia non p̄ter defectum fecunditatis:sed remotionē inordinate libidinis:tūc autem fuisset fecunditas absq̄z libidine. Et vt dicit Aug⁹. xiij.de ciuitate dei. In illo statu nulla corruptio integritatis infunderet gremio maritus vxoris. Potuit enim salua integritate feminei genitalis virile semen īmitti.

Nulla ibi passio famis vel sitis anxietas. Nam tempore cōgruo cum fuisset nature cōueniēs comedisset et bibisset antecq̄z fames vel sitis cum affligeret:dormisset sine aliqua inquietatiōe vel perturbatiōe somnioꝝ terribiliū:sine pena caloris vel frigoris fuisset p̄ter acrem temperatissimū:nulla infirmitate grauatus fuisset.

Quantū ad loci amenitatē fuit homo honore sublimatus. Quia etsi fact⁹ in agro damasceno de limo terre f̄m corpus:tamē translat⁹ extitit in paradisum terrestrem. Sed p huius paradisi declaratiōe f̄m Aug⁹. viij.sup Ben̄.ad litterā. Tres sunt de paradiso generales sentētie. Una est eorū q̄ tm̄modo corporalē paradisum intelligi volunt. Alia eorū q̄ spūaliter tm̄:id est ecclesiam. Tertia eorū q̄ vtroq̄z modo paradisum accipiunt.quā fatet sibi placere sentētiam idem Aug⁹.xiij.de ciuitate dei.ꝛ hoc rationabiliter. In oīb⁹ em̄ que scriptura tradit p̄ fundamēto tenēda est veritas hystorie: ꝛ desuper spirituales expositiōes fabricāde f̄m Tho.ij. parte.q.ciij.arti.j. Est ergo paradisus(vt dicit Jsidor⁹ in libro ethimologiaꝝ)locus in oriētis partib⁹ constitutus:cuius vocabulū a greco in latinū vertit⁹ orthus. Cōueniēter autē in parte orientali dicit⁹ situs:quia credendū est q̄ in nobilissimo loco totius terre sit cōstitutus. Cum aūt oriens sit dextera celi(f̄m Phm.ij.de celo ꝛ mūdo)ꝛ dextera sit nobilior sinistra:cōueniēs fuit vt in orientali parte paradisus institueret. Q̄ aūt Beda dicit q̄ paradisus p̄tingit vsq̄z ad lunarē circulum: nō est verū si f̄m situ simpliciter intelligat.potest tamē exponi q̄ vsq̄z ad locum lunaris globi ascēdit nō f̄m situs eminentiā sed f̄m similitudinē:quia est ibi ppetua aeris temperies.vt dicit Jsidor⁹. Et in hoc assimilatur celestib⁹ corporib⁹ que sunt absq̄z cōtrarietate. Et dicit Aug⁹.sup Genesim ad litterā.viij.c. Credēdū est q̄ locus paradisi a cognitōe hominū est remotissim⁹. Quatuor flumina que ibi nominant oriri (Benef.ij.) boꝝ fontes nati esse dicūt alicubi:ꝛ super terras ꝛ post tractus prolixarū religionū locis alijs erupisse. Nā hoc solere nonnullas aquas facere quis ignorat:ꝛ q̄a locus ille est secluſus a nostra habitatiōe impedimētis mōtiū vel marīū:vel alicuius estuose regiōis:que trāsire non potest:ideo scriptores locorū de hoc nō faciunt mentionem. Lignū vite quod in medio erat q̄dam materialis arbor fuit sic dicta:quia eius fructꝰ habebat virtutem conseruādi vitā.vt supra dictū est. Spiritualiē autem significabat christū qui est sapiētia dei patris ꝛ lignum vite. Prouerb.iij. Uel etiā sacramētum eucharistie vel donū obediētie. Lignum vo scientie boni ꝛ mali fuit etiā materialis arbor sic nominata p̄ter euentū futurū:quia post eius esum homo per experimentū pene didicit quid interesset inter obediētie bonum ꝛ inobediētie malū. Et spūaliter potest significari liberū arbitriū. Predicte autē ꝛ alie arbores p̄ducte sunt ī actu tertia die. Et vt dicit Damascen⁹.erat paradisus diuia regio ꝛ digna eius qui f̄m imaginē dei erat cōuersatio tēperato ꝛ tenuissimo ꝛ purissimo aere circūfulgēs plā

tis semp floridis comatus: qui quidē dicit. In paradi/so nullū irrationabiliū habitat: lz ex quadā dispensatione illuc animalia fuerūt adducta ad adam quādo eis noīa imposuit: z serpēs illuc accessit per oppationē diaboli: q̄ fm Bedā: habebat faciē virgineā. In q̄ nūc null⁹ inhabitat nisi Enoch z Helias: vt dicit. Tertio fuit adā subblimat⁹ honore dñi. Un dns dixit Gen. j. Faciamus hoīem zc. vt presit piscib⁹ maris z volatilibus celi z bestijs terre. Pro cui⁹ declaratōe dicit Tho. j. pte q. xcvj. arti. j. q̄ in statu innocentie ante inobedientiam nihil repugnabat hoi qō naturaliter debet ei esse subiectum. Dia autez aialia naturaliē sunt hoi subiecta. Qō apparet ex trib⁹ p̄mo ex ipō nature ꝓcessu in generatōe rerū naturaliū z vsu eaz. Nam de imperfecto ꝓcedit ad pfectū: vt in generatōe hois. patet etiā in vsu rerū naturaliū. Nā imperfectiora cedūt in vsum pfectiorū: plante cīm vtunt terra sui nutrimēto: aialia vo plantis: hoies plātis z aialib⁹. vñ naturaliter hō dñat aialib⁹. Scōo hoc appet ex ordine diuine ꝓuidentie q̄ semp inferiora p superiora gubernat. Un cū homo sit sup cetera aialia q̄ ad imaginē dei fact⁹ ꝓuenienter ei⁹ gubernatiōi alia aialia subdūt. Tertio hoc appet ex ꝓportione homis et aliorū aialiū. In alijs em aialibus inuenit fm naturalē extimationē q̄dā pticipatio p̄udētie ad aliqs particulares act⁹: in hoie aūt inuenit vniūsalis p̄udētia: q̄ est ratio oīm agibiliū. Oīe aūt qō est p pticipatiōz subdit ci qō est p essentiā z vniūsalē. Et sic patet q̄ naturalē subiectio aialiū ad hoiez: sed inobedientia coz ad hoiez q̄ nūc appet subsecuta est culpā inobedientie hois in penā eius. qz ipe inobediēs fuit deo: fuisset tñ naturalis discordia inter ipa bruta: omia tñ subiecta fuissent dominio hois: sicut nūc aliq̄ domestica nk ab eo. Et sciendū fm Tho. q. ca. ar. ij. q̄ cū dz Gen. j. de hoīe: vt p̄sit vniūse creature intelligit q̄ non est ad imaginē dei. Nā angelis nō dñabat: lz viribus sensitiuis suis. s. iracibili z cōcupiscibili: q̄ aliqliter obediūt rationi: dñabat aīma impando in statu innocētie: z sic aialib⁹ brutis: viri⁹ aūt naturaliby z ipi corpi hō dñabat: nō q̄dē impando sed vtēdo. Et sic in statu innocētie dñabat plātis: z rebus aiatis: nō p impiū vel imutatiōz: vt in mutādo de vna specie in aliā: vel in mutādo cursum corpoz celestiū: lz absq̄ impedimēto vtendo corū auxilio. In ipo autē statu innocētie fuisset disparitas hoīm: nō solū quo ad sexū z etatē sed etiā fm aiam q̄ntū ad iusticiā z scientiā. Nō em hō ex necessitate opabat: sed p liberū arbitriuz erq̄ habet hō qua magz vel min⁹ applicet aīm ad aliq̄d opandū vel cognoscēdū: vñ q̄dā magis ꝓfecissent i iusticia z scientia q̄z alij. Et pter etiā corpis poterat esse disparitas. Un z fm diuīsam dispositiōz aeris: z fm diuersum statū stellaz alij alijs fuissent robustiores corpe vl pulchriores z maiores z melio⁹ cōplexionati z generati. ita tñ q̄ in illis q̄ excederent null⁹ esset defectus vl peccatū fm aiam z corp⁹. Fuisset q̄z z dominiū vni⁹ hominis sup alios in statu innocētie. Nō em erat talis status dignior q̄z p̄dictio angeloz: sed inē āgelos q̄dā alijs dominant. vñ est vnus ordo dñationū. Sed p huius maiori declaratiōe sciendū fm Tho. j. p. q. xcvj. ar. iij. q̄ dñium accipit dupliciter. Uno mō fm q̄ opponitur furtui. z sic dns dicit cui aliqs subdit seru⁹: z isto mō nō fuisset dñium in statu innocētie. Nā tūc aliqs dñat alicui suo qñ cū cui dñat ad ꝓpriā vtilitatē sui. s. dñantis refert. Et tale dñiuz esse nō potest sine pena subiectorū: quod in statu innocētie nō fuisset. Et de hoc intelligit q̄d ait Aug⁹. de ciui. dei lib. xix. hoīem rationalē ad imaginē suā factū noluit deus nisi irrationabili dñari non hoīem hoi sed hoiem pecudi. Scōo modo accipit dñium fm q̄ cōiter refert ad subiectū ꝓlitercūq̄z. et sic etiā ille q̄ habet officiū gubernādi z dirigendi liberos: dns dici potest. Dñat em aliquis alteri vt libero qñ dirigit ipm ad ꝓpriū bonū eius q̄ dirigit vel ad bonū cōe. Et tale dñium fuisset in statu innocētie hois ad hoiem. Et hoc ꝓter duo. Primo qa homo naturaliē est aīmal sociale. vñ hoies in statu innocētie socialiter vixissent. Socialis aūt vita multoz esse nō potest nisi aliqs p̄sideret q̄ ad bonū cōe intēderet. Scōo qa si vnus homo habuisset sup aliū eminētiā scientie z iusticie: in conuersationibus fuisset nisi hoc seqret in vtilitatē aliorū. Un Aug. dicit. xix. de ciui. dei: q̄ iusti nō dñandi cupiditate imperāt sed officio p̄sulendi: hoc naturaliē ordo p̄scribit: ita deus hoiem cōdidit. Ideo aūt deus hoiem i paradiso nō cōdidit: sed in terra formatū de limo terre: z aīa de nouo creata z in corpe illo infusa: cum. s. dz q̄ spirauit in faciē eius spiraculū vite. sed tulit eū deus z posuit in paradiso. vt dicit Gen. ij. vt z hoc gr̄e dei imputaretur z nō humane nature. Fuit em paradisus locus conuenientissimus habitatiōi humane q̄ntū ad incorruptiōez p̄mi status. Incorruptio aūt illa nō inerat hoi fm naturaz sed ex supnaturali dicit dono. Ibiq̄z habitasset cū posteris q̄scz multiplicato hūano genere de ꝓgenie in ꝓgeniē vsq̄z ad numez electoz a deo p̄fixū omēs simul trāslati fuissent in paradisum celestē: seu celū empyreū in aīa sil' z corpe ad clare vidēdū dei essentiā. Posit⁹ aūt fuit in paradiso hō vt oparet z custodiret illū. vt dz Gen. ij. Qō Aug. viij. sup Gen. ad litterā dupl'r exponit. Uno mō vt referat ad deū: vt de⁹ oparet in hoie iusticiā ficādo ipm: cui⁹ opatio si ab hoie cessat ꝓtinuo obtenebrat: sicut aer si cessat influētia luis. Et vt custodiret. s. ab oi corruptiōe z malo. Alio mō potest itelligi vt referat ad hoiem. vt. s. hō oparet z custodiret paradisū. Nec tñ illa opatio esset laboriosa sicut post pecm: sed fuisset iocūda ꝓpter experientiā virtutis nature. Custodia etiā illa nō esset cōtra iuasores: sed ad hō vt hō sibi paradisū custodiret ne peccādo ipm amitteret. Fuissent aūt opera p̄mi hois magis efficacia ad merēdū q̄z opa nr̄a. Pro cui⁹ declaratiōe est sciēdū fm Tho. j. p. q̄ q̄ntitas meriti ex duob⁹ potest pēsari. Uno mō ex radice charitatis z gratie. Et talis q̄ntitas meriti corrūdet p̄mio essentiali: q̄d in dei fruitiōe ꝓsistit. Qui em ex maiori charitate aliq̄d facit pfecti⁹ deo fruet. Alio mō pōt pēsari q̄ntitas meriti ex q̄ntitate opis: q̄ q̄dē est duplex. s. absoluta z ꝓportionalis. Uidua em q̄ misit duo era minuta i gazophilacio min⁹ opus fecit quātitate absoluta: q̄z illi q̄ mag munera posuerūt: sed q̄ntitate ꝓportionali vidua plus fecit fm dñi sniam Lu. xj. qz mag⁹ eius facultate supabūdabat. Utraq̄z tñ q̄ntitas meriti qō. s. attendit respectu opis seu laboris rūdet p̄mio accidētali: q̄ō est gaudiū de bono creato. Si igit attēdat q̄ntitas meriti ex pte gratie: efficaciora fuissent opa p̄mi hois ad merēdū in statu innocētie q̄z post pecm: qz gr̄a copiosior fuisset nullo obstaculo gr̄e in natura hūana inuēto. Similit si ꝓsideret absoluta q̄ntitas operis efficaciora fuissent opa ad merēdū: qz cū hō esset maioris virtutis maiora fecisset opa. Sed si ꝓsideret q̄ntitas ꝓportionalis maior inuenit ratio meriti post pecm ꝓter imbecillitatē hominis. Magis em excedit puū opus potestatē ei⁹ qui cū difficultate opat illud: q̄z magnū opus ptātē eius q̄ sine difficultate operat. Quāuis em z p̄mus homo an peccatū ita indigeret gratia ad merēdum vitā eternā sicut post: tñ post pecm ad plura indiget gr̄a q̄z an. quia z ad pcti remissionē z ad infirmitatis sustentatiōez. De

ꝺitionib⁹ genitoꝝ in statu innocẽtie. Ubi sciendũ ꝑ/mo ꝙ non solũ masculi:sed etiã femine fuissent in illo statu generate. Sic em̃ natura ꝓcessisset generando sicut deus eã instituit. Sed deus instituit marẽ ⁊ femi/nã in humana natura:vt habeꝯ Scẽ.j.et.ij.ḡ ⁊c. Pro cuius declaratiõe dicit Tho.in.j.pte.q.xcix.ar.ij. ꝙ ni hil eoꝝ que ad cõplementũ humane nature pertinent in statu innocentie defuisset. Sicut aũt ad pfectionez vniuersi ptinent diuersi gradus rez:ita etiam diuersi tas sex⁹ ẽ ad pfectionẽ hũane nature:⁊ ideo in statu ino/cẽtie vterqꝫ sex⁹ p generationez fuisset ꝓduct⁹. Et videt vt ait Tho. ꝙ tot fuissent generate femie quot mares. Nec obstat ꝙ oĩe agens generat sibi simile:nisi impe diat ꝓpter defectũ virtutis vel indispositionẽ materie In generatione aũt vis activa est in masculo:⁊ sic vbi nullus fuisset defectus virtutis ex parte maris:⁊ indi spositio materie ex pte femine: videl ꝙ mares semper debuerint generare. Reſpõdit Tho. ꝙ generatio femi nẽ nõ solũ ꝓtingit ex defectu virtutis active ⁊ indispo sitiõe materie vt obiectũ est:sed quãdoqꝫ ex aliquo ac/cid ẽti extrinseco:sicut dicit phs in libro de aĩalib⁹ ꝙ ventus septẽtrionalis coadiuuat ad generationẽ ma/sculoꝝ:australis vo ad generationẽ femináꝝ. Quãdo qꝫ aũt ex ꝓceptõe anime ad quã de facili immutat coꝝ pus ⁊ pcipue in statu innocẽtie hoc esse poterat:quan do corpus erat magis subiectũ anime:vt scz fm volũ/tatez generantis distingueret sexus in prole:vt sic tot sint femine quot mares:vt quelibet haberet virũ suuz ⁊ vir vxorẽ vnicã. Nati aũt in statu innocẽtie nõ mox habuissent pfectã virtutẽ ⁊ motũ mẽbroꝝ. Nam fm Tho.vbi supra. Oĩe generatũ ꝑus est impfectũ qꝫ pfi ciat. Sed pueri in statu innocentie fuissent p generati onẽ ꝓducti: Ergo a pncipio impfecti fuissent in quan/titate et virtute corporis. Uñ mox nati nõ habuissent sufficientẽ virtutẽ ad mouẽdũ membra fm quoslibet act⁹:sed ad act⁹ pueriĉie ꝙuenientes:puta ad sugẽduz vbera p se ⁊ alia hmõi. Utrũ aũt pueri nati fuissent cũ iusticia. Dicunt quidã ꝙ nõ cum iusticia gratuita q̃ est pncipiũ merendi:que dicit gratia gratuz facien⁹:sz cũ iusticia originali:quia hoc fuit quoddã donũ diui/nitus toti humane nature datũ. Et hoc apparet quia peccatũ originale qõ opponit illi iusticie dicit esse pec catũ nature. Uñ traducit a parente in posteros:sic tra ducta fuisset illa iusticia originalis. Sed vt dicit Tho mas in.j.parte.q.c.arti.j. Luz radix originalis iusticie in cuius rectitudine factus est homo cõsistat in subie/ctiõe supnaturalis ratiõis ad deũ que est p gratiã gra/tũ facientez:necesse est dicere:ꝙ si pueri nati fuissent in originali iusticia:ꝙ etiã nati fuissent cũ gratia gratuz facente:sicut ⁊ de pmo homine dictũ est ꝙ fuit cũ gra tia conditus:nec tamen ꝓpter hoc fuisset gratia natu ralis:quia nõ fuisset transfusa per virtutẽ seminis:sed fuisset collata homini statim cũ habuisset aĩmã ratio nalem. Sicut etiã statim ꝙ corpus est dispositũ fundi tur a deo anima rationalis:que tamẽ nõ extraducẽ.

Itẽ pueri mox nati nõ habuissent pfectũ vsuz ratio nis. Ratio est fm Tho.in.j.parte.q.cj.ar.ij.qz vsus ra tionis depẽdet quodãmodo ex vsu virtũ sensitiuaruz. Uñ ligato sensu ⁊ ligatis viribus interioribus sensitiuis homo pfectũ vsum rõnis nõ habet:vt patet in dormi entib⁹ ⁊ phreneticis. Uires aũt sensitiue sũt virtutes quedã corporalĩũ organoꝝ:ideo impeditis earũ orga nis: necesse est ꝙ actus earũ impediant:⁊ per ꝓsequẽs vsus rationis:in pueris autẽ est impedimentũ hoꝝ vi rtũ sensitiuarũ ꝓpter nimiã humiditatẽ cerebri:⁊ ideo in eis non est pfectus vsus rationis:sicut nec alioꝝ membroꝝ. Et ideo in statu innocentie pueri nõ habu issent pfectũ vsum rationis sicut habituri erant in per fecta etate:habuissent tamen perfectionẽ q̃z nũc q̃tum ad ea que ad eos pertinebant fm illũ statũ. Item nec habuissent in illo statu pueri pfectionẽ scientie:sed eaz ꝓcessu tẽporis absq; difficultate acquisiuissent inue/niendo vel addiscendo. Est em̃ naturale homini vt sci entiã per sensuz acquirat:habuissent tamen pueri illaz sufficientẽ scientiã ad dirigendũ eos in opib⁹ iusticie: in quib⁹ homies dirigunt:⁊ vniuersalia pncipia iuris q̃multo plenius habuissẽt tũc q̃z nunc naturaliter ha beamus. In illo aũt statu innocentie nati non fuis/sent in iusticia confirmati. Qõ sic declarat Tho.in.j.p te.q.c.ar.ij. Manifestũ est ꝙ pueri in sua naturalitate nõ habuissent plus pfectiõis q̃z eoꝝ parentes in statu generatiõis:parentes aũt q̃diu generassent non fuis/sent in iusticia confirmati. Ex hoc em̃ creatura ratio/nalis in iusticia confirmat:ꝙ efficit beata per apertaz dei visionẽ:cui visio nõ põt nõ iherẽ:cũ sit de⁹ ipa cẽn tia bonitatis:a q̃null⁹ põt auerti:cũ nihil desideret nisi sit rõne boni. Uñ puuli nõ nati fuissent in iusticia cõfir mati. Et ideo si adã nõ peccasset:filij q̃dẽ ab eo nati nõ cõ traxissent peccatũ originale qõ ẽ causa gehẽne:possent tñ geniri ab eo p aliũ modũ fieri filij gehẽne:scz p libe/rũ arbitriũ peccando: vñ nõ ita necessitatẽ nõ peccãdi trãsmisisset ad posteros ꝙ oĩno peccare non possent.

Quantũ ad secundũ ·Ꝺ·ij.

ꝑncipale supra notatũ:scz de efficiẽtia peccati:qua de/prauatus est hõ sic sublimatus honore:ubi cum dicit: Nõ intellexit. Utiqꝫ nõ intellexit hõ adaz ⁊ eua:id est non cõsiderauit neqꝫ recognouit tantã dignitatez sibi ꝓcessam beneficioꝝ a deo adherendo eius aduersario diabolo:⁊ recedẽdo a dño ⁊ benefactore suo:transgre/diendo eius ꝓceptuz qõ sibi dederat:scz abstinere ab esu fructus ligni boni ⁊ mali. Neqꝫ em̃ illa arbor de se mala extitit cui⁹ fructũ ei dñs interdixit:sz vt hõ hñ cõ/dit⁹ se exerceret ī ⁊tute obediẽtie:inde q̃situit vt meritũ acq̃reret: vt ait Brego.vl.moral'.et.xj.q.ij. Quid ergo Magz em̃ apparet virt⁹ obediẽtie cũ seruaꝫ qõ ꝓhi/beꝫ qõ de se nõ est malũ:nisi qz ꝓhibeꝫ q̃z si aliqd ꝓhi beret de se malũ. Nõ intellexit vtiqꝫ Eua deceptionẽ serpẽtis antiq̃:cũ dixit. In q̃cuq; die comederis ex eo/ceritis sicut dij scientes bonũ ⁊ malũ:existimãs q̃ nio ꝙsulẽdi nõ decipiẽdi sibi ꝟ diceret:vt ꝓditionẽ suaz di gniorẽ faceret q̃si de⁹ eis inuidisset hãc scientiaz boni et mali:⁊ ideo ꝓhibuissz esũ illi⁹ fructi⁹. Uñ ⁊ Apl's dicit ꝙ mlier seducta ẽ. Et vt dicit Aug. Quãuis illa seductio mulieris ꝑcesserit pctm̃ opis:scz pcti gule sumẽdo fru ctũ:tñ ipam seductionẽ ꝑcessit pctm̃ elatiõis. Uñ Au/gustin⁹ dicit sup Scẽ. ꝙ mulier vbi serpẽtẽ nõ crede ret:nisi iã ineſſet mẽti ei⁹ amor ꝓprie prãt⁹:⁊ q̃dã de se supba pſũptio. Manẽte em̃ innocẽtia illa nõ poterat esse illa seductio:qz sicut vez ẽ bonũ intellect⁹:ita falsũ ẽ malũ ei⁹. Uñ intellect⁹ ei⁹ alicui falso extimatiõi acq̃e scere nõ poterat tãq̃ vero:sz ꝓpter illã elationẽ ꝑdita in/nocẽtia subito cauit falsa extimatio:vt crederet vez. qõ ei diabol⁹ psuadebat:fm Tho.j.parte.q.xcv.arti.iiij.

Nõ intellexit tadam qõ sibi fuerat a dño ꝓhibitũ q̃z graue peccatũ. Quãuis em̃ nõ crederet ꝟba serpẽtis esse vera vt mulier:tñ deuict⁹ suãsiõe eue:nõ quidẽ amoze ꝓcupiscẽtie:qz adhuc nõ incrat:sed amoze cuiusdã bo/nuolẽtie q̃ aliqñ deuicit amic⁹ vt amico fuiat i malo Sic Adam ne contristaret sociã comedit de ligno:exi

stimans esse venialc:id est facile remittendum qđ erat valde graue. Nō intellexit vterq; malū qđ ex trāsgressione eoꝝ sequendū erat:scz mors anime t corporis in ipis:t toto hūano generi. Et ideo dñs dixerat. Morte moriemini:referendo se ad vtrāq; mortē. Sicut em permanēdo in innocentia sua obseruando p̄ceptū generando filios transfudissent in eos iusticiā originalē quā ipi habebant vt dictū est supra:ita transgrediendo p̄ceptū illud dominicū:transfuderūt in oēs ab eis descendentes peccatū originale fm carnalem ꝓpagationē. Un non in christū quia etsi descendit ab eis fm corpulentā substantiā:nō tamē fm carnalem ꝓpagationē:vt oēs alios:qđ originale peccatum incurrit causa est vtriusq; mortis:contrahit ex cōceptione ab anima cui infundit corpori:nec quisq; ab eo liberari potest nisi p gratiā mediatoris. Un Aug. de peccato actuali t originali loquēs sic ait. Itaq; homo cū ab eo q̄ eū genuit alter est effectus peccato alterius sine sua ꝙsentione non tenet obnoxius. Et de originali immediate subdit. Traxit ergo reatū homo scz peccati originalis:quia vnum erat cū illo t in illo:scz adam fm virtutē seminalē: qñ illud qđ cōmisit admissum est. j. q. iiij. Jam itaq;. Idē Aug. de conse. di. iiij. sic ait. Firmissime tene t nullatenus dubites:omnē hominē q̄ concipit per concubitū maris t femine cū peccato originali nasci:t ob hoc nasci filiū ire:mortiq; obnoxiū:nisi p gratiā mediatoris liberet. Ubi etiā sciendum q̄ si sola mulier peccasset t nō adam:ipa sola damnata fuisset:nisi penituisset:sed nō exinde genus humanū originali peccato infectum fuisset:sicut fuit peccante adam:in quo erat principiū actiuū generatiōis hūane. Nō intellexit vterq; qñ post culpā a deo fuerūt vocati dicendo:Adam vbi es? Jō requirebant vt confiterent peccatū:t penitētiā expiaret. Sed quia hoc nō egerūt:sed se excusauerūt:rectorquentes causam culpe in alterū in deū vel serpentem: ideo cecati sunt de paradiso:vbi comparati sunt iumentis insipientibus tc.

Quantū ad tertium ·H·iij

quo notat miseria qua fuit cōdēnatus:cū dicit. Comparatus est iumentis tc. Q̄ aūt compauerit deus homines iumentis post peccatū patet ex hoc qđ dr Gen. iij. fecit eis tunicas pelliceas:t quasi insultans eis p angelū dixit. Ecce Adam factus est quasi vnus exnobis:Quasi diceret. Voluit esse deus t factus est vt bestia:t ideo tunicā bestialem ei facio. Et similis fact est iumentis. Primo quidē quia vt dicit Eccs. ij. Un est interitus hominis t iumentorū t equa vtriusq; condicio. quia scz subditus morti corpali. Secundo quia sicut iumenta regunt passionibus cōpassibilis t irascibilis:nō cohibentes eas ratiōe qua carent:ita t homines similes sunt iumentis sequētes passiones vitioꝝ:nec eas ratiōe regulantes quā habēt:vñ t deteriores condicionis. Tertio sic iumēta belligerāt ad inuicē ita t peccatores p ꝙcupiscētijs bonoꝝ vel voluptatū:vel rerū pugnant insimul:fm illud Jac. iiij. Un bella t lites in vobis nisi ex cōcupiscētijs tc. vt patebit infra. Quarto qr vt iumenta delectant vsari in locis immūdis:ita homines delectant cōuersari in immūdicijs t pmanere in eis:fm illud Joel. Cōputruerūt vt iumēta in sterc re suo. Quinto quia vt iumēta subdunt multis laboribus t fame t siti et alijs miserijs:ita et homines:fm illud Eccs. Cuncti dies ei⁹ laboribus t erūnis pleni sunt nec p noctē requiescit. Et p̄mo homini dictū fuit: In sudore vultus tui vesceris pane tuo Gen. iij. Et notādū qđ nō solū iumētis dicit hō similis factus:sed iumētis insipientibus:cū oia iumēta sint insipientia:tū qr quedā eoꝝ habēt quādā industriā seu quēdā instinctū prudentiale:vt equus respectu asini. Un dicit ab a qđ est sine:et sensus qđ est sensus:quasi sine sensu. Et hmōi similit videt hō effectus post peccatū. Asin⁹ siquidē anial est pigrū ad laborādū:ita t hō piger ad bene agendū. Asin⁹ cōiter incedit p vias periculosas t nō bonas:nec clamoribus vel nutibus auertit t declinat nisi dure verberetur. Nec etiā p hoc aliqñ p rectā viaz pducit. Sicut asina balaam cū vrgebat calcaribus ei⁹:ita t hō post peccatuz ambulat vias difficiles q̄ pducunt ad mortē:nec p damorē monitionū ab eis auertit:t vix flagellis emēdatur. Asin⁹ tarde incedit:t si aliqñ currit parum durat cursus ei⁹. Sic t pctōr etiā si aliqñ aliq̄ feruēter icipit bona opa nō pmanet in eis. De pena aūt p̄moꝝ parentū t superbia seoꝝ habes in secūda pte sūme nostre tritulo de superbia. Uerq; Ps. ait: Ut iumētū factus sū apud te:t ego sp tecū:dimittēdo q̄ditiōes malas asini moraliter:t sumendo bonas:quia videlicet est aīal patiens simplex t pacis amic⁹:homo peccatoꝝ si istas assumat cū deo erit. In cuius figuraz dei filius hō factus in iumentū asselli t subiugalis eius designatiū cōuersos ex iudeis t gētibus insedit:t hierusalē q̄ dicit visio pacis intrauit. Paradisus terrestris fm Aug. de ciui. dei figurat ecclīaz militantē. Sicut em ex illo loco in innocētia pmanētes oēs ꝙsumato nūero electoꝝ genitorū de tempore in tps demum trāslati fuissent ad paradisum celestē ad dei essentiā videndā t fruendā ꝙtinuo in anima t corpe glorificati:ita in ecclīa militāti quersantes t cū innocētia vel pfecta penitētia omni debito pene soluto migrātes trāseūt ad gliam supernā:aie qdē:corpora aūt oim electoꝝ in fine simul resurgēt glorificanda:xpm excipiēdo:q̄ resurgēs ex mortuis iā nō morit:cū matre ei⁹ vt a sanctis tradit in corpa iā glorificata. In ipo aūt paradiso fuit sexus vterq;:qr etsi femina dicat mas occasionat⁹ t facta in adiutoriū viri:vtriusq; tū finis vita brā. Quūmmo ne ipfectior despiciat in loco nobiliori format scz padiso:cū tū adā in agro damasceno sit fact⁹:sed illuc trāslat⁹:vt no. Amb. di. xl. Illō.

Nō aūt duo facti sūt a principio:scz adā t eua:sz primus vir ex limo:t deinde mulier ex costa ei⁹ fm corp⁹. Nam fm aīam ex nihilo ambo creati. Et hoc ideo fm Amb. qr vnā naturā volens ꝙstituere hoīm de⁹: ab vno principio creature incipies multaz t dispariū naturarū eripuit facultatē. xxxiij. q. v. ca. vltī. Uel fm Aug. ideo vnus factus scz adā:ex q̄ ceteri oriant:habēs imperiū si q̄si vicari⁹ ei⁹. xxxiij. q. v. Hec imago. Uel iō:vn⁹ ad cōmēdādū mysteriū vnitatis t pacis:quā ad inuicem debēt hoīes ꝙseruare. Fluui⁹ padisi q̄ dripit⁹:est sacra doctrina q̄ irrigat ecclīa militās ad fecūdādū eā et pducendū vberes t suaues fructus virtutū. Quadripartit⁹ est:vel quia sacra pagina distinguit in quattuor ptes:legalem:mosayca:pphetalem t euangelicam: p qua parte est Apocalypsis nouo testamēto:Historialē vt sūt libri regū t alij Actus apostoloꝝ in nouo: t sapientalē:vt in libris Salomonis tales: t epistolis apostoloꝝ in nouo. Uel ideo quadriptitus est ꝓpter q̄ druplicē sensū scripture:litteralē:allegoricū:moralem t anagogicū. Uel fm Isidoꝝ designat doctrinā sanaz quattuor pmoꝝ cōciliorꝝ vniuersaliū. di. xv. c. j. Lignū vite in medio paradisi:qđ vigorat t pseruat a corruptiōe est obediētia t subiectio anime totalis ad deū. Lignū scietie boni t mali tē ꝓpria voluntas dō rebellis huius esse est executio eius q̄ ducit ad mortē aie. Alie

arboꝛes paradiſi ſunt: alia genera ⁊ rutũ in qb⁹ etiam boꝛes ſe exercitaſſent. In qualibet aũt ꝑſona inuenit quoddã matrimoniũ ſpirituale ſm magiſtrũ in .ij. ſenten. Nã ſenſualitas eſt in eo vt eua: ſpũs ſiue appetit⁹ rõnalis eſt vt adam. Sicut aũt mulier debet eſſe ſubdita viro. xxxiij. q. v. ca. vlt. ita ſenſualitas rõni: et tunc bene regit hõ. Modus aũt ruine ſpũalis q̃tidiane cõmunis: ſatis fuit deſignatus in lapſu primoꝛ parẽtũ: vt notat Bꝛego. diſt. vj. Teſtamentũ. Accedit em̃ ſerpens antiquus deo diſpenſante ad tẽptandũ: ⁊ primo aggredit mulierẽ: id eſt ſenſualitatẽ: vt infirmioꝛẽ: ꝓponit ſeu ſuggerit ſenſualitati aliquid agẽdũ a deo ꝓhibitũ ſub ſpecie boni vtilis ⁊ delectabilis: hoc eſt pomũ. Q̃ ſi ratio ſubito nõ reſiſtit ⁊ repellit: ſed negligit ⁊ ꝑmittit ſenſualitatẽ cũ ſuggeſtiõe fabulari: etſi ꝓſciẽtia remoꝛdeat de ꝓhibitione eius qõ ſuggerit: tamen vacillans ex ſuggeſtione vt tũc magnũ bonũ ꝓſequendi de pomo ſumit. Nec hoc ꝓtenta: ſuggerit ade: id eſt rationi: vt ⁊ ipſe ſecũ aſſentiat: vt ſcz non ſolũ ſenſualẽ cõplacentiã capiat: ſed etiã ratiõe ꝓſentiat in dei ꝓhibitionẽ. Q̃ cũ ſit deuictus paſſiõe: incidit in moꝛtem anime. Nam in delectatiõe ſeu cõplacentia ſenſuali ꝑfecte nõ eſt niſi veniale ſm Tho. ſed in aſſenſu rationis in rem ꝑceptoꝛie ꝓhibitũ eſt moꝛtale: ⁊ hoc ſiue exꝑſſe ꝓſcientie rõne: ſiue negligente ⁊ nõ renuente ꝓcepto piculo. Nudat aũt ꝓpter peccatũ moꝛtale q̃dcũq; viri⁹ turib⁹ oĩib⁹. In cuius figurã dicit: q; cognouerunt ſe eſſe nudos. de pe. diſ. ij. Sapiẽs. Et de hoc erubeſcẽtes. Pterm̃ em̃ ꝓpter turpitudinẽ erubeſcẽtia inducit: ꝓpt carnis ſtimulos inſurgẽtes ꝓſuerũt ſibi folia ficꝰ ad cooperiẽdũ turpitudinẽ ſuã: faciẽtes ſibi perizomata lo/co femoraliũ: qõ ſpũaliter accidit quãdo poſt peccatuꝫ format ſibi homo cogitatiões vanas ⁊ inutiles ad excuſandas excuſatiões in peccatis. Uocat aũt peccatoꝛ a deo in paradiſo eccl'ie poſitus numeroꝛ: etſi non merito ꝓ inſpiratione: vt cõfiteat peccatũ ſuũ ⁊ ſibi indulgeat: ſed ſi nõ fatet peccatũ ſuũ hũiliter ſed ſe excuſat: ⁊ alteri occaſionẽ tribuit vt ꝑmi parẽtes: deus non indulget: vt oſtendit Bꝛego. in moralib⁹. et Bꝛatian⁹ õ pe. di. j. §. Ex his. Quinimo ꝑſeuerans in malo cuꝫ eſt notoꝛiũ ejicit õ paradiſo eccleſie: ꝓ ſententiã excluſus ab ea ⁊ numero: vt nõ poſſit ſumere de ligno vite: id ẽ ꝓticipare ſacramẽto euchariſtie: vt notat Bꝛatianus ex j. q. iij. §. Euidẽter itaq;. Ex hoc etiã apparet q̃ dum quis vacat õi ⁊ ſibi nõ peccat. Cũ aũt ꝙerit cũ alijs ꝑcipue malis: vel ſe implicat iſtis iferioꝛib⁹: de facili cadit. Unã Ambꝛo. Quãdo adam ſolus erat: nõ eſt ꝓcuratus: q; mens eius adherebat deo. de pe. di. ij. Sed nec ſanctitudo loci: vel ſolitudo ⁊ magnitudo ſtat⁹ hominẽ ſecuꝫ reddere põt. Unã Bꝛego. Queliber occulta loca animã ſine gratia ſaluare nõ poſſũt: qõ in ipis cõſpicim⁹ errantib⁹ electoꝛ. Quid em̃ iocũdius paradiſo: et tamẽ hõ ex paḋiſo peccãdo ceciḋit. di. xl. et ꝓgrue de paradiſo eiectus ſm Amb. Qui em̃ nobilitatẽ dei a ſe ejicit: nobilitate loci ꝑuat. di. xl. Adam. Nobilitatẽ dei habebat quia factus eſt ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ dei: vt dicit Beñ. j. quia habebat in ſe virtutũ gratiam: renitentẽq; ſplendoꝛẽ pietatis in qua eſt ſplẽdoꝛ glozie: ⁊ paterne imago ſubſtãtie: ait Ambꝛo. de pe. di. ij. Illa anima. Uel ad imaginẽ di dicit factus quo ad naturalia ſm magiſtrũ ſent. in. j. di. iij. inq̃tũ ſcz i anima vna ſũt tres potentie: ſcz memoꝛia: intelligentia et volũtas diſtincte realiter: vna tm̃ anima: ſic in ſanctiſſima trinitate ſũt tres ꝓſone pater ⁊ filius ⁊ ſpũſanct⁹: vna tamẽ eſſentia. Ad ſimilitudinẽ vo dei dicit q̃tuꝫ ad gratuita ſupaddita. Unde Ambꝛo. Similẽ eſſe dei eſt habere iuſticiam: ſapientiam ⁊ in virtute eſſe perfectum. Coꝛrupta autez radice humani generis: id eſt ꝓmis parentibus per peccatũ: tota poſteritas que tunc in eis erat ſm ſeminalem rationem: infecta eſt peccato originali: ⁊ obnoxia perditioni. Chriſtus autem quia ab Adam deſcendit ſm coꝛpulentam ſubſtantiã: non ſm carnalem ꝓpagationẽ: ex cõmixtione viri ⁊ femine ſz tm̃ ex virgine: ſolus originale euaſit: nec aliquis ſaluari poteſt ⁊ erui a damnatiõe niſi per gratiã ſm Auguſtinũ de conſe. diſt. iij. Firmiſſime. Et quia per ſenſibilia homo offendit. per ſenſibilia reparat ad gratiã: Et quia contraria contrarijs curant. Sicut per ſenſibile pomũ ſuperbe ⁊ inobedienter vrẽdo deꝓuatus eſt ⁊ damnationẽ incurrit: ita per ſacramenta ſenſibilia quibus ꝓpter deum ſe ſubijcit capiendo iuſtificatur. Et ſacramenta quidẽ noue legis ita ſignant ipam gratiã ſeu effectũ eius: vt etiam cauſent gratiã: ſacramenta vo veteris teſtamenti tm̃ ſignabant: non autẽ conferebant: ſm Tho. in. iij. diſt. j. Remedia igitur et medicine contra originale peccatũ ponuntur varia: et in nouo quidẽ teſtamento poſt euangeliũ diuulgatuꝫ vnum tm̃ eſt cõmune oĩi nationi: baptiſmus ſcilicet aque collatus in forma eccleſie. Matth. vlti. Qui crediderit ⁊ baptiſatus fuerit ſaluus erit: conſeruãdo ſcz gratiã baptiſmalem: vel per penitentiã reintegrando. Et adultis quidem quando non poteſt haberi baptiſmus aque: ſufficit baptiſmus flaminis: id eſt ꝓpoſitum eius cum fide: ⁊ multo magis baptiſmus ſanguinis: id eſt martyriũ. de conſe. di. iij. Baptiſmi vicem. Larentibus autẽ vſu rationis nõ niſi per baptiſmum aque ſubueniri poteſt ad ſalutẽ: niſi occiderent ꝓ chriſto. In veteri autẽ teſtamento quo ad habẽtes vſũ rationis ꝓria fides de chriſto implicita ab originali mũdabat qui nondũ purgatus erat: quã tamen fidem ꝓteſtabat aliquo ſacrificio: oblatione: dei inuocatione exꝓeſſa ⁊ huiuſmodi. Quo ad paruulos eos q̃ deſcenderunt ex Abꝛaam vſq; ad paſſionez chriſti: maſculos ſcz purgabat ab originali circumciſio: id eſt fides parẽtum: cuius ꝓteſtatio erat ipa circũciſio: vt eſſet ipa nõ cauſa qua: ſed cauſa ſine qua nõ fiebat remiſſio. Quãtũ ad feminas generis Abꝛae erat idem modus curationis q̃ apud alias nationes: videlicet fides parentuꝫ nõ habitualis: ſed actualiter relata ad ſalutẽ paruuli: cuius ꝓteſtatio erat aliqõ ſacrificiũ: vel aliqua oꝛo vocalis: ſeu inuocatio dei exterioꝛ: qõ erat vt ſacramẽtũ: ⁊ ſic intelligẽda eſt auctoꝛitas Bꝛegoꝛ. de ꝓſe. di. iij. Qõ olim. Peccata aũt actualia addita originali: ꝓcipue moꝛtifera: nũq; deleta ſũt niſi ꝓ penitẽtiã interioꝛẽ: id eſt cõtritionẽ. Unã Aug. Neminẽ putes ab erroꝛe ad veritatẽ a quocũq; magno vel quo peccato ad coꝛreptionẽ ſine penitẽtia poſſe tranſire: de pe. di. j. Neminez. et ca. Tres ſunt. Et ꝓmi parẽtes: vt dicit Aug⁹. de pe. di. j. ſicut ꝓmi in mundo poſiti crediũt penituiſſe valde ſui exceſſus: vnde et ſaluati chriſti paſſiõe: ſed in nouo teſtamento ꝓmaxime poſt publicatũ eccl'ie ꝑceptuꝫ de cõfeſſiõe. extra de pe. ⁊ re. Omis. nõ ſufficit cõtritio ad ſalutem niſi addat vocalis confeſſio debite facta ſacerdoti cũ adeſt facultas. Et ſic intelligit qõ ait Ambꝛo. in libꝛo de paradiſo. Non poteſt quis a peccato iuſtificari niſi peccatum fuerit ante confeſſus. de peni. diſt. j. ſcz ꝓpoſito ſaltem: ſed poſtea tẽpoꝛe ſuo actu debet cõfiteri: alꝛs damnationẽ incurreret. Non ꝓſunt aũt baptiſmus ⁊ alia ſacramenta niſi in eccl'ia ſancta. Unde nec hereticis vel in moꝛtali ꝑmanentibus. Nam vt dicit Hiero. Qui eſt aliqua peccati macula pollutus. de eccl'ia dici nõ poteſt: nec chriſto ſubiectus. de peni. di. j.

Ecclesiastica. Unde t Aug⁹. Eccl'ia paradiso cōparata i dicat nobis posse quidē baptismū eius homies etiā foris accipere: sed salutē beatitudinis extra eam neminez vel p̄cipere vel tenere nō eē in mesopotamia vl' egypto quo illa flumina puenerūt est felicitas vite que in paradiso cōmemorat. Sic ergo baptismus eccl'ie potest esse extra eccl'iam: munus aūt bone vite nō nisi intra eccl'iam reperit: de conse. di. iiij. Ecclesia. Quia vo deus gloriosus p̄scius erat lapsus būani generis: disposuit t reparationē que facta est p incarnationē t passionē: vnde virtutē habēt sacramēta eccl'ie ab initio p̄signari: t hominē p̄mū p̄nunciare p̄phetice: nō inqz tū extat ad redēptionē: quia homo nō fuit p̄sc⁹ sui casus: sm magistrū ij. li. sed inqz tū ad dignitatē t exaltationez nature būane. Sopozatio eē Ade designat dormitionē xp̄i mortis in cruce. Tūc aūt formata est vxor ex costa o latē ei⁹ quia eccl'ia xp̄i sponsa inde format in esse spūali p sacramenta p̄cipue baptismi et eucharistie maxima i effectu t in esse: que figurata sunt p aquā et sanguinē exeuntia de latere eius lancea perforato. Et ex osse coste facta est Eua. In adaz vo repletus est locus carne p ea: quia vnde roborata t formata est ecclesia: scilicet ex incarnatōe filij dei: inde dei filius quasi infirmatus est: assūpta carne passibili p̄nūciauit hoc adam euigilans cū dixit. Relinquet homo patrē t matrē: quia dei filius sm deitatē matrē non habet. Uñ relinquere est nō habere: sm būanitatē patrē nō habet: quia ex virgine conceptus et natus: adherebit vxori sue: scilicet eccl'ie vinculo indissolubili: t erūt duo: scz humana natura t diuina: i carne vna: id est in vna persona. In detestationē vitij et gule: t cōmendationē abstinentie dicit Ambro. Ut sciamus nouellū nō esse ieiuniū: p̄mā in paradiso deus legē cōstituit: de ieiunio lex a dño deo cepit: p̄uaricatio legis a diabolo: serpēs gule suadet: dñs ieiunare decreuit: taqz gula a paradiso regnantē expulit: abstinētia reuocauit errantē: Hec ille di. xxx. Sexto dic. Moraliter. Cōplacentia p̄prie volūtatis: t econtra obediētia xp̄i: reduxit ad celū genus humanū.

Notandū qz in com ·§·iiij

putatiōe durationis annoz p̄me t secūde etatis ē magna diuersitas inter assignationē annoz quā ponunt hebrei: que est in translatiōe Hieronymi: qua nunc vtitur ecclesia: t assignationē septuaginta interpretū. Nā sm hebreos p̄ma etas scilicet ab adam vsqz ad diluuiuz durauit mille sexcentis quinquaginta sex annis. Secūda vo etas: scz a Noe post diluuiū vsqz ad Abraā ducentos nonagintaduos annos continet. Sed sm septuaginta p̄ma etas implet annos duo milia ducento squadraginta duos. Secūda etas scz a noe post diluuiū vsqz ad abraam habet annos nongēto squadraginta. Et sic cōplectendo vtrāqz etatē p̄mā t secundā. Secūda cōputatio scz sm septuaginta quam sequit Beda t plures alij excedit p̄mā: scz hebreoz: quā sequit Uincen. in spe. hi. in annis mille ducentis trigintaquattuor. Ratio but⁹ diuersitatis est: quia translatio septuaginta in plurib⁹ illis patrib⁹ cum genuerunt: centum annos plus qz ponant hebrei assignant quasi in singulis patribus illis. Adaz em genuit Seth anno vite sue centesimotricesimo. Sed sm septuaginta ducentesimotricesimo anno: Seth genuit Enos anno vite sue centesimoquinto: sz sm septuaginta anno ducentesimoquinto. Enos genuit Chaynan anno nonagesimo: sed sm septuaginta anno centesimononagesimo. Chaynan genuit Malalehel anno septuagesimo: sed sm septuaginta anno centesimoseptuagesimo. Malalehel genuit Jareth annoseptuagesimoquinto: sz sm septuaginta anno centesimoquadragesimoquinto. Jareth genuit Enoch anno centesimosexagesimosecundo: sed sm septuaginta anno centesimoseptuagesimosecundo. Enoch genuit Mathusalem anno septuagesimo: sz sm septuaginta anno centesimosexagesimoquinto. Et hic translatus in paradisum terrestrem anno sedecimo. Mathusalem genuit Lamech anno centesimooctuagesimoseptimo: sz sm septuaginta anno centesimosexagesimoseptimo. Lamech genuit Noe anno centesimooctuagesimooctauo Noe genuit Sem: Cham t Japhet. Et quingentesimo anno vite sue incepit arcam edificare: t sexingentesimo anno ingrediente arcaz cū filijs t vxoribus in totum octo persone: venit diluuiū. In secunda etate scilicet post diluuiū Sem ex quo p̄cessit genus iudeoz genuit Arphaxat anno secūdo. Scōm vtrāqz opinionē Arphaxat genuit Sale anno vite sue tricesimoqnto: sed sm septuaginta centesimotricesimquinto. Sale genuit Heber anno tricesimo: sz sm septuaginta anno centesimotricesimo. Heber genuit Falegh anno tricesimoquarto: sed sm septuaginta anno centesimotricesimoquarto. Phalegh genuit Reu anno tricesimo: sed sm septuaginta anno centesimotricesimo. Nul⁹ tē poze diuisa est terra in varia ydeomata. Reu genuit Serugh anno tricesimo: sed sm septuaginta āno centesimotricesimo. Serugh genuit Nachoz anno tricesimo: sed sm septuaginta anno centesimo tricesimo. Nachoz genuit Thare āno vicesimonono: sed sm septuaginta āno septuagesimonono. Thare genuit anno septuagesimo abraā Nachoz t Araz: t idem sm septuaginta. In Abraam ichoak tertia etas. Istius dissonātie iter hebreos t septuaginta interptes in cōputatione annoz p̄me t secunde etatis nō potest assignari ratio sufficiens. Unde delinquēda est spiritui sancto huius determinatio: q̄ non sine mysterio sic disposuit ad maius meritū fidei t humiliationē nostri. Aug. tamē in lib. 20 de ciuit. dei dicit hoc processisse ex vitio primo transsumentiū ex septuaginta duobus interptib⁹ qui nō diligēter numerū attenderūt annoz. Et cū cōputatio hebreoz cēseat verior: illa tñ septuaginta tenet cōmun⁹. Cū in p̄ma etate vixerint homies taz p̄lixo tē poze: dixerunt aliqui q̄ anni eoz nō fuerint tanti spacij: scz duodecim mensiū sicut t nostri: sed erat ann⁹ corū trigintasex dierū: ita q̄ annus noster cōphendit decem annos de illis. Sed Aug. de ciui. dei reprobat hāc opinionē p id qđ dicit in. vij. ca. q̄ decimo mense a die quindecimo mensis illius. Ubi ostendit annos illoz similes nostris in numero diez. Q& aūt ita tarde legatur tales genuisse filios: cū tamē vacarent cōiugio nō p̄tinentie virginalis: assignat Aug⁹ duplicē rationem. Uel quia sicut tam longo tempoze viuebant: ita t tarde erant apti ad generationē. Uel q̄ illi de quib⁹ narrat scriptura nō erant p̄mogeniti eoz. Naz t multos alios poterant genuisse p̄ius sicut t postea: sed ideo illos nominauerunt p̄imo: q̄ alijs genitis p̄ponebant in dignitate vel p̄sidentia super alios. Et quia ex illis texenda erat christi genealogia: vt ex illis descendens t nō ex alijs ab illis genitis. Sicut etiam euangelista Matheus describēs genealogiā christi dixit. Jacob genuit Judam t fratres eius: cum tamē Judas nō fuerit p̄mo natus: sed quarto loco: sed Judaz alijs omissis posuit: quia ex eo christ⁹ descendit sm carnē. Adaz igit t Eua sicut credit ipa die sue creatiōis: id est sexta die mundi in paradiso terrestri circa meridiem p̄uaricati sunt: t paulo post circa hozam nonam ciecti sunt. Unde t nouus homo christ⁹ eadē die post multos an

noz revolutiões: post qnqz milia centũ nonagintano uẽ annos a creatione mũdi: fm septuaginta interpres sexta feria. viij. Kal'. aplis: hora sexta crucifix⁹ est eius dẽ peti debitũ soluẽs: z circa nonã expirãs latroni aditũ padisi reseauit. Proiecti aũt pmi parẽtes in exilium currũt ad humanũ solaciũ. Virgines eñ de paradiso egressi sũt: post qõ cognouit adã uxorẽ suã euã. Anno itaqz vite adã qndecimo natus est Cain z sozor ei⁹ Calmana: post annos quindecim natus est Abel et sozor eius Delbora: vt dicit Uincẽ. in spe. histo. li. ij. Credit aũt adam filios docuisse spiritu deo decimas z primicias offerre vel sacrificia: z cain agricola vt auarus deo obtulit spicas corrosas: abel vt simplex z bon⁹ pastor ouiũ de pinguioribꝫ gregis obtulit. Et qm̃ vita ei⁹ z intẽtio deo placuit: ipius abel oblatio deo grata fuit: nõ aũt illa cain. Qõ manifestũ est ex hoc: q: vt dicit in alia translatiõe: inflãmauit de⁹ sup sacrificiuz abel: nõ aũt sup illud cain: id est descendit ignis de celo ad incendendũ sacrificiũ oblatũ ab abel: nõ sup oblatum a cain. Qõ cernẽs cain inuidens bonitati fratris: cũ dolo occidit i campo damasceno: vt habet Beñ. iij. Ipe aũt cain a dño inq̃situs de fratre suo: vl' vt sic recognosceret peccatũ suũ ꝓfitendo: excusauit dicẽs se nescire. Sed z dño increpante eũ de fratricidio nõ egit penitẽtiã: sed desperationis malũ adauxit: vagus z pfugus egressus est a facie dei q̃ ei apparuerat in subiecta creatura: vt p angelũ in forma hũana ad ei loquẽduz. Hic vt cius terrenus pmus ciuitatẽ edificauit in terra: rapinis z violentia opes ꝙgregãs: suos ad latrocinia inuitans: ac simplicitatẽ hoim ad inuentionẽ mensurarũ pmutauit: z ad calliditatẽ z corruptionem pduxit. Termios terre pmus posuit: ciuitatẽ murauit: timẽs q̃s ledebat: ob seueritatẽ suos in ciuitatẽ collegit. In his duob⁹ pmis filijs ade: scz cain z abel ortũ habuerũt due ciuitates fm Aug. de ciui. dei. Una bonoꝝ q̃ peregrinat in terris z habitationẽ expectat in celis celestẽ hierusalẽ: q̃ spualiter edificat vt ciuitas: incipiens ab amore dei: z pueniẽs vsqz ad ꝙfectũ sui p verã humilitatẽ. Altera ciuitas est reprobor̃ q̃ firmat in terrenis: z ad terrã tenebraꝝ descẽdit: quã edificat amor sui p/tingens vsqz ad cõtẽptũ dei p superbiã: q̃ dicit babylõ ꝙfusio interꝓtata: sicut hierusalẽ visio pacis dicta. Ab abel iusto ĝ inchoasse dicit eccl'ia sanctoꝝ: nõ ab Adã: ne videat discõtinuata p lapsum eius: z ne videat inchoasse a peccatore. Sicut ergo cain malus pfecut⁹ est abel innocentẽ vsqz ad mortẽ: ita etiã (vt ait Apostol⁹) Oñes q̃ pie volunt viuere in xpo necesse est vt persecutionẽ patiant a malis fidelibꝫ vel infidelibꝫ: saltez pfecutionẽ malorꝝ exemplor̃. Sicqz exercet patiẽtia anima. Et Grego. Abel esse renuit quẽ cain malicia nõ exercet. Ferrũ quippe nostre mentis ad acumen nõ põt peruenire veritatis: nisi cã eraserit aliena lima prauitat̃. vij. q. j. §. Est z aliud. Et hoc ptinet ad donũ sciẽtie bene conuersari inter malos z in medio natiõis praue et peruerse tanq̃ luminaria splendere patiẽtia: nec extingui ex prauis operibus eoꝝ. In quo etiã figurata fuit passio christi innocẽtis: occisi ex inuidia a fratre suo: id est iudeis qui erant ex genere eius. Uñ z illa posteritas tota obstinata z reprobata est. Et quia alie mulieres i mũdo nõ erant: oportuit pmos filios ad ꝓpagãdũ genus humanũ accipere in uxores sorores suas: vt dicit Aug. xxxv. q. j. ca. j. Patri aũt natus est cain malus et abel bonus: ad inuendũ qtota massa humani generis damnata iure est in adam: z q̃ aliquis ex ea vas in honorem efficiat: nõ puenit ex natura: sed ex dei misericordia. Studia filioꝝ cain manifeste indicant ad quã predictarũ ciuitatũ pertineant: scz celi vel inferni Lamech pmũ contra naturã z mores bigamiã introduxit scz habens simul duas uxores Gen. v. Si Iacob z dauid z alij habuerũt plures uxores: hoc fecerũt spiritu sancto edocti ad dilatandũ dei cultum in illo populo reseruatum: vt dicit extra de diuor. Gaudemus Hic aũt sola libidine. Huius etiã ꝓgenies adinuenit artes quasdam mechanicas z curiositates. Odoiabel portatilia tentoria pastorũ adinuenit: vt habet Beñ. iij. Jubal vo peritiã sonorũ musicorũ seu consonantiaꝝ. Et Tubalcaym artem ferrariaz z scripturas metallorũ. Noemma eius sorores artez varie texture: z oẽs pene seculares artes vel scientie: siue mechanice: siue liberales: siue philosophice curiositati vl' necessitati sue etiã exercitationi humane deseruientes a filijs huius seculi leguñ inuente. Huiusmodi eñ artes que non erant ad salutẽ: eorũ studio z labore inueniende erant ab his qui nõ erant filij salutis eterne. Illis ergo talibus talis labor debebat: his fructus seruabat. Sicqz ab hebreis egyptij spoliant̃: vt merito veris hebreis. i. fidelibus cõgruat illud a dño dictũ. Alij laborauerũt z vos in labores eoꝝ introistis. De illo Lamech dicit magister in hist'oria z Nicolaus de Lyra q̃ erat venator: non quidẽ ꝓter carnes quaꝝ adhuc nõ erat vsus vt dicit dist. xxxv. Ab exordio. sed ꝓter pelles animaliũ: vt sibi faceret vestes. Et quia cecutiens erat: ducebat secũ puerꝝ qui eius arcu sagittã ad ferã dirigeret: q̃ adolescens videns cain iã decrepitũ interfrutecta manentẽ: existimãs ferã esse: innuit lamech vt contra eum sagittã feram dimitteret: quo facto cũ vulnere occidit: q̃ perpendens ex clamore eius vel aliter: occidit etiã puerũ illũ ex ira. Occidit ĝ cain vulnere: iuuenem aũt ex liuore vulneris. Et ideo cũ peccatũ cain punitũ esset septuplũ: suũ punitũ est septuagiesseptices: quia septuaginta z septem anime que egresse fuerant de Lamech in diluuio perierunt.

Capitulũ secundũ de secũda etate mũdi que incipit a tempore noe: de fabricatione arce: de diluuio: de mõstruosis generibus hominũ: de inebriatione Loth: et maledictiõe Cham.

Ecunda etas mundi

S principium a Noe habuit post diluuiuz quod fuit vniuersale per totũ: anno septuagesimo vite Noe: a principio autẽ mũdi fm hebreos millesimo septingentesimo quinquagesimo sexto: sed fm septuaginta interpretes: quẽ Beda z Isidor⁹ approbant bis mille ducenti. xlij. et durat vsqz ad abraã fm hebreos ducẽtis nonagintaduobus annis: sed fm septuaginta interpretes octingentisquadragintaduobus annis. Ante diluuiũ vo p centũ annos dñs apparuit Noe: id est quingẽtesimo anno vite noe. Et cũ iam genuisset filios Sem Cham z Japhet ꝓcepit ei vt fabricaret arcã in qua saluaret ipe cũ filijs suis ꝓdictis z uxoribꝫ eorũ: z ex oñibus animantib⁹ terre z volucribus aliqua in sexu masculino z femineo ab aquis diluuij. Sicqz centũ anni sunt hominib⁹ in spatiũ ad reuertendũ ad veniã: in quib⁹ noe obediens deo fabricauit arcã: ꝓdicans facto verbo hominibus penitẽtiã vt euaderet dei sententiã. Quinimo cũ dixit de⁹. Erũtqz dies ei⁹ cẽtũ viginti anni. Expõit Hiero. de pe. di. j. ꝓdixerat: q̃ istud tps fuit datũ ꝓmo hũano generi ad reducẽdũ ad penitẽtiã. Sz qz nõ se emendabãt ab bis boies: sed deteriores fiebãt: abstulit de⁹

viginti annos de tempore ꝓmisso: & in capite centū annoꝝ immisit diluuiū. Omnis enī caro corruperat viaꝫ suā. Nam filij Cain vt dicit Uincen. in spe. histo. vxoribus fratrū suoꝝ nimijs fornicationibus abusi sunt: & mulieres in vesaniā verse: supgresse viros turpiter egerant. Tandē exardescentes boies in alterutrꝝ coierūt: & filij Seth: id est descendentes ab eo quondā religiosi & boni ꝓtra inhibitionē ade patris sui ꝓcupiscentia victi: filiabus Cain coniūcti sunt. Un & gigātes genuerūt: homines scz immanes corporibus: supbos viribus: incōditos moribus. Facta est autē arca ex dei mādato trecentoꝝ cubitoꝝ longitudo: latitudo q̄nquaginta: altitudo triginta de lignis leuigatis & biturninatis. Fenestrā in arca faciens: & in cubito cōsūmata erat sūmitas eius. Fenestra q̄z erat in ea in latere: & ostium p q̄d aīalia ingressa crāt infra: id est iuxta terrā. Et vbi littera nostra dicit: Cenacula i trinseca facies in ea: alia lra habet magis clare: Sic facies eam bicameratā & tricameratā. Quasdā igit̄ ꝓtes seu cameras habebat: q̄s pter sentinā Aug. dicit ibi fuisse. Dicit enī supra tabulatā sentine fuisse bicameratam. Et crāt camere laterales: vna scz sterco: raria: alia apothecaria: vbi scz posite erāt esce ad comedendū ꝓ aīalibus oibus. Sup hāc mansionē erat alia similiter tricamerata: & in vna earū habitabāt aīalia immitia: in alia mitia: in medio boies. Alij vo bas oēs in altitudine disponūt: scz p solaria: vt Josephus: q̄ dicit ibi q̄tuor solaria fuisse: nō ī cludēs sentinā: hoc in c. vj. Ben. Ingresso igit̄ noe in arcā iuxta mādatū dñi cū vxore sua & tribus filijs & cunctis generibus aīaliū: duo & duo ex immūdis: n. asculis scz & femina: ex mūdis vo septena: inundauit diluuiū q̄draginta diebus & q̄draginta noctibus ꝓtinuis: pluuia maxima descendēte. Fuitq̄z aqua altior oīmi mōre quindecim cubitis: vt abluceret sordes aeris: sicut etiā dr̄ d̄ igne finalis iudicij vsq̄z etiā ad tantā altitudinē ascenderūt: oīaq̄z aīalia terre & volucres ꝑierunt diluuio: bis exceptis q̄ in arca erant: q̄ ꝓ se deo opante venerūt ad arcā & intrauerūt ante diluuiū: & de escis ibi repositis pascebant: & tenuerūt aque terrā centū q̄nquaginta diebus: postea ceperūt ī minui. Requieuitq̄z arca sup montes armenie mēse septio: vicesimo sexto die dicti mēsis. Emisitq̄z noe corui de arca: vt videret si iā cessassent aque: q̄ nō est reuersus ad arcā. Emisit exinde colūbā: q̄ non inuenit vbi requiesceret pes eius: scz locū mūdū: reuersa est ad arcā: & introducta: exinde expectatis septē dies bus iterū eā emittēs: attulit ramusculū virentis oliue in ore suo ad arcā in signū clemētie dei. Sicq̄z ea die q̄ noe ingressus est arcā: illa die reuoluto anno q̄ fuerūt in arca ad ꝓceptū dñi: egressus est de arca cū filijs & vxoribus: & oīm̄ animātibus ibi cōseruatis. Qui edificato altari obtulit sacrificiū deo q̄si ꝓ pace & gratiarū actione: acceptauitq̄z deus sacrificiū: vt habet Ben. viij. Et benedixit eis. Que benedictio in tribus ꝓsistit: in prolis multiplicatione: in ceteroꝝ animātiū subiectione: & in ciboꝝ cōcessione: q̄ tū amplificata fuerūt: tū ꝓpter hominis infirmitatē: tū ꝓpter terre infecunditatē. Un cōcessus fuit vsus carniū: q̄ in ꝓma etate nō fuit: vt dr̄ Hieron. di. xxv. Ab exordio. Fuit tū ꝓcessa caro absq̄z sanguine sub quo ꝓhibet homicidium. Et q̄z timebat adhuc diluuiū pepigit dñs cū eis fedus securitatis: & posuit arcū pluuialē in nubibus: q̄ licet dicat habere sex vt q̄tuor colores: duos tū habz ꝓncipales: in signū duorū iudicioꝝ: exterius scz ceruleū: q̄ aquosus est: in signū iudicij ꝓ aqua ꝓteriti nec amplius timeat: iterius vo rubeū in signū futuri ꝓ igne vt expectet. Sic ḡ diluuio terminata est ꝓma etas: & q̄si infantia oblitioni tradita: & in itiū habuit secūda. In eo aūt q̄ dixit dñs ad noe: Nō ꝓmanebit spūs meus in boie in eternū: q̄z caro est Ben. vj. Spūs dei pōt hic intelligi spūssanct⁹ scz ꝓ gratiā inhabitās in homine: vel voluntas dei cui cōcordat: & quā sequit recte viuens. Caro aūt dicit homo qui viuit ſm carnē. Qō vtiq̄z cū fit: ptūc impossibile est vt viuat ſm spiritū: id est voluntatē dei. Et sic nō est in eo spiritus: gratia: seu volūtas dei impleta. Unde & Apls ait ad Gal. Si ſm carnem vixeritis morie mini: scz spūaliter & eternaliter. Sed si spiritu: id ē ſm rationē dei: seu spiritu: id est voluntate regulata: facta carnis: id est operis: mortificaueritis: viuetis gratia. s. & post in gloria. Aug. xiij. de ciui. dei. in ꝓncipio ponit hanc esse differentiā inter ciuitatē seu societatē electorū & reproboꝝ: quia mali viuūt ſm carnē: boni ſm spiritū. Et declarās diffuse vtrūq̄z dicit: q̄ viuere ſm carnē nō est solū viuere ſm voluptates carnis i venereis & cibis & potibus & hmōi: in q̄bus epicuri ꝓstituerūt sūmū bonū: q̄ ꝓbat ex eo: quia cū Apostolus diceret ad Gal. Manifesta sunt opera carnis: ea explicās nō solum exꝑmit adulteria: fornicationes: immūdicias: comesationes & ebrietates: sed eis annumerat idolatriā inimicicias: inuidias: animositates: hereses et huiusmodi: que vtiq̄z vitia carne nō ꝑficiūtur: & in diabolo qui incorporalis est reperiūtur: vt inuidia: inimicicie: & huiusmodi. Nec etiā viuere ſm spiritū est viuere ſm virtutē humanā acquisitā: in qua sto yci summuz bonū ponebant: sed hoc est viuere ſm carnem: viuere ſm hominē: id est ſm scipm: vel apertius loquendo ſm ꝓpriā voluntatē non subditā dei voluntati: sed rebellē: hoc est viuere ſm spiritū viuere ſm deuz: seu apertius ſm voluntatē dei. Et quia peccatū non est nisi dictum vel factum vel concupitū contra legez dei & contra voluntatem eius: ideo non frustra dici potest oīe peccatum mendaciū. Non enim vt ait Augustinus fit peccatum: nisi ea voluntate qua volumus vt bene sit nobis: vel nolumus vt male sit nobis. Ergo mendacium est q̄d cum fiat vt bene sit nobis: hinc potius male nobis scz cuenit. Uel cū fiat vt melius sit nobis: hinc potius ꝑcius est nobis. Unde hoc: nisi quia de deo bene potest esse homini: scz viuendo ſm voluntatē ei⁹ quez delinquendo descrit: non de seipo: id est de sua voluntate ꝓpria: ſm quē viuendo delinquit: vnde de diabolo cum voluit ſm seipm: scz sibi cōplacendo in sua elatione: dixit christus: in veritate nō steterit: & de homine: quia oīnis hō est peccator. Ps. Oīnis homo mendax. Interest ergo qualis sit voluntas hominis: quia si ꝑuersa est: q̄d est viuere ſm hominē seu ſm ꝓpriā voluntatē: peruersos habebit motus passionū: scz desiderij: gaudij: tristicie & timoris: & aliarū que ad has reducūtur. Si autem recta est voluntas non solum inculpabiles: verūctiā laudabiles erūt hi motus passionum. Voluntas recta est viuere ſm voluntatē dei in omnibus passionibus. Nam quid est aliud cupiditas & letitia: nisi voluntas coniūcta consentiendo que volumus. Et quid tristicia: nisi voluntas in dissentiendo ab his que nolumus. Et ideo ꝓ varietate rerū que appetunt vel fugiunt: sicut allicit vel offendit voluntas hominis: ita in hos vel illos etiaz affectus mutat et vertit. Cū igit̄ he passiones reperiant in bonis & malis: etiam ipa tristicia seu dolor quā sto yci asserebāt nō repiri in animo sapientis. Apud nos inqt Aug. in ca. ix dicti libri iuxta sanctas scripturas: ciues sancte ciuitatis dei in huius vite peregrinatione ſm deū viuētes metuūt cupiūt: dolent q̄z gaudētq̄z. Et quia rect⁹ est amor cōtra q̄d ꝓncipiū passionū: oēs istas affectiones rectas habēt

Metuūt em̄ penā eternā: cupiūt vitā eternā: dolēt in
in'rc. quia ipi in scmeti ipis adhuc ingemiscūt adoptio
nē: expectātes redemptionē corpis sui: gaudent in spe
qz fier sermo q̄ scriptus est: Absorpta est mors in victo
ria. Itē metuūt peccare: cupiūt pseuerare: dolēt in pec
catis: gaudent in opib bonis. Et subdit ibi Aug⁹. au
toritates scripture vñ moueant sancti ad ista. Explī
ficat etiaz de apl'o Paulo de se asserente quō bis recte
vtebat passiōib. Quinīmo etiā t xps q̄ (vt patet ī euā
gelio) cepit pauere t tristz esse: t desiderio desiderauit
manducare pascha cū discipulis: t gauisus est audita
morte lazari. Sed nos ista cōpimur fm passionē: xps
vo fm passionē: ita scz vt in nullo obscurarek acr⁹ seu
lumē rōnis: qō nō accidit in nobis. Finis aūt carna
liū est pditio ex diluuio desiderioz: q̄ militant aduer
sus animā seu carnalis ꝓcupiscētie q̄ ꝓcupiscit aduer
sus spiritū. Finis aūt spiritualiū seu viuentiū fm spm̄
est saluatio: figurata in paucz saluatis in arca. Ubi eti
am aduertendū t cauēdū a malozū familiaritate. Nā
spūales scz descēdentes ex Seth filij ade postqz cōmi
xti sūt cū carnalib scz mulieribz descendētibz ex Lain
effecti sūt t ipi fm carnē viuentes. Dicunk aūt descen
dentes ex Seth filij dei t angeli dei fm aliā litterā. p
pter adoptionē t puritatē p̄orem: sicut descendētes ex
Lain dicunk filij hominū: id est fm hominē seu carnē
viuentes. Nec credendū est q̄ angeli dei vt quidā dixe
rūt fuerint demones incubi: q̄ immiscēres se cū mulie
ribz generarent gigantes: Qō reprobat Aug. in. xv. de
ciuitate dei.

De arca aūt facta ·H·i·

a Noe quo ad materiā t formā t ꝓtēta ī ea dicit Aug.
in. xv. de ciui. dei. in fine. Credēdū est t sapienter eē me
moriale t lr̄is mādata: t gesta illa ad lr̄am esse: t signi
ficare aliq̄d: t ipm aliq̄d ad p̄figurādū ecclīam ptinere
Et p̄mo vt ait Bzego. in moralib. Sicut oēs q̄ extra
arcā reperti sūt perierūt: ita oēs q̄ sunt extra eccl'iaz di
luuio vitioz eternaliter percūt. Materia arce sunt li
gna quadrata leuigata t bitumināta: signans fideles
ecclesie stabiles in bono: remota ab eis asperitate t ine
qualitate vitioz: vnita ꝓformitate moz. Quātum ad
dimensiōes lōgitudo fuit trecentoz cubitoz: q̄ nūer⁹
cōponīt ex ternario t centenario: q̄ centenari⁹ nume
rus resultat ex decē: decies ductis. Diuturnitas eccl'ie
seu duratio est ab initio mūdi vsqz in finē: habens ī oī
bus electis ternariū ꝓtutū: scz fidei spei t charitatis: cū
pfecta observatiōe t integra decē ꝓceptoz. Latitudo
ecclesie t eius dilatatio vbiqz terraz. In ipa babek so
la plena remissio peccatoz: ex latitudine charitatis: q̄
operit vniuersa delicta: vt dicit Prouerb. x. Erat em̄
latitudo arce q̄nquaginta cubitoz: q̄ est numer⁹ iubi
lei: in q̄ erat plena remissio. Altitudo vo eius triginta
cubitoz: altitudo em̄ eccl'ie est sublimis noticia verita
tis: ptingens vsqz ad myster̄iū trinitatis diuinaz per
sonaz. Cui⁹ pfecta noticia est termin⁹ t finis oīm no
strarū appetitionū. Lōstat em̄ trigenari⁹ numerus ex
ternario t denario: q̄ denari⁹ est p̄m⁹ limes seu termi
nus numeroz. Cubiti aūt isti quo ad arcā ipam ma
teriale nō sunt intelligēdi vt nostri: sed geometricales
quoz vnus ꝓtinet sex ex nr̄is: vt dicit Origz. qō placet
Aug. in de ciui. dei. Ubi aūt dz in nr̄a trāslatiōe: cena
cula t tristega facies in ea: in alia dz bicameratā facies
t tricameratā. Bicameratio signat distinctionē popu
li fidelis in circūcisiōe t ꝓputiū: id est iudeos t gētiles
Tricameratio tres status eccl'ie ꝑginū: ꝓtinētiū t ꝓiu
gatoz. Quadrupedia ibi existētia actiuos q̄ terrena in
colūt. Altilia p celū aereū discurrētia: ꝓtēplatiuos ho
mines: vitā ex vtroqz mixtā tenētes: qō p̄cipue spectat
ad p̄sidentes: qui regūt arcā eccl'ie. Animalia vo mun
da t immunda ibi sunt: quia in ecclesia quo ad nume
rū īmixti sunt boni cū malis. Et immūda quidē bina
rio nūero: q̄ numer⁹ est p̄mus excedēs ab vnitate: quia
mali ab vnitate dilectiōis separati sūt. Mūda vo ibi fu
erūt in septenario nūero: qz electi septiformi gratia spi
ritussancti ditank. Quattuor viri cū vroribz coz a di
luuio p̄seruati sūt: qz t mares t femine q̄ternariū nu
merū virtutū: scz cardinaliū habētes in eccl'iā saluank
Et sicut aque multiplicate de celo eleuauerūt arcaz in
sublimi: ita tribulatiōes multiplicate: que vtiqz de ce
lo immittunk: mentē seu eccl'iam sustulerūt in altitu
dine ꝓtēplatiōis t pfectiōis. Magisqz diuina ꝓuidē
tia qz hūana prudētia natantē arcā gubernauit: ne in
currat vbicūqz naufragiū: vt dicit Aug. ibi: ita t eccle
siā xps gubernat. Figurat etiā arca ipa mediatorē dei
t hominū caput eccl'ie dñm iesū p passionē ī ligno cru
cis nos saluantē a diluuio pditiōis. Nā t mensure ipe
lōgitudinis latitudinis t altitudinis significāt coz⁹
hūanū: in cuius veritate ad homines p̄nūciatus est vē
turus t venit: humani q̄ppe coꝑis lōgitudo a vertice
vsqz ad vestigia sexies tantū habet q̄ntū latitudo q̄ est
ab vno latere ad alterū latus: t decies tantū quātum
altitudo cuius altitudinis mensura est a latere in doz
so ad ventrē. Ueluti si iacentē hominē metiaris supi
nū seu ꝓnū sexies tantū longi⁹ est a capite ad pedes
quātū latus ad dexterā vsqz in sinistrā: vel a sinistra in
dextrā: t decies tantū quātū altus a terra. Uñ facta ē
arca in bui⁹ figurā trecētoz cubitoz lōgitudinis: q̄n
quaginta latitudinis: triginta altitudinis. Et q̄ostiū
in latere accepit arca: pfecto illud est vuln⁹ quādo lat⁹
crucifixi lancea pforatū est. Hac q̄ppe ad illū veniētes
ingrediunk: qz inde sacramēta manarūt: scz figurate t
ꝓtualiter q̄bus credētes initiank.

De mōstruosis gene ·H·ij

ribz hoīm de q̄bz gentiū historie narrāt. Nā phibenk q̄
dā vnū habere oculū in fronte media: q̄busdā plantas
ꝓprias esse post crura: q̄busdā vtriusqz sexus eē naturā: t
dexterā māmā virilē: sinistrā mulieb̄rē: vicibusqz īter
se coeundo t gignere t parere. Alijs ora nō esse: cosqz p
nares tm̄ alitū sumere: alios statura esse cubitales: q̄s
pigmeos greci a cubitu vocāt. Alibi infra q̄nquennes
cōcipe feminas: t octauū vite annū nō excedere. Item
ferūt esse gentes: vbi singula crura in pedib habēt: nec
poplicē flectūt: t sūt mirabilis celeritatis. Quosdā sci
podas vocāt q̄ p estuz in terra iacētes resupini: vmbra
se ꝓtegūt pedū. Quosdā sine ceruice: oculos habentes
in humerz. Quid dicā de cenocephalis: q̄rū canina ca
pita atqz ipe latratus magis bestias q̄z boies cōfitetur
Sed oīa hoīm genera que dicūk esse: credere nō est
necesse. Uerū quisqs vspiā nascāk morit⁹ homo: id
ē aīal rationale mortale: q̄uis inusitatā nostris īgerat
sensib corꝑis formā: seu colorē: siue motū siue sonū: si
ue q̄libet vim: q̄libet partē: q̄libet qualitatem
naturalem: tamē ex illo vno ꝓthoplasto originē duce
re nullus fideliū dubitet t inde p cuz ex noe post dilu
uiū. Qualis aūt ratio reddik de mōstruosis apud nos
hominū ꝓtib: talis de mōstruosis q̄busdā gētib red
di pōt. Deus em̄ creator ē oīm q̄ vbi t q̄n creari q̄d opor
teat vel optuerit ipe nouit: sciēs vniūsitat⁹ pulchritu
dinē: q̄z ptiū vl' sil'itudinē vl' diūsitatē ipe ꝓtexerat: sz
q̄ totū ī spicē ñ pt: tāq̄z deformitate pr̄s offēdik: qm̄ cui
ꝓgruat: t quo referak ignorat. Ponit exempla de mō

strnosis aliquib⁹ suo tpe ⁊ patria: vt dc habēte plātas lunatas ⁊ duos digitos tm̄ in eis:⁊ duos in manib⁹. Item de homīe nato duplicīt in supiorib⁹ membris simplici in inferiorib⁹:habēte duo capita:duo pectora q̄ttuor manus:⁊ ventrē vnū ⁊ pedes duos. Quid si ꝓ pterea deus sic voluit nōnullas gentes ita creare:ne i his monstris que apud nos nasci oportet ex hoīb⁹:ei⁹ sapientiā quā natura fingit humana:velut artē cuius piā minus perfecti opificis putarem⁹ errasse. Antipodas aūt esse:vt quidā fabulant:id est homines a ꝓtraria parte terre:vbi sol orīt quādo occidit:nobis aduersa pedibus nostris calcare vestigia:nulla ratiōe credēdū est. Hec Aug.in.xvj.de ciui.dei.ca.viij.

Noe vir agricola ·H·iij

postea ex fructu vitis ab eo transplantate inebriatus: cū iaceret denudatis pudendis derisus a Cham:sed a Sem ⁊ Japhet hoc audiētib⁹ coopertus est. Uñ chaz in filio maledictus ⁊ alij duo ab eo bñdicti:signat moraliter subditos derisorie ⁊ irreuerēter manifestantes vitia patrū spiritualiū:⁊ ab hoc incurrūt maledictiōnē dānatōis. Sed boni subditi reuerētes patres suos cooperiūt defectus platorū nō assentiēdo vel faciendo eis:⁊ nō diuulgādo vbi nō est vtile:hoc habeī dī. xcvj In scripturis. Et ō ebrietate ei⁹ ad litterā dicit Amb. In ꝓncipio generis hūani ignorabat vinū:ꝓmus noe vineā plantauit:cognouit naturā:sed ignorauit potētiā. Itaq; vinū nec suo pepercit auctori. Sed ebrietas eius suader sobrietatē:⁊ ira obrepserat. Jā quidē fraterne platōis inuidia:sed manebat adhuc paterne pietatis reuerētia:lesa ē pietas:dū deridet ebrietas. Manebat oībus incōcussa libertas: nemo sciebat a fratre obsequia seruitutis exigere:non essz hodie seruitus si ebrietas nō fuisset. Hec Amb.di.xxxv.Sexto. In pēnā em̄ derisiōis noe chanaan filiū cham seruituti fratrū adiudicauit. Nō aūt cham sed filius maledict⁹ ad inuendū fm magistrū sentē.in.ij.q; nō ꝓpter ꝓmos motus peccatorū ḋs reprobat:sed ꝓpter hos q̄ sūt mortales. Noe tamē nō peccauit mortaliter in hac inebriatiōe:q; ignorabat potentiā vini. Innuit etiā q; nimia potatio inducit ad denudationez mēbrorū in luxuria. q; venter mero estuans de facili despumat in libidinē Micro.di.xlij. Noe aūt arce gubernator:qui vitē sylueströ trāsplantās domesticā fecit:ex cui⁹ vino inebriatus:⁊ ob hoc denudatus iacebat tē.significat xpm gubernatorē eccl̄ie:qui vineā hūane nature seu synagoge a deo creatā:⁊ ex syluestri ꝓducēte agrestes fructus timoris:doctrina sua angelica miraculis ⁊ exemplis cōfirmata ita domesticauit:vt vinū suauc dilectōis produceret:ex cuius sez dilectiōis suauitate quasi inebriatus calicē inebriantez passiōis ebibit:⁊ in cruce morte soporatus pmāsit denudatus:qō videns ppl's iudeorū figuratus in cham:vel etiā fm Aug.cetus hereticorū seu malorū xp̄ianorū voce refert alijs passionē nūciādo:sed deridēdo seu male agendo exhonorat:⁊ ob hoc nō in se sed in filio maledicīt in opere suo. Uñ chanaā interp̄tat motus cor:ꝓ qō signat opus cor. Sem vo ⁊ Japhet tanq̄ circūcisio:⁊ ꝓputiū:id est iudei ⁊ gentiles:vocati sez ⁊ iustificati p fidē:cognita nuditate p̄ris id est passiōe saluatoris:cooperiūt eius nuditatē:ip̄az venerādo vestimento in dorso posito:id est sacramēto passiōis in memoriā ꝓteritorū:⁊ aduersa facie:id est aduersando seu detestādo facin⁹ iudeorū:⁊ vbi passionez xp̄i fortis:id est in sono tm̄ vocis reprobi annūciāt:pro bi in domo:id est interiori hoie habēt tā grande mysteriū atq; bonorāt int⁹ in corde. Benedictis igīt duobz filijs noe ⁊ tertio maledicto:deinceps vsq; ad abraam de iustorū aliq̄ꝫ q̄ deū crederēt ⁊ colerēt cōmēoratiōe: silētiū est p annos ampli⁹ q̄ꝫ mille:nec eos defuisse crediderim:sz si oēs cōmēorarent nimis lōgū fieret:⁊ cēt hec historia magz diligentia q̄ꝫ ꝓpherica ꝓuidētia. Jlla itaq; exeq̄t⁹ ira sacraz scīptorū istaz:vt pot⁹ p eū dī spūs:q̄b nō solū narrent ꝓterita:verūetiā ꝓnūciētur futura:q̄ tm̄ ptinēt ad ciuitatē dei:qz et in hoīb⁹ q̄ non sūt ciues ei⁹ q̄cq̄d hic ōr ad hanc ōr:vt illa ex ꝓpatiōe ꝓria vel ꝓficiat vel emineat. Nō sane oīa q̄ gesta narrāt aliq̄d etiā significare putāda sūt:sz ꝓpter illa q̄ aliq̄d significāt attexunt. Solo em̄ vomere terra scindit:sz vt b fieri possit etiā cetera aratri mēbra sūt necessaria. Hec Aug.xvj.de ciui.dei. Capitulū.III.

X descēdētib⁹ a filijs

e noe:sem sez cham ⁊ iaphet dicit Aug. de ciui.dei nō clare haberi:q; ex eis ptinuerint ad ciuitatē dei vel diaboli:credibili⁹ tm̄ cē:vt ⁊ in filijs duoz q̄ bñdicti sūt a noe:sez sem ⁊ iaphet ad hāc babylonia ecpisset instituti fuisse ꝓceptores dei.s.aliq̄s:⁊ in filijs cham maledicti fuisse aliq̄s cultores dei:vtrūq; ei hoiz gen⁹ terr'z nūq̄ defuisse credēdū ē. Nā q̄ō ait ps. Oēs declinauerūt nō ē q̄ faciat bonū: de filijs hoim loquīt viuētiū fm carnē. Apparuit aūt magz ista distinctio duaz ciuitatū:seu societatū bonoz ⁊ maloz tpe heber:q̄ ḋr⁹ est abnepos post sem. Nā illucusq; fuerat vniuersa terra:id est hoies oēs vni⁹ lingue ⁊ corūdē sermonū:sez ydcomatis hebraici:plurimi ꝓgeniti a pdictis fm carnē viuētes ꝓuenientes in vnū:q̄z ꝓcipu⁹ fuit nemroth gigas descēdēs ex cham:q̄ ōr robust⁹ venator:nō feraz ⁊ hoim oppressor ⁊ extinctor.di.vj.H.vlti. Ceperūt edificare ciuitatē cū turribz ad celū attingēti bus ex magna cor superbia ꝑ deū se erigētes. Et ipis nō cessantibz ꝓfuse sūt ibi lingue coz ministerio angelorū ⁊ ad eos refert illa locutio. Veniте ⁊ descēdamus tē. Uenerūt em̄ ad deū cogitatiōib⁹ suis:ꝓsulēdo incōmutabile veritatē:⁊ descēdūt hic inferi⁹ opando fm ōivolūtatē. Et q̄m dānatio impanz ē in lingua. Dicit Aug. ibi. Dānata est superbia vt non intelligerent iubēs hoi: q̄ noluit intelligere vt obediret deo iubenti. Siccz illa ꝓspiratio dissoluta ē. Nā fm q̄ familie seu gētes valde multiplicate q̄ descēderāt ex tribz filijs noe crāt septuagintaduc:sic in septuagīta duas linguas varias diuise sūt ⁊ inde dispse p orbē:⁊ appellata est ciuitas etsi in cōplcta babylon q̄ interp̄tat ꝓfusio:vbi regnauit nemroth:ampliata postea ab alijs ⁊ magnificata: subiugata tm̄ postea a Nino rege assyrioz:q̄ assyrij descēdēr⁹ a sem filio maiori noe. In familia aūt heber remāsit ydcoma hebraicū:nō q̄dē in oīb⁹ ab eo ꝓgenitz:sz solū in linea illa q̄'quenit ad abraā. Nec etiā in genitz oībus ex abraā:qz nō in ysmaelitz vel ydumeis natz ex esau:sed solū in descēdentib⁹ ab eo p iacob in ppl'o.s.isrl'. Uñ cōmuni⁹ ōr fm Augz.hebreos natiōe sic noīatos ab isto heber:apud quē remāsit ydcoma hebreū:q̄si heberе:sz subtracta lra e:q̄uis aliq̄ dicāt sic noīatos ab abraā q̄si abraici. Vocauitq; heber filiū ei⁹ q̄ nat⁹ ē ei:facta tali diuisiōe linguaz phaleg q̄ interp̄tat diuisio a tali euentu q̄ tūc ꝓtigerat p̄us:⁊ in dicta domo heber ꝓmāsit cultⁿ dei in ptinētib⁹ ad ciuitatē ōi viuētib⁹ fm spiritū. Dicunt aūt fm Uincen.filij Sem obtinuisse asiā filij cham aphricā:⁊ filij iaphet europā. Jsid.xi.iij. li ethymol'.asserit:q; orbis diuisus est in tres ptes:sed nō eq̄liter. Nā asia a meridie p orientē vsq; ad septētrionē pducit. Europa a septētrione vsq; ad occidētē:⁊ ide aphrica vsq; ad meridiē attingit. Siccz medīū orbem

tenet asia. Aliud mediū europa t affrica: q̄ ideo due face cre sunt: q̄ inter vtrāq; ab occeano mare magnū ingre ditur: quod intersecat eas.

De prouincia asie ·H·i·

Asia aūt ex noīe cuiusdā mlieris est appellata ꝫ Uin. q̄ apud antiquos impiū tenuit orientē. Habet ista pars puincias multas t regiões. Paradisus terrestr̄ loc⁹ est in orientis pti: cui⁹ vocabulū ex greco in latinū vti tur orthus: hebraice eden ōr: q̄ latine delitie interptāt. q̄ sil iunctus resultat orth⁹ delitiaꝝ. Est em oī genere ligni t arboꝝ pomiferaꝝ ꝓsitū: hñs etiā lignuꝫ vite in medio. Nō ibi frig⁹ t estus sed ꝑpetua acris tēperies de ei⁹ medio fons ꝓrūpens irrigat nemus totū. Diuidit aūt in q̄ttuor flumia. vt ptꝫ Hen. ij. Hui⁹ loci post pec catū est adit⁹ inclusus. India q̄ in asia est ab ido flu mine dicta est: q̄ ex pte occidētali claudit. Hec a meri diano mari porrecta vsq; ad ortū solis: t a septentrione vsq; ad mōtē caucasuꝫ puenit: habet gēres mlitas t op pida. Insulā q̄ꝫ tephanā gēmis t elephāt̄ referta. Cri sen t Argine auro t argēto fecūdas. Tilē q̄ꝫ arboꝝ fo lijs nūq; carētē. Habet t fluuios gangen t yndā t hy panē illustrātes īdos. Terra indie fauonij spū saluber rima. In anno bis metit fruges: vice hyemis ethesias patit. Gignit aūt tinctī coloris boues elephātes ingen tes: monocerō bestiā. i. vnicornīū: psitachū auē: ebenuꝫ q̄ꝫ lignū: cinomū: piper t calamū. Mittit q̄ꝫ ebur lapi desq; p̄ciosos: berillos: crisopassos: adamātē: carbūcu lū: ligures margaritas t vniões quib⁹ nobiliū femiaꝝ ardet ambitio. Ibi etiā sunt mōtes aurei: q̄s adire ꝑt dracones t griphes t imēsoꝝ boim mōstra est ipossibi le. Solin⁹ dicit. Diu credita est esse tertia pars terrarū Indiā liber pater ingressus est: vtpote q̄ indis subact̄ p̄mus oīm triūphauit. Sūt t alie puincie multe in asia t regna: vicz Parthia assiria media psida mesopo tamia. Babylon nomē est in qua est vrbs babylon a q̄ nūcupata est vrbs tā nobilis: vt caldea t assiria t meso potamia in ei⁹ nomē aliq̄n trāsierint. Arabia puin cia sic est appellata. i. sacra sic interpretata: eo q̄ thuriferos habeat odores. Mirrha t cinomū ibi habent: t ibi na scitur auis fenix. Ipa etiam ōr saba. Syria habet in se ples puincias. s. cōmagenā feniciaꝫ t palestinā: cui⁹ ps est iudea absq; saracenis t nabutheis. In fenicia est ty rus ad quā Esaias loquit. Judea ex noīe iude appel lata. s. eo q̄ reges ex illa tribu habuit: q̄ ibi regnauerūt. Hec est palestine regio q̄ prius chanaan dicta est a filio cham: siue ex chananeoꝝ gentib⁹. Quib⁹ expulsis iudei eā dño ꝓcedēte possederūt. In medio aūt iudee ciuitas hierosolyma. Terra est variaꝝ opū diues: frugib⁹ ferti lis: aq̄s illustr̄: balsamis opima. Samaria regio est palestine: in q̄ ciuitas ꝓncipal' ertiā ōr samaria: vbi cōit tenuerūt sedē regni reges isrl: sicut in hirlm reges iude Hec est media inē puinciā iudee t puinciā galilee. Si milis est terra iudee ī bonitate. Galilea puincia etiam palestine: t est duplex. s. supior t inferior. Pētapolis re gio est in ꝓfinio arabie t palestine q̄nq; ciuitatuꝫ sodo me t cē. celesti igne cōsumptaꝝ. Nabarthea a filio ymael noīata iacet inē iudeā t arabiā. Egypt⁹ q̄ prius dice bat esse ab egypto danay fratre postea ibi regnante no mē accepit regio celi ymbrib⁹ insueta t pluuiaꝝ ignara Nil⁹ sol⁹ cā circūfluēs irrigat t iundatiōe sua fecūdat ado copiose vt ipleat nēcarijs mercib⁹ orbē tē. Sithia sicut t gothia t inagogha filio iapher ferē cognomiata Hyrcana dicta est a silua hyrcanie: que sithie subiacet Albania a colore ppli sic noīata: eo q̄ albo crine nasca tur homes. Armenia vocata est ab armeno iasonis the sali comite: q̄ armeniā cepit. Hyberia regio est asie ꝓpe pontū armenie: in hac herbe tinctore vtiles nascuntur Capadociā vrbs ꝓpria noīauit: hec est in capite syrie si ta. Asia minor ab orīēte capadocia cingit: ab alijs pti bus mari circūdat. Et habet puincias istas: bithiniaꝫ frigiā galaciā libiaꝫ charia pāphiliā ysauriā licaā atq; silitiā: bitinia aūt in ponti exordio a bitinio regio nun cupata est: ipa est maior frigia. Nicomedia vrbs est ī ea vbi hanibal fugiēs veneni hausto aīam spirauit. Bala tia a priscis gallor gētib⁹ a quib⁹ extirit occupata. Fri gia dicta est a frigia europis filia. Hec t dardania a dar dano iouis filio dicta est. Hui⁹ regio troya est: quaꝫ ex suo nomīe appellauit tros troyanor rex. Duc em sunt frigie: maior t minor. Maior frigia smirnā habet: mi nor vo ylium t lichaoniā. Pāphilia cilicie sociat. ysau ria ex situ loci ōr cognoiata: q̄ vndiq; apta auraꝝ flati bus pareat. Metropoli vrbē selueciā habet. Cilicia a si lice q̄dā nomē traxit: matrē vrbiū habet tharsum. Li cia aūt sic nomiat eo q̄ ab orīēte sit iūcta cilitie. Ibi est mōs ille mirabilis chymera: q̄ nocturnis estib⁹ ignē ex alat: sicut in silitia ethna: t alemania z vickacn.

De alia tertia parte ·H·ij·

mūdi q̄ dicit europa. Europa q̄ppe ab agenor̄ regis li bie filia nomē accepit: quā iouis ab affrica raptā cretaꝫ aduexit: t ptē tertiā orbis ab ea denominauit. Incipit a flumie thanai descendens ad occasum p septētrionalē occeanū vsq; ad fines hyspanie ps orīētalis t meridia na a pōto ꝓsurgēs: tota mari ꝓiungit: t in insulas cha des finit. Prima europe regio est sithia inferior: que a meothidis paludib⁹ incipiēs inē danubiū t occeanū se ptētrionalē vsq; germaniā porrigit. Que terra p barba ras gētes a q̄b⁹ inhabitat generaliē barbaria ōr. Hui⁹ ps ꝓma alania ē: post hāc daria vbi t gothia: deinō ger mania vbi plima ptē sueui incoluerūt. Germania post sithiā inferiorē a danubio inē rhenū fluuiū t occeanuꝫ cōclusa cingit: terra diues virorū ac pplis inūerosis et imanib⁹. vñ t ꝓter fecūditatē gignēdoꝝ ppl'oꝝ germa nia dicta est. Mittit gēmas cristalluꝫ t sucinū. Due vo sunt germanie: supior iuxta septētrionalē occeanū: ife rior circa rhenū. Prouincie aūt q̄s danubi⁹ a barbari co ad mediterraneū mare secludit sūt: ꝓma messia a mes siū puctu vocata ꝓpe abūdātiā: post messiā pannonia: post quā retichus frugib⁹ ferax: q̄ excipit galliā belgicā deinde tracīā. Tracie tirias iapher fili⁹ nomē dedisse p hibet. Alij scuicia incolaꝝ traciam appellatā dixerūt. Huic ab orīēte ꝓstātinopolis opposita ē ab occasu: ma cedonia illi subiacet. Cui⁹ regionē olim diuisaꝝ gentiū ppli mesigethe sarmate scithe t alie nationes incoluēt.

Grecia a greco rege dicta est: q̄ cūctā illā regionē ico luit. Sunt aūt puincie grecie t quaꝝ ꝓma est ab occi dēte dalmatia: deinde epyrus: inde ellades: inde thesa lia: inde macedonia: inde achaia: t duei maiori creta t cicladcs. Illiric⁹ aūt generaliē t oīs grecia t dalmatia a delmi maxima illi⁹ puincie ciuitate dicta est. Epirus a piro achillis filio ōr: cuius pars chaonaē: q̄ ante mol lossa dicta est a mollosso filio pirri: quē de andronica ba buit. Ellades dicta est a rege ellena deucbalionis t pi rhe filio. a q̄ ꝑus greci ellenes nūcupati sunt. Ipsa est t athicha: ipa est vera grecia: vbi fuit athene ciuitas mat̄ litteraꝝ t phoꝝ nutrix: qua nichil habuit grecia clari⁹ atq; nobili⁹. Ellades aūt due sunt puincie. s. boetia sic dicta a boue. Ibi thebe ꝓstructe sunt: in qua olim ciui lia bella detonauerunt: vbi nati sunt apollo t hercules maior: ille thebanus peloponcñ. scōa pars elliadis a pe lope rege atthice vocata est. Thesalia a thesalo rege di

D

cta est: mlta sunt in thessalia fluia t oppida: inē q̄ pcipue est thessalonica. ibi est mōs pnassus q̄ndā appolini cōsecratus. In thessalia q̄t pūcia fuit achillis: pmū solidi aurei facti sūt: domādoꝝ q̄z equoꝝ vsus pmū inuēt⁹ est. Macedonia a macedo q̄ fuit deucbalionis nepos mat/nus: nomen accepit: postq̄z ibi accepit pncipatū: q̄ prius emathia dicebat: q̄ pfinis est a septentrione methie patria alexādri magni: regio ventis aureis t argētеis optima. Mōs olymp⁹ in ea est ita alt⁹ vt in cacumine eius nec vēti nec nubes sentiant. Achaia ab acheo rege t vrbs t pūcia appellata est. hec pene īsula ē: hui⁹ caput ē chorinth⁹ grecie dec⁹. Archadia sin⁹ est achaie: ipa est siconia a sicione rege: a q̄ t regnū siciomoꝝ ē dictū. habet abestō lapidē: semel incēsus nūq̄z extinguit. Pānonia ab alpib⁹ appēninis dicta est: q̄b⁹ ab italia secernit: regio fortis t solo lęta. Hystriā hyster fluui⁹ vocauit: q̄ terrā illā īfluit. Ipe est danubi⁹: habet aūt a septētrioe pānoniā. Italia olim a greꝯ ppl'is occupata magna grecia nūcupata est. Deiñ a rege noie saturnia moꝝ t latiū dicta: eo q̄ saturn⁹ a ioue sedib⁹ suis pulsus ibi latuerit. Postremo ab italo siculoꝝ rege ibi regnāte nuncupata est: terra oīb⁹ reb⁹ pulcherria t fertilis: pabuli vbertate g̃tissima: habet lac⁹ benacū: alūnū atq̄z lucernū. Fluuios eridanū tyberim t tepētes fontib⁹ baias. Gignit gēmas sericū t corallū t ligurū: boam q̄z serpentē. Italia aūt t hyspania idcirco hesperie dicte sūt eo q̄ greci hespo stella nauigēt t in italiā t in hyspaniā: q̄ hac rōne discernunt. Aut hesperiā solā dicis t sigficas italiā: aut addis vltimā t signas hyspaniā: q̄ in occidē/tis est fine. Tuscia ps est italie: vmbria vo ps tuscie. Umbria vo dicta (vt hystorie narrāt) eo q̄ tpe a quo sedadis vmbrib⁹ supfuerit. Est em̄ in iugis appēnis sita mōtis in pte italie iuxta meridiē. Etruria ps ē italie dicta eo q̄ ei⁹ finis rēdebat vsq̄z ad ripā tyberī. Rome olim fines vn⁹ tm̄ tyberī ripa tenebant: h̄ t tuscia. Tuscia aūt a freq̄ntia sacrificiū t thuris dicta est. Illic t aruspicinā dicūt esse iuētā. Apulia est vbi bṽduſiū quā tholi secuti dyomedē duce ꝓdiderūt. Cāpania pūcia italie habz ꝛras hyeme oi estateq̄z vernāres: t sol ibi mitis: g̃ta tēpies: aer pur⁹ t bland⁹. Gallia dicta est a candore ppl'i: galla em̄ grece latine lac ōr. Mōtes em̄ et rigor celi ab ea pte solis ardorez excludūt: q̄ sit vt candor ppl'i nō colorē. hāc ab oriēte alpiū iuga tuent: ab occasu ocean⁹ includit: a meridie prupta pirenei: a septētrione rheni fluēta atq̄z germania: cui⁹ iitiū belgica finis eq̄rania est. Regio est gleba vberi ac pabulosa ad vsum aiantiū apta. flumib⁹ q̄z t fontib⁹ irrigua pfusa duob⁹ magnis: rheno t rhodano flumib⁹. Belgis aūt ciuitas est gallie: a qua belgica pūcia dicta est. Cisalpina: q̄a citra alpes: trāsalpina q̄z vltra alpes: rbeatina q̄a iuxta rhenum: aq̄rania aūt ab obliq̄s aq̄s ligeris fluminis ē appellata. Hyspania pus ab ybero amne hyberia nū cupata est: postea ab hyspano hyspania vocata. Ipa est t vera hesperia ab hespo stella occidētali dicta. Sita ē ātinē gallię t affricā: a septētrione pireneis mōtib⁹ clausa a reliq̄s pt⁹ vndiq̄z mari pclusa. Salubritate celi eq̄lis: oīm frugū generib⁹ fecunda: gēmaꝝ metallorumq̄z ditissima. Interfluūt eā flumia magna berbus meneris t tagus. Habet pūcias sex. Tarraconēsem carthaginēsem baficaniā galiciā berbicā t trāsfreta i regione affrice tingitaniā. Due aut̄ sunt hyspanie: anterior et exterior.

De affrica alia parte ·H·iij

tertia mōdi. Affricā sic noīatā quidā extimāt q̄ si aprica eo q̄ sit: apta celo vel soli t sine horrore frigoris. Alii affricā dicūt appellari ab vno ex posteris abrae de cethura nato: q̄ dicē⁹ est affer. Incipit aūt a finib⁹ egypti pergēs iuxta meridiē p ethyopiā vsq̄z ad atlātē mōtem a septētrionali pte mari mediterraneo claudit. Habet pūcias libiā: cirenēsem pētapolī tripolī bizantiū carthaginē numidiā mauritaniā tingitanicā: t circa solis ardorē ethyopiā. Libia cirenēsis in pte affrice prima est a cirene vrbe metropli: q̄ est in ei⁹ finib⁹ nūcupata. Pētapolis dicta est a q̄nq̄z ciuitatib⁹ ibi existētib⁹ magnis inter q̄s sunt tholomaida t bernice sic denoiate a reb⁹ suis. Bethulia ps affrice mediterranee. mauritania ōr a mauro: q̄d nomē est grecū: latine sonās nigrū: vñ a nigredine ppli habitāt⁹ dicta est. Tingitana a tingi metropolitana illius pūncie ciuitate dicta est. Hec regio gignit feras simias dracones structiones t oli elephātes: nūc sola india hos pturit. Garramātis ab oppido dicta garrania ibi existēti. Ibi est fons q̄ friget caloꝛe dici t calet frigoꝛe noctis. Ethyopia dicta ē a coloꝛe pplorum: q̄s solis vicinitas terret. Est ibi ingens est⁹ nā quicq̄d ibi est sub meridiano cardine est: plimas habet gentes diuerso vultu t mōstruosa specie horribiles ferarūq̄z t ꝛpentū multitudine referta. Ibi rinocerōta bestia t camelopdus basilisc⁹ dracones ingētes: ex q̄rū cerebro gēme extrahunt: iacinct⁹ t crisopassos ibi inueniunt: t cinamomū colligit. Duo sūt ethiopie: vna circa ortū solis altera circa occasum in mauritania. Extra tres ptes orbis q̄rta est ps trās occeanū interiorem in media: q̄ solis ardoꝛib⁹ nobis incognita est: in cui⁹ finibus antipodes fabulose habitare dicunt.

De insulis. Insule ·H·iiij.

dicte sunt eo q̄ in salo. i. mari site sunt. Ex his notissime maxime ponēde sunt. Britānia occeani īsula īterfusa mari toto orbe diffusa: vocabulo sue gēt⁹ cognoīata est. Hec aduersa gallie pte ad pspectū hyspanie sita ē. Circuit⁹ ei⁹ q̄dragies octies septuagies q̄nq̄z milia Multa t mag̃ fluia in ea: fōtes calidi: t metallorū copia larga t varia: gagatis lapis et margarite plime ibi sunt. Hec etiā dicit⁹ t cōius anglia. Tanathos īsula occeani freto gallico a britānia est vario ēmino separata. Tile vltima īsula occeani. Tilos indie īsula est ēm Solinū. Hec fert palmas oleū t vineas: hec oēs terras hoc solo miraculo vicit: q̄ q̄cūq̄z arbor i ea nūq̄z caret folio Ibi mōs caucasus q̄ maxima orbis pē ppetuis iugis penetrat: arbores piper⁹ ibi ad silitudinē iuniperi. Orchades īsule occeani intra britāniā posite nūero. xxiij q̄z. xx. diserte sūt. t. xiij. colunt. Scotia eadē t hybnia pma britānie: īsula spacio terraꝝ angustior: sz situ fecūdior. Nec ab affrica i borcā porrigit: illic nulla āguis nulla apis: auis rara. Gaddis īsula in fine betbice pro uincie sita: q̄ dirimit europā ab affrica: i q̄ herculis colūne sunt. Fortunate insula ꝟ vocabulo significant oīa fere bona q̄si felices t btē fructuū vbertate. vñ t gētiliū error t secularū carmina: ppe solis fecūditatē ea padisum putauerūt. Hanc pma ōr mēbronia: sc̄a minona tertia capraria: q̄rta theode: alia vinaria. hec site sunt i occeano cōtra leuā mauritanie. Gorgades īsule sunt occeani. Itē espidū īsule crise t argire tabrophana. hec oēs īsule occeani. Sūt t alie īsule q̄ ab helesponto vsq̄z ad gorgades i mari mag̃ sūt ꝓstitute. t pmo cipr⁹ īsula a cipro q̄ ē in ea nomē accepit: ipa ē t paphon veneri cōsēcta famosa q̄ndā diuitijs: maxime eris. Ibi em̄ pma inuētio h⁹ metalli fuit t vsus. Creta īsula grecie ps ē inges ꝛ peloponēsem. Ibi abscōdit⁹ est iupit⁹ t enutrit⁹. Fuit aūt q̄ndā cētū vrbib⁹ nobilis: vñ t cētopolis dicta est. pma remis t sagittis claruit: pma litteris iura fixit

cāstres turmas ꝓma docuit: studiū musicū spondeis t dactilis in ea ceptū est. Capris copiosa: ceruis eget. Lupos vulpes t alia ferarū noxia nusq̄ gignit. Serpens null⁹: nulla noctua: t si inueniaꝫ stari mozik. Larga ē vitib⁹ t arboꝛib⁹. Dyptam⁹ herba ibi nascik. Sfalagos venenatos gignit. Abidos insula ē europie sup helespō tū posita. Ocos insula est adiacēs puincie attbice: in q̄ ypocrates medic⁹ nat⁹ est. Et (vt varro test⁹ ē) ꝓma ar/ te lanificij in oꝛnamentū feiaꝫ claruit. Ciclades insule grecie. Quidā autumāt dictas eo q̄ etsi spacijs lōgioꝛi/ bus a delo ꝓiecte i oꝛbē: tñ circa delō site sunt. nā oꝛbes ciclō greci dicūt. Quidā ꝙ nō q̄ in oꝛbē digeste sed ꝓpe scopulos q̄ circa eas sunt dictas ciclades putant: hec ī helesponto inf egeū t maleū mare ꝙstitute. Circūdanf etiā pelago myrtheo. Sūt aūt oēs numero q̄nq̄ginta/ tres. Metropol' eaꝝ rhod⁹. Delos est īsula in medio ci cladū sita. t dicta delos ferk: qz p⁹ diluuiū ogigi tpib⁹ notak cū oꝛbē multis mēsib⁹ noctē cōtinua iumꝛasse: tn oēs terras radijs solis illuiata: fortitaq̄ ex ea nomē: q̄ ꝓma visib⁹ mānifestata fuisset. Nā delon greci manifestū dicūt Ipa ē t oꝛtigia: vbi ꝓmū vise sūt coturnices aues q̄s greci oꝛtigias vocāt. In hac īsula latona enixa t ap pollinē t dyanā. Delos aūt t ciuitas oꝛ t īsula. Rhod⁹ ꝓma cicladū est. Carpathos est vna alia ex cicladib⁹. Li thera alia est ex cicladib⁹: vbi ē oꝛta venus. Icharia est alia. Ebion īsula sira lingua appellak: eo q̄ ibi mastix gignik. Samo īsula ē in mari egeo: vbi nata est iuno: ex q̄ fuit sibilla samia: t pictagoꝛas samius: a q̄ ꝓbie no mē iuentū est In hac īsula ꝓmo vasa fictilia repta dicū tur. Sicilia a sichano rege sichania dicta est. Deiñ a si/ culo ytali fratre sicilia dicta. Prius aūt trinacria dicta ꝓpe tria acra. i. ꝓmōtoria peloꝛ pachinū t lilibeū. Hec ab italia exiguo freto discreta est affricū marc ꝓspectās terris fructifera: vētis t sulphure plena. Un t ibi ethne mōtis extāt incēdia: in cui⁹ freto Silla t caribdis q̄b⁹ nauigia aut absoꝛbenk aut collidunk. Fuit autē patria q̄ndā ciclopū: t postea nutrix tyrānoꝛ. ꝓncipēvrbiū si/ racusam habet. In ea īsula ꝓmū inuēta ē comedia. ma re ei⁹ coꝛallū gignit: t achadē lapidē flumē achatē dat Dis ambit⁹ ci⁹ claudik stadioꝛ triū miliū. Eolice īsule sicilie appellate sunt ab eolo ypote filio: quē pocte fin xe rūt regē fuisse vētoꝛ. Sz vt varro ōt: rectoꝛ fuit istaruꝫ insulaꝝ. Et q̄m ex coꝛ nebulis t fumo futuros p̄dice/ bat flat⁹ ventoꝛ: ab impiis visus est vētos sua ptāte re tinuisse. Eedē īsule t vulcanee vocāt: q̄ t ipe sic ethnas ardeāt. Sūt aūt nouē hūres ꝓpria noia: q̄ꝝ ꝓma lippa ris altera trasia tē. Sard⁹ herculis fili⁹ cū mag̃ multi tudine a libia pfect⁹ sardiniā occupauit: t ex suo voca/ bulo īsule nomē dedit. Hec in affrico mari in lōgitu/ dine milia centū: in latitudine. xl. In ea neq̄ serpēs gi/ gnik neq̄ lup⁹: fontes habet sardinia calidos infirmis medelā p̄bētes: furib⁹ cecitatē: si sacro dato aq̄s ei⁹ teti gerint. Coꝛsice īsule exoꝛdiū incole ligures dederunt: appellātes eā ex noīe ducis. Diuidit aūt a sardinia. xx. miliū freto ad ꝓspectū italie. Eboſus īsula ē hyspanie Beleares etiā īsule hyspanie due sunt. In his ꝓmū inuent⁹ est vsus fundaꝝ: quib⁹ lapides emittūk. Mul te alie sunt īsule: q̄ inhabitate hic nō numeranf.

Redeundo ad genea ·§·v

logiā Sem filiū noe vsq̄ ad tertiā mōi etatē: que icipit in abraam. Sem genuit arphaxat biēnio post diluuiū cū centū ipe esset āno⁹. Arphaxat vo cū esset. xxxv. āno rū genuit sale. Sale vo. xxx. āno etat⁹ sue genuit heber Heber autē āno. xxxiij. vite sue genuit phalegh. Pha/ legh in. xxx. āno genuit reu. Reu aūt post. xxxij. ānos a natiuitate sua genuit saruch. Saruch vo in. xxx. anno vite sue genuit nachoꝛ. Nachoꝛ in. xxix. āno vite sue ge/ nuit thare. Thare vo p⁹. lxx. ānos genuit abraznachoꝛ t aram. Isti decē successiue noīati vixerūt mult⁹ annis p⁹ generationē p̄dictoꝝ: ex q̄b⁹ texik genealogiā xp̄i: qz ex his descēdit: t genuerūt ml'tos alios filios: ex q̄bus descēderūt diuersi ppli t natiōes p oꝛbē diffusi. Ex arā filio thare t germano abraam t nachoꝛ nati sunt loth iesceha t melcha femie: t nachoꝛ duxit vxorē melchā ne ptē suā: t abraam duxit vxorē iescha neptē suā: ipa alio noīe oꝛ sara. Tūc em̄ tpis licebat tales ꝙsanguineas du/ cere in vxorē. Arā vo p̄ eaꝝ moꝛtu⁹ est in vr chaldeoꝝ viuēte patre suo thare. Hec noīa. Ben. xxxj. c. vbi etiā oꝛ q̄ thare tulit abrā t loth filiū fris t sara exeūtes de cal dea t venerūt in arā ad habitādū: q̄ est mesopotamia si/ ria. Ibiq̄ moꝛtu⁹ est thare p̄ abrā cū esset ipe thare. ccv āno⁹. Decē aūt dicūt hebrei sic ꝙrigisse moꝛtē ei⁹. Cū eius in chaldea gētes ille adoꝛarēt ignē ꝓ deo: thare āt cū filijs adoꝛaret deū vez: asserēres ignē nō esse deū: il/ li ꝓiecerūt eos in ignē vt exprirenk vtrutē dei sui. s. ignis vt cōburerenk: sed trāseūtes p ignē illesi euaserūt. Arā vo q̄ in fide defecit cū missus fuit cū alijs in ignē ab eo fuit cōbust⁹. Et hī hoc. xxxv. q. j. Cū igit. §. seqnti. t in glo. ibi. Sub rogau aūt ꝓnoīato al's reu: regnū scitaꝝ exoꝛtū est. q̄ō lz antiq̄ssimū sit nō tñ cōputak inf q̄tuoꝛ ꝓncipalia regna mūdi de q̄b⁹ daniel ꝓphauit: q̄ barba roꝝ fuit. Et vt dicit Justin⁹. ij. li. viri scitaꝝ parthos t batteramos: fcic vo amazonū regīna renuerī. Inf scithas t egyptios diu de antiq̄tate generꝝ ꝓtētio habita est: vi si sunt tñ scithe antiq̄oꝛes. Narrat idē q̄ q̄dā gentes in magna multitudine venientes circa capadociā ibi p insi dias fuerūt occise: q̄ꝝ vxoꝛes occisis viris eaꝝ q̄ remā/ serāt sil'adunare fecerūt exercitū: t finitimoꝝ cōcubit⁹ incūtes mares q̄ nascebank interficiebāt: feminas vgi/ nes reseruātes: q̄s nō lanificio sed armis eq̄s t venatio nib⁹ assuefaciūt: iustis ifantiū dexterioꝛib⁹ māmis: ne sagittaꝝ impet⁹ ipedirēt. His due fuere regine marge/ sita t lāpedo vicissim termios defendētes a maioꝛe pte europe subacta asiā occupauere. Sub reu etiam seu ro gau oꝛtū ē regnū egypti: q̄ō durauit vsq̄ ad octauianū ex cronicis Euse. Porro a tpe natiuitatis abrae regna/ uerūt sup egyptios thebei ānis. cxc. Deinō pastoꝛes ipi sunt pharaones ānis. ciij. Deinde post. xviij. dyapolita noꝝ dinastiani ꝓmus q̄ dict⁹ est amosis regnauit ānis xxv. Et cepit āno. xcij. ducat⁹ Joseph. deinde alij dina/ stiani successiue: q̄ꝝ noīa t tpa regni eoꝝ ponit vsq̄ ad decimū octauū. Post hos egyptij ipatoꝛes suo vti cepert t q̄nq̄ successiue tales habuerī Deiñ ipauerī eis dyapo litani dinastiani ānis. clxxvij. Et fuerūt. xxvij. q̄ regna/ uerūt successiue: q̄ꝝ etiā noīa ponit t tpa q̄ regnauerūt Quib⁹ cōpletis obtinuit regnū Cābises: q̄ t Nabucho donoſoꝛ rex ꝙsaꝝ. Et sic fimtū est regnū egyptioꝝ vsq̄ ad tpa artarxersis q̄ t assuer⁹.

Sub nachoꝛ filio ·§·vj·

sarug oꝛta sunt duo regna. s. assyrioꝝ t siciomoꝝ: belo egialco illic regnātib⁹: vt ait Beda in cronicꝫ suis. Poꝛ ro ꝓmus rex assyrioꝝ fm Euse. fuit Nin⁹ fili⁹ bely: qui regnāt ānis. lij. t in. xlij. regni sui anno nat⁹ est abraam Post eū regnāt semiramis vxoꝛ nini ānis. xlij. P⁹ quā zame⁹ filius nini t semiramidis annis. xxxviij. Deinde alij q̄rū noīa t tpa regni eoꝝ describit successiue regnā tes vsq̄ ad. xxxvj. q̄ dict⁹ est sardanapall⁹: q̄ tot⁹ dedi/ tus fuit lasciuie t effeminat⁹. Et tūc oꝛbat⁹ med⁹ assy/ rioꝝ regno destructo: regnū trāstulit in medos. s. q̄rto āno azarie regis iude: t supputank oēs anni regni assy

rioꝛ ab anno ꝓmo nini vsqꝫ istū vltimū. M.ccxl. Regnū ꝙ siciomoꝛ: qđ etiā habuit initiū sub nachoꝛ durauit ꝺm Helinādū. vsqꝫ ad ānū. xxix. bely sacerdotis. Et fuerūt in eo reges. xxvj. a ꝓmo dicto egealco vsqꝫ ad vltimū Zenſiopū. Noīa eoꝝ ponit q̄ regnauerūt ſucceſſiue: t tps regni coꝝ: q̄ oēs āni collecti ſūt faciūt nōgētos q̄dragintaduos. Post hos ꝓstituti sunt sacerdotes carni: q̄ carni offerēde ꝓfuerūt p annos. xxxij.

Resumēdo de Nino .ꝟ.vij.

Belus ꝑ nini nēbꝛothides rex babyloniſ (vt dicit Lō meſtoꝛ in hyſt. ſco.) intrauit aſſyriā: ſz paꝛ. obtinuit in ea. Quo moꝛtuo filiꝰ eiꝰ ninꝰ totā aſſiriā abtinuit t ciuitatē in q̄ caput regni erat ampliauit itinere dieꝝ. xij. t a ſuo noīe niniuē dixit. Uñ q̄dā hyſtoꝛie dicūt regnū aſſirioꝝ incepiſſe a beloꝛ: alij a nino. ꝓmū vex. eſt q̄ꝫtum ad initiū regni: ſcōm q̄ꝫtū ad ap̄liatiōz. Iſte aūt ninꝰ ꝺr vicisſe cham filiū noe: q̄ adhuc viuebat t regbat in babthera: t diceb̄at zoꝛoaſtres inuēꝛ magice artis: q̄ t ſe ꝓtē artes liḃales iuenit: t in. xiij. colūnis ſcꝑſit. vij. cneis t. vij. latericiis: ꝙ vtrūq; ſ. ignis t aque diluuiū. Ninus vo libꝛos eiꝰ cōbuſſit. De iſto zoꝛoaſtro pl'a dicunt Augꝰ. xxj. de ciui. dei ꝺr q̄ ferꝛ de zoꝛoaſtre q̄ ſolus ipe natꝰ riſit cū oēs alij ploꝛēt. Necaliq̄d boni mōſtruoſꝰ ille riſus poꝛtēdit: nā lz magicaꝝ artiū inuēꝛoꝛ a Nino rege aſſirioꝝ cū ipe eſſet bactrianoꝝ bello ſupatus eſt. Clemēs aūt in itinerario ꝺr q̄ hic volēs videri deus et aſtrꝫ multū intēꝛ velut ſcintillas q̄ſdā ex ſtellis ꝓduꝫcebat: vt rudes in ſtupoꝛē miraculi traherent. Tādē ab ipo demone quē ipoꝛtuniꝰ freq̄ntabat. accēſus eſt: cui extruxerūt ſepulchꝛū tāq̄ amico deo: vehiculo fulmis ad celū leuato. Uñ t ꝫ nomē poſt moꝛtē ſoꝛtit̄ꝰ eſt zoꝛoaſtres: q̄ſi viuēs aſtrū. Et cū Areſ. ſcribat vigies. c. vſuū ab ipo zoꝛoaſtre ꝓdita (vt refert Helinā.) mirat ipe helinādus quō arcſtoteles viderit libꝛos eiꝰ cū ninꝰ eos cōbuſſerit. Itē notādū q̄ ab iſto nino oꝛta ſunt idola t idolatria in hūc modū. Moꝛtuo belo ninꝰ i ſolatium doloꝝ imaginē ꝑis voluit fieri ſculptā: cui tantā exhibuit reuerētiā: vt q̄buſlibet reis q̄ ad eā ꝓfugiſſet ꝑceret q̄dcūq; maleficiū feciſſent. Ꝓpoꝑ hoc hoīes illiꝰ regni diuinos honoꝛes cepeꝛt illi imagini impēdere: cuiꝰ veneratiōe liberabant. Huiꝰ exemplo plīmi charis ſuis moꝛtuis imagines dedicauerūt. t ſicut ab idolo beli cetera traxerūt oꝛiginē. ſic ab eius noīe generale nomen fuit idoloꝝ. Nā ſīc belꝰ dictꝰ eſt ab aſſiriis illud idolū: ſic a alijs natiōibꝫ denoīata ſunt idola eoꝝ ꝺm illoꝝ idioma. Uñ aliq̄ nūcupaſt belꝫ aliꝫ belaim: aliꝫ baal: aliꝫ belphegoꝛ: aliꝫ belzebub. Hec in hyſto. ſco. Et vt ſcribit Iſiꝺ. in li. etḣ. quos pagani deos aſſerūt hoīes olim fuiſſe ꝓdūt: t ꝓ vnuſcuiuſq; vita t actibꝫ coli apꝺ ſuos poſt moꝛtē ceperūt. vt apud egyptū yſis: apud cretā iupiter: apꝺ mauros iuba: apꝺ latinos faunꝰ: apꝺ romanos q̄rinus. eodē q̄z modo apꝺ athenas minerua: apꝺ ſamiū iuno: apꝺ paphos venus: apud lemnos vulcanꝰ apud naxos liber: apꝺ delos apollo. In q̄ꝫ etiā laudibus acceſſēꝛt poete t ſuis carminibꝫ cōpoſitꝫ in celū ſuſtuleꝛt. Hec Iſiꝺ. Cōiter hi diꝫ adorati fuerūt hoīes vel poteētes dñio vel iduſtriꝫ ad inueniēdū ſcias vel artes. Et vt habet ex li. ſapie: ad imaginū hmōi cultū ꝓuocauerūt hoīes tria: nimia affectio erga illos moꝛtuos: timoꝛ t adulatio erga reges: diligētia artificū in ſculpendo t pingēdo imagines. Sz q̄ gl'iaꝝ. ſ. ve in hoc gl'ietur ſcire t noſſe me aīt dñs ꝑ Hiere. t Salomō in li. ſapie. Uani ſunt oēs hoīes in quibꝫ nō eſt ſcia dei. i. vera cognitio. Moꝛtuo nino regnauit vxoꝛ eiꝰ Semiramis elatiſſima mlier t ipudiciſſima. Nā vt narrat Ualeriꝰ maximus. Cū ei circa cultū capitis ſui occupate nunciatū fuiſſet babyloniā cui dñabaꝝ defeciſſe: alteꝛa ꝓte criniū adhuc ſoluta ad eā expugnandā currit: nec ꝓus decoꝛē capilloꝝ in oꝛdinē duxit q̄ tātā vbē in ꝓtēē redegit. Statura eiꝰ ibi poſita ē in ipo habitu. Oꝛoſiꝰ de ea li. j. Semiramis libidine ardēs: ſanguinē ſitiēs: cū oēs q̄s ꝓcubitu oblectaſſet occideret: tādē filio flagitioſe concepto ipie expoſito incesto cognito: ꝓuatā ignominiā publico ſcelere obtexuit. ꝓcepit em vt inē pentes t filios nulla declata reuerētia: natura deꝛiuḡs appetētis cui libitū eſſet liberū fieret. Et vt ſcribit Juſtinꝰ: cū filij cōcubitū petiſſet ab eodem infecta eſt. Hec aūt ſcḋa etas iepit a diluuio t termiaꝫ in abꝛaā. Oꝛoſiꝰ in ꝓfatiōe libꝛi de oꝛmeſda mōi ſic aīt. Ab adā vsqꝫ ad ninū regē qñ natꝰ eſt abꝛaā ſunt āni tria nulla centū octuagintaq̄ttuoꝛ: q̄ ab oīb hyſtoꝛiographis vel omiſſi vl'ignoꝛati ſūt A nino aūt vsqꝫ ad natiuitatē xp̄i ſub Auguſto. ſ. octauiano āni duo milia q̄ndecim: i quibꝫ auctoꝛes t ſcḋtoꝛes inter ſe oīm ocia negociaq̄ triuerūt. Uaria tñ ē opinio q̄ntū duraueꝛit iſta ſecūda etas. Nā ꝛ litterā Beñ. q̄ eſt ꝺm trāſlatiōz Hiero. a diluuio vsqꝫ ad natiuitatē abꝛae fluxerūt āni ducēti nonagintaduo. qđ tenent hebꝛei t Euſeb. Sed ꝺm. lxx. interptes fluxerūt anni nōgenti q̄draginta. quā opinionē ſequit Beda: t Oꝛoſiꝰ etiā videt eam ſequi.

Titulus ſecūdus de tertia etate mūdi. Capl'm. j.

Via in abꝛaam inchoatur tertia eta: paꝛ q̄z fideliū ꝺr ꝺm ſpm̄ viuētiū ſpūaliter: ſicut ꝑ carnalis exiſtit iudeoꝝ: ideo in cōmēdatiōe eiꝰ ad imitandū aliq̄d in genere dicēdū añ q̄z ad geſta eiꝰ ꝑticularia deſcēdam. Equidē ꝓmis pentibꝫ (vt aīt Augꝰ. xiij. ꝺ ciui. dei. c. xij. t. xiij.) obediētia cōmēdata ē in ꝓcepto: q̄ virtus i rōnali creatura mr̄ q̄dāmō eſt oīm cuſtoſq; virtutū: cū. ſ. ci dictū ē. De ligno ſcie boni t mali ne comedas: ad cuiꝰ trāſgreſſiōez t inobediētiā nō ꝓuenisſent niſi ꝓcedēte ꝓus lateti ſuꝑbia. Sic t abꝛae vt in virtute ꝓficeret: t toti mundo eiꝰ ꝓfectio ad imitādū nota eſſet: mādata eſt ſibi dura obediētia: nō facilis vt ꝓtboplausto: q̄ nullā expiebaꝝ iclinatiōem ad malū: vt poſteri oēs in eo exēplū acciperent: vicz vt filiū imolaret: ſeipm̄ centenariū circūcideret: et ꝓus vt iam ānīquꝰ de terra ſua exiēs pegrinādo diſcurreret. Qui in oīb in būilitate firmatꝰ: vñ t ad dñm loquēs aiebat. Loquar ad dñm meū cū ſim puluis t cinis. Ipm aūt imitant q̄ viuūt ꝺm ſpm̄ deo obedientes. Adā vo inobediēte viuentes ꝺm carnē. i. vitioſe. Dicit em̄ Augꝰ. ibi. Uitio autē deꝛpauari niſi ex nihilo facta natura non poſſet. Ut ꝙ hoc vt natura ſit: eo habeꝫ q̄ a deo facta eſt. Ut aūt ab eo qđ deficiat: ex hoc q̄ de nihilo facta eſt ꝓtingit. Nec ſic defeē hō vt oīno nihil eēt: ſz vt iclinatꝰ ad ſcipz minꝰ eēt q̄z erat: cū ei q̄ ſūmꝰ eſt ihereat. Relicto itaq; deo eſſe i ſemetipo. H eſt ſibi placere: nō iā nihil eē ē: ſz nihilo appꝛopiāre. vñ ſuꝑbi (ꝺm ſcripturas ſctās) alio noīe appellant ſibi placētes. Bonū ē em̄ ſurſū hre coꝛ: nō tñ ad ſeipm̄ qđ ē ſuꝑbie ſz ad deū qđ ē obediēte q̄ niſi humiliū eſſe nō pōt. Eſt igīt aliq̄d būilitaꝝ miro mō qđ ſurſū faciat coꝛ. t ē aliq̄d elatiōis qđ deoꝛſū faciat coꝛ: H q̄dē q̄ſi ꝓriū videt: vt elatio deoꝛſū t būilitas ſit ſurſū: ſz pia būilitas facē ſubditū ſupiori. Nihil eſt aūt ſupꝰ deo: t iō exaltat būilitas q̄ facē ꝓximū deo: elatio aūt q̄ vitiū eſt eoipo reſpuit ſubiectiōem t cadit ab illo q̄ nihil pōt eē ſupꝰ: t exH crit inferꝰ: et ſit qđ ſcptū ē. Deiecisti eos dū allcuarent. Ipz ei extolli ē deiici. Qua ꝓpē qđ nūc in citare dei eſt: t ciuitati deiH pegrinati ſecḋo maxīe cōmēdaꝝ būilitas: t i ciꝰ rege

q̄ est xp̄us maxīe p̄dicat:p̄riū huic ꝟtuti elatiōis vitiū in ei⁹ adūsario qui est diabol⁹ in sacr̄ lr̄is edocet. Hec Aug. ibi. Et in mēbr̄ ei⁹ repiunt q̄ etiā aliqñ h̄ būiliāt vt ptz in pharaōe. Electi aūt si aliqñ supbiunt ad horā vt nō ppendāt:in aliquē defectū appentē cadē pmittū tur:vt se recoḡscāt ⁊ redeāt.vñ Aug.in eo.c.xiij. Audeo dicere supbis vtile esse cadē in aliqō aptū manifestūq; pctm:vñ sibi displiceāt q̄ iā sibi placēdo ceciderāt. Salubri⁹ em̄ petr⁹ sibi displicuit qñ fleuit q̄z sibi placuit cū p̄sumpsit.hec ille. Cōuersantes ḡ fm spm̄.i.dei volūta/ tē:miranť abraā:excūtes spūaliť de terra sua.i.ꝺordia/ to affectu terreno:ꝝ de cogt̄iōe sua.i.a ꝺcupiscētia car nis:ꝝ ab vsu passionū:ꝝ de domo p̄ris sui diaboli:q̄ est supbia vite. P̄rim⁹ em̄ p̄ quē habem⁹ in mōdo nati est diabol⁹:nascimur em̄ filij ire. Veniūt aūt ī terrā ꝓmis siōis spe in btitudinē cēnā scu supnā:ubiq; bñdicunť a deo gr̄a ⁊ multiplicanť in opib⁹ bonis.recedūtq; a malē dissensiōe.i.nō seq̄ndo in malo. Reprobi vo q̄ viuūt fm carnē nō ptinētes ad citatē birlm̄ q̄z babylonie ꝺfusiōz remanēt in chaldea ignē adorātes.i.ꝺcupiscētiā ⁊ cupi ditatē ꝓ sūmo deo hītes.q̄ randē vastať.s.babylonia: qz mūd⁹ pibit ⁊ ꝺcupia ei⁹. Ex abraā dño ꝓmittēre ei q̄ nō elicezer fu⁹ ei⁹ q̄z filj⁹ ei nascitur⁹ esset heres eius ⁊ semē ei⁹ terrā illā possideret:dixit dño. Unde sciaz ⁊c. nō ꝓcessit hoc ꝟbū ex defectu fidei seu dubitatiōe:cū ibi scptū sit. Credidit abraā deo ⁊ reputatū est ei ad iusticiā sed petijt vt ei rei quā crediderat aliq̄ sīlitudo adhibēť qua ei⁹ mod⁹ agḡscereť. Aug. aug.de ci.dei li.xvj.c.xxiij. q̄ etiā exponit figurā rerū sibi oñsaꝝ ꝓ sīlitudine. Nā p iuuēcā signať plebs illa iudaica posita sub iugo legᷤ:p caprā eadē lex peccatrix futura:p arietē eadē plebs etiā regtura. Que aīalia ꝓpēca trina dicunť :qz cū sint insi/ gnes articuli tēpoꝝ ab Adā vsq; ad noe:ꝝ inde vsq; ad abraā:ꝝ inde vsq; ad dauid:q̄ reprobato saule p̄m⁹ ī re/ gno gēt̄is israelitice dñi est volūtate fūdat⁹. In h̄ ordie tertio q̄ tendiť tūc ab abraā vsq; ad dauid:tanq̄z tertiā etatē gerēs ille ppl's adolcuit. Et sic ꝓ illa tria aimalia carnales illi⁹ ppli signanť:ira ꝓ turturē ⁊ colūbā spūa les ꝓsone in ipo ppl'o. vñ dictū est. Aues aūt nō diuisit: qm̄ carnales inē se diuidunť. Spūales aūt nll'o mō si/ ue a negociosis occupatōib⁹ se remoueāt sicut turtur:si ue inē illas degāt vt colūba:vtraq; tñ auis simplex ē et īnoxia:significās ⁊ in ipo israelitico ppl'o cui ēra illa dā da erat:futuros i diuiduos filios ꝓmissiōis ⁊ heredes regni ⁊ cēna felicitate māsuros. Aues āt descēdētes su/ pra corpa q̄ diuisa erāt nō boni aliq̄d sed spūs idicāt ae ris hui⁹:pastū suū q̄ndā de carnaliū diuisiōe querētes Ex aūt illis ꝓsedit abraā significat etiā inē illas carna/ liū diuisiōes veros vsq; in finē ꝓseueraturos fideles.et q̄ circa solis occasū pauor irruit in abraā:ꝝ timor tene/ brosus magn⁹ significat circa huius seculi finē magnā ꝓturbatiōz ⁊ tribulationē futurā fideliū.de q̄ dñs dicit in euāgel'. Mat.xxiij. Erit tūc tribulatio mag̃ q̄lis non fuit ab initio mūdi. Et cū ifra dr. Cū sol iā essᷤ ad occasū flāma facta est:ꝝ ecce fornax fumigabūda:ꝝ lampades ignis q̄ ptrāsierūt ꝓ media diuisa:illa significat iā in fi ne seculi ꝓ ignē iudicādos esse carnales. Sic em̄ afflictio citatis dei q̄lis ātea nō fuit q̄ sub ātichꝛo futura sperať significať tenebrosa timore abraā circa sol' occasum iā appropinq̄nte seculi fine:sic ad solis occasū.i.ad ipm̄ iā finē seculi significať isto igne dies iudicij dirimens car nales ꝓ ignē saluādos:ꝝ i igne dānādos. Ex aūt dictū est ad abraā. Scito ꝓnosces q̄ pegrinū erit semen tuū in ēra nō sua:ꝝ in futurē redigēt ⁊ affligēt q̄dringentᷤ ānis:de ppl'o isrl' q̄ fuerat in egypto futur⁹ ꝓbatū est nō q̄ ꝓ q̄dringētos ānos i futurē affligētib⁹ egyptijs ppl's ille esset pmāsur⁹:cū nec.cc.ānis afflicti fuerint in egypto:sz in ipis.cccc.ānis pnūciatū est qō futuꝝ erat. Sic ⁊ de thare pēe abraē scptū est. Et fuerūt dies thare in charra q̄nq; ⁊ ducēti anni:nō qz oēs ibi acti sūt sz ibi cōpleti:q̄ iam ꝓ maiori pte in vr chaldeoꝝ erāt trāsacti Sic ⁊ h̄ dicunť.cccc.ānis affligēdi in egypto:nō qz tot⁹ iste nūer⁹.cccc.in egypto fuerit pact⁹ sed ibi cōpleť⁹.nā numer⁹ iste q̄tercētenari⁹ inchoať nūerari a natiuita/ te ysaac ꝓter semē abraē:vel a pēe hui⁹ visiōis:que po/ tuit esse ꝓ aliq̄s (lz paucos) annos ante.

Tertia igitur etas ·Ꝟ.j.

icipit in abraā natiūtate ⁊ durat vsq; ad dauid ꝛz hebre/ os.ccxcij.ānis:sz ꝛz.lxx.ierptes.dccccxlij.qui abraā edu ctus a pēe suo thare de vr caldeoꝝ venerat in arā:ubiq; habitāti p̄cepit ei dñs dicēs. Egredē de terra tua ⁊ ō co gnatiōe tua:ꝝ de domo p̄ris tui:ꝝ veni in terrā quā mō strauero tibi ⁊c. Qui obediēs dño egressus est de arā cū familia sua ⁊ loth nepote suo existēs.lxxv.ānoꝝ:ꝝ itra/ uit terrā chanaan:appuitq; ei dñs dicēs. Semini tuo dabo terrā hāc:q̄ edificauit ibi altare dño. Dicit aūt cle mēs de eo li.j. Leter̄ oīb⁹ errātib⁹ abraā cum arte esset astrolog⁹ ex rōne ꝝ ordine stellaꝝ potuit cōgḡscere ꝺdito rem:eiusq; ꝓuidētia itellexit cūcta moderari. Un ⁊ an gelus ei ꝓ visū appens plenius eū de his q̄ sentire cepit edocuit.hec ille. Facta aūt fame descēdit abraaꝫ in egy/ ptū:ꝝ ne occideret ab egyptijs vt eo mortuo possent ac cipe sibi ī vxorē sarā ꝓpē pulchritudinē ei⁹:dixit abraā sarā esse sororē suā. Un p̄ēata ē pharaōi vt sumēt sibi ī vxorē:sz flagellauit dñs pharaonē p̄ eā sibi reuelatā itactā restituit abrae. Hcñ.xij. In q̄ facto nō mēdaciuꝫ dixit:sz vitatē rōnabiliť occultauit dicēs esse sororē suā Tūc em̄ neptes etiā sorores ꝺsuecuerāt appellari:ꝝ in ea re nob abraā sciam dedit:vt nemo deū suū tēptare ꝓsu mat:dū hz qō salubri ꝺsilio p se faciat:nō expecteret a ꝺo effectū miraculosū. Fecit qō potuit (vt Aug.s.vitatē oc cultādo:qō nō potuit deo cōmisit.s.cōmittēdo ei pudi citiā vxor̄:nec eū fides aut spes fefellit.xxij.q.ij.queriť

Egressus abraā cū familia ⁊ loth de egypto reūsus est ad hītādū vbi ꝑus māserat.s.inē bethel ⁊ hay. Lūq; abraā ⁊ lotht haberēt multā sbam ⁊ greges vt nō possᷤ eos capere ēra:pastores coꝝ.i.abraā ⁊ loth fecerūt rixam adinuicē. Hcñ.xiij. ꝓter qō ad vitādū in posteꝝ rixas ⁊ iurgia inē illos separi abiuicē.dedit q̄z optionē abraā loth eligēdi locū hitatōis sibi placitū:ꝝ ipe aliū locū as sumeret. Et prexit loth ad manēdū i sodomis:abraam aūt hītauit i ēra chanaan. Cui ⁊ dñs itez appuit.pmit tēs semini suo terrā illā:ꝝ mltiplicatuꝫ semē suū sicut puluerē ēre. Dicit Aug. de ciui.ꝺi.c.ij.l.xvj.q̄ facta rixa iter pastores vtriusq; vitare voluerī pugnātē discordiā familiaꝝ suaꝝ.pcat hinc (vt sūt hūana) etiā iter ipos aliq̄ rixa ꝺsurgere. Dedit āt abraabā optionē loth vt mi nor eligendi altecꝝ ꝓsitoꝝ. Et hinc fortasse effecta est iter hoies pacifica ꝺsuetudo:vt qñ terrenoꝝ aliq̄d par/ tiendū est:maior diuidat minor eligat.

Abrae reuertēti a ce/ ·Ꝟ.ij.

de q̄tuor regū q̄ ꝺfligētes cū q̄nq; regib⁹.s.sodomoꝝ ⁊ aliaꝝ q̄tuor ciuitatū:q̄ postea ign⁹ ⁊ sulphure cōsūpte sunt:ꝝ eos debellātes abstulerāt p̄dā multaꝝ:ꝝ gētes illaꝝ citatū ac etiā loth hītantē in sodomis. Hcñ.xiiij Ereptaq; ꝑda ab eis ⁊ loth libato occurrit ei melchise/ dech rex salē sacerdos dei sūmi:offerēs panē ⁊ vinū ipe melchisedech abrae ⁊ bñdicēs eū. Abraā āt dedit ei de/ cimas ex oīb⁹ Lūq; rex sodomoꝝ obuiaret abrae offe/ rēs sibi oīa recuꝑata exceptis ꝑsonis:abraā nil voluit

accipe nisi pres eox q̄ iuuerūt eū i bello: vbi scia seu do/
cumētū dar licitū fore adiuuare suos iniuste oppssos in
bello. vt. xxiij. q. iij. §. ij. Et ōr Amb. q̄ cuz p̄da fuerit in
ptāte victor/: docet abraā militarē disciplinā vt regi ser
uenr oīa: sane his q̄ secū fuissent i adiutoriū ptē emoli/
mēti tribuēdā asserit tāq̄ mercedē laboris. Et qm̄ ipse
mercedē sibi ab hoīe nō q̄siuit: a deo accepit. vt ptz ex p̄
missiōe sibi p⁹ hec facta a deo. xxiij. q. v. Dicat. Et figura
xp̄i habeb sūmi sacerdoz/ istituētis sacr̄m sub specie pa
nis z vini: z offerēdi ei q̄ victoriā habet de inimicis.

Ad abraam factus ·Ꝟ·iij

est fmo dñi p visionē p̄mittens ei q̄ nō eligeret p̄cura/
tor su⁹ esset heres suus: vt pie q̄si q̄rebat abraam: sz fi
lius ei⁹: z q̄ multiplicaret semē ei⁹ sicut stellas celi inu
meras: z ip̄e credidit. Inr̄ogāti q̄z abrae vñ posset scire
semē suū possessur̄ terrā illā p̄missiōis mādauit ei dñs
vt sumeret vaccā trimā: caprā triennē: z arietē annoꝝ
triū: z turturē z colūbā: z de his faceret sacrificiū deo.
Et occidēte sole soporato abrae dictū est ei p visionez q̄
semē suum futur̄ erat pegrinū i terra nō sua: z fututi
erat subiciendū q̄dringēt/ annis: q̄rta aūt generatiōe
reuerterenr illuc vbi erat tūc abraā: z q̄ possidērēt illā
terrā vbi erāt nouē ppli: h est scia obscura z mira de my
sterio incarnatōis sed nō explicāda. Cū sara esset sterilis
dedit licētiā viro. s. abrae vt ingrederer ad ancillā agar
vt saltē ex ea haberet filios. Quo facto ꝛcepisse se vidēs
agar: despiciebat sarā suā dñam. z cū sara affligeret eaz
vt supbā: arripiētē fugā in desertū (Gen. xvj.) angelus
appuit ei mandās vt reuerteret z subiceret dñe sue: si/
gnificās q̄ parceret filiū quē vocaret ismaelē q̄ ferus esset
cui⁹ man⁹ esset ꝓtra oēs: z man⁹ oīm ꝓtra cū. Nat⁹ est
igit ysmael ex agar z abraā cū esset. lxxxvj. ānoꝝ. vt ptz
Gen. xvj. de agar descenderūt saraceni seu agareni.

Nic notādū abraā coguisse agar ancillā non fornica
rie: sed vxorio affectu. i. ranq̄z vxorē. Vbi discernēdū de
pl'alitate vxoꝝ: q̄s abraam z iacob z alīq̄ alij habuerūt
in ve. test. Circa q̄d est duplex mod⁹ excusandi illos.
Un⁹ est facil' z expedit⁹: vicz q̄ nūq̄z fuit licitum alicui
hre pl'es vxores sil' nisi speciali reuelatiōe seu dispensa/
tiōe spūssci. z hoc tangit extra de diuoꝝ. Gaudem⁹. Et
qz in b credit istos p̄triarchas a deo dispēsatos z q̄sdaz
alios: ideo nō peccauerr. Propter ea aūt dispēsatū fuit cū
eis duplici ex cā. Pria vt magz multiplicaret dei ppl's in
q̄ erat veri dei cultⁿ. Nā declinātibz oīb⁹ alijs natiōib⁹
ad idolatriā: sola remansit vera dei cognitio in familia
abrae z p̄triarchar̄ seq̄ntiū. Sic igit ex p̄pagatōe carna
li multiplicabat dei cultⁿ. Alia rō ē figuralis. vñ z Aug.
ōr illoz hoīm nō em̄ linguā sed etiā vitā fuisse p̄phetica
totūq̄z illud regnū hebreoꝝ magnū. qz z magni cuius/
dam fuisse p̄phetā. Figurabat em̄ in abraā duas habē/
te vxores: xp̄m sibi copulasse p fidē z gētilē z iudaicā na
tionē. In iacob bīne q̄truoꝝ: xp̄m sibi natiōes p̄uersas
ex oriēte z occidēte: aq̄lone z meridie p dilectiōz venisse
Vel qz generank p baptismū z boni ex malis: z mali ex
bonis z boni ex bonis z mali ex malis mistr/. vt notat
Aug. xxxij. q. iij. Recurrat. Ali⁹ mod⁹ dicēdi est magz
difficilis: vicz q̄ añ legē nō erat p̄hibitū alīq̄ lege diui/
na naturali vel ꝓsuetudinaria pl'es vxores accipe: vicz
cū fieret cā. plis multiplicāde nō cā libidis exsaturāde: z
qz hac intētōe p̄triarche fecerūt. s. ad plē p̄pagādā: iō nō
peccauerūt. vñ ōr Aug. Obiciunk iacob q̄ttuoꝝ vxores
q̄n mos erat. i. act⁹ morigerat⁹ z licitus: crimē nō erat.
xxxij. q. iij. Obiciunk. Lamech vō nō excusak ab adul
terio: qz ex libidine ōr duas habuisse vxores. De ista tn̄
materia plen⁹ habes in tertia p̄te titulis de sacrāmēt/
in ca. de matrimonio.

Recdeundo ad gesta ·Ꝟ·iiij

abrae. Appuit ei dñs cū. xcix. cēt. annoꝝ: z p̄misit ei fi/
liū nascitur̄ ex sara āno illo quē vocaret ysaac: z semē
ei⁹ multiplicatur̄: vt etiā ex ea reges orirenk: z vocauit
nomē ei⁹ abraā. i. patrē multar̄ gētiū: qui p̄us vocat⁹ ē
abraz: z vxorē suā vocari mādauit sarā q̄ p̄us dicebak
saray. Sz z ysmaelē filiū suū multiplicaret vt ex eo. xij
duces egrederenk. Precepitq̄z dñs vt oē masculinū de
domo sua circūcideret in fedus iter se z eū: z ifans. viij.
diez circūciderek. i. octaua die natiuitat/ sue. Qui abraaz
p̄mpte obediuit: circūcidēs se z ysmaelē. xiij. annoꝝ: et
oēs masculos de domo sua. Et h̄ habuit initiū circūci/
sio q̄ data fuit in remediū pcti originalis: obligās solū
masculos descēdētes ex abraā z p̄selitos. Quare aūt in
stituta sit circūcisio in tali mēbro z de ritu ei⁹ z sigtiōe
habek in p̄ma p̄te tit. de lege mosaica. z in. iij. p̄te tit. de
sacrīs. Extinde abrae stāte in qualle mābre i ostio ta/
bernaculi apparuerūt ei tres viri. i. tres angeli in specie
hūana. Gen. xviij. currēsq̄z obuiā eis z adorās iuitauit
eos ad hospitiū. Quib⁹ assentiētib⁹ parauit eis q̄iuiū
p̄us lotis eis pedib⁹ ponens coram eis tria sata sil'e cocta
vitulū z lac: z comestiōe pacta vocata sara p̄misit filiū
illi nascitur̄ ex ea. Ipamq̄z sarā post ostium tabnaculi
manētē sup hoc vbo ridentē angel⁹ reprehendit de īcre/
dulitate ei⁹: q̄ etiā se mēdiciose extimore excusauit. Ab
euntes aūt angeli inde vsus sodomā p̄dixerūt iudiciū
z exterminiū futur̄ illis loc/. Rogāti aūt abrae vt si inue/
nirenk. i. iusti in sodomis illis p̄ceret: p̄missa est venia
p̄ loco si. i. inuenirenk. Deiū descēdit abraā ad nūer̄. xlv
vt p̄pitiaret p illis. Deinō dixit de nūero. xl. postea. xxx
post hec de. xx. demū in nūero denario se firmauit: z p̄
missū est ei toti patrie illi ignosci p̄pt decē iustos ibi iuē
tos. Ubi sciēdū notanr hospitalitatē abrae z libalitatē
imitādā. Abraā hospitalē se circa oēs oñdebat. si seru/
taor esset circa refugiētes ad se nūq̄z angelos hospitio
recepisset: fortassis em̄ nō reputasset angelos sz cū alijs
repellēdos: sed q̄ oēs recipiebat z angelos recepit. Crik.
di. xlij. Quiescam⁹. Ibi nota figurā trinitatis veneran/
dam: z mirificordiā dei indulgēdo mirandā.

Beniētibus duobus ·Ꝟ·v

angelis vsus sodomā loth manēs in foribz citatis scilz
ad iuitādū pauper: eis visis occurrit rogās z coges eos
ad hospitandū secū cū sero esset. Quib⁹ ingressis domū
ei⁹ oīs p̄pl's sodomoꝝ circūdederūt domū loth: dicen/
tes vt p̄duceret eis illos iuuenes: intēdētes abuti eis.
Loth aūt obtulit eis duas filias suas vgines ad vtēdū
eis pot⁹ q̄z illis iuuenib⁹ hospitio recept/ talē iniuriā fa
cerēt. Qui nolētes audire sed q̄si ibi rūpētes ostiū: āgeli
introduxerūt loth in domū: z illos oēs p̄cussert cecita/
te: vt ostiū inuenire nō possent. Et p̄dixerūt āgeli sub/
uersionē sodome fiendā. Et cū nūciasset h̄ loth generis
suis contēpserūt: demū duxerūt angeli loth z vxorē et
duas filias ei⁹ de citate p̄cipitēres vt in monte se saluū
faceret: nec retro aspicerēt. Pergētib⁹ aūt: cū vxor respe
xisset retro vsa est in statuā salis. Pluitq̄z desup sodo/
mā z gomorrā z alias tres ciuitates ignē z sulphurē: z
subūse sunt: z factū est ibi mare mortuū. Ascendēte aūt
in mōtē z ibi manēte loth: inebriaucrūt filie patrē suū
z maioꝝ cū eo ebriose cōmiscēs ꝛcepit ex eo z pepit mo/
ab filiū: minoꝝ idē faciens ꝛcepit ex eo z pepit filiū quē
vocauit amon. Hic scias q̄ detestabile est vitiū sodomi
ticū ex ipa punitōe. de q̄ habes in. ij. p̄te tit. de luxuria.
Loth q̄z inē pessimos caste q̄uersantē ex liberalitate z

parētela abrae libatū:incōsulte cū nō rōnabilit filias offerebat sodomitis:ne ḡui⁹ pcm cōmitterēt.vt dicit Aug.di.xliij.Oō ait. Ibi cū sic ōt vtrum admittēda sit cōpēsatio flagitioꝝ vel q̄rūcūq; pcōꝝ:vt nos cōmittamus minora ne aliq̄s grauī⁹ peccet. Hec cōpēsatio nō nisi piculosissime admittit.vñ nō ꝓsilio loth.i.rōni dēminare:sz pot⁹ pturbatiōi hūane tanto malo cōmote tribuit:z iō nō imitād⁹ in ℟. Impscuerātiā signatā in vxore loth puniri loca remota ꝑ se nō sufficē ad pseruādū a pctis oñdit:cū loth in ciuitate iust⁹ fuerit in mōte peccauit.di.xl.q̄libet. Magna crimina sequi ex ebrietate inuit in incestu loth.di.xxxv. Sexto. Nec ille excusātur a pcō:z si ḡuitas minuat:q; ℟ fecerī nō ex libidine sz ne deficeret gen⁹ hūanū:extimātes oēs pīsse ex sodomoꝝ gentē. Aug.ōt q̄ culpādus est loth nō ḡtū ille incestus sz ḡtū illa ebrietas meret.xv.q.j. Inebriauerūt Aduerte etiā nō esse turū etiā patrē dormire cū filiab⁹. Abrāā aūt pegrinat⁹ est geraris:z inrogat⁹ de sara dixit esse sororē suā. Beñ.xx. Uñ rex gerar̄ abymalech fecit ad se duci vt sumeret in vxorē.sz cōminat⁹ est dñs i somnio abymalech vt mor̄eret ꝓpter hoc. Qui se excusans ignorasse se illā hr̄e virū ideo accepat eā:z ex iussu dñi reddidit Abrae. Et q̄rēti cām q̄re dixerat eā sororē nō vxorē:rñdit ꝓpter vitandū piculū mort̄ sue. Dedit q; munera abymalech abrae. Qui ꝑ eo ozāte sanat⁹ est abymalech vxor z ancille.

Lentesimo aūt āno ·℣.vj.

abrae sara pepit ei filiuz quē vocauit ysaac:z circūcidit eū octaua die. Beñ.xxj.z i die ablactatiōis fec̄ conuiuiū ꝑ eo. Quadā aūt die cū vidisset sara ysmaelē ludentē cuz ysaac:egretulit ita vt diceret abrae. Ejce ancillā z filiū ei⁹:nō em̄ erit heres cū eo. Oō cū durū videret ipi:admonit⁹ tñ a deo vt sare acq̄sceret emisit de domo agar cū filio suo ysmaele dans eis panes z vtrē aque. Qua ꝑ desertū vagāte cū deficeret eis aqua:z puer siti q̄si deficeret dimisit eū sub vna arborū ne videret moriētē. Flētem aūt puer̄ dñs exaudiuit:z angel⁹ iussit vt resumeret eū agar:z oñdit ei puteū aque:vñ refocillati sūt. Habitauitq; ysmael cum mr̄e in deserto:z fact⁹ est vir sagittari⁹:duxitq; vxorē de terra egypti:abymalech aūt iniit fedus cū abrāā pacī z posterī eoꝝ ꝑstito iuramēto Illū ludū ysmaelē cū ysaac diuersi vario mō exponūt. Aliq̄ q̄ inducebat ad adorādas imagines q̄s faciebat:q̄si idolatrādo:alij q̄ iducē volebat ad lasciuias:alij q̄ iocādo pcurtiebat eū. Et hinc scias malos bonos pseq;: z apperitū sensualē ludere.z sic pseq̄ spūalē seu rōnalē:z ideo hmōi familiaritates vitare oport. Nō deserit tñ deus malos in nec̄arijs. Aug. ysmael vt separet̄ a pplo dei nō obfuit mr̄ ancilla:sed fraēna discordia.nec ꝓfuit ptās vxoris cui⁹ magī fili⁹ erat:q; ꝑ ipi⁹ iura ꝓiugalia z in ancilla seminat⁹ erat z ex ancilla suscept⁹ est.di.lvj Jrē Hiero. Qui fm carnē nat⁹ est.i.ysmael:pseq̄batur eū q̄ fm spīm nat⁹ est.s.ysaac. Nūq̄ vo spūalis pseq̄uit carnalē sed pcit ei vt rusticano fratri:scit em̄ posse ꝓficē p tps. Et si q̄n egyptie filiū videritirascentē recordabit illi⁹ pīs q̄ boues creauit z culices:z in domo magē nō solū vasa aurea z argētea sed lignea z fictilia.xxiij.q.iij. Qui fm.

Temptauit deus ·℣.vij.

abrāā nō vt cogn̄sceret ipe ꝓmptā ei⁹ obediētiam. Beñ. xxij.quā nō ignorabat z fidē:sed vt p hāc ꝓbatōz mōo notā faceret. Uocāsq; eū dñs iussit vt assumēt secū vnigenitū ysaac:z iret ad locū quē ei oñderet:in q̄ filiū ipz imolaret. Qui subito surgēs iter assūpsit cū filio famulas z asino:z tribꝰ diebꝰ ꝓtinuis iter agētibꝰ sil' die tertia oñso sibi loco scz cuiusdā mōtis:dixit suis vt expectarēt cū asino ad radicē mōtis:ipe aūt abrāā sol⁹ portans ignē z gladiū cū filio decrēte ligna in hūeris ascēdit:ibiq; ordinata strue lignoꝝ z sup ea iposito z patiē terrēte:cū iam essz magn⁹ fact⁹ extēdit gladiū vt occideret filiū:sed angel⁹ eū vocās ꝓhibuit:loco ei⁹ imolauit arietē quē vidit post tergū herētē cornibꝰ spinis:z iurauit ei dñs q̄ ꝓpē hanc obediētiam ml'tiplicaret semē suū sicut stellas celi z arenā maris:z q̄ in semie suo benedicerent oēs gētes. Beñ.xxij. Nic scias figurari pulcherrime passionē xp̄i:nec abrāā dixit mendaciū cū ait Expectate donec reūtamur ad vos.q̄m vt dr Amb.ꝑphetauit qō nesciuit. Jpe em̄ sol⁹ redire disponebat immolato filio.vel meli⁹. Tāta fuit fides ei⁹ vt z mactatū tcōbustū credēt a deo resuscitādū. Mortua sara in ciuitate ebron:abrāā plāxit:emitq; ab ephrō agrū suū in q̄ erat spelūca duplex.cccc.siclis argēti vt sepelīret in ea sarā Beñ.xxiij.in q̄ fctō ephrō dr cōmisisse symoniā:q̄a sepulchrū spelūce vēdidit: vbi iā dicebanī sepulti adā z eua.xiij.q.ij. Rōne illi⁹ sepulchrī lz gratī obtulisset:sz nō ex aīo. Abrāā aūt nō cōmisit symoniā:q; pcūī illud dedit ꝓ agro nō sepulchro. Sic nō peccaret q̄ emēt fundū vbi sita ē eccīa:nō pl⁹ dādo ꝓpē eccīam: z iuspatrōatus trāsit cū villa vēdita:vbi est tale ius.xiij.q.ij. Post q̄z.vbi dr Hiero. q̄ vbi pus dicebat ephron: p⁹ea murata lra o:dicta est ephran:ad inuēdū cū nō fuisse ꝓsūmate xp̄tis:q̄ potuit vēdē mēoriā mortuoꝝ aut sepulcꝝ

De isaac quō duxit ·℣.viij.

vxorē. Abrāā itaq; cū iā esset multū antiqu⁹ vocauit ꝓ curatorē dom⁹ sue ꝓncipalē.s.eliezer. Beñ.xxiij. Dixitq; ei vt poneret manū sub femore suo:z iurauit scz per xp̄m quē credebat ex femore suo nasciturū:q̄ nō sumeret vxorē filio suo ysaac de filiab⁹ chanaan:sz iret i mesopotamiā vbi morabat nachor frater ei⁹ cum familia sua z ex illis sumēt filio vxorez.qō ille iurauit si cū illa quā despōsaret ysaac vellet venire. Deiñ assūptis camel' z alijs nc̄arijs accessit ad mesopotamiā z applicās ad q̄ndā fontē venīēti rebecce filie batuelis z sororī laban ꝓ aqua:cū ille eliezer peteret ab ea potū de aq̄ hausta i ydria:z illa subito obtulisset:ac etiā camel' suis fm ꝓce ptū ab eo factū:z intellecto q̄ esset filia batuelis vñ ꝓsanguinea ysaac:q; filia frīs ꝓsobrini obtulit ei q̄dā ornamēta:z intrans in domū batuelis declarauit ei copiam bonoꝝ abrae:z filiū habituz ex sara ysaac:z q̄ ꝑ vxore sibi ꝓcurāda de illis ptib⁹ missus fuerat:inrogās eos si assentire volebant vt rebecca illi desponsaretur. Quirei ipis z ea acquiescētib⁹ ꝓcuratoz cum rebecca venit ad virū suū ysaac. Quē cū vidisset a lōge in agro meditantē:z intellexisset ipm esse virū suum:opuit se pallio sicq; ysaac iduxit in domū suā. Jsta despōsatō signat despōsationē inē dei filiū z naturā hūanā ꝑ gabrielem missū ab abrāaz pīe excelso ad vginē. Nō em̄ angelos q̄ stant cū pīe sz semē abrae appēndit in terra longinq̄ a pīe. Quē vgo iuxta aḡs deuotiōis z scīpturaꝝ inuēta post locutiōz angeli assensum pbuit.z tūc ꝓiūcta ē hūana natura cū deo. Hēc tilitas etiā in rebecca figurata venit ad xp̄z facta eī sponsa p fidē:q̄ vecūdata oñso viro.i. xp̄o:descēdit de camelo.i.vitijs:coopuit se vestib⁹ vtutū:z intātū dilexit eā q̄ q̄si videt oblit⁹ doloris matrī synagoge mortue ex pfidia. Abrāā mortua sara aliam duxit vxorē.s.cetburā. Beñ.xxv.quā dicūt q̄dam fuisse agar:z ex ea habuit pl'es filios. Exinde diuisit abrāā ysaac ab alijs filijs:sibiq; dimisit hereditatē:filijs aut̄ ꝓcubinaꝝ largit⁹ est munera. Cōcubine dicunt quia z

si vxorio cogŕscebāt affectu: nō tñ hēbāt dñiuz dom⁹ vt sara z hmōi. Demū mortuo abraā in. clxxv. vite sue anno filij eius ysaac z ysmael sepelierūt eū in spelunca duplici in ebron.

Describūtur exinde .Ꝟ.ix.

generatōes ysmael'. Cū aūt ysaac q̄dragenari⁹ duxisſz vxorē rebeccā z esset sterilis: orauit p ea: z dñs dedit ei conceptū ex eo tā seragenario duoz sil' geminoz. Et cuz in vtero colliderēt puuli ꝓtristata sup hoc z orāte reuelatuz ei fuit q̄ duo ppli erāt ꝓcessuri ex illis gemis ꝓceptis: q̄ bellātes vn⁹ alterū superet. Aduenīēte aūt ptus tpe p/mus egressus erat rufus z tot⁹ hispid⁹. i. pilosus: ꝓpter qō vocat⁹ est esau. Alter egrediēs tenebat plantā fratrſ q̄si volēs pus egredi: ꝓpter qō vocat⁹ est iacob. Et esau erat venator dilect⁹ a pre: qr frequēt de venatōe eius vescebat. Jacob domi q̄escēs diligebat magis a mre. Cū vo q̄dā die venisset esau fessus de agro: z iacob coxisset lentis eduliū: petijt ab eo esau de illa coctōe rufa: q̄ rñdit vt vēdēt sibi ꝓpe tale ferculū ꝓmogenita sua. Qō ille fecit quipēdēs eā vēdidisse. Quia ius ꝓmogenite erat spūale cōmisit symoniā esau vendēdo: ſz nō iacob dando: qr redemit vexatiōez suā: cū sibi a deo datū essz ius illō. Uitio gule victus fuit magis q̄z nēcitate esau. Orationib⁹ etiā ostendit iuuari a deo p̄destinat⁹. xlij. q. iij. Obtineri. Ex abraā decrepit⁹ duxit vxorē. vt ait Aug. Ex b̄ oñdit licitū esse mortua vxore aliā ducē: etsi sit senex. xxxij. q. iij. c. j. Et figurat deum mortua synagoga gētilē plebē sibi despōsasse. Orta fame descēdit ysaac in gerarſ: p̄cepitqz ei dñs ne descēdēt in egyptū: ꝓfirmauitqz z promissiōes q̄s fecerat p̄ri abrae: z de possessis illius terre a semie suo z multiplicatōe seminis sui: z q̄ in eo b̄dicerent oēs gētes. Dixerat aūt rebeccā esse sororē suā: z cū vna die ꝓ fenestrā vidisſz abymalech rex geraris ysaac iocātē cū rebecca intellexit esse vxorē suā: z cōquest⁹ est secū: p̄cepitqz vt null⁹ tāgēt eā sub pena mortis. Exinde faciēs ysaac puteos fodē ꝓ hñda aqua: phi listei obstruebāt eos plurices: z venienti in bersabee ibi dñs appuit ei: ꝓfirmās promissiōes factas p̄ri q̄ ibi erexit altare dño z habitauit ibi. Et abymelech pepigit cū eo fedus pacis. Fodē puteos ad inueniēdā aquā viuā signat scōs viros sensib⁹ z opib⁹ suis tanq̄z famulos suos remouere a se frenas cupiditates: vt queāt ad aqs gr̄e agēdas. Uel etiā sub supficie lr̄e scripturaz scrutari aquā sapie diuinoz mysterioz: z vtriqz opi philistei ipediūt diuersis tēptatiōib⁹ demones hereticī z pui hoīes Sz nō debēt hoīes iusti ꝓpter tēptatiōes vel psecutōes hoim bona inchoata dimittē: qm̄ ꝓtinuādo inueniūt qō cupiūt: z demū cessante rixe demonū vel hoim: z alij/q̄ ipi impugnatores hoīes ad amicitiā eccl'ie z bonoz reducunt ad hec. di. xlij. Scimus. Cum aūt senuisset ysaac z caligassent oculi ei⁹ (Gen. xxvij.) dixit ad esau vt afferret sibi cibos facta venatōe: z sibi vltimā b̄dictionē daret. Cūqz ille iuisset venatū rebecca istruxit iacob vt simularet se esse esau: circūdatis manib⁹ et collo hedoz pellib⁹: z afferret sibi cibos coctos. s. hedoz vt p esau reciper b̄dictoz. Qō z fec: z ōlatſ sibi cibis coctſ dicēte se esse esau p̄mogenitū suū: ipi sqz comestis dedit sibi b̄dictionē. Post qō veniens esau cū venatōe cocta reppit fraudē factā sibi a germano. Jsaac tamē pcipiēs piā fraudē z a deo hoc esse factū in significatōe non est turbat⁹: sed cōfirmauit qō fecerat. Esau tñ multo fletu postulante etiā benedici b̄dixit. Et ꝓpe hoc esau cōminabāt occidere fratrē iacob: vnde rebecca psuasit ei recessū. Hic mlta mysteria z moralia sūt notāda. Et p mo quidē iacob dicēdo se esse esau nō dixit mēdaciū ꝙz docē. qz esau erat nō psona sed iure ꝓmogenite. Sic iohes dicē⁹ est helias a xp̄o nō psona sz similitudine quer satiōis. xxij. q. ij. §. Itē opponit. Hoc aūt ius ꝓmogenite erat spūale: quia tales. s. ꝓmogeniti habebāt loco sacerdotū. Et ꝙsistebat in sexistō ius. s. in veste sacerdo/tali: in sacrificijs offerēdis: in finali b̄dictiōe p̄is suscipiēda: in b̄dictiōe qua in solēnitatib⁹ z quibuſ alios b̄dicebat: in duple portiōis susceptiōe: z in hoc q̄ dñs erat aliox. Nō peccauit aūt iacob vtēdo tali fraude: qa sibi debebat. Nec rebecca ad b̄ inducendo: qr credit ad hoc a deo inspirata. Figurabat b̄dictionē salutis eterne ppl'm gētilē: vt minozē dei filiū ꝙsecutuz: nō maiozē ppl'm iudaicū. Hoc tpe regnū argiuoz exortū ē sub ynacho ꝓmo rege: z durauit p. xliij. reges vsqz ad tpa iudicū isr̄l' baruch z delboze. Tūc pseus crisco nō sponte infecto timēs relict agros: z trāstulit regnum in micenas: postqz illuc regnauerūt aurite⁹ acre⁹ ꝛc. His tē poribus fm cōmestoze: q̄ est magr hystorie scolastice: phoroneus filius ynachi z inobes ꝓmus grecie leges dedit: ac sub iudice causas agi instituit: locū iudicis destinatū a suo noīe phoxus appellauit. Sozoz ipi⁹ ysis in egyptū nauigauit: z q̄sdā apices lr̄az eis dedit: de agricultura etiā multa eos docuit. Un cū yo dicerē ysis ab eo dicta est: qō in lingua eoz sonat terra. Et ob hoc p⁹ morte in nūero deoz in egypto recepta est. Filius etiā phoroneus q̄ apis dicē⁹ est eodē tpe in egyptū nauigauit: quē q̄ dā apis filiū phoroneī viruz ysidis esse tradūt: z sil'r ab egyptijs deificat⁹ est. Tūc etiā apō lacū tritonidē ygo appuit: quā greci mineruā dixerūt. Hec pl'es artes adinuenit: maxie lanificiū. eadē dicta est pallas a pallene insula tracie: vbi nutrita est. vel a pallāte gigāte quē interfecit. Merito tūc dici poterat illud Osee. Nō est scia in terra ignoratib⁹ pene oib⁹ nationib⁹ verū deū: excepta familia abrae. Expl'm. II.

Esta iacob. Hic ad de

clinandū ira fratrſ esau rogatu mr̄is ne ipe occideret a fratre: iubēte etiā p̄e vt iret in mesopotamiā syrie: ūdeqz sibi sumeret vxorē de familia baruelis fratrſ rebecce: recepta p̄is b̄dictiōe iter assūpsit Cernēsqz esau q̄ parētib⁹ displiceret eū sumpsisse vxorē de filiab⁹ chanaan: duxit aliā vxorē. s. filiā ysmaelis sil/ij abrae. Jacob aūt pgens in mesopotamiā vespe facto posuit se ad dormiendū in berbel: supponēs lapidē capiti suo. Uiditqz in somnis scalam pringentē vsqz ad celum: dñmqz innixū scale desup: indeqz sibi loquentē ac promittentē semini suo terrā illā: z q̄ in semine suo b̄dicerent oēs trib⁹ terre. Uidit etiā angelos ascendētes et descēdētes p scalā illā. Qui euigilās z stupēs et visione dixit. Uere loc⁹ iste sanct⁹ est ꝛc. Unxitqz lapidē illū et erexit in titulū vocans locū illū luza: z votū vouit dño dare decimas si reuerteret ꝓspere ad domū suā. Scalam quā vidit iacob cui⁹ capiti de⁹ erat innixus: signat hūanitatē xp̄i: cui deus fuit vnitus vt p̄eminēs. duo latera eius sunt aīa z corp⁹. gradus eius sunt opa xp̄i doctrine miraculoz: uersatiōis vtuose passiōis sue: per que imitādo ascendim⁹ ad deū. Angeli ascendūt referēdo vota nr̄a. i. ꝓsulēdo diuinā voluntatē circa agēda in nobis. Descēdūt ferēdo nobis adiutoria z dona aput a deo p̄ceperūt. Hic aūt p̄es intellexerūt z intelligūt. Moraliter scala est pnia: latera ei⁹ timor z spes: gradus ei⁹ partes pnie: ꝓtritio ꝓfessio satisfactio. s. oro ieiuniū elemosyna restitutio z hmōi: p istā ascendit celū. de⁹ stat i sūmo ad adiuuādū ꝓfortādū ad animādū ad eā. Angeli p̄dicatores ascēdūt ostēdēdo vtilitatē ei⁹ ꝛc. Veniens exinde iacob in aran seu mesopotamiā iuxta puteum

quēdā:ad quē ꝓgregati pastores remouētes lapidez q̄ claudebat adaq̄bāt greges suos. Qui ad inq̄sitōez eiꝰ dixer̄t labā bñ valere t filiā eiꝰ rachelē venire ad puteū cū grege.Quā vidēs osculatꝰ ē eā cū fletu:declarās se eē filiū rebeccē:t remoto lapide a puteo adaq̄uit gregem eiꝰ.At illa festinās nūciauit pr̄i.Qui egressus ad eū introduxit in domuz:t assignatꝫ causis itinerꝫ:retinuit eū in domo pascentē gregē eiꝰ.Seruiuitq̄ ei in custodia gregū septē annis vt daret sibi rachelē in vxorez q̄ pulcra erat oculꝫ.Expleto septēnio poscēti sibi dari rachelē celebratꝫ nuptijs introduxit lyā.Cū āt mane pcepisset iacob t ꝙrereret:rñdit laban ō more eē pr̄ie illiꝰ p̄ us maiores filias tradi ad nuptias.Sz nihilominus post hebdomadā daret sibi etiā rachelē i vxorē,p septē alijs ānis q̄bꝰ sibi fuiturꝰ erat.Qō t factū ē. Lya autē erat lippis oculꝫ vñ iacob amorē rachelis ei ꝓtulit:cōcepit tñ lya ex eo q̄ttuor filios successiue:scz ruben :symeon:leui t iudā rachele sterili pmanēte.Rachel videns se infecūdā t iuidēs sorori Gen.xxx.dedit iacob ancillā suā noīe balā vt ingrederet ad eā:ex q̄ ipaz cognoscēs habuit duos filios:scz dan t neptalim. Lya aūt vidēs q̄ ꝓcipe aliū destiterat:dedit t ipa ācillā zelphā iacob: vt ingrederet ad eā:q̄ facto ex eo habuit duos filios scz gad t aser.De mādragorꝫ q̄z q̄s reptas ruben in agro mr̄i lye attulit:dedit lya racheli petēti p̄ pacto:vt secū dormiret iacob nocte seq̄nti. Unō ex ea suscepit duos alios filios successiue:scz ysachar t zabulō:deide feminā vnā pepit lya quā vocauit dynam: demū ꝓcepit rachel t pepit ioseph:quē iacob p̄ cūctꝫ dilexit:q̄ nato cū petēt iacob licētiā a socero suo labā vt reūtereꝰ ad domū p̄r̄is:rogauit labā vt adhuc secū maneret:mercede pacta:q̄ acceuit b̄ pacto:vt greges vniꝰ coloꝫ tm̄ albi vel nigri ipe pasceret:t q̄cq̄d parerēt maculosū seu diū si velleꝫ eēt merces sua:vnicolores vo fer̄ eēnt;laban Qō t factū ē. Jacob aūt inuenit ex idustria nouū modū vt ꝓcipent greges sui vnicoloꝫ varia t maculosa. Nā vgas populeas t amygdalias virides ptim decorticatas:vt sic essent varij coloꝫ:albi scz t nigri vel grisei ponebat i canalib:vt ouib aspiciētib vgas i canalib varij coloꝫ tūc ꝓcipiētib ex aricrib parerēt oues varij coloꝫ.Et ex hmōi iacob multū ditatꝰ est. Q̄ iacob derelictꝫ pentib t pr̄ia t opib inuenit sponsaz rachelē pulcherrimā ad aq̄s signat fm Origꝫ.q̄ vir supplātator virtutꝫ derelictꝫ mūdanis sapiaz sibi assumit in spōsam:insistendo doctrinis scr̄pturaꝝ:fm Grego. i.vj.moral. Q̄ habuit duas vxores laborādo satꝫ p eis signat vitꝫ pfectū sibi associare duplex genꝰ vite:scz ꝓtēplatiue signate p rachelē:pulchrā oculꝫ scz sterilez fidelijs:q; ꝓtēplatiua subtiliꝰ t clariꝰ intuet deū :scz nō fructificat in ꝓximis. Lya vo q̄ erat fecūda in septē filijs signat actiuā:q̄ insistit septē opib misericordie: t sic fructificat in ꝓximis:sed minꝰ deū ꝓtēplat. Unde lya lippa erat oculis:t q̄uis iacob ꝑius q̄sierit rachelē:tñ p̄ habuit lyā:q; nō pōt q̄s bñ i ꝓtēplatiua se exercere nisi p us actiue vacauerit:mortificādo passiones vitiorum. Et quō excusat̄ habendo q̄ttuor vxores:habes.xxxij.q. iij.Objciūt.et c.Recurrat. Et dictū ē supra ō abraā.De mādragorꝫ q̄ habēt vtutē faciēdi mlieres ꝓcipe dicit Aug.non esse vex.Nico.ō Lyra dicit illas q̄dā poma odorifera. Q̄ iacob vsus fuerit illa cautela ponēdo vgas decortic atas i canalib vt ꝓcipent fetꝰ varios:vñ t sibi nō peccauit:q; labā in mltꝫ grauabat eū t dānificabat t mutabat sibi pacta:in recōpēsatiōe g̃ illoꝝ illō iuste fecit.Et dicit cōmestor nō mir̄ ꝑspecte imagini si milē sobolē fieri in extremo voluptatꝫ cū p̄ ipm i eccl̄ā gregib apō hyspanos fieri dicat.Et Hiero. t Quintilianꝰ in matronā accusatā q̄ ethiopē pepisset ex imagine ꝑspecta h accidisse argumētās defenderit:t in libꝫ ypocratꝫ scr̄pturā repir̄ q̄ndā puniēdā eo q̄ pulcherrimā pepisset:vtriq; penti t toti generi eoꝝ dissimilez:nisi monuisset ꝙ pocras q̄rere si forte talis figura eēt i cubiculo Jacob pastor ouiū sigt̄ platos t doctores:q̄ diligēt debēt gregib custodiēdis inuigilare:t vt oues.i.subditi pariāt fetꝰ varij coloꝫ.i.opa diuersaꝝ vtutū:in aquis doctrinaꝝ debēt ponere vgas.i.sentētias t exēpla patrū:ptim decoꝛticatas:ptim virides.i.ptiz fm litterā ptim remota superficie lr̄e fm spūalē sensū:vt sic ꝓcipiāt ꝓponēdo t postea pariāt:opando diūsa opa vtutū.

Jacob sic ditatus per

.§.j.

pēdit q̄ laba cū filijs indigēti essent ꝓ eū t murmurabāt ō substātia ciꝰ mltiplicata Gen.xxxj.Vocauit vxores in agro exp̄mens esse intentiōis ad redeūdū ad pentes tū qz labā male tractauerat eū:tū qz deꝰ b ei mādauerat in somnis.Quib assentiētib:clanculo discessit cū vxoribꝫ filijs t oi substātia sua ignorāte labā.Qō audiens ipe labā tertia die psecutꝰ ē eos cū suis:iuētosq; in mōte galaad cū ꝙrereꝰ de fuga:t pmaxime ō idol' sua is q̄ furata fuerat rachel:iacob ignorāte. Rñdit iacob causā assignās ne retineret familiā suā t substātiā:furtū negās t q̄ reret.Sz q̄rēte tabnacula rachel sedēte sup stramēta sub q̄bꝫ erat abscōsa nō repperit.Demuz sedere inito cū iacob redijt domū:t iacob ꝑsecutꝰ ē iter Laban cū suis ꝑsequens iacob cū vxoribꝫ t filijs vt caperēt t ad se reducerēt:figurat ꝑsecutionē infidelīū ꝓ fideles:ex eo q̄ cessarūt a ritib pr̄z:q̄rētes ad p̄iora reducere:t post mltꝫ deꝰ ita exterruit q̄ nō potuerūt p̄ualere:sz facti benivoli vel ex cōuersiōe vel saltē pacifica ꝙuersatiōe cū iudeis t paganis:subtracta idolatria a gētilitate. In itinē obuiā habuit angelos ōi dicēs castra dei sūt hec.Misitq; nuncios ad esau fr̄z suū ad nūciādū ei reuersionē suā Gen.xxxij. Cūq; reuersi nūcij referrēt ei q̄ appropinquabat esau:venies ad eū cū q̄dringentꝫ virꝫ multū timuit:orās deū vt libaret euz de manib suis.Misitq; mūera añ se ad eum vt placaret ira ei.s.greges ouiū cū arietib:capras cuz hyrcis: vaccas cū taurꝫ:camelos t asinas p plures nūciosꝫ.Cūq; oīa fecisset cuz añcedere:remansit solus. Et ecce vir luctabat cū eo .i.angelꝰ in forma hūana. Cūq; ꝑualeret iacob:angelꝰ pcussit neruū femorꝫ eius:t statim factus ē stupidꝰ vt postea claudicaret:vocauitq; nomen eiꝰ israel:t bñdixit ei dicens:Vidi dñm facie ad faciez t salua facta est aīa mea. Q̄ iacob dixit:vidi dñm facie ad faciē:nō est intellīgēdū ō visiōe p̄ie sortali:sz q̄a in subiecta creatura:scz angeli cū cognouit clariori cognitiōe vltra cōmunē q̄ est p fidem:t signat mysteriuz incarnatiōis lucta ista:in q̄ due nature ꝓtēderūt sūt luctātes:aliq̄n vna videbat ꝑualere.i.magꝫ ostēdi q̄z altera:vt hūana i necessitatib corꝓis:aliq̄n magꝫ diuina vt in miraculis:demū ꝑualuit hūana in passiōe vbi et deꝰ visus est. Leuās iacob oculos pgēs in via vidit esau venientē cū suis Gen.xxxij. Et fecit tres turmas de familia sua. In pmo loco ponens ancillas cū liberis In secūdo lyā cū liberis Tertio loco rachelē cū ioseph p̄cedēsq; ipe septies adorauit ꝓnus in terrā:t postmodū amplexati osculati sūt inuicē. Interrogāti esau cuius esset plebs illa:rñdit.Sua. Et q̄bꝫ munera mitteret cogens vt ea reciperet:cū ille recusaret dicens se eū vidisse vt facie dei.Cūq; vellet esau secū ire:renuit ille se excusans puulos t oues.Venit ergo iacob cuz familia sua ad habitandum ꝓpe sichen:inuocato ibi dño.

Filia aūt iacob dyna egressa ad videndum feminas

regiõis adamata est a sichē filio emor: t rapta ac vi op
pssa Gen. xxxiiij. Post qō rogauit sichē iacob t filios
suos: vt daret sibi illā i vxorē. Qui dixerūt sub dolo b
facere nō posse: nisi circūciderent oēs masculi illi⁹ ciui
tat⁹: t sic adinuicē mīmoniū ꝯhere possent: cui cū illi
acq̄uisset: oīb⁹ marīb⁹ se circūcidētib⁹ ētia die cū gui⁹
sim⁹ erat dolor ob vulnꝰ: symeō t leui filij iacob arre
ptis gladijs oēs hoīes illi⁹ ciuitat⁹ occiderūt. Sichen
q̄z t patrē oīa p̄dati sūt i vltionē stupri. Qō iacob egre
tulit. Dyna egressa de domo ad vidēdas mulieres regi
onis violata: oñdit pīculū qō seq̄t ex discursu t curio
sitate hoīm. de pe. di. v. c. j. Moralit signat aiam q̄ ex
tra domū ꝓpriꝰ ꝓscie vagat ad creaturas: q̄ ex b a dia
bolo capit: t delectatiōe t excusatiōe pcī ab eo detine
tur: nec liberat nisi filij iacob. i. virtutes effect⁹ animi q̄
dā q̄si violētia eripiāt eā de manu ei⁹ occiso eo cū fami
lia sua. i. pcō p penitentiā expulso. Post hec iacob ad
monita familia vt abijcerēt idola t mūdarent: inde re
cedēs venit bethel Gen. xxxv. Immisitq; dñs timorē
in oēs habitatores illarꝰ regionū vt null⁹ auderet ali
q̄d iniurie sibi inferre. Apparuitq; dñs ibi: ꝓmissiōes
factas p̄ib⁹ suis de multiplicatiōe seminis t cōcessiōe
illi⁹ terre ꝓfirmās ei: vbi t altare fecit. Indeq; veniēs i
effrata ibi mortua est rachel in ptu secūdi filij quez vo
cauit benoni: sz p̄r appellauit beniamin. Ruben autē
accessit ad ꝓcubinā p̄ris balan qō p̄r postea sciuit. De
mū venit ad patrē suū ysaac in ebron vbi habitabat: et
eo mortuo cū esset. cl. xxx. annorꝰ sepult⁹ est in spelunca
duplici a filijs suis esau t iacob. Eo tpe ꝓmethe⁹
ff arhlantꝫ p̄m⁹ dict⁹ ē fecisse hoīes: vt dicit cōmestor:
t b q̄ de rudib⁹ doctos fecē: tū q̄ legit fecisse q̄sdā ima
gines q̄s arte q̄dā faciebat ambulare. Inuenit etiaz p
mus anulū ferreū t iclusit gemmā. Tradidit aūt vt in
q̄rto digito poneret: quē medium vocāt ad ornatum di
gnior⁹ē hūc reliq̄s dicens: q̄ ab eo vsq; ad cor pueniat.
Dicit etiā triptolem⁹ in greciā venisse t agriculturam
ampliasse. Ceres vo instrumēta arādi t mēsurādi gra
nū adinuenit. Tūc telchines victi t exules rhodū ꝓdi
derūt. In ca. xxxvj. Gen. cōtinent generatiōes esau: q̄
descēderūt ex eo t duces t reges p plura tpa: t q̄ recc
dēs de chanaā a iacob: q̄ nō poterat eos capere terra il
la ꝓpt multitudinē gregū amborꝰ: iuit ad habitāduz i
mōtē seir cū familia sua. Et q̄ q̄dā de ꝓgenie sua dict⁹
onan inuenit aq̄s calidas in solitudine: id est balnea
les cū pasceret asinas patris. Ca. III.

E gestis ioseph filij ia

cob. Hic cū. xvj. cēt ānorꝰ pascebat gregē cū
frib⁹: q̄ accusauit ffres apd patrē de crimine
pessimo. Quidā dicūt de bestialitate vel sodomia. Sz
Iustico. de Lyra dicit de discordia t rixa inē ffres: t pcī
pue q̄ alij ꝓcēebāt filias ꝓcubinarꝰ: iacob aūt dilige
bat ioseph sup oēs: q̄ in senectute genuisset. Et q̄ me
lior alijs: ꝓpter qō fecit ei tunicā polimitā t talarē: fra
tres aūt oderāt eū: t cū narrasset somniū suuz ffrib⁹ de
manipulis coꝝ adorātib⁹ suū: t altera, die de sole luna
t. xj. stellis adorātib⁹ eū: magis b auxit odiū in fratrib⁹
Quadā aūt die misit eū iacob ad visitādū ffres in sichi
mis: si bñ baberēt: ꝓmpte obediēs accessit illuc: t cuz
nō inuenisset: nūciato sibi q̄ iuissent i dothaim: q̄siuit
eos. Sz cū ffres vidissent eū a lōge: cogitauerūt occidē
eū ex odio dicētes. Ecce sōniator venit tē. Gen. xxxvij
Sz suasiōe ruben q̄ intēdebat liberare eū de manibus
coꝝ: miserūt exutū tunica in cisternā siccā. Cū aūt trā
sirēt ysmahelite: educētes de cisterna vendiderūt eum
ysmahelitis mercatorib⁹ inde trāseūtib⁹ xxx. argētеis
ruben absente t icīrate iuda Et figurat b mysteriū xp̄i
q̄ genit⁹. i. creat⁹ a p̄re ēm hūanitatē: in senectute. i. se
xta mūdi etate p̄ ceteraz oīb⁹ fuit a p̄re dilectus: habitu
spāli oīm vtutū vt veste decorat⁹. Qui quer sat⁹ inter
ffres iudeos: q̄ arguebat crimia eoꝝ: t ex vbis ei⁹ ostē
debat dominū q̄ddā sup eos habitu ꝓpt: vt scz in nomi
ne ieſu oē genu flectat: inuiderūt ei t oderūt t q̄rebāt
cū occidē: p dicētib⁹ tū q̄busdā vt nichodemo t ioseph
actib⁹ eoꝝ q̄ signanē i ruben: demū vēdiderūt. xxx. ar
gēteis iuda ffre. i. apl'o suo tractāte: q̄ demū ad falsaz ac
cusationē synagoge signate in muliere: q̄ noluit cū ca
assentire in suis falsis traditiōib⁹: q̄si voluisset eā vio
lare in legib⁹ suis: t cā sibi subijcere: p̄scs gētilis q̄ erat
vt vir illi⁹ synagoge: ei scz dñans: vel ꝓnceps sacerdo
tū irat⁹ ꝯ cū tradiderūt cū in carcerē. i. in mortez: ex q̄
aīa ei⁹ ad carcerē limbi descēdit. Ubi mānifestauit vnū
reū liberādū t restituēdū añ pharaonē: scz p̄ces de lim
bo: altez ꝓdēnādū acri⁹: scz deputatos loco dānatoꝝ
in futuro iudicio in aīa t corpe cruciādos. Qō euenit.
Deinde ioseph tonso capite: t mutat⁹ vestib⁹. i. xp̄s: ab
latis defectib⁹ mortalitat⁹: t vestimēto nouo gl'ie cor
poris indut⁹ in resurrectiōe ostēsa sapia sua p pdicatio
nē apl'oꝝ: a rege egypti. i. mūdi dño deo: declarat⁹ est t
ꝓmiſsat⁹ saluator mūdi: q̄ frumēta doctrine distribu
it cupiētib⁹ vitatē. Et demū fratres sui in fine mūdi iu
dei. s. t ipi venīēt t adorabūt eū recognoscentes eū: Et
ad occultādū crimē suū p̄r miserūt tunicā ioseph tin
ctā in sanguine hedi ad iacob vt videret si esset tunica
ioseph. Ipam aūt recognoscēs t estimans a fera devo
ratū multū fleuit t diu. Joseph aūt vēdit⁹ ē phutifar
eunucho mḡro militie pharaonis. Iste phutifar nō ōr
eunuch⁹ q̄ castrat⁹ sit in infantia: sicut erant eunuchi
dñoꝝ: q̄ habuit vxorē t filios: sz q̄ emit ioseph pulcꝝ
t elegantē ad turpē vsū vt dicūt heb: ei: q̄re dñs infrigi
dauit eū vt nō posset coire: sicut si fuisset eunuch⁹: po
stea fact⁹ ē sacerdos heliopoleos. Dicit Aug. j. q. j. Si
cut eunuch⁹ fuit q̄ ioseph cōgauit: ita q̄ gram mercat
viuuz semē nō habet siccis genitalib⁹. Vult dicē: q̄ q̄a
ioseph interpr̄at augmētū: signās gr̄am in qua est au
gmentū meritoꝝ: q̄ emit sacramēta in q̄b⁹ est gr̄a: cum
cōmittat symoniaz que est mortale: ideo nō pōt filios
bonoꝝ operꝝ generare siccata radice gratie. Judas au
tē filij iacob duxit vxorez Suc: filiā yrā hominis cha
nanei Gen. xxxviij. Ex q̄ habuit tres filios. s. her: onaz
t zela: deditq; iudas filio suo ꝓmogenito her: vxorem
nole thamar: q̄ neq̄z existēs occisus est a dño. Jpaz au
tē thamar dedit vxorē onā vt suscitaret semen frī suo
defuncto sine liberis: q̄ pessimus: q̄ semen fundebat i
terrā: occisus est t ipe a dño. Distulit aūt iudas trade
re thamar vxorē sela: timens ne t ipe moreret. Mor
tua aūt vxore iude: scz Suc: cū audisset thamar socer
suū ire ad greges suos: posuit se in via qua erat transi
turus: simulans se meretricē: quaz ille cognouit nesci
ens esse socrū: t cōcepit ex eo ac peperit phares t zares
ipa thamar: t cuz post menses innotuisset thamar esse
grauidaz: iudas ꝓcepit vt adducta cōburerēt vt sorni
caria: sed illa signa dedit anuli t armille sibi dimissis:
q̄ ex eo ꝓcepisset: sicq; iudas habuit excusatā: eo q̄ di
stulisset sibi dari in vxꝰ selā: t nō cognouit eā vltr⁹.

Venditū igitur Jo- ·H·j.

seph in egyptū phutifar fecit eū dispēsatorē t guberna
torē oīm q̄ habebat: habentē gratiā suā t recreatiōa p̄o
videntē: t ꝓpter eū dñs ꝓsperabat oīa ei⁹. Gen. xxxix.
Et cū ioseph pulcher cēt patrōa ex eo philocapta iuita
uit cū pl'ies ad adulteriū q̄ ille recusabat: t vna dierū

cū ioseph sol⁹ aliq̄d in domo faceꝛ illa accepit eū ꝑ pal/
liū vt dormiret secū. Qō ille recusans aufugit ō domo
Illa pessima pallio reꝛēto vocauit famulos dicēs: q⁹
seph voluisset vi oppmē eā. Reuertētiq; viro domū et
falso dē accusanti: phutifar iratꝰ misit eū in carcerez:
deditq; dñs gratiā ei cozā ꝓncipe carceris q̄ tradidit ꝓ
bi curā incarcerator. Et nota q⁹ in libro. xij. pīarcha/
rū ponūt multe astutie illi⁹ mulieris q̄bus conata ē tra/
here illū ad nefariū op⁹ z maleficiū z ꝓmissionū: ac/
cipere eū in vir z occidēdi maritū: cōminationū se oc/
cidēdi z alioꝝ modoꝝ. Cū ioseph teneret in carcere
Gen. xl. duo eunuchi regꝭ pharaonis: scz pincerna re/
gis z pistoꝛ ꝓter quenda excessium fuerūt incarcerati.
Cūq; vna nocte dormissent somniū varīū: pincerna .s.
vidit vitē: ex q̄ tres ꝓpagines faciēres fructū ꝓcedebāt
illiq; videbat vuas exꝑmere in caliē z porrigere pha/
raoni. Pistoꝛ vo tria canistra plena bis q̄ fiunt arte pi
storia: z volucres videbat comedere. Joseph exposuit
q⁹ post tres dies picerna restitueret officio suo z pistoꝛ
suspēderet. Qō totū implerū ē. Post hec vidit pharao
in somnis septē boues pingues exire ō fluuio egypti z
pascētes in palustriby: z postea septē alios boues maci
lentos q̄ deuoꝛabāt ꝓores Gen. xli. Itez vidit aliud
sōniū septē spicaz in culmo vno pulchraz: z postea. vij.
alias deformes ꝓcussas vredine. Mane igit vocauit
sapiētes egypti vt interꝓtarent somnia ista z ignora/
bāt. Demū pincerna cui⁹ somniū fuerat interꝓtat⁹ io/
seph in carcere z vere: recordat⁹ ei⁹ significauit phara
oni: ad cui⁹ imperiū eductū de carcere tonsū z ornatū:
interrogauit pharao ab eo interꝓtationē sōnioꝝ. Qui
ea exponit dicēs vtrūq; significare vnū effectum: scz se
ptē annos futuros magne fertilitatis: z postea septem
alios maxime penurie: suadēs regi vt institueret viruz
industriū sup hᵇ: q̄ tpe fertilitatis annuatim reponeret
q̄ntā ptē bladoꝝ in horreis regꝭ: vt tpe supuenīente fa
mis ꝓuideret. Qō ꝓsiliū acceptās pharao: ipm istitu/
it sup hoc: dās ei anūlū in manu z stolā bissinā: z tor/
quē circa collū: faciēs eū circūire p egyptū: ꝓcone ante
eū clamāre vt oēs genuflecterēt añ eū: vocauitq; nomē
ei⁹ saluatoꝛē mūdi: deditq; illi vxoꝛē azeneth filiā phu
tifaris sacerdotꝭ heliopoleos: ex q̄ habuit duos filios
scz manassem z effraym. Trāsactꝭ igit septē annis fer/
tilitatis: z inchoatis annis famis: ioseph frumēta cō/
gregata multa cepit vēdere. Vincen. in spe. histo. ponit
hic histoziā pulchrā: nescio vñ extractā de azeneth quō
erat pulcherrima: honestissima: scz supba cōtēnēs oēm
virū. Et quō ꝑus noluit: scz postea hᵇ sume desiderauit:
scz habere ioseph in vir ex pulchritudine z sapiētia ex
modestia sua: scz ipe noluit assentire nisi ꝑus dimittēt
idola q̄ colebat: z ꝓfectus sup hᵇ angelo instruēte effe/
ctus est fidelis. Au diens iacob frumēta vēdi in egypto
misit ad emendū .x. filios suos retento secū beniamin
Gen. xlij. Qui ingressi terrā egypti ꝓparuerūt cozā eo: z
ip̄os recognoscēs ab eis nō est cognit⁹: cepit aūt duri⁹
loq̄ ad eos z arguere q⁹ venerāt ad explorādā trā. Qui
inē se loq̄ntes dicebāt hāc tribulationē eis accidisse ꝓ
pter id qō fecerāt fratri vēdendo: demuz ioseph voluit
vt vn⁹ remaneret captiu⁹ donec reuerterent cū benia/
min: z hic fuit symeon. Reuersiq; domū oia pīi nūcia
uerūt vt acciderat eis: et q⁹ scissirat⁹ ab eis rndērūt ad
singula: z ꝑcipue de pīe z germano puulo q̄ remāserat
cū pīe: z q⁹ deberēt cū secū ducē reuertēres. Cōsumptꝭ
frumētis de egypto adductis: cuz iacob mādaret filijs
vt itez irēt ad egyptū ad emēdū Gen. xlij. noluerūt ni/
si mitteret cū eis beniamin. Cūq; retineret iacob ne q̄d
sinistri in via ei accideret. Judas suscepit on⁹ sup se re
ducēdi cū. Assūptꝭ igit q̄busdā muneriby ō fructibus
terre optimis ex iussu iacob. q̄ offerrēt ioseph. iuerunt
oēs etiā cū beniamin z ꝑsentauerūt se cozā ioseph: q̄ fe
cit eos in domū introduci z pari ꝓuisiū: timētes āt ipi
ne ꝓter pecuniā repoꝛtatā in saccis deuolueret in eos
calūniā: significauerūt ipam repoꝛtatā z aliā: scz cōfoꝛ/
tati sūt ne timerēt. Demū ingresso ioseph in locū vbi il
li expectabāt: oblatisq; mūeriby z co adoꝛato: rndērūt
interrogāti patrē bene valere: z beniamin adesse puu/
lū: ō q̄ dixerāt. Demū cū eis comedit: maioꝛēq; ptē de
dit beniamin in q̄ntuplo Gen. xliij. Expleto cōuiuio
iussit ioseph ipleri saccos singloꝝ frumēto: z pecuniaz
delatā i oze saccoꝝ: ciphū aūt suū argēteū i sacc⁹ benia
min occulte poni. Quo facto cuz recessissent paulopost
misit ioseph dispēsatoꝛē suū post eos: q̄ inuētos redar
gueret eos de furto sibi facto ciphi sui. Qō cū fecissent et
illi se excusarēt negādo factū: obtulerūt se libere vt apō
quē inueniret occideret ille: z ipi serui efficerent. Inq̄si
tiōe igit facta aptis saccis omniū: inuētus est in sacco
beniamin: q̄ nimis dolētes oēs simul reuersi sūt ad io
seph ꝑsentiā. Qui cuz eos rep̄hēdisset de ciphο ablato:
cū in eo angariaret: qō nō mēdaciose sed iocose: vl fm
opinionē vulgi dixit fm Aug. Judas q̄ suscepat eū su
per se ad reducendū se multa locut⁹ est in causa illa: ro
gās vt eū dimitteret libeꝛ ne pr moꝛeret ꝑ tristicia eo
nō reuerso: z ipe remaneret fuus suus ꝓ eo. Demū io
seph ampli⁹ se ꝓtinere nō valens: exclusis alijs cum la
chrymis multis Gen. xlv. manifestauit se esse Joseph
quez vendiderāt: interrogātiq; de pīe: ꝑ timoꝛe nimio
nō poterāt respōdere: sed ꝓfortauit eos dicens. Nolite
timere ne vob⁹ duꝛ videat q⁹ vendidistis me in egy/
ptū: ꝓ salute eīm vestra misit me dñs añ vos in egyptū
vt ꝑseruemini z famen nō pereatis. Adhuc eīm q̄nq; an
ni futuri sūt in q̄bꝰ fames durabit. Reuertimini ḡ z re
nūciate patri iacob gl'iaz meā: z ex pte mea dicite q⁹ ve
niat cū oīi familia sua in egyptū: z ego pascā vos. Qō
cū audisset pharao venisse. f. fratres ioseph letat⁹ est cū
oīi familia sua z dixit sibi q⁹ mitteret ꝓ eis ꝓut sibi
placeret. Misit ḡ plaustra z iumenta multa quib⁹ ad/
ducerēt res z familie: cibaria z stolas dedit eis: z plu
ra beniamin. Qui reuertentes z nūciātes hoc iacob: q̄
si a somno cuigilans vix credere poterat dicēs. Uadaz
z videbo filiū meū anteq̄z moꝛiar Gen. xlvj. Jacob
igit recedens de chanaan cū oīi familia sua cū veniś/
set ad puteū iuramenti sacrificiū deo obtulit: z in som
nis vocauit eū isaac: ꝓfortans eū ne timeret descende/
re in egyptū: q⁹ ibi esset in magnā gentē multiplicatu/
rus. Describunt q̄z q̄ descēderūt in egyptū ꝓcreati de
iacob z filijs suis q̄ oīes fuerūt septuaginta: exceptis
mulieribꝰ. xij. q̄dam filij iacob: alij aūt filij filioꝝ: z po/
nūt nōia singuloꝝ: ꝑmisit aūt iacob iudā q̄ nunciaret
aduentū ei⁹ vt occurreret ei in gessen. Quo facto occur
rētes amplexat⁹ est iacob ioseph: ploꝛās sup eū z dicēs
Jā let⁹ moꝛiar exq̄ vidi faciē tuā. Lauros aūt fecit fr̄es
suos: vt cū nūciaret hᵇ pharaoni ꝓ cū de aduētu eoꝝ si
interrogarent de ope seu exercitio suo: diceret se cē pa
stores: vt sic possent habitare in trā gessen. Joseph igit
significāte pharaoni aduentū ꝓis z fratrū Gen. xlvij
adduxit oīes cozā eo. Interrogās aūt eos ō exercitō
suo cū dixissent se pastoꝛes esse: rogātes vt ꝑmitteret
eos habitare in trā gessen. Dixit pharao ioseph q⁹ eos
ibi habitare faceret: z iacob interrogatus a pharaone
de etate sua: dixit esse annoꝝ centū triginta. Et sic col/
locati sūt in gessen. Fame aūt ꝓdurāte p oꝛbē: z pmaxi
me in egypto z chanaan egyptū ad habendū triticū:
ꝑmo exposuerūt oīes pecunias suas ꝓ ꝑcio frumen/
ti: postea Joseph accepit pecoꝛa eoꝝ ꝑo ꝓrecio fru/
menti: deinde dederunt terras suas recipiētes triticū

ꝑ semine:ita tu ꝙ annuatim postea in ꝓpetuū ꝺ̄o q̄nta ꝓ fructu tuo terraꝝ oīm egypti:excepta terra sacerdotali q̄ libera remāsit:t tn̄ de frumēto pharaonis eis ꝓui debaꝫ. Egrotāte aūt iacob visitauit eū ioseph :secū ducēs duos filios suos natos ex astenez Bēn.xlviij. Qui iacob dixit ꝙ in luza dn̄s apparēs ꝑmiserat multipli/care semē suū:t ei datuꝝ in possessionē terrā chanaan t ꝙ duos sui filij.s.ioseph manasseż t effraym ꝓputaret in filijs suis:qz scz faceret tribꝫ:t recipent ꝓtē suā i terrā ꝓmissionis:sic alij filij iacob. Significauit etiā ei ꝙ uxor sua t mr̄ ei⁹ mortua fuerat;t sepulta iuxta effrata seu bethleē. Cūq; vellet iacob bn̄dicere filios ioseph: t iā videre nō posset:posuit ioseph manassem (qz maior̄) a dextr̄ iacob:t effraim minorē a sinistris. Sz iacob cācellatis manibꝫ dextrā posuit sup caput minoris t sinistrā sup aliū. Cūq; ioseph vellet cōmutare manꝰ putās ex errore ꝓtingere:;phibuit:dicens se scire q̄d faceret:t bn̄dixit eis:dimisitq; ioseph vnā ꝑtē ꝑ ceteris: quā tulerat de mānu amorrei. Demū ꝓgregat⁹.xij.filijs suis iacob:ꝑnūciauit q̄ventura eēnt eis nouissimis tpi bus Bēn.xlix.singulis filijs specialia dicens:t ꝑcipue cū bn̄dixit iude:de cui⁹ tribu nat⁹ ē xp̄s:ꝑdixit tps aduētus messie.i.xp̄i:ibi:Nō auferet sceptrū de iuda ⁊c. Demū mādauit eis vt corp⁹ ei⁹ sepelirēt i ebron i spelūca duplici:vbi erat sepultꝰ abraā t isaac:sicq; mortu⁹ ē.

Joseph post luctū de .H.ij.

morte p̄is sui iacob:corp⁹ ei⁹ aromatibꝫ a medicis ꝓdi tū de licētia pharaonis sil' cū fribꝫ suis deportauerūt i chanaan ad sepeliendū in sepultura duplici. Post q̄ timētes frēs ne ioseph se vellet vindicare de iniuria ei facta ꝓ ipos:scz in vēditiōe ei⁹:rogauerūt eū adorātes ex parte p̄is vt dimitteret eis offensaz illā. Quos cū lachrymis benigne suscipiēs:securos reddidit:dicēs ꝺ̄o dn̄o volūtate illoꝝ ꝓcessisse:ad ꝑfuādū cos a fame:t mltos populos:t malū cor̄ deū ꝓuertisse in bonū. Demū pacis .cxx.annis vite sue mortu⁹ est ioseph:mādās asportari corp⁹ suū in chanaan cū egrederent de egypto. Hec c. l.Bēn. Mortu⁹ est ḡ ioseph �means Uincē.spe.histo.anno ducat⁹ sui in egypto. lxxx. Nā.xxx.ānoꝝ erat cū fact⁹ erat ꝓpositꝰ in egypto:ꝑm⁹ post pharaonē. A ꝓma aūt ꝓmissiōe facta abrae in mesopotamia anno.cclxxxvij. a natiuitate abrae:in q̄ incipit tertia etas ānō.cccl.xj.ab initio vo mūdi bis millesimo.ccix.means cōputatiōes nostre trāslatiōis. Nā means.lxx.sūt anni tria milia t vltra. Et means Josephū oēs etiā frēs ioseph se mādauerūt sepeliri in terra chanaan:ibiq; sepulti sūt. Et ponit Uincen.histo.testamēta ipoꝝ.xij.ꝑ archaꝝ. Fuit itaq; ioseph ꝓnceps egypti sub q̄nq; regibꝫ:q̄ꝝ ꝑm⁹ q̄ eū exaltauit simplicit pharao:licet cōmestor vocat eū nefrē:secūd⁹ dict⁹ ē amosys:tertiꝰ chebron:q̄rtꝰ amenophes: q̄ntꝰ mephres:huiꝰ scz mephres ānō.ix.mortuꝰ est ioseph:pꝰ cuiꝰ morte mephres malignat⁹ ꝝ hebreos cepit affligere eos. Et tūc cepit dura fuitꝰ cor̄ in egypto q̄ ꝓtracta est vsq; ad dationē legis ꝑ.cxliij.ānos vt impleret nūerꝰ cccxxx.ānoꝝ a ꝓma ꝓmissiōe facta abrae cū scz dn̄s dixit ei. Egredere de terra tua ⁊c. Ad q̄d refert q̄d ait Apl's ad Gal'.iij.scz post.cccxxx.ānos data ē lex. Ille igit mephres oblitꝰ bn̄ficioꝝ ioseph sil' cū pplo suo egyptioꝝ:ceperūt mltiplicit affligere hebreos ꝑmo opibꝫ durꝭ luti t latericijs:vt scz lutū paleaꝝ t viaꝝ tollerēt purgādo ciuitatē:vt latereꝭ coḡrent:t edificarēt ciuitatē tabernaculoꝝ:vt fluuiū ꝑ multas derivationes diuiderēt. Brauabant aūt eos vt laboribꝫ fractī nō cognoscerēt vxores t filios:nō generarēt:inuidentes multiplicatiōi cor̄ opulētie t industrie:sz deo operāte magis q̄tidie hebrei mltiplicabant. ꝓpter q̄d adue

nit aliꝰ gen⁹ neq̄cie ad exterminiū eoꝝ:vicz p̄cepit obstetricibꝫ hebreoꝝ sephore t phue:vt in obstetricatōis officio occiderēt mares:feminis reseruatis. Qđ tn̄ non egerūt pietate ducte:excusantes se apud pharaonē: mēdaciose tn̄. Addidit aliā crudelissimā inuentionē :p̄cipiens sub pena mortis ꝙ cū parerēt hebree masculos: in flumē ꝑiicerēt:feminas reseruarēt:ne mltiplicaret⁹ populꝰ ille aptꝰ ad bellū. Hec Exo.j.ca. Et q̄z multi submersi sūt puuli in flumine ꝓpter illud edictū. Pro q̄ delicto (dicat cōmestor) credit egyptꝰ in hunc errorē incidisse:vt apim ꝑ deo colerēt. Erat aūt apis (vt diē Pli. se cū vidisse) q̄dā taurus q̄ ex improuiso egrediebat de fluuio illo:habēs in hūero dextro signū cādidū adinstar lune corniculate. Ad quē apparentē vel semel i anno vel ꝑm alios in decēnio oēs egyptij ꝓfluebāt cuz diuersis generibꝫ musicis adorātes:t eadē die euanescebat. Apim dicit Aug.ō ciui.dei fuisse filiū pharonei regē argiuoꝝ:q̄ nauibꝫ veniēs i egyptū:sūpsit sibi regnū t ipo mortuo venerati sūt vt deū edicto publice misso vt si q̄s diceret cū fuisse hoīem:occideret: t in honorez eiꝰ boue nutriebāt t venerabant. Huc apim ꝑ maxio ꝺo egyptij colebāt:quē etiā dicebāt seraphi. La.IIII

Duses natꝰ est in egu

m pto post q̄dringētos t vigintiq̄nq; annos a natiuitate abrae:vbi incipit tertia etas:ō tribu leui ex pre amra t mre iacobeth regnāte i egypto amenophi octauo pharaōe ab eo q̄ exaltauerat ioseph Hic amenophes'edictū posuerat ō submersiōe mariū nascētiū in flumē Exo.j. Propē qđ edictū ōr Josephꝰ q̄ amram abstinebat a cōiugio nenatā ꝑlem haberet occidere:sz reuelatū ei fuit ne ꝑ facēt. Nā masculū generaret q̄ būiliaret egyptios. Un̄ cognoscēs vxorez genuit moysen elegātis formē:t occultatū tribꝫ mensibꝫ demū in viscellā ponēs exposuit in flumē:maria sororꝭ ei⁹ aspiciēte cuētū ei⁹. Filia aūt pharaōis egressa ad flumē:visam fiscellā fecit adduci:t puuluꝫ inuētū i filiū adoptauit:t ablactādū dedit mri sue.i.ipi⁹ pueri Exo. ij. Cū aūt q̄dā die vt refert Uincē.i spe.histo.lib.iij.rex pharao in gremio seu vlnis teneret:t ei coronā quā tenebat in capite poneret:in capite puuli infantis:puul⁹ moyses ꝓiecit in terrā t fracta est. Inde male auspicatus q̄dā scz ꝙ signū esset ꝙ deberet puul⁹ ei regnū auferre vel destruere:voluerūt eū occidere:sz attribuētes ꝑ ifantie nesciēti:t vt magis hui⁹ rei vitas appareret:secerūt adducere in vase ꝓtinas ardētes corā puero:qui accepit vnū carbonē viuū mittēs in os t expuens sinde ꝺ̄o moyses factꝰ elinguis seu aliq̄ntulū balbuciens Et ꝓpter ꝑ attribuētes factū illud puericie nō occiderūt eū. Dicit Josephꝰ eū fuisse tāte pulchritudinis vt nullus esset adeo seuerꝰ q̄ ad aspectū ei⁹ nō mitesceret:t ꝙ dimittebāt boues opa sua vt aspicerēt trāseuntē. Ponit etiā Uincē.histo.de moyse ꝙ iuuenis factꝰ dux exercitꝰ egyptioꝝ accessit ad belladū ꝝ ethiopes:q̄ vastationē magnā fecerāt in egyptū:t vt bellicosus t pitissimus in armis debellās illos i ciuitatē regiā sabba cosfugientes inclusit. Filia aūt regis ethiopū thaibis visa pulchritudine moysi:philocapta ex eoꝝ obtulit se ciuitatē ei daturā si sumeret eā in vxorē. Qđ t fecit qz inexpugnabilis erat ciuitas. Et hec ꝺ̄ ethiopissa ꝓpē quaz murmurauit maria t aaron ꝝ moysen. Tādē cū moyses vellet redire ad egyptū:t illa nō assentiret:fecē anulū aureū includēs gēmā cū imagine habētē efficaciaz inducēdi oblitionē:eiq; dedit. vñ illa ei⁹ oblita reuersꝰ est ad egyptuz. Erat em̄ moyses peritus astroꝝum. Deinde moyses egressus ad videndum hebreos in terraz gessen:perspiciens quendā egyptiuz iniuriantem cui/

dā hebreo: aduertēs q̄ nullꝰ videret occidit egyptiū: In q̄ facto Augꝰ videt dicere ex zelo q̄dē bñ egisse: sz nō sm sciaz. Uñ z peccasse sicut saulus q̄sequēs eccl'iaz: z petrꝰ auriculā auferens vni ex ministrꝫ iudeoꝝ. Alij dicūt nō peccasse: sz ex inspiratiōe spūssci egisse: tāq̄ iaz duxꝑ pl'i a deo ꝓstitutꝰ ad hoc Actꝫ. vj. Alia vice cū reꝓhēderet vnū hebreū alterī iniuriantē: q̄rulatꝰ est ille ꝓ cū tāq̄ vellet occidere eū: sicut egyptiū illū. Propter q̄ cernēs moyses hoc diuulgatū: et q̄ pharao q̄rebat eū occidere: secessit in terrā madía: vbi defensis septē filiabꝫ iethro sacerdotꝫ volētibꝫ greges adaq̄re pecoꝝ a pastoribꝫ ipedientibꝫ: demū accepit vnā earꝝ i vxorē dictā Sephorā: habitāsq̄ cū socero suo iethro: pascebat greges eiꝰ i deserto: q̄ ex Sephora habuit duos filios: scz gersan z eliezer. Hoc ca. ij. Exodi.

Moyses cū gregē Je ·H·i

thro soceri sui minasset ad interiora deserti Exo. iij. vidit rubuz ardere z nō cōsumi. Cūq̄ moyses accederet ad bñ ꝓpe intuēdū: ei appropinq̄nti dñs locutꝰ ē de rubo ardēti: vt solueret calciamēta pedū. Exinde q̄ vidit set afflictionez pl'i sui in egypto cuiꝰ miserꝰ liberaret eos de egypto: z iduceret in terrā patribꝫ eoꝝ ꝓmissaz: mādās ei vt ipe cū senioribꝫ hebreoꝝ accederet ad pharaonē: ex pte ipiꝰ iubēs pl'z suū dimittere libez ad sacrificādū in deserto: declarās ei q̄ pharao nō dimitteret nisi p flagella. Uñ circa egressionē q̄rerēt mutuo vasa aurea z argētea ab egyptijs: z secū recedentes asportarent. Interrogātiq̄ moysi de noīe mittētꝫ si ab eo q̄reret: debꝫ rñdit dñs: Ego sū q̄ sū: bñ nomē suū. Cū aūt moyses dño dicēt q̄ ei nō crederet: dedit dñs tria i signū. Prio ꝟge moysi ꝓiecte t̄ꝫ uerse i serpētē z serpētꝫ resūpti ꝟ uersi in ꝟgā. Scō manꝰ sue i sinū misse et le prose effecte: z vise cū eduxisset ō sinu: z cū remisissz in sinū mūdate. Tertio q̄ sumeret ō aq̄ fluminis egypti z effusa cōuerteret in sanguinē Exo. iiij. Cūq̄ moyses adhuc se excusaret: q̄ ipeditiorꝫ lingue z tardiorꝫ esset: z dñs ꝓfortasset q̄ secū esset in ore suo: adhuc recusanti z obsecrāti vt mitteret quē missurꝰ cēt. Iratꝰ dñs dixit ei: q̄ sociꝰ eiꝰ cēt aarō frꝝ suꝰ vir eloquēs: q̄ loq̄reꝝ ꝓ eo. Petēs g̃ licētiā ab iethro socero suo visitādi ffres. s. in egyptū: ducebat secū vxorē z filios: sz in diūsorio angelꝰ voluit occidere eū ꝓpter incircūcisionē filioꝝ. Uñ circūcidit filios acutissima petra: z sephora dimisit eū reuersa ad patrē cū filijs. Aaron aūt ex mādato dei occurrēs moysi osculatus est eū: z nūciauit ei verba dñi simul nūciantibꝫ hec filijs isrl': ꝓioni gras deo egerūt.

Moyses itaq̄ et aarō ·H·ij

ingressi ad pharaonē ex pte dei dixerūt ei: vt dimittēt pplz suū isrl' ire ad sacrificādū Exo. v. Qui nō audiuit eos: sz p̄cepit bis q̄ p̄rāt opibꝫ sup filios isrl': vt nō darent eis palee: q̄ pus dabant ad coquēduz lateres: sed irēt ad colligēdū: qꝝ cū vacabāt ocio: nō vociferabāt ꝓ sacrificādo. Et qꝝ nō reddebāt nūeꝝ ꝓsuetū laterū: q̄a oportebat tps ponere i colligēdis palcis: flagellati sūt a ministrꝫ pharaonis: de q̄ cōquesti sūt apud pharaonē: z ꝓtēpsit eos: z apud moysen z aaron. Cū aūt moyses dño referret afflictionē z q̄relā pplī ꝓpter grauamē ei additū a pharaone post locutiōez eoꝝ Exo. vj. Dixit ei dñs vt significaret pplo q̄ educeret eos ō illa futuritate: q̄ nō audierūt eū oppssi laboribꝫ. Ponit exinde genealogia aliq̄ꝝ p̄cipue descendētiū ex leui: inter q̄s fuerūt aarō z moyses z maria filij amram: filij aūt aarō q̄tuor: scz eleazar: ythamar: nadab: abiu ex vxore dicta Elyzabeth filia aminadab z de tribu iuda. Cumq̄ moyses se excusaret apꝰ deū mittentē cū ad pharaonē dicētē se i circūcisū labijs Exo. vij. Dixit ei dñs. Ecce cōstitui te deū pharaonis: z aarō fratꝝ tuꝰ erit ꝓphatuus: ipe loquet ꝓ te. Jussitq̄ eos simul ire ad pharaonē: et cōtra co nolēte pplm dimittere signa facere. Qō z fecerūt. Primo signū virge q̄rse in serpentē. Et cū sillia fecissent magi pharaonis: licet ꝟga moysi deuorasset illos magoꝝ: iduratū est cor pharaonis. Scō fecerūt aliō signū: scz aquā fluminis q̄erti i sanguinē: vñ z pisces mori. Et cū sillia fecissent magi: iduratꝰ ē pharao. c. vij. Dicēte g̃ moyse pharaoni vt dimitteret pplm: z nō acq̄scēti extēdēte manū sup fluuiū ascēdit rana inūerabilis ꝓ totā egyptū: domos: lectos z alia implēs Exo. viij. Et eadē fecerūt magi ꝓ incātationē. Rogāte aūt pharaone moysen et aarō vt orarēt ꝓ remotiōe ranē: bñ illis faciētibꝫ mortue sūt rane: sz iduratū est cor pharaonis. Exinde moyses ꝓcussa ꝟga puluere terre orti sūt sciniphes innūere. Qō nō valētes magi dixerūt: digitꝰ dei est hic. Deinde ēmisit flagellū muscaꝝ: q̄ totaz egyptū ipleuerūt. In terra aūt gessen vbi habitabant hebrei nulla erat. Orāte moyse ad p̄ces pharaonis ꝓmittētis dimittere pplm: cessauit musca: sed induratꝰ pharao noluit dimittere. Immisit post hec pestē in iumenta: nec ꝓbꝫ dimisit. Post hec vlcera in hoibꝫ z iumētis. Cū aūt admonitꝰ iterꝝ pharao vt dimittēt populū z nollet audire Exo. ix. descēdit grādo cum tonitruis z fulguribꝫ q̄ destruxerūt oēs arbores z fructꝰ: et occiderūt hoies z iumēta sup q̄ descēdit grādo. Interrea aūt gessen grādo nō fuit. Cessauit ār grādo ꝓ one moysi ꝓmittēte pharaone dimittere pplm: sz nil fecit. Cōminatꝰ ē dñs p moysen pharaoni ō locusta ēmittēda i egyptū: nisi pplm dimitteret: z q̄ iduraret cor eiꝰ Exo. x. Sollicitātibꝫ egyptijs pharaonē vt dimitteret pplm ne deteriora paterent: voluit solū viros dimittere z nō alios. Propē q̄ō venit locusta z bruchꝰ: quꝰ nonera nūerꝰ: q̄ oīa germia deuorauit: q̄ plaga cessante ad oīonē moysi: noluit pharao dimittere eos cū oībꝫ vt ꝓ miserat: sz ouez z iumēta retinere. Extēdēte aūt manu moysen ad celū apparuerūt tenebre palpabiles: ita vt nō possent scinuicē videre hoies tribꝫ diebꝫ: nō se movētibꝫ de loco suo. In gessen aūt lux erat: nec ꝓbꝫ dimisit pplm: sz cōminatꝰ est mortē moysi z aarō si amplius venirēt coraz eo. Predixit dñs moysi q̄ ista plaga secutura. s. ō morte ꝓmogenitoꝝ egypti pharao dimitteret eos z cōpelleret exire Exo. xj. Uñ accipent filij isrl' sub mutuo ab egyptijs vasa aurea z argētea: q̄ egredientes de egypto secū asportarēt: z bñ in recōpēsatione suorū dānoꝝ. Dixit dñs ad moysen: vt oīs familia de isrl' īmolaret agnū vel hedū q̄rtadecima die mēsis illiꝰ q̄ erat ꝓmꝰ mēsis anni ad vespeꝝ Exo. xij. Et de sanguine eiꝰ linirēt vtrūq̄z postē ostij domꝰ. Qui agnꝰ debebat esse anniculꝰ z imaculatꝰ: ipmq̄z assatū igni debebant comedere cū ḋbus dā obseruatōibꝫ. Quo facto media nocte angelꝰ trāsiēs p egyptū occidit oīa ꝓmogenita hominū z iumētoꝝ. vbi aūt erat sāguis sup postes ostiū nil fecit. Et ꝓbꝫ pharao cū tota egypto coegerunt populū isrl' exire de egypto: timentes oēs mori. Qui vasa aurea z argentea z vestes acceptas sub mutuo ab egyptijs secū asportarūt. Et egredieres nūero sexcēta milia viroꝝ: sine puulis z mulieribꝫ cū oībꝫ rebꝫ suis z iumētis: ꝑ ramase venerūt i sochoth Exo. xij. Mādauit dominus moysi q̄ oīa ꝓmogenita essent sua. Quia mortuis primogenitis egyptioruz: eorum primogenita ab angelo deuastante illesa remanserunt: z sic deinceps oīe masculinū quod primo nascebatur ō homine vel bestia: domino vt suū offerebat. Sz ꝓmogenita

hoim q̄ nō erāt ō tribu leui q̄nq̄z siclis redimebāt. In sup̄ etiā de solēnitate phase obſuādo septē dieb̄ t cuz azimis t de ritu ei⁹ qō magſ exp̄mit in p̄cedēti ca. Ubi etiā ōr q̄ fuerūt in egypto. cccc.l. annis: q̄ cōputatio accipit a p̄ma p̄missiōe facta abrae in mesopotamia: p̄ cesserūt aūt p̄ desertū ꝟsus mare rubr̄ū angelo eos p̄cedēte in die in colūna nubis: t nocte in columna ignis. Cūq̄z audisset pharao penituit q̄ ppl'm dimisisſz Exo. xiiij. Uñ ꝫgregatſ exercitib⁹ suis t curribus insecut⁹ est eos: vt reduceret i egyptū. Quē filij isrl' videtes appro/pinq̄re ad eos ceperūt murmurare ꝫ moysen q̄ eduxisset cos de egypto. Oratq̄z moyse t ex dñi iussiōe extē/dēte ꝟgā sup̄ mare rubr̄uz: diuisę sūt aque fact̄ ꝟjs in medio mari: p̄ q̄s incedētes libere filij isrl': pharao per dictas vias cū suis exercitib⁹ insequebat. Sz egressis oī bus de ppl'o hebr̄eoꝝ moyse extēdēte ꝟgā sup̄ mare: reuerse sūt aque vt p̄us: submersis pharaone cuz suis in medijs fluctib⁹. Lecinerūt ḡ moyses cū ppl'o: t maria ꝓphetissa sororе ei⁹ cū mulieribus tympanistrſ cāticum istud dño: Cātem⁹ dño gloriose. Exo. xv. Uenerūtq̄z i de in marath vbi erāt aq̄ amare vt bibere nō possent: ſz ligno imisso i eis per moysen ex mādato dei dulcorare sūt. Exinde in helim p̄cesserūt vbi inuenerūt. xij. fōtes: t lxx. palmas. De helim venerūt i desertū Syn: t mur murāte ppl'o ꝫ moysen t aarō ꝓpt̄ defectū carniū t alio/rū ciboꝝ egypti. Exo. xvj. Flāte vēto misit eis coturnices: ac cētiā pluit illis māna ad modū rorſ. Mandauitq̄z q̄ singuli colligerēt de eo gomor: q̄ erat certa mē sura t nō pl⁹: nec reseruarēt in die alterꝫ nisi in sexta feria: in q̄ colligerēt duo gomor: vnū p̄ illa die: alterū p̄ die sabbati. Qui pl⁹ colligebāt nō plus inuenichant q̄z gomor: t q̄ reseruabāt in die alterꝫ: putrefactū inuenie/bāt: hoc cibo alti sūt in deserto hebr̄ei. xl. ānis. De de/serto Syn p̄cesserūt in raphidin: ubiq̄z murmurātib⁹ ex defectu aq̄: p̄cuties moyses ex mādato dñi petram oreb ꝟga: aq̄ inabūdātia fluxerūt: vt bibere possent ipi t iumēta Exo. xvij. Amalechitſ ꝰāt mouētib⁹ ꝫ eos bel lūad impediēdū iter eoꝝ: misit moyses Josue cū mul tis ad bellū ꝫ eos: ipo moyse remanēte in cacumine mō tis: cū manib⁹ eleuatis ad celū tenētib⁹ ꝟgā suā t aarō t hur sustētabāt brachia ei⁹: q̄r dū declinabat ppl's ei⁹ vincebat: dū subleuata tenebat ppl's vincebat. Siq̄z deuictus est amalech. Jethro socer moysi venit ad visi tandū moysen: adducēs ei vxorē t filios eius gerzan t eliezer Exo. xviij. Quib⁹ gratiose receptſ t narratſ mi/rabilib⁹ dei: iethro videns magnū laborē moysi in au diēdis causis singuloꝝ de mane vsq̄z sero: ꝓsuluit sibi q̄ institueret diuersos officiales: tribunos: centurio/nes: q̄nquagenarios t decanos: q̄ audirent causas po puli: t magis ardua sibi reseruaret. Qō t fecit.

De raphidin vene ·Ꝭ·iij.

rūt ad mōtē Synai ad radices ei⁹: ibiq̄z dñs mādauit eis p̄ moysen vt se sācificarēt t lauarēt vestimēta sua duob⁹ diebus: t tertia die ascēderent sup̄ mōtē: nullusq̄z accederet: nec cētiā tāgeret ipm montē nec iumētū: alio q̄n morer̄et. Quo facto die tertia mōs cepit fumigare t tonitrua audiri: t sonit⁹ buccine t fulgura videri: et nubes dēsissima opuit mōtē: i q̄ ītrauit moyses ad re/cipiēdū legē. Dis pactſ dedit dño legē ppl'o suo in mō te synai: tertio mēse egressiōis de egypto. Que lex diui dit̄ i triplex gen⁹ p̄ceptoꝝ: scz moraliū: iudicialiū: t ce rimonialiū. Et moralia q̄dē sūt decē p̄cepta: q̄ habent Exo. xx. c. Sūt t q̄dā alia moralia sparsim i diuīsis lo/cis pēthateuci: t p̄cipue i Deutſ. sz reducūt ad decalo/gū: t sp̄ hec obligauerūt t obligabāt ad obſuātiā coꝝ/ cetiā oēs natiōes. Et p̄ma tria sculpta in vna tabula la pidea nos habēt ordinare ad deū: alia septē ad p̄ximū Judicialia mādata erāt ordinata ad ꝫseruādu pacifi/cū ꝫuictū illi⁹ ppl'i adinuicē t bonā ciuilitatē: sicut sta tuta ciuitatū: obligabāt solū illū ppl'm vsq̄z ad passio nē xp̄i nūc nullū obligāt: nisi in q̄tū eccl'ia vel aliq̄ ciui tas vellet sibi assumē aliq̄ ō illis p̄ceptſ vt sua statuta: t tūc obligarēt: nō q̄ i lege mosayca sc̄pta: sz q̄ in ciui tate īstituta. Et hec habēt i duob⁹ ca. scz. xxj. et. xxij. et p̄im. xxiij. ac cētiā in alijs locſ sparsim: t maxīe i Deut. Cerimonialia sūt ordinata ad cultū dei in ppl'o illo fi/gurātia p̄ncipaliē mores ppl'i xp̄iani t xp̄m: obligabāt solū illū ppl'm. Et dicūt data pfectſ: in signū vt exerce rent in fide eoꝝ q̄ p illa figurabant: imp̄fectſ t rudib⁹ in pedagogū vt sub illis tenerent⁹ in deuotōe: discolis t durſ in flagellū: vt ḡuatſ ex illis nō pateret aditꝰ ad rit⁹ gentiliū. Et q̄r oīa illa cerimonialia in figurā p̄tin gebāt: q̄ impleta sūt cū xp̄s venerit: t ppl's xpian⁹ exi/stat: iō cū euacuata sint: q̄ ea mō obſuaret: iudaizaret t peccaret moraliter. Diuidunt̄ ista cerimonialia i sa cra sacrificia: sacramēta t obseruātias. Sacra dicūt̄ q̄ p̄tinēt ad tabernaculū: t q̄ circa ip̄m ordinata sūt. Et i xxiij. ca. ōr q̄ moyses fecit altare ad radices mōtis sy/na: t imolatis ibi victimis de sanguine capꝝ: lecto p̄us libro legſ quē sc̄ripserat: aspſit populū p̄mittentib⁹ ipis oīa dñi mādata implere. Post q̄ō moyses t aaron cuz filijs t septuaginta senioribus ppl'i p̄cedētes ad dñm: moyses admonuit ppl'm vt expectarēt cū descēderent de mōte. Et si aliq̄d q̄stionis oriret: referrēt ad aarō t hur. Ascēditq̄z in mōtē t nube mōte operiēte septē die bus: moyses septima die nubē intrauit: t fuit ibi qua draginta diebus t noctib⁹ ieiunās loquēs cū dño.

Dñs mādauit ergo do ·Ꝭ·iiij.

min⁹ moysi q̄ faceret arcā ō lignis setthim: q̄ sūt impu tribilia: cui⁹ lōgitudo erāt duoꝝ cubitoꝝ cū dimidio: latitudo vo vni⁹ cū dimidio: t sil'r altitudo: t tota ītꝰ t forſ erat coopta laminis aureis: t corōa aurea desu/per: faceret et ꝓtria torū aureū: q̄ erat q̄si cooperculū arcē: sz erat sursū erectū i minēs arce: sic̄ cooperculuz capse q̄nē ex toto apta: t sic̄ tabule īminēt altaribus erecte de sup̄: duos ḡz cherubi: vnū ex vno latere arce: alterū ex alio. Et hec habebāt in scrāsctoꝝ. In arca posita fuerit ꝟga aarō. vas aureū plenū mānа: t due tabule decalogi. Jtē mādauit fieri mēsaz ligneā ō lignis setthim au/reis lamib⁹ cooptā cū corōa desup: sup̄ q̄ ptinue rene/bāt. xij. panes: q̄ murabant oī sabbato: facēt t cādela/brū aureū cū septē lucernis: ac etiā altare aureū sup̄ q̄ offerebāt thymiama t thuribulū: t hec tria erāt i sctā Jnsup̄ vasa pl'a facēt aurea t thuribula: ciathos: phia las: mortariola: fuscinulas t alia hmōi. Hec habētur xxv. c. Et i. xxvj. mādauit ō tabnaculo fiēdo ō tabul'la minis aureis cooptſ: cui⁹ lōgitudo erāt. xxx. cubitoꝝ: la titudo. x. t sil'r altitudo cū basib⁹ argēteis. Et i medio tabnaculi p̄ latitudinē mādauit fieri velū pulchrū ap/pēsū sup̄ q̄tuor colūnis q̄ diuidebat sctā a sctā sctoꝝ t spatiū a sancta sctoꝝ erat p̄ lōgitudinē decē cubitoꝝ spatiū sctoꝝ. xx. cubitoꝝ. Habebat aūt q̄druplex opi mētū. Primū de cortinis i ext̄ varijs coloribus. Secū dū de sagis cilicinis. Tertiū ō pellib⁹ rubricatſ. Quar tū de pellib⁹ hiacynthinis. Et in introitu erat tētoriū Erat q̄z introit⁹ ex pte orientis sicut mō ecōtra introi/tus ecclesiarum est ex parte occidentis. Jn. xxvij. cap. Deutſ. continetur q̄ mandauit dominus altare fieri holocaustoꝝ ante introitum tabernaculi. Quod esset longitudinis quinq̄z cubitoꝝ: t similiter latitudinis

altū ātribꝫ cubitꝫ de lignis setbim:sꝫ cooptꝫ cre. Jbi qꝫ cremabanꝫ sacrificia. Fecit etiā fieri atriū circa tabernaculū qđ coꝛtinis ambiebaꝫ:cuiꝰ lōgitudo erat cētū cubitoꝝ:latitudo q̄nq̄ginta. Jn.xxviij.ca.habeꝫ đ̄ vestimētꝫ sacerdotibꝰ fiēdis. Et cōes sacerdotibꝰ oīb cū ministrabāt erāt q̄ttuoꝛ:sꝫ femīalia t vestꝫ linea:baltheū t thyara. Sūmi vo sacerdotis cū itrabāt in sctā sctoꝝ:qđ erat semel in anno:sꝫ đ mēse septēbꝛis i festo ꝓpitiatiōis decima sꝫ die erāt he vestes:q̄b induebaꝫ vltra p̄dictas:tunica hiacynthina q̄ stricta erat vt tunicella:in cuiꝰ extremitate inferioꝛi erāt tintinnabula t malogranata intexta:exinde ephoth post rōnale i pectoꝛe:qđ erat q̄drū:t retro in scapulis suphumerale t lamina in frōte ad moduꝫ lune. Jn.xxix.ca.fit mētio đ sacrificijs facꝫ in ꝓsecratiōe seu inunctiōe sacerdotꝫ aaron t filioꝝ eiꝰ. Et in.xxx.ca. mādaꝫ đ altare thymiamatis fiendo t đ labro eneo in q̄ lauabāt sacerdotes manꝰ t pedes q̄n habebāt ministrare:qđ ponebaꝫ iter itroitū tabernaculi t altare holocaustoꝝ. De thymiamate cōponēdo ad modū vnguenti ex myrrha:cynamomo:cassia t fistula:cānella t oleo q̄ thymiamatevnguerenꝫ oīa q̄ erant in tabernaculo:t ipi sacerdotes p bācynthionē ꝓsecrabāt. Jn.xxxj.ca.narraꝫ q̄ deus dedit sapientiā beseleel đ tribu iuda: t oliab đ tribu dan ad faciēdū oīa p̄dicta:t prinēt oīa ista ad oīa sacra cuꝝ solēnitatibꝰ etiā iudeoꝝ:q̄ꝝ tres fuīt durātes p hebd. sꝫ phase:pentb.t scenophegia seu tabernacl'oꝝ. De sacrificijs vo q̄ fiebāt đ alib:t oblatiōibꝰ q̄ fiebāt đ rebus aridis vt panib t hmōi:t libaminib đ rebꝰ liquidis potissime habeꝫ in li. Leuitꝫ. licet t alibi aliq̄ ponaꝫ. Sacramēta iudeoꝝ erāt circūcisio inchoata in abꝛaā. Esus agni paschalis đ q̄ supꝛ in ca.xij. Exo. Uncriōes sacerdotū:cinis vitule aspsus:t q̄dā sacrificia. Obseruātie vo dicūꝫ discretio mūdanoꝝ ab immundis.đ q̄b habeꝫ in Leuitꝫ. Oīa hec ptinent ad cerimonialia iudeoꝝ q̄ nūc cessant:vñ t dānabiliꝫ obfuanꝫ.

Reuertēdo ad ꝓhisto ·Ꝕ·v

riā. Cū moyses in mōte cū dño pmaneret:surrexit populꝰ dicens ad aaron:vt faceret eis deos aureos q̄s colerent. Et qꝛ hur restitit t ꝓtradixit eis:sputis ab eis ē suffocatꝰ:vt tradunt hebꝛei:etsi nō habeanꝫ in textu. Aaron dixit vt afferrent inaures aureas vxoꝝ suarū. Quo facto fecerūt ex eis fuso auro vitulū:t adoꝛauerūt vitulū ꝓ deo. Dñs aūt dixit moysi q̄ descēderet đ mōte:qꝛ ppls suꝰ peccauerat idolatrādo:t q̄ volebat eum delere đ terra:qꝛ dure ceruicꝭ erat:sꝫ oꝛās moyses placauit irā dñi. Descēdensꝫ de mōte cū tabulis lapideis scriptis digito dei:ad radices mōtis vidēs populū colere vitulū:motꝰ ira pꝛzelū ꝓfregit tabulas:t post appbēsionē aaron đ fabꝛicatiōe vituli t excusatiōnē sui vitulū fregit:p̄cepitq̄ leuitis vt secū acciperēt gladios:t oēs q̄ idolatrauerāt occiderēt nemini pcētes:nec etiā parentib. Dicūt hebꝛei q̄ apparebat pilus aureꝰ i barbis idolatraꝝ:t sic discernebāꝫ ab alijs. Et occisa fuīt vigintitria milia viroꝝ ꝓpter hoc. Reuersusq̄ moyses ad dñm in mōtē:rogauit vt aut dimitteret populo illā culpā:aut deleret eū de libꝛo vite. Cui dñs respōdit: q̄ deleret eū q̄ offenderet:t q̄ duceret populū illuꝝ ad locū quē dixerat:t angelꝰ eiꝰ p̄cederet euꝝ. Hec oīa ca. xxxij. Post hec moyses reuersus ad castra retendit tabernaculū extra castra. Jlluceꝛ ascendente:q̄ habebat aliq̄d q̄stionis:ibat ad eū. Et moyses intrans tabernaculū:cōsulebat dñm:nubes aūt tabernaculū in modū colūne apparebat. Loquebaꝫ aūt moyses cuꝝ dño: vt dicit i lra facie ad faciē:sicut amicꝰ cū amico suo. Erat tñ ille angelꝰ dñm repsentās. Rogāte aūt moyse vt oñderet sibi faciē suā t gl'iam suā:rñdit:q̄ faciē suā videre non poterat hō viuens:sed in petra seponeret:t ipo trāseunte posteriora eiꝰ videret. Dixit etiā ei. Ostendā tibi oē bonū qđ fit in visiōe essentie diuine. Uñ Tho. t Aug. dicūt ipm in psenti vidisse deū p cētiā. Hec ca. xxxiij. Exinde moyses ex mādato dei faciēs duas tabulas lapideas:ascēdit in montē synai cū eis:in q̄bus ope dei sculpta fuīt decē p̄cepta:pmittensq̄ deꝰ:q̄ populū introduceret in terrā ꝓmissaꝫ patrib coꝛ:p̄eceperitq̄ nō colerēt deos coꝛ:nec inirent matrimonia cū eis t ꝓmogenita sibi offerrerenꝫ:t ter in anno accederent ad locū nominis sui:id ē vbi esset tēplū. Stetitq̄ moyses in monte synai secūdo quadraginta diebꝰ:nō comedēs nec bibēs. Descēdensq̄ de monte locutꝰ ē populo q̄ dñs mādauerat. Et ex radijs exeuntib a facie moysi videbaꝫ habere coꝛnua. Uñ moyses velabat faciē cū loquebaꝫ populo. Hec ca.xxxiij. Admonuit aūt moyses populū:vt offerrēt donaria auꝛ vel argētū vel q̄cūq̄ alia ad ꝓstructionē tabernaculi:q̄ sponte vellent. Qđ t fecerūt:vt habeꝫ in ca.xxv. Post q̄ in q̄tuoꝛ capitulis sequētib ꝓtineꝫ q̄ten beseleel t oliab cū adiutoꝛibꝰ coꝛ fecerūt tabernaculū:t alia đ q̄b p̄cepat dñs moysi fieri p singula narrādo. Uis igiꝫ cōpletis p̄cepit dñs moysi vt erigeret tabernaculū ipm: t oīa ptinētia ad ipm locaret,put ordinauerat:t aarō t filios ꝓsecraret:t sacrificia ordinata offerret. Que cū implera essent t oīa aptata:p̄ma die p̄mi mēsis secūdi anni egressiōis de egypto ad radices mōtis synai iplet nubes tabernaculū:t gl'ia dñi choꝛuscante non poterat moyses intrare tabernaculū. Jgnis etiaꝫ de celo descendēs incendit sacrificia pparata. Qui ignis nūqꝫ defecit vsq̄ ad captiuitatē babylonicam illius populi: quē tamen sacerdotes ex mādato dei nutriebant: mane t sero imponētes ligna. Et de ista erectiōe tabernaculi agitur in.xl.t vltimo ca. Exodi.

Quia ex decalogo ·Ꝕ·vj.

habeꝫ bꝛeuis sūma mādatoꝝ dei:ad quā seruāda sp t apđ oēs natiōes q̄libet fuit t ē obligatꝰ:cū sint de iure naturali:nec etiā aliē saluari potuit adultꝰ nisi obfuatiōe hoꝝ:p̄m illđ Matth.xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādata:ait xps:explicādo aliq̄ ex eis. Et q̄ꝛum ad obfuationē sabbati qđ cerimoniale fuit:q̄ ad determinationē talis diei:tū inq̄ꝫtū ad vacādū deo t saluti fuc ꝓ aliq̄t tpe fuit moꝛale:etiā [illegible] rōnis naturalꝭ. Jō bꝛeuissima expositio coꝝ ponēꝫ ex his q̄ habēꝫ i decretꝭ. In exp̄ssione aūt ipiꝰ decalogi dicit dñs. Ego sū dñs deꝰ tuꝰ fortꝭ t zelotes visitās iniq̄tatē patrū i filios i tertiā t q̄rtā generationē his q̄ oderūt me t faciēs misericordiā in milia his q̄ diligunt me:t custodiūt p̄cepta mea. Et exponiꝫ triplicit. Primo sꝫ ostendit securitas diuine iustitie:qꝛ visitat:id est punit peccata cōmissa:nō solū in p̄mis autoꝛibꝰ:sꝫ etiaꝫ in filijs patrū seu patrē sceleris imitatoꝛibꝰ. Uñ subdit. Uis q̄ oderūt me. Et qꝛ ad vltra nō solent boies viuere q̄ꝛta generatio seq̄tꝭ ex eis:t cōiter accidit vt filij imitentꝫ malos moꝛes patrū q̄s vi[illegible]tiō dictū est: Usqꝫ ad tertiā t q̄rtā. Secūdo exponiꝫ ad innuendā clemētiā dei t expectationē:sꝫ coꝛ diutina ad penitētiā visitat t medēdo t sanādo peccata patꝛ:expectādo eos q̄ꝛdiu viuere possūt:qđ est vsq̄ ad tertiā vel q̄rtā generatiōꝛ ꝓductā ex eis si quertanꝫ:pat ignoscere:vt habeꝫ .j. q.liij. H. cōtra. Tertio exponiꝫ moꝛaliter:vt ibi no.glosa. Et bñ. Cū em̄ sit q̄druplex ꝓcessꝰ pcti:q̄sī q̄druplex generatō. Prima generatio sē p̄mi motꝰ pcti q̄ etiā aliq̄n

sunt peccatū. Scōa generatio est cōplacētia sensualis de pctō suggesto: citra tm̄ assensū rōnis. Tertia ē ꝓsensus cordis in pctm̄ qđ ē mortale. Quarta generatio est opꝰ. Deꝰ g̃ nō punit eēnaliť p̄mā ꝛ scōaz generationez: sz tertiā ꝛ q̃rtā: qz ibi ē mortale. Unde sequit. Vis q̄ odiā me. Est g̃ p̄mū p̄ceptū: vt ptz Exo. xx. Nō habebis deos alienos coram me. Qō q̃si magr declarans subdit: Nō facies tibi sculptile neq; oēz silitudinē eoꝝ q̄ sūt in celo: in ēra vel in aqs. Nō adorab eos veneratōe latrie neq; coles cultu interiori. Ex qbꝰ ꝟbis ꝓhibeť oīs idolatria ꝛ superstitio. Dicit aūt Aug. in li. ō doc. xp̄ia. Superstitiosū ē q̄cq̄d institutū ē ab hoīb ad faciēda idola ꝛ colēda ptinēs vel ad colēdū: sicut deū creaturā: ptez vel alle creature: vel ad ꝓsolatiōes ꝛ pacta q̄dā significationū: cū demonib placita vel ꝓfederata: q̄lia sūt volumina magicaꝝ artiū: q̄ q̄dē cōmemorare potiꝰ q̃z docere solēt poete ex q̄ genere sē: sz q̃si licētiozi vanitate augurū ꝛ auruspicū libri. Ad hec etiā ptinēt oēs ligature atq; remedia q̄ medicoꝝ. q̃z disciplina ꝓdēnat: siue ī p̄cātatiōib siue in q̄busdā notis q̃s caracteres vocāt: sive in q̄buscūq; rebꝰ suspēdēdis atq; ligādis. xxvj. q. ij. Illō qō ē. Et ꝓcludit q̄ oia hec sūt a xp̄iano fugienda. Sz ꝛ in cadē causa. q. v. c. Ep̄i. ōr: q̄ debēt ō suis paroch̄ijs eijcere deditos magicis artib ꝛ sortilegijs: ꝛ sceleratas illas mulieres q̄ dicūt se ambulare de nocte sup bestias q̃s aliq̄ striges vocāt: declarādo illō vez nō cē sz totū fieri illusiōe demonū. Et qō in somnis pbātas matrib agiť illas falso extimare in se realiť agi. Et subdit: q̄ oīb annūciādū ē publice: q̄ q̄ talia credit ꝛ bis silia: fidē p̄dit. Et in fine ca. ōr. Quisq; g̃ posse fieri credit aliquā creaturā aut in melꝰ: aut in deteriꝰ cōmutari: aut trāsformari in aliā speciē vel aliā silitudinez: nisi ab ipo creatore q̄ cā fecit: p̄culdubio ifidelis ꝛ infideli deterior. Nec ibi. Itē Aug. xxvj. q. vij. ait. Nō observetis dies q̄ dicūť egyptiaci: neq; kalēdas ianuarij ꝛc. Et cōcratis multz superstitiōib augurioꝝ: fatorū: diuinationū: ꝛ p pictagoricā nigromātiā: vitā aliquī vel mortē vel aduersa vel ꝓspera futura inq̄rētiū: vl̄ p somnialia scpta ꝛ falso danieli intitulata: aut sortes q̄ dicūť apl̄oꝝ: aut in collectiōib herbaꝝ carmina dicē sz superstitiosa: aut pitatiolas p q̄cūq; ifirmitate scptas sup boies vel animalia ponere. Cōcludit ibi: q̄ q̄ hec credūt aut faciūt aut acceduūt ad domos faciētiū: fidē xp̄ianā ꝛ baptismū abnegauerūt. Secūdū mādatū est. Nō assumes nomē dei tui inuanū. Ad qō reducit qō alibi aptiꝰ ōr: Nō ꝑiurabis in nomie meo. Leuit. xix. Ubi notādū qō ait Hiero. sup Hieremiā tractās id: Et iurabunt in noie meo in iudicio iusticia ꝛ veritate. Aliaduertēdū q̄ iusiurandū hos habeat comites: veritatē: iudiciū atq; iusticiā. Si ista defuerint: nō iuramētū: sz p̄iurū erit. xxij. q. ij. Aniaduertēdū. ꝛ in. §. sequenti ōr. Cū oēs q̄ loquūť mēdaciū pdendi sūt: id est dānādi: iuxta illud Ps̄. Perdes oēs q̄ loquūť mendaciū. Multo magr dānabiles sūt q̄ mētiendo deierare cōuincūť: q̄ nomē dei inuanū assumūt. Itē. xxij. q. iij. ōr. Necesse ē vt male iurās ꝓdignā agat penitētiā: eo q̄ nomē dñi ꝫ ꝓceptū eiꝰ inuanū supsit. Est g̃ p̄iurū cuz q̄s iurat sciēter falsū: ꝛ tūc deficit vitas: ꝛ ē sp mortale fm Tho. ij. ij. Secūdo cū iurat facere illicitū: ꝛ tūc deficit ibi iusticia: ꝛ videť etiā mortale cū sciēter hoc agit cū teneat ad ꝑiū faciēdū. Unde ōr. xxij. q. iij. Nō p̄iurabis. Malū q̄ q̄s se facturꝫ deuouit oīno nō faciat: qr stulta vota oīno frāgēda sūt. Et ꝓclusio totiꝰ illiꝰ q̃stionis quarte est: q̄ illicita iuramēta ꝛ p̄missa nō sūt seruāda nec obligatoria. Qō ꝓbať p multa ca. Sz peccatū est in illa illicita p̄missiōe: iuratione vel deuotiōe.

Tertio ōr: p̄iurū large cū quis iurat: ꝛ sī vez ꝛ licitum tm̄ sine aliq̄ causa vrgēti: ꝛ tūc dēficit ibi iudiciū. s. discretiōis: ꝛ inuanū. i. inutiliť iurat ꝛ videť veniale. Probibetur etiā iurare p mēbra dei caput vel capillos et alia q̄ sonāt blasphemiā. xxij. q. j. Si q̃s p capellū. Tertiū ꝑceptū est. Memēto vt die sabbati sanctifices. i. depurtes ad dei cultū: abstinēdo ab opib manualib ꝛ etiaz crimialib. Ubi nota q̄ dies sabbati est mutata ī die dñicā ab eccl̄ia. vñ dicit de ꝓse. di. iij. Pronūciādū. Oēz diez dñicā a vespa vsq; ad vesperā. i. sero ne a iudaismo capiank. s. feriari oporet. Ideo aūt sabbatū mutatū est in dñicā ob reuerētiā resurrectiōis ihesu xp̄i: qui illa die surrexit a mortuis: ꝛ ichoata est in natura humana vita beata etiā quo ad corpa. cū etiā illa die natꝰ sit: ꝛ spiritūscm̄ misit ꝛ mūdū inchoauerit. Et vt dicit de cōse. di. iij. Jeiunia. die dñica nihil aliud agēdū est nisi deo vacādū: nulla opatio. s. manualis in illa sancta die agatur: nisi tm̄ hymnis ꝛ psalmis ꝛ canticis spūalib dies illa trāsigak. Et ab eccl̄ia additū est ꝑceptū obligās ad mortale. s. vt audiak missa diebꝰ dñicis ab oīb de ꝓse. di. ij. Missas. Qō ꝑceptū videť extēdi etiā ad alios dies feriatos ab eccl̄ia: q̄. s. eccl̄ia mādauit celebrari p ecclesiarū ab opib. de qbꝰ habeť de ꝓse. di. iij. pnūciatū. ꝛ extra de proch. Ut diebꝰ dñicis ꝛ festiuis. Quartū p̄ceptū est. honora patrē tuū ꝛ matrē. Qō ī relligiť fm exp̄sitionē doctoꝝ honore reuerētie ꝛ obedientie. Et sub isto ꝑcepto intelligiť cōprehēdi oīne subsidiū spūale vl̄ tēporale: q̄d q̄s tenet ꝓximo exhibere: vt de correptiōe fraterna: de elemosyna ipēdēda: de instructiōe ꝓximi: de oratiōe p alijs: ꝛ hmōi. Sed p̄mi in nūero ꝓximoꝝ quib prius ꝛ magis tenemur subuenire sunt parētes. Amb. Est illa pbāda libalitas vt ꝓximos seminis tui nō despicias: si illos egere cognōscas. Melꝰ est em̄ vt ipe subuenias tuis: quib pudor est ab alijs sumptū poscere: aut alicui postulare subsidiū necessitatis: nō tm̄ vtilibꝰ ditioꝝ fieri vellēt ex eo q̄ tu potes ꝓferre in opibus. di. lxxvj. nō satis. Jdē in. c. sequēti. Cerez dei traditō est vt pus pascas pentes. Nā si iuxta diuinū oraculū cōtumelia pentis morte luiť: q̄nto magis fames q̄ multoꝝ grauioꝝ est. Nec ille. Debet q̄z q̄libet obedire parentib sed in licitz ꝛ in his ad que tenet. s. q̄ ptinent ad dispositionē domꝰ. Nā ad statū sumēdū puta matrimoniū vl̄ clericatꝰ vel religiōis liber est. nec tenet in hmōi pentibus obedire. s. q̄ non intret religionē: vel q̄ ꝓtrahat cū aliqua: in alijs obedire debet: q̄ nō sunt ꝓtra dñm. Unde Hiero. sup epl̄am ad eph̄. ait. Si dñs ea iubet q̄ aduersa nō sunt sctis scpturis: subijciat dño suus. Si cōtraria ꝑcipit magis obediat spūs q̄z corpis dño. Hoc ipm de seruis apud dños: ꝛ de vxoribꝰ apō viros: ꝛ de filijs apud patres: q̄ in illis tm̄ debēt dñis viris atq; pentibus esse subiecti q̄ cōtra dei mādata non sunt. Nec ille. xj. q. iij. si dñs. Sub hoc etiā ꝑcepto cōprehēdit cura et puidētia quā debent habere pentes carnales ꝛ multo magis spūales: vt prelati ꝛ rectores ciuitatū de sibi subditis q̃tū ad mores bonos: ꝛ ad sustētationē. Qui enz suoꝝ ꝛ maxime domesticoꝝ curā nō habet: ait Apl̄us ad Thimo. Fidē negauit. i. fidelitatē naturalē: ꝛ est infideli deterior. Unō ꝛ di. xxx. dicitur. Si quis dereliquerit filios ꝓrios ꝛ nō eos aluerit: ꝛ quod pietatis est necessaria nō ꝓbuerit. Sed sub occasione continētie negligendos putauerit: anathema sit. Reprehēdūtur autem non solum Hely: qui nō dure increpauit filios delinquētes: sed etiā ꝛ Dauid. Et si diuino regimini esset intētus q̄ filios suos nimia libertate ꝛ vanitate vti permiserit: ꝛ in eis punitus fuit. vt pater in Amon ꝛ Absalon. Qō notat Gratianꝰ di. xlvij. §. necesse. ꝛ. xxij. q. iij

duo ista. Quintū p̄ceptū est Nō occides: qđ exponit Aug⁹. in primo de ci. dei. nec te nec alterū nec ei q̄ seip̄z occidit aliū q̄z hoiez occidit. Et ī his except⁹ q̄s vel lex iusta general'r: vl' ipe fons iustic'ie de⁹ spāliē iubet occidi. q̄sq̄s hoiem vel seip̄m vel aliuz occiderit: homicidiū crimie merik. xxiij. q. v. Si nō licz. Cōmittik āt homicidiū aliqñ solū corde. Un hiero. Licz gladio nō occidas: volūtate tñ interficis. de pe. di. j. Dis: z odiū habētes ad primū dñr homicide. di. e. homicidio⁹. z oēm iniquū motū. s. deliberatū ad nocēdū p̄rio. apperuit dñs in homicidij genere cōputari. dic aug⁹. de pe. di. j. homicidiū. Aliqñ cōmittik ore. Un aug⁹. Periculose se decipiūt q̄ extimāt eos tm̄ esse homicidas q̄ manibz hoiez occidūt. z nō pot⁹ eos q̄ p eoz cōsiliū fraudē vl' exhortatiōez hoies extīguūk. de pe. di. j. Idē di. c. Qñ frī tuo male psuades. s. ad mortale cōmittēdū occidis scz spūal'r Aliqñ ope qđ fit mlt'pl'r. Un aug⁹. Luz hō ab hoie occidik mlt'ū distat vtz fiat nocēdi cupiditate vl' iniuste aliqđ auferēdi. sic fit ab inimico sic a latrone Aut vlciscēdi vel obediēdi ordie sic a iudice. sic a carnifice. Uel euadēdi aut subueniendi necessitate. sicut interimik latro a viatore. bost⁹ a milite. z aliqñ q̄ cā mortis fuit: pot⁹ in culpa est q̄z ille q̄ occidit. velut si q̄spiā decipiat fideiussorē suū: atq̄z ille p̄ isto legitīe supplicīū uat. Nec tñ ois q̄ aliene mort⁹ cā est: re⁹ est: veluti si q̄s piam stuprū petat seseq̄z si nō impetrāuerit interimat. Q̄ si fili⁹ timens pia p̄ris vbera p̄cipitio peat: vl' ali⁹ hoie libro vel ne ali⁹ liberet sibi mortē inferat. z̄c. hec cū accidūt debem⁹ eis hōanū dolorē nō ap̄t illa nec cidāt recte factoz rep̄mam⁹ volūtatē. hec aug⁹. xxiij. q. v. Cū hō ab hoie. Sextū p̄ceptū est Nō mechaber⁹. Ubi istud: sup̄ Exo. ait. nec q̄s p̄ter matrimoniū federa alīs feminis misceat ad ex plēdā libidinē. xxxij. q. vj. Nō mechaber⁹. Aug⁹. ī li. de decē cord⁹ ait. Nō mechaberis. i. nō ibis ad aliquā alīā p̄ter vxorē tuā. Tu exigis ḃ ab vxore z nō vis ḃ reddere vxori: z cum debeas in'p̄tute p̄cedere vxorē: qm̄ castitas virt⁹ est: tu sub vno impetu libidinis cadis: z vis vxorē tuā victricem esse z tu vict⁹ iaces. Et cū tu caput sis vxoris: p̄cedit te ad deū cui⁹ caput es. hec aug⁹. xxxij. q. vj. Nō mechaberis. Sz pfecti⁹ exponik ab eo in li. de q̄stionib⁹ deutro. vbi dr. Meretrices esse z ad meretrices accedē p̄hibet dñs q̄z publice venal' est turpitudo. vbi dic glo. In eo qđ dixit dñs: nō erit meretrix de filiab⁹ isr'l nec scortator. Et sequik in textu. in decalogo autē mechie noie nō vidr ḃ apte phibuisse. qm̄ mechia nō nisi adulteriū itelligi solet. Et infra. Sed sicut sub furti noie ois illicita vsurpatio rei aliene phibita intelligik a pte totū intelligēs: ita p̄fecto noie mechie ois illicitus cōcubitus atq̄z illoz mēbroz nō legitim⁹ vsus phibit⁹ debet intelligi. Hec ille. xxxij. q. iij. Meretrices. Jtez hiero. Jouinianū ait. xxxij. q. vij. Usus naturalis et licitus est sicut in cōiugio: z illicit⁹ sicut in adulterio: Jnaturā vo sp illicit⁹. z p̄culdubio turpioz z flagitiosioz: quē ap̄s z in masculū z in femis arguebat. s. ad Roma. j. Septimū p̄ceptū est. Nō furtum facies. Ubi aug⁹. in li. q̄sti. exo. ait. Penale ē occulte auferre: multo maioz⁹ pene visibilīē eripe. Auferre g̃ nolēti siue occulte siue palā hz p̄ceptū suū. furti em̄ noie itelligitur ois illicita vsurpatio rei aliene. Nō em̄ rapinā p̄misit q̄ furtū phibuit: sz z rapinā intelligi voluit: a pte enī totū significauit q̄ cēd illicite rez p̄rimi auferē. xlij. q. v. penale: Dicit etiā Hiero. Dicāt oēs p̄cm̄ ḃ sīle esse rapine: sīq̄s inuenta nō reddat. xxiij. q. v. Multi Et Amb. Si q̄s vsurā accipit rapinā facit: vita non viuit sez gre. xiij. q. iij. Jtē aug⁹. Qui Jius societat⁹ humane furtis rapinis calūnijs oppressionib⁹ inuasionibus aliq̄ abstulerūt. reddēda potius q̄z donāda. s. paupib⁹ esse censem⁹: exēplo zachei dicent⁹ Si quē de fraudatui: reddo z̄c. xiij. q. v. Nō sane. z ait idez in. q. vj. Si res: peccatū nō dimittik nisi restituak ablatū si restitui pōt. Octauū p̄ceptū est. Nō loq̄ris Jp̄rimū tuū falsum testimoniū. Aug⁹. in de ci. dei. Qm̄ regulā diligendi p̄rimū a semetipo q̄sq̄z accepit: cū dictū ē diliges p̄rimū tuū sicut teip̄m: falsi testimoniū nō minus reus est q̄ aduersus seip̄m falsū fateť: q̄z si aduersus p̄rimū hoc faceret. xxij. q. v. Si nō licet: Et nō solū ḃ p̄cepto phibeť testificatio falsa i iudicio: sz etiā extra iudiciuz in cōi ꝑmone: vt cū q̄s detrabit p̄rimo. Ut dicit Adrianus papa. vj. q. j. Deteriozes sūt qui vitā morez⁹q̄z bonoz cozrūpūt. s. detrahēdo his q̄ subas aliox p̄daq̄z diripiūt. Et nō solū detractio sed etiā mendatiū phibeť. vt ponit mgr̄ in. iij. sen. circa finē. qz verbū est testificatio eius qđ est in corde. Nō tñ oē mendaciū est mortale: sed qñ est cōtra bonorē dei z Jp̄ximi z bonos mores necessarios ad salutē. vel qñ p̄rim⁹ ledit in aīa vel fama vel suba notabiliter. z de octo generibus mendacioz ponit Aug⁹. xxij. q. ij. primū. Nonum p̄ceptū respicit volūtatē. Nō ?cupisces vxorē p̄rimi tui. Aug⁹. Ex eo qđ ait xp̄s. Qui viderit mulierē ad cō cupiscendū eā iam mechatus est in corde suo: apte ostenditur q̄ solo visu cū turpiť innupta cōcupiscit ad ulteriū ꝓpetrak. xxxij. q. v. Qui viderit. z de pe. dist. j. Si cui: dicit aug⁹. q̄ si q̄s hz voluntatem cognoscendi vxorē alterius z p̄ter impedimēta nō faciat. nō min⁹ reus est q̄z si dep̄hendak in facto. qđ verū est q̄ ad deuz z in genere. s. q̄ est mortale vtrūq̄z: nō tamen ita graue

Et idē dicendū est de decimo p̄cepto. s. q̄ desiderium deliberatū auferendi res alienas q̄cūq̄z mō illicito: ita est mortale sicut z op⁹: z si nō ita g̃ue. sic intelligik. c. si p̄terea. de pe. di. j. Et votū p ope reputak. Et sic in decimo phibeť desideriū illicitū rei aliene sicut p nonuz desideriū illicitū cuiuiuscunq̄z rei carnal'. z in hoc distinguik a sexto et septimo in quib⁹ phibeť actus exterioz. Desideriū et⁹ deliberatū Jq̄cūq̄z alioz p̄ceptoz vt de homicidio et de furto. ḃ etiā est mortale: et cōphendik ipa phibitio desideriū sub ipso p̄cepto. Sz in his duab⁹ materijs. s. de cōcupiscētia carnis z rez tpaliū ꝯ specialiter fuit facta phibitio de ipo desiderio vltra opus exterius. qz magis mens in hmōi desideriis delectatione capit q̄z in alīs reb⁹. De oibus his p̄ceptis diffuse bť in p̄ma pte in ti. de lege mosayca. et adhuc diffusi⁹ in scda pte in diuersis ti. z ca. fm materias vicioz. Que aūt sequūt in textu. s. de cōstructiōe tabernaculi et ptinentib⁹ ad eū: tabul' cortinis: vasis z alijs oīa plena sunt sacramentis: et figurāt ecclesiam et diuinos statu⁹ et cōditiones fideliū: quoz aliq̄ expositio quo ad tabernaculū bť in p̄ma parte ti. de lege mosayca Et q̄ ille essent figure futuroz babes de ?se. di. j. in p̄nci.

Tabnaculū aūt qđ deus mādauit fieri p Moysen vt dicek infra significat eccl'iam militantē vel synagogam in q̄ erat eccl'ia in veteri testamēto: Sicut em̄ illō tabernaculuz erat portatile et transferebak de loco ad locū: ita et ecclesia militans p doctozes transferť p doctrinā fidei de vna regione ad aliā: cū. s. ?uertunť ad fidem. et demū p̄ducik ad locū firmū. s. eccl'iam triumphantem. sicut illud tabernaculū seu archa ducta ē in hier'm cū magn̄ solennitate. Synagoga etiā mutata ē in eccl'iam ex gentilib⁹ ?uersa quā signat tēplū Salomonis edificatū a iudeis et gētilib⁹. s. byrrā regē Tyri p rēm: et illa sacra veter⁹ legis figurabāt sacra noue legis. Sacerdotiū aaron sacerdotiū xp̄i veruz non tetamenti cerimonialia. alia signabāt mores xp̄ianoz⁹ bonos: festa illoz solennitates signabāt xp̄ianoruz: et

oīs ille cultus iudaicus signabat vitaz fidelīū iustā et sanctā. De his aūt plene habes in .j. pte ti. de lege mosaica. vbi videre potes.

De leuitico dicit ·H·vij·

Hiero. q tot hz sacra quot vba. Nam q̄si p totū agit de cerimonialib. pcipue sacrificijs q figurabāt passionem xpi z mortificationē viciox in pplo xpiano. Un in pmis nouē ca. agit de diuersis generib⁹ sacrificiox z modis eox seu ceremonijs in eis obseruandis: in decimo narrat Enadab z abiu duo ex filijs aaron sacerdotes qz arreptis thuribul' suis nō de igne altaris: sz de igne alio procurato posito in thuribul' suis p̄sumpserūt coram dño incēsare: cōbusti sūt a dño miraculose ab igne emisso. z mortui educti sūt de tabnaculo z sepulti pse quētib⁹ aarō cū filijs alijs sacrificia sua. Jn. c. xj. tractatur de obseruantijs in cib: z ibi declarat qb⁹ possent vesci vt mūdis: z a qb⁹ deberēt abstinere vt cib imundis Jn. c. xij. agit de sacrificio puerpere. z q. xl. dieb⁹ debebat abstinere ab accessu tabnaculi in ptu masculi.

Jn. c. xiij. de lep̄ m'tiplici. s. carnis. pilox. vestis z domus z quō sacerdos debebat se hre ad iudicādū de ea z p q sig: et qd fieri debebat de leprosis. qz separari ab alijs. Jn. c. xiiij. ponit de sacrificio offerēdo a leproso qñ ptigisset eū emūdari a lep̄. Jn. c. xv. de patiēte fluxū seminis quō se dz hre. et de sacrificio offerēdo cū sanabat. Jtē z de m'iere mēstruata naturalit vl' ptinue quō erat immūda. Jn. c. xvj. de sacrificio solēni offerendo in festo ppitiatiōis. scz duob⁹ hircis q̄z vnus emittebat in desertū: alius offerebat. z vitula rufa de q̄ fiebat cinis aspsionis: q̄ die sel' in anno solus pōtifex intrabat sancta sanctox. Jn. c. xvij. phibet sanguis q̄cunq comedi z mortician̄. Jn. c. xviij. ponit gd⁹ cō sanguinitat z affinitatis: a qbus fm legē debent abstinere in cōtrahēdo ad inuicē mrimonia. Jn. c. xix. ponūtur q̄dā moralia p̄cepta q reducunt ad decalogum. z q̄dā obseruantie ceremoniales. Jn. c. xx. phibent q̄dā vicia sub pena mortis. pcipue ptinētia ad luxuriā z superstitiones. Jn. c. xxj. de q̄busdā obseruādis a sacerdotib⁹ inmrimonio ꝯhendo z alijs: z q essent imunes a q̄busdā defectib⁹ corpis. Jn. c. xxij. phibet pplo comedere de sanctificat: a dño: z declarat alia offerēda in sacrificiū debere eē libera a certis macul' z defectibus. Jn. c. xxiij. de solēnitatib⁹ celebrādis pcipue phase vel azimox. penth. seu ebdomadax. et scenophegia seu tabernaculox. ac etiā de festo ppiatiōis et sacrificijs et alijs obseruandis in eis. Jn. c. xxiiij. de oleo procurādo p lucernis accēdendis in tēplo et panib⁹ xij. propositionis mūdādis. et de blasphemo repto ex dei mandato lapidato a pplo. Jn. c. xxv. habet de iubileo obseruādo scz q̄nq̄gesimo ānō. in quo terre nō debebāt cultiuari: et sui liberi efficiebant: et vēdita redibāt ad suos possessores. et pla alia circa hmōi. Jn. c. xxvj. promittit dño m'ta bona et alia: pacē: victoriā: abundātiā obseruantibus legē. Sed si trāsgrediant multa flagella et mag̃. Jn. c. xxvij. et vltimo agit de votis et redēptione votox et obligatione ac etiā iuramentox.

Jn libro Numeri ·H·viij·

Jn p̄o ca. fecit dñs numerare oēs masculos a. xx. annis z supra aptos ad bellū. et repti sūt de oīb⁹ tribub⁹ isrl sexcenta milia et q̄ngenta q̄nq̄ginta. exceptis tribu leui et declarati. xij. pncipes tribuū. leuite vo fuerunt. xxij. milia. Jn. c. ij. mādauit dñs q cū castra metarent fir mantes se in alio loco. sic se locarent in gyro tabnaculi q tres trib⁹ firmarent ad orientē: quax pma erat trib⁹ iuda. tres ad occidentē. tres ad austrū et tres ad aq̄lonem cū pncipib⁹ eax. Jn. c. iij. Q̄ leuite silr castra metarent circū circa tabnaculū i medio iné pplm z tabnaculū: ps. s. ad orientē: ps ad occidentē: ps ad meridiem: ps ad aq̄lonē. Jn. iiij. c. Quō ipis recedētib⁹ de loco ad aliū locū. aaron z filij deberēt oia q erāt tabernaculi cooperire pellib⁹ iacinctinis vel alijs reb⁹: z tradere diuersa diuerb ad portādū. Jn. c. v. q ejcerēt leprosos de castris et de sacrificio zelotipie. Jn. c. vj. de voto nazareox et q debebāt obseruare: z de sacrificio eox cōpleto voto: z mō bñdictiōis dāde a sacerdotib⁹ pplo Jn. c. vij. quō in die erectionis tabnaculi. xij. pncipes tribuū obtulerūt sacrificia singul' p singulos dies. Jn viij. ca. de positiōe lucernax cādelabri in tabnaculo et de applicatiōe leuitax ad cultū tēpli p pmogenitis isrl: et de sanctificatōe eox. Jn. c. ix. mādauit dñs q̄ ppe aliqō ipedimētū nō celebrasset phase tpe suo. s. xiiij. die pmi mēsis: suppleret defectū. xiiij. die scōi mēsis. Jtē q colūna nub de diet ignis de nocte maneba sup tabnaculū: et dū maneret firma pplus ibi morabat ordinat⁹ vt sup: qñ mouebat et ip si recedebāt de loco eā seqntes. Jn. c. x. fecit moyses ex dei pcepto fieri duas tbas argēteas quax vsus erat ad q̄tuor. s. ad vocandā multitudinē: vel vocādū pncipes tribuū. vel ad bellū: vel in kalendis et solēnitatib⁹. Nubes aūt q erāt super tabernaculū mouētes se: recesserūt de syna in desertū pharan: et pulsantib⁹ tub pmi mouentes se aditer fuit trib⁹ iuda. et successiue alie trib⁹. Jn. c. xj. murmurāte pplo et fragrāte desiderio carniū. recordati sūt cibox rū egyptij faciētes māna. ppe qb⁹ moyses arrediat⁹ petijt adiutores ad regēdū pplm: et instituti sūt. lxx. seniores adiutoriū regimis sui: q̄z duo Eldad z medab p̄ humilitate nō se p̄sentātes coram moyse: pphetauerūt in castris in pplo: misit aūt dñs cōturnices. Sz vt dic̄t ps Adhuc esce eox erāt in ore ip̄oz et ira dei ascēdit super eos: ex igne de celo misso ad cōburendū illos gulosos Jn. c. xij. scribit de murmuratiōe marie pphetisse et aaron ꝯ moysen ppe vxorē ei⁹ ethyopissam. et punitione marie p lepra die b⁹ octo et mūdatōe. Jn. c. xiij. ō pharā pcesserūt in cadesbarne. Indeq̄z misit Moyses ex dñi iussu. xij. exploratores singulos de singul' tribub⁹ ad p̄siderādā terrā promissiōis: vt referrēt pplo q̄litatez ei⁹ portātes de fructib⁹ illi⁹. Qui eūtes et plustrantes totā: p⁹. xl. dies reuersi cōmēdantes terrā: sz dicentes nō posse eos obtinere ppe fortitudinē illax gentium z ciuitates inexpugnabiles. Jn. xiiij. c. Audiēs hec pplus cepit lugere z murmurare ꝯ moysen z aaron q̄ eduxerit eos de egypto: tractātes redire in egyptū. ioſi Caleph z iosue ex illis. xij. exploratoribus ꝯdicebāt alijs decez et cōfortabāt z animabāt pplm ad eundū ad illā: qz dñs daret eis. pter qō pplus iratus ꝯ illos duos voluit eos quasi lapidare. Irat⁹ aūt dñs volebat eos pestilentia occidere. sed moyse orāte p pplo placat⁹ est dñs. dixit tñ q null⁹ eox q̄ numerati erant in exitu de egypto a. xx. annis z sup̄ iraret terrā promissiōis: nisi caleph z iosue z alij decē exploratores q fuerūt cā murmurz mortui sūt vñ pcepit dñs redire p desertū. Cūq pplus vellet ꝯordinatiōez moysi pcedere vsus terrā promissiōis: surrexerūt amalechite z chananei ꝯ eos z cōpulerūt eos redire expugnātes eos. Jn. c. xv. de q̄busdā sacrificijs fiēdis et mō eox ō pmittijs fructuū offerēdis. ō fimbrijs iaccitis in vestimēt habēdis: z de q̄dā collīgēte ligna in sabbato: quē dñs mādauit lapidari. Jn. c. xvj. habet q dathā z abyron et chore cū ducent q̄nq̄ginta leuitis ceperūt murmurare ꝯ moysen z aaron q vsurpassent sibi ducatū pplī sacerdotiū sūmū: et vocat dathan et abyron

a moyse: z excusantib venire adverbū moysi: apta est terra z deglutiuit eos. Ebore aūt cū suis. ccl. thura in thuribul' offerentib cū aaron in tabernaculo. egressus ignis a dño cōbussit chore cū suis. Cūq; ppl's murmuraret ꝯ moysen z aarō q occidissent illos. ignis deuorauit pl'es de illo ppl'o: sz aarō cū thuribulo incessante inter illos cessauit plaga. Jn. c. xvij. q moyses mādauit. xij. ꝓncipib tribuū vt afferrēt vgas. Quas adductas cū illa Aarō: posuit oēs moyses in tabernaculo: z reptū est solā vgā Aarō germinasse flores z fructus amigdalinos fecisse. Ex quo signo oīsum ē ppl'o de dñi volūtate Aaron habuisse sacerdotiuz. Jn. c. xvij. statuit dñs q Aarō z oēs leuite fuirēt in tabnaculo, qui essēt idonei. Et q decimis z ꝓmitijs z portionib q cōtingebāt eis de sacrificijs ꝓteti eēnt ne haberēt possessiones alie inter filios isrl'. Et ipi leuite darēt decimā decime sūmo sacerdoti. Jn. c. xix. agit de sacrificio vitule rufe cōburende: de cuius cineribus fiebat aq expiatiōis. Et a quib immūdicijs p illū cinerē purgarent. Jn. ca. xx. quō mortua est maria z murmurantib ex defectu aq. mādauit dñs vt vga ꝓueteret silicē cozaz multitudine. Et deficientib moyse z Aarō incredulitate: ꝓma vice ꝓcussa petra nō dedit aq̄s sed scōa: ꝓpē quā incredulitatē dixit dñs moysi z Aarō: q nō itrarēt terrā ꝓmissionis: misit q̄z nūcios moyses ad regē eod vt ꝓmitteret eos trāsire p terrā suā. Qui noluit: sz occurrēte eis i bello declinauerunt ab eo: z venientib in montem oz: ibi mortuus est z sepult⁹ aarō. factusq; ꝓ eo summ⁹ sacerdos Eleazar filj⁹ ei⁹. Jn ca. xxj. hr victoria quā habuerūt israelite ꝯ regez chananeoꝝ z Seon regē amorreorū z og regē basan q noluerūt eis transitu ꝓmittere sed venerant in bellū ꝯ eos. Jnsup murmurātib multis ex labore itinerꝭ tedio affectis. imisit dñs in eos serpentes q morsu interficiebāt eos: sz facto ꝓpēte eneo ex mādato dñi z in altū posito q ꝓcussus aspiciebat i euz sanabat. Jn. c. xxij. dz q veniēte ppl'o isrl' in campestribus moab. rex moabitaꝝ balach misit nūcios ad balaam ariolum vt veniret ad maledicendū ppl'm dei. Qui ꝑma vice noluit ire ꝓhibitus in somnis. Sz reuertentib nūcijs scōo iter assūpsit. z in via vgēte eo asinam vt iret p viā rectā: asina cui insidebat locuta est. z exinde angelū vidit cū gladio euaginato. Jn. c. xxiij. et. xxiiij. hr q Balaā factis sacrificijs demonijs (qz ariolus erat cepit loq in cōmendatiōz ppli isrl' z bñdicere ei Et sic egit tribꝰ vicibꝰ in varijs locꝭ vñ posset ppl'm isrl' videre. Et inē cetera ꝓphetauit. Orietꝫ stella ex iacob ꝛc. postq̄z recedēs a balach dedit sibi consiliū malū. s. ad inducendū isrl' ad fornicandū. Jn. c. xxv. hr q fornicati sunt filij isrl' cū madianitis adorātes idola eaꝝ. ꝓpē q̄ dñs mādauit suspēdi. xij. ꝓncipes tribuū. Ꝑhinees aūt filj⁹ Eleazari ꝓcutiēs vnū ex filijs isrl' fornicatez cū madianita ad mortē: placauit ira dñi. Lecideret qz ꝓpter hoc malū. xxiij. milia ex isrl'. Jn. c. xxvj. mādauit dñs iterꝰ numerari oēs mares a. xx. ānis et sup ꝓ singulas tribꝰ. z repti in totū sexcenta milia. et mille septingint atriginta q nō fuerūt numerati i egressione de egypto: qz illi oēs mortui sūt in deserto exceptis iosue z caleph. z declarauit dñs q ꝑdictis tribꝰ daret possessiō ꝑm sortes cōtingentes. Jn. c. xxvij. petentib q̄nq; filiabꝰ Salphaad hereditatē. mādauit dñs eis dari qđ patri ꝓtingeret. tradēs regulā de successiōis ordine in hereditatē. qñ moreret q̄s sine filijs masculis. Et inde ꝓcepit moysi vt ascēderet in montē abarim indeq; aspiceret terrā ꝓmissaz pribꝰ in quā nō introiret ꝓpter incredulitatē ad aq̄s ꝯdictiōis. Et q institueret ducē ppli iosue ꝓ eo qui in agendis cōsuleret Eleazar summū sacerdotē: ibiq; mortuus est. Jn. c. xxviij. et xxix. fit mentio de sacrificijs offerendis z obſuātijs eorū seu modis. Et primo de holocausto q̄tidiano. id est duobꝰ agnis vno mane altero vespe offerendis in altari: deinde de sacrificio in kalendis fiendo. deinde de sacrificijs fiēdis in sollēnitatib phase. penth. z de tabernaculoꝝ z festo ꝓpiatiōis. Jn. c. xxx. agit de votz et iuramētis q̄ fiūt a mulieribꝰ dū sūt in domo pentū vl' cū sūt cōiugate vel vidue. quō vel qñ ꝓnt irritari a parentibꝰ vel maritis. Jn. c. xxxj. missa sūt pl'o milia ex isrl' ex mādato dñi ad bellandū ꝯ madianitas. q debelātes eos oēs occiderūt exceptis femis ꝛ ygibꝰ. ciuitates cepēr z pdā multā nimis. z inter oēs diuiserūt occidētes cū alijs etz balaā ariolū. Jn. c. xxxij. petierūt tribꝰ ruben z gad. z dimidia trib manasse. dari eis ibi citra iordonē possessiōes z māsiones. Quib moyses pⁿ icre pationē dedit: cū ꝫ pacto q trāsirēt iordanē ad bellandū cū alijs donec obtinerēt terrā ꝓmissiōis. Jn. c. xxxiij. de quadragita māsionib factis in deserto p. xl. annos z noib eoꝝ. Jn. c. xxxiiij. de termis terre ꝓmissionis quā debebāt possidere: z q deberēt eis tribꝰ terrā diuidē noīa eoꝝ. Jn. c. xxxv. de ciuitatib oppidis z suburbanis eaꝝ q debebāt dare leuitz. Et de ciuitatibus refugij tribꝰ circa iordanē. z trib vltra iordanē. Jn. xxxvj. z vltio q nō ꝯberet mr̄imonia viri vel mulieres nisi de trbu sua. ne hereditas transiret de tribu in tribū. z sic cōfundarent z miscerent trib⁹.

Liber deutronomij ·Ꝫ·ix.

dz scōa lex. qz est q̄si replicatio legis. cū mlt' tñ additionib⁹ z declaratiōib⁹ ad ꝑcepta moralia iudicialia z ceremonialia. Et in. c. xxvij. ordiauit moyses q̄ sex extrib⁹ ascēderent in montē garizim. z ibi leuite clamātes imꝑcarēt maledictiōes mlt⁹ q̄ sibi scribūt transgressorib⁹ legz. Et ecōtra in mōte hebal ascēderūt sex alie trib⁹ z leuite clamātes imꝑcarēt bñdictiōes plurimas circa tpalia q̄ in. c. xxviij. narrant obſuatorib⁹ legis. Et in. xxxj. c. hr cantica Audite celi. Jn. xxxiij. bñdictiōes q̄s dedit moyses añ mortē singul' tribub⁹. Jn vlti. c. qualiter ascendente in montē Nebo exmandato dei oīsa ei a dño terra ꝓmissionis. appositus est ad pēs nec inuentū est sepulcrū ei⁹: luxitq; eū oīs isrl'. xxx diebus z iosue ducatū ppli sūpsit. Hiero. supamos dicit moysen raptum in paradisum cum Enoch.

Tempore moisi di· ·Ꝫ·x.

cit belinād⁹ q̄ in creta regnāt abderas q̄ ciuitatē condēs noie suo abderas appellauit. de q̄ ciuitate oziund⁹ fuit democrit⁹ phs. z creta q̄dā rex vetustissim⁹ gargarz collegēdi mell' ꝑm⁹ vsū inuenit. hr filia ex incestu cū filiū ꝓcreasset: pr pudore flagitij eū iussit exponi p diuisis feris vt occideret: postea marinis fluctib⁹: sed ad litus ab vndis ꝓiect⁹ z a ceruis nutrit⁹. ad vltimū laqo capt⁹ cū ceruis cū qb⁹ manebat z regi oblat⁹. eū recog scēs mirat⁹ ipi⁹ successorē istituit auidis nomī ꝑponēs. Qui leges instituit ppl'o boues post aratrū domari: et frumēta sulco q̄rere docuit. Anno moysi. xxxv. cecropis regnabat in athica a q̄ vsq; ad troiē captiuitatē fuerūt anni. cccl xxv. z ertūc. i. p⁹ ānū ꝑnotatū regni a theniēsiuz ānotat ꝓncipiū i q̄ cycrope regnāte nata ē mierua z exminerua noie q̄ grece athena dz. athene illa patria nūcupata est. Huic Cicropi succesſert. x vij. reges vn⁹ p⁹ alīū p mlt⁹ ānos. q̄z vltim⁹ fuit codr⁹ q̄i bello pelopenēciacho occisi⁹ ē q̄ ipe ꝓcurauit. Nā cū rūsū būsz a dijs q ille exercit⁹ hret victoriā cui⁹ rex occideret in bello vt victoriā hret exercit⁹ su⁹ i hitu trāsformato ne

coggſceret accedēs ad exercitū hostiū.cōtēdēs cū vno occisus est ab eo t victoria habita cicropidaꝝ imperiū destructū est.qđ durauerat p ānos.cccc.xxvij.Pꝰ quē codrū fuerūt in athenis.xiij.alij reges successiue.postea fuerūt p̄ncipes t mgr̄atꝰ.demū p̄ncipes nouē q annuati mutabāt.Tpe q̄z moysi hercules p̄mus fert anthеuz lucti vicisse certamīe.p̄mꝰ cicrops bouē īmolās iouez appellauit.Deuchalion apud eos regē exorsus ē.q cir ca pnasū morabat.Diluuiū qđ sub deuchalione factū ē in thessalia:t īcendiū qđ factū est a phaethōtei ethyo pia:t mlte pestilētie locales:vt plato memorat fuerūt. Appollini delphi tēplū a cicrope edificat. La.V.

A libro Josue cōtinē-

tur q̄ gesta sunt sub ducatu eiꝰ sup ppl'm isrl' Et in p̄.c.bī q iosue instituꝰ post Moysen dux ppl'i a dño:profectusꝰ est ab eo ne timeret:qm̄ eū iu uaret ad inducendū ppl'm i terrā p̄missionis.t q obser uaret legē dei t imitaret vestigia moysi.oiscz ppl's decla rauit se ei velle obedire. Jn.c.ij.iosue misit explora tores ad explorādū iericho.q̄s recepit i domo t occul tauit raab meretrix.q ei domui t familie sue p̄miserit īmunitatē si pōeret signū coccineū i fenestra. Et occul te dimisit eos abire. Jn.c.iij.q trāsierūt iordanē fa cta via miraculose añcedētibꝰ leuitis cū archa. Jn.iij. ca.q egressis de iordane iosue fecit de flumīe sumi.xij.la pides et poni i galgal'.et.xij.alios i medio iordanis in memoriā facti. Jn.v.c.factū ē circūcisio in galgal':qz nati in deserto nōdū erāt circūcisi. Et pase celebrarūt. xiiij.die mēsis p̄mi. Et comederūt de frugibꝰ terre defici ente māna q̄ pasti sūt p.xl.ānos. Et vidit iosue āgelū cū gladio euaginato q ei dixit se venisse in adiutoriū sui. Ex mādato dei circūeūtes bellatores ciuitatē iericho clausā tub buccinātes sex diebꝰ seil'.t septīa septē vicibꝰ corruerūt fūditusꝰ muri iericho:et ingressi oēs occiderūt et subas exposuerūt igni excepta domo raab cū suis. Jn ca.vij.bī q p̄cedētes ad bellū ꝛ hay fugati sunt et aliq occisi.et orāte iosue p̄ b reuelatū est q ablatū fuerat aliqđ de anathemate iericho Quo q̄sito p sortes reptꝰ achor p̄fessus furtū lapidatusꝰ est a ppl'o. Jn.c.viij.q ob tinuerūt hay per insidias simulātes fugā vt oēs edu cerēt ō ciuitate. t oīby occisis ceperūt ciuitatē:regē suspē dētes. Jn.c.ix.q gabaonite simulātes se venire de pti bus longinqs interūt:fedꝰ pacis cū eis cū iuramēto fir mātes:sz detecta pia d ceptōe p̄ iuramētū tuauerūt eos:ad vīcēdo tñ eos cuidā fuituri Jn.c.x.bī q q̄nqz reges venerūt ad obsidēdū gabaonitas eo q cōfedera ti fuissent cū isrl'.postulātibꝰ aūt gabanitis adiutoriū ab iosue:p̄cessit ꝫ illos:q̄nqz reges iosue cū suis t ōbel lauit. Cūqz fugientes p̄seqret tsol a p̄ingret ad occasū ad oīos t postulatiōz hꝰ rei sol firmatusꝰ ē i celo et luna p magnū spaciū:demū illos q̄nqz reges eductos de q̄ dā spelūca vbi se ptutauerāt:fecit iosue in lig̃ suspendi. Jn.c.xj.q multas ciuitates cepit gētes t reges eaꝝ oc cidēdo:et multa loca igni exponēdo et gladio. Jn.c. xij.q.xxxj.reges q regnāt i diuerꝛ citatibꝰ i terra p̄mis sionis debellauit t occidit ciuitates eoꝝ capiendo. A.c. xiij.vsqz ad.xx.ptinet quō iosue et eleazar pontifex cū xij.p̄ncipibꝰ tribuū diuiserūt terrā p̄missionis.ix.tribub et dimidie.s.manasse.vni cuiqz ptē suā ciuitatū et loco rū. Alijs duabꝰ.s.ruben gad et dimidie manassetiā da ta erat terra a moyse vltra iordanē. Et in.c.xv.bī q asa filia caleph desponsata ottoniel recepit a pre ipa suspirā te et petēte irriguū superius et inferi. Jn.xx.c.designā tur ciuitates refugij ad q̄s ꝓfugere poterat q a casu occi derat aliquē et ibi tutꝰ esset vsqz ad mortē summi sacer dotis. Jn.c.xxj.assignant leuite ciuitates cū suburba nis sine alio territorio p eo bituri decias p̄mittas t ob latiōes. Jn.c.xxij.Licētiate due tribꝰ cū dimidia a io sue vt redirēt ad terrā eis ꝓcessā vltra iordanē:iurta iordanē fecerūt altare infinite magnitudis. p̄ qđ iosue cū alijs suspicātes de idolatria missis nuncijs pꝰ q̄s sci uerūt ab eis nō ad īmolādū fecisse altare illō sz i mēo riā q esset de ppho isrl' q etati sūt. Jn.c.xxiij.et.xxiiij. iosue senex effectusꝰ ꝓgregatis ppl'is admauit eos ad obe dātiā legis et cultū dei veri.recolēs bñficia eis exhibita a deo. Cui obtulerūt se deo obedituros. Et demū mor tuusꝰ est iosue cū.cx.eet ānoꝝ.Tenuit aūt ducatū ppl'i t rexit.xxvj.ānis p̄m Uin.hist.fuitq sibi data i possessi onē cariacha vel thānasara.t p̄m iosephus et sichen. Joseph āt ossa q secū adduxerūt filij isrl' de egypto po sita sūt in sichen. Ex p̄dict apparet q iura p̄geniture q̄ p̄sistebāt i tribꝰ p̄cipue.qz.s.p̄genitusꝰ hēbat regnū et sa cerdotiū et diuidē hereditatē.p̄mū.s.regnū datū ē tri bui iude qđ maxie apparz in dauid:et multomagis in xp̄o q sup oīa regt.tb p̄meruit i mari rubro:qz prima tribusꝰ q̄ intrauit mare pꝰ moysen fuit tribꝰ iuda alijs du bitātibꝰ. Scoz.s.sacerdotiū datū fuit tribui leui.Ter tiū.s.diuidere:tribui effraī qz iosue q diuisit terrā fuit de tribu effraī.

Post Moysen t ·ſ·j·

iosue duces:succesſerūt in ppl'o iudices q nil iurs bñtes in eo.neq̄z vt illi p̄cipabāt:sz i tribulatiōibꝰ sui eoꝝ p̄silio et prudētia ppl's vtebat. Sciendū aūt q i chro nica iudicū plerūqz iné duos iudices ponit tps affli ctiōis iudeoꝝ quaꝝ.s.afflictionū tpa p̄m hebreos an nis posterioꝝ iudicū aggregāt.vt habeat p̄cise nūerꝰ ānoꝝ.cccc.xxx.ab egressu egypti vsqz ad edificatōez tē pli.q in tertio regū cōputāt. Itaqz pꝰ mortē iosue iude os alienigene ānis.viij.subiectos tenuerūt.q ānī tri bus ottoniel p̄mi iudicis p̄m hebreos adiuncti sūt. Itez iné ottoniel et ayoth ānī fuitusꝫ.xviij.legūt.q tribus aoth cōputāt p̄m eos Sil'rꝰ aoth.xx.pꝰ delborā.vij pꝰ iair.xviij.pꝰ abdon.xl.q ānī oēs sil' cōputati.crj.fiūt Deniqz si ab ānis iudicū separi cū eis nūerēt ab egres su egypti vsqz ad fundatōem tēpli.dc.et vnꝰ ānī fiunt. cōputatis.s.decē ānis abyalon q in.lxx.nō habēt Nos āt eusebiū cronographū et hebreos exptē sequētes.sic ānos iudicū numerabimꝰ:vt minorē illū nūerū p̄sise q in tertio li.legis.legit habeamꝰ.Ъ Uin.histo. Et dicit iosephꝰ q historia de idolo michee t de vxore leuite vi olentata ꝓpter qđ secutū ē bellū.t tribꝰ beniamin q̄si deleta q narrant in fine libri iudicū:dicit cōtigisse pꝰ mortē iosue et añ ottoniel. Tpe iosue europe filie feni cis regis tyri et sidonis Jupiter q deꝰ apđ ethnicos hiꝰ ē turpit mixtusꝰ ē. Tpe ottoniel cathinꝰ thebi regnāt:ex cꝰ filia semele natusꝰ ē dyonisiꝰ liberi pr̄ sub q̄ et linꝰ thebeꝰ musicꝰ fuit. Ea q̄z q̄ de demetra dñr quā ysidē ee aiūt t dane er q pseꝰ nascit his tpib gesta sī Tpe ayothiu dicis athenis sextusꝰ regnāt erithеꝰ. Cuiꝰ filia erithia bo reas.trax rapuit quē fabula vētū ee cōfingit.fabula q̄z ꝓpine hꝰ tpis fuit. Tpe delborę iudicis midas regnāt i Frigia. Jliū ab ylo ē ꝓdita. Argiuoꝝ regnū defecit i mi cenas trāslatū:vbi p̄mꝰ pseꝰ regnāt tpe gedeonis iudicis isrl'. Orpheꝰ trax clarusꝰ hī cuiꝰ discipulus fuit museꝰ Li nus q̄z mgr̄ hercul' oībꝰ efficit notꝰ.hercules certami na psumat.anthеū interficit:ylio vastat. Varro in li. iiij.diuinaꝝ rez putat herculē victorem dici eo q oīm aialiū genꝰ vicerit. Sz hercules iouis filiusꝰ ab alijs in uictusꝰ orphale mulieri subiacuit q illū nereē t mulie bria officia exercere. De eodē dicit albeꝰ. Hercules deui cto gereone venies yr aliā ab euādro tūc regesuscepteꝰ ē

Et cū se Ioues filiū diriſſz t vtutē ſuā morte chaci p:o
baſſet ꝓ numie bit⁹ eſt et arā meruit q̄ maria dicta ē et
ei data eſt: quā delphic⁹ appollo ei in italia fore ꝑdixe=
rat. Demū in morbū peſtilētē incidit t ob remediū do
lorꝫ in flāmas ſe iniecit. ſicq; mortu⁹ ē. Vñ t Señ. in
vtri. tragedc. vocat herculē etheū: tab etheo mōte in q̄
ſucceſſ⁹ ē. Ecce q̄lis de⁹ gētiliū effemiat⁹ t ipatiētiſſi⁹
Hūc ergꝫ herculē tradūt poete fabuloſe occidiſſe ꝑ ētez
ydrā hūtē capita. ix. cuius ꝓtietas erat q̄ vno ſucciſo
oriebāt. vij. vñ ipm cōbuſſit. Sz rei veritas ydra loc⁹
fuit cuomēs aq̄s t vaſtās ciuitatē vicinā. In quo vno
meatu clauſo erūpebant mlti alij meat⁹. Qō hercules
vidēs loca ipa exuſſit t ſic clauſit aq̄ meat⁹. Nā ab aq̄
ydra dicta ē. t ꝑm amb. ſignat bereſiz. fuitq; hercules
vſq; ad tpa Jepte iudicis iſrl vl circa. Uin. biſto.

Judices poſt ioſue .Ꝟ.ij.

bi fuerꝫ. pm⁹ ottoniel frat caleph. Sz añ ipm i ꝑmo
ca. li. iudicū narrat q̄ tribꝫ iuda cū tribu ſymeōis aſce
dentes ſil in pliū ꝛ chananeū debellauerūt eū capto re
ge adonibezech. q̄ abſciſis ſibi ſūmitatibꝫ manuū et pe
dū. dixit iuſte b dñm egiſſe. qz. lxx. reges captos ipe ab
ſciſis ſūmatibꝫ manuū t pedū tenuerat ſub menſa ſua.
Aſa q̄z vxor ottoniel recepit a ꝑe caleph irriguū ſupe
rius t inferi⁹ ꝑ ut poſtulauerat. Jbiq; narrat q̄ filij
iſrl nō deleuerūt gētes illas i ēra ꝑmiſſiōis ex toto: ſz
fecerūt plēs ex eis ſibi tributarios. qō dñs ꝑmiſit. ſ. ex
toto nō deleri: vt erudiret iſraelē in eis. Jn. c. ij. hr q̄
angel⁹ dñi apparēs arguēs eos de trāſgreſſiōe legꝫ im
ꝑerans būficia eis a dño collata ad fletū eos induxit.
Et ibi in genere hr quō plibꝫ vicibꝫ receſſerūt a deo. ꝑ
ea traditi ſūt i ꝑ uturē pluriū tyrānoꝝ: t penitētes li
berati ſūt ꝑ diſſos iudices t p⁹ libatiōez ſepe recidiua
uerūt i mala. Prim⁹ ꝙ iudex q̄ liberauit eos de manu
cuſan raſarbai regꝫ meſopotamie cui fuerat iſrl. viij.
ānis fuit ottoniel. t q̄euit ēra. xl. ānis. Reūſi āt ad ma
la traditi ſūt i man⁹ eglon regꝫ moabitaꝝ. t in man⁹
etiā āmonitaꝝ t amalechitaꝝ. xviij. ānis. Sz clamā
tes ad dñm liberati ſūt ꝑ aioth q̄ ſimulans ſevelle regi
eglon loq̄ ſecreto cubiculo cū gladio interfecit: t per po
ſticū fugiēs ꝙgregato exercitu moabitas plīmos occi
dit t q̄euit ēra ānis. lxxx. Jn. c. iiij. Sāgar q̄ fuit ter
tius iudex: occidit ſexcētos ex philiſtim. ſ. volētes ītra
re territoriū eoꝝ vomere. p⁹ hec malū faciētes traditi
ſūt in man⁹ iabin regꝫ chanaan: cui⁹ ꝓnceps exercitus
erat ſyſare. Eſt āt ꝙgreſſus in bello cū barath ad b ſua
dēte t aſſociāte delbora ꝓpheriſſa. Exterrito āt exerci
tu ſyſare a dño: fugiētē ſyſara de bello t abſcōdētē ſe i
domo iabel vxorꝫ aber cynei ipm dormiētē Jabel cla
uum p tempora trāſfixit. Jn. c. v. cāticū delboze q̄ fe
cit i grāz actōe dño ꝑ victoria ꝑ li ſui. Jn. c. vj. reūſi
ad ingratos ꝑſtinas traditi ſ̄t i man⁹ madianitaꝝ. vij
ānis q̄z ꝓncipes erāt Oreb. zeb. zebee. t ſalmana. Sz
liberati ſūt ꝑ gedeonē q̄ntū iudicē. Angel⁹ eīm apparēs
ei purgāti tritici. p̄nū ciauit liberatōez fiēdā peū. q̄ an
gelus vīga pcutiēs carnes iuſet azīma poſita a gedeōe
ſupꝫ petrā ignē accēdit ꝙſumēs illa. poſt hec petīt in ſi
gnū future victorie gedeon vellus i area poſitū roze cō
plere: area ſicca remanēte. p⁹ ea iterꝫ ꝙſo: qō totū fcm
ē. Jn. c. vij. de exercitu ꝙgregato cū gedeōe: receſſerūt
ꝑmo. xxij. milia qz formidoloſi. Scōo ductꝫ bisq; cuz
eo remāſerāt. ſ. x. milibꝫ ad fluuiū ad bibēdū ſolū q̄ nō
genuflexi ſz manu aquā mittebāt ad os i potādo aſſu
pti ſūt. q̄ fuerꝫ trecēti tm. cūq; bellū geſſit ꝙ madiani
tas. ꝙfortat⁹ e ſomnio qō audiuit recatare in caſtra imi
mici eoꝝ. ſ. q̄ pāis ſubcinerici⁹ fuit viſus a q̄dā pcutere
caſtra madian. Cū tubis q̄ll trecētꝫ buccinātibꝫ t vaſa
teſtea adinuicē ꝙfringentibꝫ lāpadibꝫ accēſis patefactꝫ
cuigilātes madianite a ſomno fugierūt mutata ecde ſe
occidētes. Jn. c. viij. q̄ inſecuti ſūt eos fugiētes: et vi
ros tribꝫ effraim iurgātes ꝙ gedeonē eo q̄ nō vocaſſet
eos ad plīū būilibꝫ t būanis ꝛbis placauit. et occiſis
exx. milibꝫ de madianitꝫ t oreb. t zeb. v. milia q̄ euaſe
rūt cū zebee t ſalmana: repauſantes q̄ſi ſecuros: etiam
occiderūt et p̄da ſumpta ex ſpoliꝭ: gedeō ex anul' au
reis ſibi datꝫ fecit ephoth. in q̄ fornicat⁹ ē ppl's a deo: t
iudicauit gedeō. xl. ānis. Jn. c. ix. abymelech fili⁹ ille
gitim⁹ gedeonis ſuaſit virꝫ ſichen vt occiderēt. lxx. fra
tres ſuos legitimos filios gedeonis. vt ipe ſol⁹ dñaret
Qō t fecerūt ſupꝫ lapidē vnū decapitātes illos excepto
minimo dicto Joathan q̄ abſcōdit⁹ fuit. q̄ ſichionitis
dixit ꝑabolā de lignis q̄ iuerāt ad vitē t ficū t oliuā: t
demū ad ramnū. i. ſentē vt facerēt ſibi illos regē. Aby
melech aūt diſſenſionē ſūmēs p⁹ ea cū ſichionit⁹ ignē
ſuppoſuit turri ſichen ex q̄ mille mortui ſūt. Et demū
ipe obſidēs thebes cū de muro ꝓcuſſus fuiſſz a muliere
p fragmē mole iactate in capite ne videret occiſ⁹ a mu
liere: ab armigero ſuo fecit ſe ad plenū occidere. Jn. c.
x. iudex ſext⁹ fuit Thola de tribu yſachar q̄ iudicauit
iſrael. xxiij. annis. Poſt hūc ſeptim⁹ iair q̄ iudicauit. x
xij. annis habēs. xxx. filios inſidētes aſinis: principes
xxx. ciuitatū. quibꝫ dedit vxores. poſt q̄s iſrl'ite peccan
tes dño afflicti ſūt ml'tipl'r ab āmonitis t madianitis
Jn. c. xj. Jepte illegitim⁹ ꝑnceps latrocinātiū fact⁹ ē
dux exercit⁹ agalaaditꝫ. vt pugret ꝙ āmonitas. t miſ
ſis ꝑnūciis cūs iepte ad regē amon. rōne oīdēs iniuſte
eos vſurpare velle ēras eis a dño ꝓceſſas. cū noller euz
audire fact o voto de offerēdo qō ei ꝑmo occurreret de
domo reuertenti cū victoria acceſſit ꝙ āmonitas et de
bellauit eos. Cui reuertēti occurrēs filia ẏgo cū tym
pano. vt votū ſuaret imolauit eā: ſtult⁹ in vouēdo: im
pi⁹ in ipletdo. Jn. c. xij. orta ē ſeditio inē effraī t galaa
ditas: qz nō vocaſſz eos ad plīū ꝙ amon. t iurgātes pu
gnauerūt inſil'. Galaaditesoccupātes vada iordanis
cū illi de tribu effraī vellēt trāſire ſparſim fugientes vt
cogſcerēt ſi erāt ephratei faciebant eos dicere ſebolech.
Cūq; ꝓferre nō poſſent ſz dicerent thebolech occide
bant eos. t occiſa ſūt de effraī. xlij. milia. Judicauitq;
iepte iſrl' ſex ānis iudex ſeptim⁹. Poſt quē iudicauit.
vij. abeſſen de bethleē ānis. vij. hīs. xxx. filios t totiꝫ
dē filias. P⁹ quē iudicauit non⁹ abiolon zabulonites
ānis. x. Judicauit p⁹ illū abdon. viij. ānis. hīs. xl. filiꝫ
os iudex. x. Addētes filij iſrl' mala malꝫ traditi ſūt i ma
nus philiſtinoꝝ. xl. ānis ſz adiuti ſūt ꝑ ſampſonē. xj. iu
dicē de tribu dan. vñ in. c. xiij. narrat q̄ angel⁹ dñi ap
parēs p⁹ vxori ſterili manue. t p⁹ ea ipi manue. ſignifi
cās eis q̄ filiū hr̄ent q̄ nazare⁹ eēt q̄ icipet liare ppl'm
de manu philiſtinoꝝ. offerētibuſq; ei bedū coctū acce
ſo igne. āgel⁹ in flāmā ſe eīcies diſparuit ex q̄ territus
manue ꝙfortat⁹ ē ab vxore. Jn. c. xiij. hr q̄ ſāſon grā
dis fact⁹ accepit vxorē de philiſteis. pgeſq; cū parētib
ad ciuitatē videdā philiſtinoꝝ vñ vxorē accepit. de cli
nās a pentib occidit leonē: in c⁹ ore cadauerꝫ alca vice
iuuenit mel apū. celebrati ſq; nuptijs ꝓpoſuit ꝓbleu
ma ſeptē ſocijs ſibi datꝫ qō ſoluere neſciebāt niſi vxor
ſāſon iportune errorq̄ēs declaratōez et⁹ ab ipo ad pre
ces t minas eoꝝ ipos edocuiſſz. Jn. c. xv. ptinet q̄ qz
ſocer ſu⁹ tradiderat vxorē ſāſonis altero viro ꝓterea
ſāſon trecētas vulpes colligatas inſil'binas i caud' fa
ciby incēſis ibi poſitꝫ miſit ꝑ ſata philiſtinoꝝ q̄ cōbuſ
ſert oia blada. Cū āt ꝓpe b iſrl'ite ligatū tradidiſſet ſā
ſonē in manibꝫ philiſtinoꝝ ſubito ſpū dei rūpēte liga
mina cū maxilla aſini de terra aſſūpta occidit mille ex

philisteis. Cũqꝫ esset laboze sitiret valde: de ipa maxilla ꝓcessa ĩ ẽrã eruit aq̃ vñ bibit. Jn.c.xvj. narrat q̃ clausus sãson ĩ ciuitate gazan ad quã descẽderat de nocte ad mõtẽ circa noctẽ medĩu surrexit t portas ciuitatis cũ vectib⁹ ĩ mõtẽ in bũeris aspoztauit. Exinde in soreth dalilaz mulierẽ adamauit. q̃ ad req̃sitõez t ꝓmissionẽ peruenie a philisteis. inuestigãs ab eo in q̃ esset tãta fortitudo ei⁹. ꝑmo dixit in. vij. neruis si cũ eis eẽt ligat⁹. p⁹ ea de funib⁹ nouis. p⁹ ea de. vij. crinib⁹ capitis licito plexis t clauo his circũligatũ fixo ĩ ẽrã q̃b⁹ oib⁹ expti subiroia rũpebat. Tandẽ ab eo ꝑoztunata manifestauit. s. q̃ eẽt in capill' capitis. vñ eis rasis ipo dozmiẽte in gremio ei⁹: capt⁹ a philisteis t exoculat⁹ ẽ quẽ in carcere obfuabãt. Aduciente aũt festo ĩ tẽplo dagon dei soz philistim ꝓducẽtes eũ coꝝ ppl'o ad tripudiandũ capillis capitis iã augmẽtat. tacti colũnis tẽpli ꝑmissa ofoeait. Moziak aia mea cũ philistim: cozuenitq̃ templuz occidit ipm t plimos philistinoz. Judicauit autẽ isrl' samson. lx. ãnis. Jn.c.xvij. hr̃ q̃ q̃dã noie michas de mõte effraiz restituit mri mille centũ argẽteos q̃s sibi dederat in depositũ. ex q̃b⁹ illa fieri fecit sculptile t quedã ornamẽta sacerdotalia. ediculã seu capellã in domo sua. Jn.c.xvij. filij dan volẽtes sibi termios dilatare. miserũt nũcios seu exploratozes ad inuestigandũ loca eis aptioza. q̃b⁹ declinãtib⁹ ꝑ hospitio ĩ domũ michie sacerdos ille declarauit eis quõ ibi maneret. demũ reuertentib⁹ ill' alia vice duxerẽt secũ sacerdotẽ illũ aspozantes idolũ miche cũ alijs reb⁹ secũ. vt venientes cuz exercitu lachis: ceperẽt illos secure hitates t cum nullo hñtes societatẽ. Jn.c.xix. scribit de leuita q̃dã q̃ prexit ad socez suã vt recõciliaret sibi vxorẽ suã q̃ irata recesserat ab eo. Qui amicabilr receptꝰ ab eo. t benigne recedẽs ab ipo cũ vxore sibi recõciliata Facto sero declinauerũt ꝑ hospitio ad vbẽ gabaa. Cũqꝫ a q̃dã fuisset ĩ domũ iductꝰ: viri pessimi illi⁹ ciuitatis pulsates domũ petebãt virũ illũ ad se educi vt eo abuterent. Et cũ nõ acq̃escerẽt hospiti h̃ q̃b⁹ ꝓhibẽti: demũ leuita ille misit ad eos ꝓcubinã. i. vxorẽ q̃ h ꝓcubina ozis: qz forte nõ ducta solẽnitate legali: q̃ tota nocte abutẽtes de mane añ ostiũ dom⁹ coꝝuit mortua. Quã leuita ponens sup asinũ t reuertẽs ĩ domũ fẽ de cadauere ei⁹. xij. ptes: t misit ad quãlibet tribũ ptẽynã. Jn.c.xx. ponit q̃ ab ozrẽtes tantũ facin⁹ oẽs trib⁹ ꝓgregate sũt. t miserũt nũcios ad hoies trib⁹ beniamin: vt tradereẽt eis hoies de gabaa vt punirent. Quib⁹ nolẽtib⁹ sz ꝓgregatis ad iutoziũ eoꝝ: oẽs alie trib⁹ mouerũt bellũ ꝓ eos. t in p̃ gressu occiderũt illi de tribu beniamin de isrl'itis reliq̃s. xxij. milia. Jn scõ ꝑlio itez de beniamin viri interfecerũt de isrl'itis. xviij. milia. t ꝟ q̃ ꝓfidebãt ĩ mlt'itudine sua. Jn tertio ꝑlio p⁹ ofoez t bũilliatõez: isrl'ite deliberauerẽt t occiderẽt de tribu beniamin. xxv. milia. et ciuitatẽ gabaa incẽderẽt t alias ciuitates beniamĩ. Jn xj. t vlti. c. ꝓtinet q̃ filij isrl' ꝓgregati in sylo planctũ fecerũt ꝑ deletione t exterminio trib⁹ beniamĩ. nõ em remãserãt t euaserãt de eis nisi sexcẽti viri q̃ fugierũt in deserti. Repto aũt q̃ viri de iabes galaad ꝓcepto ñ obedierãt edicto vt oẽs deberẽt cõuenire: sz in termis suis remãserãt. miserunt viros bellatozes ꝓ eos: q̃ eos gladio exposuerũt solũ ỹgines reꝛuãtes q̃ erãt q̃dringẽte q̃s dederũt vxozes q̃dringẽt⁹ de beniamin. Alijs duceẽt⁹ ꝓuidẽtes vt in q̃dã solẽnitate in q̃ mlt'i conueniebãt etiã puelle ỹgines sibi ex eis vxozes accipent q̃ fem ẽ Sz hec historia de leuita t ꝓcedẽs de micha ozi cõtigisse inẽ tps iosue t tps ottoniel medio tpe. Habeẽ p⁹ li⁹ bũ iudicũ li. Ruth. c. vij. ꝓtinẽs historiã rei geste tpe⁹ vni⁹ iudicũ. s. hely sacerdotis. de q̃ infra vicz q̃ elimelech de bethleẽ iuda ꝓpẽ famẽ seu charistiã peginat⁹ est cũ vxore sua noemi et duob⁹ filijs maalon t chelion in terrã moabitaz. Jbiq̃ mozruo elimelech filij ei⁹ duxerũt vxozes moabitidas: q̃z vna dicta est orpha. altera ruth. Mozruis ill'. s. maalon t chelion. noemi volens reũti ĩ bethleẽ dixit nuribus suis vt reuerterent ad domũ parẽtũ suoz: t cũ vtraq̃ vellet eã seq̃: demũ orpha dimisit eã: Ruth vo obfirmato aĩo dixit se nũq̃ recessurã ab eo q̃cũq̃ ꝓgeret. Cũ illa ꝙ reuersa est bethleez. tpe messiũ qz pauꝯcule erãt iuit ruth in agrũ booz seq̃s metẽtes vt colligeret spicas remanẽtes: t cognito booz bonitate ei⁹: de sero dedit sibi de frumẽto collecto. Demũq̃ marit⁹ q̃ fuerat ruth nullũ ꝓpinquoꝛẽ habebat qz sibi eẽt booz: cũ ille spõte et coꝛã testib⁹ fateret velle eã hr̃e ĩ vxorẽ fuato moze q̃ tũc fuabat in hmõi qz. s. ille q̃ cedebat iuri suo se discalciabat. booz ꝓtrahit mrimoniũ cũ ruth moabitide de q̃b⁹ natus est obeth. Obeth aũt genuit Jesse seu ysai ꝑem dauid.

De bello grecozum ·H·iij.

Ꝫ troyanos et ỏ destructiõe troye t cã fm Ut̃n. hist. li. iij. c·lxij. et fm belinãdũ: ãno q̃ mozrui sũt iepte t hercules. Alexander q̃ et par⁹ pami filij⁹ rapuit helenã vxorem menelai: et bellũ decennale surrexit ꝓpt̃ h. Ab hoc ãno vsq̃ ad q̃rtũ annũ achas regis iuda q̃ ẽ pm⁹ annus vb. i. rome ꝙdite. inueniũt in chronicis ãni. cccxxviij. Quãuis teste augs. q̃dã scripserũt romã ꝙditã fuisse sb Ezechia rege filio achas. Oroſi⁹ dicẽ anno añ vbẽ ꝙditam. cccclxx. ꝑ raptu helene fuisse fcãm ꝙurationẽ grecoꝛ et cõcursũ mille nauiũ extitisse: et deinde obsidionẽ decennẽ. Dozo Frig⁹ dares q̃ scripsit hãc historiã dicit q̃ duces grecoꝛ ꝓ troyã fuerẽt. xlvij. q̃ aduxerũt naues mille ducẽtas duas. Sũma aũt belli troyani ex historia daretis quã trãstulit cozneli⁹ ista ẽ. Castoz et pollux audientes soꝛozẽ suã helenã pulcherrimã vxorẽ menelai frris agamenonis raptã fuisse ab Alexãdro seu paride: nauẽ ascẽdentes secuti sũt eã: t cũ in lesbio littoze nauẽ soluerẽt: maria tẽpestate ozta nũq̃ cõparuerunt. Quos lesbij vsq̃ ad troyã q̃sierũt et nõ inueniẽtes: crediderũt ĩmortales deos factos. Cõuenerũt igit apud athenas duces grecoꝛ. xlvij. cũ nauib⁹ mille ducentis duab⁹. Missiq̃ sunt ꝑmo legati Dyomedes t Ulixes ad ꝑamũ: vt satisfieret iuriꝛ. Jnfectoq̃ negocio pugnatũ est inter eos. t in ꝑmo bello hector filij⁹ ꝑami ꝓteslaum interfecit Jn scõo bello patroclũ ꝛmin onẽ. t alia cẽ telamoniũ occidisset nisi eũ de de sanguine suo recoꝯ uisset. Erat em nat⁹ de esiana soꝛoze ꝑami. Pria inducie date sũt grayes peretib⁹ ꝑ biennĩũ. Jn tercio ꝓlio hector boecben archilocũ et ꝓthenoꝛẽ duces occidit. Jn q̃rto ꝑlio Alexãder menelai femur sagitta transfixit. Jn q̃nto bello hectoꝛ. vij. fortissimos duces occidit Eneas duos. Achilles q̃tuoꝛ. Dyomedes duos. Jn sexto bello ꝓtinuis dieb⁹. lxxx. pugnãũ ẽ. Gray scõas petũt iducias i triennĩũ. q̃ cõpleto itez pugnat. hector ĩ ꝑma acie interfecit q̃tuoꝛ duces fortissimos. Achilles q̃ erat ex pte grecoꝛ occidit duos de pte troyanoꝛ. pugnatur dieb⁹. xxx. Priam⁹ tercias petit inducias sex mẽsibus. Itez agameon q̃ ex pte erat grecoꝛ petijt q̃rtas inducias dieꝯ. xxx. Jn nono bello voluit Andronica vxoꝛ hectoꝛis ipm hectoꝛẽ retinere. qz in sõnis viderat ei nõ expedire vt ꝓdiret in bellũ. q̃d cũ facere nõ posset astianactẽ filiũ suũ ad pedes ei⁹ posuit. Sz nec sic cuzreti nuit: hectoꝛ igit in bellũ ꝓdiẽs: tres duces fortissimos occidit: duos vulnerauit t tertiũ achillẽ a q̃ tandẽ occidit. Gray q̃ntas petunt inducias duoꝛ mensium ꝑ bellũ decimũ Grai sextas petũt inducias ꝑ annũ Jn bello. xj. palamides q̃ rex ꝙ cõmotiõez fact⁹ fuerat occidit. Jn bello. xij. troyl⁹ mlt'os occidit. Jn. xiij. pte

plio pugk ꝓtinuis dieb⁹.vij. Agamenō septias petijt inducias.xxx.diex. In bello.xviij.troylus achillem sauciat ⁊ pugk ꝓtinuis dieb⁹.vij. In bello.xix.troyl⁹ ex eō cadēs ab achille occidit. In.xx.bello cadit memnō dux pſax. Dam⁹ decias petit inducias diex.xxx. In bello xxj. Alexāder occidit achillē i phano apollinis.vbi eū ad colloquiū vocauerat ꝓcordiā simulās. Greci igit petūt vndecias inducias. In.xxij.plio. Alexāder aiacem sauciat ⁊ aiax sauciat⁹ alexādrū interficit. ⁊ ō vulnere stati moritk In bello.xxiij.⁊.xxiij.pētassilea regina amazonū viriliter neoptolemū achillis filiū sauciat. a q̄ tādē ipa occidit. Anthenor polidomas ⁊ eneas dicūt Dam⁹ vt faciat pacē. q̄ nolēte patriā ꝑdūt. Capta igit troya agamenon p̄dā oēm eq̄liter diuisit. Itaq; pugtū ē ad troyā ānis.x.mēsib⁹.vij.dieb⁹.xij. Et vt refert Dares frigi⁹: corruerūt ex argiuis octingenta ⁊ septuaginta milia. Ex troyanis āt sexcenta septuaginta sex milia boim vsq; ad oppidū ꝑditū. eo aūt ꝑdito occisa sūt ex troyānis ducēta septuagita sex milia. Eneas nauib⁹ ꝓuect⁹ ē. cū q̄b⁹ alexāder grecia iuerat numero xxij. quē secut⁹ ē numer⁹ triū miliū q̄dringētor⁹ boim ex troyanis. Anthenorē secuti sūt duo milia q̄ngenti. Et belen⁹ cū cassandra ⁊ andrōica ⁊ hecuba vroze Dam⁹ cū mille septigētis crimusiū petijt Menelaū ⁊ helenā vrorē ei⁹ dicit homer⁹ ad thebarē regē egypti quē polipū vocat p⁹ captā troyā diutisse. De Dyomede et. Ulixe cū socijs sic dicit aug⁹. in.xviij. de ci. dei. Greci victores delerā troyā relinquētes. diuisis ⁊ horrendis cladib⁹ dilacerati ⁊ ꝓtriti sunt. ⁊ tñ ex eis deorū suorū nūex. aurerūt. Nā ⁊ Dyomedē fecēt deū. quē pena diuinit⁹ irrogata ꝓhibet ad suos nō reuertisse. eiusq; socios in volucres fuisse ꝓuersos. nō fabuloso poetico⁹ mēdacio: sz hiſtorica attestatiōe ꝓfirmāt. q̄b⁹ nec deus vt putāt fact⁹: hūanā naturā reuocare vel ipse potuit: vel certe a Joue suo rege tāq; celicola nouicius ipetrauit. hec aug⁹ Et paulo post subdit. hec varro vt astruat cōme morat alia nō min⁹ īcredibilia de illa maga. ſ. famosissima Circe: q̄ socios vlixis mutauit i bestias: ⁊ de archadib⁹ q̄ sorte ducti intrabāt q̄dā stagnū. atq; ibi cōuertebāt i lupos ⁊ cū silib⁹ ferꝭ p illi⁹ regiōis desertа viuebāt. Si aūt carne nō vescerent hūana rursum p⁹ ix.ānos eodē reuocato stagno reformabant i boies ⁊c. Nos āt cūz essem⁹ in ytalia audiebam⁹ talia de q̄dā regione illaq; ptiū vt stabularias mulieres imbuta a bis malartib⁹ in caseo dare solere dicebāt. q̄b⁹ vellent seu possent viatorib⁹: vñ in iumēta illico ꝓuerterent et necessaria q̄q; portarēt. postq; pfecta opa iter ad se rediirent: nec tñ eis mētē fieri bestiālē: sz rōnalē hūanamq; seruari. Nec sane demones naturas creant. si q̄d tale fa cūt sz specieten⁹. i. fm apparētiā circa socios mutauit vlixis. fm istū modū mihi vidēr fieri potuisse: si tñ factū est. Et sic ꝓcludit q̄ ope demonū iste fiebāt cōuersiōes fm apparentiā ad sensū: nō fm rei vitatē. ⁊ hoc firmatur. xxvj. q. v. Nec mirū ⁊c. epi. Post destructionem troye q̄ fuit āno. iij. abdon iudex israel p⁹ apō latinos regnit Eneas. añ quē regnerāt Jan⁹. saturn⁹. pichus faunus ⁊ latin⁹. ānis circiter centū q̄nq̄ginta. Regnit āt tertio āno velut q̄dā volūt. post ānos. vij. a captiuita te troye ānis trib⁹. Scōs regnit filius ei⁹ aschanius annis. xxxij. Post hūc regnerūt successiue alij. xij. quorū vltim⁹ dictus est amulius. Et tps regni oīm istor⁹ ab enea vsq; ad omulū est circa ānos q̄dringentos viginti tres. Hui⁹ Amulij aūt nati sūt regis tpe Rem⁹ ⁊ romulus a matre ⁊ ylia: q̄ ꝓdidert romā. Qua ꝓdita latini vocati sūt Romani. Quib⁹. ſ. romanis p̄mus regnit romulus occiso remo germano. ⁊ cepit regre anno. vj. achas regis iude. ⁊ regnit ānis. xxxvij. p⁹ quē regnert successiue sex alij reges. ſ. Numa põpili⁹. Tullus hostilius. Anc⁹ march⁹. Tarq̄n⁹ priscus. Seruiꝰ ⁊ Tharquinus superb⁹. hi. vij. reges impauerūt annis. ccxl. vel circa. Exinde finito regio dñatu apō romanos a bruto cōsules esse ceperūt. Deinde tribuni pleb ⁊ dictatores ⁊ rursū ꝓsules rēpublicā obtinuerūt: ⁊ p annos ferme ccclxvij. vsq; ad iuliū cesarē q̄p⁹ sibi singulare arripuit impiū. ⁊ a q̄ p⁹ea imperatores ceseres appellati sūt: Uin. histo. refert. q̄ ex hiſtoria frācor⁹ hī q̄ tpe Ayoth iudicis israel edificata ē troya. ⁊ stās ānis. clxxxv. capta ē ⁊ deleta tpe abdon iudicis israel. P⁹ cui⁹ euersiōnē mlti⁹ tudo magꝰ fugiēs ⁊ in duos pplos se diuidēs. quātū. ſ. ad descēdētes ex Dam⁹. alia franco nē Dami regis nepotes. ſ. filiū hectoris. alia thurcū filiū troyli filij regis Dami secuta ē. ⁊ inde tradūt q̄dā duos pplos ab his discēdētes noiari. ſ. frācos ⁊ thurcos. Aschan⁹ āt enee filius ꝓdidit albā ꝓpe romā: sz p⁹ea destructam a romanis.

Capl'm. VI.

Edeundo ad sacrā hi-

storiā post samsonē iudicauit heli q̄ ⁊ sacerdos: ⁊ a dignior sacerdos est noiat⁹ nō iudex: trāslato eū sacerdotio a filijs eleazar h p̄m⁹ō filijs ythamar arripuit. Et forsitā ipemet fact⁹ iudex. sacerdotiū ad se trāstulit. Cepit aūt iudicare anno ab exitu de egypto. cccl vj. erat sz aūt tertie. i. ab abraam. dcccl xj. mūdi vo bis millesimo. dcccix. Et iudicauit annis. xl. Hui⁹ tpe ꝓtigit hiſtoria ruth. de q̄ s. Sub h⁹ tpe natus est samuel ꝓpha. vt hī in. j. li. Re. vñ ⁊ ꝓsequendo ei⁹ hiſtoriā. ſ. de li. regū. In p̄ libro narrat q̄ helcha nabuit duas vrores. ſ. annā ⁊ fenennā. Anna aut sterilis erat: sz magꝭ a viro diligebat. fenēna fecūda ꝓpt q̄ opprobauit anne de sua sterilitate. sup q̄ contristata valō accessit ad tēplū orās ⁊ votū faciēs ꝑ filio obtinēdo. Et cuz reprehenderet ab heli q̄ vt ebria oraret: illa hūilit excusauit indicās suā afflictōz. Exaudiuit aut dñs orōez anne ⁊ dedit ei filiū masculum. ſ. samuelem ꝓphaz. quē ablactatū obtulit eū dño ad tabernaculuz dei ⁊ ibi dimisit eū adfulendū i eo. Jn. c. ij. pōit cāticū. Exultauit cor meū ⁊c. q̄b⁹ anna cōposuit deo gras agendo Deinde narrat q̄ duo filij heli. ſ. ophni ⁊ phine es mistrātes in tabernaculo erāt gulosi. ꝓpt q̄ faciebāt de aialib⁹ i sacrificiū oblatꝭ añq; incēderet sumere prē suā ꝙ legē p mistros cox. Ac etiā dormiebāt i tabnaculo. i. atrijs ei⁹ cū mlieribus. q̄b audiēs heli reprehendit sed nimis remisse. Jn. ij. ꝓpha q̄dā redarguit heli de sua negligētia circa filioz correptōz. p̄nūciās cox. ꝓpt scelera occisionē. Ac etiā narrat quō samuel ter vocat⁹ i sōnis a dño existimās se vocari ab heli: ibat ad eū. Qui tertio docuit eū vt si ampli⁹ vocaret diceret: loqre dñe q⁹ audit ſu⁹ tuus. Quo id obſuāte dñs locut⁹ est ei. de defectu heli ⁊ filioz ⁊ punitiōe futura. Q̄b samuel ab heli inꝛrogat⁹ totū retulit. Jn. iij. philistei ꝓcedētes ad bellū ꝙ israel fugauerūt eos: occisis q̄ttuor milib⁹ ex israel. ꝓpt q̄b israelite ꝓ sui adiutorio fecēt portare archā dñi in castra sua. sup q̄ exulante pplo israel philistijm cōtristati sūt dicentes. deno⁹ ⁊c. Exhortantes tñ seinuicem plius in euntes ꝙ israel: debellauerūt eos: capta archa ⁊ occisis filijs heli. h p̄ audiēs cadēs retrosum expirauit. Jn. c. v. archa dei ducta a philisteis i in azotū ponētes in tēplo dagon idoli cox. inuenerūt bis dagō in terrā ꝓiectū añ archā. ꝓcussi etiā sunt philistijm vlceribus in natib⁹. Et quocūq; ferebāt archā seqbat plaga illa: moriēb⁹ ex terra ortis corrodētib⁹ eos in posteriorib⁹ Jn. c. vj. finito ꝓsilio remiserunt archam cū q̄nq; natib⁹ ⁊ muris aureis fm nūer. v. ciuitatū eox. philisteis ponētes eā in plaustro q̄b ducerent due vacce la-

etãtes vitulos eis tñ clausis: q̃ recto itinere mugientes tulerunt archã in bethsames q̃ est in isrl'. Et ex bethsamitis mortui sũt .l. milia q̃ viderũt archã dñi. Jn. c. vij. Trãslata archa de bethsames i cariathiarī samuel admonuit ppl'm ad ydola dimittendũ t vt ad dñm reuerterẽt fuĩdo ei. Qõ t fecẽt celebrato ieiunio penitẽtiã agẽtes Et cũ philistei irẽt ꝛ eos ad pugnã samuele orante t agnũ offerẽte p isrl': dñs exterruit philistheos t debellati sunt. Judicauit aũt samuel ppl'z discurrens annuatim p diuersa loca ad ppl'm dirigẽdũ. Jn. c. viij. Samuel senex effect⁹ cõstituit loco sui duos filios suos ad iudicãdũ ppl'm in bersabee. q̃ declinãtes ad auariciã ꝓpt̃ mũera iudiciũ puertebãt. Pplus ergõ scã dalizatus petijt a samuele regẽ istitui sup eos. Samuel aũt egreferẽs ꝛsuluit sup hõ dñz: q̃ rñdit q̃ eraudiret eos: z declararet eis ius regis vicz q̃ multa guamina ab eo hñnt. hõ vo faciẽte samuele oĩno pertuerẽt sibi regẽ dari sic hẽbant aliegentes. Jn. c. ix. saul de tribu benia/min altior ceterꝫ corpe ab hũero t sursum. q̃ null⁹ melior in isrl'. cũ de mãdato pris sui Eis iret ad inquirendũ asinas pris amissas: accessit ad samuelem cũ q̃rta pre stateris argẽtei ad inuestigãdũ de asinis vt a sciente occulta. Cui dñs reuelauit q̃ iste esset rex fiẽd⁹. Ũ samuel retinuit eũ secũ ad comedẽdũ. ponẽs añ eũ armũ aialis cocti. Jn. c. x. samuel inunxit saulẽ in regez solũ cũ eo exĩtem: pnũcias sibi tria in via euẽtura in signũ hui⁹ q̃ dñs hõ dispoſuerat: t tertiũ signũ fuit q̃ inueniret cuneũ ꝓphaꝝ. i. ad modũ religiosoꝝ cũ musicꝫ ꝓphetãtiũ: cũ qbꝫ t ipe etꝫ ꝓphares: qt ipletũ ẽ. Demũ ꝛgregatꝫ oĩbꝫ tribubꝫ i maspha: missis sortib⁹ cecidit sors sup saul. Quo ibi nõ pñte. reuelauit dñs domi eẽ absc̃ditũ. s. p̃ hũilitate. Adduct⁹ q̃ declarat⁹ est a Samuele eẽ rex isrl'. quẽ qbusdã ꝛtẽnẽtibꝫ eũ ipe dissimulauit audire. Jn. c. xj. p⁹ mensẽ naas rex ãmonitaꝝ p cessit i bellũ ꝛ viros de iabes galaad. q̃ cũ q̃rerẽt pacta ab eo t fuirẽt ei. ille rñdit hõ fedus agere velle cũ eis vt eruerem oĩm oculos dextros. Uiri q̃ iabes venerũt p adiutorio ad saulẽ. Qui cõgregato mario isrl' exercitu debellauit naas t libauit illos. ꝓpter hoc victoriã in nouauit ppl's regnũ saul i galgala. Jn. c. xij. samuel ppl'o declarauit innocẽtiã sue ꝙuersatiõis inter eos q̃ iudicando nec calũniã fecisset nec extorsiões a quoq̃ Et inde recolens eis bñficia a deo collata illi ppl'o. t libertatẽz de fuit uter yrannoꝝ p man⁹ iudiciũ t cũ regẽ hñent vt postularãt. si a mãdatis dei recederẽt pirẽt cũ rege suo. Ad oñendũ tñ q̃ male fecerãt i petẽdo regẽ aere sereno fec̃ descẽdere pluuias: mugire tonitrua: fulgura apparere. orãte tñ p eis cessauerũt. Jn. c. xiij. cõgregatꝫ philisteis in maria multitudie ad belladũ ꝛ isrl' rex saul t ipse collegit exercitũ ad repugnãdũ expectãsqz in galgala samuelẽ. vij. dieb⁹. cũ nõ veniſſet: ipe saul obtulit sacrificiũ sup q̃ samuel: p⁹ ea veniẽs reprehendit eũ dicẽs. q̃ nõ vltra ꝓgrederet regnũ suũ: z de altiore ge sibi dñs puiderat. Jn. xiiij. ionathas filius saul in scio pre accessit cũ armigero suo ad stationez philistinoꝝ p viã difficilimã. t occidit arcu. xx. philisteos i modico spacio. ꝓpt̃ qõ castra philistinoꝝ ꝛturbata sũt mutuo se cedẽtes: t multi ex isrl' q̃ fugerãt reũsi sũt i adiutoriuz eis. Saul aũt ꝓsequẽs eos edictũ fecit sub pena mortꝫ q̃ null⁹ de exercitu comederet vsq; sero. Qõ n escies ionathas in via inuẽto ex alueari apũ fauũ mell' gustauit cũ ẏga. accipiẽs aliq̃ꝫ tulũ mell'. factaq; plaga mag̃ inf̃ectiõis i philisteos. cũ p⁹ repausatõez ꝛsuleret dñm si vltra ꝓseq̃ret philisteos t nõ rñderet dñs. suspicat⁹ est ꝓpetra tũ pctm vũ hõ q̃siuit p sortes q̃s eẽt et ꝛtingente sortẽ ionathe manifestãte eo de esu mell'ꝫ ꝓhibitionẽ. Saul voluit occidere eũ: z ppl's nõ dimisit: cũ ab eo ꝓ cessisset victoria. Multas alias victorias hũit saul ꝓtra philisteos. Jn. c. xv. ꝓcepit dñs p samuelẽ sauli vt pgẽs ꝛ amalechitas oẽs gladio exponeret t iumẽta: nl'li pcẽdo. Debellãtes q̃ amalech saul refuauit regẽ agag. t q̃ dã iumẽta meliora. Reuertẽtẽ aũt a plio samuel reprehẽdit ex pte dñi de sua inobedietia. Cũq; ille se excusaret. rñdit samuel magis deo placere obedietiã q̃z sacrificia. Et volẽte ab eo discedere. saul retinuit p clam ydem q̃ scissa dixit samuel ei. q̃ dñs scidisset regnũ ei⁹. t meliori dedisset. Associauit tñ cũ rogat⁹ samuel t occidit agag regẽ amalech. Jn. xvij. dñs mãdauit samueli vt nõ ampli⁹ lugeret saulẽ. q̃ a se eiecerat: z iret i bethleẽ ad vngẽdũ in regẽ isrl' vnũ ex filijs ysai Pergẽs igit i bethleẽ q̃si ad sacrificiũ offerẽdũ. cũ. vij. filijs ysai ad re q̃sitõem ei⁹ adducti fuissẽt coram samuele. reuelauit ei dñs q̃ nullũ eoꝝ inungeret: z minorẽ oĩm q̃ erat i pascuis scz dauid. quẽ vltro adductũ inunxit. Spũ autẽ malo exagitãte saulẽ. audito q̃ fili⁹ ysai. s. dauid bene pulsaret in cythara pulcer bellicosus t prudẽs: fec̃ euz ad se venire. vt psallẽdo cythera cessaret vel minueret̃ veratio spũs mali. Qõ fectñ ẽ. t fuit fact⁹ armiger ei⁹. Jn. c. xvij. Cõgregatꝫ philisteis ꝛ isrl'i pliũ. goliath gigas egrediebat de exercitu philistiꝫ ꝛ isrl'i uitãs ad singulare certamẽ. Dauid ãt cũ eẽt i pascuis missus fuit a pre ad visitãdũ frẽs q̃ erãt in exercitu cũ saule. Qui vidẽs gigãtẽ discurrẽtẽ: increpãs supbũ t audiẽs q̃ q̃ vicisz eũ fieret gener regis t multas diuitias hñret. Ille se ad hũ obtulit. pfectus q̃z cozã saule dixit. quõi pascuis inf̃ecerat t vsũ t leonẽ. demũ reiectꝫ armis qbꝫ idut⁹ fuerat pgens ꝛ philisteũ ad certamẽ. Dauid lapide ex fũda ꝓiecto in frõte goliath pcussit: quẽ cadẽtẽ in terraz gladio ipi⁹ goliath caput ei⁹ ãputauit portas illud ad saul Et exercit⁹ ei⁹ ꝓcedẽs ꝛ philisti ꝓstrauit eos. Jn. xvij. Dauid se pñtãte saulꝫ ionathas filius ei⁹ ibi pñs maximã aicitiã cũ dauid ꝛxit. ita vt oĩb⁹ vestimẽtꝫ suꝫ faceret eũ indui. Ascẽdẽtibꝫ aũt saule t dauid cũ ppl'o i isrl'm cũ victoria t chorꝫ puellaꝝ cũ musicꝫ cãtãtibꝫ in obuiã eoꝝ. Saul pcussit mille t dauid. x. milia. ꝛtristatus est ex inuidia timẽs ne regnũ deueniret ad eũ. Et q̃dã die psallẽtẽ coram eo i cythara. Saul lancea q̃siuit trãsfigere eũ. Postea ãt fecit eũ tribunũ sup gentes armoꝝ. ꝓmisitq; saul dauid dare sibi i vxorẽ filiã suam michol. si ei afferret cẽtũ ꝓpucia philistinoꝝ. s. eos occidẽdo intẽdẽs ex hõ mortẽ dauid inferẽdã a philisteis Qui assentiẽs attulit duplicẽta ꝓputia occidẽs illos i bello iusto q̃z inimici erãt ppli isrl'. Jn. xix. ionathas diligẽs valde dauid. ẏbis suis recõciliauit eũ pri suo sauli quẽ q̃rebat occidere Et cũ in bello habito ꝛ philisteos dauid fecisset plagã magnã i philisteos. saul q̃siuit basta sua ꝛfigere dauid cytharizãtẽ cozã eo. z dauid declinauit ictũ. Fugiẽtẽq; ad domũ: cũ saul misisset satellites ad capiẽdũ eũ t occidẽdũ: michol vxor sua nũciauit ei t emisit eũ p fenestrã. Cũq; nũciatũ fuisset sauli q̃ esset in aiotb cũ samuele. misit apparitores vt capent dauid pl'es t varios tribubꝫ: q̃ cũ venirẽt inuenientes ꝓphetãtes cũ samuele t dauid. t ipi cũ eis ꝓphetabãt laudãtes deũ. Demũ ipe saul accessit. q̃ etiã ille ꝓphetauit nudus se expoliãs. Jn. xx. ionathas ꝓmisit dauid hõ reqrẽti q̃ renũciaret ei dispositõz saul' erga eũ i bonũ vl' malũ. t hõ ei in agro certa die se occultanti p signũ triũ sagittaꝝ ab eo emissaꝝ t modũ locutiõis ad puerꝝ quẽ mitteret ꝓ eis recolligẽdis ĩsinuaret: q̃z si diceret vltra puerũ eẽ sagittas. signũ eẽt male intentionis saul' cũ eo. Si diceret circa eũ eẽ sagittas: signũ eẽt reconciliatiõis. Qõ et fecit indicãs saulẽ male dispositũ ꝛ

eū. Et iurātes demū adinuicē alē alēi miscōiaz exhibi tuz in se z semē suū: z discesserūt adinuicē p̄fletū mlt̄ū Jn.xxj. veit dauid ad abymelech sacerdotē: z petenti dauid ad comedēdū: dedit ei z socijs panes ꝓpositōis nō hīs aliō in ꝓmptu: ac etiā gladiū goliath. Exinde vadēs in geth cū notū b̄ fieret regi z iussisz eū capi: ip̄i se dauid simulauit se fatuū z sic euasit. Jn.xxij. Saul audito q̄ abymelech ꝓsuluissz dñm ꝓ dauid z dedisse ei panes z gladiū: misit ꝓ eo z fecit eū occidi cū. lxxxv alijs sacerdotib: z citatē eoz nobe gladio z igni exposuit. Jn.xxiij. dauid ꝑcussit philisteos plaga mag̃ obsidētes Ceyla: z liberauit eā. Et reuelāte dño q̄ saul vēturus erat ad capiendū eū in recessu. Et cū nūciatū fuisset saul q̄ dauid erat in deserto maon: accessit cuz exercitu vt capet ip̄m cū socijs. Et cū cēt in ꝓcinctu eū capiendi nūciato sibi q̄ philistei venerāt ꝛ israel: reuīsus omisit obsidionē z captōz dauid. Jn.xxiiij. Saul cū tribus milib audito q̄ dauid cū suis cēt in engaddi accessit illuc vt capet eū: z cū in via posit⁹ itrasset q̄ndā spelūcam ad requisita nature z interiori pte ei⁹ cēt dauid cū aliq̄b⁹ instigat⁹ fuit ab eis vt occideret saul: q̄ noluit: sz occulte solū pscidit ozā clamydis ei⁹. Egresso āt saule ꝛ speluca et ꝓsequente iter. Dauid clamauit post eū declarās quō potuerat occidere eū: ꝙrens de iniusta psecutōe ei⁹. Qō audiēs saul cū lachrymis ꝓfessus est se male fecisse. Jn.xxv. mortuū samuelē ois isral̄ luxit eū. Dauid āt audito q̄ nabal faceт magnū ꝙuiuiū in mōte carmelo tōdēdo gregesmlt̄os ouiū q̄s bēbat: misit ad eū nūcios vt sibi z suis mitteret de ꝙuiuio: q̄ noluit: sz dura z iniuriosa locut⁹ ē eis: ꝓt̄ q̄ dauid irat⁹ ex ꝓbris illi⁹ disposuit cū suis ire ad occidēdū eū. Sz abygail vxor dicti nabal pulē z prudētissima: ꝑcipiens duriciā viri sui: ipa cū asinis onust⁹ rebꝰ cōstibilib⁹ iuit ad dauid: z obuiās ei i via: obtulit oīa: rogās vt ꝑceret viro suo de illa inhūanitate. Qō et fēc pacat⁹ ꝓbis ei⁹. Ipa aūt reuersa cū nūciasset viro suo piculū mortu⁹ ē ex timore. Et dauid accepit postea abygail i vxorē suā. Jn.xxvj. saul cū nūciantib⁹ ei zypheis venisset i desertū ziph. cū exercitu vt capet dauid: dormiētib⁹ cū eis de nocte. Dauid itrauit secreto cū abysai nepote saul: z cū posset occidere eū suggerēte ei b̄ Abysai noluit: sz arrepta hasta z cypho q̄ erat ad caput saul: recesserūt nemie aduertēte. Elōgat⁹ āt damauit dauid ad abner arguēs eos de negligētia custodie dñi sui: z quō intrauerāt i tētoriū saulis z potuit occidē. Qō audiēs saul ingemuit se accusās z illū laudās. Jn.xxvij. dauid ne iciderz i manus saul ꝓsequēt⁹ eū iuit cū suis ad regē achis geth petēs ab eo māsionē i vna vbiū suaz: q̄ ei dedit sicelech et cū dauid frequēt facēt strages et p̄das de philisteis dicebat achis regi q̄ illa fecisset ꝓ ppl'm isral̄ Jn.xxviij. ꝙgregati sūt philistijm in plūū ꝓ isral̄: z saul cū suis veit i gelboe: q̄ rimēs castra philistijm cū ñ posset hr̄e rñsum de euētu belli nec ꝑ ꝓphas nec ꝑ sacerdotes: accessit ad pythonissaz in hitu trāsformato: z suscitare fēc patrez suā samuelē tā mortuū: q̄ p̄dixit ei i bello ip̄m cū filijs occidēdū z isral̄ debellādū. Utrū āt fuerit verus samuel q̄ apparuit vel diabol⁹ i forma ei⁹: habes.xxvj.q.v. Nec mir. Jn.xxix. ꝙgregat⁹ philisteis cū satrapis suis iuxta ꝙs erat achis rex geth: cū vidissēt satrape dauid cū suis hebreis cē cum achis: ꝙsti sūt opinātes q̄ nō fidelit agerent: sz fraudulēt ꝓ eos: vñ mādauerūt achis q̄ remitteret eū et ñ cēt cū eis in plio qō et fēc subito. Jn xxx. dauid reuertens in sicelech: inuenit succensam ab amalechitis q̄ cepant eā z duxerāt subaz ei⁹ z vxores et filios dauid z ceteroz: turbat⁹ exercit⁹ voluit Dauid lapidare: sz ꝙfortat⁹ a dño dato sibi rñso a deo q̄ irruens in eos ip̄os capet: ꝓcessit ꝓ eos: z a q̄dam egyptio suo cuiusdā ex amelechitis q̄ p̄dā fecerāt inuēto i via p debilitate adño suo dimisso z fame pdicitāte: p⁹ refocillatiōnē edoct⁹ de via illoz amalechitaz cū ipo irruit sup eos: z ip̄os deuicz oīa reportauit ablata. Et dedit ptē p̄de ducētis q̄ lapsi subsistituerāt ad custodiēdas sarcinulas. Jn.xxxj. saul z tres filij. s. ionathas. aminadab: z melchisue: interfecti sunt i bello in mōte gelboe a philisteis: z saul vulnerat⁹ ab eis irruit sup gladium suū vt se occideret cū nō ex toto cēt mortu⁹: ꝓcepit cui dā suo amelechite ibi ꝓpe eū exīti vt ex toto occideret eū: qō z fecit: z tot⁹ israel fugat⁹ z debellat⁹ est

Jn secundo libro re ·§·

gū in.j.c. hr̄ q̄ iuuenis ille amalechita q̄ cōpleuerat occidere saulē ad p̄ces ei⁹ venit ad dauid b ei significās q̄si bonū nūciū: ꝓpt̄ qō dauid dolēs fecit eū occidi: fleuitq̄z dauid cū suis sup morte saulis z ionathe z alioz de ppl'o isral̄: sciderūtq̄z vestimēta sua z ieiunauerūt. A saule itaq̄z ceperūt tpa regū: z a samuele tpa noiatorū ꝓphaz. Et viuēte samuele saul regnāt ānis.xvij. et eo mortuo duob⁹. Jn morte āt saulis termiat tertia etas hīs ānos nōgentos.xl. Hui⁹ tpib⁹ putat fuisse homerus apō athenienses ꝓ insano hit⁹: eo q̄ deos inē se belligerasse diceret: b vt aiūt leuē nescio quā cōnez a nautis sibi ꝓpositā ñ potuit explicare: a q̄b⁹ cū impudēti⁹ z ꝓtracti⁹ deriderēt vir verecūdi ingenij: q̄si toxicato ꝙfusionis iaculo pfossus ad mortē: spm̄ exalauit: vt refert Valeri⁹. Qō de platone asserit flauian⁹ in li. de vestigijs philoz. zenophōtinos aduersus platonis gloriā ꝙfinxisse ferūt q̄ homer platoni sinonimū fuisse putauerūt. His tpib⁹ duo regū initiū habuerūt. s. lacedemonioz z corinthioz. Et ꝑm Euse. in chronicis ānō.xv. regni saul' p̄m⁹ lacedemonie regnauit eurist⁹ p⁹ quē octo successiue regnauerūt: q̄z vltim⁹ dictus ē thalchamenes sub q̄ defecit dictū regnū ānō.xlix. regni ozie regis iuda. Eo et⁹ tpe. s. ānō.xv. regni saul' p̄m⁹ Corinthi regnauit alethes: p⁹ quē regnauerūt successiue.x. reges: horum vltimus dictus est chelestes sub q̄ reges Corithi ozū defecerunt. anno. s. xlij. regni ozie regis iuda.

Titulus tertius de quarta

etate mundi. Capl'm. I.

Quarta aūt etas incho

atur in dauid z durat ad trāsmigrōez pānos ccccl.xxxiij. ꝑm heb. z ꝑm. lxx. interptes plus vno. Qui dauid p̄m⁹ regnauit de tribu iuda apō heb. annis.xl vij. in ebron sup tribū iuda. z. xxxiij. sup totum israel. Inchoat āt q̄rta etas in dauid: ñ q̄z p̄m⁹ regū sz q̄z ꝓmus regū de tribu iuda: q̄m ei fuit facta expssa promissio de xpo nasciturο de tribu iuda. Hesta ci⁹ benedict⁹ totū scōm librū regū: q̄ breuissime b ponetur in suba. Uñ in.j.c. scōi regū habet: q̄ dauid audita morte saul luxit cū suis: z ieiunauit z instituit carmē lugubre. Jn.ij.c. Dauid ex ꝓsilio dñi ascēdit cū suis i ebron ibiq̄z inunct⁹ est in regē solū sup tribum iuda: z hisboseth filij saulis opante abner auunculo ei⁹ fact⁹ est rex sup alias. xj. trib⁹ israel: q̄ regnauit duob⁹ ānis. Cōgregatis āt exercitu dauid sub Joab p̄ncipe exercit⁹ eius z abner p̄ncipe exercit⁹ hysboseth ex cōi assensu. xij. ex vna pte. z. xij. ex alia luctauerūt adinuicē: z alter alterū occidit vno ictu. Fugiētibusq̄z his q̄rāt cū abner: asahel germanus ioab ꝓsequēs abner: nolensq̄z ad p̄ces eius omittere psecutōez: demū fuit ꝑcussus a sael ab abner i inguine, auersa hasta z mortu⁹ est. Jn.c.iij. q̄ facta est

lōga ꝓcertatio inē domū saul ꝛ domū dauid. Dauid ꝓficiēs ꝛ sp̄ seipō robustior: dom⁹ aūt saul decrescēs ḋie. Nati sunt āt Dauid in ebron p̄mogenitus amon. scōs chelia ab. ꝛterti⁹ absalon. q̄rt⁹ adonias ꝛ alij de plīb⁹ vroribꝫ. Abner āt q̄ regebat domū hisboseth redargut⁹ ab eo qz cōcubuerat ꝓcubinā saul: indignꝫtus ꝫ eū accessit ad dauid et ꝓmisit ei ppl'm totū isrl' reducere ad subiectōez ei⁹. Qd cū tractare disponeret reducta vroze dauid. s. michol ad eū. Joab ꝓditorie occidit ipm abner ī vltōez ffris sui asael. Qd dauid displicuit ꝛ fec̄ eū honorabil'r sepelīri associās cadauer cū suis lugēs ꝛ ieiunās ꝓ morte illi⁹. Jn. c. iij. hysboseth iacēt ē i domo sua: duo p̄nc̄pes latronū rechab ꝛ banaa ingressi latēt domū dormitāte ostiaria dom⁹ inuenerūt: caput eius portātes dauid in ebrō q̄ fec̄ eos suspēdi. Jn. c. v. Uniuerse tribꝫ isrl' vnxerūt dauid in regē sup totū isrl': qui cū suis cepit irl'm q̄ occupabat a iebuseis: p̄m⁹ ascēdēs in arcē syon fuit Joab: ꝓpt̄ qd̄ fuit fact⁹ p̄nceps exercitus Et in syō edificauit dauid habitatiōez suā missis ibi artific̄ibꝫ ꝛ lignis ab hyrā rege tyri. Natiqꝫ sūt ei ī irl'm. xj. filij. sumēs sibi plūres vxores ꝛ inde alias bersabee ex q̄ habuit salomonē: qd̄ intelligēs factū ex dispensatiōe dei de pl'iatate vxoꝝ: bis aūt bellum exercuit ꝫ philisteos ꝛ deuicit eos ꝛ fugauit. Jn. c. vj. dauid cuz magn̄ solēnitate faciebat reducere archā dn̄i in irl'm: sz q: pcussus ē oza a dn̄o eo q̄ temere reti nuisset archam indignatā a bob recalcitrātibꝫ: posuit eā in domū obededon Sz p⁹ tres mēses ite. ordinauit reduci ī irl'm qd̄ ꝛ fecit cū plīmis victimis ī via ꝛ music̄ instrumēt̄ ꝛ dauid cū pl'o saltabat coꝝ ea ꝛ pulsabat organa nudus. Quē videns michol vxor ei⁹ p fenestrā despexit: ꝛ cū intrāti domū suā ipa ꝫ ei imꝓperaret. Rñdit ꝓtem nēdo ꝫba ei⁹. Jn. c. xv. et. xvj. p̄mi pal'. hr̄ q̄ dauid fec̄ leuitas ponere archā in tabnaculo qd̄ ei pauerat: et ordinauit q̄ deseruirēt in tabnaculo ex leuit̄ coraz archa ī offerēdo sacrificia ꝛ laudādo deū: vt pulsādo in diuersis generibꝫ musicoꝝ vt tub organis ꝛ cymbal' vnde a dauid inuēt⁹ ē p̄mo decātatio vsus diuinoꝝ officioꝝ in eccl̄ia. Jn. c. vij. dauid ꝙsulēte nathan ꝓphaz ꝺ tēplo dn̄o ꝙstruendo Rñdit nathan vt faceret. q: ḡtū ꝫ deo eēt. Sz dn̄s locut⁹ ē nathā vt insinuaret dauid ex pte sua q̄ nō ipe edificaret sibi domū. i. tēplū sz filiꝰ eius. s. salomō. ꝛ ipe eēt sibi in p̄em ꝛ ille in filiū: ꝛ regnū ei⁹ stabiliret. ineternū. Ex si delinq̄ret cū correpet: sz misericordiā ab eo nō auferret. Sup q̄ dauid magnifice deo gr̄as egit. Jn. c. vij. dauid debellauit philisteos q̄ bus erat isrl' fact⁹ tributari⁹: pcussit et etiā moabitas et adadezer regē Soba: ꝛ sirīā fecit tributarīā ꝛ ammonitas ꝛ ydumeos: p̄dāqꝫ auri argēti ꝛ eris refuauit ꝓ ꝙstructōe tēpli faciebatqꝫ iustitiā oi pplo. Jn. c. ix. dauid audiēs miphiboseth filiū ionathe filij saul' suspitem ē q̄ erat claudus vtroqꝫ pede: fecit eū cōmēsalem suū: ꝛ restituit fec̄ ei oēs possessiōes saul': mādās Sibe ꝺ uo saul' q̄ ipe cū filijs suis fuirēt ipi miphiboseth. Jn ca. x. dauid audita morte naas regis āmonitaꝝ aī ci sui misit oratores ad ꝙsolādū annon filiuꝝ ei⁹ sup morte: Qui annon deboneſtauit illos oratores radēs eis medią barbā ꝛ p̄cidēs vestes vsqꝫ ad nates Cōsiliꝺ duct⁹ ad ꝺ alioꝝ dicētiū q̄ nō ad ꝙsolādū missi fuerāt: sz ad explorādū. Qd̄ audiēs dauid congregato exercitu misit Joab ꝫ āmonitas in plīū Jn. c. xj. de adulterio perpetrato a dauid cū bersabee vxore vrie ꝛ ꝓceptu eius. Qd̄ dauid volēs occultare misit ꝓ vria fidelic̄ cuz ioab pugnante ꝫ āmonitas: ꝛ cū nō posset ei suadere vt ad domū iret ꝛ vxorē cogn̄sceret: misit p eū epl'as ad ioab: vt poneret dictū vriā in plīo in loco piculoso vt occideretur: qd̄ ꝛ factū ē. Et illo interfecto. s. vria dauid bersabee duxit vxorē q̄ pepit ei filiū. Jn. c. xij. nathā ꝓpheta missus a dn̄o redarguit Dauid de adulterio et morte vrie loq̄ns sub ꝓbola diuit̄ q̄ occiderat ouē pauperis vt pareret hospiti suiuiū Quo ꝓfitēte hūilit̄ pctm̄: dixit dn̄s trāstulit pctm̄ tuū. Uex. ꝓpt̄ ꝫ suscitaret ei malū de domo sua. Et hec fuit p̄secutio absolōis ꝛ ꝙiuratio ꝫ eum. Dauid āt orāte ꝛ ieiunāte ꝓ puulo nato ꝛ infirmato vt sanaret: audita morte surrexit ad comedēduz Exinde nat⁹ ē salomō ei ex bersabee: p⁹ q̄ dauid accessit cū exercitu ad capiendū rabath ciuitatē p̄ncipalem āmonitaꝝ occisis plīmis. Jn. c. xiij. ammō p̄mogenitus dauid philocapt⁹ ꝛ ifirmat⁹ ex amore ad thamar sororē suā: ex pte p̄is visitat⁹ ab ea: vi oppressit eā: ꝓpter qd̄ absolon simulata iniuria p⁹ biennīū faciēdo tōdere greges suos inuitauit oēs ffres suos ad ꝙiuiū: et in ipo occidi fecit āmon a suis suis: et fugit ad regē iessur Jn. c. xiij. ioab misit mlierē viduā thecuitē ad dauid vt simularet se hr̄e cām talē. s. q̄ vn⁹ filioꝝ suoꝝ occisus fuerat ab alēo. ꝓpt̄ qd̄ q̄rebat ad mortē petēs misereꝛ dīā ab eo ne occideret: et cām reduxit ad absolon vt ille ꝓceret. Qd̄ intelligēs dauid ꝓcessisse ꝺ a ioab revocare eū iussit ab exilio. Sz reuersus ī irl'm cum nō p̄mitteret dauid vt videret faciē ei⁹: fecit veire absalon ad se ioab p cōbustiōnē segetū agri ei⁹: et posuit eū medіatorē ad recōciliandū dauid p̄ez vt possz eū videre qd̄ et obtinuit. Jn. c. xv. absolō adulatiōibꝫ varijs traxit ad se benuolētiā isrl' Et fcā ꝙiuratōe ꝫ p̄em: dixit ei q̄ ibat in ebron ad explendū qd̄ā votū suū: et congregata secū maria mltitudīe isrl' ꝛ achitophel fact⁹ ē rex in ebron Quo audito dauid cū suis fugit de irl'm: ꝛ sacerdotes q̄ eū seqbant cū archa dn̄i remisit in ciuitatez irl'm: sil'r chusi amicū suū vt destrueret ꝙsiliū achitophel Jn. c. xvj. Absolō ingressus irl'm de ꝙsilio achitophel: ingressus ē coram ppl'o ad ꝓcubinas p̄is. Dauid aūt fugiēte ꝓ mōtes cū suis: occurrit ei Siba fuus saul'cū iumentis oneratis comestibilibꝫ ad reficiendū offerens: q̄ falso accusauit miphiboseth q̄ noluisset occurrere ei. ꝓpter qd̄ dauid oia bona ei⁹ dedit sibe. Occurrit etiā ei semei maledicēs dauid ꝛ ꝫ eū lapidē iacies. Et cū abysai voluisset ire ad occidendū eū: nō p̄misit dauid: patienter ferēs iniuriā vt dn̄m placaret. Jn. c. xvij. absolon q̄ rēs ꝙsiliū qd̄ eēt agendū: dimisso ꝙsilio achitophel deducēd o exercitū ꝫ p̄ez vt capent eū: secut⁹ ē ꝙsiliū chusi q̄ fuit in ꝫriū sub specie q̄ melius possent capere cuz p⁹ aliqd̄ tps Et vtrūqꝫ ꝙsiliū p sacerdotes abyathar ꝛ zadoch fuit intimatū p filios eoꝝ Achitophel āt se suspendit. Berzellai galaadites q̄dā alij refecerūt Dauid ꝛ suos fessos. Jn. c. xviij. Ordinato plio dauid diuisit exercitū suū in tres ptes: ꝛ cum vellet cū eis ire in plīū nō p̄miserunt: p̄ceptiqꝫ dauid vt absolon reseruarent: Sed deuicto exercitu absolonis cum ipe fugeret mule insidēs: remānsit suspēsus p capillos in ramis quercui. Qd̄ cū q̄dā nūciasset ioab: ipe tres lāceas i cuz iacies occidit Cū āt chusi iuisset ad nūciādū dauid amarissime lugebat mortē absolonis. Jn. c. xix. cū dauid lugeret filiū: Joab ingressus ad eū rep̄hendit admonēs vt pauraret reductoꝝ ppli ad se: alis null⁹ remaneret cū eo. Qd̄ fec̄ ꝓ abyathar ꝛ zadoch q̄ ad tribū iuda: p̄mittens amasech fuerat p̄nceps exercitus absolonis q̄ faceret eū p̄ncipē suū ꝓ ioab: ꝛ vt reduceret isrl' ad sui obedientiā: sz ꝛ semei occurrēti sibi ꝛ petēti venīā de iniuria illata pepcit. Et miphiboseth veniēti ad eū et se excusāti q̄ nō potuerat ire cū eo: statuit vt possessiōes suas diuideret cū siba ꝓ medietate. Jn reductōe āt dauid regis ꝛ recognitōe dominij ei⁹ ꝙtēdebāt adinuicez

trib ꝯ iuda: ⁊ alie trib ꝯ ifrl'. Jn. ca. xx. q̄dā pessimo viro noīe Siba pſonāte buccina ⁊ dicēte. Nō est nob ꝑs i domo dauid: sciſma fecit ⁊ sep̄at⁹ est ifrl'a iuda. Sz Ioab ⁊ abisai cū exercitib ꝯ ſequētes siba diſcurrēt ꝑ ciuitates ad seq̄ndū eū: demū obſiderūt eū in abela ciuitate. Ciues āt abſcindentes caput sibe: miſer̄t ꝑ muros ip̄i Ioab. Qui dimiſit obſidionē: ꝓpus tū in via ꝑdi tozie inꝛfecerat amasa q̄ debebat iſtitui ꝓnceps exerciꝯ tus ꝑ Ioab. Jn. c. xxj. ozta fame in ifrl' ꝑ triennīū durā te dauid ꝙſulēti ſup̄ ꝺ̄m: reuelauit hāc eueniſſe ꝓp̄ occiſionē factā a ſaule de gabaonit⁹ ⁊ ꝯ iuramētū eis ꝑ ſtitū a Ioſue. Et ꝓp̄ ꝺ ad req̄ſitōez gabaonitaꝝ Dauid dedit i man⁹ eoꝝ duos filios ſaul' ⁊ ꝙcubinā. ⁊. v. filios filie ſaul': q̄ eos crucifixer̄t. Quo facto: reꝛopiciat⁹ ē ꝺ̄s ifrl'. Miphiboſeth āt pepcit dauid ꝓp̄ iuramētū ꝑſtitū ꝑi ei⁹ Ionathe. Exinde narrat de trib bell' geſt⁹ ꝯ philiſteos q̄ſdā gigātes: ⁊ de q̄rto i q̄ cū vn⁹ ꝓcuſſiſſet dauid: abyſai defendit eū: ⁊ ampli⁹ nō ꝓmiſer̄t dauid accedere ad bellū ne occideret. Jn. c. xxij. Cantic ū hꝫ q̄ fecit dauid cū fuit liber⁹ de manu ſaul'. q̄ ē ps. xvij. ſ. Diligā te ꝺ̄ne fortitudo. Jn. c. xxiij. De. xxxvij. fortiſſimis virꝫ in bello q̄ erāt cū dauid: ⁊ ꝑ ceterꝫ tres fuerunt q̄ deſiderāti dauid aquā de ciſterna bethleem vbi erāt philiſtei: ꝑ mediū hoſtiū trāſeūtes hauſerūt aquā de ciſterna illa: afferētes eā dauid: q̄ noluit bibē Faciēte dauid numerare ꝑpl'm ſubditū ꝑ Joab ex ſup bia in. c. xxiiij. ⁊ vlti. ꝓp̄ ꝑcm̄ iſtud miſſus ē a ꝺ̄o angel⁹ ad dādū ſibi obtōz eligēdi vnū ex trib: aut famē in ifrl' ſeptē ānis: aut trib mēſib ꝙcurīōz ⁊ fugaz ab hoſtib: aut triduo peſtē in ꝑpl'o. Qui elegit vltimū: vñ infra triduū mortui sūt ex peſte. lxx. milia. Et cū vidiſſet dauid angelū extēdētē manū ad ꝑcutiēdū hierl'm rogauit dauid vt magꝫ ꝑcuteret familiā ſuā ⁊ ſe q̄ pec cauerat. Placatuſq; ꝺ̄s ꝓhibuit angelo ꝑcuſſurā. Et dauid ex mādato dei ꝑ nathan empto ꝑdio areuna ie buſeo in area vbi viderat āgelū: edificauit altare ꝺ̄o vbi poſtea fc̄m est tēplū. Jn. c. xxij. et ꝑ ſeq̄ntia. c. vſq; ad. xxix. et vlti. cj. pali. agit ꝙ dauid dixit filio ſuo ſalomoni ꝑuulo quō diſpoſuerat ip̄e templum ꝺ̄o edificare: ſz ꝺ̄s ꝓhibuit: q⁹ multū ſanguinē in bellis fuderat ſz filius ei⁹. ſ. ſalomō in pace regnās edificaret ei tēplū: ꝙ ter q̄ ꝓmiſerat ei impēſas in auro argēto et cre ⁊ ferro nimis: admonēs eū ad execuc̄oz: ⁊ de diſpoſitiōe edificij ei⁹ Ordinauit q; cātores in tēplo ⁊ pulſātes i organis ⁊ alijs muſicꝫ inſtrumēt⁹ ſub aſaph emā ⁊ ydithū: diuidēs ſacerdotes a leuitꝫ in. xxiij. familias e q̄b vn⁹ q̄ erat ꝓmus in familia illa ſorte eligebat ad miſtrādū in templo cū ſuis coadiutoribꝫ ꝑ ebdomadā ſuā. Cōfortauit inſup barones et ꝓncipes tribuum vt adiuuarent ſalomonem in ope templi: et ordinauit de officijs eoꝝ in q̄bus defuirent ſalomoni. ¶a. II.

¶ regno ſalomonis in

quo inchoat̄ tert⁹ lib regū. Et in ꝓmo ca. dicit̄ ꝙ cuꝫ dauid ꝓter ſenectutē nō poſſet calefieri veſtib: q̄ſita est ei puella pulcerria abyſag ſunamitꝫ vgo: q̄ dormiens cuꝫ rege calefaceret eum: qui tū nō cognouit eā. Et cum adonias filius dauid feciſſet ſibi currus et eq̄tes q̄rens ſibi accipe regnū ꝺ̄s ſecum ioab ꝓncipem exercitus et abyathar ſacerdotē: facto q; ſuiuio magno: omnes fratres ſuos inuitauit excepto ſalomone. Qō audiens berſabee mater ſalomonis. ſm ꝙſiliū Nathan ꝓphe ītrauit ad Dauid. inſinuans quō adonias accepiſſet ſibi regnū eo ignorāte Dauid āt iurauit ei ꝙ ſalomō regnaret poſt eum: vñ mādauit ſuis ſuis ꝙ imponerēt ſalomonē ſup mulā ſuā ⁊ ſadoch ⁊ nathā inungerent eū regē. Qō ⁊ fc̄m est ac damāte oī ꝑpl'o. Uiuat rex Salomō. Adonias ꝺ audiēs timēs ſalomonē fugit ad tēplū: ſz data ſibi ſecuritate ip̄e etiā acceſſit ⁊ adorauit ſalomonē vt regē. Jn ca. ij. hꝫ ꝙ dauid ad extrema vite deduct⁹ exhortat⁹ est ſalomonē ad obſuātiā legis: ⁊ rememorauit ei mala q̄ fecerat Joab ⁊ iniurias ſemei et bñficia berzellai Jp ſoq; mortuo adonias rogauit berſabee: vt ītercederet apō filiū ſuū ſalomonē vt daret ſibi abyſag in vxorem Qō cū feciſſet nō exaudiuit eā: ſz fecit illum occidere et ſil'r ioab Abyathar exilio tradidit Semei ſb pēa mortis ꝓcepit ne egrederet hierl'm. Et cū p⁹ānos egreſſus fuiſſet ad recupandos ſuos fugiētes: occiſus est ab eo Jn. c. iij. ducta filia regis egypti i vxorē ⁊ in. xj. āno etatis ſue ſm hebreos habuit filiū ex ea: ⁊ aſcēdit i gabaō vbi erat tabnaculū ⁊ altare eneū moyſi. Sz nō archa dei: immolatiſq; ibi mille hoſtijs: ꝺ̄s apparēs ei i ſōnis dixit ei vt peteret q̄ vellet ab eo Qui poſtulauit ſapiā ad regēdū ꝑpl'm ſuū. Dixitq; ei ꝺ̄s ꝙ q⁹ nō petierat di uitias gl'iam vel mortē inimicoꝝ vel lōgā vitā: ſz ſapientiā: exaudit⁹ erat. Et nihilomin⁹ daret ſibi diuitias ⁊ gloriā ſup oēs: ſi tū legē ſuaret. Primūq; iudicium in q̄ oīa est ſapia eius fuit de duab meretricib hīti bus filios: quoꝝ vno a mꝛe nocte oppſſo: ꝓtēdebāt de ſupſtite cui⁹ eēt. Et data ſnīa ꝑ ſalomonē ꝙ diuideret in duas ꝑtes: rogauit mr̄ vera ꝙ tot⁹ viu⁹ daret poti⁹ alteri mulieri: ⁊ exꝺ iudicauit ſalomō eē illā verā matrē: ſibiq; dari iuſſit Jn. c. iij. ponūt ꝓncipes ei⁹ ⁊ gl'ia ſua. Nā. xij. ꝑfectos hēbat q̄ puidebāt ei de ānona: ſinguli ꝑ ſingulos mēſes. Deſcribit latitudo dōij ei⁹. Ei bus q̄ſz curie ei⁹: viz ꝑ ſingulos dies. xxx. chori ſimile ⁊. lx. chori farine: decē boues pingues. ⁊. xx. paſcuales ⁊ centū arietes. excepta venatiōe ceruoꝝ capreaꝝ ⁊ alīlīū auiū. Et hēbat. xl. milia eq̄ꝝ curriliuꝫ ⁊. x. milia equeſtriū Precedebat q̄ſz ſapia ſalomonis ſapiaz oim orientaliū ⁊ egyptioꝝ ⁊ erat ſapiētior cūctis homib. Et diſputauit de lignis a cedro libani vſq; ad yſopum Et diſſeruit de iumētis volucrib reptilib et piſcib. ⁊ locut⁹ ē tria milia ꝑabolas. ⁊. v. milia carmīa: hēbat q; pacē i circuitu ⁊ oēs ꝙſuebāt vndiq; ad audiendū ſapiaz ei⁹. Jn. v. c. ſalomō miſit byrā ad regē tyri ⁊ ſy donis vt ꝑ ſuos faceret ſibi incidere lig̃ cedrina ⁊ abiegna de mōte libani: vt ꝺ eis poſſet edificare domū ꝺ̄ni q̄ ⁊ factū est. Cepitq; edificare ſalomō tēplū ꝺ̄ni ānō. iij. regni ſui q̄ fuit: cccclxxx. egreſſiōis ifrl' de egypto Anatiuitate abrae nongēteſimo ſeptuageſim⁹ q̄rt⁹: ab initio ꝙ ſeculi bis milleſim⁹ nōgenteſim⁹ triceſim⁹ tertius: ⁊ ꝺ ſm ꝙputatiōez bede quā cōſtat tenet eccīa excedit nūez ꝑfatū i mille. ⁊. xxxvj. ꝑfecitq; op⁹ tēpli i. vij. an. cū dimidio: ꝑ q̄ ꝺ edificauit domū ſuā i. xiij. ānis ⁊ domū ſalt⁹. ⁊ de hmōi edificijs agit̄ in. c. vj. ⁊. vij. Cui⁹ tēpli ꝙſtructōis breuis ſūma ē ſm Uin. hiſto. li. iij. Tēplū ꝺ fuit edificatū i hierl'z i mōte moria vbi abraā voluit filiū imolare: ⁊ iacob vidit iſōnis ſcalā de celo ad trā. ⁊ in areuna vbi dauid vidit angelū ceſſantē a pcuſſiōe ppli gladio peſtis. Fuit āt edificatū de marmore cādido q̄ ꝑtī ū ōr et feneſtre obliq̄te erāt in pietib tēpli id ē ab extra ſtricte ⁊ it⁹ latificate q̄ ſolēt dici baleſtriere Et lōgitudo e⁹ fuit. lx. cubitoꝝ. latitudo. xx. altitudo. cxx. Et cū hac diſpōe q̄ a pauiment⁹ iuxta trā vſq; ad p̄ mū tabulatū erat altitudo. xxx cubitoꝝ. ⁊ a p⁹ tabl'a/to ſeu ſolario vſq; ad ſcōm erat altitudo. xxx. cubitoꝝ ⁊ ab iſto ſcōo ſolario vſq; ad ētiū q̄ erat rectū templi erat altitudo. lx. cubitoꝝ. Habebat' ḡ duo ſolaria iter pauimētū ⁊ tectū ⁊ in ḡliber ſolario ⁊ in tecto erat ab extra in circuitu deambulatoriū: iſtud deābulatoriuꝫ ōr i euāgelio pīnaculū ſup q̄ xp̄s a diabolo rēptat⁹ fu

it posit⁹:z tēdebāt vltra p.v.cubitos Et erāt ibi cācelli
añ:ne inde caderēt ābulātes. Pars āt ifima seu ꝑma
māsio abintra erat tota cooꝑta tabul' cedris l'abiēnis
q̄bꝫ desup erāt affixe lamie auree cū clauis aureis etiā
pauimētū. Et diuidebāt i duas ptes.s.in scā:ad quez
locū ꝑ⁹ erat ingressus in tēplū ex pte oriēt⁹.xl.cubitoꝝ
lōgitudis:z scāsctoꝝ.xx. Eratq; i me⁹ inē sctā z scāsctō
rū pies fact⁹ tabulis cedris z postea lamis aureis coo
ptus.alt⁹.xx.cubit⁹:añ quē velū appēsuz tenue pulcer
rime itextū qō scissū ē a sūmo vsq; deorsū tpe passiōis
Intra scāsctoꝝ erat archa dñi fcā a moyse i medio inē
duo cherubi ō oliuiss culpta z cooꝑta auro:q̄ recti erāt
z duas alas eoꝝ extēdebāt sup ꝓpiciatoriū:qō ꝓpicia
toriū erat tāq; cooperculū capse erectū sup eū cuz ē apta.
sicut se bñt tabule altariū picte:duas alas extendebāt
ita q; ala vni⁹ cherubi tāgebat alā alteri⁹ :z alia extre
mitate alaꝝ tāgebāt pietē tēpli:z erat lōgitudis .x.cu
bitoꝝ q̄libz eoꝝ. Jn archa erāt tabule decalogi Solū
sel'intrabat sūm⁹ sacerdos in āno in scāsctoꝝ in festo
ꝓpciatiōis cū magꝝ solēnitate z in vestib⁹ ornatissimis
vt ptz s. Jn scā aūt circa velū intrabant sepe soli sacer
dotes in cert⁹ sacrificijs ad accendēdas lucernas:z ibi
ex pte meridionali erat cādelabrū aureum: qō fecerat
moyses cū .vij. lucernis:z ex pte aq̄lonari mēsa ꝓposi⁹
tiōis panū aurea. Jn medio āt erat altare aureū fcm̄
a moyse:sz addidit salomon .x. alia cādelabra aurea ei
usdē scemat⁹ sz maioꝝ q̄titat⁹.v.ad dexterā z .v.ad si
nistrā. Et sil'r.x.mēsas aureas maiores alia. Et in me
dio hoꝝ altare thimiamat⁹ fcm̄ de lapidib⁹ cooptūta
bulis cedris z p⁹ea aureis:sup q̄ dabāt incēsū thimia
mat⁹ Et forte altare puū fcm̄ a moyse aureū erat i scā
sctōꝝ:qz ibi erat thuribulū aureū fm apl'm ad heb.in
pietib⁹ vo tēpli ab intra erāt sculpture pulcerrīe cheru
bin:z palmaꝝ z aliaꝝ pulcerrīe. Sup tectū tēpli erat
p gyrū nerua aurea i magnitudie hois vt videret a lō
ge q̄si silua aurea :z in labio exteriori p circūitū erant
vites auree cū vuis z pāpinis aureis z i illa sūmitate
iuxta tectū cū ꝓsūmaret tēplū posit⁹ fuit ille lapis re.p
bat⁹ ab edificātib⁹ q̄ ꝓtūgebat i āgul' duos pietes Quō
āt eēnt disposite ille due māsiōes seu solaria q̄ erāt sup
ꝑmā descptā mō vel q̄d ibi ꝓtineret ñ legit Aicēdebāt
aūt ad dcā loca p scalas factas inē pietes tēpli ad mo⁹
dū testudis limache. Porte āt tēpli q̄ erāt ō lignis ab
tegnis lamis aureis coopte z sculpte cū cherub z pal⁹
mis erāt ad oriētē. Jn facie tēpli erat porticꝰ:q̄ i cuā⁹.
ō: vestibulū tēpli bñs colūnas ereas inē q̄s erant due
mirabiliores ceter⁹ in medio pulcerrīe sculpture :vna
dicebāt iachim a dextr⁹:z q̄ a sinistr⁹ booz Erat āt hec
porticꝰ.xx.cubitoꝝ lōgitudis iuxta mēsurā latitudis
tēpli.x.latitudis añ facte tēpli. Jn ꝑ vestibulū seu por
ticū ascendebāt ab atrio sacerdotū.xij.gdib⁹.fm alios
vij.Pꝰ vestibulū edificauit salomō.xxx.domunculas
quas q̄ sui cōputatiōi totū tēpli spaciū extrinsecꝰ ambie
bāt:haꝝ singule bēbāt.v.cubitos lōgitudis z.v.latiꝫ
tudis.z in altitudine.xv. Jngressusq; eaꝝ ita disposu
it vt ex vna ingrederet ad alterā aliq̄ spacio inēppsito.
z ꝑ eas edificate sē alie:mēsura z nūero eq̄les:ita vt la
tera tēpli tria p circūitū regerēt domūcul' ill'vsq; ad ꝑ
mū tabulatū exteri⁹:reliq̄ ps tēpli supioꝝ videri potat
libere:hec āt dom⁹ fuerāt cubilia z cenacula ebdomada
rioꝝ z gazophilatia vasoꝝ z vestiū sacerdotaliū Erāt
āt pl'a atria circa tēplū. ꝑmū erat atriū sacerdotū z de
ꝑmo fit mētio in lib.regū. Erat igit̄ istud atriū pla⁹
trea z grādis et oi pte circa tēplū diffusa p q̄drū :q̄ ꝑ fo
ribꝫ tēpli ad oriētē pl'imū extēdebāt :qz ibi erat altare
eneū vbi a sacerdotib⁹ imolabāt .i.incēdebāt aialia in
sacrificiū:ꝑ altare erat lōgitudis.xx.cubitoꝝ:z totidē
latitudis:vñ z q̄drū:altitudis.x. Eratq; vacuū desup
cratículatū vñ ifra descēdebāt cineres q̄ euacuabant ꝑ
ostiū qō ifra erat. Et mare eneū z luteres. Circa vo la
tera tēpli duo.s.ad aq̄lonē z meridiē: non erat ita lata
illa platea ex pte occidēt⁹ sz adhuc strictior b⁹ platee ex
oi pte pauimētū vario marmore stratū z varijs ymagi
nib⁹ figuratū:ꝑ āt atriū cingebat mur⁹ breuis altitudis
trium cubitoꝝ:cooptū tabul'cedris ꝑ gyrū:vt ceteros a mi
nistr⁹ ab ingressu b⁹ atrij ꝓhiberet:z ad hūc pietē appo
diabāt se psallētes:z quersi ad pp'm sup hūc icliati lo
q̄bāt:ꝑ ābit⁹ muri ꝓpio noīe vocabāt gyon Unū solū
introitū bēbat ad oriētē ꝑ portā tēpli bñs apturā.xxv
cubitoꝝ. Usq; ad hūc itroitū ascēdebāt viri z mlieres
deferētes oblatiōes suas ad mīstros sibi occurrētes z
ascēdebāt p.xvij. gd⁹.itra istō atriū erat vt dcm̄ ē:ñ so
lū altare eneū lōge maior⁹ q̄titat⁹ q̄ illō q̄ moyses fe
cerat qō q̄dē in aliq̄ pte atrij fuatuz fuit Erat z mare
eneū ad modū caldarie.x.cubitoꝝ a labio vsq; ad alterū
labiū ej:rotūda erat et ⁹ābit⁹.xxx.cubitoꝝ erat Et po
suit illō ad dexterā ptē tēpli sup.xij.leucl'os eneos z ibi
sacerdotes man⁹ z pedes lauabāt mīstraturi:fē⁹ ert⁹.x.
luteres eneos.i.conchas.v.ad dexterā z.v.ad sinistrā
vbi lauabāt carnes aialiū q̄ ꝓburebāt sup altare eneū
ꝑ⁹ tū exterioꝝ aialiū lauabāt i ꝑtica piscia q̄ erat in
ter l'm Erat erinde ꝑ illo aliō atriū lōge maⁱ⁹ et oi pte
qō circūibat ex oi pte tēplū ꝓtinēs i se ꝑmū:z mur⁹ ābi
ens ipm erat i altitudie .xxv cubitoꝝ.z ex pte occidēta
li tēpli nullā bēbat portā sz clausus erat tot⁹ Ex pte ⁹o
meridionali bēbat q̄ttuor portas:z sil'r ex pte aq̄lona
ri Ex pte āt orientali.s.añ facie tēpli erat i medio porta
q̄ dicebat speciosa:in angulis āt b⁹ ptis due porte que
z ex his trib⁹ ptib⁹.s.aq̄lonis:meridiei et orient⁹:erant
porticꝰ: vbi manebāt bois tpe pluuiaꝝ . Nā aere sere⁹
no manebāt sub diuo ad orādū. Solū āt mūdis vir⁹
licebat manere i ꝑ atrio. Hoc atriū laycoꝝ in euāgelio
ꝺr templū in q̄ xp̄s ꝑdicabat sepe. Et ex pte oriētali b⁹
atrij manebāt nūmularij z vendentes aialia offerēda
q̄s xp̄s dicit eiecisse de tēplo.i.de ꝑ atrio. Erant āt in
porticib⁹ z circa portas huius atrij diuerse capse ꝓb
lationib⁹. Una dicebāt musach: vbi recipiebāt oblati
ones regū z alioꝝ etiā sz in festiuitatib⁹. Alia dicebāt
corban vbi mittebant oblatiōes sacerdotū et votiua.
De q̄ dixert de.xxx.argēteis ñ lz eos mittere i corbanā
Tertia q̄ dicebāt ꝓprie gazophilatiū vbi mittebant
oblatiōes pauꝑoꝝ et q̄tidiane vel ad vsus pauꝑoꝝ Jn
lateribus āt bui⁹ atrij. s. australi et meridionali in por
ticibus erat pastoforia .i. loca apta in q̄bus comedebā
tur a laicꝰ mundis q̄ eis ꝓtingebāt de sacrificijs aialiū
Jn porticib⁹ etiā illis erāt tria genera sedilium :ꝑma
dicebant cathedre: vbi sedebāt doctores in gimnasio.
Scda dicebāt synedre: vbi auditores in ꝓfatorio Ter
tia exedre: vbi assessores cū iudice ad aliq̄d tractādum
secrete fm Jsiō. Sub ꝑ atrio erat aliud seu ⁹tiū atriū
in decliuioꝝ pte mōt⁹ q̄ etiā erat maioꝝ circūitus q̄z
ꝓtineret scdz sz ñ erat tāte venustat⁹ :et erat ei⁹dē cō⁹
positiōis cū scdo sz nō tāti ornat⁹. Jbi orabāt et mane
bāt mlieres munde tm̄. Sub ꝑ erat z quartū atriū e⁹
mur⁹ p circuitū ab extra erat i radice collis huius. Et
ascēdebat .cccc. cubit⁹ vsq; ad ⁹ticē tm̄ collis vbi tēplū
erat situ. Et ita ꝑ mur⁹ ñ ꝓhibebat aspectuz tēpli nec
coꝝ q̄ mīstrabāt in atrio interiori:ꝑ orabāt imūdi viri
et mulieres z gētiles q̄ venebāt ad orandū in templo
Primū atriū ponit in.ij. Re.c.vj.et.vij. Secundus
ponit Josephus. Alia duo ponit Uin.in.spe.histo.vt
dictum est. Fecit quoq; fieri salomon multa vasa in
vsum templi. aliqua aurea. aliqua argentea .aliqua
enea vel de auricalco .Dicitur etiam in tertio. Regum

vj.ca.q in ꝓstructiõe ipi⁹ tẽpli malle⁹ z securꝫ vl'alio ferramentũ nõ sũt audita:ita ꝑfus oia poliebãt. Erãt ꝙz i tẽplo multe sculpture cherub:z palmaꝝ in pietib⁹ z in colũnis ereis z diuersis locꝫ q̃ cã breuitatꝫ obmissa sunt. De domo aũt quã sibi fecit z vxori filie pharaonis:z de domo salt⁹ vbi tenebãt in inferiori pte erãt aromata z pigmẽta ad vsus tẽpli.i pte superiori seu solario erãt arma ñ solũ ad pugnãdũ:sz etiã ad ostẽtatiõz z ornatũ. Nã et ibi hẽbãt .cc. scuta aurea:z.ccc. pelte aree vt rotelle.has portabãt domicelli salomõis añ eũ eũtãdo cũ egrederet de domo i curru suo Et circa hãc domũ salt⁹ in circuitu erat pulcerrimũ viridariũ. Cõsumato aũt tẽplo:fecit deferri p leuitas archã dñi i scã sctõz vniuerso pplo ꝙgregato cũ maxia sollẽnitate z i numerꝫ victimis:faciẽs dedicatõez tẽpli septẽ diebz:z ipleuit nubes tẽplũ z ignis descẽdit de celo ad cõburẽdũ holocausta q̃ nutriebat sacerdos:mane z sero ipõnẽs ligꝫ:ꝫ ignis extinct⁹ẽ:qñ iason amisit sũmũ sacerdotiũ:vt ꝺ.j.q.j. Sic. Significabat tẽplũ istũd ecclesiaz scãz p xp̃m regẽ pacificũ edificatã.vt exponit Raban⁹ p singla sup.li.regꝫ. Salomõ aũt oꝛauit dñm vt exaudiret oãtes in tẽplo vel ꝙ vsus tẽpli si lõge eẽnt p diuersꝫ necessitatibus vel bellorꝫ seu inimicoꝝ eos pse q̃ntiũ vel pestꝫ vel famis vel siccitatꝫ vel aliaꝝ tribulationũ:si tñ reuersi ad pniaz recogꝭscerẽt pctm̃ suum.vt ptz.iij.re.viij. Et in.c.ix.bꝝ q dñs apparuit i somnis salomoni dicẽs se exauditũ:si tñ ãbularet ipe z ppls i ꝑceptꝫ suis. Alioq̃n si declinarẽt ad deos alienos exterminaret eos:z tẽplũ noi suo factũ abijceret. Deditq; salomõ hyrã regi tyri q̃ p suos mꝫtũ laboꝛauerat p edificijs salomonis.xx.oppida in ẽra galylee ꝙ fmũeratõe oẽs aũt gẽtes chananeoꝝ fecit sibi tributarias. De filijs isrl' neminẽ voluit ꝙuire sibi:sz ꝙstituit eos milites mĩstros z duces suos. Misit q̃z classem cũ suis hyrã reg̃ tyri in opbir inde asportãs mꝫtũ auꝝ. Jn.c.x.ꝺo q regia saba audita fama salomonis veit a finibꝰ terre audire sapiaz ei⁹:z de oibꝰ q̃ inꝛogauit ei satisfec. Uidẽs ordinẽ dom⁹ z familie z audiẽs sapiaz:mꝫtuz laudauit eũ. Dederũtq; alt̃ alteri magꝝ mũera Fec̃ q̃z salomon thronũ eburneũ ad quẽ ser ꝺdibꝰ ascẽdebat. Ponit etiã ꝗtitas redditꝰ ei⁹ z magnificẽtia eqtat⁹ ei⁹. Oẽsq; vndiq; terraꝝ desiderabãt videre faciẽ ei⁹. Jn ca.xj.scribit de lasciuia ei⁹ z punitiõe. Nã duxit vxores plimas alieni genas ꝺ mãdatũ dei:hũitq; septigẽtas vxores: z ꝙcubinas trecẽtas q̃b ardẽtissimo amore inhesit ita vt coleret deos eaꝝ ad ꝙplacẽdũ eis:ꝙ q̃ irat⁹ de⁹ suscitauit circa finẽ vite ei⁹ diuersa bella a finitimis Jeroboã q̃z quẽ pfecerat sr̃ tribũ ioseph occurrens abyas ꝙba scisso pallio suo nouo in.xij.ptes dedit sibi.x.dicẽs dñm sibi dedisse regnũ.x.tribuũ isrl' tribũ iuda stirpi dauid refuasse. Q̃ audiẽs salomõ q̃ siuit occidere eũ:sz ille fugit iegyptũ. De salomõe ẽ varia opinio vtꝝ sit saluat⁹:aliq̃ em̃ dicũt q̃ non:aliꝰ vt biero.amb.z crisꝰ.q sit.qꝫ pniaz egit ꝺ suis lasciuijs z pctis añ mortẽ: vñ z hebrei libꝝ ei⁹ eccl'iasten ĩtitulãt de penitentia salomonis. Ca.III.

N.xij.capi.habetur q̃

mortuo salomõe q̃ reguerat.xl.ãnis.z ex ꝺ apparet falsuz eẽ q̃ ꝺicit ioseph⁹ in.li.antiq. vicz q̃ reguit.lxx.ãnis z vixit.xciij.cũ in li.Re.iij.z in li.pal'.ij.dicat q̃ reguit.xl.ãnis:cũ filij⁹ ei⁹ roboam sumpsisset regnũ:pplus isrl' ad eũ ꝙgregat⁹ rogauit vt minueret iugũ pris.i.collectas q̃ p⁹ triduũ spreto consilio seniꝰ q̃ fuerãt cũ pfevt.s. benigne rñderet pplo: secut⁹ ꝙsiliũ inuenũ in rñsiõe fieda dure rñdit:dicẽs magꝭ aggꝛauatuꝝ ppl'm:z ꝙ ꝺ secutũ ẽ scisma i isrl' z.x tribꝰ Que postea appellate sũ isrl'fecerũt sibi regẽ ieroboã tribꝰ iuda cũ beniamin remãsit cũ roboã:z cũ pararet se roboã cũ exercitu suo bellare ꝺ isrl':dñs ꝓhibuit ꝙ ꝙphetã Jeroboã aũt regnãs sup isrl':timens ne ppls isrl' vadens in ierl'm ad tẽplũ fm mãdatuꝫ legꝭ:recederet a dñio ei⁹:z reuerteret ad roboã:fec̃ duos vitulos aureos:vnũ in dan aliũ i bersabee finibꝰ isrl' collocãs:ꝺcepitq; vt illos adoꝛarẽt i ꝺos Jn.c.xij. veit q̃dã ꝙpha de iuda i samariã a deo missus:q̃ cuꝫ reꝓbẽderet regẽ ieroboã stãtẽ in altari ad imolãdũ idol' ꝓnũciãs regẽ nascituꝝ ex iuda noie Josiã:q̃ cõbureret ossa sacerdotũ idolatriatiũ sup illũd altare: cũ rex extẽdiss manũ in nuẽs vt caperẽt ꝙpha ille:arefacta ẽ man⁹ ei⁹:et oꝛãte ꝙ eo sanata ẽ man⁹. Et q̃z ꝙpha ille comedit i illo loco ꝺ mãdatũ dñi sibi sup ꝺ factũ:inuitat⁹ tñ ab alio sz falso ꝙphetãte ex pte dñi vt comederet secũ:i via ꝓcẽs suffocat⁹ ẽ a leone ꝙt inobediẽtiã ꝓdictã. Jn.c.xiij. Infirmato filio ieroboã :vxoꝛ ei⁹ z mr̃ pueri in habitu simulato accessit ad abyam ꝙphaz ꝑ senectute nõ vidẽtẽ:sz in spũ coguit eã manifestans q̃ eẽt:z indicãs ei mortẽ pueri:ac reꝓbẽdẽs virũ ei⁹ de idolatria. Roboã aũt filius salomonis reguit sup iudã.xvij.ãnis.z idolatrauit cũ ppl'o suo:ꝙt qꝺ rex egypti veit ierl'm z ꝓdatus est oẽs thesauros tẽpli z regie dom⁹ Sz z bellũ habuit sp cũ ieroboã. Jn.c.xv.mortuo roboã reguit sup iudã filij⁹ ei⁹ abya trib⁹ ãnis:fecitq; malũ in ꝙspectu dñi cũ pplo suo Mouit ꝺ eũ bellũ ieroboã rex isrl' bñs in exercitu suo octoginta milia bellatoꝝ z abyas.xl.milia Et cũ exercit⁹ ieroboã ex pte añ z p⁹ ex insidijs bellarẽt ꝺ abyam: ipo abya se dño cõmẽdãte z fiduciã bñte:exterruit dñs exercitũ ieroboã z cesa sũ.l.milia ex eis.vt bꝝ.ij. pal'.xiij. Mortuo abya reguit filij⁹ ei⁹ asa.xlj.annis. sup iudã q̃ abstulit effemiatos de ẽra z idola:z matrẽ suã macha deposuit de impio vt ñ eẽ ꝓceps in sacris ꝺapi. Mortuo aũt ieroboã q̃ reguit.xxij.ãnis sup isrl' reguit filij⁹ ei⁹ nadab duobꝰ ãnis:quẽ inefficiens baasa cũ oi ꝙgenie sua reguit sup isrl'.xxiij.annis. Asa ãt regnãte z bñ fm legẽ dñi se bñte:egressus est ꝺ eum zara ethyops cũ exercitu suo :decies centena milia z curribus trecentꝭ. Ꝺpo aũt Asa cũ exercitu suo obuians ei dñm inuocauit:q̃ exterruit ethyopes z ꝙsi sunt i fugã vt bꝝ.ij.pal'.xiij. Azarias ãt ꝙpha reuertenti a plio cũ victoria Asę occurrit ꝙfortans eum: ꝙphans de tempore circa finẽ mundi.vt bꝝ.ij.pali.xv. Anno aũt.xxxvj. regni Asa baasa rex isrl' ascẽdit in moam et murꝫ q̃rebat cicũdare rama:vt includeret iudã ita vt null⁹ posset illuc ingredi vel exire:ꝙpter qꝺ Asa territ⁹:accepta magꝝ ꝗtitate auri z argenti de thesaurꝭ tẽpli benadab regẽ syrie vocauit in adiutoꝛium suũ ꝺ baasa .Quo veniente z inuadente ciuitates isrl'. Baasa fuit cõpulsus omittere edificiũ inchoatũ vt regi syrie resisteret:et interim de materia ibi ꝑpata edificauit sibi Baba a maspha.vt bꝝ.iij Re.xvij. Ad qꝺ addit.ij.pal'.xvj.ꝙ Ana ni ꝙpha ex pte dñi reꝓbẽdit eũ ꝙ habuiss magis fiduciam in boie q̃z in dño. Asa aũt irat⁹ ex ꝺ posuit ꝙpha in nerũ:infirmatusq; Asa dolore pedũ vehementissimo p annũ z vltra nõ q̃siuit dñm in infirmitate sz magis ꝙfisus est in arte medicoꝝ :mortuo aũt eo z cũ magna pompa sepulto:reguit Iosaphat sup iudã filij⁹ ei⁹. Mortuo aũt baasa vt bꝝ.iij.Re.vj.reguit filij⁹ ei⁹ hela in isrl' duobꝰ ãnis. Quẽ temulentũ effectum occidit. zamri dux pris exercitus ei⁹:z oẽm domũ ei⁹ deleuit: ꝺ aũt reguit.vij.diebz. Cũq; eũ obsideret i thersa amri dux exercit⁹ isrl':ipe zamri cernẽs expugnatiõez vꝺ succendit se cũ palatio suo:diuisusq; est populus israel

in duas ptes: quarum vna sequebat thebin vt faceret eū regē: alia pdictū Amri: sz pualuit ps q̄ seqbat amri z fact⁹ est rex ysrl'. q̄ regnauit. xij. ānis. Eoꝝ puo mortuo regnauit filius ei⁹ achab āno. xxxviij. reg. regis Asa: z regnauit. xxij. ānis. Uxor aūt ei⁹ fuit Jezabel filia regis sidonioꝝ pessima mlier dedita idolatrie baal cū viro achab Josaphat ār rex iuda. iij. āno regni sui misit sacerdotes z leuitas p regnū iuda ad docēdū ppl'm legē dñi Oēsqz gētes i circuitu timebāt eū z philistim z arabes hēbātqz i exercitib⁹ suis vndeci cētena milia. z. lx. mi. Jn. c. xvij. vsqz ad. xviij. hr̄ de belya de q̄ nihil in pal'. p̄ apiēte belya tesbite q̄ ñ plueret ysrl'ō mādato dñi abscōdit⁹ est in torrēte charith: vbi corui⁹ deferebat ei panē z carnes mane z sero. Et deficiēte aq̄ torrēt⁹ missus ē in sareptā sidonioꝝ ad mulierē viduā: q̄ pauit eum tpe famis: nec defecit ei⁹ pugillus farine z paꝝ olei: sz suffecit sibi z filio z belye: qz pmo pauit Belyā de illo modico. Egrotauit āt filius illi⁹ vidue z mortu⁹ est: sed belyas rsuscitauit. z ozb fuisse ionas pha. Jn. c. xviij Mittēte achab rege ysrl' abdiā pha⁹ dispēsatorē domus sue ad q̄rēdū herbā p eqs: occurrit ei belyas q̄ dixit sibi q̄ indicaret b achab. b abdias pauit cētū viros colentes deū z abscōdit a facie iezabel cū interficī iussit phas dñi. venīte āt achab ad belyā iussit vt congregaret oēs phas baal. cccc. l. z sacerdotes lucoꝝ. cccc. z oēm ppl'm ysrl' in mōte carmeli Quo fcō: belyas dedit ppl'o optiōez: vt si phe baal facerēt suis inuocatiōib⁹ ignē de celo descēdere ad cōburendū sacrificiū. s. vnus bouē: baal ppl's adoraret. Si aūt b nō possent z ipe b ageret: deū suū adorarēt Cū aūt sacerdotes baal diu i uocātes eū nil facerēt. belyas aūt breui oꝛone fecit ignē descēdere q̄ cōbussit sacrificiū: ex q̄ tot⁹ ppl's adorauit z confessus ē deū belye Quo fcō belyas occidit oēs illos phas baal in torrēte Cison Fecitqz exinde p oratōez suā magnā pluuiā supuenire p tres ānos z dimidiuz q̄ tpe nō pluerat sup terrā z reuersus est achab domū belyā p̄cedēte. Jn. c. xix. iezabel audita occasione suoꝝ phaꝝ misit nūciū ad belyā cōminās ei mortē die sequēti. Qō timēs belyas prexit i deserū. z obdormientē sub iunipero āgel⁹ excitauit bortās vt comederet panē subcinericiū sibi missuz a deo: in cui⁹ fortitudie ambulauit vsqz ad mōtē dei oreb. vbi habuit mirabilē visionem. sibiqz mādauit vt inde pficisces inungeret Heliseū in phaz p se: qō z fecit inuētū eū cū. xij. aratoribus q̄ secut⁹ est eū. Jn. c. xx. Benadab rex syrie collecto exercitu suo z. xxxij. regib⁹ eū adiuuātib⁹: veit ꝯ achab regem ysrl' in pliū: z dñs p phaz pdixit victoriā Qō z factū est illis fugatis. Jrex infra annū restaurato exercitu veit rex syrie ꝯ ysrl' bellū mouēs in vallib⁹: dicentib⁹ q̄ dij montiū erāt dij ysrl': iō victi pus fuerāt Sed debellat⁹ est exercit⁹ syrie occisis centum milib⁹ de eis: z decē z septē milia: q̄ remāserāt fugientes in ciuitatem murus ciuitatis ruens oppressit eos. Benadab āt rex syrie occultās se misit nūcios indutos cilicio et cinere aspersis capitib⁹ petēs misericordiaz. qō achab fecit eū dimittēs libere. Qō phā q̄dā redarguit in bitu simulato: z sub pabola dati alicui in custodiaz sub pena mortis. sic ꝯcluſit. q̄ qz dimiserat benadab dignuz morte: ipe et ppl's suus ysrl' cēt p eo. s. periturꝰ. Jn. c. xxi. Naboth iesrahelites cū hr̄et vineā pe domuz regis achab: voluit ipe achab et rexiuit naboth vt vēderet sibi vineaz p orto faciendo. Qui cū noluisset ei acquiescere: ꝯtristatus sup b vxor ipi⁹ achab Jezabel b audiēs ꝯsolatus est eū et pcurauit p falsos testes ipm naboth accusari de blasphemia dei: q̄ facto ille innocēter lapidat⁹ ē Et cū achab iuisset ad capiendū vineā naboth. dñs misit ad eū belyā q̄ pnunciaret ei exterminiū ei⁹ z dom⁹ sue pp̄ tale scel⁹. Jn. c. xxij. Achab hūliato exteri⁹ exre dargutiōe belye. dñs dixit q̄ snīa differret. Josaphat aūt rex iuda cū eēt fact⁹ gener achab pgēs ad visitādū eū in samaria accessit. Qui cū vellet ire ad recupandā ramoth galaath sibi ablatam a rege syrie: reqsiuit iosaphat adeūdū secū in pliū cui rei assensit: admonēs tñ cū iosaphat vt pus ꝯsuleret dñm sup b. Uocatis autē cccc. pphis baal ꝯsuluerūt q̄ iret z dñs traderet ei rā illā. Sz cū iosaphat peteret cōsiliū hr̄i a ppha dñi: adductus ē micheas ppha vt ipe sup b rñderet: z adiurat⁹ vt diceret veritatē. pnūciauit sibi ibi occidēdū i bello: exp̄mēs visionē de mō deceptōis ei⁹ p falsos pphetas Et pp̄ b micheas pcussus ē in maxilla a sedechia falso ppha: z iussu regis missus in carcerē ad panē z aquam: Pergētib⁹ āt ad bellū sil'rege iuda z achab rege ysrl' ꝯ syros: vulneratꝰ est achab in bello et inde mortu⁹. Additur in. ij. pal'. c. xix. q̄ reuertēte iosaphat ierl'm: iehu ppha reph̄dit eū de aīcicia ꝯcta z auxilio cū ipso achab rege ysrl': ppē qō meruit ira dñi: nisi opa ei⁹ bona pcassent dñm. Ponit etiā ibi magna dilgentia eius quaz habuit ad dirigendū ppl'm ad legē fuandā: ponēs iudices p ciuitatē: admonēs facere iusticiā cūctis. Et i. c. xvij. dr̄ q̄ mittebat sacerdotes p ciuitates cuz lege dei ad instruendū ppl'm pp̄eqz erat in magna veneratōe z timore apud oēs: etiā finitimas natiōes z in diuitijs et magnificentia. Jn. c. xx. scōi pal'. hr̄ q̄ amonite z moabite z syri gētes innumere venerūt ad pugnaz ꝯ iosaphat. Qui indixit ieiuniū ppl'o z excitauit ad orandū deum ppl'o aūt ꝯgregato in hierl'm ad orandū ipso exhortāte ad ꝯfidendū in dei adiutoriō: qdā pphā. s. iaziel exprte dei pdixit eis victoriam ꝯ inimicos. Uñ ꝯfortati accedēs ꝯ hostes canētes tub z laudātes dñm dicētes. Cōfitemi dño &c: ipi hostes ꝯ seinuicē dimicātes seinuicē occiderūt. qb⁹ oib⁹ interfect⁹ tri⁹ dieb⁹ ꝯtinuis totus ppl's occupatus est ad detrahēdū spolia laudātes deū

In quarto libro re ·H·j

gum pmo. c. hr̄ q̄ mortuo achab regnauit p eo in ysrl' filius eius ochozias. regnauitqz duobus ānis: male se hns sicut pr̄ eius. Infirmat⁹ aūt misit ad ꝯsulendū beelzebub si euasurus erat de infirmitate. Quib⁹ euntib⁹ obuiauit helyas ppha dicēs eis ex pte dei q̄ reuerterent ad dñm suū. significādo q̄ nō sanaret ex eo q̄ misisset ad ꝯsulendū beelzebub z nō deū verū. Qō cū nūciassent depbendēs ex signis q̄busdā q̄ eēt helyas: misit p eo vnū q̄nq̄genariū cū. l. viris. Qui accedens ad eū vocandū ꝯsumpt⁹ est cū suis ab igne de celo descendēte ad pces helye Misso scōo q̄nq̄genario cum suis idem eis euenit. Tertius missus cū hūliter se ei recōmendaret ne ei accideret q̄d alijs: iuit angelo admonēte cū eo ad regē: z intimauit illū moriturꝰ: qō z factū ē z regnauit p eo frat eius Joza. Hic regnāte vt hr̄. c. ij cū helyas iter faceret cū discipulo suo heliseo: venientes ad iordanis fluuiū: pcussis aqe pallio helye facta via p medium transierūt. Quo transacto dixit Helyas heliseo vt peteret q̄d vellet anteqz tolleretur ab eo Qui postulauit duplicē spūm ei⁹. i. in faciendo mirabilia z pphetādo. Rñditqz ei se b receptuꝝ si eū videret cum tolleret ab eo. Sermocinātib⁹ āt sil'apparuit currus igneus cū eqs igneis: in quē helyas ascēdēs assumpt⁹ est in celū. i. in paradisuz terrestrē vbi viuus pmanet cuz Enoch vsqz ad tpa antixpi: ꝯ quē descēdet ad pdicandum. Heliseo aūt vidēte z damāte pr̄ mi &c. accepitqz pallium helye q̄d ei ceciderat z reuertens ad iordanē tangendo ipā pallio secūda vice aquas: diuise sunt. Ue

niēs aūt ad habitandū in hiericho ibiq; ad p̄ces habitatoꝝ loci sanauit aq̄s pessimas illius loci misso i eis vase nouo vcticli cū sale in eo. Et exinde cū ascenderet bethel deridētib; eū pueri ꝛ dicētib; Ascēde calue: maledixit eo s. pō q̄ duo vrsi de saltu egressi lacerauerūt xlij. ex illis pueris. Joram āt filiꝰ achab. vt bř. iij. c. cū regret cū rege iuda iosaphat: ꝛ rege edom bellū mouit ꝫ regē moab q; cessauerat a tributo ꝫsueto ei soluēdo: pgentib; āt cū exercitib; suis deficiēte eis aq̄: accesserūt ad helyseū ꝫsulendū: q̄ adducto psalterio cozā eo cum caneret ꝓphetauit dicēs eis: q̄ foderēt in torrēte ibi existēte ꝛ aq̄s inuenirēt: qō ꝛ factū ē. Moabite āt parātes se ad pugnā cū de mane vidissēt aq̄s rubeas vt sanguis. extimātes q̄ mutuo ꝫ se bellātes illi reges cū suis se occidissent: accesserūt ad castra eoꝝ ꝓ p̄da asportāda. ꝫ q̄s pugnātes rex israꝫ cū suis debellauerūt eos: oia vastātes et capiētes vsq; ad occisionē ciuitatis moab:

Jn. c. iiij. helyseꝰ mulieri vidue se ei recōmendanti ꝓ debito viri sui: mādauit vt mutuo accipet vasa vacua in q̄b; infunderet modicū olei qō habebat. Qō cuꝫ fecisset ꝓ filiū: subito vasa implebanť miraculose: ꝺ cuiꝰ p̄cio olei vēditi soluit creditoribus debitum: de residuo viuens cū filio. Exinde mulieri sunamite q̄ cū magna deuotiōe ꝛ libalitate recipiebat in domū cū trāsiret p̄ sunā: impetrauitq; ei sterili filiū b̄ p̄dicens Qui natus pō aliq̄ tp̄s moritur? est. Sz ad p̄ces mr̄is euntis ad eū ꝛ exponentis casum: accessit ad domū ei? eū resuscitās. Exinde coctas herbas mixtas cū amara colloq̄tida: cū comederēt filij ꝓphetaꝝ ꝛ sensissent amaritudinē: helyseꝰ mitti iussit farinā in ollā: ꝛ dulcoratū est pulmentū: postea panes sibi oblatos mlt̄iplicauit: vt comederēt ex eo centū viri: ꝛ supfuit de panib;. Jn. v. ca. Naamā p̄nceps militie regꝫ sirie factꝰ lepr̄osus accessit cū lr̄is recōmēdatoriꝫ ad regē israhel vt curaret a lep̄. Cū āt aduenisset ad domū helyseī: iussit ei vt lauaret se septies i iordane ꝛ mūdaret. Qō ꝛ si ꝓ indignans nō acq̄escret: demū ad suasionē fuoꝝ pgēs ad iordanē et lauās se: mūdatꝰ est a lep̄. q̄ reuertēs ad helyseū cū mlt̄a ei obtulisset: nihil voluit accipe: sz giezi discipulus helyseī occulte accessit ad naamā postq̄ recesserat: ꝛ petijt ex pte helyseī q̄dā ab eo: portās ea ad domū suā. Qō sceꝰ deterit helyseꝰ: ꝛ ꝓpt̄ lep̄ p̄cussꝰ est. Jn. c. vj. filijs ꝓphaꝝ eūtibꝫ ad incidendū lig̃ cū helyseo iuxta iordanē vt facerent sibi cellulas: vni eoꝝ excussum est ferrū securꝫ de manubrio in aquā demersum: sz helyseo mittēte lignū in aquā: ferrū enatauit: ꝛ illō resumpsit. Rege aūt syrie pugnāte ꝫ regē israꝫ: cū poneret insidias ad capiendū: helyseꝰ reuelabat ei insidias. Qō cū audisset r ex sirie: misit exercitū ad capiēdum helyseū: q̄s obsidētes domū helizei cū giezi: videret ꝛ doleret: ozoe helisei factū ē vt videret mōtē ꝓpinquū domui plenū eq̄s et curribus igneis. Exercitus āt sirie ꝓcussus est cecitate. Jn. c. vij. helyseꝰ ipe duxit illum exercitū sirie in samariā añ regē eiꝰ: ꝛ aperti sūt oculi eoꝝ. Mādauit tū regi vt nō ꝓcuteret eos: sz eos cibis refectos dimitteret redire ad suos. Benadab rege syrie obsidente samariā facta ē fames valida: ita vt vna mulier ꝫueniret cū alia ꝺ comedēdo filiū suū: et postea alteriꝰ sil̄: et cū comesto vno alia nollet suum dare: posuit q̄relā cozā rege samarie. Qō audiēs iratꝰ misit nūciū ad decapitādū helyseū. qō ipe p̄nunciauit socijs Venienti āt regi ad eū: p̄nūciauit maximā abūdātiā futurā die seq̄nti: qō et factū est. Nā dñs misit sonitū in castra siroꝝ tāq̄ multaꝝ gētiū venientiū ꝫ eos: qō timētes fugierūt oēs: oia sua relinq̄ntes. Quattuor āt leprosi b̄ ꝓpendētes nūciauerunt in ciuitate samarie. Qui ꝓpius ingrentes ne insidioſe b̄ factū cēt: compta rei veritate: oēs exierunt ad capienda spolia: vñ secuta est maria abūdātia victualiū. Et q; nō credidit vnus ex ducib; ꝫculcatꝰ est i porta ciuitatis a multtudie et mortuus est. Jn. c. viij. mulieri cuiꝰ filiū resuscitauerat helyseus mādauit ipe vt tp̄e illo famis pegrinaret. Cui reuertenti rex mandauit restitui agros suos: audito a gizei quō filiū eiꝰ resuscitauerat heliseꝰ. Exinde Benadab rex sirie misit azahel ad helyseū cū cēt ifirmatꝰ ad inq̄rendū si sanaret. Heliseus āt p̄dixit ei q̄ cēt regnaturus in siria: ꝛ multa mala facturꝰ isrl̄. Qui reuersus dixit q̄ sanaret: ꝛ die seq̄nti suffocauit eū: et regnauit ꝓ eo. Recessit aūt edom a iuda et ꝓstituit sibi regē tpe ioram regis iuda q̄ regnit octo ānis: cuiꝰ vxor fuit athalia filia achab regis isrl̄. Qui ꝛ occidit oēs fratres suos filios iosaphat: vt ꝺr. ij. pal̄. xxj. Cui ꝓpter peccata sua suscitauit deꝰ phylisteos ꝛ arabes ꝫ eū: q̄ vastauerūt terrā iuda ꝛ diripuerūt supam regis ꝛ ceperunt filios ꝛ vxores. Ipe q̄z infirmatꝰ plaga insanabili: per biennū paulati egessit viscerea sua. Mortuo autez eo regnit ochozias filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. Jn. c. ix. heliseus mandauit vni ex filijs ꝓphetarū vt iret in ramoth galaath quam obsidebat p̄nceps exercitꝰ Joraz regꝫ iuda noīe Jehu: cū p̄nūciaret regē isrl̄ q̄ delere deberet oīm semen achab ex p̄cepto dei. Qō et fecit. Referente autez Jehu b̄ exercitui: oēs acceptauerūt eū in regē. Ipe autem iehu cū exercitu suo accessit in isrl̄ vbi erat rex Joram infirmus ex vulnere suscepto in ramoth a siris: ꝫ q̄s bellabat. Et Ochozias rex iuda illuc venerat ad visitandū eū. Cū āt audisset Joraꝫ q̄ iehu veniret in iezrahel ipe ꝛ ochozias exierūt ei obuiā ꝛ iehu sagitta pcussit eū ꝛ occidit: ꝛ regē iuda fugientē insecutū occidi fecit. Intrās aūt ciuitatē iesrahel: Jezabel mr̄em ioraꝫ de fenestra domꝰ reprehendentē eum p̄cipitari a suis fecit. Jn. c. x. homines ciuitatis samarie ad req̄sitōem ipius iehu occiderūt septuaginta filios Achab: q̄ erāt in samaria: et capita eoꝝ miserunt ad eū in cophinis pgens inde Jehu in samariam: et obuians in via fratribus Ochoziе regis iuda q̄ dragintaduob;: eos omnes occidi fecit: postmodū simulauit Jehu se velle colere ꝛ honorare baal plusq̄ faceret Achab: vnde et cōgregari fecit ꝓphetas ꝛ sacerdotes baal ꝓ sacrificio solenni ei exhibēdo: q̄bus et vestes dari fecit vt bñ discernerentur a ceteris: et expleto holocausto omnes sacerdotes Baal fecit occidi: ꝛ templuꝫ Baal destruxit faciens latrinas. Regnauit autē Iehu sup israhel. xxviij ānis: secutus tñ est id olatriā et peccata ieroboā ꝺ. Propter isto autē zelo exercitato ꝓ dei honore fuit sibi ꝓmissa continuatio regiminis in israhel vsq; ad quartam generationem. Jn. c. xj. Athalia mater Ochoziе audiens filium occisum vt regnaret ipa sup iudam: occidit omne semen regium. id est filios Ochoziе que vno tm̄ anno regnauerat in iuda. Sed dum occiderentur ipi filij Jochabeth: sororꝰ Ochoziе et vxor ioiade summi pontificis: furata est vnum ex filijs Ochoziе et occultauit septem ānis q̄bus regnauit Athalia in iuda: vocabatur aūt ioas. Septimo igit̄ anno etatis sue ioiada manifestauit q̄busdam filium regis ordinē tradēs ad occisionem Athalie quod secutū est: ꝛ ioas ab omī populo susceptus in regem. Jngressusq; est oīs populus terre templū baal ꝛ destruxerūt aras eius ꝛ imagines ꝓtriuerūt valide: mathan q̄z sacerdotē occiderūt coram altari. Lętatusq; est oīs ppl̄s terre ꝛ ciuitas cōqeuit. Athalia aūt occisa est gladio in domo regis: sepremq; ānoꝝ erat ioas cum regnare cepit. Jn. c. xij. regnauit ioas. xl. annis sup iudam: et recte se habuit

oibus diebus qbus eū docuit ioiada sacerdos: q̄ t repare fecit domū dñi t vasa ei⁹ arguēs sacerdotes ō negligentia hui⁹ Mortuo aūt ioiada cētū t.xxx. āno⁹ erat⁹ obsequijs t adulatiōib⁹ p̄ncipū delinitus ioas: recessit a via dei ꝓpter qō rep̄hendēs eū t ppl'm de trāsgressiōibus co⁹ zacharias ꝑba fili⁹ ioiade p̄fati: lapidat⁹ est in atrio tēpli iussu reg⁹ Joas. vt addit .ij. pal'. xxiij. t ibi subdit q̄ cuoluto āno venit rex sirie ꝰ eu⁹ cū pauc⁹ cū ipe Joas hret maximū exercitum. t capta mag̃ p̄da t ml't⁹ interfect⁹: t ip̄o rege Joas ignominio se tractato recessit: ip̄mq⁹ in lāguoribus dimissū interfecerūt sui sui. In isrl' aūt mortuo Jehu. vt dr. c. xij. regnauit fili⁹ ei⁹ ꝑ eo Joachas ānis. xvij. t secut⁹ est pct̄a Jeroboaz p̄mi regis isrl'. Quo mortuo: regnauit Joas filius ei⁹ ꝑ eo ānis. xv). Et fecit malum in ꝓspectu dñi Cū aūt infirmaret⁹ helizeꝰ ad mortē ip̄e rex Joas visitauit eū dolēs de ei⁹ morte. Dixit āt ei heliseus q̄ percuteret terrā sagitta emissa de arcu Qō cū fecisset ter t nō amplius. iratus ē heliseus dicēs. si percussisses q̄nq̄es aut sexies delesses siriā ex toto. nūc aūt ter percuties eā. Et mortu⁹ heliseus sepult⁹ est. Mortuū āt cū portarent hoies ad sepulturā videntes latrūculos venientes de moab ꝰ se: piecerunt cadauer illō in sepulcro helisei: et subito resurrexit mortuus ille. In reg̃ aūt inde mortuo Joas. vt hr̄. xij. Re. xiiij. regnauit amasias fili⁹ ei⁹ ꝑ eo annis. xix. Qui ꝓgregauit. xxx. milia hoim bellatorum de iuda: t centū milia de isrl': vt p̄cederet i belluꝰ edom. Sz ꝓba ex pte dei sibi dixit q̄ nō duceret se⁹ cū illos de isrl' ꝓductos: q⁹ debellaret. Et q̄uis iā dedisset stipēdia. centū talēta argēti eis ꝓduct⁹ dñs erat sufficiens ad eū restaurādū. Qō faciēs t pgens ꝰ idumeos victoriā habuit. xx. milia occidēdo ex ill'. reuersus aūt in hierl'm assūpsit in deos suos idola: idumeorum q̄s deuicerat. Cūq⁹ ꝓba de b̄ argueret eū nō audiuit cuz: sz cōminat⁹ est ei mortem. vt dr. ij. pal'. xxv. Mādauit āt amasias ad Joas regē isrl' vt in q̄dā loco ꝓuenirent vt se inuicē viderēt. Qui rn̄dit vt manerz in loco suo nec efferret in supbiā ꝑ victoriā de idumeis. Noluit āt acq̄escere sz veit in bethsames. vbi ioas rex isrl' pcussit iudā. t regē amasiā captū duxit i hierusalē destruēs muros ei⁹. cccc. cubit⁹. t ablat⁹ thesauris tēpli t dom⁹ regie: t accept⁹ obsidib⁹ reuersus ē in samariā. Amasias āt postea occisus est fraudulēt ꝰ eū a suis in lachis. Mortuo āt Joas rege isrl' regnauit Jeroboā filius ei⁹ ꝑ eo. xl). ānis. t fecit malū sic̄ p̄decessores sui. Quo mortuo regnauit azarias fili⁹ eius ꝑ eo ānis. lij. In ca. xv. Mortuo amasia regnauit in iuda Ozias q̄ etiā dr̄ Azarias fili⁹ ei⁹ ꝑ eo ānis. lij. Et vt dr̄ ij. pal'. xxvj. hic fecit ml'ta bona t habuit crebras victorias ꝰ philistheos ꝰ arabes t amonitas t i exercitu suo dñs trecēta septē milia q̄ngēta bellatores: multūq⁹ magnificauit ciuitates t ampliauit diuitias: sz demū elatus in supbiā ingressus ē tēplū ad offerendū corā dño incēsum: t arguentē eū azariā sacerdotē cōminat⁹ est. ꝑ q̄ subito Ozias fact⁹ ē leprosus. toto tpe vite sue vitā agens separatā: t fili⁹ ei⁹ Joathan regebat ꝑ p̄fectos. In isrl' regnauit azarias mēsib⁹ sex ꝰ quē ꝓiurauit Sellū t occidit eū. Qui Sellū regnauit mēse vno in samaria. quē occidēs manachen regnauit ꝑ eo ānis decem. Quo mortuo regnauit ꝑ eo phacee filius eius ānis duob⁹. ꝰ quem ꝓiurās phacee fili⁹ Romelie t occidēs regnauit ꝑ eo. huius tpe venit Teglatphalassar rex assur ꝰ isrl' t cepit galileā t vniuersā terrā neptalim t multas ciuitates isrl': t boies illos trāstulit i assirios. Cōiurās aūt Osee ꝰ phacee occidit eū: t regnauit ꝑ eo. In iuda aūt regnauit post mortē Ozie Joathan fili⁹ eius ꝑ ip̄o. xv). annis. Fecitq⁹ qō rectū erat corā dño: edificauitq⁹ ciuitates t castra multa: t pugnās ꝰ amonitas fecit eos tributarios. vt addit ·ij. pal'. xxvij. In q̄rto regū. c. xxv). Joathan de hac luce subtracto regnauit achaz fili⁹ ei⁹ ꝑ eo in iuda: q̄ dedit se idolatrie t filiuz suū ꝓsecutus ꝑ ignē. Cūq⁹ ascēdiss⁹ ꝰ eū i plūū phacee fili⁹ romelie rex isrl'. vt hr̄. ij. pal'. xxviij. occidit ī vna die de iuda centū viginti milia bellatores: t infinitā p̄dā ac ducēta milia pueroꝝ t puellaꝝ t mulierū duxerūt captiua in samariā. Prophet⁹ āt q̄dā rep̄hendit eos de tāta crudelitate. p̄cipue de captiuis duct⁹: ꝓsulens vt relaxarēt ne dñs irascerē ꝰ eos. Qō t fecerūt ip̄os refectos indutos ducētes in hiericho ad suos. Rex āt sirie veniens ꝰ iudā fecit p̄dam magnā: t sil'r philistei t ydumei Jtem phacee rex isrl' t rasim rex sirie venerūt ꝰ achab in plūū. Qui expoliās templū dñi t domū suā misit munia mūera ad theglatphalassar regē assiriorū vt veniret in adiutoriū eius ꝰ regē sirie. Qui veniens cepit damiacū ciuitatē regiā sirie: t occipit rasim regē ei⁹. Accessit āt achab ad visitandū teglatphalassar: ad ꝓgtulādū de victoria. Qui cernēs altare deoꝝ damascī: iussit vrie sacerdoti vt sil'e altare faceret ꝓstrui i domo dñi vbi offerenē sacrificia relicto altari dei. quod t factū est ad idolatriā. vt hr̄. iiij. Reg⁹. xvj. Sub isto achaz rege condita fuit Roma a romulo t remo gemi nis in mōte auētino. vt dicē infra. Migrante aūt Achā pessimo. vt hr̄. c. xvij· regnauit Ezechias fili⁹ eius optimus in iuda. Cui⁹ tpe cū Osee rex isrl' regret post phacee: t rebellare disponeret Salmanassar regi assiriorū: cui Osee erat tributari⁹ venit ꝰ eū salmanassar: t anno nono regni Osee cepit samariā: et osee t gentez isrl' totā trāstulit in assirios t medos: relicta sola tribu iuda cū beniamin. Et ponit ibi diffuse cā huius captiuitat⁹ fuisse pcm̄ eoꝝ t obstinatio p̄cipue idolatrie. Misit aūt rex assiriorū ad habitādū in samaria et partes illas de gēte babiloniorū et aliaꝝ nationū Et q⁹ñ ꝓuabāt cerimonialia legis: imisit dñs leones q̄ dilacerabāt eos. ꝑ q̄ō rex assiriorū misit illuc aliq̄s ex sacerdotib⁹ isrl' habitaret⁹ transiat⁹ in captiuitatē: q̄ docerent cultū dei p̄m legē. Quib⁹ b̄ factēt⁹ cessauit plaga. Et nihilominus cum bocadorabāt diuersa idola Jn. c. xviij. anno. iij. Osee regis isrl' regnare cepit Ezechias ī iuda: t. xxix. ānis regnauit t pessime. Ip̄e dissipauit excelsa t cōminuit statuas et succidit lucos: confregit serpentem eneū quem fecerat Moyses in deserto: que oia ptinebāt ad idolatriā t ñ fuit simil⁹ illi de cūctis regibus iuda. rebellauit aūt ꝰ regem assiriorū. Ascendit aūt Sennacherib rex assiriorū ꝰ eum: sz Ezechias rogauit eū vt fraudaret ip̄sito sibi q̄ vellet onere Qui misit ei trecēta talēta argenti. t. xxx. auri ab eo petita: accepto auro t argento q̄ erat in templo dñi t domo regis: sz his nō ꝓtentus: misit oratores suos hierusalem ad psuadendum Ezechie t ppl'o vt se traderent regi assiriorū: q⁹ nō posset deus eorū liberare eos de manu assiriorū: sicut nec dij aliaꝝ gētiū q̄s subiugauerat potuerunt liberare eas q̄n sibi eas subiecerat⁹ et multa alia in blasphemiam dei. Jn. ca. xix. Audit⁹ his ezechias scidit vestimenta sua: indutus sacco accessit ad templum ad orandū deū: misitq⁹ nūcios ad Esaiā ꝑphetam: vt oraret ꝑ ppl'o posito in tanto piculo. Sed Esaias ꝓfortauit eos q⁹ nō timerent regem assiriorum: q⁹ non caperet ciuitatem: sed ꝓfusus abscederet. Quod t factū est. Nam vna nocte angelus dñi interfecit centum octuagintaq̄nq⁹ milia exercitus Sennacherib. b̄ autem de mane ip̄e cernens reuertius est cōfusus in niniuen. Et cū adoraret in tēplo dei sui: occisus ē a filijs

suis. Jn.c.xx. Egrotauit ezechias ad mortē.qō ōr fuis/
se ꝓphē elatiōz ei⁹ de tāta victoria.vt ōr.ij.Paral'.xxxij.
vel ꝓphē ingtitudinē fm Josephū.z dictū est ei ex parte
dei ab esaia q⁹ morereꝛ.Quo amarissime flēte esaias ex
pte dei nūciauit venīā obtētā nec moritur tūc:sed.xv.
annos superadditos.Datūq; est ei ī signū sanatōis retro/
gressio solis.x.gradibꝫ ī celo.qō īpletū est.Qui sanat⁹ fe
cit cāticū illō.Ego dixi in di.diey.tē.qō hī Esa.xxxviij
Jn illo tpe misit berodach baradā rex babylonis lras
z munera ad ezechiā ad ꝙgaudēdū ei de sanatiōe.Qui
oñdit eis omēs thesauros suos z res ꝑciosas.Uenitq;
esaias ad eū pnūciās ex pte dei q⁹ oīa q̄ viderant orato
res regis babylonis asportarent in babylonē in futurū
z filij ei⁹.Sz z in ꝓncipio regni sui: vt hī.ij.Paral'.xxix.ex
citauit ppl'm ad culturā veri dei:z sacerdotes ad officiū
eoz diligenter implēdū ad laudādū deū z sacrificia solē/
nia.Et in.c.xxx.ōr q⁹ misit nūcios p oēs fines israel:a
dan vsq; ad bersabee:q⁹ oēs venirēt ad celebrādū phase
dño in hirl'm:z sollicitādū vt reūterent ad pnīaz z de⁹
īdulgeret eis.Et multi venerūt de diuersis tribubꝫ ad ce
lebrādū phase.Et orauit ezechias ꝓ his q nō sanctifica
ti vt lex mādauit faciebāt.Et ñ solū de iuda sz z de alijs
tribubꝫ accessit ppl's ad cūtendū idola.vt ōr.ij.Paral'.xxxj
Et seriose ordinauit ꝓuisionē leuitaꝝ in sacrificijs z ꝑ
mictis.Dormiuit demū ezechias cuz pribꝫ suis.vt hī.c.
xxj.Et regnauit manasses fili⁹ ei⁹ ꝓ eo cū.xij.esset āno/
rū.Quinq̄gintaq;nq; ānis reguit in hirl'm faciēs īnūera
mala edificauit excelsa q̄ destruxerat pater ei⁹.Fabrifi/
cauit aras baal:adorauit oēm militiā celi.Trāstulit fi/
liū suū ꝓ ignē ariolat⁹ est:obseruauit auguria z phitōes
īplcuit hirl'm sanguie innocētū.Secutusq; est cū ppl's
i oīb⁹ ad trāsgrediēdū legē dei.Et(vt addit' in.ij.Paral'.c.
xxxiij.) Cūq; loqrent dñs ꝓphas ad eū z ppl'm vt reuer
terent:noluerūt audire.Quinimo esaiam ꝓphetā iussit
manasses secari serra lignea ad mai⁹ cruciatū.ōr Die/
ro.Propē qō induxit dñs ꝓncipes assiriox sup eū:q̄ capi
entes vinctū duxerūt in babylonē in cōpedibꝫ tenentes.
Qui coangustat⁹ valde in carcere illo orauit ad dñm z
egit pniam valde coram deo.Et ei⁹ būilis oro hī fine.ij.
Paral'.Propē qō de⁹ misit⁹ est ei⁹ z eduxit de captiuitate
illa reducēdo in hirl'm ad regnū suū.Qui reuertēs abs
tulit oīa q̄ ptinebāt ad idolatriā:z emēdauit vitā suā ī
meli⁹.Eo aūt ꝺcedēte regnauit amon fili⁹ ei⁹ ꝓ eo duob⁹
ānis in hirl'm:z fecit malū in cōspectu dñi:cui⁹ idolis
q̄ fuerat fabricat⁹ manasses pr̄ eius īmolauit z fuiuit:
nec est reuerit⁹ faciē dñi sicut manasses pr̄ ei⁹.s.reūtens
ad pniam.Forte vanā spem sibi ꝓmittēs circa senectu/
tē reuerti ad pniam sicut pr̄:sz hec spes cū fefellit.nā ser
ui sui ꝙrātes ī eū occidēt in domo sua.Reliq; aūt ppli
multitudo cesis insectoribꝫ ei⁹ ꝙstituerūt iosiā filiū ei⁹ ꝓ
eo.vt hī.xxij.c.Octo ānox erat iosias cū regre cepisset:
z ānis.xxxj.regnauit ꝓptime:z ī ꝓncipio fecit istaura
ri sarta tecta tēpli.i.ruinas.Helchias aūt pōtifex libz ū
inuētū ī domo dñi.s.deutronomiū misit ad iosiā regez
quē cū fecisset legē z audiret ex eo cōminatōes dñi:ꝙtra
trāsgressores legis:scidit vestimēta sua timēs valde iudi
cia dñi:z ꝑcepit helchie vt ꝙsuleret dñm sup se z ppl'm:
ꝙsideras irā dñi sup eos desecsurā.Qui accessēt ad ol/
dā ꝓphetissā vxorē sellū.Que rndit eis ex pte dei:q⁹ oīa
mala q̄ legerāt in li.legis vēture essent sup locū illū z ha
bitatores ei⁹ ꝓpē scelera eox.Sz qz rex iosias timuerat
z būiliauerat se coram deo libro audito in pace moritur
vt nō videret ipe mala illa.Fecit q̄ iosias(vt hī.xij.Re.
xxiij.)congregari oēm ppl'um z legi libz ū:pcussit sed⁹ ipe z
ppl's cū eo coram dño obseruādi ꝑcepta dñi:z purgauit de
tēplo oēm īmūdiciam idolatrie:z deleuit aruspices z
cos q̄ adolebāt incēsū baal z solī z lune z.xij.signis celi
z omi militie celi.Destruxit q̄z ediculā effeminatox:que
erat in domo dñi:z alia loca idolatrie dedita.Jnsuper
accessit in bethel ybi ieroboā fecerat altare idolis z de/
struxit:sepulchrū aūt ꝓphe q̄ uerat ō iuda ad arguēdū
ieroboā de idolatria suffocati a leone in via:q̄ etiā ꝓphe
tauerat de noīe iosie z actu illo fidēdo ab cognossit dimit
ti:z sic egit in ciratibꝫ samarie.Jussit etiā fieri phasē ex
legē.Nec ē factū phase tale a diebꝫ iudicū q̄ iudicauerūt
isrl':z oīm regū isrl'z iuda.Qō fecit iosias.xviij.āno re/
gni sui p⁹ hec.vt ōr.ij.Paral'.xxxv.Ascēdit nechao rex egy
pti ad pugnādū in carchamis:z iosias iuit ꝛ eū in pliu
Qui rex egypti misit ad eū nūcios q⁹ non veniebat ꝛ eū
sed dñs miserat eū ad aliā gentē festinanter.s.regē assirio
rū:vñ desisteret eū ipedire ne inficereꝛ.Qui iosias no/
luit audire fmōes necbao ex ore dei:sz pgēs ꝛ eū ad bel
lū in cāpo magedō vulnerat⁹ ē a sagittarijs.Qō sentiēs
dixit suis suis vt educerēt eū de plio:q⁹ vulnerat⁹ erat
gnīter.Et asportat⁹ de curro in currū mortu⁹ est in hie
rusalē:z luxerūt eū vniūsus iuda z hirl'm.Hieremias
maxie cui⁹ oēs cātores z cantatrices vsq; in pñtē diē la
mētatiōz sup iosiam replicāt:vt ibi ōr.Necbao aūt rex
egypti occiso iosia:vt hī.xxiij.Re.xxiij.intrauit hirl'm:z
ioachan filiū iosie quē ppl's cōstituerat regē ꝓ pre vin/
cū duxit in egyptū:ꝙponēs tributū terre centū talenta
argēti z vnū auri.Jnstituit aūt regē in hirl'm beliachī
quē vocauit ioachim fratrē ei⁹ z filiuz iosie.Joachi iste
mal⁹ fuit:q̄ z regnauit.xj.ānis.Et ꝛ hūc venit rex baby/
lonis z tributarū fecit.Sz cū post triēnū se rebellasset
regi babylonie venit ꝛ eū hirl'm.Anno.iij.regni hui⁹
ioachī hieremias clausus mādauit baruth filio Neric
vt scribēt oīa q̄ sibi diceret ex pte dñi:z legēt coram oī po
pulo.Snīa aūt scripture erat vt ppl's reūtereꝛ ad pniaz
vt euaderet mala q̄ dñs cōminat⁹ erat eis.Quo facto p⁹
ca cū legereꝛ coram ioachī rege ipe rex dilacerauit libz ū
ipm:z cōburi fecit sup arulā plenā pruinis:z ꝙrere fecit
hieremiā z baruth ad capiēdū.Propē hō hieremias ꝓ/
phetauit ꝛ eū q⁹ veniret rex babylonis z cadauer ei⁹ ꝓ
iiceret occisū ad estū z gelu.Et itex fecit dñs scribē cos/
dē fmones z pl'es alios:vt hī Hiere.xxxvij.Fecitq; fi/
liū ei⁹ dictū etiā ioachī regē ꝓ eo.Sz cū recessisset cogi
tans z timēs ne forte ꝓpter hō mortē pīs in vindictā se
rebellaret:reuersus est in hirl'm.At ioachī timēs ad cō
siliū hieremie egressus est ei obuiā cū mre sua z multis
alijs:z artifices z inclusores mille z fortes bellatores:z
cū illis danielē ananiā azariā z misaelē z ezechielē ꝓphe
tā cū ioachī duxit captiuos in babyloniā etiā mardo/
cheū cū eis.Cōstituit aūt in hirl'm regē aliū filiū Josie
dictū mathemā:quē vocauit sedechiā:q̄ reguit.xj.ānis
in hirl'm.Fecitq; in cōspectu dei malū:z rebellauit ꝓtra
nabuchodonosor cui ꝓmiserat fidelitatē.Jn.c.xxv.an/
no aūt.ix.mēse.x.regni ipi⁹ sedechie ascendit nabucho
donosor ꝛ eū:z vallata ciuitate hirl'm ꝓcualente fame
ītra capta est ciuitas āno.xj.fugientē aūt regē sedechia
insecuti sunt chaldei:z captuz in reblata adduxerūt ad
nabuch.Qui occidi fecit filios ei⁹ coram eo.Postea exocu
latū vinctū duxit ī babylonē:z nabuzardā ꝓnceps exer
cit⁹ chaldeox cōbussit tēplū dñi asportat⁹ vasis z orna
mētis tēpli domū regiā z totā ciuitatē muros ei⁹ dirru
ens.Perfecit aūt rex babylonis his q̄ remānebāt godo/
liā filiū aychā.Uenientibꝫ aūt ꝙbusdā q̄ euaserāt de nobi
lioribꝫ.s.ysmaele filio nathanie z alijs ad godoliā ꝓmi
sit eis securitatē.Johāna aūt fili⁹ charee iniuauit go/
dolie q⁹ caueret sibi ab ysmaele:qz ꝙrebat mortē ei⁹:sz
godolias nō credidit ei qō tū secutū est.Nā ysmael do
losē occidit godoliā z iudeos z chaldeos q̄s reppit cuz

eo. Seqnti die cū ꝺ nescirēt .lxxx. viros de sichē t samaria rasis barb t scissis vestib⁹ q̄ veniebāt ad offerēdū in domo dñi ipe ysmael plorās occurrit eis dicēs eos associatur ad godoliā. Qui in medio citat⁹ occidit eos: excepto .x. pmittētib⁹ eis mānifestare thesauros i agro frumēti ordei mellis t olei: ꝓpt q̄ eos nō occidit. Reliq̄as aūt ppl's secū captiuas ducebat in terrā amō. Sz iohāna filij⁹ charee cū multis bellatorib⁹ hec audiēs: persequitur eū ad belladū. Ꝺ cernēs ysmael dimisit reliquas t fugit: t iohanna reduxit in ciuitatē reliquas. Et cū timeret chaldeos ꝓpt mortē godolie rogauerūt hieremiā vt oraret ꝓ eis t ꝓsuleret dñm: si deberēt remanere vel in egyptū ire. Qui rndit eis ex pte dei q̄ remanerent. Qui nō acq̄euerūt ei dicētes falsum ex se ꝓfinxisset nō a deo habuisse. vt hī Iere. xlj. c. t duob⁹ sc. Sicq̄ trāslat⁹ ē in iuda de era sua in babylonē: t occisis plūmis q̄ erant ex pncipalioribꝫ trāstulit q̄tuor milia t sexcētas aīas i babylonē cū sedechia rege exorbato t incarcerato. vt hī Iere. lij. Ipe q̄z hieremias cū pmo trāslat⁹ est ioachi rex in babylonē: pdixit. vt ptz. xxv. c. Iere. q. lxx. ānis debebat dūrare captiuitas illa in babylonia: q̄bꝫ expletis reducerent i hierl'm. Unꝺ t multi pseudo ꝓphe q̄ erāt in hierl'z seducebāt pplm t sedechiā regē: dicētes ex pte dei sed falso: cos q̄ iā captiui ducti erāt cū ioachi liberādos. Unꝺ t q̄dā ananias noie falsus ꝓpha in āno. iij. sedechie dixit publice ex pte dei q̄ post duos ānos exinde reducēd⁹ esset ppl's de babylone sil' cū ioachi rege. Qui t cathenas ligneas q̄s portabat in collo hieremias ad signādū iugū futuris duraturꝫ sub nabuch. ꝓfregit. ꝓ quo dñs dixit sibi q̄ faceret cathenas ferreas. p eis in signuz futurꝫ sub nabuch. Et q: ananias ꝓphaucerat nō missus a deo: ideo pdixit sibi hieremias illo āno morituꝫ. Ꝺ t ipletū est: vt hī Iere. xviij. Idē etiā hieremias cū regnaret sedechias scripsit his q̄ trāslati erāt iā in babylonē cū ioachim: q̄ edificarent domos t plātarent orthos t ducerēt vxores in babylone: t q̄rerēt pacē babylōis t orarēt ꝓ ea: nec crederēt ꝓphis q̄ pnūciarent eis celere liberatōz cor: q: nō fieret nisi cōpletꝫ. lxx. ānis: pnūcians etiā q̄ duo pseudo ꝓphe in babylone: q̄ annūciabāt iudeis existētib⁹ i babylonia q̄ cito essent liberādi: q̄ essent tradēdi in manib⁹ nabuch. t publice occidēdi. hi dicebanꝭ sedechias t achab. Et dicunꝭ vt hī Iere. xxix. c. hi fuisse illi duo iniq̄ senes q̄ accusarūt susannā de adulterio: q̄ pmo lapidari a ppl'o: inde a nabuch. frixi sunt in oleo. Et q: hieremias pdicabat ciuitatē capiēdā a chaldeis: voluerūt pl'ies eū occidē: sz diuersis modis cuasit. Semel ātē petētib⁹ ꝺ pncipib⁹ ppli ꝓsensit sedechias rex vt poneret in carcerē. Qui missus fuit in puteū vbi nō erat aqua sz lutū: vt ibi moreret: sz ademelech vir ethyops eunuch⁹ regis ꝺ regi nūciavit: arguēs malicia cor: cōa ipso. Quē rex fecit educi: t secreto alloquēs t inrogās psuasit sibi q̄ sponte se offerret regi babylonis: t sic nō moreret nec ciuitas igni exponeret: q̄ si nō faceret nō euaderet. Et māsit i carcere hieremias vsq̄ ad captionē ciuitatis. Tūc eīm mandauit nabuch. cū liberari t hūane tractari: t in libertate sua dimitti si vellet ire in babylonē vel remanere. vt hī Iere. xxxviij. Ducti aūt sunt in babyloniā cū Joachi rege ezechiel ꝓpha t daniel ꝓphetauerūt ibi simpl'r ananias azarias t misael. vt ptz Ezech. j. t Dan. j. Anno aūt trāsmigratōis reg⁹ ioachi. xxxvij. cuilmerodath regnās p⁹ nabuch. i babylone: eleuauit ioachi t eduxit ꝺ carcē: et posuit thronū ei⁹ sup thronos regū q̄ erāt i babylone t cū eo iocedebat. vt hī Iere. lij. ꝓphetauit isup hieremias destructiōz babylonis. vt ptz Iere. l. t. lj. c. q̄ ꝺ ipletū est tpe balthasar vltimi reg⁹ babylonis: q̄ capta est ꝑ Cirū t occisus ab eo. vt ptz Dan. v. In trāsmigratiōe ḡhebr eox in babylone cū sedechia vltimo rege termiata est q̄rta etas: q̄ inchoauerat in dauid. t habuit. xxj. reges de iuda inchoādo a dauid. Et fm libꝝ regum regnatū est q̄ngentis ānis nō plene. sed fm iosephū q̄ngētis viginti trib⁹ mēsib⁹. vj. t dieb⁹. x. Ab egressu autē de egypto mille. lxij. mēses. vj. t dies. x. Et fuerūt. xv. sūmi sacerdotes ꝑ successionē a sadoch quē instituit salomō vsq̄ ad patrē iosedech sarajam: quem occidit nabuch. Prius aūt. i. regnāte phacee filio romelie in isrl': quod fuit anno. ij. ozie regis iude. Teglatphalassar rex assirio rū venerat in isrl': t captiuas duxit duas trib⁹ cū dimidia: q̄ habitabāt trās iordanē galileā q̄z vastās ml'tos de zabulō t neptali trāstulit in niniuē: t inter ceteos captiuos ducꝰ fuit thobias. Extinde. ix. anno osee. qui regnauit post phacee filiū romelie: t fuit vltim⁹ regū isrl' rex assiriorū. Salmāser deprehēdēs q̄ osee ꝓ cū rebellare disponeret quē sibi ꝑus fecerat tributariū venit ꝓtra eū t cepit eū ac samariā anno. s. sexto ezechie: t trāstulit in assirios septē trib⁹ isrl' q̄ remāserāt: nam alie tres iaz translate fuerāt. Sicq̄ remāsit tribus iuda cum benia mīn: que etiā postea trāslate sunt in babylonē: vt dictū est ꝺ. Et q: in libris regū emergūt q̄dā ꝓrietates fm appentiā in cōputatiōe t collatiōe annoꝝ regum iuda t regū isrl' dicit Petr⁹ cōmestor in byst. sco. q̄ vbi non inuenit determinatio seu ꝓcordatio talis ꝓrietat⁹: septoru hoc vitio credimus accidisse: q̄ in ꝓphis nominibus t numer⁹ sepe fallunt. Aliqne alie determinari t ꝓcordari pñt vel ꝑ synodochen. Uel q: q̄dā regnauerunt sil' cū patrib⁹ anteq̄z ipi soli regnarēt. Uel quia fuerunt aliq̄ regna illa sirie regis. Et sic ipe plura cōtraria cōcordat in fine libri regū. vt ibi ptz. Capl'm. xlij.

Dāuis sanctorū patrū

veter⁹ testamenti vita fuerit q̄si ꝓphetica: ex ipis tm aliq̄ claruerūt spū ꝓphetico ml'ta mysteria xpi t eccl'ie: t prinētia ad bonos mores annūciantes t in scptis dimiterēte. Et post moysen añ tpa iudicum existentē q̄ fuit simpl'r maxim⁹ ꝓphaꝝ fm Tho. in sūma: tpe regū quo maxime t copiose ꝓphe effulserunt ꝓmus t maxim⁹ fm q̄d. s. q̄ ad mysteria xpi fuit dauid rex isrl': cui⁹ psalteriū est sūma theologie in mysterijs fidei t materia morali. Qui cōposuit oēs psalmos. s. centum q̄nq̄ginta fm Aug. iz. Nico. de ly. t aliq̄ alij asserāt nō omnes ab eo sed ab alijs editos fm titulos eoꝝ. ex quib⁹ hic ponent aliq̄ ꝓsus psalmoꝝ exprimētes sacris a pte articulos fidei. Et de articulis hūanitatis xpi q̄z tū ad ei⁹ incarnatiōz t natiuitatē. Ait Ps. lxxj. Descēdit sicut pluuia in vell⁹ tc. Ubi videt tangē q̄ fuit datum in signū victorie gedeoni de rore. s. descēdere de cello in vellus in area positū: area arida remanēte. de quo rore exposso ex vellere impleta est concha: ad designādū q̄ ros verbi diuini descendēs in vter⁹ virginis t sc vniēs velleri nostre mortalitatis: area corpis virginalis diuinitatis imaculatā: quo vellere. s. corpis cōpsso p crucē de rore gratie eius implera est ecclie concha. Et in seqntibus dicit Ps. ostēdit dominū xpi vniuersale. s. in oēs conuersos ad fidē: quoꝝ ꝓmitte fuerūt magi reges tharsis ab oriente munera ei nato offerētes. De articulo passionis ei⁹ ꝺs aptius eo q̄ ipe Dauid in psona xpi i cruce ait Ps. xxj. De⁹ deus me⁹ respice in me: q̄re me dereliqsti longe a salute mea ꝟba delictoꝝ meoꝝ. Appellās delicta sua hūani gener⁹ peccata ꝑ quib⁹ patiebat: que longe fecerūt eū esse a salute corpali. Et infra. Foderūt man⁹ meas t pedes meos. s. clauis in cruce in qua mēbris violent exēsis dinumerauerūt hoīes oīa ossa ei⁹

qđ dnll'o alio legit. De descēsu ei⁹ ad īferos ait ps. xv Caro mea requiescet in spe. s. resurrectōis: qm̄ nō derelinques aiam meā in īferno. s. descendēre: nec dabis sanctū tuū. s. corp⁹ meū: videre corruptiōz. De resurrectiōe aūt in psona ei⁹ fm Aug. de ci. dei ait. Ego dormiui. s. sōnuz mortz in cruce capiēdo. ps. iij. qñ iclinato capite vt dormiēs emisit spm̄. z soporat⁹ sū magnū. s. sōnū faciēdo. s. xl. horat: qbz mortu⁹ māsit. Et exurrexit: nō qđē ꝓpria virtute hūanitatz q̄ in morte ceciderat: sed sue diuinitatis. Qđ exprmit subdēs: Qz dns suscepit me. De ascēsiōe ipz xp̄m alloqr̄ dicēs ps. lxxvij. Ascēdisti in altū. s. celū supremū: cepisti captiuitatē multitudinē. s. patrū q̄ captiui a diabolo tenebant ī limbo secū ducēdo. Dedisti dona hoibz: fm aliā trāslatiōz dona. s. spūsscti in discipulos copiose infundēdo. De aduētu ei⁹ ad iudiciū in ps. cix. post ꝓsessum xp̄i ad dexterā p̄is quē exprmit dicēs. Dixit dns scz pater: dño mea. s. xp̄o: sede a dextris meis. Et generatiōz ei⁹ eternā a p̄re insinuatā: cū ait. Tecū pncipiū tē. ex vtero. s. mētis pene nob absconso genui te. Ac sacerdotiū ei⁹ desctum q̄ nos offert deo cū ait. Tu es sacerdos tē. Demū ei⁹ futurū iudiciū inuit dicēs. Judicabit in natiōibz. oibz vtiqz ipe xp̄s implebit ruinas: scz angelorz ex electis suis qbz dicet. Venite bñdicti p̄tis mei pcipite regnū tē. Cōq̄ssabit capita. i. mētes z corpa malorz. s. reproborz: qbz dicet. Ite maledicti ī ignē eternū, z b̄ in terra. s. iternali. Quātū ad articulos diuinitatis de vnitate diuīe essentie ait dns ps. lxxx. Si audieris me nō erit in te de⁹ recēs: neqz adorabis deū alienū. Ego em̄ sum dns de⁹ tu⁹. s. vn⁹. De trinitate ꝓsona rū in vnitate essentie inqt ps. lxvj. Bñdicat nos de⁹. s. pr̄: deus nr̄. s. filiꝰ. nr̄ p assumptā hūanitatē. Benedicat nos de⁹. s. spūsscūs. Nec em̄ frustra ter denotasset deus nisi trinitatē psonaz signare voluisset. Et ne qs crederet ex eo q̄ q̄liber psona diuina nuncupata est de⁹ tres deos existē: iō ad vnitatē diuinitatis z essentie oñdēdā subdit ī singulari. Et metuāt eū: nō eos: oēs fines terre. Benedictio aūt dei ē boni collatio corpis. s. z aie. z iō bis postulat bñdictiōz. De ipis aūt noibz psonaz q̄tū ad patrē ait ipe de xp̄o. Ipe invocabit me: pr̄ mei es tu. Ps. lxxxviij. Quātū ad filiū ps. ij. ait. Dns. s. pr̄: dixit ad me: filiꝰ mei es tu: ego hodie. i. eternaliter genui te. In eternitate em̄ oia sunt pntia. Quātū ad spm̄ scm̄ ps. ciij. Emitte spm̄ tuū z creabunt. De articulo creatiōis rerū ps. cj. Initio tu dne terrā fundasti: z opa manuū tuaz sūt celi. ipi pibūt: nō qđē q̄tū ad sbam sz q̄tū ad pnēs figurā. eu aūt pmanes. s. imutabilis. Quātū ad articulū collatiōis gre: p quā ecclia iustificat ait ps. lxxxiij. Deꝰ tu quers. s. ad nos: vivificab nos. s. gra tua. vñ z alia trāslatio hz. Justificab nos: z plebs tua. s. eccl'ia lerabit ī te Sed z. vij. sacra eccl'ie qbz iustificat eccl'ia p grām: inuit ps. xxxiij. in septē vocibz ibi notatz. Et de incarnatiōe xbi z collectiōe eccl'ie ex gētibz varijs cecinit in ps. xliij z declarat Aug. in li. de ci. dei. vltimo de collatōe gl'ie finalis ait. Bfam z gl'iam dabit dns. ps. lxxxiij. Post cū claruit spū ꝓphetico filiꝰ ei⁹ salomon in tribz libris ab eo indubie editis. s. puerbiorz: eccl'iastes: z cāticacā: ticorz: q̄ sunt in canone scpture. vñ z autētici etiam fm heb. Quorz doctrina z si sit pmaxime moralis: tñ qz spiritus scō revelata fuit: nō p inuētionē seu acqsitiōz: nō ad ꝓphetiā ptinēt. Dorz ꝓmus. s. puerbiorz: qz ad īformationē morz: z ad extirpatiōz vitiorz ptinet: incipiētibus adaptat. Scōs q̄z eccl'iastes inducēs ad mūdi cōtēptū: ostēdit in oibz inferioribz vanitatē, pficientibz cōgruit. Tertiꝰ aūt magz ad pfectos spectat: qz ibi agit de feruēti dilectiōe dei ad aiam z cōuerso. Norant tñ et ī eis mysteria ptinētia ad xp̄m z eccl'iam. z pcipue puerbiorz vltimū capl'm describēs mulierē fortē in ꝓditiōibus ei⁹ notat eccl'iaz z xp̄m ei⁹ viz. seu sponsū. Et in eccl'iastē. c. ix. notat xp̄i incarnatiōz in viro paupe sapiēte liberāte civitatē obsessaz a magō rege. s. diabolo. Sz z cāticū cāticorz totū exponit de xp̄o z eccl'ia. Libz aūt q̄ intitulat sapiē: cuius aliq̄ dicāt editū etiā a salomone: ab alijs hoc negat. Un̄ z apō heb. nuscz est fm Hiero. s. in nūero autēticorz. libroz. Et affirmāt iudei ipi cōpositū a qđā salone greco: in q̄ t ml'ta moralia ptinent z satz eloqnter. Sapiaz mirabil'r extollēs a. vj. c. vsqz ad. viij. iclusiue: z scribēs virtutes ei⁹ seu effect⁹: q̄ intelligit vel de filio dei q̄ est sapia dei p̄is: vel de sapia nobis infusa per gram̄ saluātē. Special'r ār. ij. c. agit de tractatu iudeorz quē fecerūt ad xp̄m occidēdū: vñ z ibi ꝓcludūt dicendo morte turpissima condēnem⁹ eū. Jta no. Aug⁹. de ciui. dei. Libz vo q̄ dr eccl'iastic⁹ vt ab oīb⁹ teneat edidit qđā noiat⁹ ihs syrach: q̄ fuit tpe simeōis filij onie post reuersionē ppl'i iudeorz de babylonia: q̄ cuius sit plen⁹ mozali sapia: z iō ab eccl'ia recept⁹ ad legēdū: nō tñ autentic⁹ ad ꝓbandū ea q̄ veniūt in ꝓtentionē fidei. iō hr̄ in. j. ca. Fons sapie verbū dei in excelsis. Capl'm. v.

Pater quattuor ꝓphetas q̄ maiores dicūt: qz ꝓpheties corpis sūt multiplices z multā scpturā ptinēt. Primꝰ ē esaias: q̄ ita apte describit mysteria incarnatiōis z passiōis xp̄i: vt fm Hiero. videat magis hystoriā cuāgelij texere q̄z futura ꝓpl'etice denūciare. Et put fuit nobilis genere: qz de semine regio: ita z vrbanā eloqntiā fuat in suo ꝓphetico fmone: nil rusticitatis hūs admixtū. Habuit aūt vxorē z filios: ꝓphauit aūt tpibz osie ioathan achaz ezechie manasses reguz iuda in hierl'm. a q̄z vltio oīm sua tñ ꝓsanguineo: qz idolatriā z alia scelera ei⁹ arguebat: secꝰ est ī duas ptes: z serra lignea vt magis cruciare tur fm Hiero. Et vt dr in hysto. sco. cū ipe esaias ex anxietate pene sitiēs aquā petēt ad refrigerādū os suū: iu dei vt crudelissimi noluer̄t ei ꝓcedēre: sz deꝰ de celo misit in os ei⁹. Dic a. xiij. c. vsqz ad. xxiij. ꝓphetādo describit onera iudeorz. i. iudicia z exām̄inia futura de xp̄o q̄ illā natiōibz q̄s notat. s. babylōis moab damasci egypti de serti maris vallis visiōis tyri z alioz.

Prophetauit quoq; ·H·j.

Esaias de exām̄inio z flagellatiōe quā deꝰ fecit p ml'tas civitates p nabuch. vt instr̄m sue iusticie ꝓpter qđ dixit dns. Virga furoz mei assur. qz. s. p eū regē assiriorz ml'tos flagellauit. Et subdit. Ipe aūt. s. assur nō cognouit me. qz nō deo attribuit illā potētiā z victoriā: sz suis viribz. nec vt mīster z executor diuie volūtatis hec faciebat sz vt ambitiōi sue z cupiditati satisfacēt. Demū z ipse a deo flgellat⁹ est: q̄n ꝓpheta de p̄terito. Alī⁹ est de nabuch. supbo. z ex his xbis vidē dānat⁹ in īferno. sz cū dicat Aug. xxiij. q. iij. Nabuch. pniaz meruit fructuosam. z idē Bran⁹ de pe. di. j. opter dicē q̄ istō intelligat de nepote suo baldassar. vel si de magō nabuch. intelligit q̄ postea recidiuauit in petā idolatrie vel alioz.

Locutus est dominꝰ ·H·ij.

ad achaz di. Pete tibi signū a dño deo tuo tē. Pro huius declaratiōe sciendū q̄ iste achaz rex iuda fuit ipi⁹ z idolatra: z iō tradidit dns eū in mānibz regis syrie z regis samarie: ꝓmo q̄n venerūt ad eū ad bellū: nā magnā ptē exercitꝰ ei⁹ ceperūt. vt hr̄ in. iij. Re. Cū aūt scdo venissent

ꝑdicti duo reges ꝛ achaz ad deponendū cū de reg:dñs ꝛsolat⁹ est istu achaz timētē illos ꝓmittēs libationem suā ab eis. Et q̄ nō firmiē credebat nō dixit Esa. ex pte dei. Locut⁹ ē dñs. Pete tibi signū. q. d. si nō credis verbis meis ad ꝓfirmatiōz vitat⁊ quā dixi tibi. s. q̄ libabe ris: pete q̄ vis signū vt cogar⁊ credē. Jn ꝓfundū iferni id ē: vt scindat̄ ēra ꝛ pateat os inferni: sicut apta est ēra ꝛ deglutiuit dathan. Uel vt samuel reuocat⁹ ab inferis ad req̄sitōz saulis. Siue in excelsū ꝛ sup̄. i. de celo siē petijt: ꝛ obtinuit signū ezechias in sole reuertente retro. x lineis. Sz achaz vt mal⁹ hō nō dixit. Nō petā. s. signum a deo: ꝛ q̄si sub spē pietat⁊ se excusās subdit. Nō tēptabo dñm. q. d. ḃ esset tēptare deū: q̄d nō licet. Sz ipe nō bac rōne negauit se petitur⁹: ⁊z reuera q̄ mal⁹ erat auersus a deo ꝛ idolatrie dedit⁹: nō noluit petē signū timēs ne i signo de⁹ glificaret̄: ꝛ idola sua vilificarent̄ in q̄b cōfidebat. Unt alia lra hz. Nec exaltabo dñz. Uel etiā q̄ in regno suo vel potētia sua vel rege assirioꝝ ꝓfidebat ꝛ nō in deo. vñ q̄si nō curabat de adiutorio dei. Cui Esaias Audite g̃ dom⁹ dauid. Nō dixit: audi achaz: sed dom⁹ dauid. Et ḃ vel q̄ oēs de domo sua ꝓsentiebāt ei in malicia sua: vel q̄ dauid ꝓmissus est xps. Et nō domui dauid dabat̄ xps in signū. Nūq̄d pauꝝ vob est ad merēdā diuinā irā molestos cē hoīb⁹ q̄s spoliast⁊: vl' ꝓbet⁊ q̄b nō credidist⁊. Q̄ molesti est⁊ ꝛ deo meo: eū relinquēdo ꝛ idolis seruiēdo: ꝓter ḃ dabit vob dñs signū vre liberationis seq̄nde. q. d. Et si nō vultis signū petē ꝓpē malicia vram: ne ex signo hui⁹ exaltet̄ deus: ipe. ñ dabit. Et signū q̄ maximū erit. s. libatiōis vniūsalis mōi a pcōꝛ diabolo. Et ꝓ hoc mal⁹ potest⁊ ꝓpendē q̄ pōt ꝛ min⁹. s. libare vos a pēte ꝛ malicia tpali illoꝝ duoꝝ regū. Signū aūt ḃ est. Ecce ẏgo ꝛcipiet ꝛ pariet filiū ⁊c. Ubi sciē dū q̄ iudei obstinati in sua pfidia mlta circa istā ꝓphetiā obiciūt ad negādū vel obscurādū mysterū incarnationis ḃ cōpassū. Et ꝓmo sic. Dñs intēdebat dare signuz illi⁹ libatiōis achaz de manib⁹ illoꝝ duoꝝ regū: vt dictū ē: ⁊z ad illā libatiōez nihil ꝛsonat incarnatio xpi. Ad q̄d dicēdū q̄ incarnatio ipa significat illā libatōz ꝓ locū a maiori. q̄ si de⁹ dabit filiū suū ad salutē totī⁹ mundi mlto mag⁊ poterat saluare ab illa particulari ⁊ tpali afflictiōe. Scōo obiciūt signū q̄ dabat̄ de ẏgine pitura: dat̄ ad pītes: ⁊z incarnatio nō fuit facta tpib⁹ illoꝝ. ⁊ sic videt̄ q̄ nullū sit signū. Rūdet̄ q̄ cuis incarnatio non fuerit facta pītib⁹ hoīb⁹ illi⁹ tpis: fuit tñ facta manēte domo dauid. vñ signanē dr ꝓpheta. Audite g̃ dom⁹ dō

Tertio obiciūt q̄ in hebreo non hr ẏgo ⁊z alma: q̄ apō cos significat iuuēculā. sed ⁊ si habeat iuuencula q̄ apō cos signat ẏginē: nō oportet q̄ manēs ẏgo ꝛcipit: ⁊z poterat esse q̄ existēs ꝑus ẏgo postea ex semine ioseph cōcipit. Sz erubescat iudeus infidel' q̄ dr xpm ex semine ioseph natū. Nā si sic esset nullū signū seu mir⁊ fuisset: q̄a ḃ naturaliter euenit: cū tñ dñs voluerit aliquid magnū significare di. Pete tibi signū. Quarto obiciūt dicētes q̄ loquat̄ ꝓpha de ezechia. ⁊z ḃ stare nō ꝑt: q̄ vt ptz. iiij. Re. xviij. q̄n achaz cepit regnare iā ezechias erat. ix. āno⁊ vñ iam erat nat⁹ q̄n esaias ḃ dixit achaz. Propēea quō pōt alia ẏificari q̄ dicunt̄ ifra de isto puero nascituro ō ẏgine in ezechia. ca. viij. antecz sciat puer īuocare patrē ⁊ mrēz: auferet̄ fortitudo damasci ⁊ spolia samarie. nā ezechias erat annoꝝ. xxxj. q̄n samaria ⁊ damasc⁹ fuerit desolate a rege assirioꝝ. Sz Aug. in q̄dā ꝓmone oīdit illud spūaliter ipletū in puero filio ẏginis q̄n adorat⁹ fuit a magis q̄ erāt reges potētes infideles tñ. sed ꝓ fidem quā habuerūt in puer⁊ xpm: q̄ appebat tūc nescire īuocare patrē putatiuū ioseph: ⁊ matrē verā ẏginē: cum tñ oīa scirent: ait illoꝝ magoꝝ infideliū fortiū ⁊ gētiliū fuerūt ablate a ptāte diaboli ⁊ xpo oblate ⁊ a vitijs spoliate. Quinto aliū dicūt q̄ intelligit̄ de filio esaie. q̄ dicit̄ ifra. c. viij. q̄ esaias accessit ad ꝓphetissā. s. vxorē suā: et pepit filiū. Sed illō signū nō fuisse: quia naturale erat esaiā ex vxore filiū hre. Nec aliq̄ mō pōt de filio esaie verificari que ibi dicunt̄: sz ille accessus esaie ad ꝓphetissā mirabiliter exponit̄ de ẏgine: q̄ habuit spm̄ ꝓphetie ⁊ ois scientie: ad quā accessit esaias ꝓ fidē ⁊ intelligētiā mysterij sibi datā a deo. Quē ẏgo ꝛcepit iesum de spūsancto: ⁊ vocatū est nomē eius. s. pueri nascituri. Accelera spolia. s. hoīes: detrahe. s. a diabolo abstrahendo eos. festina pdare scz infernū. Et isti effect⁹ incarnatiōis omnes includunt̄ in noīe iesu sibi iposito. Et q̄ ibi dr. c. s. viij. q̄ esaias in ḃ assumpsit sibi duos testes fideles. s. Uriā sūmū sacerdotē ⁊ zachariā filiū baracbie. Nō videt̄ bene posse intelligi fm supericiē litere: q̄ nec ille yrias erat testis fidelis: ⁊ zacharias iā erat diu defunct⁹. Jtē q̄ isti fuerint inducti in testes accessus carnalis esaie ad vxorem videt̄ absurdū q̄ in cōspectu illoꝝ cognouerit vxorem. Sz ille illis duobꝫ intēdebat ꝓba inducē in testimoniū illi⁹ mysterij. s. xpi ꝛcepti ⁊ nati de ꝓphetissa ẏgine fm legē ⁊ ꝓphetas. Et ex eīm designat ꝑ vriā sacerdotem. ad ipos expectabat legē ppl'o exponē. ⁊ ꝑ barachiā ꝓphetia. Utrūq̄ eīm freq̄nter reddit testimoniū de eo.

Sciēdū q̄ vt dictū est in hebreo nō habet̄ virgo sed alma: q̄ nomē habet duplicē significatiōez fm linguā hebraicā. Nā vno mō dr idē q̄ adolescētula: ⁊ sic accipiūt puersi iudei. Scōm aliō significatū alma idē ē q̄ apocrifa. i. occulta vel clausa vel abscōdita: q̄ est ꝓncipale in ẏgine. Unō beata ẏgo erat in ꝛclaui clausa ⁊ abscondita q̄n angel⁹ venit ad eā. Etiā lingua punica hoc nomē alma ẏginē significat: ⁊ lingua latina sancta sonat. Et iudei pene oīb⁹ linguis vtunt̄. Dicūt aūt fuit sumel a quodā perito iudeo q̄ hic in Esa. alma scribit̄ cū lra m. clausa: ꝑ q̄ notat̄ alma. i. ẏgo. Exponit̄ g̃ fm catholicos doctores Ecce ẏgo. ꝓmanens ẏgo ꝛcipiet: q̄ est miraculosa opatio ⁊ mirabile signū. Et pariet virgo remanēs: q̄ est miraculosum. Et vocabit̄ nomen eius emanuel. Quod nomē interpꝛtat Matthe⁹ euāgelista inducēs hanc auctoritatē Esa. ⁊ dicēs. Nobiscū deus: id est de⁹ in natura hūana. vt notet diuinitatē in filio ẏginis. Butiꝝ ⁊ mel comedet. i. cibis infantiuz pascet̄: q̄a de lacte suaui ẏginis vbere de celo pleno: vt notet̄ vera humanitas. Uel sic de natura humana nō sumet totū scz penalitatē ⁊ culpā: sed butirū q̄ est flos lactis īnocētia a culpa: omī tñ penalitate qua purgent̄ nra pcā: q̄z butirū est purgatiuū: ⁊ mel dulce benignitatis. Juxta illud apli ad Tyt̄. Appuit benignitas ⁊ hūanitas saluatoris nr̄i dei. Unde q̄si exponēs subdit. Ut sciat repobare malū. s. culpe nō eā assumendo seu ab ea se īmunē faciēdo: ⁊ eligē bonū gre ⁊ penā: vnō satisfaciet ꝓ nob⁊ inde pena illa bonū.

Jn ca. ix. ꝓphetia ·Ꝋ·iij

singular⁊ de naritate xpi ⁊ ei⁹ diuinitate ⁊ fructib⁹ incarnatiōis. Cū. s. dr: puul⁹ nat⁹ est nob ⁊ filius dat⁹ ē no. ⁊c. Añ hec ẏba paulo supi⁹ dr Esa. Ppl's q̄ ābulabat in tenebris vidit lucē magnā ⁊c. Quā ꝓphetiā Mat. cuā. in ca. iiij. inducit: ostēdēs eā ipletā q̄n xps p⁹ baptismū et tēptationē i deserto cepit p̄dicare ⁊ clarescē doctrina miraculis ⁊ vite sanctitate in partib⁹ galilee: ⁊z q̄ sensus lrālis aliq̄n est duplex: vt al's dictū est: vltra p̄dictū. sensuz potest ⁊ aliter dici. s. q̄ a principio illius capli'. ix. cuz ait. Primo tempe ⁊c. vsq̄ ad istū locū: paruul⁹ nat⁹ est ⁊c. denotet ꝓpheta primo captiuitatē factā triū tribuū ex isrl: ⁊ postea sub salmanassar rege assirioꝝ captiuitatē

aliaꝝ septē tribuū. Scdo tribulatōez magnā regni iu/da sub ezechia ex obsidiōe hierl'z facta p sennacherib: q̄ afflictio & tenebra & vmbra mortis ꝓpt̄ maximū pticulū captiōis ciuitatis: cū via būana resistē nō valeret. potē tic eius hūtis in exercitu. clxxxv. milia bellatoꝝ: ī qua tenebra lux dicit eis orta & magna: q̄ ägel⁹ dñi lucid⁹ appens vna nocte occidit oēz illū exercitū sennacherib cū ꝓfusiōe reuertēte in patriā suā. Et ex pda relicta ini micoꝝ ditat⁹ est ꝓplus & letificat⁹. Quā hystoriā reruz ve gestaꝝ ꝓpha breuissime & obscure tāgit: vt figurā rei gerēde. s. liberatōis hierl'm. i. eccl'ie & fideliū de manib⁹ sathane cū exercitib⁹ suis demonū obsidentib⁹ gen⁹ hu manū: & ex toto sibi subijcere q̄rentib⁹. A qua oppssiōe liberati sumus ꝟtualiter p natiuitatē xpi: q̄ vocat ma/gni ꝓsilij angel⁹: nocte natiuitat' & cū magna luce. Un & cū magna luce angel⁹ appuit pastoribꝫ saluatōez mū di denunciās p ipm natū: & pacē hoibus cū alijs ꝓcan tans. Un ꝓpha p⁹ dicta hystoriā enarratā subdit. Par uulus em̄ nat⁹ est nob. q. d. Ideo ista refero: q̄ signifi/cat liberatiōz fiendā p xpm nascituꝝ. Utit aūt ꝓpheta ꝟbo ꝑteriti tpis ꝓ futuro more ꝓphaꝝ: q̄ ꝓter certitu/dinē eoꝝ que ꝓnunciāt cum ea videat in libro ꝑsciētie dei que est infallibilis: de futuro loquūtur ꝟbis ꝑteri ti tpis. vt illud Ps̄. Foderūt man⁹ meas &. i. fodient. Futura em̄ erat tūc passio xpi inde ad mille annos vel citra. Sic intelligit istud. Paruul⁹ natus est nobis. i. nascet puul⁹ in coꝛpe: sed maxim⁹ in sanctitate ptāte & sapia: nat⁹ est tpaliter de ꝟgine maria. Un ipse Esa. ait ca. vlci. Antēq̄ veniret tps ptus eius. i. aptio & solutio signaculi ꝟginalis pepit masculū iesum totū virilem: p clausam em̄ portā vteri ꝟginalis itroiuit dñs carnez ex ea suscipiēs: & p clausam exiuit ex ea nascēs. Et q̄ p/ter nāturā est ipe iesus part⁹ ex ꝟgine. ait Amb. de cōse. di. ij. Reuera: sicut & resurgēs clauso exiuit ex tumulo. Ideo subdit Esa. Quis vnq̄ audiuit talia. q. d. nullus. Natus est nob. i. ad nrām vtilitatē: vt ostēderet filij⁹ scz dei p excellentiā filij⁹ datus est no. s. sola gr̄a nō meritis nostris. Et q̄ deus & hō iste est: ideo optet exaltari. Un ipam exaltationē q̄ ignominiose visa est. s. in cruce: ta/mē in ꝟtute gl'iosam notat subdēs. Et fact⁹ est pncipa/tus sup humeꝝ ei⁹. i. crux in qua pncipalit' triūphauit: ꝓpter quā dñs exaltauit illū: & donauit illi nomē quod est sup oīe nomē: q̄ in cruce vicit mundū & diabolū: & in pdicatiōe crucis apli subiecerūt oz̄ terraꝝ christo. Sup humeꝝ eius: q̄ ipam crucē gestauit in humeris & in ea exēsus fuit. Et vocabit nomē ei⁹ &c. Dis sex noibus que sequūtur notat & diuitas & būanitas. ei⁹ ac magnificētia. Et in pmo nomīe innuit diuina sa pientia admirabilis. Mirabile est em̄ & omni admira tiōe dignissimū q̄ deus fact⁹ est hō. Maxim⁹ in pmo Uiderunt venerabiles pres nri magna & innūerabilia mirabilia opa dei. hoc aūt nulli videre datū est: vt vni/genit⁹ altissimi quē archāgelorū ptātes tremētes susci piunt hoiem se hoib⁹ exhiberet. Scdm nomē est cō/siliari⁹: in quo oñdit humana ei⁹ sapiētia in doctrina sua: ꝑceptis ꝓsilia vtilima addēs & nō cogēs: q̄ diffici/liora. Tertiū nomē est de⁹ exprimēs diuinā potētiaz q̄ creato: oim. Soli⁹ em̄ dei est ex nihilo aliq̄d facē. vñ Hem̄. j. In pncipio creauit deus celū & terrā. Et Job. j. Dia p ipm verbū quē deū dixerat facta sunt. Quar/tum nomē exprimit humanā sufferētiā: quia fortis: qua fortitudie ipe in būanitate sustinuit tot opprobria & af flictiōes tam virilit'. Ps̄. Dñs fortis in sustinēdo: & po/tens in vincēdo in plio: quod. s. egit in cruce cū diabolo Aug⁹. Manu inermi & affixa cruci debellauit aereas potestates. Quintū includit bonitatis affluētiā q̄ztū ad naturā diuinā: q̄ sol⁹ dñs est qui generat filios ad supnā felicitatē. Sexto notat princeps pacis: exprī/mēs bonitatis affluētiā q̄ztū ad naturā humanā: inq̄/tum. s. ipe est mediator dei & hoim & pax nostra: q̄ fecit vtraq̄ vnū. Septuaginta interptes nō fuerūt ausi di/cere de puero isto q̄ esset de⁹ appellād⁹: sed ꝓ his sex no minib⁹ posuerunt vnū. s. magni ꝓsilij angel⁹. Et hoc ne ptolome⁹ ad cui⁹ requisitiōz trāstulerūt vetus testamē tum de hebraeo in grecū plures deos crederet scripturā il lam ponē. Et ne sanctuz canib⁹ daret. s. infidelib⁹ si ita apte mysteriū incarnatiōis pāderet. Et ꝑm istā transla tionē eccl'ia ponit istā auctoritatē i itroitu misse die na/talis dñi. Multiplicabit eius impiū. Nā oēs gentes & reges fuient ei. Et multiplicati sunt fideles q̄ ei⁹ sberāt impio merito & numero p pdicationē apl'oꝝ & succesio rum coꝝ. Et pacis ei⁹ nō erit finis in hoc seculo. s. pacis interne: q̄ eccl'ia nūq̄ deficiet: & semp habēt pacem in/ternā boni. s. fideles. Quāuis em̄ bella exteriora sint et insurgant aliq̄n ꝓtra eam: tamē pax xpi q̄ est in fuis su is semp manet. Uel pacis nō erit finis q̄ztū ad pacē sup ne patrie: quā possessuri sunt veri fideles. Sup solium dauid sedebit & sup regnum ei⁹. In hoc exprimit nobili tas regni: q̄ scz reqescet & regnabit sup ꝓgregatiōez de pp'lo dauid: & de gentib⁹ q̄ eccl'ia significat in domo da uid. Et q̄ repromissio facta est abrae: q̄ est xp̄us descen/dens de domo dauid: videt q̄ quādo de regno agit ad dauid debet referri. Et oēs gentes venient & adorēt eū tūc ille gētes bñdicte sunt in semine abrae: & p ꝓsequēs debet regnare sup eos. Ut cō firmet cū ad restituēdū. s. infidelib⁹ & hereticis vsq̄ in finem. Et corroboret in pu gnando ꝓtra demones & vitia. In iudicio & in iustitia id est p iudiciū: det oībus ꝑm merita vel demerita: āmo do & vsq̄ in sempiternū a tpe incarnatiōis vsq̄ in ppe/tuū. Tandē ꝓpha ponit motiuū dei: q̄re filiū suū de/dit nobis vt hō fieret: dicēs. Zelus dñi exercituū faciet hoc. i. amor dei intentissim⁹. vñ Hiere. xxxj. dr de⁹. In charitate ppetua dilexi te: ꝓpterea attraxi te miserans Et Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Et apl'us. Propter nimiā charitatez qua dilexit nos misit deus filiū suū. Hic etiā diligēt attenden dū q̄ vbi in trāslatiōe nra dictū est: multiplicabit eius impiū. in hebraeo habet lemarbe: q̄d in latino sonat ad multiplicādū. Hec aūt lra mē (vt dr Hiron.) aliter fi gurat seu formatt cū ponit in pncipio dictōis alicui⁹ & in medio. Nā in pncipio formatt aptā: in fine ꝟo forma tur clausa. In isto aūt loco lemarbe: men ponit in me/dio ipi⁹ dictōis: & tamē ponit clausa: q̄d est cōtra natu rā lre & modū scribēdi hebraicū. ad notādū q̄ xps de q̄ loquit ꝓpha erat nascitur⁹ de ꝟgine clausa. i. nō viola/ta & ꝓtra modū nature: & mysteriū ipum incarnatiōis erat clausū & secretū. Sicut em̄ poete p figuras grāma ticales significāt aliq̄d subtiliter intelligēnib⁹: sic ꝓphe/te ꝑtalē modū scribēdi insolitū mysteria occulta aliq̄n designabāt. Sicut moyses ad designādū mysteriū per sonaꝝ diuinaꝝ in vnitate essentie ꝓiunxit hanc dictōz heloym: q̄d est pl'alis numeri de heli: cū ꝟbo singularis numeri: dicēs. In pncipio creauit heloym. i. dij. id est p sone diuine: pr̄ filij & spūsscūs: celū & terrā &c. Judei aūt moderni coꝛrūpētes litterā scripture loco ei⁹ q̄d dictū est Uocabit nomē eius admirabilis &c. hūt in suis libris Et vocabit nomē ei⁹. i. pueri nati: ille. s. q̄ est admirabil' ꝓsiliari⁹ deus &c vocabit nomē pueri pncipē pacis. Loco em̄ eius q̄d nos habem⁹ princeps pacis: ipi habēt pncipē pacis. Et dicūt ista q̄ dicunt de puero isto intel ligi de ezechia rege iuda: quē de⁹ vocauit pncipē pacis: q̄ sub eo dedit pacē pp'lo in effecto exercitu sennacherib

vl'si itelligant hec de xpo dicũt ipi p hoc nõ apparet di uinitas ei⁹. hic est enim vn⁹ ex eoꝝ errorib⁹ qz xpum quẽ adhuc errãtes nõ pcedũt esse deũ. Sz qz vt dictũ ẽ corrumpũt hebrei textũ: recurrẽdũ est ad alioꝝ trãslatões Et fm trãslatiõz. lxx. in grecũ factã nõ ỏr vocabit: vt hebrei habẽt: sz vocabit vt nos habem⁹. Loco aũt ei⁹ q habem⁹ illa sex noia posuerũt magni cõsilij angel⁹: ratiõe iã dicta: q idẽ significãt implicite z velate ista noia diuitatẽ exprimẽtia explicite z manifeste: qz maximũ secretũ z diuinũ ꝛ filiũ fuit icarnatõnis mysteriũ diuine anteqz impleret. z sic nõ pñt ista intelligi de ezechia. Et qõ ponũt in accusatiuo dicẽtes pncipẽ pacis: debet esse in noiatiuo. Pater etiã ex seqntib⁹ talẽ expositiõz falsã de ezechia: cũ ỏr. Multiplicabit ei⁹ imperiũ z pacis non erit finis. Nã illa q fuit sub ezechia pax parũ durauit. Pater etiã falsitas scripture hebreoꝝ: vt corrupte ab eis p trãslationẽ chaldaicã: q habẽt auctentica apud eos. nã ỏr ibi Uocabit nomẽ ei⁹: nõ vocabit nomẽ pueri: admirabilis ꝛ filiari⁹ deus fortis pmanẽs in secula seculoꝝ messias: in cui⁹ diebꝰ pax multiplicabit.

In ca. liij. loquit esa. ·§·iiij.

de passiõe xpi apte: vt videat magz euãgelista: referens hystoriã rei geste qz futura pnũciãs pphã. Et qz a pauez in pncipio ꝟ mysteriũ fuit creditũ. s. xpm deũ z hoiem crucifixũ: nõ sic icipit Esa. capl'm. Dñe qs credidit. i. credet: auditui nro. i. bis q audiuim⁹ a te: vel q iudei audiunt a nobis. q. d. pauci. Et q sint illa q pauci credẽt subdit. s. de icarnatiõe z passiõe xpi: vñ ỏr. Et brachiuz dñi cui revelatũ est. i. filij⁹ dei q brachiũ dñi ỏr: qz oia p ipm facta sũt: z oia ꝟbo suo de⁹ sustẽtat: sic p brachiũ opat z tenet. Sicut etiã p brachiũ hõ alteꝝ apprehat z sibi iũgit: ita p filiũ apprehensi sumus a dño z reconciliati facti similes filio z vniti p gram. Et i brachio isto deducit nos sicut oues. Esa. xl. In brachio suo congregabit agnos. Et in ꝟ brachio de⁹ ita fecit iunctiõz sanguis: vt totum corp⁹ eccl'ie sanaret. Cui revelatũ est. q. d. rectũ est istud brachiũ carne assumptũ: z iõ opus ẽ vt reveleť. vñ vult innuere Esaias: q fides sit ex revelatiõe nõ ex acquisitõe Unde in precedenti. c. ỏr. Parauit dñs brachiũ sctm suũ in oculis oim gentiũ: z videbit omis caro salutare dei nri Qõ de filio dei gẽtib⁹ revelato exponit glo. z pmo Esa. agit de icarnatiõe xpi di. Ascẽdit sicut ꝟgultũ coram eo. Hic innuit loc⁹ 3ceptiõis z modus. Loc⁹ qz cõceptus est in nazareth: q interpretat virgultũ vel etiã flos: qz tẽpore q flores incipiũt 3cept⁹ est. s. in martio. Modus: qz 3ceptus z natus est de ꝟgine sine ope humano. sicut ꝟgultũ de terra nascit sine opere homis. Coram eo. i. deo qz ad volũtatẽ patrꝫ implẽdã est nat⁹ de ꝟgine. Et sicut radix que q̃dẽ later in aspectu sz ꝟtute oñdit in effectu: sic xps latuit in carne ei⁹. s. deitas. Esa. xlv. Uere tu es de⁹ absconditꝰ. Sed cũ ramis. i. mẽbris suis humorez ministrat gfe z fructũ glie: oñdit ꝟtutẽ suam: z sicut radix despectior est ps arboris: tñ arborẽ sustẽtat: sic xps dicit nouissim⁹ viroꝝ rõne sue passiõis ignominiose: z tñ ipe est fundamẽtũ eccl'ie. Ab ipa radice q̃libet arbor id est q̃libet hõ fructũ accipit. Nec aũt radix ascẽdet de terra sitiẽti. i. de beata ꝟgine: cui⁹ vterus nõ fuit humectat⁹ semine virili. vel de terra sitienti. i. de btã ꝟgine sitienti z esuriẽti salutẽ hũani generis. Postqz aũt ppheta posuit natiuitatẽ xpi: descẽdit subito ad passionez. Nihil em̃ nobis nasci pfuit (ait Greg.) nisi mori pfuisset. Nõ est ei species neqz decor. s. in passiõe: tõ qõ pdicamus. s. xpm dei filiũ: pauci credũt ex iudeis: qz nõ est species vel aliqs decor ostẽsiu⁹ diuinitatis in hoie xpo sic vilificato z mortuo. Et vidim⁹ eũ z nõ erat aspect⁹. deitatis. s. in eo sic 3tumeliato. p maxime em̃ absconditꝰ ꝟtutẽ sue diuinitatis tẽpore passiõis. vñ dicebãt iudei insultãdo. Si filiꝰ dei est descẽdat de cruce. z ipe tanqz imporẽs in ea manebat fixus. Et qz pphã lumie gratie videbat illã ignominiosam passionẽ mũdũ liberaturũ ideo subdit. Et nos desiderauim⁹ eũ despectũ tc. Non quidẽ gaudẽdo vel appetẽdo afflictiões ei⁹: sed attẽdendo ad fructũ passiõis. Et quasi absconditus vult⁹ ei⁹. i. manifestatio sue diuitatis. Et dicit q̃si: nõ simplicit: qacta tpe passiõis nõ ex toto latuit vult⁹ ei⁹: vt in obscuratiõe solis: z pstratiõe pditoris z aliꝫ. vñ nec reputauimus eũ. s. esse deum. qõ dicit ex psona iudeoꝝ nõ credentiũ. Et vlteri⁹ ostẽdit pphta non suis peccatis illa passum sed nris: subdẽs. Uere lãguores nostros ipe tulit. i. abstulit a nob pctã iueterata. Lãguor ei dr morbꝰ iuerat⁹ z dolores nr̃os ipe portauit. i. asportauit vt lãguor ad originalia: dolor ad actualia peccata referat. Vel tulit lãguores z dolores portauit: inqntũ pctã nostra omnia ipe portauit in corpe suo sup lignũ crucis. vt air Petrus in canonica sua. i. sustinuit penã debitã nobis pro peccatis in se. Et hoc ve nõ putatiue Et nos putauim⁹ eum q̃si lepr̃osum z percussum a deo. Nec ỏr pphta in psona iudeoꝝ incredulorꝝ: q lepr̃osum. i. pcõrẽ volunt pcussum a deo. s. p pctis suis: vnde z dicebãt. Si nõ esset hic malefactor nõ tibi tradidissem⁹ eũ. Uñ tanqz lepr̃osum extra castra. i. ciuitatẽ ejecerẽt. Uel potest dici q lo⁹quat pphta in psona eoꝝ qui pus extimabãt eũ sic condemnatũ pter pctã suã: sz postea 3uersi ex signis dicebant. Nos putauim⁹ sic: sz nũc cognouim⁹ q nõ pter suã: sed pter nr̃a pctã hoc passus est. vñ sequit. Ipe vulneratus est pter iniqtates nr̃as. s. lãcea z clauis: attritus est flagellis z alapis propter scelera nostra: scz purganda: iniquitates referũt ad minora: scelera ad maiora: disciplina pacis nr̃e sup eũ. Guerra erat inter deũ z homines pter peccata ipoꝝ hoiũ se deo rebellantiũ: sm illud Esa. Peccata nr̃a diuiserũt. i. diuisionẽ fecerũt inter nos z deum nostrũ. Et ista pax fieri nõ poterat nisi mediãte diuina iustitia: que in homie dicit disciplina. Ad cõponẽdam igit istã pacẽ deus disciplinauit filium in carnatũ: qui tenebat locũ totiꝰ humani generis: qz ipe est caput nostrũ: pter qõ facta est pax. Uñ dicit pax nr̃a: qui fecit vtraqz vnũ: ex quo securũ est q liuore ei⁹ sanati sumus. Triplicit aũt sanati sum⁹ Primo p modũ puocatõis ad charitatẽ: q est causa remissiõis pcõꝝ: quia sustinẽdo passionẽ p nobis puocamur ad eũ diligẽdũ sup oia. Secũdo p modũ redemptiõis. Cũ em̃ sit ipe iesus caput nr̃m: p passionẽ suam quã ex charitate z obedientia sustinuit liberauit nos tãqz mẽbra sua a pctis: q̃si p preciũ sui sanguis. Tertio sanati sumus p passionẽ xpi p modũ efficientie seu instrumẽti. Sctm em̃ q xps passionẽ sustinuit est instrumẽtũ diuinitatis: ex q passiões omes z actiões opant ꝟtute diuina ad expellẽdũ pctm̃. Et hmõi disciplina passionis fuit necaria oib⁹: vt de via p quã oes ãbulabãt. s. transgressionũ: reducerent⁹ in viã salutis z ꝟtutũ. vñ subdit Oes nos q̃si oues errauim⁹. Oes em̃ in adã peccauerũt vt pma oue. Unusqsqz in viã suã pprie volũtatis z sensualitatꝫ declinabat: z dñs iniqtatẽ oim nr̃m posuit super eũ: qñ. s. pastoꝝ querẽs ouẽ que errauerat: inuentaz in humerꝫ suis posuit. s. grauamẽ pcõꝝ eius. i. penam sustinens. Judei moderni dicũt z falso: q̃ in vere. testarecte viuẽtes ibant ad gliam. Sed cũ hic dicat q oẽs errauim⁹. s. peccãdo: z cum hmõi errore null⁹ posset ad gliam ire ãteqz purgaret iste error cõis qõ factũ nõ fuit nisi p xpi passionẽ: ideo añ passionẽ null⁹ ibat ad gliaz Nã z si pctã tollerent⁹ per sacrificia aialiũ ex opere operante. i. ex deuotiõe offerentiũ z compunctõe: nõ tamẽ

ad plenū. adhuc em̄ remanebat natura vitia purgāda ad plenū p verū sacrificiū xp̄m ouē t agnū īmaculatuz in illis figuratū sacrificijs: quā īmolatiōz. i. passionē volūtarie sustinuit. t hoc est qō sequtur. Oblat⁹ ē qr ipse voluit. Voluit q̄dē pati ꝓpt̄ nr̄ām libatōz: sed noluit iudeoz malā intentionē q eū occiderūt. Et hoc. s. q volūtarie appuit in ei⁹ passiōe: quā oñdit dicēs. Sicut ouis ad occisiōz ducet t q̄si agn⁹ tē. nō se defendēs sed totū pmittēs: nec murmurās. De angustia. s. passionis t de iudicio. s. iniusto pylati ꝯ eū sublatus est. s. in resurrectiōe. Cōsequnter ponit ꝓpha magnitudinē eius dicēs. Generatiōez ei⁹ q̄s enarrabit. Triplicit̄ pōt dici generatio xp̄i. Eterna: qua ex p̄re eternal̄r est ẏbū genitū. Temporalis: qua ẏbū caro factū est temporaliter ex mr̄e. Nō solum aūt ꝓpha a nob est enarrabil̄ t incōprehēsibilis: sz etiā scda: quō. s. sit facta illa vnio ẏpi ad carnē: t quō concepta t nat⁹ ex ẏgine. Tertia q̄ est generatio actiua: qua scz ipe generat filios adoptiuos ex fide. Quis etiā istam enarrabit: q̄t. s. sunt filij multiplicati eius fideles ex ipsa passiōe. t q̄liter fiat in mente hoim ista generatio. q. d. null⁹. Et hoc factū est p passionē qō oñdit subiūgiēs qa abscisus est de terra viuēciū. s. p mortē suā de ꝓuersiōe hominū remot⁹. Et qz ista generatō spūalium filiorū nō potest esse nisi purgatis eoz pctis. Que purgatio virtualit̄ fuit facta p passionē: nō subdit. ꝓpter scelus ppli mei percussi eū. t loq̄tur in psona p̄ris. Ego. s. p̄: percussi. i. p̄misi pcuti a iudeis t alijs: eū. s. filiū meū incarnatū: ꝓpter scelus. s. delictū ppli. Et qa nō pmisit de⁹ malicia pcutientiū xp̄m ipunitā: subiūgit hoc innuēs. Dabit ipios ꝓ sepultura xp̄s. s. dabit iudeos ipios: romanis. s. sub tyto t vespasiano: p sepultura. i. p eo q̄ psecuti sunt xp̄m vsq ad mortem: ex qua sepult⁹ est: dabit capciuos t afflictos: etiā post mortē psecuti sunt muniētes lapidem sepulture cū custodib⁹. Et diuites ꝓ morte sua. s. scribas t phariseos t p̄ncipes sacerdotū gl̄iantes ꝏvijs doctrine legis dabit morti: qr tradidert eū morti. Et rō hui⁹ q. s. iniuste morti tradiderit eū assignatur: eo q̄ iniqtatem nō fecerit: nec dol⁹ inuent⁹ est in oze ei⁹. Qō de nullo alio dici pōt: qr nemo mund⁹ a sorde saltē originali. Et qr dixerat supꝫ. Oēs sicut oues errauim⁹: ipe aūt sine pctō. ex hoc satis ip̄m non esse puꝛ hoiem sed deū t hominē oñdit: rōne cui⁹ vniōis est sine pctō. Sz tū et sine culpa dñs voluit eū cōterē in infirmitate. i. pteri pmisit in infirmitate. i. in ea pte qua erat ifirm⁹. i. i carne assūpta. Si posuerit ꝓ pctō aiam suā. i. si volūtarie vitā suam dederit ad mortē ꝓ pctō hoim delēdo: videbit semē longeuū. i. filios suos spūales fideles vsq in finē seculi vel semen suū. i. euāgelīū seu euāgelij doctrinā vsq in finem pmanere. Hinc iudei arguūt ꝏ xp̄o nazareno ista nō posse intelligi: cū nō habuerit filios sed pmāserit virgo. Sz quia carnaliter sapiūt t intelligūt scpturas: nō accipiūt de filijs carnalib⁹: cū loq̄tur ꝓpha de filijs spūalibus t semine spūali. Et volūtas dñi qua. s. vult omes hoies saluos fieri: in manu ei⁹ dirigēt. i. iplebit in operatiōe ei⁹. s. passiōis: qa sufficiēs est q̄tū ad meritū passio ipa ad omes saluādos. Et ratō hui⁹ est: ꝓ eo q̄ laborauit aia eius: ecce fructꝰ laboris. Videbit. s. ipe xp̄s id ꝓ quo laborauit. s. eccl̄iam de gētib⁹ in toto oꝛbe terrarū ꝯgregatā t ꝓuersā: quā ꝓuersiōz hoim esuriebat t sitiebat: t iō ipoꝛ ꝓuersiōe saturabit̄: delectat⁹ ex ea. Et qa iust⁹ ex fide viuit: ideo xp̄s ea iustificat hoies. vñ sequtur. In scīa sua iustificabit ipe ẏus meus multos. In scīa. s. doctrine sue: t in fide hoib⁹ infusa: q̄ noticia a ꝏ est: iustificabit. i. de iniustis faciet iustos. Et ꝏt iust⁹ iustificabit: qr solus de⁹ est q̄ iustificat: q̄ xp̄s nr̄ est deus. Et dicit̄ filius dei ẏus dei: quia formā serui suscepit. Multos dicit nō oēs: qa multi sunt vocati pauci vo electi ex defectu hoim. Et iniquitates illoꝛ. s. iustificandoꝛ ipe portabit: quo ad efficiētiā purgatiōis penā portabit satisfaciēdo ꝓ eis. hoc em̄ iustitia diuina exigebat. Nam xp̄us vt caput hūane nature fecit se debitorē deo ꝓpter vniōnē ꝓpter defect⁹ hūane nature: t ꝓ ea voluit penā quā exigebat diuina iustitia in se sustinere. Et isto modo placauit diuinā iustitiā: t ꝓsequnter iustificauit multos: penā pctoꝛ eoꝛ portādo: nō oēs: sed illos q̄ ꝓiunguñt ei ꝓ sacrā deuotē susceptā in quib⁹ remāsit virtus eoꝛ. Et qa supꝫ dixerat q⁹ dederat p̄ iudeos romanis in prēdā t in mortē: ideo ꝓnter oñdit quō deus pater ei recōpensabit in gentib⁹ dicēs. Dispartiā ei pl̄imos. t sunt ẏba dei patris loq̄ntis de xp̄o. q. d. Si iudei negligentes erūt t nō venient ꝓ fidem ad xp̄m: ꝓ ipis iudeis dispartiā. i. recōpensabo ruinā iudeoꝛ multitudini gētiū venientiū ad fidē xp̄i. Et foꝛtiū. i. demonū diuidā spolia id est genus hūanū: quod diabol⁹ decipiēdo sibi abstulerat ab ipo diabolo cripiet: t apl̄is t sequacib⁹ eorum tribuet in dñium. Nam apl̄i fuerūt p̄mi qui p̄fuerunt gentib⁹ ꝓuersis. Et hoc fiet ꝓ eo q⁹ tradidit in mortem aiam suā. i. vitā: t cū sceleratis reputat⁹ est. s. latronib⁹ a iudeis: t ipe peccata multoꝛ tulit. i. abstulit: vel penā sustinuit. Et ꝓ trāsgressoꝛib⁹ oꝛauit dicēs. s. vt hr̄ Luce xxij. Pater ignosce illis. Ad quā vocē ẏm euāgelīū nazareoꝛ multi iudeoꝛ conuersi sunt. Ex qua ꝓpha clare oñdit Esaias xp̄m fuisse t esse verū deū t verū hoiem ꝯ iudeos: q̄ nolunt assentire q⁹ xp̄s debeat pati: quē errādo expectāt adhuc venturū: sz q⁹ debeat hr̄e ptātem magnā in mūdo tpaliē: vt magn⁹ dñs tpalis. negātes etiā q⁹ sit verus de⁹: sed dicunt purū hoiem. Quō aūt deus testaret xp̄m per fructū sue passiōis iudeis relictꝫ ꝓpter suam ꝓfidiam ex conuersiōe gētiū: in seqnti ca. scz. liij. declarat dicēs.

Lauda sterilis que §. v.

nō paris decāta laudē q̄ nō nō ꝓturiebas: qa multi filij deserte magis q̄z ei⁹ q̄ habet virū. Pro hoꝛ declaratōe sciēduz q⁹ ẏm ẏpham t in scpturā fit mentio de duplici ꝯgregatiōe seu ppl̄o. s. israelitico t gētili: t vterq; ppl̄s habuit originē a noe. Et tunc gētilitas edocta a noe in filijs suis adorabat vnū deū creatoꝛē oīz. hec gēs spōsa erat vnius veri dei: cui ꝓ fidē cōiuncta erat. Tpe aūt edificatiōis babel gētilitas quā sibi dñs desponsauerat in noe t filijs suis q̄si in adolescētia fornicās t recedēs a deo t adherēs diabolo p idolatriā: derelicta ē a sponso suo deo vsq ad incarnationē. t plebs iudaica fuit electa q̄si ipa sola vt sponsa a deo: qñ dispsi sunt p diuersa loca oꝛbis t diuersi ritus idolatrie: remanēte vera fide vni⁹ dei t cultu eius in domo sola heber: postea i familia abꝛae: demū i domo iacob t descēdēt⁹ ex. xij. filijs eius. Et sic gētilitas facta est q̄si vidua a deo recedens: vñ nec filios spūales deo parere poterat: qō fit p fidem Et plebs iudaica fuit quasi maritata deo p verā fidem t pariebat filios spūales deo saluādos in fide xp̄i vēturi: t hoc vsq ad xp̄i tpa. Post passionē aūt xp̄i p̄dicantibus apl̄is gentilitas ꝓuersa ad fidē despōsata est deo p fidē: t generauit valde multos filios oēs. s. ex ea ad fidem cōuersos. Judaica etiā aliq̄s generauit: nō tamen nisi illos qui in xp̄m crediderūt. Et qr pauci fuerūt respectu cōuersoꝛ ex gentilitate: ideo ꝏt. Lauda sterilis: id est tu gentilitas q̄ ꝓus eras sterilis derelicto sponso deo: t deserta. i. a deo derelicta: quia tu deum reliq̄ras: lauda deū. Multi em̄ filij spūaliter geniti p fidē. i. multo plures q̄z eius que habet virū. i. cōgregatio iudeoꝛū: q̄ vix. i. sponsum habuit deuz vsq ad tpa xp̄i: t postea

ꝯtū ad ꝙuersos ex iudaismo: q̄ tamē pauciores fuerūt gentilib⁹ conuersis.

De ipso aūt christi ·H·vj·

aduentu luiosō p doctrinā suā miracula t sctitatē vite ex quo iudei tenebr̄ errorū t pfidie obscurati sūt: t caligine vitior⁹ opti: t gētes illuiate quor⁹ pmitie fuert sancti magi: q̄ xp̄m natū de ptib⁹ remotis venerunt ad adorādū t muneribus venerādū signātib⁹ verā fidē quā de eo habebāt sat̄ apte loquit̄ Esa. i. c. lx. vbi ait. Surge t illuiare hierl'm: q̄r venit lumē tuū ꝛc̄. De plenitudine ḡre septiformis xp̄o collate in ꝯtum bō loquit̄ ꝓpha Esa. cxj. Egrediet̄ vga de radice iesse. i. vgo maria de genet atōe iesse: qui fuit pater Dauid: binomi⁹ em̄ erat vocatus t iesse t ysai. Et flos de radice ei⁹. i. xp̄s de ipa p̄genie fm corpulētā sbām descēdēs nō carnaliter ꝓpagata: sed sine ope hūano: vt flos ex vga. i. vgine maria cōceptus t nat⁹. Et requiescet sup eum spūs dñi. Requiescet ait: q̄r nullā inquietudinē seu stimulū pcti in eo reperiet: q̄ō in nullo ptingit saltē ꝯtū ad originale. Spūs sapiētie t intellect⁹: spūs ꝯsilij t fortitudinis: spūs sciet pietatis: t replebit eū spūs timoris dñi. De pdicatōe ei⁹ ca. lxj. Spūs dñi sup me: eo q̄ vnxerit me ad annūciādū māsuetis misit me: vt mederer cōritos corde t pdicarē captiuis indulgentiā ꝛc̄. Loquit̄ ꝓpha in persona xp̄i: q̄ fuit iunct⁹ in ꝯtū homo vnctiōe ḡre a spūsancto: t missus ad pdicandū. Un̄ vt legit̄ Lu. iij. Cū xp̄us intrasset semel i synagogā iudeor⁹ in nazareth: t fuisset ei porrect⁹ liber esaie ꝓphe: cepit legē q̄ō p̄mo sibi occurrit in eo. Et fuit istō. Spūs dñi ꝛc̄. vt dictus est. Quo lecto ait. Hodie impleta est hec scriptura in auribus vr̄is. De ei⁹ miraculis ōr Esaie. c. xxxv. Dūs veniet t saluabit nos. Tūc aperient̄ oculi ceco⁹ t aures surdor⁹ patebūt. Tūc saliet claudus sicut cerv⁹ t apta erit lingua mutor⁹ ꝛc̄. Hec miracula fecisse oia nullū legim⁹ in veteri testa. sz dñs iesus xp̄us omnia fecit.

De admiratiōe an/ ·H·vij

gelorum t inq̄sitiōe eor⁹ in ascensiōe xp̄i. lxiij. Quis est iste q̄ venit de edom tinctis vestib⁹ de bosra. Angeli ifer̄iores vidētes xp̄m ascēdere in tāta gl'ia interrogāt admirātes. Edom interp̄tat̄ terren⁹ vel sanguine⁹ t sīgt mundū. Bosra interp̄tat̄ iuncta vel firma: t signat infernū: q̄ ita erat firmus q̄ nullus poterat exire. q. d. Angeli vidētes xp̄m ascēdē ꝓpria ꝙtute t cū aīab⁹ sanctor⁹ dicebāt admirātes. Quis est iste q̄ venit de mōdo q̄r bē t inferno ita munito cū aīab⁹ beatificatis. Quāuis em̄ angeli oēs cognouerint ab initio suę creatiōis seu gl'ifi catiōis in vbo mysteriū incarnatiōis: nō tn̄ oēs oia p̄ticularia ꝓcernētia ipum mysteriū: sed cū adimplerent cognouerūt. Rūdēt ḡ angeli superiores vt magis in ptic̄lari de hmōi illuiati Iste formosus in stola sua. i. in habitu hūanitat⁹ gradiēs in mlt'itudie fortitudis suę. i. p viā crucis: vbi exercuit fortitudinē suā in vincēdo diabolū ad celū veniēs. Uel potest dici q̄ tota ista locutio sit inferior⁹ angelor⁹. Et ipis xp̄s rūdit dicēs. Ego qui loquor iustitiā. i. q̄ iustitia exigente reddo vnicuiq⁹ fm opa sua. t iustitia nō potentia redemi humanū genus: sustinēs penā p pctō hoīm vt satisfacerem offense dei. Et iustū etiā fuit vt diabol⁹ q̄ deceptū hoīem tyrānice possidebat: inducens iudeos ad inferendū mortē ei q̄ non erat debitor mortis debitores mortis amitteret hoīes Et ꝓpugnator sum. i. pugnās ꝯ diabolū t mūdā p boibus vincēs ad saluādū. s. eos. Interrogāt vel angeli vl' ipse esaias. Quare ḡ rubor⁹ est vestimētū tuū. i. vñ habet signa passiōis ex q̄ vestimētū. i. cor⁹ fuit in sanguīe rubeū factū. Quib⁹ rñdit. Torcular calcaui sol⁹. i. crucem sustinui. Sol⁹: q̄r null⁹ ex iudeis vel discipul' vel amic⁹ vel ex āgelis adiuuit. Calcaui dem̄os suppeditādo: et mūdū in furore mea. i. valde irat⁹ ꝯ vitia t demones t ꝯ iudeos dem̄ū ꝛc̄. De apl'is t missis ad pdicādū. ca. lxiij. Mittā ex eis q̄ saluati fuerūt. s. quersis ad fidē discipulos t alios. Agētes in marc in affrica in libia tenētes sagittas. s. vbor⁹ dei in italiā t greciaz t ad insulas lōge: vt sicliā t angliā: q̄ nō audierūt de me. s. p ꝓphas t nō viderūt gl'iam meā: t annūciabūt gl'iam meā gētibus. Libia est in asia italia t grecia in europia. Ca. vj

Jeremias ꝓpheta fuit

de sacerdotib⁹ anatoth scrificat⁹ in vtero. vt ptz. j. c. t missus seu deputat⁹ ad pdicādum a puericia sua deo: p̄nūciauit captiuitatē illi⁹ ppl'ifidam a nabuch. rege chaldeoꝝ: t ciuitatē capiendā t incendēdā ab eo: t templū destruendū: t sedechiā regē iuda cū multis alīs ducēdū in babyloniā: arguens pctā ppl'i t ad pn̄iam exhortās. Ex q̄ se nō correxerūt vidit oculis suis oia euenire q̄ ꝓphetauerat mala ill'. Qui capta ciuitate honorat⁹ a rege nabuch. remāsit: cū reliq̄s vulgi in hierosolyma incēsa t desolata. Sed postea occiso godolia quē rex babylonis p̄fecerat ibi relictis: cū hieremias eos timētes vindictā regis ꝓpter occisionez godolie ꝙhortaret: ex ꝓte dei suadēs ne descēderēt i egyptum: sed securi ibi manerēt. nō crediderūt nec acq̄euerunt vbis ei⁹: sed prexerūt in egyptū ducētes secū ip̄m hieremiā: t ip̄m demū eos arguētē lapidauerūt cū i egypto. Dic hieremias vginitate sua euāgelicū virum xp̄i t eccl'ie dedicās: quibusdā alīs ꝓphetis videt̄ esse rusticior. vt ait Hiero. in ꝓlogo ei⁹: sed sensib⁹ par est. q̄ppe q̄ code spū ꝓphauit. Porro simplicitas eloquij de loco in quo nat⁹ est ei accidit. De anatoth em̄ viculo fuit tribus miliarib⁹ a hierl'm distās. Qui t ruinas hierl'm q̄druplici plāgit alphabeto. s. in trenis seu lamentatōib⁹ ruinā eccl'ie signās in malis xp̄ianis. Ultra ꝓphetiā flagellor⁹ popl'i iudaici t multor⁹ alior⁹. Prophetauit etiā multa mysteria xp̄i. nā de incarnatōe ei⁹ ait. c. xxxj Creauit dñs nouū super terrā. Ubi notādū q̄ cōceptio xp̄i t natiuitas ōr creatio. Nouum fuit q̄ vgo ꝙcepit t peperit vgo: nouum fuit q̄ homo viuēs sine pctō esset: nouū q̄ deus nasceret fact⁹ homo. Femina circūdabit virū. i. vgo maria absq̄ virili semine in gremio vteri babebit xp̄m filium dei. Nō creabit nō generabit ope humano sed diuino: circūdabit filiū dei in vtero: virū. i. ꝙfectū sciētia t ꝙtute. De passione xp̄i in ca. xj. Tu aūt demōstrasti mihi t cognouisti: tu ostēdisti mihi studia cor⁹: t ego q̄si agn⁹ māsuet⁹ qui portat̄ ad victimā. Et nō cognouī: q̄r cogitauerūt sup me ꝯsilia dicētes. Mittamus lignū in panē ei⁹: t eradam⁹ cū de terra viuentium: t nomē eius nō memoret̄ ampli⁹. Judei t nr̄i iudaizātes (vt ōr in glo.) exponūt ista de hieremia. Cum em̄ argueret pctā popl'i t cōminaret eis mala ventura ꝓpter hmōi cogitauerūt multi occidere eū diuersis insidijs t modis. vt patz Hiere. xxx viij. Un̄ t p̄ncipes petierūt t obtinuerūt a rege sedechia vt mitteret̄ in lacū seu puteū ybi erat lutū nō aqua: vt morer̄et. Sz abdemelech ethyops eunuchus regis rogauit eū p eo vt inde educeret̄. q̄ō t factū est. Mas cogitatiōes malignas cor⁹ ꝓpha ꝑus ignorauit: sed postea sibi reuelatuz est a deo. Et inter cet̄a q̄rebāt aliq̄ modū occultū occidendi vt p venenū. t hoc est q̄ dicūt. Mittamus lignū. i. aliq̄ō occultū toxicatū in panē eius. s. cibū vel potū eius. Sed melius fm sctōs doctores exponit̄ de xp̄o. vnō ꝓpheta t añ t post ꝓpha ista p̄nūciat exterminiū iudeorū

factū p romanos in punitionē tanti sceleris coꝝ. Ioh. quiꝫ ḡ Prophetа in pſona xpi ad patrē dicens: Dñe. ſ. pater: tu demōſtraſti mihi. Dis em cognicio veritatis a deo eſt vt ꝑmo magiſtro. Studia coꝝ cōtra me: Et ego q̄ſi agn⁹ manſuetus q̄ portaꝫ ad victimā: nō reſtiti: nō querulaui: ſz māſuete t patiēter me in captiōe habui: t nō cognoui id eſt diſſimulaui: et tacui: ac ſi nō cognoſcerē inſidias coꝝ: cū tñ nō eſſer. Cogitauerūt ſup me ꝓſilia: colleg/runt em̄ ꝓncipes ſacerdotū t pharisei ꝓſiliū dicentes. Quid facimus tē. Et ab iſta hora cogitauerūt occide/re eū. Et dicebāt: Nō in die feſto tē. ne euaderet. Dicūt aūt: Mittamus lignū in panē eius. Lignū. ſ. crucꝭ in panē eius. i. in vitam eius: q̄ dixerat ſe aliquādo: Ego ſum panis viuus. i. auferamus ei vitā p mortem ligni crucis. Vel doctrine eius que panis ſpūalis eſt ꝓtradi cam⁹ t reſiſtamus: t offendiculū in doctrina eius po/namus. ſ. ignominiā crucis: q̄ occidendo eū morte tā ignominioſa: nullus credet in eū vt meſſiam vt verū deū quē ſe noīat: cū mortu⁹ in ligno crucis dicaꝫ male dictus in lege. ſ. maledictiōe infamie. Et eradamus eū de terra viuentū. i. de mūdo iſto ex toto auferamus: ſi cut q̄ eradicaꝫ ex toto aboleꝫ: ita q̄ t doctrina eius t nomen nō ſit ampli⁹ in recordatiōe hoīm. Uñ ſubdiꝫ Et nomē eius nō memoꝛeꝫ ampli⁹. Sz totū ꝓtrariuꝫ ad maligna cogitationē t intentionē euenit. Naꝫ xps q̄ ante paſſionē not⁹ tm̄ in iudea erat: factus eſt notus t gl'ioſus t exaltatus p totū orbem.

Q̄ xps meſſias in le ·Ꝯ.ſ.

ge ꝓmiſſus: quē iudei ex ſua pfidia expectāt venturuꝫ t anti xpm̄ p meſſia recipient: vt xps eis ꝑdixit Joh. v q̄ ſit ver⁹ deus: q̄ ipi iudei negāt oſtēdiꝫ Ieree. xxiij. vbi ꝺr: Ecce dies veniunt dicit dñs: t ſuſcitabo dauid germē iuſtū: t regnabit rex t ſapiens erit: t faciet iudi/ciū t iuſticiā in terra tē. Judei exponūt iſta de zoroba bel: q̄ ipe fuit ille dux q̄ eduxit populuꝫ de captiuitate babylonica: t ſalu⁹ factꝰ eſt iuda: t illi pauci q̄ erant ō iſr'l in illa captiuitate: t ꝓtib illis redeūtib habitaue rūt pfidēter in terra ꝓmiſſiōis. Et ꝓterea nomē zoro babel vocatuꝫ eſt dñs iuſt⁹ noſter: q̄ ſic iudei impone/bant nomen dei filijs ſuis vt emanuel vel adeodatus t hmōi. Sz cū zorobabel nō fuerit rex poſt reuerſionē a captiuitate illa nec añ: nō ipa expoſitiōe reiecta vt fal ſa: alia ꝝa ponēda eſt: Ecce dies veniūt. i. tpe incarna/tiōis: t ſuſcitabo dauid germē iuſtuꝫ: Dauid. i. xpm̄: q̄ factus eſt ex ſemine Dauid. i. pgenie: nō virili ſemine: ſed ope ſpūſcti. Uñ in ·Pſ. Jurauit dñs dauid tē. De fructu ventriſ tui ponā ſup ſedē tuā. ſ. ad regnandū: de fructu: ſignāter dicit: q̄ in ꝓceptiōe filioꝝ a pēe: ſemen decidiꝫ a lūbis ei⁹: a mre vo a vētre materia ꝓcept⁹ de riuaꝫ. Quia igiꝫ in ꝓceptiōe xpi nō fuit ſemen viri: ſed materia ex mre ꝟ ḡine pparata: iō dixit: De fructu ven tris: nō de fructu lūboꝝ. q. d. fruct⁹ marie deſcēdenſ ex dauid q̄ eſt xps ieſus ſine pēe in terris: ſedebit ſuper regnū dauid in regno ſpūali eccleſie. Oēs alij reges iu/da mortui ſūt t deſierūt eſſe reges: xps aūt deſcendēs ex dauid ex q̄ cepit regnare. ſ. incarnat⁹ nūq̄ deſijt eſſe rex: ſed regnū eius ſp durat q̄ regit eccl'iam militantez t triūphantē: ſed t poteſtatez t dominiū tpale vt dñs oīm habebat t habet: ſz ꝟ vſus eſt. ſ. viuēs cū curia te gali t exercitio ptāt ſ regali: t iō ꝓpie ꝺr ſuſcitat⁹. Et ꝓpie vocaꝫ xps germē iuſtū: q̄ ſol⁹ xps fuit in germi ne. i. ꝓceptiōe iuſt⁹: q̄ de nullo alio pōt dici: cū oēs in pctō ꝓcepti ſūt ſm̄ cōem ſententiā doctoꝝ. Uñ alia lra habet orientē iuſtū Ezech. xxxiij. Suſcitabo germen iuſtū nominatuꝫ: t regnabit rex t ſapiens erit. Uerus vtiq̄ rex t talis quo ad dominiū: licet nō quo ad vſuꝫ: Spūalis eccl'iam gubnās: eternalis in beatis domi nās t ſatians. Sapiens erit om̄i ſapiētia diuina t hu mana beata in vita acquiſita experimentali: om̄ia optiē gubnās: t deducēs cūcta ad deſtinatū finē Et faciet iu diciū t iuſticiā in terra: q̄ erit manifeſte in ſecūdo ad/uentu quādo iudicādo orbez reddet vnicuiq̄ ſm̄ ope/ra ſua vt iuſticia exigit. Faciet etiā iudiciū in ꝑmo ad/uentu inter diabolū t hominē quē tenebat captiuū: t iuſticiā ſatiſfaciēdo p peccato hūani generis: t ſic ſol/uendo ade debitū. Uñ dixit xps appꝛopinquāte paſſi/one. Nūc iudiciū ē mōi tē. Job. xij. Et in diebꝰ illis. ſ. hui⁹ ꝑmi aduentus ſaluabiꝫ iuda: id eſt aliqui de re/gno iuda: t iſrael: id eſt aliqui de populo iſrael: habita bit ꝓfidēt: ꝓfidens i do' xpo ieſu Si illud faciet iudiciū tē. referaꝫ ad ſecundū aduentū. ſ. in finali iudicio: tūc in diebꝰ ill'. ſ. ꝑpe finale iudiciū ſaluabiꝫ iuda t iſrael: q̄ mortuo antixpo quē tenuerūt meſſiā cōuertenſ: vt ait ·Pſ. Ad veſperā. ſ. finē mūdi iudei credentes i xpm̄ t habitabūt cōfidēter in eccleſia. Et hoc eſt nomen q̄ vocabūt eū. ſ. ppl's de iuda t iſrael ꝙerſi in ꝑmo aduē tu vel circa ſecundū: dñs iuſtus noſter. Et ꝑ hoc oſten diꝫ q̄ dauid iſte: id eſt xps ſuſcitatus erit dñs vniuer/ſoꝝ: t ꝑ ꝙſequēs deus. Uñ q̄ dñs ideo reuerēdus t ti mēdus per verā fidez. Et quia iuſtus: ideo fiducialiter expectādus: q̄ reddet bonis valde bona. Et q̄ noſter ideo amplexādus t amādus per verā charitatem. Et hac ꝓphetia oſtendiꝫ q̄ xps meſſias p ꝓphetas ꝑmiſſ⁹ ſit verus deus t hō. quia cōiter om̄es hebrei renēt hāc ꝓphetiā de meſſia dictā. Et ſic ī hoc q̄ dictū ē: Suſci tabo dauid germē iuſtū: iſinuaꝫ ꝝa hūanitas ſita ex ꝟ q̄ hic dicit: Hoc eſt q̄ vocabūt eū dñs iuſtus noſter: oſtēdiꝫ eius diuinitas. Et firmaꝫ hoc p litterā hebraī cā. q̄ vbi habem⁹: dñs iuſtus noſter: in hebreo habeꝫ: nomen dñi thetagramaton. Q̄ quidē nomen eſt ꝓ/ꝓꝛiſſimū inter noīa diuina: t ꝓpter hoc de nullo dicit niſi de deo vero. Rabbi' moyſes maxim⁹ doctoꝛ hebꝛe orū in libꝛo directiōis ꝓplexoꝝ idē declarat dicens: q̄ oīa noīa diuina deriuata ſūt ab opib diuinis ꝓter no men dñi thetagramaton: q̄ eſt appꝛopꝛiatū altiſſimo creatoꝛi. q. ſm̄ ipm̄ ſignificat diuinā eſſentiā cū ꝓpꝛie tatib ſuis intrinſec⁹. Cetera noīa diuina poſita ſūt ab opibus diuinis: ſicut ꝓz de hoc noīe heloy t adonay: q̄ inter cetera alia videnſ magis ꝓpꝛia: t tñ hoc nomē heloy imponiꝫ ad ſignificandū deū ex generali ꝓuidē tia. ꝓpter hoc nomē iſtō cōicaꝫ alijs: nā t iudices t ſa/pientes dicunſ in ſcptura aliq̄n heloy. Uñ in ·Pſ. vbi ī latino dicit: Ego dixi dij eſtis: in hebꝛeo habeꝫ: heloy eſtis. Sil'r ꝟ nomē adonay ponit ab vniuerſali pſidē/tia: t ideo etiā iſtud cōicaꝫ alijs: vt dicaꝫ de pertētib et regentib adonay. Non ſic eſt de illo noīe thetagrama ton: q̄ ſignificat diuinā eſſentiā nudā t puram abſq̄ reſpectu ad extra. Et ſic iſtud nomen non eſt cōmuni/cabile alteri: vt dicit rabbi moyſes ꝑfatus. Ex quo cō/cludiꝫ q̄ cum chriſtus meſſias vocetur hoc nomine q̄ ſit verus deus. Si autem dicatur ꝓpꝛia quibuſdaꝫ iudeis obijcitur contra ꝑdicta: q̄ etiam iſtud nomen thetagramaton non dicit de deo tm̄: ſed etiā de alijs. Nam Ezech. vlti de illa ciuitate ibi deſcripta dicit. Et nomen ciuitatis dñs: ibidē loco cuius in hebꝛeo habe tur nomen dñi thetagramaton. Et Heñ. xxij. vbi nos habem⁹: Et vocauit abꝛaam nomen loci illius: dñs vi det: in hebꝛeo habeꝫ nomen dñi thetagramaton. Et ī libꝛo Judicū vbi nos habemus: Et vocauit Hedeon nomen altaris illius: q̄ fecerat dñi paꝛ: in hebꝛeo aūt

dñs pax: sed hebraice ibi ponit nomẽ dñi tetragmatõ ex qbus videt q tetragramaton dicat nõ solũ ó dove ro: sed t de ciuitate: de loco: de altari. Rñdet q istõ nihil valet. Nã nullũ pdictoꝝ noiat noiẽ ꝓprio dei sumpliciter t absolute tetragramaton: sed noiat cuz additiõe a qdã effectu dei ei⁹ q est ver⁹ de⁹. Et hoc nõ est inconueniẽs: sicut si aliqs hõ uocet adeodat⁹ vel deusdedit. qz scz aliqs effect⁹ dei apparuerit ꝓter qõ ꝺr dat⁹ a deo: sed null⁹ uocat de⁹ absolute: qz hoc esset impiũ. Sic ad ꝓpositũ: cũ ꝺr in Ezech. nomẽ ciuitatis dñs. et in hebreo nomẽ dñi tetragramaton: nõ ꝺr absolute ẽ: sz cũ additiõe. s. dñs ibidẽ. Uel nomẽ dñi tetragramaton ibi in hebreo. s. q debeat ciuitas illa sic denominari ab inhabitatiõe dñi: t ẽ ptz ꝑ trãslationẽ chaldaicã: q sic nomẽ ciuitatis exponit a die q fecit dñs descẽdere diuinitatẽ suã. Sic t in Beñ. non ꝺr absolute: Uocauit abraã nomẽ loci illi⁹ dñs: sed cũ additiõe: videt: dicẽs: Dñs videt: qz scz vidit dñs afflictionẽ isaac t hũilitatẽ t liberauit a morte aricẽ ꝓparãs. Uel ex eo q vidit in spũ abraã ibi tẽplũ salomõis ꝓstruẽdũ: in q dñs videret ꝓces t oblatiões ppli: t ẽ expsse habet ex trãslatiõe chaldaica: t sic de alijs. Alij iudei videtes se ꝓ ista ꝺcluso: aliter exponũt dictã ꝓphetiã: coꝛrũpẽtes textuz t dicẽtes: q nõ sic est in hebreo vt Hiero. trãstulit: sed ẽ est nomẽ ei⁹ qõ vocabit dñs iust⁹ nr: ita q nomen dñi tetragramaton nõ referat ad messiã aliũ deũ: sz ad verũ deu q vocabit ipm messiã ad liberationẽ ppli iudeorũ a fuiture qñ ei placebit. Cõtra istã aũt expositionez nõ põt argui nisi q ipi coꝛrũpũt lfam illã vt negẽt xpi diuinitatẽ. Sz aliq fideles piti iuramẽto firmare se vidisse al's in antiqs biblijs hebraicis sicut Hiero. trãstulit. Nec est credẽdũ q tãt⁹ vir Hiero. aliter trãstulerit q̃z hebraica ueritas se haberet: cũ coꝛã tot iudeis t catholicis pit⁹ publicauerit ipam trãslationẽ. Insup ad reuincendũ eos ó falsificatiõe: recurrẽdũ est ad alioꝝ trãslationes qs rõnabiliẽ negare nõ possũt: ex qbꝫ falsitas illa depphẽdi põt. Et ꝓmo in trãslatiõe. lxx. facta a iudeis piissimis ex hebreo in greco: sic habet vt in trãslatiõe nostra ex hebreo in latinũ facta a Hiero. Qõ patz ex officio eccl'ie sũpto ex ipa translatiõe. lxx. Dicit em ibi: Et vocabũt. Nõ vocabit cũ dñs iust⁹ nr. Quersi ex iudaismo: ita q dñs loco cui⁹ est tetragramatõ in hebreo referet ad messiã ipm. Quia vo ipi. lxx. nõ potuerũt ponẽ nomẽ dñi tetragramatõ in greco in ꝓprio significato: vel qz nõ inuenerũt nomẽ ita ꝓprie coꝛrñdẽs: vel si inuenerũt ad occultãdũ mysteriũ diuinitatis i messia ptolomeo: ne scãdalũ sumeret incapax tãti mysterij: ipm iõ ꝓprie nõ posuerũt sicut t i pluribꝫ alijs locis: sz loco buius posuerũt: vocabũt eũ kyrios: qđ grecũ latine sonat dñs. Qõ qz nomẽ cõe est: t põt dici t de deo t de qlibz magno ꝓncipe. Et eodẽ mõ Hiero. trãstulit de hebreo in latinũ. qz nõ habuit nomen ꝓprius in latino coꝛrespõdẽs illo hebraico noĩ tetragramatõ: posuit: dñs i latino. Qõ nomen qz cõiter ꝺr de deo t ꝓncipibꝫ mũdi iõ ex ipa lfa nra fm trãslationẽ Hiero. nõ posset ꝓbari diuinitas xpi messie: sz ex hebrea ñ coꝛrupta lfa. Pater etiã falsitas iudeoꝝ ex trãslatõe chaldaica: q est autẽtica apud eos. Dr em ibi: Ecce dies venerunt t statuam dauid messiã iustuz. Uñ ptz q ꝓphetia ista loqt de messia xpo. Et sqt: Et ẽ est nomẽ qõ appellabũt eum dñs iust⁹ nr. Ubi ponit nomẽ dñi tetragramatõ i hebreo: ponit in chaldaico dñs. Et nõ ꝺr ibi: vocabit: sed vocabũt seu appellabũt eũ: t sic refert ad ipm messiam tetragramatõ. Cõsiderãdũ est etiã q sacra scptura multiplicit fuit scpta. Uno mõ pure hebraice sic ꝓmo tradita ẽ: q ad ver⁹ testamẽtũ. s. fmõe hebraico t lfis hebraicis. Alio mõ fuit scpta hebraice: sz nõ pure: fmõe. s. chaldaico: sz lfis hebraicis: qz hebraicũ t chaldaicũ sũt ydeomata ꝓpinq: eũdẽ nũez lfaꝝ habentia: q lfe qbus discrepẽt: in figura tñ conueniũt i sono t vtute: vt dic Hiero. Et iõ vnũ ydeoma põt facili⁹ scribi p lfas alteri⁹. Ꝟ g mõ multi scpserũt ver⁹ test: t maxie ionatha fili⁹ oziel cui⁹ scptura ẽ ita autẽtica apũd iudeos q null⁹ ẽ aus⁹ ei ꝓdicẽ. qđ ꝟ i libris notabiliꝫ hebraicoꝝ põit hebraicuz puꝝ i vna colũna: t chaldaicũ scptuz ab isto ionatha i alia colũna lfis hebraicis. Et vtũt iudei chaldaico qsi ꝓ expositiõe: qz aliq q sũt multũ obscura i hebraico puroclari⁹ ponũt t qsi exponũt in ipo chaldaico. Et iõ illa trãslatio ẽ multũ valẽs ad hmõi. Fuerũt em pitissimi in vtraqz ligua vt refert Jos. li. xij. antiq. ipi aũt nõ sp trãstulerũt de ꝟbo ad ꝟbũ: sz aliqñ t freqnẽ sensũ ex sensu mutãtes aliq vel occultãtes ex idustria q potuissent eẽ cã errorꝭ ptolomeo regi egypti. Cũ p trãslationẽ. lxx. t chaldaicã quincãt iudei q messias sit de⁹: q rũt aliq coꝛ aliõ subterfugiũ dicẽtes: q q̃uis messias nomiet de⁹: nõ tñ erit: sz pur⁹ hõ licz sctissim⁹ sit t maior moysi. Sz ẽ ipossibile: qz si pmittẽt se vocari noiẽ dñi tetragramaton t nõ sic esset. s. ver⁹ de⁹ re: sz noiẽ tñ incurreret pctm blasphemie: vñ nõ esset sanctissim⁹: sed mal⁹.

De lege aũt euãgeli ·H·ij

ca dãda ꝺr Hiere. xxxj. Post dies illos dabo legẽ meã i visceribꝫ eoꝝ: t i corde eoꝝ scribã eã: t ero eis i deũ: et ipi erũt mihi in ppl'z. Uñ ista ꝟba immediate supꝫ ꝺr dñs Ferã domui israel t domui iuda. i. ꝓsus ad fidẽ ex illis gẽtibꝫ fed⁹: nõ fm pactũ qõ pepigi cuz ptribꝫ eoꝝ in die q apphẽdi manũ eoꝝ vt educerẽ eos ó terra egypti pactũ qõ irritũ fecerũt: ẽ erit pactũ qõ ferã cũ domo isrl. Et sqt qõ supꝑpositũ: Post dies illos tc. Hãc auctem Hieremie iducit Apls ad Heb. viij. ad ostẽdẽdũ testamẽtũ nouũ succedẽ veteri: t legẽ lfe mutatã i legẽ spũs vt illa legalia seu cerimonialia spũaliẽ nõ lfaliẽ impleant. Facit g mẽtionẽ ꝓpha de duplici federe seu pacto: qõ dñs fecit cũ hoibꝫ. Primũ fecit cũ antiq ppl'o israel secũdũ cũ ppl'o xpiano. Ubi sciendũ q fedus ꝺr a feda porca: qz sic i pactz antiqꝝ ptz aial i mediũ faciẽtiũ pactũ adiuicẽ trucidabat: t effũdẽdo sanguiez ei⁹ diceba tur sic fũdat sanguis ei⁹ q hoc pactũ violauerit: sic fecit moyses qñ fecit fedus seu pactũ cuz populo israelitico post egressionẽ de egypto. Nã acceptũ sanguinẽ vitulorũ occisoꝝ in sacrificiũ: lecta lege aspersit de ipo supꝑ populũ dicens: Hic est sanguis federis qõ pepigit dñs vobiscũ sup cunctis sermonibꝫ istis: vt habet. xxiiij. Et ꝺ illo etiã sanguine aspgebat velũ qõ erat ante taberna culũ qõ occultabat que erãt intra: vt arcã t hmõi. Fecerũt ergo istud pactũ cũ deo obseruandi illã legẽ in q̃z tũ erat sub figura: sed nõ seruauerũt illud pactũ quod erat in figura nec etiã in figurato. Figurabat em ꝙ sanguinẽ xpi figurati in vitulo t agno reciperẽt: tm in velamine figuratũ pmanẽtes: nõ ad intra mysteria clausa penetrãtes. Iste sanguis xpi vere effusus q i medio mũdi trucidat⁹ est: est fedus inter nos t deũ nostrũ: vt timeam⁹ cũ t fuem⁹ ei⁹ mãdata. Qõ pactuz p sanguinẽ xpi ꝓfirmatũ si trãsgressi fuerim⁹: sic transgressoris sanguis effundet: qz eternaliter trucidabimur. Si ergo dñs nouũ pactũ cũ hoibus deber facere: vt hic Hieremias dicit: oportet q pactũ antiquũ irritũ ab hominibꝫ factũ remoueat ipe de⁹: vt nouũ in hoibus magꝭ ꝑualendo ꝓsurgat. Illud pactũ. s. legis antique in duris lapidibꝫ scriptũ fuit: qz dure nationi dabat iudeorũ. Ꝟ aũt fed⁹. s. noue legis i cordibꝫ carnalibꝫ nõ attramẽto vel stilo visibili: sz spũsctõ ꝓsptũ est: fm illõ Ezech.

Auferã a vobis cor lapideũ t dabo vobis cor carneũ. Uñ Propha subiũgit: Post dices illos. s. veter legis vel incarnatiõis: passiõis: resurrectiõis t ascẽsiõis: dabo legẽ meã. s. spũsscti: q̃ data ẽ i cenaculo apl'is: pmo in die penthe. in visceribꝫ cor nõ in lapidibꝫ: sz in itimis pneumatalibꝫ: t in corde cor scribaz eã. Ubi nota q̃ lex ista dꝛ scpta i visceribꝫ t in corde: q; lex ista euãgelica hz illũinare t afficẽ hoiez: t iõ merito dꝛ in visceribꝫ. i. affectionibꝫ: t i corde. i. rõne. Et hec sũt due tabule i q̃bꝫ scpta ẽ lex noua i interiori hoiẽ vt credam⁹ t affectu amem⁹. Uñ credẽtes t amãtes legẽ spũsscti i corde recipientes sunt vere timẽtes t honorãtes deũ. Propẽ q̃ dõ seq̃t q̃ subinferꝫ: Ego ero eis i deũ t ipi erũt mihi i ppl'm. s. peculiarẽ: q̃ habeat deũ sibi appropinq̃ntẽ. Et q; ista lex euãgelica ẽ firmata t stabilita: nec alia in mũdo ei succedit vt q̃dã heretici dixerũt. Jõ subdit: Si defecerint leges iste coram me: tũc t semẽ isrl' deficiet vt nõ sit gens coram me. Cũ tñ dicat xps: Nõ pteribit generatõ hec donec oia fiãt. Lu. xxi. s. q̃ euenire debẽt añ finale iudiciũ.

Q̃ de⁹ mutet sentẽtiã i ꝓmissis flagellis vel ꝓspiritibꝫ: sm q̃ hõ mutaꝫ de bono ad malũ t ecõuerso. Uñ dicit dñs Hiere. xviij. Repẽte loq̃r adũsus gẽtẽ t adũsus regnũ vt euertã t eradicẽ t destruã illud. Si penitẽtiã egerit gẽs illa a malo suo: agã t ego pniam a malo q̃ cogitaui facẽ eis. Et subito loq̃r õ gente t reg̃ vt edificẽ t plantẽ illõ si fecerit malũ i oculis meis vt nõ audiat vocẽ meã: agã t ego penitentiã sup bonũ q̃ cogitaui facẽ illi. Ubi Hiero. Nõ em̃ hoiẽ: sz vitijs irascit de⁹: q̃ si mutata fuerint: nõ erũt q̃bꝫ irascaꝫ deus. õ pe. di. j. Quãobrem. La. VII.

Ezechiel ꝓpheta vt ait

c Hiero. in ꝓlogo sup ipm cuz ioachim rege iuda captiu⁹ ducẽ⁹ ẽ in babyloñ: ibiq; cuz bis q̃ captiui ducti fuerãt õ iudea ꝓphauit. Trigesimo añ etaꝫ sue anno t captiuitaꝫ q̃nto: exorsus ẽ ad con captiuos loq̃. Eodẽ tpe licet posteriori ezechiel in chaldea: hieremias in iudea ꝓphetauerũt. Stil⁹ ei⁹ nec satis diserꝫ: nec ad modũ rustic⁹: sz ex vtroq; medio mõtpat⁹. Sacerdos t ipe sic Hieremias ꝓncipiũ ei⁹ et finẽ magnis habẽs obscuritatibꝫ involuta. Uñ t hebrei añ. xxx. etaꝫ sue annũ ea nõ legũt. Occisus demũ ẽ abipis iudeis in pcibꝫ illis. Et in ꝓma visiõe q̃ habetur j. ca. designaꝫ stat⁹ eccl'ie militãtis t dñm ei ꝓsidentez vt exponit Gzego. sup Ezech. De vnitate añt eccl'esie t ei⁹ vno rege t pastore dño iesu xpo ꝓphauit. Uñ cap. xxxiij. ait p cuz dñs: Suscitabo sup eas. s. oues meas pastorẽ vnũ q̃ pascet eas: seruũ meũ dauid. Inde pascz eas t ipe erit eis in pastorẽ: Ego añt dñs ero eis i deũ: t fu⁹ me⁹ dauid ꝓnceps i medio eoꝝ: t faciã cũ eis pactũ pacis: t nõ tradent vltra in rapinã gẽtibꝫ. Quidã exponũt ista de zorobabel q̃ reduxit ppl'm iudaicũ de captiuitate babylonica in terrã suaz: t fuit eis dux bonus t pastor. Sz q̃dã sũt in ꝓphetia q̃ nõ possũt intelligi õ zorobabel. s. q̃ dictũ ẽ in fine. Nã a gẽtibꝫ pluribꝫ traditi sũt in rapinã: vt ab antiocho: a põpeio: a tyto t vespasiano. Expositio igit̃ vera est de xpo: quẽ dauid vocat: q; descẽdit de ꝓgenie dauid sm carnẽ. Et q; fortis est robore õ diabolũ: t decor⁹ aspectu diuinitaꝫ t humanitaꝫ: ꝑ em̃ interꝑtat dauid fortis vel decor⁹. Suscitabo q; nõ ex virili semine: sed ope diuino vbũ õi factũ est caro. Pastorẽ vnũ singulariẽ. Ego (ait xps) suz pastor bon⁹ Joh. x. t fiet vnũ ouile t vn⁹ pastor: ibidẽ. Et q; hũiliauit seipm̃ ad mortẽ crucis: de⁹ exaltauit eũ ponẽdo eũ pastorẽ t caput eccl'ie q̃ ductor est ouiũ. i. ecclesie: t p suã bũanitatẽ ducit ad cognitionẽ diuinitatis: t tãq̃ ouis q̃libet fidelis sub eo ingredit̃ ad cõtemplationẽ clarã deitatis: t ingredit̃ ad intuitionẽ hũanitatis t pascua inueniet fruibilitatis. Et sic fu⁹ Daluid. i. xps oino deo subiect⁹ in forma fui est ꝓnceps in medio ouiũ ad quẽ oes circũferentie respiciũt t respectũ habẽt. Et factũ est tũc pactũ pacis inẽ naturã hũanã: t deũ: tũ ꝓpẽ vnionez: tũ ꝓpẽ passionẽ q̃ deo satisfecẽ p nobis: tũ ꝓpẽ ꝓiũctionẽ inẽ iudeos t gẽtiles cõiũctos ad fidẽ in dilectionẽ fraternã. Et nõ sũt vltra i rapinã gẽtibꝫ. i. demonibꝫ vel infidelibꝫ. s. oues xpi: cuz q̃bꝫ est vsq; ad ꝓsũmatõez secli. Uñ ipe ait Joh. x. Non rapiet eas q̃sq; de mãu mea. Sz nota diligẽt̃ q̃ dñs p ꝓphaz ipm rep̃ hẽdit durc malos pastores. i. ꝓlatos di. Ue pastoribꝫ q̃ pascebant semetipos: lac comedebatis t lanis operiebamini. s. eaꝝ: gregẽ añt meũ nõ pascebatis: t q̃ crassũ erat occidebatis: q̃ infirmũ fuit nõ ꝓsolidastis tc.

Mysteriũ generalis .H.i.

resurrectiõis cor poꝝ fuit sibi ostensũ q̃n i visiõe imaginaria duc⁹ fuit i cãpũ plenũ ossibꝫ mortuoꝝ: q̃ ad vocẽ ꝓphe exꝑte dñi ad ea loq̃ntis facta cõmotiõe magẽ excis: nũcia sũt ossa ad ossa: carnes t nerui ascẽderũt: t extẽsa ẽ cutis sup ea: t demũ ad vocẽ ꝓphe igressus ẽ in illa cor pibꝫ mortuis spũs: t surrexerũt t steterũt viui sup pedes suos: vt hz Ezech. xxxvij. Et postea subdit dñs di. Ecce ego aperiã tumulos vros t educã vos õ sepulchris vris ppl's me⁹: t introducã vos i terrã isrl' tc. Adlram p hec pnũciatũ fuit illis q̃ erãt i captiuitate babylonica q̃ exirẽt de ea: de q̃ si desperabãt illi. Sz vitas future resurrectiõis t possibilitas oñsa hic fuit.

De misericordia dei .H.ij

imensa recipiente oẽm pctõrẽ penitentẽ ad veniã: t de iusticia ei⁹ puniente q̃cũq; ercisi ꝓpe sanctũ t iustũ: tñ ad malũ declinãtẽ t nõ reuertentẽ ad penitẽtiã: ac certam de cõtrate ei⁹ nõ punientẽ patrẽ ꝓ culpa filij vl' ecõuerso: nullo⁹ clari⁹ eo loq̃t̃ Ezech. xviij. p totũ. Dicit em̃ Aia q̃ peccauerit ipa morietur. s. morte spũali: q̃ est ꝑuatio gre ex q̃ seq̃t mors eterna. Filius nõ portabit iniqtatẽ ꝑris: nec ꝑ iniqtatẽ filij: q̃ est veꝝ de pena in alia vita. s. inferni vel purgatorij. Haz in vita ista pena tpali bene punit̃ vn⁹ ꝓ alio. Et hec materia pulchre t diffuse tractaꝫ j. q. iij. Jã itaq; et. H. Cõtra dñs. cum sc. Si ipi⁹ egerit penitẽtiã ab oib⁹ pctis suis q̃ opat⁹ est: t custodierit omnia ꝓcepta mea: t fecerit iudicium t iustitiã: vita viuet t nõ morietur: oiũ iniqtatũ ei⁹ nõ recordabor. Nota vba singula: si penitẽtiã egerit. Aug. Nemĩ putes a q̃cũq; magũ vel quo pctõ ad correptionez sine pnia posse trãsire: de pe. di. j. Et itelligit̃ de illa penitẽtia interiori: q̃ diffinit̃ a Greg. et Amb. õ pe. di. iij. Pnia ẽ ꝓterita mala plãgẽ t plãgẽda itez nõ cõmittẽ idẽ ꝓponẽ nõ cõmittẽ. Et dic: Ab oib⁹ pctis suis. Augustꝫ. Totũ hoiem xps sanauit in sabbato: q; corꝑ ab infirmitate t aiaz ab oi ꝓtagiõe: indicas penitẽtẽ oportere sil' dolere õ oi crimĩe ortũ i aia t in corꝑe. Quõ em̃ q̃ crimẽ refuat vnũ: de alio repiet veniã. de pe. dist. iij. Sũt pl'es. Et custodierit oia ꝓcepta mea: ꝓposito cũ vere penitet: t postea executiõe. Nã vt õr Jacꝫ. iij. Qui totã legẽ fuauerit: offendat añt in vno. s. ꝓceptoꝝ: factꝰ ẽ oiũ re⁹. q; vt õr de pe. di. v. Fres. Sic si pctis oib⁹ esset inuolut⁹: ira si in vno tm̃ maneat: ecce vite ianuaz nõ intrabit. Et fecerit iudiciũ. s. diligent̃ discutiẽdo ꝓfessionẽ rei currẽdo: vt ait Aug. õ pe. di. j. Judicz se hõ dũ ꝑt t mores cõuertat in melius: t tũc veniat ad antistites ecclesie tc. Et iusticiã ꝑ ꝓgruã satisfactiõz pctõꝝ. Est em̃ pnia

ꝺm Aug. de pe. di. iij. ꝙdā ira sc̄ꝫ vindicta puniens ī se qꝫ dolet commissse. Vindicta autem seu punitio ad iusticiam pertinet. Vira viuet gratie et postea glorie: t nō moriet mozte eēna: oīm iniqtatū ei⁹ non recozdabo. s. ꝙ ad punitōz si pfecte satisfecerit. Q̄ si aūterit se iust⁹a iusticia sua t fecerit iniqtatē: oēs iusticie sue nō recozdabūt. i. nullū op⁹ bonū factū p eū t ī gr̄a erit ꝺo gratū vel meritoziū vite eēne. Un Brego. sup dicta au toritate. de pe. di. iij. ait. Nobis ꝓsiderādū est qz in p/ petratiōe maloꝝ nulla debet esse nob fiducia bonoꝝ p̄teritoꝝ: ꝙ scz ad vitā eēnā ꝓseqndā. Eadē t pleni⁹ eti am ponūt ca. xxxiij. vbi etiā p̄mittit p̄iculū t ꝓditio q̄ iminet plat⁹ t p̄dicatoꝛibꝫ si nō annūciāt et cozrigunt pcā ppl'oꝝ: qz cū eis dānāt. Dicit em̄. Fili hois speculatozē dedi te domui isr̄l: si dicēte me ad impiū mozte morier⁹: tu nō annūciaueris: ille ī iniqtate sua moriet sanguinē ei⁹ ꝺ manu tua req̄rā. Si aūt annūciaueris t ille nō se emēdet: aīam tuā liberasti tē.

Jtē in ca. xxviij. loqui ·Ꝭ·iij

tur ꝑ p̄ncipē tyri q̄ erat ciuitas ꝙdā mlt̄ū opulēta t fortis dedita negociatiōibꝫ vicina galylee: t p̄nūciat occasionē ei⁹ t exterminiū ciuitat⁹ ꝓpē supbiā suā: t ꝭbdit de rege tyri. Tu signaculū silitudis: plen⁹ sapia: t pfectus decoze ī delicijs paradisi ꝺi fuisti: ois lapis p̄ciosus opimētū tuū: sardis: topasi⁹: iaspis: crysolitus: onix t berill⁹ tē. saphir⁹ t carbūcul⁹ t smaragd⁹ tē. Ultra sē/ sū lr̄alē ꝺ illo rege tyri cui⁹ excellētia p silitudinē rerū exp̄mit: t postea ei⁹ ꝺiectionē. Expōit etiā ad lr̄az ꝺi/ cētū ꝺ lucifero: vt no. diffuse Brez. i li. moral'. t hr̄ ꝺ pe. di. ij. Principū. Ubi dic̄ ad oñdēdā ei⁹ excellētiā. Quid boni ñ habuit ille. s. p̄m⁹ angel⁹. Prim⁹ dignitate pfecti onis dic̄t⁹ beemoth vel lucifer t cherub: q̄ sigculū ꝺi silitudinis fuit: cū ꝺz. Tu sigculū tē Licz ei hō ad silitudinē ꝺi creat⁹ sit: angelo tñ q̄si maiꝝ aliq̄d tribuēs: ñ cū ad silitudinē ꝺi ꝓditū: sz ipm sigculū silitudis ꝺi dicit: vt q̄ subtilioꝛ ē natura: eo ī illū silitudo ꝺi plenius credat exp̄ssa. Un t p̄mat⁹ ei⁹ adhuc potētiā insinuans subdit: Ois lapis p̄ciosus vestimentū tuū tē. Nouē dixit genera lapidū: qz nimiꝝ nouē sūt oꝛdines angeloꝝ q̄ p sacra eloqa noiant. s. angeli: archāgeli: thꝛoni: dnationes ꝙtates: principat⁹: ptates: cherubī t seraphin. Uis lapidibꝫ p̄ciosis cherubī iste opt⁹ fuisse narrat: qz eos qua si vestē ad oꝛnamētū suū habuit: q̄ꝝ dū claritatē transcēderet: ex coꝝ cōpatiōe clarioꝛ fuit. Et seq̄t: Fozamina tua ī die q̄ cōdit⁹ es p̄parata sūt: fozamia ī lapidibꝫ p̄ciosis fiūt vt vinculari auro ī oꝛnamēti cōpositiōe iungāt: habuit g̃ lapis iste fozamia: sz supbie vitio charitatis auro nō sūt repleta. Que ꝛba Brez. nō vident intelligēda q̄si in ipo nō fuerit auꝝ charitat⁹: cū dicat i/ ferī⁹ q̄ ābulauit ī medio lapidū ignitoꝝ cherub iste. i. inē āgeloꝝ coꝛda caritat⁹ igne succēsa clar⁹ extitit: sz aurū illō. s. pfectissime t iamissibil' caritat⁹ bōꝝ q̄ ange/ li boni fuer⁹t vinculati. i. ꝓfirmati nō habuit. Fuerūt g̃ i eo facta fozamia. i. aptitudo data ei ad talē charitatez indeficiēt̄ q̄ supbia se ꝓduxit. Et ꝓcludit Brez. post p lixā expositoꝛ h⁹ ꝙbie. Idcirco hec tā mira ī q̄b fuit t q̄ amisit iste insinuat: vt hoi oñdat q̄d ipe sua supbia declaratōis culpa passur⁹ sit: si feriēdo illi pcē noluit quē creādo ī gl'ia tāte claritat⁹ eleuauit. Hec ibi ꝺ pe. di. ij.

Ultimā visionē eze ·Ꝭ·iiij

chiel valde obscurā q̄ ponit a c. xl. vsq̄ ad finē. s. ꝺ ciuitate mirabili ī mōte edificata sibi oñsa ī spū. Brez. super Ezech. exponit moraliē de eccl'ia. Et dicit lr̄aliē nō posse itelligi: qz ꝓtineret absurditatē t ꝺictionez. s. ꝙ ꝓtētū cēt mai⁹ dimēsiue qz ꝓtinēs. Sil'r. Hiero dic̄ intelligēdū illō edificiū spūaliē ꝺ xp̄o t eccl'ia sacris t moribꝫ ei⁹. Brez⁹ tñ nō exposuit nisi. xl. ca. Rich. de sācto Uict̄ exposuit totā visionē de edificio materiali: et hebrei antiq̄ dicebāt istud edificiū ezechieli ī visiōe imaginaria oñsū: t fuisse ipletū ī reedificatōe facta post reditū ꝺ babylōia p zorobabel t neemiā. Sz Nico. ꝺ lyra ꝛobat hꝫ efficaces rōes: qz nec tāte magnitudinis fuisse illō tēplū t ciuitas reedificata: q̄nte hec describūtur: nec a q̄ ibi fuerūt. Moderni hebrei dicūt tale edifitiū nō factū adhuc: sz fiēdū materialiē p messiā quē expectāt vēturū t puꝝ hoiez: sz tpaliē regnaturū cuꝝ magꝝ pōpa. Sz Nico. ꝺ etiā ꝛobat mltipliciter: oñdēs ex scpturis errozes eoꝝ. s. q̄ sit pur⁹ hō: q̄ tpalia tribuat eis t q̄ nōdū venerit. Et ipe Nico. ad lr̄az ponit expositionē t aliē itelligēdo t exponēdo tollit illā absurditatē t ꝺictionē a Brez. expssaz. Si aūt ꝺicat q̄ nunq̄ illo ppl'o iudeoꝝ data talis ciuitas vel habita fuit q̄ p mittit ei in visiōe. Unde t ꝓphetia nō vera nō ipletur p̄missū deo. Rñde q̄ nō ē ꝺ inconueniēs. s. q̄ nō sit data eis talis ciuitas. Nā mlte p̄missiones facte sūt a deo ꝺ itōales de ꝓsperis t aduersis: vt ptz Hiere. xviij. Et Hiero. sup Amos de pe. di. j. ait. Si agam⁹ penitētiā t ipm q̄z sue penitebit sentētie rursus iuxta ꝓphetā p mittit ꝓspa si egerim⁹ penitētiā: q̄ si negligētia dissoluamur: t illū penitebit spōsionis: p̄missaq̄ mutabit. Cui⁹ rei exēplū p samariā t hierlez hr̄e possum⁹: q̄ruz alīꝫ de iminētibꝫ supplicijs liberati sūt: alīꝫ q̄ p̄ibus ꝓmissa fuerāt p̄diderūt. Et. xxij. q. iij. ꝺz. In cōmutabil' ideōq̄ sp existens: deiq̄ sūma natura sepe in sacris scpturis legit⁹ sua mutasse p̄missa. Fuit g̃ eis ꝓmissa talis ciuitas ita gl'iosa ꝙditionaliē: si reuersi hierosolymā dei p̄cepta fuarēt. Ꝺ qz nō fecerūt: sz peioza malis addendo: nō solū nō fuit illa ꝙcessa: sz q̄ reedificata fuerat⁹ ad fūdamēta vsq̄ destructa. Exponit g̃ ꝓmo ad lr̄am illō materiale edificiū. Et vt meli⁹ intelligat ponit figuras p picturā ibi sup Ezech. talis edificij: postea in fine p̄it expositionē breuē moralē ꝺ xp̄o t eccl'ia: t statibꝫ t moribꝫ ei⁹. Et qz ꝓpē ꝓcessū eccl'ie oñdēduz in veteri t no. test. ista hinc inde collecta sūt. Jstā breuē expositō⁹ t ei⁹ hic pono q̄ pene oīa ꝺ ipa cōphēdit ptinēcia ad stat⁹ t mozes ei⁹: omittēdo auc̄tates scpture q̄s inducit ad p bandū adaptationē expositiōis. In eccl'ia igit⁹ q̄ est ꝙgregatio fideliū duplex est regimē. Unū q̄tū ad spūalia: t ꝺ designat p edificiū tēpli. Aliud q̄tū ad tpalia: t ꝺ designat p diuisionē terre: t edificiū ciuitat⁹: vtrū q̄z tñ regimē est a deo. ꝺ. i. Oñ idē. Per mōtē igit⁹ sup quē ꝓpha dicit se fuisse positū. c. xl. Et ciuitas edificata est: signat xp̄s ꝺm Brez⁹. sup quē eccl'ia est edificata q̄tū ad vtrūq̄z regimē: spūale scz t tpale. Et ꝓmo videndū est de edificio tēpli: q̄ ꝺ signat statū spūalē. Circa edificiū g̃ tēpli describit triplex mur⁹ circūdās ipm ex oīni pte: exteriōz: medi⁹ t interiōz. Per exteriōrē murū q̄ circūdat oīa edificia: signat ꝓtectio t custodia diuina oīa cōplectēres. Per muꝝ mediū intelligit⁹ ꝓtectio seu custodia angelica. Per murū interiōrē q̄ ē minoris ambit⁹ intelligit⁹ custodia t ꝓtectio p ꝓlatos eccl'ie t ei⁹ ministros: q̄ vtiq̄ est minoris efficacie q̄ angelica. Per muros istos est ingressus ex tribꝫ pribꝫ: scz ad tēplū: p quas ptes intelliguntur tres ptes terre habitabiles: scz asia: aphrica t europa: ex q̄bꝫ pribꝫ multi et innūeri ingressi sūt ad eccl'iaz p baptismū t fidei susceptionez: t ingrediūtur in p̄senti t in futuro. Ex qualibet aūt ptescz oriētali: australi et aquilonari crāt tres portē ī murox circūitu ex opposito se respicientes: p q̄s ꝺsignāt tres status seu g̃d⁹ venientiū ad fidē: scz inci

pientiū q̄ designat̄ p portā exteriorē p̄mā: pficietiuz q̄ signat̄ p portā secdam mediā: z pfectoz q̄ signat̄ p tertiā q̄ est interior ſ muri. In portis exteriorꝭ muri nō sūt edificia magna: ſz q̄dā domūcule sup eas edificate p q̄s designat̄ q̄ statꝰ incipietiū est adhuc notabiliter i/pfectꝰ. In portꝭ aūt mediis sūt edificia pulchra: z multo magis in portis interiorꝭ muri: ad designādū q̄ p/ficientes plꝰ hnt de pfectōe vtutū q̄s incipientes: z pfecti magis q̄s pficientes. Ūñ z ad portas medias erat ascē sus p septez gradꝰ: z ad portas interiores octo. Ha/bet aūt q̄libet sex portaz vestibulū: porticu: duas frō/tes: z sex thalamos: id est cameras. Uestibulū p̄cedens porticū intelligit̄ gr̄a p̄uenies: p porticū vo gr̄a sbse/quēs. Uel p ista duo intelligunt̄ volūtas bona z opa/tio scr̄a. Per duas frōtes q̄ sunt ad decorē z fortitudi/nē portaz facte ad modū duaz turtulaz ex vtraq̄ p/te cuiuslibet porte intelligunt̄ patiētia in aduersis ne frāgat̄: z modestia in p̄sperꝭ ne eleuet̄: p thalamos au/tē in q̄b⁹ hoīes dormiūt z q̄escūt intelligit̄ pax. Est au/tē duplex pax: interna scz z fraterna. Ad q̄d signādum dicūt thalami esse hinc z inde ex vtraq̄ parte porte. Tres ex vna parte: q̄z pacē internā tria faciūt: scz p̄scia munda amicitia diuina: z sufficiētia modesta. Ex alia parte etiā sūt tres thalami: q̄z pacē fraternā tria p̄stituūt: scz hūi/litas vera. Scōm est eq̄tas iusta. Tertiū est taciturni/tas debita. Ex immoderata em̄ z incauta locutiōe tolli tur freq̄nter pax fraterna. Post expositionē portaz vi dendū est de gazophilatiis q̄ dicunt̄ esse circa pauimē tū: z dicunt̄ esse triginta p q̄ designat̄ implet̄io mādaz/toz: decē trib⁹ tp̄ib⁹ necessaria: scz tpe legis nature: le/gis mosayce: z gr̄e seu euāgelice legꝭ. Denariꝰ em̄ nume rus multipliccatꝰ p ternariū p̄surgit ī tricesimū. Et di cunt̄ gazophilatia a gaza q̄d est diuitie: z phylaze q̄d ē custodire: q̄z p implet̄ionē mādatoz p̄seruant̄ diuitie vtu/tū. Post gazophilatia sequit̄ de mēsis q̄ dicūt̄ ee octo. Per has designāt̄ ḡttuoz ptes sacre scripture vc. test. scz legales: ꝓphetales: historiales: sapiētiales: q̄b⁹ co/rrūpit in nouo: lex euāgelica: epl̄e: Actꝰ apl̄oz: z Apo/calypsis. Ex his sc̄ptuꝝ tāḡ de spūalib⁹ mēsis reficit cor ꝓpl̄s xp̄ianꝰ: q̄z nō in solo pane viuit hō rē. Post mēsas sequit̄ ō atrio interiori. Ubi fm hebreos ḡttu/oz erāt. s. altare holocaustoz: gazophilatia sacerdotū: scz hebdōadariozz: gazophilacia cātoz. hebdomadari ozū: q̄. s. p hebdō. dcs uebāt in tēplo: z trāsit̄ aq̄z a late re dextro altar ſ. Per altare holocaustoz vbi incende/bant sacrificia signat̄ sacr̄m eucharistie: in q̄ repsenta tur passio xp̄i: z est implet̄iuū oīm illoz sacrificiozū q̄ erāt in figura hui⁹. Per gazophilacia sacerdotū z can toz q̄ erāt interi⁹ iuxta altare: signant̄ ministrantiū z ministroz ip̄oz merita in eccl̄ia. Per aq̄s egredientes a latere intelligit̄ baptism⁹ mūdās sordes vitiorū. Et ista duo sūt p̄cipua sacra eccl̄ie. Primū mai⁹ in cē. Se cūdū mai⁹ in effectu: q̄ xp̄s p se instituit q̄ ad materiaz z formā in se suscepit: z alia sub his includunt̄. Nūc vidēdū est de tēplo illo. Nō em̄ edificatio eccl̄ie ꝓsistit tm̄ in moribz z doctrina sc̄pture z sacris: ſz etiā in ar/ticulis fidei q̄ hic designāt̄ in tēplo. Diuidit aūt tēplū in tres ptes. s. porticū: sc̄m: z sc̄m sc̄oz. Et p porticū habet̄ ingressus ad alias ptes tēpli. Ūñ signat articu/luz vnitatꝭ diuine cētie: z diuīe q̄uidētie q̄tū ad p̄e miationē boni z punitionez mali. Sp em̄ ē oportuit credē. s. q̄ sit vnꝰ deꝰ: z sit p̄miator bonoz: z punitoz maloz. Et p hūc articulum est via ad alios. Per sc̄m/sanctoz vbi occulta erāt q̄ ibi erāt. s. arca cū suis rebꝰ: signat̄ articulꝰ trinitatꝭ. Arca ei erat̄ putrescibil' z de/aurata: signās ꝓpetuitatē z pfectiōis p̄ciositatē. In q̄ erat vga signās diuinā iustitiā: manna mīficoz diā: ta bule sapientiā: p̄tiatoz oipotentiā: q̄ maxime ma/nifestant̄ in p̄tiādo: cherubi gl'iaz btōz. In sc̄a q̄ si gnat xp̄m erat cādelabz: signās pfectionē gr̄e septifor mis ex septē lucernis. Mēsa panū ois doctrine z sc̄ie. Altare incēsi sūme deuotiōis. Per sc̄as sc̄oz ītelligit articulꝰ trinitatꝭ. Per tres māsiōes ibi existētes: z per vnā ad aliā itrabat̄. Et licz ibi nō sit suplozitas nec in feriozitas: p̄ prie tñ filiꝰ a p̄re: z spūssctūs ab vtroq̄ pce dit. Per p̄te tēpli q̄ oz sc̄m̄ itelligit articulꝰ incarnatio nis: p quā tres nature in suppōsito filij sūt vnite. s. di/uinitas: aia xp̄i: z caro: q̄ significat̄ p tres māsiōes: ibi vna sup alia existētes. Nā diuinitas suplioz aia: z aia suplioz carne. Per gazophilacia tēpli ītelligūt miracla ꝓfirmatiua fidei. Per cocleas q̄b⁹ ascēdit̄ surſū sūt no ticie creatarū q̄b⁹ ascēdit̄ ad noticiā creatorꝭ. Per ap/pēdicia circa tēplū itelligūt oīa alia ad fidē p̄tinētia: q̄ reducunt̄ ad supdictos articulos. Edificiū q̄d est circa tēplū ex p̄te australi vñ spirat ventꝰ calidus: est feruoz charitatis q̄ est in fidelib⁹. Edificiū vo ex parte aquilo nari est timoz filialis. Per ḡttuoz atriola que sunt in/tra muros in diuersis locis possūt intelligi ḡttuoz vir tutes cardinales. Per culinas seu coquinas p̄nt intel ligi doctores q̄ cibū scripture decoquūt suis meditati onib⁹ vt sapiāt ppl'is. Et b̄ fit in atriolis: q̄z ipi p̄us de bēt esse vtutib⁹ cardinalib⁹ exercitati. Post expositio nē tēpli z edificioz circa tēplū dicēdū est: q̄d significet p sacerdotes in ip̄o ministrātes. Circa q̄s. v. sūt descri pta. s. eoz genꝰ: habitꝰ: modꝰ: victꝰ z actꝰ. Circa p̄mum ꝺ q̄ sunt filij zadoch q̄ ītērp̄tat̄ iustꝰ. Et p b̄ innuit q̄ ministri eccl'ie debēt ee p imitationē spūalē filij xp̄i q̄ p excellētia ꝺ iustꝰ: fm illō Esa. xlv. Nubes pluāt iustū Di habebāt vestes lineas q̄ signāt puritatē mētꝭ z coꝛ porꝭ: feminalia q̄z linea ad coopiendā turpitudinē: z si gnat q̄ nihil turpe vel īmodestū ꝺz ee in p̄uersatiōe: ge stu: facto vel exēplo in ministrꝭ eccl'ie. Dē etiā q̄ in alijs vestib⁹ debēt ee in tēplo z cū alijs dū p̄uersant̄ in pp̄lo q̄d ad lr̄am fuat̄ in clericis in no. testa. moraliter: q̄z in ex ercitio ministrādi nil mūdanū z seculare debet in eis apparere: ſz tota tūc p̄uersatio mentis in celis. Itez q̄ comā nō nutriāt: q̄d etiā ad lr̄am nūc fuat̄: ſz moraliter signat̄ q̄ tpalia nō debent sibi multiplicare: ſz paupe/ribz spūlua erogare. xij. q. ij. Gloria. Itē q̄ nō comedāt captū a bestia nec mortuū. i. nō viuant de alieno nec ō aliq̄ illicito p̄tractu vel exercitio. Q̄ vinū nō bibant ī gressuri tēplū. i. sint sobrij a vino z passionib⁹. Q̄ cele/brent diuinū officiū z doccāt pp̄lm z de dubijs determi nent q̄d agendū: p que designat̄ deuotio in eis haben da z noticia scripturaz: z tanto maioꝛ quāto in maio ri gradu. Post descriptū statū clericalez: deinde agit de statu seculari seu regimine eius. Circa que tria po/nit: scz diuisionē terre inhabitāde ab eis: p̄dictionē p̄n cipis: z qualitatē ciuitatis edificāde. Quātū ad p̄mū manifestū est q̄ nulla cōmunitas p̄t bene cōsistere si/ne obseruatiōe iusticie. Hec aūt est dupler. s. cōmutati ua z distributiua. Et cōmutatiua est p̄cie inter popu lares in emptionib⁹ z alijs iustis cōmutatiōib⁹: et hoc circa bona mobilia z īmobilia: Et hoc innuit̄ dum di cit̄: q̄ diuidat̄ ēra illa q̄ cis p̄mittit̄. xij. tribub⁹ p eq̄li q̄z pp̄l's xp̄ianꝰ ꝺz vel iustitia cōmutatiua: cui⁹ mediū attēdit̄ fm eq̄litatē q̄ntitatꝭ: vt dē. v. ethicoz. Et hoc fit de īmobilibus cū vnusq̄sq̄z p̄priā hereditate est cō tentus: z non accipit per violentiā vel fraudē de possef sionibus alterius. Quantū ad mobilia dicit. Statera iusta sit z ephi iustū rē. Quātū ad p̄ncipes dicit q̄ sint contenti terminis sue possessionis: p quod itelligitur

q̄ p̄ncipes xp̄iani debent esse p̄cēti redditib⁹ suis: z nō ḡuare subditos exactiōib⁹ indebit⁹: nec alio⁹ reḡ z dominia vsurpēt in toto vel pte. Justicia distributiua p̄/ tic̄ pt̄inet ad supiores q̄ sūt honor̄ z one⁹ subdit⁹ i/ positores. Et mediū h attēdit nō f̄z eq̄litatē q̄ntitat⁹: z f̄z p̄portiōis: vt vnusq̄sq; honorificet pl⁹ z min⁹ f̄z me ritu suū: z puniat ō malo pl⁹ z min⁹: z ḡuet i ipositiōi bus f̄m q̄litatē suā. Un ō q̄ p̄ncipes debēt facē iusti cīā z iudiciū. Quātū ad tertiū. sedificiū ciuitatis ō: q̄ dz eē i q̄dro Et q; ciuitas ō ciuiū vnitas q̄ dz eē ecclesia. s. i fide charitate z sacris: iō ipa desigt i q̄dro: q; in q̄tuor ⁊ rutib⁹ cardinalib⁹ se dñr exercē. Et nomē ciuitat⁹ dñs ibidē: z sic cōitas ppli xp̄iani denoīat ⁊a xp̄o. Mēsure z nūeri calamor̄ z cubitor̄ q̄ signāt q̄ntitatē meritor̄: deo soli sūt note. Ca. VIII.

Uāuis oēs ꝓphete

q xp̄o testimoniū phibeāt vt veturo in mū dū: null⁹ tñ ita decīmiauit ō tpe q̄n vēturus⁹ essz sic̄ Daniel i ca. ix. vbi ipe ait. Septuginta hebdomade abbreuiate sūt sup ppl'm tuū z sup vrbē scām tuā vt ꝯsūmat⁹ p̄uaricatio z finē accipiat p̄cm: z deleat iniq tas: z adducat⁹ iusticia sempit̄na: z ipleat⁹ visio z ꝓphetia: z vngat⁹ sc̄tūsc̄tor̄: Scīto ḡ z animaduerte ab exitu f̄moīs: vt iter̄ edificet hierl'ez vsq; ad xp̄m ducē hebdomadas septē: z hebd̄. lxij. crūt. Et rursus edificabit⁹ platea z muri i angustia tpm: z post hebd̄. lxij. occidet⁹ xp̄s: z nō erit ei⁹ ppl'us q̄ eū negatur⁹: z ciuitatē z sc̄tūariū dissipabit ppl'us cū duce vēturo: z finis ei⁹ vastitas z post finē belli statuta desolatio: Cōfirmabit autē pactū ml'tis hebd̄. vna: z i dimidio hebd̄. deficiet hostia et sacrificiū: z i tēplo erit abominatio desolatiōis: z vsq; ad ꝯsūmationē z finē pdurabit desolatio. Nec i textu Licz ml'ti ml'ta z varia dicāt circa istā ꝓphetiā: oēs tñ de xp̄o vēturo i carnē exponūt. Et Beda q̄dē z Aphri can⁹ incipiūt istos ānos enūerare a. xx. āno arthaxerx̄ q̄ dedit licētiā reedificandi vt rediret hierl'z z ꝯstrueret muros ei⁹: z p̄rabūt eos vsq; ad passionē xp̄i. Uer. q; ipi accipiūt istas hebd̄. q̄ nō sūt dict⁹ sz annor̄: z vt q̄libet p̄tineat septē ānos p ānis lunaribus. Ann⁹ aūt lunar⁹ cē xij. lunationū. Un z mior cē āno solari q̄ p̄tinet. xij. mēses. xj. dieb⁹. Septuagīta āt hebdo. ānor̄ sūt. cccclxxx. āni: q; si accipiant⁹ vt āni lūares: resultāt in annos solares. cccclxxv. Sz Nico. de Ly. sup Dañ. reprobat istaz acceptionē Bede. s. q; de ānis lunaribus itelligat⁹: q̄ beda accipit ex eo q̄ ōr. lxx. hebd̄. abbreuiate: vt ista abbreuiatio referat⁹ ad ānuz lunarē: q; cē breuior solari. xj. diebus vt dictū cē. Sed vt dicit ipe Nico. In hebreo vbi nos habem⁹ abbreuiate: ibi habet⁹ p̄cise: acsi dicēt: Illud xp̄s cē decīmatū z taxatū a deo: ita q; abbreuiatiōe nō sonat xp̄is diminutionē: sz decīmationē. Un expositores iudeor̄ nō faciūt h mētionē de ānis lūaribus: sz ō solaribus. Nec alibi fit cōputatio in vet. test. de ānis lūaribus. Sūt ḡ iste hebd̄. ānor̄ solariū. i. cccxc. anni solares. Ad hui⁹ euidētiā cē accipiēda ista cōputatio p annos f̄m Jose. cui⁹ historia cē magis autētica apōcrifis iudeos z catholicos. Per textū cm̄ biblie nō possum⁹ cōputare: eo q; a reditu captiuitat⁹ babylonice vsq; ad ꝓceptionē xp̄i nō hr̄ certa cōputatio tpis ex sacra scptura. Et iō recurrēdū ē ad Jose. Dic aūt ipe q; post. lxx. ānos captiuitat⁹ babylonice ppl'us rediēs gubnat⁹ cē p sacerdotes vsq; ad antiochū cupatorē: z durauit ille p̄ncipat⁹ cccc. xiij. ānis: z extūc machabei sūpserūt p̄ncipatū q; a Josepho dicunt⁹ asmodei: z durauit ille p̄ncipat⁹ vsq; ad herodē alienigenā: sb q̄ nat⁹ cē xp̄s: vt p̄z Matt. ij. Durauit aūt ille p̄ncipat⁹ machabeor̄. cxxvij. ānis: vt dic̄ Jose. i. xx. li. anti. Herodes āt q; post mortē antigoni: q; antigon⁹ vltim⁹ tenuit p̄ncipatū ē machabeis: regnauit. xxxvij. ānis vsq; ad xp̄i natiuitatē. Nō obstat q; alique hist̄orie dicūt q; xp̄s nat⁹ ē. xxij. anno herodis quia ille hist̄orie computant regnum herodis ab illo tēpore q; sibi datū fuit regnū a romānis: z h fuit p q̄rtu/ or ānos añ mortē antigoni: vt p̄z i hist. scho. z i Jose. Et sic vez ē q; herodes post mortē antigoni. xxxvij. annis. A natiuitate āt xp̄i vsq; ad baptismū ci⁹ p tobez fuerūt. xxix. āni cōpleti: vt hr̄ Lu. iij. A baptismo aūt xp̄i vsq; ad q̄tuor ānos p̄ passiōz xp̄i fluxer̄t ānni. vij. Sic igit̄ isti ānni p̄dicti a reditu ō captiuitate babylōica vsq; ad q̄rtū ānū p̄ passiōz xp̄i iuenīūt ānni. dcv. vt p̄z p̄dictas. Ulteri⁹ ꝓsiderādū ē: q; ꝓputatō. lxx hebd̄. dz ich oari a. xx. āno arthaxerx̄ q̄n data ē licētia reedificādi hierl'ez: vt hr̄ Esdre. ij. Et h̄ exp̄sse dr̄ i text: Scīto z animadūrte ab exitu f̄moīs vt iter̄ edificet hierl'ez. Et tūc incipit angel⁹ cōputare hebd̄. tūc em̄ exit f̄mo ō reedificatōe hierl'ez. Cyr⁹ aūt p⁹ dederat licētiā reedificādi tēplū tm̄. Patz igit̄ ex p̄dict⁹ q; tpl'e q̄d fluxit a reditu ō captiuitate babylōica vsq; ad. xx. ānū artaxerxis remanent. cccxc. āni vt dictū ē p̄cise. Hoc aūt sic ꝓbat: p̄mo anno cyri data ē licētia reuertēdi ad reedificādū tēplū Regnauit aūt. xxx. ānis. Et post eū Cābises filius ei⁹ annis. viij. post quē duo magi frēs mēsib⁹. vij. q; cōputāt p vno āno: q; ē maior pars anni. Postea regnauit darius ytaspis. xxxvj. ānis: sb q̄ zorobabel iter̄ veit in hierl'ez ij. āno regni ei⁹ vt p̄ficēt op⁹ reedificatiōis tēpli inchoatū sub Cyro: sz ꝓhibitū ꝓsecq. Post Darīū ytaspis regnauit xerses filius ei⁹. xx. ānis: postea arthabanus mēsib⁹. vij q; ꝓputāt p vno āno rōe supi⁹ dicta. Postea arthaxerses. xix. ānis integre vsq; ad licētiā datā necmie de reedificādo hierl'em. s. anno. xx. regni sui. Et nota q; tēpora istor̄ regū vsq; ad arthaxersem p̄nt ꝓbare ptim p textū biblie: nō tm̄ totaliē: z iō recurrēdū ē ad Josephū z hist̄oriā scho. q; ponūt tpa regū istor̄ vt dictū est: z acceperūt hec ō hist̄oriis p̄sas z medoꝝ. Si aūt isti ānni p̄dicti a p̄mo āno Cyri vsq; ad. xx. Arthaxerxis sil'i iūgāt⁹ aueniūt ānni. cxv. z tot ānos ponūt Beda z Aphricanus in hmōi cōputatiōe. Si ḡ subtrahāt⁹ a p̄dict⁹ annis. dcv. ānni. cxv. p̄z q; nō remanent nisi ānni. cccxc. solares: q; sūt. lxx. hebdomadas abbreuiate. i. p̄cise: nec pl⁹ nec min⁹. Et accedēdo ad expositionē lr̄e est notādū q; Daniel orabat p liberatiōe ppli sui ō captiuitate babylonie ꝓsideras appropinq̄re terminū. lxx. annor̄ dicte captiuitat⁹ q̄ Hieremias ꝓphetauerat. Et vt dicit Hiero. sup Dañ. nō h̄ fecit Daniel q̄si dubitās de sentētia dei p Hieremiā p̄dictā: sed eū magis sollicitū facit ne securitas negligentiā pariat: z negligentia offensaz Un mererent⁹ liberationē differri. de pe. di. j. Predixerat. Angelus aūt gabriel ad ꝓsolationē ei⁹ z aliorū nō solū liberationē ab illa captiuitate parali: sz liberatiōez totius humani generis reuelauit a captiuitate spirituali diaboli z pcti q̄ mūd⁹ detinebat obnoxius: q̄d fuit p passionē xp̄i quā angelus p̄nūciauit. Et tps determinatū quo hoc impleret. s. in istis. lxx. hebdomadib⁹ in tres p̄tes diuisit. s. in. vij. et. lxij. et vnā. Et hoc q; specialia opa facta sūt in istis ptibus nūeri p ppl'o iudaico. Nā in p̄mis septē ppl'us reedificauit cū z mag⁹ labore ciuitatē: z eā tenuit ꝑ gentes in circuitu eos molestantes: q; vna mānu faciebāt op⁹ alia gladiū tenebāt ad defēdēdū se ꝑ inimicos. vt p̄z Nee. iiij. c. In alijs hebd̄.

scz.lxij.popul⁹ aliqñ habuit ꝓspera ⁊ aliqñ aduersa:et ꝑcipue tpe machabeoꝝ. In vna ẏo hebd̄. vltima q̄ inchoat a baptismo xp̄i:⁊ terminat q̄rto anno post passionē xp̄i implent mysteria seu opa nr̄e salutis q̄ hic expmunt. Uenīedo igit ad expositionē: Scito igit ait angel⁹ tu daniel ⁊ ani aduerte:id est diligent attende q̄ lic̄ sint intelligende iste.lxx.hebd̄. ab exitu ſmōis vt iterū edificet hierl'em:scz a.xx.anno artharxersis mittentis neemiā ad reedificādū hierl'em vsq; ad xp̄m ducez: id est vsq; ad manifestationē vncriōis sctiscrōis q̄ ē vere xp̄s:interp̄tat⁹ inunct⁹ ⁊ dux fideliū erūt hebd̄. vij. in q̄b ppl's cū labore edificauit ⁊ tenuit ciuitatē de nouo reedificatā:⁊ hebd̄.lxij.in q̄b ppl's nūc ꝓspera:nūc aduersa sustinebit. Et iste hebd̄.vij.⁊.lxij.distincte posite hic sic'iūcte faciūt.cccclxxxij.ānos.⁊ tot anni fluxerūt a.xx.anno regni artarxersis vsq; ad baptismuz xp̄i in q̄ vnctio ei⁹ declarata ē ꝑ plenitudinē gr̄e spūssancti in specie colūbe sup eū apparentis: ⁊ pr̄e de celis testificāte: Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ Matth.iij. Et hierusalez reedificabit:q̄ refert ad tp̄s illaz septē hebd̄. Et platea ⁊ muri ei⁹ in angustia:q̄ dicit:q; cū magno labore fuerūt in illis.vij.hebdomadib annoꝝ:⁊ reedificauerūt ciuitatē:muros ei⁹:⁊ domos:postea.lxij. hebdomadibus habitauerūt in ea:scz vsq; q̄ secut⁹ ē xp̄i baptism⁹ suscept⁹ a Iohe baptista. Et ex tūc scz in baptismo ichoata est vltima hebdomada:⁊ istis.lxx.in q̄ xp̄s p̄dixit ⁊ passus ē. Et q̄ est q̄d dicit post.lxij.hebd̄.s.vltra illas septē ꝑus noiatas:⁊ in vltima hebd̄.iij.anno ⁊ tribus mēsib occidet xp̄s:q; postq̄ p̄dicauerat trib⁹ ānis cū pte.iij. passus est. Et nō erit ei⁹ ppl's q̄ est cū negatur⁹ q; extūc iudei negāres cū cozā pylato nō fuerūt populus xp̄i:sz xp̄iani sūt ppl's ei⁹. Et ciuitatē.s. hierusalez ⁊ sanctuariū .i. tēplū:dissipabit ppl's .s. roman⁹:cū duce venturo.s.cyto:q̄ tñ nō fuit ipleturz tūc imediate post mortē xp̄i:sz post.xl.ānos.hic tñ ponit imediate post mortē xp̄i:nō ad designādū q̄ tūc fieret:sz q; in penaz talis sceler⁹ ꝓperrari ab eis. Et finis ei⁹ vastitas ⁊c. q̄a totalit destructa. Cōfirmabit aūt pactū mult⁹ hebdomada vna:post mortē xp̄i p̄nūciata est excidiū ciuitat⁹ in penā ei⁹. Reuertit ꝓpha ad loquēdū de vltia hebd̄. q̄d ampli⁹ fiet in ea dices:Cōfirmabit ⁊c. q; lex noua: id est cuāgelica data p̄dicata est a xp̄o in illa hebd̄.ſyleuma.i.trib annis ⁊ mēsib:⁊ p ei⁹ mortē ⁊ miracula lex cuāgelica fuit ꝓfirmata:q̄ hic ꝺz pactū:qñ scz post passionē missio i apl'os spūsct̄o fuerūt ꝓfirmati ⁊ sine timore legē ip̄am publice p̄dicauerūt:vñ m'kt⁹ ꝓuersi sūt:et sic in.trib annis ⁊ mensib q̄b xp̄s p̄dicauit et tribus alijs ⁊ mensib q̄b apl'i p̄dicauerūt post passionem lex cuāgelica ꝓfirmata est ⁊ sat⁹ dilatata i cozdib fideliū. Et q; lex cuāgelica dicat pactū:habes Iere.xxxj. pactū ꝺz q; de⁹ videt cū hoīe pacisci se ei datuz vitā eternā obtuāti ⁊ dānationē trāsgredienti:⁊ i medio hebdomadis deficiet hostia.q; cū xp̄s pass⁹ ē q; fuit i medio vltime hebd̄.tūc oia legalia ⁊ sacrificia effecta sūt mortua ⁊ inutilia ad salutez. Et in tēplo erit abominatio:q̄ dicit ꝓpt imaginē cesar⁹ quā posuit pylat⁹ i tēplo venerādā iudei idolū vocabāt abominationē. Uel quia pgayū missū est illucyt imago ei⁹ adorareť:vel q; post tē poza statua adriani posita est vbi erat ꝑus arca dñi Et vsq; i finē ⁊ ꝓsūmationē.s. mūdi pseuerabit desolatio. Judei aūt vt subterfugiāt istū radiū veritatis q̄ puincit eos de erroꝛe suo q̄ messiā ad hec expectāt:dāt aliaz expositionē q̄ est rabbi salomōis doctor⁹ coz:q̄ ꝺt istas lxx.hebd̄.annoꝝ cōp̄hendere tp̄s q̄ nabuch. destruxit ciuitatē ⁊ tēplū vsq; ad scdam destructionē ei⁹ factā p tytū:qđ dicit esse p̄cise tp̄s.lxx.hebdomadaꝝ annoꝝ:ū id est.cccxc. Infra qđ tp̄s aliqñ habuerūt ꝓspa:aliqñ aduersa. Sz in scda destructiōe.s. facta p tytū sūt i pfecta captiuitate:in q̄ vt dicit iste rabbi salomō:dimittit eos dñs vt corrigāt ꝺ iniq̄tatib suis ⁊ puniāt:⁊ mereant ꝑ hec q̄ visiones ⁊ ꝓphetie ꝺ messia ipleāt qui veheměs vt credūt se p eū liberādos:⁊ tpaliť ⁊ spūaliť pplz scz iudeoꝝ sup alios exaltādū:sz ātiq̄ xp̄s erit quē i xp̄z recipiēt. Istā aūt expositionē esse falsaz ⁊ extorta ostendūt. Nico.ꝺ Ly.⁊ alij pluribz rōnib q̄ cā breuitat⁹ dimittūť. Et inť cetera cū ꝺz: Usq; ad xp̄m ducē: expōit ille rabbi salomō de Ciro rege p̄saꝝ. Et postea cum ꝺz Occidet xp̄s:xp̄m vocat agrippā regē. Nico.ꝺ Ly. sup Dañ. ꝺt se fuisse secutū p̄dictā expositionē cōem doctorū:recipiēs enūerare hebdomadas a.xx.āno artharxersis:q̄ misit neemiā ad reedificādū muros ciuitatis:vt dictū ē in q̄dā expositōe sup Dañ. Sz postea cū aggressus ē exponere totā bibliā ad Danielē pueniēs:aliť inchoat enūerare istas.lxx.hebd̄.⁊ aliť termiat. Dicit em inchoādū cē nō a.xx.āno artharxersis:sz ab āno.v.sedechie reg⁹ iuda:q̄ duct⁹ fuit captiu⁹ in babylonē. Nā cū ad falsoꝝ ꝓphaꝝ p̄dicatiōez ppl's hierl'ez iduct⁹ esset ad sperādū reditū ioachim reg⁹ cū alijs captiuis ꝺ babylonia hierl'ez:⁊ liberationē ꝺ manu nabuch. Hieremias ꝓriuz asserebat. Uñ ⁊ lr̄as scpsit captiuis iudeis i babyloniā q̄ nō crederēt vbis pseudo ꝓphaꝝ:q̄.lxx. annis erāt p̄māsuri i captiuitate illa in babyloniā. Et subdit Iere.c.xxix.ex pte dñi loq̄ns:Cū ceperit ipleri babylonē.lxx.ānis:visitabo vos:⁊ suscitabo supvos vbū meū bonū:⁊ reducā vos ad locū istū ⁊c. Ab isto ergo ꝛpte dic̄ enūerādas istas hebdomadas:q; angel⁹ dixit:Ab exitu ſmōis vt iterū edificet hierl'ez.i.a p̄mo vbo ex reuelatiōe dñi ꝓcedēti de reedificatiōe hierl'ez:q̄ aūt fuit p̄mo cū Hieremie fuit ꝛreuelatū ⁊ ab eo dictū ex pte dei. Termiat aūt istas.lxx.hebdomadas i passione xp̄i:⁊ sz hystoriā hebreoꝝ ꝓputat istas.lxx.hebdomadas annoꝝ.i.cccxc.p̄cise infra istud tp̄s. Exq̄ expositio p̄ma q̄ inchoat numeratio hebdomadaꝝ a.xx. anno artharxersis ē cōmuniter cōputatio ānoꝝ sz hystoriogr̄phos latinos:quā ⁊ Nico.pus tenuit:videt magis tenēda q̄z ista vltia q̄ ē ſm cōputatōz hebreoꝝ.

Daniel igitur de stir ·¶·i·

pe regia iuda:duct⁹ fuit captiu⁹ in adolescētia cū anania azaria ⁊ misael i babyloniā. Ui ex ordinatiōe reg⁹ fuerūt eruditi in oi scia chaldeoꝝ. Et vt ait Hiero. Qui ꝺ mēsa ⁊ vino reg⁹ nolūt comedē ne polluant:vtiq; si sapiaz atq; doctrinā babyloniorū scirēt cē pctm: nūq; acq̄escerent discē q̄ eis nō liceret. Sz discūt non vt se q̄nť:sz vt iudicēt ⁊ puincāt. Discūt g̃ ea mēte doctrinā chaldaicā q̄ ⁊ moyses oēz sapiam egyptioꝝ. di.xxxvij. Qui ꝺ mēsa. Uis ꝓpť ꝓuinētiā ⁊ abstinētiā acerbā obediētiā diuic leg⁹:q; noluerūt vti cibis gētiliū q̄b ordinauerat rex eos pasci ꝺ mēsa ei⁹:sz legumia ⁊ aquā:in breui tpe repti sť sapiētiores ceter⁹ ⁊ pulchriores. Precipue aūt danieli dedit de⁹ intelligentiā oim visionuz ⁊ somnioꝝ. Ponūť aūt decē visiones in libro ꝺ. Prima est ꝺ statua quā vidit nabuch. in ca.ij. cui⁹ caput aureū pect⁹ cū brachijs argēteū:venter ⁊ femora erea:tibias ferreas ⁊ pedes:sz mixtos terra ⁊ lapidē excisū de mōte percutere statuā in pedib ⁊ redigere in fauillam: q̄ significauit monarchias quatuoꝝ mūdi successiuas scz assiriorū:persarū:medoꝝ atq; grecoꝝ ⁊ romanoꝝ: q̄s lapis:id est xp̄s subiecit imperio suo per fidem. Secūda visio est ꝺ quarto simili filio hominis in ca.iij. quē vidit nabuchodonosor rex babylonis cum trib⁹ in fornacē missis Anania:Azaria ⁊ Misaele: quia nolueť adorare statuā quā fecerat Tertia visio ē ꝺ arboze altissima in c.iiij. quā vidit nabuch. p̄cisaz signantē muta-

tionē ei⁹ in bestiā. Quartū ē fm ordinē libri de scriptura quā vidit balthasar fili⁹ rodarth filij nabuch. forma ta in piete tribꝰ digitis. s. Mane tethel phares: a tribꝰ digit ſ man⁹: Quīta visio i c.v. cū dari⁹ rex medoꝝ t p/ſaꝝ danielē missū i lacū leonū: qz adorabat ꝙtidie deū suū ꝫ statutum factū a dario ad istātiā emuloꝝ danielis vidit illesū manere inē leones ⁊ virtute dei sui. Sexta i c.vj. cū daniel vidit ꝙttuor bestias exire ō mari: vnaz p⁹ aliā. s. pmā ꝙsi leenā: scdaz sil'ez vrso: tertiā sil'ez pardo: ꝙrtā tribilē hñtē dētes ferreos t.x. cornua inē q or tū ē cornu puulū. Quattuor bestie sigñt ꝙttuor mōarchias supdictas: t i ꝙrta q ē romāoꝝ. x. cornua hñtē signat. x. diuisiōes ipū. Cornu puulū antixpz ō c⁹ actibꝰ ibi agit. Septia ē i c.vij. q vidit daniel p arietē: t p⁹ eū hyrcū eū occidētē: t fracto cornu e⁹ oriebāt exide ꝙttuor: t ex vno vnū aliō puū q ō sigt ātixpz: c⁹ gesta ibi ponūt. Aries āt sigt ipiū medoꝝ t psaꝝ: hirc⁹ alexandrū magnū: c⁹ ipiū p⁹ mortē ei⁹ ꝙttuor diuisū ē. Octaua ē i c.viij. q vidit gabrielē reuelātē (cū i ozone t ieiūio psisteret p libatōe ppli sui) ex captiuitate ei⁹ libatione fiē dā ānimo t libatōz hūani generſ p xpz p⁹. lxx. hebd. s. ānoꝝ a diē licētie dāde p Lix ō reedificatōe hierlz. Nona ē i c.ix. q vidit āgelū vestitū lineis: c⁹ forma ō scribit ad c⁹ aspectū ceciditſz ab eo cōfortat⁹ vires resūpsit: q āgel⁹ attēdebat ad libatōz ppli: ſz ꝓnceps psaꝝ. s. āgel⁹ resistebat ei. xxj. diebꝰ. ſz michael adiuuabat ēt ꝓnceps grecoꝝ. s. āgel⁹ ei occurrerat. Decia visio danielē i c.x. ō regē medoꝝ t psaꝝ qō tūc florebat: t ō alexādro ꝛge grecoꝝ quō illō sibi subiecēt: postea ō rege austri t ō rege aq̄lōis pugñtibꝰ adinuicē mlta ibi obscura vbi pdicit ō ātixpo. Capitulū. xij. est de michaele pncipe magt de vltima resurrectiōe t tpe post antixpm: obscure tamē. Postea historia susanne: belis t draconis. Apō hebreos nō ōr historia susanne: ecclia tñ illā recipit. Et daniel iudicās seniores iniuste accusantes susannā: figurat xpm i iudicio cōdēnātē scribas t pharisēos: accusātes ecclīam ō adulterio spūali. s. q credit in xpm. t hoc habet. ij. q. vij. §. Lū balaam. La. IX.

Decimꝰ ꝓphete mi

nores apō hebreos i vno volumie habēt: q duōsis tribꝰ ꝓphauerūt i iuda vel isrl. Nouꝫ pm⁹ ponit Osee sub his regibꝰ q̄bꝰ ꝓphauerat Esaias Predixit aūt reprobatiōz iudeoꝝ t electionē gētiū: vt ptz. j. t. ij. c. Vade dixit dñs ad Osee sume tibi vroꝛem fornicationū. tē. Hiero. Nō ē culpād⁹ osee si meretricē quā duxit. s. i mrimoniū ad pudicitiā quertit: ſz potiꝰ laudandus: qz ex mala bonā fecit. xxxij. q. j. c. vl. Et sponsabo te mihi i sempiternū: t spōsabo te mihi i iudicio t iustitia t i miſericordia: t spōsabo te mihi i fide. Pria desponsatio fuit i carnatōe. Scda i passiōe q̄ i se fecit iustitiā ō satisfaciēdo t nob miſericordiā tribuēdo: t diabolo iudicii electiōis. Tertia ē pticularis electoꝝ p ꝓfessionez ad fidē. Vñ ait: Ue eis qm recesserūt a me tē. Et infra: Ladēt i gladio tē. Bratian⁹ ō pe. di. iij. §. filijs q̄z cū. c. se. declarat q nō ꝓpē pcta pentū: ſz ꝓpē ipoꝝ. pp a pctā suri sint t puniēdi guit t exterminādi. Ex egypto vocaui filiū meū p testimoniū iducit Mat. cuā. ij. c. ō reductiōe iesu puuli ex egypto. Et ifra: Sic adama dabo te Et sic sceboim ponā te: quersū ē coꝛ meū i memetipo: cō turbatū ē penitudo mea: nō faciā tē. August. Nōne ex osee appet q ip nob peccātibꝰ indigt dñs ies⁹ vt idigtionis sue nos froꝛe ꝓtat. Indigtio em ei⁹ nō vltiōis executio ē: ſz magſ absolutiōis opatio. ō pe. di. j. Sz cōtinuo. De resurrectiōe nra vltia ichoata i xpo resurgēte exēplari nre resurrectiōis: loqt in. vj. c. dicēs. Uiuificabit nos post duos dies: t die tertia suscitabit nos.

Decūd⁹ ex minoꝛibus

ꝓpha iobel tpe illo ꝙhauit deuastatōz ppli iudeoꝝ fiē dā p ꝙttuor mōarchias successiuas sigtas p illa ꝙttuor q̄ pōit i pn⁹. Residuū eruce comedit locusta: residuum locuste comedit bruc⁹ t residuū bruci comedit rubigo Eruca sigt assirios: locusta medos t psas: bruc⁹ grecos q̄ ad antiochū: rubigo romanos. Expgiscimini ebrij t flete tē. Inuitat eos ad penitētiā dicēs: Cōuertimi ad me i toto coꝛde vro i ieiunio t fle. tē. Quid sit cōuersio t q̄d scissio habes ō pe. di. j. §. Scindite. t seqnti. s. Cōuertimini. Annūciat missionē copiosaz spūsctī sup discipulos dicēs: Sup fuos meos t ancillas meas effūdā spm meū tē. In tpe illo cū querrero captiuitatē iuda t hierl'ez ꝓgregabo oēs gētes t deducā eas i vallē ioſaphat t disceptabo cū eis ibi sup ppl'o meo. Ob itelligit ō finali iudicio. Et sbdit vitiū: qō maxie arguet: qz posuerūt puerꝫ i pstibulo: t puellā vēdiderūt ꝓ vino.

Amos pastoꝛ et rusti

cus tpe osee regſ iuda ꝓphauit di. Sup tribꝰ sceleribꝰ damasci t sup ꝙttuor nō quertā cū. Idē sbdit ō septez alijs natiōibꝰ. s. gaze: tyri: edom: amon: moab: iuda et isrl': assignās causas i cōuersiōis coꝛ. Uide expositiōez moralē ō ꝙttuor gdibꝰ i pctō. ō pe. di. j. Sup tribꝰ. Qō pōt adaptari ad supbiā cū septē capitalibꝰ vitijs. Dicit em Hiero. ibi declarās illos ꝙttuor gd⁹. Primū ē cogitasse q̄ mala sūt. Scōm cogitatiōibꝰ acq̄uisse puellas. Tertiū qō mēte decreuerſ: ope adiplere. Quartum nō agē penitētiā: ſz sibi suo cōplacere delicto. Nec Hiero. Et ꝙrtū ē illō ō q̄ ōt dñs: Nō quertā cū. s. ifūdendo graz: i alijs tribꝰ inuēs querſiōz t veniā. Ibi q̄z scribit: Ecce dies veniūt dic dñs t mittā famē i trā: nō famē panis neq̄ sitī aq̄: ſz audiēdi vbū dī: qō fuit pdictiōe apl'oꝝ. Amos. iij. Pluī sup ciuitatē vnā: sup altera ñ pluit: ps vna cōpluta ē: t ps sup quā nō pluit aruit. Qō ōr ō pte cōpluta t nō cōpluta itelligit q̄ ad detestationē aliquoꝝ peccatoꝝ: de pe. di. iij. §. j.

Quarto ponit abdi

as quē dicūt beb. fuisse illū q̄ sub achab t iezabel ipijſsima pauit centū ꝓphetas in spelūcis absconsos. Hic ō passiōe xpi agēs inqt. Uiri federꝰ tui illusērūt tibi t inualuerūt aduersus te viri pacis tue: q comedēt tecū ponēt insidias subt⁹ te: t nō ē prudētia i eis: t itelligit de iudeis t iuda pditoꝛe. Et i monte syon erit saluatio t erit sanct⁹: intelligit de xpo t spūsancto misso.

Quito loco habet io

nas quē iudei dicūt filiū vidue sareptane: quez helias a moꝛtuis suscitauit. Fuit aūt tpibꝰ ieroboā regis isrl'. Hic cū a deo mitteret ad pdicādū niniuitſ t eritū: ne illuc iret nauigasc̄dit tharsū petētē: būanū aliq̄d passꝰ timēs ne ō mutāte sniaz ad illoꝝ pniam: ille mēdax iudicaret. Uel ne gētibꝰ illo ppl'o electo ad cultū dī populꝰ iudaic⁹ reproberet. Orta aūt tēpestate ꝓpē ꝙ i mare pjcit: a cete deuoꝝat: ibi dcū laudās tertia die euomit viuꝰ: ad pdicādū accedit. Ad cuiꝰ vbū niniuite cōuertūt ad pniam: ꝓpē qō deꝰ veniā pstat. Et cū egressꝰ ionas de niniue fecisset vmbraculū domꝰ: dñs fecit hederā sup illō ascēdere: ad cuiꝰ vmbrā ionas mltū letabat. Sz in vna nocte vermis coꝛrosit radicē edere: q̄ arescēte ionas ex calore turbabat ō q̄ dñs eū arguit. Sigt passiōez t resurrectōz xpi: vt ipe exposuit Mat. xij. Et ꝙsionē gētiū litaz ad pniaz reprobata synagoga. Hiero. sup Jonā ait. Sic ait herodot⁹. s. q̄da historiogph⁹ a rege medoꝝ subuersa est niniuen regnante apud iu/

deos iosia. Unde patet illā pdicātē iona ex pnīa veniā ꝓmeruisse: sed ḋa postea ad vomitū redīt grauiorib⁹ criminib⁹ se implicās: ex ira dei subuersa est. de pe. dis: iij. post. §. Niniuite q̄z.

Sexto loco ponitur §.v.

micheas: q̄ fuit tp̄ib⁹ ionathan achaz ꝛ ezechie regū iu da: pnūciat captiuitatē ꝛ iteritū iude ꝛ isrl' ꝓpt̄ idola ꝛ auariciā ꝛ alia mala. vñ inter ceā ait. Duces ei⁹ i mūe ribus iudicabāt: sacerdotes ei⁹ in mercede rñdebāt: et ꝓphe in pecunia diuinabāt ꝛc. Hiero. Nemo ambigat ꝓpt̄ scelera q̄b ponunt hierl'm fuisse subuersā. j. q. j. iu: dices. De resurrectiōe ꝛ ascensiōe xpi ꝓpheras ait. Ascēdet pandēs iter añ eos: diuidēt ꝛ trāsibūt portā ꝛ egredient p eā: ꝛ trāsibit rex eoꝝ coram eis: ꝛ dñs in ca: pite eoꝝ. De incarnatiōe xpi pdicatiōe ꝛ ꝙuersiōe ad fidē ait. Erit in nouissimis diebꝫ pparat⁹ mōs domus dñi ꝛc. De natiuitate xpi tpali in bethleez ꝛ eternali ait. Tu bethleem terra iuda ꝛc. Quā pncipes sacerdotū ꝛ scri: be dixerūt herodi de xpo dicta. vt ptz Matth. ij. Et de passiōe ait. In vga percutiēt maxillā iudicis ꝛc. Lōgrit dñs de ingratitudine ppli sui dī. Ppl'e me⁹ q̄d feci tibi: aut q̄d molest⁹ fui: rñde mihi ꝛc. ꝛ infra: Indicabo ti: bi o hō q̄d sit bonū: ꝛ q̄d dñs req̄rit a te. vtiq; facē iudi ciū q̄ ad se. s. p discussionē ꝙscie ꝛ pnīe: ꝛ miſicordiā di ligere. s. quo ad primū p virtutē clemosyne. de pe. dis. j. Medicina. solicitū te ambulare cum deo tuo quo ad dñm. de ꝙse. di. j. Quādo.

Septimo loco naum §.vj

ponit: quē hebrei dicūt ꝓphetasse añ trāslatiōz isrl' in assirios. Prenūciat añt exterminiū Niniue futurū. Luz em̄ niniuite ad pdicatiōez ione pniam egissent: ꝓpt̄ q̄d reuocauit sniam de⁹: ingti būficio grauiorib⁹ sceleribꝫ se iplicauerūt. ꝓpt̄ q̄d ꝓphā iudiciū dei ꝙ eos annūciās ait i pncipio. Deꝰ zelās ꝛ vlciscēs: dñs hīs furore ꝛ vl: ciscens dñs in hostes suos ꝛc. Nō iudicabit dñs bis i idipm in tribulatiōe. nō ꝙsurget duplex tribulatio. su per q̄ ait Hiero. Ergo q̄b puniti sūt p⁹ea nō punient. scz in futuro. Qd̄ itelligit Gratian⁹ ꝛ bñ: de illis q̄ iter ipa flagella cōpūcti reūrunt ad deū. de pe. di. iij. §. au: ctoritas naū. Et cū tal' est pena ab iflicta a deo vel hoīe: vt satisfaciat de culpis cōmissis: alioq̄n q̄d min⁹ essz in alio seculo puniret. Un Hiero. xpti. q. v. q̄d ḡ. Et infra. Ad q̄d rñdebim⁹ deū vt oium rerū: ita supplicioꝝ scire mēsurā: nec pueniri snīa iudicis: nec illi in pctōrē exer: cēde debīc pene auferre prātē: ꝛ magnū pctm̄ magnis diuturnisq; lui cruciatib⁹. Culpa aūt leuis pnīa supli: cio cōpensat. Et ponit exemplū de eo q̄ fuit lapidat⁹ a ppl'o: q̄ collegerat ligna in sabbo. Qd̄ itelligit vt dictū est: q̄n ipm peniteat ꝛ patiēt ferret. Et sm Hiero. inter ꝓphas niniue speciosa: signās mūdū. vñ q̄d de niniue dī: de mōdo figuraliē pdicat: q̄ demū iudicād⁹ ē. In cō: solatiōz ḡsertoꝝ ꝓphetia hec tenet: vt q̄ cūq; in hāc mūdo videt q̄si pterēntia ꝛ caduca prēnāt: ꝛ pparēt se ad iu: dicij diē: vbi vltor aduersus assirios. i. malos futur⁹ est De pdicatiōe euāgelica ait iter ceā. Ecce sup mōtes pe des euāgelizātis ꝛ annūciātis pacē.

Octauo loco ponitur §.vij

Abacuch. Null⁹ (ait Hiero.) tā audaci voce ausus est dñm ad disceptatiōz iustīcie ꝓuocare: cur in rebus hu manis ꝛ mōi hui⁹ tāta vsq; iniqtas. Nemo videt hic malos ꝓsperitatē hre turbet. Nō est hāb plena retributō vicij aut virtutis: sz veluti q̄dā gust⁹. vt hi q̄ resurrectōi nō credūt taliby exēplis doceant ꝛc. Chrys. de pe. dis. iij. q̄d ḡ. Hic abacuch in pncipio volumīs sui describ⁹ ꝛ diabolū cū mēbris suis. In fine ānūciat aduētū passio nēq; saluator⁹: nā de q̄ alio nisi de xpi aduētu q̄ futur⁹ erat itelligit illō. Appebit in finē ꝛ nō mentiet: si morā fecerit expecta eū: q̄ veniēs veniet ꝛ nō tardabit. De pas siōe ait in crucez noie iesu i cañ. Dñe audiui auditū tu ꝛc Lorua i manu ei⁹. ꝛ illō. Exultabo in deo iesu meo.

Nonus existit So §.viij

phonias q̄ filiū ꝓphe hebrei tradūt vaticinātē sb io: sia rege iuda. Diē iudicij oñdit terribilē nimis di. Ju: xta est dies dñi magn⁹: iuxta ē velox nimis. Uox dici dñi amara ꝛ tribulabit ibi fortis: dies ire ꝛc. De resurre ctiōe ait. Expecta me in die resurrectōis mee in futuꝝ q̄ iudiciū meū: vt ꝙgregē gētes ꝛ colligā regna ꝛc.

Post predictū sequi §.ix

tur Agge⁹ decim⁹ q̄ ꝓphauit i hierl'm p⁹ reūsionē ppli iuda de babylone. Cū em̄ fz hiero. lxx. ānis babyloni: ci fuisset pnūciati a hieremia. lxij. āno captiuitatis ipi⁹ subūso reḡ chaldeoꝝ p darīū regem medoꝝ ꝛ psaꝝ. vt ptz Dañ. v. Mortēte p⁹ea dario ꝛ cyro psaꝝ succedēte i reḡ. cōplet⁹. lxx. ānis: Cyr⁹ dedit licētiā redeūdi hirl'z vt ptz. ij. pal'. vl. i fi. Succedēte etiā dicto cyro alio da: rio: cū ipedirent a finitimis iudei reedificare ciuitatē: Agge⁹ ꝓpha missus est a dño ad ꝙfortandū zorobabel q̄ erat de semie regio iuda: ticsum filiū iosedech sūmū sacerdotē ad reedificatiōz ciuitatis: ꝛ certificādū ānos captiuitatis cōpletos. Et q̄ ꝙgregauer⁹ mercedes mise: rūt eas in sacculū ptusū Breg. de sacculo ptuso. Aliū: de erit q̄ aliū de mittit: q̄ indiscrete mētes mercedes q̄ de bono ope acquirunt: quō ex malo ope pdant nō aspiciūt. de pe. di. iij. nō simpl'r sz q̄ ad primū etnū. Inē cetera pdixit xpi aduētū ingens. Adhuc vnū modicū ꝛ ego mouebo celū ꝛ terrā ꝛ aridā: ꝛ mouebo oēs gen: tes: ꝛ veniet desiderat⁹ cūctis gētib⁹: ꝛ iplebo domum istā gl'ia. Dicē aug⁹. in de ci. dei. b iplētū in natiuitate xpi in purificatiōe ꝟginis: ꝛ pdicatiōe xpi in tēplo.

Undecimus sm ordi §.x

nē est Zacharias q̄ eo tpe ꝓphauit q̄ ꝛ agge⁹. s. ij. anno darij post Cyrū: exhortās ppl'm cū aggeo ad reedifica tionē tēpli. qō ꝛ factū est. Hiero. di. l. Sic ait Jesus io sedech fili⁹ sacerdos magn⁹ q̄q̄ i typo ꝓcesserit salua toris: q̄ nra petā portauit: ꝛ alieni genaz ex gentib⁹ sibi copulauit eccliaz: tñ sm lram p⁹ sacerdotiū sordidat⁹ iducit ꝛ stat diabol⁹ a dextris ei⁹: ꝛ tā dida deide illi ve stimēta reddūt. Est aūt sm Hiero. mistice i ꝓphetia Nā hiesū sacerdotē vidit sordidis vestib⁹ exutū: candi dis postea idutū: lāpadē oculoꝝ septē: candelabrū au reū cū lucernis. i. xpm cuz gra septiformi. duas olivas a sinistris lāpadis cernit ꝛ a dextris: eq̄s q̄z nigros ru fos varios ꝛ albos: dissiparas q̄drigas. Predixit etiā Ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹: sedēs sup pullū sub: iugalis Zach. v. Itē vidit volumen volās: cui⁹ lōgitu do. xx. cubitoꝝ: ꝛ latitudo. x. Itē vidit amphorā ꝛ mu lierē sedētē in medio āphore: ꝛ talentū plūbi portabat ꝛc. Itē ꝛ de. xxx. argēteis q̄ fuerūt pciū appciati. s. xpi: piectis ad sanctuariū. Dicit etiā ibi. Effundā sup do: mū dō ꝛ sup habitatoꝝes hierl'm spm̄ gre ꝛ pcum: et aspiciēt ad me quē cōfixerūt: ꝛ plāgēt eū q̄si vnigenitū ꝛc. et j. In die illa erit fons patēs domui dō ꝛ habitā: tibus hierl'm in ablutionē pctōris ꝛ mēstruate. Et in: fra. Quid sunt plage iste in medio manuū tuaꝝ. Et di cet. His plagat⁹ sum in domo coꝝ qui me diligebant pcute pastorē ꝛ dispgent oues.

Malachias est duo ·§.xij·

decim⁹ in ordine ꝓphaꝛ:q̄ ꝓphauit ylerim⁹ in babylone: quē hebrei dicūt fuisse esdrā scribā. Reꝑhēdit āt sacerdotes de indebitꝫ sacrificijs: t q̄ scādalizāt pplos ꝓpt mala eoꝝ opa. vñ facti sūt ꝓtēptibiles. ynō ōt. Sacerdotes vos despicatꝫ nomē meū. di. v. ait hiero. sup malach. Sacerdotes nomē dñi despiciūt: t q̄tū ad se pertinē pollutū offert q̄ ad altare indigne accedūt: q̄q̄ datomunē sacerdotiū p̄sumūt. Panem q̄z polluit q̄ doctrinā dñi i pplo male disputit: q̄ honorat porētē t despicit paupere. Si offeratꝫ cecū aial nōne malū ē? Cecū aial est q̄ ordiat i doctū loco docti: magꝝ q̄ facē q̄ vix pōcat eē discipul⁹. Claudū offert q̄ luctē frena q̄rentē locat: vt pote pedē i diūsa ponētē: vnū i diuis altey i carnalib⁹ Languidū offert q̄ victoriosū ꝓ religioso bz: q̄q̄ tardū t pigꝝ ꝓ patiēte habet. Reuertimī ad me t ego reūtar ad vos tē. et j. Et dixistꝫ: in q̄ ꝓfigim⁹ te. Et ait i decimis t p̄mitijs: q̄. s. eas nō datꝫ: t in penuria vos maledicti estꝫ. Hiero. Si q̄n fames t penuria t oīm rex egestas oppmit mūdū: sciam⁹ b̄ exira dei descēdē q̄ sei pauperibus si nō recipiūt el ynā fraudari loq̄t: t sua possessiōe xvj. q. j. reūtimi. Ecce ego mitto āgelū meū t ꝓparabit viā añ faciē meā tē. et. j. Ecce ego mittā helię tesbitem añq̄z veniat dies dñi magn⁹ t tribilis: t ꝙuerret cor patrū ad filios. Fuerē t plēs alij ꝓphe in ve. te. sed vel non scḗpserūt libros suaꝝ ꝓphetiaꝝ: vl si scḗpserūt nō sunt recepti in cano. q̄uis ml'ta ꝓphica eoꝝ dicta in diūsis libris habeant. vt patz in li. regū. Prec pui aūt fuerūt q̄ etiā claruerē miracul': helias t helise⁹ i pplo isrl'. de q̄b dictū est s̄. in. iij. t. iiij. regū. Notādū etiā fz aug. q̄ nō solū ꝙba pfm ve. te. q̄b alię futura p̄dixerūt fuerē ꝓphetica: sz etiā gesta illi⁹ pplī fuerē q̄dā ꝓphia vite pplī xpi. Vñ t hebrei i nūero ꝓphaꝝ ponūt oēs libros hystoriales supi⁹ positos. s. Josue iudicū t regum. t alibꝫ ꝓphaꝝ excludūt iob. palip. dañ. psalē. t libros salo. appellātes hos agyogpha. vt dicē pleni⁹ in. §. sc.

Job autē gentilis ·§.xij

t si in libro suo ml'ta ꝓphice dixit: maxīe. de vltima resurrectiōe corpoꝝ aprī ceterꝫ oīb⁹ fz Hiero. Scio in q̄t q̄ redēptor meus viuit: t vñ redēptor nisi ꝓ passionē Et i nouissimo die de ra surrectur⁹ sū tē. Et de multꝫ alijs mysterijs xpi t eccie. vt oñdit Bre. in moral'. libꝫ tñ ab hebreis nō in nūcro ꝓphaꝝ ponit̄ fz agyogphoꝝ Diuidūt em̄ hebrei ve. te in q̄tuoꝝ ptes. p̄mā appellat legē. s. q̄nq̄z libros moysi. secūdā ꝓphas vocāt: sub hac cōphēdētes libꝝ iosue p̄mū: libꝝ iudicū: scōz cū historia ruth tertiū ponētes p̄mū t scōz regū samuelī iteruātes: q̄rtū. tertiū t q̄rtū libros regū. q̄ntū Esa. sextū hieremiā: septimū ezechielē octauū volumē. xij. ꝓphetarū minoꝝ. Tertiā ptem ve. te. nū cupāt agyogpha. i. scta scribēria q̄ autentica bñt: t sunt nouē. s. Iob: psalteriū dauid: ꝙuerbia salo. eccl'iastes ci: t cāticū cāticoꝝ daniel: palip. p̄mū t scōm esdras duos habēs libros hester. Et sic in totū. xxij: ponūt autē tres. Quartā p̄tem appellāt apocripha. s. libꝝ sapie: eccl'iasticꝫ: thobie: iudith: t machabeoꝝ p̄mum t scōm. Eccia sancta tñ etiā apocripha recipit vt vera. vt ptz di. xv. scā romana: t vt vtilia t moralia venerat: t si in ꝙtētōne coꝝ q̄ sūt fidei nō vrgētia ad arguēdū. Reuertēdo ad Iob sciēdū p̄mo: q̄ aliq̄ dixerūt t male Iob nō fuisse in rerū natura: sz ista hystoria esse ꝓbolā ꝓfictā: vt thema disputatiōis de diuīa ꝓuidētia. Sz. b. tho. i expone sup Iob b̄ reꝝobat p̄b q̄ ꝙnūerat aliꝰ q̄ fuerūt in mōdo dñ eīm Ezech. xiiij. Si fuerit noe t Iob t daniel isti tres viri i medio ei⁹: ipi⁹ iusticia sua libabūt tantū animas suas. t Jac. v. ōr. Patiam Iob audistꝫ tē. Frustra āt ꝓponēt nob in exēplū patie Iob: si nō fuissꝫ in rey natura. nō q̄ de hoc dubitādū. Scḍo dubitat q̄s fuerit iste Iob: t ō q̄ genē Et aliq̄ q̄dē dicūt descēdisse ab esau: asserētes esse illuz de q̄ ōr: j. pal'. j. Mortu⁹ ē balath t regnauit ꝓ eo Iobab filiꝰ sare de bosra. Vnꝰ opinionis fuit Jsi. i li. de ortu t obitu scrōꝝ: vbi ait. Job filiꝰ zare de bosra rex ydumeoꝝ q̄rt⁹ p⁹ esau successoꝝ balath filij beoꝝ in reg. Idez policrat⁹. Hiero. aūt in hebraicꝫ q̄stiōib⁹ videt dicē q̄ Iob descēderit a nachoꝝ fre abrac ex melcha vxore eius Dñi em̄ q̄ de nachoꝝ nat⁹ est filiꝰ noīe bus: de cuiꝰ stirpe Iob descēdit. vñ ōr in p̄n⁹ buiꝰ li. Ut̄ erat i ēra bus. Vñ t Jsi. ōr Iob adeq̄tū eē moysi. i. q̄ fuerit q̄si eo tpe q̄ moyses. Tertio dubitat q̄s cōposuerit libꝝ Iob. Ad q̄ q̄dā dicūt fuisse moysen referētē gesta illi⁹ sācti viri Alij vnū aliū ex ꝓphis nō determinātes quē: alij salomonē vel amicos Iob: ceteri ipm Iob: t ista est cōioꝝ opinio quā seq̄ videt Greg. papa di. Arbitrari veri⁹ possum⁹ q̄ ide Iob q̄ certamia spūalis pugne sustinuit: certā p̄fectā mare sue victorie gesta narrauit. Sed cdē in p̄n. moral. ait. Qui hec scḗpserit valde supuacue q̄rit: cū auctoꝝ buius li. spūscūs fidel' credat. sic etiā q̄ nosse ꝛras alię⁹ esse regē ianiter q̄reret q̄ calamo scḗpte fuerint. Et sic apparet de cā efficiēti p̄ncipali. s. deo: t scḗaria. s. Iob. Cā aūt finalē est fm tho. sup Iob i p̄n. ad oñdēdū q̄liter res hūane diuīa ꝓuidētia regunt. Cui⁹ opio maxīe ꝛria hūano generi est nociua. nā sublata diuina ꝓuidētia nulla apō hoīes dei reuerētia aut timoꝝ cū ꝓtute remanebit. Hāc pessimā opinionē secut⁹ est epycur⁹ fm Aristotilē in li. instit. eā t ml'ti q̄ sibi sapiētes vident secūtur dicētes oīa in hoīb⁹ cuenire vel a casu nisi q̄tū humana ꝓuidētia ꝙsilio regunt: vl a fato necessitate. i. cōstellatiōib⁹ celi. Vñ coꝝ q̄ diuio spū sapiaz ꝙsecuti sūt: fuit p̄cipuū studiū hāc falsā opionē remouere a cordib⁹ hoīm. Et b̄ fit in li. Iob. Ostēdit em̄ p ꝓbabiles rōnes res hūanas a diuina ꝓuidētia regi. Id aūt q̄ p̄cipue videt ipugnare res hūanas diua regi ꝓuidētia ē afflictio iustoꝝ. Nā q̄ bona mal' eueniāt: t si irrōnabile ꝑ aspectu appeat t ꝓuidētie q̄nūtū hr̄e pōt aliquā excusatiōz. s. ex mīsatōe diua. Sz q̄ iusti affligant sine cā videt totalit̄ subruē ꝓuidētie fūdamētū. Proponit ḡ ad q̄stiōz intētā q̄si q̄dā thema ml'tiplex t q̄uis afflictio scissimi Iob: t amici q̄dē Iob eū visitātes credebāt q̄dē diuā ꝓuidētiā circa res hūanas: sz in b̄ ml'tū errabāt: q̄ extimabāt totā retributiōz bñ vel male gestoꝝ b hr̄i seu ex deo ꝙferri: nō i alia vita: t p q̄s afflictiōes solū ex culpa hoies sustinē: t ꝓsperitatē ex bñfactis hr̄i: et b arguebāt Iob fuisse malū t ypocritā: t ꝓpt pcta sua fuisse ita afflictū: q̄z dicta bis a singul' eoꝝ explicata. Iob rndēs ꝙfutauit: oñdēs eē aliā retributiōz opeꝝ q̄z in p̄nti: t ipm nō ex culpa fuisse flagellatū. Et⁹ rōnib⁹ nō valētib⁹ amicꝫ rndē apli⁹: vt pote quicꝫ. ali⁹ ibi p̄sens beliu iunioꝝ ceteris locut⁹ ē: reꝑhendēs etiā tres amicos Iob eo q̄ nō apli⁹ poterāt cū arguē: t ipm Iob ex eo q̄ visū ē ei i sua locutiōe deū iniuste cū iudicasse et flagellasse: q̄ tñ nō fecerat. Demū dñs determinās disputatoz t heliu reꝑhēdit de sua opione eo q̄ iniuste Iob ꝙdēnasset: vt male sentiētē de dei iusticia: t Iob redarguit q̄ ita locut⁹ ē: q̄ illis dedissꝫ occasiōz iudicādi de deo q̄ male sentiret de dei iusticia: tāq̄ si iniuste flagellet. q̄ tñ ea intētōe dixit: sz solū volēs oñdē q̄ ex alijs suis ñ fuerat flagellat⁹ sz ad exercitiū ꝓfectꝫ sic erat Contra aīcos aūt Iob irat⁹ ē: q̄ male sensiebāt de cā afflictionū. vñ t Iob silator ē t iquū appellauerāt: mādando eis i satisfactiōz vt offerret certū sacrificiū. vt ptz in fi. Q̄z em̄ hūana sapia non sufficit ad vitatē diuīe ꝓuidētie cōphēdēdā: nō nccarū fuit vt dicta disputatiō de

ꝓuidētia diuina aucēte ēminarē. Qō īcipit fieri in.c. xxxviij. vbi dr. Rñdēs dñs de turbine ⁊c. Interrogat dñs iob de diuis effectib in dicto.ca. vbi dr. Ubi eras qñ ponebā fundamēta terre ⁊c. q effect⁹ hūanis sēsib ꝓsto sūt: qs cū hō igrare oñdit: ml'to magꝭ quinq; sb/limioꝛ sciaz nō hre vt de ꝓuidētia dei. Et interrogat de elemētis ⁊ cel' ⁊ creaturꝭ q sunt īcis. Exiñ dñs arguit iob oñdēdo excellētiā dei sup hoies: cui⁹ iusticie ⁊ bo/nitati cōpata oīs hūana iusticia iniusticia videt. Cius aūt excellētia manifestat in effectib qs opat in hoīb bonis ⁊ mal' ⁊ in diabolo: de q multa loquit sub ꝓprie ratib bee moth. i. elephātis: ⁊ leuiathan. i. cete. vt Job xl. Causa g qꝭ si materia' est hystoria q narrat ꝑ ꝓsperi tas iob in sba familia ⁊ ptārc. Exiñ adūsitas ex amissi one oīz ꝑdictoꝛ ⁊ mortefilioꝛ ⁊ etiā sanitatꝭ vno tpe ipꝛopiū vxoris: ⁊ postea amicoꝛ ad ꝓsolādū visitātiū. Et in omib his nō peccauit iob. nā cū maledixit dieī suo: locut⁹ est nō ex deliberatiōe rōis sz ex motū sen/sualitatꝭ horrētis talē afflictiōz: ⁊ aboīantis ea ex qui bus in illā acciderat. s. natiuitatē ⁊ ꝓceptū. q quia fuit in die vel nocte dicunt mala: non rōne tpis sed ratiōe cuētus in ea. sicut ꝑ's dr. Dies mali sunt: sicut etiā sa piēs medicinā amarā ⁊ si sanatiuā in gustādo ex ap/peritū sensualē diceret malā ⁊ maledictā rōne amari/tudinis quā in ea sentiret: ꝙuis ex rōz iudicet bonā Nō peccādo etiā recitādo bona opa sua. vt ptz. xxxj. c. qz nō ad iactantiā sz ad refouēdā fiduciā in deū ne la/beret in despatiōnē inē tor aduersa. Demū ponit resti tutio ꝓspitatis iob ex duplicitate q ad ibam: nō aūt q ad filios in nūero sed i ꝟrute: qz postmodū septē fili/os habuit: ⁊ tres filias sic habuerat pulcerrimas: ⁊ ei sanato addita vigoꝛosiꝛas. Uñ ⁊ vixit postea ānis. cxl. Et ℔ ad inuēdū q diuina ꝓuidētia ⁊ si ꝑmittat bonos hic ⁊ sine culpa coꝛ affligi: copiose postmodū remune rat in alia vita q sp durat. Ponit aūt hui⁹ iob gētilis hystoria iter gesta sctoꝛ partꝭ ve. ⁊ no. ⁊c. in exēplū oī/mode patie ⁊ maxie sapie de dei ꝓuidētia: ⁊ oīs pfectō nis iusticie: ⁊ in figurā xpi ⁊ eccl'ie. vt declarat Gregor. totū exponēdo allegoꝛice vl' moraliter. Tho. aūt l'aliter ⁊ mirabiliter. Et hoc ad inuēdū q nō acceptio psonarū est apud deū: sed in oi gēte q timet deū acceptus est illi vt dixit ꝑ. Act. x. Scdo ad ꝓfusionē maloꝛ fideliū ⁊ acuēdū stimulū iustoꝛ in bonis agēdis. Si em gē/tilis sola lege naturali astrict⁹ ita pfecte vixit: q sto ma gis ℔ agē doz fidelis q libet adiut⁹ lege mosaica ⁊ euāge lica. Tertio vt qz xp̄us ꝓ oīb saluādis crat vērus deꝰ iu/deis ⁊ gētilib: decreuit ab oi genē iudeoꝛ ⁊ gētiliū ꝑ/nūciari ⁊ figurari. Cā formal' libri est mod⁹ tractādi q est narratiu⁹ ⁊ disputatiu⁹. Et vt dr Hiero. ꝓsa in cipit: vsib labit: ab eo. s. loco: pcat dies: vsq; ad illud: me rephēdo. c. xl. p⁹ ea in ꝓsa ēminat. Nā ⁊ ihūs hri in libꝭ hebꝛeoꝛ: vt in psal. cxio. iob ⁊ trenis asserit. Eu sebi⁹ ⁊ Orig⁹. ⁊ alij. Sed in trāslatiōe facta a Hieroñ. de hebꝛaico vel chaldaico in latinū: nō ita potuer̄t ser uari metra: sz ad ꝓsam oīa deducta. vt ptz.

Quia hystoria Tobie fuit aūt captiuitatē ⁊ trāslatiōz iude in babyloniaz qr ꝑ e chaz ⁊ ezechie rō cā breuit resumem⁹. Tobias iste fuit de tribu neptalī: ⁊ in galylea habitās pene sol⁹ in isr'l legē obseruabat. Duct⁹ aūt in captiuitate in nini uē cū plib⁹ a salmanassar rege assiriozū ibi se exercebat in opib⁹ misericordie multipl'r. Mortuisq; sepulturā exhi bebat. Cui vna dieꝭ redeūti ad parietem appodiato stercoꝛa hyrūdinū decidēria oculos ei⁹ excecaue rūt. Nec iñ ex ℔ ꝓfuit⁹ est. Exꝓobratōe aūt ei facta ab vxoꝛe ⁊ anna filia raguel' ꝓtumeliata ab vna ex an/cill': quā reꝓhēderat de occasiōe septē ei⁹ ꝓiugū: ꝓtrista ti oꝛaucrūt dñz. Et oꝛōib⁹ coꝛ exaudit⁹ imisius est ra/phael ad curādū vtrūq; Tobias credens se exaudit⁹ vt moꝛeret istruxit filiū suū noīe etiā thobiā de vitijs ca/uēdis ⁊ boīs ꝓcipue el'ynis faciēdis. Appens raphael angel⁹ in forma viatoꝛ ducet⁹ ad tobiā patrē: ⁊ interoga tus de noīe suo dixit se esse azariā: offerēs se ad ducen dū filiū suū in rages medoꝛ ad gabelū ⁊ reducēdum. Inuia posit⁹ cū iuxta flumē tygris thobias pedes la/uaret: piscis egressus est ad deuoꝛādū eū. Sz ad iussū raphael' eductū occidit carnes ei⁹ assauit ad cōedēdū i via: coꝛ fel ⁊ iecuꝛ reseruauit ꝓ medela. Et suasit angel⁹ vt hospitarent penes raguelē ꝓpinquū: ⁊ vt filiā ei⁹ sa rā acciꝑet in vxorē. Raguel aūt suscepit eos letant'. Et postq; recogn̄uit tobiā angelo manifestāte demū petēs filiā ei⁹ in vxorē: timēs ad sua sum angeli cā dedit. Ce lebrat⁹ nuptijs tobiā in camerā ponēte: de iecoꝛe pisc⁹ raphael religauit demonē sup ꝓpinquas noīe asmodeus qui suffocauerat. vij. maritos qs habuerat sara in de sertū. Et trib⁹ noctib⁹ stetērūt in oꝛoe: q rta aūt cōsum mauit mr̄imoniū: ⁊ diabol⁹ nocere ñ potuit. Tobias mīsit raphaelē ad gabelū in rages ad reꝑerendū pecu/niā mutuatā. Et reddita pecunia debita ꝓduxit ange/lus eū ad nuptias tobie. Cū aūt morā faceret i redeū/do mr̄ tobie anna inconsolabiliter deflebat: ⁊ tobias cec⁹ ꝓfortabat eā. Demū valefaciētib⁹ raguelitꝭ arripuit tobias cū vxoꝛe accepta sara ⁊ raphael. Precedēs aūt tobias citi⁹ alijs cū angelo applicuit domū. Cui occur rit obuiā obuiā pr̄ cec⁹: ⁊ sumēs de felle pisc⁹ ac ponēs sup oculos ei⁹ illuiauit eū: supueniētibusq; alijs bñdi xerūt deū ꝓsuasores. Tobias mīoꝛ recolēs pr̄i benefi/cia raphael': suasit pr̄i vt mediceret eū. Cui tobonoꝛ suoꝝ ei offerret quē hoīem extimabat. Sz cū angel⁹ se ma nifestauit inducēs eos ad gr̄as agendū ⁊ disꝑuit bñdi cētib⁹ ill'. Prophetia ponit ipi⁹ tobie q ml'ta ꝑdi/xit de eccl'ia. vltio ponit q vixit. cij. ānis. ꝙdragintasex ānoꝛ erat cū cec⁹ ē effect⁹: sera genari⁹ cū illuiat⁹ ē: ꝑ/dixit destrucōz niniuē imminē: ⁊ q nō ibi manerēt.

Vt cōtinuemus hy ·H·xiiij

storias regū iuda ⁊ isr'l omissis de gestꝭ gētiliū: nū cbre uissime resumem⁹ gesta notabilia: q illoꝝ tpib⁹ diuer sis accidērūt. Et ꝑ de sibilꝭ dr Jsi. an. viij. ctb. c. viij. Si bille dicunt generalit' oēs feic vates lingua greca. Nā si bos colico ex mōe de⁹: belen greci mētē nūcupāt. Uñ si/billa qsi dei mēs. Proiñ igit qz diuina volūtatē hoīb interꝑtari solebāt: sibille noīate sūt. Sicut em oīs vir ꝓphetās vates vel ꝓphā dr: sic oīs feia ꝓphetās sibilla vocat. q dñ nomē ex officio nō ex ꝓprietate est vocabuli Decē aūt sibille a doctissimis auctoꝛib⁹ esse tradūtur: q; ꝑma de persis fuit: secūda libica: tertia delphica in tēplo delphici appollinis nata: q ātē troyana bella va/ticinata est: cui⁹ plimos ihūs opi suo homeri⁹ iseruit Quarta cymeria i italia. Quita erithrea nomīe hiero/phila in babylone oꝛta q grec⁹ ylū petētib⁹ vaticinata est picturā cē troiā: ⁊ homer. mēdacia sept⁹. Dicta est aūt erithrea: qz in cadē insula ei⁹ carmā inuēta sunt Sexta samia: q samanea dicta ea fama insula vnd fuit cognoiata. Septia cumana nomīe amathea: q. ix. li/bros attulit tarq̄no ꝓsco: in qb⁹ erant decreta romana desꝑta. Ipa ē ⁊ cumea de q Virg. ait. Ultima cumei ve/nit iam carmis etas. Dicta ē ⁊ cumana alcitate cumis q ē in cāpania: cui⁹ sepulcꝝ i sicilia adhuc manet. Octa/ua helespōtica in agro troyano nata: scribit salonis ⁊ cyri fuisse tpib⁹. Nona frigia q vaticinata ē ācre Decia

tiburtina noīe albumea. Quoꝝ oīa carmina efferunt
ī qbꝫ de deo de xp̄o ⁊ de gētiꝫ mīta sc̄p̄sisse manifestis/
me cōprobāt. Celebrior ātē nobilior erit hꝛea inē cete/
ras phībet: quā nōnulli varicinatā ferūt cū roma cōdi
ta est: ⁊ tūc rex erat in iuda achaz. vī sicut alīj cōputāt
ezechias filiꝰ ei⁹. Ad idē Nicro ꝯ Jouinia. Quid refe/
rā sibillas erithꝛeā ⁊ cumanaz ⁊ octo reliq̄s: q̄ꝝ isigne
ꝛginitas ē ⁊ ꝛginitat̄ ꝓcciū diuinatio. Lactā. q̄z in li.
instit̄. facit mētiōz de ipis: ⁊ ponit mīta coꝝ dicta ī gre
co ⁊ latino: q̄ Aug⁹. in. xviij. de ci. dei. c. xxiij. colligēdo
refert. Ubi exp̄sse fit mētio de vno deo colēdo oīm cre/
atoꝛe dei p̄o incarnato: ⁊ ei⁹ passiōe moꝛte ⁊ resurrectiō
ne. Ponunt etiā ⁊ vigintisex ꝛsus ipi⁹ sibille exp̄men
tes aptissime finale iudiciū. Quoꝝ ꝛsuū ꝑmas līas as
sumēdo ⁊ ꝓiūgēdo ex eis resultāt hec ꝛba. Jesus xp̄s
dei filiꝰ saluatoꝛ. Sic aūt incipiūt versus.

Judicij signū tellus sudoꝛe madescet.
E celo rex adueniet per secla futurꝰ
Scilicet in carne p̄sens vt iudicet oꝛbem.
Unde deū cernent incredulus atq̄ fidelis
Celsum cū sanctis: cui iam termini in ipo.
Si c anime cū carne aderūt: quos iudicat ipe.
Cum iacet inculꝰ densis in vep̄ibꝰ oꝛbis.
Reijciēt simulacra viri: tunctā q̄z gazam.
Exuret terras ignis: pontūq̄ polumq̄.
Inquirēs: thetri poꝛtas effringet auerni.
Sanctoꝝ eremī cuncte lux libera carnī
Tradent̄: sontes eterna flāma cremabit.
Occultos actꝰ detegens tunc quisq̄ loquet̄
Secreta: atq̄ deus reserabit pectoꝛa luci
Tūc erit ⁊ lucꝰ: stridebunt dentibꝰ omnes.
Eripit̄ solis iubar: ⁊ chorus interit astris.
Uoluet̄ celū lunaris splendoꝛ obꝛbit.
Deijcict colles: valles extollet ab imo.
Non erit in rebus hoīm sublime vel altū.
Jam equant̄ campis montes: ⁊ cerula ponti
Omnia cessabūt: tellus ꝓfracta peribit.
Sic pariter fontes roꝛrent̄ fluminaq̄ igni.
Sed tuba cū sonitū tristem demittet ab alto
Oꝛbe gerēs facinus miserū variosq̄ laboꝛes.
Tartareūq̄ chaos: mōstrabit terra debiscēs.
Et coꝛā hic domino reges sistent̄ ad vnum.
Recidet de celo ignisq̄ ⁊ sulphuris amnis.

In his ꝛsibꝰ latinis de greco vtcūq̄ trāslat̄ ibi nō po
tuīt ille sensus occurrē q̄ sit cū lr̄a q̄ sūt in coꝝ capitibꝰ
ꝓnectunt. Ubi ylr̄a in greco posita est: qz nō potuerūt
latīa ꝛba iueniri que ab eadē lr̄a inciperent ⁊ sīe ꝓueni
ret. Dicit aūt sc̄ ꝛsus tres: q̄nt⁹ ⁊ octau⁹. x. t. xix. Deniq̄
si lr̄is q̄ sunt in capitibꝰ oīm ꝛsuū ꝓnectēres hoꝝ triū
q̄ sc̄pte sunt nō legam⁹: sz ꝓ his litterā y tāq̄ i eisdē lo
cis ipa sit posita recoꝛdemur: exp̄munt̄ ī ipis verb̄ q̄n
q̄. Jesus xp̄s dei filiꝰ saluatoꝛ. vt dictū est ē. sz cū gre/
ce nō latine hoc oꝛ. Nec aūt sibilla siue erithꝛea siuerit
q̄dā magꝫ credūt cumea ita nīhī habet in toto carmīe
suo: cuiꝰ exigua ista ꝓcula ē: ꝙ ad deoꝝ falsoꝝ seu fa/
ctoꝝ cultū ꝓtineat: q̄nimo etiā ꝯ eos ⁊ ꝯ cultoꝛes eoꝝ
locūt: vt in nūcero coꝝ deputādā videat̄: q̄ ꝓtinēt ad ci/
uitatē dei. Inserit etiā Lact. opi suo q̄dā de xp̄o vati/
cinia sibille q̄ꝫ nō exp̄mat cuiꝰ: sz etiā sigillari posu
it. Ego arbitrat⁹ sū ꝓiūcta eē ponēda tāq̄ vnū sit ꝓpo/
sitū: q̄ illa pl̄a cōmēoꝛauit ⁊ bꝛeuia. In manꝰ inqt ifide
liū p⁹ea veniet. Dabūt aūt deo alapas manibꝰ incestꝫ ⁊
ipurato oꝛe expuēt venenata sputa. Dabit ꝛo ad ꝛbe/
ra simplr̄ sctm̄ doꝛsū ⁊ calaphos accipiēs tacebit nec
aḡscat q̄ ꝛbū vel vñ venit vt inferꝫ loquat̄: ⁊ coꝛōa spi/
nea coꝛonet̄. Ad cibū aūt fel ad sitim aceti dederūt in
hospitalitat̄ hāc mōstrabūt mēsā. Ipsa eī ipiēs gēs
tuū deū nō ītellexisti: ludentē moꝛtaliū mētibꝰ: sed spi
nis coꝛonasti: ⁊ hoꝛridū fel mi scuisti. Tēpli ꝛo velum
scindet̄: ⁊ medio die noꝛ erit tenebꝛosa nimis in tribꝰ
hoꝛꝫ: ⁊ moꝛte moꝛiet̄ tribꝰ dieꝰ sōno ꝰsuscepto. Et tūc
ab inferis regressus ad lucē veniet: ꝑmꝰ resurrectiōis
p̄nꝰ reuocās oīnso. Ista Lact. carpti ꝓ inēualla dispu/
tatiōis sue. sicut ea poscē videbant̄ q̄ ꝓbare intēderat
testionia sibillina adhibuit: q̄ nos nihil ineponēres: sz
in vnā seriē cōnexa ponētes: sol' capitibꝰ si tū sc̄ptoꝛes
deinceps ꝛuare nō negligāt distinguēda curauim⁹. Nō
nulli erithꝛeā sibillā: nō romuli sed belli troyani fuisse
tpe sc̄pserūt. Hec oīa Aug⁹. in li. xviij. de ci. dei. c. xxiij
Ubi etiā notādū q̄ dr̄ Aug⁹. li. ꝯ manich. Si q̄d veri
de deo sibilla aut oꝛpheꝰ ceterive gētiū vates: aut phi
p̄dixisse ꝓhibent̄. valet q̄dē ad paganoꝝ vanitatē reui
cēdā: nō ad istoꝝ ꝛitatē cōplectēdā. Quātū em̄ distat
de xp̄i aduētu inē p̄dicationē āgeloꝝ ⁊ ꝓfessiōz dcmo/
nū: tātū inē auctē ꝓphaꝝ ⁊ curiositatē sacrilegarū scri
pturaꝝ. di. xxxvij. Si q̄d. ⁊ Nicro. di. ea. q̄ ō mēsa. dr̄.
Si q̄n cogimur litteraꝝ secularīū recoꝛdari ⁊ aliq̄ ex
his dicē q̄ olim omisim⁹ nō nre volūtat̄ est: sed vt ita
dīceri: Gulissime' nēcitat̄: vt ꝓbem⁹ ea q̄ a scīs ꝓbet̄
añ mīta secula p̄dicta sūt tā greccoꝝ q̄ latinoꝝ ⁊ alīaꝝ
gentiū libꝛis ꝓtineri. Dec ille. In croñ. q̄z q̄ ō ⁊ refert
beat⁹ Tho. ij. ij. repīt: ꝙ tpe cōstātini impator̄ nō pri
mi sed ei⁹ q̄ impauit cū sua mre hyrene: reptū est ī q̄dā
sepulchꝛo cuiusdā gētilis añ xp̄i incarnatiōz defuncti
in q̄dā lamina q̄ erat ad caput ei⁹ hoc sculptū. Xp̄s na
scet̄ de ꝛgine maria: ⁊ credo in eū. O sol iuste rex me videb
tpe Constātini. Et Aug⁹ q̄z. xvij. de ci. dei. c. xxvij. dr̄.
Singl'a q̄dā dixerūt plato atq̄ poꝛphirī⁹: q̄ si inter se
cōicare potuissent facti essēt foꝛtasse xp̄iani. Plato di/
xit sine coꝛpibꝰ aīas in eternū esse nō posse. Jō em̄ di
xit etiā sapiētū aīas post q̄dlibet longū tp̄s: non tū ad
coꝛpa rediturās. Qō etiā Uirg. ex platone accipiēs ait
Rursū. ⁊ incipiāt in coꝛpa velle recurri. Poꝛphirī⁹ di/
xit aīam purgatissimā cū redierit ad patrē ad hec ma/
la mūdi nūq̄ eē rediturā. Ac ꝙ hoc vex. qō vidit plato
si dedisset poꝛphirio etiā iustoꝝ atq̄ sapiētū purgatissi
mas aīas ad hūana coꝛpa rediturās. Rursus. qō vex
vidit poꝛphirī⁹ si dedisset platoni: nūq̄. s. rediturās ad
misērias coꝛruptibilis coꝛpis aīas scās: vt nō singuli
hec singl'a: sz ambo ⁊ singuli vtrūq̄ dicerēt: puto ꝙ vi
derēt iā eē ꝓfectōs: vt ⁊ redirēt aīe ad coꝛpa: ⁊ talia re/
ciperēt coꝛpa in qbꝫ btē ⁊ īmoꝛtaliē viuerēt. hec ibi. In
ueni etiā alia dicta cuiusdā sibille: cuiꝰ nomē nō iueni
de xp̄o testificāt̄: vicz. Exurget mlier de stirpe hebꝛeo
rū noīe maria: hūs sponsuz noīe ioseph: ⁊ ꝓcreabit ex
ea sine cōmixtiōe viri ⁊ de spūsco filiꝰ dei noīe ihc̄s. et
ipa erit ꝛgo añ partū ⁊ ꝛgo pꝰ ptū. Qui ꝛo ex ea nasce
tur erit verꝰ deꝰ ⁊ verus hō: ⁊ adiplebit legē iudeoꝝ: ⁊
sua adiūget ꝓphā: ⁊ ꝑmanebit regnū ei⁹ i secl'a secl'oꝝ
Uenietq̄ sup eū vox dī. Dic est filiꝰ me⁹ dilect⁹ ipz au
dite. Moꝛtuoꝝ resurrectio erit ⁊ claudoꝝ cursus ve/
locissim⁹: ⁊ surdi audiēt ⁊ cecividebūt: loq̄nt nō loq̄n
tes. Et de q̄nq̄ panibꝰ ⁊ duobꝰ piscibꝰ multa hoīm mi
lia saturabunt̄. Uētos cōpescet ꝛbo: marcq̄ furēs se/
dabit: pedibꝰ mare calcās ambulās sup vndas: ifirmi
tatē hoībꝰ solues: repellēs mlt̄os dolores. Itē alia si
billa q̄ ꝛo fuisse erithꝛea ait. In vltima etate hūi habit
deꝰ: hū anabit. ples dīna: iunget hūanitati deitatē: ia
cebit in feno agn⁹: ⁊ puellari officio educabit deꝰ ⁊ hō
Eliget sibi ex piscatoribꝰ ⁊ ciect̄ numeꝝ duodenariū.
hec illa. Aug. x. de ci. dei. c. ij. ait. Sepe mlt̄ūq̄ plorin⁹
phus asserit sensuz platonis explanās ne illā q̄dē quā

credūt cē vniūsitatē aīam aliūde beatā cē q̄ nr̄ā: idq̄ cē lumē qđ ipa nō ē: sed a q̄ creata ē: t q̄ itelligibilē il/ luminare itelligibil'r lucet. Dīc ēm ille magn⁹ platoni cus aīaz rōnalē seu itellectualē: ex q̄ genē etiā imorta/ liū brōz̄ñq̄z aīas esse itelligit q̄s in celestib⁹ sedib⁹ habi tare nō dubitat. s. ágelos: nō hr̄e sup̄ se naturā nisi dei q̄ fabricat⁹ est mūdū: a q̄ t ipa facta ē. Nec aliūde illis supnis p̄beri vitā beatā t lumē itelligētie vitat̄ q̄ vñ p̄bēt t nob. Et hinc illos vñ t nos fieri brōs: obiecto q̄dā luīe itelligibili qđ de⁹ est ill': sicut lunā solis obie/ cto illuīari putat. Jtē idē Aug. li. co. c. xxix. ait de por/ phirio gētili: quē asserit nobilissimū pboz: sed acerri/ mū iimicū xp̄ianoz. Predicas patrē t ei⁹ filiū quē vo cas paknū itellectū seu mentē: t hoz medīū quē puta mus te dicē spm̄ sctm̄: sz icarnatiōz incōmutabilis fi/ lij dei q̄ saluamur nō vult̄ agnoscē. Videt̄ vtcūq̄ z̄si de lōginq̄ patriā in q̄ manēdū est: sz viā q̄ eūdū est nō tenetis. Lōfiter̄ gram q̄ñ qđē p vtutē itellect⁹ ad deū puenire pauc̄ dic̄ esse p̄cessū. Proculdubio ēm cū dī/ cis p̄cessū: dei gr̄az nō hoīs sufficiētiā p̄fiter̄. Et plato nis sniam seq̄ns: nec ip̄e dubitas hoīem i hac vita nul lo mō ad pfectiōz sapie puenire: sed itellectu tm̄ viuen tib⁹ oīm̄ qđ deest: puidētia dei t gr̄a p⁹ hāc vitā posse compleri. Jdē. c. xxvij. de porphirio ait. Ura (vt tuipse scribis) oracula xp̄m sctm̄ t imortalē p̄fessa sunt. De q̄ etiā poeta nobilissim⁹. s. Virgil'. poetice qđē: qr in alte/ ri⁹ adumbrata p̄sona vaciter tñ si ad ip̄z referas dixit. Te duce si qua manēt sceleris vestigia nr̄i Irrita ppe/ tua soluet formidine terras.

Temporib⁹ Joas ·Ḥ·xv·

regis iuda: q̄ fuit ānus. clxxij. ab initio mūdi anno ter/ millēsimo trigesimo ām cōputatiōz breuiorē. Ligurg⁹ am Euse. insignis ē habit⁹: q̄ iura lacedemoniis cōposuit Hic vt refert Justi. li. iij. fratri suo polidite cū regi spar tanoz succedisset: t regre si vellet potuisset: carillo filio ei⁹ q̄ nat⁹ posthum⁹ erat: cū ad etatē adultā puenisset regnū cū fide sūma restituit: vt sciret oēs q̄ tropl⁹ vale/ rent apō bonos pietatis iura q̄ opes. Medio aūt tpe dū qualesc̄at infans leges instituit: sz nihil ip̄e lege vlla in alios sanxit: cui⁹ nō ip̄e documētū p̄mū daret. Au/ ri argētiq̄z vsum vt oim sceler̄ materiā sustulit: ppl'o le gēdi senatū vel creādi q̄s vellet mgr̄at⁹ ptātē permisit. fundos oīm eq̄liter inē oēs diuisit: vt eq̄ta p̄timonia neminē portiōe alēo redderēt. Lōuiuari oīs publice iussit: ne cui⁹ diuitie vel luxuria i occulto essent. Juue nib⁹ nō ā pli⁹ vna veste vti toto āno p̄misit: nec aliq̄ē cultū q̄ altē⁹ p̄gredi: nec opulēti⁹ epulari. Emi singu la nō pecunia sz cōpēsatiōe mercīū iussit. Pueros pu/ beres nō i for⁹ sz in agrū deduci mādauit: vt p̄mos an nos nō in luxuria: sz in ope t labore agerēt. Nihil eos somni cā sb̄sternē: t vitā sine pulmēto degē: nec p̄us in vrbē redire q̄z viri facti essent statuit. Virgines sine do te nubē iussit: t vt vxores nō pecunie cā eligerēt: seueri usq̄z mīmō ia sua viri cohercerēt: cū null' freni dotis tenerēt. maximū honorē nō diuitū t potētū sz senio⁹ esse censuit: q̄re vsq̄z senect⁹ locū in orbē terrarū bono ratiōz habuit. Nec t alia silia q̄ solut̄ ātea moīb⁹ dura videbant: actoreq̄z appollinē delphicū finxit: t in se ea deculisse. Deiñ vt eternitatē suis legib⁹ daret iure/ iurādo obligat ciuitatē: nihil eos de his legib⁹ muta/ turos p̄usq̄z reuerterēt in patriā: t velle se iter̄ p̄sulere appollinē: vt qđ addēdū qđ diminuendū his legib⁹ vi derēt. Profect⁹ est aūt cretā vbi volūtarū exiliū ppe/ tuo egit: sz t mortīes ossa sua in loculo plūbeo ri mari abīci iussit: ne forte lacedemoniē relata sic putarent la cedemonij iuramēto se soluros. hec Justin⁹. Jdē. Po strem⁹ assiriozz regū fuit sardanapall⁹ vir mulierē cō/ ptior: q̄ cū inuēt⁹ essz ab arbatho medoz ꝓpōsito iter scortoz greges femineo habitu purpurā colens: mol/ licie corpis t oculoz lasciuia oēs scias añcedēs: pensa iter eas partiēs. Indignat⁹ arbath⁹ tali feie tātū viro rū subiectū bellū adūsus eū cōmouit. Qui fugiēs se re cepit in regiā vbi structa t iēsa pira se t suas diuitias succēdit: b solo imitat⁹ viz. Licero de eo ait in tusc̄ul'. Sardanapall⁹ sepulchro suo iscribi iussit. Hec habeo q̄ edi: q̄z exsaturata libido hausit. at illa iacēt multa t p̄clara flicta. Victo ḡ ab arbatho medo sardanapal l⁹: q̄ sc̄ipm (vt dictuz est) cremauit: arbathes trāstulit monarchiā ab assiriis ad medos ām Uin. tb tpe osie regis iuda. Fuerūt tñ t postea reges assiriī sine monar/ chia potētes vsq̄z ad destructiōz niniuē: q̄ videt fuisse facta p nabuch regē babylonis: cui⁹ regnū oīno defecē i balthasar nepote suo vel ꝓnepote occiso a cyro t da rio. Et tūc exaltata est mōarchia medoz t p̄sar: t ām hoc ordīe cinchoata. s. in sua maxima porētia:

Anno manasse regis ·Ḥ·xvj

iuda. xiij. lide regnit giges. De q̄ ōr. Tuli⁹ in. iij. de offi. q̄ cū esset regi⁹ pastor facta ꝓpluuiōe imbriū descendit in q̄ndā hyatū terre: vbi inuenit hoīem q̄ndā mortuū i equo eneo sedētē: in cui⁹ digito iuenit q̄ndā anulū per quē inuisibil' fact⁹ stupzū regine intulit: t adiutrice ea regē dīm̄ interemit. Helinād⁹ de inēfectiōe qđē dñi sui scribit. Jordan⁹ cū Tullio. sz de inuētiōe anuli nus q̄z repperi scptū alibi nisi in Amb. de offi. q̄b idē ex cicero ne retractat. Nini⁹ gigis āno. v. Mida vel mides cuz apō friges regnaret sanguīe tauri potato extinct⁹ est. Hoc tpe archilog⁹ symonides t aristotel⁹ musice⁹ insi gnes habiti sūt. Dīc aūt Uale. li. vj. q̄ libros hic archi logi poete lacedemonij asportari extribe iusserūt: quia paz pudicā eoz lectionē arbitrabant. Noluerūt ēm li/ beroz suoz aīos imbui: ne pl⁹ moribz noceret q̄z in ge nijs p̄desset. Jtaq̄z t maximū poetā: q̄z domū sibi iui sā obscenis maledicēt̄ carminū laceraueret exilio mul/ crauerūt Jdē symonides poeta āno. lxxx. t docuisse se carmina t in coz certamē descendisse se gl'iat̄. Qui cū ad lit⁹ nauē appulisset: t corp⁹ inhumatū iacēs sepe/ lisset: admonit⁹ ab eo ne p̄timo die nauigaret: iterim remānsit. Qui aūt nauigare cepēt flu ctib⁹ t p̄cell' obru ti sunt. Anno manasse. lij. zaleuc⁹ legislatoz apō locros frēquentib⁹ p̄conijs celebrat̄. Hic vt refert Uale. li. vj. cū filius ei⁹ adulterio dānat⁹ vtroq̄z oculo carere deberet act ota ciuitas in honorē p̄fis ali q̄diu repugnāret: ad vl timū vict⁹ ne lex sua violaret̄: suo p̄pus demū filij cru to oculo vtrisq̄z vsum videndi reliq̄t. Sicq̄z mirabilis eq̄tatis tēperamēto se inter miserid̄ patrem t iustū le gislatorē partitus est.

Regnāte amon filio ·Ḥ·xvij

manasse in iuda fallar̄ sicul⁹ agrigētinos arrepta ty/ rānide depopulat̄. Qui crudel'mēte tormēt̄ crudelior oia nepharie in innocētes agēs: iuenit ali q̄n quē iuste puniret iniust⁹. Nā peril⁹ qđā ceris opifex affectās ty/ rānī amicitiā: aptū mun⁹ rat⁹ crudelitat̄ illi⁹ thauz eneū fecit: cui fabrice ianuā e latere cōposuit: q̄ ad con trudēdos dānatos receptui foret. vt cū in clusus ibidē subiect̄ ignib⁹ torrerēt sonuz vocis extorte capacitas cōcaui cris augeret: pulsuq̄z ferali competens imagini murmur emitteret: nepharioq̄z spectacl'o mugit⁹ pecu dis: nō hoīs gemit⁹ videret. Sz fallar̄ fa ctū ap̄lex⁹ fa ctorē exercās: t vlti ōi materiā tribuit t crudelitati. nā ip̄m opificē sua inuētiōe puniuit. Hec Orosi⁹ li. j. Flo

ruiē ca tēpestate zeno phs: q̄ patriā ꝓpriā egressus in q̄
frui secura libtate potat agrigētū mirabili fuiture ob
rutū petit: rāta fiducia igenij t mozꝫ suozꝫ fret⁹: vt spe
rauerit t tyrāno t fallari mētis feritatē a se adimi pos
se. postꝫ demū apd illū pl⁹ ꝙsuetudinē dñatiōis q̄ ꝙsi
lij salubritatē valere aiadūtit: nobilissimos ei⁹ citaris
adolescētes cupiditate liberāde ꝑie iflāmauit. Cū rei
iudiciū ad tyrānū manassz: ꝙuocato in fozꝫ ppl'o torq̄
re eū vario cruciatu cepit: vt ꝙscios ꝙiuratōis adūsus
eū ꝑderet. Et ipe neminē noians īcrepare ppl'm cepit:
q̄ ꝙuenerat ad spectaculū: q̄re tyrannidē ei⁹ tādiu tole
rarēt. tadeo fmōibꝫ suis cos adūsus eū īcitauit q̄ euz
lapidaueřt. Vale. tū li. iij. de b zenone alīe refert. s. q̄ cū
a q̄dā tyrāno torq̄rēt vt ediceret eū q̄ de ei⁹ mozte tra
ctasset: dixit se secreto velle loqui cū eo. Traxat⁹ eculeo
aurē ei⁹ morsu corripuit: necañ dimisit q̄ vita ipe t il
le ꝑticula corpis careret. Sub iosia rege iuda arion
fidicē lesbi⁹ cū nauigaret bñs copiosā pecuniā: t nau
te ipm vellēt occidē ob ei⁹ sbam bñdā: nec ipa eis obla
ta placare posset: rogauit vt saltē ꝑmitterēt cuz vestib⁹
idutū in sui solamē aliq̄diu carmē canē cas⁹ sui. Quo
ꝑmisso cū voce sublatissima fidibꝫ caneret: ꝓiciētē se i
mare delphin⁹ magne molis inēvndas affuit: dorsoq̄
suo cadentē arionē recepit: atq̄ in columē illū cū orna
tu suo vestitū ad litt⁹ vsq̄ deuexit. Qui corintbū veniēs
talē se periādro q̄lis a delphino vect⁹ fuerat obtulit: rē
sicut acciderat enarrauit. Sz rex mino⁹ credidit. Nau
tas vo cū de arione inērogaret: illi cū sanuz pecuniaq̄
florētē atq̄ fortunatū rñderūt. Inē q̄ vba arionē cū orna
tu z fidibꝫ se oñdit. Eo tpe claruit Tales milesi⁹ ꝑmus
phisic⁹ phs. Anno sedechie regis iuda fm Justi. li. xliij.
ꝙdita est massilia ꝓpe ostia rbodani amnis i remoto si
nu velut āgulo mar̄ a focēsibꝫ grecis. Ab his galli vsū
vite cultior̄ t agroꝝ cult⁹ t vrbes menibꝫ cingē didi
cerūt. māsuefactaq̄ barbarie legibꝫ nō armis viuē t vi
tem ponē: t oliuā inserē studuerūt. De b etiā ot Vale.
li. iij. A ꝙdita massilia gladi⁹ ibi est: q̄ noxij iugulāt ru
bigine q̄dē excusus: sz ad monumētū vetustat̄. Ibi etiā
fuat venenū cicuta tēperatū: qđ dat ei q̄ ꝙsilia senat⁹
publicauerit. Eoz vrbē nemo cū telo ingredit. Mas
silieūsiū ciuitas scientiat̄ customs acerrima nullū aditū
mimis dat in cenā: q̄z argumēta ex pte maiorestuporū
ꝙtinet act⁹: ne talia spectādi t audiēdi ꝙsuetuo etiā
inuitādi licētiā sumat. Circa ea tpa ꝙperit fuisse milo
croroniēsis. de q̄ ait Solin⁹: q̄ bouē vnū in olimpico
certamine pstadiū porrauerit ibūcris: t cūdē ictu ma
nus inēfectū victimā fecerit: t eo die nō ḡuat⁹ cū dē to
tū cōederit: t q̄ victoroīm certaminū obierit.

Titulus quartus de quīta mundi etate. Capl'm pmū.

Vinta etas ortum ha buit a captiuitate iudeoꝝ in babyloniā: et ꝓdidit vsq̄ ad xp̄i natiratē p. dcxc. annos

In hac reptunt q̄tuor mōi monarchie. s. assiriozū p
sax t medoꝝ: grecoꝝ t romanoꝝ: q̄ figurate fuerūt et
oñse danieli in q̄tuor aialibꝫ de mari exeūtibꝫ: t q̄ttu
or ptibꝫ diūse materie statue vise. Et secūdā q̄dē mōar
chiā t tertiā cōprehēdit ex integro. de q̄rta. s. romanoꝝ
tangit initiū. Hā bec etas q̄nta termiat in xp̄i natui
tate: q̄ fuit tpe imperij octauiani. Monarchia aūt ro
manoꝝ in choata est in pdecessore ei⁹ iulio cesare. Pri
mā aūt. s. assiriozꝫ finē ꝙtinet. Hā t si in sardana pallo
diminutū est dñium assiriozꝫ vt desisteret esse monar
chia: receditibꝫ medis ab eoꝝ dñio: remānsit tñ regnuz
adhuc. Postmodū a rege medoꝝ fm Hiero. tpe iosie
deuastata est niniue. Anno aūt q̄nto euersiōis hierl'm
descēdit nabuch in siriā inferiorē t obtinuit eā: t moa
bitas t āmonitas subiugauit sibi: t tādē ītrauit i egy
ptū: eāq̄ sbuertit: t regē q̄ erat in ea occidit: aliūq̄ i ea
ꝓstituēs denuo iudeos i eo captiuos duxit. vt ait ma
gister hyst. sco. Qui etiā ot q̄ mortuo magno nabuch. re
gnauit filius ei⁹ ꝑ eo. s. nabuther: t sic magnificatū ē re
gnū babyloniozꝫ. qđ tū videt includi i monarchia as
siriozū. Mortuo aūt nabuther regnauit ꝑ eo euilme
rodach. q̄. xxxvij. anno trāsmigratiōis subleuauit ca
ptū ioachim regē de carcē. Nō est b ꝛrietas vt apparet
in eo q̄ ot euilmerodach. xxxvij. anno trāsmigratiōis
subleuauit ioachim de carcē: t tū infra ot q̄ anno. xxx
captiuitat̄ iudaice occisus fuit balthasar filius vel ne
pos euilmerodach a cyro t dario t capta babylon. nā
iste ioachim de quo dicit fuit trāsmigrat⁹ t ductus in
babyloniā añ. xij. ānos captiuitat̄ vltime in q̄ duct⁹ ē
sedechias: q̄ vltimo regnauerat. xj. ānos in birl'z. Tra
dit q̄dā q̄ euilmerodach iste frat̄ mino⁹ nabuch i die
bus cicciōis paēne q̄n ꝙuersus est in bestiā: ml'ta ges
sit impie: t pē restituto post septēniū i pristinū statū ac
cusat⁹ apud eū misit eū in carcerē: vbi erat ioachi vsq̄
ad mortē fratr̄ sui. Cūq̄ regre cepisset eleuauit ioachi
quē sociū babuerat in carcere: timēsq̄ ne pater resurgēt
q̄ pus de bestia redierat in boiem ꝙsuluit ioachī: ad ei⁹
suasionē corp⁹ pris effossum diuidit in. ccc. ptes. t de
dit. ccc. vulturibꝫ. Et ait ioachim: Nō resurget pr̄ tuus
nisi vultures redierint i vnū. Huic euilmerodach fz
Jose. successit filius dictus neglisar. post quē regnit bal
thasar. Euseb. tñ ot: q̄ euilmerodach successit baltha
sar nil dicēs de neglisar. Hoc balthasar inēfecto a da
rio rege medoꝝ: q̄ cyri regis psax fuit auūcul⁹ t cyro
psa: quē ꝓter duo regna ascēsorē bige. s. cameli t asini
vocat: destructū est regnū babyloniozꝫ: put notāt Ze
nophon t pōpeius t alij. Nō aūt legit q̄tū vnusq̄sq̄
istoꝝ q̄tuor successoꝝ magni nabuch. s. nabuther euil
merodach negligar t balthasar regnārit. sed nō regne
runt ipi q̄ttuor vt videt nisi ānos. xxj. Tantū em̄ tpis
est a nono anno captiuitatis iudaice: in q̄ Euse. ponit
mortē nabuch ꝑmi vsq̄ ad pmū annū cyri: in q̄ vltim⁹
illoꝝ q̄ttuor occisus est. Et in hac q̄nta etate claruēr
ml'ti phi t poete. vt patebit. t multa p̄clara gesta nar
rant de gētilibꝫ: vt de regibꝫ psax t medoꝝ: de regno
alexādri magni: de bellis romanoꝝ. De ppl'o aūt iude
orū tm ea q̄ ptinēt ad reductionē eoꝝ de babylonia i
birl'm: t reedificatiōe ciuitatis: t tēpli. Et postea de ge
mine eoꝝ ꝑ iudā machabeū ionathā t symonē frēs
sacerdotes fil̄ t duces ppl'i. put hr̄ in li. Machab.

Anno igitur a mūdi .ꝟ.j. initio ter millesimo q̄dringētesimo q̄rto fm Hiero. et Euseb. sed fm alios q̄ter millesimo q̄dragesimo sexto a captiuitate iudeoꝝ. vñ t q̄nte etatis. xxx. Cyrus rex psax subuerso regno medoꝝ t rege astiage: ac etiā re
gnū babyloniozꝫ t rege barthasar: regnū seu monar
chiā trāstulit ad psas: q̄ pmāsit. ccvj. ānis q̄ successiōes
xij. regū psaꝝ vsq̄ ad alexādrum magnū: q̄ destruxit
monarchiā ipoꝝ psarū: occiso dario vltimo rege psa
rum. vt Vin. in spe. hysto. lib. xij. in pn. Regnauit aūt
cyrus annis. xxx. Ubi sciendū est q̄ Esa. ꝓphetauit de
isto cyro ꝑ ducētos t decem annos antecēz regnaret: cū
dixit. Hec dicit dñs deus xpo meo cyro cui⁹ apphen
di dexterā: vt subiiciā ei gentes: t dorsa regū vertā tē.
Esa. xlv. Unde t anno quarto regni Joathan regis iu
da: vt dicit Josephus: Iste Cyrus fm hystoriā scolas.

fuit nepos darij ex sorore: nepos autez astiagis ex filia. Astiages cū vnicā habuit filiā: z vidit somniū q̄ ō ge nitalib⁹ filie orieb⁹ virg̃ q̄ tota asiā occupabat: z acce pit a ꝓiectoribus se habitux nepotē ex filia q̄ dñs eēt asie z ipm a regno expelleret. Qō timēs dedit filiā suā vxo rē militi plebeio ne filiꝰ ex ea nasceret nobilis z potēs. Preterea filiā ꝓgnantē asciuit: z natū ex ea filiū cuidā ꝓncipi archanox tradidit occidēdū Qui credēs regnū transitux ad filiā: filiū ipiꝰ verie⁹ est occidere: z vni de pastoribus regis tradidit in nemore exponendū. Qui cuz exposuisset eū z id indicasset vxori q̄ in dictis illis pepe rerat: supplicauit ei mulier vt paruulū ei deferret alen dū z ꝓpriū ꝓ eo expōeret. Cūq̄ pastor redisset ad pue rū inuenit canē ei pbentē vbera: z eū a feris z auibus de fendentē. Cū aūt adduxisset eū ad vxorē: alluxit ei tan q̄ diu nocte. Vocauitq̄ puerꝰ spartacū: id est catulum. Spartbos em̄ persice canē sonat. Qui cū esset grandi usculus a puer⁹ ludentibus factus est rex eox: z ꝓtumaces z inobedientes sibi grauit affligebat. Qō cū grauit ferētes pces eox: detulerūt ad regē q̄rēlā de filio pasto ris. Quē cū aduocasset rex z argueret q̄ pueros plagas set: ille trepidꝰ se vt regē fecisse rūdit. Et admiratꝰ rex z q̄dā signa generis sui i eo depbēdēs asscito pastore sci enter⁹ rei veritatē agnouit. Uerūtamē timor ei⁹ ō ne pote mitigat⁹ est: extimās q̄ vbū cōiectox ō regno pu erox impletū esset. Et eidē cui ꝑus cōmiserat occiden dū cōmisit alendū: nō iudicans tm̄ esse nisi pastoris fi liū: filiū quidē illius secretarij sui danculo dedit ei ad comedendū: qz nō obedierat orī eius: z postea idipsuz indicauit sibi. Factū est aūt vt Astiages traderet exer citū suū illi secretario suo ad hostes expugnādos. s. p/ sas: ipe vo resedit in ꝓuincia media. Porro ille nō im memor maleficij regis: psuasit exercitui vt spartacum regē persidis sibi eligerent: z cognomiauit eū Cyx: qō interꝓtat heres. q. d. licet reluctet Astiages: hic tm̄ erit heres. Quo facto timēs astiages: darijū cōsob⁹rinū ado prauit sibi in filiū: z collecto exercitu cōgressus est adū sus cyx: z fugierunt perse. Uxores autē eox z matres egresse sunt ad eos: z detectis posterioribus suis aiebāt eis. Ultis ne introire in uteros matx z renasci? Hoc pudore excitati perse redierūt in hostes: z victꝰ est astia ges. Cyrꝰ aūt magis se ei exhibuit nepotē q̄z victorem Nā regnū hircanox dedit ei: dario vo tanq̄ fratri ma tris sue tradidit regnuz medox: tū sub certa spe reuer tēdi ad ipm. Anno ꝓmo regni cyri esopus adelphis i terimit⁹ fm Euse. Extant aūt esopi fabule elegātes fa mose: quas romulus quidā de greco in latinū transtu lit: z ad filiū suū tiberinū dirigit ita scribēs: de ciuita te aticha. Esopus quidā bō grecus z ingeniosus famu los suos docet q̄d obseruare debeāt homines: z vt vi tam hominū ostēdat z mores inducit arbores aues et bestias loquentes: si legas inuenies cōpositā iocā que tibi misceant risum z acuant satis ingeniū. Utruz au tem sit ille Esopus occisus a delphis vel alius ignora tur inquit Uincen. spe. histo.

De captione et de ·H·iij·

structiōe babylonie Orosius li. vij. ca. xj. Cyrus cunctis cōtra q̄s ierat ꝓdomitis: assyrios z babylonias petijt: gentē vbēq̄ cūctis opulentiorē. Sed impetus ei⁹ gā ges fluuius secūde post eufraten magnitudinis inter cepit. Nam vnū regiox equitū candore formaq̄ excel lentē transmeādi fiducia psuasū: q̄ p rapacē alueū of fendi vado vtices atrollebāt: arreptū ꝑcipitauq̄ mer serūt. Rex iratus vlciscēdi animū statuit: z testās cum q̄ tunc ꝑdax militē vocasset: feminis vir genua tingen tibus ꝓmeabilē relinquēdū. Nec pagendo segnior to tis copijs ppetī gāgi fluuiū p magnas ꝓcisū: deductū q̄z fossas: in. cccclx. alueos cōminuit: ꝓductisq̄z fosso rijs cyr⁹ in eufraten longe validissimā z mediā baby lonia influentē deriuauit: ac sic meabilib⁹ vadis siccuz etiā patētib⁹ alueī ptib⁹ iter fecit. Cepitq̄z vrbē quā vel humano ope extrui potuisse: vel hūana vtute destrui posse: vtrūq̄z pene incredibile apud mortales erat. De niq̄z q̄q̄d est opere vel manufactū: labi z cōsumi vetu state babylon capta ꝓfirmat: cui⁹ vt ꝓmū ac potentissi mū imperiū extitit: ita z ꝓmū cessit. Hiero. su p Esa. li. v. exꝑmēs magis ꝑticulariter nobilitatē z magnificen tiā ei⁹ inqt. Babylonē fuisse potentissimā z in campe stribus p quadrū sitā: ab angulo vsq̄z ad anguluz muri xvj. milia passuū tenuisse. id est simul p circuitū sexa gi taquattuor: scilicz miliaria (si miliare est mille passuū vt ōr) refert herodot⁹ z alij multi q̄ grecas scripserunt historias. Arx aūt. i. capitoliū illi⁹ vrbis est turris que edificata est post diluuium: in altitudine ōr tenere tria milia passuū: paulatim delato in angustias coartata: vt pōdus imminens facili⁹ a latioribus sustenteť. Deseri buit ibi tēpla marmorea: aureas statuas: plateas auro lapidibusq̄z ꝑciosis fulgētes: z multa alia que pene vi dentť incredibilia. Hoc totū narrauim⁹: vt ostenderē mus q̄ ad irā dei ois potētia puluis sit: z faville z cine ri cōparet. Si liceret introire barbaras nationes z vide re tāte vrbis extrema vestigia: videremus possessionē he ricij z paludes aq̄z: z vere cē cōpletuz: qō Esaie vocib⁹ de ea canit: Scopabo eā in scopa terēs. Exceptz enim murz coctilibus q̄ ꝓpē bestias ꝓcludēdas post ānos plu rimos istaurati sūt: oē in medio spatiū solitudo ē. Hec Hiero. Diuiso igit eufraten lōge a ciuitate a cyro per plures riuos: vt alueū q̄ influebat in ciuitatē vadabilē faceret: ꝑ ipm igressi sūt hostes i ciuitatē sub muro: vt dicit histo. scholt. z interfect⁹ est baltha sar: cui successit dari⁹ in regnū anno natiuitatis. xlij. Nā z cyr⁹ ei⁹ in oi bus tāq̄ maiori deferebat. Daniel aūt q̄ ibi in babylo ne erat: z ꝓdixerat exterminiū ciuitatis a dario fuit du ctus i mediū regū: z erat vn⁹ de satrapis q̄ ꝑerāt. cyr. et cū dari⁹ cogitaret ꝓponere eū sup totū inuidētib⁹ alijs accusat⁹ ē ab eis: z missus fuit in lacū leonū: sed ōi vir tute liberat⁹: vt dictū est tē.

Circa ea tēpora ca= ·H·iij·

ptiuitatis babylonice fuerūt septē mūdi sapientes nun cupati: quox nola fm Delinādū sunt hec. Tales mi lesius: Solon atheniensis: Pytachus mitilen⁹: Chi lon lacedemoni⁹: Cleobolus lidius: Periandrus co rinthius: Bias peneus. De Talete milesio dicit Aug. in. viij. ō ciui. dei. ca. ij. Duo pboz genera tradūť. Unū ytalicū ex ea pte ytalie: q̄ ǫndaz magna grecia appella bať. Aliō yonicū in eis terr⁹ vbi z nūc grecia nobilata ē: ytalicū gen⁹ auctorē habuit Pytagorā samiū: yonici generis ꝓnceps fuit Tales milesi⁹ vn⁹ illoz septē: q̄ sapi entes sūt appellati. Sz illi seruite genē distinguebant ex q̄busdā ꝓceptis ad bñ viuēdū accōmodatis. Iste aūt Tales vt successiorēs etiā ꝓpagaret rex naturā pscru tatus: suasq̄z disputatiōes lris mādans enituit: maxi meq̄z admirabilis extitit: q̄ astrologie nūcupatis defect⁹ solis z lune etiā ꝑdicere potuit: aquā tamen putauit rerum ꝓncipiū esse: z hinc clementa oīa mū di: ipsumq̄z mundū z que in eo gignūtur existere. Ni hil autem huic operi q̄ mundo considerato tam mira bile aspicim⁹ ex diuina mente ꝓposuit. Taleti vero successit Anaximander cius auditor: mutauitq̄z de re rum natura opinionem. Non enim ex vna re sicut Ta

les milesi⁹ ex humore: sz ex suis ppriis ꝓncipiis ꝙscūqz res nasci putauit. Que rez ꝓncipia singulorū credidit esse ifinita: t innūerabiles mūdos gignē: t ꝙcūqz in eis oriūr: eosqz mūdos mō dissolui: mō ire gigni extimauit: ꝙntacūqz etate sua māere potuerit. Nec ipe sic Tales aliqd diuine mēti i bis opib tribuēs. De Solone Uin. li. iij. spe. hist. ca. xx. h refert. Solon aiebat. Si in vnū locū mala sua cūcti ꝓtulissent: futuz vt ꝓpria deportare domū: quā ex cōi miseriaz aceruo portionē suam ferre mallēt. Quo colligebat nō oportere nos q̄ fortuito patimur: ꝑcipue intolerabil' amaritudinis iudicare. Idē dicebat aliqd ꝙtidie se discentez senescē. Hic moriēs assidētib amicis ꝑmōez ō ꝙdā re iuicē ꝓferētib caput erexit. Interrogat⁹ ꝙre id fecissz: rndit. Ut cū istud ō q̄ disputatz ꝙcqd illō ē ꝑcepo moriar. Qui⁹ solōis legit eē illa elegās sīa. Felicitatz iudex dies vltim⁹ē: et appellatiōis honore sapiēti ꝓfirmat rog⁹. Tull. ō senectute. Pisistrato tyrāno a solone rūsū ē q̄reti q̄ rādem refrez sibi tā audacē resisteret: senectute. De pitacho. Uale. lib. iiij. Pitach⁹ moderatōe pect⁹ istructū būit: q̄ Alceū poetā i amaritudie odij t viris ignōiā ꝛ se ptinacissime vsū: tyrānidē a ciuib delatā adept⁹: t mō q̄d i oppmendo possz admonuit. De Cleobolo. Magz inqt amicoz iuidiā q̄z inimicoz isidias debem⁹ cauē. Illō em aptū h eclatū ē malū: nocēdiqz fraus q̄ nō sperat potētioz. De Biante Uale. ait. Bias pēneus cū patria ei⁹ penē hostes inuaderēt: oib ꝑciosaz rez onustis pōdē fugientib. Interrogat⁹ cur nihil de bonis suis secū ferret: rndit. Ego, certe inqt bona mea oia mecū porto. Pectore em illa gestabat: nō būerz nec oculis visenda: sz aio extimāda: q̄ domicilio mentz inclusa: mālib mortaliū labefactari nequeūt: t vt manētib pstō sūt: ita t fugientes nō deserūt. Idem Bias ꝓpenēus ita aiebat. Oportere hoīb in vsū amicīe ꝛsari: vt meminissent eā ad gūces inimicicias posse ꝙuti. Sz vt dicē Aug. de ciui. dei. valde mūd⁹ paup erat t nud⁹ sapia: qñ solū septē noiabant ex vniūso. Sz t hi q̄z sapientes mūdi stulti facti sūt: q̄z em nō habuerūt sapientiā. s. veraz dei noticiā: pierūt ꝓpter suā insipientiā.

De licētia data iude ·Ꝫ·iiij

is ad redeūdū i hierl'ez. Anno igit ꝑ darij ꝛz Uinc. spe. hi. li. iiij. c. xiij Daniel orauit dñm vt darj⁹ t cyr⁹ liberarēt pplm iudeoz a captiuitate. Et data ē sīa ō licētia redeūdi dāda. Quā egressa a dño gabriel nūciauit Daniel. Disponēte aūt dario ō licētia h⁹ dāda puēr⁹ morte nō ipleuit. Post mortē ꝛo darij cyr⁹ monarchiā retinuit oriēz: cui⁹ sedē posuit apō ꝑsas: licz regnū medorū mai⁹ēt t honorabili⁹: eo q̄ ꝑse eū i regē sbliauerāt. Itaqz cū vniūsū regnū medoz t ꝑsaz cēt ꝙuolutū ad eū: in hui⁹ regni āno ꝑ suscitauit dñs spm ei⁹ vt ipleretur ꝛbū Hiere. Et dedit libertatē oib q̄ erāt i regno suo iudeis: t licētiā redeūdi i iudeā t reedificādi domū dñi Exaratz āt fuit ex ꝛbis Esa. q̄ añ ducētos t decē ānos scpserat dñm ō ipo dicētē. Hec dic dñs xpo meo cyro cui⁹ appbēdi dextrā Esa. xlv. Uñ i ꝑn⁹ pmi li. Esdre oz. In āno ꝑ cyri regz ꝑsaz vt cōpleret ꝛbū dñi ex ore hieremie: Suscitauit dñs spm regz ꝑsarū t trāsduxit vocē i vniūso regno suo: etiā p scripturā dicēs. Hec dic cyrus rex ꝑsaz. Oia regna tre dedit mihi dñs de⁹ celi: et ipe ꝑcepit mihi vt edificarē ei domū i hierl'ez q̄ est in iudea. Quis ē i vob ovniūso ppl'o ei⁹. Sit de⁹ cū eo. Ascē dat i hierl'ez q̄ ē in iudea: t edificet domū dñi dei israel Ipe est de⁹ q̄ est in hierl'ez. Oēs reliq vbicūqz habitent adiuuēt eū ō loco suo auro argento t substātia. Et surrexerūt ꝓncipes patrū ō iuda t beniamin: sacerdotes t leuite oīes q̄z de⁹ suscitauit spm: vt ascēderēt ad edificādū tēplū dñi q̄ erat i hierl'ez. Rex q̄z Cyr⁹ ꝓtulit vasa tēpli q̄ asportauerat nabuchodonosor in babylonē: t posuerat ea in templo dei sui ꝑ manū mitridatis t nūerauit ea sasabasar ꝓncipi iude in totū vasa aurea t argentea sub diūsis formis nūero q̄nqz milia q̄drin gēta q̄ portata fuerūt in hierl'ez ab his q̄ redierūt i hierusalez. Et in. ij. c. Esdre ponūr ꝓncipes familiaz cū familiarū nūero: t in sūma fuerūt q̄dragintaduo milia trecēta sexaginta: exceptis fuis t ancillis eoz: q̄ erāt septez milia trecenti triginta septē: ascēdentes de babylone in hierl'ez cū mulis: eqs: asinis t camelis multis. Uerū q̄ fere omes nati erāt i babylonia t possessiōes ibi habebāt: eligebāt manere in terra natiuitatis sue. Qui ꝛo ascendē disponebāt: pigri erāt t morosi vsqz ad tertiū annū cyri. Qō cernens daniel magz affligebat⁹ oloze: orās deū vt q̄ dederat regib aīm liberādi daret t pplo animū redeūdi. Et cū orāti apparuit ei angelus q̄ narrauit ō ꝓncipe persaz t ꝓncipe grecoz sibi resistētib: q̄ erāt angeli: vel mali ꝑm Hiero. vel boni ꝛz Bzego. q̄ ipediebāt eoz liberatōez: t michael adiuuāte ad eoz liberationē: vt habet Dañ. x. In tertio igit āno cyri regis ꝑsaz exhortāte eos ad h Zacharia ꝓphēta: qui tūc in chaldea erat sub zorobabel duce t iesu magno sacerdote: egressi de babylone applicuerūt i hierusalē: mense septimo: quemētib oīb in hierl'em recto vtiq altare obtulerūt sacrificia ꝑm legē vt habet. j. Esdre iij. t fecerūt festū tabernaculoz. Et hic tertius ann⁹ cyri ē ann⁹. lxx. relaxāde captiuitatis: quā ꝓdixerat Hiere. Nā t Hiero. dicit ꝓmū annū Cyri fuisse septimū vltime decadis. Uñ t tertius ann⁹ cyri est septuagesim⁹ relaxatiōis fīēde. Cui ꝙsonat Josephus. Et hec opinio magis est certa t plurū autoritatib sanctoz inqt Uincen. in spe. histo. Ubi notādū q̄ ꝑm istā cōputationē oportet q̄ anni. lxx. captiuitatis de q̄b ꝓdixit Hieremias incipiant cōputari ab anno Josie. xiij. sub q̄ Hieremias cepit ꝓphetare: t terminarī in ꝓmo anno cyri. Sic ei computant ꝓmo. xvij. anni q̄b regnauit Josias post ꝓdictū. xvij. annū. Scdo. xj. anni ioachim q̄b regnauit pīc. s. ioachim ducti in babyloniā. Tertio. xj. anni q̄b regnauit sedechias fratr ei⁹. Quarto. ix. āni. q̄b post captiuitatez vltimā t destructionem hierl'em regnauit nabuchodonosor magn⁹. Quinto. xxj. anni q̄b regnauit filij ei⁹: t balthasar quē occidit cyr⁹: t illo ꝓmo āno capta ab eo babylonia t facto monarchia: dedit licentiā iudeis redeūdi in hierl'em. Qui nūeri si sil'iūganr ꝓsti tuūr. lxx. vsqz ad annū ꝓmū cyri vel tertiū ꝑm Hiero. Aliq alij iapiūr cōputare āños captiuitatis i babylonia tertio āno eliachi. i. ioachi: t ermināt eā in. xx. anno cyri regis. Restauratiōis ꝛo tēpli sub dario filio ystaspis cōplenr. lxx. āni desolatōis tēpli. Sz ꝓma opinio est magis trita. Anno aūt secūdo mēse. ij. reūsiōis in hierusalē iecerūt fūdamenta tēpli. Porro samarite q̄ erāt q̄si vicini idigēte ipediebāt man⁹ eoz. Cūqz p se ipedire nō possent dederūt mūera ꝓncipib regis: q̄ pecunijs corrupti: cyro tūc ignoraīte adeo ipedierūt eos q̄ i. xxx. annis q̄b cyr⁹ reguit nō cduxerūt muros tēpli: nisi vsqz ad appositionē. Quātū aūt supuixerit daniel p⁹ reditū ppli i iudeā nescit: defūct⁹ aūt sepult⁹ est in speclō care gali. Anno aūt cyri. xiij. Cresus a cyro capt⁹ ē ꝑm Eusēb. in cron. t liddoz regnū cui⁹ erat rex destructū est: q̄ stetit ānis. cc. xxxj. Hec fuit vltima cresi captio. Nā altera vice legit fuisse a cyro capt⁹ semel t iterum. Unde Boc. Nescieba cresū regē liddoz cyro paulo ante formidabilē: mox deinde miserādū flāmis traditū misso celitus imbre defensum. Quod de secūda eius captio-

ne intelligendū est. ꝓmo. eꝫ eū captū narrāt Justinꝰ t Orosiꝰ: ꝫ vita t ꝑimonio donatū. Deinde dicit Justinus eū rebellasse. Dicit eꝫ Orosiꝰ. Cū cyrꝰ babylonez ꝑpugnaret: ibi tūc cresus rex liddoꝝ famosus opibꝫ cū ad auxiliādū babylonijs venissz victꝰ sollicitat ī regnū refugit. Cyrꝰ aūt postꝫ babylonē vt hostꝫ fuasit: vt victor euertit: vt rex disposuit bellū: trāstulit ī liddiā vbi ꝓtritū tā supiorī ꝑlio exercitū nullo negocio fudit: cresum cepit captū vita t ꝑimonio donauit. Ex aūt Euse. in croñ. scribit. Octauo anno cyri cresū ꝫ eū bellum inūsse: de illo bello accipiť q̄ post captā babyloniā iaz ab illo captꝰ vita t ꝑimonio donatꝰ: postea rebellauit De q̄ cyri clemētia Justi. ait. q̄ nō minꝰ victor ī q̄ victo vtilis fuit. Nā ex vnūsa grecia cognito q̄ illatū cresо bellū essz. auxilia velut ad cōe extinguēdū ī cēdiū ꝓfluebāt. Tātꝰ cresi amor apō oēs vrbes erat: q̄ passurꝰ Cyrus graue bellū erat: si qd ī cresо grauī ꝓsuluisset. Alij historiographi narrāt q̄ in scōa captione eū cyrꝰ rogo supponi t assari iussit: t subito tāta pluuia facta est: vt ei⁹ īmēsitate ignis extingueret: vñ occasionē repperit euadendi. Cūq̄ postea hec sibi ꝓspe euenisse gl'iaret t opū copia nimiū se iactaret: dictū ē ei a salonino q̄daz sapiētissimo nō debere quēq̄ ī diuitijs t ꝓspitate gl'iari. Eadē nocte vidit ī somnis q̄ iouis eū aq̄ pfūderet t sol extergeret. Oō cū filie sue mane indicassz: illa vt res se habebat prudenť absoluit dicēs: q̄ cruci esset affigēdus t aq̄ pfundēdꝰ: t sole exiccādus. Oō ita demū accidit. Nā captꝰ a cyro crucifixꝰ est. Solinꝰ. Cuz victor inq̄t cyrus itrasset sardis vbi tūc cresus latebat: achis filiꝰ ei⁹ cresi q̄ vsq̄ ad illud tps fuerat mutꝰ exclamasse dr. Parce pī meo cyre: t hoiem te vel casibꝫ disce nr̄is. Eo tpe pisistratꝰ secūda vice regnauit athenis: ō q̄ Justi. li. ij. ait. Pisistratꝰ q̄si sibi nō patrie vicisset tyrānidē p dolū occupat. Quippe volūtarijs vberibꝫ domi affectus: lacerato corpe in publicū egredit: aduocata cōtione vulnera ppl'o oñdit: ō crudelitate ꝑncipū a qbꝫ se ꝑ passū simulabat ꝓq̄rit. Addunť vocibꝫ lachrymis t īuidiosa oratione multitudo credula accēdit. Amore plebis se senatui simulat: obtinet ad custodiam corpis satellitū auxiliū: p q̄s occupata tyrānide p annos. xxij. regnauit. De eodē Uale. li. viij. Pisistratꝰ tm̄ valuisse dicēdo dr: vt et athenienses regni ꝑperū oratione eiꝰ capti pmitterēt: pserim cū ecōtraria ptē amātissimꝰ patrie Solon niteret. Idē Uale. Pisistratꝰ athenienses tyrānus: cū adolescēs qdā amore filie sue accēsus in publico obuiā sibi factā osculatꝰ esset: hortāte vxore vt ab eo capitale supplicium sumeret: rndit. Si eos q̄ nos amāt occidimꝰ: qd illis faciemꝰ qbꝫ odio sumꝰ? Hec vox de ore tyrāni ex humanitate emanauit. In hūc itaq̄ modū filie tulit iniuriā: ac multo laudabiliꝰ suā. Idem a trasippo amico ī cenā cōuicio lacerat: ita q̄ animū t vocē ab ira cohibuit: vt putares satellitem a tyrāno male audire. Deniq̄ trasippꝰ ꝓcere temulētie ipetu erectus os eiꝰ sputo respsit: nec illū ad sui vindictā accendere valuit. Qui etiā filios suos violate ꝑis maiestati subuenire cupiētes retraxit. Postremo aūt die trasippo supplicium a se volūtaria mortevolenti exigere: ad cū venit tyrānꝰ: datāq̄ fide cū eo in eodē amicitie gradu pmānsit: ꝓpinquoq̄ cyri anaximenes phisicꝰ agnatꝰ Symonides poeta clarꝰ babeť. Et chilon q̄ vnꝰ de septem sapiētibꝫ fuit: t Tales milesiꝰ monť fm Euse. Postea cyrꝰ cū pcussisset cursū fluminis: gentē liddoꝝ bellicosissimā astute redegit ī socordiā. Tradidit ei eis solēnitates t ludos: ꝑcipiēs vt lusibꝫ t comessationibꝫ t āpleribus vacarēt q̄si beniuolētiā eis oñdēs: i hūc modū eos enervauit: t q̄s bello nō pocat: p libidinē expugnauit.

Postea vo trāsgressꝰ amnē a regina massagetaꝝ tamari victꝰ t occisus ē. Quē caput ei⁹ ꝑcisū ī vtrē plenū sāguie hūano ꝓjicies dixit. Satia te sanguie quē sitisti.

Cyro successit in mo ·Ꝫ·v

narchia psaꝝ filiꝰ ei⁹ cābises āno q̄nto eratꝫ. lxj. Mōi vo ter M.cccc.xxxiij. ex mī orē ꝓputatōz quā pōit hiero. ī trāslatiōe sua q̄ vtimur: t Euse. Scōz aūt aliā ꝓputationē maiorē quā ponūt. lxx. t Beda: t cōius tenek ab initio mūdi vsq̄ ad cābisem sūt anni q̄tuor milia sexcēti septuagita: t regnauit iste ānis octo ex croñ. Hic ē cābises q̄ impio pēis adiecit egyptuz inq̄t Helinādꝰ li. xv. Sz offeso superstitiōibꝫ egyptioꝝ apis: ceteroz̄q̄ deoꝝ edes diruī iussit. Ad amonis q̄z nobilissimū templū expugnādū exercitū misit: q̄ tēpestatū t arenarum molibꝫ oppressus interijt. Hic cābises adeo seuerus fuit vt quendā iniustū iudicē excoriari fecerit: t sup sellam cute eiꝰ adoptā filiū illiꝰ iudicis fecerit sedere: vt timeret iniuste iudicare ne sil'e iudicū pateret. Hic cābises legit a natiuitate furiosus fuisse: t orū nilī p totū terraꝝ spatiū q̄sisse: q̄ epulis ei deficiētibꝫ coactꝰ ē carnes suoꝝ comedere socioꝝ. Hic cambises ex histo. scho. cyri filiꝰ t in regno successor: apud esdrā artharxerses vel assuerus dr. in historia vo Judith nabuchodonosor. Huiꝰ igit̄ tpe ꝓncipes terre finitimi iudee q̄ impedicbant iudeos reuersos de babylonia a reedificatiōe scz Reū bertheleū: quē Josephꝰ dicit scribi oim q̄ accidebant: t alij q̄ iudicabāt syriā t fenicē scribi cambisē: q̄ iudei reedificabāt hierlez ciuitatē pessimā t rebellē: q̄ si haberet cōplementuz: negaret tributa regibus tē. vt habeť. j. Esdre. iij. Quibꝫ respōdit artharxerses q̄ et cābises hic dr: q̄ ꝓhiberent ipos iudeos ꝑsecq̄ edificiū inchoatū. Oō t factū est. Et sic intermissū dictuz opus vsq̄ ad darij secundū annū: vt infra dicet.

Hoc tēpore dicitur ·Ꝫ·vj.

factū qō scribit in historia Judith fm hist. scho. t Uincen. in spe. histo. Sed vocať in dicto libro iste Lambises nabuchodonosor. Mortuo eī cyro rege q̄dam arphaxat medus in egbathanis surrexit t reparauit eaz t muniuit inexpugnabiliter: quaſdaz ptes medie sibi ꝓciliās: vt tādē toti medie imperaret. Nabucher vo rex assyrioꝝ q̄ regnabat in niniue anno. xij. regni sui obviauit eā. Hic est cābises cui pater adhuc viuēs ninivez: ersi ꝑpus vt supꝫ dictū est deuictā t debilitatā: t regnuz assyrioꝝ ꝓcessit t eū nabuchodonosor nomiauit. Hic mortuo ꝑe duodecimū illiꝰ regni annū babebat. Nam in regno monarchie nō nisi octo annis regnauit. Qui postq̄z factꝰ ē monarchꝰ: exultatū ē coz ei⁹. Et misit ad oēs q̄ habitabāt in cilicia: damasco: galylea t samaria vsq̄ in hierlem: exigēs tributa gūiora q̄z ꝑces sui. Qui oēs vno aio ꝓdixerūt. Tertio decimo igit̄ anno regni sui misit holofernē ꝓncipē exercituū suoꝝ cū innumera multitudine: vt omēs ciuitates q̄s posset: suo subiugaret dominio. Oēsq̄ deos crēmiaret vt solꝰ ipe adoraret ꝑ ꝺo. Cūq̄ egressus ad bellū ꝫ oēs nullꝰ possz ei⁹ potētie resistere. Judei pauerūt se ad resistēdū: obturāres adit⁹ mōtiū: ne ad eos accedē posset. Cūq̄ holofernes audisset interrogās de conditiōibꝫ gentis illius achior dux ammonitaruz diffuse locutus de ea in laꝺē ei⁹: t q̄ deus ei⁹ ꝓpter peccata coz tradebat eos ī manꝰ inimicoz q̄ male se hēbāt tē. Hoc audiēs holofernes idigꝰ ꝫ achior: iussit eū deferri ad gētē inimicoz. Quē nūcij associātes: sētiētes q̄sdā discurrē exinimicꝫ: ligatū ad arborē dimiserūt. Sz ad dictū locū venientes iudei: hūc inuenientes duxerūt ī citatē. Ub intro-

gat⁹ ō cā illi⁹ ligatiōis totā facti seriez explicauit. Qui se dō recōmēdarūt vacātes ieiunijs z oꝛonib⁹ sacerdo tib⁹ ad hᵒ exhoꝛtātib⁹. Et cū Holofernes abstulisſz eis aquā z deficēt i ciuitate siccatſ cisternis vt ad mēsurā darēt ppl'o: ceperūt ꝙrī ꝯ maiozes ꝗre nō dedisset ho loferni. Oz z ozias exꝓmiozib⁹ bethulie confoꝛtauit cos: ꝓmittēs se ciuitatē datuꝝ si de⁹ itra. v. dies nō li/ beraſſz cos. Qō cū audisset Judith vidua sctā: mulier pulcherria z ieiunijs z oꝛonib⁹ dedita: egressa domuz allocuta ē ppl'm: z sacerdotes reꝑhēdēs de modicitate ꝓfidēcie diuini adiutoꝛij. Exīde reūsa domū facta oꝛo ne cū magꝝ deuotōe: z postea se oꝛnāte studiosissime: ex iuit ciuitatē cū vna ācilla nemi idicās ꝙd agē itēderet: ſz tm̄ ꝙ oꝛoni i sisterēt. Attigēs āt ad castra inimicoꝝ iuēta ab eis z interrogata de cā talis accessⁱ: dixit se vel le loq holoferni. Qō z fecit: mlta cū alloquēs: z ꝙ scie/ bat ciuitatē cē tradēdā i manib⁹ suis: z ꝯ exisse ad cuz vt docēt modū ad citⁱ capiēdū. Holofernes āt captⁱ est amoꝛe illi⁹ z iussit fuis suis vt dimitterēt eā ire quo veller. Facto aūt cōuiuio ipa iuitata accessit: vescēs tm̄ ab ꝗs secuz adduxerat. Expleta cena z ipe holofernes cū suis facti ebꝛij ꝗciti⁹ sonū cepert. Judith facta oꝛo ne itrās papilionē holofernis: caput ei⁹ dormiētis ab/ scidit: z mittēs i sportā dedit ancille sue. Reūsaqz ad ci uitatē igrediēs ō nocte ꝙocato oī ppl'o z achioꝛ: ostē/ dit oīb⁹ caput holofernis: factū declarās: z admonēs vt sūmo mane ꝓcedāt ꝯ hostes. Qō cū fecissent: cubicu larij volētes excitare ꝓncipē suū: nuciātes decapitatū hᵒ diuulgātes dederūt sꝯoēs i fugā. Quos iudei ersi pau ci pseqntes ml'tos occiderūt: z pdā maximā de castris eoꝝ asportarūt. Veniteqz sūm⁹ sacerdos ioachim ō bie rusalē i bethuliā ad videdū. Judith mirabilit eā lau/ dās. Et ipa dño ō tāto bñficio gīa segit z cāticū edidit Uertit aūt i dubiū ꝙ ipa locuta ē ad holofernē ꝙ cape ret ciuitatē z hmōi ꝙ vident medacia. Sz ē multiplex mod⁹ loqndi. Un⁹ ē ꝙ vtiqz mēdacia dixerit: nec ō hoc laudat: ſz de idole ci⁹ z magꝝ beniuolētia z beneficētia ei⁹ ad ppl'm suū: ꝓ cui⁹ li beratiōe se ad moꝛtē exposuit Ali⁹ mod⁹ magꝝ pi⁹ē ꝙ nō dixerit mēdaciū ꝓ illa ꝛba ſz ꝙ locuta ē ꝓphetice ꝑdicēs iudeos tradēdos sᵒ ma/ nib⁹ ppl'i gētilis. s. sᵒ tyro z vespasiano: ꝑꝑ pcā ꝙ ꝯmi serūt i xpm̄ z apl'os. Tertⁱ mod⁹ ē: ꝙ ea. s. ꝙ dixit ō po pulo capiēdo isrl'itelligerēt fm̄ demerita illi⁹ ppli: qz. s. pcā coꝝ hᵒ exigebāt vt traderent: sic exponebat iudith Uel etiā merita coꝝ: qz a ꝺo iā desolati erant z pusilla nimes effecti: ꝙ volebāt se spōte tradē. Uel oīa itelligē da sūt sub ꝺditiōe nisi de⁹ liberaret eos: z ſō nō mētie/ bat talia loqns: licz audiētes alit itelligerēt. s. ꝙ loqꝛe tur simplicit z assertiue. Hec Uin. i spe. hist. De hᵒ āt vt ōz spōte z sciens dedisse occasionē ruine holoferni: pōt dici ꝙ sic oꝛnādo se ñ itēdebat eū scādalizare: z laqueū vel obicē ad ruinā tendē: ſz itēdebat ꝑmo liberationez ppl'i sui: scō ad vtilitatē holofernis: vt ſz ad tps i ea. capt⁹ min⁹ peccaret: habēs aūt ml'tas ꝯcubinas z ꝓiu gatas: z forte ꝯcubinos ml'tſ mōis peccabat cētā ꝯ na/ turā: qz his imūdicijs abūdabāt gētiles. Uñ i ei⁹ amo re suspēsus min⁹ peccabat. Hui⁹ Labisis tpe: vt dicit Justi. l. ij. post pisistratū filij⁹ ei⁹ dyodes p vim stupra/ ta ꝛginc a fratre puelle interficit. Hyppias aūt frater dyodis paternū tenēs impiū athenis: p tyrānidē cō phendi iubet interfecto oꝛe fratrſ: z noiare cogit oēs ꝯso cios ccdis: ꝙ ꝯsulto noiauit omēs amicos tyrāni. Qui bus oīb⁹ interfectſ: interrogat⁹ ille vtꝝ alios de ꝯso cijs supesset: rñdit neminē esse quē ampli⁹ mori vellet ꝑter ipm̄ tyrannū. Qua voce ipi⁹ tyrāni se victoꝛē post vindictā sooꝛis pudicitie oñdit. Hui⁹ ꝛtute admoni ta ciuitas libertatis hyppiā expulit regno z egit in exi liū. Melinādus ad inuidiā vsqz policrat⁹ samioꝝ tyrā ni abūdātissimis bonis cōspicuus vite fulgoꝛ excessit: nec sine causa. Oīs cui conat⁹ ei⁹ placido excipiebatur itinere: spes circūcupite rei fructū appᵒhendebat: semel dūtaxat vultū mutauit ꝓ bꝛeui tristicie saleb⁹a succes sū: cū anulū admodū sibi gratū in ꝓfundū deiustria aque: ne oīs icōmodi expers esset abiecit. Quē cui continuo recupauit capro pisce ꝙ cuz deuoꝛauerat. Sz hūc cui⁹ felicitas sp plenis velis ꝓspez cursuz tenuit oꝛtē/ tis darij regꝝ pfect⁹ in excelsissimo micalen⁹ mōtis ver tice cruci affixit: ex quo putres ei⁹ art⁹ z tabido cruoꝛe mēbꝛa manātia samos amara fuit ute aliq̄diu pssa: li berſ ac letſ oculis aspexit. Hui⁹ Cambisis anno. vj. fm̄ Euse. in cron. xxviij. dinastia ꝙ pse obtinuerāt egy ptū defecerūt. Sicqz cessauit ad tps regnū illius regio nis: obtinuit ꝙppe eā cambises z successoꝛes eius vsqz ad darīū filiū xerſis annis centū vndecim. Hic Lam/ bises edificauit babylonē in egypto.

Anno aūt octauo ·H·vij.

Labisis pyrtagoꝛas phs clar⁹ habet fm̄ Euse. in cron. De ꝙ Aug⁹. de ciui. dei ait. ytalicū phoꝛ gen⁹ illi⁹ ptis ytalie ꝙ quondā magna grecia dicebat: autoꝛē habu/ it pyrtagoꝛā samiū a ꝙ etiā ferūt ipm̄ phie nomen exoꝛ tū. Nā cū ante sapiētes appellarent: ꝙ mō ꝙdā vite lau dabilis alijs pstare videbant: ille interrogat⁹ ꝙd se pfi teret: phm̄ se esse rñdit. i. studioſū vel amatoꝛē sapiētie qm̄ se ꝓfiteri sapientē arrogātissimū iudicabat. Justi. ō eo. Hic sami⁹ de marato locuplete negociatoꝛe nat⁹ magni sqz sapie incremēt ſ foꝛmat⁹. Lōge patre ditioꝛ co ꝙ negociatoꝛ pᵒ tāta nequit acqrere: ꝙ nta filij⁹ cōtē/ nere maluit ꝙ habere. Qui egyptū primo moꝛ babylo niā ad discendū sydez mor⁹ oꝛiginēqz mūdi specādā ꝓfectus: sūmā sciētiā ꝓsecut⁹. Inde regressus cretam z lacedemoniā ad cognoscendas minoys: id est ligur/ gi leges ꝓtendit. Quib⁹ oīb⁹ istruct⁹ crotonā venit: po pulūqz in luxuria lapsū auctoꝛitate sua ad vsū frugali/ tatis reuocauit. Laudabat ꝙtidie ꝛtutez z vitia luxu rie casūqz ciuitatū hac peste pditaz enūcrabat. Tātū/ qz studiū ad frugalitatē pdiscendā multitudinē ꝓuo/ cauit: vt aliq̄s ex eis luxuriatos esse incredibile videre tur. Matronaz q̄s sepatā a viris doctrinā z pueroꝝ ā pentib⁹ freqnter habuit. Docebat aūt nūc has pudi/ citiā z obsequia inviros: nūc illos modestiā z fraꝛ stu diū: inē hec velut genitrīcē ꝛtutū frugalitatē oīb⁹ i/ gerebat. Cōsecutusqz dispⁱationū assiduitate oꝛat vt matrone auratas vestes: cereaqz dignitatis sue oꝛna/ menta velut instrumēta luxurie deponerēt: oīaqz dela/ ta in iunonis edem ipi dee ꝓsecrarent: asserens vera oꝛ namenta matronaz pudicitiā nō vestes esse. Hic cum annos. xx. crotone egisset: methaphōtū cmigauit: ibiqz decessit. Cui⁹ tāta admiratio fuit vt ex domo ei⁹ tēplū facerēt: cūqz ꝓ deo colerēt. Valeri⁹ de co li. v. Pyrtago re tanta veneratio ab auditoꝛib⁹ tributa est: vt ꝙ ab eo acceꝑant in disputatōz decidē nephas ertimarēt. Qui etiā interpellati ad reddēdā cām hᵒ solū rñdebāt: pyrta/ goꝛā dixisse. Hic egyptū petēs coꝝ sciam didicit: deīn de ad ꝓsas ꝓfect⁹ magicā artē ꝓcepit. Tull⁹ ō eo tau/ romitanū iuuenē libinc flagrātē cuz audisset pyrtago/ ras ad ostiū amice mētricſ isanire: iussit psalteria tria canē ꝓ spōdeū: z ita eū ad sanā mētē reuocauit. Et hic ro. i. li. ꝯ Jouī. dicit pyrtagoꝛe filiā ꝛginē chozo ꝛginū ꝓfuisse: z castitatſ eas istruxisse doctris. Idē hiero. sup Eccs. pyrtagoꝛicoꝝ disciplina ē tacē ꝓ ꝙnquēniū z po stea cruditos loqui. Idē inutile est cerebꝛo videre per ꝙ

capt⁹ es:⁊ cox experimento te cõmittẽ q̃hy difficulter carcas. Nam ⁊ pytragozei frequentiã huiuscemodi de dinãtes:in solitudine ⁊ loc⁊ desertis habitauere. Hic etiã dicat ⁊ hũ phiam esse medi rationẽ mox⁊ q̃tidie de carcere coxpis ni tẽtẽ aic educẽ libertatẽ. Hic pytagoras fm Uin.spe.hist.apõ grecos pm⁹ iuenit atas imortales eẽ:⁊ de alijs coxpibꝫ trãsire ad alia. Uñ pmũ ot se fuisse eu foxbiũ:secũdo talidẽ:tertio bermonũ:q̃rto pinũ ad extremũ pytragoxã. Et post certos tpm curricu los ea q̃ fuerãt rursũ fieri :nihilq; in mũdo fieri nouũ: discẽtias reminiscẽtias eẽ. Jn his ãt plimũ errauit:sẽ cñ hec ⁊ fidẽ catholicã:ex q̃hy depheḋit q̃ vex sit illõ salomõis i li.Sapie.Uani sũt oẽs hoies i q̃hy nõ sbest scia di:vera sentiẽs õ cũct⁊ credẽdis ⁊ agẽdis.

Post cambisem re ·H·viij

gnũ psax obtinuerũt duo ex septẽ magis.i. sapientibꝫ q̃ iudicabãt regnũ psax in hũc modũ. Jpe Cãbises cũ vidisset in sõnis fratrẽ suũ Mergũ noie q̃si regnatux in solio aureo residẽtẽ. Euigilãs a sõno exterrit⁹ fecẽ cũ occidi:ad q̃ faciẽdũ comitẽ elegit vnũ ex septex magis. Quo facinoxe ꝓpetrato facti penitẽs ⁊ se fratricidã clamitãs:eodẽ gladio q̃ ffrem occiderat se trãsuerberauit. Hic aũt mag⁹ moxtuo cãbise:vt refert histo.scho.panthei filiã cãbisis ducẽs in vxorẽ sũpsit regnũ: simulãs nõ velle ipe regnare:⁊ regnũ ꝓfuare Mergo Cãbisis germano:q; puer tũe erat:tãq; viu⁹ esset quẽ occisũ nouerat:hic aũt dicebat crincides. Cũ aũt post septẽ mẽses regni sui moxeret :substituit sibi fratrex iuuenẽ elegantẽ ⁊ forma ⁊ viribꝫ:dicẽs hũc esse mergũ filiũ Cyri ⁊ fratrẽ cambisis:erat cñ ml'tũ sil'is mergo:⁊ apõ pẽsas sub specie maiestat⁊ psona reg⁊ occultat vt raro videat. Sz vn⁹ ex septẽ magis suspicat⁹ illũ nõ esse mergũ:inẽrogauit filiã q̃ vna erat ex ꝓcubinis reg⁊ an ille ess⁊ cyri fili⁹:aut crincidis ff. Cũq; dicẽt se bñ nescire:docuit ei modũ ad cognoscẽdũ:admonẽs eã vicx vt cux õ nocte cũ eo dormiret:ꝓtrectando caput ei⁹ inꝑeret aures hꝫet. Sciebat mag⁹ ille pr̃ puelle ffem ipi⁹ crincidis quẽ susꝑicabat esse auricul' carẽ:q; sibi eas cambises viuẽs ob certã causaz p̃cidi fecerat. Qõ illa agẽs ⁊ sine auricul' foxe pr̃i nũciãs:ꝓiuratiõe facta p eũ cũ alijs magis ipm occiderũt. Sicq; illi duo ffres magi nõ p annũ integrũ apõ psas regnauerũt. Et refert Ualeri⁹ li.ij. q̃ perse nõ aspiciũt liberos suos ꝑuꝫ septẽ ãnos impleuerit q̃ puuloꝝ amissionẽ eq̃ aio sustineat. Occisis aũt magis inq̃t Justin⁹ li.j. magna q̃dẽ gl'ia recuperati regni p̃cipũ fuit:⁊ ml'to maioꝝ in eo q̃ cũ de eq̃ ambigerẽt:ꝓcordare inter se nõ potuerũt. Erãt cñ virtute et nobilitate pares:vt difficilẽ ex his ppl'o electionẽ eq̃litas faceret. Jpi q̃ vlã inuenerũt q̃ de se iudiciũ religioi ⁊ fortune cõmitterẽt:pactiq; sũt inẽ se: vt dic statuta oñes eq̃s añ regiã domũ pmo mane ꝓducerent:⁊ cui⁹ equ⁹ añ solis ortũ hinnitũ pmũ dedisset:is rex ess⁊. Nã ⁊ solẽ ꝑse vnũ deũ esse credũt:⁊ eq̃s eidẽ deo ꝓsecratos ferũt. Erat inẽ cõiuratos vn⁹ dari⁹ ytaspis fili⁹:cui de regno sollicito equi sui custos ait. Si ea res victoxiaz moxaret nihil negocij superesse nisi vt faceret de nocte equũ suũ miscẽ eque in illo loco quo cõgregãdi erãt: ratus ex voluptate venerꝫ futuꝝ q̃d euenit. Quo facto postera die cũ ad statutã horã ⁊ locũ ꝓuenissent oñes darij equis cognito loco ex desiderio femie statim hinnitũ dedit:⁊ segnibꝫ alijs felix auspitiũ dño pm⁹ emisit. Tãta aũt moderatio ceter⁊ fuit:vt audito auspitio ꝓfestim equis desilirent:⁊ dariũ regẽ salutarẽt. Et tũc cognatio darij iũcta cũ pstinis regibus fuit. Moxq; i p̃cipio regni:cyri filiã in matrimoniũ accepit.

Jgit post duos ma· ·H·ix·

gos fm Uin.in spe.histo.q̃rtus a cyro:dari⁹ filius ytaspis vn⁹ ex septẽ mag⁊ psax monarchiã accepit ãno q̃nto etat⁊.lxix. Mũdi vo ter millesimo.cccclij. fm nr̃az trãslationẽ.fz vo.lxx.⁊ Bedã ãno q̃ter millesimo .dc. lxxix.⁊ reguit annis.xxxvj. Huic dario familiar⁊ erat zoxobabel fili⁹ salatiel de genere ioachim õ tribu iuda Cũ cñ interdixisset Cãbises reedificationẽ tẽpli i hic⁊ rusalẽ:ascendit ad cũ zoxobabel:⁊ p hui⁹ dar̃ij iteruentũ tẽprauit animuz regis ꝫmutare:⁊ nõ valuit. Et tũc psuasit dario secreti⁹ vt votũ voueret deo isr̃l: q̃ si cuz regẽ faceret:restauraret tẽplũ ipm:⁊ vniuersa vasa domus dñi q̃ adhuc erãt apõ reges persax remitteret ad hierl'em. Qõ ⁊ fecit. Uñ cũ audisset zoxobabel dariũ susꝯpisse regnũ:ad eũ fiducialit accessit:p ea re ipetranda. Cũq; hortatibꝫ Zacharia ⁊ Aggeo ꝓphet⁊ dñi populũ ad reedificationẽ templi:⁊ p̃cipes persax q̃ erãt in eis vicini ꝓhiberẽt:nec pñ dimitterẽt ꝓsecutionez opis:significauerãt ñ dario vt nota fieret eis volũtas sua circa hãc rẽ.et ascẽdit zoxobabel cũ dict⁊ nũcijs ad dariũ:q̃ honorifice susceptus est ab eo. Et cũ dari⁹ fecisset cenã magnã cũ cũct⁊ p̃cipibꝫ ꝓuinciax:moraq; q̃stione seu ꝓpositi ꝓbleumate inẽ tres cubicularios darij custodes coxpis sui:q̃x vn⁹ erat zoxobabel:q̃ res esset fortior cũctis. Un⁹ dixit vinũ:secũdus regẽ:terti⁹ q̃ ⁊ zoxobabel dixit mulierẽ:⁊ adhuc magis fortẽ esse vitatẽ cũct⁊. Promisit aũt dari⁹ magna ei q̃ pfecti⁹ q̃stionez solueret. Discusso g̃ ꝓbleumate coxã dario ⁊ sapientibꝫ ⁊ singulis assignatibꝫ rationẽ dicti sui:determinatũ ẽ iudicio oim esse qõ dixerat zoxobabel: q̃ scz vitas fortior ẽ oibꝫ ⁊ sp manet vt plene habeat .ij. Esdre. Et ex hoc offerente se dario ad ꝓcedendũ q̃ ab eo postularet: petijt zoxobabel reedificationẽ in hierosolymis ⁊ remissionem vasoꝝ eius. Rex aũt dari⁹ recolens se hoc deuouisse gratãter annuit. Uñ ⁊ vasa templi ei ꝓsignãs scripsit epistolas p cũ vt p̃cipes finitimax nationũ iudee q̃ obtinuerãt a Cambise q̃ nõ ꝓmitterent ꝓsequi inchoatũ edificiũ:nullo mõ ampli⁹ impedirent:sz iuuarent impensis regis:statuẽs:vt q̃cũq; faceret ꝓtra hũ decretũ:lignũ sumeret de domo eius in q̃ suspenderet:⁊ bona eius ꝓfiscarent. Sic igit secũdo anno darij ytaspis resumptũ est op⁹ templi dñi:⁊.vij.anno regni eius dẽ ꝓsumatũ. Uñ a ꝓma licentia data a Cyro qñ inchoatũ est op⁹ vsq; ad septimũ annũ darij fluxerunt.xlvj. anni:vt patet ex supdictis. Et fm hãc ꝓstructionem tẽpli interpollatã dixerũt xp̃o. Quadraginta ⁊ sex ãnis edificatũ est tẽplũ hꝫ:⁊ tu tẽ. Et mense.xij. dedicarũt:et postea tpe suo pbase celebrarũt. Quid aũt fuerit de arca federꝫ nõ est certũ:credit tñ q̃ hebrei adinstar portis fecerũt aliã. Ntã inter manubias quas tulerũt romani de iudea fuerũt arca. mensa ⁊ candelabrũ.

Hoc tẽpoxe democri ·H·x·

tus philosophus ⁊ Heraclitus tenebxosus et Anaxagoras phus ⁊ Heschilus tragediax scriptox clari habent:vt dicit Euse.in croñ. De Democrito refert Agellius in libxo noctiũ athicax q̃ ditissimus fuerit:⁊ omne patrimoniũ suũ relinquens ciuibꝫ suis athenas ꝓfectus est:⁊ ibi oculos sibi eruit vt vegetationes cogitationes haberet :liberius tñ dicit hoc egisse :ne videret bene esse ciuibꝫ malis. Tertulian⁹ aũt aliã causaz assignat:quia scilicet feminas sine ꝓcupiscentia videre nõ poterat. Poxro merito sibi oc'os eruit:q; magicas tenebxas oculis hũanis inuexit. Dicit cñ Jsido. q̃ artez magicã ml'tz secul' post zoxoastrẽ democrit⁹ ampliauit

quãdo ypocratꝫ medicine disciplina efflorꝫuit. Eracli tus ꝑm Augꝫ.dixit oẽs deos ꝓstare exigne sicut pyta/ goras ex nũeris:epicur⁹ ex athomis. Hic sĩ Macro/ bi⁹ refert dixit aiaz cẽ scintillã stellarꝫ essentie. Fuerũt aũt vt testaꝫ Macrobi⁹ duo heraclíti: vn⁹ q̃ dictus ẽ phisicus ꝛ cognominat⁹ est heraclít⁹ tenebꝛosus:ꝛ al/ ter ponticbus q̃ dixit aiam esse lucẽ

Anaxagoras audi ·Ꝟ·xi

torꝫ fuit anaximenis. Hic ꝑm Aug.de ciui.dei rex oĩm q̃s videm⁹ effectorẽ diuinũ aĩm sensit:ꝛ dixit ex infini ta materia q̃ ꝓstaret similib⁹ inẽ se procul rex ois quib⁹ suis ex ꝓprijs singula fierẽt:ꝫ aio facientẽ diuino. Me rito de his dici põt. Nescierũt diuina neqz itellexerũt hũana q̃ essent agẽda:ꝛ tõ i tenebꝛꝫ iferni habitãt:licz fecerint vel dixerint aliq̃ bona. Dicebat ꝟ anaxagoras: q̃ hõ ẽ mẽsura oĩm rex. Hic vt ait Valeri⁹ li.viij.post longã pegrinationẽ ꝓ sapie studio in ꝓuiaz recũsus:cuz possessiões suas desertas vidit:nõ oĩno inq̃t ego saluus nisi iste gissent. Hic audita morte filij:illi q̃ sibi renũci auerat rñdit. Nihil inq̃t mihi noui nũcias:ego eĩm ex me natũ sciebã eẽ mortalẽ. Si q̃s hãc vocẽ (ỏt Valeri⁹) efficacit i aio receptꝫ:nõ ingrabit ita libos ꝓceãdos vt meminerit eẽ morituros. Sic̃ mori neminẽ q̃ nõ viue rit:ita nec aliquẽ viuẽ posse q̃ nõ sit moꝛtur⁹. Huic ve nenũ datũ est inq̃t Boe.vt reo mortꝫ:eo q̃ dixerit solẽ nõ deũ ꝫ lapidẽ esse ardentẽ:quẽ athenienses ꝓ deo co/ lebãt.s.solẽ. Sz dicit Aug.xviij.de ciui.dei. Miror cur anaxagoras re⁹ mortꝫ fact⁹ sit athenis:qz dixit solẽ eẽ lapidẽ ardentẽ:negãs vtiq̃ deũ.s.solẽ eẽ:cũ in eadez ci uitate gla floruerit epicurus:virit̃q; secur⁹:nõ solũ so lẽ vel vllũ syderꝫ deũ esse nõ credẽs:ꝫ nec iouẽ nec vllũ deoꝝ oĩno in mũdo habitare ꝓtẽdens:ad quez preces hoĩm supplicatiõesq; pueniãt. Hic Anaxagoras vt di cit Aug.successorẽ habuit Archelaũ q̃ fuit mgr Socra tis:qz Archela⁹ de priculis inẽ se silib⁹ q̃b⁹ singula q̃q; fierẽt ita putauit ꝓstare oia:vt in eis etiã mentẽ esse di ceret:q̃ corꝑa cẽna.i.allas priculas ꝓiũgẽdo ꝛ dissipan do ageret oia. Heschil⁹ tragediaꝝ scriptor:dũ quadã die in sicilia sub diuo esset capite caluo discooptus:aq̃ la desup volitãs cũ testudine rapta:extimãs caput illõ lapidẽ:testudinez sup ipm illisit:vt fracta duricia teste carnib⁹ ei⁹ vescerẽt. Quo vulnere ꝓncipiũ fortiozis tra gedie extinctũ est inq̃t Valerius.

Anno aũt darij ꝟta ·Ꝟ·xij

spis.xix.vt refert Justin⁹ li.ij.ipe dari⁹ rex persaꝝ cũ fi lie ianciti scitaꝝ regis petitas nuptias non obtinuisset bellũ ei intulit. Armatiscz septigẽtis milib⁹ hoiz scithiaz ingressus ẽ. Nõ faciẽtib⁹ aũt scithis pugne ptãtẽ:metu/ ens ne iterrupto põte histri redit⁹ sibi itercluderetur: amissis octingẽtis milib⁹ hoĩm trepid⁹ refugit: q̃ iactu/ ra abũdãte ml̃titudine inẽ dãna nũerata nõ est. Inde asiã ꝛ macedoniã domuit:ꝛ ꝟonas nauali bello supa/ uit. Cognitoq; ꝟ athenienses ꝟonib⁹ ꝫ se auxiliũ tulis sent:oẽm ipetũ belli in cos ꝓtit. Quo audito athenie ses a lacedemonijs auxiliũ petierũt. Interi cũ viderẽt psas q̃dridui religiõe teneri:nacta occasiõe ñ expecta/ tis lacedemonijs istructꝫ.x.milib⁹ ciuiũ ꝛ placẽtib⁹ au xiliarib⁹ mille:adũsus sexcẽta milia hostiũ in campis marathonijs in bellũ egrediũt. Miltiades dux belli erat ꝛ auctor nõ expectãdi auxiliꝫ: quẽ tanta fiducia ce perat vt pl⁹ ꝑsidẽ in celeritate q̃z i socijs ducẽt. Tãtaq; i pugnã eũntib⁹ alacritas fuit:vt cũ mille pass⁹ inẽ duas acies cẽnt:citato cursu añ iactũ sagittaꝝ ad hostẽ vene rũt:nec audacie ei⁹ euẽt⁹ defuit:pugnatũ ẽ cm̃ tãta vir tute vt hinc viros inde pecudes putares. Victi ꝑ se in naues fugerũt:ex q̃b⁹ multi suppssi:ml̃ti capti sũt. In eo ꝑlio temistodis adolescẽtis glia emicuit:et cinegiri milit⁹ athenienſis:q̃ p⁹ plũ inũeras cedes cũ fugiẽtes ho stes ad naues egissꝫ:onustã nauẽ manu dextera tenuit nec ꝑus dimisit q̃z amittẽt. Qua amissa sinistra q̃z na/ uẽ tenuit:quã ꝛ ipam cũ amisisset ad postremũ mo:su nauẽ tenuit. Sicq; nec cedib⁹ fatigat⁹ nec duab⁹ amis sis mãib⁹ deuict⁹ trucatꝫ:ad vltimuz velut rabida fera dimicauit. Ducẽta milia ꝑsaꝝ eo ꝑlio sine naufragio cecidert. Anno darij.xxix.aristides cũ igmínia ỏ ciuita te sua eĩcit:ꝑm Euse.i croñ. Et addit Uin.i.spe:hist.q̃ legit expuls⁹ ex eo q̃ ꝑter modũ iust⁹ esset.

Dari⁹ demũ decess ·Ꝟ·xiij

sit relictꝫ ml̃ꝫ filijs ꝛ in regno ꝛ añ regnũ suscepꝫ. Ex q̃b⁹ arthemenes maxim⁹ natu:etatis ꝑuilegio regnuz sibi vẽdicabat. Xerses vo sibi ex nascẽdi felicitate. Naz dario ꝑuato natus ei erat arbmenes ipo iam rege xer/ ses. Et ideo dicebat fratrib⁹ ante regnũ natis patrimo niũ q̃ tũc dari⁹ ꝑuatus habebat iure deberi:sibi aut̃ regnũ. Tãdẽ parruũ suũ ariofernẽ iudicẽ elegerũt con cordi aio:adeoq; fraterna ꝓtẽtio fuit:vt nec victor isul tauerit:nec vict⁹ doluerit:sed ꝛ ipso litis tpe mũera si/ bĩnuicẽ mittebãt:nocũda q̃z inẽ se nõ solũ solatia:ꝫ et credula ꝓuisia habebãt. Judiciũ q̃z ipm sine arbitris vel sine ꝓscio fuit. Tãto moderati⁹ tũc ffes inẽ se maxi ma reg̃ diuidebãt:q̃nto nũc exigua ꝑimonia partiũt. Hec Justin⁹ li.ij. Igit̃ xerses filij darij ꝑsaꝝ q̃nt⁹ cepit regnare ãno etatꝫ q̃nto.cxvj. Mũdi vo ter millesimo cccclxix.ꝑm breuiozez cõputationẽ:ꝛ regnauit annis xx. Hic vt ait Valeri⁹ li.ix.adeo luxurios⁹ fuit:vt edi/ cto pmiũ ꝓponẽt q̃ nouũ voluptatꝫ gen⁹ inuenisset. De ꝟ Valeri⁹ li.j. Xerse lacedemoniã inuadenti ꝓsiliũ agi tãti vinũ in paterã ifusũ nõ semel sz iterꝫ i sanguinẽ cõ uersũ ẽ. Qua ỏ re monit⁹ ẽ:ab incepto desistere. Jdẽ li. ix. Xerses grecie bellũ inductur⁹ ꝓuocatꝫ asie ꝓncipib⁹ ait. Ne videret inq̃t meo tm̃ vsus ꝓsilio vos ꝓtraxi:ec/ rex memẽtote vobis magis esse parendũ q̃z suadendũ Sen̄.vj.de bñfi. Cũ bellũ grecie iditeret xerses animã tumẽtẽ:oblitũq; q̃z caducis ꝓfideret nemo nõ impulit Cũq; in incerto ml̃ta iactarenꝭ:demarat⁹ lacedemo/ ni⁹ sol⁹ dixit. Jpaz illã q̃ sibi placeret multitudinẽ idi gestã ꝛ grauẽ metuẽdã eẽ ducẽti. Nõ eĩm vires habere sz põdus:i modica nunq̃z regi posse:nec diu durare q̃ regi nõ põt. Orosi⁹. Habuit xerses septingẽta milia ar matoꝝ de reg̃:ꝛ trecẽta milia de auxiliatoribꝫ. Rostra tas naues mille ducẽtas:onerarias tria milia:aduer/ sus tãtũ exercitũ leonida rex spartanoꝝ cũ q̃ttuor tm̃ milib⁹ armatoꝝ in angustijs trimopilaꝝ obstitit:tri/ duoq; ꝓtinue nõ duoꝝ pugna:sz vni⁹ ppli cedes fuit. Quarta die cũ videret leonida hostẽ vndiq; circũfudi: socios hortaꝫ vt se ad melioza tpa reseruẽr. Jpe cũ sex cẽtis tm̃ viris sexcẽtoꝝ miliũ castra irrupit. Perse q̃z ipi spartanos adiuuãt:mutuis cedib⁹ suis ꝑlio ꝓncipio noctꝫ i maiorẽ ptẽ dici tractũ ẽ:postremo spartani vincẽdo fatigati mortui inẽ mortuos ceciderũt. Ad su os dixerat añ ille clarissim⁹ lacedemonioꝝ dux leoni/ da:illa famosissima incitamẽta:prãdere inq̃t tãq; apõ iferos cenaturi. Justin⁹ li.ij. iterim xerses mittit q̃ctu/ oꝝ milia armatoꝝ delphos ad tẽplũ spoliãdũ:q̃ oẽs i/ bib⁹ ꝛ fulminib⁹ deleti sũt. Pozro i initio belli ꝓsulen tib⁹ spartanis apolinẽ delphicuz rñsũ fuerat:aut regi spartanoꝝ aut vbi cedẽdũ. Xerses aũt duob⁹ vulneri bus in ꝑlio acceptis nauale certamen experiri statuit. Aduentante autez Xerse consulentib⁹ athenien sibus

oraculū delphicū. rñsuz fuat. vt saltī murz ligneis tue/
rent. Qđ temistodes dux nauiū psidiū iterpratꝰ. psua
sit athenis z socijs vrbib vt naues edificarēt. pbato/
qz psilio pluges z libos cū pciosissimis rebꝫ adit. insu/
lis relicta vrbe demādat. Itaqz xerses respiadas z pla
teas z athenas vacuas hoibꝫ incēdit. Et qm̄ ferro in
hoies ñ pcat: igne ī edificia crassat. Cōfto āt nauali
plio ipe ī littore expectator pugnare sidet. Artheminia
regina halicarnasi q̄ xersi in auxiliū venerat. iter pmos
duces acerrime pugbat. z cū eēt anceps pug: yones iu
xta pceptū temistodis se paula tī certami sbtrahere ce/
perūt. Quoz defectioz aios ceteroz fregit z psas iam
fugā dudū circūspicietes: apte fugē psuasit. Jn q̄ fuga
mlte naues merse mlte capte sē. plres āt seuicia regz ti/
mētes domi dilabūt. Anxiū tot mal' regē mardonius
aggredit. psuadēs regi in regnū redire pusqz adūsa fa
ma domi res nouas molirēt. Se āt si sibi residuo co/
pie tradant. z vltionē ab hoste exactuz: z domesticaz
ignominiā pulsatuz. Aut si adūsa fortuna pseueras
set. cessuz se q̄dē hosti sine regis infamia. Probato ira
qz psilio exercitꝰ mardonio tradit. rex auidꝰ ad reditū
vbi pontē q̄si victoz marz ex nauib fabricauerat. pfe/
ctus ē. quē cū byemis tēpestatib solutū reppit: piscato
ria scapha trepidꝰ trāsijt ī regnū. Talꝫ fuit fuga regis
cuiꝰ tā terribil' fuat aduētꝰ. Hāc eiꝰ fugā pulcre sigue
rat mōstruosus ille pꝰ eq̄. q̄ in eiꝰ exercitu vulpē pepe
rerat. Ped estres q̄z copie pm Ozo. q̄ ducib cōmisse fu
erāt. labore. fame ac metu ptabuerūt. z crudescēte moz
bo tāta pestis tātaqz feditas morietiū exorta est vt vie
cadaueribꝫ repleret. vñ dire aues atqz i'pbe bestie esca
rū illecebris sollicitate: moribūdū seqbant exercitum

Confecto aūt bel ·Ꝭ·xiiij.

lo ait Justi. lib. ij. cū de pmio ciuitatz ageret oim athe
niensiū iudicio vtus ceterꝫ plata ē. Jnt duces q̄z Te/
mistodes pnceps ciuitatū testimonio iudicatꝰ gl'iaz patrie auxit. Huiꝰ tñ temistodis adolescētia tot vicijs in
pncipio sbdita fuit. vt eū pr̄ abdicauerit: mr̄ vo. ppt eū
suspēdio vitā finierit. Dic ē temistodes q̄ cū eū q̄dā cō
suleret ď filia: an eā daret pauperi sz ornato: aut locuple
ti pauz. pbato vxorē. malo inqt virū pecunia: q̄z pecuniā
viro indigentē. Jdē theatrū petēs cū iterrogaret cuiꝰ
vox auditu illi futura eēt gtissima: rñdit A q̄ artes mee
optie canēt. Ex q̄ intelligit pm vin. histo. cū valde cu/
pidū fuisse glorie. Dic tandē temistodes exul vt legit
a psa rege xerse suscepꝰ. cū eum videret bellū inferre
athenienssibꝫ. ne aut destitueret bñ de se meritū aut op
pugnaret patriā suam magnesie. hausto thauri sāgui
ne moritꝫ. Tullius q̄z de eo in li. de amicitia ait. Quis
clarioz in grecia temistode. q̄s potentioz. q̄ cū impatoz
bello psico greciā fuiture libasset. ppt q̄ ď indignā in exi
liū expulsus eēt. ingte patrie iniuriā nō tulit quā ferre
debuit: sz feēt id q̄ď vigiti ānis añ apd nos fecerat coxili
anꝰ. bis adiutoz ꝫ patriā adiūxit ē nemo Itaqz vteroz
sibi morte accuit. laudant hi ab ethnicis sz ꝓdēnant a
catholicis. vt ptz. xxiij. q. v. si nō licet.

Temporibus his ·Ꝭ·xv.

Pindarus. sophocles z euripides claruerūt pm euse. i
cron. Dic Pindarus e cōuiuiū loco a castore z polluce
spectantibꝫ ceterꝫ puluis vocatꝰ ē. z mox eo egresso su
per remanētes triclinū collapsū est. Dic in gymnasio
sup gremiū pueri q̄ vnice delectabat capite posito q̄ď
ti se dedisset. placidū finē accepit pm Uale. Sopho
cles qui vsqz ad summā senectutem tragedias fecit. vt
testat Uale. cū ab eo iam sene q̄dā q̄reret. an etiaz nunc
rebus venereis uteret. Dic melioza inqt. Libēter enim
istinc tanqz ab aliq furiosa dñatōe pfugi. Jdē cū iam
sene tragediā quandam in certamē miserat. cūqz sus/
pensis ancipitis certamis expectaret sniam: audiuit se
vna snia vicisse z p gaudio expirauit. De euripide dic
Boe. in li. de pso. Euripidis pbo sniaz q̄ carentē libi/
dinis infortunio dixit eē felicē. Dic euripides cū a ce/
na regis archelai domū rediret a canib dilacerat est.
Crudelitas fati: ingenio tāto non debita inquit vale.
Jdē aūt archelaus rex. intrātū dilexit euripidē: vt ei sū
mā psilioz cōmitteret. Qui audita eiꝰ morte crinē suū
totōdit. quod tū seneca dicit eū fecisse metu repētine
eclipsis sol. Eo tpe herodotus histoziarū sceptoz agno
scit. z rome vgo vesca' symia stupzo depbēsa viua de/
fossa ē. vt ait Euse. in cron. Justi. lib. iij. Xerses g̃ ter/
roz antea gētiū. bello in grecia infelicit gesto: etiā suis
ptēptui eē cepit. Et deficiēte regz q̄tidie maiestate. ar/
thabanꝰ pfectꝰ eiꝰ in spez regni adductꝰ cū robustissi/
mis septē filijs aulā regz ingressus vespi. q̄ illi iure ami
cicie sp patebat. rege trucidato filios eiꝰ dolo aggredit
dixitqz artaxersi puero. regē a dario frē suo interfectū
z sic in necē fris innocētz impulit eū. qui dormiēs inꝝ
uentꝰ q̄si somnū fingeret interfectꝰ est. Cū g̃ arthaba/
nꝰ solū illū de regz filijs supesse videret. metueretqz de
regno certamia pncipū: assūpsit ī societatē psilij bacha
basū. Qui pñti statu ptētꝰ. rem pdidit artaxersi. q̄ pr̄
z frater occisi sūt. Quib cognitz. artaxerses veritꝰ nu
mez filioz arthabani. in posteꝝ diē paratū eē exercitū
iubet: q̄si recognituꝰ z nūez militū: z in armis indu
striā singl'oz. Cūqz iter ceteros arthabanꝰ ipe assisteꝝ
ret armatꝰ: rex simulat se breuiozē loricā hre iubet ar
thabanū secū ꝓmutare. Exuentē se ac nudatuz gladio
trajicit: z filios eiꝰ corripi iubet. Et sic adolescens egre
giꝰ z cedē pijs vidicauit z se ab isidijs libauit Jste igit
arthabanꝰ rex psaz ānis. vj. regnauit mēsib. vij.

Huic successit septi ·Ꝭ·xvj.

mus artaxerses q̄ lōgimanꝰ cognomina bat Cuiꝰ tpib
eligūt athenis duces perides z sophocles sceptoz trage
diaz. Thebanos z lacedemonios. Cūqz lacedemoniꝫ
agros athenienssiū pulsassēt: agros peridis intactos
reliqrūt. sperātes se illi acqrere posse. aut piculū ex iui
dia. aut ex suspectōe pdit ois infamiā. Qđ pides añ p
spicies z futuz ppm pdixerat. z ad iuidie declinādu
ipetū agros ipos dono reipublice dederat. hec Justi.
Perides sub anaxagoza pceptoze sūmo studio istructꝰ
vt dicit Uale. li. viij. egit athenas z versauit arbitrio
suo. Cūqz adūsus voluntatē ppli loqrēt: iocūda nihil
ominꝰ z pplar eiꝰ vox erat. Quid em̄ interpsistratum
z peridē interfuit: nisi q̄ ille armatꝰ: h sine armis tyran
nidē gessit. Et vt ait Tul. in li. de of. Cū perides z so/
phocles ad colloquēdū de psultatōib publicꝫ sil' cōse/
dissent. z casu pulcher adolescēs trāsiret: ait sophocles
o peride vide pulchrū puez. rñdit pides. ptoz decet ñ
solū manꝰ z linguā: sz z oculos hre ptinentes Eo tpe
inqt cōmestoz in histo. sco. natꝰ ē socrates. z lapis bñs
formā capnā in egeū mare de celo cecidit.

Jn illo etiā tēpoze ·Ꝭ·xvij.

Esdras aaronita legē succesaz a chaldeis repauit No/
uos q̄z lr̄az apices excogitauit q̄ faciliozes ad scriben
dū fierēt z ad pnūciandū. z ppea velox scriba dictus
est. Et addidit q̄dā de suo. vt titulos psalmoz z pla q̄
legunt in penthateuco. Tradūt etiā q̄dā modū scribē
di a dextera in sinistrā ipm hebreis tradidisse. cū pus
ad modū arantium scriptarent: vñ z scptura exaratio

solet dici Scribebāt a sinistro cornu in dextrū: et a dextro in sinistrū Iste igit Esdras inuenit grāz ī oculʼ artarxersis et petijt ab eo licentiā redeūdi in hierlm: vt in lege dñi quā repauerat ppl̄z erudiret Dedit g̃ ei rex li/centiā cuz lr̄is ad p̄ncipes finitimos iudee et custodes arche publice vt traderēt ei necessaria. Ministros vo tēpli ab oi victigali tributo et annonis absoluit Dedit etiā ptātem amouēdi et cōstituendi iudices et p̄sides trans flumē: et puniēdi ꝓtumaces. Et ascēderūt cū eo mille septingēti. Et veniētes hierosolymā obtulerūt in domo dñi sacrificia. Tūc esdras admirauit sacerdotes vt emitterēt a se vxores alienigenas q̃s duxerāt et filios natos ex eis. qō et fecerūt. Tunc etiā tp̄is ꝑm Euse. in cron̄. Empedocles et pmenides phi claruerūt. h ē em/pedocles vt testat Boe. in ꝓlogo de arte musica. cū ei⁹ hospitē gladio q̃dē furibūd⁹ inuadēt eo q̄ ꝑem ei⁹ ille accusatōe dānasset: iflexisse dr modū canēdi: et ita iracū diā adolescēt̄z tpauit. Aresto. de eo in scō metha. Em/pedocles finxit q̄ lis ē cā corruptōis et p̄ncipium eius. Et extimauit q̄ oia generat ista p̄ter vnū: et q̄ oia p̄ter deū ab illa facta sunt. Fingit em̄ q̄ ex lite ē genera/tio oim q̄ fuerūt sūt vel erūt: et q̄z si lis nō esset in rebz oia essent vnū. Sed lis cū sit in rebz dispgit eas et non sinit q̃escere. Fingit etiā q̄ amicicia ē cā ꝑter quā oia sunt vnū. Itē q̄renti cuīd am ab eo cur viueret Rñdit empedocles vt astra inspiciā. Tolle celū null⁹ ero Hic vt refert lactanti⁹ sese incēdijs dedit morte sibi inferē do. eo q̄ eternas esse aias arbitrabat Diē tñ macrobi⁹ eū dixisse ai am sanguinez esse. in q̄ sn̄ia q̄ falsissima est fuit hereticꝰ De Permenide legit ait Uin. ī spe. histo. q̄ in rupe caucasi loyca inuenerit. Eo etiā tpe Zeno et heraclit⁹ tenebrosus agnoscunt. Anaxagoras morit. Aristarchus tragediograph⁹ claret. Cratin⁹ q̃z et plau to comediaz scḡtores. Crates q̃z comicus et bacillides lyricus florēt. Sz oēs hi q: ñ habuerūt sapiam et sciaz scrōz: pierūt ꝑter suā insipientiā.

In vicesimo autē ·Ꝟ·xviij.

anno hui⁹ artarxersis erat pincerna regis neemias ex fi/lijs captiuitatis iudaice. q̄ cū esset in susis castro. audi/uit pegrinos hebraice loquētes vt dr ī historia. scola. et accedēs sciscitat⁹ ē ab eis de statu iudee et hierlm. Qui cū audisset ciuitatē eē sine murz et ppl̄m in ea afflictum Nā p die sustinebāt impetū hostiū: p nocte intrabant latrūculi: et plateas implebāt cadaueribz occisoz. fleuit neemias. et multū tristis manebat. Qō cū rex ꝓpendis/set: sciscitat⁹ cām tristicie expssit. Qui dedit ei licētiam eūdi. statuto ei tpe ad redeundū. cōcedens ei epl̄as regis vt ab oibz haberet in bonoz et impēdijs vrb̄ reedi/ficāde. vñ et p babiloniā trāsiens ml̄tos de filijs capti/uitatis secū reduxit. Et cū applicuissent ꝓsūmauerunt op⁹: muros. s. hierlm reedificādi infra duos annos et mēses q̃tuoz ꝑter ml̄ta impedimēta. et fecērūt portas ei⁹. Nā finitime nationes in manu forti aggrediebāt eos Sz neemias mediā ptē ppl̄i armatā statuit extra ciuitatē vt sustinerēt ipet⁹ aggredientiū Alia vo media ps edificabāt vna manu ponētes lapides: alia gladiuz tenētes. Post istud supuenit secūdū impedimentum. Orta em̄ fame ī terra obligauit se ppl̄s sub vsur̄: sed et agros et vineas et iumēta et demū filios vendere ꝑter famē cōpulsi sunt. Postmodū fecit diuitib⁹ vsuras et ō bita relaxari et a fuiture filios libari. Tertiū impedi/mētū fuit q: p̄ncipes trās flumē q̄ inuidebant ei et opi corruperūt q̃sdā ex seniorib⁹ iudeoz muneribz vt eum morti ꝑderēt. qō illo p̄cauente alios modos parabāt ad ipediēdū. aliq̃ dicētes falso q̄ regi accusarēt. vt q: vellet ibi fieri rex: aliq̃ simulabāt aīci cias secum q̃b oibz resistēs opus pfecit. sex portas erigēs noibz suis vt dicit idē cōmestor. et muros p totū vnusq̃sq; ptē suaz: p̄cepitq; neemias vt porte clauderēt añ solis occāsū nec de mane aperirēt añ sol calorē: et oia in figurā. vt ba/beat scia reedificādi aīe dirupte ꝑtm̄ ī murz ꝑtutū Aduenīēte āt septio mēse. s. septēbre cōuenientib⁹ oib⁹ in hierlm ad sacrificiū offerendū. audito a senioribz q̄ hieremias tpe captiuitatz abscōderat stipites et prunas altarz in inferioribz ꝛre ī valle iosaphat in puteū mise/rūt ad locū et inuenientes stipites et aquā crassam ī pu/teo adduxerūt. Ea aūt effusa sup struem lignoz et sa/crificia posita sup altare: erupit ignis cōburens sacrifi cia: q̄ ignis durauit nutritus lignis appositis vsq; ad tpa machabeoz. qñ venditū fuit sacerdotiū sūmū Ja soni. Tūc em̄ extinctū ē ad scīaz dānā excessus vicij sy/monie. vt ait aug⁹. j. q. j. Stē. Esdres aūt adducto li/bro legis legit stās sup gdū de mane vsq; ad meridiez Leuite aūt faciebāt silētiū in ppl̄o vt bñ posset a cūctz audiri. Et q̃uenerūt octies in die ad audiendū legē: q̄ ter in die ter ī nocte. Et cū ciuitas eēt q̃si vacua ha bitatoribz. rogauit optimates vt bitarent ibi de reliq̄ ml̄titudie sorte emissa statuit vt e decē vn⁹ ibi bitaret Quib⁹ explet̄z reūsus ē neemias ad regē artarxersez. et Esdras mortu⁹ ē ī senectute bona Quidā dicūt hūc eē malachiā ꝓpham. Alij asserūt illū alterū eē et natū in iudea p⁹ reuersionē ō captiuitate. Ultra aūt duos li/bros Esdre q̄ autētici habēt in canone nr̄o et hebraoz habēt tres alij libri ei⁹ intitulati sz apocrīphi censent. et iō q̄ ibi ponūt et si bona sūt et ꝓbica: tñ omitto. Uin. tñ ml̄ta ex ill' refert li. xiij. c. xlix. spe. histo.

Anno artarxersis ·Ꝟ·xix.

rxxv. claruerunt ypocrates medic⁹ et Gorgias rhetor Dicit aūt hiero. in q̄stionib⁹ sup Geñ. scriptū reperit ī libris ypocratz. q̄ q̄dā suspitōe adulterij fuerat puniē da. cū pulcherrimū peperissz vtriq; parēti dissil'ez filiū nisi memorat⁹ medic⁹ soluisset q̄stionē monens q̄rere ne forte tal' pictura eēt ī cubiculo: q̄ inuēta ml'ier: a su/spitione ē libata. Dicit aūt vin. in spe. histo. q̄ gorgias iste de quo supꝛ non est iste gorgias epitota. de q̄ refert. Uale li. j. q̄ dū mr̄ eius feretro ferret ad tumulū mor tua: vtero lapsus inopīato vagitu ferētes stare coegit. Sed ē gorgias leonin⁹ de q̄ idem refert li. vij. q̄ sapiē tissim⁹ fuit sui tpis: et in concōe publice posita: ꝓposuit se oibz q̄stionibz responsurū. vñ et cineres ei⁹ cunde3 bo nozem secuti sunt qō oraculū delphicū. De h̄ etiam re/fert Tul'. de senectute q̄ mgr̄ socratis fuerit et q̄. cvij. annos compleuerit: nec vnq; in suo studio cessauerit. Qui cū ab eo q̄rerēt cur tādiu vellet esse in vita: q: īdt nihil habeo q̄ accusem senectutē. Hiero. de eo. Gorgi as rhetor librū pulcherrimū ō ꝓcordia grec⁹ dissidēti/bus recitauit: olimpie. Cui melāti⁹ inimic⁹ ei⁹. h inqt nob de ꝓcordia p̄cipit q̄ tres ī vna domo vxorē. s. se et ancillā ꝓcordare nō potuit. Emulabat q̃ppe vxor ei⁹ ancille pulcritudinē et castissimū virū. q̄tidianis iurgijs

Anno Artarxer·Ꝟ·xx.

exagitabat. sis. rl. Socrates plimo ꝑmone celebrat. h vt dicit aug⁹. viij. de ciui. dei Archelai discipulus fuisse phibet Qui p̄mus vniū sam phiaz ad cozrigēdos cōponēdosq; mo res flexisse memorat. cū añ illū oēs phi magz phicis et naturalib⁹ rebz pscrutādis opam maximā impēderit. Nō mihi āt posse vid: ad liq̄d colligi: vtrum Socra tes vt h̄ facēt tedio rerū obscuraz et incertaz ad aliq̄d aptū et certū repiendū animū intēderit. qō eēt btēvite

necessariū. ꝓ quā vnaz cām oīm ꝓboz inuigilasse ac laborasse videt industria. an vo sīc de illo q̄dā beniuolētia suspicāt: nolebat īmūdos ɼenis cupiditatibus alios se extēdere ī dīna z conari: qñ q̄dē ab eis cās rez videbat ingri q̄s ꝑmas ac sūmas nō nisi ī vni⁹ veri ac sūmi dei volūtate eē credebat. vñ nec eas putabat nisi mūdata mēte posse cōpēdi. z ī ō purgāde bonis moribꝫ vite cēsebat instādū. vt depmētibꝫ libidinibꝫ erone rat⁹: anim⁹ naturali vigore ī eterna se attolleret: naturāq; īcozpozei z incōmutabil'lumīs. vbi cause oīm factaz naturaz stabiliē viuūt: intelligētie puritate ꝙspiceret. Cōstat eū tñ impitoz stulticiā se scire aliq̄d opinātū. etiā in ipis moralibꝫ q̄stionibꝫ q̄ totū animū intēdisse videbat vel ꝙfessa ignozātia sua vel dissimulata scīa. lepoze mirabili disserēdi z acutissima vrbanitate agitasse atq; ꝝsasse: vñ z incitat⁹ inimicitijs calūnioſa crimināt̄e dānat⁹: morte mulctat⁹ ē. In q̄stionū vo moraliū disceptat̄e agit de sūmo bono sine q̄ fieri bō beat⁹ nō ꝑt. Est āt finis boni q̄ q̄s cū puenerit beat⁹ ē. Qō in soctis disputatoribꝫ dū oīa monet astrui destruit: qm̄ nō euidēt apparuit. qō cuiq; placuit successoz socratis inde sūpserūt. Aristippus em̄ sūmū bonū dixit voluptatē. Antistenes ꝝtutē. hec aug⁹. Item de eo ait hugo de scō victe Ethice inuētoz socrates fuit q̄ de ea. xxiiij. libꝛos ꝑm positiuā iusticiā ꝙscꝑsit. Item hiero. p̄ ꝛ iouinianū. Socrates Xantippē z nuro nepotē aristidis duas habuit vxozes. q̄ cum crebzo iter se iurgarēt z ille eas solit⁹ esset irridere q̄ ꝓpter se fedissimū hoīem simis naribꝫ. recalua frōte: pilosis būeris z repādis cruribꝫ disceptarēt. nouissime verterūt i eaz impetū: z male mulctatū fugientēq; diu ꝙsecute sunt. Quodā āt tpe cū infinita ꝙuicia ex supiozi loco ingerēti xantippe restitisset: aq̄ ꝙfusus īmūda nihil amplius rñdit capite deterso: sciebā inq̄t futuz vt post tonitruū seq̄ret ymb. Idē interrogat⁹ ab alchibiade. Cur xantippe multerē tam acerbā nō abijceret. Qm̄ inq̄t cū illā domi talē ꝓpetioz: insuesco exercitoz; vt ceteroz forsꝫ pestilētia z iniuriā facili⁹ feram. Nihil aūt se scire dicebat nisi ꝝ ipm̄ q̄ nihil scīret. hec Uin. in spe. histo. De eodē dicit Sen̄. q̄ inuitatū ab archelao ꝓncipe vt ad se veniret q̄ten⁹ eū honozare posset. Jpm̄ rñdisse ferūt. z nolle ab eo accipe būficia cui paria reddere nō posset Job. Laſ. in li. colla. ait. Socratē q̄dā criscos intuēs ait. Oculi tui oculi coꝛruptorsꝫ puerozum. Cūq; discipli irruētes in eū puniri vellēt illatū mgro conuitiū: hac ſnia illos repssit. Quiescite o sodales q̄escite. etem̄ sum q̄ asserit. Sz me ꝙtineo. De eodē agelli⁹ li. j. Stare socrates solit⁹ ꝛ ꝓtinaci statu pdius atq; ꝓnor a sumo lucsꝫ ortu vsq; ad solē alterz oriētē incōuiuans immobil' isdē vestigijs. z ozē atq; ocul' eundē in locū directsꝫ: cogitabūd⁹ tanq̄s q̄dam secessu mētsꝫ atq; animi facto a coꝛpe. Tpantia q̄s tāta fuisse traditū ē vt oīa fere vite sue tpa valitudīe inoffensa viderit. Idē dicebat soctes: mltos hoīes ꝓterea velle viuere vt ederēt z biberēt: se aūt edere z bibere vt viueret Tertullian⁹ de ipo ait. Soctī a pueritia adhesisse demonū dicit. Pbi ſm deos demones deputāt. Soctis vox ē: si demonū ꝓmittat. Idē z cū aliq̄d de veritate sapiebat deos negās: esculapio galinatū ꝓcebari iā in fine iubebat. Credo ob honorē p̄ris ei⁹: q; socratē appollo oīm sapientissimū cecinit. O appollinis incōsideratū sapie testimoniū reddidit ei airo q̄ negabat deos eē. Hiero. Eundē sp multū bñe nō possum⁹ qō de socrate pbi falso gl'iant: q̄ tomagsꝫ aīm multe faciēs varie hoīm sic z cozda diūsa. Sen̄. ad lucillū dicebat socrates. Quisq; volet tibi iniuriā faciet z ꝓtumeliā: tu tñ nihil paries: si tñ ꝝtus tecū erit. Idē p̄ēti cuidā Cur sibi mutatio locoz ñ ꝓdesset ad dispositōez vicioz: ait. Quid mirarsꝫ nihil tibi pegrinatōez ꝓdesse: cū te circūferas. Uin. in spe. histo. Nec infra scꝑta dñr snie ei⁹ laudabiles. Meli⁹ ē viuere q̄z pauere. Qui mltaz rez ptātem bz: pmū purgare ꝙsciam debet. vt q̄ delicta coꝛrigit nō admittat Stultū ē vt impare q̄s velit: cū sibīpi impare nō possit. Age sic alienū: vt tuū non oblisceris negociū. Amico ita ꝓdesto ne tibi noceas. Qō habes itaꝛte re: vt alieno nō egeas. In tuo magis q̄z alieno laboꝛe sarcinā susципe. Pecunie q̄rēdez tuende modū habere oportet. Uelox ꝙsiliū seq̄t pnia. Maxime ꝛria sūt ꝙsilio festinatio z ira. Cum amicis oꝛones breues: amicicias longas oportet bñe. Negat sibīpē q̄ qō difficile ē petit. Malū alienū tuū ne feceris gaudiū. ꝓncipium amicicie bñ loq̄: exordiū inimicicie maledicere. Amicus raro acq̄rit: cito amittit: mltoturpius dānat. Nulli imponas qō ipe pati nō possis ꝓsentē laudare minime decet. Sepult⁹ apō te ſmo sit: quē sol⁹ audiersꝫ. Si bñ egeris ipe tibi ꝙsone auctoꝛitatē dab. Pctm̄ geminat quē nō pudet dilecti. Que supᵖ nos nihil ad nos Uale. vij. li. de eo. Socrates humane sapie q̄si terre strequoddā oꝛaculū. Cōpendiaria via eos ad gloriaz puenire dicebat: qui id agerent vt q̄les videri vellent tales etiam essent.

Post artaxerxem .Ḥ.xxj.

inq̄t Euse. in croñ. regnit xerxes duob⁹ mēsibꝫ ꝙsarum rex ocrau⁹. p⁹ quē non⁹ Sogdianus mēsibꝫ. vij. Cui successit dari⁹ cognomēto nothus Cepit āt regnare anno q̄nte etatsꝫ. dxvj. mūdi vo ter millesimo q̄dringentsimo tricesimonono. Sz ſm cōputatōem bede z. lxx. anno q̄ter millesimo. z. dclxxvj Et regnauit ānis. xix Hic ē terti⁹ dari⁹. Nā ꝑm⁹ fuit dari⁹ med⁹ auūcul⁹ tyri. Scōs dari⁹ ytaspis. Terti⁹ hic dari⁹ noth⁹. Et vt dicit Oꝛosius li. ꝛ. His tpibꝫ gutissimo ɼemotu cōcussa ē sicilia. Insup exestuātibꝫ ethne mōtibꝫ ignis fauillisq; calidis. cū detrimēto plurimoz agroz ac villarum vastata est. Athenienſiuz q̄s miserabiles reliquas pestis inuasit diuq; populata est. Anno aūt q̄rto hui⁹ darij nat⁹ ē. Plato ſm Euse. in croñ. de quo dicit apuleius in li. de vita z moꝛibꝫ eius. q̄ ꝑus aristides noiatus est: pr̄ ei⁹ ariston de genere neptuni fuit: mr̄ ei⁹ potion a solone sapientissimo legum atticarū fundatoꝛez traxit oꝛiginē. Et vt ait Hero. in li. ꝛ. Jouinianum. Heusipp⁹ sozoris platonis filij⁹ z anaxilides: dicūt pitionē mr̄em platonis fātasmate appollinis oppssam z sapie ꝓncipē nō aliē nisi de ptu ɼginis editū arbitrātur. Dicit āt Uale. de eo q̄ dormienti platoni incunis apes mel labell' puuli inferebāt: signantes singularis eloquij suauitatē. Cū aūt ariston pr̄ platonis deferret eū ad socratē ad erudiendū puulū: nocte p̄cedēte somniū viderat socrates q̄ in sinu eius aduolauerat pull⁹ cādoris eximij: z vocis canoꝛe de ara cupidis in achademia: z de sinu suo cantādo volebat in celū. Cū igit vidisset puez platonē a pr̄e ad se deferri. moꝛ socrates interp̄tatōez somnij sui dixit expletam. hec apulaius. Natus ē aūt plato anno. xlij. etatis socratis mgr̄i sui. Demū socrates etatsꝫ sue āno. lxx. obijt. De q̄ Oꝛosius Socrates ille auctoꝛ clarissimus pboꝛum veneno sibi apud athenienses vitam extoꝛsit. Exquibus ꝝbis dic Uin. spe. histo. socratem non expectasse vt ei a carnifice venenum ꝓpinaretur: sed deceptus consilio familiarissui demonis quē apuleius deū socratsꝫ appellat: moꝛtez sibi intulerit: aut amoꝛe popularsꝫ glozie: aut timoꝛe maioris pene. Jam aūt dānatus erat ab athenienſibus. q; deos destruebat: vt dicit Tertullian⁹. Tamē cū pnia snie athenienses vt criminatoꝛes socratsꝫ p⁹ea

afflixerũt z imaginẽ aureã in tẽplo collocauerẽt Recisa dãnatio testimoniũ socrati reddidit. Valeri⁹ de eo. Socratẽ ꝓstat etate ꝓuectũ fidib⁹ tractãdis opaz dare cepisse. Tãz em̃ doctrie sue diuicijs. etiã musice rõnis vilissimũ elemẽtũ accedẽ voluit. Dũqz ad discẽdũ sp se pauꝑem credidit: ad docẽdũ locupletissimũ fecit. Et infra boiez ꝙppe rex natura ꝓtinui labor⁹ patiẽtez eẽ nõ sinit. Jd ꝙdẽ vidit sapientissim⁹ socrates Jdeoqz nõ erubuit: cũ iterposita arũdie cruribz suis cũ puellis filiol'ludẽs: ab alcibiade risus ẽ. Fuit z alcibiades socrat⁹ discipul⁹. de q̃ dicit Vale. z aug⁹. q̃ cũ se beatũ putaret ex eo q̃ diues z pulcher eloqns eẽt: soctes cũ eo disputauit: z demõstrauit q̃z miser eẽt: qm̃ stult⁹ eẽt z tm̃ cũ suis rõnibz exaggerauit: vt ipm̃ flere cogeret. De q̃ etiã refert Boe. in libro de ꝑso. Arestotilẽ dixisse q̃ si q̃s linceos bret oculos vt iteriora corꝑis hũani possz ispecere: videret q̃ illõ corꝑ⁹ alcibiadis qõ i⁹ superficie pulcherrimũ erat: itrinsec⁹ foret turpissimũ De eo ait Vale. li. vj. Alcibiadẽ q̃si due fortune ptite sũt Altera q̃ ei nobilitatẽ eximiã: abũdãtes diuitias: formã ꝑstantissimã: fauorẽ ciuiũ ꝓpensum: sũma impia: ꝑcipuas vires: flagrãtissimũ ingeniũ assignaret. Altera que dãnatõez: exiliũ: inopiã: odiũ patrie: violentã mortẽ ifligeret. ne aut hec aut illa vniũsa sz varia ꝓplexa freto estuiqz similia. Hic alcibiades �means Euse. in croñ. ꝓpe inuidiã fugit ab athenienſib⁹ ad lacedemonios q̃ erãt hostes athenienſiũ. Sz itez apõ lacedemonios ꝓtus ei⁹ plus inuidie ꝯxit q̃z gre Fugit aũt ad bamatbũ qui accepto ꝑcio a lisandro lacedemonioꝝ ꝓncipe iussit eũ interfici. vt ait Hiero. li. ꝯ Joui. missitqz capud ei⁹ lisandro i testimoniũ cedis. Cũqz reliq̃ ps in sepultura faceret: ꝙcubina ei⁹ funeri busta ꝓsoluit: ob amorẽ ei⁹ mori pata. Aliq̃n tñ dicũt ipm̃ seipm̃ incẽdisse. Alij vt Justin⁹ z oroſi⁹ asserũt eũ cũ ad ꝑsas fugeret: a tyrannis. xxx. athenienſiũ missũ vt in via occideret. z cũ apte fieri nõ posset de die. de nocte cũ dormieret in cubiculo fuisse crematũ. Claruit eo tpe ãno. ſ. darij. ix. Eudoxus astrolog⁹ �means euse. i croñ. q̃ i excelsi mõtis cacumina ꝙscẽdit vt astroꝝ celiqz depbenderet.

Lacedemonij ver ·Ꝋ·xxij.

satiũ destruẽtes: beradeã ciuitatẽ ꝙdũt. in q̃ vt dicẽ Helinãdus li. xvj. fuit illõ theatrũ mirabile qõ ponit q̃n tũ inter septẽ mirabilia mũdi. Nã de vno mõte marmoreo ita sculptũ ẽ: vt oēs cellule z mãsiones z muriz antra bestiaꝝ ex vno solidoqz lapide facta sint. Est ãt totũ theatrũ sup septẽ cãcros ō ipo lapide sculptos appẽdens Et nemo in gyz ipm̃ tã secrete aut sol⁹ aut ꝯ alio loq̃ poterat. q̃n oēs q̃ in circuitu erãt nõ audirent Eo tpe ebypt⁹ a ꝑsis recessit: z rursũ egyptioꝝ renascit dinastia. Hiero. in croñ. Euripides Increta iouis prophetas nõ solũ a carnib⁹: sz z a coctis cib⁹ abstinuisse refert. Testat aũt helinãd⁹ vbi supra q̃. xxx. rectores q̃ fuerãt creti ad disponẽduz rempublicã athenienſium ꝙuersi sunt in tyrannidẽ adunatz sibi tribus milibus satellitũ. z. dcc. militib⁹ de exercitu victorie. Di. xxx. rectores vt refert hiero. ꝯ Joui. cũ pbidonẽ necassent in ꝙuiuio: filias ei⁹ ꝛginas ad se venire iusserũt z scortoꝝ more nudari. ac sup pauimẽta saguie ꝑis cruenta impudicis gestib⁹ ludere q̃ paul'isp dissimulata dolore cũ ꝙuiuas temulẽtos cernerẽt q̃si ad req̃sita natura egredientes. inuicẽ se cõpbense ꝑcipitauerẽt in puteuz vt ꝛginitatẽ morte ꝓuarent.

Post darium re ·Ꝋ·xxiij.

gnauit in ꝑsia Artarxerses fili⁹ ei⁹ q̃ dict⁹ est mennon z in libro bester ꝛ assuer⁹ vt dicũt hebrei. z refert hisco. vñ sub eo ꝙscꝑta ẽ historia bester. q̃ lib autentic⁹ ẽ etiã �means hebreos. Reguit bic sup. cxxvij. puincias. ab india vsqz ethyopiã. z erat in susis ciuitate solũ regni illi⁹. Justinus z cõpeius trogus dicũt istũ artarxersẽ ex pelicib⁹ suis centũ z. xv. filios habuisse: qõ valde cõsonat libro bester vbi ꝛ q̃ post repudiatõez regine vasthi: ꝓ vniũsas ꝓuincias q̃site sũt puelle speciose z ꝛgies sel' z scõo. z adductẽ ad ciuitatẽ susis q̃s rex coguouit: z demũ ex oib⁹ ill'elegit sibi in vxorez bester. Iste igit assuerus tertio ãno regni sui fecit grande ꝙuiuiũ cũct⁹ ꝓncipib⁹ suis medoꝝ z ꝑsaꝝ z ꝑfectis ꝓuinciaꝝ dieb⁹ clxxx. z postea ppl'o q̃ erat in suis diebus septẽ Et ponitur ibi magificẽtia apparatus z põpe mirabil'. Cũqz misisset rex ꝓ vasthi regina vxore sua pulchra valde: que z ipa fecerat ꝙuiuium feminaꝝ z noluisset venire indignus ẽ. ꝓpter qõ de ꝙsilio sapientuz repudiauit eã z regno ꝓuauit. Quesiteqz sunt virgines speciose ex diuersis locis vt ornate certo tpe: postea ingrederenk ad regem certa die. Et inter oēs bester de genere hebreoꝝ neptis mardochei quã sibi in filiã adoptauerat pulcherrima adducta ei sup oēs placuit: z vxorẽ duxit regináz faciens loco vasthi. Mardocheus p⁹ hec manẽs ad palatij ianuã: deterit ꝓditionẽ eunuchoꝝ q̃ tracta bãt occidere regẽ. Exaltauit aũt rex assuer⁹ amã ō stirpe agag sup oēs ꝓncipes suos. vñ oēs cũ adorabãt z genua flectebãt excepto mardocheo. Qõ ille ꝑpendens z indignans persuasit regi z lras ꝓcurauit: vt certa die occiderenk oēs iudei vbicũqz inuẽti eẽnt veluti discordantes a ritib⁹ alioꝝ z legib⁹. vt sic z Mardoche⁹ occideret cũ alijs quẽ sciuerat eẽ de genere iudeoꝝ. Qõ intelligens mardocheus nũciari fecit regine bester vt cũ rege loquens exterminio eoꝝ obuiaret. Que dixit vt induceret iudeos ad ieiuniũ z ororem. Hester post triduũ ieiunij z ororis sui z ppli ei⁹: ornata ingressa ad regẽ nõ vocata: cũ vidit eã rex: primo terribile aspectũ ei ondit: ꝓpter qõ ex timore in pallorẽ versa z q̃si lapsa. Nã lex erat q̃ q̃scũqz ingrederet ad regẽ nõ vocatus subito occideret: nisi rex ꝛgã auream quã tenebat in manu extẽderet sup eũ. Uertitqz de⁹ spm̃ regis in mansuetudinẽ z exiliẽs de solio sustẽtauit reginã: z ꝙforauit eã ne timeret. z osculata ꝛga ipa extẽdit sup colluz ei⁹. Rogauitqz regẽ post laudationez ei⁹ vt veniret ad ꝙuiuiũ suũ ipe z aman. Qõ z ꝓmisit factuꝝ. Egressusqz aman de curia z occurrens mardocheo nõ eũ adorãti iratus ꝯ eũ reũsus domũ ꝓtulit cũ vxore z amicis z de beniuolẽtia regis z regine: z de indignatõe ꝯ mardocheũ nolente eũ adorare. Qui suaserũt sibi vt pararet in domo lignũ altũ q̃nq̃ginta cubit⁹ z eũ ibi suspendi faceret: qõ z ordinauit. Noctẽ aũt ꝑcedentẽ ꝙuiuiũ rex ducẽs insomẽ cũ legi faceret historias gestoꝝ in ill' tpib⁹. ventũ est ad ꝙiurationẽ factam ꝯ rẽgem per eunuchos detectam per mardocheum: cõperiensqz nil retributiõis ꝑcepisse ꝓ tanto beneficio ab Aman reperto in aula q̃siuit de honore impẽdendo ei que z ipe vellet multũ honorare. z mõ tenendo. estimans vt de eo intẽderet: modũ exꝑssit magnificuz: z iussit rex totum illud adimplendum mardocheo: ipeqz aman ex iussu regis anteibat mardocheũ ꝓ ciuitatẽ clamans z dicẽs Sic honorabit quẽ voluerit rex honorare. Reususqz in domũ suam cũ magna tristicia inuidie. dixit vxori z familie qõ acciderat. Qui dixerũt q̃ si mardocheus ille erat ō semine iudeoꝝ: nõ posset ei resistere sz illi ꝑualeret: Accedẽte aũt eo vocato ad ꝙuiuiũ ꝓ reginam parato cũ rege: post cibũ interrogauit rex q̃d peteret ab eo parat⁹ etiam dimidium regni dare. Que petijt vitã

sibi z ppl'o suo ꝓuari: cū dati eēnt i mortē p ordinatōz ipi⁹ aman. Qō audiēs rex furrexit iratus de ꝓuiuio ꝫ aman pgēs in ortū: demū mādauit vt i cruce pata mar dochei ipe aman suspēderet. Extinde rex anulū suum quē aman auferri iusserat dedit mardocheo. exaltans eū loco aman: audito q eēt patru⁹ hester regine. Pro curauitqz ipa a rege q epl'e destinarēt ciuitatib⁹ cūctis in ꝛriū. i. q irritat ꝫ pmis. ecōtra die illa q statuta erat ad occisionē iudeoz: darēt licētia ipis iudeis occidēdi hostes eoz. Qō totū factū ē die. s. xiij. duodecimi mensis q ⁹ adar. Sicqz z exitiuz iudeoz z luct⁹ ex piculo ꝓsum est in gaudiū z festū Et die illa. xiij. occisi sunt in susis q̄ngēti hostes iudeoz ab eis. z. x. filij aman sus pēsi. In alijs aūt ciuitatib⁹ z locis. lxxv. milia hoim occisa. Ordinauitqz mardoche⁹ vt dies ille fest⁹ celebra rēt a iudeis vbiqz epl'as scribēs q adhuc obseruāt appellātes die illā furim. Extinde ponit somniū qō ali qñ viderat mardoche⁹. s. duos dracones ad seinuicez bellātes. ad q̄z clamorē cūcte ꝓcitate sunt gētes Conturbata ē gēs iustoz timētiū mala sua ppetra ad mortē: clamauerūtqz ad dñm. Illiqz vociferātib⁹ fons pu⁹ creuit in flumē maximū z in aq̄s plimas redundauit. lux z sol ort⁹ ē z būiles exaltati sunt: z deuorauerunt inclytos dracones. Ille aman z mardoche⁹ fons pu⁹ z. hec tñ in editōne vulgata. Sil'r ꝟba epl'e misse ab artarxerse assuero sup interfectōe iudeoz z cāt oro mardochei deuota z oro hester in editōne vulgata. ponit etiā ibi epl'a pulc artarxersis ad oēs ꝓuincias suo dñio subditas reuocatorias ꝓoz lr̄az. declarādo b̄ nō ꝓcedere ex leuitate: tal'. s. reuocatō sz ex mag̃ rōne. declarādo malicīā aman z benīuolētīā mardochei. Sz cū hester fuerit p̄ cognita ab artarxerse nō vt vxor cū adhuc nō eēt vxor. nescio videre quō possit alic excusari a peccato mortali luxurie nisi dicat q fecerit b̄ familiari cōsilio spūssancti: sicut z osee ꝓpha cognoscēdo mulierez fornicariā z samson dalilaz. Ubiqz em̄ sūt mag̃ mysteria iter xp̄m z eccl'iaz. Sz z assuerus ꝺr ductꝰ ad fidez veri dei p medīū hester. vñ glo. sup illud apl'i. j. Choz vij. Saluat⁹ ē vir infidel' p mulierē fidelē. Inducit exemplū assueri saluati p hester vxorē fidelē.

Tempore huius ·H·xxiiij.

Artarxersis claruit Zenophon discipul⁹ socrat ꝫ. q post platonē sup discipulos soctis palmā eloquētie assecutus ē. Hic vt refert Valer'i. v. cū sacrificaret z maiorez e duobꝫ filijs in plio pisse coḡuit: nec ideo cultū deoz dimittēdo putauit: sz tm̄imō coronaz deponere ꝓtētus fuit. Qui pcūctat⁹ quonā mō cecidisset: vt audiuit fortissime repugnantē interisse: capiti reposuit numina q b⁹ sacrificabat: restat⁹ maiorē se ꝺ ꝟtute illi⁹ voluptatē: q̄z ex morte sentire amaritudinē: hec ille. Ex quo exēplo sciat fidel' q̄z eq̄nimiter ferre ꝺz mortē caroz. Hic vt ait hiero. ꝫ Ioui. describens vitā pſaz restat polenta z cardamo z sale z pane pſas victitare. Anno. xiij. artarxersis celebris bitus est diogenes caput secte cinicoz pboz. Tul'. tñ dicit cinicos ab ariscippo p̄mū cepisse. q ꝓter ꝟtutē cēsebat eē laudādā qō efficiēs erat voluptatꝫ. Sz his floret epicur⁹ ciusdē secte fere adiutor actorq; snie. De his sic inquit augusti. xiij. ꝺ ciui. dei. Caninī illi. i. cinici pbi ꝓferebāt ꝫ humanā verecūdiā. caninā b̄ est imūdaz impudentēq; suiam. vt. s. qm̄ iustū est qō fit in vxore: palam nō pudeat id agere Uicit tñ pudor natural' opinionez b⁹ errorīs. Nā etsi phibent b̄ fecisse diogenem: a posteris tñ cinicis b̄ fieri cessatuz est: plusqz valuit pudor vt erubescerent hoies boib⁹: q̄z error vt hoies affectarent sil'es esse canib⁹. De ipo refert macrobi⁹ in saturnalib⁹: q cū ex libtate i seruitutē deuenisset z venderet: emereqz eū vellet xenia des cozinth⁹. qd artificij nouisset pcūctat⁹ Rñdit. Noui inqt hoib⁹ liberis impare. Mirat⁹ responsū xenia des stati eū emisit manu. i. liberauit filiosqz suos ei tradens. Accipe inqt liberos meos qb⁹ imperes. Hui⁹ diogenis est illa snīa. Supat ꝓscia quicqd mala ꝓfinxerit lingua Valeri⁹ de co. li. xij. inqt. Diogenes siracusis cū olera ei lauanti aristippus dixisset. Si dyonisium adulari velles: ista nō esses: imo inqt. si tu ista velles edere: dyonisiū nō adulares. Hiero. ꝫ iouinia. Antistenes cū gl'iose docuisset rhetoricā: audissetqz socratē dixisse ad discipulos suos: abite z magistrum vob q̄rite. ego em̄ iā recedo. Statiqz vendit ꝫ que habebat z publice distribuit: nihil sibi pl⁹ q̄z palliolū reseruauit. Pauptatis ei⁹ z laboris test ꝫ ē xenophon Hui⁹ diogenes ille famosissim⁹ sectator fuit: potētioz rege alexandro z nature humane victoz. Nā cū discipuloz antistenes nullū recipet: z pseuerantē diogenē remouere nō posset: nouissime claua minat⁹ ē vt abiret. Cui ille subiecisse ꝺr caput atqz dixisse. nullus tā dur⁹ bacul⁹ erit q me a tuo possit obsequio separe. De b diogene refert satirus q palio vsus sit ꝓpē frig⁹. perā ꝓ cellario habuit Clauā ob corpusculi fragilitatē q̄ iā senex mēbra sustētare solit⁹ erat: z qō poscebat ab aliq accipiebat. Habitauit aūt in portaz vestibul' z in porticib⁹ ciuitatum Cūqz se ꝓtorq̄ret in doleo: volubilem se hr̄e domū iocabat: z se cū tpib⁹ cōmutantē: frigoris tpe os dolij ꝟtebat in meridiē: estate in septētrionē. z vbicūqz sol se inclinauerat diogenis sil'ꝑtoriū ꝟtebat. Quodā tpe bīs ad potandū ciatū ligneū: vidit puerū concaua manu bibere: z elisisse illō ferē ad terrā dicēs. Nescicbam q z natura poculū haberet. Uirtutē q̄z eius z ꝓtinentiā moris indicat. Nā cū ad agonez olimpiacum q magna frequētia grecia celebrabat iam senex ꝓgeret: febri in itinere apphensus ꝺr accubuisse in crepidine vie. Uolentib⁹ aūt amicis aut in iumentū aut in vehiculū tollere nō acq̄euit: sed trāsiens ad arborꝫ vmbrā locut⁹ ē eis dicēs. Abite q̄so z spectatū ꝓgite. hec me nor aut victorē ꝓbabit aut victū. Si febrē vincro: ad agonē veniā. Si me vicerit febris ad inferna descendā. ibiqz p noctans illeso gutture nō tam mori se ait q̄z febrē mortē excludere. Hinc disce ab infideli mūdi ꝓceptū abstinentiā z patiam: sz detestare inuerecūdiam eius. Hoc etiā tpe īsignis habit⁹ est Eusippus pbs platonis nepos ex sorore sm Uin. spe. histo. Hui⁹ fuisse ꝺr illa sententia quā in laudantē se ꝓtulisse ferē. Adulator inqt ꝺ sine vtroslibet fallē. nihil ꝓficis cū te intelligam Jn illo tpe vt refert Justi. li. xviij. Carthaginēses cū diu in sicilia felicit dimicassent trāslato in sardiniā bello amissa exercit⁹ maiori ꝓte: ḡui bello victi sunt: ꝓpē qō ducē suū malcū cuius auspicijs: z sicilie ptē domuerāt. z aduersus afros magnas res gesserāt: cū ꝓte exercit⁹ que supfuerat exulare iusserunt Qui ciuitatē cū armis repetentes obsederūt dicētes se nō expugnatā ciuitatē sed recupatā patriam venire: ostensuroslibet se ciuib⁹ suis nō sibi in ꝟtutem vt in ꝑori bello sz fortunā defuisse. phibitisqz cōmeatib⁹ vrbē in summā desperatōez adduxerūt. Interea Cartalo malci exulis ducis filiꝰ cū ꝓter castra patris archito quo decimaz hercul' ferre ex ꝑda siculiensi quam pater eius cepat a carthaginensib⁹ missus fuerat reuerterēt: accersitusqz a pr̄e eēt: prius se publice religionis officia executū q̄z ꝓuate pietatis rñdit Quam rem malcus indigne ferens: nō tñ vim publice religioni inferre ausus est. Interiectis autem aliq̄bus diebus cartbalo petito cōmeatu a ppl'o: reūtit ad pr̄ez

ornatꝰ purpura ⁊ insulis sacerdotis Cui in secretū ab ducto ait pr̄. Ausus ne es nephādissimū caput purpura ornatꝰ. ⁊ auro in ꝯspectu tot miserꝯ ciuiū venire. Statuā inqt pr̄ malcꝰ in te exemplū: ne qs pꝰ hec filiꝰ infelicib⁹ pr̄is miserijs illudat: atq; ita eū cum ornatu suo in altissimā crucē in aspectu vrb̄ affligi iussit. Non multo post carthaginez cepit: punitisq; auctorib⁹ exilij sui ⁊ socioꝝ suoꝝ vrbē legib⁹ suis reddidit: interfectis decē senatorib⁹: nō mlto post affectati regni accusatus occisus ē. Hinc scias miseris cōpatiendū. Malco successit mago impator vt refert Justi. q̄ pmꝰ oīm ordinata disciplina militari penoꝝ impiū nō minus belladi arte q̄z virtute firmauit. Decedēs h̄ duos filios dereliqt Asdrubalē ⁊ amulcharē: his ducib⁹ sardinie bellū illatū est: vbi asdrubal gnē vulneratꝰ occubuit. In huiꝰ locū successit amulcharfrat̄ eiꝰ q̄ in bello siciliensi occisus est. Cui cū obsideret siracusas dictū ē p somniū vt refert Vale. futuꝝ eē pr̄ia die q̄ in vrbe cenaret: qđ ⁊ factū ē: nō victor tñ sz captiuꝰ itrauit. Huiꝰ Amulcharis tpe vt ait Justi. Legati a dario rege persaꝝ directi carthaginē venerūt: afferētes edictū q̄ peni humanas hostias īmolare ⁊ canina carne vesci pbibebanť petētes sil̄ aurilia adūsus grecia: cui dariꝰ belluz illaturus erat. Sz carthaginēses auxilia negātes pr̄ finitimoꝝ bella assidua. Cetez ne p oīa ꝓtumaces viderēť cupide paruerūt. Et asdrubal qdē tres filios dereliqt: scz Hanibalē basdrubalē ⁊ sapho. Sil̄ ⁊ amulcbar post se tres filios dereliqt: ymulchonē: amonē ⁊ egisgonez. In locum aūt amulcharis successit dux belli in sicilia ymulcho filiꝰ eiꝰ: q̄ cū nauali terrestriq; plio scōa plia gessisset: repēte in pestilētis syderꝫ exercitū amisit. vnō ⁊ reūsus carthaginē cū paucis: vbi maximꝰ luctꝰ oīm ortus ē ex amisso exercitu: ipe ymulcho seipm ex dolore gladio occidit. Hoc bellū dic̄ Orosiꝰ gestū tpe darij nec dicit cuius darij. Sed biero. tempore huius artarxersis.

Hoc tempore ·Ḥ·xxv.

Dyonisiꝰ in tyranide pmanet. Hic vt Justi. ait in. xx li. Fugatꝫ a sicilia carthaginensib⁹ totius sicilie occupauit impiū: ⁊ copias suas in italiā traiecit: ⁊ adūsus grecos q̄ primi ytalici marꝫ littora tenebāt pma bella habuit Quib⁹ deuictꝫ: finitimos q̄sq; aggressus ē: ⁊ preciue oēs greci nois ytaliā possidētes. Sz eū ab ytalia reuocauit aduēťꝰ carthaginēsiū: q̄ bellū qđ deseruerat auctꝫ viribꝰ repetebāt duce Annone. Cuiꝰ inimicꝰ sua mať penoꝝ potētissimꝰ odio eiꝰ dyonisio tyranno aduentū exercitꝰ ⁊ segnicie ducꝫ grecꝫ lr̄is familiari secreto pnūciauit: sz cōphēsis lr̄is ꝓditōis dānatus ē. Decreuitq; senatꝰ cōsulꝰ ne qs postea carthaginensis aut lr̄is grecꝫ aut ꝓmoni audēť: ne aut loq cū hoste aut scribere sine iterpte posset. Vale de eo. li. vj. Dyonisius cū hereditatꝫ noīe a pr̄e siracusan oꝝ ac pene totiꝰ sicilie tyrannidē accepissz: maximaꝝ opū dñs: exercituū dux: rector classiū: potēs eqtatuū: tandē ꝓpter inopiaz lr̄as puerulos cozinthi docuit: eodēq; tpe tanta mutatione maiores natu ne qs nimis fortune cedēť mgr̄ ludificat̄ exTyranno admonuit. hec ille. Et h̄ ei accidit ī penā sui tyrānidis ⁊ sacrilegioꝝ. Nā vt dicit de eo vale. riꝰ Jdē. Sacrilegia sua loco cōdibat. Detracto em̄ Jouī aureo amict̄o. i. vestimēto ⁊ iniecto ei laneo loco: dixit: estate gne eē aureū amictū: hyeme frigidū Laneū aūt ad vtrūq; tps aptū. Jdē etiā coronas ⁊ pateras deorū a simulacris tollēs in qbꝫ sc̄tū erat. Bonoꝝ deoꝝ nō tollē sz accipe dicebat stultū eē dicēs: a qbꝫ bona pcamur ab his porigentib⁹ nolle sumere. Jdez barbam aureā detraxit esculapio: dicēs nō ꝓuenire vt appollo pr̄ eiꝰ imberbis eēt: ⁊ filiꝰ eiꝰ barbarꝰ Huius dyonisij cū oēs siracusani interitū optarēt: qdā vltie senectutꝫ femina sola q̄tidie matutino tpe deos orabat: vt incolumis ac sibi supstes esset. Qō audiēs Dyonisius admiratꝰ cām iterrogauit. At illa: puella inqt cū eēm ⁊ gnē tyrānū haberē: carē eo cupiebā qō succederet. Illo etiaz cū carē cuperē: tertiū te imporiunioꝝ ceteris hr̄e cepimꝰ. Timēs g̃ deterioꝝ tibi succedere caput meū ꝓ tua salute deuoueo Tā facetā audaciā dyonisiꝰ punire erubuit: hec Valeriꝰ. Huiꝰ dyonisij mgr̄ fuit plato vt refert Tull̄. Porro adeo honorifice platonē suscepit tyrānꝰ: vt ei iret obuiā cū ingēti mltitudine ⁊ nauib⁹ vel̄ cādidis adornatꝫ Jdē q̄z scribit de eo: q̄ adeo suspicio suo erat ⁊ meticulosus tyrānus iste: sciens se ab oīb⁹ odio habitū: q̄ submotꝫ amicis in eoꝝ locum ferocissimos barbaros quib⁹latera sua cōmitteret substituit: ⁊ etiā tonsoꝝ metu filias suas tondere docuit: qb⁹ adultis nō est ausus ferrū cōmittere: sz instituit vt candentiū gladiū ac etiā nucū putaminib⁹ barbā sibi ⁊ capillū adureret Nec securiorē maritū egit q̄z pr̄em. Duarū em̄ til̄. s. arastomiadis ⁊ doridis mrimonijs illigatus: neutrius vnq̄ nisi excusse cōplexū petijt. Lectū q̄z q̄si castra lata fossa cinxit: in quē se ligneo pōte recipiebat: interioreq; forē diligēter obserabat.

Eo tempore etiā ·Ḥ·xxvj.

claruit plato pbs. s. anno artarxersis. xvij. Huncsuper alios ethnicos laudat augꝰ. li. de ci. dei. Plato inquit biero. ꝯ iouinianū cū eēt diues ⁊ thoros diogenis lutarꝫ pediby ꝯculcasset Ut possz vacare phie elegit achademiā villā ab vrbe ꝓcul: nō solū defūctā sz ⁊ pestilētez vt cura ⁊ assiduitate morboꝝ libidis impetꝰ fraugēť vñ ⁊ plēs eiꝰ discipuli oculos sibi effoderūt: hec biero. Discāt hinc miseri xp̄iani oculos saltim vani aspectus sibi eruere ꝓ noīe xp̄i: eiꝰ doctrina admoniti. Valeriꝰ li. iiij. de eo. Plato cū adūsus sui delictū vehemētius exarsissz: veriꝰ nevindicte modum excederet: seuisippo aico suo castigatōis arbitriū mādauit. Jpe q̄z plato difficillime criminatiōes recipiebat. Aliq̄n em̄ Zenocratē discipulū suū audierat mlta de se impia fuisse locutū: respuitq; criminatōez: instabat criminator q̄rēs cur sibi nō crederek. Adiecit. Nō eē credibile vt quē tāto ope amaret: ab eo inuicē nō diligerek. Volēte criminatore ad iusiurandū ꝓdire: affirmauit nūq̄z ea xenocratē dicturū fuisse: nisi expediri sibi ea dici iudicauit. Jdē li. vij. ō studiositate eiꝰ. Plato patriam athenas preceptorem socratē sortitus ē: ⁊ locū ⁊ hoiem doctrine fertilissimū. Cunq; iām oīm sapientissimꝰ haberek ⁊ a studiosis iuuenib⁹ certarī athene platonez doctorem q̄rentib⁹ peterēt: ipe nili flumis inexplicabiles ripas ⁊ vastatissimos cāpos effusāq; barbarie egyptioꝝ senuz discipulus pagrauit: ⁊ sacerdotib⁹ illius gentis geometrie multiplices nūeros celestiū rationū ꝯ observatōne pcepit. In italiā q̄z ingressus ē vt ab archita tharentino ⁊ arriane pitagore pcepta susciper. Tāta em̄ copia lr̄aꝝ vndiq; colligēda erat vt inuicē p totū terrarū orbem dispgi possz ac dilatari. Et vt ait biero. de eo. Inuenit vir ille vbiq; qđ discereet semp q̄z se melioꝝ fieret. Aug̃. li. viij. de ciui. dei. Plato inqt cū discipl̄os suos ingenio mirabili anteiret: paz putās pcipiēde phie sufficere: seipm ad socraticā disciplinā q̄zlōge lateq; potuit pegrinatꝰ ē q̄q̄ vsum eū alicui⁹ nobilitate scie pcipiende fama rapiebat. Itaq; in egypto ⁊ italie ptib⁹ vbi pitragoricoꝝ fama celebraťdidicit q̄cūq; illic magi⁹ habebank ac docebank. Cūq; studiū sapie in actiōe ⁊ ptē

platione ꝓsecꝝ. Uñ vna ps eius activa altera ꝛ templativa dicī p̄t: q̄z activa ad agēdā vitā morelq̄z instruēdos pertinet: ꝛ tēplativa āt ad ꝛspiciēdas nature causas ꝛ sincerissimā veritatē. Socrates in activa excelluisse memorat: pittagoras vo magꝭ cōtēplative q̄b potuit viribꝫ institisse: pinde plato vtrāq̄z iungēs philosophiam pfecisse laudat: quā in tres ptes distribuit: ī morale q̄ in actōe vsat: in naturalē q̄ ꝛtēplatōi deputata est ꝛ in rationalem q̄ verū discernat a falso: q̄ licet vtraq̄z sit necessaria: ꝛtēplatio tñ pfectionē sibi vendicat. Quidam putāt platonē q̄ñ prexit in egyptum hieremiam ꝓpham audisse: ꝭ diligenter cōputata ratio tēpoꝝ ℈m cronice historiā: indicat platonē a tpe q̄ ꝓphetauit hieremias centū fere ānos postea natū. potuit tñ eē vt hō acerrimi ingenij sicut egyptias ita ꝛ hebreas scripturas p interp̄tē didicerit: q̄ō ideo pōt opinari: q̄ in thimeo platonis quē ipe scripsit de mūdi ꝓstitutōne: dicit deū terrā ꝑ ignēq̄z iūrisse: q̄ snīa simillima ē illi q̄ in principio Geñ. In p̄ncipio creauit de⁹ celū ꝛ terrā. Deide illō q̄ō plato dicit: amatorē dei eē pbm: nihil sic ī ire ill' flagrat: ꝛ maxie illō q̄ō ꝛ me plīmū adduē vt plene assentiā platonē libroꝝ illoꝝ exp̄tē nō fuisse: q̄ plato illa ꝛba dñi ad moysen. Ego sum q̄ sum vehemēt tenuit: ꝛ diligētissime cōmēdauit. Illa aūt tripartitio platonis q̄ pbam in naturalē: moralē ꝛ rōnalem diuidit: nō est ꝛria illi distinctōi q̄ ōr: oē studiū sapie in actōne ꝛ ꝛtēplatione ꝓsari. Idem aug⁹. vbi supra. Si hō ita creat⁹ ē vt p id in eo q̄ō p̄cellit attingat ad illud quod cūcta p̄cellit. i. vnū verꝝ optimū deum: sine quo nulla natura subsistit nulla doctrina instruit: nullus vsus expedit: vt dicit Plato. Ipe q̄rak vbi nob secura sūt oia. Ipe cernak vbi nob certa sunt oia. Ipe diligak vbi nobis recta sunt oia Si q̄ plato de hmōi imitatorē cognitorē amatorē dixit eē sapientē cui⁹ ꝑticipatione fit beatus: q̄d op⁹ discutere ceteros: nulli nobis q̄z isti ꝓpius accesserunt. Idē in li. ix. deū oim summū creatorē quē nos verū deū dicimus: sic a platone p̄dicari apuleyus asseuerat q̄ ipe sit sol⁹ q̄ nō possit penuria ℈monis humani quauis oratione vel modico cōphendi. Uix aūt sapientibꝫ intus cum si vigore animi q̄ntum licuerit a corpe remouerint intellectum huius: tid q̄z interdum velut in altissimis tenebris rapidissimo chorusc amine lumen candidū intermicare. De eo belinandus. Fuit consuetudo platonis libros suos intitulare noibꝫ magistroꝝ suoꝝ: vt eoꝝ qui mgros suos docuerāt: vt maiorem ex eoꝝ noibꝫ auctoritatem ꝛbis ꝛ rationibꝫ suis acquereret: Hinc sunt libri eius appellati. Thymeus Phedron. Gorgias. Pittagoras. Quoꝝ ꝑmū ꝛ vltimū transtulit Lycero. In phedronis dyalogo post disputationē de imortalitate anime: distinguit loca que hanc vitam relinquentibus ea lege debenk: quam sibi quisq̄z viuendo sanxerūt. Similiter in gorgia post p̄actā disputationem dixit de habitu post corp⁹ animatū: hec duo fuauit in libris de republica: ꝓius em̄ dedit p̄ncipatū iusticie: postea disseruit quo aīa post corpus euadat vel vñ in corpus aduenīat Macrobius li. j. de somnio scipionis. Plato in phedrone diffinit hominī nō esse sua sponte moriendū. Sed in eodē iterū dyalogo dicit mortē philosophantibꝫ appetēdā ꝛ ipaz phbam meditatiōez eē moriēdi. Hec sibi ꝛria esse videtur: sed nō ē ita. Nam plato duas hominis mortes nouit quaꝝ vnā naturā alterā ꝛtutes ꝓstant: hō em̄ morik cū aīa corpus relinqt solutum lege nature. Mori etiā ōr cū aīa adhuc in corpe ꝓstituta corpis illecebras phia dicente contēnit ꝛ cupiditatū dulces insidias reliquasq̄z oēs exurit passiones. Et hanc mortē dicit plato sapientibꝫ appetendā: illā ꝛo quā omnibꝫ natura instituit cogi vel inferri vel accersiri vetat. Idem in. ij. li. In phedrone platonis quē transtulit Lycero validissimis argumentis anime imortalitas asserik. Et post oēs ratiocinatōnes in vnius syllogismi cōpendia ita redigi. Ania ex se mouek: quod ex se mouek p̄ncipium motus est: quod aūt p̄ncipium motus est: natū nō est: ꝛ quod natū non est imortale est: aīma igik imortalis est. Legik q̄ theobrotus cum legisset librum platonis de imortalitate anime e muro se p̄cipitem dedit pre desiderio vite melioris. Et licet farue ꝛ damnabiliter egerit: hoc tamen inducitur vt sciak immortalitas anime Hec q̄z sunt verba platonis in phedrone Donec habemus corpus pmixtusq̄z sit tali malo: noster animus: nunq̄z nos id q̄ō iam olim cōcupimus: satis consecuturi sumus. id est veri scientiam. Infinitas em̄ occupationes affert corpus q̄bus conterimur ob victū quotidianū. Morbis etiam ꝛ cupiditatibꝫ ꝛ timoribus ꝛ īnumerabilibus variarum rerum appetitionumq̄z visionibus corpus oneratur: vt pre illo ne sapere q̄dē ī vllare possimus: defunctoꝝ aūt animus liber est ꝛ a corpe solutus Eo igik tpe quo viuimus ita demū appropinquabimus. appropinquabimurq̄z scientie si nihil aut q̄minimū corpe vtamur: nec in societatem ei⁹ nisi in q̄tum necesse est animū demittam⁹. Ita em̄ minime repledimur turbulenta vitiosaq̄z natura corpis: ꝭ puri a ꝛtagiōe ei⁹ incorrupti sinceri disgredientes ad oia incorrupta sinceraq̄z venient⁹. Multa legunk inquit Uin. in spe. histo. li. iij. c. lxxix. egregie dicta a platone vt illud q̄ō refert Boe. dixisse: beatas fore respublicas si aut sapientes eas regerēt: aut eaꝝ rectores sapie studerēt. Et illō quod Tull. asserit eū dixisse: escā maloꝝ eē voluptatē q̄. s. ea capīūk homines sicut hamo pisces Idē plato dixisse ferk. Si sapie forma oculk videri posset: maxie ad amorē sui oēs excitaret. Nō pōt cōphēdi forma iusticie: nisi prius discutiatur forma iniusticie. Anima est essentia se mouens. Nō solū scia que remota est a iusticia: calliditas potiusq̄z sapia appellanda ē. Uerūetiā animus parat⁹ ad piculū si sua cupiditate nō oim vtilitate impellik audacie nomē hz potiusq̄z fortitudis: illa ē iusticia verissima q̄ erga inferiores seruak. Triūphus est innocētie nō peccare vbi posse licet. In quē plus potes peccare desine. Mors pbantibꝫ appetenda est. Jpaq̄z phia est meditatio moriendi. Potissimū pbie robur patia est. Dic plato vt refert helinād⁹ cū vidisset dyonisiū tyrannū sicilie corpis sui circumseptū custodibꝫ. Q̄ō tantū malum inqt feciſti vt necesse haberes a tam multis custodiri: Dic duos mūdos eē asserit ait Uin. vnū intelligibilē q̄ veritas ipa habitaret: istū aūt sensibilē quē manifestuz est nos visu tactuq̄z sentire Jtaq̄z illū verū istū verisimilez ad ymaginē ei⁹ factū: ꝛ ō de illo quo se cognosceret aīa velut explicari ac ratiocinari veritatem: de hoc aūt in stultoꝝ animis non sciam ꝭ opinionē posse generari. Et vt dicit idem Uin. vbi supꝝ. Errauit plato in his quia dicebat ydeas eē in mēte diuina coꝝ q̄ fiunt exemplar eternū Q̄ō verꝝ est ꝭ ipas ydeas putauit aliud esse q̄z mentem diuinā: ꝛ ℈ est falsum: cū idē realiter sint. Jtez errauit valō q: deū posuit in diuisiōe existētiū cū aliē dicak eē creatorē aliē creatura: ℈ em̄ nomē ens nō vniuoce p̄dicatur de deo ꝛ ceteris creaturis: sed analogice: q̄re deꝝ nō pōt poni in diuisiōe coꝝ q̄ sūt vt in aliq̄ p̄dicamento coꝝ. Jtez errauit circa materiā ꝓuidētie quā posuit triplicē vt pōt thomas in. j. pte. dicēs triplicē eē ꝓuidētiā: ꝑmā qua prouidetur creaturis intellectualibus ꝛ toti mundo q̄ ad

genera z spēs. hāc deo attribuit. Secūdā q̄ puidet sin gularib⁹ aīaliū z plantaꝝ q̄tū ad generatōez z corru ptōez z alias mutatōnes nat̄ales: hāc attribuit dīs q̄ celū circūierūt. Tertiā q̄ puidet reb⁹ ptinētib⁹ ad hu manā vitā seu actib⁹ hūanis: hāc attribuit demonib⁹. Sz oīa hec rōnib⁹ repꝛobat. b. xbo. ibi. Est em̄ vna ōi puidētia q̄ oīb⁹ sil puidet optīe. iuxta illō Sap. vj. Jpi eq̄liter ē cura de oīb⁹. Ex his q̄sq̄z scire pōt illō hie re. Stult⁹ fact⁹ ē oīs hō a scia sua: vicz nisi adiuuet a scia dei. Mortu⁹ est aūt plato āno. xxj. darij filij ar tarxersis q z ochus dictus ē. z vt dicit de eo Señ. epi stola. xvij. Plato natali suo decessit: z annū vnū atq octuaginta cōpleuit sine vlla dedicatōe Jō magi q tūc athenis erāt imolauer̄t defūcto āplior̄ fuisse sort̄ q̄z būane rati: q pꝛsumasset pfectissimū nūez: quē nouez nonies mltiplicata cōponūt. Aug⁹ tñ. xj. li. de ci. dī ait Labeo platonē iter semideos poit. z herculē z romu lum. Semideos aūt boib⁹ pfert. vtrosq̄z tñ iter numi na collocat. Nos aūt platonē nec q̄cq̄z boi xpiano com paramus. Sil̄r hiero. sup Ecci. ponit platonē cū alijs antiq̄s phis ethnicz damnatū. Patz etiā ex dictis bis flo: uisse architā tharentinū cū plato fuerit ei⁹ auditoꝛ De q̄ Tull. li. ō senectute sic ait. Archita tharentinus cū ei⁹ fmōi plato athenīēsis interesz: nullā capitalio rem pestē q̄z corpis voluptatez dicebat hoīb⁹ a natura datā. Cūq̄z nil mēte pstabil⁹ de⁹ dedisset hoī huic dī uino numiri nil tā esse inimicū q̄z voluptatē. Qō vt ma gis intelligi posset: fingebat: aīo tāta corpis voluptate aliq̄ incitatū q̄zta pcipi posset maria: nemi censebat fo re dubiū q̄n tādiu dū vita gauderet: nihil agitare mē te. nihil cogitatōe: nihil rōne pꝛsecq̄ posz. Jdē de eo li. ō amicitia. Natura nihil solitariū amat. vñ verū est qō ab archita tharētino vt opinoꝛ dici solitū: a senib⁹ no stris audiui. si q̄s in celū ascēdisz naturā q̄z mūdi z pul chritudinē sy dez aspexisset: insuauē illi sine aīo z so cio admiratōz foꝛe: qō iocūdissima foꝛet si alīquē cui ī timasset habuisset. Vale de eo. li. iiij. Tharētin⁹ archi ta villico suo: sumpsissem inq̄t a te supplicū nisi tibi ira tus eem Maluit em̄ ipunitū relinq̄re: q̄z pp̄ irā iusto gui⁹ punire. Agell⁹ li. noctiū atthicaꝝ de eo. Fauoꝛi nus phs affirmat simulacrū colūbe e ligno rōne q̄dā z disciplina mechanica factū ad architā volasse. Vin. li. iiij. c. viij. hui⁹ snīa de aīa hec est. Aīa ad exemplū vni⁹ cōpositā ē. q̄ sic illocalit̄ dominat̄ in corpe sicut vnum in n ūeris. Nullū scel⁹ deniq̄z nullū facin⁹ ē. ad quod suscipiendū nō libido voluptatis impellat.

Redeundo ad hi ·H·xxvij

storiā artarxersis regz psaꝝ q z assuer⁹ credit̄. vt dictū est sup̄. hic ex filijs q̄s habuit centū q̄ndeci. tres tm̄ fu erūt iusto mr̄imonio suscepti. Dari⁹: arabath⁹ z och⁹ Ex bis darijs ꝺ morē psaꝝ apud q̄s rex nō nisi morte mutat̄: p indulgentiā pr̄ viu⁹ fecit regez. vt ait. Justi. li. x. Sz dari⁹ p tāti remuneratōe bñficij: scel⁹ patrici dī in pr̄em cogitauit: z ad societatē facinoꝛz. l. frēs as sumpsit. cā vō patricidij sceleratioꝛ ipō patricidio fuit Nam rex artarxerses astasiā siri frīs sui pelicē i mr̄imo niū suscepat: hac pr̄em cedere sibi sicuti regī dari⁹ postu lauerat Qō q̄dē artarxerses p̄mū p̄misit Deinde peni tentia duct⁹ vt honeste negaret q̄ō remē p̄miserat so lus eā sacerdotio pfecit q̄ ppetua illi ab oīb⁹ vir̄ pudici cia impabat̄. Hic exacerbat⁹ iuuenis ꝓiurat ꝺ pr̄em: sz depbēsus cū socijs deler⁹ ē ꝓiugesq̄z oīum cū liberis interfecte sunt. P⁹ b artarxerses morbo ex doloꝛe cō tracto decedit: hereditas regni ocho tradit̄ q̄ timēs pa rē ꝓiuratōez regiā cogꝛoꝛ cede z strage p̄ncipiū replet: nulla nō sanguis nō sex⁹ nō etatis miseꝛia mot⁹. atq̄z ita veluti pacificato regē bellū ad susis infert. In q̄ bel lo adūsus puocatoꝛē hostiū codoman⁹ q̄dā eū oi fauo re pcessit: z hoste cesso victoriā suis obtinuit: ob q̄ō ar menijs p̄fect⁹ ē. Deinde p⁹ mortē ochi ad memoriā p stine vtut̄ rex a ppl'o pstitut⁹ ē. Hui⁹ ochi tpe De mosthines oratoꝛ cognosc̄it. de q̄ valeri⁹ li. viij. Demo sthenes cū pmā lram artis rhetoꝛice pferre nō posset p pter vocis exilitatē oris sui vicīū tāto studio expugnit vt null⁹ exp̄ss⁹ q̄ volebat pferret. Jdē gracilē nimis vocē ptinua exercitatōe ad gtū auriū sonuz pduxit. Jdē ob later̄ infirmitatē discutiēdā. ml'tos vsus vno impetu cōplebat. eosq̄z adūsa loca celeri gdu scādēs p nūciabat. ac vadosis litoꝛib⁹ insistēs declamatōes flu ctuū stragoꝛib⁹ obsistētib⁹ ꝺcebat. Oꝛe q̄z calculis inser tis ml'tū ac diu loq̄ erat solit⁹. q̄ nā pmpti⁹ eēt z solu ti⁹. Hic ē demosthenes q̄ stomachuz laidis nobilissime meretric̄ iocādo subpalpās z q̄ritans ꝟ quantū Luz illa diceret. Mille denarijs. Rñdit. Ego penitere tā ti nō emo. De eodē Jsiō. li. j. ethimo. Demosthenes ora toꝛ. fabula adūsus philippū vsus est. Qui cū ab atheni ensib⁹ postularet vt sibi decē oratoꝛes darēt z discede ret: finxit ille hāc fabulā q̄ disuaderet dicēs. lupos ali q̄ pastoꝛib⁹ q̄z diligētiā decipe voluisset suasisse: vt i aīcicīā ꝓuenirēt: ea tñ ꝺditōe vt sibi canes in q̄b⁹ causa erat iurgioꝝ: vice securitat̄ traderēt. Annuere pasto res z in spe securitat̄ canes dedere. q̄s ouiū suaꝝ vigi lantes custodes habebāt. Tūc lupi adepta oī formidi ne oēm gregē nō p sacietate tm̄: verūetiā p libidine lacerauerūt: sic philipp⁹ sublat̄ oratoꝛib⁹ in ppl'o factu rus erat. De eodē belināᵭus li. xj. Demosthenes cū ari stodemū auctoꝛē fabulaꝝ ī rogass̄ q̄tū mercedis vt ageꝛ accepiss̄: z rñdiss̄ talētū. At ego ait demosthenes pl⁹ accepi vt tacerē. Ita causidicoꝝ lingua dānifica ē: nisi eā vt dici solet funib⁹ argēteis vinciās: apud aduo catos igit̄ z ipm silētiū venale ē. Jdē demosthenes cuz a senatu athenienſiū in patrociniū peteret ꝺ philippū regē macedonū. ille simulata infirmitate vt aīūt lecto decubuit: z rñdit bis q̄ ad se ꝓuenerāt: se pati moꝛbuz sententiantē Cui q̄dā ex nūcijs moꝛdacissime rñsum ē Certe nō sententiantē pater̄: sed arginantē. Eo tpe vi dek ꝓcurrisse Eschines. de quo Vale li. viij. Eloquen tie oꝛnamēta in pnūciatōe apta: z ꝓueniente coꝛporis motu ꝓsistūt. Quib⁹ cum q̄s se instruxerit: trib⁹ modis hoīes aggredit̄. s. aures coꝝ penetrādo. Oc'os demul cēdo: aīmos inuadēdo. Recte itaq̄z Eschines cū pp̄ iu dicialē ignominiā rhodū petisset: z ibi rogatu ciuitat̄ suam pus in tesipontē: deinde demostenis p codē oꝛo nē clarissimā recitasset: mirantib⁹ cūctis eloquentiam vtriusq̄z sed alīq̄tulū magis demostenis. Quid si inq̄t ipm audisset̄? Tātus oratoꝛ sic inimici vim ardoꝛem q̄z dicendi suspexit: vt se scriptoꝛ eius parū lectoꝛē ꝺ doneum p̄dicaret. Et exptus acerrimum vigoꝛem oculo rum. terribile vultus pōdus accōmodatū singulis v bis sonum: vocis afficacissimos coꝛporis motus. Et si igitur illius operi nihil adiici pōt. tñ in demostene pa mag demostenis abest: cū legit̄ poti⁹ q̄z audit̄. De eodē in li. de bñfi. Socrati cum ceteri discipuli pl'a offerrēt Eschines paup se solū obtulit dicens. Quicq̄t melius habebat se melius obtulisse: ceteros aūt cum pauca ei dedissent pl'a sibi z meliora retinuisse. Vñ ait. Te ob secro vt hoc munusculū paupertatis mee excolas. z tua diligentia z sedulitate melius z oꝛnatius reddas: cui rñdit socrates se ab illo maximum munus suscepisse. nisi se ipm paruo exti maret: z libenter daturū operam vt eum faceret meliozem. De eo Tull⁹ li. ō republica

Eschines cū adolescēs tragediā actitassz rēpublicā cō/
pescuit z athenas suo arbitrio ꝓsauit z egit. adeo po/
tēs erat in eloq̄ntia. Ozosi⁹. Eo q̄z tpe legati a cartha/
gine romā missi z fed⁹ cū romanis pepigert Quē igres
sū carthaginēsiū in italiā maloz grandinē ꝓsecuturaz
ꝓtinuaz qz miseriaz tenebzas iugis histoziaz fides lo
coz qz z fama q̄b ea gesta sūt ꝓtestāt Tūc noz vsqz ad
plīmā diei ptē tēdi visa ē: z saxea grādo de nubib⁹ de/
scēdēs: verſ terraz lapidib⁹ ꝓberauit. xxv. dieb⁹. Quib⁹
dieb⁹ etiā alexād⁹ magn⁹ purges ille miseriaz atqz atro
cissimus turbo tot⁹ orientſ nat⁹ est. La. II.

Ano igit Ochi persa

rū regis. x. dicit Uin. li. v. spe. histo. ca. j. phi
lippi āt regſ macedonū. vj. Nectabani regſ
egypti: xſ. Qui ann⁹ fuit erat ſ q̄nte ducētesim⁹ vegesi/
mus ſq̄nt⁹. Mōi ño q̄ter milesim⁹. dccxxv. fm bedaz
z. lxx. interp̄tes. Alexand⁹ philippi regſ macedonum z
olimpiadis vxoris ei⁹ fili⁹ nascit. Qō tñ illi vulgate hi/
storie ꝓuenire nō vid⁹ oīno q̄ narrat eū a nectabano iā
extra regnū facto generatū fuisse. Anno quippe regni
ochi. xiij. nectabani. xv. sicut Euse. scribit. Och⁹ egy/
ptū tenuit: nectabano in ethyopiā pulso. Ut aūt hr̄ ex
historia alexādri iter sapiētes egypti nectabanus excel
luisse memozat. hic si mer⁹ bellic⁹ ei iminebat. nō exer
citū vel machinamēta marti mouebat sz ingressus au/
le penetralia regiaqz secreta inuecta secū pelui solitariū
ibi se abdēs ipleuerat pelui fonte limpidissimo z ex ce/
ra cōponebat nauigij similitudinē. effigieſq̄z hoīm ibi
collocabat. q̄ oīa moueri ac viuere videbant. Adhibe/
bat z ygulā ex lig̃ bebeni z p̄cōcaua loq̄bat q̄b voca/
ret deos supbosq̄z inferosq̄z Sicqz laborabat pelui na
uiculā submergi: ex q̄ fiebat vt sil' cū submersione illi⁹
cere z cereoz incēsoz: etiā oēs hostes si q̄ adesse p̄nūci
abāt pelago mergerent. Quodā āt tpe nūciatū ē ei ml'
tas gētes adūsus eū vna ꝓspiratōe eadēqz volūtate cō
surrexisse. s. Indos. arabes. phenices. parthos. z q̄cū/
q̄z sunt oriēt ſ barbare gētes Quib⁹ ille auditis plausū
dās manib⁹ mag̃ risu dissolut⁹ ē. Confugiensq̄z ad cō/
suete art ſ pitiā itellexit se ab hostib⁹ vincere dū capien
dū q̄z: nisi fuge cōsuleret. Morq̄z raso capite z barba
collectisq̄z oīb⁹ q̄ p̄ciosa erant. appulit macedonie. Il/
lic g̃ amict⁹ veste linea astrologum se ꝓfessus vim peri
tie sue cū magna admiratōe cōmēdabat. Adeoq̄z cele/
bris fama ei⁹ facta ē: vt nec olimpiadē reginā vxorē phi=
lippi regſ lateret: enimuero philipp⁹ tūc bello forte ab
erat. regia āt cepit piciā el⁹ ꝓsulere. ille āt pulchritudi/
nē femie admirat⁹ amore ei⁹ capt⁹ é. Cūq̄z acri⁹ vultū
ei⁹ intueret. ait illa. Cur in me intuendo ita' defigeris.
Cui ille Recordor oraculi illi⁹ q̄b apō egyptū a dijs ac
cepam. q̄ oportet me reginevera p̄dicere Cōsule g̃ sup
bis q̄ cupis: z statim ꝓmit tabulas suas q̄s h⁹ pitie do
cti pinacē noīant aure z ebore variatas z horoscopon.
vij. stellas cū suis specieb⁹ ꝓtinētēvbi visebāt Jupiter
in aereo lapide b̄ est iacincto. Sol in cristallo. Luna
in adamāte. Mars in emātite. Mercuri⁹ in smarag
do. Uen⁹ in saphiro. Saturn⁹ in ophite. Horoscop⁹
aūt in ligdino erat. Tūc admirās olimpias stellaz vari
etatē z ꝓi⁹ sistēs. O inq̄t intruere q̄so meaz z philippi
ꝓgruētiā. Nā ml'ta fama est q̄ si ab hoste reuersus af/
fuerit: velut in alterā trāsmigrari Qui explorata ꝓstel
latione z eis q̄ illa perierat ait. Uera fama ē ista: sz op
pitula bor ne q̄d diuortio formidaberis Nā fatale tibi
est fm q̄ ꝓsperi misceri te deo: genituraq̄z filiū vlto/
rem oīm si q̄ in te philipp⁹ audebit. Tū illa. cui inq̄t.
nā deo ad thoruz debeor. Cui ille. bammoni deo libie
Ergo para te ad hui⁹ nuptias vt reginā decet Uideb
aūt z somniū z in somnio nuptias tibi cū deo futuras
Abbreuiādo aūt histoziā. Magicis artib⁹ nectaban⁹
ille malefic⁹ fec illā somniare q̄ miscebat deo hāmoni
z q̄ de illo ḡuida fiebat Qō cū nectabano ipa retulisz
dixit cito b̄ implēdū vñ z pararet sibi lectū iurta suuz
vt cū b̄ ꝓtigeret si aliq̄d expediret: posset eā iuuare Ex
pōsitqz sibi vētuz ad eā hāmonē in specie draconis cuz
capite arietſ z cornib⁹ in amictu cādidor: vñ tūc se paret
ad copulā ei⁹ Fecit g̃ ille malefic⁹ pstigijs magicſ de no
cte i thalamo ei appere hāmonē i tali forma pscripta.
ad quā solā inspiciens in lecto nectaban⁹ q̄ iurta erat
eā cōgnit: ex q̄ tūc ꝓcept⁹ ē alexāder. Effecit q̄z p suas
incātatōes nectaban⁹ vt z philipp⁹ q̄ tūc erat in bello
b̄ somniaret. s. vxorē suā Olipiadē deo hāmoni misce
ri. Cūq̄z reuersus reginā grauidā audisſz. cepit p̄ b̄ q̄si
credere exinde fortiter dubitare ne nō deo sz alij homi
ni iūcta fuisset: z dure illā increpare. q̄ sentiēs necta/
ban⁹ arte diabolica egit vt in sollēni ꝓiuuio vbi aderāt
philipp⁹ z olimpias appareret draco in forma illa ap/
parēs cū terribili sibiloz acumie. ita vt fūdamenta do
mus q̄ti viderent. Intrāteqz locū ꝓiuuij oīb⁹ timoz c
ꝓcussis extēditqz olipias man⁹ vt edocta fuerat ad dra
conē: q̄ mālueſcēs caput in sinū ei⁹ reclinauit eiqz oscu/
lum dedit: z in besperā redact⁹ i aq̄la ꝓuersus e medio
auolauit. Tūc philipp⁹ ex b̄ ludificat⁹ asseruit b̄ sicē.
s. ex deo eā ꝓcepisse: sed ignoraz ex q̄. an ex ioue ꝓpter
aq̄lā. an ex hāmane ꝓpē formā draconis. qz in illa for
ma ille venerabat Cui illa rādit Ex deo hāmone. De
mū pturiēte olimpiade assistebat nectaban⁹ astrorum
cursus z mor⁹ ꝓspectās. Tādē ml'ier vehemēti⁹ inge/
miscēs exigit ptū. Qui vbi ad humū lapsus est. motus
ptin⁹ insequit terre: z tonitruū crepor: ventoz qz ꝓflict⁹
z fulguz choruscatio. Et vt refert Justinus li. xij. Ea
die q̄ nat⁹ ē Alexāder due aq̄le tota die ppete sup cul/
men dom⁹ ei⁹ sederūt. Omen duplicis imperij europe
z asie pferētes. Narū appellauit philipp⁹ alexandrum
in memoriā filij sui q̄ ex porib⁹ nuptijs occubuerat Et
vt scribit Uin. li. v. c. v. Erat alexander forma z vultu
pulcherrim⁹ subcrispa paululū z flaueſcēte cesarie co/
me leonine: egregie decoris: oculi altero admodū nigro
leuo vo glauco atqz dissili. Nutrix vo ei⁹ alacronis nū
cupabat. Pedagogus ei⁹ leonides litterature: polini/
chus mgr̃ musice. alcippus geometrice. Oratorie ana/
ximenes. phie arestotiles ille milles⁹. vt i historia ei⁹
legit. Refert tū hiero. q̄ aristotiles librarioz vtilitate
mōstrauerit alexandro initia lraz. Idem hiero. ait ad
alletā. Greca narrat historia alexandrū potentissimū
regē z moribz z incessu leonidis pedagogi sui nō potu
isse carere vicijs: q̄b adhuc puul⁹ infect⁹ fuerat. Et vt
narrat Sen. huncipm leonidē postea leonib⁹ alexand⁹
obiecit deuorandū. Fact⁹ aūt alexāder vt legit i hi/
storia ei⁹ annoz. xij. patri comes fiebat: z vsum armo/
rum sp indui meditabat: z eū exercitibus videri gau/
debat: z eqs insiliens cūcta vt prudētissim⁹ miles age
bat. Dum g̃ philippus ad quandā illirici ciuitatē pri
mam ꝓficisceret nō simili affectu q̄ solit⁹ fuerat olim
piadem diligēs: ptinus olimpias nectabanum repe/
tit eūq̄z ꝓsulit sup clādestino philippi ꝓsilio. Qui dum
assidēti sibi alexandro ex arte illa astricta loquerek. pe
tijt alexand⁹ vt artem illā eum doceret. q̄z fecit. Cūq̄z
tam in illa arte ꝓfecisset alexand⁹ nō post modicū. no/
cte q̄dam ad p̄scitum fosse p̄ceps veniens vbi Necta/
banus eum docere consueuerat. Alexander Nectaba/
num improuiso p̄cipitat. Cūq̄z ille letali ictu ceruicſ
afflictus cōquereretur. Cur hoc fecisset ei. Respondit

Alexãder: ꝙgrendũ tibi de arte illa erat quã noueras ꝙppe nesci⁹ q̃ te impẽderẽt humi nũc resupin⁹ iacens rimari q̃ celi sũt. Ad hec mag⁹. nulla mortaliũ ꝯ fatum fuga ẽ. Oli ꝑ hãc scias nouĩ me a filio iterfectũ iri. Tũc alexãder. Nũ ego fili⁹ tu⁹ sũ. Tũc ille oĩa cõfessus est: t egypti fugã: t q̃ arte olimpiade potit⁹ sit. Et his dictis aiam emisit. Tũc alexãder imponit eũ in humer̃ t regiã reuectat: eiqz sepulchrũ erigit operosissimũ atqz mri oĩa indicauit. Tũc illa admirata est se tot annis a mago illusã rem ꝑbri fecisse. hec ibi. Hic scias sumas qz curiose psone sepe turpit decipiũt vtmerẽt curiosi tas eoz. t illusores demũ a diabolo illudunt.

Eodem tempore vt ·Ꝭ·j.

hr ex histo. alexãdri: philipp⁹ rex macedonũ delphos misit sup regni sui sollicit⁹ successore Rñsumqz accepit in hũc modũ. O philippe. Is demũ tuo oiqz orbe potiet impio: q̃cũqz bucefalã equũ insilies medium pelle trãsierit. Erat ãt bucefala equ⁹ forma spectabil: ex regũ genẽ armẽti. format̃ pedib⁹ ad pegasi fabulã: t si q̃ fuisse laomedonti eiusmodi p̃dicãt: boies ãt comedebat vt belua t in eiusmodi pabulũ seuiebat: hũc asseruari philipp⁹ iusserat sub claustr̃ pferrat̃. Agebat aũt tũc rpis alexãder ãnũ etat̃. xiiij. Qui dũ q̃dã die locũ vbi bucefala clausus erat trãsiret: ꝓsus ad socios ait. Nũq̃d hynnit⁹ aures meas an vo rugit⁹ leonis aliqs offẽdit. Ad quẽ ptolome⁹ q̃ postea soter dict⁹ ẽ. Quin imo hic ẽ ille bucefala quẽ pr̃ tu⁹ ob seuitudinẽ dẽtiuz claudi iussit hactenꝰ. Alexãder aũt custodib⁹ euocatis claustr̃ remot̃ qzequũ educit: eiusqz leua cũ iubã apphendisset tergũ q̃drupedis insultut. effrenẽqz hac atqz illac circũduxit. Qõ cũ admiratõe visentib⁹ foret. cucurrit q̃dã t rem ꝑiculi philippo nũciauit. Sz ille ad me moriã reducẽs oraculũ cucurrit ad pucz: eũqz salutauit vt toti⁹ orb̃ dñm. Alexãder ãt ãnũ agẽs. xv. petijt vt sibi psas adire liceret gr̃a q̃drigis certãdi. Philipp⁹ q̃z eq̃s t illi nccaria p̃pari iussit. Igit̃ ascẽsa nauiscula admodũ tẽpestate appulit eũ. Quo in loco dũ curã eq̃rũ famul' mãdassz: ipe q̃z ad videndũ statũ loci ꝓcederet obui⁹ ei fuit nicola⁹ rex athenarz quõdã ꝓscolastic⁹ ei⁹. Qui ꝑ salutauit alexãdrũ nõ tñ sine ꝓtumelia. Naz aue inqt o puer: nec ille resalutat. Tũ scõdo nicola⁹. Et a q̃ inqt te arbitrar̃ salutatũ. Quippe ego sũ nicolaus rex athenarz. Et alexanꝺ. Quid inqt tibi ꝓdest ista vana iactatio de ser̃ crastinis fluctuãs. Neqz em̃ istã arrogãtiã approbo. Et nicola⁹ Uelle inqt scire cur adsis fatet alexãder se ad certamina q̃drigarz studio corone venisse. Tũc nicola⁹ felle de nimia idignatõe suffulsus cõsputũ adolescentulũ t maledict̃ increpitũ dereliqt. At ꝺo alexãder q̃ oĩm disciplinarz ptinẽtiã ostẽtare dicerat absterſit a facie sputamẽta: t iniurie recepte arridens ait. Juro eq̃dẽ nicolae pr̃is mr̃isqz mee maiestatẽ. q te etiã i pñti certamie superabo. Nõ mltop⁹ cũ diei certa aduenissz alexãꝺ nicolao superato t reliqs q̃ certamini affuerãt corona redimit⁹ repatriat macedoniam Offenditqz forte philippũ spreta olimpiade in cleopatre nuptias demutãtẽ. Die ãt nuptiarz intrãs tridinium reg̃ coronat⁹. Sume inqt o pr̃ hũc p̃mũ laboris mei fructũ: t coronam in caput ei⁹ trãstulit t ait. Cum ego mr̃ez meã iterz regalib⁹ nuptijs ꝓiugabo. vro q̃z ptic̃ipabo ꝓuuio. Et his dict̃ adũsus philippũ discumbit Aderat ãt iter regales delicias lysias q̃dã. ad risũ excitandũ facetissim⁹. Qui cũ in gr̃am regis adolescẽtulũ vellet admordere: mltimodis ꝛboz ridicul' sepi⁹ illuz aggressus: ac sepi⁹ admonit⁹ vt ad aliũ se ꝛteret cui ludũ suũ placẽ sciret: t ille nõ obaudiret: tandẽ irat⁹ alexanꝺ. poculũ qõ sibi ꝑ manu erat iaculãs lysiã vulnerat. Sz rex efferuescẽte ira ꝓsiliẽs in alexãdrũ vulnerato crure ꝓcũbit. Tũc alexãꝺ arrepto gladio oẽs qui veluti ad se cõphẽdẽdũ irruerẽt dissecat t egredit Qui em̃ aderãt philippũ gui inqt vulneratũ in cubiculo induc̃tes lectulo deponũt: p⁹ plres dies cũ iã spes esset recuperande sanitatis ingredit alexander ad philippũ t oli piadem mr̃em recõciliat ei.

De nece philippi ·Ꝭ·ij.

ex historia alexãdri vin·li. v. His tpib⁹ motbona ciuitas nũciat obsequ⁹ regi⁹ desciuisse: adiquã philipp⁹ aio incitat⁹ cũ adhuc viribꝰ corpis deficẽt: cũ exercitu misit alexãdrũ: quã i breui sbegit. Ingressusqz ad pr̃ez vt victoriã nũciaret. vidit in domo regia viros barbaro habitu indutos: pcũctãsqz cogscit darij reg̃ legatoz Qui legati venerãt ꝑ tributo atqz censu ẽre. s. t aq. Mirat qz petẽdi morẽ t titulũ: dixitqz vni illoz q̃ p̃m⁹ eẽ videbat. hec ne clemẽta vẽdicãt pse mortalib⁹ q̃ de⁹ cũct̃ in cõi largit⁹ ẽ. Igit̃ ferri iubet ad darijũ a se mãdata. sez vti ab hac petẽti ꝙsuetudie tparet Sinalit̃ sciret se cũ alexãdro p̃lio acri⁹ ꝓcertaturz. his dict̃ erigit boies ꝓficisci. Rursũ duz vicina citas de obsequio vacillaret. Alexãdro dat expeditio t illuc ire iussus ẽ. Inẽa pausanias q̃dã noie opib⁹ t delicijs affluẽs in olimpiadis amorẽ ꝓlapsus ẽi q̃ cũ ꝑ internũcios attẽptaret t mulier ꝓsentiret. s. vt defũcto philippo ad illũ trãsnubẽt: pausanias opportunũ cẽ tps existimãs: qz alexãder tũc forte aberat: cui⁹ tã formidissimũ nomẽ erat nimium: repẽte ruit sup philippũ eũqz vulnere pũcit. Qui cũ letali pcussus cẽt: mox pausanias festinat ad raptũ oliꝓiadis Igit̃ cũ adhuc ppl's in theatro turbaret̃ forte reb⁹ ex sñia ꝑpetrat̃. Alexãꝺ supuẽit offẽditqz turbas t philippi vulnera irruẽsqz in reginã: depẽdit pausanie violẽtiã Cũqz eũ iaculo destinaret tenereť qz formidine mr̃is vulnerãde. Olimpias sic eũ adhortat. Jacula reinqt fili iaculare ne dubites. Alexãꝺ ãt cũ philippuz adhuc spirare cõperisset iussit pausaniam illuc adduci gladiũqz i dexterã pr̃is misit: q̃ manu ei⁹ appereret occiditqz eũ. Ergo iã moriẽs Philipp⁹ ait. Nihil est qꝺ me finis vite aut mors ꝓtristet. vlt⁹ em̃ auctorẽ iiurie libẽs morior. Et adiecit Remiscor o alexãꝺ deum mr̃i tue pgnãti p̃dixisse. qz vindicẽ filiũ eẽt partura.

De moribus huius ·Ꝭ·iij.

Philippi ait Justi. li. ix. Fuit philipp⁹ rex tã armoruz q̃z ꝙuiuio⁹ apparatib⁹ studiosior cui marie opes erãt instra bellorꝰ diuitiarz q̃stu q̃z custodia solertior Itaqz qz iter q̃tidianas rapinas sp inops erat. Erãt in eo mi sericordia t pfidia pie dilecte. Nulla apꝺ eũ rõ turpis vincẽdi fuit. Blãdus erat pie t insidiosus alloqo. qui pla ꝓmittẽt q̃z pstaret. Aiciciias vtilitate nõ fide colebat: gr̃az fingẽ i odio istruere iter ꝓcordes odia: t apꝺ vtrosqz gr̃az grere sollẽnis illi ꝙsuetudo. Inẽ bec eloq̃ntia t insignis oino acumis t solertie plẽa: vt nec ornatui facilitas necfacilitati ẽsset ornat⁹. De eo Ualeriꝰ Philipp⁹ alexãdrũ q̃rũdã macedonũ beniuolẽtiã domis ad se conatũ attrahere i epla sic increpauit Que te fili rõ in hãc vanã spez iduxit: vt eos tibi fideles futuros extimares: q̃s ad amorẽ tui pecunia copulasses. Idem Uale li. j. Philipp⁹ pr̃ alexãdri appollinis oraculo admonit⁹: vt a q̃drige violentia salutez suam custodiret. oẽs cursus ꝑ totũ regnum disiungi fecit. Locũ eciam qui in boetia quadriga celebrabatur sp vitauit. Sed pausanias in capulo gladij quo illum occidit quadrigam habuit celatam. His temporibus cum Philippi

lippus mothonam vrbē expugnaret. De mur⁹ sagitta iacta dextrū ei⁹ oculum inqt Justin⁹ effodit. Quo vulnere nec segnior in bellū nec iracūdior adūsus hostes fact⁹ est: adeo vt interfectis dieb⁹ pacē dēpcātib⁹ dederit: nec moderat⁹ trīm: verūetiā mit⁹ adūsus victos fuerit. Grecie aūt ciuitates dū impare singule cupiunt ipsū oēs amiserūt. Itaqz philipp⁹ ex specula q̄dā lib⁹tati oīm insidiabat. Artarxerses aūt ille q̄ t ochus ōr misit pfectū suū oīb⁹ regionib⁹ q̄ erāt trās flumē eufraten noīe nagosum. vt dicit cōmestor. Erat aūt tunc in hierl'z sūm⁹ sacerdos noīe Jobes: cui⁹ frat vocat⁹ hiesus: cū anhelaret ad sūmū sacerdotiū: pdictū nagosum fecit sibi familiarē. Qui ibs in tēplo altercatus cū iohe occisus fuit: ppt qō nagosus indigt⁹ ascēdit i hierl'z: t ī gressus i tēplū spoliauit ipm: t cū repbēderet: respondit se eē mūdiorē eis q̄ occiderāt in eo Et iposuit ministris templi tributa.

Post mortem aūt ·Ḡ·iiij.

ochi q̄a q̄busdā vocat etiā artarxerses q̄ tenuit regnū psar. xxviij. ānis. Historiogphi varie loquunt de successore ei⁹. Nā i cronicis ōr q⁹ regnit p⁹ ochi arges fili⁹ ei⁹ in pside. t regnit ānis. iiij. Helinād⁹ āt sic ait hūc iter reges psar nō nūerat iustin⁹: sz statī p⁹ ochū pōit darīū. Tertullian⁹ aūt hūc argē argū vocat: quē dicit regnasse āno vno. Jsiō. aūt appellat eū xersē quē dicit ānis. iiij. regisse. Hiero. sup Dañ. vocat eū arxen. q̄daz alij arsanīū cū appellāt. Cōmestor āt sic ait. P⁹ ochus regē filī⁹ ei⁹ arsani⁹. t p⁹ arsanīū regnit ī pside darius. Et hē cū quo (vt. j. dicēt) allexāder bella habuit. de q̄ hō ōr. j. mach. j. Postq̄ pcussit alexāder philippi macedo q̄ pm⁹ regnit in grecia: darīū regē psar t medor. cōstituit plia mlta t oīm obtinuit munitiones. t iterfecit reges ērē t prāsijt vsq; ad fines terre. Et accepit spolia mltitudis gentiū: t siluit terra in ospectu eius. t congregauit vtutē t exercitū fortē nimis. Et exaltatū est t eleuatū cor ei⁹: t obtinuit regiōes gētiū t tyrānos t facti sūt ei in tributū. hec ibi. Et monarchia dario victo: trāslata est a psis in grecos p alexandrū

Videnda ergo sūt ·Ḡ·v.

aliq̄ ad declaratōez pdictor⁹ t de plūs ei⁹ ō darīū t victoria: t de subiugatōne aliar⁹ nationū. t demū morte vbi etiā ex vbis scpture satis apparet eū fuisse filiū philippi nō nectabani: vt ex historia ei⁹ legit q̄ dictū est sup. q: hic ōr alexāder philippi. s. fili⁹ Nisi q̄s dicat eo mō q̄ ōr ibs filius ioseph. s. putaim⁹. put ōr Lu. iij. vt putabat. s. ibs fili⁹ ioseph Sic alexāder putat⁹ ē: t filius dict⁹ philippi. Anno igit p olimpiadis. cix. q̄ fuit etatis q̄nte. cclv Et ab initio mūdi ter millesimū⁹. sexcentesim⁹. xxviij. psar. xiij. regnit darī⁹ fili⁹ arsani sex ānis. Eodē āno alexāder philippo successit in regnū t regnauit ānis. xij. q̄ t hī. j. mach. j. Hic ām Justinū t vtute t victis maior pre fuit. Uincēdi rō vtriq; diū sa hic apta: ille artib⁹ diūsa bella tractabat. decept⁹ ille gaudebat hostib⁹ b palam fusis: prudens ille ꝓsilio: hic magnificētior animo. Irā pr dissimulare plerumq; etiā vincere: hic vbi exarsisset nec dilatio vltionis nec modus erat: vinī nimis vteriq; auidus: sed ebrietas diūsa pri mos erat: etiā de ꝓuisorib⁹ hostē ꝓcurrere: manuz cōserere piculis se temere offerre. Alexander nō in hostem sed in suos seuiebat. amari pr malebat: hic metui Ira⁹ cult⁹ vtriq; simil: solertior: pr: maioris hic fidei vbi t ozoe. philippus reb⁹ moderatior parcēdi victis: filio anim⁹ pmptior t honestior: frugalitati pr: luxurie dedit⁹ fili⁹ magis erat. Prima alexādro cura paternarū exequiar⁹ fuit ī q̄b⁹ añ oīa cedis ꝓscios ad tumulū prīs occidi iussit soli alexādro licinistar⁹ pepcit: seruās auspiciū dignitat⁹ sue. Nā regē eū pm⁹ salutaue rat. Emulū q̄z impij canar⁹ fratrē ex nouerca susceptū interfici impauit. Justin⁹ hec li. ix.

Ex hystoria Alexan ·Ḡ·vj.

dri. Procurata prīs sepultura mor ascēdēs illi⁹ statuā: ꝓuocataq; vniūsa mīltudie pleb ait. Et tps ē vt q̄cunq; cupit alexādro militare fed⁹ cū illo inire festinet Nāq; mihi dignū vidr bella pmū ī eos mouere q̄ nos ꝓtristata uere pdē: nūc āt cupiūt spoliare etiā libtate His dict⁹ acēscit oīs miles ac si diuinit⁹ vocatus fuisset. Et in initio regni sui (inqt Justi.) alexāder macedonib⁹ immunitatē cūctar⁹ rex pter militie vacatōez dedit. Quo facto: tantū sibi fauorē oīm ꝓciliauit: vt corp⁹ hois nō vtutē reg⁹ mutasse se diceret. Tūc alexāder fm hysto. ei⁹ reseras prīs thesauros: arma opesq; distribuit cunctis. Cōnumerat⁹ q̄ militib⁹ q̄s ipe recēs scpserat: ꝓgregat macedonas. xv. milia peditū: auxiliaq; diūsa i octo milia. Eqtes vo indigenas duo milia. vij. leuis vo armature thraces. viij. vñ b nūero cū veteri milite ꝓgregato collegit ad modū. lxx. milia septigēta q̄tuor militātiū. Et vt ait Justi. li. xj. t q̄ntuscurs⁹. non iuuenes robustos nō p etatis florētes sz veteranos. plerosq; etiā emerite milicie q̄ cū pze patruisq; militauerāt elegit vt nō tā milites q̄z mgros militie electos putares. Ordines q̄z nēo nisi seragenari⁹ duxit vt si pncipia castroz cernēs senatū te pisce alic⁹ reipublice vidē dicēs Itaq; nēo in plio fugā cogitauit sz victoriā. nec in pedib⁹ cui q̄z spes: sz in lacert⁹ fuit. Igit alexāder vt ex histo. ei⁹ ba. vīc supīū ex philippi thesaur⁹ abūdātissime sumēs classe elaborata trāsit in thraciā: inde in licaoniam. cui nūc recēs eras lucanie nomē dedit. hic g̃ pgēs oēm libiam pagrat. Collecto āt in vnū exercitu ad egypti iteriora ꝓtēdit. Egyptū q̄z veste t sede regnū dignū durert fm se soncosim venisse dicētes. Rursusq; oēs sirie ciuitates p q̄scūq; trāsijt: nomi suo addidit. Ac demū tyro aduenit: sz tyri menib⁹ obseratis ingressū illi denegāt. Ipe vo dū vrbē violēt diripe vellet mult⁹ macedonū cesis: pedē refert. P⁹ h⁹ excidiū tyrijs minat⁹ ē Missisq; nūcijs lras eis h⁹ tenor⁹ iussit deferri Impiale q̄ dē videbat cū clemētia atq; iusticia me vre vrbi dñari sz qm̄ pmi oīm extitist⁹ q̄ meis iussis insolēti⁹ obuiare tis: terribile signū alijs pbebit⁹ q̄d viriū sit in macedonū dextr⁹. Valete si sapit⁹: nō em valebit⁹ si in bis pseuerabit⁹. His lris tyri lectis. pmates legatos corripi iubēt: ac tormēt⁹ pmū affectos crucib⁹ affixerūt. his incētiuis stimulat⁹ alexāder gui indignatōe pmotus vehemētius q; vrbē aggressus eā diruit. ac vastat oī sexu t etate pempta. Tyro deinde satrapā pfecit. Notā dū tñ fm vin. li. v. c. xxv. q̄ iustin⁹ p⁹ geminā victoriā de dario narrat alexādrū in siriā venisse: vbi mltos reges cū infulis obuios habuit. ex q̄b⁹ p merit⁹ singulos alios in societatē recepit: alijs regnū ademit. suffectis loco illor⁹ nouis regib⁹.

De litteris destina ·Ḡ·vij.

tis a dario alexadro t rnsiōib⁹. cū alexāder tēdēt ō eū Rex regū dari⁹ ꝓsāguine⁹ deor⁹ Alexādro famlo meo iubeo dicoq; b mādo tibi reūti ad pntes tuos famlos meos atq; gremio mris cubātē doceri virile offm. ad quā rē habenā tibi sithicā misi t pilā t loculū cū aureis: pilam vo eo q̄ eius lusitatio tue conueniat etatule. non hec opa qui ritu latronū tibi ꝓsuluz aggressus es nam si omne bmōi genus humanū pari cōspiratōe tecū duxeris: impium|psar neq; q̄z erere poteris. Tanta q̄ppe mihi exercituū multitudo adest. vt nlli meli⁹ q̄

arene marꝫ possit cõpari Auri ꝙ argenti hic copia. Ut si mihi libitũ fuerit:totã humũ inde cooperire possim. Qua ꝓpt tibi aureos misi. vt si ad reũsionẽ sũptib⁹ idigeres:hẽas q̃ tuis tibiq; necaria emas. Sin aũt tussionib⁹ nr̃is obtpare distulerꝫ. ptin⁹ mittã viros q̃ tevinctũ atq; ptumeliose ꝙberib⁹ affectũ:maiestati nr̃e reducãt. Hec dcã pmates alexãdri nimiũ terruerunt. Quib⁹ alexãder ait. Quid tãdẽ dicetꝫ barbaricꝫ pturbami. q̃ arrogãtie bñt testimoniũ: nõ ꝙfidẽtie ꝓbatõem Nã ꝙ canib⁹ ibecillioꝛib⁹ mosẽ q̃to pl⁹ defuerit virtũ eo magꝫ latratib⁹ idulgere. His dictꝫ psaꝫ legatos donatos cũ eo auro qõ secũ detulerãt:remittit in sua cuz his lr̃is. Alexãder rex regũ ꝙsanguineusq; deoꝛ dario salutẽ dic̃. Turpe mihi videt nimiũq; abhoꝛrẽs:tãtuz regẽ:totq; viribꝰ vt se iactat ꝙsitũ:sub ditiõe ꝓtẽptibi⁹ liũ vt retoꝛ homũcioꝛ atq; iter eos abiecto cuidã aclatoni alexãdro diu gũiterq; fuituꝛ Queso igit q̃rsum te snia duxit. qm̃ dixisti te auri ꝙ argẽti opib⁹ estuare. An vt his cognitis auri sit nobis feruoꝛ ꝙ desideriũ. ꝙ obstinati⁹ atq; audaci⁹ dimicarem⁹ adũsũ vos Addisse mississe te mihi habenã ꝙ pilã loculosq; cũ aureis:de q̃b⁹ q̃uis vt visũ ẽ dicti tares:ego tm̃ mihi velut auspicato cũcta ex te ꝓcessa ꝓfiteboꝛ. Nãq; habenã accipi oꝑter:quã habeã vti in subditos tibi. pila ꝺo similamen ob rotũditatẽ sui toti⁹ oꝛb̃ mihi impiũ ꝓmittit Qõq; tertiũ addidisti. opũ tuaꝫ me dm̃ futuꝫ testat Lectꝫ his lr̃is alexãdri dari⁹ arrogãti⁹ mot⁹ ad satrapas vltra thauꝫ mõtẽ degẽtes scribit talia. Ferẽ q̃dã adolescens insanire philippi fili⁹. asiãq; vnũsam incursare. Sup q̃ placet nob vt ꝙberib⁹ puerilib⁹ gũiẽ afflict⁹ in dutusq; p⁹ veste purpurea nob reddat. Satrapas ꝙ classem cũ nautꝫ põto submergere. militesq; cũctos ad rubꝛi marꝫ vlterioꝛa trãsduci. Rursusq; eo scribẽte cũ arrogãtia ad alexãdrũ. iurat alexãder vltra nõ ꝙbis strictꝫ gladi⁹ rem pagẽdã. Dimicãtib⁹ eis cum spes exit⁹ fluctuaret:tandẽ repẽtino ymbre ꝓcedente:perselit⁹ sibi adũsari dicẽtes fugã capescũt:dario p̃cursore amisso curru equoq; ascenso veloci. In b̃ plio pmo qõ fuit in cãpis adrestis fuerũt psaꝫ septingẽta milia militũ. vt ait Justi. q̃ magna cedes fuit. Sz de exercitu alexãdri nõ ceciderũt nisi nouẽ pedites ꝙ centum viginti eq̃tes. q̃s rex alexãder impense bñatos statuis eq̃stribꝰ donauit:coglisq; eoꝛ ĩmunitates dedit. post hanc victoriã maioꝛ ps asie ad cũ defecit. Sz de repẽtino ymbre in hac puta celit⁹ missio:sola loq̃t historia alexãdri. q̃ p⁹ hãc victoriã narrat alexandrũ misisse ad scamandrũ ducẽ suaꝫ ptiuz vt sibi auxilia mitteret. se ãt oẽm achaiã pagrasse. mltisq; ciuitatib⁹ acq̃sit; collegisse centũ septuaginta milia armatoꝛ:quos traduxit thaurũ. Hic ꝙ thebas dicit eũ iter ad Dariũ direxisse sz ꝛ eũ thebani portas clauserũt. quã cũ expugnaret:vn⁹ thebanoꝛ aptauit tybias:puolutusq; genib⁹ tyranni pcib⁹ cecinit melos dicens. O fortissime regũ banc ne vrbẽ excides quã dij imortales ꝓsapie tue pncipes tibi peperere. Remisere hinc libeꝛ oꝛtũ:hãc herculẽ nutrice:hos muros amphion ꝙ cet⁹ tue ps maria stirpis edificarũt. Sz alexãder sedari non potuit quin igne ꝙ ferro eã vastaret. Sz p⁹ ea alexãder ꝙ pconẽ edici fecit thebas reedificari eẽ pmissũ in honoꝛe triũ deoꝛ. berculẽ. mercurꝫ ꝙ polluc̃. Post hec alexãder athenas pergit q̃ cũ lacedemonijs abeo ad psas defecerãt. auctore demostene magẽ auri pondere a psis coꝛrupto Qui quẽ dã suboꝛnauerat q̃ diceret regẽ macedonuz in triballi cũ oib⁹ copijs suis pisse. Itaq; isperat⁹ alexãder aduenit. q̃ hos motus cõpescẽs hoꝛtat eschines vt alixãdro se darẽt. Ecõtra demostenes nitit vt rebellẽt. Cui⁹ ꝺr esse illud dcm̃ egregiũ Aico mutuã me rogãte pecuniã ꝙ aicũ ꝙ pecuniã ꝑdo:hic ipe demades athenien sibus alexãdro diuinos honoꝛes exhibere volẽtib⁹ ait vide te nedũ celos custoditis terrã amittatis. Consultusq; demostenes in hac varia snia iter eschinẽ ꝙ demadez. rñdit ꝙsiliũ eschinis ꝑualere. Itaq; coꝛona aurea alexandro mittit ꝑ eundẽ demostenẽ. P⁹ athenas deuictas lacedemonios supauit. Hec ãt oia dic̃ iusti. fecisse alexãdrũ añ pmã ꝙgressionẽ cũ dario de q̃ dcm̃ ẽ

Alexander ergo in ·Ꝋ·viij.

qt Justi. li. xj. timẽs angustias magꝫ celeritate thaurũ transcẽdit q̃ngẽta stadia vna die ptrãsiens Cũq; thar sum venisset tactus cigni amnis amenitate ꝑ mediaz vrbẽ influentis:q̃ fm̃ historiã alexãdri nitti fluuioꝛuz secũd⁹ ẽ vel magnitudĩe vel pspicuitate:piect; armis plenus puluerꝫ in pfrigidã vndã se piecit. tum repẽte neruos ei⁹ occupat rigoꝛ. Historia ꝙ alexandri dicit q̃ cũ armis põte se pcipitauerit. ꝙ natabundus exierit Sz calenti tũc coꝛpe incidẽs in aq̃ vehemẽtiã. tantã ꝺ rigoꝛe ei⁹ neruoꝛ iniuriã traxitq; pniciẽ:vt mor expirabit videret Sz a philippo medico poculũ cõfectum accepit:ac fm̃ Justinum quarta die sanitatem recepit Tũc fm̃ q̃ntũ cursiũ ꝑ medios exercitum duxit:laboriosũ nimis iter ꝑ desertũ emersus. Et exercitus darij iuxta tigridis alueũ locat⁹ est. Habebat ãt exercitus darij vt ait Justi. q̃dringenta milia peditũ. ꝙ centum milia eq̃tũ Tũc suos hoꝛtat alexãder vt spernãt aciez illã auro argẽtoq; fulgentẽ. in q̃ plus p̃ de q̃ piculi est. Cepto ꝓflictu frequẽtiq; re bellica. vn⁹ e ꝓsis indutus armis macedonicꝫ a tergo alexandrũ ferit. sz ictus ille ꝓt galee fortitudinẽ frustrat⁹ dissilijt. Cõphẽsus ille regi offert Req̃situs cãm facti. ait se pactũ fuisse apud dariũ ꝺ facto ptem regni cũ filia:si eũ iterficere potuisset. Alexãder pmissi ꝙ audacie laudatũ ad ꝓpria redire ꝓcessit. Deinde collecta innumerabili mltitudine ꝑ pius accessit. Aduentũ ãt suũ pmo ita ꝓdidit. Coacta in vnũ innumerabili mltitudine armentoꝛũ cornib⁹ eoꝛ ꝙ caudis ramos frondẽtes iubet annecti. vt cornib⁹ erectis siluestrẽ quandã spẽm agerẽt:ꝙ tractꝫ ramul⁹ pulueris exercit⁹ dinoscẽtiã videri eminus ꝙfundisset. Prelio cõmisso vterq; rex vulnerat. Tamdiu anceps certamẽ fuit:q̃aduſq; darius fugeret. Extinde magna cedes facta est psaꝫ. Cesa sunt peditũ. lxj. milia eq̃tuz x. milia. Capta. xl. milia. Ex macedonib⁹ aũt ceciderẽt peditũ. cxxx. eq̃tũ. cl. Alexander aũt opes Darij diuiti⁹ aꝛq; apparatũ ꝙtemplat⁹ admiratõe tantarũ rerum capit Tũc pmũ luxuriosa ꝙuiuiaꝫ magnificẽtiã secutus. tunc ꝙ barsenem captiuam diligere ꝓpter forme pulchritudinẽ cepit. a q̃ postea susceptũ filiuz herculẽ noiauit. Memoꝛ tñ adhuc dariũ viuere. pmemona misit ad occupandaz psicã classem. alioſq; amicos ad recipiẽdum asie ciuitates. Que statim audita fama victorie ipis darij pfectis cũ magno auri põdere tradẽtes se in ptatem victoꝛ venerunt. Tũc vt ait cõmestoꝛ cepit alexãder aspirare ad monarchiã oꝛiẽtꝫ: ꝛintrans siriã cepit damascũ. Et occupata sidone Tyruz obsidebat. Tũc saraballa q̃ fuerat factus pfectus a dario in partibus illis:eligẽs de suis octo milia in alexãdri pfectus est auxiliũ. dicens se libẽtius obsequi ei q̃s Dario ꝙ q̃ loca sub ptate sua constituta ei cõtraderet:ꝙ gte susceptus est ab alexandro. Preterea dixit se habere genꝛ manassen:fratrem pncipis sacerdotum gentis iudee. multosq; alios cum eo presentes ex ea gente. quos aiebat velle sub eo templum cõstitutis locis edificare. qõ profuturum alexandro profitebatur. Quia potentia

iudeoꝝ in duo diuisa nō rebellaret. Cōcedēte ꝙ alexandro: oī studio edificauit saraballa tēplū ⁊ altare qō pmēsit vsqꝫ destructiōez factā p romanos. ⁊ in eo constituit manassen pōtificē. Postro dū alexāder erat ī obsidione tyri scripsit ad p̄ncipē sacerdotū in ir'm inuitās eū vt sibi p̄beret auxiliū: ⁊ exercitui venalia p̄pararet ⁊ redderet sibi tributa q̄ dario ꝓferebat. Et rndit iadus pōtifex se dario sacm̄ dedisse nec eo viuēte posse transcendere ꝓstituta. Tūc cōminat⁹ ē alexāder gēti iudeo rū q̄ p eū discerent q̄bus deberēt ꝓstituta fuare. Tūc iniectis aggeribꝫ tyrū fecit cōtinentē. qua vastat a gaza obsedit ⁊ mortu⁹ ē saraballa. Alexāder aūt capta gaza in ir'm festinabat. Timētes iudei damauerūt ad dñm ⁊ imolabāt hostias: ⁊ iadus orabat p gēte iudeoꝝ. Qui cū p⁹ sacrificiū obdormisset. p̄cepit ei deus vt p̄sideret sertisqꝫ ciuitatē ornaret: ⁊ ipe pōtificalibus indut⁹ ⁊ reliq̄ sacerdotes cū eo legitimis stol' iduti obuiā exierūt alexādro. ⁊ surgēs a sopore oraculū oībus indicauit. Audiētesqꝫ nō lōge alexādrū esse a ciuitate p̄cessit cū sacerdotibꝫ ⁊ ciuiū mlt'tudīe ad locū vñ hierosolyma ⁊ tēplū videri posset. Et factū est ꝝ spez oīm q̄ sequebant regē: nā alexander intuens antistitē pontificali stola insignē. ⁊ sup cidarim laminam in q̄ erat scriptum nomē dei tbetagramaton: descendit de equo. et adiit eū solus. ⁊ nomen adorauit ⁊ pōtificē veneratus est Et obstupuerunt p̄ncipes exercit⁹ ⁊ ludificatā mētē regis putauerūt: solus prhemi⁹ q̄siuit ab eo cur pontificem gentis iudeoꝝ adorasset Rndit nō būc adorauit: sz deū q̄ p̄ncipatū sacerdocij gerit. Nā p somniū in tali habitu deū aspexi: adhuc in licia ciuitate macedonie cōstitut⁹. Dūqꝫ mecū cogitaui vtrū asiā possem obtinere iussit me ꝓsidē. Nam ipe exercitū p̄duceret ⁊ p̄ncipatū psaꝫ mihi tradēt. Nūc aūt vidi in h̄ sacerdote ipi⁹ effigiē: ⁊ q̄ mihi p̄misit ventura ꝓfido: ⁊ p̄terea deum adorauī: ⁊ hoiem venerat⁹ sum. Et ingressus est vrbē alexāder ⁊ in tēplo sacrificauit deo ꝑm sacerdotes ostensionē. Et attulerūt ei Danielē p̄phetā in quo scriptum erat: quēdā grecoꝝ pdituꝝ potētiā psaꝫ. arbitrās de se scīptū eē gauisus ē. Et ī crastinū quocās ppl'm iussit petē q̄ vellēt: ⁊ ipis petētibꝫ p̄cessit iudeos vbiqꝫ p̄ris vti legibꝫ: ⁊ septimū annū sine tributo esse p̄pter sabbatū terre. Exinde ad alias ciuitates p̄fectus ē. Tūc samarite videtes ei⁹ munificētiā circa iudeos cōgtos: dixerunt se eē de semie iudeoꝝ: originē suā ab effraym ⁊ manasse recensentes. ⁊ postulauerūt vt tēplū coꝝ in garizim honorar et. qō in reditu se factuꝝ p̄misit. Cū qꝫ peterēt ab eo relaxatiōz septimi anni. q̄siuit q̄ essent: ⁊ dixerūt se esse hebreos. Cūqꝫ adderet Utrū cnēt iudei negauerūt se eē iudeos. Quibꝫ ait iudeis tm̄ h̄ ego concessi. Aug⁹. ād ī. xvij. de ci. dei sic ait Hostias sane alexander immolauit in templo dei. nō ad ei⁹ cultū vera pietate ꝓuersus. sz impia vānitate cū dijs falsis colendū putās. Justin⁹ ꝙ lib. xj. sic ait. Alexander inde ad ammonē p̄fectus est. cupiens originē diuinitatī acc̄rere. sil' z mrem infamia liberare. p̄missos aūt subornat. antistites q̄d sibi rndere vellet. Ingrediente tēplū stati eū antistites vt āmonis filiū salutāt. Lerat⁹ de adoptione h̄ se p̄e censeri iubet. Orosius autez li. iij. sic ait alexāder ō nob̄ p̄didit dijs surdis ⁊ mutis vel in potestate antistitis esse q̄d velit fingere: vel in voluntate ꝓsulentis q̄d velit audire. Valerius ꝙ inq̄t. Alexander trib̄ gradibus insolentie exultauit. fastidio Philippi Jouem ⁊ Ammonē p̄rem asciuit. Tedio cultus macedonij vestem ⁊ institura p̄sica assumpsit. Spreto mortali diuinum caput est latus. Nec fuit ei pudori filium ciuem hominem dissimulare.

Darius cū babilo ·H·ix·

niam p̄fugisset. alexandrum p̄ epl'as p̄cat vt redimendaꝫ sibi captiuaꝝ gentiū p̄tē faciat: ob qō magnaꝫ pecuniā pollicet. Sz alexander p̄ p̄cio regnū oē petit. nō petit pecuniā. Itez ei dari⁹ mādat q̄ regi portionē ⁊ filiā in mr̄imoniū daret: sz alexāder sibi sua dari rescripsit. iussitqꝫ supplicē venire: regniqꝫ arbitraria vi ctori p̄mittē. Tūc dari⁹ vt ait Justi. spe pacis amissa. obuiā vadiat lexādro cū. cccc. milibꝫ peditū ⁊ cētū militibꝫ eq̄tū. Cū in itinē nūciatū est vxorē ei⁹ ex collisione abiecti p̄⁹ decessisse. cuiusqꝫ mortē illachrimatū alexādrū exeq̄asqꝫ benigne p̄secutū idqꝫ eū nō amorꝫ sz humanitatꝫ cā fecisse. Nā sel' tm̄ eā alexādro visaꝫ esse cuz mr̄em puulasqꝫ filias ei⁹ frequēt ꝓsolaret. Tūc darius rat⁹ est vere se victū. cū p⁹ p̄lia etiā bñficijs ab hoste superaret. Gtūqꝫ sibi eē si vincē neq̄at. q̄ a tali potissimū vinceret. Scribitqꝫ ⁊ tertias epl'as gras agēs q̄ nil hostile in suos fecerit. Offert de inde maiorē ptē regni vsqꝫ ad eufratē flumē. ⁊ alterā filiā vxorē. ⁊ pro reliqs captiuis. xxx. milia talentoꝝ. Ad hec alexāder grauꝫ actioñē ab hoste supuacuā eē rndit: nec a se q̄cq̄ factū ī hostis adulatiōz: nec q̄ indubios belli exit⁹ aut in leges pacis sibi lenocinia q̄reret. sz animi magnitudine q̄ dicerit adūsus vires hostiū nō adūsus calamitates cōtendere. pollicet q̄ se ea p̄stiturū dario si sedes sibi non p̄bri velit. Cetez neqꝫ mōm posse duob' solib' regi: nec orbem sūma duo regā saluo statu terraꝝ bre. p̄inde aut deditionē ea die. aut in postez aciem paret. Alexāder p̄pe strangā fluuiū castrametat⁹ est. Uisum est aūt ei: vt ipe ad darium internunci⁹ iret. Comitat⁹ ḡ solo eumedo atqꝫ vno satellite. occurrit ad strāgā fluuiuz: q̄ fluuius plerūqꝫ ex frequētia frigoris adeo stringitur vt etiā currus onustissimis viabilē sese p̄beat Ibi cumedū ubsistē iubēs tentoria darij adijt: q̄ tūc p̄uidēdi exercitus cā p̄cesserat. Cui reūtēti alexāder obui⁹ ait. En tibi adsum internūci⁹ alexādri cui⁹ mādata sūt talia Ego inq̄t arbitror eū regē q̄ min⁹ festinātē cōtendit ad p̄liū: ipm̄ sue ignauie ⁊ diffident ie testē esse. Qua p̄ter respōdero q̄ tps agitādi dederis nob̄. Tūc dari⁹ nūq̄d tuipe ades alexandō: q̄ nob̄ adeo ꝓstanē ꝓfidenterqꝫ bellū indicis. Negat ille se alexādrū esse sz ei⁹ inēnūciuz ꝓfitet. Tūc dari⁹ manū app̄hēdēs secū duxit ī regias ad cenā alexādrū. iussuqꝫ est ꝝ darijū discūbē. Continuitqꝫ eū q̄dā mēmorabile facē. nā q̄cūqꝫ vas ad bibendū sumpsit: ebibito vino ī sinu vas recōdebat. Q̄d cū dario a mīstris indicaret: ⁊ ille irat⁹ eum furti argueret. Rndit alexāder būc morē fuari in curia alexādri. Et se putasse talē ibi fuari. Placato rege ⁊ facto silentio: vn⁹ ex cōuiuantibꝫ pasargies noīe q̄ aliq̄n hospitio susceptꝰ fuerat a philippo: cepit recogscere alexandrū. Q̄d sentiēs alexandō vna cū poculi q̄ in sinu gestabat p̄ silies erūpt. ⁊ morp̄ foribꝫ vnū ex pstis tenētē equuz suū transfodit gladio. ⁊ fuge ꝓsuluit equo ascēso. Perse āt insecuti sūt eū: sz eoꝝ seqla tardior ⁊ alexādri cursus efficacior fuit. Dari⁹ āt damno hostī elapsi nimio merore ꝓfect⁹ est. Alexandō ad fluuiū rediēs incidit in aliū locū nō ꝓgelatū: vñ ipe ⁊ equ⁹ ei⁹ sil' in p̄fundū ceruicantes p̄silūt. Erat aūt nox. Ipe ꝙ equo impulso natans exit. inueniteqꝫ eumedū cui cū ctū rei ordinē explicat: ⁊ eodez narratu p̄ncipes suos letificat. Sequenti die instructā ordinatāqꝫ aciē iuxta strangā collocauit Interea dari⁹ vt ait Justin⁹ cū suis aduētabat. Et ecce ꝓfectū curꝫ alexādrū añ pugnā somn⁹ arripuit. Cūqꝫ ad pugnā solus rex decisset a p̄menone egre excitat⁹. q̄rentibꝫ somni causas oīb' intra p̄cula: cū etiā in ocio

ſp ſomni partiꝝ fuerit. magꝝ eſſe eſtu libatū dixit: ſom numq; ſibi a repentina ſecuritate datū: q. ſ. cū oīb⁹ da/ rīj copijs ꝓfligeret veritū lōgā belli morē ſi p ſe exerci/ tū diuiſiſſet. Statuitq; alexāder vt nemo de ſuis flu/ uiū trāſiret: datq; locū pſis tranſeundi Cōmiſſoq; pre lio facta eſt vtrinq; ſtrages magꝝ. Tandē pſe fugiūt da rio p̄cedēte. Cūq; incōſulto oēs in fluuiū pariter irru/ erent ſtranga ſuū officiū deuicit: oēſq; ingreſſos ſbmer git t necat. Reliq̄s macedones inſecuti obtruncāt. Et vt dicit Juſtinus raro in vllo pl̄io tm̄ ſanguis fuſū eſt Darius aūt cū vinci ſuos videret. vt ꝺr in hiſto. alexan dri mozi t ipſe voluit: ſz a primis fugere cōpulſus eſt. Suadentib⁹ deinde q̄buſdā vt pons ciḋi flumis adi tum hoſtiū impediendū includēt: ait. Nō ita ſe ſue ſa/ luti velle cōſultū: vt tot milia ſocioꝝ hoſtib⁹ obīciant debere t alijs fuge viam patē q̄ patuerit ſibi. Alexan/ der aūt vt ait q̄ntuſcurti⁹ piculoſiſſima q̄q; aggredie/ bat. zvbi ferīſſimos hoſtes pugnare ꝓſpexit: acerrime eo ſe ſp imergebat piculaq; ſua nō multis eſſe volebat. Tūc dari⁹ oi ſpe meliozi depoſita ingreſſus regiā ſuaz humi ſeſe miſerabilīt eiulabūdus pſtrauit lamētatōe nimia fatigat⁹. Tandē q̄eſcēs: ſcribit Alexādro in būc modū. Dño meo Alexādro dari⁹ ſalutē. Cōperentius fecer⁊ ſi miſeratiōe vincas illos q̄s tibi fortuna ſubiu/ gauit. Queſo igit vt mīis ꝓiugiſq; ac filiaꝝ nr̄aꝝ vt te dignū eſt meminiſſe digner⁊. michiq; remittas eas: et tue beniuolentie viciſſitudinē ſpōdeo t thezauros om nes q̄ſcūq; reges ac pīes mei humi ſubfoſſos reliq̄rūt: ipe tibi tradā. pſaꝝ q̄z ac medoꝝ t aliaꝝ gentiū regnū tibi cōcedo. Nō cū alexander ſe nō facturū diceret: tūc poꝛro regi ſcripſit vt ei auxiliaret̄ ꝫ Alexandrum mul ta ei p̄mittēs. qō alexandrū nō latuit. Acceleratq; da riū p̄uenire añq; in caſpias poꝛtas intraret. ſicq; b̄ pre/ lio vt aiūt Juſtin⁹ t Oꝛoſius. alexāder ad ſe imperiū raput. q̄nto vel ſexto regni ſui anno. Cui⁹ tanta felici tas fuit vt p⁹ hec nēo rebellare auſus ſit. Trigitaſeptē diebꝫ p̄dum p̄cenſuit. In vrbe deinde clauſa. lx. milia talentoꝝ inuenit. Expugt t pſipolīz caput pſici regni vrbē ml'tis āīs illuſtrē refertāq; oꝛb terraꝝ ſpoliꝭ q̄ interi ei⁹ impio patuerūt. Inter hec ait Juſti. octingē ti greci occurrerūt alexandro. q̄s dari⁹ captiu⁹ tenue/ rat trūcata coꝛpis pte q̄bꝫ cū dediſſet alexandō redeun/ di copiā: maluerūt ibi moriq̄z fedū ſuū ꝓſpectū repoꝛ/ tare. Aderāt aūt dario fugā molienti (vt ꝺr in hiſtoria alexādri duo ſatrape beſſas t ariobarzanes. bi in gr̄az alexādri) cupiētes venire. dariū ſolitariū inuenientes oppꝛimūt t letaliē vulnerāt. fugiuntq; donec dinoſce/ rent q̄ ſe res vteret. Interea alexandō cōperit Darīū a coḡtis ſuis carbenis t cōpedib⁹ aureis vinctuz in vico p̄ꝺoꝛ cui nomē tara. vt dicit Juſti. Ad quē iacentez cū veniſſet alexandō. vt narrat hiſtoria ei⁹: ille manus ſupplices tenēs t attrectās genua alexādri vt poterat tandē ſic eū alloquit. En mihi in tali fortuna cōſtitu to magnū adeſt moꝛt⁊ mee ſolaciuz. q̄ in tuis manib⁹ o alexander regū fortiſſime ſpūz effūdā. Quare q̄ſo ne i uideas mihi ſepulturā quā mihi cūp̄ſis tui macedōes exequant rogo. Dunem mīem meā t cilitbo vxōrē in man⁹ tuas cōmendo. filiā vo Roxanē hac tibi p̄ce cō/ mendo: vt eā ꝓiugio tuo dignā cenſeas. his dictis ſpi/ ritū exalauit. Alexandō vo mult⁊ lacbꝛymis ad regiam dignitatē ritu p̄ſaꝝ eū ſepeliri iuſſit. Refert aūt oꝛoſi⁹ li. iij. q̄ tribꝫ his plꝰ totidēq; āīs q̄nquies decies cē tena peditū eq̄tūq; milia ꝓſumpta ſunt. z b̄ ex eo reḡ il liſq; popul'. Un̄ iam p āños nō multoplēs: decies no/ nies cētena milia ,pſligata referūt. Alexandō aūt vt ait Juſtin⁹ in ꝓſequendo: dario amiſſos milites magnis funerū impenſis extulit. Reliq̄s ſocijs. xiij. milia talen toꝝ diuiſit. Et quib⁹ maioꝝ ps eſtu amiſſa inutiles fec̄ q̄ ſupfuerāt. pecunia oīs. cxc. milia talentoꝝ egbatenis ꝓgeſta eiſq; pmeno p̄poſit⁹ eſt. Interea agis rex lacede/ monioꝝ in grecia rebellās ab Antipatro oppmit. Qō alexandō audiēs inq̄t q̄ntuſcurtius. hoſtes q̄dē vinci gā uiſus eſt. ſz antipatrū viciſſe nec tacit⁹ indignabat. ſue demptū glorie exiſtimās. q̄c̄d ceſſiſſet aliene. Igit̄ 3m Hiero. anno ſexto regni ſui. āno ſcḋo olimpiadis. cxij. Alexander interfecto dario babilonē obtinuit. in quo regnū ꝓſaꝝ deſtructū eſt q̄ō pmanſit āīs. ccxxxj. p re ges. xiij. a p̄mo Cyro vſq; ad vltimū dariū arſani filī um. Alexander āt cū ſcire vellet vt b̄ in hiſto. ſua qui dariū regem interfecerant ait Baudio me hoſtē maxi mū ſuperaſſe. t licet ipſe execut⁹ nō ſim: habeo gratiaz condignam rependere his qui beniuolentiā meā erga me ,preſtati ſunt. hoꝛtoꝛ igitur vt ſe ꝓdant. Juro etiā patrīs matriſq; mee maieſtatem: ſublimes illos t no/ biſſimos me facturum Quo audito. beſſas et ariobarza nes ſe ꝓdunt. quos alexander in altiſſimo loco fecit crucifigi. dicens ſe emeritū nō tranſgredi: nec ſe eſſe re um periurij: q̄z ſublimes eos notiſſimos oīb⁹ fecerat Unus aūt examicis darij: ait Juſtinus victus ad eu⁊ ꝓductus eſt qui dariū nō ſolū ,pdiderat ſed t interfece rat. quē alexander in vltionem ,pditionis fratri Darij tradidit cruciandū. Dicebat em̄ Alexander (vt ait qui tus curtius) falli eos q̄ ,pditiōis p̄miū ab eo expecta rent. imo violate fidei neminem acriōē foꝛe vindicez t vltoꝛem. Tunc alexander vt nomen ſuuz in illis ter ris relinqueret turrim alexandriā ſup amnē thanaim condidit: in batrianis q̄z t ſogdianis. xij. ciuitates cō didit. quas ſuo nomie alexandrias vocauit. Poſt hec ait Juſtinus. Alexander habitum regū pſaꝝ t dyade ma inſolitū antea regib⁹ macedonicis: veluti in leges eoꝝ q̄s vicerat tranſiret aſſumit. Que ne in ſe vno con ſpicerent. amicos quoſq; ſuos longā veſtem auratam purpureāq; ſumere iubet. Inter pelicū regiarū gregez electe pulcritudinis nobilitatiſq; noctium vices diui dit His rebus ingentes epularū apparatus adīcit. ne ieiuna t deſtructa luxuria videret. Conuiuiūq; iuxta regis magnificentiā ludis exoꝛnat. īmemoꝛ ,priſus tan tas opes amitti his moꝛibus nō queri ſolere. Cepitq; in ſuos ſeuire nō regio ſz boſtili odio. indignās ſe car/ pi ſermonib⁹ dicentiū eū philippi p̄is patrieq; moꝛes ſubūtiſſe. ,pter q̄ crimina pmenon ſenex dignitati re/ gie ,prim⁹ cū philota filio interficit. Et q̄dā die in ſolē ni conuiuio oꝛta inter amicos alexādri ebꝛios: rex a phi lippo geſtaꝝ mentiane. cepit ſe ipſe patri pferre. t reꝝ ſuaꝝ magnitudinē celotenus extollē aſſentante maio re q̄uiuaꝝ parte. Elicos aūt fiducia aīcicie regie: cui⁹ palmam tenebat ſenex ſapiens: philippi memoriā tue batur. ob quod irat⁹ rex telo a ſatellite rapto. eundem in cōuiuio trucidauit. Qua cede exultās: moꝛtuo pa/ trocinīū philippi laudēq; obiectabat. Poſtea vo intel lecto facinoꝛe interficē voluit ſe: flens q̄ amplectebat t vulnera tractabat t quaſi audiēti cōfitebat dementiā interfeciſſetq; ſe niſi amici interueniſſent. Recoꝛdaba tur em̄ q̄ nutrix ſua ſoꝛoꝛ elici fuerat. t q̄ tot amicos interfecerat pmenonem t philotam. amitā ꝓbrinū nouercā ſuā t fratres ſuos: attalū q̄z t euriloū et pau ſaniam t alios macedonie p̄ncipes. Et vt ait Juſtin⁹. Alexandō quatuoꝛ diebus nō cōmedit. ob hoc illi qua driduo pſeuerata eſt media donec exercitus vniuerſi p̄cibus eroꝛatus eſt. Multū vo illi ,pfuere preces cal iſtenis phi condiſcipuli ſui apud Ariſtotilez familiaꝛ illi: t tūc ab ipo rege ad ,pdenda mēoꝛie apta ei⁹ acciri.

Reuocato igitur in ·H·x·

bello aīmo (inqt Justinus) caraſmos t daas in dedi/
tionē accepit. tūc ñ ſalutari tm̄ ſz adorari ſe iubet. acer/
rim⁹ inter recuſantes extitit caliſtenes. Ob qō iratus
alexander inſidiaz ſibi pararū finxit eū cōſciū. trūca/
tiſqz crudelit oīb⁹ eius mēbris abſciſis auriby naſo t la
bijs deforme ac miſerandū ſpectaculū reddidit. Inſup
in cauea eū cū cane claudi iuſſit: t ad metū ceteroz cir
cū ferri. Quo facto: liſimach⁹ caliſtenis audito: p̄cepta
ꝓtut ſ ab eo hr̄e ſolit⁹. miſtus tāti viri nō culpe ſz liber
tat ſ penas pēdentis: venenū ei i remedia calamitatis
dedit. Quo audito Alexandō liſimachū obijci leōni iu/
bet: ſz cū ad ſpectū ei⁹ ꝓcirgt⁹ leo ſpectū feciſſet: manuz
amiculo inuolutā. liſimach⁹ i os leonis īmerſit. abre/
ptaqz ligua ferā examinauit. qō cū nūciatū regi eſſet: ad
miratio in ſatiſfactionē ceſſit cariozēqz eū ꝓpter cōſtan
tiā tāte ꝓtut ſ habuit. Liſimach⁹ q̄z aīo mag̃ reg ſ velu
ti parētis ꝓtumeliā tulit. Mlti āt p̄ncipes macedonū
q̄ alexandrū adorare nolebāt: ab eo ſub ſpecie inſidia/
rū interfecti ſunt. Retētus tm̄ eſt a macedōib⁹ modus
ſalutādi regē exploſa adoratiōe. Poſt hec drātos enar
gitas. primas papamenos. adaſpios ceteroſqz pplos q̄
in radice caucaſi morabant ſubegit. Luz aūt veniſſet
alexander ad mōtes caſpios vt ōr in biſto. ſco. miſerūt
filij captiuitatis decē tribuū poſtulātes ab eo egredien
di licētiā. ex edicto em̄ tenebant egredi nō licē. Lunqz
q̄ſiſſet cām captiuitat ſ. accepit eos apte receſſiſſe a deo
iſrl' vitul' aureis īmolando. t p ꝓphas eē p̄dictū eos a
captiuitate nō redituros. tūc alexāder rīdit q̄ digni/
erāt arti⁹ includi. Lūqz anguſta viaz obſtrueret mo/
libꝫ bituminat ſ t videret labozē būanū ad hec nō ſuf/
ficere: ozauit dn̄m deū iſrl' vt op⁹ illud cōpleret: t acceſ
ſerūt ad ſeinuicē p̄rupta mōtiū. exq̄ liq̄de apparet nō
eē volūtatē dei vt ereāt. Egredient tm̄ circa finē mūdi
magnā ſtragē hoīm facturi. Hic addit ioſeph⁹ dicēs.
deus q̄d factur⁹ eſt ꝓ fidelib⁹: ſi tm̄ fecit ꝓ infideli.

Poſt hec alexander ·H·xi·

indiā petit q̄ eſt p̄ncipiū oziēt⁷ vñ aſia ꝓſurgit. In idia
aūt dicit marcian⁹ ſingul' annis eſtates due t bis fru
ges metunt. Mūdi ps tertia credit. Ingreſſo autem
alexandro indiā vt narrat ei⁹ hiſtoria. Mox obuij fu
erunt ei ligati q̄s pozus miſerat cū bis lr̄is. Incurſan
ti infeſtanti q̄z bos fines tibi ſuadeo. vt cū te hoiem me
mineris: nil ad deos moliaris. potes q̄d nōſſe q: ego
ille ſum t q̄ nulli adūſus nos lz fortune. Quare iubeo
tibi hic ad tuas grecias ꝓtētū redire. Neqz em̄ ſi gre/
cia vr̄a nob⁹ op⁹ eēt: nō oli ſubacta indis eēt: ſz qm̄ inu/
tilis eſt nob⁹ nihilq̄z dignū optby nr̄is bz. neqz queſita
eſt neqz quer̄t. Sz hec lr̄e nihil tenuerūt alexandruz.
Ingredies aūt in indiā inqt Juſti. li. xij. faleras eq̄tū
t arma militū argēto inducit. exercitūq̄z ſuū ab argen
teis clipeis argiaſpidas appellauit. Lūqz vrbem niſaz
veniſſet. oppidanis nō repugnātiby fiducia religionis
liberi pr̄is a q̄ vrbs ꝓdita erat: parci iuſſit. Tūc ad ſpe/
ctaculū ſacri mōr ſ duxit exercitū. naturalib⁹ bonis vi/
te hederaqz nō alit veſtitū: q̄z ſi manu cult⁹ eēt et orna
tus. Exercit⁹ aūt vbi ad mētē acceſſit repēte furē cepit
t in vlulat⁹ liberi cū ſtupore reg ſ ſine mora diſcurrere.
vt intelligēt alexandō ſe ſuo exercituī magis q̄z oppida
nis parcendo ꝓfuiſſe. reg̃ deophil' regīne petit. q̄ cuz
ſe dediſſet ei ꝓcubitu: redēptū regnū ab alexādro rece/
pit: illecebris ꝓſecuta qō vi non poterat. Filiūqz ab ea
genitū alexandrū noiauit: q̄ poſtea reḡuit indis. Cleo
phis āt regina ꝓſtrata pudicicia ſcortū regiū deiceps
ab indis eſt appellata. Pozro inſecrāte alexādro in in/
dia q̄ſdā pallātes hoſtes. cū a ſattellitū turbeqz celeri/
tate deſert⁹ eēt. ſolus ei liſimachus p ſpaci oſas arena/
rū moles comes fuit. Qō idē frat ei⁹ philipp⁹ cū facere
voluiſſet: inter man⁹ ei⁹ ſpirauit. Sz liſimachū alexā
der equo diſiliēs haſte cuſpide ita vulnerauit in frōte
vt ſanguis alit claudi nō poſſet q̄z vt dyadema ſibi dē
ptum rex aligandi vulner ſ cura capiti eius imponeret.
qō auſpiciū p̄mū fuit e illi⁹ regie dignitatis liſimacho
fuit. Pozus aūt bello p̄parato exercitū ſuū macedonū
īuadere iubet regē alexandrū ꝓuatū ſibi hoſtem depo/
ſcit. nec alexander mozā fecit. ſz in p̄ma ꝓgreſſiōe equ⁹
alexādri bucefala dextera pozi ict⁹ occubuit. vt ſcribit
in hiſtoria ei⁹. Jd aūt macedonib⁹ ſupoīa que poſſūt
in plūs accidē incommoda ingtum fuit Alexander eq̄
detecto cōcurſu ſatellitū liberatus eſt. Neglecto omni
ope bellandi alexander exanimen equū cauda cōprehē
ſum in partes retrarit: metuens ne ſpoliū ſibi raperēt
qō ſibi eſſet valde pudibundum. Atqz ita ſuis receptis
datur vtriqz ſpacium decem dierum. vel ſanandi vul
neratos: vel ſepeliendi mortuos. Jn illis dieby inſ t
alexander cōſilium vt pozū ad ſingulare certamē ꝓuo
caret. dicens imperatores inde laudē captare non poſſe:
vñ ſubiectis ſuis periculū facerēt. Qō et ꝓpozo placuit
cōſideranti exiguitatem corporis alexandri: cum ipſe
q̄nqz cubitoz⁹: alexander vo triū tantūmodo menſu/
rar̄t. Interea alexander depoſito cultu regio et ſum/
pto habitu militari. puenit in caſtellū pozi q̄ſi q̄ddam
carnis t vini empturus. Quem ſciſcitatus eſt ꝓzus
quidnā faceret. Alexander aūt cui⁹ eratis eſſet. cui ale
xander reſpōdit. Tanq̄z homo ſenioz dux noſter in ta
bernaculo ſuo ſe accenſo ignis caloze reficit. Tunc ille
gaudio alacer q̄ cū ſene decrepito p̄liū eſſet cōmiſſur⁹
cum eſſet iuuenis elatus tumoze. Quid g̃ inqt nō reſpi
cit etatem ſuā. Tunc alexāder dixit ſe eſſe gregarium
macedonū militem: t ignoare quid faceret alexander
Cui pozus tradidit ep̄lam minis plenaz. multa ei pol
licitus ſi eam traderet alexandro. Alexāder iurauit illi
facturū vt lr̄e ille in manus eius pucnirent. Jgit cū
dies pariter t locus inſtitiſſet p̄lio. fieretqz pugna rega
lis. diu anceps alexandro locū vulneris ſrimante t po
ro ipſum declinante. tandem pozus ex quadā repenti/
na tumultuatione ſuoz conuerſus eſt vt viderit quid
nā eſſet. at ꝓtinus alexandō inguina ei⁹ gladio tranſfo
dit eūqz ꝓſtrauit. Quo viſo indi mox in alexandrum
inſurgere conabant. Alexandō āt manu ſilentiū poſcēs
tumultū repſſit rationeqz ab illa reddita omis vis in/
dozum ſe illi ſubdidit. Hec in hiſtoria Alexādri Sed
Juſtinus dicit in p̄mo bello quo equ⁹ alexandri vul/
neratus eſt. pozū mult ſ vulneribꝫ obrutū t captū fuiſ/
ſe. Qui ſe captū adeo vehemēt doluit: vt cū venia ab
hoſte acceptſſz: nec cibū ſūmere voluerit nec vulnera cu
rare paſſus ſit. egreqz ſic ab eo obtentū vt vellet viuere
quem alexander ob honorē vtutis incolumē in regnū
ſuum remiſit. Duas vrbes ibi cōdidit. ſ. Niceam t bu
cefalam. Fuerūt aūt in exercitu ꝓzi p̄ter peditum co
pias quatuordeciz milia ottingenti q̄drige omnes fal
cate. Capti ſūt ibi elephanti. cccc. qui turres geſtabāt
cum iaculatoribus ſuppoſitis. Ornamenta t diuitias
auri t argenti q̄ erant in domo pozi. ponit Vincen. in
ſpe. hiſto. li. v. c. l. Quib⁹ oīb⁹ alexandō in ptātem ſuā re/
dactis: aureis laminis totū agmen incluſit. Fecitqz ſi/
gna t vexilla aurea t tāta erat auri p̄da. vt vix eā mili/
tes ferre poſſent. aux ferebāt elephātes ingēt ſ magni/
tudis mille. i q̄bꝫ t mul' t eq̄s t camel' erāt frena aurea
q̄ portabāt cū eſſent mlta milia ſarcinolas militū t vi/

ctualia necessaria.

Post hec alexan: ·H·xij

der (ait Justin⁹) plidias ⁊ gãgaridas expugt Cũ aũt ad aphites venissz vbi eũ ducẽta milia opiebãt hostiũ voluit ois erercit⁹ in patriã redire: quẽ Alexãder ofoe sedauit. Deinde alexãder ad amnẽ agisinẽ pgit: p hũc in occeanũ deuebit vbi byacennas ⁊ sileos ḳs hercules cõdidit in deditõez accepit. Hic manibros ⁊ sicambros nauigat: q̃ gentes eũ susceperũt cũ armatz. lxxx. milib⁹ peditũ: ⁊ lx. milib⁹ eqtũ: qbꝫ victz: exercitũ eorũ ad vbẽ durit dextã a defensoribꝫ: in quã p̃m⁹ de muro dissiluit sine vllo sattellite: ⁊ vn⁹ tot milliũ ipetũ hostiũ substinuit: donec cognitio ei⁹ piculo ois exercitus cũ eo desiliuit murz deiectz ⁊ eo plio sagitta submãma traiect⁹ est: ⁊ cũ sanguis fluxu deficẽt: tñ genuflexo posito tãdiu pliat⁹ ẽ: donec eũ a q̃ vulnerat⁹ ẽ occideret. Curatio vulnerz gũioz ipo vulnẽ fuit Et vt ait Señ. h⁹ vulnerz dolore dũ anxiaret dicebat. oẽs cũ me iurẽt filiũ iouis eẽ. h⁹ vuln⁹ hoiem me esse clamat. Igit rebus ordinatz poliperconcba cũ exercitu babilonẽ mittit Justin⁹. Ipe aũt cũ lectissima manu nauibꝫ ꝓscensis occeani littora pagrat. Que cũ pagraret cõphẽsus ẽ ab eo dyonides archipirrata q̃dã: interrogatusqz ab alexãdro q̃d sibi oideret vt mare ifestũ habẽt. Rñdit: q̃d tibi vt vbẽ terraz. Sz q⁹ h ego paruo nauigo facio latro vocor: tu q⁹ magna classe impator dicerz. Interea Candax regina audiẽs famã alexãdri. misit vnũ de pctoribꝫ suis iussitqz vt diligentissime imaginẽ ei⁹ pingeret sibiqz deferret. Jam vo alexanõ miserat ei lras iura aicicie ꝓtinẽtes. Jpaqz ei rescpsit h sibi p̃ oibꝫ placẽ vt fedus illõ ꝑpetuo inter se mansuz ꝓsumẽt. Et in argumentũ aicicie misit sibi regina magã munera ⁊ lapides p̃ciosos ⁊ aialia mirabilia. Accessitqz alexanõ i habitu trãsformato ac si eẽt antigon⁹ aicus ipius alexãdri ad palaciũ regine candacz. q̃ oñdit ei diuitias suas Et cũ dicẽt regina illũ eẽ alexandrũ nõ antigonũ ⁊ illi negaret: ostendit ei imaginẽ suã. At ille frendẽs ḡre bat se nõ hre secũ gladiũ suũ. Cui regina. depone inqt hunc metũ. Nam fidẽ quã filio meo ꝙsti sp tibi seruabo. Pauloante cũ filio regine fuissz vxor ablata a q̃dam regulo. alexanõ missis pluribꝫ de exercitu suo eaz sibi restitui fecit. Alter aũt fili⁹ candacis regine vocat⁹ ch arogar⁹ q̃ filiã pri babebat vxorẽ: volebat occidere alexandrũ: ꝫ mater nõ pmisit. Narrat exinde Uin. in spe. histo. li. v. c. liij. ⁊ sequẽtibꝫ mirabilia q̃ iuenit alexander discurrens per diuersa loca q̃ in india dicit alexander se iuenisse in epla sua: quã ob breuitatẽ ⁊ q⁹ multum dubia est de veritate obmitto.

Alexander vt legitur ·H·xiij.

cũ vltimũ littus occeani plustraret bragmanoz insulã debellare parabat. Atqz illi epl'am bãc ad eũ miserunt Audiuim⁹ inuictissime rex plia tua ⁊ felicitatez vbiqz subsecutã. Sed q̃d erit homi satis cui nõ sufficit orbis Diuitias nõ habem⁹ quaz cupiditate nos debeas expugre. oim bona oibꝫ cõmunia sunt. Esca nobis ꝓ diuitijs est: ꝓ cultu aureo ⁊ gẽmis vilis ⁊ rara vestz. Femine nre nõ conant vt placeãt q̃ q̃dẽ ornamẽtoz cultum oneri poti⁹ deputãt q̃z bonori. Etem nesciũt i augenda pulcritudie plus affectare q̃z naturalicio nacte sũt Antra nobis duplicẽ vsũ pstant tegumentũ in vita et in morte sepulturã. Regẽ habem⁹ n õ ꝓ iusticia sed ꝓ nobilitate fuãda. Quẽ em locũ hz vidicta vbi nulla fit in iusticia: bis vbis mot⁹ alexãder: dimisit eos in pace Extant aũt epl'e alexãdri ad didimũ regẽ bragmanoz ⁊ didimi ad alexãdrũ hic abbreuiate. Alexander ad didimũ. Sepe ad aures meas fãdo puenit rationẽ vite vre a cõmuni vsu hoim q̃ vbiqz sunt discrepare: ⁊ res q̃dẽ nouitate mirabil': rumoz licentia viõz incredibil' Recteqz te didime p has lras ꝙsulẽ ꝑperaui: vt si verũ est q̃ audiuim⁹. ⁊ philosophando b facitis incũctant expedias q̃ certioz effectus: ego q̃z si fieri põt discipline hui⁹ sectatoz existã. Ad que rñdit didim⁹. Nũcios de nob dudũ ad te ꝓlatos nõ immerito fame incredul're/spuisti. Solet em gaudere figmentis nũc aũt ex me indubitanꝫ pcipe rex fidem. Genus bragmanoz pura ⁊ simplici vita viuit nullis capik illecebris: reruz nihil appetit amplius q̃z ratio nature flagitat: facilis nobis alimonia: nõ quam luxurie sagacitas p omia elementa perq̃rit sed quã tellus ferro inuiolata ꝓducit Mẽsam epul' oneramus in nocuis: hinc est q nulla genera morboz ⁊ noia numeram⁹: sed diuturna salute pfruimur Opem nõ pcamur alter ab altero vbi viuik inter pares locus non pbetur inuidie vbi nullus supioz est. Oẽs diuites facit pauptatis equalitas. Judicia nõ habem⁹ q⁹ corrigenda nõ facimus. Nullas leges tenem⁹ quas apud vos crimina ꝓferunt. Una genti lex est: cõtra ius nõ ire nature. Laborem qui nutrit auaricia nõ exercem⁹. Ocii turpe deuitam⁹. Libidini membra ad debilitandũ non damus: omnia possidemus quecunqz nõ cupim⁹. Sole calescim⁹. Roze humectamur silim riuo frangimus. Thoz ministratbum⁹. Somnũ sollicitudo nõ rumpit: mentẽ cogitatio nõ fatigat In hoies nostri sil'es: superbia nõ agimus imperiũ nec quaqz vel minimã futurẽ exigimus: preter corp⁹ qõ solum animo famulari debẽ censem⁹. In extruendis domibꝫ igne sara non soluimus: q⁹ potius in defossis telluris speluncis ⁊ concauis montiũ latebris capaciter habitamus. Nullos ibi ventoz fremitus: nullius tempestatẽ turbinis formidam⁹. Tutius nos defẽdit ab ymbre spelunca q̃z regula. Nullius nob preciosus amictus sed mẽbra papiri tegmine: vel qõ est veri⁹: pudore velantur. Femine nostrates nõ ornanꝫ. Nam q̃s potest opus nature corrigere. Quod cum fuerit aut in fructuosum est quia vincitur: aut criminosum q⁹ pmitur. Ad concubitum nõ nos admonet libido: sed ꝓlis amor. Bella nõ gerim⁹ sz pacẽ moribꝫ nõ viribꝫ cõfirmam⁹. Sola fortuna est aduersus quã sepe pugnamus ⁊ sp vincimus. Nemo parens filiũ comitatẽ exequias. Nulla extruimus adinstar temploz sepulchra defunctis. Uos estz oim malorum causa mortaliũ oia retinetis ⁊ omnibus vos habentibꝫ impatis. Sola sapiẽtia bragmanoz vos supat nõ amando: pestilentiam nos bragmani nõ patimur: neqz em celuz fedis actibꝫ tem eramus: semp tenet apud nos cũ temporibꝫ natura concordiam: ⁊ vices suas elementa nõ offensa custodiunt: medicine remediũ nobis par simonia est: q̃ non solum illapsos potest curare dolores: sed etiam ꝓcurare ne veniant: Nulla nos ludicra vel spectacula nec eq̃na certamina nec scenicas turpitudines affectam⁹. Sz thesaurũ spectare cũ volumus: vestroz operum monimenta relegimus. q̃ cuz sint maxime ridenda deflem⁹ Alia porro nob spectacula exhibet mundi machina diuersasqz voluptates: in qua videmus celũ pulchre formatum: signoz varietatibꝫ stellarũq̃z fulgoribꝫ rutilare. Pelagus colore purpureo venustatum: germanam terrã amplecti: cuius multi formes pisces ꝓ eq̃reas vndas salt⁹ exercent: Lamporũ etiam virentiũ specie delectamur. ex quibꝫ odor gratissimus flores suauitatis exalãs: oculos simul pascit et animũ: nemorũ q̃z opacitas ⁊ fontiũ arridet amenitas: qua varie simꝫ alites

musicꝫ cōcētibꝰ pſonātes dulce melos cōponūt: hec sūt
nature ſpectacula q̄ imitari difficile ē: z refutare culpa
bile: nos mercandi gr̄a pontū claſſibꝰ nō ſulcam⁹. Nū
q̄z nos pegria ſpēs ardore ſue pulcritudis inflāmauit.
Artem bñ loquēdi nō diſcim⁹: neq; facudie rhetorum
oratorūq; operā dam⁹: cuiꝰ officiū eſt falſatꝫ ꝓmonibꝰ
figmentare mendacia: z innocētie fidē ꝓferre crimini⁹
bus. Simplex eſt apō nos eloquētia cōſiq; oībus ſolū
p̄cipiēs nō mentiri. Eor ſcolas mīme frequētam⁹ q̄z
doctrina diſcoꝛs nihil ſtabile certūq; diffinit: quoꝝ
vna ps in honeſtate alia in volūtate cōſtituit. In bo⁹
noꝛez diuinū pecudes nō mactam⁹ īnocuas: nec delu
bra metallis argētēis incruſtata fundam⁹: nec auro al
taria gēmiſq; ſplēdētia dedicam⁹: nō ſuſcipit deꝰ ſacra
ſanguine cultū diligit incruentū. Uerbo ꝓpiciaꝫ oꝛā⁹
tibꝰ q̄ ſoli ei cū hoie: ē ſuaq; ſimilitudie delectaꝫ. Nā
verbū deꝰ eſt: b̄ mōm creauit: b̄ regit atq; alit oīa: b̄ di
ligim⁹: ex b̄ ſpm̄ trahim⁹ Sicḋē ipe deꝰ ſpūs atq; mēs
eſt. z iō nō terrenis diuitijs nec largitate munifica: ſed
religiōis opibꝰ z gr̄a acriōe placaꝫ Qua ꝓpē nimiū ve
cordes vos z miſerabiles iudicam⁹: q̄ oꝛiginē vr̄am eē
celeſtē nō ſuſpicitis: magnāq; cū deo bñe cogtionē: ſed
ſplendorē generis veſtri rebꝰ viliſſimis obfuſcatꝫ: Qui⁹
bus q̄ppe maxia in carne voluptas eſt: hāc fouetꝫ z co⁹
litis z amatꝫ. cuiꝰ ꝓtrectatio viuentꝫ horrēda ē: z ꝓta⁹
gio morientꝫ incerta. In cuiꝰ vſibꝰ elemēta vexanꝫ: et
mōs in exhibēdis laboꝛat obſequijs. O vos infeliciſſi⁹
mos q̄z religio crimen eſt z vita ſuppliciū. Alexander
his rñdet lr̄is ad didimū. Si hec ita ſūt vt aſſerꝫ: ſoli
q̄z tū in deo bragmani boim nūero tenenē. Soliq; ex
oꝛtes coꝛporee credu nē eſſe ſube. Qui vicijs oīb⁹ cāre⁹
re dicunē. q̄ cōceſſe nature voluptatibꝰ nō vtūē: aut de
os eē ꝓfitenē aut deo inuidē. Hec iudicio meo potiꝰ
de mētie q̄z phie annumerāda ſūt. Didim⁹ ad alexan⁹
drū. Nos nō ſumus incole buiꝰ mūdi ſed aduene: nec
ita in oꝛbē terraꝝ venim⁹ vt libeat in eo ꝓſiſtē: ſz trāſi
re. ꝓperam⁹ eñ ad larē patriū null'delictoꝝ ponderib⁹
ꝓgrauati: nec aliqb⁹ illecebraꝝ tabernaculē cōmoꝛātes
deos aūt nos eē nō dicim⁹: nec eiꝰ opi inuidiose detra
bim⁹: ſz bonitate eiꝰ vos male vti aſſerim⁹: nec oīa vo
bis licē ſed nec decē firmam⁹: ſz ea q̄ voluptas ſibi ven
dicat honeſtate plerūq; negam⁹ admittē. Deꝰ eñ rex
ꝓditoꝛ varias ſpēs foꝛmauit in mūdo: q: nullaten⁹ po
terat ſine eaꝝ diūſitate ſubſiſtē: quaꝝ vſū būano ar⁹
bitrio ꝓmiſit diſcernendū. Quiſq; ḡ deterioꝛib⁹ omiſ
ſis meliora ſectaē: nō ipe ḋē deꝰ ē: ſz amicꝰ dei effici⁹
tur Alexanꝺ ad didimū Nūc iō btm̄ te dicꝫ q: i ea mū
di pte nob natura ꝓſtituit ſedē: in qua nec acceſſus nec
exitus aduenis nec exceſſus indigenis aperiē: ſed excu
bijs appoſite facultatis obſeſſi q: mutare patriā vr̄am
nō valetis laudatꝫ: z q̄ damnatōis cā patimini: ꝓſcie
ſtudio vos meruiſſe iactatꝫ. Uerū nullū vtutis meritū
eſt: id nanciſci q̄ mutari nō pōt: nō i anguſtijs ō ege⁹
ſtate ſed opulentia tpanter vixiſſe laudandū eſt: alioq̄n
cecitas z paupras ſolā vtutū gloriā ſortiunē: ille q: nō
videt vt cupiat: iſte q: nō bz vt capiat. Nos aūt q̄ nul⁹
lius inedie lege p̄ſtrīgimur ad bñ viuēdū libero incita
mur arbitrio: vt voluntariā continentiā dīḡ remūera
tio ſequaē. Dedit eñ multas natura blandicias: quas
plerūq; virtus cohibet.

Rediturus alexan ·Ḥ·xiiij·

der in babiloniā ſacrificauit occeano in mari: vt ait Ju
ſtin⁹: ꝓſperū in patriā reditū impc̄as. Cui ſacrificāti
vt ait Vale: q̄dā puer nobil' aſſiſtēs arrepto thuribulo
in brachio eiꝰ carbo ardēs delapſus ē: z licz ita vrerēt
vt odoꝛ ad circūſtantes veniret. brachiū tñ īmobile ſe⁹
nuit ne ſacrificiū impediret. Alexanꝺ aūt eū diuti⁹ cre
mari pmiſit: volens exp̄iri pueri pſeuerātiā Poſt hec
amaſones tributarias fecit ac demū babilonē cōtēdit
Cui reūtenti (ait Juſti.) nunciañ legatiōes carthagi
nenſiū ceterarūq; affrice ciuitatū: ſz z hiſpaniaꝝ. Sici
lie: gallie: ſardinie: z q̄rundā ex ytalia aduentū eiꝰ ba⁹
bilone exp̄iri. Carthaginēſes aūt exterriti pus ad ſpe⁹
culandos alexādri aios miſerāt auulcbarē cognomen
to rodonū: virū ſolertia facūdiaq; p̄ter ceteros inſignez
Augebāt eñ eoꝝ metuz z tyr⁹ vrbs auctoꝛ oꝛigis ſue
capta: z alexandria emula carthaginis in terminis af
frice z egypti ꝓdita. Igiē Auulcbar p parmenonē adi
tu regꝫ obtēto ꝓfugiſſe ſe ad regē tanq̄z patriā pulſum
fingit. militēq; ſe expeditōis offert: atq; ita explorātis
eiꝰ ꝓſilijs in bell'ligneis vacua deſup cera inducta ciui
bus ſuis oīa ſcribebat. Igiē cū tantaꝝ legationū alex⁹
andro babilonē feſtināti veluti cōuētū oꝛb terraꝝ actu
roꝛ: q̄dā ex mag⁹ p̄dixit ne vrbē introiret: teſtat⁹ būc in
troitū ei fatalē foꝛe: z obb̄ a babilonia in burſiā vrbez
trans euphratē dextū cōſcēdit. Ibi āt ab anaxarco pho
cōpulſus eſt: rurſus magoꝝ p̄dicta ꝓtemnē tāq̄z falſa
z incerta: z ſi ſatꝫ ꝓſtat ignota moꝛtalib⁹: ac ſi nature de
beanē immutabilia. Reūſus ē igiē babiloniā. Indīḡ
tus aūt Cobares mag⁹ artꝫ magice ꝓfeſſione (inquit
q̄ntus curti⁹) magis q̄z ſcia celeber ait. Natura morta
lium b̄ noie p̄raua z ſiniſtra dici pōt: q̄ in ſuo q̄ſq; ne⁹
gocio bebetioꝛ eſt q̄z in alieno. Cū ḡ veniſſet babiloniā
(ait Juſtin⁹) multe deuicte gētes pfectos ſuos accuſa
uerunt: q̄s ſtatī alexanꝺ ſine aliq̄ reſpectu aīcicie in cō
ſpectu legatoꝝ necari iuſſit. Poſt hec filiā darij rora⁹
nē i mr̄imoniū accepit: z optimatibꝰ macedonū lectas
ex oībus gētib⁹ nobiliſſimas v̄ginēs tradidit. hinc ad
contionē exercitū vocat: z ꝓmittit ſe eos alienū oīm im
pēſa ꝓpria ſoluturū. xx. milia talēoꝝ. Poſt hec dimiſ
ſis veteranis: exercitū de iunioꝛib⁹ ſupplet. Qui diſce⁹
ſum veteranoꝝ egreferentes miſſionē z ipi flagitabāt.
Nec hoc iam p̄cib⁹ ſz cōuicio agebāt dicētes eū ſolū cū
patre ſuo ām̄one bella inire. A d q̄z coꝛreptōez cū alex
anderꝰ bis nil ꝓficeret: e tribunali in cōtione inermis
ipſe diſſiluit: z nemine ꝓhibente. xij. de ſeditōis auctoꝛ
ribus manu ſua percuſſit.

Jam pridem vero ·Ḥ·xv·

ſibi ſcripſerat maē de ſimultatib⁹ antipatri z diuoꝛtio
p̄is: p̄monuitq; iſidias eoꝝ cauendas. vñ alexāꝺ euo
cauit antipatrū de macedonia. Antipaē āt iratꝰ i ipo
itinere venenū efficatiſſimū atq; potētiſſimū p̄ miſtꝝ
rei deſtinauit hauriēdū. Alexanꝺ igiē ſm q̄ntū curtiū
babiloniā reūſus: mltis occio datꝫ dieb⁹ inē miſſū oliꝫ
ꝓuiuiū ſolennē iſtituit totuſq; letic̄ijs pfuſus cū diei
noctē ꝓtigilē duxiſſz decedētē iā ō ꝓuiuio: medicꝰ the
ſalꝰ reſtaurata comeſtatiōe z ipm z ſodaes eiꝰ inuitat
Accepto poculo media potiōe velut telo ꝓfixus igemu
it amici cauſas moꝛbi itemperiē eb: eitaꝫ diſſemiaue⁹
rūt: re aūt vera inſidie fuerūt. Quarū infamiā ſucceſſo
rū potentia oppſſit. Auctoꝛ inſidiaꝝ antipater fuit: cui
veneni tāta vis fuit vt nō ere nō ferro nō teſta ꝓtinere
tur: nec aliē ferri niſi i vngula eq̄ potuit. Elatꝰ ē igiē a
cōuiuio ſemianimis z excruciatꝰ ita vt ferrū in reme⁹
diū poſcē: tactūq; boiez velut vulnera indoleſcēt. Jā
q̄dē antipaē ad occupandū regnū filiū ſuū caſſandruz
ſubordinauerat: q̄ cū fribꝰ philippo z iolla regi mini⁹
ſtrare ſolebat: p̄monituſq; eſt ne aliq̄ z theſalo z fribꝰ
credēt: z ideo apud theſalū patū repetitūq; eſt ꝓuiuiū
Philippus aūt z Jollas p̄guſtare ac temptare potum

regi soliti in aq̃ frigida venenū habuerūt: qđ ꝓgustate tam potioni supmiserūr. Et vt dicit Vale. Alexander iā ꝑdem pitus semanu cassandri in somnis viderat: quē tñ cū b̃ vidit nōdū coḡuit. Quarta igit die indubitatā morte rex sentiēs (ait Justin⁹) agnoscē se factum dom⁹ sue ait t suoꝝ maioꝝ. Nā plerosq; eacdaꝝ ītra xxx. annū defunctos tumultuātes: deinde milites insi dijs qz pitus regē suspicātes ipe sedauit: eosq; o ēs cuz plac⁹ esset in editissimū vbis locū ad cōspectū suū admisit. Osculandāq; dexterā suā flētib⁹ porrexit. Ac postremū corpus suū in amonis tēplo cōdi iuber. Querētibus amicis quē imperū heredē faceret: rndit dignissimū: nō noiauit filiū herculē: nō frēm aridēū: sz et roxanem vxorem ꝓgnantē relinq̃bat: q̃si nephas esset viro forti aliū q̃ virū forte succedē: aut tāti regni opes alijs q̃ ꝓbatis relinq. Sexta die ꝑclusa voce spūm emisit. Decessit ḡ Alexander a natiuitate sua. xxx. anno mense vno. Qui tantā fiduciā militib⁹ suis fecerat: vt illo p̃sente nulli⁹ hostis arma nec inermes ipi timerēt. Cuz nullo hoste vnq̃ cōgressus est quē nō vicerit. Nullā vrbē obsedit quā nō expugnuerit. Nullā gentē adijt quā nō calcauerit: vict⁹ tñ ad extremū est nō virtute hostili: sz insidijs suoꝝ t fraude ciuili. Cōmestor dicit ei venenū ꝓpinatū a sorore sua. Emortuo in ipo etatis ac victoriaꝝ flore triste apud oēs tota babylone silētiū fuit Sz nec deuicte gentes fidē nūcio habuerūt: credentes eū immortalē: quē totiēs p̃sente morte ereptū viderāt Ut aūt mortē ei⁹ fides affuit nō vt hostē: sz vt patrē luxerūt. Mater q̃z darij audita morte ei⁹ mortē sibi ꝑscinit. Macedones āt eo mortuo vt hoste gauisi sūt amisso. Rogodune yo filia darij p⁹ mortē viri nutricē q̃ illi secūdas nuptias suadebat occidisse ferē: vt ait hiero. ꝺ ioui. De ei⁹ aūt morte t tpe regni ei⁹ ōr ꝑmo macha. Et regnāit Alexandō. xij. ānis t mortuus ē. Ex his oībus scito: qz omnis caro fenū t omnis gloria ei⁹ q̃si flos agri: arescit fenū t decidit flos: t omis gloria eius marcessit: t ideo cōtemnendus est mundus.

Cap'm. III.

E philosophis qui claruerūt tpibus alexandri magni vl' circa. Et ꝑmo de aristotile q̃ fuit mḡr alexandri.

Hic (vt ait Euse. in cron̄.) annū. xvij. agens auditor fuit Platonis: t vt testat Aug⁹. li. viij. de ci. dei. Hic aristotiles discipulus platonis vir excellent⁹ ingenij: eloquio q̃dez platoni impar sz m̄ltos facile supans: sectā peripotetica ꝓdidit quā deambulando disputare cōsueuerat: plurimosq; discipulos p̃clara fama excellēs viuo adhuc p̃ceptore in suā heresim ꝓgregauit. De eo dē Sen. epla. lxv. Aristotiles putat cām tribus modis dici: materiā: opifice: formā: q̃ vnicuiq; rei opponit. i. ydos: quartā q̃s adijcit ꝓpositū artific⁹. i. illd̄ qđ inuitauit artifice ad ipm op⁹ faciendu: sicut pecunia: gl'ia vel religio. Aristotiles in neutrā ptē de semetipso loq̃ debere ꝑdicabat: qm̄ laudare se vani: vitupare se stulti esset: inqt Vale: Itē aresto. ait. Utilissimū ꝑceptum est vt voluptates abeūtes ꝓsiderem⁹: fessas em̄ pnieqz plenas animis nr̄is subijcit q̃ min⁹ cupide repetant. Docebat et⁹ ꝑm Vin. aristotiles: soluz vnū icōmodū pati pauptat⁹: q̃ nō posset egētib⁹ subuenire. Scisitāte āt alexandro q̃ docente ꝓfiterer se sciēte. Rebz inqt ipsis q̃ nō nouerūt mentiri. Jpius q̃z snīe iste sunt. Nunq̃z verecūdiores esse debem⁹ q̃z cū de dijs agit. Itez viri boni est: nescire vel pati vel facē iniuriā. Iniuria iuste irrogata ei⁹ est infamia q̃ facit. Item si lincei oculi homines vterent vt eoꝝ visus obstātia penetraret nōne introspect⁹ viscerib⁹ et⁹ pulcerrimū corp⁹ turpissimum videret. Ad b̃ vbū in. iij. de ꝙso. addit Boeti⁹. Terigit pulcrū videri nō tua natura sed spectantiū oculoꝝ fac infirmitas. Idez: Adūsus inimicos intra pietes nr̄os q̃renda est victoria. Valeri⁹ de eo. Aristoteles supme vite reliq̃as senilib⁹ ac rugosis mēbris in sūmo kr̄aruz ocio vir custodiēs: adeo valēt ꝓ salute patrie incubuit vt eā ab hostib⁹ armis solo eḡtam in lectulo athenis iacens: macedonū manib⁹ q̃b⁹ obiecta erat eripuit. Jta q̃z vbs nō tam strata atq; euersa Alexandri q̃s restitua sta aresto rel'notū est op⁹ Aug⁹. in. ix. de ciui. dei. ꝓturbationes animi dicūt q̃dā cadē i sapiētē. i. virtuosū: sz eas moderatas ratiōiq; subiectas: vt eis leges q̃dam modū q̃bus ad necessariū rediganť: modū dñatio mētis imponat. Hoc sentiunt platonici siue aristotelici. id ē peripotetici: stoyci yo nullas oīno in sapiente cadē putant. Cycero aūt dicit stoycos i b̃ loco adūsus peripoteticos vbis magis q̃z rebz ꝓtendē. Ūn̄ t Agelli⁹ in li. zenonis t crisipsi q̃ fuerūt p̃cipes stoycoꝝ: dicit em̄ ibi b̃ legisse placuisse stoycis q̃ animi visa q̃ fantasias appellāt nec in ptāte est vtq; t qñ incidāt aīo: cuz venerit ex terribilib⁹ t formidabilib⁹ rebz: necesse est etiā sapiētis animuz moueant ita vt paulisp vel paueścat metu vel tristicia contrabať tāq̃z his passionib⁹ p̃uentientib⁹ mentis t rōnis officiū. Nec ideo tñ in mēte fieri opinionem mali nec approbari ista eisq̃z cōsentiri. b̃ em̄ esse volūt in eius ptāte. Idq; interesse volūt inter animuz sapientis t stulti. q̃ stulti anim⁹ eisdē passionib⁹ cedit atq; accōmodat ment⁹ assensū. sapient⁹ aūt q̃uis eas ne cessitate patiať retinet tñ de his q̃ apperē vl' fugēre rationabiliť debe at verā t stabilē incōcussa mēte sniam hec aug⁹. Que ꝓ tanto inducta sūt. qz aristotiles fuit p̃nceps secte ꝓpoteticoꝝ. Scripsit aūt Aresto. q̃z plures libros in arte loyca q̃ sūt in cōi vsu: vt libū p̃dicamentoꝝ t peryarmenias: poꝝ t posterioꝝ: elencoꝝ t topicoꝝ. De phīsica. i. naturali scia libros edidit phīsicoꝝ: de generatiōe t corruptiōe. De aīma. De sensu et sensato. De mēoria t reminiscētia. De somno t vigilia de morte t vita. De vegetabilib⁹ t ō aīalib⁹: t ꝑm q̃sdā de q̃tuoꝝ elemētis libros q̃s methauroꝝ t metbaphīsicoꝝ. Extat ali⁹ liber q̃ ōr pspectius aristotel': t liber retoricoꝝ ei⁹. Libri aūt ei⁹ t doctrina mag⁹ sūt in vsu q̃ alioꝝ pboꝝ: qz ordinatius t cōpēdiosius ceter⁹ scꝑsit. t minus alijs vidz errasse: et minus dissentire ab his q̃ sūt fidei Antiqui tñ sci doctores mag⁹ doctrinis platonicis fuerē imbuti. Scripsit et libros de phīa moralī. et hicoꝝ: politicoꝝ et yconomicoꝝ: q̃ nō discrepāt a moribus xp̃iane vite: et si nō ad plenū eos ꝓtineant. Nil em̄ ibi br̄ ō fide spe et caritate: aut pnīa fideliū aut gr̄a Ex libro ethicoꝝ aliq̃ notabilia dicta ei⁹ li. j. Bonum est qđ oīa appetunt Oīsq; cognitio et ꝓpensius bonuz aliqđ exoptat. Idē. Perfecti⁹ dicim⁹ qđ p se ē psequibile q̃z qđ ꝓp'alium est elegibile. Tale āt felicitas maxime eē vidē. Hanc em̄ eligim⁹ ꝓpter se et nō ꝓpter aliđ Operationes ꝑm virtutē būt delectatiōem quandā in se. Idem. Felicitas est act⁹ aime ꝑm virtutē pfectā. Idem Omia honesta cōcordāt rōni. Idez in. ij. ethicoꝝ. Neq; natura neq; ꝓter naturā fiūt virtutes: sed innatū est nobis quidē suscipe eas p assuetudinē pfectis Ex similib⁹ actib⁹ fiūt sil'es actus: et ꝑm actuū differentias sequunť habit⁹. Idem. Qui de singularib⁹ ꝑmo est nō bz certitudinē. neq; em̄ sub arte neq; sub rōne incidūt et circa que est virtus innata sunt: a supfluitate t indigentia corrūpi. Qui em̄ oēm voluptatem bz et a nulla remotus: est incōtinēs: q̃ aūt oēs fugit: insensibil' corrumpit em̄ castitas et fortitudo a supfluitate t indigē-

tia a me ꝛietate aũt saluak. Signũ aũt oportet facere habitũ: voluptatem vel tristiciã in opibus. Quicunq; remouek a corpalib⁹ ꝛ bocipo gaudet castus: qui aũt tristatur: incõtinens. Idem difficilimũ est passione; delectationis repellere contemporaneã vite quem ad modũ dicit Eraclitus. Circa difficilimũ autem semp ꝛ ars fit ꝛ vtus. In bis q̃ sunt ſm vtutẽ requirit q̃liter habens operet. Primum q̃dem si sciens: deinde si volens: ꝓter hoc aũt tertiũ si firme ꝛ immutabiliť operetur: hec autẽ ad habendũ alias artes nõ cõnumerãtur ꝓter scire Ad habendũ igit vtutes scire q̃dem pauc aut nihil ꝓdest: ad alia vo non parũ sed omne. Idem Ea que sunt in anima tria sunt: passiões: potẽtie ꝛ habitus: horũ aliq̃d erit vtus: passiones quidem nõ sunt: neq; vtutes neq; malicie: q; ſm passiones nõ dicimur boni vel mali: ꝛ ſm eas nõ laudamur vel vitupamur: Scõm vtutes aũt vl malicias boni vel mali dicimur ꝛ laudamur vel vitupamur. Et passiones q̃dem vt ira ꝛ timor inuoluntarie: vtutes aũt voluntates vel non sine voluntate: ꝓpter hoc aũt eadem neq; potentie sũt neq; em̃ boni vel mali dicimur: q; possumus pati simpliciter neq; laudamur neq; vitupamur. Et ad h̃ q̃dẽ potentes sumus natura: boni aũt nõ sumus natura. Relinquit ergo eas habitus esse omnis virtus cuius q̃ fuerit: rideo id bone habens pficit: opusq; eius bonũ reddit Idem. Peccare est multis modis: diligere aũt vno mõ: ꝛ ideo hoc quidem facile: hoc vero difficile: facile q̃ppe diuerti a signo: difficile aũt inuenire. Et ꝓpter hoc malicie quidẽ supfluitas ꝛ indigẽtie: virtutis aũt medietas: boni quidẽ simpliciter mali aũt omnifariã. Est igit vtus habit⁹ voluntarius imediate cõsistens quo ad nos determinata ratiõe ꝑut sapiẽs determinabit: medietas aũt duaꝝ malitiaꝝ: hui⁹ q̃dem ſm supfluitatẽ: illi⁹ vo ſm indigentiã. Et em̃ vtus circa passiones ꝛ opatiões in q̃b supfluitas vituperat ꝛ defectus vituperat: mediũ aũt laudat ꝛ diligit. Idẽ. Difficile est bonum esse: imo em̃ medium accipe difficile est Verbi gra: circuli accipe mediũ nõ ois: sed scient; est. sic vtiq; ꝛ irasci facile ꝛ dare pecuniã: sed cui ꝛ quando ꝛ q̃tum ꝛ cuius gra ꝛ q̃liter nõ ois: nec facile est: q̃ ẽ bonũ ꝛ rarũ ꝛ laudabile: ideo oportet eum qui intẽdit ad mediũ ꝑus segregari a magis ꝛrio ꝛ in ꝛriũ trahẽ oportet. Multũ em̃ se iũgẽtes nos a pctõ in medium venim⁹. Q̃ d̃ q̃ tortuosa ligna dirigũt faciũt: in oi autẽ magis cauendũ est delectabile ꝛ delectatio. In. iij. libro. Bonus singula recte iudicat q; in singlis verũ videt: regula ꝛ eoꝝ mẽsura existẽs. Malis aũt deceptõ ꝓpter delectationẽ fit Idẽ in lib. thopicoꝝ: q̃ d̃ diuturni⁹ vel certi⁹ ẽ magis est eligendũ: eo q̃ minus hmõi. Et q̃ magis eligit prudens vel bonus vir vel lex recta vel studiosi circa singla dicit: in eo q̃ tales sũt bonũ appetũt. Q̃ d̃ ꝓpter se est tale magis eligendũ eo q̃ d̃ ꝓt aliud. Et q̃ d̃ ꝓpinquius est fini ꝛ oino quod ad vite finem appetibilius ꝛ possibile impossibilius. Et cui cõsequens est maius bonũ vel minus malũ amplius vl plura bona pauciorib⁹: vbi alterum ꝓpter alterũ: ubi nihil magis eligẽdũ vtrũq; q̃ vnũ. Unũquodq; in eo tẽpore quo magis valet. in hoc etiã magis eligendũ. vt prudẽtia in senectute. Nemo em̃ iuuenes eligit duces eo q̃ non ꝓstat eos prudentes esse. Tempantia autez in iuuẽtute: magis em̃ iuuenes q̃s senes ꝓcupiscentijs molestant. Q̃ d̃ ꝓmũ: est bono melius est ꝛ magis eligendũ. Et q̃ d̃ similius est bono ꝛ melioꝛi est similius si tñ illi simile sit in eo q̃ melius. Itez quod difficili⁹ Magis em̃ amamus cũ habem⁹ q̃ d̃ nõ facile ẽ sumẽ aliq̃n etiam meliora nõ esse eligenda: nam philosopha rimelius est q̃ ditari: sed nõ mastis eligendũ indigẽti. Q̃ d̃ ad oia vel plura vtile est magis eligendũ: q̃ q̃ d̃ non sic.

De apuleio philo ·H·j·

sopho ſm Hugo. floꝛiacenſ. in hysto. platoni successit apuleyus: ꝛ apuleyo hermes egypti⁹: quẽ trimegistuꝝ nominãt. Hic apuleyus in libro quẽ fecit de deo socꝛ sic ait. Soleteſſe apud prudẽtes viros in opib⁹ elaboratꝛ iudicatio restrictioꝛ ꝛ in reb⁹ subitarijs venia ꝓlixioꝛ. Nulla res põt esse eadez festinata ꝛ examinata necẽ q̃cq̃ oim q̃ d̃ bñe possit ꝛ laudẽ diligẽtie simul et gram celeritatis De boibus describens sic ait. Homines sunt rõne plaudẽtes: oratõe pollẽtes: ĩ mortalibus animis moribũdis mẽbris: leuib⁹ ꝛ anxijs mẽtibus: brutꝛ ꝛ obnoxijs coꝛpib⁹: dissimilib⁹ moꝛib⁹: similib⁹ erroꝛib⁹: audacia ꝑnicaci: spe ꝑnaci: casso labore fortũa caduca sigillati mortales: volucri tpe: tarda saꝑiẽtia: cita morte: parit ꝙersatõ ꝓcẽptũ: taciturnitas ꝙsiliat admiratione. De demonib⁹ sic ait. Demones sunt genere aĩalia: ingenio rationabilia: aĩo passiua coꝛpe aerea: tpe eterna: q̃dã pangi poꝛta reptãtes: cõsilia nõ ex suo coꝛde sꝛ alijs vocãb⁹ colligũt. Et vt ita dixerim nõ aĩo sꝛ auribus cogitãt. Nihil ẽ deo gti⁹ ꝛ similius q̃ vir animo pfecte bonus: q̃ ceteros antecellit: in q̃busdaꝝ mirandũ est: q; ea que minime videri nescire volunt: discere tamen negligũt. Et eiusdez artis discipinam simul ꝛ ignoꝛantiã detractant. Eque diuites spectare solemus vt equos q̃s mercamur: neq; ĩ equis emendis phaleras consideramus sed equum ipm nudum ꝛ solum: vt sit ad spectem honestus: ad cursũ vegetus ad vecturã validus. Sic ergo ꝛ in hoibus contemplandis noli illa aliena existimare: sed ipm hoiem cõsidera ipm vt mecũ socratẽ paupem specta: alienavo co q̃ parentes pepererũt ꝛ q̃ fortuna largita est: vt ꝓpiam et inuidiosas diuitias. hec ille. Q̃ aũt dicit demones esse aĩalia habentia coꝛpa aerea: falsum est: nisi cũ apparent; in coꝛpibus de aere foꝛmatis que postea dimittũt: nam in sua natura coꝛpa nõ habent.

De hermete philo ·H·ij·

sopho q̃ dicꝰ est trimegistꝰ ꝛ mercurijꝰ: h̃ scripsit libꝝ de vbo pfecto: de q̃ Uin. in spe. histo. li. v. hec excerpsit Dñs ꝛ oim factoꝛ ꝛ deoꝝ scõm fecit dñm quẽ hũc fecit ꝑmũ ꝛ solũ ꝛ verũ: ꝛ bonꝰ ei visus est ꝛ plenissimꝰ oim bonoꝝ ꝛ letatꝰ est: hic est filius bñdicti dei atq; hõevolutatꝛ: cuius nomẽ humano oze nõ põt enarrari: De solo deo. Dñs est oim dominãte deo mortalib⁹: ꝛ ab oibus nõ põt indagari: sup oẽs est: hũc deꝰ dilexit vnigenitum suũ. hec ille. Et subdit Uin. hec vba mercurij q̃ ꝛ hermes: videnſ ex pte fideĩ nre de pre ꝛ filio cõsonare. Sed in hoc dissonant: q; dicit deũ fecisse deũ: debuit em̃ dicẽ genuisse: sꝛ h̃ nõ multũ obstat: q; etiã in scriptura filius dei dꝛ factus: ꝛ exponit genitus: vt illõ Job. j. q̃ ait baptista de xpo. Ueit pꝰ me q̃ añ me factus est. i. genitus de pre. Q̃ etiã dicit filiũ secũduz a pre: non intelligit tempe vel dignitate posterioꝛ: sed tm̃ sub auctoꝛitate: q; pater est auctoꝛ filij: ꝛ q; filiꝰ sit auctoꝛ spũssancti ꝛ omniũ rerũ: ꝛ hoc habet a patre.

Scripsit etiam duos libꝛos de mathesi in q̃bus fatalem constellationem conatur asserere: ipamq; negãtibus ꝛ improbanti bus respondere. Sed hoc intelligendum est ſm Augſ. in q̃nto de ciui. dei. vicz nõ vsq; q̃q̃: absurde dici põt ad solas differẽtias tpm afflatus q̃sdam valere sydereos: non autem animi volũtates

ſydez poſitiõibꝫ ſubdi. Quãuis em̃ ꝓſtellatões ſub q̃/
bus q̃ naſcit poſſint incliare ſenſitiuaz q̃ eſt affixa or/
gano coꝛporeo ad paſſiões viciozꝫ: remanet tñ ſp volũ
tas liba ad aſſentiendũ vel diſſentiendũ: vñ ptolomeꝰ
Vir ſapiens dñabit aſtris. Extat z aliꝰ lib mercurij
ad aſclepiũ: de quo iſta excerpſit Uin. Si deũ intelli/
gens videris: teris oim bonoꝫ tota mẽte pleniſſimus.
ſi tñ multa ſunt bõa z nõ vnũ in quo oĩa: alteꝫ em̃ alte
riꝰ ꝓſentaneũ eſſe dinoſcit. Oĩa vnũ eſſe aut vnum eſſe
oĩa phĩa ſola eſt: in cogſcendo diuinitate frequẽs obtu
tuſq; ſcã religio. Simplici em̃ mẽte diuinitatẽ colere
eiuſq; fctã venerari agere etiã dei volũtati gras q̃ ẽ ſo
la bonitas pleniſſima: hec eſt nulliꝰ animi impoꝛtuna
curioſitate violata phĩa Solũ aĩal hõ duplex ẽ: z eiuſ
illa ps ſimplex quã vocamꝰ diuie ſimilitudis formam
hũanitas ſp memoꝛ nature z oꝛiginis ſue: z in deitaꝫ
imitatione pſeuerat. Immobil̃ eſt eternitas: in q̃ oĩm
tpm agitatio ſumit exoꝛdiũ: z qõ ẽ mobile tpis i eter
nitatem ſp reuocat Sicq; efficit vt eternitas ſtabil̃ fi
at fixa lege currendi. Oĩa aũt dñs deꝰ: oĩa ab eo: z ipſo
z ꝓpm: nos q̃ agentes gras adoꝛamus. Hec ſunt em̃
ſumme intenſiões dei cũ gre agunt a moꝛtalibꝫ hoĩm
adoꝛatoibꝫ: laudibꝫ z obſequijs Celũ celeſtes delectã
tur. Nos pñſſimis voꝫ optamus ſi diuie placeret pie
tati: vt nos mũdana cuſtodia abſolutos: ſuptoꝛis poꝛ
tis nature reſtituat Et hꝫ eſt merces pie ſub deo diligẽ
ter cũ mũdo viuẽtibus. hec ille. Et ſi infidelis iſte fue/
rit hec tñ fideliter z veraciter dixit: ſicut z dñs ꝑ aſinã
balaã arioli: vera locutus eſt.

Fuit et alius philo ·H·iij.

ſophus platonicꝰ: plotinus noĩe ẽm Uin. i ſpe. hiſto.
li. v. c. viij. Cuiꝰ augꝰ. in de ciui. dei refert fuiſſe illã no
tabilem ſniaz Fugiendũ eſt inq̃t ad dariſſimã patriã:
z ibi patẽ tibi oĩa Deꝫ mercuriꝰ plotinꝰ ſingularꝫ phꝫ
quaſ phĩe nõ attigit ptes: cũ eiꝰ doctrina vite ſeqrẽt in
ſignia. Cũ id qõ docebat: nõ alieno ſꝫ ꝓpꝛio oſtẽderet
vtutis exemplo. Fuit nãq; vir ille ad oĩa vturum oꝛna
menta cõpoſitus: oĩmq; diuinaꝫ diſputationũ ſtudio
firmatꝰ: iuſtꝰ: fortis: puidus: tpatus: z q̃ ꝓuidẽtie ra
tione ſupare ſe poſſe crederet fortune impetꝰ. Itaq; lo
cum q̃rẽte ſedis elegit vt ab oĩ ꝙuerſatõis bũane ſtrepi
tu ſepatus ſe fortune inuidia libaret: ſol̃ diuie inſtitu
tiõis vacaturus inſignib: vt ꝺ oẽs fortune minas in/
tegro ſe z incoꝛrupto pſidio vtutis armaret. Hac ira/
q; ꝓfidentia mentis erectꝰ etiã coꝛpis ſui curã ac tuitĩ
onem ſuſcepit: z ad ſedẽ collocandã amenũ ſibi campa
nie ciuitaꝫ ſolũ elegit: vbi aerꝫ ſp q̃eta moderatioꝛ: cũ/
ctos incolas ſaluꝺ vegetatiõe ſuſtentat. Ubi nec vis
hyemis nec flagrãtia ſol̃: ſed cõpoſita tẽperies ex vtro
q; moderat. Ubi etiã boĩbus aliq̃ egritudine laboꝛã
tibus ingentiũ caloꝛe fontiũ ac feruentiũ aquaꝝ ſalu/
tari fomẽto ꝓſiliato ſanitas irrigat. Illuc cõſtitutus
ꝑmũ inſignia ꝓtẽpſit bonoꝛ: illos veros bonoꝛes pu
tans: q̃s illi ꝓtuliſſet diuinũ ꝓuidentie magiſterium:
nulla q̃z diuitiaꝝ deſideria cepãt illũ: ſꝫ bas putabat
veras diuitias ẽ: q̃by animi ornat⁹ poſſꝫ auctoꝛitatẽ
ꝓprie oꝛiginis inuenire. Dic in q̃dam oĩonis ſue pte
vim fatal̃ neceſſitatis aggrediẽs: boĩes fortune decre/
ta metuẽtes: ſeuera caſtigat oꝛatiõis obiurgatiõe. Ni/
hil ꝓtãti ſtellaꝝ tribuens nil fatoꝝ neceſſitatibꝫ reſer/
uans: ſꝫ totũ dicens in nr̃a eſſe poſitum ptãre. Tãdem
illi in hac ꝓfidentie ſecuritate cõſtituto: fatorum ptãs
impoſuit: ꝑmumq; mẽbra eius frigida ſanguis coꝛpo
re riguerũt: z oculoꝝ acies ſplendoꝛẽ luminis paulatĩ
extenuatũ ꝓdidit: poſtea ꝓ totã eiꝰ cutem humoꝛibus
nutrita peſtis erupit: vt putre coꝛpꝰ mẽbꝛis eiꝰ deficiẽ
tibꝫ coꝛrupti ſanguinis moꝛte tabeſceret: hec ille. Et vt
dicit Augꝰ. in de ciui. dei. Si q̃s diuinã ꝓuidentiam
fatũ dixerit: ſententiã teneat: linguã coꝛrigat: qõ ſic in
telligitur q̃ iſto modo fato: id eſt diuine ꝓuidẽtie om
nia ſubijciant infallibiliter. Sed ideo coꝛrigẽda eſt li
gua vt nõ vtamur tali vocabulo fati: qz gentiles aliter
accipebãt fatũ z male. ſ. ꝓ influentia conſtellationum
vel alia re liberũ arbitriũ neceſſitante ad ea q̃ agit: qõ
falſum eſt. Et ſm hoc dicit Bregꝰ. Abſit a coꝛdibꝫ fi/
delium vt fatũ eſſe aliq̃d credãt. Silr ſi fortuna dicit
euenire effectus ille cuius cauſa ꝓxima ignoraꝫ q̃ illõ
nõ intendit: ſic aliqua euenire a fortuna: vt cum quiſ
fodiens terram ad colendum agrũ inueniat theſaurũ
ſed ſi dicit euenire a fortuna aliq̃d. ſ. q̃ diuinam ꝓui/
dentiam ſubterfugiat: ſic falſum eſt aliq̃d contingere a
fortuna: z ſic aliqui gentiles ſumebant. Iſte aut̃ Plo
tinus fortẽ in hꝫ errauit qz nimis cõfidit de arbitrij ſui
poteſtate: exiſtimans ſe ꝓpria vtute ſanũ z bonũ ſub
ſiſtere. De hoc ſic dicit Macrobius li. de ſomnio Sci
pionis Plotinus q̃ ſcripſit de vtutibus dixit quatuoꝛ
eſſe genera vtutum. Primas vocat politicas: quarum
prudentie eſt: ad rationis normã q̃ cogitat queq; agit
vniuerſa dirigere: ac nihil ꝑter rectũ velle facere Forti
tudinis animũ ſupra piculi metum agere. Nihilq; tur
pia timere: aduerſa vel ꝓſpera fortiter tolerare. Tẽpe
rantie nihil penitendũ appetere: in nullo legem mode
ratiõis excedere: ſub iugo ratiõis cupiditatẽ domare
Juſticie vnicuiq; ſuare q̃ ſuuz eſt. Huiuſmõi vir bo
nus primo ſui: deinde reipublice rectoꝛ efficit. Scõe
vtutes quas purgatorias vocat homines ſunt qui diui/
ni capax eſt: ſolumq; eius animũ expediunt: qui deſcre
uit ſe a coꝛpis contagione purgare: z quadaz humano
rum fuga ſolũ ſe diuinis inſerere: hec ſunt officioſoꝝ
q̃ rerum publicarum actib ſe ſequeſtrant: haruz quid
ſingule velint al̃s expreſſimus: cũ de phĩloſoph ãtium
vtutib diceremus: quas ſolas q̃dem extimauerũt eſſe
virtutes Tertie ſunt purgati iamq; defecati animi: ab
oĩ bui⁹ mũdi aſpgine ꝓeſſe pureq; deterſi. Illicq; pru
dentie eſt: diuina non q̃ſi in electiõe ꝓferre: ſꝫ ſola noſ
ſe: z hoc tanq̃z nihil aliud intueri. Tẽperantie: frenas
cupiditates non ſolum reꝑmere ſed penitus obliuiſci.
Fortitudinis: paſſiones ignoraꝛe nõ vincere: vt iraſci
neſciat nilq; cupiat. Juſticie ita cum ſupna z diuina
mente ſociari: vt fuerit cum z cum ea ꝑpetuũ fedus ini
rando. Quarte ſunt q̃ in ipſa diuina mente cõſiſtunt: q̃
vocantur noys: a quaruz exemplo reliqueoĩes ꝓ oꝛ
dinem defluũt. Nam ſi rerum aliaꝝ: multomagis vir
tutum ydeas ẽ in mẽte diuina credẽdũ eſt. Illic pru
dentia eſt mens ipſa diuina. Tempantia: qõ in ſe ꝑpe
tua intentione ꝙuerſa eſt Fortitudo: q̃ ſp idem eſt nec
aliqñ mutat. Juſticia: q̃ phẽni lege ac ſempiterni ope
ris ſui ꝓtinuatiõi nõ flectitur. Hec quatuoꝛ genera q̃
ternarium vtutũ in paſſiõibꝫ quibꝫ hoĩes metuũt cu/
piuntq; dolent gaudentq; : maxima habẽt ſui differẽ
tiam: haruũ ꝑme emolliũt: ſcõe auferunt: tertie obliui/
ſcunt: in quartis nephas eſt nominari. hec ibi. De vir/
tutibus tamen iſtis z alijs habes ſupra in q̃rta pte ſũ/
me in primo titulo in genere z poſtea de ſingulis i ſpe/
cie.

·H·iiij

Illis etiã tẽpoꝛibꝰ Alexan

dri magni Epicurus z Anaximenes clari habẽt: z vt
dicit Uin. li. v. c. xxxix. Nõ eſt iſte anaximenes phꝫ di
ſcipulꝰ anaximadri: ſꝫ Anaximenes oꝛatoꝛ q̃ fuit mgr

Alexandri magni in arte oratoria: qz a ꝓbus daz credit̃ hist̃oriã alexãdri q̃ sine noie ferẽ scripsisse. Et ꝺ hoc re fert Valer: ꝙ cũ alexanꝺ ad diruendã lapsacũ ciuitatẽ cũ impetu ferret: ꝓgressũ extra menia obuium habuit anaximenẽ ꝓceptorẽ suũ: sciens qz ꝓces ire ei⁹ opponẽt iurauit se ñ factuꝝ ꝺcꝺ peteret ꝓpter ꝑ inꝺt vt lapsa/ cuz diruas. Ita salus vrbis vnius naufragãti bñficio obtẽta est. Epicurus ãt licz ipe vt ait hiero: litteras nõ ꝺidicerit z artẽ disputãꝺi teste boetio ignorauerit: tñ multa egregie ab eo dicta referunt z alia pessima er roris vt patebit Tertullian⁹ de eo: epicur⁹ oẽm crucia tuz doloꝛẽqz depciat: modicũ ꝺẽ ꝓtẽptibilẽ denũciã do: magnũ vo nõ diuturnũ. Hiero. ꝫ Ioui. de eo. Epi curus asserto: voluptat ꝫ: q̃qz diſcipulus ei⁹ methodo rus leontion habuerit vxorẽ: raro tñ dicit sapiẽti ineũ da ꝓuigia: qz multa incõmoda admixta sunt nuptijs Et quõ diuitie honores z corꝑ sanitates z ceta q̃ in differẽtia nominam⁹ nec bona nec mala sunt ſz q̃si in mediullio posita: vsu z euenta bona vel mala fiũt ita z vtentes in bonꝝ malorũqz ꝓfitio. Hz aue aũt cẽ vi ro sapiẽti venire in dubiũ verũ bonã aut malã ductu/ rus sit. Idem hiero. li. ij. ꝫ Ioui. Qꝺ aũt miranduz sit Epicur⁹ voluptatis asserto: oẽs libros suos repleuit oleribꝫ z pomis: vilibꝫ cibis diceꝫ esse viuendũ: qz car nes z exq̃site epule ingenti cura z miseria ꝑpare: maio rẽ hẽant penã in inqrẽdo q̃z voluptatẽ ĩ abutẽdo. Lez poza etiã nr̃a cibo tm̃ z potu indigere: vt aq̃ z panis sẽ z cetera bis sil'ia: ibi nature satisfactuz sit. Quicqꝺ sup̃ fuerit: nõ ad vite necessitatẽ spectare ſz ad vicĩũ volu/ ptatis. Sapie q̃z operã dare nos nõ posse: si mẽse abũ dantiã cogitemus: q̃ labore nimio z cura indiget Se neca q̃z de elegãtioribꝫ epicuri dicꝫ in libꝛ suis excer/ pſit vt ista. Honesta res ẽ pauptas letas: illa vo nõ pau pertas si leta nõ est: sat ꝫ magnũ alẽ alteri theatrũ sum⁹ Nemo nõ ita exĩt de vita tãqz mõ itrauit. Si cui sua nõ vident amplissima: licz toti⁹ mũdi dñs sit: tamẽ mi ser est. Aliqs vir bon⁹ eligendus est a nob ac sp añ ocu los habẽdus: vt sic tanqz illo spectante viuamus z oĩa tanqz illo vidente faciam⁹. Si ad naturã viuas nũqz eris paup: si ad opinionẽ nũqz eris diues. Exiguũ na tura desiderat: opinio immẽsum. Mult ꝫ parasse di/ uitias nõ finis miseriaꝝ fuit: ſz imitatio. Añ circũspi/ ciendũ est cũ qbꝫ edas z bibas: q̃z qꝺ edas z bibas: naz sine aĩco viscera tio leonis z lupi vita est. Si vis diui/ tem facẽ nõ pecunie adꝺiciendũ ſz cupiditati detraben duz est. Ridiculũ est currẽ ad mortẽ tedio vite Initiũ salut ꝫ est: noticia peccati meditare mortẽ: ira ĩmodera ta insaniã gignit. Nõ comestiones nõ potatiões nõ co pule feminaꝝ nec copia piscium z alioꝝ hmõi: q̃ splendi do vsu ꝑparant: ꝙuiuꝫ suauem vitã faciunt: sed sobria disputatio: hi copijs ꝙuiuꝫ moderate vtant: q̃ nõ im moderate eas q̃rũt: mlte em̃ ex deliciaꝝ epul' molestie generant. Hec de dict ꝫ Epicuri. Errauit aũt ĩ ml'ti plus q̃z oẽs alij phi. Nam extimauit z dixit nullã cẽ dei ꝓuidentiã. vt dicit de eo Lactãti⁹ in li. insti. nam putauit deũ res bũanas ñ curare: sed ociosum eẽ z ni bil agere: dixitqz voluptatẽ summũ bonũ cẽ: z aĩmas cũ corꝑibus interire Hic habuit z hz ml'tos sequaces q: stulti quoꝝ infinit⁹ est numer⁹ vt ꝛ Eccles. j. dediti sensibilibꝫ: pniozes sunt ad sequẽdũ instigatoꝛ sensua litatis q̃z ratioꝛ intellect⁹: z delectatões corꝑis magis q̃z aie. In quoꝝ ꝑsona inꝺt salomõ: mil meli⁹ q̃z come dere z bibẽ z ostendẽ bona vite sue z sil'ia Et Sap. ij. ca. dicũt tales. Exiguũ est z cum tedio tps vite nr̃e: et nõ est agnitus qui reuersus sit ab inferis: z post hec eri mus quasi non fuerimus ꝛc. Fruamur g̃ bonis z vta mur creatura sic in iuuentute celeriter: coronem⁹ nos rosis añqz marcescant: nullũ ꝓatum sit qꝺ no ꝓtrãse/ at luxuria nr̃a ꝛc. Sz postea subdit: hec direrũt errã tes: malicia em̃ eoꝝ excecauit eos Et vt habeẽ ibidem Ininferno positi gementes dicũt. Quid ꝓfuit nob ꝛc Primo errori epicuri rñdet. Seneca li. iij. de bñficijs maxime vbi dei ꝓuidentia mundũ regi negat dicens Tu deniqz epicure deum inermẽ facis: eoĩa illi tela om nem detraxisti potentiã: z ne cuiqz metuẽdus eẽt pie cisti illũ extra metũ. Hũc igit̃ septuz ingenti quidem z inexplicabili muro: diuisumqz a ꝓtactu: z a cõspectu mortaliũ: non habes quare verearis Nulla ibi nec tri buendi nec nocẽdi materia est: in medio interuallo h⁹ z alterius celi deꝛtus: siue animali siue homĩe Cur co lis eum: ꝓter maiestatem inꝺt eius: eximiam singula remqz naturam. Ut cõcedam tibi: nempe ꝺ facis nul/ lo ꝑcio inductus nulla spe. Est g̃ aliqꝺ p se expetendũ cuius te ipa dignitas ducit. hec Señ. Idẽ Lactãtius in li. de opificio humani corꝑis Scõo errori Epicuri respondet Tulli⁹ in li. de offi. Tertio idem in li. de re/ publica z de senectute. Sed multoplenius z pfectius Aug⁹. de ciui. dei z Tho. in li. ꝫ gentiles. Ex his ergo spinosis ꝙgultibꝫ gentiliũ: sancto carpe rosam veritatis z spinas relinquere falsitat ꝫ. Et illud obꝛua quod ait apl's. ij. ad Ebor ꝫ. ix. post hiero. Nõ glorieẽ sapiens in sapĩa sua neqz potens in potentia sua: neqz diues in di uitijs suis: sed q̃ gloriatur in ꝺ glorieẽ: scire z nosse me Nil em̃ ꝓfuit Alexandro magno latum dominiũ: nec dario potentia z diuitie: nec philosophis sapĩa sua: ſz exterminati sunt z ad inferos descenderũt: quia cum cognouissent deum glorie: nõ sicut deũ glorificauerũt sed stulti facti sunt.

Capl'm. IIII.

Ortuo Alexandro ma

gno apud babilonẽ vt refert Euse. in cronicꝫ translato post eũ in multꝫ impio diuersi regũ ueruntꝫ qꝺ etiã ptz ex. j. li. mach. c. j. Hic alexandrino rum nasciẽ regnũ qꝺ est egypti: z ꝓdiuersas gẽtes q̃s alexander tenuerat diuersi regnauerũt. Primus in egypto Ptolomeus lagi filius cepit regnare anno qui te exactis. cclxvij. Mundi vo quater millesimo. dcc. lx xvij. z regnauit annis. xl. Macedonie reguit Philip pus q̃ z arrideus frater alexãdri annis. vij. Libdiam z tracią z bellespontum Lisimachus tenuit. Eũ em̃ vt ait commestor redisset Alexanꝺ babilonem z sũpto veneno a sorore sua vsum lingue amisisset: volũtatem suam septo expressit. Et noluit monarchiã suã ĩ aliq̃s transferre: ne aliquis par ei in potentia apud posteros legereẽ Sed. xij. quos ab adolescẽtia socios habuerat regni successores instituit Nec aũt institutio nõ steterit: naz quatuor ex eis tm̃: alijs abiectis regnauerũt: sic ĩ visione quinta Danielꝫ comphensum est: vicz de hirco capraꝝ: q̃ signat alexãdrũ ꝑcutiente arietem. i. dariũ ex quo hirco postea oriebanẽ quatuor cornua. i. q̃tuor reges post mortem eius succedentes immediate: qui ĩ ter se monarchiam diuiserũt. Itaqz ptolome⁹ rex egy pti qui cognominat⁹ ẽ sother: cũ regno suo adiecisse ſi riam: apposuit etiam vt a dij cẽt z iudeã: vnde z ascen dens ir'm die sabbati sciens iudeos ea die arma non moturos sub ꝓtertu sacrificandi deo: nullo ꝫdicẽte in trauit ciuitatẽ: vñ fm̃ ioseph̃ ouidi⁹ sabbarchites iu deos ridicl'o appellauit: q̃ su pflua supstitiõe gue dãnũ sustinuerũt. Ptolome⁹ igit̃ ml'tos de iudea z a garizi captiuos trahẽs ad egyptũ adiit: z vẽditiõi exponens

eos. a negociatorib⁹ nationū distracti sunt ⁊ dispsi: et p hāc captiuitatē lz nō fuerit generalis. diffusius dispsi sunt in natōes. vñ in actib⁹ apl'oz legit̄ ꝙuenisse iudeos in ir'm ex oi natiōe q̄ sub celo est. Jada aūt pontifici sūmo successit filiꝰ eiꝰ symeon iustus. Eo tpe claruit theophrastus phs q̄ vt ait. Cicero a diuinitate loquēdi nomē accepit. Hic fuit discipulꝰ ⁊ successor aristotel' ꝑm Uin. in. spe. histo. li. vj. c. ij. De H ait agellus in li. noctiū attic⁹. Arestotile iaz senio ꝓfecto egroq; corpe ⁊ spe vite tenui: ois sectatoz eiꝰ coh⁹ ad eū accessit. orās vt ipe delegēt loco sui ⁊ magisteriū successorem quē seqrent. Erāt aūt duo in eiꝰ studio p̄cipui: theophrastus ex lesbo ⁊ menedemꝰ ex rhodo. Arestotiles aūt iussit sibi afferri vinū lesbiū ⁊ rhodiū. ⁊ vtrūq; satis cōmēdauit: sz lesbiū magz. vñ nulli dubiū fuit quī lepide sil' ⁊ verecūde successorē sibi illa voce: nō vinuz delegisz. Itaq; aristotile defuncto ois academia ad theophrastū ꝙolauit. huiꝰ theophrasti dz eē illa ꝓbata snia. Expedit iam ꝓbatos aīcos amare nō amatos ꝓbare. Et illa alia. ex inimico vindictā si te inimicum senserit pdidisti. Et illa. Grauꝰ adūsariuz securitate decipies. Huiꝰ q̄z snia fuit. Amantiū ceca eē iudicia Scripsit ⁊ librū de aīcitia. in q̄ amicitiā oi caritati. i. amori p̄fert: sz rarā in reb⁹ hūanis eē testat. Ferē etiā librū de nuptijs quo q̄rit an sapiēs ducat vxorē eius esse. de q̄ libro habes in tertia ꝑte titulo. j. c. j.

Anno ptolomei quin ·Ꝯ·j

to vt ait Euse. in cron. Menander comicꝰ p̄mꝰ fabulā cognomēto artem docēdo supauit. Huiꝰ menādri iurta hiero. est illud apl'i ad Eb⁹. Corrūpūt bonos mores ꝓsbulatioēs pessime Agellius aūt refert q⁹ menander iste a philemone neq; q̄z pari sectore in certaminib⁹ cōmediaz sepiꝰ vincebat. Quē cū sorte habuisset obuiū: q̄so inq̄t philemon cū bōa venia dic mihi. Cum me vincz nō erubescis De isto philemone siue alio dicto polemone dic̄ Vale. lib. ix. q⁹ cū vis īmoderati risus abstulit. Nā aliq̄n paratas fic⁹ in ꝓspectu positas asello ꝓsumēte: puerū vt illū abigēt clamauit. Qui cū tā comestis oīb⁹ supuenissz. Q̄m inq̄t tā tardus fuisti: da nūc mez asello. ac ꝓtinus vrbanitatē dicti crebro anhelitu cachinnoz ꝓsecut⁹: senile guttur salebrz spiritꝰ angustia p̄grauauit. Anno ptolomei. viij. regnāt cassander apō macedones pꝰ philippū arideū ꝑm Euse. in cron. Nā olympias mr̄ Alexādri vt refert Justi. cū ab epiro ꝓsequente eā eacide rege molloss⁹ pbibita esset a finib⁹ macedonie ab euridice ⁊ arideo. vñ moti macedones ad olympiadē trāsierūt. cuiꝰ iussu ⁊ euridice ⁊ rex occidit. sexānis pꝰ alexandrū potitꝰ regno. Nec euridice ꝑm Oro. siū multa sub noie viri gesserat p cassandrū. quē flagitiose cognitū ad summū fastigiū p oēs bonoz gdus ꝓuexerat. Qui ex libidie mulieris mltas grecie ciuitates afflixit. Sz nec olympias inq̄t Justi. diu regnāt. Nā cū p̄ncipū cedes passiz facēt. mulieb⁹ magz q̄z regio more fauorē suū in odiū vtit. Audito itaq; cassandri aduētu diffisa macedonib⁹ cū nuru roxane ⁊ nepote hercule in pidnā vrbē ꝓcēdit. Comitate sunt eā ia damia ea cide regz filia: ⁊ thesalonica ꝓuigna philippi filia ⁊ mlte alie matrone. speciosꝰ magis q̄z vtil' grex. Mox cassanō pidnā vrbem obsedit. Qui cū fame ⁊ ferro vrgēt olympiadē. illa lōge obsidionis tedio pacta salute victori se tradidit. Qui ꝙocatoppl'o scisc⁹ est q̄d de ea fieri vellēt: Mox oēs sine respectu p̄stine maiestatz occidēdā decernūt. Olympias aūt vbi obstinatos ad se armatos venire videt veste induta regali ⁊ duab⁹ ancill' innixa vltro obuiā ꝓcedit. Qua visa ꝓcussores attoniti maiestatz porz ⁊ tot in ea ꝓcurrētib⁹ regū suoz noib⁹ subst̄ituerūt. donec a cassandro missi sunt q̄ eā ꝓfoderēt nō refugiētē gladiū nec vulnera nec mulie brie vociferātē: sz viroz fortium more ꝑ gloria veterz ꝓsapie morti succūbētē. vt alexādrū posses etiā in mre morientē cognoscē. Cōpmēse insup exprās. ne q̄d posset in corpe eiꝰ indecoz videri

De polemone pho quē helinādus dicit successisse xenocrati sic ait Vale li. vj. Perdite luxurie athēis adolescēs polemo. nō mō illecebrz sz ipa infamia gaudēs: cū e cōuiuio nō pꝰ sol' occasuz sz pꝰ ortū surrexisz. domūq; rediēs xenocratz phi patētē ianuā vidisset: vinctū quē delibut⁹ vnguēt⁹ strīs capite redimito: plucida veste amict⁹: ⁊ refertā turba doctoz scholā eius intrauit. Nec tā deformi ꝓtēt⁹ introitu ꝓsedit: vt et clarissimuz eloquiū ⁊ prudētissima p̄cepta temulētie lasciuijs eleuaret. Orta deide vt par erat oīm indignātiōe. xenocrates vultū i eodē habitu ꝓtinuit. obmissaq; re quā disserebat de modestia ac trantia loq; cepit. cꝰ gūitate ꝑmois polemo coactꝰ respicere. ꝑmo coronā capite detractā ꝓicit: paulo post brachiū itra palliū reduxit. ꝓcedēte tpe cōuualis ois hilaritatē disposuit. ad vltimū totā luxuriā exuit. Sicq; oratiōis medicina sanatus. ex infami ganeone maximus euasit phs. hec ille.

Anno ptolomei ·Ꝯ·ij

sother. xij. regnū syrie ⁊ babilonis ⁊ locoz supioz nascit. Et regnāt ꝑmꝰ seleuchꝰ nicanor annis. xxxij. Secūdus ātiochꝰ q̄⁹ sother. xx. deide antiochus q̄ vocat theos. xv. pꝰ ea seleuchꝰ gallinicꝰ. xx. ⁊ pꝰ illū seleuchꝰ geānꝰ. iij. demū antiochꝰ magnꝰ illi successit regnās xxxvj. Et aūt successit seleucbus philopator. xij. pꝰ euz antiochꝰ epiphanes. xj. Antiochꝰ dupat pꝰ illū. ij. annis regnāt. pꝰ quē demetriꝰ ānis. iij. Exinde ātiochus sedites. ix. demetriꝰ sother ānis. xij. Alexāderꝰ vo pꝰ ea regnāt ānis. ix. ⁊ mēsib⁹. x. Quo ineffecto abarsace parthoz rex fratꝰ eiꝰ demetriꝰ regnāt ānis. iiij. deinde antiochꝰ gripho vel cypr⁹. xij. Antiochꝰ vo cizethenus gripho eripto syriā tenuit. Sz gripbus supato cizetheno eādē recepit Et ita ex successiōe regnāt inuicē aduersus se dimicātes ānis. xvij. postea philippꝰ ānis. ij. q̄ capto a gabinio regnū sirie finitū est. Primꝰ g̃ rex sirie seleuchꝰ nichanor. h in pn⁹ sui regni babiloniaz cepit. Inde auctz ex victoria viribꝰ bactrianos expugnauit. deinde trāsitū in indiā fecit: q̄ pꝰ mortē alexandri veluti a cerulicib⁹ iugo excusso fuit ut pfectos eiꝰ occiderat. Actor libtatz sandracothꝰ fuāt: sz titulū libtatis pꝰ victoriā vt in vtutē ꝓriā vterat. Sicdē occupato regē ppl'm q̄ ab externa dnatiōe libauerat. ipe fuitio pmebat. h a vanādro rege interfici iussus: salutē pedum celeritate q̄sierat. ex q̄ fatigatiōe cū somno capt⁹ iacēt leo ingentis forme ad dormientez accessit sudoreq; pfluente lingua eiꝰ extersit. expgefactūq; blāde relinq̄t. h pdigo p̄mū ad spem regni impulsus ꝓtracta mānu latronū indos ad nouitatē regni sollicitauit. Mouēti deinde bellū adūsus p̄fectos alexādri. elephas ferꝰ infinite magnitudinis vltro se obtulit. ⁊ veluti domita mānsuetudine eū tergo excepit. Sicq; dux belli ⁊ pliator insignis fuit. Et cum eo seleucbus pacē fecit.

Eo tēpore iudeorū ·Ꝯ·iij

pōtifex maximus symon onye filius clarꝰ babet. cuiꝰ cognomentū iust⁹ fuit. ꝓpt̄ sollicitā in deo religionem ⁊ in ciues suos ꝓnam clementiaz. Seleucbus in eas vrbes quas extruxerat multas iudeos trāsfert ius eis ciuium et municipalem: ordinem cū grecis equali bo-

more ꝓcedēs.pōtifex iudeoꝝ eleazar⁹ frāt symonis sus/cepit tēpli miſterīū filio symonis Onya paruo ad mo/dum derelicto Apud macedones regnāt⁹ Dirr⁹ postea liſimach⁹. Hūc liſimachū regē vt refert Ualerius cuꝝ Theodor⁹ cyrene⁹ increpaſſet .ꝛ ob ꝟ eū ille crucī affi/gi iuſſiſſꝫ:terribilis ait purpurat⁹ tuis ē crux.i ea ſiqdē nihil intereſt humi an in ſublimi putrefiam. Anno huius ptolomei.xl.ſm Euſe. Soſtrat⁹ chidi⁹ pharū in alexādria ꝓſtruxit.q̄ ponit vnū de ſeptē mirabilib⁹ mūdi. Nā ſup q̄tuor cācros vitreos paſſus.xx.i mare fundat⁹ eſt.ſm Uin.in ſpe.biſto. Quō em̄ tā magni cā/cri fuſi ſunt. Quō deportati ſunt in mari ꝛ non fracti. Quō fundamēta cementi ſup ip̄m adhē potuerīt ꝛ ſub aq̄ q̄liē cemēta ſtare potuerīt. Et quō cācri nō frāgūt. aut quō ñ lubricat deſup fūdamētū. magnū miracu/lū vid⁹:ꝛ ad itelligendū valde difficile. Jſid⁹. āt dīē q̄ pharus ē turꝝ maria ad plucēdi miſterīū in portu fa-

Poſt ptolomeū ·Ꝟ·iiii bricata.

p̄mū lagi filiū.regnāt⁹ egypto ptolome⁹ philadelph⁹ regre cepit anno etatis q̄nte.cccvij. mōi ꝟo ter milleſi/mo.dc.lxxx.ſm alios. Scōm alios vt bedā ꝛ.lxx.in terp̄tes.anno q̄ter milleſimo Hic iudeos q̄ in egypto erāt liberos eſſe p̄miſit. ꝛ vaſa eleazaro pōtifici hiero/ſolymoꝝ votiua trāſmittēs. diuinas ſcp̄turas in gre/caꝝ vocē ex hebrea lingua p. lxx.interp̄tes trāſferri cu/rauit.q̄s in alexādrina bibliotheca habuit:quam ſibi ex oī genē l̄rature cōpauerat.vt hē ex croñ. Sz magis ꝟ explicat cōmeſtor. Dicit em̄ q̄ iſte ſtudioſus valde ꝛ libroꝝ cupidus Demetriū bibliothecē ſue p̄fecit Cūq̄ q̄ſiſſet ab eo de nūero libroꝝ.xx. milia adeſſe rñdit ſed paulo poſt ad q̄nq̄ginta milia poſſe puenire. Et nūcia/tum ſibi dixit apud iudeos eē legē ore ipſius dñi editā ꝛ digito ei⁹ ſcriptā .p q̄ ſūmope laborandū eē dicebat. vt in grecū ꝙuerſa eloquiū in archiuis regalib⁹ habēt. hec em̄ erat lex dei quam phi zena dicūt.i. viuentē.ze/ne em̄ vitā vel viuē ſonat.qđ vulgus Jouē appellat.et ad oſtendendā legis illi⁹ ſanctitatē addidit q̄ non ni/ſi a dei viuent⁹ cultoribꝫ transferri poſſz. Et vt ait etiā Joſephus biſtoriogr̄phus.theopompus q̄dā.cū biſto/rijs q̄s ſcribebat eā legem dei voluiſſet interſerē. vſus eſt in amentiā p dies.xxx.ꝛ q̄dā ali⁹ theotect⁹ noīe .p/pter eandē cām factus eſt cec⁹ :ſz penitentes ſanati ſūt Necnō ꝛ in ſomnis vidit theopōpus q̄ ꝟ ei accidiſſet eo q̄ diuina ſcrutar⁹ eſſet ꝛ hoīb⁹ impur⁹ tuliſſet Sug geſſit ḡ regi demetri⁹ vt ſcribēt pontifici iudeoꝝ. vt iu deos hebraice ꝛ grece lingue pitos ad ip̄m dirigēt cuꝝ lege dei.q̄ ad eā transferēdaꝝ ſuffi cerēt. Qō vt impetra ret munera cū epl'is mittenda cenſuit. Aderat ibi Ari ſteus q̄ longo tpe iudeoꝝ calamitati cōpatiēs :oppo/tunitate captata liberādi eos ait. Quō qō poſtulas ob tinebis tot iudeis in reg̃ tuo ſuis tribus? Solue itaq̄ eos nihilq̄ ḡtius eē poterit pōtifici iudeoꝝ. Nec ob ꝟ qō dico iudeoꝝ me affinē eē exiſtimes.ſz qz ſcio tua in tereſſe ſi factorē oīm deū bonorauer⁹. Et libauit rex ō iudeis centū vigintimilia dās domīs coꝝ .p capite cē/tum vigiti milia dragmas argēti Cūq̄ dixiſſz rex hoc magnū eſſe:dixerūt. Magnū eſt q̄dē:ſz nō regi muni fico. Tūc ſcp̄ſit rex eleazaro pōtifici in hunc modum. Gentē tuā q̄ ſec⁹ nos erat libratī donaui.arbitrās ꝟ deo iocunduz eē. Quoꝝ q̄ſdā militie aſſigui:alios q̄rū fidem .pbaui ꝓſtitui in palacio.legeſq̄ vras in biblio/theca reponē decreui. Vñ ḡfacies mittēdo nob viros ſeniores q̄ valeāt interp̄tatōem coꝝ caute nob relinq̄/re. Tranſmiſi mō argenti talenta cētum .p imolati o/nibus facēdis ꝛ ſepaui q̄ngēta talenta ad crateres ꝛ li/batoria faciēda.ꝛ gēmas ſine nūero ad artificū opera tionem al's optionē. Tu māda nobis q̄ ex his facē vo luer⁹ qđ ḡtius amplectemur. Tūc mittēs ad eū eleaza rus qđ poſtulabat.reſcp̄ſit ita. Ad interp̄tādam legez quā poſtulas miſi viros ſenioꝛes de vnaq̄ tribu ſex legē ferētes. Tuc aūt ꝓfecta ſerit. vel iuſticie ad nos eā caute remittē. Hi ḡ ſunt ſm Uin.in ſpe.biſto.li.vj. ca.xvj.p⁹ cōmeſtorē.lxx.interp̄tes.q̄licet.lxxij.fuerīt dicunt tñ .lxx. more ſcripture .q̄ modicū nūerū ſi ſup aliquā ſummā excreuerit ſepe ſubticet Qui cū veniſſēt ad regē benigne ſuſcepti ſunt. nō tñ ad regē intromiſſi vſq̄ ad diē q̄ntū. Jmminebat em̄ illa ſolēnitas trium phalis.p triūpho .ſ.q̄dā quē maiores ſui eadez die ha buerāt. Ea igit die ſuſcepit eos .q̄s cozā p̄cipū vniū ſitate decreuerat honorare. Poſt ſuſceptōz ꝟo.xij.die bus fuerūt cū rege.ꝛ ſciſcitat⁹ eſt ab eis q̄ in corde ſuo diſpoſuerat.ꝛ p̄cipue de duob⁹.ſ. de cognitōe dei et re gni gubernatōe Cūq̄ inſtruxiſſent eū de regni gubna tione:pleni⁹ diſputauerūt de vno colēdo deo:ꝛ q̄ nul la creatura de⁹ eēt. Et inde eſt q̄ vbicūq̄ occurrit eis vel in diſputatiōe vel in translatiōe de myſterio trini tatis vel incarnatiōis :vl' ſub ſilētio trāſierūt vel eni/gmatice trāſtulerūt:ne tres deos colēdos tradidiſſe vi derent.vel creaturā deū dicerēt. Vñ in Eſa.q̄ cū dixiſ ſet puer̄ naſcitur̄ ꝛ addidiſſz ſer noia ei⁹.admirabil'. ꝙſiliari⁹ ꝛc.ꝓ illis ſer nōib⁹ poſuerūt magni ꝙſilij an/gelus. Tūc oſtenderūt regi ꝛ rotulū quem ſecū attule rant.nec admirari ſufficiebat chartaꝝ tenuitatē ꝛ ea/rum cōpaginatōz q̄ oculi deꝓhendi nō poſſet :q̄uis l̄re auree in candore cartaꝝ legibiles apparerent. Intro/ducti ſunt autē in domū regis ſecretā que ad negocio rū deliberationem erat. Et date ſunt eis ſingule cellu le.ꝛ q̄cq̄d eſt in eis viſum opportunū ꝛ commoduz ad inēptandū Diluculo egrediebāt ad optandū bōa regi tunc lauabant ſe ad mare iuxta purificatiōem iudeoꝝ ꝛ poſtea interp̄tabant vſq̄ ad horā nonā.inde tranſi/bant ad cibum ſumendum ꝛ redem ꝛ ꝙſummauerunt opus.lxxij.diebus. Unde q̄buſdam viſum eſt q̄ non tranſtulerūt tunc niſi pentatheucū.poſtea ꝟo vel ꝟus q̄s redirent: vel poſtea aliqui eis ad regem redeuntes tranſtulerunt ꝓphetas ꝛ pſalmos. Uerūtamē ſi ſic mi raculoſe factum eſt vt tradit Aug⁹.q̄ vna ꝛ eadem ſi/ne diſſonantia in capite illius tempis inuenta eſt edi/tio:minus miraculoſe fieri potuit vt infra breue ſpaci um.ſ.lxxij.diex interp̄tarenꝫ ꝛ legē ꝛ ꝓphetas omnes cum pſal'. Hiero.tñ non approbat hanc opinionē.ſ.q̄ ſine aliqua collatione eoꝝ adinuicem inuenta ſit vna editio oīm.lxxij. ſine aliqua diſſonātia.qz nec ioſeph⁹ nec alij antiqui biſtoriographi hoc referunt. Sz aſſe/rit hoc factum non miraculoſe ſed humano ingenio ꝛ induſtria.vt qđ ſinguli tranſferebant in ſer diebꝫ ebd. poſtea in ſabbato omnes ſimul ꝙferrent: ꝛ q̄ aptior in terp̄tatio iudicaret̄ :illa ab oībus ſumeret̄ vt omnes in vnam ꝙcordarēt. Nec miranduz hoc eſſe aſſerit: cū Eſdras legem quam p ſpūm repauerat.qz combuſta fuerat a chaldeis:poſtea cum veteri ſcriptura q̄ apud ſamaritanos erat:correxit. Opere aūt completo cōuo cauit Demetrius qui ſup libros erat omnes iudeos q̄ erant in alexandria ꝛ de ꝓuincia peritiores:ꝛ lecta eſt coram eis translatio eorum ꝛ approbata. Cumq̄ pete rent interp̄tes dari a rege auctoritatē vt imobilis per ſeueraret: hoc facturum ſe laudauit:ſi demuz ita caſte corrigerent eam vt qđ ſemel iudicatum foret nō coge retur irritare ꝛ remiſit eos cum muneribus oneratos Eleazaro q̄z miſit munera ꝛ in templo miſit vaſa au/rea ꝛ menſam aureaz gemmis imp̄ciabilib⁹ inſignitā ꝛ

Hic itaq; ptolomeus rex eruditissim⁹ bibliothecā vt dictū est ex oī genē lr̄ature sibi comparauit. cui demetriū Falerīū p̄fecit grāmaticoz tūc ꝓbatissimū cui et int̄ cetera p̄fecturā mādauerat. Iste ptolomeus canones astroz cōposuit t libros multos ꝓscripsit. Hic fecit descriptōem orb terre p̄ eratho stenem pbm t misit dyonisium in indiā vt res inclytas memorie ꝓderet.

Anno philadelphi ·Ꝯ·v:

ptolomei q̄rto reḡuit macedonū rex.x. Sostenes annis duob⁹. Interea vt ait Justi. brenn⁹ q̄ duce porcio galloz in greciā se effuderat. audita victoria suoz q̄ belgio duce macedones vicerāt. adunat⁹. cl. milib⁹ peditū. t. xv. milib⁹ eq̄tū in macedoniā irrupit. agros et villas populat. Cui cū occurriss⁹ sostenes cū instructo exercitu pauci a pluribꝰ trepidi a valētib⁹ victi sē facile Brennus āt q̄si iam ei terrena spolia sorderēt. aīm ad deoz tēpla ꝓtit. scurrilit̄ iocat⁹. locupletes deos largiri hoib⁹ oportē. Stratiq; delphos adūt: aurū religioni: pdā offense deoz p̄ferēs: q̄s null' opib⁹ egere. vt potē q̄ eas hoib⁹ largiri solēt affirmabat. Tēplū āt emap pollinis delphis positū est in mōte pnaso. Hic rupes vndiq; ꝓcurrētes in eo saxo ꝓsedē. atq; ita tēplū t ciuitatē nō muri s̄z p̄cipitia: nec manufacta s̄z naturalia p̄sidia defēdūt media saxi rupis informa theatri cessit: q̄obrem t boim damoz vt si q̄n accessit sonus psonātibus t rīdentib⁹ int̄ se rupib⁹ multiplex audiri: ampliozq; q̄ credit resonare solet. res maiestat⁹ maiorem terroꝝ ignar⁹ rei t admiratōz stupētib⁹ plerūq; affert. In h̄ rupis anfractu. media ferme mōt⁹ altitudie plānicies erigua est. atq; in ea pfundū ēre foramē q̄ d i oraculo ptz: ex q̄ feruidus spūs vi q̄dā velut a vēto in sublime expulsus mētes vatum in vecordiā vtit. impletaq; dei responsa ꝓfulentibus dare cogit. Multa ibi et opulenta regū t ppl'oz visunt munera. Igit̄ gallorū vulgus vbi p̄mū vinū ceteriscz cōmeatib⁹ referta rura fuerit: nō min⁹ abūdātia q̄ victoria letū se p agros disperdit. dissertisq; signis vagabat ad occupanda omnia. Prima vo opinioe aduēctus eoz. phibiti ferūt agrēses oracul' messes vinaq; villis efferre. Erāt i exercitu brēni lecta peditū. lxx. milia. delphoz vo t socioz nō nisi q̄truoz milia milites erāt. Erāt āt in tēplo multe statue cuz q̄drigis solido auro fuse. ob quam rem cupidi prede galli. sine respectu piculoz in bellū ruebant. delphi āt cadentes gallos e summo mont⁹ vtrice prim⁹ saxim ptim armis obruebāt. In h̄ ptium certamīe repēte vniuersoz tēploz aruspices simul t ipe vates sparsis crinib⁹ cū insignib⁹ t infulis pauidi vecordesq; in p̄mā puguantiū aciem ꝓcurrūt. aduenisse deū clamātes: eūq; se vidisse dissilientē in templū p culmīs a pta vestigia: t iuuenē sup̄ humanū modū insignis pulcritudinis. comitesq; ei duas armatas vrgines ex ꝓximis duab⁹ dyane t minerue edibus occurrisse t audisse se stridioꝝ arc⁹ ac armoz strepitū: ꝓinde ne cūctarent dīs aūt signat⁹ cedere hostē ceteros monebāt. Quibus vocib⁹ incensi. oēs certatim in plūs ꝓsiliunt. Moxq; terremotu porcio mont⁹ obrupta galloz strauit exercitum. Insecuta deinde tempestas est. q̄ grandine t frigore sauciosq; et vulneribꝰ absumpsit. dux ipe brennus cū vulnez dolorē ferre n̄ poss⁹: pugione vitam finiuit. Alē ex duobus ducib⁹ q̄ cū eo erāt cū. x. milib⁹ saucioz grecia excessit. Quib⁹ pauidis fugientib⁹ nulla sub tecti sacta nox ē. null⁹ sine labore t piculo dies. ymbres assidui gelu t nix ꝓcreta t fames t lassitudo. t s̄r h̄ maxime puigilū malū infelic⁹ belli reliq̄as obtriuit. nēoq; ex tāto exercitu vel ad mēoriā tacide cladis supfuit

Apud macedones ·Ꝯ·vj.

āt post sostenē reḡuit antigon⁹ ab alexādro .xj. annis xxxvj. vt scribit Euse. in croñ. Porro a Brenno duce cū in greciā ꝓficiscerēt (inq̄t Justi.) ad terminos gentis tuendos relicti fuerāt peditū. xv. milia. eq̄tum tria milia q̄ fugat⁹ grecoz cymbalozūq; copijs macedonie imminētes. legatos ad antigonū regē miserūt. qui pacem ei venalē offerrēt: simul t castra regis specularent. Quib⁹ inuitat⁹ ad cenā. expositū est grande pōdus auri t argenti t elephāti ad terroꝝ ostensi. Illi aūt reuertentes t oīa in maius extollētes: opes regis t negligētiā nunciāt. Igit̄ nocte castra regis aggrediunt. Atq; le signū p̄die dederat suis. vt oīb⁹ reb⁹ ablat⁹ in prima silua se occultarēt. Galli vo oīa reperiētes vacua diu i rare timētes ad postremū ablat⁹ q̄ inuenerāt ad litt⁹ reuertunt. Ubi dū naues incautius diripiūt a remigibus t exercit⁹ pte. q̄ illo cū ꝓiugib⁹ t liber⁹ ꝓfugerant trucidant. Eo tpe reges orient⁹ sine gallorum exercitu mercenario: nulla bella gerebant: nec pulsi ad alios q̄s ad gallos ꝓfugiebāt. Tāt⁹ terroz gallici nois t armorū inuicta felicitas erat. vt alit̄ neq; maiestatē suā tutā neq; amissā recupare se posse sine gallica ꝓtute arbitrarent. Itaq; resid̄t in auxiliū eumenis bitinie reg⁹ huo cari regnū cū eo parta victoria diuiserūt: eāq; regionē gallograeciā noiauerūt. Eo tpe vt refert alchim⁹. pirr⁹ in epirū reūsus: macedonie fines inuadit. antigonuz vicit. macedoniā in dedit̄oem accepit. Pirr⁹ āt sic ad deuincenda reḡ inuict⁹ habebat. ita deuict⁹ t acq̄sit⁹ celerē carebat. Primū illi bellum apō spartanos fuit. maioze mlī ex q̄s viroz ꝓtute exceptū: vbi t ptolomeum filiū t exercitus prem robustissimā amisit. nā oppugnāti vrbem tanta femināz multitudo cōcurrit vt pirrus nō fortius victus q̄s verecundius recederet.

Illo etiam tempo ·Ꝯ·vij.

re mortuo polomone pbo p⁹: eum archesylas t crates phi clari habēt. Hic ē archesylas a q̄ vt ait Aug⁹. cepit secta achademicoz nouoz. q̄ dicūt nihil sciri s̄z incerta eē oīa. Hi (vt ait Sen̄.) spem oīs scie eripiūt. Satius est aūt supua cua scire q̄s nihil. Horū sniaz sic breuiter improbat aug⁹. in. xj. de ciui. dei. Et nos inq̄t sumus t nos eē nouim⁹. t nr̄m eē t nosse diligim⁹. Nulla in his ver⁹ achademicoz timem⁹ argumēta dicētū Quid si faller⁹. si eī fallor sum. Nā q̄ non est: nec falli pōt. ac ꝓ h̄ sum si fallor. Quia q̄ sum: quō me esse fallor Quādo certum est me eē si fallor: q: igit̄ essem q̄ falleret: p̄cul dubio esse cōstat in eo q̄ me nouī eē nō fallor Consequens est etiā vt in eo q̄ me nouī esse nō fallor Sicut em nouī me esse: ita etiā nouī esse: et iam hoc p̄sum nosse me. Eaq; duo cū amo eundēq; amore q̄ dam tertiū nec imparis extimatiōis eis q̄s nouī reb⁹ adiūgo. Neq; em fallor amare me. cū in his q̄ amo nō fallar. q̄q; t si illa falsa essent: tamē falsa me amare verum esset. Nam quo pacto recte repbenderer t recte ꝓbiberer ab amore falsorum: si me illa amare falsum eēt Cum vo t illa vera atq; certa sint: quid dubit⁹ et q̄ eorum que amantur t ipe amor verus et certus est. Taz porro nemo est q̄ eē se nolit: q̄s nemo est q̄ nō eē beatus velit. Quo mō s̄enim potest beatus esse. si nihil sit. Nec Aug⁹. De hoc dicit Seneca li. de benefic⁹. Archesylam aiunt amico pauperi t paupertatem suam dissimulanti. egro aūt et nec hoc q̄dem confitenti deesse sibi insumptum ad necessarios vsus cū dam succurrendum iudicasse: puluino ei⁹ ignorant⁹ sacculū subiecisse. vt homo inutilit̄ verecundus quod desiderabat inueniret

potiusq; accipet. Crates q̄ cū archesila in croñ ponit. teban⁹ fuisse dr natõe: de q̄ legit q̄ magnū auri pōd⁹ in mare ꝓiecit: dicens. Abite pessime diuitie: ego vos mergo: ne demergar a vob. De b̄ etiaz sic refert seneca epla. ix. Crates stilbonis auditor: cū vidisset adolescē tulū secreto ambulantē: interrogauit q̄d illic ceēt solus Mecū inq̄t loq̄r. Cui crates. Caue inq̄t obsecro t dili gēter attēde: ne cū hoīe malo loq̄ris. Stilbon āt mgr cui⁹ ipe est quē epla epicuri insequit. Qui capta patria t amissis vxore t liberis cū incēdio p̄mo sol⁹ exiret: interroganti demetrio nūq̄d oia pdidisset. Oia inq̄t bona mea mecū portо: pectore em̄ illa gerebat nō humeris Eo tpe legit in cronicis arat⁹ flozuisse. Arat⁹ aūt iste fuit astrologus cū eudoxo: q̄ vt dicit Aug⁹. in. xvj. de ciui. dei. vniuersū numeꝝ stellaꝝ cōp̄hēdisse se t ꝓscri pisse iactauit. Quos inq̄t Aug. illa contemnit auctori tas qua dixit dñs ad abraam. Suspice celuz t nume ra stellas si pores. Quō em̄ omnes dinumerari p̄t: cū nō omnes possint videri.

Anno philadelphi ·Ꝯ·viij·

rtiij. zenon stoycus mozit: post quez Cleantes flozuit ſm Euse. in croñ. Cui⁹ zenonis ē illa snīa ſm Uin. in spe. histo. Sapientē ē nō posse turbari. Sz vt rō eius prauis nō cedat affectib⁹: hac etiā collectiōe vsus ē (vt ait de eo Señ. Nullū malū glozioſū est. Mozs autē glozioſa est. Mozs g̃ malū nō ē: vñ t ipse zenō manu ꝓria sibi intulit mortē: vt post mortem felici⁹ viueret: vt dicit Lactanti⁹. Dicit aūt Aug⁹. Zenonem t crisip pum fuisse p̄ncipes stoycoꝝ cuius crisippi multa ferū tur egregie dicta t mlta ꝓperā. De eo ait Señ. epla. ix Crisippus ait sapientē nulla re egere: t tñ multis reb illi opus eē. Econtra. Stulto nulla re opus est Nulla em̄ re vti scit: sed oīb⁹ eget. Idem. ꝯ. li. de bñficijs. Uo lo crisippi nostri vti similitudine de pili lusu quā cade re dubiū nō est aut mittentis dubio aut excipient⁹ tūc cursū suū seruat: vt apte iactata t accepta est. Necesse est aūt lusor⁹ bon⁹ aliē illā collusori longo: aliter breui mittat. Eadē bñficij ratio est: nisi vtriq; pſone t dant⁹ t accipiēt⁹ aptē: nec ab b̄ exibit nec ad illum pueniet vbi dz. Crisipp⁹. lxx. etatis sue anno ceptū exactiſ sime sublimitat⁹ volumē relict. q̄ tantū ope laboris su stinuit: vt ad ea q̄ scripsit penit⁹ cognoscēdo longa vi ta opus sit: inq̄t de eo Uale. Fuit aūt iste de eliopoli an tiq̄ sicilie oppido: vt ait Solin⁹ Cleantes aūt asianus fuit. Et nota ſm Uin. in spe. hist. li. vj. ca. xxvj. q̄ asia multos viros illustres p:otulit. De poetis homerum anacreontē t mineruā anthimacū: t ypponā alecum t sophonē puellā. De historicis rantū t hegateū hero dotū t ephoꝝ t theopompū. De. vij. sapientib⁹ byam t taletē t pitbacū. De phis deantez stoycum t anaxa gorā physicū t heraclitū tenebrosum t Zenophanē co lophonū. Ipe q̄z crisipp⁹ vt ait Lactantius aiaꝝ eter nitatē suspicās: man⁹ sibi intulit tāq̄ in celū migtur⁹. Hiero. ꝯ iouī. ait. Dyodorus socratic⁹ q̄nq; filias dya letricas insignis pudicie legit habuisse de q̄b⁹ t philo carneadis mgr plenissimā scribit historiaz de quo car neade sic ait Uale. li. vj. Carneades laborioſus t diu turnus sapie miles centesimo t decimo āno viuendi t philosophādi finem fecit: hic cū ad mensā sederet cogi tationib⁹ inherens: manū ad mensā pozrigere obliuiſ cebat. Sz melliſſa quā vxoꝝ loco habebat: tēperato i ter studia interpellandi t inedie succurrēdi officio der terā snā necessarijs aptabat. Idem cū crisippo disputa tur⁹ elleboro p̄us se purgabat: q̄s potiōes industria so lide laudis cupidis appetēdas effecit.

De sententijs philo ·Ꝯ·ix

sophoꝝ stoycoꝝ dicit Uin. spe. hi. li. vj. c. xxviij. Po:ro stoycoꝝ snīa cui⁹ secte p̄ncipes fuisse dñr zenon t cri sippus vt ait hieroni. posse oēm passionem eradicari t extirpari de mētib⁹ hoīm: b̄ idē sensēr veteres achade mici: pypatetici aūt dicūt easdem passiōes frāgi regi t moderari: t q̄si infrenes eās q̄busdā lupat⁹ coherceri Quoꝝ snīas potr Tull. in tuscul. q̄sti. t ozig⁹. i stroma tib⁹. Lib aūt Ciceronis de paradoxis de sententijs stoycoꝝ tot⁹ ꝓtext⁹ ē. Quaꝝ q̄dē q̄dā vere sūt: pl'es aūt false: hec āt sūt. vj. paradoxa q̄ ibi ponūt: p̄mū q̄d ho nestū id solū bonū eē: scōz in q̄ vt⁹ sit. ei nihil deesse ad beate viuēdū: tertiū pua vt mag̃ ē culpe q̄si nō sit gd⁹ in culpis maior t minor: q̄rtū oēs stultos insanire: q̄n tū oēs sapiētes liberos eē: t oēs stultos seruos: sextū so lus sapiēs diues ē. Itē stoycoꝝ sunt illa q̄ ponit Señ. li. de bñfi. Negam⁹ iniuriā accipe sapientē q̄ tñ illū pu gno pcusserit. iniuriaꝝ damnabit. Negam⁹ stulti q̄s q̄ esse: t tñ eū q̄ rem aliquā stulto subripiūt: furti iudi cio ꝓdēnabim⁹. Insanire oēs dicim⁹: t tñ oēs curam⁹ elleboro: his ipis q̄s vocam⁹ insanos: t suffragiū t iu risdictionē cōmittim⁹. Dicūt stoici inq̄t Señ. li. de bñfi. Nihil pōt ad malos puenire q̄d ꝓsit imo q̄d nō no ceat. Quecūq; em̄ ill' ꝓtingūt: in suā naturā vertūt. Jō nec bñficiū dare p̄t: q̄m nemo pōt q̄d nō bz dare: hec q̄uis ita sint: tñ accipe q̄dā mal⁹ pōt q̄ bñficijs similia sūt: q̄b⁹ nō reddit⁹ ingrat⁹ erit. Sūt em̄ animi bona: sunt corpis: sunt fortune: pma a stulto t malo submo uenit: pypatetici vo q̄ felicitat⁹ būane longe lateq; re minos ponūt aiūt minuta bñficia puētura ad malos q̄q nō reddit ingt⁹ ē. Nob aūt nō placet esse bñficia q̄ animū nō sunt factura meliorē. Cōmoda tñ esse illa t expectāda nō negam⁹. Idē Señ. vij. de bñfi. Dicit⁹ o stoyci oia sapient⁹ eē. Quō g̃ pōt aliq̄s dare aliq̄d sapiē ti si oia eius sūt. Sz nihil ꝓhibet q̄d t sapiēt⁹ eē t ei⁹ q̄ possidet. In re ciuili oia reg⁹ sūt: t tñ illa q̄z ad regē pti̇net vniūsa possessio: in singl'oꝝ dños descripta sūt: dare tñ regi t donū t pecuniā possum⁹ t mācipiū nec tñ dare de suo dicim⁹: ad regē em̄ prās oīm pti̇net: ad singulos ꝓprietas. Idē in eodē. Nos stoyci q̄dā preci pim⁹ vltra modū: vt ad verū t suū redeāt. Cū dicim⁹ ille dari bñficij meminisse nō dz: hec volum⁹ intelligi p̄dicare nō dz nec iactare nec grauis eē. Quotiens tibi parū fiducie in his q̄b⁹ impas est: ampli⁹ exigendū est q̄z sat⁹ est p̄stet q̄tū sat⁹ est. In b̄ omnis ypbole exten dit: vt ad vez mēdacio veniat. Nunq̄z em̄ sperat yp bole q̄tum auder: sed incredibilia suadet vt ad credilia sz magna pueniat: hec ille. Sz notandū q̄d apl's ait. Dñs nō indiget nr̄o mēdacio. Et Aug⁹. xxij. q. ij. pri mū ait ad salutē sempiternā nullus ducēdus est opitu lante mēdacio. Idem Señ. se ꝓmiseris alicui te da turꝝ bñficiū t postea scieris eū esse malū: dabis an nō: si facies scien⁹: peccas: das em̄ cui non debes. s. malo. Si negas: t b̄ mō peccas: ꝓmisisti ei: t b̄ mō ꝓscia nr̄a titubat t ad illud stoyci ꝓmissū. Nūq̄z sapiētes ꝓsilijs suis penitē nec vnq̄z emēdare q̄d fecerit nec mutare cō siliū. Nō mutat sapiēs ꝓsiliū oīb⁹ manentib⁹ que erant cū sumeret. Letex ad oia cū exceptiōe venit. s. si nihil inciderit q̄d impediat Impr̄ndētiū em̄ ista fidu cia est: fortunā spondere sibi: sapiēs vt rāq; partem ei⁹ cogitat. Tunc fidem fallā: tunc inconstātie crimen au diam si cum omnia eadem sunt q̄ ꝓmittente me erant nō p̄stitero ꝓmissū. Omnia em̄ isse debent q̄ fuerunt cum ꝓmitterem: ad hoc vt p̄stare teneat. Item Augu sti. lib. xiiij. de ciui. dei ait. Quas greci eupatias latine

aũt cicero ꝓstantias vocat: stoyci tres eẽ voluerũt pro trib⁹ pturbationib⁹ in aĩo sapientẽ: ꝑ cupiditate: voluptatẽ: ꝑ letitia: gaudiũ: ꝑ metu cautionẽ: ꝑ egretudie vo vel dolore quã nos ambiguitatẽ vitãde cã tristiciã maluim⁹ dicere: negauerũt posse eẽ aliqd in aĩo sapiẽtis. Uolũtas ꝺppe inqt appetit bonũ qõ facit sapiens. Gaudiũ vo de bono adepto est: qõ vtiqz adipiscit sapiens. Cautio deuitat malũ qõ debet sapiẽs deuitare Tristicia porro qz de malo est qõ iã accidit: t nullum malũ extimãt posse accidere sapiẽti: nihil in ei⁹ aĩo ꝓ illo posse eẽ dixerũt. Apõ nos aũt nõ tam ꝯrie vtrum pius anim⁹ trascat ꝯ vñ trascat. Nec vtrũ sit tristis: sz ꝯre sit tristis. Nec vtrũ timeat: sz ꝯre timeat. hec augusti. Stoycoꝝ ꝺz credit esse illa snia inqt Uinc. spe. bi. li. vj. c. xxxiij. Qui vnũ ꝟtutẽ hz: habet oẽs: t q̃ vnã nõ hz: nullã hz. Sil'r de vicijs dicũt: q vnũ habet habere oia: hoc tñ de vicijs nõ est verũ: cum t vicia aliqñ sibi ꝯnuicẽ ꝯriant: t ꝯria mutuo se expellunt. Neceodem tpe simul se cõpatiunt in eodem: sicut auaricia et ꝓdigalitas t bmõi.

Anno philadelphi ·Ꝟ·x:

xv. flozuit herasistrac⁹ medic⁹: hic vt legit pulsu cognouit amantẽ: vñ refert vale. q cũ antiochus seleuci filiꝰ nouerce infinito amore correptus eẽt: ab herasistrato medico sanat⁹ est: q pulsum ei⁹ mõ vegetiorẽ mõ languidiorem sentiẽs ꝑm accessuz t recessũ nouerce: id patri indicauit q carissimã ꝓiugem filio cedere nõ dubitauit. hec ille. Sz pessime fecit vterqz. Anno philadelphi. xxix. reguit in syria antioch⁹ q̃vocabat theos: t regnauit ãnis. xv. hic vt ait hiero. sup dañ. adũsus philadelphũ bella gessit ꝯplurima: totisqz babilonis torientẽ viribꝫ ꝯcum dimicauit. Uolens aũt Ptolomeus philadelphũ p⁹ mlt⁹ annos molestũ finire certamen filiã suã noie Bernicẽ antiocho vroꝛez dedit. Qui de ꝓre vroꝛe loadice duos filios habebat. Seleucũ. s. q cognominat⁹ est gallinic⁹: t alterꝫ antiochũ: induxitqz eã ad peleusiũ t infinita auri t argenti milia dotis noie accepit. Antiochus ĝ bernicem ꝓsorte regni habere se dicens t laodicem loco ꝓcubine. Post multum temp⁹ amore laodice supatus: eam cũ liberis suis reduxit in reginã Que metuẽs ambiguũ viri animũ: nec bernicẽ reduceret: virũ suũ ꝑ ministros veneno interfecit: bernicem aũt cũ filio q ex Antiocho nat⁹ erat ycadonit genere antiochie ꝓncipib⁹ occidendã tradidit: filiumqz suũ maiorẽ seleucũ gallinicũ in ꝑis loco regẽ ꝓstituit. Porro de morte illi⁹ antiochi narrat Uale. maxim⁹ q ꝺ mõ celata fuerit. Regi inqt antiocho vnus ex eẽlib⁹ t ipe regie stirpis noie artbemo pquam silis fuit: quẽ laodice vroꝛ antiochi interfecto viro dissimulãdi sceleris in lecto ꝑ vim ꝯsi ipm regẽ egrũ collocauit. Admissumqz vniũsum ppl'm t ꝑmone eius t vultu ꝓsimili fefellit. Crediderũtqz hoies ab antiocho morient⁹: laodicem sibi t natos ei⁹ cõmendari. De ꝺ philadelpho rege egypti dicit hiero. sup Dañ. q apõ grecos babit⁹ est oroꝛator t phs: tanteqz potentie fuisse narrat: vt ptolomeũ patrẽ vinceret. Narrant histoꝛie eum habuisse peditũ. cc. milia. equitũ. xx. milia. Curruũ duo milia t elephantes quos primus eduxit de ethiopia. cccc. Naues longas quas nunc liburnas vocant mille quingẽtas: alias ad militũ victualia poꝛtanda mille: auri ꝯz t argenti grande pondus: ita vt de egypto ꝑ singulos annos. xiiij. milia. t. lxxx. talenta acciperet argenti et frumenti artabas: que mensura tres modios t tertiam partem modij continet: quinquies milies centena milia.

Post philadelphũ ·Ꝟ·xj.

reguit frat⁹ ei⁹ ptolome⁹ euergetes: vt refert cõmestoꝛ i hist̃oria sco. q ab egyptijs euergetes dict⁹ ẽ: qõ reuectõnẽ sonat: qz p⁹ vastatã syriã t silicijã t ptẽ asie iter innumera spolia q̃ cepit: etiã deos eoꝝ ꝺs cambises in psas trãsuexerat reuexit. eo tpe iudeoꝝ põtifex onias symonis iusti filius: cui successit symon filiꝰ ei⁹: sub q̃ iesus filiꝰ syrach libz̃ sapie ecclesiastic⁹ ꝺz: quẽ bebzei panaretbon vocãt: a pan qõ est totũ: t rbeton qõ ẽ ꝟtus q̃si tot⁹ de ꝟtutib⁹: vñ de ipo symone in eo facit mẽtionẽ: iter apocriphos tñ ab hebzeis ponit. Porro onias cũ tributa negasset euergeti zelo legis vel potiꝰ ex auaricia vt dicit ioseph⁹: cõpulit regẽ in irã. Et missus ẽ legatus a iudeis etiã inuito onia ad regẽ ioseph⁹ vir nobilis t thobias filiꝰ sozoꝝ onie: q non solũ reformauit pacẽ: sz remissus ẽ a rege dux iudeoꝝ t finitimaꝝ regionũ. Eo tpe empti⁹ pbs tarẽtin⁹ a carthone q̃storem rom̃a transtat⁹ ẽ: parco sumptu ꝓtent⁹ t vni⁹ ancelle ministerio. Ꝑ⁹ euergetẽ reguit filiꝰ ei⁹ ptolome⁹ philopatoꝛ: p⁹ quẽ ptolome⁹ epiphani⁹. Mortuꝰ ẽ ille epiphanes anno regni sui. xxiij. veneno interfect⁹ a ducibus suis: vt ait hiero. sup dañ. Nam cũ vnus q̃reret ab illo tãtas res moliens vt haberet pecuniã. Respõdit amicas sibi eẽ diuitias. Qõ cũ diuulgatũ eẽt ꝛ pplos: timẽtes duces ne ꝛ imperioꝝ auferret subas: maleficijs artib⁹ eus occiderũt. Post quẽ ptolomeus philometoꝛ regnauit: quẽ vicit rex syrie antioch⁹ magn⁹: t iudeã sibi subiugauit. Põtifex iudeoꝝ onie magno ad quẽ ad reparãdũ fedus qõ legerat fuisse iter abzaã t maiores suos: laudemoniorꝝ rex aruis legatos misit. Porro antioch⁹ tributa septimi anni t ministroꝝ tẽpli q̃ relaxauerat philadelph⁹: a iudeis reuocauit. Qui dũ finitimas regiones supẽ modũ infestaret: delata est res od Romanos: t missi sunt ad eũ scipio affrican⁹: t scipio nasica vt ab infestatõe dicta sub religiõe iurisiurãdi remouerẽt eũ: insup tulerũt filiũ ei⁹ seleucũ obsidẽ quẽ volens recipe ab eis tradidit eis filiũ suũ minoꝛem natu antiochũ. s. epiphanẽ: ita q eẽt obses ꝑpetu⁹. i. nunq̃ redit tur⁹. Propẽ eiusdẽ antiochi seuicijã: onias descendit in egyptũ ad ptolomeũ epiphanẽ. Occisus est aũt ipe antioch⁹ magn⁹ in pside in phano nanee membratim eiectus a sacerdotib⁹: q in dolo ꝓmiserat ei thesauros: t cũ paucis inducentes eũ in abditis occiderũt.

Post antiochũ ma ·Ꝟ·xij.

gnũ regnauit in syria filiꝰ ei⁹ maioꝛ seleuc⁹ pessim⁹: sz iners: põtifex iudeoꝝ fuit onias: nã onia transeũte in egyptũ vt dictũ est: filiꝰ ei⁹ symon sedit ꝑ eo. Cui successit filiꝰ ei⁹ onias. Sub ꝺ misit seleuc⁹ heliodoꝝ in hierl'm ad spoliandũ omnez erariũ templi: q̃ ingresso apparuit q̃dam terribil'equester armat⁹: cui⁹ equ⁹ pedibus ꝓrubus ꝓcutiens: ꝓcidit in terram. Et erinde duo alij sequentes acerrime ꝟberauerũt eũ. Quos dicit Josephus angelos fuisse: aliq̃ dicũt eũ mortuũ: alij semiuiuũ relictũ. Sz onia orante ꝑ eo resuscitatus vt sanat⁹: ẽ plene reũsus ad regẽ nũcijs dei ꝟtutẽ in se expert⁹: t ꝺ hr. ij. mach. Eo tpe aristobol⁹ natõe iude⁹ ꝑypateticꝰ pbs scripsit ꝓpheticos explanatõis in moysẽ ptolomeo philometoꝛi. Audiẽs aũt antioch⁹ epiphanes q romeobses erat ꝑ pfectum mortuũ: sciens q̃z fratris inertiam de regno syrie habẽdo psumẽs: clam romam egressus est: licet q̃dam tradant eũ sub cõuentionia senatoꝝ redisse: reuersusq̃z in syriã benignum se in omnibus t munificum exhibebat Strenuus erat in agendis t acer in hostes: vnde t ppl'o cognominatus

est epiphanes qō sonat illustris. ℙ⁹ bienniuz aūt vt ait Justin⁹ rufus ℨ ptolomeū ꝓgregauit exercitū:anti och⁹ ptolomeo maiori vtor ſue filio regi egypti bellū infert. segni admodū t q̄tidiana luxuria ita marcenti: vt nō solū regie maiestat ſ officia itermitteret:vexetiā sensu hoīs nimia sagia carēt:pul⁹ ḡ e regno ad fratrē suū minorē ℙtolomeū alexādriā ꝓfugit: ꝓcipatoq̄ cū eo reḡ legatos romā ad senatū mittūt. Cū ḡ duo fra tres ptolomei obsiderent Alexandrie ab auūculo suo: venerūt legati romanoꝝ:quoꝝ vn⁹ marc⁹ popili⁹ ex/ cedere eū ab egypto iubet. Cū aūt rex osculū ei obtulis set. Nā iter ceteros noluerat ℙopiliū cū rome obses eēt:popili⁹ fatescē iteri ꝑuatā amiciciā iubet:cū man/ data patrie itercedebāt. ℙrolatoq̄ ei senat⁹ decreto t tradito cū cūctari eū videt:ꝓsultationēq̄ ad aicos cō/ ferre fecit popili⁹ (vt ait etiā biero. sup dañ.) o:bē id ē circūitū in arenis baculo quē tenebat manu. Nā i lit/ tore inuenerat regē stantē:t circūscribens eum dixisse fert:senatus ppl'usq̄ roman⁹ p̄cipiūt vt in isto loco re spōdeas q̄d ꝓsiliꝝ geras. Quib⁹ dict ſ:pterrit⁹ antioch⁹ dixit. Si b placet senatui ppl'oq̄ romano:recedenduz est:nō legatū locutū ſz ipam curiā añ oculos positam credens. ℙost biennīū aūt q̄ templum spoliauerat Antioch⁹ misit in hierl'm q̄ tributa exigerēt a iudeis t transferrēt cultū dei:t in templo iouis olimpū simula crum t antiochi statuas ponerēt:t eo tpe apud mace/ dones regnauit ps̄es ꝑm Eusebiū.

Sub isto ergo anti ℍ.xiij

ocho q̄ dict⁹ est epiphanes.i.illustr ſ:ceperūt gesta que narrant in libr ſ machabeoꝝ:q̄ licet apō hebraeos iter apocriphos numerent:tñ eccl'ia eos recepit vt doctri/ nā vtilē:figurantes ꝓlia spūalia demonū ℨ populum dei:t diuisiones t scismata in eccl'ia orta. Et in p̄.ca. p̄mi libri dr q̄ ex illis q. s. reḡuerūt post alexandrū ma gnū:erūt tradit⁹ peccati antioch⁹ illustr ſ:q̄ fuerat rome obses:filiꝰ Antiochi reg ſ magni:q̄ reḡuit. s. in syria p⁹ mortē fratr ſ ei⁹. s. seleuci q̄ seleuc⁹ miserat heliodoꝝ ad spoliandū tēplū:ſz flagellat⁹ ab angel' vicu⁹ recessit anno. cxxxvij. regni grecoꝝ. In diebꝫ ill' exierūt de isr' filij iniqui t ꝓsuaserūt multis dicētes:eamus t dispo/ nam⁹ testamentū cū gentib⁹. Oō fecerūt mittentes ad ip̄m antiochū petentes licentiā ab antiocho. Et ꝓpter b oblata magā pecunia vt facerēt gymnasiū i hierl'z.i. scholas ad docendū rit⁹ gentiliū:t ephebiā.i. ꝓstibu/ lum masculoꝝ. Que oīa obtinuerūt t fecerūt:dimittē tes circūcisionē t alias ceremonias legſ. Et ꝓtēdētib⁹ duob⁹ ex sacerdotib⁹ de sūmo pōtificatu. s. iasone t me nelao:q̄ vt placerent regi:mutauerūt n oīa sua ꝓpria. Nā iason dicebat ihesus:t menela⁹ dicebat iohes:t sū/ pserūt sibi noīa gentiliū. Oīa aūt ꝑm ordinē legis erāt. Ip̄e ver⁹ pōtifex erat bon⁹ t frat iasonis: sed ab anti ocho eo amoto fact⁹ est iason oblata magā pecunia. Et vt dicit aug⁹. cūc extinctus est ignis altarſ templi:qui vi rerat sub aq̄s tempe captiuitat ſ babilonice. vt. j. q. j Sicut eunuch⁹ ꝓpter sacerdotiū emptū in detestatio nem symonie. Et rex accepit dominiū sup iudeos t fe cit in iudea cedē magnā t spoliauit templū:vt dictum est supꝫ:t mādauit oīb⁹ iudeis sub pena mort ſ assumē ritus gentiliū:ponēs simulacrū iouis in tēplo vt ei sa/ crificarent:t libros legis dei fecit cōburi:t apud q̄s in/ uenirent occidi. Et sil'r eos q̄ legalia seruarēt. Et ꝓpter b multi occisi sunt qz legē seruabāt:de qb⁹ hr in. ij. lib. Mach. in quo supplent q̄dam omissa in p̄ libro:gesta tū tpe illo. Ubi in. j. c. t. ij. ip̄ius secūdi libri ponit epi/ stola missa ab his q̄ erāt i hierl'm ad iudeos dispersos in egyptū:narrantes magnas tribulatōes ab eis ꝓius ppessas ſz a deo libatos:exhortantes eos cū ipis gras agere t festa pagere purificationis tēpli. Fit mentio in tertio ca. de Heliodoro misso ad spoliādū templū:sed in expoliatiōe ab angel' flagellato:de quo sup̄. Exinde narrat:q̄ mortuo seleuco frat ei⁹ antioch⁹ epiphanes q̄ fuerat rome obses:sed mortuo antiocho magā patre eius reuersus fuerat de roma in syriam susciṗiens re/ gnum:ad quem accedēs Jason frat onie summi sacer dotis:ꝓmissis regi talentis argēti. cccl x. obtinuit sum mum sacerdotiū. Qui ex alia. cl. talenta ꝓmisit pro li/ centia obtenta ad ꝓstruendū gymnasiū i hierl'z t ephe biam:qui pessimus Jason misit de hierosolymis dra/ gmas. ccc. in sacrificiꝫ hercul' ad regem ꝓ fabrica na/ uium triremiū. Et menelaum fratrem cuiusdā symo nis:qui instigauerat seleucū admittendū Heliodoꝝ ad templum spoliandū vt dictū est sup̄. misit ipe Ja/ son ad regē cum mltis pecuniis:quibus in seipm me/ nelaus retorsit summū sacerdotiū:addens ad ea q̄ ob tulerat Jason. ccc. talenta argenti ꝓ eo obtinendo:qō t a rege obtinuit. Et cum menelaus nō solueret pecu/ nias ꝓmissas ꝓ sacerdotio summo obtinēdo:amotus est a rege:t cōstitutus pro eo frater ip̄i⁹ Lisimachus dictus. Cum autem rer antiochus de antiochia profi ciscens:reliquisset ibi vice sui vnum ex comitibus suis Andronicū nomine. Menelaus ip̄e furatus aliq̄ va/ sa templi donauit andronico ad captandaz beniuolē/ tiam eius. Sup quo argutus ab Onia sancto viro sa/ cerdote:mḡtus rogauit andronicū vt occideret oniaz qō t fecit. Sed reūsus rex hoc audiēs de iniusta mor/ te tanti viri dolens t lachrymans: Andronicum ip̄m purpura exutum occidi fecit rex:vbi oniam occiderat. Multis aūt sacrilegiis a lisimacho in tēplo ꝑpetratis menelai ꝓsilio t auro inde asportato:fama deb⁹ diuul gata:insurrexit mltitudo ppli ℨ Lisimachū:t fcā sedi tione inter Lisimachū trib⁹ milib⁹ armatoꝝ associa/ tum:t ppl'm pluribꝫ bincinde interfect ſ:demū ip̄e lisi/ machus sacrilegus sec⁹ erariū occisus est. Menelaus aūt ꝓpter auaricia potentū t fauentiū ꝓmanebat i potē tia:crescens in malicia. Eo tpe antioch⁹ secundam ꝓfectionē parauit in egyptū ad eā subiciendā. Contī git aūt p vniūsam hierosolymā ciuitatē videri diebus xl. p aera equites discurrens auratas stolas habentes t hastas quasi cohortes armatas:t cursus equoꝝ:umt telorum iactus t galeatoꝝ multitudinē gladiis distri ctis omnisq̄ generis loricaꝝ. Qua ꝓpter:omnes roga bant in bonū monstra ꝓuerti. Interea cū ertiſ falsus rumor de morte antiochi:iason secum iūctis mille vi/ ris aggressus est ciuitatē:t menelaus fugit in arcē. Et facta magā cede iason p̄cipatum q̄dez non obtinuit vt querebat sed ꝓfugus in ammanitē:postea in egyptuz fugiens de ciuitate in ciuitatem:oīb⁹ odiosus vt re/ fuga legū:t execrabilis vt patrie t ciuium hostis: apō lacedemonios illamentatus t insepultus moriꝫ. His ita gestis suspicat⁹ rex antiochus societatē deserturos iudeos:ꝓfectus ex egypto venit hierosolymā iubens suis nemini pceresed occurrentes eis occidere t ꝓ do/ mos intrare ad idem. Ex quo factum est vt in triduo lxxx. milia essent interfecti:t. cccc. milia vincti:nō mi/ nus venūdati. Aususq̄ est intrare templū menelao du ctor:q̄ legū t patrie fuit ꝓditor:t sancta vasa scelestis manib⁹ ꝓtrectare t auferre:ac etiā mille octingētis ta/ lentis argenti de templo asportatis reūsus ē antiochia. Reliquitq̄ in hierosolymis ℙhilippū genere frigiuz crudeliorem se ad affligendū populū:t in garizim me nelaum. Misitq̄ odiosum p̄cipem Appollonīū cuz

exercitu. xxij. miliũ. Qui hierosolymã veniẽs pacez si/
mulãs die sabbati feriãtib⁹ iudeis suos arma cape ius
sit⁹ oẽs occurẽtes trucidare. Judas ãt machabe⁹ ĩ de
sertũ secesserat cũ mlt⁹ feni cibũ vescẽtes. vt dicek ifra.
Nõ mlto post misit rex quendã senẽ anti ochenũ: q cõ=
pelleret iudeos ad trãsferẽdũ se a dei legib⁹ ad rit⁹ gẽ/
tiliũ: t vt poneret in tẽplo ydolũ iouis. Sicqz tẽplum
repletũ ẽ luxuria t comessatiõib⁹: cogebãk qz sub pena
mort⁹ ad sacrificia ydoloz t in vicinas ciuitates sug/
gerẽtib⁹ ptolomeis idẽ edictũ erat. Due mlieres dela/
te q filios circũcidissent: puul ad vbera suspẽsis p ciui
tatẽ circũducte de mur⁹ pcipitate sunt. Eleazar⁹ vn⁹
de poꝛib⁹ scribaz antiqu⁹: cõpellebak carnẽ suillã ede
re qõ ẽ ⁹ legẽ Et cũ nollet: aĩcis suis suasus ẽvt saltim
ꝟ fingeret egisse vt mortẽ euadẽt: q noluit vti tali fictõ
ne: ne alij exẽplo ei⁹ audientes ꝟ egisse: ad edendũ eas
inducerenk: vñ t ad mortẽ vsqz flagellat⁹ est: exẽplum
cõstantie relinq̃ns. Inter hec ponik celebze martyriũ
apõ ãtiochiã celebratũ: matrone cuiusdã cũ septẽ filijs
q cũ eis varios mort⁹ cruciat⁹ ppessi sunt ab antiocho
ne dei legẽ violarẽt edendo carnes porcinas ⁹ legẽ: ad
qõ a rege cõpellebank: mꝛe videnteꝛ eos ad tolerãtiã
animãte: t singuli eoꝛ dũ toꝛquerenk ꝟba ꝓmebãt at
testantia fidẽ resurrectionis coꝛpoꝛ t regẽ arguentia.
vñ t eccl'ia latina solũ de his festũ agit ꝓma die augu/
sti ex oĩb⁹ sanct⁹ veteris testamẽti: ꝓpẽ mirabilẽ ꝓstan/
tiam ostensam ꝓ legis obseruatione.

Reuertendo ad ea ·Ꝋ·xiiij·

q in ꝓli. machabeoꝛ habenk. Cũ ab antiocho in ꝓnci
pio missũ fuit edictũ vt iudei transirẽt ad ritũ genti/
liũ: q dam de genere sacerdotali de vice Joachim noie
matathias: q habebat q̃nq filios in armis strennuos
sc⁹ Jobem: Symonẽ: Judã machabeũ: Eleazarum t
Jonathã: dolens iste vehemẽt ex zelo legis de hmõi
mandato regis: recessit cum filijs de hierosolymis t cũ
oĩb⁹ q habebãt zelũ legis: t ꝙsedit in monte modi. Nũ
cũ ĝ regis venientes in ciuitatem modin ad inducen/
dum hoies ad obediendũ regi in obseruatõe ritus gen
tilium t ydolatriã: psuadebant matathie vt dignioꝛi:
vt ꝓm⁹ ꝟ agẽt ad cõsequendã amicicia reg⁹ t munera
t honoꝛes ob eo obtinendum. Qui exp̃sse ⁹dixit: sz et
quendã iudeũ q in ꝙspectu ei⁹ ydolatrabat occidit ze/
lo dei: t nũciũ regis q hoc iubebat. Et dimittẽs ciuita
tem t oĩa bona coꝛ: cũ filijs t pluribꝫ alijs zelantib⁹ ꝓ
obseruatõe legis fugit in deꝛta loca: multiqz additi sũt
eis: qb⁹ auditis: q erãt ꝓ lege i hierlm accedẽtes ad eos
mouerũt bellũ in die sabbati: quoꝛ multi ob reueren/
tiam sabbati nolentes resistere trucidati sũt circa mil/
le: in simplicitate sua morientes. Matathias aũt cuz
socijs meliozi t ꝓuidetioꝛi cõsilio ducti decreuerunt si
in sabbat⁹ inimici coꝛ bellarẽt: ⁹ eos resistẽ t viriliter
dimicare: qõ t fecerũt: t congregata est ad eos synago
ga foꝛtes virib⁹ omnis voluntarius in lege: t facti sũt
eis ad firmamentũ: t discurrebãt matathias cũ suis p
ciuitates iudee: destruens aras: t circũcidẽs: t ipe erat
dux coꝛ: t ꝓsperatũ ẽ opus in manib⁹ coꝛ Deniqz ad
extrema deductus matathias confoꝛtauit filios ad ze
lum t obseruantiaz legis: instruens eos multis exem/
plis abzae: ioseph helye t alioꝛ q multa sustinuerũt ad
uersa ꝓ ꝛmanentia in ꝛtute: t moꝛtuus ⁹t lamẽtat⁹ est
ab omnib⁹. Surrexit aũt iudas machabe⁹ fili⁹ ei⁹
ꝓ ꝛpõ dux exercitus ꝓut ipe Matathias desĩguerat
t adiuuabãt eum fratres sui: q similis factus est leoni
in opibus suis t ambulabat ciuitates iuda: t ꝓdidit
impios ex eis: t noĩatus est vsqz ad vltimũ terre. Sur
rexit aũt q̃dã ꝓnceps Apolloni⁹ noie cũ mult⁹ ⁹ cum
t debellatus t occisus ẽ a iuda. Qui t gladiũ Appollo
nij abstulit t erat sp in eo pugnãs. Exinde ali⁹ dictus
Seron dux exercit⁹ syrie ⁹gregata maxia mlt⁹tudie
cũ seꝓparasset in plũ ⁹ eũ: iudas ꝙfoꝛtis aĩatis suis
q pauci erant respectiue t fatigati ieiunio: vñ t time/
bant ꝓgens ⁹ eũ debellat⁹ occisis. dccc. de exercitu ei⁹
t fugat⁹ est. Antiochus aũt istis audit⁹ iratus ẽ val
de: t disponẽs extermiare iudeã t hitoꝛes ei⁹ dedit sti
pendia suis militib⁹ p annũ. Sz cũ timeret sibi sũpt⁹
deficere impostex: accessit ipe in ꝙsidã t ptolomaidaz
ꝓ pecunijs habendis: t mediã ptẽ exercitus sui dedit.
Lisie de genere regio: apõ quẽ t filiũ antiochũ noie de
relict. Lisias ãt elegit duces exercit⁹ ptolomeũ nicha
noꝛẽ t goꝛgiã amicos regis t potẽtes: t misit eos cum
xl. milib⁹ viroꝛ t. vij. milib⁹ eqtum vt dispderent iu/
deam. Et ⁹gregati sunt mercatoꝛes multi ad emendũ
iudeos q̃s existimabãt oẽs supari in seruos. Que cuz
p̃sensisset iudas machabe⁹ cũ suis: humiliante se ieiu/
nio t oratõe in cinere t cilicio postulãtes a deo adiuto
riũ. Unus ĝ ex capitaneis lisie. s. goꝛgias mouẽs bellũ
q̃nq milia habens secũ: t equites mille ⁹ iudã t suos:
qui erant tria milia t inermes: congressis in plio Ju/
da exhoꝛtante suos ad deũ eroꝛandum: fugauit iudas
goꝛgiã t occidit de exercitu eius tria milia acceptis spo
lijs coꝛ multis deo gras referentes. Seq̃nti ꝟo anno
lisias ⁹gregato iterꝫ exercitu. lx. miliũ viroꝛ electoꝛuz
t q̃nq miliũ equitũ: venit in plũ ⁹ iudaz qui ꝓmissa
oratione ad deum solũ cũ. x. milib⁹ existens victoꝛiam
obtinuit cesis de exercitu Lisie. v. milibus. Quibus p
actis Lisias visa audacia iudeoꝛum reuersus est anti/
ochiam ad exercitum reparandũ suum. Insup nicha
noꝛ cum bachide t thimotheo ꝓncipe exercitus vene
runt ⁹ iudam habentem in cõmitatu suo septez milia
tm̃: t inimici erant in triplo plures. Judas aũtẽ suos
exhoꝛtatus ad confidentiaz diuini auxilij facta oꝛone
pugnantes Judas cum suis deuicit eos occisis. xx. mi
libus de hostib⁹ euadente nichanoꝛe ex fuga sua vt bꝛ
ij. Macha. viij. Inkea Joppite quia vt amicos susci/
pientes iudeos secum habitantes in scaphis submerse
runt. cc. ex eis dolose Judas in vltionem huius noctu
veniens succendit poꝛtum Joppen: t scaphas t viros
occidit. Jannitis etiam qui talia moliebantur contra
iudeos similiter fecit. Cum aũt iudas bellaret cũ goꝛ/
gia t suis: occisi sunt aliqui ex iudeis Et cũ post victo
riam plij iudas ꝓcuraret coꝛpoꝛa occisoꝛ vt sepelirent
tuenta sunt sub tunicis coꝛ donaria ydoloꝛũ q accepe
rant in prelio contra Jãnitas eis ꝓhibita: ꝓpter quod
Judas collatione facta misit hierosolymã decem mi/
lia dragmas argenti offerri ibi ꝓ peccatis moꝛtuoꝛuz
illoꝛ: post que iudas machabeus cum suis euntes hie
rosolymam templum ꝓphanatum ab antiochopuri=
ficauerunt ab emmundicijs reducentes in statu; p̃sti/
num ꝑm legem: t solenne festũ dedicationis celebrãt
statuentes t in futurũ anniuersariũ obseruari. Factuz
est aũt cum gentes que erant in circũitu iudee scirẽt ⁹
sanctuarium esset reformatum vt ꝑus: cõgregati sũt ⁹
iudeos ad delẽdum eos. Quibus occurrens iudas in
plium: ydumeos pcussit plaga magna: deinde ammo
nitas contriuit cum duce suo thimotheo. Et cum plu
rime gentes plium mouissent galaaditis: alie gẽtes ⁹
galyleam habitantes peretibus illis auxiliũ ꝓ epistо
las a iuda: misit iudas Simonem fratrem suũ cũ tri/
bus militibus ad liberandum frẽs suos q. s. erant in ga
lylea vexati ab inimicis: t ipe Judas cũ Jonatha fra
tre suo cum octo milibus accessit in galaaditim ad ad

iuuandū eos. Et symon qdē liberauit galyleaz occisis trib⁹ milib⁹ hostiū. Judas sil'r cū Jonatha victoriam obtinuit cesis octo milib⁹ ō inimicꝝ: ciuitates rebelles gladio exponēs omēs viros t mlieres. Post q̄ thimotheū cū mltitudie gentiū adūctis sibi arabis in auxilio. Judas cū suis ꝓtriuit ex eis fugiētes ad phanuz: t ipm cū eis succēdit t ciuitatē effron q̄ erat in via: qz noluerūt ei dare transitū innocuū: capiens eradicauit oēs ei⁹ hoies occidēs. Et reūsi sūt in hierl'm bñdicentes deū. Joseph⁹ āt t azarias q̄ fuerāt relicti duces populi q̄ remānerāt in hierl'm t āmoniti ne mouerēt ꝓelio ꝑ aliquē: qz nō obedierūt sz audientes victorias iude t symonis aīe reūsionē eoꝝ vt etiā ipi sibi facerent nomē mouerūt ꝓlio ꝑ gētes finitimas. Sz fugati sūt t debellati a gorgia: occisis duob⁹ milib⁹ ex eis.

Interea rex anti ·H·xv:

ochus pambulans supiores regiones: audito q̄ in pside ciuitas elimaydes eēt opulentissima: q̄siuit eā capere t captā ꝑde exponere: sz fugat⁹ est t ꝓtristat⁹ valde reuersus est babiloniā: t cū ibi audisset de victoria Jude ꝑ lisiam t suos: irat⁹ est valde. vt bꝛ.ij. Macha.ix. vbi plen⁹ de morte antiochi misera enarrat. Et cōstituto in itinere iussit antioch⁹ agitari currū vt citius applicaret hierosolymā: ꝓmittens se eā ꝓgerē sepulchri iudeoꝝ factuꝝ. Sz subito ꝓcussus ē a deo insanabili plaga doloris viscerū. Cū q̄z superbia elat⁹ ignē spirās aio in iudeos ꝑcepisset accelerari negociū: cōtigit illuz de curru cadere t grauī corpis collisiōe vexari t ita infirmari: vt de corpe ei⁹ vmes scaturirēt actanto fetore illius exercit⁹ gueret: vt nemo posset fetorē illū sufferre. Et cū dolor ei⁹ augmentari cepisset: t suum fetorem ipe ferre nō posset: ait. Justū est subditū eē deo: t mortalem non paria sentire deo. Orabat aūt scelestus deū: a quo non est miserā iam ꝓsecutus: qz. s. nō vere penitebat ꝓmittens se hierosolymā liberaz factuꝝ t iudeos atheniensib⁹ eccles cōstitutuꝝ: t templo dei multa donaturꝝ. Scripsit insup t iudeis epl'am magnam benignitatē ad eos ꝑtendentem: t cū eēt infirmat⁹: sperare tñ sanitatē: exhortabat eos interim ad fidelitatez suandā erga se t filiū suū antiochū. Sicq̄ miserabiliter vitam finiuit. Thimothe⁹ q̄ alia vice superat⁹ fuerat itez ꝓgregato maximo exercitu: venit ꝓ iudā paucos secū habentē. Sz ozone t humiliatōe ꝓmissa a iudeis: in ipa pugna adinuicē apparuerūt adūsarijs de celo viri q̄nq̄ in eqs frenis aureis decori ducatum iudeis ꝑstantes: eq̄b⁹ duo babebāt machabeū armis suis circūseptū incolumen ꝓtantes: in adūsarios aut̄ telaz fulmina iaciebāt: ex quo cecitate ꝓfusi cadebāt: interfectis. xx. milib⁹ ex eis: t cū thimotheus fugisset. in gazarim machabe⁹ insecut⁹ cepit ciuitatē: t occidit thimotheū t frēm eius. cōmiserat aūt Antiochus moriens curā regni cuidā suo intimo q̄ secū erat ·Philippo: ꝓstituens eū sup exercitū vt nutriret filiū suum antiochū: dās ei anulū suū dyadema t stolā: q̄ filio assignaret. Sed lisias q̄ tūc secū habebat antiochum filium antiochi: audita morte pris ipe ꝓstituit antiochū regem syrie ꝑ patre: vocās eū eupatorē: dux aūt exercitus eius erat ipe lisias. Interea cū Judas q̄reret obtinere arcē syon in q̄ erāt inimici eoꝝ: accesserūt ad anthiochū eupatorem t lisiam mlti ex iudeis t gentilib⁹ postulantes auxiliū ꝓ iudā. Quib⁹ audit⁹ irat⁹ rex cōgregauit maximū exercitū. s. centū milia pedituꝝ. t. xx. milia equituꝝ. t. xxxij. elephātes doctos ad pliū qui habebant sup se turres ligneas: in q̄b⁹ erat sup quemlibet viri. xxxij. fortes ad pugnandū: t mille pedites armati t q̄ngenti milites circa quālibet bestiā ad pliandū oñ/ debāt q̄z talib⁹ aīalib⁹ sanguinē vue t more ad acuendum animū ad pliū. Et vt refulsit sol in clipeos aureos resplenduerūt montes ab eis sicut lāpades ignis. Et apꝛopiauit iudas t exercit⁹ eius in pliū occidit q̄z de exercitu regis. dc. viros. Quidā aūt dict⁹ eleazarus quem cōmestor dicit frēm Jude videns vnam ex bestijs ornatā cultu regio t ceteꝛ eminētioꝛē: arbitratus ibi regē residē: trāsiens p medios hostes accessit t ponens se sub coꝛpe eius gladio vulnerauit que cadēs mortua oppꝛessit eū. Videntes aūt iudas cū suis virtutē regis t imperiū exercit⁹: diuerterūt se ab eis: castraq̄z regis ascēderūt ꝓ eos in hierl'm. Cūq̄z manerēt in obsidione: audiens lisias q̄ philippus quē antioch⁹ moriens ꝓstituerat super negocia regni venisset. t Antiochie dominiū sumpsisset: suasit regi vt pacē faceret cuz iuda t socijs: t vt dimitterēt eos suare legittima sua. qz ꝓpter ꝺ se rebellauerant a pfelsuo: t ꝑcipue qz incūbebat eis ꝓuidere de regno. Qꝺ secutū ē. Cūq̄z menelaus (de quo supꝝ) sollicitaret regē antiochū ad belluz ꝓ iudā sub specie pietatis: vt sperās se inde constitui in ꝓncipatu. Lisias dixit regi hūc eē cām oim malorum ꝓpē qꝺ rex irat⁹ iussit eum occidi t de alta turri in cineres ꝑcipitari: vt bꝛ.ij. Mach.xj.ca. Sz facta pace rex ipe subito ꝓ iuramentū sup ꝺ factū egit: mandans destrui murū p gyrum arcis syon. Et festinus reuertēs antiochiā: inuenit philippū ciuitati dominantē Sed pugnās ꝓ eū vi obtinuit ciuitatē.

Anno autem. cl. ·H·xvj.

exijt Demetrius Seleuci filius ab vrbe roma: t ascendit cum paucis viris in ciuitatem maritimā: iste demetrius erat frater consobrinus antiochi vltimi. Naz Seleuchus pr̄ istius demetrij t antiochus. Epiphanes pater hui⁹ antiochi eupatoris erāt germani. Sz mortuo Seleucho nō demetri⁹ fili⁹ ei⁹ sz ātioch⁹ frater selauci vsurpauit sibi regnū syrie: t demetrius romā accessit. Reuersus q̄ demetrius ad regnum patris exercitus q̄ erant cū Lisia t antiocho filio antiochi cōprehenderunt ipm Lisiam t antiochum: t ad petionē demetrij occisi sunt ipe Lisias t antiochus ab exercitu. Postq̄z aūt demetrius regnū syrie accepit: accessit ad eum quidam de genere sacerdotali pessimus noie alchimus: qui vt bꝛ.ij. Machab.xiiij. fuerat summ⁹ sacerdos: t obtulit regi coronam auream t quedā alia ostendens se intendere vtilitatibus regis t populi iudeoꝝ: conquerens sibi iniuste sacerdotium sublatū t accusauit Judam machabeum in multis. Tunc misit rex bachidem cum exercitu t Alchimum constituit ab eo sacerdotem summum: t simulauit Alchimus se velle facere pacem cū iuda t suis t decepit eos multos occidens ipe cum Bachide de populo: satisq̄z agebat Alchim⁹ ꝓncipatu sacerdotij sui: t cum non posset ꝑualere cōtra iudam: reuersus ad regem accusauit eum in multis. Et misit demetrius nichanoꝛē cuz copijs qui erat ꝓncipalioꝛ ex ducibus regis vt caperet Judam t disperderet suos t Alchimū cōstitueret summum sacerdotem. Qui nichanoꝛ veniēs audita virtute iude t socioꝝ: fecit pacē cum eoꝝ: t habitabant simul hierosolymā. Quod ꝓpendens alchimus caritatemq̄z eoꝝ adinuicē: venit ad demetrium regem hoc referens Qui iratus scripsit se grauiter ferre illam amicitiam: t q̄ mitteret sibi iudam ad eum vinctū. Qui cum queret eum insidiose cape: iudas aduertens cauit sibi: procedens ꝑ aptē ꝓ eū: t cū sacerdotes ostenderēt hostias ꝺs ꝓ rege offerebāt: irrisit t extēdēs manū ꝓ templū

dixit seipm incensurū: nisi traderēt ei iudam in manꝰ suas. Audiens aūt nichanor in hierosolymis eē quendam venerabilē virū q̄ p affectu pr̄ iudeoꝝ dicebatur raziam dictū: misit ad domū eiꝰ plēs: vt cōphenderēt eū: r cū in pcinctu esset vt caperet: gladio se razias percussit: r cū ex vulnere moꝛtuꝰ nō esset: e muro scipum precipit in turbas. Sed adhuc spirans erexit se supꝑ pectram stans: r intestina q̄ egrediebāt de coꝛpe manibꝰ suis apprehendēs precipit in turbas inuocans dñatoꝛem vite r spūs: vt hmōi illi iteꝝ redderet r sic vita functꝰ est. Preparantibꝰ demū se ad bellū: nichanoꝛ supbia elatus cogitabat iudam ꝓterere: ꝓfisus sua virtute r multitudine. Judas aūt in dñi auxilio confidens: socios hoꝛtatur ad idem: armās socios nō clipei hastecq̄ munitione: sꝛ fmonibꝰ optimis: narrans in somnis se vidisse Oniam oratē p ppl'o: r Hieremiā cū eo dantem sibi gladiū aureū r dicentē: accipe sanctū gladiū munus a deo: in quo deijcies aduersarios. Manu g̃ pugnātes iudas cū suis sed coꝛdibꝰ deū exoꝛantes: pstrauerunt. xxxv. milia de exercitu nichanoꝛ: ipo etiam interfecto. Et abscindētes caput nichanoris r manū extensam ꝓ templū suspenderūt: linguā aūt eius minutatim inciſam auibꝰ precerūt. Sicq̄ reuersi cū maxia victoria i hierl'm gr̄as deo egerūt: r statuerūt annuati festū agi de tanta victoria. Et hic est finis secundi libri Mach. Audiens aūt Judas nomen romanoꝛū quia sunt potentes viribꝰ r acquiescunt ad omnia que postulātur ab eis. Et q̄cunq̄ accesserint ad eos statuerent cum eis amicicias r pl̄ia intelligentes eoꝝ ertā virtutes bonas q̄ ibi narrant in ipo ca. viij. Elegerūt ipe iudas cōi cōsilio suoꝝ Eupulemium filiū Johānis r iasonē filiuꝫ eleazari in oratoꝛes suos: r miserūt romā vt statuerēt cū eis amicicias r societatē. Et applicantes ad vrbem intrarunt curiam exponentes in cōcilio causam sue legatois: r placuit romanis cū eis pacē r societatē inire. vñ r in tabulis ereis rescripserūt romani iudeis r ecōuerso auxiliū ferre bellatoꝝ: cui ꝑ bus ingruerit bellū ꝓ eos. Interea demetriꝰ audita moꝛte nichanoris remisit iteꝝ in iudeā bachidem ducē exercit⁹ r alchimū q̄ venientes mouerūt castra ꝓ iudā: pluribꝰ aūt de exercitu iude ex timoꝛe mlt'itudīs inimicoꝝ recedentibꝰ ab eo: remāsit cū octingentis solus. Qui suasus a sociꝭ declinare certamen: r se subtrahē noluit: sꝛ pcedēs ad pugnam supatus est exeratus eius r ipe occisus. Ubi notandū q̄ post pacē factā r ꝓfederatiōez cū romanis in ꝑmo pl̄io victus r occisus ē. Et idem accidit fratribꝰ eius Ionathe r postea symoni: ex eo forte q̄ dimissa cōfidentia diuini auxilij: nimis ꝓfisi sunt in fortitudine hoīm. Moꝛtuo igit iuda lamentato r sepulto: elegerūt omēs Jonatā fratrem eiꝰ in ducem r ꝑncipem. Filij aūt iambri comphendentes iohannez fratrē Jonate occiderūt. Et cū dicti filij iambri facerēt solennes nuptias plurimis ad eas ex magnis ꝓcurrentibus Jonathas r simon insidias ponentes pcedentibus spōso r spansa cū plurima comitiua r cū musicis surrexerūt in eos ionathas r simon magnā stragē agētes in vltiōz sanguinis frīs sui iohānis. Exide veniēs bachides ꝓ Jonathā circa iordanem deiectus est ab eo occisis plurimis. Alchimus aūt pessimꝰ qui quesierat restitui in sūmo sacerdotio: cū pcepisset destrui muros templi percussus est paralisi: nec vltra potuit loq̄: moꝛtuus cū magno tormento. Bachides aūt cum fuisset reuersus ad regem demetriū post duos annos ad instigatōez quorundā ex iudeis reuocauerūt bachidē: q̄rentes Jonathan in pace tunc manentē: vñ r securiꝰ se habentē dolose capē. Sed detect⁹ pditionibꝰ Jonathan occisis pditoribꝰ sibi ꝓuidit. Et pcedēs bachides ꝓ ionathā in bellū supatus est: pter qō indignatus ꝓ eos q̄ eū reuocauerāt in iudeam multos occidit: r facto pace cum ionatha r captiuis redditis: reuersus est bachides in regionē suā nō amplius molestaturus.

Anno aūt cente ·Ꝯ·xvij·

simo sexagesimo: alexanꝺ filiuꝰ antiochi q̄ fuit occisus cū Lisia ab exercitu suo: ad instantiā demetrij vēit ptolomaidam r cepit eā: r regnare incepit ibi. Qō audiēs Demetriꝰ ꝓgregauit exercitū ꝓ eū r q̄siuit se confederare cū ionatha duce iudeoꝝ. Uñ r direxit sibi epistolas ad querendū amicīciam eius: mandās sibi reddi obsides artis r plura alia. Alexanꝺ aūt b̄ audito: r ipse q̄siuit amicīciam eius mittēs ad b̄ epl'as: ꝓstituens cuꝝ summū sacerdotē r coꝛonā aureā r purpuram r plura alia. Qō sentiēs demetrius r ꝓtristatꝰ: iteꝝ scripsit ionathe: multo plura offerens ionathe q̄ꝫ fecerat alexander: vt esset sibi in auxiliū. Sed his nō acq̄escens confederatus est alexandro. Alexanꝺ aūt ꝓgressus i plius cū demetrio rege r exercitu suo cū deuicit r occidit fugato exercitu eiꝰ: post q̄ alexāꝺ petijt a ptolomeo rege egypti: vt traderet sibi filiā suā cleopatrā in vxorē. Qō r fecit. Et celebratis nuptijs in ptolomaida vocatꝰ fuit ionathas ad eas. Qui veniens valde honoꝛatus est ab alexandro r ptolomeo. Cūq̄ alicq̄ pestilentes q̄rularentur ꝓ ionathā: alexanꝺ nō audiuit eos: quinimo Jonathā induī fecit purpura r ducī a ꝑncipibꝰ suis p ciuitatem: pcone mandante: vt nullus interpellaret ꝓ Jonathā de aliquo negocio In āno aūt. dxv. demetrius filius demetrij occisi ab alexāꝺro: venit a creta i terrā patrū suoꝝ. Qui ꝓstituit ducem exercitus sui appollonij p̄sidentem celesyrie. Qui scripsit ionathe pꝛo uocans eum ad certamen. Simul aūt pliantibꝰ pua luit ionathas ꝓ cum. interfectis octo milibꝰ aduersarioꝝ pluribusq̄ ciuitatibꝰ eoꝝ igni succensis. Rex vo egypti ptolomeꝰ ꝓgregato exercitu maximo querebat obtinere dolo regnum alexandri generi sui. Cuncq̄ p cederet ptolomeus p multas ciuitates alexandri ō voluntate eius nesciens maliciā suā: eas sibi abstulit post que detecta inimicia eius abstulit filiam suam cleopatram ab alexandro: r dedit eam demetrio filio Demetrij: fingens se b̄ agere: q̄ q̄sierat occidere eū. Initoq̄ piculo inter ptolomeū r alexandrū: victꝰ alexāder fugit in arabiam vt ibi se pregeret: sed ꝑnceps arabie abscisso capite alexandri misit ptolomeo r Ptolomeo cō recepto tertia die moꝛtuus est. Regnit g̃ in syria demetrius filius demetrij anno. dxvij. Jonathas aūt vocatus ab eo vt occurreret ei: ptolomaidā veniēs honorifice susceptus est: statuēs ei ꝑncipatū sacerdotij r multa alia r ꝓferens postulata. Triphon aūt qdam qui fuerat partium alexandri ꝑmus videns q̄m oīs exercitus murmurabat ꝓ demetriū: accessit ad belmacuel arabē q̄ nutriebat Antiochum filium Alexandri: vt sibi traderet eum ad regnandum p patre suo. Demetriꝰ aūt videns exercitū suū a se recessisse vt esset cum triphone misit ad Jonathā vt ei auxilia bellatoꝝ destinaret. Que ei misit tria milia viroꝝ antiochiā. Cūq̄ ibi centum viginti milia viroꝝ esset ꝓgregati ꝓ regem Demetrium vt occideret eum: missi a ionatha discurrētes p ciuitatē in defensionem regis occiderūt centum milia exeis: r succenderunt ciuitatē in pte: r sic liberauerūt regē reliq̄s ꝓficientibus arma r pacem postulantibꝰ a rege. Glorificati g̃ iudei r nominati in reg̃: refusi sunt in hierosolymā cū spolijs multis. Sꝛ cū demetrius sederet in pace in regno suo: mentitus ē ionathe in bis q̄

ꝓmiserat: ⁊ alienauit se ab eo vt ingratissimus ⁊ vera
bat eū valde. Antioch⁹ aūt cū triphōe ꝯgregat⁹ gētib⁹
mlt⁹ vēit antiochiā: ⁊ capta ea imposuit sibi dyadema
scripsitq; ionathe ꝓ amicicia ꝓtrahenda sil' cōstituens
ei sacerdotiū: ⁊ vt esset amicus reg⁹: mūera mittēs va
sa aurea ⁊ argentea dās ptātem bibendi in auro: ⁊ in
duendi purpura ⁊ fibulā aureā po:randi: symonemq;
frēm suū ducē faciens in ꝗbusdā locis. Cum aūt iona
thas bellū iniret ꝯ alienigenas: exercit⁹ ei⁹ fugit ab eo
sed oꝯone reuocās eū ad se: ꝓualuit ꝯ eos occisis trib⁹
milib⁹. ¶Post hec misit Jonathas oratores ad reno
uandam amicicia cū spartiatis ⁊ romanis: vbi iter ce
tera o::babētes solatia sanctos lib:os ꝙ sunt in mani
bus nr̄is maluim⁹ mittē ad vos reuocare fraternita
tem ⁊ amicicia: narrantes tribulatiōes ab eis ppessas
⁊ dei auxilio liberatiōes ⁊ ꝙ in sacrificijs ⁊ orationib⁹
sunt memores coꝯ. Demetri⁹ aūt cū magnis copijs sur
rexit ꝯ Jonathā ad debellandū eū ꝙ nō potuit ꝓualere

Tripho vo cogitās accipe sibi regnum assi: inten
debat interficere antiochū regem. Sꝫ timēs ne iona
thas impediret ꝗrebat apprehēdere eū. Et cū obuiam
ei venisset ionathas cū .xl. milib⁹ electoꝯ virоꝯ: dixit
ei Tripho ꝙ nō oportebat tantā multitudinē vexare
sed paucis cū eo retentis secū iret ¶Ptolomaidā vt sibi
cā traderet. Qui ꝫ credens remissis aliꝯ cū mille tm̄ i
trauit ptolomaidam: ī quaꝫ ingressus capt⁹ est inter
fectis oīb⁹ socijs suis. Que fuit tripho ⁊ alios quos
ionathas miserat in galyleam: misso exercitu suo dele
re: sed cautifacti de captione ionathe resistebant eis vi
riliter.

Symon aūt frater ·Ꝋ·xviij

Jonathe audiens ꝙ tripho disponebat in iudeā ꝓfi
sci ad exterminandum eam q: ꝓncipem suum amise
rant: ascēdit bierosolymā ⁊ cozā omni populo obtulit
ad exponendum se morti sicut egerant frēs sui ꝓ de
fensione ppli. Quod vt gratissimū acceperūt constitu
entes eū ducē suū. Cum ḡ tripho venisset in iudeam
secū ducēs ionathā captum: ꝓpiēs ꝙ symon factus
esset dux: misit ad eū legatos fingens se retinuisse iona
tham ꝓ summa pecuniaꝯ regi debita. Uñ si pecuniaꝫ
mitteret ⁊ duos filios ionathe obsides: remitteret eū.
Symon aūt aduertens ꝙ ī dolo loquerē: nihil omi
nus misit pecuniā postulatā ⁊ filios ionathe: ne ppl'm
sibi odiosum redderet dicentē: q: nō misit filios ⁊ pecu
niam ideo occisus est ionathas: ⁊ mentitus est' tripho
Cūq; cerneret ñ posse ꝓualere ꝯ eos symon viriliter re
pugnante: occidit ionathā ⁊ filios: reuertēs in terram
suā. Tuliq; symon cozpa ionathe ⁊ filioꝯ ⁊ sepeliuit i
ciuitate modin cū parentib⁹: facto luctu magⁿ sup eum
Et edificauit symon sup sepultura coꝯ septem pirami
des altas: patri ⁊ mr̄i ⁊ ꝗtuoz fratrib⁹. ¶Prefectus aūt
Tripho cum iter faceret antiocho regē adolescente:
dolo occidit eum ⁊ regnauit ꝓ eo. Et misit symon ad
regem Demetriū vt faceret remissionē regioī. Qō fecit
rescribens ei, vt summo sacerdoti: dicēs iter cetera. Co
ronam quā misistis recepim⁹ parati vobis cū facere pa
cem magnā. Remittim⁹ q; vob peccata ⁊ ignoranti as
vsq; in hodiernū diem ⁊ coronā aureā. Et si qd aliud
erat tributarium in bierlm iā nō sit tributariū. Anno
igit̄. .cxx. ablatū est iugū gentiū ab isral' anno ꝓmo sub
Symone sacerdote magⁿ duce ⁊ ꝓncipe iudeoꝯ. Et ap
plicās ad ciuitatē gaze obsedit illā: pustulantib⁹ autez
illis pacem non debellauit: sꝫ capies ciuitatē eiecit in
de hoies ei⁹ ⁊ mūdauit simulacra. Exinde obsedēs ar
cē bierlm: fame deficientes q̄ erant in ea petierūt pacez
⁊ acceperūt tradētes arcē. Et videns symon ꝙ filij ei⁹
Jobes vir bellicosus esset ⁊ fortis: posuit eū ducē exerci
tuum. Anno aūt. clxxij. Demetri⁹ rex abijt media ꝓ
auxilio vt expugnaret triphonē. Quod audiens Arsa
ces rex pssie ⁊ medie: misit vnū ex ꝓncipib⁹ suis q̄ cōtri
uit exercitū demetrij ⁊ captū ipm adduxit ad arsacem
⁊ siluit terra iuda oīb⁹ dieb⁹ symonis: ⁊ renouata ē pax
⁊ amicicia inter iudeos ⁊ romanos ⁊ sparciatas: vnde
⁊ symon misit numeniū oratorē romā habētē clipeuz
aureū ponderis mnaꝯ mille ad statuendū cū eis socie
tatē. Et acceperūt scribentes romani epl'as ad iudeos
amicabiles in cōmendationē symonis. Sed ⁊ rex de
metrius audito ꝙ iudei appellati sunt a romanis ami
ci ⁊ socij ⁊ frēs: ⁊ qz receperūt legatos symonis gliose.
⁊ qz iudei ꝓsenserūt ⁊ sacerdotes coꝯ ipm symonē esse
summum sacerdotem ⁊ ducē in eternū donec exurgat
ꝓpha fidelis: fecit etiam eū amicum suū: ⁊ vt ꝫ videre
tur: purpura ⁊ fibula aurea glorificauit eum. ¶Post
hec antiochus filius demetrij scripsit symoni vt sumo
sacerdoti ⁊ duci iudeoꝯ ad acḡrendam amiciciam suā
ꝙ faciebat sibi oēs remissiones q̄s reges aūt ipm fece
rant: ⁊ ꝓmittebat ei facere ꝓcussuraz ꝓ ꝝ nūmismat⁹
in terra sua ⁊ hierl'z sanctā cē liberā: ⁊ pſidia extructa
tenebat: oē debitū regi remittēs: ⁊ maiora adhuc fu
turum ꝓmittens. Anno igit̄. clxxiij. Exijt Antioch⁹
filius demetrij in terrā patrum suoꝯ: ⁊ ꝯgregatus est
omnis exercitus ad eum vt pauci remanerent cum tri
phone qui sibi vsurpauerat regnum syrie: ⁊ insecutus
est triphonē: habens secū antiochus ipe. cxx. milia bel
ligeratoꝯ ⁊ octo milia eqtum: ⁊ obsedit doram ciuitatez
nauib⁹ eciā p mare adductis. In illā em̄ ciuitatem cō
fugerat tripho. Sꝫ ⁊ symon misit antiocho duo mi
lia electoꝯ in auxilium ⁊ munera magna. Que tm̄ antio
chus noluit recipe sed rupit oīa que pactus erat ⁊ alie
nauit se ab eo. Misitq; Antiochus anthenobiū vnuz
ex amicis suis ad symonez: vt restitueret sibi Joppen
⁊ gazaram ⁊ arcē bierlm q̄ sibi abstulerat: ⁊ tributa vel lo
co coꝯ oīm mille talenta: alioqn ꝯ eū veniret in pliuz
Cunq; veniens in bierusalem vidisset gloriaz Symo
nis extupuit: ⁊ exponenti petitionem regis Antiochi.
respondit symon nil ad gregē spectans possidere: sed q̄
sua erant. Nam ⁊ ioppen ⁊ gazaram qz intulerant eis
mlta mala iura belli obtinuerat. Reuersusq; anthenobius
ad regē: hec referens regē cōmouit in iram Mi
sitq; cendebeū cum copijs ꝯ iudeam expugnandā. Ip
se vo antiochus triphonem naui p mare fugientem in
oꝛosaida insecutus est. Johannes aūt filius symo
nis nunciauit hoc patri: qui cum iam senex esset aīma
uit filios vt pugnarent cōtra aduersarios populi vt ip
se ⁊ fratres sui fecerant: a deo expectātes auxiliū Exijt
ergo Johannes cum fratre suo Juda in prelium cōtra
cendebeum: ⁊ cū medius esset inter vtrunq; exercitum
fluuius: timerentq; q̄ erant cum Johāne transire: pri
mus ipe Johānes transiuit: ceteriq; eum secuti sunt. ⁊
congressi cum hostibus fugauerunt cendebeū cuz suis
cesis duobus milibus eoꝝ. ⁊ reuersus in iudeā in pa
ce. Quidam autem ptolomeus nomine filius Abobi:
qui erat constitutus dux in campo bierircho gener sy
monis summi sacerdotis diues valde: vt faceret se do
minū regionis illi⁹ cogitauit occidere Symonem ⁊ fi
lios eius. Cū ḡ symon discurreret p ciuitates iudee cū
duobus filijs. s. iuda ⁊ mathathia: sollicitudinem ge
rēs gētis descēdit in bierichō: ⁊ ptolome⁹ excepit eos
in quādā munitiū culā dolose. Nā fecit eis magⁿ conuiuio

in ipo fecit symonē occidi cū filijs suis: subitoq; misit ad regē vt destinaret sibi copias: z ei tradēt regiones z ciuitates ei⁹. Misit q; in gazara q occiderent etiā Johannē filiū symonis. Sz cū pnunciatū sibi fuisset qđ gestū erat: occidit eos q venerāt ad eū interficiendū: z remānsit Jobes ipe pnceps iudeoz z summ⁹ sacerdos sil' anno. clxxvj. regni grecoz. Hic ḡ finis libri machabeoz: ex quoz gestis sciam hurias q̄sta adūsa ferenda sint p defensione z obſuatione legis euangelice qñ tot z tanta ppessi sunt p obſuātia legis mosaice q̄ huius figura erat: ac etiā ex frequenti mutatōe regum z pncipū z eaz nece aduertendū: q; ois potentat⁹ vita breuis z ideo ptemnendus.

Mortuo igit Simo ·Ꝟ·xix·

ne vltio ex machabeis: de his q̄ sequunt nil ampli⁹ habetur in sacris scripturis vsq; ad xpm: de quo euāgelia narrant. Sz q̄ sequunt ex hist oriis scholasticis excerpta sunt: quaz auctor dr Petrus cōmestor. Successit ergo in iudea in ducatu z pontificio Jobes dict⁹ Hircanus: ab hircanis devictis. Hūc cōmendat Joseph⁹ in trib. q. s. in religione sacerdotū diligens: in ducatu strenu⁹: z ꝓbitia dotat⁹. Hic igit sumpto pncipatu insecut⁹ est ptolomeū q dolo occiderat pfem: z mfem cū duob puulis tenebat in vinculi: z cum confugisset ptolome⁹ ad oppidū qđ est vltra hiericho qđ agon vocabat Jobes obsidens castrū: acrius instabat ad ipm capiendū. Sed ptolome⁹ vt desistēt ab oppugnatiōe faciebat sup muros cedē mfem z puulos vsq; ad sāguinē. Fractusq; pietate Jobes se tempabat: clamāte tñ mfe e muro ad Jobem: ne ꝓpter se scelus Ptolomei dimitteret multū: mortē em suā sic iudicaret immortalitatē meliorem. Ob q̄ diutius tracta obsidione septimus aduenit ann⁹ iudeis feriat⁹: recessitq; ab obsidione ptolomei. Qui occisa mfe z fratrib iobis confugit ad zenonē tyrannū philadelphie. Post hec antioch⁹ rex syrie obsedit hierosolymā. Quāob rem aperuit Johannes hircan⁹ duos de locul' octo circūstantib sepulchrum dauid: z plusq; tria milia talentoz: quz sustulit ex eis: dedit q; trecenta talenta antiocho vt ab obsidione recederet. Ut aūt placaret murmur ppli de aptione sepulchri: de relīq pecunia instituit xenodochiā i hierl'z p pauprib. Samariaz aūt cepit z solo coeq̄uit: quam postea herodes instauras sebbastē vocauit. Mortu⁹ est autē Jobes. xxxiij. annis reb optīe administratis. Reliqt aūt p se q̄nq; filios: aristobolū pmogenitum z Antigonū: cū trib alijs minoribus. Cūq; null⁹ eorum ad regendū ppl'm sufficeret: vxorē suā dissertissimā Johannes ipe iudee pfecit z filijs. Aristobolus aūt impatiens dominij materni: mfem cū tribus fratrib minoribus vinculauit in carcerē. Antigonū aūt post se natum quē diligebat secundus ꝓstituit. Inposuitq; sibi dyadema z restitutū est regnū iudee. Fluxerāt em a sedechia rege iuda sub quo regnū fuerat interruptū āni. cccd.xxv. z menses tres vel a reditu captiuitat⁹ babilonice: vñ sepe legit intermissum fuisse regnū vsq; ad aristobolū z hircanū. i. vsq; ad aristobolū filium hircani. Non tñ regnit aristobolus nisi p annū: eo q̄ fame matrem pemerat in vincul'. Cūq; egrotaret aristobol⁹ in turri q̄ postea dicta est antonia. redigit antigon⁹ de galylea vbi mlta pclara fecerat: indutus nouis armis z decētib Cūq; ingrederet hierl'm in festo scenophegie ad honorē fris: z vt ostentaret armoz decorē ppl'o armat⁹ intrauit. Qđ videtes emuli ei⁹: z maxie vxor fratris q̄ in eū oculos iniecerat: sz ipe assensuz ei nō prebebat: accusabāt eū dicētes aristobolo: frat tuus audiēs te egrotantē in manu fortiz armata intrauit: vt pmat te z regnet. Qđ ita ꝓbare potes. Jube eū venire ad te. Si venerit armat⁹ sup his q̄ dicim⁹ cert⁹ esto. Posuit ḡ aristobol⁹ ad suggestionē vxoris armatos in subterraneo qđ dr pirgho stratonis: p quē antigon⁹ trāsitum factur⁹ erat: q si veniret armat⁹: eū interficerent. Aduocās igit frēz suū aristobol⁹ pcepit nūcio vt diceret ei ne veniret armat⁹ ad eū. Sz regina corrupit nūcium muneribz vt diceret ei vt veniret armat⁹: q; assecrabat rex eū videre in decore armoz. Cū ḡ hircanus transiret armat⁹ p pirgbū stratonis: interfect⁹ ē ab armatis. Audiens aūt rex mortē fratris: adeo moerore invaluit vt sanguinē lacerat⁹ visceribz euomeret. Quem vn⁹ de seruul' b officio deputat⁹: foras efferēs vbi Antigonus fuerat occisus: casu effudit sup adhuc stantes cruor⁹ maculas. Qđ videns ppl'us exclamauit asserens nutu dei in vltionē occisi fris sanguinē libatuz. i. effusum occisor⁹. Cūq; cām rex scisciteret rumor⁹: null⁹ q; ei auderet dicere: tandē mināti ꝓ taciturnitate supplicium: vez qđ erat ei indicauerūt. Et ingemiscens ait. fas nō erat vt dei lumē scelera mea latere. Usq; quo b coerp⁹ improbū: matri fratriq; aīam damnatam detinebit. Utinā sanguinē meū nō paulati eis libem. i. effundam: sed totū sil' accipiant. Et his dictis expirauit.

Eo aūt mortuo q; eius vxor ex eo plem nō susceperat fratres viri soluit a vinculi: maiorē natu alexandrū regem ꝓstituēs q̄ cognominabat iamne⁹: q; etiam modestia ceteros pstare videbat q̄ secundū interfecit: q; regē aspirare videbat: z tertiū secū viuē coegit puati: durit q; vxorē salomā q̄ z alexādra vocabatur. Fuit aūt iste iamne⁹ adeo nequissimus vt infra. vij. annos circa. l. milia seniorū interfecerit: q; facinora eius detestabāt. Cū q; offensus esset ppl'o: muniuit sibi palatiuz in turri q̄ baris dicebat: sup quam postea admirat⁹ est Titus q; eā iudei deseruerāt: cū defendi posset a duob ab omni viuente. Adeo aūt erat offensus iudeis: vt semel ei percunctanti q̄ pacto eos sedare posset: rñderūt. Si moreretur. Ob q̄ in plateis hierl'z suspēdit viros octingētos vxoratos: vxores q; coz z liberos necauit.

Anno igitur quinte ·Ꝟ·xx

etatis. cccxcij. Mūdi vo ter millesimo octingentesimo. lxvj. ꝑm aliā cōputatiōez maiorz nūeri q̄nq̄es mille simo centesimo tertio anno. Non⁹ in egypto regnit ptolome⁹ q̄ z Alexander dict⁹ est: z regnit ānis. ix. Eo aūt tpe regnabat apud iudeos alexandr iamneus q̄ regnauit annis. xxvij. In syria aūt regnit Antiochus cognomento pius: q̄ regnit annis. xxxviij. post quē regnit philipp⁹ annis duob. Deniq; antiochus etiā parthos fugiens pompeio se tradidit: post philipp⁹ captus est a Galilneo: sicq; regnū syrie finitū est anno pfati Ptolomei. viij. Et deuenit syria tūc vsq; possessa p reges: in ditionem romanoz. Prefatus aūt Alexandr iamne⁹ cū deuisset a pljs z quartanis fatigarēt: morbum ex odio natū putās: in tēpestiuis laboribz militie se dedit. Et xxxviij. regni sui mortuus ē duos filios relinquens. s. hircanū z aristobolū. Sciensq; filios p pfe iudeis futuros exosos regnū reliqt vxori q̄ sibi sub viro benivolentiā pplī cōpauerat: tyrānidi ipi⁹ sepi⁹ resistēs: z simulatā religionē in alio habitu pferebat. Que dum regnaret: hircanū pontificē declarauit: eū futuz regē iudicās q; molestus erat. Minorē vo. s. aristobolum q; ferventi animi videbat: puati viuē coegit. Eo tpe orta est in iudea heresis phariseoz: p poza tpa iā surrexerat heresis esseoz: hoz phariseorū consilio in omnibus vtebatur Alexandra: ita vt eorum consilio optimates

quosq; iudeorum: vl' exilio damnaret aut interficeret Deniq; Diogonem q̄ fuerat alexandro aīcissimus occidit. Alienigenaq; aūt duos sibi ꝓflaueret exercit⁹ vt in iudeos tuti⁹ debacharet. ꝓinde ad aristabolū ml'ti cōfugerāt vt ei⁹ patrocinio tuerent. Nono aūt regni sui anno egrotauit alexādra regīa. Et aristobol⁹ collecta secū pl'imoq; manu se p⁹ mr̄eq; reg̃turū declaruit. Ob b̄ miserata q̄relas hircani mr̄: ꝓiugez aristoboli cū filijs in custodia reclusit: z obsides accepit ne regnū sibi aristobolus vsurparet. Mortua igit mr̄e: aristobol⁹ collecto exercitu ꝫ fratrē suum hircanū mouit arma. Cūq; egressi essent fratres i cāpis Jericbōtinis: vict⁹ hircan⁹ fugit in hierl'm Tandē ad ꝓcordiā ea lege redierūt vt aristobolus reg̃ret: hircan⁹ vo sub eo q̄buslibet fūgeret honorib⁹. Domos etiā ꝓmutauerūt.

Erat aūt cum hirca ·Ꝫ·xrj·

no antipaē ydumeus: cui⁹ ꝓudentiā z strennuitatē timens aristobolus calūnias ei p̄tendebat: b̄ ꝓsuasit hircano vt se dolū circūuentum q̄rerek: z vt ad aretbaz regem arabū cōferet: cui⁹ auxilio rediret in regnū No cte igit egressi venerūt ad regē arabū in oppidū quod petra dr: vbi sedes regni erat. Jtaq; aretba collecto exercitu: venit in iudeā z obsedit hierl'm Quā etiā cepisset nisi dux romanoq; scaur⁹ dissoluisset obsidionē. Jā ei syria defecerat a regno: facta romanis tributaria Missusq; erat pompeius a romanis ꝫ tygranē regē armenie: z pompeius scaurū miserat p̄sidē syrie. Qui cū audisset dissensionē fratrū in iudea: ratus tps eē q̄ iudeā poneret sub tributo: in manu valida fines intrauit iudee. Ad quē Scauruz legati a fratribus vndiq; missi venīūt: auxilīū ei⁹ hinc inde postulantes. Corrupt⁹ aūt scaurus trecentis talentis missis ab aristobolo qđ prozium esse romanoq; Josephus testat: ad arabas legatos mittit Scaur⁹ romanoq; z pompei ei nomē intentans nisi ab obsidiōe recederet Recedēs ḡ inde aretba hircanū z antipatrē philadelphie collocauit: q̄ fructrati spe arabum: in adūsarios spem ꝓtulerūt. Cum enīz pompeius damascū venisset cū multis muneribus: venerunt ad eū: vt violentiā aristoboli dignā odio iudicaret: z in regnū hircanū restitueret. Sz nec aristobolus sibi defuit corruptōe scauri fret⁹. Cū aūt pompei⁹ bonorē regium ipi aristobolo nō exhibuisset: indignans insultato pompeio recessit: z recepit se in oppidū alexandrinū ꝓpter inexpugnabilē oppidi munitōez Quē collecto romanoq; syroq; exercitu insecut⁹ ē magn⁹ pompeius: iussitq; vt de oppido descenderet ad se. Aristobolus vo q: ī imꝑioꝝ vocabat. s. vt eēt sub Romano imperio: decreuerat poti⁹ piclitari q̄z parē. Consilio tñ suoq; descēdēs ab oppido: relictis ibi custodib⁹ ꝓcepit vt nō nisi manu scriptis epistol' sua obtemperāt Adūtq; in hierl'z. Quē statim insecutus ē magn⁹ pompeius alacer fact⁹ iuxta Jericbonta morte mitridatis. s. nunciata: vbi pinguissima ydumee regio z palmarum plurimū z balsamū nutriuit: cuius inciso lapidib⁹ vacuis roboꝝ stillantem lachrymam. i. gemmā ex vulneribus colligunt. Cūq; pompeius hierosolymā ꝓperaret territus aristobolus occurrit ei: pecuniam pollicēs q̄ erat in alexandrino oppido: seq; decetero romano paturum imperio. Sed nibil hoc factum est. Missuz eī gabinū ad suscipiendā pecuniā: custodes nec in oppido receperūt. His cōmot⁹ pompei⁹ aristobolū ī custodia collocauit Cū aūt obsedisset hierl'z: orta ē dissentio in vrbe. Nā fautores aristoboli vrbē tueri: fautores hircani eā tradē romanis ꝓtendebāt. Szvicta ps aristoboli in tēplo cōfugit: receptusq; est pompeius in vrbē templū erpugnās. Cūq; septētrionalē aggeribus vallem implerēt: labor esset impfect⁹ nisi obseruat⁹ sabbatis. vij. diebus. i. sabbatis q̄bus iudeis opari fas nō ē aggerem fieri p̄cepisset. Mense aūt tertio irruptum est phanum. Faustus aūt cornelij⁹ sille filius: ꝓmus ingredi ausus ē z irruentes romani ꝓphanauerunt templū. Et alibi legitur q̄ eēs in portic⁹ stabulauerunt: ob quam rem tradit pompeiū decetero vnq; pugnasse quin vincerek q̄ hactenus fuerat fortunatissim⁹ in bello: postera die ingressus templū pompei⁹: admirat⁹ situm z ornatuz z religionem templi: nil tñ inde tulit: p̄cipiens edixit vt a sordib⁹ emundarēt templū Cūq; ꝓposuisset hierosolymitis tributū hircanoq; pontifice declarato: aristobolū captiuū duxit secū: duosq; filios ei⁹ z totidem filias romā. Quo ꝓ sicilia ꝓperabat: z syrie z Judee administrationem scauro cōmisit: relict⁹ secū coh̄ortibus duab⁹. Alexandr⁹ vo filius aristoboli ex itinere fugit q̄ magna manu armata iudeam copulabat: z hircano imminebat. Obtinebat aūt munitissima loca: alexandrinū archanū z macherontū. Missus est aūt gabin⁹ ī syriā vt scauro succederet: sub quo etiā marcus Antonius militabat: qui cū maxima gente alexandriā obsedisset z alexandrinū oppidū ꝫsilio martis: alexander se tradidit ei Et castrū q̄dem gabinus ꝫsilio eiusdē mulieris fundit⁹ euertit: ne alteri⁹ belli fieret receptacul⁹ Palpabat eī mulier gabinū obsequūs viro suo: z ceteris captiuis metuens q̄ romam fuerāt adducti: post hec gabin⁹ curā tēpli hircano mādante gentē iudeoꝝ in q̄nq; ꝫuent⁹ diuisit quasi ꝓ pentarchias iudee frangens supbiam. Eo tempe factus est antipater amicissimus gabino z marco antonio: adeoq; claruit q̄ data est ei vxor neptis regis arabum Cypris noīe Hic genuit ex ea quattuor filios z filiā: ꝓmogenit⁹ fuit phaselus: secundus Herodes q̄ postea dict⁹ est ascbalonita. tertius Josippus: quartus dict⁹ est Pheroras. filia dicta est Solomia: post hec casu elapsus est roma aristobolus: qui magn̄ manu iudeoꝝ conflata Alexandrū muro recingebat: ad quem debellandu missus est a gabino antoni⁹ Captusq; iterū aristobolus cū filijs: romaz ꝓductus est. Jllū q̄dem senatus in custodiā cohercuit filios aūt in iudeā remisit: qz Babin⁹ id se scripserat spopondisse vxori aristoboli ꝓ castroz traditōe. Post hec cū gabinus apud egyptū detineretur: alexandr⁹ filius Aristobali iudeos iterū ad dissensionē reduxit: sed rediens gabinus pacē fecit z hircano pontificatū confirmauit. Mortuo aūt Babino missus ē ꝓses syrie crassus e roma: vt parthos q̄ iam romanis imminebāt reprimeret. In sumptus vo partite militie fere oē aurum e tēplo tulit: a q̄b⁹ ꝓpeius abstinuerat duo milia talentoꝝ. Ob b̄ auro infuso in os corruit: eiq; dictū: aurum sitisti aurum bibe. Cui successit p̄ses syrie cassius q̄ i oibus ꝫsilio antipatris vtebat. Eo tpe factū est dissidium inter romanos ꝓ pompeio z iulio cesare. Cesar aūt post pompei fugā trās mare yonicū rebusq; oibus romaq; potit⁹ solutū aristobalū cū duab⁹ coh̄ortibus in syriā misit: p hūc facile sibi iudeā subijcē ratus Uez spes cesar' frustrata ē. Nā a dudiosis. i. aīc' pompei veneno perīt aristobol⁹. Occidit q̄z filius alexander antiochie secure ꝓcussus ꝑ m̄ pōpei lras: accusatiōe ꝓ tribunali ꝓpus habita sup his q̄ in romanos admiserat. Solus aūt supstes antigonus cū sororib⁹ suis ad quendā ptolomeū manni filiū: q̄ sub libano morabat ꝫfugit. Acceptaq; ptolome⁹ minorē sororē ei⁹ nomine alexandrā in vxorē. Ex q̄ vt q̄dā tradūt suscepit filiuz lisaniā: q̄ p⁹ea fuit abiline tetrarcha. P⁹ hec fem ē pliuz i ematbia inē ꝓres pōpeianas z cesarias: ōr aūt ematbia

ab emath: hec ē reblata: p ea dcā ātiochiaꝫ epiphania Huic bello interfuit antipaꝫ pater herodis aschaloni te cum iudeis ꝓ pre pompei. Qui antipaꝫ cū rediſſet in iudeā timēs ceſarꝫ impetū: liberos ſuos ad arabes co/ gnatos coꝝ tranſmiſit. Mortuo aūt pompeio anti paꝫ in clientelā ceſarꝫ ſe ꝓtulit. Miſit aūt ceſar mitri/ datem ꝓgameū ad expugnandū peluſiū: mittēs cū eo nicolā prolomeū t antipatrē cū trib⁹ milib⁹ iudeorum Ubi ⁹tus antipatrꝫ plurimū enituit. Nā t p̄m⁹ murꝫ tranſcēdit. Etiā memphitas ad ceſarꝫ obſequm p̄udē tia ſua inclinauit. Et inito p̄lio cū egyptijs plib⁹ occi/ ſis toto ꝓfoſſus corpe p̄ter ſpem fuat⁹ eſt ex p̄lio: habi ta itaqꝫ victoria ſuoꝝ factoꝝ apō ceſarē mitridatem te ſtem habuit: marcho antonio etiā in pluribꝫ eū cōmē/ dante: fact⁹ eſt amicꝰ ceſaris. Quem ceſar romana im/ munitate ſil t ciuitate donauit: ciuſqꝫ gra pōtificatuꝫ ꝓfirmauit hircano. Eo tpe antigon⁹ fraꝫ ariſtoboli de q̄ ſup̄: antipatrē t hircanū crimiauit apud ceſarem dicens: coꝝ ꝓfilio fratrem ſuū t p̄em interiſſe Ad hoc antipaꝫ ꝓiecta veſte: multitudinē vulneꝝ demōſtrās ⁹bis nō eē op⁹ dixit: cum cicatrices ſe tacēte clamarent ip̄m fuiſſe fidelē romanoꝝ: cū antigon⁹ filiꝰ fuiſſet eo/ rū. Nullus em̄ ip̄um quo ad vixit a Pompeio potuit auellē: nec mō a ceſare q̄ſqꝫ eū eſſet auulſurus. Tūc ce ſar cuiuſlibet dignitatꝫ ſub pontifice in iudea dedit an tipatre optionē. Qui remiſſa dignitatꝫ menſura: in ce/ ſarē ꝓcuratoꝝ videre declaratus eſt. Impetrās q̄ꝫ vt euerſa patrie menia renouare ſibi liceret. Regnum q̄ꝫ ꝓceſſit hircano ita tn̄ ne rex vocarek. Sextum etiā co/ gnatum ſuū ſyrie p̄fecit ceſar.

Poſt hec antipater ·Ꝯ·xxij·

filiū ſuum maiorē phaſelū hieroſolymis ſub ſe ꝓcura torem ꝓſtituit t herodē galylee p̄fecit. Qui cū eēt ſtren nuus: nam p̄ncipem latronū ezechiā cū ſeq̄cibus ſuis interfecit. Adeoqꝫ terrā q̄etam reddidit vt publice he/ rodes p̄ galylee cantarek: phaſelus q̄ꝫ indolez fratris emulatione bona ſupare certabat: ob q̄ t p̄e eoꝝ obſe quijs regalib⁹ a gente colebaꝫ. Nec tn̄ ꝓpter q̄ min⁹ fi/ deles erant hircano. Verū tamen fieri nō p̄t vt liuo/ rem in bn̄ geſtis q̄ſqꝫ effugiat. Erāt em̄ q̄ dicerēt hirca no q⁹ antipatre t filijs ei⁹ reb⁹ tradit⁹: ip̄e vacuo noie regis ſederet. His acceſus paulatim hircanus cām di cturum herodē iubet accerſiri. Qui munita p̄ius gali lea ad regem ꝓperabat: ferens ſecū ſextī epl'am: p̄cipien tis hircano vt herodem ab oī crimie t culpa liberaret. Nec ml'to tpe poſt: fact⁹ eſt herodes p̄nceps militie ſex tī. Et tunc herodes iniuriam dicte vocatiōis vidicaſ/ ſet in hircanū: niſi p̄ eius t fraꝫ ip̄etū ei⁹ mitigaſſent. Interea dolo Bruti t caſſij occiſus ē ceſar: de quo in ferius latius dicek. Poſt qō caſſius venit in ſyriā cui⁹ p̄dem p̄ſes fuerat: colligenſqꝫ exercitū ꝺ Auguſtū octa uianū adoleſcentē t marcū antoniū. lxx. talenta a iu/ deis exigebat: p̄m⁹ āt herodes de galylea centū talen ta ferēs fauorē caſſij ꝓmeruit: mozā alioꝝ indigne fe/ rentis. Profectus ē etiam herodes cū caſſio ad p̄lium q̄ ei adepta victoria regnū iudee pollicebaꝫ. Erat autē eo tpe cū hircano q̄dam de aīcis ſuis noie mallic⁹: aſ/ pirans ad ſacerdotiū. Cūqꝫ decreuiſſet hircanū vene/ no appetere: ſtatuit p̄us appetē antipatrē ī memoz bn̄/ ficioꝝ ei⁹. Suſcepto itaqꝫ veneno p miniſtrum: moz/ tuus eſt antip̄ p̄ herodis. Mallic⁹ ⁹o cuꝫ de morte ei⁹ ſuſpect⁹ haberek: coram herode in ml'tis ſe excuſa/ bat. Conq̄ſtus aūt herodes de morte p̄is ſui apō caſ/ ſiū: reſcriptū ip̄ius recepit vt dolo dolum vindicaret. Scripſit aūt Caſſius ciliarchis: vt herodi in cauſa ip̄a opem ferrent. Vocauitqꝫ herodes hircanū t mallicuꝫ ad cenam. Qui dū irent circūſeptū Mallicum ciliar/ che. i. habentes ſub ſe mille milites: occiderūt. Hirca/ nus aūt ſtupore diſſolut⁹ corruit: vixqꝫ recepta ania p/ cunctabaꝫ herodē q̄ſnam mallicū interemiſſet Cunqꝫ vn⁹ reſpōdiſſet caſſij p̄cepto: ait. Et me t patriam Caſ ſius incolumē ſeruauit: amboꝝ inſidiatoꝛe pempto. Nō multopoſt cum egrotaret herodes damaſci: fenix mallici frater in vltionē fratris ꝺ phaſelū arma mouit fultus hircani auxilio. Cūqꝫ cū valuiſſet herodes hir canū aggredi attentabat: ſz p affinitatē redierūt in cō/ cordiā. Habebat q̄dem herodes vxorē noie doſidem ſed ignobilem: de qua etiā Antipatrez ſuſcepit. Sup/ duxitqꝫ Mariennem neptem hircani cui⁹ etiā amoꝛe circūcidit ſe: t factus eſt ꝓſelitus: habuit ſiq̄dem hero des vxoꝛes nouē: ex quaꝝ. vij. ſuſcepit īnumeroſam p lem. Sed de his paucos nūerare ſufficiet: p̄mogenit⁹ ei⁹ antipaꝫ ex doſide. Alexanō t arioſtobol⁹ ex marien ne: archila⁹ ex mathica ſamaritide: herodes antipas q̄ poſtea tetracha fuit t philipp⁹ ex cleopatra hieroſo lymitide: herodē tn̄ būc marienne filiū putāt. Caſſio autem in philippicis campis interfecto: ceſar in italiaꝫ Antonius in ſyriam diſceſſerunt. Judeoꝝ autez opti/ mates Phaſelum t Herodem apud antoniū accuſa/ bant: q⁹ rerū ſummā vi poſſiderent: nomen tn̄ ſuper/ eſſet hircano. Herodes aūt muneribꝫ placauit Antoni um: reuocans ei ad memoriā patris ſui antiquam cuꝫ eo familiaritatē. Cum aūt antiochie denuo aduenien/ tibus viris iudeis accuſarek aſtante etiam Hircano. p̄cunctabaꝫ hircanū antonius q̄ nam gerendis rebus eſſent aptiſſimi. Cūqꝫ herodem t fratres eius p̄tuliſſet alijs: hylaratus antonius eoſdem ꝓcuratoꝛes indee d clarauit. Abeūte aūt Antonio romā: paſcho⁹ rex par thoꝝ in manu valida eufratem tranſgreſſus ē. Ad quē Liſanias deſcendēs Antigoni fili⁹ nepos ptolo/ mei ex alexandria: vt p̄dictū eſt: pollicit⁹ ē ei talēta mil le t ⁹gies. cccc. vt antigonū in regnū induceꝫ Acceptiſ itaqꝫ a pachoꝛo mult⁹ milib⁹ parthoꝝum: Antigonus hierl'm expugnabat. Et Phaſelus q̄dem muros. He rodes aūt domū regiam cuſtodiebat. Sz cū intraſſet vrbem Antigonus in die penthecoſtes etiā in foꝛo di/ micatum eſt. Cum aūt de pace tractarek: antigon⁹ par thoꝝum regē arbitrū pacis in dolo depoſcebat. Egreſ/ ſi ſunt autem hircanus cum Phaſelo t antigonus ad Parthoꝝum regē ꝓperantes. Sed herodes noluit cū eis deſcendere: ſuadentes ſibi vxore Marienne: vt nū q̄ꝫ fidei parthoꝝum haberet fidem. Hircan⁹ ⁹o t pha/ ſelus a parthis cōp̄henſi ſunt in itinere. Quo accepto: herodes ad contribulos ſuos ydumeos nocte cōfugit: p̄miſit q̄dem vxoꝛem t filios t vniuerſam ſuppellecti/ lem t ip̄e ſubſequēs: impet⁹ ſuſtinebat ſequentiū: gra uioꝛes aūt parthis iudeos in fuga exptus eſt cū quib⁹ ſexageſimo a hierl'm ſtadio dimicauit. Jbiqꝫ ob incre/ dibilem victoriam caſtrum munitiſſimum poſtea con firmauit q⁹ herodiū dixit. Dimiſſis autem vxoꝛib⁹ t liberis in oppido maſſada ſub cuſtodia fratris ſui Jo/ ſippi: in petram ciuitatem arabum prexit. Parthi ⁹o non ſolū Antigonū reſtituerūt in regnū: verumetiam phaſelū hircanū tradiderūt ei ⁹berandos. At ille hir/ cani auriculas dentib⁹ trūcauit ne q̄ mutatꝫ reb⁹ ſo/ lutus p̄tificatū reciꝑet: ab integrꝫ em̄ ſacra celebrari oporꝛet: phaſeli ⁹o ⁹tute p̄uentus eſt: q̄ cū nec ferri co/ piam nec manus liberas haberet: ad ſaxū fracto capite expirauit Cognito quidem q⁹ herodes cuaſerat: ait ſe equanimiter velle moꝛi: qꝛ vlꝛorē viuum relinq̄ret De hircano ſunt q̄ dicūt q⁹ medic⁹ ab antigona ſibi miſſus

est q̄ in auriculas ei⁹ venenū sibi ꝑ medicamento infudit t mortu⁹ est. Joseph⁹ ꝙ refert ad parthos missus t diu habitū ludibrio. Herodes aūt accepta morte fratris: romā ꝓperauit: nec hyemis asperitate retract⁹ Circa pamphiliā fracta nauī t in rhodo repara romā ꝓfect⁹ ē: ꝑmoq; cām vie exposuit antonio: q̄ mirat⁹ ei⁹ casū t mīstus: senatui ꝓsuasit vt eū regē iudee declararet. Coronat⁹ ḡ herodes augusto t antonio bicinde astantib⁹: in capitoliū duct⁹ ē: vbi t decretū senat⁹ sup̄ ḃ facto repositū est. Remissus est ḡ in iudeā Herodes duoq; ꝑncipes cū eo Ventidius t silo q̄ eū in rḡ collocarēt. Cū ḡ venissent in galyleā. Silonē antigon⁹ mercede corrupit: t ꝓterea ꝙgredi adūsus Antigonum si mulatis occasionib⁹ differebat. Cūq; tandē obsedissent hierl'm: romani territi: tū ꝓter hyemis asperitatē: tuz ꝓter victus inopiā: ab obsidiōe recedētes in ydumea t galylea hyemabant: nec tūc tñ herodes ociosus erat: nā latronū multitudinē psequēs etiā in cauernis eos suffocabat. Eo tpe circa athenas morabat Antoni⁹ t iam amore cleopatre tenebat. Ad quē ꝓperabat Herodes: sup̄ dolo silonis q̄relam factur⁹. Interī autem Sosius vel ſm alios Josipp⁹ vt aliq̄d p̄clare faceret ꝓtēpto herodis impio ꝝ antigonū dimicauit. t vict⁹ decapitatus est a papio ꝑncipe militie antigoni: cuius truncū antigonus calcaribꝫ inhūaniē aggressus ē. Cū aūt accepisset antoni⁹ dolū Silonis: misit Sosiuz cū herode in manu valida. Qui veniens in iudeaz occurrentē sibi vicit papiū: caputq; ei⁹ feroze fratri suo ī solatiū fris occisi transmisit. Tādē q̄nq; mensib⁹ obsessam hierl'm cū vi romani irruerent in eā: nlli parcebāt etati: licet herodes rogaret vt parcerent. Antigon⁹ q̄z descēdens ad pedes Sosis ꝓstrat⁹ ē. Quē nō mīstus Sosi⁹: sed irridēs antigonē appellauit t in vincula cōiecit. Cunq; ois multitudo militū ad visenda sacra t phanū spoliandū incitaret: refrenabat eos herodes acerbiozē sibi q̄z si vict⁹ fuisset fore dicens victoriā. Invehebat q; in Sosiū si vacua facta opib⁹ ciuitate solitudinis se regē relinq̄ret. De suis aūt facultatib⁹ singulis se mercedem datuz firmauit. Cunq; ꝓmissa complesset: sosius aurea carbena vinctū antigonū ducens ad antoniū remeabat. Quē antoni⁹ securi ꝓcussit. Cō firmatusq; est herodes in regno iudee q̄rto anno ex q̄ rome dyadema suscepat: t inde est q; q̄nq; plures q̄nq; pauciozes anni regni herodis leguñ. Facta est aurē dissentio iter Mariennē t sozozē herodis saloniam. Hecilli meretriciū illa huic igbilitatē obiciebat. Cō silio ꝙ sozozis herodes Hircanū dolo occidit. Et hoc ſm illos q̄ dicūt hircanū abscisis sibi auricul' ab antigono nō mortuū cē: sz herode collocato in rḡ: hierosolymā redisse z in ꝑstinū statū sacerdotū repositū sz sine administratōe. Occidit aūt hircanū Herodes sub pretextu q; sibi regnū deberi diceret Hircan⁹. In solatium ꝙ mariennē neptis hircani Jonathan frēm ei⁹ cū eēt. xvij. annoz ꝑōtificē ordinauit t dosidem cum filio suo antipatre ad petitionē mariennequā sup̄ modū amabat a hierl'm expulit: t solū trib⁹ solēnitatibus ad adorandū in hierl'm ascēdere ꝑmittebat. Ecōtra salonia suggerēte occisus ē Jonathas: eo q; ad regnū vi⁹ derek aspirare. Cūq; accusaret salonia Mariennez de adulterio: addidit q̄ exp̄sse ymaginē suā miserat antonio vt ad amorē suū eū incitaret. Q̄ vt cognosceret herodes ad antonium ꝓperauit: mariennem sub custodia viri salonie collocās: cetera ei tradens inter sig̃ q̄b si nūciatū ei foret mariennē occideret. Dūq; mora faceret herodes: vir salonie q̄ sibi fuerāt impata: mariēne retulit. Reuerso aūt herode vxor cum in sinu eius dormiret: cū lachrymis q̄ de morte ei⁹ impauerat indicauit: desiliensq; a stratu Herodes suscitabat a sozore: dormiuit ne vir tuus cū marienne. Que ait Dormiuit Qui statim mariennē interfici fecit t virū sozoris. Verum de morte vxoris mariēne quā supra modū diligebat indoluit adeo: vt q̄si lunatic⁹ crebro in amentiā v̄ terek. Cū aūt cōualuisset antipatrē cū mīre reuocauit filios aūt q̄s de mariēne susceperat. s. aristobolū t alexādrū romā misit artib⁹ liberalib⁹ erudiendos. Translatū est itaq; ꝑ hunc modū regnum de iuda ad alienigenas iminēte xp̄i aduētu. Nā herodes vt dictum est ex p̄fe fuit ydume⁹: antipater em̄ p̄ eius fuit de ydumea Ex mīre fuit de arabia Nam antipater eius pat̄ duxit vxorē Cipris noīe: neptē regis arabū: de q̄ natus ē herodes cum fratrib⁹ Fecit tñ se circūcidi: vt posset habere vxorē mariennē iudeā. Sicq; scias impletam ꝓphetiam Jacob qua dixit Beñ. penultimo. Non auferet sceptrum de iuda t dux de femore eius: donec veniat q̄ mittendus est: vel ſm aliam lr̄am messias. Inchoatū est em̄ regnum in Saul vl' David: t durauit continuum vsq; ad Sedechiam vltimum de genere dauid vsq; ad transmigrationē. Postea non fuit ex toto ablatum: sed interpellatū. Nam tempe machabeoꝝ t si nō fuerit regnum seu dignitas regia: tamen ducatus t ꝑncipatus populi iudeoꝝ fuit in illis machabeis: qui si mul t sacerdotes t duces erant. Ante aūt temp⁹ machabeorum cōmuniter erat de tribu iuda vel leuitica. qui ꝑncipaliores erant in illo populo. Nā Zorobabel t Neemias qui reuersi sunt de captiuitate babilonica licentiati a Dario t artarxerse ad hierl'm reedificādaz t templum: erant de tribu iuda: t esdras de tribu leuitica. Et Daniel etiam cum socijs erant de tribu iuda: qui in captiuitate erāt sup̄ ꝓuincias ꝑmiores exam. ministrationib⁹ regni sub nabuchodonosor t Baltha sar t Dario. Sed cū esset ducat⁹ seu ꝑncipatus in tribu leuitica vt tpe machabeoꝝ qui fuerūt de tribu leuitī aliq̄ mō pōt dici nō defecisse de tribu iuda ducatus populi ex q̄ ille due trib⁹ regal' iuda t sacerdotalis leui adinuicē matrimonia cōtrahebant: vt patet in vxore aaron t vxore ioiade summi sacerdotis: que erāt de tribu iuda. Et sic ex linea saltim feminina erant duces de tribu iuda. Primus aūt ex descēdentibus de machabeis qui sibi imposuit dyadema t assumpsit dignitatē regiā fuit Alexandꝛ Janneus. vt dictum est supra Ad q̄ descendit hircanus vltimus rex de pplo iudeorū. Sed ab eo sublato ꝑ Antigonū q̄ regnū sibi vsurpauerat postea: sed ab antonio securi ꝓcussus est: t regnum iudee ad herodē ꝓuenit q̄b sibi collatuz fuerat rome a senatu ad instantiā t ꝑces antonij t augusti octauiani q̄ herodes fuit alienigena ex patre ydumeo t matre de arabia: quo regnante natus est xp̄s t impleta ꝓphetia Jacob supra dicta. vñ Matth. ij. dr. Cū natus eēt ihesus in diebꝫ herodis regis iudee zc.

Capl'm. V.

Ost monarchiam grecorum inchoatam in Alexandro magno: et post mortē eius diminutā t partitam in regna q̄tuor. s. Asie t egypti. macedonie t syrie. Sequit. quarta monarchia mundi que vltima creditꝫ: t est romanorum ſm visiones Danielis de statua cuius tibie erāt ferree t pedes: mixti tñ cū terra. Et de q̄tuor aīalibus exeuntibus ex mari: quoz vltimum bestia dissimilis alijs habēs dentes ferreos cuncta cōminuens t pedibus suis conculcans: t signatur ſm doctores imperium romanorū quod inchoatum ē sub iulio cesare

q̄ fuit añ xp̄i natiuitatē z pmāsit vsq; in pñtē diē. M. cccclviij. vñ z diuturnior ceterꝫ Nā q̄uis ꝓstātin⁹ trās tulerit sedē imperij ab vrbe in ꝓstantinopoli in grecia Et p⁹ea ab adriano z leone sūmis pontificib⁹ a grecis translatū sit in francos: q̄z p̄m⁹ fuit karol⁹ magn⁹ Et inde a francꝫ sit trāslatū in theutonicos q̄z p̄m⁹ otto p̄m⁹ z vsq; hodie apud eos pseuerat: sp tñ dict⁹ ē vt dr imperator romanor. A supiorib⁹ igit inchoantes vt habeat intiū regni ei⁹ z mod⁹ vari⁹ regimīs. Regnū latinor vt ait Uin. in spe. hi. lib. vij. c. j. sublato p̄ rege eor ortū habuit q̄ fuit tpe aioth iudicis israel: z dura uit vsq; ad annū. viij. darij italspis. q̄ ann⁹ fuit. lxxx. p⁹ trāsmigrationē babilonis: z dicim⁹ post reuersionem a captiuitate in iudeā. Lucurrit talr regnuz p annos octingentos octuagintanouē. Et habuit sex reges la tinos: q̄z p̄m⁹ fuit Lati⁹. Quatuordecim reges alba nos q̄z p̄m⁹ fuit aschani⁹. Septez aūt habuit reges romanos q̄z p̄m⁹ fuit romul⁹ q̄ ciuitatē rome p̄mus ꝓdidit vbi z regnauit: a q̄ vrbs denoiata est: z hoc tpe q̄ regnauit in iuda achaz rex vel fm alios filius eius eze chias. Ultim⁹ aūt horr septē regnū romanor fuit tar q̄n⁹ superbus: q̄ expulso p brutū p̄pe adulteriū ppetratum in lucrecia: deinde p ꝓsules romani suū dñiū guberna rūt: q̄ erāt tpales. i. p annū ꝓsul assūpt⁹ curā reipub lice administrabat: z hic modus regiminis p. cccclxij. annos seruat⁹ ē: post q̄ Julius cesar sibi imperiū so lus vsurpauit. Ex his aūt ꝓsulib⁹ quor tpe facta sunt alia notabilia a romanis breuiter explicanf. Nā p̄mo anno fuit brut⁹ qui abstulit tyrannidē regiz. Deinde anno. xl. decē viri ꝓstituti sunt. Camill⁹ aūt cōsul fuit anno. cxxxvj. Quintili⁹ dictator āno. crlviij. Papirius ꝓsul āno. clxxxvj Manli⁹ z marcb⁹ regul⁹ āno. ccxliij Publi⁹ cornelius scipio anno. ccxcij. Fabius dictator maxim⁹ anno. ccxcviij. Luci⁹ emili⁹ paul⁹ terentinus varro anno. ccxcix. Jouin⁹ z marcell⁹ āno. cccij. Clau dius marc⁹ limus salinator āno. cccv. Scipio affrica n⁹. cccl xj. āno. Scipio affrican⁹ iunior anno. cccl xiij. postea scipio nasicha. Deinde postumius z marcellus. Mari⁹ z gneus fuerūt. Silla āno. cccc xxij. marcbus tulli⁹ Ceccro pompei⁹ z crassus āno. cccclvij. Et tēpe scipionū fuerunt bella punica. i. ꝯ carthaginēses. Tem pore marij iugurtinū. Tpe ciceronis katbellinariū vt refert mgr Tho. anglicus in expositōe quā fecit super decē p̄mos libros de ci. dei. In historia francor legit q̄ tpe aioth q̄ fuit scōs ex iudicibus israel edificata est troya a q̄dā dicto troyo: z stans centuz octuagintaqn qz annis tpe Jabdo iudicis israel: capta z destructa est a grecis p̄pter adulteriū z raptū helene vxoris mene lai greci a pride filio p̄mi regis troyanor. Et tunc eneas q̄ tūc ipam ciuitatē p̄diderat q̄uis cōsanguine⁹ p̄mi esset: inde recedēs venit cū magna classe in italiā Cui latin⁹ rex dedit in vxorē vnicā filiaz quā habebat vocatā Lauiniā. Rex latin⁹ p̄us p̄miserat filiam suaz lauiniā turno: z qz nō fuauit p̄missuz: q̄m dedit eam enee aduenientē de troya in italiā: rex rutilorū cū turno mouens bellū ꝯ Latinū: in p̄ ꝓgressu occisus ē rex la tinus a turno z etiā pallas gigas fili⁹ euādri regꝫ: q̄ ve nerat in adiutoriū latini z enee. In scō plio occisus ē turn⁹ ab enea. In tertio occisus est eneas z relatus in deū. Cōdidit aūt eneas ciuitatē quā vocauit lauiniuz vbi regnauit. iij. āis: z fili⁹ ei⁹ aschani⁹. xxvij. Sz p⁹ea aschani⁹ edificauit aliā ciuitatē quā vocauit albā p̄pe romā z lauiniū dimisit lauinie mri suevel nouerce fm alios: z translatū est regnū lauinie ese in albā vbi regna uit Aschanius. Et durauit regnū illud albanor vsq; ad tps tullij hostil: tertij regis romanor.

Resumēdo igitur ·§.j.

a p̄mo rege romano hic fuit Romul⁹ cui⁹ frat Rem⁹ fuit de q̄z ortu z genere sic ait Justin⁹ li. xliij. Amuli us fuit vltim⁹ rex albanor hic fratrem suuz maiorem natu numitorem q̄z vocatū a regno expulit. Filiamq; ip̄i⁹ numitoris vocatā ream vel fm alios ylia adimē di partus gratia in ppetuā virginitatem demersit dee veste dedicans: z b egit ne qs vltor patris ex ea nascere tur. Sed cum in luco martis clausa maneret: gemios est en ira: incertū vtrum ex stupro an ex marte. Quāuis aūt Justinus sic loquat: fm opinionem illius tpis b exp̄mit. Nā ex stupro creditur: vel saltim ex demone i cobo: hos genitos amulius exponi iussit vt morerenf tur: ex quorum iniuria mr decessit. Sed fm alios in punitionē incestus viua defossa fuit Dea autem veste dicebat dea telluris quasi instans: qz terra in eternuz stat. Et ip̄e eadem dicebat dea ignis: qz ignis inuenit in terra. Et qz de igne nil nascit: ideo dicebatur virgo: dea vestal: quia virgo non generat: z sibi dedicate te nebantur ad seruandā virginitatē. Et hoc nomē non effigebatur. s. in statua vt alia ydola: quia ignis nō p̄t effigiari: sed conseruabatur ignis ꝓtinue in templo ci⁹ quem aliqua ex illis virginibus ignis appositis nutri ebat. Et quia semel fuit extinctus: virgo illa que custo diebat fuit combusta. Expositos aūt puulos Romu lum z Remū lupa aluit. Sed hos Faustulus pastor armēti regij iuxta ripam tyberis inuenies ad acrā la rantiā vt ait Helinandus vxorem suam detulit. Que p̄pter pulchritudinez z rapacitatem corpis luxuriosi lupa a vicinis appellabatur: vnde ad nr̄am vsq; memo riā cellule meretricū lupanaria dicūtur. Hi aūt Ro mulus z remus adulti facti cum latrones a rapina pe cor submouerent. Remus a latronib⁹ captus numi tori tanq; latro offertur: quem cum cōspiceret repente faustulus cum Romulo superuenit: factaq; conspira tione amulium occidunt: numitorē restituētes in reg Dicunf aūt Romulus z remus filij martis: qz fuerūt bellicosi vel qz in templo martis geniti: nō tñ ex cor ex stupro. Et vt cronicis babef tempor⁹ Achaz regis iuda a gemellis Romulo scz z Remo roma i mō te auentino conditur. Et anno ab vrbe condita tertio Remus a fabio duce romuli rastro pastorali occidit. vt a q̄busdam dicitur p̄curatione Romuli vt solus re gnaret: vnde solus in regnum sublimatur. Hieronym. Roma simr duos reges habere nō potuit z parricidio dedicatur. vij. q. j. In apibus Eodem tempe ferf Sy billā erithreā claruisse fm Augꝫ. de ciui. dei. cuius di cuntur esse ysus. Judicij signum tellus sudore made scet tc. q̄ multa p̄dixit de xp̄o. Fuit g̃ condita roma si hoc fuit tempore Ezechie anno quarte etatis. cccxxxv. Et ab initio mundi ter millesimo. ccxxiij. fm cōputa tionē hiero. Sed fm. lxx. z Bedam q̄ cōmuni⁹ tene tur: quater millesimo quadringentesimo q̄nq̄gesimo se ptimo. Si aūt anno achaz ꝓdita fuit fm alios: modi cum āt fuit: qz achaz p̄ fuit Ezechie. A captiuitate au tem seu exterminio troye anno. cccc v. fm euse. i croni. nati sunt p̄fati Romulus z Remus. Postq̄z aūt ro mulus muros amplissime ciuitatis construxit: nec suf ficerent q̄ cum eo erāt ad implendū eā: construxit tem plum quod dicebat asilum: p̄mittens impunitatē oi fugienti ad ip̄m: vt scribit Titus liuius in libro p̄mo de origine vrbis: p̄pter q̄ cōgregata est maxima mul titudo latronū z fugitiuor intra vrbem. Uides autē Romulus qz vxores nō habebant nec sine vxoribus posset ciuitas diu stare: misit ad vicias ciuitates postu

tans eis dari filias eaꝝ in vxores. Sed statim in ꝓncipio fuit ciuitas romuli odiosa. Timebāt em̃ illā mlti/tudinē taliū viroꝝ .s. latronū: z cōtemptui habebātur romulus z sui q; pastores z paupes erant. Igit vicini remādauerūt romulo z socijs q; sicut aperuerāt asilum viris volentib; ad se ꝓfugē: ita aperirēt z mulieribꝫ: et sic vxores accipent q; filias suas eis dare nolebāt. Romulus aūt hec audiēs dissimulato aīmo q̄si negociū istud mentē suā nō tangeret: cēsuit deo cōso. i. cōsilio/rum. i. ludos circenses celebrandos: z ꝓcurauit diuul/gari vt mlti vicinoꝝ ꝓfluerēt ad spectaculū illud. Jn/stantib; aūt hmōi ludis: ordinauit romulus vt de sa/bina q̄ erat ciuitas ꝓpe romā cū venirēt mlieres ad spe ctandos ludos: qlibet sibi rapet vxorē quā vellet: qđ z factū est. Postmodū ꝙ cū pribꝫ illaꝝ puellaꝝ q̄ vole/bāt iniurīā suā vlcisci z filias suas reassumē: romulus cū suis bella gesserūt. Sz parētes earū statī p̄ raptū filiaꝝ suaꝝ cū sordida veste lacrymātes: circūibāt ci uitates vicinas: querelis suis de iniuria eis facta ꝓcitan tes ꝓ romanos. Et q̄uis maior ps raptaꝝ eēnt de sa/binis erāt tñ z alie aliaꝝ ciuitatū vicinarū: z ꝑ hac de cā moti cinnēses magnū impetū fecerūt in agros roma nos eos deuastādo. Sz dispsos p agros romul⁹ cum suis deuicit: ducē eoꝝ occidit z ciuitatem ipoꝝ cepit. Postea crustumeni bellū inferētes romanis victi sūt. Nouissime bellū grauis⁹ a sabinis romanis illatū est: z ꝑ ꝓgressu arcē capitolij capiunt. Nā cū filia spurij tar/pei q̄ ꝑerat arci capitolij egressa eēt ad hauriēdā aquā. Titustari⁹ ꝓnceps sabinoꝝ occurrens cū suis. ꝓmisit puelle dona si in arcē introducēt: q̄ ingressi nō ꝓpēden tib; romanis inerfecta puella occuparūt arcē: z postera die cū romanis ꝓgrediunt: hostilē ducē exercit⁹ roma noꝝ occidūt: z exercitū romanoꝝ vsq; ad portā pala/tij veterē fugāt. Sz romul⁹ cū suis fecit votū iouī de ꝓstruēdo ei tēplo: vt suus exercit⁹ a fuga desistēt et ad resistendū se firmaret. Qđ faciens exercit⁹ romuli cepit fortiē dimicando ꝓ sabinos eē superior. Tūc sabine mu lieres q̄ rapte fuerāt sparsis crinib; z scissis vestib; inē acies ipas z tela volātia medias se ingerūt ex vna pte rogādo pentes: ex alia viros ne sanguie nepbādo socie/ri z generi se respargerēt. Sicq; mouēt aīmos vtrūq; Qui fctō silentio duces federa cōponūt z vnā ciuitatē ex duab; faciūt: z impiū romā esse ꝓferūt: z sabinos q̄/rites nūcupari volūt. De morte romuli sic narrat Ti/tus liuius. Cū apud capree paludē recenseret exercitus subito orta est ingēs tēpestas cū tonitruo: z romul⁹ ō ipo nimbo coopt⁹ sublatus est a cōspectu contiōis: nec postea visus est. ꝓpe qđ a multitudie dicebaꝫ vel crede batur in deū trāslat⁹. Aliq tñ dixerūt eū fuisse tūc pa/tribꝫ odiosū et ab eis discerptū. Sz opinionē eius de ipi⁹ deificatiōe ꝓfirmauit q̄dā noie iuli⁹ ꝓcul⁹: asserēs sibi romulū apparuisse in via z iam deū factus multa mādasse. Et sic bit⁹ est ꝓ deo romul⁹ a romanis et di ctus q̄rin⁹ ab basta quā ꝓsueuerat portare. Nā quiris lingua sabina idē est q̄ basta z ꝓ maxio deo eū habe/bāt p⁹ iouē. Ecce q̄les dij romāoꝝ gētiliū. Juppiē quē dicebāt sūmū deū: q̄ fuit sceleratissim⁹ hō: q̄ expulit pa trē saturnū a reg̃ vt ipe regret in creta. ꝓstuprator ꝛginū adulē z sodomita vt ꝛ de ganimede. Romulus fratri cida ꝓnceps latronū finitimis ifest⁹ z raptor sabinaꝝ.

Post mortem Ro ·H·ij.

muli vt dicit Tit⁹ liui⁹ li. j. de origine vrb: pres conce dente eis pplo q̄ ipi eligē possent successorem romuli. Numā pompiliū q̄uis nō eēt de romānis sz de sabinis ꝓpē magnā famā eius de iusticia z religiōe elegerūt in regē suū. Uidēs aūt numa sic electꝰ sine legib; regnuz stare nō posse: z qz circa leges dādas insistē nō valeret nisi pax eēt in vrbe: statī ī ꝓncipio regni sui fecit in cir/cūitu pacē: quā z habuit toto tpe regiminis sui. s. xliij. annis. Licet Eutropi⁹ dicat. xlj. ānis. Facta aūt pace constituit templū deo iano: cui⁹ clausioni gnificaret pa cē z quasi pax inclusa manēt apud romanos: ei⁹ autez aptio significaret bellū: q̄si vt oēs milites q̄ ad bellum exirēt: incolumes repirent ī eo reūtentes de plio. Quo facto tot⁹ vacabat legib; ꝓdendis z sacrs instituendis z ordinādis. s. aliōs deos in ciuitate instituens colen/dos esse: tradēs modū colendi eos z circa cerimonias z hui⁹ sacra occupauit maiorē ptē vite sue. Eo mortuo tulli⁹ hostili⁹ q̄ ei successit in regē statim apiri fecit tem/plū Jani z bella agens totus bellicꝰ reb; deditus fuit. Ab illo ḡ tpe nume vsq; ad octauianū augustū sb quo nat⁹ ē xp̄s: tm̃ fuit sel clausum templū iani. s. p⁹ primū bellū punicū: sub manilio ꝓsule. Tpe vo octauiani vr be q̄escente a bell' postq̄ ab eo victꝰ est antoni⁹: iterum clausum fuit: z p ꝓsequēs a tpe nume vsq; ad tpa octa uiani nō habuerūt romani pacem nisi vno anno: nec aū numā habuerūt: qz Romulus ꝓtinuo bella gessit. De ipo aūt Jano cui numā templū fecit sciendū: q̄ ip se regbat in monte ianiculo q̄ mō est intra vrbez ꝑ pte z in ptib; vicinis. eo tpe q̄ saturn⁹ expulsus a filio suo ioue: venit de creta in ptes illas. Et qz saturn⁹ docuit vineas colē z ciuiliē viuē: ideo recept⁹ est a iano ī socīū regni. Jano vo mortuo z deificato ꝑm opinionē illoꝝ attribuebāt ei ptātem oīa claudendi z aperiendi. Et ideo numa ꝓstituit sibi templū q̄ voluit pro diuersis tpib; claudi z apiri vt dictū est. De legibus institutis ab eo dicit Jsi̊. d. vij. c. Moyses: Numa pompilius q̄ romulo successit in reg̃: p̄m⁹ romanis leges instituit z di. j. ꝛ. Jus quiritū ꝛ lex romanoꝝ. qz solū q̄rites id est romani illis legib; vtunt. Ubi dicit glo. q̄ roma ni ibi dicunt oēs subditi romano imperio. Unde z alio mō dicunt leges impiales. Eo q̄t sint genera illaꝝ le/gū se nomina p totū dis. ij. ibi declarat. Addidit z iste Numa duos menses a d annū. s. ianuariū z februariū qz ꝑus annus diuidebaꝫ in decem menses. De numa pompilio dicit Aug⁹. de ciui. dei lib. vij. c. penlt. z alle gat varronē q̄ cum quidā bubulcus agrū iusta iani/culū vbi erat sepulcrū nume araret. sub terra offossa ar cham repperit. in qua erant libri septem. in qb⁹ conti/nebant instituta sacroꝝ edita a dicto numa pompilio q̄ institutа fuerāt ab eo diabolo instigante. Nam ipse numa ait aug⁹. ydromanciā facē cū pulsus est. vt ī aq̄ videret imagines deoꝝ. vel poti⁹ ludificatiōes demo nū a qbus audiret qđ in sacris ꝓstitueret z obseruare ꝛ leret. Qđ gen⁹ diuinatiōis idem Varro a psis dicit al batū. q̄ z ipm numā z postea pitagorā pbmvsum fuis/se cōmemorat Ubi adhibito sanguine hūano eriā ife/ros pbibet suscitari. Cū aūt dicti libri inuenti fuissent p̄sentati: pompilius pter de au ctoritate senat⁹ fecit in cendi publice. Jdeo aūt numa occultos habere voluit qz noxios putauit hoibus. Jdeo aūt senatus incēdi fe cit: qz doctrina eoꝝ videbaꝫ retrahere a religiōe z cul tura deoꝝ dicit Ualerius.

Tertius rex roma ·H·iij.

norū dictus est Tulli⁹ hostili⁹: hic dedit⁹ fuit bellicis rebus. Unde z templū Jani apiri fecit. z pacem fasti/diens occasiones bellorum quesiuit. incipiens ab alba q̄ fuerat q̄si mater rome. qz romulus edificator rome descendit a regnātib⁹ in alba p mrem. Et hee due ciui tates. s. alba z roma erant sat; amice adinuicē vsq; ad

istū tuliū regem romanoꝝ tertiū. Dicaūt ꝓuocauit albanos multotiēs ad bellū:iam certātibus adinuicē cuiꝰ istaꝝ duaꝝ ciuitatū deberet esse imperiū:vt narrat Titꝰ liuiꝰ li.j. Et cū quadā vice ꝓducti essent exercitꝰ vtriusq; ciuitat; ad pugnandū:ꝓuenerūt duces exercituū in hāc viā sumendā ad vitandū occasionē plurimoꝝ: vt tres germani de exercitu romanoꝝ fortes viribꝫ t in armis strennui q̄ dicti sūt oratij:bellarēt cū alijs tribꝫ germanis de exercitu albanoꝝ q̄ dicti sunt Curatij:t ipi nō impar; ꝝtut; t ceter; q̄sertibꝫ ex his q̄ esset victoria:illiꝰ gētis eēt imperiū. Bellātibꝫ ḡ ad inuicē oratijs tribꝫ cū totidē ill' curatijs: duo ex Oratijs iterfecti sūt tertio supstite:ex curatijs nullꝰ occisꝰ est s; oēs tres ḡuit' vulnerati. Qui sanus remāserat ex oratijs:cogitans se sil' tribꝫ nō posse resistē t si vulnerat; fugā simulauit vt tres illos ipm inseqū temptātes ab inuicē separet. Quibꝫ ab inuicē remot;:s; vtit ad insequētes. Et ꝓmū q̄ sibi mag; a ꝓpinquerat cū eo ꝗgrediens eū occidit. Deinde aliū supuenientē t demū tertiū. Quibꝫ interfectis:reuertit ad suos cū ingēti letitia romanoꝝ:t sic imperiū adiudicandū est romanis. Cū aūt oratiꝰ ille intraret romā victoriosus cū spolijs illorū triū curatioꝝ q̄s occiderat:germana eiꝰ videns spolia vnius illoꝝ curatioꝝ cui iam erat despōsata:s; nōdum traducta:ꝓcipiens morte sponsi ficuit ex affectu ad eū:qđ ita egretulit dictꝰ oratiꝰ q̄ eā occidit in hoc īmiam crudelitatē exercens. Displicuit aūt albanis q̄ metiꝰ dux exercitꝰ eoꝝ posuisset victoriā pugne in cōflictu triū:vñ imperiū romanis aduenerat:vt ipos albonos sibi cōciliaret t eis placēt cernens ipos nō sufficere ad vincendū romanos palā: ꝫ romanos cōcitat alios ppl'os vicinos.s.fidenates t vehyos ꝫ romanos in preliū t se et suos ꝓditiōi ſuat. Nā cū rex romanorū tullios ꝫ pdictos pugnaturꝰ secū ducēt Albanos t metiū eoꝝ ducem:cōfidens de eis vt adiuuarent: ī cōgressu pugne metiꝰ cū albanis tulliū deserit t prope in montē ascendit vt fortunā bellantiū posset intueri: et eo se cōferret q̄ fortunā cerneret ꝑualē. Qđ tulliꝰ cōperiens clamauit in exercitu suo nō esse de recessu albanorū aliq̄liter trepidandū:q; tussu suo recesserāt: vt hostes a tergo inuaderēt. Vicit aūt tullius cum romanis ppl'os illos ꝫ se venientes:t post victoriā metiū ducez albanoꝝ captū in duas ptes coꝛpꝰ eiꝰ distrahi fecit: et ciuitatē albanoꝝ q̄ ad muros t domos fundit;eūtit: t ciues albonos inde romā ad habitandū transire coegit in montē celiū qui vbi adiacet:t sic de albanis romam adauxit:q̄ alba ciuitas stererat. cccc. ānis fm tytū liuiū. De isto etiā narrat Titꝰ liuiꝰ q; inualescente peste rome ipse longū morbū incurrit:t extūc dimisso aio feroci ad bella:ad sacra deoꝝ animū dedit. Et cuz q̄dam occulta solennia sacrificia iouī facēt et nō rite:ip se cū domo sua fulmine ꝑcussus est t cōsumptus.

Quartus rex roma ·Ꝫ·iiij

noꝝ vt narrat Titꝰ liuiꝰ & Anchꝰ marcus de q̄ nondū legi q̄d egerit:nisi q̄ sup mare sextodecimo miliario ab vrbe ciuitatē hostiā ꝓdidit:vt & icronica martiniana: t ꝓmū pontē trans tyberim inter mōtē auentinū et ianiculū fieri fecit. Fuit aūt tpe Josie reg; Juda:t regnit annis.xxxv. Ab hostia & epūs hostiensis cardinal' q̄ cōsecrat papam:nūc aūt ex toto hostia destructa est cū portu suo. Item nota q̄ tarq̄nus ꝑscus q̄ erat aduena romā aduenies:tantā gr̄am inuenit apd ipm Anchū marcū gr̄tū regē romanoꝝ:q̄ moriēs factus est tutoꝛ ab eo filioꝝ eiꝰ. Mortuo igit' dicto Ancho marco rege:cū ciues romani ꝗgregari essent vt sibi ꝓuiderēt:de futuro rege tarq̄nꝰ p̄fatꝰ q̄ tutoꝛ filioꝝ anchi erat misit eos venatū et eis absentibus petiuit regnū a romanis et obtinuit. Qui licet postea in regno multa strēnue gessisset:tñ filij anchi ꝓpter iniuriā sibi factā ī adeptōe regni q; et; nullū eoꝝ sibi substitutū erat:sed quēdā fuū tulliū cui filiā suā desponsauerat. ꝑspirant ꝫ ipm et duos pastores assuetos ferramentis agrestibꝫ dimicare ad b̄ delegerūt:vt eū interficerēt. Qui ex ꝓdicto inter se litigātes appellauerūt ad regē. Et cū admissi introducti fuissent cōrā rege:t rex in vnū illorum cōquerentē vehementer intendēt:alē eleuata securi regē in capite ꝑcussit t occidit:t sic tarq̄nus p̄scꝰ q̄ntus rex romanoꝝ vitā finiuit. Cui successit fuus Tullius sextꝰ rex romanoꝝ. Hic fecit fossas circa muros vrb:t ꝓmus fuit q̄ ordinauit censū tolli a ppl'o:qđ ꝑus ignorabat. Hic filiā suā dedit in vxorē tarq̄no: q̄ post eū fuit. vij. rex:et dictꝰ fuit tarq̄nus superbꝰ:hic tarq̄nus stimulatꝰ malicia vxoꝝ sue filie seruij tullij :vt narratꝰ liuiꝰ li.j. appetijt regnū. Vñ t ꝫ tulliū regē ꝑ patres inuexit:postmoduz in foro cōtionando ad ppl'm idem fecit. Et stipatꝰ armatoꝝ multitudine in regiā se collocās iussit p̄ces citari ad regē tarquinū per ꝓconē. Tulliꝰ b̄ audito mox occurrens tarq̄nū de b̄ increpare cepit quē p ḡdus statim deiectū cū lesus ḡuiter domū suā peteret:in via p missus a tarq̄no occisus ē. Super cuiꝰ coꝛpꝰ tullia filia sua festinās vt nouū regē saluaret:virū suū currū suū traduci fecit. Sicq; tarq̄nus superbꝰ regnum romanoꝝ vsurpauit. Qui postea vulcos et gabinos populos.s.rome vicinos domuit. Postea templū iouī in monte vrb q̄ ꝑus dictus est Saturnus q; saturnus illū inhabitauit:postea dictꝰ ē mons tarpeius edificauit. Et cū foderet eius fundamentum reptum est sub terra caput boīs cum facie integra: a q̄ mons ille deinde dictꝰ est mons capitolij t tēplū illud capitoliū vocatū est:et opus illud valde sumptuosū fuit adeo fm Titū liuiū q; magnificētia romanoꝝ que fuit tpe Augusti q̄n toti orbi dñabat vix potuit aliq̄d eq̄le illi facē. Agelliꝰ li.j. narrat q̄ anus q̄dā incognita ad tarq̄nū superbum regē adijt nouē libros ferens quos ista dicebat diuina oracula:eosq; dicebat vendē velle. Sed cū iudicio regis p̄cium excessiuū petēt:ab ipo irrisa est. Tū cilla coꝛā rege ignē facto tres ex ill' cōbusit libros:t interrogās si rex sex libros residuos eq̄li p̄cio vellet emere. Qui rñdit anum illā deliram:q̄ stati tres alios cōbussit:interrogās regē de tribꝫ residuis libris sicut de sex fecerat:q̄ mulieris videns cōstātiā tres libros emit nō minori p̄cio q̄s p oībꝫ petitū fuit. Mulier aūt illa postmodū a rege digressa nusq̄ cōparuit. Libri vero tres illi in sacrariū ꝓditi sibillini appellati sūt Et ad eos q̄si ad oraculū. xv. viri adeūt cū dñ immortales ꝓsulendi sunt publice:hec agelliꝰ. Jsiꝺ. in li. etb. alit dicit. s. q̄ sibilia cumea sic dicta a cuma ciuitate cāpanie attulit nō tarq̄no superbo sed tarq̄no ꝑsco quinto rege romanoꝝ nouez libros in q̄bus erant decreta romanoꝝ. Si fuit vt dicit Agellius videt illa mulier fuisse diabolus in forma mulieris. Hic rex septimꝰ tarq̄nus superbus fuit expulsus a regno ꝓpter adulteriū p petratū a filio eiꝰ in Lucretiā. Cuiꝰ historiā ponit diffuse Titus liuius li.j. Dicit em̄ q̄ cuz maritus Lucretie nobilissime romane vocatus tarq̄nus collatinꝰ: in obsidione ardee ciuitatis rutiloꝝ esset:t cenaret cum sexto tarquino filio tarquinij superbi vltimi regis et cum alijs iunenibus regijs:oꝛtus est sermo iter eos de vxoribus suis. Cepitq; vnusq̄sq; suam laudare t eaz alijs ꝑferre. Tunc ait maritus lucrecie. Nō est opus verbis Nam veritas facto sciri potest. Ascensis igitur equis

vt suas vxores visitarēt ex inopinato ⁊ scirēt qđ vna quęq; ageret: veniunt in principio noctis romā hi quorū vxores erant rome: ⁊ subito dom⁹ suas ingressi cū sodalibus suis: reppererēt vxores suas luxu ⁊ cōuiuijs occupatas. Postmodū vlteri⁹ ꝓcedentes in collatinum oppidū ꝓpe romā a quo marit⁹ lucretie dict⁹ est collatin⁹: subito domū collatini tarq̄ni intrauerūt: inuenerunt; lucretiaz cū ancillis suis lanificijs occupatam. Laus igit vxorū apud lucretiā remansit. s. de honestate. Sext⁹ vo tarq̄nus fili⁹ tarq̄ni regis amore ei⁹ subito capt⁹: deliberauit quō ei⁹ copiā habere posset. Paucis igit diebꝫ interiectis ignorāte collatino cū vno comite dict⁹ tarq̄nus fili⁹ tarq̄ni regis ad domuz lucretie venit: quē honorifice suscepit; post cenam ad lectū deduci fecit. Sz ipsa nocte cunctis dormiētibus ad lectū lucretie clam accessit ⁊ ferrum manu tenens: ea excitata assensum in eū precibus exegit: cōminans si nō preberet assensum eā occidere ⁊ vnū ex suis occisum iurata eā ponere: sicq; diuulgare ꝙ ꝓpē adulteriū qō cōmisisset cū suo eā occidisset: ꝓpē qō timēs illa mag⁹ infamiā q̄z mortē illi acceuit. Post recessuz aūt tarq̄ni misit ilico lucretia ꝓ collatino viro suo ⁊ ꝓ pre. Quibꝫ verbis exponens casum q̄ ꝓtigerat: gladio quē subtus habebat se ipam occidit: a suis exacta fide de vindicta ꝺ dictū tarquinū de iniuria. Reꝑhendit Aug⁹. lucretiam ⁊ de adulterio ⁊ de homicidio vt ptz in ꝑ li. de ciui. dei diffuse ⁊. xxxij. q. v. Jta ne. Propter istud autez scelus Tarquini ablatū fuit nomē regiū seu dignitas regal' ab vrbe. Quo facto: cōsanguinei ⁊ amici lucretie corp⁹ ei⁹ romā detulerūt: vt mag; ppl'm ꝺ regem incitarent. Erat aūt tūc Tarquinus rex extra vrbem cū exercitu in obsidione ciuitat; ardee: cui redeunti ⁊ ciuitatem ingredi volenti clauserūt sibi portas intra eum recipere recusantes: tū ꝓpter factū Lucrecie: tum etiam ꝓpter superbiam suā et tyrannidē: q̄ postea cū diu romanos inquietass; se recupandi regnū: ⁊ aditū ei⁹ exercitu porsenne regis clusini: tandē desperās intentū assecq; apud tusculū cōsenuit ⁊ ibi vitā finiuit. Et tunc (vt refert tulli⁹ de amicicia) dicisse ferk̄ ꝑmū cognouisse q̄s fidos habuisset amicos ⁊ q̄s infidos: cū neutris gratiaz referre posset. Et sic regnatū est sub regibꝫ septē annis cclij. ꝑm Aug. Eutropiū ⁊ Titū liuiū: ⁊ toto illo tpe regum non obtinuit roma territoriū vltra. xv. vel. xx. miliaria ꝑm Eutropium.

·ℊ.v.

Creati igitur primo tūc sūt

duo ꝓsules. s. Brutus ⁊ Tarq̄nus collatin⁹ maritus lucrecie. Cū aūt Brutus cōperisset filios suos ⁊ alios ꝓsanguineos suos tractare secrete de reductiōe Tarq̄ni regis expulsi in vrbem: detecta cōiuratione: brutus filos suos ⁊ alios ꝓscios factionis occidi publice p sententiaz fecit: de quo facto Virgili⁹ ait. Vicit amor patrie: laudūq; immēsa cupido. Ut refert Titus liuius hi duo filij bruti ⁊ duo cognati. i. fratres vxoris sue cū pluribꝫ alijs adolescētibꝫ cū Tarquinus superbꝫ regnaret: soliti erant cū filijs Tarq̄ni regis luxuriosam vitaz agere ⁊ dissolutā. Ūñ post expulsionē ei⁹ grauiter ferebant: multū eis ablatū de ꝑstina libertate ad malū: le gesq; dicebant rem surdam ⁊ inexorabile esse: salubrioꝝ rem melioremq; in opi q̄z potenti. Nihilq; lata menti vel venie habere si modum excesseris. Jsta ergo tractātes cū his quos Tarquinus ad vrbem pro rebꝫ suis repetendis ferre ꝺuxerant: tractatum ad effectum de reditu regis Tarq̄ni: nisi per vnū seruū q̄ eos tractantes audierat detecti fuissent. Quo facto: ꝓditione aperta: Brutus in sui p̄sentia ⁊ sententia filios ⁊ cognatos virgis ꝺus publice cesos fecit decapitari: nullius doloris signū ostendens. Et vt dicit Valerius: exuit se partez vt cōsulem exhiberet. Et hoc anno ꝑmo sui cōsulatus scz ducentesimo quadragesimoquarto ab vrbe ꝺdita. Qui postea in bello qō Tarquinus mouit cōtra eum. Ex hoc iratus cum fortiter dimicaret ꝺ aruncē filium Tarq̄ni regis: mutuis vulneribus ceciderunt mortui. Cui Bruto successit in consulatu Lucrecius spurius pater Lucrecie oppressi a Tarquini filio: sed infra annum morbo perijt. Jta aūt fuit exosuz romanis nomen regium ꝙ Lallatinū cōsulem etsi fideliter pro patria laborantez ⁊ qui a tyrannide regiā ciuitatem liberauerat: eo ꝙ Tarquini nomen haberet cum a consulatu ex ciuitate ingratissime coniecerunt. Dignitas aūt cōsulatus de nouo assumpta per annū integrū et non vltra ꝓtendebat. Et vt dicit Eutropius: ideo dignitas seu officium cōsulatus annuo erat: ne p diuturnitatem potestatis insolētiozes redderent. Jdeo duo creati sunt: vt si vnus malus esse voluisset: alter habēs potestatē similem impediret ⁊ coherceret. Nō aūt habebant absolutam potestatem: nam cohercere ⁊ in vincula ponere volebant ciues romanos: nō aūt occidere sine iussu populi: ⁊ ab eis appellabat. Postea augmentato dñio: instituta est alia dignitas maiozis potestatis que dicta est dictatura: ⁊ durabat per sex menses: ⁊ poterat ad mortem iudicare ⁊ ab ea nō appellabat: nō tñ durabat continua vt consulatus: sed raro et in magnis necessitatibus. Jdem Titus liuius. Fuit autē causa expulsionis collatini ab vrbe socius in consulatu scilicet Brutus. Nam vt narrat Titus liuius cuz brutus conuocasset plebem ad contionem: reduxit eis ad memoriam quomodo iurassent se non relicturos aliquez in ciuitate nec aliquem regnare passuros vnde periculum esse posset libertati. Et addidit ꝙ nō credebat populum romanū solitam liberratē recuperare: dū regiū genus ⁊ regium nomen. s. Tarq̄nus collatinus: nō solum in ciuitate: sed etiam in imperio essent. i. in consulatu. Quo modo egit vt Collatin⁹ Tarq̄nus nō soluz consulatui cederet infra annum: sed etiam ciuitatē exiret. Collecto ⁊ asportato secum patrimonio. Ubi notandum ꝙ cum salustius multum cōmender rempublicam romanorū tempe prioꝝ consulū: dicens in catellinario ꝙ ius bonumq; nō legibus: magis autez natura apud eos vigebat. Et Aug⁹. ij. de ciui. dei. c. xvij. ⁊ sequēti ostendit p multa exempla hoc nō esse verq; nec tempe regū nec consulum ꝺuabant ius natura; le ⁊ equitatem: cum multa inique egerint vt contra sabinos in raptu puellarum: contra collatinum tarquinum: cōtra Marcum chamillū in expulsione de vrbe Huius Chamilli historiā ponit Titus liuius. Nam cum ciuitas vebioruz potentissima ꝓpe romam ad viginti miliaria obsessa esset a romanis per decē annos. ⁊ in ea obsidione romani contra vebientes sepissime malo euentu pugnassent. tandez predictus Marcus chamillus consul factus: ⁊ illuc contra eos directos: facta via subterranea viq; ad arcem ciuitatis: ⁊ per illaz militibus missis dum ciues circa defensionem murorum quibus fiebat insultus eo tempe occupanť ⁊ arcē vacuam relinquunt: capitur ꝑmo arx ipsa: deinde ciuitas. Postea vo qz chamillus in diuisione prede offenderat plebem: vocatus est ad iudiciū plebis: et vt refert Valerius li. v. a luceo apuleio tribuno plebis tanq̄ peculatoz. i. reipublice vebitane ꝑde reus duris sententijs in exilium est missus: equidem eo tpe quo ꝺoptimo iuuene filio spoliať solatijs magnis poti⁹ leniendus q̄

honorandus erat. At tribuni plebis abesse erario ꝛre bantur. xv. milia eris tantiq; pena finita est. Titus li/uius dicit q; de ꝓdenatione sua certus sponte in arde am ciuitatē abūt in exiliū t absens ꝓdenat⁹ est in de/cem milibus eris: t sic maxima ingratitudine usi sūt ad eū. Qui tñ tertio āno sequēti cū capitoliū obsideret a gall': romani necessitate ducti eū reuocauerūt ad urbez t dictatorem creauerant. Que dignitas dictature erat maior ꝓsulatu. Nam t super cōsules erat. que tñ nō cō tinua erat sed certis tpibus. Qui schamillus mox cuz exercitu si ꝓuenies gall' pecuniā numerantibꝫ q̄ se ro mani a gall' redemerant: nō solum obsidionem soluit: sed gallos vicit t postea fere totaliter deleuit. Hec aūt gesta sunt ab urbe cōdita anno tricēteſimo sexageſimo ⁊nto. Uñ t post expulſionē regū anno centeſimo vice/ſimoſecūdo. Et eodē anno idem chamillus ciuitatem vulchorū q̄ p septuaginta annos bellū gesserat: t equo rum urbem t sutrinoꝝ occupauit. Et circa idē tpꝰ ⁊n/tus cincinatus infra. xx. dies penestrez ciuitatem cum octo ciuitatibus in deditionem accepit.

¶. vj.

Cū autem tarquinus super bus expulsus fuit a regno urb̄ vt testat Titus liuius lib. ij. cōtulit se ad porsennā regē dusine ciuitat⁊ famo sissimū virū t potentē: auxilium ab eo exposcens. Qui porsenna cū valido exercitu suo t tuscoꝝ ad urbem ve niens diutina t guissima obsidioue afflixit romanos Tūc Muti⁹ scevola licentiā a senatu petijt: vt castra porsenne adire valeret. Qua obtenta: vsq; ad sedem re/giam Porsenne puenit: vbi scribam assidentē occidit Comphensus aūt t ad regis tribunal ductus: fassus ē ciuem se esse romanū et cā interficiendi regem venisse t ꝓ eq̄li habēt occidere et occidi: dicens q; pati t face/re oia romanū esset. Cū āt rex iuberet eū in ignib⁹ tor/queri vt ab eo plus negocij extorqueret. Muti⁹ extē/dens sponte manū in ignem eā ibi i. mobilit tenuit: donec ipse rex pcussus horrore iuberet eū ab igne amo ueri dicens sibi. Ubi magis in teipm q̄ in me hostilia ausus. Tūc Muti⁹ q̄si volens sibi meritū rependere dixit sibi: qđ minis extorquere nō potuisti: nunc a me sponte accipe. Scito inq; q; trecenti ⁊iurati sum⁹ ꝑn/cipes iuuentutis romane: vt te ꝟ modo inuaderemus mea sors ꝓma fuit: cetez eodē modo vnusq̄sq; pro suo tempe cū opportunitas fuerit ⁊sil'e attentabit. Qđ au diens rex t cōsiderans piculi magnitudinē: si trecenti qui q̄si tanq̄ nihilū vitam haberēt: vite sue insidiarē/tur assidue: legatos mittit q; romanis vltro cōditiones pacis ferant: t firmata pace ab obsidione recedit. Au/gustin⁹ tñ in. iij. de ciui. dei. c. ij. et li. v. ca. xxviij. dicit cum Valerio maximo q; muti⁹ manū misit in ignem eo q; alīū q̄z cum quē intendebat pcusserit: qz intende/bat regem porsennā pcutere et alium pcusserat. t ideo indignat⁹ manui sue de errore: misit eaz in ignez. Dic Porsenna ſm Orosium fuit rex etrurie. i. tuscie: vnde etrusci dicti sūt tusci: obsedit romā trib⁹ annis et mul/tū adiutus a vicinis vt resumēt regnū: sed nō valuit.

¶. vij.

Mortuo tarquio supbo rege vltimo romanorū anno. xv. a sua expulsatiōe a reg sequēti anno. s. xvj. ſm Titū liuiū li. ij. ceperūt mole/stari plebei a maioribus: in ꝓncipio enim q; eligebant ad bellū militabāt ꝓpꝛijs stipendijs. Cum aūt starēt bel/la multa imo vir vnq̄z cessabāt a bellis t pestilētijs: co gebant pecuniā mutuari a potentib⁹: ita vt postea non possent satisfacere nec q̄ ad ꝓncipale nec q̄ ad vsuras q̄ ꝓ mutuo petebant: vincebāt igit t incarcerabāt t pes sime tractabant. ꝓpter q̄ orta est seditio inter patres t plebeios: cōquerente plebe de tam dura oppꝛessione a maioribus: t recessit plebs ab urbe ad tria miliaria: t oc cupauit montē santū quē quidā dicunt montē auen/tinū intra urbem: tandē pacificata est plebs sub hac cō ditiōe q; ō suis haberēt alios mgratus q; tuerētur ple/beios: ꝫ oppꝛessionem maiorū t iniurias: qui mgrat⁹ dicti sūt tribuni plebis. Post hanc dissentionē inde ad q̄draginta annos. i. anno tricenteſimo ab urbe con dita: facta est alia dissensio inter ꝓsules t tribunos ple bis. Negabant em̄ ꝓsules prātem ꝓdendi leges esse pe nes tribunos t plebem. Tm̄ em̄ penes se esse dicebant t per cōsequens leges q̄ a tribunis late erant cū plebe: nullius esse vigoris. Tamen cōcordauerūt tam cōsules q̄z tribuni t oēs: vt ꝓ legibus accipiēdis in greciā mit terent aliqui: vt dicit Tit⁹ liui⁹ li. iij. Postq̄z aūt mis/si sunt legati athenas ꝓ legibus: duo mala simul exor ta sūt rome. s. pestilētia t fames tam hominū q̄z iume/torū: vnde urbs exhausta est funerib⁹: t multi preclari viri mortui sunt illo anno. Quatuor tribuni plebis sa cerdos romuli: t sacerdos qui preerat augurijs: t alij magni nōnulli: creati sunt decem viri ꝓut narrat Ti tus liuius t Orosius. Istis decez viris creatis data fu it potestas pro vno anno que consulibus dari consue uit. Et cum ꝓmo anno bñ t modeste se habuerunt: se/quenti anno vnus eorum. s. appius claudius socijs suis mgratui. i. tali officio cedentibus: ipe per vim ꝓtinua/uit magistratū. Quod videres socij sui mgratū cui ces/serant reassumpserunt multū cōtra voluntatē populi Addidit q̄z Appius claudius aliud malū facere. Nam cum arderet libidine in filiam cuiusdam militis plebei q; absens erat ab urbe in exercitu: vt eā haberet facil⁹: cuidam clienti ꝓsuasit vt eam in iudiciū peteret in fui tutem ꝓbaturus q; an cilla sua esset: vt sic clienti adiu dicata in prātem suā veniret. Ipse vero Appius iudex erat in causa: qui absente patre clienti adiudicauit pu/ellam vt ancilla sua esset. Sed anteqūz executio senten tie fieret: pater puelle per amicū suum accitus. cum vi deret q; malicie resistere nō valeret: filiā interfecit. Et statim facto tumultu in ciuitate cuncto pplo detestāte malicia Appij: ad exercitū q; parū distabat egressus cō questus est de decē viro appio: ꝓpter quod exercitus q; semp ꝓ maxima pte fuit de plebe: secessit a patribus t sedit in mōte auentino relicto algido. i. q̄dam loco vbi erat exercitus ꝫ equos. i. populū quendam sic dictum. Sedata ꝙ est ista dissensio t reconciliatus exercitus patribus restituta plebi tribunicia potestate quaz de cem viri impedierant: t ipsis decem viris pulsis magi stratu ac etiam remissa exercitui t militib⁹ omni culpa

Anno aūt precedenti creationem decem virorū missi sunt legati romanoꝝ ad athenienses ꝓpter leges solo nis deferendas. Hic solon fuit vnus de septem sapien tibus mūdi. Qui Solon vt refert Valeri⁹ leges athe/nienſibus tam preclaras tulit vt si ꝑpetuo uti vellent sempiternum habuissent imperium. Pulsus tandem e patria ciui senectute exegit. Portātib⁹ q̄ legatis decē tabulas legum athenienſiū de q̄bus dictum est: creati sunt decem viri iuxta numerū tabularū: quib⁹ data est potestas cōsulatus: t ab eis nō licebat appellare. Et his data est potestas condendi leges t corrigēdi. Qui ex legibus Athenienſium decem tabularū in latinuz translatis: q̄sdam extraxerunt de eis q̄sdā correxerūt t

implentes decem tabulas: z nihilominus duas addi/derũt de nouo in q̃bus scripserũt nouas leges. Naz z illi legati romanoz etiã vltra leges explorates de moribꝫ athenienſiũ z alioz grecoz retulerũt: z sic in vniuerso fuerũt duodeci tabule legũ que vocãt leges. xij. tabularum: vt ptz in p̃ncipio. ff. De hoc etiam Jſiõ. in lib. etbymol. z in decre. diſt. viij. Moyſes.

·§·viij·

Tricenteſimooctauo autez

anno ab vrbe p̃dita fames grauiſſima romanos affligit intantũ q̃ multi ſpe vicꝰ amiſſa: ne fame diu cruciarent: ſe in tyberim ſubmerſerũt: ꝓpter q̃ p̃fectus annone q. ſ. de victualibus ꝓ ciuitate curã haberet preciquam: creatus eſt lutius mimutius: q̃ poſtmodũ eos q̃ frumẽta abſconderant cõpulit ea vendẽ: vt ſalti bñ ciuitas poſſet ad ſufficientiã ꝓ vno menſe. Sed eodez tempe fuit q̃dam lutius emilius equeſtris ordinis diues valde: q̃ aliunde empto frumento de ſua pecunia: z in vrbem allato diſtribuit illud plebi. Que tanto allecta bñficio ꝓmiſit illi cõſulatũ. Jpſe vo dicebat bñ ſibi nimis modicũ eſſe ꝓ tanto bñficio z ſatis paruz eſſe ſi facerent euz regem. Jſta pueniunt ad senatum. Qui ſtatim dictatorem creat lucũ quintũ cincinnatũ iam octogenariũ. Erat autem tunc ptãs dictatoris qualis poſtmodũ fuit dictatoruz imperatorum: niſi q̃ ſolum p dimidiũ annum durabat. Magiſter vo equitum ſibi coaptat ſeruilius abala. Stupet bñ viſu Emilius p̃fatus vna cum plebe. Interim a dictatore mittitur mgr̃ equitum ad lucium Emiliuz vt eum vocet in iudicium. Emilius vo intra cateruam ſuoꝝ ſe recepit. Et cũ ab apparitore apprehẽſus eſſet: ereptus eſt z fugit clamãdo ſe a patribus oppꝛimi: eo q̃ plebi in tanta neceſſitate ſubueniſſet. Sed mgr̃ equitũ vociferantem inſequitur z occidit. Cũq̃z de hoc tumultus magnus oriretur in plebe: dictator coꝛã eo plebẽ venire iubet ꝓnũciare atq̃z coram ipſa emiliũ iuſte fuiſſe occiſum: quia vocatꝰ ad iudicium venire contempſit etiam ſi innocens fuiſſet. Anno tricenteſimo viceſimotertio ab vrbe condita vt narrat Titus liuius z Oroſius ſub cõſulibꝫ Claudio z Valerio cum omnes maiores ciuitatis morerentur ꝓſilli morbo: ancilla quedã fabio maximo ꝓmiſſa ſibi ꝑpetue impunitate cauſam indicat: dicẽs matronas venena decoquere: z ſi vellẽt ſequi ꝓſules: bñ manifeſto exemplo depbenderẽt. Securi g̃ eaz inuenerunt matronas coquẽtes medicamẽta bona: habentes tamẽ alia recõdita: q̃bꝫ delatis in foꝛũ vocatis matronis viginti duabus: z vna earũ cornelia alia ſergia aſſeruerũt ea medicamenta eſſe ſalubria: que cũ ea ad p̃ceptũ iudicis bibiſſent: ſtatim mortue ſunt: comprehenſe ſunt earũ comites q̃maximꝰ numerus matronarũ: q̃ indicauerunt q̃ ſimilia faciebant: ex quibꝫ ducente viginti damnate ſunt. Creditũ eſt magis ex alienatiõe mentiq̃z ex ſcelere hoc feciſſe. Oroſius tñ dicit fuiſſe eas trecẽtas octuaginta ſil̃ damnatas. Et dicit valerius qui bñ etiam refert. q̃ veneficij queſtio z legibꝫ z morbus romanis vſq̃z ad illud tp̃s ignota fuit.

·§·ix·

Anno tricenteſimoſexageſi

moquinto vegentes a romanis victi ſunt. Et circa idem tp̃s galli ſenones ceperunt z incenderũt vrbem: vt tãgit Aug⁹. in. ij. de ciui. dei. c. xxij. vt etiam diffuſe narrant Titus liuius lib. v. z Eutropius. Galli ſenones duce brenno cum exercitu copioſo z robuſto nimis: totis viribus romam cõtendunt: quos Fabius cõſul excepit: ſed reſiſtere non potuit. Undevictis et occiſis romanis apud fluuium nomine alliam. xj. miliario ab vrbe: patentem vrbem galli penetrant: trucidant rigẽtes ſimulacroꝝ modo in ſuis ſedibus ſenatores: eoſq̃z domoꝝ incendio cremantes lapſu culminũ ſepeliunt vniuerſamq̃z iuuentutẽ reliquã quam cõſtat mille hominũ fuiſſe in arce capitolij cõcludũt obſidiõe. Jbiq̃z infelices reliquias famis peſte deſperatiõe ſubigũt z vendunt. Nam mille libris auri receſſionez paciſcunt id eſt ꝓmittunt ſe velle diſcedere ab obſidione: nõ q̃ apud gallos parua noſis roma eſſet: ſed q̃ illam ſic ante deſtruxerãt q̃ amplius tũc valere nõ poſſet: vt dicit oroſius. Cũ aũt obſideret capitolij nocte quadã galli ꝓcepta quadam via qua potuit aſcendi in capitolium q̃uis cũ magna difficultate: inceperũt ſilenter aſcendere vnus poſt aliũ: latuit bñ vigiles: ſed mãl⁹ torquatus excitatus clamore anſeris: occurit aſcendentibus z deiecit ac interfecit multos eoꝝ: z ſic capitoliuz ſaluauit. Demũ per chamillum quẽ vt dictum eſt ſupra iniuſte exilio tradiderant reductum romã z dictatorẽ creatuz ſoluta eſt obſidio: et exercitus gallorũ ad nihilum redactus. Romani aũt volentes anſeri rependere q̃ eiꝰ clamore capitolũ ſaluatũ eſt: anſerem coluerũt ꝓ deo Et vt dicit Plinius li. xxix. Sicut anſeres honorem meruerunt capitoliũ defendentes ſilentibus canibus ita canes annua ſupplicia in ſingul' annis furca armo fixi pendunt. i. ſoluũt. Poſt bec altera vice gallis contra vrbem venientibus: cũ vnus eoꝝ robuſtiſſimus romanum quendã nobilem ad ſingulare certamen ꝓuocaſſet: inito duello romanus gallũ occidit: z torquem aureã de collo occiſi extrahẽs ſibi immiſit: z ꝓpter hoc domꝰ eiꝰ z oẽs deſcendentes abeo torq̃ti dicti ſũt. Circa illa tempora dicunt cõdite ciuitates a romanis Ariminiũ in romandiola: z Beneuentum in ſamio. Afflicta eſt aũt vrbs magna peſte. z in medio eius aperta eſt terra magno hyatu: ex cuius abyſſo exalabat fetor nimius multos inficiens. Cunq̃z a dijs ſuis: id eſt demonibus per ſimulacra vel areptitios loquẽtibus remediã ꝓ clauſura poſtularent: reſponſum eſt a vatibꝫ ſuis: q̃ ſi romani vellẽt rem ſuã publicã ꝑpetuam eſſe illud in quo plus poſſent z excellerent deuouerent illi hyatui: z eoipſo implerent. Curtius ergo interpretatꝰ romanos z viribus z armis alios excellere: p̃cipitẽ ſe in illud antrum armatus z equo inſidẽs immiſit Super quẽ ciues oẽs bonoꝝ gña frumenta iniecerũt. vt ſcribunt Valerius lib. v. z Titus liuius. Et hoc ãno ab vrbe condita. cccxc.

·§·x·

Anno autem quadringẽte

ſimo viceſimoſexto vt narrant Vale. li. v. ca. iiij. z Titus liuius li. viij. de duobꝫ Decijs. ſ. patre z filio cõſulibus romanoꝝ. De ꝓmo. ſ. patre q̃ cum conſul eẽt cum manlio torquato in bello ꝓ latinos: nocte per viſionez apparuit quidã Decio auguſti babitꝰ: dicẽs q̃ ex vna parte caderet imperator in illo bello: z exercitus z imperator: qui ſe cum exercitu aduerſo mortiz dijs infernalibus deuoueret illius exercitus vinceret. Cuz igitur ꝓlio poſtmodum cõmiſſo: ſiniſtrum cornu cui decius ꝑerat. cederet hoſtibus: deuouit ſe decus et hoſtium exercitum mortiet dijs infernalibꝫ his verbis:

Juppiť mars pr̃ q̃rine.i.rumule zť Uos p̃cor veneror veniamq; peto feroq;.i.cupio vt vim victoriãq; pplo romano ꝓsperetis hostesq; quiritũ terrore formidine mortesq; afficiat;: z sicut verbis nũcupaui z quasi in p̃sentia testiũ dixi:ita pro republica q̃ritũ z legiõ z exercitum quiritũ meipsũ devoveo dijs manibꝫ telluriq: q̃bꝫ dict; decius equũ insiliens:se in medios hostes immisit. Usus est aũt ipe vtriq; exercitui eo tpe aliq̃tulum augustior.i.excellentior q̃ q̃sq; ab hominibus videri soleat. Statiq; terror q̃ romanos invaserat latinos invasit. Et decio iterfecto cecidit exercit9 latinor: hec ille. Illam visionẽ credendũ est ꝓcessisse ope demonũ ad quos moriens descẽdit. De decie alio narrat Tit9 liuius li.viij.q; cũ bellũ gereret ꝯ tuscos ꝯ q̃s i auxiliũ venerãt galli:z ipe iam q̃rto ꝓsul existẽs:videt exercitum cui p̃erat hostiꝫ cedẽ:reducẽs ad memoriã fctm̃ pris sui se mõ simili devouit inferi; z ipo interfecto victor exercit9 romanor:q; tñ cũ ꝓsul esset z dux exercitus potuit aliũ si voluisset devouere de legione romanor ꝓ salute exercit9 sui sz maluit seipm morti obijcere.

·§·xj·

De bello romanorum cum

sannitis circa annũ q̃drigentesimũ duodecimũ ab vrbe cõdita dicit Eutropius li.ij.q; sannites sunt medij inter picenũ z campaniã z apuliã distantes ab vrbe p centũ triginta miliaria. Cũ g̃ bellũ esset iter romanos z sannites: Marco curio exñte ꝓsule romanor:ad eũ vt pauperrimũ venerũt nuncij sannitũ:z inveniẽtes in scamno sedentẽ iuxta focũ:z in catino ligneo cenantem:magnũ auri pondus publice missum obtulerũt: benignis vbis invitantes vt acciper. Qui vultuz risu aliq̃tulũ solvens. Narrate inq̃t sannitibꝫ Marcuz curiũ malle locupletibꝫ imperare:q; ipm fieri locupletez z memẽtote me nec acie vinci nec pecunia corrũpi posse. Idem cum ytalia pirum regem exegisset:nihil oĩno ex p̃reda regia q̃ exercitum z vrbem ditaverat attigit. Decretis etiã a senatu septẽ iugeribꝫ agri pplo:sibi aũt q̃nquagesima:pplaris assignatiõis modũ nõ excessit: parũ ydoneũ civem reipublice arbitrans:q; eo q̃ reliq̃s tribueret cõtentus nõ esset:hec Valeri9. Refert Titus liui9 libꝫ.ix. Cũ esset bellũ inẽ sannites z romanos dux pontius sannitũ exercituz habuit iuxta furculas caudinas.i.locũ quendã sic dictũ. Misit aũt ipe pontius decẽ milites in habitu pastorali:q; in diversis locꝫ pascerent pecora iuxta viã p quã erat exercitus romanorũ transiturus:p̃cipiens q; romanis venientibꝫ z interrogantibꝫ vbi esset exercit9 sannitũ cõcordit̃ responderẽt q; iuisset ad obsidendũ luceriã:q; civitas erat socia romanor. Romani g̃ adeuentes hꝫ audit; decreverũt ire luceriã ad liberandũ eã ab obsidione. Sz duplex via erat:vna iuxta mare:sed lõgior:alia iuxta furculas caudinas z brevior:quã vt citi9 socijs subvenirent:elegerũt. Claudit aũt via illa ex vtraq; pte mõtibus habens solũ vnũ introitũ z vnũ exitũ p moduz duoꝝ saltuũ. Inter q̃s est planicies q̃dam:ad quã cuz transitu vno saltũ pueniss̃et z aliũ saltũ vellẽt ingredi invenerũt sibi viam periculosam delectis arboribꝫ in transũso viaꝝ:z viderũt nihilomin9 in mõte iuxta se p̃iudiciũ armatorum:sicq; inclusi sunt vt nec retrocedere nec ꝓcedere vltra possent. Tandẽ necessitate ducti miserũt legatos ad sannites:vel pacẽ rationabilez vel bello op9 eẽ. Respõsum est a sannitis tã debellatũ esse ꝓmissa est tñ pax sub hijs ꝯditiõibꝫ:vt.s.romani omia arma sua redderẽt omnemq; aliã suppellectilẽ:retentis tñ singul' vestimentis suis:sicq; oẽs sub iugo transirẽt z in primis ꝓsules postea alij magistratus:demum cetera multitudo:Quam pacem romani admiserũt cũ maxima sui dejectione necessitate coacti:sicq; cum sui ignominia ad vrbem reversi sunt Ut aũt dicit Titus liuius. Qñ quis mittendus erat sub iugũ:elevabant̃ duabꝫ hastis seu ligna z subponebat̃ aliud ex transverso sicut fiũt furce q̃bus fures suspendunt̃:z per mediũ illarum ibant q̃ mittebant̃ sub iugũ in signũ subjectiõis. Sexcentos etiã milites romanos retinuerunt sannites vt essent obsides. Ultra p̃dicta rñdit Pontius dux sannitũ legatis missis a ꝓsulibus romanor ꝓ pace:q; agri sannitũ qui iam occupati erãt ꝓ pte a romanis restituerent sannitꝫ z coloni q̃s illuc miserãt romani abducerent:z vterq; deinde pplis.s.roman9 z sannitic9 suis legibꝫ vivẽ p̃mitteret. Sub hijs ꝯditionibꝫ dicebat Ponti9 fedus pacis inire. Responderũt consules se nõ posse sine iussu populi z sine sacerdotibꝫ qui pactꝫ federibꝫ p̃erant z certa solennitate cerimoniaꝝ q̃ fuabatur in fedẽ hoc fedus inire. Spoponderũt tamẽ legati z questores et tribuni militũ pacem sub hijs conditiõibus futurã. Cũ igit̃ reversi essent romam consules exercitus:displicuit populo sponsis dicta:z inter se habito ꝓsilio deliberaverẽt quõ se a dicto pacto posset absolvere. Tandem vn9 ex consulibus.s. Spuri9 postumius dedit cõsiliũ:vt cõsules z oẽs qui spoponderant p feciales.i.sacerdotes q̃ p̃erãt federi pacꝫ Sannitibus traderent̃. Cuius consilio ab oĩbus approbato remissi sunt oẽs spõsores z per feciales iuncti sũt Pontio in ꝯditionem oblati. Qui vehement̃ romanor in fidelitatem arguens dixit. Spuriũ postumiũ egisse q̃ ad seipm q̃ debuit:sed romanũ pplm nõ ꝓpter hoc a sponsione absolutũ. qz debebat nõ solũ sponsorem remittere:sed etiã totũ exercitũ romanor quem dimiserat. Restituto g̃ exercitu vbi spõsio facta est:et ipe exercitui arma restituere parat9 erat:et ibi hoc facto repudient̃ cõditiones pacis si eis visum fuerit:alio mõ dicebat nolle se sponsores in ꝯditionẽ accipe. Romani vo q̃uis ponti9 rõnabiliť videret petẽ nõ acquieverũt hec facẽ. Satimq; ꝯ sannites exercitũ fortiorẽ electum mittũt:qui exercitus romanor sannites debellavit z ita attrivit q; vt dr̃ in martiniana occisis ex eis vigintiq̃tuor milibus et rege eor cum reliqua multitudine:capta civitate ipam sannitũ funditus everterunt Nives iam omnia oppleverant:nec habitari extra tecta poterat. Jamq; consul de sannio exercituz eduxit venienti romam triũphus oĩm ꝓsensu est delat9:triũphavit in mgiatu insigni (vt illoꝝ tẽpoꝝ habit9 erat) triumpho:pedites eq̃tesq; insignes donis transiere et transvecti:mlte civice corone fallaresq; ac murales cõspecte inspecto spolio sannitũ:z decore et pulchritudine paternis spoliꝫs:q; nota publicoꝝ frequẽti ornatu locoꝝ erant cõpabant̃:nobiles aliq̃t captivi clari suis patrũq; factꝫ ducti:eris quis trãsvectu vicies cẽtũ milia z auri.xxxiij.milia:id em̃ redactũ ex captivis dicebat̃ argenti:qõ captuz ex vbibꝫ erat ad trecenta.xxx. milia omnes argentumq; in erariuz condituz. Erat aũt civitas illa multum opulenta:habẽs arma aurea et argentea inter campaniam z apuliam vt dictum est Cuius patrie civitas p̃cipalis & fuisse capua nobilissima z magna:vt videret̃ quasi altera roma vel Karthago. Dicit aũt Eutropius libꝫ.ij.q; si fidem federis quam romani sibi a subjectis suari volunt Sanniti bus suassent:romani aut omnino non essent: aut san

nitis dominantibus fuirent. Et durauit bellū roma nor̄ ꝓtra Sānites annis q̄dragintaseptem ſm Eu tropium: z nullus hoſt̄ fuit romanis crudelior ſanni tis q̄ demū extincti ſunt. vt dicum eſt. Cōtra iſtos ſannites ꝑmo bellans Papirius ꝓſul romanor̄ anno ſexto ptolomei regis q̄ ꝑmus regnauit in egypto poſt mortem alexandri magni in fuiturē redegit. xiij. an nis. Qui papirius cū eſſet puer: vt refert macrobius in ſaturnalib⁹ ductus a ꝑre in ſenatū ad ꝓſiliū: reuerſus domū q̄ſitus eſt a mr̄e q̄d ibi tractatū ſit in ꝓſilio. Et cum diceret puer ſecretū eſſe nec licere illud dici: matre ꝟbera cōmināte vt diceret: dixit vt euaderet lepidū mē dacium. ſ. ibi fuiſſe tractatuz: q̄d magis expediret vel vnum virū h̄re duas vxores vel vnam vxorē duos vi ros. Qō illa referente alijs feminis ꝯgregata maxima multitudine acceſſerūt ad ſenatū: poſtulantes potiuſ id ſtatui vt vna mulier habēt duos viros Cūq; ſup̄ mirarent inueſtigantes vnde h̄ ꝓceſſiſſet: inuenerūt ex fictiōe illa pueri ꝓceſſiſſe: vñ ſtatuerūt nō intromit tere amplius pueros cū parentib⁹ in ꝓſilio illo Papi rio excepto. Et ad bellū ꝓgens audiſſet ab auguribus male fortunandus in bello: ꝓtemnens illos ꝓgreſſus victoriā habuit. Anno a ꝓditione vrb̄ q̄dringente ſimo ſexageſimo tertio vt narrat Oroſius li. iij. Dolo bella z domitio ꝓſulib⁹ lucani bruttij ſannites etiā cū etruſcis z gall' ſenonibus facta ſocietate: cū bella ꝓ ro manos molirent: z romani ad gallos exorandū lega tos miſiſſent: galli legatos interfecerūt: ꝓpter q̄ cecī lius ꝓtor miſſus cū exercitu ꝓtra eos fuit Qui etruſcis veniens interfectus eſt: z ſeptem tribuni plebis occiſi ſunt in illo bello: et multi nobiles trucidati. et. xxvij. milia romanor̄ ꝓſtrata: licet demum vicerint.

·Ḣ·xij

Anno autem ab vrbe cōdi

ta q̄dringenteſimo ſexageſimo q̄rto vt refert Oroſi⁹ li bro. iiij. Tarentini cum viderēt claſſem romanor̄ in mari ꝓtereuntē: cā hoſtiliter inuaſerūt: z q̄nq; tm̄ na uibus p fugam clapſis alias naues captas ad portum ſuū trahunt: interficientes oēs illos q̄ ad bellum vtile eſſe poſſent: alios vendentes. Miſſi g̃ ſunt legati a ro manis tarentum qui de iniuria conquererent. Sz re pulſi ſunt z etiā iniurias receperūt a tarentinis. Et vt dicit valeri⁹: vnus eor̄ reſperſus eſt vrina: his de cauſis ingens bellum exortū eſt. Romani aūt ꝓſiderātes qui z quanti eſſent hoſtes q̄ in circūitu eor̄ ſtrepebāt vltimo neceſſitate coacti ꝓletarios ad ſumenda arma coegerūt. Sz ad declaratiōez hui⁹ vocabuli ꝓletarij ſciendū: q̄ cū romani ꝓtinue reb⁹ bellicis vacarēt: z p ꝓſequens nec reb⁹ domeſticis nec ꝓcreationi ꝓlis intē dere poſſent: ordinauerūt q̄ illi qui ſufficē nō poſſent ad militandū ꝓpter inopiā in vrbe manerēt ꝓcreati oni ꝓlis vacantes. Cernebant em̄ q̄ ciuitas diu ſtare nō poterat ſine ꝓcreatiōe ꝓlis. Qui em̄ in plebe roma na tenuiſſimi z pauperrimi erāt: nec amplius q̄ mille q̄ngentis eris in cenſum impendebāt: ꝓletarij ſūt ap pellati ait. Agellius Et iſti ꝓletarij aſperis reipublice temporib⁹: cum iuuentus ꝙ inopia eſſet: in militiaz tu multuariam legebāt armaq; ſumpto publico bis p̄be bantur. Dicti g̃ ſunt ꝓletarij ab officio ꝓlis ꝓcreande Exercitu g̃ magno ꝯgregato romanor̄ Emili⁹ cōſul cū copijs ſuis impetū fecit in fines tarentinor̄: igne et ferro omia vaſtans. Plurima etiā oppida occupat: et iniuriā receptā crudeliē vendicat. Tarentinos ꝟo iu uant multi tarentinor̄: quor̄ potētiā maxime auxit pirus rex epirotarū. Epirus em̄ ps eſt grecie: z tarenti ni erant cognati grecor̄. Naz lacedemonij ꝓdiderūt tarētum. Pirus g̃ totas vires epiri theſalie z macedo nie habuit. Elephātes aūt romanis incognitos vigi ti in ytaliam ſecū adduxit. Prima g̃ pugna inē roma nos z Pirum cui totū bellū aſcribit q̄uis ꝓ Tarēti nis ageret: fuit apud eleacrā ciuitatē campanie cōtra Leuinum ꝓſulem romanor̄: vbi tota dies in pugna ꝓſumpta eſt neutra ꝑte fugiēte: donec introducti eēnt elephātes romanis q̄ ante illud genus nō viderāt hor ribiles z p̄cipue equis pauentibus ad aſpectū eor̄ ro mani ſe victos fuiſſe fuga ſua oſtendūt Pirus tñ atro citatem cladis quam acceperat z iacturā publice ꝓtes tatus eſt: affigens titulum in templo Iouis apud Ta rentum in quo ſic ſcripſit. Qui ante hec inuicti fuerant viri. ſ. romani pax optime olimpi. Nos vici in pugna victuſq; ſum ab eiſdem. Et cum increparet a ſuis q̄ ſe victum diceret q̄ viciſſet. Reſpondit ſi ego eodem mō vicero: itez̄ ſine vllo milite epirum reuertar Lecideꝝt nihilominus ō romanis in illo p̄lio peditū tredecim milia octingentioctuaginta. Capti tricēti decē. Eq̃tū ceſi ſunt ducenti q̄draginta octo. Capti octingenti.

Poſt hec ſecūda pugna inter romanos z pirū fuit in apulie finibus: vbi q̄uis eſſet clades magna ex vtra q; ꝑte: romani tñ vicerunt. Nā Pirus tranſfixus bra chio ꝓmus receſſit e prelio. Fabricius ꝟo romanor̄ le gatus vulneratus eſt. Elephanti ꝟo ſubiectis inter po ſteriora z mollia ignibus: circūtulerunt in ſuo furo re machinas eis impoſitas: z ſuis exitio fuerūt. In ea pu gna ceſa ſunt romanor̄ q̄nq; milia: de exercitu ꝟo piri viginti milia. In tertia ꝟo pugā vt refert Eutropi⁹ li. ij. fugatus eſt pirus: z reūſus in greciā apō argos ciui tatem occiſus eſt. In ꝓmo bello ꝙſulens Pirus apol linem de euentu belli: reſponſum ſibi fuit. Dico tibi pi re romanos vicere poſſe: qō intellexit ſe victuꝝ roma nos: ſz poterat etiā intelligi romanos victuros cuz: ſi cut fuit: hoc inducit Aug⁹. in. iij. de ciuita. dei. c. xvij. oſtendens fallaciā demonis in ſuis reſponſis: que ſūt dubia ſeu equoca vt decipiat vt hic fuit.

·Ḣ·xiij

Anno ab vrbe condita qua

dringenteſimo quinquageſimo quinto maxia peſtilē tia romam inuaſit ꝑ tres annos continuata: vt refert Titus liui⁹ libro. x. ꝑter quod conſulentibus libros ſibillinos ꝓ remedio: inuentum eſt q̄ Eſculapius de epidauro romam afferendus eſſet. Eſculapius ō: de⁹ medicine. Homo q̄dam fuit qui ꝓmo inuenit artē me dicine ꝓpter quod deus reputatus eſt. Epidaurus eſt ciuitas que modo dicit duratiū vbi colebatur Eſcu lapius id eſt ſtatua eius Miſſi ergo legati romanor̄ ꝑ eo intrātes templū eius quod p quinq; miliaria di ſtabat ab Epidauro Ecce ꝓpes qui q̄nq; licet raro ab Epidauris viſus fuerat nunq; tamen ſine bono ipor̄ viſus eſt (ꝓpter quod z ipm̄ ꝓpentem in modū Eſcu lapij venerati ſunt) p partes vrbis celeberrimas leui tractu repere cepit: triduoq; conſpectus eſt: haut ante ſe appetite clarioris ſedis alacritatem ferēs: deinde ad nauem romanā prexit ac nauem conſcēdit vbi vnius legati tabernaculū erat ibiq; cōcubuit. Cū ꝟo nauigan do anicū pueniſſet: ꝓpes q̄ vbiq; i nauigio remāſerat ad ērā delapſus: edē eſculapij q̄ ꝑe erat intrauit: z ibi trib⁹ diebꝫ māſit dato ſibi cibo. Poſtmodū ad nauē re

uersus se romā ad vehendū p̄buit: vbi in ripā tyberis egressus in insulam vbi templuz eius dedicatum fuit esculapio transnatauit: z cessauit pestilētia a romanis Deceptio diaboli hec fuit: vt veneraret ipm in illa creatura: vt oñdit Aug⁹. in. iij. de ciui. dei. c. xij. z. ca. xvij. Ubi oñdit q ipe esculapius postea anno q̄dringentesimo octuagesimo p̄mo ab vrbe cōdita a peste alia superueniente curare seu liberare nō valuit: q̄ vltra biēniū porrecta vt narrat Orosius vrbez depopulauit: z consulentes libros sibillinos rñsum est. s. a demonijs per augures piecturantes pestem illā celesti ira impositā. eo q plures edes deoz occupabant a psonis priuatis nō a dijs vel ministris eoz qō totū erat fallacia diaboli: fuit illa pestis in bomibz z iumentis z p̄cipue in mulieribus pgnantibus q̄ ad plem in vtero existentē et morientē. Narrat etiā Vale. de alio opere mirabili sed ope demonū vt credit. Luzem ait ipe li. ij. c. j. ingenti pestilētia vrbs z agri. s. q̄ ad fructus vastarentur Valesius q̄dā rusticus sz dives filijs suis duobz z filia vsq; ad desperatiōem medicoz laborātibz infirmitate orauit deos sibi familiares vt puerorz piculuz in suuz caput vterent. Et rñsum est sibi q pueri saluarēt si statim p tyberim fluuiū eos tarentuz portasset. Jbiq; exditis pijs. i. plutonis (q̄ oz deus inferni) z proserpine (q̄ oz dea inferni a poetis) ara petita aq̄ calida quam ipi desiderarent recreasset. Qui b intelligens de tarento q est ciuitas magna z famosa multuz distans a roma: timuit valde tanta nauigatiōez arripe. Tamen spe salutis puerorz iter inchoauit. Cum aūt p tyberim hostiā peteret z pueris sitientibz iam calida aqua subueniret: ne ignis quo aq̄ calefieri posset p̄sto eēt: cernit p̄cul fumū sibi apparere in q̄dam loco: qui locus vt a gubnatore nauis didicit tarentū vocabat. Exiēs igit nauem z aq̄ fluuij hausta illuc properans igne facto aquā calefacit: calefactāq; pueris bibendā dedit. Qua potata statim sopiti curati sunt. Dicūtq; expgefacti se vidisse in somnis deū quendam eoz corpa tergentem et p̄cipientez vt a ditis z proserpine ara potio vnde illa fuerat allata nigre hostie immolarēt: lectisternia etiā et ludi nocturni fierent. Pater vero puerorz nullā ibi aram vidēs pgit ad ciuitatē vt emat nouā aram: preciēs suis vt interim fodiāt fundamēta p ara locanda q̄ dum fodiūt inueniūt p̄fundo sub terra ad. xx. pedes aram quandā proserpine z diti pri inscriptā. Qō cū valesius accepisset p nūcium hostias z ludos ibi imolauit: ludosq; z lectisternia p̄tinuis tribz noctibz: q: tot erāt filij eius curati: fecit. hec Valerius. Et licz isti ludi fuerint instituti p̄mo anno p⁹ reges expulsos: sz postea aboliti: tñ tpe p̄mi belli punici: in quo occisa est ex vtraq; pte innumera multitudo: etiaz renouati sunt.

Notandū etiā q in bello romanoz p̄tra latinos cū esset p̄sul manlius torquatus cū decio mure torquatus edictū posuit: ne quis extraordinarie pugnaret: filius aūt torquati apropiauit ad castra latinoz hostiū cū cōturmalibz. Eq̄tibus vero tusculanis qui latini erāt p̄erāt geminus metius. Qui vidēs filiū torq̄ti sciens strennuū virū: cepit eū vbis p̄tumeliosis allicere ad singulare certamē. Filius torq̄ti ptim ira pmotus ptim pudore ne videret certamē recusare cū eo p̄gressus est: quē equo deiectū statim interfecit. Et rediēs ad pzez cū spolijs hostis occisi: narrauit q fecerat: pz vero statim p̄gregata multitudie exercit⁹ dixit filio suo. Ex q̄ nec imperiū p̄sulare nec maiestatē pijs veritus es: z p̄ edictū nr̄m extra ordinē pugnasti: z ingratus in te fuit disciplinā militarē p quā res romana vsq; in hanc diē stetit soluisti: meq; ad hanc necessitatem induxisti vt reipublice vel mei vel meoz obliuisci oporteat: nos potius nostro delicto plectemur q̄ respublica tanto suo damno nostra delicta luat. Triste exemplū erim⁹: sed tñ iuuentuti salubre. Statimq; ligatū ad palū interfici fecit: z reuersus est romam cū victoria. hec Titus liuius z Valerius z Aug⁹. j. de ciui. dei.

·Ꝭ·xiiij

Sicut aūt origo belli quod

fuit inter romanos z pirū regez: fuit ciuitas tarētina cui voluit p̄us succurrē. Jta etiā origo p̄mi belli punici fuit tarentina ciuitas. Nā tarētini audita morte piri pterierūt auxiliū a carthaginensib⁹ z habuerūt: z pugnantes p̄ romanos victi sunt nondū tñ hostes a Romanis iudicati: vñ nō ptinet ad p̄mū bellū punicum sed p̄cessit illud. ix. annis z fuit occasio eius. Tria aūt fuerunt bella punica diuersis tpib⁹ inter romanos et carthaginenses. Fuit aūt carthago ciuitas potentissima in affrica q̄ impabat toti affrice z pti hyspanie: sic roma erat potentissima in ytalia. Uñ oēs afri vocati sunt carthaginēses ac etiā dicti sunt peni z puni z punici z affrici: et p̄mū bellū punicū fm Eutropiū duravit. xxiij. annis: secundū. xxix. tertiū. iij. annis. In primo igit bello q̄ō inchoatū fuit āno ptolomei Philadelphi regis egypti. xx. Cū Hanibal senior ora ytalie maritima instructa septuaginta nauiū classe vastaret: romani z ipi sub p̄sulibz gneo cornelio z gayo diullio classem fabricari z instrui fecerūt. Qō diulli⁹ cōsul celeriter impleuit. Nā intra sexaginta dies postq̄ arbores cese erāt: centū triginta nauiū classis deducta in anchoras stetit. Alteris consul. s. cornelius cū sedecim nauibus lipparim insulā petijt sibi ad hanibalē quasi ad colloquium pacis euocatus: punica fraude captus atq; in vinculis necatus ē. Quod vt diullius cōsul audiuit: cum triginta nauibus aduersus Hanibalem p fectus est. Cōmisso nauali plio Hanibal amissa naui qua vehebat scapha subductus aufugit. z. xxx. naues eius capte sunt: tredecim merse: tria milia boim occisa: z tria milia capta referunt. hec Orosius. Anno aūt nono huius p̄mi belli punici creati sunt cōsules rome Manilius vulscho. z Marcus regulus q̄ fm orosiū li. iiij. iussi sunt ferre bellum in affricam cuz quadringentis triginta nauibus in Siciliam que tūc erat carthaginēsiū. p̄fecti sunt: vbi obtenta victoria vlterius in affricā transierūt: z ibi captis trecētis castellis: z oppidis Manilius p̄sul romā reuersus: viginti septem milia captiuoz cuz ingentibus spolijs secum reuexit. Marc⁹ vo regulus bellū carthaginēse sortit⁹ est: vbi post p̄pentem maximū occisum q̄ plurimos de exercitu infecerat: cuius coriū rome delatū oz fuisse centum viginti pedum: p̄ tres imperatores carthaginenses: scilicet duos Asdrubales z Buulcarem atrociter pugnauit. In qua pugna cesa sunt carthaginensiū. xvij. milia: capta q̄nq; milia: z octingenti elephāti adducti romā. Carthaginēses vo fracti z exinaniti diuīsis bell' z cladib⁹ pacē a regulo poposcerunt. Sz cum audissent p̄ditiones pacis intolerabiles q̄s regulus dictauerat maluerūt carthaginēses poti⁹ mori armati q̄z talibus p̄ditionib⁹ assentire. Comparatis igitur ex diuīsis regionib⁹ militibz z facto exercitu magno Zantippū regem lacedemonioz cum auxilijs accitum bello duce p̄fecerunt. Ingens vo romanoz ruina secuta est Nā cesis triginta milibus romanoz⁹ marcus regul⁹

captus ⁊ in vincula ꝓiectus est. Ut aũt narrat eutropius li.ij. Romani audita strage sui exercit⁹ ⁊ captiõe reguli: creauerũt ꝓsules paulũ emiliũ: ⁊ seruũ fuluiuz q̃ ꝓparata mag̃ classe. s. trecentoꝝ nauiũ ꝓfecti sunt ꝯ affricos. Et ꝓmo q̃dem vicerũt affros bello nauali: et Emilius ꝓsul centum ⁊ q̃tuor naues hostiũ submersit: ⁊ triginta cepit. Iterũ etiã deuicti sunt affri a metello ꝓsule interfectis viginti milib⁹ hostiũ ⁊ captꝫ elephantib⁹ eoꝝ: ita vt metellus elephãtes cũ multis valde captiuis romã adducẽt. Cũ aũt classis romana cũ maxima ꝑda in ytaliã rediret: passa naufragiũ euersa est adeo vt centũ viginti naues submergerẽt: ⁊ septuaginta abiectꝫ oneribꝫ vix liberarent. Auulcar aũt dux penoꝝ cũ exercitu in numidiã et mauritaniã missus postq̃z cruenter hostiliter vniuersos egit: cũ regulũ susc̃episse dicerent. Mille argenti talẽtis ⁊ viginti milibus boũ reliquos ꝓdemnauit Asdrubal ãt dux penorũ ⁊ nonus imperator carthaginensiũ: qui pugnã agẽs cũ metello: apud panormũ deuictus fuerat: occisis viginti milib⁹ de carthaginẽsibus ⁊ viginti sex elephãtꝫ multis aliꝭ elephantis captis ⁊ romaz adductis ipe Asdrubal cuz paucis lilibeũ fugit atq̃z a penis absens damnatus est Et post hec mala carthaginẽses regulũ ꝑ quinq̃z annos iã captiuũ miserũt romã: vt ꝑmutationẽ impetraret captiuoꝝ: q̃ veniens et coꝝ senatu exponẽs postulatõz affroꝝ. s. de ꝑmutatõe seu relaxatõe captiuoꝝ vtriusq̃ ꝑtis. Cũ senat⁹ incliaret ad ꝑmutationẽ dictã faciendã ex affectu: et ꝑmaxie ꝓ liberatõe ipi⁹ reguli: suasit ipe senatui vt nullo mõ pax fieret cũ affris nec talis ꝑmutatio: dicens eos iã effractos viribus: nullã spem euasionis hr̃e: se aũt tanti non esse vt tot milia captiuoꝝ affroꝝ ⁊ robustoꝝ ꝓter se senem. ⁊ paucos romanorum deberent dimitti. Audita igit̃ psuasione reguli in senatu: acquieuerunt romani consilio eius. Et cum romani sibi offerrent eũ tenere rome non acquieuit: sed vt seruaret iuramentũ quo carthaginẽsibus ꝓmiserat se reuersurum ad eos si dictã ꝑmutationem non obtineret. Redeũtem carthaginẽ: audito quid egerat crudeli morte eum necauerunt.

Anno autem ab vrbe condita quingentesimo septimo vt narrat Oroſius repentina subuersio ipius rome ꝑuenit romanorũ triumphum. Siquidem quinto lacantio ⁊ aulo manlio consulibus: fluuius tyberis aucus insolitis ymbribus et vltra opinionẽ vel diuturnitate vel magnitudine redundans: omnia rome edificia in plano posita deiecit: diuerse equalitates locorum ad vnam pniciem cõuenere: quoniã ⁊ que segnior redundatio tenuit: madefacta dissoluit: et que cursus torrentis inuenit: impulsa deiecit. Aquarum cladem g̃uissimaz grauior ignis secuta est vastatio. Qui ignis incertum: vnde surrexit plurimas ciuitatis partes ꝓpagatus: tam homini q̃z domoruz miserabilem stragem fecit: tum etiam tantũ opuz vno consumpsit incendio: quantũ plurime ⁊ pegrine victorie conferre non possunt. Cũq̃z omnia in circũitu fori populareñ edem veste corripuit: ⁊ ne sibi quidem dꝫs subuenientibus: illũ qui eternus putabatur tempozaneus ignis oppressit. Unde et Metellus pontifex dum arsuros deos excipit: vix semiusto brachio aufugit: templũq̃z dee veste combustũ est.

·Ꝯ·xv

Anno regni ptolomei euergetis regis egypti vicesimotertio ⁊ ab vrbe ꝓdita quingentesimotricesimo inchoatum est bellum punicũ secũdum. s. inter romanos ⁊ carthaginẽses ꝯm Oroſiũ: quod fuit grauissimũ vtriq̃z patri: ⁊ maximi extermiñ: hoc autem bellum ꝓcesserunt multa ꝓdigia in diuersis partibus ꝯm Oroſium ⁊ Valerium maximũ. Ait enim. Inter initia motusq̃z bellozum: rome bos mugitũ suum in humanum sermonẽ conuertit. Larues quoq̃z ad modũ niuis dissipate ceciderũt: quaruz maiozẽ numerũ ꝓpetes diripuerunt aues: reliquũ humi ꝑ aliquot dies neq̃z odore graui neq̃z aspectu defozmi mutatum iacuit. Fertur quoq̃z in ꝑiceno lapides pluisse. In gallia lupum vigili e vagina gladium abstulisse. In Sicilia quoq̃z duo scuta sanguinẽ sudasse: ⁊ metentibus cruentas spicas repperisse. Cerites aquas sanguine mixtas fluxisse. Et addidit Valerius: bello punico secũdo: constitit gnei domitij bouẽ dixisse. Caue tibi roma. Huic autẽ vltimo ꝓdigio de boue locuto astipulat Augustinus in. iij. de ciuitate dei. addens ⁊ q̃dam alia: dicit eñ omitto boues locutos: infantes nõdum natos de vteris matrum quedã verba clamasse. Volantes serpentes: simeas ⁊ callias in bominez ⁊ masculinũ sexũ fuisse conuersas. Istud aũt secundũ bellũ punicũ mouit Hanibal imperator. Carthaginensiuz iniuste nõ seruans pacta pacis facta inter romanos ⁊ carthaginẽses. Iste Hanibal fuit maximus inimicus romanoꝝ: vt eñ narrat Titus liuius Oroſius et Eutropius cũ esset nouẽ annoꝝ Auulcari patri suo ad aras iurauerat contra romanos pugnaturũ q̃z citius posset. Qui etiã (vt refert Valerius) cupiens significare q̃zto inter se odio roma et carthago dissiderent: infixo in terra pede suscitatoq̃z puluere: tunc inter eas finẽ belli fore dixit: cũ altera in puluerẽ esset redacta. Ubi etiã est sciendũ: q̃ hanibal iste est alius ab eo Hanibale q̃ fuit deuictus in bello ꝓmo cuz esset dux carthaginensiũ. Hoc secundũ bellũ punicũ dicit Titus liuius omniũ maxie bellozum memozabile q̃ vnq̃z gesta sunt: in q̃ varia adeo fozruna fuit: vt ꝓpius piculo fuerint q̃ vicerũt. Odiꝭ etiã maiozibus q̃z viribꝫ certauerunt. Romani eñ indignati sũt q̃ victoribus ipis in ꝓmo bello punico victi affri vltro arma romanis inferrẽt. Peni etiaz indignati q̃ videbat eis q̃ nimis subdue auareq̃z eis romani imparent. Cepit autẽ hoc bellum sub Scipione publio cornelio: ⁊ terminatũ est ꝑ filiũ eius dictũ etiã Scipionẽ: qui dictus est affricanus ab affrica quam subiugauit: ⁊ durauit per xviij. annos ꝯm Aug̃. de ciuitate dei li. v. ꝯm Oroſiũ ⁊ Titũ liuiũ. xvj. Cum eñ pars hyspanie carthaginẽsibus esset subiecta: q̃ inter hyspaniam ⁊ romã mare non mediat: ideo ad vitandum maris discrimina hanibal fecit viam suam de affrica in ytaliam vbi mare quod diuidit inter affricam ⁊ europam strictissimuz est: ⁊ ex vtraq̃z ꝑte sui portus habebat cartagini subiectos. Alia causa fuit vt haberet occasionẽ romanos inuadẽdi. Veniens eñ in hyspaniã expugnit sagunтum. Fuit aũt hec ciuitas potentissima in hyspania sita in ꝓfinio impio affritani: imperio non subdita: ſz tñ romanoꝝ socia ⁊ amica. Sciens igit̃ Hanibal q̃ in de posset habere occasionẽ pugnandi ꝯ romanos: q̃ si saguntum obsideret vel expugnaret: romani venirẽt vt succurrerent vel defenderent: ideo ꝓpus ꝯ saguntuz q̃z ꝯ romanos bellum mouit: ne videret pacẽ inter romanos ⁊ carthaginenses: post primũ bellum punicuz factam ꝑ fidem violare: qui etiam vt narrat Titus liuius ꝓmo pugnauit ꝯ ciuitates vicinas sagunto: que non erant de societate ⁊ confederatione romanorum: q̃rendo occasionẽ expugnãdi saguntũ. Cũ vo sagunti nos ꝓflictos ⁊ in ciuitatẽ refugientes obsidẽt: legatis

romanoꝝ ad se missis vt ab obsidiõe discedẽt: illusit dicens se bellicis rebꝫ intentũ ꝫ hostes non posse audire eos. Profecti igĩt legati carthaginẽ conquerũt frustra de federe pacis iã ruptoꝫ: inde romã redeũt. Et dũ sic tps interim trahũt Saguntũ captum est ꝛ destructum in magnũ obprobriũ romanoꝝ q̃ in tali necessitate nõ succurrerũt vt debebãt amicis ꝛ socijs. Saguntini vero añq̃ ciuitas caperẽt tm̃ cruciabãt fame q̃ suoꝝ cadaueribꝫ pascebant. Et cũ miles q̃daꝫ hannibal' amicus saguntinoꝝ volens saltim saluare ciuiũ vitã promitteret eis vitã ꝛ locum aliũ vbi possent ciuitatẽ construere: dũ tm̃ saguntũ cum auro ꝛ argento hannibali redderent: ipi tpe deliberatõ ſ accepto: rogũ maximũ in medio ciuitatſ accendunt: ꝛ ꝑmo in eundem auruꝫ cũ omni suppellectili ꝓiecerũt: ꝛ postea cesis vxoribus ꝛ liberſ se in ignem vnanimiter ꝓcipitauerũt. Hac ciuitate sic expugta hannibal trãsiuit mõtes pireneos: q̃ hyspaniã a gallia diuidũt: ꝛ sic ꝑ gallias transiẽs. xix. die a pireneo monte ad alpes puenit Ubicũq̃ resistentiã inuenit gladio ferroq̃ viã sibi apperuit: in alpibus vo sibi galles resistentes bello supat: atq̃ rupes imeabiles igne ꝛ ferro rescindit: q̃driduo in his ꝓsumpto ꝑuenit die q̃nta ad plana ytalie. ſ. ptes pedemontanas. hñs tũc in exercitu centũ milia peditũ ꝛ .xx. milia eq̃tum. Scipio vo consul romanoꝝ: ꝑmo sibi cũ exercitu occurrit ibi confto p̃lio apud tycinũ q̃ in padũ influit scipio gr̃iter vulneratus a filio suo scipiõe admodum iuuene a morte libatus euasit: occiso ibi pene oi exercitu romanoꝝ q̃ scipio ꝓsul habuit. Postea vo ab eodeꝫ ꝓsule ad fluuiũ trebiã q̃ est iuxta placentiã iteꝝ pugnatũ est fortuna ꝓsimili: sempꝛonius vo ꝓsul alter romanoꝝ cognito college sui casu de Sicilia redijt: ꝛ apud eundẽ fluuiũ ꝓgressus amisso exercitu pene solꝰ euasit. In q̃ bello etiã hannibal vulneratꝰ est. Qui post ea cũ ꝑmo vere in tusciam transiret in sũmo a pennino mõte corꝛeptꝰ ꝛ biduo niuibus ꝓclusus ꝛ onustus cũ exercitu obrigauit: vbi magnꝰ numerꝰ hoim iumenta etiã sua q̃plurima ꝛ elephãti pene oẽs frigore ꝑierũt. Inde vero ꝓgrediẽs ꝑ viã palustrẽ iuxta sarnos maximam ꝑtem socioꝝ ꝛ iumentoꝝ ꝓdidit ꝛ oculũ quo iam dudũ eger fuerat violẽtia frigoris vigiliaꝝ ac laboribus amisit. Cũ difficultate tm̃ paludes euadẽs ad castra flaminũ ꝓsul'a ꝓpinquat: ac flamineũ apõ trãsimenũ qui mõ dicit lacus pusinus excitauit ad bellũ. Ubi arte hannibal' totꝰ exercitꝰ romanoꝝ circũuentꝰ trucidatꝰ est: ipe ꝓsul romanoꝝ occisus ẽ. ꝛ .xv. milia cesa: ꝛ sex milia capta referunt. In hõ bello tantꝰ fuit ardor pugnantiũ vt terremotũ gũissimũ qui tam vehemens erat q̃ vrbes diruit mõtes trãstulit rupes deiecit ꝛ flumina retroꝛsum coegit: milites non sentirent. Post hec secuta ẽ pugna kannẽsis. i. apud kannas vicum apulie vbi puguit hannibal ꝫ duos ꝓsules. ſ. emilium paulũ: ꝛ terentiũ varronẽ: ꝛ interfecta sunt de exercitu romanoꝝ. xliij. milia: ꝛ ẽ exercitu hannibalis magna pars cesa est. Perijt aũt eo bello emilius Paulus: nouem cõsulares ꝛ ptores viginti interfecti sunt ꝛ senatores. xxx. occisi ꝛ capti: nobiles viri trecenti pedestriũ: militũ q̃draginta milia: equitũ tria milia q̃genti. Uarro vo ꝓsul alẽ cũ q̃nquaginta militibꝫ venusium fugit. Nec dubiũ est quin dies illa vltima fuisset romani statꝰ: si hannibal ad inuadendũ vrbẽ mox post victoriã cõtendisset. In illa pugna romani ita afflicti sunt: vt extũc vrbes ytalie romanis ꝑus subiecte a romanis discesserunt ꝛ hannibal adheserũt. Inter q̃s capua erat ꝑcipua. Sciendũ etiã q̃ ꝑter istas inter Hannibalẽ ꝛ romanos fuerũt alie pugne multe: ꝛ nũc quidem romani: nũc vero carthaginẽses supiores erant. Silr dũ hannibal pugnat in ytalia hasdrubal pugnat in hyspania ꝫ romanos. Qui duos scipiões frẽs ꝛ duces romanoꝝ missos in hyspaniã ꝓtra ipm occidit: et multas strages romanoꝝ fecit De victoria aũt illa habita ab hannibale apud kannas de romanis dicũt oro sius ꝛ Aug'. in. iij. de. ciui. dei q̃ hannibal misit carthaginẽ tres modios annuloꝝ aureoꝝ acceptoꝝ a romanis occisis ab eo: vt ex ꝫ meli' comꝑenderet quãtus esset numerꝰ alioꝝ interfectoꝝ: cũ nõ oẽs: sz maiores ꝛ nobiles anul' aureis vterẽt. Et vt dicit Oroſi' post ꝑ dictã cladeꝫ adeo desperauerũt romani q̃ senatores deliberauerẽt de derelinquẽdo ytaliã ꝛ locſ alijs ad habitandum querendis ꝓsilium ineundũ putauerunt. Qõ tunc confirmatũ fuisset: nisi cornelius Scipio tribunus militũ qui postea scipio affricanus appellatus est: districto gladio eos terruisset: ac potius ꝑ defensione patrie iurare in sua verba coegisset Quo facto: romani ad spem vite respirare ausi dictatorẽ deciũ iuniũ creant qui dilectu militũ habito a .xvij. annis etatis sue in maturã ꝛ inordinatã militiã fecit: cuius erãt quatuor legiones vndecunq̃ collecte. Tũc etiã seruos spectati roboris ac voluntatis vel oblatos a dominis suis: vl si opus erat emptos publico ꝓcio sub titulo libertatis ad sacramentũ militie adegit: ꝛ dicit Ualerius fuisse. xx. milia ꝓuorũ. Noĩes etiã sceleribus vel debitis obnoxios impunitate ꝓmissa militie dictator iunius ascripsit: quoꝝ numerus ad sex milia ascendit. Et cũ deficerent pecunie erariũ ad ꝓuidendũ exercituꝫ: cõsilio Ualeriũ consulis omnes ciues: ꝛ ꝑmo senatores retenta sibi modica portione dederunt substantias suas seu pecunias ad subueniendũ erario vñ collecta est magna pecunia. Post stragẽ igĩt illã romanoꝝ factã apud kannas vt dictũ est. anno. ſ. decimo huius secundi belli punici: grachio fuluio ꝛ sulpitio ꝓsulibus hannibal de campania mouit exercitũ: ꝛ ꝑ viã latinaꝫ ꝓfectus ad amanem fluuiũ tribꝰ miliaribus ab vrbe distantem consedit: incredibili totius ciuitatis metu. Et cuꝫ matrone pauore amentes ꝑ ꝓpugnacula currerent: ꝓneq̃ ꝑ muris pugnare gestirent: hannibal cuꝫ expeditis eq̃tibꝫ vsq̃ ad portã collatinã accessit: deinde omnẽ exercitũ suum in aciem direxit. Sz ꝛ ꝓsules non detractauerunt pugnã: et vbi ptis vtriusq̃ acies expositẽ ꝓstiterunt: tantus se subito ymber nubibus grãdine mixtus effudit: vt turbata agmina vix armis retentis se in sua castra reciperent: deinde reddita serenitate cuꝫ in campũ arq̃ in aciẽ redisset exercitus: rursus violentior fusa tẽpestas magis eos terruit ꝛ territos in interiora sua redire coegit. Tũc hannibal dixisse fertur. Quando potui nõ habui voluntatẽ. ſ. immediate post victoriã kannensem: ꝛ q̃n volui nõ habui potestatẽ capiendi romã impediente ymbre.

·H·xvi

Cum autem hanibal italiã

puagaret. Scipio affricanus supior exercituꝫ traiecit in affricã: vbi occisa in locſ diuisis maria multitudine affricoꝝ: tam carthaginenſes terruit ꝛ oppressit: vt ne cessitate ducti hannibalẽ cũ suo exercitu in defensiõem sui de ytalia reuocarent. Qui flens reliquit ytaliam ꝛ veniẽs in affricã colloquiũ scipionis petijt. Et ꝑ concursu diu attoniti admiratione mutua duo clarissimi ꝓncipes se susceperisset: tractatũ pacſ habuerẽt Sz iflicto pacſ negocio pugtũ ẽ: ꝛ victꝰ ẽ hannibal interfectſ carthaginẽsibꝫ plꝰq̃. xx. militibꝫ: deinde fugiẽs venit carthaginẽ

q̄ psuasit senatui vt pacē peterēt: iam nulla spes alia superebat. Par vo p scipionē de volūtate senatus populiq romani pcessa est. Naues tñ plusq̄ q̄ngente i altū mare pducte incense sunt. Pro maiori aūt declaratione de ꝺ Scipione sciendū q̄ multi fuerūt scipiones valō famosi: quoꝝ fratres erāt. s. Publius cornelius Scipio cōsul romanoꝝ p̄ secūdi belli punici āno: t alter. s. gneus scipio q̄ fuit dux romanoꝝ in hyspania ꝯ magonē ducē penoꝝ quem vicit t cepit Ambo vo isti scipiones frēs ab astrubale ffre banibalis postmodū in hyspania inēfecti sē. Erāt aūt t alij duo scipiōes filij p̄ dicti publij cornelij: q̄ꝝ vnus dict⁹ est publi⁹ scipio affricanus: qr banibalē finaliter vicit t affricam debellauit. Alē vo dictus est lucius scipio asiatic⁹: qr asiā minorē vicit: t ab ea triūphauit. Primus istoꝝ duorum dictus ē affrican⁹ por. Erat aūt alter scipio nepos: qui qr in tertio bello punico affricanos vicit t carthaginē ses deleuit: dict⁹ est affrican⁹. Sz posterior p̄ter istos q̄nq̄ erat scipio nasica q̄ fm Titū liuiū fuit fili⁹ gnei scipionis supdicti: qui pfiliū dedit post victoriā romanoꝝ in tertio bello punico vt carthago non deleret: ea vicz rōne: ne romanus vigor bell' sp exercitat⁹ in segnicm securitate t ocio soluerē. vt refert Aug⁹. de ciui. dei li. j. Catho autē censorius ꝯriū pfuluit senatui: vt sez delerēt p̄ter suspitionē rebellionis. qō t factū est nō tñ stati post pfiliū: sed vt ait Titus liuius li. xlvij. Senat⁹ tenuit medietatē inter sciaz carthonis t Scipionis. Censuitq̄ q̄ carthago staret: sic tñ q̄ nō eēt romanis metuenda. Et ideo voluit q̄ carthaginēses cōstruxissent sibi ciuitatē aliā distantē a mari. x. miliarib⁹. Sz qr carthaginenses ꝺ noluerūt fuare expugnata est t simplicit deleta. Oro sius tñ dicit se nūq̄ vidisse illi⁹ tertij belli punici iustam cām ex pte romanoꝝ.

Reūtendo ad scipionē affricanū supioꝝ mlta laudabilia de eo narranꝝ ab historiogphis Nam vt dicit Titus liui⁹ ex quo iste scipio puericiā exegit: nullo die egit rempublicā aliquā vel p̄uatam añq̄ iret in capitolium. i. in iouis templū: ingressusq̄ templū cū sederet ibi t qñq̄ traheret tps in secreto: ꝺ mos fuat⁹ p totā vitaz seu pfulto seu temē fidē de se fecit. Et opinio vulgata fuit ipm fuisse stirpis diuine Et agelli⁹ refert matrē ipius affricā pus sterilē: ita q̄ pater eius de ea liberos desperaret: postea vo in cubiculo atq̄ in lecto cum absente marito solet cubare: obdormienti apparuit si bi repēte iuxta eā cubare ingentē anguē: eūq̄ hīs qui viderāt territ⁹ acclamātibus elapsum inuenire nō potse idipm publiū scipionē. s. maritū ad auruspices detulisse: q̄ facto sacrificio responderunt foze vt liberi nascerent ex ea Uñ mulier cito post pcepit ipm Scipionē Dic scipio solit⁹ erat pusq̄ diluceset capitoliuz veire ac iubē a pri cellā iouis atq̄ ibi solitari⁹ diu morari: q̄si pfultante de republica cū ioue. Editios q̄z. i. custodes templi sepe iurasse q̄ solū eo tpe cū capitolium ingrederet: canes q̄ in alios seuiebāt: neq̄ latrauerūt ꝯ eū neq̄ in eū vnq̄ incurrerunt. Demū post victoriā habitam in secundo bello punico accusatus est a quibusdam ex inuidia de q̄dam summa pecunia sublata erario. Qui vt ait. Valerius videns accusantiū malicā q̄dā vice cū ꝺ ea impereret rūdit. Nec em puto eo malignitat⁹ ventū vt de mea innocentia q̄rendū sit. Nā cū affricā totā ptātiv̄e subiecerim: nihil ex ea q̄ meū dicit p̄ter cognomen detuli Nam frez meū asiatice gaze auaz reddiderūt. Sz vterq̄ nr̄m magis inuidia q̄z pecunia locupletior est. Videns igit ciuium ingratitudinem indignus de vrbe recessit: t vt ait Eutrop⁹ li. iij diu exulans ap ꝺ amiturninū morbo perijt Eodē āno q̄ hanibal cū videret prusiā regē bithimie ad quē confugerat se romanis tradendū: venenū bibēs nequiuus romanis traderet mortu⁹ est. Ipe aūt scipio vt referr Valerius sepulcro suo sic scribi fecit. In grata patria ossa quidem mea habet Licet aūt iste scipio multū cōmendet a gentilibus in pluribus: tñ qr ydolatra infernū damnatoꝝ nō euasit.

¶. xvij

Tertium et vltimum bellū

punicum vt refert Orosius lib. iij. Finitū est anno ab vrbe condita sercentesimo secūdo sub cōsulib⁹ Lucio censorio t marco manlio. Cū em̄ censeret senatus carthaginem delendam: pfecti in affricā cōsules t scipio tunc tribunus militū ꝑpe vticam castra tenuerūt: vbi carthaginensib⁹ ad se vocat⁹ iussisq̄ vt arma traderēt tanta vis armoꝝ repente tradita est vt facile ex his tota affrica armari potuisset. Armis vo suis tā traditis iussi sunt vrbe relicta recedere pcul a mari. x. milibus passuum: p̄ter qō tantū dolorem habuerūt t in tātā desperatiōem versi fuerunt: q̄ aut defensuri ciuitatē aut cum ipa sepeliendi eligerent. Duos ergo Astrubales siue duces creant t arma facē egressi sunt: teris ferriq̄ inopiā auro t argēto suppleuerūt Consules vero oppugre carthaginem statuerūt: cuius muri triginta milia passuum tenebant Consules igit cū aliquā partem muri diruissent: tamen a carthaginensib⁹ victi et repulsi sunt adeo q̄ fugiētes: scipio defendit: repulsis carthaginēsib⁹ intra muros q̄s pfules insequebantur Quatuoꝝ tamen annis defensa est ciuitas ꝯ romanos Et in pncipio cum bellū suscepisset. Mancin⁹ consul romanoꝝ cum exercitu: a Pompilio apud numātiaz ciuitatē hyspanie que ad imperiuz carthaginense pertinebat adeo infeliciter: vt ait Orosius li. v. mancin⁹ dimicauit cum numantinis: q̄ suprema desperatiōe coactus sit turpissimum fedus cum numantinis facere: q̄uis t Pompilius aliud eque fedus infame cū eisdē pepigisset. Senat⁹ vo fedus dissoluit t numātinis dixit mantinū. Precepitq̄ nudato corpe manibusq̄ p⁹ tergum ligatis ante portā numantinoꝝ exponi. Ibiq̄ sic vsq̄ ad noctē manens a suis derelict⁹ ab hostib⁹ non est susceptus. Hec ciuitas sola dicit Orosi⁹ p annos q̄tuordecim cum solis quatuor milibus socioruz q̄draginta milia romanoꝝ non solum sustinuit: sz et vicit: pudendisq̄ federib⁹ affecit. Acciderūt autem isti Mancino pfull aliqua pdigia in hyspania iturο: vt dicit Vale. Nā cum a portu herculis naue ascenderet talis vox sine vllo auctore audita est Mancine mane Et cū scapham esset ingressus: anguis eximie magnitudinis visus subito disparuit: hec oīa ope demonum

Postmodū vo anno ḡrto huius belli carthaginēsis publi⁹ scipio delē carthaginē molit⁹ est: duz cōtinuis sex diebꝫ t noctibus pugnat vltia desperatōe carthaginenses ad deditionē traxit: petētes vt saltim eis fuire liceret. Et ciuitatē ingredientib⁹ romanis: q̄dā se spōte in ignem p̄cientib⁹: q̄dā se de alto p̄cipitantibus capta est ciuitas t incensa Arsit vo. xvij. diebus pcinuis Et diruta est carthago omni murabili lapide i pulueꝝ rē imminuto. lxx. annopostq̄ condita est.

¶. xviij

Inter secundū belluz puni

cum t tertium: oꝝtū est bellum macedonicū. Primuz ꝯ philippū macedonie regē: nō philippū p̄em Alexādri magni qui diu ante mortuus erat: sz ꝯ philippum

aliū q̄ in scō bello punico hanibali ꝯ romanos ꝓmi/
sit auxiliū. Quo deuicto philippo: z finito ꝑ bello ma/
cedonico: secutū ē bellū syriacū ꝯ ātiochū regē syrie: z
eo deuicto secutū est bellū mitridaticū: deinde secūdū
bellū ꝯ pseum filiū philippi regis macedonū supdicti
pre suo defuncto: deuicto aūt pseo z capto secutū ē bel
luz ꝯ celtiberos in hyspania nimis terribile. Nā met⁹
eoz ita romanos inuasit: vt nō eēt aliqs miles vel le/
gat⁹ q̄ audēt ire in hyspaniā: nisi publi⁹ scipio q̄ dict⁹
est affrican⁹ posterior se ad eundū vltro obtulit. Veni
ens aūt in hyspaniā maximā gētiū stragē fecit. Dꝛeꝫ
aūt dicta q̄nq̄ bella famosa: habuerī etiā romani añ
tertiū bellū punicū: z alia cū diuſis gētib⁹ bella: vt cū/
licū ystricū gallogrecū illiricū z macedonicū tertiū: q̄
oīa fuerūt lōge abvrbe. Habuerūt etiā inē se in vrbe il
lis tpib⁹ plēs discordias: vt in electōe seu exilio scipio/
nis affricani: z scipionis asiatici. Nā vt refert Vale. v.
de scipiōe asiatico. Deuicta asia h̄ z ppl'o romano deie
ctus tāq̄ fur pecunie publice .i. peculat⁹ ei⁹ in carcere⁊
duci iuſſ⁹ ē. Sꝛ hec tāt⁊ viris vtiq̄ in citate ñ p otuiſ/
sent sine magnis z multis discordiis: cū eēnt in maxi/
ma opinīōe vt etiā tangit aug⁹. in li. iij. de ci. dei. c. xxj.

Interea vo duz bel ·H·xix

lum tertiū punicū agēt scipio ꝯ numātinos in hyspa/
nia: apud romanos seditiōes agitabanť: vt dicit Oro
sius. Fuerūt aūt duo frēs grachi: q̄ꝝ vterq̄ fuit tribu
nus z interfect⁹ in tumultu ppli. Et licz salustius am
bos laudet vt zelatores libratis pleb: alij tñ rep bēdīc
eos vt viros seditiosos. Et de ꝑ gracho dicto tyberio
Tyt⁹ liui⁹ li. l viij. et Oroſi⁹ li. v. dicūt: q̄ cū eēt tribu
nus pleb agrū publicū a q̄busdā pſonis p̄uatis .s. a no
bilib⁹ possessū min⁹ bñ vt sibi videbať ppl'o diuidi sta
tuit. Et legē vnaz tulit: ne q̄s ex publico agro plusq̄. c
iugera possidēt: seq̄z z grachū gayū frēm suū z appiū
claudiū tres viros ad diuidendū agrū creauit. Dꝛo/
mulgauit etiā aliā legē. s. vt hi tres iudicarēt quis essz
ager public⁹ q̄s p̄uat⁹: vt sibi viā patefacēt latius diui
dendi. Ottoni vo plebis tribuno obsistēti aufert impe
riū tribunat⁹: ex his senatus irā incurrit z ppl'm in su
perbiā erigit. Eodē etiā tpe attalus cumenis fili⁹ mo
riens ppl'm romanū in imperio asie cuius rex fūat succe
dere heredē iusserat. Grach⁹ vo appetēs gram'ppl'i vt
pecunia ppl'o distribuereť: cū dies chomicoz in q̄ ma
gistrat⁹ eligi solent aduenisset: z grach⁹ intendēt conti
nuare mgfatuz etiaz anno sequēti sperās. s. itez eligi ī
tribunū: inflāmata nobilitas fragmēt⁊ subsellioz fu/
gato ppl'o: ipm p̄ fragmento deiecto ad terraz: deinde
volentē surgē claua pcussuz occiderūt. Ducēti p̄terea
in ea seditione interfecti sunt: eoz̄q̄ coꝛpa in tyberim
piecta sunt. Ipius q̄z grachi cadauer exhumatū exta
buit De eo etiā dicit Vale: q̄ cū rempublicā fauoze po
puli teneret oppꝛessam: palā dictauit intempto sena/
tu oī p plebē agi debere. Et idē dicit q̄ scipio affrica/
nus scōus q̄ ei⁹ sozorē duxerat in vxorē: cū debellatis
numātinis romā fuisset reūsus: p⁹ interfectionē p̄di/
ctaz gneus carbo tribun⁹ pleb nup sopite seditiōis tur
bulentissim⁹ vinder affricanū interrogauit: q̄d de in/
teritu tyberij grachi sentiret: vt aūcte ꝯfessimi viri in/
choato incendio multū incremēti adiꝛet nō dubitās
q̄n ꝓpter tam artā affinitatē aliq̄d p interfecti memo/
ria eēt miserabiliē locutur⁹. At scipio iure eū cesum vi
deri ꝓnūciauit. Scōs vo grach⁹. s. Brauis: vt refert
Vale. li. j. Añq̄z tribunus fieret somno p̄ssus Tyberij
grachi fris sui effigiē vidit sibi nulla rōne vitare posse
eū: ne nō eodē fato piret q̄ z ipe cecidisset: z vez fuit: q̄
sic ꝓtigit. Nā vt dicit Oroſi⁹. Tribun⁹ pleb p tumul/
tū creatus mag̃ reipublice pnicies fuit. Nā cū sepe po
pulū donis z ꝓmissis in acerbissimas seditiones exci
tasset: maxie vo leg⁊ agrarie. i. distributōe z diuisione
agroꝝ. Causa vo ꝓ q̄ frae ei⁹ occisus fūat successo⁊ su⁹
intribunat⁹. s. numiri⁹ ꝓ mag̃ pte statua z leges Bra
chi abrogauit: sup q̄ indigtus cū federat⁊ sibi mult⁊ z
assumptis: in capitoliū vbi contio agitabatur ascēdit
Ibiq̄ maxio tumultu excitato z q̄dā pcōe a grachū
interfecto: eū postmodū belli resistentiā haberet. Nā
tota multitudo sua cū diu fuisset anceps belli: p sagit/
tarios ab oppimo ꝯsule missos disturbata ē. Brach⁹
fuit: z pugnantib⁹ ꝓ ipo aicis suis: ipe ne viuus capet
ceruicē suo fuo pbuit. Caput vo grachi occisi cōsuli al
latū est: coꝛp⁹ suū ad Cornelią mrem suā q̄ fuerat filia
affricani supioꝛis delatū est. Fuit z vn⁹ ali⁹ tyberius
grachus bon⁹ ciuis: q̄ alio mō fuit interfect⁹ ꝑm Vale
riū li. j. Dꝛo maioꝛi declaratiōe p̄dictoꝝ sciendū q̄
cū a romanis capte essent hostium ciuitates z expulsi
aūt interfecti ciues: vl' cū agris z possessionib⁹ alio mō
p̄uarenť: ciues dictaꝝ ciuitatuz captaꝝ nobiles ex ro
manis sepe agros illos sibi retinebāt: q̄d videbať plebi
iniquū z iniustū: q⁊ sanguine z labore militū (quia ꝓ
maioꝛi pte de plebe erant tales agri) acq̄rebanť: ꝓter
q̄d volebat plebs agros tales inē se diuidi z distribui:
nobiles vo ꝫ nolebāt. Vñ sepissime oꝛta ē ꝓter ꝫ diſ/
sensio inter pīes z plebem ꝑm Tyt⁹ liuiū de oꝛigie vr
bis. li. ij. Et ꝓter ꝫ p̄dicti duo grachi, de quib⁹ sup: cū
essent tribuni zelantes p plebe: legē agrariā. i. de distri
butōe agroꝝ ꝓmulgare curarunt: z ex ꝫ senati exosi
occisi sunt. Et narrat Oroſi⁹ li. v. Oppimus cū esset cō
sul sicut in bello ꝯ aīcos grachi scōi fort⁊ fuit ita z inq̄
sitione crudelis. Nam plus q̄z tria milia hoīm suppli
cij⁹ necauit: ex quib⁹ plurimi nec dcā cā. i. nō auditi in
iudicio innocentes interfecti sunt. Qui etiā oppimus
cōsul vt narrat valerius caput gaij grachi a quodā fa/
miliari ipius grachi auro equalis ponderis emptū pi
lo affixum fecit p vrbem ferri.

Post interfectionē ·H·xx

etiā vtriusq̄ grachi vt narrat Oroſi⁹ āno ab vrbe ꝯdi
ta sexcētesimo q̄dragesimo q̄nto: alia seditio in citate
exorta est. Luci⁹ saturnin⁹ q̄nto metello viro sane pri
mario acerrim⁹ inimic⁹: ipm creatū censoꝛē: de domo
sua ꝓtractū: z in capitoliū fugientē ibidē obsedit cum
manu armata. Sꝛ saturnim⁹ indignatōe eḋtū roma
noꝝ inde deiect⁹ est: z pīma añ capitoliū cedes facta
Postmodū saturnim⁹ z. B. glanea fraude gayi mauri
tū ꝯsulis. i. de ꝯsilio: antoniū q̄ tribunatū petiuit eo/
dem tpe quo saturninū occidēt: sequēti āno marius
sexto ꝯsul creat⁹ est. z. B. glanea pt⁊. saturninus tri/
bun⁹ pleb: q̄ tres ꝯspirauerāt ꝯ metellū supdictuz vt i
exilium mitteretur Data est g̃ sibi dies in qua se defen
deret cōtra accusatoꝛes suos a iudicibus qui erant de
eadem conspiratiōe: z p scelus damnatus est in exiliū
cū totius vrbis doloꝛe. Jdez saturnin⁹ eo q̄ menius
vir acer z integer cōsul fieret: oꝛta seditione eū fugien/
tem insecutus ipm interficit. Cum autē ꝓ tot malis se
natus z populus fremeret: marius consul totā turba/
tionem sedauit Deinde saturninus contionē in domo
sua habuit vbi ab alijs rex ab alijs ipatoꝛ ē appellat⁹
Super q̄ Marius indignatus contra ipm plīū fieri
ordinauit: z portas Mario munīente saturninus a
marianis pulsus in capitolium confugit; Bellum igit̄
inauditum capitolij factū est. Saturninus vo clama

bat palā marīū fuisse auctorem oīm molitionū suaꝝ. Cum aūt saturnin⁹ in curiā cōfugisset effractis ostijs ibi interfect⁹ est. H. vo glanea extract⁹ de domo clau/dū occisus est. Hec tangit Aug⁹. iij. de ciui. dei. c. xxvj. Et etiā de marco truso: qui fuit inceptor belli socialis: q̄ (vt narrat Vale.) fuit vir maxime superbie. Nam ipse consulē romanoꝝ Lutiū philippū quia ipm cōcionā tem interrupat obtorta gula p clientē suum nō publi cum ministrū tanta violētia in carcerē egit: vt sanguis mult⁹ de naribꝫ eius flueret. Alia vice cū senat⁹ missi set ad eū vt ad curiā veniret: q̄siuit q̄re nō ipi venirent ad eū. qō t fecerūt. Qui tū marc⁹ drusus hec fecit post xiij. annos a seditōe saturnini.

Fuit etiam quoddā xxj.

bellū romanoꝝ quod dicit fuile: t hoc triplex. Nā an no ab vrbe ꝓdita. dclxxix. Lucilio t Lassio cōsulib⁹: fm Halerū li. v. t Orosiū. gladiatores sragintaq̄ttu/or capue effracto ludo quē ibi Lentul⁹ celebrauit. qui statim cōstitutis sibi tribus ducib⁹. s. spartaco drace t duobꝫ gallis. s. Crisso t diuonian: montē cusebiū oc/cupauerūt. Inde vo crūpētes castra ptoris. s. Clodij: q̄ eos in mōte obsederat: expugnauerūt: t ipo fugato oia rapuerūt. Diuonian⁹ vo vnus ducū ibi interfect⁹ fu it bello: alij duo postmodū in brcui tēpore agmina in/gentia collegerūt: ita vt Crissus q̄ gallus erat haberet decē milia. alter. s. Spartac⁹ q̄ erat de dracia haberet triginta milia. Deinde cū cedib⁹ incēdijs rapinis t stu/pris oīa implerēt: ita vt mulieres aliq̄ violate seip sas occiderēt. Missi sunt cōtra eos Celius t lentulus ꝓsules romani cū exercitu. Celi⁹ vo crissum acerrime pugnantē oppressit. Lentulus vo supatus a spartaco fugit. Postmodū ambo cōsules cōtra spartacū simul pugnauerūt: t accepta graui clade fugerunt. Postmo dū spartac⁹. H. cassiū ꝓconsulē in bello occidit. Tan/tus vo metus vrbē inuasit: quāt⁹ sub hanibale inua/serat. Senat⁹ tandē cassiū cōsulē cū legionib⁹ t cū no uo supplemēto militū cōtra spartacū misit. Qui mox vt fugitiuoꝝ pugnā inijt: sex milia eoꝝ occidit t nō/gētos cepit. Postmodū pusq̄ spartacū bello aggrede/retur: auxiliatores ei⁹ gallos t germanos supauit: oc/cisis eoꝝ ducib⁹ cū triginta milib⁹. Nouissime contra spartacū disposita acie pugnās sexaginta milia de su/is occidit: t sex milia cepit: spartaco interfecto: ceteri ve/ro q̄ fugerūt diligēter p diuersos duces q̄siti occisi sūt. Duravit hoc bellū cum calamitatib⁹ italie ānis trib⁹: fm Eutropiū. finē accepit in apulia. Qō belluꝫ Orosi⁹ vocat fugitiuoꝝ: Aug⁹. seruile. Fuit aliud bellū ser/uile quod macedoniā depopulauit. De q̄ narrat Oro/sius. li. v. q̄ anno ab vrbe ꝓdita. dclxxiij. Claudi⁹ ap/pius sortit⁹ bellū macedonicū varias gentes que ado pesi mōtib⁹ circūfuse sunt. i. q̄ habitauerūt in circūitu eoꝝ ad loca illa fugiētes t macedoniā crudelissime po pulantes: pellere de macedonia nisus est: magnisq̄ se malis molib⁹ obiecit. Unō curis circūseptus insup t īfirmus interijt. Cui successit sacriboni⁹: q̄ gentiū illa/rū vim declinās ad illos arma ꝓuertit. sed postmodu⁹ a lucullo expugnate sunt. Hēc vo ille tam crudeles in captiuos erāt: vt cū poculis. i. vasis ad bibēdū indi gerēt: raptis humanoꝝ capitib⁹ mortuis cruētis t ad/huc capillatis: ac nōdū bene extracto cerebro sine bo rore tanq̄ vers poculis vterent. Hoc aūt bellū vocat Aug⁹. fuile in. iij. de ciuita. dei. c. xxvj. q̄ a pus subiecti erāt romanis: t cū essent idignissimi q̄si serui habebā/tur. Et fuit istud bellū ante supdictū bellū gladiatorū p q̄nq̄ vel sex ānos. Narrat etiā Orosi⁹ li. v. de q̄dā alio bello seruili in sicilia orto. Dicit em q̄ iam interfe cto gracho. de quo supꝫ. Orta est belli seruilis cōtagio. Nam sicilia Quiso calfurni⁹ cōsul mamertū expugna uit: vbi. ix. milia fugitiuoꝝ interfecit. Quos aūt cape/re potuit patibulo affixit. Cui succedēs Rutili⁹ cōsul taroniniū t bēna ptidia firmissima fugitiuoꝝ bello ce pit: t ibi plus q̄ꝫ. xx. milia suoꝝ peremit. q̄bus pcendū fuisset nisi insolescētib⁹ suis obuiā irent. Hec aūt con tagio multas late ꝓuincias infecit. Nā t miniturmis q̄drigēti q̄nq̄ginta in crucē acti: t ide ad. vij. milia ser uoꝝ a q̄nto metello t gneo fuilio scipione oppssa sūt. In metellis q̄ꝫ athenieſiū idē tumult⁹ seruilis ab he/raclito ptore discursus est. Idē apud delon cōtigit.

De bello etiā pirrataꝝ narrat Eutropi⁹ li. vj. q̄ du/rāte adhuc bello mitridatico pirrate oīa maria infesta bant: ita vt romanis toto orbe victoribꝫ sola nauiga/tio tota nō esset: quare belluꝫ ptra eos a Gneo pōpeio decretū est. Qō ingenti felicitate t celeritate intra pau cos menses finiuit.

Sciendum etiam xxij.

q̄ romani post secūdū bellū punicū habuerūt ptra phi/lippū regē macedonie bellū: nō patrē Alexādri magni sed aliū: cuius filij⁹ dicebāt Perses. Uict⁹ est aūt Phi lippus t subiugatus: t demū fideliter se habuit ad ro manos. Quo mortuo Perse filij⁹ eius cepit rebellare: t bellū secūdū macedonicū mouere ptra romanos. Qui t ipe etiā vict⁹ est. Cōtra hūc em missus est paul⁹ emi/lius cōsul: q̄ assumpto ꝓsulatu cū reuertere dom⁹: et inueniret filiā suā paruulā lugentē: interrogauit causaꝝ sui fletus. Que rndit se flere quia Persa mortua erat: id est quedā catula ei⁹ paruula: quo tanꝫ omine ꝓfor tat⁹ de victoria habēda ptra Persem regē cū exercitu vadēs victū romā duxit. Eodē etiā q̄si tēpore lꝫ partū ante bellū habuerūt romani cōtra antiochū regē sirie Que etiā vicerūt t sibi leges imposuerūt vt volebant.

Post modicū vo Attalus filius Eumenis rex Asie moriēs populū romanū sui regni testamēto reliq̄t he/redem: ita q̄ testamēto regnū asie minoris additū est romanis. Huic aūt attalo frater erat noie Eumenis amicus romanoꝝ: qui filiū ex cōcubina habuit noie aristonicū: q̄ aristonic⁹ mortuo attalo vendicauit si/bi regnum asie t achaie. Iste ergo cōgregato exercito magno cū romanis bellū habuit: t vict⁹ atq̄ capt⁹ ro māq̄ pductus: ibidē iussu senat⁹ strangl'at⁹. Hui⁹ au tem morte (vt narrat Aug⁹. iij. de ciui. dei. c. xj.) preui dens appollo cumanus. i. q̄ cumis colebāt: que est citi tas campanie: doluit t fleuit. Fletus aūt ei⁹ pnūciauit eius malū: qđa cumani fuerūt coloni grecoꝝ. i. quondā greci fuerāt: t de grecia venerāt ad colendū locū illum Uenientes aūt de grecia sceū tulerūt statuā appollinis quā in grecia colere consueuerāt. Unde cū fleuisset au ruspices min⁹ periti credebāt q̄ pnunciasset malū ro manis: t ideo volebant eam in mare pjicere: nisi senes cumani restitissent. sed pritiores auruspices opposituꝫ interptati sunt. sicut euenit. Dicit Ualerius li. xj: t Titus liuius li. viij. q̄ vbi romane philipp⁹ macedo/nie rex deuict⁹ licētiosis vite. i. magis relaxate fiduciā dedit: t q̄ luxurie pegrine origo. i. nouaꝝ t exquisita/rū deliciaꝝ ab asiatico exercitu t asie minoris inue/ta est t rome inducta.

De alio bello quod ·Ꝯ· xxiij

dicit sociale: qō gesserūt romani cōtra latinos qui nō erāt ciues romani sed socij. Nam q̄uis essent subiecti romanis: tamē romani socios suos in impio vocauc/

runt. Narrat Oro. li. v. q ano ab vrbe cõdita. dcxlix sexto iulio cesare: z lucio marco consulib. Drunus tribunus plebis omnes latinos spe libertat3 illectos: cũ nõ potuisset explere quod volebat: in arma excitauit. Igit piscẽtes nestini: marci peligini: morsini: samites lucani. Gayũ seruũ pretorẽ legatũ ad se missũ a senatu occiderũt: statimq clausa ciuitate omnes ciues romanos iugulãt. Secutũ est ergo bellũ grauissimũ ꝺ habuit prelia multa romanoꝝ. Rutul9 z portius occisi sunt: z quãdoq latini vicerũt qñq romani: interfectis ex vtraq pte multis militib. Et cũ bella ciuilia z socialia fere codẽ tẽpore essent: ꝺa nondũ expleto bello sociali inchoata sunt ciuilia. De quib9 ꝺt Eutropi9: q bella ciuilia z socialia: q etiã italica dicta sunt. p. ix. annos ꝓtinuata sunt. Cõsumpsit aũt istõ bellũ centum ꝺnq̃ginta milia boium. s. romanoꝝ ꝟm Oro. viros ꝓsulares viginti tres: viros ꝓtores septẽ: z ilicios quadraginta: senatores fere ducentos. Addẽs Oro. q tot interfecti sunt vt vix numerari possint: qm totius italie populi passim sine ꝓsideratiõe deleti sunt. Refert Aug. iij. de ciuitate dei. ca. xxiij. Et antequ adusus romã sociale bellũ pfatũ Latiũ cõmoueret: cũcta animalia humanis vsib subdita: canes equi asini boues z queq alia pecora q suo boim dñio fuerũt subito effrenata z domestice lenitatis oblita relictis tectis libere vagabant: z omnẽ nõ solũ alioꝝ sed etiã dñoꝝ aduersabant accessum: nõ sine exitio aut periculo audientis: si quis de ꝓximo vrgeret vnde talia signa fuerũt illius mali ꝺ secutũ est.

Eodẽ tẽpore. s. ·Ꝟ·xxiiij·

tertij belli punica ꝟm Euse. in Croñ. Terẽtius scriptor comediaꝝ claruit: captus cũ alijs carthaginẽsib a romanis: cui9 sunt hec sententie morales. Hoc tẽpore obsequiũ amicos: veritas odiũ parit. Si nõ potestficri quod vis: illud velis ꝺ possis. Facile omnes cũ valemus: recta cõsilia egrotis dam9. Qui pergit dicere q vult: audit etiã que non vult. Ut ꝺ aliena curas ꝺ te nõ pẽnẽt: homo sum z ideo hũanũ nihil alienum a me puto: deteriores omes sum9 licẽtia. Ita fere cõparata est hoim natura: vt aliena melius iudicet q sua. Jus sũmũ sepe est sũma malicia. Nulla est tam facilis res ꝺn difficilis sit si inuit9 facias. Nõne hoc flagitiuz est te alijs cõsiliũ dare forꝛis sapere: tibi aũt auxiliari nõ posse. Hominis impito nihil inuisti9 q nihil rectũ putat: nisi q ipse fecerit. Uetus verbũ est hoc. Cõmunia etiã amicoꝝ inter se oia. Hoc solũ vitiũ senect9 affert omnib: q arrẽtiores sum9 ad rem q̃ satis est: pecuniaz in loco negligere maximũ interdũ lucrũ est. Jstud ẽ sapere: nõ ꝺ ante pedes est modo videre: sz etiã illa que futura sunt ꝓspicere. Inspicẽ tãq in speculo vitas hominũ iubeo: atq exalijs sumere exẽplũ sibi. Oẽs quibus res sunt min9 secũde: nescio quõ suspicioſi ad cõtumeliã omnia accipiũt magis ꝓpter suã impotentiã sp se credũt negligi. Mulieres ferme omẽs z pueri leuis sentẽtie sunt. Jstud poro sape est: vbicũq op9 sit animũ flectas: z qꝺ post fortasse faciendũ est: mox facias. Dũ maxime boi secũde res sunt: meditari cũ oportet ꝺ pacto aduersam erumnã ferat: ne quid animo sit nouũ z sic quicꝺ preter spem eueniet lucro deputare. Quot boies tot sentẽtie: suus cuiq mos est. Nihil est ꝺn male narrãdo possit deprauari.

Circa ea tempora ·Ꝟ·xxv·

misit iudas machabe9 legatos ad senatũ postulãs pacem z amicitiã cũ romanis: vt habeꝝ .j. Machab. viij. vbi narrant virtutes romanoꝝ. Dicit cm ibi q sunt potentes viribz: z acquiescũt ad oia que postulant ab eis. Et ꝺcunq accesserũt ad eos cũ eis amicicias cõstituerũt. Et quõ audierunt prelia eorũ z virtutes bonas quas faciũt in galacia. Et ꝺa obtinuerũt eos z duxerũt ad tributũ. Et q̃nta fecerũt in regione hyspanie. Et q in potestatẽ redegerũt metalla auri z argenti que illic sunt: z possederũt omnẽ locũ consilio suo z patientia sua loca que erant valde longe ab eis. Et reges q supuenerãt eis ab extremis terre ꝓtriuerãt eos z obtinuerunt in bello. Et antiochũ regẽ magnũ: regẽ asie cõtrium ceperũt viuũ: statuentes vt ipse z successores eius darent tributũ magnũ z obsides: z regionẽ midorũ et libdos z medos dederẽt Lumeni regi: z residua regna quecũq quãdo restiterãt eis. z insulas exterminauerũt z in potestatẽ redegerunt. Cum amicis aũt suis z qui in eis requiẽ habebãt ꝓseruauerũt amicicias: z obtinuerũt regna que erant ꝓxima z q longe: ꝺa ꝺcunq audiebat nomẽ eoꝝ timebat eos. Quib vo vellent auxilio esse vt regnarẽt regnabant: quos vellent regna detrahebãt z exaltati sunt valde. Et in omnib istis nemo portabat dyadema nec induebaꝝ purpura vt magnificarẽt in ea Et quia curiã fecerũt z ꝺ̃ctidie ꝓsulebãt trecentos viginti. Consiliũ agentes semp de multitudine vt que digna sunt gerãt: z cõmittũt vni homini magistratũ suũ p singulos annos dominari vniuerse terre suc: z omnes obediũt vni. z nõ est inuidia neq zel9 inter eos. Elegit ergo Judas Eupolemũ filiũ iohannis: z Jasonẽ filiũ Eleazari: z misit eos romã cõstituere amicitiã cũ eis z societatẽ: vt auferret ab eis iugum grecorũ. Et romani statuerũt amicitiã z societatem cũ iudeis. Et hoc fuit rescriptũ qõ miserũt romã i hierusalem in tabulis encis. Bene sit romanis z gentiiudeorũ in mari z in terra in eternũ. Gladius z hostis procul sit ab eis. Q si bellũ pri9 institerit romanis eis auxiliũ feret gens iudeoꝝ: put tempus dictauerit pleno corde: z subministrabunt eis triticum arma naues z hmõi: z ita romani ecõuerso.

Anno etatis quite ·Ꝟ·xxvi

cccclxxvj. mũdi vo ꝗterm̃illesimo nõgentesimo octuagesimo sexto: ꝟm maloꝝ cõputationẽ: regnit octau9 rex egyptiorũ Ptolome9 phiscon. Et tertio ãno regni huius Ptolomei Jugurta rex dimicãs contra romanos ꝟm Eusebiũ in Cronicis: capit. Et vt dicit Oro. nunq vllo romano militi tumultuosior z terribilior pugna fuit: adeo vt discursu z fremitu circũcursantiũ z impetentiũ equitum suscitatus puluis celum subterierit diem ademerit: nocte obduxerit. tantu sq telorũ nymbus ingruerit: vt nulla pars corporis abiectu tuta esset. Quippe cuilibet z visus ad ꝓspiciendũ impedimento caliginis expeditio ad cauendum compressione multitudinis decrat. Nec laborabat eques maur9 ac numida: vt bene collocatũ hostem opportuno teli impetu rimaret: sed potius in incertũ tela mittebãt: certi q muncra incerta nõ essent ita coacti in vnũ romani equites in vnũ z pedites densabant. Et cum iteruz circũfusi hostes nõ solum agminis extrema laniarent verũ etiã media excussis pcul telis cederẽt: turbatosq romanos sitis z est9 solis intolerãtia suis mortis inconstãtia vsq ad extremũ desparõis fatigaret: subito votũ illud romanoꝝ aduersus affros tempestatũ imbriũq suffragium celo missum insperate salute fuit. Sicꝺ repẽtina pluuia sitientib romanis z estuantibus refrigerũ potumq pbuit. Poro aũt nubis

hastilia teloꝝ que manu intorquere sine amētis solēt lubrica ac p hoc inutilia reddidit. Scuta etiā que elephanti corneo extento abilia ꝛ tuta gestabāt: cuius hec natura est: vt acceptū imbrē tanq̄ spongia bibat: ac p hoc intractabile repētino ponderē fiat: quia circūferri nō poterāt defendere neq̄uerūt. Tunc boccus ꝛ iugurta numidarū rex fugerūt. Post hec centū q̄draginta milia armatoꝝ ab hisdē regib⁹ obiecta sunt: que vsq̄ ad internitionē a romanis cesa referunt. Ex eo Bocchus spem belli abiiciēs pacem a romanis petiuit: atq̄ impetu pacis iugurtā dolo captū cathenisq̄ obrutus p Sillā legatū misit ad mariū: qui in triūpho añ currum cum duob⁹ filijs suis actus: ꝛ mox in carcere strāgulatus est.

Bellū mitridaticū .§.xxvij

cōtra romanos exortū est ꝑm Orosiū anno ab vrbe cōdita sexcentesimo sexagesimosecūdo. Quod bellū suscepit mitridates p⁹ annos .xxiij. regni sui. Et vt ait Justinus p q̄draginta q̄nq̄ ānos varia victoria ꝓra eos pugnauit. Cui⁹ mitridat⁹ futurā magnitudinē etiā celestia ostēta p̄dixerūt: ꝑm q̄ inq̄t Justin⁹. Nā eo q̄ genitus est anno: ꝛ eo q̄ regnū p̄mū cepit: stella cometes pytrūq̄ tps octuaginta dieb⁹ ita luxit: vt celū oīe cōflagrare videret. Nā ꝛ magnitudine sui quartā ptē celi occupauerat: ꝛ fulgore sui solis nitorē vicerat. Et cū oriret occūberetq̄ sex horarū spaciū ꝓsumebat. Puer tutorū insidias passus est: q̄ cū fero equo impositus iaculari cōtarecq̄ cogebāt: q̄ conat⁹ cum eos fefellisset sup̄ etatē regente equū mitridate veneno cū appetiuere. Qō metuēs ātidota sepi⁹ bibit: ꝛ ita se aduersus insidias exq̄sitis tutioribus remedijs stagnauit: vt ne volens q̄dē senex veneno mori potuerit. Et ōt Helinād⁹ In q̄busdā q̄q̄ exp̄imētis phisicis legisse me memini q̄ mitridates timēs ne a fratre suo veneraret: rute folia viginti cū duab⁹ nucib⁹ ꝛ totidē caricis admixto sale ātidie ieiun⁹ edebat. Et subdit Justin⁹ p̄fatus q̄ timēs exinde mitridates ne ītimici q̄ venēno non potērāt ferro pagerēt: venādi studiū finxit: q̄ p septē ānos neq̄ vbis neq̄ rursus recto vsus est: ꝛ p siluas vagatus est: diuisis mōtiū regiōib⁹ pnoctabat: ignarisq̄ oībus q̄busnā esset locus assueras feras cursu aut fugare aut ꝓsequi cū q̄busdā etiā viris cōgredi. Quib⁹ rebus ꝛ insidias vitauit: ꝛ corp⁹ ad oēm vtutis patiētiā induxit. Ad regnū cū accessisset scitas pdomuit pontū ꝛ capadociaz occupauit. Cū de asia tractaret tacit⁹ cū q̄busdā amicis regno p̄fectus vniūsam nemine sentiēte puagat⁹ ē oīmq̄ vrbiū situ ac regiōis cognouit. Idē i bithiniā trāscēdit ꝛ q̄si iam dñs asie opportuna queq̄ victorie sue merat⁹ est. Post hoc in regnū cū iam perisse crederēt reuers⁹ ē: inuēto paulo quē p absentiā ei⁹ soror vxorq̄ laodice enixa fuerat. Que cū eū perisse crederet in ꝓcubit⁹ amicoꝝ ꝓiecta: q̄si admissum facin⁹ maiori scelere tegere posset: venenū aduenienti parauit. Nec aūt cum exanimis mitridates cōgnisset: facin⁹ in auctores iudicauit. Deniq̄ mitridates oīm orientē adūsus romanos armat: legatosq̄ ad cymbros ꝛ gallogrecos ꝛ sarmatas ꝛ bastenias auxiliū petitū misit: ꝛ sicia exercitum venire iubet. Aquilliū ꝛ marcū: malcū astano exercitu instruct⁹ vincit. Quib⁹ simul cū nicomede pulsis ingenti fauore ciuitatū excipit: multaq̄ ibi auri argentiq̄ magniq̄ belli apparatuz inuenit: vacationem q̄nquennē ciuitatib⁹ concedit. Refert aūt Orosi⁹ libro .vj. q̄ mitridates rex pontiarq̄ armenie postq̄ni comedē regē bithinie (q̄ est pars asie amicū ppli romani regno ꝓuare vellet: monuit eū senatus romanus q̄ nō faceret hoc mandās q̄ si hoc faceret bellū expirēt a romanis sibi inferendū. Propter qō mitridates vehementer iratus bithiniā vastauit: ꝛ nicomedē a regno expulit. Et cum postea venisset Ephesum crudeli pcepit edicto: vt per totaz Asiam inuenti ciues romani quicūq̄ essent vna die omnes trucidarent. quod ꝛ factum est. Nec explicari aut cōprehēdi vllo modo ꝓbis potest que tūc multitudo ciuium romanoꝝ cesa sit. Quibus meroꝝ plurimarū prouinciarū quis gemitus occidēdoꝝ pariterq̄ occidentiū fuerit: cum singuli quiq̄ aut ꝓdere innocētes hospites ꝛ amicos: aut ipi periclitari pena hospitū cogerent. Archelaus q̄z dux mitridatis cum centū viginti milib⁹ peditū atq̄ equitum in achaiam p̄missus athenas: cunctāq̄ greciam partim vi: partim deditiōe obtinuit. Silla cui post consulatū mitridaticū bellum obuenerat: archelaum ꝛ apicenū athenensiū portum septēplici muro cōmunitū diu obsedit ꝛ athenienses vastauit. Qui silla cum esset in asia bellum mitridaticū petens: per Lucū tytium mandatū accepit a Jove q̄ esset mitridatē superaturus. quod ꝛ factū est. Huic postea molieti redire in vrbē: ꝛ suas suoꝝq̄ iniurias ciuili sanguine vlcisci iterū mandatū est ab eodē Jove per militē quendam legionis sexte p̄ius de se mitridate p̄nūciasse victoriā ꝛ tunc p̄mittere daturū se potestatē qua recuperaret ab inimicis rem publicā nō sine multo sanguine. Cum venisset ergo silla tarentū ꝛ ibi sacrificasset vidit in capite vitulini iecoris similitudinē coronc auree Tunc postumius aurus ꝑ respondit p̄claram ei significari victoriā. Jussitq̄ vt escis illis solus vesceret. Postea paruo interuallo seruus cuiusdā lucij pōtij vaticinādo clamauit Abellona nuncius venio: victoria tua est Silla. deinō adiecit arsurū esse capitoliū. Nec cum dixisset ꝓtinuo egressus est a castris. Postera die cōcitatior reuersus ꝛ capitoliū arsisse clamauit: quod re vera arserat: ꝛ reuelatiōe demonū videt contigisse. De his etiā Augustin⁹. ij. de ciuitate dei. c. iij. Narrat etiā Orosius: q̄ Marius ꝛ Lumacus duces a mitridate aduersus Lucullum missi: qui deuicerat armeniā ꝛ mesopotamiā: magno exercitu breui cōgregato cum publio rutilio apud calcedoniā congressi sunt. cumq̄ cum plurima exercitus ipsius parte ceciderūt. Lucullus aūt mitridatē Lizicenos obsidentem fossa cinxit: eumq̄ qō faciebat parti cōpulit: atq̄ ad ipos cizicenos vt bono animo essent nunciū misit vnū ex militibus natandi peritū: qui duob⁹ vtribus suspensus media ipe regulā tenens: plantisq̄ subremigās septez milia passuū transmeauit. Mitridates inopia laborans partem copiarū instructā armis domū adire pcepit. Quā lucullus excipiēs vniuersam disperdit: pl⁹q̄z quindecim milia hominū tunc infecta narrantur. Tunc etiā Fannius qui se mitridati iunxerat: ꝛ Metrophanes regius p̄tor a mamento victi cum duob⁹ milib⁹ equitū in messinā fugerūt. Interea (vt ait Orosius) pompei⁹ cum armeniā colcos capadociā ꝛ siriā ordinatis rebus cōpositisset: pmouēs de pōto in partiam ad ebetanā vrbem caput partici regni q̄nquagesimo die venit. Interea mitridate in bosporo cerealia sacra celebrāte terremot⁹ adeo repēte exort⁹ est: vt magna clades vrbiū atq̄ agroꝝ secuta narret. Eodez tēpore castroꝝ metridatis p̄fectus: qui phanagorio p̄erat: interfectis amicis regis arcē occupauerat ꝛ q̄tuor mitridatis filios ad p̄sidia romana trāsmisit. Mitri

dates accensus ira in scelere exarsit. Nam complures tunc amicos suos t exypodrū filiū suum aliū machabæum parricidio trucidasset. Pharnaces aūt filius eius exemplo fratrū territus: exercitū ad psequendū se misit sibi cōciliauit: t mox aduersus patrē duxit. Mithridates diu ex altissimo muro filium frustra pcatus: vbi inexorabilē vidit: moriturus exclamasse fert. Quē pharnaces increpat iubet. Vos si estis dij patrij pcor vt quādoq; t ipe hanc vocē a liberis suis audiat. Statimq; descendēs ad vxores pellices ac filias suas venenum omnib; dedit. Quod cū ipe nouissimus bibisset: nec tamen pter remedia quib; vitalia sua armauerat aduersus noxios succos veneno confici posset. Frustraq; spaciaret si quo tandē modo infusa pestis venas vegetatione corpis acta discurreret: gallū quendaz tā fracto muro discurrentē inuitauit: eiq; iugulū pbuit. Hunc exitū mitridates habuit: homo olim (vt ferūt) suptuosissimus: anno natiuitatis sue .lxxij. semp habēs secū phos t olim artū pitissimos. Helinād⁹ alīe de mithridate ōt: vicz q cū pompeius cōtra eū tigrā bellū inferret t eū superaret: ille se ci dedit: t ī castro pompei .xvj. miliario ab egarana venit: diadema suū cū pcubuisz ad genua pompei in manib; ipius collocauit. Quod ei pompei⁹ reposuit: eque pulchrū iudicās reges facere t vincere. Honorificeq; habitū regni tm pre multauit t pgrandi pecunia adempta est: t phenice t sopheno t sex milia talentoz argēti q pplo romano daret: q; bellum sine causa romanis cōmouisset.

De bellis ciuilibus romanoz: quoz; initiū t causam dicit Aug⁹ in .v. de ciuitate dei. ca. .xxiij. fuisse seditionē suscitatā in vrbe p duos gracchos tribunos: de quib; dictū est supra. Et primo de bello ciuili inter marij t sillā capita partiū vbis. Et (vt dicit Eutropi⁹ t Orosi⁹ li. v.) tres fuerūt marij. Gayus mari⁹ pater: t grauis mari⁹ filius eiusdem: t marcus marius. De primo mario dicūt Aug⁹. et pfati hystoriographi: q p ipm primū ciuile bellū motū fuit t gestū. q nō habuit a pgenitoribus suis q esset tantis dignitatib; fulcit⁹ sicut fuit. Fuit em cōsul septies: cū tamē nō esset nobilis. Cū aūt puenisset ad etatē militarē fact⁹ est stipendiari⁹: postea tribunus militū. crescendo vo primo gessit vnū magistratū postea aliū. Deinde in bello romanoz cōtra iugurtā regē numidorū militauit sub metello consule in affrica: tandē reūsus romā factus est psul: t in bello iugurtino successit metello. De eo etiā dicit Vale. lib. vj. q fuit fortune lucrator: nā quia arpinatib; honoribus iudicat⁹ est inferior: questurā rome petere ausus est. Et existo mario tā humili arpinate ignobili rome candidat⁹ cuasit affricam Series aūt fact⁹ est cōsul pter pbitatē suā. nec legit q magnā crudelitatē exercuerit: misi postq; septimum ambiuit vel obtinuit: quod fuit occasio primi belli ciuilis: in quo nimias crudelitates ostēdit. Anno igit vrbis cōdite sercētesimo seragesimo secūdo Fm Orosiū t Eutropiū Gayus mari⁹ senior pfatus q; series cōsul ante fuerat: cū silla qui eo tpe cōsul fuerat cōtra mitridatē: q asiam t achaiaz occupauerat mittere: affecta/uit septimū cōsulatū ipe marius. i. vt septimo cōsul fieret: t mitteret ipe ptra mitridatē. Quare silla cōmot⁹ cū exercitu ad vrbē venit: t cōtra mariū dimicās ipm fugauit: t co fugato cōtra mitridatē pcessit in grecia. Marius vo fugiens cū psequentiū instātia circū sept⁹ esset in miternēsiū paludib; se abscondit. E quib; infeliciter t ignominiose extractus turpi spectaculo in vicurnas deduct⁹: cōtrusus est in carcerē: vbi pcussoz; ad occidēdū missū solo vultu exterruit vt eū occidere nō auderet. Et vt dicit Vale. q missus est ad eū occidēdū crassum in domo priuato in termis publicis fuus qui fuerat natiōe cymber. Et iz marius gerens bellū romanoz contra cymbros nationē illam deleuerit: t marius esset senex t inermis t squaloze obsit⁹: t fuus ille strictū gladiū teneret in manib; ipm aggredi non audebat: sed claritate viri obcecat⁹ ferro abiecto attonitus t tremens inde fugit. Deinde lapsus ex vinculis ipe mari⁹ in affricā fugit. Solicitatoq; ibi filio suo scz Gayo mario iuniore: qui apud vticā in custodia fuabatur: cinne cōsuli sociatare scelez cōiunct⁹: romā redire statuit cum eodē. Exercitū vo suū diuiserūt in qtuor partes: sic q mario seniori tres legiones date sūt. Partē vero exercitus accepit Gneus carbo: de quo dicit Vale. q erat origo malox ciuium faxardētissima. Pars vero data est sentorio: residua aūt exercit⁹ pars Cinnā consulē secuta est. Marius igit portū hostiensem vi ingressus: omnia genera libidinis auaricie t crudelitatis exercuit. Deinde cinna consul cū legionib; et marius cū fugitiuis vrbē ingressi nobilissimos quosq; senatus t viros cōsulares plurimos interfecerūt. multos etiā pscripserūt. t euersa domo Sille filios t vxorem ad fugam cōpulerūt. Interim vo priusq; silla rediret: marius senior cū interfecto; ciuiū capita illata quiuijs oblata capitolijs collata rostris. i. loco quodā in foro sic appellato ad spectaculū congereret: ac septimū consulatū cū Cinna tertio cōsule quasisset: in exordio cōsularis impij sera tandē morte preptus est. Cinna vo quarto cōsul factus postmodū a pprio exercitu interfectus est. Interim etiā priusq; silla rediret: rome facti sunt cōsules Gayus marius iunior t papirius carbo. Fecit etiā marius maior occidere octauiū q fuerat consul cū Cinna. Sed q; cinna fouit partē marij: quā octauius detestabat: pter qđ cū sentētorio q erat marian⁹ octauius adiuncto sibi Gneo pompeio: quē gneū pompeiū senatus vocauerat cū toto exercitu aui precerat: vt rempublicā defenderet conflixit: t felicē aurem pugnā huiusmodi nox superuenies diremit: t multi milites ex vtraq; parte occisi sunt. Postera die cū permixta corpa a sepultura discernerent: miles pompeianus: id est qui fuerat in exercitu pompei fratris sui quē interfecerat corpus agnouit. Itaq; frater victor victo fratre infelicior fratricidiū suū execrat⁹ t bella ciuilia: illico pectus suum trāsfodiens: simul lachrymas t sanguinē fundens sup fratris sui corpus se precipit. Et dicit Valeri⁹: q iste cū fratris sui ab eo occisi corpus agnouisset: multū ac diu conuicio deos ob donū impie victorie insecutus est. Demū ipe octauiū deuictus cū exercitu suo quādo cinna t marius in vrbe recepti sunt interfectus est: t caput eius in rostris positū est. Dicebatur aūt rostra quidē locus in vrbe vbi forum erat. s. in campo martio: qui a rostris nauiū aureis quas romani ceperūt quib; illeo natus fuit: t que etiā ibi affixa fuerāt in signum victoriarū sic dictū est. Et ibi prope erat curia vbi tribuni plebis habuerūt contionem plebis: t tractat⁹ suos cum plebe. Ibi ergo tanq; in loco multū frequētato positū fuit caput octauij: vt a multis videret. Dicit etiaz Vale. q pdictus marius Gayj cesaris cōsularis t cesorij viri nobilissimū corp⁹ ignobilis sententia trucidauit: apud sedicio sissimi t abiectissimi hominis cuiusdā bustum: id est sepulchrū. Necta mē, iste est magn⁹ cesar q postea fuit imperator: sed alius

Alter etiā dictus fimbria notabilis vir: qa erat de parte Sille occisus est. Duo etiā crassi pater ⁊ filius interfecti sunt a Fimbria q erat de pte marij: quos occisos fecit laceran. De quib narrat Florus in abbreuiatiōe Titi liuij: q crassi filius ab equitib fimbrie occisus est. pater vo crassus ne qd indignū ⁊ rute sua pateret: gladio se transfixit. Catulus etiā quintus q (vt narrat Valerius li. ix.) cū mario a senatu cōsul datus: qū marius cymbros ⁊ teutonicos vicit: postea vo ꝓpter ciuiles dissentiones ab eodē mario mori iussus est: q statim calce in multo igne pcalefacto cubiculo seipm inclusum peremit. Ea tēpestate vt refert Valer. lutius cornelius merula cōsularis ⁊ flamē dialis: ne ludibrio insolentissimis scriptoribus esset: in Jouis sacrario venis icisis cōtumelio se mortis effugit dānationē: sacerdotisq sanguine vetustissimi foci maduerūt. Et vt dicit Florus: hec tot senatus funera iter kalēdas ⁊ ydus Januarij septima illa marij purpura. i. cōsulatus dedit. Quid futurum fuit si annū cōsulatus implesset. Nā mortuus est Titus liuius ydib Januarij. Sciendū etiā q vt narrat Orosius li. v. ⁊. vj. Fimbria quidā sic noīatus fuit de parte marij ⁊ mariano ꝓ scelex sarelles hoīm oīm audaciss im. Qui flaccū consulē ad quē legatus missus fuerat apud nicomedē occidit. vt inde iratis ylienſib. i. troyanis: q yliū reedificarā. i. troyā post primā euersionem fractā a grecis inhabitabāt: eo q ꝑ sillanē partis studio portas clauserāt ꝓtra fimbriā: ⁊ ipm repulerāt: vrbem ipam yliū rome parentū fundit incendio ⁊ cede deleuit. Quā tamen silla postea reedificauit. Demū fimbria ab exercitu sille obsessus despatiō mot seipsum occidit. Notandū etiā q dicit fimbria marianus laborauit q necaret in funere marij senioꝛ ⁊ Mutius scevola. de quo ait Vale. li. ix. q ꝑ mox suox sanctitate digna laudatio reddi nō posset. Un ⁊ graue sibi vuln fimbria inflixit. s. a scevolā: q tamē postea conualuit. Quo compto dixit fimbria scevolā se velle accusare. Et cū inꝛrogaret qd sinistrū de eo dicturus esset Respōdit se sibi velle obijcere q nimis parce telū i suo corpe recepisset. Qui tandem scevola occisus est ab illo Nā vt narrat Florus in abbreuiatione Titi liuij damasippis pretoꝛ ex volūtate gaij marij consulis cū senatū contraxisset: omnē que erat in vrbe nobilitatem trucidauit: ex cui numero fuit quintus mucius scevola pontifex maximus: qui fugiens in vestibulo edis veste: sez dee occisus est. Narrat etiā Orosius lib. v. ⁊. vj. q Damasippus pretoꝛ incētore mario consule quintū scevolā: domitiū publiū: aurelium: carbonē: curiū: in curiaz quasi ad consulēdū vocatos crudeliter occidit: quoꝝ corpoꝛa tracta sunt vnco ⁊ in tyberī pjecta. De his tāgit Aug. de ciui. dei li. iij. ca. xxviij. vbi sciendū q duo fuerūt ciues notabiles q dicti sunt carbo vnus q fuit consul ⁊ de pte mariana exꝑncipaliozib: alius de parte sillana senatoꝛ: de cui morte hic agitur. sed talius postea a sillanis interfect est.

De Silla aduersa ·Ꝟ·xrix

rio marij ⁊ moribus eius ⁊ crudelitate Orosi li. v. ⁊ Valeri. ix. sic ait. Lutius silla quē nec laudare nec vituperare quisq satis vere potest. qa dū querit victorias scipiones: dū exercet hanibalē repsentauit. Egregia nā q auctoꝛitate nobilitauit defensam crudeliter totam vrbē ⁊ oēs italie ptes ciuilis sanguinis fluminib iundauit. Abscisa naq miseroꝝ capita modo nō vultum aut spiritū retinētia: in conspectū suū afferri voluit: vt illa oculis que oꝛe nephas erat mādaret. Dic cum esset rogat a senatu q ad iudicādū ⁊ saluādū patriaz reuerteret ad vrbē ꝓpter tyrannidē marij: de qua supius pcius se habuit q marius: ⁊ plures ciues occidit. Quod signās Luācanus. ij. li. ait. Dūq nimis iaz putrida mēbra rescidit: excessit medicine modū ⁊c. Quāuis em dictus silla videret habere iustam causam bellī contra mariū ad liberādū ciuitatē cōtra tyrannidē eius nimis crudeliter tamē se babuit nimiū sanguinē effundēdo: innocētes cum nocentib inuoluendo. Reuersus aūt ab asia vbi viriliter dimicauerat cōtra mitridatē ⁊ deuicerat. Nam vt ait Eutropius: Silla archelaum ducē mitridatis in asiam habentē centū viginti milia hominū: sic in ꝑmo conflicto vicit q extāta multitudine vix decem supfuerūt archelao. Ipse vero solū vndecim bomīes perdidit. In secūdo cōflictu contra cundē babētē septuaginta milia electoꝝ dimicans quindecim milia hostiū interfecit ⁊ filium archelai. In tertio conflictu omnes copias eius extinxit: et ipe archelaus triduo nudus in paludib latuit. Post modū petijt mitridates pacem quā sub certis conditionibus eidē concessit. Et cum disponeret redire in vrbem ⁊ vindicare iniurias a parte moriana sibi illatas mittit ei martius a Joue. s. quidā miles de secta legione: quē dicentē se esse nunciū Jouis interrogauit Silla in qua effigie sibi apparuisset iupiter. Et cū idicasset cognouit silla q in eadē effigie apparuerat nuncio alteri ab eo prius misso. Item dū silla reuerteret de grecia: ⁊ per tarentū transiret versus Romā: aurus pcx in extis animaliū que silla imolari fecerat ad inuestigandum exitū belli videns coronā: interpꝛat est ei futurā victoriā. Dabant aūt corone antiquit variē. Em varietatē victoriaꝝ triumphales: tamē que imparatoribus ob honoꝛē triumphi mittebant auree erant: ⁊ prius quidem ex lauro fiebant: postmodum ex auro facte sunt. Hec autē omnia fiebant ludificatione demonū vel fictione. Dicit em Frontin libꝛo ꝑmo: q silla cū parationē haberet exercitū ad pugnāduz: predici sibi a dijs victoriā: vnde thura imolauit. Postremo vo in cōspectu exercitus prius q̄ in actē descēderet signum modice amplitudinis quod de templo appollinis delphici sustulerat oꝛabat: petebatq vt ꝑmissam sibi ab ipo victoriā maturaret. Reuersus ergo silla ad vrbē contra mariū iuniorē filiū marij iam defūcti dimicauit: ⁊ occisis ex parte marij quindecim milib: de suis perdidit q̄dringentos. Deinde silla ad portā collinā signū contulit: ⁊ octuaginta milia hominū occidit: moꝛq vrbē ingressus tria milia hominū cōtra fidē datā in cremes pemit. Cunq magna crudelitate aduersus sontes insontesq feriret Quintus catul palā sille dixit. Cū quib tandē victuri sumus: si in bello armatos: in pace imbecilles occidim? Silla deinde marcum mariū de capitoli casa extractū vinciri iussit: ductūq trans tyberim effossis oculis mēbrisq minutatis ac sectis vl' fractis trucidari mādauit. Quo viso marius iunioꝛ desperans ceruicē seruo suo pebuit: qui occidit eū. Reuersus cōtra ptes marianas ad portā collinā dimicās: cū haberet cōtra se septuaginta milia: ex eis duodecim milia se sibi dederūt: reliquos insaciabili ira consumpsit. Carbo vo consul alter ab arimino in sicilia fugiēs per Gneū pompeiū ibi interfectus est. Oꝛosius vo. v. li. dicit: q pompeius qui erat sillanus carbonem predictū volentē de corsica fugere in egyptū: a se in sicilia retraxit: vbi eū cum alijs socijs suis occidit. Narrat etiam Valeri li. ix. q Silla crudeliter totā vrbem ⁊ omnes

italie ptes sāguīe ciuili iundauit. Quattuoꝛ cū legio/nes cōtrarie ptis fidē suā secutas. i. confidēres de im/punitate quā eis ꝓmiserat in publica villa que i mar/tia erat frustra mīficoꝛdiā implozātes occidi iussit: la cerata coꝛpa ferro in cyberim sunt ꝓiecta. Quinq; mi/lia penestrinoꝝ spe salutis eis data extra menia muni cipij euocata: cū reiectis armis se humi ꝓstrauissent: interfecti coꝛū coꝛpa p agros dispergi fecit. Unō Lucanus. ij. li. dicit. Uidit foꝛtuna colonos pedestrina suos cunctos simul ense receptos. Causa huius fuit (vt narꝛrat Oꝛosi⁹) Qꝛ in penestrina ciuitate renuit se marius iunioꝛ cōtra sillā: et ciuitas illa partē eius fouit. Quat tuoꝛ milia sexti ngētos dire ꝓscriptiōis edicto iugulā/dos in tabulas publicas retulit: vt haberet memoria hui⁹ facti. De hui⁹ tabl'is narrat Oꝛosi⁹ li. v. q̄ post q̄ q̄ntus catul⁹ repꝛehēderat sillā de nimia interfectiōe silla lutio farcidio infamē tabulā ꝓscriptiōis indixit. Pꝛima ꝓscriptio octuagīta hoīm fuit: in quib⁹ quat/tuoꝛ ꝓsulares erāt vel digni cōsulatu. s. carbo marius gayus mari⁹: vrban⁹ et scipio: et inter eos sertoꝛi⁹ tum maxime timēdus. Itē alia ꝓscriptio de q̄ngentis hoī bus ꝓposita est. Quā cū Ualeri⁹ nihil sibi consci⁹ lege ret: et nomē suū inter eos videꝫ fugere opto capite vo/luisset: interfect⁹ est. Sed nec istis tabulis finis impo ni videbat. Nam alios quos nō ꝓscripserat trucida/bant serui eius: alios quidē occidebant: et postea ꝓscri bebāt. Unde numero ꝓscriptoꝝ diuersitas est apud scriptoꝛes. Nam Aug⁹. cū Floꝛo ponit duo milia. xiij. de ciui. deci. c. xxviij.. Ualeri⁹ ponit q̄ttuoꝛ milia septin gentos. Oꝛosi⁹ vo nō ponit nisi quingētos et octuagī/ta: que oīno nō repugnāt: quia de diuersis tabulis possunt intelligi. Dicebant aūt ꝓscribi q̄ erāt sentētia ti: vt hostes reipublice quos licebat ciuib⁹ occidere. Quidā etiā dicetus Bibius maxim⁹ fm Floꝛ. li. iij. si/ne ferro inter man⁹ sillanoꝝ lacerat⁹ est. Forsan ex eo q̄ alter noie bebius. Sed sillan⁹ sic tractatus fuerat a marianis: et ido sillani bebiū istū marianū eodē mo do lacerauerūt q̄si in vindictā alteri⁹. Due etiā ciui tates in hyspania p sillanos destructe sunt: q̄ fauerāt marianis. et postmodū dicris marianis foꝛtiter restite rūt finito. s. bello cōtra sertoꝛiū. Quarū vnā appellatā ytimiā pompeius euertit: alterā dictā calaburnē affri canus obsidiōe diutina captā incendio delecuit. Floꝛ⁹ etiā narrat de sulmone ciuitate antiqua q̄ eius ciuib⁹ interfectis iussit ciuitatē damnatā deleri. De Sille morte narrat. Ualeriꝰ li. x. q̄ dū ire virio obrēperat multo sanguine ad vltimū suū erogauit ꝓniteolis. i. habēs indignationē. Quia cū pecunia a decurionib⁹ ad refectionē capitolij ꝓmissa cunctāti⁹ dabat: animi cōcitatiōe nimia et immoderato vocis impetu cruoꝛ i cōmixtū spūi cuomuit pect⁹. Indubiū igit est: Silla ne pꝛioꝛ an iracūdia sille extincta sit. De bellis ciui/libus sertoꝛij et catelline quoꝝ sertoꝛi⁹ fuit marianus catellina vo sillanus. Et sertoꝛi⁹ quidem postq̄ fuit a silla ꝓscriptus: vt narrat Oꝛosi⁹ li. v. cuꝫ esset vir dolo atq; audacia potēs: sillā fugiens de affrica venit in hi spaniā: vbi bellicosissimas gentes in arma concitauit aduersus quē duo duces metellus. s. et Domiti⁹ missi sunt. quoꝝ domitius ab herculis. s. sertoꝛij duce oppꝛ sus est cū exercitu suo. Metellus aūt multis plꝰ fati gatus hostes etiā fatigabat: donec pompei castris so/ciat⁹ esset. Pompei⁹ contracto exercitu Lauronē ciui tatē cruētissime depopulat⁹ est. Habuit aūt pompei⁹ triginta milia peditū et octo milia equitū. Sertoꝛius deinde cōgressus cū pōpeio decē milia peditū ei⁹ iterfe/cit: et sertoꝛius fere tantūdē perdidit. Multa iter eos pꝛelia gesta sunt. Memincus questoꝛ pompei et vir so roꝛius eius occisus est. Herculei fratres interfecti: ypē/na qui sertoꝛio se iunxerat cōminutus est: Postremo sertoꝛi⁹ decimo anno belli inchoati suoꝝ dolis inter fectus finē bello dedit. Postmodū ciuitates que sertoꝛio fauerāt se dederūt: due restiterunt que delete sunt. De his tangit Aug⁹. iij. de ciuitate dei. c. xxx. ac etiā de Lepido et catulo. De istis dicit Oꝛosi⁹ lib. v. q̄ Silla mortuo lepidus mariane parti assertoꝛ et defensoꝛ ad/uersus catulū sillanū ducē surgēs: recidiuos bellozuꝫ ciuiliū cineres suscitauit. Bis tunc acie sociatos hoꝛ/tatus est: et plurimi romanoꝝ interfecti sunt. Albano rū ciuitas obsessa est et fame cruciata. Ibi tūc scipio le/pidi filius capt⁹ atq; occisus est: brutus pseqūtē pom peio apud regiū interfect⁹ est. Et ita hoc bellū ciuile ea dem celeritate qua exarsit cuanuit.

De catellina vero .H.xxx.

qui fuit sillanus et a Silla nutrit⁹: de quo Salustius libꝛū fecit q̄ dicit Catellinari⁹. Dicit Tullius et Salu stius q̄ pcipue fuit eius libido sceleꝛata: nam deuerat⁹ amoꝛe aurelie oꝛistille: cū vnū impedimētuꝫ videret q̄ minus nuptijs iungerent: filiū suū ꝓriū quē et solum et etate puberē habebat veneno sustulit. Et vt dꝛ Tul/lius in iuectiuis de eo. Quid mali aut sceleꝛ fingi aut cogitari potest qō non ille cōcepit? Quis in tota italia venefic⁹: quis gladiatoꝛ: quis latro: q̄s siccarius: q̄s patricida: que mulier: quis pditus inueniri potest: q̄ se nō cū catellina familiarissime vixisse fateat? Cū igit pditus lutius sergius catellina vir nobilissimi gene/ris esset: sed pessimi ingenij: et (vt ait Salusti⁹) vitio/sus nimis erat moꝛib⁹ et oppressus ere alieno vitā misc/ram duxit. Dñandi vo reipublice tāta libido cū inua/sit q̄ nihil nephas esse putauit: dū tamē assequereꝫ in tentū. Unā facta cōiuratiōe multoꝝ quos ditare ꝓmi/serat ex cede et rapinis: habuit exercitū valde foꝛtem q̄ duos cōsules: scz Lutiū coccum et lutiū foꝛquatū co/gitauerat interficere et consulatū rapuisse. Cū ergo ad delendam patriā coniurasset anno ab vꝛbe condita se ptingentesimo octuagesimonono cum quibusdā cla/rissimis et audacib⁹: Marco tullio Ciceroneoꝛatoꝛe: et Bneo antonio consulib⁹: detecta cōiuratiōe a cicero/ne ex vꝛbe expulsus est. socij eius deꝑhensi strangulati sunt in castro: ab antonio vo altero cōsule catellina vi ctus est ꝓlio: et cū suis interfect⁹ est (vt dicit) in plani/cie pistoꝛiēsi. Et dꝛ Salusti⁹. Cōfecto ꝓlio tūc cerne res q̄nta audacia quātaq; animi vis in exercitu catel/line fuisset. nec erat inter ipos ingenuis q̄ aut fugeret: aut capi potuisset viuus. Ipe vo catellina longe a suis inter hostiū cadauera repꝛtus est: paululū etiā spirans feroci⁹q; animi quā habuit viuus in vultu retinens.

Et de his tangit Aug⁹ in. iij. de ciui. dei. ca. xxiij. et in iij. li. c. xxx. Item de codē catellina inqt Tulli⁹. Ha buit ille. s. Catellina permulta, maximaq; nō expꝛessa signa sed adumbꝛata vꝛtutū. Utebat hoib⁹ improbis et quidē optimis viris se deditū esse simulabat. Flūq; tale monstrū in terris. Nullū fuisse puto tā contrarijs diuersisq; et iter se pugnātib⁹ ve studijs cupiditatibus q̄ cōflatū. Quis em̄ clarioꝛib⁹ viris q̄q; iocūdioꝛ: quis turpioꝛib⁹ cōiunctioꝛ: quis ciuis aliq̄n melioꝛ: quis ho stis ciuitati deterioꝛ: quis in voluptatib⁹ iquinatioꝛ: quis in laboꝛib⁹ patientioꝛ: quis in rapacitate amari/oꝛ: quis in largitiōe effusioꝛ? Illud q̄q; in eo erat mira bile: naturā suam vsare et regere ad tēp⁹: atq; huc atq;

illuc torquere z flectere: cum tristibus scuere: cū remissis iocunde: cū senibus grauiter: cū iuuenib⁹ comiter: cū facinorosis audacter: cū luxuriosis luxuriose viuere. O magna vis veritatis q̄ cōtra oīm ingenia callidi/tate sollertia: contraq̄ fictas omniū insidias facile per seipm se defendit. Hec ille.

De prelijs plus ·Ꝯ·xxxj

q̄ ciuilibus inter pompeiū z cesarē. Pompeius quidē fuit de secta ille. Julius ꝙo cesar de parte marij. De q̄/bus ait Lucanus in p̄ncipio sui libri. Bella p emathi/os plus q̄ ciuilia cāpos. Jusq̄ datū sceleri ꝛc. Ubi vo/cat emathios cāpos thesalie: in qb⁹ maxime pugnatū est: z multū sanguis effusus. Un emath interp̄tat san/guis. Bella, ꝙo dicit plus q̄ ciuilia, qa nō solū fuit inē/ciues: sed etiā affines. Nā Julius cesar fuit socer: pom/peius eius gener q̄ mortua filia cesaris. i. iulia quā de/spōsauerat pompeiꝰ: habuerūt inter se plurima bella. Et subdit Lucanus: nus datū esse sceleri: qa ius ciuili/tatis z affinitatis versū est in scelus. Vocatus est autē pompeiꝰ magnus: ꝓpter magnitudinē sui valoris. Fe/cerat em̄ bellū in oriente cū. xxij. regib⁹: q̄s oēs vicit z romanis subiecit. Jp̄e etiā cōtra sertoriū bella gerēs victoriā obtinuit. Et ꝑ mitridatē regē asie post diu/tina bella q̄ romanis inuexit deuicit. De ipo etiā dicit Aug. xviij. de ciui. dei. ca. xlv. Et cū filij alexandri z ale/xandre: q̄ alexāder rex fuit z pontifex in populo iudeo/rū sicut z pater eius aristobolus: q̄ p̄mus post captiui/tatē babylonicā: assumpto dyademate rex z pōtifex fu/it post gesta machabeoꝝ dimicaret inter se de imperio aristobolus. s. z hircanus ꝓtra fratrē: ipe hircanꝰ popo/scit auxiliū romanoꝝ: pōpeius ꝓpli romani p̄clarissi/mus p̄nceps iudeā cū exercitu ingressus ciuitatez hie/rosolymā capit: templū reserat nō deuotiōe supplici: sz iure victoris: z ad sanctasanctoꝝ: quo nisi sūmū sacer/dotē nō licebat intrare: nō vt venerator: sed vt p̄phana/tor accedit. Cōfirmatoq̄ hircani pōtificatu: vt sub/iugate genti impositō custode antipatro q̄s custodes tūc ꝓcuratores vocabāt vinctū secū aristobolū duxit. Et illo die iudei tributarij romanoꝝ esse ceperūt. Po/stea Lassiꝰ etiā templū expoliauit: deinde post paucos annos etiā berodē alienigenā regez habere meruerūt: sub quo natus est xp̄s. Hec Aug. Faustus aūt Lornc/lius filius sille: vt refert Uincē. li. vij. Primus templuz ingredi ausus est: z irruentes romani post eū templuz ipm̄ ꝓphanauerūt. Uel vt alibi legit equos in porti/cibus stabulauerunt. Ob quā rem tradunt specialiter Petrus cōmestor: nūq̄ de cetero pugnasse pompeium quin vinceretur: qui hactenus fuerat fortunatissimꝰ: admiratus est autem situm z ornatū templi z religio/nem: nihil tamen inde tulit: p̄cipiens editijs vta sor/dibus mundarent templū.

Julius autem ce ·Ꝯ·xxxij.

sar strenuissimꝰ sup oēs mortales sui temporis erat. Decretū autez sibi fuerat bellū a senatu ꝓtra gallos: q̄ expleto cū oēs gallias subiugasset z romā victor re/uerteret: ante eq̄ vrbi appropinq̄ret: petijt sibi dari alte/rū consulatū. Fuerat em̄ semel consul: sz petijt secūdo ꝙsul fieri: innuēs in petēdo q̄b⁹ oporteret oīno sibi cō/cedi. Sz ꝓtradictū a marcello tūc ꝙsule z pōpeio et ca/thone: ꝑceptūq̄ est sibi dimissis exercitib⁹ q̄s habebat ad vrbē redire: z pōpeio ex auctoritate cōsulis cōmisse sunt legiōes q̄dā tanq̄ futuro duci belli ꝓtra Julium ce/sarē si arma mouere veller. Julꝰ aūt p diuersa loca di/ssurres etiā vsq̄ in hyspaniā collegit exercitū multuz valde z fortē. Cōsules aūt z totus senatus ac vniuersa nobilitas fugit in greciā: z apud epirū se colligēres sta/tuerūt ibi bellū inferre iulio: si in greciā adueniret. Quo veniens cesar z ꝙgrediens victus est a pompeio z fuga/tus. Euasit tamē quia pōpeius nocte supueniēte inse/qui noluit cesaris timens insidias. Tūc dixit cesar pō/peium nō scire vincere: z illa die em̄ potuisse superari. Postmoduz in thesalia dimicauerūt: nec vnq̄ ad hoc romane copie in vnū aut maiores aut meliorib⁹ duci/bus ꝙuenerūt: totū orbez terraꝝ facile subacturi. Tā/dem post longā pugnā sortis dubie fugit vniuersus ex/ercitus pompeij. Et ipe etiā fugatus alexādriā egypti petijt: sperās a prolomeo rege egypti auxiliuz habuisse. Sed ipe caput abscisuz pompeij z manū eiꝰ cesari mi/sit. Postmodū interfecti sunt filiꝰ z filia z nepotes pō/peij: z secuta sūt bella multa in diuersis ptibus z stra/ges hoim multe: cesare eos qui pompeij fuerant perse/quente. Quattuoꝝq̄ annis hoc bellū indesinēter totū mūdū tenuit. Hec ex Oroſio z Eutropio extracta sūt.

De cathone hic ·Ꝯ·xxxiij.

cū p̄cepisset pompeiū: cuius partē fouebat deuictum a cesare z decapitatū a rege egypti. reliquias exercitus pompeij recollegit z fugit in aphricā mille nauib⁹ gen/tibus suis impositis. Et circūducendo eos p loca are/nosa ac serpentib⁹ plena: multis suoꝝ fame siti et estu fatigatis z a serpentib⁹ etiā pluribus consumptis: tan/ta miseria affectus est cū oīmb⁹ qui eum secuti fuerāt: q̄ maximā eoꝝ partē penituit: z a Julio cesare fugisse: vt ait Lucanus. Tandē cū videret cesarē in oīmb⁹ p/sperare: z partē pompeij in oīmbus succūbere: nolens aliquo mō subesse cesari: q̄uis sciret cesarē excellentis/sime clementie: apud vticaz seipm interfecit. Ut em̄ ait Florus: postq̄ filiuz comites q̄z ab amplexu dimisit: le/cto in nocte ad lucernā libro Platonis qui de immor/talitate aie docet paululū quieuit. Tūc circa primā vi/giliam stricto gladio reuelatū manu pectus semel atq̄ iterq̄ percussit: ausi sunt post hoc viruz medici violare fo/mentis: qō ille passus cuz abscederent rescidit plagas: secutaq̄ via sanguinis morib⁹ manus infiro vul/nere relicit. Oō facetū q̄uis aliqui laudent: vt Florus z Ualerius quasi strenue z virtuose egisset. Augꝰ tamen li. xix. z alij sancti nō iudicant similib⁹ morte virtuosa fuisse seu gloriosaz: nec fortitudini ascribendā: sed impa/tientie. Oō etiā ꝓbat Augꝰ li. j. de ciui. dei ca. xxiij. per hoc q̄ ipe catho filio suo charissimo suasit cesari subij/ci: de ipius q̄z benignitate oīa sperare. Si em̄ maluz erat cesari subijci: quare filiū quē maxie diligebat ad subiectionē eius psuasit. Si nō malū: quare vt cesari nō esset subiectus maximū crimen cōmisit: sez se occi/dendo. Et vt refert Uale. li. v. Cesar audita morte Ca/thonis dixit z se gloriē illius inuidere: z illū sez catho/nem sue glorie inuidisse patri. Patrimoniū em̄ ipius liberis eius in colume seruauit. Sciendū aūt q̄ mul/ti fuerūt dicti cathones. Un z in vrbe domus quedaz seu cōsanguinitas fuit dicta cathonū sicut fuit domꝰ scipionū: fabriciorꝝ fabriū: z multe similes: p̄mus aūt qui nobilitauit domū cathonuz fm Ualeriū fuit Ca/tho dictus censorius. Dicitur autē censorius fm Hu/go. idem q̄ iudex morum: z ideo dictus est censorius talis Catho: eo q̄ iudex fuit morum. Fuit autem talis domus insignita probis viris: qui ex ea processerunt. Unde Agellius dicit q̄ de familia Cathonū nō vnus: sed plures marci cathonis censorij nepotes fuerunt ge/niti ex diuersis patribus. Duos em̄ marcos ille catho q̄ orator z censor fuit filios habuit ex mr̄ib⁹ diuersis

ꝛ etate longe diſpares. Nã adoleſcente altero ꝛ matre eius amiſſa: ipe q̃z multũ senex ſolini clyentis ſui filiã virginẽ in matrimoniũ duxit: ex qua natus eſt Marcus catho ſolomanus: ex maiore aũt catho nis filio q̃ ꝓtor deſignatus a patre viuo mortuus eſt: et egregios libros de iuris diſciplina reliq̃t: naſcãt Marc⁹ catho: q̃ vehemens orator fuit: multaſq̃ oones ſcriptas reliquit. Vic conſul in aphricã ꝓfectus: ibidem obijt. Et ipe quidẽ filiũ maiorẽ cathonẽ habuit: ſed nõ eũ q̃ vtice perijt: ſed cũ qui edilis curulis ꝓtor fuit in ¦galliam narbonenſez: vbi ꝓfectus defunctus eſt. Ex altero vo filio cenſorij filio minore videlicet ſolomano ¦nati ſũt lutius: catho: ꝛ marcus catho ꝓtorius: qui bello ciuili ſe vtice interfecit. De cuius vita ꝛ laudib⁹ cuz Tullius ſcriberet: pneporẽ cũ cathonis cẽſorij dixit fuiſſe. Nec Agellius. Inter aũt cathones duo fuerũt inſignio res ſcz catho cenſorius q̃ fuit ꝑmus: ꝛ catho vticenſis: qui inter nomĩatos notatus eſt vltimus. Et dictus eſt vticenſis ab vtica ciuitate aphrice vbi ſe interfecit. Notã dũ etiã q̃ ꝑter iſtũ cathonẽ vticeñ. fuit ali⁹ catho phs ſtoycus: qui ſm Euſeb. anno imperij auguſti. xlj. tedio duplicis quartane ſeipm interfecit: ſperans poſt iſtam vitã meliorẽ inuenire: vt ait Euſeb. Et credũt quidaz q̃ iſte fuerit ille catho qui libꝛũ cõpoſuit quẽ addiſcũt pueri in ſcholis grãmatice. Sed vt dicit Vales ſup. j. libro de ciuitate dei: hoc non poteſt eſſe: quia in illo libro Lucanũ cõmemorat: ſm illud. Si romana cupis ꝛ punica noſcere bella. Lucanũ queras ꝛc. Lucan⁹ autẽ poeta fuit circa tpa Neronis imperatoris: ꝛ per conſequens diu poſt auguſtum.

De Julio ceſare .Ꝟ.xxxiiij.

ꝛ moribus eius: prelijs ꝛ morte eius (vt ait Suetoni⁹ in libro ꝺ ſeptẽ ceſaribꝫ) ꝺr fuiſſe excelſe ſtature: colore candido mẽbris: ore paulo plenio re: nigris vegentiſq̃ oculis: valitudine ꝓſpera: niſi q̃ repẽte animo linqui: aut etiã ꝑ ſomniũ exterreri ſolebat. Caluicij ꝺo defor mitatẽ iniquiſſime ferebat. Sepe obtrectatoꝛ locꝫ ob noxiã expertus: ideoq̃z ꝛ deficientẽ capilluz reuocare a vertice cõſueuerat. Vini quidẽ parciſſimũ ne inimici quidẽ negauerunt. Circa victũ indifferens adeo: vt quondã ab hoſpite conditũ oleũ ꝑ viridia appoſitum: aſpernantib⁹ ceteris: ſolus etiaz largius appetierit: ne hoſpitẽ aut ruſticitatis: aut auaricie arguere videret. Eloquẽtia mirabili: quare aut equauit pſtantiſſimorũ gloriã: aut exceſſit. Reliquit rez ſuaz cõmẽtarios. De quib⁹ Licero ſic refert: cõmẽtarios ſcripſit: valde q̃ dem ꝓbandos. Nudi ſunt: recti aũt venuſti ꝛ omi ornatu oronis tanq̃ veſte detracta. Armoruz ꝛ equitandi peritiſſimus: laboris vltra fidẽ patiens erat. In agmine nõnũq̃ equo ſepius deſcendẽs: pedib⁹ anteibat: capite detecto ſeu ſol ſeu imber eſſet: longiſſimas vias incredibili celeritate ꝓfecit. Si flumina morarent⁹ natando trajiciens vel innixus inflatis vtrib⁹ vt perſepe nũcios de ſe ꝓmiſerit: ancipiti ꝓlio equos dimittebat ꝛ in ꝓmiſſu q̃ maior neceſſitas ꝓmanẽdi imponeret auxilio fuge erepto. Utebat aũt equo inſigni: pedib⁹ pe bũanis ꝛ in modũ digitoꝛ vngulis fiſſis quem nec patientẽ ſeſſoris alterius ꝑmus aſcendit: inclinatã aciem ſolus ſepe reſtituit obſiſtens fugientib⁹: retinenſq̃ ſingulos ꝛ cũ tortis fauc⁹ib⁹ ꝙuertens in hoſtẽ alexandrie circa oppugnationẽ ponti eruptiõe hoſtiũ ſubita cõpulſus in ſcapha pluri⁹ eodẽ ꝓcipitantib⁹ cũ deſiliſſet in mare natando ꝑ ducentos paſſus euaſit ad ꝓximã nauim data leuiam libelli quos tenebat ma deſierent. Paludamentũ moꝛſitus trahens ne ſpolio potiret hoſtis. Erga ſubditos autẽ ꝛ pares extreme ſe habebat. Vñ ꝺ eo Sueroni⁹. Delicta neq̃z obſeruabat oĩa neq̃z ꝑ mõ exequebat: ſed deſertoꝛ ac ſeditioſoꝛũ ꝛ inquiſitoꝛ ꝛ punitoꝛ acerrimus: cohibebat in cere ſ: ac nũq̃z poſt magnã pugnã atq̃ victoriã remiſſo offi cioꝛ munere licentiaz oẽm la ſciuiendi paſſim ꝓmittebat: nec milites eos ꝑ contiõe: ſed blandioꝛi nomie cõmilitones appellabat: habebatq̃z cos tã cultos vt argẽto ꝛ auro politis armis oꝛnaret: ſimul ꝛ ad ſpeciẽ: et q̃ tenatioꝛes eſſent in ꝑli o metu dãni. Amicos ſp tanta felicitate indulgẽtiaq̃ tractauit: vt Hayo appio comitanti ſe per ſyluestre iter: coꝛreptoq̃z ſubito valitudine diuerſoꝛio loco qõ vnũ erat ceſſerit: ꝛ ipſe humi ac ſub diuo cubuerit. Simultates ꝓtra nullos tã graues exercepit vnq̃z: vt nõ occaſiõe oblata libẽs deponeret: ſz ti vlciſcẽdo natura lenuſſim⁹. Prelia aũt multa cõtra diuerſos cõmiſit: ꝛ ꝓpue ꝺ germanos ꝛ gallos q̃s deuicit. De q̃z galloꝛ ꝓditõe Julius celſus ſic ait. Oĩm galloꝛ vt ad bella ſuſcipiẽda alacer ꝛ ꝓmpt⁹ eſt anim⁹ ſic mollis ac minime reſiſtẽs ad calamitates pferẽdas. De ſũmis ſepe reb⁹ ꝓſilia incunt: q̃z eos eveſtigio penitere neceſſe eſt. Cũ incert⁹ moꝛib⁹ ſeruiant ꝛ pleriq̃z ad volũtatẽ coruz ficta reſpõdeãt. Balloꝛ ꝓterea ſubita ſũt ꝛ repẽtina ꝓſilia. Nã oẽs fere nouis reb⁹ ſtudent et ad bellũ mobiliter celeriterq̃z exercitãt. Dicit aũt Velinãdus q̃ belgaꝛ gens. i. gallicoꝛ ꝛ britonũ bellicoſa aduerſus ceſarẽ exarſit. Ex q̃b⁹ bellouagi ceterꝫ numero ꝛ virtute pſtantes habuere electiſſima ſexaginta milia armatoꝛ. Sueſſiones ex duodecim oppidis q̃nq̃ginta milia. Nũeri totidẽ Atrebatẽſes ꝛ ambiani decẽ milia. Morini triginta q̃nq̃z milia. Merapi nouez milia. Caleti decẽ milia. Velocaſſes ꝛ veromãdi decz milia. Adnãtici. xvij. milia. Eduleſ ꝛ burenes. Ceroſi Ceromani q̃ vno noie germani vocant⁹ q̃draginta milia: in ſũma fuiſſe dicunt⁹ ducẽti octuaginta duo milia armatoꝛ lectiſſima: oẽs vſq̃ ad internitionẽ pene deleti ſunt. Deinde apud ottodoꝛ cũ ceſar in ytaliã pficiſci decreuiſſet pl⁹ q̃z triginta milia barbaroꝛ ceſa refe runt⁹ a legione cui ꝑerat galba: quẽ ceſar apõ bangros ꝛ ſedunos miſerat. Ex aquitanis q̃ꝫ ꝛ cãtabꝛis triginta octo milia ceſa referunt⁹. Deinde ceſar germanoꝛ q̃draginta milia occidiſſe ferũt⁹. Et vt ait Julius ceſar renũ fluuiũ tranſire deliberãs: ſe nauib⁹ trãſire neq̃z ſatis tutũ arbitrabat⁹: neq̃z ſua neq̃z ꝑpli romani dignitatis eſſe ſtatuebat. Itaq̃z licet ſũma difficultas faciendi pontis ꝓponeret⁹ ꝓpter latitudinẽ ꝛ rapiditatẽ fluminis: tamẽ aliter nõ traducendũ exercitũ extimauit. Unde ꝛ in breui ꝛ in mirabili ingenio ꝛ firmiſſimo opere pontẽ fieri fecit per quẽ pontẽ traductũ exercituz ceſar in fines ſicambroꝛ contendit: ꝛ inde in britaniam pficiſcens: vt ait Oroſius ceſaris equitatus: ꝓmo congreſſu a britannis victus eſt: ſecũdo prelio cuz magno ſuoꝛ diſcrimine victos britãnos in fugam vertit. Et inde ternoua tũ firmiſſima ciuitas mãdrogeo duce datis quadraginta obſidib⁹ ceſari ſe dedit. Qõ exemplũ cetere ciuitates ſecute ſunt. Hec ꝛ multa alia narrat Oroſius de bello ceſaris gallico: de quo etiã plene ſcribit Juli⁹ celſus in q̃nq̃z libꝛis de hoc editis: vbi etiã illud notabile dixit. Rerũ omniũ magiſter eſt vſus. Qõ volumus libenter credimus: ꝛ quod ſentimus ipſi reliquos ſentire ſperamus: Et illud. Naturale eſt omnes homines ſtudio libertatis incitari et conditiones ſeruitutis odiſſe. Idem. Iracundia et temeritas: gallorum genti maxime innata⁹ eſt: ira vt leuem in ditionem ꝓno re comperta habeant. Balli homines

aperti sunt: minimeq; insidiosi: q̄ p virtutē nō p dolū dimicare ꝓsueuerūt. Dicit aūt Eutropius de eo lib. vj. q̄ ipe erat vir q̄ null⁹ vnq̄ magꝭ enituit. Signis collectis: id est acieb⁹ dispositis ⁊ ordinatis: q̄nquaginta vicibus dimicauit. Tante aūt fuit bonitatꝭ: vt quos armis subegerat: clementia magis vicerit. Compositis igit in toto orbe bellis ciuilibus: romā rediens insolētius agere cepit: ⁊ contra consuetudinē romane libertatis. Cū ergo honores ex sua voluntate pstaret q̄ antea a populo cōferebant: nec senatui ad se venienti assurgeret: aliquaq; regia ⁊ pene tyrannica faceret: autoribus Bruto ⁊ Cassio coniuratiōe facta contra eū: cuius fuerunt consocij. cclx. senatores equitesq; romani: in curia. xxiij. vulneribus confossus interijt. Animaduertens aūt cesar inquit Suetonius: vndiq; se strictis pugionib⁹ peti: toga caput aduoluit: simulq; sinistra manu sinū ad ima crura reduxit: quo honestius caderet: etiaꝫ inferioris corporis parte velata: atq; ita trib⁹ ⁊ viginti vna plagis cōfossus est: vno tm̄ modo ad primū ictū gemitu sine voce edito. Occisus est aūt eratis sue anno. lvj. qui impauerat annis q̄nq;. Roman⁹ autē populus dolore esti mulatus capitoliū cū autoribus sceleris incendere voluit. Corpus eius p rostris combustū est. Statuit autē populus in foro solidā statuaꝫ lapidis immodici. xx. ppe pedū: supq̄ tumultus est que iulia dicta est. Et vt dicit in cronicis inuente sunt in manu eius cū fuit iterfectus littere p̄cauentes de cōiuratiōe: quas si legisset: vtiq; cauisset. Augustin⁹ aūt dicit in. iij. de ciuitate dei ca. xxx. q̄ illa cōiuratio cum interficere voluit tanq̄ regni appetitorē: quia in rei veritate ipe post reges expulsos fuit p̄mus: qui tanq̄ rex ⁊ imperator rempublicā romanā gubernauit: qđ romanis erat valde odiosū tanq̄ repugnās sue pristine libertati: quia p̄us senatus ⁊ populus cū ea p se vel p alios sua autoritate faciebat. Percussorꝭ cesaris inquit Suetoni⁹ fere: neq; triennio quisq; alius supuixit: neq; sua morte defunctus est: dānatiōes alius alio casu perijt: pars naufragio: pars ꝓlio. Nōnulli semet codē pugione quo cesarē violauerant: interemerūt. Plura aūt p̄sagia mortis cesaris p̄cesserunt. Nam vt ait Suetonius paucos ante menses cuꝫ in coloniā deducti coloni ad extendēdas villas vetustissima sepulchra discinderent: q̄dq; studiosius facerent: q̄ aliquātulū vasculorū operis anti qui seruantes: reperiebant tabulā eneā in monumento in quo dicebat. Lapis conditor capue sepultus: inuenta est litteris grecis: verbisq; ac sententia. Quādo cūq; ossa capis detecta essent. Fore vt Julius pgnatus manu cōsanguineoꝝ necaret: magnisq; mox italie cladibus vindicaret. Prīdie ydus Martias auem regalioluꝫ cuꝫ lauros Romulo pompeiane curie se inferentē: volucres varij generis ex primone: more p̄scue ibidē discerpserunt. Ea vo nocte qui illuxit dies cedis: ⁊ ipe sibi visus est p quietez interdū supnubes volitare ales cū ioue dexteram iungere. Et calphurnia vxor imaginata est collabi fastigiū dom⁹: maritumq; in gremio suo confodit: ac subito cubilis fores sponte patuerūt. Et vt ait cōestor: cētesimo die ante mortē eius fulmen cecidit iuxta statuaꝫ eius in foro: et de noie eius supscripto. C. litterā capitalē abrupit. Nocte p̄cedente diem obitus eius fenestre thalami ei⁹ cuꝫ tanto strepitu aperte sunt: vt exiliens ruituraꝫ domū existimaret. Et sic terminata est ambitio cesaris cum gloria eius.

Ne omnino obli ·Ꝟ·xxxv·

tus videar ciuitatis originis nostre. De origine eius. s. florentie breuiter tangam: recitando que de ea scribit luculento sermone elequētissimus vir Leonard⁹ arretinus in ꝓncipio histore florentie. Florentiā vrbem romani condiderunt a Lucio silla fesulas deducti. Fuerunt aūt hi sillani milites: quibus ob egregiaꝫ cū ceteris in ciuili bello nauatā operā: pars fesulani agri ē attributa: ⁊ fesule vnacū veteribus incolis sedes tradite: has ciuiū deductiōes consignatiōesq; agrorūꝫ romani colonias appellabāt: q̄ videlicet predia que colerent q̄busq; inhabitarent: sedes tradebant. Que autez occasio fuerit nouos colonos in hec loca deducendi p rei noticia aperiēdū est. Haud multos ante sille dictaturam annos: cuncti ferme italie populi vnuꝫ sub tēpus a romanis defecerūt: indignatiōe commoti: quod ipsi vnacū romanis per singulas expeditiōes militāres: labores q; ⁊ pericula p augēdo imperio subeūtes: premiorum expertes angebant: quare sepius inter se conquesti. Tandē legatis cōmuni de remissis quasi ciuitatis membra honores ⁊ magistratus concedi sibi postularūt. Agitata ea res est per M. drusi tribunū: dubiaq; spe aliq̄diu ꝓtracta. Sed cū tandē coꝝ postulata. eū cerent aperte quasi ab ingratis rebellarunt: bellumq; gesserunt. Quod quia a socijs gestū est: sociale bellum nuncupat. In eo demū bello victor populus romanus ꝓncipes rebellandi ꝓuincias p̄secut⁹: multis illas clādibus afflixit: sed p̄sertim in pisscentes tuscosq; seuitū. Nā ⁊ asculū picentiū vrbs florentissima hostilē immodū a romanis vastata est: ⁊ in tuscis clusiū a solo euersū aretinis ⁊ fesulanis p̄reter belli damna ⁊ cedes magne insuper calamitates inflicte: per quas publicatis multorꝝ bonis multisq; fugatis: ciuitates sūt pene habitatoribus inanite. Ea videlicet occasio fuit: et quasi inuitamentū: vt silla postea dictator hec portissimū loca militibus suis tribueret. Per hunc igit modū a lucio silla militibus fesulas deductis agrisq; viritim diuisis: coꝝ pleriq; vrbem montanaꝫ ⁊ difficilem aditu: p̄sertim in illa securitate romani imperij minime sibi necessariā arbitrati: relicto mōte in proximū subiecta planicie secus arni minionisq; fluuiorū ripas cōficere edificia ⁊ habitare ceperūt. Nouā vrbem eo q̄ inē duo fluentia posita erat fluentinam p̄mo vocitarūt: ciuisq; incole fluentini dicti. Et id quidē nomen p aliquā tēpora vbi fuisse videt: donec crescentib⁹ rebus ⁊ ciuitate maiore immodū adaucta: siue qđ admiro florez sue cessu: p fluentia florentiā dixerūt. Meminerūt horū colonoꝝ Tulli⁹ ⁊ Salusti⁹ duo p̄stantissimi latine linguē autores Tullius optimos fuisse ciues romanos ⁊ fortissimos viros affirmat: ſz insperatꝭ ac repentinis diuitijs bello ciuili ⁊ silla locupletatos: modū in suptibus fuare nescisse: dū edificarēt tāq̄ beati: dū magnis familijs magnisq; equitib⁹ ⁊ suptib⁹ suptuosis apparatib⁹ violenti⁹ vtunt: intrantū es alienū incidisse: vt si liberare se vel int rursus foret eis silla ab inferꝭ exorād⁹. Eqđē pmagnificatio qđ latini parēs cloquij ꝺ edificijſ scribit: ac ex eo speciosa ab ipis in cunabulis fūdamenta hui⁹ vrbis cōiecto. Et erāt sane hodieq; pmanent vetustoꝝ reliqe opez: vel in hac nr̄i tpis magnificētia ciuitatꝭ admirāde aqueduct⁹: p quē de septimo lapide accepti fontes in vrbē ducebant: ⁊ theatri ingēti ad ludos populares tūc extra menia positi: nūc intra vrbez ipam p̄uatoꝝ edificijs occupati. Tēplū etiā in q̄ nunc baptisteriū est vetustū sane ac egregiū op⁹ marti gētilitaſ ꝓsecrauit: huic publice magnificētie p̄uata q̄z edificia ꝓuenisse crediderim: q̄ruis in p̄uatꝭ min⁹ appareat. Nā publicꝭ qđē vt sup̄ dixim⁹ nō p̄tenēde relique artestāt. In his igit edificatōib⁹ ac certo vite splēdore quē

Tulli⁹ memorat occupatos: dū nec futuꝝ ꝓspiciunt: nec parto parcūt breui vt fit tpe pecunie defecerūt: t si mul vnica largitionū spes. Luci⁹ silla ñ dictatura modo: verūetiā vita abierat. Itaqꝫ partim indigentia: partim cōsuetudine ꝑmioꝝ adducti: nouū aliquē motuꝫ exoriri optabant. Viri militares et ciuili bello assueti quieti esse nullo pacto sciebant. Rursus nouas dictaturas t noua belli ꝑmia mente volutabant. Et accedebat es alienū alter quidē stimulus: t qui timidis etiā animos facere soleat ad ocium ꝓturbandū. Forte ꝓid tēp⁹ rome. L. catellina res nouare agressus: magnaꝫ aduersus rempublicā cōiurationē inierat: in qua multi equestres multi senatoꝝ ordinis: quidā item patricij generis fuerunt. Tetigitꝫ suspicio. L. cesarem eum qui postea dictatoꝝ fuit. Tūc aūt nō ꝑuatus tm: sed et alieno ere onustus res nouas cupere putabaꝫ. Multa igiꝫ ꝑus rome efficere conatus: vbi temptata paruꝫ ꝓspere succedebant: parte cōiugatoꝝ intra vrbem ad patrāda illa que ꝓscripserat relicta: ipe cū reliquis ext re acforis bellū concitare decreuit. Et ꝑmo quidez penestre nocturno impetu occupare: ibiꝫ sedem belli instituere cogitarat. Mox vo vt diligētius eam vrbē custodiri sensit: mutato ꝓsilio ꝓpenestre fesulas delegit. Egressus itaqꝫ romā: t ad hec ipa loca ꝓfectus: regionē totā bello armisqꝫ inuoluit. Hoc ꝑmū periculum t vltimū pene discrimen tenelle adhuc vbi t modo cōditefuit: qō tamē ita euasit: vt cōmodius equidē posuerim accidisse. Nā Lentbulus t Cetheus alijqꝫ coniuratiōis ꝑncipes quos rome Catbellina reliquerat: dū plures secū in societatē facinoris admittere conaꝫ: ꝑditi a legatis allobrogū: ac in senatu conuicti: vltimo tandē supplicio affecti piere. Catbellina vo vt hec audiuit: quoniā spes iā fracta t conatus irritū casuri videbāt: in gallia fugere conatus est: sed ab exercitibꝫ romanis circūuent⁹: t fortunaꝫ pugne coact⁹ expiri vna cū suis in pistorien si agro occidit. Sed in etruria quidem a ꝑmis illis romanoꝝ bellis vsqꝫ ad hec tpa ciuitates multe oppidaqꝫ magna: quoꝝ ꝑus fuerat auctoritas interierāt. Nā t cere t tarquinie t populonia et luna que vrbes quondā magne iuxta litus inferi maris posite fuerūt: t ꝑ mediterraneā regionē vehi quaꝫ vrbem decēnio supra obsessam a romanis scripsi. Itez ruselle capene falerie oīno defecerant. Cluſiū t fesule paꝫ ab interitu distabant. Florentiā vo quidaꝫ ab attila hunoꝝ rege alij a totilla euersam. Inde longuꝫ post tēpus a Karolo magno restitutū ꝓdiderūt. Nobis aūt satis superqꝫ exploratū est Attilā hunoꝝ regē nunqꝫ etruriā intrasse. Sed nec circa mintiū amnez q̄ ex benaco in padū influit vnqꝫ ꝓgressum. Totilam vo gothoꝝ regē ꝓtra etrurie ciuitates que post victoriam bellisarij a gothis defecerant descuisse ostendimus: eo adducto vt cōfuso nomiē ꝑ totila attilam a quibusdā acceptū ꝑ errorē credaꝫ. Incēdisse aūt totile animū ad delendā hanc vrbem ꝑter ꝓnouā defectionē: vetus q̄qꝫ dolor existimaꝫ: q̄ videlicet dudū apud eā tot gothorū milia cū Radagaiso duce occubuissent: itaqꝫ refricāte memoriā animo florentiā tolli voluisse: qua stāte velut trophecuꝫ de sua gente in etruria positum extabat. Nec si ita sunt: supra ducentos annos qui inter totilā t Karolū fuerūt euersam iacuisse hanc vrbē necessariū est. Qua in re illud nō immerito quē mouebit. si ꝑ taꝫ longū tēpus vacua populo relicta sit vrbs: quibꝫ intera locis ciues fuerint obseruati. Nam nouos quidez a romanis habitatores a Karolo ductos credere vanissimuꝫ est: ꝑsertim tot calamitatibꝫ iuoluta: atqꝫ ita iam ꝑdem multis cladibus vrbe roma afflicta vt supplemento habitatoꝝ ipa potius indigeret q̄ alijs dare posset. Deniqꝫ ad hostiā vrbem adeo romanis necessariā ꝑ hec ipa fere tpa cū deficerēt incole ꝓpter vacuitatē romane vrbis colonos e sardinia positos memoric ꝓditū est. Ego igiꝫ manus quidē inflictas a totila clades plurimā cedez factā ciuiū t euersa menie existimo. Sed neqꝫ vrbem fundit⁹ deletā: neqꝫ ꝑ mediū illō tēpus sine habitatoribꝫ oīno fuisse. Video nāqꝫ diuces illud ac ꝑcipuū martis templū: t alia quedā edificia sup etatē totile vetusta extare: que cū in incolumia relicta ꝓspicia: totā vrbem deletā credere nō libet: neqꝫ hec ipa absqꝫ habitatoribꝫ tamdiu stetisse. Quare memia potius a Karolo restituta: t nobilitatē que diuisa munitionibꝫ vrbis frequētia in ꝑdꝫ suis castella munierat: intra vrbem reuocatā: vrbem deniqꝫ ipaꝫ varie disiectā in formā vrbis redactā: sed reparataꝫ magꝭ q̄ rursus cōditā existimo. Urbis igiꝫ que ꝑ etruriā perierat sup̄ ostendimus. Ex his que ꝑ tot tēpestates emerse ad extremuꝫ euaserant: pisę: florentia: parusia: senę: plurimū eminebāt. Sed pisani classe potētes late mari dominabanꝫ eo facilius q̄ maritima excussis vbibus hec sola remāserant. Tarąnus luna t populonia iam ꝑdem assumptis. Florētini aūt industria t sollertia terra ꝑualebant: parusini vbertate soli t opportunitate loci crescētes: magnā potentiā habuerūt. Senas splendor vrbana q̄ rez t familiaꝝ excellētia longe nobilitarūt: t attulerunt potentie materiā. Ruselle t populoni finitime quondaꝫ vrbes emerse ꝓrimi erant. Arretini bonitate agroꝝ t amplitudine territorij oīmibus fere ꝑstantes: sed inter florentinos t perusinos cōstituti duaꝝ validissimaꝝ ciuitatū officiebant potentie. Nam cortona quidē in aretinoꝝ potestate diu permansit: nomiē etiā ciuitatis amisso donec haud multo supra nostrā etatē ꝑstinū locū recuperare ꝓmeruit. Nos ꝓrime sequebanꝫ lucenses: volaterrani: pistorienses: vibenetani t viterbienses. Hec ciuitates mēoratu digne post lōgas tēpestates supstites fuerūt. Hec ille.

Capitulū. VI.

Dāuis Julius cesar

q ꝑmus fuerat imperatoꝝ romanoꝝ: tamē quia paruo tempore impauit nec pacifice: sed quasi viol enter. Uñ t interfect⁹ fuit de consilio t volūtate senatoꝝ: ideo quarta monarchia mūdi sez romanoꝝ cōmuni⁹ dicit incboasse in Octauiano successore eius immediato. Et sicut a Julio cesare oēs imperatores denominanꝫ cesares: sic ab Octauiano augusto oēs augusti dicunꝫ: quia augere debēt rempublicā: id est imperiū sicut t Octauianus augustus adauxit valde deuicto Antonio: vt dicet. Sub eo aūt natus est xps rex regū t dñs dñantiū q̄ sibi subiecit: id est fidei sue oīnē monarchiaꝫ: vt habet ex visiōe Danielis. iij. in statua cōminuta a lapide: sez xpo exciso sine manibus a monte. Prius autez tractabit de bellis ipsius Octauiani: t qualiter puenerit ad monarchiā: t postea de moribꝫ eius. Sciendu igiꝫ q̄ vt colligi potest ab Eutropio li. vij. et Orosio li. vj. Q octauian⁹ augustus q̄nqꝫ gessit bella ciuilia: q̄rū ꝑmū adhuc adolescens. r. vij. annoꝝ gessit ꝯ marcū antoniū: in effecto Julio cesare in cui⁹ morte cōiurauerāt senatores t eqtes romani q̄ plurimi: vt dictū est. Et vt dicit Eutropi⁹ hic octauianus patre octauio senatore genit⁹: maternū gen⁹ ab enea ꝑ iuliā familiā sortit⁹ est. Nam iulia ꝑcessit a iulio filio enee. Fuit t ipse cesaris

nepos. Quē in testamento heredē reliquerat t nomen suū ferre iusserat. Ob nomen vtriq; accepit: quia t cesar appellatus est t augustus: suū nihilominus retinens: scilicet Octauianus. ℣ autem Aug⁹. dicit in. iij. de ciuitate dei ca. xxx. eū fuisse p̄dicti cesaris filiū adoptiuū huic nō contradicit. Nam t fuit nepos naturalis t filius adoptiuus: per testamentū ab eo in filiū adoptatus. Cum igit Marcus antonius p̄fatus consul existeret: qui erat partiū iulij cesaris: t bellis ciuilib⁹ eos q iulium cesarez interfecerant oppmere conabat: senat⁹ ℣o illis fauebat. Turbata aūt republica p antoniuz q̄ sclera mlta commisit a senatu hostis iudicatus est: et missus est ad eū psequendū octauianus augustus: principales tamē erant cōsules duo: scz Pausa t Ircius: q̄bus etiā adiunctus ē dux tertiꝰ. Profecti igit hi tres duces vicerūt eū apud mutinā. Accidit autez vt ambo cōsules occisi morerent: t tres exercit⁹ vni octauiano parerent. Fugatus ℣o Antonius t amisso exercitu: cōfugit ad lepidū q magister equitū cesaris fuerat: t ipso operā dante Octauianus cū Antonio pacē fecit: cui sororē suā Octauiā in vxorē dedit. Et quasi vindicaturꝰ mortē patris sui adoptiui: romā cū exercitu p̄fectus: extorsit vt. xx. anno etatis sue cōsul fieret. Postmodū ℣o ipe senatū p̄scripsit: id est de senatu sm Orosiū. exij Inter quos fuit Licero p̄scribente eū Antonio inimico suo t Lutius antoniꝰ. Octauianus g̃ cū Antonio t Lepido rempublicā administrare cepit: p quos etiam Licero orator occisus est: multiq; alij nobiles. De q̄ Licerone sic ait Ualeriꝰ li. v. Popilius quē Licero p̄tius in iudicio de graui crimie defenderat: t a morte t a pena capitis liberauerat: q̄ postea nec re aut ℣bo a Licerone lesus fuerat ad mortē ipm p̄secutꝰ est. Naz vltro Marcū antoniū rogauit vt illū p̄scriptū. s. eo tpe quo senatus p̄scriptus est p̄sequendū t iugulandū emitteret. Quo impetrato exultans Hayetaz ei currit vbi Licero erat virūq; clarissime dignitatis t p̄stantis officij venerandū iugulū sibi p̄beri iussit: ac p̄tinus caput romane eloquētie t pacis clarissimā dexteraz amputauit: portans illud secū romā. Ubi sciendū q̄ Licero p̄mo restitit Julio cesari: quādo obtenta victoria ō gallia perijt sm ꝓsulatū: t ō pte Pompeij t Cathonis fuit. Sed postq̄ Julius cesar obtinuit p̄ncipatū reconciliatus est ei. Interfecto aūt ipo cesare cū Marcꝰ antoniꝰ intenderet vsurpare sibi potestatē singularē imperij: ptendens apud cesarinos accepta potestate mortem cesaris vindicare: Licero ei resistebat: cōtra eū inuectiuas faciēs: quia vitiosus erat in multis. Cū aūt Licero se ꝓtulisset ad Octauianū: sperans q̄ patrie libertatē defenderet. Octauianus intēdens totā rempublicā ad se trahere: t cernens q̄ Licero sibi resisteret: tradidit eū Antonio hosti suo q̄si ꝓpter bonū pacis firmande quādo pacē fecerūt adinuicē. Antonius ℣o cū desiderasset mortē ipius Ciceronis ꝓpter rōnes p̄dictas: ordinauit ipm occidi mō sup̄dicto. Secūdū bellum gessit Octauianus ꝓtra Brutū t Lassiū q̄ fuerūt p̄ncipales in interfectiōe cesaris. Ipi em̄ ingens bellū mouerant t p̄fecerūt ꝓtra eos in grecia. Octauianꝰ t Antonius apud philippis macedonie vrbem ꝓtra eos pugnauerūt: t p̄mo pliouicti sunt Octauianus t Antonius: perijt autē dux nobilitatis Lassius: in secūdo p̄relio Brutū t infinitā nobilitatē que cū illis bellū gesserant interfecerūt: ac sic inter Octauianū t Antonium diuisa est respublica: vt Octauianus hyspaniā galliaz t ytaliā teneret. Antonius ℣o asiā pontū t orientem.

Tertiū bellū gessit Octauianꝰ ꝓtra Lutiū antoniuz ꝓsulem: q̄ p̄scriptus fuerat: t bellū ciuile in ytalia commouerat. Hic aūt Lutius sm Orosiuz erat auūculus sm cutropiū frater Marci antonij: q̄ orientē regēduz susceperit. Lutius ℣o antonius apud perusiuz tuscie ciuitatē victus t captus est. Quartū bellū Octauiani fuit ꝓtra sextū Pompeiū: Bnei pompeij magni filiuz qui ingens bellū mouerat in Sicilia. his q̄ superexerant ex parte Bruti t Lassij ad eū ꝓfugientib⁹: ꝓtra quē bellatū est p Octauianū t Antoniū: sed pax postremo cōuenit inter eos. Sed sextus Pompeiꝰ postmodū pacē rupit t nauali bello victus fugiens in asiā: interfectus est. Quintū bellū ciuile Octauiani fuit ꝓtra Marcū antoniū supradictū. Nā cū Octauiā sororez Octauiani in vxorē duxisset: postmoduz repudiauit ducens in vxorē cleopatrā reginā egypti: que pessima t luxuriosissima fuit: post q̄ ipe Antoniꝰ ingēs bellū ciuile ꝓtra Octauianū cōmouit: cogente cleopatra: tunc cupiditate optat etiā in vrbe regnare.

Fuit autem augustus ℣ j

vt ait Suetonius lib. ij. forma eximia t p omnes etatis gradus venustissima: q̄q̄ omis lenocinij negligens et in capite cōmādo taz incuriosus: vt raptim cōplurib⁹ simul tonsoribꝫ operā daret: ac modo raderet barbā: coq; ipso tpe aut legeret aliquid aut scriberet: vultu erat vel in sermōe vel etiā tacitus tranquillo serenoq;. Oculos habuit claros ac nitidos: quibus existimari volebat inesse quibusdā diuinis vigoris: gaudebatq; si q̄s sibi acri⁹ cōtuenti quasi ad fulgorē solis vultū submitteret. Staturā breuē: sed que cōmoditate t equitate mēbroꝝ oculeret: vt nō nisi ex cōparatione alterius astantis p̄cerioris intelligi posset. Itaq; nationes male quietas ad obsequiū redegit: nec vlli gēti sine iustis t necessarijs causis bellū intulit. Disciplinā militarē seueriss̄ime rexit: nec legato⁹ quidez quēq̄ nisi grauate hybernisq; demū mēsib⁹ p̄misit vt orē in teruiserē. Cohortes si que cessissent loco decimatas ordeo pauit. Cēturiones statiōe de serta itidem vt manipulares capitali animaduersiōe punit. Pro certo delictoꝝ genere varijs ignominijs affecit: vt stare p totū diē iuberet ante p̄torium interdum tunicatos distinctosq; nonnūq̄ cū decēpedis vel etiā cespitem portātes. Nihil aūt minus in p̄fecto duce q̄ festinatione temeritatēq; cōuenire arbitrabat. Crebro id iactās satis celeriter fieri: q̄cq̄d satis bñ fiat. Bellū suscipiendū oīno negabat: nisi cū maior emolumēti spes q̄ dāni metus oñderet. Nā minima cōmoda nō minimo sccrātes discrimine: similes aiebat esse aurco hamo piscātib⁹: cuius abrupti dānū nulla captura pēsari possit. Urbez p maiestate imperij ornatā excoluit adeo vt iure sit gl'iatus marmoreā se relinq̄re: quā lateritiā accepisset. Juuenes vtriusq; sexꝰ phibuit vllū nocturnū spectaculū frequentare nisi cū aliq̄ maiore natu p̄pinquoz: impertatis a senatu decē adiutoribꝫ: vnūquēq; eqtē rōnē vitereddē coegit: notauitq; alios q̄ pecūias leuioribꝫ vsuris mutuāti: Iulioze fenoze collocassent. Liberalitatē oīb⁹ ordinib⁹ p occasiōes frequēt̄ multiz exhibuit: sic vt salubē magis q̄ abitiosū p̄ncipē scires. Querētē d inopia t caristia vini populū seueriss̄ime coercuit voce: satis puisū dicēs a genero suo agrippa p̄ducti in vrbē plimis aqis t horreis sitiret. Reg̃ q̄bdā belli iure potitꝰ ē pter pauca: aut eisdē q̄bdā ademerat reddidit: aut alienigēis ꝓtribuit. reges socios etiā inimicos pmtissimꝰ affinitatis cuiusq; atq; ai citie ꝓciliator t factor: plimoz libos educauit sil'cū suis t iſtituit: clemētie eꝰ ciuilitatisq; mlta t magna documēta sē. Cū emilio eliano inē cetera crimia vl maxie obijceret q̄

male opinari de cesare soleret: ꝓuersus ad accusatorẽ ꝙ cõmotoꝙ similis: volo inqt hec mihi ꝓbes. Tyberio ꝙz de eadẽ re sedulo violẽtius apõ se ꝓ epistolã cõquerenti rescripsit ita. Etari tue mi tyberi noli in hac re ĩdulgere t nimiũ indignari quẽꝙz esse ꝙ de me mala loquar. Satis est em̃ si hec habem⁹: ne ꝙs nobis male facere possit. Tẽpla ꝙuis sciret etiã ꝓ cõsuliby decerni solere: in vbe ꝙdẽ ptinacissime abstinuit. Hic honore argẽteas etiã statuas olim sibi positas oẽs ꝓflauit: domini appellationẽ vt maledictũ t obꝓbriũ sp exhorruit. Cũ spectãte eo ludos ꝓnunciatũ esset dñm equũ t bonũ: t vniuersi q̃si de ꝑpo dictũ exultãtes cõꝓbassent: manu statim ꝙz t vultu indecoras adulationes repressit: t in sequẽti die grauissimo coꝛripuit edicto: dñm ꝙz se postea appellari: ne a liberꝭ ꝙdẽ aut nepotiby suis serio vel ioco passus est: atꝙz eiusmodi blandicias etiã inter ipsos ꝓhibuit. Nõ temere vbe oppidoue vllo egressus: aut quoq̃ ingressus est: nisi vespa aut nocturne quẽ officij causa inquietaret. Testẽ se in iudicijs t interrogari t refelli eqssimo aio patiebat. Noꝛ nihil augustiue fecit nõ audẽs exoꝛ q̃re possessoriby ꝓximas domos. Nũꝙz filios suos ppl'o cõmẽdauit: vt nõ adiũceret si merebãt. Eisdẽ ꝓtextatis adhuc assurrectuꝙz ab vniũsis in theatro: t astantiby plausũ grauissime questus est. Ita amicos magnos t potẽtes in ciuitate esse voluit: vt tũ pari cure essent q̃ ceteri legibusꝙz iudicijs t rijs tenerent. Reuertentẽ a ꝓuincia nõ solũ faustis oibus: sꝫ t modulatꝭ carminiby ꝓsequebant. Obseruatũ est etiã: ne q̃tes introiret vbẽ supplicũ de quoꝙz sumẽt ꝑtris ꝓpie cognomẽ vniũsi repẽtino maximoꝙz ꝓsensu detulerũt ei. Nõ nulli patrũ familiaꝝ testamẽto cauerũt vt ab heredib⁹ suis ꝑlato titulo victime in capitoliũ ducerent: votũꝙz ꝓ se soluerẽt: q̃ supstitẽ augustũ reliq̃ssent: reges amici atꝙz socij t singuli i suo q̃sꝙz regno cesaream cõdiderũt. Filiã t neptes ita ĩstituit: vt etiã lanificio assuefaceret: vetarentꝙz loq̃ aut agere q̃cq̃z nisi ꝑpalã: t qõ in diurnos cõmentarios referrẽt: extraneoꝝ q̃dẽ cetũ adeo ꝓhibuit: vt licinio claro: decoroꝙz iuueni scripserit q̃ndã paꝛ modeste eũ fecisse q̃ filiã suam baias salutatuꝙz venisset. Amicitias neꝙz facile admisit t ꝓstantissime retinuit: nõ tã virtutes ac merita cuiuscꝙz digne ꝓsecut⁹: sꝫ vitia q̃z t delicta: patron⁹ dñs ẽ nõ min⁹ seuer⁹ q̃z facilis t clemẽs. Dyomedẽ dispensatorẽ a q̃ sil'ambulante incurrẽti repẽte fero apro ꝙ metuz obiect⁹ est: maluit timiditatꝭ arguere q̃z noxe: rẽꝙz nõ memini ꝑiculi: q̃ tñ fraus aberat in loco virit. Nec thoro q̃dẽ eũ cubuisse aiũt nisi bũili t modico i strato. Veste q̃z nõ temere alia q̃z domestica vsus est: a soroꝛe t vxore t filia ꝓfecta. Togis nec strictꝭ nec fusis: clauo nec lato nec cãgusto. Cenã trinis ferculis aut cũ abũdãtissime senis ꝑbebat. Cibi minimi erat. Vini q̃z ꝓnatura ꝑissim⁹: nõ amplius ter bibere sup cenaz solit⁹: nec temere interdũ bibit: sꝫ ꝓ potiõe sumebat ꝑfusũ aqua frigida panẽ: ac cucumeris fructum aut recẽs aridũue pomũ succi vinosioris. Eloq̃ntia studiaꝙz liberalia aberatẽ ma t cupide t laboriosissime exercuit. Mutinẽ si bello in tanta moliretuz t legisse t scripsisse t declamasse quotidie tradit. Recõditoꝝ vitatis verboꝝ seuoriby ꝑ cupã curã duxit sensũ animi q̃ aptissime exꝓmere. Sed nec tyberio parcẽs exoletas interdũ t recõditas voces aucupanti. Marcũ antoniuz increpabat q̃si eũ scribentẽ que mirent⁹ potius hoies q̃z intelligãt. Ingenia seculi sui modis oĩb⁹ fouit: recitantes t benigne t patiẽter audiuit. Cõponẽtũ aliquid de se nisi t serio ta pstantissimis offendebat. Tonitrua t fulgura paulo infirmius expauescebat: vt semp vbiqz pellẽ vitulj marini circũferret ꝓ remedio: atꝙz ad maioris tempestatis suspitionẽ in abditum t concameratũ locum se reciperet.

Anno imperij augu ·H·ij·

sti. xxxvij. Tyberi⁹ q̃ postea ei successit in impio deletis vindelicis armenijs t pannonijs etiũ phauit. Oroſius. Claudi⁹ drusus ꝓuign⁹ ceſarꝭ gallyã greciãꝙz sortitus eas subegit. Idẽ drusus tyberij frat̃ in germania susipetes: deinde chetecos t cacios ꝓdomuit. Marcomãpencysꝙz ad iternitionẽ deleuit. Postea cheruscos sueuos t sicãbros fortissimas natiões: t q̃by natura virecꝙz ꝓsuetudo experientiã virtũ dabat: vno bello: sꝫ etiã suis aſpso sanguicẽ supauit. Q̃z vt⁹ acferitas exb cõsiderari põt: q̃ mulieres q̃z eoꝝ siq̃ ꝓuẽtu romanoꝝ iter claustralia ꝙcludebant: deficientiby telis t q̃cũq̃z re q̃ velut telo vti furor posset: puulos suos collisos bumi in ostiũ ora iacebãt. In singlis filioꝝ neciby bis patricide. Tũc etiaz in aphrica insulanos t getulos latⁱ⁹ vagãtes: cossius dux cesaris artatus finiby coberuit: Tyberi⁹ etiã germanos bello arripuit: eqby q̃dragintа milia captiuoꝝ victoꝛ adduxit: qõ bellũ maximũ t formidolosũ ꝓ trienniũ gestũ est: nec fere vllũ mai⁹ post punicũ fuit. Piso rursus adũsus vindelicos missus victoꝛ extitit. Et agrippa bosforanos supauit. Nec Oroſius. In cronica Martiniana ẽt de octauiano impatore. Nec vir tãt⁹ virtꝭ caruit. Seruiebat em̃ libidini tã ine. xij. carbanionesꝙz toridẽꝙz puellas solebat accubare. Sic igit̃ ille felicissim⁹ in mũdo: vt õ eo ꝓuerbialiter diceret: nec felicioꝛ octauiano nec melioꝛ trayano etiã si alia vitia nõ habuisset: solũ ppt̃ idolatriã dãnatus extimat̃. Sꝫ t suetoni⁹ q̃ sic laudat cũ: scribit cuz dedititũ stupris t adulterijs t alijs lasciuijs.

Huius octauiani tẽ ·H·iij

poꝛe clarucrũt hi doctissimi viri. Marc⁹ varro t Valerius maximus: historiographi. Marcus tullius ac Salustius: oratoꝛes seu rhetoꝛes eximij. Virgilius et Ouidius t Oratius: poete. Et de coꝝ libris aliqua notabiliora ponent̃. Marcus varro anno. xv. imperij octauiani diẽ clausit extremuz. Huius sunt sentẽtie iste morales. Duplex est malum: cum quod necesse est moleste ferim⁹: lo q̃ris vt oẽs: sentias vt pauci. in multis ꝙ oẽs sape: desipere est: Ficte referas grã inuite danti: Vir datũ ne reputes bñficiũ: sed pdã: sed dedit q̃ rogatus: bis q̃ nõ. Exoꝛ q̃re est pl⁹ q̃z semel rogare. Turpissimũ est in datis sperare: pulcherrimũ est cũ feruoꝛe data reddi: de animo dãtis censet mun⁹ magnũ. Vis ee periri amicũ: calamitosus fias. Vir bon⁹ patriã suã q̃: cũqz fert secũ: t oĩa sua custodit: Nemo suũ putz qõ extra ipm est. Eo vultu dimittẽde sunt diuitie quo tacipiende. Nõ tam laudabile est meminisse q̃z inuenisse. Hoc em̃ alienũ est: illud ꝓpꝛij muneris: fides ẽ media opinionis t sciẽtie: neutꝝ attingẽs. Cuidẽtissimũ docẽdi genus est subditio exemploꝝ: Facilitas intelligẽtie veri parit negligẽtiã: Amatoꝛ veri nõ tam expectat q̃liter dicat q̃z qd. Illũ elige eruditoꝛẽ: quẽ magꝭ mireris in suis q̃z in alienis. Sũt q̃dã q̃ eradenda essent de animo sciẽtis: q: inserẽdi veri locũ occupãt. Libri nõ nisi sciẽtiaꝝ paupercula administracula sũt: ꝓncipia inquirendoꝛuz cotinent: vt ab his negociandi ꝓncipia sumat animus. Eo tm̃ studia intermittant̃ ne omittantur. Natura gaudet varietate. Nihil magnificũ docebit q̃ se nihil dicit. Sic multi libꝛos degustãt vt conuiue delitias: sꝫ cito trãsursa citⁱ⁹ labũt. Renuit phia fastidientẽ stõachũ: ad simplicẽ cenã hilarẽ inuitat ꝙuiã

Canale fissum est auris q̄ audita mēoria nō cōmēdat. Nusq̄ deueniet quit ūt viderit sequit calles. Impitie signū est: quod difficillimū est exigere cito fieri. Nulla iactura ḡuior sciēti q̄ tpis. Uiatores nō cunt vt eant sic t vita nō sui causa fit: sed vt ea aliq̄d p̄clarū fiat. Nō est felicitas q̄ secū miseriā recipit. Adulatio is est speci/ men cū laus postulatiōz p̄cedit. Multi laudē admit/ tunt: qm̄ ipi eam de se p̄dicant. Vocauerē vno mō se sapiēs laudat: q̄ in ipo appent bona in alijs p̄dicādo. Utile sed ingl'iosum est ex illaborato in alienos succe/ dere laboz es. Nec Marc⁹ varro ad athenienses mu/ dicoz ē. Iste marc⁹ terenti⁹ varro mortu⁹ est nona/ genari⁹ existēs. In cōmēdatione aūt eius ūt Aug. vj. de ciuitate dei. Quis marco varrone curiosi⁹ deorum figmēta q̄siuit. Quis inuenit doctius. Quis cōsidera/ uit attētius. Quis distinxit acuti⁹. Quis diligētius ple niusq̄ p̄scripsit: Qui tm̄ t si min⁹ suauis est eloq̄o: do/ ctrina tm̄ atq̄ scientijs ita refertus est vt in oi eruditione quā nos secularē illi aūt liberalē vocāt: studiosuz rerū tātū iste doceat q̄tū studiosum vboz cicero delectat. Denicq̄ t ipe tullius hic tale testimoniū p̄hibet: vt in libris achademicis dicat eā que ibi versat disputatōz se habuisse cū marco varrone: ei⁹ em̄ cōtēpozane⁹ fuit Noiem inq̄t oim facile acutissimū. t vbi cūcta dubitā da esse contēdit: addit sine vlla dubitatione doctissimū Profecto de hac re sic erat certus vt auferret dubita/ tionē quā solet in oibus adhibere: tāq̄ de hoc vno etiā p̄ achademicoz dubitatione disputatur⁹ se achademi cū fuisse oblit⁹. De illo etiā Terētian⁹ elegātissimo ver bo breuit ait. Uir doctissim⁹ vndecunq̄ Uarro q̄ tam multa legit: vt aliq̄d ei scribē vacasse miremur. Tā mul ta scripsit q̄z multa vir quēq̄ legē potuisse credamus. Nic tm̄ deos ita coluit colendosq̄ censuit: vt in ipo co ope litteraz suaz dicat se timere ne peant: nō incursu hostili sed ciuiū negligētia. De qua illos velut ruina li berali a se dic̄: t in mēoria bonoz p̄ hmōi libros recō dia rq̄ fuari. Quadragīta vnū libros scripsit antiq̄tatū bos in res humanas diuinasq̄ diuisit. Rebus huma nis. xxv. diuinis. xvj. tribuit. Jdo aūt dixit se pus scri bere de hūanis rebus q̄z de diuinis: q̄ pus exciterit ci uitates: deinde ab eis hec instituta sunt. Dicat etiā an/ tiq̄s romanos plus annis centū t septuaginta deum absq̄ simulacro coluisse. Qō si adhuc (inq̄t) mansisset casti⁹ dū obseruarent. Eiusdē sentētie testē adhibet gen tem iudeā. Dicat etiā idē varro arbitrari se deū esse ani mā mūdi: quē greci cosmon vocāt: t hūc ipm mundū esse deū. Sed sicut hoiem sapiētē cū sit ex corpe t ani/ ma tm̄ ab aia sapientez esse dicit: ita mūdū ab animo tm̄ dici deū. Mundus aūt inq̄t i duas ptes diuidit: celū t terrā. Jtē celū in ethera t aera: terra vo in aquā t humū. Has oēs q̄tuoz ptes plenas esse animaz. di cit: in ethere t aere imortaliū: in aqua t humo morta liū. Posuit t ipe Uarro (vt ūt Aug. in. vij. de ciui. dei) tria genera theologie. i. mōnis seu ratōis de diuinis. vnū. s. fabulosum: quo vtunt poete cantantes in thea tris t rep̄sentātes p mimos turpia gesta deorū coram ppl'is. Secū dū ciuile: quo vtebant sacerdotes in tem plis: t ipi q̄z multa incōgrua t indecētia agētes in sa/ crificijs t cultu illoz deoz. Tertiū genus dicit philo sophicū: quo vtebant p̄bi t docti viri: turpitudines er roneas ciuilis vel fabulose theologie p̄bicis interpta/ tionibus velut altioz doctrine specie colorare conabant. Et p̄mū quidē genus theologie reprehendit ipe Uarro in scriptis p̄ter turpitudines q̄ ibi ficbant detestabiles omi sapiēti: nō tm̄ verbo arguebat metu ppli. Secūdū genus theologie. s. ciuilis: t si ipe non reprehēdit: seneca tamē q̄ ethnic⁹ fuit multū cōtra eā inuehit eadē ratōe sez q̄z t turpia t indecētia a sacerdotibus in templo fiebāt put diffuse declarat Aug⁹. in. vj. de ciui. dei. Tertium genus: et rerum vanaz. t falsaz euacuat efficacissime. Aug⁹ de ciui. dei li. vj. p multa capl'a. Faciebat em̄ ille marcus varro in suis libris quādā distinctionē deoz. ali q̄s vocās plebeios: alios nuncias selectos. i. seoz suz electos ab alijs: et hos ponit esse. xx. q̄s ideo appellat selectos: q̄z habent meliorē administratiōz in mundo q̄z alij dij: quoz. xx. duodeci mares t octo sunt femine vicz Janū: Iouē: saturnū: geminū: mercurij: appolli/ nē: martē: vulcanū: neptunū: solē: orcū: liberū: tellurē: cererē: iunonē: lunā: dyanā: mineruā: venerē: t vestem Et hoz oium ponit Uarro xpria officia corū in quib se exercent. Sed Aug⁹. in dicto li. vij. pluribus capl'is re probat efficacissime interpretatiōes naturales quas fa/ cit varro in illis que dicunt de talibus dijs: ostendēs il/ lum multa falsa t vana dicere t sibi ipi nuicē repugnare: declarās in. c. xxix. dicti libri deū verū t vnū quē coli/ mus: oēs illos effectus q̄ appropriank dijs solit⁹ agere p seipm vel varias creaturas. Dij aūt plebei q̄si innume/ rabiles erant: ita vt non solū boies aliqui venerarent p dijs: vt Romulus: eneas: hercules t hmōi: sed etiaz vilissime creature deos vel deas haberent: vt cloacenī deam cloacinā: febres deā febrē: palor deaz palorem: t hmōi. Ex etiā vna t eadē species creature in diuisis p/ fectibus suis haberet plures deos vel deas. vt blada deā Semetiā cū seminarent: orcam vt nascerent: herbeā cū herba fieret: nondeā vt nondū faceret: spiceam quādo ad spicā pueniret: segetiam cū maturarent. Ex quibus oibus patet quia vani sunt omes homies in quib nō est scientia dei. t quia sapientia hui⁹ mūdi quali fuit im/ butus iste varro ita noiatissimus: stultitia est apd deū vt ait Apl'us. t p̄terea dilatauit infern⁹ aiam suam t aperuit os suū absq̄ termio: Esa. v. suscipiēs t in eter/ num retinēs omes qui coluerūt alium q̄z vnū verum deū: t seruierūt creature potius q̄z creatori: qui est be/ nedict⁹ in secula.

Valerius maximus ·§·iiij.

opus insigne edidit distinctū in nouē libros p̄tinētes plures titulos de virtutib t vitijs t mirabilib gestis antiq̄z romanoz t grecoz: ex quo hec pauca sunt ex/ cerpta. In p̄mo libro. Lentro quidē gradu ad vicinā sui diuina p̄cedit ira: tarditatēq̄ sui grauitate recōpē sat. In. ij. li. Aliq̄to est facilioz transitus virtutis ad lu/ xuriā q̄z luxurie ad virtutē. Dulcedo vite multa t facere t pati turpiter cogit. In. iij. li. Publica religiōe p̄secra ta virtus priuata laudatōe nō indiget. Jdē in. iiij. libro Nihil tā magnificū tam p̄clarū est q̄ nō moderatiōe tēperari desideret. Illa potētia tuta est que viribus suis modū imponit. Locupletē facit aliquē nō multa pos/ sidere: sed pauca desiderare. Uerecūdia parens est ois honesti cōsilij: tutela solennium officioz: mgra innocen tie: cara p̄mis: accepta alienis: omi loco t p̄ce fauo/ rabilē p̄ferēs multū. In. v. lib. Hūanitatis dulcedo etiā inefferata igenia penetrat: orbosq̄ t truces hostiū oculos mollit: t iter districtos mucrones placidū iter reppit. Nulla acerbitate fortune nullis sordib p̄cūi care pietatis cuilesciat: q̄n etiā eo certius quo miserius exprimentū habet. Ponit exēplū de q̄dā matrona i car cerata fame ibi deficiēte: cui⁹ filia eam visitans: t q̄sita ne quid alimenti ad matrē deferret: rūdit solū lacte ex p̄ssum māmillis suis eā diuti⁹ aluisse. Qō perpēdēs t admirans iudex matrē ipam liberauit. Quasi simile exemplū de alia que patrē aluit in carceratū. t subdit.

Verēt oculi hoīm ac stupent cū huiꝰ facti picture īma
ginē vidēt: Cetere q̄dē vtures admiratiōis multū: pic
tas aūt etiā mortis mereꝝ plurimū. z infra. Quā copio
se etēm suauitaꝫ illa recordatio est: in eodē domicilio
anteq̄ nascerer habitauit: in eisdez cunabulis infantie
tpa pegi: eosdē parētes appellaui: cara est vxor: dulces
liberi: nocūdi amici: affines accepti. sed postea cognitis
nil'a beniuolētia debet accedere q̄ pōrē exhauriat. In
vj. li. Rutiliꝰ cū amicis cuiusdā iuste rogatōi resiste
ret: aspeꝝ cū indignatōe dixisset: q̄d ḡ opus est mihi ami
cicia tua si q̄d rogo nō facis. rūdit: imo q̄d mihi tua: si
ꝑ te aliq̄d inhonestati facturꝰ sim. In. vij. li. Rex ille
subtilis iudicij quē ferūt traditus sibi dyadema pusq̄
capiti ꝑponeret retentū diu cōsiderasse ac dixisse. O no
bilē magꝫ q̄ felicē pannū: quē si quis penitꝰ q̄multis
sollicitudinibꝫ ꝑiculis ac miseriis sit refertꝰ cognoscēt
ne humi q̄dē iacentē tollē vellet. hec eīm dulcedo vici
na est exitio. In. viij. li. Ociū quidē industrie studio ma
xime videt ꝓriū: ꝓcipuēq̄ subnecti debet: nō q̄ euane
scat vtus: sed q̄ recreet. hoīm q̄ppe rerū natura ꝓtinui
laboris patientē esse nō sinit. Eloq̄ntie ornamēta in ꝓ
nūciatiōe aptat cōuenienti corꝑis motu cōsistūt: quib
cū se instruerit tribꝰ modis hoies aggredit. s. aures co
rū penetrādo: oculos demulcēdo: animos inuadēdo.
In. ix. li. Blandū malū luxuria: quā accusare aliq̄n fa
cilius est q̄ vitare. Inserat opinīo nō vt honorē vllū
recipiat: sed vt scipm recognoscēs ad pnām impelliva
leat. Quid de feminis vlteriꝰ loquar: quas z imbecilli
tas mētis z grauiorū operꝝ negata affectatio: oīne stu
diū ad curiosiorē sui cultū hortat ꝓferre: cū z nomīs z
aī excellētes viros in ꝓpisce ꝓtinētie ignotū dūticuluz
videā, plapsos esse. Quid vitiꝰ fedius: q̄d etiā dānosiꝰ
Quib vtus arterit: victorie lāguescūt: sopita gllia i in
famiā ꝓuertit: animiq̄ parit z corꝑis vires expugnā
tur. Ire z odij affectꝰ magnos in pceroribꝫ hūanis ex
citāt fluctus. Ille ꝓcursu celeriꝰ: hic nocēdi cupidine
ꝓtinaciorꝫ vterq̄ sternatōis plenꝰ: ac nūq̄ sine sui tor
mento violentꝰ: q: doloꝛē cū inferre vult parit amara
sollicitudine ne vltio nō ꝓtingat anxius. Occultū iam
z insidiosum malū pfidia latebris suis extrahat: cuiꝰ
efficacissime vires sunt mētiri z fallē: fructꝰ aūt in aliq̄
admisso sceleꝛe cōsistit cū q̄dē certꝰ animi crudelitatez
nepharijs vinculis circūdederit: rātū in cōmodi affe
rens hūano generi q̄tū salutis bona fides ꝓstat.

Tēporē etiā ipsius ·§·v.

Octauiani claruit Marcꝰ tullius cicero eloquētissimꝰ
latinorꝫ: z in ꝓncipio sui ipij Bayete occisus est. vt ꝓtz
supꝝ. Hic vt ait Augꝰ. xij. de ciuita. dei: deū volēs vt po
terat breuiter diffinire inqt. Mens est q̄dā soluta z liba
secreta ab oī cōtrectōe mortali: oīa sentiēs z mouens
ipaq̄ ꝑdita nutu sempiterno. De eo Hiero. cōtra Jouī
nianū ait. Cicero rogatꝰ ab Arcio: vt post repudiū teren
tie sororē eiꝰ duceret: q̄ nō acquieuit dicēs se nō posse
vxori z ꝓhīc pariter operā dare. Scꝑsit aūt cicero q̄plres
libros: ex q̄bꝫ paucissima excerpta hꝑponent. In lib. de
officijs ait. Scire debemꝰ q̄ in terris gignunt ad vsum
hoīm creari omia: hoies aūt hoīm causa fuisse genera
tos: vt ipi inter se alij alijs ꝓdesse possent. In hoc debe
mus naturā ducē sequi: z cōes vtilitates afferre mē
dū. Fundamētū iustitie est ne cui noceat: deinō vt cō
muni vtilitati seruiat. In illis ꝓmissis standū nō esse
q̄s nō videt que q̄s metu coactꝰ vel dolo decepꝰ ꝓmi
serit. Existūt sepe iniurie quadā animis callida sed ma
liciosa iuris interꝑtatiōe: ex quo illud sūmū ius sūma
iniuria est: factū est iam tritū ꝓuerbiū. Oīm societa
tum nulla ꝓstātior nulla firmior: q̄s cū boni viri mo
ribus sil'es familiaritate cōiuncti sunt. Nihil eīm ama
bilius nihil copulatius est q̄s mos. si litudo bonorꝫ an
quib eīm cadē studia eedē volūtates in his fit vt alter
altero eque delectet vt in seipo: sic vnus fiat ex pluri
bus. Vita victusq̄ cōis: cōsilia: ꝓmones: cohortatōes
interdū etiā obiurgatiōes maxime in amicicijs vigēt.
Estq̄ illa iocūdissima amicicia quā si litudo ꝓiugauit
sicut sciētia q̄ remota est a iusticia calliditas potius q̄s
sapiētia est appellāda: sic z animus paratꝰ ad periculū
si sua cupiditate non cōmuni vtilitate impellit ꝓuida
cie potius nomē habet q̄s fortitudinis. Qui reipublice
ꝓfuturi sunt: duo ꝓcepta Platonis teneāt. Unuz q̄
vtilitatē ciuiū sic tueant vt quicq̄d agunt ad eam refe
rant: obliti cōmodorꝫ suorū. Alterū vt totū corꝑ rei
publice procurēt: nedū aliquā partē tueantur reliquas
deserāt. Tullius in libro de republica inducit Sci
pionē disputantē de republica concludentē nō vt qui
dam putabāt: rempublicā sine iniuria regi non posse:
quod falsum est Sed hoc est verissimū: sine sūma iusti
cia rempublicā regi non posse. quod z Lelius ꝓfirma
uit dicēs. Nil tam inimicū ciuitati q̄s iusticia: nec nisi
magna iusticia geri aut stare posse rempublicaz. quod
ꝓbat Scio q̄ diffinitionē istorꝫ duorꝫ terminorꝫ. s. rei
publicē populi. Dicit eīm q̄ respublica dicit res popu
li. Populꝰ diffinit quod est cetus nō omnis multitu
dinis: sed multitudinis iuris consensu z vtilitatis cō
munione sociatꝰ. Ex quib colligit tūc esse rempublicā
z rem populi cum iuste z bene regit sub vno rege: siue
a paucis optimatib: siue ab vniuerso ppl'o. Iniusti au
tem regis dixit esse tyrannidē: iniustorꝫ aūt optimatū
assent sororefactionē. Iniusti populi regimē vocat etiaz
tyrannidē. quod patet: q̄a in illis nō est cetus multitu
dinis cōsensus iuris sociatꝰ: cum non sit in eis ius q̄
nec iusticia. vnde eius dicit quasi iustū. nec queritꝰ com
munis vera vtilitas sed ꝑuata. s. corꝑis z tēporalium re
rum nō aīe. Et inducit verbū Ennij poete q̄ ait. Mo
ribus antiquis restat romana viriq̄. Cōdidit ḡ rem
publicā romanā tēporе suo nō pessimā z flagitiosissi
mā esse vt Salustiꝰ descripsit, sed iam perijsse z nullā
esse. sed vt ait Augꝰ. in. ij. de ciuitate dei. Nūq̄ ante fi
dem susceptā ibi fuit respublica: quia nunq̄ ibi fuit ve
ra iusticia. Licz eīm ab antiquioribꝫ romanis quodā
modo administrata fuerit q̄s a posteriorib: vera tamē
iusticia nō est nisi in ea republica: cuiꝰ cōditor z rector
est xp̄us. s. ecclesia dei. Hec Augꝰ. Qui z. xxiij. q. j. ait:
Ubi sana fides nō est ibi iusticia esse nō potest: quia iu
stus ex fide viuit. ait Abacuch. Idē cicero ait. Nihil
est laudabilius nihilq̄ ꝑclaro viro dignius placabili
tate z clemētia: quę tamē ira ꝓbanda est vt adhibeat
reipublice seueritas: sine qua ciuitas nō potest admi
nistrari. Peregrini z incole officiuz est nihil ꝓrsus ne
gocij sui agere: nihil de alio inquirere: minimeq̄ esse in
aliena republica curiosum. Sit vox loquētis dulcis:
z nō contētiosa neq̄ languēs neq̄ canora: videat q̄s in
ꝓmis de quibꝫ rebus loquat: si deserijs: seueritate ad
hibeat. si de iocis leporē. Nescio quomō fit vt magis i
q̄s in nobismetipis cernamꝰ si q̄d delinquit. Quia id
ipm quod decorū honestūq̄ dicimus per se nobis pla
ceat: animoq̄ oīm natura sui moueat: id circo illos in q̄
bus hoc esse respicimꝰ a natura ipsa diligere cogimur
atq̄ hec quidē est causa diligēdi grauissima Tanta est
iusticie vis: vt ne illi qui maleficio z sceleꝛe pascunt si
ne vlla eius ꝓticula viuere possint. Nā z ꝓcipes latro
nū nisi eq̄liter ꝑdā diuidat: aut interficiēt a socijs aut

relinquet. Publiū scipionē scripsit catbo dicere solu/
tū nūq̄ se min⁹ ociosum esse q̄ cū ociosus: nec minus
solū q̄ cū sol⁹ esset. Magnifica ꝛe vox ac viro magno
ꝛ sapiēti digna: q̄ declarat illū in ocio de negocijs cogi
tare: ꝛ in solitudine loq̄ solitū. Certe si oēs hoies deos
q̄ celare possem⁹: nihil tñ auare vel iuste vel libidinose
faciendū est. In amicicijs maxie ꝓturbant officia: ho/
nores diuitie ꝛ voluptates ꝛ hmōi: q̄ vident vtilia: nū
q̄ amicicie añponēda sunt: ac nec ꝓ ꝛa rēpublicā: neq̄
ꝓ iusiurādū ac fidē. Amici causa vir bon⁹ faciet: etiam
si iudex fuerit de ipo amico. deponit em̄ ꝓsonaz amici
cū induit iudicis. Si oīa que amici volūt faciēda sūt:
nō amicicie tales sz ꝓiuratiōes putāde sunt. Tollēdū
est ex reb⁹ ꝓtrabēdis oē mēdaciū tam emptor q̄ vendi
tor si ad loq̄ndū venerit nō pl⁹ q̄ semel eloquat. Idez
in li. de amicicia. Est aūt amicicia nihil aliud nisi oīm
diuinarū humanarūq̄ rerū cū beniuolētia ꝛ charita/
te ꝛsensio. Quō pōt esse vita vtilis q̄ nō amici mutua
beniginitate ꝛfercit. Quid em̄ dulci⁹ q̄ hr̄e cū q̄ aude/
as sic loq̄ vt tecū. Scipio nihil difficili⁹ esse dicebat q̄
amicū vsq̄ ad extremū vite diē ꝓmanere. Pestē nulla
esse maiorē amicicijs q̄ in plerisq̄ pecunie cupiditatē.
In optimis q̄busq̄ certamē honor ꝛ glie: ex q̄ inimi/
cicias maxias sepe inter amicissimos extitisse videmus.
Nulla est excusatio peti si amici causa peccauer ꝛ. Nec
igit lex amicicia facit: vt ab aiz bōesta petam⁹: ꝛ ami
corū causa honesta faciam⁹. Consiliū verū libere dare
gaudeam⁹: plurimū i amicicia amicoꝝ bñ psuadētiuz
valet auctoritas. Hoc etiā in amicicia sanciat vt neq̄
rogem⁹ res turpes neq̄ rogati faciam⁹. Turpis em̄ ex
cusatio bec est ꝛ mīme accipiēda: si q̄s cōtra rēpublicā
amici causa se fecisse fateat. ꝓcipiendū g̃ bonis est. vt si
in prauoꝝ amicicias ignari aliq̄ casu inciderit: nec exi
stimēt ita se alligatos vt ab amicis in republica peccā/
tib⁹ nō discedāt: nec minoꝝ pena statuenda est his q̄ al
terū secuti fuerint ipietatis duces. Nō mihi minoris
cure est q̄lis respublica post mortem meā futura sit: q̄
q̄lis hodie sit. Hi q̄ supiozes sunt submittere se debēt
in amicicia: ꝛ sic q̄dāmō inferiozes extollē. Firmamē/
tum stabilitatis ꝛ pstātie quā in amicicia q̄rim⁹ est fi/
des. Si de⁹ nos ex hoīm freq̄ntia tolleret ꝛ in solitudi
ne vspiā collocaret: atq̄ ibi suppeditās oīm rerum q̄s
natura desiderat copiā: hois ꝛo aspiciēdi eripet ptātē.
Quis tam ferreus esset q̄ hāc vitā ferre posset: cuiq̄ nō
auferret voluptatū oīm fructuū solitudo: natura eniz
nihil solitariū amat. Cui⁹ aures vitati clause sunt: vt
ab amico veꝝ audire neq̄at: huic⁹ salus desperāda est.
Et monere igit ꝛ moneri ꝓpriū est vere amicicie: et al/
terū libere facere nō aspe: alterū patiēter recipe. Sciē/
dū etiā nullā in amicicia maiorē esse pestē q̄ adulatiōem
q̄ est vitiū hoīm leuiū ac fallaciū. Idē in lib. de sene
ctute. Quiete ꝛ pure atq̄ elegāter a te etatis placida et
leuis est senectus: nam ipa bene acte vite benefactoꝝ
ꝛ multoꝝ recordatio iocūdissima ē. Temeritas est flo/
rētis vite: prudētia aūt senescētis. Uñ qui legē aut au
dire anti q̄ voluerit maxias respublicas ab adolescēti
bus labefactas: a senib⁹ aūt sustentatas vel restitutas
repiet. Nō viribus aut velocitate corpis res magne gerū
tur: sz cōsilio auctoritate ꝛ sīa. Decor⁹ est ꝓmo senis
quiet⁹ ꝛ tremul⁹. Faciq̄ sepe ipa sibi audientia: diser
ti senis compta ꝛ mitis ofo. Q̄d senes aiūt. s. aliqui stul
tos credulos obliuiosos ꝛ dissolutos: nō sūt hec vitia
senectutis: sed inertis ignauie ac somniculose senectu
tis. Sicut em̄ petulātia vel libido magis est adolesce/
tiū q̄ senū: nec tñ oīm adolescētiū sed ip̄obor: sic illa
senil⁹ stultitia q̄ deliratio ꝺr senū est: nō oīm sed leuiuz

O preclarū munus etatis: si quidē auferr nobis quod
est in adolescētia vitiosissimū. s. libidinē corpis. Impe
dit consiliū voluptas rationis īimica: ac mentis ocu/
los pstringit: nec habet vllum cum virtute cōmerciū.
Apex senectutis est auctoritas. vnde in senatu vt q̄sq̄
etate antecedit eius sentētia p̄cipatū tenet. nō tamē
cani nec ruge auctoritatē repēte arripere possunt sz ho/
neste acta supioꝝ etas fructus capit auctoritatis extre
mos. Frustra sperat adolescēs vel pmittit se diu victu
rum. Quid em̄ stultius q̄ incerta ꝓ certis habere. q̄n/
etiaz illa etas multo plures q̄ senectus habet mortis
casus: facilius em̄ in morbos adolescētes icidunt gra
uius egrotāt tristius curantur. In boc meliozis cōdi
tiōis est senex: quia quod sperat adolescēs ipe consecu
tus est. Et sicut poma ex arboribus si cruda sunt vi auel
lunt: si matura ꝛ cocta decidunt. Sic vis adolescenti
bus vitam auferr: senib⁹ maturitas. Non est lugēda mors qua immortalitas sequit. Me
diatū debet esse ab adolescentia vt morte negligamus
sine qua meditatiōe tranq̄llo animo nemo esse potest
cum certissime moriendū ꝛ quo tempore incertum.

Idē in libro de oratiōe. Ingeniū ꝓpter celeres mo/
tus ꝛ vberes ad cogitādū ꝛ loquēdū maximā vim au
fert ad operādū. Quicq̄d aūt est in quo i dicēdo offen/
ditur: illud etiā ea que laudāda sunt obruit. Idē in
Paradoxis. Nihil est tam incredibile quod nō dicen/
do fiat ꝓbabile. Nihil tam horridum et incultū quod
nō splendescat oratiōe: sicut in probo ꝛ stulto et inerti
nemini bene esse potest: sic bonus vir ꝛ sapiēs ꝛ fortis
miser esse nō potest: omnis sapiens liber: omnis stul/
tus seruus. Quid est libertas: potestas viuēdi vt velis.

In libro eius philippicaꝝ. Quo maior est vis animi
q̄ corporis: eo grauiora sunt mala que animo cōcipiū
tur q̄ que corpore ferunt. Miserior ergo est qui in se
suscipit scelus: q̄ qui alteri⁹ facinus suscipere cogitur.

Idē. Cuiusuis hominis est errare: nullius aūt nisi
ſipientis in errato perseverare. Posteriores em̄ cogita
tiones (vt aiunt) solēt esse sapientiores. Optimus est
portus peuniti mutatio consilij. Idē. Lex nihil ali/
ud est q̄ recta ꝛ a numine tracta ratio: imperās bone/
sta ꝛ ꝓhibēs cōtraria. Idē. Male parta male dila/
bunt. Idē libro rhetoricoꝝ. Sapiētia sine eloquen
tia parū prodest: eloquētia ꝺo sine sapiētia nunq̄ pro/
dest: sed plerūq̄ nimiū obest. Cum homines multis in
rebus hūiliores ꝛ infirmiores sint bestijs: hac in re be
stijs maxime p̄stare videtur q̄ loqui possunt: quare
p̄clarū mihi quidē videt adeptus: qui in ea re hoīmi
nibus antecellit: qua in re homines bestijs p̄stant.

Idē i rhetorica prima. Partes oratiōis rhetorice sūt
sex. s. exordiū: narratio: ptitio: cōfirmatio: rephēsio et
cōclusio. Exordiū est oratio animū auditoris ydonee
ad reliqua cōparans distinctionē: quod eueniet: si eum
beniuolum attentum docilemq̄ fecerit. Beniuolētia
quattuor ex loc⁹ comparat. s. a natura: ab aduersario
rū ꝛ a iudicū psona ꝛ a causa ipa vnde agit. Attentos
auditores facimus: si ea que dicturi sumus noua ma
gna ꝛ vtilia esse demōstram⁹: ꝛ nos breuiter causā no
stram exposituros pollicemur. Dociles eos facimus si
aperte ac breuiē sūmā cause exponim⁹. Cūq̄ docilē ve
lis facere: simul ꝛ attentū facias oportet. Nam is ma/
xime docilis est qui attētissime audire parat⁹ est. Nar
ratio est rerū gestaꝝ aut vt gestaꝝ expositio: quā opor
tet habere tria: vt sit lucis: sit breuis: probabilis ꝛ aperta.
Multos aūt imitatio breuitatis decipit: vt cum bre/
ues se esse putent longissimi sint: cū dent operā vt mul
tas res breuiter nō paucas dicāt. Partitio illustrem ꝛ

ꝛ pſpicuā totā facit oratiōnē. Huius partes ſunt due Una que ꝺd cū aduerſarijs cōueniat: ꝛ ꝺd in cōtrauerſia relinquat: oſtēdit: ex qua certū quiꝺꝺā deſignatur auditoꝛi: in quo animū debeat habere occupatū. Altera in qua carū rerū quib⁹ dicturi ſumus breuiē expoſitio ponit diſtributa. Ex qua conficit vt certas res animo teneat auditoꝛ ꝙbus dictis intelligat fore oratū. Et hec debet habere tria. ſ. abſolutionez ꝛ breuitatem ꝛ pauciratē. Cōfirmatio eſt p quā argumētatio noſtre cauſe fidē ꝛ auctoritatē: ꝛ firmamētū adiungit oratio Reprehenſio eſt p quā argumētando aduerſarioꝝ confirmatio diluit aut infirmat aut alleuiat. Concluſio eſt totius oratōis exitus ꝛ determiatio. Idē. Rerū expetendaꝝ tria ſunt genera. Unū qō ſuauiter nos allicit ad ſe: nō emolimēto aliquo captās ſed ſua dignitate trahens: vt virtus: ſciētia: veritas. Aliud quod non ꝓpter ſuā vim ꝛ naturā: ſed ꝓpter fructū ꝛ utilitatē pertendū eſt: vt pecunia. Tertiuz ex coꝝ partib⁹ iunctū. ſ. qō ex ſuaui ꝛ dignitate nos ducit: ꝛ pze ſe quandā vtilitatē gerit quo magis expetat. vt amicicia. In ꝓmo genere ſunt honeſta: in ſecūdo vtilia: in tertio ea q̄ partem honeſtatis cōtinēt ꝛ partē vtilitatis. ſed in meliorem partē vocabuli cōferant ꝛ honeſta nominent. Ex his efficit vt apperēdaꝝ rerum partes ſint honeſtas ꝛ vtilitas: vitandaꝝ āūt turpitudo ꝛ inutilitas. Idem. Honeſti āūt ꝓtes due ſunt: quaꝝ altera ſimplex altera iuncta. i. vna ꝓpter ſe ex toto appetit: altera ex aliq̄ parte ꝓpter ſe: altera ꝓpter vtilitatis fructū. In ꝓmo genere oēs res vna vi atq; vno noīe virtus amplectit. Nam ꝟtus eſt habit⁹ aī natura mō rationi cōſentane⁹ Et habet quattuoꝛ ꝑtes. ſ. prudētia: iuſticia: fortitudinē: tēperātia. Exinde ponit diffinitōz ſingulaꝝ: ꝛ ꝟtutes aliaſq; ꝑtes carū cū diffinitōib⁹ ſuis. de quib⁹ oīb⁹ pleni⁹ in tractatu de ꝟtutib⁹. Propter ſe āūt vitanda ſunt: nō mō ea q̄ his cōtraria ſunt vt fortitudini ignauia: iuſticie iniuſticia: vez etiā illa q̄ finitima ꝛ ꝓinq̄ eſſe vident. Unicuiq; em ꝟtuti finitimū vitiū repit: vt audacia fidūcie: pinacia pſeuerātie: ſupſtitio religiōi: ꝛ hmōi. Idē in tuſculanis. Nemo vnq̄ ſine magna ſpe imortalitatis ſe ꝓ patria offert ad mortē. et neſcio quō inheret mentib⁹ q̄ſi ſeculoꝝ q̄ddā augurium futuroꝝ. Idē in maximis ingenijs ꝛ altiſſimis animis: ꝛ maxime exiſtit ꝛ apparet facillime: quo quidē dempto qs tam amens eſſet: q̄ ſemp in laboꝛib⁹ ꝛ piculis viueret. Hercoꝝ ꝓcuꝛbiū eſt. Quā quiſq; noꝛit artez in hac ſe exerceat. Cū coꝛporis facibus ad oīa cupiditates inflāmari ſoleam⁹: pfecto beati erimus: cū coꝛporibus relictis ꝛ cupiditatū ꝛ emulationū expertes fuerimus: totoſq; nos in cōtēplādis rebus aſpiciēdiſq; ponem⁹: quia etiā natura inēſt in mētib⁹ nr̄is inſatiabilis quedā cupiditas veri videndi: qua ꝑcipue viſione fruent. Idem. Sunt em̄ in ingenijs noſtris ſemina innata virtutū: q̄ ſi adoleſcere liceret: ipa nos ad beatam vitam natura ꝓduceret: nū caūt ſil' vt editi in lucē ſuſcepti ſum⁹ in oi ꝓtinuo prauitate ꝛ opinionū puerſitate ꝟſamur: vt pene cū lacte nutricis errorē ſuxiſſe iudicamur. Idem. Stultīe ꝓprium eſt aliox vitia cernere: ſuoꝝ obliuiſci. Uolūtas eſt q̄ qō eſt ratōe deſideratur Sic em̄ eā ſtoici diffiniūt quā putāt eſſe in ſolo ſapiēte. Qꝛ āūt ratiōi aduerſa vehemētius incitata eſt libido vel cupiditas eſt effrenata: que in oīb⁹ ſtultis iuenitur. Idem. Sapiētis ꝓpriū eſt nihil qō penitere poſſit facere: nihil inuitū ſed ſplendide ꝓſtāter grauiē honeſte oīa: nihil expectare ita q̄ſi certo futuꝝ: nihil cuz acciderit admirari: ſuis ſtare iudicijs: ſane video ſapiētiſſimoꝝ fuiſſe ſentētiā: legē nō hoim ingenijs excogitatā nec ſcitū aliquid eſſe populoꝝ: ſed eternū q̄ddam quod vniuerſum mundū regeret imperādi ꝓhibendi q; ſapientia. Idem in libro de natura deoꝝ. Nihil virtute amabilius eſt qui adeptus fuerit vbicunq; gētium erit a nobis diligetur. Amicicia q; ſi ad fructum noſtrū referim⁹: ꝛ nō ad illius cōmodū quē diligimus nō eſt amicicia ſed mercatura quedā vtilitatū ſuarum ꝓpata ꝛ arua ꝛ pecudes hoc modo diliguntur. Idem. Quid tam perſpicuū cum celeſtia ꝓtemplamur: q̄ eſſe aliquod numen prestātiſſime mentis quo hec regātur verſutos eos appello: quoꝝ celeriter mens verſatur. Idem. Cauſarū ignoratio in re noua miratiōem facit quod aūt crebro videt quis: nō miratur etiā ſi cur fiat neſcit. Idem in libro de fato. Ad aīatoꝝ motus voluntarios nō eſt requirēda exterua cauſa: motus enim voluntarius cum natura cōtinet in ſe: vt ſit in noſtra potestate nobiſq; pareat. Idem in libro de creatiōe mundi. Parentē vniuerſitatis huius inuenire difficile eſt. Et cum iā qs eū inuenerit indicare in vulgus nephas eſt. Idem in dyalogo ad horteſium. Cōmunia quaſi quinq; lumina oratōis ſunt hec: dilucidū: breue: proprium: illuſtre: ſuaue. Idē in libro de achademicis. Inſepte quis mineruā docet. Idem. Ipam victoriam vincere videtur: qui ea que illa adeptus eſt victis remiſit. Idem. Nulla de ꝟtutib⁹ plurimis mirabiliox nec gratiox mirificordia: hominez em̄ ad deos nulla re ꝓpius accedunt q̄ hominib⁹ dādo. Quis vnq̄ tam crudelis in aliquē fuit vt ꝓhiberet: cum aut ſibi mereri aut ceteris ſupplicare. Uſus aſſiduus viri rei dedit⁹ ꝛ ingeniū ꝛ artē ſepe vincat. Iſte cicero ꝛ ſi eloquētiſſim⁹ iſi delis tamē ꝛ circa diuina errauit in multis: ꝛ pcipue in negando diuinā pſcientiā: put oſtendit Aug⁹ in. v. de ciuitate dei. c. ix. Nam videbat Ciceroni q̄ non poſſz conſtare liberū arbitriū hominū preſuppoſita pſcientia dei infallibili. Et ideo vt oſtēderet libertatem arbitrij vel ad bonū vel ad malū: negauit dei preſciētiā contra humanos actos. Sed Aug⁹. confutās eū oſtendit dit clare q̄ dei pſciētia infallibilis nō tollit libertatez voluntatis hominū: ſed ſimul manent: nec ſibi cōtrariant ꝛ pſciētia dei ꝛ libertas arbitrij. Et hoc etiā habetur. xxiij. q. iiij. Nabuch. cum ſequēti. c. ꝛ pleni⁹ in ꝓma pte ſancti Thome.

Fuit contempora- ·Ꝯ·vj.

neus Tullij Saluſti⁹ nobilis ciuis roman⁹: multum ꝛ ipe eloquēs: ſed inimicꝰ ciceronis: vnde ſuecriuas cōtumelioſas contra ſeinuicē ſcripſerūt: quod eſt contra doctrinā xp̄iano. Unde patet q⁹ omnis labor eoꝝ erat in oꝛe ipoꝝ ad oꝛnate dicendū non ad operādum que docebāt. ſed vt Salomō inquit. Anima boꝝ nō ditabit. ſ. virtutib⁹: ſed pauperes ꝛ vacui erant ipis veris. Et inter cetera hic erat erroꝛ cōmunis gentilium: mundana ſapientia ſplendentiū. ex timabant enim ſuo libero arbitrio ſine auxilio gratie dei poſſe eſſe vere virtuoſos: cum tamen dicat Auguſtin⁹. Ubi deeſt cognitio eterne ꝛ incommutabilis veritatis: falſa eſt virtus etiā in optimis virtutibus. Scripſit aut̄ Saluſtius duos libros: ſcilicz Jugurtinū ꝛ Catellinariū ꝛ librū hyſtoriarū: quiꝝ tamen non reperit. Ex predict⁹ aliqua excerpta hic ponunt. In Catellinario ait. Priuſq; incipias conſultoꝛ: id eſt conſilium ſume: vbi conſuluer⁹ mature opus eſt facto. Optimus quiſq; facere mauult q̄ dicere. Uirtuti omnia parent: ſecunde res etiam ſapientum animos fatigant. Auaricia fidē ac pbitatem ceteraſq; bonas artes ſubuertit: ꝛ p bis ſuꝑbiā ꝛ cru-

delitatē deo negligere omniaq; habere edocuit. Auaritia pecunie studiū habet: quā nemo sapiens amauit aut cōcupiuit. Hec quasi malis venenis imbuta: corpus animūq; virilē effeminat. Semp infinita insatiabilis est: neq; copia neq; inopia minuitur. Qui magno impio prediti in excelso eratē agunt: facta eorū cuncti mortales nouerūt. Itaq; in maxima fortuna minima licētia est: plurima maiores nr̄os magnos fecerūt: que nobis nulla sunt. s. domi industria: foris iusticia. Animus in cōsulēdo liber: neq; delicto neq; libidini obnoxius. Pro his autē nos habem⁹ luxuriā atq; auaritiam: publice egestatē: priuatim opulentiā: inter bonos et malos nullū discrimen. omnia pmia virtutis ab initio possider: domi voluptati: foris aut pecunie seruitor aut gratie. Idē in iugurtino. Frustra niti nec aliō fatigādo nisi odiū q̄rere: extreme demētie est. Cōcordia pueres crescunt: discordia maxime dilabunt. Plura sunt que lz grauia sint: tamē p cōsuetudinē p nihilo habētur. Post gl'iam inuidiā sequi memineris. Itaq; quo clariores es vel eris: eo magis anxiū vel sollicituz te esse oporteat: Bono more satis est vinci q̄z malo iniuriam vincere. Qō aūt dicit Salustius in laudē romanor̄ q̄ fuerūt post reges electos sub cōsulib: q̄ si lz ius bonū q̄z apud eos nō legib⁹ magis q̄z natura valebat: pbat Aug⁹. in. ij. de ciuitate dei. c. xix. nō fuisse vez: qa tpe regū z tpe ꝓsulū etiā in p̄ncipio multa iniq̄ z mala gesta sunt p eos. Et si illo quo tpe quo Tarquin⁹ electr⁹ a diuorcio porsenne q̄siuit regnum recuperare amissum Fuerūt vniti z q̄ti inter se: hoc fuit metu tarq̄ni non amore virtutis. Vñ subito post morē illius q̄si nō amplius timētes exorte sunt magne discordie z iuidie inē plebē z nobiles: ac etiā seditiones. Et inter cetera etiam Salusti⁹ dr q̄ plebs erat fenore oppressa: deinde semp mala creuerūt z innumere cedes.

De Virgilio poeta ·Ꝟ·vij

q̄ floruit tēpore octauiani: z obijt etatis suc anno. lxij. Brundusij: sed Neapoli corp⁹ eius sepultū est: Mantue aūt genit⁹. Hic ab oīb⁹ cōmēdat de libris eius. vñ Aug⁹. in. j. de ciui. dei ait. Virgiliū ꝓcea puuli legunt: z vt poeta magnus oim̄q; pclarissim⁹ atq; optimus teneris ebibit annis: ne facile obliuiō possit aboleri. Macrobi⁹ de eo inq̄t nulli⁹ scientie cum fuisse expertē. Iuuenalis ipm Homero cōparat dicēs. Lōdior iliados cantabit atq; maronis. Ulrissoni dubiam faciētia carmina palmā. Hic aūt cū sibi ab iuidis obiceret q̄ alienos vsus suo opi insereret: rñdit magnaz virū esse claue extorq̄re de manu herculis. Hic virgilius dicebat se parere vsus more rituq; vrsino. Nā vt illa bestia partū edit ineffigiatū informēq; postea lambendo cōsumat z informat. Sic ingeniū sui parrus recentes rudes esse faciles z impfectos: sed deinceps tractando colendoq; reddere his q̄si oris z vultus liniamenta. De quo etiā referunt multa fuisse pacta neapolim z rome arte nigromātica. Q aūt fuerit intēperatus vitio pessimo ostēdit Iuuenalis dicēs. Nam si virgilio puer z tolerabile desit. Hospitiū caderēt oēs a crinib⁹ idri. Tres aūt libros edidit. vt patet in epistola suo. Lecini pascua: rura: duces. i. buccolica: georgica z eneydos. Illud etiā aduertēdū Virgiliū non tam fuisse eloquentē in ꝓsa q̄z in vsib⁹ faciēdis. Unde Sen. in lib. xij. declamationū ait. Magna q̄z ingenia nō plus q̄z in vno emincre ope: Virgiliū illa ingeniū felicitas in oratiōe soluta reliq̄t. Ciceronē eloquētia sua in carminib⁹ destituit. Q aūt virgilio attribuant libri intitulati virgili⁹ de culice z virgilius in Ethna dicit Uincen. in spe. hysto. li. vij. hoc esse apocriphū. Dicē aūt Aug⁹. in. x. de ciui. dei: q̄daz de xpo ꝓphetata esse a Virgilio: vt. Ultima cumei iam venit carminis etas. Magn⁹ ab integro seclorū nascit ordo. Virgilius in buccolicis cū vsu seq̄nti. Jā noua ꝓgenies celo demittitur alto. Jam redit z vgo redeūt saturnia regna. Et illud. Te duce si qua manēt sceleris vestigia nostri Irrita ppetua soluēt formidine terras. Hoc aūt Hieronymo nō placet. s. ꝓphetiā fuisse de xpo: sed alia intentiōe z de alio dicta. Sed a centrona dicta virgilij artificiose xpo coaptata esse. q̄d z Isidorus cōfirmat. Et q̄uis verū sit q̄d ait Hieronym⁹: cū hoc etiā potest stare q̄d ait Aug⁹. s. q̄ ꝓphetice hoc dixerit large sumēdo ꝓphetiā: put sumit Jobis. xj. vbi dr de Caypha dicente in cōsilio iudeoz. Expedit vt vnus moriat homo p populo z̄c. Subdidit euāgelista. hoc a semetipo nō dixit suple. sed a spūsancto: q̄ cū esset pontifex anni illi⁹ ꝓphetauit: q̄ xpus moritur⁹ erat p gente z̄c. id est pro salute gentiū. Sed clarū est q̄ cayphas nō dixit ea intentiōe: z tamē dr ꝓphetasse: q̄ illa que dixit ꝓphetica erāt: lz ipe nō intellexerit. Sic ergo posset dici q̄ spūssanctus ad p̄nūciādū mysteriū incarnatōis etiā per ethnicos fecit illa dicere ad hoc significādū: lz ipe Virgilius hoc nō intēderet sed aliud. Idem Virgilius in buccolicis. Trahit sua quēq; voluptas. a Jove pncipiū. Idem. Qui legitis flores z humi nascētia fraga. Frigidus o pueri fugite hinc latet anguis in herba. Brandia sepe quib⁹ mandauimus ordea sulcis. Infelix lolliū z steriles nascunt auene. Nō omnia possum⁹ omnes. Idē. Numero deus impari gaudet. Omnia vincit amor: z nos cedam⁹ amori. Adde. z si mūdi: multo magis christi. Idē in georgicis. Labor ipr̄ob⁹ oia vincit: z duris vrgens in rebus egestas. O fortunatos nimiū sua si bona norint. Optia quecq; dies miser⁊ mortalib⁹ cui ·Prima fugit: subeūt morbi tristisq; senect⁹ Frigid⁹ invenerē seniorē frustraq; laborē Ingenitū trahit hortare viāq; insiste domādi. Dū faciles animi iuuenū dū mobilis etas. Idem in eneydos lib. j. Solute corda metu aīmiq; secludite curas. Jn. ij. Furor ira q̄z mentē precipitāt. Jn. iij. Quid nō mortalia pectora cogis auri sacra fames. Jn. iiij. Degeneres animos timor arguit. Jn. v. Uariū z mutabile semp⁹ Femina. s. ꝓfert z cogitat. Jn. vj. Nō mihi si lingue sint centum oraq; centū: Ferrea vox omnes sceleūr deprendē formas. Omnia penaz parrere nomina possem. In laudem etiā romanor̄ describit quid in regēdo p̄sidentes agere debeant inquiēs. Tu q̄z romane populos gubernare memēto. Hec tibi erūt artes paciq; imponere morem. Parcere subiectis z debellare superbos. Ponit etiā z varias penas in alia vita corū qui bic peccauerūt Errauit aūt Virgili⁹ in eo q̄d opinat⁹ est z dixit oīs penas vel humanis inflictas legib⁹ vel diuinis: siue in hac vita siue post mortē emēdatiōi adhiberi. Qō senserunt platonici asserentes etiā nulla peccata impunita esse. Unde Aug⁹. xxj. de ciuitate dei. c. xij. inquit. Hic est illa maronis sentētia. vbi cum dixisset de terrenis corporib⁹ moribūdisq; mēbris: q̄ anime hinc metuūt cupiunt dolētq; gaudentq;. Nec auras suspiciūt clause tenebris z carcere ceco. Secutusq; ipe maro. i. virgilius ait. Quin z supmo cum lumine vita relinq̄t. i. cuz die nouissimo relinq̄t eas vita ista. Nō tamē inq̄t omne malū miseris nec funditus oīs Corpore excedūt pestes: penitusq; necesse est: multa diu concreta modis inolescere miris. Ergo exercent penis veteri ū q̄z malo⁊

rum supplicia expendūt alie pandunt inanes suspen/
se aduent⁹:alīs sub gurgite vasto Infectū eluit sceluś
aut exurit igni. Hec Virgili⁹. Et subdit ibi Aug. Qui
hec opinant nullas penas nisi purgatorias putāt esse
post mortē. Sed fm veritatē fidei post hanc vitā aīme
ꝓpter peccata mortalia dānate nunq̄ euadūt illas pe/
nas:nec ꝑ eas purgant sed in ꝑpetuū cruciant. fm il/
lud Job. In inferno nulla est redēptio:sed sempitern⁹
horror inhabitat. Et in euāgelio Matth. inq̄t christ⁹
Qui i spīm sanctū blasphemauerit nō remittet ei neq̄
in hoc seculo neq̄ in futuro. Ex quib⁹ verbis arguunt
Aug⁹. ⁊ Greg⁹. aliq̄ peccata in futuro purgari ꝑ ignē
vt venialia:alia nullo mō expiari vt mortalia. vt habe
tur di. xxv. §. alias. ⁊. c. Qualis. Iē alīū errorē ei⁹ tan
git Aug⁹. x. de ciuitate dei. c. xxx. dicens. Platonice vi
detur dixisse Virgili⁹ in cāpos elisios purgatas aīas
missas:quo noie tanq̄ ꝓfabulā vident significari gau
dia beatoꝝ ad fluuiū lethei euocari. hoc ē ad obliuio
nem ꝑteritoꝝ. s. īmemores supeꝝ:vt cōuexa reuisant:
rursus ⁊ incipiāt i corpa velle reuerti. Hoc merito dis
plicuit porphirio platonico ⁊ si ethnico:quoniā re ve/
ra stultū est credere ex illa vita q̄ beatissima esse nō po/
terit nisi fuerit de sua eternitate certissima. desiderare
aīas corruptibilīū corpoꝝ labē:⁊ inde ad ista remeare
tanq̄ hoc agat sūma purgatio vt ingnatio requiratur
Si em̄ qō ꝓfecte mundat hoc efficit vt oīm obliuiscā/
tur maloꝝ. Malorū aūt obliuio facit corpoꝝ desidc/
riū vt rursum implicent malis:ꝓfecto erit infelicitat⁊
causa sūma felicitas:⁊ stultīcie causa ꝓfectio sapientie
⁊ imūdicie causa sūma mūdatio. Nec veritate ibi bea
ta erit aīa q̄diucūq̄ erit vbi oporter fallat vt beata sit
nō em̄ beata erit nisi secura.

Circa idē tēpus §. viij.

fuit etiā Ouidi⁹ poeta dictus Naso:q̄ multos libros
metrice scripsit. Ex quib⁹ pauci vsus morales hic po/
nunt. In libro epl'ay. Exitus acta ꝓbant. Ars fit vbi
a teneris crimen cōdiscit annis. Est virt⁹ placidis abs
tinuisse bonis. Tarda solet magnis rebus incesse fides
Idē in libro sine titulo. Leue fit quod bene fert onus
Nox ⁊ amor vinūq̄ nihil moderabile suadēt. Illa pu
dore caret liber amoreq̄ metu. Audūt formose:casta est
quaꝝ nemo rogauit. Stulte q̄d est somnus gelide nisi
mortis imago. Quod licꝝ ingratū est:qō non licet gra
uius vrit. Quod sequit fugio:q̄d fugit ipe sequor. Ni/
timur in vetitū:semꝑ cupimusq̄ negata. Sic interdi/
cris īminet eger aquis. Idē in li. de arte amādi. Ferti/
lior seges est alienis semꝑ in agris. Vicinūq̄ pec⁹ gran
dius vber habet:. Flectit iratus voce rogāte deus. Fa/
cile est oīa posse deo. Nec em̄ lex equior vlla est q̄ ne/
cis artificē arte perire sua. Pectoribꝫ mores tot sūt q̄t
in orbe figure. Qui sapit innumeris moribꝫ aptus erit.
Nō minor est virtus q̄ querere parta tueri Cede repu/
ganti:cedendo victor abibis. Exigua est virtus ꝓsta/
re silētia rebus. At cōtra grauis est culpa tacēda loqui
Quod male fers assuesce bene feres. Dū nouus in viri/
di coalescit cortice ramus Munera crede mihi placāt
hoiesq̄ deosq̄. Placat deus iupiter ipe datis. Exper/
to credite. Nō cito credideris q̄cito credere ledit. Exē
plū nobis nō leue procris erit. Idē in lib⁹ de remedijs.
Principijs obsta sero medicina parat. Cum mala per
longas cōualuere moras. Sed ꝓpera nec te venturas
differ in horas. Qui nō est hodie cras mīn⁹ aptus erit.
Impatiēs animus necdū tractabilis arte. Respuit at
q̄ odio vba monētis habet. Aggrediar meli⁹ tunc cū
sua vulnera tangi Jam sinet ⁊ veris noctib⁹ apt⁹ erit
Quis matrē nisi mētis inops i funere nati Flere vetat
nō hec illa monēda loco est Cū dederit lachrymas ani
mūq̄ impleuerit egrū. Ille dolor vbis emodērād⁹ erit
Tēporib⁹ medicina valet:data tēpore ꝓsunt. Et data
nō apto tēpore vina nocent. Ocia si tollas piere cupidi
nis arcus. Contēptecq̄ iacēt ⁊ sine luce faces. Quā pla/
tanus riuo gaudet q̄ pplus vnda. Et q̄limosa canna
palustris humo:tam venus ocia amat. Et mala sunt
vicina bonis erroꝛe sub ipo. Pro vitio virtus crimina
sepe tulit. Sole iuuāt vmbre gīta sit vnda siti. Et q̄ nō
ꝓsunt singula multa iuuant. Idē in lib. Metham⁹
phoseos. Prona cū spectent animalia cetera terrā. Os
hoi sublime dedit celūq̄ videre Jussit ⁊ erectos ad side
ra tollere vultus. Effodiunt opes irritamēta malorū
Jamq̄ nocēs ferrū ferroq̄ nocētⁱ⁹ aur. Procedit:pro/
dit bellum q̄d pugnat vtroq̄. Viuit ex raptu non hos/
pes ab hospite tutus. Nō socer a genero fratrū q̄z gra
rara est. Imminet exitio vir cōiugis illa mariti. Filⁱ⁹
ante diem patrios inq̄rit in ānos (vel honores) Victa
iacet pietas qua terra patet:fera regit crymnis. In fa/
cinus iurasse putes q̄tū nox iam regnet vbiq̄. Enu/
merare piget. Inter vtrūq̄ tene:medio tutissim⁹ ibis
Vix vlla potētia longa est Deu q̄ difficile est crimen nō
ꝑdere vultu. Pallor in ore sedet:macies ē corpe toto.
Nusq̄ recta acies:liuent rubigine dētes. Pectora fel/
le virēt lingua est suffossa veneno. Risus abest nisi quē
fecere dolores. Nec fruit somno cōtabescitq̄ viuendo
Nō bene q̄ueniūt nec in vna sede morant maiestas et
amor. Ultima semꝑ expetenda dies homini est:dicīq̄
beatus Ante obitū nemo debet. Tēpore crescit amor
Quo q̄ magis regit:rect⁹ magis estuat ignis. Quid nō
sentit amor fas ē ⁊ ab hoste doceri. Debile ꝓncipiū me/
lior fortuna secuta est. Morte carent aīe cūcta fluūt
Nihil est q̄d toto ꝑstet in orbe. Jpaq̄ assiduo voluun
tur tpa motu. Nec species sua cuiq̄ manet Rerūq̄ no
uatrix ex alīs alias repat natura figuras. Idē in li
bro de fast⁹. Dat cēsus honores. Cēsus amicicias pau/
per vbiq̄ iacet. Faust⁹ inest pulchris sequit q̄ superbia
formā. Cōscia mens vt cuiq̄ sua est ita concipit intra
Pectora:pfecto spemq̄ metūq̄ suo. Conscia mens re
cti fame mēdacia rident. Sed nos in vitiū credula tur/
ba sumus. Idē in li. de tristib. Donec eris felix mlt⁹
nūerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris
Si non peccassem q̄d tu precedē posses Materiā veni
sorꝫ tibi nra dedit. Si q̄tiēs peccāt boies sua fulmīa
mittat Jupit⁹ exiguo tpe iermis erit. Dia puer sas ꝑt
corrūpe mētes. Sūt cū illa suis oīa tuta locis. Qō mi
nime nouit nemo docē pōt. Ingenio perū naso poeta
meo. Est q̄dā flere voluptas. Explet lachrymis egre/
dit q̄ dolor. Ardua ꝓceps gl'ia vadit iter. Quorq̄ so/
porifer⁹ gna papauer hz. Silua feras q̄t alit q̄t piscib⁹
vnda natat. Tot pmor adūsis. Fert sapiēs oīs casus
patienē amaros Strāgulat iclusus dolor atq̄ estuat
int⁹. Cogit ⁊ vires multiplicare suas. Turpi⁹ cūcit q̄
nō admittit hospes Cōtulit ingeniū patia lōga malorū
Nō quos anio dat gl'ia vires. Esse bonū facile ē vbi q̄
vetat esse remotū. Rara q̄dē virtus quaꝝ non fortuna
gubernat. Horret ad moras vulnera cruda manus.
Nō est in medicⁱ sp releuet vt eger. Nescio qua natale
solū dulcedine cūctos Ducit:⁊ īmemores nō sinit esse
sui. Lemis vt ignauū cōsumāt ocia corp⁹. Et capitū vi
tiū ni mouēt aque. Dicit Jsiō. li. de sūmo bo. Ideo
ꝓhibet xpianis figmēta legere poetaꝝ:q̄ nimiū exci
tant mentē ad īcētiua libidinū. di. xxxviij. Jō Hoc

autem permaxime facit Ouidius in suis libris: ideo p̄ maxime debet cuitari doctrina eius: nisi in paucis dictis moralibus.

Claruit et tunc poe ·H·ix·

ta Oratius qui anno. xxxv. imperij augusti octauiani rome moꝛtuus est etatis sue anno. lvij. Hic inter satyricos t liricos poetas latinos tenere dicit̄ principatuz fm Uincen. in spe. histo. Et grauissimus poeta a Nicerony. appellat̄: nō grauitate actuū seu moꝛe: qꝛ inconstantissimus fuit sed ꝓpter grauitatē sentētiaꝝ. Scripsit aūt libꝛos sermonū t epistolaꝝ t carminū odarū t poetriā: cuius sunt pauce sententie excerpte q̄ sequūtur. In poetria. Reddere q̄ voces iam scit puer t pede certo. Signat humū gestit paribꝰ colludere t iram Colligit ac ponit temere t mutat̄ in horas. Imberbis iuuenis tandem custode remoto. Gaudet equis canibusq; t aprici gramīe campi. Feruēs in vitiū flecti monitoꝛibꝰ asper. Utiliū tardus p̄uisoꝛ t ꝓdigus eris. Sublimis cupidus t amata relinquere pernix. Multa senem circūueniūt incōmoda. Uel q̄ querit t inuētis miser abstinet t timet vti. Uel qa res oēs timide gelideq; ministrat. Dilatoꝛ spe longus iners auidusq; futuri. Difficili querulus laudatoꝛ tpis acti. De puero fastigatoꝛ censoꝛq; minoꝛū. Nō semp feriet quodcunq; minabit̄ arcus. Quādoq; bonus dormitat homerus. Que placuit semel hec decies repetita placebit. In libꝛo epistolaꝝ ei⁹. Nemo adeo ferus est qui mitescere nō possit. Dimidiū facti q̄ bene cepit habz. Impiger extremos curꝛit mercatoꝛ ad indos. Per mare pauperiē fugiens p saxa p ignes. Q̄ petijt spernit: repetit q̄ nuper obmisit. Estuat t vite disc̄ouenit ordine toto. Diruit edificat mutat q̄drata rotūdis. Semp auar⁹ eget. Inuidus alteri⁹ marcescit rebus opimis. Et videt illius pspera cū lachꝛymis. Inuidia seculi nō inuenere tyranni. Maius toꝛmentū. Ira furoꝛ bꝛeuis est animuz rege: q̄ nisi paret: impat: hūc frenis: hūc tu cōpesce catenis. Quo semel ibuta recens seruabit odoꝛē: testa diu. O ciues ciues querenda pecunia p̄mū est: Uirtus postnumos: vxoꝛē cū dote: fidēq; t amicos. Et genus t foꝛmā regia pecunia donat. Paruū qua decent. Celū nō animū mutāt q̄ trās mare curꝛūt. Oderūt peccare mali foꝛmidine pene. Oderūt peccare boni virtutis amoꝛe. Moꝛs vltima rex linea est: p̄cipibꝰ placuisse viꝛ nō vltima laus est. Uirtus est mediū vitioꝛū vtrinq; reda. ctū stulticiā patiunt opes. Quid de q̄z viro t cui dicas sepe caueto: Percūctatoꝛē fugito: nā garrulus idē est. Et semel emissū volat irreuocabile vbū. Qualē cōmēdes atq; etiā aspice. Ne moꝛ: incutiāt aliena tibi pectā pudoꝛē. Nā tua res agit̄ paries cū p̄rim⁹ ardet. Odeꝛūt bilarē tristesq; tristēq; iocosi. Sedatū celeres agilē gnauūq; remissi. Potoꝛes bibuli media de nocte phaleni. Oderūt poꝛrecta negant tē pocula q̄nis: Q̄ medicoꝛ est p̄mittūt medici: tractāt fabꝛilia fabri. Scribimus indocti: doctiq; poemata passim. Alter rixatur de lana sepe capꝛina. Sūt q̄ nil rectum nisi qđ placuit sibi ducūt. Est mod⁹ in rebus sūt certi denig; fines. Quos vltra citraq; nequit consistere rectū. Dū stulti vitant vitia in ꝓtraria curꝛūt. Equū est peccatis veniā poscēti reddere. Rursus t adsit regula: peccatis q̄ penas irrogat equas. Tractari molli⁹ eras imbecilla soleꝛ. Uiꝛt⁹ fama decus diuina bꝛeuisq; pulchꝛis: diuitijs parent. Quas q̄ ꝓstruxerit ille clarus erit. Fortis iustus t sapiens etiā t rex t qui cuiq; volet. Tantalus a labꝛis sitiens fugiēti a captat: Flumina: heu vitijs nemo sine nascit̄. Optim⁹ ille est q̄ minimis vrgeꝛ. Oēs aūt p̄fati oratoꝛes poete t historiographi simul cū suo imperatoꝛe cuius tpe in mūdo fulserūt: exterminati sūt: t ad inferos descēderūt: qꝛ etsi ratiōe naturali cognouerūt deū: nō tñ vt deū glorificauerūt aut gratias egerūt: sz euanuerūt i cogitatiōibꝰ suis dicētes: Labia nr̄a a nobis sunt: q̄s nr̄ dñs est t seruierūt creature potiꝰ q̄z creatoꝛi idolatrādo cū ppl'o. Uex. qꝛ vitas a q̄cunq; discat a spūsancto est: vt dicit Amb. Et sic nō vt p̄ gram inhabitādo: tñ intellectū illustrādo: ad agnitionē coꝛ q̄ vera dixerūt t linguā t manū ad illa scribēdū mouēte. Uñ nō debet cōtemni qđ vexꝛ t vtile est in eis. Falsa autem t prauī coꝛ moꝛes cū eis detestanda.

Sub tempoꝛe huius ·H·x

Octauiani natus est dñs ihesus xp̄us anno. s. xlij. imperij eius. Qui etiā postea imperauit: sez nato christo annis. xij. Natus est autē eo tempoꝛe quo erat pax in toto oꝛbe: qđ nunq; contigerat a tēpoꝛe moꝛtis numa pōpilij secūdi regis romanoꝛ vsq; tūc: sed semp fuerūt romani in plijs nisi p vnū annū: vt patet sup̄. Q̄d romani attendētes t industrie Octauiani attribuētes: voluerūt eū vt deū venerari: sed prudens impatoꝛ se moꝛtalem intelligēs nō assensit. Cūq; popul⁹ sup hoc ei importunus esset: vt dicit Innocētius tertius. Sibillam pphetissam aduocauit: scire volens p oꝛacula eius si alius maioꝛ eo esset nasciturus. Cū ḡ in die natalis cōsiliū sup hac re cōuocasset: t sibilla in camera imperatoꝛis oꝛaculis insisteret: in die media circulus aureus apparuit circa solē: t in medio vꝛgo pulcherrima puer gestans in gremio. Q̄d sibilla cesari ostendit: eiq; dixit. Hic puer maioꝛ te est: t ideo ipsuz adoza. Auditaq; est vox dicēs. Hec est ara celi. Uñ t illa eccl'ia vbi tūc erat palaciū Octauiani. s. in capitolio: t nūc est eccl'ia t conuentus oꝛdinis minoꝛ. dicit̄ sancta maria ara celi hodie. Oꝛosius aūt d̄ hoc sic ait. Tempoꝛe Octauiani hora circiter tertia repēte liquido ac puro sereno aere circulus ad speciē arcus celestis oꝛbē solis ambiuit: quasi vēturus esset q̄ ipm solem solus mundūq; totū fecisset t regeret. Idem ait Eutropius. Dicit etiā Innocē. tertius: q̄ cū romani habuissent magnā pacem duodecim annis sub Octauiano: construxerūt templū in vrbe pulcherrimū: pacis templū nominātes. Cōsulētes aūt apollinem q̄rtum duraturū esset templū illud. Respōsuz fuit quousq; virgo pareret. Quod audientes et arbitrantes hoc ipossibile: qꝛ vtiq; fm naturā non est possibile: sculpi fecerunt in ianuis eius. Templū pacis eternū. Sed nocte qua xp̄s natus est funditus coꝛruit. Uñ ostensū est virginē in virginitate permanentē peperisse. s. mariā. Q̄ aūt tanta pax in mūdo haberet nō fuit ex industria Octauiani vel aliοꝛ hominū: sed dispositiōe diuina: ad insinuandū q̄ ille nascebat̄ qui est pax nostra: qui facit vtraq; vnū: qui ad pacē cū deo faciendā nostrā venerat in carnē. Quod totum scilicet etiam de pace habenda tempoꝛaliter predixerat p̄ psalmistam t Esaiam pꝛophetā loquentes de aduentu ei⁹. Prius tamen t de natiuitate matris eius aliquid bꝛeuit̄ ex historiā dicendū est. Nā de virtutibꝰ eius dignitate t laudibꝰ p modū p̄dicationis aliq̄d dictū est in tertia parte in titulo de statu comp̄hensoꝛuz quo ad diuersos status: sed copiosius in tractatu de donis titulo ō dono p̄cedit̄ notabit̄ vita comite. Natiuitas igit̄ vginis gl'iose exsemīe abrac oꝛta ō tribu iuda clara ex stirpe dauid: cui⁹ vita iclita cūctas illustrat eccl'ias. P̄ figitur vginis dict⁹ ē ioachim de tribu iuda: mater vo ei⁹

dicta ē āna q̄ cū steriles pluribꝫ ānis p̄mānsisset. Demū facto voto deo offerendi fructū suū si dñs p̄cederet: cō cepit anna ꝯginem mariā: nō quidez de spiritu sancto: vt quidā fatui asserunt: sed more humano ex ioachim Que quidem in vtero cōcepta nō tūc fuit sanctificata: cū adhuc ibi non esset ania que est subiectū sanctifica/ tiōis: sed postꝫ ania fuit in corpe plene organizato in/ fusa est a pcō originali emūdata ꝫcitius post infusio/ nem: nō post menses vt Johānes baptista: ac etiā ple/ nius: vt sez imunis fieret etiā a venialibꝫ in vita: quod nulli concessuz credit ꝑm Bern. t Aug. Et q̄a aliq̄ te/ nent eam etiā ab originali fuisse liberā: licz antiqui cō trariū exp̄sse dicant: cū ecclesia neutrū determinauerit: sine p̄iudicio salutis pōt quodlibet coz opinari. Sed de hac materia plene habes in p̄ma parte titu. de origi nali. Anna igit genuit p̄mo ex ioachim mariā matrez dñi. Quo mortuo nupta est anna Cleophe: que genuit ex eo aliā filiā quā etiā mariā vocauit: t alpheo ipsam mariā secūdā in vxorē dedit. Que quidē maria ex ipso alpheo habuit q̄tuor filios: Jacobū minorē: t ioseph iustum: q̄ t barsabas dictus est: ac etiā Simonē t iu/ dam: seu Thadeū. Defuncto aūt Cleopha anna tertio nupta est Salome: ex quo genuit tertiā filiā quā etiaz mariā nomiauit. Hec maria nupta Zebedeo duos ex eo habuit filios. s. Johannē euangelistā t Jacobū ma iorē. Un̄ t versus dank. Anna solet dici tres concepisse marias. Quas genuere viri: ioachi cleophas solomeq̄ Has duxere viri: ioseph alpheus zebedeꝰ. Prima pa/ rit xp̄m: iacobū secunda minorē. Et ioseph iustum cuz simone iuda. Tertia maiorē iacobū: volucrēq̄ ioban/ nem. Sciendū etiā q̄ Elyzabeth mater Johannis baptiste fuit sororꝛ cōsobrina ꝯginis marie. Nā mater Elyzabeth dicta hismeria fuit germana anne matris ꝯginis marie. Cognata aūt dicit Elyzabeth virginis in euangelio: q̄ ꝯsanguinea modo dicto. Nec mirum hoc: cum dictū sit ioachim t annā fuisse ex tribu iuda et Elyzabet fuerit de tribu Leui: vt patet Lu. c. j. cum ꝑm legem quilibet accipere debebat vxorez de tribu et familia sua. Nam tribus iuda cum tribu leui sacerdo/ tali soliti erant inter se cōmiscere cōnubia: nec reputa bat contra legem. Unde t Aaron̄ sūmus sacerdos et p̄mus habuit vxorem de stirpe regia dauid. Potuit er go esse vt dicit Beda huiusmodi cōiunctio ex recētio/ ri tempore fieri: datis nuptui feminis de tribu iuda in tribum leui: t ecōuerso: vt manifeste beatā mariā: que de tribu iuda regia descendit: cuz his que de tribu leui erant: cognationē generis habuisse mōstraret. Et ita beata maria ex vtraq̄ tribu fuit. Voluit em̄ dñs vt be due tribus. s. regalis t sacerdotalis adinuicem matri/ monialiter copularent ꝓpter mysteriū: ad innuendu/ sez q̄ de eis nasciturus erat dñs noster iesus verus rex t sūmus sacerdos qui sep̄m obtulit p nobis hostiam deo in ara crucis in odorē suauitatis. Quiq̄ et fideles suos in hac vita viriliter militiā exercentes regeret: et in alia magnifice coronaret. Un̄ t xp̄us dicit grece: q̄ latine inunctus interp̄tat. Soli aūt reges t sacerdo tes inungebant. Et fideles ab eo denominant vt dicā tur xp̄iani a christo: vt vncti ab vncto: quē sez christuz vnxit deus oleo letitie: id est spiritu sancto p̄e consortī bus suis: vt dicit in psalmo. Et ideo vt dicit in cano/ nica Petri. Christiani sunt genus electū regale sacer/ dotium: qui in superno regno gratias deo agentes di/ cunt: Redemisti nos domine deus noster in sanguine tuo: t fecisti nos deo nostro regnū ꝛc. Genealogiaz aūt virginis gloriose: t per consequēs domini ihesu xp̄i filij eius: de qua solus t natus conceptus est: non ex vi rili semine ioseph vel alterius: sed virtute spiritus san/ cti describunt Mattheus p̄mo capitulo: t Lucas ter tio suoꝛ euangelioꝛ. Ex autem genealogie ille q̄s de scribunt euangeliste nō terminent in maria: sed in io/ seph spōsū eius: ideo factū est ꝑm Hieronymū t Chry sostomū: quia non erat mos apud iudeos cathalogos generationū seu genealogias per feminas: sed per ma/ res texere: Unde si genealogiā mariā exp̄sse texuisset: nouitas ista t inusitatus stilus iudeos in scandalū: su scitasset: t tamen texendo genealogiā ioseph implicite t per consequēs t genealogiā marie retexuit. Nam cū ioseph in quem teminat illa genealogia fuerit spōsus marie: vt patet Matth. j. Ex hoc ostendit t virginem sponsam eius fuisse de eadem genealogia t de tribu iu da t familia dauidica descendisse. Scōm em̄ legis p̄ce ptū quilibet de tribu sua nō de alia vxorem accipere debebat: q̄ plene obseruabat. Joseph autē dicit filꝰ Dauid Matth. j. quia ab eo descendit: ergo et sponsa eius maria de domo dauid. Et dicit Chrys. q̄ nulla sanctarū mulierū ponit in genealogia christi: sed pec/ catrices: ad innuendū q̄ ꝓpter peccatoꝛes veniebat ad saluandum vt medicus t non ad iudicandū vt domi/ nus t iudex. Hieron. aūt ait super Mattheū. Domi nus noster ihesus christus voluit non solum de aliení/ genis: sed etiaz de adulterinis cōmixtionibꝫ nasci: no/ bis magnā fiduciā p̄stans: vt qualicūq̄ modo nasca mur: tm̄ vt eius vestigia imitemur: ab eius coꝛpore nō separabimur: cuius membra per fidez facti sumus. Et habet dist. lvj. Dominus. Quare autem Mattheus t Lucas variant modū describendi gencalogiā domi ni: q̄ Mattheus descendendo narrat. Et hoc ab abra am vsq̄ ad ioseph: t per catenam Salomonis tres q̄/ terdenas generationū successiue exp̄mens. Lucas ꝯo ascendendo a ioseph vsq̄ ad Adam per catenā Nathā septuagintaseptē nationes describit. Ratio horuz est: quia Mattheus euangeliū iudeis scripsit: nihil autē magis poterat delectare iudeos conuersos q̄ audire christū ex Abraam descendisse: cui facta est p̄missio de eo: ac etiā ex dauid cui etiā p̄missus est xp̄s: cū ei dictū est: De fructu ventris tui ponam super sedem tuaz. Et ideo vt redderet eos magis benīuolos t attentos: p̄n/ cipiū euangelij sui fecit esse genealogiā domini: incipi/ ens ab abraam t dauid. Ideo autem descendēdo nar rauit quia humanitatē intendebat ostendere per quā deꝰ ad nos de celo descēdit. Posuit aūt tres quaterde nas: ad innuendū q̄ p hoc ei incoꝛporamur t ei⁹ fratres p adoptionē sumus: si denariū p̄ceptoꝛ cuz q̄ternario euangelioꝛ in ternario trinitatis fide obseruam⁹. Cō ponit em̄ quaternari⁹ ex decē t quattuoꝛ: qui q̄terna rius ter multiplicatus ascendit ad quadragintaduas generatiōes: q̄bus ab abraā pueniť ad christum: signi ficans quadragintaduos virtutū gradus q̄bus pueni tur ad christū: vt in nobis generet p gratiā. Qui actus virtutū accipi possunt ex interp̄tatiōe illoꝛ nominuz hebꝛeoꝛ qui describunt in genealogia ipa. Quoruz p/ mus est abraam pater fidei: q̄ interp̄tat pater multaꝝ gentium. Fides em̄ est fundamentū t pater omniū fū/ damentoꝛ. Ultimus ioseph qui interp̄tat augmentū quia pfectus semp querit in virtutibꝫ augeri. Et figu/ rant etiam hi gradus per quadragintaduas mansio/ nes quibus filij israel transito mari rubro discurrerūt p desertū tendētes ad terrā p̄missiōis: q̄ designat sup nam patriā sicut desertū mūdū istū. Lucas aūt euāge lista ascēdēdo genealogiā vsq̄ ad deum p̄duxit. q: foꝛ

mam sacramenti apit. A baptismo cm xpi ibi incipiēs vsq ad dm ascendit: ostēdēs ex hoc baptisatos ascēdere ad hoc vt sint filij dei. Et septuagintaseptē generationes ponit: q nūer septuagenarius septenarius signat remissionē: fm illud Matth. xviij. Nō dico tibi septies: sed septuagies septies. s. remittre. In baptismo cm omnia remittunt: etiā si essent oia peccata septuagintaseptem generationū: ex qbus xps descēderat. Itē Lucas loquēs nō solū iudeis cōuersis: sed cōiter omnib etiaz gētilib vsq ad adam genealogiā extendit: q omes ex adam. Idco aūt Mattheus isto termino genuit vtik: q filios nature tm modo numerat. Lucas vo dicit: q fuit: q filios fm legem vel per adoptionē factos etiaz ponit: z per hoc soluit discordia q apparet inter ipm z Matthēū: de patre ioseph. Nā Mattheus dicit Joseph filiū iacob: z Lucas dicit eū filiū hely: qd sic ad cōcordiā reducit. Dicit Aug. in li. de questionib euāgelij q tres cause occurrūt: quarū aliquā euāgelista secut⁹ē Aut cm vnus euāgelista patrē ioseph a quo genit⁹ est: noīauit. Alter vo vel auū maternū vel aliquē ō cognatis maioribz posuit. Aut vnus erat pater ioseph naturalis: alter adoptiuus. Aut more iudeoz cū sine filijs alter ex fratribz decessisset: eius vxorē ei ppinquior accipiens filiū pmuz quē genuisset ex illo ppinquo mortuo deputabat: vt diceret filius eius qō erat quoddaz genus adoptiōis legalis. Et dicit Tho. in. iij. parte. q. xxxj. q ista tertia causa seu declaratio est verior alijs: quā etiā pōit glo. Hieron. sup Matth. z Eusebi⁹ cesariensis in historia eccliastica ab aphricano historiographo dicit esse traditū. Dicūt em q Mathan z melchi diuersis tribus ex vna z eadē vxore hescha nomie singulos filios procrarūt: q Mathan q p Salomonē descendit vxorē eā pmo accepit: z relicto vno filio Jacob mortuus est. Post cui⁹ obitū quā lex viduā alteri viro nō vetat nubere Melchi: q p Mathan gen⁹ duxit ad dauid cū esset ex eadē tribu: sed nō ex eodē genere relictā Mathan accepit vxorē: ex qua z ipe filiū suscepit noīe hely. Et sic ex diuerso patrū genere efficiuntur iacob z hely fratres vterini. s. ex eadē matre: quorū alter scilicz iacob frat⁹ sui hely sine liberis defuncti ex mādato legis: accipiēs vxorē genuit ioseph: naturaq; dem generis suū filiū. Scōm vo legis pceptū hely efficitur filius: z ideo Mattheus dicit: Jacob genuit Joseph. Sed Lucas q: generationē legalē describit: nullum nominat genuisse. Et ḡuis Damascenus dicat q beata vgo mater christi ioseph attinebat fm illam originem qua pater eius dicit hely: q: dicit eaz ex melchi descendisse: tamē credendū est q etiā ex Salomōe originē duxit fm aliquē modū p illos patres quos enūerat Mattheus: q carnaliter christi generationez enarrasse videt: p certum cū Ambrosius dicat christū de semine Jeconie descendisse. Hec Tho. ibi. Fuit igitur beatissima maria virga illa rectissima que egressa est ō radice iesse: q fuit pater dauid: vt pnūciatū fuit p Esa. z stella maris (sic em interptat) de qua Balaam ait. Oriet stella ex iacob zc. Cuius pater ioachim ex nazareth ciuitate oriūdus: mater anna bethleemita. Horū (vt legit in quodā libello translato a beato Hiero. de hebreo in latinū in titulato de natiuitate beate marie cōtinente ersi apocrifo cōsona rationi) fuit simplex recta z pia: omnēq; substantiā suam eripharia diuidebāt. Unā partē templo z seruitoribz in eo offerētes: secundā pauperibus z peregrinis erogabant: tertiā vo p tem reddituū suoz p sustentatiōe sui z familie refuabant. Et ita deo iusti hominib pū p annos circiter viginti castum domi coniugiū sine peccatiōe liberoz exercebāt. Uouerūt aūtē si dns eis sobolem daret: eaz eius seruitio mancipaturos. Cū aūt quadā vice i festo encenioz ioachim ad templū in hierosolymā ascenderet: z inter cōciues z tribulos suos fecundos cū oblatiōibus astaret. Isachar sūmus pontifex sp̄euit cuz cum muneribz suis dicens: deo accepta nō posse videri munera eius quē p prole iudicabat indignū: maledictū q esse q semen nō relinqueret sup terram. Cui⁹ ille ob probriū obiecti confus⁹: ad pastores suos q erāt i pascuis secessit. Nō em domū repedare audebat: ne a cōciuibz suis eodē obprobrio sterilitatis notaret. Quadā aūtē die apparuit ei angelus dni cū magno lumine: quē exterritū confortauit dicēs: Noli timere: ego em sum angelus a dño missus: vt tibi annunciē oratiōes tuas a deo exauditas: z elemosynas ei gratas: z obprobriū sterilitatis nō tibi recte obiectū: sed sterilitatē: seu detectionē dilati partus recōpēsat aliquādo et exaltat nobilitas prolis subsequentis: vt pater in Zara z Rachele. Ecce vxor tua anna pariet tibi filiā: z vocabis eam mariaz. Hec ab infantia vt vouisti erit domino consecrata: et spiritusancto replebit ex vtero matris sue. s. p sanctificationē. In templo dni erit assidua conuersatio eius. Et sicut ipa mirabiliter ex sterili anna nascetur: ita incōparabiliter virgo generabit altissimi filiū. Apparuit z angelus dni anne anxie de reuersiōe viri: z simili reuelatiōe consolatus est eam. Singuli aūtē ad iussum angeli moti de loco suo sibi obuiantes ad portā auream hierosolyme: intimantes alter alteri visionē conlerati sunt gratias deo referentes. Reuersisq; dom̄ ꝓrsus operā dantib cōcepta ex eis est z nata beatissima maria. Quā ablactatā votū adimplere satagentes cuz triennis esset: ad templū dni adduxerūt vt cam deo dicarent. Erant ibi q̄ndecim gradus p quos ascendebatur ad trēplū: id ē ad altare holocaustoz: qō erat i atrio anteriori ipius templi vbi offerebant sacrificia. Ponentes ergo puellam in i^mo gradu dū se induerent cultioribus vestibus: beatissima maria trium annoz ascēdit per se sine cuiusq; auxilio omnes illos gradus vt nihil pfecte etatī deesse putaret: ad signandū q: iam ascēderat mente ad quindecim gradus pfectiōis signatos in quindeciz psalmis gradualib qui dicebant a sacerdotibus ad templū ascendentib. Hoz adaptationē ponit Nicolaus de Lyra super psalteriū breuiter. Sacrificio igit celebrato dimittētes parentes eius filiam in trēplo cū alijs vginib custodiendā: reuersi sūt domuz.

Ipi⁹ aūt vginis natiuitas anticip⁹ ignorabat q̄n seu q̄ die accidisset: z iō nō solennizabat ab eccl'ia. Sed vt narrat Uincē. in spe. histo. li. vij. cuidā sancto viro solitariā vitā agenti: cū multotiēs oī anno in tali die magnā armoniā in celo sentiret: causaz scire cupiēti: angelus reuelauit h ex eo foze: q: tali die nata fuerat mater dni. Quo diuulgato eccl'ia festū natiuitat⁹ ei⁹ instituit celebrādū. Et postea Innocēti⁹ q̄rtus octauas ei⁹ instituit. Hic Bern. Beata maria sctā fuit aīq; nata neq; cm festis laudib celebrareť: si nō sancta nascereť.

De vita z moribus .H.xj.

ci⁹ pmanētis in trēplo: dz in q̄dā libello licz apocripho q hāc regulā sibi statuerat: vt a mane vsq ad tertiam oroni insisteret: a tertij vsq ad nonā i textrino operi se occupabat. Itez a nona ab orone nō recedebat q̄usq; angel⁹ dni sibi apparēs escā sibi ō celo deferret ad sustētādū. Que aūt sibi dabant a ministr⁹: pauperib dispensanda reddebat. Dis sermo eius erat gratia plenus: vt

in lingua eius cognosceret deꝰ t in scrutatiõe legꝭ dei pmanebat. Eratq; circa socias sollicita: ne q̃ ex eis vel in quo peccaret: neue aliq̃ impiosa vel supba circa socium existeret. Sine intermissiõe bñdicebat deum: t ne forte in salutatiõe sua a laudibꝰ dñi tolleret. Si qs eã salutabat: ipa p̃ salutatiõe deo gr̃as respõdebat. Et cũ esset pulcherrima corpe sup oẽs mulieres: tãta puritas relucebat in facie eiꝰ tãta honestas: vt ipudicissimi hoies eã inspicẽtes nõ solũ nõ incitabãt ad ꝓcupiscẽtiã eiꝰ: sꝫ ad castitatẽ t pudicitiã instigabãt t cõpungebant. Q̃ aũt btã maria fuerit imunis ab oĩ pecca to actuali ptz ex ꝟbis Augꝭ dicẽtꝭ in li. ō natura t gr̃a Excepta sctã ꝟgine maria de q̃ cũ de pctis agit nullaꝫ ꝓsus volo ꝓpter honorẽ dñi de ea habere qstionem. Scim⁹ enĩ q̃ ei pl⁹ gr̃e collatũ fuerit ad vincẽdũ ex oĩ pte pctm̃ q̃ ꝓcipe t parere meruit cũ quẽ nullũ constat habuisse pctm̃. Hac inq̃ ꝟgine excepta: si oẽs scti t sãcte interrogati fuissent dũ hic viuerẽt: an sine pctõ eẽnt oẽs vna voce respõderẽt: qõ ait Jobes. Si dixerimus q̃ pctm̃ nõ habem⁹: ipi nos seducim⁹. Nec Aug. Et loq̃t de venialibꝰ. Nec sic intelligẽdũ q̃n ꝑ aliq̃ licet quo tpe possit sctus hõ se reprire sine pctõ veniali etiã. Sed q̃a nõ põt diu manere q̃n labat in aliq̃ō: q̃a si possum⁹ vitare singula: nõ tñ omia: ꝛm Tho. in sũma. Itaq; cũ mariã quã pater t mater in tẽplo dereliquerãt domin⁹ assumpsit q̃tidie in gr̃a ꝓficientẽ. Et cũ ad etatẽ xiij. annoꝝ puenisset: admonuit sũmus põtifex ipam t ceteras ꝟgines vt domũ ꝓpriã seu suoꝝ parentũ redeuntes nuptijs operã darent. Qõ cũ cetere ꝟgines libenter annuerẽt: sola ꝟgo maria vt contraria dicto resistit dicens hoc seruare nõ posse: cũ deo vouisset virginitatẽ. Sup qua re anxius t pplexus pontifex: tuz q̃a votũ foret implendũ lex iubebat: tũ q̃a ex alia pte mos tũc erat ꝓtrarius vt q̃s seruaret ꝟginitatẽ: sed ꝓpagationi carnali opa daret: dignũ duxit diuinũ oraculuz ꝙsulendũ sup his. Nec mora cũ ctis õi ꝓpitiatorio audientibꝰ audita est requirẽdũ esse Esaie vaticinio: cui ꝟgo desponsaret: illo vicz: Egrediet ꝟga de radice isse t flos de radice eius ascẽdet: t requiescet sup eũ spiritꝰ dñi. Jussit ḡ pontifex vt oĩes apti ad ꝙiugiũ de familia dauid ꝟgas suas adducerẽt ad altare corazꝫ eo. Qõ cũ ficret t inẽ alios ioseph suã ꝓferret: statim ꝟga ipsa germinauit t floruit: t in eiꝰ cacumĩe colũba ꝙsedere visa est. Quo signo ostensũ est ꝟginẽ ioseph desponsandã fore. Uñ ei desp̃sata ad domũ parentũ vl ioseph deducta est. Tũc enĩ õ more erat desp̃satas aliq̃ accedere t manere in domo spõsoꝝ seruata oĩi honestate t ꝟginitate vsq; ad diem nuptiaꝝ.

Quãuis per istud si ·H·rij

gnũ t modũ predictũ potuerit ꝟgo desponsari ioseph: tñ h̃ autẽticũ nõ est: sꝫ certissimũ est eã ioseph fuisse desp̃satã: cuã gelio attestãte Matth. j. vbi õr. Cũ cẽt desp̃sata mr̃i ihesu ioseph. Et Luc. j. dr. Missus ẽ angel⁹ gabriel ad mariã ꝟginẽ desp̃satã ioseph. Ex q̃bꝰ ꝟbis etiã ptz q̃ añ ꝙceptionẽ xp̃i desp̃sata fuit. Q̃ etiãvotũ ꝟginitatis emiserit asserũt doctores. Sꝫ vtꝫ añ desponsationẽ vel post Augꝭ. videt dicẽs: q̃ añ desponsationez mẽte deuouit: sꝫ postea ore exp̃ssit. Dicit enĩ vt habet. xxvij. q. ij. §. j. Beata maria ꝓposuerat se votũ ꝟginitatis ꝙseruaturã in corde: sed ipm votũ ꝟginitatis nõ exp̃sit ore. Subiecit se diuine dispositiõi dũ ꝓposuit se pseueraturã ꝟginẽ: nisi deus aliter reuelaret ei. Cõmittẽs ḡ ꝟginitatẽ suã diuine dispositiõi ꝙsensit in carnalem copulã: nõ illã appetendo: sed diuine inspiration in vtroq; obediendo. Postea ꝟo filium genuit: t q̃ cor de ꝓceperat simul cũ viro labijs exp̃ssit: t vterq; in ꝟginitate pmãsit. Nec ille. Consensit ḡ in ꝙiugalem statũ ioseph õ reuelante: q̃ sic deuouerat: t reuelatuz etiã ei fuit q̃ a viro illo nõ cognosceret.

Titulus quintus de sexta etate mũdi Capitulũ. I.

Exta mũdi etas incho

sata est in xp̃o ihesu ꝛm ali q̃s a natiuitate eiꝰ q̃ fuit anno. xlij. imperij augusti octauiani. Et q̃nq; milleſimo cẽtesimo nonagesimo nono ab initio mũdi ꝛm. lxx. t Bedã. Scõz ꝟo hebreos t Hiero. anno ter milleſimo. dcccl xv. Scõz alios inchoat sexta etas mũdi a baptismo xp̃i: q; tunc collata est ꝟtus regeneratiua aq̃s in baptismo. Scõz alios in passiõe eiꝰ q̃n apta est ianua paradisi. Et vtrũq; ꝛsz baptismus t passio eiꝰ fuerũt sub Tyberio imperatore successore imediato octauiani. Hic igit dñs Jesus ꝛm carnẽ assumptã descendit de tribu regali t sacerdotali ꝑ patriarchas sacerdotes t reges: sacerdos ipe in eternũ ꝛm ordinẽ melchisedech: t pontifex futuroꝝ bonorũ: ꝓprio sanguine ingrediẽs sancta sanctoꝝ: t rex regum t dñs dominantiũ: vt dicit in Apoc. Et ab ipso habet originẽ t verũ fundamentũ imperiũ christianũ t summũ pontificiũ: vt dicit di. x. Qm̃ idem mediator in textu t glosa. Sicut in firmamẽto sũt duo luminaria magna: sol maius: luna minus: ita in xp̃o firmata pontificiũ vt maius t imperiũ vt luna que illuminat a sole: ita t imperiũ erudit t iudicat ꝑ sacerdotiũ. dis. xcvj. Duo sũt. In isto igit capitulo agit de vita xp̃i t miraculis ꝛm narrationẽ euangelistaꝝ cuz quotatiõe capitul oꝝ: postea de pontificibꝰ sũmis t imperatoribus t de notabilibus gestis temporibꝰ coꝝ. Natus ẽ igitur dñs Jesus ex maria virgine die dominica: vt dicit Uincen. in spe. histo. Unde ea die habitantibꝰ in regio nembre mortꝭ luxorta ẽ eis Esa. ix. Quia q̃ die dixit deus in ꝓncipio mundi: Fiat lux t facta est lux Beñ. j. Nam vt dicit Leo papa. In hac die. s. dominica t mũdus sumpsit exordiũ: t moꝛs interitũ t vita accepit initiũ: scz ꝑ resurrectionẽ di. lxxv. Q̃ dic. Qõ mysteriũ oĩis creatura mirat etiã celestis ait Hiero. hoc ꝓe cinere oracula ꝓphetarũ vaticinia sibillarũ. Dicit enĩ in Hieremia: Nouũ faciet dñs sup terram: femina circumdabit virũ. Nouũ quidẽ est omniũ nouitatum vt maria circũdaret: nõ aliunde ab homie acciperet: sed a spiritu sancto virũ oĩi gratia t glozia pfectum in vtero cõcipiendo. Sed t Esa. lxvj. dicit. Anteq̃ parturiret peperit: t anteq̃ veniret partus eius peperit masculum. Quis vnq̃ audiuit tale: t quis vidit huic simile? quasi diceret: nullus. Antec enĩ q̃ parturiret maria anteq̃ aperiret ianua pudoris eius: que nunq̃ aperta est sed vt porta in domo domini ꝑ quaz dominus ingrediebat t egrediebatur solus: semper clausa fuit in eternũ vt vidit t ꝓdixit in spiritu Ezechiel ꝓpheta: Pepe rit maria filiũ suũ ꝓmogenitũ salua signaculo ꝟginalis: sicut resuscitatus egressus est de sepulchro ipso clauso t saluo sigillo sacerdotali. Quis audiuit vel vidit simile huic: certe nullus. Conĩucta quippe sunt in mysterio inq̃t Bern. de. ꝛm hõ: mat ꝟgo: fides et coꝛ hũanũ: nũq̃ fuit vel erit sile. Hinc Maxim⁹ in sermõe natiuitatis. Uiderũt q̃dẽ mirabilia t innũerabilia pces nr̃i opa õi. Lelũ illis angelicas rorauit escas dulcia pocula lapis durissim⁹ ministrauit: rubaꝫ strepitu validissim⁹ hostiũ mur⁹ coꝛruit: iordanis fluui⁹ suũ ꝓpter

meatū in fontē rector sit. Sol q3 cōmorat⁹ in celo victo
riā ppl'o plianti ꝓcessit: h̄ ꝙ nullis videre datuz est: vt
vnigenit⁹ altissimi quē trementes archāgeloꝝ ptātes
suscipiūt: hoiem se hoib⁹ exhibēret. Nec ille. Que oīa ī
figurā ꝓtingebāt illis. ¶. Lorʒ. x. Et ḡa portio: est lux q3
vmbra: t vitas q3 figura. Si illud qō mirarʒ vmbra ē:
q̄nto magʒ id cui⁹ est vmbra. s. mirādū ē. Amb. de cōse.
di. ij. Reuera. Predicta eī mirabilia figurant mirabi
lia facta p xpi nativitatē. Nā dedit de⁹ hūano generi
de celo rozē diuinitatiʒ: t abūdātiā oīm pfectionū ꝺ pī
guedine terre. i. nature hūane xpo. Petra q̄ est xps fir
missima pbuit suauia pocula doctrinaꝝ t sacroꝝ po
pulis. Tuba pdicatiōis apl'oꝝ q̄ extiuit in oēz terrā ad
nūciādū h̄ mysteriū. Muri vitioꝝ coꝛ ruerūt. Jozda
nis sensit huc q̄ fluit ad inferiora ꝓcupiscēda t ad moꝛ
tē se retoꝛsit ad superiora t vitā q̄rendā. Sol iusticie cō
morat⁹ in celo acreo: in cruce ꝙ acreas ptātes triūpha
uit: Hec ē dies quā fecit dñs: exultem⁹ t letemur in ea
ait ps. Qō exponit Amb. de xpi nativitate. Nā natu
ra hūana assūpta a ꝟbo: vtiqz tota dies q̄ nescit occasū
peri: nec tenebras ignorātie: quā fecit dñs trinitas illā
carnē t aiam t vnionē cū ꝟbo. Et iō exultem⁹ coꝛ pore
laudes cātādo. Et ps. Letemur mente iubilādo. Unī
t Leo papa in ſmōe. Saluatoꝛ nr̄ hodie nat⁹ est: gau
deam⁹. Nemo ab hui⁹ dici alacritate secernit. Exultet
iust⁹ ḡa invitat ad palmā. Gaudeat pctoꝛ ḡa vocat ad
ventā. Animet gētilis ḡa animat ad vitā. Hinc t Fau
stus in sermone natalis ait. Ducite fideles festiuissima
gaudia. Res eī hodie nobis pfecta est noua q̄ oliz fu
erat repromissa. Intrat artifex mūdi angustias vētris
hūani. Efficit grauida mr̄ intacta. Et ecce tāḡ spōsus
de thalamo xps marie ꝓcessit ex utero. O noua t inau
dita pmixtio. O mira t inexq̄sita cōpago. Unit eī de
us t hō: verbū t caro. Hoc aūt mysteriū tā ineffabile:
null⁹ intellect⁹ creat⁹: nulla scia capē pōt. Nā vt q̄daz
ali⁹ dicit. Que natura nō habet: vsus ignorat: ratio ne
scit: mēs nō capit: eloquiū tacet: ingeniū hebet t: terra
stupet: celū pauet: creatura mirat: mediūq3 silentiū te
nent oīa hac die implent. Jtē Alan⁹ ī claudiano. Lo
gice vis exulat: oē rhetoꝛice perit arbitriū: ratioq3 va
cillat vt nox splēdescat: sol tenebreſcit eclypsi: sol ver⁹
langueſcit vt astra reducat ad oꝛtū: egrotat medic⁹ vt
sanet moꝛbidū egrū: celū ere se ꝓfederat. Cedr⁹ ysopo:
ipe gigas minimo: rex suo: diues egēti: purpura sacco.
Nec ille. Jtē ali⁹. Celū in testa claudit: mūd⁹ pugillo
ꝓtinet: a cētro sphera cingit: in cētro iacet circul⁹: fon
tē excedit riuul⁹: de vase pdit figul⁹. Sol etern⁹ obscu
rat: lux t vita obtenebrat: portat q̄ portat oēz creatu
rā: gubernat q̄ oīm gerit curā: dyameter infinite para
lelle veteri iūgit puelle: ꝟbū sit īfans t tacet: sursū stās
in imis silet: t in nubib⁹ tonat. Nec ille.

Genealogiā igit ge ·¶·i·

neratiōis xpi ſm hūanitatē describit Matthe⁹ in p̄n
cipio sui euāgelij: eā inchoās in abꝛaā: t terminās i Io
seph viro marie: de q̄ nat⁹ est xps. Jobes aūt euangeli
sta euāgeliū initiauit a generatiōe xpi eterna ſm deita
tē dicēs: In p̄ncipio erat ꝟbū: t inde descēdit ad tpalē
ſm hūanitatē dicēs: Et ꝟbū caro factū est. Lucas aūt
inchoat euāgeliū suū a ꝓceptu p̄cursoris xpi: scz Joha
nis baptiste: nūciato p̄ Zacharia in rēplo p archāge
lū gabrielē in festo ꝓpitiatiōis q̄n intrabat in sctā san
ctoꝝ. Qui gabriel t nomē t sanctificationē ei⁹ in vtero
t austeritatē vite t officiū pdicatōis pnūciauit. Et qz
dubitauit perēs signū: signū accepit mut⁹ effect⁹ vsq3
ad nativitatē ei⁹. Reūso autez Zacharia domū suā ex
eo ꝓcepit elyzabeth vxoꝛ sua sterilis Jobem baptistaz
Et nota q̄ Zacharias sozte extit vt incēsū ponēt in tē
plo. Ex h̄ nō pōt argui soztes cē licitas. Nā vt dic⁹ mgr̄
Gratia. xxvj. q. j. §. Dis ita. Añq3 euāgeliuz clarescēt
multa pmittebant q̄ ꝛpe pfectiōis: vt Zacharie vel cō
sanguineoꝝ: nec legali nec euāgelica vel apl'ica autori
tate phibita est: eccl'iastica tñ lege interdicit. Sic t soꝛ
tib⁹ vti pmittebaī in veteri testamēto: vt ibidē ptz: sed
ab eccl'ia sūt phibite: ne sub diuinatiōis specie ad rit⁹
idolatrie redirēt fideles: t pmaxime in electiōib⁹ eccle
siasticʒ. In sexto aūt mēse sequenti a ꝓceptu Joban
nis missus est angel⁹ gabriel a deo in nazareth ciuita
tē galylee ad ꝟginē mariā desponsatā ioseph. Et cū sa
lutatiōe angeli dicētis: Aue gr̄a plena tē. maria expa
uisset: ipe angel⁹ ꝓsoꝛtās nūciauit eā altissimi filiū cō
ceptura. Interrogāti aūt ꝟgini: nō qz dubitaret ꝺ ver
bo sibi nūciato vt Zacharias: sed vt audiret de mō bu
ius ꝓceptus. Qm̄ inꝺeviꝝ nō cognoscoꝛ: id est nō cogni
turā me ꝓposui: vt exponit. xxvij. q. ij. §. j. Respondit
angel⁹: modū exp̄mēs: ḡa scz nō hūano semie: sed ope
re spūssancti ꝓcipet: exemplū adducēs: ꝓceptus Elyza
beth sterilis: qui erat occultus sibi: nō vt tanḡ dubiaz
ex hoc credulam redderet: sed vt leticiā leticie cumula
ret: t vt cogitret iuuēcula de antiquo obsequio. s. i eius
partu. Demū maria dicente: Ecce ancilla dñi fiat mihi
ſm ꝟbum tuū. Tūc in momento ꝟbum caro factū est:
t de ꝟgine maria: id est de purissimis sanguinib⁹ eius
in materia coꝛporis christi coagulata: t in oīa linea
mēta mēbꝛoꝝ distincta: simul t anima de nouo a deo
creata est illi coꝛpori infusa t deitati vnita: oīm gratia
t sapiētia t gloria repleta. Oīa hec simul in instanti

Post ꝓceptū exurgēs maria abūt in mōtana ad do
mū Zacharie: t ea salutante Elyzabeth: exultauit mi
raculose infans Jobānes in vtero eius. Et accelerato
sibi vsu rōnis vt dicit: cognouit aduentū saluatoꝛ in
vtero ꝟginis existētis: t cū reueritus: tūc sanctificat⁹
est ab originali. s. mūdatus. Elyzabeth q̄z reuelatione
sibi facta de verbo dei in ꝟgine ꝓcepto: exclamāte: vn
de hoc sibi. s. meritū t gratia accidisset: vt mater dñi ve
niret ad eā visitandā. Beatissima ꝟgo cernēs iaz ma
nifestari mysteriū qō oīm⁹ erat occultū: repleta spiri
tu seruoꝛis incōphēsibilis: in gratiarū actiōes se effun
dens cecinit illud deuotissimū canticuz: Magnificat
aīa mea dñm tē. Mansitq3 cū Elyzabeth maria men
sib⁹ trib⁹ scz vsq3 ad partū Jobānis: quē vt pie ꝺ expe
ctabat. Exinde parturiēte Elyzabeth Jobānē ꝓgratu
labant ei oīes vicini t cognati. Et octaua die cum ve
nissent ad circūcisionē pueri. Nam si esset p sanctifica
tionem in vtero ab originali mūdatus: tñ vt cōformare
t alijs de illo populo circūcidi decebat. Facta est di
screpatio pia inter ꝓpinq̄s eius t matrē de impositōe
nois. Mater ei⁹ volebat eū Jobānē vocari: alij renue
bant: aliud nomē querentes sibi imponi. Cūq3 ad Za
chariā patrē accessissent p hui⁹ rei determinatiōe: po
stulās signo pugillarē: scripsit: Jobānes ē nomē eius.
Et ilico aptū ē os ei⁹ q̄ mut⁹ erat: t ꝓphauit ipletū esse
declarās mysteriū icarnatōis qō adhuc erat secretū di
cēs: Bñdict⁹ dñs de⁹ isrl' tē. Sup q̄ mirati sūt oēs: et
diuulgatū ē p regionē. Mato iohe: maria reūsa ei do
mū suā: t ioseph ꝓcepit de spōsa sua maria q̄ cēt grauī
da. Cūq3 iust⁹ cēt t sciret eā nō cōgruisse: nec tñ vellet eā
traducē. i. accusare: ſm Aug. ij. q. j. Si peccauerit. cum
nō crederet tā sanctā: tā pudicā: adulteriū cōmisisse: co
gitauit dimittē caz: scz angel⁹ ei reuelauit in somnis q̄
nō timeret eā accipe: qz ꝺ spūsancto ꝓceperat filiū quē
vocaret iesum: qz saluatur⁹ erat populū. Noli timere:

accipe mariã cõiugẽ tuã. Ch:ysf. Accipe dicit.i.domui retinere. Jã em̃ illã domi habebãt fm mozẽ anti q̃z q̃ spõsas tenebãt in domib9 spõsoz cũ oĩ pudicitia:sz illã mẽre dimiserat.xxvij.q.ij. Priusq̃. Cõiugẽ tuã. Ozi gen̄.id ẽ spõsaz quã tñ ꝓiugẽ voco:nõ ex ꝓiũctiõe facta vel futura tecũ:sz vt diabolo ꝟginitatẽ ei9 occultẽ:z vt legz instituta nõ destruã.xxvij.q.ij. Jnuẽta. Gregoz9 Habere voluit dñs mariã añ suã natiuitatẽ spõsuz:q tñ ad ei9 nuptias nõ puenit. Nã sicut discipul9.s. Thomas dubitãs z palpãs fact9 est testis vere resurrectiõnis:ita ioseph spõsus marie fact9 est custos sue integerrime ꝟginitatis.xxvij.q.ij. Sic q̃ppe.

Cum aũt esset edi· H·ij

ctũ a cesare augusto.s.Octauiano vt describeret vniũ sus ozbis.q̃ scz romano imꝑio eẽt subiect9. Nã simplr nll'i vnq̃z fuit subdit9 tot9 ozb. Ex ipo edicto ozdiatũ fuit vt oẽs irẽt ad ciuitatẽ suã:vñ oziginẽ traxerãt:vt ibi describerẽt singuli z solucrẽt denariũ argẽteũ ob recognitionẽ subiectiõis imꝑatozi. Maria cũ sponso suo ioseph vt traderet exẽplũ obediẽtie supioꝛib9 etiã ethnicis ꝓfecit sũt de nazareth in bethleẽ ciuitatẽ puulã: vñ dauid oziũd9 fuit:z ipi exeo descẽdẽtes:z qz multi ibi ꝓfluxerãt/vt pauperculi nõ inuenirẽtes domũ q̃ eos reciper:itrauerũt q̃dã diuerso:iũ:locũ scz nõ habitabile:sz q̃ diuertebãt gẽtes tpe pluuie:vel ad collo q̃ndũ si mul:ibiq̃ circa mediã noctẽ dñicã:nõ cũ doloꝛe vt ceteꝛe mulieres:sz cuz sũmo gaudio a nob incõꝑhẽsibili pepit:iuxta illud Esa. Berminãs gemiabit letabũda z laudãs:sicut germinat terra herbas:sine sulaptione pepit filiũ suũ ꝓmogenitũ:nõ quẽ alij seq̃renẽ nati:sz añ quẽ null9.i.vnigenitũ. Jꝑaq̃ moꝛ quẽ genuit:adorauit. Nullaq̃ ibi obstetrix:nullaq̃ ancilla vel nutrix vt ait Hiero. Sz ipa sola ꝟgo lactabat vbere ꝺ celo pleno. Pãniscq̃ cũ iuoluit z reclinauit i ꝓsepio inẽ bouez z asinũ vt cõiter ꝺz. Cui illõ cõgruit Abachuch.iij. In medio duũ aialiũ innotescer̄. Et ex halitu calido aialiũ nat9 puer calefiebat. Appuit aũt angel9 dñi cũ magna luce pastoꝛib9 q̃ in illa regiõe custodiebant greges suos vigilãtes:z nũciauit natũ saluatoꝛẽ mũdi. Et ꝑ hoc audita ẽ mltitudo militie celestis cũ co:laudãtiuz deũ z dicẽtiũ: Gl'ia in altissimis deo ẽ. Pastoꝛes g̃ illi loq̃ntes adinuicẽ direrũt: Trãseam9 vsq̃ bethleez z videam9 ꝟbũ q̃ ꝟbũ q̃ factũ ẽ:q ꝺ dñs fecit z oñdit nob. Et venientes festinãter viderũt infantẽ cũz mꝛe:nec credit ibi defuisse ioseph:q̃ tãto ministerio pueri nati frueba tur. Et pastoꝛes adoꝛãtes reũsi sũt ad sua glorificãtes deũ z diuulgãtes factũ. Et maria ꝓfuabat oĩa ꝟba hec:ꝓferẽs in coꝛde suo. Cõferebat em̃ vt ait Beda ea q̃ nouerat ꝑnũciata ꝑ ꝓphas de filio dei z suo:ad ea q̃ videbat q̃tidie ipleri in co:mẽti ea mãdabat vt tpe suo apl'is z euãgelistis ea manifestaret:q̃ his pñtes nõ erãt

Octaua ꝟo die natiuitatis sue circũcisus est puer z vocatũ est nomẽ ei9 iesus. Ubi dicit Gratian9 xxv.q.j.§. vl.q̃ xps q̃ legẽ dedit:ipe eã carnalit̃ impleuit: octaua die circũcisus:z q̃dragesima in tẽplo ꝑsentat9: vt in se ipo eã sanctificaret. Postea ꝟo vt se dñm legis ꝺnderet ꝓtra lr̃am legis leꝛosũ tangẽdo mũdauit. Causa aũt hui9 circũcisiõis cũ ea nõ egeret multiplex assignat: sz nõ est hic loc9 ei9. Hec Lucas.

Die aũt tertiadecia ·H·iij

ab ei9 natiuitate magi.i:sapiẽtes ꝑcipue in astrologia z reges ductu stelle q̃ apparuerat eis vel ipa die natiuitatis vt cõmuni9 ꝺz vel anno ꝑcedẽti talẽ diẽ:ab oziente venerũt hierosolymã:credẽtes ibi natũ tã egregiuz puez eis reuelatũ dicẽtes. Ubi ẽ q̃ nat9 est rex iudeoz: Qẽ herodes rex iudee audiẽs turbat9 est:z oĩs hierosolyma cũ illo. Uñ congregãs ꝓtos in lege iuestigabat ab eis ꝺ loco natiuitatis quẽ magi q̃rebãt. Quo ei exposito qz i bethleez fm ꝓphetiã Michee dicẽtis. Tu bethleez ẽra iuda ẽ. Indicauit magis ipis locũ:eis suadẽs vt inuẽtũ notũ ei facerẽt:simulãs adoꝛare velle quẽ itẽdebat occidẽ. Exeũtes g̃ hierosolymã reuiserũt stellã:euiũs aspectũ igressi hierl'ez amiserãt. Stella igit̃ añcedebat eos vsq̃ ad locuz vbi puer nat9 erat:ibiq̃ sefirmauit. Et q̃ agnoscẽtes puez quẽ cũ mꝛe maria iuenerũt eẽ deũ ꝟez:adoꝛauerũt offerẽtes singuli (q̃ dicũt tres fuisse.s. Caspar: Balthasar z Melchioꝛ) auz:thus et myrrhã. Auz ꝓpt̃ iopie sublcuationẽ. Thus ad tollẽdũ stabuli fetoꝛẽ. Myrrhã ad mẽbroz ꝙsolidationez fm Bern̄. Uel auz in signũ regie ptãs. Thus ad indiciũ diuie maiestas. Myrrhã ob signũ sue mortalitatis: fm Leonẽ. Nec ex mũeribz ꝓtestantes se ꝺ illo credere:vel vt auctoꝛẽ tot9 phie seu sapie:q̃ diuidit̃ i naturalẽ:moralẽ z rõnalẽ fz Bratia. di. xxxvij. Demũ ꝑ adoꝛationẽ admoniti in sõnis ne redirẽt ad herodem reũsi sũt ꝑ aliã viã in regionẽ suã. Aug9 dic̃. Stellaz i terꝑtes.i. ꝓstellationũ sub q̃bz hoies nascũt magi nuncupant. Nũc aũt mathematici:sic ꝺ illis i euãgelio legit̃ q̃ xꝑm natũ nũciauerũt:cui9 artz scia vsq̃ ad xꝑm fuit ꝓcessa:vt xꝑo edito nemo deide natiuitatẽ aliqui9 ꝺ celo interpret̃. xxvj.q.ij. Jgit̃ gen9. Quadragesimo aũt die oblat9 fuit xps i tẽplo a maria z ioseph fm legẽ purificatiõis:z oblati ꝑ eo i sacrificiũ par turturuz vel pulli colũbaz:z redẽpt9 q̃nq̃ siclis argẽti. Quẽ pñtatũ in tẽplo Symeõ senex agnoscẽs saluatoꝛẽ:accepit i vlnas:bñdicẽs deũ z dicẽs: Nũc dimittis seruũ. ẽ. Et mꝛi restituẽs de eo ꝓphauit dicẽs. Posit9 ẽ hic in ruinã ẽ. z gladio passiõis ei9 aiam trãsuerberãdã. Sz et Anna ꝓphetissa q̃. lxxxiij. annoz erat in tẽplo assidua cũ cognoscẽs alijs mãifestabat. Hũc moꝛẽ adhuc seruãt mulieres fideles:vt scz ꝑ.xl. dies post ptuz eccl'iam nõ ingredianẽ. Et ꝟ nõ q̃ in veteri lege mãdatũ. Nã ꝟ esse iudaizare:sz ex q̃dã reuerẽtia ad eccl'iaz. Uez vt dicit Grego. di. v. Si mulier cadẽ boza q̃ parturiuit nõ in ꝓtemꝑtũ:sed deo gr̃as actura vult eccl'iam ingredi: nõ est ꝓhibẽda.

Herodes aũt cũ ma ·H·iiij

gi nil ei nũciassent de puero inuento:extimauit primo cos deceptos nõ inuenisse:z ideo crubuisse ad cũ redire vel nũciũ mittere. Sed postq̃z audiuit rumoꝛes augeri de puero nato rege iudeoz:ex verbis pastoꝛz z symeonis z anne ꝓphetisse:arbitrat9 est magos studiose illi occultasse inuẽtũ puez. Et ꝓpterea videẽs se illusuz a magis irat9 est valde:z tractare cepit de mõ occidendi puulũ iesũ. Sz interea cũ de nece puuloz disponẽret9 est ꝑ epistolã a cesare augusto vt romã iret accusationi filioz respõsur9:vt ait cõmestoꝛ. Qui ꝓfiscẽs cũ ꝓcepissz in via magos trãsiectos in nauib9 tharsen siũ:eas cõburi fecit:fm illõ. In spũ vehemẽti cõterens naues tharsis. Cũ aũt cozã Augusto diseptassz pr̃ suis filijs:facta est reconciliatio inẽ eos hac lege vt filij patrẽ venerarenẽ z subiecti essent:z ipe ꝺ regno ad libitũ disponeret. Reuersusq̃z in iudeaz pplo in sinuauit ex decreto augusti de successoꝛe sui in regno iudicẽ ꝓstituti. Et vt ꝺt ne forte ipe herodes ignobilis ab ipo semiet̃raclitico haberẽt extranei9:cõburi fecit oẽs libros in q̃bus nobilitas generis in templo reseruabãt ascripta: vt deficientib9 ꝓbamentis ipe ad hãc ptinere videret: Utq̃ suã sobolem regio iudeoꝛũ generi commisceret.

abiecta vxore dosíde sibi marrianne aristoboli neptē t hircani filiā mr̄imonio copulauit. Cōceptā aūt crudelitatē de nece paruuloz vt ad xp̄m vēiret postq̄ remeauit de victoria cāe: facto audatioz executiōi mādauit vt aīt cōmestoz. Nam mitens in bethleem t in oīb finibꝫ ei⁹ congregari fecit vt imaginari pōt in vnū locū et adduci p mr̄es vel nutrices eoz sub ptextu alicui⁹ pietatis t munificentie: oēs puulos illius regionis a bimatu t infra. i. a duob annis t citra vsq ad natū vni⁹ diei. Nam annus iā transierat post adoratiōez magorū q̄ fūat occupat⁹ i accessu ad vbē: t formosioz ac maioz ceter⁹ tal⁹ puu⁹ rex iudeoz putabat vt inē tot occisos ille includerēt. Sicq plurimi puuli p xp̄o inēfecti sūt martyres facti vt dicit: nō loquēdo sz moriēdo testificati sūt: quoz nūerus ignorat. Nā qō in officio eoz ad laudē canit id apocal'. Centū q̄dragīta q̄tuor milia habētes nomē agni scptū in frōtib suis: ponit ibi nūerus determinat⁹ p indeterminato. sub q̄ cōphendi tur magnū mysteriū electoz: nō q̄ p̄cise dicat esse numerus eoz. Aū vo occisionē innocētū apparuit angelus dn̄i in somnis ioseph dicens. Accipe puez t matrē ei⁹ t fuge in egyptū: qz herodes q̄ret puerū ad pdēdū. Qui ꝓsurgēs nocte cū mr̄e t puulo perrexit in egyptū. Et ingressu egyptū vt aīt cōmestoz: sic in egressu isrl' de egypto nō fuit dom⁹ in q̄ nō sit mortu⁹. s. p̄mogenit⁹: ita in introitu ibu in egyptū nō fuit tēplū i q̄ nō corrueret idolum. Iuxta illud ꝓpheticū Esa. xix. Ecce dn̄s sup nubē leuē (. s. ẏgis q̄ nesciuit onera mr̄imonij nec alicui⁹ petī (z ingrediēt egyptū t corruēt idola egypti Ihiqz dr̄ māsisse annis. vij. Ubi dicit aug⁹. Fugiat mīster xp̄i sic xp̄s fugit in egyptū a facie herodis Fugiat q̄ spūaliter q̄rit dū p alios firma est eccl'ie sal⁹. vij. q. j. ℌ. Ḃ tūc post. c. adūsitas. Sz mortuo postea herode: angel⁹ dn̄i in somnis dixit ioseph q̄ reūterek cū mr̄e t puero in terrā isrl'. qz mortui erāt q̄ q̄rebāt aīam pueri. i. vitā tollē. Qui reūsus audiēs q̄ Archela⁹ fili⁹ herodis regret p p̄e i iudea timuit illo ire: sz secessit in p̄uiciā galylee i citatē nazareth ibi bitās cū maria t fi

Cū aūt iesus ·ℌ·v.

(lio paruulo

fact⁹ esset. xij. annoz ascendētib Maria t ioseph hierosolymā ad templū in festo fm mandatū leg⁹. t puerib pfect⁹ ē cū eis. In porticib aūt templi manebant layci: sepatim tū viri a mlieribꝫ: t vt pie credi pōt maria secū bñe voluit ihm: sz ipa in oīone a sensibilib abstracta: nō aduertente puer Iesus se subtraxit ab ei⁹ p̄sētia. In se aūt reuersa t nō vidēs secū puez: extimauit eū ad ioseph accessisse: pueri ei t cū matrib t cū feminis ꝓpinqs ire t manere pmittebant: in recessu aūt a templo cū sibi mutuo obuiassent Maria t ioseph t neuē secū haberet ihm: cogitarūt ipm in societate cē cū alijs eoz ꝓpinqs. Inter q̄s reqrentes p diē t nō inuenientes ceperūt dolere timētes ne forte deuenisset ad man⁹ archelai vel alia de cā eos deseruisset. Uñ irm reūsi post triduū inuenerūt ipm in tēplo. i. porticu tēpli vbi a doctoribꝫ legebat: sedentē in medio eoz t interrogantē: oēsq stupē sup ẏbis eius. Et pie imaginari pt q̄ de aduētu messie disputabat. Cui mr̄ brissima ait. Fili q̄d fecisti nob sic. Ecce ego t p̄ tuus. s. putatiuus seu nutriti⁹ dolentes q̄rebam⁹ te. Quib respōdē te. Quid ē q̄ me q̄rebat⁹: an nesciebat⁹ qz in his q̄ p̄ris mei sūt oportet me eē: nō intellexerūt. Descēdit demū cū ill' in nazareth t erat subdit⁹ ill'. Et ibs proficiebat etate sapia t gr̄a. Qō nō est intelligendū q̄ ad habituz sapie vel gr̄e: qz a p̄ncipio ꝓceptōis plenissim⁹ fuit: sz q̄ ad actū demōstratōis exteriorē: qz opa faciebat maioris sapie t gr̄e oñsiua. Ubi g̃tian⁹ di. xxxvj. ℌ. Ecce q̄ sacraz ait. Saluator nr̄ in templo pus i medio doctorū sedit audiēs eos t interrogans: et postea p̄dicare cepit: qz pus dz q̄s addiscē t postea officiū p̄dicādi assumere. Nihil aliud repit de infātia t puericia dn̄i ihu in euāgelijs p̄ter p̄dicta. Reperiunt aūt q̄dā alia in lib. de infantia saluator⁹. Sz qz liber ille ponit inē apocryphos di. xvj. Sācta romana: ideo illa dimittunt tanq̄ dubia de ꝓitate eoz. Quid vo egerit t vbi habitauerit tpe adolescentie sue: t vsq ad annū sue etat⁹. xxx. nullibi bñ. Et di. lxxvij. p̄sbyter dr̄ dns ibs. xxx. anno baptisat⁹ cepit p̄dicare. A p̄dicatiōe iohis baptiste in choat marc⁹ euāgelista euangeliū suū dicēs. Qz qz de iohe fuit p malachiā ꝓphetatū. s. Ecce ego mitto angelū meū. s. iohem: per esaiam vox clamantis in deserto: ecce hec Lucas dicit: ceptū. s. p̄dicatōez iohis āno. xv. ipe rij tyberij cesar⁹ q̄ successit octauiano. pcurāte pontio pylato iudeā vt vicario ibi impator⁹: t herode tetrarcha galylee: sub pontificib sacerdotū anna t cayphā. Et de p̄dicatiōe t baptismo iohis oēs euāgeliste testātur. Austeritatē vict⁹ t vestit⁹ ei⁹ describūt matheus t marc⁹. s. q̄ erāt locuste t mel siluestre: et locustas alique intelligūt certas radices herbaz: et vestimētū ei⁹ de pil' camelor. Predicatōz ei⁹ i genē ponit mathe⁹ q̄ . s. oīb dicebat. Pniam agite appinquabit em̄ regnū celorū. Addit etiā increpatiōz quā faciebat scribis t pharisēis dicēs. Genimia viperaz tē. Lucas vo refert documenta diuersa q̄ dabat turb et q̄ publicanis t q̄ militib ad eū veniētib. Uñ amb: singulis q̄z generibus hoim cōueniens tribuit sanct⁹ baptista rñsum: publicanis ne vltra p̄scriptū exigant. Militib ne calūniā faciāt p̄dā ne reqrāt: docēs iccirco stipēdia cōstituta eē militie nedū sumpt⁹ q̄rit p̄da crassek. Miscēbia autez cōis est vsus et ideo cōe ꝓceptū. Oēs in cōi monentur vt cōferant nō habenti di. lxxvj. In singul': per secūdam tunicā intelligit supfluitas. Nota etiā q̄ dicunt de stipēdiarijs et officialib. xxij. q. j. Militare Marcus vo dicit q̄ iohes baptizabat et p̄dicabat baptismū pnie in remissionē peccatoz̄: et multi ab eo baptizabāt in iordane ꝓfitentes pcta sua. Iohes aūt euāgelista dicit q̄ mittentib iudeis ab hierosolymis sacerdotes et leuitas ad eū interrogādū si esset xp̄s vt plimi extimabant: asseruit se nō esse xp̄m nec helyā nec ꝓphetam: sz vocem clamantē in deserto quā p̄nūciauit Esaias assignans cām quare baptisabat: qz. s. in aq̄ p̄cise disponēdo hoies ad pniam: sed post eū veniret q̄ baptizaret interius. s. xp̄s: et signū sibi fore datū ad eū cognoscendū

Refert aūt Matthēus exp̄ssius q̄ xp̄s accessit ad iohem cū baptizaret hoies in iordane petēs ab eo baptisari. Et cū iohes ex būilitate recusaret dicēs. Ego a te debeo baptisari: xp̄s ℌ sibi mādauit dicens. Sic decet nos implere omnē iustitiā. i. pfectissimā humilitatem. Et tūc baptizauit eū in quo actu vidit Johes celos ei aptos t columbā. i. sp̄m̄ sanctū in forma colūbe descendentē sup xp̄m: vocemqz p̄ris intonantem: ℌ est filius meus dilectus in quo mihi cōplacui. Marcus idem breuissime narrat. Lucas q̄z adijciens etatē tunc xp̄i: vt q̄ erat incipiēs q̄si annoz. xxx. vt putabatur filius ioseph q̄ fuit hely tē. exprimens ascendēdo lxxvij. generatiōes vñ ꝓgenitus fuit vsq ad Adam p tingens imm̄esa mysteria: sed nō hic explicāda. Et nota q̄ serta die ianuarij in epiphania tertiadecima die a natiuitate sua xp̄s fuit adoratus a magis: postea reuolut⁹ . xxx. annis eadē die baptizat⁹ a Iohe baptista. Et inde anno reuoluto eadē die in nuptijs fecit p̄muz signoz. s. mutando aquā in vinū: ℌ firmiē canit eccl'ia

ꝛ fm Bedam sequenti anno eadem die satiauit ꝗnq; milia hoim de ꝗnq; panibus ꝛ duob⁹ piscib⁹.

Cū aūt vna dierum ·Ꝟ·vj·

staret iohes cū discipul' iuxta iordanē vidēs xpm inde trāseuntē dixit. Ecce agn⁹ dei. Quo audito: duo ex di/scipul' ei⁹ secuti sūt eū. ꝛ vn⁹ ex ill'⁹ erat andreas frater Petri: ꝙ accedētes secū ad domū habitatiōis. s. xpi mā serunt ea die cū eo: postea andreas inueniēs germanū petrū dixit se inuenisse messiam: ꝛ ducto ad xpm ipse ei dixit. Tu es symon barriana tu vocaber⁊ cephas qđ interp̄tat petr⁹. Sequēti die ambulās p galyleā iue niēs philippū dixit ei: seqre me. Qđ ꝛ fecit philippus: postmodū inuentū nathanael p̄tū leg⁊ dicēs se inue/nisse messiā duxit eū ad ihm: quē laudauit valde dicēs ecce vere israelita in ꝙ dol⁹ nō ē. Et cū interrogaret na thanael ihm vñ eū nosset. Rñdit añ̄ philipp⁹ te vo/caret cū esses sub ficu noui te. Tūc nathanael cōfessus est eū cē messiā dicens. Tu es fili⁹ dei ꝛc. Et xps dixit ꝙ viderēt angelos ascēdētes ꝛ descēdētes sup eū. Au diens aūt ihs ꝙ iohes incarcerat⁹ eēt ab herode seces/sit ī galyleā ꝛ venit capharnaū: ꝛ cepit p̄dicare dicēs. Pniam agite appropinq̄bit enī regnū celoꝝ inq̄t Ma the⁹ vt implerē qđ dictū est p Esa. Gentiū ppl's qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā ꝛc. s. doctrie xpi. Ambulās aūt iuxta mare galylee vidit duos frēs andreā ꝛ petꝝ piscatores ꝛ vocauit eos: ꝙ relict⁊ oibus secuti sūt eū. Deinde vidēs alios duos frēs iacobum et iohez filios zebedei cū pre reficiētes retia: vocauit eos: ꝙ relicto pre ꝛ retib⁹ secuti sūt eū. Qui tñ redierē ad sua sed postea alia vice cū piscaret⁊ p totā noctē ꝛ nihil prē didissent post p̄dicatōz factā in naui symonis iuxta lit tus ad iussū xpi: Simō petr⁹ laxās rethe cōp̄hēdit pi sciū multitudinē nimiā vt implēt nauicula sua ꝛ socio rū iohis ꝛ iacobi: ꝙ miraculo viso: extūc in totū secuti sunt xpm. Cōmesto: tñ ponit ista vltimā vocatōz in scdo loco ꝛ scdam notata in tertio loco· Dicit aūt Amb. q; soli Petro ꝺz duc in altū! nauim b̄ē in p̄fūdū dispu tationū. Quid em̄ tam altū ꝙ altitudinē diuitiarū vi dere scire dei filiū: ꝛ p̄fessionē dine generatōis assu/mere quā lz mēs hūana neq̄at plene ratiōis inuestiga tiōe cōp̄hendē: fidei tñ plenitudo cōplectit. xxiij.q.j. Nō turbat. Et circūibat ihs tōtā galyleā p̄dicās et sa nās oēs infirmos ad eū p̄ductos ꝺ q̄buscūq; loc⁊. Cele brat⁊ aūt nuptijs in chana galylee q̄ cōit dicūt fuisse iohānis euāgeliste: affuerūt ibi ꝟgo maria ꝛ cōsangui nei ꝛ ihs inuitat⁹ cū discipl' suis vbi aquā ꝓuertit in vi nū ꝛ crediderūt in eū discipuli ei⁹. i. mag⁊ firmati sūt ī fide. Jobes aūt nō ꝓsūmato mrimonio ꝟgo secutus est xpm. Extinde eūt in nazareth ꝛ intrāti i synagogā dat⁹ est ei lib. Esaie ꝙbe quē apies legit qđ p̄ occurrit Erat aūt istud. Spūs dñi sup me eo ꝙ vnxerit me ad euāgelizandū misit me ꝛc. Esa. lxj. Quo lecto: dixit il lud tūc ad ipletū: hec lucas. Qui etiā refert ꝙ dixerūt ꝛ pharisei. Quāta audiuim⁹ facta in capharnaū fac et hic in patria tua. Qui nō fecit sed induxit exēplū bely sei ꝛ belye facientiū miraculū alienigenis nō israelit⁊ ꝓp̄ incredulitatē eoꝝ: ꝙ iratī duxerūt eū in supcilium mōtis vt p̄cipitarēt: ꝛ euasit. Uocauit extinde mathe um stantē ad theoloneū dicēs: seqre me: ꝙ secut⁹ est eū. Et factēs ei mathe⁹ ꝓuiuiū in domo sua mlti pctōres cū eis comedebāt: de ꝙ cū pharisei murmurarēt cū di/scipul'. Respondit ihs se venisse ad vocandū peccato/res: qz sani non egent medico.

Vidēs iesus tur· ·Ꝟ·vij·

bas ascendit in montē ꝛ ad eū sedentē accesserūt disci/puli: id est. xij. apli iam electi ab eo. Quib⁹ fecit plixuꝝ fmonē: quē totū refert mathe⁹ solus p tria ca. ptinua exp̄mentē totā vitā xp̄iane religiōis. Qđ lucas aliq; ex his tāgit cōit ꝺz fm augꝰ. ptinē ad aliū fmonē: quē fe cit ihs cū descēdit de mōte ꝛ stetit ī loco campestri. vbi erāt et discipuli ꝛ turba copiosa pleb circa eū. Ubi etiaꝝ post admonitōz ad dilect⁊ inimicoꝝ ꝟ addidit xps. Mutuū date nihil inde sperātes: ꝛ erit merces vestra mag̃. Ex ꝙ p̄bet vsura et⁊ mētal': vt ptz extra de vsu ris. Cōsuluit: ꝛ. xiij. q. iij. p totū: ibi etiā xps ad mise/ricordiā faciendā inducit dicēs Estote misericordes ꝛc Et modū dandi el'ynam habes di. lxxxvj. Nō satis. ꝛ plene in q̃rta pte in ti. de misericordia. Reuertendo ad fmonē factū in mōte ponit p̄ de septē beatitudinibus q̃ sūt act⁹ ꝟtutū fm Tho. et p̄mia eaꝝ. Nam qđ octo/uo loco ponit nō est specialis: ꝛ p̄batio q̃si aliaꝝ et p/fectio. Gratianus. xxiij. q. iij. Ex his oībus: post ca. hec aūt vita: sic ait. In lege veter⁊ testamēti corporalis pena statuta est. In lege euangelij oī peccāti venia re/p̄omittit p pniam. Uñ illa cepit a terrore dicēs. Ego sum de⁹ zelotes: visitās pctā. i. punies vsq; in tertiaz et quartā generatiōz. Hec aūt a lenitate māsuetudinis ꝛ misēdie ita indens. Beati paupes spū: bti mites: bea ti misericordes. In illa ꝺz q̄ fecerit hoc vel illud: morte moriat. In ista ꝟo gaudeo sup vno peccatore peniten/tiaꝝ agente: Et nō veni vocare iustos sed pctōres. Jni/tium q̄ p̄dicatōis saluatoris et p̄cursoris ei⁹ ad pniaꝝ peccatores inuitauit dicēs. Penitētiā agite: hec ille. Extinde oñdit p̄sidentes debere esse p̄fectos: appellans eos p similitudiū sal: p̄pter prudētiā ꝛ sapiam: lucem mūdi: p̄pter vite exemplar⁊ relucentiā: ciuitatē in mō/te sitam: p̄pter eoꝝ ad subditos eruditōz ꝛ p̄uidētiā: lucernā accensam p̄pter feruor⁊ et fame eminētiaꝝ: cō/cludens ꝙ docēs et soluēs. i. faciēs ꝫ dei mādata mini mus vocabit in regno celoꝝ. i. null⁹ fm Greg⁊. Inter cetera ait xps. Nō veni soluē legē ꝛ ad implere. Jsido Justū est p̄ncipē obtempare legib⁹ suis: et tūc iura sua ab oīb⁹ ꝟuanda existiet: qñ p̄m⁹ eis reuentiā p̄bet di. x. Adimpleuit aūt legē fm Tho. in sūmū legalia ad lr̄am ꝟuando. scdo ꝙ figurabat in se p opa adimplendo. ter/tio moralia recte exponēdo falsos intellect⁹ scribaruꝝ excludendo. q̃rto impleuit p̄ficiendo. i. facta gr̃e istitu endo. q̃nto ꝓsilia moralib⁹ p̄ceptis addendo. Deinde euacuās falsas exp̄sitiōes scribaꝝ circa legē: declarās nō solū a mal' opib⁹ exterioꝝ ab stinēdū: ꝛ etiā cogi/tatiōib⁹ dicēs: nisi abūdauerit iustitia vra ꝛc. Prohibi/bēs irā et appetitū carnal' ꝓcupiē: libellū repudij. Cri/sosto. De⁹ ex opib⁹ nō iudicat. s. solū: ꝛ ex cogitatiōib⁹ xxij. q. v. Qui plurare: ꝛ de pe. di. j. Si cui. Chryſ. mli cope castitati studēt adulteriū volūtate cōmittunt. cū dñs dicat. Si q̃s viderit mlerē ad ꝓcupiscendū ea iam mechat⁹ est. Ergo volūtas sine ope frequēt peccat xxxij. q. v. Sic em̄ ait idē ibi: petrū sine voluntate nō fac opus: ita ꝛ iustitia ex ope nō ꝓsummat nisi affuerit volūtas. Amb. Ira sepe in crimē inducit etiā innocē/tes: qz dū plus iusto irascimur ꝛ volum⁹ aliena cog er cere petā: ipi grauiora cōmittim⁹. xj. q. iij. Ira. Occasio/nes peccati cū dicit. Si oculus tu⁹ scandalizat te erue eū ꝛc. p oculū intellige speculatiōz aliquā: p manum actionē: per pedē affectiōz. Uel p oculū doctorē vel cō sultorē: per manū administratorē: p pedē fautorē: qui se scandalizāt. i. ad peccatū inducūt: fūt erudi. idem subtrahendi et si necessariꝰ videant. Jero. Resecāde sunt carnes putride: morbida ouis a caul' repellēda est ne tota dom⁹ massa corp⁹ ꝛ peccora: ardeat: corrūpat

putrescat z peant. xxiij. q. iij. Juramentū illicitū et vanū ꝓhibet dicēs nō iurare oīno. i. sine cā vrgente ne qz per creatorē neqz p creaturas Aug⁹. xxij. q. i. sic ait. Ita itelligit ꝓcepisse dñs ne iurēt: ne ꝙsqz sicut bonū apperat iusiurandū: z assiduitate iurandi ad piurīū p cōsuetudinē dilabat: Et ad h facit qđ subdit. Sit sermo vr est ē: nō nō. i. simplex locutio sine iuramēto affirmatiua vel negatiua z verax: vt qđ corde sentit ꝓ ē vl nō ita ore exꝑmat ꝓ est vl nō. i. affirmatōz vl negatiōnē. Et qđ amplius est. i. iurare a malo est. i. ab infirmitate seu incredulitate ei⁹ cui loqris qz. s. nō credit qđ est qz nō ē malū iurare cū oporteret: sz ꝓcedit a malo infirmitatis hūane nō credētis simplr loquēti nisi iurēt: hec ibi. Et q̄ p creaturas nō sit iurādū. q. e. babes in ca. cōsidera: cū q̄tuor ca. sequen. Mādat dilectōez inimicorū corde ore z ope excludēdo odiū eoz dicēs. Audistz qz dictū est antiqs. Diliges aīcū tc. xps in euangelio: ait qz dictū est in lege: quē modū vltōis lex statuit oculū ꝓ oculo z dentē ꝓ dēte. Ego aūt hāc vicissitudinez tollēs z ad māsuetudinē z caritatz ꝓfectōez vos inuitās dico vob nō resistē malo: sz diligite inimicos vros tc. Ois iniqus bonoz est inimic⁹: ois oibus bui⁹ seculi inimic⁹ dei est. Inimic⁹ aūt dei: iusticie z bonitatz ē inimicus. Bñanus. xxiij. iij. hec autē. ℌ. seqn. Aug⁹. Ego ad dilectionē inimicoz vos moneo: qz ad sanandū vulnera pctōz nullū medicamētū efficaci⁹ esse cogñsco. Et ynam fieri instruit nō ad ostētationē: sz sincera intententiōe. Tria sūt genera elymozynarū. Una corꝑal: dari egenti q̄d potest. Alia spūal: dimittē ei a q̄ lesus fuerz. Tertia delinquētē corrigē z errantē in viā reducere veritatz. Albin⁹ di. xlv. Tria. Qđ aūt dr. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. i. sinistra h est mala intentio nō se immisceat dextere. i. bono opi tuo. Orare in secreto cordis admonet z q̄d orandū: formas ore suo oronē dñicalē. Qñ statz ad oronez fres dilectissimi: uigilare z icūbē ad pces toto corde debetz: cogitatio carnal z secularz boīs abscedat ne q̄d tūc anim⁹ preter id solū cogitet qđ pcat. Claudat ꝙ adūsariñ pect⁹ id ē soli deo pateat. ne ad se hostē dei oīs tpe intrare patiat Cipian⁹ de ꝙse. di. j. Qñ. Et h ē itrare cubiculū secretū cordis clauso ostio. s. sensuū exterioz. Modū ieiunādi tradit: nec esse thesaurizandū dicēs. Cū ieiunatis tc. Cū ieiunias vnge caput tuū et facie tuā lauanevidearz boīb ieiunās tc. Debz g̃ ieiuniū ee cū elymozynarū largitiōe: vñ greg⁹. Qđ tibi subtrabis. s. ieiunādo: pauperi largire: Et h est vnge caput. s. xpm oleo misc̄ie cū vicioz remotōe. Aug⁹. Jeiuniū generale est abstinere ab iniqtatib⁹ de ꝙse. di. v. Itē pius papa. Nihil ꝓdest ad meritū. s. vite eterne ieiunare z orare z alia religionis opa facē: nisi mens ab iniqtate z lingua ab obtrectationib⁹ cohibeat de ꝙse. di. v. Et h ē lauare facie. i. conscia. Tertio dz cē ieiuniū cū pura intentiōe z discretione. Hiero. Sit tibi ieiunia pura: ꝙtinua: moderata. i. q̄tidie esurie z q̄tidie prandē. Curat vulnera languentz: curatosqz sanctificat ieiuniū. de ꝙse. di. v. Et h est nō velle videri boīb ieiunās. Nolite thesaurizare vobis thesauros i ra. Amb. Oēs cupidi: oēs auari gie zi lepra cū diuicijs suis possidēt: z mala q̄sita ꝑmercede nō tā ꝑimoniꝫ facultatē quē thesauz criminū sibi cōgregauert: eēno supplicio z breui fructu. j. q. j. Cū ordinarer. Itē Hiero. Accepisse pauꝑib⁹ erogādū z esurientib⁹ plimis illō refuare: vel cautū vel timēdū ē. aut qđ aptissimi sceler ē aliq̄d inde sbtraxisse: oim pdonū vincit crudelitatē. Socrates ille theban⁹ hō quondā ditissim⁹ cū ad pbandū pgēt magni auri pōdus abiecit: nec extimauit se sil ꝓturce z diuitias posse possidē. Et nos suffarcinati auro xpm seqmur. xij. q. ij. Bñia. Amb. Uere ille thesaur⁹ dñi ē q̄ opat⁹ est. q. e. Eurū. s. liberādo boīes a miseriꝫs. Lucerna corꝑis tui est oculus tu⁹ tc. Mat. vj. Oculus est intētio: cor⁹ē ꝙgeries bonoz opez de se. Si g̃ oculus intentiōis est simplex. s. ꝓpter deū: tūc et opa q̄ sequūtur sunt lucida z bona. Et ecōtra si sit mala intentio: Amb. Nō satis est bñfacere nisi id ex bono fonte. i. bona volūtate et intētiōe ꝓficiscat di. lxxxvj. Nō satis. Et. xiij. q. v. Scriptū est. Oīa q̄cūqz vultis vt faciant vob boīes z vos facite illī. Matth. vij. Bñanus di. j. in ꝓncipio oñdit h ee de iure naturali et glo. ibi dic̄ q̄ vultis. s. rōnabilit. Intrate p angustā portā: qz lata porta et spaciosa via q̄ ducit ad pditōez: z mlti sūt q̄ intrāt p eā. Mat. vij. porta p quā exit ad vitā est appetit⁹: via ē op⁹ exteri⁹. Sz arta ē: cū ē fm rōnez z opa ꝓtuosa: qz ꝓtus et scia circa difficilia. Adamāti⁹. i. origenes: non peccare soli⁹ dei est: emēdare sapiētis. Sz raro inuenies q̄ se corrigat: rara cōfessio pcti rara pnia: repugt natura. i. sensualitas z verecūdia: qz obnoxia ē culpe ois caro: ꝓpōderat em futurz pñtia: serz iocūda: leto tristibus et ꝓpria: opa tarditatib⁹. Uelox iniqtas q̄ ad nocendū suggerit: lēta ꝓtus et cūctatrix añ iudicat q̄d decorū q̄d honestū: añqz incipiat iniqtas oīa pcipitat ō pe. di. iij. Inē hec. Itē lata porta est z via fm sensualitatē vivere: et opari mala. Et hec duē mltos ad pditōz. Aug. Nō gaudeāt pctōres qz plures inueniūt sibi sil'es. nō em min⁹ ardebūt qz cū mltz ardebūt. ij. q. j. Multi. Nolite sanctū dare canib⁹ tc. mar. vij. B est i mltz spiritib⁹ facile sacre cōmuniōis nō sūt tradēda cōsortia Amb. de peni. di. j. Hi q̄. i. peccatorib⁹ qñ sūt notarij Uel etz cauendū ne ꝓba pdicatiōis vel disputatiōis circa secretiora fidei indignis pandant: vt dicit Origz. dist. xliij. In mandatis: de mal' ꝓphetantibus vel facientib⁹ miracula. j. q. j. Prophetauit. Revocat boīes a sollicitudine tpalīū. s. nimia et indebita dicēs. Nēo pōt duob⁹ domīs fuire. s. deo et mōo: ꝙcludēs. Querite ꝓmū regnū dei tc. Qđ ꝓcepit dñs nō esse cogitādū ō crastino. post. sz ꝓhibuit nimiā sollicitudinē vt dictū est. Nō ideo ad h fuit ꝓceptū vt nihil pecunie fuer: sz ne deo ꝓpt̄ ista fuiat z ꝓpter inopie timorē iusticia deserat. Aug⁹. xij. q. j. habebat. Et qđ subdit xps. dieī sufficit malicia sua id est sollicitudo sua et labor: q̄ malicia dr: qz malū pene est et affligit. xiij. q. v. ℌ. Sz b. Precepit nō ee iudicandū. s. temerarie nō reꝑhendēdū alteri⁹ crimē qui est peior: sub silitudine festuce et trabis. Nec temē indiligenēqz indiscussa q̄q mō iudicem⁹: dicēte veritatz voce. Nolite iudicare vt nō iudicemī. Mala vo audita nullū moueāt: nec passiz dicta ꝙsqz vnqz absqz certa ꝓbatōe credat: et inducit exemplū dñi q̄ mala zodomorū q̄z clamor ad celū ascēderat absqz fidelīū testiū ꝓbatiōe nō iudicauit. ij. q. j. de⁹ omps. De malo iudice dicit Greg⁹. In gulib⁹ peccatz q̄s posit⁹: dū suis ꝑmitur: aliena nō diluit. iij. q. vij. Amb. Judicz de alteri⁹ errore q̄ nō bz qđ in seipo ꝙdemnet. Judicet q̄ nō agit eadem tc. q. e. Hortat ad frequentiā oronis sub silitudine vicini petentis ouum panem et piscē. q̄ signant spem caritatem et fidem. Idem Lucas. Sed ꝑbus ponit similitudinem de habente amicū ad quē vadit media nocte vt cōmodet sibi tres panes: cui ꝑbus recusat: postea ꝑseuerāti surgit et ei dat quotqt habet necessarios. Importuna in euangelio mulier. s. chananea tandem meruit audiri. Clauso ostio cum sertis licz media nocte ab amico amicus panes accepit. Deus q̄ nullius viribus intra se superari potest: publicani precibus superatur. Ninive que peccati spererat: fletibus sterit;

Yiero. de pe. di. j. Cauendū dicit a falsis ꝓphetis subtrahendo ouiū. Attendite ait a falsis ꝓphetis insinuat q̄ in die iudicij multi ꝓphetā z miracula facientes reprobabūt q̄ scz mali fuerūt. Demū ꝛcludēdo ꝑmonē xp̄s ecq̄ perat audientē z obſuantē doctrinā suā sapienti edificāti domū suā sup petrā q̄ firma ꝓmanet a vētis pulsa flumibus z pluuia: audientē aūt z nō facientē q̄ audit assimilat stulto edificanti sup arenā domū q̄ cito ruit.

Exinde descēdente ·Ḥ·viij.

de monte secute sūt turbe multe. Et alij q̄dē ob deuotionē doctrine z vite: alij ob curationē habēdā: alij ad obſuandū: alij ad curiositatē. Et occurrēte sibi leproſum z dicentem. si vis potes me mundare: tactu manus sue eum a lepra sanauit: quē ad sacerdotē misit vt se ostenderet: in q̄ innuēs q̄ mūdat̄ a lepra petri nihilominꝰ dz se sacerdoti p̄tare ꝓ ꝓfessionē: z sacrificiū satisfactionis offerre. Ingressus postea in capharnaū ciuitatem centurionē exaudiuit exp̄mentē paliticū puerū. i. fuum suū male vexari: illū absens sanādo: z centurionē de fide multum cōmendando sup israh: p̄nuncians ꝙuersionē gentiū in centurionis mira fide: z reprobatiōz iudeorū. Alia vice in synagoga sanauit quēdā in die sabbati habentē manū dexterā aridā: z indignati pharisei ꝓpē q̄ cogitabāt q̄d facerēt de ihu. Socrū petri febricitantē ingressus domū eiꝰ pcib⁹ apl̄oꝝ motꝰ: sanauit. Et post occasū sol' infirmos q̄sq; ad se ꝓductos liberauit: z a demonib⁹ obsessos. Exeuntes aūt demones a multis clamabāt: q: tu es filiꝰ dei. Sz xp̄s increpās eos nō sinebat ea loq̄ illā veritatē: in q̄ docēs vt nec etiā veritatē a demonijs ingramꝰ vel ꝓphetā ab eis credamus: q: intendunt decipe. Egressum aūt in desertuz cū turbe requirentes inuentū retinē secū voluissēt: nō acq̄euit dicēs: q: et alijs ciuitatib⁹ oportet me euāgelizare. Quendā dicentē eū velle seq̄ vt discipulū: recusauit: q: ad auaritiā lucri vel ostentatiōz hoc querebat. Aliū se ob q̄ offerentē: sz ꝑ⁹ ꝑm sepelire volentē iussit sequi: nec de p̄ris sepultura curare. Et altero offerēte se ad eū sequendū: sz ꝑ⁹ velle ire ad renunciandū his q̄ domi erant dixit xp̄s. Nemo mittēs manum ad aratrū z respiciēs retro aptus est regno dei. Post resuscitatōez puelle narrat matheꝰ de duob⁹ cecis q̄ accesserūt ad eū ꝓ illuminatiōe z interrogāte ihu: si creditis q: q̄ possū facē vob: z rndentib⁹ q̄ sic: dixit sm fidē vestrā fiat vob. Et tactu suo illuminauit eos. Et cū eis mandasset ne cui dicerent: docēs in q̄ occultare bona opa ꝑcipue ad vitandū inanem gl̄iam: illi tñ ꝑ totā patriā diuulgauerūt. Trāsiēs ꝑ nauiculā mare in lacū genezaret: cū dormiendo orta cēt tēpestas ꝓpter q̄ discipuli eū excitauerūt: surgēs imp̄auit ventis z mari: z cessauit tempestas. Reuersus capharnaū sanauit paraliticū per tegulas submissum añ euz. Et q: xp̄s dixerat ei Dimittunt tibi pctā: in q̄ ostendēs peccatū causam esse sue infirmitatis: phariſei dicētes in corde eum blasphemare: q: q̄ est ꝓ⁹ dei: ipsi aūt credebāt esse puꝝ hominē: oñdit xp̄s eis deitatē suā ex cognitiōe cogitationum q̄ est solꝰ dei. Manifestauit aūt se q̄ posse ex subita sanatiōe eiꝰ. Vocatus ad prandiū a symone pharisco: accessit cū discipul' ad domū eiꝰ: z comedentibus illis: mlier q̄ erat in ciuitate peccatrix accessit ad pedes eiꝰ z lachrymis rigauit eos: crine tergebat: vngento vngebat. Et murmurante symone. xp̄s commē dauit eiꝰ dilectōez: hec cōiter creditꝰ fuisse maria magdalena soror martheꝰ z lazari sm Greg⁹. Que ꝛ peccatrix: nō ex eo q̄ publica meretrix: sz q: al's multū vana z lasciua mēte z forte corpe sm illud quod in hymno habet. Post fluxe carnis scandala: fit ex lepete fiala rē. Aliq̄ tñ doctores dicunt hāc nō fuisse mariā magdalenā nam sz aliā. Cū aūt ingrederet ihs ꝛa quodā castellum scz bethanie vt cōiter ꝛ: mulier martha noīe excepit illū in domū suā: z cū soror eius maria maneret ad pedes xp̄i ad audiendū ꝟba eiꝰ: ꝓpter q̄ maria conqueſta est apud ihm de ea q̄ nō ea iuuaret: sed solā relinq̄ret ad ministrandū. Rndit ihs illā excusans: eo q̄ elegisset optimā p̄tem. Est em̄ vita cōtēplatiua p̄ maria figurata tutior ꝛ iocūdior ꝛ diuturnior. Actio tñ Marthe nō mala sz bōa: ac etiā vite p̄senti ꝙgruentior vbi nascit hō ad laborē. Utilior ꝓmis z meritis fecūdior accidentalib⁹. Nam quo ad essentiale ille maior qui in caritate pfectior: siue in cōtēplatiua siue in actiua.

Ascendit aūt iesus ·Ḥ·ix.

hierosolimam cū discipulis in pascbate iudeorū: z intrans in templū. i. in porticib⁹ templi: facto flagello de funiculis: omnes eiecit de templo ementes z vendētes in detestationem sacrilegij z irreuerētie erga ecclesias z symoniacoꝝ: q̄ figurāt̄ ꝑ ēptores z vēditores. j. q. j. Et mercatoꝝ iniustoꝝ di. lxxxvij. Ejiciens. z. c. Qñ Perentib⁹ aūt iudeis signū ad declarandū in cuiꝰ potestate hec faceret. Respondit: soluite tēplū q̄ z in triduo excitabo illud: loquēs de templo corpis sui. Soluite. i. soluetis mortem inferendo. Excitabo. i. resuscitabo. Quod iudei intelligētes de templo salomonis dixerunt: quadraginta et sex annis edificatū est templū istud. Et loquebant nō de edificio eiꝰ facto ꝑ salomonem: q: illud completum fuit in. xj. annis: sz de reedificato ꝑ Neemiā z zorobabel post captiuitatē babilonicā sub Dario secūdo. Veniente aūt Nicodemo pharisco z legis doctore discipulo occulto xp̄i ad eū nocte z dicente. Scimus q: a deo venisti magister. nemo enim pōt hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cū illo. Ex quibus ꝟbis oñdit hoc cōtigisse post plura miracula facta a xp̄o et diuulgata. Rndit xp̄s. Amē dico vobi: nisi quis natus fuerit denuo: nō pt videre regnū dei. Declarans ipse secundā natiuitatē esse spiritualez scz que fit per fidem in baptismo actu vel ꝓposito: que nō potest esse ante primā natiuitatē carnalem ex vtero matris de cōse. di. iiij. Qui in maternis: vbi etiā in sequentibus ostendit z necessitatem baptismi z personā distinctā spiritussancti q̄ spirat vbi vult: z ascensionem in celum z figurā passionis: z vtilitatē in serpēte eneo: quia sicut Moyses rē. Adūcens. s. immensitatē diuini amoris ad nos: q: sic deus dilexit mundū vt filium suum vnigenitū daret. Exinde altera vice veniente xp̄o in iudeam z ibi manente cum baptizaret non per scipm inquit Job. sed ꝑ discipulos suos: facta est emulatio quedā z zelus indiscretus discipuloꝝ Johānis ꝙ xp̄m: eo q̄ augebat̄ quotidie magis fama sanctitatis et miraculorum xp̄i: et discipulorū suoꝝ numerus augebat̄: vnde discipuli ipius Johannis accedētes ad eū dixerunt rabi: qui erat tecū trans iordanem cui testimoniū perhibuisti hic baptizat: z oēs veniunt ad euz. Quibus Johānes ad illuminandū eos et tollendum zelum eorū dixit. Non potest homo accipe q̄cq̄. s. licite ad aliquod ministeriū et vltra cōmunem legez: nisi fuerit ei datum de celo. Ipsi vos scitis q: dixi vobis. Nō sum ego xp̄s. s. vt vos putatis: sed q: missus sum in testimoniū ante illū. s. xp̄m de quo loquimini. Qui habet sponsam. s. ecclesiam. ipse sponsus est vicz xp̄s iste: ego autē amicus sponsi gaudeo non contristoꝝ de fama eius. Illum em̄ oportet crescere scz in fama vt cognoscat̄ et adoretur vt deus: me autem minui vt sciat

scz q nō sum xp̄s sz fuus t amic⁹ ei⁹. Qui de terra ē de terra loquit: q de celo venit sup oēs est: nō em̄ dat de⁹ ad mensurā spm̄. Qui credit in filiū hz vitā eternaz: q incredulus est filio: nō videbit vitā: hec baptista. Relinquente aūt ihu iudeā t eūte in aliā puinciā. s. galylcā oportuit eū transire p puinciā mediā inter illas. s. p samariā: t itinerando venit ꝓpe ciuitatē sichar q̄ olim dicta est sichen iuxta p̄dium iacob Et fatigatus ihs ex itinere sedebat sup fontē q ibi erat: expectās discipulos q̄ iuerant in ciuitatē ad emendū cibos q: hora erat q̄si sexta. Tūc venit q̄dā mulier samaritana hauire aquā a q̄ cū xp̄s postulasset ad bibendū de aq̄. Rūdit illa iudeos (q̄lem ex habitu esse coḡuit) nō ꝓuersatiōz habē cū samaritanis. Sicq; post longā disputatōz mlier illa lasciua q̄ post q̄nq; maritos i ꝓcubinatu māebat cōuersa: audito q ipe eēt messias: currēs ad ciuitatē nunciauit oibus vt venirent ad videndū eū. Interea discipuli reuersi cū cibis sollicitarēt eum ad prandium. rñdit se habere cibū aliū ad manducandū: loquens de cibo spūalis refectiōis quē habebat ex cōuersione pplī illius ciuitat⁹ q̄ cōfluebat ad eū videndū t audienduz. Et manente cū ill' duob⁹ dieb⁹ ad p̄ces eoz multo plēs credidēr in eū vt mūdi saluatorē. Figurat aūt ista fatigatio ihū ex itinere assumptiōz carnis passibil' a ẏbo in via incarnat⁹: sessio sup fontem: hora sexta t requietio ei⁹ in ẏgine: sexta mūdi etate: mulier illa sīḡt vl' naturam hūanā vl' ecclesiā collectā ex gentib⁹: q̄ post vsū legitimū q̄nq; sensuū cū q̄enit ad vsuz ratiōis adhe/rebat fornicando errorib⁹ varīs diabolo. Sz sitiens natural'r vez et summū bonū audiendo doctrinā xp̄i ꝓuersa est ad xp̄m. Qui cū ꝓsis manet duob⁹ diebus id est in opib⁹ dilectōis dei t ꝓximi. Deinde rogat⁹ a regulo p filio infirmo ad mortē ex febrib⁹ vt accederet ad domū vbi iacebat infirm⁹. s. capharnaū nō accessit vt ꝓpenderet q absens eū curare poterat q̄ ille nō credebat: t vt doceret q in necessitatib⁹ magz debem⁹ aspicē ad naturā q̄ ad fortunā. Et ī hō ad fuū centurionis se obtulit eūdū nō rogat⁹: ad filiū reguli renuit accedere etiaz importune obsecratus: vt ait Gregorius Demū dicente sibi ihu. Vade filius tuus viuit eadem hora vt compit a fuis sanat⁹ est fili⁹. s. hora septia: qz sz p septē dona spūssancti sanak aīa a febre pcti: q̄ ꝓcedit ex inordinato calore appetit⁹. Cū aūt a propinq̄ret dies festus iudeoz. xp̄s ascēdēs hirosolymā intrauit portic⁹ cuiusdā piscine q̄ ibi erat: q̄ portic⁹ quinq; erāt: vbi iacebāt diuersis languorib⁹ detenti: expectantes aq̄ motū illi⁹ piscine q̄ fiebat ꝓpe incerto p angeluz dñi: post quē motū q̄ p̄m⁹ infirmus intrabat i piscinā sanabat. Ihs aūt videns quendā tractū. xxxviij. ānos dñs in hui⁹ infirmitate ibi iacentē sanauit: di. Surge tolle ḡbatū tuū t vade. Sup q̄ iudei scādalizati sunt: videntes illū die sabbati ferre ḡbatū: postea xp̄s eū in tēplo reperiēs dixit. Noli ampli⁹ peccare: ne deterius tibi cōtingat: vbi ostendit infirmitates ex pctis ꝓcedē: vt extra de pe. t re. Cū infirmitas: q̄ tñ nō sp accidit: Ex aūt aq̄ haberet ẏrtutē sanandi: ptim fuit ex ministerio angeli. ptim ẏrtute ligni crucis fiende ibi abscondita a salamone: q̄ postea enatauit fm cōmestorē: ptim ex figura baptismi in quē descendens vnus sanak sz in vnitate fidei t dilectiōis manēs. Quinq; portic⁹ sīḡnt legē mosaicā in q̄nq; libris q̄ pctā oñdebat sz nō sanabat. Exinde m'ta xp̄s dixit iudeis ꝓ incredulitatē eoz t de sua diuitate: t q pr̄ opak vsq; mō. s. opa gubernatōis mūdi: t ipe cū eo. s. fm deitatē: t q pr̄ dedit ei ptātem suscitandi mortuos t iudicandi. Et q venit hora in q̄ua oēs qui sunt in monumentis audiēt vocē filij dei. Et q̄ audierint viuēt. Et ꝓcedent q̄ bona fecerūt in resurrectōez vite: q̄ vo mala in resurrectiōez iudicij. Et q Johes baptista testimoniū ꝓhibuerat ō eo q̄ erat lucerna ardēs t lucēs: in cui⁹ luce voluerant ad horā exultare. s. reputātes eū xp̄m. Et q testimoniuz habebat maius iohe. Et q scrutarenk scꝑturas q: ipe testimoniū ꝓhibēt de eo. Sz nō poterāt credē: q: gloriā hoīm nō dei q̄rebāt: t eū venientē in noīe dei p̄ris nō receperint. s. credendo: alius veniret in noīe suo. s. anti xp̄s t illū suscipiēt. s. vt messiam ꝓmissum.

De vocatiōe et mis ·Ꝯ·r.

sione apostalorum Ubi sciendum q apostoli fuerūt a xp̄o ter vocati. Primo: ad aliq̄lem noticiā ei⁹ de qua vocatione hr̄ Joh. j. Scdo ad familiaritatē: quando ad ẏbum xp̄i iactātes rhete comprenderūt tot pisces q impleuerūt ambas nauiculas: tunc secuti sunt eum Tertio ad discipulatū ei⁹: t b̄ q̄n ambulās iuxta mare galylee vidit petrū t andreā piscātes: t vocauit eos dicēs. Venite post me: faciā vos fieri piscatores hoīm. Postea sil'r vocauit eadē die Jacobū t iohem q̄ erant cū zebedeo p̄re eoz reficientes rhetia: t secuti sunt eū. Et b̄ quo ad Petrū andreā Jacobū t iohem. Naz de Philippo t matheo specialiē habek vocatio cozuz. De alīs apostolis quando t quomō non habeē in particulari de vocatione eoz. Sz de illis duodecim facto eis fmone in mōte de quo sup̄ t deputatōe ad apl'atū t missione ad p̄dicandū t faciendū miracula fuanda p eos quo ad austeritatez t pauptem: p̄cipue narrant Mathe⁹ marc⁹ et lucas. Et Marcus q̄dem dicit q xp̄s ascendens in montē vocauit ad se quos voluit et fecit vt essent duodeci cū illo: t vt mittēt eos p̄dicare. Et ponit noīa. xij. apl'oz sicut t alij euāgeliste. s. symonem cui imposuit nomē Petr⁹. Johez t iacobū filios zebedei q̄s vocauit boarges q̄ ītrptak fili⁹ tonitrui Andreā frēm petri. Philippū t bartholomeū: matheum thomā et iacobū alphei. i. minorē. Thatheū q̄ et⁹ dr iudas. Symonē chananeū frēm ei⁹: et iudā scarioth q̄ tradidit eū. Post fmonē tñ factū in mōte missit ad p̄dicandū fm matheū et lucā: hos. xij. misit ihs in/q̄t mathe⁹ p̄cipiēs eis et dicēs. In viā gentiū ne abieritis sez nūc: nec in ciuitates samaritanoz: sz ite potiꝰ ad oues q̄ ꝑierūt dom⁹ isrl'. Et eūtes p̄dicate q: a ꝓpinq̄t regnū celorū. Infirmos curate leprosos mundate: mortuos suscitate. Demones ej̄cite: gr̄is accepist⁹ gr̄is date. Nolite possidē neq; aurū neq; argētū nec pecuniā nō perā neq; duas tonicas nec calciamēta neq; ẏgam: dignus est em̄ operari⁹ mercede sua. Circa ista documēta data aplis est q̄druplex modus exponēdi. Prio q ista nō fuerint eis data vt p̄cepta obligātia ad obſuantiā eoz sub peccato mortali: sz vt q̄daz monita ad dirigendū vitā eoz vt sunt ceremonialia religiosorum: q: vt religiosi ꝓuersabanť sub discipulatu christi Scdo mō q etsi p̄cepta erāt tū tpalia fuerūt q̄ relaxauit tpe passiōis et vltra. Tertio mō q xp̄s sub his ītēdebat eos et successores eoz in p̄latura et p̄dicatura remouē ab inordinato affectu terreno⁹ et in actu et⁹ abeis resecare nimias diuitias: in auro et argēto t pecunia nō portandis. Corpis delicias: in calciamentis et duab⁹ tunicis nō habēdis. Adulatiōes t blāditias cū ait. Neminē p viā salutaueritis. Nimiā sollicitudinē in ꝓuidendo in pera sacculo et pane nō ferendis in via Et q comederēt corazeis appositā que. s. apte in cibū veniūt: ac etiā in iniurijs vindicationem in virga non portanda vt dicit Ambro. quo ad istud vltimuz. xj. q.

ſtū. Ira Quarto mō vt ita intelligant ꝓhibita ſm ſenſum myſticū. In auro. ſ. mūdana ſapia. In argēto vana eloquētia. In pecunia intētio lucratiua i ꝑdicādo. In calciamētis affectꝰ mādat exui a beſtialib⁹ paſſionib⁹: duplicitas ꝙuerſatiōis ſeu ypocriſis interdicit in duplici tunica: panis etiā portari nō ꝓcedit ne ſuſtētatione vite ꝑncipalit ex hȳs ītēdat Virgā cui aliqñ via tor innitit ñ portet. ſ. ꝓpꝛie ꝙfidētie vel būane. Neiem ſaluter ſe vel aliū certū t ſecurū reddēdo de ſua ſalua/tiōe: qz nouit dñs q̄ ſūt ei⁹ ait apl's. Et nemo ſcit vtrū odio vel amore ſit dign⁹. Ecce. ix. inqt ſalo. Nō tranſire de domo in domū iubēt: ne. ſ. curioſi q̄rāt vitā alioꝝ: nec ſint vagabūdi t relatores nouoꝝ. Addit marcus q̄ xp̄s illa ꝓhibuit eis hꝛe vel portare: niſi virgaz tm̄: t q̄ calciati irēt ſandalijs: forte poſſet ſic cōcordari qz marc⁹ loqt de ȳga. i. baculo ad ſuſtētādū: aliꝰ q̄ ȳga. i. fuſte ad ꝓcutiendū. Et ſub ea ꝓceſſa intelligit auētas regimis t prās exigendi ne ceſſaria. Predixit q̄z eis xp̄s adūſa q̄ paterent: exhortans ad ꝙſtātiā t prudētiā dicēs. Ecce mitto vos ſicut oues inter lupos. Eſtote igit prudētes ſicut ſerpentes t ſimplices ſic colūbe. Nō exponēs hiero. xvj. q. j. Si cupis ait: vt. ſ. alioꝝ nō ſupplantent: inſidijs: t nemini machinent dolos vt colūbe ſine felle. Cautos eos reddit de ꝓſecutiōib⁹ eoꝝ in q̄bus fugerēt de vno loco ad aliū qñ. ſ. nō eſt neceſſaria ſaluti gregis ꝑſentia eorū vt declarat. vij. q. j. §. vl. Sz t ꝛ. illos q̄ nollēt recipe vl' doctrinā eoꝝ audire: etiā puluerem pedū excuterēt inde recedētes. Ponit exinde exterminū ſequendū in illis q̄ nō recipiēt eos: mai⁹. ſ. iudicio ſodomoꝝ ꝓnuncians ꝑparato corozaim bethſaide capharnū: vbi ꝑdicauit t mlta miracla fecit: eo q̄ nō ſūt ꝙſi ad pniam t fidē ex doctrina t miracul' tant⁹: cū ſodoma tyrus t ſydon ciuitates infideliū ꝙuerſi fuiſſent ſi illa vidiſſent Quare q̄ ibi nō fecerit illa miracula vl' docuerit: rō redi nō ꝑt sz admiratio brīt: t totuz iuſtiſſime factum: vt dicit aug⁹. xxij. q. iij. De tiris. Roborat eos ad patientiā exēplo ſui q̄ mgr exñs t pfamilias nō fuit audit⁹ sz deriſus t belzebub vocat⁹. t cū diſcipli ducerent añ reges t preſides ꝓpt ꝑdicatoꝝ doctrīe eoꝝ nō cogitaret mlta. ſ. ꝑſuſione q̄d rñderēt. Quia ſpūſanct⁹ loqret ꝑ os eoꝝ. Logti etiā t parentes infideles. ſ. aliq̄ñ trade/rent eos t mortem ꝓcurarēt: t eſſent odio oib⁹ boibus ſcz reprob. Sz nolite inqt timē eos q̄ occidūt corpus. Timete aūt eū q̄ ꝑt aiam t corp⁹ pdere in gehennam. Nec ꝓpt affectū ad ꝙſanguineos pfez t mfez vxorē filios et al's aſſequēdo doctrinā et vitā xp̄i ſe ſubtraberēt qz q̄ iſtos diligit pluſq̄z ſalutē ſuā vel xp̄m: nō ē dign⁹ eo: t inimici hoies domeſtici ei⁹. Ox aūt dicit. Nō veni mittē pacē ſed gladiū loquit de pace carnali quam peccatores q̄rūt in mūdo. Cui⁹ ꝛriū xp̄s venit mittē gladiū. ſ. vbi dei deſtruentz talē pacē. Pacē aūt veram mādauit oib⁹ nūciare et ea ſalutarēt intrātes domū dicentes: pax huic domui. Et q̄ recipiētes eos: mercedē recipent etiā ſi calicē aq̄ frigide darēt t in noīe diſcipli Qō vo ait. Nihil optum qō nō reueleť: intelligit hvel in futuro iudicio. Refert marc⁹ ſolus. q̄ finito ad diſcipulos ſmone: ipſis venientib⁹ ad domū: ꝙuenert ad ibm turbe mlte. ſ. q̄rētes eū alloq̄ vel curatoꝝ: ita vt nō poſſent mādūcare. ſ. ex occupatiōe circa eos. Et cū audiſſent diſcipuli exierūt tenere eū dicentes: qz in furorē vsus eſt: hec euāgeliſta. Vtor imaginandū q̄ ibs fec aliq̄ō feruoris ſignū inuſitatū ex cōſideratiōe dīni honoris ꝙſequēt ex miracul'factis ꝑ eū t deuotiōe boim sz apli adhuc rudes t taliū inexpti ſuſpicabant furorem. Addit etiā marcus q̄ exeūtes apli ejiciebant demonia t vngebant infirmos oleo et ſanabant. Altera vice vt refert ſolus Lucas. Deſignuit ibs t alios. lxxij. diſcipulos: t miſit eos binos añ faciē ſuā dicēs. Meſſis q̄dē multa oparij vo pauci. Rogate g̃ dñm meſſis vt mittat oparios in meſſez ſuā: plena oia mandata q̄ xij. mittendo ad ꝑdicandū dederat eis imponēs. Reuerſi aūt ꝑdicti miſſi a ꝑdicatiōe retulerūt xp̄o cū q̄dā gaudio vano ō ſupbo: dicētes: dñe etiā demonia ſubiūciunt nob in noīe tuo. Quos xp̄s ad būiliatōem et timorem reducēs ait. Videbam ſathan ſicut fulgur de celo cadentē. ſ. ꝓpter ſupbiā. Vidit aūt b ſm diuinitatem. Nolite g̃ in hoc gaudē ait q̄ ſpūs vobis ſubiūcitur ſed gaudete qz noia veſtra ſcripta ſūt in celis ſm p̄deſtinationē. ſ. t p̄ſentē iuſticiaz. Ubi nota q̄ ſicut epi tenent locū apl'oꝝ: ita p̄ſbyteri ſuccedūt loco. lxij. diſcipuloꝝ. vt hꝛ di. xxj. in nouo. Et ſubdit ibi ibs q̄ ad oēs ꝓlatos extendit. Qui vos audit me audit. ſ. obediendo: et qui vos ſpernit me ſpernit: mandata veſtra iuſta tranſgrediendo.

De panibus t piſci ·Ꝋ·xj·

bus miraculoſe multiplicatz a xp̄o in fractione eoꝝ ad ſatiandū multa milia boim. et de ambulatiōe ei⁹ ſup mare. Ubi ꝑmo ſciendū q̄ de multiplicatiōe q̄nq̄z panū et duoꝝ piſciū narrant oēs q̄tuor euangeliſte: appropinquāte igit paſcate iudeoꝝ: cū xp̄m cū diſcipulis aſcendentē in montē ſecuta eſſet maxima multitudo: xp̄s q̄nq̄z panes ordeaceos t duos piſces q̄s puer habebat acceptos: et frangendo eos multiplicatos porrexit apoſtol' vt apponerēt turbis ſedētib⁹ ſup fenū. ibi ortū p quinq̄genos: et ſatiatis cunctis: q̄ numero erāt q̄nq̄z milia exceptis puulis t mulierib⁹: collegert apli reliq̄as remanētes iuſſu xp̄i: et impleuerūt. xij. cophinos. Johes aūt expreſſit in ipſa narratione h⁹ mi⁹ miraculi interrogatōz xp̄i factā ad Philippū et reſponſionē ducentis denarijs nō ſufficientib⁹ ad emendū: t de inſinuatione andree facta xp̄o q̄ vn⁹ ibi puer erat q̄ habebat q̄nq̄z panes: Oō g̃ alij tres euangeliſte tacuerūt ipe Johes exp̄ſſit. Et qō Marc⁹ et lucas exp̄ſſert de ordinatis turbis p q̄nquagenos ad comedendū in ſedendo. matheus t iobānes obmiſerūt. Nec ex iſta varia narratiōe p̄t dici in euangeliſtis falſitas vl' ꝛrietas ſicut nec ſi plures recitando aliq̄ geſta p vnū: aliq̄ breuius aliq̄ extenſius illa narrēt de circūſtātijs. Figuratur aūt in hoc cōuiuio ſpūalis refectio q̄ fit in eccl'ia militanti ex doctrina q̄nq̄z libroꝝ legis moſaice t ꝓpheraū et pſalmoꝝ q̄ſi duoꝝ piſciū. Ut em̄ dicit Bſranus di. xxxvj. §. ij. Sacra legis t ꝓphaꝝ xp̄s: diſſerēdo exposuit. Et b eſt frangē panes et piſces: et poſtea eorum ſciaz dedit diſcipul' t p eos illa fidelib⁹ diſpēſauit Duo decim cophini reliq̄aꝝ recollecti: ſignāt difficilia myſteria ſcpture q̄z ppli nō ſūt capaces: q̄ ipſi doctores p ſe debent colligē et ſpeculari: poſſet etiā exponi de conuiuio eccl'ie triūphātis. Altera vice cū turbe cum xp̄o triduo pmānſiſſent audiendū ꝙba ei⁹ in loco deſto diſpoſuit ieſus. Miſior ſup turbā qz nō haberēt ad mādūcandū t dimittere eos nolebat ieiunos ad ꝓpria. ne deficerēt in via Et ex. vij. panib⁹ q̄ repti ſūt apō diſcipl⁹ t pauc̄ piſcicul' fractis t multiplicatz a xp̄o ſaturati ſūt q̄tuor milia boim exceptis puulis et mulieribus Et ſup fuert ſpte ſporte de reliquijs. Sigt refectōz ſpūalem ex ſpte ſacris eccl'ie quaz pcipiunt q̄ pfecte dominant corpi cōpoſito ex q̄tuor elemētz: et q̄tuor paſſionib⁹ ſenſitiue p q̄tuor vtutes cardinales. Mille em̄ ſignat pfectionem. Poſt miraculū aūt factum de q̄nq̄z panib⁹ et duobus piſcibus vt refert Job. hoies viſo ſigno dixe/

runt. Hic est vere ꝓpheta q̄ venturus est in mūdū: idē messias ꝓmissus in lege: z sciens ihs qz volebāt eū rapere z facē regē fugit in montē: docens in b̄ vitare dominia qz piculosa. Et qz discipul' iusserat vt p̄ naviculā p̄cederent eū trās fretū. Nauigātibus discipulis sine eo: erat nauis eoz in medio marꝭ q̄ fluctib⁹ iactabatur ꝓpter ventū ꝓtrariū. Circa quartā vigiliā noctꝭ viderūt ihm ambulātē sup aq̄s marꝭ ad eos a ꝓpīquantem: z extimantes fantasma esse: clamauerūt p timore: z horta⁹ est eos ne timerēt dicēs. Cōfidite ego suꝫ Petrus ād vt refert solus matheꝰ dixit: dñe si tu es iube me venire ad te sup aq̄s: dicente eo: veni. Cū in cederet sup aq̄s: videns ventū validū timuit: z inde cepit mergi. Et clamans dñe saluū fac me: xp̄s eū p manum apprehendit dicēs: modice fidei q̄re dubitasti: z cessauit tempestas e o ingresso nauim. Magnū b̄ mysterium de naui eccīe: q̄ fluctibus tribulationū z tentationū quatit̄ sed nō submergit̄ nō deficit. Amb. ō ista naucula sic ait. xxiij. q. j. Nō turbat̄ nauis q̄ Petrum hz: turbat̄ illa que iudā hz. Et si multa illic discipulo⁹ merita nauigant: tn̄ adhuc ꝑditoris perfidia agitabat. In vtraq; Petrus: sed q̄ suis meritꝭ firmus est turbat̄ alienis. Lauceam⁹ g̃ ꝓfidum: lauceam⁹ ꝑditorē: ne p vnū multi fluctuemus Ergo nō turbatur hec nauis in q̄ p̄udentia nauigat Abest ꝓfidia: fides supat: quemadmodū em̄ turbari poterat cui p̄erat is q̄ firmamentū ecclesie est. Illic g̃ turbatio vbi modica fides: ibi securitas: vbi ꝓfecta dilectio. hec ille ibi. Et qō ait amb. de naui Petri q̄ nō turbat̄: intelligit de ꝓpria naui petri qñ retibe iaciens ad iussum xp̄i piscium multitudinē nimiam comꝑhendit.

De sacramento eu- ·Ꝟ·xij.

charistie multipl'r ꝓmendato z murmuratōe iudeoꝝ z recessu discipuloꝝ ꝓpter b̄. Cum g̃ recessissent alij discipuli qz dixerat xp̄s: caro mea vere ē cibus z̄: ꝓpter huius ꝟbū interrogauit. xij. ap'los si z illi vellēt abire Cui Petrus ꝓ oībus rñdit. Verba vite eterne habes ad quē ibim⁹. s. vñ ꝓsolemur nisi a te. Ubi amb. xxiij. q. j. Que dignior. ait. Hic est solus quē nemo dz deserere nemo mutare: cui bñ dicit dñe ad quē ibimus z̄ Uides executorē celestiū p̄ceptoꝝ: qui qm̄ b̄ nō mutauit hospiciū: celestiū ꝓsortiū habitatōis emeruit: predicta aūt de sacramento enarrat solus Job. Post miraculū de q̄nq; panib⁹ z transfretatōe que sequunt scribit solus Joh. vicz q̄ turbe q̄sierūt eū. Quib⁹ dixit Queritis me nō qz signa vidistis: sz qz māducastis ex panib⁹ meis: signans in eo illos q̄ xp̄m q̄runt in clero vel religione ꝓpter temporalia: z subdit dicēs. Opamini nō cibum qui perijt: sed q̄ pmanet in vitā eternā: id est opamini taliter q̄ ꝓsequi possitꝭ pmanētē vitā patrie nō tm̄ vt habeatis vitam tpalem. Et interrogātibus qd facerent vt oparent opa p̄fis. Rñdit. Ut crederēt in eum quem misit p̄. i. credendo diligerēt. Et dicētibus ip̄is: qō signū daret vt deberēt in eū credē: cū patres eoꝝ habuerint signū manne de celo vt crederent deo z moysi vt ab eo misso. Rñ. q̄ ñ moyses dedit eis panē de celo verū: sz p̄ suus daret panē de celo verū: panis em̄ ver⁹ est q̄ descēdit de celo z dat vitā mūdo: ipe. s. xp̄s: q̄ tn̄ nō intelligētes sz de materiali dixerūt: dñe da nob sp bunc panē. Sz declarauit se ē illū panē vite: z qui veniret ad eū. s. sumēdum nō esuriret. s. mūdana. Sz qz nō veniebāt ad eū. s. credēdo in eum ideo ñ poterāt comedē panē illū. Et subdit. Oē qō dat mihi p̄ ad me venet: z eū q̄ veit ad me. s. credēdo nō ej̄ciā foras. s. extra ecclesiā: qz nō veni facē volūtatem meā: sz ei⁹ q̄ misit me. Et hec est volūtas p̄is vt oī bi dati p̄destinatoꝝ. s. z p̄sentē iusticiā nō ej̄ciat: sz in coꝝpe eccl'ie viuant. Et subdit. Nemo venire p̄t ad me nisi p̄ qui misit me traxerit eū. Et ego resuscitabo eū z̄. Ubi Aug. magē gr̃e cōmendatio. Nemo venit: nisi tractus a deo Cur istū trahat illū nō trahat: noli iudicare si nō vis errare: si nondū traheris: ora vt trahatis. Idem. Si trahimur g̃ inuiti credim⁹? Noli cogitare te inuitū trahi. Nō em̄ inuitus trahit aim⁹ sz amore Ramū viridē ostēdis oui z trahis eā. Muceo ostēdis puero z trahis eū. Porro si poete licuit dicere. Trahit sua quēq; voluptas nō necessitas sz amor inuitās: q̄to magis dicim⁹ hoiez trahi ad xp̄m: q̄ delectat iusticia: delectat veritate: beatitudine delectat eterna vita qō totū est xp̄s. Deinde dicēs se ē panē viuū qui ō celo descendit quē qui manducaret nō morer̄et. s. eternaliter. Et panis iste quē daret erat caro sua Cū q; illi iudei litigarēt dicētes. Quō pōt hic nobis dare carnē suā ad manducandū. Ostēdit necessitatē hāc māducādi dicens. Nisi manducaueritꝭ carnē filij hois z bibe ritis eius sanguinē: nō habebitꝭ vitā in vobis: Qō illi male intelligētes. s. de carne sua visibili vt comedūt carnes de macello: dixerūt. Durus est h̄ sermo: quis potest eū audire. Et ex b̄ scādalizati aliqui ex discipulis recesserūt ab eo. Sz nota q̄ xp̄s manducat dupl'r ad vitā. Uno mō spūaliter tm̄: qō fit p habitū charitatis q̄ xp̄s vnit nobis: z b̄ est necessariū cuilibet salvando: quō etiā puuli baptizati comedūt carnē xp̄i z etiā nō baptizati iā vere credentes. Alio mō comedit sacramentaliter z digne: z b̄ est necessariū adultis baptizatis loco et tpe. s. ꝓut ecclesia mandat et cuz adest copia ꝓferentis: tūc aūt nō comedit caro xp̄i materialiter vt illi intelligebāt: sz spūaliter. i. sub illis speciebꝰ occultatū: vñ dixit. Uerba que loquor vobis spūs: et vita sunt: caro nō ꝓdest quicq̄. i. ꝟba intellecta spūaliter q̄ dixi iustificabūt vos: carnaliter aūt intellecta nil ꝓderūt de ꝓse. di. ij. ꝓma heresis. Ex ꝑdictis igit xp̄i ꝟbis ostendit et veritas corꝑis xp̄i in sacro: z necessitas eius z vtilitas: z idoneitas ad manducandū. vt. s. veniat ad xp̄m pede intellectus credendo: z pede affectus diligendo eum: de quibus oībus habes de ꝓse. di. ij. Reuera. z multis alijs capi.

De missione disci ·Ꝟ·xij.

pulorꝝ iobis ad xp̄m z cōmēdatiōe iobis a xp̄o: z teiuniō discipuloꝝ Jobis. z interfectiōe iobis. Cum g̃ Johānes baptista ab herode fuisset incarcerat⁹: audiens opa xp̄i mira: misit duos ex discipul' suis dicēs Tu es q̄ venturꝰ es: an aliū expectam⁹. Quadrupl'r exponit ista locutio. Pria est Ebyp. q̄ dicit q̄ iobes nō ꝓ se sz ꝓ discipul' suis fec̄ istā interrogatōz: vtrū. s. eēt messias ꝓmissus quē expectabāt iudei: cū em̄ videt Job. discipulos suos maiorē estimatiōem de se hr̃e z minorē de xp̄o q̄z debebāt: vñ xp̄m emulabāt q̄ crescebat magꝭ i fama q̄z iobes: ne in errore pmanerēt p⁹ mortē suā: misit ad xp̄m interrogādū vt. s. discipuli iob. ex miracul' xp̄i q̄ viderēt: perpenderent ipm esse messiam venturū. Secunda est Ambrosij dicentis: q̄ Johānes nō fide sed pietate dubitauit: id est ad modum dubitantꝭ locutus est: interrogās: si eēt ille qui venturus eēt ad passionē ferendā ꝓ mundo. q. d. Nūqd tāta erit dignatio tua vt sic in mōm venisti: ita etiā dignerꝭ pati cū sis agnꝰ innocētissim⁹ nō mortꝭ reꝰ vt ceteri: nō b̄ mōs meret Tertia ē Hregꝭ. in omel'. dicēsꝭ: q̄ Johānes ñ q̄siuit vtrū esset venturꝰ ad redimendū sua passiōe genꝰ humanū: hoc em̄ ꝓnū clauerat cū dixit. Ecce agnꝰ dei z̄

scz immolandis in ara cruc⁹. Sz q̄sluit vtrū moriens dignerē⁹ p se p̄es i limbo visitare z educē: an aliū ad b̄ mittē: vt posset b̄ sciēs itur⁹ p mortē ad limbū: istō p̄ibꝫ ill' nūciare. Quarta ē Hilariꝰ exponēt⁹ p̄mā ptē illi⁹ locutōis assertiue non interrogatiue. q. d. Tu es oīno q̄ es venturꝰ mōm saluare. Scōaz ptē negatiue sic. An aliū expectam⁹. q. d. Certe nō expectam⁹ aliuz sicut nō expectāt pfidi iudei. Uenientibꝫ āt discipulis iobis ad xp̄m z facientibꝫ dictā inq̄sitōz Tūc vt ait lucas: fecit ihs mlta miracula q̄b narrāt Et rñdit discipul' ill'. Euntes renūciate iobi q̄ audistis z vidistis Ceci vidēt ꝛc. q. d. Ex his potestis p̄cipe me eē messiā: q: illa opa⁹ sum mira q̄ pnūciauit esa. factuꝫ xp̄m cū venerit. Esa. xxxv. 6z: de⁹ ipe veniet z saluabit nos Tūc aperiēt oculi cecoꝝ ꝛc: Et significāt illa miracula etiā effect⁹ gr̄e xp̄i i aiaz nr̄az cū veit. Illuiat em̄ intellectū dirigit claudicātē affectū: purgat lep̄ā. i. pctm̄: reddit obedientie auditū: resuscitat actū facies meritoꝝ: euāgelizat instruendo p̄imū. Post recessum discipuloꝝ iobis: xp̄s mirabilit cōmēdauit iobez: z de ꝓstātia i veritate: q: nō arūdo mota vēto dubioꝝ: z de austerita/te vite z sinceritate doctrie: q: nō mollib⁹ vestitus nec adulatōib⁹ vsus: z ō magnitudie sapie: q: pl⁹ q̄z ꝓpha z de puritate ꝓscie q: angelus p̄nunciat⁹ illi Ecce ego mitto angelū meū ꝛc Malach. iij. z de excellētia meriti z gl'ie subdēs Inē natos mulieꝝ ñ surrexit maior Johe baptista. Ubi duo excipiunt̄ p̄m aug⁹. s. xp̄go maria q̄ fuit nata nō nat⁹. i. femia. scōs multo mag⁹ xp̄s q̄ nō fuit natus mulier⁹. i. corrupte sz xp̄inis: vñ sb̄dit xp̄s. Qui minor est in reḡ celoꝝ. i. in eccl'ia militanti: maior est illo. s. in pfectione. Minor aūt tūc fuit xp̄s in etate z in opinione hoīm Uel alit: q: minor angel⁹ in celo: tūc em̄ adhuc null⁹ hoīm erat in celo: maior: ē pfectiōe naturali illo z pfectōe gr̄e: q: ꝓsummata erat in angel' gr̄a: z subdit xp̄s. A diebꝫ iobis regnū celoꝝ vim patit̄ z violenti. s. sensualitati resistendo rapiūt illud. Deinde inuehit⁹ ꝓ iudeos murmurātes z de iobe z de se. Cui sil'em estimabo generatōz istā ait. Simil' est puer⁹ ludentibꝫ in foro ꝛc. Uenit iobes nō manducans. s. cōia: z dicūt demoniū hz: venit fili⁹ hois xp̄s manducās z bibēs. s. vt alij: z dicūt ecce hō voratoꝝ z potatoꝝ vini amic⁹ publicanoꝝ: z iustificata est sapia ab oīb⁹ filijs suis. i. iusta reputata a discipul' suis Ubi Aug⁹. sic ait. Oñdit filios sapie intelligē: nec̄ abstinē do nec in manducādo eē iustitia: sz in eḡ nimitate tolerandi inopiā et tempantiā p abundantiā: nō se corrū pendi atqz oppoꝛtune sumēdi: vel ñ sumēdi ea quoꝝ nō vsus sz ꝓcupia repbēdēda est. di. xlj. Oō dicit. Et cū q̄dā vice interrogarēt discipuli de aduētu helye p/cessuri messie aduentū. Rñdit xp̄s. Helyas iam venit z nō cognouerūt eū: sz fecerūt in eū quecūqz voluerūt Et si vultis recipe iobem ipe est helyas: nō fuit q̄dez iobes helyas p̄sona: sz celo z officio et solitudie. Nam vterqz mag̃ zelo dei repbēdit malos etiā reges: z sic helyas p̄uenit scōm xp̄i aduētū z ad instruēdū z dispo nendū ad xp̄m: ita iobes p̄mū aduētū. Alio tpe interrogātib⁹ pharisei⁹ z discipul' Johis xp̄m: q̄re sui discipuli nō ieiunabāt sicut ipi. Rñdit ihs assignās duplicem rōez. Pria est q: non p̄nt filij spōsi ieiunare dū cū eis ē spōsus. i. nō decet ieiunare sz gaudere. Spōsus eccl'ie xp̄s: filij spōsi apli: z q̄diu fuit cū eis ꝓsat⁹: non luit eos ieiunijs affligē. Alia rō ē ad docēdū q̄ rudes in via dei z incipientes deo fuire: nō debēt g̃uari absti nētijs vel dur⁹ p̄cept⁹: q: ferre nō possent: inducēs exēplū de vino nō ponēdo in vtres veteres. Cū aūt argueret herodē iobes de incestu et de adulterio di. Nō licet tibi hr̄e vxoꝛē fr̄is tui. s. philippi: a q̄ eā abstulerat herodias ipa q̄ recesserat a viro legitimo z adheserat herodi odio hñs iobem insidiabat ei z volebat occidē eū sz nō poterat. s. apte. Nā z ipe herodes at refert marc⁹ metuebat iobem: sciens eū virū iustū z sanctū: z audito eo: multa faciebat z libenē eū audiebat Demū ad instigatiōz ip̄i⁹ herodias detenuit iobez et incarcerauit Et cū in die natal' herodis coram eo et p̄cipibꝫ galylee saltasset puella filia herodiadis: ita placuit oīb⁹ q̄ p/misit herodes dare sibi q̄cq̄d postulasset etiā si mediatē regni peteret: h̄ iuramēto ꝓfirmās Que a mr̄e edocta petijt oīno sibi dari caput iobis baptiste. Et cōtristat⁹ rex. s. de petitōe ipa ꝓpter iusiurādū: ne. s. videret p̄iur⁹ nō fuando p̄missū iussit amputari caput iobis in carcē z dari puelle: z allatū caput i disco z datū puelle ipa mr̄i pessime p̄sentauit Quo audito: discipli ei⁹ tulerūt corp⁹ ei⁹ z sepelierūt: de capite vo ei⁹ quō fuit repertū historia inter apocripha ꝓutat di. xv. Sctā romana. De h̄ āt iuramēto herodis sic ait Amb in li. de offi. Herodes saltatrici p̄mium turpit̄ p̄misit: cru delit̄ soluit. Turpe q̄dē regnū p saltatōe p̄mittit: cru dele est q̄ mor⁹ ꝓbete iusiurandi religione donatur Quāto tolerabili⁹ fuisset piurū tali sacro si tñ piurū dici possit: q̄ ebrius inter vina iurauerat: q̄ ō iurat⁹ inter saltantiū chorꝛos p̄miserat. xxij. q. iij. Unusq̄sq̄z Et cū herodes audisset miracula xp̄i estimās falso q̄ ipe eēt Jobes resuscitat⁹ q̄ faceret miracla dixit. Quē ego decollaui iob: hic surrexit a mortuis: z ideo vtutes opant in illo. Quibusdā āt dicentibꝫ ihu q̄ herodes volebat eū occidere et ideo secederet: ihs dixit eis Ite et dicite vulpi illi. Ecce demonia ejcio et sanitates p̄ficio hodie et cras. i. paruo tpe et tertia die consumor Dicit etiā a Johanne euāgelista q̄ iobes baptista nullum fecerat signū. s. dum viueret.

De institutione sa ·H·xliij

cramentoꝝ noue legis est duplex opinio ſm Thomā in q̄rto. Una est⁹ q̄ xp̄s nō instituerit p se oīa sacremēta: sz q̄dam magis p̄cipua vt baptismū et eucharistiā. Alia vo instituit p apostolos post aduentum spiritus/sancti Sed alia opinio est et melioꝛ: q̄ christus per se instituerit omnia sacramēta ecclesie. Nam cum sacramenta sint fundamenta legis euangelice et causatiua gratie: et ipe dominus iesus sit latoꝛ ipius legis z collatoꝛ gratie: ſm illud Johan. p̄. Gratia z veritas p̄ie sum xp̄m facta est: conuenientius dicit⁹ q̄ ipe p se instituit omnia sacramenta: sed nō eodem modo. Nam sacramēta p̄ncipaliora z magis necessaria instituit magis expresse quo ad materiam et formā et vtilitatē determinando: vt baptismum eucharistiam et penitētiā alia vo implicite z figuratiue nō p se: sz p apostolos explicanda et p̄mulganda Et baptismum q̄dem quod ē p̄mum et maximū vtilitate instituit vt ꝰ purgatiuā cōferendo: quādo baptizatus est a Johāne in fluuio Iordanis. Tunc em̄ tactu sue mundissime carnis vim regenerativam cōtulit aquis omnibus. Unde z currebant simul baptismus xp̄i z sacramentū circūcisiōis ad peccata purganda vsqz ad xp̄i passionē. Nam tūc eua cuata est vtus circūcisionis sicut z oīa et legalia. i. ceremonialia mortua sunt z remansit vtus solum baptismi Materiā aūt eius exp̄ssit cum ait. Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spū sancto: nō p̄t vi/dere regnum dei. Ubi z necessitas eius exp̄mit q: si/ne eo actu quo ad carentes vsu rationis ꝓposito cū deest minister vel facultas quo ad adultos: non potest regnum dei haberi. Formam vo cum resuscitatus ait

discipul' referēte matheo: docete oēs gētes baptizātes eos in noīe .p.z.fi.z.ss. Et actus baptismi seu ablutionis dum dr baptizātes. i. dicētes. Baptizo. Et psona baptizati cū dr: baptizantes eos. i. dicentes. Baptizo te in noīe pris z filij z spūssancti Jn nomīe. i. in vtute Virtꝰ em̄ trinitatꝫ est q̄ opat effectū baptismi: vñ z trinitas apparuit in xpi baptismo. Ego nō ē de suba et si dici debeat. Quis etiā sit effectꝰ baptismi oñdit xps cū ait. Qui crediderit z baptizatꝰ fuerit saluus erit. s. si vere z ñficte z si gfaz baptismalē ꝓsuauerit: extra de bap. c.j. z.c. Maiores. Quantū ad eucharistiā materiā expssit cū dic̄. Accipiēs panē z postea accipiēs calicem in q̄ erat vinū. Quo ad formā cū ait: ꝟ est corpus meū. Et ꝟ est calix z c̄. Et declaratōz boz babes extra ō cele. miss. Cū matthe. Utilitatē cū ait Qui mā ducat hunc panē viuet ineternū. Joh. vj. Et intelligit desūptione eucharistie idonea. De sacro pnie q̄ztuz ad necessitatē oñdit dicens. Nisi pniaz egeritis oēs pibit. Et vtilitatē indens Pniaz agite a ꝓpinq̄bit em̄ regnū celoz. Confessionē fiendā sacerdotibꝫ etiā post em̄ datōez peccatoz p ꝓtritōez p figurā declarauit: qñ le prosum mūdatū a lep̄ misit Mat. viij. dicēs. Ostēde te sacerdoti. Sz ꝟ pceptū de ꝓfessiōe vocali ꝓmulgādū Jacobo mīnori apl'o delegauit Uñ dr Jaco. v. Cōfitemi alterutrū pctā vra. i. sacerdotibus: q̄ claues hñt eccl'ie z nō alijs: Ptātez vo ligādi z soluēdi dedit apostolis i psona oīm sacerdotū cū ait resuscitat. Accipite spūmsanctū: quoz retinueritꝫ pctā. s. nō absoluēdo retenta sunt: z quoz dimiseritꝫ dimissa sunt. Et iterū añ passionē suā dixit eis referēte matheo Quecūq̄z solueritis sup terrā erūt soluta in cel' Et q̄cūq̄z ligaueritꝫ in terra erūt ligata in cel'. Et intelligit claue nō errāte vñ dr. xxv. q. j. Manet petri ꝓuilegiū. s. de absolutōe vel ligatōe ꝑfatis: qñ ex eqtate ferē iudiciū Jn q̄ etiā ligatiōe z solutiōe indudit snīa excōmunicatiōis.

Sacm̄ ꝓfirmationis instituit tacite z q̄si figuratiue cū oblatis sibi ꝗbusdā puulis vt bñdiceret: z apl'is eorum ex reuerētia mgri repellentibꝫ dixit ibus Sinite puulos venire ad me z nolite ꝓhibē: taliū ē em̄ regnū celoz: z attestantibꝫ matheo marco z luca: tbs singul' manꝰ imponēs bñdixit eos: vñ z sacm̄ illō dr et manus impositio: vt de ꝓse. di. iij. Manꝰ q̄z. Apl'i autē die penthecostes ꝓfirmati sunt vtute ex alto spūssancti expsse aūt p apl'os ordinauit ꝟ instituendū q̄ ad materiā z formā z modū: extra de sacra vn. c.j. Extreme vnctiōis sacm̄ instituit sil'r. s. p figurā: exp̄mēdo etiā materiā cū narrante marco solū misit apl'os ad pdicādum z vt vngerēt infirmos oleo z sanabāt. Ubi etiaz vtus seu effectꝰ ipius sacri oñdit i. s. sanitas aiē z corporis Sz iacobus ipm̄ sacm̄ magis explicauit dicens. Infirmat aliqs ex vob: inducat pbyteros de ecclesia q̄ orent p eo vngentes eū oleo. Mīmoniū z si isti turū sit a pn̄o in padiso terrestri: tñ vt sit sacm̄ eccl'ie actū significās nō solū aptitudinē illā indissolubilem vnionē xpi cū eccl'ia seu dine nature cū hūana i xpo: z gfam ꝓferēs vt cetera sacra z si nō tantā: instituit xps cū dixit iudeis interrogantibꝫ si liceret dimittē vxorē Quos deꝰ ꝓiunxit. s. p verū mīmoniū hō nō sepet. s. dissoluendo hmōi vinculū q̄cūq̄z sit ille hō: siue iudex siue ꝑuatꝰ siue ipi ꝓiuges. De sacro ordis magis obscurū est: dr tñ m̄ doctores z glo. in decre. xp̄m q̄ erat pōtifex futuroz bonoz istud instituisse in vltia cena: z cū dixit discipul'. Hoc facite in meā cōmemoratiōez z tunc dedisse discipul' oēs ordines. Et de pātē ꝓficiē di cor ꝑ suū vez nō est dubiū. Ubi notādū m̄ Tho. in. iij. cū sit triplex ptās in ꝓferendo effectū sacramentoz. s. auctoritatꝫ q̄ fuit in xpo m̄ suā diuinitatē vicz ad remouendū pctā z ꝓferendū gfam ꝓpria vtute sibi mul cum spūsancto q̄ nulli creature pōt ꝓcedi. Scōa excellētie: q̄ ptās soli xpo collata est m̄ humanitatem vicz vt meritorie eius passio opet in sacramentꝫ et vt dari possint sacra in noīe ibu. Et q̄ poterat dare sacramentū q̄cūq̄z sine forma z materia ei ꝑ seu effectu alicuius sacramenti sine sacro: puta remissionē peccatoz sine baptismo vel ꝓfessiōe z hmōi. Et sic p istā ptātem ꝓtulit ordinis sacm̄ apl'is sine materia z forma institutiōe: tertio ptātez. s. ministerialē contulit apl'is z habent sacerdotes oēs. De nūero sacramentoz z effectu z materia z forma babes plene in. iij. pte. in pl'ib loc.

De miraculis factis ·Ḣ·xv

a xpo z p̄mo de obsessis a demonys libatis· Circa pn̄cipiū sue p̄dicatiōis refert Lucas. q̄ in synagoga erat hō hūs spūm immundū clamās z dicēs. Quid nob et tibi ibu nazarene. venisti pdere nos scio q̄ sis sanctus dei. Et dicēte ibu. Obmutesce z exi ab eo: liberatꝰ est. Jn terra gerasenoz vt scribūt mathe⁹ marc⁹ z lucas libauit demoniacū habentē legionē demonū: dr aūt legio continē numez sex miliū sexcentoz septuagintasex Marc⁹ tñ plenꝰ ꝟ narrat. Dicit em̄ q̄ iste demoniacus habitabat die noctuq̄z in monumētꝫ z mōtibꝫ nudus: z ita seuus q̄ nemo poterat eū domare: seipm̄ lapidibꝫ ꝓcidebat: z ligatꝰ catbenis eas frāgebat: hic vt dens alōge ihm̄ cucurrit ad eū adorās et dicēs. Quid mihi z tibi ibu fili dei sūmi: adiuro te p deū ne me torquceas. Dicebat em̄ ei. Exi ab eo spūs immūde. Et interrogāte ibu qō sibi nomē eēt. Rñdit. Legio: q̄z ml'ti erāt Qui demones depcabāt eū ne extra regionē eīceret eos: z si eīceret: saltē in gregē porcoz q̄ ibi erāt intrandi licentiā daret. Data aūt licētia intrauerunt in porcos q̄ subito p̄cipitauerūt se in mare ibi ꝓpinquū nūero ad duo milia Pastores aūt coz fugiētes nūciauerūt in ciuitatē z agros: z exeūtes vidē inuenerūt illū libatū a demonio vestitū z sane mētꝫ cū ibu. Qui audientes factū rogauerūt ihm̄ vt discedēt ab eis. Et cū ascēdisset nauicula ad trāsfretandū ille libatꝰ cepit rogare eū vt cum illo esset. Qui noluit: sz dixit vt iret ad suos z narraret q̄nta dñs illi fecisset. Matheꝰ aūt dicit duos fuisse istos demoniacos: nō est in ꝟ falsitas sz figura grāmaticalis q̄ ponit pluralis ꝓ singulari. Sic ibi cū dicit q̄ duo latrōes crucifixi cū xpo imporabāt ei. cū tm̄ vnꝰ fuerit. Ideo aūt posuit duos: ad designandū genus humanū in duobꝫ parentibꝫ primis vel in ppm̄ iudaicum z gentilem distinctum: a demonijs multis p multa vicia possessuz: a xpo liberatum Ubi etiā nota q̄ nedum boies sed nec porcos sine licētia ei a xpo data diabolus pōt nocere: nec sine insta cā dñs porcoz fuit in hoc damnificatus. Uñ Jsido. de summo bono: m̄ catholicā fidem: nec nature dei nocere quisq̄z potest: nec natura dei nocere cuiq̄z iniuste potest: nec nocere iniuste patitur quenq̄z. xj. q. iij. Figuratur aūt q̄ p̄cipue in luxuriosis demoniū ptātem accipit q̄ in p̄ceps vicioz eos submergit. Chananea q̄z ꝓ filia demoniaca clamātē z dicētē. Miſere mei fili dauid: filia mea male a demonio verat: etsi ꝑ ius duritiā ad eam ostenderit. Nam in domo vbi accesserat nihil ei rñdit: in via discipulis p ea rogantibꝫ q̄z clamabat post eos rñdit Non sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. Sibi quoq̄z aduenienti ait Nō est bonum sumere panem filioz et mittere canibus: illa patienter respondit. Etiam dñe. Nā et catelli edūt de micis q̄ cadūt de mensa dñoz suoz: demū exaudi

uit dicēs. O mulier magꝫ est fides tua fiat tibi sicut vis Fides huiꝰ magꝫ fuit ex altitudie veritatꝭ: qz ꝓfessa est xp̄m deū z boiez cū ait Miſere mei ꝛc. cū tñ ñ vidiſſet sigꝫ nec audierit legē. Ex latitudie caritatꝭ: qz ꝓximi id ē filie liberatōe labozauit veniēdo ad xp̄m z clamādo post ip̄m Ex lōgitudie lōganimitatꝭ qz pseuerauit repulsa etiā cū ꝓtumeliꝫs: z sanata ē filia in illa hoza. Jō distulit exauditōz vt magꝭ excitaret affectōz: qō fit frequēter in oīb nr̄is. Panis fuit refectio copiosa doctrie z miraculoꝝ xp̄i: q̄ vt magis aptꝭ fuit porioꝰ dāna iudeis vt vex deū colētib: q̄ꝫ gentib q̄ꝫ canib imūdis: p idolatriā tñ ñ dedecuit salti micas. i. aliq̄ parua miracula: z ꝥba eiꝰ etiā tradē gētilib vt isti chananee Hec āt vt ait Ehzyꝰ. nō iuit ad diuios: nō q̄siuit ligaturas: nō vocauit impostatrices mlieres: ſz relict oīa diabolica cōmenta z veit ad ib̄m. Ad ip̄m em̄ vt ait Hzegꝰ. vij. p̄ ꝓfugiendū ē q nr̄e possit curare aīe passiones. Uex boies ꝓpostero ordie añ sibi opē ab boib ac cersiūt. s. indebite. Ubi aūt b̄uana subsidia defecerint tūc opināt diui postulādā fauoꝝ ſgraz. de ꝓse. di. j. Dis Superstitōes em̄ z incantatiōes seq̄ nō est ire ad xp̄m ſz diabolū: vt oñdit Augꝰ. xxvj. q. ij. Illud q̄dē. Quidam etiā obtulit xp̄o sanādū filiū suū hñtez spm̄ mutuz: quē matheꝰ noīat lunaticū: q spūs apphēdēs illū allidebat z spumare faciebat z stridē z arescē: z cū pꝰ obtulissꝫ p̄ discipul' ñ potuerūt illū eīcere sic ab alijs Accedēs ḡ ad ib̄m p libatōe rñdit ib̄s O generatio incredula q̄diu ero apō vos: q̄diu vos patiar: ducite illuz ad me Cū adduceret añ ib̄m spūs allisit eū z volutabatur. Et iterrogāte ib̄u a q̄ tpe eū vexasſz: dixit p̄: ab infantia: z frequēt eū in ignē z in aquā misit vt eū pdēt Sz si q̄d potes adiuua nos. Cui ib̄s. Si potes credē omīa possibilia sunt credēti. Et ait p̄ pueri: credo dñe adiuua incredulitatē meā. Et cōminat ib̄us demoni vt exiret egressus ē discerpēs eū: ita vt dicerēt boies eū mortuū. Sz xp̄s apphendēs manū eū eleuauit sanū Et cū discipuli domū eūtes interrogasſēt q̄re ñ potuerāt eīcē ip̄i demonē. Rñdit b̄ genꝰ demoniozꝝ nō eīcitur nisi in oꝛoe z ieiunio. Prius tñ dixit vt ait mat. q ñ potuerāt eīcē ꝓpter incredulitatē eoꝝ Et q si haberent fidē sicut granū sinapis. s. b̄ūlem ꝓstātē feruētem q̄ signant in ꝓcerati ḡni sinapis qō est paruū tenax z calidū: dicereris mōti huic. Tollē. i. diabolo recede z fiet: z nihil ip̄ossibile credenti Luca vo referēte dicentib discipul' xp̄o. Adauge nob fidē. ait ib̄us. Si habuerit ſ fidē vt ḡnū sinapis dicet ſ arbozi huic mozo eradicare z trāsplantare z fiet. Amb. exponit mozū signare diabolū: qz mozus bz ꝑmo moras albas: sed postea calore nigrescūt. Sic diabolꝰ a deo fuit cōditꝰ cū potētijs innocētib: ſz calore supbie facte sunt nigre et vicioſe. Dicit āt q̄s mōti vel mozo transi hic vel trāsplātare: qñ diabolo (mōti dicto p supbiā vel mozo p malicīā) temptāti se vel aliū cum resistit vt a se recedat vel alio temptato vel etiā in eo radicato p cōsensuz cū ex fide būli z feruida redūt ad pniam diabolꝰ recedit. Juxta illd Jacobi. Resistite diabolo z fugiet a vobis. Nec sunt ꝓrij euāgeliste: qz vnꝰ dicit de mōte aliꝰ de mozo: qz xp̄s pluries locutꝰ est de fide: z vna vice d mōte: alia de mozo. Ad lr̄am etiā ab alexādro magꝰ dz factū. Ex eo aūt q p̄ huiꝰ demoniaci ait. Credo dñe: adiuua incredulitatē meā. i. modicitatē fidei augēdo: arguit Hzegꝰ. de pe. di. ij. Cū sanctā: q i fide sic i alijs ꝥrutib sē ḡdus incipiētiū ꝓficiētiū z ꝓficiētiū seu ꝑfectoꝝ. ſm illud Job. Per singulos ḡdus meos ꝓnūciabo illū. Et b̄ multipl'r diffuse oñdit. Referētib q̄z matheo marco: sed luca plenius. Erat ib̄s eīcies demonium z illud erat mutū ꝛc. In quo euangelio ostēdit z xp̄i benignitas z iudeoꝝ malignitas: z mulieris feruens credulitas. Māifestat xp̄i benignitas in hoc q curauit demoniacū mutū. i. quē diabolus fecerat esse mutū. Addit z matheus q etiā erat cecus: vñ tria miracula sil' fecit: qz restituit ei loquelā: visum z a demonio liberauit. Qō miraculū q̄tidie facit in peccatoribus penitentib: q̄bus restituit lumen mentꝭ amissum. De loquela triplicis ꝓfessionis. s. laudationū dei: admoniti onum ꝓximi: z peccatoꝝ sui ab opib diaboli detentū absoluit: de q̄b mirant merito turbe iudeoꝝ. Malignitas ostendit: qz q̄dam eoꝝ dicebāt: i beelzebub p̄n cipe demonioꝝ eīcit demonia. Alij temptatiōis cā e calū nie signū q̄rebāt ꝺ celo: vt mugire tonitrua: ebo ruscare fulgura z hmōi Que xp̄s nō fecit: qz ñ ex b̄ credidissent ſz calūniassent: assignassent ea vel causis naturalib vel demonū inuocatiōib: ſz ex occultoꝝ cognitione insinuat deitatis sue veritatē. De eoꝝ locutōe ꝓbat multipl'r falsitatē in ip̄oꝝ ꝓfida obstinatōe z prauitatis pessimitate: z deitatē q̄dem suā p ostēdit qz cognouit cogitatiōes eoꝝ. Nam illud qō in beelzebub eīcēt demonia dicebāt in corde suo vel ita plane inē se q nō poterat audire: dei aūt est ꝓprium scire occulta cordiū. ſm illud. Salomonis ad deū. Tu solus nosti corda filioꝝ boīm. z ps̄. Deꝰ q nouit abscōdita cordis. Et si demones videant aliq̄n scire: b̄ nō est nisi cōiecturalit in q̄tum p signa aliq̄ nō solū ꝥba sed z nutus ꝑpendunt de interiori dispositōe. vt dici augusti. xxvj. q. iij. Sciendū. Cum ḡ xp̄s ostēderet se scire cogitationes eoꝝ p ꝥba que sequuntur: ꝓbat euidēter se deum. Unde dicit euangelista. Ut aūt cognouit cogitatiōes eoꝝ. Secūdo falsitatem locutōis iudeorum confutat quadruplicit er. Primo deducendo ad inconueniens sic Si xp̄s eiecisset demoniū in virtute p̄ncipis demonioꝝ: sequeret istud q esset diuisum regnum eius z dominiū quo dominat in mundanis: z exinde q esset desolatū z annibilatū: qz hoc experientia rerū magistra docet: q omne regnum in seipm̄ diuisum desolabit ur ꝛc. Sed hoc est inconueniēs dicere quia clare appareret contrariū. s. q non est desolatū vel diminutū dominiū diaboli in mūdo tempe xp̄i: ſz maxime regnabat in gentibus p idolatriam: in iudeis p inobedientiā mandatoꝝ z pfidiam. Si ḡ nō erat desolatum regnum diaboli: ergo nec diuisum Si nō diuisum: ḡ vnus nō expellebat aliū. Q si vnꝰ nō expellit alium: ḡ nec xp̄s in virtute beelzebub eīciebat. Secunda ratio est p locū a minori. Nam aliq aliū q eīciebant demonia vt apostoli vel exorciste erant minores xp̄o. Jp̄e em̄ dederat eis illā ptātez z Salomoni scientiam illā exorcismoꝝ adiurādi demones z expellē di. vt ꝺz di. xxj. Ş. j. Et tñ nō dicebāt de apostol' vl' exorcistis q in ꝥtute beelzebub eīcerēt demones: ḡ multo minus debebāt de se q erat maioꝛ b̄ dicere. Et hoc est q̄ dicē. Si ego in beelzebub eīcio demonia: filij vestri apostoli vel exorciste q ex vobis descēderūt in quo eīciūt. Jdeo ip̄i iudices vestri erūt ad ꝯuincendus de vra falsa extimatōe: pozro si in digito dei eīcio demonia q̄ exponēs matheus dicit. Si in spū dei q digitꝰ ꝺz: q ꝓcedit a filio ꝺi ꝺz manꝰ dei sicut digitꝰ a mānu: z ꝓpē distincta munera eiꝰ sicut digitꝰ bz pl'es articulos seu distinctas pticulas: pfecto q̄rit in vos regnū dei ad q̄ debet ſ accedē credēdo: z recedē a regē diaboli q̄ est destruēdū. Tertia rō ē p locū ab exēplis. Uidemꝰ nāq; q victoꝛ in aliq̄ bello vtiq; non eget auxilio victi pfecte. Sed cū diabolus qui dicitur fortis in naturalibus: armatus in malicijs: custodiebat atriū suū: id ē

mūdū vbi hītabat ne illud amittēt oīa erāt ī pace carnali: qz nō erat q resistēt vicijs suggestis p eū. Veniēs āt dei filius in mundū fortior eo z certamē forte ꝯ eū agēs: qz vt ōr Job. iij. Venit fili⁹ dei vt dissoluat opa diaboli: eū vicit: ꝑm illud Augſ. māu inermi z affixa cruci debellauit aereas ptātes. Et ita ꝓfecte q arma diaboli abstulit. ſ. malicias ei⁹ detegēdo p doctrinā: et debilitādo p meritū passiōis: z spolia distribuit. i. animas q̄s deo abstulerat z sibi subiugauerat ab eo remouit p uersionē eaꝝ ecclie assiguit. Ergo ñ eget xp̄s auxilio beelzebub: cū sit oīno vict⁹ ab eo. Quarta rō est p locuz a ꝯrijs. Nā ꝯrioꝝ regula ē mutuo se expellere: ñ vnū alteꝝ iuuare ad suū effectū ꝓducendū. Sic sanitas nō iuuat infirmitatē ad corpus infirmandū z eꝫ: xp̄s z diabolus sunt ꝯrij in se z in suis opib⁹. Nā xp̄s optim⁹ plen⁹ oī sctitate: diabol⁹ pessim⁹ plen⁹ oī malignitate: xp̄s optat z opat ad salutē hoīm: diabolus cupit z laborat ad pditōem eoꝝ instigādo eos ad vicia. Nō g̃ xp̄s ī ꝓcurādo hoīm libatoꝛ a diabolo vtiq̄ auxilio belzebub in eiꝯciēdo demones: cū intēdāt in hoīes intrare p effectū malicie nō inde exire. Et b̄ ē qđ dicit Qui nō est mecū. i. mee voluntati ꝓformis ad salutem hoīm ꝓcurādū vt diabol⁹: ꝯ me ē: z q̄ ñ colligit mecū coopādo ad inducēdū hoīes ad bonū: dispgit hoīes ab vnitate segregando vt diabolus. Tertio ꝑncipali xp̄s p̄nūciat pessimitatē ad quā vēturi sunt ex sua pfidia z obstinatiōe in eo qđ subdit. Cū immūdus spūs exierit ab hoīe ambulat p loca arida z inaq̄sa zc̄. Spirit⁹ iste diabol⁹ ē: q exiuit a ppl'o iudeoꝝ: q̄n recepta lege dimiserūt rit⁹ idolatrie egyptioꝝ. Electi⁹ aūt diabolus p debitū cultū veri dei: accessit ad mētes gētiliū q̄ erāt aridi q̄ ad bñorē gr̃e: z loca inaq̄sa q̄ ad ꝓpatoꝛ aq̄ sapie vere: z ibi requieuit p tpa. Sz postea inq̄etat⁹ p p̄dicatoꝛ apl'oꝝ et expulsus a gētilib⁹ p uersionē eoꝝ nō inueniēs ibi requiem: dixit p effectū. Reūtar ī domū meā vñ exiui. i. ad ppl'm iudeoꝝ: z iueniēs scopis mūdatā z ornatā vacāte assumpt⁹. vij. spiritib⁹ se neq̄oribus secū: ingredit̄ ad domū ꝓpriā. Nā diabol⁹ iueniens ppl'm iudeoꝝ vacātē fide z gr̃a: scopis mūdatā q̄ ad īmūdicias exteriores legis: z ornatā ceremonijs legalib⁹: ingressus ē in dictū ppl'm cū. vij. spiritib⁹. i. cū malicia oīm viciorum. Septenari⁹ eñ nūer⁹ sig̃t vniūsitatē: vñ ꝯcludit. Sic erit generatiōi huic pessīe. Moraliē aūt spūs īmūdus q̄ bitat in hoīe añ baptismū vl' ī baptizato mortaliē peccāte p baptismū eiic̄ vl' p verā pniaz: q̄ eiect⁹ discurrit ad alios decipiēdos eos. ſ. q̄ sunt aridi deuotiōi z inaq̄si doctrīa sapie vacui Sz cū ꝓcepit diabol⁹ baptizatū vel penitētē vñ exierat segnius agere z otiosū z solū resistē: reuertit ad ipm cū vij. demonijs. i. cū pl'alitate viciorum: mō de vno: mō de alio tēptāte z supante: vt peior fit status ei⁹ q̄s ꝓ ꝓ in ḡtitudnie z negligentiā. Et iō dicit beda tractās illō Reūtar in domū meā zc̄. Timēdus est iste ꝙsicul⁹ ait nō exponēdus: ne culpa quā in nob extinctā credeba/mus: p incuriā nos vacātes opprimat. ō pe. di. iij. Reuertar. Et. c. sequēti idez ait. Quecūq; p⁹ baptisma re/spuerit hereticā ꝓuitas vl' mūdana cupiditas: mor in oīm ꝓsternit ima viciorum. Demū q̄ ad vltimū ī sinuat magē deuotio z feruor mulierꝫ q̄ ōr fuisse pediseq̄ martbe noīe marcella. Nā extollens vocē de turba dixit. Bt̄us venter q̄ te portauit: nō solū xp̄m hec docentē beatificās: sed z mr̃em ei⁹: nō sunt alie mulieres in cōciplēdo in vtero gestādo ī nutriēdo filios bt̄ꝫ: ſz misere ꝓpt̄ laborē dolorē z libidinē q̄ in hmōi patiūt Sola vgo bt̄ā q̄ his oībus caruit: z talē edidit ꝓ quē oēs beatificanē credentes in eum. Qđ xp̄s approbauit dicētū vt verissimū. Et addidit dicēs. Quinīmo beati q̄ audiūt zc̄. q. d. Nō solū q̄ me portauit est bt̄ā: sed oēs q̄ audiūt ꝟbuz dei z custodiūt illud. Et qz ꝥgo maria ꝓmarime audiuit z custodiuit ꝟbuz dei obꝛuādo: iō p̄ oībus beatissima. Cōcipit xp̄m q̄libet p bonū ꝓpositū uersionis: parturit p executōez boni opis: nutrit p frequentatiōez oratiōis sacre cōmunionis Auditio aūt seu lectio diuini ꝟbi est ꝓncipiū hui⁹ Bti q̄ audiūt zc̄. Exb̄ qđ supꝛ ōr qđ spūs immūdus assumit secum septem spūs neq̄ores se: p̄t b̄ intelligi de septē speciēb⁹ peccati in spūmsanctū. ſ. p̄sumptiōe: desperatiōe impugnatiōe veritatis agnite: inuidētia fraterne gr̃e: obstinatiōe: z finali impenitētia: z ꝓemptus p̄cepto rum suoꝝ maioꝝ: de hac vltia habes. xxv. q. j. Violatores. Addidit q̄z Mathe⁹ post locutōz de plasphemia in spūmsanctū: qđ accesserunt ad eū pharisei dicētes. Mgr̃ volum⁹ a te signū videre. Quib⁹ rñdit. Generatio mala z adultera signū q̄rit z signū nō dabit ei nisi signū Jone zc̄ Hec adhuc eo loquente dixit ei quidam Ecce mater tua z fratres tui stant forſ volentes tibi loqui Quib⁹ ait extēsa manu erga discipulos: hec est mater mea z hi sunt fratres mei. Quicunq; em̄ fecerit voluntatē p̄tis mei: ipe me⁹ frater soror z mater est

Addidit etiā Mathe⁹ z Marc⁹ qđ ibs in dicta cōfutatiōe iudeoꝝ ad exaggerādā culpā calūnie seu blasphemie eoꝝ de ḡuitate peccati blasphemie in spūmsanctum: in quē ex hoc inciderāt ait matheus. Qui verbū dixerit in filiū hoīs remittet ei: q̄ aūt blasphemauerit in spūmsanctū: nō remittet ei neq; in isto seculo neq; in alio. Blasphemia āt in spūmsanctū sumit triplicit̄ ſm Tho. scōa scōe. q. xiij. Uno mō ꝓ blasphemia cōmuni in deū q̄ est attribuendo deo qđ sibi nō conuenit: vel negādo qđ ꝯuenit deo: ꝓut quelibz extribus p̄sonis diuinis est spūs z est sanct⁹: in quod crimē incideruntiudei attribuentes diabolo quod est⁹ dei facere miracula. Jn filiū hoīs verbum dicebant: cum vocabāt eū voracē: potatorē: filiū fabri: que erāt cōtra humanitatis reuerentiā Secūdo modo ōr blasphemia in spūmsanctum ex malicia non qualicunq; sed illa que rēnuit impeditiua peccati: que b̄z ſex spēs de quib⁹ Thomas vbi supꝛa: z magister in. ij. sentē. circa finem: inter quas sunt Jmpugnatio veritatis agnite: inuidentia fraterne gratie crescentis in mūdo Et ī huiusmodi isti iudei inciderant impugnantes veritatem doctrine z operum xp̄i z hoc ex inuidentia Tertio modo ſm Augſ: dicit blasphemia in spūmsanctū finalis impenitentia: non ꝓut dicit ꝓpositum in futurum nō penitēdi: quia sic est vna ex illis ſex speciebus blasphemie secūdo modo sumpte: ſz ꝓut dicit permanentiā in quocūq; mortali vsq; ad mortem inclusiue. Unde Eusebi⁹. Hoc sancti p̄res irremissibile peccatū z blasphemiā in spūmsanctū esse dixerūt: in sceleribus vsq; in finē vite pseuerare. de pe. di. iij. Inter hec secūdo: z in hāc blasphemiam p̄uidit z p̄nūciauit mīros ex eis incursuros. Dicit̄ autem irremissibile: qz raro vel difficulter dimittit ꝓpter sui ḡuitatē: quia z difficulter tales cōuertuntur: z hoc quo ad secundā et primam acceptionem. Nā q̄tum ad tertiam acceptiōez simpliciter non remittit̄: quia nunq̄ talis penitet: de peni. di. j. §. q autem. post ca. Importuna. Exista etiam sententia arguit Bzeg⁹. di. xxv. Qualis: aliqua peccata remitti in alia vita quod verū est de venialib⁹ que etiam in purgatorio p penam expiant Nam ex b̄ q̄ xp̄s dicit peccatum in spūmsanctū nō remitti etiā in futuro: innuit aliqua ibi remitti et si nō nisi venialia. vt Bzeg⁹. ibi exp̄plificat. De his habes diffuse in

scõa pte. Q̃ xp̃s eiecerit al's etiã demonia ptz p illõ qõ dictũ est sup̃ Lu.viij.qz exibãt a multʒ demonia tc̃ Cũ aũt dr. Mar.vl.q̃ xp̃s a maria magdalena cui p̃ apparuit resurgẽs eiecerat.vij.demonia :intelligit de vij.generib vicioz q̃b diabol⁹ possedit aiaz z si ñ coz pus:nõ de vexatõe cozpali De q̃dã etiã eiciente de/ monia q̃ nõ seq̃bat xp̃m ꝟtute fortẽ exorcismozũ :cum apli dixissent xpo q̃ phibuerãt eũ ad hõ. Rñdit ibs no lite phibere. Qui nõ est ꝯ vos: p vobis est.

Preter demonia· ·Ꝭ·xvj

cos libatos ex q̃b aliq̃ etiã erãt muti. Narrat marcus sol⁹ de vno muto z surdo nõ tñ demoniaco sanato. Di cit em̃ q̃ exiens de finib tyri venit p sydonez ad mare galilee tc̃. Et oblatũ sibi surdũ z mutũ a q̃busdã dep cantib p eo:traxit eũ a turba seorsuz. Et mittẽs digi tos in aures ei⁹ z sputo suo linguã ei⁹ tãgẽs:dixit effe ta qõ interp̃tat latie adapire. Et statim liḃat⁹ est a surdi tate z mutitate z loq̃bat recte. Et cũ p̃cepisset ne cui ḃ dicerẽt:q̃tomagʒ p̃cipiebat tantomagʒ diuulgabant dicẽtes:bñ oia fecit tc̃. Ubi notandũ in eo q̃ dr depca bant p eo q̃ fm gl'anũ de pe.di.j.§.Deniq̃ oim̃ q̃s xp̃s sanauit:petitio p̃tic voc̃ vel amicoz legit p̃cessis se Jn eo q̃ xp̃s traxit būc seorsũ a turba:innuit q̃ pec cator q̃ est surdus ad audiendũ.i. obediendũ legẽ dei z mut⁹ ad laudandũ z p̃fitẽdũ:si dz mẽte sanari:opor tet a turba vicioz segregari q̃ ad cessatõz act⁹ z tumul tu passionũ Juxta illõ amb. Cũ renũciat imp̃obitati stati assistit ꝟt⁹:egressus em̃ malicie:ꝟtutʒ opat ingres sum.xxvij.q.j. Jn eo aũt q̃ baptizãdo fit q̃ xp̃us cir ca būc egit dicẽs ephata:intelligi dat fm rabanũ vt p saliuã tipicã z sacerdotʒ tactũ sapiã z ꝟtus dina salutẽ ciusdẽ cathecumini opet Et apiant ei nares ad accipiẽ dum odorẽ noticie dei:z apiant ei aures ad audiendũ mãdata dei.de p̃se.di.iij. Postea in eo q̃ xp̃us p̃cepit nulli ḃ dicẽ:q̃ p̃ceptũ referebat ad mysteriũ nõ ad vo calẽ sonũ.vt.s.nullus q̃rere debeat laudẽ hoim in opi bus suis bñ z mire facẽ fm illõ amb. Ueritatʒ regula est vt nihil cõmẽdãdi sui cã faciat.xj.q.iij. Si q̃s vo nõ obediat:z iõ diuulgãtes nõ faciebãt p̃ceptuz:sz ḃ ibi notaḃ q̃ q̃tomagis q̃s vere fugit gloriã hoim: tan tomagis cum gl'ia sequiḃ.vt dicit Tull'. de Catbone

De cecis ab eo illu· ·Ꝭ·xvij

minatis in ꝑticulari vltra demoniacũ mutũ qui etiaz erat cec⁹:xp̃s q̃tuor illumiauit. De p̃ narrat math.p⁹ suscitatõz puelle filie archisynagogi:q̃ secuti sunt ihesũ duo ceci itinerantẽ damãtes. Miserẽ nr̃i fili dauid:z veniẽtib ad eũ in domũ inḣrogauit: q̃d vultʒ vt faciã vob. Cũ rñdissent. Ut apiant oculi nr̃i:ait ibs. Credi tis q̃ ḃ possim facẽ vob. Dicentib vti q̃ dñe.ait.fm fi dem vrãz fiat vob. Qui statim sunt illumiati:q̃uis mã/ daret occultari factũ: illi tñ diuulgauerũt p totã terrã illã. Marcus narrat de q̃dã alio ceco q̃ bethsaide ad duct⁹ ad ibm fuit p̃cantib p eo. Quẽ ihs extra vicum edurit z exp̃uit oculos ei⁹ tangẽdo cũ manu Et inter rogante eũ si aliq̃d videret. Rñdit. Uideo hoies sic̃ ar bores. Jtez imponẽs manũ sup oculos ei⁹ cepit videꝫ z restitut⁹ est vt clare videret oia: Cui mãdauit in do mũ ire z nemi dicere. Referũt tres euãgeliste mathe⁹ marc⁹ z lucas de ceco illumiato a dño ihu in biericho Sz mathe⁹ duos asserit fuisse:ponẽs plale p singula ri ꝑter mysteriũ:figurãs cecitatẽ būani generʒ ex p̃i mis parentib in vtroqz sexu z in vtroqz pplo Marc⁹ z lucas de vno referũt:cuius etiã nomẽ marc⁹ exp̃mit dicẽs:bartimeus filiꝰ thimei q̃ ledens secus viã mẽdi/ cans:audito q̃ ihs transiret:cepit clamare. Miserere mei fili dauid Cũ aũt increparet a turbis vt tacẽt mul tomagis clamabat:mi fere tc̃. Stãs aũt ihs iussit il lum venire ad se:q̃ p̃iecto vestimẽto exiliẽs venit ad eũ Et interroganti ihu q̃d vellet. Rñdit.dñe vt videam. Et ihs ad eũ. Respice fides tua te saluũ fecẽ:z cũ vidit zseq̃bat eum ois turba ex ḃ laudauit deũ. Jn eo q̃ dr p̃festim vidit z seq̃bat eum magnificãs deuz: tria p̃nt ꝯsiderari circa veram z p̃fectã ꝓuersionẽ. Subita illu stratio q̃ cõfesti vidit:deuota gr̃aꝝ actio: q̃ magnifi cans deũ:q̃tũ ad tertiũ recta ꝓuersatio:q̃ seq̃bat illũ Jsta est dr̃a inter deũ z naturã in op̃ibus suis q̃uis z ip se deus vt p̃mũ agẽs etiã ipe moueat naturã ad agen dum. Naz natura opat nõ subito sz successiue:vt ptz info:matiõe cozpoꝝ aialiũ:in plantʒ Sz deus opera tur in instãti in illis q̃ p se solus facit: vt in miraculis z in iustificatiõe peccatorʒ :ideo dicit p̃festi vidit. Ne scit em̃ tarda molimina spũssancti gr̃a ait Breg⁹.que illumiat mentez:sz q̃ vt dicit aug⁹. Qui fecit te sine te nõ iustificauit te sine te.i.sine tui cooparõe Jdeo ad re cipiendũ illuminatõz debem⁹ aliq̃ ex pte nr̃a facẽ que fecit iste cecus illuminat⁹ a xp̃o. Ubi nota p ordinem septẽ ꝓcurrentia vel disponẽtia ad illuminatõz pecca/ toris p gr̃am:p̃mũ est vt si nõ sit in via mandatoz:sal tim nõ extra viã p obstinatõz sedeat:sz secus viã p ope rũ q̃ sunt de genere bonoz exercitatiõz. Scdo vt sit mendicãs p suffragioz ab aliꝭ ꝑuratõz:sicut multi p q̃b alioz sunt curati a xp̃o z sctis ab infirmitatib coz poralib:ita z a spũalib:vt ptz in palitico a xp̃o sana/ to z aliꝭ. Tertiũ q̃ audiat de ibu saluatoze.i. ꝺ spectã tib ad saluatõz. Sic̃ pdicãte Petro:cecidit spũsctus o sup oẽs q̃ audiebãt z illuminati sunt mente. Actuũ. Quarta q̃ clam et cognoscẽdo suã miscõiaz p̃ venie ap petitõz. Breg.i.moral'. Multũ clamat q̃ ml'tũ amat vehemenḣ.s.appetendo q̃ postulat Quinto p̃strepen tib turbis socioz vel passionũ z impedire volẽtibus nõ dimittat boni ꝓtinuatõz. fm illõ. Et si ille p̃seuera uerit pulsãs:surgens dabit illi q̃q̃t habz necessarios Lu.xj. Sexto ejciat vestimentũ corpis p ei⁹ mortifi cationẽ. Hiero. Qui pctõr est z quẽ remordet ꝓria cõ scientia:cilitio attingaḣ z plangat ꝓria delicta vel po pulí:z ingrediaḣ ecclesiã ꝺ q̃ ꝑter pctã fuat egressus z cubet in sacco vt p̃teritas delitias p q̃s deũ offenderat vite austeritate cõpẽser. de pe.di.j. Qui sacerdos. Se ptimũ vt se p̃sentet ibu exp̃mẽdo miseriã cecitatʒ pctõ rum p ꝓfessionẽ. Sacerdos em̃ repñtat xp̃m: vñ in p uerbiꝭ. Qui absc̃dit scelera sua ñ diriget:q̃ ãt ꝓfess⁹ fuit z reliq̃rit ea :inueniet gr̃az z p ea illumiaḣ pctõr.

De ceco a natiui· ·Ꝭ·xviij.

tate a xp̃o illumiato narrat solus Joh.·Preteriẽs ihs q̃t ihs vidit hoiez cecũ a natiuitate z inḣrogauerũt eũ discipuli ei⁹. Rabbi q̃s peccauit ḃ aut parẽtes ei⁹ vt ce cus nasceret Erubãt hi putãtes oẽm infirmitatẽ p̃ce dere ex pctõ actuali suo vel parentũ. Sz excludit xp̃s hãc opinionẽ vt nõ verã:oñdẽs nõ ex illa cã natũ eẽce cum:sz vt manifestaret opa dei in illo.i.ad gl'iaz ꝺi cõ sequẽdã ex illuminatõe ei⁹. Exinde faciẽs lutũ ex pul uere terre z sputo linuit sup oculos eius dicẽs. Uade ad natatoria syloe z lauare. Qõ cum feciss et:vi sum re cepit. Spũaliṫ innuẽs mysteriũ icarnatõis xp̃i signa tũ in luto facto ex sputo z terra. Sputũ em̃ sigt ꝟbũ eternũ p̃cedẽs ex ore p̃is: puluis est natura humana ex puluere:q̃ q̃dem ꝓiuncta sunt q̃n ꝟbũ caro factũ est hoc g̃ mysteriũ posituz sup oculos generis humani ce ci a natiuitate p originale:id est intellectu p fidez recep

ptum cū lotiōe secuta baptismi hūtis ꝟtutē ex passiōe
xpi illuiauit eū. Ex qua illuiatiōe quo ad ppm gētilē
gens iudeoꝝ est diuisa: pie credētib⁹ hoc factum a deo
aliqbus ex eis ꝙuersis ad xpm aliis obloqntib⁹ de xpo
dicentib⁹ nō esse a deo missum sed pctōrē t legis diuie
trangressorē. Quo aūt ad hystoriā reuerso illo domus
ceperūt vicini ei⁹ aspicientes inter se disceptare vtrū ne
esset ille cecus q̄ solit⁹ erat certo loco sedere ad mēdicā
dum q̄busdā asserētib⁹ illū esse: alijs ꝺdicētib⁹: qz nō il
le sed sil'is esset ei⁹. Ille audiēs t grat⁹ ad ꝓfitendū be
neficiū dicebat: ꝙa ego sum ille. Et inerogātib⁹ vñ visū
recepisset rñdēs: ex lotiōe facta in aqua siloe ad māda
tū iesu luto ꝑus impositō sup oculos ei⁹. Ducētib⁹ au
tem illis cū in synagogā ad phariseos inerogantes eū
de modo illuiatiōis dixit vt ꝑus vicinis declarauerat
Et ꝙa sabbatū erat illa die ceperūt dicere ex eis Nō est
hic hō a deo q̄ sabbatū nō custodit: cum tñ hoc nō essz
ꝓtra obſuantiā sabbati. Alij vero deuoti aiebāt. Quō
potest hō pctōr ista signa facere. Et sic erat scisma iter
eos. i. diuisio opinionū de eo. Vocātes aūt cecū inero
gauerūt eum. q̄d de eo sentiret. Qui rñdit. ꝙa ꝓpha est.
Nō credēres aūt ei miserūt ꝑ parētib⁹ suis inerogan
tes si nat⁹ esset cecus t quō vidisset. Qui dixerūt vtiqz
esse filiū eoꝝ t cecū natū: sed se nescire de mō illuiatio
nis vel a q̄: ipm ꝙo cū de hoc inerogarēt qz etatē habe
bat. Q̄ dixerūt parētes timētes non displicere phari
seis. Jā em fuerat cōspiratū vt q̄ iesum xpm cōfiterē
esse: eū cereē de synagoga vt excōicat⁹. Jteꝝ ergo inter
rogātes eū de modo q̄rebāt quō possent calūniare mi
raculū t dicētib⁹ illis. Da gl'iam deo: nos scim⁹ ꝙa hic
homo pctōr est. q. d. a deo recognosce illuiatiōē: non
ab isto. Quib⁹ ille. Si pctōr est nescio. i. nō scio cuz esse
pctorē sed iustū. Et replicātib⁹ illis. Quid fecit tibi. q̄si
di. Nunq̄d inuocauit beelsebub. Stomachat⁹ ille de
duricia eoꝝ ait. Dixi vobis vt audistis: q̄d iteꝝ vultis
audire: nunq̄d t vos vultis discipuli ei⁹ fieri. q. d. Nō
q̄rietis vt sciatis veritatē t efficiami discipuli ei⁹: sed vt
calūnietis miraculū: ideo nolo ampli⁹ explicare. Tūc
maledixerūt ei dicentes. Tu cū discipul⁹ eius sis: nos
moysi discipuli sum⁹: nos scim⁹ ꝙa moysi locutus est
deus: hūc nescim⁹ vnde sit. Quib⁹ ait. In hoc est mira
bile ꝙ nescitis vñ sit: t aperuit oculos meos. Scim⁹ ꝙa
pctōres de⁹ nō audit. s. exaudiēdo. Hoc dixit nōdū p
fecte mēte illuiatus. Ait Aug⁹. Nā t pctōres de⁹ exau
dit t si nō mereant. Vel ſm Tho. nō exaudit pctōres
inq̄ntum pctōres. i. cum petūt illicita: secus si licita vel
necessaria. Et subdit Celidoni⁹. Si nō esset hic a deo:
nō poterat facere quicq̄. Quod audientes pharisei vt
blasphemū eiecerūt extra synagogā dicētes. In pcīis
natus es tot⁹ t tu doces nos: Xpus aūt inueniēs eū i
templo inerogauit si crederet in filiū dei. Interrogāti
illi q̄s esset vt crederet in eū: rñdit. Uidisti eū t q̄ recuz
loquit ipe est. Et ꝑ fidē adorauit eū dicēs. Credo do
mine. Tūc xps dixit. In iudiciū. s. discernēdi in hunc
mundū veni: vt q̄ nō vidēt. s. gētiles ignorātes deū: vi
dēāt credētes in xpm. q̄d p⁹ea euenit. Et q̄ vidēt. s. iu
dei vez deū tūc cōlētes: cecitāt i pfidiā lapsi. et li vt te
netur cōsecutiue nō causatiue: quia aduētus xpi non
fuit causatiu⁹ cecitatis iudeoꝝ: sed hoc secutum est in
eius aduētu ex eoꝝ īdispositiōe. Cum aūt dicerēt pha
risei. Nunq̄d nos ceci sum⁹. rñdit. Si ceci essetis non
haberetis pctm. i. si vos ipos intelligeretis esse ignaros
veritatis t q̄reretis ipam: nō haberetis pctm vre pfidie.
sed qz dicitis videm⁹. i. estimatis veritatē cognoscere:
pctm vestz manet. Pluribus q̄z alijs cecis xpus visū
restituit. vt patet Matth. xj. ibi. Ceci vidēt tūc. s. illuia
ti ab eo q̄n discipuli Johis venerūt ad eū. Matth. xv
dr q̄ cecos claudos t alios languētes añ eum positos
curauit. Et post electionē de templo cmētium t vēdē
tiū accesserūt ad eū ceci claudi t sanauit eos. vt scribi
tur Matth. xxj.

De mortuis ab eo ·§·xix.

suscitatis. Et ꝓmo de filia archisynagogi: quod fu
it circa ꝓncipiū sue ꝑdicatiōis. vt refert Matthe⁹ mar
cus t lucas. Matthe⁹ q̄dē breui⁹ alij pleni⁹. In quo
etiā miraculo aliud coincidit. s. sanatio mlieris fluxū
sanguinis hūtis. Loq̄nte ḡ iesu ad turbas accessit ad
eū ꝓnceps q̄dā synagoge: cuius nomen ſm Lucā erat
yairus: rogans iesum vt veniret ad domū suā ad resu
scitādū filiā tūc defunctā. Nondū puella erat ꝺfuncta
sed dimiserat eā pater laborantē in extremis. vt dicūt
Lu. t Mar. sed Mat. abbreuiās dixit iam defunctā
qz hoc citius euenit. Erat aūt puella vnica patri: z. xij.
annoꝝ. Cū ḡ iesus iret cū patre puelle ad domuz eius:
mulier q̄dā quā Amb. ꝺ fuisse Marthā: q̄ fluxū san
guinis passa erat. xij. annis: t in medicos ꝓsumpserat
oēm substantiam suā ꝑ remedijs: nec potuerat curari: sz de
terius se habebat. vt dicūt Mar. t Lu. intra turbam
associātē iesum scinicit q̄rens tangē vestimentū xpi:
confidēs inde sanari. Cūq̄z tetigisset fimbriā vestimē
ti eius. i. extremā partē versus pedes: subito curata est
Q̄ sciēs iesus q̄ oia occulta nouerat: ait ſm Lucam t
Marcū. Quis me tetigit? Cui petrus q̄si admirās ait
Preceptor turbe cōprimunt t dicis q̄s me tetigit. q. d
Nō vnus sz multi hoc faciūt. Et iesus. Tetigit me ali
q̄s. Nā ego noui ꝟtutē ex me exiſſe. Et circūspiciēs su
per turbā (vt refert Mar.) accessit mulier illa cū timo
re reuerētie añ eū: fetiēs se sanatā t narrās factū. Quā
iesus ꝓfortauit dicēs. Fides tua te saluā fec: vade i pa
ce. Jter aūt pseq̄nte venit nuncius ad archisynagogū
qui diceret. Filia tua modo defuncta est: vt q̄d vexas
mgrem. q. d. Nō oporet q̄ veniat ad sanandū: ꝙa iam
mortua est. Nō credebat iste tante ꝟtutis esse iesum vt
suscitare posset. Jesus aūt confortās eū t ad fidē ani
mans ait. Noli timere: crede tm t salua eris. Demū in
trans in domū vbi iacebat puella mortua: iuenit tibi
cines. i. psonas que cancbāt carmen lugubre ad incitā
dum ptentes ad fletū. Quibus xpus ait. Recedite: nō
est mortua puella sed dormit: ꝙa em subito erat susci
tanda ac si dormiret t sine aliq̄ difficultate t dilatio
ne sanāda: ideo dixit eā dormire. Sed illi estimantes
eū loqui de somno deridebāt eum. ꝓpter q̄d nō merue
runt videre miraculū. Illis ergo electis ptentib⁹ solū
petro t iacobo t Johāne t patre t matre puelle: appre
hēdit manū puelle dicēs. Puella surge. Et cōfesti sur
rexit. Cui iussit dari māducare vt ostēderet se resusci
tatā nō fantastice. Et cum mandasset hoc occultū te
neri exīt fama huius in vniuersam terrā illā. Spi
ritualiter hic notat ex xpi aduentu cōuersio ppli gen
tilis: t iudaici postea. Filia igit archisynagogi ē plebs
iudaica: cuius pater fuit Moyses legislator: q̄ cū alijs
patriarchis t ꝓphetis intelligēs synagogā infirmā ad
mortem: t non sanandā a peccatis nisi ꝑ impositiōem
manus christi sup eam. i. p mysteriū incarnatiōis vbi
facta est vnio vtriusq̄ nature quasi quidā cōtractus:
hoc deprecabat hoc peroptabat. Uenīte autē xpo ad
eam curandā exemplo t doctrina: subintrauit mulier
sanguinis fluxū paties. i. gentilitas: cuius fluxus san
guinis erat peccati cōtinua ꝓpetratio. Ab his sangui
nibus. s. peccatoꝝ Dauid curari orabat dicēs. Libera
me de sanguinib⁹ de⁹ de⁹ salutis mee. Infirmata aūt

ꝑ

fuerat quãdo puella illa ozta. Nata cũ quodãmõ fuit synagoga ad lucẽ virtutũ: qñ data fuit ei lex p moysen Et tũc infirmata gẽtilitas: quia ex cõparatiõe virrutũ qua exercenk p̃cepta ostendik infirmitas t miseria vitiozũ. Medici quibꝫ ista quesierat curari fuerũt phi t poete: q̃ suis doctrinis naturalibꝫ vel moralibꝫ nõ poterant gentilitatẽ a peccatis sanare: sed deteri⁹ se habebat q̃tidie errozes multiplicãdo. Audiens aũt gentilitas xp̃m t turbã apl'oz p̃dicantẽ virtutes ei⁹: ?cepta de uotiõe fidei credidit se sanari: si tangeret vestimẽtũ ei⁹ vel fimbriã. i. si imitarek quersatiõez ei⁹: t si nõ in facie dis miraculis: saltẽ imitãdo vestigia hũilitat; ei⁹ qua in terra cõuersatus est. Quod t faciẽs fide sanata est et in pace mẽtis dimissa. Interea mozik puella: q̃a plebs iudaica ad quã sanãdã xp̃us p̃mo missus est in mortẽ infidelitatis incidit: sanata gẽtilitate p cõuersionẽ ad fidẽ. p̃nunciak tamẽ p. ꝓphas q ipa saluãda sit. qđ erit in fine seculi. Tũc ciccris tibicinis. i. reprobatis falsis doctoribꝫ iudeoz: q̃ t turbã tumultuatẽ q̃ nõ credũt p xp̃m synagogã saluandã: sed p antichristũ. demũ tenebit manũ ei⁹. i. opera ei⁹ viuificãdo p cõuersionẽ ad fidẽ: t iubet illi dare mãducare. s. doctrinã euangelicã t eucharistiã: quã nũc mortui mãducare nõ possunt. Et nõ oms ex gentilitate cõuersi sanank: nã t si multi tangãt exteriori cultu xp̃ianoz: sola tamẽ vna t in vnitate eccl'ie t charitatis manẽs cũ fide t hũilitate: quersationẽ xp̃i imitãs sanak. vnde Beda. Quicũq; ab vnitate fidei vel societate petri q̃modolibet semetipos segregant: tales neca vinculis peccatoz absoluit: nec ia nuã regni celestis possunt ingredi. xxiiij. q. j. Et in. c. seait Piero. q tales. s. mali t si offerãt holocausta vt videãk iciunare: dare el'ynas: pudicicią polliceri: de⁹ eaz nõ acceptat: cũ. s. nõ sunt in charitate xp̃i.

De adolescẽte filio ·H·xx·

vidue a xp̃o resuscitato narrat sol⁹ Lucas. Dicit enim. Ibat ies̃us in ciuitatẽ Naym: t ibãt cũ eo discipuli ei⁹ et turba copiosa. Cũ aũt appropinq̃ret porte ciuitatis ecce defũctus efferebak fili⁹ vnicus mris: t hec vidua erat t turba ciuitatis multa cũ illa: q̃. s. associabant eã feretrũ in quo iacebat fili⁹ mortu⁹ seqntẽ: vt moz erat Quã vidẽs ies̃us miscẽdia mot⁹ sup eã dixit. Noli flere Firmantibꝫ aũt se portitoribꝫ accessit ies̃us t tãgẽs loculũ inquit. Adolescẽs tibi dico surge. Et resedit qui erat mortu⁹ t cepit loqui t dedit illũ matri. Quo viso oẽs magnificabãt deũ dicẽtes: q; ꝓpha magnus surrexit in nobis: t q; de⁹ visitauit plebẽ suã. Resuscitatio ista signat viuificationẽ pctõris per gr̃am. Et vt dicit Aug⁹. de pe. di. j. Resuscitat⁹ in corpe viuit absente suscitatore: nõ aũt sic resuscitat⁹ in aĩa. Cum em̃ de⁹ vita aĩe sit: aĩa vo vita corpis. Sicut corpus viuẽ nõ potest absente aĩa: ita nec aĩa nisi deo p̃sente. s. p gratiã viuere nõ põt. Mortk g̃ aĩa p peccatũ: ꝑm illud Ezech. xviij. Aima q peccauerit: ipa moriek. Et sicut dt Aug⁹ ó pe. di. ij. Sicut tribꝫ gradibꝫ pucnik ad peccatũ: suggestiõe: delectatiõe: cõsensu. ita t ipi⁹ petri tres fuit differẽtie: in corde: in ope: et cõsuetudine: tangz tres mortes. vna quasi in domo: vt puella: cũ in corde cõsentik libidini. i. delectatõi peccati. altera quasi iã extra portam. plata: vt adolescẽs: cum in factũ p̃cedit assentio. tertia cũ male ?suetudinis quasi mole premik animꝫ: tangz in sepulchro iam ferẽs vt Lazar⁹. Que tria genera mortuoz dñs resuscitasse nullus qui euangeliũ legit ignorat. Nec ille. Item Gratian⁹ de pe. di. j. H. Ex his. ait. Tres mortuos xp̃us audiuit q̃s alijs oratibꝫ reddidit vite. Quartũ q̃z discipulo nunciãte audiuit: cũ. s. quidã dixit. Dñe p̃mitte me sepelire patrẽ t seq̃r te Matth. ix. Sed q; defuerũ tyrui. q̃ p eo orarẽt: resuscitari nõ meruit. Et signat peccatũ p obstinatiõz a quo nõ resuscitak alios cũ ponat obstaculũ gr̃e. Adolescẽs igit iste signat peccantẽ in ope. t b̃ est deferri extra portam. Porte em̃ aie sunt sensus exteriores: p quos cõmittunk pcã opis. vñ Prophet⁹. Moꝛs intrauit per portas nr̃as. Portitores extra portã sunt q̃ttuor passiones: de quibꝫ Virgili⁹ vt refert Aug⁹ in li. de ciui. dei Hinc cupiũt metuũt gaudẽtq; dolẽtq;. Ista inducũt ad opus malũ t p̃cipue adolescẽtes. Nã vt dicit Bened. vj. Sensus homis t cũcta cogitatio ꝓna sunt ad malũ ab adolescẽtia sua. Et. xij. q. j. dicit. Octo etas ꝓna ẽ ad malũ ab adolescẽtia sua. Nil incerti⁹ vita adolescentiũ. Qđ etiã pater p pabolã ꝓdigi adolescẽtis: q̃ recedẽs a patre cõsumpsit oẽm sbam suã viuẽdo luxuriose. Lu. xv. Vel q̃ttuor portitores ad sepulturã. i. cõsuetudinẽ inducẽtes mali sunt peccatoꝝ excusatio vel defensio. Ps̃. Nõ declines cor meum in verba malitie ad excusandas excusatiões in peccatis. aliꝫ adulatõ sed oleũ peccatoris nõ impinguet caput meuz. i. mens mea nõ fouebik adulatiõe. Tertiũ est prauoꝝ associatio. Ps̃. Cum puerso puerteris. Quartũ correptõnis cuitatio. Eccl'i. Vir insipiẽs vitabit correptionem t̃c. Si debet resurgere ad vitã gr̃e iste passiões in malum vel inducões debent cessare. t hoc est firmare se t xp̃s verbo inspiratiõis alloqui: t loculũ corpis afflictione tangẽ: t eccl'ia ꝓ eo orare. Vñ Amb. Fleat ꝓ te mater eccl'ia: videat te xp̃us flentẽ t dicat beati tristes: amat vt p vno mlti oret. Deniq; mot⁹ lachrymis vidue filiũ suscitauit. de pe. di. j. Et sic resurgit.

De resuscitatõe La ·H·xxi

zari: q̃ fuit ꝓpe tẽpus passiõis t insigni⁹ ceteris miraculis: narrat sol⁹ Job. dicẽs. Erat quidã languens nomine Lazarus a bethania t̃c. Iste lazar⁹ fuit germanus marthe t marie magdalene: q̃ fuerũt de nobili p̃sapia ex genere iudeoꝝ t magnaꝝ diuitiaꝝ. Nã diuiso inter se primonio marthe in parrẽ suã assignatum fuit castꝫ bethanie Marie castꝫ dictũ magdalon: vñ dicta est magdalena. Lazaro edificia multa t magna in hierosolymis: q̃ vacabat militie. Martha gubernatiõe domus maria vacatibꝫ pulcherrima exẽs. Nos ad xp̃m devotos t p̃cipue mariã discipulã ei⁹ factã p⁹ pedes dñi lotos lachrymis suis xp̃s diligebat: t in bethania in domo marthe freq̃nter hospitabak. Erat ei bethania ꝓpe hierosolymã ad q̃ndecim stadia. i. circa duo miliaria. Est em̃ stadiũ octaua ps miliaris ꝛz doc. Cũ g̃ lazar⁹ bethanie fuisset infirmat⁹: sorores ei⁹ miserũt nunciũ ad ies̃uz: q̃ tũ erat in ꝓuincia galylee: dicẽtes p eũ. Dñe ecce quẽ amas infirmak. Nõ ipe accesserũt: qz nõ decet iuuẽculas discurrẽ: t qz germanum nõ licuit in infirmitate deserere: sz curã ei⁹ ageret. Nõ aũt dicũt: veni t sana eũ: sed tm̃ insinuãt infirmitatẽ: sanationẽ dimittentes in volũtate sua: q̃ melꝫ nouerat quid ei expediret. sufficit amanti indicare indigentiã: si em̃ ve amabit. quid debit. Audiens hoc ies̃us dixit nũcio. Infirmitas hec nõ est ad mortẽ: ita scz q̃ detineak ab ea. Nam t si mors secuta est: ita cito fuit suscitatus vt nõ videret mortu⁹. Et hoc fuit p gl'ia dei: vt gl'ificetur filius dei p eam: manifestando in hoc vtutẽ sue diuinitatis. Ex quo facto nõ sibi sed hoibus est vtilitas acq̃sita. Et post verba nuncij mansit ibi duobꝫ diebus vt ex diuturnitate detentõne in morte maius t magis appereret miraculũ. Interea em̃ lazar⁹ mortu⁹ ẽ. Post hec dixit ies̃us discipul'. Eam⁹ in iudeã iterꝫ. Inde em̃

recesserāt ad tēpus cedēdo malicie ꝛ furori iudeoꝝ:q̄ q̄sierūt cū lapidare:veritatē eis p̄dicādo ꝛ vitia repꝛe/hēdēdo. Cui rñderūt discipuli. Rabi.i.magister. Nūc q̄rebāt iudei te lapidare:ꝛ iterū vadis illuc.q.d. Noli ire ne te occidāt. Nec velis nos ita orphanos relinq̄re ꝛ si de re nō cures. Quib⁹ ihesus. Nōne duodecim hore sunt diei.q.dī.dies variāt ꝑ plures horas:ꝛ in q̄libet sui pte homo potest mutare ꝓpositū suū ꝛ voluntatez. vt si vna hora velit vnū:alia velit contrariū. Sic et iudei:ꝛ si voluerunt me occidere potuerūt mutare ꝓpositum suū. Preterea dies ꝓtinet horas duodecim vt ei⁹ partes:in quas ptes tunc diuidebat dies artificialis: Ego igit cū sim dies spūalis totus luminosus:et vos duodecim apli vt duodecim hore a me lumē habētes debetis me sequi ꝛ volūtatē meā:non ego vos. Nam q̄ ambulat in die.i.opāt fm illuminatiōz meā nō offendit.i.nō peccat:qꝛ illuminat in agēdis a luce gre a me Qui ambulat in nocte in absentia.s.lucis gre offendit id est peccat. Nā fm Tho.in sūma nō potest diu stare peccatoꝛ in mortali q̄n labāt in alia peccata.q.d.sequimini me si nō vultis errare. Et si dicāt quō tūc iudas hora erat illuminata:cū xp̄s appellaret diabolū. Pōt respōderi q̄ aliq̄ndo iudas fuit bonus ꝛ in luie gratie ꝛ si malus postea effect⁹:vel q̄ loq̄rebat xp̄us de mathia ei substituēdo in apostolatu. Ne aūt apli estimēt leuiter ꝛ sine causa vrgēti eum velle ire i iudeā:assignat causam sui accessus dicēs. Lazar⁹ amicus noster dormit:sed vado vt a somno excitē eum:qa amic⁹ noster. Et loquebat de morte eius. Ideo aūt scriptura appellat mortē corporalē dormitiōem:fm illud ad Thesal. Nolo vos ignorare fratres de dormiētib⁹.ꝛ pater in libris regū:ex eo q̄ sicut dormiēs post tēpus surgit a sōno ꝛ sine difficultate:ita ꝛ oēs in fine resurgemus:in quo nulla difficultas deo operāte erit. Et in somnis qui bene corpe ꝛ mente dispositus est habet suauia somnia:ꝛ surgit fortioꝛ ꝛ pulchrioꝛ:q̄ aūt male dispositus est habet somnia terribilia affligētia eū:et inde surgit fractus ꝛ turpis. Ita spūaliter q̄ mortāl bene dispositus sc̄z in gratia in terra:habet pulchras visiōes in patria dei ꝛ sanctoꝝ vnde gaudeat.fm illō. Beati mortui q̄ in dño moriūnt. Demū resurgit fortioꝛ ꝛ pulchrioꝛ:qꝛ in aīa ꝛ corpore glificat⁹. Qui aūt male morit cū mortali.s.habet exinde terribiles visiōes demonū ꝛ aliorꝝ malorū vnde sūme cruciat:ꝛ in fine resurget deterioꝛ: qꝛ in anima ꝛ corpe cruciat⁹. Apli aūt vt rudes ꝛ intelligentes locutiōem eius de somno corpis dixerūt.dñe si dormit saluus erit.q.d.somn⁹ in graui infirmitate est bonū sanatōis.vnde ꝑ hoc nō oportet q̄ vadas Jesus ergo dixit eis apte. Lazarus mortu⁹ est:ꝛ gaudeo nō de malo mortz̄ sed ꝓpter vos.i.vestrā vtilitatē que sequet:vt.s.quia nō erā ibi p̄sens corpe q̄ndo mortu⁹ est:ꝛ tamē significo vobis quod occultuz est:credatis: id est ꝛ firmem⁹ magis ac magis in fide mee dīnitatis Eamus ergo ꝛ nos ꝛ moriamur cū eo.q.d. Nullo modo deseram⁹ eū:sed exponam⁹ nos piculo mortis cuz ipso eundo. Quid em volumus supuiuere eo mortuo. Eunte igit ihesu cum discipulis ꝛ appꝛopinq̄nte bethanie:cū hoc nunciatū foret marthe:occurrit ei martha dicēs. Dñe si fuisses hic frater meus nō fuisset mortu⁹ Ubi em est fons vite mors appꝛopinq̄re nō valet. Sz ꝛ nunc scio qa q̄cunq̄ poposceris a deo dabit tibi de⁹ Nō credebat eū esse deū:quia deū ñ oportet orare aliū sed putabat hoīem sanctissimū. Dicit ei Jesus. Resurget frater tuus. Cui martha. Scio.s.per fidē:quia resurget in nouissimo die.q.d. Nescio si de illa vltima loquaris vel de p̄senti. Xp̄us autē ait. Ego sum resurrectio ꝛ vita.s.causatiue. Qui credit i me.s.diligēdo eā si mortu⁹ fuerit ꝑ us in peccatis:viuet:gr̄am recipiēdo ꝛ credēdo in me.s.p̄seuerādo in gratia ꝛ dilectiōe ꝛ nō morietꝫ in eternū.i.nō ibit ad mortē eternā:credis hoc Cui respōdit. Utiq̄ domīe ego credidi ꝛc̄. Reuersa martha domum nunciat sorori.s.marie dicēs. Magister adest ꝛ vocat te. Hoc em̄ videt q̄ sibi mandasset: Tunc subito maria hoc audiēs:que p̄⁹ sedebat in domo lugens sociata multis q̄ venerāt de hierosolymis ad cōsolādas eas de morte fratr̄z:q̄ surrexit pergēs ad ihesum. Qui aūt cum eo erant estimātes q̄ iret ad sepulchꝝ lazari ad lugendū mota affectu naturali:secuti sunt eā. Sed relicto mortuo accessit ad fontē vite dñz ihesum:qui adhuc erat extra castellū:vbi ei occurrerat martha. Et ꝓcidēs ad pedes eius dixit. Dñe si fuisses hic frater me⁹ nō fuisset mortu⁹. Jesus aūt videns mariā plorantē ꝛ alios cū eo infremuit spū ꝛ turbauit seipm̄.i.contristat⁹ est:ꝛ ostēdit dolorē exterius dicens. Ubi posuistis eum? Sciebat vtiq̄ locū qui scit totum sed querit vt ostēdat se nō ingerere ad miracula faciēda:sed ab alijs rogatus. Et ad innuēdum q̄ peccatoꝛ signatus per lazarū mortuū deo est ignotus.i.ab eo reꝓbatus:nō ingratus in operib⁹ suis. Qui dixerunt. Dñe veni ꝛ vide. Et lachꝛymat⁹ est ihesus:tum cōpassione soroꝝ lazari:que destitute fratre dolebāt:hūanū est em̄ flere cū flētib⁹. Et modicū ploꝛa super mortuo Defecit em̄ lux eius (inquit Sapiēs) nec reꝓbendunt pie lachꝛyme in morte hoīm ꝓcipue iustoꝝ.quod et fecerūt mulieres sequētes ihesum ad crucē. Et Ambroꝛsius fleuisse amare legit audita morte alicui⁹ iusti:tū quia eum p̄cessisset ad requiē:tum qa difficile est tales reperire ꝓ illis. Sed iuebit Cyprian⁹ acriter contra inordinate lugētes vel ex desperatōne quasi tales ex toto amittant.xiij.q.ij. Quā ꝓposterū. Sed nō minus fleuit xp̄s compassiōe lazari:qui ō loco tuto erat reuocandus ad miserias ꝛ picula mundi.vt dicit.xiij q.ij. Qui diuina. Nunc aūt fletū quidā interp̄tati sūt ex dilectiōe ꝓcessisse:alij ex simulatiōe:dicētes. Nō poterat hic qui aperuit oculos ceci nati facere vt nō moreret? Jesus aūt tristitiā ostēdēs venit ad monumētū in spelunca factū:vbi lapis ad os eius positus erat.et dixit ihesus. Tollite lapidē. Poterat vtiq̄ ꝛ lapide resecato de sepulchꝝo illū educere qui potuit ꝛ resuscitare sed ad auferendas calūnias iudeoꝝ circa miraculū:fecit aperiri sepulchꝝū. Nam si nō fuisset apertū:forte dixissent q̄ nō esset ille verus Lazarus:sed corpus fantasticū opere diaboli ꝓcuratū:ꝛ q̄ corpus ꝓpriū Lazari essz in sepulchꝝo. Ut ergo aspicere possent et ꝓprius ibi corpus esse in sepulchꝝo ꝛ resuscitatiōz ibi nō remānsisse:ideo voluit aperiri. Martha vo tunc ait. Domīe iam fetet:quatriduan⁹ em̄ est. Quatriduan⁹ potest dici peccatoꝝ mortuus in peccato:quia cōtra quatuoꝝ leges luminosas facit:contra legē.s.naturalē:ꝓtra legem decalogi:contra euangelicā:ꝛ contra legē humanam. Fetet aūt ꝑ malā famā prauoꝝ opez. Cui xp̄s dixit. Nōne dixi tibi:quia si crediderīs videbis gl̄iam dei.i.resuscitationē fratris.vnde manifestabit gloria dei.i.virtus diuinitatis. Sublato igitur lapide ihesus eleuatis oculis ad celū ait. Pater gratias ago tibi ꝛc̄. Postq̄ clamauit voce magn̄. Lazare veni foras. Multa fecit ihesus in huius resuscitatiōe. Cōtristat⁹ est:lachꝛymas fudit:gratias egit:clamauit:ostēdēs q̄ multa oportet facere ad resurgendū a peccato ꝓcipue cōsuetudinis:cū consuetudo (dicit Pbs) sit quasi altę/

ra natura. Et confestim exijt Lazar⁹ resuscitat⁹ ligatus man⁹ z pedes institis .i. fascijs: z facies ei⁹ sudario coopta. Et xp̃us ait discipulis. Soluite z sinite abire. Et sic ex incessu oēs poterāt ꝓcipere ꝺe resuscitatū. Ubi nota qꝺ ait Greg. in registro. Tūc vera est p̃sidētis absolutio quādo interni seqꝝ arbitriū iudicis. Qꝺ bene q̃triduani mortui resuscitatō illa significat: qz. s. ꝺn̄s lazarū suscitauit z viuificauit dicēs. Lazare veni foras. Post viuus egressus de sepulchro a discipulis ē solutus. xj. q. iij. Jtē Aug. Lazarū resuscitatū soluendum obtulit discipulis: p hoc oñdēs potestatē soluēdi cōcessam esse sacerdotibꝫ. de pe. di. j. Quē penitet. Sic g̃ peccatōr q̃cunqꝫ resuscitaꝝ p cōtritionē soluiꝝ p cōfessionem in absolutiōe vadat p satisfactionē.

Narranꝝ et alia ·Ꝟ·xxij

miracula saluatoris ab euāgelistis lz minora prediceꝫ videanꝝ. Referēte em̄ Luca, solū. Cū ingrederetur ie⁹us quoddā castellū occurrerūt ei decē leprosi: qui clamauerūt a lōge. Jesu p̃ceptor miserere nr̄i. Quos vt vidit dixit. Jte z ostēdite vos sacerdotibꝫ: Euntibꝫ autē in via mūdati sunt. Eqꝺ vn⁹ solus q̃ erat samaritan⁹ mūdat⁹ reūsus est cū magna voce g̃as agēs. Dixit autē ie⁹us. Nōne decē mūdati sunt: z nouē vbi sunt: nō est inuent⁹ q̃ rediret z daret gl̃iam deo nisi ꝺ alienige⁹na. Cui ait. Surge fides tua te saluū fecit. Castꝫ est mundus in q̃ ingressus dei filius p incarnationē. decem viri leprosi occurrunt .i. hoies infecti peccatis z erroribꝫ decē dicunꝝ: qz transgressores decē p̃ceptoruꝫ z cōtradictores vitati fidei. Sicut em̄ lepra est infecti⁹ua alioꝝ: z cor⁹ leprosi habet aliquā ꝓtē infectā aliaꝫ sanam: ita hereſis (vt Beda) habet vera īmixta falsis z alios inficit, ꝓter q̃ꝺ sicut ex lege sepabanꝝ a ceteriꝫ: ita hereticī separanꝝ ab eccl̃ia z a cōmunione fideliū et mali etiā cū sint notoriꝫ. sed cū recognoscūt errorē suū z peccata: postulātes misericorꝺiā: docet xp̃s modum mūdatiōis: vt. s. ostendāt se sacerdotibꝫ: recōciliēt sec eccl̃esie: z peccatores ostendāt se p cōfessionē sacerdotibꝫ vñ Aug⁹. sup illud ꝟbū Jte z ostēdite vos sacerdotibꝫ ait. Qui p vos peccastis p vos erubescatis cōfitēdo peccata: nō p alios vel litteras significādo. de pe. di. j. quē peniteꝫ. Dum aūt quis hoc ꝓponit iam mūdaꝝ quo ad deū a lepra peccati. Sed aliqui receptā remissiōe vt ingrati sequunꝝ ꝓpria cōmoda z ie⁹um nō requirūt: sed iusti z electi q̃ significanꝝ p vnuꝫ: quia in vnitate fidei z dilectiōis p̃manēt. Et samaritanū q̃ interp̃tatur custos: quia. s. custodiūt seip̃os z dei mādata: recognoscētes gratiā dei: ie⁹um requirūt z magnificāt. Et ꝫ laudatur ꝺa xp̃o: alij vt ingrati declaranꝝ z reprobanꝝ. Qꝺ innuiꝝ dum dicit Nouē vbi sunt: q̃si nesciant: qz non p̃ingunt ad numeꝝ decalogi p obseruationē eius.

Jdē lucas scribit de quadā muliere inclinata seu curua: ita vt nō posset sursuꝫ aspicere. Dicēte ei ie⁹u. Mulier dimissa es ab infirmitate tua: subito erecta est ipo sita sibi manu. Qꝺ cū archisynagog⁹ indignās arguꝛet dicēs q̃ venirēt alijs diebꝫ non in sabbato ad curā habendā: ie⁹us cōfurauit reprehensionē suā vt ineptam cum curarēt a piculis in sabbatis aīmalia coꝛ ꝺruta: vnde multo magꝫ licite potuit illa mulier sanari ī die sabbati a vinculo infirmitatis quaꝫ diabol⁹ tenuerat alligatā. xviij. ānis. Ex quo innuiꝝ q̃ opꝰ diaboli iducta erat illa curuitas. Jsta mulier signat hūanā naturam quā pond⁹ terrene sollicitudinis p̃mebat: nec ad supna aspiciebat: quia solis his que inferi⁹ sunt intendebat. xlix. di. Vincerem̄ Vel aīmā peccatricē. Sed curata est manu xp̃i .i. gr̃a tangente mentē ab hui⁹ curuitate instigat⁹ ꝺe diaboli ꝓcurata. Matthe⁹ z marc⁹ dicunt q̃ seqnti die post diē palmaꝝ ie⁹us a bethania veniens hierosolymā cū esuriret accessit ad ficū q̃ erat in via folia tm̄ habētē si forte fructū ibi inueniret: z q̃ nō inuenit nō em̄ erat tps ficuū: maledixit dicēs. Nūq̃ ex te fructꝰ nascaꝝ. Quo dicto subito aruit. Et mirātibus discipulis dixit ie⁹us. Si habueritis fidē q̃cunqꝫ orabitis fiet vobis. Jn quo ostendit xp̃m esurire .i. desiderare fructū bonoꝝ opeꝝ in nobis z in pp̃lo iudeorū si forte oñderit libeꝝ arbitriū. Q̃ nō erat tēp⁹ fructuū innuit dei p̃scientiā infallibilē: q̃ tñ libertatē nostrā nō tollit. Cū g̃ xp̃s nō inuenit in nob nisi folia ꝟborū nō fructꝰ opeꝝ: maledicit demū reprobās: vñ ex toto a g̃a arcefit: vt amplius fructū ferre nō valeat: z pp̃lm iudeoꝝ in foliꝭ legaliū quiescentē sine fructu fidei reꝓbauit. Gratian⁹. xvij. q. iij. nabuchodonosoꝛ. Ꝟ. post ca. de tyrijs z sidonijs dicit. Sed in his oīmbus vitia nr̄a mētis hūane asscribunꝝ arbitrio. Qꝺ diuīa clemētia in electis mirificoꝛdiꝝ vertit ad bonū: in damnādis iuste relinquit ad malū. Hec ille. Pietas fidei hoc credere debet non discutē. De ydropico sanato narrat Lu. q̃ ie⁹us ingressus die sabbati in domū cuiusdam phariſei ad māducādū: cū q̃ꝺā ydropicus añ eū fuisset oblat⁹: interrogauit obseruātes eū: si liceret in sabbato curare. Et cū tacerēt app̃hēsum sanauit declarando licere: cū z ipi sabbato curarent ꝺruta. Et reprehendit eos vel admonuit de ambitiōe z supbia vitāda signata ī ydropico illo z etiā auaricia. De statere. i. certa moneta puta grossum vel bonoñ. inuēto miraculose i ore piscis a petro. Dicit Mat. q̃ cū post trāsfigurationem suā xp̃s venisset capharnaū: accesserūt ad petrū: qui didragma accipiebant .i. certā pecuniā ꝓ pedagio transitus z ꝺi rexerūt ei. Mgr̃ vester nō soluit ꝺidragma. Qui rñdit: etiā .i. ita est. Et cū intrasset domū p̃uenit eum ie⁹us z dixit. Symon q̃ꝺ tibi videꝝ: reges terre a q̃bꝫ accipiūt tributū vel cēsum a filijs suis an ab alienis? Et rñdēte petro ab alienis: ait ie⁹us. Ergo liberi sunt filij Ut aūt nō scandalizem⁹ eos vade ad mare z mitte hamū: z cū piscē q̃ p̃mū ascēderit tolle: z apto ore ei⁹ inuenies stateꝛē: sumens illū da eis ꝓ me z te. Ubi nota q̃ ait Ambro. xj. q. j. Magnū z speciale documētū est q̃ xp̃iani veri potestatibꝫ sublimioꝛibꝫ docenꝝ debere cē subiecti: neq̃ cōstitutionē terreni regis putet esse soluendā. s. iustā. si em̄ censū filius dei soluit: q̃s tu tant⁹ es q̃ putas nō esse soluēdū. Ubi dicit glo. q̃ tributum vel census est signū subiectiōis nō tñ plena ꝓbatio. extra de priuil. Recepim⁹. Et q̃ xp̃us nemini erat subiect⁹: cū sine peccato esset z sūmus oīm: nō ex debito soluit: sed ad tollendū scandalū: vnde petro dixit. Ut aūt nō scādalizem⁹ eos vade tē. vbi Greg. xj. q. iij. Inter verba. ait. Vocandi sunt t ipsi detractoꝛes z scandalizanti ex ignoratia. s. z tranquille admonēdi: ei q̃ satisfieri oīmodis debet: q̃ dñs ait: ne scādalizem⁹ eos tē. vt dictū est. Si aūt sibi satisfieri ex ꝟitate noluerit: habes ꝓsolatoꝛ quā in euāgelio aspicias. s. Mat. xv. Sinite illos: scilz scandalizari. Ceci sunt tē. Notandum etiā vt dicit. xxiij. q. viij. Tributuz. q̃ Petrus non est iussus dare totū piscē vel caput eius: quia non ecclesia debet dari imperatoꝛi: nō pontificalis apex qui more capitis eccl̃ie p̃sidet subijci regibꝫ potest: sed iussus est dare statere inuentum in oꝛe piscis: quia de exterioꝛibus rebus ecclesie que cunctis apparēt tributum redꝺit ecclesia: quod antiquitus constitutū est p̃o pace et quiete: q̃ nos tueri z defēsare debēt. Hec ibi. Et sic vt

dicit ibi glo. Non in signū subiectiōis eccl'ia dat tributum regib⁹ (vt accidit in latcis) cū eccl'ia nō sit eis subiecta: sed in subsidiū z causam tuitiōis. ergo nō est dādum eis si nō defendāt. Et dandū dicit de exteriorib⁹ id est nō de rebus eccl'ie que sunt dño dedicate: sed de eis que aduenīūt eis cum tali honore. s. tributi soluēdi. Nō sunt obmittēda miracula que fecit tpe passionis. Nam cū venientib⁹ turbis ad capiendū cū. Jesu interrogāte quē q̄rerent: z ip̄is respōdētib⁹: iesum nazarenū: cum dixisset ego sum: cecidērūt omnes cū duce suo iuda retro ꝓstrati in terrā: z iussu suo surrexerūt: vt ostēderet nō sibi deficere virtutem euadēdi z eos conterēdi: z ad innuendū q̄ ex sua ꝓfidia darētur in reprobū sensum. Auriculā q̄z abscissam a Petro de extrā seruo pontificis capiti restituit. vt scribit Lucas. Ubi nota q̄d ait Ambro. xxiiij. q. j. Si petrus volens pcussit aurem: docuit q̄ aurem in spiritu habere nō deberēt. s. iudei: quā mysterio nō habebant. s. fidē. Sed bonus dominꝰ z ip̄i refundit auditū fm ꝓphetica dicta: demonstrās z ipos si conuertanť posse sanari: qui i passione xp̄i vulnerati sunt: eo q̄ oīe peccatū in passiōe xp̄i abluať. Tollit ergo petrus aurē. Quare petrus: q̄a ipe est q̄ claues regni celoꝝ accepit. Ille condemnat qui z absoluit. z infra. Caucam⁹ ne alicui tollatur auricula dum legit passio xp̄i: si ad diuinitatem eius referim⁹ infirmitatē corporee passiōis: excidit auricula: z excidit a petro qui nō est passus xp̄m ꝓphetā extimari sed dei filiū docuit. Hec ille. Sed in morte eius sol obscurat⁹ est: petre scisse: velū templi diuisū z mōtes apertis in resurrectiōe sua multa corpora surrexerūt ad nunciandū multis veritatem mysteriꝝ. Sol em̄ intelligentie obscurať in tanta dedignatione xp̄i: corda dura vt centuriōis z aliorꝝ scissa sunt ad cōpunctionē. Velum cerimonialiuꝫ ablatū: vt pateāt mysteria occulta: z innumeri mortui peccatis surrexerunt ad vitam spirit⁹. Cōnectim⁹ miraculū q̄ piscatorib⁹ idiotis subito dedit peritiā p̄dicādi: potestatem miracula faciendi. Et q̄d est oīm maximū in vltima cena scip̄m dedit in cibum in sacramēto. De aq̄ cōuersa in vinū in nuptijs: filio reguli z socru Petri a febribus liberatis. Seruo centurionis: z in lecto oblata paralitici: z languido in piscina sanatis: ac etiā habēte manū aridā. De tempestate marꝫ sedata: z ambulatiōe eius sup aquas z petri: z paniū cuꝫ piscibus bis multiplicatꝫ dictū est supra. Hec fuit absq̄ miraculo q̄ volentib⁹ eum de mōte p̄cipitare: z alia vice lapidare exiuit illesus de medio eorum. Et q̄ eiecit de templo bis vēdētes z ementes tanta auctoritate: vt audere nullus. Et de hoc ꝑticulariter narratis. nam vt dicit Jobis vlti. multa alia signa fecit iesus que nō sunt scripta. Et Ebryk. dicit q̄ sunt pelagus immēsuꝫ miracula eius.

Capitulū secūdū.

Et doctrina christi per

pabolas. z p̄mo de pabolis agroꝝ semina torū z vineaꝝ. Et dicūt Matthe⁹ z marcus q̄ locutus est turbis iesus m'ta in parabolis: z sine pabolis nō loquebať eis. Qō videť intelligēdū vt in pluribus. Et hoc vt impleret quod dictū est ꝓphetā salz Dauid. Aperiā in parabolis os meū: eructabo abscondita a cōstitutiōe mūdi. Parabola aūt dicit silitudo: quo vbo vtit Lucas: z ponit silitudo ei⁹ quod vel fuit vel saltē fieri potuit: fm illud ꝓphi in lib. Eth. Exempla ponim⁹ nō vt ita sint: sed vt sentiāt addiscētes. i. intelligāt manuductiōe taliū exemploꝝ z silitudinū. Et dicit Piero. q̄ moris est palestinis i illis ptib⁹ vbi p̄dicabat iesus. i. de morte coꝝ ad oēm sermonē inducere similitudinem: vt quod teneri sentezia nū potest. saltē silitudine teneať. Ubi inuit q̄ turbis predicādo freq̄ntāda sunt exempla vt intelligant z cōformādus est moribus patrie in materia ad vtilitatē. Et (vt refert Matth.) loquebať iesus ista in naucula manēs iuxta littus maris vbi turbe stabāt ad audiēdū. Terrā em̄. i. affectū frenoꝝ dimittere debet qui p̄dicat z a compassione hoīm segregari: nō turbis imisceri. Exijt (ait iesus q̄ seminat) seminare semen suū: quā parabolā notant matthe⁹ marcus z lucas: z satis cōcordāt. Et ponit terra que seminať sub q̄druplici differentia. s. lutosa: petrosa: spinosa: z fructuosa. q̄d potest accidē in vno agro q̄ ad diuersas ptes eius. Solū aūt in illa quarta parte secut⁹ est fruct⁹ pfectus z cū varietate. s. triceſimi sexagesimi z centesimi fm diuersitatē bonitatis partiū illius terre. Iste q̄ exijt de domo celesti est p̄ncipalit⁹ dei filius. q̄ ait Jobis. xvj. Exiui a patre z veni in mundū. s. p incarnationē: non deserēdo cū p̄te substantie vnionē. Venit aūt ad seminādū vbū vitatis. Ego (ait ipe Job. xviij. c.) ad hoc veni in mūdū vt testimoniū phibeā veritati. Et hoc ē semen suū: q̄z ipe veritas est. Et q̄cunq̄z in veteri vel nouo testamēto p̄dicauit vel p̄dicat veritatē: xp̄s est p̄ncipiū seu p̄ncipalis sator: vnde ipe ait Luc. x. Qui vos audit me audit: p̄dicator aūt est q̄si cophinus seu sacc⁹ cus quo vtit sator in seminādo. vnde Aug⁹. Ego quid sum nisi cophin⁹ seminantis. Ipe xp̄us dignat⁹ est in me ponere semē q̄ spargo vobis. Nolite attendere ad vilitatē cophini sed ad nobilitatē seminatoris. Debet aūt p̄lat⁹ eccl'ie fuare illud Apli. ij. ad Timo. iij. Predica verbū: insta oportune importune. Ubi Brego. Dicitur⁹ importune p̄mittit oportune: quia apud auditoris mentē ipe sua vilitate destruit: si habere iporitunitas oportunitatē nescit. di. xliij. sit rector. Et Nicolaus papa dicit. Dispēsatio celestis seminis nob⁹ commissa est: ve si nō sparserim⁹: ve si tacuerim⁹. di. cadē. Quāte aūt nobilitatis z vtilitatis sit semen verbi dei: ostendit idē Aug⁹. j. q. j. Interrogo vos fratres z sorores: q̄d vobis mai⁹ videť verbū dei: vel corp⁹ xp̄i? Si vultis respōdere hoc debetis dicere: nō est min⁹ verbū dei q̄z corpus xp̄i. z ideo q̄nta solicitudine caucem⁹ quādo corpus xp̄i ministram⁹: vt nihil de manib⁹ nostris in terrā cadat: de ipo tāta sollicitudine obfuem⁹ ne verbū xp̄i quod nobis erogať dum aliud cogitam⁹ aut loq̄mur: aliq̄d de corde puro depeat. Et vt ōt Blosa. quātū ad effectū non solum nō min⁹ sed maius: q̄z p verbū p̄dicatū cōuertunť hoies nō p eucharistiā.

Ager seminat⁹ est mundus seu collectio auditoꝝ: q̄ est sub q̄druplici differentia. Aliqui em̄ dediti lasciuie z curiositati: reūtes ad p̄dicatiōes ad videndū mulieres vel audiendū aliquid curiosum: hi sunt terra lutosa que est secus viā: que calcať a transeūtib⁹ p semitas agroꝝ tēpore pluuie. Sic mens horū calcať z cogitatiōibus frequētib⁹ z vanitatib⁹ varijs. Uiergo audiētes quia mentē habēt ad alia: z veniūt volucres celi id est demones in aere discurrētes z rapiūt verbum de corde coꝝ: quia z si audiūt verbū diabolus operať vt nō intelligatur vel menti teneať. Secūdi sunt duri z aridi per superbiā z insensibilitatē signati p terrā petrosam: qui etsi audiūt predicatiōes z mente retineant: ceperint extra ad opa ꝓcedere bona: tū quia nō habēt ad sufficiētiā terrā humilitatis z humorē gr̄e supernē: te caloꝛe magne tribulatiōnis vel tēptatiōis deficiunt a bono ꝓposito z virtutū pseuerātia: z arefiūt a gratia

vnde nō referūt fructū sa'utz eterne: quia nō q̄ inceperit sed q̄ pseuerauerit vsqz in finē hic salu⁹ erit: ait xps Tertiū sunt cupidi signati p spinosam. Nam ista tempozalia bona etsi videanť delectare: vere tamen vt spine pungūt mentē cōtinuis sollicitudinibz z curis vsqz ad sanguinis effusionē. i. peccatoz oratione ꝓpter auariciā eīm fiunt furta: fraudes: vsure: z alia. Vi igiť audiētes predicatiōes aliq̄ndo cōpunguntť: ꝓponūt se facere fructū dignos pnie: inchoādo in ieiunijs: elymis confessiōibz z hmōi. sed exorte spine cupiditatū ita crescunt vt suffocent bonū ꝓpositū: ne restituāt male ablata: sed z alia mala acquirāt. Quarti sunt bene dispositi: q̄ audiētes deuote capiētes semen. i. bonū ꝓpositū humiliatiōe retinētes ruminatiōe accedēte pluuia cōpunctiōe supueniēte radio solari gratie illuīatiōe: vtrūqz fructū afferūt. Et q̄ fructū saluti ꝓsequanť hoc apparet vt p signū in patiētia quā habēt in tribulatiōibz z temptatiōibz. Sed fm bonitatē dispositiōis fructū refert plus z minus. vnde Matthe⁹ z marcus addūt qō Lucas tacuit q̄ aliud trigesimū: aliud sexagesimū aliud centesimū. Ubi designať triplex statꝰ bonoz cōiugalis: q̄ bonus est quando que audit z patientiā habet. huic rnderet fructus tricesimꝰ: qui numerꝰ positus ad manꝰ ostēdit copulā coniugalē: cum in designādo copulentť duo digiti. Et q̄a componiť ex tribz z decem innuit obſuantiā decem mandatoz in fide trinitatis Secūdus est status vidualis: q̄ ꝓincť viuendo z patienter cum perfectiōi obseruantia mādatoz etsi melioz est ceteris paribz. Unde reddit fructum sexagesimū. q̄ est in duplo maioz priozi: z iponēdo ipm ad manus: qa digitꝰ premit aliū: designat oppssionē z afflictionē talis statꝰ. Tertius est statꝰ ỽginalis: q̄ perfectissimꝰ est. vñ ponit hic numerꝰ fm algorismū ad manum dexterā nō sinistrā vt alij iferiozes numeri: quia in carne ꝓter carnē viuē (qō est ỽginū) angelicū est nō humanū: ait Hiero. Stat⁹ aūt angeloz. i. patrie celestis signať p dexterā. Dic g̃ fructū yberiozē reddit meriti z premij: si tamē vt decet tenear. Postq̄z autem xps dixit parabolā turbis clamauit. Qui habet aures audiēdi audiat. Clamauit aūt: quia aliq̄n predicatozi clamādū est voce fm materiā. Semp aūt clamandū ē mente. i. desiderio: nō laudis z lucri sed ꝓuersiōis animarū. Et vult dicē. Qui audit aure corpozis: audiat z aure cordis. s. sapūaliter intelligēdo z faciēdo. Et vt refert Matthe⁹: interrogauerūt discipuli. Quare loqueris in pabolis. s. nō exponēs: edissere saltē nob pabolā istā. Et hoc dixerūt duodecim apli cū esset singularis: id est solus cū eis: q̄b xps assignās causam dixit. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei. i. secreta scripturarū z ecclie: ceteris aūt in pabolis. i. supnaturaliť eīm nō intimo gustu ceteris. i. separatis ab vnitate z virtute vestra: vt videtes nō videāt: z audiētes nō intelligant ne q̄n ꝓuertanť z sanenť peccata coz. vt ōt Marcus. Li vt tenet cōsecutiue nō causatiue. Nō eīm xps loq̄bať in pabolis ad obscurādū mētē coz: sed ex locutōe xpi hoc seq̄bať ex indispositiōe corū. vt. s. audiētes audirent nō audirēt operi illud faciēdo: z videtes. i. intelligentes superficialiť nō viderēt spūaliter. Et sic impleť ꝓphetia Esaie: quā inducit matthe⁹ dicēs. Auditu audietis z nō intelligetis: videtes videbitis z nō videbitis ꝛc. Et apli exposuit pdictā pabolā. Ubi nota q̄ nō oibz oia pdicāda sunt: sz rudibz grossiozā: spūalibz pfectiora. de hoc. vij. q. j. Oportet cum.

Aliam parabolā de bono semine z zizanijs ·H·j·

solꝰ matthe⁹ narrat xpm post pdictā intulisse dicens. Simile est regnū celoz homini patrifamilias: qui seminauit bonuz semen in agro suo. Cum aūt dormirēt homines venit inimicꝰ supseminauit zizania in medio tritici. Et cū oztū esset tritici: cū appuerūt z zizania ozta cū eis. Interrogantibz autem fuis dñm suū z dicētibz. Dñe nōne bonū semē seminasti in agro tuo: vñ g̃ habet zizania? Rndit dominus. Inimicꝰ hō hoc fecit. illisqz fuis dicētibz: vis imus z colligimꝰ ea: rndit nō: ne forte euellētes zizania ceratis cū eis z triticū. sed sinite vtrūqz crescere vsqz ad messem: z tūc dicā messoribz. Colligite primū zizania in fasciculos ad comburēdū: triticū aūt cōgregate in horreū meū. Istā aūt exposuit postea discipulis in domo. Q̄ ꝓmo dicit Simile est regnū celoz hoi patrifamilias ꝛc. sic intelligit. Quod fit in eccliā: que dicit regnū celoz sile est huic q̄d narratur in ista similitudine Hō aūt iste est deus pater oīs familie celestis terrestris z infernalis p creationē. Ager suus vtiq̄ xpus: expositus est mūdus: z inimicꝰ eius est diabolus q̄ dicit hō qz rōnalis seu itellectualis vt hō. Serui pūifamilias q̄ habitāt secū in domo ecclesie sancti viri. Tēpꝰ messis finis est mundi. Restat videre de bono semine: z q̄ bonū semē pōt exponi tripliciter: z sic triplex genus zizanioz per cōtrariū. Est eīm semē bonū ex doctrine veritate. Est semē bonū ex iure ỽtutis. Est semē bonū ex ecclie sanctitate. Sup ꝓmū seminatū est zizania falsitatis. Sup secūdū satū est zizania vitiositatis. Sup tertiuz sparsum est zizania malozum vniūsitatis. Et hec ad Roma. Sz xps videť exponere fm vltimā acceptationē respectu tamē ꝓme z secūde acceptōnis. Deus g̃ in agro mōi posuit bonū semē bonos hoies: bonos fm naturam z gr̃am quā ꝓmis parentibz infudit: z siliter in celo empireo bonos angelos posuit. Et licz p originale supseminauit diabolꝰ temptatiōe ꝓmoz parentum zizania: tamē deus purgās illud p diuersa remedia in ecclia sua posuit bonos p gratiā infusam. vt patet in abel z alijs descēdētibz ab eo sanctis viris. Diabolus ỽo supseminauit zizania. i. hoies malos suggerendo. s. malicia aliqbz nō cogendo ad malū: q̄ mali essent inter bonos. sicut Chayn cū descēdentibz ab eo. Et sic inter filios Noe bonos Sem z Japhet zizania cham inuentꝰ est. In domo abrae cuz bono semine ysaac inuentus est vt zizania ysmael. In familia ysaac vt bonū semē fuit iacob: vt zizania Esau i filijs Dauid vt bonū semē Salomō z nathan: vt zizania amon z absalon. Post transmigratiōne babylonis: vt bonū semē mathatias cū filijs suis: vt zizania menelaus iason z alij. In schola xpi vt bonū semē ceteri apli: vt zizania Judas scarioth. In ecclia ꝓmitiua discipuli apli oz et seq̄ diaconi: septimꝰ vt zizania fuit nicolaus. Accidit autem aliq̄n ista mixtura ex dormitiōe hoim. i. negligentia platoz z rectoz nō puniētiū crimina. Simul igitur oriunť z crescūt triticū bonū semē z zizania: quod dicit loliū simul boni cū malis. Seruos aūt pūifamilias interrogare vñ sunt zizania in agro: cū bonū semen seminauerit. z q̄rere ab eo si placet zizania extirpari: bonos viros in ecclia mirari de tali mixtura in ecclesia: cū deus ipe z bonos oēs z oīa bona parauerit ꝓ salute oīm sacramēta documēta z hmōi: ac desiderasi deo placeret q̄ mali exterminarenť ne nocerēt bonis. Sz nō vult hoc dē: ꝓmittit vsqz ad messem: id est finē mūdi: istā mixturā malozum cū bonis: et b ne euellať triticū cū zizania. Nam aliq̄ ꝓ aliquo tpe sunt zizania qui postea efficiunť optimū triticū: vt saulꝰ factus postea Paulus vas electiōis. Si g̃ tales cū sunt mali sz postea boni futuri de mō cuocarenť cū sūt zi

zania:eradicaret cū eis t triticū.s.q̄ sūt futuri postea. Secūda ratio est:quia talis zizania aliquando habet potentiā secularē t sequelam:t si eccl'ia vellet extirpare:id est punire t separare p sententias:eradicaretur et triticus:quia illi malignarent contra bonos et multa mala corpori t animę possent procurare. Et hoc notat Aug⁹.xxiij.q.iij. Nō potest esse. Et di.l. Ut cōstituerē Tertia ratio est:qr mali suis moribꝫ malis sūt ad exercitiū bonoꝝ vt augeat in eis patiētia. Unde Gregoꝛ. vij.q.j.§.penult. Ferrū nostre mentis ad acumen non pōt pungē vtutis:nisi cū craserit lima aliene pūitatis. Abel esse nescit quē cain malicia nō exercet. Et sic ablatis zizanijs eradicaret t triticus:q̄tū ad eius profectū. Quarta ratio est:quia si vellent boni se separare a zizanijs:id est malis:qui scz tolerarent ab eccl'ia:id est detestationē vitioꝝ illoꝝ:sequeret in eis schisma. Et sic i tali separatiōe euelleret t triticus:quia ipsi boni efficerent mali diuisi ab vnitate eccl'ie:vt docet Aug⁹.xxiij. q.iij.dicens sup Joh. Quid voluit dñs noster ihesꝰ xp̄s admonere eccl'iā suā fratres charissimi:quādo vnuꝫ pditoremꝫ inter duodecim habere voluit:nisi vt malos toleremus ne corpus xp̄i diuidam⁹. Ex ergo dicit dominꝰ p ꝓphetā suis suis. Recedite inde.s.a malis hominibꝫ:exite t immūdū ne tetigeritis:exponit Aug⁹. nō est intelligendū de separatione quo ad cōmunionē maloꝝ cū tolerandi:nec p censuras ejiciunt:sed vt ipse exponit.xxiij.q.iij. Recedite. Immūdū nō tangere est nō ꝓsentire peccatis aliorꝝ cū q̄bus cōuersamur. Exite de medio babylonis est facere qđ pertinet ad correptōez illoꝝ q̄tū p vnius cuiuscz gradu atq; psona salua pace fieri potest. Et recedere potest intelligi q̄tū ad domesticā cōuersationē cū talibꝫ:t hoc cū qs est infirmꝰ mente:iuxta illud. Cū conuerso conuerteris. Ad hoc etiā qđ ait idē Aug⁹.dicens. Quātus arrogantie tumor est quanta humanitatis t ieuitatis oblitio:t arrogātie quanta iactatio:vt qs se posse facere credat qđ nec apl'is cōcessit dñs:vt zizania vicz se putz posse a frumēto discernere.xxiij.q.iij. Quātus. Et nota q̄ p hoc nō tollit q̄n mali fideles iustis de causis valeant excōmunicari:et sic separari a fidelibꝫ:qr excōmunicatio non fit ad eradicationē.s.salutis:sed ꝓuersionē. Un̄ pulchre inqt Urbanus papa. Notandū q̄ quidā dicūt contra euangelicā parabolam nos facere:v' . de zizanijs nō eradicādis dñs pcepit:cū aliquos excōmunicatiōe dignos excōmunicatiōi subijcimus. Et aiūt hoc etiā sanctū Augustinū ꝓtradicere eo loco vbi ait:q̄ nō est pcidenda zizania:ferendi sunt mali:nō abijciēdi. Quibꝫ hoc ꝑmuz respondendū est. Si heretici t mali excōmunicādi nō sunt:quare ipe sanctꝰ pater Augustin⁹ cū legatis sanctę romane eccl'ie:t cū sanctis episcopis suis Pelagiū t Celestinū nouā heresim in eccl'ia introducētes excōmunicauit:t ab eccl'ia dei separauit:t similiter donatistas. Idem ipe dñs q̄ parabolice hic enarrat.s. de zizanijs:aperte alibi excōmunicationē fieri iubet. Qui vo corrigit ab eccl'ia t nō obedit:sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Un̄ apparet liquido aliud esse excōmunicationē:aliud eradicationē. Qui excōmunicat ad hoc excōmunicat vt spūs eius saluus fiat. Et sic excōmunicatio disciplina est:non eradicatio. Nec ille.xxiij.q.iij. Notandū. Nō ergo eradicat:qa eccl'ia nō intendit simplr separe de terra viuentiū:sed p excōmūicationē quādo conuincat t nō emendat:pcidit aliqualiter vt emendet:t nō tm̄ noceat aliis:saltem malo exemplo. Usqz ergo ad messem:id est mortē vel iudiciū finale deus vult pmittere malos cē mixtos cū bonis. Extūc ait dicet messoribꝫ qui colligent triticū.s.bonos t zizania malos ministeriū eoꝝ exhibendo in pparādo cineres moriturꝝ:vt scz separent alterū ab altero:triticū a zizanijs. Colligite ait zizania in fasciculos ad comburēdū. Ubi innuit t ablatio terreno:ū ab eis:qa colligite.s.a terra separādo:iuxta illud Job. Diues cū morituus fuerit nihil secū affert. Secūdo:cōditio reprobꝰ:qa zizania mali dicunt ex eo q̄ sibi inutiles t alijs nociui:q̄ sicut hic collecti sunt t puersati simul in vitijs:ita simul in fasciculos ponent in tormentis:auarꝰ cū auaris:luxuriosus cū luxuriosis:t hmōi:vt dicit Gregoꝛ. in moral'. Tertio ponit eoꝝ cruciatio:qa ad cōburēdū

Triticū aūt congregate in horreū meū. Ubi electoꝝ p̄rietas designat:qa triticū q̄ si cadit in terrā p humiliationē:si moriuū fuerit p vitioꝝ extinctionē:si ꝓfuerit (vt dicit Hiero) humore t caloꝛe rpe frumēta in germen pullulat.di.lvj. Nasci. Sic g̃ multū fructū facit. Humor aūt est deuotio:calor dilectio. Secūdo innuit angeloꝝ coopositas:ibi:cōgregate scz vos messores:id ē angeli omnes ad vnū dirigite. In horreū meū. vbi significat eoꝝ felicitas t securitas:qa nō possūt ea amittere. De semine vitatis dicit dñs: Ego te plantaui vineā meā:omē semē vez.s.posui in ea. Nā p p̄iarchas legē t ꝓphas postea euāgeliū. Un̄ Lyran⁹. Relicto errore seq̄mur vitatē:qa apud Esdrā vitas inualescit t viuit t obtinet in secula seculoꝝ. Sermo tuꝰ veritas est Joh.vj. Et circa credenda t circa agenda t circa appetēda:vt patet in scripturis. Sed diabolꝰ supseminauit zizania erroꝝ t falsitatū. Nec mirꝝ:qa ipe mēdax est t pater eiꝰ:t in veritate nō stetit Joh.viij. Instigauit Ninū t alios reges ad iuuentēdū falsos deos:vt crederet eis. Phos t poetas acuit ad scelera multa vt licita agēda:hereticos iudeos t paganos ad innumeros errores. Et ista zizania est mixta cuz tritico:qr fm Bedaz nulla est adeo falsa doctrina:q̄n habeat aliq̄d veritatis insertū:nō pmittit deꝰ ex toto agruz ecclesie purgari omī zizania. Eccl'iam dico nūero fideles:non merito. Oēs hereses ex fidelibꝫ malis instigatione diaboli ortę sunt. Et licet multe defecerint:tamē de rpe in tēpꝰ noue oriunt. Qđ t deus pmittit vt doctores insistentes ꝓfutatiōi eoꝝ magis acuant t exerceant i scripturis sacris. Multi etiā errores sūt nec noti platis:t ideo oportet illos dimittere:t in fine demū omīs veritas fidei declarabit:t falsitas reprobabit. De secūdo semine scz vtuositatis dicit Eccs. Mane semia semen tuū:t vespe nō cesset manꝰ tua.i.in puericia t senectute vtuose opare. Dicit Seneca q̄ semina in nob sparsa sūt.s.inclinationes ad vtutes. Sz qa ex actibꝫ frequentibꝫ (dicit phs in ethic.) generat habitꝰ.s.acq̄sitaz vtutū:ideo ex eis p̄ficit t crescit illud semen. Addēdo aūt vtutes infusas q̄ infundunt a deo:tūc vt ait ps. potens erit in terra corporis semen eius:q̄ timet deum t mādata ardēter obseruat. Et licz in habitu sint oēs equaliter in codē gradu:tamē in exteriori actu earum magis refulget vnus q̄z alter in actibꝫ aliaz vtutū fm Tho. in sūma. Diabolꝰ aūt cū dormiūt homines:id est cū dant se corpori t negligētie:supseminat zizania vitioꝝ:vt superbiā:inuidiā:iram t huiusmodi. Nec vnq̄ ager nostre mentis quātocūq; tritico virtutū abundet est sine zizania vitioꝝ saltem venialiū. Qđ deus pmittit t ex toto eradicari nō permittit:quia aliquādo eradicaret t triticū p superbiā. Ut ergo in humilitate se conseruēt:pmittit deus ista zizania:que tādē i messe.i.in morte mittūt i ignē.s.purgatorij si cū illis decedūt:triticū vtutū remūcrat in celis. Aliā pabolā de

semine dictam a ieſu: ponit ſolus Marcus dicēs. Sic eſt regnū dei quemadmodū ſi iaceat homo ſementē in terrā: z dormiat z exurgat nocte ac die: z ſemen germi/ net z etiā creſcat dū neſcit ille. vltro cī terra fructifi/ cat p̄mū herbā: deinde ſpicaz: deinde plenū frumentū in ſpica. Et cū ex ſe p̄duxerit fructus: ſtatim mittit falcem: quia adeſt meſſis. Hanc ſimilitudinē Gr̄ego. ſup Ezechielē pulchre exponit dicēs. de pe. di. ij. Dū ſanctā Una queq; virtus quaſi quibuſdā gradib⁹ augeat: z ſic p̄ incrementa meritoz ad ſummū perducit. Alia nāq; ſunt virtutis exordia: aliud p̄fectus: aliud perfectio. Nos gradus dñs ſub meſſis noīe deſcribit dicēs. Sic eſt regnū dei. Semen homo iactat in terrā cū bonā intentionē cordi ſuo inſerit: cū ſcz p̄ponit virtuoſe viue/ re deū ſuper oīa amare: qđ quidē a dō recepit: ſm id Apl̄s. Dat ſemen ſerenti: ſcz deus poſtq̄ ſemen iactum dormit: in ſpe boni operis requieſcit. Nocte vō exurgit z die: quia inter aduerſa z p̄ſpera p̄ficit. Et ſemen germinat z creſcit dū neſcit ille: q; cū adhuc metiri ſua in cremēta nō valet ſemel concepta virtus ad p̄fectū ducit. Et vltro terra fructificat: quia p̄uenīente ſe gratia mens hominis ſpontanea ad fructū boni operis aſſurgit. Sed terra p̄mū p̄ducit herbam: deinde ſpicā: z poſtea plenū frumentū: herbam p̄ducere eſt inchoatiōis bonę teneritudinē habere. Ad ſpicā venit: cū ſe virtus ad p̄fectū boni operis p̄trahit. Ad plenū frumentū p̄ducit quādo cī virtus p̄ficit vt z robuſti perfecti operis eſſe poſſit. Mittit aūt falcem. ſ. deus z meſſez deſecat: cū ad opera perfecta p̄duxerit ſm ſcz eius p̄ſixionē p̄ emiſſam ſententiā tpalem vitā ſcindit: vt granū ſuū ad celeſtia horrea p̄ducat. Hec ibi. Et ponit exempla de Petro. Addūt z aliā parabolā a chriſto dictā de grano ſinapis qđ minimū eſt cūctis ſeminib⁹: z ſatum creſcit vt fiat maius oīb⁹ oleribus: ita vt in ramis eius requieſcant volucres z ſub vmbra eius: z hunc cōparat regnū dei. Hec eſt fides eccl̄ie humilis conſtans z feruens: que quidē minima quo ad numez fuit recipientiū eam in p̄ncipio: qa diſcipuli chriſti cī, Oīes ſecte doctrinaz habuerūt quaſi plures ſequaces i p̄n/ cipio eaz: ſed hec ſata: id eſt p̄dicata p̄ orbem creuit ſup oīes ſectas: ita vt in ramis eius: id eſt p̄ncipib⁹ z p̄re/ latis z doctorib⁹ qui ſunt rami per diuerſas regiones ſparſi: volucres celi angeli vel contēplatiui z alij populi requieſcant in vita exemplari eoz z p̄tegant ab eis Nolite timere puſillus grex ait xp̄s diſcipulis: qm̄ cōplacuit patri veſtro dare vobis regnū. Sed q̄ſtū creuerit audi Hiero. dicentē. Et gallia z britānia z aphrica z perſis z rozies z india vnū chriſtū adorat: vnā ſequūtur regulam veritatis. di. xxij. Legimus. Subdit et Matheus aliā parabolā: videlicet q̄ ſimile eſt regnū celoz fermento: qđ acceptū mulier abſcondit in farine ſatis tribus donec fermentaret totū. Fermentū iſtud eſt doctrina euāgelica. Uñ cū chriſtus dixiſſet diſcipulis. Attendite a fermento phariſeoz: intellexerunt poſtea q̄ loquebat de doctrina phariſeoz. Mulier ergo id eſt eccl̄ia iſtud fermentuz doctrine miſit in ſatis tribus: id eſt in hominib⁹ habitātib⁹ in aſia aphrica z europa. Et ſic totū eſt fermentatū: q; de oīb⁹ partibus mūdi multi receperūt doctrinā euangelicā.

De parabola vinee ·Ꝯ·ij·

ad quā colendam diuerſis horis multi ſūt vocati quā ponit ſolus Matthe⁹. Paterfamilias igit vinee poſſeſſor eſt deus: qui quos p̄didit gubernat cōtinue. Ecclēſia vinea ſua ē: ſm illud Eſa. Vinea dñi ſabaoth domus iſrael eſt: nihil poteſt vtuoſe operari niſi in vinea ecclēſie. Hinc Luti⁹ papa. A recta fide. ſ. eccl̄ie z ap̄lice tramite: id eſt operatione ſm doctrinā ap̄loz: p̄pter vllā p̄turbationē nolite recedere: ſciētes iuxta ſaluatoꝛ ſententiā: qa beati ſunt q̄ perſecutionē patiunt p̄pter iuſticiam: id eſt p̄pter bene operari ſiue in ſe ſiue i alijs Juſticia cī colit iſta vinea: z perſecutionē in colendo patit a carne a diabolo z mūdo. Et ſequit in autoritate Luti⁹ pape. Hec eſt apoſtolozꝝ viua traditio: hec vera charitas q̄ p̄dicāda eſt z p̄cipue diligēda ac foueēda: z ab oīb⁹ fiducialiter tenēda: hec ſancta z apoſtolica mater oīm eccl̄iaz chriſti eccl̄ia: que p̄ dei oīpotētis gratiā a tramite apoſtolice traditiōis nūq̄z errāſſe p̄batur: nec hereticis nouitatib⁹ deprauāda ſuccubuit: ſed p̄ut accepit a p̄mis autoribus apoſtolis chriſti illibata manet. xxiij. q. j. A recta. Et dicit ibi glo. q̄ eccl̄ia hic dicit collectio bonoꝝ fideliū que ſemp erit z nō poteſt deficere. qa xp̄s orauit p̄ ea. Hinc z Dyonyſius papa. Unuſquiſq; ſuis terminis ſit p̄tentus: z taliter eccl̄iaz z plebē ſibi cōmiſſam cuſtodiat: vt ante tribunal eterni iudicis de oīb⁹ rationē reddat: z nō iudicii ſz gloriā p̄ actib⁹ ſuis p̄cipiat. xxij. q. j. Eccl̄ias. Et hoc eſt colere z cuſtodire: inſtruere: corrigere z exempla p̄bere Hec vt ait Gr̄ego. Quot a p̄ncipio nūc vſq; iuſtos habuit: tot quaſi palmites p̄duxit. Cultores vineę ſūt q̄ alios ſua doctrina z vite exemplo quaſi ferro excoluerūt ad fructū bonoꝝ opeꝝ p̄ducendū: vel etiā oēs electi ſe in reſecādo vitia z vtutes operādo in iſta vinea coluerūt. Nec eſt incōueniēs q̄ idez ſint vinea z cultores ſm diuerſos reſpectus. Nā in q̄ſtū in ſe ſuſcipiūt talez culturā p̄ bona opera: intantū ſūt vinea. Cultores: qa voluntarie ip̄i agunt. Prima igit hora fuit p̄ma etas mūdi: in qua deus exiit nō localiter: ſz efficaciter ad cōducendū operarios in vineā ſuā: id eſt bene agentes et alios docētes in eccl̄ia: vt abel: ſeth: enoch: z alios p̄mittens eis dare denariū diurnū: ſero tamen in ſexta etate nō de condigno: qa nō ſunt cōdigne paſſiōes huius tēporis ad futurā gloriā: ait Apoſtolus ad Roma. viij. ſed de congruo. Congruū eſt cī laborantē p̄ deo fideliter remunerari. Nulla autez eſt remuneratio homini que cū quieter niſi deus. Hora tertia fuit ſecūda etas a Noe p̄trahendo eā vſq; ad Dauid: in qua miſit ad mundū crudiendū ip̄m Noe: Sem: Abraā: Iſaac: Jacob: Joſeph: qui docuerūt homines deū verū colere z ſeipſos. Hora ſexta fuit a Dauid vſq; ad tranſmigrationē: in qua fuerūt multi p̄phe docentes viā dñi. Nona fuit a tranſmigratiōe babylonis vſq; ad xp̄m: in q̄ fuerūt ad inſtruendū alios ſancti machabei z p̄phete Aggeus. Zacharias z Malachias ſeu Eſdras. Hora vndecima fuit z eſt ſexta etas in qua ſumus. In q̄ de⁹ inueniēs multos in foro ociosos: id eſt gentiles nil boni meritoꝝ: nec faciētes quos reprehendit: ſed excuſauerūt ſe: q; nemo eos p̄duxerat: q; ſcz nō habuerūt leges vel p̄phetas qui eos inſtruerent ad cultū dei z ſui. Quos z i vineā miſit p̄uertētes ſe ad fidem ad bene operādū Sero qui eſt finis diei: eſt finis mūdi vel vite humāe q̄ ad vnūquēq; vt dicit Gr̄ego. Uocant aūt operarij p̄ curatorē vt ab eo recipiant mercedem. q; dño deo diſponēte p̄ chriſtum dicit p̄curator: nobis dat merces eterna. Merito cī ſue paſſiōis nobis ianua regni cęleſtis aperuit. Qui etiaz mandat vt incipiat reddere a nouiſſimis mercedē. Nā qui decedūt in nouo teſtamēto: ſigti p̄ eos q̄ vndecima hora vocati ſūt: ſi nullū obſtaculū pcti eſt in eis fidelib⁹: ſubito euolant z recipiūt mercedē gr̄ice: ſz in veteri teſtamēto hora. j. iij. z. vj. z. ix

qui decedebāt nō cuolabant: sed ad limbū descēdebāt

Uidētes ergo alij pziores q̄ hi nouissimi denariū ac/ ceperūt: id est visionē glie z plenā quietationem. Quia plus: id est diuturnius laborauerant: arbitrati sunt q̄ plus darēt eis: sed nō acceperūt nisi denariū: id est vi/ sionē z fruitionē dei: que vnuz est oībus sanctis pze miū essentiale. In quo tamē q̄ pfectius dilexit in mun do: limpidius intuet z delectabilius fruit: et sic stella differt a stella in claritate: quilibet tamē plenissime de tat z felicitat. Scōm vo maiozes vel miozes labozes hic p deo toleratos: sic maius vel minus est pmiuz ac cidentale: q̄ō est quoddā gaudiū de re creata: iuxta il/ lud Apli. Unusquisq; pp̄riā mercedē accipiet fm suuz labozē. Q̄ aūt pozes in cultura vinee videtes se nō pl⁹ pcipere nouissimis murmurarent q̄si eis non red derēt digna merces: cū pl⁹ alijs laborauerint: locutio est ex ypothesi: id ex p̄suppositione: et si rei impossibilis. Impossibile est em̄ ait Bzego. vt aliqs in glia murmu ret: nec vt aliqs murmurato: illuc ueniat. Sed p̄sup ponēdo p impossibile q̄ patres veteris testamēti mur murarent: reputantes se minus iusto remunerari ostē dit q̄ cōqueri nō potest. Nam sibi dat q̄ō pmissuz est: Denarius: id est supna gloria que sibi ad oīa sufficit z vltra condignū. Si aūt deus vult de suo gratis da/ re q̄ modicū laborauerit tantū dē mercedis vel etiā pl⁹ nō sibi facit iniuriā. Quātitas em̄ mercedis glozie da tur fm quātitatē dilectionis boim: z pōt esse q̄ in bre uissimo tpe cōuersiōis alicuius ad maiozē charitatē p ueniat: q̄z alius diu in bonis opib⁹ laborando. Sicut em̄ si q̄s de suo z sua liberalitate daret vni centū flozē/ nos: z alteri equalis q̄dtōis solū decē: vtiq; nō dicere tur facere iniuriā: secūdo q: nil subtrahit de sibi debi/ to: imo q̄ illi nō debebat. s. decē gratis dedit: vñ cū ha bet diligere z gratias referre: ita z dñs deus cū nemi/ ni sit debitoz ad dandū gratiā: sed ex sua bonitate dat cui dat: nō potest argui de acceptiōe p̄sonarū dando vni z nō alteri: z plus vni q̄z alteri. An nō licet inquit q̄ō volo facere z de natura z gratia et glia cōferendis: an oculus tuus. i. mēs tua neq̄z est in murmurādo cō/ tra me: q̄a ego bonus sum: dando alicui plus q̄z tibi vi deat iustū. q. d. Nō habes causam iustaz querele. Sic erūt nouissimi p̄mi z p̄mi nouissimi: id est patres noui testamēti q̄ fuerūt vltimo vocati ad laborādū in vinea eccl̄ie erūt p̄mi ad recipiendū mercedē: q̄z possūt recipe re cuz decedūt nisi aliud obstet. Et p̄mi s̄z patres vete ris testamenti erunt nouissimi: q̄a tardius receperunt mercedē glie. Uel sic ad p̄fundendam duriciā iudeoz. Nouissimi: id est gentiles q̄ in nouissima etate fuerūt vocati ad fidez christi: vñ nobis est merces p̄dicatione apostoloz: erūt p̄mi ad conuersionē z mercedē recipiē dā. Et p̄mi: id ē iudei q̄ pus fuerant vocati p̄ ppbetas z patriarchas: z demū p p̄dicatōez christi ad fidē erūt nouissimi ad conuersionē ad fidem in genere loquēdo iudeoz: iuxta illud p̄s: Conuertent ad vesperā et fa/ mem patient vt canes ⁊c. Et tunc recipient mercedem illi cōuersi ad fidē q̄ erit in nouissimo. Uñ aperte seq̄t Multi sūt vocati. s. p p̄dicationē ad fidem: iudei s̄z et gētiles: pauci vo electi: q̄a pauci ex iudeis cōuersi: z ex gentilib⁹ nō oēs conuersi. Et ex conuersis ad fidem pauci laborant vt debent in vinea eccl̄ie. s. p opera iusti cie: z ideo pauci electi ad p̄cipiendā mercedē. Denari⁹ signat p̄miū essentiale supernū. Et b̄ rōne materie: q̄ de metallo q̄ō durat. Rōne formē: q̄a rotunda seu cir/ cular s̄z que est oīm capacissima: z illud oīa bona cō p̄ hendit. Rōne figure q̄ibi videt. i. imperatoris. Et visio est tota merces q̄ denario: est: z ideo subtilius videt oc ulus meli⁹ dispositus. Et ratiōe p̄tinētie: q̄a p̄tinet i va lore decē monetas: dat obseruāti decē p̄cepta. Mul ti sūt vocati. Cypan⁹. Qualē te inuenit dñs cuz vocat: s̄z p mortē: talē te iudicat. de pe. di. j. Nūq̄d. Multi sūt vocati. pauci vo electi: quia vt ait Bzego. de pe. di. iij. Multi bñ incipiūt q̄ in malo vitā finiūt. Nō aūt bene incipit q̄ i charitate nō opat. Dicit ibi Bzatia. z Aug. in li. de correptōe z gratia: ait. Propter hui⁹ būilitat̄ secretū credendū est quosdā de filijs p̄ditōis non acce pto dono p̄seuerādi vsq; in finē in fide: q̄ p dilectionez operat incipe viuere: z postea cadere. de pe. di. iij. Idē. An adhuc iste nolens corrigi. s. a vitijs poterit dicere. Quid ego feci q̄ nō accepi. s. donū p̄seuerādi: quē p̄stat accepisse. s. fidē viuā z sua culpa p̄didisse q̄ō accepat: q̄z ex bona vita in malā sua voluntate relapsus est. Electi ḡ dici possūt p̄seuerātes: z hi pauci. Uocati nō solū ma li: sed z boni nō p̄seuerātes. Unū Bzego. de p̄ditōe cle/ ctoz ait sup Ezech. Nō reuertebant cū incederent illa s̄z animalia que viderat in visiōe significātia iustos: q̄a electi quiq; ait Bzego. sic ad bona tendūt: vt ad mala ppetrāda nō redeāt: Qui em̄ p̄seuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit. de. pe. di. ij. Pēnata. Potest z moza/ liter exponi vinea ista de q̄libet anīa: cui⁹ vites sūt po/ tētie: fructus opa. Missio in eā diuersis hozis ad colē dū: est vocatio dei ad vtuose agēdū: p̄ma hoza in pueri cia: tertia in adolescētia: sexta in iuuēture: nona in vi/ rilitate: undecima senectute: sero est finis vite: retributio mercedis p labore est p̄miū. S̄z aliq̄n p̄tingit q̄ hi q̄ tardi⁹ conuersi sūt: citi⁹ moriūt: z tūc si pfecte p illo p/ uo tpe laborauerūt: citi⁹ p̄miant̄ q̄z q̄ in puericia voca ti z aliq̄n etiā copiosi⁹: si meli⁹ coluerūt. Nec iuniozes conuersi possunt conqueri: quia totum est ex liberali/ tate domini.

Aliam parabolam ·H·iij·

de vinea a christo p̄dicatā: referunt Marcus: Mat theus z Lucas: ex qua arguit duriciam z ingratitudi nem iudeoz: z notat rep̄obationē eoz. Et hanc dixit prope tempus passionis. Homo quidam plantauit vi neā: z sepe circūdedit eā: z fodit in ea torcular. Q̄ō mar cus dicit lacū: z turrim edificauit in medio eius. Lo/ cans s̄z eaz agricolis peregre p̄fectus est ⁊c. Homo iste deus signat qui plantauit vineā id est plebem iudaicā quādo eā eduxit de egypto: z in populū suū peculiarez assumptis de cūctis nationib⁹ elegit: iuxta illud p̄s. Uineā de egypto transtulisti: eiecisti gentes. s. de terra p̄missionis: z plātasti eā. Sepe quo circūdedit fuit cu stodia angelor que populū illū defensabat. Torcular quod p̄mit erat timor legis quo se a malis cauebant ne penas legis incurrerent. Turris erat templū domi ni valde nobile: z ex oratiōibus z sacrificijs que ibi fie bant tutabant̄ contra aduersarios. Locauit autez eaz agricolis: quādo ordinauit populū illum regi z guber nari p sacerdotes z doctores legis: ita s̄z vt fructū bo/ noz opez quē colendo populus ferret dño ipi p̄curā rent: nō sibi reseruarēt: pegre p̄fect⁹ ē: nō vtiq; plebē il lā deserēdo: s̄z in libertate arbitrij tā sacerdotes q̄z po/ pulū dimittendo. Misit aūt suos suos dñs vinee ad cultorē Matthe⁹ dic̄ in p̄lali suos. Marc⁹ z Lucas i singulari suū. Nec in b̄ videt esse p̄rietas: q: q̄z tū ad si gnificatū vn⁹ fuit: vnitate finis: q: vnū i tēdebāt. pphe scilicet fructificationē vinee: id est populi illius domio plures aūt fuerūt personaliter. Misit ergo Esaiā ⁊c

remiã: Ezechielẽ deus ad erudiendũ populũ illuz t re
phendendũ doctores t rectores illius populi: vt popu
lus ille ꝓduceret fructus bonoz operum ad dei hono
rem. Sed aliũ occiderunt serra ferrea: vt Esaiã: alium
lapidauerunt: vt Hieremiã: aliũ occiderũt: vt Ezechie
lem. Et iterꝝ misit alios seruos plures quibꝫ similia fe
cerũt: nõ recipientes nec audientes eos. Vñ Stepha
nus ad eos Act. vij. Dura inqt ceruice t in circumcisis
cordibus t auribꝫ vos semp spiritui sancto restitistis.
Quẽ eñ iustoz nõ ꝑsecuti sunt patres vestri? Demum
quidus fructificatiõis vinee sue: id est illius populi. Di
cit ꝑ effectũ: Mittã filiũ meũ dilectũ. s. ꝑ incarnatiõez
vt eos doceat. s. viam salutis t dño fructificare. Et no
ta qꝫ Lucas nõ dicit solũ vt Matthe⁹: verebũt filiũ
meũ. sed addit etiã fozsitan: q. d. Erit in libertate eoz
ẽũ audire t reuereri vel nõ. Nõ ergo dicit fozsitan qua
si nesciret ꝺd acturi essent: t qꝫ nõ cõuerterent ad ꝟba
eius: sed vt ostẽdat qꝫ ex ꝑsentia ipius dei circa ea que
debebat populus ille agere: nõ cogebank ad illa. Unõ
Aug. xxiij. q. iiij. Nabuchodonosoz. ait. Predestinatio
nẽ dei: id est ꝓscientiã siue ad bonũ siue ad malũ in oi
bus operari ineptissime dicit: vt ad vtrũqꝫ homies q
dam necessitas videak impellere: cũ in bonis voluntas
sit intelligenda nõ sine gratia: in malis aũt volũtas sit
intelligẽda sine gratia: scz causa operis nostri boni vel
mali. Habẽs ergo vnũ filiũ charissimũ ait Marc⁹
nil carius vel ꝑciosius eo misit ad eũ: qz incarnari di
sposuit. Qui incarnatus t cõuersatus cũ eis ꝓdicãs et
miracula faciens populũ admonebat ad fructificãduz
dño: reꝑhendens cultores vinee: id est scribas t phari
seos ꝙ querebãt populũ illũ ꝑ vineã signatũ sibi fructi
ficare in decimis t oblatiõibꝫ: nõ curãtes qꝫ deo popu
lus ille fructificaret ꝑ bona opera. Uidentes ergo eum
cultores vinee: id est opera eius: scognouerũt eũ. scz esse
filiũ dei seu messiã in lege ꝓmissum: nõ qꝫ vere cogno
uerint: sed talia opera eius viderũt ꝙ ex illis poterant
cognoscere ꝝ ꝓphetias eis datas illũ esse messiam ꝑ
missum t filiũ dei: sed malicia eoz excecauit eos. vt di
cit Sap. ij. Uñ ignorãtia nõ excusauit vel excusat eos
a peccato infidelitatis: vt dicit. s. q. iiij. §. vlti. Dixerũt
ergo ad scinuicẽ cultores vinee. Uenite occidam⁹ eum
t habebimus vineã istã ꝙ est hereditas eius: ꝙa isto oc
ciso ꝙ sua doctrina populũ abuertit ad fructificanduz
nobis: remanebit vinea in suis ꝓsuetis decimis t ob
latiõibus t ritibus t sacrificijs. Et eiciẽtes eũ extra vi
neam occiderũt. quia dñs iesus extra portã hierusalez
vbi erat vinea ista. s. populus passus est. Cõcludens er
go parabolã ait. Cũ venerit dñs vince ꝺd faciet agrico
lis illis: quõ tractabit eos de tanta crudelitate t igra
titudine? Ad ꝙã interrogationẽ reꝑsponderũt turbe sim
plices id qõ ratio docet fiendum in tali casu: vicz male
malos pdet: t vineã suã locabit alijs agricolis. Aliũ ei
vt dicit Matthe⁹: sed scribe t pharisei maliciose intel
ligentes qꝫ ꝓtra eos loquebak subdiderũt qõ ait Lu
cas. s. dicẽtes. Absit. s. qꝫ debeat eos male pdere vt dice
rant turbe: sed xps ostẽdit verum turbas illas dixisse.
Uñ t hoc cõfirmãs xps ait: Malos male pdet ꝛc. Ut
ait Marcus malos iudeos obstinatos male pdet tpa
liter in destructiõe hierosolyme ꝑ Tytũ t vespasianũ
qz ad infernũ ꝓpter suã incredulitatẽ oñes descẽdũt.
Uineã: id est eccliam ꝙ olim fuit in illo populo ꝓpẽ cul
tũ veri dei: declinantibꝫ oibꝫ alijs ad idolatriã: locauit
alijs. i. regendã t colendã cõmisit. s. platis ꝙ ꝓuersi fue
rũt ex gẽtilitate ꝙ fecerũt ꝑ monita vera t sancta exem
pla plebes sibi cõmissas dño fructificare: ipe tamẽ sup
populũ iudaicũ t gentilẽ ad quẽ erat vinea transferen
da in cultura quo ad cõuersos ad fidem: ex vtroqꝫ po
pulo ostendit ꝑ ꝓphetã Dauid in Ps. Uñ dixit iesus:
Nũquid legistis in scripturis: Lapidẽ quẽ reprobaue
runt edificantes ꝛc. Ubi cũ Dauid fuerit ante ꝓstructi
onẽ tẽpli facti ꝑ salomonẽ filiũ eius videk ꝓphetasse: t
de figura t figurato. Dicit eñ magister histo. schola. qꝫ
dũ edificarek templũ salomonis: ad manus venit edi
ficantiũ quidã notabilis lapis: quẽ cũ pluries ꝙsissent
inter ceteros in parietibꝫ ponere nõ valuerũt: ꝙa nõ co
aptabak alijs aliquãdo maioz: aliquãdo minoz reper
tus ꝙz expediebat. Demũ in summitate templi locauc
runt in angulo templi: vbi t exquo cõiungebank duo
parietes: t ita bene ibi aptatũ est qꝫ omes mirarenk vt
a dño factũ. Lapis iste ẽ xps vt ait Apls. Edificãtes tẽ
plũ salomonis sunt idem t ꝙ cultores vinee: id est gu
bernatores spũales populi iudaici. Lapides erant ho
mines quos erudiebãt ad legẽ dei seruandã. Uenit au
tẽ ad manus eoz inter eos. s. cõuersatus lapis christ⁹:
quẽ volebant cũ alijs edificare: id est reputare puz ho
minẽ t subijci ceremonijs legz quas ipe alijs docebãt:
sed nõ apte poterat: qz faciebat ea que erant supvires
hominũ: id est mozes hominũ. Uñ ꝓncipes sacerdotũ
ꝙ edificatores erant reprobauerũt illũ lapidez: t vt re
probũ tractauerũt. Sed deus exaltauit eũ t dedit illi
nomen qõ est sup oẽ nomen: cõstituendũ in summi
tate templi ecclesie vt caput eius: in quo cõnectunk in
vnũ duo parietes. s. populus iudaicus et gentilis quo
ad cõuersos in vnitate fidei t dilectiõis. Et ꝙ ceciderit
sup lapidem istũ confringek: sup quẽ ceciderit cõteret
eũ. Et loquik ꝑ methaphoraz de varietate casus iudeo
rũ offendentiũ ad lapidem istũ christũ ꝙ est in hoc: ꝙa
quidã cadunt sup lapidem: t sup quosdaz cadit lapis
iste. Sed accidit in vase terreo: qꝫ si cadat sup lapidem
frangik: sed ꝙa in ꝑtes grossas partik: ferro reintegra
ri potest. Sed si super vas terreũ cadat lapis magnus
totaliter conquassak t cõminuik ita vt sit irreparabilis
Ladit ergo sup lapidem christũ ꝙ cum offendit graui
ter. Talis etsi frangak ab integritate bone vite: tamen
vsqz ad finem vite potest emendari. t sic ferro peniten
tie reintegrari. Sed si expectat vt lapis cadat super eũ
id est iudiciũ mortis immittat: tũc cõminuik ita qꝫ ir
reparabilis sit: quasi vellet christus dicere. Et si offen
ditis in me nõ credendo: cauete ne ꝑmaneatis in perfi
dia vsqz ad finem. Et dicũt oẽs euangeliste tres qꝫ co
gnoscentes ꝓncipes sacerdotũ qꝫ hec parabola erat cõ
tra eos: querebant eũ capere vt occiderẽt: sed obmise
rũt id facẽ ꝙa timuerũt ꝑplz affectũ habẽs devotũ ad
eũ: ne eũ de manibꝫ eoz auferret. Moraliter vinea
est anima: vires potentie: fructus opera. Plantauit eã
creauit. Sepem posuit circa eã: angeli custodiã. Torcu
lar: remorsũ ꝓscientie ꝙ ꝑmit. Turris: ratio ꝙ pot discer
nere amicos ab inimicis: bona a malis. Locat colonos
eã aiam corpi infũdit vt colat: pegre ꝓficiscik: dimittẽ
do in libertate arbitrij. Appropinqt tẽpus fructifican
di: cũ in medio puericie existit t habere incipit scientil
lã rõnis. Tũc de⁹ mittit suos seruos siue homes ad bõa
exhortãtes: siue angelos siue inspiratiões ad bonũ in
citãtes: vt fruct⁹ deo referat bonoz opez. Sz aliq ꝓtẽ
nũt talia t ꝙsi occidũt: dũ ipam nõ sequũk: mittit de⁹ et
alias inspiratiões vel exhortatiões vel tribulatões: ꝙ
oia sil'r ꝓtenit. Demũ t ipe accedit ꝑ gratiã inducendo
ad verã ꝓfessionẽ: sed talis aliquãdo ita efficit ingrat⁹
t malus vt occidat t ipm xpm: se sua gratia priuando
de ꝙbus Apls ad Heb. Rursus crucifigentes filiuz

dei in semetipis t ostētui habentes. Cū ḡ venerit dñs ad hos in morte: male malos pdet tē.

Aliam parabolam ·Ꝯ·iiij·

solus Matthe⁹ narrat a xpo pnūciatā imediate post pdictā. s. ō vinea: quā cū qs haberet dixit filio suo maiori vt iret ad colendū eā: q̄ nūdit se factuꝝ t nihil egit. Alteri filio suo cū iussisset idē: recusauit se ire ꝝ: t tm postea accessit. Et interrogāte iesu: qs pri⁹ voluntatē patris fecit: respōderūt. Secūd⁹: et quo iuuit ad colenduz ersi pmo ꝓtradixit. Vinea ista est eccl'ia ad quā colēdā misit de⁹ duos filios. s. populū iudaicū t gentilē. Hoc aūt mādauit vtrisqz p legē naturalē quā vterqz habebat. Sz maior. i. iudaicus pmisit deo se iturū: qñ lege ci data q̄ in moralib⁹ erat explicatio quedā legis naturalis. Dixerūt moysi. Oia qcūqz pcepit nobis dñs faciemus: t ei obedientes erim⁹: t tm nō coluerūt vineā istā sc̄z obseruādo pcepta legis. Alter ppl's gētilis: esto q̄ p legē naturalē insitā dñs mādauerit ei t vinceꝝ colere: tm̄ qa nō obligauerūt seu receperūt illā legē decalogi: q̄ si recusauerūt ire: sz pdicatōe apl'oꝝ instructi intrarūt vineā eccl'ie: cū magna diligētia colentes: hi ḡ obediūt do patri. Posset moraliē exponi de eccl'iastic⁹ psonis clericis t religiosis: q̄ vocant ad colēdū in eccl'ia: t multa pmittunt facere: vt castitatē: paupiatē t hmōi: t tm ex negligētia nō faciūt. Alij vt minores status. i. laici ista nō pmittūt facere t aliq̄n faciūt. Et ideo hi obedientes nō pmi. Dic Iero. viij. q. j. Vereor vt quō regina austri veniēs a finib⁹ terre iudicatura est homines tpis sui: t niniuite etiaz tē. Ita plurimi in populis epos iudicent ea q̄ gruūt officio suo nō exercētes. Ideo Iero. Nō solū epi pbyteri dyacones debēt magnopere pui dere vt cum cū populū cui psunt: querelatiōe t sermōe pellant: sed etiā inferiores gradus: qa valde eccl'iaz ōi destruit laicos meliores esse q̄z clericos. viij. q. j. c. Qualis. Aliā parabolā narrat Lucas sol⁹ de vinea in q̄ arborē fici dñs plantauit. Et cum in capite trīū annorū non faceret fructū: dixit dñs cultori vinee. Ecce tres anni sunt in quib⁹ venio querens fructum in ficulnea hac t nō inuenio. Succide ergo eā: vt quid etiam terram occupat? Cui cultor respondit. Dñe dimitte illam t hoc anno quousqz fodiā et mittā stercora circa eam: t si fructū non fecerit in futuꝝ succides eaz. Vinea ista est eccl'ia in qua tanq̄z arbores varie plantate sunt diuerse nationes. Sed inter ceteras vt suauiores plebs iudaica: que cū expectata sit ad fructū plene conuersiōis tribus annis. s. tēpore legis mosaice: tēpore ꝓphetarū: tēpore gratie: adhuc nō ꝓduxit vere fidei fructē. Propter qō quasi ostendit dñs deus velle succidere eā: cuz exterminauit populū illuz p Tytū t Uespasianū. Sz tm̄ cultores vince plati t doctores considerātes: t isto tertio anno sc̄z tpe gr̄e t si in fine ei⁹ fm ꝓphetias esse fructificaturā dicūt dño: optādo vt adhuc expectet ad fructū fodiēdo t stercora apponēdo.

De tribus parabo/ ·Ꝯ·v·

lis in qbus assimilat regnū celoꝝ thesauro: margarite t sagene quas a christo ꝓlatas refert sol⁹ Matthe⁹ Dicit ergo: Simile est regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro tē. Thesaurus iste est diuine sapiētie cognitio. s. ipius sūmi boni cū gustu gr̄e. De quo dicit Sap. vij. Infinitus thesau⁹ est hominib⁹. s. sapiētia tē. Iste habet abscōditus in agro hūiliatiōis: qua quis se humiliat: captiuādo intellectū suū in obsequiū xpi ad ea que sunt fidei: t sibi nil attribuit boni vt phi q̄ dicētes labia nostra a nobis sunt: stulti facti sunt: se subiēcit adparendū voluntati dei t mandatis eius. Hic inuenit iste thesaurus: quez q̄ inuenit omia vendit ꝓ emendo agro ipo: id est oīa postponit t substantiā t honorez t scientiā t vitā: vt illam ꝓsequat humilitatē t sapientiam. Et sic obtinet illud. Itez simile est regnū celorū homini querenti bonas margaritas tē. Margarite iste sunt bona que pulchra t pciosa reputant: t que naturaliter appetunt t querunt: vt diuitie: honores: potentie: sciētie: delectatiōes carnis: vita moral': t huiusmōi. Dū aūt qs ista querit appetēdo si inueniat vnaz quā intelligit cūctis pciosiorē: q̄ virtutē t valorē omniū aliaꝝ ptinet: t hec est vera beatitudo supne patrie oīa tribuit vt istā assequat: o omnib⁹ illis alijs bonis se ꝓuat vt illō obtineat: q̄ affectū illi⁹ oīb⁹ pdictis ppōnit: t quodlibet illoꝝ a se subtrahit quādo ad illō assequendū impedit. Item: Simile est regnū celoꝝ sagene misse in mari tē. Hō narrat in hac similitudine. Simile est qō i eccl'ia que dicit regnū celoꝝ. Sagena ista est pdicatio ecclesie: que auctoritatibus sanctoꝝ intexitur conligatis ad inuicē propter consonantiā. Pi scatores sunt plati t doctores qui iaciunt rete pdicationis in mare mūdane conuersationis: in quo tanq̄z pisces sunt homines: iuxta illud Abachuch. Facis homines sicut pisces maris: capiūtur his rebus nō oēs pisces: sed multi qui sc̄z suscipiūt fidem. Et ex his aliq̄ sunt boni pisces: aliqui mali in vna sagena doctrine ecclesie. Demuz in fine educta sagena in finali iudicio separabunt ministerio angelorum boni t fideles a malis: bonis assumptis in requiem: t malis foras electis Et quod subdit christus. Oīs scriba doctus i regno celorum vt paterfamilias profert de thesauro noua et vetera ad gubernandū familiam: ita t prelatus et doctor iactator sagene de thesauro sapientie sue ad capiēdos multos pisces inducēdos. s. ad fidem: t si aliq̄ mali futuri sint debz ꝓferre in doctrina pdicatiōis noua sc̄z que sunt de nouo testamēto exempla t sententias: t vetera etiā q̄ de veteri testamēto. Uel vetera. i. que ptinēt ad vitaz veterē: id est peccata pdicare vt euitent: noua id est ptinētia ad nouitatē vite: id est virtutes docere vt ament. Uel vetera gentiliū aliquando: t noua pmaxime doctoꝝ ecclesie allegare. Uel ō thesauro sue prudētie ꝓfert noua t vetera: id est actus t verba q̄bus satisfaciat: t bonis t malis quātū in eo est: nō separās eos adhuc in presenti quousqz sagena sit plena: id ē numerus fideliū prescitorum t predestinatorū ab eo pfixus quod sibi soli notum est. Interea vt ait Augustinus. Nescientes quis pertineat ad predestinatoꝝ numerū: quis non pertineat sic affici debemus erga oēs charitatis affectu: vt velimus oēs saluos fieri. xxiij. q. iij. Corripiant. Non ergo prelati t predicatores vl' alij fideles debent se separare a malis qui tolerant. q̄ hoc vltimo fiendū in fine mundi quādo sagena plena erit. Unde Augustin⁹. Maius malū in separatiōe bonoꝝ cōmittimus q̄z in coniunctiōe malorū fugimus. Tali deus non imputat peccata sua: quia nō fecit. Nō alienā: q̄ nō approbauit: nō negligētiā: q̄ tacuit: nō superbiā q̄ in vnitate pmāsit. Idē in Ps. Quis dabit mihi pēnas sicut columbe Nō dicit: sicut corui. Colūba etsi a molestijs querit auolare: nō tamen dilectionem amittit: sed semp gemit. Sic bon⁹ vult se separare corpore: nō amore ab his q̄bus pdesse non potest: sz si aliquādo ligat nō viscō cupiditatis: sed cura t officio vt deserere non possit: tunc dicat cum Apostolo. Cupio dissolui et esse cum christo. Sed necesse est manere in carne propter vos: t sic est meritum ex desiderio. Ecce elongaui fugiens inq̄t Ps. Quod exponit Augustin⁹

Non loco ne rumpat charitas bonoꝝ: t ne pdat exercitiũ maloꝝ q̃s deus admiscz vt iudã discipulis. Dcc oñia Aug. vij. q. j. §. Cũ aũt ante. ca. vlti.

De parabolis que §. vj

xp̃us dixit. in q̃bus ostendit magna benignitas et clementia dei in suscipiendo peccatores puersos ad penitentiã. Ponit aũt Lucas tres successiue ad hmõi. s. de ouib⁹ nonagintanouẽ relictis in deserto ad querendũ errantez: t de gaudio mulieris reperientis decem drag̃mas: t de pdigo reuertẽte ad patrem festine recepto. Dicit ergo euãgelista. Erant appropinquãtes ad iesuz publicani t peccatores vt audirẽt illũ. Sicut docente p̃s. Longe ẽ a peccatoribꝫ salus: que vtiq̃ est ex iesu: q t saluator interp̃tat: nõ quidẽ spacio loci q̃ vbiq̃ est p̃m deitatẽ iesus: sed dissimilitudine, vtutis: t tãto lõgior quãto peccator est peior. Ita t p̃m p̃s. Prope est dñs oñib⁹ inuocantib⁹ eũ in veritate. Et Joel pphet. Quicũq̃ inuocauerit nomen dñi: salu⁹ erit. Qđ nõ est intelligẽdũ de inuocatiõe exteriori seu vocali sola: sz vt dicit Aug. Qui vocauerit ad se sibi seruiendo nõ cõtradicẽdo. ꝺ pe. di. iij. Adhuc. Correlatiua ẽm sũt dñs t seruus. Iste appropinquat ad iesũ: cupiẽs sez salutez t se disponẽs ad audiendũ t obediẽdũ. Et murmurabant scribe t pharisei. Scribe doctores legis erãt: pharisei aũt quedã secta iudeoꝝ: q austeriozis vite t religiosiozis ceteris erant: vt nũc sũt religiosi. Murmuratio aũt est quedã querela cũ impatiẽtia p̃cipue contra maiores: t ideo peccatũ. Dicit ẽm dis. xc. Alienus sit a fratrũ vnitate q murmurauerit. Uñ t ista murmuratio figurata fuit in murmuratiõe quam fecit maria soror aaron contra moysen ꝓpt̃ yxorẽ quã duxerat ethiopissam. Maria ẽm vt dicit Gratianus signat synagogã vel alios q murmurant ꝓtra xp̃m: eo q ecclesiaz de gẽtib⁹ vitijs denigratã pus duxit in yxorẽ: vel eo q xp̃s t alij plati t doctores assumũt ad familiaritatem peccatores: vt ex eis pducãt filios bonoꝝ opeꝝ. Et ꝙa iniuste murmurãt: ideo a deo pcutiunt lepra perfidie vel alteri⁹ peccati. ij. q. vij. §. ante. ca. paul⁹. Murmuratiõnẽ eoꝝ exp̃mit dicẽs. Quia hic hõ peccatores recipit t mãducat cuz illis. q. d. Et hoc ostẽdit esse magn⁹ peccator. Nã vt dicit Sapiẽs. Oñe aial diligit sibi simile t inclinat ad illud. s. quersandũ cũ eo. Sed iste iesus ostẽdit magnã dilectionez ad maximos t manifestos peccatores: qz recipit eos: loquit cũ eis familiariter comedit cũ eis: q̃ ipe est pcõr vt ipi: qz si iustus eẽt: horreret eos t vitaret. Sed male t false arguebãt. Nõ ẽm xp̃s eos diligebat t familiaritatẽ ostẽdebat in q̃tũ peccatores. i. ꝓpter petã eoꝝ: sed ꝙa se disponebãt ad emẽdãdã t opa vtutũ: t ꝓpterea vt audirent doctrinã salutz ad eũ accedebãt. Ideo xp̃s recipiebat eos sicut medic⁹ infirmũ frequentat: nõ ꝙa delectet eũ infirmitas: sz vt cã expellat. Uñ Aug. in li. de pe. ait. Ex hoc ostat ei: scz deo multũ displicere peccata: q semp̃ psto est ea destruere. Si ea amaret nõ sp̃ destrueret: sed conseruaret: t vt suã munera foueret. Semp̃ aũt destruit petã q̃ inuẽit ne soluat qđ creauit: ne corrũpatur qđ amauit. de pe. di. iij. Adhuc isti. Q̃ etiã isti murmurarent nõ ꝓcedebat hoc ex zelo iustitie vere ꝙa eis displiceret peccatuz: sed zelo inuidie t supbie. Inuidie: ꝙa inuidebant fame xp̃i crescẽti nõ solũ q̃ ad iustos: sed q̃ ad petõres deuote eũ sequẽtes t audiẽtes: quã querebãt diminuere ex tali oblocutiõe. Ex supbia q̃z: ꝙa cũ ipi essent supbi: existimãtes se iustos: nõ dignabant quersari cũ peccatoribus tanq̃ nõ essent digni peccatores ipi eorũ loquela. Et sic xp̃m volebant arguere vt dissimilis eis videret. Uñ Grego. in omel. Uera iustitia cõpassionez habet: falsa dedignationẽ: q̃uis t iusti recte soleãt peccatoribus indignari: sed aliud est qđ agit typo supbie: aliud qđ zelo discipline. Indignant ẽm: sed nõ dedignãtes sunt: psecutionẽ mouent: sed amant. Et cõtra q defalsa iustitia supbire solent: ceteros quosq̃ despiciũt: nulla infirmãtib⁹ misericordia cõdescendunt: t q̃ se peccatores cẽ nõ credũt: eo deteriores fiũt. di. xlv. Uera. Ad idẽ Hiero. sup Hiere. Recedite inquit tales. s. polluti: recedite: abite: nolite nos tangere: nolite nobis cõmunicare. Talis loquela nõ illuminat cecũ: nõ sanat egrotũ: nõ curat infirmũ: sed magis occidit atq̃ in desperationẽ mittit. Boni rectores ex sua infirmitate aliorũ infirmitatẽ pẽsantes magis p humilitatẽ t mansuetudinẽ studẽt pctõres ab errorꝭ laqueo eruere: q̃ p austeritatẽ in foueã pditiõis natates ꝓpellere. di. ca. Recedite: Sed dñs post oñdit quãto affectu diligentia t gaudio debet pctõr recipi ad penitẽtiã: t ad hoc opari dicẽs pabolã hãc. Quis est ex vobis q̃ si centũ habet oues t pdiderit vnã nõ. hõ iste de⁹ est. De⁹ t hõ ꝓdito: mũdi pascẽs oues suas in celis p fruitionẽ: in terris p internã ꝓsolationẽ. Centũ oues sunt angeli t homines innocẽtes creati ab eo. Nonagintanouẽ sunt nouẽ ordines angeloꝝ: vt nonagenari⁹ designet pfectionẽ eorũ: ꝙa resultat ex nouẽ decies multiplicatis. Denarius aũt ꝙa est p̃mus limes nũeroꝝ signat pfectionez. Nonenari⁹ vo notat numeꝝ ordinũ. Centesima autẽ ouis est natura hũana. Hec errauit iuxta illud p̃s. Erraui sicut ouis q̃ perijt: q̃ scz trãsgressi sũt parẽtes p̃mi de mãdatũ: in q̃bus cũ oẽs boies essent p̃m vtutẽ semineliter oẽs in adã peccauerũt t perierũt. Errantez igit̃ bãc ouem. s. generationẽ hũanã requirẽs pastor celestis q̃si nonagintanouẽ dimisit in deserto q̃ deus hõ fact⁹ est: nõ in deserto. i. celo: qđ desertuz dicit: ꝙa ab angelo malo t boie derelictũ: sed in mũdo: nõ quidẽ angelos deserens p̃m deitatẽ: sed ab eis differens in assũpta humanitate. Quesiuit multũ laborãs in docẽdo: sanãdo infirmos: discurrẽdo: multa patiẽdo: sacramẽta instituendo p ouem istã. Tandẽ inuentã in humeros posuit q̃ peccata nostra ipe ptulit: in corpe suo. i. penã petõr sup̃ lignũ cruc̃: Ut peccatis mortui iusticie viuam⁹ in q̃t. Petrus in canonica. Eãq̃ reduxit ad desertum celi cũ ceteris: quãdo ascẽdit in celuz in nr̃a natura t alijs aperuit: t cũ amicis sanctis animaby t vicinis sanctis angelis magnũ gaudiũ t festũ egit ꝺ natura hũana reparata. Et cõcludit de quolibet peccatore conuerso ad penitentiã: Ita dico vobis: gaudiũ est in celis sup̃ uno peccatore penitentiã agente: q̃ sup̃ nonagintanouẽ iustis q̃ nõ indigẽt penitẽtia. Qđ intelligit̃ dupliciter. Uno mõ vt intelligat̃ deficere iustis q̃ se reputant iustos t nõ egere penitẽtia: sed nõ sũt iusti. Et clarz est qđ ꝺr. xj. q. iij. Iniustũ. Melior est in malefactis hũilis confessio: q̃ in bonis supba gloriatio. Alio mõ p̃t intelligi ꝺ vere iustis: sed imp̃fectis: t de peccatore cõuerso: t p̃feruorẽ ad magnã pfectionẽ ascẽdẽti. Letetur ẽm pariby maiꝰ gaudiũ esse debet de iusto i innocẽtia p̃manẽte q̃ de peccatore penitẽte. Matthaeus addit: Nõ ẽ volũtas p̃sis mei vt pereat vnus ꝺ pusillis istis. Qđ intelligit̃ de electis. Uel si dicat̃ de oñibus: intelligendũ est de voluntate antecedente: non consequente: de qua supra in p̃ma p̃te titulo de lege eterna. Et hoc exemplo ostenditur peccatoribus reuerti volentibus ad penitentiã compassione t clementia vtendũ. Unde dicit. xxvj. q. vij. penitentem ex corde ita oportet suscipi: sicut dominꝰ ostendit cũ dicẽ q̃ cõuocauit amicos t vicinos dicẽs: Congratulamini mihi: ꝙa inueni ouẽ quã pdideraz. Ad idem

Amb. in li. de paradosio ait, Pastor ille euãgelic⁹ lassã ouem vexisse legit nõ abiecisse. Et salomõ ait Noli cẽ nimis iustus. Debet em̃ iusticiã tempare moderatio. Nã quẽadmodũ tibi curandũ p̃beat quẽ vastidio habeas q̃ ꝓceptui nõ cõpassioni medico suo putet se futurum. Idẽ in psona xp̃i. Libenẽ ignosco: ꝓpẽ te indulgeo. Mifico: diã malo q̃z sacrificiũ: q: p sacrificiũ iustus cõmendak: p misebiam redimik pctor. Non veni vocare iustos sz pctores. In lege sacrificiũ: in euangelio misebia: lex p moysen data est: p me gr̃a: hec ille. de pe. di. j. Serpẽs Addit xp̃s ad idẽ aliã pabolã quã solus lucas refert dicẽs. Que mulier hz decẽ dragmas si pdiderit vnã: nõne accendit lucerne. Mulier hec vt exponit Greg⁹. est diuia sapia: q̃ habuit decẽ dragmas id ẽ decẽ differẽtias creaturaꝝ: sua imagine insignitas. Nouẽ fuerũt nouẽ ordines angelorꝝ Decima pdita natura hũana pctõ p̃mor parentũ q̃si ignota. i. visioe sui p̃uata. Sz ad inueniendã a' diuina sapia lucerna ẽ accensa: qñ ꝟbũ caro factũ est deo operante. In xp̃i em̃ psona vt lucerna q̃ antiquit⁹ zmõ etiã p paupibꝫ fit ō terra: est xp̃i caro ō nr̃a carne terrea assũpta: vt lichnũ albuz cũ oleo fuit anima purissima plena oleo gr̃e. Ut ignis fuit diuinitas De⁹ em̃ noster ignis ꝓsumẽs ẽ vt ō: Deut. Accensa igit lucerna i carnato dei filio: cuerrit domũ ꝓuersatõis hũane: mutando mores p doctrinã suã z exempla: q̃siuit diligenter illa opans vñ inueniret z a deo videret p approbatiõez z gr̃e infusionem Qua inuenta vicinas z amicas conuocat ad ꝓgaudendũ. s. creaturas angelicas z sctãs aias: eis manifestando p affectum z gaudiũ de ꝟ eis tribuendo Et ꝓdudit Ita dico vobis gaudiũ est coram angel' dei sup vno pectatore pnias agente. Hiero. Quia diuinitat̃ natura clemẽs est pia magisqz ad indulgentiã q̃z ad vindictã prona: qr nõ vult mortẽ peccatorꝝ sed vt ꝙuertak z viuat Si q̃s post lapsũ pctõr ad verã pniam ꝙuersus fuerit cito a mifico: de iudice veniam impetrabit. de pe. di. j. Idem: possibile est vt quõ eccl'ia q̃ prius habuit macuã rugã z ĩmũdiciam postea restituta ẽ: ita z peccator currat ad medicũ: qr nõ bñt op⁹ sani medico: sz male habẽtes vt curet vulnera ei⁹: z fiat de eccl'ia q̃ ẽ corp⁹. Idẽ. Ne forsitan pcĩ memores tardius reuertantur adhuc inq̃t: sedere vos faciã in tabnacul' sic in die festiuitat̃: vt q̃ facit baptisma ꝟ faciat z pnia: z habitẽt in tabnacul' saluatoris in eccl'ia. de pe. di. j.

Parabolã de pro ·Ꝟ·vij.

digo suscepto letissime a p̃e: solus narrat lucas q̃ pulcherrima est. Hõ q̃dã inq̃t habuit duos filios: z dixit ad oleseẽtiorꝝ: p̃r da mihi ptẽ sube q̃ me ꝓtingit zẽ. Dupliciter datur expositio. Prima q̃z breuissime tangam est de duob⁹ popul'. s. iudaico vt maiore ꝓpẽ dignitatez z gentili vt minori sub vno p̃e deo cõi p creatiõez z gubernatiõez: quorꝝ minor. i. gentil' a p̃e descẽdẽs p idolatriam: incidit in multa scelera z inopiã vitat̃. Nec doctrine pborꝝ z poetarꝝ siliquis figurate: vt. xxxvij. di. §. Hinc etiã: poterat ventrẽ mẽtis saturare: qr vane: ppl'o iudeorꝝ cũ p̃e deo remanẽte p noticiã z cultũ veri dei. Demũ ppl's gentil' in se reuersus: z miseriam suã agnoscẽs ex doctrina ei ꝓpinata euangelij: reũsus ad p̃em celestẽ p ꝙuersionẽ ad fidez: cũ magꝫ gaudio z ornamẽtis recept⁹ est ad gr̃am. Qõ maior filius. i. iudaicus p̃cipẽs indigt⁹ non vult intrare domũ p̃is. s. eccl'ie: q̃uis p̃ celestis p scripturas ad ꝟ exhortek: sed extra in pfidia pseverat adhuc. Moraliꝫ sigt duos stat⁹. s. iustorꝝ: sz supborꝝ: z pctorꝝ ꝙuersorꝝ. Utriusq̃z ñ status p̃ z gubnator est deus. Et q: ꝓna ẽ omnis etas ad maluz ab adolescẽtia sua: in ꝓncipio cũ babek vsus rõnis z ꝙcupia carnis ad delectabilia incitat: ap petit q̃s in ea etate libertatẽ vt excutiak a iugo subiecti onis pentũ z mgr̃orꝝ q̃bꝫ pus subijcik: z hoc ẽ adolescẽ tẽ petere p̃em vt det sibi portionẽ sube. Suba q̃ppe p̃is celest̃ ẽ: q̃cq̃d habem⁹ naturaliũ spũaliũ z tpaliũ bonorꝝ. Quid em̃ habes quod nõ accepisti: ait ap'ls ad Ro. Petit ḡ. i. affectat z desiderat in tali etate vti libertate arbitrij circa dicta bona existimãs ꝟ sibi ad bonũ suũ cedere. Pater aũt celestis diuidit subaz: qr libtatez arbitrij tribuit: z bñ z male vtẽtib⁹ circa bona cõcessa. Hiero. li. ō iouí. Liberi arbitrij nos ꝓdidit de⁹ nec ad ꝟtutes nec ad vicia nccitati trahimur: alioq̃n vbi nccitas ibi nec corona. de pe. di. ij. Si em̃ inq̃t. Sz cõik in adolescentia incipiunt hoies male vti libtate arbitrij: qr stultorꝝ infinitus ẽ nũerus. Eccs. j. Et recedẽtes a p̃e celesti p amissionẽ gr̃e: pgunt in regionẽ lõginquam intrantes statũ iniquorꝝ dissil'em dei bonitati. Et põt ex euãgelij textu notari icursio tal' pctoris in septẽ capitalia Nã in eo q̃ adolescẽs petit portionem subea p̃e: notak supbia p̃sumptiõis: q̃si de⁹ sibi obligetur z p̃sumẽs p sebñ se regere. In eo q̃ abijt in regionem lõginquam a p̃e: notak inuidia. Nihil em̃ tam longinquum a deo q̃z inuidia: cũ sit ipsa bonitas z charitas cui ꝟriatur inuidia. In eo q̃ dissipauit substantiã suã viuendo luxuriose notak apte luxuria: q̃ p ceter̃ z ap tius dominak in adolescẽtibus. Et si in omni iudicio mortifero dissipek suba spũalis ꝟtutum: tñ in luxuria nõ solũ gratia sed z suba tpalis z fama: suba naturalis maxime dissipak: in eo q̃ ō. Ipa facta fame in regiõe illa cepit egere notatur auaricia. Nam vt dicit Hiero. infidelis id est auarus qõ ꝑm apostolum est ydolorꝝ seruitus: etiam obolo indiget: sibi em̃ videk omnibus egere. Et nota q̃ in regione illa longinqua a p̃e. i. sta tu peccati fames magna insurgit: qr cuz non inueniak nec in luxurijs nec in alijs vicijs quies mẽtis: remanet veri summiq̃z boni mentib⁹ hoim inserta cupiditas vt dicit Boe: z hec est fames spũalis. In eo q̃ ō q̃ abijt z adhesit vni ciuium regionis illius: signak ira Ciues em̃ huius regionis longinque sunt demones in malicia obstinati: vnus eorꝝ ō abadon qõ interp̃tatur exterminator temptans de ira: huic adheret ei sil'em effect⁹: iratũ em̃ dicit Ezech. sil'em demoniaco: q̃ furiosa agit: z ire z insanie nihil est mediũ: ait idem. In eo qõ dicik qr misit eũ in villã vt pasceret porcos: innuik accidia. In villa em̃ cõiter ciues z nobiles vt iste erat stant ociosi: q̃ z pasceret porcos: qr accidiosus z ociosus pascit z nutrit cogitatiões imundas z lasciuas figuratas per porcos. In eo tandẽ quod dicik: quia cupiebat implere ventrem de siliquis tẽ. insinuak gula q̃ etiam in vilissimis: cibis nimis ardẽter vel vltra mẽsurã offendit

Deinde insinuak modus cõuersionis eius ad penitentiã. s. ꝟritus: ꝓfessus z satisfactionẽ: pncipiũ aũt salutis est sui cognitio inquit Sen̄. qõ fit p interiorem considerationez. Unde dicit euangelista. In se autem reuersus. Extra se manet quis: dum peccatis inuolutur ratione non vtens. Sed reuertimini ad cor o preuaricatores ait dñs p ꝓphã. Et quia quatuor modis auertik quis a deo: z magis ac magis elõgak extra se manẽs. Et pmũ vt ait Hiero. est cogitasse que mala sunt. Scõm cogitationib⁹ acqeuisse puersis. Tertiuz qõ mente decreueris: ope implere Quartum non agere penitentiam: sed sibi suo cõplacere delicto. Nec hieronymus de pe. di. j. Sup trib. Et i pmo gradu posset etiam notari mortale. s. ex delectatione morosa sine consensu ad opus: ideo quater deus aiam inuitans

ad pniam ait in canticis. Reūtere reuertē sunamit? reuertere reuertere vt intueamur te. Sunamit? interp tat fm Hiero. misera vel captiua vel mortificata: t tu ꝯgruit aie peccatrici. Reūtere ḡ exeūdo de q̄ tuor ill' gradib'. Reuertere i te ꝓsideras t statū bonoꝝ t statū peccatoꝝ. Un dicit in se reūsus. Quāti mercennarij in domo p̄ris mei abundāt panib'. In domo p̄ris que ē eccl'ia mercēnarij sūt q̄ deo seruiūt. t si p̄cipaliter ꝓpt dilectionē p̄ris: tñ sperant nō dubitāt ꝓsequi t mari me a p̄re. Hi abūdant nūc vltra mercedē speratā panibus ꝓsolatōis spūalis in ip̄is op'ib' suis: q̄ excedūt oēs humanas ꝓsolatōes: t q̄ narrari possent omittantur. Ego aūt hic fame pereo. s. in h̄ statu peccati. Que enim ibi refectio: cum t pbs dicit. Qīs malus implet penitu dine: t nūc hinc nūc inde suis passionib' ad diuersa t ꝓria distrahit. Et Aug⁹. Jussisti dñe t sic factū est: vt oīs inordinat⁹ anim⁹ ipe sibi pena sit. Hic ḡ fame deficit ꝑuatus spūalib': t ī alia vita supnalib' bonis. Et q̄ta mala sustineat t incurrat p peccm: nō hic est dicendū. Surgā igit ab actu peccādi dissistēdo: ibo ad patrē meū: ad deū me dirigendo p timoꝝ t spem: p singulos passus recordatōis peccatoꝝ me ꝓterendo. Dicā ei. P̄ peccaui in celū t coram te. In ꝓfessione. s. sacerdoti pandēdo. t peccata manifesta q̄ dicunt esse coram celo t peccata occulta q̄ dicunt coram deo: quia solus nouit. Et totū hoc cū hūilitate vt dicat hoc sentiēs. Jam nō sum dignus vocari fili⁹ tuus: t ꝓponat satisfacere ad mandatū dei t ꝓfessor? dicens cū effectu. Fac me sicut vnū ex mercēnarijs tuis. i. sicut ill' mandans q̄ vis eos facere: ita t mihi iniūge t parat⁹ sum. Et sic illos refic? spūalib' cibis: ita me ꝓfortare licet indign⁹. Si igit peccator vere ꝙuertit sicut mente ꝙcipit: ita t opere exequtur. Surgit ḡa ꝓposito peccādi recedēs. Dicit em Calist⁹ papa. Mutat hō a peccato: t gr̄a dei resurgit a lapsu. di. l. Ponderet. Uenit ihus domū p̄ris id est eccl'iam: dolendo de cōmissis q̄ recogitat. Amb. Nihil est q̄ tam summi dolor? sit: q̄ si sub captiuitate peccati posit⁹ recordet q̄s vñ lapsus sit atq; vñ ceciderit: t q̄ ad ista terrena t corporea ab illa speciosa t pulchra diuine ꝓditōis intentōe defluxerit. de pe. dis. j. Sunt q̄ arbitrant. Cū aūt adhuc longe esset quia t si attritus nōdū tñ ꝓtritus. Uidit eū p̄ ip⁹ oculo pietatis: quo oculo dñs respicies Petrū post q̄ negauit fec eū amare suū flere pctm. Conuertimini inq̄t dñs malach. s. ad me disponendo vos t abilitādo ad gr̄am t ego conuertar ad vos eā ꝓferendo. Et vt ait Hiero. Moderatio dei t pietas solū n̄m reditū q̄rit: ac nos cupit lōga sua bonitate saluare. di. xcij. Dyaconi. Et Leo papa. Misēdie dei mensurā ponere nō possum⁹ nec tpa diffinire. apud quē nullas patit moras cōuersio. Un sequit. Misericordia mot⁹ sup eū occurrit ei. ps. Misericordia ei⁹ ꝓueniet me: gr̄am ꝑmā q̄ ꝓueniens dicit sine aliq̄ merito p̄cedēte infundēdo Hiero. Ut paruū magn⁹ aspicias: vt diues pastor mozbidā nō contēnas ouem: xps de crucelatronez in padisum tulit: t ne q̄s aliq̄n serā putaret ꝙuersionem: homicidij penam fecit martyriū. Xps inquā ꝓdigū reuertentē letus amplectit. xcix. pecudib' derelictis vna ouicula q̄ remāserat humeris p̄j pastoris aduehit. Ubi vo peccator intelligens vulnus suū: medico se curandū trahit. illi nō est ꝙga necessaria sed spūs lenitat?. de pe. di. j. Impotuna. Et cecidit sup colluz ei⁹ amplexans eū: vbi innuit cōiunctio p dilectōez. Amor em fm Dyoni. habz vim vnitiuā. Un apl's dicit. j. Thoꝝ. vj. Qui adheret deo ez p caritatē vnus spūs est cū eo. Osculat⁹ est eū. s. reconcilians eū sibi: q̄ p⁹ erat inimic⁹. Apl's ad Rom. v. Cū inimici essem⁹. s. dei p pctā: reconciliati sumus per mortem filij ei⁹: ex q̄ habet virtutem pnia t alia sacramenta. Osculū em signū est reconciliatōnis t pacis. Et remissa offensa ei restituit merita acq̄sita viuificās opa bona mortificata Un Aug⁹. de pe. di. iij. Piū est credere t fides h̄ expostulat: vt cū gr̄a xp̄i destruerat mala ꝓza: etiam remuneret bona. Et cum destruit q̄ suuz nō inuenit: diligit t amat q̄ in peccāte plantauit. Dixit autem filius voce. s. confitendo. Hinc Amb. in sermone. Ecce nunc tempus acceptabile adest: in quo cōfessio a morte animā liberat. Confessio apit paradisuz Confessio spem saluandi tribuit. Unde scriptura ait. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris: hec ille. de peni. dis. j. Pater peccaui in celum t coram te. Pater sacerdotes dicit. Gregorius di. xcvj. Quis dubiter sacerdotes xp̄i oīm fidelium patres t magistros ceseri. Huic ergo cōfitens dicat omnia peccata t in deum cōmissa. t hoc est in celum peccare: t cōmissa contra homies: t hoc est contra te. Uel in celum. id est occulta. Nota in celo id est deo: t manifesta coram te. id est hominibus Multiplex em miscōia dei (ait Leo papa) ita lapsib' humanis subuenit: vt non solum p miseri cordiam baptismi: sed t per penitentie medicinam spes vite reparetur eterne. Ut qui baptismi dona violassent: ꝓpio se iudicio cōdemnantes. s. sacerdoti cōfitendo: ad remissionem criminum pueniren: de peni. dist. j. Jam non sum dignus vocari filius tuus. Non peto vt filius deliciose tractari: sed penitentijs affligi. Aug⁹. Ponat se sciz penitens in arbitrio iudicis in iudicio sacerdotis: nil sui reseruās sibi: vt omnia faciat eo iubente p recuperanda anime vita: q̄ faceret p euitanda corpis morte. Et hoc cum gaudio: quia viram recupat infinitam hec ille. de pe. di. v. c. j. Idem Aug⁹. in sermone de penitentijs. Non sufficit mores in melius cōmutare t a p̄teritis malis recedere: nisi satisfaciat deo: t de his q̄ facta sunt: p penitentie dolorē: per humilitatis gemitum. id est humilem confessionem: p contriti cordis sacrificium: cooperātib' elemosynis t ieiunijs. de peni. di. j. Quod intelligē cum adest facultas q̄tum ad confessionem t satisfactionem. Et. xxvj. q. vij. oz. Affectū illum in se recipiat penitens: quem gerebat ille qui dicebat. Iniq̄tatem odio habui t abominatus sum. Et ea que dicit apl's ad eos qui fm deum ꝙtristati sunt. Quantam inquit operatus est in vobis sollicitudinem: sed excusationem sed emulationem sed vindictam: in omnibus exhibuistis vos cautos esse negocio: sed t in ip̄is in q̄bus deliquit agens multa ꝓria: sicut zacheus fecit: hec ibi. Dixit autez pater ad seruos siue angelos qui cooperant ad reducendū peccatores ad deū: t bona eis ꝓcurandum siue p̄dicatores qui in sermonibus debent dare fiduciam vene conuersis ad penitentiam: dicente dño p Ezech. Nunq̄d voluntatis mee est mors impij t nō potius vt ꝙuertat t viuat. Et iterum Si auerterit se impius ab impietate sua: oīm iniquitatum eius nō recordabor. Siue ministros sacramentorum qui oībus penitentib' debent esse parati ad ip̄az ministrandā p̄cipue in morte: vñ oz. xxvj. q. vj. Si p sbyter negauerit penitētiam morientib'. s. facientibus q̄ debent: reus est animaruz: q: dñs dicit. Quacunq̄ die cōuersus fuerit peccator ad pniam: vita viuet t nō morietk. Uera em cōfessio in vltimo tempe esse potest. q: dñs nō soluz tempis sed t cordis est inspector: sicut latro vnius momenti penitētia meruit esse in padiso hec ibi. Lito ꝓferte stolam p̄mam. i. declarate t ministerio vestro ad hoc operamini vt puritas p̄dita p fectera reparet: vera enim penitētia ait Aug. ad puritatē

baptismi conat adducē ꝓfitentē. de pe. disti. iij. Sunt plēe. Job. Chrys. in li. de repatōe lapsi ad hmōi sic de uotissime loquit. Tal mihi crede talis est erga boīes dei pietas talis nūq̄ respuit boīs pniam: si ei sincero t simpliciter offerat: etiā si ad summū ḡs puenerit malorum: nō si inde reuerti velit ad virtutē viam suscipit: libenter amplectit: facit oīa: quatinus ad pōrez reuocet statū. Quodq̄ adhuc est pstantius t eminentius ꝛetiaz si nō potuerit ḡs implere omnem satisfactiōnem ordinem q̄rulamcūq̄ tñ t q̄ breui tpe gestam nō respuit pniaz: hec ille. de pe. di. iij. Exempla ponit de achab t manasse t de vitis patrū. Cito ꝓfer. sto. p. t indue illum Ut eñ dicit Amb. Cū renunciat imp̄ obitati: statim assistit virtus. Egressus eñ malicie ꝛtutē opatur ingressum: stola aūt ista ꝑma. i. ꝑcipua t ꝑncipalis virt⁹ pōt intelligi: caritatisq̄ est vestis nuptialis. Prima eñ ꝛtus est q̄ restituit p̄ p̄sentiam q̄ t opit multitudinez t turpitudinē peccatoꝝ. Hac spoliati primi parentes per peccatuz nudos se cognouerunt: q̄ prius ea induti erant. Induite aūt dicit. i. docete ꝓuersum peccatorez ipam caritatē ostendere t exteriori ꝓuersatione. Date anulū in manu ei⁹. Anulus est fides qua deo despōsamur. Unū Oseas ꝓpha. Despōsabo te mihi in fide Date in digito nō in bursa. i. instruite eū vt eā opib⁹ oñdat. Unū Aug⁹. In corpe vnice columbe t īmaculate. s. ecclesie: nec hereticus nec malus xp̄ianus inuenitur: vt si cui⁹ manus esset arida: verū q̄dē esset membrū q̄si sine sanguine ineffica t mortuū: ita t sine opib⁹ fides cum sit vera mortua est. j. q. j. Sicut vrgeri. Et calciamenta in pedes: calciamenta q̄ fiunt de pellib⁹ aialiuz mortuoꝝ sunt exempla sanctoꝝ: ꝑcipue quos de mortuis dñs viuos fecit p̄ p̄sentiam mortificatos. Hec debent ꝓponi vt pedes affectus calcient: ne forte offendāt nudi ad lapidē obstinationis t ſupbie desperatiōe vl̄ vulnerent ſpinis auaricie vel deturpent ſceno luxurie prioꝝ. Sed spe ꝓcepta venie t exēplis sanctoꝝ peccatrices penitentes publicani: depcantis chananee pseuerātis: pauli pſecutis: latronis ꝓfitentis: fiducialiter incedatur in domo eccl̄ie. Amb. Nemo digne pōt agere penitentiā q̄ nō sperauerit veniā. de pe. dis. j. imo t gl̄iaz cū latroni penitēti dictū sit: hodie mecū eris i paradiso: t paulo ꝓuerso visa est gl̄ia supna. Adducite vitulū saginatū. i. admittite ad sacr̄m eucharistie t ei penitenti ꝓponite: in quo est xp̄s signat⁹ p vitulū saginatum q̄ offerebat in lege. Ut eñ ait leo papa. Mediator dei t hoim hō dñs ihs xp̄s: hanc p̄positis ecclie tradidit potestatē: vt ꝓfitentib⁹ pnie satisfactiōez darent t eadem salubri satisfactōe purgatos: ad cōionem sacramentorum p ianuam reconciliatōnis admitterent. de pe. di. j. Multipler. Et occidite. i. ostendite q̄ p peccat⁹ eius xp̄s vitulus occisus est: qō in sacro p̄sentat. Unū in lib. senten. ꝓsperi dr. Semel xp̄s immolatus est in seipso: t tñ quotidie in sacro immolationis illi⁹ fit repsentatō Uerus eñ deus t verus hō sel tñ in cruce pependit: offerrens pri scip̄m hostiā viuā t passibilē mortalem: viuoꝝ t mortuoꝝ redēptionis efficacem. eoꝝ. s. quos altitudo diuini cōsilij redimendos iudicauit. pscuit. pdestinauit t vocauit: de ꝓse. di. ij. Semel. Et mādducemus t epulemur. Apoc. iij. Si quis aperuerit mihi ianuam. s. p ꝓfessionem: intrabo ad illū: cenabo cū illo t ipe mecū. Non aūt in eo possunt epulari sacerdotes q̄ dolose se offerunt. s. ad pniam quoꝝ cib⁹ est remissio peccatoꝝ: inqt Origz. Unū t verus sacerdos ait Meus cibus est vt faciam voluntatē pris mei. i. vt peccatores cōuersi t penitētes saluent. de pe. di. iij. Inter hec hic cum ꝑmo. Quia hic filius meus mortu⁹ erat t reuixit. Obstinatio animi t ꝓfessionis contēptus (ait Sfan⁹) quedā mors est impietatis t lepra ſupbie a q̄ quisq̄re uiuiscit: dū sibi per gr̄am dolor delicti t confessionis votum inspirat. de pe. disti. j. Perierat t inuentus est Ps̄. Erraui sicut ouis q̄ perijt: quere seruū tuum dñe sup̄. Inueni ouem meā quā pdiderā Et ceperūt epulari: q̄ gaudium est in celo ecclesie. s. militantis t triumphantis super vno peccatore penitentiā agente. Dum hec fiunt q̄ senior filius bis auditis indignatur extra domum morat nec cum patre t fratre t cetera familia vult congaudere: signat quia aliqui superbi qui sibi t alijs videntur iusti t innocentes: quia non se elongauerunt a domo ecclesie per magna t aperta scelera sicut magni peccatores: t in agro paterno laborant ꝓpa q̄ sunt ō genere bonorum: turbant egreferētes q̄ō deus magnos peccatores: t si penitentes ad veniā recipiat: t feruentem ac copiosam gr̄am t dona ꝓferat pluſq̄ sibi vt ptz in Paulo t multis alijs. Quibus tñ p̄ſſim⁹ p̄ scripturas sacras ostendit sic decere suā bonitatem: nec ex hoc aliq̄d sibi subtrahi paterne hereditatis. Et si ille indignatus pmaneat: non tñ optim⁹ pater affecto desistit reuersi peccatoris Qō etiam figuratur i Lazaro quadriduano suscitato: ex qua re pncipes sacerdotum t pharisei qui sibi iusti t docti videbant indignati sunt dño: t vt ip̄m Lazarū interficere quererēt Sed xp̄s ad cenam accessit vocatus cū discipulis vbi t Lazarus ip̄e conuiua cum alijs erat: domo odore repleta ex vnguento effuso. Job. xj. qō mysteriuz tangit Ambrosius dicens. Quantūlibet mortui. s. peccatoris sit fetor. s. infamie: statim abolet⁹ rosis: vbi sacrum redoleuerit vnguentum. s. penitētie. Surgit defunctus scz p gr̄am: t solui iubentur vincula. s. peccatorum per ministros ecclesie. Tollit velamen a facie eius: q̄ non habet quod erubescat cui peccatum dimissum. In tanto domini gratia tātoq̄ diuini muneris miraculo cū oporteret oēs letari cōmouebant imp̄i: aduersus xp̄z consilium p̄parabant. Nonne merito eorum successores vos fore cognoscitis: quorum duricie heredes estis Nam si vos indignamini t contra ecclesiam congregatis concilium: quia videtis in ecclesia mortuos reuiuiscere t peccatoꝝ indulgentiā resuscitari: ita q̄ quod in vobis est per inuidiam vultis rursus interficere suscitatos. Sed ihs nō reuocat bñficia: imo cumulat liberalitate: reuiuiscit sollicite suscitatos: t celebrata resurrectionis gloria letus venit ad cenam: hec ille. de pen. di. j. quantuslibet Unde fuerunt quidam heretici qui dixerunt nō posse nisi semel p penitentiā peccata purgari: contra quos arguit Aug⁹. p rationes t exempla. de peni. di. iij. Adhuc isti pfidi. Et quia intentio ꝓdicatoris esse debet peccatores ad penitentiā reducere: ideo pabola ista erit optima materia p̄dicationis totius quadragesime. Ut ꝑmo dicatur de peccatis capitalib⁹ cum suis filijs quib⁹ quis elongat a deo: de quib⁹ sup̄ t hoc in parte quadragesime. Secundo de reuersione ad penitentiam t ibi de contritione. confessione. t satisfactione in alia parte. Deinde de restitutione ꝛtutū fidei spei t charitatis vt notatum est. Demum de communione t passione t in fine in resurrectione de cōuiuio celestis glorie t resurrectione ꝛc.

·H·viij·

De parabolis quibus xp̄s

ostendit immensam dei benignitatem t diligentiam inuocando homines ad conuiuiū ecclesie militantis t triūphantis. Et ꝑmo de militanti eccl̄a pabolā scribit

solus matthe⁹ dicēs. Sīle est regnū celoꝝ homī regi q̄ fecit nuptias filio suo ꝛc. id est qō fit in eccl'ia q̄ ōr regnuꝫ celoꝝ. Leli em̄ dicunt boni fideles: qr eleuati a terra ꝓpe ꝓtēptū tpaliū: z in his regūt z bitat de⁹ p gr̄az sīle ē ci qō narrat in ista sil'itudine. Ubi nota q̄ qr oīs nr̄a cognitio oꝛtū hz a sensu: nec spūalia z diuina p̄nt intelligi ab boibus: p̄cipue deditis sensibilib⁹ vt cōiter accidit nisi manducant p exempla z sil'itudines reruꝫ sensibilium q̄ nouerūt: ideo in sacris scripturis veteris z noui testamenti sermones de reb⁹ spūalib⁹ z diuinis sunt p sil'itudines rerū coꝛpaliū: vt inde apti⁹ capiant Consueuerūt aūt boies maxie gaudere z delectari i cōuiuijs: quoꝝ p̄cipua sunt q̄ fiunt in nuptijs z in hmōi appetūt psone se repire. Ideo ad exp̄mendū aliq̄tulū gaudiū z refectionē spūalem q̄ hr̄ ab electis: nō solū in futura gl'ia sed etiā hic in militāti eccl'ia loquit̄ ō ipa sub pabola cuiuſ nuptiaꝝ regaliū: vt boies incitent ad querendū hmōi refectionē spūalem cū oēs inclinē⁊ tur ad gaudia z delectatōes: z spūales delectatōes si⁊ ne cōpatione vincant oēs coꝛpales vt pfectioꝛes: ꝓter qō dicit Bern̄. Gustata suauite spūs: desipit ois caro Homo iste deus p̄ est: q̄ hō dicitur ꝓpter intellectuꝫ: aliter tū z incompabiliter excessiuum q̄z hō vel angel⁹ q̄ habitat lucē inaccensibilez: ait apl's. Rex est: qr ⁊regit assidue q̄s condidit. Ps̄. Deus magnus dñs z rex magnus sup oēs deos. Filius eius est vnigenitus patris: ideo primo vidimus gl'iam eius q̄si vnigeniti a patre. Tunc aūt fecit p̄ nuptias filio qn̄ eū incarnari constituit. Sponsam em̄ assumpsit naturam humanā ex q̄ est eccl'ia: cuius est caput: cuꝝ eam sibi vniuit in vnitate p̄sone ꝟbum caro factum: homine. s. deo assumpto nō deo ꝛsumpto: hui⁹ thalamus fuit vterus ꝟginis fm illud ps̄. Tanq̄z sponsus ꝓcedens de thalamo suo: vt gigas fortissimus ex gemina suba diuina z humana. exultauit ad currendū viam. i. ala crit̄ z desiderant q̄si velocissime curreret. Fecit viam de celo in terrā. ō quo mysterio incarnatōnis figurato in nuptijs hester z aſ⁊ sueri sūmelerant in patria dicentes. Apocal'. Gaudeamus z exultemus qm̄ venerūt nuptie agni. Et vocauit multos. Nō dicit oēs: qr illi q̄ moriunt puuli non purgati ab oꝛiginali z sine vsu rationis cuiuscūq̄ nationis sint etiā christiane: nō vocant ad nuptias eccl'ie Oēs alij vocati sunt q̄ vtiq̄ z multi sunt: qr de oi natione q̄ sub celo est Et an̄ ipas nuptias celebꝛatas actu. id est mysteriū pactum incarnatōis vocati sunt oēs: saltē p legem naturalem quam qui ſuabant vocabant etiā p occultā inspiratione seu reuelatione ad credendū saltim de deo qr est: z q̄ inquirentibuſ se. s. p bona opa est remuneratoꝛ: q̄ remuneratio ꝓcurata est in istis nuptijs. Et tales bas nuptias intrabāt eccl'iastice: vt mē bꝛa ei⁹: paucissimi tū erant vt iob: cui z pleni⁹ reuelate sunt nuptie iste. Uocati sunt speciali mō pp̄'s iudeoꝝ p legē mosaicā: p ꝓphas: p exempla sanctoꝝ illi⁹ tp̄is. Et p maxima pte: misit ſuos suos vocare inuitatos: eū. vicz deus alios sanctos viros q̄ fuerūt veri serui ei⁹ pfecte ei obedientes: in mūdo esse disposuit: q̄z verbis z exemplis alios solicitaret ad bonos moꝛes fm legē naturalē vel etiam scriptā: vt p̄'archas: ꝓphetas z gē tiles. Et nolebant venire: qr vt ōr in ps̄. Oēs declinauerunt. s. a via recta: sil' inutiles facti sunt: nō est q̄ faciat bonū. Gentiles declinauerāt omnes ad idolatriaz: iudei ad leg⁊ in obedientiā: fm illud hiere. A seculo fregisti iugū legis natural': rupisti vincula p̄ceptoꝝ. s. legis scripte: dixisti nō ſuiam. s. deo obediendo. Iteruꝫ misit alios ſuos. s. apl'os suos z discipulos ac martyꝛes: z ip̄m sponsum eccl'ie: mgr̄m eoꝝ in humanitate docentē z boies inuitantē ad nuptias. i. ad fidē. Me misit dñs ait ip̄e p Esa. z spūs eius euāgelizare pauperib⁹ vt p̄dicarem annum placabilem dño z diem retributionis bonoꝝ p mal': dicens p eos. Dicite inuitatis. Ecce prandium meū paraui. Conuiuium em̄ refectionis spūalis ꝓmissum in veteri testamento fm illū Esa. Et faciet dominus in monte hoc conuiuium pinguium: conuiuiū medullatoꝝ: conuiuium vindemie defecate: z p̄cipitabit mortem in sempiternū. Christ⁹ z apostoli nunciauerūt esse parata Uenite inct⁹ ad me omnes qui laboꝛatis z onerati estis: z ego reficiaꝫ vos Mat. xj. Et iterum. Ego dispono vobis: vt edatis z bibatis super mēsam meam in regno meo. ait ip̄e Luc. xxij. Et q̄tū roboris tribuant cibi huius mense nuptiarū regalium ostendit ps̄. dicens. Parasti i conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulant me. s. reficientem z fortificantem contra dyabolum carnē z mundū. Quam exquisite epule sint insinuat Apl's. j. Chor̄. ij. dicens. Oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in coꝛ boīs ascendit que p̄parauit de⁹ diligentib⁹ se. Et p̄nceps apl'oꝝ ait Regenerauit nos deus in spem viuam in hereditatem incoꝛruptibilē incōtaminataꝫ z imarcessibilem ꝛseruatam in celis in nobis qui sub virtute dei custodimini p fidem in salutem paratā reuelari in tēpe nouissimo. Et infra. In quo credentes exultabit⁊ letitia inenarrabili z glorificata. s. Petri. j. ca. Ip̄a aūt fides huius mysteriū iam pacti. s. incarnationis z spes ꝓueniendi ad gl'iam p hoc nobis parata: est refectio spūalis huius prandij ecclesie. Ecce in p⁊ senti dicit prandium meum paraui. Thauri mei z altilia occisa. Thauri signant patres veteris testamenti. z altilia sanctos noui testamenti: quoꝝ iam defunctoꝝ exempla nobis ꝓponunt imitanda q̄ nos in prandio huius militantis ecclesie reficiunt. Unde Greg⁹. in omel'. Quid p thauros nisi patres veteris testamenti significant. Nam cum de pmissione acceperāt q̄renus aduersarios suos odij retributōe pcurerēt: vt ita dicā q̄d aliud q̄z thauri erāt: q̄ inimicos suos coꝛpoꝛee ꝟtutis coꝛnu feriebant. Quid p altilia nisi p̄es noui testamenti figurant: q̄ dū gratie interne pinguedine susci⁊ piunt: a terrenis desideriꝫ se iungentes q̄si ꝓtēplatiōnis pēna se ad sublimia subleuāt. xxiij. q. iij. Cum in lege. Notandū dicit Greg⁹. q̄ in p̄ori inuitatione nil de thauris z altilibus dicit: in secūda iam thauri z altilia mactata memoꝛant: quia omnipotens deus cū ꝟba ei⁹ audire nolum⁹ adhūgit exempla: vt omne q̄ im⁊ possibile credim⁹: tanto nobis ad sperandū fiat facilius quanto per hec transisse z alios audimus. Uel fm Orig⁊. Prandiū est eloquiū dei. Thauri sententie ibi fortes. Altilia suauia ibi z delectabilia. Et oīa parata que. s. ꝓtinent ad mysteriū dominice passionis z nr̄e redemptiōis fm Chr̄ys. Uel omnia parata fm glo. id est introitus regni aptus est p fidem mee incarnatiōis q̄ ante fuerat clausus. Uel fm Chr̄ys. Omia pata sunt: quia q̄cūq̄ querit ad salutē iam impletū est in scripturis Qui enim ignorans est inuenit ibi q̄d discat: qui cōtumax est inuenit ibi quid metuat: q̄ laboꝛat inuenit ibi ꝓmissa q̄bus exerciteꝫ ad opus. Uel oīa pata sunt. Nil p̄est in prandio ecclesie de necessarijs z cōferentibus ad salutem z spūalem refectionem: ibi em̄ sacmenta purgatiua peccatoꝝ: augmentatiua ꝟtutum causatiua spūalium gaudioꝝ: ibi angeloꝝ esca panis de celo habens omnem saporem suauitatis z quid meli⁹ coꝛpoꝛe z sanguine dñi. ait Hiero. j. q. j. Multi. Ibi in eccl'ia. s. scripturarū documēta: de q̄bus ps̄. Quam⁊ dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua sup̄ mel oꝛi meo. Ibi di

uina officia cant⁹ organa suaue sonātis eccl'ie. Uenite ergo ad nuptias. s. eccl'ie dicebāt apli p orbē discurrentes: qz in omnē terrā exiuit sonus eoz. Et qđ sonabāt pdicādo subdit. In sole posuit tabernaculū suū. i. mysteriū incarnatōis. Et quō ad nuptias venirent docebant p legem. s. dñi imaculatā: de q subdit. Lex dñi imaculata legem. s. z doctrinā euāgelicam accipiendo: legem caritat⁹ seruādo. At illi neglexerūt. s. p maximā pte. Nā pauci quersi sunt ad fidem p xpm z apostolos z pnios pdicatores euangelij: respectu remanentium in pfidia. Nō venerūt q ad nuptias z si inuitati p pdicatores q nō crediderūt. Et causa hui⁹ negligētie fuit. vel inordinat⁹ affect⁹ ad delectatōes corpales: vel nimius appetitus ad diuitias tpales: vel pfidus z temptus circa res diuinales. Et hec notanť cū dr. Abiert alius in villam suam ꝛc. Ad villam pgunt ciues ad recreationem corpis qđ de se nō est illicitū. Sz cū qs ita delectatōes z recreatōes corpis qrit vt negligat ꝓpter hoc accedere ad cultū eccl'ie p via. s. virtutū: iste eo p uať z salute sua. Qui q ne admitterēt delectatiōes carnis noluerūt doctrinā apl'oz recipe q erat in ꝓrium: dicente Petro. Obsecro vos tanq aduenas z pegrinos abstinere a carnalibus desideriis que militant aduersus aīam: sicut z nunc multi sunt quoz deus venter est: vacantes libidini sicut equus z mulus: hi neglexerunt ad nuptias accedere. Alius ad negociationē suā Negociatio ꝓprie est cū res emť: vt ea in suba q̄litate non mutata carius vendať. s. alio tpe vel loco: vt dicit Ebr'y. di. lxxxvij. Eñiciens. Nec q̄uis ex fine possit honestari cū ꝓpter bonū finē. s. exercet vt est sustentatio sui z suoz: puisio rei publice: subuentio pauperuz z debito mō fit: de se tñ videť deseruire cupiditati q finē nescit cum fiat ꝓpter lucrum. Et iō per eaz auaricia designatur cui cōmuniter mercatores vacāt: bonorum aūt auctori inherere nō valemus. s. p fidem viuaz nisi cupiditatē que radix est oīm malorū funditus euellamus. ait Greg⁹. di. xlvij. Bonorum inq̄tum. s. amor sube tpalis pponiť deo. Multi igiť nō audierūt assentiendo pdicationib⁹ discipuloz xpi: qz auaricie dediti erāt: vñ z Paulus dicebat. j. ad Thimo. vj. Diuitibus pcipe nō in sublime sape: neq sperare in incerto diuitiaz suaz ꝛc. Uel aliter fm Hylariū. Ali⁹ in villā alius ad negociationē exponiť ambitione seculi tanq villa boīes occupanť: inq̄tum videlz in villa habetur dominiū p possessionē eius: plēs ob pecunie cupiditatem negociatōe detinenť. Uel fm Greg. p villā exercitatio terreni laboris: p negociatōes alie mōi actiones. Qui g intentus labori terreno vel mundi actionibus deditus: mysteriū dñice incarnatiōis pēsare z fm illō viuere dissimulat: q̄si ad villam vel negociuz pergens ad nuptias venire recusat. Reliqui vo ꝓtumelijs affectos occiderūt. s. seruos inuitantes. Et bi fuerūt mali gni z pessimi: q xpm z apl'os z alios martyres occidebant pdicantes veritatē: quoz ꝓmi fuerūt iudei persequentes eccl'iam: deinde alij tyranni gentiles impatores romani z alij ꝓncipes mūdi infideles. Quos audiens rex turbat⁹ est: ira nō ꝓprie sz trāslatiue in deo dr. id ē ad similitudinē boim q dicunť irate cū puniunt: vñ Aug⁹. Ira dei nō est vt boīs. i. ꝓturbatio animi ptur batio: sz tranq̄lla iusti supplicij ꝓstitutio. de pe. dis. iij. Productio. Et missis exercitibus suis pdidit homicidas illos. Exercitus regis supni fm Bre. sunt agmina angeloz. In boīb⁹ eius oē iudiciū p angelos exerceť. ministerio g eoz psecutores eccl'ie q apl'os martyres occiderūt vt doctrinā euangelicaz extingueret pdidit de⁹: z tpaliť male finiendo z eternaliť ad damnatōnez deputando. Et ciuitatē eoz igni succēdit: qz fm Bre. nō solū aīe sed etiā corpa in qb⁹ habitauerāt in gehenna igne cruciabunť. Uel etiā fm Orig. Ciuitas hoz impioz est quersum dogma variū infidelium: qđ totū cōsumiť z eradicať. Notandū aūt q fm aliq⁹ doctores ꝓma z scđa vocatio p seruos ad nuptias exponiť z referť ad ppl'm iudeoz: vt ꝓma vocatio sit inchoata in abraam cui facta fuit specialis ꝓmissio de incarnatione ibi. In semine tuo bñdicent oēs gentes: z consequēter p alios pl'archas inuitatio añ vocatiōez videť intelligenda p legē insitā naturalem: q instigat ad bonū z appetit naturaliter felicitatē. Scđa vocatio itelligiť inchoata p moysen: data lege z ꝓtinuata p sequētes ꝓphas vsq ad xpm z apl'os in iudea pdicantes. Et p illos q neglexerunt euntes in villā intelligit. Ebr'y. populares iudeoz q̄s mūdi delectatio sepauit a xpo. Et p eūtes ad negociationē intelligit sacerdotes illius ppli z ceteros ministros tēpli deditos auaricie: qbus t xps dixit. Nolite facere domū pris mei domū negociationis: z ideo a fide vera separatos. Qui vo odio z inuidia malignitatis xpm z apl'os occiderūt: hi signāť per occisores. ꝑ q̄s irat⁹ rex celest⁹ obstinatos in pfidia misit exercit⁹ suos. s. fm hiero. romanos sub ꝓncipib⁹ tyto z vespasiano: q pdidit eos z dispsit reliq̄as remanentes: z ciuitatē hier'm ꝓncipalē incendit z ad nihilum redurit. Et dicunť exercitus dei cū tñ essent infideles ipi romani cū ꝓncipib⁹ suis: qz iussu z dispensatōe dei excitati ad puniendū illos: vt dr. xxiij. q. v. ℔. vlť. Et qđ sequiť. Tūc dixit rex. Ite ad exit⁹ viarū z oēs vocate ꝛc. exponiť devocatōe qñ. s. iudeis repellentibus apl'os de finib⁹ eoz. dispersi sunt p orbē ad pdicandū gentib⁹. Pōt tñ scđa vocatio exponi magis generaliť vt dictū est vt inchoata dicať in xpo z apostol'. z terminata in pace eccl'ie: data ꝓstantino conuerso ad fidē.

Propositū tñ dei z ꝓordinatio deficere seu frustrari nō pōt qn habeat numeꝝ electoꝝ suoꝝ in eccl'ia militanti z postea triumphanti: vnde dixit rex ministris suis. i. prelatis ecclesie vel angelis: qui prepositi sunt ī vocatione gentium quibus reuelat secreta sua z ordinationes. Et hoc est eis dicere. Nuptie mee parate sūt. Sed qui inuitati fuerūt non fuerunt digni. q. di. ꝓparata est refectio spūal' eternalis p mysterium incarnationis. Et multi erant inuitati z vocati: z precipue iudei p pdicationis exempla z miracula ostensa. Sz ex quo se fecerūt indignos ex sua vel negligentia vel malicia: nō ex pte sua: qz deus vult oēs boies saluos fieri z ad agnitionē veritatis peruenire ait apl'us. Ite g ad exitus viarum vos. s. pdicatores: ad gentiles qui fm Remigium erant in exitibus viarum. i. in erroribus q sunt extra viam veritatis. Uel fm Ebr'y. ad omnes pdicatores cuiuscunq conditionis qui sunt extra viam virtutū que dicit ad deum z in diuersis vicijs que ducunt ad diabolum. Uel fm Greg. quia in scriptura sacra vie actiones dicunť boīm: exitus viarum intelligūt defectus actionū: qz illi facilius ad deū veniūt: quos in terrenis actionibus nulla ꝓspera cōmitatur. Et omnes quos inueneritis vocate ad nuptias. Amb. Deus nullius crimen excipit qui peccata oīa donauit de pe. di. j. Nemo. s. venienti ad has nuptias p baptismum z penitentiam. Uenit enim non pdib⁹ sed fide z moribus. Egressi aūt serui vel apostoli de iudea ad ciuitatē gentiū eūtes: intelligunť vel angeli ab interioribus diuine ꝓsultatiōis ad mysteria agenda ibi compōbensa: ad exitus viaz. i. ad boies in diuersis ritib⁹ cōuersantes extra verū cultū dei. Cōgregauerūt oēs q̄s inuenerunt bonos z malos: qz fm hiero. int gentiles

infinita diuersitas. Nã aliq̃ dediti erãt bonestari z vi te morali: z si infideles: z hi dicũtur boni. Alij dediti sceleribꝫ: z hi mali. Ex vtroq̃ tñ genere ad nuptias ec clesie cõuerse ad fidẽ ꝓgregati sunt. Uel boni dicuntur vere ꝓuersi ad fidẽ. Mali ficte accedẽtes. vt symõ ma gus: q̃s tñ ꝓlati ecclie ministri regis sui⁹ simul admi serũt ad sacra: q; bonos se ostendẽtes fictõez eoꝝ igno rauerũt. Uel bonos z malos: electos z reꝓbos q̃ z si vere ꝓuersi fuerũt: vicijs postea se implicarũt vt Nico laus vnus ex septem dyaconibꝫ. Et implete sunt nu ptie discũbentium q; ecclia repleta est ꝓuersorum ad fi dem: q; ꝑ apue fuit q̃ pace data ecclie post ꝑsecutões imperatorum; infideliũ data est facultas z libertas a Cõ stantino edificandi z officiandi publice ecclias z ydo la destruendi: z ꝓcilia ꝓgregandi z ꝑdicandi publice: impleta est domus ecclie: bonis tñ z malis immixtis Uñ Greg⁹. in omel. Hec vita q̃ inter celũ z infernuꝫ sita est: sicut in medio subsistit: ita vtrarũq; ptiũ ciues cõiter recipit: q̃s tñ sancta ecclia z in discrete suscipit z postmodũ in egressione discernit. Si igit boni estis. q̃diu subsistit; eq̃nimit tolerate malos: q; q̃s malos nõ tolerat: ipe sibi ꝑ tolerantiã testis ẽ q; bon⁹ nõ est. xxiij. q. iij. Hec vita. Jtez Greg⁹. Spõsus ille q̃ voca turus erat ad nuptias bonos z malos ꝓgruẽs inuita tis: nasci voluit de bonis z mal. Quo exẽplo discãt pa rentũ suoꝝ iniq̃tatẽ sibi obesse nõ posse. d. lvj. Imple te sunt nuptie. s. bonis z mal. q̃m ꝑm Orig;. bonos z malos oportuit q̃dem vocari: ñ vt mali remanerẽt ma li: sed vt deponerẽt vestimẽta ꝓria nuptijs: z vt indue rẽt vestimẽta nuptialia. de q̃bꝫ apls. Induite vos vi scera miscõie z benignitat; tẽ Intrauit aũt rex vt vide ret discũbentes. Cbrys. Hoc nõ ỏz q; ipe de⁹ alicubi ñ sit: sed q; vbi vult ꝑ iudiciũ aspicere ibi ỏz ꝓsens. vbi aũt nõ vult ꝑ iudiciũ aspicere ibi ỏz absens. s. ꝑ eo tpe: dies aspectiõis ḡ est dies iudicij q̃ visitaturus ẽ xp̃s ia nos: q̃ sup mẽsas scripturaꝝ vel sacramentoꝝ nũc; re cũbunt. Uidit aũt ỏz ibi boiem: q; videre facit oẽs in iudicio demũ vniũsali malos cum malicijs suis. vnde subdit. Nõ vestitũ veste nuptiali. Singulariter dicit boiem. q; ꝑm Orig;. vnus generis sunt oẽs q̃ seruant malicijã post fidẽ quã habuerãt. ꝑ vestem nuptialẽ in telligit caritas ꝑm Bze. q; banc dñs habuit dũ ad so ciandũ sibi ecclam venit: intrat ḡ ad nuptias si; sine veste nuptiali: q̃ in ecclia fidem bz caritatez nõ habet. de q̃ veste caritat; ỏz in ꝑs. de ecclie. Astitit regina a der tris tuis in vestitu deaurato. quo. s. ad bonos Uel ꝑm Aug;. sine veste nuptiali venit ad nuptias: qui q̃rit ibi gliam nõ sponsi sed suã. Uel ꝑm Hylarij. vestis nu ptialis ẽ gra spũssancti: z candor celestis habitus id est puritas: de q̃ ỏz Eccs. Omni tẽpe vestimenta tua sint candida. i. puersatio mũda. Uel ꝑm biero. Uestis nu ptialis ẽ obseruãtia legis z euãgelij q̃si noui hois vesti mentũ. quã qui sub noie xp̃iano in die iudicij non ha buerit corripiet: vnde subdit. Et ait illi. Amice quõ huc intrasti nõ habẽs vestẽ nuptialẽ? Amicũ vocat q; inuitatus est ad nuptias vt amicus ꝑ fidem. intrat em z manet ibi: q; cũ alijs xp̃ianis cõnumerat z ad sacra admittit. Sed impudentie arguitur: q; veste sordida mũdicias polluũt nuptiales. Sicut em ꝑ bonos deus honorat z ecclia decorat: ita ꝑ malos fideles ex pcis eoꝝ dñs blasphemat: vt dicit apls. z ecclia decolorat Ac ille obmutuit. Qui peccat z non induit dñm ihm. s. suscipiendo fidem z baptismũ ait Origen. hẽ videt aliquã excusationẽ ignorantie; z hmõi. Sed xp̃ianus nullã: cũ sciret quõ puersari oporteret, z ideo obmute scit. Infidel etiã q; iam iudicatus est. z nota eius dam natio. ideo in iudicio nõ arguit nec discutit vita ei⁹: sed tm̃ damnat. Sed malus xp̃ianus examinat z in terrogat quõ intrauerit sine veste nuptiali. Sz obmu tescit q; ꝓscia ei⁹ sibi indicat malo opa sua z iuste dã nandũ. Et q; nõ est tps amplius penitendi vel volũ tatẽ mutandi. ideo dicit rex ministris. Ligatis manj bꝫ eius z pedibꝫ. Manus sunt opa: pedes affectus: q̃ tunc dicunt ligari: q; aufert facultas operandi vl̃ vo lendi bonũ meritoriũ. Ministri eius sũt angeli de q̃ bus ỏz Mat. xiij. Exibunt angeli z; sepabunt malos de medio iustoꝝ: z mittent eos in caminũ ignis Mittite in tenebras exteriores. i. in infernũ: tras tenebrosam z optã mortis caligine. Nam z; si ibi sit ignis cruciatus est tñ non lucens eis sed obscurus vt fumigans z fetu lentus. Uel ꝑm Greg;. ligant tunc pedes z manus ꝑ districtionez sententie q̃ mõ a prauis operibꝫ ligari no luerũt ꝑ meliorationem vite. vel tũc ligat pena q̃s mõ a bonis opibus ligauit culpa: tenebras interiores dici mus cecitatẽ mentis: exteriores ỏo tenebras dãnatio nem eternam. Ibi erit fletus z stridor dentiũ. Hiero. ꝑ methaphoraꝫ membroꝝ corpaliũ magnitudo osten ditur tormentoꝝ: vel etiã mẽbra describunt ad; cõpro bandũ resurrectiõis corpoꝝ veritatẽ: vt ꝑm Bze. illic dentes stridẽat. s. corpis: q̃ hic de edacitate gaudebant Illic oculi defleant: q; illic ꝑ illicitas cupias ỏsabant quatenus singula mẽbra supplicio subiaceant: q̃ h; sin gulis q̃busq; vicijs subiecta seruiebãt. Et q; in nuptia li conuiuio nõ initiũ sed finis querit. Ideo subdit Mlti sũt vocati pauci ỏo electi. Hylari⁹. Inuitanti em si ne exceptõe publice bonitatis humanitas est: inuitat; ỏo z vocat; de iudicio meritoriuꝫ ꝓbitatis electio est. Nõnulli em ait Greg⁹. bona nec incipiunt: nõnulli ỏo in bonis q̃ inceperũt mime ꝑstiterũt. Tanto ḡ vnus; q̃sq; metuat z in humilitate se deꝑmat: q̃to si sit elect⁹ ignorat. Elegit nos ait apls añ ꝑstitutionem mũdi: vt essem⁹ sancti z immaculati. i. sine macula mortalis: z sancti. i. firmi z ꝑseuerantes: q; igit boc, ẽ ꝓpriũ electo rũ z eoꝝ q̃ vocati intrant nuptias ecclie ꝑ fidẽ multi. pauci sunt q̃ sunt sine mortali z in bono ꝑseuerantes. Ideo multi vocati z pauci electi.

§. ix.

Parabolã de talentis in di

uerso numero Fuis cõcessis a dño narrat solus Mat. quam xp̃s ꝓpe tps passionis iudeis predicauit dicens Hõ pegre ꝓficiscẽs vocauit seruos suos tẽ. Ubi ostẽ ditur rigor diuine iusticie in exigenda ratiõe in ptcu lari ꝑ mortẽ iudicio. Uel vniuersali in fine mundi de bonis nobis ꝓcessis. Uñ ꝓmo ponit bonoꝝ a deo va ria collatio: scõo collatoꝝ ab boie diuersa exercitatio. tertio exercitatoꝝ cõgrua retributio. dicit ḡ. Hõ q̃dã pegre ꝓficiscẽs. Hõ iste ait Greg⁹. redẽptor nr̃ est: qui in ea carne quã assumpsit abijt in celũ. Carnis em locus ꝓprius terra est: q̃ q̃si ad pegrinandũ dicitur: duz ꝑ redemptoꝝ nr̃m in celo collocat. Uel ꝑm Orig;. di cit põt q̃ deus pegrinat in nobis ambulantibꝫ ꝑ fidez non ꝑ speciem. Cũ em sumus in b corpe ait apls: per egrinamur a dño. Uocauit suos; suos siue apls siue oẽs fideles siue oẽs boies q̃ diũsis modis serui ei⁹ di cuntur: vel; obedientia mandatoꝝ eius: vel fuitute la trie: vel; puidentia vniuersali Tradidit illis bona sua Omia q̃ habem⁹ bona sunt dñi Quid em habes quod nõ accepisti inq̃t apls. Et vni dedit q̃nq; talẽta: alij ỏo duo: alij aũt vnũ. Hylari⁹. in q̃nq; duoꝝ. z vno talẽ tis diuersas gras intelligim⁹. q̃ vnicuiq; tradite sunt.

Magis aũt ꝑticulariter ista talẽta a diuersis diuersimode exponunt: z aliq̃ tm̃ ꝓ doctrina tradita apl'is z aliꝫ cõmunicanda ppl'is exponunt: vt Orig̃. q̃ dicit. q̃ dispensatione eloquioꝝ dei a xp̃o aliꝫ acceperũt amplius aliꝫ minus vt ita dicã: neq; in dimidio rez negocia intelligẽtes respectu melioꝝ: aliꝫ adhuc minus q̃si vnũ talentũ. Et q̃nq; q̃dẽ accipit talenta q̃ oĩa sensibilia scripturaꝝ possit adducẽ ad sensus diuinioꝝ es: duo q̃ est corpali doctrina edoctus. i. sensu k̃rali. Duo enim videt carnalis numer⁹ esse. s. in statu matrimonij Si adhuc minus potẽti: vnũ talentũ paterfamilias dedit Aliter ſm Greg̃. in ome'. Uni dedit q̃nq; talẽta ꝛc̃. Quinq; talentis donũ q̃nq; sensuũ exterioꝝ scia exprimitur. i. magna noticia z administratio rerũ tpalium q̃ ꝑ sensus apprehendunt: duobꝫ vo talentis intellect⁹ z opatio designat Unius aũt talenti noĩe intellectus exp̃mit: duplicat aũt ea negociando: q̃ q̃nq; talenta accepat: q̃ acceptis terrenis sensibꝫ: vt ait Hiero. celestiũ sibi noticiã duplicauit: ex creaturis intelligens creatorem: ex corpalibus incorpalia: Uel ſm Greg̃. Qui ex scientia tpalium assurgit pfectius in cognitionez diuinoꝝ ea vtens z dirigens ad dei cõtemplationẽ z amorem: vel debite administrationẽ tpalium exercet. Duo aũt accipit z multiplicat ſm Greg̃. q̃ z̃si mystica z supna penetrare nõ pñt: ꝓ intentõe tñ supne patrie docent q̃ pñt de his q̃ acceperũt: z dũ sea voluptatibus z aliꝫ vicꝫ custodiũt: ab his etiã alios admonendo cõpescunt. Uel duo talenta accipit: q̃ z ỽtutem bñ opandi z intelligentiã supnoꝝ accipit ſm Gregoriũ. Aliter ſm Hylariũ. Uni dedit q̃nq; talenta. Qui q̃nq; talenta accepat pp̃l's est ex lege credentiũ. i. iudaicus: ex qua ꝑfectus meritum ipius implere euangelice fidei opationem duplicauit. Quinq; em̃ sunt libri legis mosaice. Qui duo accepit gentium pp̃l's est fidei atq; ꝑfessionefilij iustificatus z patris dñi nr̃i ihu xp̃i: q̃ dñm nr̃m ihm̃ xp̃m deum atq; hoĩem ex spũ z carne confessus ẽ. Sicut em̃ pp̃l's iudeoꝝ omne sacr̃m quod in q̃nq; talentis. i. in lege cognouerat. idipsum fide euangelij duplicauit: ita iste pp̃l's gentilis incremento duoꝝ talentoꝝ intellectum atq; operationem promeruit. Qui aũt vnum accepat q̃ absc̃dit in terram: pp̃l's est in lege ꝑsistens: q̃ ꝓpter inuidiã saluandaꝝ gentiũ in terra acceptum talentũ abscondit. In terra em̃ talentũ abscondere: est noue p̃dicatiõis gl'iam sub obtrectatõe corporee passionis occultare. Aliter. vni dedit q̃nq; talenta ꝛc̃. ꝑ q̃nq; talenta possũt intelligi q̃nq; genera bonoꝝ q̃ deus cõfert alicꝫ ex seruis suis. Ut ꝑmũ sit bonum nature. s. corpis z anime cũ suis potentijs: secundum sit bonum fortune: vt diuitie: potẽtia gl'ia z hmõi. tertium sit bonũ gr̃e gr̃tum facientis cũ ỽtutibus z donis quartuz sit bonũ gr̃e gratis date z ꝓphetia operatiõm̃i raculoꝝ z hmõi: quintũ sit bonum gl'ie. i. eucharistia vbi realiter est ipe deus q̃ est ꝓsummatio oĩm sacramẽtoꝝ z finis. i. eius ꝓficiendi z administrandi facultas vt in sacerdotibꝫ: hec q̃nq; genera bonoꝝ alicꝫ dedit deus: q̃ ea multiplicarũt inq̃tum debite se exercentes in eis meritũ auxerũt gr̃e z glorie. Duo aũt accipit qui recipit z bona nature z bona gr̃e gr̃tum facientis z si alia deessent vel parum de eis q̃ cõe est oĩbus in baptismo: z postmodũ ite ꝛ in vera penitentia Qui ea duplicant: q̃n recte eis vtunt vel ad dilectõez dei z ꝓximi referũt. Unũ aũt accipit z nulli negat. s. bonũ nature. Qui z hoc obscondit: cum non sequitur dictamen rationis. Sed abscondit in terram cum rationem obfuscat terrenis se implicans. Unicuiq; dedit ſm ꝓpriaz ỽirtutem. Quantum ad talenta doctrine z cognitõnis dat deus ſm virtutem capacitatis. Quantũ ỽo ad talenta gratie z virtutum dat ſm virtutem conatus ad ea recipienda. Et ꝓfectus est statim. Glo. non locum mutans sed liberam eis potestatem operandi permittens z suo arbitrio relinquens. Qui ergo q̃nq; talenta acceperat operans cum eis lucratur alia q̃nq: cũ exercens se in bonis receptis in docendo vel in sensationibus corporis z anime potentijs in bonis temporalibꝫ in virtutibus z gratijs gratisdatis z sacramentis merita multiplicat. Similiter qui duo tandem lucratur Qui vnum nõ exercet. est qui ocio z omissione marcet Post multum ỽo temporis. Ideo. hoc dicit ait hiero. quia grande tempus est inter ascensionem saluatoris. z secundũ eius aduentum. In quo etiam inqt Chrysostom⁹. Uide dñm etiã vbiq; non confestim expectem rõnẽ vt discas eius longanimitatem Uel etiã ſm Orig̃. Post multuz temporis. i. postq̃ dimisit aptos ad negociandum animarũ salutẽ. Et ideo forsitan nõ facile inuenitur quis ex eis q̃ apti fuerũt ad hmõi op⁹ vt cito transeat de hac vita. Sicut manifestũ est ex eo q̃ apl'i seminauerint: vt ptz de Petro z Paulo Uenit dñs seruorum illorum. Origen̄. obserua in hoc loco q̃ non serui ad dñm vadunt vt iudicent: sed dominus venit ad eos cum tempus impletum fuerit. i. preordinatum. Et posuit rationem cum eis. Hiero. In ratione ponenda iudicij est examen. Aug⁹. Animalia. s. bruta de suis factis nullam rõnem reddituraſũt: quia rõnẽ non habent. hoies vero q̃ rationabiles sunt facti de se z de omnibus rebꝫ quas in vsum vite p̃sentis acceperunt: rationem reddituri sunt deo: z ꝓ actuũ suoꝝ q̃litate recipient aut penam aut gl'iam. xv. q. j. §. Exeo. Greg⁹. in ome'. Hec lectio ꝓsiderare nos admonet: ne q̃ plus ceter̃ in hoc mũdo recepisse cernunt: ab auctore mũdi gui⁹ iudicent. Cum em̃ augent dona z rationes donoꝝ crescunt. Tanto g̃ humilior q̃sq; debet esse ex munere: quanto se obligatiorem conspicit ī redenda rõne. Et accedens qui q̃nq; talenta acceperat. Orig̃. Fiducia fecit eum audere vt ad dñm primus accederet. Et seruus iste qui geminata retulit talẽta a domino laudatur: atq; ad eternam remunerationem pducitur. Unde subditur Euge fue bone z fidelis Rabanus. Euge interiectio est letantis: ꝑ quod gaudiuz suum dom⁹ exp̃mit: qui bene laborantem seruũ ad gaudiũ eternũ inuitat. de quo ꝓpheta ait. Letificabis nos in gaudio cum vultu tuo. Serue bone. Chrys. q̃ de bono loquitur quod est ad ꝓximum. Fidelis. Qr̃ nihil eoꝝ que sunt dei sibi appropriat. Quia sup pauca fuisti fidelis. Hiero. qr̃ oĩa q̃ ī p̃senti habem⁹ lz magna videant z plurima: tñ compatione futurorũ pua z pauca sunt. Supra multa te constituam. Tunc ſm Greg̃. sup multa ꝓstituit: q̃n deuicta oĩa ĩcorruptois molestia de eternis gaudijs in illa celesti sede gloriat. Tunc etiam ad dñi sui gaudium ꝑfecte introducitur. q̃n in illa eterna patria assumptus atq; angelorũ ceti bus sic interius gaudet de munere vt nõ sit q̃d exteri⁹ doleat de corruptõe. Hiero. Quid autem maius dari potest fideli seruo q̃ esse cum domĩo: z videre gaudiuz domini sui. Per hoc enim verbum ait Chrys. omnem beatitudinem ostendit. Aug⁹. Hoc em̃ erit plenũ gaudium nostrũ: quo amplius nõ ẽ frui deo trinitate. ad cui⁹ imaginẽ facti sumus. Accedens hũt z q̃ duo acceperat ꝛc̃. Orig̃. Intellige accessum: transitũ ex hmundo ad illum. Utriq; suo ait Hiero. s. z q̃ de q̃nq; decez fecerat z q̃ de duobus talentis quatuor fecerat idez patrisfamilias sermo blandit: vtrũq; etiaz simili gaudio recipit. nõ considerans lucri magnitudinẽ: sz studiũ ve

luntatē. Et inde ait Orig⁹. qm̄ eadē dicta sūt amboꝝ .s. Intra ī gaudiū: ne forte q̄ minorē habuit ꝓtutē ꝛ tota illā quā habuit ſm̄ qđ oportebat exercuit: nihil mi⁹ habitur⁹ sit apud deū q̄z ille q̄ fuit in maiori ꝓtute: B em̄ solū querit: vt qđ habuerit hō ex deo: toto eo vtatur ad gl'iaz dei: hec sane intelligēda vicz vt oēs q̄ ꝓtuo se opant: licet vnus altero cupiosius ꝛ pfectius: simili gaudio fruant in genere: q⁹ oēs deo fruunt ꝛ oīno q̄ tant in dei visiōe: sed in pticulari illi limpidius videāt ꝛ plenius fruant: q̄ hic ardenti⁹ deū dilexerūt ꝛ gaudio accidētali plus recipiūt: q̄ ꝓ deo ꝫ laborauerūt pl⁹ Accedens aūt ꝛ q̄ vnū talentū acceperat. Hiero. Uere qđ scriptū est: ad accusandas excusationes in peccatis etiā huic seruo ꝓtingit: vt ad pigritiam ꝛ negligentiaz ſupbie q̄z crimen addiceret. Qui enim debuit inertiam simpliciter cōfiteri ꝛ orare patremfamilias: ecōuerso calūniat ꝛ dicit se ꝓuidenti fecisse consilio: nedum lucra pecunie q̄reret: etiā ꝫ sorte periclitaret Un̄ dicit dñe scio quia hō durus es ꝛc. Orig⁹. Uere durus est dñs bis q̄ misericordia ei⁹ abutunt ad negligentiam nō ad ꝓuersionem. Hiero. Si nō ꝓuertimur: si duri colli sumus: si vsq̄z in finem in mal' pseueram⁹: assidue peccantiū nō miserek de⁹. di. xciij. Dyaconi. Metis vbi nō semina⁹sti: colligis vbi nō sparsisti. Orig⁹. Intelligimus q̄ vere dñs nr̄ metit vbi nō seminauit. qm̄ iustus seminat in spū: ex quo metit vitā eternā. Congregat etiam vbi nō spargit: q⁹ sibi cōputat esse collata quecūq̄z in pauperibus fuerint seminata. Uel ſm̄ hiero. Intelligimus q̄ ꝫ etiā gentiliū ꝛ pꝫoꝝ vitā bonā quā recepit dñs. s. vt ducat ad fidē. Timui em̄ te. Gregorius. Sunt pleriq̄z intra eccl'iam (quoꝝ iste seruus imaginē tenet) qui melioris vite vias aggredi metuunt: ꝛ tm̄ iacere in sui corpis ignauia nō ptimescūt: cūq̄z se pctōres ꝓsiderāt: sanctitatis vias accipere trepidant. Uel ſm̄ Hylarium q̄ hūc seruū ppl's intelligit iudeoꝝ in lege psistens discens. Timui te: tanq̄z metu veteꝝ p̄ceptoꝝ ab vsu euāgelice libratis abstineat. dicatq̄z. Ecce qđ tuū est. scz talentū: veluti in his q̄ a dño p̄cepta sunt fuerit īmorat⁹ cū tm̄ sciuerit metēdos illic iusticie fruct⁹: vbi lex sata nō sit: ꝛ colligendos ex gentib⁹ qui nō exabrae sunt stirpe dispsi. Sz qđ putauerat se ꝓ excusatiōe dixisse ait hiero. in culpā ꝓriam vtit. Un̄ sequit. Respōdit ei dñs Serue male ꝛ piger. Seruus malus ꝫ ait Hiero. q⁹ calūniam dño facit. piger: q⁹ talentū noluit duplicare. Ut in altero ſupbie ꝛ altero negligentie condenek. Oportuit ḡ te cōmittere pecuniaz meam nūmularijs. Hiero. Si inqt durum ꝛ crudelem me esse noueras. ꝛ talia sectari tu scires. i. scire deberes me mea diligentius q̄siturū: ꝛ dares pecuniā meā nummularijs. Pecunia p̄dicatio est euangelij ꝛ sermo diuin⁹: qui dari debuit nūmularijs vel eterſ doctorib⁹: quod fecerunt apli p singulas ꝓuincias p̄dbyteros ꝛ epos ordinātes vel cunctſ credentib⁹ q̄ possunt pecuniā duplicare ꝛ cū vsuris reddere Ut qđ sermone didicerūt: ope exple rēt Un̄ ꝫ. Et veniēs cū vsurſ exegissem qđ meū est Gregori⁹. Sicut piculū doctor aspicit si dñicam pecuniam teneāt. i. doctrinā: ita ꝛ auditoꝝ. q⁹ cū vsurſ ab eis exigit qđ audierūt vt. s. ex eo qđ audiūt studeāt etiam intelligere nō audita. addere opare. Un̄ Nicolaus pa. Sicut nō leue discrimē incūbit pontificib⁹ siluisse qđ cōgruit ita nō mediocre quod absit piculū ē. bis q̄ cuz debēt parere despiciūt. di. xliij. dispensatio. Cū vsuris exegissem: vt vsuram vocat multiplicationē bonoꝝ ꝓcessoꝝ spūalē: de q̄ vsura spūali dicit Leo pa. Fenus exercere debemus hoc solū ꝛ aspicere: vt qđ hic miseri⁹ cordit tribuim⁹: a dño q̄ multiciplicit ꝛ imꝑpetuū mē surā tribuit recipe valeamus. di. xl vj. Sicut non suo. Greg⁹. Pigrū seruū qua sententia dñs feriat audiamus. Tollite ait dñs ei talentum: ꝛ date ei q̄ habet decem talenta. Greg⁹. Oppoꝝtunum videbak vt ei poti⁹ qui duo talenta acceperat q̄z qui quinq̄z daretur. Illi enim dari debuit qui minus habuit. Sed cum p q̄nq̄z talenta scientia exteriorum designak: p duo aūt intellectus ꝛ operatio. plus habuit qui duo q̄z qui q̄nq̄z talenta accepat. q⁹ q̄ p talenta q̄nq̄z exteriorum administrationem meruit: ab intellectu eternoꝝ adhuc vacuus fuit. Unū ḡ talentum p quod intellectū signari diximus: illi dari voluit: q̄ bñ exteriora que accepat ministrauit. qđ q̄rtidie in sancta eccl'ia cernimus: vt etiaz intelligentia interna polleāt qui exteriora fideliter administrant. Uel ſm̄ hiero. datur talentum ei q̄ decem fecerat: vt intelligamus licet equale sit gaudiū in vtriusq̄z laboꝛe. s. q̄ q̄nq̄z ꝛ q̄ duo duplicauit: tm̄ maius debetur eis p̄mium q̄ plus in dñi pecunia laborāt. Eq̄le intelligit in genere: vt sup̄ dictum est. Omni enim habēti dabit ꝛc. Qui gratiā sermonis ꝛ doctrine habz ad p ficiendum nō vrens ea inqt. Chr⁹. gratiam pdit. Qui autem studium adhibet: amplius attrahit donum Et aūt q̄ non habet auferetur ab eo. Hiero. Multi cum sint sapientes naturaliter ꝛ habeant acumē ingenij: si fuerint negligentes: ꝛ desidia bonum nature coꝝrumpunt: ꝛ p̄mium qđ eis fuerat repromissum videtur ad alios transire. Potest etiam sic intelligi. Qui fidem habet ꝛ bonam in dño volūtatem: etiam si q̄d minus in opevt hō habuerit: dabitur a bono iudice. Qui autem fidem non habet: etiam ceteras ꝓtutes quas naturaliter videbatur habere pdet. Uel etiam ſm̄ Gregoriuz Qui caritatem non habet: ꝛ ea etiam que p̄cepisse videbatur amittit. Seruus autem malus ait Chr⁹. non solum damno punitur: sed etiā intolerabili pena. Un̄ subdit. Inutilē seruū mittite in tenebras exteriores. Ubi ait Orig⁹. Nulla illuminatio est forsitan nec coꝝporalis: nec est respectio dei illic quasi indignis speculatione dei. Et inde ait Chr⁹ysostomus: q⁹ non qui rapit aliena aut q⁹ male operatur punit: sed etiā q̄ bona non facit.

·H·x·

Parabolam de decez virginibus q̄nq̄z p̄udentibus ꝛ q̄nq̄z fatuis solus matthe⁹ refert. Ex qua ostendit q̄ non sufficit agere que sūt de genere bonoꝝum: nisi fiant cum debito modo. s. in caritate: vel cum letitia spūali: que p̄cedit ex puritate intentionis in bonis operibus: vel cum misericordia et alijs virtutibus: quoꝝ quodlibet signatur per oleum Dicit ergo ibs. Simile tunc erit. s. in iudicio futuro ꝫ quo loquebak: regnum celoꝝum. id est p̄esens ecclesia ſm̄ Greg⁹. Decem ꝓginibus q̄ exierūt obuio sponsoꝛ sponse ꝛc. Multipliciter a diuersis exponit. Scōm Chr⁹. Ideo dominus ponit parabolam in virginuz pſona: vt ostendat q̄ licet virginitas sit magnum q̄d. ē em̄ ḡdus summ⁹ ī castitate q̄ dz eē in fidelib⁹. s. ꝓiugalis ꝛ vidual' vl' ꝓginal': tm̄ si ab opib⁹ misericordie sit deserta forſ cū adulterſ ejiciek. Un̄ ꝛ hiero. q̄ nō hz clementiaz nec est indut⁹ viscera misericordie ꝛ lacrymaꝝ. q̄z uis spūalis videak. nondū impleuit legē xpi. di. lxxxvj. Decē āt dicūt quaꝝ q̄nq̄z p̄udentes ꝛ q̄nq̄z fatue Quia ſm̄ Gregoriū in q̄nq̄z coꝝporis sensibus quisq̄z subsistit. Heminatus aūt quinarius denariū pficit. q̄ numerus est p̄mus limes numeroꝝū. vnde ꝛ vniuersitatē signat. Et q⁹ ex vtroq̄z sexu fideliuz multitudo colligitur: sancta

eccl'ia sim'l' decē ꝟginib9 denunciat: in q̄ q3 admixti sūt boni cū mal' z electi cū reprobis ex his decē ꝟginibus q̄nq3 dicunt prudentes z q̄nq3 fatue. Uel fm Origen. Uirgines dicunt oēs qui receperūt ꝟbum dei. i. fidez q3 cū ꝟbū dei sit summa mundicia. i. sine falsitate: ac cōmodat de sua mundicia his q̄ recipiunt. i. credūt. vt sez sint liberi ab idolo3 cultura z alijs erroribꝫ Ul' fm hiero. Quinq3 dicunt prudentes z q̄nq3 fatue. Prudē tes vicz q̄ q̄nq3 sensus habēt: festinātes ad celestia z su pna desiderantes: de visu eī auditu z tactu spūali dictū est. s. p Joh. Qō vidim9 qō audiuim9 quod oculis nr̄is pspexim9 z man9 nr̄e attrectauerūt de ꝟbo vite. De gustu ait ps̄. Gustate z videte q̄m suauis ē dñs De odoratu in Cañ. In odore vnguentoꝝ tuoꝝ currim9. Alij sunt terrenis fecibꝫ inhiantes. s. mente terrena co gitantes: qō est videre: amātes qō est palpare: ab alijs pcipiētes qō ē audire: ad ferozē malozū exemplozum se inclinantes: qō est odozare: z in vicijs se delectātes: qō est gustare. Et hi sunt p q̄nq3 fatuas designati Uel fm Aug'. in omel'. Quinq3 prudentes z q̄nq3 fatue: signant q̄ntu partitā ptinentiam ab illecebris corporis. Continendus est eī animi appetit9 a voluptate oculoꝝ: auriū: olfaciendi: gustandi z tactus Sz ista pti nētia pōt repiri in bonis z mal'. Parti eī cozā deo fit ab illis. s. q̄ ab hmōi se ptinent vt ei placeant in interiori gaudio pscie: qō exsurgit ex pura intentiōe. s. placendi deo z hmōi: z hi sunt prudentes ꝟgines. Prudētia ei pmaxime respicit debitū finē: iurta illud. Prudenter agas z respice finē. Parti ꝟo seruat ista ptinentia que virginitas dr: q3 abstinet se ab hmōi delectatōibꝫ sen suū cozā hoibꝫ tm̄: ab illis. s. q̄ h faciūt ꝓpter gl'iam hu manam: z hi sunt q̄nq3 fatue q̄ nō bñ de fine iudicāt. Utreq3 tm̄ ꝟgines vt q̄ vnā hz habeat oēs: sic z sensus oēs alterutrū se subsequunt: ꝓpterea necesse est vt oēs q̄nq3 sensus sint aut prudētes aut omēs fatui. Uel fm Hylariū. In q̄nq3 prudentibꝫ z q̄nq3 fatuis: fidelium atq3 infideliū pstituta est oro. i. locutio absolute. z fm h oleū in vase: erit fides cū opibꝫ in pscia: quā infide les nō habēt. Quinq3 igit prudentes sumpserunt oleū in vasis suis cū lampadibꝫ. Fatue ꝟo nō acceperūt oleū Istud oleū fm diuersam expositionē posita sic diuer simode accipit: q3 fm pmā signat caritatē vl' miscōiaz fm effectū eius. fm illud Eccs. Oleū de capite tuo. i. mente non deficiat. Quantū ad scōam signat deuotiōz fm illud mat. v. Unge caput tuū. Scōm tertiā q̄ est aug'. signat leticiam spūalem ex pura intentione pce dentē. fm illud ps̄. Unxit te deus oleo leticie. Scōm quartā Hylarij signat fidē cū ope eius Uasa signant coꝛda vel pscientiā. Lampas ex q̄ apparet lumen sigt opa. De vase oleū ponit in lampade ad nutriendū lu men: q3 ex caritate vel deuotione vel spirituali leticia vel fide vera habituata in mente ad actum pcedit bo num vt luceant alijs p exemplum: qō faciūt boni non aūt mali: q3 oleū deficit eis. Uel etiā fm Chrys'. Oleū signat ꝟbū doctrine quo vasa aīaꝝ implent. Nihil em̄ sic pfortat sic mor al' sermo. Cōseruat eī lumē fi dei z caritatis ignem. Accipiūt ḡ prudētes ꝟgines oleū q̄ satis sit eis tardāte eritu. s. mort3: fatue z si acceperunt lampades in pmis accensas: tn̄ q3 nō acceperunt tantū oleum qō sufficeret eis vsq3 ad finē negligentes circa successionem doctrine q̄ confortat fidem z lumen bonoꝝ actuū: ideo extincte sunt lāpades eaꝝ. Qō dici tur de vtrisq3. Exierūt obuiā spōso z spōse. Scōm hy larij spōsus z spōsa pñt dici due nature in xpō: vna p sona. s. verbum vt sponsus: natura humana sibi vnita vt sponsa. Uel sponsus christus sponsa ecclesia trium phans. Apocal'. Uidi ciuitatem sanctam hierl'z descen dētē de celo vt sponsam. Obuiam aūt vadūt ad christi aduentum: q3 continue ad mortem tendimus. Uñ ad nuptias celestes alij admittimur alij excludimur Mo ram autem faciente sponso dormitauerunt omnes z dormierunt. Mora ista est tps quo differt finis vite humane vel finis mūdi. Dormire autē fm Gregoriū mori est. Dormitare ꝟo añ somnum est añ mortez a sa lute languescere: quia p pondus egritudinis ꝓuenitur ad somnū mortis: vel quo ad finem pticularez cuiuslibet dormire z dormitare est in expectatōne remunera tionis requiescere: qō fit fm plus z min9. Ul' fm Ori gen. Tardante sponso ad pfummationē vite patiunt alicq3 sensus dormitantes z quasi in nocte mundi agen tes z dormierūt vt puta remissius agentes a sensu illo vitali. Non tn̄ lampades pdiderūt vel de pseruatione olei desperauerūt prudentes ꝟgines. Unde sequitur. Media autem nocte clamor fact9 est. Hiero. Tradi tio est iudeozum xpm media nocte vēturū in similitu dinē egyptij temporis quando pascha celebratum ē z exterminator venit. Unde z reor traditionem aposto licam pmansisse vt die vigiliarū pasche populus a no ctis dimidium dimittere non liceat expectantes chri sti aduentū. Uel media nocte. i. nullo sperante vel scie te Unde Hiero. Subito ergo quasi intempesta nocte securis omnibus quando grauissimus somnus est: p angelozum clamorem z tubis pcedentium fortitudi num xpi resonabit aduentus. Ecce sponsus venit. Hy larius. Tuba enim excitāte. id est ꝟture diuina spōso tm̄ obuiam pcedit. Erūt enim iam ambo vnum. i. ca ro z deus: quia in gloriam spūalem humilitas carnis trāsformata erit. Uel fm Aug'. qō dicit sponso obuiā venire ꝟgines. Exite obuiam ei: sic intelligendum pu tor: vt ex ipsis ꝟginibus constet ea que dicitur sponsa: tanq3 si omnibus xpianis in ecclesia concurrentibus filijs ad matrem cōcurrere dicat cum ex ipsis filijs con gregatis cōstet ea que dicitur mater. Nunc eī despō sata est ecclesia z ꝟgo est ad nuptias pducenda illo tpe quo vniuersa mortalitate in ea ptereūte in mortali cō iunctione habeatur. Uel fm Originem. Media no cte. id est in altitudine remisse negligētie: clamor fact9 est. id est instigatio angelozum z bonū clamantium in sensibus dormientium. i. negligentiū. Et suggestionē hanc oēs audiūt z surrexerunt. Non autem omnes ornatum decēter lampadibꝫ imposuerunt: sed prudentes. Unde dicitur. Tunc surrexerunt omnes virgines Greg9. Omnes ꝟgines surgunt: quia omnes z electi z reprobi a somno siue mortis excitantur: lampades or nant: quia secum opera numerāt p q̄bus eternā beati tudinez expectāt. Uel fm Augustinū. Ornauerunt q3 rationes reddendas operum suoꝝ aptauerūt Ul' fm Hylariū. Lampadum assumptio animaruz reditus in coꝛpoꝛa. Earumq3 lux ē cōscientia boni opis eluce scere que vasculis coꝛpoꝛuz continetur. Fatue autem sapientibus dixerūt tē. Quia lampades nostre extin guuntur. Lampades fatuarum extinguunt: q3 earuz opa que clara hominibus foris apparuerāt in aduen tu iudicis intus obscurant. Date nobis de oleo vestro Greg9. Quid est q̄ a prudentibꝫ oleum petūt: nisi q3 in aduentu iudicis: cū se intus vacuas inuenerunt: testi monijs foris q̄rūt: ac si a sua fiducia decepte dicāt. pri mis: q3 nos quasi sine operebelli conspicatis: dicite de nostris operibus quod vidistis. Aug9. Quozum facta aliena laude fulciuntur: eadem subtracta deficiūt. Uñ ex eo q̄ lampades suas extingui conq3runt: ostendunt eas ex pte lucere: z tamen non habent lumē indeficiēs

nec opa ppetua. Si ḋs igiť hz aiam ꝟginalē z amator est pudicicie: nō debet mediocriter eē ꝓtent⁹ his q̄ cito excrescūt z cito caumate arescūt: sed pfect⁹ ꝟtutes seq̄ tur vt lumen habeat sempiternū. Nō solū aūt he ꝟgines fatue fuerūt qñ hinc recesserūt miscōia carentes: sz cū extimabāt se accepturas ibi vbi ꝑportune q̄sierunt. Quāuis aūt ill' virginib⁹ prudentib⁹ nihil mifi cordi⁹ sit q̄ ꝓpter miscōiam sunt approbate: nō tñ sua petitōe stulte petita sunt. Unī sequiť. Responderūt prudentes dicētes: ne forte nō sufficiat zc. Hinc discim⁹ q̄ nullus nr̄m adīcere ibi poterit opib⁹: cū quib⁹ inuenti fuerimus. Et ꝑm Hiero. Non est hec responsio prudētiuz de auaricia: sz de timore: neq; possunt in die iudicij alios ꝟtutes aliox vicia subleuare. Dant aūt ꝓsiliū q̄ nō debeant sine oleo sponso occurrere. Hiero. Uenditur hoc oleū: z multo p̄cio emiť: ac difficili labore ꝙquiť qđ nō solū in el'ynis sed in cunctis virtutib⁹ z ꝓsilijs intelligim⁹ mgr̄ox. Dicunt aūt prudentes: ne forte non sufficiat nobis z vobis: quia ꝑm Aug. Alieno testimonio non adiuuať quisq̄ apud deum: cui secreta cordis apparent: z vix q̄sq̄ sibi sufficiat: cui testimoniū phibeat ꝙscientia sua. Ite porti⁹ ad vendentes id est ad doctores ꝑm Orig⁹. z emite vobis. i. ab eis accipite: z p̄cium eius est pseuerantia z amor discendi z diligentia z labor cupientium discere: Uel ꝑm Aug⁹. Ite potius zc. Ex isto ꝟbo nō sunt putande dedisse ꝓsiliū sed crimen earū ex obliquo cōmemorasse. Uendūt em̄ oleū adulatores: q̄ siue falsa siue ignorata laudando aīas in errores mittūt: z eis vana gaudia tanq̄ fatuis ꝓsiliando aliquā de his mercedem cōmodi tpalis accipiunt: ꝺr ḡ ite ad vendētes z emite vobis. i. videam⁹ nunc quid vos adiuuent q̄ vobis laudes vendere ꝙsueuerūt. Uerū qz vt ait Hiero. iam tps emendi excesserat: aduenīte die iudicij locus nō erat pnie: nō noua opa patrare: sed p̄teritoꝝ rōnē exoluere cogunť. Unde subdiť. Dū irent emere venit sponsus: vbi ꝑm Ezech⁹. ostendiť q̄ z si efficiamur misericordes post mortez nihil hinc lucrabimur ad effugiendū: sicut nec diuiti ꝓfuit q̄ factus est misericors post mortē z circa eos q̄ sibi attinebant. Uel ꝑm Orig⁹. Dum irent emere zc. Est inuenire q̄ſdam q̄ qñ debuerāt negligere discere aliquid vtile. In ipo aūt exitu vite sue dū disponūt discere cōphendūť a morte. Uel ꝑm Aug⁹. Dū irēt emere zc. id est inclinātib⁹ se in ea q̄ foris sūt: z solitis gaudere q̄rentib⁹ quia gaudia interna nō nouerāt: venit ille q̄ iudicat. Et que parate erāt intrauerūt cū eo ad nuptias. id ē ꝑm Aug. Quib⁹ testimoniū ꝙscientia coz̄ deo phibebat: z intrauerunt cū eo ad nuptias: vbi munda aīa puroꝝ pfecto dei verbo fecunda copulať. Et clausa est tanua: q̄ ꝑm Hiero. post diem iudicij bonorum operū z iusticie occasio nō relinquiť. Receptis em̄ illis qui sunt in angelica vitā (ait Aug⁹.) cōnumerati: claudiť aditus ad regna celoꝝ. Nouissime veniunt z reliqe ꝟgines Aug. Non dictum est q̄ emerant oleum: z ideo intelligēde sunt nullo iam remanēte de alienis laudib⁹ gaudio: in angustijs z magnis afflictionib⁹ redire ad implorandū deī. Sz magna est eius seueritas post iudiciū cui⁹ añ iudiciū ineffabil' miscōia ꝓrogata est Dicūt ḡ. Dñe dñe aperi nob. Egregia dñi appellatōe (ait Hiero.) cōfessio z iudiciū fidei est. Sed quid ꝓdest voce inuocare: quē opib⁹ negas. vel ꝑm glo. Dolore cōpulse expulsiones appellatōez ingemināt dñatōis: nō vocando pr̄em cui⁹ invita sua miscōiam ꝓtempserūt. Et rñdit Amen dico vobis nescio vos. Aug⁹. ex illa. s. regula. quia nō hz ars dei. i. eius sapia vt intrent in gaudiū eius q̄ nō coram deo sed vt placerent hoibus conati sunt ꝑm ꝓcepta eius aliq̄d opari. Hiero. Nouit dñs q̄ sunt eius. i. approbat bonos: z q̄ ignorat. s. necessaria ignorabiť. i. reprobabiť. Dis mal⁹ ꝑm pbm est ignorans. s. in actu electiōis peccati: z licet ꝟgines vel coꝝpis puritate vel vere fidei ꝓfessiōe: tñ qz oleū nō habent. s. caritat⁹ vl̄ le ticie spūalis ex pura intentōe ignorank a spōso. Lōcludit. Uigilate itaq; qz nescitis diē neq; horam. Hiero. Intelligūť hec oia dicta q̄ premissa sunt: vt qz ignoramus diē iudicij: sollicite nob bona opa ꝓparem⁹ Aug nō solū aūt illius vltimi tpis quo venturus ē sponsus: sz sue q̄sq; dormit ōis diem z horā nescit: ad quā q̄ parat⁹ est: etiā parat⁹ erit cū illa vox sonuerit q̄ oēs euigilaturi sunt. Pōt etiā hec petitio factarum ad prudētes z postea ad deum intelligi per ypothesim. i. ꝓ prepositionem Cum em̄ sciant oēs reprobi in die iudicij nō esse locum penitendi vel materiam imperandi Uñ nec petent: tñ ꝑsupposito q̄ peterent a scīs suffragia vel a deo miscōiam liberatōis nihil reciperēt. Uñ Hiero. In presenti seculo scimus siue oꝝonib⁹ siue cōsilijs inuicem nos posse adiuuari. Cū aūt venerimus añ tribunal xp̄i nec Iob nec Daniel' nec noe rogare posse ꝓ quoq̄: sed vnumquenq; onus suum portare. xiij. q. ij. In presenti.

·H·xj·

Ad istam etiam vigilantiaz

dñs sup̄. ca. xxiiij. hortat⁹ est sub exēplo pr̄ifamilias z fui dispēsatoris dicēs. Uigilate qz nescitis q̄ hora dñs vr̄ venturus sit. Aug⁹. nō solū apl's dixit eē vigilandum sz z successoribus eoꝝ z oib⁹ vsq; ad nouissimū ei⁹ aduentū. Unicuiq; veniet dies ille iudicij vltim⁹ de q̄ xp̄us loq̄bať. Cū venerit dies ei⁹. s. mortis vt tal' hinc exeat q̄lis ē iudicādus in illo iudicio: ac pb̄ inuigilare debet oīs xp̄ian⁹: ne impatum inueniat euz aduentus dñi. Impatū em̄ inueniet dies illa. s. vltimi iudicij: quem impatū inueniet dies vite sue vltim⁹. Nescitis q̄ hora Orig⁹. Uani sunt oēs siue q̄ ꝙsummatiōez mundi scire ꝓfitent quando erit siue q̄ vite ꝓprie finē se scire gloriank: quem nemo cognoscere potest nisi spiritu sancto illuminatus. s. in huiusmodi. Uigilate ait Greg⁹. Uigilat qui ad spem veri luminis oculos apertos tenet Uigilat qui seruat operando quod credit. Uigilat qui a se torpor̄ z negligentie tenebras repellit. Inducit ad hec christus exemplum dicens. Illud scitote quoniaz si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset: vtiq; nō sineret pfodi domum suam. Orig⁹. Paterfamilias est sensus homis. i. ratio. domus eius aīa: fur diabolus Est aūt ois sermo ꝓrius qui nō p naturalem introitum intrat ad aīam negligentis q̄si q̄dam effossor domus p̄mū destruens q̄si naturalia aīe edificia. id est natural' intellectus: z ipam diruptōez ingressus spoliat aīam vt domū. Aliquotiens aūt inuenit ds furē i ipa pfessione z comphendēs eum pcussorem sermone immittēs interficit ipm vicz instigatōez temptatōnis ꝓpendens: gladio vbi dei illud malū ꝓhibentis vicit temptationem: z sic q̄si diabolum occidit. Nō autem in die fur venit qñ. s. a sole iusticie aima est illuminata bonis studiosi: sed in nocte. s. malicie vel negligentie p manētis: vel tpe temptationum vel tribulationum: in q̄ nocte z si lumen non hz sol': saltim lucerna vbi. s. dei id ē sermonis diuini habens ꝓpositum meliorū z vigilantiam ne pfodiatur hoc eius ꝓpositum nō spoliabiť sed expellet. Uel ꝑm Greg⁹. Fur est mors que cum patremfamilias. id est spiritum dormientem inuenit z imp̄reparatum: domum corporis diruit occidendo.

z aiam nescientem ad supplicia rapit. Et iō ait. Estote parati q nescitis diem neq horā. Horā vltimā dñs nr̄ iccirco voluit eē incognitā vt sp possit esse suspecta. vt illam dū mīme p̄uidere nō valem⁹: ad illā sine ītermissione p̄paremur. Addit etiā xp̄s exemplū de fideli seruo dicēs. Quis putas ē fidel' seru⁹ z prudēs quē constituit dñs sup familiā suā vt det illis cibū in tpe Hylarius. Dñs in cor ad indefessam vigilātie curā sup̄ fuit adhortat⁹. Specialiter tñ pp̄li p̄cipibꝫ in spectatione aduent⁹ sui sollicitudinē mandat. Hūc em̄ seruū fidelē atq prudentē p̄posītū familie signat dicēs. Quis putas ꝛc. Quod nō importat ignorantiā dñi: neq fm Remigiū impossibilitatē p̄ficiende v̄tut⁹: sz difficultatem vel raritatē fm Hranum de peni. di. j. §. Qꝫ āt omni. Et in dictis v̄bis fm glo. tres boni conditōnes p̄positoꝫ notant. Prima est fidelitas dū dic. Fidelis. Seruus fidelis ē dño p̄pter dñm seruiens: oues xp̄i nō ad lucrum sed p amore xp̄i pascens. Fidelis ē: q nihil qđ dñi sui est p̄prium facit: nihil de rebus dñi sui vane z inaniter p̄sumit. Secundum est discretio: cum dicit prudens. Seruus prudēs est: q subditoꝫ capacitatez vitam z mores discutit. Prudens est q cognouit id ad qđ oportet dispensare q data sunt. Ut det cibū in tpe necessariū opus est prudentia ait Origꝫ. vt autem non adimat cibos indigentium op⁹ ē fide. Tertiū est vitatio ambitionis cum dr. Quē p̄stituit dñs q. s. fm glo. sit. vocat⁹ a deo: nō q se ingesserit. Ut em̄ ait Leo pa. j. q. j. Principat⁹ quē met⁹ extorsit vel ambitus occupauit: z si actibus suis vel moribꝫ nō offendat: sui tamen initij est pnitiosus exemplo. Et difficile est vt bono p̄gant exitu: q malo sunt inchoato p̄ncipio. Dē etiā fidelis z prudēs p̄lat⁹ eccl'ie fm Origꝫ. circa redditus eccl'ie: vt nō deuoret q sunt viduaꝝ: z vt memor sit pauperꝫ: z nō ampli⁹ teneat sibi: q̄ bis q necessitatem patiunt. Prudens intelligit vt intelligat indigentiū causas p̄pter q̄s sunt indigentes. Multa em̄ sapia op⁹ ē q vult dispensare eccl'iasticos redditus: z ad hoc facit z modū z p̄sideratiōnē dirigit: qđ hr̄ di. lxxxvj. Nō sat. Et q̄tuz ad fidelitatē: qđ ait Hiero. xij. q. ij. Bl'ia epi Et. xvj. q. j. Qm̄ quicqd habent clerici paupeꝝ est. Ac etiā fm Origꝫ. dr. Fidel' z prudens: vt nō effundat rationabilem z spūalem cibū qđ nō oportet: nolēs ostendere se esse p̄udentē. vt. s. q magꝫ necessarium habens verbū qđ mores coꝝ edificet z vitā cōponant: q̄ illud qđ illumīat scie luce: aut ne his q possunt acuti⁹ audire pigeat exponere altiora: neue exponētes vilia p̄meant ab his q naturaliter sūt ingeniosi: aut p exercitationē secularis sapie acuti. Ad qđ etiā facit qđ dr dist. xlij. In mandatꝫ. z. c. sit rector. §. vlt. z. vij. q. j. oportet. Chrys. dicit q adaptat etiā hec parabola ad p̄ncipes seculares. Unūquēq em̄ his q hz ad cōmunem vtilitatem: vti oportet nō ad nocumentū seruoꝝ neq ad p̄ditionem sui p̄pius: siue habet sapiam siue p̄ncipatū siue quodcūq aliud. Quāuis aūt ait Basili⁹ difficile sit inuenire in vno vt sit fidel' z prudēs: nōstrī impossibile. Nec enim dñs beatificaret eū q inueniri nō posset. Dicit em̄ beat⁹ ille seru⁹ quē cū venerit ꝛc. Super oīa bona sua cōstituet eū fm Origꝫ. vt. s. q regnet cum xp̄o cui oīa sua tradidit pat⁹: vt sint z ipi dispensatores sup omnē creaturā. Uel fm Hylariū. Super omnia bona. i. in dei gl'ia collocabit: qr nihil est vltra qđ melius sit. Et fm Rabanū nō vt soli: sz vt p̄ ceteris eterna p̄mia habeant. s. maiora: tū p vita sua: tum p gregꝫ custodia. Si aūt dixerit mal⁹ seru⁹ ille ꝛc. non solum ab honore ait Chrys. qui ī minet bonis: sz etiaz a pena q minak malis erudit auditorē dñs cuz dicit. si dixerit ꝛc. Morā facit dñs me⁹ venire. Mores hui⁹ describit: primo avana fiducia longeq vite. Et vt ait Hiero. Securitas parit negligentiam: negligentia offensam de pe. di. j. p̄dixerat. Et ceperit p̄cutē p̄seruos. vbi nota superbiam: p̄cutit em̄ vt timeak: z vt oñdat se dominari in clero. Ad qđ optime facit qđ hr̄ dis. xlv. licet. cum ca. seqnti. Uel fm Rabanū Cōseruos p̄cutē est p̄scias infirmoꝝ v̄bo vel exēplo viciare. z di. xlv. ca. vl. dicit. Percussor est doctor q sermone inutili p̄scias p̄cutit infirmorum. Manducet aūt z bibat cuz ebriosis. Hic fm Aug⁹. notatur luxuria z voluptas. Hiero. Tibi o sacerdos de altario viuere non luxuriari p̄mittitur. Ueniet dñs in die qua nō sperak: dicit Aug. ad Esichium: q de tribꝫ seruis dei parantibus se ad aduentum xp̄i vno dicente q̄citius venire eum: secdo tardius: tertio se vtrūq ignorare: vtrūq. s. si citius vel tardius veniat: hic tertius magis euāgelio p̄sonat. Optat em̄ qđ p̄mus dicit: tolerat qđ secds sensit: in nullo errat: qr nil horꝝ affirmat aut negat. Nam primus si non veniat vt dicit vel credit non solum errauit: sed etiam periculuz incidit ne credat non venire vnūq ex quo non venit vt dixit. Secundus etiaz p̄t errare. si. s. cito veniat z vi detur etiā negligentie occasionē dare. Diuidet eū dñs Hiero. Non est intelligendum q gladio eū dissecet: sed a consortio sanctorum eū sepabit. Uel diuidet eū fm Origꝫ. quando spūs eius. id est spūale donum sibi collatum potestatis. s. vel scientie aufert ab eo: z scientiam cum corpore mittet in gehennam. Quō autez tales serui debeāt eē p̄parati z in diuersis vigilijs. idē dñs oñdit dicens discipulis vt refert lucas. xij. ca. Uigilate. z Marcus refert dominum dixisse. Uigilate nescitis quando dominus veniat. sero an media nocte an gallicantu. an mane. Ne cum veniret repente inueniat vos dormientes. Hiero. Qui dormit non corpora vera sed fantasmata intendit. z vacuus vigilat de his que viderat. Sic nimirum sunt q̄s mundi amor rapit in vita. deserunt vitam quod somniabant p̄o certo. Theophilus. Ideo tp̄s aduent⁹ sui nobis occultauit qr nob expediebat Nam si nūc ignorantes finem non curamus. qđ faceremus si finē scirem⁹. malicias nr̄as differremus vsqz ad vltimū. Sero exīstit qñ quis moritur in senectute. media nocte cum morit in iuuentutis medio: gallicantu cum ratio in nobis complet. Cū em̄ incipit puer fm rationem viuere. tunc gallus in eo vociferat. i. instinctus rōnis excitans a somno sensualitatis. Mane est puerilis etas.

§. xij.

Parabolaz de seruo narrat

solus Matthe⁹. cui cum dñs būlianti se remisisset decem milia talenta. quia postea p̄seruo sibi debitori centum denarijs petenti dilationē ad soluendum dare noluit. iratus contra eum dominus. totum debitū relaratum repecit z tortoribus p̄t̄ hoc tradidit. Ubi ostenduntur z diuine clementie plenitudo. z fraterni odij magnitudo. z ingratitudinis punitudo. Et p̄ ostenditur īmensa dei clementia in remissionē peccatorum penitentibꝫ. Cum em̄ immediate dixit petro interroganti si fratri delinquenti deberet dimittere vsqz septies. Et xp̄s respondisset: Non dico tibi septies. sz vsqz septuagiessepties. id est omnes transgressiones q̄t hinc trahit Aug⁹. Nam lex p denarium signatur. qr in decem p̄ceptis commendak. peccatum v̄o p vndenarium quia transgredik denarium. Septenari⁹ signat vniuersitatem. qr septem diebꝫ voluit tempus. ductu aūt

septenario nūero ꝓ vndenariū. i. septies vndenario mꝫ tiplicato ꝓstituunt septuagita septē. Oīa ḡ pctā voluit dimitti penitēti vere. Et ad ꝺ̄ inducit pabolā dī. Sile est regnū celoꝝ hmōi regi q̄ voluit rōnē ponē cū ſuis ſuis. Orig. dicit q̄ sicut dei filꝰ est sapia iustícia z ve/ritas: ita ip̄e est regnū: nō alicuꝰ coꝝ q̄ sunt deo: sum: ſz oīm q̄sunt sursuꝫ. In q̄z sensib⁹ iustícia z cetere vir tutes regnāt q̄ facti sunt celi: qz portant imaginē celestꝫ id est. xp̄i. Hoc ḡ regnū celoꝝ. i. filꝰ dei qñ factus ē in ſili/tudinē carnis pcti: tūc silis factꝰ est boi regi vniens hoīes sibi. Uel ſm Remigiū. Regnū celoꝝ ꝺr ecclesía in q̄ dñs opat qꝺ loquit in ista pabola Rex ḡ iste deꝰ est cuncta regendo z gubnando q̄ creauit: p seruos desi gnanꝫ oēs boies q̄s ad laudandū se creauit q̄busq̄z natu re legē dedit: cū q̄b⁹ vult rōnē ponē: qñ vitā z mores z actus singuloꝝ discutit. Orig. Dis vite nr̄e rō ponē da est coꝝā rege. Nec hoc dicim⁹ vt suspicio sit ne forte res necessario habeat longum tp̄s. Uolens em̄ deꝰ vē/tilare oīm mētes: cito oīa ab oīb⁹ omni ꝛtempore gesta singulis quibusq̄z faciet in mente ineffabili q̄dā virtu/te venire. Et cū cepisset rationē ponere: oblatꝰ ē ei vnꝰ q̄ debebat. x. milia talenta. Aug⁹. Quia lex in decē pce/ptis cōmēdat: obligatio decē talentoꝝ est transgressio oīm p̄ceptoꝝ z plenissima. Et cū nō haberet vñ redde ret: hō sua volūtate z spōte peccans: suo conatu nullo mō resurgere valet. Et nō hz vñ reddat: qz in se nō in/uenit p qꝺ se a pctis soluat. Jussit ḡ eū dñs venūdari z vxorē z filios z oīa q̄ habebat reddi. Uxor peccato/ris stultícia est z carnis voluptas seu cupiditas: p hoc ḡ significat ſm Aug. trāsgressorē decalogi ꝓ cupidita te z prauis opib⁹ tanq̄z vxore z filijs penas soluere de/buisse: qꝺ est p̄ciū ei⁹. Preciū em̄ vēditi est supplicium damnati. Hoc aūt vt ait Chryſ. nō ex crudelitate iuſ sit: ſz ex ineffabili affectiōe. Uult em̄ terrere p has mi/nas vt supplicet suus z nō vendat: qꝺ factū est. Unde subdit: pcidens aūt suus ille ꝛc̄. Ubi notandū q̄ rex iste deꝰ vult rōnē ponere z incipit ponere cū suis suis in hac vita z in futuro. Judicio p̄ticulari in morte: et postea vniūsali in vltia resurrectōe. Et in futuro q̄dez nullus ibi locus pnīe vel miseríe: sed vt ait Cipriaꝰ. Qualē te inuenit dñs cū vocat. ſ. p mortē: talem pariē z iudicat. de pe. di. j. Nunqꝺ. Et de impenitentib⁹ mo rientib⁹ dicit Hr̄anus intelligi illud p̄s. Non dabit deo placationē suā: z p̄ciū redemptōis aie sue laboza/bit in eternū. xiij. q. ij. §. Uerū. Hoc in p̄senti nūc rex iste incipit rōnē ponere cū seruo obnoxio magno debi to: qñ infundens cōpunctōez trāsgressoꝝ oīm p̄cepto rū: oñdit ei multitudinē z guitatē peccatoꝝ ꝓpter que iubet vt in scripturis pꝛ ip̄m cū vxore mala voluntate z filijs opibus. ſ. suis z oīb⁹ potētijs vendi z reddi id ē exigenti ꝺ̄ diuine iustície in gehennā cruciari ꝓpter de merita sua. Qꝺ intelligēs petōr. ſ. iuste p̄dēnandus: tñ cōfidens de regis bui⁹ clementia in vita ista: pcidit ad terram se ꝓsternens: suus iste būilians se z recogno/scens se terrā z vt terrā datū serpēti ad cōmedendū: de merito suo nō se excusat: ſz rogat sibi miseríam fieri p/mittēs ꝓposito in futuꝝ se satisfacturū. Unꝺ dic̄. Pati entiā habe in me. ſ. expectādo: z oīa reddā tibi. ſ. satis/faciendo. Est em̄ satisfacere ſm Anſh. honorē deo de bitū reddere: q̄. ſ. peccādo abstulit: dū. ſ. t̄p̄s in quo cō/tinue ei fuire debuit male viuēdo subtraxit Sz faciē/do postmodū opa satisfactōis ad q̄ alꝰ nō tenebatur: q̄si recōpensat subtracta. Hiero. Quisq̄s es ille q̄ tibi ꝓscius es alicuius erroꝝ: q̄to tpe errasse te nosti: q̄to tpe deliq̄sti: tanto nihilomin⁹ tpe humilia te ip̄m z sa tisfacito ei in penitētie ꝓfessione: qz si te emendaueris: si te ip̄e correxerꝫ: pius ē dñs z misericors q̄ z vindictam tempet ei q̄ illā penitendo p̄uenit. de pe. di. j. Uñ Aug. Magꝝ miseŕia dei vt ad solā ꝓmissionē peccata dimit tat. i. ꝓpositū ꝓfitendi z satisfaciēdi. de pe. di. j. Est aūt larga dei benignitas z clementia erga pctoꝝes cōuer/sos ait Remi. qm̄ sp parat⁹ est p baptismū aut p pniaz peccata dimittē. Uñ subdit. Misertus aūt dñs ei⁹ di/misit eū z debitū dimisit ei. Chryſ. Uide diuini amorꝫ supabundantiā: petit suus soli⁹ tempis dilatiōz Ip̄e aūt rex maius eo qꝺ petit dedit. ſ. dimissionē ei⁹ z con cessionē totius mutui. Ideo aūt nō anteq̄z rōnē redde ret debitū dimisit: qz docere voluit a q̄rtis debitis euz liberat: vt saltim ita ad cōseruos māsuetioꝝ fieret Sz que postea fecit indigna fuere poꝛib⁹. Sequit enim. Egressus suus ille. Chryſ. p hoc q̄ dicit egressus: oñ/dit q̄ nō post multū tp̄s sed cōfestim adhuc in auri/bꝰ habens bñficium: in maliciam abusus est liberatōe a dño sibi data. Nam inuenit vnum de cōseruis: q̄ de bebat ei centū denarios. In vtroq̄z inuenit peccatum inq̄t Aug⁹. In decē milib⁹ talentꝫ obnoxio: z decē de narijs obligato: denari⁹ em̄ est numer⁹ legis. Et decē decies centū: faciūt decē milia. Uterq̄z ergo est debitoꝝ vterq̄z venie dep̄catoꝝ. Dis em̄ hō z debitoꝝ est dei z ꝺ̄ bitoꝝē habet ꝓximū suū. Chryſ. Tanta est autem dif/ferentia peccatoꝝum que cōmittunt in boīem z q̄ com mittūt in deum: q̄z ta est differentia! decem denarioꝝ z decē milia talentoꝝ: magis aūt z multo min⁹ qꝺ ptz ex differentia p̄sonaꝝ z a paucitate peccantiū: boīe em̄ videntē z desistimus z pigritamur peccare: deo aut̄z videntē ſm vnūquēq̄z diem nō obsistim⁹: ſz agim⁹ in/formidabiliter omia z loquimur. Nō binc aūt solum apparent gui/oza peccata in deū: sed etiam bñficio q̄ su mus potiti ab ip̄o: fecit em̄ nos eē: z oīa ꝓpter nos ope ratus est: animā rationalem inspirauit nob: filiū suuz misit: celū nobis aperuit: z nos filios suos fecit Nūq̄d g̃ si vnaq̄q̄z die moꝛeremur ꝓ illo ꝛetribuerem⁹ ei ali quid dignum. Nequaq̄z: sed z ꝺ̄ rursus advtiliratem nostram ptineret Nos aūt econtrario in legibus eius eū offēdim⁹. Sic ḡ p debitoꝛem decē miliū talentoꝝ designat ſm Remigiū: q̄ maioza cōmittit in deū: p de bitoꝛem vo centū denarioꝝ: q̄ minoza cōmittit in p:o/ximū. Sed ille suus ingtus nō voluit p̄stare: ait au/gusti. qꝺ illi indig̃ p̄stitū fuit. Seq̄t ei. Et tenēs suffo cabat eū dicēs. Redde qꝺ debes. Remigi⁹. i. acri⁹ insi/stebat vt exigeret ab eo vindictā. Orig. Ideo vt arbi/troꝛ suffocabat: qm̄ a rege exierat. Nō em̄ suffocaret ꝙ seruum suū si nō exisset a rege. Et ꝓcidens conseruus ille rogabat eū dicens. Patiam babe in me: z oīa red/dam tibi. Aug⁹. Quod debetur: ersi benigne remittit: non tamē iniuste repetit. Peccat aūt q̄ vltra modum exigit debitum. xiij. q. j. vt iste q̄ ei qui tunc non pote/rat soluere violentiam p̄sone inferebat. Ille aūt nolu/it. i. tenuit contra eum. bunc animum vt supplicia illi vellet: sed abijt: z misit illum in carcerem. i. ſm Remi. magnam in iram exarsit vt ab eo vindictam exigeret a q̄. ſ. recepit iniuriā: qꝺ est debitū decem denarioꝛum Donec redderet debitum. id est ſm Remigium appre benso fratre vindictam ab eo exigit de iniuria. Chryſ. Uide dñi caritatem z fui crudelitatem: hic totalez so/lutionem accepit a domino. hic solam dilationem pe tebat a suo: nec tamen ꝺ̄ dedit: sequit. Uidentes aut̄e cōseruí eius que fiebant cōtristati sunt valde. Augusti nus: p conseruos intelligitur eccl̄ia que illum soluit z ligat Uel ſm Remigium: conseruí forte angeli sunt in telligendi vel p̄dicatoꝛes ecclesie. vel quicūq̄z fideles q̄ videntes aliquē fratrem remissionē peccatoꝝ adeptū

nō velle miſere cōſerui ſui: ꝙ triſtantur de eiꝰ pditione venerūt & narrauerūt dño ſuo. Narrare ꝫ dño ſuo ſm Remigꝫ. eſt dolores & cōtritiōes in ſuo affectu demonſtrare. Tūc vocauit eū dñs eiꝰ. ſ. ꝑ ſniam mortꝫ: et ab ꝫ ſeculo migre iuſſit: & dixit ei. Serue nequꝫ: omne debitū tē. Chryſ. Qñ debebat ei decē milia talēta nō vocauit eū nequā neqꝫ eſt ei quittatꝰ ſz miſtus. Qñ ät ꝫ ſuum ingtus eſt effectꝰ: tūc vocat eū nequam. Nōne oportuit & te miſeri ꝙ ſerui tui ſicut & ego tui miſtꝰ ſuꝫ. Aug⁹. dimitte & dimittetur tibi: dimiſi ꝑ uos: dimitte vel poſtea. Nam ſi nō dimiſeris revocabo te & q̄cq̄d dimiſerā replicabo tibi: de pe. di. iiij. Ubi etiā notandū. ꝙ ſuus nullū dedit rñſū: qz ſtatim poſt hāc lucē argumētū excuſatiōis ceſſabit. Quia ḡ bñficio nō eſt factꝰ meliozꝫ relinquit vt pena corrigat. Et irat⁹ tradidit eum tortoribꝫ: q̄ nō dixit qñ iuſſit eū venundari. ſ. eſſe iratum: qz illud nō erat ire ſz magꝫ amoris ad correptiōz: nunc aūt ſnia ſupplicij & pene. Tortores dicūt demones: qz ſp ad ꝫ parati ſunt vt alias pditas ſuſcipiāt: & in pena eterne damnatiōis torq̄ant. Remigꝰ. Quouſq̄ redderet vniūſum debitū: ponit ait Remigꝰ finitū ꝑ infinito: tē ſenſus: ſp ſoluet & nūq̄ ꝑſoluet. & iō ſp penam luet. Cōclndit xp̄s. Sic faciet p̄r meꝰ celeſtꝫ vob. ſz ſicut iſti ſuo fecit dñs eiꝰ. Uñ aug⁹. Qui diuini bñficij oblitꝰ ſuas vult vindicare iniurias: nō ſolū de peccatis futurꝫ veniam nō merebit: ſz q̄ ſibi fuiſſe dimiſſa gaudebat: ei iputabunt ad penā. de pe. di. iiij. Et Bre go. di. e. Ex dictꝫ euāgelicꝫ ꝙſtat qz ſi id qđ in nos deliquit ex corde nō dimittim⁹: et illō rurſus a nob exigit qđ ꝑ pniam dimiſſum fuiſſe gaudebam⁹. Uñ dic̄. Si nō dimiſeritis vnuſq̄ſq̄ fratri ſuo ex cordib⁹ vr̄is. Ex iniuria illata alicui tria ſolēt oriri ſm Pe. ſ. rancor. in corde. i. odiū: & iſtud dz ſubito dimitti. i. nūq̄ haberi. Secūdū eſt ſignū rācoris: vt vitatio loq̄le ſalutatiōis & bmōi: & iſtud dz dimitti qñ p̄cipue ille iniurias petit veniā. Tertiū eſt actio iniuriaꝝ: & iſtud nō tenetur dimittē niſi facta ſatiſfactiōe debita. Et ex iſta pabola mouet q̄ſtio a theologꝫ in q̄rto di. xxij. ca canoniſtꝫ de pe. di. iiij. ꝑ totū: vtꝫ pctā dimiſſa ꝑ pniam: redeāt ad aiaꝫ ꝑ ſequētē culpā mortalē. Et tam in textu q̄ in glo. ponunt pl'es opi. Sz bt⁹ Tho. ſup q̄rto i dicta di. pfectius rñdet & determinat ſimpl'r ꝙ nō redeunt: nec q̄ ad culpā nec q̄ ad penā: ſz q̄ ad certū effectū ingtitudinis quā p illā ingtitudinem de venia habita pctō ruꝫ peccatū ſequēs eſt guius: & puniendū guiori pena q̄ſi nō eſſet illa circūſtantia ingtitudinis: & ſm iſtum effectum dicunt peccata redire vt in dictis capitulis.

Nō ſolū autē per ℣ xiij.

parabolas: ſed ꝑ exempla in vtroq̄ ſexu oñdit ihs magnitudinē miſcōie ſue ad pctōres penitētes Et ꝓmo in peccatrice: de q̄ ſol⁹ Lu. ait. Rogabat ihm quidā phariſeus vt manducaret cū illo. Ubi ꝓmo notādū. ꝙ ait apl's. Deus cū diues eſſet i miſcōia tua: ꝓpt̄ nos egen⁹ factus eſt: vt nos ſua paupt̄ate ditaret. Cū em̄ eēt dñs oīm: filius hois nō bz vbi caput ſuuꝫ reclinet: nec domū nec agrū. ſz paucas el'ymas ſibi oblatas ꝑ neceſſitatibus ſuis & ſuoꝝ retinebat. Uñ paup inuitatꝰ ab iſto phariſeo acceſſit ad prandiū: nō ignorās peccatricē vēturā & melius ſibi cōuiuiū pnīe oblaturā. Et ingreſſ⁹ i domū phariſei diſcubuit. Greg⁹. nizen⁹. Lucas pl⁹ medic⁹ aiaꝝ q̄ corpoꝝ: oñdit ipm deū & ſaluatorē noſtrū pſſime alios viſitantē nō vt de diuitijs alioꝝ ali q̄d ſortiat: ſz vt impartiat de iuſticia ꝑpria. Et infra dz ꝙ circūibat diſcurrēs. Uñ Greg⁹. nanzazen⁹. Uadit q̄ppe de loco in locū nō ſolū vt pl'es lucret: ſz etiam vt mlta dedicet loca. Dormit & laborat: vt ſomnū & laborem ſanctificet: ploꝛat vt det pcīū lacrimis: pdicat celeſtia vt audiētes exaltet. Et ecce mulier q̄ erat in ciꝛitate peccatrix. Cirill⁹: mulier inhoneſte vite ꝓmēs añ fidelē affectū venit ad xp̄m: q̄ſi petentē veniā cōmiſſoꝝ largiri. Greg⁹. q̄tuoꝛ euāgeliſte dicūt xp̄z vnctū fuiſſe vnguēto a muliere. Tres puto fuiſſe mlieres ex pſonarū q̄litate: ex mō agēdi: ex dña tpm. Johes q̄dē narrat de maria ſoꝛoꝛe lazari q̄ ſex dies añ paſca vnxit pedes ihu ꝓpria in domo. Et matheꝰ poſtq̄ dixerat. Scit⁹ qz pꝰ biduū paſca fiet. Subdit ꝙ in bethania i domo Symonis lepꝛoſi mlier fudit vnguentū ſup caput dñi: nō aūt vnxit pedes vt maria: marc⁹ matheus ſil'r. Lucas aūt nō circa tp̄s paſce: ſz in medio euāgelij ꝫ refert Cryſo. aūt binas aſſerit fuiſſe has mulieres: vnā q̄ ꝓtinet i Jobe: alterā q̄ a tribu ponit. Amb. ſub dubio ponit dicens Q̄x pt nō eadē eē mlier q̄ vnxit pedes & q̄ poſtea caput: ne ſibi ꝓtiū euāgeliſte dixiſſe videant. Pōt etiā q̄ſtio meliꝛi & tp̄is diū ſitate diſſolui vt adhuc illa peccatrix: ſiaz iſta pfectioꝛ. Aug⁹. de cōſenſu. euangeliſtaꝝ eandē mariā bis ꝫ feciſſe intelligēdū arbitꝛoꝛ. Sel'. ſ. ꝙ lucas narrauit: cū ꝑ accedēs cū būilitate & lacrimis meruit remiſſionē pctōꝝ: vñ & ioh. cū de Lazaro reſuſcitato cepiſſet loqui ait. Maria erat q̄ vnxerat dñm vnguēto & exterſerat pedes capilli ſuis: cuiꝰ frat⁹ lazar⁹ infirmabat. Qđ aūt in bethania rurſum fecit. ſ. ꝓpe tē pus paſſiōis: aliud eſt qđ ad narratiōz luce nō ꝓtinet: ſed narrat ab alijs trib⁹. Greg⁹. in omel'. ponit eādem eē & vnā mariā. ſ. magdalenā ꝓmo peccatricē: de q̄ luc⁹ ꝫ: poſtea ꝙſam pfecte vnxiſſe caput & pedes i bethania & ſibi ꝑ reſurgens apparuiſſe ſm Luc. mar. & Jo. Uñ & lucas ipſe pꝰ narratiōz buiꝰ hyſtorie. ſ. de ꝙſſiōe peccatricꝭ lauant⁹ pedes ihu lacrimis ſuꝭ: i media te ponit ꝙ diſcurrēte ihu ad pdicādū ſeqbant eū mulieres pl'es: inē q̄s erat maria magdalena de q̄ exierāt vij. demonia. qđ & Mar. ſcribit in. c. vl. Ubi & Beda ſup Lu. dicit: ꝙ ipa magdalena eſt illa eadē peccatrix: cuiꝰ pniam ꝓpus imediate narrauerat. Et Bre. i ome. dic̄ ꝙ maria ſeptē demonia habuerat: qz vniuerſis vi cijs plena fuit. Septenariꝰ ei numerꝰ vniūſitatē ſigt. Thomas in poſtilla ſup Jo. dic̄: ꝙ hiero. chryſ. & oriḡ: tenēt ꝙ iſta peccatrix de q̄ ꝫ nō fuit maria magdalena ſoꝛoꝛ lazari: q̄ poſtea vnxit in bethania pedes ihu vnguēto: ſz & alia cuiꝰ nomē nō bꝫ. Bre. aug⁹. & beda dicūt vnā eſſe & eandē. ſ. peccatricē mariā magdalenā ſoꝛoꝛē lazari de q̄ hic: q̄ vnxit nūc pedes: & iterū in bethania. Amb. vtranq̄ opi. refert & neutrā ꝑfert. Cōioꝛ tñ opinio eſt Bre. augꝭ. & Bede pdicta. Et ad hāc videt declinare Tho. in dicta poſtilla ca. xij. Que erat i ciuitate peccatrix. Hic oriꝝ alia q̄ſtio vicz ꝑſuppoſito ꝙ fuerit maria magdalena iſta mulier ſoꝛoꝛ lazari: vtrum fuerit meretrix publica. Qđ videt: tum qz cōiter meretrices dicunt peccatrices: tū qz alicꝫ doctoꝛes ſancti hoc dicunt. Chryſ. enim ait. Meretrix honeſtioꝛ eſt effecta ꝓginibus. Poſtq̄ em̄ accenſa eſt penitentia: erarꝫ ſit in xp̄i amoꝛē. Et leo papa inq̄t. Quando hec mulier egreſſa eſt ꝓſtibulū diſcipulus. ſ. iudas ingreſſus eſt gehennā. Alij opinati ſunt eam ꝓginem corpe: etſi nō mente. vt Joh. damaſ. a qua xp̄s eiecit ſeptem demonia. i. vnū viciū capitale cū ſex alijs: id eſt luxuriā quo ad cogitatiōnē: per cuius aſſenſum ei dominabāt non ꝓ opus. Media via videt rationabiliꝛ: vicz ꝙ nec fuit meretrix publica nec virgo corpe: ſz in domo ſua mēte & corpoꝛe inhoneſta ſicut accidit in multis mulieribus nobilibus & diuitib⁹. Q̄x enim eſſet publica meretrix nō viꝺ:: tum qz opulētia dñi caſtri magdali: tum

qz manifeste ꝫ legẽ moysi vbi ꝓcipiť: nõ erit meretrix de filiabꝫ isrl̃: cuiꝰ genersꝫ ipa erat. Tũ qz habebat ger manũ lazarũ nobilissimũ ciuem z bonestam sozorem. Marthã. q vnq̃ fuissent passi tantã ignominiã i ciui tate sua irl̃m. Et ad positiõꝫ doctoꝝ q eã noiant mere tricem põt dici q loquunť ꝓ excessum: sic z frequẽter ỏz de muliere inhonesta q est vna meretrix etsi uõ i lo co publico maneat. Sꝫ ꝓprie loquẽdo peccatrix b nõ signat. Est em̃ ỽbale importans habitũ vel frequẽtiã peccati: vt sicut de masculo ỏz peccatoz: nõ solũ luxuri oso: sꝫ vt alĳs vicĳ irretito: ita z peccatrix dicať ỏ mu liere dedita diuersis vicĳs. Qꝛ etiã fuerit ỽgo corpe nõ viỏ: vñ z in ỽymno de ea ỏz. Maria sozor lazari q̃ tot cõmisit crimina ꝛc̃. Et postea: post fluxe carnis scãdala fit ex lebete fiula ꝛc̃. Sed nec ỏz in officijs ei⁹ ỽsiculus q̃ ỏz de ỽginibꝫ. s. Adducenť regi ỽgines post eã: sꝫ loco bui⁹ dimissa sũt ei peccata mlta: Nil tamen ỏ his determinatũ est ab eccl̃ia. vt coĝuit q ibs accu buisset in domo pharisei. Uñ fuerit maria inducta ad pniam q̃ꝫ ex euangelio nõ bť: põt pie credi q ex au ditu pdicatiõis xpi: nam cũ multitudo maria ad pdi catiões ei⁹ ꝛcurreret ex oi genere boim etiã iuuenum Maria q̃ erat pulcra vana z curiosa: appetens videri z amari a mũdanis: ibat ad loca vbi erat ꝛcurs⁹ boim vt videreť: pergens ĝ ad pdicationẽ xpi: cũ ibs eaz vi deret z cõuersionẽ ei⁹ futurã pscíret: cepit loqui ꝫ va nitates mundi z de penis sequendis. Inde maria cõ puncta finita pdicatõe: audito q̃ pgeret ad prandiuꝫ: attulit alabastrũ vnguenti. Beda alabastrũ est genus marmorꝫ cãdidũ varĳs coloribꝫ intertinctũ qõ ad va sa vnguentaria ꝛgruere solet: eo q optie ea ſuare dica tur suple. Intrauit domũ vbi erat ibs. Breg⁹. Quia em̃ hec mulier turpitudis sue maculas aspexit: lauan da ad fontẽ miscõie cucurrit. Cõsuãres non erubuit: nam qz semetipam ĝuiť erubescebat int⁹: nihil esse cre didit qõ verecunderek fozis. Discite quo dolore arde at q̃ flere inter epulas nõ erubescit. Et stãs retro secus pedes eius. Breg⁹. nizen⁹ Indignitatẽ suã oñdẽs: sta bat post tergũ z deiectis luminibꝫ añ: z effusa coma pe des amplectẽs lachrymisq eos infundẽs: ꝛeby tristem animũ oñdebat: veniã implorãs. Lachrymis cepit ri gare pedes ei⁹ z capill̃ suis tergebat: z osculabať pedes ei⁹ z vnguento vnguebat. Breg⁹. in omel̃. Quot in se habuit oblectamẽta: tot de se inuenit olocausta. Con uertit ad ỽtutũ numerũ: numerũ criminũ vt totũ de nuo fuiret in pnia: q̃q̃d ex se deũ cõtemserat i culpa Ocul̃ terrena ꝛcupierat z vane aspexerat: sꝫ hos iaz p pniam conterens flebat. Capillos ad cõpositiõꝫ vult⁹ exhibuerat: sꝫ iã capill̃ lachrymis tergebat. Ore superba dixerat z forte turpia: sꝫ pedes dñi osculãs b in re demptoris sui vestigia figebat: vnguentũ sibi ꝓ odore carnis turpiter exhibuerat b iam deo laudabiliť offe rebat Hec phariseus intuẽs: despicit nõ solũ venientẽ peccatricẽ mulierẽ: sed z suscipientem dñm reꝑhendit. Uñ sequiť. Uidẽs aũt phariseꝰ q vocauerat eũ ait in tra se. b si esset ꝓpha scíret vtiq̃ que z qual̃ est mulier q̃ tangit eũ qz peccatrix ẽ. Breg⁹. Ecce phariseus veraci ter apud se supbus z fallaciter iustus: egram reprehen dit de egritudine: medicũ de subuentione. Que ꝓfecto mulier si ad pedes phariseí venisset: calcibꝫ repulsa dis cederet. inq̃nari em̃ se alieno peccato crederet: qz bunc vera sua vestigia nõ replebãt. Sic z q̃dam sacerdotali officio p̃diti si q̃d forte iuste exteri⁹ vel tenuiter ege rint: primos subiectos despiciũt: z peccatozes q̃ꝫq̃ in plebe positos dedignanť: necesse est aũt vt cũ peccato res quoq̃ conspicim⁹ nos etiã ipos: pus in illoꝝ ca lamitate deflcamus: qz forte in similibꝫ aut lapsi su mus aut labi possum⁹ Inter duos ĝ egros. s. mariam aut symonẽ medicus xps aderat: cuius sensum vnum febris tenebat: alter sensum pdiderat mentis. Dñs autẽ (inq̃t Titus) nõ ỽba eiꝰ audiẽs: sꝫ cogitatiões inspici ens dñm se ꝓbetarũ ostendit. Uñ sequiť. Et rñdens ibs. s. cogitationi phariseí ait: Symon habeo tibi ali q̃d dicere. Et quibꝫ ỽbis attentior factus Symon ait Magr̃ dic. At ibs de duobꝫ debitoribꝫ paradigma ꝓponit dicẽs. Duo debitozes erãt cuidã feneratozi ꝛc̃. Ti tus. q. d. neq̃z tu absq̃z debito es: q̃d ĝ z si in pauciozibꝫ teneris supbias: qz tu quoq̃ veniã eges. Unde et de venia subdit. Nõ habentibꝫ illis vñ redderent dona uit vtrisq̃: glo. nullus enim põt a debito peccati libe rari nisi diuina gratia conseq̃ť. Interrogať exinde q̃s amplius largitorem debiti diligat. s. vel ille cui dimis sa sunt quingenta: vel cui dimissa sunt quinquaginta. Cui ꝓtinus phariseus respõdit. Extimo qz is cui plꝰ donauit. Qua in re notandũ est: qz dum sua sententia phariseus contineť: q̃ si frenetic⁹ funem portat: in q̃ ligeť. At ibs. Recte iudicasti. Et cõuersus ad mulierẽ dixit. Uides hanc mulierem ꝛc̃. Enumerãť bona pec catricis que erga eum ex dilectione egerat: z mala falsi iusti que ex neglectu cõmiserat. Intraui domum tuaz ꝛc̃. Titus quasi diceret. Facilis est vsus a quarũ: non est facilis effusio lachrymarũ: tu promptis nõ es vsus hec effudit non prompta lauans lachrymis pedes me os. Chryſ. Sicut autem vehemens ymber dum ꝓpi pit fit serenitas: sic cum lachrymis effusis appareť trã quillitas et periť caligo reatuũ. Et sic ꝓ aquã z spũm sic ꝓ lachrymas z confessionẽ denuo mundamur. Uñ subdit. Remittunť ei peccata multa q̃m dilexit mlt̃. Breg⁹. Tanto ĝ amplius peccati rubigo consumitur quanto peccatozis coz magno caritatis igne concrema tur. Titus. Contigit autẽ sepius eum qui multũ pec cauit ꝓ cõfessionẽ purgari: pauca ỽo peccantẽ ex arro gantia nõ venire ad cõfessionis remediũ. Cui aũt mi nus dimittiť minus diligit. Chryſ. Opus est ĝ nobis feruenti anima: qz nihil impedit hominẽ fieri magnũ Null⁹ ĝ destitutoꝝ desperet: nemo ỽtuosus dormi tet nec bic confidat. Sepe enim meretrix p̃cedet eum. vnde sequiť: dixit aũt ad illam: dimittunť tibi pecca ta tua. Ecce que ad medicũ venerat egra: sanata ẽ. Sꝫ de salute eius adhuc alĳ egrotant: vnde subdiť. Et ce perũt q̃ simul discũbebãt dicere intra se. Quis est hic: q̃ etiam peccata dimittit. Breg⁹. Sed celestis medicus egros nõ respicit: quos etiã de medicamento fieri dete riozes vidit. Eam aũt quã sanauerat pietatꝫ sue sentẽ tia confirmat dicens. Fides tua te saluã fecit. Brego. Quia hoc quod petĳt posse se accipere non dubitauit. Theophilus. Postq̃ autem peccata dimisit non sistit in remissione peccati sed adiecit operationem boni vñ subdit. Uade in pace. i. in iustitia. Nam iustitia est par hominis ad deum. sicut peccatũ est inimicitia iter ho minem z deum. q. d. Operare omnia que ad pacem re ducũt. Mystice aũt signat hec mulier gentilitatem deditam omnibꝫ vicĳs. Que audito q̃ accubuisset per incarnationẽ in domo symonis leprosi. i. in ppl̃o iude orum: cõuersa ꝓ predicationem accessit ꝓ fidem ad do minum ibm deflendo peccata vngendo deuotione pe des. i. humanitatem xpi venerando. Post altera vice etiam caput. i. diuinitatem eius adorando magis edo cta: z in ỽtute ꝓficiens. Murmurat autem phariseus. i. populus iudeoꝝ de tali conuersione z susceptione Sed xps oñdit ppl̃m gentilẽ post cõuersionem signa maioris dilectionis ostendisse ad eũ q̃ ppl̃m iudeozũ

t ideo sibi remissa peccata. Ad qō facit silitudo inducta de duob debitoribus ppls em iudeoꝝ debitor erat dō: q fenerator dr ex eo: q bona nobis ab eo collata quasi p mutuū: vult q ei reddamus ab eo recognoscēdo ad suū honorē vtendo cum multiplicatiōe meritorū. Et ppls quidē iudeorū debitor erat q̄nquaginta: q est numerus iubilei: in quo fiebat remissio debitoꝝ: liberatio a fruitute: reqetio a cultura terre: erat em ppls ille etiā quo ad electos debitor dei debito peccati originalis nōdū purgata natura: debito fruitur ꝯ diabolice: debito q̄tis eterne: quā habere nō poterat t si ad illā creatus: oīa hec sibi fuerūt dimissa a xpō p passionē eius q̄ ad p̄uersos ad fi dē seu virtualiter. Populus gētilis debitor erat in q̄n gentis: q numerus resultat exquīq ginta p decē multiplicatis: q: nō solū p originale erat obnoxius deo t seruiēs diabolo t alien⁹ a q̄ete supne beatitudinis: ſz t p actualia debitor ꝝ decem p̄cepta agens. Utriq populo dimissū q̄tū ad electos: vbi aūt supabūdauit delictū ait apls: supabundabit t gr̄ia remissionis t deuotiōis ac dilectiōis. s. in ppło gētili cōuerso. Exemplū etiā notabile de misc̄oia ei⁹ apparet in adultera cui dixit: nec ego te cōdemnabo vade t amplius noli peccare. Ubi tñ aduertendū q̄ xps habebat potestatē absolutā sup q̄tūcunq sceleratos in vtroq foro: vñ t penam mortis debitaꝝ p adulterio in iudicio p̄tentioso potuit simpl'r remittē absq; alteri⁹ pene īpositiōe: t in foro penitentiali potuit remittē q̄ ad culpā t penā sine cōfessione t satisfactiōe aliq̄: q: p̄tātem excellentie habebat in sacramētis. Credendū tñ est q infudit adultere tūc tātā cōtritionē q̄ sufficeret illi ad deletionē oīs culpe t pene: sicut t magdalene fecerat. Uñ cū boies nō habebāt talē p̄tātem absolutam: nec in foro causaꝝ nec in foro aīaꝝ nō posset iudex nec deberet absoluere reū sine aliqua īpositiōe penesiue in foro p̄tentioso siue in foro penitentiali: q: vt ait amb. bonus iudex iuxta legeſ t iura p̄nūciat. iij. q. vij. Judicz.

·H·xiiij·

Manifestatur t erga viros

delinquentes immensa clementia ei⁹. Nō solū in Petro negante t apostol'r tpe passionis oīb a fide diuinitatis ei⁹ recedentib: ſz etiā in zacheo: q̄ erat p̄nceps publicanoꝝ. Naz referente luca. Cū p ambularet ibs hiericho. Hiericho interp̄tat luna t signat mūdū plenū mutatiōibus vt luna: p ambulatio ibu est incarnatio eius. Et ibi sicut illuminat⁹ est cecus: sic t zacheus ab effectu terrenoꝝ immoderato est separatus: q: p christi incarnationē mōs q̄ cecus erat multis erroribꝫ obscuratus: t amore terrenoꝝ totaliter deditus: illuminatus fuit t a cupiditatibꝫ absolutus dei gr̄a t doctrina. Sequit. Ecce vir noie zacheus: nomē exp̄mit vt intelligat vera hystoria nō pabola. P̄nceps publicanoꝝ. Cirill⁹. Publican⁹ vir est auar⁹ effrenis erga substantia alieni amatoꝝ: B em est publicanoꝝ officiū. Uel publican⁹ public⁹ peccatoꝝ: hoꝝ taliū hic erat p̄nceps q̄si peior ceterſ. Quis q̄ de se desperet: q̄ iste q̄enit ad xp̄m: cui cēsus ex fraude inq̄t alchym⁹ restituta; tñ fraude vt ptz infra. Et ipse diues: vt intelligas oēs diuites auaros. s. cōit. Hiero. Dis diues aut iniqu⁹ aut heres iniqui. Et q̄rebat videre ibm q̄s esset. Titus. Pullulauerat in eo semen salutis: q: cupiebat videre Jbm vt pote q̄ nōdum viderat q̄si vidisset recessit a malicia publicana: q em ibm videt nō pōt in nequitiꝫs perdurare Et nō poterat p̄ turba q: statura pusillus erat. Titus Duo erant impedimenta hmōi visioni. Nā retardabat eum ppls: non tam viroꝝ q̄ peccatoꝝ: t q: statura pusillus erat. Amb. Pusillus malicia. i. ex defectu bonitatis q̄ est magnitudo aīme: vel pusillus fide. Et p̄currens ascendit in arborē sichomoꝝ vt videt illū. Cirillus. Turba aūt ē imperite multitudis ꝓfusio q̄ vtice neq̄t videre sapīe. Ergo zacheus q̄diu in turba est nō vidit xp̄m sed plebē: iam transgressus iusticiā meruit: quaz desiderabat aspicere in arbore sichomoꝝ. Beda Sichomorus est arbor folijs moro simil: ſz altitudine p̄stans: vnde t a latinis celsa nuncupat: t ficus fatua dr t signat crucem. Nam dominica crux credentes alit vt ficus: ab incredulis irridet vt fatua: hanc arborem statura pusillus zacheus vt coexaltari posset ascendit: dum quilibet humilis t p̄cie conscius infirmitatis clamat. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i ihu xp̄i. Quia inde erat ibs trāsiturus. Amb. Pulchre addit euangelista q: illa p̄te ibs erat transiturus. Uel vbi sichomorus. vel vbi crediturus: vt mysteriū fuaret: t gratiā seminaret. Sic em venerat vt p iudeos transiret ad gentes. Et cū venisset ad locū suspiciens ibs vidit illum. Cirillus. Uidit quidē hois aiam p̄mptissi me enitentem ad sancte viuendū: t eum ad quietatem conuertit. Beda. Perambulās dñs venit ad locū vbi zacheus sichomoꝝ ascenderat: q: missis p mundū p̄dicatoribus in q̄bus ipe loquebat: t ibat: venit ad populuz nationū q̄ passionis eius fidei am sublimis erat. Quem suspiciens vidit: q: per gratiam elegit. Uel fm Ambro. Zacheus sup arborem: q: supra legem est. Et dixit illi ibs. Ambro. Capit cum t se nō inuitatus inuitat: sciebat enim vberem hospitis sui esse mercedem Sed etsi nō vocem inuitantis audierat tamē affectū ideo dixit: Zachee festinās descēde: q: hodie in domo tua oportet me manere. Titus. Hic solū visionem ei⁹ desiderauerat: ſz qui nouit plus facere q̄ q̄ramus: dedit ei supra id q̄ expectabat. s. vt in domo sua cum reciperet. Beda. Ecce camel⁹ depositā gibbi sarcina. p foramen acus transit: hoc est diues t publicanus relicto amore diuitiaꝝ: cōtempto cēsu seculi huius: bene dictionem domice susceptōis accepit. Unde subdit. Et festinans descendit Beda. Q̄ descendere de sichomoro t sic in domo mansionē parare iubet Hoc ē ait apostolus. Et si cognouim⁹ fm carnez chr̄istum: sed tā nō nouimus. Et si crucifix⁹ est ex infirmitate sed viuit ex vtute dei. Et excepit illū gaudēs. Chr̄ys. Cōsidera salutatoris nimiam bonitatē. Insons cum sontibus conuersat. Fons iusticie cū auaricia q̄ est materia p̄auitatis. Ingressus domū pcubiani nullā ex auaricie nebula iniuriam patit: ſz fulgore iusticie auaricia delet Sz mordaces t criminatiōis amatores inuehi temptant in his que ab eo fiebant. Sequit em. Et cū viderent: omnes murmurabāt dicentes q̄ ad hoiem peccatorez diuertisset. Idem vo inq̄t Chr̄ys. incusatus vt epulo t publicanoꝝ amicus spernebat vt consumaret p̄positum. Quia t medicus nisi putrit saniem infirmorum nō liberat a morbo: quod t tūc contingit: quoniam cōuersus est publicanus: t factus est melior. Nam sequitur. Stans Zache⁹ dixit ad ibm. Chr̄ys. Audi mirabile nondū: didicit t obedit. Et sicut sol p radios infusus in domū: nō illustrat vbo sed opere: ita saluator radijs iusticie nequitie fugauit caliginez. Ecce inquit dimidiū bonoꝝ meoꝝ da pauperib⁹. Chr̄ys. Est āt diligentius attendendū q̄ opes zachei non solum erāt iniuste. i. p fraudes t rapinas acq̄site: ſz etiā ex patrimonio fuerant cōgregate: sed in parte: alioquin quō poterat extorta inique restituere in quadruplum. Sciebat enim legem iubentem restituere in quadruplū. Et ideo

sbdit. Si qd aliquē defraudauī reddo q̄druplū. Aug. Qui ꝫ ius societatis humane furt ꝫ rapinis calumnijs oppressionib⁹ inuasionib⁹ aliq̄ abstulerit: reddēda p̄ tius q̄ donāda cēsem⁹ zachei publicani exemplo. xtiij. q. v. Nō sane. Qꝫ fraudat ꝫ restitueret q fraudauerat iustīcie debitū exigebat: q ꝙ q̄druplū superogatiōis. Qꝫ medietatē bonoꝝ suoꝝ paupib⁹ largirek: pfectionis. Restituit ꝫ ei male ablat ꝫ q̄ ibi restabat: paupib⁹ erogabat. Et notādū fm Theophil. q nō dicit dabo: et reddā. s. in futuꝝ ꝓmittēdo: ꝫ do mediet atē et reddo q̄druplū in p̄senti faciēdo: q est ꝫ eos q̄ ꝓponūt et nō faciūt. Et rndit ihs ad eū. Quia hodie salus domui huic facta est: p ꝙ ipm zacheum signās assecutuꝝ fuisse salutē p bonū habitatorē. Eo q ipe sit fili⁹ abrae. Beda. Filius abrae ꝺr: nō eo q sit de ei⁹ stirpe genit⁹: sed qꝝ est eius fidem imitatus: vt sicut ille terraꝝ domūq̄ paternā deseruit: ita iste bona sua partiēda paupib⁹ reliq̄rit. Pulcre aūt dicit t ipe: vt nō solū eos q̄ iuste vixerāt: ꝫ eos q̄ ab iniustīcia resipiscūt ad filios promissionis ꝓtinere monstraret. Uenit em̄ fili⁹ hois quere re t saluū facē q̄ ꝓierat. Quia em̄ murmurabāt q̄da ꝫ eo q cū viro peccatore morarek: ad cōpescendos illos dixit. Uenit filius hois ⁊c. q. d. Quid me crīminami: si rectifico peccatores fm Chry. Tam em̄ ꝓcul ē a me odiū peccatorū: cū eoꝝ causa aduenerim: ꝫ medic⁹ veni nō iuder. Ob ꝫ q̄ia languentiū patioꝝq̄ fetorē vt p̄stem remedia. Querit aūt hic aliq̄s quō paul⁹ iubꝫ Si q̄s frater fuerit ꝓcar auar⁹ t hmōi cū talib⁹ nec cibum sumere: xp̄s aūt erat publicanoꝝ q̄uiua. Ad qd̄ respondek: qꝝ iam dū ꝓfecti erāt isti vt fierēt frēs. Sꝫ t tunc vitare p̄cepit ap̄l's frēs cū p̄sistāt in malo: hi āt iam mutati erant: hec Chrysо. Beda. Mystice vero zache⁹ q̄ interp̄tat iustificat⁹ credētē ex gentib⁹ signat ppl'm: q p occupatoꝝ tpaliū op̄ssus t minim⁹: ꝫ a dño sanctificat⁹: q̄ intrantē dñm iericho saluatorē vidē voluit: dum fidez quā mundo attulit participare q̄siuit.

Sint lumbi vestri ℣.xv.

p̄cincti t lucerne ardentes. Theophilus: lūbi. i. sp ꝓcliues ad opa exequenda domini nr̄i. Lucerne ardentes Theophil⁹. i. nō ducat ꝫ vitā in tenebr ꝫ: ꝫ assit nobis lux rōnis: oñdens nobis agenda t fugiēda. Est enim mōs nor. Lūbi p̄cincti sunt: qui practicā exequuntur: nam tal' est ministrantiū habitus: q̄b⁹ oportet adesse t lucernas ardentes. i. discretiōis donū: vt nō solū valeat cognoscere practic⁹ q̄ agere oporteat: ꝫ et ꝫ quō: alioquin in p̄cipitio sunt boies: lucerne in pl'ali. Theophilus: duas lucernas habeam⁹ ardentes. s. conceptū mētis iugiter in aīa emicantē quo illustramur. t doctrīnam q̄ ceteros illuminamus. Uel fm Bregꝫ. lūbos p̄cingim⁹ cū carnem a luxuria cobercem⁹ In lumb em̄ in viris luxuria est: qꝝ. s. inde decidit semē. Lucernas habem⁹ in manib⁹ cū exempla lucentia in operib⁹ nostris ostendim⁹. Uel fm Augꝫ. Docet lūbos p̄cingē p ꝓtinētiā ab amore terrenoꝝ: Et lucernas hr̄e accensas vt ꝫ ipm vero fine t recta intētiōe faciam⁹: ꝫ si vtrum q̄ hoꝝ agit: restat vt totā spem nr̄am in redēptor ꝫ aduentu ꝓstituam⁹. Unde subdit. Et vos simles homib⁹ expectantib⁹ dñm suū q̄n reuertat a nuptijs. Ad nuptias q̄ppe dñs abijt: qꝝ ascēdēs in celū supnā sibi multitudinem angeloꝝ nouus hō copulauit. Theophil⁹ Quotidie etiā dñs in celis desponsat sanctoꝝ aias: q̄s ei paulus vel alter simil' ꝙginem castam offert. Redijt aūt a nuptijs celebratis in celis: forsitan vniuersalit in cōsūmatione tot⁹ eccl'ie: q̄n veniet de celo in gl'ia p̄is forsitan etiā singulis horis astans inopinate cuiuscūq̄ cōsūmatiōi. Ut cū venerit t pulsauerit ⁊c. Bregꝫ. Uenit dñs cū ad iudiciū ꝓperat: pulsat cū iam p egritudinē vicinā mortem esse denunciat. Qui confestim aperim⁹: cū eum amore suscipim⁹: apire em̄ iudici pulsanti nō vult: q exire de corpe formidat: t eū quē cōtez psit se iudicem videre dubitat. Confestim apit qui cuz tp̄s ꝓpinque mortis cognouerit ex spe bone opatiōis facte de gl'ia retributōis hilarescit. Beati sūt serui illi quos cum venerit inuenerit vigilātes. Bregꝫ. Uigilat qui ad aspecum veri luminis mentis oculos aptos tenet: q̄ seruat operando q̄ credit: q̄ a se torporis t negligentie tenebras repellit. Amen dico vobis q ꝓcinget se. Origꝫ. Erit em̄ ꝓcium iustīcia circa lūbos suos fm Esa. p quā p̄cingit se. i. ad retributōez se pparat Ul' fm Theophilū p̄cingit se: eo q nō totā vbertatē bonoꝝ largit: sed hanc cohibet fm certam mensurā. Quis em̄ deū cape pōt quantus est? Unde t serapbin velari dicuntur ꝓpter eius excellentiā. Et faciet illos discūbere id est oīno requiescere: sicut in discūbendo totum corpus pausatur: sic in futura gloria totus in cope taīa tādem btūs q̄escet: faciet discūbere fessos refocillans apponēs spūales delicias. Trāsiens ministrabit ill'. i. vitam equalē eis tribuēs: vt sicut illi ministrauerk ei: sic ipe eis ministraret. Transiēs ꝺr fm Bregꝫ. cū de iudicio ad regnū redijt. Uel trāsit dñs cū ad būanitatꝫ formam in diuinitatis sue ꝓemplatoꝝ nos leuat: ꝑma vigilia fm Bre. est puericia. scda iuuēt⁹. tertia senectus ⁊c

℣.xvj.

De diuite epulone t Lazaro mendico nō ꝓbolam. i. similitudinem tm̄: sed exēplum rei facte fm Bedaz t vera historie narratio: fm Amb. insinuak exquo nomen exp̄mitur: ꝺr tm̄ t ꝓbola vel similitudo vt ex hoc alij admoneank. Nam fm Cirillum refert traditio iudeoꝝ Lazarum quendaz fuisse tunc tp̄is in bierl'm extrema p̄essum inopia t infirmitate. cuius meminit xp̄s introducens eum in exemplum ad maiorem sermonis manifestationem. Et ex hoc innuik apte mirabilis ꝓuidētia dei in ꝫ seculo bonos dep̄mi t mltiplicik affligi t malos ꝓsperari: in alio ꝙ malos in inferno torqueri: t bonos in req̄e sc licitatis pmanere. Uñ dicit. Homo quidā erat diues qꝝ in p̄senti mali sunt p̄eminentes bonis in dominio ideo p̄us ponitur vita mali diuitis. Homo ꝺr ꝓut deriuatur ab humo: nō inquantū est animal rationale. nā toto affectu deditus erat terrenis cupiditatib⁹: nō vtens ratione. Quidam dicit: nec ꝓprium nomē exp̄imitur: vt in eo crucietur in quo deliquit: quia em̄ fuit de numero illoꝝ q̄ vocauerūt noīa sua in terris suis fm p̄s. ideo post transitū hui⁹ vite nomē amittit. Tacetur etiā nomen eius q̄si ignorek a xp̄o: qꝝ peccatores dicit ignorare. i. facta eoꝝ nō approbare. Tacet etiā xp̄s eius nomen licet sciret: ne scandalizaret audiētes. Nam iste diues vt refert Job. da. dicit fuisse consanguineus zacharie patris baptiste: t mltis notus. Erat diues. Non est modo diues: sed pauper cecus t nud⁹ Erat qꝝ p̄terierunt omnia velut vmbra. Non sunt ait Ambro. diuitie in se crīminose: ꝫ luxuria infamat diuitias. Et omnis diues ait Hiero. aut iniquus aut auarus. Et ℣mis diuitū supbia fm Augꝫ. nō solū em̄ auaricia consistit in licite acquirendo: sed etiam in rec naciter retinendo: t non subueniendo pauperib⁹ quando oportet vt iste epulo. Insup inordinate amādo i diuitijs ꝓstituendo vltimum finem fm Tho. in summa Qui induebak purpura t bisso. Ecce iactantia supbie.

Nam purpura fm Bedā t color regū habit9 t cōchis marinis ferro circūcisis emissa. Bissus vo gen9 lini cā didissimi t mollissimi Greg9. Si subtiliū pciosarūq; vestiū cult9 culpa nō esset: neq; fmo diuin9 b tam vigilanē exōmeret: q̄si b ponēs vt cām damnatiōis sue. nemo em̄ pciosam vestē nisi ad inanem gl'iam querit: glo. Tho. pciosam. i. excedentē q̄litatem ꝓditiōis sue. Et epulabat quotidie splēdide. Epule notāt superfluitatē: q̄tidie cotinuitatē: splēdide lautā studiositatem. Chrys. Linerē t puluerē purpura ꝓtegebat. Et q̄lia vestimēta tales tepule coꝛpoꝛi ꝝmiꝝ coꝛrodēdo. Greg. Solerter intuendū: q; celebrari cōuiuia sine culpa vix pñt: pene em̄ sp epulas comitat voluptas. Hiero. Uenter t genitalia vicina sunt mēbra: vt ex vicinitate membroꝝ intelligat ꝓfederatio viciorū. di. xlviij. §. j.

Exinde ponit ꝓuersatio lazari: vñ sequitur. Erat mendic9 qdā. Transijt mendicitas ei9 t ois miseria t nō ē mō paup s̄z ditissim9. Nomīe lazarus. Ponit nomen ei9: q; tales deo noti sunt. i. approbati t grī in opibus suis: q; gra dei fultus: sic em̄ interp̄tat lazarus adiut9 scz gra dei. Ulceriꝝ plen9: vt magis ad meritū crescēt: ñ solū mēdicitas q̄ est extrema paupt as petēs el'ynas vñ mendicus q̄si manu dicēs. Sz t infirmitas t q̄is Quia ulceriꝝ plen9: nō vnū sed multa habebat: adeo q; iacebat: despectus a cūctis vt domū vl' hospitale nō inueniret eū recipientē: s̄z instrata iacebat. Jacebat em̄ ante ianuā diuitis Mirū est q; diues ille sup̄bus t auarus pmittebat eū añ domū eius manere t nō expelleꝛbat. Sz totū credit diuina dispensatiōe pactū: vt pauperi inde augeret coꝛona patie q̄tidie cernenti illū inquū ita ꝓsperari: t se ab ill' scelericiꝝ liberū tanta calamitate teneri: vñ temptari poterat t diuiti iudiciū dānationis: dū q̄tidie videns tantā inopiā nō subueniꝛret eriā in minimis. Nam vt sequit. Cupiebat saturari mendic9: nō de carniꝝ t rebꝝ pciosis: s̄z de micis q̄ cadebant de mēsa diuitis. Inter tot vulnera nō memiꝛnit dolores plagaꝝ: s̄z famē: q̄si ei diceret: Oō ꝓpcis ō mensa p̄be mihi in el'ynam: fac damna lucrū. Sed nemo illi dabat. Crudelis em̄ dñs crudeles habebat t famulos. Ita em̄ ait Chrys. sunt ꝓditiōis humane immemores diuites: vt tanq; sup̄ naturā siti de miseriis pauperū suaꝝ capiant incentiua voluptatū: ridēt inopem: insultāt egenti: t quoꝝ miseri decet: bis auferūt nō tm̄ suos etsi afflictos deserit deus. Uñ t sequit. Canes veniebāt t lingebant vlcera ei9. Chrys. vlcera que null9 hoim lauare dignabat t ꝓtrectare fere immites lābūt. Deinde ponit migratio vtriusq;. Factū est in q̄t dñs vt morereꝛ mendic9: factū est. s. diuina dispensatione opante vt merces redderet inopi. Ut morereꝛ mendic9. Nō est mortuus Lazarus: sed mēdicus paupertas t miseria ei9: ipe aūt q̄ ad aniaz viuit in eternū t in requie: vnde sequit. t portareꝛ ab angelis. Chrysosto. tante pene repente delitijs cōmutant: portat p9 tantos labores q; defecerat ne saltim ambulans laboraret. Sz ista portatio nō est coꝛpalis sustentatio: cum nec aīa nec angelus coꝛpoꝛalis sit: s̄z gaudiosa associatio t defensio ab insidijs diaboli. Chrys. Suffecerat ad portandū pauperem vn9 angel9. Sz ꝓterea pl'es veniūt: vt choꝛ letricie faciāt: gaudet vnusq;q; angelus tm̄ onus tangē: libent talibꝝ oneribꝝ p̄gra uant: vt ducant boies ad reg̃ celoꝝ. In sinū Abrae. Chrys. In sinum abrae portat vt illū palparet t reuocillaret. Sinus abrae padisus est: hec Chrys. s. nūc. Nam in veteri testamēto sinus abrae erat lib9 patꝝ Qui sic ꝺr: q; sic sin9 est loc9 securitatis t q̄etis. Nam q̄ secura esse volumus ne amittamus in sinu ponim9: nulli in sinu matris requiescūt. ita aie descēdētes ad limbū secure erāt sue salut̄ z q̄escebāt. s. nō afflicte a pena ignis: t si deū nō viderēt: abrae aūt ꝺr sinus: q; illuc descēdebāt aie fidelīū: quoꝝ credētiū abraā ꝺr p̄ri: t p̄ fidei q; primus fuit q̄ publice ꝓfiteret verū deū inē chaldeos ydolatras t solū in familia eius remansit cultus veri dei: t ex magna fide credidit ex se iam centenario t sterili vxore filiū nasciturū in quo gentes saluarent. Sequitur de morte epulonis. Mortuus est aūt t diues: q; defeceꝛrūt sibi diuitie: q̄m vt ait p̄s. Diues cū interierit nō sumet oīa. nec descēdet cū eo gl'ia dom9 eius. Chrisosto. Mortu9 tūc quidē est coꝛpe: sed erat illi ania mortua antea. nihil em̄ agebat ex opibꝝ aīme: nā totus feruoꝛ ei9 q̄ puenit ex dilectiōe primi expirauerat. t erat defuncto defunctioꝛ. Nullus est q̄ sepeliendo diuiti mini straſſe dicat vt lazaroꝛ: etem̄ q; in lato itinere delectat9 multos habuit obsequentes adulatoꝛes vt puenit ad finem priuatus est oībus. Et q̄d recepit aīa ei9 audiamus. Sepult9 est in ifernū: ea. s. sepultura quā hiere. describit de iochaim rege. Sepultura. s. asini sepelieꝛ q̄ talis est. Eo mortuo fiūt de eo tres ptes: nam pelles recipiūt dñi ei9. Sic t tpalia seu exteꝛioza bona sigta per pellē recipiūt attinentes sui. Et sicut de pelle asini fiūt tipana ad q̄z sonitū boies gaudēt t tripudiāt: ita diuitijs pctoꝝ remanētes ad vana gaudia vtunt. Caro asini a ꝝmiꝝ rodit t ꝓsumit: ita et cadauer homis. Ossa vo exponunt caloriꝝ t frigoriꝝ duratura: t aie peccatoꝝ cū potentijs suis pmanētes trāsibūt ab aq̄s niuiū ad calorem nimiū in inferno: vbi nulla est redēptio: vt ait Job. Basili9. Est aūt infernus quidā loc9 cōis in intimo terre obumbrat9 vndiq; t opac9. Cui9 est q̄dam oꝛificiū in ꝓfundū tendēs: p q̄ō ptz descensus aīaꝝbus ad penam damnatis. Aug. Sepultura infernī penaꝝ est ꝓfūditas: q̄ supbos t immisericoꝛdes post hanc vitā deuoꝛat. Demū ponit retributio ei9 penalis: vnde sequit. Eleuans aūt oculos cū esset in toꝛmentis. Greg9. Oculos q̄s culpa clausit: nō pena aperit: noluit in vita apire oculos misericordie ad mendicum: nunc cogitur aperire cū pena ad eū consolatū. Chrys. Diuiti enim mortuo augebat eritum accubitus in gehenna t ꝓspectus delectatiōis lazari: ne sola toꝛmentoꝛum natura: sed t toleratione honoris illius intoleꝛrabilibus sentiret supplicijs. Uñ dicit cū esset in toꝛmentis. Chrys. non dicit toꝛmento sed toꝛmentis. Infinita cū toꝛmēta possidēt. Glo. Infinita duratōe: ac etiā a nostra hic cōprehensione tot9 in toꝛmētis erat: oculos solos liberos habebat vt alterius leticiā posset aspicere: t magis toꝛqueatur inde. Uidit Abraam a longe Greg9. Si abraam tunc in ymis nō esset: hunc diues intoꝛment̄ posit9 nō videret. Eos em̄ q̄ celestis patrie vias secuti sunt: egressum carnis inferni claustra tenuerūt id est limbi. Nō vt pena. s. ignis q̄si peccatoꝛes pleteret: sed vt illos in locis remotioꝛibꝝ reꝛescentes: q; nec dū intercessio mediatoꝛis aduenerat q̄ ab ingressu regni reatus p̄me culpe retineret. Et lazarū in sinu ei9 Chrys. Multi ibi erāt pauperes iusti: sed q̄ iacuit ad limina eius aspectui eius occurrit ad eius tristiam. Hic innoteſcit q; omnes qui a nobis offendunt: obijcient nostro aspectu. Et ipe clamās dixit. Chrys. Magnitudo pene magnam vocem reddebat. Pater abraam patrem vocat abraam natura: q; recognouit se de eius genere descendisse. Sz nō fuit fili9 eius imitatione q; abraam caritatiuus iste crudelis. Ille añ foꝛes tabernaculi manebat vt transeūtes reciꝛet. hic t manentes añ domum auertebat non miserando. Chrys. nec tamen dirigit ꝝmonem ad lazarum sed ad abraam: q; forsitan

erubescebat vel putabat lazarum reminiscī malorum: er ꝓpꝛijs iudicās de illo. Miserere mei ait Lhzy. Frustra agis pniam vbi nō ē pnie locꝰ. Tormēta te cogūt nō metʒ affectꝰ: q̄ est in reḡ celoꝛ nescio an eiꝰ q̄ in inferno est valeat miserī. Mitte lazaꝝ Lhzy. Errasmiser: abzaam mittē nō pt: ʒ suscipe pt: lazarū videre nō dignabarʒ t nūc digitū eiꝰ desideras: b̄ q̄ petis tu ei debebas facē cū adhuc veneres: aquā desideras qui delibutos cibos añ fastidiebas. Lhzy. mutanť res et notificať oibꝫ q̄s esset diues t q̄s esset paup. Sicut em̄ in theatro cū aduespascit t astantes recedūt eruentes se t amictū deponētes q̄ reges t ꝓtozes visi fuerāt oibꝫ vlterius videnť vt sūt: sic t aduenīēte mozte t soluto spectaculo vniūsi laruis egestatʒ t diuitiaꝝ depositis ex solis opibꝫ dīudicāť q̄ vere sūt diuites: t q̄ paupes q̄ glozioſi: t q̄ inglozi. Bzegꝰ. Diues gutta aque petiuit: q̄ in vita micas panis negauit: vñ dicit. Q̄ autem hic fiat mentio de membzis vt oculis lingua t digito: nō est intelligendū materialiē vt de mēbzis coꝛpis: sed tropice: nā t ita dicunť de deo in q̄ nil est coꝛpoꝛeū: diues em̄ ille t lazarꝰ erāt apd̄ inferos in aīa nō i coꝛpe que cū sit spūs: nō bz linguā vel digitū coꝛpoꝛeū. Sz visio eius cognitio eiꝰ: lingua eiꝰ reatꝰ male locutiōis in mōdo: locutio eiꝰ cōceptus intellectualis vel manifestatio eiꝰ: extremū digiti minimā opatiōez: siē t aq̄ aliq̄d refrigeriū a pena ſm Augʃ. Unde subdit. Ut refrigeret linguā meā. Bzegꝰ. Quid est q̄ in tozmētʒ positus linguā suā refrigerari postulat magis q̄z aliud: nisi q̄z in ꝓuiuando loq̄citate offenderat: puta detrahendo: deridēdo: vana t turpia loquēdo. Ideo in lingua potiꝰ ardebat. i. ꝓpter peccatū lingue specialiꝰ tozq̄bať Lhzy. Multa em̄ superba lingua eiꝰ locuta est: vbi peccatū ibi t pena. Et q̄z plurimū peccauit: iō ampliꝰ tozquek. Uel ſm Augʃ. q̄ linguā suā vult refrigerari cuz inflāma totus ardēt: signat q̄d sc̄ptū est. Mozs t vita in manibꝫ lingue: t q̄z oze ꝓfessio fit ad salutez. q̄d ille nō fecerat. Extremū digiti vel minimā opatiōez sig̃t q̄ p spūm sanctū subueniť Quia cruciozinq̄t in hac flā ma. Ignis ille seu flāma materialis cuz sit: nō agit in aīam q̄ spūs est t nobilioꝛ naturaliē sed vt instrumentū dīne iusticie supnaturaliꝛ affligēs eā p modū detentiōis ſm Tho. in q̄rto: vel etiā p modū inflictiōis ſm Pe. de palude: excedēs ſm oēs penam omnē vite p̄sentis ſm Augʃ. di. xxv. §. Als ea: Quia cruciozt̄. Basi. Cōgruū p̄miū reddiť diuiti. Ille ignis t infernal' pena lingua arefacta: vice lyre sonantis gemitus: vice potus: desiderīū stille: vice spectaculoꝛ enoꝛmium: caligo ꝓfunda: vice ambitꝰ incessantis: puigil vmis. Lhzy. Nō q̄z diues erat tozq̄bat: ʒ q̄z misertꝰ nō est. Bzegꝰ. Hic colligendū est q̄ pena mulctādus sit q̄ aliena diripit: si inferni damnatōe pcurit q̄ ꝓpria nō largiť. xij. q. ij. Et si illi. Amb. Cruciať etiā q̄z luxurioso carere delicijs pena est: aq̄ aūt nō est refectio aie in doloꝛibꝫ cōstituta: ʒ q̄z diues ñ fuit misertꝰ (ait Bzegꝰ.) paupis iacentʒ ad ianuā: cū miscōia egeat nō eraudiť. Uñ sequitur. Et ait illi abzaam: fili recoꝛdare. Lhzy. Aspice patriarche bonitatē: vocat illū filiū: nullū tñ pbet ei auxiliū q̄ se remedio ꝓuauerat. Recoꝛdare ait. i. aduertas ꝓterita: nec obliuiscarʒ q̄t fuerʒ obiectatꝰ diuitijs. Recepisti bona in vita tua. Lhzy. Illa. ſ. q̄ vera bona esse putabas t nō alia credebas: t ō ill' amissis nō tibi restāt alia bona babēda: t lazarꝰ mala. q̄ tu putabas vera mala ʒ ñ erāt: t si mala coꝛpi: nō tñ aie. Amb. Mala em̄ nō sūt: q̄ nec crimīe mentē implicūt: nec ꝓsciaz ligant: vñ pauptatē: ignobilitatē: egritudinē: moꝛtē nemo sapiēs mala dixerit. xv. q. j. Illa cauenda. Recepisti bona tē. Lhzy. Nō pōt malꝰ in oībus esse malus ʒ bz aliq̄ bona. ſ. opa de genē bonoꝛ: nec bonꝰ pōt in oīb esse bonꝰ: sed bz aliq̄ mala. ſ. peccata. Cū g̃ malus ꝓsperitatē accipit: malo capitis sui est: cuz em̄ ꝓ illis paucis bonis retributoꝛ hic accipit: illic ampliꝰ punietur de pe. di. iij. Quid g̃. Et cū bonus mala. i. aduersa tolerat: p ea de peccatis purgať. Nūc aūt hic consolať Apl's. Si compatimur t cōregnabimꝰ: si fuerimꝰ sociū passionū: simul t consolationū erimꝰ: t pōs. Scōm multitudinē doloꝛ meoꝛ tē. Tu vo cruciarʒ. Hiero. Difficile ē imo impossibile vt p̄sentibꝫ q̄s t futur' fruatur bonis: t de delicijs transeat ad delicias: vt i vtroq̄ seculo appareat' glozioſus: hic implere ventrem illic mētē: hec ille. Sed nota verbū illud fruať Bze. Qui cunq̄ vos in b̄ seculo bñ babetis cū vos bona egisse recolitis: valde de ipis ptimescite: ne ꝓcessa vob ꝓsperitas eoꝛūdē remuneratio sit bonoꝛ. Et cū q̄slibet pauperes nōnulla reꝓhensibilia ꝓpetrare cōspicitis: q̄z fortasse q̄s superfluitas tenuissime p̄uitatʒ inq̄nat caminꝰ pauptatis purgať. Et in bis oībus tē. Lhzy. Post vitam de miscōia deo: sperandū est in ꝓpꝛijs studijs de salute. Nō in nomīnādo pōes amicos vel ꝓximos. Frater em̄ nō redimit. Idez hiero. xiij. q. ij. In pñti cū. §. sequēti. Chaos magnū firmatū est. Theophi. Chaos magnā signat iustoꝛ a peccatoꝛibꝫ differētiā. Nam sicut affectus eoꝛ varij in vita fuerāt: ita t māsiōes nō modicū differūt. Firmatū aūt dz: q̄z ſm Lhzy. dissolui nō pōt agitari vel cōcuti. Amb. Inter diuitem g̃ et paupem chaos firmatū est: q̄z post moꝛtē neq̄unt merita mutari. Uñ sequiť: vt bi q̄ volūt hic ad vos transire nō pñt: neq̄ inde huc transmeare. Lhzy. q̄si diceret Uidē possumꝰ transire nō possumꝰ: t nos videmus q̄d fugerimꝰ: t vos videtis q̄d p̄didistis: t nostra gaudia cumulāt tozmenta vr̄a: t vr̄a tozmēta cumulant gaudia nr̄a. Bze. Sicut aūt trāsire reꝓbi ad electos cupiūt. i. a supplicioꝛ suoꝛ afflictiōe migrare: ita t ad afflictos t in tozmentis positos trāsire iustoꝛ est mente ire p miscōiaz: eosq̄ velle liberare. ſ. q̄dā instictu naturali: que oꝛ voluntas vt natura. Sed iustoꝛ aīme q̄uis in nature sue bonitate miscōiam habeāt: ita tñ auctoꝛi iusticie cōiuncti tanta rectitudine ꝓstringunť vt nulla ad reꝓbos cōpassione moueanť: Nō g̃ transeūt iniusti ad sanctos: q̄z a damnatiōe ꝓpetua nō liberanť Nec iusti ad reꝓbos: q̄z nll'o mō aliq̄ ex cōpassione miserenť. Et q̄ dicunť gaudere de penis damnatoꝛ sancti: intelligendū ē nō q̄ de miseria eoꝛ gaudeant: ʒ de ipletiōe dīne iusticie t euasiōe similis pene. Theophil'. Hinc elicias argumentū ꝺ origenē q̄ dixit cū termin' sit imponēd' supplicijs erit tps q̄ peccatores cōgregabunť iustis t deo. Cōtra illud etiam est b̄ q̄d tps ait. Ite maledicti in ignem eternū. Mat. xxv. Et ait. Rogo g̃ te pater. Brego. Postq̄z ardēti diuiti spes tolliť de se anim' ad ꝓpinq̄s q̄s reliq̄rat incurrit Uñ ait. Rogo g̃ te pr̄. Lhzy. Uide quersitatē. Nec ipsis penis cōtinet veritatem: si pr̄ est abzaam: quō dicis mitte eū in domo pr̄is mei. Augꝰ. Lazarū petit mitti q̄z sensit se indignū q̄ testimoniū pbibeat veritati. Et q̄z nō impetrauerat parū refrigerari: multominus credidit se posse relaxari ab inferis ad p̄dicatiōe vitatis Et subdit. Ut testeť ill' ne t ipi veniāt in bū locū tozmentoꝛ. Ubi notandū q̄ diues ad b̄ petendū nō mouetur ex caritate fratrū quā nullā habebat: ʒ ex amore ꝓprio. Naz cū fratres sui abuterenť dtuitijs q̄s ille eis indiscrete reliq̄rat: ex malꝝ operibꝫ coꝛ in abusu diuitiaꝝ illaꝝ augebatur pena diuiti in inferno inquantū erat occasio ill' deliquēdi: vt g̃ nō sibi augereť pena

quottidie: ꝓterea mitti lazarū postulabat ad corrigē dū illos ne male diuitꝫs vterēt aut ipm in malis imitarentur. Mitte eum in domū ꝑis tē. Breg⁹. Qua ire notandū est: ardenti diuiti q̄zta supplicia cumulāt Ad penā nanq; suā t cognitio ei suat t memoria. Cognouit em̄ t lazarū quem despexit: t fratrū suoꝝ meminit q̄s reliq̄t Ut em̄ peccatores in supplicio ampli⁹ puniant eoꝝ vident gloriā q̄s ꝓtempserūt: t de illoꝝ pena torquent quos inutiliť amauerūt. Queritur etiā hic Aug⁹. Utrū mortui sciāt q̄ hic agunt: qr diues dixit de fratribꝫ: vel electi ꝟ etiam nouerīt: qr abraam dixit de vita quam hic tenuit lazarus t diues t de moyse: t respondet q̄ eis mortuis potuit lazaro indicante cognoscere abraam: ne falsū sit qđ scriptū est Abraam nesciuit nos: possunt etiā t ab angel̄ q̄ rebꝫ q̄ agūt hic ꝑsto sunt audire aliq̄d mortui: possūt etiā aliq̄ que necessariū ē eos nosse. ñ solū ꝓterita sz etiā futura spū dei reuelante cognoscere. Idē Aug. t pleni⁹. xiij. q. ij. Fatendū. Addens q̄ t multi ex mortuis ad viuos aliq̄s venire credūt Cui abraā. Habēt moysen t ꝓphas: audiāt illos Ebry⁹. Non sint tibi nūc magꝫ cure frēs tui q̄z deo q̄ eos creauit: statuit doctores eis q̄ eos sollicitarēt t cōmonerēt. Uocat aūt hic moysen t ꝓphas scpta moysi t ꝓphaꝝ. Amb. quo loco declarat dns vetus testamentū esse fidei: retundēs ꝑfidiā iudeoꝝ t nequitiā hereticoꝝ. Breg⁹. Sed qui verba dei despexerat: ꝟ audire nō posse suos seqces extimauit: vñ subiūgēs ait Non pater abraā: sed si quis ex mortuis ierit: penitentiam agēt. Ebry⁹. Quia em̄ audiēdo scripturas cōtemnebat t fabulas eē putabat: ex his q̄ passus fuerat de fratribus q̄z ipe diudicabat. Breg⁹. nizen⁹. Sz t aliud quoddā dogma docemur: q̄ lazari q̄dem aīa nō est ergā p̄sentia sollicita: nec retorquet se ad aliq̄d relictorum: at diues q̄si q̄dam iusto etiā post mortē a vita detinet carnali Nā si quis oīno carnalis ꝼm mentē fiat: nec postq̄z corpus exuerit a passionibꝫ eius liberat sed mox diuiti veraci sententia respondet Ait enim ei abraā. Si moysen t ꝓphas nō audiūt: neq; si quis ex mortuis resurrexerit credēt. Breg⁹. qr q̄ vba despiciūt legis: redemptoris p̄cepta qui ex mortuis resurrexit q̄nto subtiliora sunt: tāto difficilius implebūt. Ebry. q̄ aūt hoc verū sit ostēderūt iudei qui nūc q̄dez volebāt occidere lazarū: nunc vo inuadebant aplos: cum tñ a mortuis nōnulli surrexerint boza crucis. i. resurgente xp̄o Sz t illud ꝓsidera q̄ quisq; mortuus fuus est: sz q̄ dicunt scripture dicit dns: vñ t si resurgat mortuus t celitus descenderit angelus oībus magis sūt digne scripture. Nam angelos dns mortuoꝝ t viuoꝝ eos instituit. Si aūt hoc sciret deus q̄ mortui resurgētes ꝓdessent viuētibꝫ nō ꝟ obmisisset: qui ꝓ vtilitate nra singla queq; tractat Sz t si crebro resurgerēt mortui hoc tpe contemnerent. Sed t diabolus facile puersa dogmata introduceret ea porgana sua fingēs: nō quidem suscitās vere defunctos: sz quibusdā fallatꝫs spectantium frustrās intuitū vel studens q̄sdam mortez simulare. Allegorice. Breg⁹. dicit lazarū signare populū gentilē plenū vlceribus peccatoꝝ: cuius canes. i. p̄dicatores linxerunt vlcera. i. absterserūt peccata: qui mortuus peccatis requiescit in fide Abrae. Diues sigt populum iudeorum: glorians se de lege: t contemnēs populum gentilem: qui demum ꝓter infidelitatez reprobatus est.

·H·xvij·

De parabola villici diffamati de dilapidatiōe bonoꝝ dñi sui t astutia eius in puidendo sibi.

Narrat ḡ Lucas solus: q̄ Jesus dixit discipulis suis. Homo quidā erat diues. Beda. quia ordo p̄dicandi aptissimus est vt post penitentiā elemosyna suggerat: ideo postq̄z retulit Lucas tres parabolas de penitentibus ex dei immensa clementia receptz ad gratiam: subdit parobolam de elemosynis dandis dicens. Homo quidam tē. Hic homo dominū deus signat: qui est diues in omnes qui inuocāt eum: cui⁹ est terra t plenitudo ei⁹. Hic habebat villicū. Hiero. Villicus quippe ville gubernator est: vñ t a villa dicit yconomus inde tam pecunie q̄z frugum t omniū rerū domini dispensator est. Hec Hiero. Et quia respectu patrie t supne ciuitatis nostre mūdus iste qui a mortalibꝫ inhabitat villa dici potest: ideo t quilibet mortalis villicus appelari potest: cui a deo bona que dant omnia siue naturalia siue tēporalia siue spūalia ad dispensandum. i. bene vtendum ad vtilitatem domini id est ad gloriam non sui cōmodum collata sunt: t inde alia sunt diuitie q̄s debet quis pauperibus dispēsare nō sibi tenaciter reseruare vel male expēdere. Sequit Et hic diffamatus est apud illum q̄si dissipasset bona illius. Ebry. Opinio quedā erronea generata a mortalibꝫ auget crimina. ꝓ eo q̄ quecūq; possidem⁹ in vsu vite presentis: possidem⁹ vt domini: t ideo importune ea apprehendimus vt bona p̄cipua Sed contrarium est Non em̄ vt dñi in vita presenti collocati sumus in ꝓria domo: sed tāq̄z hospites t aduene q̄ nolum⁹ diu manere t quo tempe non putamus. Qui nunc locupletior est: i breui fit mendicus. Ergo quicūq; sis: noueris te esse dispensatorem alienoꝝ t transitoriꝝ vsus t breuis tibi iura concessa sūt. Abiecto ḡ ab anima dominꝫ fastu: sumas humilitatem t modestiā villici boni: t nō dissipatoris Nam hic ꝟ diffamatus: qr dissipasset tē Theophilus. Cum nō exercemus dispensationē opū ad libitum domi: sed ad ꝓrias illecebras abutimur: criminosi villici sumus. Unde et iste diffamatus est. Ubi etiam ostēdit q̄ fama p̄cedente fieri debet inquisitio criminū: extra de accu. Qualiter t quādo. Et vocauit illum dominus eius. Jsta vocatio domini nō videtur intelligenda de vocatiōe p mortem: qr nunc ita remouetur a dispensatiōe rerum sibi ꝓmissarū: q̄ nō potest sibi ꝓuidere in alia vita ad salutez: si male dispēsauit t in ipa mala dispensata morit. Sz intellgēdū videt de vocatiōe intrinseca q̄ deus mentē illuminat ad recognoscendū se t suos defectus: ostēdēs ei q̄ meretur sibi auferri oīa t ꝓuari etiā vita. Et ait illi: quid hoc audio de te? non ꝟ dicit tanq̄z p se nesciat male facta hominū etiaz occulta sed ex relatu aliorꝝ: sz vt ostēdat talia esse opera aliquoꝝ peccatoꝝ vt q̄ multi sciūt Redde rationem villicatiōis tue. i. dispensatiōis: quōsz vsus es bonis tibi a deo concessis: subditis tibi cōmissis: bonis omissis. Jam enim non poteris villicare: quod mēti peccatoris dicitur quādo compungitur deo sibi offendente q̄ mereť subtractiōez omniuz bonorum etiā vite Cogitat ergo peccator quid sibi agendum ne fame eterna pereat cum continget eum mori: quia tunc amouebitur a villicatiōe. Et dicit. Quid faciam quia dns meus aufert a me villicationē? ne. s. fame postea peream. Redde rationē villicationis tue tē Ebry. Quotidie talia p effectus nobis exclamat dns ostendens nobis feruentez in meridie sospitatez puscz vesperascat exanimem: t alium inter prandia expirantem t diuersimode ab hac villicatiōe discedim⁹ Sed fidelis dispensator q̄ de ꝓria dispēsatiōe ꝓfidit desiderat cū paulo dissolui t esse cū xp̄o: is āt cui sūt vota. i.

amata terrena anxiak in exitu. Fodere nō valeo mēdi
care erubesco. i. in alia vita ñ possū mihi ꝓuidē p fossi
onē. i. p ꝓtritionē t ꝓfessionē: qz nō ē ibi tps peniten
di: nec p mendicatoz ab alijs: qz nō est tps miserendi
Et si peterem subuentionē: mihi negaret: sicut factis
ꝛginib⁹ accidit. Oportet ḡ nūc mihi ꝓuidē t iō deo spi
rāte ait. Scio qd faciā vt recipiāt me in domos suas
in māsiones. s. eternas: q. s. mihi debenk vel rōne iniu
rie recepte: vel rōne tpalis obligatiōis: cū tñ tales sint
adhuc p̄ncipalius dñi dei debitozes qz oia nra sua sūt
remittā eis saltem ꝓ pte: qz eiusmodi iniuria ꝓximi
est ibi offensio dei inq̄tū ad ipm expectat: remittat ꝓ
ximo in eū delinquenti vindictā. s. nō affectādo/cū hu
miliat se sibi veniā postulādo de bonis suis largas ele
mosynas dādo: cū tñ ex b̄ der̄ō bonis dñi sui Chrys.
Quotiēscūq; qs ex itū suū ꝓpiens leuat bñficio sar
cinā delictoz: vel relaxādo debita debitoribus vel tri
buens inopib⁹ coptā ea q̄ sunt dñi largiēs: ml'tos ami
cos sibi conciliat p̄bituros sibi cotā iudice testimoniū
bonitatis nō vocib⁹ sz bonoz opeꝛ ostēsione: qnetiā
paraturos refrigeriū māsionem. Nihil aūt est nr̄m: sz
oia sunt ditionis diuīe. Et iō dicit debitoribus dñi sui.
Centū cados olei. Beda. Cados grece latine ampho
ra est: chozos tritici chozos. xxx. modijs complek: q̄tū
āt cōtineat modios ignorak. Et laudauit dñs villicū
iniq̄tatis Aug⁹. Nō debemus oia scpta ad imitandū
assumere Nō em̄ in alio dño faciēda est fraus vt de ip
sa fraude el'ynas faciam⁹ Laudauit qz prudēt egisset
Orig⁹. Notandū prudentiā aliq̄n t ꝓprie tūc sumi ꝓ
recta ratiōe agibilitū: ꝑm illud. Dñs stabilituit celos. i.
sanctos viros prudētia. Aliq̄n sumik t improꝑe i ma
lum. i. p astutia t callida inuentōe ad intentū ꝓsequē
dū: ꝑm illud. Serpens prudentissim⁹ erat sup omia
animātia. i. astutioz t callidioz Nō ḡ ꝑm verā cōmen
dationē laudauit sicut t mali aliq̄n laudāt de acumie
ad mala laudauit dñs villicū. Aug. Ecōtrario dicūk
iste similitudines: vt intelligam⁹ si laudē potuit iste a
dño reportare q̄ fraudem faciebat q̄ro amplius place
būt deo q̄ ꝑm p̄cepta ei⁹ opa facitū. Vel laudauit. non
de fraude sibi facta: sz de ꝓuisione sibi ꝓcurata. Quia
filij huius seculi prudētiores filijs lucis in generatōe
sua sunt. Beda. filij lucis t filij huius seculi hic dicūk
sicut t filij regni t filij pditōis. Cui⁹ em̄ q̄sq; agit opa
ei⁹ cognoscāt t filius: q̄si geniti a luce vl' seculo. Theo
philus. Filios h⁹ seculi vocat cogitātes t affectātes si
bi cōmoda sup terrā. s. p̄ncipaliter. Filios vo lucis spi
rituales opes tractantes intuitu dini amoꝛ Inueni
mur aūt in būanis q̄dem administratiōib⁹ prudēter
ꝓuia disponētes ac sūmope satagētes vt si liberemur
ab administratōe: habeam⁹ vite refugiū Cū vo dispē
sare debem⁹ dīna: nō p̄meditemur q̄ postmodū nobis
sunt ꝓfutura. In generatōe sua sunt. Orig⁹. nō sapiē
tiozes dicit sed prudētiozes: nec simpl'r t absolute dic
prudētiozes: sz in generatōe sua. i. in his q̄ sua sē Bze.
in moza Ut ḡ in māu sua q̄sq; post mortē q̄cq; inueni
at: aū mortē diuitias suas. s. p el'ynas i māib⁹ paupe
rū ponat. Un̄ subdit dñs. Et ego dico vob: facite vo
bis amicos de māmona iniq̄tatis Aug. Mammona
hebraice vel siriace latine diuitie interptāk. Quidā b̄
male intelligētes: rapiētes aliena t inde paupib⁹ largi
endo el'ynas putāt se b̄ fugare p̄ceptū. Sed intellect⁹
iste corrigēdus est De iustis em̄ laboꝛib⁹ el'yne dāde st
Nolite ḡ ait idem velle facē el'ynas de fenoze t vsuris.
xliij. q. v. Nam si totū tribuat q̄s. s. paupib⁹ q̄d abstu
lit alijs addik potius pctm̄ q̄z minuik. Ait idem aug.
q. e. Forte. Remoto ḡ isto falso intellectu vt. s. q̄s iniu
ste accipiat vt pauperib⁹ tribuat. istud multiplr̄ p̄t ex
poni t bñ. Dicuk em̄ iste diuitie tempales diuitie iniq̄
tatis. vel qz iniuste sunt acq̄site ita q̄ cōpetat repetitio
vel restitutio. t tunc de eis facim⁹ nob amicos cuz eas
restituim⁹ a q̄b⁹ accepim⁹ nō paupibus. vel etiā cū pau
peribus taliter acq̄sita dank: cū. s. nesciunk vel nō repe
riuntur: certo tñ mō t forma debita: vt patz in. ij. pte.
Uel etiā dicunk diuitie iniq̄tatis. q̄ ex iniq̄s actibus t
p̄hibitis acq̄runk. vt p artem magicā. diuinatoriā. me
retriciū. ludum t hm̄oi acq̄runk. Et de istis facim⁹ no
bis amicos paupes quibus danda sunt talia. ita tñ q̄
inposterū euitenk talia opa. Et de h̄. xliij. q. v. Qui ba
betis. Uel diuitie dicuntur iniq̄tatis. qz t si iuste acq̄si
te sunt. tamen cum multo labore t nimia sollicitudie
mētis: que nimia anxietas dr̄ iniq̄tas. t sic exponit gra
tianus. xliij. q. v. §. Sed etiam multipliciter. Et de
hm̄oi facimus amicos paupes q̄bus d̄ eis el'ynas da
mus. Uel etiam dicuntur diuitie iniq̄tatis ꝑm Augs.
qz ista tempalia bona non reputantur vt diuitie. i. ma
gna bona: nisi ab iniq̄s habentib⁹ spem suam t affectū
immersum in eis. Nam a iustis diuitie reputank bōa
spūalia t celestia Uel ꝑm Basilij diciunk diuitie iniq̄
tatis quasi inequitatis: qz. s. nō equaliter distribuūk
hominib⁹. Nam vni plura dank alij pauciora. iusta ta
men dei dispensatiōe vel pmissione t si a nobis ignora
Uel ꝑm Amb. dicuntur diuitie iniq̄tatis non quia i se
male sint: sed qz varijs illecebris aīmas nr̄as eaꝛ tem
ptat affectus vt velimus fuire diuitijs Uermis em̄ di
uitum est superbia ait Aug⁹. Uel ꝑm Basilium Si suc
cesseris patrimonio in diuitijs. ab iniustis cōgregata
accepisti. In pluribus em̄ p̄decessoribus necesse ē aliquē
reperiri q̄ iniuste rapuerit aliena. Ponak q⁹ nec p̄ exe
gerit: sed aurum vnde habek? Si q̄dem dicas a me ig
narus es dei nō habens noticiā creatoꝛ Si vo a deo
dic nobis rationē ꝓpter quā eas accepisti: an non dñi
est terra t plenitudo eius Ergo si cōis dñi nostra sunt
erunt t cōseruoꝛ nr̄oꝛ bec ille. Et sic dicūk diuitie ini
q̄tatis qz iniq̄ retinenk etiam iuste acq̄sita. cū nō sub
uenik p eas indigentib⁹. Et sic ptz q⁹ septem modis di
cūtur diuitie iniq̄tatis de q̄bus facē nob debem⁹ ami
cos. restituendo q̄ ad p̄mū modū. dando pauperibus
el'ynas q̄ ad alios modos. Ut cū defecerit is recipiant
vos in eterna tabernacula. Greg⁹. si eoꝛ amicitys q̄
bus: dam⁹ eterna tabernacula acq̄rim⁹. dātes pensare
debem⁹ q̄ta egenis bona largiamur Uel ꝑm Agusti.
Qui sunt q̄ habebūt eterna tabnacula nisi sancti. Et q̄
sunt q̄ ab eis accepturi sūt tabnacula eēna: nisi q eoꝛ
indigētie defuīt: t q̄ d̄ eis opus ē hilariē submistrāt:
Isti sūt illi minimi xp̄i qui oia sua dimiserūt t secuti
sunt eū. Et q̄cq̄d habuerī paupib⁹ distribuerī: vt deo
sine seculari ꝓpede expediti fuirēt Uel alit ꝑm Amb.
Facite vobis amicos de iniquo māmona: vt largiēdo
paupib⁹: angeloꝛ nobis ceteroꝛūq; sanctoꝛ gratiam
cōparemus. Chrys. non dixit dñs vt recipiāt nos in
suis mansionib⁹: sz in eterna tabnacula: qz nō simpl'r
sanctoꝛ amicitia nob patrocinabik nisi opa bōa nos
comitenk. Ars ḡ artiū ē el'yna. Nō em̄ nob domos fa
bricat. s. el'yna luteas: sed vitā ꝓhennem impendit.

§. xviij

De temptatiōe xp̄i de qua

dicitur Mathei. iiij. Ductus est iesus in desertum ꝛē
Ubi ꝑmo notandū q⁹ tres euangeliste. s. Matheus.
Marcus t Lucas de temptatione Chriſti facūt mē
tionem nō autem Johannes. Et ratio est ꝑm Orige.

qz Jobes a deo exordium fecerat sui euangelij dicens In ꝓncipio erat ꝟbū. Deus aūt nō tēptat Jn alijs tri/bus euangelistis ponit generatio seu ꝓuersatio xpi ho minis: hō aūt est qui tēptat: z ideo ipi de ea facīt mē/tionē: diūsimode etiā. Nam marcus solū in genere. s. q̄ tempabat a sathana. Sz mathe⁹ z lucas in specie. s. de quib⁹ tempta⁹ sit z diūsimode. Nā temptationez in pinnaculo. s. de inani gl̄ia seu supbia. mathe⁹ ponit in scō loco. lucas aūt in tertio: z temptatiōez in mōte sez de auaricia quā matheus ponit in tertio loco: lucas ponit in scō. Et vt dicit Aug⁹. Jncertū ē nob quid hoz ꝓus fuerit factū. Nec tn ex ꝟb in altero ipo dz re/putari falsitas: qz nihil ad rem vtrū ꝓus vel posterius dīmodo ipa fuerit facta. Pōt etiā dici q̄ ex mysterio ꝟb actū fuerit vt hanc ille ꝓmittat: iste aliā: ad signādū q̄ninanis gl̄ia z auaricia adinuicē sese gignunt: vt ait Maxim⁹: vel etiā ꝑm Greg⁹. q̄ lucas renuerit sim/pliciter ordinē rei geste: matheus vo posuit ordinē per correspōdentiā ad temptationē ꝓmoz parentū: vtrū/q̄ eīm diabolus temptauit: sz ꝓmum adā vincens: a se cundo deuictus est. s. xpo. Temptauit aūt adā vt no/tat etiam mg̃r in scō sen. de gula ꝑ dicens Jn q̄cunq; die comederitis ex eo suggerens comedendū esse. Se/cūdo de supbia cū ꝓmisit eis diuinitat⁹ similitudinē subdens. Eritis sicut dij. Tertio de auaricia large su mendo eā ꝓut impoꝛtat immoderatū affectū haben/di sciam vel dominiū z diuitias: vñ addidit. Scien/tes bonū z malū. Et ꝑm būc ordinē curauit mathe⁹ ponere ꝓcessum ordis temptatiōis xpi. Scdo ē ad uertendū q̄ aliter xps temptatus est: aliter nos. Nā cū temptatio diaboli sit q̄dam suggestio seu ꝓpositio ali/cuius actus mali: quā menti nr̄e offert sub specie alic⁹ boni: z ꝟb contingit fieri ꝑ triplicez ꝓgressum: vt notat Greg⁹. di. v. Ad eius. Primo ꝑ subitā repsentationez alicui⁹ rei fiende: q̄ dicūt ꝓmi mot⁹ z ab alijs ꝓmo pri mi. Et in ꝟb nullum est peccatū sz materia exercitij z co rona si resistit meriti Scdo ꝓgredit tall suggestio ad sensualem complacentiā sed citra ꝯsensum z ibi est ve/niale peccatū Tertio aliq̄n sequit ꝯsensus ratōis ad il lud deliberate appetendū qō suggerit malū: vel moꝛo se se in eodem letandū z nō a mēte repellendū z ibi est moꝛtale si illud est ꝺ dei ꝓcepta vel eccl̄ie. Xps igit z si temptatus fuit ꝓmo mō. s. ꝑ suggestionē: nō tn proce/sit temptatio vlterius: qz nec etiā ad sensualem cōpla/centiā vbi est veniale: in q̄ scdo g̃du frequenter etiam ꝑfecti peccāt. Et hoc est qō dicit Brego. Nos cū tem/ptamur frequēter vel ꝯsentim⁹ vel salti ꝑm carnē dele ctamur. i. illa cōplacentia sensualī: xps aūt cū tempta/tus fuit: peccati eū delectatio nulla momoꝛdit. Ter tio sciendū q̄ temptatō ista ꝑm alīq̄s fuit solū ꝑ fanta siam: ita q̄ nulla specie visibili apparēte fierēt iste locu tiones: sed solū fantasie xpi fierent iste repsentatiōes: sicut q̄n nobis occurrūt cogitatiōes circa aliq̄ agenda: in q̄b nobis ipis respondem⁹ in deliberādo facē vl nō facere qō menti ꝓponit. Et sic qō ꝺz. Accedēs tēptator dixit. Jste accessus fuit nō localis sz a fantasia ꝑ sugge stionē. Sed glo. dicit ꝺrium vt dicet: z Chrysosto. et Greg⁹. Alij vo dicūt q̄ fuit ꝑ spēm visibilem: sumēte dyabolo formā bois formato coꝛpe ex aere: sicut fit in apparitionib⁹ angelo⁹ bono⁹ vel malo⁹ fact⁹ boib⁹ imaginantes tanq̄ assumpserit formā heremite acce/dentis ad eū in defectū q̄si ꝑ modum visitatiōis z sic lo quētis ad eū in illa forma. Exps̄se glo. hic dicit. s. q̄ coꝛ poreis sensib⁹ hec sunt opa: z q̄ diabolus in specie ho/minis apparuit. Et illa ductio ei⁹ in ciuitatē vl in mō tem potuit esse ꝑ modū suasionis: puta dicēdo ei. Ea mus ad ciuitatē: z postea in mōtē z xps secū fuerit nō coact⁹ sz voluntarius vt eū suparet: z nos inde suc me rito victorie z exemplo iuuaret in temptatiōib⁹ nr̄is. Uelsi nō ꝑ terrā sz ꝑ aera ꝓmisit se duci: non tn ꝓmisit se ab alijs videri: vt dic̄ Chrys. nec ꝟb indignū dz vide ri nob ait Greg⁹. si ad hoꝛam ꝓmisit se a diabolo duci qui a mēb⁹ diaboli. s. caypha Pylato z iudeis ꝓmi sit se capi. deludi z crucifigi. Hec expositio ē cōioꝛ z po pulis ꝑdicāda aptioꝛ. Notādū q̄rto q̄ xps p⁹ baptis/mū imediate accessit ad deſtū locū ꝓnie dans se ieiu/nio nō delitijs: ibiq̄ temptatus est z vicit: ad innuēdū ꝑm Chrys̄o. q̄ post baptismū vel verā ꝓniaz nō dz q̄s ita confidere de gr̄a ꝑcepta vt det se ocio z delitijs: sed oporꝛet eū exercere in austeritatib⁹ coꝛpis z fugē occa siones maloꝛ. Solitudini ment⁹ z meditatiōi vaca/re: z sic se ꝑparare ad temptatōes diaboli ad resistēdū iuxta illud. Eccl̄i. ij. Accedēs ad seruitutē dei sta i iusti cia z timoꝛe: z ꝑpara aiam tuā ad temptationē. Quā to eīm quis melioꝛibus studijs inuigilat: tāto hostis an tiquus magis infestat. Unde leo papa. Nemo de coꝛ/dis sui puritate confidat. Nam quigil ille hostis acrio ribus pulsat insidijs: q̄s marie nouit abstinere a pec/catis: a quo eīm malicie sue insultus contineat: qui do minū maiestat⁹ aggredi ausus est. Quinto aduerten dum q̄ cū diabolus sciret dei filiū incarnandū z mun dum liberandū. i. gen⁹ hūanū de manib⁹ suis: sz xps vel modū ignoraret: diligēt obseruabat si forte posset hūc agnoscē z liberatiōz nr̄az impedire Cū g̃ vidēt ali q̄s sanctos viros mag̃ opari: aspiciebat ne forte ipi es/sent. Et qz in oīb⁹ ꝓpenderat esse defectus z petā: nul lum ꝓoꝛum talem extimauit. Sed vidēs xpm in mū dum venisse z modū ignoꝛasse: nam ersi ꝟgo ꝓcepat qz sponsum eam hr̄e videbat. s. Joseph: extimauit de illo esse ꝓceptum: z ꝓterea despōsatā cā voluit deus esse vt mysteriū ꝟb diabolo celaret z tāta erat sanctitas vir ginis q̄ diabolus nō potuit cognoscere quō ꝓceperit. Xpo aūt nato vtiq; sathanas audiens angelos decan tantes in aere gloria in excelsis deo: z stellā nouā apa ruisse magis: z pastoꝛes euntes ad ipm adoꝛandum z alijs nunciantes: mente consternatus q̄si firmiter ar/bitrabatur z sibi ꝑ pi dicebat būc esse filiū dei. Sed cū attenderet ꝯditiones pueri nati: qz. s. vt ceteri infantu li vagiebat: lamentabat: vbera sugebat: frigebat in tu gurio: resumpta fiducia mentis sibi ꝑ pi rndebat: q̄s nō rideat deum audire vagientē aut ploꝛantē z vbera su gentē: hec bois sunt nō dei: g̃ hō est iste nō de⁹: z si ma gne sanctitatis indicia sint ista. Deinde ꝓpendēs ado rationem magoꝛū z in templo oblato magna testimo nia Symeonis z Anne satis trepidauit de eius dīni tate: sed ꝯsiderans vt purum hominem ꝓpter timoꝛē Herodis ne occideret eū fugisse in egyptū: dicebat si/bi ꝑ pi. Nunquid deus timet boies: nō ē ipe deus: z ve niente ad baptismū audit vocē de celo dicentē: hic est filius meus dilectus Et dicit ꝯfusus sum: quid clari⁹ hoc testimonio. Sz cernēs cū peccatoꝛibus baptisari sibi ꝑ pi rndit. Ad quid iste baptisaret si deus esset: de⁹ eīm sine peccato est: z baptismū dat iobes in penitētiā peccatoꝛib⁹. Illa g̃ vox indicat q̄ filius dei ē ꝓ excellē tiam magne sanctitatis: nō q̄ dei filius sit naturalis Et cum mlta miracula postea faceret ibs maioꝛa z co pioſioꝛa ceteris ꝓoꝛibus non dēpcando sed imperādo clamabant demones nō ex certificatiōe: sz ex vehemē ti ꝯiectura. Quia tu es filius dei. Sed xps occultabat eis suam diuinitatem addendo aliq̄d qō erat humani tatis: vt comedendo cū alijs famescendo z hmōi. Cū g̃ vidisset diabol⁹ nūc q̄ i deserto. xl. dieb⁹ fuisset sine

cibo qđ est ꝫ humanā ꝯditōz: vrgeri cepit ad suspicandū ne forte deus ipe esset Sz cū aduertit cum esurire suspitōz illā abiecit dicēs. Deꝰ esurire nō pōt. Nec qđ egit sine cibo tm̄ pmanēs solꝰ fecit: nā t moyses t helyas puri hoies ꝟ fecerūt. Nō igit deꝰ iste: sz valde sanctus ho vt illi. Sanctissimos aūt hoies ego pl'es dece pi t adam et moysen t dauid diūsis modis: accedā g̃ ad eū sialiqđ cū eo poslem lucrari ad aliqđ pcm̄ inducendo: vel saltē certius agnoscē si deꝰ filiꝰ est. Xps aūt sciens eiꝰ malicīā ad locū accessit temptatiōis. s. defectū vt in ipo plio temptatōis diabolꝰ debilitarek: t vtus eius in temptationib nris t formā nobis traderet eū superandi. Dicit g̃ euāgelista. Ductꝰ est ibs in defectū tē Tūc diabolꝰ instat magis ad temptandū: cuz viderit solitarios: vñ i pncipio mulierē tēptauit eā inueniēs sine viro Jn defectū. glo. hic locus est inter irl'm t hiericho vbi morabant latrones: vbi t bō q descendebat a irl'm in hiericho incidit in latrōes: gerēs figurā ade q a demonib victꝰ est: t iō ꝙueniēs fuit vt xps ibi diabolū superaret: vbi diabolus hoiez supauit sub figura Aspū: non vtiqz a spū maligō sed spū suo. i. ratiōe instigāte ad opa vtuosa. Fuit g̃ ista ductio psuasio ratōis nō violentia cōpulsiōis. Hzegꝰ. t al'. Et sic intelligendū qđ dicit marcꝰ. Expulit eū spūs in defectū. Basiliꝰ Nō vbo puocās inimicū: sed ope intrans qrit defectū: delectak em̄ diabolus in defto: nō patik esse in vbib ꝙtristat em̄ eū concordia ciuil'. Nō solū aūt xps ducꝰ est in defectū ait Lhzyk: sz t oēs filij dei habētes spūm sanctū. Non em̄ ꝙtenti sunt manere ociosi: sz spūssanctus vnget eos aliqđ magnū opus assumē qđ est in deserto ꝙtū ad diabolū: qz nō est tibi iusticia q diabolus delectak Omne etiā bonū est extra carnē t mōm: quia nō fm voluntatē carnis t mūdi. Ad tale g̃ defectū oēs filij dei exeūt vt temptenk ꝙsecutiue intelligēdo qz propter ꝟ faciūt. Sz ꝟ indeseqk: in eis a diabolo. Ut tēptareꝰ a diabolo. Cirilꝰ. Ecce factꝰ ē in athletas iubēs agones dñs in bis q coronank: q coronat sctōz vertices Origs. Temptak ibs. xl. diebꝫ a diabolo: t q fuerit tēptamenta nescimus. s. alia ab bis q fortsitā ptermissa sunt: qz maiora essent ꝙz milites crederēt Et cū ieiunasset qdraginta diebꝫ t qdraginta noctibꝫ. Basiliꝰ Jeiunauit: nob oñdens qꝫ illi q se vult ad pugnas tēptationū accingē sobrietas est necessaria Sz ne crederet ꝟ ieiuniū xpi sil'e nris q sel' in die naturali comedimus: addit lucas. Et nihil mānducauit: vt temptareꝰ a diabolo. Lhzyk. Quisqs post baptismū maiores sustines temptatiōes nō turberis. Etem̄ pter hoc accepisti arma nō vt vaces: sed vt plieris. Jdeo aūt deus temptationē a te nō phibet: pmo qđē: vt discas qz multo fortioz factꝰ es: deinde vt magnitudine donoꝝ non te extollas. Tertio vt diabolus experientia cognoscat qꝫ pfecte ab eo discessisti. Cū qs em̄ tyrannꝰ videt castrū sibi rebellare: oīno oēm adhibet conatū plij ad sibi iterum subiciendū. Quarto vt ꝟ fortioz reddaris: p exercitū em̄ in aliq̄ arte qs magis abilioz reddit ad opa illiꝰ t fortioz. Quinto vt crediti tibi thesauri: thesauri signū accipias. Neqz em̄ diabolꝰ tibi supueniret ad tēptādum: nisi te in maiori honore affectū videret. Hilarius. Jn sanctificatis em̄ maxie diaboli tēptamēta crassank: qz victoria est ei magis exoptata de sctis. Et cū ieiunasset qdraginta diebꝫ t quadraginta noctibꝫ Lhzyk. Jeiunauit xps nō eo indigēs sz nos instruēs t vt qdragesimi nri ieiunij poneret mensurā tāto tpe ieiunauit. Nō aūt vltra ꝙz moyses t helyas pcessit ieiunando. xl. diebꝫ. ne incredibil' videreꝰ carnis assumptio. Hzegꝰ. Jpe aūt auctoz boīm. xl. diebꝫ t noctibꝫ nullū cibū sumpsit: qđ exp̄sse lucas dicit: nos autē inꝟ ꝙtū possumus qdragesime tpe carnē nr̄am p abstinētiam affligamus. s. ieunādo: t vna in die cōmestōe cōtenti simus. Quadragenario aūt nūero custodi: quia vtus decalogi p libros ꝙtuoz euāgelij iplek: denarius etiā quater ductꝰ i qdragenariū surgit: qz in ꝟ mortali corpe ex ꝙtuoz elementis subsistimꝰ: p cuiꝰ voluptatem pceptz dominicis ꝟimus: q p decalogū sunt acceptā. Quia g̃ p carnis desideria decalogi mādata ꝙtemptimus dignū est vt eandem carnē ꝙterdecies affligamus. Assignāk t alie ratiōes ieiunij qdragesimalis q habenk in scā pte. Et de mō ieiunij. Et habes etiaz de conse. di. v. Quadragesima. t. c. Jeiunium Postea esurijt. Hilarius. Non in qdraginta diebus: sed post qdraginta dies esurijt. Jgit cum esuriuit dominus non inedia surrepsit operatione miraculosa: sed nature sue hominē dereliquit. Nō erat a deo diabolus: sz a carne vincendus. Ebzyk. Sciebat dñs cogitationē diaboli: qz volebat eū temptare: vnde dñs pcessit cōtra eum: non quasi deus: sed quasi homo: magis autē vt deus t homo. Nā p qdraginta dies nō esurire nō erat hominis Moyses em̄ et helyas ieiunantes quadraginta diebus esuriebant vt puri homies: sed sustinebant a deo ꝙfortati: sed xps non esurijt illis diebus quod est diuine nature: aliquando autem esurire non erat dei. Esuriuit g̃ ne manifeste cognoscak deus: et sic diabolo spem temptādi extingueret: suā aūt victoriam impediret. Postꝫ autē diabolus esurietem sensit: spem resumpsit temptandi Unde sequit. Accedēs temptator dixit ei. Ebzyk. Si g̃ ieiunauerz t tempteris: non dicas qz pdidi fructum ieiunij mei. Nam etsi tibi non pficiet ieiunium tuum vt non tempteris: tamē pficiet vt a temptationib non vincaris. Dic ait diabolus vt lapides isti panes fiant. Amb. Jnde autē cepit vnde iam vicerat. s. pmos parentes. i. a gula. Quid autem sibi vult talis sermonis exordius: nisi qz cognouerat dei filium esse venturū: sed venisse p infirmitatem corpis nō putabat: aliud explorant ꝫ aliud temptātis est: t deo pfitek se credere t homini conatur illudere. Hilarius. Eam g̃ in temptādo ꝙditionē opis posuit p quā in deo ex mutatōe lapidū in panes virtutem potestatis agnosceret: et in homine oblectamēto cibi patientiā esurientz illuderet. Hiero. Sed ex duobus contrarijs teneris: o diabole. Si em̄ p vim eius panes possunt lapides fieri: g̃ frustra temptas cum: qui tāte potentie est. Si aūt non potest facere: frustra filiū dei suspicaris. Ebzyk. Sicut aūt oēs hoies excecabat: sic modo a xpo inuisibiliter excecatus est: vt. s. nec tēptationi eius accēsceret: nec tñ filium dei eū esse agnosceret quoꝝ saltem alterum intendebat. Sed si querak quomodo ex bis temptauit de gula cum esurire t appetere cibū cū eo eget et comedere sit naturale t de seli citū. Ad quod respōdek: qꝫ licet illud de se sit licitum tñ alicuius circūstātia potest fieri illicitū: puta si pter satisfaciendū tali appetitui faceret aliquid indecens: puta si religiosus famescens nō dicta bñdictiōe comederet vl' añ horā debitā t hmōi. Sic cū quis indiget cibo qꝫ ꝙrat miraculū fieri q sibi aliter potest puidere: pcm̄ esset. Cū g̃ xps posset puidē sue necessitati cūdo ad loca pxima: superfluū videbak t vanū vt sine cā vrgente fecisse ꝙuerti lapides in panes ad comedendū. Rñdēs aūt ibs dixit ei. Hzegꝰ. Tēptatus a diabolo dñs sacri eloquij pcepto rñdit Et qui temptatorē suū mergi in abyssum poterat. virtutem sue potentie non oñdit: q̄tenꝰ nob pberet exēplū vt q̄tiēs a puis hoib aliquid mali patimur ad doctrinā potius ꝙz ad vin-

dictā excitemur. Ait em̄. Scriptū ē. s. in deut. Rabā ḡ si quis nō vescit̄ ꝟbo dei iste nō viuit: qz sicut corp̄ humanū non viuit sine corporali cibo: ita aīa sine ꝟbo dei. Qō ꝓcedere ꝺz de ore dei: cū volūtatem suā p scripturarū testimonia reuelat. Et subdit qō ibi scriptuz est capi. vj. Non in solo pane viuit hō: sed in omi ꝟbo qō ꝓcedit de ore dei Hiero. ꝓpositū xp̄i erat humilitate vincere: vñ z aduersariū vicit testimoniis legis: nō ptāte virtutiz vt hoc̄po hoīez plus honorare ret z aduersariū plus puniret: cū hostis humani generiz nō q̄si a deo sed q̄si ab hoīe vincerek Chrys. nō dixit ñ in solo pane viuo: sed viuit hō: vt possit dicē diabolus Si filius dei est: abscondit se ne ostendak qō pōt: si hō ē: excusat se astute ne ostendak nō posse: z pōt sic exponi cū hō duplici suba constet aīa z corpe: z aīa nobilioꝛ: magis debet curare de cibo spūali qō est ꝟbū dei obstuatum nō solū auditū. Uñ indecens est vt ꝓpter puidendum de cibo corpali. aīa priuek cibo suo. i. faciendo p̄ ꝟbum dei: in faciendo qō suades: vbi nō vrget necessitas. Quotidie diabolus ista dicit mētib⁹ hoīm Si filius dei. Si ꝓ qz filius dei p gram: dic vt lapides isti panes fiant. i. tanta abstinētia tanta duricia rigoris mutek in molliciem sub specie necessitatis corporalis Sed ad testimonia scripturaꝝ recurrendum est. Cū ait Chrys. ex ista mīsione xp̄i diabolus nil certū posset accipe: vtrū deus esset an hō. Assumpsit cū dyabolus ad aliā temptatōz dicēs apud se Iste qui fame non morik z si non est filius dei tū sanctus hō est Ualent sancti boīes fame nō vinci: sz p vanā gloriam aliqñ caduntad hāc ḡ temptatiōez se ꝙuertit. Tūc assūpsit eum in sanctā ciuitatē. i. in irl'm: sanctā dicta ꝑm Rabanū: qz ibi erat templū dei z sanctaſactoꝝ z cultus veri dei: z postea sanguine xp̄i ꝓsecrata. Et ꝑm remigiū ex hoc ostendik qz diabolus fidelib⁹ xp̄i etiā i sanctis locis insidiak: z statuit eum sup̄ pinnaculū templi Remigi⁹. Pinnaculū sedes erat doctoꝝ: templū em̄ nō habebat culmen erectū tecto: sicut nr̄e dom⁹: sz planū erat desup more palestinoꝝ: z in ipo templo tria tabulata erāt: z in q̄libet hoꝝ erat pinnaculū q̄si vt pulpitū vel cathedra ad p̄dicādū vel legendū: vnde doctores legem ppl'o nunciabāt. Sup vnum ḡ illoꝝ posuit altum vñ erat magnū ꝑcipitiū. Statuit ḡ eū sup̄ pinnaculū. glo. Dyabolus sp ad alta ducit eleuādo p iactantiā vt p̄cipitare possit. Quia em̄ in cathedra doctoꝝ multos decepat inani gl'ia: ideo putauit istū positum in sede magisterij inani gloria extolli posse. Uñ dixit ei: si filius dei es: mitte te deorsum. Chrys. p hāc ꝓpositionē quō poterat cognoscere si filiꝰ dei esset an nō. Uolare em̄ p aera nō est ꝓpie op⁹ dei: qz nulli vtile est: si aūt aliqs volauerit ꝓuocat⁹: ꝓpter ostētatiōez b facit z est potius ex dyabolo q̄z ex deo. Mitte ait te deorsū. Hiero. Hec vox diaboli q̄ sp hoīes cadere deorsum desiderat. Sz psuadere pōt: p̄cipitare nō pōt. Cogitabat diabolus in se si iste se p̄cipitet qz sanct⁹ hō est nil ledet. Sz hoīes b miraculū videtes ipm vt sanctū venerabunt et ex b honore z laude in vanā gloriā forte labet. Vel ex aliquo si dei filius ē cognoscet. Et qz xp̄s supra induxerat auctes scripture: z ipe q̄z ne ei⁹ videak ignar⁹ ad ꝙfirmādū qō suadebat subdit Scriptū est em̄ in ps̄. Angel' suis deus mandauit de te z̄ Amb. Quia em̄ diabol⁹ trāsfigurat se in angelū luc̄ z de scripturis diuis ipis laqueū fidelib⁹ parat: vtik testimonijs scripturaꝝ non vt doceat: sed vt fallat: vnde qō allegat nō de xp̄o sz de viro sctō (inqt hiero) ꝓbia est. Maleḡ dyabol⁹ interp̄tak scripturas: sic z hereticī faciūt cū scripturas ad ꝙfirmādos suos errores indu-

cunt. Est ḡ sic exponēda illa auctas scripture ꝑm glo. vt ō q̄libet bono hoīe: de⁹ mādauit angel': q̄ in manib⁹ suis. i. auxilijs. s. suis tollāt eū z iuuēt z custodiāt: ne offendat pedē. s. affectū ment̄z ad lapidē. i. veterē legē scriptā in tabul' lapideis. Uel p lapidē pōt itelligi ois occasio pcti vel ruine. Chrys. Vere filiꝰ dei angelorū manib⁹ non portak: sz magz ipe angelos portat. Et si portak manib⁹ angeloꝝ nō b ne offendat ad lapidē pedē suū q̄si infirm⁹: sz ꝓpē honorē q̄si dñs. Sz o dyabole quō q̄ filiꝰ dei manib⁹ angeloꝝ portak legisti: z qz sup aspidē z basiliscū calcat nō legisti. Sz illud exemplū ꝑfert q̄si superbe: istud tacet vt astut⁹: nec qō scriptū est suadet seipm̄ ꝓicere z p̄cipitare. Falsas āt de scripturis diaboli sagittas ait hiero. veris scripturaꝝ clipeis frangit: vñ seqk. Scriptū ē. s. in deut. Nō tēptab dñm deū tuū. glo. Nō ait: ñ temptab me: sz dñm deū tuū: qō dicere poterat oīs tēptat⁹: qm̄ z q̄ hoīez dei tēptat: hoīez temptat. Aug⁹. Pertinet ad sctāz doctrinā qñ hz hō qd faciat: nō tēptare dñm deū suū: qō vtiqz fit: cū qs pōt ꝙuidē alicui piculo vel necessitati via humana: z illa obmissa q̄rit a deo effectū miraculoſū: sic incasu isto. Poterat xp̄s p̄ scalas descendē ō pinnaculo: nec necesse erat se p̄cipitare. Trāsit dyabol⁹ ad tertiā temptatiōez. s. auaricie ꝑm Chrys. Assumpsit em̄ eū in montē excelsū valde ceterz altiorē: vt inde plura spacia posset videre: z ostendit illi oīa regna mōi et gloriā illoꝝ. Chrys. hec in genere fec: puta digito ostendens in tali pte ꝟsus orientē est tale regnū: et tales ciuitates nobiles in eo: z tāte diuitie aurū z argentum z lapides p̄cioſi z hmōi. Et ꝟsus occidētē talia reḡ et ciuitates z res p̄cioſe z sic de alijs. Qō aūt dixit vt refert Lucas Oīa esse in ptāte sua z tradere cui vellet ea mendacū dixit: nec mirū qz mendax est z pz ei⁹: sz in dictiōe tua cuncta sunt posita. Quō pt regna dare qui nō potuit i porcos nisi licentiat⁹ a xp̄o intrare: nisi dicamus regna mundi multitudies hoīm in q̄b⁹ diabolus dominabak p diuersa vicia q̄si diuersa reḡ: vt p superbiā luxuriā z hmōi Ostendit ei oīa regna Chrys. nō q̄ diabolus visū eius amplificare posset aut aliq̄d ignotū demōstrare: sz vanitatē pōpe mūdane quā ipe diligebat q̄si speciosā ac desiderabilē ꝟbis ostendens in amoꝛē coꝛ xp̄m suggerēs venire volebat z ait Hec oīa tibi dabo. Hiero. Arrogās z superbo iactātia loqk Nō oīa reḡ pōt obre dyabol⁹: cū sanctis viris de⁹ deridet reḡ: sed ea q̄ p iniquitatē fiunt in mōo: vt puta p furtū z alias iiustitias acq̄sitas diuitias diabol⁹ dat Remigz. Mirāda ē erz diaboli temeritas z demētia Illi ꝓmittebat dare reḡ ꝛrena: q̄ suis fidelib⁹ reḡ celestia: z gl'iam mōi ei q̄ ē celestz gl'e dñs. Si cades in terrā adorauerz me. Amb. hz ambitio domesticū p iculū: vt em̄ dñek alijs ꝑus fuit: curuak obsecro vt honore donek: z dū vult esse sublimioꝛ fit remissioꝛ. Si cades in terrā adorauerz me. glo. Ecce antiqua diaboli superbia. Sicut em̄ in ꝑn⁹ voluit se facē silez deo: ita nunc volebat diuinū cultū sibi vsurpare dicēs Si cades adorauerz me. Ergo q̄ adoratur⁹ est dyabolū: nō coruit. Sequit. Tūc dic ei ihs. Uade sathana. Cryso. in quo finem temptādi diabolo ponit: me vltra p̄gredik. Temptās hieronim⁹ ñ vt pleriqz putāt: eadē sathanas z Petr⁹ ꝺdemnak snīa. Petro em̄ ꝺz. Uade retro sathana. i. seqre me q̄ ꝛrius es mee volūtati: huic aūt ꝺz: vade sathana: z nō addik retro: vt subaudiak i ignē eternū. Remigi⁹ vel ꝑm alia exemplaria Uade retro. i. reminiscē in q̄tam gl'iaz cōdit⁹ es: z in quātā miseriā eccideristi. Et notandum ꝑm Chrys. q̄ cū xp̄s passus est iniuriā dicēte dyabolo Si filiꝰ dei es mitte

re deorsuz: vel dic vt lapides tē: nō est turbat⁹ nec dyabolū increpauit Nūc aūt qñ sibi diabolus dei vsurpauit honorē: exaspatus est t repulit eū dicēs. Uade sathana: vt nos discam⁹ illi⁹ exemplo nr̄as iniurias magnanimiē sustinere: dei aūt iniurias nec vsqz ad audītū sufferre: qm̄ in ꝓximis iniurijs esse patiētē laudabl'e ē iniurias dei dissimulare nimis impiū Et seqt̄ Scriptum est. s. in Deut. Dñm deū adorab: t illi soli seruies Aug. vnus dñs de⁹ nr̄ est ipa trinitas: cui soli seruitutē pietat̄ debem⁹ Et in li. de ciui. dei. Noīe aūt seruitutis cult⁹ deo debitus intelligit Latria ḡppe qō est grecū nomē: vbicūqz sanctaz scripturaz positū est: nr̄i interpati sunt seruitutē Sz ea fuit⁹ quā debem⁹ hoīb⁹ fm quā dicit ap'l's suos dñs suis esse subditos grece nuncupari solet dulia. Latria vo sp aut tā frequēter vt pene sp: ea fuit⁹ dr̄ q ꝓtinet ad colendū deū. Cryso. Dyabolus aūt nō qsi obediēs ꝓcepto recessit: sz dīnitas xpi q erat in eo excussit diabolū: vñ subdit. Tūc reliqt eū diabol⁹. Qō vt ait Chrys. ad nr̄am ꝓficit ꝓsolatōem qz nō tādiu hoīes dei temptat diabol⁹ qūdiu vult: sed qūdiu xps ꝓmittit: t si ꝓmittit paulisp temptare: tñ repellit ꝓpter infirmitatē nr̄az. Post temptatōis victoriam seqt̄ ꝓsolatio. Nam seqt̄. Et ecce angeli accesserūt Chrys. Nō dicit descēdētes angeli: vt oñdat qz sp ad misteriū eius erāt in terr⁹ Sz ꝓcipiēte dño: recesserūt ab eo vt loc⁹ diabolo daret adūsus xpm: ne forte vidētes āgelos circa ipm: nō a ꝓpinqrēt ad eū Mistrabāt ei Forte afferētes cibos ad ꝓfortandū esurientē hoiez Lucas aūt ait. Et ꝓsummata oi tēptatōe. Amb. non dixit scr̄a: oēz tēptatōz ꝓsumatā nisi in tribꝰ ꝓmissis eēt oīs materia delictoz: qz cāe tēptationū cāe sūt cupiditatū. s. carnis oblectatio: spes gl'e: auiditas potētie diabol⁹ recessit ab eo. Athana. Accesserat ḡppe ad eū vt ad hoiez ñ inuenīēs āt in eo antiq sui semis sīḡ discessit. Discessit ab eo. Amb. Uides ḡ ipm dyabolū nō esse in studio ptinacē Credē. vere solere ꝓturi: t si i uidē nō desinat: tñ instare formidat: qz frequēti⁹ refugit triūphari Usqz ad tps. Amb. Postea cm̄ nō tēptaturus sz apte pugnatur⁹ aduenit. Uel fm Theophilū qz de voluptate triūphauerat in dextro: recessit ab eo vsqz ad tps crucis in q̄ cū erat de trīsticia tēptatur⁹ Uel fm Maximū: diabol⁹ i dextro suggesserat ꝓferre mūdi materiā dīni amoris: postea eū facē puaricatorē dilectōis ad primū: qñ vicz postea ꝓdicās ritatē: scribe t pharisei ponebāt ei insidias et detrahebāt: vt sic ꝓuocaret ad odiū ꝑ eos. Uel vsqz ad tps. s. passiōis. Nā tūc etiā accessit ad eū inq̄rens si q̄d suū inueniret in eo vñ xps dixit. Uenit ꝓnceps mūdi huius. i. diabolus venit: et in me nō hz. i. habebit q̄qz. Temptabat qñ dicebat p ora scribaz et phariseoz. Si xps est: descendat de cruce et credimus ei: quasi instigās ad descendendū de cruce ob ꝙuersionem illoz: vt vel impediretur liberatio generis humani. Capm. III.

De doctrina dñi Iesu

in redarguendo vicia hoim. Et ꝑcipue auaros ambitiosos vane gl'ie deditos Supbos ypocritas t voluptuosos. Uñ cuz q̄dā vt refert lucas dixisset ibu. Magr̄ dic fri meo vt diuidat mecū hereditatem: t ipe ñ dixisset Quis me cōstituit iudicē aut diuisorē inter vos. Subdidit sciens illū auaricie deditū. Attendite vob ab oi auaricia: exēplū adijcīēs: hoīs cuiusdā diuitis ait ager vberes fructꝰ attulit: q̄ er̄ b̄ cepit animo estuare q̄d de ill' fructib⁹ agere debēt. Cui cū respōdisset in mēte sua cogitatio auaricie. Destruā horrea mea et maiora faciā: et illic oīb⁹ cōgregatis dicā aīe mee Habes mlta bōa reposita in ānos plīmos: comede: q̄escе epulare: deinde fuitei a dño dcm̄ Stulte hac nocte aīaz tuā repetūt a te: q̄ aūt parasti cui⁹ erūt. Cōclusitqz: sic est oīs q̄ congregat t nō est in deū diues. Alter vice teste math. t alijs euāgelist⁹ dixit. Quādifficile q̄ diuitias hūt regnū dei intrabūt. Amē dico vob. i. vere: facili⁹ est camelū ꝑ foramē acus trāsire qz diuitez intrare in regnū celoz. Et ꝓpter q̄d nisi ꝓpē auariciā Nā et abraam diues fuit in possessionib⁹ auri et argēti: t dauid rex: t Job gentil' vt ptz in sacra pagīa: t reges frācoz sctūs lodouic⁹: t tñ qz libales nō auari t pauperes spū: intrarunt ꝑculdubio in regnū celoz. Loqt̄ ḡ ibs de diuite auaro illicite acq̄rente vt cōit accidit: ꝓpter qō dic Piero. Dis diues aut iniquus aut heres iniq: vel de diuite etsi iuste acq̄rēte: tñ tenacit̄ t auare retinēte nō pauplb⁹ eūdz erogāte. De q̄ pulcre Amb. di. xlvij. Si is. Uel de diuite finē suū in diuitijs ꝓsti tuente t inordinate amāte. De q̄ leo. Uirū catholicū sicut nullo errore: sic nulla cupiditate implicari oportet di. xlvij. Exponit illud de camelo alio mō fm cōmest. Erat em̄ q̄dā porta irl'm q̄ dicebat acus ꝓpē sui artitudinē: vñ t aialia onerata p eā trāsire ñ poterāt: nisi depositis sarcinis t ꝑcipue camelus: vult ḡ dicē: q̄ sic camelus onustus trāsire ñ poterat ꝑ illā portā artā nisi deonerat⁹ t tūc trāsibat: sic diues depositz reb⁹ male acq̄sitis vel detentz t inordinato affectu ea⁹ p artam viā regni celoz intrare posset: al's nō. vel camel⁹ dr̄ funis cui⁹ est vsus in naui: t hec vtiqz intrare nō possz p cruna: acu ītelligz: sz dissoluta t ad fila simplicia redacta Sic tē. Superbiā t ambitiōz reprehēdit cū gloriantibus discipulis suis de eo q̄ expellerēt demones ab⁹ obsessis: adducēs terribile exēplū puniēdis⁹ supbie lucifer ait. Uidebā sathanā sicut fulgor de celo cadentem Nolite ḡ gaudere q̄ spūs vob subijciūt: sz q̄ noīa vra scripta sunt in cel'. Hoc lucas testat Et cū intrasset cogitatio ambitiōis in eos tpe passiōis ꝓtendentes qs eorum eēt maior: cōpescuit eos: declarās maiorē in platione hre ceter⁹ fuire nō dñari vt estimabāt. Paulo añ Jacobū t iohem q̄ p mrem eoz petierāt secū in regē sedere vnus ad dexterā: alius ad sinistrā suā: modeste correxit dicens. Nescitis q̄d petat⁹: q: sedere a dextris vel sinistris. i. in maiori vel minus digno gradu glorie non est meum dare vobis. s. ambitiosis: sed q̄b⁹ paratū est a pre meo. s. humilib⁹: iuxta illud. Qui se hūliat exaltabit: sic ecōtra q̄ se exaltat. s. p supbiā humiliabit vsqz ad inferos deiect⁹. Uane gloriosus increpans ait de scribis t phariseis. Omnia opa sua faciūt vt videant ab hoīb⁹. Amāt aūt ꝓmos accubitus in cenis t cathedras in synagogis: salutatiōes in foro t vocari ab hoīb⁹ rabi. Et dilatāt philacteria sua t magnificāt fimbrias: ḇ Matheo recitante. Et p Jo. Quō potest⁹ credere inq̄t ihs iudeis: cū gloriā q̄ est ab hoīb⁹ queritis et nō q̄a deo est. Cautos aūt reddidit vt se ab ipa vana gloria p̄fuent: cū viciū sit latēter intrās: dicēs fm mat. Attendite ne iusticiā vram faciatis coram hoīb⁹: vt videamini ab eis: alio quin mercedē non habebitis ḇ particulariter explicans de opib⁹ q̄ sunt de genere bonoz. s. ieiunio: el'ymna t oratōe: ne. s. fiant in manifesto ꝓpter laudez hūanā: quendā ḇ idem exēplo docuit suos: q: miracula facēs mandabat sanitatē recipientibus occultari. A voluptatib⁹ retrahebat dicens fm Lu. Attendite ne gueñ corda vra crapula t ebrietate. A luxuria q̄z dum ait. Sint lumbi vri precincti t lucerne ardentes: ꝑcingere lumbos fm Greg⁹: est a carnis luxuria se restringere. Ostendēs insup nō solū ab actib⁹ carnalib⁹ illicitis abstinēdū: sz etiā a cogitatōib⁹

turpib⁹ ꝑcipue q̄ ad ꝓfensum dū ait. Qui viderit mu/lierē ad ꝯupiscēdū eā iam mechat⁹ est eā in corde suo. Et de corde exeūt cogitatiōes male: fornicatiōes: fur/ta: adulteria ⁊c̄. ⁊ coinq̄nāt hoiem. s. pctis. Sicut aūt vitia carnalia honestissimis vbis repbendit seu cauē/da docuit: ita ⁊ cōuersatiōz oi suspitōe carentē tenuit ꝓpē qō iudei ⁊ emuli ei⁹ cū multa mala ⁊ si falso de eo loq̄rent: vt q̄ esset vorax potator vini: demoniac⁹: ica/rator demonū: violator legis ⁊ seductor: nunq̄ tñ ausi sunt detrabē honestati ei⁹ tāta erat puritas vite eius q̄ decet p̄dicatores attēdē. Ypocrisim acerrime increpauit freq̄nter: ꝑcipue scribaꝝ ⁊ pharisęoꝝ ⁊ sacerdo/tū: q̄ scribe doctores legis erāt: pharisei vo vt nunc reli/giosi in austeritatib⁹ ⁊ cerimonijs ceteris obsuātiores: quib⁹ ve eterne. s. dānatōis eis pnūciat explicādo eoꝝ ypocrisim in mlt̄is. vt ptz Mat. xxiij. p totū. Premit/tens tñ ⁊ docēs eos p̄sidentes ⁊ si malos doctores: tñ reuerēdos ⁊ obediēdos cū licita mādarēt: sz vitā eorū cū est mala nō imitandā. vñ ōr. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. i. docēdi officiū acceperūt. vñ Chrys. sup illud Sup cathe. ⁊c̄. ait. Vide quō sedeat sup cathedrā. Malus sacerdos de sacerdotio suo nō dignitatē sed crimē acq̄rit. In iudicio sedes. Nā bene viuēdo ⁊ b̄n docēdo ꝓp̄m instruis quō debeat viuere bene autem docēdo ⁊ maleviuēdo deū instruis quō te debeat cōdēnare, di. xl. multi. Sup cathedrā g̃ sedent ⁊ nūc sedēt nr̄i sacerdotes ⁊ prelati eccl'ie ⁊ p̄dicatores q̄ succedūt illis. i. docēdi īstruēdi ⁊ regēdi ꝓp̄m officiū ⁊ auctē sicut moyses habuit acceperūt: ⁊ ideo oia q̄cū q̄ dixerint vobis. s. ptinētia ad officiū eoꝝ facite mēti ⁊ facite ope: fm opa eoꝝ. s. cū sunt mala nolite facere.

Idē exēplo docuit mittēs ad sacerdotes: ⁊ si malos le prosos mūdatos ad offerēdū sacrificiū ex lege ypocri/sim appellās oīdere sanctitatē exteri⁹: sed int⁹ habere malignitatē. Vñ cos assimilat sepulchris dealbatis: q̄ ab extra vident pulchra ⁊ depicta: sed int⁹ sunt plena spuritia ⁊ īmūdicia cadaueꝝ. Itē ypocritas asserit in eo q̄ edificabāt sepulcra ꝓphaꝝ q̄s p̄res eoꝝ occiderāt Nā in eo q̄ edificabāt ⁊ venerabant sepulchra ꝓphaꝝ insinuabāt ꝓp̄m se detestari scelera patꝝ q̄ eos occide/rant: ⁊ tñ imitabant eos ope q̄rendo occidere dñm. p/phetaꝝ ihesum. vñ ꝯ se sniam ꝓferebāt detestabilis ope ris sui. Ypocritas etiā cos ōt in eo q̄ decimabāt mētaz ⁊ anetū ⁊ oē olus: q̄si ex hoc ostēdere vellent etiā i mi/nimis obsuare legē: ⁊ tñ gulosa ei⁹ obmittebāt. s. iudi ciū rectū ⁊ charitatē. Itē in eo q̄ deuorabāt domos vi duaꝝ simulātes longā orōem. Itē in eo q̄ tulerāt cla/uem scie. i. ptātē docēdi obsuantiā mandatoꝝ qua ce lū aperiē: ⁊ tñ nec ipi intrabāt obsuādo ea: nec alios si nebāt intrare suo malo exēplo vel falsa doctrina. Vñ et alibi xps ōt discipulis. Attēdite a fermēto pharisęorū q̄ est ypocrisis. q̄ postea apl's ire llexerūt dictū de do/ctrina eoꝝ: q̄ videbāt vera sz falsa erat. Itē in eo q̄ cir/cūibāt mare ⁊ aridā vt facerēt vnū ꝓselitū. i. gētilē ad iudaismū ꝙuerti: quē postea suo malo exēplo faciebāt ipis peiorē. Itē in eo q̄ honorabāt deuz labijs dicēdo psalmos: cor aūt eoꝝ lōge erat a deo in oratiōe. Itē in eo q̄ mūdabāt sepe man⁹ catina ⁊ gabsidos ⁊ calices q̄si zelatores mūdicie ⁊ corda ītri⁹ ab iniq̄tate nō pu/rificabāt. Itē in eo q̄ festucā. i. puos defect⁹ alioꝝ vide bant ⁊ arguebāt: trabē aūt. i. magna petā in oculis sue mētis nō videbāt vel curabāt eruere. Itē in eo q̄ non faciebāt ꝓsciam alijs q̄ in die sabbati curarēt reputā/tes sabbatū violari: nō q̄ aialia bruta curarēt in sab/bato vel de fouca eleuarēt. Itē in eo q̄ q̄rebāt aliq̄ ab eo tanq̄ vellēt scire veritatē rei cū vellēt calūniare: vt de censu dando cesari. Et vobis legis ꝑitis ve ait: q̄ oncra/tis oneribꝫ q̄ portare nō p̄nt hoies: ⁊ vno digito nō tāgi tis sarcinas. vbi Chrys. Tales sūt sacerdotes etiā nūc q̄ oēm iusticiā pp̄'o mandāt: ⁊ ipi nec mīmā fuant. ca/les sunt q̄ graue pond⁹ veniētib⁹ ad pniam īponunt: q̄ dicūt ⁊ nō faciūt. Et sic dū pena pñtis pnie fugiē. s. da grauis: incurrit pena futura q̄. s. est gulissima. Exēplū ponit de iuuene: cui cū imponit i būeris gulis sarcina reiecit. Et addit. Nōne mel⁹ est reddē rōnē deo ꝓpter mīsicordiā q̄s ꝓpē crudelitatē si erram⁹ modicā pniaz īponētes. xxvj. q. vij. Sacrilegos ⁊ simoniacos signa tos p emētes ⁊ vendētes in tēplo: nō solū vbo castiga/uit dicēs Nolite facere domū p̄tis mei domū negocia tiōis. ⁊ altera vice ait. Dom⁹ mea dom⁹ orationis voca bit: vos aūt fecistis illā speluncā latronū. sed ⁊ flagel/lo de tēplo. i. porticu tēpli expulit. de q̄ vide qō hꝫ. xvj. q. vij. hec dixim⁹. ⁊. j. q. j. qui studet. Cōtra iracūdos ⁊ grad⁹ ire punitionē insinuauit dicēs. Si q̄s irascitur fratri suo reus erit iudicio ⁊c̄. Contra inuidos scribas ⁊ pharisęos: q̄ ex inuidia ꝓsequebant cuz ⁊ calūniabant ⁊ miracula ⁊ opa sctitatis ei⁹: ⁊ ad extinguendū famā ei⁹ ⁊ fructū: tradiderē eū pylato crucifigēdū. Sciebat em̄ (ait Matthe⁹) q̄ p inuidiā tradidissent eū: dixit. Relinq̄t vob dom⁹ vra deserta. s. oī bono ꝛpali ⁊ spūa li. Et alibi. Sic erit generatōni huic pessime. s. q̄ spūs īmundus ingrediat in eā cū septē alijs. i. vniūsitate vi tioꝝ. Ab vsuris accipiēdis cauere docebat dicens fm Lu. Mutuū date nihil inde sperātes. qō dictū allega tur extra de vsuris. Cōsuluit. Cōtra scādalizātes ait fm Mat. Ue mūdo a scandalis. Necesse est vt veniāt scādala: nō absolute: sed (fm Tho.) p̄suppositā negli/gētia hoīm circa salutem sui ⁊ ꝓximi. Ue aūt illi (sub dit Xps) p quē scandalū venit. De materia scādali ha/betis diffuse in. vj. qre. Notādum aūt fm Nicro. q̄ ve īportat dānationē. Cōtra accidiosos pre tedio non bene opantes ait. Seruū pigrum mittite in tenebras exteriores. Et oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū excide tur ⁊ in ignē mittet. Et dom. iētib⁹ ap'lis pre tedio ait Vigilate ⁊ orate ne intretis in temptationē. Cōtra īpenitētes inq̄t. Nisi pniam egeritis oēs sil'iter pibit⁊.

Cōtra infideles ait. Qui nō crediderit. s. doctrie eua gelice: ꝺdēnabit. Quinimo fm Joh. inq̄t iesus. Jā iu/dicat⁹ est. i. p dānato hꝫ p̄scuerās in infidelitate.

De doctrina eius §. j.

quo ad vtutes nēcarias saluti: ⁊ de fide q̄dē ait. Credi ditis in deū ⁊ in me credite. s. esse nō solū hoiem: sed et deū. In eū aūt credē est credēdo ad eū in bonis opib⁹ accedē. Et q̄ p fidē viuā q̄enias ad gl'iam oīdit i eo qō subdit. In domo p̄tis mei māsiōes multe sūt. i. diuersa p̄mia p̄destinata electis fm varietatē meritoꝝ siq̄min⁹ ait. i. nō sic esset: dixissem vobis: q: vado parare vob locū p̄destinādo: sed nō oīdit: q: hoc iam factū est Et subdit. Et si abiero ⁊ ꝓparauero vobis locū: itez ve/niā ⁊ accipiā vos ad me ipm. i. ꝙuis pate sint mansio/nes p̄mioꝝ p p̄destinationē: oportet fieri aliā p̄paratōz sz p bonā vitam operationē qua pueniatis ad ꝓsecutōz māsiōis vobis pate. s. p̄destinate. Et hec scīa ꝓparatio sz p opatōz. s. p fidē viuā: q̄ erit in vob dū abiero: ⁊ nō me videritis ⁊ tñ crederis ⁊ fm fidē opando: veniā in morte vra ⁊ accipiā vos ad me ipm. i. in regnū eternū. Sic exponit Aug⁹. de pe. di. iij. Et alibi teste Marco ait. Habete fidē dei: oīa possibilia sūt credēti: ⁊ oīa q̄cunq̄z orātes petitis credite: q: accipietis ⁊ fiet vobis sz licite petita vobis expediētia. Et post resurrectionē ait cum misit discipulos ad predicādū. Qui crediderit

z baptizat⁹ fuerit saluus erit.s.fidē formatā habendo Spe cōfortabat discipulos in tribulationib⁹ di. Vos estis q̄ pmansistis mecū in tēptatiōib⁹ meis:z ego dispono vobis regnū.ait ipe fm Lu. Ad ꝓfidētiā de remissione pctō⁹ inducebat dicēs paliticо. Cōfide fili remittunt tibi pcā tua:ad ipam fiduciā habēdā in tribulatiōib⁹ z tēptatiōib⁹ seu spem diuini adiutorij excitabat di. Cōfidite ego vici mūdū.vt refert Jo. Ad charitatē būdā ipabat recolēs ātiquū dei pceptū.s.diliges dīm deū tuū ex toto corde tuo tē.z primū tuū siē teipum. vt Mat.scribit. Et ad hoc iplēdū in vltio fmōe discipulis freqnter recolebat dicēs. Mādatū nouū do vobis.i.hoiem innouātē spūalē:vt diligatis inuicē siē dilexi vos. Et in dilectiōe primi impata ecludit dilectō dei p illā regulā. Propt̄ qđ vnū q̄dq; z illō magis.diligend⁹ igit̄ cū sit prim⁹ ꝓpter deū:ml'to magis ipe de⁹ Ad act⁹ interiores charitat⁹.s.gaudiū z pacē iuitabat dicēs teste Mat. Cū vos psecuti fuerint hoies z dixerint oē malū aduersū vos mētientes ꝓpt̄ me:gaudete et exultate:q; merces vra multa est in celo. z itez p Lu. Gaudete q; noia vra scripta sūt i cel'.pacē fuari pcepit di. in Marci euāgel'. Habete sal in vobis.i.discretionez z pacē habete inter vos.z in vltio fmōe ꝯz Joh.ait. Pacem relinq̄ vob.s.seruādā:pacē meā do vob.i.verā que est in ꝓfectu se volūtati dīne:z passiones subiecte rōi z salutatio ei⁹ erat pax vob.s.sit q̄ dicta ē.vt ptz Jobis testimonio. Cōmeat⁹ ei⁹ erat. Vade i pace aie marie magdalene z alijs. Actus exteriores dilectiōis pcipiebat dicens q̄ ad el'ynā spūalē. Si peccauerit in te frater tu⁹: corripe eū inter te z ipm solū tē.vt scribit Mat. Expositionē hui⁹ habes in.ij.pte in titu.de accidia. De el'yna corpali ait. Nō sup est date el'ynā.s.de cor:z oīa munda sunt vob.i.imūdicā pcī ex hac rep retentiōe nō extrahetis.de pe.di.j. Medicamētū. Et de el'yna q̄n sit in pcepto vel ꝓsilio habes in.ij.pte tit̄.de auaricia. Et dicit Aug.de pe.di.v.c.j. q̄ i iudicio cordis ꝓferēda ē el'yna tribuētis:nec etiā ꝓsiderādū q̄ntū:sed qua mēte qua affectiōe dat q̄d pōt:z ponit exēplū de vidua q̄ misit i gazophilatiū tēpli.i.receptoriū el'ynar:era minuta duo Et vt referūt Lu.z Mar.cū respiceret ihesus tūc mittentes munera in gazophilatiū:z multi magna munera mitterēt:videns viduā illā mittē duos denarios:vocauit ihesus discipulos z cōmēdauit,seu laudauit viduaz sup oēs q̄ miserāt magna munera:ex eo q̄ ex magna affectu z deuotione dederat totū qđ habuit:lz pax:alij ex supabūdātia. Prudētiā docet dicēs fz euāge. Mat. Estote prudētes sicut serpentes. Et q; prudētia mundi astutia z deceptio est:nō ab ista reuocat subijciēs:z simplices sicut colūbe:vt.s.alijs nō machinent dolos. De partib⁹ prudētie q̄ ad memoriā ait. Memētote vxor⁹ loth:q̄.s.q; respexit retro ꝓuersa est in statuā sal' ad terore recedētiū a sctō ꝓposito. Quo ad prudētiā futuroꝝ ait. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatis:vt cū defecerit⁹ recipiāt vos in eēna tabnacula. Hoc Lu.attestāte.i.date el'ynas paupib⁹:q̄ suis meritis z pcib⁹ pcurēt vob māsiōz in cel':z de māmone iniq̄tatis.s.de diuitijs p nimiā sollicitudinē acq̄sitis:vel inequit̄ distributis:vel illicita acq̄sita restituēdo cū sciunt⁹ psone q̄b⁹ oport reddi:vel paupib⁹ erogādo si nesciunt⁹. Quo ad circūspectiōz pīculi. Vigilate ait:q; nescitis q̄ hora dñs vēturꝰ sit. Nā z pfamilias vigilat cū timēt furez z nō sinit pfodi domū suā.q̄ fur est diabol⁹ pfodiēs tē pratiōib⁹ vitioꝝ vt furet thesauꝝ. Solertiā ptē prudētie pmaxīe instruxit būdā i britudine ꝛvtutib⁹ acq̄rēdis di. Querite pmū regnū dei z iusticiaz ei⁹:z hec oīa adijcient vob.vt Mat.narrat. De actu iusticie inqt fz Job. Nolite iudicare fm faciē.i.fm acceptiōz psonaꝝ fz iustū iudiciū iudicate. De ꝛvtutib⁹ ānexis iusticie exercēdis a nob q̄ ad religionē ōt teste Lu. Oportet sp orare z nūq̄ deficere.q̄d intelligit̄ z si nō sp actu saltē aptitudine:vt sp in nob sit desideriū charitatis:vñ pcedit vera oīo. Uel etiā oportet sp orare.i.in oī tpe aliqñ orare z ad ꝓtinuatiōz vel freqntiā ei⁹ ponit exēplū de iudice iniq̄ deū z hoiem nō timēte.q̄ cū viduā inēpellātē pluries in cā sua recusasset audire:tādē ipoꝛtunitate vicē⁹ audiuit. Et alibi eodē asserēte ait. Petite z accipietis. Et q̄d ꝓncipaliē postulādū ipe (vt scribit Joh.) declarauit dicēs. Petite z accipiet⁹ vt gaudiū vr̄m sit plenū q̄d impleri in vita btā. Sollicitudinē adiecit fm Lu.de amico q̄ accedens ad amicū suū media nocte vt cōmodaret ei tres panes. Et si pus denegauerit:tādē pseuerāte ad pulsandū surrexit z dedit ei q̄cq̄t habuit ncessarios. Ad opa pietat⁹ erga pentes iduxit allegans pceptū legis.nā de⁹ dixit. Honora patrē tuū z matrē.tē. Ad obediēdū supioribus deo.s.z hoib⁹ sollicitauit,di.vt hī in Mat. Tollite iugū meū.s.obediētie sup vos:z inuenietis requiē aiabus vris. Jugū em̄ meū.s.obediētie sua:ue est:z on⁹ meū.s.mādatoꝝ leue rōni q̄dē:sed z sēsualitati iā assuete.z iterū. Oīa q̄cūq; dixerint vob.s.presidētes fuate z facite:q̄.s.nō sint ꝯ dei pcepta. Qui enim vos audit.i.obedit:me audit:ait ipe fm Luc. z q̄ vos spnit.s.plātos nō obediēdo:me spernit. Ad miscōiam exhibēdā,primis iuitabat inqens. Estote misericordes sicut z pr̄ vr̄ misericors est. Ad pniam vocabat:q̄ etiā est vt⁹:di. Pniam agite appropinq̄bit ei regnū dei:q̄a ad gr̄am disponit q̄ ducit ad gl'iaz. Fortes z ꝓstates eē voluit dū ait. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹:z p⁹ hec nō hñt amplius q̄d faciāt:vt.s.pē timore deseratis vitatē vel ꝛvtutes:sz timete eū q̄ pōt aiam z corp⁹ in gehennā pdere.hec Mat.recitat. Terrā ꝯz bonā ex b ostēdit.i. ꝛvtuosos:q̄ fructū afferūt hui⁹ in patia. Et narrat⁹ tribulatiōib⁹ plurimis electoꝝ ꝓclusit attestāte Lu. Jn patiētia vra possidebitis aias vras. Perseuerātiā pē fortitudinis ad coronā pducē docuit cū ait. Nō q̄ inceperit sz q̄ pseuerauerit in finē salu⁹ erit. Sobrietatē z tēperātiā nō reticuit:etiā cū sibi adiūctis:cū em̄ dixit ꝯz Joh. Cū granū frumēti mortuū fuerit multū fructuz afferet:innuit mortificatiōe sensuū p̄ tinētiā fructum meritoꝝ plimū ꝓducē:abstinentiā exēplo illustrauit ieiunās.xl.dieb⁹ z noctib⁹. De discipulis aūt ait. Cum auferet eis sponsus.s.p ascēsiōnē subtract⁹ ab eis:tūc ieiunabūt. Sub tāta em̄ abstinētia z cū nō ieiunabāt gubnabat:vt p fame p sata trāseūtes spicas manibus ꝓfricates ēna ederent. Et de castitate ꝓiugali inqt fm Mat. Qui reliq̄rit,vxorē suā nisi ob fornicatiōz facit eā mechari:z relictā ab alio ducente mechat⁹ z adulterīū ꝓpetrat. Virginitatē vo ipe cū mre sua z sponso eius fuauit:z discipl'o ei⁹ iobāni suasit vt pfectionis statꝰ: suasit nō ꝓcepit:quā z sp fuauit potissime. Humilitatē ipauit di. Discite a me q; mitis sū z hūil' corde.mitis ipoꝛtat māsuetudinē:q̄ siē z hūilitas tēperātie amittitur.z alibi Cū fecerit⁹ (ait) oīa q̄ mādata sūt vob:dicite:q; sum⁹ inutiles sum⁹:z qđ ōbuim⁹ facē fecim⁹. Plies etiā iferēs. Qui se hūiliat exaltabit.z itez. Qui hūiliauerit se siē puul⁹ iste quez.s.ad se vocauerat hic maior ē i reḡ celoꝝ. Et siē ōr i li. Sap. sobrietatē.i.tēperātiā z sapiaz.i.prudētiā:docz iusticiā z ꝛvtutē.i.fortitudinē scz dīna sapia incarnata:qb⁹ nihil ē melius i vita hoib⁹.

De doctrina eius

q̄ ad ꝓsilia ad q̄ null⁹ obligat implenda cū liber est.sed si p votū ad ea se obligauerit:fuare de ncēitate tenet.

Quecūqđē fuata maioꝛ sunt meritī t inductiua pfectōnis. vñ Hiero. Cōsilio dñi si vti noluerꝭ minꝰ boni adiscerꝭ. Idē. Ubi ꝓsiliū dat offerentis arbitriū est: vbi ꝓceptū necītas obseqntis. xxiij. q. j. qđ ꝓcipit. Et ob fuatio boꝛ facit hoiem pfecte xpi discipulū: q ea fua/ uerit t ponit hoiez ad ipa obligatū. s. pauptatē: castitatē t obedētiā in pfectōe statuali nō ꝓsonali. i. q sit i statu pfectōis: qz ad ipam disponūt instrumētaliter: nō q faciāt ꝓsonā iā pfectā. Un dns ihesus ait referēte Luca. Nisi qs renūciauerit oibꝫ q possidet nō pōt meus esse discipulꝰ. Possidemꝰ qđē res tpales qbꝫ abrenunciat ꝓ pauptatē. Lozꝰ: cui q si abrenūciat q ad maximas delectatiōes eiꝰ. s. venereas etiā in se licitas: vt in cōiugio ꝓ castitatē. t aiam cuiꝰ potētia quasi ꝓncipalis: vt alijs impans ē volūtas: cui renūciat ꝓ obedientiā: et in his obfuatis cōsistit pfectꝰ xpi discipulatꝰ. qō fuauerūt apli t fuāt veri religiosi. Sz opter in hmōi obseruātia pdurare. vñ t xps subdit exēplū de volēte turrim edificare: q signat altitudinē pfectiōis: pus cogitat sūptus ad pficiēdū: alioqn nō inchoat: ne incipiēs t non pficiēs irrideat. Sic q statū talē vult assumē dz oīno bene examinare si paratꝰ est ad omia pficiēda. Et postmodū ea ꝓseq si ꝓpositū arreptꝰ est. Nā retrocedendo etiā si habitū gesterꝭ t turrim pfectiōis nō intendat pficere irridet a cūctis. Ponit aliꝰ exēplū de rege q̄ venit aliꝰ ad pugnādū: qz si nō videt se aptū ad resistēdū non suscipit bellū. Qui hmōi discipulatū t statū capit hostis antiquus terribiliꝰ parat se ad eū temptādū q̄ alios t mille modis. Un q nō est paratꝰ ad oia sufferēda vsqz ad mortē: t sp virilit dimicādū: nō itret hmōi bellū. Uez vt dictū est q nullꝰ ad hoc cogit sed inuitat vt ad melioꝛ. pz ex mō loqndi ipiꝰ xpi de singulꝭ bonis. Nā de pauptate ait in Mat. cuidā adolescēti. Si vis pfectꝰ esse vende oia q habes t da paupibꝫ t seqre me. Nō em impatiꝭ in libertate voluntatis dimittit. De castitate ꝙ cū dixisset aliqs se abstinere ab actu venereo a natura. s. ꝓpt frigiditatē: aliqs a casu. s. abscisi seu castrati ab hoibꝫ: alios ꝙ spōtanea volūtate: q sez castrauerūt seipos ꝓpt regnū celoꝛ. i. ab hmōi ꝓtinent ꝓpter deū. Subdidit. Qui pōt capere. s. talē statū capiat q. d. nullꝰ cogit. De obedientia ait. Qui vult venire post me. i. ad statū pfectiōis: abneget seipm. i. ꝓpriā volūtatē t tollat crucē suā mortificādo sensus t voluptates: t seqt me. Et nota q Aug. ōr ad Valeriū. Simplr facto: sup aiaz meā. Sicut difficile sū exptꝰ meliozes q̄ q in monasterijs ꝓfecerūt: ita difficile sū exptꝰ peiozes q̄ q in monasterijs defecerūt. di. xlvij. Quātū libz. t iō attendāt religiosi ad obfuantiā ꝓsilioꝝ. De cōsilijs patiētie de qbꝫ dns ait. Si qs te pcusserit in dexteram maxillā: pbe ei t alterā. Et q vult tecū in iudicio ꝓtendere t tunicā tuā tollē: dimitte ei t palliū: Et q te āgariauerit mille passus: vade cū illo tē. Dicit Aug. q hec ꝓcepta magis sunt intelligēda ad ꝓparatiōz animi q̄ ad opus qō in apto fit: vt teneat i secreto animi patiētia cū beniuolētia. In manifesto id fiat qō cis pdesse videt qbꝫ bene velle debemꝰ. xxiij. q. j. paratꝰ. Quātuz ḡ ad ꝓparationē animi sunt in ꝓcepto: vt. s. hō sit paratus ad sufferēdū etiā maioꝛē iniuriā seu aliā si faceret idē cū patientia t sine odio. Sed q ꝙ ad litterā faciat ab extra est sub cōsilio: qñ. s. crederet illō iniuriāti ꝓdesse nō malū malo addere. Dat t alia expositō moꝛal quā omitto. Dare cl'ynā cū dns ōr. Date t dabit vob: in cōsilio est qñ qs nō habet de superfluo ꝓsone: t si habeat superfluū nature ꝓ se t suis: t cū nō videt extremā necessitatē t si indigētiā. Et sil'r date mutuū dū modo nō speret lucrū: qz tūc vsura esset extra de vsuris. Cōsuluit. dicēte xpo. Mutuum date nihil inde sperātes Bñfacite his q oderūt vos t orate ꝓ calumniātibꝫ qō dns ōt i euāgelio: q̄tū ad bñficia spāliaz oīoes spāles q facimꝰ ꝓ amicis: bñ agere cadit sub cōsilio: q̄tū ad beneficia cōia vel in extrema necītate: esset in ꝓcepto fm Tho. Et qz hoīes sunt pclives ad diuitias appetēdas t ad voluptates t ad vanā gl'iam seu honoꝛes. habēt aūt in honoꝛe t fugiūt ꝓria eis. s. pauptatē infirmitatē corpis t vilitatē t defectiōz: ideo dns ihesus nō pabolā sed verā hystoriā referēte Lu. ponit diuitias t pauperis Lazari q diues erat t auarꝰ: nō subueniēs medico t inducebat purpura t bisso ꝓpter superbiā t vanā gl'iaz t epulabat q̄tidie splendide ꝓpter gulā ad quā sequit luxuria. Ecōtra Lazarꝰ mendicꝰ vlceribꝫ plenꝰ ita dejectus t vilificatꝰ vt in via maneret plagatꝰ ab oīnibus derelictus. Sed moꝛiēs diues cum bonis suis sepultus est in infernū t cruciatus in flāma nec gutā aque hīc potuit ad refrigeriū. Lazarꝰ defunctꝰ cū sua miseria portatꝰ ab angelis in sinu abrae nūc i gl'ia recēsetur. vt h exēplo boies retrahāt a mūdanis: t austeritates t infirmitates t alia aduersa libenē ferant.

De responsionibus .H.iij

Jesu ad inq̄sitiōes factas a iudeis causa temptandi t detrahēdi de diuersis materijs t solutione questionū Cū Matthe apl's quersus ex publicano fecisset iesu cōuiuiū magnū in domo: in quo pl'es pctōres inuitauerat vt t ipi cōuerterent: interrogauerūt phariseidiscipulos iesu. Quare cū publicanis t pctōribꝫ manducat mgr vester. Rndit iesus. Nō est opus valentibꝫ medicus: sed male habentibꝫ. q. d. veni in mūdū vt medicꝰ: vt mederer. vt ōz in Esa. s. infirmitatibꝫ aiaz. Sicut ḡ medicū coꝛpoꝛ nō decet vel opter visitare sanos sz infirmos: ita me medicū aiaz opter quersari cū pctōribus infirmis vt sanē cos. vnde cōcludit. Nō veni vocare iustos: qui nulli erāt. Oēs em peccauerūt: ait Apl's ad Ro. iij. sed pctōres ad pniam. hec est medicina. Interrogātibꝫ scribis t phariseis: quare discipli sui trāsgrederent traditōes senioꝛ: ex eo q nō lauarēt manꝰ cū māducarēt. Docebant em scribe pplm frequenter manus lauandas cū comedebāt: vt sic viderent obfuare illud a dño dictū p Esaiā. Lauami mūdi estote. quod intelligit de lotiōe mētis p pniaz. Discipuli xpi aliqū hoc nō faciebāt. s. vt lauarēt manꝰ vel ꝓpter inadūtentiā: vel qz nō habebant aptitudinē. Quibꝫ iesus rndit Quare t vos trāsgredimi mandatū dei ꝓpter traditiones vestras. Ex hoc ostendēs nō rōnabilit eos repbendere: tum qz ipsi grauioꝛa cōmittebāt. Nam peius est transgredi māndata dei q̄ hoīm. Cū ergo ipi transgrederent mandatū dei (vt ostēdit) nō erāt idonei ad reprehendēdū alios de transgressiōe traditionū hoīum Tum etiā qz illud de se nō erat petm. s. nō lauare manus añ comestionē. Q aūt transgredereꝰ mandatū dei scribe t phariseidclarat dicēs. Deus dixit: honora patrē tuū tē. t vos dicitis. i. doceris filios dicere parentibꝫ. Munus q̄dcunq est ex me tibi ꝓderit: t non honorificauerit patrē suum. Obscura locutio est. Pro cuiꝰ declaratiōe sciēdū q scribe t phariseidseu sacerdotes suadebant turbis vt facerēt vota dño seu tēplo de rebus suis. Et cū vellent ea implere: sed pentes illis rebus indigētes ꝓtraherēt: t potiꝰ vt ipis suis pentibꝫ subueniret peterēt: docebāt filios illis rndere. Munꝰ qō est ex me o pī mi. i. qō youi tēplo soluēdo: tibi prodest aie tue sicut t mihi. Et sic offerēdo illud tēplo: et si nō honoraret patrē. s. in dādo ei t subueniēdo sue necessitati sufficiebat sibi ad salutē. qō tñ realiter erat ꝓ mā/

datū illud de honoratõe pentū. Vel sic inrogatiue exponẽdo. Cū pater peteret subsidiū a filio: dicebat filiꝰ ꝑm doctrinā eis datā a sacerdotib⁹. O pr̃ munꝰ q̃dcunq; est ex me tibi ꝓderit. q. d. Q̃ ego deuoui munꝰ si tibi darē: quō possz tibi ꝓdesse cū illud debeā deo. Et sic pentes timẽtes ne auertẽdo filios ab oblationib⁹ templi aīe sue nocerent: dimittebāt filios dare illa quib⁹ ipi indigebāt. Et p hoc irritū faciebāt scribe illud dei mādatū p doctrinā suaz: q̃si illō nō obligaret filios. Et q̃ cōmedẽ sine manꝰ lotiõe nō coinq̃net hoiem. i. no nsic petrm̃ declarat: vñ ꝙuocat turbis dixit. Nō q̃d itrat in os coinq̃nat hoiem: sz q̃d exȳt de oze. Et vult dicẽ q̃ cibus de se q̃liscūq; sit t quōcūq; sumaꝫ siue lotꝰ manibus siue nō lotis: non maculat aiam petō. sed q̃d egredit de oze cor ꝓis q̃ ad vba: vel cordis q̃ ad desideriū: h̄ maculat si sit malū vbū vel desideriū. Cum em̃ q̃s peccat in gula: petm̃ illud non est ex eo q̃ cōedit tale cibū delicatū vel tali die ꝓhibitū. Nā alꝰ similē cibū cōedit: vel cadē die absq; vitio gule: sed q̃a ex inordinato appetitu hoc agit: nō peccat: t illō ꝓcedit ab oze cordis q̃ aūt in lege aliq̃ cibi essent ꝓhibiti fuit i figurā t ex alia cā: nō aūt q̃ de se essent imūdi. Et cū petrꝰ dixisz ex his vbis pharisēos scādalizatos: rndit ihesus. Sint illos: ceci sunt t duces cecoꝝ: docēs de scādalo pharisēoꝝ. i. ꝓcedētē nō ex ignorātia vel fragilitate: sed ex malicia nō esse curādū: ita. s. q̃ ꝓter h̄ vitādum bona opa dimittant vel vera doctrina. Et cū petrus peteret Edissere nob⁹ pabolā: ihesus durelocut⁹ est eis more boni magīstri arguẽtis discipl̃os de grossitie igenij vt acuat eos. Adhuc vos sine intellectu estis: ait. nō intelligit: q̃ oē q̃ intrat in os in ventrē vadit t in secessū emittitur. i. de oi q̃d cōedit ps emittit ꝑ feces materia scilz grossior: t ps subtilior in nutrimētū vertit. Et h̄ de se nō coinq̃nat. s. cib⁹ de se. sed q̃d ꝓcedit ex oze t ex corde pus. Nā cogitatiões male t oia petā a corde ꝓcedūt. i. a volūtate. iuxta illō Amb. Nemo nr̃m tenet ad culpā nisi ꝓpria voluntate deflexerit. xv. q. j. Nec est. Narrat Lu. q̃ altera vice q̃dā pharisēꝰ vocās ihesum ad prādiū cepit in mente cū arguẽ q̃re aī prādiū non fuisset baptizatus. i. lotꝰ. Cui⁹ cogitatiōem xp̃us vidēs t in h̄ diuinitatē oñdēs reprehēdit de supstitione vana. s. q̃ multā diligētiā habebāt de mūdicia exteriori: t nullā de interiori dicēs. Stulte nōne q̃ fecit q̃d de foris: t q̃ intus est. i. aiam q̃ ꝓncipalior est: t ideo magis mūdāda q̃z corpus. Itē cū ihesus itinerādo trāsiret p sata: discipli ei⁹ fame deuicti ceperūt colligẽ spicas t manib⁹ ꝑfricādo grana māducare. t h̄ erat in sabbato. Accedētes q̃ pharisei dixerūt. Ecce discipuli tui faciūt q̃ nō licet i sabbato. Quib⁹ xp̃s rndit: asserēs eos in nocētes in hoc q̃ ncēitas in hmōi nō habz legē: nec q̃ ad diē demādatū: nec q̃ ad rem aliēnā. vt de ꝛse. dis. v. discipulos. cū glo. Et ad h̄ induxit xp̃s exēplū dauid t sociorꝫ: q̃ famescētes cōederūt panes ꝓpositiōis eis oblatos ab abymalech sūmo sacerdote: q̃s ꝑm legē nō licebat laicꝫ cōedē Nec arguit de hoc. Altera vice docēte eo in templo cū interrogassent ꝓncipes sacerdotū t pharisei ihesū: in qua ptāte illa faceret q̃ faciebat: rndit eis. Interrogabo vos t ego vnū ꝑmonē rndete mihi. Baptism⁹ iohis vnde fuit: a deo an ex hoib⁹? Qui noluerūt ei rndere ex eo: q̃ viderūt se ꝛfundi quicq̃d rndissent. Nā si dixissent: ex deo: xp̃s subintulisset Quare g̃ nō credidistis ei? Si dixissent ex hoib⁹: timebāt lapidari a ppl̃o: q̃ habebat iohannē in maxima reuerentia vt ꝓphetā. dixerūt g̃ se hoc nescire. Et xp̃s eis rndit. Nec ego dico vobis i qua ptāte hec facio. Interrogabāt causa calūniādi: et ideo nō respondit eis.

Item cum ihesus ·H·iiij.

dixisset p̄dicādo. Beati oculi qui vidēt q̃ vos videtis. quod nō intelligit de visiõe corpali tm̃ xp̃i: quia sic vidit Cayphas pylatꝰ t alij reprobi multi. Nec de visiõe spūali tm̃: q̃ sic viderūt patres veteris testamēti. Sed de visione vtraq; simul: quā habuerunt apl̃i t pl̃es alij videtes t credētes in eū. Erat em̃ q̃si quedā fruitio videre ipz verbū incarnatū: vnde nr̃a beatificatio. Et h̄ q̃si oñdēs optare bn̄itudinē: interrogauit quidā legisperitꝰ temptās eū. s. si sciret rndere. Mgr̃ q̃d faciendo vitā eternaz possidebo? Cui rndit ihesus. In lege q̃d scriptū est. q. d. Si interrogas causa sciēdi cū sis doctor legis: tu debes scire: tu ergo dicas. Et cū rndisset Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ꝛc. Et ꝓximū tuū sicut teipsum. Cui⁹ expositionē habes plene in. iij. ꝓcesup̄ ti. de charitate. Rndit ihesus. Recte rndisti: hoc fac t vives. Ubi oñdit etiā q̃ō aduersarij dicū tvero cē assentiēdū. Interrogauit aūt legisperitꝰ. Quis est meꝰ ꝓximus: nō vt doceret: sed ex arrogātia reputās se ita bonum t peritū: vt nullū haberet similē vel ꝓpinquū sue bonitati. Et ideo ōt euāgelista q̃ hec narrat volēs iustificare seipm̃: ita rudis erat vt nō ꝛe intelligeret q̃s dicat ꝓximus: sed ꝓpinquū natura vel moribus t sciētia sibi simile ꝓximū extimaret. Sed p pabolā dn̄s ihesus declarauit ꝓximū nostrū esse oēm hoiem: q̃ eget aliq̃ vel potest alteri subuenire. Et q: ois in vita p̄senti hō indiget multis t in aīa t corpe: t pōt alteꝝ iuuare in aliq̃: ideo ois homo est ꝓximꝰ noster. Cū aūt ipe ihesus permaxime oīb⁹ nob⁹ subuenerit nos a morte eruēdo t ideo sup omnes est ꝓximus nr̃: t a nobis ꝓcipue diligēdus. Q̃ vo pabola eū tangebat descendētē de celo vt nos ad celū leuaret: ideo vt ōt Lu. euāgelista: ꝑ ihesus suspexit in celū cū dixit eam. Nō quidā (ait) descēdebat a hirl̃m in hiericho: q̃ incidit in latrōes ꝛc. Nō iste signat genꝰ humanū: q̃ descēdit a statu vere pacis quā in se videbat. Inēpt erāt em̃ hierl̃m visio pacis: qñ in paradiso terrestri transgressus est ꝓceptū. t venit in hiericho. i. in mundū istū mutatõe t miseria plenum Interꝑtat em̃ hiericho luna: q̃ freq̃nē mutat. Latrones in quos incidit fuerūt demones: q̃ expoliauerunt ipm̃ genus hūanū p petm̃ originale t actualia addita bonis gr̃uitis vtutū: t vulnerauerūt in naturalib⁹ potentijs: ignorātia malicia fragilitate seu debilitate ad bonū: t cōcupiscētia. i. inclinatione ad mala. Non aūt fuit ex toto ab eis occisus sed semiuiuꝰ relictus: quia t si morti obnoxius t multū vicinus: tamē sanabilis p xp̃i redemptionē. Per hanc aūt viam vite p̄sentis vbi iacebat iste vulneribus sauciatus: trāsiēs sacerdos quidā videns s'cū pertrāsijt: in nullo cū iuuās: q̃ Aarō primus sacerdos cū omnib⁹ alijs sacerdotalis ordinis q̃ offerebant p ppl̃o sacrificia: t si intelligeret plagas humani generis: sciebāt nec sibi posse mederi: nedum humano generi. Sl̃iter z leuites moyses dux populi cuz oīb⁹ regib⁹ t ducib⁹ mūdi seu illius ppl̃i iuuare ipm̃ nō potuit: etsi miseriā ei⁹ cognouerit. Et hoc est q̃d dicit. Q̃ leuita p viam illā transiēs et videns sil̃iter fecit sicut t sacerdos. Samaritanꝰ aūt quidā iter inde faciens vidēs plagatū: misericordia motus est: hic est dei filius custos noster. Interꝑtat em̃ samaritanꝰ custos: q̃ viā ipam fecit: q̃n per carnis nostre assumptionē viatoꝝ factus est: p̄cepte intelligēs miseriā nostrā: mīsi cordia motus appropiauit vulneribus sauciato: nō in loco illo vbi iacebat se posuit sz ꝑ se: q̃ carnē nob⁹ similē. i. passibilē sūpsit: sz nō culpā nr̄az: t i vulneribus sauciati vinū mordicatiuū posuit: t postea oleū limitiuū: plagas fa-

scūs alligās:qz tiusticiā penā infligentē p satisfactōe pcī exhibuit in se:t miscōiam lenitiuā.i.petā remittē/ tem hūano generi obtulit.hanc xtutē.s.sue passiōis.i. sacris reliqt:t sic plagas alligauit. Jn iumētū suū po/ suit.qz vt ait Petr9.Petā nra.i.penā petōz ipe ptulit in corpe suo sup lignū crucis. Altera aūt die.i.post re/ surrectionē:q fuit alter stat9 ab eo cū erat mortal': vo/ cauit stabulariū.i.pretz:t quēlibet successorē ei9:t pla tū sub noīe ei9 cōpzehēsū.t ptulit ei duos denarios.i. duo testamēta scripture sacre:vel duo pcepta charitatis: dei t primi:vel aucte cū vita bona t doctrina.t dixit ei.Curā illi9 habe:qñ.s.xps dixit petro:pasce oues me as.t q̄dcūqz superogaueris vel q̄ ad mozes agēdo vltra q̄ tenearis:vel q̄ ad doctrinaz.s.vltra duos denarios veteris t noui testamēti adiūciēdo:aliq̄ dicta gētiliū. vt fecit Paul9:q cū posset licite petē sustētatiōz a chozi thijs q̄b9 pdicabat abstinuit:vt in eis faceret fructuz t manib9 suis labozabat ad puidendū sibi t suis socijs q̄ etiā aliq̄n allegebat docēdo poctas vel phos. vt patz in actib9 t epl'is suis. Cū ḡ redijt samaritan9 venīes.s. ad iudiciū reddidit talib9 pmiū de superogatis. Hac pabola dicta interrogauit iesus legispitū:qs illoz triuz scz sacerdotis:leuite:vel samaritani videret sibi fuisse prim9 vulnerato. Quo rñdēte:q fecit miscōiam i illū: dixit ei iesus. Uade t tu fac silr:vt quē videris necēsita/ tē hre illi subueniās vt primo tuo.t q̄ te adiuuat illū etiā primū estimes. Et qz sūme te t alios oēs liberan do me debes vt pcipuū primū tuū diligē t nō tēptare Interrogauit t altera vice ali9 legispit9 iesum tēptās et dicēs Mgr qđ est mandatū magnū in lege? Cui rñdit Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo tc. Hoc ē ma/ ximū t pmū mandatū.s.dignitate t pozitate. Ex toto corde ōt.qz vt ōt Prosper in li.de vita ptēplatiua. Ex ea pte qs peccat qua min9 diligit:q si ex toto corde di ligam9:nihil erit in nob vnde pcī desideriis fuiamus Et qđ est deū diligē nisi illū alo occupare:cōcipe fruē/ de visiōis ei9 affectū:pcī odiū:mūdi fastidiū.de.pen. di.ij. Ergo. Et subdidit iesus. Scōz silr est huic.s.vti/ litate. Unū em includit altez. Nā q̄ ve diligit deū dili git t primū.qz hoc ipe mādat:t nobilissima ei9 res est Et qui ve diligit primū diligit vtiqz deū.p illā regu/ lā. Propter qđ vnū q̄dqz t illud magis. Propter deuz em primus a nobis diligēdus:qz de9 mādat hoc.t qz ad ipm pseqndū in patria cū eo creat9 est. Et mod9 di lectiōis exprimit. Diliges ait primū tuū sicut teipz. Et est silitudo in genere. Nō em tātū q̄tū seipm debet q̄s diligere primū:sed magz seipm primo. Sz ad illa ea dem debet primū diligē t illo ordine sicut t seipm.p/ mo.s.ad bonos mozes t vitā eternā pseqndā.scōo q̄/ tū ad corp9 in puidēdo in eo q̄ pōt necitatib9 eius.vt declarat Prosp in dic.c. Ergo. de pe.di.ij. Qui etiā ibi ait. Jn ipo amoze fuare legitimū modū nos oportet: nec puertē dilectiōis ordinē pstitutū. Ordinē dilectio nis illi puertūt q̄ aut mūdū (q̄ ptenend9 est) diligunt: aut corpa sua min9 diligēda plus diligūt:aut primos nō sicut seipos:aut deū plus q̄z seipos fortasse nō dili/ gunt. Et sm Tho.ij.ij.etiā ipe ordo nō solū dilectio ē in pcepto.vñ dicit Lañ.j. Introduxit me rex.s.xps in cellā vinariā in ecclīam:vbi est pcipuū vinū charitatis: t ordinauit in me charitatē.i.nō solū dedit vinū cha/ ritatis sed t ordinē ei9. Jn his duob9 mādatis vniūsa lex pēdet t pphe. Primū hr Deut.vj.scōz hr Leui.xix. Sub his tñ vbis. Diliges amicū tuū sic teipm q̄ ami/ cus:h a xpo ōr primo. Et vt ōt Prosp t oēs alij doct. prim9 intelligēdus est nō quē grad9 sanguis iūgit.s. solū:sed oēs boies nature nre pricipes. de pe.dist.ij. in.c. Ergo. Oīa ḡ q̄ tradita sunt nob in lege t pphetis ad hunc finē septa sunt:vt p illa cognoscam9 deū:et q̄ addēda sunt a nobis t cognoscēdo diligam9 deū nos t primū mō debito.t ideo bñ ait Apl's. Dis lex i vno fmōe implet:diliges primū tuū sicut teipm. Jn qua dilectiōe icludit dilectio sui rōnabilis:t multo magz dilectio dei:vt dictū est. Cōgregatis aūt illis pharisceis t scribis tūc xps mouit eis vnā q̄stionē interrogās t di. Quid vobis videt de xpo:cui9 filius est.s.dei vel hois Qui rñderūt Dauid. Dicit error iudeoz:qz xpm seu messiā eis in lege promissū nō solū nō credunt tā venisse sicuti est:sz t cū venerit fm ipos nō credūt eū esse filiū dei naturalē:sed puz hoiem t filiū dei p adoptionē et gratiā pcipuā nō p naturā.t ideo dicūt nūc Dauid q ex stirpe dauid nascet sicut alij hoies. Sz iesus pfutat errorē eoz p auctē ipi9 dauid in Ps.qua verissime te net.vnde ōt iesus,Quō ḡ dauid in spū loq̄ns ōt.Dixit dñs dño meo sede a dextris meis tc. Qđ si vacāt expo/ nit.Dixit dñs pr dño meo.s.xpo filio eius.dño.s.p di/ uinitatē:meo p assumptionē ex genere meo carnē. Nā si solū habuisset respectū ad deū creaturaz: nō dixisz meo magis q̄z nro. sic t ab oībus dnat. Sede a dextris meis.fm q̄dē deitatē esto mihi eqlis in gl'a:t suū dicē est facere. Sz hūanitatē sedere a dextris est q̄escēdo in po/ ri statu gl'ie sup oēs angelos t scōs. Illud aūt Donec ponā inimicos tc.ponit infinite.q.d.qz semp inimici tui siue infideles siue demones sp ponent t erūt sub pedi bus tuis.i.subiecti.ideo sp sedebis a dextris. Uel etiā pōt intelligi finite:vt notet tps aduēt9 ei9 ad iudiciū. Ubi em nūc localit9 insistat9 in celo empyreo:tunc in hūanitate gl'iosa descēdet in aerē ab oib9 bonis t mal' videndus.Et tūc ponet de9 oēs inimicos xpi sub pedib9 ei9.i.manifestabit oib9 xpm vt hoiem esse vez dñm et deū iudicē oīm.qđ infideles mō nō credūt Cōcludit ḡ iesus pquincēdo eos de errore. Si dauid vocat eū dñz quō filiū ei9 est.q.d.pr nō pfecit filiū suū vocare dñz sed subditū.Qz vo cognouit in spū dauid iesum xpm: ita p hūanitatē ab eo descēsuz:q tñ esset ver9 de9:nō vocat eū dñm suū. Et q̄ illi cōfusi nō sunt ausi ap̄lius interrogare iesū. vñ videt q hoc fuit pcipue tēp9 passiōis.

Cum aūt quadāvice ·Ÿ·v

de monte oliuaz diluculo venisset in templū:scribe t pharisei adduxerūt ante eū quandā adulterā dicētes. Mgr hec mulier modo in adulterio deprhēsa est.moy ses mandauit in lege hmōi lapidare:tu ergo qđ dicis? Et vt dicit Job.ista narrātes interrogationē hanc fecerūt nō causa veritatis noscende sed temptādi t calūniandi cogitauerāt em t cōdixerāt. Si iste respōdeat adultes/ ram fore lapidandā:tunc diffamabim9 eū in popl'o de crudelitate:t quia nō habet mīficordiā ad peccatores t benignitatē. Sed quia se nouit gratū ppl'o pter mi sericordiā t pietatē quā ostendit ad pcī9es:ideo hoc cauebit dicere. Si aūt dixerit ei parcendū t nō lapidā dam:tūc accusabim9 eum q̄ sit trāsgressor legis:seu q̄ dicat cōtra legē Moysi. Oportet ḡ q̄ ad altez horum respōdeat.t quo cū q̄:eū capiem9 in verbo. Jam tace/ re erubescet nevidet ignorās. Sed nō est sapiētia nō est cōsiliū contra dñm. Jesus aute audita questiōe si/ bi pposita nō subito respōdit:sed i dināS se digito scri bebat in terrā. Jn hoc instruēs iudices nō debere esse pcipites in ferēdis sentētijs:vel in rñdendo questiōib9 Sed vt dicit Grego.iij.q.vij. Postulat9.debet digito discretiōis t discussiōis in terra cordis examinare cau sam:t postea fm legē ferre sententiā. Cū aūt scribe sta/ rent vt respōderet iesus:surrexit t dixit. Qui sine pec/

cato est vīm pm⁹ in illam lapidez mittat.q.d. Justicia exigit vt adultera puniat. Sed etiā hoc dicta vt non a graui⁹ peccātib⁹ t pcoꝛib⁹ ea accuset t cōdēnet: quales sunt accusantes istā. Et iterū inclinās scribebat in terrā. Quid aūt scriberet nō exp̄mit euāgelista. Et aliq̄ quidē dicunt. Terra terrā accusat. Alij vo q̄ scribebat pctā accusantiū sz taliter q̄ ipi soli sua legerēt: nō alie na legere valerēt ne diffamarent. Quo facto ceperunt scribe ipi t pharisei recedē: vnus post alū incipiētes a senioꝛib⁹ forte erubescētes de peccatis suis q̄ legebant t timētes ab alijs illa legi: remanēte aūt adultera sola id est sine accusatoꝛib⁹. Nā aderāt discipli t turbe surrexit ihesus t dixit. Ubi sunt q̄ te accusabāt: nemo te cō dēnauit? At illa inq̄t. Nemo dñe. q.d. Tibi soli sum re seruata ad iudicādū q̄ sol⁹ es sine pctō: tu fer sniam: sz fm magnā mīsicoꝛdiā tuā. nā iusticia sola dānat. Et dñs ait. Nec ego te cōdēnabo. Aug. Jō dñs liberauit peccatricē: q̄ nō erat q̄ iuste p̄cēt lapidē. Quō em̄ la/pidaret q̄ se lapidādū cognosceret. Null⁹ em̄ coꝛ erat sine pctō t grauī. Nā venialia remittebant p ceremo/nias fm glo. ibi. Venialia dicunt h̄ que ꝑ ve erāt moꝛta lia: sz talia q̄ ceremoniis leg̃ remittebant: q̄. s. ad eui/tandā penā tpalē legis: nō q̄ ad deū nisi p pniam intē/rioꝛē. Erāt igit illoꝛ phariseoꝛ crimina ita grauia q̄ p legē moꝛte puniebant: non sacrificijs expiabant. de pe. di. vj. Qui vult. Utrū aūt peccet in moꝛtali existēs iudex in dādo sniam. Uide de h̄ in. iij. pte tit. de iudici bus. Nec etiā ex hoc exēplo p̄t q̄libet iudex reū moꝛ/tis liberare: q̄ nō habet ptātē absolutā: quā xp̄s habe bat sup oēm legē auctoꝛ ois iuris dñs totius creature Bon⁹ aūt iudex (ait Amb.) iuxta leges t iura pnun/ciat. iij. q. vij. iudicet. Uade (subdidit ihesus) t noli am plius peccare. Nō solū aūt nō pecces actu: sed nec volū tatē habeas peccādi: sed habeas ꝓpositū volūtatis nō peccādi in futuꝝ. Cū aūt esset ihesus in ꝓfinib⁹ Judee trans iordanē: accedētes pharisei ad eū interrogauerūt tēptātes: si licet hoī dimittē vxoꝛē q̄ cūq̄ ex causa. Qui rndit. Nō legistis q̄ q̄ fecit hoiem ab initio masculum t femīnā dixit. s. p Adā. Pꝛopē hoc relīquet hō patrez t matrē: vt. s. nō ꝓiungat eis ī mīmonio: nec filī⁹ mīi: nec filia pī. Solū iste gradus in p̄ncipio fuit p̄hibit⁹ ad ꝓtrahēdū: nō aūt grad⁹ p̄mus lateralis. i. inter fra/trē t soꝛoꝛē: q̄ alij nō erāt. Sz postea p̄hibiti certi gra dus lege naturali t illi t alij plures lege mosyaca: ralij addīti lege canonica. vt ptz extra de ꝓsan. t affi. c. vlti. Et adherebit vxoꝛi suc. In singulari ōt: q̄ vni nō plu/ribus. Et erūt duo in carne vna. i. ad ꝑcreandū vnā p lem: ita q̄ iā nō sunt duo: sed vna caro. i. vnū vinculuꝫ indissolubile mīmonij q̄ō solui nō p̄t. s. p ꝓiunctiōez cōiugalē cū altero cōiuge. Oō ḡ de⁹ ꝓiunxit. s. vinculo ꝓiugali ab eo instituto: hō nō separet. ꝓria aucte aliaz coniugē sumēdo: vel alīū mulier: nec iudex sua snia vl lege. Et de mīmonio ꝓsūmato certū est q̄ aucte pape nō potest dissolui vel lege h̄uana: cū hoc sit de lege di/uina. vt dicit Grego. xxvij. q. Sunt q̄ dicūt. Et glosa ibi ōt de cōiunctiōe p copulā: de ꝓiunctiōe vo aīmoꝛū exptessa p v̄ba de p̄nti vtrū possit dispensari dubiū est apud theologos: tū papa dispēsat q̄ō tenent canoniste fieri posse. Sz de hac materia habes plene in. iij. pte tit. p̄mo: t in ti. de sacris t de ipedimētis mīmonij. Hinc mouerūt pharisei aliā questionē dicētes: Quid ḡ moy ses mādauit dari libellū repudij: t dimittē vxoꝛē t ali am sumere. Quib⁹ rndit. Qm̄ moyses ob duriciā coꝛ/dis vr̄i p̄misit vobis dimittē vxoꝛes vr̄as. ab initio aūt nō fuit sic. s. institutū a deo. Utrū dare libellū repudij esset illis pcm̄. est q̄stio dubia: t habet rōnes fm theo/logos ad vtrāq̄ partē. Uidet tū versus fm istā litterā q̄ nullo repudio nō excusarent a pcō: sed solū a pena legis tpalis q̄ dabāt adulteris. Et ꝓterea dicit xp̄us. Moyses ob duriciā coꝛdis vestri p̄misit hoc: q̄ fuit cō paratiua p̄missio. q̄. s. p̄mittit⁹ min⁹ malū. i. nō punit a lege vt euitet maius. Et sic moyses illud p̄misit vt vi taret vxoꝛicidiū. Nam si nō potuisset dimittē lege p hibente. i. punīte: occidissent eas vt alias sumerēt. Et hoc dicit Ebꝛy. xxxj. q. j. hac rōne: obscure tū. sed glo/sa declarat. Dico aūt vobis (ait xp̄s) q̄ q̄cunq̄ dimise rit vxoꝛē suā nisi ob foꝛnicationē t alterā duxerit me/chat. i. adulteriū committit. Et sic in nouo testamēto nullo mō hoc p̄mittit: sed p̄hibet. xxxj. q. j. §. Si ob ijcit. Et h̄uana etiā lege puniret. Ubi notādū q̄ vxoꝛ pōt dimitti a viro vel ecōuerso vir ab vxoꝛe tripliciter. Uno mō quo ad vinculū: vt. s. dissoluat. sicut fiebat p libellū repudij t alteri ꝓiungat. Et hoc nullo mō fieri pōt ꝓsūmato mīmonio: nisi mīmoniū ꝑ haret fuisse de facto: sed de iure nullū ꝓpter impedimētū dirimēs re pertū. Et nunc ꝓpric nō dimittit: q̄ vxoꝛ t marit⁹ nō erāt. Si aūt de cōi ꝓsensu intraret monasteriū: q̄ō fie/ri pōt. xxvij. q. ij. Agathosa. nō ꝓpterea dissoluit vinculum illud: sed transit in spūale cōmertiū. ꝓpter q̄d cun q̄ aūt aliud supueniēs vero mīmonio cōsūmato siue hereſis siue alteri⁹ pcti siue maleficij faciēti impoten tem: siue pauptatis siue infirmitatis incurabilis lepre t hmōi: dimitti nō pōt: vt alteri in mīmonio ꝓiunga tur vel carnalit copulet. vt. xxxij. q. v. Puto. t. c. Uoꝛ/rendus. Secūdo modo dimittit cōiunx quo ad coha bitationē t mutuū fuitiū. Et istō fieri nō pōt. s. dimit tere alt ꝰ alterꝫ nisi ob foꝛnicatiōez. i. adulteriū seu quā/cunq̄ cū altera vel altero cōmixtionē p̄batā in iudicio vel notoꝛia facto: t foꝛnicationē etiā spūalez: vt idola trie hereſis: sed etiā de quocunq̄ alio moꝛtali pctō ad quod alter alterꝫ p̄pue vxoꝛē vellet inducē: t non po test resistere. ōt glosa in. c. Uxoꝛ. t. c. ydolatria. xxvij. q j. q̄ potest dimittere: q̄ includit sub noīe foꝛnicatōis spūalis aie. Sed ꝓter foꝛnicationē carnalē etiā semel cōmissam pōt dimittē mō p̄dicto: sed ꝓpter spūalē nō nisi p̄seueret. vt dicit glosa illa. In nullo tū casu potest alteri in cōiugiū iungi: nisi inter infideles esset contra ctū: t vno cōuerso alter noller cohabitare nisi cū cōtu/melia creatoꝛis: vel p̄curādo reducere ad infidelitatē: vl̄ nolēte in fidelitate cū eo cohabitare: tūc potest aliā coniugē sumere. Tertio mō dimittit cōiunx q̄ ad red ditionē debiti. Non aūt potest alteri denegare debitū fuatis debitis circūstātijs nisi ob foꝛnicationē carna/lem. q̄ō etiā iudit zodomiā nō aūt mollicie. vt dicit glo. xxxij. q. vj. Oēs accusatiōes. Tūc potest si certus est t ipe in castitate p̄mā seruit: alis nō posset incōtinēs incontinētē repellere denegādo debitū. vt. xxxij. q. vj. ca. j. cū sequē. potest tū castꝰ cōiugē quē scit adulteriuꝫ ꝑpetrasse. i. sibi recōciliare t sibi reddere debitū. quod postq̄ fecerit non potest postea illi denegare nisi recidi uer. Quod cōsulēdū t psuadēdū sibi est fm ca. nō tur/pis. cum duob⁹ sequētib⁹: Et hoc cū videt vel credit il/lum penituisse. Nam si pseueraret in adulterio (quod esset notoriū) tunc debet dimittere. i. debitū denegare vt dicit. xxxij. q. j. Dixit dñs t al⁹. De his plen⁹ habe tur in tertia pte titu. j. t multū diffuse de p̄tinentibus ad matrimoniū. In illo die quo ihesus soluit questi onem de censu (vt infra dicet) accesserūt ad eum sadu cei: qui negant resurrectionē moꝛtuoꝛū. Hi erant vna secta iudeoꝛ falso sentientes de resurrectiōe: t interro/gauerūt eum dicentes. Magister: dixit Moyses. Si q̄s frater moꝛtu⁹ fuerit nō habēs semē filiū: ducat fra/

ter eius vxorē illius ⁊ suscitet semen fratri suo. Erant autē apud nos septē fratres ⁊ p̄mus ducta vxore mortuus est sine liberis ⁊ reliquam eius vxorē accepit frater. Et ipso etiā defuncto nō relinquēs filios: tertius eā accepit vxorem. Similiter ⁊ alij omnes acceperūt illaz in vxorez successiue p̄rioribus mortuis. Demū ⁊ illa mulier defuncta est. Querūt ergo cuius de septem in resurrectiōe erit vxor? Quibus christus respondit. Erratis nescientes scripturas que asserunt resurrectionē futurā quā vos negatis. Neqz virtutē dei. s. scitis quia resuscitabit corpora illa taliter qō viuant ⁊ agant sicut i vita p̄senti vt vos putatis. Et subdit iesus. In resurrectiōe em̄ neqz nubent neqz nubent: sed erūt sicut angeli dei. Resurgent quidē in veris corporibz nō aereis in quibus ⁊ sexus erit distinctus sine aliqua erubescētia nudi quia sine vlla cōcupiscentia remanebit in p̄iugatis aliquis ornatus sacramenti cōiugij cum debita dilectione. Sed nullus ibi actus cōiugalis cū ⁊ incorruptibilia sint corpora illa. Cessante autez causa cessabit effectus. Causa em̄ p̄ma cōiugij fuit multiplicatio generis humani: que tūc cessabit collecto numero saluādorum: ⁊ ideo actus carnalis cessabit qui ad generandum est institutus. Secūda causa post lapsum fuit ob vitādam incontinentiā: que nulla ibi esse potest: nec concupiscentia. Equales em̄ sunt angelis dei de quibz certū est q̄ ab oī corruptiōe ⁊ cōmixtione sunt liberi. Unde Aug. Deus masculū ⁊ feminā p̄pagādi generis causa nuptiali castitate coniunxit: ⁊ secūdas nuptias q̄ in vnoquoqz testamēto p̄mittunt licitas esse mōstrauit. Dñs autē septem viram nō dānat: nec dicit in resurrectiōe esse nō posse: sed tm̄ neqz nubent neqz nubentur. xxxj. q. j. Deus. Q̄ autē resurrectio sit futura probat xp̄us ex eo q̄ deus apparēs moysi in rubo: dixit. Ego sum deus abrahā deus isaac ⁊ deus iacob. Nō est autez deus mortuorum: sed viuentiū. q. d. Deus nō dicit deus rerū nō existentiū. Abrahā autē dicit hominē: id est animā cū corpore. Si ergo abrahā ⁊ isaac ⁊ iacob nō resurrecturi essent: nō dixisset deus se esse deū illoz. Et mirati sunt in responsione eius. Saducei isti credebant animā interire cū corpore: q̄ si verū esset: nō dixisset deus: ego sum: sed ego fui deus abraam. Sed ḡa viuebāt in anima ⁊ in spe resurrectiōis corpoz: ideo dicit: ego sum deus abrahā tē. Sūt ⁊ alie autoritates in p̄phetis aptius de resurrectione tractantes. Sed quia isti saducei nō tenebāt p̄phetas: sed tm̄ quinq; libros moysi: ideo de illis testimoniū induxit. Et ḡa pharisei erāt contrarie opinionis ⁊ bene ad saduceos. Ideo vt refert Lucas cōfutatis saduceis vt respōdere contra nō possent: dixit vnus ex phariseis. Magister bene dixisti.

Post autē locutus ·H·vi·

fuerat iesus parabolā de vinea p̄pria eos. Tūc abeūtes pharisei consiliū inierūt vt caperent iesū in sermone: ⁊ ex illo possent accusare ⁊ tradere in manibus p̄sidis. Hoc referunt Matthe⁹ Marcus ⁊ Lucas aptius Herodiani dicunt milites herodis q̄ faucebant iuri imperij: vel etiā quidā ex iudeis q̄ tenebant tributū dandū foze imperatori: cū tamen multi alij tenerent contrariū: quia ipi iudei dabant decimas ⁊ p̄mitias deo. Cū istis ergo herodianis mittūt pharisei discipulos suos noluerūt ipi pharisei accedere ne deph̄enderent ō malicia. Jā em̄ frequēter deph̄enderat eos foze sibi emulos ⁊ turbis hoc esse notū: ⁊ si ipi discipuli ab eo quin cerent ipis vt simplicibz minus imputaret. Qui discipuli vt magis deciperēt ⁊ aptius simpliciter apparet coz suū: vt ostendētibz benuolentiā ad eū ceperūt eū laudare de triplici veritate: scz vite cū dicūt: Magister scimus quia verax es: de veritate doctrine subijcientes: Uiā dei in veritate doces: de veritate iusticie non accipiendo p̄sonas: cū aiūt. Nō est tibi cura ō aliquo: p̄o quo alter euāgelista. Nō respicis in faciē hominis: sed viā dei in veritate doces. Licet cēsū dare cesari an nō? P̄o quo Lucas dicit: tributuz: ⁊ idem est. Cogitauerūt isti sic intra se ⁊ p̄dixerāt. Aut tacebit aut respōdebit. Si tacet: dicemus eū ignorantē: ḡa nescit questionibus sibi p̄positis respōdere: ⁊ ideo ne notet de ignorantia nō tacebit. Si aūt respōdeat: oportet alterz eū dicere: aut q̄ dandū est: aut nō est p̄stādū. Si affirmet dandū: reddet ex hoc exosus populo: ⁊ contra legē loquī videbit: que mandat decimas dari ⁊ oblatiōes offerri deo: nō censum homini. Si aūt dicet nō dandum erūt p̄sentes herodiani zelantes p honoze vtilitate imperij romani: q̄ subito capient eū ⁊ tradēt p̄sidi. Un̄ dicit euāgelista q̄ cognita nequicia eoz dixit iesus. Quid me tēptatis hypocrite: ostendite mihi numisma censuus Quibz offerentibus denariū dixit iesus. Cuius est hec imago ⁊ superscriptio eius? Quibz dicētibz cesaris: respōdit iesus. Reddite que sūt cesaris cesari. s. tributū seu censum imperatori: ⁊ que sunt dei deo. s. decimas: sacrificia ⁊ oblatiōes. Nō ergo potuerūt capere eū in verbo: ḡa nō negauit tributū dandū cesari: ⁊ decimas ⁊ oblationes deo offerendas dixit. vñ p̄fusi remanserūt. Interrogauit altera vice quidā adolescens iesū: quē Lucas dicit p̄ncipem: ⁊ Marcus refert q̄ accedens in via genuflexit se coram deo: ⁊ dixit: reste Mattheo. Magister bone q̄d boni faciā vt habeā vitam eternā? Cui xp̄s respondit fm̄ Lucā. Quid me dicis bonū: nemo bonus nisi solus deus. Si intelligat de bonitate essentiali seu p essentiaz sic nemo nō solū hō sed nec angelus est bonus p essentiā: id est cuius bonitas sic essentia sua nisi deus. q. d. Exquo me dicis bonū absolute fateriz deū. Si intelligit ō bonitate accidētali qualis est in creatura excludēs. s. peccatū: sic nemo: id est nullus ⁊ nulla hō bonus: si purus hō: nisi deus: id est xp̄s iesus hō ⁊ deus. Oēs em̄ (fm̄ Apl'm ad Roma. iij.) in adam peccauerunt peccato originali infecti ⁊ infecte: xp̄o excepto. Et addidit xp̄s. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et interrogauit iuuenis Que? Forte hoc dixit ḡa multa sunt in lege veteri mandata vt cerimonialia ⁊ alia. Sz xp̄s declarauit q̄ loquebat de moralib: vñ exp̄ssit nō oīa: sed quedā p modū exempli de decalogo dicens. Nō homicidiū facies tē. Cui dixit adolescēs. Hec oīa custodiui a iuuētute mea. Qō audiens iesus vt testat Marcus: intuitus eum dilexit eū. Et dixit ei. Adhuc vnū tibi deest. Si vis p̄fectus esse: vade vende omnia que habes ⁊ da paupibus: ⁊ habebis thesaurū in celo: ⁊ veni ⁊ sequere me. Paupertas vt instrumentū disponit ad perfectionem: sed p̄fectio consistit in p̄fecta christi imitatiōe p obedientiā: humilitatē ⁊ charitatē. Que audiēs iuuenis contristatus est: et merens recessit fm̄ Marcū: quia diues erat ⁊ multas possessiones habebat. Tūc christus ait discipulis. Quā difficile est diuitem intrare in regnū celoz.

Cum facta essent ·H·vij·

ēcenia hierosolymis: id est festum purificationis seu reconciliatiōis templi sub iuda machabeo: quod templū fuerat p̄phanatū ab antiocho rege q̄ fiebat ō mē se decembris: hyems erat. Et ambulans iesus in porticu salomonis circūdatus fuit a iudeis interrogantibz

eū:nō cā sciēdi vitarē:sed calūniandi ⁊ accusandi:⁊ iō circūdederūt vt nullus eius aditus pateret ad execun/dū:⁊ dixerūt. Quousq; animā nostrā⁹ tollis:id est animū nostrū suspensū:nō loquēdo aperte:si tu es messi/as noster? Dicūt ergo. Si tu es xp̄us dic nobis palā. Quibus ip̄e respōdit:vt narrat Joh. Loquor vobis ⁊ nō creditis. Opa que ego facio in nomīe patris mei:re/stimoniū phibent de me.q.d. Nō oportet q̄ dicā aper/te:ego sum christus:qa opa sc̄z miraculosa que fūt ma⁹ ⁊ efficacius argumentū q̄z verba ad p̄bandū vita/tem fidei ⁊ doctrine mee hoc ostendunt:cū illa faciam que ꝓphete p̄nūciauerūt messiam factu⁹:⁊ que fieri nō possūt nisi a deo. Sed vos nō creditis:qa non estis ex ouib⁹ meis:id est p̄destinatis ⁊ recte viuentibus. Et hoc p̄bat p. ꝓphetē ouiū suā⁹ quā in se nō habebāt q̄ fūt tal'. Oues mee vocē meā audiūt:id est doctrinā et ei obedīt:Et ego cognosco eas:opa eo⁹ approbando ⁊ acceptando:gratiā infundēdo:Et sequūt̄ me:imitā/do vestigia mea. Et ex hoc p̄miū maximū ꝓsequūt̄:qa ego vitā eternā do eis. Et vita ista eis ꝑpetua erit exclu sa ab oīi pena ⁊ miseria:⁊ nō crūnis plena sicut vita reproboꝝ in inferno. Un̄ sb̄dit:Nō peribūt in eternuz id est nō ibūt ad p̄ditionez eternā. Et huius ratio ē:qa fūt sub p̄tectiōe mea. Sed nemo est ita potēs quecūq; etiaz creatura sit vt rapiat.i.auferat eas de manu mea: id est potestate. Illud em̄ qō pater dedit mihi mai⁹ oi bus est. Dedit em̄ mihi esse vnū cū eo:⁊ habere vnā po tentiā cuz eo:qō est maximū omniū. Sicut nemo pōt a patre aliq̄d subtrahere a potestate vel voluntate sua cū sit oīpotens:ita nec a mea cū sit vna cū sua. Qō ex p̄mit magis dicēs. Ego ⁊ pater vnuz sumus. In eo qō dicit vnū:oñdit vnitatē substātie ꝓtra Arriū:q̄ posuit diuersitatē substātie in p̄sonis diuinis:⁊ ideo dānat⁹ ab ecclia. Ex subdit:sumus:innuit pluralitatē p̄sona rū in diuinis ꝓtra aliū hereticharchā:sc̄z sabellīū:q̄ dixit vnā p̄sonā esse patris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Sz aliq̄n vno eo⁹ nomie:aliquādo alio nūcupari. Sed iudei lippis oculis tantam lucez veritatis non ferentes. Tulerūt lapides vt iacerent in christum. Sed ipse benignissi/mus ostēdit eos irrationabiliter moueri dicēs. Mul ta bona opa ostendi vobis ex patre meo:id est in nomi ne eius facta quē dicitis deū vestrū:ꝑter qō eo⁹ op⁹ me lapidatis:id est vultis me lapidare.q.d. Bona ope ra nō merent̄ penā:sed remuneratione ⁊ gl'iaz. Cui di xerūt. De bono ope nō lapidam⁹ te. Nō em̄ poterāt ne gare multa bona ⁊ miracula ei⁹ fecisse cū essent palam facta. Sed de blasphemia:qa tu hō cū sis:facis teip̄m deū. Blasphemia est cū qō dei est p̄priū:creature attri buit. Quia g̃ iudei credebāt vt ⁊ nūc credūt fuisse ieſuz purū hominē:nō dei filiū incarnatū:ideo dicebant eū blasphemare cū diceret se deū p̄ut erat. Sed ieſus tē perauit sermonē ostendēs ex scripturis etiā homīes p̄ter sanctitatē dici deos. Dicit ergo:Nonne in lege ve/stra scriptum est:id est in Ps̄. Ego dixi dij estis. Et si il los dixit deos:scilicet p adoptionē ad quos sermo dei factus est:⁊ non potest solui scriptura:i. d est non potest non impleri ⁊ verificari:quez pater sanctificauit:⁊ mi sit in mūdum:id est sanctum genuit ⁊ incarnari cōsti/tuit:supple multo magis p̄ dici deus. Qō vez est:ali ter tamē ⁊ aliter. Nā xp̄s deus ⁊ filius dei p̄ naturā et essentiā:sancti homies p gratiā ⁊ adoptionē. Et sb̄dit: Si nō facio opa p̄ris mei nolite mihi credē. si āt facio: et si nō vultis credē.s.vbis:opib⁹ credite. Ut cognoscatis q⁹ p̄r in me ē ⁊ ego in p̄re.i.eq̄lis p oia sū p̄ri. Et cū q̄siui/sent eū apphēdē exiuit de manib⁹ eo⁹:siue inuisibilez se eis faciēs siue potētiā eis ad capiendū retinens.

De doctrina christi ·H·viij

q̄ ad respōsiones factas iudeis in vbis ꝓtumelioſis ⁊ fa ctis:cū xp̄s dixisset eis:Quis ex vobis arguet me ō pec cato?q.di. Null⁹ pōt me reph̄endere de pctō:qa nullum habuit nec originale nec actuale. Ubi dic̄ Orig⁹. q̄ nul lus hoc vbum dicere potuit nisi ip̄e dñs. Et Brego. in omel'. Pensate mānsuetudinē dñi. Nō dedignat̄ ex rō/ne ostēdere se peccatoꝝ nō esse:q̄ ex vtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. Et vt dicit Bratian⁹. q̄. q. vij. H. Ecce. post ca. Testes. Xp̄s admisit iudeos ad se arguendū p̄fectiōe hūilitatis:nō iuris seueritate. Nō em̄ criminosi ⁊ infames quales erāt illi iudei de rigo/re legis fūt admittēdi in accusatiōe religiosa⁹ p̄sona/rū. Un̄ dat exempluz platis:q̄ possūt tales admittere si volūt in sui redargutiōe:sed nō tenent̄. Si veritatez dico vobis:quare nō creditis mihi. Veritati q̄libet de ber credere. Sed cū ego dicā vobis veritatē:asserendo me esse filiū dei:nec possitis me in hoc arguere de men dacio:sicut nec in aliq̄ peccato:quare nō credit⁹ mihi. Hoc nō p̄cedit:nisi qa nō estis a deo.s.nati p̄ gratiā:et si fm naturā ex eo creati.i.ab eo. Qui em̄ est ex deo:ver ba dei audit:sicut bon⁹ filiꝰ audit vba patris. Brego. in moza. Interroget se vnusq̄sq; si vba dei aure cordis p̄cipit ⁊ intelliget vñ sit. Naz sunt nōnulli q̄ p̄cepta dei nec aure coꝝpis p̄cipere dignant̄:⁊ sūt nonnulli q̄ verba dei aure p̄cipiunt:sed nullo loco cordis desiderio ea cō plectunt̄:⁊ sūt nōnulli q̄ verba dei libēter suscipiūt:ita vt eti'ā in fletibꝰ cōpungant̄:sed post lach⁹ymaz tem/pus ad iniq̄tates reuertunt̄. Hi p̄fecto verba dei non audiūt:qa hec exercere in opere contēnunt. Unde sub dit:Propterea vos nō auditis:quia ex deo non estis: sc̄z per gratiā filij. Ad hec verba respōderūt iudei cōtu melioſe dicentes. Nōne bene dicimus nos:quia samaritanus es tu:⁊ demonium habes:id est cum ista dici/mus:bene ⁊ vere dicimus. Ex q̄bus ostendit q̄ pluri/es dixerant talia verba cōtumelioſa. Sed q̄ dixerunt ei al's q̄ esset samaritanus:nō habet̄ in euangelijs. Ex quo ostendit fm Theophilū:q̄ multa fuerūt dicta et facta de ieſu q̄ nō sunt scripta. Samaritanū vocant q̄ si hereticū ⁊ excōmunicatū. Nam samaritani in mul/tis errabant:nec credebant futuꝝ seculū ⁊ iudiciuz tu turū. Un̄ iudei nō conuersabant̄ cū eis. Ex demoniū haberet dicebant:quia in beelzebub putabāt ejicere de monia:vel q:reuelabat occulta coꝝ:vel quia loquebā tur alta supra intellectū. Ex duobus autē sibi' obiect⁹ xp̄s vnū negauit.s.q̄ demoniū nō haberet. Alterū ta/cēdo videt̄ cessisse:sc̄z q̄ esset samaritan⁹:extra de p̄e sumpē. Nonne. Samaritan⁹ autē erat nō natione vel moꝝbus:sed interp̄tatione. Nam interp̄tat̄ samarita nus custos:ip̄e autē fm diuinitatē sicut creauit:ita et custodit. Respondens ergo ieſus ad obiectas cōtume lias:ait. Ego demoniū non habeo. Ecce ait Brego. in iurias suſapiens christus:nō ꝓtumelioſa verba respō dit. Potuisset em̄ dicere eis ⁊ vere. Demoniū habetis vos:q̄ tamen nō cgit. Ex qua re quid aliud nobis in uit̄ nisi vt eo tempoꝝe quo a p̄rimis ex falsitate con tumelias accipimus:coꝝ etiā vera mala taceamus:ne mīnisterīū iuste correctiōis vertat̄ in vindictā furoꝝis Et attende ait Chryſ. qa vbi opoꝝtebat docere ⁊ super biā coꝝ subtrahere asper erat ieſus.s.in loquēdo. Ubi vo opoꝝtebat eū exproꝝbratū sufferre multa mansuetu dine vtebat:in hoc erudiens nos vt discam⁹ q̄ ad deū vindicare:q̄ aūt ad nos despicere.s.opprobria. Post ta le aūt cōuiniū hoc solū dixit ō gl'ia sua. Sz honorifico p̄rem meū:q̄si dicēt:ne vob arrogāter videar habeo quē

honorificē: honorificauit aūt patrē ait Theophil⁹ vl
ciscēs eū ⁊ nō toleras cos homicidas ⁊ mēdaces se dei
filios appellare veraces. Solus aūt xp̄s dicit Aug⁹. ve
rissime honorat⁹ est patrē. Null⁹ em̄ ex his q̄ nō hono
rant a deo agēs honorat deū. Et vos inhonorastis me.
q.d. Ego facio q̄ debeo: sed vos nō faciatis q̄ debet⁊
Et fm Orig⁊. nō solū illis iudeis: sz oīm̄ iniuste agē
tib⁹ ꝓtra iusticiā: ꝓtra sapientiā: ꝓtra ueritatē ⁊ hm̄oi cō
gruit hic: qa xp̄s est iusticia: ueritas ⁊ sapiētia. Ego glo
riā meā nō quero. q.d. Ex honore quē habeo ad patrē
hec locut⁹ sū vobis. Et vos ꝓpter hoc dehonorat⁊ me
vestris ꝓtumelijs: sz nulla est mihi cura hui⁹ ꝓtumelie
Illi honoras debetis ꝓpter quē hec audio. Ideo subdit
Est q̄ querat ⁊ iudicet. Orig⁊. Querit de⁹ gl'iam christi
in q̄libet suscipientiū eū: quā quidē reperiet in opanti
bus fm̄ insitas ueritis causas. Cū aūt non reperit: iudi
cat: id est punit illos in q̄b⁹ nō reperit gl'iam filij. Scōm
aūt Aug. Est. s. pater me⁹ q̄ q̄rat gl'iaz meā: ⁊ iudicet. i.
discernat inter gl'iam vestrā q̄ vana est: ⁊ meā q̄ vera ē.
Discernit etiā gl'iam xp̄i inq̄ntū hō de⁹ pater a gl'ia ho
minū etiā sanctor: qa incōprehensibiliter maior est glo
ria xp̄i. Cū aūt maior quersitas crescit nō solū frangi
p̄dicatio nō debet: sz augeri: qñ sz alicui⁹ ꝓdest. dī. xlij
Scimus. Un̄ postq̄ iudei dixerūt xp̄m demoniā cū p
dicatiōis sue bñficia largius impēdit dicēs. Amē amē
dico vobis. Ubi nota q̄ amen fm̄ alios iuratio est: ex
tra de iureiur. Et si xp̄s. Scōz alios nō iuratio: sz sim
plex affirmatio locutiōis. Est em̄ nomē hebraicū: ⁊ in
terp̄tat: ita est. Uel fm̄ Hiero. vere vel fideliter. Et alij
euāgeliste cū hāc dictionē ponūt: vnice ponūt. Jobes
aūt geminatim Amē amē: qa alij euāgeliste cōiter tra
dūt de xp̄o ꝓtinētia ad humanitatē: q̄ sunt magis no
ta: sed Job. ꝓtinentia ad diuinitatē: vñ ⁊ min⁹ nota: et
ideo exigūt maiorē affirmationem. q.d. Uere vere. Si
q̄s sermonē meū seruauerit: mortē nō videbit i eternū
Si q̄s: id est si alic̄s: vbi ostēdit raritatē: sermonē: id ē
doctrinā: fuauerit: firmiter vsq̄ in finē impleuerit: nō
videbit: id est nō experiet: mortē in eternū: id est dāna
tionē eternā q̄ vtiq̄ est vera mors q̄ semp sepat aniam
a deo vita eius. Nam ista ꝓpalis mors potius dicenda
est migratio. Dixerūt ergo iudei. Nūc cognouimus qz
demoniū habes. Grego. Sicut boni necesse est vt me
liores etiā p ꝓtumelias existant: ita ⁊ semp reprobi de
beneficio peiores fiūt: putabant in stinctu demonis di
xisse illa: intelligentes de morte corpali q̄ ipe dixerat
de spūali. Un̄ dicūt. Abraā mortuus est ⁊ ꝓphete: ⁊ tu
dicis: Si q̄s tē. nū quid tu maior es patre nostro abra
am? Rursus ex inani gl'ia ad cognationē ꝓfugiunt: no
minātes abraā patrē suū: reputātes eū minorē abraā.
Medacij aūt dicūt cū aiūt cū habere demoniū: ⁊ cuz
subdūt abraā ⁊ ꝓphetas mortuos illa morte de q̄ loqu
tus est eis. s. eterna. Quia em̄ ipi seruauerunt ad eos fa
ctū verbū dei: ideo sp viuūt. Quē teip̄m facis in quiūt?
q.d. Tu q̄ nulla gl'ia dign⁹ es filius carpētarij de gali
lea tibi subripis gl'iam fm̄ Theophilū. Uel fm̄ Bedā
Cui⁹ meriti: cuius dignitatis vis credi? Sed vt dicit
Orig⁊. Ecurrentiū fuit hec ꝓpositio: quoniā non se fecit
iesus id q̄ est: sed ex patre recepit. Un̄ rndit iesus. Si
ego glorifico meip̄m: gl'ia mea nihil est. Suspicabant
iudei hoc ip̄m dicere ex gl'ia tpali: ideo eis rndit de gl'ia
p̄senti. Quib⁹ vbis (dicit Beda) ostēdit nihil ee gl'iaz
vite p̄sentis. Refert aūt iesus gl'iam suā ad patrez dc q̄
est. Un̄ subdit. Est pater q̄ glorificat me. Glorificauit
aūt pater filiū: vt ait Alchuin⁹: cū tpe bapti smi ⁊ i mō
te in transfiguratiōe ⁊ tpe passiōis appropinquāte co
rā turbis facta est vox ad eū. Et post passionez cū resu
scitauit ⁊ collocauit ad dexterā suā. Sed ⁊ filius glori
ficauit patrē eū manifestās. Un̄ dixit. Ego te clarifica
ui sup terrā. Et addidit iesus. Quē vos dicitis q̄a dñs
noster est: volebat eis ostēdere: qm̄ nō solū eū patrē ne
scicbāt: sz neq̄ deū. Nā si patrē cognoscerēt: ⁊ filiuz ei⁹
venerarent. Deū etiā ꝓtenūt: dū homicidiū in lege ei⁹
ꝓhibitū aduersus xp̄m tractāt. Et nō cognouistis eū.
Alchuin⁹. q.d. Uos carnaliter illū deū vestrū vocatis
p tpalib⁹ ei seruitis: ⁊ nō cognouistis cum sicut intel
ligēdus est. Spūaliter ei seruire nescatis. Et hoc est cō
tra hereticos quosdā q̄ dicebāt patrē xp̄i nō esse deum
annūciatū in veteri testamēto: sed xp̄s dicit patrē suuz
quē illi dicebāt deū suū: ⁊ ip̄m nō cognouerūt: qa si co
gnouissēt: filiū ei⁹ recepissent. Ego subdit noui eū. Po
tuit ⁊ b fm̄ Aug. iudicātib⁹ fm̄ carnē arrogātia videri
sz arrogātia nō ita caueat vt veritas relinquat. xxij. q.
ij. Nō ita. Et ideo dicit. Ego scio eū: ⁊ si dixero quia ne
scio eū: ero similis vobis mēdax: q̄ sez dicitis cuz nosse
⁊ nesciz. Maxima demōstratō q̄ ab illo sit missus: ⁊
q̄ dicit Sed scio eū: naturaliter ip̄i⁹ cognitionez obti
nens. Qualis em̄ ego sū: talis ⁊ pater fm̄ Theophilū.
Qm̄ g̃ meip̄m cognosco scio eū: p̄bet aūt indiciū q̄ illō
cognoscit q̄ subdit. Et sermonē ei⁹ seruo: id est māda
ta ei⁹. Quidā aūt sic itelligūt. Rationē substātie eius:
Eadē em̄ rō substātie p̄ris ⁊ filij. Ideoq̄ patrez cogno
sco. Nā ⁊ p qm̄ sumit. Et est sensus. Qm̄ sermonē ei⁹
seruo. Sermonē etiā patris tāq̄ filius loq̄bat ait Aug.
Et ipe erat vbū p̄is q̄ bois loq̄bat. Et q̄a dixerant.
Nū quid maior es p̄e nostro abraā: ostēdit se eo maio
rē: in eo q̄ subdit. Abraā pater vester exultauit vt vide
ret diem meū. q.d. Diem meū desiderabilē habuit ⁊ le
titie plenū: nō quasi alicuius minimi aut fortuiti fm̄
Theophilū. Nō timuit inq̄t Aug⁹: sed exultauit vide
re credens vtiq̄: exultauit sperādo vt videret intelligē
do. Incertū aūt est vtrū dixerit de die dñi quo ventu
rus erat in carnē: vel de die dñi q̄ nescit or tū nec scit oc
casū: id est de natiuitate eterna fm̄ deitatē. Sz nō du
bito abraā totū sciuisse: ⁊ de incarnatiōe quidē cum di
xit ꝓcuratori suo. Pone manuz sub femore meo tē.
Gen. xxiiij. Die aūt dñi fm̄ diuinitatē vidit fm̄ Gre
go. quādo in figura sūme trinitat⁊ tres angelos hospi
tio recepit Gen. xviij. Uel fm̄ Chrys. quo ad diē passi
onis in oblatione arietis. Et Isaac Gen. xxij. Uel fm̄
Job. dñici. in sacrificio abrae de capra: vacca ⁊ ariete
triū annoz: ⁊ turture ⁊ colūba Gen. xiiij. Uidit et ga
uisus est. Aug. Quale aūt fuit gaudiū cordis videre vbū
manēs splendorē patr⁊ refulgērē mentib⁹ hominū
apud patrē manentē deū: taliquādo in carne venturz
⁊ de patris gremio nō recessurz. q.d. inenarrabile. Sz
carnales mētes iudeoz hec audientiū mentez a carne
nō subleuāt: dū in eo solā carnis substātiā pēsant. Un̄
dicūt. Quinquaginta annos nondū habes ⁊ abraā vi
disti. q.d. Multa sūt annoz curricula q̄b⁹ abraā mor
tuus est: quō g̃ vidit diē tuū? Theophil⁹. Quidā q̄rūt
cū xp̄s esset tūc. xxxiij. annoz. q̄re nō dixerūt quadra
ginta. Sz supuacua ē ista q̄stio. Nā simpliciter q̄ eis
occurrit: dixerūt. Uel fm̄ alios ex reuerentia iubilei q̄
erat sub nūcro illo. Uel fm̄ alios q̄a dñs iesus erat ita
abstinēs q̄ videbat antiq̄or multū pl⁹ q̄z erat. Dixit g̃
eis iesus. Amē amē dico vobis antecz abraā fieret ego
sū. Per hoc fm̄ Grego. benigne redēptor noster a car
nis sue intuitū submouet ⁊ ad diuinitatis sue ꝓtepla
tionē trahit. Quia em̄ diuinitas ꝓteritū vel futurū tps
nō habet: sed sp esse habz: ideo nō dicit: Anteq̄z abraā fie
ret ego fui: sz ego sū: fm̄ illud. Ego sum q̄ sum: q̄b⁹ dixit
deus moysi. Et quia creatura est Abraam. Non dixit

anteqū esset: sed anteqū fieret abrahā. Nec dixit: ego fact⁹ sū: sed ego sum. In pncipio eñ erat vbū. Sz sustinere verba ista eternitatis nō valentes mentes infideliuz q̄ intelligere nō poterāt: obuere querebāt. Uñ dicit. Sustulerūt lapides iudei vt iacerēt in euz. Tanta duricia ait Aug⁹. quo currerēt nisi ad lapides sibi similes? Et cū lapides nō essent in tēplo: satis videt q̄ portauerūt illuc: cū a pncipio viderūt loquentē. Et quia correptionē nō receperūt deseruit eos. Uñ sequit. Jesus aūt abscondit se: nō sub aliquo pariete vel retro parietē vl̄ domūcula. Sz fm Aug. celica potestate inuisibilē insidiantib⁹ se faciēs p medīū illoz exiuit de tēplo. Magis erat cōmēdanda patiētia q̄z ostēdenda potētia in occidendo illos solo nutu. Quo exemplo ostēdit cū resistere possum⁹ irā supbientiū hūiliter declinem⁹.

Postq̄z iesus absol ·H·ix.

uit adulterā a crimine dicēs. Nec ego te ꝑdēnabo: vade rē. Ne aliqui dubitarent an ille quē videbāt veruz hominē posset peccata dimittere: dignat aptius diuinitatis suę potētiā demōstrare: vt ait Alchuin⁹ dicēs. Ego sū lux mūdi. Nō quidē lux naturalis solis vt dixerunt manichei: que quidē ab eo fm diuinitatē sicut cetera facta sūt: fm illō. Dia p ipm vbū facta sūt: sz lux spūalis. Nec dicit (vt ait Beda) Ego sū lux angelorū vel celi: sed lux mūdi: id est hominū in tenebris cōmorantiū. Sed nec est lux ipa gratie habit⁹ nostri vel glorie: sed est lux vera que illuminat omnē hominē venientez in hūc mūdū siue lumine naturali intellectus seu lumine gratie vel glozie: q̄a nullus aliū de illuminat nisi ab eo omnē illuminationē causans. Uel etiā dicit lux mūdi exemplariter: q̄a vita ei⁹ ꝑ exemplū docet omnes pfecte t rōnabiliter viuere: ex q̄ vita q̄ imitat ꝑsequenter euadit malū maximū t ꝑsequit oē bonuz. Uñ subdit. Qui sequit me: imitādo act⁹ meos pdib⁹ affectionū t actionū: nō ambulat in tenebris erroz peccatoz t demū infernaliuz. Sed habebit lumē vite. Lumē. s. gl'ie: vbi est vera vita: nō deficiēs. Et aūt respōdētes iudei calūniari sūt de iactātia t de mēdacio: dicētes. Tu ō teipo testimoniū phibes. Laudare se ad sui gl'iaz vti q̄z ad iactātiā t vanā gl'iaz ptinet: sz laudare se ad gl'iaz dei t veritatē p primoz licitū t charitatiuū est: non iactura. Sicut fecerūt Job Dauid Paulus t alij: sic de⁹ se laudat vt notis nobis vtutib⁹ eius inde pficiamus in amorē ei⁹. Testimoniū tuū nō est vez. q. d: Tibi credi nō debet: q̄a solus es ad testificādū de te: cū tū vt dicit Alchuin⁹ multos testes pmisisset. s. pphetas añq̄z in carne appareret: q̄ eius sacramēta pdixerūt: t de co testificati sūt plurima. Uñ t iesus euertit q̄ dicūt: rūdens hoc eis. Si ego testimoniū phibeo de meipo: testimoniū meū vez est: hoc fm suspitionē eoz dixit estimantiū esse puz hominē. Et causam subiūgit: q̄a scio vñ venio t q̄ vado. q. d. Et deo sū t de⁹ dī fili⁹. Nō aūt hoc dicit manifeste: q̄a sp humilia interserit altis. De⁹ aūt ipe sibi fidedign⁹ testis est q̄ mentiri nō pōt. Aug⁹. Uez est testimoniū luminis: siue se ostendat siue alia. Locutus est pphēta vez testimoniū. Sz vñ hoc haberet nisi de fonte veritatis hauriret. Ergo idone⁹ est iesus q̄ sibi testimoniū ferat dicēs. Quia scio vñ venio et quo vado. Aug⁹. Patrē volebat intelligi. patri eñ gloriā dabat fili⁹ a q̄ est missus. Quātū ergo debet hō glorificare illū a quo est creatus. Uenit aūt cū est incarnatus. Fuit ad patrē cū passus est: t resurgēs ascendit in celū. Istud dicer fuit assumpte hūanitatis: nō sue diuinitatis q̄ vbiq̄z est. Uñ veniendo nō a ꝓe discessit: nec cūdo ad patrē nos dereliq̄t. Uos aūt (subdit iesus) nescitis vnde venio aut q̄ vado. Aug. q̄a scz videbant hominē nec credebāt deū. Sicut sol iste faciē illustrat videntis t ceci: sed cū videt visū habēs: nō cecus: sic sapiadei vbiq̄z vbuz dei ꝑsēs ē: et iā infidelib⁹: q̄ tū cū non vident ꝓpter cecitatē cordis: id est nō cognoscūt: t fidelibus q̄ videt credētes in eū. Uos fm carnē iudicat⁹: cuz dicitis. Tu de teipo testimoniū phibes rē. Ac si dicēt. q̄m in me carnē solā esse putatis t nō deū in carne: nō fallibiliter iudicatis t arrogās vobis video: de me testimoniū phibendo. Ego nō iudico quēq̄z. s. fm carnē: id est exterioza tm̄. Sicut eñ viuere fm carnē: ita t iudicare fm carnē iniustū est fm Chrysz. sz iudicat fz rei veritatē. Uel nō iudico quēq̄z nūc: nō ergo negat iudiciū ꝑ cū fiendū: sz nūc differēdū. Et si iudico: iudicium meū vez est. q. d. Si iudicarē nūc: iuste vos ꝑdēnarez: sed nūc nō est tps iudicij. Et fiet vez iudiciū: q̄a sol⁹ nō sū ego: sed ego t q̄ misit me pater ostendēs q̄ nō ipe solus ꝑdēnabit: sed t pater. Hec aūt ad suspitionē illoz loquit. Nō eñ existimabāt dignū fide esse filiū nisi patris testimoniū assumpsisz. Judicabat q̄ ꝑs fm diuinitatē simul cū ꝑe t spiritu sancto: quoz est vna diuinitas: reprobos ꝑdemnādo: electos remūerādo t glorificādo. Sed inq̄t tū homo iudicare dicit solus: fm illud Jobis. Pater nō iudicat quēq̄z: sed oīem iudicium dedit filio: q̄a ipe solus apparēs in hūanitate assūpta: ab oīib⁹ videbit: bonis t malis. Aug⁹. Erubesce hic sabellianę: q̄a nō dixit: ego sū pater t ego sū ipe fili⁹: sz solus nō sum: q̄a mecū est pater: distingue: intelligētia agnosce: q̄a pater est pater: t filius ē fili⁹: alia sez t alia ꝑsona. Sed noli dicere: pater maioz est: filius minor: nē: vt Arrius. Una eñ triū ꝑsonaz subsistentia: vna coeternitas: ꝑfecta equalitas. Et q̄a ō iudicio iā dixerat: nūc de testimonio subdit: Et in lege vestra: id est vobis data: a ꝑdeo scriptū est: q̄a duoz hoīm testimoniuz verum est: id est ꝓ vero habet in iudicio. Dicit eñ. ij. q. iij. ·H·j In ore duoz vel triū testiū stabit oīe verbuz: id est ꝓ vero t firmo habebit. Qō pōt sic intelligi fm Alchuinū. Si lex vestra approbat testimoniū duoz q̄ possūt decipi t falsū testificare: qr ratiōe meū t patrē testimoniū qō sūma stabilitate firmū ē: vez esse nō dicitz. Vel fm Aug. Cū duo possint mentiri: vt patuit in Susanna: t vniuersus popul⁹ sit mēritus coram xpo: quō ḡ in ore duoz vel triū stabit oīe verbū: nisi q̄a hoc mō per mysteriū trinitas cōmendata est: in qua est ꝓpetua stabilitas veritatis. Ego sum q̄ testimoniū phibeo de me ipo. Non solū ꝓ verba: dicens: Ego t pater vnū sum⁹: t in alijs locis: sed t ꝓ opera miraculosa: vt ipe ait. Opera que ego facio in nomine patris mei testimoniū perhibent de me Joh. x. Et testimoniū phibet de me q̄ misit me pater. Cū sez dixit per ·Ps· Domin⁹ dixit ad me filius meus es tu rē. Et in baptismo t transfiguratōe Tu es filius meus dilectus. Et dixerunt iudei. Ubi ē pater tuus. q. d. Solū te videmus: t tu dicis: pater mecum est: hunc nō videmus: ostēde ergo nobis eū. Quibus autez (inquit Theophil⁹) putant hoc ad improperiū t contumeliā ei dictum: t tanq̄z ex fornicatione genito: t ꝓgenitore eum ignorantiū vel ex vili patre et ignobili. s. Joseph vt putabat nato. q. d. Ignoraz es t ignobilis pater tuus. Quid ergo tā frequēter nobis inducis Quia ergo nō vt scire veritatē volentes: sed vt temptantes: ideo nō eis respōdet ad ꝓpositā questionē: sz dicit Neq̄z me scitis neq̄z patrē meū. q. d. De me nō queritis sed de ꝑe: q̄si me iā sciatz q̄ si totū in me ḃ sit q̄ videtz sez solā hūanitatē. Ergo q̄a me nō nostis. s. fm deitatē nec patrē vobis ostendo. Me quidē puruz hominem putatis: ideo t patrem carnalem queritis meuz. Quia

ꝙ aliud sū fm qđ videritis:aliud fm qđ nō videtis patrē aūt meū loq̄r occultū:occultꝰ ꝑ⁹ est vt me noueritis:z postea p̄cz meū sciet⁹.Un̄ subdit.Si me scireti fortsitan z patrē meū sciret⁹.Aug.Hoc ꝙbū fortsitan increpatiue dr:qđ tñ videt esse ꝙbū dubitatiōis:velut si indigner⁹ fuo tuo z dicas.Lōrēnis me:cōsidera:fortsitan ego dñs tuꝰ sū.Sic dñs dubitādo increpat infideles cū dicit:Et fortsitā patrē meū sciret⁹.Orig⁹.Querat hic aliq̄s quō vez sit ꝙ:Si me sciret⁹ rē.v.d.Me nescitis:z tō nec p̄cz meū sci⁹.Luz alibi dixerit iudeis:Et me sci⁹ Job.xvj.Ad qđ dicēdū q̄ saluator nr̄ aliq̄n de scipo vt de hoie loquit:z sic loq̄bat cuz dixit alibi:Et me scitis.Sciebāt em̄ cū natū ex maria.Aliq̄n de se loquit fm naturā diuinā.Et ꝙ mō loquit cū ait:Si me scireti.Quid est dicere:si me sciret⁹ rē:nisi ego z pater vnū sum⁹.Un̄ em̄ vides aliquē alicui simile:q̄ tridiana locutio est.Si hūc vidisti:illū vidisti ꝓpter similitudinē Tale dedit hic responsū dñs:Si me scireti rē.Nō qz p̄ est fili⁹:⁊ qa patri similis est fili⁹.Erubescat hic Arrianus.Nā si iuxta eū creatura est fili⁹:gliter q̄ nouit creatūrā:deū nouit.Nō em̄ q̄ substantiā creataz nouit:et diuinā nouit.Cū igit̄ z q̄ filiū nouit patrē nouit.Ptz qa ꝓsubstātialis est patri fili⁹.Uel aliter fm Orig⁹.dr aliq̄s cognoscere aliquē cū ꝓfūgit̄ ei.Sicut dr de adaz q̄ cognouit vxorē suā cū ei coniūctus est.Si g̃ q̄ adheret deo vn⁹ spūs est z deū cognoscit:g̃ pharisei q̄ do cōiūcti nō erāt p gratiā:nec patrē nec filiū nouerāt.Nec locut⁹ est in gazophilatio:hic est loc⁹ in tēplo:id ē porticu tēpli in quo seruabant diuitie.Et nemo apphendit eū.q.d.voluissent capere sed nō p̄misit:qa nondū venerat hora ei⁹.Nō hora fatalis necessitat⁹:sub quo fatū aliq̄ natū xp̄m:⁊ quō habet fatū.i.cōstellationez cogentē ad sic viuēdū z moriendū p quē factū est celuz z syderā:neq̄ ei creator creature subiacet.Nō venerat g̃ hora ei⁹ q̄ cogeret⁹ mori:⁊ q̄ dignaret occidi.

Quia dixerūt euāgeliste imediate q̄ nemo apphēdit ieſū:qa nondū venerat hora eius.Nūc de passiōe sua loq̄t ieſus:ostēdēs q̄ nō necesse:⁊ in ei⁹ ptāte posita erat.Dicit g̃ eis iterū ieſus:Ego vado.Et vt dicit Beda:g̃ hic narrant potuerūt esse eodē tpe z loco etiā diuersis loc⁹ z tpib⁹:Ego vado:⁊ ad patrē p mortē post resurrectionē in celum ascēsur⁹:z nō coacto fato vel ab aliis:⁊ sponte me offero iuxta illud:Oblat⁹ est qa ipe voluit Esa.liij.Jōo dicit:Uado.Et q̄rit⁹ me.Orig⁹.Dupliciter q̄rit ieſus recte z desiderio amor⁹ cupientes.s.virtutes z salutē.Et hi inuenīūt z vadūt vbi est ipe sc⁹ ad gl̃iam z pacē.Alij q̄ rūt odio z actu psecutiōis in iuste:vt iudeis qbꝫ loq̄batur.Et hi nō inueniūt.s.salutē:⁊ mortē eternā.Un̄ eis dicit.Moriemini in pctō vr̄o.s.pfidie z obstinatiōis.Et q̄ ego vado nō potestis venire.Ad illos loq̄t qs p̄scie bat p̄mā furos in ī credulitate:q̄ vtiq̄ nō potuerūt ire ad gl̃iam:qa noluerūt illud agere q̄ pueniēt.s.credere recte.Dicebāt g̃ iudei carnalit̄ intelligētes:nūq̄d interficiet semetip̄m:qa dicit:q̄ ego vado nō potestis venire Aug⁹.Stulta ꝙba:si em̄ se interfecisset:nūq̄d non ipse erāt morituri aliq̄n:z ituri ad aliud seculū vbi fuisset:⁊ Sz Orig⁹.Judei multa habebāt tradita eis de xp̄o vl̃ ex apocriphis vl̃ ex testimonijs ꝓphaz:nō solū ō natiuitate:sed z ō morte q̄ deb̄ mūdo trāsire deberet.Un̄ nō solū fm simplicē sensū:sed fm aliquē de xp̄o iudeorū traditionē q̄ ad eos deuenerat ignominiose b̄ pferētes z nō gl̃iam dātes.Dñs autē ad eos q̄ terrena sapiebāt q̄ si ad terrenos loq̄t dicēs.Uos de⁹ sū estis:id est terrā capitis z ad terrena habetis:z ideo nō miruz talia vos cogitare vt carnales z nil spūale intelligētes Ego de supnis sum:id est ab ipo p̄ce q̄ nil est supius fm Aug.Uos de b̄ mūdo estis:ego nō sū de b̄ mūdo.Quō em̄ de mūdo erat.s.fm diuinitatē:p quē fact⁹ est mundus:Et q̄ ante mūdū fuit.Illi aūt de mūdo:qa post ꝙ fact⁹ est mūdus:creati sūt vel ꝓpter mūdanas z carnales cogitatiōes:b̄ dicit:q̄s illi habebant ieſus nō habebat.q.d.Cū nil terrenū z mūdanū affectē quō ad tanta insaniā deuenirē vt me occiderez.Theophil⁹.Sed Appollinar⁹ hereticꝰ b̄ male intelligēs dixit co:p⁹ xp̄i nō fuisse de b̄ mūdo:⁊ de celo attulisse de materia celesti z p ꝙginē vt p fistulā ꝙducti trasisse.Sed sic intelligēdū est.Nō⁹ sū de b̄ mūdo:id est de nūero vestruz:qui mūdana curatis z amatis.Sic etiā xp̄s dixit de discipulis suis Joh.xvij.de mūdo nō sūt:qa sc⁹ nō inordinate eū amabāt.Quia igit̄ fm Aug⁹.magis dicendus est anim⁹ esse vbi amat q̄ vbi animat.Jō fm Orig⁹.qui amat terrena suū finē in eis ꝓstituēs est de hoc mūdo.Qđ optime z ꝓtinue nō fecit xp̄s.Et iō dicit se nō cē ō hoc mūdo.Uel fm Aug.ipe solus de hoc mūdo nō fuit:qa peccatū nullū cōtraxit vel habuit.Uel qa in christo inq̄tū dei filius est totus mūdus vt in sapiētia patris intantū differēs a mūdo materiali:inq̄tū differt rō tot⁹ mūdi ab oī materia denudata a mūdo materiali.Alia igit̄ xp̄i dicit.Ego nō sū de b̄ mūdo:qa cōuersat in illo mūdo.s.ꝓtinue clarevidēs.Et qa sciebat ieſus q̄ aliq̄ ex auditoribꝫ ꝙcurrēdi erāt:Jōo subdidit Dixi g̃ vobis:qa moriemini in pctis vr̄is.Nō qđē sim⁹pliciter z absolute:⁊ cū hac ꝓditōe intelligēdo.Si nō crediderit⁹:qz ego sū moriemini rē.Chrys.Quia nihil addidit multū est qđ commēdauit.Sic em̄ dixit dñs moysi.Ego sū q̄ sū:q̄si alia nō sint.Sz q̄liscūq̄z excellētia sit:si mutabilis est:vera nō est.Nō est em̄ ibi veruz esse:vbi est:z nō esse.Discute rez mutationez inuenies fuit z erit:cogita deū:inuenies:est:vbi ꝓteritū z futuꝝ esse nō possit.Nic g̃ nil aliud videt dixisse⁊ cuz ait.Nisi crediderit⁹ qa ego sū:id est ego sū de⁹.Aug⁹.Deo gratias qa dixit.Nisi crediderit⁹ qa ego sū.Nō dixit:nisi ceperit⁹.Quis em̄ b̄ capiat:Sic q̄ q̄ nō credit christo morit⁹ in peccatis suis.Nō credit q̄ operat⁹ ꝓtraria xp̄o Est em̄ xp̄s iustitia sapiētia z q̄libet alia ꝙtus.Qui ergo nō opat⁹ fm ꝙtutē:fm Orig⁹.hic nō credit xp̄o:vñ z morit⁹ in peccatis suis.Interrogantibꝫ autē tunc iudeis.Tu qui es:siue despectiue.q.d.Quanti te fac⁹ vt dicas minādo:nisi crediderit⁹ rē.nonne tu es ioseph.Uel interrogatiue.Tu qui es:Exquo oportet credere quia es:z nō dixisti:quid.Jesus autē sciens aliq̄s credituros:et si nō omēs ꝓ illis veritatē expressit sue diuinitatis dicens.Principiū qui z loquor vobis.Principiū vnū omniū rerum creaturarū cum patre z spiritu sancto:principiū cuz patre spiritus sancti:quia ab vtroq̄ ꝓcedit inq̄tum deus z inq̄tum homo:principiū exemplare omnis gratie:sapientie z virtutis.Qui incarnat⁹ loquor vobis in assumpta humanitate ad vestrā vtilitatem:quia humilis ꝓpter vos factus ad ista ꝙba descēdi.Credite ergo me esse principiū:quia vt hoc credatis:nō solū sum principiū:sed etiā loquor vobis Nam si principiū vtri est maneret apud patrem:nō acciperet formā:sed quomodo ei crederent:cum infirma corda intelligibile verbū sine voce sensibili audire non possent.Uel fm Chrys.considerāda est dementia iudeoꝝ q̄ post tātū tps z signa tā doctrinā interrogāt xp̄z Tu q̄ es:Quid g̃ xp̄s rñdet.Principiū q̄ z loq̄r vobis.Quasi diceret.Sermones meos indigni estis audire.nō solū vt vobis dicā q̄s ego sū:vos em̄ oīa tēptantes loq̄mini:z bec oīa possem arguere z vos punire.Un̄

sequit. Multa habeo de vobis iudicare: iudiciū nō p̄sens: sed futurū dicit: ideo in iudicio ver⁹ ero: qa filij⁹ veracis veritas sū. Ūñ subdit: Qui misit me. s. pat̄ verax est. Aug. Verax est pf̄ nō pticipādo: sz generādo veritatē. Nūqd em̄ pl⁹ dicturi sum⁹ vitas q̄z verax. Sīb̄ dixerim⁹ filiū incipiem⁹ dicē p̄e maiorē. hec aūt dic̄ xp̄s fm Chrysost. qm̄ tot audiēs ex imbecillitate non punit: aut qa eoꝝ cogitatiōes z ꝓtumelias nō nouit. Uel fm Chrysost. in b̄ me misit pf̄ nō vt iudicē mūdū: sz vt saluez mūdū. Verax aūt est pf̄ ꝓsequēter nullū ego nūc iudico: sz hec loq̄r q̄ sūt ad salutē: nō ad iudiciū. Ūñ sequit Et ego q̄ audiui ab eo hec loq̄r in mūdo. Alchuin⁹ aut dissera p̄e b̄ idē ē qđ esse a p̄e: qa ab illo hz audientiā a q̄ habet z essentiā. Aug⁹. Dat gl'iam p̄ri filiꝰ eq̄lis ei: tā q̄z dicat: do gl'iam ei cui⁹ sū filiꝰ: quō supbꝫ adūsus es ei cui⁹ es seruꝰ. Cū aūt diceret: verax est q̄ misit me: nō intellexerūt ō q̄ diceret. Et iō subdit euāgelista: Et nō cognouerūt qa p̄e ei⁹ dixit deū. Nō em̄ oculos aptos habebāt qbꝫ p̄ris z filij eq̄litatē itelligerēt. Uidebat tñ ic sus ibi alios ee q̄ post resurrectionē suā in eū crederent z iō ꝑ eis dixit: Cū exaltaueritis filiū hoīs a terra. s. p crucis passionē: tūc cognoscetis qa ego sū: z a meipso facio nihil: plures em̄ postea puersi sunt z cognouerūt ei⁹ diuinitatē. Et b̄ dicit vt nemo desperaret. Ait Augustⁱ. In q̄ntocūq̄z scelere male sibi ꝓsci⁹ sit cū eis donatuz: scz venia z cognitio deitatis q occiderūt xp̄m. Uel fm Chrysost. aliter multa docēs z signa faciēs xp̄s nō puertebat: de cruce derelinq̄ loquit dicēs. Cū exaltaueritis ze. q. d. Uos estimatis q tūc maxie a me separi eritis cū me occideritis. Ego aūt dico q tūc maxie sciet̄s z gl'a signoꝝ z resurrectionis z captiuitat̄s vze: qm̄ sū xp̄s filius dei: z non ꝑioꝝ ei. Propē qđ subdit. A meipso facio nihil: sz sīc docuit me p̄: sic loq̄r. Per b̄ idifferētiā substātie manifestat: z q nihil extra patrnales itelligētias loq̄t. q. d. fm Aug. Filiꝰ de p̄e ē de⁹: a meipso nō sū. In coꝝpalit locuti ē p̄ filio: qa incoꝝpalit p̄ genuit filium nec em̄ sic docuit q̄ si docti genuerit: sz b̄ ē em̄ docuisse q genuisse scientē: si em̄ simplr ē natura vitat̄s: b̄ est filio nosse qđ esse. Nolite g̃ cogitare p̄ez loq filio sīc duos hoīes: puta p̄ez loq filio suo hoī puro. Que em̄ vba ficrēt vnico vbo. Sīc aūt deꝰ loq̄t in coꝛdibꝰ nr̄is sine sono: ita loq̄t filio suo: que admodū g̃ gignēdo ōdit vt esset: sic dedit ei vt nosset. Et seq̄t. Qui misit me mecuz est: ꝓmū minoratiōis ē. s. inq̄tū hō factꝰ: intantū missus: fm deitatis. s. mecū est. Et nō reliq̄t me solū. Non em̄ q̄ misit filiū. s. in mūdū ibi nō erat pf̄. Qui ait: Celū z terrā ego impleo: qa q placita sūt ei: facio sp: nō ex q̄dā initio: sz sine ꝓncipio z sine fine cū eo facit. Uel ideo hec dicit fm Chrysost. qa dicebāt eū ex deo nō esse q̄ solueret sabbatū: oñdit b̄ esse bñplacitū p̄ri: z multi crediderūt in eū hec loquētē. Crediderūt qdē: sz nō vtoporebat simpliciter q̄ sil̄ erātes z reqescētes in humilitate vboꝝ: q̄ sua si nō erāt in alta doctrina.

De persuasiōe ieſu ✠ xi.

ad credēdum vt ꝑsecurarēt: z dura i crepatiōe iudeoꝝ ꝓfidoꝝ. Dicebat g̃ ieſus (ait Joh.) ad eos q̄ crediderāt i eū iudeos. Si mā seritis in sermōe meo. Quid ē manere in sermōe xp̄i seu vbis dñi: nisi nullis tēptatiōibus cedere. Si labor est (ait Aug⁹.) attēde ꝓmiū. Sequit. Cognoscet̄s vitatē. q. d. qa nūc credētes est̄ manēdo videntes eritis. Quid ē em̄ fides nisi credere qđ nō vides. Si g̃ ꝓmaneat in eis qđ credit̄ pueniet ad id qđ videtur: vt scz ꝓtēplent ipam veritatē nō p vba sonātia: sz p lucē splendentē: vitas incōmutabilis est: panis ē mentis: reficit: nō deficit. Ipa aūt vitas vbū dei est: hec veritas carne induta est. Uel fm Chrysost. Cognoscetis veritatē: id est me q̄ sū veritas. Judaica aūt illa oīa: scz legalia typus erāt. Et qđ sequat̄ ex hac cognitiōe ostēdit cū subdit: Ueritas liberabit vos. q. d. Etsi nō delectet vitas: delectet liberalitas. Liberari dicit libez fieri: id est euadere pericula: molestijs carere. Aug. Ūñ veritas liberabit nisi a morte: a coꝛruptiōe: a mutabilitate. Respōderūt ei iudei. Chrysost. dicit eos q̄ crediderant infrascripta respōdisse turbari: z seuientes ꝓtra eū ista dicentē q̄si serui essent. Augustⁱⁿ aūt exponit hoc nō de credētibus: sz de alijs iudeis q erāt in turba cuz eis: q nō credētes dicūt: Semen abrae sum⁹ z nemini seruiuimus vnq̄. q. d. eos q̄ sūt de semine abrae vt nos ingenui sunt: z ideo nō oportebat eos seruos vocare. Nūq̄ em̄ seruiuimus: loqui aūt intendebant de seruitute tēporali: z mendaciū dicūt cū frequenter seruituti addicti fuerint. In fuū em̄ venūdatus est ioseph ꝑ patres eoꝝ in egypto seruierūt pharaoni. In terra ꝑmissiōis multis tyrannis finitimis seruierūt: vt patet in li. Judicū ꝑ totū. Nabuchodonosoꝛ i babyloneꝫ: postea persis z medis. Exinde antiocho regi syrie. Et tūc romanis seruiebant. ꝓpter qđ em̄ dabāt eis tributa. Sz qa nō ad vanā gl'iam erant que dicebant a christo: sed ad salutē: nō voluit dñs ostendere eos seruos hominū vt potuisset: sz peccati a qua durissima seruitute solus deus eripere potest. Et hoc est qđ respōdens dicit. Amen amen dico vobis: qa oīs q facit peccatū: seruus ē peccati. Aug. Amen est vbū hebraicū: z interptat̄ verum: nec tamē grec⁹ nec latinus interpres ausus est interpretationē ponere vt honorē haberet velamēto secreti: vt nō esset ligatū: sz ne vilesceret nudatū. Ex geminatiōe inculcat: ex hoc doꝛmiētes quodāmodo excitat contēni nō vult. Oīs (dicit) q facit peccatū: siue iudeꝰ siue grecus: siue paup siue diues. siue impatoꝛ siue seruus. Qui oīe dicit nihil excludit. di. xix. Si romanoꝝ. Seruus est peccati. qa quisqs se prauo desiderio subiicit iniquitatis dño colla supponit. Sz huic dño ꝓtracimus: cū iniq̄tati q̄ nos compat reluctam⁹: dū ꝓsuetudini violēter resistimus: cū culpā penitēdo purgem⁹ z maculas lachrymis lauam⁹. Quāto aūt aliq̄ liberꝰ pagūt puersa que volūt ait Grego. in moral'. tāto eius seruitio obnoxius obligant. Augꝰ. Solus de peccato liberare pōt q̄ venit sine peccato: z factꝰ est sacrificiū ꝑ peccato. de ꝓsc. dist. iij. Nemo tollit peccata mūdi nisi xp̄s q̄ est agnꝰ tollēs peccata mūdi ze. Et subdit. Seruus nō manet in domo in eternū: qa peccatoꝛ in seruitute peccati neq̄z in domo eccl'ie militant̄s morat: mēsurio nec triūphātis. Hiero. Qui est aliq̄ sozde pcti pollutus. s. moꝛtalis: de eccl'ia dici non pōt: nec xp̄o subiectus. de pe. di. j. Eccl'ia. Filius manet in eternū. s. in domo ꝓdicta. Filius. s. xp̄us fm Aug⁹. coꝛpus z caput est Ipe em̄ ꝓciū dedit sanguinē suū: iuxta illud Apl'i. Empti estis ꝓcio magno. Et sic nos liberauit. s. vtute: que vtus cū remāserit in sacramētis q ea deuore susceptā. a seruitute peccati liberamur per filiū. Unde dicit. Si ergo liberauerit vos filius: vere liberi estis: nō a barbaris: sed a diabolo: nō a coꝛporis captiuitate: sed ab aie iniquitate. Prima libertas est carere criminib⁹: z hec impfecta in mūdo: qa caro ꝓcupiscit aduersus spiritū. Secūda z pfecta erit in patria. Et qa iudei se dixerant quia semen abrae erant. Ad hoc respōdet. Scio quia filij abrae estis. q. d. Agnosco vos quia filij estis abrae: carnis oꝛigine: nō coꝛdis fide. Et iō subdit: Sed me queritis interficere. Hoc aūt addit: ne dicant: peccatū nō habemus: dimittens omnē coꝛ vitam redarguere hoc quod ꝓ manibus erat qđ adhuc agere volebant

inducit in mediū. paulatim eñ eos a cognatõe illa remouit erudiẽs in hoc magna sapẽ. Sicut eñ libtas t seruit⁹ est ab operib⁹ ira t cognatio. Sed ne dicerent hoc iuste agim⁹: hoc remouet dicẽs causã. Qz ſmo meus nõ capit in vob. i. nõ capit in coz vr̃m: qz nõ recipit a cozdeyro. Sic est ſmo dei fidelib⁹ sicut piscib⁹ ham⁹ Tũc eñ capit qñ capit. Altitudinẽ etiã suoz dogmatũ ſm Chr̃yſ. in hoc oñdẽs. Et ꝙa possent dicẽ. Quid: si a teipo loq̃ris: bñ excludẽs subdit. Ego q̃d vidi apud patrẽ loq̃r. Nõ eñ solũ candẽ sbam sed cãdẽ vitatẽ patris habeo. Patrẽ suũ vult deũ intelligi. q. d. veritatẽ vidi vitatẽ loq̃r: qz vitas sum. Sic g̃ dñs vitatẽ loqr̃ quã vidit apud patrẽ. se vidit: se loquit̃: ꝙa ipe est veritas pñs. Theophil⁹. Cũ audis. q̃d vidi loquor neq; coꝑalẽ visionẽ intelligas: sed naturalẽ noticiã veram et approbatã. Seqtur. Et vos qõ vidistis apõ patrem vestr̃ facitis. i. diabolũ cuius filij erãt: ei⁹ acta imitando. Cuius eñ opa quisq; facit ei⁹ filius comꝓbatur imitatiõe. s. nõ natura. Gratian⁹ de pe. di. j. Illi autez intelligẽtes de patre carnalis cognatõis rñderũt. Pater noster abraam est. q. d. Quid tu dicꝝ es ꝫ abrãe. Videbant eñ eũ ꝓnotare vt aliq̃d male dicẽt de abraam: t esset eis occasio faciẽdi q̃d cogitabãt. s. occidẽdi. Sed hoc ꝑm iesus interemit vt falso dictũ: vñ rñder. Si filij abrae estis: opera abrae facite. Nõ negat cozũ originẽ ꝙ ex semine abrae descẽderãt. sed facta cõdemnat. t dicit in pl̃ali opa nõ opus: ad innuẽdũ ſm Oriꝫ genẽ: ꝙ nõ solũ opus vnum abrae. s. illud q̃d ꝛ de coz ꝙ credidit abrãe deo. sed t alia ei⁹ opa optet imitari: vt sit verus filius abrae. Nũc aũt q̃ritis me interficere hominẽ: q̃ vobis vitatẽ locut⁹ sum. hãc. s. vitatẽ ꝙ est ꝑi equalis. ꝓpter hoc eñ q̃rebãt eũz iudei interficeret. Et vt ostendat ꝙ nõ sit ꝛrius patri subdit. Quã audiui a deo. Audire aũt nihil aliud est q̃z esse a patre hominẽ Dicit nõ dei filiũ nõ verbũ: qz non mozit̃ verbũ. Hoc abraam nõ fecit. q. d. In hoc ꝓbatis vos nõ esse filios abrae: quia facitis opa ꝛria abrae. Origꝫ. Et si tempore abrae nõ est nat⁹ xps: erat tñ aliqs hõ q̃ diceret veritatẽ quã audisset a deo: quẽ abrãa non vidit. Et scias ꝙ nullo tpe aduẽt⁹ iesu spũalis defuit sanct⁹. Vos facitis opa ꝑris vr̃i: ait iesus. Dic̃ hoc dñs (vt ait Chr̃yſ) volens eis auferre supfluã gl̃iam de cognatiõe: et suadere eis vt nõ vlera spem salutis habeãt in cognatiõe naturali: sed in ea q̃ est ſm adoptionẽ. Hoc eñ eos ꝓhibebat venire ad xp̃m: qz extimabãt cognatõz abrae sibi sufficẽ ad salutẽ. Et ꝙa ceperãt iudei vtcũq; cognoscere: nõ de carnis generatiõe dñm loquit: ſz de vite ſtitutiõe: ideo rñderũt iudei. Nos ex fornicatiõe non sumus nati. Lõ suetudo scpturaz: ait Chr̃yſ. est fornicatiõnẽ spũaliter appellare: cũ dñs multis t falsis aiã tãq; ꝓstituta subiũcit̃. q. d. Nõ sum⁹ ydolatre: vnũ ꝑem habem⁹ deũ. s. eũ colendo. Sed q̃d dicitis ait Chr̃yſ. vos patrẽ habere deũ: t xp̃m incusatis hoc dicentẽ. vt supra dictũ est. Et q̃uis multi coz essent nati ex fornicatiõe: ꝙa illicitas cõmixtiões faciebant: nõ tñ hoc redarguit: sed adhuc instat ꝙ non sunt ex deo dicẽs. Si de⁹ pater vester esset: diligeretis me vtiq;. Hila. nõ ꝛprobat ꝙ deũ patrẽ sibi dicerẽt: q̃ sunt veri filij dei: sed temerariã iudeoz vsurpatiõz patrẽ sibi deũ ꝓsumẽtiũ p id ꝙ se non diligerẽt obiurgat. Sed cũ ab his q̃ sibi deũ prez dicerẽt: idcirco se diligẽdũ ait: ꝙa ex deo exissz t causam dilectõis ex causa docuit esse nascẽdi. vñ dicit. Ego cũ ex deo ꝓcessi t veni. ꝓcessio eius ꝓtinet ad natiuitatẽ coꝑalẽ: aduent⁹ ad coꝑalẽ ex matre. Dicitis deũ patrẽ: cognoscite me vel fratrẽ: nõ esse aũt a se originẽ sibi docuit cũ subdit. Neq; a meipo veni: sz ille me misit: includit eñ missio ꝓcessionẽ a pẽe eterna/lem t tẽporalẽ. Quare loquelã meã nõ cognoscitꝫ: subdit xp̃s. ꝙa nõ potestis audire ſmõces meos. Augꝫ. Jõ audire nõ poterãt: ꝙa cozrigi credendo nolebãt. Et qz iam xp̃us excluserat iudeos a cognatiõe abrãe: t a cognatiõe seu filiatiõe diuina: nũc ꝓtinit eos aperte dicens. Vos ex patre diabolo estis: nõ natura sed imitatione. Non eñ erãt iudei mali natura q̃si ducẽtes ozigine de gente tenebraz: vt dicit hereſiarcha manichẽ⁹ scz ꝙ diabolus t caro nostra haberet originẽ a quadã natura mali t ꝓncipe tenebraz. Gratian⁹. xxij. q. ij. §. Jtẽ opponit̃. ait. Erant filij abrae carne: sed ꝙa nõ fuerunt filij imitatiõe non deputanꝫ inter filios abrae. sz dicunt̃ a xp̃o filij diaboli: nõ nascendo sed imitãdo. ꝑfertur ergo imitatio opis origini carnis. Et desideria patris vestri vultis facere. Ecce vnde filij: qz talia desiderat̃is qualia diabol⁹. non ꝙa de illo nati estis. Quer̃itis me occidere hoiem qui veritatẽ locut⁹ sum. sicut diabolus inuidit t occidit ꝓmos parẽtes. Ille ait Jesus homicida erat ab initio. vtiq; in ꝓmo hoiem nõ ferro accinctus: ait Aug. sed ad hoiem malũ verbũ semi/nauit: cum. s. ait. Eritis sicut dij tẽ. Et occidit. Noli ergo putare te nõ esse homicidã cũ fratri tuo male ꝑsuades. Cum eñ male ꝑsuades fratri tuo: occidis. de pe. di. j. Noli. Et ꝙa freq̃nter etiã ipi iudei dicebãt de xp̃o ꝙ nõ erat ex deo. Ostẽdit etiã ex hac falsitate eos cẽ ex diabolo: quia vt subdit: i veritate nõ sterit. Aug⁹. Diabolus in vitate sterisse: nõ in vitate creat⁹ fuisse negatur. Fuit eñ in vitate conditꝰ: sed dum de se ſupbiendo ꝑsumpsit: ab ea alienus fact⁹ est. Sed in vitate cõditus nõ fuisset: si dilectionẽ sui conditoris nõ habuisset. de pe. dis. ij. §. Quod g̃. ante. c. ꝓncipiũ. Aug⁹. xj. de ciuitate dei. diabol⁹ in vitate nõ sterit: t ideo nũq; cũ sanctis angelis beat⁹ fuit: recusans se esse subditũ creatori. ac ꝑ hoc falsus t fallax: quia pia subiectiõe noluit tenere: qõ nature est: t affectans superbã elationẽ simulare nõ est. Oportet ergo intelligere ꝙ in vitate nõ sterit: ꝙ fuit in veritate. s. creatus: sed non ꝓmãsit i ea. Et ꝙ Jobes in canonica ait. Ab initio diabol⁹ peccat: nõ ab initio ex quo creat⁹ est peccare putãdus est: sed ab initio pcti. i. ꝙ habuit ꝓncipiũ peccatũ in eo: non ꝙ malus sit creat⁹ t peccans. Et cur diabol⁹ veritatẽ nõ colat. Subdit̃. Quia non est vitas in eo: ſm Origꝫ. eo ꝙ vana suspicat̃ t seductus est ipe a seipo. in hoc deterioz q̃z alij: illi quidẽ q̃ ab eo fallunt̃: ipse sibi ꝑdicti decep/tionis auctoz extiterit. Vel veritas oz non esse in eo: ſm Origẽ. ꝙa particeps xp̃i non fuit: qui ait. Ego sum veritas. Vel ex hoc patet ſm Aug. ꝙ in veritate nõ sterit t si in ea fuerit: quia nõ est nunc veritas in eo: essz aũt si sterisset in ea. Cũ loquit̃ mendaciũ ex ꝓꝛijs loqtur. i. ex se: quia mẽdax est t pater ei⁹. Nõ sic est istõ intelligendũ vt manichei hereticj. s. ꝙ diabolus sit mendax t pater diaboli. Nõ eñ diabol⁹ habet patrẽ aliuz q̃z deum: qui pater eius est: quia eũ creauit t bonum: sed effectus est ex se mendax. vt dictũ est. t pater mẽdacij. i. inuentoz. Nam t mendaciũ dixit cum criminat⁹ est deũ apud homines ad Euam dicens. Quoniã inuidens vobis deus lignũ inibuit. Et apud deũ crimi/natus est homies cum ait de Job. An gratis iob colit deum tẽ. Job. j. ſm Theophilũ. Cauere inqt Ambro. fratres mendaciũ: quia omnes q̃ amant mẽdaciũ filij sunt diaboli. Est aũt mendaciũ nõ solũ in verbis sz in simulatis etiã operib⁹ mendaciũ est christianũ se dicere: t opera xp̃i nõ facere. xxij. q. v. Cauere. Qꝫ autẽ dicit: ex ꝓꝛijs loquit̃. s. diabolus: ostenditur in hoc ſm Aug⁹. vnũqnq; non, nisi ꝓꝛia voluntate peccare. ad

T

hoc.xv.q.j.nō est. Ego aūt q̄ veritatē dico non creditʒ mihi. Alchuin⁹. quia dñs veritas est: t filius veritatʒ: dei veritatē dicit. Sed iudei q̄a filij erāt diaboli: auersi erant a veritate.

Ea que ponit Jo. ·H·xij·

in.vij.c. abbreuiādo vbi etiā narrant̄ p̄secutiōes t cōtumelie p̄tra xp̄m dict̄ q̄ ābulabat iesus in galylcā alterā. s. p̄uinciā a iudea vbi erat hierosolyma. Et assignat causaz. Nō em̄ volebat in iudeā ambulare: quia q̄rebant eū iudei interficere. In hoc fm Aug. dans exemplū q̄ cum quis querit ad mortem iuste etiā p̄latus potest t debet locū mutare vt se p̄seruet: t hoc q̄n do sine eo potest grex si sibi cōmissus saluus p̄sistere. De quo plen⁹ habes. vij.q.j. §. hoc tunc. t. c. sciscitari. Et cū esset in p̄mo dies festus scenophegie. i. tabernaculoz̄ de mense septēbris. Dixerūt ei fratres sui: nō frēs carnales: quia maria eū habuit vnigenitū fm Aug⁹. t oēs alios fratres. ergo dicūt hic p̄sanguinei quos in diuersis gradib⁹ habebat. Transi hinc t vade in iudeam: vt t discipuli tui videāt opera q̄ tu facis tē. Nō intelligit̄ de duodecim discipulis qui semp̄ sequebantur eū: sed de alijs q̄ exturbis afficiebant̄ ad eum t doctrinā eius: qui erāt in iudea. Hic aūt tēporaliū eius t ip̄oz̄ cōsulebāt. Et q̄a humanā gl'iam q̄rebant: ideo in eū nō credebāt. ait Aug. t euāgelista narrat q̄ non credebant fratres sui in eū. xp̄m em̄ vt consanguineū potuerūt habere: credere aūt in eū ip̄a p̄fidtate fastidierūt. Multe aūt tamaritudinis fm Chr̄yſ. verba illa erant: q̄ z de formidine t de amore gl'ie cum notāt t de veritate signoz̄: q̄si suspicarent̄ non esse vera miracula. Rñdit aūt xp̄us mā sucte docens nos nō indigne ferre si etiā aliq̄ vices nobis cōsilient̄. Temp⁹ meū aūt ait nōdū aducnit. s. gl'ie mee: quo veniā in altitudinem: tēpus vestrū semp̄ est paratū. i. mūdi gl'ia quā intenditis. Vel fm Chr̄yſ. fortasse isti fratres q̄rebāt eū p̄dere t iudeis: t ideo dicit tēpus suū nōdū aduenisse sez mortis t passiōis. Temp⁹ cozū dicit paratū. s. ad h q̄rendū cū iudeis. s. mortē suā. Et q̄a duo videbantur impingere cōtra eū. s. formidinē t vanē gl'iam. Cōtra p̄mū dicit. Nō potest mūdus odire vos: me odit: quia testimoniū p̄hibeo de illo: q̄a opa eius. i. amatoz̄ mūdi mala sunt. Ex quo patet q̄a nō formidabat cum rep̄henderet vicia. Cōtra secū dicit. Vos ascēdite ad diē festū. Si em̄ gl'iam affectasz secū retinuisset: vt cū maiori comitiua ascēderet. Ego aūt non ascendā. s. vobiscum: vel palā vt suadebāt. Nam vtiq̄ ascendit: vt subdit euāgelista: sed nō cum eis. Post ascensum em̄ eoz̄ ip̄o occlte ascēdēte ad festū: fiebat de eo murmur multus: dicētib⁹: vbi est ille. Et varietas erat loquētiū: q̄a quidā dicebāt eum esse bonū: alij seducroz̄. bonū eus dicebant turbe: seductoz̄ vo principes sacerdotum et pharisei. Nemo tamē palā loquebat̄ de eo. s. cozū q̄ dicebant eum bonū p̄pter metū iudeoz̄. Jam aūt die festo mediāte ascēdēte in templū: festū illud scenophegie septē diebz̄ celebrabat̄. Nō ergo ascēdit i p̄mis diebus: sed die festo mediante. i. in medio festi. Ideo autē tardauit venire: vt auditores attētiores faceret. Nā in p̄ncipio festi magis attendebāt ad ea que erāt festi: nec ascēdit ip̄e ad diē festū vt frēs sui: q̄a non ad delicias fruendū festi: sed ad lucem p̄hendā doctrine. vñ subditur. Et docebat. Et mirabantur iudei dicētes. Quō hic litteras scit cū nō didicerit: tanta erat virtus docētis. Et q̄a dixerāt: seducit turbas: trāsmutati mirant̄. Nunq̄ qui nouerāt vbi natus t educatus viderāt litteras discentē: t tamē audiebant de lege disceptātem: legis testimonia p̄ferentē que nemo posset p̄ferre nisi didicisset. Ab hac questiōe ait Chr̄yſ. cognoscere debebant: quoniā hec scientia non erat humanit⁹ in eo sed diuinitus. Et hoc eis dominus iesus reuelauit dicēs. Mea doctrina nō est mea: sz eius qui misit me patrʒ: id est qui incarnari cōstituit. Doctrinā quā docuit deo: non est a me inq̄tum homo quez videtis. Vel fm Aug⁹. quia xp̄us inq̄tum deus est verbū seu sermo siue doctrina patris: ideo dicit Mea doctrina nō ē mea q̄si dī. Ego nō habeo esse a me sed a patre: vbi vehemēter ostēdit sui t patris vnam esse doctrinā. ac si diceret fm Chr̄yſ. Nihil habeo p̄ me em̄ aut diuersum a patre. Et ad cognitionē altitudinis huius rei dat modū subdens. Si quis voluerit voluntatē eius facere. hoc est facere voluntatē dei patris credere in eum: cognoscet de doctrina mea, vtrum ex deo sit tē. quia peruenier ad gl'iam vbi perfecte cognoscit̄ mysteriū trinitatis t p̄cessus personarū. Vel fm Chr̄yſ. auferte. quasi dī. ram inuidiā odiū que sine causa habetis contra me contra voluntatem dei: t nihil p̄hibebit vos cognoscere: quoniā verba dei sunt que loquor. Qui a semetip̄o loquit̄: id est qui vult aliquā p̄priā instituere doctrinā: p̄priā gloriaz querit: id est p̄pter nihil aliud hoc vult q̄z vt gloriā p̄priā acquirat. Qui autem querit gloriam eius qui misit illum: hic verax est t iniusticia in eo non est. q. d. Verax sum quia doctrina continet veritatē. Iniusticiā in me nō habeo: quia alterius gl'iam nō vsurpo. Domin⁹ (inq̄t Aug⁹) dedit nobis magnū exemplū humilitatis: dum habitu inuentus: vt homo: non querit gl'iam suam sed patris. Nōne Moyses dedit vobis legē: t nemo ex vobis facit legem: quid me q̄ritis interficere. Duas criminatōnes inq̄t Chr̄yſ. iudei cōtra xp̄m inducebant: vnam q̄ sabbatū nō custodiret: aliā q̄ patrē suū dicebat deum equalē se facies deo. Hoc igit̄ primo confutauit dum ostēdit q̄ nō est deo cōtrarius sed cadē patri docet. de reliquo ad sabbati solutionē instat dicēs. Nōne moyses dedit vobis legem tē. ac si diceret: lex continet: nō occides. vos autē vultis occidere. q̄si dī. Si ego solui legem sanās in sabbato: hoc tamē in salutem. vos autem transgredimi in malū. s. querendo interficere me. vnde nō debeo a vobis de transgressione legis iudicari. Vel fm Aug⁹. quia si legē facerēt. i. implerēt: chr̄istū in ip̄is litteris inuenirēt: t p̄sentē nō occiderēt. Respondit autē ei turba. Non pertinentia ad ordinē: sed ad turbationē: t ideo turba. Demoniū habes. Dicitū est ei quia demoniū haberet q̄ demōes expellebat. Quis te querit interficere. negant q̄d freq̄nter intendebant. Domin⁹ aūt non turbatus: sed in veritate tranquill⁹ nō reddens maledictū p maledicto tranq̄lle respōdit exemplū nobis patientie tribuens. Unū opus ait feci: t omnes miramini: quid si omnia opera mea videritis: Ipsius em̄ omnia opera erant que videbāt in mūdo qui fecit omia nō videbant. Miramini ait. i. turbamini tumultuātes hominē. s. qui iacebat in pisicina languidum sanando. de quo Jobis. v. p̄terea moyses dedit vobis circūcisionē tē. Fuit p̄terea data circūcisio: vt signū esset fm Alchuinū magne fidei abrae qui credidit q̄ ex eo antiq̄ssimo xp̄us nasceret. i. ysaac ex q̄ xp̄s Item in signū distinctiōis illius natiōis ex qua xp̄us erat nasciturus a ceteris natiōibus. Illud em̄ mēbrū in quo dabat̄ tale signum est instrumētum generationis. Itē in signū castitatis animē t corpis cozū q̄ sunt veri filij abrae. t fortitan inq̄t Aug⁹. ip̄a circūcisio xp̄z sig̃ficabat. i. expoliatōz carnis: vicz carnalium cupidita-

tum a corde. Nō em̄ sine causa dabat in eo mēbro, per q̄d, p̄curat mortaliū generatio: q̄a p vnū hoiem alter: ideo vnusq̄sq; cū p̄ceputio nascit: q; cū vitio, ꝓaginis nascit. z nō mūdat de⁹ a vitio siue originali siue actuali p xp̄m. Cultellis petrinis fiebat: z petra xp̄s signat. Intelligite ḡ hoc significare op⁹ bonū: q̄d fecit sanādo totū hoiem: q; in aia z corpe in sabbo estis, p̄hibiti seruilia opa facē in sabbato: sed nō est op⁹ fuile sanare in sabbato sicut nec māducare z bibere ad ꝓseruandū salutē corpis z multomagis aīe. Dicit autē circūcisio esse nō a moyse sed ex p̄cepto: q; ab abraā habuit initiū: qui fuit ante moysen. Et q; fieri debebat fm dei mandatū die octaua a natiuitate pueri: nō si illa dies octaua fuisset in sabbo: nihilomin⁹ circūcisio fiebat nō exīmantibus, p̄ hoc solue legē moysi. i. ꝫ facere tale op⁹ agendo: q; ad salutē erat aīe. Et hinc arguit xp̄us, pbans se nō agere ꝫ legē cū in sabbo curaret. Si ḡ circūcisionez accipit hō in sabbato xp̄i. Totū hoiem dr: q; aīa a peccatis z corp⁹ ab infirmitate libauit. de pe. di. .iij. Nolite iudicare fm faciē: sed iustū iudiciū iudicate. i. nō a psona ax̄ dignitate: vt. s. q; moyses apud vos in maiori gl̄ia z honore q̄z ego in eodē ope. s. salutis illū exercuerit a peccato me inculperis. Hoc em̄ est iudicare fm faciē id est fm acceptionē psonax̄ q̄d est iniustū: sed iudicate iuste. i. ex natura rerum. Nolite iudicare fm faciem Aug⁹. hoc magni laboris est in hoc seculo nō iudicare psonaliter. Od enim p̄iosum de ore dñi sonabat, ꝓter nos sep̄tū est. Quis est q̄ nō psonaliter iudicat: q̄ equaliter diligit. Cū em̄ homines, p diuersis gradibus honora/mus: rimēdū est ne psonas accipiam⁹: nonnūq̄z est iudicū inter patrē z filiū. Non equam⁹ filiū patri i honore: sed, ꝓponim⁹ filiū patri si boni causam habet in veritate. Idē pleni⁹ .ij. q. vij. querit. Dicebāt q̄dā ex hierosolymis. Nōne hic est quē q̄rūt iudei interficere xp̄i. Signanter dr ex hierosolymis. hi em̄ magis potiti sunt signis eius: z ideo miserabiliores alijs. An nō magnū signū erat insanientes z q̄rentes occidere eū: habere eū in manib⁹ z subito q̄escere. Et q̄ infra dicūt: xp̄s cum venerit nemo scit vnde sit hoc ꝛō dicūt. q; de xpo dixerat Esa. Generationē ei⁹ q̄s enarrabit. Loquēs q̄dez de ei⁹ diuinitate. nam fm humanitatē ei⁹, ꝓpha Micheas p̄dixerat q̄ in bethlem nasceret. Et alibi. Quoniā nazarē⁹ vocabit. Clamat ḡ ihesus in tēplo sup his dicēs. Et me scitis: z vnde sum scitis. Loquit desc fz humanā natiuitatē: q̄a sciebāt ipm filiū esse Marie et de nazareth: partū tm̄ virginis ignorabāt: unum fm effigiem sciebāt. A meipo nō veni: q̄a dei opatiōe incarnatus est: sed est verus q̄ misit me. s. de⁹ pater a quo sum: quem vos nescitis. Ignorantiā coꝛ dicit fm Chr̄yſ. q̄ est p opa. de qua Paul⁹. Confitent se nosse dēū: factis aūt negant. Vel fm Hyla. eū nesciebāt fm diuinitatē patrē. s. cū z filiū nesciret a quo est. Ignorato vno relatiuoꝛ z aliud nescit. Et infra. Et q̄rebāt eū apphendē Nemo tū in eū misit manus: eos. s. ꝓtectute retinēs Et ratio: q; nondū venerat hora eius. s. ab eo volita z pordinata. Nō hora fati. Nō em̄ dñs (ait Aug⁹.) subfato nat⁹ est. Ē nec de te credēduz est: q̄ tom⁹ de illo p quē factus es. Multi aūt de turba crediderūt in eum Orig̃. Humiles z pauperes saluos faciebat dñs. Uerū tamē ait Chr̄yſ. Neq; in his sana fides erat: sed more multitudinis vulgaria loq̄bant dicētes. Xp̄s cum venerit nunq̄d plura signa faciet q̄z hic facit. Hoc em̄ dicere est nō firmit̄ credere ipm esse xp̄m. Audierāt pharisei turbā murmurātē de eoꝛ ñ z miserūt p̄ncipes et ministros vt eū apphenderēt: Quib⁹ aduenientib⁹ dixit ihesus. Adhuc modicū vobiscū sum. Uerba loquit̄ humilitatis plena. ac si diceret. Quid festinatis me interficere: paruū tēpus expectate. Nō aūt simplicit̄ dicit suz hic: sed vobiscū. q. d. Et si me psequimī: nō tamē cessabo docere z facere que sunt ad salutē vestraz. Uado ad eum q̄ misit me. ac si dicat. Reuertens ascendo ad patrem, qui me incarnari permisit. Queritis me. i. q̄ritis post resurrectionē compunct̄i ad patientiā vel in exidio hierosolyme: z nō inuenietis fm p̄sentiā corporalem. Uel in illa angustia obsidiōis adiutoriū mei non inuenietis. Et vbi ego sum nō potestis venire. Non dixit vbi ego: sed vbi sum. Semp em̄ xp̄us erat vndeque/nerat in gloria: quia cōtinue eius anima gloria deitatis fruebat: z ad illam tunc nō poterāt venire, ꝓpē peccata coꝛum. Dixerūt iudei xp̄i. Nunq̄d in dispersionez gentiū iturus est z doctur⁹ gentes? ꝓphetauerūt quod non intellexerant sicut Cayphas. Nam iturus erat xp̄us nō p̄sentia sua: sed pedibus suis spūalibus p discipulos suos q̄ sunt membra sua: ad docendū gentes dispersas in diuersas regiōes z ritꝰ. Nouissimo autem die magno festiuitatis. i. in vltimo septē dierū sce/nophegie: clamabat ihesus ꝓter turbe multitudinē: vt audibilis fieret fm Theophilū: atq; fiduciā largirē: quia neminē fo:midabat. Si quis sitit veniat ad me: z bibat: ac si dicat fm Chr̄yſ. Neminem necessitate vl violētia attrahō. Sed si quis habet desiderium multum hunc voco. Est sitis interioꝛ (ait Aug⁹.) q̄a est homo interioꝛ. Si ergo sitim⁹ veniamus non pedib⁹ sed affectib⁹ z bibat. Ait Gratian⁹. Aliud est ḡustare: aliud bibere. Gustat q̄ aliquaten⁹ cōmunicat charitati: sed postea ab ea delinquēdo recedit. Sed bibit qui in charitate radicē figit. de pen̄. di. .ij. §. Quod ergo. ante ca. ꝓncipiuz. Et q̄ de intellectuali loquat potu. patet per hoc quod subdit. Qui credit in me: id ē credēdo amat me. de cōsecra. di. .ij. sicut dicit scriptura. i. eo modo quo dicit scriptura: quoniā rectā oportet habere cognitionem: opa z nō a signis sicut a scripturis. Uel fm Hieronymū quod dicit scriptura potest referri ad sequentia. s. flumina de vētre eius fluent aque viue. hoc scriptura dicit. Et de ꝓuerbijs hoc testimoniū assumptū est. vbi dicit. Deriuent fontes tui foras z i plateis aquas diuide. Uenter interioris hois est cōscientia coꝛdis ei⁹: fons vel flumen q̄ manat de coꝛde vētris est benuolē/tia qua vult cōsulere ꝓximo. Greg. Cum mentē fidelium sancte p̄dicatiōes defluūt: q̄si de ventre credētium aque flumina decurrūt. Uētris viscera q̄d sunt aliud nisi mētis interna. i. recta intentio: sanctū desiderium: humilis ad deū: pia ad ꝓximū volūtas. Hoc autem dixit inquit euāgelista de spiritu quez acceperunt credētes in eū. Quid autē dicit spiritū nisi spiritū scm̄ quē postea acceperūt in linguis igneis post ascensionē Unde dicit subdēs de hac datione. Nondū erat spiritus datus: q̄a nondū erat ihesus glorificatus. s. quo ad coꝛpus existens adhuc mortalis: fuerat quippe spiritꝰ sanctus datus Johānī baptiste in vtero sanctificatus Zacharie: Simeoni: Elyzabeth. Quinimo: z omnibus sanctis veteris testamēti: sed nō in illa plenitudine et signo visibili z effectu singulari. s. locutiōis oium linguarū: sicut fuit post christi ascensionē. Ex illa hora ait euāgelista. Turba cum audisset hos fmones dicebat. Hic est vere ꝓpheta: alij aūt dicebāt. Hic est xp̄us Alij vo. Nunq̄d a galylea xp̄us venit? Nonne scriptura dicit: q; ex semine Dauid z de bethlem venit xp̄s? Et sic de eo dissensio facta est in turba. Quidā autez volebant eum apphendere: sed nemo misit in eū manus Et cum ministri reuersi essent ad phariseos qui miserant eos ad capiendū: interrogati quare nō adduxissent

ptū: responderūt. Nunq̄ sic locut⁹ est homo sicut h̄ loq̄tur. Qui dixerūt. Nunq̄d t vos seducti estis. nūq̄d ex p̄ncipib⁹ aliq̄s credidit aut ex pharisęis: Sz turba hec q̄ nō nouit legē maledicti sunt. Dixit aūt Nicodemus ad eos. Nunq̄d lex nr̄a iudicat hoiem nisi pr⁹ audierit ab ipo t cognouerit q̄d faciat. Qui responderūt. Nūq̄d t tu galylęus es: scrutare scripturas et vide: q̄a pha a galylea non surgit: Et reuersi sunt vnusq̄sq⁹ in domū suam. Nec euāgelista.

Lap'm. iiij.

Et doctrina iesu christi

in responsiōib⁹ eius ad inquisitiōes pias factas a discipulis ei⁹ causa sciēdi vitatē. Cū Iesus ostēdisset difficultatē salutis diuitiz interrogauit Petrus: narrāte Matth. Ecce nos reliquim⁹ omnia t secuti sumus te. s. in pauptate: q̄d ergo erit nobis. s. q̄ merces: q̄d premiū: oia dicit. s. tēpoalia diuitiaz: corpoalia voluptatū: inēnalia p̄priaz voluptatū. Qui ei oīnia ōr nihil excludit. di. xix. Si romanoz. Predcrā oia possidem⁹ vel possidere vel affectare possum⁹. Cui rūdit xp̄s. Vos q̄ secuti estis me. Nō em̄ pfectio consistit in pauptate sed in seq̄la t imitatiōe xp̄i: maxime p charitatē t patiētiā būlitatē t aliaz v̄tutū. In regeneratiōe. i. in vltima resurrectiōe vbi iterz generantur q̄dām⁹ hoies resurgēdo sed ad esse imortale. Cum sederit filius hois in maiestate sua. i. cū appuerit in finali iudicio in gl'ia t potestate sua iudicatur⁹ ozbē: sedebitis t vos sup̄ sedes duodecim. i. mecū eritis q̄si assessores ad iudicādū: vt approbādo sententiā iquā xp̄us ferret. quod erit maxime dignitatis. iudicantes duodecim tribus isr'l. Duodenari⁹ numer⁹ est superabundans: q̄a cius ptes aliq̄te in se multiplicate transcēdūt ipm numerū duodenariū. vñ signat vniūsitatē tā iudicādoz oīm q̄z iudicātiū assessoz. Nō solū duodeciz apli erūt cū xp̄o iudices assessores: sed t oēs alij q̄ pfecte mundū deseruerūt: vñ subdit. Et ois qui reliq̄rit patrē matrē filios sorores t agros p̄pter nomē meū: centuplū accipiet: t vitā eternā possidebit. Marc⁹ vo sic refert. Nemo est q̄ p̄dicta reliq̄rit xp̄e me t p̄pter euāgeliū q̄ non recipiat centies tātū in h̄ seculo: nūc domos: frēs: sorores: aut filios aut matres aut agros cū pſecutiōib⁹: et in futuro seculo vitam eternā. Ō q̄dē sic intelligit̄ fz Job. cassi. in colla. Qui ve deserit p̄dicta vt pbi religiosi: vtiq̄z p vno patre t vna mre q̄s deserūt recipiūt i religione centū p̄res spūales. s. siue platos ipi⁹ religiōis t seniores: t matres benefactrices locis illis: t fratres sz socios t agros possessionū q̄ētuū vel secularīū: de q̄bus dāt eis elemosynas t domos cōuētuū: vel eorū q̄ recipiūt ad hospitiū. Et ponit̄ numer⁹ determinat⁹ p indeterminato. i. multo plā. Sed cū pſecutōib⁹ addit sz mūdi diaboli t carnis: t in futuro vitā eternā. Alij ter intelligit̄ cētuplū. Nam signat spūalia bona: quia ponit̄ talis numer⁹ fm algorismū in manu dextra: q̄ signat spūalia sicut sinistra signat tpalia. Et in sinistra ponunt oēs numeri vsq̄z ad centū. Est g̃ sensus q̄ pro tēporalib⁹ que relinq̄t recipiet bona spūalia virtutū t pfectiōis earū: q̄ excedunt incōparabiliter omnia tēporalia q̄ dimittūtur. Ex aūt pfecte deserentib⁹ mundū pauplb⁹ dat̄ potestas iudiciaria in fine mundi. patz ex auctoritatib⁹ Job. Pauplb⁹ tribuit iudiciū. Et declaratur p beatū Tho. i. iiij. Cū admonuisset xp̄s de correptiōe fraterna: interrogauit eū Petrus dicēs. Domine quotiēs peccauerit in me frater me⁹ dimittā ei: vsq̄z septies: Forte inde mot⁹ est ad istū numerū exprimēdū q̄ numerus est freq̄ntatus in scripturis: t quia in septē diebꝫ cōpleuit deus opus suū q̄ō patrarat: t p septēnarium hebdomadaz t eratū trāsit tēpus mūdi: vl'ma/gis. q̄a Salomō dr̄ p̄uerb. Septies in die cadit iust⁹. Ei aūt xp̄us rūdit. Non dico tibi vsq̄z septies. s. tm̄: sed vsq̄z septuagiessepties. Quod exponit̄ m'tiplicit̄. Uno modo sicut intelligat̄ omne peccatū. Nam septuagin/taseptē resultat ex vndenario septies multiplicato: vndenarius aūt est numer⁹ transgressionē signans: quia excedit denariū: p quē notat̄ decalogus: t septenari⁹ signat vniuersitatē. Dimittere g̃ delinquēti. lxx vij. vicibus: hoc est dicere oēm transgressionē quā incurrisset contra oia p̄cepta. Alio mō vt intelligat̄ septē vicibus septuaginta: q̄ constituūt. cccc xc. id est toties quo vir homo peccare pōt in aliquē. t ponit̄ determinatus p indeterminato. Tertio mō: q: fm Lu. numerant ab exordio mūdi ab adam vsq̄z ad xp̄m. lxx vij. generatiōes p q̄s successiuas xp̄us descēdit. q. d. Et si petā cōmitteret tot quot oīnes ille. lxx vij. generatiōes cōmiserunt, sicut ego oīm veni peccata dimittur⁹: ita t tu vicarius meus oia peccata ignoscē: cū. s. reuertit̄ ad verā pniaz. Et hoc est q̄d ait Lucas. Si septies in die peccauerit in te: t septies in die conuersus fuerit ad te dicens. Penitet me. dimitte ei. Quod est intelligēdū in foro penitentie: t cum apparet ve penitens. t iō signanter dicit. Cōuersus fuerit. Conuersio em̄ importat verā penitētiaz put apparet: aliter nō debet sacerdos dimittere. i. absoluere. quia (vt regula iuris habet in. vj. de re. iuris) venia nō datur nisi correpto. t de pe. dist. j. Neminē. et di. v. Frēs. In foro aūt iudiciali q̄ tū cū q̄z reū peniteat iudex tm̄ debet fm excessus q̄litatē punire t nō dimittere impunitū. Dum em̄ vni parcit̄ indigno: ait Ambro. ad plapsiōis contagiū p̄uocat vniuersos. Facilitas em̄ venie incentiuū p̄bet delinquēdi. xxij. q. iij. Est iniusta. In p̄ij⁹ aūt iniurijs p̄uata p̄sona debet dimittere semp. i. nunq̄z odiū vel rancorē habere: t cū venia petit q̄ in cū peccauit signū est rancoris: vt ē subtractio loq̄le t hmōi. Actionē aūt iniuriaz cū satisfaciat competēter inq̄tum potest. vñ Fabianus papa. Si quis contristat⁹ fratri suo noluerit recōciliari: satisfaciente eo q̄ cōtristauit acerrimis macerēt inedijs. dist. lxxxj. glo. j. id est pena excōmunicationis. Itejcum dom⁹ iesus discipulis p̄diceret quia oporteret eum ire hierosolymā t multa pati t mori: narrāte Matth. Petrus apprehēdēs eum puta p̄ vestimētū retinēs ex nimio affectu ad cum cōpassionē motus: cepit increpare eū dicēs. Absit tibi dñe nō erit tibi hoc. q. d. nō ibis in hierl'm ne ista patiaris. Nō est bonū q̄ tu vadas ad faciendū re occidi. Cōuersus aūt iesus respōdit Petro Vade post me sathana: scandalū es mihi. quia non sapis que dei sunt sed ea q̄ sunt hoīm. Sathan interpretatur aduersarius seu cōtrar⁹. Dicit̄ igitur petrus sathan. i. cōtrarius xp̄o: sed nō eo modo quo diabolus. Nam diabol⁹ est cōtrar⁹ volūtati xp̄i t saluti nostre. ex malignitate. Petr⁹ vo erat cōtrarius voluntati xp̄i qua. s. cupiebat pati p̄ salute mūdi expletate ad xp̄m: ignoras mysteriū redemptiōis humane. Et ideo diabolo dictū fuit a xp̄o victo in temptatiōe. Vade retro sathana. i. recede a fidelib⁹. s. rep̄mendo malitiā suam: vt nō audeat tantū temptare t decipere. Petro autez fuit dictū. Vade post me. i. vt cum imitarer in passiōe crucis: t q̄. s. volebat detinere cum ne iret ad passionē ad quā tendebat. Et nō sumit̄ p̄ scandalo quod iudit peccatū: quia nullū tale scādalū fuit in eo nec actiuum nec passiuū. Nō sapiebat petrus i hoc q̄ dei erat volūtatis. s. patr⁹: sed q̄ hoīm dictat natura t sensualitas. s. vitare mortē. Uñ t conseq̄nter ostendit christus

q̄ ad perfectā sequelā xp̄i ad salutē conseq̄ndā oportz mortificare sensualitatē: z exponere se morti cū expedit dicēs. Si q̄s vult postme venire abneget semetip̄z id est p̄rias passiōes vitioz abdicet eas nō sequendo tollat crucē suam, nō q̄dem xp̄i: q̄a ferre non posset p̄e magnitudine: sed suam. s. tribulationū z afflictionuz: q̄ dei volūtate ei parātur. Tollat (ait) nō i verbis tm alios hortando: sed sup se opere sufferēdo z volūtarie patiēdo: z sequat̄ me. Vtam p̄riā cum expedit morti exponēdo. Et hoc est q̄d seq̄tur Qui em̄ voluerit aiam̄ suam. s. rationalē saluā facere: perdet eā. i. animaz sensualē z vegetabilē. Est em̄ ibi relatio simplex cū dicitur eam: referet̄ ad nomē idē: nō ad totū significatuz Nec ex hoc dicunt̄ esse plures aīe in hoīe: sed plēs potentie: q̄ in diuersis rebus dicunt̄ anime. Uel abnegatio sui est fm Basiliū: recessus a p̄riis voluntatibus Uel fm Origz. abnegat q̄s seip̄m: dum vitā p̄ius i malicia consuetā alteratē debita cōmutat. vt de lasciuia ad castitatē: de gula ad abstinētiā. Animā suā vult saluam facere q̄ vult fm p̄sentē vitam viuere z animā p̄priā in sensibilib⁹ cōseruare: z hic perdit eam z occidit spūaliter. Sed q̄ perdit q̄ ad vitam vitiosam: hic eā saluat. Post transfiguratiōnē interrogauerunt iesum quadā die discipuli dicētes. Quis putas maior est i regno celoz̄. Et aduocās iesus paruulū statuit eū i medio coz̄: rn̄dit. Amen dico vobis nisi cōuersi fueritis z efficiami sicut paruli: nō intrabitis in regnū celoz̄. In quo ostēdit v̄tutes necessarias ad beatitudinē: scz̄ uersionē morū. Cōuersio em̄ dicit̄ cordis vndiq̄z versio. de pen̄. dis. j. §. Scindite. post. c. facili⁹. vt. s. totus īmutet̄ per penitētiā auertēdo se ab oī peccato: z totū se q̄uertēdo z dirigēdo ad incōmutabile bonū efficiat̄ insup̄ puul⁹ nō erate vel ignorātia: sed p̄rietates spiritualit̄ paruuli obtineat. s. simplicitatē: humilitatē: obedientiā: māsuetudinē: humanitatē: credulitatē: et hmōi. Et q̄a per ambitionē aliqualē vident̄ fecisse talē interrogationē affectātes maioritatē: ideo xp̄us benigne eos ab hoc remouēs subdidit. Qui ergo humiliauerit se sicut puulus iste: siue de se intelligat̄ humilli mo: siue de illo quē statuit in medio. quē q̄dam dicūt sanctū martialē fuisse. Vic maior est i regno celoz̄ ecclesie. s. militātis z triūphātis. vn̄ mater eius v̄go maria humilima fuit sup̄ omnes: ideo exaltata; canit̄ sup̄ choros angeloz̄. Vinc Chrys. Nec vnus q̄sq̄z festinet quō alijs maior appeat: sed quō oībus inferior videatur: q̄m q̄ maior est in honore ille iustior: z q̄ui iustior ille maior. di. xl. Multi. Subiecit de materia scandali q̄d admonuit sūme esse cauendū. q̄d vtiq̄z seq̄tur cū superioritas p̄curat. j. q. j. p̄incipatus. Demū ostēdes angelos fore ad custodiā hoīm deputatos: cū ait. Angeli eoz̄ in celis ꝛc̄. Cum aūt p̄e temp⁹ passiōis de galylea iter faceret vt hierosolymā applicaret p samariā transiēs p̄misit duos ex discipulis. s. Jacobū z Johannē fratrē eius: vt pararēt in hospitio necessaria ad prandiū. Intrantes aūt q̄ndā ciuitatē samaritanoz̄ noluerūt eos recipere: q̄a cognouerūt iter coz̄ direct⁹ ad hierlm. Et samaritani nō conuersabant̄ cū iudeis: sed adinuicē se abominabant̄. Dixerūt ergo Jobānes z iacob⁹. Dñe vis dicimus vt ignis descēdat de celo et p̄sumat illos. sicut Helias fecit ꝛc̄. Quos iesus increpauit dicēs. Nescitis cui⁹ spūs estis. filius em̄ homis nō venit aīas p̄dere sed saluare. Et abierūt in aliud castellū. Ubi Ambro. xxiij. q. iij. sic ait. Q̄ xp̄us discipulos suos increpauit: q̄a ignē descendere sup̄ eos gestiebant q̄ ip̄um nō receperāt. ostendit nobis nō sp̄in eos q̄ peccāt iudicādū: q̄a nō nū q̄z ampli⁹ p̄dest tibi clemētia ad paciētiā q̄z lapso ad correptionē. Deniq̄z samaritani citius crediderūt: a q̄bus ignis arcet̄ hoc loco: nec discipuli peccāt qui legē sequunt̄: sciebāt em̄ z phinees reputatū fuisse ad iusticiā q̄ sacrilegos interemerat et ad p̄ces Helye ignē descēdisse de celo. Nec ille. z subdit Gratian⁹ in. §. sc. Potest in hac p̄hibitiōe ap̄lorū z aliud intelligi. Ap̄li nō zelo iusticie: sed amaritudis odio ob iniuriā sue expulsionis vindicandā samaritanos voluerūt igne p̄sumere. Dñs aūt volens eos iniuriā p̄prie p̄sone cū patiētia z gaudio tolerare: iniuriā vo diuine fuit utis nō inultā relinq̄re ait. Nescitis cuius spūs estis. hec ibi. i. Nō intelligit̄ quo spū ducimi. nā vobis videt̄ moueri ob dīnā iuriā ex zelo: z vos mouemi ob p̄riā incōmoditatē ex indignatōe. Iter āt illud p̄seq̄ndo v̄sus hiericho, cū p̄nunciasset discipulis suā passionē z mortē z seq̄ndā die tertia resurrectōez. accessit ad iesum mr̄ iobānis z iacobi dicta maria salome: adorās eum z dicēs. Dic vt sedeāt hi duo filij mei vnus ad dexterā z alius ad sinistrā i regno tuo. Q̄z em̄ iesus post insinuationē sue passionis p̄dixerat resurrectionē: extimauit cū filijs suis vt resurgens manifestaret exaltationē suā in regno. Sz scies iesus q̄a nō ex se sed ad istigationē filioz̄ hoc petierat: ne vicz si ip̄i peterent socios scādalizarēt: q̄si volentes p̄e ceteris honorari. Et q̄a si indebita foret petitio min⁹ ip̄i cōfunderētur petēte mr̄e: cui vt mulieri min⁹ cōsiderāti facile indulgeāt: ideo nō mr̄i sed filijs iacobo z iohāni rn̄dit dī. Nescitis q̄d petatis: petitis em̄ sessionē in regno meo: vt quādā exaltationē p̄alē cū spūale regnū sit. Et iō nescitis q̄d petatis: Petitis ratiōe p̄sanguitat̄: q̄d nō dat̄ nisi rōne v̄tutis. vnō nihil ibi sinist̄. sed oīa sunt ibi dextera. i. p̄spera z sctā. Et iō nescitis quid petatis petit̄ mercedē z p̄miū maximū: ad q̄d nō puenit̄ nisi p magōs labores q̄s adhuc nō toleraſt̄: z iō nescitis q̄d pe. Un̄ z subdidit. Potest̄ bibē calicē quē ego bibitur⁹ sū. i. passiōz tolerare quā sustinebo. Si em̄ (ait apostolus) fuerim⁹ socij passionū sil̄ z cōsolatōis erimus Et rn̄dentib⁹ possum⁹. Q̄z ita extimabāt z p̄positū habebāt: sed adhuc apti nō erāt vt rei p̄bauit euent⁹ tempore passiōis: q̄a oēs fugierūt. Rn̄dit xp̄s. Calicē q̄dez meū bibetis. Passiōes: p̄secutiōes z multas afflictiones sustinēdo p fide xp̄i. Et iacob⁹ q̄dez decapitat⁹ est post annū a passiōe dn̄i sub herode. Jobes euangelista sub Domitiano in dolij olei feruētis rome īmissus: lz illesus euasit. Sedere aūt ad dexterā meā vel sinistrā nō est meū dare vobis. i. b̄uanitatis: cui⁹ ratione estis p̄sanguinei. Nō ē certā meū dare vobis vt ambitiosis. Un̄ Chrys. Qui desideraverit p̄matum in terra inueniet p̄fusionez in celo. Nec inter fuos xp̄i reputabit̄: q̄ de p̄matu tractauerit. di. xl. Multi. Sed q̄b⁹ paratuz est a p̄re meo: p p̄destinationē z rectā hūilis oratiōnē. Et cū alij decē ap̄li ex illa petitiōe Jobis z iacobi indignari essent: iesus eos adinuicē reconciliauit z docuit: declarās maiores seu p̄sidētes debere alijs fuire z hūiliter se habere exemplo sui.

In sermone facto §. j.

a xp̄o in vltima cena quē scribit̄ Jobis a. xiij. c. vsq̄z ad xviij. exclusiue: interrogatib⁹ aliquib⁹ ex ap̄lis: xp̄s respondit verba p̄funda z sapientie plena. Dicente em̄ domino iesu. Si abiero z p̄eparauero vobis. s. discipulis meis z alijs v̄e fidelib⁹ locū. s. glorie: iterū veniā z accipiā vos ad meip̄m: vt vbi ego sum z vos sitis. Et quo ego vado scitis z viam scitis. Aug⁹. Quomō xp̄s vadit z parat locū si iam mansiōes multe sūt. Respōdet Aug⁹. ip̄i questiōi dicens. Nondū sunt sicut parā

de sunt. Easdē em̄ mansiōes quas p̄epauit p̄destinando p̄parat opando. Jam ḡ sunt in p̄destinatōe: si q̄ minus dixissem: ibo t p̄parabo. i. p̄destinabo. Sz qz nō/dū in opatōe ideo dicit. Si abiero t p̄parauero vobis locū. Parat aūt mō mansiōib⁹ p̄parādo mās̄ores dei t tēplū dei sanctū: q̄d sunt fideles. Nec ḡ dei adhuc edificaī: adhuc paī. De qua domo ōr xp̄iū. q. s. oībus. Venit ḡ xp̄s latēdo. i. subtrahēdo p̄sentiā vī t fides. Venit appendo. s. p gl'iam. Sed nisi maneat regēdo vt p̄ficiam⁹ beneviuēdo: nō pabit⁹ locus vbi possim⁹ manere fruēdo. subiūgit ār. Quo ego vado scitis. s. ad patrē: t viā scitis. s. p meipm. Dic igit Thomas interrogās. Dñe nescim⁹ quo vadis. Theophilus. Si iudei separi a xp̄o volētes q̄rebāt q̄ iturus esset: multo magis discipuli vtiq; ab eo separi nolentes b̄ dicere cupiebāt: t interrogabāt eū ex mīta dilectōe t timore. vñ dicit Tho Dñe nescim⁹ quo vadis t q̄modo possumus viam scire: Aug⁹. Utriq; dñs dixerat illos scire: vtriq; dixit iste. s. Thomas nescire: sed nescit ille mētiri: ḡ isti sciebāt t se scire nesciebāt. Cōuincit ergo eos hoc scire. vñ sequit. Dixit ihesus. Ego sum via veritas t vita. Tāq; diceret. Quo vis ire ego sū via. Quo vis ire ego sum veritas. Ubi vis p̄manere ego sum vita. Aug⁹. Ueritatē t vitā oīs hō capit: sz viam nō oīs homo inuenit. deū esse quādā vitā eternā: veritatē scibilem: etiā hui⁹ seculi phi viderūt. Uerbū ergo dei apō patrē est veritas t vita: assumēdo hoiem factū est via. ambula p hoiem t puenies ad deū. Melī⁹ est in via claudicare q̄ p̄ter viam fortiter ambulare. Hyla. de tri. Ego sū via tē. Nō em̄ nos in erratica arcq; inuia deducit ille q̄ est via: neq; illudit p falsa q̄ est veritas: neq; in mortis relinqt errore q̄ est vita. Theophi. Cum itaq; actiuā exercessit tibi xp̄s via: cū aūt in contēplatiua p̄scueras fit tibi xp̄us veritas. adiecta aūt vita est actiua t cōtēplaua. Decet em̄ ire t p̄dicare p futuro seculo. Ego sū via veritas t vita. Greg. dis. vij. Si cōsuetudinē fortassis opponas aduertendū est quia dñs nō dixit: ego sū cōsuetudo: sed ego sum veritas. Et vt beati Cypriani vtamur sniā: q̄libet consuetudo q̄tūuis vetusta: q̄tūuis vulgata: oī no postponēda est veritati. t vsus qui est veritati cōtrari⁹ est abolēd⁹. Nec ille. Nemo venit ad patrē nisi p me. subdit. Cū aūt supī dixerit (ait Aug⁹.) nemo pōt ad me venire nisi p̄ trauerit eū. Nunc dicis q̄a null⁹ pōt venire ad patrē nisi p me exequat seipm ei q̄ genuit. Qualit aūt dixerit Quo ego vado scitis t viaz scitis. declarat xp̄us subdēs. Si cognouisset⁊ me t patrem meū vtiq; cognouisseris. q. d. fm Aug⁹. Si scire tis meā substātiā t dignitatē: t eam q̄ p̄is est scīretis. Nouerāt q̄dē eū sed nō vt oportebat. postea aūt spūs venies perfectā in eis cōstruxit cognitionē. Et p̄ter b̄ subdit. Amodo cognoscetis eū. Dicit autez eū que fm mentē est cognitionē. Et vidistis eū. s. p me: oñdēs q̄m q̄ videt eū videt t patrē: xp̄ūm. s. ad diuinitatē: cū vtriusq; sit vna substātia simul cū spūsancto. Uiderūt autez eū apli tūc non in nuda suba: sed carne indutū: quē tm deū crediderūt lz imfecte. Et cū supī xp̄s dixerit Quo ego vado scitis. Et nunc si cognouisseris me tē. dicat: dat ex his intelligi (ait Beda) q̄ quidā eoz sciebāt: q̄dam nesciebāt: quoz vnus erat Thomas. Cōmouit aūt apl'm philippū (ait Hyla. in li. de tri.) nouitas dictorū: homo cernit: deī se filiū cōfitet. Cognito se: deū patrē cognoscēdū fatet: patrē visum esse dicit. Proru/pit igit aplica familiaritas dñm interrogās: vt subdit cuāgelista: dicit ei Philipp⁹. Dñe, ostēde nobis patrez: t sufficit nobis. Nō, visum negauit sed, ostēdi sibi rogauit: neq; ostēsionē veluti coz̄alis contēplatōis desiderauit: sed demōstrationē intelligēdi ei⁹ q̄ visus est postulauit. Filiū em̄ in habitu hois viderat. Sed quō p id patrē viderit nescit: nam vt ostenso illa intelligendi potius esset demonstratio q̄z videndi subiecit. Et sufficit nobis. Aug⁹. Illa em̄ letitia qua nos implebit cuz vultu suo: nihil amplius requiret. Quod bene intellexerat Philipp⁹ cū dixerat. Dñe ostēde nobis patrem t sufficit nobis: sed nō dū intellexerat: eo q̄z modo ad ipsum ihesum potuisset dicere: dñe ostēde nobis te t sufficit nobis. Ut enim hoc intelligeret responsum est ei a deo. vnō sequit. Dicit ei ihesus. Tanto tpe vobiscū sum t nō cognouistis me. Aug⁹. Sed quō hoc dicit cū et q̄ iret scirent t viā scirent. nō ob aliud, nisi q̄ ipm scirent sed facile illa q̄stio soluit: si dicam⁹ q̄ aliq̄ eoz sciebāt aliqui nesciebāt in quib⁹ erat Philipp⁹. Hyla. arguit ergo apostolū in cognoscēdo se ignorātē: cū ea enim q̄ gereret p̄pria deo essent: calcare vndas: impare ventis peccata dimittere: vitā mortuis reddere. hinc querele oīs q̄uestio orta est: q̄ in hoie assumpto dei nō intellecta natura est: t ideo postulāti vt sibi patrē ostēderet ait. Philippe q̄ videt me videt t patrē. Aug⁹. Solem⁹ em̄ de simillimis duob⁹ ita loqui. Uidisti ilstuz: vidisti illū. Sic ergo dictū est. Qui videt me videt t patrem. Nō q̄ ipse sit pater t filius: q̄ a patris similitudine in nullo p̄oz̄sus discrepet filius. Nō em̄ hic (ait Hylari⁹ de trini.) visum carnalīū oculoz signat. Non em̄ hoc q̄d ex partu virginis carnale est: contēplandā in deo formā t imaginē p̄ficit: sed intellect⁹ dei filius p̄stat vt t intellect⁹ pater sit: dum ita imago est vt non differat genere sed significet auctoritatē. Nō em̄ solitariuz sermo significat t indifferentē cum naturā p̄fessio docet. Cū em̄ dr: t patrē: exclusa est singularis t vnici intelligētia. et quid relīquū est: nisi per naturę vnicā similitudinē pater per filiū visus sit. Sed ideo: inqt Aug. domin⁹ discipulū arguebat: quia qđ postulauit id: id est coz postulātis videbat tanq̄z melioz esset pater q̄z filius. Ita philipp⁹ patrē nosse cupiebat: t ideo nec filiū sciebat quo aliquē meliozē esse credebat: Ad hūc ergo sensum p̄tingendū dictū est. Nō credis q̄z ego in patre t pater in me est. q. d. Si ad te multū est hoc videre: saltem quod nō vides crede. Hyla. Que em̄ ignorādi pa/trem aut ostendēdi ignorātibus necessitas relinqbat cum pater in filio visus esset ex p̄prietate nature: dum ex indifferētia vnitatis vnum sint natus t generans: vt hic sermo dñi sequerē: nō credis quia ego in patre t pater in me est. pater in filio t filius in p̄re est. nō per duplicē genez cōiunctionē: neq; per insitā capationis substantie naturā: quia p coz̄alē necessitatē exteriora fieri his quib⁹ continet interioza nō possunt: sed p naīuitatē viuētis nature exviuente: dum nō aliō ex deo q̄z deus nascitur. Uel aliter totū fm Chrys. Philipp⁹ coz̄oreis oculis patrem volebat videre: quia t ipm filium ita se extimabat vidisse. fortasse a p̄phetis audiēs Uidi dominū: t ideo dixit. Dñe ostēde nobis patrem. Et iudei cum interrogauerant. Ubi est pater tuus? Et petrus t thomas quo iret: t nullus didicit manifeste. Ut ergo nō videat esse oneroſus. Philipp⁹ intercogās Ostende nobis patrē. adiungit: t sufficit nobis. i. nihil plus q̄rim⁹. Dñs aūt nō dixit ei: impossibile petis: sed ostēdit q̄m nec ipm filiū vidit. nam si illū potuisset vidēre t illū vidisset: t ideo dicit. Tanto tēpoze vobiscū sum t nō cognouistis me philippe. Non dixit: non vidisti me: sed nō cognouisti me: q̄tuz. s. ad hoc q̄ filius hoc manēs quod pater: decēter in seipso ostendit eū q̄ genuit. Deinde diuidēs ypostases ait. Qui vidit me videt t patrē. nec q̄s dicat q̄ ipe est pater ipe filius: osten/

dit autē p hoc quoniā neq; filiū visu corpeo vidit. Si autē aliquis hic visum cognitionē dicere velit: non cō tradico. q. d. Qui cognouit me: cognouit t patrē. Sed non dixit hoc: sed consubstantialitatē repzesentare volens dixit: qui meā substantiaz vidit: vidit et eam que patris. Unde patet q̄ non est in creatura. Creaturam em̄ videntes deū nesciunt oēs. Philippus etiā substantiā patris videre querebat: si ergo esset alteri⁹ substantie: non diceret: q̄ videt me videt t patrē. Sed nec aliquis in argēto auri substantiā videre potest. nō em̄ alia per aliam apparet natura. Deinde nō solū ad philippum: sed ad oēs pluraliter loquit: dicens. Uerba que ego loquor: a meipo non loquor. Quid est hoc: ni si a meipo nō sum qui loquor. Ei quippe tribuit quod facit de quo est ipe qui facit. Unde neq; se filiū denegauit: nec naturam in se paterne virtutis abscondit. Nā dum loquit: ipe in substantia manens loquit: dū aūt non a se loquit: natiuitatē in se dei a deo testat. Uide autem super vnius substantie abundantē demonstrationē. Nam subdit. Pater autē in me manens ipe facit opera. q. di. Nequaq; aliter facit pater: t aliter ego. A verbis igit incipiēs venit ad opera. Conueniēs em̄ erat dicere. Ipe loquitur verba. Sed duo ponit de doctrina: t signis aut quia t verba opera erant. Nam et qui primū loquendo edificat: bonū op⁹ operat. Quid est aūt: pater i me manēs ipe facit opera: nisi in me maneo ego q̄ facio. Aug⁹. Sed manere in filio patrē (inq̄t Hilarius) nō est singularis atq; vnici: operari vo filiū p patrē nō est differētis aut exteri. Et qa in se patrez et loqui t operari docuerat: pfecte huius vnitatis fidem statuit dicens. Credite mihi quia ego in patre t pater in me est: ne scz per virtutis efficientiā t non p nature: que fm natiuitatē est pprietatē: pater in filio t opera ri crederet t loqui. Sic em̄ habet in greco: nostra aūt littera sic habet. Nō creditis qa ego in patre t pater in me est. Si vo non sufficit hoc ad ostendendū consubstantialitatē: saltē ab opibus discite. Uñ subdit. Alioqn propter opera ipa credite. Uidistis em̄ signa cū auctoritate: t oīa que deitatis erant pria: t que pater solus operat: peccata soluta t mortē recedentē et hmōi. Hoc ergo ppter opa credite: qa ego in patre t pr̄ in me est. Neq; em̄ si separati essemus: inseparabiliter opari vl la ratiōe possemus. Et qa dns dixerat. Propter opera credite: ostendēs q̄ non hoc solū potest: sed multo maiora: t qō mirabilius est alijs potest dare. Ideo adiunxit. Amē dico vobis: q̄ credit in me: opa que ego facio: t ipe faciet: t maiora hoc faciet. Aug⁹. Sed que sunt ista maiora: an forte qa egros ipis trāseūtib⁹ etiaz corpz vmbra sanaret? Maius est em̄ q̄ sanet vmbra q̄z fimbria. Uerū tamen quādo ista dicebat verboz suoz facta t opa' cōmendabat. Cū em̄ dixit: Pater in me manens facit opa: que opa tūc dicebat: nisi q̄ loquebatur verba: t corpz verboz fructus erat fides illoz. Uerūtamen euangelizantib⁹ discipulis nō tā pauci q̄z illi erāt sed gentes etiā crediderūt. Nōne ab ore illius tristis ille discessit: t tamē qō ab illo auditū nō fecit vn⁹ fecerunt multi: cū p discipulos loqueret. Ecce maiora fecit p̄dicatus a credentib⁹: q̄z locutus audientib⁹. Uerū hoc adhuc monet q̄ hec maiora per apostolos fecit. nō aūt ipos tm̄ significās ait. Qui credit in me. Nūqd inter nō credētes in christū nō est cōputādus q̄ non fecerit maiora opa q̄z xps. Durū est nisi intelligat. Apls dicit credēti in cū: q̄ iustificat impiū: depurat fides ad iusticiā. In hoc opere faciemus opa xpi: quia ipm credere in xpm est opus xpi: hoc operat in nobis: nō vtiq; sine nobis. Audi ergo. Qui credit in me: opera que ego facio t ipe faciet: pus' ego facio: deinde ipe faciet: qa facio vt faciat. Que opera: nisi vt ex impio iustus fiat. Qō vtiq; in illo: q̄z nō sine illo xps operat: p̄sus maior hoc esse dixerim q̄z creare celū t terrā. Celū em̄ t terra transibūt: p̄destinatoz aūt numerus t iustificatio pmanebit. Sed in celis angeli opera sunt christi: nūqd etiaz his opibus maiora facit: q̄ cooperat christo ad suaz iustificationē. Judicet q̄ potest: vtrū maius sit iustos crearc q̄z impios iustificare. Certe si eccīs sit vtrūqz potētie: hoc maioris est misericordie. Sed oīa opa intelligere xpi. Ubi ait. Maiora hoz faciet: nulla necessitas cogit. Hoz em̄ forsitan dixit q̄ faciebat illa hora: tunc aūt verba fidei faciebat: t vtiq; minus est verba iustificie p̄dicare qō fecit ppter nos: q̄z impios iustificare: qō ita facit in nobis vt faciamus t nos. Magnā aūt spez dns suis pmisit orantib⁹ dicēs: quia ego ad patrez vado. Hec Aug⁹. Hoc nō est pereo: sed in pria manebo dignitate t in celis ero. Uel hoc dicit ac si diceret. Uestrum est de cetero miracula facere: ego em̄ vado. Et ne quisq̄z hoc sibi tribueret: vt etiā illa opa maiora seipm facere ostenderet adiecit. Et quodcūqz petieritis patrē in nomīe meo hoc faciā. q. d. Ego sum facturus t tunc maiora p eos q̄ credūt in me q̄z nūc p me: qō nō est defectio sed dignatio. Dicit aūt: In noie meo: qz in noīe ie su xpi apostoli dicebant surge t ambula. Oīa em̄ signa q̄ fecerāt: ipe faciebat: t manus dñi erat cum illis Sz qd est: Quodcūqz petieritis: cū videam⁹ plerūq; fideles eius petere t nō accipe: vt Paul⁹ apls destimulo carnis. Sed audi qō illic positū est. In nomīe meo: qō est xps ihesus. Jesus inqt Aug⁹ significat saluatorē ac p hoc qd cūqz petim⁹ aduersus vtilitatē salutis: nō petim⁹ in noīe saluatoris: t tm̄ ipe saluator est nō soluz cū facit qō petim⁹: sed etiā cū nō facit. Nouit em̄ medicus qd p sua qd ptra sua salutē postulet egrotus. Sane quedā q̄z uis in noīe eius petam⁹: nō tūc quādo petimus facit: sed tamē facit. Differt em̄ qō petimus: nō negat: vt illud: Adueniat regnū tuum. Et subiūgit vt glorificet pater in filio tē. Nullo igit mō sine patre filius facit: quādo quidē vt in illo pater glorificet ppter ea filiū facit. Cū em̄ ostendat filius magna potēs: glorificat ille q̄ genuit. Deinde pmisit dns ihesus discipulis: si eū diligerent qō in mandatoz suoz obseruatōe ostenderet: spiritū sanctū dicens. Ego rogo patrē: inq̄z tū hō: vt mior pr̄e rogat: inq̄z tū de⁹ vna cū pr̄e pstat. Et aliū paclitū dabit vob. Paraclit⁹ nomē est grecū: tal tine iterpat psolatoz vel aduocat⁹: q: psolat n adūc spē pmioz: t peccata lugentes fiducia remissionis corum. Aduocatus autem dicit quia ipe spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus: id est postulantes nos facit. Aliū autē dicit a se nō diuersitate substantie: sed varietate psone. Uel fm Didimū spiritū sanctum aliū paclitū noiauit xps: nō iuxta nature sue differentiā: sed iuxta operatiōis diuersitatē: cum em̄ saluator mediatoris t legati personā habebat ex q̄ pontifex depcat p peccatis nostris: Spūssanct⁹ fm aliā significantiā paraclitus: ab eo q̄ consolat in tristicia positos nūcupatus est. Uerū noli ex filij t spūssancti operatione diuersa varias estimare naturas. Nā t in alio loco paraclitus spūssanctus reperit apud patrez legati, psona fungit: t xps ihesus psolatiō in corib⁹ operari: vt maneat nobiscū in eternū: quoniā neq; post mortē recedit. Spiritū vitatis vocat: eo q̄ figuras veteris testamēti manifestat: t etiā qz a vitate pcedit. s. filio. Et qz vitas a qcūqz dicat a spūsancto est simul cū pr̄e t filio quem mūd⁹ nō pōt accipe. i. hoies dilectores mūdi in hoc pmanētes: nō possūt accipe ppter indispositionē corum.

quia nō vident eū. s. certissima cognitiōe fidei. Nō em̄ inuisibiles habet oculos mūdana dilectio: p quos spi ritussanctus inuisibiliter videri nō potest. Et post ali/ qua dicit dñs ihesus. In illa die vos cognoscetis p fidē pfectam vel in gl'ia p speciē: quia ego in patre meo sum ⁊ vos in me ⁊ ego in vobis: fm Hila. de trini. Xps ī pa tre p naturā diuinitatis est: nos ecōtra in eo p cor palē eius natiuitatē q̄ nostrā naturā assumpsit: vt ille rur/ sus in nobis p sacramēti mysterū crederet. Jpe em̄ te status est. Qui edit carnē meā in me manet ⁊ ego in eo ō ꝙse. di. ij. In xpo pater. Demū ꝙcluſit: Qui diligit me diliget a patre meo: ⁊ ego diligam eū ⁊ manifestabo ei meipm. Jpm q̄z paclitu spiritūsanctū in ca. xvj. pmi/ sit se missuꝝ eis post recessū eius: q̄ co manēte cū eis. s. in corporali p̄sentia eis dare nō poterat. ꝓpter indispo sitionē. s. corꝝ: q̄ ita afficiebant ad illā humanitatē ex miraculis doctrina ⁊ benignitate: q̄ ad diuinitatē ei⁹ mentē ⁊ affectū nō erigebāt. Et quid in eius sit spirit⁹ facturus: ⁊ p eos ostendit dicēs. Cū venerit ille arguet mundū de peccato. s. incredulitat̄ q̄ infideles habēt. Et de iustitia. s. vtuositatis: q̄ fideles multi carent. Et de iudicio. s. seueueritatis q̄ multi nō cauēt: qa cū p̄n ceps mūdi: id est peccato: diabol⁹ sit iudicatus ⁊ eter/ naliter cōdēnatus ad ignē: miseri homines nō curāt eū imitari in malis ⁊ suggestionib⁹ eius vitiosis adhere/ re: ꝓpter q̄ ō ⁊ cū secuturi sunt in penis. Exinde insinu auit q̄ ipe spūs doceret eos oēm veritatē. s. vite: doctri ne ⁊ iustitie. s. necessariā in viuēdo: in docēdo: in iudi/ cādo. Jlle etiā eū clarificaret. s. faciendo eos intellige/ re suā deitatē: ⁊ faciēdo p eos miracula in nomīe ihesu. Et oīa hec spūs faceret: nō ista a se habēdo: sed a pa/ tre ⁊ ipso filio a quo est. Tūc interrogauit eum iudas nō scarioth: sed q̄ alio noīe dicit Thadeus. Dñe q̄d fa ctū est q̄a manifestaturus es teipm: nobis ⁊ nō mūdo: id est diligētib⁹ te: ⁊ nō his q̄ nō diligūt te: sed mundo ꝓpter q̄ō mūdus dicunt a xpo. Rndit ihesus. Si quis diligit me sermonē meū seruabit. Bzego. Probatio em̄ dilectiōis exhibitio est opis. Nūq̄z em̄ amor dei ē ocio sus: opaꝝ em̄ magna si est: si opari renuit amor nō est. Et pater me⁹ diliget eum. Dilectio (ait Aug.) sanctos discernit a mūdo: in qua facit patres ⁊ filius māsionē q̄ donant ipam dilectionē qua eū diligamus: nō exclu/ so spūsancto: q̄ inseparabilia sūt opa trinitatis. de cōse. di. iiij. Oīes. Opa scz ab extra vt dicit Blo. quib⁹ dāt suā manifestationē interior: ex. s. patris ⁊ filij ⁊ spūssan/ cti: quā impij nō nouerūt. Et ad euz ingt xps veniem⁹ ⁊ mansionē apud eū faciem⁹. Veniūt ad nos ait Aug. dū veniemus ad eos. Veniūt subueniēdo: veniem⁹ ca piendo: vt sit nobis corꝝ nō extranea visio: sed interna ⁊ in nobis corꝝ nō trāsitoria māsio: sed eterna. Et mā/ sionē apud eū faciemus. Jn quoꝝūdā em̄ corda venit: ⁊ mansionē nō facit: q̄ p cōpunctionē dei respectū re/ cipiūt: sed tpe tēptatiōis quo cōpuncti fuerant obliui scunt. s. ad peccata redeūtes. Jlle aūt vere amat cuius mentē delectatio prava p cōsensū nō superat: intellige de mortalib⁹: nō venialib⁹. Et cōiunctim dū. s. dilectio nē habet: fm illud Aug. Radicata est charitas secur⁹ est nihil mali ꝓducere pōt. de pe. di. ij. Aug. li. de trinit. Nō est putandū māsionē in dilectore suo faciētib⁹ pa/ tre ⁊ filio excluſū esse ab hac mansiōe spiritūsanctū: cū supi⁹ dictū sit de spūsancto: Jn nobis manebit. Et ite rū: Ut maneat nobiscū in eternū. Sed ꝓpter insinua tionē trinitatis p̄sonis singulis nomiatis dicunt: nō tamē alīs separatis intelligunt̄ ꝓpter eiusdē trinitatis vnā substantiā. Qui nō diligit me sermōes meos non seruat. Bzego. De dilectiōe cōditoris lingua mens ⁊ vi ta requirat. Tāto vnuſq̄sq̄z a supno amore disiungit: quāto ī infimis delectat. Et sermonē quē audistis nō est me⁹: sz ei⁹ q̄ misit me patris. Aug. Fortasse ꝓpter ali quā distinctionē vbi suos dixit pluraliter: dixit sermo nes: vbi aūt nūc sermonē dicit in singulari: ꝑ est verbū Nō suū ee dixit: sz scipm p̄is itelligi voluit: nō ei suū sz p̄is est ꝟbū: q̄ nec sua imago: sz p̄is: nec su⁹ filij⁹: sed p̄is. Recte ḡ actori tribuit q̄ō facit eccl̄ia a q̄ habz hoc ipm q̄ illi est indifferēs eccl̄ia. Hec locut⁹ sū vob apud vos manēs subdit ihesus. Aug. Alia em̄ est māsio quaz ꝓmisit futura: alia quā testat̄ p̄sentē. Jlla spūal' ⁊ mē tib⁹ intrinsec⁹ reddit: hec corꝝ palis q̄ foris exhibet. Et q̄z corꝝ q̄ dixerat q̄dāl intellexerāt: q̄dā nō intelligebāt ne turbarent̄ ⁊ facili⁹ ei⁹ recessū sustineret: ꝓmittit spi ritūsanctū: q̄ ⁊ ꝙsolaret cos ⁊ doceret. Nō itellecta ab eo dicta subdēs Paraclit⁹ aūt spūssctus quē mittet p̄r in noīe meo. Quare spūssctus paclit⁹ dicat: declaratuꝝ est supꝰ. Et de septē noīb⁹ ei⁹ designatib⁹ ꝓprietatē ei⁹: ⁊ effect⁹ q̄s opat in electis ptz in hymno. Veni creator spūs. Quē mittet p̄r. Beda. Cū gra spūssancti dat hoi bus mittit spūs a p̄re: mittit ⁊ a filio: qa ꝓcedit a p̄re: ꝓcedit a filio: q̄z ei⁹ missio ꝓcessio ē. Hec ille. Et q̄z mis sio includit ꝓcessionē: ⁊ ipe spūs a se nō ꝓcedit: sz a p̄re ⁊ filio: nō nō dr mitti a se: ipa em̄ ifusio gre in creatura q̄ dr mitti: ꝓcedit etiā a spūssctō: cū sit op⁹ q̄ō in creatura Et q̄ spūssanct⁹ mittat a filio: ipe infra dicit: Mittaz vobis a p̄re spiritū vitatis. i. a me vitate ꝓcedentē. Un ⁊ ptra erroꝝ grecoꝝ negātiū spiritūsancū a filio ꝓce dere dicit. de ꝙse. di. v. de spū ex ꝙsilio ephesino. Oipo/ tens appellat⁹ est vitat̄: ⁊ vitas xps est. Un ab ipso sic a deo p̄re ꝓcedit. Jrē Didim⁹ in ca. vlti. Decretoꝝ. ait, Saluator: q̄ ⁊ vitas (ait) scz loquēs de spūssctō: nō em̄ loquet a semetipo: ꝑ est sine me ⁊ sine meo: ⁊ sine patr̄ arbitrio: q̄z missibilis est a mea ⁊ p̄is volūtate. et am/ pli⁹ q̄z ex se nō est: sz ex p̄re ⁊ a me est: q̄z hoc ipm q̄ō sub sistit ⁊ loquit: ex p̄re ⁊ me illi est: ipa aūt locutio sua est spiratio in corda hoim. Et infra: Spūssanct⁹ ꝓcedit a filio: de⁹ de deo: spūs vitatis ꝓcedēs a vitate: ꝙsolatoꝝ manās de ꝙsolatiōe. s. xps. Et q̄z spūssanctus noīe filij a p̄re mittit ait Didim⁹: oñdit q̄ vnitate sit iūctus ad filiū. Un ⁊ filij dict⁹ est spūs p adoptionē suā filio faci/ ens q̄ eū recipe voluissent. Et sequit: Jlle vos docebit oīa. Oīa. s. q̄ spūalia sūt ⁊ intellectualia vitat̄ ⁊ sa pientie sacramēta. Docebit: nō sicut q̄ artes aliq̄s ⁊ sa/ pientiā studio industriaq̄z didicere: sz quā ipe ars atq̄z doctrina ⁊ sapientia spūs vitatis inuisibiliter menti in sinuat scientiā diuinoꝝ. Bzego. Nisi em̄ spūssanctus corda assit audientis: ociosus est sermo docentis. Aug. Nec sic intelligendū quasi docēte filio verba capiam⁹ ⁊ docente spūsanctū cadē ꝟba intelligam⁹. Oīes em̄ docet ⁊ docet trinitas: sed nisi etiā sigillatim cōmenda/ ret: nullo mō humana capere vtcūq̄z posz infirmitas. Et suggeret vobis oīa q̄cūq̄z dixero vobis. Bzegoꝝ. Jnuisibilis spūs suggerere dr nō q̄ sciam nos ab imo vt ab iferiori iferat: sz ab occulto. Vel fz Aug. Sugge/ rer. i. cōmēoraret vob. Intelligere em̄ debem⁹ q̄ō iube mur: nō obliuisci saluberrima monita ad gr̄az ptinē q̄ nos cōmēorat xps. Theophil⁹. Spūssctūs ⁊ docuit ⁊ suggessit. i. cōmēorauit: docuit q̄ eis nō dixerat xps: tā q̄z nō valētib⁹ portare. i. intelligē. Cōmēorauit aūt q̄ dñs dixerat. s. q̄ intellect⁹ tarditate cōmēdare mēoꝝie neque rāt. Et q̄z vt ait Chrys. hec audiētes turbabāt: ⁊ cogi tātes odia ⁊ plia sibi iminē post ei⁹ recessū: ō rurs⁹ cō/ solat̄ eos di. Pacē relinq̄ vob: pacē meā do vob. Non quō mūd⁹ dat ego do vob. Ubi notat triplicē pacē: in/ ternalē: supnalē ⁊ carnalē. Aug. aūt sic ait. Pacē nob

relinqt in hoc seculo: in quo manētes: hostē: id est diabolū vincim⁹: t vt inuicē diligam⁹ pacē suā nobis dabit in futuro seculo quādo sine hoste regnabit vbi nūq̄ dissentire possum⁹. Pax aūt ipe nobis est t eū credimus q̄ est. t eū videbim⁹ sicuti est. Et nota cū dic̄. Pacē relinq̄ vobis: nō addit meā. Cū aūt dicit: pacē do vobis: dixit meā: q̄uis ei⁹ dici posset q̄ subintelligit: cū ait. Pacē relinquo vobis meā: tn̄ fm Aug⁹. forte t hic aliq̄d latet. Pacē em̄ suā intelligi voluit qualē ipe habet: in quo nullū repugnat oīno peccatū quaz in futuro habebim⁹ regno. Sed pax quā nobis reliqt in seculo: potius dicēda est nostra q̄ sua: q̄ q̄tū cūq̄ pfecti sp habent cū quo pugnēt. Et vñ dicāt: Dimitte nobis debita nostra. ℣o ait. Nō quō mūdus dat vobis ego do vobis: pax ista mūdana est eoz q̄ diligūt mundū: q̄ pptercа dant sibi pacē vt mūdo pfruant sine molestia t q̄n iustis dant pacē vt non cos psequantur: pax non pōt esse vera: vbi nō est vera ꝓcordia. Pax etiā exterior dicit Chrys. ad malū fit multotiēs: t cis q̄ cā habēt nihil pdest. Aug. Nō poterit aūt ad hereditatē dñi puenire q̄ noluerit testamentū dñi ꝓseruare. Cypan⁹. Inexpiabilis est culpa discordie nec passiōe purgat. di. ix. Quia ℣o dixerat. Pacē relinquo vobis: qō erat recedētis: t hoc poterat turbare cos: ideo cos ꝓfortat dicens Nō turbet cor vestrū: neq̄ formidet. Aug. Vnde turbari t formidare poterat cor eoz: ne forte hoc interuallo: cū recederet ab eis q̄uis reuersurus in resurrectiōe ad eos: lupus iuaderet pastoris absentia. Vñ sequit. Audistis q̄ vado t venio ad vos. Vado ad mortē p passiōnē: venio p resurrectionē. Vado ad patrē p ascēsionē venio p spūssancti missionē: t demū ad glorificationez vestri. Ut aūt intelligerent fm id qō hō erat eū dixisse Vado t venio ad vos. Subiecit. Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ q̄ pater maior me est. Per qō ergo filius nō erat equalis patri p hoc erat iturꝰ ad patrez: a quo t venturus est iudicare viuos t mortuos. Naz per id qō est equalis gignēti nūq̄ recedit a patre: q̄ est cū patre t spūsancto in essentia: vbiq̄ semp existens t sctōs nūq̄ relinquēs. fm igit suā humanitatē minor est pe xp̄o: minor spūsancto: minor t seipo fm suā deitatem q̄ illa humanitas a tota trinitate formata est: forma/ta est de substātia ℣ginis q̄tū ad corpus: aīa a deo in istanti creata t infusa. Utrūq̄ tn̄ sez hūanitas t diuinitas nō duo sed vna psona: ne sit quaternitas: sed deus trinitas. Et ideo dixit. Si diligeretis me: gauderetis vtiq̄. Quia fm Aug⁹. nature humane gratulandū est: eo q̄ sic assumpta est a ℣bo vnigenito: vt immortalis cōstitueret in celo: atq̄ ita fieret terra sublimis vt i corruptibilis puluis sederet ad dexteraz patris. Quis hic nō gaudeat q̄ hic diligit christū vt etiā iam suā naturā immortalē gratuletur in xp̄o: atq̄ hoc ipm speret se futuꝝ p christū. Sequit: Et nūc dixi vobis pusq̄ fiant: vt cū factū fuerit credatis. nō sez noua fide: sz aucta: aut certe cū mortuus esset defecta: cuz resurrexisset foret refecta. Uel credatis meā diuinitatē ex tot ꝑnunciatis t visis impleri: etsi nō videritis etiā resurgentis nisi humanitatē. Jam nō multa loquar vobiscū. Jaz em̄ instabat tēpus quo cōprehenderet t occideret. Uenit em̄ pnceps huius mundi. Aug⁹. Et q̄s iste nisi diabolus q̄ pnceps est: nō creatura xp̄i: sed peccatoꝝ mūdana diligentiū. Uenit: id est veniet. s. ad crucē cū pateret ignorans eū dei filiū esse: si forte q̄d peccati repperiret i eo. Sed in me ait nō habet quicq̄. s. sui: q̄ neq̄ cū peccato venerat deus: nec eius carnez de peccati ꝓpagine virgo pepererat. Et tanq̄ ei diceret. Quare g̃ moriēris si nō habes peccatū: cui debet mortis supplicū contiNuo. Subiūgit: Sed vt cognoscat mundus q̄ diligo patrē. q. d. Ideo me ad mortē offero: t passionē cui⁹ nō suz debitor sustineo: vt cognoscat mūdus: id est hoies mūdi: q̄ ꝓpter dilectionē quā habeo ad patrē ꝑ facio: que in hoc oñdit ꝑ opus. Quia sicut mādatū dedit mihi pater. s. vt sustineā mortē ꝓ redemptiōe hūani generis: sic facio. s. ea sustinēdo.

De oratiōe domini .H.ij.

ca facta a iesu xp̄o in q̄ nos orare ꝑdocuit. Lucas hoc narrat: postq̄ retulit xp̄m suscepꝰ in hospitiū a martha: in cui⁹ domo maria sor cui⁹ sedebat secus pedes dñi. t martha ipa ministrabat. s. necessaria ad prādiū. Post q̄ imediate subdit Lucas. Factū est cū cēt in q̄dā loco orās. Ut cessauit: dixit ei vn⁹ ex discipul⁹ suis. Dñe doce nos orare: sicut Johes docuit discipl⁹ suos. Et ait ill⁹. Cū oratis dicite: ꝓ sctificet nomē tuū ꝛc. Ubi ꝓmo notādū q̄z Cyrillū q̄ iō xp̄s orauit: nō vt aliq̄ egeret plen⁹ existēs oī ℣tute: sz vt nob ꝑberet exēplū orādi. Et fm Bedā iō b̄ fecit t orare docuit post narrationē historie de martha t maria suscipiētibꝫ xp̄m: ad innuēdū q̄ pfectio vite actiue t prēplatiue q̄ illis designāt nō nisi oronibꝫ obtineri valēt. Nāc aūt oronē dñi/cā Matthe⁹ asserit a xp̄o editā t aplis ipam traditā i monte vbi eis fecit ꝓlixū sermonē absq̄ interrogatōe alicui⁹ ex discipulis. Et vbi i ea Matthe⁹ ponit septē petitiōes. Lucas b exprimit tm̄ q̄nq̄. Un̄ ꝓcordia horū dici pōt: q̄ sicut Aug. dicit ō beatitudinibꝫ: q̄ cū matthe⁹ referat a dño exp̄ssas octo: t lucas q̄tuor: q̄ alī⁹ t alī⁹ sermo fuit. Nā in fm̄oc in mōte exp̄ssit iesus octo beatitudines: vt refert Matthe⁹: t in loco cāpestri: vt refert Lucas ꝑdicādo turb̄ insinuauit q̄tuor tm̄ vt minus capacibꝫ. Sic t ō ipa oronе dñica dicēdū. q. i mōte septē petitiōes exp̄ssit: nō interrogat⁹ ab aliq̄ vt narrat Matthe⁹: altera vice postea interrogat⁹ ab aliq̄ ō oronis forma b̄ceui⁹ docuit: vt refert Lucas. Et vt dic̄ etiā Aug⁹. tertia petitio includit in ꝓmis duabꝫ: t vltima in penultima. Et iō Lucas b̄ceuitati intēdēs non curauit tertiā exp̄sse ponere. s. Fiat voluntas tua: nec vltimā: sz libera nos a malo. Credibile est em̄ xp̄m aliq̄s materias doctrine sue pluries dixisse: t discipl⁹is t turbis aliq̄n ꝓlixi⁹: aliq̄n b̄ceui⁹: sicut t faciūt oēs doctores t ꝑdicatores. ꝓ sctificet. Basili⁹. Duo sūt modi oronis. Un⁹ q̄dē laudis cū hūilitate. Scōs ℣o remissio: petitiōis. Quotiēs g̃ oras nō ꝑpus ad petēdū ꝓpter pas. Sinaute: tuū crimināris affectū: q̄ necessitate coactus supplices deo. Sed cū incipis supplicare: quāli/bet desere creaturā visibilē pariter t inuisibilem. Summas autē oronis a laude eius q̄ cūcta creauit. Un̄ dicit. Cū oratis dicite. Pater ꝛc. Aug. de verbis dñi. Prīmus sermo quāte gratie est. Nō audebas oculos ad celū attollere: t subito accipiens gratiaz christi: ex malo seruo factus es bonus filius: ideo ꝑsume nō ō tua operatiōe: sed de gratia christi. Nō ergo hic arrogātia ē: sz fides ꝑdicare: q̄ acceperis nō est superbia: sed deuotio. Ergo attolle oculos ad patrē q̄ lauacro genuit: q̄ per filiū te redemit patrē dicas quasi filio. Sed noli tibi aliquid spiritualiter vendicare: solius em̄ xp̄i spiritualis est pater: nobis autē est pater oīm̄ in cōmuni: q̄ illū solū genuit. s. fm deitatē: nos creauit. Et ideo fm matheū dr. Pater noster. Ubi etiā notandū tota oronez fieri in plurali nō in singulari. s. ꝑ se solo vel aliq̄ priculari: ad innuendū q̄ nō solū ꝓ se: sed t ꝓ alīs est orandū: vt dicit Cypanus. Et q̄ vt dicit Hylarianus de pedi. j. Cuius opera quisq̄ facit: eius filius comprobat. vt patet ex euāgelio: vt vere pater dicat: cum in operib⁹

imitare. Subdit autē fm Matth. qō Lucas tacuit. Qui es in celis. Theophil⁹. Nō aūt hoc dicit tanq̄ loco circūscribat: sed ad celos erigit auditorem t a terrenis abstrahit. Uel fm Aug. de illis loquit de q̄b ps. Celi enarrāt gl'iam dei: id est sancti viri. Uel in celis dicit cē p manifestationē gl'ie suc. s. in celo empyreo. Hzego. nizenus: Omniū vo bonoz est exoz diuz glorificari nomen dei in vita nostra. Uñ subdit: Sanctificet nomen tuū. Nec est p̄ma petitio. Quis em̄ est tā bestialis q̄ videns in credentib⁹ vitā purā nō glorificet nomē invocatū in tali vita? Hoc ergo orat ista dicens. Fiaz pater tuo ꝓ currente subsidio iustus abstinēs a q̄libet malo. Lhzyf. Sicut em̄ cum quis pulchzitudinē celi aspicit dicit gl'ia tibi deus: ita etiā aspicit alicuius virtutē: q̄a hominis vtus multo magis q̄z celū glorificat deū. Uel fm Augz. Sanctificet nomen tuuz. s. in nobis vt ad nos possit eius sanctificatio puenire. Uel fm Titū: Sctificet nomē tuū: id est nota sit tua scitas toti mūdo: vt lauder te deceter. Jussit g̃ orare p emūdatiōe toti⁹ mūdi. Et q̄a i noie iesu ē gl'ia p̄is: tūc nomē p̄is sanctificabit quādo xp̄s erit notus. Uel fm Origz. q̄a nomen dei ab errantib⁹ attribuit sculpturis t creaturis: nondū est sanctificatū: vt scz sit separatū a quib⁹ debuit separari. Decet ergo nos orare vt nomen dei adaptetur soli deo: Aduenīat regnum. Secūda petitio: vt scz fm Origz. Euacuet p̄ncipatus potestas t virtus regni mūdi: q̄n etiā t peccatū: ne regnet t in nostris mortalibus corpib⁹. Uel fm Hzego. Nize. Implozam⁹ etiaz a dño liberari a corruptiōe: exemi a morte. Uel fm q̄sdā Aduenīat regnū tuuz: id est veniat sup nos spūssanct⁹ tuus t purificet nos. Aug⁹. Tūc em̄ venit regnū dī q̄n cius sum⁹ gratiā ꝓsecuti. Ipe em̄ ait. Regnū dei intra vos est. Uel fm Cyrillū. Qui b̄ dicit. s. aduenīat regnū tuū: videt optare rursū refulgentē in mūdo oim̄ saluatorē. Mādauit autez in oz one illud petere reuera tempus terribile: vt sciant q̄ viuere eos docet nō lente nō remisse: vt illud tēpus nō paret eis vindictā t flammā Et sequit tertia petitio fm Matth. quā tacet Lucas scz: Fiat volūtas tua sicut in celo t i terra. Lhzyf. q. d. Presta nobis dñe ꝓuersationē imitari celestē q̄ren⁹ q̄ cūq̄z tu vis: nos etiā velim⁹. Hzego. Nize. Qui vitā humanā post resurrectionē simile dicit esse futuram vite angelice: ꝓsequēs est vt vitā mūdanā ad vitā que post modū sperat disponit: vt in carne viuētes nō fm carnē viuamus. Et p hoc q̄ a volūtate diuina recesseramus t ꝓpter hoc infirmati a morbo denuo liberet copulatio ad voluntatē diuinā. Uñ dicit: Sicut in celo t in terra. Uel: sicut in celo intellectiue nostre: ita t i terra sensitiue seu corpis. Lyranus. Quā ꝓpositz q̄z puersus est vt cū dei volūtatē q̄tidie fieri postulem⁹. s. dicendo: Fiat volūtas tua: quādo cuocat nos de hoc seculo nō statim voluntatis eius imperio pareamus obnitimur t reluctamus: t p vicariū moze seruoz ante ꝓspectum suū adducimur inuiti: exeuntes hinc necessitatis vinculo nō volūtatis obsequio. xuij. q. ij. Quā ꝓpositz. Fiat volūtas tua. s. a nobis: nō solū de nobis. Nā de malis boibus vtiq̄z fit volūtas dei fm Hzego. in moral. id est illud qō deus disposuit de eis: iuxta illud Esaie. Dis volūtas mea fiet. Sz ab eis nō fit volūtas dei: qz nō ꝓformāt se volūtati dei. A bonis aūt fit volūtas dī q̄a volūtatie seruāt dei p̄cepta q̄b nobis manifestatur volūtas dei. Et q̄a in q̄t Aug⁹. nomē dei sanctificat in spiritu: dei aūt regnū in resurrectione ventuz est: ideo Lucas p̄termisit istā tertiā petitionē: eam intelligi volens in duab⁹ p̄cedentib⁹. Sequit quarta. Panez nostrū quotidianuz da nobis hodie. Matthe⁹ dicit: panem substantialē. Aug⁹. Nō est iste panis q̄ vadit i corpus: sed ille panis vite eterne q̄ anime nostre substātiā fulcit. de ꝓse. di. ij. Quotidianū. Aug. Quotidianū habet latinus: si quotidian⁹ est panis: cur illū post annū sumas: quēadmodū greci in oziente faccre ꝓsueuerūt. Idē de ꝓse. di. ij. Quotidie. Accipe q̄tidie vt q̄tidie tibi ꝓsit: sic viue vt q̄tidie merearis accipe. Panis est non vencnū: medicina est celeste t venerabile sacramentū. Uel fm Titū. Panis animaz est vtus diuina afferēs futurā vitā pennē: sicut panis ex terra ꝓdiens vitā tēporalē ꝓseruat. Uel fm Cyrillū p panē q̄tidianū pōt i telligi sustētatio vite corpalis. Sz ex eo q̄ panē iussit q̄rere: id est q̄tidianū alimētū: videt q̄ nihil ꝓcedat cos habere. s. superfluū: sz magis honestā colere paupertatē. Lhzyf. Postulāda igit sūt necessaria vite: nō cibos diuersitates t vina odozifera: t cetera q̄ delectāt gutur: onerant autē ventrē: t mentē pturbant: sed panis qui possit substantiā nostri corpis sustētare: t illū q̄ nob sufficiat hodie vt de crastino nō cogitemus. Unā autē solā petitionē sensibilē q̄rimus: vt ꝓsentib⁹ nō affligamur. Sequit q̄nta petitio. Dimitte nobis debita nostra: Titus. Hoc aūt additū est necessario p eo q̄ nullus sine peccato inuenit: ne impediamur a sacra participatiōe ꝓpter humana peccata. Cū em̄ teneamur xp̄o exhibere oīmodā sanctitatē q̄ spiritū sanctū habitare facit in nobis: redarguendi sum⁹ si nō obseruemus ei templū mūdū. Huic aūt defectui subuenit p dei bonitatē indulgentē humane fragilitati hoc iuste fit a iusto deo: quando nos q̄si debitoz⁹ relaxamus: bis scz q̄ nobis nocuerūt t debita nō exhibuerūt. Uñ subdit Sicut t nos dimittim⁹ debitoz⁹ nostris. Lhzyf. de pe. di. iij. De q̄tidianis bzeuib⁹ leuib⁹q̄z peccatis suffi cit q̄tidiana oratio fideliū. s. Pater noster. Si quidē t nos dimittim⁹ t cozde debitoz⁹ nostris. Fiūt em̄ nobis si sapimus causa indulgētie maxime: t pauca exhibētes plurima reperiemus. Nā t nos multa debemus t magna debita dño: quoz si minimā ptē a nobis vellet exigere iā perissemus. Aug. Debitū q̄d est nisi peccatū? Ergo si nō accepisses alicni fenoris pecuniā: nō deberes. Et ideo peccatū tibi imputat. Sequit sexta petitio. Et ne nos inducas in tēptationē. Aug⁹. Quā scz ferre nō possum⁹: sed talem vult tēptationē qualē ferre possit humana cōditio. Titus. A diabolo nō tēptari ē impossibile: sed ne a deo derelinq̄mur in temptatione hoc depcamur. Nisi em̄ ꝓhibeat tēptatiōis inualescētia: q̄ sup nos est: tūc in tēptationē inducit: sed pmittendo. Uel fm Maximū. Mādat dñs vt petam⁹ ne nos inducas in tēptationē: id est nō pmittas nos voluptuosaz t spontaneaz tēptationū experientiā pati. De tēptatiōib⁹ aūt afflictionū t laboz dicit Iacob. Dē gaudiū extimare ffres cū in tēptatōes varias icideritis. Basili⁹. Nō cū decet nos orādo petē afflictiōes corpales. Unusaliē ei pcepit orare nō subire tēptationē: sz post q̄ alicjs subijt expedita dño petē vtutē pferēdi: vt ꝓsumet in nob illō. Qui sustinuerit vsq̄z i finē h̄ salu⁹ erit.

Ultima petitio. Sz libera nos a malo. Aug. Istā lucas nō posuit vt itelligam⁹ istō ad illō ptinē q̄ dictū ē imediate Et ne nos ꝛc. Uñ nō dic. Et libera nos: sed libera nos a malo: tāq̄z vnā petitionē demonstrās. q. d. Noli hoc: sed hoc: vt sciat se vnusq̄sq̄z liberari a malo: qō nō inducit intēptat⁹. i. nō acquiescit: vel a malo. i. diabolo: vl a malo tribulatiōis tpalis nimis affligēt.

De pertinētibus ad .H.iij.

finale iudiciū: t signis aduētus eius q̄ xp̄s exp̄ssit inquisitus de his ab apostolis. Cum enim feria tertia ante

passionē multa docuisset populū p parabolas q̄s scri/bit Matth̄.ca.xxij.et scribas t phariseos increpass̄ ō cor multiplici hypocrisi: vt idē ponit in c.xxiij. Demū cū egrederet de templo vbi docebat: discipuli ostende/bant ei magnificentiā edificij illius templi: dicēte vno ex eis: vt refert Marc⁹. Magister aspice q̄les lapides t quales structure. Quib⁹ xp̄s rñdit. Amē dico vobis: nō relinquet lapis sup lapidē q̄ nō destruat. Qō ipse/tū fuit in obsidione t captiōe hierosolyme p Titū t ve spasianū p̄ncipes romanor. Et cū inde iesus ꝓfectus in montē oliueti cū discipulis suis sedisset: interroga/uerūt eū discipuli sm Matth̄.t Luc̄.sed Marc⁹ in/sinuat q̄ ex discipulis.s.petrus iacob⁹ t iohānes et an/dreas: interrogauerūt secreto dicētes. Dic nobis quā/do hec erūt: t q̄ signū aduētus tui t ꝑsumatiōis secu/li? Qō xp̄s dixerat de destructiōe templi: dubitātes ne talis destructio fieri deberet in breui vel in ꝑsumatiōe seculi. De vtroq̄ interrogant: t xp̄s ō vtroq̄ rñdit: ali quādo ō vno: aliq̄n ō altero. Nā de solutiōe ciuitat̄ et templi fienda p̄dicēs ait: referēte Luca. Cū videritis ci/uitatē circūdari ab exercitu hierusalē tūc scitote q̄a appropinq̄t desolatio eius. Tūc q̄ in iudea sūt fugiant in montes: t q̄ in medio eius discēdant nec intrent in ea.s.queren tes se turiores esse in ciuitatib⁹ vel in hierusalez q̄si in loco a deo ꝓtecto. Et dicit hic Aug⁹. q⁹ hec ꝟba dñi ih̄u Lucas hoc loco cōmemorat: vt ostēdat tūc factaz esse abominationē desolatōis que a daniele p̄dicta est: de qua Matth̄.t Marc̄ locuti sūt q̄n expugnata est hie rusalē: quā desolationē notat Daniel ca.ix.in fine. vbi t destructionē hierusalē p̄nūciat. Dicit Beda q⁹ eccl'ia stica narrat historia cūctos q̄ in iudea erant xp̄ianos i minente hierosolymor excidio cōmonitos a dño a lo co discessisse: t trās iordanez habitasse in ciuitate pella dicta: donec desolatio iudee cōpleret. Et post pauca sb dit dñs ihesus. Erit p̄ssura magna sup̄ terrā t ira popu lo huic t cadent in ore gladij: t captiui ducent̄ in om/nes gentes t hierusalē calcabit̄ a gentib⁹ donec ipleā/tur tpa nationū. Et q̄ dñs ait. Ue p̄gnantib⁹ t nutri/entib⁹. Tūc sm Theophilū q̄dā dicūt dñm designasse esum filior ꝓpriorum: q̄ t Joseph⁹ narrat. Uel etiaz ex eo tales p̄grauare nō possent cito discedere a tali obsi/dione. Talis aūt p̄ssura tūc fuit t tanta mala eos occu pauerūt: vt nulla crūna deinceps posset cor calamita tib⁹ adeq̄ri: vt scribit Joseph⁹. Ecciderūt in ore gladij capientib⁹ romanis hierosolymā: sz t fame mīri neca/ti sūt. Et p̄mo ꝟ accidit sub Tito t Uespasiano p̄ncipi bus: postea sub Adriano imperatore q̄n natale solū iu/deis inaccessibile est factū ex mādato illi⁹: vt dicit Eu/sebi⁹. Et vt dicit Amb. mystice abominatio desolatio/nis: antixp̄i est aduētus: eo q⁹ sacrilegijs infaustis mē/tiū interiora ꝓfanet se deū iuxta historiā in templo vt sibi vēdicet diuine solij maiestatis: t sc̄pturas disputās se xp̄m t alius antixp̄s. i. diabol⁹: q̄ hierusalē alias sez pacificaz obsidere nitat̄ sue legionis exercitu. Ergo q̄n in medio tēpli est diabol⁹: desolatio abominatiōis est. Est t terti⁹ antixp̄s: vt Arri⁹ t Sabelli⁹: q̄ oēs nos praua intētiōe seducūt. s.a ꝟitate. Nec Amb. Et de an tixp̄o vero hoīe pessimo de q̄ dicit Ap̄l's ad Thes. q⁹ re uelabit̄ hō ille iniquus filius ꝑditiōis q̄ extollit̄ sup̄ oē q̄ dr colit̄ aut dicit̄ de⁹: ita vt in tēplo sedeat tāq̄s sit de⁹ quē iesus interficiet spū oris ei⁹. Et ō q̄ xp̄s ait iudeis. Ego veni in noīe patris mei t nō me recepistis: ali⁹ ve niet in noīe suo: id est querēs gl'iam suā.s.antixp̄s: illū accipietis. s. in xp̄m t messiā vestrū. Dic igit̄ ventur⁹ ē ante finale iudiciū: de q̄ sūt multe ꝓphetie in veteri et nouo testamēto: p̄cipue Daniel. vij. et. viij. c. Et i Apo/calypsi: t oēs doctores hoc scribūt. Circa ipm autez finale iudiciū t ꝑsumationē seculi xp̄s multa predicit Et p̄mo signa p̄cedētia. Secūdo p̄icula tūc imminentia Tertio ad iudiciū ipm ꝓcurrētia. Signa p̄cedētia insi nuat vt ad p̄parationē cōmoneat: q̄a iacula p̄uisa min⁹ ferūt: t vt ab amore mūdi cōpescat: cū aliq̄n defectur⁹ sit in his q̄ vitiose amant. Ponit aūt signa futura i so le luna t stellis: vt narrat Matthe⁹ Marc⁹ t Lucas sez p obscurationē eor vltra solitū. Insup pestilētias fames t terremot⁹ frequētiores t maiores regiones t regna bellis cōquassanda. Cōfusionē sonit⁹ mar̄ t flu ctuū ex q̄bus malis hoīes arescent: id est tabescēt p mi seria. Pericula vo secūdo imminētia q̄ ad animā erūt errores multi q̄ tūc exurget: p̄cipue aduētus antixp̄i: q̄ ꝓtra veros fideles pugnabit subtili t falsa doctrina: re p̄bās doctrinā euāgelicā: suā ꝑfirmās miraculis: sz falsis: vt dicit Ap̄l's: cui⁹ aduētus est sm operationez sa thane in oīb⁹ p̄digijs t signis mēdacib⁹. Et hoc xp̄s dicit de p̄dicatorib⁹ ei⁹: Surget pseudo ꝓphete et da/būt p̄digia t signa magna: ita vt in errore inducant̄ si fieri pōt etiā electi. Et si q̄s nō credet in euz afficiet tor/mētis exq̄sitissimis. Un̄ t xp̄us dicit: q⁹ erit tribulatio magna q̄lis nō fuit ab initio mūdi vsq̄z tūc: t nisi bre/uiari fuissent dies illi nō fieret salua oīs caro. Etiā xp̄s excitat fideles ad orationē t abstinētiā a curis mundi nimijs t voluptatib⁹ t ad p̄stātiā. Demū tertio ad iudi ciū ꝓcurrētia exp̄mit: q̄a p̄dict̄ implet̄is videbūt emit ti filiū hoīs venientē cū potestate magna. s. ad iudican/dū. Sed p̄us vt refert Matthe⁹: mittet angelos suos cū tuba t voce magna ad ꝓgregādū electos suos a q̄t/tuor ventis: q̄ sez sepabūt bonos a malis: vt dr Matth̄. xiij. Quia ꝟtute diuina fiet resurrectio omniū mortu/orū post mūdi ꝓflagrationē p ignē celitus missū: vt di cit p̄s. Ignis ante ipm precedet: Angelor ministerio colligent̄ cineres mortuor. Et veniens xp̄s in forma humana a cunctis videbit̄. Et vt refert Matthe⁹: sta tuet ipe iesus oues: id est electos a dextris: t hedos a si nistris: id est reprobos. Et his q̄ a dextris erunt dicet. Uenite benedicti patris mei possidere regnuz tē. Illis aūt q̄ a sinistris. Discedite a me maledicti in ignez eter nū tē. Et ꝓcudēs ait. Jbūt hi. s. q̄ nec sibi nec alijs sub uenerūt in illis opibus misericordie corpaliter t spūa/liter intellectis in supplicium eternū: iusti aūt q̄ eas fe/cerūt i vitā eternā. Et ideo dñs ipse admonet ad bona ab eo nobis ꝓcessa spūaliter multiplicāda p parabolaz de talētis cōmissis ad negociandū t ad euitādū gl'iam mūdi in bonis opib⁹ p parabolā de decē ꝟginib⁹ q̄nq⁹ fatuis t q̄nq⁹ prudentib⁹. Insup ad vigilandū expectā do pparati aduentū eius in p̄ticulari iudicio mortis. qui sicut est cōiter nobis ignot⁹: ita t dies iudicij vni/uersalis. Un̄ de eo dicit. De illo aūt die nemo scit: neq⁹ angeli neq⁹ filius nisi pater: q̄ sane intelligendū ē. Nā cū sit vna scientia patris t filij t spūssancti: sicut t vna cētia: filij dei xp̄s vtiq⁹ scit inq̄tū deus: sz etiā inq̄tū homo nouit a verbo: sed nō vt nobis reuelandū. Qua uis aduētus antixp̄i tpe suo sciat t vicinus credat ipe finali iudicio: nō tamē p certo cognoscit a quoq⁹ post mortē antich̄risti q̄diu mūdus sit pmansurus in ista sua figura. Sed vt dicit ipe ch̄ristus. Sicut in diebus noe ap̄propinquāte diluuio: t si ille annūciaret hoīb⁹ nō credebant sed dabant se voluptatib⁹ t vitijs: t subi to ex isperato supuenit diluuiū oīes necās nisi reser/uatos in arca. Sic erit aduētus iudicij subitus i quo salui erūt tantum qui in arca eccl'ie per vnitatem cha/ritatis erūt: vt. xxiij. q. j. Quia ex sola. Et hoc ch̄ristus notat cum ait. Tūc erūt duo in lecto vno: vn⁹ assumet

ꝛ alter relinquet: duę molentes in mola: vna assumet ꝛ alia relinquet. Per lectū signat status quietis ꝓtēplatiuoꝝ: ꝙ agrū stat⁹ laboꝝantiū ꝓlatoꝝ: ꝙ molā status actiuoꝝ. Et de his oīb⁹ q̄ fuerit in charitate ꝛ vnitate eccl'ie assumet ad regnū. q̄ vo alter: id est diuersus ꝛ diuisus ab hac vnitate: relinquet in terra infernali. Et tūc ꝓdēnabunt duo senes inuererati diei malozū: id est scribe ꝛ pharisei q̄ accusabāt susannā castissimā falso: id est eccl'iam de adulterio: id est de cōiunctiōe ei⁹ cuz christo ꝓ fidem: ꝛ puer q̄ natus est nobis Daniel: id est iesus cōuincēs eos ꝛ oīb⁹ manifestans eoꝝ falsitatē q̄ scz legitimū sponsuz christū secuta erat: nec adhesserat alicui errori vt ipsi fornicātes ꝛ fornicari facientes animas iudeoꝝ cū eis in falsis dogmatib⁹ ad ignē iudicabūt: vt ostēdit Gratian⁹. ij. q. vij. §. Jtē Daniel.

Capitulū. V.

E clauibus ecclesie a

d xpo collatis Petro ꝛ potestate eius. Interrogāte xpo existēte tūc in ptib⁹ cesaree philippi discipulos suos: Quē dicūt esse filiū hominis: id est se filiū ⸗ginis homies dicerēt? Alij oēs vtriusq̄ sexus sūt filij hominū. s. viri ꝛ mulier⁹: solus xps filius: id est ⸗ginis tm̄. Respōderūt alij Johānē baptistā: scz resuscitatū: alij Hieremiā: aut vnuz ex ꝓphetis. Et iesus dixit. Vos aūt quem me esse dicitis? Cui respōdens Petr⁹ ꝓ oīb⁹ ait. Tu es xps filiꝰ dei viui: huanitatē designauit in eo: q̄ xps q̄ interp̄tat⁹ unctus. s. vnctiōe gratie sūme in aīa sua: diuinitatē q̄ filiꝰ dei. Amb. Quid est tā altū q̄ altitudine diuinitaꝝ videre: scire dei filiū ꝛ pfessionē diuine generatiōis assumere? Quā licet mens nequeat humana plena ratiōis inuestigatiōe cōp̄hendere: fidei tn̄ plenitudo complectit. xxiij. q. j. Nō turbat. Petro aūt xps ait. Beatus es Simon bariona: id est filius iohāna vel iohānis. Bariona em̄ interp̄tat filius iona: id est iohāna: ḋa caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi: id est purus hō q̄ ex carne ꝓstat ꝛ sanguine nō tibi dedit hanc noticiā diuinitatis mee vel ratio naturalis hominis: vel cognitio sensualis: sz pater meus q̄ est in celis: donuz eius dei est: fides diuinitatis xpi qua viua beatificamur in spe ꝛ tandē in re ꝛ ideo beat⁹. Un̄ Apl's. Salui facti estis ex fide: ꝛ ꝙ nō ex nobis: donū em̄ dei est. Et ego dico tibi ḋa tu es petrus: deriuatus a me petra: vt mutato noīe ex simone in petrū muteris: ꝛ re pfecte xpm imitādo vsq̄ ad mortez crucis: ꝛ sic tui successoꝛes aliq̄n immutabunt. Et sup hanc petrā: nō re demōstrādo: sed me quē cōfessus es deū ꝛ hoiem: sup hanc veritatē ꝓfessaz edificabo ecclesiā meaz. Hinc Pelagius papa. Quāuis vniuerse p orbem catholice ecclesie vnus thalamus xpi sit: tn̄ sancta romana ecclesia catholica ꝛ apostolica nullis est synodicis ꝓstitutis cereris ecclesijs ꝓlata: sed euangelica voce dñi ꝛ saluatoris nostri ꝑmatū obtinuit. Tu es inquit dñs petrus: ꝛ sup hāc petrā edificabo eccl'iaz meā di. xxj. Quāuis. Item Leo papa. Jta dñs ad omniuz apostoloꝝ officiū p̄incre voluit huius muneris sacramentū. s. p̄dicandi ꝛ regiminis animaꝝ: vt in beatissimo petro apostoloꝝ oim̄ sūmo p̄ncipaliter collocaret: vt ab ipo quasi quodā capite dona sua velut in omne coꝛpus. s. eccl'ie diffūderet: vt exoꝛtē se intelligeret mysterij esse diuini q̄ ausus fuisset a petri soliditate recedere. hūc em̄ in ꝓsoꝛtiū indiuidue vnitatis: id q̄ ipe erat voluit noīari dicendo: Tu es petrus: ꝛ sup hanc petrā edificabo eccl'iaz meā: vt eterni templi edificatio mirabili munere gratie dei in petri soliditate ꝓsisteret. dist. xix. Jta dñs. Jrez Cypianus. Quāuis apostolis oīb⁹ post resurrectionē suā parē potestatē tribuat dicēs. Accipite spiritū sanctū quoꝝ remiseritis peccata remissa sūt ꝛc. Tn̄ vt vnitatē mānifestaret: vnitatiſ eiusdē oꝛigine ab vno incipientē sua autoꝛitate disposuit. Un̄ Petro soli loquit dicens. Tu es petrus ꝛ sup hanc petrā edificabo eccl'iam meā. Sup vnū edificat eccl'iam: hoc erant vtiq̄ ceteri apostoli q̄ petrus fuit pari cōsoꝛtio p̄dicati ꝛ honoꝛis ꝛ potestatis: sed exoꝛdiū ab vnitate ꝓficiscit vt eccl'ia xp̄i vna mōstraret. xxiij. q. j. loquit. Blo. dicit q̄ apostoli fuerūt pares Petro. s. in oꝛdine: ḋa ep̄i ꝛ dignitate cōsecrati: sed nō in administratiōis plenitudine seu iurisdictiōe. Jtē Gzego. in moꝛalibus. Jn petra moyses ponit vt dei faciē ꝓtēplet. Sic ei dom̄in⁹ ei dixit cū peteret faciē eius videre. Sta in petra ḋa nisi q̄sq̄ soliditatē fidei tenuerit: dei p̄sentiam non agnoscit. De qua soliditate dñs dicit. Super hanc petrā edificabo eccl'iam meā. Sola ḋppe est ꝙ quam dñs accipiat sacrificiū libēter: sola q̄ ꝑ errantibus intercedat fiducialiter: sola que intra se positos valida charitatis cōpage custodit. xxiij. q. j. Quia ex sola. Et porte inferi nō ꝑualebūt aduersus eā. Porte inferi ꝙs hoīmines intrant ad inferos dānatoꝝ. sunt erroꝛes et vitia: q̄ non possūt ꝑualere contra eccl'iaz: ita vt deficiat: Deficere possūt alicui a veritate fidei ꝛ a gratia: sed non oīes: semp em̄ aliqui boni remanent. Un̄ Hiero. Ecclesia est non habens maculā. s. peccati moꝛtalis: neq̄ rugā. s. erroꝛis ꝛ duplicitatis. Et ideo quicūq̄ est aliq̄ soꝛde peccati pollut⁹: de eccl'ia dici nō potest: neq̄ xpo subiectus. ō pc. dis. j. Hec eccl'ia ait idem Hiero. est domus dei que dicit edificari supra firmā petrā: que vnica colūba appellat: que sponsa pulchra sine macula et ruga: ꝛ oꝛtus cōclusus: fons signatus: puteus aque viue: paradisus cū pomoꝝ fructu: que domus claues accepit: id est potestatem soluēdi atq̄ ligandi. xxiij. q. j. Oīb⁹. Idē Hiero. Sancta romana eccl'ia que semp immaculata ꝓmānsit: dño ꝓuidente ꝛ beato petro opē ferēte in futuro manebit sine vlla insultatiōe heretico rū: atq̄ firma ꝛ imobilis oī rpe ꝓsistet. xxiij. q. j. Hec ē fides. Et xps dixit. Ego ꝓ te rogaui petre vt nō deficiat fides tua. s. eccl'ie. Et tibi ait dñs dabo claues regni celoꝝ. Jn singulari dicit tibi: vt insinuet eccl'ie vnitatē ꝛ autoꝛitatis oꝛiginē. Dabo subdit: vt demōstret mūeris largitatē. Claues addit: vt explicet potestatis pluralitatē. Regni celoꝝ ꝓcludit: vt annūciet effect⁹ huius fructuositatē. Primo ḋa dicit tibi: nō nobis: oñdit ecclesie vnitas. Un̄ Gratian⁹. Cū oīb⁹ discipulis parē li gādi atq̄ soluēdi potestatē dñs daret: Petro ꝙ oīb⁹ et ꝓ oīb⁹ claues regni celoꝝ datuꝝ se ꝓmisit dicēs. Tibi dabo ꝛc. Qui ḡ ab vnitate eccl'ie q̄ ꝓ petrū intelligit fuerit alien⁹: execrare potest: ꝓsecrare nō valet. s. nō tenēdo formā eccl'ie: vel si seruat formā q̄tū ad virtutez sacramentoꝝ: nō q̄tū ad veritatez excōmunicatiōis vel recōciliatiōis potestatē nō habet. xxiij. q. j. §. ij. Jtem Anacletus ait. Jn nouo testamento post christū dñm a petro cepit sacerdotalis oꝛdo: quia ipi ꝓmo pōrificatus in eccl'ia christi datus est: dicēte dño ad euz. Tu es petrus ꝛc. tibi dabo claues regni celoꝝ. Hic ergo ligādi atq̄ soluēdi potestatē ꝓmus accepit: ꝓmusq̄ ad fidē populū ⸗true sue p̄dicatiōis adduxit. di. xxj. Jn nouo Dabo inquit: non vendam: sed gratis ꝛ liberaliter tribuaz. Unde dicit. j. q. j. Quicquid inuisibilis gratie cōsolatione tribuitur: id est sacramentis que cotinēt gratiam nullis questibus vel quibuslibet p̄mijs venūdari debet: dicente domino. Gratis accepisti gratis date. Hinc ꝛ Leo papa. j. q. j. ca. j. Hza si nō gratiſ daꝛ vel accipit: gra nō ē. Symoniaci aūt nō gratiſ accipiūt

igit gram q̄ maxime in eccl'iasticis opaꝫ ordinib⁹ non accipiūt. Ubi dic̄ Bze. gra. i. donū spūssancti qō hr̄ i sacrament̄is vel dignitas ecclesiastica vl' ordo. Claues i pl'ali dicit: qz etsi sit vna potestas spūalis in essentia vl' radice q̄ clauis dr̄ p similitudinez: est tm̄ dupler in effectu. s. ptās ordinis ad cōficiendū corp⁹ xpi verū: t potestas iurisditiōis ad cōficiendū corpus xpi mysticuz in foro aime Que ptās secunda integrat ex duob⁹. s. ex prāte discernendi seu cognoscēdi: nō quidē p sciam sicut doctor: sz p potētiā officij vt iudex ecclesiasticus et ex prāte sententiandi. s. absoluendo vel ligando. Unde Bꝛanus di. xx. §. j. ait xps dicturus petro. qōcunqz ligaueris tc̄. pus dedit sibi. i. pmisit dare claues regni celorū in altera dans sibi sciam discernēdi inter lepꝛaz t lepꝛā. i. ptātez discernēdi: in altera dās sibi ptātē eiciendi aliqs de eccl'ia t aliqs recipiendi. Et ad hoc facit ibi glo. Jtē antheros papa. Absit vt qcqz sinistri de bis arbitremur: q̄ apostolico gdui succedentes xpi corpus sacro ore cōficiunt: p qs nos xpiani sum⁹: qui claues regni celoꝝ habentes añ diem iudicij iudicant. xj. q. j. absit. Et p istas claues. i. ptātem apit̄ t clauditur regnū celoꝝ. Uñ sequit̄. Qōcunqz ligaueris sup terram erit ligatū t in celis: t qōcunqz solueris sup terrā erit solutū t in celis: qō intelligendū est claue non errante seu qñ iudiciū petri. i. pl'ati sequit̄ t cōformat iudicio dei. Unde Bꝛego. xj. q. iij. Tunc est vera p̄esidentis absolutio: qñ interni sequitur arbitrium iudicis. i. dei Et dat exemplum de lazaro pus a xpo intus suscitato: t postea ab apostolis iussu ei⁹ a ligaminib⁹ institutum absoluto. Jtem leo papa. xxiij. q. j. manet Petri p̄rini legiū vbicūqz ex ipsius eqtate ferē iudiciū: nec nimia seueritas vel remissio vbi nihil erit ligatū vel solutū nisi qō beatus Petr⁹ ligauerit vel soluerit. i. iuste quo ad deum. Jtē aug⁹. sup. j. Qōcunqz ligaueris sup ter. tc̄. Si b̄ petro tm̄ dictū est: nō b̄ fac̄ eccl'ia: si aūt in eccl'ia b̄ fit: vtiqz q̄ interra ligank̄ t in celo: t q̄ in terra soluūtur t in celo soluta erūt: qz cū excōmunicat eccl'ia: in celo ligat excōicatus: t cū ecclesia recōciliat. s. absoluēdo in celo soluit̄ reconciliatus. Si b̄ g̃ in eccl'ia fit. Petr⁹ qñ claues accepit sanctā eccl'iam significauit: t si in persona Petri significati sunt in eccl'ia boni: in Juda significati sunt in eccl'ia mali. s. pl'ati. xxiij. q. j. Qōcūqz qō verū est. s. q⁹ mali pl'ati ita soluūt t ligāt sicut t boni: dū tolerank̄ ab eccl'ia. Et qō dicit Aug⁹. j. q. j. Remissionē peccatoꝝ auari nō dant. s. pl'ati seu sacr'a ad'mini strātes: intelligit̄ fm glo. ex merito vite. i. nō sūt digni dare. Dāt tm̄ ex officio t veritatē t virtutē. i. effectū sacrāmētoꝝ cū tolerank̄: si sūt p̄cisi: dāt tm̄ veritatem sacramentoꝝ. i. ꝥa sacr'a q̄ cōficiūt sed nō virtutem eoꝝ. i. gram si sciunk̄. Quod g̃ dr̄ de ligandi t soluēdi ptāte: pt intelligi q̄druplicit̄. Uno mō q̄tū ad excōmunicatōz q̄ qs ligat̄ vt nō possit ꝓficipare cuz aliqs fidelib⁹ in diuinis t aliqs cōmunib⁹ actionib⁹: t soluit̄ cū ab ea absoluit̄. Et ista ptās est epoꝝ. Uñ dr̄ mucro epalis: vl' habentiū iurisdictionē q̄si epalem vt abbatū vel p̄orū q̄ ad subditos suos t vicarios eoꝝ. Alij inferiores nō bñt nisi ꝓcuratio contrariū habeat. Et sicut excōmunicatio fieri pōt a q̄ sacerdote sz tm̄ clerico: ita absolutio ei⁹: extra de re. iur. oīs res. t si sit iniusta: nō ligat q̄ ad deū. xj. q. iij. Lepisti: sed q̄ ad eccl'iā. Uñ fm Bze. xj. q. iij. Snia pastoris siue iusta siue iniusta timenda est t seruāda: al's q̄ ad deū ligaret p cōtemptū. Et b̄ nisi cōtineret intolerabilē errorē: qz tunc nō esset seruāda. xj. q. iij. Cui illata: vel cū est lata post appellatiōnē: nec debet ferri nisi p mortali peccato: vt hr̄. xj. q iij. Nemo epoꝝ vero. s. vel p̄sumpto fm Tho. in. iij. Nec vlor habuisse initiū a xpo implicite cū ait petro. Si eccl'iā non audierit. i. pl'ato eccl'ie nō obedierit: sit tibi sicut ethnic⁹ t publicanus. s. posteqz fuerit excōicatus qō facere dr̄ pl'atus qñ est ꝓtumax t peccatū manifestū. Nam occultoꝝ cognitor t iudex est de⁹ di. xxx. ij. Erubescat. Manifestū dico. i. notoriū de iure vl' de facto. Uñ t xps immediate subdidit. Quecūqz ligaueritis sup terrā tc̄. Mat. xviij. Exercitiū autē ei⁹ cepit ab apostol' p̄cipue paulo: vt ptz. j. ad Thor. v. cuz ait: hunc tradidi satbane Unde de b. xj. q. iij. Andi. t. ij. q. j. Multi. Q̄ etiā excōmunicati vitarenk̄ a fidelibus ordinatū fuit ab apostol'. Uñ apl's. ij. ad Thor. Si q̄s frāt nominat̄ aut fornicari⁹ aut idolis fuiēs aut aurus tc̄. nominat̄. i. excōicat̄ vel denūciat̄ excōmunicatus: frater dicit. i. xpianus: qz de bis q̄ for. sunt vt omnino pagani t iudei eccl'ia nō iudicat q̄ ad snias spūales. Et cū hmōi. s. notatis excōicatis nec cibum sumere. s. licet. Unde. ij. q. j. Multi t. xj. q. iij. sic ipsi apl'i et ca. sequen. Scdo de mō q̄ ad cōfessionē sacramentales que fieri nō pōt nisi a sacerdote q̄ absoluere dr̄: quem verisimilit̄ intelligit ꝓritū t absoluēdo ligat obligando eū ad certā pniam seu satisfacti onē faciendā fm arbitriū ipsius sacerdot. xxvj. q. vij. Tempa. Et de pe. di. j. Mensurā. Quem aūt videt impenitentē vt quia nō est cōtritus de oīb⁹ vel nō vult satisfacē cui teneꝫ t hmōi dr̄ ligare. i. nō absoluere de pe. di. v. falsas. Et xiij. q. vj. Si res. Et vt dic̄ aug⁹. in lib. de pnia. Qui vult ꝓficeri vt inueniat gra: sacerdotē q̄rat scientem soluere t ligare: ne si circa se negligens fuerit. s. ad inquirendū de peccat suis t scientē discernere qō oportet. negligat ab illo. i. reprobet: q̄ salubrit̄ monet eū vt viret eccū ne in foueā cadat ō pe. di. vj. Qui vult. Tertio mō intelligit̄ de indulgentijs q̄b⁹ soluunk̄ debita penaꝝ p peccatis cōmissis: q̄ ptās est epoꝝ t superioꝝ. Ligank̄ aūt in b is inquātū imponit̄ aliq̄d faciendum ad cōsequendū eas. Et tunc pōt dupliciter exponi illud Qōcunqz solueris tc̄. vicz vt illud sup terrā ad absoluētem. i. qōcunqz tu pl'atus existēs sup terram absolueris: siue viuentem siue defunctum in gra: erit solutum scz quantū ad illud qō ꝓtinet indulgentia. Et sic idulgentie possunt extendi etiā ad mortuos: si b intendat ꝓcedens fm Tho. in. iij. Alio mō vt referak̄ ad absolutum: sic qōcūqz absolueris sup terrā. i. dūmodo ille absolvend⁹ sit sup terrā. Et sic nō extendit̄ ad defunctos aliqua indulgentia fm alios sed p̄imū cōmuni⁹: t to tū intellige q⁹ dek̄ rationabilit̄ indulgētia: t sit apt⁹ ad recipiendū eius effectū: vt qz in gra ꝓstitutus: faciens qō ipsa cōtinet. Quarto mō intelligit̄ de statutis ecclesiasticis q̄ pūt facere pl'ati: q̄ vtiqz ligant. i. obligāt subditos ad ꝥandū cū fuerint ꝓmulgate t moribus vtētiuz firmate. di. iij. §. leges. t. §. lex: t si legib⁹. xxv. q. j. Uiolatores: t. c. sunt q̄ dicunt. Soluunk̄ aūt cū rolunk̄: vel etiā q̄ ad aliquos cū in eis dispensatur: q̄ dispensatio fieri non debet absqz causa rationabili. j. q. vij. §. Ceterum ex canonum t. c. dispensationes.

§. j.

De regimine ecclesie collato Petro a xpo in quo ostēdit qual' esse debeat rector.

Sciendū qō dns cū petro ait. Tibi dabo claues: non tunc ei dedit regnū eccl'ie: sz p̄misit dicēs in futuꝝ dabo. Concessit t cū oīb⁹ p̄fecit: cū post resurrectiōz apparēs apostol' petro dixit: pasce oues meas vt dic̄ glo. di. xxj. In nouo: t extra de elec. significasti. Pro cui⁹ declaratiōe diligent̄ attendenda sūt ꝓba xpi. Interro-

gauit eĩ xp̃s petrũ dicẽs. Simon iobis diligis me plus his. Simon interp̃tat obediens: volẽs ḡeũ p̃fi/cere alijs obedientes vocat: vt innuat q̃ ad curã aiaz nullus ex ambitiõe se debet ingerẽ vel q̃rere: sz vocat⁹ demũ obedire: vt docet B⁹ greg⁹. vij. q. j. in scpturis Et Aug⁹. locus supior sine quo ppl's regi nõ põt: z si ad/ministrẽ vt deceat: indecenẽ tñ appetit. vij. q. j. Qui epatũ. Et addit Jobis q̃ interp̃tat gra: q⁹ fili⁹ gratie id est hre eũ gr̃am oportet q̃ pest curẽ aiaz: al's frequẽ peccat moztaliter Uñ Chry. Malus sacerdos ỏ sacer/dotio suo crimẽ nõ dignitatẽ acq̃rit di. xl. Multi vbi dicit archi. post Tho. in. iij. q̃ administrãdo sacr̃a vel act⁹ ordinũ exercendo moztaliẽ peccat si est in mozta/li z toties q̃ties ac etiã p̃dicando: z subdit. Diligis me plus bis: trib⁹ vicib⁹ de ỹ interrogãs vt oñdit ip̃o sp re spondente q̃ amaret: q̃ dz hre dilectionẽ plus his tpa libus q̃buscũq; diuitijs bonoꝛib⁹ z bmõi: vt oĩa cũ ex pedit postponat p xp̃o z salute greg⁹ sui. xvij. q. j. Sũt in ecclesia. Scdo diligat xp̃m pl⁹ his. s. cõmodis coꝛ/poralib⁹ di. xxxv. Eccl'ie pncipes. Ubi biero. Cõfusio z ignominia est xp̃m crucifixũ paupez z esurientẽ far sis coꝛpib⁹ p̃dicare: z ieunioꝛ doctrinã rubentes bu/cas tumentiaq; oza p̃ferre. Si in loco apl'oꝛ sumus: nõ solũ eoꝛ imitemur p̃monẽ: sz p̃satiõem z abstinẽ tiam. Tertio diligat plus his. s. vita p̃ria z speculati/onib⁹: vt patus sit cũ oporteat p salute gregis sui ponẽ aiam suã. i. vitã p ouib⁹ suis vt. vij. q. j. ℌ. Cum autẽ. Nec tantũ etiã dz vacare speculatiõi scie vt necessaria gregis deserat. Uñ Aug⁹. Si imponat sarcina. s. regi minis: suscipiẽda est p̃ nec̃ssitatẽ caritatis. Sz nec sic omnimoda delectatio veritat⁹. s. in legẽdo z specu/lando deserẽda est: ne subtrahat illa suauitas z opp̃i/mat iusta necessitas. vij. q. j. Qui epatum. Et itelligit q̃ in exercendo curã nõ dz oĩno dimitti dilectio et spe culatio: nec tm̃ ei vacare q̃ dimittat cura circa necessa ria. Et notãdũ q̃ Petr⁹ in tertia vice cõtristat⁹ est: q⁹ difficili⁹ est exponẽ vitã p̃priã q̃z aliã: nec sine tristicia naturali vel sensuali fieri p̃t. Uñ z xp̃s p̃nunciãs pas/sionem Petri ait. Cũ senuer⁹ alius te cinget. i. ligabit z ducet te q̃ tu nõ vis. s. ad mortẽ. Ubi aug⁹. Petr⁹ no lens ad illã mortẽ est duct⁹ p̃m instinctũ nature z sen sualitatis: sz volens illã vicit. s. pacienẽ ferens volun/tate rõnali. Amb. Imitare petruz tertio dicentẽ: dñe tu scis q̃ amo te. Etem̃ q̃ tertio negauit. tertio p̃fite tur. Sz negauit i nocte p̃fitet i die. vj. q. j. Imitare. i. si p̃tingat eũ cadẽ q̃cit⁹ surgat z p̃fiteat. Xp̃s ãt ter ei dixit. Pasce oues meas vel agnos: q̃ triplici cibo pa scere dz: cibo spũali. s. vbi dei z sacramentoꝛ di. xlij. sit rector z. c. dispensatio celestis semis nob cõmissa ẽ. ve si tacuerim⁹: ve si nõ sparserim⁹ ait Nico. papa. Secũ do cibo exemplari. Uñ biero. Nõ solũ epi p̃bri dyaco nes debẽt magnope p̃uidẽ vt cunctũ ppl'm cui p̃sidẽt sermone z cõuersatiõe p̃eant: vez z inferioris grad⁹ et oẽs q̃ domui dei seruiũt: q⁹ vehemẽt eccl'iam dei de/struit laycos meliozes esse q̃z clericos. viij. q. j. Qualis Tertio dz pascẽ in q̃ztũ põt cibo coꝛpali pauper ℌ fa cultatẽ suã. Uñ biero. xij. q. ij. Bl'a epi est paupez ope rib⁹ p̃uidẽ: p̃riꝰ studere diuitijs ignominia sacerdo tis. Et. xvj. q. j. c. Qm̃. Quicq̃d habẽt clerici paupez ẽ z dom⁹ coꝛ oib⁹ debẽt esse cõmunes. Qual' aũt debeat esse pastoꝛ eccl'ie ipe suo exẽplo docet dicẽs. Ego suz pa stoꝛ bon⁹: bon⁹ vtiq; p essentiã ℌ q̃ nemo bon⁹ nisi de⁹. Adeo postoꝛ bon⁹ etiã inq̃ztũ hõ vt carnez suã in cibũ z sanguinẽ suũ in potũ dederit ouib⁹ suis qui et aiaz suã. i. vitã p eis liberãdis ad mortẽ posuit. Unde subdit. Bon⁹ pastoꝛ aiaz suã dat p ouib⁹ suis: animã vegetatiuã. i. vitã exponẽdo p eis cũ oporteat: z tpalia q̃b⁹ vita sustentat. Qui nõ tribuit tpalia p ouib⁹ suis in el'ynas: nũq̃ dabit vitã. Amb. Aurũ bz eccl'ia ñ vt fuer: sed vt distribuat et eroget pauplb⁹. xij. q. ij. Aiaz sẽsitiuã dat p ouib⁹ suis: vicz audiẽdo inq̃rẽdo viden do gesta ouiũ suaꝛ: iuxta illud. Agnoscevultũ pecoꝛis tui. Ac etiã sensus z sensibilitatẽ mortificãdo in se i ex emplũ aliorꝛ. Uñ di. xlj. ỏz. Epi vilẽ suppellectilẽ ha beat ac mensam z victũ paupem: z dignitat⁹ sue aucto ritatẽ fide z vite meritis q̃rat. Aiam intellectiuam po nat. s. legendo: docẽdo: ozãdo p ouib⁹ suis. Uñ biero. Hec sunt duo pontifícis opa: vt aut discat legendo sa cras scpturas z sepi⁹ meditãdo aut ppl'm doceat: z ali ud op⁹ q̃ fecit moyses. s. q̃ fuit pastoꝛ illi⁹ antiq̃ popli q⁹ ad bella nõ vadit sz oꝛat: z dũ oꝛat vicit ppl's. Oꝛet ergo sacerdos eccl'ie indesinenẽ donec vincat ppl's q̃s ỏ eo est hostes inuisibiles Amalechitas. i. demones dis. xxxvj. Si q̃s vult. Et subdit xp̃s. Mercẽnari⁹ aũt et q̃ nõ est pastoꝛ vide t lupũ venientẽ z fugit. Ubi notan dũ q̃ỏ dicit aug⁹. xxiij. q. iij. tres p̃sonas dixit domi/nus z debem⁹ eas inuestigare in euãgelio: pastoꝛ⁹ mer cennariũ z fur⁹: pastorẽ dixit aiaz suã ponẽ p ouib⁹ et intrare p ianuã: furẽ z latronẽ dixit ascẽdere per aliaz ptem: mercennariũ dixit lupũ vel furẽ si viderit fuge/re: q⁹ non est ei cura de ouib⁹. Itaq; diligendus est pa/stoꝛ: tolerandus est mercennarius: cauendus est latro: hec ille. Ad insinuandũ aũt auctoritatez z exercitium sue iurisditionis: epi qui p̃pue dicunt pastoꝛes vtun tur in loco sue iurisditionis baculo pastoꝛali: nõ autez summ⁹ pastoꝛ. i. papa: q̃ vices xp̃i tenet in terris: q⁹ ei⁹ iurisditio nõ est limitata sz vbiq; terraꝝ. Aliã ratiõez babes extra de sac̃. vnc̃. Cum venissent in fi. Signat aũt bacul⁹ pastoꝛal' tria que debet facere p̃latus erga oues suas. Naz ex pte supma in qua recuruus z adun/catus: signat q̃ pastoꝛ seu p̃latus debet oues errantes reducere ad viam salutis. Aug⁹. noueris furem aduer tendis pecoꝛib⁹ pabulũ spargẽ z pastorẽ flagello etiaz ad gregẽ errantia pecoza reuocare. v. q. v. Non omnis Inq̃rum aũt baculo appodiamur ad sustentandum vñ infirmi baculo innituñt: signat q̃ p̃latus dz sustẽ tare infirmos z debiles spũaliter z temporaliter Aug. in regula. Consolet pusillanimes suscipiat infirmos patiens sit ad oẽs. Leo papa di. lxxxvj. odio habean/tur petã nõ boies corrigant tumidi tolerent infirmi: z q̃ỏ seueri⁹ castigare necesse est: nõ seuient⁹ plectatur animo sed medentis. Et pte infima baculus pastoꝛal' est acutus: vt innuat q̃ negligentes debet pungere et excitare ad bona opa. Ambro. v. q. v. Nõ osculat⁹ sem/per pater filiũ: sz aliq̃n castigat z cum castigatur qui di ligitur tũc circa eũ pietas exercet: habet em̃ amoꝛ pla/gas suas. Hec tria in ỹ versu compbendunt. Collige sustenta punge vaga mozbida lenta. De mercennario q̃s sit z quõ fugiat: nota q̃ỏ ait Aug⁹. viij. q. j. Sũt in ecclesia quidã p̃positi de q̃bus Paulus dicit. Sua q̃/rentes non que ibu xp̃i. Quid est sua querentes. i. non xp̃m gratis diligentes: nõ deũ p̃pter deũ q̃rentes: tem poralia cõmoda p̃sequẽtes: lucris inbiãtes: bonoꝛes ab boib⁹ appetẽtes: hec q̃n amãt a p̃posit⁹ z p̃pter ista deo fuit: q̃s q̃s tal' est mercẽnari⁹ est: hec ille. Fugit aũt mercẽnarius dũ p̃latus tacẽdo nõ resistit. Uñ Greg. in pasto. Sepe rectoꝛes iꝓuidi bũanã amittẽ gr̃am formidãtes: loq̃ libere recta ptimescũt: z iuxta veritat⁹ vocẽ neq̃q̃ iam greg⁹ custodie pastoꝛ studio sz merce narioꝛ vice defuiũt: q⁹ venientẽ lupo fugiũt dum se sub silentio abscondũt di. xlij. Sit rector. Lupus aũt ỹ ỏz diabolus temptationib⁹ vicioꝛ q̃rens oues dñicas

deuorare: vel hereticꝰ veniēs in vestimēto ouiū: sed intrinsecꝰ lupus rapax vl' tyrānus vel aliꝰ inducēs alios ad malū q̄b mercēnariꝰ nō resistit. Sz vt ꝺr di. lxxxiij. Error cui nō resistit approbat: veritas cū minie defēsak opprimit: negligē em cū possis pturbare puersos: nihil est aliud q̄ fouē: nec caret scrupulo societatis occulte q̄ mālfesto crimini desinit obuiare. Hec Jnno. hic tñ mercēnarius tolerandus est: dū ab eccl'ia tolerat. viij. q. iij. Nōne. De fure z latrone loq̄t dñs i alio euāgelio ca. eodē vbi ait. Ego sum ostiū: p me si q̄s introierit saluabit. Qui intrat p ostiū pastor ē ouiū. Qui ascēdit aliūde: fur ē z latro: q̄ nō venit nisi vt furet macter z perdat Qui aūt intrat p ostiū xp̄m: ingredit z egredit z pascua inuenit: fur z latro ē q̄ suscipit curā alioꝝ iniusto titulo vt p symoniā vel p laycoꝝ potentiā vl' alīs illegitime. Et regula dicit bñficiū eccl'iasticū nō ꝓt sine institutiōe canonica possideri de re. iur. lib. vj. Tal' furak fructus eccl'ie: q̄s tenet restituē p̄m Jnoc. Et quātū in eo est p̄m hosti. mactat z occidit; oues sibi sb̄ditas: cū nō possit absoluē. Excusant tñ oues si b̄ nesciūt z alīs bñ viuūt. Et pdit ducēdo ad pdītiōz se cū suis malis exemplis. Uel etiā fur ē diabolꝰ q̄ furak cū tēptat: occidit cū ouis ei assentit: pdit cū ad dānationē secū ducit. Uel fur z latro ē q̄libet hereticꝰ et paganus q̄ nō itrat ad ouile p ostiū. i. xp̄m. i. fidē xp̄i sz aliūde. i. p errores. Et b occidit oues ñ pascit. Un Aug. super Joh. fuerit q̄dā phi pagani de vtutib̄ z vicijs multa tractātes sbtilia diuidētes diffiniētes rōnes accutissimas ꝯcludētes lib̄os iplētes sapiam suā buccē ꝯcrepātib̄ vētilātes: q̄ etsi auderēt dicē: nos sequmini si vultis beate viuē. Sz qz p ostiū. i. fidē xp̄i ñ itrabāt: macrabāt z pdebāt. Nemi em dak bñ viuē cui nō dak sp viuere. Nulli aūt spes ꝓt esse sp viuendi nisi intret per ostiū xp̄i q̄ vita est: z vitā beatā ꝓfert. s. credēdo. Unde dicit. Qui intrauerit p me: z ingredit. s. ad eccl'ie ouile z egredit ad vitā btā; vl' ingredit in seip̄m p bōas cogitatiōes z affectiōes: egredit ad extra p bonas operationes. Uel ingredit ad se. egredit ad p̄rimū bñ cōuersando. Uel ingredit in vita btā videdo deitatem: egredit ad extra videdo būanitatē xp̄i: z pascua inuenit gaudij z fruitiōis. Oēs etiā q̄ venerūt añ eū. i. p̄ter eū dicit fuisse latrones: q̄. s. nō attulerē doctrinā vel rā p̄m fidē p̄m Aug. Nec incōueniens est q̄ xp̄s dicak ostiuz ostiari pastor z ouis q̄ termi sūt i euāgelio isto: Nā p̄m diūsos respect ista dicūt de eo: ostiū ꝺr inquātū p eū. i. p fidē ei et imitatōz itrak ad ouile eccl'ie militant; et triūphant; ostiari ꝺr: qz ipe tribuit gr̄am et vtutes q̄b intrak ad ip̄m ouile. Pastor aūt: qz docrina sua et sacrāmēt; et alijs mōis nos pascit: ouis et agnus: qz tāq̄ ouis ad occisionē ducē: vt ꝺr Esa. liij. Et agnꝰ q̄ tollit pcā mūdi. Joh. j. de q̄ petrꝰ in cano. Non coruptibilib̄ auro vl' argēto redepti est; sz pciosso sanguie agni imaculati. s. xp̄i: deq̄ Aug. de cōse. di. Nemo tollit pcā mūdi nisi xp̄s q̄ est agnꝰ tollēs pcā mūdi. Tollit aūt et ea q̄ facta sūt vbi et originale ꝓtinet et adiuuando ne fiāt et pducēdo ad vitā vbi iā fieri ñ possint. Postq̄ āt xp̄s dixit se pastorē sb̄didit. Alias oues baheo q̄ nō sūt ex b̄ ouili: et loq̄t de gētilib̄ cōuertēdis q̄ nō erāt de ouili. i. genē iudeoꝝ. Et illas oportz me adducē. s. ad fidē et ouile eccl'ie. Erāt āt tūc gētiles oues p̄destinatōe seu p̄scia: sz nō p̄m p̄tez iusticiā: de b̄ bēs de pe. di. iij. §. finis. Et fiet vnū ouile et vnꝰ pastor. i. vna eccl'ia ex ouib̄ ppl'i iudaici et gētilib̄ ꝯuersis ad fidē. De hac vnitate eccl'ie pulcre loq̄t Lyp̄anus dicens Unā eccleſiā in cātico canticoꝝ spūssanctꝰ ex persona xp̄i dñi desigt et dicit Una est colūba mea. s. simplicitate: pfecta mea. s. vtutū plenitudie. Una ē mr̄is sue electa genitricis sue: glo. Mr̄ ecclesie p̄t dici triūphans ecclesia: qz eā fouet et iuuat vt mr̄ filiā. Uel mr̄ ei ꝰ est genitrix maria et genitor deꝰ. vl' mr̄ ei ꝰ est synagoga a q̄ p̄cessit: Et subdit Lyp̄anꝰ: hāc eccl'ie vnitatē beatus paul ꝰ apl's docet et sacr̄m vnitatis oñdit dicēs. Unum corp ꝰ mysticū: vnꝰ spūs gr̄a viuificās eā vicz spūssctūs vna spes vocatiōis vr̄e. i. vna res sperata ad quā vocati sum ꝰ: vnꝰ dñs mōm gubnās z ei puidēs p̄cipue ecclesie: vna fides. i. p̄silis vl' de vno deo. s. z boie: vnum baptisma. s. eiusdē forme z eḡlis effect ꝰ: vnꝰ deus non pl'es vt pagani tenēt. Quā vnitatē tenē inqt Lyp̄anꝰ firmiē et vēdicare debem ꝰ maxie nos epi: qui in eccl'ia dei p̄sidem ꝰ: vt epatū q̄z ip̄m vnū atq̄z indiuisum p̄bem ꝰ. Epat ꝰ vnꝰ est. Eccl'ia vna est q̄ in multitudinez latiꝰ incremento fecunditatis extendit: quomō radij multi sunt sed vnū lumen et rami arboris multi sunt: et robur vnū tenaci radice fundatū: et quomō de fonte vno riui multi pfluūt: et numerositas licz diffusa videak exundanꝰ copie largitate vnitas tñ seruak in origie. Sic et eccl'ia dñi luce pfusa p totū orbē radios suos porrigit: vnū tñ ē qō vbiq̄z diffundit nec vnitas corporis separ: Auelle radiū sol'a corpe: diuisionē vnitas nō capit. Ab arbore frange ramū: fructū germinare nō poterit. A fonte p̄cinde riuū: p̄cisus arescit. Ramos super vniūsam terrā copia vbertatis extendit. s. eccl'ia varias natiōes pfluentes riuos largit. s. doctrinaꝝ tradios gr̄aꝝ latiꝰ pandit: vnū tñ caput est: origo vna: z vna mr̄ fecūditatis copiosa. Adulterari nō ꝓt sposa xp̄i incorrupta est et pudica: hec ille. xxiij. q. j. loq̄t. Et q̄bus ptz vbū xp̄i. Fiet vnū ouile z vnꝰ pastor. i. vna ecclesia et vnꝰ pōtifex sūmus vicarius ih̄u xp̄i. Idē Lyp̄anꝰ. Quisq̄s pꝰ vnū q̄ solꝰ ꝺz eē. s. pastor summus factus est: iā nō scōs sz nullꝰ ē. vij. q. j. Factꝰ. Et loq̄t de Nouatiano q̄ pꝰ fabianū creatū papā p scisma fuit factus: et ip̄e nouatianꝰ papa imo antipapa: vt ptz in. c. sequēti q̄ icipit nouatianꝰ: ad idē facit z i apibus. q. e.

De duritia et reprobatione iudeoꝝ z cōuersione sequēda gentiū et vtilitate huiꝰ dicit Joh. euāgelista: q̄ cū tanta sīg fecisset ihs coram iudeis nō credebāt in eū: vt p̄mo Esa. impleretur quē dixit. s. ca. liij. Dñe q̄s credidit auditui nr̄o tē. Ubi aug ꝰ. ait. Quidā inter se musitāt dicētes. Que culpa fuit iudeoꝝ si necesse erat vt p̄mo Esa. impleretur. Quibus respōdem ꝰ: deū p̄sciū futuroꝝ p. p̄bam dixisse infidelitatē iudeoꝝ: nō fecisse. Nō em ꝓterea quēq̄ deꝰ ad peccandū cogit q̄ futura boim peccata nouit: ipoꝝ em p̄sciuit peccata nō sua: fecerūt ḡ pcā iudei q̄ facturos esse p̄dixit quē nihil latet: ad idē optime qō idez dicit. xxiij. q. iij. Nabucho donosoꝛ. Qō ḡ dicit vt sermo esaie impleret dicit Chry. ly vt nō est causale sz euentus. Nō em q̄ p̄dixit Esa. nō crediderūt: sz q̄ nō erāt credituri: ꝓterea dixit Esa. tenet ḡ vt ꝓsecutiue ñ causatiue. Quis credidit. Importat q̄s nō negatiōz sz raritatē. i. pauci. Auditui nr̄o. i. bis q̄ audiuimus a te: cuz ea dicerem ꝰ de filio tuo. Et brachiū dñi cui reuelatuz est. q. d. valde paucis. Et ꝺr brachiū dñi filius: qz omnia p ip̄m facta sunt: sicut hō opak p brachiū: ita per similitudinē filiꝰ deꝰ ꝺr brachiū eius. Et sequit in euāgelio: ꝓterea nō poterant credē q̄ itez dixit esaias: sz qō peccatū est bois si nō facit qō nō pōt. Augꝰ. Nemo peccat in eo q̄ vitare nō pōt. Cui respondet q̄ nō poterant: ꝺr qz nō volebant credere: hoc em (ait chryſ.) in ꝓsuetudine custodit vt q̄s dicat. Non possuz amare illū. vehementiā ḡ volūtatis potentiā dicit euāgelista:

Sz adhuc ḡui⁹ est qō seqr̄ p̄dictū ab Esa. Excecauit cor eoꝝ t indurauit cor eoꝝ .s. de⁹. Sz b etiā volūtatē eoꝝ meruisse rñdeo. Sic em excecabat de⁹ q̄ ad intellectū t obdurabat q̄ ad voluntatē deserēdo. Neqꝫ em derelinqr̄et nos nisi voluerim⁹. Excecat igr̄ t indurat de⁹ nō causatiue sz p̄missiue. Et seqr̄: hec dixit Esa. cū vidit gl'iaz dei. Nō q̄dē p essētiā sz p imaginariā visiōnē magnificā: cū .s. vidit dñm sedentē sup soliū excelsū Esa. vj. c. Et subdit euāgelista q⁹ m'lti ex p̄ncipib⁹ crediderūt in eū sz ꝓp̄ pharisēos nō cōfitebant: vt de synagoga nō ei̇cerent. Jsti nō pfecte credebāt: qz nō timuissent displicē pharisēis vel ei̇ci ꝓfitendo xp̄m. Un̄ subdit dilexerūt em magꝭ gl'iaz hoīm q̄ dei. Ad gl'iaz dei ptinebat xp̄m publice ꝓfiteri. Sz xp̄s ꝫ hos timētes ꝓfiteri loqr̄t. Un̄ clamauit ibs dī. Qui credit ī me. .s. vt dz: nō credit in me. i. in eū quē videt tm̄ .s. hoīem q⁹ sum purus hō: sz in eū q̄ misit me quē tm̄ nō videt. .s. patrez. Et q̄ videt me. .s. p̄m diuinitatē quā habeo. videt t eū q̄ misit me: siue visione fidei siue visione spēi: quia vnus dñs p̄r t filius cū spūsctō. Et alibi. .s. Joh. xv. ait xp̄s. Si nō venissem t locut⁹ eis nō fuissē pctm̄ nō haberent. Nō loqr̄t xp̄s de oī pctō ait Aug⁹. sz de pctō infidelitatꝭ q⁹ excedit q̄si oīa alia: t ō p excessū ōr pctm̄ potuissent vtiqꝫ hr̄e t alia: sz istud nō hr̄ent si nō incarnat⁹ p̄dicasset eis t sig̃ tanta fecisset. Credebāt em p̄us iudei xp̄m vētuꝝ: t sic nō habebāt istud pctm̄ infidelitatis. Sz alie natiōes q̄ nō audierūt eū nec sig̃ ei⁹ viderūt: t nō credūt: nō ꝓp̄ea excusant a pctō infidelitatis: sz nō ita g̃ue est in eis. Cū aūt in die palmaꝝ ītrasset hierosolymā: appropinquāte festo p̄cipuo iudeoꝝ: scz solēnitate azimoꝝ in q̄ de diūsis regionib⁹ mōi iudei ꝓueniebāt ad templū t aliqñ etiā gētiles. Erant g̃ vt refert Job. q̄dā gētiles q̄venerāt ad adorandū ī illo festo: t hi accesserūt ad p̄hilippū t rogabant dicentes. Dñe volum⁹ ihm vidē. Audiuerāt isti de doctrina ei⁹ t miracul': p̄hilipp⁹ aūt dixit andree: t andreas t p̄hilipp⁹ sil' dixerūt ihu Ecce (ait aug⁹.) gētiles volūt ihm vidē sz ex iudeis erāt q̄ clamabāt. Bñdict⁹ q̄ vēit ī nomīe dñi. Ecce illi ex p̄putatiōe isti ex circūcisione: vel duo parietes de diūso venientes t in vnā fidē xp̄i osculo pacis ꝓcurrētes. Audiam⁹ g̃ vocē lapidis angularꝭ. Se quit em. Jbs aūt rñdit dicēs. Uēit hora vt clarificet fili⁹ hois. Aug⁹ Uidebat ibs gētiles p⁹ passionē et resurrectōz suā in oīb⁹ gētib⁹ credituros. Ex occasione g̃ istoꝝ gentiliū q̄ea videt cupiebāt: annūciat futurā plenitudinē gentiū t p̄mittit iaz adesse horā glorificatiōnis sue. q̄ facta in cel' gētis credituree erāt: p̄m illud. Exaltare sup celos de⁹: t sup oēm terrā gl'ia tua. Sz altitudinē glorificatiōis opoꝝtuit vt p̄cedēt hūilitas passionis. Un̄ adiūnit. Amē amē dico vob. Nisi granum frumēti cadens in terrā mortuū fūit ipm solū manet. Aug⁹. Se dicebat g̃nū mortificādū in infidelitate iudeoꝝ: t multiplicandū in fide pplꝰ oꝝ .s. gētiū ꝓuersaꝝ. Beda: ipe em xp̄s ex semīe p̄triarchaꝝ in agro b⁹ mōi semīat⁹. i. incarnat⁹: vt mortēdo cū m'ltiplicatōe resurgeret: sol⁹ mortu⁹ est t cū m'lt' resurrexit. Si aūt mortuū fuerit m'ltū fructū affert. Utr̄ experimēto q⁹ mortuū cū fūit frumētū magꝭ fructū affert. Quia em ait. Chr̄y. videt ibs gētiles psiliētes ad fidē: oñdit q⁹ tps erat q̄ veniret ad crucē in q̄ ipe g̃nū fuit mortificarum Nō ār p̄us ibs apl'os ad gētes misit donec iudei xp̄m crucifixerūt. Et q⁹ p̄uidit discipl'os de morte sua ꝓtristādos oñdit q⁹ nō solū si mortē suā ipi nō patienē ferrēt sz etiā si ipi discipuli; nō morerenr mōd: nullū lucrū eis cēt: ō subdit: Qui amat aiam suaz pdet eā. i. sine re amat: pdit. i. occidit q̄ ad vitia t sensualitates. Uel sic: Qui amat aiaz suā .s. mōm pdit. i. occidit gr̄a se p̄uando Hāc etꝭ reprobatōz iudeoꝝ t ꝓuersionē gentiliuz xp̄s p̄nūciauit circa p̄ncipiū sue p̄dicatiōis q̄n de centuriōe gētili orante p suo ei⁹ palitico ait. Nō inueni tantā fidē in isr'l' ta. .s. ostēsa fuit in cēturione q⁹ minus viderat vel audierat de ibu: t tm̄ credidit ei⁹ dīnitatē: vt ptz in vbis ei⁹. t signabat magnitudinē fidei gētilitatis ꝓuertende. Un̄ b p̄nūcians subdit. M'lti veniēt ab oriente t occidente. Jste due ptes sunt magꝭ habitabiles. Nā in aq̄lone t austro magꝭ ps est inhabitabilis: in aq̄lone ꝓp̄ intensū frig⁹: in austro ꝓp̄ excessiuū calorē: t ibi fuerūt monarchie p̄ncipales. Uenient a tenebrꝭ ad lucē fidei: a vitijs ad vtutes: a diabolo ad xp̄m mediante pnīa in adultis. Un̄ aug⁹. Dis q̄ sue est volūtatis arbr̄ ꝓstitut⁹: nouā nō pōt inchoare vitā: nisi eū peniteat veterꝭ vite. Uel moraliē ab oriente puericie: t ab occidente senectutꝭ. Uel ab oriēte p̄ speritatꝭ t ab occidēte adūsitatis. Et recūbent cū abra am ysaac t Jacob in reg̃ celoꝝ. i. in eccl'ia militanti et postea triūphanti Jn fide t postea visione trinitatꝭ de signate in ill' trib⁹. Uel in fide spe t caritate: vel in reg̃ scpture id est vo intellectu vel pfectiōe vtutū q̄ō etꝭ regnū ōr. Filij aūt regni q̄b⁹. .s. paratū erat q̄libet p̄dictorū regnoꝝ. i. iudei ei̇cient ab eccl'ia a vo ītellectu scpture ab oi vera vtute ꝓp̄ suā infidelitatē: in tenebras exteriores p⁹ internales t postea infernales. Et q⁹ valde onerosū est q⁹ oporteat odire aiaz suā. ō ꝓsolat eos q̄b⁹ hec dixerat p b q̄ō dicit in b mōd: oñdens ptē tpis t modicū nō impetuū. Ponit t lucrū: qz in vitā eternā custodit eā odiēdo abstinēdo a mundanis vitijs. Quid aūt sit vita eterna ꝓmissa scu in q̄ ꝓsistat ipse declarauit in fine sui vltimi sermonis ad discipulos cū ait Hec est aūt vita eterna: vt cognoscāt te solū verū deū t quē misisti ibm xp̄m. i. in b ꝓsistit vita vera q̄ eterna ē. Nā vita p̄ns potiꝰ mors dicēda ē q̄ vita. Quotidian⁹ em nr̄e corruptiōis defect⁹ q̄d est aliō q̄ q̄dā p̄ritas mortꝭ. Hec vita eterna vltim⁹ finis nr̄ est quā naturaliter appetim⁹: qz ipa ē pfecta btitudo. Hec aūt consistit in visiōe clara t manifesta trinitatꝭ scrissime t xp̄i būanitatis: ex q̄ visione seqr̄t necessario fruitio. Et b ē q̄ dicit vt cogñscant. .s. pfecte te. .s. p̄rez oīpotentē t ihm xp̄m filiū tuū vnigenitū quē misisti. i. incarnari cōstituisti: q̄ icarnatio attribuit spūisctō: qz ex amore īmēso: q̄ amoꝝ ōr spūsctūs. Ut cogñscāt g̃ te p̄rez t ihm xp̄z filiū t spūmsanctū: tūc vnū verū deū t ipam xp̄i būanitatē in missione notatā. Et vt ait aug⁹. visio est tota merces t tāte pulcritudinis tātoq⁹ amoꝝe dignissima. vt aīam q̄buslibet t quātūslibet bonis pditaz: sine hac plorinus. .s. platonicus extimet infelicissimā.

De transfiguratione .ℊ.iij.

xp̄i dicit venerabil' gr̄anus. Bis xp̄s est transfigurat⁹ cū eēt in carne: in vna trāsfiguratōe sic̄ sol apparuit mirabil' vt fides credentiū augerer̄t ad cōtēplandā glorīā sup se elevatā. Jn altera vt pegrin⁹ t incoḡscibil' de se dubitātib⁹: ire se longi⁹ finxit: t ne aḡscerer̄t: eoꝝ oculos tenuit. Ad q̄d: nisi vt q⁹ p fidē nō erat i cordib⁹ eoꝝ: lōgius se ab eis accedē oñderet: t qz nō credebant esse q⁹ erat: videre etiā eum aliū q̄ erat. Jn vtraq⁹ visione erat pnīa t veritas: sz in vna exercebar̄ fides vt magis crederēt: in alēa tenebar̄ incredulitas: ne eū agnoscerent. j. q. j. Dñs in patria: t de ista trāsfiguratōe narrāt mathe⁹ mar. t lu. Et lucas q̄dē sic ait Factū ē post hec vba fere dies octo. Et loqr̄t de vbis q̄b⁹ exp̄resserat discipulis passionē suam exhortans ad imitandū t dicens. Si q⁹ vult post me venire tc. allicies ex p̄mio

consequendo tali cui⁹ aliquā degustationē dare volu
it in ipa trāsfiguratiōe. t vt fortiores redderet i tribu/
latiōe eox in sua passione: t lapsi a fide citi⁹ reūterenk
recordati degustata tāta suauitat; refectiōe Ubi autē
lucas dic: dies octo Mathe⁹ dicit dies ser: quā supfi
cialē ꝓtiectē damascen⁹ sic soluit. qz lucas in isto nu
mero ꝓputat primū diē qua xp̄s illa dixit t vltimū q̄
transfigurat⁹ est. Mathe⁹ ho dies intermedios q̄ sūt
ser. Assumpsit petrū iacobū t iohannē fratrez eius et
duodecim: hos tres secū duxit t talē q̄dē numex: quia
in ore duox vel triū stat omne ꝟbū: ad cōfirmandū p
testimoniū veritatē ei⁹ qō or t signandū mysterium.
Predictos aūt poti⁹ q̄s alios assūpsit fm dama. Petx
q̄dem assumpsit volēs testimoniū qō testat⁹ ei fuerat
cū ait. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui: p testimoniū p̄ris ꝓfir
mari t q̄si p̄sidē futux tori⁹ eccl'ie. Iacobū ho tanq̄
mortux pro xp̄o ante oēs discipl'os. Johānē ho tāq̄
theologie purissimū organum: vt visa gloria filij q̄ nō
subiacet tpe: resonet illud In ꝓncipio erat ꝟbū: t quia
mrem ei cōmendaret. Uel etiā qz per hos tres signan
tur tres status eccl'ie saluandox: scz plato: actiuox et
cōtēplatiuox: vel cōiugatox cōtinētiū t virginū: qui
tñ habēt tres ꝓditiōes q̄ notāk i interpretatiōe noīm
eox. Ut sit petrꝰ q̄ interptak discalciatus p cōtemptū
terrenox. Jacob q̄ interp̄tatur supplātator: scz tēpta/
tionū demonū: t Jobes dilectus qui interptak in q̄
est gratia p amorē diuinox. Ascēdit in montē excelsuz
qz deserenda est vallis cogitatiōis terrenox: vt ascēda
tur in montē ꝓtēplatiōis: Seorsum addit Mathe⁹
in loco solitario: nō solū ab hoīb⁹ sed a fantasijs corpo
ralib⁹. Et vt dicit lucas. Facta est vt oraret species vul/
tus ei⁹ altera. Dama. Aliter orant fui aliter dñs. Oro
seruī est p intellect⁹ ascensum in deū: scz sacer itellectus
xp̄i q̄ fm ypostasim erat deo vnitus est manuducens
nos ad ascensū in deū. i. inducēs nos exēplo ad oran/
dū et deū venerandū t allicies tyrannū diaboluz ex/
plorantē si de⁹ esset: t oro est dine gl'ie reuelatio. Idez
dicit euāgelista. Facta est spēs ei⁹ altera: p q̄ mathe⁹
transfiguratus est añ eos. Nō q̄ amitteret corpis for/
mā suā: scz quadā gloria splendida supueniente: nō ab
extra vt i moyse: sē ab intra Cū enīz ait damas. fm ypo
stasis vnionē vna et eadē sit gloria ꝟbi et carnis: trāsfi
guratur nō q̄si accipiens qō nō erat: scz qō erat manife
stans discipul': gl'ia scz aie redūdante ad corp⁹. Unde t
declarās euāgelista mathe⁹ ait. Et resplenduit facies
eius vt sol Qō in sensibilib⁹ sol: h̄ in intelligibilib⁹ de⁹
t sicut sol q̄ est lucis fons defacili videri nō pt. Lux āt
eius q̄ ad terrā ex eo ꝓuenit aspicit: sic facies xp̄i intē
tius fulget q̄s sol Uestimēta ei⁹ facta sunt alba vt nix.
Mar. addit. Qualia fullo nō pt facere sup terrā adeo
alba erāt. Illustratio faciei signat fulgorē aie: albedo
vestimentox gl'iam et puritatē corporū resurgentium
sanctox q̄ p exercitiū humanū fieri nō possent. Et ec/
ce duo viri loquebank cū illo moyses et helyas visi in
maiestate Dama. vt vnus oīderet dñs noui et veteris
testamenti: ꝫ hereticos astiterūt de vtroq̄ testamento
homines: discipuli scz t ꝓbere: et vt ostēdatur dñs vi
uorū et mortuox: apparuerūt vn⁹ moyses iam mortu
us q̄ vel corpus resuscitatū assumpsit aīa eius: vel me/
lius aīa eius de limbo exiens in corpe de aere assum/
to in effigie ei⁹ apparuit: t helyas adhuc viuus de pa/
radiso terrestri illuc adductus tanq̄ famuli dñi assistē
tes in gl'ia. Uisi in maiestate. i. in magna gloria. Opor
tebat enim ait damas. vt videntes ꝓseruox gloriā t fi
duciā mirarenk discipuli pueri dñi ꝓdescensionē: zela
rent vero eos q̄ prius laborauerūt visuri amenitatē fu
turox bonox et magis fortificarenk in agonib⁹ Appa
ruerunt etiā illi vt oīderet eū nō esse aduersariū legis
et dei. Nam si hoc esset: Moyses leigslator⁹ q̄ pro glo
ria dei zelatus est: t sil'r helyas nō ei astitissent. t vt in
duceret discipl'os ad imitandū illos q̄ ml'to tiens pro
deo morti se exposuerūt: vt in regimie essent mites vt
moyses: zelātes vt helyas. Dicebant aūt vt ait Luc. ō
excessu ei⁹ quē cōpletur⁹ erat in irl'm. i. excessiuā chari
tatē quā oīsurus erat in passione: excessiuā humilita/
tē quā exhiberet in morte: excessiuū dolorē quē patere
tur in cruce. Ambro. Tres eligunk q̄ ascēdūt in mōtē:
qz nemo p̄t resurrectiōis videre gl'iaz: nisi q̄ mysteriuz
trinitatis i corrupta fidei sinceritate fuauerit. Trāsfi
gurauit āt se ait Beda vt gloriā future vl' sue vl' nr̄e re
surrectiōis oīderet. Et dicit Lucas: q̄ petr⁹ et q̄ cū eo
erāt gnati somno. Chrys. somnū vocat ingestū eis ni/
mium stupore ex illa visione Neq̄ em̄ nocturnū tps
erat: sed lucis excellentia gnabat oculox debilitatē: p/
mit em̄ incōprehensibil' splendor diuinitatis nr̄i cor/
porꝭ sensus. Amb. Et fortasse in deo gnati somno erāt
vt resurrectiōis viderent spēm post quietē. Et vigilan
tes viderūt maiestatē eius t duos viros q̄ stabāt cum
eo p̄dictos vicz. Et cū discederēt ab eo. s. illi duo ait pe
trus ad ihm. Dñe bonū est nos hic esse Extimabat em̄
petrus diuinū i minere tps regni dei. Si vis ait ma/
theus. iō ꝓditionaliter loquit: qz pluries repbensi fue
rant: absolute petentes. Faciam⁹ h̄ tria tabnacula: ti/
bi vnū: moysi vnū et helye vnū ipi ho in tabernaculo
xp̄i Et subdit Lu. Nesciens q̄d diceret. Damas. nō est
Petre bonū tibi q̄ xp̄s ibi morētur: q̄m si ibi māsisset
neq̄q̄ tibi facta ꝓmissio cōsequerek effectū: nec claues
obtinuisses regni: nec mortis tyrānides abolita esset.
Nō aūt dñs tabernaculox sed vniuersitat; eccl'ie con
structorē ꝓstituit. ꝟba tua: tui discipuli oues tue māda
bunt effectui: xp̄o tabnaculū cōstruentes. Nec aūt nō
ex intentione petrus ꝓferebat sed inspiratione spūs re
uelantis futura. Nesciebat Petrus q̄d diceret. Nōdū
em̄ aderat tps finis seculi: nec ptic̄pande a sanctis p/
misse spei: nec xp̄m oportebat desistē a mūdi dilectiōe
volentē mori p eo: nec decebat fructū incarnatiōis p/
stringi ad opus existētiū in mōte: ſz et diffundi ad om
nes credentes qō per passionē erar: ꝓsumandū. Titus
Ignorabat etiā petrus qō dixerat: qz nō oportet trib⁹
tria tabernacula facere nō em̄ cōnumerank dño famu
li nec creature creatori Nesciebat q̄d diceꝫ petr⁹. Quia
vt ait Amb. nō capit humana cōditio in h̄ corruptibi/
li corpe facere tabernaculum deo siue in animo siue in
corpe siue in alio q̄libet loco. Uel fm Chrys. audiebat
petrus q̄ oportebat eū mori: videbat aūt multā distā
tiam t solitudinē vñ ꝓsiderauit q̄ plurimā haberet lo
cus tutelā: t ideo dixit: bonuz est nos hic esse. Aderat
q̄z Moyses q̄ nubet: intrauit t helyas q̄ i mōte ignē
deduxit. Nec est cōtrariū qō dicit Lucas. s. Petrum
ista locutū postq̄ moyses t helyas discesserūt. Ma/
theus aūt t Marcus ita cōiunxerūt Petrū hec sug/
gessisse q̄si Moyses t helyas adhuc loquerenk cū do
mino Nō em̄ exp̄sserūt q̄ tūc: scz tacuerūt poti⁹ qō iste
addidit. s. q̄ illis descendentib⁹ petr⁹ hoc dixit. Theo
philus: petro dicente Faciamus tria tabernacula: deo
tabernaculū nō man ufactum fabricat. Unde subdit.
Nec eo loquēte. Ecce nubes lucida obumbrauit eos.
Ideo lucida: qz obscuritas legis transierat. Basilius
Sicut fumus ab igne: sic nubes a luce causata est. Ue
rum qz nebula signum tranquillitatis est: quies futu
re mansionis ostēditur p nubis operimentum. Amb.
Diuini spūs est obumbratio: que nō caligat affect⁹ ho

minū:sed reuelat occulta. Fuit aūt spūssanct⁹ nubes ista:nō quidē essentialiē vel psonaliē sed repsentatiue sicut z colūba i baptismo apparēs ōz spūssanct⁹: qz.s. illa colūba z nūc ista nubes de nouo formata repsentabat spūmsāctū ꝼm Tho.in.iij.pte. Et vox de nube facta est dicens:hic est filiꝰ meꝰ dilectꝰ. Et ista vox ita repsentabat pꝛem q nō filiū:z columba vel nubes ita spūmsanctū q nō pꝛem vel filiū:z xps in carne solus filius erat nō paᵉ vel spūssanctꝰ:q̄uis būanitas illa z colūba vel nubes z vox illa inq̄ztum creatura fuerint a tota trinitate: de cōse.di.iij. Oēs. Nō moyses nō helyas sed hic q solus remānsit.s.ihs est filiꝰ meus dilectꝰ Unde z Lu.dicit q cū fieret vox inuentus est ihs solꝰ iam em̄ moyses z helyas discesserāt. Cirillꝰ. Qualiter ergo oportet eū qui reuera filiꝰ est:factū vel causatum estimare deo pꝛe desup intonante. Hic est filiꝰ meꝰ di lectus.q.d. Nō vnus ex filijs:sz vere z naturaliē filius est:adꝯ cuius exemplar alij sūt filij adoptiui. Illi g̃ ius sit obedire cū subdit. Ipm audite:z magis q̄s moysen z helyam:qz xps est finis legꝭ z pꝛbetaꝝ. Amb. Tres in pncipio videnᵗ:vnꝰ in fine:qz pfecte fidei q ē trinitatis psonaꝝ in vnitate essentie. Unum sunt illi q reci piuntur in xpi corpe:qz et nos vnū erimus in xpo ihu. Aut fortasse qz lex z pꝛbete ex vbo ceperūt:in vbo desinunt. Et nota ait Beda. Sicut dño in iordane baptisato:sic etiā z in monte clarificato:totius trinitatis maiestatē in baptismate ꝓfitemur in resurrectiōe videbimus. Nec frustra spūssāctꝰ hic in lucida nube appa ruit illic in colūba:qz q nunc fidē simplici corde quā tenet fuat:tunc luce apte visionis qō crediderat ꝓpla tur. Accedens aūt ihs retracta illa claritate ad discipulos qui in auditu vocis exterriti fuerāt et q̄si mortui p timore dixit. Surgite nolite timere. Et descendēs cū eis de monte: q ōz fuisse mons thabor:dixit eis. Nemini dixeritis visionez banc donec filius hois a mortuis resurgat. Qō ideo mādauit:vt doceret visiones z occultas illustrationes nō dēfacili publicādas. Item ne impediret ministeriū redemptiōis per crucē. Item ne alij discipuli inuiderent.

De consilio facto in ·H·iiij·

ꝓcilio iudeoꝝ de morte xpi z cena ei exhibita in berbania. Eū resuscisasset ihs lazarū q̄driduanū qō multū fuit p ceteris diuulgatū miraculū vt magis admirandum ꝓter difficiliorē effectū:z qz nō poterat calumniari a iudeis q fecisset b in sabbato sicut de q̄busdaz alijs faciebant:z fuerat hoc factū in psona notabili za multꝭ cognita:ideo videntes ex b sibi famam crescere ei inuidentes. Colligerūt pontifices z pharisei ꝓciliuz adūsus ihm ait Joh.z dicebāt. Quid facimꝰ.q.d. Cur nō quidemꝰ huic facto:sed recta quisio fuisset vt videntes tanta sig̃ in eum credidissent. Hic hō multa signa facit:hoiem purū estimant:q z verus deus erat. Multa sig̃ facit:nō em̄ negare poterāt tanta miracula facta. Ecce cā quā allegant vt tractēt de morte eius qz signa faciebat ꝓter qō magꝭ debebāt eū reuereri z credere ei:in quo apparet z insipientia z cecitas eorū. Insipientia:qz sciuerūt sp eū miracula fecisse hoc testificantes:estimabant se posse adūsus eū emulari. Cecitas apparet. Ad facientem em̄ tot miracula ptinebat vt se ab eoꝝ insidijs eximeret:nisi forte crederēt ea sig̃ nō fieri vtute diuina. Si dimittimꝰ eū sic:q nō obuiemus operib⁹ hmōi oēs credēt in eū. Et quid melius ꝓ salute hoim q̄s credē in eū. Et venient romani z tollent locū nr̄m z gentez.q.d. Audientes eū credēt.z sequenᵗ eū in mag̃ numero. Qō romani audiētes putabunt nos rebellasse z aliū dñm sumpsisse. Et ꝓpᵉ b venient ꝯ nos in bello z tollent gentē nr̄am:ducentes in fuitutē:z locū.i.ciuitatē z templū auferent destruendo. Sz fictio erat qō plebi ostendebāt. Nam xps nō armigeros secū ducebat:nō eqtaturas trahebat:sz pauperes esse volebat suos discipulos:fugientes honores z dominia:subiectionē supioribꝰ pdicabat z census cesari dari Aug⁹. Tempalia amittē formidarūt:z ꝓter b ꝯ spualia egerunt. Un̄ demū z tpalia z spualia perdiderūt:z ciuitatez z oēm dignitatem regiā z sacerdotalem:z vitā eternā:ꝓter ptinaciā incredulitatꝭ eoꝝ Unus aūt ex ipis cayphas noie:iuerecūde z cum crudelitate clamauit cum esset pontifex anni illiⁱ. Aug⁹. Quāuis dñs ꝓstituerit sūmū sacerdotē p successionez naturalē mortui officio fungit:tñ p ambitiōes z ptenti ones inter iudeos postea cōstitutū est vt plures essent z p annos singulos viciꝫ ministrarēt. Et forte vnū annum plures adminiſtrabāt:qbus alio anno alij succedebāt. Alchuinus:de b Caypha Josephus refert q p cio sibi vnius anni sacerdotium emerit:dixit eis. Vos nescitis q̄cq̄ neq cogitatis.q.d. Uos sederꝭ z adhuc segniⁱ rem attenditis:si attendatis bui⁹ hois salutez ꝓ cōmuni republica nō oportere ꝓtemnere. Expedit vobis vt vnꝰ moriat⁹ hō ꝓ ppl'o:z nō tota gens peat. Hoc aūt pꝛaua intentōe ipe dixit:q̄si volēs oīdere q tota gens eoꝝ piret si xps nō occideret:qz romani vt rebellare volētes si sentirēt multitudinē maximā christum sequentē eos debellarent. Sed spūssancti gr̃a ex ore ei⁹ vsa est ad futuri pꝛsagiū. Un̄ subdit euāgelista. Hoc aūt a semetipso nō dixit:sz cū eēt pōtifex ꝓpheauit.q ihs moriturus erat ꝓ gēte. Aug⁹. Quāta sit dignitas sacerdotalis officij vel ordinis hic aduertam⁹ dictū est nequissimo caypha interfectore saluatorꝭ. Hoc a semetipso nō dixit:sz cū eēt pontifex sacerdotū anni illius ꝓphetauit:p qō oñditur spūssanctꝰ gr̃aꝝ datorez nō psonā seq digni aut indigni:sz ordinē traditiōis vt officiū ministerij exhibeat ordinatꝰ:dei aūt effectum tribuere bñdictiōis.j.q.j.dictū est. Et loquit de effectu gr̃e in sacramētis q etiā p malos cōferūt ꝓphetauit. Origenes. Nō q̄cūq ꝓphetat est ꝓpheta.s.ꝓpie:sic nō q̄cūq ius ꝓsequitur iustus est. Ad ꝓphaz ꝓpie ptinet intelligē que pnūciat. Un̄ nec pharao ōz ꝓpha:qz vidit z expssit visionē de spicꝭ z bob:sz ioseph q intellexit pnunciata in illis z exposuit. Expediens aūt fuit.i. necessariū nob.i.oib⁹ saluandis. Ut vnus.i.dei filius vnigenitus pris. Unꝰ de⁹ cū pre z spū sancto z vnꝰ in humanitate.i.totus vnit⁹ deo in vnitate psone: cuiⁿ aia vnica ōz:qz sp fruebatur deo. Moriat⁹ inq̄ztuz homo z verꝰ hō mortuꝰ est. Nam de⁹ immortalis ē z in passibilis ꝓ ppl'o.s.saluando. Quantū ad efficaciā pcij ꝓ omni ppl'o mortuus est:q̄ztū vo ad efficientiā soluz ꝓ ppl'o electoꝝ:fructu mortꝭ seipsos reprobis ꝓuantib⁹ Et nō tota gens peat. Augꝰ. Tantū erat debitū nr̄m vt saluari nō possimꝰ:nisi vnigenitꝰ dei q nō erat debitor mortis:moreretur ꝓ nob debitoribꝰ mortꝭ. Et subdit euangelista:q nō tm̄ ꝓ gente moriturꝰ erat:sz etiā vt filios dei q erant dispsi ꝯgregaret i vnū. Ubi Aug. Sūt q̄dā filij dei q nō sunt nob.s.p pscientē iusticiā filij dei:z sunt iam deo.s.p pdestinatiōez filij: de quib⁹ ait Joh.q ihs moriturus erat nō tm̄ ꝓ gente: sz vt filios dei q erant dispsi.s.tunc in varijs locis z ritibus idolatrie z erroribꝰ:cōgregaret in vnū dilectionis. Qō vtiq credendo erāt futuri p euāgelij pdicationē:z tamē anteq̄ esset factum iam filij dei erant in memoriali pris sui inconcusa stabilitate conscripti: de peni.distin.iij. Si ex bono. Ab illo g̃ die cogitauerunt occidere eum.

Jhs aũt (vt subdit euangelista) nõ iam palã ambulabat apud iudeos: sed abyt in regionẽ iuxta desertũ in ciuitatem q̃ dr effrem. Hoc fecit ihs ait Aug⁹. non q̃si potentia ei defecerit q̃ posset si vellet in palam cum iudeis q̃uersari t in nullo ledi: sed vt daret exemplũ suis in quo appareret nõ esse pcm̃ si fideles ei⁹ oculi pseñtium se subtraherẽt: t furorẽ sceleratoꝝ latẽdo potius euitarent q̃s se ostendendo magis accenderẽt. Dederũt aũt ait euangelista pontifices t pharisei mandatũ: vt si qs cognouerit vbi sit. s. ihs indicet vt apprehendant eũ. Ante sex dies pasce: pncipalis. s. festi iudeoꝝ. Veit ihs in bethaniam. Hic erat qdã castrũ qd dr fuisse. Marthe t marie genere nobiliũ: distans a hierosolymis p duo miliaria t paulominus vt ptz sup: huc veit sabbato ante dominicã in ramis palmaꝝ: appropin̄quante em̃ passione appropin̄qre voluit loco passionis vt ostenderet q voluntarie nõ coacte patiebatur Fecerunt aũt ei cenam ibi decima die mensis pmi: quẽ iudei cõputant fm menses lunares: vñ aliqñ est pmus mensis in martio fm computationẽ nr̃am. aliqñ i apli Nam annus hebreoꝝ hz. xij. lunationes aliqñ. xiij. menses lunares: qz superexcrescentia vltra. xij. lunationes in capite trium annoꝝ addit vnũ mensem lunarẽ. Decia die primi mensis agnũ iudei capiebãt immolandũ in festo pasce: t tunc em̃ festiuitatis illius plibabant solẽnia. Qua pter ait Theophilus in die q̃ est nona mensis t pcedit sextũ diem añ pascha: epulant iudei splẽdide: t exordium festi pstituunt hãc die: quo factum est vt ihs pgens bethaniam quiuaret. Et martha mistrabat. Attende mulieres fidelitatem: nõ em̃ famulabus imponit ministeriũ: sz ipa in se suscipit Volens autem euãgelista innuere vere resurrectionis lazari signũ subdit. Lazarus vnus erat ex discumbentibꝰ. Ebry. viuebat: loq̃batur: epulabat: veritas ostendebat miracli: infidelitas iudeoꝝ confundebat Et fm alios narrabat de penis inferni q̃s viderat Maria vo accepit libram vnguẽti nardi pistici pciosi: hec soror erat Marthe t lazari: vt ptz sup. Et fm Greg. t alcuinũ q̃ pmuniter tenet ipa fuit illa peccatrix q narrãte solũ Luca in pncipio sue quersionis in domo Symonis pharisei lauit lachrymis suis pedes ihu t vnxit: licet aliq dicãt illam fuisse aliã mulierẽ ab ista Accepit g̃ ista libram vnguenti. i. vnctionis facte ex herba q̃ dr nardus mlt̃um odorifera t medicinalis. Pistici dr q̃ est grecũ. i. fidelis nõ. s. adulterati mixtura alia: vel fm Aug. ẽ nomẽ loci vñ erat herba. Et vnxit pedes ihu: t extersit capillis suis Marthe⁹ t Mar. p resumptionẽ narrant hanc vnctionẽ factam cũ incipiũt passionẽ xpi describẽ. Et q nõ solum pedes sed etiã caput vnxerit xpi. Fiducia sumpta ex remissione peccatoꝝ pcepta: q̃ Job. bic tacuit. Referunt etiam bfactũ in domo symonis leprosi id est q olim fuerat leprosus sz postea emũdat⁹: potuit esse q̃ i dicto castro bethanie: t si esset marthe: tñ ille Simon haberet ibi domũ notabilem in q̃ quiuatus est xps: t pdicte sorores cũ Lazaro adessent. Dom⁹ autem repleta est ex odore vnguẽti. Alcuin⁹ mystice q añ sex dies veit ihs signat q ille q sex diebꝰ oia fecerat sexta die boiez creauerat ipa vi. etate. feria. vi. hora. vi redimẽ mũdũ venerat. Cena dñica fides est ecclie q p dilectionẽ opat Martha ministrat cũ fidelis aia opa sue devotionis dño impendit. Lazarus vn⁹ est ex discũbentibꝰ: cũ hi q peccatoꝝ morte resuscitati sunt ad iusticiam: vna cũ eis q in sua iusticia pmanserũt de pscientia veritatis exultãt t celestis gfe muneribꝰ alũtur. Et bñ hec in bethania q̃ interpr̃at dom⁹ obedientie: q vtiq̃ est eccl'ia. Unguẽtũ quo vnxit maria ihm iusticia ẽ t ĩ lĩbra est. Ungit pedes ihu: qui bñ viuendo dñica sectat vestigia: vngit caput: q devotõe afficit ad diuinitatem: pedes aũt qui ad bũanitatẽ mentẽ t affectũ dirigit Extergit capillis pedes: qui de superfluis dat pauperibus. Domus ex hoc replet odore: q̃ mũdus bona fama eccl'ie operibꝰ respergit. Dixit aũt vnus ex discipulis iudas scariotbis. Quare hoc vnguentũ nõ venditur trecentis denarijs t datum ẽ egenis. Q̃ aũ alij euãgeliste dicũt discipulos de hm murmurasse. Job aũt solũ iudã: dupliciter q̃rdat: q̃ vel ponit pluralis numerus p singulari q̃ vnus ex discipulis murmurauit vel q̃ vtrũq; fuit. Nã primo iuda murmurante t musitante sine alijs postea induxit alios ad murmurandũ secũ. Sed erat differẽtia: q̃ illi pietate mouebant ad pauperes: iste ex auaricia vt ptem eoꝝ q̃ sibi dabant ad suandũ furarẽt Unde ipe euangelista Job. subdit hoc dixit non q̃ de egenis ptinebat ad eũ. i. ex cõpassione ad pauperes: sed q̃ fur erat t loculos habens. Et ea q̃ mittebãt. i. dabant xpo t discipulis in elemosynã q̃ mittebant in loculos. i. sarcellã que habet diuersas bursas q̃si diuersa loca pter varietatẽ monetarũ portabat. Alcuinus. Portabat ministerio. s. vt bursari⁹ vel pcurator: portabat furto. Dicit em̃ eum habuisse vxorẽ t filios quibus domũ portabat. Hinc Augu. xij. q. j. Exemplũ dñi accipite cõuersantis in terra q̃re loculos habebat cui angeli ministrabãt? nisi q̃ eccl'ia loculos habitura erat. Quare fures admisit: nisi vt ei⁹ eccl'ia cum fures patit toleraret. Ebry. dicit q ĩ Jude furi existenti loculos cõmisit pauperum: vt omnẽ abscindat occasionem. Non em̃ habebat dicere quonia pter pecuniaꝝ desideriũ hoc fecit: etem̃ sufficienter habebat ex loculo cupiscentie mitigationẽ: xps aũt hoc sciens ex multa q̃descensione ad iudã non eũ increpauit: sed cõmunẽ intulit excusationem dicens fm. Mat. Quid molesti estis huic mulieri. s. murmurantes ꝛra eã. Opus em̃ bonũ opata est in me nõ pdigalitatis vt putatis: sed pietatis. Mittes em̃ vnguentũ hoc in corpus meũ: ad sepeliẽdũ me fecit. i. fecit qõ facere curabit p officio sepulture mee: sed non poterit Nam translato sabbato sancto: mane sequenti veit cũ alijs marijs ad sepulcrũ cũ aromatibꝰ vt vngerẽt corpus ihesu: sed non inuenerunt. q̃ iam surrexerat: vnde t Job. dixit. Sinite illã. s. facere qõ agit: vt in die sepulture mee fuet illud. i. vt obfuet t faciet quod volet facere p die sepulture sz nõ poterit. Nã paupes sp habebitis vobiscũ fm pscientiam t indigentiã corpalem: me ãt nõ semp habebitꝭ. s. fm corpalem t visibilẽ presentiã. Nã fm maiestatẽ suã fm quidẽtiã (ait Aug.) fm ineffabilẽ t inuisibilẽ gr̃az t fm etiã sacri veritatẽ in eucharistia implet illud ab eo dictũ. Ecce ego vobiscũ sũ vsq; ad q̃sumationẽ seculi. Et vt dicit Job. Turba multa q̃ venerat ad festũ in irl'm audiẽs xpm eẽ bethanie venit illuc: nõ tm̃ pter eũ: sed vt viderẽt Lazarũ resuscitatũ a xpo put dicebãt a multis: pter hoc cogitabãt pharisei Lazarũ occidẽ ad miraculũ occultandũ vel calumniandũ: q̃ multi illo viso credebant in ihm. de pe. di. j. Quantuslibet.

§. v.

De igressu Jesu in die palmarum cum gloria magna t laude in hierosolymam sup asinam t pullum.

De quo narrant omnes q̃tuor euangeliste: inducentes testimoniũ prophete sup hoc Dicit g̃ Jobes: q̃ in crastinum. s. a die predicte cene facte. Turba multa que venerat ad diem festũ: cũ audi

sent: qz ihs venit ī hierosolymā. exierūt obuiam ei cū ramis palmaꝝ dicit Beda. ꝑceptū legis erat vt decia luna ꝑmi mēsis agn⁹ siue bedus in domo reduderet vsqz ad. xiiij. lunā eiusdem mensis q̄ ad vesperā immolabat: vñ t verus agnus ex oī grege sine macula elect⁹ ꝑ sanctificatōe ppli: añ q̄nqz dies. i. luna. x. hierosolymam ascendit. Alij euangeliste plenius narrant: dicit em̄ Mat. q̄ cuz appropinq̄sset ihs irl'm t venissz bethphage ad montē oliueti: bethphage ē q̄dam villa ꝓpe hierosolymā in latere montis oliueti: vbi morabant sacerdotes. Tunc ihs misit duos ex discipul' dicens eis. Ite in castellū. Castrū ōr irl'm cum tū esset regia ciuitas qz nō erat ibi vnitas: sz maxia inhabitantium diuisio Dō ꝫ vos ē. Utiqz irl'm siue etiā mōs ad quē destinati discipuli xpi ad ꝓdicandū fuit ꝫ eos ad ꝓsequendū Et statim inuenietis asinā t pullū cū ea. s. alligatam: Soluite t adducite mihi. Ex pietate ad pauperes tenebat a ciuibus iurta portā asina q̄dā cōis: vt pauperes q̄ a se nō habebant aialia illa vterent in suis necessitatibus: t postmodū ad locū remittebat: q̄ asina tūc pullū habebat Et si qs diceret q̄re soluitis pullū: dicite quia dñs his opus hz: t statī dimitter eos. Qui obedientes adduxerūt asinā t pullū. Basilius Sic decet nos t ī fima opa plurimo cū affectu t studio aggredi: scientes qz q̄cq̄d intuitu dei fit nō est paruū sed dignū regno celorum. Sed sciēdū ſm Augſ. q̄ licet alij tres euāgeliste solū faciant mentionē de pullo asine adducto ad ihm: sup quem nullus hoim sedit. s. adduc: sup quē ihs ascendit. Mathe⁹ aūt vt dictū est refert vtrūqz. s. asinam t pullū adductū: in hīs nō est ꝫrietas: sz q̄ alij tacuerūt de asina matheus suppleuit Et sup vtrūqz xps ascēdit in pte vie sup asinā: in alia pte sup pullū: nō ꝓpter necessitatem q̄ asalia essent fessa: sz ꝓpter significatiōez. Sig̃ bat em̄ ibi q̄ in vtroqz sexu vel meli⁹ q̄ in vtroqz populo. s. iudeoꝝ t gentiliū xps adductos ꝑ ꝑdicatōem apl'oꝝ quersos ad fidē esset māsurus t eos ductur⁹ in supnam irl'm. Signat em̄ asina ppl'm iudeoꝝ subditum iugo legis t domitū oneribꝫ penaꝝ. Asell⁹ vo seu pullus ppl'm gentilē lasciuiētē sup quē nullus sederat qz ſm Amb. Nullus ꝓterq̄ xps nationū ppl'os vocauit ad gr̄az. Et qz alij tres euangeliste euāgeliū scripserunt gentilibꝫ: iō eis fuit cura de pullo asine figurāte ppl'm gentilē facē mentionē. Mathe⁹ vo scripsit Hebreis conūsis: ꝑdicauit tū t diu gentilibus. s. ethyopibus: iō de asina t pullo mentionē fecit. Inducūt autē Mathe⁹ t Joh. buj⁹ rei geste ꝓphetiā ꝓnunciantē q̄ hr̄. s. Zach. ix. referentes subam facti nō ꝓpria ꝓphete. Nam zacharias ait. Exulta satis filia syon: ubila filia irl'm. Ecce rex tuus venit tibi iustus t saluator Jpe paup t ascendēs sup asinā t pullū asine Joh. autem sic refert. Noli timē filia syō. i. irl'm: q̄ ōr filia syō ex eo q̄ syon erat fortaliciū irl'm custodia t tutela eius sicut mr̄ custodit filiā: t ideo ōr irl'm filia syon supple. Sz potius exulta tu irl'm q̄ es filia syon vt dicit ꝓpha. Ecce rex tuus venit sedens sup pullū asine: qō fuit in pte vie. Mathe⁹ vo dicit. Dicite filie syon. i. irl'm bē habitatoribꝫ ei⁹: vos. s. ꝑdicatores t doctores legis ad ꝓfortandū ppl'm t ꝓsolandū in aduentu tui messie. Et vt hūilitate t māsuetudie eius poterit cognoscē ipm eē huius rei do tibi signa. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus sedens sup asinā t pullū filiū subiugal'. i. asine Ecce in ꝓpinquo est: ideo demōstro. Agnosce dignitatem ei⁹ qz rex in tempalitate q̄tuz ad dñm: quia rex regū t dñs dominantiū: licet vt paup vixerit in spūalitate ps̄. Ego (ait in ps̄) constitutus sum rex ab eo sup syō zc̄. id est eccl'iam in supna felicitate. Uñ potestas eius eterna: t regnū eius qō nō corrumpet. Tuus ꝑ assūptionem hūanitatis. Non em̄ angelos sz semen abrae apprehēdit. Heb. ij. Tuus ꝑ carnis originem. Ro. x. Qui factus est ei ex semine dauid ſm carnē. Tuus per sui largitatē. Maz dedit semetipm ꝓ nob. Ad ephe. In cibum: in pcium: in pmium: veit. i. veniet cito: vsitatū est in scriptura ponere psens tempus ꝓ futuro: vt illō Job. xiij. Scio ait samaritana quia xpus venit: id est veniet sic intendebat dicere: vel venit dicit pscntis temporis: quia ſm Hiero. ꝓphete in his que ꝓphetant leguntur in libro diuine pscientie: cui omnia sunt pscntia Uel venit pteriti temporis dicit: qz ad ostendendū in fallibilitatem huius aduētus. Sicut enim impossibile est pteritum quod fuit non fuisse: ita est impossibile quod pnunciatuz est a deo nō euenire. Tibi. s. ad tuā vtilitatem ad te curandū. Lu. xix. Venit filius hominis saluum facere quod ꝑierat. Ad te illuminandum Esa. lx. Surge illuminare hierl'm venit lumen tuum Ad te viuificandū t de manibus diaboli liberandū Joh. x. Ego veni vt vitā habeant. Et ꝓma Joh ās. j. Venit filius dei vt dissoluat opa diaboli. Si aūt nō receperis: veniet tibi: id est contra te ad cōdemnandū Mansuetus: nō irat⁹ vt nabuchodonosor ad te extruendum armatus. Non supbus vt antiochus ꝓphanus ad tollendum cultū dei veri. Nō pomposus t elatus vt Salomonis filius Roboam nimis aggrauās populum in oneribꝫ. Nō vt tyrannus ad dominādū vt populus roman⁹. Sed mansuet⁹: cui⁹ māsuetudinis signum euidens do tibi: quia sedens nō sup equū supbum q̄ alonge odoratur bellum: sz sup asinā pacis t simplicitatis amicam. Sit ergo quecunqz anima q̄ optat christum sup̄ eam quiescere t ad supnā hierusalem adduci vt asellus pacis amator: qz in pace factus est locus eius. in ps̄. Sit simplex: qz cum simplicibus sermocinatio eius. Sit patiēs t onerū portator. i. laborum t afflictionū: ps̄. Ut iumentū factus sū apud te: t ego sp tecum. Euntes autem discipuli missi a Jesu fecerunt qō eis fuerat imperatum. Et cū soluere vellent asinam t pullum ꝓut eis dictum fuerat inuenta: interrogantibus dominis quare soluerēt: t illis respondentibus quia dñs necessarium habebat: dimiserunt. Et adducto vtroqz: apostoli vestimenta sua posuerūt sup asinam. Quo iter faciente: aliq̄ vestimenta sua a se erta sternebant in via vt asinus trāsiret sup illa ob deuotionem ad eum Alij scedebāt ramos de arboribꝫ oliuarum t palmaꝝ t sternebant in via in figuram victorie habende a xpo contra diabolum t mortem. Et vt refert Lucas cum appropinquaret ad descensum mōtis oliuarum: ceperunt omnes turbe discipulorū qui sibi venerant de hierusalem obuiā gaudētes laudare deū voce magna sup ꝑutibus quas viderant de eo. Appellanturautē hi discipuli nō solū duodecim apostoli vel lxxij. discipuli eius: sed t q̄cunqz alij sequentes euz ob fidem t deuotionē ad eum Dicit aūt Matheus Turbe autem q̄ ꝓcedebant t q̄ sequebant clamabāt. Osanna filio dauid: id est obsecro salua. Benedictus qui venit in nomie dominī osanna in excelsis. Hoc sumptū est ex ps̄. cxvij. Addit Lucas. Qui venit rex in nomīe domi: pax in celo t gloria in excelsis Theophil⁹: iudei regem israel ipm nuncupabāt quasi sensibilē regē somniantes. Expectabāt nāqz exurgere quendā in regem maiorem q̄ ſm humanā naturā: saluaturuz eos a romanorum iurisdictione Marcus vo dicit. Bñdictū qui venit in regnum patris nostri dauid. Beda. rex dicitur eo q̄ mentes regat easqz ad celestia regna ꝑducat. Pax in celo: hoc est scōm. Theophilum: bellum

antiquū q̄ deo adūsabamur euanuit. Et gl'a in excelsis:laudantibꝫ.s.angel' deū in tali recōciliatiōe. Nā b ipm qđ deus visibiliē habitat in terra inimicoꝝ suoꝝ signat ipm nobiscū bñe concordiā. Regnū venerat dauid pr̄is eoꝝ. Regnū.s.xpi figuratū i reḡ dauid. Ueñ aūt in noīe dñi:qz fm Bedā vel in noīe pr̄is dñi:vel i noīe dñi.i. vt dñs venerat ipe Sz pharisei murmurātes eo q̄ turba regem eū vocaret q̄si b tēderet ad sedi/tionē: t qz laudabant eū vt deū osanna clamātes tanq̄ blasphemiā reputantes:zelo inuidie moti de tanto honore dixerūt ei Mgr̄ increpa discipulos tuos.s.ne talia dicāt. Quibꝫ rñdit. Dico vob si hi tacuerint lapides clamabūt.q.d.fm Theophi. Non suz cā q̄ boies taliter laudāt sz cōmoniti vtutibꝫ q̄s viderūt b faciūt Beda. Crucifixo etiā dño notis eius p timore tacentibus lapides canebāt:qñ in morte eius petre t sara scissa sunt Aut fortasse fm Amb. Obmutescentibꝫ iudeis post passionē.i. ex pfidia nō pficentibꝫ suā diuinitatez: lapides viui fm Pe.i.gētiles q̄ quersi erāt b clamabāt

Mystice ho de mōte oliuaꝝ.i.altitudine dīni misericordie. Factuz est vt xps miscōie oleo inunctus mitteret apl'os t alios eccl'ie doctores:duos.i.duabꝫ rebꝫ p̄ditos.s.vite sanctitate t doctrine radiositate. Unde Hiero.si in loco apl'oꝝ sumus: non solū fmonē eoꝝ imitemur.s.q̄tum ad doctrinā.sz t quersationez.di. xxxvj.Eccl'ie. Idem nō solū epi pbri dyacones t oēs q̄ in domo dei deseruiunt magnopꝫ q̄uidē debēt vt cū/ctū ppl'm cui p̄sident quersatiōe t sermone p̄eant:vez etā inferioꝝ gdus tē.viij.q.j.Qual'. Et ad b non sufficit bona ꝓscientia:nisi adsit q̄tum ex se est bona fama Uñ aug⁹. Due res ꝓscia t fama. Conscia bona necessaria est tibi:fama ꝓximo tuo.xij.q.j.Nolo. Secundū qđ req̄rit̄ est cōpetēs peritia q̄ integrat ex duobꝫ.s.scientia veteꝝ t noui testamenti:t notitia canonū. Matthei.xiij:Doctus in reḡ celoꝝ.i.in eccl'ia ꝓfert de thesauro suo.s.sapīe noua t vetera Uñ di.xxxviij.in cap. ignorantia ōr. Sciant sacerdotes sacrā scripturā t canones:t omne opus eoꝝ in p̄dicatiōe t doctrina cōsistat. Misit aūt hos ad castrū.i.mundū ꝙ eos:qz pse/cutus est eos:qm ꝓfabant veritati quā docebāt:quia viciose viuebant.fm illud.j.Job.xij.Dē qđ est i mōdo aut est ꝓcupia carnis aut ꝓcupiscentia oculoꝝ aut superbia vite. Sz serui dei nō sunt de mōdo. Job.xvij. Misit aūt ad soluendum asinā t pullū ligatos.i.populos iudaicū t gentilē:neribus ligatos erroꝝ t viciorꝝ fm id sapie:vna catbena tenebraꝝ oēs erant cōpediti. Et in p̄s. Funes peccatorum circūplexi sunt me. Qui cuntes in mōm vniūsū soluerūt ab illis vinculis assentiētes doctrine sue:t si alicꝫbus resistentibus nō tñ p̄ualentibus:t adduxerūt ad ibm .i.fidē eius boies cōmuniter simplices t humiles signatos p asinū q̄ ōr sine sensu. Uidete ait apl's.j.ad Chor̄.j. vocationē vr̄am:nō multi potentes:nō multi sapientes tē:sz q̄ infirma sūt elegit deus t q̄ stulta. Et imponētes sup eos vestimēta sua.i.exempla operuꝝ suoꝝ imitantes fecerūt xpm in eis reꝑescere qui eos cōducat in supnā irl'm:asinam et pullū.i.feminā t mares. Sternētes aūt vestimēta sua in via: vt asinus firmius incederet:sunt q̄ corpa sua q̄ sunt vestimenta aiaꝝ conculcarūt t mortificarunt per martyria t afflictiones austeritatis vite t tribulationum q̄ vtiqz multū inducūt ad suauius incedendū in via dei. Qui ꝙ cedunt ramos de arboribꝫ oliuarū vel palmaꝝ sunt:qui diuersas el'ynas impendūt alīs spirituales t corpales:vel diuersas sententias patruz ad lete ꝓcedenduz in via dei. Oēs aūt qui p̄cedūt t qui sequunt clamant filio dauid xpo. Osanna:qz t pres veteris testamenti qui xpm p̄cesserunt in vita hūana:et patres noui testamenti:oēs expectant t cupiūt t orāt saluari p christum. Neqz enim eū aliud nomen quantum.s. ad rem signatam q̄ ipm nomen in quo oportet nos saluos fieri ait Petrus Act̄. Et iterum huic sez christo omnes ꝓphete testimoniū phibent remissionez peccatoꝝ accipe p nomen eius. Sequit̄ historia referente solum Luca. vt appropinquauit ibs hierosolymam Uidēs ciuitatem fleuit super illam:motus cō passione futuri quod p̄uidebat exterminiū:t hoc exprimēs ait. Si cognouisses t tu:suple fleres si scires mala tibi ventura. Origz. Cum intellexeris ibm dicentez talia t lugentē peccata nra:aspice simul t illud quod scribit̄ in euangelio:qz videns ciuitatem fleuit super illam Et si rationabiliter fleuit sup illam:fleuit sup eā ecclesiā rationabilius edificatā factam spelunca latronum ꝓpter turpia lucra. Et arbitror conuenire verbū de venditoribꝫ columbaꝝ eis qui tradūt eccl'ias auaris t tyrannicis t indisciplinatis t irreligiosis episcopis pbr̄is.xvj.q.vij. Et hec dixim⁹. Et q̄dē i hac die tua q̄ ad pacem tibi.i. in p̄senti q̄ nunc habes sunt tibi ad pacem tpalem:nunc aūt abscondita sunt ab oculis tuis.i.a cognitione tua mala tibi ventura ꝓpter tuam pfidiā. Et ipa breuiē explicās subdit:qz ecce venient dies i te.s.i nde ad.xl.ānos. Et circūdabūt te inimici tui vallo.s.exercitus romanorum cum p̄ncipibus Tito t Uespasiano patre eius q̄ illuc missi sūt:qz se romanis quibus erāt tributarij rebellarūt. Et circūdabūt te ita obsidentes vt nullus possit intrare vel exire. Et coangustabunt te vndiqz bello:fame t peste inde secuta a mortuis? Et ad terrā pternēt te t filios qui in te sūt Et q̄ remanserūt venditi fuerūt in fuos t dispsi p orbē Et non relinquēt in te lapidē sup lapidem qui nō dem. Nam ciuitas illa fuit funditus euersa qz ea que nūc ē hierusalem fuit postea edificata:cuius signuz est:quia caluarie locus erat extra illam ciuitatez:vt ptz ex euāgelio t hebre. Ultimo ibs extra portā passus est:nū c autem dicit̄ esse in medio ciuitatis que nunc est. Et assignans causam huius exterminiū subdit. Eo q̄ nō cognouerit tempus visitationis tue. Uenerat em̄ xps ad visitandum vt medicus infirmum vt magister discipulū:vt platus subditum:qđ iudaicus ppl's cognoscere noluit Greg⁹.in omel'e xponit totum moraliter de anima peccatrice:que cum gaudeat mūdanis fruēs non ꝓsiderat mala sibi ꝓparata in exitu suo a corpe t ideo non luget sed letatur in malis. Quā demum in fine vite exercit⁹ demonū obsidet cū varijs tēptationibus t coangustabūt ad terrā infernalem ꝓsternent ibi vide .Exinde cum intrasset ciuitatem:vt narrat Matheus:cōmota est vniuersa ciuitas eoꝝ.s.qui remanserant in ea:ex admiratione tanti honoris t laudis in xpm:vnde dicebant. Quis est hic. Cui respōdebāt turbe:hic est Jesus ꝓpheta a nazareth galylee. Qđ videntes pharisei t inuidentes dicebant ad scip̄os vt ait Johannes. Uidetis quia nihil ꝓficimus. Ecce totus mundus vadit post eum. Augustin⁹. turba turbauit turbam. Quid autem inuidet ceca turba:quia post eum vadit mundus:p quem factus est mūdus:q̄si di. Quantum cū qz insidiamini:tanto huic augeť gloria t intenditur. Et ingressus in templuz cepit eiicere vendentes t ementes in illo:t numulariorum effudit es t cathedras vendentium columbas euertit. Origenes Eiecit dominus vendentes t emētes de templo ad correptionē ppl'i:vt nō pro mūdanis festiuitates dñm ce

lebrent: nec emptionib⁹ t venditiõib⁹ vacẽt in loco nõ ꝓpetẽti: sz ozonib⁹ tm̃. xvj. q. vij. hoc dixim⁹. Nusq̃ legitur dñm tãta seueritate aliq̃ pctm̃ corripuisse sicut istud expellẽdo de templo. i. porticu tẽpli tales: t nõ solũ ẏbo sed etiã flagello altera vice. s. in p̃ncipio sue predicationis hẽ egisse vt pz Job. ij. Et sic ꝑ colũbaz vẽditores denotant q manus impositiõez. i. ordinatões vendũt: ita ꝑ numularios ecclesiastici bñficij venditores signãt. j. q. iij. ex mult⁹: t in ca. sequẽti dicit Breg. vendẽtes t emẽtes de tẽplo eliminat xp̃s: qz eos q̃ pro munere manuũ impositiõem tribuũt: vel q donũ dei emere nituntur. s. q̃cunq̃ sacramentũ dãnat. Jn tẽplo etiã vendẽtes sunt: q hoc q̃ quibusdã iure ꝓpetrad p̃miũ largiunt. Justiciã em̃ vẽdere ẽ hãc ꝑ precij acceptiõe fuare hec Breg. Et beda in ca. sequẽti non solũ venditores colũbaz sũt q sacros ordines largiendo p̃ ciũ pecunie vel laudis vel honoris inqrunt: sed etiã q gradũ vel gratiã spiritualẽ in ecclesia quã dño largiẽte ꝓceperũt: nõ simplici intentione sed cuiuslibet hũane cã retributõis exercẽt: hec ibi. Possũt ẽ itelligi emptores t vẽditores colũbaz dantes t recipiẽtes sacramẽta quib⁹ cõfertur columba. s. donũ spũsancti munere pecunie precũ vel obsequij. Emptores ouiũ vẽditores sz beneficioz ecclesiasticoz q̃ dant lanã t lac. Boum ẏo qui terrã scindunt emptores t vẽditores p̃dicatiõnũ q̃bus scindũt corda terrena peccatoz. Numularij vero sũt mediatores hoz. Que oĩa ptinẽt ad symoniam. jq. j. Sunt nõnulli: t. q. iij. Saluator Et. j. q. j. Reperiunt Ejciens aũt xp̃s hos: dixit. Scriptũ ẽ. s. in Esaya. Dom⁹ mea dom⁹ ozonis vocabit: vos ãt fecistis eam speluncã latronũ Orige. Qui ꝑsiderat i mutis ecclesijs taliũ xp̃ianoz peccata q̃ arbitrant questũ esse pietatẽ: t cũ debent de euãgelio viuere fm q viuere decet suos dei hẽ nõ faciũt: sz diuitias t multas possessiones acq̃runt. Nõne dices sub talib⁹ ecclesiã factã speluncã latronũ. xvj. q. vij. Et hẽ diximus. Accedẽtes aũt ad eũ cecos et claudos sanauit. Sed pharisei vidẽtes mirabilia ista: t audientes pueros clamãtes Osanna: indignati ex inuidia tante laudis dixerũt xp̃o Nõ audis q̃ isti dicũt. q. d. Non debes p̃mittere istos tm̃ te laudare in facie. Quib⁹ xp̃s respõdit: vt iq̃. Nõne legistis: q̃ scriptũ ẽ. s. ps̃. viij. Ex ore infantiũ t lactẽtiũ pfecisti laudẽ. i. pferre fecisti laudẽ pfectam ex ore simplicium. Et sequit⁹ in ps̃. ꝓpter inimicos tuos sz iudeos scribas phariseos: vt destruas inimicũ. i. confundas t quincas quemlibet tibi aduersantẽ: et vltorem: id ẽ q videbant ex zelo legem defendere. q. d. Jsti faciũt q̃ predixit ꝓpheta erga me faciendũ. Marcus tamẽ dicit ẏngressus ihs in templũ ad ej̃ciendũ ementes et vendẽtes: qui etiã non sinebat vt quisq̃ trãsferret vas per templũ: fuit scõa feria id est die lune. Nã precedenti die. s. dominica intrans ciuitatẽ cum maxima glia vt dictum est: accessit in templum. Et cũ esset hora vespertina circumspectis omnib⁹ forte si aliquis inuitaret eũ ad comedendũ: nullo hoc faciẽte exiuit ciuitatẽ et iuit in bethaniã cum. xij. Et die sequenti sz feria secunda reuersus in ciuitatẽ hierusalẽ: in via maledixit ficulnee non habenti ficus sed folia tm̃: t aruit subito Et ingressus in templũ eiecit emẽtes et vẽdẽtes in eo.

Erant aũt vt narrat Johãnes quidam gẽtiles qui venerant ad templũ qui audita fama de eo: cupiebãt eum videre cũ nõ cognoscerent. Quod audiẽtes Philippus et Andreas nũciauerunt ihesu. Et tunc ipse ait. Nisi granũ frumenti ꝛc. Et qui amat animã suam p det eam. s. quantũ ad vitam mundialem Et post pauca subdit. Nũc anima mea turbata ẽ id est afflicta fm ptem sensitiuã ꝑsiderans passionẽ cui ꝓpinquus erat vñ Chrys. qz dñs discipulos ad passionẽ hortatus fuerat dicẽs Qui amat aiam suam pdet eam: ne dicant q ipe extra dolores existens hũanos: facile de morte philosophat: t nos admonet ꝓter hoc q̃ ipe ẽ sine piculo q̃ t ipe in agonia si tm̃ ꝓter vtilitatẽ mortem non renuit Aug⁹. Qui charitatis volũtate turbaris: multos q in tuo corpe sunt t infirmitat⁹ sue necessitate turbantur: ne desperando peant consolaris: in se ẽ caput nr̃m suscipit membroz suoz affectum: t ideo nõ est ab aliq̃ turbatus: sed vt supra dictum est seipm turbauit. i. tristicia afflictus est. Chrys. Sicut esurire nõ est crimen ita nec p̃sentem vitã appetere: xp̃s aũt corpus a peccato mundũ habebat: nõ aũt a naturalib⁹ necessitatibus erutum: hoc igit⁹ dispensatiõis est nõ deitat⁹. Et quid dicam ait xp̃s. Aug⁹. Deniq̃ hõ qui sequi vult audiat que sequant⁹. Accessit tibi forte hora terribilis: ꝓponit tibi optio aut faciende iniqtatis aut subeunde passionis: turbat aĩa infirma: audi ẽ quid subiũgit. Et quid dicã. q. d. ẽm Bedam. Quid aliud nisi vt vñ in ea instruat⁹. Pater saluifica me ex hac hora. s. passiõis. Augusti. Docuit te quẽ inuoces: cui⁹ voluntatẽ tue volũtati ꝓponas Non tibi videat⁹ exalto diffidẽ: qz te vult ab initio ꝓficere: hois suscepit infirmitatẽ: vt docẽtẽ tristatũ dicere. Non q̃ ego volo sed q̃ tu vis: vñ t hẽ subdit. Sed ꝓterea veni in horam hanc: pater clarifica nomen tuũ. s. in mea passione t resurrectione. q. di. Non habeo quid dicã ereptionẽ querẽs: ꝓterea em̃ veni in hanc horam ac si diceret. Et si turbemur et tumultum patiamur nõ fugiamus mortẽ. s. cuz oporteat qz ego nunc turbatus non dico vt effugiã: oporteat em̃ ferre quod supuenit. Nõ dico eripe me ex hac hora: sz contrariũ dico. s. Clarifica nomen tuum. Ostendit em̃ q̃m̃ pro veritate moritur: gloriã dei vocans Et hoc euenit. Futurũ em̃ erat vt post crucem conuerteret⁹ orbis terrarũ t cognosceret orbis terraz domini nomẽ t coleret: t non solũ p̃is sed t filij: sed tm̃ hoc silet Dicit autem euangelista Joh. q venit vox de celo dicẽs. Et clarificaui t iterũ clarificabo. Aug⁹. Hic ẏbis p angelũ loquit⁹ deus: cũ nihil in imagine ostendit⁹. Et nimirũ de celestib⁹ loquẽs ẏba sua q̃ audiri ab hoĩbus voluit: rationali creatura administrãte formauit Clarificaui aũt dicit añ. s. q̃z facerem mundũ: clarificabo cuz resurges a mortuis. Vel aliter clarificauit cũ natus ẽ ex virgine: cũ miracula fecit: cum spũsancto descendente sup eũ in specie columbe mõstratus est. Jterz clarificabo cũ resurget a mortuis: cũ exaltabitur sup celos deus: t sup omnem terram gloria eius. Dicit aũt euãgelista: q turba q̃ stabat t audierat dicebat tonitruuz factum esse. Chrys. Aperta q̃dem t bene signata erat vox: sed cito ab eis euolauit: q̃si a grossioribus t carnalibus: t hij sonitũ tm̃ retulerunt. Alij autem quoniam articulata erat vox nouerant: q̃d autẽ significaret non de q̃bus dicit euangelista. Alij autem dicebãt qz angelus ei locutus est. Respondit autem xp̃s t ait. Nõ propter me vox hec venit: vt. s. mihi indicaretur aliq̃d q̃ nescirem: sed ꝓter vos vt indicaretur eis quod ignorabant. Ut scirent quoniã ex deo erat. Qui enim glorificatur a deo: qualiter non est ex deo. Quia ẏo dictũ est t clarificabo: consequenter ostendit modum glorie subdens. Nunc iudicium est mundi Aug⁹. est duplex iudicium: vnum. s. quod in fine expectatur retributionis penarum t p̃miorum fm opa hominũ: t de hoc nõ loquit⁹. Sed de iudicio quod importat discretionez et separationem: quo sz redempti sui separati sunt: eruti de manu diaboli. Uñ subdit. Nũc p̃nceps mundi huius

ejcieť foras. Aug⁹. Principē mūdi appellat diabolū non q⁹ dominet in mūdo. i. celo t terre t alijs: sz q⁹ dominať in mentibꝫ peccatoꝝ psentiū ei⁹ temptatiōnibus: q mōs dicunť ꝓpter affectū mōdanoꝝ. Eiect⁹ est aūt foras de mētibus psentiū ad fidē. Quāuis em diabolus t post psuasionē boīm temptet: tn aliud est regnare intro. s. p psensuz malū: aliud foris insec⁹ oppugnare. s. temptando q̄ nunc facit. Sed p̄b nō regnat in tus. Fuit etiā b iudiciū sile huic. Si q̄s suū debitores in carcerē vinculet: t postea idem sua demētia aliū immittat nil sibi debentem: q̄ sua ꝟtute alios educat: ita fuit in xp̄o Et ego si exaltatus fuero a terra: oīa trahā admeipm. Exaltat⁹ fuit in cruce a terra t postea in resurrectiōe: exinde in ascēsione. Traxit aūt oīa ad se ait aug⁹. id est eos ex qb diabolus est eiect⁹ Nō aūt dixit oēs: q⁹ nō oīm ē fides: sz oīa q̄ ad creature integritatem referť electoꝝ. i. corp⁹ spūm t aiaz: corp⁹ q̄ sensibiles sum⁹: aiaz q̄ viuim⁹: spūm q̄ intelligim⁹ Aut etiā oīa p̄destinata trahamad me. s. p ꝟtutē passionis mecū adgl'iaz ādducendo. Aut certe oīa. s. hoīm genera fm innumerabiles differētias qb inter se distāt. Aut fm Leonē papā. Oīa traxit. s. subtrahendo luminariū lumen ab oībus hoīb. Aut etiā resurgendo oīa traxit q̄ fuerant separata a se. s. aīam corpus sanguinē totū. Trabam dicit fm Ebry. q̄si a tyranno detentos p seipos nequeūtes accedē. Cū aūt intelligerēt iudei q̄ de sua morte dixisset: mouent ei q̄stionē dicentes. Nos audiuimus ex lege q: xp̄s manet in eternū Et quō tu dicis exaltari oportet filiū hoīs Quis est iste filius homis? Frequenť se appellauerat filiū hoīs: q. s. vnius tm. i. ꝟginis nō hoīm q̄uis nūc nō sic de se loquať Exaltationem a terra suspicati sunt eum dixisse de morte crucis. Intelligebāt q̄ facere cogitabāt. Non g̃ ꝟborū borum obscuritatē aputt infusa sapīa: sed istimulata cōscientia. Et inde ait Ebry. q̄liter malicioſe interrogant Nō em dixerūt nos audiuim⁹ ex lege q̄ xp̄s nil patiť in multis em scripture locꝭ t passio t resurrectio christi ponit simul: sz dicūt: q̄m manet in eternū Et b veraz non erat p̄rium: immortalitati em p passionē nō ē factū impedimentū. Sed extimauerunt p b ostēdere ip̄m nō esse xp̄m: q̄m xp̄s manet ineternū. Quis ē iste filius hoīs. q. d. Nō nouimus de q̄ dicꝭ Jp̄s g̃ xp̄us rndit. Adhuc modicū lumen in vob est. Ebryb. sic exponit. Adhuc modicū. i. paruo tpe lumen. i. ego q̄ sum lux mūdi in vobis est. i. vobiscum sum. q. d. lux solarꝭ nō interimiť cum occūbit: sed parū recedēs rursus apparet. Sic t ego si paruo tpe moriar: q̄cito resurgam Aug⁹. ꝟo sic. Adhuc modicū lumen. i. parua cognitio t impfecta est in vob de me: p b q̄ intelligitis q̄ xp̄us manet ineternū: si. s. ita creditis xp̄i eternitatē vt negetis in eo mortis humilitatē. Et iō ambulate dū lucez habetꝭ. i. pficite in luce fidei dū vobiscū est tē. Et post hec ꝟba abijt t absondit se ab eis: nō in occulto loco fugiendo: sz se ab eis subtrahendo. Q̄n hec facta sūt. s. de gentilibꝫ ihm cupientibꝫ videre t de voce facta de celo de q̄ dictū est: nō clare pōt q̄pi vtrū si in dñica in ramis vel in die sequenti Jobes tn ea ꝓtinuat ad ea que facta sunt in dñica in ramis Facta aūt vespa scde ferie egressus est ihs itez de ciuitate: t mane seqnti. i. feria tertia seu die martis vt refert marc⁹: hierosolymam regressus in tēplo mltas pabolas docuit. s. de vinea plātata t locatā colonis: q̄ occiderūt filiū locatorꝭ. Et de rege faciente nuptias filio Questiones soluit de censu dando cesari vl'nō. De muliere septēvira cui⁹ in resurrectione foret vxor. De mādato maximo legꝭ: q̄ narrat Matb⁹ mar. t Lu: t de eis dictū est supꝝ. Ac etiā repbendit scribas t phariseos de mltiplici ypocrisi cor. vt narrat Mat. p totū. xiij. c. Demū egressus de ciuitate in mōte olivaret interrogat⁹ de iudicio multa de signis ei⁹ pnūciauit: vt narrat Mat. mar. t Lu. Adhūc ens pabolā de talētis ꝓmissis exacta actōe t rōne. Et de decem ꝟginibꝫ q̄nq̄ fatuis t q̄nq̄ sapientibꝫ Et de mū de discussione in iudicio q̄ scribit Matb⁹ vt supꝝ dictum est.

Capl'm. VI.

Passio domini nostri ieu xp̄i a pncipio in primo adam protoparēte (ex cuius inobediētia cū extendit manus ad lignū vetitū hora sexta sexte ferie gustans suauitatē cibi est totū genus hūanū infirmatū ad mortē) est figurata: vt medicia mori p quā sanaret: q̄n vicz post lapsū abscondit se in medio ligni paradisi: vt dr Gen. iij. signi ficabať em q̄ p lignū crucis i q̄ ihs exobediētia p̄is man⁹ extendit innocētes hora. vj. sexte ferie. xxv. martij. gustās amaritudinē fellis: pctm ipm eēt absondē dum a deo: nō q̄dē vt ignoraret: sz dimittendū ne puniret t sic medelā ferret inde xp̄s: hostis vnde leserat. Hec igiť passio sacratissima in p̄figuris extitit p̄figurata: a ꝓphetis pnūciata: ab euāgelistis oīb⁹ post facū enarrata. Circa cui⁹ insinuatiōz aliq̄n q̄ vn⁹ coꝝ subticet alter suppleť Ad ostēdendū aūt q̄ xp̄s volūtarie sustinuit passionē ipam nō coact⁹: fm illud Esaie. liij. Oblat⁹ est q: ipe voluit: ideo pluries pnūciauit discipulis ipaz suā passionē: vñ cū psciret eā: poterat cuitare t ad alia loca accedere. Nō solū aūt mortē ipam ac genus mortis sz t diem p̄dixit Nam vt narrat Mat. p̄mus euangelistaꝝ: dixit discipulis suis. Scitꝭ q: p⁹ biduum pascha fiet: t filius hoīs tradeť vt crucifigať Si intelligať de biduo integro: b dixit feria tertia ante passionez Si de biduo sumendo ptē ꝓ toto: potuit t b esse feria q̄rta: pascha fiet. i. comedeť agn⁹ paschaľ q̄ fm legem erat immolādus t comedēdus post vesperam: vt ptz. Exo. xiij. ob memoriā bñficiū recepti a dō tali nocte q̄n. s. agno immolato in egypto a filijs israel interfectis p̄mogenitꝭ oīm egyptioꝝ ab exterminatore: ipi iudei illesi egressi sunt de fuitute pharaonis: t ī figurā passionis xp̄i agni immaculati q̄ in cruce fuit ī tali nocte p quā israelite. i. veri fideles liberāt de fuitute diaboli occisis vicijs saluiq̄z fiunt: si tn sanguine agni linite sint postes domus. i. fides passionis habeatur in mēte t ope. Filius hominis. i. virginis tradeť vt crucifigať Fuit āt traditus a deo patre ipm ad mortē exponendo t ꝑmittendo ꝓpter nimiā erga nos caritatem. Ad Ro. viij. Qui ꝓprio filio suo nō pepcit sed pro nobis tradidit illū. Joh. iij. Sic deus dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret. Traditus est a seipo ad nostri redemptionē: vñ ad Eph. Dedit semetipm ꝓ nobis oblationē deo in odorem suauitatꝭ. Traditus est a iuda scariothis ad auaricie satisfactiōz. Lu. xxij. Accepta pecunia q̄rebat opportunitatē vt eū traderet. s. iudeis. Traditus est a iudeis pylato ob inuidie infectionez. Mat. xxv. Sciebat em q̄ p inuidiā tradidissēt eū iudei pylatus. Ad ipam aūt passionē fm historiā explicandā faciemus septem cōsiderationes.

De iudeoꝝ circa hoc ꝓsilio t determinatione.
De xp̄i cum apostolis vltima refectione
De eius in orto precez captione
De eius ad diuersa iudicia deductione.
De eius cause discussione t decisione.
De sententie ad crucem executione.
De eius anime a corpore sepatione.

Quantum ad primuz ·Ꝟ·i

dicit matheus. Tūc. ſ. illa die q̄ xp̄s dixerat illa verba: ꝯgregati ſunt p̄ncipes ſacerdotū z mḡ̄ſtratus: q̄daz ſcz officiales in atriū p̄ncipis ſacerdotū q̄ dicebaſ caypphas: vbi ꝯſilium de captura factum: p̄ciū p̄ditōe poſtulatum: z pactum circa b̄ firmatū. Cōgregati igitur ſunt ad ꝯſiliū faciendū z tractandū vt Jh̄m dolo tenerent; z occiderēt. Als caypha dante ꝯſiliū decreuerāt eū occidendū Nunc q̄rūt de mō capiendi diligenti ne euaderet: vñ dicunt. Nō in die feſto. ſ. b̄ faciam⁹. ſ. capere eū. Et oſtendit euangeliſta: q̄ nō b̄ dixerūt ex reuerentia ad feſtū: ſed ne extraherēt de manibus eoz a pp̄lo: vñ ſubdit Ne forte tumultus fieret in pp̄lo: hoz ꝯſiliū vel potius conſpiratione p̄uidens Jacob patriarcha deteſtatus ait. Symeon z leui vaſa iniquitaſ bellātia: in ꝯſiliū eoz nō veniat aia mea: neq̄ in cetu eoz ſit gloria mea: z ratione aſſignās ſubdit: q̄ in furore ſuo occiderūt virum: z poſtea: maledictus furor eorum q̄ p̄tinax: z indignatō eoz q̄ dura. Beñ. penul. De tribu leui certū ē fuiſſe ſacerdotes: de tribu ſymeō 6r plurimos ex ſcribis deſcendiſſe: ſcribe q̄ fuerūt p̄ncipales in ꝯſilio de morte xp̄i: quoz mentes fuerūt iniq̄ bellantes ꝯ xp̄m: q̄ nō ex ratiōe ſz furore z inuidia tractauerūt z p̄curarūt virū. i. xp̄m totū vtuoſuz occidi: furor eoz fuit p̄tinax: q̄ cū pylatus vellet l̄bare vt innocentem: p̄tinaces erāt in clamādo. Crucifigat. Addūt aūt b̄ euangeliſte matheus marcus z lucas vnctionem factā xp̄o amaria magdalena in cena: z murmuratione iude p recapitulatiōez. nō q̄ die ꝯſilij iude eoz fuerit facta: ſed ſabbato p̄cedēti vt narrat Joh. vt ſup patuit. Sz forte ideo hic annexa eſt narratio hui⁹: q̄ illud fuit occaſio accepta tñ nō data iude ad p̄ditionē faciendā. Nam vt dicit glo. xiij. q. j. §. j. Judas cōſueuerat furari decimā p̄tē eoz q̄ ſibi dabaſ fuanda: et vnguentū illud effuſum volebat vēdi cuius p̄ciū erat ccc. denarioz: hoz decima p̄s erat triginta. Quia igit nō potuit furari decimā p̄tez q̄m vēditū nō fuit quaſi volēs recōpenſare damnū ſibi ſecutū. xxx. denarijs ar gēteis fecit p̄ditionē: vñ ipe iudas p̄cipiēs ſacerdotes ꝯgregatos ad tractandū de captura xp̄i: intrāte in eū ſathana (vt dicit lucas) nō q̄dē p vexatione corporis ſed ad nouū malicie effectū: acceſſit ad ꝯgregatos ī cōſilio dicens. Quid vultis mihi dare z ego vob eū tradam? O vocē temerariā p̄ſumptiōe plenā. Dim dñm cui omnia tradita ſunt a p̄re eterno tanq̄ eſſet ſub ſua p̄tāte p̄mittit ſe ill' traditurū: vñ dicit. Quid vultz tē O vox oi pena digniſſima: dñz z mḡ̄m ſuū q̄ ei tot beneficia ꝓtulerat: ad dignitatē ſummā apl'atus vocauerat: ad p̄dicādū z faciendū miracula cū alijs miſerat: ſuū p̄curatorē inſtituerat: z nunc eū venditionē exponit: ac vt vile mancipiuz: p̄cium in emptoz voluntate ꝓponit dicens. Quid vultis tē. Deccime eſt doctrina quā tradidit mḡr optim⁹. Jp̄e te docuit tpalia cōtemnere. neminē ledē: primū p poſſe iuuare: z tu nūc p̄e auaricia innocētiſſimū. p̄dis z ad mortē tradz di. Quid vultis tē. At illi iudei cōgregati b̄ audito gauiſi ſunt: dantes ei. xxx. argenteos p̄ b̄ ope. Sicq̄ impleta eſt figura q̄ b̄r Beñ. xxxvij. de Joſeph iuuene p̄fectiſſimo q̄ fuit venditꝰ. xxx. argēteis ſuggerente iuda fratre ſuo z traditꝰ in manibꝫ yſmaelitaz ex zelo inuidie ne dominaret eis. Sed ſicut ꝯtium accidit eis q̄ intendebant: q̄ p b̄ ille exaltatus eſt: adoratꝰ z vocatꝰ ſaluator mūdi. Jta z ibm p iſtā traditionē in manibꝫ gentiliuz z paſſionē deus exaltauit eū: z dedit ei nomē q̄ ē ſup omne nomen ibꝰ q̄ in terp̄tatur ſaluator: vt in nomine ihu omne genu flectatur. Et reſpondit iudas facere p̄ditionem recepta pecunia. Exinde querēs opportunitatem tradēdi cū eſſet ſine turbis. In quo ope ſceleratiſſimus iudas ppetrauit non ſolū p̄ditionem plagium vendendo liberū hominē: ſed z ſacrilegium z ſymoniā vendendo xp̄m fontē omis gr̄e. Vñ Bre. nanzanzen⁹. Judas oim redemptorem vendidit: mox laqueo ſuſpenſus: tandem gr̄am redemptiōis non obtinuit: z merito: q̄z nemo p̄t retinere q̄ vendidit.). q.) Qui ſtudet. Ubi etiam notādū q̄ dr Beda ſup marcum. Multi hodie inde ſcelus q̄z dñm ac magiſtrum deū q̄z ſuū pecunia vēdiderit: velut imanez nepharium ſcelus horrent: nec tñ cauent. Nam cuz p̄ muneribus falſū ꝓtra aliquē teſtimoniū dicūt: p̄fecto q̄z veritatē p pecunia negāt: deū pecunia vendunt: ipe em dixit. Ego ſum veritas. Et cū ſocietatē fraternitatis aliqua diſcordie peſte cōmaculant deum p̄dunt: q̄z deus caritas eſt: marie cū non infirmitate vel ignorantia peccatur: ſz in ſimilitudinē iude q̄rūt opportunitatē vt p̄ditorem crimine muteſt. xj. q. iij. Abb̄t. Et de ꝯſe. di. iij. Jejunia: 6r q̄ feria quarta iudas traditionē dñi cogitauit. i. tractauit. Vñ antiq̄tus tali die ieiunij ſuabatur vt ptz in dicto ca. ob reuerentiā paſſiōis: nunc aūt loco huius a pluribus tali die carnes nō comeduntꝰ: nō ex p̄cepto ſz ex deuotione.

·Ꝟ·ij

Quantum ad ſecundum de

vltima cena xp̄i. Prima autem die azimoꝝ vt dicit Matheus Marcus z Lucas: id ē feria q̄nta que dicitur prima azimorum: q̄z in ſero illius diei cuz agno comedebant azima nō fermentatū: q̄ō poſtea ſuabaſ p ſeptē alios dies ſequentes: qui dicebanſ dies azimorum. Acceſſerunt diſcipuli ad ihm dicentes. Ubi vis paremus tibi comedere paſcha. i. agnū paſchalem qui ſm legē ab omnibus iudeis debebat comedi. Et quia xp̄s cum apoſtolis domum p̄priam nō habebat: ideo querunt de loco determinato. Tūc xp̄us vt narrat lucas miſit Petrum z Johannem p̄mū vt magis diligentem: ſecundū vt magis ceteris dilectum: dicēs eis z dans ſigna. Ecce introeuntibus vobis in ciuitatem occurret vobis homo amphorā aque baiulans: ſequimini cum domum in quam intrat z dicite patrifamilias domus. Dicit tibi mḡr: vbi ē diuerſoriū. i. locus ſecretus vbi manducē paſcha cū diſcipulis meis. i. agnū paſchalem. Et oſtendet vobis cenaculum magnū ſtratum. i. aulam: z ibi parate. ſ. neceſſaria nobis. Voluit aūt xp̄s nominare hominē ne ſm. Eh: yſ. iudas audiens ordinaſſet cum ibi capi antequam oraſſet. Et ſtatim. Euntes gr̄ z inuenientes omnia parauerunt que oportebat In quo ꝯſiſti o ſancto nota tria que xp̄us egit: pedes diſcipulorum lauit: ſacramentuz euchariſtie inſtituit: ſermonē dulciſſimū ꝓtulit. Primum narrat ſolus Johannes dicēs. Cena facta: id eſt pparata in mōte ſyō: vbi veſpere facto xp̄us erat cum duodecim ſm Lucaz ait eis. Deſiderio deſiderauī. i. valde: hoc paſcha: id eſt agnū paſchalem manducare vobiſcum. Nam hic deſignat meam paſſionem quam deſideraui ſuſtinere p liberatione hūani generis. Figurat ſacrā cōmunionez in qua me totū relinquo vobis Inſinuat aūt ex opere ipam humilitatez q̄ eſt neceſſaria ad ipam z ſupernā glorificationem nobis: vnde ſm Johannē. Surgit a cena ibs. Et cū recepiſſet linthea: miſit aquā in pelui z cepit lauare pedes diſcipuloꝝ z extergē linthea quo erat p̄cinctus. Luz gr̄ veniſſet ad Petrum vt lauaret pedes eius: ſtupefactus Petrus ad tam ꝓfundaz

humilitatē ait. Dñe tu mihi lauas pedes: q. d. Non est decēs vt tu dñs mihi fuo: tu magr mihi discipulo: tu serissimus mihi pcōr laues pedes. Cui ihesus. Qō ego facio nescis modo: scies aūt postea. Nō em tūc petrus intelligebat mysteriū ibi signatū. Figurabat em in eo qr accedētē ad eucharistiā quā sumē habebāt: oportz esse mūdū etiā affectuū pedes a pluerib vitior. Rñdit Petr⁹ nō ferens tātā magri hūilitatē. Nō lauabis mihi pedes in eternū. Helasi⁹ papa. Beat⁹ petrus pro affectu diuine reuerētie: qa dño rndit: nō lauabis mihi pedes in eternū: nō fefellisse (qd absit) aut i sua putabit mīme cōstitisse sententia: quia mox eidē diuine volūtati cesserit. Et q dixerat se nō esse factur: causis astrict⁹ humane salutis passus est p bona volūtate faciendū. xxij. q. ij. beatus. Cui xp̄us dixit. Si nō lauero te nō habebis partem mecū. s. in regno. Subito petrus acceuit dicens. Dñe nō tm pedes sed manus t caput. Oportet em ad digne cōmunicandū pedes volitiue lauari ab inordinatis affectōib: manus executiue a prauis actionibus: t caput intellectiue a cunctis erroribz. Lauās ergo ihesus pedes petri dixit. Qui lotus est. i. baptizat⁹: nō indiget nisi vt pedes lauet. i. affectū ab illicitis desideriis. qsi di. Non decet iteꝝ baptizari sed per pniam emūdari a pctis postea cōmissis. Aug⁹. Ipos apl'os baptizatos esse p hoc nobis innotescē potuit: q baptizato petro apl'o dñs ait. Qui lotus est nō indiget nisi vt pedes lauet. de cōse. di. iij. Si eos. seq̄. Sed est mūdus tot⁹: t vos mōi estis: sed nō oēs. qd dixit p̄ter iudā ad p̄ditionē intētū. Post petrū lauit t pedes alioꝝ: etiā iude. Quinimo aliq̄ dicunt q cepit lauare a iuda: vt ex maiore hūanitate magr a malo reuocaret. Perfecta ergo lotiōe resumptis vestib posuit se in mensa dicēs. Scitis qd fecerim vobis: vos vocatis me magister t dñe ꝛc. Si ḡ ego laui pedes vestros dñs t magister: t vos debetz alter alteri⁹ lauare pedes id est obsequia hūanitatis impēdere: etiā inimicz. exē plū em dedi vobis. Exinde māducato agno paschali: vt dicit Hiero. de cōse. di. ij. Accipite. cū discipulis accepit panē in man⁹ suas t gratias agens fregit t dixit. Accipite t māducate hoc est cor⁹ meū. Similiter t calicem post q̄z cenauit. i. circa finē cene: accepit t dixit. Accipite t bibite ex hoc oēs: hic est em calix tē. Et per hec verba xp̄us cōuertit panē illū t vinū in substam cor⁹ pis t sanguinis sui. t potestatē dedit apl'is t oīb⁹ i sacerdotio ordinatis bonis t malis cōficiendi p illa verba sacrm cor⁹ pis t sanguinis sui. vñ Eusebi⁹ Nizenus de cōse. di. ij. Quia cor⁹ assumptū ablatur⁹ erat ihesus ab oculis fideliū t illatur⁹ sideribz: necessariū erat vt die cene sacrm nobis cor⁹ pis t sanguinis cōsecraret: vt colerent iugiter p mysteriū: quod semel offerebat in pciū Et infra. Inuisibil' sacerdos. s. xp̄s visibiles creaturas in substātiā sui cor⁹ pis t sanguinis verbo suo secreta potestate cōuertit. Hec ille. Facta aūt cōsecratiōe t ipe sacramētū sumpsit: non q egerent vel nouū effectū gratie ex eo suscipere: sed vt exemplū illud acciperēt nobis preberet. vñ Hiero. de cōse. dis. ij. Nō moyses dedit vobis panē verū: sed dñs ihesus: ipe cōuiua t cōuiuiū: cōedēs t comedit. Dedit q̄z oībus apl'is etiā iude. vñ Aug⁹. j. q. j. Xp̄us quid fecit vobis. i. quale exemplū dedit: q tā ta patiētia sustinuit suum p̄ditorē: vt ei eucharistiam manib⁹ suis confectā t p̄cio ocreo mēdatā sicut alijs apostolis daret. Subdit aūt ihesus. Dico aūt vobis q nō bibam de hoc genimie vitis. i. de hoc vino. quousq̄z bibam illud nouū in regno patris mei. i. nouo: qa post resurrectionē comedēs t bibēs cum eis: vinū illud nō conuertebat in nutrimentū cor⁹ pis sui: sicut cum erat mortalis. Hoc sacrū cōuiuiū p̄nūciauit Esaias dicēs Faciet dñs in mōte hoc. s. syon: cōuiuiū p excellentiā: cōuiuiū pinguiū t medullator: cōuiuiū vindemie defecate: t p̄cipitabit mortē in sempiternū. Conuiuium Tho. Quid hoc p̄uiuio p̄cios⁹ esse potest: in quo nobis sumēdus p̄ponitur deus verus. Cōuiuiū pinguiū Benef. xlix. Pinguis panis eius: t p̄bebit delicias regibus. Tho. Quid hoc sacramēto salubrius: in quo remittunt peccata: virtutes augent: t omniū carisma tum abundātia mens impinguat. Cōuiuiū medulla torū. i. rerum electar t suauissimar. Sap. xvj. Panē de celo p̄stitisti eis habentē omne delectamentū t omnem saporē suauitatis. Vindemie defecate: id est vini purissimi. s. sanguinis xp̄i purissimi. Can. v. Bibite et inebriami. nō vino materiali: sed sanguine xp̄i feruore Vino quod letificat cor hominis. in ps. Mortē p̄cipiat hic: quia q̄ māducat hunc panē viuet in eternum Jobis. vj. vnde t Salomō ait Laudaui qd non esset homini sub sole. i. in p̄senti bonū. s. meli⁹ nisi vt comederet t biberet. s. digne hoc sacramētū: t gauderet scilz spūaliter. Eccē. viij. Quid est melius cor pe t sanguine dñi. Ait Hiero. j. q. j. Multi. Hoc etiā conuiuiū fuit figuratū in cōuiuio quod fecit Assuer⁹ p̄ncipib⁹ suis t alijs tertio anno: id est in statu gratie. Hester. j. et. ij.

Post hec ait Jesus: vt refert Lucas: licz Matthe⁹ t Marcus referāt hoc ante sacramenti institutionez quod potest intelligi dictū ab eis per recapitulatiōem Amē dico vobis quia vnus ex vobis me tradetur⁹ est Et dicit Johes q tūc ihesus turbatus est spū. vbi Aug. Perēat argumēta stoycoꝝ qui negant in sapiēte perturbationē animoꝝ: q̄ p̄fecto sicut vanitatē extimant veritatē: sic stupozē deputant sanitatem. Turbet animus xp̄iani sed nō deficiat. Et contristati valde ceperunt singuli dicere. Nunqd ego sum dñe. q. d. q̄uis cōscientia nos nō remordeat de cogitatiōe tanti sceleris: tu tamē q nosti occulta cordiū indica vt tārū nephas impediat. Judas aūt ne tacendo se suspectū oīderet: t ipe ait. Nunqd ego sum rabbi? Cui xp̄us. Tu dixisti Quod nō est intelligēdū. q. d. Tu dicz veritatē quia tu es ille. sic em illum manifestasset alijs. Sed tu dixisti: id est tu hoc dicis: ego nō dico q tu sis. Et subdit. Qui intingit mecū manū in parabsidez: hic me trader. Ue aūt homini illi. s. eterne damnatiōis p quē tradar ego Melius fuisset homini illi si natus nō fuisset: quia si mortuus fuisset in vtero matris ad limbū descendisset sed natus p̄ter hoc flagitiū non penitēs descendet ad infernū. Vel etiā quia esse melius q̄z nō esse: tamē non esse videtur melius q̄z male esse: quia p̄uari malo habet rationē boni: ideo melius ei esset si natus nō fuisset etiā in vtero: id est si nō fuisset. Ex his tamē verbis nō fuit p̄ditor manifestatus: quia omnes simul intingebant in vno catino vbi erat succus lactucarū agrestiū vt salsa fm mandatū legis. In quo ostendit q̄ztū peccata occulta non debeant alijs intimare. Unde Aug⁹. ij. q. j. ait. Unus ex vobis me tradetur⁹ est. Bene dixit ex vobis: nō ex nobis. Ex vobis em est a quib⁹ per iudiciariam potestatez confessus: aut cōuictus exclusus nō est a me vero qui nullius ego argumēris: t omnia certissime noui: separatus t diuisus est. Tale ē ac si diceretur. Et si ego per occulti iudicij sentētiam damnatum habeo: vos tamen adhuc illū per tolerantiā sustinete. Hec ille. Petrus aūt zelo magistri scire cupiens p̄ditorē. quia si cognouisset cum occidisset. ait. Ch: yf. Non audens ipe per se: submittit socium. s. Johannē euāgelistā vt querat ab eo de p̄ditore. Cui Johanni querenti quis esset: xp̄us submisse respondit: ita vt

alij nō audirent. Ille est cui intinctā buccellā dedero. Petrus dam. O incomparabilē vir: ꝓfert xp̄us ꝟbū in mediū: tacet totus senatus apl'oꝝ: Johānes solus cōsultor accedit. Dicit aūt Iohānes recubuisse tunc in sinu vl' sup̄ pectus iesu quo ad litterā: ꝗa cum iuxta eū staret in mēsa: vel ecōtra: inclinauit Iohānes caput suum sup̄ pectus iesu: vt secretꝰ loqueret. Mystice aūt dabat intelligi ſm Bedā: ꝙ de dñici pectoris fōte vbi sunt thesauri sapiētie dei absconditi potādꝰ erat: quo eructaret illud diuinū mysteriū. In ꝓncipio erat ꝟbū. Et cū iesus intinxisset buccellā Jude porrexit. Et post buccellā introiuit in eū sathanas: non quidē de nouo tam eū intrauerat: sed ꝓ nouū effectū malicie: vt ꝗd cōceperat executiōi mādaret ꝓ ꝓditionē. Nō fuit buccella ista sacramētū iam cū dederat: sed figura eiꝰ ꝗ indigne accedit. Aug. de ꝙsc. di. ij. Sicut cū buccellā tradidit ei xp̄s: nō malū accipiēdo sed male accipiēdo locum dedit diabolo: sic quisq̄ indigne sumēs corpus xp̄i nō efficit: vt quia malꝰ est malū accipit: aut ꝗa nō ad salutem accipit nihil accipit. Dixit aūt ei iesus. Q̄d facꝭ fac citius. q̄si di. Erquo nec mine nec blādicie te a malo ꝓposito reuocant: q̄d facis. i. disponis facere ꝓditionem fac citius: nō sollicitās ad malū: sed ꝭ desiderū oſtēdēs humane redēptiōis. Nemo tamē discipuloꝝ (dic Johānes) intellexit ad ꝗd illa dixerat: sed ꝗa loculos habebat iudas: putauerūt eū dicere vt emeret necessaria in festo: vel egenis aliꝗd daret. vbi Aug. xij. q. j. Habebat dñs loculos a fidelib⁹ oblata ꝙseruās: et suoꝝ necessitatib⁹ et aliꝭ indigētib⁹ tribuebat. Post buccellā egressus est iudas ad exeq̄ndam ꝓditionē iam facta nocte. Nunc ꝓcessum iude īgrediēdo et egrediēdo ad tractādum ꝓditionē et ipiꝰ executionē in ꝑs. Si ingrediebatur. ſ. in domū: vt videret. ſ. aptitudinē ad opus vana loq̄bat. i. mala et falsa murmurās ꝺ effusiōe vnguēti. Coꝝ eiꝰ congregauit iniq̄tatē sibi: multas iniq̄tates ꝓponēdo facere: vt sacrilegiū et alia. Egrediebat foras ad capiendā opportunitatē: et loq̄bat in idip̄m. i. in malum ꝓficiendū. Et q̄ edebat panes meos magnificauit sup̄ me supplantationē. i. magnā fecit sup̄ me ꝓditionem. Et cū iesus dixit. Nunc clarificat⁹ est filius hominis: et deus clarificat⁹ est in eo. i. iam in ipa passione mea quādo iudas exiuit ad tractādū. Ego inq̄tū homo glificatus appebo debellās aereas potestates: et q̄ in celis et in terra sunt pacificās. Et ex hoc deꝰ glificatus est in eo hoie xp̄o: ꝗa ꝟtute ipiꝰ dei hoc fiet. Q̄ si deus glificatꝰ est in eo (vt dictū est) cum sit vna ꝑsona deus et hō: et vna essentia ipse cū patre: et deꝰ glificauit eū in semetipō. i. ꝑse nō ꝓ aliū. et cōtinuo glificabit eū: scz in ipa passiōe ꝓ miracula tūc facta: et postea in resurrectiōe manifestando gl'iam diuinitatis eius. Uel ſm Augꝰ. Nunc clarificatꝰ est ꝛc. Quia exclusō iā mūdo iuda remanserūt soli mūdi cū suo mundatore. q. d. Nec est figura future glorificatiōis vniuersalis: in qua nullus malus ibi erit: et nullꝰ bonus exibit. Et deꝰ clarificatus est in eo. i. dei gl'ia ꝑfecte manifestabit: et hoc per ꝟtutē suā. Deinde fecit ꝓlixū ſmonē: quē solus Johes describit in q̄tuor ca. ſ. a capl'o. xiij. inclusiue. in q̄ horat⁹ est eos et ꝓcepit fraternā charitatē. Proposuit diuinoꝝ et ꝓcipue de spūsc̄o manifestatē. demū terminauit in oratiōis humilitate orans ꝓ se et ꝓ aplis et ꝓ omnibus electis.

Quātū ad tertiū. ſ. ·H·iij.

de eius captura dicit Matthe⁹: ꝙ post cenā. ſ. et sermonem hymno dicto. ſ. ꝓ gratiarū actione nos in hoc docens post comestionē deo gratias agere. Exiit ī montem oliuaꝝ et venerūt in villā que dicit Hethsemani: transeuntes ꝓius quēdā torrentē qui dicebat Cedrō qui erat in mōtis oliuarū radice. Et ab hoc trāsitu torrentis cedrō Johes incipit narrationē passiōis. In dicta aūt villa erat quidā hortus in quo iesus solitꝰ erat aliq̄n̄ ꝙuenire cū discipulis ad orandū et docendū secretiora. Q̄ aūt dñs ꝓdixit negationem petri: hoc Matheus et marcꝰ referūt factū postq̄ egressus ē de domo in montē oliuaꝝ. Lucas ꝙ et Iohes narrant ꝺ factus in domo vbi cenauerāt. Q̄d Augꝰ. ad cōcordiā reducit duplicit. Uno mō ꝙ illi duo. ſ. matutheꝰ et marcus illa dixerūt ꝓ recapitulationē. ſ. eoꝝ q̄ omiserāt facta ī domo. Aut lucas et Iohānes per ꝓoccupationē. i. narrando ꝓus q̄d factū est postea: q̄ modus frequentatus est ab euāgelistis. Alio mō potest dici ꝙ pluries xp̄us ꝓdixit negationē Petri futurā et petri responsionē ꝓsumptuosam. ſ. in domo: de qua Lucas et Johannes: et postea iterū in horto: de qua Matth. et Mar. in mōte oliuarum. Circa hoc tertiū nota Petri negationē: quam xp̄us ꝓdixit: orationē quā ter fudit: et multitudinē q̄ ad capiendū venit. De hac captura eius ꝓphetauit Hieremias dicēs Threnoꝝ. iij. Christus dns captus est ꝓ peccatis nostris: cui dixim⁹ in vmbra tua. i. passiōe tua obscura viuem⁹. Egressus igit cū discipulis vndecim dixit eis. Omnes vos scandalū patiemi in me in nocte ista. Scandalū vocat amissionē fidei de eius diuinitate: in quā inciderūt visa eius captura tam ignominiosa: vnde et fugerūt. Cōfirmat aūt dictū suum per ꝓphetiam Zacharie hoc ꝓdicētis Zach. xiij. Percute pastorem et dispgent oues. Loquit ꝓpheta ad deū patrem. Percute. i. ꝓmitte vt percutiat pastor. ſ. xp̄us passione a iudeis: et sequet ex hoc dispersio. i. fuga ouiū suarum: id est discipuloꝝ. Euāgelista aūt videꝭ ꝓphetiā implet̄ loquit in ꝑsona patris ad ꝓphetam dicēs. Percutiā. i. ꝓmittā vt percutiat. et sic dispgentur oues gregis id est apostoli. Sed cōfortās eos subdit. Postq̄ autē resurrexero. ſ. die tertia: vt ꝓdixerat al's: inducēs figuram ione: ꝙ stetit tribus diebꝰ in vētre ceti. Precedam vos in galyleā: apparēs. ſ. vobis. Cui respōdit petrus. Et si omnes scādalizati fuerint: sed nō ego. Jesus aūt ad simonē petrū: qui magis videbat de sua virtute cōfidere ait. Simon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū. i. quesiuit et licentiā a deo accepit: al's nō potuisset temptationē habere cōmouēdi et separandi vos a tritico electoꝝ dei. Nam ex cōmotōe multa cribri aliq̄n̄ cētā triticū cū lolio descendit in terram Ego aūt subdit: orauī ꝓ te inq̄tū homo: vt non deficiat fides tua. scilz finali defectō. c. Nō cīm dixit: orauī vt non neges. Nō solum aūt xp̄us orauit ꝓ petro sed pro tota eccl'ia petro cōmissa: et nō potest nō fuisse exaudi⁹tus. Nūq̄ cīm fides ecclesie defecit. Quāuis cīm aliqui decidant a fide: semp tamē aliqui ꝑmanent in ea. Uñ tēpore passiōis etsi in apostolis defecit: remansit tamē in ꝟgine matre. Et tu aliquādo cōuersus: subdit: cōfirma fratres tuos. cōuersus. ſ. ad penitētiā de lapsu tuo Et petrus. Domine paratꝰ sum tecū in carcerē et ī mortem ire. Cui iesus. Dico tibi petre quia anteq̄ gallꝰ bis vocē dederit in nocte ista: vt ait Marcus: ter me negabitur. Et petrus. Etiā si oportuerit me mori tecū: nō te negabo. Nō dixit petrus mēdaciū: ꝗa sic tunc ꝓponebat: sed nimis ꝓsumptuose loquebatur: ignorās suam infirmitatē: quā et iesus cognoscēs ī sinuabat. Similiter et omnes alij dixerūt. Amb. Nec ideo dicta sūt vt sciam⁹ neminē iactare se debere. Nam etsi Petrus lapsus est ꝙ dixit. Et si alij scādalizati fuerit sz nō ego: ꝺs alius de se ꝓsumat. vj. q. j. Imitare. Facta est autē

ꝓrentio inter eos ꝗs eoꝝ videreꝯ esse maior. Luca refe
rente: huiꝰ contēcionis inqt Greg. potuit esse causa: qa
audierāt dñm migraturū ab eis: vñ ꝙrebāt ꝗs post hoc
esset gerens vices eiꝰ. Sed ad hūilitatē eos dñs subi/
to reduxit: ostēdēs ꝑ fidētes aiaꝝ nō debere esse vt ꝑn/
cipātes in seculo: qui ꝙrūt dñare subditis. sed ꝙ maior
esset ille oībus ministraret: dās in hoc seculo exēplū sui:
ꝙ dñs existēs eis fuiuerat lauando pedes. Deīn vt scri
bit Lu. solꝰ: dixit iesus discipl'is. Qñ misi vos sine sac
culo z pera z calciamētis: nunqd aliqd defuit vobis?
Qui rnderūt. Nihil. Et ait. Sed nūc ꝙ habz sacculū. s.
ꝑ pecunia fuāda tollat sil'iter z perā. s. ꝑ victualib: et
ꝙ nō habet vendat tunicā suā z emat gladiū. q. d. Nūc
usqz sine ꝑdicroꝝ reseruatiōe habuist abūdāter ncēa/
ria me pnte. Deīn ceps aūt ꝗa psecutionē patiemī non
dabunt vobis ista: z ideo cōcedo vobis vt ꝑ necessita/
te de his vobis ꝓuideatis: z nō soluz de victualib ad
viuendū: sed z de armis ad defendēdū cū oꝑtet. Dixe/
runt aūt discipuli. Dñe ecce duo gladij hic: vnus scz ꝙ
incidat aure seruī: z appeat virtus dñi in sanādo: alter
ꝙ nō euagineꝯ: vt ostēdat nō fuisse factā oēm defensōz
ꝙ poterat ꝑ dño. Dixit ḡ Jesus. Satis est. habet eccl'ia
vtrunqz gladiū. Extinde ingressus in hortū illū ville
geth semani assumptis ad ꝓtē petro iacobo z iohanne
cepit iesus tedere pauere z mestus esse. Ostēdēs ex hoc
verā hūanitatē habere: ꝙ affligit ex ꝓsideratōe penaꝝ
quas sibi paras videt. vñ z dixit eis. Tristis est anima
mea vsqz ad mortē. i. tristiciā z afflictionē sentio mor/
talē. Sustinete hic z vigilate mecū. Et ꝗa in angustijs
nil decenti ꝗs ꝑ orōem ad deū habere recursum: ideo
recedēs ab eis ꝗtū iaceꝰ est lapidis: vt ait Lu. ꝓcidit i
faciē suam orans z dicēs. Pater si possibile est transfer
calicē istū a me. Calicē appellat passionē. qō triplic'iter
exponit. Uno mō petens vt ꝓtus fuc passiōis trāsiret
a se ad oēs martyres z patiētes ꝑ xp̄o afflictionē: vt. s.
merito ciꝰ dareꝯ illis ꝓstātia ad sufferēdū: sicut et ipse
habuit. z hec Aug. Scōo mō: vt ꝗa sciebat ppl'm illū
iudeoꝝ ꝑ cuiꝰ salute cīm laborauerat exipa passiōe ꝓ/
pter pfidiā suā excecandū z dānandū: ei compatiēs ro
gat nō vt nō bibat calicē passionis: sed transeat ab illo
ppl'o vt alios ꝓcureꝯ. Hec Amb. Tertio mō fm Dio
ny. Alex. Nō hoc petit vt nō adueniat ei calix. nisi cīm
aduenerit trāsferri nō poterit: sed vt ꝓceperat iam ꝓ/
sentē passionē cepit affici z tristari: z ꝗsi iam ꝓpinq̄ nre
ea dixit. Trāsfer calicē istū. Leniter ḡ inuadentē tēpta
tionē flagitat pelli. Et hoc est nō intrare in temptionez.
ꝗd cōsulit esse orādū. Uerūtamē nō mea voluntas sed
tua fiat. Arbana siꝰ. Heminū hic velle oīdit alterum
ꝗdē humanū ꝗd est carnis. i. partis sensitiue: alterꝝ vo
diuinū. Humanitas cīm ob carnis fragilitatē recusat
passionē: sed diuinꝰ ciꝰ affectꝰ affecteāter eā subijt. Hec
ille. Q ḡ dicit. Nō mea volūtas: intelligit fm instin/
ctū naturalē z sensualē. Et qō addit. sed tua fiat. s. vo/
luntas: que vna est ꝑis z filij z spūssci: cui oīno semp
subdita erat volūtas sua humana fm instinctū ratio/
nalem. Et vt dicit magr in. iij. sentē. Sciebat chr̄istꝰ
orationē nō exaudiēdā: sed nec volebat fm ratiōez ex/
audiri. Nec tū frustra hoc orabat. vñ ps in ciꝰ psona
Deus meꝰ clamabo per diē z nocte z nō exaudies: non
tamē ad insipiētiā mihi. s. imputabit: sed ad dādū no/
bis formā ꝙ in angustijs possumꝰ petere licite ab eis li
berari si illud sit fm volūtatē dei. Q sī non audimur
debemꝰ estimare deū illud nō velle: z ideo patiēter fer/
re debemꝰ. Oratiōe facta reuersus est ad locū vbi disci
pulos dimiserat. Et illi tres petrus iacob z iohannes
ab eo abcesserant: z inueniēs eos dormiētes: dixit Si
moni ꝙ pleniꝰ ꝑmiserat ꝑ eo mori. Simon dormis?
nō potuisti vna hora vigilare mecū. Ad oīs aūt etiā
alios. Uigilate et orate ne intretis in temptationē. i. ne
succūbatis temptatiōi. Spūs quidē promptꝰ est. i. ra/
tio z feruor ad patiēdū z bene agendū: caro aūt infir
ma. i. sensualitas debilis ad exequenduz: quod dictat
ratio z instigat spiritus. Et eos dimittēs iterū accessit
ad locū vt ꝓius orauerat: eandē orationē fundēs: z re
uertens secūdo ad discipulos z inueniēs dormientes.
Pre tristicia cīm z somno grauati erant oculi coꝝ. di/
misit illos. Et tertio ad locū reuersus eundē sermonē
orando exp̄essit. Et vt dicit Lucas solus: apparuit ei
angelus de celo confortās eū. i. dicēs aliqua verba con
solatoria illi parti sensitiue exterrite. ex repsentatiōe si
bi facta pene imense quā iam debebat sustinere. O do/
mine dñs noster: passio ista cito transibit: z ex ea fru/
ctus maximus sequeꝯ: redemptio humani generis ꝗd
tantū dilexisti: z restauratio ruine nostre: z ideo cōfor
tetur coꝝ vestrū. Et factus in agonia. i. anxietate: ꝓli
xius orabat. Tantā aūt afflictionē sensit in illa ago/
nia ꝑ consideratōe passionis imminentis: ꝙ factus est
sudoꝝ eius sicut gutte sanguinis decurrētis in terram
Et cum venisset postea ad discipulos z dormiētes inue
nisset: dixit. Dormite iam z requiescite. Sufficit. Et vt
ostendat se voluntarie pati deposito omni timoꝝe ait.
Surgite eamus ꝟsus nostros aduersarios. Non dor
miuit iudas ad ꝓsequendā ꝓditionē. Ecce appropin/
quabit ꝙ me tradet. Adhuc eo loquēte ecce turba z iu/
das vnus ex duodecim antecedebat eos. Sciebat cīm
iudas locū dicit Johes: quia freqnter iesus illic cōue/
niebat cū discipulis: z precipue diebꝰ festis aliqd sublī
me docēs eos: quos ad capiēdū magis volebat esse se/
motos a tumultu ppl'oꝝ: z ideo (vt ait Theophilus)
imaginat est iudas ꝙ solēnitate iam inchoata: ibi cēt
cū discipulis ad docēdū. Nocte cīm iesus extra ciuita/
tem manebat sepe: z ideo non accessit ad domū vbi eū
dimiserat. Nō venit aūt solus: sed vt dicit Joh. acce/
pit cohortē. s. militū a ꝓside z a pontificibꝰ z pharī/
seis ministros cum laternis z facib: ne. s. posset occul/
te fugere: z armis ad resistēdū z offendēdū si fortetur/
be deuore ad eum vellent illū de manibꝰ eoꝝ libera
re. Propterea duxerūt gentiles milites: vt magꝝ time
rentur pecunia ducti. Processit ergo iesus obuiā eis z
ait: vt testat Johānes solus. Quē queritis? Nō hoc di
xit quasi nesciēs: sed ostēdere volens ꝙ z cum presens
esset eum videre nō poterāt vel ab alijs discernere. Et
cum respondissent. Jesum nazarenū: dixit iesus. Ego
sum. In medio eoꝝ existens ait Chr̄yſ. excecauit eoꝝ
oc'los. Ut aūt dixit iesus. Ego sum. ad vocē istā oīs
ceciderūt retroꝝsum in terrā simul cum iuda. Qō ideo
fecit iesus fm Chr̄yſ. vt ostēderet ꝙ nō solum compre
hendere: sed nec eum videre possent nisi ipe cōcederet.
Aug. Quid iudicatur? facies quando iudicādus hoc
fecit. Et nūc vbiqz ꝑ euangeliū dicit xp̄s Ego sum. Et
a iudeis expectat antixp̄s vt retro redeāt z in terrā ca
dant: qm̄ deserētes celestia terrena desiderāt. Iterꝝ au
tē interrogauit eos. Quez queritis. Chr̄yſ. Ne ꝗs dicat
qm̄ ipe iudeos ad hoc induxit vt cum occideret seipm
in manibꝰ eoꝝ tradens: manifeste eis ostēdit oīa que
reuocare eos sufficiebāt. Sed ꝙ ꝑmanebant in mali/
cia z nullā habebāt excusationē: tūc in manibꝰ eoꝝ
se tradidit. Uñ respondentibꝰ illis secundo. Jesum na
zarenū dixit. Dixi vobis ꝗa ego sum. Si ergo me ꝙri/
tis sinite hos abire. s. discipulos meos. q. d. meipm vo
bis trado: dimittite istos vsqz ad vltimam horam: ait
Chr̄yſ. ad suos dilectiōis ꝓseruātiā ostendēs. Tūc vt

ait Lu. appropinquit iudas vt osculare eū: nā (refe/rēte Mar.) dederat eis signū tradito: dicēs. Quēcūq; osculat⁹ fuero ipe est tenete eū z ducite caute. Dic̄ mgr̄ in hysto. sco. p iacoby mino: erat valde simil̄is xpo in effigie: adeo q̄ q̄n̄ habuisset familiarē quersatiōez cū eis: nō sciuisset discernē alīū ab altero. Judas aūt qui quersat⁹ erat diu cū eis sciebat discernere: ne ergo da/tis signis alīs de iesu effigie caperēt iacobū loco eius: ideo dedit signū osculi. Et addit. Ducite caute: ne scilz euaderet de manib⁹ eoz. Luz tñ scelerat̄issim⁹ expert⁹ fuisset q̄ cū volebat in medio eoz existentē nemo con/tingere poterat. Accedēs ḡ osculatus est eū dicēs. Aue rabbi. Cui iesus. Amice ad q̄d venisti: q̄si di. Cū te ha/buerim vt amicū charissimū quō deueniſti ad tantaz offensam. Juda osculo filiū hois tradis: vt refert Lu. Osculū est signū amoris z pacis: z tu hoc signo p̄dit̄ō nē facis. Chryſ. Nō est discedēdū a fraū admonitioe q̄uis nihil p̄ter nr̄a ꝓba eueniat. Et si non psuaseris hodie: psuadebis fortasse cras. Piscato: p totaz diem rhetia trahēs vacua sero piscē capit. Uñ z dñs z si scri/ret iudā nō cōuertēdū: nō destitit facere q̄ sua itererat p̄riū nomē imponit dicēs. Juda. q̄ magis dolentis erat z reuocātis: q̄ vocati ad ira. Uidētes aūt discipuli q̄ futuꝝ erat. s. captura iesu: dicūt ſm Lu. Dñe si percutim⁹ in gladio. s. vt defendam⁹ te? Petr⁹ aūt feruē/tior ceteris nō spectauit rñsum: sed extrahēs gladium de vagina seruū p̄ncipis sacerdotū noīe malchū (vt dicit Job.) percutiēs: amputauit auriculā eius dexteram. Amb. Cū legit passio dñi si ad diuitatē ei⁹ referim⁹ in firmitatē corpoze passiōis excidit auricula: z excidit a petro: q̄ nō est passus xpm p̄berā extimari: sed deficili docuit fideli cōfessiō esignari. xxiij. q. j. Si petrus. Iste fuus vt audacior ceteris voluit extendē manus ad capiēdū iesum: p̄ter q̄d petr⁹ intendēs p̄cutere ca/put declinātis ictū abscidit auriculā. Oēs euangeliste absciſionē hanc narrāt: sed Joh. z Mar. addūt rep̄hē sionē quā iesus fecit petro dicēs. Conuerte gladiū tuū in vaginā. Nō em̄ licebit p̄latis eccl̄ie vti gladio mate/riali sicut licuit in veteri testa. vt ptz in p̄hincis z alīs gladio spūali. Cui dicē quē dedit mihi p̄r nō vis vt bi/bam illū. i. passionē nō vis vt sustinea? Omīs em̄ q̄ acci/pit gladiū. s. p̄ria auctoritate z nō datū sibi a deo vel a lege: gladio p̄bibit̄ pali: si iuste iudicabit: vel salte gla/dio diuine sentētie in alia vita si nō penituerit. Aug⁹. xxiij. q. iij. Ille gladiū accipit q̄ nulla supiori ac legiti/ma p̄tate vel iubēte vel cōcedēte in sanguinē alicui⁹ ar/matur. An putas q̄ nō possum rogare patrē meū z ex/hibebit mihi. i. ad meā defensionē plus q̄. xij. legiones angelorū. Legio est numer⁹ ser milia sexcēta. sexagin/taseptē. Et si vn⁹ angel⁹ solus de exercitu sennache/rib occidit in vna nocte centū octogintatria milia: q̄d facerēt tot milia angelorū? Nō est ḡ nūc temp⁹ vin/dicatiōis sed būiliatiōis. Quō em̄ implebunt̄ scriptu/re tot de passiōe loq̄ntes si nō p̄mitta eos inferre: q̄ sic oporteret fieri: cū deus hoc pordinauerit z p̄nū q̄auerit. Lucas aūt scribit sol⁹ sanatiōez hui⁹. Dixit em̄ iesus. Sinite vsq; huc. s. venire ad me. Et cū tetigisset auricu/lam ei⁹ sanauit eū. Nō poterat se cōtinere fons pietatꝝ ab exhibitiōe būficiorū etiā erga inimicos. Dixit aūt ie sus ad p̄ncipes sacerdotū z magistratus tēpli z seniores. Tāq; ad latronē existis cū gladijs z fustib⁹ cōprehēdē me: cū q̄tidie apud vos erā z nō me tenuistis. q. d. Per experientiā vidistꝝ q̄ nō poteritis me apprehēdere sin on vellē: z iō nō erat nēcē q̄ veniretis ad me capiēdū sicut itur ad vnū latronē ne possit euadere. Sed hec est ho/ra vr̄a. i. vobis a me p̄missa ad capiēdū: z p̄tās tenebra/rum ꝓcessa vobis tenebris pcōz detētis. Et tūc inie/cerūt man⁹ in iesum z ligauerūt eū vt captū ducerent. Quo facto oēs discipuli fugierūt eo relicto.

Quantū ad quartū ·Ꝟ·iiij

scz de eius deductione ad diuersos iudices sciendū q̄ p̄mo fuit añ Annā p̄ntat⁹. scō ad cayphā: z ibi a Pe/tro negat⁹ z falso ꝛ cū testificat⁹. Tertio ad pylatū assi/gnat⁹. Ut ḡ ōt Joh. p̄ncipes sacerdotū mgr̄at⁹ templi z scribe venīētes nō p se: vt ōt Aug. sed p suos mīstros ad iesum: demū ligauerūt eū vt latronē: z ducebāt cū captū vt credibile est cū multis cōtumelijs irrisiōib⁹ z clamoribꝫ z pcussiōibꝫ: habentib⁹ cū p̄ timco capitali via erat satis lōga. Seqbat aūt istos quidā adolescēs vt refert sol⁹ Mar. indut⁹ syndone sup nudū. quē mi/nistri arbitrātes discipulū iesu tenere curarūt: sed reli/cta eis syndone nudus aufugit ab eis. Dicūt aliq; hūc fuisse iohānē: alīj iacobū minorē: sed cōiorꝫ verior opi/nio est q̄ nullꝰ illoꝝ fuit: sed q̄dā q̄ habebat habitatiōz suam in via p quā iesus ducebat. q̄ cū iam iuisset dor/mitū: audito rumore trāseuntiū surrexit: z vt citꝰ pci/pere posset causam clamoꝝ sumens vestē lineā sup car/nem exiuit domū. z vidēs iesū duci captū mot⁹ devo/tione vel curiositate seqbat eos. Duxerūt aūt ministri intrātes ciuitatē iesum ad annā pōtificē socer cayphe qui cū esset pōtifex anni illi⁹ cōsiliū dederat de mor/te iesu. Erant em̄ plures p̄ncipes sacerdotū: q̄ vel sorte vel p̄recio: vt cayphas ſm Josephū: officiū exercebant ad tēpus sūmi pōtificis. Jō p̄mo adduxerūt ad annā. q̄d refert sol⁹ Joh. Uel q̄ habitatio ei⁹ erat in via q̄ ibat ad domū cayphe vt cōplacerēt in hoc vtriq;. Erāt enīz affines nō solū carne sed z crimine: z vt magis excusa/retur cayphas ꝓsilio etiā senioꝝ si arguerēt p̄cessisse ꝓ iesum. Petr⁹ aūt seqbat a longe: z ali⁹ discipul⁹ q̄ cre/dit fuisse Jobes. Jō a lōge seqbat: q̄ timebat ne puta/ret eē ex discipulis iesu: nō a lōge ſm Amb. q̄ clōgabit̄ ia ꝓpter mēre passiōis timorē duce⁹. Ideo a longe ſm Bedā: q̄ z si eccl̄ia signata a petro sequat xpm: in pas/sionib⁹ tñ lōge. q̄ xpi eccl̄ia patit̄ p suis petris: xps aūt p ca. Et q̄ nimis distat vtraq; passio q̄tū ine iniuriā creatoris z creature. Inrātes ergo a triū anne pontifi/cis ministri statuerūt iesum vinctū añ annā. Introuit aūt cū multitudine illa z iohānes: q̄ not⁹ erat pōtifi/ci. Forte q̄ añ discipulatū cū esset piscator refugabat si/bi: z ferebat electos pisces. Petr⁹ aūt nō ausus est intra/re sed soci⁹ eius iohānes accessit ad ancillā ostiariā ro/gans vt sineret eū intrare. Qđ cū faceret: tantū ita petꝝ di/xit. Nūq̄d z tu es ex discipl'is hois iſti⁹. Nota q̄z docē. q̄ causa dñice passiōis fuit p̄ma culpa vtriusq; parēz: ade. s. z eue: ad innuēdū q̄ p eā passionē vteraz sexus li/berādus erat. Ideo diuina dispēsatio p̄uidit vt nō so/lus sexus virilis sz z muliebris ad eā oparet. Et q̄ nō potuit ancilla agere in p̄sona xpi: q̄ vilioris conditio/nis hoc facē curauit in discipulo ad negādū instigādo vel poti⁹ vt discipulū esse repertū ad affligendū capet. Qui subito negauit dicēs. Mier nō noui illū. Chryſ. Quid agis o petre: vox tua repente mutata est: non ti/bi flagella: nō dura tibi sunt illata tormēta. Nullus te interrogat cuius auctoritatē possis formidare: muli/er est que interrogat: z vilis ancilla q̄a ostiaria. Amb. Ideo negauit petrus quia p̄misit incaute. Aug. xj. q. iij. Nō solū abnegat xpm q̄ dicit eū nō esse xpm: sed il/le etiā q̄ cū sit negat se esse xpianū. Dñs em̄ nō ait Pe/tro. Discipulū meum te esse negabis. Negauit ergo ipm cum se esse discipulū suū negauit. Quid aūt isto modo q̄si negauit esse xpianū. An petrus nō negauit xpm

sicut ꝗdā cū puerso fauore excusare nitūr:ꝗa ab ancil/
la interrogat⁹ hoīem se nescire rndit. Nec ille. Ubi et
glo.dicit ꝙ lz corde credat in xpm z ore neget:nō excu
sarē a mortali. Et idē Tho.in sūma. Anna vo ponti/
fex cepit iesum interrogare de doctrina sua z discipulis.
vt scribit Joh.sol⁹:z hoc nō causa intelligēde vitatis.
sed occasione calū niādi:si esset doctrina ei⁹ cōtra legē.
Uel q̄re discipulos ꝙgregasset quasi seditionē querēs
Cui xp̄s mitissime rndit dicēs. Ego palā locutus sum
mūdo:ego semp docui in tēplo z in synagoga vbi oēs
iudei conueniūt:z in occulto locut⁹ sum nihil:qn.s.cēt
alicꝙ pntes saltē discipuli.ꝗd me interrogas:interroga eos
ꝗ me audierūt:ecce hi oēs sciunt que dixerim ego. Ni/
hil etiā in occulto locut⁹ est:qz nō vt trepidās z seditō
nem ꝙcitās:vt alicꝙ extimabāt. Interroga eos ꝗ audierī
tē.q.d.fm Chrys. Quid me interrogas de meis:interro/
ga inimicos meos ꝗ mihi insidiant. Sūt aūt hec vba
ꝙfidētis de eox q̄ dicta sunt vitate. Hec est em̄ vitas
inaltercabilis demōstratio cū qs inimicos inducit in
testes. Tūc vnus ex nūstris assistēs dedit alapā Jesu:
vt refert Joh.sol⁹. Hūc vō Chrys. fuisse malchū cui ie
sus auriculā abscisam a Petro restituerat:z dixit.sic
rndes pōtifici. Cui iesus vt agn⁹ manuet⁹ ꝗ portatur
ad victimā:mitissime rndit dicēs. Si male locut⁹ sū.
vel rndēs pōtifici vel docēs in tēplo:testimoniū phibe
de malo. Aug⁹. Quid ista rnsione veri⁹ māsuet⁹ z iu/
stius: Qui em̄ recipit alapā nō nevellet eū ꝗ pcussit aut
celesti igne cōsumi:aut terra debiscēte sorberi:aut cor/
reptū demonio volutari:aut pena aliqua alia etiā gnio/
ri puniri. Quid hox p potētiā iubere nō poterat:per
quē fact⁹ est mūdus:nec tē hox aliqd egit. Cypanus
di.xciij. Dns iesus rex iudex z dns noster passiōi sbdi/
tus:cū alapā accepisset nihil ꝙtumelioseꝫ in pson pon
tificis locut⁹ est:sed magis innocētiā suā turat⁹ est di.
Si male locut⁹ sum testimoniū phibe de malo. Que
oīa hūiliter facta sūt z patienter:vt nob hūilitat;z patie
tribueret exēplū. Sz nota ꝙ dns nō pbuit alterā ma/
xillā pcutiēdā:sed potius de illata pie repbendēs ait.
Si aūt bn̄ ꝗd me cedis. Ubi nota fm Aug.ꝙ dns pcu
tienti se nō pbuit alterā maxillā:sed potī⁹ ꝓhibuit ne
faceret z iniuriā augeret:z tm̄ patus aduenerat nō solū
in facie pcuti:sed etiā p quib⁹ hoc paticbat crucifixus
occidi. Ex hoc oñdēs ꝙ pcepta ꝗ dederat de patia illa:
scz si qs te pusserit in dexterā maxillā pbe illi z alterā
tē.sunt in ꝓpatiōe cordis retinēda mag; q̄ ope exēn
dav t in secreto teneat animi patia cū beniuolētia. In
apto fiat id ꝗd eis ꝓdesse videt.xxiij.q.j.patus. Demū
misit eū annas ligatū ad socex suū cayphā:vbi a cēso
igne in medio atrij ꝓter frigꝰ Petr⁹ introgressus cuz
alijs vt videret finē mgri:ne aḡscerē esse de discipul⁹ iesu
z ipe cū alijs se califaciebat ad ignē. Qz em̄ iā ignis ca/
ritatis in eo erat extinct⁹:igne accēso i medio synago
ge vitioꝝ ad illū petr⁹ se calefaciebat. Intuita aūt cuz
alia ancilla dixit astātib⁹. Et b de illis discipul' eius est
Cui⁹ vbis moti sunt audiētes:ex qb⁹ vnus dixit. Ue/
re z tu ex illis es. Petr⁹ aūt scdo negauit dicēs. O hō nō
sum. Et q̄uis petr⁹ intēderet dicē ꝙ nō esset discipul⁹
iesu:tñ vex dixit fm aliū sensum:qz.s.nō hēbat cē spi/
rituale. Et adūtendū ꝙ Job.ponit petri negatiōz pri/
mā factā in domo anne.z tūc pmo gall⁹ cātauit.scdaz
vo z tertiā in domo cayphe:z post tertiā imediate gal
lus scdo cātauit. Sz alij euāgeliste describūt oēm tri/
nā negationē factā in domo cayphe. Qō dici pōt iō sic
narrasse:qz illi tres euāgeliste nō curarūt mētionē fa/
cere de pncipatiōe iesu cozā anna:qz extraordinaria erat:
cū nō esset sūm⁹ pōtifex ꝗ hīet discutiē causā:sed ad cō
placētiā vtriusq; vt affiniū fecerūt tāq̄ ꝓ vno iudicio
hñtes. Uel qz ambo sil' fuerūt sūmi pōtifices ꝓ illo an
no:z si ꝯ legē. Uñ ꝗlibet habebat cām discutē z ꝓ vno
tribunali hēbat. Et iō in domo cayphe vbi terminata
fuit oēm illā negationē referūt factā. Post pusillū aūt
ꝗ pusillū q̄tū foret Luc.expssit di. Interuallo facto
q̄si vni⁹ hore cū ꝗdā dicēt. Uere tu ex illis es.nā z galy
leus es lo ꝗla tua manifestū te facit. Non ꝙ diūsū esset
idioma galyleox a iudeis:nā vnuz.s.hebraicū cōe eis.
sed erat differēs mod⁹ ꝓnūciādi seu accētuādi:sic iter
senēses z florētinos. Et cū petr⁹ vellet se excusare dixit
cognat⁹ malchi cui xp̄s auriculā sanauit. Nōne ego te
vidi in horto cū llo qñ apprehēdim⁹ eū. Tūc petr⁹ (vt
magis sibi crederet) cepit iurare z anathematizare et
detestari ꝙ nō nouisset illū. Et ꝙtinuo gall⁹ scdo cāta
uit. Ubi pla mysteria. Et pmo qz ista negatō petri sīgt
offensā mortalē cuiuslibet de eccl'ia. Nā vt dt Hiero.
q̄tiēs vincimur vitijs atq; pctis:totiēs dnō negamus
xp̄m.q.liij.extimāt. Trina negatio signat offensa tripha
riā cordis oris z opis. Que negatio offense ad instiga/
tionē ancille z vitioꝝ.i.ad suggestionē vel incitationē
sensualitat; z demonū ꝙ se vel ꝙ suasionē malox viro
rū. Ad cātū galli petr⁹ recogīscit excessū suū.nō ꝓmū sz
scdm cantū:qz ad pdicationē vel admoniciōz bonoꝝ
nō solū ad aures sz ad mētē attingētē petrox cōpungit
z peniret. Scdo sciēdū fm Greg.in omel.ꝙ oipotens
de⁹ eū quē cūcte eccl'ie pesse disposuerat.ancille vocem
ptimescere z se negare pmisit:magne vtiq; dispēsatiōe
pietatis:vt futur⁹ pastor eccl'ie in culpa sua disceret q̄/
liter alijs miseri deberet.di.l.ꝙsiderādū. Cōuersus aūt
dns (ait Lu.) respexit petrū.q.d. Recogīsce petrm.vbi
z ci⁹ imēsa pietas oñdit:vt inē illusiōes z tortores po
situs q̄si suax penax oblit⁹ petri lapsuz dolēs respicat
vt defleat. Quē tū respectū z cōuersiōez Aug⁹.magz dt
intelligēdū de quersiōe z respectu spūali dine miserā
tionis:qua dr ꝓ ꝓpheta. Conuertē dne z eripe aiam meā.
z illō. Respice in me tē.q̄ de corpali respectu. Et egres
sus petr⁹ foras flevit amare. Cū bonis z discipulis cō
uersans ꝙfessus est xp̄m filiū dei:inē malos se reperiēs
iudeos ipm negauit:negatiōe segregat⁹ a malis flevit
Et nocte illa ministri iniquissimi z crudelissimi q̄ tenebāt
eū.s.ligatū multipliciē vexauerūt.iuxta illō. Castiga/
tio mea in matutis. Nā (vt dt Lu.) illudebāt ei cedē/
tes:z velauerūt eū z percutiebāt faciē ei⁹ dicētes. Pro/
phetiza nobis xpe qs est q̄ te pcussit. O ineffabil' hūili/
tas z patia iesu xpi:o ienarrabil' crudelitas iudaici po
puli:facie illā plenā oīm grax sputis deturpare nō ve
renē:in quā desiderāt angeli ꝓspicē. Caput illō gazo/
philatiū thesaurox sapie z scie dei ꝓcutiētes afflixūt.
Oculos dñi lucidiozes sole z pietate plenos velis ope/
ruerūt. Aures q̄ audiūt organa sctox z thronos ange
lorū ꝙtumelijs z blasphemijs malignox plene sūt. vñ
z ipe Lu.dt. Et alia multa blasphemātes dicebant in
eū. Mane aūt facto tēpestiue queneruūt oēs pncipes
sacerdotū z seniores plebis z scribe in cilio q̄rētes fal
sum testimoniū ꝯ iesum:vt eū morti traderēt:z nō inue
niebāt. Demū venerūt duo falsi testes (vt refert Mat
the⁹ z mar.) ꝗ dixerūt. Nos audiuim⁹ q;b dixit. Pos
sum destruē b tēplū manufactū:z i triduo recedificare
aliud nō manufactū. Et nō erāt cōueniētia testimoia
cox.z merito:qz b nūq; dixerat:sz dixerat. Soluite tē
plū hoc.i.solucties tēplū h:z in triduo excitabo illō.lo
quēs de tēplo corpis sui:nō de illo salomonis templo
Et surgēs pnceps sacerdotū.s.cayphas dixit. Nihil re
spondes ad ea q̄ isti testificant ꝯ te? Jesus aūt tacebat
scies q:nō causa inueniēdi vitatē sed calūniādi inēro/

gabat. Dixerũt ꝯdã alij exꝑmioribꝫ Si tu es xꝑus dic nob. Et xꝑs rñdit: vt refert Lu. Si dixero vobis non credetꝭ mihi: si interrogauero nõ rñdebitꝭ mihi neqꝫ dimittetis. Exꝫ aũt erit filiꝰ hois sedẽs a dextris ꝟtutꝭ di. q. d. qꝫ iuste iudicor. ex hoc dabit mihi ꝓtãs mũdũ iudicãdi. Et qꝫ nõ aperte dixerat se esse filiuꝫ dei: surgẽs ꝓnceps sacerdotũ motu corꝑis indicãs insaniã mẽtis ait: vt refert Mat. ⁊ mar. Adiuro te ꝑ deũ viuũ vt dicas nobis si tu es xꝑus filiꝰ dei bñdicti. Jesus aũt ⁊ si nõ teneret rñdere qꝫ supior suꝰ nõ erat. vñ ⁊ grauiter peccauit sic eũ adiurãdo: tñ ob reuerẽtiã nois dei iuocati rñdit. Tu dixisti qꝫ filiꝰ dei sum ego. Tũc ꝓnceps sacerdotũ scidit vestimẽta sua dicẽs. Blasphemauit: quid ampliꝰ egemꝰ testib⁹: ecce oẽs audistis blasphemiã: ꝙd vobis videt? Rñderũt oẽs. Reus est mortis. Et si isti pessimi erãt ⁊ falso moucbant dicẽtes ieſũ blasfemare cũ diceret se filiũ dei: si ꝙ dicebat sũmã vitatẽ. Tñ ita horrebãt dei blasphemias ꝙ nõ poterãt patienter audire: sz iudicarẽt talẽ reũ mortis: ⁊ vestimẽta sua scindebãt in signũ detestatiõis. Jn ꝙ etiã figurabat sacerdotiũ iudeoꝝ destruẽdũ. vt dr Gratian⁹. ij. q. vij. Tũc ipmiesum ꝙsputũ ⁊ colaphizatũ vinctũ duxerũt ad pylatũ. Judas aũt traditor videꝫ ieſum morti adiudicãdum pnia ductꝰ: vt refert Mat. retulit erigita argẽteos pncipibꝫ sacerdotũ ⁊ seniorib⁹ dicẽs. Peccaui tradẽs sanguinem iustũ. At illi. Quid ad nos: tu videris. q. d. Si malũ feciſti tu subeas penã. Augꝰ. Judas ꝙ penitens iuit ad phariseos reliqꝫ apl'os nihil iuenit auxilij nisi augmentũ desperatiõis. Dixerunt em̃: Quid ad nos tu videris: si peccasti tibi sit: nõ tibi succurrimꝰ nõ petã tua charitatiue suscipimꝰ: nec ꝙliter deponas onus docemus. Quid nobis ⁊ misericordie ꝙ nec opa seqmur iustitie. Jsset ad frẽs: isset ad illos ꝙ orauerũt ꝓ socru petri febricitãte: ꝙ chananeã iprobã miscõie obtulerũt. Jnterrogaret petrũ ꝓ se effundẽtem lachrymas: nõ fugisset mariã ⁊ marthã: ꝙ vitã lazaro ꝑperãt. iuit ad diuisos scz phariseos ⁊ diuisus pũt. de pe. di. vj. c. j. Et ꝓiectꝭ xxx. argẽteis in tẽplo abiẽs laqueo se suspẽdit. Et dicitur Act. j. Suspẽsus crepuit medi⁹: ⁊ diffusa sunt oia viscera ei⁹. ⁊ notũ factũ est ẏhũ ĩstud oĩb⁹ habitantib⁹ hierl'z. Hiero. de pe. di. iij. Nihil ꝓfuit iude egisse penitẽtiã ꝑ quã scel⁹ corrigẽ nõ potuit. Si em̃ frater peccat in fratrẽ: vt emẽdare valeat põt ei dimitti. Si opa pmanẽt frustra assumit pnia. Dec ille. Jtẽ Leo papa. Sceleratior o iuda oĩbus ⁊ infelicior exitisti: quẽ nõ pnia reuocauit ad deũ: sed de spatio traxit ad laqueũ ⁊c. de pe. di. iij. Principes aũt sacerdotũ sumptꝭ argẽteis dixerũt. Nõ licet mittẽ. i. remittẽ in corbonã. i. locũ oblationũ: qꝫ pciũ sanguinis est. Et ꝙsilio inito emerũt ex eis agrũ figuli in sepulturã pegrinorũ: volẽtes crudelitatẽ sceleris cooperire sub opẽ pietatis. scemptõis agri ꝓ sepultura. Sz ne lateret mũdũ scel⁹ corũ factũ est deo dispẽsante ꝙ ager ille emptꝰ vocat⁹ sit acheldemach: ꝙd latine sonat ager sanguis. Jn ꝙ facto ostẽdit euangelista Mat. ꝓphetiã hieremie ipletã: qua dr. Accepe/runt. s. ꝓncipes sacerdotũ. xxx. argẽteos pciũ appciati: id est ꝙ. xxx. argẽtei fuerũt pciũ xpi appciati: ꝙs appciauerũt. i. ꝓpcio obtulerũt ipi iudei. accepeſt aũt a filijs isrl'. i. a iuda ꝙ fuit de filijs isrl'. ponit pl'alis ꝓ singl'ari: cũ ꝓiecit eos in tẽplũ: ⁊ dederũt eos in agꝝ figuli. s. ꝓ emẽdo agro ꝓ sepultura pegrinorũ. Nec ꝓphetia ꝓ parte etiã habet Zach. xiij. c.

Quãtũ ad quintũ. s. ·Ḣ·v.

de cause ipsi⁹ corã pylato discussiõe ⁊ deciſiõe dr Job. Adduxerũt. s. ministri iudeoꝝ ieſũ ad cayphã in ptoriũ ⁊ ipi nõ intrauerũt in ptoriũ: vt nõ cõtaminarent sed mãducarẽt pascha. Exiuit ꝙ pylatus ad eos foras. Ptoriũ dr sedes ptoris. i. locus ad dandã sniaz. ⁊ est locutio obscura. qꝫ cũ dicit ꝙ iudei nõ itroierũt ĩ ptorium: videt loqui de ptorio pylati: in cui⁹ domũ quia gẽtilis erat intrare in illa solẽnitate extimabãt se cõtaminari. i. imũdos fieri. Sed quõ ꝑus dr ꝙ adduxerũt iudei xꝑm in ptoriũ ad cayphã. Hoc aũt Aug. sic cõcordat. qꝫ in domo cayphe q lata ⁊ spaciosa erat: erat ptoriũ cayphe iudicãtis de quibusdã. Et in alia pte domus erat ⁊ ptoriũ pylati iudicantis etiã in causa sanguinis. Et sic de vno ptorio. s. cayphe ductꝰ fuit ad aliud. s. pylati. Vel ꝙ cayphas dimisso ieſu in palatio suo accesſit ad domũ pylati, pali⁹ informatõe. ꝙ tñ cũ suis noluit introire in ptoriũ ei⁹ qꝫ gẽtilis: sed pylatꝰ exiuit ad eũ ⁊ socios. ⁊ demũ reũsus cayphas ad palatiũ suũ misit ieſum vinctũ ad pylatũ. Exiẽs ꝙ pylatus ad eos ait. Quã accusatiõem affertis aduersus hoiem istũ? At illi: vt refert Job. Si nõ esſz hic malefactor nõ tibi tradidissem⁹ eum. Quibꝫ pylatus. Accipite eũ vos ⁊ ꝝm legẽ vestrã iudicate eum. s. exquo nõ exꝑmitꝭ mihi maleficiũ suũ. Cui rñderũt. Nobis nõ licet interficere quẽq3. Luz em̃ essent romanis subditi nõ habebãt iudei causam sanguis: sed ꝑses quẽ mittebãt illuc romani ad regẽdũ eos. Et tũc erat pylatus potiꝰ ꝑses ꝓ romanis. Dixit ꝙ eis pylatꝰ, Quid malifecit iste? At illi explicauerũt dicẽtes ꝝm Lu. Hũc inuenimꝰ subuertentẽ gentẽ nostrã: ꝓhibentẽ tributa dari cesari: et dicentẽ se xꝑz regẽ esse. Que oia falsa erant. nõ em̃ gentẽ subuertebat querẽs sibi gentẽ cõgregare ad seditionẽ: sed cõuertebat ad saluteꝫ inducẽs hũilitatẽ ⁊ subiectionem. Nec ꝓhibuit censum vel tributũ dari cesari: sed ꝓposita sibi questiõe a ꝙbusdã sup ea re rñderat. Reddite que sunt cesaris cesari. Neqꝫ se regẽ faciebat: sz cũ voluit eũ pplus satiat⁹ ab eo ex ꝙnqꝫ panib⁹ ordeaceis ⁊ duob⁹ piscib⁹ facere regẽ: fugit: ⁊ paup cũ paupib⁹ et mitib⁹ incedebat. Pylatus ꝙ duabꝫ ꝓmis obiectiõib⁹ obmissis vt friuolas ⁊ falsas reputãs: intrãs ptoriũ qsiuit a ieſu de tertia dicẽs. Tu es rex iudeoꝝ? Cui ieſus (vt refert Job.) ait. A temetipo hoc dicis an alij tibi dixerũt de me. s. ꝙ sim rex iudeoꝝ? Ad quẽ pylatus Nunqd iude⁹ ego sum: gẽs tua ⁊ põtifices tui tradiderunt te mihi? q. d. Ego nõ sum iude⁹ vt sciã ꝙerelaz tuã: sed iudei ꝙ sciũt facta tua dederũt te in manꝰ meas: ꝙd ꝙ feciſti: ꝓpter quã causã te ita vinctũ duxerũt ad me vt reũ: tu explica. At ieſus ad eum. Regnũ meũ: vt narrat solꝰ Job. nõ est de hoc mõdo. q. d. Nõ me habeo vt rex talis: nec mihi vsurpo dignitatẽ regalẽ: vt gẽs mea ipositꝫ: sz vt paup ⁊ mẽdic⁹ ⁊ abiect⁹ incedo. Si em̃ regnũ meũ esset de hoc mõdo mĩstri vtiqꝫ mei decertarẽt vt nõ traderer iudeis. pugnarẽt em̃ ꝓ me ⁊ defenderẽt neqꝫ prevalerẽt ꝑ me. Nũc aũt regnũ meũ nõ est hinc. Regnũ em̃ spũale ẏtutũ qđ pducit ad regnũ eternũ. erat qđ nob ꝙrebãt: ⁊ ꝙ nobis ꝓferẽdo patiebat. Dñs pylatꝰ interrogauit eũ: ꝙd feciſti? pcat rñdere ieſus. Que ego feci ĩ ppl'o isto ista sũt. Eduxi ꝑiez eorũ abrã de vr chaldeoꝝ: ego ꝓtector ei⁹ ⁊ ysaac ⁊ iacob fui vbi cũqꝫ ãbulauerit ego ioseph iegyptũ ꝓmisi ad sustẽtãdũ eos tpe famis in egypto: ꝙsi dñz cõstituẽdo: ego de dura seruitute pharaonis eduxi: flagellatis multiplicitꝭ egyptijs: ⁊ demũ in mari submersis. Ego ppl'm istũ vt peculiarẽ elegi ex cũctis nationib⁹ dando eis legẽ meã. Ego. xl. ãnis mãna ꝓ desertũ cibaui. ego ĩ terrã, promisiõis adduxi: expugntis habitatoribꝫ ẽre illi⁹ ⁊c. Demũ ego ex eis carnẽ assumẽs inter eos hũiliter ꝙersat⁹ sũ

Ego oībus beneficia ꝓtuli: innumeras sanitates perficiens: cecis visum: claudis gressum: surdis auditū: lo/quelā mutis: mū dicīā leꝓrosis: vītā mortuis restitui: pcīoribꝫ donaui ī dulgētiā: mestꝫ letīciā: plurimis grāz ignorātibꝫ sapīe doctrinā. Hec sūt pylate q̄ feci: de qbꝫ pūt me accusare: si digna sūt ista. Tūc dixit ei pylatus Ergo rex es tu. s. exq̄ regnū habes etsi nō deꝫ mundo. Cui ihesus. Tu dicis. s. vitatē: qz rex sū ego. Et meritohabet eīm oē dominiū ī sup oīa: cui flectit oē genu ce/lestiū terrestriū ī infernoꝝ. Ego ī hoc natꝰ sū (subdit) ī ad hoc veni in mūdū vt testimoniū phibeā veritati: rep̄hendēdo vitia: ꝓfutādo errores. Et qz vītas odiuz parit: ideo iudei nolentes vitia eoꝝ arguī: ex odio mortē eius ꝓcurarūt. Oīmis q̄ ex veritate: id est cui placz vītas seu q̄ est ex deo p gr̄am genitus q̄ est veritas audit vocem meā: obseruando meā doctrinā verissimā. Cui pylatus. Quid est veritas? Non expectauit pylatus re sponsionē anhelans ad liberationē eius. Sciebat eīm dicit Matthe⁹ ī Marc⁹ q̄ ꝓ inuidiā tradidissent eū Exiuit ḡ ad eos pylat⁹ dicēs. Ego nullā causaz mortiz inuenio ī hoīe isto. At illi clamauerūt dicētes. Cōmo/uit vniuersū ppl'm. s. seditiones faciēs ī ꝓgregās sibi gē tes ad rebellādū: docēs a galylea vsqꝫ huc. s. in iudeaz. Pylat⁹ audiens galyleā noiare: vt refert Lucas: inter rogans ī p̄cipiens q̄ galyleus esset. i. nutritus ī cōuer satus in galylea: misit ihesuz vinctū cū accusatoribꝫ su/is ad herodē regē galylee q̄ venerat tūc hierosolymam ad solennitatē illam tanqꝫ ptinentē ad iurisditionē su am ī iudiciū vt subditū suū. Herodes aūt viso ihesu co ram eo adducto gauisus est valde: cupiebat eīm diu eū videre: eo q̄ multa audisset de eo: ī sperabat aliqđ si/gnū videre ab eo. Stabāt autē ī ꝓncipes sacerdotum ante eū: in multis accusantes eū. Interrogauit autem eū herodes de multis: q̄ ad nihil eoꝝ respondit. ī hoc qz nō causa vitatis sꝫ curiositatis illa q̄rebat. Qđ cer/nens herodes spreuit eū cū exercitu suo: ī vt insanū i/dutū veste alba linea remisit illū ad pylatū. Ex hac de latiōe honoris quā fecit pylat⁹ herodi facti sunt ami/ci adiuicē herodes ī pylat⁹: q̄ antea inimici erāt. Hec inimicitia ꝓtracta erat: qz pylat⁹ videbaꝫ ꝓturbasse iu risditionē herodis: ex eo q̄ occidit quēdā iudā galyleū q̄ multos secū adunauerat q̄si ꝓncipē se faciens popu/li iudeoꝝ: dū in mōte q̄dā sacrificijs insisterēt. Remis so igit̄ ihesu ad pylatuz: dixit pylatus. Obtulistis mihi hunc hoīez q̄si subuertentē ppl'm: ī ecce coram vobis in terrogās nil inuenio cause in eo: ex his in qbꝫ accusatz eū: nez herodes. nā remisit eū ad nos: ī ecce nil mor ti dignū actū est ei: emēdatū ḡ illū dimittā. At illi cla/mabant dicētes. Crucifige crucifige eū. Pylatus igit̄ existimans q̄ si faceret ihesū flagellare acriter: iudei mo ti cōpassiōe nō aliud pene vel punitiōis quererēt ꝺ eo. Appēdit ḡ pylatus ihesū ī flagellauit: vt refert Jobes Et flagellationē istā fuisse diuinā ostēdit ꝑs. dicēs in eius ꝑsona. Fui flagellat⁹ tota die. i. in magna pte diei Et Esa. liij. Disciplina pacis nr̄e sup eū: ī liuore ei⁹. s. ex pcussiōibꝫ diris sanati sum⁹. Flagellatū aūt pylat⁹ ad ducit euz foras dicēs. Ecce hō. q.d. Nōne videt vobis sufficiēter castigat⁹? At illi clamabāt. Crucifige crucifi ge eū. Et ille. Ego nullā causam mortis inuenio in eo. Est autē vobis ꝓsuetudo vt dimittā vobis vnū ex vin ctis. s. morte dignū. Nunc eīm morē introduxerant iu dei: vt sez in memoriā beneficij recepti a deo in tali so/lēnitate. s. liberatiōis ipius populi de morte ꝓmo geni toꝝ ī de seruitute egyptiaca mortifera: vn⁹ ex malefa/ctoribꝫ captz morte plecterēt⁹ liber donaret ppl'o: alij ad mortē iudicarēt: quē morē romani ꝑsides eis fuabāt Dixit ḡ eis pylat⁹. Quē vultis e duobꝫ dimitti: ihesuz q̄ dr xp̄s: an barrabā? Hic barrabas latro erat ī m Joh. ī m alios ī homicida: q̄ in seditiōe fecerat homicidiū. At ꝓncipes sacerdotū ꝓsuaserūt turbis vt peteret bar rabā. Clamauerūt ḡ oēs dicētes. Nō hunc sz barrabā. Dixit eis pylat⁹. Quid igit̄ faciā de ihesu q̄ dr xp̄s? At il li. Crucifigatur. Dixit eis pylatus. Accipite eum vos ī crucifigite: ego eīm nullā causam inuenio in eo. At illi. Nos legē habem⁹ ī ī m legē nr̄am debet mori: qa filiū dei se fecit. Videteſqꝫ q̄ pylat⁹ tēdebat ad liberationez ei⁹. Dixerūt. Si hūc dimittis nō es amic⁹ cesaris. Oīs eīm q̄ se regē facit ꝓtradicit cesari. Pylat⁹ aūt hec audi ens magis timuit: sed timore tū mūdano: ne sez incur reret indignationē cesaris si accusaret: ī dignitate il/la ꝓuaret. Iterꝫ ḡ introiuit pylat⁹ ꝓtoriū ī interroga uit ihesū. Un̄ es tu? Jesus aūt respōsū nō dedit. Cui py lat⁹. Mihi nō loq̄rz? nescis q̄a ptātē habeo crucifigere te ī dimittere te? At ihesus ait. Ptātez nō haberes i me vllā nisi tibi datū eē desup. s. deo ꝓmittēte. Propterea q̄ me tradidit tibi maiꝰ pctm̄ habet. q.d. Etsi deo per/mittēte hoc agas: nō tamē excusaris a pctō me ꝺdēnā do: cū tuipe dicas: q̄a habes potestatē dimittēdi: ī iaz ꝓfessus es publice qz nō inueniſti causam mortis: ī tū nō dimittis: peccatū tū tuū nō est ita graue cū ex infir mitate ꝓcedat sicut iudeoꝝ q̄ me tibi tradiderunt ad mortē: cū ꝓcedat ex malicia. Pylat⁹ ḡ videſ q̄a nihil ꝓficeret: sed magis tumult⁹ fiebat vocib⁹ magnis po/stulantibꝫ vt crucifigeret: dimisso eis barrabā vt postu larūt: duxit foras ihesū ī sedit ꝓ tribunali in loco q̄ di/cit lichostratos: hebraice gabatha. Erat aūt parasceue pasche hora quasi sexta. Marcus aūt dicit q̄ hora ter tia crucifixerūt eū. Quā superficialez dissonantiā Aug⁹. de pe. di. j. periculose sic resoluit: q̄a vicz xp̄s hora tertia crucifixus est: linguis scz iudeoꝝ. hoc petentibꝫ qđ scri bit Marcus: sed actualiter ī manibꝫ gentiliū hora se xta crucifixus est: put refert Jobes.

Sedente autē ꝓ tribunali pylato: misit ad eū vxor sua: teste Matthe⁰ dicēs. Nihil tibi ī iusto illi. s. cōe. q.d. vide ne feras sen tētiā ꝺ eū. Nā ī multa passa sū ista nocte ꝓp̄ eū. s. terri biles visiōes ī cōminationē. Credit q̄ qz diabolus ce pit ꝓpēdere ihesū eē redēptorē hūani generiz: vt ī te cru cis: qz sentiebat p̄es lymbi iā exultare ꝓ sua quā expe ctabant liberatiōe: ī tēptabat impedire. Et ideo in sō nis imisit visiōes vxori pylati cōminatorias maloꝝ q̄ pylato eueniren si ipm ꝺdēnaret. Ut his audit⁹ pyla tus sereꝫ haberet: sz nō valuit aliqđ efficere. Nā pylato dicēte. Ecce rex vester quasi deridendo: clamauerūt illi. Tolle tolle crucifige eū. Quib⁹ pylat⁹. Regē vestꝝ cru cifigā? At illi. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Pylat⁹ ḡ vt dicit Matthe⁰ accepta aqua cora ppl'o lauit manꝰ su as dicēs. Innocens ego sū a sanguine iusti hui⁹. q.d. Ego q̄z tū ē ex me nō ꝺdēno cū scies esse iustū: sz ipoz tunitas vīa me cogit ad ꝺdēnādū: vos videritz. Sz cer/teb nō excusauit eū: q̄a nūq̄z iudex ꝓp̄ q̄dcūq; maluz vl'scādalū cuiq̄dū ꝺz ī nocētē ꝺdēnare ꝺ ordinē ī fori/mā iurz vt hac̄ accidit. Clamauit āt ppl's. Sāguis ei⁹ sup nos ī sup filios nr̄os. q.d. Si tu iꝰ peccas: pena hui⁹ pcti ī vindicta veniat sup nos ī filios nr̄os. Que ipze/catio vtiq̄z accidit eis. Nā ī punitionē tāti sceleriz hieru salez capta fuit: ī in nūeriz milib⁹ hoīm mortuis: ferro: peste ī fame: q̄ remāserūt vēditi sūt ī fugi ī dispsi ꝓ orbē. Data itaq̄z sniā ꝺ ihesū vt crucifigeret: milites ꝑsidis ꝓgregauerūt circa eū vniuersam cohortez: teste Mat/thēo. Et exuētes eū vestimētis suis: clamydē coccinā

circũdederũt ei. s. rubei color⁊ quasi purpureã vestẽ. Et plectẽtes coronã de spinis imposuerunt capiti eius loco corone. Nec corona seu sertum dicit fuisse de spinis duris ⁊ oblongis que pforabant caput suum ⁊ sqz ad cerebrum: dederunt ei arundinem ĩ manu eius ⁊ percutiebant caput eius. Demũ post illas ꝓtumelias ⁊ illusiones exuta clamyde coccinea ⁊ vestimentis ꝓpriis induitus ducebat ad locũ calvarie: sociatus duobꝫ latronibꝫ ꝙdẽnatis etiã ad crucẽ ꝓ sceleribꝫ suis: implet ꝓphetia Esaie. liij. Cum iniqs deputatus est. Et baiulans sibi crucẽ fm figurã isaac q̃ ligna portauit in hũeris sup quibꝫ fuit extentus vt occideret. Et in dicto loco vt dicit Ezechiel. in quo ⁊ iesus crucifixus est ibi non filius abrae: sed aries habens caput spinis inherẽs occisus est: qr nõ filius dei patris: sed humanitas duxerec clesie spinis coronata mortua est. Et baiulans sibi crucem Theophil⁹. Hic adimplet illud Esa. Factus est ꝑncipatus sup humerꝫ ei⁹. Principatus em iesu crux est. ꝓpter quã deus exaltauit eum fm Apl'm. Et sicut in signũ dignitatis alij portãt baltheũ: alij mitrã: sic xp̃us crucẽ. Et si ingras inuenies nõ aliter in nobis regnare iesum nisi ꝑ asperitates: quo fit vt delitiosi inimici sint xp̃i. Verũ q̃a debilitat⁹ iesus flagellis et spinis ac vigilijs nocte quibꝫ fuerat afflict⁹: tarde incedebat cũ cruce: timentes iudei ne ista tarditate pylatus quẽ viderant quasi inuitũ ferre sententiã ea reuocaret ⁊ vite donaret: inuenientes in via quendã nomie Simonem cyreneũ venientẽ de villa patrẽ alexandri ⁊ ruffi: vt referunt Matthe⁹ ⁊ Marcus. Hũc angariauerũt portare crucẽ iesu vt citius ambulare posset. Portabat autẽ Simon crucẽ post iesum: q̃a fm Ambr̃. cõgruũ erat vt ꝓpius ipe crucis trophеũ erigeret. postea illud martyribꝫ traderet erigendũ. Nec iudeus est iste Simon: sed alienigena ⁊ pegrinus: q̃a cyreneus: nec ante sz post iesum portat crucẽ: gentilis em populus nõ iudaicus sequit crucem ⁊ fert eã: implens illud. Tollat crucẽ suaz ⁊ sequat me. De villa veniẽs crucẽ amplectit: cũ paganis ritibꝫ derelictis ait Beda. vestigia xp̃i sequit. Villa em̃ latine: pagos grece dicit. Vñ dicti sunt pagani. s. a pagos. Simon ĩterp̃tat obediẽs: q̃a obedit diuinis ꝑceptis. Sequebat aũt eũ multitudo magna mulierꝫ populi que ex deuotiõe ei cõpatiẽtes plangebant ⁊ lamentabant illum: iesus autẽ ꝓuersus ad eas: vt refert solus Lucas: ꝙsolatus est eas dicẽs. Filie hierusalẽ nolite flere sup me morituꝫ: q̃a sez morte cito resurrectio gl'iosa dissoluet: ⁊ ipa mea mors mortẽ ipsam ⁊ mortz aucrozẽ diabolũ destructura est inqt Beda. Sed sup vosipas flete ⁊ sup filios vestros. s. ꝓpter mala q̃ venturа sunt vobis. Quoniã ecce veniũt dies in q̃bus dicẽt. Beate steriles ⁊ ventres q̃ nõ genuerũt ⁊ vbera q̃ non lactauerũt. Qõ dicit ꝓpter obsidionẽ futurã a romanis in q̃ ad tantaz calamitatẽ famis deuenerũt vt matres aliq̃ comederẽt filios ꝓprios. Tũc incipient dicẽ mõtibꝫ videntes se in tãtis angustijs. Cadite sup nos: ⁊ collibus: cooperite nos Beda. Refert em̃ Josephꝰ romanis insistentibꝫ iudeos cateruatim petisse mõtiũ ⁊ colliũ cauernas ad euadendũ. Quia si in viridi ligno hoc faciũt: in arido q̃d fiet. i. fm Theophilũ. Si in me qui sũ lignũ viride ꝓ xp̃o tẽ facies fructũ romanibꝫ faciunt q̃d faciẽt in populo iudeorum arido ⁊ infructuoso. Vl' fm Bedã. Si ego q̃ sũ sine peccato lignũ vite appellatus sine igne passionis ꝙ hũ mũdo nõ exco: q̃d eis putas imminere tormẽti q̃ sunt fructibꝫ bonoꝫ opeꝫ vacui. Et postq̃z venerũt in locũ q̃ calvarie dicit: ibi crucifixerũt eũ. Quidã voluerũt dicere vt hebraei iõ dictũ locuz calvarie: q'ibi erat calvaria. i. caput adã ꝑmi hominis sepulti. Sed Hiero. reprobat hoc: q̃a in ebron dicit sepulchrũ ade esse. Sz Beda dicit q̃ foris portã erãt loca vbi trucabant capita dãnatoꝝ: nõ calvarie locũ illũ appellatũ. Et sic ꝓ olim salute innoti⁹ q̃si notiꝰ in nobis crucifigit: vt vbi abundauit delictum: superabundet ⁊ gr̃a. Crucifixerũt eũ. Priꝰ aũt q̃m in cruce figerẽt dederũt ei vinũ myrrhatũ. i. myrrha amarissima mixtũ. Vl' vt dicit Matthe⁹ vinũ felle mixtũ. Mos erat iudeis q̃ adhuc fuit apud xp̃ianos in multis locis vt debilitati rei cũ ducũt ad mortẽ ex horrore hui⁹ ꝓfortarent ꝓfectiõibꝫ ⁊ optimo vino: loco cui⁹ ad augmentũ pene xp̃o dederũt vinũ myrrhatũ. Exuentes aũt eũ oibus vestibꝫ vulnera renouauerũt. Nã cũ ꝓ flagella durissima totũ corꝓ⁹ ei⁹ esset dilaceratũ seu decorticatuz: vestimẽta resumpta fortiter inhesrãt carni: a q̃ nũc separãtes nõ sine magno dolore ⁊ vulneratiõe fieri potuit: vt accidit in vulneribꝫ fascijs resolutis. Modũ aũt crucifixiõis nullꝰ euãgelista exꝑlicat. Vñ potuit fieri fm alios vt cruce in terrã extẽsa sup eã affigerẽt corpus iesu manibꝫ ⁊ pedibꝫ: ⁊ postea erigerent ipam. Vel etiã q̃ ꝑ us erigẽtes crucẽ ⁊ in terrã trucũ figentes ⁊ firmãtes: postea in ea corꝓ⁹ cõfixerũt: aliq̃ corꝓ⁹ sustẽtante dũ ꝓfigerent man⁹ ei⁹: deinde pedes clauis ferreis satis grossis vt ostẽdit. Et qr ex ꝓfixiõe ⁊ maximo dolore nerui erãt retracti ⁊ mẽbra decurtata q̃n secundã manũ affixerũt ⁊ pedes etiã fune ꝓ violentiã brachiuz aliud ⁊ pedes ꝓtraxerũt intantũ: q̃ omnia ossa corꝓis dinũerari possent: impleto qõ ꝑdixerat Ps̃. ĩ persona xp̃i. Foderũt man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinũerauerũt omnia ossa mea. Nulla hystoria docz b̃ in Dauid impletũ vel alio de populo illo: sed in dño nr̃o iesu xp̃o. Erat aũt titul⁹ ꝓtinês causaz mortis in q̃dã tabula pua scriptus l'ris grecis: latinis ⁊ hebraicis: vt exoi natiõe q̃ cõuenerãt in die festo legere possent: q̃ tabula affixa erat paxillo posita in pte supiori crucis in medio: vsus quã caput iesu pendebat. Nã crux ꝓ se erat ad modũ thau: nec habebat aliq̃d sup lignũ qõ erat ꝓ trãsuersũ sed apposit⁹ fuit paxill⁹ cũ tabula: vt dictũ ẽ. Scꝑtura autẽ tituli hec erat. Jesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Sed vt refert solꝰ Jobes: q̃a locꝰ vbi crucifixꝰ erat: erat ꝓpe ciuitatẽ: extra tm̃ hierusalẽ: pene oẽs de ciuitate ibãt ad videndũ: qõ fuit ad maximã penã ꝙfusiõis ipi iesu: fm̃ illud Ps̃. Tota die verecũdia mea ꝫ me ẽt ꝙfusio faciei mee operuit me ⁊c. Pontifices q̃ cũ legissent scꝑturã reputãtes b̃ esse ad iniuriã suã: s. q̃ rex suꝰ crucifixꝰ esset dixerũt pylato. Noli dicẽ rex iudeoꝝ. s. q̃ sit: sz qr dixit rex sũ iudeoꝝ: vt. s. appareat q̃ ꝓpe istã arrogãtiã ⁊ ãbitionẽ qua se voluit facere regẽ sit crucifixus. Quibꝫ pylatus. Qõd scripsi scripsi: id est scripturã illã volo sic permanere firmã: b̃ disponẽte deo: q̃a vere est rex iudeoꝝ. Ad litterã: ⁊ iudeoꝝ ⁊ oim nationũ Moraliter rex iudeoꝝ. i. ꝓfitentiũ. Interp̃tat em̃ iudas ꝙfessio vel cõfitens. Est em̃ speciali mõ rex: id ẽ regnãs p gratiã: ⁊ postea p gl'iam: coꝝ q̃ ꝓfitent. s. fidei articulos credendo: defectus ꝓprios sacerdoti pandendo: ⁊ diuinas laudes gratias agendo. Milites aũt gẽtiles q̃ cũ cruci affixerũt lictores pylati diuiserũt sibi adinuicez vestimenta sua ꝑ sortem: statuẽtes q̃s q̃d acciperet: qõ narrãt oẽs euãgeliste. Sed Jobes plenius. Dicit em̃: q̃ milites q̃ crucifixerãt quattuoꝝ fecerũt ptes de vestibꝫ vnicuiq; suã dantes. Tunicã aũt suã que erat inconsutilis ⁊ desup ꝓtexta p totum: id est facta ad acum: nõ diuiserũt: dicentes. Nõ scindamus eam: sed sortiamur de ea cuius sit. Qõ factũ inducit Jobes psalmistã hoc prenunciasse cum ait in persona christi. Partiti sunt seu diuiserunt sibi vestimenta mea: scilicz qui me crucifixerũt

z sup vestē meā miserunt sortē: id est sup tunicā incōsutilem. Aug⁹. Matthe⁹ autē dicendo: Diuiserūt vestimenta ei⁹ sortē mittētes: ad totā vestimentoꝝ diuisionem voluit intelligi etiā illā tunicā p̄nere de qua sortem miserunt. Tale est etiā qō ait Lucas diuidētes vestimenta eius miserunt sortē. Diuidentes em̄ venerūt ad tunicā de qua facta est sortitio. Dicendo aūt sortes pluraliter p̄ singulari posuit. Marcus autē solus videt intulisse aliquā questionez. Dicēdo em̄: mittentes sortem sup eis quis qd tolleret tangz sup oīb⁹ vestimentis: nō sup sola tunica sors missa sit locu⁹ videat sed etiā hec breuitas obscuritatē facit. Sic em̄ dictū ē: Mittentes sortē sup eis: ac si diceret: mittētes sortez cū diuiderent. Q⁹ aūt dicit: Quis qd tolleret: id est qs tunicā tolleret tangz si totū ita diceret: Mittētes sortem sup eis q tunicā que ptibus equalib⁹ superfuerat: tolleret. Spiritualiter vo quadripartita vestis dñi nostri ihesu xp̄i: quadripartitā figurauit ei⁹ eccl'iam: q̄ tuor sez ptib⁹ in orbem diffusam z in eisdē eq̄liter. i. ero ditus distributā. Tunica vo illa sortita oim partiū significat vnitatē: q charitatis vinculo p̄nect. Si autē charitas supemīnētionē vīa habet z supeminet sciētie z sup oīa p̄cepta. Est merito vestis q̄ sigt̄ desup' p̄texta Et addidit: Per totū: qa nēo ē expers ei⁹ q̄ p̄nere inuenit ad totū: a q̄ tota catholica vocat eccl'ia. Incōsutilis aūt: ne aliqū dissindat: z ad vnuz puenit: qz omnes in vnū colligit. In sorte autē dei gratia cōmēdata est. Cū em̄ sors mittit nō p̄sone cuiuscūq; vel meritis: sz occulto iudicio dī scīdit. Hec Aug. Quare aūt potu⁹ morē crucis sustinuerit q̄ aliā omitto breuiter ponere. Et p̄tereuntes turbe inquiūt Matthe⁹ z Marc⁹. Blasphemabant eū dicētes. Vach q destruis templū dei et in triduo illud reedificas. Sz z p̄ncipes sacerdotū cuz scribis z seniorib⁹ illudebāt dicentes. Alios saluos fecit: seip̄m nō p̄t saluū facere. q. d. Nunc apparet qz nō vere sanabat infirmos: sed in vrute beelzebub: si filius dei est descendat nūc de cruce z credim⁹ ei. Dixit enim Filius dei sum. Sz z milites. s. p̄ylati illudebant ei dicentes. Si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac. Jesus autē in cruce manens sustinet tot dolores immēsos: tot irrisiones z p̄tumelias. P̄rimū quidē ihū dixit in cruce vt refert solus Lucas: instruēs ad dilectionē inimicoꝝ. Dixit em̄: Pater ignosce illis qa nesciūt qd faciūt. Cōtra oēm iusticiā ostendit qa innocētissim⁹ sine aliquo peccato: solus ab his q̄bus semp benefecerat. a populo quē in peculiarez assumpserat: ledit in oīb⁹ sūme: in substantia ablatis sibi vestib⁹: in fama: contumelijs z blasphemijs: in p̄sona morte turpissima z acerbissima p̄dēnatus: z tamē p illis orat dicēs. Pater ignosce illis. Et sic impleta est p̄phetia Esa. dicētis. liij. P̄ro transgressorib⁹ i. p̄ter legem agentib⁹ orauit ne perirēt. Cū aūt cū eo crucifixi essent duo latrones: vn⁹ a dextris: alius a sinistris: dicūt Matthe⁹ z Marc⁹ abbreuiādo: q̄ idip̄m p̄perabāt ei z quiriabant q̄ cū eo crucifixi erant. Sz Lucas plenius hoc exp̄mit. Dicit em̄ q vnus ex latronib⁹ q̄ sez erat a sinistris blasphemabat cuz dicens. Si tu es xp̄s saluū fac temetip̄m z nos. Dicēduz est g̈: q vel in eo qō dicūt Matthe⁹ z Marcus ō ambob⁹ latronib⁹ quiriantib⁹ xp̄o ponit ibi pluralis p̄ singulari: qz vn⁹ eoꝝ fuit tm̄ qui dicit Lucas: vel qa si. ambo fuerūt q̄ quiriati sunt xp̄o: hoc fuit in p̄ncipio Sz postea qa dextris erat penitētia ductus rep̄bēdit sociū z xp̄o se recōmēdans ait. Memēto mei rē. vt dicit Lucas. Vñ subdit. Respōdēs aūt alter increpabat eū dicēs. Neqz tu times deū q̄ in eadē dānatiōe es. s. isti p̄fidi iudei q̄ crucifixerūt hunc tā inocēter. Et nos quidē iuste. s. q̄ dēnati sumus p̄pter scelera nostra. Nā digna factis recipimus: hic vo nichil mali fecit. Et dicebat ad ihesum. Domine memēto mei cum veneris in regnū tuum. Et dixit ei ihesus. qō est secūdū ihū. Amē dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Qō vtiq; vez fuit Nā mortuo ihesu illa die anima separata a corpe sancta diuinitate descendit ad lymbū patrū: z iam bui⁹ latronis post mortē christi z ipa a corpore separata descendit: nō ad infernū dānatoꝝ vel purgatoriū: sed ad lymbum vbi clare videns diuinitatē xp̄i fuit beata. Et h̄ est vere padisus: locus. s. q̄ parat deo visum. Hodie mecū rē. Hieron⁹. vt paruū magnus aspicias z diues pastor mozbidam nō contēnas ouez christus de cruce in paradisum latronem tulit: z ne quis seraz aliquando putaret penitentiā: fecit homicidū penam martyriuz. de pe. di. j. Importuna. Hinc z Julius papa. Vera cōfessio in vltimo esse potest: sicut latro vnius momenti penitentia meruit esse in paradiso in hora vltime confessiōis. xxvj. q. vj. Si p̄sbyter. Aug⁹. Qui pus a peccatis relinquit q̄z ipe relinquat ea: non libere sed quasi necessitate condēnat. Licet em̄ latro veniā meruisset in fine de oīm crimine: non tamē dedit baptisatis peccandi z pseuerandi autoritatē. Tūc enim primum baptizatus est: scz baptismo flaminis: quia tunc p̄mū in cruce christū confessus est. de pe. di. vij. Nullus. Sz vere mirabilis fuit deuotio z fides huius latronis. Nullum viderat eū facere miraculū: non p̄dicantē: nō turbis circumdatū eius doctrinā sitientibus: sed crucifixum cum eo: omnesq; maiores: scz p̄ncipes sacerdotū z milites z doctores legis eū subsannantes z exprobrantes: z sociū suū idip̄m facientē: z tamē veneratur vt deū sua delicta confitēs: sociū increpās z oēs ei iniuriantes: nō verit⁹ seuiciā iudeoꝝ: seqz ei būiliter recōmēdās z dicēs. Memēto mei rē. Petr⁹ aplus z ceteri negant: z populi deridēt: z ipe ipm̄ cōmēdat: ipm̄ regē fatet: se sibi cōmēdās. Jesus aūt vt oblit⁹ suaꝝ penaruz ip̄m p̄fortat de sua p̄uersiōe z fide: p̄mittēs ei p̄miū maximū. Hodie in dn̄o mecū rē. Et de tanto labore sue passiōis q̄ erat sufficiens p̄ciū redemptiōis omniuz nō solū huius mūdi: sz z mille si essent: iesus nō videns nūc sequi fructum nisi p̄uersionis vnius latronis: nec hunc minimū despicit: sed ip̄m colligit. Stabat autem iuxta crucē mater ihesu z sororis matris eius maria cleophe marie magdalene. Q⁹ refert sol⁹ Johes ō matre ihesu z ipo iobāne. Stabat dolore anxiata: amaritudine vulnerata: mente autē z intellectu erecta et firmata in dei voluntate: quā sciebat esse vt filius su⁹ pateret p redēptiōe hūani generis. Et cū oēs discipuli z discipule cecidissent a fide sue diuinitatis: ipa sola stabat in fide firma. Et qz sciebat ip̄m q̄ patiebat esse dī filiū: inde maxime dolebat de tāta offensa deo facta. Et sicut nulla mater vnq̄z tantū dilexit filiū suū: tuz non solū qz vnigenitū: sed qa ex se totū sine patre generatū Tū qa optimū z sanctissimū. Tū qa vez deuz Jta mater vnq̄z dolorē tantū habuit de morte filij. Tunc fuit impleta p̄phetia Symeonis dicētis. Tuā ip̄ius aiam ptransibit gladius. Ip̄ius. s. passiōis. Un̄ dolores quos alie mulieres sustinent in partu: sibi reseruati fuerūt in passiōe filij: vt p̄gruere sibi posset illud P̄s. Ibi dolores vt parturientis. Nec vnq̄z alicui⁹ martyr sustinuit tantā penā in suis tormētis sicut virgo maria iuxta crucē filij. Un̄ z plus q̄z martyr fuit vt ait Hiero. Cū g̈ vidisset ihesus matrē nevideret eius oblitus: in hoc condens pietatē quā debent filij exhibere parentib⁹ z putē p̄posse cū ab eis discedūt. dixit mr̄i sue. Mulier ecce filius tuus. Dicē noluit mr̄: ne sic nominādo magis vulne-

·c·si·n·cognouisset·& ibi glo.

rarer dolore cor ei⁹. Sz mulier exp̃mẽs serũ: nõ ꝟginitatis violentiã. Ecce filius tuus. q. d. Hũanitas ista q̃ cernit est filius tuus q̃ patit. Et ꝯa dissoluenda est ista hũanitas p̃ mortẽ: ne sola remaneas: Ecce iohes erit filius tu⁹ p̃ me. Ipe ꝟgo t ꝟginẽ sociabit. Nã tũc creditur mortuũ fuisse spõsum eius ioseph: alʒ nõ alteri caʒ cõmendasset q̃ʒ spõso suo si viueret: vt dicit. xxvij. q. ij. Deinde dicit discipulo. s. Johãni: licet nõ se nominet sicut nec alibi cũ de se loquit: Ecce mater tua: id ẽ babeas eã cõmendatã vt matrẽ. Thesauꝛ maximũ quẽ in terra relinquo: mulli alteri q̃ʒ tibi p̃ ceterʃ dilecto relinquo: Ecce mater tua. Et ex illa hoꝛa accepit eam: scz ioh̃nes i suam: scz matrẽ vel curã. Incompabilis certe ista ꝓmutatio: qua dat marie discipulus p̃ magistro: seruus p̃ dño: riuulus p̃ sapientie fonte: nepos p̃ filio creatura p̃ creatoꝛe. Et tamẽ acquieuit hũiliter q̃ filius instituit. A sexta aũt hoꝛa vsq; in nonã: vt referũt euãgeliste oẽs: tenebꝛe facte sunt sup̃ vniuersam terram sole. s. patiente eclypsim: q̃ naturaliter esse nõ potuit. Nã eclypsis naturalis accidit ex interpositiõe lune inter solem t nos: cũ est sup̃ nostꝛ emisperiũ solipe in cursu suo. Tũc aũt cũ esset luna quintadecima p̃mi mensis: q: fm legem tũc inchoabat festũ azymoꝛ. direcꝛe ex opposito erat luna ad solem. Uñ cũ tunc sol esset hoꝛa sexta dici in medio emisperij nr̃i: luna erat in medio emisperij q̃ est infra nos seu subtus nos. Uñ non poterat naturaliter cẽ eclypsis. Qñ̃ ce rnẽs Dyoni. ario pagita maximus phus cum tũ esset athene quãdo facta est ista eclypsis: perpẽdẽs nõ esse naturalem inquit Aut deus nature patit: aut totius mundi machina cito dissolueꝛ. Secũdũ aũt nõ accidit adhuc: sed primũ impletũ est: ꝯa ihesus deus verus t homo passus est. Et tũc ab athenien sibꝫ fabꝛicatũ est altare in veneratiõnẽ illius q̃ tũc passus est: intitulantes illud altare ignoto deo. Ubi etiã alie eclypsatiões solis nõ durãt p̃ hoꝛaz: hec p̃mansit p̃ tres hoꝛas. Ad litterã: tãta erat iniq̃tas t crudelitas iudeoꝝ: vt ipe sol quasi nõ ferens tãtã iniuriã sui creatoꝛis: subtraheret radios suos ab eis: t q̃si compatiens mortẽ eius tenebꝛis vt nigro induereꝛ. Spũaliter. Tãtus fuit doloꝛ huius passionis: vt sol intelligentie nostre eclypseꝛ t obscureꝛ ad intelligentiaz eius: nec plene capere põt. Et ex immẽsitate hui⁹ doloris clamauit voce magna fm Matthеũ t Marcũ. heloy heloy tc̃. id est deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. Que verba sũt sumpta oꝛiginaliter ex ·ps̃. xxj. Ubi Dauid loquit in p̃sona xp̃i totũ illũ psalmuz de sua passiõe. Dicit eĩ: Deus me⁹ respice: quare me dereliq̃sti longe a salute mea coꝛpali. s. facũt me esse ꝟba delicoꝛ meoꝝ. Appellat autẽ delicta sua peccata mẽbꝛoꝝ suoꝝ: id est humani generis p̃ q̃bus patic̃batur. Dicit aũt se derelictũ a deo: nõ q̃a diuinitas foꝛet separata ab humanitate: q̃a nũq̃ eã deseruit postq̃ assũpsit: sed q̃a subtraxerat potentiã suam nõ impediẽdo illos ab illo opere t nõ liberãdo eũ de manibꝫ eoꝝ: sed p̃mittendo facere q̃ eis placebãt erga ipm: vl etiã dicit se derelictũ a deo: eo q̃ps intellectiua q̃ etiã tũc fruebat deo cũ sũmo gaudio: nil refrigerij t ꝓsolatiõis influebat insentitiuã. Et cũ ex maximis doloꝛibꝫ esset anxiat⁹ t desiceat⁹ in spiritibꝫ: dixit q̃ntũ ꝟbũ: vt refert sol⁹ Johãnes: Sitio. Sitiebat aũt nõ solũ coꝛpaliter: sed t mẽtaliter summe cupiẽs fructũ sue passiõis ad oẽs extẽdi ac etiã ꝟtutẽ eius cõmunicari oibꝫ martyribꝫ t aduersa patientibꝫ p̃ eo: vt merito ipius passiõis patiẽtes et foꝛtes redderentur: t vt ait Apl's ad Heb. Ozans cuz lachꝛymis. s. iesus in cruce ex clamoꝛe valido et auditus est p̃ sua reuerẽtia: vt oẽs q̃ deuote suscipiũt sacramẽta in q̃bus ꝟtus passiõis remãsit: saluti ꝓsequant. Cũ aũt sic clamasset: quidã q̃ poꝛtabat vas plenũ vino acetoso: qđ dicit felle vel myrrha mixto amarissimo: ictingens spongiã impleuit liquoꝛe illo amarissimo: t imposita spongia calamo de ysopo apposuit oꝛi ei⁹ ad bibendũ. Quidã alij ex romanis ministris q̃ nõ intelligebant ydeoma hebꝛeũ cũ audissent iesum p̃ius clamasse heloy heloy tc̃. dicebant illi q̃ offerebat spongiã ad bibendũ. Heliam vocat iste: sine si foꝛte veniat helias ad deponẽdũ eũ. Sed iesus cũ gustasset noluit bibere p̃pter amaritudinẽ. Et impleta est ꝓphetia Dauid dicẽtis in p̃sona eius. Dederũt in escã meã fel: t in siti mea potauerũt me aceto. Solebãt iudei qñ̃ aliq̃s illa morte cõdẽnabat poꝛtare vas optimi vini ad cõfoꝛtandum. sed nũc ad magis affligendũ dederũt vinũ acetosũ fel le mixtũ: in q̃ significabãt maliciã suaz. populꝰ eñ ille erat vt spongia vacua ꝟtutibꝫ: cauernosa simulationibus: plena aceto frigide malicie: vbi p̃ius in patribꝫ fuerat vinũ bonũ caritatʃ: t mixto felle amarissime odij t inuidie. Et ideo iesus noluit bibere: id est incoꝛpari ecclie sua talẽ populũ: sz abiecit a se. Cũ ꝑ accepisʃz acetũ: nõ quidẽ bibẽdo sed gustãdo dixit: teste solo Jobe. Cõsũmatũ est sertũ verbũ: id est adimpletũ q̃ p̃nũciatũ t figuratũ est de mea passiõe. Unde t p̃cedẽtibꝫ dicibus cũ p̃edixit passionẽ suam apostolis: dixerat. Ecce ascendimus hieroselymã t cõsũmabunt oñia q̃ scripta sunt de filio hominis. Cũ ergo sciret oñia impleta dixit: Cõsummatũ est. Et oñia illa sacrificia in lege mandata t multa alia cerimonialia hanc passionez figurabant: ideo illis impletis oñia illa cessant t ꝟtute caruerũt: t ideo dixit: Cõsũmatũ est verũ t signatũ sacrificiũ. In oñibꝫ aljs sensibꝫ in cruce fuerat afflictus In tactu manibꝫ t pedibus in q̃bus maxime viget dauis p̃fixis. Uisus videdo irrisiões iudeoꝝ t crudelitates. Audit⁹ audiẽdo ꝓtumelias ip̃oꝝ t blasphemias. Odoratus sentiẽdo fetoꝛes cadaueꝝ q̃ʃ in illo loco erãt. Restabat solus gustus illesus in cruce. Reliquũ coꝛp⁹ totũ erat cruciatũ t fractũ p̃ flagella t coꝛonationem. Quia igit̃ p̃mus adam cũ mortificauit totũ gen⁹ humanũ visu offendit aspiciẽdo lignũ seu fructũ eius qđ erat pulchꝛũ visu. Et verisimile ẽ q̃ odoꝛifeꝝ erat sentiens olfactu. Auditu audiẽs ꝟba serpẽtis in iniuriaz dei. Tactu q̃z cũ tulit de pomo veriꝛo. Gustu cũ sentit comedẽdo suauitatẽ cibi. Per q̃s sensus velut per poꝛtas peccatũ intrauit in mũdũ: decuit vt mꝛtifoꝛmis p̃ditoꝛis diaboli ars vt artẽ falleret: t medelã ferret infirmitati: hostis vnde leserat. Ideo gustata amaritudine potus ait: Cõsummatũ est. i. impleta solutio debiti hũani generis. Insup̃ t mr̃imoniũ x̃ctũ inẽ xp̃m t ecclie: initiatũ in p̃fiarchis t ꝓphetʃ: p̃ p̃missiones etiã iuratas: ratificatũ in ei⁹ incarnatiõe in cruce: p̃ cuius ꝟtutez ecclia mũ data vnita est xp̃o. Cõsummatũ est. Et ibi ostẽsa est maxime plenitudo sue ad nos dilectiõis: que ẽ finis oñis cõsũmatiõis fm ·ps̃.

Demũ inclinato ca ·H·vij

pite dicẽs: Pater in manus tuas cõmẽdo spiritũ meũ q̃ fuit septimũ t vltimũ verbũ: vt testat sol⁹ Lucas: tradidit spiritũ. i. aiam suã q̃ tũc separata a coꝛpe est: t sociata deitate ad lymbũ patrũ descendit. Cõmendo inquit. i manꝰ tue ptãtʃ ad carnẽ reassumẽdã. In manꝰ tue mirificoꝛdie t benignitatʃ ad visitãdũ alias q̃ erãt in penis tenebꝛaz. In manꝰ tue volũtatʃ: vt sp tibi ab ea defuiat. Et ꝟ q̃dẽ ꝟbũ sũptũ ẽ ex ·ps̃. vbi ait. In manus tuas có. spm meũ: redemisti me do. deꝰ ꝟitatʃ. Qđ

sic videꝛ exponẽdũ. O dñe q̃ es deus auctor veritatꝭ tu me redemisti. s. morte tua q̃ dixisti. In manus tuas cõ mẽdo spiritũ meũ. Et tũc oĩa insensibilia visa sũt cõ pati t dolere de morte dñi sui. Nã terra mota est: petre scisse sũt: velũ templi qđ erat ante sanctasanctoꝝ diui/ sum est a sũmo vsq; deorsũ: vt paterẽt sancta sanctorũ: signãs regnũ celeste ꝑus nobis clausũ: iã reseratũ. Te/ nebre facte sũt sup vniuersaꝫ terrã: monumẽta aperta sũt. Et vt ait Matthe⁹: ꝑ occupationẽ tñ mlta corpa sctorũ surrexerẽt: qđ vtiq; fuit factũ nõ tũc: sz xpo resur gente: t venerũt in hierusalẽ t apparuerũt multis: re/ ferẽtes (vt pie credi põt) de diuinitate xpi t redẽptiõe hũani generis facta p ei⁹ passionẽ: t de visitatiõe patꝝ in lymbo. Multi aũt ex simplicioribꝫ iudeis vl gentilibꝫ videntes hmõi signa cõpuncti sũt: t reuertẽtes ad penitentiã pcutiebãt pectora sua: ꝓfitẽtes scz peccatũ suũ qđ cõmiserãt in cooperãdo passioni xpi: dicẽtes. Uere hic hõ iustus erat. Centurio aũt q̃ missus fuerat a pyla/ to ad exequendã iustitiã: t ipe cõpunctus dicebat. Uere filius dei erat homo iste. Cũ aũt sero fieret: ne corpa illa remanerent in cruce: die sequẽti sabbati q̃ erat so lennior inter dies illi⁹ festi: t sic videreꝫ festũ debono/ rari: accesserũt ad pylatũ iudei: postulantes vt possent eos q̃ in cruce erãt crurifragio occidere t inde deponere. Qđ cũ ꝓcessisset eis pylatus venerũt ministri eius t cũ adhuc latrones in cruce viuerẽt fregerũt crura eoꝝ ex qua cõfractiõe ossium ex vehemẽtia dolorꝫ mortui sunt. Ex qbus anima eius q̃ erat a dextris qui vulgari ter dicit nũcupatus Dismas descendens ad lymbũ patrũ fuit subito glorificat⁹ ex visione diuine essentie: cui vnita erat xpi aia: t sic habuit paradisũ sibi ꝑmissũ. Alter latro dictus Gesmas impenitẽs mortuus descẽdit ad locũ dãnatoꝝ. In qbus duobꝫ latronibꝫ figurati sunt oĩes homines electi t reprobi. Oĩes em̃ furati fuimus in ꝑmis parẽtibus fm virtutẽ seminalẽ existẽtes diuinitatẽ quãtũ in eis fuit: cũ eis dictũ fuit a serpente. Eritis sicut dij: hoc affectãtes voluerũt ait Augustin⁹ rapere dignitatẽ: t ꝓdiderũt felicitatẽ. Et ꝓpter istã rapinã oĩes dãnamur ad crucẽ penalitatem hui⁹ vite t mortẽ: sed cũ hac differentia: qa reprobi patiunt crucẽ sue ꝑnarũ: sed sine fructu salutis: qa nõ eos peniteꝫ nõ se recognoscunt: sed demũ vita sua blasphemãt: t ideo damnant. Electi aũt ꝓfitentes peccata sua: t se deo humiliãtes: ad gloriã puenirũt: nõ virtute sua: sed misericordia xpi: virtute passiõis eius: q̃ vt serpens eneus: id est sine veneno peccati: sed carnẽ similez nobis peccatoribꝫ habens suspẽsus fuit in ligno crucꝭ ꝓpter debitum furti nostri soluendũ: iuxta illud ꝭPs. Que nõ rapui (inquit ihesus) tunc exoluebã. s. in cruce. Uñ Apl's ad Phil'. ij. Cũ in forma dei esset. s. ihesus: id ẽ verus deus: nõ rapinã arbitratus est esse se equalẽ deo scz ipe inẽstũ homo sicut ꝑmi parẽtes: sz semetipm exinaniuit factus obediens vsq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. Cũ aũt veniss̃ent ad ihesũ videntes eũ mortuuz: non eius crura fregerũt: vt impleret scriptura inqt Jobes. que habet Exo. xij. de agno eius figuratiuo. Os nõ cõminuetis ex eo. Sz vnus militũ illoꝝ gentilitũ lancea sua directa ꝓtra latus eius transfixit: magnũ vuln⁹ infigens: t cõtinuo ex latere eius exiuit sanguis t aqua: vt testat Jobes solus: impleta ẽ illa propheria Zach. Uidebũt in quẽ trãsfixerũt. Nic dictus est Longin⁹: q̃ postea ꝓuersus ad fidẽ martyriũ ꝑ xpo sustinuit. Dicit etiã aliq̃ p cũ esset cecutiens: id est paꝝ vel nihil videns: ex stilla sanguinis tangente oculos eius: subito pfecte vidit. Ex his etiã ostensa est vera hũanitas christi nobis similis. Uñ 1. Joh. v. dicit. Tres sũt qui testimoniũ dãt in terra. s. de xpi humanitate vera hõ autẽ ỏ terra originaliter. Spũs aqua t sanguis. Qꝝ christus habuerit spiritũ: id est aiam patet: qa inclinato capite vt dictũ est tradidit spiritũ. s. deo cõmẽdans ipsũ spiritũ aiam suã. Aqua aũt t sanguis q̃ exierũt de latere: q̃ sunt duo humores in corpe nro magis noti et cõpiosi oñderũt corp⁹ suũ vez esse nõ phantasticũ: qa tale nõ habet sanguinẽ neq; aquã. Et spũaliter signat sacramẽta eccl'ie: eo q̃ vtrũq; habent ex passiõe xpi. Nam baptism⁹ q̃ ẽ pmũ sacramentoꝝ t maximũ in effectu/ signat in aqua. Eucharistia q̃ est vltimũ t finis aliorꝝ sacramẽtoꝝ t maximũ in esse: innuit in sanguine. Uñ Chrys. Quia hinc sumũt initiũ sacramẽta celestia: vide vt sicut a xpi costa bibitur⁹ accedas. s. ad ipa. Quidam aũt ex iudeis nobilis decurio t diues ab arimathia ciuitate oriũdus. i. ramatha discipulus ihesu: q̃ nõ ꝓsenserat actibꝫ t ꝓsilio iudeoꝝ de morte ihesu: sed contradixerat poti⁹. Hic accessit ad pylatũ t petijt sibi dari corpus ihesu: vt sz deponere posset de cruce t sepelire. Pylatus aũt mirat⁹ q̃ ita cito obijsset: accersito centurione q̃ executor fuerat iustitie si res ita se haberet: cõperto hoc esse dedit illi licentiã deponẽdi. Uñ veniens cũ Nicodemo legisperito q̃ discipulus occultus erat ihesu: t ad eũ nocte venerat ꝑ informatiõe sui circa eũ. De posuerunt eũ de cruce clauis euulsis. Quis aũt dubitũ habere potest q̃n mater eius corp⁹ depositũ suscepit in gremio suo in brachijs suis: t nunc caput spinis ꝓforatũ: nũc man⁹ sanctissimas q̃z tactu infirmi sanati fuerãt aspicies clauis ꝓfossas: nũc pedes q̃ qtidie discurrebant ad querendã hoim salutẽ: nũc latus lancea aptũ copiosissimis lachrymis pfundebat. Sed t maria magdalena ad cuius pedes remissionẽ peccatoꝝ acceperat nõ oblita beneficij magistri sui illos lachrymis irrigabat: t alie marie t discipule ihesu. Et qđ dicit Lucas stabant a longe noti eius t mulieres tẽ. puisq; in cruce pateret locũ habuit. A ꝓncipio q̃dẽ stabant iuxta crucẽ mr̃ ihesu t iobes: sz post vbũ ad eã: Ecce fili⁹ tu⁹ tẽ. mlti/ tudine succrescẽte elongati fuerũt a cruce mr̃ t alij noti.

Demũ q̃ nox appropinq̃bat ioseph t nicodem⁹ affe/ rẽtes myrrhe t aloe mixturas libras cẽtũ ad cõdiẽdũ corp⁹ ihesu: qđ fuabat in corpibꝫ hoim nobiliũ ad pser uãduz a corruptiõe: inuoluẽtes corp⁹ ipm in syndone mũda. i. lintheaminibꝫ t sudario posito sup faciẽ eius fm morẽ iudeoꝝ: posuerũt eũ in monumẽto nouo ipi us ioseph in petra excisso: in q̃ nondũ q̃sqũ posit⁹ fuerat qđ monumẽtũ erat in q̃dã spelũca cuiusdam horti iuxta montẽ caluarie: vbi crucifix⁹ fuerat. Qꝝ alij euãgeliste narrãt solũ ỏ ioseph nõ est ꝓtrariũ ei q̃ dicit iobes t de nicodemo. Sz qđ illi tacuerũt: iste expssit ait Augustin⁹. Et qđ alij dicãt de syndone: iobes de lintheis scripsit. Accedẽtes aũt ꝓncipes sacerdotũ t pharisei ad pylatũ dixerũt. Dñe recordati sum⁹ q̃ seductor ille adhuc viuens dixit: Post tres dies resurgã: iube ergo custodiri sepulchrũ vsq; in diẽ tertiã: ne forte veniant discipuli eius nocte t furent eũ: t dicant plebi: surrexit a mortuis: t erit error nouissimus pcior ꝓrioze. Quibus pylatus. Habete custodiaz: ite t custodite sicut scitis. Illi autem abeũtes signauerũt lapidẽ: scz cũ sigillo: et dimiserũt ibi custodes vt custodirẽt ne quis ipm raperet. Marie aũt associãtes matrez ihesu: postq̃z corp⁹ ei⁹ fuit i sepulchro collocatũ qđ sp erat ditati vnitũ: reũsse sũt i ciuitatẽ. Et illo sero emẽtes aromata pciosa: cõposuerũt vnctiõez pciosã vt vngerẽt p⁹ ea corp⁹ ihesu vt hois sctissimi ad ipz ꝓfuãdũ: nõ credẽtes eũ deũ cẽ. Et sabbato qđẽ seqnti q̃ corp⁹ xpi iacuit i sepulchro siluerũt ꝓpter solẽnitatẽ sabbati expectãtes dñicũ diem.

Capitulū. VII.

De resurrectione domini

Dni z ei⁹ ad celū ascensiōe breuiter ꝑm histo/riā narrabimus: ꝑm q̄ oēs euāgeliste de/scribūt: z apostoli vt dicit in Actib⁹ apostolox virtute magna reddebāt testimoniū. s. ꝓdicando re/surrectionē ihesu xp̄i dñi nostri. Hanc ꝓnūciauit patri/archa iacob: cū ait Hen. penul. Ad predā ascendisti fili mi: ascendisti ō inferno ꝓdā animarū q̄ erāt in lymbo a diabolo auferēdo: dormiēs. s. ꝑ mortez accubuisti: vt leo: z q̄si leena: q̄s suscitabit illū. q. d. nulli⁹ adiutorio: q̄ virtute ꝓpria siue diuinitatis: sicut leo cū dormit nū q̄ sua lumina claudit: ita etsi xp̄s somnū mortis cepit: lumina siue ꝓuidētie nō clausit: sed ꝓtinue lumine in/tellect⁹ aīa dei in eo oīa aspiciebat. Prophetauit et de ea sanct⁹ Dauid dicēs in ꝑsona xp̄i. Ego dormiui: scz ꝑ mortē: z sopozat⁹ sū q̄si faciēs plenū somnū: q̄ q̄/draginta hozax spatio: vt ōz: mortu⁹ steterit. Naz hora nona sexte ferie expirādo remāserūt ō die illa sex hore: de nocte sequēti cū sabbato fuerūt viginti q̄tuoz hore: de dñica nocte fuerūt decē hore: q̄ in aurora surrexit. Et subdit ꝑs. Et exurrexi q̄a dñs suscepit me. Quod Aug⁹. in. xviij. de ciui. dei dicit impletū in xp̄i resurre/ctiōe. Prophetia Osee die sue resurrectiōis a morte ex ꝑsit dicēs. Viuificabit nos post duos dies: z in die ter tia suscitabit nos. In ipo em̄ q̄ nostrā naturā mortalē assūpsit: inchoauit resurrectio nostra finalis q̄ eius re/surrectio fuit tertia die. Sic z ipse ꝓdixerat discipulis cū ait. Filius hoīs tradet ꝓncipibus sacerdotū zc. occidēt eū z tertia die resurget. Figurauit etiā Joseph: q̄n edu ctus ō carcere. s. lymbi tonso capite. s. mortalitatibus indutus: veste regia gl'ie corpis: manifestauit sapiētiā suā factus dñs egypti z saluator nūcupat⁹. Figurauit z samson q̄n clausus in ciuitate cū inimici philistei pu tarent cū detinere captiuū: in ꝓfundo noctis surgēs por/tas z vectes ei⁹ in humeros sumēs in monte eas por/tauit illesus. Et sic morte sua plurimos philisteos oc/cidit: ita xp̄s sua morte demones strauit. Alijs autē te stimonijs innumeris obmissis: resurrectio xp̄i ad vitā immortalez fuit celebrata dñica die q̄ fuit luna. xvij. et die. xxvij. martij. Passio em̄ fuit z mors feria sexta: et die. xxv. martij. s. ea die q̄ z incarnatus est de virgine: re/uolutis postea annis. xxxiij. ab ei⁹ incarnatiōe. Et ex hac ob reuerentiā dñice resurrectiōis oēm die dñicā ꝑpi tuz celebrari ꝑ totū annū. de cōse. di. iij. Pronūciandū. Et vt dicit Leo papa. Quicq̄d insigne a dño est gestum in hac die reperit factū. Nā z mūdus accepit initiū: z mors interitū z vita accepit ꝓncipiū. dist. lxxv. Hō dic. Cū aūt dicit xp̄m tertia die surrexisse seu tribꝰ diebus mortuū stetisse: sumit generaliter ꝑs ꝓ toto ꝑ synech/dochē. Nā spaciū trium ab hora nona q̄n expirauit vsq̄ ad noctē sumit ꝓ vna die: nox vo sequēs sabbati cum die artificiali suo fuit secūda dies integra z naturalis: scz. xxiij. horax. Noctis vo sequēs spatiū vsq̄ ad me diā noctē: vel vt cōmuni⁹ ōz vsq̄ ad auroꝛā cū xp̄s sur rexit: sumit ꝓ tertia die. Dicit aūt dies naturalis spa/tiū. xxiij. horax. q̄ sol pagit cursū suū ꝑ totū girū celi: scz nostrū emisperiū z q̄ est infra nos reuertēs ad ori entē. Artificialis vo dies ōz spatiū q̄ sol ab oriente in oc cidentē transit ꝑ emisperiū nostrū. Et vt dicit Beda: mutatus est in ipa resurrectōe ordo diex q̄ ad suū ini tiū. Nā a ꝓncipio mūdi vsq̄ ad ipam resurrectionē di es inchoabat ab ortu solis: z terminabat i finē noctis sequētis: vt patet Hen. j. Dies g artificialis ꝑcedebat: z nox sequebat: ad innuendū q̄ hō a luce gratie casu/rus erat in noctē culpe. Sz xp̄o resurgēte dies natura lis inchoat a nocte z terminat in sero diei artificialis sequētis: ad signādū q̄ ꝑ ipam xp̄i resurrectionē a no/cte culpe trāsiuim⁹ ad lucē gr̄e. Athanasi⁹. Poterat ci tius suscitari corp⁹ a mortuis: sed dixisset aliqs cū ne/quaq̄ fuisse mortuū vel non plene ei mortē inbesisse: z fortasse si resurrectio fuisset dilata latuisset incorruptio nis honor. Ut igit xp̄i corp⁹ oēderet mortuū vni⁹ in/terpollationē diei passus est: z tertia die corp⁹ suū incor ruptū demōstrauit. Beda z Brego. Uno etiā die in se pulchro z duabꝰ noctibꝰ iacuit: qa lucē sue simple mor tis renebris duple nostre mortis. s. aie z corpis adiun/xit. Et sicut canit eccl'ia. Qui mortē nr̄am moriēdo de struxit: z vitā resurgēdo repauit. Surrexit g̃ xp̄s a mortuis in aurora dñice diei ꝑm illud eccl'ie ī hymno. Aurora lucis rutilat: celū laudibꝰ intonat tē. Tūc em̄ aīa xp̄i de lymbo egressa aiabꝰ oībꝰ de eo educt⁹ ad cor pus suū reuersa clausū in sepulchro resuscitat⁹ xp̄s exi uit de sepulchro remanēte clauso z sigillato: sic z mor talis factus in sua natiuitate exiuit de vtero virgis sal/uo virginali signaculo. Eo aūt resurgēte terremotus fa ctus est magn⁹. Ad quez territi sūt custodes sepulchri z facti sūt velut mortui: vt ait Matthe⁹. Et angel⁹ do mini descēdēs ō celo reuoluit lapidē ab ostio monumē ti. Ad se aūt reuersi dicti custodes vidētes lapidē reuo lutū: aspiciētes intro z corp⁹ ihesu nō inuenientes regressi sūt in ciuitatē: narrātes ꝓncipibꝰ sacerdotū z scribis q̄ gesta erāt. At illi ad occultādū mysteriū resurrectiōis dederūt custodibꝰ illis magnā sūmā pecuniax referen te MatthEo: vt diuulgaret in populo mēdaciū istud: scz q̄ de nocte ipis dormientibꝰ venerāt discipuli eius z furati fuerāt corp⁹ eius. Et si pylat⁹ vellet eos punire de neglectu custodie: ipi eos securos facerent excusan/do ipos. Et ita factū est: manifestādo in plebe hoc ma/ximū mēdaciū vsq̄ in hodiernū diē ꝓmanētibꝰ iudeis in hoc errore. Hanc aūt diem q̄ resurrexit euangeliste diuersis modis loquēdi manifestāt. Nā Marc⁹ dicit valde mane vna sabbatox. Et Johes vna sabbatorū. Matthe⁹ aūt dicit: Uespe sabbati q̄ lucescit ī ꝓma sab bati: q̄ ē obscuri⁹. Ubi sciēdū q̄ apud hebreos hebdo mada terminabat in sabbatū: q̄ dies erat eis ꝓcipua z festiua. Unā ab eo denominabāt seu dinumerabāt dies oēs hebdomade vt dicerēt ꝓma die post sabbatū: ꝓma sabbati vel vna sabbati: z secūda die secūda sabbati: et sic ō alijs. Una g̃ sabbatox vult dicere ꝓma die hebdo madax q̄ denominat a sabbato seu numerāt dies ei⁹. Et hec est dies dñica. Q̄ aūt dicit Matthe⁹: vespe sabbati: loquit de vespe. i. sero: nō diei sed noctis sabba ti sequētis. Unī se declarās ait: Que lucescit ī ꝓma sab bati. i. q̄ hora vesptina tēdit ad lucez ꝓme diei sabbati: id est post sabbatū: z hec est dñica dies. i. in aurora dñi ce. Uenit maria magdalena ad monumētū: inqt Joh. Solā eā nomiat: qa vt dicit Aug. feruētior ceteris erat ad querēdū dñm: nō tñ sola venit: sed vt refert Mar/cus cū maria iacobi minoris. s. mre: z salome mre. s. iaco bi maioris z iobis: q̄ ambe sorores erāt virginis marie. Uenit vt ungerēt corpus ihesu: z aromatibꝰ q̄ emerāt in sero sexte ferie q̄bꝰ ꝓfecerāt vncciōes ꝑseruatiuas a cor ruptiōe. Uenerūt aūt ꝑm Marcū orto iā sole. i. appa/rentibꝰ signis solis oriturī. s. albescēte iaz aere. Unī ex hō nō discordat a Joh: dicēte q̄ adhuc tenebre erant: qa nō dū clara dies erat. Erāt vtiq̄ tenebre spūales ī mē/tibꝰ istax. Nā credebāt pux hoiez fuisse: etsi sctissimū: ob cui⁹ deuotionē hoc piū op⁹ exercere intēdebāt. Ap/plicātes aūt ad locū ceperūt dicē iter se. Quis reuoluet nob lapidē ab ostio monumēti? vt ait Marcus: Erat

quippe magn⁹ valde. Et aspicientes viderũt lapidem reuolutũ a monumẽto: z angelũ cooptuz stola cãdida sedentẽ sup eũ. Et addit Mat. q erat aspectus ei⁹. .i. vult⁹ ei⁹ sicut fulgur z vestimenta eiu⁹ sic nix. Marcus z Mat. narrãt de vno angelo solo viso a mariis: sed Lu. z Joh. de duob⁹. Lõcordat aug⁹. dicẽs: q in illud spaciũ qõ erat añ sepulchrũ saxeũ qõ erat ad modũ spelunce videri vnũ angelũ qõ refert Mat. z marcus z postea respicientes intus sepulchrũ saxeũ videri duos angelos fm Lu. z Joh. Et obstupuerũt timore magũ: sz angelus cõsolat eas dicens. Nolite expauescere. Scio q ihm nazarenũ crucifixũ qritis: surrexit: nõ est hic: venite z videte locuz vbi posit⁹ erat dñs. Et cito euntes dicite discipul' ei⁹ z Petro q surrexit: pcedet vos in galileã sicut pdixit vob apparẽdo. Jõ specialiẽ noiauit Petrũ: q in magno dolore erat de peccato negationis: z iõ voluit speciali⁹ consolari. Marie ergo accesserunt vbi sciebant apl'os insimul habitare et nunciauerũt ista: Sz maria magdalena citi⁹ ceterꝭ vt feruentioz: vñ de sola maria refert Joh. nõ tñ excludit alias. Sed vt ait Lu. visa sunt apud eos velut deliramenta: tñ Petr⁹ z Jobes feruentiores ceteris: ipi bis auditis iuerũt ad sepulchrũ currẽtes sil'. Et licet Johãnes q iunior citius pueniss̃et ad monumẽtũ: nõ tñ fuit ausus intrare. s. in spelunca q admodũ domũcule cõtinebat sepulchrũ. Petrus vo supueniẽs introiuit cũ eo: z aspicientes in monumentũ viderũt lintheamina posita in qbus fuerat inuolutũ corp⁹ ibu: z sudariũ qõ fuerat positũ sup facie eius: corp⁹ em̃ nõ inuenientes vt refert Lu. Petr⁹ cui pmo dictũ est: cucurrit. Et q añ Jo. ideo de ipso solo dicit Lucas. Et aduenies pcũbens vidit lintheamina z discessit paululũ. Superueniente Jobe q cucurrerat post eũ. Petr⁹ introiuit in monumentũ z p⁹ cũ Jobes: vt ipe refert. Beda iuxta intellectũ mysticũ pb q mlieres valde diluculo veniũt ad monumentũ: dak nob exẽplũ: discussis viciox tenebris ad dñi corpus accedẽ. Naz et sepulchr illud figurã dñici habebat altaris. In quo corpis xpi mysteria nõ in serico nõ in panno tincto sz instar syndonis q eũ ioseph inuoluit: in lintheo puro debẽt cõsecrari: vt sicut ipe verã terrenã subaz p nob morti obtulit: ita z nos in cõmemoratione ipius purũ de terre germine candidũ qz qsi mortificatiõis genẽ castigatũ altari linũ imponam⁹. Aromata ãt q mlieres deferũt signant odorẽ vtutũ z oonum suauitatẽ qb appropiquare debem⁹. Reuolutio vo lapidis. s. reuelationem sacramentox q regebanꝭ vel amine lre legis q in lapide scripta est. Cui⁹ ablato tegmie corp⁹ mortuũ nõ inuenik: sz viuũ euangelizak. Sicut ãt angeli astiterunt sepulchro xpi: ita z nũc mysteriꝭ corpis z sanguis xpi. Exemplo aũt sãctaz mulierũ qtiẽs mysteriũs xpi astamus pk angelicã pntiã vel dñi cũ oi bũilitate vultum declinem⁹. recognoscentes nos puluerem z terram.

De apparitionibus §. j.

xpi resuscitati factis discipul' de qb narrãt euangeliste Credik tñ licz in euãgelio nõ habeak: q añ oẽs primo apparuit marie mri ei⁹: vt q plus oib⁹ doluit: citius et magis ꝓsolarek de ei⁹ visiõe. Et q plus b meruit: cum oib⁹ alijs deficientib⁹ in fide ei⁹ dinitatis z resurrectionis: ipa sola firma in fide pmãsit. Et hec pt ee rõ qre ipa cũ alijs marijs ad sepulchrũ nõ accessit: nõ solũ qz nimis debilitata erat ex dolore mortꝭ filij fm bernh: sed qz certa erat de ei⁹ resurrectiõe illa die fienda: vñ noluit qrere viuentẽ cũ mortuis b etiã exp̃sse dicit Amb. s. prius apparuisse mri sue. Hoc z tenere vidr eccl'ia eo q illo mane celebrat papa in sancta maria maiori. Jdeo añ euangeliste nõ curarũt de b dicere vel q vt psupposituũ z ab oib⁹ creditũ cẽsuerit. Vel q z vt testes describentes hui⁹ resurrectiõis ne suspectũ haberek testimoniũ mris p filio p naturali affectiõe: nõ ipam sz alios qb appuruit insinuarũt. Apparuit g̃ p marie magdalene inqt maria: q ciecerat septẽ demona. i. vicia. Sed modũ hui⁹ apparitõis seriose describit Joh. Reuersis em̃ a sepulchro marijs cũ alie circa locũ manerẽt: magdalena stabat ad monumentũ plorãs. Greg⁹. Maria magdalena q fuerat in ciuitate peccatrix amãdo vitam lauerat lachrymis crimina. Cui⁹ mentẽ magꝭ vis amorꝭ accenderat. q a monumento discedentib⁹ discipulis nõ recedebat. Amanti sel' aspexisse nõ sufficit: qz vis amorꝭ intentionẽ multiplicat inqsitiõis. Quesiuit em̃ pus z minime inuenit: pseuerauit vt qreret vñ contigit q inueniret. Aliq tñ vt hiero. z theophi: videnk dicẽ q ista maria cui xps apparuit nõ fuit illa in ciuitate peccatrix. Et aspiciẽs vidit duos ãgelos in alb⁹ sedentes: vnũ ad caput aliũ ad pedes: vbi positũ fuerat corp⁹ ibu. Pot esse q hi fuerũt illi angeli qs pus viderat cum alijs marijs. Sz alij euangeliste narrãtes de vno posuerũt singl'are p pl'ali: q ad vnũ effectũ apparuerant. Vel q pmo apparuit vn⁹ angel⁹: postea magdalene z alijs marijs duo isti angeli. Qui interrogantes dixerũt. Mulier qd ploras quẽ qris. q. d. Noli flere. Que rñdit cãm sui doloris insinuãs. Tulerũt dñm meũ. j. corp⁹ dñi z nescio vbi posuerũt eũ. In qb verb z defectũ fidei oñdit: q si deũ credidisset: pfecto ñ ablatum extimasset. Et amorẽ intensum ad eum innuit dicens Nescio vbi posuerũt eũ. q. d. Nescio quo querã eum. Et q plus ardebat ceteris desiderio videndi cũ pma meruit hre gaudia vise eius resurrectionis Tum etiã ad dandã fiduciã peccatorib⁹ vere penitentib⁹ q vbi abundauit delictũ supabundabit z gra: si vere cõuertatur peccator. Tum etiaz q mulier in padiso fuit pma nuncia mortis viro: decuit vt z mulier esset pma nũcia vite inchoate in xpi resurrectiõe. Cõuersa autẽ maria (ait euangelista) vidit ihm stantẽ: nesciẽs tamẽ ipm esse ihm. Causaz hui⁹ ꝙsionis assignt. Ebryk. cosz q cũ ipsa maria rñdens versa esset ad angelos apparẽte ibu post tergũ ei⁹: ipsi angeli figure respectiõe moti oñderunt dñm adesse reuerentiã exhibentes ꝓpter b maria ꝙuersa est retroꝛsuz vt videret qd ibi esset. Cui ibs. Mulier qd ploras. Quẽ qris. Interrogak cã doloris ait Greg⁹. vt augeak desiderĩ qrentis: quatenꝰ cũ nominaret quẽ quereret: amore ei⁹ ardenti⁹ estuaret. Illa extimans q ortulanus esset. Greg⁹. Forsitan hec mulier nec errando errauit cũ ortulanũ extimauit quo. s. ad significatũ. An nõ spũaliter ei ortolanus nõ erat: q in ei⁹ pectore p amoris sui vim semina vtutum virẽtia plãtabat. Dicit g̃. Dñe si tu sustuliſti eũ: dicito mihi vbi posuisti eũ: z ego eũ tollã. Sz qdẽ e q cũ nõdũ exp̃ssisset qd qreret dicit illi. Dñe si tu sustuliſti ꝛc. Nisi qz vis amoris b agere solet in animo amantis: vt quẽ sp ipe cogitat: nll'm aliũ credit ignare. Dicito mihi vbi posuisti eũ. Theophi. Timebat ne iudei etiã corpori exanimi inuento insseuirent: z ideo volebat alio loco incognito transportare. Ego eũ tollam Magna ex amore audacia mulieris. Quid em̃ ait Origen. Si positus fuisset in domo Layphe: vel anne inimicox eius Ego certe eũ tollã: mortẽ nõ timẽs nec minas. Vocat aũt ihs eam ex noie dicẽs. Maria: ac si dicẽt. Recognosce eũ a quo recognoscer⁊ Maria aũt ꝙuersa ad eũ ait. Rabboni qd interptat magr: sz quo ꝙuersa est ad eum cũ ad eũ ꝙsa eet qñ dixit. Dñe si sustuliſti ꝛc. Respõdet

Lbry. Mihi vidr q̄ postq̄z maria dixerat illa verba ortolano: subito puersa ē iterꝫ facie sua ad angelos illos vt iterrogaret eos cur fuissent stupefacti. s. in apparitiõe ortolani. Uel fm Augſ. qz ꝓpus puersa corpe qđ nõ erat putauit: nũc puersa corde qđ erat agnouit. licz aũt ab euangelista nõ dicat q̄d tũc mulier egerit: ex eo tñ innuit qđ audiuit. Dixit em̃ ei ibs. Noli me tangere. Ex his ꝟbis oñdit ait Bre. q̄ maria amplecti voluit eis vestigia quē recogñuit. Sz cur tangi nõ ꝑmittitur cā subinfert. Nõdũ em̃ ascẽdi ad pr̃em meũ. Lry. volebat hec mulier eẽ cũ xp̃o sicut z añ passionẽ: z pre gaudio nihil magnũ excogitabat q̄uis caro xp̃i mlto melior facta fuerit resurgendo: ab hac ĩgit intelligentia eã abducẽs dixit. Noli me tangẽ: vt cũ mlta reuerẽtia ei loq̄tur: vñ nec discipul apparẽs de relicq̄ cũ eis cõuersabat: sz ꝓtinue: vt reuerenti ei intendãt. Nondũ em̃ ascẽdi ad pr̃em meũ. oñdẽs q̄m illuc ꝓperat z festinat z iõ nõ oportet eũ eadẽ mẽte videre sicut añ. Uel fm augſ. hoc sic dictũ est: vt in illa femia figurare ecclia de gẽtib q̄ in xp̃m nõ credidit nisi postq̄z ascẽdit ad patrẽ Aut sic in se credi voluit ibs: B est sic spũal tangi: q̄ ipse z pr̃ vnũ sint: eius q̄ppe intimis sensib quodãmodo ascẽdit ad pr̃em: q̄ sic in eo ꝓfecerit vt cogñscat pr̃i eq̄lem quõ hec mulier in eũ nõ credebat: q̄ carnal sic hoiez flebat. Tactus tãq̄z finẽ facit notõis. Ideoq̄z nolebat in eo esse finẽ intenti cordis in se vtb qđ videbat rãtũmodo putarẽt: z subdit ibs. Uaõ ad frẽs meos. s. discipulos z dic eis. Ascẽdo ad pr̃ez meũ z pr̃em vr̃m. deũ meũ z deũ vr̃m. Hyla. ix. de tri. Dñs in forma dei manens formã sui assũpsit. Et cũ hec in forma serui ad oẽs ibs xp̃s loquatur: ascẽdo ad pr̃ez meum tc. nõ ambigit q̄n pr̃ sibi vt ceteris sit ex ea pte q̄ bõ est: z deꝰ sibi vt cunctis sit ex ea natura q̄ est ꝟus: deniq̄z z hũc fmonẽ cepit dicens. Uade ad frẽs meos: fratres ex carne sunt deo: cetez vnigenitꝰ deꝰ sine fratrib est. Tũc maria egressa est de monumẽto. i. ab illo loco vbi erat horti spaciũ añ lapidẽ effossũ: euenienſq̄z alias marias z factũ narrãs: ibat cũ illis ad nunciandũ discipul resurrectiõez: sz in via occurrit ei ibs se eis manifestãs vt narrat solus Mat. z salutãs eos ait: auete. At ille accesserũt et tenuerũt pedes eiꝰ: vt pie credi pt osculãtes eos summa deuotiõe: z q̄ iam fidẽ sue resurrectiõis resumpserãt: pmisit se xp̃s tangi ab eis. Uenit g̃ magdalena cũ alijs nũcians discipul qđ sibi fuerat imperatũ

Apparuit ibs tertia vice Petro vt ptz Lu. vl. vbi dr Surrexit dñs vere z apparuit Simoni: z apl's. j. ad Lor. xv. Uisus est z Lephe. Sz q̄n apparuit vbi vl quõ nõ clarete ex euãgelio. Credit tm̃ b factũ ipa die petro solo existente et forte accedenti iterũ ad monumentũ post nunciatiõez factã a maria. Nam q̄ fuerit ante vltimã ptz ex euangelio diffuse historiã narrãs. Sz z Mar. refert in duob ꝟbis dicens: post hec. s. de apparitione quã fecerat ibs magdalene et alijs duob discipulis ex eis eũdib in villã in alia effigie ostẽsus est eis Qui veniẽtes nũciauerũt alijs z nõ credidẽrteis. Sz Lu. clare exp̃mit. Et qđ Lu. dicit castellũ: marcus vocat villã: qz z castellũ villa appellat a plib. Apparuit q̄rto duob discipul euntib in emaus castꝫ ꝓpe irl'm: qđ distabat ab ea stadijs. lx. Stadiũ aũt erat spatium octauũ miliarij: de q̄ apparitõe Lu. testat luce vltimo Uni illoꝝ duoꝝ nomẽ ponit. s. Cleophas q̄ de. lxxij. discipul xp̃i fuisse ꝓbibet. Alteri reticet. ꝓpter qđ q̄daz dicũt fuisse ipm lucã: q̄ ex hũilitate noluit suũ nomen exp̃mere. Quã opinionẽ tãgit Bre. in ꝓlogo moraliũ. Sz b nõ vidr: qz lucas nõ fuit de discipul xp̃i: sz discipul apl'oꝝ ab eis puersus: vñ z amb. dicit aliuz fuisse nomẽ ei ponẽs. s. amaon. Et itinerantes loq̄bãt adinuicem de bis oib q̄ acciderãt circa ibm: nõ vere credẽtes sed admirãtes sicut in reb extraneis. Et factũ est dũ fabularent z secũ quererent de bijs: ipe ibs apparuans ibat cũ illis: sic aliq̄s viator videt alios viatores añ se sepe associat se cũ eis'. Qđ quidẽ egit fm bedã z vt hilaritatez resurrectiõis mẽtibus eoꝝ inserat: z qđ facturũ se mortal exñs ꝓmisit impleat cũ ait. Ubi sunt duo vel tres congregati in noie meo. s. ad loquendum de me vel de salute sua: ibi sum in medio eoꝝ. Obtẽto aũt iam spũali corpe. s. glorificato ait Theophi. nõ obstat loci distantia: q̄n adeẽt q̄b volebat. Nec vlteri natura lib legib corpus suũ regebat: sz spũal z supa naturaz. Uñ z mar. dicit q̄ sub alia forma videbat in q̄ impediebat ei cognitio: vñ z sequit. Oculi eoꝝ tenebãt ne eũ agnoscerẽt: vt. s. totã suã intentionẽ detegerẽt dubitam: et vulnꝰ reuelãtes medicinã recipiãt. Et vt cogñscerẽt q̄ ꝟq̄uis corpꝰ ipm qđ passũ fuerat resurrexit: nõ tñ amplioꝰ tale erat vt eẽt oib visibile: sz tm̃ bis a qb vel let videri. Bre. Cõuenienẽ etiã eis spem̃ quã recognoscerãt nõ oñdit: b agens foris in oculꝰ corpis: qđ intus agebat apud ipsos oculꝰ cordis: ipi em̃ apud semetipos z amabant inꝰ et dubitabãt. De se g̃ loquẽtib ex amore pñtiam exhibuit: sz de se dubitantib cognitiõis suespem̃ abscondit: de hmõi. j. q. j. §. dñs. Dixit g̃ ad eos. Qui sunt hi fmones q̄s ꝓfertis adinuicẽ et estis tristes Greg. Cõferebãt q̄de inẽ se q̄si nõ amplioꝰ expectãtes xp̃m viuentẽ: et doloroſe perempto saluatore suo. Cui cleophas. tu solꝰ pegrinꝰ es in irl'm et nõ nosti que facta sũt his diebꝫ in ea. q. di. Tu solꝰ es pegrinꝰ habitãs extra cõfinia irl'm. et expers eoꝝ q̄ fctã sũt i medio eiꝰ. Beda. pegrinũ em̃ eũ putabãt cuiꝰ vultũ nõ agnoscebãt. Sz reuera pegrinꝰ eis erat: a q̄z nature fragilitate ꝓcepta rõnis gl'ia lõge distabãt: et a q̄z fide vrpote resurrectiõis eiꝰ nescia manebat extraneꝰ. Quõ aũt xp̃s habuit cõditiões moralit pegrini in quo oẽs electi cũ imitant: fm illud ps̃. Ego aduena sum et pegrinus apud te: sicut oẽs pr̃es mei. Et ad qđ hortat petrꝰ in ꝓma canonica epl'a oẽs fideles dicẽs. Obsecro vos tãq̄z aduenas et pegrinos abstinere a carnalibus q̄ desiderijs q̄ militant adũsus aiam: nõ est pñtis opis declarare. Rñdit aũt pegrinꝰ ibs cleophe. Qui: vtiq̄z cuncta sciebat qz oia in corpe suo ꝓpssus fuerat. Sz tanq̄z ignararet interrogat: ad innuendũ q̄ tã ineffabil est gloria et pmiũ beatoꝝ ꝓ laboribꝫ hic tolerat: q̄ q̄si oim videbunt oblitꝰ p̄ maxio gaudio illiꝰ gl'e. fm illud Bre. et emplũ. Sepe tristiũ leti meminimus. Ad qđ ait. Esa. Obliuioni tradite sunt angustie ꝓtes: et nõ ascẽdent vltra in cor. Dicẽ g̃ cleophas. De ibu nazareno q̄ fuit vir ꝓpha. Prophetã dicit nõ dei filiũ: vel qz nõ credebant eũ dei filiũ: vel qz timebãt ne incidẽrt in manꝰ iudeorũ psequẽtiũ: cũ nõ cogñscerẽteũ cui loqbãt. Potẽs in ope et fmone. Theophi. Nullꝰ doctrie fmo approbatur nisi ꝓpus is q̄ docet se oñdat auctorẽ: ꝑcedit em̃ opꝰ aspectũ. nam nisi mũdauerꝫ speculũ intellectꝰ p opa nõ emicat decor operꝰ. Ad idẽ di. lxxxj. Nemo. Lorã do z oi ppio. Theophi. Prio cõplacẽdũ est deo. s. p purã intentiõz ad eũ. Deinde curandũ est q̄z tũ possibile ẽ de innocẽtia apd hoies: vt p̄cedẽte dño cultu: viuamus sine scãdalo alioꝝ. Et de b. xij. q. j. Nolo. Deinde assignatcãm tristiciẽ. s. xp̃i traditõz et passionẽ dicẽs. Quõ tradiderũt tc. Et deinde desperatiõz eoꝝ dicẽs. Nos sperabam. q. d. nõ amplioꝰ speram q̄ ipe esset redemptur⁹ israel. i. saluaturus ab ingruentibus malis: et a future romanoꝝ tpm̃q̄ credebant terrenũ regẽ fieri. Et nũc sup hec oia tc. Quia g̃ discipuli bi nimia dubietate laborabãt: ibs redarguit eos di. O stulti et tardi corde ad credẽd ũ in oibus q̄ locuti sunt ꝓphe. Theo-

phil⁹:nō sufficit credē quedā ptīcularīt de xp̄o:sz vni uersaliter oīa q̄ p̄dixerut ꝓphe. Nō solū q̄ dicūt ō crucez ignominia passionis:vt illud foderūt man⁹ meas z pedes meos:sed z q̄ de resurrectiōe z alijs gl'iosis: vt illud. Nō dab̄ sanctū tuū videˢ cozruptōz. Notas mihi feciſti vias vite:ex passiōe em̄ et⁹ ingressus est in gloriā. Un̄ subdit. Nōne hec oportuit xp̄m pati:et ita intrare in gloriā suā. Bern̄. Si xp̄m oportuit sic pati: et ita intrare in gloriā suā:quō nos miseri intrabim⁹ in gloriā nō nīa m nisi p̄us patiamur. Apl's. Si cōpatimur z ꝓregnabim⁹. Jsīd. Et si oportebat xp̄m pati tñ q̄ crucifixerūt rei sunt pene Non em̄ satagebāt pficere qđ de⁹ disponebat. Un̄ z eoz executio fuit impia:dei vo dispensatio prudentissima:q̄ nequitiā eoz in beneficiū generſ humani ꝓuertit:q̄si vtens vipereis carnib̄ ad antidoti salutiferi ꝓfectōz. Et incipiēs a moyse.i.a genesi z oīb̄ ꝓphetſ interp̄tabat illis in oīb̄ scripturſ q̄ erant de illo.q.d.postq̄z estis tardi ad credēdum:ego ꝓmptos vos reddā exponēdo scripturas:plīme sunt ꝓphetie z figure in lege z ꝓphetis:q̄ satis apte passionez z resurrectōz xp̄i p̄nūciauerūt:q̄ oīa omittim⁹ explicare. Et sic exponendo:appropinq̄uerūt castello q̄ ibant Et ipse se finxit longi⁹ ire. Aug⁹. Hoc nō ad medaciū ptinet. Nō em̄ oē qđ fingim⁹ mēdaciū est:sz qñ id fingimus qđ nihil significat:tūc est mendaciū. Cum aūt fictio nostra referť ad aliquā significatōz nō est mēdaciū sed figura veritatſ:alioqn oīa que a sapientib̄ z sanctis viris ab ipo dño figurate dicta sūt mēdacia deputabunť.qz ꝑm vsitatū intellectū nō cōsistit in talibus ꝓbis veritas. Sicut aūt dicta ita z fingunť facta sine mendacio ad aliquā rem significandā hec aug⁹. Nō g̃ dixit xp̄s se velle ire vlteri⁹ qz ꝑ esset mendaciū qđ sp est peccatū.xxij.q.ij.Primū. Sed finxit.i.composuit se faciendū aliquē actū quasi vellet ꝓcedere vlteri⁹ et ꝑ ad significandū dispositōez mentſ illoz quia adhuc longe erant a vera ei⁹ cognitiōe. Et coegerunt illuz.s. ad intrādū secū:quo exemplo innuit q̄ pegrini z pauperes nō solū sunt inuitandi sz z aliqñ cogendi ad necessaria recipiēda z direrūt. Mane nobiscū dñe:q̄m aduesperascit ꝛc. Et intrauit cū illˀ. Et parata mēsa cū recūberent:z ihs accepisset panē z b̄ndictuz frangeret porrigendo eis:apti sūt oculi eoz z cognouerūt eū. Bre. Deū quē in expositiōe scripture nō cognouerūt:in fractione panis cognoscūt:qz p pia opa mens illuminat. Cognouerūt eū. Nō desensibilitꝫ oculˀ dictū est: sz de sensu mentali. Neqz em̄ ait Chry. clausis oculˀ ambulabant:sed inerat aliqđ quo nō sinerenť agnoscere qđ videbāt:qđ.s.caligo z aliqs humor efficē soler. Nō qz dñs qz potuerit trāsformare carnē suā in aliā effigiem sicut in trāsfiguratiōe:sz nō ita factū est nūc. Non em̄ incongruenē accipim⁹ ꝑ impedimētū in oculˀ eoz a sathana fuisse ne agnoscerent ihm:sz tm̄ a xp̄o fuisse facta ꝓmissio vsqz ad sacrm panis:vt vnitate cozpis ei⁹ pticipata:remoueri intelligať impedimētū inimici vt xp̄s posſit agnosci hec ille. Theophilus. Sed z aliud innuit q̄.s.sumētib̄ sacrū panē aperiunť oculi vt cū agnoscant. Magnā em̄ z ineffabilē vim hz dñi caro. Et ipse euanuit ab oculˀ eoz.i.subtraxit aspectuz suū. Et em̄ in ptāte cozpis glorificati visibilē se ꝓbere suspendēdo claritatē vt a mortalib̄ posſit intueri:z aspectū suū subtrahere a ꝓsentib̄. Nō tale cozp⁹ habebat vt diutius cū eis cōmorari deberet z vt exb̄ pariť augeret affectū cozdeo euanuit. Et direrūt adinuicē. Nonne cor nr̄m ardēs erat in via dum loquereť ꝛc. Theophilus. Ardebat g̃ cor eoz vl'igne ꝓboz dñi:qb̄ intendebat tāq̄z veris:vel q̄ eo referāte scripturſ ꝓcellebať in trinsecꝰ cor eoz q̄ ille q̄ discerebat dñs esset. Adeo aūt letati sūt vt nullā morā passi mor reuersi sint in irl'm. vñ subdit. Et surgentes eadē hora regressi sūt in irl'm Et inuenerūt ꝓgregatos.xj.z eos q̄ cū ipsis erāt dicētes. Quia surrexit dñs vere z apparuit symoni. Illi ad q̄s ingressi sūt hec dicebāt. Surrexit ꝛc. Beda Oīm em̄ viroz p̄mo dñs apparuisse itelligit ꝑetro: ex his q̄ euāgeliste quatuor et ꝑaul⁹ apl's cōmemorauerūt et narrauerť q̄ gesta erāt ꝛc. Q̄ aūt Mar. dicit q̄ hi annunciauerūt ceteris nec illis crediderūt:referendus nō ad omnes sed aliq̄s vt Tho. vñ ex collegio.xj. ipse Thomas vn⁹:casu aliquo ocessit ab alijs Et tūc q̄nto apparuit ihs vt referunt Lu.et Jobes:sz Lu.plenius Chry. Primo digniori z fideliori oībus ꝑetro apparuit. Erat em̄ opus anime fidelissime que p̄us accipe/ret būcaspectū:vt minime turbareť visione inopinata.z ideo p̄mo videť a petro vt q̄ p̄ cōfessus est cuz esse xp̄m:p̄mo resurrectiōez videˢ mereretˀ.i. añ oēs viros Et ēt qz eū negañat p̄us:sibi voluit apparē ꝓsolās cuz ne desperaret. Et Amb. di.l. ait. Fidelioz factꝰ ē petr⁹ postq̄z fidem se ꝓdisse defleuit:et ideo maiorē gr̃am q̄z p̄us accepit. Tanq̄z xp̄i bonus pastor tuendū gregem accepit:vt qui sibi ante infirmus fuerat:fieret alijs firmamētū. Et Bre. dicit:q̄ dispensatiōe dine pietatis ꝓmissum est ꝑetrū peccare vt ex sua infirmitate discereť qualiter alijs infirmis misereri deberet di.l. Considerandū. Apparuit et Jacobo minori vt dicit apl's p̄ma ad Chor̄.xv. De qua tñ apparitione euangeliste nullam faciunt mentionē:nec tñ ꝓterea nō est credenda:cū hoc reuelatū fuerit a xp̄o sibi vt ipse ait. Nō em̄ oīa narrant euangeliste que dñs fecit vt dicit Job. in fine euangelij. Quando aūt vel vbi fuerit ista apparitio nesciť. Apostolus tñ eam narrat post eam que fuit in galylea q̄ngentis simul. Et in euangelio Nicodemi (licet illud sit apocryphuz) dicit q̄ ipse Iacob mortuo xp̄o votum vouit se non comesturū nisi p̄ius videret ipsum resurgentem. Resurgens autem ihs sibi apparuit dicens. Surge frater mi et comede:qz filius hominis surrexit a mortuis. Sed queri merito potest. Anime ille q̄s xp̄s de limbo ꝓduxerat vbi erant seu manebant anteqūz xp̄s ascenderet in celum. Ante ipusm em̄ null⁹ ascendit:q̄uis enim anima quia spūs est nō sit in loco circūscriptiue:q̄ non circūscribiť loco:est tñ diffiniti/ue ita.s.in vno loco q̄ nō in alio. Et q̄uis ꝑ determinatū nō inueniaťˀ:cōuenienti⁹ tamē z pie opinari potest q̄ xp̄m comitabanť videntes eius diffinitatē clare quā etiam vidissent vbicunq̄z fuissent:nec tñ videbantur a quocunq̄z:qz ab oculo cozpali aīa videri non pōt Solum ergo cozpus christi resuscitatum discipuli et alij viderunt cum apparuit:non animam eius vel patrum illoz si cum eo erant. Sed cum multa cozpora sanctoz (ait Matheus) scilicet in christi resurrectione apparuerunt multis:que pōt de illis quid actuz sit. vtrum cū christo ascenderint. Breg⁹. xiij. moral'. in fine dicit:q̄ Job sicut notauit christi passionem cuz ait. Scio q̄ redemptor meus:redemit em̄ per mortez:ita z resurrectionē cum subdit viuit.s.resuscitatus:z vtiť p̄senti ꝓ futuro.i. viuet:ꝓpter certitudinē fidei ex ifallibilitate p̄scientie dei in qua vt in libro legūt ꝓphete. Et qz resurrectio christi est causa nostre resurrectionis ideo immediate subdidit. Et in nouissimo die ō terra surrecturˀ sum. Et qz in vero et ꝓprio cozpore:ideo addit. Et in carne mea videbo deum saluatorē meum. Ut aūt non videreť impossibile alicui vt redacta in pulueres resurgent:ideo xp̄o resurgente mlta cozpa sanctorum surrexerūt et apparuerūt multis:Et ibi multa ex

empla de resurrectiõe fienda. Circa ß aũt vtrũ ascen/derint cũ xp̃o corpa illa sanctoꝝ vel reuersa sint in pul uerem vt ꝓpus:sũt due opi. Alĩ enĩ dicũt ipos cũ xp̃o ascendisse glorificatos in aĩa et corpe sil'. quã opinionẽ tangit Hiero. in ꝓmone de assũptiõe in ꝓncipio:sz dimittit indeterminatã:z ꝓcea dicũt alĩ vt notat glo. xiij. q. ij. §. Item Ioseph. Joseph z alij mandauerũt de corpib suis vt nõ in egypto sz in terra ꝓmissiõis sepelirent. Cognoscentes in spũ q̃ xp̃o resurgente mlti in illis ptib sepulti resurgerẽt: vt illi essent exẽpla. Et ad ß etiã inducũt vbũ Petri apli dicẽtis in actib aploꝝ de dauid. Sepulchꝝ ei⁹ apud nos est: q̃si vellet dicẽ: nõ corp⁹: qz vnus fuerat ex resurgentib cũ xp̃o z ascendentib in celũ: z iõ nõ corp⁹ eius ibi erat: sz tm̃ sepulchrũ. Alĩ aũt dicũt ipos q̃ surrexerũt post officiũ eorũ id est apparitiõz z locutõz aliꝝ factã reuersos in cinerẽ q̃ ad corpa: z ad istã vt rationabiliorẽ vt ôr declinare Aug. z Tho. in. iij. pte. Et ex auctẽ petri inducta Potest etiã ß ꝓbari. Nã cũ ad ꝓbandũ xp̃i resurrectiõem. Petr⁹ induxisset auctem ps. s. Nõ dabis sanctũ tuum videre corruptiõz: volẽs Petrus oñdere q̃ Dauid nõ est locutus illa de se: sed de xp̃o: ideo dicit sepulcrum eius apud nos est. q. d. Ipe dauid vidit corruptiõz: cũ in sepulchro ei⁹ qõ est apud nos sint ossa ei⁹ z cineres: z sic patet de corruptione ei⁹. Dubia ĝ q̃stio remanet. Sed si immortales manserũt cũ xp̃o apparentẽ sociarunt: nõ videbãt ab alĩs: qz in ptãte est corpis glorificati p mittẽ se videri vel nõ. De q̃nta apparitione dicit Joh. Cũ sero esset die illa vna sabbatoꝝ z fores essent clause: vbi erant discipuli ꝓgregati ꝓpter metũ iudeoꝝ: qz sez timebant ne capent eos cũ fuissent discipuli ibũ. Et vt dicit Lu. dum hec loq̃rent. s. quõ apparuerat xp̃s iam pluribz: venit ihs z stetit in medio discipulorũ z apparens z se visibilẽ ostendẽs. Thomas tm̃ tũc non erat cũ eis: qz recesserat ab eis ex aliq̃ incidenti cã nob ignota. Aug⁹. Nõnulli de hac re ita mouenẽ vt pene piclitent: afferẽtes ꝫ miracla diuina ratiocinationũ argumenta sua. Si enĩ corpus erat: si hoc corpus surrexit de sepulchro qõ pependit in ligno: quõ p ostia clausa intrare potuit: si cõphendis modũ: nõ est miraculuz. vbi deficit ratio: ibi est fidei edificatio. Moli quidẽ corporis vbi diuinitas erat: ostia clausa nõ obsistebãt. Ille quippe nõ eis aptis intrare potuit: q̃ nascẽte ꝙginitas mris inuiolata ꝓmansit: hec ille. Cũ igit nõ possit nec de ꝙtute nature nec de ꝙtute corpis glorificati inquantũ glorificatũ sine alia ꝙtute vnũ corp⁹ esse sil' in eodẽ instanti cũ alio corpe: nec possit vnũ corp⁹ transire per aliud nisi p cessionẽ apparitionẽ seu fractionẽ: sicut cuz corpus hois ambulat aer ei cedit: z sic de aq̃ cũ qs natat. ideo cũ xp̃s in corpe resurgens exiuit de sepulchro vel nunc intrauit ad discipulos clausis ianuis: fuit ß ꝓspeciale miraculũ ꝙtutis diuine ꝫ cõsuetũ cursũ vel vim nature. Steterit in medio discipulorum. Ideo in medio vt ab oibus videret: z nullũ cõtemnens: ne videret acceptatoꝝ psonaꝝ si magꝭ iuxta vnũ q̃z aliũ cerneret. Et vt in ꝙtutib habitare ostenderet q̃ cõsistũt in medio. Dixit eis pax vob. Bzego. Pudeat ĝ nos pacis mun⁹ deserẽ: quã nob xp̃s hinc discedens reliquit. Pax z res z nomen dulce: qm̃ z dei esse accipim⁹ Juxta illud pax dei. Et ei⁹ esse deũ: iuxta illud: de⁹ pacis. Et ipaz esse deũ: iuxta illud. Ipe est pax nra. Pax bonũ cõmendatũ ab oib: ob fuantiũ a paucis. Que ãt est cã: fortasse ambitio dominij aut facultatũ aut liuor aut odiũ aut ꝓcepti⁹: aut aliq̃d hmõi ex his q̃ dei ignaros videm⁹ incurrẽ: dei q̃ppe pcipue pax est q̃ ꝓfederat oia: cuius nihil est adeo ꝓprium sicut vnitas nature et pacificus status. Transumit ꝙo ab angel' z diuinis/ testatib q̃ ad deũ z adinuicẽ pacifice se habẽt. Diffunditur ꝙo p totã creaturã cui⁹ est decor z trãsq̃llitas: in nob aũt manet: fm aiam q̃dẽ per inuestigatõz ꝙtutũ z cõmunicatõz: fm corp⁹ ꝙo. s. in membrorũ z elementorũ cõmensuratiõe: quoꝝ alterũ pulchritudo: alterum sanitas nuncupat hec ille. Et subdit. Ego sum. s. vester mgr̃: vester dñs: imo z vester de⁹ cui⁹ nomẽ ẽ ego sum ꝓpriissimũ: qz solus. s. immutabil' fm deitatẽ. Nolite timẽ. Cõturbati ꝙo z cõterriti discipuli estimabãt se spũm videre. i. aliqõ corp⁹ fantasticũ et aereuz. Turbari poterãt ex eo q̃ ianuis clausis intrauerat. Et qz ꝙbũ pacis nõ est sedat⁹ turbo in aiab eoꝝ: aliũde oñdit se eẽ filiũ dei q̃ mentis cognoscebat archana: vnde dixit eis Quid turbati estis z cogitatiões ascẽdũt in corda vra. Cogitatiões bone vtiq̃ descendũt in corꝝ a deo de/sup immittunt vt bona semina: sz cogitatiões male z false ascendũt: qz a diabolo vel sensualitate ab infra in corꝝ ascendunt: vt male herbe e terra z qz falsuz erat qõ extimabant. s. corp⁹ xp̃i esse fantasticũ: iõ dicit ascendere hmõi cogitatões. Et cũ hec dixisset: ostendit eis manus et pedes. i. signa clauoꝝ: cõprobans deuictam esse mortem: z humanã naturã iam in eo corruptiõz exuisse: et in eodem ipo suo corpore qõ fuerat clauis ꝓfossuz vere resurrexisse. Additũgit q̃z et aliud. s. palpatõz dicẽs Palpate z videte. i. noscite: qz spũs carnẽ z ossa nõ habet. i. fantasma sicut plẽs defunctoꝝ circa sepulchra videri sunt soliti: nõ tñ habent carnẽ z ossa sicut me videtis bre. Hzc. in moral'. Nõ enĩ in illa resurrectiõis glozia corpus nr̃m erit impalpabile z ventis aere q̃z sõtili⁹ vt dixit Eutitius hereticꝰ: sz subtile p effectũ spiritualis potentie: palpabile aũt per veritatẽ nature. Et cũ hec dixisset: ostendit eis manus et pedes ac etiã lat⁹ fm Joh. qbz. s. indita clauoꝝ vestigia claruere z lancee: vt. s. ostensa vulnerũ cicatrice: dubietatis corꝝ vulnus sanaret. Solent hic gentiles calũniam instruere q̃ nõ valuerit dñs vulnera sibi inflicta curare. Sz cõsequens est vt qz maiora fecisse ꝓbat. s. resurgere: potuit z minora. s. signa mortis destruere vt cicatrices. Sz sibi ea reseruauit q̃ntuplici rõne: ꝓut nor. in. iij. parte b. Tho. Exinde vt ait Joh. gauisi sũt discipli viso dño Et sic implet qõ añ mortẽ pdixerat. s. Iterum videbo vos: et gaudebit corꝝ vr̃m. Aug⁹ xxij. de ciui. dei. Claritas q̃ iusti fulgebũt sicut sol in regno patris eorum vt ait xp̃s in ei⁹ corpe cum resurrexit ab oculis discipuloꝝ potius abscondita fuisse q̃z defuisse credenda est. Non enĩ ferret eã human⁹ atq̃z infirm⁹ aspect⁹: q̃n ille a suis deberet attendi vt posset agnosci. Quia ꝙo vrait Chrys. pliũ inexpugnabile habebat ad iudeos: rursus eis pacẽ annũciat dicẽs. Pax vob. Beda. Iteratio pacis cõfirmatio est. Siue iõ repetit. qz gemina est virtus caritatis: vel qz ipse est q̃ fecit vtraq̃z vnũ. Chrys. Simul q̃z demonstrat crucis efficaciã p quã soluit oĩa tristicia z contulit omnia bona. Et hec est pax. Et qz oĩa ꝓhibentia sunt destructa: ideo subdit. Sicut misit me pr̃. Bzeg⁹. misit pr̃ filiũ cum hunc ꝓ redemptõe humani generis incarnari ꝓstituit. Ita z ego mitto vos. Hzc. id est caritate vos diligo cum inter scandala psecutoꝝ mitto: qua me pater charitate dilexit: quem me ad tolerandas passiões venire fecit. Aug⁹. Equalem filium pr̃i nouim⁹: sz hec verba mediatoris agnoscim⁹. Medium q̃ppe se oñdit dicendo. Ille me z ego vos. Et vt ostendat eis (ait Chrys.) suã dignitatez z potestatem sua auctoritate dat eis vtutem: vnde sequit. Hec cum dixisset in sufflauit in eos dicẽs Accipite spũm sanctũ Chrys. Flatus ille corporeus suba spũs sanctus non fuit

sed demonstratio p ꝫgruã significatiõez: nõ tm̃ a pfe. sz etiã a filio ꝓcedẽte spm̃scm̃. Quis em̃ demẽtissim⁹ diceret ait aug⁹. aliũ fuisse spm̃ quẽ isufflans dedit: z aliũ quẽ p⁹ ascẽsionẽ misit. Breg. Cur aũt ꝓus in terra discipul' dak postea de celo mittik: nisi qz duo sũt p̃/ cepta caritaꝫ: dilectio. s. dei z ꝓximi. In terra datur spũs vt diligak ꝓxim⁹: de celo vo vt diligak de⁹: ꝓus a ꝫsistẽte dño i terra dak: postea de celo mittik. qz i ꝓxi mi dilectiõe discik q̃lik ꝓueniri debeak ad amorẽ dei. Quoz remiseritꝫ pctã remittunk eis zc. Ebry. Neq; q̃s peccabit dicẽs tũc eos suscepisse quãdã ptãtẽ spũak' gre vt nõ mortuos suscitẽt z vt miracula faciãt sicut in die penth: sz vt pctã dimittãt. Breg. Sciendũ q bi q ꝓus spm̃ sanctũ habuerũt vt innocẽtes viuerẽt z in p̃/ dicatiõe q̃busdã ꝓdesseñt: iccirco p⁹ resurrectiõem dñi patenk acceperũt vt ꝓdesse nõ pauc; sz pluribꝫ possent Et bi vocati nõ solũ de semetipis securi sũt sed etiã pn cipatũ supni iudicij sortiunk vt vice dei q̃busdã pctã re tinẽãt. s. nõ absoluẽdo: q̃busdã relaxẽt debite absoluẽ do. Ebry. Sacerdos si ꝓriã bñ dispẽsauit vitã alio/ rũ vo nõ cũ diligẽti cura habuerit cũ pniciosis in gebẽ nam vadit. Nõ aũt iustũ est ab his q in pncipatu subij ciũk iudicari: z si vita eoz fuerit valde detractabil' in nullo ledens in his q̃ sũt data a deo. Nõ em̃ sacerdos sz nec angel⁹ neqz archangel⁹ opari aliq̃d põt in his q̃ sunt data a deo: sz p̃ z fili⁹ z spũssanct⁹ oĩa dispẽsant: sacerdos aũt suã linguã z manũ tribuit: hec ille. Et ad idẽ facit qđ ait amb. de pe. di. j. Verbũ dei pctã dimit tit. s. cũ pñe z spũsãcto: z sacerdos ẽ iudex. Sacerdos q̃dẽ officiũ suũ exhibet z nulli⁹ ptãtꝫ iura exercet. Que oĩa intelligẽda sũt vt cã pncipal' z effectiua. Nã b̃ so/ lũ opak de⁹: vt de ꝫse. di. iij. Nẽo: Nam vt cã instru/ mental' opak minister sacri: nec p malũ ministrũ macu lak virt⁹ sacri vt ptz. j. q. j. Si fuit. Seq̃. Thomas aũt nõ erat tunc cũ eis. Adhuc ãt discipul' q̃ xp̃m vide/ bant (vt ait Lu.) mirantibꝫ p̃ gaudio: z aliq̃bꝫ nec p/ fecte credentibꝫ: dixit ibs. Habetꝫ aliq̃d qđ manduce tur At illi obtulerũt ei ptẽ piscis assi z fauũ mell'. Qui assumẽs comedit coz̃ eis. Ubi notãdũ q xp̃s aliẽ co/ medebat mortal': aliẽ resuscitat⁹ immortal'. Nã passi/ bilis exñs cũ comedebat ve comedebat digerens cibũ z innutrimẽtũ ptẽ puertẽs vt alij boies. Resuscitatus vo nõ comedebat vt cibo egẽs: sic nec etiã alia coꝛpa glo rificata comedẽt qz nõ egebũt: possent tm̃ si vellẽt: sz qz nollẽt nõ egebunt. Comedit xp̃s resurgens: ad oñden dum plimis modis veritatẽ resurrectiõis in coꝛpe suo Et ve mastĩcabat z deglutiebat sz nõ digerebat. quia nutrimento nõ idigebat z in alterabile erat. Resolue/ bak igik cibꝫ in deglutiẽdo in materiã ꝓiacẽtẽ seu i va poꝛes aereos. Dat exẽplũ beda dicẽs. Aliẽ absoꝛbet ẽra aquã sitiẽs qz puertik in ipaz: aliẽ sol' radi⁹ calens ille indigẽtia: iste potentia: nec aq̃ puertik in radiũ sol' vl vapoꝛ ille: sz vtute ei⁹ in aerẽ resoluik. Partẽ pisc; assi. zc. p piscem assum ꝑm Theophi. desigt vita actiua: cõ sumens nr̃am bũanitatẽ. i. cupiditatẽ laboꝛũ pmis Cõtemplatiua p fauũ mell' ꝓpter dulcedinẽ eloquioꝛ Comestio g̃ vtriusqz est in coꝛporatio vite vtriusqz i se. Et sumẽs reliq̃as dedit eis. ꝑm Breg. z Bedã signat pisc; assus xp̃i humanitatẽ. Itẽ em̃ latẽ dignat⁹ est in aq̃s bũani generis: capi voluit laqueo mortis: z assari igne passiõis. Fauus mell'. i. mel i cera z dinitas i bu manitate. Hec offert suis cõmedẽda p meditatõz. s. eo rũ mysteriꝛ. Et dixit ad illos. Hec sũt ẽba q̃ locut⁹ sum vob zc. qm̃ necesse est impleri oĩa q̃ scpta sũt ỏ me in lege moysi ꝓphet; z psalmis. Et tũc aperuit illis sen/ sum vt intelligerẽt scpturas. Aug⁹. illud attẽdãt q ma gnicis artibꝫ xp̃m tanta potuisse z nomẽ suũ ad apl'os i se ꝓuertendos arte ipsa cõsecrasse delirãt. Utꝛ potuit magicꝫ artibꝫ ꝓbas diuio spũ in ẽra añq̃ nasceret im plere. Neqz em̃ si magicis fecit vt coleret moꝛtu⁹: ma/ gus erat añq̃ nat⁹: cui ꝓbetãdo vẽtura gẽs vna de/ putata erat. Qm̃ sic scptũ est ait zc. Et paulo post p̃di/ cari i noie ei⁹ pniam z remissionẽ peccatoꝛ in oẽs gen tes. Eusebi⁹: dictũ ei erat Postula a me z dabo tibi gẽ tes. hereditatẽ tuã. Opoꝛtebat aũt ꝓuersos ex gẽtibꝫ er piari a q̃libet ꝓtagio z macula p ipi⁹ vtutẽ: q̃si ꝓtami natos ab erroꝛe demonũ z vita execrabili z impudica Post hec refert Lu. q eduxit discipl'os suos ibs foꝛas ciuitatẽ irl'm in bethaniã q̃ erat in latẽ montꝫ, oliueti. Quibꝫ apparẽs. s. in die ascensionis elevatis manibus ferebak in celũ bñdicens eos. Qua pacta. s. ei⁹ ascensiõe reuersi sunt apli in irl'm. Et erant in templo bñdicen/ tes deum. Siczq lucas terminat euangeliũ suum.

Octauo aũt die sue .H.ij.

resurrectiõis: vt refert Jo. solus cũ discipuli essent cõ/ gregati decẽ apli z Thomas q z vndecim⁹ esset cũ eis Nam in die resurrectiõis cũ sero apparuit ibs discipu lis thomas nõ erat cũ eis. Quo reũso cũ aliꝫ socij eius sibi retulissent qz viderãt dñm resuscitatũ. Rñdit eis. Nisi videro in mãibꝫ ei⁹ fixurã clauoꝛ z mittã manũ meã in lat⁹ ei⁹ nõ credã. Ubi p̃ notandũ q ideo nõ vi dit thomas ibm qz nõ erat cũ eis q̃n venit. In quo ar/ guik tacite vicium singularitaꝫ. Un Bern. ait. Quid di cis tu amatoꝛ singularitaꝫ cõia loca: cõem vitã: cões obfuantias q̃d fastidis: xp̃s nascens ponik in medio duoꝛ aialiũ: qz nõ erat ei loc⁹ in diuꝛsorio. Resurgens stetit i medio discipuloꝛ vt ꝓsona cõis: nõ diligẽs an gulũ duplicitaꝫ vel singularitatis sed mediũ cõitatis Scdo ꝫsiderãdũ est ꝑm Breg. in omel'. z. xxvij. q. ij. vbi ỏz: Sic q̃ppe discipulũ suũ p⁹ resurrectiõez suã du bitare pmisit: nec in dubitatõe pseuerare voluit: sicut añ natiuitatẽ suã b̃e mariã sponsã voluit: q tũ ad eius nuptias nõ ꝓuenit. Nam sicut factus est discipul⁹ du/ bitãs z palpãs testis vere resurrectiõis: sic spõsus fue/ rat m̃ris custos integerrim̃e ꝓginitatꝫ. Plus enĩ thome infidelitas ad fidẽ q̃z fides discipuloꝛ credẽtiũ ꝓfuit qz dũ ille ad fidẽ palpãdo reducik: nr̃a mens oi dubi/ tatiõe postposita in fide solidak. Et mittã manũ meã: in lat⁹ ei⁹. Ebry. Alij⁹ thomas grossioꝛ exñs eã q̃ est p sensum grossissimũ. s. tactũ q̃rebat fidẽ. Un dicit. Et mittã manũ meã vel digitũ meũ in locũ clauoꝛ. Ue/ niens g̃ibꝫ post dies octo ad discipulos ianuis clau/ sis: post salutatiõz pacis dicit thome. Infer digitum tuũ huc z vide manus meas. Ebry. Cõsidera clemen tia dñatorꝫ: q̃liter z p vna aia oñdit se ipz vulnera ha bẽtẽ z accedit vt saluet vnũ. Et nimirũ discipuli nũci antes digni erãt fide z ipe ꝓmittẽs. Sz tñ qz pl⁹ Tho mas q̃siuit: neqz b̃ eũ ꝓuauit ibs. Nõ aũt statim appa/ ret sed post octo dies: vt in medio a discipul' admõit⁹ magis accẽdak ad maius desiderium z fidelioꝛ in futu rũ pmaneat. Stetit ibs z nõ exspectat a Thoma in/ terrogari: sed vt ostendat cum loquebak ad cõdiscipu/ los q aderat: eiusdẽ vbis vsus est: z pmo increpat vel improperat dicẽs: infer digitũ tuũ. scdo erudit subdẽs Noli esse incredulus sed fidelis. Infer digitum tuum zc. Aug. posset dñs si vellet de coꝛpoꝛe suscitatoꝛ glo/ rificato omnem maculam cuiuslibet cicatricis abster gere sed sciebat quare cicatrices reseruaret. Sicut enim demonstrauit thome non credenti nisi tangeret et vi/ deret: ita z inimicis suis mõstratur⁹ est in fine: vt quin cens eos veritas dicat. Ecce hoiem quem crucifixistis

Agnoscitis lat⁹ qō pupugistis: qm̄ p vos t ꝑter vos aptum est: nec tm̄ intrare voluistis. Questio ō fita mo/dernis: vtꝝ illa signa vulnerꝝ q̄ in xp̄i corꝑe suscitato remāserūt: sint cū carnis discōtinuatiōe seu apertura. Quib⁹ dicentib⁹ ꝙ nō: alijs qō sic. Nec tm̄ ex ō seqꝝ ali q̄ deformitas in corꝑe: sz magn⁹ decor t indicīū vtut/ Que opinio vīd⁹ mag⁹ fm̄ ꝝz euāgelij cū ōr. Mitte manū tuā in lat⁹ meū. s. in apturā: vt dicit. Tho. in. iij ꝑte. Rn̄dit thomas t dixit: dn̄s me⁹ t de⁹ me⁹. Aug. Videbat t tāgebat hoiem t ꝓfitebaꝝ deū quē nō videbat nec tangebat. Sz p illud qō tāgebat ꝓfitebaꝝ re/mota dubitatiōe qō nō videbat. vñ fm̄ Theophi. Qui ꝓpus infidel' erat: post later⁹ tactū optimū theologū se ostendit. Nam duplicē naturā vnitāqꝝ ypostasim xp̄i dixerat. Nam dicendo. Dn̄s me⁹ būanā naturā: sub/dendo de⁹ me⁹: diuinā ꝓfessus ē: t vnū t eundē deū t hoiem. Cui ibs. Quia vidisti me. Aug⁹. Quāuis dici posset nō ausum fuisse discipulū eū tāgē q̄uis se of/ferret tangendū: t ideo dixit ei qz vidisti nō qz tetigi/sti: tm̄ ō nō obstat itelligi ḋn etiā tangē potuerit: vt pal pādo efficati⁹ testificari valeret de vitate carnis resu/scitate. Nā generaľ quodāmodo sensus est visus. i. qz ꝓncipalior t acutior sumit̄ p q̄libet sensatiōe fm̄ vsuz cōem loquēdi. Et sic ō qz vidisti. i. qz tetigisti: credidi/sti. Bz eg⁹. Cū fides sit de reb⁹ nō visis: quō thomas vidēs credidit: cū visio opponaꝝ fidei. Rn̄dit Tho. et si vidit humanitatē ꝓfessus est etiā dīnitatē quā videre nō poterat: t hāc credidit. Letificat aūt nos qō seqtur ait Breg⁹. s. Beati q̄ nō viderūt. s. et̄ būanitatē t cre/diderūt. s. vtrūqꝝ. Qō intelligiť si fidē nr̄am opib⁹ seq̄/mur. Ille em̄ vere credit: q̄ credendo exercet qō credit. Chryſ. Et qz Johes euāgelista ceter⁹ euāgelist⁹ pau/cioza dixerat: ī subdidit. Multa t alia sīg fecit ibs ī ꝓspectu discipulorꝝ suorꝝ q̄ nō sūt scꝑta in libro ō. Sz nec alij euangeliste oia scꝑserūt: sz q̄ erāt sufficientia ad trahere ad fidem audiētes. Mihi tm̄ vīd⁹ ō dicē q̄ fec signa p⁹ resurrectiōz. Et ī subdit in ꝓspectu discipulo/rum: cū ḋb⁹ sol' post resurrectiōz ꝙuersat⁹ est. Deinde vt discas qz n̄ solū discipulorꝝ gr̄a signa fiebāt: sz t no/bis bec credē vtile est: ideo subdit. Hec scꝑta sūt vt cre/datis qm̄ ibs est filius dei: t vt credentes vitā habea/tis in nomīe eius. i. p ipm̄: ipse enim est vita.

Descripsit Johānes .Ꝟ.iij.

solus t alia apparitiōz xp̄i q̄ ad locū: sz tps nō desigt. Dicit em̄. Manifestauit se itez ibs ad mare tyberia/dis: dicit aūt manifestauit se: qz fm̄ Chry. nō videret nisi cōdescenderet. s. suspēdendo claritatē corꝑis sui glo rificati. De domo Iam erierāt t in galyleā ierāt: piculū declinantes iudaicū. Quia vo ait Chryſ. neqꝝ dn̄s cū eis ꝓtinue erat nec spūs adhuc datus erat. s. copiose in pentbecostes neqꝝ aliq̄d habebāt qz. s. oia reliq̄rāt: ar/tem piscatoriā tractabāt Existentib⁹ ḡ sil' petro thoma nathanaele: filijs zebedei. i. Johāne t iacobo maiori t alijs duob⁹ quoꝝ noia reticēt: dixit petr⁹: Uado pisca/ri. Cui illi: venim⁹ et nos tecū. Cū eo exierť ḡ ad piscā/dū. Breg⁹. in omel'. Queri pōt cur petr⁹ q̄ aī cōuersio/nem piscator fuit p⁹ resurrectiōz ad piscatōz redijt cuz veritas dicat. Nemo mittēs manū suā ad aratrum et aspiciens retro: aptus est regno dei. Cui q̄stioni ipe re/spondet ḋe pe. di. v. Negociū qō aī ꝙuersionē sine pec/cato exitit: ō repetē p⁹ ꝙuersionē culpa nō fuit. Sūt em̄ pleraqꝝ negocia q̄ sine peccatz exhiberi aut vix aut nullaten⁹ pñt. Que ḡ ad peccatū implicāt ad hec neces/se est vt post ꝙuersionē animus nō recurrat. Hec ille. Et est intelligendū de peccato mortali: vñ Matheus theloneari⁹ post reuersionē ad theloneū nō est reūsus qz ars. s. illicita: piscatoria licita. Illa aūt nocte piscan/tes nihil prendiderūt. Mane aūt facto stetit ibs in lit/tore: sed nō cognouerūt eū videtes. Qui ad interroga/tionē eius dicentes se nil prendidisse: iussit vt in dexte/ram nauigij mitterēt rhete. Quo facto: cōprehenderunt pisciū multitudinē copiosaz vt nō possent rhete trahē p multitudīe eoz. Ex quo actu Joh. recogscēs dn̄m eē q̄ iusserat dixit Petro: dn̄s est. Ō audiēs vt feruētior sumpta veste qz nudus erat: vel qz nō oīb⁹ suis vestib⁹ indutus misit se in aquā vt natando citius veniret ad ibm. Alij vo venerūt in nauī trahētes secū rhete. Erat em̄ ꝓpe littus. Ascendēs ḡ Petr⁹ traxit rhete in terrā plenū magnis piscib⁹ centū q̄nq̄gintatrib⁹: nec ex tanta multitudie est scissum rhete. Descendētes aūt viderūt prunas in terra t piscem supposit̄ t panē: q̄ ibs mira culose sine p̄ceti materia tūc fecerat vt de⁹. Aug. my/stice in captura piscīū cōmendať eccl'ie sacr̄m: q̄lis fu/tura est in vltima resurrectiōe mortuoꝝ. Ex aūt septē discipuli fuerūt in illa piscatiōe: suo septenario nume/ro finem tpis significat vniuersuz. Septē ḋppe diebꝫ reuoluiť tps. Piscatores p̄sidentes doctores t p̄dica/tores sunt. Cū aūt nox erat añ sol'. i. xp̄i p̄niam nibil ce perūt ꝓbe: qz t si vitam natiōis isr̄l' co:rigē conarent illa tm̄ frequenter in ydolatriā labebaꝝ: ait Theophi. Ibs in littore stetit. Aug⁹. littus est finis mar⁹: t iō si nem signifiat seculi: sicut em̄ ō in loco q̄liť in fine secu li futura sit: ita dn̄s alia piscatiōe significauit eccl'iam q̄liter nūc sit. vñ ibi ibs nō stabat in littore sz ascendēs in vnā nauim q̄ erat symonis: rogauit eū a terra redu cere pusillū: vt hī Lu. v. qz tunc mortal' erat: vñ ī ma/ri: ō immortal' factus ex resurrectiōe: t iō in littore fir mo nō in mari fluido. In illa piscatiōe nō mittuntur rhetia in dexterā ne solos significent bonos: nec i fini/stram ne malos tm̄: sz indifferenť larate ait rhetia vā in captura: vt pmixtos intelligam⁹ bonos t malos: ō aūt in dexterā mittiť rhete: vt significenť q̄ ad dexte/ram ponendi sunt. s. soli boni. Illud fecit initio sue p̄/dicatiōis: ō post resurrectiōz: signans illa piscatiōe q̄s nūc habebit ineternū cōpleta in fine seculi mortuoꝝ resurrectiōe. Illi q̄ ptinent ad resurrectiōz vite. j. ad de xteram t inter xp̄iani nois rhetia doctrinā. s. euange/licā defigunť: nō nisi in littore. i. in fine seculi cū resur rexerint apparebūt. Ideo nō valuerūt sic trahere rhe/tia vt in nauem refunderent q̄s cepant pisces: quia nō sunt noti p̄nti eccl'ie electi: habet aūt istos dexteros ec/clesia post finem vite hui⁹ in somno pacis velut in pro fundo latētes: donec ad littus rhete queniat. Et qō in ꝓma piscatiōe duab⁹ nauicul' ō isto loco ducentis cubi tis tm̄ centū: t centū extimo figuratū ꝙd vtriusq: ge/neris electos circūcisiōis t ꝓpucij: vl' fm̄ Bedam p cu bitos ducentos gemia charitatz virtus exp̄mit̄: p dile/ctionē em̄ dei t ꝓximi xp̄o appropinq̄mus. Piscis aūt assus est xp̄s passus: q̄ latere dignat⁹ est in aqs būani generis t capi voluit loqueo mortis: Et q̄ fact⁹ est nob piscis humanitate. extitit nobis panis reficiens ex sua diuinitate: qō totū notať p piscem assum t panē quem viderūt discipuli apposita. Breg. Petro aūt sācta ec/clesia est cōmissa: xp̄i em̄ specialiter dictū est pasce oues meas. Ex ḡ postmodū aperiť in voce: ō nunc significa tur in ope. Ipe em̄ pisces ad soliditatē ꝓtrahit: qz sta/bilitatē eterne patrie fidelib⁹ oñdit. ō egit ꝓbis: ō egit epistol': ō egit q̄tidie miraculoꝝ signis. Et subditur. Plenū. s. rhete magnis piscib⁹ centū q̄nq̄gintatribus Aug⁹. In alia piscatiōe numer⁹ nō exp̄miť tanꝫ illud ibi fiat qō p̄dictū est p ꝓphaz. Nūciaui multiplicati sūt

sup numez :hic vo certus est nūerus cuius reddēda ē ratio :numerus em̄ q legem sig̃t decim⁹ est ꝓpter decalogum:cū aūt accedit ad legem gr̃e.i.ad kr̃az :spūs quo dāmodo denario addit septenari⁹ Septenario quippe numero signat spūssanctus ꝓpter septē dona eius: ad quē sanctificatio ꝓtinet:pmū em̄ i lege sonuit sanctificatio in die septio .Esaias etiā eū cōmēdat ope vel munere septenario. Cū itaqz legis denario spūssācus ꝑ septenariū numez accedit fiūt decem z septem q numer⁹ ab vno vsqz ad seip̄m cōputatꝫ oīb⁹ crescens ad centū q̄nq̄gintatres quenit. Greg⁹.Ducamus etiā ꝑ trigonū decē z septez z veniūt q̄nq̄ginta vnū :in qn q̄gesimo aūt anno cūctus ppl's qescebat ab oī opatōe sed vera reqes in vnitate est Ubi vo scissura diuisiōis est:ibi vera reqes non est Aug⁹ Oēs g̃ ad gr̃az spūssancti ptinentes:h̄ numero signant ad vitā resurrecturi eternaz. Qui etiā numerus ter bz quinq̄genariū numerū z insup ipa tria ꝓpter mysteriū trinitatꝫ:q̄nq̄genarius aūt multiplicatis septem ꝑ septē z vnius adiectiōe cōpletur. Unus aūt addit vt eos esse vnū sciamus. Nō aūt frustra dictū est q erāt magni . Cū em̄ dixissz dñs Nō veni legem soluē sed adimplere:daturus vtiqz spiritū ꝑ quem lex possz impleri paucꝫ ȳbis interpositis ait . Qui fecerit et docuerit sic hoies magnus vocabit in regno celoz. Jn pma piscatiōe rbete ꝓpter significata scismata rumpebat:hic vo qz in illa summa pace sctoz nulla erunt scismata: ptinuit ad euangelistam dicere cum tanti essent.i.tam magni nō est scissum rbete

Parata piscatiōe dñs ad prandiū vocat dicēs. Uenite z prandete. Aug⁹. Piscis assus est xp̄s passus. Jpse est z panis q de celo descēdit. Huic incorporat ecclia ad ptcipādū beatitudinē sēpiternā: ꝓpter h̄ dictū est Afferte de piscib⁹ q̄s prendidistis nūc: vt oēs qui hāc spē gerim⁹ intelligamur. Greg. Et ꝑ hoc etiā q septem discipul' vltimū q̄uiuiū p̄parat: eos tm̄ q septiformi gr̃a spūssancti pleni sunt:futuros secū in eterna refectione denūciat. Septem q̄ppe diebꝫ omne h̄ tp̄s volui:t septenario numero pfectio designat . Refectio g̃ illa i futura resurrectiōe erit in pane dnitatis :in pisce būanitatis xp̄i in piscib⁹ hic captꝫ .i.ex gl'ia btōz z societate. Et nemo audebat interrogare discūbentiū tu quis es scientes qz dñs est. Nulla em̄ dubitatio vel ignorātia sed clara scientia in supna patria Uel fm Chry. hoc iō dicit:qz de reliquo nō sil'r ꝓfidebant ei loqui sicut ꝑus sz cū silentio z reuerentia multa sedebāt attendentes in eū z formā quidem alteratā vidētes z mlta admiratione plenā valde stupefacti volebant interrogare:sz formido in h̄ q sciebant qz dñs est detinebat interrogatiōz:z solū comedebāt q̄ eis dabat. Qz āt dicit euāgelista. Hoc tertio manifestat⁹ est ibs cū surrexissz Ut ait aug⁹.nō refert ad ipas demonstratiōes:sz ad dies Nam pma die.s.resurrectōis q̄nq̄es apparuit :in octaua dic itez existente thoma cū alīs decē apl'is. Tertio aūt.i.vna alia die istis piscantib⁹ Post hoc aūt prandiū dñs ibs instituit Petrū rectorē ecclie cum ait Pasce oues meas:de q̄ supra:exinde p̄dixit ei martyrium suū. De Johe aūt ipo cū petrus interrogasset. Hic aūt quid? rndit:sic eū volo manē donec veniā:ꝑt qđ exit fmo iste inter frēs.i .apl'os q discipulus ille nō moritꝫ hoc nō est exponendū ad p̄sens. Siqz terminat Johānes euāgelista euangeliū suū dicens. Sunt multa alia q̄ fecit ibs q̄ si scribant ꝑ singula:nec ip̄m arbitror mundū cape eos qui scribendi sunt libros:qđ nō spacio locoz ait Aug⁹.credendū est mundū cape nō posse sed capacitate legentiū compbendi non posse Uel fm Chry.hoc referēdū est ad eius q faciebat ȳtutē. Siē enim nobis facile est loqui :ita z illi et multo facilius facere que volebat.

·H·iiij

Octauā apparitionē describit solus Matheus:licet enim ipe dicat de vndecim discipulis q̄ iuerunt in galyleam que.s.erat altera ꝓuincia a iudea:tamen z plures alī fuerunt Nam fm Eusebium . Hec est eadem apparitio de q̄ dicit Paulus ꝓma ad Chor.xv. q visus est plusq̄z q̄ngentis fratribus simul .inter quos z ꝓncipales erāt vndecim apostoli Et dicit Matheus q iuerūt in galyleā in montem quē constituerat illis ibs.i.in montē thabor Hec est illa apparitio quam eis ꝓmiserat ante passionē cuz ait. Postq̄z resurrexero p̄cedam vos in galyleā . Hoc etiam cū resuscitatus apparuit mulieribus in via euntibus nunciare discipulis resurrectionē dixit. Nūciate fratribus meis vt eant in galyleam Hoc z angelus cum ad monumentū apparuit marīs dixit. Ecce p̄cedet vos in galyleam :ibi eum videbitis sicut p̄dixit vobis Ubi Ambro. Hoc cōuenientius arbitror quod dñs quidem mādauit discipulis vt in galylea eū viderent : sed illis ob metum intra conclaue residentibus ꝑmū se obtulit. Grego. Nec hoc est ꝓmissi trāsgressio sed potius festinata ex benignitate implectio ꝓpter pusillanimitatē discipulorū . Postea vo confirmatis discipulorū animis.xj.eos in galyleam petisse. Qz ergo Lucas z Johes solum .xj. scribant ibm apparuisse in bierl'm Alī duo in galyleam ꝓperare z vniuersis discipulis z fratribus apparere fm Eusebiū:verior in h̄ solutio est: q postq̄z in bierl'm latitātibus semel aut bis visus est ad eorum consolationē:in galylea vo nō claz aut semel aut bis sed cum multa potestate ostensionē sui fecit:p̄bens se eis viuentem post passiōne in signis multis:vt Lucas testatur in actibus apostoloz .Uel fm Aug⁹.qđ ab angelo dictum est :precedet vos in galyleam:ꝓphetice accipiendum est:galylea em̄ interp̄tatur transmigratio. Jn galylea ergo fm transmigrationis significationem intelligendum occurrit :qz de populo israel transmigraturi essent ad gentes :quibus apostoli p̄dicantes non crederent :nisi ipe dñs viaz in cordibus hominū p̄pararet. Et hoc intelligit p̄cedere eos in galyleam. Scōm autem illud q galylea interpretatur reuelatio :non iam informa fuit intelligēduz est: sed in qua est equalis patri quam ꝓmisit dilectoribus suis. Illa em̄ reuelatio tanq̄z galylea erit:cū videbimus eū sicuti est. Jpa etiā erit beatior trāsmigratio ex isto seculo in illam eternitatem . Undead nos veniens non recessit : et quo nos precedens non deseruit . Eis ergo apparendo in galyleam dicit Matheus :q adorauerunt.s.vt verum deum z dominū eoruz :quidam autem dubitauerunt .s.de veritate sue resurrectionis.Quod vt dicit Gregor⁹ . Non tam ascribenduz est in culpam eorum tarditate :q̄z nostre future vtilitati Minus enim mihi p̄stitit marie magdalene que cito credidit:q̄z Thomas qui diu dubitauit :qz dū dubitans tetigit vulnus corporis.i.apturā lateris :a nobis abstulit dubietatem seu incredulitatē mentꝫ. Jpis autem apparens ait xp̄s Data est mihi omnis potās in celo z in terra. Nō q tunc in resurrectiōe fuerit sibi data nouo collata omnimoda potestas :sz ab initio ꝓceptionis sue. Sz in resurrectiōe dicit sibi datā:quia in ea z post eam manifestata est ista potestas z dominiuz sibi oīm datū in celo z in terra:fm morē scripturaz q̄ dicūt aliqđ fieri cū illud manifestatur fieri:vt dicit Mgr in

ij. senten. Et sequit Eūtes. s. p mōm discurrēdo qō refert ad tps post aduentū spūscti: docete oēs gentes. i. oē genus gentiū: baptizantes eos in noīe pris z filij et spūscti. i. dicentes. Ego baptizo te in noīe pa. z fi. z ss. docentes eos ꝓuare q̄ mādaui vob. i. necessaria ad salutem. Ecce ego vobiscū sum vsq; ad ꝯsummatōz seculi. Vobiscū. s. p gr̄az vel p sacr̄m eucharistie nō p p̄sentiā corpalem. Et in b̄ matheus finit euangeliū suū.

Nonam apparitio: §. iiij

nem z decimā die ascēsiōis factas narrāt mat: z lucas sz nonā marc⁹ diffuse factā. s. in cenaculo. Dic em̄. Recūbētibꝫ. xj. discipul'. s. in illo cenaculo vbi sil' manebāt tūc positz iā ad mensam cā comedēdi z hora erat infra tertiā z sextā: apparuit ill'ibs z exprobrauit incredulitatē eoꝝ z duritiā cordis. s. p̄teritā: vt thome z aliōꝝ alterius: qz his q̄ viderāt eū resurrexisse ñ crediderāt vt patuit sup̄ de Tho. Et ꝙuescēs. s. cū eis vt vesc corp⁹ suū ostēderet z sic in fide resurrectōis stabiliret vt dic̄ Lu. in pn⁹ actuū apl'oz: p̄cepit eis a hierosolymis ne discederēt. s. p⁹ ascēsionē a irl'm: sz expectarēt ꝓmissiōz p̄ris quā audistis inq̄t p os meū zc̄. Qō etiā tāgit lu. in fine euāgelij sui. Et p⁹ prandiū fctm̄ cū eis dixit vt refert mar. Eūtes in mōm vniūsū. s. p⁹ aduentū spūscti tpe suo: p̄dicate euāgeliū oi creature. i. oi natiōe hoim: vel ſm Bre. hoi qz ptcipat de natura oīs creature aliquo mō. Nā esse hz cōe cū lapidibꝫ: vegetari cū plantis: sentire cū brutis: intelligē cū angel': iō dr oīs creatura. Qui crediderit. s. vere habendo opa ei⁹: z baptizatus fuerit actu vel ꝓposito: salu⁹ erit: b̄ p gr̄az z in futuro p gl'az. Qui vo nō crediderit ꝯdemnabit. s. ad mortē eternaz. Nec aliq̄ ignorātia p̄t excusare hoiez q̄n peat si nō credit q̄ credenda sunt z ſm eā fidē viuat. Paruuli āt et si nō credāt actu ꝓpē defectū vsus rōis: tñ hñt fidē habitu receptā i baptismo sicut z gr̄az z oēs vtutes: z iō saluant': extra de bap. Maiores. Sig̃ aūt eos q̄ crediderit (subdit dñs ibs) hec sequent': demonia ej̄cient linguis loquēt nouis. ſpentes tollēt: z si mortifer q̄d biberit nō eos nocebit: sup egros man⁹ imponēt et bñ habebūt. Hec sig̃ seu miracula ad lr̄az sunt fcā ab apostolis z multis aliis sctis ad ꝓfirmatiōz fidei quā p̄dicabāt. Cū em̄ ſm Tho. q. q. fides sit de reb⁹ q̄ sūt sup̄ lumen naturale intellect⁹: melꝰ ꝓbari nō potuit q̄z p̄opera supnaturalia q̄ natura agere nō p̄t sz solū vt⁹ dīna cuius mōi sūt opa miraculosa. Nec em̄ apl'i z alij sancti miracula faciebāt in ꝓpria vtute sz dei. Ad lr̄am. Oēs apl'i z pl'es alij locuti sunt varijs linguis z sic nouis. i. insolitis: vt ptz act. ij. demonia eiecerūt: vt ptz i legēda Barth. z alijs multis. Serpētes abstulerūt: vt symō z iudas q̄s magi adduxerāt. Venenū Job. euāgelista sibi ꝓpinatū ab aristoremo bibit: z nullā lesionē sensit sup egros man⁹ imponētes sanabāt eos. Quinimo ad vmbrā Petri trāseuntis p via infirmi tacti ipa vmbra sanabant': z mortui pl'es ab eo z alijs resuscitati sunt. Sig̃ āt ista z miracula nūc nō fiūt etiā a sanctis z pfectis viris vel ita copiose ab oīb⁹ sctis: q̄uis nullo tpe in eccl'ia defuerit in varijs locis q̄ vera z magna miracula fecerūt Verū ex b̄ q⁹ nō fiāt miracula a fidelib⁹: non p̄t inde argui eos nō vere credē Nā miracula corpalia necesse fuit eo tpe copiose agi q̄ ifideles ex eis visis trahe-rent' ad verā fidē: Sz postq̄z firmata est fides z multiplicit' roborata miracul' pl'imis doctrinis sctōz exemplis pfectiōis tolerātia martyz: nō est necesse i pa⁹ ampli⁹ ꝓbare. Et potr̄ Bre. g. exēplū de plātula q̄ indiget irrigari cū puula est vt radicet': z cū fūit bñ radicata et augmētata nō vlteri⁹ irrigat qz immobil' extirpat' Tñ miracula ista spūalit' adhuc a verꝫ fidelib⁹ fiūt: q̄ vtiq; sunt aie magis salubria facient' q̄z illa materialit' facta Uer⁹ em̄ christicola ej̄cit demonia a se z ab alijs: resistendo tēptatiōib⁹ oīb⁹ z a primis oīoib⁹ z documētis ꝓpulsando Loquūt nobis linguis nō antiq̄s. i. verba ꝓferūt ad ꝓfitendū pctā sua nō ad excusandū sz ad laudādū deū nō seipos: ad instructōz nō ad malā suasiōz ſpētes tollūt dū mortiferas doctrias hereſū rej̄ciūt: venenū bibitū nō eis nocet: qz mal' exēplis q̄ videt nō inficiūt vt illa sequāt Sanāt egros dū i necessitatib⁹ spūalib⁹ vel corpalib⁹ sublevant. Utili⁹ g̃ ē facē miracula spūaliter q̄z tpalit'. Unde aug. j. q. j. Teneam⁹ vnitatez fratres: p̄ter vnitatē. s. caritatis etiā q̄ faciat miracula nihil est. Et p⁹ hec subdit de decia apparitōe sed cā nō explicat: sz dicit: postq̄z locut⁹ est hec: assumptus est ibs in celū zc̄. Et sic termiat marcus suū euāgeliū dicens Illi p̄dicauerūt vbiq; dño coopante z ſmonē cō firmāte seqntib⁹ signis. Decimā g̃ latius scribit lucas Act. j. c. z tangit clrea finē euāgelij sui dicēs: q⁹ eduxit eos ibs foras. s. irl'm in bethaniā. s. in montem oliueti Ubi ꝯgregat' apostol' z marijs z alijs discipul' apparuit. Beda sup hūc passū ait: p me dies resurrectiōis eius ꝓfūgit euangelista tacite nouissimū die q̄ ascēdit in celum dicēs Eduxit eos zc̄: p mo q̄dē ꝓpr̄ nomē ciuitat' q̄ dom⁹ obedientie dr. s. bethania. Qui em̄ ꝓpr̄ inobedientiā puersoꝝ descēdit: ꝓpr̄ obedientiā puersoꝝ ascendit. Deinde ꝓpr̄ sitū eiusdē ville q̄ in latē mōt' oliuaz esse narrat: qz vicz obedient' eccl'ie dom⁹ in ipi⁹ sūmi mont' xp̄i latē fidei spei dilectiōis q̄z sue fundamēta locauit: in b̄ signat qz in celū cū xp̄o ascendit ex obedientia z pfectōe vtutū oliueti mōti p̄cipue miscēdie et palmis victorie ꝯ tēptamenta z in nube bñilitat'. Et qui ꝙuenerāt illuc inq̄t lu. j. interrogabāt eū dicētes. Dñe si in tpe b̄ restitues regnū isrl'. Quib⁹ rndit. Nō ē vr̄m nosse tpa vel momenta q̄ p̄ posuit i sua ptāte. Ubi notādū q⁹ triplex intelligit regnū isrl'. s. tpale: spūale. z supnale. Et tempale q̄dem. i. dignitas regalis tpalis in isrl' populo. s. iudeoꝝ inchoata est in Saul de tribu beniamin. Sed ꝓpter inobedientiā suam translata ad huc eo viuente in dauid: q̄ erat de tribu iuda Jn ea tribu ꝑmanens regnū vsq; ad sedechiā vltimū regē de iuda Licet tpe roboā regnū tori⁹ ppl'i iudeoꝝ sit diuisū in duo regna: regnū. s. iuda q̄ ꝓtinebat duas trib⁹ cū sz iudā z beniamin: z istud erat notabilius: qz apud eos summū sacerdotiū z templū irl'm: z regnū quod dictum est in isrl' ꝓtinens decē religiōs tribus quod dictum est in captiuitatē regnante oseevltio rege israel a Salmāassar rege assyrioꝝ: ꝓpter scelera eoꝝ p̄cipue ydolatriā. Nec vnq̄z eductū ō illa captiuitate. Regnū aūt iuda ꝓpter iniq̄tates etiā suas ductū est in captiuitatem a nabuch rege chaldeoꝝ: nobiliores. s. illius tribus iuda cū rege suo sedechia excecato z vinculato in babylonem: ex quo ablatū seu interpolatū fuit regnū tpm isrl'. i. ppl'i iudeoꝝ. Reūsis aūt iudeis a captiuitate babilonica in irl'm. p licentiā Cyri regis psaꝝ tempore machabeoꝝ: paulopost iudas machabe⁹ sumpsit ducatū illius ppl'i z multo magis fratres ei⁹ ionathas z symō: z ducatu sil' z summo sacerdotio fungēt̄es: cū essent de tribu leuitica q̄ freqnt' mr̄imonia ꝯtrahebat cū tribu iuda. Ex q̄bus. s. symone descendēs Alexanꝺ samneus regalē dignitatem i illo ppl'o sibi assumpsit Sz paulop⁹ herodes alienigena ipm regnū iudee ab octauiano ipatore obtinuit: z demū ob rebelliōz ad romanū ip̄iū cui tpe passiōis xp̄i tributarij erāt i vltōez mortis xp̄i innūcz mortuis ex eis gladio peste fame q̄ residui fuerūt dispsi sunt p orbem· sed nūc in regnum

ꝓsurrexerunt. Credūt tñ ipi iudei messiā quē expectāt antixpm ꝑ xpo susciptētes: q ipe sit eis regnū tpale restituturus cui adherebunt. Et q3 discipuli xpi credebant ⁊ vere ipm eē messiam in lege ꝓmissū: ⁊ ipe pluribus eis locut⁹ erat de reg̃ suo: vt illud. Ego dispono vobis cē: vt edatis ⁊ bibatis in reg̃ meo: q3 intelligebāt sat̃ materialit̃: ꝓt̃ q3 ⁊ mr̃ Job. ⁊ Jacobi eū rogauerat vt sederēt secū in regno vn⁹ a dextr̃ alt⁹ a sinistris Et ꝓpha micheas dixerat de messia. Ex te. s. bethleem exiet dux q regat pp̃lm meū isrl: ideo nūc isti interrogāt si debeat restituere regnū tpale pp̃lo israel ⁊ sic libare a futuro romano⁹. Et q3 ꝟ futurū ē circa finē mūdi ī aduentu antixpi a quo nimis distabāt cuz iā transierint mille. cccclvij. āni ab incarnatōe xpi ⁊ iō dixit eis. Nō est vr̃m nosse tpa vel momenta q̄ pr̄ posuit in sua potestate. Regnū spūale est ꝟtus infusa seu gr̃a q̄ meditāte de⁹ regnat ī mentib⁹ hoim. De q̄ apl's ad Ro. Regnū dei est iustitia pax et gaudiū in spūsancto. i. q̄ habēt ex gr̃a spūsancti. Regnū istud habuit p̄ncipiū in illo pp̃lo ī abraam pr̄e ei⁹: vñ ⁊ dicebāt xpo: pr̄ nr̃ abraā est Joh. viij. a q̄ denomīati sunt Hebrei. q̄si ꝟ ex pr̄ fidei: q3 de dinantibus cecerī ꝓsanguineis ei⁹ ⁊ cūct̃ nationibus mūdi ad ydolatriā: in ipo solo ⁊ domo sua remānsit fides ⁊ cultus vnius veri dei. Qui etiā credidit ex se etsi cētenario ⁊ sterili vxore filiū nascituꝝ: in quo bñdicerētur oēs gentes. i. de semīe suo q̄ est xp̃s. Credidit abraā deo ⁊ reputatū est ei ad iustitiā: vt ex Hen. xvij. id est ad iustificatōem. Et fidē verā ex opib⁹ oñdit in omnibus mādat̃ ei⁹ etiā durissimis vt de interfectōe filij obediēdo deo: ex cui⁹ filio: s. ysaac ort⁹ est iacob q̄ ⁊ isrl' ab angelo nūcupat⁹ est: ⁊ ab eo noīe pp̃lus iudeoꝝ dict⁹ est isrl'. Qui dei cult⁹ ⁊ fides sat̃ auct⁹ est tpe moysi: lege data ut ptz in cerimonialib⁹ ei⁹. Amplificat⁹ q̄z est cult⁹ diuin⁹ in illo pp̃lo tpe dauid ⁊ salomonis edificato magnifico tēplo hierosolymis: q3 succēsū a chaldeis repatū fuit a zorobabel ⁊ neemia ⁊ alijs. Sed ⁊ postea ꝓbanatū ab antiocho rege syrie: emūdatū ⁊ purgatū fuit a iuda machabeo cū fribus suis. Hoc ig̃ regnū spūale cū debuiss̄ pfici xpo aduenīēte eis ī lege ꝓmisso cui oēs ꝓphe testimoniū phibēt ināt petr⁹ in actib⁹: in eis deficit ꝟ regnū Nā discipulis xpi ⁊ fidelib⁹ eccīe p̄mitiue excepti: deciderūt a fide ⁊ vo cultu dei ⁊ oī virtute: ꝓt̃ q3 n̄ reg̃t in eis de⁹ p gr̃az sz diabol⁹ p malitiā. Nec ꝓsurgēt ad istud regnū spūale nisi post mortē antixpi Nam tūc videntes se deceptos ab ipo antixpo ꝙuertēt ad vespam. i. in fine mūdi ad verā fidē: ⁊ famē patient vt canes. s. audiēdi veritatē fidei: ⁊ circūibunt ciuitatē eccīe ait p̄s. Quia igit̃ ⁊ istud erat distātiꝰ p reg̃: si de ꝟ intellexisset reg̃ spūali cū interrogarūt: dñe si in tpe ꝟ restitues regnū isrl': ꝓgrue rñsuz est Nō ē vestrum nosse tē. i. tale tps Tertiū regnū est supnale in quo. s. sancti reg̃būt cū xpo: non solū in aīa sz in corpe glorificati. Et tūc cantabūt oēs illud Apoca. Redemisti nos dñe de⁹ nr̃ in sanguīe tuo: ⁊ fecisti nos deo nr̃o regnū ⁊ sacerdotes. i. reges ⁊ regnabim⁹. Q3 regnum inchoatū est in xpi resurrectiōe glorificato corpe eius: cui⁹ resurrectio cā est affectiua ⁊ exemplar̃ nr̃e resurrectionis q̄ erit in fine mūdi oī isrl'. Tal'restitutio regni a nob⁹ amissi in p̄uaricatiōe p̄mor⁹ parentū. Oī dico israheli nō carnali sz spūali ꝑm interptatiōz: interptat em isrl' videns deū. s. p fidē verā cuz opib⁹: vt. s. imitemur xpm resurgētē moraliē quēadmodū ait Apl's. Sicut xp̃s surrexit a mortuis p gl'iaz p̄tis in corpe. s. glorificato cū dotib⁹ claritat̃. s. agilitatis impassibilitat̃ ⁊ subtilitatis: ita ⁊ nos fideles in nouitate vite ambulem⁹: habētes. s. claritatē sapie: agilitatē obediētie: impassibilitatem ꝓstātie: subtilitatē ꝓscie seu tpantie Si q̄ intellexissent de ꝟ reg̃ interrogare cū dixerūt dñe si in tpe ⁊ē: ꝓgrue rñdit. Nō est vr̃m nosse ⁊ē. s. de fine mūdi seu vltia resurrectōe: q3 vt ait ihs. De illa die ⁊ hora nemo scit neq3 angeli celoꝝ neq3 filius hois. s. vt vob reuelā dum. Sicut em̄ solus de⁹ nouit in sapia sua initium mūdi ⁊ sua oīpotentia creauit: ita ⁊ sibi soli reseruauit sapientie ⁊ potētie sue mūdi terminū. Et ꝓterea inqt thomas ī. xiij. sen. Oēs q̄ voluerūt determiare de fine mūdi loq̄ tps p̄figendo: falsi repti sunt ⁊ reperient in futurū q̄ ꝟ ꝓnunciāt. Postq̄z aūt dixit Non est vr̃m ⁊ē: subdit. Sz accipietis ꝟtutē spūsancti supuenientis in vos: ⁊ eritis mihi testes. s. passiōis resurrectōis ⁊ mee dinitatis. Et ꝟ nō solū p̄dicando sz ⁊ ꝟtuose ꝙuersando. Uñ hiero: q̄tiens aliq̄d boni agim⁹ totiens deū ꝓfitemur Et hec ē illa ꝓfessio de q̄ discipul' ait. Erit̄ mihi testes ī iudea ⁊ irl'm ⁊ vsq3 ad vltimū terre. xj. q. iij: estimāt. Et vt dicit Lu. in fine euangelij. Eleuat̃ manib⁹ bñ dixit eis: Theophi. Forsitan in ꝟ vim ꝓfuturā influens eis vsq3 ad aduentū spūsancti: ⁊ fortassis instruēs nos vt q̄tiens recedim⁹: bñdictionib⁹ subditos deo cōmendemus Origz. Qui eleuatis manib⁹ bñdixit eis: signat q̄ decerat bñdicentē quēq3 ornatū cē varijs opib⁹ ⁊ arduis respectu alioꝝ. Sic em̄ man⁹ tendunt ī altū Ezech. attende ꝟ q̄ brauia repromissa aspectu subijcit: ꝓmiserat q̄dē corpoꝝ resurrectiōz a mortuis: ipe surrexit ⁊ p. xl. dies discipulos certificat: ꝓmittit etiā q̄ in nubib⁹ rapiemur ī aera: ⁊ ꝟ ipe patefecit p opa: vñ dic Lu. q̄ ferebat in celū: ⁊ in Acti⁹ videntib⁹ illi' eleuat⁹ est. s. a terra sursū ascēdēs in aerē: videtes aūt fuerunt nō solū apli sz ⁊ alij discipuli ⁊ marie ⁊ ꝓmarie mr̃ ihu Ex⁹ em̄ credendū est q̄ fuit p̄nūciat⁹ dies ⁊ hora ascēsionis. s. hora. vj. Theophil⁹ Helyas q̄dē videbat q̄si assumi in celū: sz saluator ipe p̄cursoꝝ oīm ascēdit in celum: apparitur⁹ dīno ꝓspectui in sacro corpe suo: ⁊ iaz nr̃a natura honorat ī xpo a q̄libz ꝟtute angelica. Cryso. Sz dices q̄d inē est mea: q3 ⁊ tu in nubib⁹ susciperis sil'r Nā corpus tuū ꝓnaturale est illi corpi: erit ig̃ ⁊ corpus tuū tā agile q̄ possit trāsire p aera Nā sic caput ita ⁊ corp⁹: sicut p̄ncipiū ita ⁊ finis. Et nubes suscepit eū ī celū. Nō q̄ ageret auxilio nub: sz vt oñdat oīs creatura ei obseq̄. Paulati aūt ascēdit p aera sz cū fuit ita eleuat⁹ a terra vt oculi coꝝ amplius videre nō possent: subtotraēscendens oēs celos materiales absq3 aptura vel scissura coꝝ miraculo dīno: oēsq3 celos itellectuales. i. ordines angeloꝝ: oēsq3 celos rōnales aiaꝝ seu creaturarū rōnabiliū: iuxta illō Epb. iij. Qui descēdit ipe ē ⁊ q̄ ascēdit sup oēs celos: ⁊ ps̄. Ascēdit sup cherubi et volauit: volauit sup pēnas ventoꝝ. i. subtilitatē ⁊ sublimitatē aiaꝝ Assūpt⁹ ē in celū ait Mar. ⁊ sedet a dextris dei. i. in eqlitate p̄tis reqescit ꝑm suā dīnitatē. Scōm ꝟo hūanitatē sedet a dextr̃. i. in portionib⁹ gl'ie summū gdū ei⁹ tenēs. Sicq3 termiat marc⁹ euāgelistā dicēs: q3 illi. s. discipuli p̄dicauerūt vbiq3. s. p⁹ aduentū spūsancti dño cooperāte ⁊ ꝑmonē ꝓfirmāte sequētib⁹ signis Post q̄z aūt ascēdit ihs vt ait Lu. in Act̄. j. c. Ecce duo viri. i. duo angeli in forma viroꝝ astitert iuxta eos ī vestib⁹ alb̄ ad insinuādā festiuitatē ei⁹ eoꝝ: q̄ ⁊ dixer̄t Viri galylei q̄d stat̃ aspicientes in celū .q.d. ñ expectet̃ q̄ nūc reūtat ad vos: sz ꝟ ihs q̄ assūpt⁹ ē a vob̄ sic veniet ad iudicandū quēadmodū vidistis eū ascendentē in celū.

Demū q̄z tum ad .H.v.

passionē xpi: de ei⁹ necessitate q3 oportuit xpm pati lu. vl. ⁊ ei⁹ q̄litate q3 ī. cruce ꝓt̃ ml'tas rōes: q3 sic moyses exaltauit ꝓpentē in desto: ita exaltari oportet filiū hois.

ait ipe Job.xij. z doloris xpi immēsitate z multiplici/
tate:iurta illud Treñ.iij. O vos oēs q̄ transitis p viā
attēdite z videte si ē dolor sicut dolor me⁹. Et ps̄. Re
pleta est malis aīa mea q̄tū ad ptē sensitiuā malis scz
penaz̄ p malis culpaz̄ nr̄az̄:z vita mea in inferno ap
propinq̄uit. Et de eiusdem passiōis vtilitate seu virtute
ps̄. Exaltare dñe in virtute tua.i.in cruce elcuare i virtu/
te.i.fortitudine vel miscōia:z cantabim⁹ ore laudādo
psallemus ope imitādo virtutes tuas inde in nob secu/
tas ex ea:nō est hui⁹ opis explicare. Silr q̄tū ad re
surrectionē xpi quō resurrexit opportunabilit̄:qz oport
uit resurgē die tertia ait ipe Lu.vl.id est quō fuit ne
cessariū necessitate q̄uenientie:z die tertia nō añ vel po/
stea z de hora dicit ps̄. Exurge gl'ia mea.i.diuinitas q̄
videbaf dormitasse in passiōe nō defendendo Exurge
psalteriū.i.corpus vbi sūt decem corde.i.organa decē
potentiaz̄ sensitiuaz̄ exteriorz̄ z interiorz̄:exurge cithā
ra.i.aīa:z rñdet:exurgā diluculo.i.in aurora pfunda.
Quō surrexit veraciter qz surrexit dñs vere z apparuit
symoni. Lu.vl. Hoc pbauit in multis argumentis ap
parens eis p.xl.dies:ostendens se viuū testimonio an/
gelorz̄:testimonio hoīm inimicorz̄ custodientiū sepul
chrū:vt ptz Mat. vl.mortuorz̄ q̄ resuscitati venerunt
in sanctā ciuitatē z apparuerūt multis:discipulorz̄ suo
rū q̄bus apparuit decies:vt dictū est sup̄. Testimonio
etiā gestorū eius. Nā q̄ haberet idem corpus ostendit
p signa plagarū crucis:q̄ haberet animā verā cū potē
tijs:innuit q̄tum ad vegetatiuā p esum cū eis:q̄tū ad
sensitiuā p visum auditū z tactū:q̄tū ad intellectiuā
p exposiciōez scripturaz̄. Diuinitatē ostendit intrādo
ad discipulos ianuis clausis p spēale miraculū sue diui
nitatis. Quō surrexit integraliter:iurta illud Job.xij
Cū exaltatus fuero a terra.s.suscitatus oia trahaz̄ ad
meipm:aīas.s.de limbo educēdo:corpus de sepulchro
viuificatū clauso extrahendo:sanguinem effusum in
diuersis locis totū resumendo ad me. Aperturā tum
plagaz̄ retinendo q̄ntuplici ex causa:nō ex impotētia
z cū magno decore z decentia Quō surrexit socialiter
quo ad corpus z q̄ ad aīaz Nā vr̄ dr mat.xxvij. Mul
ta corpa sanctorz̄ surrexerūt.s.xpo resurgente:ipe cīm
dr in Apocal'.pmogenitus mortuorz̄.s. resurgentiuz q̄
q̄ ad aīam:qz oēs aīas de limbo patrū aīa sua exeūte
eduxit. Iurta illud Zach. Tu q̄z in sanguine testamē
ti tui.s.confirmatione eduristi eos de lacu in quo non
erat aq̄ i limbo patrū. Quō surrexit virtualiter qz pria
virtute.s.deitatis sue.j.ad Ebor'.xv. Crucifixus est ex
infirmitate:sed viuit.s.suscitatus ex virtute dei. Vir/
tualiter etiā qz ad vitā immortalē.ad Ro.vj.xps re/
surgens ex mortuis iā nō morit Et cū dotib corporis
gloriosi.s.cū claritate:agilitate:impassibilitate:z sub/
tilitate. Ecce. Orit sol iustitie.s.xps deus nr̄ in nati/
uitate:occidit in passione:ad locū suū reuertit in resur
rectione:ibiq̄ renascens in ascensione:gyrat p meridi
em in spūssancti immissione:flectit ad aq̄lonem in fi/
nali iudicij discussione. Sol aūt habet claritatē z agi/
litatem:qz velocissimus in motu suo:materie impassi
bilitatem z subtilitatem:qz radius eius penetrat vitr̄.
Quō surrexit vtiliter:qz causa nr̄e resurrectōis:vñ ait
Marthe. Joh.xj. Ego sum resurrectio z vita.i.causa
resurrectiōis. Et Job.xix. Scio q̄ redemptor meus
.s.p passionē viuit.i.viuet p resurrectionē:z in nouissi/
mo die ō terra surrecturus sū.s.ex virtute sue resurrectio/
is z exemplo.ad Phil'. Saluatorez expectamus dñm
nr̄m ihm xpm:q̄ reformabit corpus būilitatis nr̄e cō/
figuratū corpori claritatis sue. Quō resurrexit mortali
ter id ē ad informādū vitā nr̄am imortaliter Surgēs
ex̄ tertia die ostendit q̄ nō añ diem ꝑtritōis diem cō
fessiōis die satisfactiōis:diem dico.i.in luce gr̄e factas
nō resurgimus a morte aīe. Surgēs ad vitā imortalē
innuit q̄ nō debem⁹ recidiuare ad mortalia Surgēs
cū dotib insinuat q̄ sicut resurrexit a mortuis p gl'iaz
p̄is.i.cū gloriosis dotib ita ait apl's z nos in nouita/
te vite ambulem⁹.s.in claritate sapie vel prudentie:in
agilitate obedientie vel iustitie:in ipassibilitate pstātie
vel patie:in subtilitate tempantie Item qz nō cōtinue
q̄uersabaf cū discipul' sz se subtrahebat docēs ñ sp mo
rari in turbis vel cū socijs:sz solitarios aliq̄n esse vt re
colligam⁹ meli⁹ nosipos z nob vacem⁹ Et cū discipul'
apparebat suspendebat suā claritatez:vt instrueret oc
cultare nō ex vanitate ostentare clara opa nr̄a. Itē ali
q̄n eos ꝑsolatus est:aliq̄n reꝑhendit vt de incredulita
te z stultitia z sic zc. Dim hoz̄ declarationem abbre/
uiatam omitto:qz nō ptinet ad tractatū istū. Sz dif/
fuse habes in.iij.pte beati Tho. Silr z de ascensiōe
xpi quō fuit cū mag̃ tocūditate.ps̄. Ascendit de⁹ in iu
bilo.s.angelorz̄ z aiaz̄ cū maria virtuositate.ps̄. Ascen
disti i altū cepisti captiuitatē:pces q̄s accepat a diabo
lo de limbo educens:z secū in celū adducens. Cū pfe/
ctus nostri multiplici vtilitate. Ad ephe. Qui descēdit
ipe est z qui ascēdit sup oēs celos vt adimpleret oia.s.
hoīs intellectum fide:voluntatē caritate:mentem spe:
oēs ruinas angelorz̄ supplendo p aias hoīm. Eusebi/
us in historia ecclesiastica li.j.refert Josephū hystorio
graphū iudeorz̄ z in iudaismo defunctū testimoniū ō
xpo ferre:q̄ vt ipe Josephus de se testaf fuit filius ma/
thathie ex hierosolymis sacerdos:h ñ solū apud pprios
ciues suos iudeos:sz etiā apō romanos habit⁹ fuit
nobilissim⁹:ita vt lr̄az̄ merito in vrbe roma statua do
nare& z libri eius bibliotbece traderen&. Cōscripsit nā
q̄ antiquitatū historiā.xx.libris. Belli q̄z iudaici cuz
romanis habiti septem voluminib comphendit:z de
iudeorz̄ vetustate duo volumia. Et in co libro q̄ volu
mina apud hebreos in auctē habē& fm traditōz maio
rum edocet p hec vba. Nec innūera apud nos habent
volumia inter inuicē discordātia:sz duo tm̄ z.xx. sūt
libri q̄ oim tpm seriem ꝑtinēt:q̄ z iuste credūt dīnitus
ꝑscripti. Ex q̄bz q̄nq̄ sunt moysi ꝑtinētes leges vite et
ꝑditiōis hūane successionis pplapia vsq̄ ad ipi⁹ moy/
si terminū tendentē:q̄ paulo min⁹ ad tria milia anno
rū ꝑtinētia gerūt. A morte vo moysi vsq̄ ad artarxer/
sem q̄ post Xersem regūt apud ppas q̄ gesta sunt:ppbe
qui q̄ p ea tpa.xiij.voluminib conscripserūt. Reliq vo
q̄tuor libri himnos in deuz vitas institutaq̄ ac monita
mortalibus tradūt. Ab artarserse vo vsq̄ ad tps nr̄m
scripta q̄dem sunt oia fide tñ:nō eadē q̄ pus habent di
gna dicunt:p eo q̄ nō ita exactē scripserit ppbaz̄ iugis z ex/
plorata successio:rebus aūt ipis pstat q̄z venerabiliter
nos vtamur scripturis nr̄is. Nā cum tot secula inter/
cesserin neq̄z addere q̄s vnq̄z aut auferre aut pmutare
quid ausus est:sed in oibus gentis nostre hoibus insi
ta hec quodāmodo z ingenita fides est credere:hec dei
esse consulta z his iugiter inherere:ac p ipis si ipa res
poposcerit libenter z aīam ponere:hec Josephus. Et
imperator Titus vt idem Josephus refert intantum ex
istis debere libris ad omnes hoies rerum gestarū no/
ticiam q̄uenire:vt manu sua subscriberet ppria publi/
ce ab oibus eos legi debere.s.libros Josephi. Tpe cīm
Tyti imperatoris q̄ hierosolymā exterminauit fuit Ios
ephus. De xpo ig̃ talia scribit in li.antiq̄tatū. Fuit his
tpib ihs sapiens vir:si tñ eū virū nominare fas ē. Erat
em̄ mirabiliū opez effector:doctorq̄z hoīm eoz̄ q̄ libēt
q̄ va sē audiūt Et mltos q̄dē iudeorz̄ mltos etiā ex gē

ribus sibi adiunxit: xps hic erat: hūc accusatōe pmoz nře gentis viroz cū pilatus in cruce cū agendū esse decreuisset: nō deseruerūt q ab initio eū dilexerāt. Apparuit em eis tertia die iterz viuus fm qđ diuinit⁹ inspirati ꝓphe vel hec vel alia de eo innumerabilia miracula futura esse pdixerāt Sz ī hodiernū diē xpianoz q ab ipo nūcupati sūt ī nomē pseuerat ī genus: hec iosephus. Qui etiā refert ī Johez baptistā iustissimū super oēs: ī doctrinā ei⁹ salutiferā ī baptismū: demū ab Herode decapitatū: tū qr arguebat eū ꝺ incestu: tū qr timebat ne ppl's ei⁹ doctrine adherēs ī a reg̃ suo ī dominio discederēt. Et subdit Eusebi⁹ Q vltra effugiū q excusatio impudētib ī pfidis remanebit q minus de falsitate gestoz q postmodū pfinxerūt. s. iudei aptissime ꝙuincātur.

ℍ. vj.

Idem Eusebius libro secū

do ait Interea cum p oēm iam locū de resurrectiōe et mirabilib dñi nr̄i ihu xp̄i ī de ascensiōe ei⁹ ad celū fe lix fama loquerēt: ac p oīm aures beati hui⁹ rumoris volueret opinio: ī qm̄ antiq̄ morē erat apud romanos vt ꝙuinciaz iudices si qđ forte noui ī bis q̄s regebāt ꝙuincijs accidisset: vel pncipi vel senatui nunciarent: vt ne ex bis q gerebāt ignorare aliq̄d viderent: de resurrectiōe a mortuis dñi ī saluatoz nr̄i ihu xp̄i quem iā in oēm locū fuerat ꝓmulgata. Pylatus tyberio pncipi refert. Sz ī de ceteriz mirabilib eius ī post mortem eū resurrexisse a q̄plurimis iā deū esse crederetur Tyberius q cōperat retulit ad senatū. Senatus aūt spreuisse dicit: p eo q sibi pus huius rei iudiciū delatū fuit: sz auctoritatē suā puenerit vulgi sn̄ia. Lex em̄ erat antiq̄tus designata: ne q̄s apud romanos deo⁹ haberet: nisi senatus decreto ī a senatu cōfirmatus esset. Porro aūt p vero ꝺ erat qđ agebat: ne diuina virtus hūanis putaret assertoribꝫ indigere. Cūq̄ ea q supra diximus rēnuisset senatus Tyberius tū tenuit sn̄iam suā ne q̄s adūsus doctrinā xp̄i ꝓria moliret Hec Tertulianus vir ī legū ī institutionū romanoz peritissim⁹ ī inter nr̄os scriptoz admodū clar⁹: ī apologetico suo quē adūsus gentē p nr̄a fide scripsit retulit dicēs. Tyberius cui⁹ tpe nomē xp̄ianū in seculū intrauit: annūciata sibi q ex syria palestina illic virtute istius diuinitatis. s. xp̄i reuelauerāt detulit ad senatū. Et cū progatiua suffragij sui senat⁹ qr nō ipe pmouerat respuit: cesar in sn̄ia mansit cōminatus piculū accusatoribꝫ xp̄ianoz: hec Tertulian⁹. Qđ subdit eusebius: pfecto diuina sapia ita tūc cesarz sensibus ingessit vt absq̄ vllo obstaculo in ipis dū taxat initijs euāgelij pmo vsq̄q̄z discurreret. Una etiā ex sibillis gētilib lōge añ xp̄i aduentū pla de xp̄o pnūciauit vt refert Aug. de ciui. dei. post lactantiū: ī inē cetera post miracla ei⁹ narrata ait Post hec ꝙuenīēt sacerdotes hebreoz ꝑ xp̄m qr mlta signa faciet: ī cōpbendēt eū ī dabūt deo alapas incestis manib ī impuro ore venenatos sputos Dabit vo ad vbera sanctū dorsū ī colaphos accipiēs tacebit: ne q̄s agnoscat qđ vbū ī vñ venit. Et corona spinea coronabit. Ad cibū fel: ad sitim acetū dabūt: ī suspēdēt eū in ligno ī occidēt. Jpa aūt insipiēs tuū dñm nō intelle xisti ludētē mortaliū sensib: ī in medio die nox erit tenebrosa in trib horz: ī sortē mortz sumet in trib diebꝫ somno susceptro. Et tūc ab inferz regressus ad lucē veniet pmus resurrectiōis pncipiū mortalib ostēdet: qr tertia die resurget ī ostēdet se discipulis suis. Et ipis videntib ascēdet in celū ī regni ei⁹ nō erit finis Rep it Eutropius ī annalib romanoz hāc epl'am scriptā fuisse senatoribꝫ rome: p Lentulū romanū serpentē in ptib iudee Item tpibus Octauiani cesaris cū ex diuersis mūdi ptibus illi q̄ perant ꝙuincijs scriberēt senatoribus q̄ rome erāt nouitates q̄ p mūdi climata occurrebant. Quidā noie lentulus hūs officiū in ptibus iudee herodis regis: scripsit senatoribus sic. Apparuit tempibus istis ī adhuc est homo magne virtutis nominatus xp̄s ihs: q ꝺ a gentibus ꝓpha vtutis quē ei⁹ discipuli vocāt filiū dei: suscitās mortuos ī sanās oēs languores: hō q̄dē stature ꝓceris mediocris ī spectabilis: vultū hūs venerabilē quē intuētes pñt diligere ī formidare: capillos hūs coloris nucis auellane premature ī planos fere vsq̄ ad aures. Ab auribꝫ ꝺ o incinnos crispos aliq̄tulum ceruliozes ī fulgētiozes: ab humeris ventilātes. discrimē hūs in medio capitis iuxta morē nazareoz. frontē planā et serenissimā cum facie sine ruga ī macula aliqua: quaz ruboz moderatus vernustat. nasi ī oris nulla prorsus est reprehēsio. barbaz hūs copiosam ī impuberē capill' cōcolorē non longā: sed in medio bifurcatā. Aspectū hūs simplicē ī maturū. Oculis glaucis varijs et claris existētibus in increpatiōe terribil'. in admonitiōe bland⁹ et amabil'. hylaris fuata grauitate. Qui nūq̄z visus est ridē: flere autē sic Jn statura corporis ꝓpagatus rectus manus hūs ī brachia visu delectabilia. Jn colloquio grauis rarus ī modestus: speciosus inter filios hominum.

Capl'm. VIII.

Jscipulus ille quem di

ligebat ihs Joh. attendens Matheū. marcū et lucam in suis euangelijs de būanitate xp̄i tractasse ī gesta p eum in terris miranda nō oia: quia miracula eius fm Ebry. sunt pelagus immensum: sed que spūssanctus eos edocuit cōgrue hoibus enarrasse ac doctrinā eius parabolicā vt populis aptiorem. Jpe vt aquila grandis magnarum alarum ad altissimā libani cedrum sanctissimam trinitatē candorem gl'ie feliciter euolauit. Et quod audierat: qđ viderat: qđ manibus attrectauerat de verbo vite liquidius contēplatus vnicam angelorū ī hominū escam medullā cedri quasi in medio consistentem patris ī spūs almi: nō spualiter sz numeraliē (vt ita dixerim) inde attulit nobis q̄dam etiam mira p illos omissa. vt illuminationē ceci nati: reuiuiscentiā lazari: supplendo disputatiōes cū iudeis: pl'es ī exhortatiōes adūciēs: necnō fmonez mellifluū in vltima cena plenū fraterna dilectiōe ī sacris mysterijs diuinoz. Et ita alte euangeliū ipm inchoauit. Jn pncipio inqēns erat vbū. vt si altius intonasset torus mōs (ait Origeñ.) cum capere nō posset. Demū post volatū sublimē ad solē vsq̄ iustic ie velut aquila ad cadauer nostre mortalitatis p eū assumpte se inclinauit dicens. Verbū caro factū est: ī habitauit in nobis. Scripsit autem Jobes euangelium iam nonagenarius vel circa: post reuersionē in ephesum ab insula pathmos. vbi scribserat apocalipsim: ī ad pces fideliū: ī pcipue cū iam insurrexissent plures hereses contra xp̄m ei⁹ diuinitatē negātes vel blasphemātes Et in illis verbis potest notari triplex xp̄i natiuitas q̄ repsentat ī trib missis die natalis celebratis. Prima natiuitas eterna ī diuinalis: vbum. Scōa natiuitas būana ī spualis: caro factū. Tertia natiuitat⁹ interna ī spūalis: habitauit in nobis. Et de pma agit in pncipio euangelij: de secunda in medio ibi Lux in tenebris de tertia in fine: ibi. In propria venit. Unde ī introit⁹ pme misse apte loquitur de natiuitate eterna. Dicitur em̄ illud psal. Dominus dixit ad me filius meus es tu Loquitur filius de pre cuius dicere ad eū est ipm verbū

generare: q̄ natiuitas est eterna. Et ideo dicit. Ego hodie. i. eternaliť: eternitati eī oīa sunt p̄sentia z pfecta z iō genui: subdit tp̄is p̄teriti pfecti. Introit⁹ scđe satis vīđ eē seu agere de interna z spūali q̄ xp̄s habitat in nob. Et ꝓterea natus ē tpaliť: vt ad spūalem nos duceret: vñ đ. Lux fulgebit hodie sup' nos z c̄. Et cāťať vel legiť in aurora q̄n tenebr' abeuntibus: incipiūt signa lucis apparē sz nō clara lux Ita z natiuitas que est p lucē gr̄e spūalis ꝙ fit in nob p aliq̄ signa z ꝓiecturas p̄t depheđi a se z ab alīs sed nō certe sciri Introitus tertie loquiť de tpali ſm illud Esa. Puer natus ē nobis: q̄ cantať clarissima diei luce: qz manifesta fuit. Nā oēs potuerūt oculis corporeis intueri carnē eius Et sic intelligiť illud. Videbit omis caro salutare dei Prima aūt missa đ in obscurissimo noctis: qz illa eterna natiuitas est nob viatoribꝫ oīno ignota. Et qz istō euangeliū seu ps z inchoatio euāgelij Joh. vsq̄ ad illō Plenū gr̄a z veritatis q̄tidie đ i fine misse: z lr̄is aureis dixit q̄dam pbs platonicus audiēs in eccl'ia legi in valuis eccl'iaz ipm scribendū: platonē q̄s p̄nciplū ei⁹ in suis libris notasse: nō tñ ꝙ intellexerit ẏbū diuinū psonaliter distinctū a p̄e. Nā vt ait hiero. hoc doctus plato nesciuit: ꝫ demosthenes eloquēs ignorauit: iō ipsū diffuse exponiť Et in p̄ma p̄te de ipo ẏbo nato p̄t q̄tuor notari. Primo eius sublimissimā maiestatem. In p̄ncipio c̄. vsq̄ oīa p ipm Scđo ei⁹ vniūsalissimā ẏtuositatem: oīa p ipm: vsq̄. Qđ factū est. Tertio eius illustrissimā sapientialitatē. Qđ factum est in ipo vita erat. Quartū est ei⁹ ad nos ardentissimā caritatem. ibi Et vita erat lux hoim. Prima ps habet q̄tuor clausulas q̄tuor modis maiestatē suā innuēs. Pria essentie spūalitas. In p̄n° c̄. Scđa psone ei⁹ diūsitas: z verbum Tertia subē ẏdētitas: z deus. Quarta pmanētie eternitas. Hoc erat . Essentie filij dei spūalitas notatur in noie ẏbi: verbū em̄ de quo loq̄mur nō ē q̄d corporale nec vocale: sz mentale: vñ z spūale ſm illud ps̄. Eructauit cor meū aīt deus. i. mens mea verbū bonū Diligenter aūt vidēde sūt iste tres dic̄ones. s. ẏbum: z erat: z in p̄n°. Pro declaratōe p̄mi dicit brūs Tho. in postilla sup Job. Sciēdū ꝙ ea q̄ sunt i voce ſm pbm sunt signa earū q̄ sunt in aīma passionū. Cōsuetū est aūt ꝙ res signate in sacris scripturis sortiank vocabula signoꝝ z ecōuerso: vt illud. Petra autem erat xp̄s De necessitate g̃ oportet ꝙ illud intrinsecū aīe nr̄e q̄đ signatur exteriori ẏbo nr̄o verbuz vocek: planū est ꝙ id q̄đ voce signať interius in aīa existens p̄us est q̄z ipsum ẏbū voce platum exteriori: vtpote cā ei⁹ existens Si g̃volumus scire q̄d sit ẏbum interius in aīma nr̄a videamus q̄d significet ẏbū exteriori voce platū. In intellectu aūt nr̄o tria sunt. s. ipa potentia intellectus: spēs rei intellecte q̄ est forma eius se habēs ad ipm intellectum sicut spēs coloris ad pupillā oculi: z tertium est ipa opatio q̄ est intelligere Nullū aūt istoꝝ signať verbo exteriori voce platum. Nam ꝫ nomē lapis non signat subam intellectus: qz nō intendit ꝫ dicē noians ipm: nec signat spēm q̄ est quo intellectus intelligit: cū etiam ꝫ non sit intentio nominantis: nec signat ipm intelligere: cū intelligē nō sit actus exterius: sed interi⁹ pmanēs i intelligēte: illud g̃ ꝓprie đ verbū interius q̄đ intelligendo intelligens format. Intellectus autē duo format ſm duas eius opationes. Naz ſm opationem illā qui đ invisibiliū: intelligētia format diffinitionez. Scđm ẏo opationē suā q̄ componit z diuidit format enūciationē vel aliq̄d hmōi: z ideo istud signum formatū interius z p opationē intellectus exp̄ssum diffinientis vel enunciantis exteriori voce signatur. Vñ z p̄bus dicit ꝙ ratio signat nomen z diffinitio Illud ergo sic exp̄ssum sic formatum in anima đ verbum interius: z ideo comparatur ad intellectum: nō sicut quo intellectus intelligit: sed sicut in quo intellectus intelligit: qz in isto sic expresso z formato videt natura rei intellecte. Et sic ꝓz quid significek p verbum. Et qđ est quid spūale in anima. Ex dictis autem duo cōcipere possumus de verbo. Primum ꝙ ẏbum semp est verum aliq̄d ꝓcedens ab intellectu in actu existente: secundū est qđ verbū est ratio z similitudo rei intellecte Et si q̄dem eadem res sit intelligens z intellecta: tūc verbū est ratio z similitudo intellectus a quo ꝓcedit: si aūt sit aliud intelligens z intellectum: tunc ẏbū nō est ratio z similitudo intelligentis sz rei intellecte. Sicut ꝓceptio quam q̄s de lapide in mēte habet est similitudo lapidis tm̄: sed q̄n intellectus intelligit se: tūc hmōi ẏbum est ratio z similitudo intellectus. Et ideo aug. ponit similitudinem trinitatis in anima ſm ꝙ mēs intelligit seipam: non autem ſm ꝙ intelligit alia Patet ergo ꝙ in q̄libet natura intellectuali cui competit intelligere: necesse est ponere verbum. De ratione em̄ intelligendi est ꝙ intelligendo intellect⁹ aliq̄d formet. Nul⁹ autem formatio đ verbum: z ideo in omni intelligente oportet ponere ẏbum. Sciendū aūt ſm Thomā vbi supra: ꝙ verbum ō quo loquiť Job. hic z Eccl. j. Fons sapientie verbum dei in excelsis: habet tripliczꝫ differentiā ad verbum nostrum. Prima est ſm Aug. quia verbum nostrum p̄us est formabile q̄z formatum Nam cum volo concipe rationem lapidis: oportet ꝙ ad ipam ratiocinando pueniaz: z sic in omnibus alīs que a nobis intelliguntur: nisi forte in p̄mis p̄ncipijs que cū sint nobis naturaliter nota: absq̄ discursu rationis statim intelliguntur. Quādiu ergo intellectus ratiocinando discurrit hac illacq̄ iactatur: necdū formatio pfecta est nisi q̄n ipam rationem rei pfecte cōcepit: z tunc p̄mo habet rationē verbi. Et inde ē ꝙ in anima nostra est z cogitatio p quam significak ipe discursus inq̄sitionis: z verbum quod est iam formatum pfecta contemplatio veritatis. Et sic verbum nostruz p̄us est in potentia q̄z in actu: sed verbū dei semper est in actu: vnde nomen cogitationis ꝓprie verbo dei non ꝙuenit. Et ideo dicit Aug⁹. in. xv. de tri. ꝙ ita đ illud verbuz dei vt cogitatio non dicatur: ne aliquid q̄si volubile in deo credatur. Secunda differentia verbi diuini ad nostrum est: quia verbū nostrum est imp̄fectum: verbū autem dei pfectissimum. Quia enim nos possumus omnia que sunt in anima nostra vno verbo exp̄imē: ideo oportet ꝙ sint plura verba imp̄fecta p q̄ diuisim exp̄mamus omnia que sunt in scientia nostra In deo autem sic nō est: cū ipe intelligat z seipm z q̄d aliud p essentiam suā vno actu: z ideo vnicū verbū diuinum est exp̄essiuum totius quod est in deo: nō solum patris: sed eriā creaturarū: alias esset imp̄fectum Et ideo dicit Augustin⁹. Si aliquid min⁹ essz in verbo q̄z in scientia dicētis: verbū esset imp̄fectum. Sed est pfectissimum: ergo vnū tm̄. Job. xxxiij. Semel loquiť deus. Tertia differentia est qz verbū nostrum non est eiusdem nature nobiscū: sed verbū diuinū est eiusdem nature cū deo: z ſm aliquid subsistens i natura diuina. Nā ratio intellecta de aliq̄ re q̄ intellectus noster format habet esse in anima nr̄a intelligibili tm̄ Intelligere aūt animе non est idem quod eē naturale animе: qz anima non est ipa sua operatio: z iō verbuz quod intellect⁹ nr̄ format nō est de essentia sz ē accidēs ei. In deo aūt est idē intelligē z esse : z ideo ẏbū intellectus dini nō est aliq̄d accidēs: sed p̄tinēs ad naturam

cius. Uñ oportet q̄ sit subsistēs: qz oē qđ est in natura dei est deꝰ. Ex p̄missis ḡ tenēdū est q̄ ꝓprie loq̄ndo verbum semp accipiť psonaliť in diuinis cū nō imporret nisi q̄d expssum ab intelligēte. Itē cū v̄bū in diuīs sit similitudo eius a quo ꝓcedit: oportet q̄ sit coeternū ei a quo ꝓcedit: cū nō prius fuerit formabile q̄z formatus: sz semp in actu. Et q̄ sit coequale p̄i: cū sit pfectū t totius esse p̄is expssiuū. Et q̄ sit coessentiale t cōsubale cū sit subsistēs in natura ciꝰ. Patet etiā q̄ cū sit in naturalibꝫ id qđ ꝓcedit hñs naturā t silitudinē eius a q̄ ꝓcedit vocať filius. t hoc verbū ꝓcedit in silitudinez nature ciꝰ a quo ꝓcedit. Dicať filiꝰ hoc v̄bū: t pducto ciꝰ dicať generatio. Et sic patet pmū. s. qđ sit hoc qđ ōr verbū: t qđ spūale qđ est. Et hec rō fm Chrys. quare Joh. loq̄ns de filio dei nō dixit In p̄ncipio erat filius ne. s. audiēdo generatōz sub noīe filij in diuinis putarem illā ḡlis est in humanis talē esse. s. materialem et passibilē. t ideo nō dixit filiꝰ sed verbū: qđ ōportat intelligibilē ꝓcessum: vt non intelligas materialē t passibilem illā generationē sed spūalē. Joh. iij. Spūs est deꝰ Et ciusdē. iij. Quod natū est ex spū spūs est. Uel ideo ōr Johānes verbū t nō filiꝰ: quia filiꝰ dicit solū respectū ad patrē: sed v̄bū ōr cōpationē ad dicentē t ad id qđ verbū dicit: t ad vocē quā induit: t ad doctrinā quaz p verbū influit. t ideo nullū nomē ita ꝓprie decuit poni q̄z verbū. Et ḋa importat compatiōz ad patrē a quo ꝓcedit: sicut t nomē patrꝭ: t ad creaturas quas v̄bū fecit: t ad carnē quā induit: t ad doctrinā quā p̄buit. Dicturus em̄ erat de eo inq̄rtū venerat ad manifestandū patrē: que manifestatio fit potissime p v̄bū: t ideo aptissime sub noīe verbi describit. Mouet Chrys. t aliaz questionē: q̄rc. s. Johānes patrē dimittēs statim cepit a filio dicens. In p̄ncipio erat verbū. Ad qđ ipe rñdet q̄ pater erat innotuerat oībus in veteri testamēto nō tū in rōne patrꝭ sed vt deus. dei filiꝰ aūt ignorabať: t ideo in nouo testamēto in quo agiť de cognitiōe verbi incepit a filio. Tū etiā ḋa p filiū inducunť hoīes in noticiā patris: fm illud Job. xvij. Pater manifestaui nomen tuū hoīb. t ideo cōgruēter euāgelium inchoauit filio dicēs. In p̄ncipio ꝛc. Tertia q̄stio est Aug. q̄rētis: quare cū in greco habeať logos vbi nos dicimus verbū: t logos latine significat rationē t verbū: q̄re potius dictū est v̄bū q̄z ratio. Rñdet q̄ ratio ꝓprie importat conceptū mentis fm qđ est in ipa mente: t si qđ per illā exterius fiat: sed verbū aliq̄d ad exteriora compatū. Et ideo: ḋa euāgelista p hoc q̄ dixit logos non solum intēdebat signare respectū t existentiā filij i patre sed etiā opatiuā potentiā filij in patre: ḋa oīa p ipm facta sunt. Ideo antiqui nr̄i magis transtulerūt logos i verbū q̄z in rationē: quia verbū importat respectū ad exteriora: aut tm̄ conceptū denūciat. Quartā q̄stionē mouet Orig. s. cum in multis locis scripture vbi fit mētio de verbo addať dei. i. verbū dei. vt Apocal. xix. Nomen eius v̄bū dei. t Esa. Uerbū dñi manet in eternū. quare Johes hic absolute ponit verbū sine additione alīq̄. Rñdet idē: q̄ lz sint multe veritates ꝑticipatiue tamē vna est veritas absoluta: que p essentiā suā ē sapientia absoluta supza oēs eleuata. s. sapiētia diuina p cuius ꝑticipationē oīa sapia sunt. Ita est etiā vnū verbum absolutū p cuiꝰ ꝑticipatiōz oēs hñtes v̄bū dicūť esse: dicēres q̄ est verbū diuinū: quod p scipm est v̄bū sup oīa eleuatū verba. Ut ḡ euāgelista hanc supeminētiam verbi insinuaret: ipm verbū absq̄ aliqua additōne nobis absolute ꝓponit.

Super illo verbo erat ℣. j.

Cum p̄teritū impfectū repugnet eternitati in q̄ nulla est ꝑteritio: videť q̄ nō congrue describať verbū dei p erat. Sed respondeť q̄ cum esse v̄bi hic noteť vt permanēs t imutabile t oīa antecedēs: t hec tria importat hoc verbū erat: ideo congrue dixit erat. Cum enim sit mediū inter p̄sens t p̄teritū: t mediū sapiat naturam extremoꝝ. a p̄senti em̄ habet pmanentiā: a ꝑterito imutabilitatē: t a seipo antecessionē t ordinē: scilz eternitatis ad temp̄: t ideo cōueniētissime dixit erat. Uñ dicit Thomas in postilla sua q̄ verbū tēporis ꝑteriti impfecti maxime videť cōpetere ad significādum eterna: si attēdam̄ ad modū eorū: que tēporaliť sunt. Nam futurū nō ponit esse in actu: p̄sens aūt ponitur esse in actu: sed nō designat fuisse. p̄teritū autē perfectum designat aliq̄d extitisse: sed iam terminatū t desijsse. sed p̄teritū impfectū designat aliq̄d extitisse: sz nondū terminatū esse nec desijsse sz adhuc remanere. t ideo signāter Johānes v̄bi cunq̄ aliq̄d eternū ponit dicit erat. vbi aliq̄d tēporale dicit fuit. Sed q̄ztū ad rationē p̄sentis maxime cōuenit ad designādū eternitatem p̄s: quia signat aliq̄d esse in actu: quod semp conuenit eternis. vñ Exo. iij. dicit. Ego sum q̄ sum. t Aug. dicit q̄ ille solus v̄e est: cuius esse nō nouit ꝑteritū nec futurū. Est etiā p̄siderādū fm glo. q̄ hoc verbū erat nō sumiť hic fm q̄ significat temporales motꝰ more aliorū verboꝝ: sed fm q̄ significat rei existentiā: vnde t verbū substantiuū dicit. Sed potest hic aliq̄s q̄rere Cum verbū istō sit genitū a patre: quō possit esse ei coeternū: cum filius genitꝰ a patre sit posterior eo in humanis. Ad qđ dicēdū fm Tho. vbi supza: q̄ p̄ncipiuz originis inueniť esse prius duratiōe: eo q̄ ē ex p̄ncipio ꝓpter tria. Primo quidē ḋa p̄ncipiū originis alicuius rei ꝑcedit tēpore actionē p quā ꝓducit rem cuiꝰ est p̄ncipium. sicut nō statim quādo est homo incipit scribere: t ideo homo tēpore p̄cedit scripturā. Secūdo p̄pter hoc q̄ actio habet successionē: t ideo t simul incipiat cum agēte. tamē terminꝰ actiōis est post ipm agētem. sicut cum simul generatꝰ est ignis in istis inferioribus incipit sursum tendere: prius tamen est ignis q̄z sursum tendere. quia motus quo sursum tendit q̄daz tēpore mensurať. Tertio modo ex eo q̄ volūtate deť determinať initiū durationis ab eo qui est p̄ncipiū. sicut ex voluntate dei determinať initiū durationis creature. vnde prius fuit deus q̄z creatura. Nil aūt horū triū in generatiōe diuini verbi reperiť. Nō em̄ prius fuit deꝰ q̄z ipe ꝑpet generare verbū. Cū em̄ generatio verbi nihil aliud sit q̄z eius intellectualis cōceptio: sequeretur q̄ deus prius in potētia esset intellectꝰ q̄z in actu. qđ est impossibile. Silr nō potest esse q̄ ipa generatio v̄bi sit successiua. n ā sic p̄ꝰ esset diuinū verbū informe q̄z formatū. Sicut accidit in nobis qui p̄us cogitando formamus verba: qđ est falsum. Silr nō potest dici q̄ pater sua volūtate initiū durationis filio p̄stituerit: quia deus pater nō generat suum filiū voluntate. vt arriani dixerūt hereticiť. sed naturaliť. Deus em̄ pater cū naturaliť seipm intelligēdo concepit. t ideo nō aūt fuit deus pater q̄z filiꝰ. Sicut q̄z cito fuit ignis habuit lucem a qua ꝓcedit splēdor nō successiue sed subito: nō volūtate sed naturaliť: t ideo q̄z cito est ignis est splēdor ciꝰ Uñ si esset ignis eternꝰ esset splēdor coeternꝰ. ꝓpter qđ filius dicť splendor patris. ad Heb. j. Qui cū sit splendor gl̄ie. sed in hac silitudine deficit cōnaturalitas: et ideo noīam̄ eū filiū: cū tamē in filijs q̄ sunt apud nos deficit coeternitas. Oportet em̄ ex multis similitudinibꝫ sensibilium in diuinā cognitionē deuenire: quia vna nō sufficit. Noīamus ḡ dei filiū diuersis noīb ad

exp̃mẽdũ diuersimode pfectionẽ eius que vno noĩe exp̃mi nõ potest. Ut em̃ ostendat ꝓnaturalitas patri dicit̃ filius: vt oñdat oĩno silis dicit̃ imago: vt ostẽdat coeternꝰ ꝺr splendor: vt ostẽdat imaterialiẽ genitus t q̃d spũale dicit̃ verbũ.

Super illo verbo ·Ꝯ·ij·

In p̃ncipio: ꝺr Tho. vbi ꝯ. Sciẽdũ q̃ p̃ncipiũ multis modis ꝺr. Principiũ em̃ ipoꝛtat ordinẽ quẽdã ad alia t ideo in oĩbus in q̃bus inuenit̃ ordo inuenit̃ t ratio p̃ncipij. Inuenit̃ em̃ ordo t in q̃ntitatiꝝ. Et sic in numeris p̃ncipiũ est vnitas: t lõgitudinis p̃ncipiũ linea: t linee punctꝰ. Et in tpe inuenit̃ ordo: t sic p̃ncipiũ ꝺr tpis vl̃ durationis. In disciplinis q̃z est ordo t p̃ncipiũ duplex. quia vel ſm naturã vel q̃ ad nos: t hoc mõ in disciplina xp̃iana initiũ t p̃ncipiũ sapiẽtie nr̃e est xp̃s: inq̃tũ est sapiẽtia t verbũ dei. i. ſm dignitatẽ. Quo ad nos ꝺo est p̃ncipiũ ipe xp̃s: inq̃tũ verbũ caro factũ est id est ſm incarnationẽ. Inuenit̃ etiã ordo in p̃ductõe rei: t ſm hoc p̃ncipiũ ꝺr: vel ex pte generati. s. ipa p̃ma pars generati vl̃ facti: t sic fundamẽtũ ꝺr p̃ncipiũ domꝰ. Uel ex pte faciẽtis. t sic est triplex p̃ncipiũ. s. intẽtiõis: q̃d est finis q̃ mouet agentẽ. ratiõis q̃d est ipa forma in mẽte artificis. t executiõis: q̃d est in potentia opandi. Mis g̃ modis cũ dicat̃ p̃ncipiũ videndũ ẽ quõ b sumat̃ p̃ncipiũ cũ ꝺr Jn p̃ncipio. Ubi attendendũ q̃ tripliciter põt sumi. Uno mõ ſm q̃ supponit p̃ pſona filij q̃ ẽ p̃ncipiũ creaturarũ. t ſm q̃ est p̃ncipiũ vtuꝫ actiue: t per verbũ sapie: q̃ est rõ coꝝ. q̃ fiunt. vñ ꝺr. j. ad Ebor. j. Xp̃z dei virtutẽ t dei sapiam. Et dñs de se ꝺr Joh. viij. Ego p̃ncipiũ q̃ t loquor vobis. Sic g̃ intelligendo p̃ncipiũ exponendũ est q̃d ꝺr. Jn p̃ncipio erat verbũ. ac si di. Jn filio erat vbũ. vt sit sensus ipm vbum erat p̃ncipiũ: eo modo loquẽdi quo etiã dicit̃ vita esse in deo: q̃ vita nõ est aliud q̃z ipe deus. t sic exponit Orig. Et Ebr. ꝺr: vt ostẽdat euãgelista statim in p̃ncipio xp̃i dignitatez: ait. Jn p̃ncipio erat t̃. q. ſm extimationẽ oĩm bonorabilissimũ est p̃ncipiũ. Scõ põt accipi p̃ncipiũ p̃ vt supponit p̃ pſona patris: q̃ est p̃ncipiũ nõ solũ creaturarũ sed etiã filij. t sic accipit̃ p̃ncipiũ i ꝑs. cũ dicit̃. Tecũ p̃ncipiũ i die virtutis tue t̃. Sic accipit̃ cũ dicit̃. Jn p̃ncipio erat vbũ. ac si di. Jn pre erat filius. t sic exponit Orig. t Aug. Dicit̃ aũt filius esse in pre: quia est eiusdẽ essentie cũ pre. Cũ em̃ filius sit essentia sua: in q̃cũq̃z est essentia filij est filius: quia g̃ in pre est essentia filij p̃ pſubstãtialitatẽ: cõsequens est q̃ filius sit in pre. vñ t Johannis. xiij. Ego in pre t pr̃ in me est. Tertio mõ põt accipi p̃ncipiũ p̃ p̃ncipio durationis: vt sit sensus. Jn p̃ncipio erat vbũ. i. vbũ erat añ oĩa: vt exponit Aug. Et designat̃ p̃ hoc vbi eternitas ſm Basilium t Hyla. Per hoc em̃ oñdit̃ q̃ q̃dcũq̃z durationis p̃ncipiũ aliq̃s accepit: sive tpis rerꝫ coꝛporaliũ: sive seculi rerũ eternarꝫ: sive etatis totius mũdi: sive q̃dcũq̃z imaginarij p̃ncipiũ durationis. in illo p̃ncipio iam añ erat vbũ. Et hoc ẽ q̃d dicit̃ pverb. viij. Dñs possedit me initio viarum suarꝫ anteq̃z q̃cq̃z faceret a p̃ncipio. Q̃d aũt est añ p̃ncipiũ durationis est eternũ. t sic p̃ hanc expositioñ asserit̃ vbi causalitas p̃ secundã ad patrẽ ꝓsubstãtialitas: p̃ tertiã eternitas.

Quãtũ ad secundã ·Ꝯ·iij

clausulã: illud sciz Et vbũ erat apud deũ Tho. vbi supꝛ. Consideranda est significatio diuinorꝫ verborꝫ que nõ sunt posita in p̃ma clausula. t hec sũt duo. s. deũ t apud. Sciendũ igit̃ q̃tũ ad p̃mã dictionẽ. s. deũ: q̃ b nomẽ deus significat deitatẽ t suppositor t cõcretor: sed b nomen deitas signat deitatẽ abstracte t absolute: et ideo hoc nomẽ deitas ex naturali virtute t non ex modo significãdi potest supponere p̃ persona diuina: sed p̃ natura tm̃. Sed hoc nomẽ deus naturaliter t ex mõ significãdi oportet q̃ supponat p̃ quacũq̃z pſona. sicut hoc nomẽ homo supponit p̃ pſona humanitatis. Et quotiens cũq̃z veritas locutionis p̃dicati exigit: vt hoc nomẽ deus supponat p̃ pſona: tunc supponit p̃ pſona: vt cũ dicit̃ deus generat deũ. Et ita cũ hic dicit̃ apud deum. quia apud est p̃positio significãs distinctionẽ ipi vbi quod tamẽ nõ est distinguendũ a natura patris apud quẽ est: sed a pſona p̃ma tm̃ p̃ relationẽ origis. Et ideo oportet q̃ deus hic supponat p̃ pſona patris. Signat ergo euãgelista cum dicit: apud deum pſonã patris.

Circa secundũ. s. apud t̃. sciendũ q̃ hec p̃positio apud quandã cõiunctionẽ significat p̃ rectũ ad rem significatã: per obliquũ ipoꝛtat: sicut t hec alia p̃positio in sed differẽter. quia hec p̃positio in ipoꝛtat cõiunctionem intrinsecã: hec aũt p̃positio apud dicit cõiunctionem extrinsecã quodãmodo: t ideo verũq̃z in diuinis dicim̃. s. filium esse in patre t apud patrẽ. Et intrinsecum quidẽ in diuinis ad cõsubstãtialitatẽ ptinet: extrinsecum vero: vt sic liceat loqui in diuinis: cũ nõ p̃prie dicatur extrinsecum: nisi ad distinctionẽ pſonarũ refertur cum filius nõ distinguat̃ a patre nisi pſonaliter: t ideo p̃ verunq̃z istoꝝ t ꝓsubstãtialitas in natura t distinctio in pſonis designat̃. Cõsubstãtialitas q̃dẽ inq̃tũ ipoꝛtat cõiunctionẽ. distinctio vo pſonarũ inq̃tum distinctionẽ quandã signat. Et quia hec p̃positio in p̃ncipaliter cõsubstantialitatẽ designat inq̃tum ipoꝛtat cõiunctionem intrinsecam: t ex consequẽti distinctionem pſonarũ: inq̃tũ oñis p̃positio est trãsitiua. Nec vo p̃positio apud ꝓiunctionẽ quidẽ designat: sz distinctionẽ pſonarũ p̃nципaliter inq̃tũ cõiũctionẽ quodãmodo extrinsecã. Et ideo euãgelista specialius in hoc loco hac p̃positiõe apud vsus est: vt pſonalẽ distinctionem filij a patre insinuaret dicẽs. Et verbũ erat apud deum. i. filius apud patrem: vt alia pſona a patre apo patrem. Sciendũ aũt q̃ per hanc p̃positionẽ apud q̃tuoꝛ designant̃: per que quattuoꝛ obiectiões excludũ tur. Significat em̃ hec p̃positio apud subsistẽtiã in recto. Nõ em̃ p̃prie dicit̃ albedo est apud coꝛpus: cum albedo nõ sit subsistẽs sz homo: quia est aliq̃d subsistẽs: p̃prie dicit̃ apud hoiem. Secũdo significat auctoꝛitatem in obliquo. Nõ em̃ ꝺr esse dñs apud seruũ: vel rex apud militẽ suum: sed ecõtra dicit̃ seruus apud dñm. t miles apud regẽ. Tertio signat distinctionẽ. Nõ em̃ dicit̃ vnus homo esse apud scipm: sed apud alium hominem. Quarto signat cõiunctionẽ t societatẽ quãdam. Cum em̃ dico: talis est apud talẽ: quandã socialẽ coniunctionẽ insinuo. Scõm igit̃ has quattuoꝛ conditiones in hac p̃positiõe apud importatas cõuenienter euãgelista hanc clausulã Et verbũ erat apo deum: subiunxit p̃me clausule. s. Jn p̃ncipio erat vbũ. Scõm em̃ q̃ p̃ncipiũ sumit̃ p̃ eo q̃ est ante oĩa: vel etiã ſm q̃ sumitur p̃ patre insurgunt quattuoꝛ conditiones more ab hereticis: sed per quattuoꝛ conditiones huius p̃positiõis apud supꝛdictas excludi possunt. Earũ igit̃ obiectionũ p̃ima est talis. Tu dicis q̃ verbum erat in p̃ncipio. i. ante oĩa ſm illã expositionẽ supꝛadictam. Ubi ergo verbũ erat si ante omnia erat? Nec obiectio p̃cedit ſm imaginationẽ illoꝝ q̃ ponunt oĩa que sunt alicubi t in loco esse. Que q̃dẽ obiectõ excludit̃ a Jobe cũ dicit: apud deũ. vt ly apud designet cõiũctionẽ ſm vltimã eius cõditionẽ supꝛadictã: vt sit sensus ſm Basiliũ: quasi si quis quereret a Johanne: Ubi ergo erat verbũ si ante omnia? Respõdet q̃ apud deũ. quasi di-

nō in loco: cū incircūscriptibile sit: sed apō patrē q̄ neq; loco nec aliq̄ circūscriptiōe p̄tinet. Scōa questio ē talis. Tu dicis q̄ verbū erat in p̄ncipio. i. añ oīa: sed ea q̄ sunt añ oīa videnť nō ex aliq̄ p̄cedere: nō igit̄ hoc verbū est ab aliq̄ p̄cedēs. Sed hec obiectio excludit̄ cum dicit Job. Et verbū erat apud deū. vt ly apud accipit̄ fm secūdā acceptiōz fm quā importat auctoritatē: vt sit sensus fm Hyla. cū dicis. A quo est verbū si añ omnia est? Rñdit iobes. Est apud deū. q. d. lz careat initio duratōis nō tñ caret auctoritate originis. erat em̄ apō patrē vt apud auctorē. Tertia questio est ad aliā expositionē de p̄ncipio. put. s. signat patrē. z ē talis. Tu dicis. in p̄ncipio erat verbū. i. filius in patre. Sed q̄d est in aliquo nō videť esse subsistēs. sicut nec albedo quā dicim⁹ esse in corpe nō vtiq; subsistit: q̄ verbū nō est subsistens ypostasis. Sed hec obiectio tollit̄ in hoc q̄ dr Jobes. Et verbū erat apud deū. fm q̄ ly apud sumit̄ ex p̄mā acceptionē in qua signat subsistentiā in recto. Et sic exponit Chrys. Uerbū erat apō deū. nō vt accidēs: sed apud deū vt subsistēs z ypostasis. Quarta obiectō est. Tu dicis q̄ verbū est in patre: q̄a in p̄ncipio. sed q̄d est in aliquo nō est distinctū ab eo. Si ergo filius est in patre: ergo nō est distinct⁹ ab eo. Sed hec obiectio tollitur p hoc q̄d dicit. Uerbū erat apud deū. vt ly apud sumāt̄ put importat distinctionē quādā. vt sit sensus fm Alchuinū z Bedā. Uerbū ita erat in p̄ncipio. i. in patre p ꝓsubstātialitatē nature: q̄ tamē est apud deum patrē p distinctiōz psone. Et sic ex ista clausula habes cōiunctionē verbi ad patrē in natura fm Basiliū. distinctionē in psona fm Alchuinū z Bedā. subsistētiā verbi in natura diuina fm Chrys. auctoritatē origis patris ad verbū fm Hylariū.

Tertia clausula est ·ℌ·iiij·

Deus erat verbū. Hec fm ordinē doctrine cōgruētissime sequit̄ fm Tho. vbi sup̄. Quia em̄ Job. dixerat de verbo qñ erat: z in quo erat: restabat q̄rere q̄d erat. Ad q̄d rñdet Jobes dicēs. Deus erat verbū. i. verbū erat deus vt ly verbū ponat̄ ex p̄te suppositi: z de⁹ ex p̄te p̄dicati Sed cū q̄rendū sit de re p⁹ q̄d est q̄ vbi sit vel qñ sit: q̄re Johānes eo cōtra posuit posteri⁹ hoc. s. q̄d sit verbū Rñdet Origz. q̄ aliter dicit verbū dei esse apud deū: aliter apud hoīes. Nam apud hoīes est vt pficiēs eos: q̄a per verbū dei homo efficit̄ sapiēs z ꝓphetās. vñ Sap. vij. dicit̄ de sapiētia. Amicos dei z ꝓphetas cōstituit illustrans. s. lumine sapiētie. Apud deū nō ita dicit̄ esse verbū q̄si pater pficiat̄ z illustret̄ ab eo: sz sic verbū est apud deū: q̄ accipit verbū z obtinet a deo vt sit deus. Et q: verbū habet q̄ sit de⁹: p hoc q̄ est apud deū z in deo: ideo ncēarū fuit p̄mo ostēdere q̄ verbū erat in p̄re. z apud patrē q̄ verbū erat deus. Sciendū etiā q̄ p hanc clausulā: de⁹ erat verbū rñderi pōt duabꝫ q̄stionibus. q̄ ex p̄dictis insurgūt: quarū vna est ex noīe verbi z est talis. Tu dicis q̄ verbū erat in p̄ncipio z apud deū Sed cōstat q̄ verbū fm cōem vsum loquēdi signat vocem aliquā z enūciationē negocioꝝ z manifestationē Sed ista transeūt z nō subsistūt: quō g̃ credi potest de verbo q̄d Job. dr. Sed hec questio soluit̄ fm Aug⁹. super Joh. nā cū dicit In p̄ncipio erat verbū. satis ostendit: q̄d nō accipit verbū p locutiōe. q: cū locutio sit ī motu z transeat: non potest dici q̄ erat in p̄ncipio. Iterū cū subdit. Et verbū erat apud deū. idē satis dat intelligi. patet em̄ q̄ aliud est in esse aliud adesse. verbū em̄ nostrū cū nō subsistat nō adest sed ineſt. sed verbū dei cū sit subsistēs ideo adest. q̄ō signāter ostēdit euāgelista dicens. Et verbū erat apud deū. Sed vt obiectiōis causa totaliter auferat: nomē z esse verbi exp̄ssit dicēs. Et deus erat verbū. Alia questio est: q: p hoc q̄d dixerat verbū apud deū. Nam cum apud dicat distinctionē posset credi q̄ verbū ita esset apud deū patrē. s. ab eo in natura distincta. Et ideo ad hoc excludendū statim subdit. Et deus erat verbū. q. d. Uerbū nō est sepatū a natura diuina: sed verbū est deus ipse. Notādus est etiā iste mod⁹ loquendi cum dicit. verbū erat deus. Absolute em̄ ponit deū: vt oñdat nō eo modo esse verbū deū: quo creature dicunť deus in sacra scriptura: sed simplr z absolute dicit verbū deū. Cum em̄ de creatura aliqua dicitur q̄ sit de⁹? semp hoc manifestat̄ p aliquā additōez. sicut est illud Exo. Cōstituite deū pharaonis: ad designandū q̄ nō simplicit̄ est deus sicut verbū dei: sed q̄ sit dat⁹ de⁹ pharaoni ad puniēdū z liberādū filios isrl. Et illud Ps̄. Ego dixi dij estis. q. d. fm meā reputatōz nō fm rei veritatē. Aliud est em̄ dici deū: aliud esse deū. Uerbū ergo dei absolute dicit̄ de⁹: quia est ex essentiā suam deus: nō fm ꝑticipationē: vt homies z angeli.

Sciēdū etiā q̄ cū necessariū sit ponere verbū in oī natura intellectuali. de ratiōe intelligēdi em̄ est q̄ intellectus intelligēdo formet aliq̄d: z illa formatio dr verbum. Ideo sicut triplex est natura intellectualis: ita triplex est verbū. Est em̄ natura intellectualis hūana angelica z diuina: sic est verbū humanū. Ps̄. Dixit insipiens in corde suo tē. Uerbū angelicū Zach. j. dixit angelus qui loquebat̄ tē. Uerbum diuinū. Gen̄. j. Dixit deus fiat lux tē. Cum aūt euāgelista loquit̄ de verbo: cōstat q̄ nō intelligit de verbo humano vel angelico: q: vtrūq; est factū z nō p̄cedit dicentē. Homo autē et angelus habent p̄ncipiū suū z causam. Itē verbū humanū ē triplicit̄. s. mētale. Ps̄. Eructauit cor meū verbum bonū. put loquitur Dauid de sc. Uerbū vocale. Matth. viij. dixit centurio xp̄o. Tm̄ dic verbo z sanabitur puer me⁹. Uerbū manuale opis vel scpture. vnō Dauid interrogauit. Q̄d est verbū q̄ facū est? Precipue tñ fm o z scptura dei dr verbū p excellētiā quasi verbū boans. i. intonās. Aug⁹. Nō est minus verbū dei. s. q̄ predicat̄ q̄z co: p⁹ xp̄i. j. q. j. Interrogo. Hic etiā notandum q̄ Origz. turpiter errauit dicēs q̄ verbum nō esset deus p essentiā. z si sit verbū essentialr: sed est de⁹ p ptiципationē. Et solus pater est de⁹ p essentiā: z sic posuit filiū minorē patre. Sed cū aplus ad Ro. ix. dicat ex q̄ bus est xp̄us qui est sup̄ oīa deus. Et. j. Johis vl. de xp̄o dicit. Hic est verus deus z vita eterna. ideo quod fingit Origen. est falsum z hereticū. Cum igit̄ verbum dicat hic z sit deus: z pater sit deus: nō aūt sit nisi vna deitas: pater q̄ est ꝓsubstātialis p̄r z vn⁹ de⁹ cum eo.

Quarta clausula est ·ℌ·v·

Hoc erat in p̄ncipio apud deū. Hec introducit̄ ꝓter clausulā p̄cedentē. Ex hoc em̄ q̄ euangelista p̄miserat q̄ verbū erat de⁹: duplex falsus intellect⁹ elici poterat a nō recte sentientibꝫ. Un⁹ a gentilibꝫ z manicheis. Hē tiles em̄ ponūt deoꝝ multitudinē z deoꝝ diuersitatē Cōtra quos dñs dixit Exo. xx. Audi israel dñs deus tuus vnus est. Ponūt etiā cōtrariā volūtatē deorum sicut illi qui fabulant̄ Jouē cum saturno pugnasse. Et manichei qui duo p̄ncipia p̄ma cōtraria fingunt. Q: ergo euāgelista dixerat. Uerbū erat apud deū: et deus erat verbū. possent isti in fulcimētū sui erroris hoc inducere intelligētes alium deū esse siue cōtrariū: quod est contra legē euangelij. Et ideo ad hoc excludēdū dicit. Hoc erat in p̄ncipio apud deū. q. d. fm Hylarium Ita verbū est deus: quod tamē non habet diuisam di

uinitatē:sed est apō deū.i.in vna natura in qua est ipe
Jrē p hoc q̄ dixit:ꝟbū erat de⁹:ne intelligaꝫ hr̄e ꝫriā
volūtatē addidit.hoc ꝟbū erat in p̄ncipio apud deū.s.
patrē nō ab eo diuisum nō ꝫtrariū:sed hūs cū ipo vni
tatē nature:t cōcordiā volūtatis.q̄ quidē vnio fit p cō
iunctionē diuīe nature in tribꝰ p̄sonis:t p nexū amo/
ris p̄is t filij:q̄ nexus amoris ōr t est spūsc̄us.Est em̄
fm Hiero.spūsc̄us nō pater nec filiꝰ:sed amor patrꝭ
in filiū t filij in patrē.nō q̄dem amor accidētalis vt est
amor noster vel angeli t ꝟbū coꝛ:ꝭ subsistēs t p̄sona
tertia in trinitate t vnus deꝰ sicut t ꝟbū cū eo t patre
fm illud.j. Joh.v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo:
scz trinitatis:pater ꝟbū t spūsc̄us:t hi tres vnū sunt
scz in essentia. Sicut em̄ sol p̄ducit splēdoꝛē imediate
t ipe p splendoꝛē reuerberādo sup terrā caloꝛē:ita pa/
ter filiū t pater t filiꝰ spūm̄ sc̄m̄. Sed in isto euangelio
Johānes nil exp̄sse de spūsancto dicit.q̄a nō erat p̄o/
positū suū tractare nūc nisi de ꝟbo:sed infra multa ex/
p̄resse dicit de eo in ca.xiij.t.xvj. Arriani ꝟo filium
minoꝛē patre dicūt p̄pter illud q̄ xp̄s ait Joh.xiij.
Pater maior me est.cū tñ fm Aug.ibi loq̄rē xp̄us de
se fm hūanitatē:fm quā vriq; minoꝛ est patre q̄ crea/
tura:sed fm deitatē equalis est patri.Dicūt autē dicti
arriani filiū minoꝛē patre t ꝓtū ad eternitatē t ꝓtus
ad nature diuinitatē.sed hec excludunt p ea q̄ subdū/
tur.Dicūt em̄ p̄ria esse magni dei quē patrē vocāt hec
duo.s.eternitas t oīpotētia.t in quo ista duo inueniā
tur dicūt esse illū magnū deū. Sed euāgelista ostēdit
hec duo esse in ꝟbo:eternitatē q̄dē cū ōr.Hoc erat in p̄n/
cipio apud deū.i.ab eterno hoc ꝟbū nō a p̄ncipio crea
turarū:vt exponūt arriani.Oīpotētiā ꝟo in eo quod
subdit.Oīa p ipm̄ facta sunt.ergo ipm̄ ꝟbū est magnꝰ
deꝰ t nō minoꝛ p̄e. Si q̄s ꝟo recte ꝛsideret dictas q̄t
tuoꝛ clausulas euidenter inueniet destrui hereticoꝛ t
pboꝛ erroꝛes. Quidā em̄ heretici:vt Ebion t Cherin/
thus errātes dicebāt xp̄m nō fuisse añ ꝟginē mariā:sz
ab ea duratiōis sumpsisse initiū:eū purū hoīem dicen
tes:t postmodū dīnitatē habuisse p bona merita:quē
erroꝛē t Fotinꝰ t Paulꝰ samositanꝰ secuti sunt.Hoꝛ
erroꝛ excludit dū hic ōr a Joh. In p̄ncipio erat ꝟbū.i.
ab eterno in p̄e t añ oīa.nō q̄ sumpsit initiū ex ꝟgine.
Sabelliꝰ quidē fatebat xp̄m nō sumpsisse initiū a vir/
gine:sed fuisse ab eterno.dicebat tñ q̄ nō erat alia p̄so/
na p̄is q̄ fuit ab eterno t filiꝰ q̄ sumpsit carnē ex ꝟgine
sed eadē p̄sona patrꝭ t filij t spūsc̄i.t sic ponebat i tri
nitate ꝛfusionē.Cōtra quod ōr euāgeliū. Et ꝟbū erat
apud deū.i.filius apud patrē vt aliꝰ apud aliū.Euno/
mius posuit filiū oīno esse dissimilē patri.sz hoc exclu/
dit euāgelista dicēs.Et deꝰ erat ꝟbū.Si em̄ ꝟbū dici/
mus deū t patrē deū t filiꝰ est deꝰ:ergo filiꝰ est similis
p̄ri.Arrius dixit q̄ filius erat minoꝛ p̄e.sed hoc exclu
ditur cū ōr.hoc erat t̄.vt expositus est. Excludunt
etiā p hec falsē opiniones pboꝛ.Quidā em̄ pbi natura
les ponebāt mūdū nō ex aliq̄ intellectu nec per aliquā
rationē sed casu fuisse:t ideo non posuerūt in p̄ncipio
aliquē intellectū vel rationē causam rerū:sed solū ma
teriā fluitantē:vtpote athomos.sicut Democritus po
suit:t alia p̄ncipia materialia:sicut alij posuerūt.Con
tra hos igit est qđ ait Job. In p̄ncipio erat ꝟbū:a q̄.s.
res sumpserūt p̄nciū t non a casu. Plato aūt posuit
oīm rerum factaꝝ rationes subsistētes sc̄patas a ꝓpꝛijs
materijs:p q̄z p̄cipationē res materiales esset.puta
p rationē boīs sc̄patā quā dicebāt p se boīez:haberēt
boīes q̄ sunt boīes.Nō ḡ hāc rōnē p quā oīa facta sūt
intelligas sc̄patā a deo vt plato ponebat:addidit euā/
gelista.Et ꝟbū erat apō deū.nō ergo ydea sed ꝟbū. Alij
etiā platonici (vt Chryſ.refert) ponebāt deū p̄ez emi
nentissimū t p̄mū:sub q̄ ponebāt mētē quādā in qua
dicebāt esse silitudines t ydeas oīm rerū. Nō ḡ intelli
gas q̄ verbū erat apō patrē vt sub eo t minoꝛ eo.sub/
dit euāgelista. Et deꝰ erat ꝟbū. Aresto.nō posuit in
deo rōnes oīm rez:t q̄ idē intellectꝰ intelligēs t intel
lectū:ꝭ posuit mūdū deo coeternū.Cōtra hoc ōr euā/
gelista.hoc.s.ꝟbū solū erat in p̄ncipio apud deū:ita q̄
lyb nō excludit aliā p̄sonā sed aliā naturā sibi coeter/
nam.Notaꝝ ḡ in hoc coeternitas ꝟbi cū p̄e.

Omnia per ipsum ·ℌ·vj.

facta sunt.Post descriptionē maiestatis verbi:dic po/
nit eius ꝟtuositatē generalissimā.Augꝰ.sup Johānē.
Per quē factꝰ est angelus factꝰ est t ymiculꝰ.t p quez
factꝰ est homo factꝰ est lapis.t p quē factū est celū terā
est terra.qz oīa p ipm̄ facta sunt. Per istā clausulam
ostēdunt tria de ꝟbo dei. Et p̄mo fm Chryſ.ciꝰ equa/
litatē ad patrez. Sicut em̄ p hoc q̄ dixerat Johānes
Hoc erat in p̄ncipio apud deū:excluserat erroꝛē Arrij
ostendēs coeternitatē filij quā t iste negabat.sic hic ex
cludit aliū erroꝛē arrij ostendēs oīpotētiā filij:quaꝫ
t ille negabat.t ideo dicit. Omnia per ipm̄ facta sunt.
Esse em̄ p̄ncipiū omniū factoꝝ est ꝓprium dei magni
oīpotētis:fm illud Ps. Oīa q̄cūq; voluit domi/
nus fecit t̄. Verbū igit p quod oīa facta sunt est ma/
gnꝰ deꝰ t equalis patri. Secūdo oñdit coeternitas
filij ad patrē fm Hyla.qz em̄ p hoc qđ dixerat:in p̄n/
cipio erat ꝟbū:possz aliq̄s dicere cum fuisse in p̄ncipio
creaturarū:t fuisse tamen aliq̄d tēpus ante creaturas
in quo verbū nō erat:ideo hoc excludēs Joh.ait. Oīa
p ipm̄ facta sunt.si oīa:ergo t ipsz tēpus. Ex quo sic
argumētaꝝ Si omne tempꝰ ab ipo factū est:ergo nul/
lum tēpus fuit ante ipm̄:nec ipe in aliquo tēpore fuit:
siue in aliquo seculo esse cepit:quia tēpus incepit cum
creatura fuit.ergo coeternū patri ab eterno. Tertio
innuit cōsubstātialitas verbi ad patrē:fm Augꝰ.sup
Joh. Si em̄ oīa p ipm̄ facta sunt:nō potest dici q̄ ip
sum ꝟbū sit factū. Quō em̄ (ōr Augꝰ) pōt fieri vt ꝟbū
dei factū sit:cū deus p verbū fecit oīa. Si et verbū ip/
sum factū est:p quod aliud verbū est. Si dicis q̄ hoc
verbū dei p quod factū est idipm̄:dico ego vnigenitus
filiū dei concedo nō factū verbū p quod facta sunt oīa
Item Augꝰ.de trinitate. Si factū nō est creatura nō
est:si aūt creatura nō est:ergo ciusdē substē cū p̄e ē. Qis
em̄ subā q̄ deꝰ nō ē creatura est:t q̄ creatura nō est deꝰ
est. Idē circa ista ꝟba cauēdi sunt tres erroꝛes aliq̄/
rū circa hoc. Oīa per ipm̄ facta sunt. Primꝰ erroꝛ est
q̄ ꝟbū dederat causam creatori q̄ mūdꝰ crearet. Se/
cūdus est q̄ spūsc̄us sit factꝰ p ꝟbū vt creatura. Ter/
tius est q̄ pater operat sit mūdū creādo p ꝟbū vt istru/
mentū suū seu ministrū inferiorē eo. Inchoando a se/
cūdo erroꝛe q̄ fuit Origꝫ.dicebat ipe Origꝫ.cum oīa
simpliciter dicat.t qui oīa dicit nihil excludit.seqr̄
q̄ spūsc̄tus qui est aliq̄d sit factus p verbū. Sz si ista
esset sufficiens ratio:sequeret q̄ etiā pater cū sit aliq̄d
esset factū p ꝟbū:quo nihil absurdi⁹ dici potest. Si ei
spūsc̄tus esset factus:seqr̄et q̄ esset creatura t minoꝛ
patre t filio t non deus:cum dicat Joh.xiij. Spūs est
deꝰ t ciusdē substē cū patre t filio t dignitatis. j. Joh.v
Pater t filiꝰ t spūsc̄tus hi tres vnū sunt. Heresicum
est ḡ qđ ait Origꝫ.qz spūsc̄tus nō factꝰ nec creatꝰ p ꝟ
bū.vñ cū euāgelista dicit. Oīa p ipm̄ facta sunt.ly oīa
nō ponit simplr t absolute:sz est distributio accōmo/
data includēs oīa que sūt in genere factoꝝ.i.creatura
rum.t exponit oīa coꝛ.s.q̄ facta sunt p ipsz ꝟbū facta

sunt. Ois tribulatio ⁊ afflictio hoīs inq̄ztū est in penā a ẏbo facta ⁊ inflicta est: qz inq̄ztū hmōi iusta ē: de⁹ au tē auctor est ois rei iuste. vñ Amos .ppha. Nō est malū in ciuitate. s. pene: q̄d de⁹ nō fecerit. inq̄ztum aūt pena ⁊ afflictio iniuste inferr̄. i. a creatura ex malicia ei⁹. De us etsi sit causa actiōis inq̄ztū actio sicut ⁊ oīs mo⁊ tus: nō tñ est causa defect⁹ rōnis in illo q̄ male agit. vñ Aug⁹. Nō te psequit creatura quā fecit de⁹. s. homo vl̄ aīa eius: sed malicia quā fecit homo. ⁊ ideo oīa patien ter ferēda aduersa. q̄a nūq̄z hoc accidit nisi iusto dei iu dicio ⁊si nobis occlto. Et nota (ait Lbrȳ.) q̄ oīa que moyses p multa capl'a enumerat dicēs. Dixit de⁹ fiat lux ⁊ firmamētū ⁊c. hec oīa vno ẏbo excedens exp̄mit dicēs. Oīa p ip̄m facta sunt. Cui⁹ ratio ē. quia moyses intēdebat tradere emanationē creaturaꝝ a deo: ⁊ ideo eas enumerat. Johes ẏo ad altiorē materiā in hoc li⁊ bro intēdit nos inducē: vicz in cognitōz creatoꝛ ⁊ carū

Notādū .p. ꝓfutatiōe p̄mi ⁊ tertij erroꝛis p̄dictoꝛuꝫ q̄ hec p̄positio p ipoꝛtat causalitatē ⁊ opatiōz in obliq̄ aliq̄ mō: sed diūsimode. Cū em̄ opatio sit media iter opantē ⁊ rem opatā: opatio ipa p̄t dupl'r cōsiderari. Uno mō ſm q̄ erit ab opante: alio mō ſm q̄ determi nat ad opatū. Quāq̄z igit hec p̄positō p significat causā opatōis ſm q̄ exit ab opante: q̄nq̄z ſm q̄ terminatur ad opatū. Causā q̄dē opatōis ſm q̄ exit ab opante si⊼ gnificat: qñ id q̄d significat p obliquū fit causa opan⊼ ti q̄ opat vel efficiēs vel formalis. Formalis sicut cum ignis oꝛ calefacē p caloꝛē. caloꝛ ē cā formalis ignis: q̄a ignis calefacit caloꝛe. Causa aūt mouēs vel efficiens ē ut cū oꝛ q̄ baliu⁹ opat p regē: rex est cā baliuo q̄ opet. Causalitatē ẏo opatiōis ſm q̄ terminat ad opatum significat hec p̄positio p. sicut cū dicim⁹ q̄ carpētari⁹ facit scamnū p securim: securis nō est cā carpētario q̄ opet: sed pot⁹ est causa q̄ scamnū fiat ab opāte. Mō ad .ppositū cū oꝛ. Oīa p ip̄m facta sūt. Si ly p denotat causam mouētē seu efficiētē patrē ad opandū: tūc pa⊼ ter nihil opat p filiū: sed p seip̄m opat omnia. Falsum g̃ sensit Ualētin⁹ hereticꝰ oīa facta per ẏbū: q̄a verbuz fuisset causa cōditoꝛi q̄ mūdū faceret. Falsum est etiaz q̄ dō aliꝰ dixerūt exponēteꝛ illud. Oīa p ip̄m facta sunt. q̄a. s. verbū fuit causa creatoꝛi p̄stans ei ad mūdū facie dū materiā. q̄ si esset: dixisset oīa a ẏbo facta sunt per creatoꝛē. sed nō sic: imo oīa p ip̄m facta sunt. Sz si hec p̄positio p dicit causam formalē sic oīa p ẏbū facta sūt q̄a. s. oīa facta sunt p sapiam suā. s. dei: sicut p essentiaz Quia em̄ sapia ⁊ virt⁹ patris attribuit filio: iuxta illd .ad Lbor. .j. Xp̄m dei ẏtutē ⁊ dei sapiam. ideo p istuz modū app⁊opatiōis dicim⁹ oīa patrē opari p filiū: q̄a p sapientiā suā. Si ẏo p̄positio p denotat causalitatē ex pte opati: tūc hoc q̄ dicim⁹ patrē oīa facere p filiuz nō est app⁊opriatū sed .ppriū verbo. q̄a hoc q̄ ẏbū sit cā creaturaꝝ habet ab alio. a p̄e a quo habet vt sit. Nec tñ p hoc seq̄t q̄ sit ẏbū instrumētū patris: lz omne q̄ dō est ab alio motū ad opandū aliq̄d rationē vtiūsaliter habeat q̄si instrumēti. q̄a istud habet veritatē q̄n illud q̄d significat p ipam causalitatē non est causa opanti q̄ opet: ſz est cā opatiōis ſm q̄ termiāt ad opatū. Cū em̄ dicit aliq̄d opari p virtutē ab alio acceptā: hoc p̄t esse dupl'r. Uno mō ita q̄ sit vno ⁊ eodē numero ẏtus dantis ⁊ accipiētis. Et hoc mō q̄ opat p ẏtutē acceptā ab alio: eadē nō est minoꝛ sed eqlis ei a quo accepit: q̄a g̃ pater eādē ẏtutē quā habet dat filio p quā filiꝰ opat cū oꝛ pater opari p filiū: ꝓter hoc filiꝰ nō est dicēdꝰ mi noꝛ p̄e nec instrumētū ei⁹: vt dixerūt aliq̄ hereticī. q̄a hoc seq̄t in illis q̄ nō eandē ẏtutē recipiūt ab alio: sed aliā ⁊ causatā. Et hic est aliꝰ modꝰ: quo accipiēs virtu tem ab alio est minoꝛ eo a q̄ accipit. sicut baliuus opa⊼ ri oꝛ p regē. s. ex ẏtute sibi data a rege: q̄ est minoꝛ ẏtu⊼ te regis: ⁊ sic minoꝛ baliuꝰ rege. Concludendo dicta ly p: pōt notare causā formalē efficiētē: ⁊ etiā lz ip⁊opē fi nalē. ⁊ sic diūsimode exponit. Scōm causā formalem sic: p ip̄m facta sunt. i. p sapiētiā suā. q̄ filio attribuitur Quicūq̄z em̄ aliq̄d facit optet q̄ illud p̄cōcipiat in sua sapia: alioq̄n nunq̄z aliq̄s faceret nisi p̄existat actualis cōceptio siue sapiētie q̄ sit forma ⁊ ratio rei facte. sic forma arche in mente artificis p̄cōcepta est ratio arche faciende. Si ergo deus nihil opat nisi per cōceptum sui intellect⁹: q̄ est sapiētia ab eterno cōcepta. s. dei ver⊼ bum ⁊ dei filiꝰ: ideo ipossibile est q̄ aliq̄d fiat nisi per verbū. vñ Aug⁹. dicit. Uerbū dei est ars plena oīm ra⊼ tionū viuentiū. Scōm causam efficientē ẏo omnia p ip̄m facta sunt. s. per virtutē actiuā equalē patri ⁊ can dem quā accepit a patre: ⁊ nō vt per instrumētū ⁊ ẏtu tem inferioꝛē. Scōm causam finalē licet impꝛopꝛie fa cta sunt oīa per verbū. quia ad hunc fīnē ad manife⊼ standū sapientiā ⁊ pulchꝛitudinē dei. ſm illd̄ .p⁊ouer⊼ biorū. xvj. Omnia ꝓpter semetip̄m. s. manifestandum opatus est deus.

Et sine ipso factū .Ḣ.vij.

est nihil. Quod p̄t exponi vt sit magis exp̄ssiuū eius q̄ dixit. Oīa p ip̄m facta sunt. q. d. ita vniuersaliter oīa vt ex creatis nullū sit quod p ip̄m nō sit factū. Po test ⁊ aliē exponi ⁊ triplicit. Uno mō vt notet causa in nobis esse ab eo ⁊ ẏtus nr̄e opatiōis. vt sicut ab eo ha bem⁹ esse: q̄a oīa ⁊c. ita ⁊ opandi ẏtutē: q̄z sine eo id est nisi eo mouēte factū oīe est nihil. i. nulli⁹ virtutis operādi aliquid. ſm illud Jobis. xv. Sine me (ait) ni hil potestis facere. Alio modo vt signet in nobis ab eo esse causa ⁊ influxus nostre sustētatiōis. ⁊ sic sine eo. s. ꝓtinue influēte ⁊ sustentāte factuz omne est nihil. i. ad nihilū deueniret. Sicut em̄ creatura est ex nihilo: ita ex se habet vt tendat in nihilum. vñ Grego. in mozal'. Oīa in nihilū redigerent nisi ea man⁹ oīpotētis. i. vir⊼ tus dei sustētaret. Tertio mō vt insinuet a nobis solū nō ab eo esse causam nr̄e inānatiōis. ⁊ sic exponit sine ip̄o. i. eo nō agēte. Factū est. i. opatū a creatura nihil. i. peccatū. sic exponit Aug⁹. sup Job. Dicit .aūt peccatū nihil: q̄ nō est aliq̄ natura sed defect⁹ rōnis. sicut tene bra ip⁊opat p̄uationē lucis nō naturā. Et nihil fiūt ho mines cū faciūt pctm̄. i. merent ex eo anihilari: ⁊ nihil sunt in esse spūali. Q⁊ g̃ q̄s pctm̄ faciat ex se est nō a deo iuxta illud Osee. Perditio tua ex te isr'l. Ubi etiaz no⊼ tandū ſm Tho. vbi supza q̄ quidā exposuerunt istud nihil affirmatiue. q. d. euāgelista. Ita oīa dixi facta p verbū: q̄ peū nō est factū nihil: tanq̄z nihil aliq̄d exīs ip⁊ortet. Ex qua falsa acceptiōe insurrexit triplex erroꝛ .Prim⁹ est Ualētini q̄ dicebat quedā p̄ncipia p̄cessisse verbū istud: ⁊ triginta ex eis secula. ⁊ ista p̄ncipia ⁊ se⊼ cula que fuisse ante ẏbuz dicit ⁊ appellat nihil ex eo q̄ sint sup rōnē nr̄az: ⁊ nō possint ab intellectu nostro cō prehendi. Iste Ualentin⁹ (vt dicit Aug⁹. de trini.) po nebat multa p̄ncipia ⁊ ex illis .xxx. secula. .Primo po⊼ nit duo p̄ncipia que noīat p fundū ⁊ silentiū. .Pro fun dum dicēs patrē. ex his duob⁹ dicit .p̄cessisse decem se⊼ cula. Jtē ex .pfundo ⁊ silentio dicit .p̄cessisse duo alia p̄ncipia. s. intellectū ⁊ veritatē: ex quib⁹ .p̄cesserūt octo secula. ex intellectu ⁊ veritate dicit esse duo alia p̄nci⊼ pia. s. vitā ⁊ verbū. ex quib⁹ .p̄cesserūt duodecim alia se cula. ⁊ sic sunt .xxx. secula. Ex verbo aūt ⁊ vita dicit: q̄ .p̄cessit homo xp̄us ⁊ ecc'lia. Et sic Ualētinus ponebat ista ante verbū. Et .ꝓterea dicit talia sine eo facta: id

est ante eū. sed facta sunt ista t hereticā. Secūd⁹ error circa hoc fuit manicheoꝝ ponentiū duo p̄ncipia. vnū incorruptibiliū: aliud corruptibiliū. Dicit ergo iste hereticus q cū Jobes dicat de ūbo q oīa p ipm facta sunt nō ꝙs intelligeret nō solū incorruptibilia sed etiā corruptibilia facta per ūbū: cū corruptibilia fm cuꝫ sint a cōtrario p̄ncipio. i. diabolo: ideo subdit euāgelista. Sine ipo factū est nihil. i. corruptibilia. q. d. Omne qd cōuertit in nihil factū est sine eo. Tertius error fuit corum qui dixerūt q p nihil intelligit diabol⁹. fm illud Job xviij. Habitet in tabernaculo qui non est: id est diabolus. Et exponūt: ita oīa facta sunt p verbū qd nō est factū p eū nihil. i. diabol⁹. Oēs iste hereses sūt exorte ex hoc q intelligūt affirmatiue: quod negatiue intelligit: vt supꝰ expositū est. Et vt dicit Chrys. q̄uis Job. dixerit oīa ꝛc. nō superflue addit: sine ipo factuꝫ est nihil. Qr em̄ moyses enumerādo creaturas ab initio factas ponit tm̄ visibilia: ne ꝙs crederet cū Job. dicit oīa: intelligeret de visibilib⁹ tm̄. ideo addit. sine ipo factū est nihil. ad ostendēdum q nihil est creatū siue visibile siue inuisibile: qđ nō sit p verbū factū. Uel etiā fm Chrys. sic nō solū facta p xpm. de q̄bus narrāt euāgeliste sunt facta p verbū: sed t oīa alia q̄ sunt. Et sic ista clausula sine ipo ꝛc. ponit q̄si cōpletiua p̄me p̄ticule: oīa ꝛc. ad ostendēdā totā causalitatē in eo t oīpotentiā. Uel fm Hylariū: nō ostendit ex hoc patrē nō excludi ab operatione omniū. vnde sine eo. s. coopante. i. nō a patre: sed etiā a filio cū patre nō est aliqd qd nō sit factū. fm illō Prouerbioꝝ. Cum eo erā cuncta componēs: eo. s. patre ego sapientia.

Quod factū est in ℣. viij.

ipo vita erat. Hic notat verbi summa sapientia t bonitas. qr quicqd est factū habet rōnē in sapia sua q ipe est sicut rō artificiati p̄ est in sapientia artificis. Et cū multa bona reperiant in istis inferioribus pulchra: suauia: lucida: pciosa: scientifica: que trahūt hoīem ad sui amorē t oīa ista sunt in ūbo diuino sicut effect⁹ in causa sua: t p̄fect⁹ in eo sint q̄ in ceteris. ex hoc i mensa bonitas t sapientia ei⁹ debēt rapere affectū nr̄m ad ipm. vñ t cōmentator dicit: q p̄fectiones oīum rerū sunt in deo: sed sine mixtura defect⁹ q̄ est in creaturis. Unde t Moysi dictū fuit Exo. Ueni ad me t ostendā tibi oē bonū. s. me ipm. Et qr in deficientia sunt bona in eo ideo dicit i ipo vita erat. Exponit aūt hoc. Qđ factū est ꝛc. t pūcrat multiplr. Et Origen. in omel. exponit sic. Qđ factū est in ipo. i. p ipm. sic em aliqñ in p̄p ponit in scriptura. vt illud ad Col. j. In ipo p̄dita sunt ꝛc. i. p ipm. Hoc vita erat: nō in ceteris sed in causa sua. In oībus em̄ creatis hoc est q effect⁹ siue p naturā siue p intellectū p̄ducti sunt i causis suis: nō fm p̄prium esse sed fm virtutē p̄pie cause. sicut effect⁹ inferiores sunt in sole vt in causa: nō fm suū esse: sed fm virtutē solis. Quia g̃ de⁹ est cā effectiua oīm p̄ductoꝝ. qr est vita qđā t ars plena oīm rōnū viuentiū: ideo oē qđ factū est i ipo. i. p ipm: vita erat in sua causa. s. ipo deo. Aug⁹. aūt sic legit punctādo. Quod factū est distingue in ipo ūbo vita erat. Res em̄ dupl'r pūt p̄sideran. Uno mō fm q sunt in semetipis. Alio mō fm q sunt in ūbo. Si aūt considerenꝫ fm q sunt in semetipis. sic nō oēs res sunt vita nec viuētes: sed aliq̄ sūt viuentes aliq̄ carēt vita. Nā terra t metalla t hmōi facta sunt q̄ nec sunt vita nec viuunt. Facta sunt t animalia t boues: q̄ etsi viuūt non tm̄ sunt vita: sed fm q sunt in semetipis viuūt solū. Manichē⁹ aūt male intellexit exponēs t punctās sic. Qđ factū est in ipso id est p ipm ūbū erat vita. i. viuēs: dicēs oīa brevitam lapidē t lignū: t alia etiā in seipis p̄siderata. qđ falsuꝫ esse experiētia docet. Si ūbo res p̄siderenꝫ fm q sūt in ūbo sic qđcūqꝫ factū in ipo ūbo nō solū est viuū sed et vita. Nā t rōnes in sapientia dei existēres spūal'r q̄bus res facte sunt: ab ipo verbo sunt t vita. sicut archa quidē facta p artificē in se non viuit nec est vita. Ratio ūbo artis q̄ p̄cessit in mēte artificis viuit quodāmō in q̄ntū habet esse intelligibile in mente artificis. nō tn̄ est vita qr ipe intellect⁹ artificis nō est sua essentia nec suū esse In deo aūt suū intelligere est sua essentia t sua vita: et ideo q̄d est in deo est sua essentia. Un̄ creatura i deo est creatrix essentia. Si ergo p̄siderenꝫ res fm q sunt in verbo sic sunt vita. Origenes aūt aliter legit sic punctando. Qđ factū est in ipo (t postea) vita erat. Ubi notandū fm Tho. vbi s. q de filio dei ꝛ aliqd tripliciter Uno mō ꝙ sc. t sic ꝛ filius dei. dc. oīpotēs t hmōi. Alio qđ ūbo ꝛ de eo p cōpatiōez ad nos: sicut saluator et redemptor. Tertio mō ꝛ aliqd de eo vtroqꝫ mō. s. fm se t q̄ ad nos. In oībus aūt q̄ absolute dicunt de filio dei fm se. nō dicit q sit factus: sicut nō ꝛ filius dei factus deus nec factus oīpotēs: sed in his q̄ dicunt in cōparatiōe ad nos vel etiā vtroqꝫ mō: pōt addi adiunctio facti: vt dicat factus. sic. j. ad Chor. i. ꝛ apls de xpo q factus est nobis a deo sapientia t iustitia ꝛc. Et ꝙ in se semp fuerit iustitia t sapientia: tn̄ de nouo pōt dici q factus est iustitia t sapia nobis. Et sic fm Orig. ꝙ dei filius sit fm se vita: tamē fact⁹ est nobis vita in q̄ntū nos viuificauit: fm illud ad Ro. v. In xpo oēs viuificabūt Et ideo dicit q verbū quod factū est nobis: in ipo vita erat. Ut q̄ꝫ nobis ficret vita. vñ t subdit. Et vita ꝛc. Hylari⁹ aliter punctat t exponit subtiliter. Cōiungit em̄ illud quod factū est in ipo: cū i p̄cedēti clausula. s. sine eo factū est nihil. t dicit sine eo. s. ūbo opante cū patre nihil est factū. qđ factū est in ipo. i. p ipm deum: t quasi rationē assignās subdit. vita erat. s. ipsum verbum. Cum ergo filius ab eterno fuerit vita p̄fecta quā habuit a patre: fm illō Johis. v. Sicut pater habet vitā in semetipo: ita dedit t filio vitā habere: ideo sine eo factū est nihil. Chrys. aliū modū exponendi ponit t pūcrat sic cū p̄cedēti clausula cōiungēs. Sine ipo verbo factū est nihil quod factū est. Per qđ excludit spm̄ sanctū: qui nō est factus a verbo sz p̄cedēs. Et postea dicit. In ipo vita erat. qđ p̄pter duo introducit vt. s. post p̄ductionē omniū rerū ostendat indeficientia influentie t causalitatis: non solū ad res p̄ductas: sed etiā p̄ducēdas. q. d. In ipo vita erat qua non solū oīa p̄ducere potuit: sed etiā q̄ habet indeficienter de fluxū t causalitatē absqꝫ mutatōis dispēdio ad res cōtinuc p̄ducēdas. vtpote fons viu⁹ qui ex cōtinuo fluxu nō minoratur. Ps. Apud te est fons vite. Itē vt ostēdatur gubernatio rerū esse p verbū: quia em̄ in ipo est vita ostēdit q nō p̄ducit res p̄ necessitatez nature: sz p voluntatē t intellectū ex quo res p̄ductas gubernat. Et qr Chrys. apud grecos est tā cauctis i expositiōib⁹ scripturarum: q vbi ipe exponit nullā expositionē admittant nisi suam. Hinc est q in omnib⁹ libris grecis nō inuenit aliter punctatum nisi sicut ipe punctat.

Eleganti⁹ oīb⁹ exponit Aug⁹. dicens q cum dicitur. Quod factum est in ipo vita erat. qr. s. in ipo habebat exemplar t rationē viuētē oīum factoꝝ. Que ratio dicit viuens: qr spūalis nō materialis: quia intrās/mutabil' nō variabilis: qr eterna nō tēporalis. t hec ratio vite. Uita em̄ est actus spūalis continu⁹ ab ente quieto t sempiterno fluens.

Et vita erat lux hoīm. ℣. ix.

Hic potest notari de verbo dei eius ad homines effectuosissimā charitatē. Tantū em̄ bonū habet vnaquęq; creatura quantū deus eam amat. Amor em̄ dei dat esse t omne bonū creaturis: t cui plura dat: magis ostendit illam diligere. ¶ Cū igitur creaturis quibus dederit esse: vt elementis t celis t planetis: alijs esse t viuere vt plantis: quod maior est: alijs esse viuere t sentire: vt brutis: homini aūt dedit t cum angelis t deo intelligere. Et per hoc dicit esse ad imaginē dei Gen. j. Et ista intelligentia notat: cuz dicit. Et vita erat lux hominuz: id est ipm verbū qui est vita: est lux hominū: pbens sz eis lucem rationis qua possint deū cognoscere: qđ alie creature irrationales non habent. Et q̄uis etiam sit lux angeloz: quia deum per lumen intellectus cognoscunt. Dicit tamen Johānes lux hominū: quia ratio i portat in nomine hominis cū sit animal rationale: et per rationē dicit lux: t per rationē naturalē inuestigādo phylosophi cognouerūt deū t pbauerūt. Roma. j. Qđ notū est dei: manifestū est in illis ꝛc. t sic ostendit intēsa eius ad nos dilectio cū plus alijs dederit. Ubi notandū fm Augz. t plures alios. Nomen lucis pprie magis dicitur spiritualibz q̄ insensibilibus. Ambrosius tamē vult q̄ splendor methaphorice dicat de deo. Sed in hoc fm Tho. non est facienda magna vis Nam de quocūq; nomen lucis dicat: ad manifestationē refert: siue ista manifestatio sit in intelligibilibus siue sensibilibz. Si ergo comparet manifestatio intelligibilibz t sensibilibus: nomen lucis per prius fm naturam inuenit in intelligibilibz q̄ visibilibus: sed si attē damus ad nominis impositionem est ecōuerso. Ad euidentiā autē huius qđ h dicit. Uita erat lux hominū Sciendū: q̄ multiplex est gradus vite. Nam quedam viuūt sed absq; luce: quia nullā cognitiōis manifestationē habēt: sicut plante: vñ vita eoz non est lux. Quedā viuūt t cognoscūt: sed tamen cū eoz cognitio sit sensibilis tm̄: non est nisi particularium t immaterialiū: sicut est in brutis: t ista vitam habent t lucē: non autez lucem habent hominū. Quedā autē t viuūt t cognoscunt: nō solū ipa vera: sed t veritatz rationē: sicut sūt creature rationales: quibz nō solū manifestat hoc vel illud: sed t ipsa veritas q̄manifestabilis est: t manifestiua omniū rerum. Et ideo euangelista de verbo loquens ipm esse vitaz: sed etiā cognitionē asserit. Et ne suspiceris cognitionē qualis est in brutis: addit hominū. Et q̄uis etiā sit lux angeloz: quia Johānes intēdebat tradere nobis noticiā de verbo fm qđ est ordinatum ad salutē hominū. Ideo dixit: lux hominū: id est totius rationalis creature. Importat etiā pfectio et dignitas huius vite: quia sz est intellectualis vel rationalis. Illa dicunt viuere que se aliquo modo mouēt Mouere autē seipm est ppie in creaturis inferioribz t solius hominis. Illa dicunt pfectā vitā habere que seipa pfecte mouēt. Homo igit cū sit dñs suoz actuū libere seipm mouet ad que vult: nō aūt bruta. Uita ergo verbi que est lux rationalis creature est perfecta. Et dicit lux hominū verbū dupliciter. Uno modo p modū obiecti: quasi solis hominibz cōspicabilis: q; ipam sola creatura rationalis ꝓspicere potest: quoniā ipa sola est capax diuine visiōis. Alio modo dicit lux hominū vt lux principata. Uerbū em̄ dei t ipam lucē nunq; possemus ꝓspicere nisi per eius participationē que est in homine: sz pars superior animaz id est lux intellectiua. Et p̄dictis accipe breuē epilogū de natiuitate ꝟbi eterna. Nā primo ponit maiestatis eius sublimitas. Uñ ipm verbū est spūale: quia in principio: id est in patre qui dicit ꝓncipiū: quoniā nō solum creaturaz: sed t ipius verbi est principiū t spūssanctus. Erat verbū: id est filius: nō materialiter genitus vt in humanis: sz spūaliter vt verbū generat in mente: qđ tamē verbum diuinū differt a nostro verbo mentali in tribus: vt sz pater in prima clausula. Secūdo ostendit verbū de patre natū esse subsistens t in psona a patre distinctū: qa verbū ipm erat apud deuz. Nō aūt accidens dicit esse apud subiectū: sed quid subsistēs apud aliud: nec vna psona dicit apud seipam esse: sed apud aliaz distinctaz ab ea. Tertio ostendit verbū illud nō humanū nec angelicū verbū sed diuinū: q; deus erat verbū: vnde cuz nō sit nisi vnus deus essentialiter: t pater sit deus: t verbū filius deus: sequit q̄ vna sit substātia t essentia cū patre. Quarto q̄ ꝟbū illud est eternū. quia hoc erat in principio apud deum: a principio: id est ante omnia secula t tpa. Ps. In eternū dñe permanet ꝟbuz tuū. Secūdo notat ipius ꝟbi ꝟtuositas in operādo: q; omnia p ipm facta sūt. s. in genere eoz que facta sūt: id est creata. Uñ nō spūssanctus sicut nec pater. Et ipa omnia cōseruat t gubernat: qa sine ipo. s. influente t gubernante qđ factū est nihil: sz est. Tertio signat ei⁹ sapientia infinita t bonitas: cum rationes omniū factoz t bonitas sunt in eo: qa qđ factū est in ipa vt in sapiētia t causa: vita erat: id est viua t pfectissima. Quarto ꝟbi ipius ad nos maxima charitas in hoc q̄ hominibus dedit non solū vitam: sed t lucem rationis per quam cognoscere potes deū.

De secūda natiuita- ·H·x. te verbi seu xpi p quā verbū habitauit in nobis: antus sz p lucem gre ꝓsequēdo dicit Joh. Lux in tenebrz lucet: t tenebre eā nō cōphēderūt ꝛc. De q̄ natiuitate spirituali in mente dicit Malach. iij. Timentibz nomen dñi orietur sol iusticie qui sz est xps. Et q̄ fecerit voluntatem patris mei (ait xps) mater mea est: p cipiendo mentē p fidez viuam: fm illud Apli. Habitare xpm p fidē in cordibz vestris: t pariendo per opera meritoria.

Ubi notādū q̄ fm mgrm sentē. in. j. t Tho. sup eo. in scpto: sic spūssctūs mittit ad creaturā rōnalē duplicit ita t filius. s. visibiliter t inuisibiliter. Et missio e visibili missus ē spūssctūs i igne vel colūba vl nube apparēdo: nō tn̄ q̄ psona spūssancti sit vnita colūbe vel nubi in vnitate psone: sz illa species ignis vel alia de nouo formata paulopost resoluta est in p̄tiacentē materiā. Filius autez missus ē visibiliter cū assūpsit carnē seu nāz humanitatez i vnitate psone: necnō q̄ ea deseruit: vt ōr Damas. Inuisibil'r aūt mittit sil'filius t spūssctūs cū gra creature ifūdit ad ea sctificādā t do gtificādā: vñ ista missio a pncipio fuit facta t angel' t p̄mis pentibz: t cuilibet fit i veteri t nouo testamēto cū iustificat. Et q; sctificatio huiusmōi ē op⁹ i creatura: t ipsa habilia sūt opa trinitatis iō ad sctificādā creaturā p graz opat. Et venit pr fm illud ad eū venient⁹ ait xps. Joh. xiiij. Ego. s. t pr: sz nō or mitti pater sicut filius t spūssctūs: ex eo q̄ missio importat quandā ꝓcessionē missi a mittēte aliq̄. Et q; pr a nullo ꝓcedit: iō nō ꝓgrue or q̄ pr mittat in iustificatiōe. Ergo creature seu collatiōe gre gratū faciēs or filius mitti: qa est sapiētia increata mēs iustificata: illuminat lumine veritatis ad cognoscēdū deū: vt bonū optimū oībz ꝓponēdū. Et sil'etiā inuisibiliter mittit spūssanct⁹ q̄ est amor ad inflāmādū affectū ad amādū deū t bū opandū. Hāc missionē postulabat dauid dicens. Emitte lucē tuā. s. ꝟbū tuū p gram suā: t veritatē tuā. s. fidei viue a bea ꝓcedentis: p que deducit hō ō vno bono opere ad aliud: t demū adducit in montez glie. De

hac igit natiuitate spūali in mente nostra verba dei ex patre deo t matre eccl'ia dicit Job. Lux in tenebris lucet. Circa quā quattuor notanꝫ. Primo q̄ habet i cūctis incertitudinē t incomphensionē. Lux tē. t tenebre tē. Secūdo q̄ habet in multis aptitudinez t ppa-rationē: ibi. Fuit hō missus a deo tē. Tertio q̄ habz in se t in electis latitudinē t diffusionē: ibi. Erat lux vera que illuminat tē. Quarto habet in malis ingratitudinē t recusationem: ibi. In mūdo erat t mundus tē.

Quātū ad p̄mū sciēdū: q̄ tenebra importat defectū: qz dicit̄ p̄uatio lucis. Et qz in oī creatura est aliq̄s defectus saltē mutabilitatis: ideo oīs creatura p̄cipue respectu dei p̄t dici tenebra. Un̄ Gregoꝛ. dicit in moral'. q̄ oīs creatura quātūcūqz pulchra t iusta t permanēs sit: compata deo neqz pulchra neqz iusta est. Et ideo Job. in. j. canonica ait. Deꝰ lux est et tenebre in eo nō sunt ulle. i. aliq̄s defectus. Lux g̃ v̄bū dei lucet: nascēdo p gr̃am vel gl'iam: in tenebris. i. creaturis viatoribꝫ ve cōphensoribꝫ etiā angelis. Sz tenebre. i. ipe creature etiā beate nō eā cōphēderūt. i. includere nō potuerūt: fm Tho. Illud em̄ ꝓprie dr cōphendi: cui⁹ fines ꝓcludunt t ꝓspiciunt: qđ de deo fieri nō p̄t p creaturā etiā beatā. Uiere. iij. Magnꝰ ꝓsilij deꝰ t incōphensibilis cogitatu. Et Aug⁹. Attingere mente deo magna beatitudo est: comphēdere vo ipm impossibile. Et qđ Apl'us ait. j. Corꝛ. x. Sic currite vt cōphendatis. Illō sumit̄ large p attingentia t apphensiōe p beatā visionē dei: clarā tamē t certā ac pfectā cognitionē habent beati de eo t gl'ia coꝛ: sed in vita tenebris ūuoluamur ait Job. qz nos habere lucē gr̃e nec scire p certitudinez valeam⁹. Cōsequnter Job. iij. Uiro cui abscōdita ē lux: t circūdedit eū deꝰ tenebris. Lux g̃ v̄bū dī i tenebris: id est hoīs viris in tenebris vite p̄sentis existētibꝫ: t tenebre ipī tales eā nō cōphenderūt: qz nescīūt certitudinaliter si in eis est lux gr̃e: fm illud Eccs. ix. Sūt iusti atqz sapientes in ꝓspectu dei: t tñ nescit hō vtrū amore vel odio dign⁹ sit. Tenebre etiā dicunt̄ t plenius tenebrosi peccatores: ꝓp̄ tenebras peccatoꝝ. Ad Ro. xiij. Abiiciam⁹ opa tenebraꝝ. i. pctā q̄ mentē obscurāt. Licet aūt pctōres sint tenebrosi. s. sapida dei sapientia puati: nulla tñ mēs est adeo tenebrosa q̄n p̄ticipet aliquid huj⁹ lucis. s. p cognitionē alicui⁹ veritatis: qz q̄cūq̄ d veritatis a q̄cūqz cognoscit̄: p̄ticipatio q̄daz est hui⁹ lucis: Propter qđ dicit Amb. Uez. a q̄cūqz dicat̄ ore vel mente: a spū sancto est: Lux g̃ v̄bi in tenebris lucet. i. pctōribus fm naturalē influxū: saltē in cognoscēdo aliquaz veritatē. Sz tenebre. i. hmōi pctōres eā nō cōphendērūt: p p̄ticipationē lucis gr̃e. Un̄ Job. In manibꝰ. i. superbis: abscōdit lucē. P̄t̄ t illud fm Tho. exponi de verbo incarnato: vt lux v̄bū sit: tenebre vo sūt caro assumpta rōne penalitatū q̄s assūpsit. Nā defectꝰ huius penaꝝ dicunt̄ tenebre. Ps. Sicut tenebre eiꝰ. i. aduersitates: ita t lumen eius. i. ꝓsperitates. Lux g̃ in tenebris lucet: quādo v̄bū caro factū est. Sic em̄ lux verbū circūuelatuz tenebris carnis luxit in tenebris mundi. fm illud Ezech. Solē nube tegā. Sz tenebre. s. alicui⁹ ignorantie vel peccati nō cōphenderūt: qz speculum sine macula. Un̄ in li. Sap̄. Impeccabilis em̄ erat dñs iesus: ait Damas. Uel sic. Lux v̄bū lucēdo in tenebris carnis p doctrinā t miracula t opa sancta: tenebre: id est demones q̄ dicunt̄ rectores tenebraꝝ hanc nō cōphenderūt eā: vt certe cognoscerēt ipm esse filiū dei. Un̄ Paul⁹ ad Corꝛ. Si cognouissent nūq̄ dñm gl'e crucifixissent. i. nūq̄ instigassent iudeos ad crucifigēdū. Ut sic. Tenebre sunt ignorātie t errores q̄bus totus mundus erat dedit⁹: fm illud Esa. lx. Ecce tenebre operiēt terrā. Et Sap̄. Una catbena tenebraꝝ omēs tenebāt. Lux g̃ lucet in tenebris: inter pctōres tenebrosos quersando: t tenebre eā nō cōphēderūt. i. nō vicerūt: qz q̄n tūcūqz hoīes tenebrosi iuidia excecati: superbia obstinati: malicia aggrauati conati fuerint extinguere istā lucem: pdere famā t fidē p ꝓtumelias obꝓbria t martyria in ipo t suis nō potuerūt eā obscurare: q̄n claritas eius p totū oꝛbem diffusa sit.

Quantū ad secundū ·Ꝟ·xi

scz p̄parationez hui⁹ lucis nobis oꝛiūde seq̄t: Fuit homo missus a deo tē. Qui fecit te sine te (ait Aug⁹) nō iustificabit te sine te. i. sine tua p̄paratiōe. p quā iustificatiōez oꝛit nobis lux v̄bū. Ps. Lux oꝛta est iusto. Et iō dicit Osee. Prepara te in occursū dei tui. Et ad hoc fuit missꝰ Jobes baptista vt ꝓparet viā isti luci. Un̄ Matth. xi. ipa lux ait. Hic est. s. Jobes de q̄ scptū ē Malach. .s. iij. Ecce ego mitto angelū meū q̄ ꝓpabit viā añ faciē meā. Et ipe Jobes interrogat⁹ qđ esset: ait. Uox clamātis in deserto pate viaz dñi. Preparauit aūt Jobes viam luci isti vt reciperet ab hoīb⁹: vt a vitijs abstinerēt: vt a delictijs se arcerēt v̄bo t exēplo: vt elemosynis insisterent vt baptismū reciperēt: q̄ etsi nō erat purgatiuꝰ culpaꝝ erat: tñ dispositiuus ad bonū t p̄figuratiuꝰ nr̄i q̄ est lauacra sacramētoꝝ. Per hec igit hō se disponit ad lucez gr̃e in eo oꝛiendā: cū scz nō ꝓtinuat pctā: sed se refrenat vitā penitētie t austeritat̄ tenet: elemosynas facit: ad sacramenta se deuote disponit: de deo loquit̄ t audit. Un̄ t Jobes interp̄tat̄ in quo est gr̃a. Dei ꝑo g̃ Johannes loquēs ait. Fuit hō missus a deo tē. Ubi notandū q̄ vbi supra euāgelista loquēs de eternis: vsus fuit v̄bo p̄teriti impfecti dicēs. Erat. Hic de tpalibꝫ loq̄ns vtit̄ p̄terito pfecto dicēs: Fuit. ad innuendū q̄ tpalia sic p̄tereūt q̄ terminant̄. Homo dicit: ad excludendū errorē quoꝝūdā q̄ dixerūt Johannē angelū: quia ꝑps vocauit eū angelū: vt dictū est. Dicit ergo: fuit hō: non angelus. Cōueniēter aūt homo ad homines mittitur: p quē hoīes magis alliciant̄ ad p̄parandū se vt per sibi similē. Quānis aūt Johānes nō fuerit natura angelus: fuit tñ officio: t ideo dr missus a deo. Proprium em̄ est officiū angeloꝝ q̄ mittant̄ a deo t sint amici dei. Q̄ aūt alīq̄s phibeat testimoniū de deo: oportz q̄ mittat̄ a deo. Ro. x. Quō p̄dicabūt nisi mittant̄. Jō dicit̄ missus a deo: vt intelligas nō diuina nūciare: nō hūana: nō seipm. Ubi nota q̄ triplic̄iter mittit̄ quis a dño p interna inspiratione. Esa. xl viij. Me misit dñs t spiritus eius: t sic missus Jobes fuit: p apertā t expssam visionē coꝛporalem vel imaginariam: t sic fuit missus Esaias. Esa. vj. Quē mittā ait dñs tē. Per plati iniunctionē q̄ in hoc tenēt locū dei: t sic fuerūt missi a Paulo Barnabas t Timotheus. Fuit aūt missus ad p̄dicandū t baptizandū. Cui nomen erat Jobes. Erat dicit: qz ex dei p̄ordinatiōe eterna fuit sibi impositū illō nomen: qđ etiā designat idoneitatē officij ex interp̄tatiōe eius. Interp̄tat̄ em̄: in quo est gr̃a: q̄ facit hominē idoneū ministrū dei. Officiū aūt ad qđ missus dr: subdit. Hic venit in testimoniū tē. Ubi notādū fm Tho. vbi supꝝ: q̄ deꝰ t hoies t oia facit ꝓpter seipm: nō vt aliq̄d ei accrescat ex factis: qz bonoꝝ nr̄oꝝ nō indiget: sz vt eiꝰ bonitas manifestet̄ in oīb⁹ a se factis: t sic triplex testimoniū creatura deo p̄stat. Uno mō naturaliter ingrtū scz p ea q̄ facta sūt intellecta ꝓspiciunt̄ sempiterna v̄tus ei⁹ t diuinitas Ro. j. Fit g̃ creatura q̄libz testimoniū dī in ꝟtū ex sua bonitate ē testimoniū diuīe bōitatis: ex sua magnitudie t v̄ture ē testimoniū dine v̄tutis t oīpotētie: ex pulchritudie siue sapie. Scdo creatura

testimoniū reddit deo inq̄tū p̄ sua bōa opa de⁹ gl'iosꝰ ostēdit apud homies: cū bona opa a deo p̄cedāt: z sic ps̄. Gloriosus de⁹ in sanctis suis. Et Matth. v. Sic luceat lux vestra coꝝ hoib⁹ vt videāt opa vra bona: et glorificēt patrē vestruz zc. Et sic oēs boni dicūt testes dei. Tertio mō p̄ gr̄am specialē quā quidaz recipiunt a deo ad diffūdēdū ad alios docēdo: admonēdo z alia dei dona alijs cōicādo: z isto mō Jobes venit in testimoniū: xp̄s etiā dr venisse i testimoniū. Joh. xix. Ego (ait) in hūc mūdū veni: vt testimoniū perhibeā veritati Et Esa. lv. Ecce testē ppl'is dedi eū. Sz aliē iobes venit in testimoniū: aliē xp̄s. Nā xp̄s reddidit testimoniū vt ipm lumē p̄phēdēs z ipm existēs lumē. iobes āt vt p̄ticipās lumē. Fuit ḡ magnū officiū iobis z ex p̄ticipatōe illi⁹ lumis z ex similitudine ad xp̄m: Ut testimoniū phiberet de lumie. Sz si istō lumē est sufficiēs p̄ se oīa manifestare nō solū seipm: ḡ nō indigebat testificāre. ḡ nō sūt necessaria testimonia iobis z pphetaz. ō xp̄o Joh. v. Ego (ait ipe) testimoniū ab hoibꝰ nō accipio. Respōdit Tho. vbi supꝝ. q̄ hec erat obiectio manicheoz: q̄ volebāt destruere p̄dicta. Sz a sāctis assignaī multiplex ratio q̄re xp̄s voluit habere testimonia pphetaz. Origenes assignat tres. Quaz p̄ma ē q̄ de⁹ vult habere alios testes: nō vt ipse coz testimonio indigeat: sz vt eos nobiliter eq̄s p̄stituit testes: sicut etiā videm⁹ in ordine vniuersi: q̄ de⁹ p̄ducit alios effectus p̄ causas medias: nō q̄ ipe sit impotēs ad p̄ducendū eos immediate sed q̄a ad nobilitādas ipas causas medias eis causalitatis dignitatez cōmunicare dignaī. Sic in p̄posito. Et si de⁹ potuerit oēs hoies illuminare p̄ se z in cognitionē suā inducere: vt tū debitus ordo seruet in rebus: z vt alios hoies nobilitaret: voluit diuinā cognitionē ad hoies p̄ alios hoies deuenire. Esa. Uos estis testes mei. Secūda ratio q̄ xp̄s illuxit mūdo p̄ miracula: que quidē q̄ facta sūt i tpe: p̄aliter trāsierūt: nec pueneruīt ad oēs. Uerba vo pphetaz cōmēdata scpture poterāt nō solū ad p̄sentes: sed ad futuros puenire. Voluit ḡ deus ad cognitionē ei⁹ hoies deuenire per testimoniū pphetaz: vt nō solū p̄sentes: sz z futuri ō ipa illuminarenī. Un subdit. Ut oēs crederēt in eū: nō solū p̄sentes: sed z futuri. Tertia ratio est: q̄ hoies sūt diuerse p̄dispōis: z diuersimode ad veritatis cognitionē p̄ducunī. Quidā attrahunī magis p̄ signa: quidā magis p̄ sapientiā. j. ad Cor. j. Judei signa petūt: greci sapientiā querūt. Ut ḡ dñs oīb⁹ panderet viam salutis: miracula z testimonia scripturaz dedit: vt q̄ nō pduci ad viā salutis p̄ miracula in veteri z nouo testamēto facta: pducaī p̄ testimonia scpturaz z prophetarū. Quarta rō est Chr̄ys. sez q̄ hoies cū veritatez z cognitionē dei in seipo cognoscere nō possent: voluit de⁹ eis p̄descendere illuminādo quosdā homies de diuinis p̄ alios: vt ab eis būano mō de ipis diuinis cognitionez acciperēt: quoz cognitionē in seipis accipe nō valebāt Ut oēs crederēt p̄ illū. s. p̄ Jobem in xp̄m. q. di. non venit in testimoniū tanq̄ p̄ re dubia z incerta: cū ipm sit lumē oīa manifestās: sz p̄ter duritiā z carditatē ad credendū: vt sez oēs crederēt. Sed p̄tra: q̄ nō oēs credūt in eū: ḡ frustra venit. cū nō sit p̄secut⁹ finis. Respōdit Tho. q̄tū est ex pte dei mittētis z Joh. venientis sufficiēs mod⁹ est ad hibit⁹ oīb⁹ pueniēdi ad fidez: sed ex pte coz q̄ statuerūt oculos suos declinare in terram z noluerūt videre ipm lumen: defectus fuit q̄ nō oēs crederent. Quāuis aūt Jobes missus sit a deo z magnus fuerit: tamen aduent⁹ eius nō fuit sufficiēs ad salutē: q̄ salus hoīs in hoc p̄sistit: q̄ capiet ipaz lucez. Sed Johānes nō erat lux. Unde subdit. Nō erat ille lux. Contra. Eph. v. Nūc autez estis lux in dño. Et Matth. v. Uos estis lux mūdi: ergo z Jobes lux. Respō deo. Uerbū est lux absolute: q̄ p̄ essentiā: sed iohannes z alij sancti: de quib⁹ ait. Apl's sunt lux nō absolute: sed p̄ticipatione.

Erat lux vera que ·Ꝯ·xij·

illuminat omnē hoiem venientē in hūc mūdū. Ex his oñdit q̄ vbū erat lux p̄ntialiter spūalē irradiādo z p̄ gr̄am habet diffusionē vbiq̄: q̄ illumiat omnē hoiez zc. Job penulē. Si scis p̄ quā viā spargit lux. q. d. non successiue: sed subito lōge lateq̄ diffundit. Eccl. Sol illuminās p̄ oīa respexit: sic sol iusticie illumiat oēz hoiem vt lux vera. Ubi tria videnda fm Tho. Primo quō lux vera. Secūdo quō oēm hoiez illuminat. Tertio venientē in hūc mūdū. De p̄mo dicit q̄ vbum in scripturis trib⁹ opponit. s. falsitati: figurali z p̄ticipanti. Aliquādo em̄ ver̄ diuidit p̄tra falsū: vt illud Eph. iiij. Deponēres mēdaciū: loq̄mini veritatē. Aliquando diuidit cōtra figurale: fm illud Joh. j. Lex p̄ moysen data est: gratia z veritas p̄ ieſuz xp̄m facta est: quia veritas figuraz legis facta est z implera p̄ xp̄m. Aliquādo diuidit p̄tra p̄ticipās: fm illud. j. Joh. vlti Ut sim⁹ in vero filio eius zc. q̄ sez nō est filius p̄ p̄ticipatiōez vt nos. Si quidē anteq̄z verbū veniret in mūdo erat quidā lux cognitiōis quā phi se habere iactabāt: sz hec falsa erat. Ad Ro. j. Qui cū cognouissent deuz zc. Fuit et quedaz alia lux quā se gloriabanī habere iudei ex doctrina sez legis: sed hec erat figuralis. Deb. x. Umbraz habēs lex futuroz bonoz zc. Erat z in angelis z sanctis lux quedā inq̄tū specialiter mō deū cognoscebāt p̄ gratiā. Job. xxv. Sup̄ quē nō splendet lumen ei⁹. q. d. Lucidi in tantū lucēt: in quātū p̄ticipant lumen dei. Sed istud vbū dei nō erat lux falsa nec figuralis: nec p̄ticipata: sed erat lux vera. s. p̄ essentiā. Erat dicit. s. ab eterno: nō solū ante vginē: sed z ante oīa. Dixit em̄ Fotinus z in hoc hereticꝰ xp̄m sūpsisse initiū a vgine maria. Lux vera p̄ essentiā vt ver⁹ de⁹: nō p̄ p̄ticipationez vt dixit hereticē Arrius z Origenes. Deus em̄ erat verbū: z deus lux est. j. Joh. j. Efficacia aūt hui⁹ vbi ad illuminandū ostēdit in eo q̄ illuminat oēm hominē. Oīe em̄ qđ p̄ p̄ticipationē derivat est p̄ essentiā talē: sicut oīe ignitū est tale p̄ p̄ticipationē ignis p̄ suaz naturā. Quia ergo verbū est lux vera: id est p̄ essentiaz suā: opoz tet oīe lucens luceat p̄ ipm. Et sic illuminet omnē hominē. Qđ triplicit̄ p̄t exponi. Uno modo de lumine naturalis cognitōis. s. p̄ rationē. z sic oīis homo illuminat. quia oīis habet cognitionez naturalē intellectus alicui⁹ verbi. Et hoc est per p̄ticipationem lucis verbi. Ps̄. Signatū est super nos lumē vultus tui zc. Secūdo modo vt intelligat de illuminatione per gratiā vel gl'iam. Et sic fm Augustinū ly omnem est distributio non simpliciter. sed accōmoda: distribuens p̄ro his que illuminanī: non p̄ro alijs. Nō em̄ oēs hoies illuminanī gr̄a: sz q̄ illuminanī nō aliū deilluminanī nisi a vbo luce: sicut exponit etiā illō. j. ad Timoth. j. Vult oēs hoies saluos fieri. Tertio mō intelligit q̄ vbū illumiat oēz q̄tū ē ex pte sui. q. nulli se subtrahit p̄ act⁹: oēs illumiare oīb⁹ exhibēs documenta z sacramēta salutis. Uel ē distributio nō p̄ singulis generaz: sz p̄ generib⁹ singuloz: Deo i em̄ genere aliq̄ illuminat z mares z femine: pui z magni: liberi z fui: z dō oi tribu: lingua: pplo z natiōe. Uenientē in hūc mūdū

dicit triplicit̃ mũdus. Uno modo ꝑ mũdo creatũ is id est ꝑ mundo sensibili: ꝑm illud Job. xvij. Di. s. discipuli mei in mũdo sunt. Uenire aũt ꝺr in hunc mundũ cũ quis nascit: nõ ꝙ de alio mũdo veniat in istũ: vel ꝙ aĩa omnis hominis fuerit creata a ꝓncipio: et veniat in istũ mundũ cũ corpus eius ꝛceptũ formatũ est: qõ fuit error Origs. sed tũc de nouo creat aĩa ⁊ infundit corꝛi formato ⁊ venit in mundũ: illuminat aũt modo ꝓdicto ꝑ naturã gr̃am vel gl̃iam. Secũdo modo dicit mũdus ecclesia: ꝑm illud: Deus erat in ipo. s. xp̃s: mundũ recõciliãs sibi. Uenit aũt ꝺs in hũc mundũ spũaliter ꝑ fidem ⁊ illuminat ꝑ gr̃am. Tertio modo ꝺr mundus omnis malus amator mũdi: ꝑm illud. j. Joh. ij. Totus mũdus in maligno positus est. Et quia talis mũdus est plenus tenebris erroꝛ ⁊ vitioꝛ: ideo veniens in hunc mundũ: id est ꝙuersat⁹ indiget illuminari ne obscuret ab alijs: ⁊ a ꝝbo illuminat quãtũ in se est.

Jn mũdo erat et ℣. xiij.

mũdus ꝑ ipm factus est. ⁊ mũdus eum nõ cognouit. Quia immediate oñderat euãgelista efficaciã verbi diuini cũ sufficiẽs sit ad omnes illuminandos vt lux vera ꝙ multi nõ illuminent gratia eius: ostẽdit hoc nõ esse ex remotiõe sua vel absentia vel occultatiõe sui: sz hoc ẽ ꝓcedere ex defectu hominis: Jõ dicit. Jn mũdo erat q. d. euãgelista: ꝝbũ diuinũ ⁊ efficax est ⁊ ꝓsens omnib⁹ ad illuminandũ: quia in mũdo erat Act. xvij. Nõ lõge est ab vnoquoꝙ nostrũ: in ipo viuimus: mouemur ⁊ sumus. Sed notandũ ꝑm Tho. vbi supra. ꝙ aliqd dicit esse in mũdo tripliciter. Uno mõ ꝑ ꝛtinentiaz: sicut locatũ in loco. Unde Paulus ad Cor. Dũ sumus in mũdo ꝓegrinamur a dño. Secũdo mõ vt pars in toto: sicut quelibet pars mũdi dicit esse in mũdo: ꝛtiaz si nõ sint locales: sicut substantie intellectuales: ꝙ si local̃ nõ sint in mũdo: sunt tamẽ in mũdo vt ꝓtes ei⁹. Ps. Qui fecit celũ ⁊ terrã ⁊c.. Neutro aũt istoruz modoꝝ ꝝbuz erat in mũdo: quia nec local̃ nec vt pars vniuersi: imo quodãmodo vt ita dici liceat totuz vniuersũ est pars eius: bonitatẽ eius ꝓticular̃ participans. Erat g̃ in mũdo tertio modo: scz vt causa ⁊ cõseruans: ꝑm illud Hiere. xxiij. Celũ et terraz ego impleo. Sed tamẽ aliter est de ꝝbo dei agente ⁊ causante omnia: aliter de alijs agentib⁹. Nã alia agẽtia operant vt extrinsecus existentia: cũ nõ agant nisi mouendo ⁊ alterãdo aliquo mõ ꝗtũ ad ea que sunt extrinseca rei⁹ vt extrinseca operantur. Deus vero operatur in omnib⁹ rebus vt interius agens: ꝙ agit creando. Creare aũt est dare esse rei create. Cũ ergo esse sit intimiuz cuiuslibet rei: deus ꝙ operãdo dat esse: operat in rebus interius agens. Jn mũdo ergo erat: vt dans esse mũdo. Cõsuetũ est aũt dici qõ etiã ponit magister in. j. sentẽ deũ esse in omnib⁹ ꝑ potentiã: ꝑsentiã ⁊ essentiã. Pro cui⁹ declaratiõe sciendũ: ꝙ ꝑ potentiã quis esse dicit in omnibus ꝙ subdunt cius potẽtie: ⁊ sic rex dicit esse i toto regno sibi subiecto: nõ tamẽ est ibi ꝑ essentiã. Per ꝑsentiã dicit esse in omnib⁹ rebus ꝙ sunt in cõspectu eius: ⁊ sic rex dicit esse ꝑ ꝑsentiã in domo. Per essentiaz ꝛo ꝺr esse in illis rebus in ꝙbus est substãtia sua sicut rex et in vno loco determinato. Jn mũdo g̃ erat ꝝbũ ꝑ potentiã: ꝙa omnia potestati eius subdunt. Ps. Si ascendero in celũ tu illic es ⁊c. Per ꝑsentiaz: ꝙ omnia nuda ⁊ apta sũt oculis eius Heb. iij. Per essentiã ꝛo ꝙ essentia sua intima est omnib⁹ rebus. Oportet em̃ ꝙ omne agens ingꝝtum agens ꝛiungat effectu suo immediate: cũ moueꝝ ⁊ motũ oporteat esse simul. Deus aũt est creator ⁊ ꝛseruator omniũ ꝑm esse vniuscuiusꝝ rei. Un̄ cũ esse rei sit intimũ in ꝙcũqꝝ re: manifestũ est ꝙ deus ꝑ essentiã suã ꝑ quã omnia creat sit in omnib⁹ reb⁹. Et signãter dicẽ euãgelista: Erat in mũdo ꝝbũ: oñdẽs ab imitio creaturaꝝ ꝛsp̃ in mũdo fuisse creat⁹ ⁊ ꝛseruans oĩa: ꝙ si ad momẽtũ de⁹ subtraheret ꝝbum suã ⁊ influxuz a reb⁹ creatis: oĩa in nihilũ redigerent̃ ⁊ deficerẽt. Et adb̃ declarandũ Origenes vtit̃ satis ꝓgruo exẽplo dicẽs: ꝙ sicut se hz vox sensibilis ad ꝝbũ nostrũ: ita tota creatura ad ꝝbũ diuinũ. Nã sicut vox est effect⁹ ꝝbi nostri in corde cõcepti: ita tota creatura est effect⁹ ꝝbi diuina mẽte ꝛcepti. Dixit em̃ ⁊ facta sũt Ps. Un̄ sicut videm⁹ ꝙ statim deficiẽte ꝝbo nr̃o i mẽte ꝛcepto: vox sensibilis deficit: ita si vt⁹ ꝝbi diuini subtrahit a reb⁹: statim res oẽs i mométo deficerẽt. Nõ est g̃ defect⁹ dei cognitiõis i nobis ex absentia ꝝbi: ꝙ in mũdo erat. Sz nec etiã ex inuisibilitate vel occultatiõe: ꝙ op⁹ fecit: ex ꝗ similitudo sua euidẽter relucet. s. mũdũ. Sap. xvij. A magnitudine speciei ⁊ creature verisiliter poterit cognosci factor earuz. Et ad Ro. j. Jnuisibilia dei ꝑ ea ꝙ facta sũt ꝛspiciunt̃. Un̄ subiũgit. Et mũd⁹ ꝑ ipm fact⁹ est: vt scz in ipo lux ipa manifestaret sicut in artificiato manifestat̃ ars artificis. Sicut em̃ nihil est aliud artificiati forma ꝗ similitudo artis artific⁹: ita tot⁹ mũd⁹ nihil est aliud ꝗ repsentatio diuine sapiẽtie in mẽte patris ꝛcepte. Sb sequẽter oñdit euãgelista ꝙ iste defect⁹ est ex hoie. Un̄ subdit. Et mũd⁹ eũ nõ cognouit. Ponit aũt hic mundus ꝑ hoie. Angeli⁹ em̃ cognouerũt intelligẽdo: elemẽta cognouerũt mõ suo obediẽdo: sed mund⁹. i. habitator mũdi hõ nõ cognouit. Et põt hic defect⁹ cognitiõis dei referri ad hoiem: ⁊ ꝗ ad naturã ⁊ ꝗ ad culpam. Quo ad naturã ꝙdẽ: ꝙ ꝗuis data sint ista auxilia hoi ad iducẽdũ in cognitionẽ dĩ: rõ tñ hũana i se deficiẽs est ad hmõi cognitionẽ. Un̄ Job. Unuscuiusꝝ intuet eũ ꝑcul. Et si aliq eũ cognouerũt: hoc fuit in ꝗtũ nõ fuerũt de mũdo vel in mũdo. Un̄ Aug⁹. Cũ aliqd eternũ mẽte ꝛcipim⁹: iã in hoc mũdo nõ sum⁹. Si vo referat mũd⁹ ad culpã: tũc ꝺr mũdus inordinat⁹ amatoꝛ mũdi: ꝑm illud. Oẽ qõ est in mũdo aut est ꝛcupiscẽtia carnis aut oculoꝝ aut supbia vite. Et talis mũd⁹. i. pcõr vtiqꝝ nõ cognouit eũ. Jsti g̃ vt ingrati designati ꝑ mũdũ ꝓpter inordinatũ amorẽ ei⁹: nõ cognouerũt ꝝbuz nec recipiũt lucẽ gr̃e ꝓpter vitia sua. Colligee ex dictis ꝙ natiuitas spũalis ꝝbi. s. ꝑ gr̃am vel gl̃iam: habet incertitudinẽ ꝗ ad gr̃az: ⁊ incõprhẽsionẽ ꝗ ad gl̃iaz: ibi. Lux in tenebris ⁊c. Habet ꝛgruã ꝓpationẽ: ibi. Fuit hõ ⁊c. Habet latã diffusionẽ: ibi. Erat lux vera. Habet i malis recusationẽ: ibi. Jn mũdo erat ⁊c.

Tertia chꝛisti na ℣. xiiij.

tiuitas est in tempoꝛe ex ꝝgine matre sine patre: ꝺ quã sequit. Jn ꝓpria venit. s. ꝝbũ diuinũ. Uenit autez nõ deserẽdo celũ: non mutando locũ: sed veniendo sibi assumptuz: id est humanitatẽ nostrã assumendo: in qua visibilis mundo appareret. Jsta g̃ natiuitas ꝝbi temꝛalis: vel in vtero marie facta: id est conceptio: ꝑm illud Matth. j. Oẽ in ea natuz est: de spũsancto est. Uel ex vtero marie ꝝginis: de qua angelus. Natus est nob hodie saluatoꝛ Luc. ij. qua venit in ꝓpria multiz a patribus ꝓnenunciata ⁊ optata. Unde Jacob Ben. pe nultimo. Non auferetur sceptruz de iuda ⁊c. donec veniat qui mittẽdus est. Et Dauid in psalmo. Excita potentiã tuam ⁊ veni vt saluos facias nos. Et Esa. Dñs

ipe venit ꝛ saluabit nos. Et Aggeus. Veniet desidera tus cūctis gentib. Et Malachias. Statim veniet ad templū sanctū suū dominator quē vos queritis. Quo oīa ꝓmissa ꝛ vota impleta sunt quādo in ꝓpria ve/nit Joh. xvij. Exiui a patre (ait xps) ꝛ veni in mūdū. Qui aduentꝰ id est incarnatio fuit multipliciter figu/ratus: scz in ẏga aaron ꝛ eius flore: in vellere gedeonis in area ꝛ eius rore: i arca dñi imputrescibili deaurata: legem: manna ꝛ ẏgam ꝓtinente: in porta ẋm Ezech. in domo dñi clausa ꝛ solo dño ingrediente ꝛ egrediente: in lapide ẋm Daniel. exciso sine manib de monte: in ẏ gine pnūciata apte ẋm Esa. Emanuelē ꝙcipiēte ꝛ par/turiente. Ex ista aūt natiuitate tpali q̄ꝛtuor notātur. ꝓmū nostre humanitatis in eo vitas. Jn ꝓpria ꝛc. Eius natiuitatis fructuositas. Quotq̄t aūt ꝛc. Et ꝰno biscū ꝙuersibilitas. Uerbū ꝛc. Et habitauit. Quartuz ꝙsecuta in nobis pfecta felicitas. Uidimꝰ gl'iam eiꝰ ꝛc.

Quātū ad ꝓmū istud pōt expōi tripliciter. Uno mō sic. Uenit in ꝓpria: id ē i ea q̄ erāt sua: qz ipe fecit oīa ꝛ in eis erat seu venit in mūdū: in quo quidē etsi ꝓius erat p gubernationē: nō tn̄ pus ibi erat p carnis assū/ptionē Piero. Juxta illa secreti ventris anguſtias ma nus dei oīpotētis sp opaꝝ idē creator corpis pter ꝛ aie: ipe est dei ẏtus ꝛ sapiētia q̄ in vtero ẏginis edifica uit sibi domū. dis. lvj: nasci. Et sui eū nō receperūt. Sui sunt hoies oīes qz ab eo formati. Nō receperūt. s. i eū credēdo: ꝛ ei adherēdo p maiori pte hoīm. Secundo mō sic. Jn ꝓpria venit: id est incarnatꝰ est ex populo iu deoꝝ q̄ erat populꝰ dei ab eo in peculiarē p ceteris ele/ctus. Deutꝛ. xxvj. Elegit te dñs vt sis ei populꝰ peculia ris. Dicunt ꝛ ꝓpriꝰ iudei qz ꝙiuncti ẋm carnē. q̄m mat eius maria ex illo populo orta. Tūc etiā qz multis bñ ficijs p ceteris exaltati. Esa. j. Filios enutriui ꝛ exalta/ui. Et sui eū nō receperūt: in messiā suū ꝛ saluatorē cre dendo in eū. Joh. Ego veni in noīe patris mei ait ipse iudeis ꝛ nō me recepistis. Tertio mō. Jn ꝓpria venit: assūmēdo. s. oīes ꝓpietates nature hūane ꝛ mortali tatē ꝛ penalitates ꝛ passiones oēs ꝛ alia ꝓpriaꝛ cōmu/nia hominib: excepta ignorantia ꝛ peccato. Ad Heb. Decuit p oīa fratrib assimilari. Sz sui eū nō recepe rūt: id est hereticī sui p baptismū: sz nō receperūt vt ve rā hūanitatē habentē: imo vnus dixit ẏbū ꝙuersuz in carnē: alius non habuisse animaz: alius alia falsa: vt dicet infra.

Quotquot autē re ·Ꝟ·xv·

ceperūt eū ꝛc. Hic oñdit fructꝰ hui natiuitatis tēpo/ralis xpi q̄ est maxima dignitas. s. filiatio diuina. Quia dedit eis potestatē filios dei fieri. Ad Gal. iiij. Misit deꝰ filiū suū factū ex muliere ꝛc vt adoptionē filioꝝ dei reciperem. Uñ ꝛ ipe xps ait magdalene. Uade ad fratres meos ꝛ dic eis. Ascēdo ad ꝓrem meū ꝛ ꝓrem ve strū Joh. xx. Uñ ꝛ Leo papa in ẋmōe. Agnosce o xpia/ne dignitatē tuā: ꝛ diuine cōsortes factus nature: noli i veterē vitā degeneri ꝙuersatiōe redire. Et hoc satis cō gruit. Ut q̄ sumꝰ filij dei p Ꝟ q̄ assimilamur filio: refoꝛ memur pfiliū Uñ ōr cis: scz ẏbū ipz filios ẏdieri. Ro vij. Predestinauit. s. deꝰ electos ꝙformes fieri imagini filij sui: vt sit ipe ꝓmogenitꝰ in multis fratrib. Eis de dit: dicit q̄buscūq̄z: scz recipientib eū p fidē: iudeis vel gentilib: maris vel feminis: seruis vel liberis. Ubi notādū q̄ hoīes dicunt filij dei p assimilationē ad deū sed hec assimilatio pōt esse cripler: ꝛ sic etiā tripliciē hō pōt esse filiꝰ dei. Gal. iiij. Quoniā estis filij dei: scz gra/tia habita. Secūdo assimilamur deo p opez perfectio nē Matth. v. Diligite inimicos vestros vt sitis filij pa tris vestri q̄ solē suuz oriri facit sup bonos ꝛ malos ꝛc. Tertio p glie adeptionē q̄ꝛtū ad aiam p lumen gloꝛie. j. Joh. iij. Cū apparuerit similes ei erimꝰ. Et q̄ꝛtuz ad corpus. Phil. iij. Reformabit corpꝰ suū ꝙfiguratū cor/pori claritatis sue. Et. j. Joh. iij. Uidete qualē charita tē deus pater dedit nobis vt filij dei noīemur ꝛ simus Et ista filiatio cōprehendit ẏtutes ad q̄s ꝓmouemur p natiuitatē xpi. De fide dicit Aug. in ō ciuita. dei Ut hō fidētius ambularet ad veritatē fidei: ipa ẏtas dei fili us hoīs assumpto nō deo ꝙsumpto veniens stabiliuit fidē. De spe idē Aug. Quid tm̄ mēres nostras erigit ꝛ a desperatiōe ī mortalitatis eripit: q̄ꝛ q̄ vnigenitꝰ dī, no strū dignatus est inire cōsortiū: ꝛ mala nostra sufferre. De charitate idē. Que maior causa aduētus sui ad nos q̄ꝛ vt oñderet dilectionē suā ad nos: vt si amare piget: reamare nō pigeat. A malis reuocat pcōz. Luc. xix. Uenit filiꝰ bomis saluare qō pierat. Sic ḡ accipiaꝝ istud. Dedit potestatē eis filios dei fieri: q̄ꝛtū ad operū pfectionē vel gl'ie adoptionē: tūc illud dictū nullaz ha bet difficultatē: qz tūc intelligiꝝ ō potestate gratie gra tū facientis: qua habita hō pōt facere opa pfectiōis: et adipisci gl'iam. Ro. vj. Gra dei vita eterna. Sz intelli gaꝝ ista potestas de gratie infusiōe: tūc habet dubita/tionē illud: Dedit eis potestatē filios ꝛc. qz sic nō est in potestate nostra gratiā habere. Si intelligaꝝ de pote/state nature nō est vez: qz sup̄ naturā nostrā est ifusio gre. Si de potestate gre: tūc bociṗm graz hic est qō idē habere potestatē filios dei fieri: ꝛ eis nō dedit potesta/tē filios dei fieri: sed esse. Ad qō dicēdū ẋm Tho. ybi su pra: q̄ in datiōe gre requiriꝝ in hoīe adulto ad iustifi/cationē suā ꝙsensus p motū liberi arbitrij. Uñ qz ē in potestate hois vt ꝙsentiat vel nō ꝙsentiat: Ideo dicit: Dedit eis potestatē: bāc. s. potestatē scz suscipiendi gra/tiā hominib dupliciter. Primo quidē gratiā ꝓparan do ꝛ hominib ꝓponēdo. Sicut em̄ q̄ facit ẏbū ꝛ pro/ponit homini ad legendū illū: dicit dare homini pote statē ad legēdū: ita ꝛ xps p quē gra facta est Joh. j. Et q̄ opatus est salutē in medio terre. Jn Ps. Dedit pote statē filius dī p gre susceptionē. Secūdo qz hoc nō suf ficit: cū libez arbitriū indigeat ad hoc q̄ ꝓmoueaꝝ ad gre susceptionē auxilio gre diuine: nō quidē habitua/lis: sed mouētis: ideo dat potestatē mouēdo liberū ar/bitriū hominis: vt cōsentiat ad gre susceptionē: iuxta illud. Cōuerte nos dñe ad te: mouendo scz libez arbi/trium ad amorē tui: ꝛ ꝙuertemur ꝛc. Thren. vlti. Et hec motio vocat interior vocatio Ro. viij. Quos vocauit a scz interi voluntatē instigādo ad ꝙsensū gre: hos ꝛ iu stificauit gram infundēdo. Quia ẏo p hāc gram habet homo potestatē ꝙseruādi se in diuina filiatiōe. Jō pōt ꝛ aliter dici. Dedit eis potestatē filios dei fieri: id ē gra tiā p quā sunt potētes ꝙfuari se in diuina filiatione. j. Joh. vlti. Oīe qō natū est ex deo non peccat: sed gene ratio dei ꝙseruat eū. Et sic dedit eis potestatē filios dī fieri: p gram gratū facientē: p opez pfectionez: per glo/rie ꝙsecutionē: ꝛ hoc ꝓparādo: mouendo ꝛ conseruan/do gratiā. Quib aūt ꝙferaꝝ fructus huiusmodi lu/cis ostendit. His qui credunt in nomīe eius. q. d. hoc est recipere eum: credere in eū. Uel sic ẋm Origenē. Dedit eis potestatez filios dei fieri: his qui receperunt eū per fidem ꝛ credunt in nomine eius: id est illis q̄ no men xpi integrū seruāt vt nihil de diuinitate vel hūa/nitate diminuāt falso credēdo vt hereticī. Uel sic. bis q̄ credūt ī noīe eiꝰ. i. hūnib fidez formatā faciētib opa salutis. Nomen em̄ eius salutē importat. Ne qs aūt

audiẽdo hunc fructũ.s.filiatiõis extimet generationẽ istã ⁊ carnalẽ: Ideo subdit. Qui nõ ex sanguinib⁹. In carnali generatione duo ꝯcurrũt.s.causa materialis ⁊ causa motiua. Materialis causa est sanguis. Per hoc igit̃ qõ dr ex sanguinib⁹: itelligit̃ ꝺcꝺ ex sanguine ge/nerat̃ ꝯcurrẽs vt materia ad carnalẽ generationẽ. Semen aũt fm phm est supfluitas vltimi cibi sanguinei. Uñ siue semẽ viri siue menstruũ mulieris intelligat̃ p sanguines. Causa ꝟo motiua ad generationẽ est volũtas carnalis se cõmiscentiuꝝ.s.maris ⁊ femine: qr licet act⁹ ꝟturis generatiue inq̃tũ hmõi nõ sit subdit⁹ vo/lũtati: pambula tñ ad ipm: volũtati sbũcit̃. Et tõ dici/tur. Neq; ex volũtate carnis.i.mulieris neq; ex volun tate viri vt ex causa efficiẽti: sed ex ðo nati sũt.i.nõ car naliter sed spũaliter sũt filij dei tales. Uel etiã põt dici q⁹ duplex est motiuũ ad generationẽ carnalẽ. Un⁹ ex p te appetit⁹ intellectui q̃ est volũtas: ⁊ hic dr vir. Ali⁹ ex pte appetit⁹ sensitiui q̃ est ꝯcupiscẽtia: ⁊ hic dr caro.

Verbũ caro factũ ẽ ·§·xvj·

⁊ habitauit in nobis. Istud põt ꝟtinuari ad p̃cedẽtia tripliciter. Uno mõ ad illud qõ dixerat. In ꝓpria uẽit q.d. Ne credas venisse mutando locum ita dixi venit. Quia verbũ caro factũ est. Scõm Chr⁹ yſ. ꝟo refert̃ ad id qõ dixerat. Dedit eis potestatẽ filios dei fieri: quasi q̃rer̃t ab aliquo: vñ habuit ꝟbuꝝ hanc potestatẽ. Re/spondẽs subdit. Et verbũ caro factũ est.q.d. Hoc ipm qõ verbũ caro factũ est: dedit potestatẽ vt fieri possim⁹ filij dei. Aug⁹ ꝟo ꝟtinuat ad illud qõ imediate dictum erat. Ex deo nati sũt dicẽs. Quia durũ videbat̃ vt ho/mines ex deo nascerent̃: ideo quasi in argumentũ hu/ius dicti vt verũ esse credat̃: subdit illud de q̃ mirũ vi/det̃. Et ꝟbũ caro factũ est.q.d. Ne mireris hoies ex ðo nasci: qr ꝟbũ caro factũ est.i.de⁹ fact⁹ est hõ. Uñ Aug. De⁹ fact⁹ est hõ vt homo fieret deus. Berñ. Tres mi/xturas seu tria opa fecit deus ita mirabiliter singula/ria: ⁊ ita singulariter mirabilia: vt nec ꝓius facta sint: nec postea fienda. Cõiunctura ꝙppe sunt inuicez deus ⁊ homo: mater ⁊ ꝟgo: fides ⁊ coꝛ humanũ: scz ista cre/dendo. Dicit̃ aute: Uerbũ caro factũ est: id est ꝯceptuꝝ de ꝟgine maria: ⁊ de spiritu sancto. Sed de ꝟgine ma ria: qr caro eius de substãtia eius: ⁊ de purissimis eius sanguinib⁹ formata est. Q̃ ꝟo dicit̃ cõceptus de spiri/tu sancto: nõ sic est intelligendũ vt tanq̃ de substantia spũssancti sit factus sicut cultellus de ferro: sed q̃a ope spũssancti nõ hũano facta est illa ꝯceptio. Nec tñ ibi so lus spũssanctus operatus est ad formãdũ illã carnem et creandã illã aiam: ⁊ faciendã illã vnionẽ: sed simℓ p̃ filius ⁊ spũssanct⁹ trinitas vnus de⁹. Attribuit̃ tamẽ magis spũi sancto: qr ex solo amore dei ⁊ gr̃a sine meri tis nostris ꝟbũ caro factũ est. Amor aute in diuinis at tribuit̃ spũi sancto: nõ tamẽ ꝑsona patris vel spũssan/cti: sed ꝑsona verbi carnẽ assumpsit. Et habitauit in nobis.i.conuersatus est inter homies Baruch.iij. Post hec in terris visus est: ⁊ cũ hoib⁹ cõuersatus est: dans nobis formã viuẽdi doctrina ⁊ exẽplo. Uñ Aug. in ser monc. Nõ sequẽdus nõ erat q̃ videri poterat: qr.s. pec catoꝛ: deus sequẽdus erat q̃ videri non poterat. Ut er go homini exhiberet̃ q̃ ab hoie videret̃ quẽ hõ imita/ret̃ de⁹ factus est hõ: qr ꝟbũ caro factũ est: ⁊ habitauit in nob. Matth.ij. Uenies habitauit nazareth. Berñ. O bone iesu q̃ dulciter cũ hoib⁹ quersatus es: quanta cis bona largitus es: quãta ꝑ eis passus es: dura ꝟba: duriora verbera: durissima crucis tormẽta. Bꝛego. in moral' Studebãt supbi hoies ex adã stirpe generati ꝑ spera hui⁹ mũdi appetẽ: aduersa deuitare: oppꝛobria fugere: gloriã sequi. Uenit inter eos incarnat⁹ dñs: ad uersa appetẽs: ꝑspera spernẽs: oppꝛobria amplectens gl'iam fugiẽs. Et a ꝓncipio sue natiuitatis ostẽdit vitã ꝟtutũ tenẽdã.s.hũilitatis: charitatis ⁊ austeritat̃: qa puulus nat⁹ est nobis: ⁊ in magna pauptate ⁊ charita te. Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. Et Dyo/nisius ait. Dis dicb⁹ deus passus est extasim.i.excessũ amoris: qñ ꝟbũ caro factũ est ⁊c: Quidã male intelligẽ tes dicta ꝟba sumpserũt sibi inde occasionẽ erroris: et diũsimode. Nã Eutices et eũ sequacib⁹ dixit. Uerbuꝝ ita carnẽ factũ ac si aliq̃d ei⁹ sit ꝯuersũ in carnẽ sicut fa rina fit panis ⁊ aer ignis. Uñ ponebat dei ⁊ hois vnaꝝ naturã: qõ hereticũ est. di.xv.ca.j. Et impossibile. Naꝝ supdictũ est: ꝟbũ erat de⁹: sed de⁹ est imutabilis Ma lachie.iij. Ego de⁹ ⁊ nõ mutor. Uñ esse nõ põt q̃ ꝯuer/tat̃ in aliã naturã. Intelligit̃ ergo ꝟbũ factuꝝ est caro id est carnẽ assumpsit: nõ q̃ sit ꝯuersũ in carnẽ. Alij he retici dixerũt. Uerbũ nõ quidẽ cõuersũ in carnẽ: sꝛ car nem assumpsisse sine aĩa: ⁊ ideo Jobes dixit. Uerbuꝝ caro factũ est. Nã si sumpsisset aiam: dixisset: caro fa/ctum est cum anima. Hic fuit erroꝛ Arrij q̃ dixit, chri/stũ nõ habuisse aiam: sed ꝟbũ dei fuisse loco aie in il/la carne. Sed huius erroris falsitas paret ex euãgelio Matth.xxvj. ait ipe. Tristꝛ est aĩa mea. Sꝛ hmõi pas/siones nec in ꝟbo possũt esse nec in carne sola: tũc etiaꝝ qr de⁹ nõ põt esse forma alicui⁹ coꝛpis. Preterea caro nõ sortit̃ speciẽ carnis nisi p aiam. Nã recedẽte aĩa ca/ro hois vel bouis nõ dr caro nisi ꝯquoce. Alij heretici vt Appollinarꝛ dixerũt ꝟbũ vniq̃ assumpsisse carnẽ et etiã aiam: sꝛ sensitiuã nõ intellectiuã. Nã loco intelle/ctiue dicũt fuisse ꝟbũ. Sꝛ hoc apparet esse falsuꝝ ex sa/cra scriptura. Nã quedã dicunt̃ de xpo q̃ nec in deita/te nec in carne nec in aĩa sensitiua sola possũt reperiri: vt admiratio. Matth.viij. Jesus dr admirat⁹ fidẽ centu rionis. Preterea sm q̃ ait Damaſ. Qõ assumebat̃ h̃ curabat̃ vel repabat̃: Si g̃ nõ supposisset aiam intellecti uã: nõ eã curasset. Sic g̃ intelligẽdũ ẽ illud: Uerbũ ca/ro factũ est.i. ꝟbũ assũpsit carnẽ aĩatã aĩa intellectiua. Uñ Leo papa in sm̃õc. Uerbũ dei de⁹ fili⁹ dr: vt hoicꝝ ab eterna morte redimeret: fact⁹ est hõ. Et tãto federe na turã vtrãq; ꝙfuat: vt nec ifectio ẽ ꝙsumeret glorifi catõ nec suptio ẽ minueret assũptio. Salua igit̃ vtriusq; p ꝓprietate nature ⁊ in vnã coeũte ꝑsonã: suscipit̃ a maie/state hũilitas: a ꝟtute infirmitas: ab eternitate morta litas. Ex q̃ etiã autoritate repꝛobat̃ opinio hereticaꝝ ne storij dicẽtis in xpo esse duas ꝑsonas ⁊ duos filios. di. xv.ca.j. Unũ filiũ dei: aliũ filiũ ꝟginis. Et sm istos di/ci nõ posset: de⁹ fact⁹ est hõ: q̃ tñ est vera expositio hu/ius: ꝟbũ caro factũ est: qr ipossibile ẽ q⁹ duoꝝ singula/riũ q̃ sũt diũsa sm suppositũ vnũ p̃dicet̃ de alio. Uñ si esset aliud suppositũ seu ꝑsona ꝟbi alia ꝑsona vel sup/positũ hois: nõ esset vez qõ dr: ꝟbũ caro factũ est. Si/gnãter g̃ euãgelista dicit: factũ ẽ: ⁊ nõ dicit: assũpsit: vt oñdat q⁹ vnio ꝟbi ad carnẽ nõ est talis q̃lis fuit assum ptio ꝓphaꝝ: q̃ nõ assumebat̃ in vnionẽ suppositi: sꝛ ad actũ ꝓphetiũ tm̃: sꝛ ẽ talis q⁹ hoicꝝ faceret deũ ⁊ deuꝝ hoiem.i.q⁹ de⁹ esset hõ. Fuerunt ⁊ alij q̃ nõ itelligẽtes modũ icarnatõis: posuerũt icarnationẽ p̃dictã ad vni tatẽ ꝑsone terminatã: ꝙfitẽtes in xpo vnã ꝑsonã dei et hoĩs: sꝛ tñ dicebãt in xpo duas eẽ ypostases seu suppo sita. Unũ hũane nature creatũ: aliud diuĩe nature icre atũ. Que opinio ponit̃ in.iij. sentẽ. di.vj. Sꝛ h̃ est here ticũ: qr sic nõ posset saluari h̃ q⁹ deus factus est homo. Unde in concilio dicit̃. Si quis dixerit in domino ie/su vnã personã ⁊ duas ypostases anathema sit. Unde

euãgelista ad excludendũ oẽm assũptõez q̃ ad vnitatẽ
psone nõ terminat: vtiq̃ ℔ ẏbo factũ ẽ. Quare autez
euangelista nõ facit mẽtõz de aĩa sz tm̃ de carne dicẽs
Caro factũ est. Tbo. vbi. s. assignat quattuor rõnes.
Prima est ad instruendã veritatẽ incarnatiõis ꝺ̃ ma-
nicheos q̃ dicebãt non assũpsisse verã carnẽ: sz fantasti
cã tm̃: cũ nõ eẽt ꝓueniẽs dicebãt ipi q̃ hmõi dei verbũ
assumeret carnẽ quã dicebãt a diabolo factã: Et iõ ad
℔ excludendũ Job. tm̃ noiauit carnẽ dicẽs. Caro fm̃
est. Scõa rõ est ad demõstrãdã dei erga nos benigni
tatẽ. Constat em̃ q̃ aĩa rõnal' magis ꝓximis est deo
q̃ caro: eq̃dẽ magnũ pietatis sacm̃ fuisset: si deus as-
sumpsisset aĩam humanã vtpote magis ꝓximẽ. Sz
assumere etiã carnẽ elongatã a simplicitate dine natu
re fuit mlto maiorꝛ: imo inestimabil' pietatꝛ indiciuz.
j. ad Tbi. iij. Magnũ pietatꝛ sacm̃ q̃ manifestatuz
est in carne: et iõ euangelista fecit mentionem de carne.
Tertio ad demõstrandũ veritatẽ et singularitatẽ vni
onis in xpo: alr q̃dẽ hoibz sctis vnit de⁹ q̃tũ ad aĩam
Sap. vij. In aĩas sanctas se trãsfert et amicos dei cõ-
stituit. Uniri aũt carni ℔ est singulare in xpo. fm illõ
ps. Singularit̃ sum ego. Et Iob. xviij. Nõ eq̃bitur ei
aurũ ẽt. Hanc singularẽ vnionẽ volẽs ostẽdere. Iob.
iõ dixit. Caro factũ ẽ. Quarta est ad insinuandã ꝓgrui
tatẽ bũane repatõis: hõ em̃ p carnẽ infirmabat. ideo
euãgelista annũcians aduentũ xpi ꝓgruũ ẏbũ assum-
psit nr̃e repatõi: mentiõez de carne faciẽs oñendo q̃
caro infirma p carnẽ ẏbi repata est: quam rõem tangit
apl's ad Ro. viij. dicẽs. Nã q̃d impossibile erat legi in
q̃ infirmabat p carnẽ ẽt. Si ẏo q̃rit̃ quõ ẏbũ ẽ hõ
dicendũ fm Tbo. vbi. s. q̃ eo mõ q̃ sortes est hõ hñs
hũanã naturã: nõ q̃ ẏbũ sit ipa natura humana: nec
℔ q̃ factũ est hõ ponit mutatiõez in xpo ex pte ẏbi: sed
ex pte carnis assumpte de nouo in vnitate persone. Dz
em̃ verbũ caro ꝑter vnionem: vnio aũt q̃dã relatio ẽ.
relationes aũt de nouo dicte de deo in respectu ad cre-
aturas nõ important mutationẽ ex pte dei: sed ex pte
creature deũ nouo mõ se habentꝛ. Qd̃ sequit̃ habita-
uit̃ in nob. i. in natura nr̃a manẽs in sua natura distin
ctum fm Ebꝛys. et Hyl'. iõ ℔ dixit euãgelista ad exclu-
dendũ errorẽ dicentiũ ex ℔ q̃d dictũ est ẏbũ caro fm̃
est: ne credat ex ℔ vnã naturã ꝓiunctã factã ex verboꝛ
carne: iõ subdit habitauit in nob Illud em̃ q̃d i aliud
cõuertit̃ nõ manet distinctũ. q̃d aũt nõ distinguit̃ ab
ali q̃: nõ inhabitat illud: sed verbũ habitauit in nr̃a na
tura: g̃ q̃tum ad suã naturã est distinctum ab ea. Et in
telligendũ est habitauit in nob. i. natura ẏbi℔ habita
uit nr̃am nõ ẏpostasim vel psonam q̃ est eadẽ vtriusq̃
nature in xpo. Uel sic habitauit in nob. i. quersatus ẽ
in nob sic̃ vn⁹ ex nob. Et sic ꝺ eo multa videm⁹ et audi
um⁹ dicta et fca i nr̃i informatõez et directõez.

Et vidimus gloriã .℣.xvii.

eius gl'iam q̃si vnigeniti a pr̃e plenum gr̃a et veritatis
Istud põt ꝓtinuari ad p̃cedẽtia tripl'r vno mõ sic fm
Aug⁹. vt referat ad bñficiũ gr̃e. Oculi em̃ hoim defici
ebant a cognitõe diuine lucis. Non solũ natural'r: sed
etiã exptõ: fm illud. Supercecidit ignis. s. ꝓ cupiscẽtie:
et nõ viderũt solẽ. s. iusticie: vt g̃ posset a nob videri ipa
lux diuina: fecit deus collirũ de carne sua sonãs ocu-
los nr̃os: vt sic oculos nr̃os carnis cõcupia corruptos
ẏbũ sua carne sanaret. Et iõ dicto verbũ caro factũ est.
statim subdit. Et vidim⁹. Qd̃ signatũ fuit Joh. ix. q̃n
ihs lutũ factũ ex puluere et ex sputo liniuit oculos ceci
nati: et lauãs eos vidit clare. Sputũ ex capite descen-
dẽs: est ẏbũ a pr̃e ꝓcedẽs. cũ puluere nr̃e mortalitatis
fuit vnitũ q̃n ẏbũ caro factũ est. Et ℔ mysteriũ incar-
natiõis susceptũ p fidẽ ab ocul' mẽtis aq̃ baptismi ad-
dita actu vel ꝓposito illuminat̃ ꝺsq̃ p gr̃am: q̃ gr̃a fuit
plenũ ẏbũ ipm incarnatũ inq̃tũ ẏbũ ipam gr̃am cõ-
ferẽs inq̃tũ caro. i. hõ gr̃am oẽm gr̃tisdatã et gratũfaci
entẽ ab initio ꝓceptõis sine mẽsura recipiẽs vt̃ posz
in ea crescere: et inq̃tũ caput eccl'ie i alios oẽs exemplo
deriuãs. Jo. j. De plenitudie ei⁹ recepimus gr̃az: que
gr̃a nob applicat̃ p baptismũ et alia sacra ab eo institu
ta: vt ipi⁹ gr̃e ꝓtentiua et ẏtutẽ habentia ab ipo ẏbo in
carnato: vñ ad ipm repsentandũ ꝓstat ipa sacra ex ver
bis vt forma: et re visibili vt materia. ps. Misit ẏbuz
suũ et sanauit eos ẽt. s. p sacra vt ꝺr i ꝓncipio q̃rti sẽ.
Plenũ etiã fuit ẏbũ incarnatũ veritatis. i. oĩi sapia
quã cõtcauit sua doctrina. Alr et scõo sic põt ꝓtinua
ri istud videm⁹ ẽt. vt sit q̃si argumentũ eius q̃ ꝺixe-
rat. Uerbũ caro factũ ẽ. q. ꝺ. Ex ℔ habeo et scio q̃ ẏbuz
dei ẽ incarnatũ: q̃ ego cũ alijs apl'is gr̃am ei⁹ vidim⁹.
id ẽ clarit̃. Importat em̃ gr̃az quandã manifestati
onẽ alicui⁹ excellẽtie. Et moyses q̃dẽ desiderans hanc
gl'iam dicebat dño Exo. xxxiij. Dñe oñde mihi gl'iam
tuã. Sz nõ meruit eã videre. q̃m sibi dictũ fuit: poste
riora mea videb. i. vmbras et figuras ei⁹ nõ ipaz. Apl's
ẏo ipam viderũt clare. i. ẏbum incarnatum. vñ. ij. ad
choꝛ. iij. Nos (ait apl's) reuelata facie gl'iam dñi spe-
culãtes. i. absq̃ figurꝛ: vñ et xps dixit eis. Lu. x. Beati
oculi q̃ videt q̃ vos videtꝛ. Multi em̃ ꝓphe et reges ẽt
Erat em̃ q̃si q̃dã btitudo et fruitio videẽ et cognoscere
fide ẏbũ incarnatũ. Gl'iam q̃si vnigeniti a pr̃e. Istud
q̃si fm Gregꝛ. nõ est sil'itudinis sz expssio veritatis. i.
gl'iam ei⁹ q̃ est vnigenit⁹ pr̃is. Attendit̃ aũt singulari
tas hui⁹ gl'ie vise ab apostol' ex q̃tuor. Primo ex pr̃is
testimonio q̃ reddidit filio in transfiguratõe ꝺcui pñs
fuit ipe Joh. euangelista. De hac gl'ia ꝺr. ij. Pe. j. Acce
pit ihs a deo pr̃e honorẽ et gl'iam voce dilapsa de celo.
s. hic est fili⁹ me⁹ ẽt. Scõo q̃tum ad angelorum mini-
sterium. Nam añ incarnatiõez hoies erãt angelis subie
cti: vñ pmittebãt se adorari veneratõe tm̃ dulie. sz p⁹ca
xpo subiecti ministrauerũt. Mat. iiij. accesserũt ange
li et ministrabãt ei. Nec angel⁹ q̃ oñdit Johãni myste-
ria apocalipt̃. Voluit ab eo adorari. Apoc. pnlt. Ter
tio q̃tũ ad nature obsequiũ Tota em̃ natura xpo obe
diens obsequãbat ad nutũ: vtpote ab ipo instituta inq̃-
tum ẏbũ q̃ nec hoi nec nature angelice ꝓcessum ẽ: vñ
et mat. viij. dicebãt apli. Qualis est hic q̃: venti et mare
obediũt ei. Quarto q̃tũ ad docendi et operãdi modũ.
Moyses em̃ et ꝓphe alij nõ p̃cepta ꝓpria auctẽ dabant
sz dei: dicẽdo hec dicit dñs: xps aũt tãq̃ dñs et ptãtem
hñs ꝓpria auctẽ: vñ dicebat Matb. v. Ego aũt dico
vob. Itẽ alij sancti opabant miracula ẏtute nõ sua sz
dei: xps aũt ẏtute ꝓpria. Sic g̃ viderũt gl'iam ẏbi non
q̃ viderẽt eẽntiã diuinã q̃ erat in xpo: sed ex pdictꝛ itel-
lexerũt ipm quẽ videbãt ita gloriosum eẽ deũ incarna
tũ. Tertio sic ꝓtinuat̃ illud videm⁹ ẽt. ad p̃cedentia
fm Ebꝛys. vt sit expssiuz multiplicati bñficij. q. ꝺ. nõ
solũ recipim⁹ p fidẽ incarnatiõez diuinaz filiationẽ vt di
ctũ est: sz etiã q̃ videm⁹ gloriã ei⁹: et ideo subdit vidi
m⁹ ẽt. Et ista vltima expositio est ad ꝓposituz ꝑ vltio
ex q̃tuor notatis circa xpi nativitatẽ ꝑ palem. vñ et xpi
angeli cecinerũt Gl'ia in altissimis deo. Lu. ij. s. mani
festabit̃ q̃ nũc vsq̃ fuit occulta eis et pax recõciliatõis
hominib⁹ bone voluntatis. Esa. Revelabit̃ gl'ia dñi.
et videbit omnis caro salutare dei. i. videre poterit deũ
saluatorẽ: vñ et in festis cantat̃ ille hymnus ad repsen
tandum gloriam celestẽ. vñ Bre. in omel'. Quid est q̃
nascituro dño mõs describit̃: nisi q̃: ille apparebat in

carne q̄ su os asseriberet in eternitate. s. dādo eis gl'iam supnā. Oculi debiles t infirmi lucē sol' in seipa aspicere nō valēt: sz eā videre pōt i aliq̄ corpe apaco qñ in eo resplēdet. Añ incarnatōez igit oculi mētiū boim erāt inualidi ad intuendā lucē q̄ illumiat oēm boiem. Et ſō vt ei⁹ visiōis gaudio nō puarēt ipa lux ybū carnez induī voluit vt a nob videret. Juxta illō figure Exo. xxj. viderunt gl'iam dñi in nube. i. ybū dei in carne: t demū videbim⁹ gl'iam dei apte in patria. Sz ℣. infra 6z. Deū nemo vidit vnq̄. Exo. xxxiij. Nō vibebit me hō t videt. Circa q̄ nota: q̄ tripl'r pōt de⁹ videri fm q̄ tripl'r ē visio. Prima ē visio natural' t phoz. Scda ē visio supnatural' t viatoz. Tertia ē visio supnatural' t cōphensoz. Videt gl'ia dei. i. maiestas ei⁹ t ipm cē gl'iosum natural'r intuitum. s. p aliquā speciē intelligibilē a sensibz abstractā ab his q̄ p̄sideratōez magnitudinis creaturaz p intellectū intuent magnitudinem creatorſ. fm illud. A magnitudine spēi t creatura rē. Sap. xiij. t illud. Inuisibilia dei a creatura mūdi rē. Et vidim⁹ gl'iaz dei. i. deū esse: t q̄d gl'iosum sup oīa: ex causatōe effectuū: ex rez motōe: t eaz compatione Ex causatōe. Oīs effect⁹ hz cāz suā: vñ iob. Nihil sine cā fit. Multos aūt effect⁹ videm⁹ quoz vnū ē cā alterius. Et cū nō sit pcessus in infinitū: oportet deuenire ad aliquā cām p̄mā q̄ est cā causans oīa t nō causatuz ab aliq̄: t hec est deus gl'iosus Quantū ad motū. Oīe q̄ mouet ab alio mouet. Mouet hō corpalit ad motū celi. Celū mouet ab angelo. Angel⁹ a deo ytualiter Oportet ḡ deuenire post multū discursū mouētiuz ad p̄mū motorē q̄ nō mouet ab alio: t hic est de⁹ gl'iosus stabiliſq; manēs dans cūcta moueri ait Boeti⁹. Quātū ad compatiōez. Bonū t meli⁹ nō dicunt nisi p respectū ad optimū: ſz diuersi gd⁹ bonitatis repiunt in rebz q̄bz vna ē melioz altera: q̄z pfectioz ē planta lapide t pfectioz brutū aial planta q̄z viuit t sentit: t in aialibus melioz vna spēs alēa vt equ⁹ melioz asino t hmōi ſz nobilioz hō oīb; brutis: q̄z intelligit: t ī ipis melioz t sapiētioz t pulchrioz vn⁹ altero. pfectioz q̄ſz i natura angelus hoīe q̄z puri spūs: t i angel' pfectioz natura t gra vn⁹ altero Et sic discurrendo oportet deuenire ad vnū supmū optimū bonū rōne cui⁹ aliq̄d dicat meli⁹ altero: inq̄tū magis pticipat de bonitate illi⁹ optimi Et hic ē des gl'iosus. Uñ pbs. Un⁹ ē ḡpnceps q̄ ē eternus t infinite nobilitatis ait idē. Scda visio ē pfectioz q̄z supnaturalē cognitōez a deo collata. de q̄ apl's j. ad Choz. xiij. Uidim⁹ nūc. s. deū t dīna p speculuz ſz creaturaz t enigmate figuratū: q̄ visioz si nō sit clarioz scia nra ē tñ certioz supr opinionē t dubitatōez t infra sciaz p demōstratōez. Et ē triplex: p fidei cōez notitiā: p pphetie varie sciam: p rapt⁹ excellētiā. De pma visiōe ps. Uiderūt oēs fines tre salutare dei nr̄i. i. saluatorē deū nr̄m: q̄z de oīb; gentib; vſq̄ ad finē mōi crediderūt aliq̄ ex pdicatiōe apl'oz. de q̄b; ps. Celi enar. glo. dei. t Jn oēz ter. rē. Et si fides ē formata p caritatē: pfect⁹ videt q̄z p gustū etiā fm illud ps. Gustate t vi. q̄m sua. ē do. Et alti⁹ etiā q̄ credēdo in xpm cū ī carnatū viderūt. Uñ symeon dixit. Uiderūt oculi. m. s. t. lumen ad reue. rē. t gl'iaz pleb tue. Nō em̄ exclusa fuit fides ab apl'is: nec etiā a ỹgie marīa ex b̄ q̄ videret ybū incarnatū. Nā carnē videbāt nō ybū: t iō thome dixit xps Jo. pnl't. Quia vidisti me. s. carnē credidisti deitatē. De scda visiōe. s. pphetica dñs Osee. xij. Ego visiones multiplicaui t in manib; pphetaz assimilat⁹ sum. vñ pphete antiq⁹ videtes dicebant q̄z videbāt q̄ ppl'i nō videbāt. s. dei mysteria Est aūt tripler genus pphetice visiōis: vna corpal': alia imaginaria: tercia itellectual'. Corpalis ē cū de⁹ p subiectā creaturā visui corpali ꝓponit. Sicut abraam vidit tres sibi occurrētes t vnū adorauit Beñ. xviij. q̄z in illis q̄s p̄us hoies reputauit p⁹ angelos credidit: in eis recognoscēs mysteriū trinitatis in vna essentia vel trinitat' ſ subaz in xpo. i. ybi aie t carnis in vna psona. Et moyses vidit rubū ardē t nō cōsumi intelligēs in b̄ significari deū ignē spinero nostre mortalitat' ſ vniri Imaginaria visio ē q̄n p subiectā creaturā repsentatā imaginatiōi: t si nō sensui exteriori ꝓceptā de⁹ reuelat: sicut vidit Esa. dñm sedentē sup soliū excelsuz t eleuatū: t plena erat oīs terra maiestate ei⁹ rē. Esa. vj. Hec dixit Esaias cū vidit gl'iam dei. s. imaginarie. Et iacob vidit in somnis dñm innixū scale tangēti celū rē. Beñ. xxvij. Uisio intellectual' ē cuz p aliq̄ lumē seu spēs intelligibil' a deo mētib; scīs infusas nō a fantasmatib; abstractas de⁹ vl' aliq̄d dīnuz reuelat. Sicut ē ꝓphia in ps. dauid plena mysteriis i carnatōis. De visiōe p raptū si loq̄mur de raptu pauli de q̄ Aug⁹. Jbm videbat q̄n cetera nō videbat: cōiter tenet q̄ viderit tūc deū p essentiā. Sz ad hoīa nō ppetual'r: t iō nō fuit simpl'r btūs. Et idem ỹ de moyse. Utrū aūt fuerit tūc in corpe vel extra corp⁹ diē se nescire. Poterat tñ aīa esse in corpe t deū videre intellectuyt bti. dūmodo cēt oīno alienat⁹ a sensib;. Jstā talē visionē p raptū ponim⁹ inē visiōes dei a viatoribz: q̄z si sit p essentiā tñ nō pmanet: t etiā fit a viuēte dū ē viator: licet ptūc sit alienat⁹ a sensuz imaginatiōe Et q̄b; paulo diē Audiui archāa dei: expōit Nico. ỹ ly. i. vidi archana rē. Q̄ āt vidit stephan⁹ in celū intuēs gl'iaz dei. vt ỹ Act. vj. magis ptinet ad visionē imaginariā vel sensibilē q̄z ad visiōez beatificā. Per nullā āt p̄dictaz visionū puenit ad visionē dine eētie nisi in raptu pauli t moysi: q̄ tñ nō pmāsit. Nulla em̄ spēs creata siue q̄ informat sensus exteriores siue q̄ informat imaginatiōe siue q̄ informat intellect⁹ ē repsentatiua dine eētie vt ē Illud aūt hō cogscit p essentiā: q̄b spēs quā hz intellectu se in sensu repsentat vt ē: z b̄ ptz ex eo q̄ nullū finitū pōt repsentare infinitū vt ē. Oīs āt spēs creata ē finita: vñ cū de⁹ b̄ q̄ ē sit infinitū: non pōt repsentari p spēm creatā: vñ iob. xxvj. Oēs hoies videt eū. s. deuz aliq̄. s. dicit ex modoz: ſz vnuſq̄ſq; intuet eū ꝓcul: q̄z. s. p oēs alias cognitōes q̄z p eētiā nō cogscit de deo q̄d sit: ſz q̄d nō ē Uñ vt dicit Dyoni. in lib. de mystica theologia: potissimū ad q̄b hō p spēs creatas puenire pōt in cognitionē dei ē p remotōez. s. remouēdo a deo ea q̄ sunt in creaturis q̄z tū ad eū modū q̄ est in creaturis. Est em̄ bonitas t sapia t alia hmōi in creaturis q̄ nō eo mō sunt in deo: q̄z nō vt accidētia ſz oīa sūt sua eētia. Est tertia visio facial' de q̄ apl's. j. ad Coz. xiij. Tunc. s. in in patria facie ad faciē videbim⁹: q̄z vt ỹ Esa. Regem in decore suo videbūt. Fuerūt tñ aliq̄ q̄ dicerēt dīnam eētiā nū q̄z ab aliq̄ intellectu creato videri posse: ſz q̄ ab angel' t aīab; btis videt solū claritas dei nō āt eētia. Sz b̄ ee erroneū ꝓbat tripl'r: p̄mo quia repugnat auctī scpture. j. Jo. j. Uidebim⁹ inq̄t eū sicuti est. scdo q̄z claritas dei nō ē aliud q̄z sua eētia. Nō em̄ ē lucēs p pticipatōez lumīis: ſz p seipaz. tertio q̄z ēpossibile est q̄ ipaz btitudinē q̄s ꝑseq̄t nisi in visiōe ipi⁹ dīne eētie. Null⁹ em̄ btūs pfecte ee pōt nisi oīno q̄etet ei⁹ naturale desiderium. Natural'r aūt inest naturali creature q̄ si q̄s alicuius effect⁹ visi ignoret cām: admiret t desideret de ea scire: n̄ solū an sit: ſz etiā q̄d sit: vñ fm p̄m b̄ mouit hoies ad pphandū. Si ḡ intellect⁹ creat⁹ videret oīa creata: ꝑstat q̄ nisi sciret cāz: admiraret t natural'r

eā scire desideraret. Causa aūt oīm rez ē ipe de⁹ Quic qd ḡ de creatur intellect⁹ creat⁹ intelligeret: nō q̄eta/ret ei⁹ naturale desideriū: nisi ipam dīnā eēntiā vide/at z cognoscat. Et ío auferre hoīb⁹ visionē diuine eēn/tie: est auferre eis beatitudinē. Necesse ē ḡ ad beatitu/dinē intellectus creati q̄ dīna eēntia videat. Vñ dñs Mat. v. Beati mōdo corde qm ipi deū vi. Hec āt vi/sio clara ē tota merces ꝑm aug⁹. Jo. xvij. Hec est vita eterna (dixit dñs ihs) vt cogscāt te solū deū z quē mi/sisti iesum xp̄m. Et ē hec visio tāte pulchritudis tātoq̄ amore dignissima: vt q̄buslibet z q̄tislibet bonis p̄di/ctā aīam sine hac extimet infelicissimā plotin⁹ pbs. vt refert aug⁹. de ci. dei. Uidēt ḡ scī z angeli dīnā eēntiā nō p aliquā spēm creatā intelligibilē. sz p lumē glie ir/radiatū intellectui eoz: ꝑm illō ps. Apud te ē fons vi/te: z in lumīe tuo videbim⁹ lumē. i. in lumīe glie lumē dīne eēntie. Aug⁹. p̄ z fili⁹ z spūssanct⁹ vnū sūt lumē Et istō lumē glie ēq̄d creatū: nō q̄dē obiectuz visionis sz ꝓportās z eleuās intellectū ad vidēdū ipaz dīnā eēn/tiā: q̄ z si tota videat q̄ in se infinita est: tñ a creatura q̄ finite vtut z ē: nō infinite vt tota r videat. i. vt tota cō/p̄hendat: sz q̄si finite: z sol⁹ deus se infinite videt qz se cōp̄hēdit. Null⁹ tñ scūs vel creatura aliq̄ ita videt deū vt cōp̄hēdat deū: z sic ad lram verū ē q̄ nēo vidit deū sez cōp̄hēdendo. Nā cū oīs intellect⁹ creatus sit finite vtut z: z de⁹ infinite: totū eū cogscere nō pōt q̄tū. s. est cognoscibile: sz sol⁹ de⁹ se videt cōp̄hensiue. Et sic intel/ligit. Nemo nouit filiū nisi p̄ nec p̄rem nisi fili⁹. s. cō/p̄hēsiue nō inde excluso spūsctō: qz vn⁹ cū eis est deus Et ꝫ est qđ ait ap̄l's. Qui hītat lucē inaccessibilē quam nemo videt pōt. Uidēt tñ scī deū p essentiā vt dictū ē. vñ satiat̄ sine fastidio desideriū eoz: ꝑm illud ps. Sa/tiabor cū apparuerit gl'ia tua. Et licet vnus sctūs lim/pidi⁹ diuinā essentiā altero ꝓfūdi⁹ sicut z corpaliter z intellectual'r acutius videt aliquam rem vnus q̄ alter ꝓpter corporis vel intellectus meliorem dispositionez q̄ ꝓcedit ex maiore charitate hic habita: nō tñ alios videre pōt dīnā essentiā oculo corpali etiā glorificato vel imaginatiōe materiali: qz de⁹ est spūs: z ío ꝓpi nō pōt ab oculo materiali ꝓpter īpꝫportionez potentie ad obiectuz. Et sic pōt etiā intelligi illud. Nō videbit me hō z viuet. Et deū nemo vidit vnq̄. s. oculo corpa/li vel imaginatiōe q̄ est de reb⁹ tm materialib⁹. Sz vi/dere pōt oculus corpis glorificati xp̄i humanitatē glo/riosam: sicut z corpa alior sanctor. Sed aīa xp̄i ha/buit ab initio ꝓceptois z hz ꝓtinue visionē dīne eēntie ꝛōge eminētius sup oēs angelos z sctōs. vnde sapiens Oculi dñi lucidiores sole: z nil sub sole nouum. sez iesu xp̄o. Habuit em̄ z hz visionē scu noticiā oīm q̄ fuerūt vnq̄: sūt z erūt in actu. Ad Heb. iiij. Oīa nuda z apta sunt oculi ei⁹. Multa em̄ videt de⁹ q̄ facere pōt q̄uis nūq̄ sit factur⁹. Et talia aīa xp̄i nō videt. Vñ nec ipsa aīa xp̄i cōp̄hēdit total'r diuinā eēntiā. Et ꝫ notat ps. in ꝑsona xp̄i dicens. Mirabilis facta est scia tua. s. de⁹ ex me: ꝓfortata est z nō potero ad eā. s. puenire ꝑp̄hen/dēdo. Uidet ḡ aīa xp̄i a ꝓncipio sue creatōis in verbo oīa q̄ actu fuerūt sūt vel erūt: z hoc scia visionis q̄ sola est dei. Sz nō videt oīa q̄ de⁹ pōt facere q̄ nō facit. Et hoc scia simplicis intelligētie. Nec tñ puenit ad illā dei vi/sionē z viuit vt hō. i. sensualit̄. Uidim⁹ ḡ gl'iam ei⁹ in q̄tū p ꝫbū incarnatū ꝓpinquum ē nob⁹ vt videam⁹ glo/riā diuine eēntie si volumus.

Titulus sext⁹ de ecclesia militante.

Capitulum primum.

Ꝑsum scilicet christuz

dedit caput eccl'ie. s. de⁹ ait ap̄l's. Oēs em̄ su/m⁹ vnū corp⁹ in xp̄o. s. eccl'ia cui⁹ caput est xp̄s. Cū igit̄ dictuz sit de capite. s. ꝫbo incarnato dño ihu xp̄o q̄ ad q̄uersatoz ei⁹ oī pfectōe plenissimā z q̄ ad doctrinā mirabilē ac miracula eius gl'iosa: passionē q̄z z rōnē: de dīnitate q̄z ei⁹ breuissime sz ꝓfundissime a iobe insinuata. Jā accedam⁹ ad tractādū de ipa eccl'ia cui⁹ ꝑmi duces z pastores fuerūt ap̄l'i: q̄ militās i mōdo isto extat vsq̄ ad finē mōdi: tūc āt trāsiet in triūphātez tota etiā in corpib⁹. s. glorificat̄. Jꝑm aūt decursū ec/cl'ie p varios stat⁹ in diūsis tpib⁹ vsq̄ in finē reuelauit dñs ihs iohānī: sz ml'tū obscure p visiōes imaginarias q̄ paucissimis intelligūt: vñ ad lram ꝓpheticē dō vl'di uinādo exponūt ꝓut notauit Nico. de ly. Brissim⁹ igit̄ iohā. ap̄l's z euāgelista z ꝓpha: Ap̄l's i epl'is Euā/gelista in euāgelio suo: ꝓpha in Apocal'. ob insupabilē euāgelizādi ꝓstātia a domiciano imperatore relegat⁹ ē in insulā pathmos: in q̄ destitut⁹ hūane ꝓsolatōis cō/sortio dīne meruit allocutōis ꝓsolatōib⁹ reuelari Una em̄ dñica die apparuit sibi angel⁹ xp̄m repsentās: q̄ sta tus eccie militāt̄ in no. resta. p discursū diūsor tpm si bi reuelauit in visiōib⁹ imaginarijs diuersarū rez q̄s ab eo tūc habuit: de q̄b⁹ libz apocal'. scḗpsit: qō interp̄/tat reuelatio. Jn cui⁹ libri cōmēdatōez hiero. dicit q̄ apocalip̄s tot hz sacra q̄t ꝫba: z in cōmēdatōez volu/minis oīs laus inferior ē. Desigt aūt sz obscurissime p secutōes z afflictōes q̄s passura ē eccia a tyrānis gētili b⁹ imperatorib⁹ z hereticis: ac etiā mal'fidelib⁹: z ꝓsolatio nes dīnas b z in futuro ꝓpiēdas z iudicia z ꝑnas ma lor: vt iacula puisa min⁹ feriant: z spe dīni adiutorij q̄ z fuē remūeratōis eoz ac punitōe malor efficati⁹ i ad ūsis robor̄. Et sub septenario nūero ml'ta mysteria describit. Nā salutatōez in ꝓncipio pōit p⁹ deū a septē spiritib⁹ q̄ in ꝓspectu sūt dīni throni. Angelū xp̄m rep/sentātē in medio vidit. vij. cādelabror aureor bīrem in manu. vij. stellas. Hec scribit. vij. eccīs asie. z. vij. angel'i eaz. i. epl'is singula singul'. Exinde añ thronum dīne maiestat⁹ oñse z ꝓsortio ei⁹. s. q̄ttuor aīaliuz. z. xx tiij. seniorz. vij. lāpades. q̄ sūt. vij. spūs dei vt ibi dicit Postea libz quē hēbat sedēs sup thronū deīde vidit clausū. vij. sigcul'. Agn⁹ aūt z leo ihs q̄ inuēt⁹ ē valens aperire z solue dicta sigcula oñsus ē hr̄e cornua. vij. Pr aptiōez. vij. sigculoz visi sūt z angeli. vij. fortiter tibici nātes z loq̄ntes q̄libet vn⁹ p⁹ aliū varia z diuersa. De mū z. vij. alij ageli apparuerūt hītes. vij. phialas ple/nas aq̄: q̄s effuderūt sup terrā vn⁹ p⁹ aliū. Sz z draco horribil' demōstrat⁹ est hīs capita septē.

Quantū ad primū ·H.j.

septenariū exponit Nico. de ly. A. vij. spiritib⁹ z ē. i. vni uersitate angeloz. Nā septenari⁹ nūer⁹ in scḗptura fre/quent̄ vsitat⁹ sigt vniūsitatē: ex eo vt dicit Greg. q̄ oē tps decurrit p septē ariū ebdomadaz. Et i ꝓma ebdo mada de⁹ oīa fecit. vij. die ab ope cessans z ipaz sancti ficās Et qz vt ait ap̄l's ad heb. j. Oēs administratorij spi rit⁹ sūt missi in adiutoriū eoz q̄ hereditatē capiūt salu tis. Oēs. vij. dicūt ꝓpter. vij. q̄ de⁹ circa nos opat ꝓpri mū circa naturalia ea mouēdo vel imutādo: vñ z phi ponūt subas sepatas motores orbiū celestiū. Et Orig⁹ exponit illud xp̄i qđ scribit Lu. xxj. Uirtutes celoruz mouebunt: de angel'i q̄ mouebūt. i. amouebūt in fine mōdi ab officio mouēdi celos seu planetas. Nā tūc ces/sabit oīs mot⁹ celi. Sz z ꝫtutes ꝑm Bze. dicunt illi angeli p q̄s de⁹ miracula opat in q̄b⁹ natura imutat.

Scdz op⁹ eoꝝ ē circa infernalia ad cobercēdū Officiū em̄ angeloꝝ q̄ dicūt ptātes ſm Greg⁹. z alios: ē refrenare malicīā demonū ne tantū nob noceāt q̄tū vellēt in aīa z coꝛpe: buⁱ⁹ exemplū habem⁹ in thobīa de āgelo raphaele: q̄ relegauit demonē aſmodeū in deſcto: ne noceret filio thobie z ꝓiugi ei⁹ ſic fecerat. vij. maritꝭ ei⁹ Tertiū circa crimīalia ad puniendū z electos z repꝛobos. Sic expti obſtinatōez crimīe peſſima zodomoꝝ z aliaꝝ q̄tu oꝛ ciuitatū imiſerūt ſup eos ignēz ſulphur ō aere z ſubūſe ſūt. Exercitū ſennacherib deū blaſphemantis: vna nocte interfecit angel⁹ vn⁹. clxxxv. milia hoīm. Dauid q̄z gl̄iantē ſe in mlt̄itudie ſubditoꝝ angelus afflixit vulnerādo peſte mortifera i triduo. lx. milia hoīm de ppl̄o ſuo. Quartū circa iſtellectualia ad eruditendū. Oēs em̄ viſiōes z reuelatōes ꝓphetice fiūt miniſterio angeloꝝ. Nāz lege moſayca dic̄ apl̄s ad Gal⁹ ordinatā p angelos i manu mediatoris. Angelus em̄ erat q̄ loq̄bat moyſi in pſona dei dicens. Leges meas cuſtodite ego dñs. Gabriel angel⁹ fuit q̄ reuelauit danieli vtrūq; xp̄i aduentū: determinans tp̄s p̄mi. vt ptz Dañ. ix. Gabriel nūciauit zacharie ꝓceptū futuꝝ Job bap. z marie ꝓceptū xp̄i. Angel⁹ in somnis ioſeph manifeſtauit ꝓceptū marie de ſpūſācto: z acceſſū i egyptū z reuerſionē inde ibu nati. Et ſignificauit de⁹ p angelū ſuū ſuo ſuo iobi ſtatū eccīe p ſucceſſionē tpm vt hic ꝛ. Quito circa volūtaria ad accēdēdum. pſ. Qui facit angelos ſuos ſpūs z miſtros ſuos ignez vrentē. q. ſ. in miniſtrādo hoīb facit eos vrere dīno amoꝛe. Licz em̄ nō angel⁹ imediate moueat volūtatē ad bonū: ſz ſoluſ de⁹: tñ purgat fantaſiā a malꝭ repñtatōib ex q̄bꝫ hō incitat ad malū z bonas imaginatōnes ſuggerit. vñ q̄s affectet ad bōa. In cui⁹ figurā vn⁹ ſeraphī ex officio q̄ dē nō ex ordie trahēs nomē: tetigit labia eſaye calculo ignito z purgauit iniq̄tatē ei⁹. Eſa. vj. Os aīe ē volūtas. Sexto circa penalia ad blādiēdū ſeu ꝓfortādū. vñ z xp̄o agonizāti in oꝛone apꝛopiquāte paſſiōe appauit āgel⁹ de celo ꝓfortans eū. Trib⁹ puerꝭ miſſis i fornacē deſcēdit angel⁹ de celo ꝓfolās eos: z ab ignis combuſtiōe libans Dañ. iij. Helye dormiēti ſeſſo ex laboꝛe z pſecutōe ipſe iezabel apparēs z excitās ad ꝓfortātia ꝓpoſuit Septio circa agibilia ad dirigēdū malachie. iij. Ecce ego mitto angelū meū q̄ prepat viā. Sic āgelus dñi q̄ oꝛ fuiſſe michael p̄cedebat ppl̄m iſrael egreſſū de egypto z p deſtū pgētē ad trā pmiſſiōis. i. die in forma colūne nubꝭ: z in nocte colūna ignis. Sic z Raphael direxit aſſociās thobīā p totā viā pgēs i rages: z domū ſoſpitē reduxit diuitē factū. Demū āgeli electos i extremis dirigētes ne deficiāt eos in ſupnā p̄riam aſſociāt: ſic legi⁹ de lazaro medico q̄ portat⁹ ē ab angel⁹ i ſinū abrae z ſctō Martino z ſctō Nicolao z alīs.

Quantū ad illū quem ·H·ij·

vidit i medio. vij. cādelabroꝝ aureoꝝ ſilez filio hois angelū. ſ. xp̄m repñtātē. Septē cādelabra ſignāt i eccl̄ia militāti oēs ſcōs viros: p̄cipue regētes z docētes alios aurea p caritatē cādelabra: lucētia p doctrinā z exēpla rē vitā: in medio āt eoꝝ. i. eccl̄ia xp̄s eſt eos ꝓtegēs. Vl̄ etiā. vij. cādelabra deſignant. vij ſtat⁹ btoꝝ eccl̄ie triūphātꝭ. ſ. p̄riarchaꝝ. ꝓphaꝝ. apl̄oꝝ. martyꝝ. doctoꝝ. vginūz pfeſſoꝝ: in q̄ꝝ medio xp̄s ē aboīb viſus. Deſcribūt āt. vij ꝓditiōes ſeu q̄litates h⁹ ſil̄is filio hois que ſignāt. vij. vtutes: z octaua ꝓditio ei⁹ ſignat. vij. dona ſpūſcī q̄ oia fuerūt in xp̄o z ſūt in q̄libet ſctō viro pfecto: q̄ ſil̄is ē filio hois. i. xp̄o alīq̄ mō. Et p̄mo iſte ſil̄is filio hois oꝛ veſtit⁹ podē. i. veſte linea vſq; ad pedes: q̄ ſignat ꝓſtantiā in adūſis vſq; in finē vite. Nā linū ꝓpt macellatōez z mlt̄as pcuſſiōes pcenit ad pannū albū vt veſtis fiat: zbit⁹ ꝓſtātie z fortitudis acq̄rit p mlt̄a adūſa tolerata q̄ dz ad pedes ptingere. i. finē vite: pes em̄ ē finis coꝛpis. Apoc. Eſto fidel⁹. ſ. ꝓſtans vſq; ad mortē: z dabo tibi coronā vite. Erat ſcdo ille p cinct⁹ ad mām illas zona aurea: q̄ ō ſignat ꝓtinētiā. Nā pcinctio ſig̃t reſtrictionē carnaliū delectatōnū in cibis p abſtinētiā: in venereis p caſtitatē z vtrūq; ptinet ad tpantiā: ſignanꝭ aūt dic̄ pcinctum ad mām illas nō in lūbis: mām ille aūt ſūt intellect⁹ z volūtas in q̄bꝫ dz eē reſtrictio carnaliū delectationū. Non ſolū dz q̄s vt ſit vere ꝓtinēs abſtinē a carnalib⁹ delectationib⁹ vicioſis exterioꝛib⁹ ſz etiā interioꝛib⁹: vt nec cogitet ſeu ꝓcupiſcat illicita: iuxta illō apl̄i. Emūdem⁹ nos ab oi inq̄nāmēto carnis z ſpūs. Zona aūt q̄ fit iſta pcinctio oꝛ aurea: q: ex dei amoꝛe dz caſtitas ſuari. Tertia ꝓditio ſignat agēdoꝝ p̄rudētiā q̄ exp̄mit in b q̄ dꝛ. Caput ei⁹ z capilli cādidi tāq; lana alba z tāq; nix. In q̄bꝫ oñdit canicies. q: ſ. ſener apparebat z can⁹. Prudētia āt eſt in ſenib⁹ z in his q̄ mlt̄o ſūt tpe inq̄t ſapiēs. Ex multꝭ em̄ experientijs acq̄rit p̄rudentia q̄ multū tp̄s req̄runt. Caput aūt aīe mens ē: capilli cogitōes. Quarta ꝓditio diligendoꝝ inſinuat ꝓgruentiā cū ſubdit. Oculi eius ſicut flāma ignis: z pedes ei⁹ ſil̄es auricalco ſicut in camino ardenti. Ignis caritatem innuit ſm id dñi nſi. Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā. Oculi q̄ mēbra ſūt in eminētiori loco: z nobiliori q̄ cūcta ſpiciūt: ſūt contemplatio dīnoꝝ q̄ dupl̄r bꝫ. ſ. de deo in ſe tāq; dexter oculꝰ: de creaturꝭ in deū reducendo: vt oculꝰ ſiniſter. Hec ꝓtēplatio dei ignea ē in electis z affectiua ſeu guſtatiua ex caritate ꝓcedēs z ipam magꝭ accendēs: ſicut aūt obiectū dilectōis eſt nō ſolū de⁹ ſz z prim⁹: ita z vita acq̄ſitio hois nō ſolū ꝓtēplatiua ſz z actiua. Actiua aūt ipa ſignat p pedes: q: ſic eis p̄terrā diſcurrit ita p actiuā circa ꝓximū exercet q̄ terra ē z in terra verſat. Pes āt dexter actio circa ſpūalia: ſiniſter circa coꝛpales el̄y nas. De p̄ma. Eōſule. caſtiga ꝛc̄. De ſcda. Uiſito poꝛo cibo ꝛc̄. Actiua aūt dz eē firma z lucēs caritate feruēs: tō pedes de auricalco ſolido metallo z lucēti in camio ardēti. Quita ꝓditio demōſtrat donoꝝ affluentiā: q: hēbat in dextera ei⁹ ſtellas. vij. Stelle celeſtes ſūt mūera celeſtia ſpūſcī: q̄ ſtelle ſūt lucētes alīs p bona exēpla. ſm illud. Spēs celi. i. pulchꝛitudo hois celeſtis gl̄ia ſtellaꝝ. i. relucētia eaꝝ. He septē ſtelle deſignanꝭ p arctuꝝ ſignū in celo: hñs. vij. ſtellas q̄ nunq̄ occidūt: z dona ſpūſcti nūq̄ deficiūt etiā in btā vita. Hec habēt in manu opis nō ſolū i habitu mēt⁹: z dextera manu. i. ex recta intentōe bōe actōis ſm illō mat. vj. Neſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dextera tua. i. ſe nō immiſceat ſiniſtra intētio fauoꝛ popularꝭ z hmōi i opib⁹ bonis. Hec dona fuerūt in xp̄o pfectiſſime. vt ptz Eſa. xj. et habēt a q̄libet vere bono ſm tñ magꝭ z minus. Sexta ꝓditio notat ꝓbū ſeu doctrīe auctē z ꝓfectā qꝛ voꝛ ei⁹ ſic voꝛ aq̄ꝝ mlt̄aꝝ. Aq̄ ſig̃t doctrinā ſcpturaꝝ iuxta illud. Aq̄ ſapie ſalutaris potauit illū Sācti aūt viri z in mēte z in ꝓbo alios docendo pmaxie hñt documēta ſcpturaꝝ ſanctaꝝ nō gentiliū: que habent in ſe magnū clamoꝛē diuine auctoꝛitatꝭ purgātes maculas vt aque peccatoꝝ: z refrigerantes ꝛ̄ eſtum laborum p ſpem quam ingerunt ſupnoꝝ. Uñ apl̄s ad ro. xiij. p cōſolatiōnē ſcripturarū ſpem habeamus. Cum em̄ tales aque fideles dicātur: q: falli nō p̄nt: vt a deo ꝓducte z in eis p̄mittatur p̄mium immenſuz viriliter dimicantib⁹: inde generat ſpes in mentibuſ eas rumi nantium z ipas audientiū confortans eos ad agones Septima conditio importat iudicandoꝝ iuſtam ſcu

tentiã. Quia gladi⁹ ex ore eius extraq; pte acut⁹. Justicia exercet in iudicijs circa distributões ⁊ cõmutatõnes: vt vnicuiq; tribuat qõ debet p sniam: q̃ tãq; gladius ꝓcedẽ dz ex ore cordis qõ rõ dictat: ⁊ p⁹ea ex ore corpis: q gladi⁹ ex vtraq; pte dz cẽ acut⁹. i. ex pte cõmutationũ vt null⁹ ledat in cõmertijs: ⁊ abscindat oñe iniquũ: ⁊ ex pte distributionũ vt denẽ bonores ⁊ bñficia ydoneis ⁊ a mal' auferant. Et ꝓ sceleribꝫ inferãt supplicia. Juste iudica ꝓmo tuo inqt dñs in lege Et Greg⁹. Summũ bonũ ẽ in rebꝫ bũanis iusticiã colẽ ⁊ sua vnicuiq; iura seruare. xij. q. ij. Cũ deuotissimam. Octaua ꝓditio sigt credendoꝝ relucẽtiã. Et facies ei⁹ sicut sol in ꝟtute sua lucet. Sicut lumẽ sol' excedit lumina oĩm alioꝝ: ita lumẽ fidei oĩm sciendoꝝ noticiaꝫ Qui nõ credit in tenebrꝫ ẽ inqt Joh. Uñ exhibusdã nõ bñtibꝫ rectã fidẽ dixit dñs ihs. Adhuc modicũ lumen in vob est: dũ lucẽ habetis credite in lucẽ: vt filij lucis sitis. s. p fidẽ Facies aĩe q̃ discernit a bruꝫ ẽ rõ: q ꝟt sol luminosa ẽ ꝟtute fidei. Et in lumĩe tuo. s. fidei videbi m⁹ lumẽ. ait ps. qõ lumẽ nob est a sole iudicie q̃ ẽ xps de⁹ nr̃ lux vera q̃ illumiat oẽm hoiem venientẽ in hũc mõm. Jo. j. Et ex isto lumĩe fidei facta sunt miracula q; oia opa ei⁹ in fide. ps. Er mar. vlt. Sigt eos q̃ crediderint hec sequent ꝛc. Uñ tot⁹ mõs illumiat⁹ est.

Septẽ añt ecclie asie qbꝫ scribit in capi. ij. ꝛ. iij. signant oẽs ecclias: q; vt dictuz est septenari⁹ ẽ nũer⁹ signans vniũsitatẽ in qbꝫ repiunt diũsi defect⁹ ⁊ vicia de qbus Jo. repbẽdit: ⁊ ꝟtuosa de qbꝫ cõmẽdat. Angeli añt eaꝝ sunt plati ipax: qbꝫ scribens redarguit: q; vt ait leo papa: inferioꝝ ordinũ culpe ad nullos magis referẽde sũt q̃ ad desides negligẽtesq; platos: q; mlta sepe nutriunt pestilentiã: dum seueriorẽ dissimulãt adhibere medelã. di. lxxxvj.

Deinde in capitulo ·H·iij.

q̃rto volẽs Joh. decursum ecclie describere a tpe apli sui vsq; ad finẽ mõdi sibi oñsum sub certis imaginibus sibi declaratꝫ sz nob in ipo libro nõ clare expositis. Et ista sequẽs expositio est Alco. de ly. p totũ. Prio designat dinam maiestatẽ vt psidentẽ ipi ecclie militãti ⁊ regentẽ. vñ dicit. Fui statim in spũ: visionẽ. s. imaginaria intelligẽdo: ⁊ ecce sedes posita erat in celo. Celuz signat ecclias: p sedẽ intelligit auctas ⁊ ptãs dei ecclias regentꝫ. Et supꝑ sedẽ sedẽs. s. de⁹ trin⁹ in psonis sz vn⁹ in ẽntia. Et q̃ sedebat sil'is erat aspectui lapidis iaspidis ⁊ sardinis. Tales apparitões fiũt ꝑm cõueniẽtiaz ad id qõ reuelat. De⁹ añt sic apparebat vt gubernans ecclĩam militantẽ: circa quã sic se bz vt ꝓsolator ⁊ caritatꝫ increso. Et iõ dicit hic coloris iaspidis q̃ ẽ viridis q; color ẽ ꝓfortatiuus visus: ⁊ sardis q̃ ẽ colorꝫ rubei: q ꝓpter sil'itudinẽ ad ignẽ signat incendiũ caritatis. Et yris erat in circũitu sedis: p quẽ designat fed⁹ dei ad ecclĩaz suã. Nã yris. i. are⁹ celestis dat⁹ est ī signũ federis inter deũ ⁊ terrã. Silis visio ẽ smaragdine. Smaragdus ẽ viridis coloris: ⁊ vn⁹ de coloribꝫ yridis: sic ḡ apparebat ille yris imaginari⁹: q; color ille viridis intensior ceterꝫ videbat: in q̃ designat ꝓsolatio dei afflictura maxie in tribulatõibꝫ ecclie futurꝫ: eo q; color viridis est ꝓfortatiu⁹ visus vt dictũ ẽ. Deinde describit maiestas dei ex nobili ꝓsortio cũ dr. In circũitu sedis ꝛ. xxiij. sedilia: p hec designãt vniũse cathedrales ecclie q̃ licet sint mlte: tñ sub bñ nũero designant ꝓpt̃ concordiã noui testamẽti aduent⁹ in q̃ legit. j. pal'. xxv. q dauid volẽs ãpliare cultũ dinũ ī tẽplo istituit. xxiij. sacerdotes q̃ erãt pncipes sacerdotũ: ⁊ qlibet eoꝝ ebdomada sua cũ suis officijs pagebat. Et. xxiij. seniores sedentes supꝑ sedilia: sunt epi ecclieꝝ in qbꝫ dz eẽ etatis ⁊ moꝝ maturitas. Circũamicti bi erãt vestimẽtis alb. q; p maxie in epis dz lucẽ castitas ⁊ puritas Et ī capitibꝫ corone auree: q; in mẽtibꝫ eoꝝ q̃ capita dñr respectu inferioꝝ virilũ sensit iuaꝝ: dz eẽ sapie claritas sigta p aurũ Et de throno. s. dei ꝓcedũt fulgura voces ⁊ tonitrua. i. choruscatio miraculoꝝ denũciatio pmioꝝ ⁊ terroꝝ supplicioꝝ. Ista ꝓcedebãt a deo in ꝑmitiua ecclesia ⁊ p⁹ea alĩq tpe plat⁹ ecclieꝝ. Et. vij. lãpades ardẽtes añ thronũ dei q̃ sunt. vij. spũs dei missi in oẽm terrã: p hec itelligũt. vij. dona spũssti: vel oẽs angeli q̃ mittũt ad miseria pagẽda. Ardẽtes sunt: q; illumiãt ⁊ accendũt ad cognitõez ⁊ amorẽ dei. Et in cõspectu sedis tanq; mare vitreum sil'e cristallo. s. baptismi sacrm q̃ nõ ẽ mobile ⁊ fluidũ: sz firmũ ⁊ indelebil'e respectu caracterꝫ impssi. Et in medio sedis ⁊ in circũitu q̃tuoꝝ aialia: quoꝝ vnũ sil'e leoni: aliud vitulo: tertiũ hoi: q̃rtũ aqle. In qbꝫ designãt q̃tuoꝝ euangeliste ꝑm alios. Sz Nicola. de ly. dicit q; meli⁹ p hec ꝑñt itelligi q̃tuoꝝ pmarchales eccie. s. hierosolymitana Antiochena: alexãdrina: ⁊ ꝓstantinopolitana: de qbꝫ hr di. xxij. p totũ. ⁊ adaptationẽ ponit exꝓditiõibꝫ aialiũ illoruz ad tales ecclias. Et habebãt aialia illa alas senas que sũt sex leges. s. naturalẽ: mosaycã: ꝓphetícã: euãgelicã: aplicoꝝ doctrinã: ⁊ ꝓclioꝝ seu ecclie statuta: his alis ecclĩastici debẽt surssũ ascẽdere p ꝓtẽplatiões: ⁊ deorsuz descẽdere p ꝓximoꝝ edificatões. Et reqem nõ habebãt ex reuerẽtia. s. obsequio ad diuinã maiestatẽ Nã in dicta ecclesijs deuote fuit celebrata dĩnũ officiũ nocturnuz ⁊ diurnũ. Uel etiã si euãgeliste intelligãt: dicunt reqem nõ bñe a laude dina: q; cõtinue p suã doctrinam euangelicoꝝ nos excitãt ad laudẽ dei dicẽtes ter scũs: ad innuendũ mysteriũ trinitatꝫ. Et subdit. Dñs deus omps. ꝓpter mysteriũ vnitatꝫ eẽntie in psonis ipis diuinis. Sex ale etiã pñt dici sex ꝓditões ꝟtuose qbꝫ voluam⁹ ad deũ: due circa deũ. s. obedietiã ⁊ speculatõ: circa ꝓximũ benivolẽtia ⁊ suffragatio: circa seipm modestia ⁊ circũspectio. Per. xxiij. seniores pñt itelligi pfecte. ⁊ no. testa. xij. pmarche in veteri. ⁊. xij. apli in nouo q̃ fuerũt in ecca militãti ⁊ nũc in triũphãti añ deũ Et cũ illa q̃tuoꝝ aialia darẽt gliaz ⁊ honorẽ ꝛc. Fuit ẽdo. s. deo ⁊ collaudãdo in officijs dinis ille q̃tuoꝝ ecclie pmarchales includẽdo tñ romanã vt caput oĩm ī ꝓstantinopoli in q̃ ꝓstãtin⁹ q exaltauit ecclias posuit ipiũ: alie cathedrales sequũt in dinis officijs celebratꝫ. Qꝝ dimittũt coronas suas añ thronũ: sigt q; recogscũt sapientiã suã a deo dicẽtes. Dign⁹ es dñe accipe gliam ꝛc Nõ p̃ intelligẽdũ ẽ q; de⁹ accipiat aliq̃d de nouo vel ei aliq̃d accrescat ex laudibꝫ ⁊ operibꝫ nr̃is: sz q; hoies ex bñficijs receptꝫ tenẽt assurgẽ ad laudãdũ deũ. Et ꝓpt̃ volũtatẽ tuã erãt creata oia. s. ī dispositõe tua ab eterno sic artificiata sunt in mente artificis añq; faciat. Et creata sunt. s. in tpe ꝓducta in effectu ꝓpt̃ volũtatẽ tuã nõ ex necessitate nature.

De libro signato. vij ·H·iiij

sigill'. in. c. v. vbi nota nt in aptõe eoꝝ. vij. ꝑsecutiones ecclie sub ī patoribꝫ gẽtilibꝫ. s. vsq; ad ꝓstãtinũ. Dicit q̃ q; vidit libũ in dextera sedẽtis ī throno signtũ. vij. sigill' Sedẽs ī throno ẽ de⁹ trin⁹ ⁊ vn⁹. Libꝫ iste ẽ scia dina. in q̃ oia sũt scpta Sciẽdũ añt q; in deo pñt dupler scia vel vna duplici mõ dcã. Pria ẽ q̃ se extendit ad oia posibilia q̃ tñ nũq; fuerũt nec erũt. Et dr scia simplicis itelligẽtie Alia q̃ se extendit ad oia exñtia in actu sub q̃cũq; dra tpis pteriti pñtis vel futuri: ⁊ dr scia visionis Et ista sũt in ꝟtute dei operatiua inqtũ opat ea in alĩq tpe Et

ista de⁹ reuelauit hoi xp̃o: vñ 9 lib ist̃e dextera di eē
designāte vtutē ei⁹ opatiuaz: q̃ liber intelligit noticia
dei de dispositis ab eo fieri. Signat⁹ 9 sigill'. vñ. id ē
omnimodis obscuritatib vt dicūt alīq Et fm b ponit
nūer⁹ determiat⁹ p indeterminato. i. nūer⁹ septenari⁹
p mlt'itudine obscuritatz indeterminata. Signatio g̃
ista sigt clausionē dine scie de dispositz ab eo fieri: q̃ us
q̃ sit ab eo reuelatuz fieri: vel sit ab eo in actu pducta.
Sz meli⁹ vid̃ dicendū fm Nico. de ly. s. q̃ sigilla ista
nō sūt aliud q̃ diuina volūtas claudēs t apiens suū se
cretū: put t q̃ñ t quō sibi placet: q̃ licet in se sit vna: 9
tñ mlt'iplex ad varios effect⁹ relata. fm illō. Magna
opa dñi: exq̃sita in om. vo. ei⁹ Septenari⁹ igit sigillo
rū ē septenari⁹ reuelatōis dine volūtatz ad reuelanda
iobi distincta in. vij. reuelatōib: fienda in. vij. tpib. Et
vidi angelū fortē: vid̃ iste fuisse gabriel q̃ interp̃tatur
fortitudo dei: dicentē Quis est dign⁹ apire libz̃ū. i. ma
nifestare dei secretū. Et solue ē sigcula ei⁹. i. sigillati oñ
dere quō singula de q̃b dicūt pceder ex dina volūta/
te. Et nemo pot̃at: neq; in celo q̃ ad angelos. nec in tra
q̃ ad hoies: nec in inferno q̃ ad demones in q̃b remāse
rūt naturalia: vñ t acuitas intellect⁹ apire libz̃ū. quia
null⁹ pōt ad secreta dei attingē: nisi 9 reuelāte: q̃ pus
reuelauit xp̃o boi t xp̃s iobi p ag̃elū Et ego (ait iohan
nes) flebā mlt'ū: vbi oñdit iobis desideriū de sciendo
eccie futuz pcessū Et vn⁹ de seniorib dixit mihi 2 solā
do. Ne fleuer̃. Iste senior licz aliq aliē dicāt vid̃ meli⁹
intelligi q̃ fuit petr⁹ ia in celo coronat⁹ p martyrium
Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid. Leo i resur/
rectōe: vicit p passionē diabolū: radix dauid: de eo de/
scēdēs fm carnē: t eū pducēs fm deū vt radix arborē
apire libz̃ū. i. manifestare eccie discursū a 9 pordiatū.
Et vidi. t ecce in medio throni agnū stantē tāq occisū
id ē in medio eccliaz in noie ei⁹ 2stitutaz. tanq agn⁹
9 rone īmolatōis. stans 9 p̃ter resurrectōez ad vitā
immortalem tāq occisus 9 q̃ttidie in eccia īmolatur
in sacrificio altar̃ q̃ntū ad effectū t repntatōz: vñ dicit
tanq hñtē cornua. vij. q̃ sūt. vij. spūs dona q̃ dicūt cor
nua: q̃ his 2terit vt⁹ inimici in vicis. Et venit. s. agn⁹
t accepit libz̃ū de dextera sedent̃ in throno. nō q̃ xp̃s
tūc accepit noticiā futuri pcessus eccie: q̃ a pncipio cō
ceptōis aīa ei⁹ habuit noticiā fiendoz: sz noticiā de p̃/
dictis acceptā a pn⁹ 2ceptōis tūc iobi reuelauit t p cū
vniūsali eccie obscure tñ. Et cū aperuiss̃ libz̃ū. s. ad re/
uelandū eccie pcessū: q̃tuor aīalia t. xxiij. seniores ce/
ciderunt in facies suas ꝛc. i. q̃tuor eccie p̃siarchales t
alie eccie cathedrales p orbē p̃ b habuerūt materiam
venerādi ip̃m. Et cātabāt cāticū nouū p tinētia ad no
uū testamentū 2tēplātes gr̃as agebāt: dicētes. Dign⁹
es ꝛc. Deide pōit locūditas assistētiū xp̃o in eccia triū
phāti cū dicit. Et audiui vocē angeloz multoz ꝛc.

Et vidi cū aperuisset ·§·v.

sigillū p̃mū ꝛc. in ca. vj. Audiui vnū de q̃tuor aīalib
dicēs: p ista q̃tuor aīalia dicētia iobi. Veni t vide. fm
aliq̃s designāt q̃tuor euāgeliste Sz meli⁹ 9 fm ni. de
ly. q̃ designāt p̃latos p̃siarchaliū eccliaz: vñ p̃mū ex/
trat Jacob minor p̃siarcha hierosolymitan⁹ ia marty
rio in celo triūpbās. Veni t vide ait. s. decursum z sta/
tū p̃mitiue eccie. Et ecce equ⁹ alb⁹. Aliq exponūt b de
gayo impatore: q̃ 9 reprobat Nico. 9 ly. t meli⁹ fm eū
9 q̃ designāt certū apl'oz de albatū sctitate vite. Tū etiā
q̃z btūs iacob eccie hierosolymitāe epūs seu p̃siarcha
vestib lineis vñ t alb induebāt. Et idē pōt verisimr ex
timari de alīs apl'is: vñ machametus vocat eos viros
dealbatos. Per sedentē sup istū equū intelligit xp̃us
director eoz. Et q̃ sedebat sup eū. s. xp̃s hēbat arcū in
manu. i. vbū p̃dicatōis i manu. s. opatōis: q̃z cepit ihs
facē t docē: t sic etiā apl'i q̃ p̃dicabāt vbo: ex tēplo fua/
bāt. Et data ē ei corona in sui resurrectōe t ascēsiōe Et
exiuit p effectū suū dando apl'is visibiliter spūm sanctū
Vincens adūsarios suos pus in iudea q̃erūs mult̃
militib iudeoz ad fidē: vt ptz in actib apl'oz. Ut vin
ceret p totū orbē colla gentiliū postea iugo fidei subij ci
endo miracul' adhibit̃ Nam adhuc viuēte petro eccia
dilatata est vsq; ad fines terre. Et cū aperuisset sigillu z
scōm ꝛc. Hic describit status eccie a tpe neronis vsq;
ad tps tyti. Audiui scōm aīal ꝛc. Hic fuit btūs petrus
p̃m⁹ p̃siacha eccie anthiochene: q̃ ia trāsierat p crucez
tpe h⁹ visiōis di. Veni t vide. s. scōz statū eccie. Et exi
uit alius equus rufus Hic equus est ppl's romanus q̃
9 rufus tpe neronis. Uel q̃z rube⁹ q̃ 9 dicit rōne multi
sanguinis effusi p neronē romanoz ex sua crudelitate
Nā mrem etiā vxorē fratrē t sororem t senecam disci
pline p̃ceptorē occidit: t p̃ncipē apl'orū t alios multos
fideles. Uel p rufedie ponit q̃z. s. nero ciuitatē roma
nā incendi fecit in magna pte: t in tali incendio ex cō/
mixtione flāme t fumi apparētia ruffedis causat. Et q̃
sedebat sup eū. s. nero dñans impio romanoz datū est
ei. s. a deo pmittēte: vt sumeret pacē de terra: q̃z turba/
ta est vrbs t impiū p̃ter scelera ei⁹: vt t inuicē se occi
derēt hoies. Nam nerone occiso: galba postea orto: ex
inde vitelli⁹ vsurparūt sibi romanū imperiū vñ bella
tes adinuicē multi occisi sunt. Et datus est illi gladi⁹
magn⁹. s. p̃tās occidēdi xp̃ianos Nā p̃mā p̃secutionez
ipe mouit 2 xp̃ianos q̃ ad p̃secutōes impatoz. Nam
p̃us p̃secutionē sustinuerāt p iudeos. Et cū aperuisset
Hic describit tertius status eccie q̃ fuit sub tyto. Ui/
di tertiū aīal d. Hic fuit. b. Marcus p̃mus p̃siarcha
Alexandrin⁹: q̃ ia martyriz at⁹ erat ī glia. Et ecce equ⁹
niger. s. exercit⁹ roman⁹ q̃ 9 niger effectiue. sic sol dicit
calid⁹: q̃z causat calorē: exercit⁹ eī romanus sub tyto in
tantū afflixit inhabitātes hierosolymam: q̃ fuerūt fa
me deniḡti t alīs afflictōib vt refert ioseph⁹. Et q̃ se/
debat sr̃ eū. s. tit⁹ regēs exercitū illū: hēbat in mānu sua
staterā. s. dinā iusticiā quā ope exeq̃bat. Nā ex ordie
dine iusticie p̃cessit q̃ exercit⁹ rōan⁹ occidit iudeos. p
tim captiuauit: in vindictā mort̃ xp̃i: q̃z tñ p̃ter inten
tionē tyti t exercit⁹ sui b erat. Nā p̃ rebellionē iude
orū ad imperiū pugnarūt 2 ea Jō 9 q̃ hēbat i manu
nō in mēte staterā: q̃m exeq̃bat opus dine iusticie: si
nō intēderet vindicate mortē xp̃i. Et audiui tanq vocē
de medio q̃ttuor aīaliū. i. de throno dei: in cui⁹ circūi/
tu erāt q̃tuor aīalia ad oñendū q̃ p̃cessit illud inq̃zū
malū pene ex dina ordiatiōe. Bilibris tritici denario
vnoz ꝛc. Hugo floriacen̄ dicit: q̃ romani capta hieroso
lyma fessi cede mlta q̃rebāt quō mācipia ipos. s. iude/
os captos vēderēt: t q̃z mlta erāt t pauci emptores: nō
decreuerūt vt. xxx. mācipia vno nūmissimate vēderēnt
.bilibr̃ ē mēsura duaz libraz. Et vinū t oleū ne leser̃
i. xp̃ianos illi⁹ regiōis q̃ signāt p vinū t oleū: p̃ leti
cia spūalē t feruorē ac p̃fectatē ī p̃rios. Jsti. n. nō fuer̃t
lesi p exercitū tyti. q̃z añ obsidionē fuerāt admōniti ide
recedē. Et cū aperuisset sigillū q̃rtū. Pōit statū q̃rtū ec/
clie sub domitiano q̃. s. mouit scōaz p̃secutiōez eccie: t
mlta mala fecit rōano ip̃io Audini q̃rtū aīal. i. aliquē
p̃mū p̃siarchā seu epm 2 stātinopolitanū (q̃ tñ citas ñ
dicebat tūc 2 stāti nopol' sz bizātiū) ia defū ctū t ī glia
exñtez. Veni t vide. s. q̃rtū statū eccie. Et ecce equus
pallid⁹. i. roman⁹ ppl's: domician⁹ ei magnā p̃tē sena/
toz t alioz nobiliū in exiliū misit: bona eoz diripiens
ip̃onēs eis crimia p̃ q̃ 9 q̃z rome erāt q̃libi stabāt in

magtimore ne silia ab eo paterēt timor ãt fac mẽbra exteriora pallida t pcipue facie: t ꝯ romanũ ipiũ ꝓ illo tpe sigt p equũ pallidũ: t q sedebat sup eũ. s. domiciano nomẽ illi mors actiue t passiue qr mlt os occidit t romanor t gentiliũ tã fideliũ qz infideliũ: t ipe de mũ a senatu interfect ẽ ꝓpt suã crudelitatẽ. Et inferno sequebat eũ: qr mortes ad gehẽnã descẽdit. Et data ẽ illi ptas sup qtuor ptes ꝛre in qbꝫ. s. dilatatũ erat impiũ romanũ inficẽ gladio. Nã mlti p orbẽ ptes ꝰ mãdato ei⁹ fideles martyrizati sẽt fame qr mlti i carceribꝫ cruciati defecerũt Et bestijs ꝛre qr mlti sẽt traditi bestijs devorãdi Et morte qr t pluribꝫ alijs mõis cruciati. Et nota ꝙ sic zach vj. p qtuor eqs variatos coloribꝫ ostendit qtuor mõarchie seu regũ ita b ꝙ qtuor eqs p. j. regnũ xpi: p alia romanor sz variatũ regimie. Et cũ apuissz sigillũ qntũ. Hic notat qnt⁹ stat⁹ eccie q fuit sub traiano vsq ad dyocle. Iste em̃ trayan⁹ movit tertiã psecutionẽ ꝰ eccliaz. Marc⁹ antbo. qrtã. Sequer⁹ qntã Maximiã⁹ sextã. Deci⁹. vij. Valeriã⁹. viij. Aureliã⁹. ix. Et licz plures intermedij imperatores occidi fecerit xpianos: tñ isti spealit dñr psecutões mouisse ꝰ eccliaz: qr fecerũt t renouauerũt edicta ꝰ xpiãos. Tẽpibꝫ em̃ istor imperator nõ erãt eccie nec altaria stabilia publica: sz in locis occultis pcipue in 'cript⁹ martyrũ sup corpa eor ibi sepulta: portabãt t erigebãt altare ligneũ ꝙ celebratõe missar. Et ꝯ ór. Vidi subt⁹ altare dei alias iffectõr. i. martyres inffectos: eo ꝙ erãt ibi corpa eor ꝓpt ybũ dei qtũ ad doctores q martyrizati sẽt ꝓpt pdicatõr ybi Et ꝓpt testimoniũ qõ bẽbãt qtũ ad simplices q martyriũ suscepert: eo ꝙ nolebãt negare sz magis ꝓtestabãt se credẽ i xpm Et clamabãt voce mag Et iste clamor ñ ẽ nisi qdã mãifestatio malicie tyrannor ꝰ deũ merito puniẽda: sic vox sanguis abel de tra ad deũ clamabat. Usqz q dñe sct⁹ t ver⁹ ñ vindicas sanguinẽ nr̃m de bꝰ q sũt in tra. i. de tyrannis q bitãt in tra dñantes. Et date sũt singul stole albe. i. glia aie Et dictũ ẽ illi vt requiescerẽt. s. corpa eor. Adhuc modicũ. s. vsq ad iudicium finale. q ꝯ modicũ tps ẽ respectu eni t tũc recipiẽt stolã corpis. i. gliaz. t vindicta. i. punitio fiet ꝰ tyrannos illos mãifestata Donec ipleat nũer⁹ tẽ. a deo ordiat⁹. Et cũ aperuisset sigillũ sextũ Hic describit stat⁹ eccie sub dyocleciano maximiano q decimã psecutõz movet ꝰ eccliam hec fuit atrocior oibꝫ precedentibꝫ: intãtũ ꝙ infra. xxx. dies legit. xvij. milia ꝓmiscui sex⁹ martyrio coronatos. Ponit g̃ p acerbitas psecutõis t p⁹ea suauitas ꝙsolatõis dine. Dic g̃ in aptõe b⁹ sigillũ q terremot⁹ fact⁹ ẽ magn⁹: qr in oibꝫ pribꝫ romani ipij de mãdato dyocleciani t maximiani moti sẽt iudices potẽtes ad occidẽdũ xpianos Et sol fact⁹ ẽ niger. i. xps q ẽ sol iustitie denigr⁹ ẽ qtũ ad famã t eti ãi mẽbris suis: qr eis iponebat ꝙ erãt magi t malefici: t ꝙ a xpo p apostos artes illas magicas didicerãt t sic qtũ in eis erat xpm denigbãt. Et luna tota fcã ẽ sic sanguis: qr tũc eccia tota fuit sanguie martyr rubricata. Et stelle ceciderũt de celo: qr mlti q erãt eminentes i celo eccie militãt: timore mort sz inclinabãt ad immolãdũ ydol. vt ptz de marcellino papa q ydolis thurificauit: vñ t de alijs mlt⁹ verisile ẽ ꝙ deficiebãt a fide. Marcellin⁹ tñ pnia duct⁹ martyriuz p⁹ea ꝓ fide xpi suscepit. Et cessauit tũc epat⁹ roman⁹ annis. vij. t mesibꝫ. v. ꝓpt imanitatẽ psecutõis illi⁹. Sic fic⁹ emittit grossos suos cũ a vẽto magno movet. Fic⁹ grossi dñr fic⁹ pmi tpis imature: q de facili cadũt a magno vẽto cõcusse. Tũc em̃ flauit i eccia turbo tẽpestuose psecutõis Et celũ recessit velut liꝫ involut⁹. i. eccia tunc tpis qr xpiani tũc se occultabãt qtum poterãt: nisi aliq pauci t feruore spũs martyrio se exponentes t offerẽtes. Et oĩs mõs t ĩsule de loc⁹ suis mote sẽ. Nã i mõtibꝫ t suprupes inaccessibles t ĩsul⁹ mar⁹ clause vbi fuerãt xpiani qrebãt. Et sic dicũt loca ista mota ꝓpt motũ ihabitãtiũ sic ór citas moueri qr inhabitãtes in ea movebãt Cũ em̃ eccia tã diffusa eẽt p totũ orbẽ timẽtes deficẽ i tor mẽt⁹ a fide tpe psecutõis dyocleciani t maximiani q rebãt se abscõdẽ in loc⁹ caũnosis sub mõtibꝫ. Aliq etiã timẽtes capi t cruciari t nõ sufferre posse: desiderabãt (supposita tñ dei volũtate) breui morte finiri. Et horũ desideriũ explmit cũ subdit Et dicũt mõtibꝫ cadite sup nos. Et qr cũ de⁹ flagellat nos aliq tribulatiõe ór irat⁹ ꝰ nos p sititudinẽ hoĩs irati: nõ subdit. Abscõdite nos a facie sedẽt⁹ sup thronũ: irati. s. ꝰ nos. qm̃ vẽit dies magn⁹ ire ipor. i. tps psecutõis magne a deo pmisse. Et qs potit stare. q. d. pauci firmi pmanebũt respectu cadẽtiũ. Ulr̃ fm alios ptitelligi i bis ꝙ petãtfili deles illi⁹ tpis suffragia scõr: q dñr mõtes t petre ꝓpt exaltatõr t firmitatẽ in bonor q̃bꝫ postulãt vt cadant sup eos. i. vt cooperẽt eos ꝓtegẽdo suis orationibꝫ.

In capitulo septimo .H.vj.

post magnã tribulatõr psecutõis tpe dyocleciani t maximiani ponit facta suauitas ꝙsolatõis in ecclesia militãti t triũphãti secuta tpe. s. ꝙstantini magni. Sz ponit alia breuis ecclesie tribulatio p⁹ dyocletianũ t maximianũ q repssa ẽ ꝙ ꝙstãtinũ q notat cũ ór. Et vidi alterũ angelũ ẽ. Pro q̃r declaratõe sciendũ ẽm ꝙ hr in historia eccliastica li. ix. Postqz dyocletian⁹ t maximian⁹ deposuerũt insignia impij ꝙstituti sunt duo imperatores Galeri⁹ t ꝙstanti⁹ Galeri⁹ ãt duos cesares instituit. i. sibi adiutores. Seuerũ in ytalia: t maximianũ in oriente. Cõstanti⁹ aũt moriẽs regni sui cõstituit heredẽ ꝙstantinũ magnũ filium suũ ex helena susceptũ: q fact⁹ ipator assũpsit in ꝙsortiũ imperij sui licinũ cognatũ suũ: q t si pius fuit pacific⁹ xpianis: postea tñ factus ẽ psecutor. Maxenti⁹ vo rome tyrannizabat vsurpãs sibi impiũ. Quatuor g̃ psecutores erãt i qtuor partibus imperij. s. Maximin⁹ in oriẽte Seuer⁹ in ytalia Maxenti⁹ rome. Licini⁹ alexãdrie in egypto Et nota tandũ ꝙ boies maxie potẽtes t in dignitate ꝙstituti i libro freqnt̃ noiant angeli: q si sũt boni sunt angeli dei: si mali angeli sathane: vñ t de angelo sardis. i. pscẽti ór supr. Nomen habes vt viuas t mortu⁹ es. s. in spũ. vñ t mal⁹. dic̃ g̃ Jo. Post hec vidi qtuor ãgelos id ẽ malos psecutores ecclesie stãtes. i. dñantes super qtuor ãgelos terre. i. qtuor ptes ipij: tenẽtes qtuor vẽtos terre ne flarẽt. i. impedientes doctores ecclesie ne ybũ dei pdicarẽt: de q flatu ór Lañ. xiij. Surge aquilo t veni auster t pfla ortũ meũ t fluent aromata ei⁹: qr p flatũ pdicationis fecundatur bonis operibus ortus ecclesie. ne flarent sup terram nec sup mare: nec super vllã arborem. Xpianor em̃ aliqui habitabant in terra: aliq in insulis mar⁹. aliq in siluis psecutõr fugiẽtes. Exinde ponit repressionis actus dicte psecutionis cũ subdit. Et vidi alterũ angelum. i. imperatorẽ Lõstantinum. ascendentem ab ortu solis: quia ex ordinatione solis iusticie ascendit ad dignitatem imperialez habentem signum dei viui. id ẽ signum crucis christi. Nam vt scribit li. ix. historie ecclesiastice Lõstãtin⁹ veniẽti ad bellũ ꝰ Maxentiũ. anxio de euẽtu belli fuit oñsus signũ crucis: t ei dictum: in hoc signo vinces. Uñ securus de victoria signũ crucis in vexillis suis poni fecit t ꝰ maxentiuz prelians triumphauit. Et clamauit voce magna qtuor angelis. i. qtuor tyrannis predictis qbus datũ est nocere terre t mari. id est pmissũ nocere

xpiaꝰ habitatib⁹ in ẽra t insul' marꝫ di. Nolite noꝫ cere ⁊c. Nã illos q̃tuor tyrãnos repssit a psecutõe xpi anoꝝ duos debellãdo.s.maxẽtiũ t Liciniũ:alios mã dato suo deterrẽdo.s.maximinũ t seueꝝ. Quousq; si gnem⁹ fuos dei nr̃i in frõtib⁹ eoꝝ Cõstãtin⁹ em̃ bapti sat⁹ a.b.siluestro.honorauit t exaltauit eccl'iam t ma xĩe sacerdotes t mĩstros ei⁹:mlta ꝓuilegia ꝓferẽs xpia nis:t pio suo exẽplo mlt⁹ ad baptĩsmũ induxit:t per mysteriũ sacerdotũ xp̃o ꝓsiguit fuos ei⁹. Et sciẽdũ q̃ ista dictio q̃usq; nõ tenet̃ h̃ finite sz indefinite:sicut cũ dr̃ dns nõ penituit q̃usq; vixit.i.nũq̃.q; p⁹ morte peni tere nõ potuit. Sic isto loco. Nã p⁹ istã ꝓsigtiõez t cõ stantini repssionẽ illi tyrãni nõ sũt reũsi ad psequẽdũ xpianos:sz exẽminati sũt. Et audiui nũcꝫ signatorꝫ. Hic ponit repssiõis fruct⁹ dicte psecutõis:q̃ fuit fide liũ mltiplicatõ. Cẽtũq̃ dragiaq̃tuor milia ex oĩ tribu filioꝝ isrl'. Aliq̃ dicũt q̃ h̃ ponit nũer⁹ quersoꝝ ex iu daismo t nũer⁹ determiat⁹ ꝓindeterminato:t p⁹ea nu mer⁹ ꝙuersoꝝ ex gẽtilitate ibi. P⁹ hec vidi turbã ma gnã quã dinũerare nẽo potat ⁊c. Sz h̃ nõ vidr̃:q; cuz ẽm hebreos t latinos.x.tribꝫ fuerit captiuate t idusę intra mõtes caspios.de ill' tribꝫ nõ vidr̃ q̃ fuerit ba ptizati in tãto nũero:cũ tñ de ill' etiã ponat nũer⁹.xij miliũ. Mel⁹ g̃ vidr̃ dicẽdũ q̃ hic desigt̃ mltitudo cõ uersoꝝ ad xp̃m tpe ꝓstãtini de q̃cũq; natiõe fuerit:q̃ p baptĩsmũ rem noĩs ꝓsequũt. Interptat em̃ isrl' videt deũ. Uidr̃ aũt h̃ pfidẽ t futuro p spẽm. Nomẽ g̃ isrl' ẽm rem t veritatẽ trãsijt ad oẽm ppl'm in xp̃o regene ratũ:t p ꝓñs noĩa.xij.tribuũ ad fideles xp̃i. t pcipue ad.xij.apl'os cozrñdẽtes.xij.pr̃archis filioꝝ isrl' Dan vo nõ ponit̃ q:t ex eo dr̃ antixp̃s nascitur⁹. Post hec vi di turbã magnã quã dinũerare nẽo potat. Hic ponit̃ ꝓsolatio q̃tũ ad eos q̃ sunt in eccl'ia triũphãte. Nã sic post psecutõez accerbissimã dyocleciani t maximiani acta ẽ ꝓsolatio eccĩe militãti p ꝓstantinũ pace reddita icĩn triũphanti facta ẽ leticia mag̃ de martyrib⁹ innu merabilib⁹ passis i oĩ natõe tpe dyocleciani t maximi ani p xp̃m suscipiẽtẽ aĩas eoꝝ. Illud p⁹ hec nõ refert ad gl'iaz martyꝝ.i.rãq̃ gaudiũ fuerit in celo p⁹ ꝓstãti nũ de coronatõe martyꝝ:cũ imediate fuerint glorifi cati:sz ad narratõez visiõis Job. Stãtes añ thronuz clare.s.intuentes deũ t fruẽtes eo. Amicti stolis alb.i. gl'ia aĩe. Palme in manib⁹ eoꝝ.i.pfecta victoria tẽpta tionũ. Et clamabãt voce mag̃ feruẽti amore. Sal⁹ do t agno.i.sal⁹ quã hẽm⁹ hic in gl'ia:inest nobis a deo t xp̃o.s.merito sue passiõis. Et oẽs angeli stabãt ĩ ꝓspe ctu throni pati.s.ad exequẽdũ volũtatẽ dei.g̃as agẽ tes de victoria sctoꝝ. Bñdictio.i.laus t claritas.i. di uulgatio noĩs ei⁹ t q̃ sequũt deo nr̃o.s.attribuantur. Nec ex his intelligendũ q̃ aliq̃d accrescat deo in crea turꝫ sz tñ in effectib⁹ suis:t cũ interrogasset vn⁹. qui sunt isti t vñ venĩũt? Rñdit vn⁹ ex senioribꝫ.s.brũs pe trus. Hi sũt q̃ venerũt ex mag̃ tribulatõe.s. p marty riũ ad gl'iaz:t lauerũt stolas suas.i.aĩas purgat̃ ĩ san guine agni sustinẽtes mortẽ p xp̃m. Uel q:t fuerũt mẽ bra corpis xp̃i:sanguis eoꝝ dr̃ sanguis agni.i.xp̃i. Et deduceret eos ad vite fontes aq̃ agn⁹.i.xp̃s ꝓtinuabit in eis gl'iaz aĩaꝝ vsq; ad aliã stolã quã recipiẽt.s. gl'iaz corpoꝝ in resurrectõe corpoꝝ Et ab eis absterget oẽm lachrymã ⁊c. Impauit aũt ꝓstãtin⁹ cũ reddita est par eccl'ie anno dñi.cccx. vel circa.

Et cum aperuisset ·H·vij.

sigillũ septimũ. P⁹ psecutõez t pugnã eccĩe ꝑ tyrãnos Hic ponit̃ pugna ꝑ hereticos sub aptõe septimi sigil li. Ubi sciẽdũ q̃ ista diuisio nõ est pcisa. Nã tpe primi tiue eccl'ie fuerũt hereticĩ aliq; vt ptz ex epl'is apl'orum Et p⁹ Cõstantinũ magnũ fuerũt tyrãni p seq̃ntes ec clĩam Sz accipit̃ hec diuisio ẽm illud qõ ꝓncipaliter describit̃ in ꝓcedentib⁹ t seq̃ntib⁹. Heretici aũt futuri sunt inter xpianos vsq; in finẽ mũdi vt oñdit̃ in pabo la boni seminis t zizanioꝝ Mat.xiij. Pars g̃ ista li bri in generali durat vsq; ad finẽ mũdi seu terminum hui⁹ libri. Et diuidit̃ in tres ptes:nã ꝓmo describitur stat⁹ eccl'ie iudiciũ ꝓcedens. Scõo status ecclesie iudi ciũ concomitans.xix.c.ibi. Et vidi thronũ magnum. Tertio stat⁹ iudiciũ subsequẽs.ibi. Et ego Johannes. Quantũ ad statũ iudiciũ ꝓcedentez: p̃ ponit pugnam inter eccl'iam t hereticos ꝓpie dictos t postea ꝓpria be reticos extense t large dictos.t h̃ in.xij.ca. Et de here ticis ꝓpie dictis. Primo agit de heresiarchis seu inuẽ toribꝫ heresum. Scõo de fautoribꝫ eoꝝ:t h̃ in cap.ix. Continuans g̃ Jobes se ad ꝓcedentia in qbꝫ dixerat ꝺ psecutiõibꝫ tyrannoꝝ ꝺ eccl'iam t de ꝓsolatõe eccl'ie p Cõstantinũ:ponit quandã breuẽ psecutiõez quã passa est eccl'ia p Julianũ apostatã imperatorẽ:q̃ tñ paululuz durauit.s.vno anno cum dimidio quo imperauit. Hic em̃ occcidi fecit Paulũ t Jobem:t multi alij xpiani martyrio coronati sũt. Precepat etiã eccl'ias claudi p bibẽs diuina officia publice celebrari:h̃ aũt notat̃ cuz dicit Job. Factum est silentiũ in celo.i.in eccl'ia mili tanti ꝓhibente Juliano officia celebrari publice:q̃si dimidia hora:q; parum durauit hec psecutio. Nã in bello ꝺ Persas occisus ẽ Julianus.quo mortuo:cepit xpiana religio gaudere. Et vidi septem angelos ⁊c. De hoꝝ singulis t eoꝝ tibicinũs dicet̃ infra Et alius an gelus ⁊c. Hic ponit̃ continuatio ad liberationẽ factaz p Constantinũ. Nam post mortẽ Juliani paulo post damasus papa creatus ampliauit cultũ diuinum in ec clesijs.ordinãs die noctuq; vt psalmi cantarẽt̃ i eccl'ia: t in fine psal.diceretur Gl'ia pr̃i ⁊c. ipse Damasus intelligitur hic esse alius angel⁹ alius ab ill'.vij. de qbꝫ declarabitur.i.ꝓrarius:q; sanct⁹. Uẽit t stetit añ al tare.q; ꝓfuit eccl'ie romane.habens thuribulũ aureũ i.cor deuotum:t data sunt ei incensa multa Hec sunt oꝝones fideliũ.vt daret supaltare aureũ.i.xp̃o offerret q̃ est altare aureũ caritate plenũ añ thronũ dei ad sum mũ em̃ pontificẽ vt caput eccl'esie pr̃inet referre deuo tionem ppl'i in deũ. Et accepit angelus thuribulum:t impleuit illud de ĩgne altarꝫ.i.accepit Damasus donũ a deo in corde feruide caritatꝫ. Et misit in terrã q; ex sua ordinatiõe t exẽplo induxit habitãtes ĩ terra t ad feruoꝝ deuotiõis t caritatis. Et facta sunt inde toni trua sancte predicationis. Uoces diuine laudis fulgu ra t chorusc̃ationes miraculoꝝ Tũc em̃ alq̃ prelati in eccl'ia claruerũt miracul'. Et terremot⁹. quia multi ter reni moti sunt ad bene opandũ ex his. Et.vij. angeli. Hic ponit̃ ꝓtinuatio ad ꝓcedentia t agit de heresiar chis. Et ꝓm⁹ angel⁹. Licet mlti diuĩsis tpib⁹ fuerit he resiarch:tñ de q̃tuor vidr̃ hic facere exꝑssam mentio nem:ꝺ qs quatuor generalia cõcilia t ꝓncipaliora cõ gregata sunt. Fuit ergo ꝓmus de istis quatuor Ar rius p̃sbyter qui supbia elatus asseruit cõtra articulũ sancte trinitatis patrem t filium t spm̃ sanctum sicut distinctos in psonis ita in essentijs:vnde referebat pa trem solum esse deũ essentialiter:filium vo t spũmsan ctum ptcipatiue. Cõtra quem ꝓgregati pr̃es.cccxviij. epi in ꝓcilio niceno eũ ꝓdenarũt:t puersum eius dog ma. Nec tñ ab errore destiterũt pl'es ei⁹ discipuli cũ re nouat̃es:t pl'es ꝓncipes t imperatores infecti tali errore psecutionez ꝺ catholicos mouerũt. De isto ergo arrio dicitur t ꝓmus angelus.i.Arrius. Nam vt dictuz est

sup̄: boies mali ita noiank̄ b angelus sic̄ z boni. Tuba cecinit cū mag̃ boatu z supbia dictā heresim publicando. Et facta ē grando. i. grandis tēpestas: qz p̄ b̄ boies in eccl'ia fuerūt inē sediuisi. Uñ dr in histo. scola. Ea tē pestate eccl'ie facies facta ē feda admodū vt vn⁹ fidelis aliū fugaret z vēqz se de eccīa eē dicebat. Et ignis mixtus sanguie. i. ignis emulatōis er q̄ secuta ē effusio sanguis: z potissime tpe Valentʒ imatoris q̄ lapsus ī heresim arrianā psequbak̄ catholicos diūsis modis occidēdo: z etiā p̄us tpe ꝑstantij filij magni constātini. Et tertia ps terre cōbusta ē. i. xp̄ianitas. Nā alie due partes sūt iudaism⁹ z paganism⁹. Igne g̃ arriane pfidei xp̄ianitas corrupta ē. Terre q̄ ad lapsos terrenis inntentes. Arboz q̄ ad p̄sidentes q̄ alijs p̄eminēt sic̄ arbores ire: fenū q̄ ad nouellos depositos ad ꝓuersionē teneros. Nā valēs imator postulantib⁹ gothis dispʒsit ad fidei receptōez ab eo vt mitt̄ret eis epos z pbros q̄ imbuerēt eos in doctrina xp̄i: misit pbros arrianos q̄ fece illi⁹ erroris eos imbuerūt Scōs angel⁹. s. satbane hic fuit macedoni⁹: q̄ dixit filiū eē eiusdē nature cū pre: sz spm̄sctm̄ esse creaturā z fuū filij. Hic g̃ angel⁹ mal⁹ tuba cecinit falsa sua doctria mānifestauit suū errorē. Et tanqz mons magn⁹. i. heresis mag̃ alta supbia ardēs igne pfidie: missus est in mare. s. eccl'ie q̄ mare dr rōne baptismatʒ. Et facta ē tertia ps marʒ sanguis. i. deturpata ē tertia ps aq̄ baptismal': accipiendo tm̄ baptismū valde large. Baptism⁹ em̄ cōferk̄ in noīe trinitatʒ: q̄ dr deturpari: cū spūsctūs fm macedoniū asserik̄ creatura z fuil' ꝓdicōis. Et mortua ē ei o tertia ps creature: qz mlti p baptismū regenerati z noua creatura facti corrupti sūt illo errore. Et tertia ps nauium qz mlti p̄latoz q̄ naues dicunk̄: qz alios debēt deferre ad portā salutʒ: corrupti sūt dicto errore: q̄ ꝓdēnat⁹ est in exilio ꝑstātinopol'. Et tertⁱ⁹ angel⁹ zc̄. Hic fuit tertius heresiarcha. s. pelagi⁹: q̄ tpe archadij z honorij imatoz induxit hūc errorē circa g̃am spūsancti: dicēs q̄ hō ex suis naturalib⁹ puris sine g̃a dei posset p̄mereri vitā eternā. Qui error reprobak̄ de ꝑse. di. v. Placuit z c. se. Et q̄ puuli nascūk̄ sine originali culpa: z p ꝑnā n̄ purganк̄ ab originali p baptismū. Ob reprobak̄ ō ꝑse. di. iiij. Firmissime. Iste g̃ mal⁹ angel⁹ tuba cecinit: cū errorē suū docendo in palam fecit Et cecidit de celo. s. eccl'ie incidēdo in talē errorē: stella mag̃. ipe. s. pelagius q̄ fuit literat⁹ z religiosus qz monach⁹. Ardēs tanqz facula. Multos em̄ corripit rōne litterature z apparētis sanctitatʒ in ꝓuersatōe. Et cecidit in tertiā ptē fluminū zc̄. p flumina z mōtes designak̄ eccīa baptisma/lib⁹ aq̄s sanctificata. Et nomē stelle dr absinthiū: qz. s. ꝓ dulcedinē g̃e spūsancti p̄dicabat. Et facta ē tertia ps aq̄z absinthiū: qz mag̃ ps eccl'ie p ei⁹ dogma corrupta fuit. Et mlti boies mortui sūt spū alie de aq̄s. i. puersis illi⁹ dogmatib⁹: quia amare facte sūt. i. ꝓ dulcedinem g̃e spūsancti. Et q̄rt⁹ angel⁹ zc̄. Hic fuit q̄rtus heresiarcha. s. Eutices. q̄ asseruit ī dño nr̄o ihu xp̄o tm̄ vnam naturā sicut z vnā p̄sonā dicēs: q̄ ex dina natura z humana incarnatōe facta sit vna natura p quā ꝓmixtio/nē sicut ex elementis suo mō resultat vna mixti natura: q̄ ō ē impossibile cū dina natura nō sit alteri cōmisc̄ibil' nec aliq̄ mō transmutabilis. Iste g̃ angel⁹ malus eutices tuba cecinit: cū suū puersū dogma diuulgauit. Et p̄cussa ē tertia ps sol'. s. deitatis q̄ dicitur sol Sap̄ v. ps tm̄ hic accipik̄ valde large: inq̄tum. s. filius dei dr tertia persona in trinitate. i. vna ex tribus. Et dicitur p̄cussus: qz fm illū errorē dei filius non esset neqz deus neqz hō: sicut mixtū ex elemēt̄ nō est aliq̄d elemētoz. sz alia natura ex eis resultans. Et tertia ps lune. i. platoz q̄ adbeserūt illi. Et tertia ps diei: z tertia ps noctʒ obscurata ē: p diē nouū testamentū: p noctē vet⁹ designak̄: fm illud. Nox p̄cessit: dies āt appropinq̄uit Iste g̃ eutices obscurauit ptē sc̄pturaz veteris z noui testamēti suo errore inq̄tū in se fuit: dicēdo ꝓ eas q̄ loquūk̄ de dina z hūana natura xp̄i vt de distinctis naturʒ nō cōmixtis: q̄s sc̄pturas male eutices exponit. Post hec dicit Job. se vidisse z audisse vocē vni⁹ aquile volātis p mediū celi voce magna dicentē. Ue ve ve habitantibus in terra. Aq̄la ista ē vel Job. ipe euāgelista: vel alīq̄s ex sanctʒ p̄l'archis ꝑstantinopolitanis iā defunctʒ p̄nūciās tribulationē adhuc maiorē supuenturā eccīe bonis z mal' sub tibicinio triū angeloz sequentium.

Et q̄ntus angelus zc̄. Hic p̄seqūk̄ Jo. de hereticorum fautoribʒ q̄tum ad wandalos in tibicinatōe q̄nti angeli: scōo q̄tum ad ytalicos in tibicinatōe sexti angeli. tertio q̄tū ad gothos in tibicinatione septimi angeli. Est igit̄ sciendū p declaratōe dicendoz q̄ Valēs imator ad terrā gothoz volentiū recipe fidem xp̄i misit sacerdotes arrianos vt dictū est sup̄. p q̄s infecta est gens illa gothoz illo errore: z sil'r gens wādalica que magnā tribulatōez fecit eccl'ie in affrica z p̄ea in gallia acetiā in ytalia vt hr̄ li. xj. spe. histo. z in pluribʒ cronicis. Dicit igit̄ Et q̄ntus angel⁹. s. Valens: q̄ cepit imparе anno dn̄i. cccl xvij. Et vidi stellā de celo cecidisse in terrā. i. Valentē q̄ ex psuasione vxoz de altitudine catholice fidei cecidit in heresim arrianā: dicūk̄ em̄ boies z angeli z stelle diūsis respectib⁹ z boni z mali. Et data est ei clauis putei abyssi. i. ptās releuādi z exaltandi heresim arrij ꝓdēnatā. nā p ptātem imp̄ialem misit sacerdotes arrianos ad illas gentes inficiēdas. Et apuit puteū abyssi: z ascēdit fum⁹ zc̄. i. doctria erronea vtitatis obscuratiua. Et tō subdik̄. Et obscurat⁹ est sol. i. xp̄s q̄ fm illā heresim negak̄ eē ver⁹ de⁹: z aer. i. eccl'ia q̄ illuminak̄ a xp̄o sicut aer a sole. Mag̃ em̄ ps xp̄ianoz infecta fuit illo errore. Et de fumo putei exierūt locuste. i. wandali arriana heresi infecti: q̄ dicunk̄ locuste: qz sicut locusta saltat de loco ad locū: ita z wandali de hispania transierūt in affricam: z deinde intrauerūt ytaliā z gallia eas vastando. Uñ seq̄k̄. Et data est illis ptās. s. a deo p̄missa nocendi boibus cautelis z armis iusto ei⁹ iudicio occulto. Et p̄ceptū est illis. i. a dō p̄bitū ne lederent fenū. Ubi aduertendū q̄ affrica tunc temp̄is erat inhabitata partim a xp̄ianis: partim a paganis añ ingressum wandaloz in eam. Paganos aūt occiderūt. nō aūt xp̄ianos: q̄ q̄tum ad minores signank̄ p fenū: q̄tum ad mediocres signank̄ p omnem̄ride: q̄tum ad maiores p arbores: nisi tm̄ boies q̄ nō babēt signū dei. i. paganos q̄ non sunt signo crucʒ cōsignati. Et datū est illis ne occiderēt eos. s. cb̄ristianos ad ipos referk̄ sed cruciarēt eos. Licet em̄ nō occiderēt xp̄ianos: tñ affixerūt eos multiplicit̄: epos eoz̄um expellēdo: z alios etiā eoz affligendo: vñ honoricus rex wandaloz multos epos in exilium misit: z trasimundus successor eius z gillerme aliquib⁹ epis catholicis linguas radicit⁹ amputauit. Et tñ postea miraculose loq̄bank̄ z p̄dicabant Mensib⁹ q̄nq̄: p̄ designank̄ q̄ regnū wandaloz durauit sub regib⁹ q̄nq̄: postea extīctū est z extermiatū p bellisariū patriciuz a iustiniano imatore in affricā missū. Et cruciat⁹ eoz vt cruciatus scorpionū Nā istoz reges p̄us sil'auerūt benivolentiā xp̄ianis p̄ea g̃ iter afflixerūt intantū q̄ mlti ō ecclia volebāt magis mori q̄z videre ꝓculcatōez illā eccl'ie Et tō subdik̄. Et q̄rūt boies morte zc̄. Cōditiones autez wandaloz describit q̄s locustas vocaūat dicēs sil'itudines locustaz. Silces eq̄s paratʒ ad p̄lium: vbi inuik̄

q̄ wandali erāt hoīes bellicosi. Et sup capita eoꝝ tanq̄ corone sil'es auro. Aurū sīgt sapiaz t wandali pl'q̄ ceteri barbari videbāt hr̄e de fulgore naturalis industrie q̄ large ꝺr sapia. Et facies eaꝝ sīc facies boīz. q. s. rō natural' q̄ facies aīe ꝺr magʒ vigebat in eis q̄ i alīs barbarʒ Et hēbant capillos mulierꝝ. qz. s. nutriebāt capillaturā. Et dēres eoꝝ vt leonuz ferreos. Nā armati erāt ad inuadendū alias gēres. Et vor alaꝝ eaꝝ sicut vor curruū: qz cū magʒ strepitu ꝓcessit exercit' eoꝝ. Et habebāt caudas vt scorpionū vt supꝰ. Et hēbant sup se regē angelū abyssi abbadon. s. magnū aliquē p̄ncipem demonū ad impellendū eos ad mala. Ue vnuz abīt: t ecce alia duo ve. i. tribulatio facta p vnā gentē. s. wādaloꝝ defecit. s. afflictio: aliaꝝ duaꝝ sequr̄. Et sext' angel'. Hic ꝓsequr̄ Job. de fautoribꝰ hereticoꝝ q̄tuz ad ytalicos t ꝓstātinopolitanos. Pro cui' declaratōe sciendū q̄ anastasi' imꝑator hereſi eutichiana infect' cepit imꝑare āno dñi. cccclxxxiij. t ꝑmansit annis. xxv: Et tūc rex erat in ytalia theodoric' arrian'. Eo ātē tpe electi sunt duo pape in ꝓtentōe. s. symach' t laurenti'. p q̄bꝰ facta est ꝓtentio magʒ in pplo xp̄iano t in clero: ꝓcedēs vsqz ad homicidia mlta. Demū eccīa repulit laurētiū: t symachū acceptauit. Paschasi' ātē cardinalis licet esset sanct' t deuot' in h̄ errauit: q̄ q̄tū potuit sustinuit laurentiū eristimās ad illū papatū ptinere ꝓpter qꝰ p' morte ipe paschasius visus est in pena purgatorij a germano. vt refert Bre. in. iij. dialo. Et his aūt mota est magʒ tribulatio in eccl'ia ꝓter ristos q̄tuoꝝ scz symachū t laurentiū ꝓtendentes de papatu: t anastasiū t theodoricū de zelo heresum suaꝝ. Nā videtes clez catholicū ꝓtēdēte vsqz ad homicidia: reputauer̄t eū peiorē q̄ añ: t sil'r doctrinā catholicā ꝓpter qꝰ inclinati sūt ad psecutōez: dicit g̃. Sext' angel'. i. laurēti' tuba cecinit: q̄ conatu imꝓbo t vbo supbo ad papatū anhelauit. Et audiui vocē vnā ex altaris cornibꝰ. s. vocem paschasij cardinalis exñtis de collegio romane eccl'ie: q̄ in electōe dedit vocē suā Laurentio t ei' ptez sustinuit ꝫ eccl'ie cōtrarie dicentē sexto angelo. s. laurentio. Solue q̄tuoꝝ angelos q̄ alligati sūt in flumīe magnoe ufrate in romano. s. impio: qꝰ vocat flumen magnū ꝓpē mltitudinē pplorꝝ in eo exñtiuz. Eufrates ꝺr qz sicut eufrates ē q̄rt' fluui' padisi sic romanū impiū est q̄rta monarchia regnoꝝ mōi Jn h̄ g̃ fluuio. i. pplo q̄tuoꝝ angeli. i. symach' t laurēti' Anastasi' t theodoricus tenebant q̄si legati añ electōez h'. Ad turbatōez aūt p̄dictā exercitati fuer̄t mō p̄dicto. Et soluti sunt q̄ pati erāt in horā t diē. s. eccl'iam continue ꝓturbare. Quāuis āt paschasi' q̄ bon' erat ñ intēdēt ꝓturbatōz eccl'ie: ñ qz secura fuit licet ꝓter ei' intētōez ad electōez laurētij cui vocē dedit: ió ꝺr h̄ dixisse laurētio. Solue q̄tuoꝝ angelos tc̄. qz pei' ambitionē ipi t alij tres p̄cesserūt ad eccīe turbationē: Ut occiderēt tertiā ptem hoīm: hec tertia ps ꝺr ppl's catholic': q̄ i magʒ pte fuit occisus: partim p malos adherentes Laurentio partim similiter per adherentes Symachoꝝ t partim per anastasiū imꝑatorē hereticū q̄ ml'tos epos catholicos in ertiū misit: t multos fideles afflixit: t pti p theodoricū regē arrianū q̄ totā ytaliā pdere q̄tū ad h̄ voluit. Et sanctū Job. papā ac symachū patriciū t boetiū viros clarissimos martyrizauit. Et nūer' cōstris exercitus adherēs ipis q̄tuoꝝ t sequentiū eos ad turbationē xp̄ianoꝝ. Uigesies milies dena milia Hic ponit nūerus determinat' p indeterminatoꝝ t notat magʒ eius multitudo. Et ita vidi eqs in visiōe. i. subdit os dicti q̄tuoꝝ t obedientes eis i malo: t spēal'r anastasioꝝ theodorico. Et q̄ sedebat sup eos. i. p̄dicti q̄tuoꝝ ducentes eos. Habebāt loricas: lorica maloꝝ ē iniustitia sicut t ecōtra bonoꝝ ē iustitia. Igneas p appetitū feruidum nocēdi: t iacinctiuas. i. celestʒ coloris in q̄ designat apparēs zelus fidei. Et sulphureas ꝓpter fetiditatē viciorꝝ Et capita equoꝝ. i. p̄ncipes maloꝝ: tanq̄ capita leonū id est crudelissimi Et de ore eoꝝ ꝓcedit ignis. s. emulationis q̄tū ad laurentiū t symachū. Et fum' s. vnitatis q̄tū ad anastasiū imꝑatorē. Et sulphur q̄tum ad theodoricū arrianū. Ab his plagis occisa est tertia ps hoīm. s. magʒ ps xp̄ianoꝝ Et ceteri hoīm q̄ nō sūt occisi his plagʒ. s. p fide xp̄i vt illi suple: sz sūt occisi morte corpali t eēna. Et tāgit incidenē q̄ndā magnā occisionē q̄ facta ē de paganis q̄ nō sūt de eccl'ia ꝓpe theodorici. Nā saxonibꝰ ꝓgredientibꝰ in bello ꝫ thuringos: magna strages facta ē ex pte vtriusq̄. Ratio mortis eoꝝ eēnalis ponit in eo qꝺ subdit. Quia nō egerūt penitē/tiam de opibꝰ tc̄.

Et vidi alterum an ·H·viij·

gelū. Hic ponit Job. post tribulationē p̄fatā eccl'ie cōsolationē ei' t fructū ex ea. s. deuotionē. Pro quoꝝ declarationē sciendū q̄ post anastasiū hereticū imꝑauit Justinus annis. x. Cepit aūt imꝑare āno dñi q̄ngentesimo. xvij. hic amore xp̄iane religiōis feruēs voluit i ptibꝰ orientʒ eccl'ias arrianoꝝ eis auferre t p catholicos eas ꝓcurari. Sed non ꝓfecit impedit' ꝑcibꝰ pape Johānis nec hui' occasione oēs catholici occiderēt i ytalia gladio theodorici regʒ arriani: qꝺ cōminat' fuerat si illud fieret. De isto g̃ Justino dicit Vidi alterū angelum fortē. s. ꝓter imꝑialem ptātem descendentē de celo. s. militantis eccl'ie per baptismū amictum nube scz gratie celestis. Et yris in capite eius: qui est signū federis pacem habens in mentis ꝓposito. Facies eius sicut sol: ꝓter fidei sue splendorem. Et pedes ei' sicut columna ignis. i. affectus eius accensi ex charitate ad promotionem christianitatʒ. Et habebat in manu sua libellum apertum: quia scripsit t misit epistolas p imperium suum in fauorem xp̄ianorum. Et posuit pedē suum dextrum sup mare t sinistrum super terrā. quia scripsit habitātibꝰ in insulis malis t in terra. Ut p mare signantur xp̄iani ꝓpter aquam baptismi: p terrā pagani: quia terrenis immersi. Utrisq̄ mandauit Sed qz magis fuit fauorabilis christianis: ideo dicit sup mare posuisse dextrum pedem. Et clamauit voce magna dans mandata imperiali auctoritate q̄ magna est quē admodum cū leo rugit: ad terrorem arrianoꝝ. Et cuz clamasset: locuta sunt septem tonitrua voces suas. id ē vniuersitas eccl'iarum septenario numero designata exclamauit in voces diuine laudis: verū tamen qz Justinus nō ꝓfecit qꝺ intelligebat ꝫ arrianos ratione iā dicta: ideo ꝓhibetur Job. ea scribere: vnde ꝺr. Sig̃ q̄ locuta tc̄. Et angel' quem. Hic notandum q̄ reges t p̄ncipes habent duos angelos custodes: vnum rōne singularis persone: sicut t oēs hoīes. de quibꝰ Matt. xviij. Angeli eoꝝ tc̄. Alium rōne dignitatis seu officij q̄ dicunt esse de ordine p̄ncipatuum: de quibus Daniel'. x. Et isti angeli aliq̄n sumunt ꝓ regibꝰ t reginis q̄bꝰ ꝑsunt. Et sic est in ꝓsito. Un dicit Angelus quē vidi stantē sup mare. i. angel' iustini: leuauit manum suā ad celū t iurauit ad maiorē. s. rei future assertionē. qz tps ampli' nō erit. Nō ē p hoc intelligendū cessatio temporis simpliciter: qz etiā post tibicinium septimi angeli describit magnus decursus tpis vsqz ad finem mōi. sed intelligit cessatio tempis q̄tum ad ꝛturū heresis arriane: vt patebit in capi. sequenti: qꝺ fuit triplicitum tempore Justini minoris qui fuit tertius ipatoꝝ

ab isto iustino seniore Et ex hꝫ ptz q illud qđ dicē hic de angelo stāte sup mare z sup terrā: nō pt intelligi de iustino seniore: qz nō habuit noticiā de fidēdis pⁿ mortez suā: sz angelⁿ suⁿ cogūit p dīnā reuelatōez q voluntas iustini senior ꝯ de destructōe hereſis Arriane (q tñ fuit ipedita rōne ꝓdicta) tpe iustini iunior ꝯ foret cōplenda Et sicut ꝓcogūit sic iurauit. Cū cepit tuba canere. Nā in ꝓncipio iustini iunioris fuit hꝫ impletū. Cōsumabit oē mysteriū. i. secretū a deo ꝓuisum sicut euāgelizauit p suos suos ꝓphetas. Et in diebꝫ septimi angeli ꝑfecta/ buerunt xp̄iani ꝫ hereticos infideles. Et tunc audiuit iohā. voces in celo dicētes Factū ē regnū buiⁿ mōi xp̄i zc. Et vocē quā audiui. Hic ponit ꝑsolatōis ꝓtinua/ tio p impatorē iustinianū: q i ꝓncipio sui ꝑuū fuit ve re catholicⁿ: z succedēs Justino cepit impare āno dñi ꝯgentesimo vigesimo octauo. Fuit aūt iste bō littera/ tus: z leges romanas abbreuiauit z in vno volumine cōpilauit qđ dictū est codex iustinianus: in q multas le/ ges xp̄ianis fauorabiles posuit. de q li. hic loq̄t Job. Et vocē quā audiui. Jsta fuit vox angeli p quā xp̄s lo qꝫ iohānī. Vade accipe librū aptū. i. codicē iustinia ni q ōz hic accipiēdus a iohāne: qz fauorabilis erat ec/ cl'ie. De manu angeli stant ꝫ sup mare: hic fuit angelus iustiniani rōne impij. Et dixit mihi. Accipe z deuora illū tāq̄ rē delectabilē. Et faciet amaricare ventrē tuū: qz iustinianⁿ in fine vite sue fuit hereſi depzauatus: z sic eiⁿ memoria in libro ꝓtenta fuit facta fidelibꝫ amara q̄ ꝓus erat dulcꝫ. Et exhꝫ ptz q angelus iste q tradi/ dit librū Johānī nō fuit angelⁿ iustiniani q lapsū suū in hereſim nō ꝓuidit: sz angelⁿ ei⁹: q etiā addidit loq̄ns iohānī oportet te iterū ꝓphare: qz pⁿ ea de mlt' ꝯ gentibꝫ z ppl'is iohānes ꝓphetice scripsit. Et datus ē mihi ca lamⁿ zc. Hic ponit fructⁿ deuotōis seq̄ns ex ꝓsolatōe ecc̄l'ie. Ubi sciendū q Felix papa q illis tpibꝫ ꝑfuit ro/ mane ecc̄l'ie instituit festū dedicatōis ecc̄ie p ānos sin gulos celebrari. Jn dedicatōe aūt ecc̄ie cps circūit ec/ cl'iam dedicandā Et sic se hz p modū mēsurantis mu ros ei⁹ exteri⁹ z interi⁹ in pauimēto ab angl'o in angu/ lū scribēdo alphabetū: z q̄si sic mesurat Et ꝺm hꝫ dicit Job. in ꝓsona ecc̄l'ie loq̄ns ꝓphetice. Et datⁿ est mihi calamⁿ vnde silis. Nā dedicās in manu sua hz asperso/ riū. Surge z metire templū. Atriū aūt exteri⁹ ejce fo ras. Jpe em felix instituit vt nō celebrēt missa nisi in loco sacro. Et vidi ciuitatē zc. Hic reuertit Job. ad describendū quandā tribulatiōez ecc̄l'ie excitatā p an/ themiū ꝑriarchā ꝓstantinopolitanū: q ꝓpter hereſim eutician q erat corrupt⁹ p Agapitū papā fuit deposi/ tus z loco ei⁹ mēnas ꝺuus dei monach⁹ institut⁹. Sz Theodora impatrix infecta eadem hereſi petijt a silue rio papa anthemiū restitui. Et qz rēnuit hꝫ facē: theo/ dora impatrix indignata z marit⁹ ei⁹ iustinian⁹ here si eutician p anthemiū depuat⁹: mouerūt psecutiōz ꝯ ministros ecc̄l'ie ita q Silueri⁹ de facto fuit deposit⁹ z in exiliū relegat⁹ p Buillisariū patriciū .xxiij. q. iiij. Buillisari⁹ z mēnas ꝺuus dei in carcere afflict⁹. Et hꝫ est qđ ait Job. Et ciuitatē sāctā. s. ecc̄l'iaz ciuiū fideliū vnitate collectā calcabūt. s. Anthemi⁹ z Justinianus. Theodora z guillisari⁹ ecc̄ie mistros gūit oppzimēdo mēsibꝫ. xlij. i. tribꝫ annis cū dimidio. Tantū em tpis ōz durasse illa psecutio. Et dabo duobꝫ testibꝫ meis. s. ꝓstantiā z sapiaz. Et hi fuerūt silueri⁹ z mēnas q stete/ rūt ꝓstāt ꝯ fautorez illi⁹ hereſis eutycetis. Et ꝓphetā. būt. i. ꝓdicabūt diebꝫ. Mec. s. tantū tpis vestiti saccis. id ē vilibꝫ. Nā silueri⁹ spoliat⁹ hitu papali vestit⁹ fuit monachali. Hi sunt due olive zc. ꝓpter plenitudinez pietaz. Que sequunt exponit in cōmendatiōe eoꝝ.

Bestia q ascēdit de abysso: hec est guillisari⁹ patricius crudel': faciet bellū ꝯ illos. s. Silueriū z mennā Et oc cidet eos morte ciuili eos relegādo. Et corpa eoꝝ iace/ būt. i. reputabūt vilia sicut cadauer iacens in platea. Et pⁿ tres dies z dimidiū: spūs vite intrabit i eos. pⁿ tres āños cū dimidio fuerūt restituti ad statū ꝑstinuz. Nā āno dñi ꝯgentesimo. xxxvj. iterū silueri⁹ sedit in sede papali. Et timor magnⁿ cecidit sup eos. i. sup euti cianos: verū silueri⁹ iterū remissus in exiliū ibi mortuⁿ est martyr: z sic p palmā martyrij ad celū ascēdit. Et idē de ꝺuo dei menna: q etiā silueri⁹ legit pⁿ mortē cla ruisse miracul'. Ubi tñ sciendū q iste textⁿ de duobꝫ te stibꝫ cōit exponit de enoch z helya: q in fine mōi veni ent testificaturi ꝯ antixp̄m q̄s demū occidet. Et in illa hora. Descḥta psecutōe ecc̄l'ie a wandal' z ꝓncipibꝫ cō/ stantinopolitanis z ytalicis facta: hic ponit psecutio a gothis. Ubi sciendū. q eo tpe q iustinianⁿ z theodo/ ra z anthemiⁿ psequbant ministros ecc̄l'ie. Vigilius pa pa fune in collo missō fuit tractⁿ p ciuitatē cōstantino/ politanā: z clerⁿ q cū eo adductⁿ fuerat damnatus ad metalla scindēda p diuīsa loca. Propter hꝫ aūt dei iudi cio Totila rex gothoꝝ collecto magno exercitu ruasit imperiū z multas ꝓuincias ꝓuagat⁹ ytaliā vastauit: z sanctū Herculanū epm pusinū cū ppl'o eiⁿ interfecē: z multos alios xp̄ianos p diuersa loca. Dicit ḡ Jn illa hora. s. tpe iustiniani hereſi arriana depzauati: cito pⁿ mortē silueriⁿ z menne factⁿ ē terremotⁿ magnⁿ. i. ꝓmo tio magꝫ babitātiū in ẽra p totilā regē. Et decima ps ci uitatis cecidit. i. magꝫ ps ppl'i xp̄iani: ita vt ad decimā prē posset puenire. Et occisa sunt in terremotu noīa ho minū. vij. milia. i. hoīm noiatoꝝ in magno numero: ponit em numerus determinatus p indeterminato. Et relicḥ in timorē missi. i. ppl's romanus q multū time bat qñ Totila cepit ciuitatem romanā: verū ppl'm nō occidit nec ciuitatez incendit. z ideo subditur. Dedert gloriam deo. s. de sua euasione scōm ve aḃt. i. tribula tiōe ꝓdicta.

Et septimus angelus ·Ꝫ·ix.

Hic describit gothoꝝ destructio. Justinus em iunioꝝ successit in impio iustiniano Et cepit impare anno dñi ꝯgentesimo. lxvj. Hic aūt ꝓstituit in arcē patriciū ro manoꝝ virū in armis strennuū: mittēs eū ad rep̄men/ dū gentē gothoꝝ: q collecto magꝫ exercitu gothos ex/ pugnāt z regem eoꝝ occidit. Et sic ytalia liberata xpo absqz timore fuiuit. Et hꝫ ē qđ ōz. Et septimⁿ angelus id ē iustinⁿ imperator tuba cecinit. i. aūcte impiali mari me misit in ytaliā. Et facte sūt voces magne in celo. i. in ecc̄lia militāti: qz gothis occisis ecc̄ia ꝓrupit in vo ces diuine laudatōis dicēs. Factū ē regnū buiⁿ mūdi dñi nr̄i ihu xp̄i Tunc em ytalia in q ē roma q est caput regni xp̄i in terra libere xpo seruiuit libata a gothis z alijs arrianis. Et. xxiij. seniores. i. prelati ecc̄liaꝝ gr̄as deo egerūt de liberatōe sua. Et irate sunt gentes id est gothi de suadebella tōe zc. Et aptūest celū. Hic ponit deuotiōis augmētatio. Nam illo in tempore contigit magna mortalitas. Et signum magnū apparuit in ce lo zc. Descḥta impugtōe ecc̄l'ie ab hereticis ꝓprie dict': nūc ponit impugtio eius ab hereticis large dicti sper quē modū pagani: saraceni: scismatici: discipl'i antixp̄i z alij infideles dici possunt hereticī Agit ḡ nunc de im pugnatōne a pagānis postea. s. saracenis. Sciendum igitur q Focha imperante qui cepit imperare āno do mini sexcentesimo quinto. Perse sub cosdroe rege gra/ uissima bella mouentes: multas romanorum prouin/ cias z ipam etiā hierosolymā inuaserūt Et destructes

ecclias sacraq; loca ꝓphanãtes inẽ ornamenta sacra q̃ rapuerũt etiã crucẽ sanctã ꝑ pte ibi ab helena relictaz asportauerũt: vt ptz in legẽda exaltatõis sctẽ crucꝭ. Ecclia igit sic afflicta cruciabat donec pareret filiũ q̃ eaz libaret ab afflictõe cosdroe z suoz. Et ℔ est q̃ dr Signũ magnũ apparuit in celo. s. militãtꝭ ecclie. Mlier i. ecclia generalr z spualr hierosolymitana amicta sole ꝙuersatõe z imitatiõe xpi q̃ dr sol iusticie. Et luna subpediby ei⁹. i. oia mutabilia z trãsitoria sub affectiby ei⁹ ꝓtẽptũ. Et in capite ei⁹. i. in mẽte corona stellaz. xij. i. fides. xij. articuloz seu doctrina ꝑdicatio. xij. apl'oz. Et in vtero hns desideriũ. s. sue liberationis in aio clamabat ꝑturiens. In angustia eñ posita clamabat ad deũ vt cito daret sibi filiũ q̃ eã libaret ab oppssiõe infi deliũ. Et visũ est aliud signũ in celo. s. cosdroe rex psaz q̃ dr visus in celo ecclie militãtis: vicz vt pscutor ei⁹. vñ subdit de q̃litate ei⁹. Et ecce draco ipe cosdroe ꝓpe malicias ei⁹ z dolos. Magn⁹ ꝓpter ptãtez: ruffus ꝓpter sãguinis effusionẽ vel ꝓpe incẽdiũ sacroz locorũ Habẽs captia. vij. i. septẽ reges sibi subditas. ipe tñ erat septim⁹. Et cornua. x. i. decẽ acies in suo exercitu. Uel p septẽ reges intelligit vniuersitas ꝓncipũ sibi subditoz: p cornua vniũsitas suoz bellatoz. Et ei⁹ cauda. i. exercit⁹ sequẽs cũ trabebat tertiã ptẽ stellaz. i. fideliũ Nã de egypto libiaz terra sãcta: multos fideliũ cepit z occidit. Et draco ille stetit añ mulierẽ: q̃ cosdroe oĩby modis insidiabat z conabat cõtra oẽm ꝓncipem xpiaz noz volentẽ eã defendere. Et pepit filiũ. Hic notatur eraclij impatoris creatio: pepit g̃ filiũ scz eraclũ quem tunc pepit cũ sublimatus fuit ad impiuz. Qui impare cepit anno dñi sexcentesimo tertio decimo p⁹ focham. Et impauit annis. xxx. Masculũ dicit ad signanduz q̃ erat vir strenu⁹ z exercitat⁹ in armis. Qui recturus erat oẽs gẽtes in ꝛga ferrea: q̃ rexit romanũ impium oẽs rebellãtes ei domando p gladiũ. Et rapt⁹ est filius ad thronũ dei. i. in ꝓtectõe dei posit⁹ est: q̃ cũ ꝓtexit ꝫ insidias z dolos cosdroe qby q̃rebat occidere eum. Et mulier fugit in solitudinẽ. Nã ecclia q̃ erat i asia timore cosdroe transito mari qõ dr brachiũ sancti Georgij venit in greciã q̃ dr hic solitudo: nõ q̃ inhabitabilis: sz istis fugitiuis vt ibi pascãt eã. s. xpiani habitantes in grecia dieby mille ducẽtis. i. triby annis z dimidio. Et infra codẽ. c. dr. q̃ mulier hec ibi alit p tps. id ẽ vnum annũ z tpa. i. duos annos: z dimidiũ tpis. i. medium annũ: ℔ ẽ triby annis cũ dimidio Hec igit sil'iũgẽdo. i. tres annos cũ dimidio notatos in dieby. Nec. Et tres ãnos cũ dimidio cõphẽsos in tpiby dictꝭ ꝓstituũt vij. Et tantũ durauit bellũ iter psas z eraclũ. Deinde ponit victoria eraclij ꝫ cosdroe: vñ sequit. Et factũ est p liũ magnũ intensiue z extẽsiue q̃ mlti erãt ex vtroq; exercitu z lõgo tpe durauit. Et michael plãabat z angeli ei⁹. Quãuis istud possit exponi de michaele arch: angelo q̃ est ꝓnceps ecclie ad ꝓtegendũ ipaz z iuuãdũ cũ angel' bonis q̃ in tali plio ꝓtegebat z dirigebat eraclũ ꝫ cosdroe. sicut z diabol⁹ põt intelligi p draconẽ z demones p angelos ei⁹ q̃ sollicitabãt cosdroe ꝫ eraclũ z ecclam apti⁹ tñ dr q̃ michael cũ angel' suis sigt eraclũ cũ exercitu xpianoz: z cosdroe cũ suis intelligat p draconẽ cũ suis: Et nõ ꝓualuerũt. i. cosdroe ꝫ eraclius Neq; loc⁹ eoz ampli⁹ inuẽt⁹ ẽ in celo. i. in eccla militante in q̃ erat cũ gẽte sua: nõ vt mẽbrũ sz vt pscutor. q̃ fugat⁹ ẽ ab eraclio de ethyopia libia z terra sancta: in qby locis vigebat ꝓus eccla: z cõpulit eus turpiter redire in terrã suã. Et ꝓiect⁹ est draco ille magn⁹ anti quus: q̃ dr antiquus siue q̃ regnũ psaz erat antiquũ: siue q̃ ipe cosdroe antiquus erat etate qui vocabatur diabolus z sathanas. s. ꝓpter nimiã ei⁹ nequitiã: sic nñe de hoie pessimo dr q̃ est vnus diabol⁹. Qui seducebat vniũsum orbẽ: q̃ faciebat se adorari vt de⁹: vñ z fecerat turrim argenteã in q̃ residebat z alia de qby bñ i legẽda exaltatõis sctẽ crucꝭ. Et cũ dicit vniũsuz orbẽ est locutio ẏpbolica. i. magnã ptem orb quã. s. sibi subiecerat. Et audiui vocẽ magnã. s. graz actõis deo a filio ecclie ꝓ deiectõe cosdroe de celo. s. militantꝭ ecclie dicẽs. Nũc facta ẽ salus z ẏrtus zc. q̃. s. fideles potuerũt xpo libere fuire libarati a tyrãno illo. Quia ꝓiectus ẽ accusator fratrũ nr oz. s. xpianoz qs faciebat accusabiles coram deo: inducendo eos ad malũ ydolatrie: Et ipi vincerũt eũ. Istud ñ refert ad eos q̃ acqescebãt cosdroe ydolatrando: sed ad fideles eligentes poti⁹ mori q̃z a fide vera discedere: vñ subdit Et non dilexerunt aiaz suas. i. vitam suam corpalem Propterea letamini celi zc. s. de martyrũ glorificatione: z cosdroe deiectione. Ut terre z mari. i. subditis ei⁹ cosdroe q̃ habitabãt in terra z aliq; in insulis maris. Nã cõpulsus redire ad terrã suã irat⁹ fecit guare subditos ad multiplicandũ bellatores: vt posset regnũ suũ defendere ab eraclio ipatore. Quia descendit diabolus. i. cosdro rõne iã dicta q̃ modicũ tempus habet: erat eñ senex ꝓpter quod z regnũ tradidit filio suo Postq̃z draco zc. Licet eñ ante pscutus fuisset ecclam: multomagꝭ postq̃z fuit fugat⁹ Sicut fecit sennacherib rex erga filios israel reuersus de iudea ꝑfusus interfectione sui exercit⁹ Et date sũt ei due ale aqle magne. Hic declarat quoddã superius dictũ. s. q̃liter mulier amicta sole fugit in solitudinem: fuit eñ ℔ p auxilium eraclij. Aqla eñ ẽ signũ imperij romani. Ale ei⁹ sunt acies exercit⁹ militaris Eraclius eñ misit milites multos ex pte grecie ad recipiendum xpianos fugientes de pside: vel etiã q̃ misit ita copiosum exercitũ in extremitatiby psidis: q̃ Cosdroe gentes erãt ibi totalr occupati ad resistendũ. Et sic occupatis potuerunt xpiani q̃ erãt ibi exire z ire in greciã Et sic iuuit mulierẽ. i. ecclam vt iret in solitudinẽ grecie. Ubi alr ꝓ tps zc. expositũ est s. Et misit serpes ex ore suo post mulierẽ aquã. i. gentẽ multã ad interficiẽduz xpianos. Et adiuuit terra mulierẽ. i. grecia vel exercitus eraclij ecclam. Et absorbuit flumen. q̃. s. gens a cosdroe missa fuit debellata. Et irat⁹ est draco i mulierem. i. ꝫ catholicã plebẽ z abijt facere bellũ cũ reliquis de semine ei⁹. i. cũ ill' xpianis q̃ nõ potuerũt fugere cũ alijs vel cũ eraclio ne intraret regnũ psidis. Et stetit sup arenã maris. i. in extremitatiby territorij regni persaz: quod regnũ dicit mare: q̃ multum populosum. Arena aũt est extremitas maris: z ℔ ne eraclius excitaret fines regni. Et vidi de mari Post descriptionẽ pscutiõis facte eccle a cosdroe: nunc ponit persecutionem factam eidem sub filio eius succedente sibi in regno: dicit ergo. Et vidi de mari. id est de regno psidis bestiam. i. filiũ cosdroe bestialiter viuentẽ: ascendentẽ ad regni. s. psidis potestatem habentem capita septem z cornua decẽ exponitur vt supra in capi. precedenti de patre eius. Et super capita nomina blasphemiarũ: q̃ capitanei exercitus sui parui pendebant nomen christi Et bestia similis erat pardo ꝓpter varietatem viciorũ in qby erat obstinatus. Et pedes eius vt vrsi habentis plantas magnas ad calcãdũ: sic iste anhelat ad ꝫculcãdum ecclam. Et os ei⁹ sicut os leonis ꝓpter magnam crudelitatẽ. Et ꝺdit illi draco ẏrtutẽ suã: q̃ cosdroe tradidit sibi regnũ remanẽte eo in turri argẽtea Et vidi zc. In hist oria exaltatõis crucꝭ dr q̃ exercit⁹ eraclij et exercit⁹ filij cosdroe occurrerũt sibi iuxta danubiũ z ex cõi ꝫsensu vtriusq; partis decretũ z conuentum est vt.

Eraclius z filiꝰ cosdroe soli inuicē dimicarēt z victus cū exercitu suo victori se subijceret. Pugnādo igit eraclius victor extitit: vñ illi se subdit. q̄d notat dū dicit Et vidi vnū de capitib⁹.i. filiū cosdroe primū z pncipale caput q̄si occisum in mortē.i. deuictū z subiectū eraclio. Et ideo dicit q̄si occisum: qa non fuit mortuꝰ simpliciter. Et plaga mortis eiꝰ curata est: qa postea rebellauit eraclio: z sic curata fuit ab eiꝰ subiectiōe. Et adorauerūt bestiā. s. illi de gente sua dicētes. Quis similis bestie. se iactātes de potētia eiꝰ. Sed Nico. ōt melius exponi q̄ cū filiꝰ cosdroe in vno cōflictu cū eraclio fuerit vulneratꝰ ad mortē cōtra oēm spem fuit satis cito curatus a vulnere. ꝓpter q̄d gentes sue crediderūt aliq̄d numinis esse in eo: cuius vtute fuerit sic sanatꝰ. z ideo vt patrē suū ira⁹ cū adorauerūt vt deum. vñ dicebant. Quis silis bestie. q. d. nullus. qa ꝛ̄si vulneret in bello curabit cito. Et data est illi potestas facere belluz cum sanctis: qa sanctū anastasiū cū septuaginta monachis et multos alios occidit mēsib⁹. xlij: Itē tribus annis cū dimidio. Sicut em̄ bellū eraclij cum cosdroe duravit tribus annis cū dimidio: ita z bellū eiꝰ eraclij cū filio eius alijs trib⁹ annis cū dimidio. Et data ē ei. s. bestie: potestas in oēm tribū ⁊c. Est locutio ꝓ excessū. i. i multos. z adorauerūt cū oēs q̄ nō sunt scripti in libro vite z agni. i. in libro p̄destinatiōis. Qui dicit liber vite agni ratiōe diuitatis z etiā hūanitatis: in q̄tū omēs p̄destinati saluamur in fide mediatoris: q̄ occisus est ab origine mūdi. Qō intelligit duplicit: vidz ¦ dispositiue: in q̄tū dispositum est ab eterno xp̄m occidi: sicut z mūdū disposuit creare: z tūc fuit origo p̄ma mūdi. Vel figurati⁹ ue: qa xp̄i passio fuit figurata ab initio creatiōis mūdi vt in abel morte z multis alijs. Qui habz aures audiēdi. i. intellectū audiat. s. finē huiꝰ belli eraclij z persaꝝ qa perse qui multos captiuauerāt fuerūt captiuati ab eraclio. Et q̄ gladio occiderit ⁊c. qa cosdroe q̄ multos occiderat occisus fuit. Hic est patiētia z fides sanctorū scz ꝓbata z exaltata. qa Zacharias p̄riarcha hierosolymitanꝰ q̄ cum multis alijs sanctis fuerat ductꝰ captiuus in persidē ꝓ cosdroe: habuit meritū patiētie: et reductus fuit liber in hierl'm.

Descripta persecutōe ·§·x

ecclie ꝓ cosdroe z filiū eiꝰ: nunc ponit psecutionē eius sub machomero. Ubi sciendū q̄ ꝛ̄z de inchoatiōe secte machometi varie dicat a diuersis: tamē cōmuniꝰ tenetur q̄ incepit circa finē imperij eraclij: de quo dictū est Dicit aūt machometꝰ de paupertate ad diuitias eleuatꝰ cogitauit fieri rex ysmaelitaꝝ: de quo ppl'o erat. qui ꝓ prie dicunt agareni. ysmael em̄ a quo habent originē filiꝰ fuit agar ancille nō sare: sed sibi vsurpauerūt nomen a sara vt dicant saraceni. Ad optinendū ꝓpositū suū: vsus fuit cōsilio z auxilio cuiusdā hereretici nomie Sergij monachi cōdēdo legē falsam z carnalē: z quibusdā auctoritatib⁹ vete. z no. testa. colorata. vt sic nō solū a gentib⁹ ad carnalia p̄monis: sed etiā a simplicib⁹ xp̄ianis z iudeis q̄ habitāt in illis ptib⁹ recipē facilꝰ finxit etiā legē illā sibi a deo vt ꝓphē sūmo reuelataz. Et ideo nūc de hoc ōr. Vidi aliā bestiā. s. machometuz vitā voluptuosam vt bestia ducentē. Nam fuit luxuriosus sup omnes hoīes oriētales. Ascendētē de terra: qa p̄ mercatiōes z rapinas de paupertate ascendit ad diuitias. Et habebat cornua duo silia agni. i. xp̄i. Hec cornua sunt ꝓphetia z legis noue latio. Finxit em̄ machometus maledictꝰ se esse ꝓphetā. s. z legis diuine latorē. sicut xp̄us ve fuit z realiter: multa futura z occulta p̄nunciādo z legē nouā cōdēdo. Et loquebat sicut draco. s. astute mēdaciter z dolose. Et potestatē oēz priorꝫ bestie faciebat. Ista prior bestia pōt dici cosdre: cuiꝰ regnū. s. persaꝝ transtulit ad saracenos. Sed melius ōr q̄ bestia illa prior sit ipe machometꝰ p̄mus rex saracenoꝝ bestialit viuentiū. q̄ quicq̄d solet agere p̄mus rex alicuiꝰ regiōis ad firmandū statū suum z dilatādum: ita iste diligenter agebat potestatē suā exercēs. Et fecit terrā z habitātes adorare bestiā p̄mā. i. seipm bestialit viuentē: nō tamē fecit se adorare vt deū sicut cosdroe: sed vt ꝓphetā dei sūmi. Cuiꝰ curata est plaga mortis. Fuit em̄ in q̄dā bello ḡuiter vulneratꝰ: sed postea curatus. vt ōr in li. hystoriaꝝ oriētaliū. Et fecit signa magna: falsa tñ: ita vt ignē faceret de celo descendere. Nec ignis ōr methaphorice. Machometus em̄ postq̄z fuit magnꝰ effectꝰ cepit cadere epilentica passiōe. ꝓpter q̄d ne ex hoc vilificaret: dixit se hoc pati ex appentia angeli gabrielis: vtpote hō purus nō valens sufferre angeli apparitionē refulgentē. sicut etiā multis factū est in veteri testamēto. Angeli aūt ignis dicunt. ptz in ꝓ̄s. cuiꝰ Sed q̄ istud erat falsū: ideo subdit. In cōspectu hoiz id est in opinione falsa sibi credētiū. Dixerit etiā sui discipuli q̄ lunā a se vocatā fecit descēdere: q̄ rōne lumis ꝓpe venit cū igne. Et seduxit habitantes in terra per sectā discipulos suos. ꝓpter signa q̄ falso dicta sunt de eo in cōspectu bestie, suiꝰ p̄ꝰ vel ppl'i istiꝰ bestialiter viuentis vt faciāt imaginē bestie. Dicit aūt eiꝰ imago lex ab eo data in qua repsentat eiꝰ cōditio z vita: quā p̄cepit firmiter custodire. Et hoc est q̄d dicit. vt faciāt imaginē: id est ope impleāt eius legē. Et datū est illi. i. p̄missum a deo: vt daret spm̄ imagini. i. vigorē sue legi. Lex enim dicit viua q̄diu viget: z mortua cū abrogat. Et vt loquat imago bestie. i. sententiā suā ostendat: sicut ōr. lex talis loquit in tali casu. Nam omia fere hic accipiunt methaphorice. Et faciet vt q̄cūq̄z nō adorauerint. Nā p̄cepit sub pena mortis legē suam haberi in magna reuerentia. Et faciet oēs pusillos et magnos. i. omēs homines cuiuscūq̄z cōditiōis habere caracterē. i. circūcisionē: vt aliq̄ dicūt. Nam saraceni sunt circūcisi sicut et iudei. Uel melius p̄ caracterē intelligit determinatꝰ modus viuēdi fm legē machometi: quo a ceteris natiōibus distinguunt. Ideo ōr in dextera manu q̄tū. s. ad operationē: aut in frontib⁹ suis p̄ apertā confessionē. Et ne q̄s possit emere vel vendere. i. cū saracenis in suis legalib⁹ cōicare nisi q̄ habuerit caracterē bestie. i. moduz viuēdi dictū: aut nomē siē sunt saraceni ficti. ꝓpter q̄d pmittunt cōicare cū xp̄ianis veris: sicē inē saracenos. Aut numeꝝ noīs eius: sicut sunt serui saracenoꝝ: alterius tñ legis: q̄ cōicāt eis in humanis: eo q̄ sunt de numero familie domꝰ saracenoꝝ. Hic est sapiētia: hic ponit reuelatio, cuiusdā secrete sententie, i. numerus annorū respiciēs machometū. Et ideo dicit. Hic est sapiētia. i. res occulta ad intelligēdū: q̄ eam capere, ꝓprie est sapientū qui habēt intellectū viuacē z penetratiuū occultoꝝ. Computer numeꝝ bestie. i. machometi: q̄ vt bestia vixit: z numerus hoīs est: z numerꝰ eius sexcēti et lxvj. Sed ad q̄d referat determinatꝰ iste numerꝰ: patet q̄ nō refert ad numeꝝ annoꝝ vite machometi: qa vixit. lxiij. annis. vt habet in specu. hysto. Aliq̄ dicunt q̄ refert iste numerus ad durationē legis eiꝰ: quia tātū durauit. Sed hoc patet esse falsum: nam lex eius cepit circa finē imperij eraclij. q̄ impare cepit anno domini sexcētesimo decimotertio. z impauit annis. xxx. A fine aūt huiꝰ tēporis vsq̄z ad p̄sens. s. Nicolai de lyra: q̄ hoc scribit multo maius tēpus est. Nam currit ānus dñi. M. ccc. xix. z tñ adhuc durat illa lex maledicta. Alij dicūt q̄ post mortē machometi lex illa fuit corre-

pta p sapientes saracenos: z ab illa correptõe computat numer⁹. Sed ne hoc videret verũ: qz illi sapientes fuisse dicunt discipli machometi. z sic nõ fuit illa correptio multũ tẽpus post machometũ: nec defecit lex illa. Et cũ duraverit a pncipio ei⁹ vsq; ad pñs p septingentos z octuaginta octo annos: nũc em sum⁹ in ãno dñi. M. ccclxx. quasi cõpleto: imo magis inualuit. nã vt dicit: tartari q sunt in magno nũero in magna parte receperũt eã. Videt g̃ q iste numer⁹ sit ĩcipiẽdus ab incarnatiõe dñi vsq; ad mortẽ machometi. de quo p̃phetice loquit hic Joh. Potest g̃ littera sic exponi. Numerus em hois. s. xpi: q fuit pfectus sciẽtijs z vtutib⁹ a pncipio sue cõceptiõis. Et numer⁹ eius est. i. machometi sexcenti sexaginta sex: qa tãtus numerus fuit ab anno quo dñs fact⁹ est homo vsq; ad annũ mortz machometi. Sciẽdũ aũt q liber apocalipsis fuit script⁹ ĩ greco in quo habet nomẽ antemos: vbi oz hic sexcenti sexaginta sex: cui⁹ significatũ ꝓprium est cõtrari⁹: qõ p̃ pte cõuenit machometo: q fuit contrari⁹ xpo: negans ei⁹ diuinitatẽ z p cõsequens xpianos: signatũ aũt dicte dictiõis accõmodatũ est numero. dc. lxvj. Sciendũ est em q sicut in latino aliq lre accõmodate sunt ad significandũ certos numeros. sicut. c. centũ. l. quinq̃ginta z hmõi: ita z in greco aliq littere ponunt p numeris. Et ille lre quib⁹ hoc nomẽ antemos ĩ greco scribit signat numeꝝ istũ. s. dc. lxvj. ꝓpter q̃d in aliq̃b⁹ biblijs in latino ponit sic. z numer⁹ ei⁹ est. diclux. q dictio apud latinos signat numeꝝ p̃dictuz. Nã. d. signat q̃ngentos: et i. vnũ. c. centũ. l. quinq̃ginta. v. quinq;. x. decẽ. z sic habet numer⁹ ille.

Et vidi et cetera ·Ꝟ·xj·

Hic describit p̃miũ sustinentiũ pſecutionẽ machometi. Pro cui⁹ declaratiõe notãdũ ſm croñ. Hugo. floz. q. circa finẽ impij eradij saraceni machomero duce cesperũt egyptũ z ethyopiã grauiter inuadere. Et sil'r homarus machometi discipul⁹ Damascũ z regionẽ feniciis z hierlm totãq; syriã occupauit z antiochiã. Et in his locis erãt multi deuoti xpiani in cenobijs etiã numero centenario z ducẽtenario cõgregati z maiori numero: quoz maior ps viuebat in ỽginitate vel vidualj castitate. q per gladios saracenoz transierunt ad regna celoz. Ad q̃d insinuãdũ dicit Jobes. Et vidi: z ecce agn⁹. i. xps: q stabat supra mõtẽ syon. i. in eccl'ia triũphante. Stans oz q̃si ad iuuandũ martyres illos ad martyriũ sufferẽdũ. Et cum eo centuz. xlmij. milia. i. in tãto numero vel circa tales occisi extimant. Habẽtes nomẽ eius z nomẽ patris eius. Et p ꝓseqns spũssacri q est nexus amboz. scriptũ in frontib⁹ suis: p aptã z liberam ꝓfessionẽ. Et audiui vocẽ in celo tãq; aquaz multarũ. i. multitudinis sanctoz illoz: z laudantiũ deuz de sua victoria. Et tanq; vocẽ tonitrui. vbi notat magnitudo laudis: sicut citharedoz. zc. quia laus ista coram deo z angelis gratiosa. Et cantabãt cãticũ nouũ quia ptinẽtes ad nouũ testamẽtũ. Et nemo poterat cãtare. zc. Ex voto em cõtinẽtie illi habebãt aliq̃d speciale in merito: vnde z in p̃mio. Qui empti sunt de terra: scz sanguine xpi. Qui cũ mulieribus nõ sunt coinq̃nati: vel integritatẽ carnis simplicit fuando: vel post votũ castitatẽ. Hi sequũtur agnũ. i. xpm: nõ solum q̃ ad obseruãtiã mãdatoz: sed etiã ꝓsilioz. Hi empti sunt primitie. i. gratiosi sicut p̃mi fruct⁹. Et in oze coz. zc. Nã veritatẽ fidei ꝓfessi sunt atio cõstanti. Sine macula sũt q purgati ab oĩ p martyriũ. Et vidi alterũ angelũ. Hic ponit incidenẽ q̃dã cõuersio mirabilis multoz: q facta est circa illa tpa. Nã sanctus Bonifaci⁹ missus fuit a romano põtifice ad p̃dicandũ thuringis fidẽ catholicã in austria z frisia: in qua legatõe multos quertit ad fidẽ. Et hoc est q̃d oz hic. Et vidi alterꝝ angelũ. i. sanctũ bonifaciũ: volantẽ p mediũ celi. i. velociter z ꝓpere executũ officiũ sibi iniunctũ: habentẽ in corde z ore euãgeliũ eternũ. Nã ei nõ succedet aliud. vt euãgelizaret illud: sedentib⁹ sup terrã. i. pplis p̃dictis: in q̃b⁹ diuersificabant lingue saltẽ in aliq̃. Et qz nõ solum illis gentib⁹ patus erat p̃dicare: sed oĩbus generaliter cũ audire volentib⁹: z ideo oz. Sup oẽm gentẽ zc. dicẽs voce magna: in quo notat efficacia p̃dicatiõis sue. Timete dñm timore filiali: z date ei honorẽ sicut filio pris: qa venit hora iudicij ei⁹ generalis in fine mũdi: pticulariter in morte cuiuscũq;. Et adorate cũ zc. q est creatoz oĩm nõ ydola vana. Cõsequenter ponit punitionẽ pſequtiuz xpianos. Et alius. Ubi sciẽdũ q Lonstãs nepos Eraclij imperatoz q incidit in heresim monoscelitaz negatiũ duas naturas in xpo: z multos eccl'ie ministros nõ assentientes heresi sue grauiter afflixit: z in exiliũ relegauit. ꝓpter q̃d martin⁹ papa quocato cõcilio dictã heresim cũ fautoribus suis dãnauit. Propter q̃d cõstãtinopolim fuit ductus: vt dicte heresi assentiret. Et qz renuit missus est in exiliũ: vbi z mortu⁹ est. Et ō hoc exponũt alij locũ istũ cum oz. Ali⁹ angel⁹. i. papa martin⁹ secutus est dicẽs. s. dictã heresim p dẽnãdo. Cecidit babylõ imperiũ. s. grecoz. Et oz dupl'r cecidit: qz ĩ pzarcha et imperatore hereticis: quib⁹ cadẽtib⁹ multi alij ceciderũt Et vocat babylon qō interp̃tat ꝓfusio. qz ꝓfusibile illud erat. Et q̃d sequit. s. Et tertij⁹ angel⁹. exponunt de Gregorio. ij. q excõicauit leonẽ imperatorẽ: q post theodosiũ sumpsit imperiũ anno dñi. dccxvij. eo q heresim dãnatã seqbat. Sed melius videt dicẽdũ q loquat de machomero z ei⁹ sequacib⁹. de q̃z pſecutiõe locuta⁹ fuerat p̃us: sed pena eoz nõ exp̃sserat. vñ dicit. Et alius angelus. s. tertius iohes loquẽs ait. Cecidit: cecidit babylõ id est gens saracenoz. Nam lex coz est cõfusiõib⁹ plena: quia ibi laxat vita voluptuosa. Et etiã ꝓpter cõfusum ꝓcedẽdi modũ: nam inordinate tradit: z idẽ frequẽter z inutilit repetit: nec sẽptura vel ratiõe aliqua fulcit auctẽte. Magna dicit: qz multũ est multiplicata illa gens z dilatata. Dicit aũt cecidisse: qz circa tpa illa cõflixit cũ romanis: in quo cõflictu tres amirrei cũ multis aliis sunt pempti. vt patet in cronicis Sigisberti. Que de vino fornicatiõis sue potauit oẽs gẽtes. hybole est ad designãdã magnã multitudinẽ gẽtiũ errore machometi infectã. Concedit em in sua lege carnis delectabilia: ad q̃ est ꝓna multitudo. Et tertius ãgel⁹ Hic describit pena coz eterna. Uñ tertius iste angel⁹ est alius angel⁹ bon⁹ vel alius scus p̃dicator ꝓtra sectã machometi. Si q̃s adorauerit bestiã. i. machometum vt dictũ est sup̃ de ei⁹ imagine z caractere. hic bibet de vino ire dei. i. punietur a dño grauiter: quod mixtũ est mero. Punitio dei tpalis ad correptionẽ dicit vinũ merum aũt sequit pena gehẽne: dicit vinũ mixtũ. sic saraceni puniti sunt tunc vt dictũ est tẽporaliter a romanis: z cũ hoc pena eterna. z ideo subdit. Et cruciabunt igne z sulphure. Et fum⁹ tormentoz coz. zc. i. eterna est. Et est ꝓtinua. z ĩ seqt. Et requiẽ nõ habebãt zc. q patet ex dictis in ꝓcedẽti ca. Hec est patientia sctoz. q patia xpianoz multotiẽs z multipl'r exercitata est p saracenos. Et audiui. Hic post punitiõz malorũ ppetuã describit retributio bonoz eterna. vt sic opposita magis elucescãt. Et ĩ ō oz hic Johañi. Scribe. tãq; rẽ nobilissimã. Beati mortui q in dño moriunt. i. ꝓfessiõe dñi per palmã martyrij. quales fuerũt illi. cxliij. milia. de quib⁹ sup̃. Ammodo em dicit spũssanct⁹ qui est vnus

de⁹ cū p̄re ⁊ filio ⁊ inſepabilit̄ in nobis opant̄: tñ quia opa nr̄a q⁹ ſint meritoria bñt efficaciā a gr̄a ſpūſſcti: nō ⁊ merces ſpecialī mō ei attribuit̄ vt req̄ſcāt a laboꝛi⁊ bus ſuis. Nā in brītudine appetitus totalr̄ q̄rat̄. In choata p̄ſecutiōe ſaraccnoꝝ hic ponit̄ aliaſ. lōgobar⁊ doꝝ. vñ ōt. Et vidi. Sciendū igit̄ q⁹ anno dñi. dcclxij. Aſculph⁹ lōgobardoꝝ rex i italia multū afflixit eccl̄iaz ꝓpter q̄d ſtephan⁹ papa trāſijt in frācia q̄rens auxiliū ꝓ p̄dictū regē: qō ⁊ iperauit. ⁊ p̄mo a pipino rege: poſt ea a karolo mag̃. ōt g̃. Et vidi: ⁊ ecce nubē candidā. per hanc intelligit̄ regnū frācie fide ⁊ moꝛib⁹ decoꝛatum. Et ſup nubē ſedētē. ſ. pipinū regē. ſimilē filio homīs. i. xp̄m ꝓformatū in iuſticia ⁊ bonitate. Licz hec ꝓfirma tio ſit valde longinq̄: bñtē in capite coꝛonā aureā. Re ges eiꝰ frācie coꝛona aurea coꝛonāt. habētē in manu ſua. i. in ptāte ſua: falcē acutā. i. exercitū valde bellico⁊ ſum. p quē pipin⁹ multas ⁊ magnas victoꝛias habuit Et alius angel⁹. ſ. ſtephanus papa exiuit de tēplo. ſ. ro mane eccl̄ie: clamans voce magna. i. ex magno affectu depcās ad ſedētē ſup nubē. ſ. pipinū regē: mittere falcē ſuā ⁊ metere. i. dirigere exercitū ſuū cōtra aſculphū ty rannizātē. Qm̄ venit hoꝛa vt metat̄. i. vt ei⁹ tyrānidis tollat̄: qm̄ aruit meſſis. i. ip̄e ⁊ exercit⁹ eius obdurati ſunt in malicia ſua. Et miſit q̄ ſedebat ſup nubē falcē ſuā. q⁹ pipin⁹ miſit ⁊ cū valida manu intrauit italiā ⁊ meſſuit terrā. Nā ꝓra aſculphum virilit̄ dimicauit: ⁊ ſtephano pape q̄ abſtulerat ſui iuris reſtituit. Et ali⁹ angel⁹. Hic deſcribit auxiliū factū ecclie ꝑ longobar⁊ dos p karolū magnū. Ubi ſciēdū q⁹ āno dñi. dccl xxiij Karol⁹ rex francie ad p̄ces adriani pape i trauit italiā cū exercitu foꝛti ꝑ Deſideriū regē lōgobardoꝝ eccl̄iaz multipl̄r affligētē. Qō etiā hr̄ in decretis di. lxiij. adria nus. Quē regē deſideriū karol⁹ ipugnās tandē cepit ⁊ ſecū in francia duxit. in q̄ defecit regnū longobardoꝝ Et hoc tangit̄ cū dicit̄. Et ali⁹ angel⁹. ſ. karol⁹ magn⁹ exiuit de tēplo. ſ. nono menſe quo coꝛonat⁹ fuit. q̄d eſt in celo militātis eccl̄ie hñs ⁊ ipe falcē acutā. i. exercitū foꝛtē imo ⁊ patr⁊ ſui exercitū foꝛtioꝛē. Et alius angel⁹ exiuit de altari. papa adrian⁹ ad q̄d altare accęſſerat. p miſſe celebꝛatiōe ad oꝛandū ꝓ eccl̄ia: vt dñs eā ꝓtege⁊ ret. Qui habet ptātē ſup ignē. i. inferēdi excōicatiōis et aggꝛauatiōis penā. Dis aūt pena aliq̄n deſignat̄ noīe ignis. Et clamauit voce magna. i. magno affectu dep⁊ cat⁹ eſt karolū vt ferret ſibi auxiliū: mittē falcē. ſ. acu⁊ tam. i. exercitū ſuū, vindemiare botꝛos. i. lōgobardos: auferēdo eis potētiā. qm̄ mature ſunt vue. i. qm̄ digni ſunt deſtructiōe. Et miſit angel⁹. i. karol⁹ magn⁹ falcē ſuā. i. exercitū ſuū ſup terrā. ⁊ vindemiauit vineam. i. potētiā abſtulit lōgobardoꝝ. ⁊ miſit in locum ire dei magnū. Nam regē duxit captū cū vxoꝛe i exiliū extra terrā ſuā. Et exiuit ſanguis de coꝛpib⁹ occiſoꝝ: q⁹ in il la captōe ciuitatis papie: vbi erat ⁊ rex multi lōgobar di occiſi ſunt: vſq⁹ ad frenos equoꝝ. Nā ex ſanguīe oc ciſoꝝ frena equoꝝ militū Karoli rubꝛicari ſunt p ſta dia. M. dc. Nā fama bui⁹ victoꝛie karoli fuit lōge la⁊ teq⁹ diſpſa. ſ. p q̄ttuoꝛ mōi ptes p dictū nūeꝝ deſigna tas: eo q⁹ dict⁹ numer⁹ eſt q̄drat⁹. Dicit̄ aūt nūer⁹ qua drat⁹ q̄ ex nūcro binarij in ſeipm ducť ꝓſurgit.

Et vidi aliud ſignū ·Ꝟ·xij·

In. c. xv. poſt deſtructionē nūciatā lōgobardoꝝ ponit p̄ſecutionē pluriū p̄ſecutoꝝ eccl̄ie. Vidi. (ait) aliud ſi⁊ gnū. i. future rei ſignatiuū magnū ⁊ mirabile. angelos ſeptē bñtes. vij. plagas. i. ꝝtutē a deo inferēdi tales p⁊ cuſſiōes ⁊ tribulatiōes nouiſſimas nō ſimpl̄r ſz reſpe ctu p̄teriti: qm̄ in illis ꝓſūmata eſt ira dei. i. p illas po⁊ ſita ē vidicta dei de p̄bis i effectu. Et vidi. Hic deſcri bit laus diuīa. q̄ lz ſit ſecura p̄cuſſiōes rep̄robo⁊ rū h̄ p̄mittit̄ execution eaꝝ. Et q⁹ ſancti in celo p̄uideres⁊ cuſſiōes iſtas leranť añq̄ ſint in effectu: nō ōt Job. Vi di tanq̄ mare vitreū. i. eccl̄iam militātē: q̄ ſic ōꝛ ratiōe baptiſmi mixtū igne. ſ. ſpūſſcti: q̄ dat̄ in baptiſmo. Et eos q̄ vicerūt beſtiā. i. gentē ſaracenoꝝ beſtialit̄ viuen⁊ tem ⁊ imaginē ei⁹. i. ſil̄es ſaracenis in vita. Et numeꝝ noīs ei⁹. i. infideles q̄ſcūq⁹ xp̄o ⁊ eccl̄ie p̄riātes ſtantes p vite ſcitatē: bñtes citharas dei. p hoc intelliguntur gr̄aꝝ actiōes in eccl̄ia dei de victoꝛijs ſeq̄ntib⁹ ꝓtra re p̄robos. cantātes canticū moyſi ⁊ agni. q⁹ ſancti ſunt in celo de vtroq⁹ teſtamēto di. Magna ⁊ mirabilia ſunt opa tua dñe. q⁹ dictas victoꝛias attribuūt diuine po⁊ tētie. Juſte ⁊ v̄e ſunt vie tue puniēdo obſtinatos ⁊c. q̄ ſequūtur. Et poſt hec. Hic ponit̄ executio dictaꝝ pla⁊ garū: aptū eſt celū. i. diuinū ſecretū p implerionē i effe⁊ ctu coꝝ. Et exierūt. vij. āgeli. i. dei nūcij q̄ poſtea noīa⁊ bunt: hñtes. vij. plagas. i. ptātē inferēdi. vij. vindictas veſtiti lapide mūdo. i. xp̄o: q̄ eſt lapis angularis mūdo q⁹ pctm̄ nō fecit: ⁊ h̄ p imitationē bonoꝝ opeꝝ. Et p⁊ cincti circa pectoꝛa coꝛonis aureis. i. caſtitate mentis: ⁊ vn⁹ de q̄ttuoꝛ aīalib⁹ Marcus euāgeliſta ſm aliq̄s vel ali⁹ ſctūs ex p̄riarchis p̄ncipalib⁹ iam defunct⁹: de dit. vij. angelis. vij. phialas. i. ptātē puniēdi rep̄robos ex oꝛdinatiōe diuīa. ⁊ ipletū eſt tēplū fumo ⁊c. Per q̄d deſignat̄ diuīa cōdeſcēſio. ⁊ nemo poterat i trare tem⁊ plū. q̄d ōꝛ ꝓter reuerētiā diuine p̄ſentie.

Et audiui vocē ma ·Ꝟ·xiij

gnam. In. ca. xvj. notat̄ magnitudo auctis diuine de tēplo gl̄ie diuie: dicētē ſeptē angel̄. ite ⁊c. ſ. ad exequen dū diuina mādata de rep̄roboꝝ punitiōe. Ubi ſciēdū q⁹ Conſtantin⁹ qui cepit impare anno dñi. dc. xlij. fuit peſſim⁹. Nam ſicut dicit Sigiſbert⁹: imagines xp̄i et ſanctoꝝ ab eccl̄ijs remouit: eoſq⁹ q̄ dei genitricē inuo⁊ cabant: ⁊ qui vigilias in eccl̄ijs agebāt: ⁊ q̄ religioſe vi uebant: ⁊ q̄ a iuramētis ⁊ ab imūdis abſtinebāt patri monijs p̄uauit ⁊ multipl̄r cruciauit: ⁊ monachos ⁊ ſā ctimoniales cōtrahē mr̄imonia coegit. Quc multi vi⁊ tantes martyrizati ſunt. Poſtea vo impante Myrene vxoꝛe Leonis cū filio ſuo cōſtātio ad inſtantiā patri⁊ arche ꝓſtāti opolitāi ꝓgregauit adrian⁹ papa ſynodū in nicena. hoꝝ aūt imperiuꝝ cepit anno dñi. dc. lxxxij. Et in illa ſynodo p̄dēnata fuit hereſis execrātiū ima⁊ gines xp̄i ⁊ ſanctoꝝ: cū ſint libri laycoꝝ. mouēres eos ad deuotionē. de ꝓſc. di. iij. venerabiles. Cōdemnauit etiā hereſim feliciana: q̄ poſuit in xp̄o duplicē dei filia tionē. ſ. verā in natura diuina: ⁊ adoptiuā in humana Ad q̄d ſequit̄ in xp̄o duplicē eſſe p̄ſonā: q̄d dixit neſto rius hereſiarcha. Et q⁹ v̄go maria nō ſit mater dei: ſz hoīs tm̄. Et iſte hereſes habent ſil̄itudinē cū perfidia machometi. Nam ſaraceni imagines execrāt̄: ⁊ dicūt ieſum filiū marie v̄ginis eſſe purū hoīem. Quod ergo ōt. ⁊ abijt p̄mus angel⁹. intelligit̄ de adriano ſancto ⁊ bono viro. ⁊ effudit phialā ſuā in terra. p̄ſciēdo excōi cationis ſentētiā in terrenos homīes dictā hereſim re nētes. Et factū eſt vulnus ſeuū ⁊ peſſimū. Nā ſpūalis plaga. ſ. excōicatiōis eſt peioꝛ q̄ tēpoꝛalis. In hoīes q̄ habebāt caracterē beſtie. i. ſil̄itudinē vite machometi Et eos q̄ adoꝛauerunt imaginē eius referēdo p̄ncipes machometi ei ꝓfoꝛmes. Et ſecūdus angel⁹. Hic ponitur ſcōa plaga. Iſte angel⁹ fuit Karol⁹ magnus: q̄ rpe illo debellauit ſaxones. Qui hic p mare deſignāt̄ p̄ multitudinē illi⁹ ppl̄i: q⁹ vt infra ōꝛ. Aquemulte ſunt ppl̄i multi. cum etiā q⁹ ſaxones mare trāſeūtes plures

terras xp̃ianoꝝ afflixerũt. dicit ḡ. Et secund⁹ angel⁹. i. Karol⁹ mag. effudit phialã suã in mare. i. exercuit vindictã suã in saxones. z sanguis fact⁹ est tanq̃ mortui: q; multi de saxonib⁹ occisi sunt. Sz q; de remanẽtib⁹ aliq̃ vidẽtes victoriã Karoli facta dei ꝟtute baptismã receperũt: nõ nõ ꝺr fact⁹ est sanguis mortui simplr: sed tanq̃ mortui. Ceteri ꝥo obstinati fuerũt occisi. Nã vna die de illis Karol⁹ q̃ttuoꝝ milia q̃ngenta fecit decollari. z iõ subdit. Dis alia viuẽs mortua est in mari. q̃ capti fuerũt viui obstinati in infidelitate saxonũ occisi sũt. Et tert⁹ angel⁹. Intelligit z b̃ de Karalo mag̃. Sed postq̃ fuit fact⁹ imperator. z q̃d dictũ est de scõo angelo intelligit de codẽ Karolo: sz añ impiũ assumptiõz. Nã xxxiij. anis regnauit sup francos: z postea. xiij. anis imperiũ renuit. Certo añ anno impij sui bunos q̃ multas terras xp̃ianoꝝ affligẽtes depopulauerãt totaliter debellauit: ſm croñ. Sigisber. z eos q̃ remãserũt fidei subiecit. z ideo ꝺr tert⁹ angel⁹. i. Karolus: postq̃ fuit imperator creat⁹ effudit phialã suã. i. dei vindictã super fluia z fontes aquaꝝ. i. sup auares siue bunos: qui sic noiant. s. fluia z fõtes: ex eo q̃ ꝑmitt⁹ habitabãt iuxta paludes meotbides: vbi sunt multe ebullitiões aq̃rũ ad modũ fontiũ: q̃s paludes cũ putarẽt ĩmeabiles nõ audebãt trãsire: sed exp̃ti esse meabiles trãscũrres eas: Bothos q̃ vltra illas paludes i scithia hitabãt debellauerũt. Et qua victoria elati alias terras vsq; in galliã sub attila rege ferro z ign̄e vastauerũt. Et factus est sanguis. q; Karoli exercit⁹ multos de illis bunis inebriauit. z audiui angelũ. Vbi sciẽdũ q̃ angeli boni de ordine ꝓncipatuũ diuisis regnis z gentib⁹: vt ꝑcurẽt bonũ regni sibi cõmissi videnť sibi ĩuicẽ resistẽ: q̃ gẽtes eis cõmisse ꝛrianť adinuicẽ: z belligerãt anteq̃ sciant dei ĩminationẽ diuie volũtatis de futura illi⁹ vel illius gẽtis subiectõe vel plationẽ. vt ꝓz Dañ. x. Sz q̃ sciunt diuinã volũtatẽ p reuelatiõz vel effect⁹ positionẽ: cõ cordiť appꝛobãt diuinã sniam z eã exequũtur. Dicunt ḡ. Audiui angelũ q̃rtũ. i. bunoꝝ p aq̃s signatoꝝ dicẽte: Just⁹ es z. appꝛobãtes diuinã sniam de gente sibi cõmissa deuicta. Qꝛ sanguinẽ scõꝝ tuoꝝ fuderũt. Huni em̃ anteq̃ debellarenť multos xp̃ianos occiderũt. Et sanguinẽ dedisti eis bibẽ: cos. s. puniẽdo sil'i pena. Et audiui altꝛ. s. angelũ francoꝝ dicẽte etiã dñe. Nã ambo angeli appꝛobauerũt diuinã sniam. s. angel⁹ frãcoꝝ z angel⁹ bunoꝝ. Et q̃rtus ãgelus. q̃uis q̃dã hoc exponãt de Crescẽtio romano patricio: q̃ deposuit gregoriũ papã: nõ primũ sed aliũ: z loco eius instituit fecit iobem nulli⁹ meriti viꝝ. Sed meli⁹ exponit̃ de leone papa scõ viro: q̃ a romanis inuasus exoculat⁹ fuit: lingua etiã ei abscisa: sed diuinit⁹ lingua z visu restituti⁹ misit ad Karolũ auxiliũ petẽs. ꝺr ḡ. Et q̃rtus angel⁹: id est leo papa scõs hõ. Effudit phialã suã in solẽ: denunciãdo animi sui amaritudinẽ Karolo imperatori: eo q̃ iuste z in dei contẽptũ fuerat sic male tractatus za lede sua deiect⁹. Dicit̃ añ Karol⁹ sol. q; sicut sol refulgẽtia ꝑcellit alios planctas: ita Karolus ꝑcellebat alios reges terre fide z magnimitate. Et datum est illi estu affligẽ hoies: q; data sibi a deo ꝟtute romã adũxit: causas examinauit: z deo rebelles z eccl'ie gr̃uiter afflixit z puniuit: z leonẽ papã itez ĩ sua sede collocauit. vt hz in croñ. Sigisb̃. Et estuauerũt hoies. s. mali: estu magꝺoloris z iracũdie: q; nõ poterant Karolo resistere. et blasphemauerũt nomẽ dñi. s. q̃tũ ad obstinatos qui ĩ peccatis suis mortui sunt. Et q̃nt⁹ angel⁹. Hic ponit̃ q̃nta plaga: in q̃ iobes reuertit̃ ad psecutiõz factã p saracenos z punitiõz eoꝝ. z q̃uis aliq̃ exponãt b̃ de ottone imperatore. q̃ Greg. electũ p chr̃escẽtiũ reposuit in sede sua. et iobes intrusũ expulit: meli⁹ tñ exponit̃ de saracenis: vt scribit Helinãd⁹: cũ ꝑtiarcha hierosolymitanus de ciuitate expulsus a Karolo ĩperatore petijt subsidiũ: denũciãs ei terre sctẽ discidiũ. Qui collecto exercitu maiori q̃z vnq̃z habuit prexit in terrã sanctã. z ĩsidelib⁹ reptis ibi ꝓtim occisis ꝑi fugat⁹: ꝑtiarchã in sede sua reposuit. ꝺr ḡ. Et q̃nt⁹ angel⁹. i. ꝑtiarcha hierosolymitan⁹: effudit phialã suã. i. Karolũ: q̃ fuit instr⁹ ꝺi ad puniẽdũ gẽtẽ machometi. Sup sedẽ bestie. i. gentẽ machometi bestialr viuẽt⁹. Dicit̃ añ ꝑtiarcha effudit se hãc phialã: qꝛ Karolũ iuitauit ad puniẽdũ cõtẽptũ dei z eccl'ie. Et factũ est regnũ ei⁹. s. machometi renebro sum: q; saraceni ꝓtim fuerũt occisi: ꝓtim ibi ꝛfusibiliter expulsi. z cõmãducauerũt linguas suas ꝓ doloꝛe. mos ẽ hoĩs irati z afflicti mordere labia sua: z frendẽ dentib⁹ q̃si linguã mãducãs. z blasphemauerũt deũ celi ex impatia. tum etiã q; dicũt saraceni xp̃z puꝝ hoiem: z sic blasphemabãt. z nõ egerũt pniam: mortui i sua ꝓfidia Et sext⁹ angel⁹. Hic ponit̃ sexta plaga. Exponũt b̃ alii q̃ de gregorio papa: q̃ fuit ꝓpus noiat⁹ Hyldebrandus. q̃ ꝓfuit eccl'ie impante hẽrico q̃rto: q̃ cepit impare ãno dñi. M. lvij. Inẽ quẽ z gregoriũ papã orta ẽ dissensio eo q̃ gregor⁹ papa excõicauit oẽs electos i eccl'ia q̃ acciperẽt iuestituraꝝ p anulũ z baculũ de manu laici: cũ tñ reges z imperatores vsi fuissent ꝓpus tali ptãre. z sic sext⁹ angel⁹ esset gregorius iste papa. Sed aliť põt exponi z meli⁹ de Karolo mag̃. q̃ inuitat⁹ a btõ iacobo: purgauit viã ad sepulchꝝ ei⁹ ꝓpus ignotum: eo q̃ tota hispania ꝓtius erat a saracenis occupata: z vuasconia z nauarra: q̃s pres z natões Karol⁹ cũ multis laboꝛibus ꝓtim occidit: ꝓtim fugauit: ꝓtim subiecit fidei xp̃iane: vexatõe illis dante intellectũ. Et hoc est qꝺ sequit̃. Et sextus angel⁹. i. beat⁹ iacob⁹ effudit phialã suam. i. Karoli magni potẽtiã: quẽ inuitauit ad puniẽdũ gentẽ saracenoꝝ. que dicit̃ flumẽ magnũ ꝓpter magni populi multitudinẽ. Et siccauit aquã ei⁹: auferẽdo saracenorum potẽtiã: vt ꝑpareť via regib⁹. i. pegrinis scti iacobi. Inter q̃s fuerũt z multi reges ꝓncipes z potẽtes. Vñ ipe Karolus deuote locũ illũ adijt z ab ortu solis Sepulchꝝ cm̃ beati iacobi est ĩ occidẽte terre habitabilis: z ideo viã veniẽdi ad ipz est ab ortu solis simplr q̃tũ ad illos q̃ veniũt ab oriente: vel ſm qꝺ q̃tũ ad venientes ab aquilone z meridie. Et vidi. Hic ponit̃ sexta plaga. Circa b̃ sciẽdũ q̃ a tpe cosdroe regis ꝑsaꝝ ꝓ maiori parte ppl'us catholicus in terra ꝓmissionis z circa fuit in afflictiõe z seruiture dura vsq; ad ei⁹ liberationẽ ꝓncipes occidẽtales xp̃ianoꝝ: vt tpe gotifredi de bullion ducis lotharingie. Nam alie liberatiões facte dicte terre p eraclium z Karolũ magnũ. de qb⁹ supfuerũt q̃si momẽtanee: q̃m cito transierũt. Nã recedẽte eraclio de bierl'm: arabes hamaro duce terrã sanctã zpl'es alias regiões subiugarũt. Sil'iter post recessum Karoli mag. de bierl'z saraceni dñantes in egypto iudeã sibi subiugarũt. Et postea turchi ꝺ manu califphe egyptij auferẽtes renuerũt q̃uis debellati fuerť ꝓncipes ꝓdictos in partib⁹ antiochenis. Tũc em̃ debilitata turchoꝝ ꝟtute egyptij abstulerũt hierl'm z iudeã de manibus turchoꝝ. Sed infra annũ vel circiť christiani de manib⁹ egyptioꝝ eam abstulerũt vi armoꝝ. Notandũ etiã q̃ sicut inter xp̃ianos sunt ꝓdicatores exercentes se ad impugnandũ saracenos: ita sunt inter ipos alii litterati excitãtes eos cõtra xp̃ianos. Quod Jobes ꝓuidẽs ꝺr. Et vidi de ore draconis. i. sũmi ꝓncipis in regno perfidie. z de ore bestie. i. califphe seu sũmi ꝓncipis in egypto. z de ore pseudo ꝓphete. i. ꝓdicatoꝝ saracenos contra xp̃icolas excitãtiũ tres spũs im-

mūdos.i.vba ꝓphaꝝ doctoꝝ etiā ꝑncipū. Et dicūtur
spūs imūdi q̄ iducūt nos ad imūdicīā peccati. Jn mo
dum ranaꝝ:nā suo garritu alios inquietāt. Sūt em̄
spūs demonioꝝ:quia demones ad hoc excitāt.facien
tes signa.nā t inter fideles ꝑmittunt aliq̄n demones
facere signa iusto dei iudicio.Dicūt q̄ scribūt de hysto/
rijs trāsmarinis:q̄ post mortē Machometi saraceni
diuisi sunt in duas sectas:t vna pars posuit sedē i egy
pto:alia in ꝑsidis regno. Et nō solū fuerūt diuisi locis
sed etiā in aliq̄bus punctis sue legis:ita q̄ isti vocāt ali/
os subuersoꝝ t scismaticos:t ecōuerso inter eos fuit
ꝓtentio t guerra vsq̄ ad tēpus Saladini.q̄ cepit regna/
re anno dñi. M.cl.xxix. post liberationē terre sctē ꝑ ꝑn
cipes supdictos ꝑ magnū tps. Dic em̄ Saladin⁹ indu/
xit saracenos habitātes in egypto ad tenēdū cerimo/
nias alioꝝ in ꝑside existentiū:t reduxit eos ad cōcor/
diā. Un q̄d hic dr. Cōgregate eos ad plūs.nō est intelli
gendū sil q̄tū ad oēs:sed successiue ad diē magnū ꝛc.
q̄ satis ex ꝓdictis possunt intelligi.

Et septimus ange ·H·xiiij

lus. Jn.xvij.c.describit ꝓsecutio septē plage: vbi sciē/
dum q̄ aliq̄ expositores dixerūt hūc septimū angelum
esse Alexiū imperatorē cōstātinopolitanū:q̄ sēpsit vrba
no pape ꝑ recuperatiōe terre sancte. Sed hoc nō videt:
qr illefuit dolosus t cōtra latinos machinat⁹.sed mc/
lius alijs videt de quodā petro heremita:q̄ deuotiōe
mot⁹ visitās loca illa sctā:t colloquiū habēs cum ca/
tholicis in illa regione existētibus ꝑ recuperatiōe terre sā
cte:induxit illos ad supplicādū pape vrbano ꝑ eo ope
Qui petr⁹ heremita lras ipsas ꝓtauit accedēs ad vr/
banū papā.t idē psuadēs.Urban⁹ aūt celebrato cōci/
lio generali in gallia apud claremontē post edita plu/
ra statuta:anno dñi. M.lxxxv.fideles ꝑncipes aiauit
ad recupandū dictā terrā sanctā:sollicitās dños hinc
inde ꝑ dictū petrū heremitā ad opus ipm. Multi em̄
catholici de francia:hispania:anglia:alemania:italia
t alijs partibus crucē suis būeris affixerūt.vno aīo xpia/
nis in fuiture detētis in illis ptibus succurrē intendēs.
Et sic iste septim⁹ angel⁹ petr⁹ heremita effudit phia/
lam suā in aerē:qa vbis efficacibus terre sancte miseriā
exposuit.Et exiuit vox magna de templo.i.de eccl'ia:a
throno.i.ac̄te sūmi pōtificis dicens. Factū est.i.exau/
dita est petitio ppl'i xpiani hierl'm habitāt:t facta sūt
fulgura visionū t signoꝝ.voces.t tonitrua ꝓdicatio/
num crucis.et terremot⁹ factus est magn⁹.i.cōmotio
magna in ppl'is relinq̄ntibus terras ꝓprias in succursū
ad dictū locū:q̄lis nūq̄ fuit ꝛc.qr sicut dr in cronicis
Ualētini. Nunq̄ tot gentes in vnā q̄uenerūt sentētiā
Opinionē boīum vincebat numer⁹:q̄ius existimarēt
sexagesies centū milia. Et facta est ciuitas magna ex/
ercit⁹ ille. Nā vno aīo pergebāt in tres ptes. Nā ꝓter
hospitia t victualia rapienda vna ps sequebat petrus
heremitā:alius exercit⁹ secut⁹ est ꝑncipē ꝑcipuū Bo/
tifredo duci se iungētes. Tertiꝰ iuit cū Boamūdo du
ce apulie per nauigiū. Et ciuitates gētiū.i.saracenoꝝ
ceciderūt:quia a nicea bitinie t antiochie: que sunt in
regno ꝑsidis:vsq̄ in hierl'm t vsq̄ ad riuū egypti ciui
tates decrete ab infidelibus ꝑ dictū exercitū subiugate
fuerūt. Et babylon magna.i.secta saracenoꝝ plena cō
fusione in suis legibus t ritibus:venit in memoriā añ de/
um.s.ad puniēdū eā.t oēs insule fugerūt.i.habitātes
in insulis ꝓprie saraceni fugerūt ꝑ mare.t grando ma
gna sicut talentū.i.bellū importabile saracenis. Et ve
nit vnus. Hic describit septima plaga magis i specia/
li:sm tñ opinionē illoꝝ q̄ dicunt q̄ tota ista lra ab isto
vsq̄ ad illū textū Cū cōsūmati fuerint mille anni circa
mediū.c.xx.sit impletū de ꝑterito.sm hoc exponet lra
vsq̄ ad dictū passum.postea dicaꝝ q̄d mihi videat sup
hoc.Scōm g̃ opinionē illoꝝ iste angel⁹ nō fuit alex⁹
imperatoꝝ vt quidā dicūt:neq̄ petr⁹ heremita:sed ma/
gis beatus iacob⁹ apl'us:q̄ in celis triumphās revela/
uit iohāni dicēs. Veni t ostendā tibi dānationē mere
tricis magne.i.secte saracenoꝝ:q̄ sedet supaq̄s:t dñat
ppl'is multis. Cū qua fornicati sunt reges terre. Quia
multi reges receperūt leges machometi. Et inebriati
sunt ꝛc. Et abstulit me(ait Joh.)in desertū ad videndū
sex statūs saracenoꝝ:a deo ꝓpter pctā sua derelictū.t vi
di mulierē sedētē sup bestiā.sctā turchoꝝ t saraceno/
rum bestialiter viuentiū t effeminate. Coccineā.i.san
guine xpianoꝝ rubricatā plenā noīb⁹ blasphemie.q̄a
dicūt xpm̄ dominē puꝝ:t vginē mariā non dei matrē
esse.hntē capita.vij.t cornua.x.expositū est s.vel septē
capitalia vitia t trāsgressionē decē ꝓceptoꝝ:habentes
hmōi gētes.hūs poculū aureū.s.doctrinā suauē carni
Et q̄ sequūtur in isto capl'o ꝑ totū exponunt de sara/
cenis t turchis vsurpātibus iudeā t syriā vn⁹ post aliū.
Et postea ipi a xpianis inō eiecti tpe gotifredi. Prius
em̄ syria t iudea possessa est ꝑ egyptios:sed a turchis
ablata est eis.t postea egyptij recupauerūt eas eiectis
turchis.t ista variatio regni notat hic.

Que habētur in se ·H·xv.

quēti ca.isto.xviij.q̄d incipit. Post hec vidi aliū ange
lum ꝛc. Exponunt a q̄busdā de Abdamaro podiensi
epo angelice mūdicie viro.q̄ in exercitu ꝑncipū occidē
talium xpianoꝝ suscepit legatiōis officiū ad directionē
exercituū xpianoꝝ. Et in eo q̄ subdit:descendentē de
celo.exponūt ꝓcedentē a sublimitate sedis apl'ice:ha/
bentē potestatē magnā in spūalib⁹.qr legat⁹ de latere.
Et terra.i.exercit⁹ xpianus:illuminata est a glia eius
scz vita t doctrina.t exclamauit voce magna ꝑdicādo
verbo t exēplo. Cecidit babylon magna cecidit.s.gēs sa
racena:bis dr cecidit:qr bis fuerūt ꝑ xpianos debella
ti.ꝑmo ꝑ Karolū:postea ꝑ gotifredū. Et q̄ sequūtur i
textu exponunt de debellatōe gētis saracenoꝝ. Post
hec aūt voce magna dixit Alla. Jn.c.xix.ponit Johā/
nes gratiarū actionē in militanti eccl'ia de saracenoꝝ de/
bellatōe t xpianoꝝ exaltatiōe:t i eccl'ia etiā triumphāti
scī de bñficijs collatis fidelibus in pūcti gratias agunt deo
Et cū Joh. voluisset adorare angelū q̄ hec ei oñdebat:
ꝓhibuit angel⁹ dicēs. Vide ne feceris ꝛc.qr post incar
nationē vbi angeli reformidāt seu venerari a natura hu
mana:quā videt in vbo vnitā sup se eleuatā.hic deus
adoratus.s.adoratiōe latrie. Et q̄d postea dr. Et vidi celū
apertū.qr.s.iohāni fuit revelatū qō erat in dei pscien/
tia nob clausum. Et ecce equus albus:exponūt de reg
hierosolymitano dealbato ꝑ sanctitatē xpianoꝝ:qui
habitabāt ibi postq̄ gotifred⁹ cepit illud ꝑmus rex ibi
instituit⁹. Et q̄ sedebat sup eū ꝛc. Jste fuit Balduinus
q̄ successit gotifredo fratri eius in dicto regno hieroso
lymoꝝ.q̄ statim cepit dilatare regnū illud ꝑ expugna
tionē saracenoꝝ anno dñi. M.c. Oculi eius ꝛc.describ
unt conditiōes eius. Et qō infra subdit. Vidi ange/
lum vnū ꝛc. Hic notat iohes quādā magnā victoriaꝫ
quā habuit balduin⁹ ꝓdictus q̄nto anno regni sui cō
tra saracenos. Nā cum soldanus rex egypti congregassꝫ
maximū exercitū:t venisset cōtra xpicolas ꝑ recupan
da terra sancta amissa:balduin⁹ cum paucis victoriā
habuit:magna strage facta de saracenis. Et vidi ange
lū ꝛc. que habent in.ca.isto.xx.vsq̄ ad locū illū. Et cū
ꝓsūmati fuerint mille āni ꝛc. exponūt aliq̄ de Calixto

papa ⁊ de hēr̄ico imp̄atore q̄nto hui⁹ noīs.q̄ cogēte cū papa sub interminatiōe anathematis:renūciauit consuetudini qua vsi fuerāt imp̄atores.s.īuestiēdi epos ⁊ abbates p baculū ⁊ānulū p trecētos annos ⁊ āpli⁹.s. a tpe Karoli mag.q̄ ptās ei ꝓcessa fuerat sub adriano papa in cōsilio rome habito.vt bī in croñ.Sigisb.vñ exponūt.Vidi angelū.i.calixtū papā:hñtē clauē abyssi.i.ptātē excōicandi:⁊ cathenā magnā.i.multitudinē cardinaliū ⁊ plator̄.⁊ app̄ehēdit draconē.i.romanū imp̄atorē.⁊ ligauit p censurā eccl'iasticā:ne ampli⁹ vteretur tali ptāte p mille ānos.s.vsq; ad tps ātixp̄i.Ponitur em̄ numer⁹ determinat⁹ p indeterminato.Videt tñ melior expositio ſm Nico.de ly.eor̄ q̄ dicūt būc angelū esse Innocentiū papā tertiū:q̄ approbauit ordines p̄dicator̄ ⁊ minor̄ ano dñi.M.cc.p quor̄ doctrinaz ⁊ exēpla eccīa est q̄dāmō renouata:⁊ ptās demonū restricta.ōr q̄.Vidi angelū.s.innocentiū papā:descendēt̄em de celo.i.de apice pōtificali cōdescendēte dñico et franciſco:habentē clauē abyſſi.i.ptātem app̄obādi dictos ordines ad rep̄mēdū potestatē demonū.⁊ cathenā magnā.i.fratrū dictor̄ ordinū multiplicatiōem.⁊ app̄hendit draconē:qa p eor̄ doctrinā ⁊ vitā ptās diaboli est repſſa.⁊ rep̄met vsq; ad tps antixp̄i:qō signat p mille annos.Sz cūc tpe antixp̄i soluet data sibi potestate magꝫ seuiēdi:sed b̄ modico tpe. Et q̄d postea subdit.Et vidi sedes ⁊c.aliq exponūt de pſecutiōe saladini.sed melius videt exponi de tartaris.q̄ anno dñi M.ccxj.de terra sua exeūtes multos pplos tam xp̄ianos q̄z paganos occiderūt.Sed ōr Nico.de ly.q̄ ista ista expositio.s.a ca.xvij.vsq; ad istū locū sibi videt improbabilia.i.extranea:⁊ in pl'ibus improbatā.vt q̄d dictū ē in ea de gente saracenor̄ signatā p babylonē q̄ sit tpaliter destructa:cū magis nūc vigeat ⁊ hierosolymā cū illis ptib⁹ possideat.Itē q̄ intelligant de baldūino.q̄ cōiter a doct̄ exponunt de xp̄o:vt illud q̄d habet scriptū nomē q̄ nemo nouit nisi ipe.Et illud nomē eius ꝛbū dei.⁊ illud habz scptū in femore suo rex regū.Itē q; ſm dictā expositionē scriptā in tribus dict̄ ca.ab annis ducētis ⁊ ampli⁹ sunt impleta:lra aūt seqns ime/diate exponit cōit ab oīb⁹ de tpe antixp̄i:Q; aūt in tā to tpe ꝓtingētia de statu eccl'ie:cū aduet⁹ antixp̄i non appeat ꝓpinqu⁹ Job.nihil scripserit:nō videt conueniēs:maxie cū dicat cōiter a doct̄.q̄ Job.in b li.scripserit notabilia circa eccīam ꝓtingētia vsq; ad mōdi terminū.Propē hec ⁊ alia q̄ dici pñt ꝑ dictā expositōz mihi videt saluo meliori iudicio q̄ tota ista lra a.c.xvij.vsq; ad locū istū nōdū sit ipleta.Et q; nō sum ꝓphaneq; filius ꝓphe:nolo de futur⁹ aliq̄d dicē nisi q̄ a sacra scriptura vel a doctoribus sctis ⁊ aut̄ticis elici pōt.Potest etia b addi ad dicta Nicolai q̄ expositio etiaz facta de vij.sigillis ⁊.vij.angelis tybicinātib⁹.⁊.vij.angel'effūdentib⁹ phialas suas q̄z uis sit pura adaptatio.Et illa gesta descpta sint ꝛc ipleta.vtrū Job.euāgelista de ill' intellexerit exposit⁹ an de alijs incertū est nob.⁊ de q̄cunq̄z alia lrali expositiōe.vñ Hugo cardinalis oīa exponit moraliter potiusq̄z litteraliter. Et cū ꝓsumati fuerint mille anni tē.hic describit pſecutio antixp̄i:de q̄ sacra scptura ⁊ scī doc.loquūt in pl'ib⁹ locis.Per gog q̄d interpretat tectū intelligit antixp̄s:q; erit tectū.i.baculū sathanę.p magog.q̄d interpretatur detector intelligunt adherētes antixp̄o sui seqces.⁊ congregabit eos in preliū.i.ꝑ certū fidelium.Et vidi thronuz.Postq̄z Job.descpsit generalē eccl'ie pſecutionē iudiciū p̄cedēt̄em.h ponit iudiciū ipz.deiñ in.c.sc.s.xxj.describit statū eccl'ie triūphātis post iudiciū dū ait.Et vidi celum nouū ⁊ terrā nouā:q; post iudiciū oīa innouabunt in melio⁹:nō mutata substātia:sz q̄litate celor̄ ⁊ elemēt̄or̄ in claritate ⁊ hmōi.q̄d totū cedet ad gl'iam bt̄or̄. Et vidi sanctā ciuitatē hier'lm.i.elector̄ societatē p̄fecta charitate vnitā. Nouā q̄z tū ad corpor̄ gl'ificationē. Et q; hoc fiet p gl'iam aiar̄ ad corpa redundantē:iō subdit Descendētē de celo. Nā aīe descēdēt de celo vt corpa reassumāt:⁊ in iudicio appeant:q̄ erunt ipassibilia clara agilia ⁊ subtilia.A deo paratā dotib⁹.s.aīe visiōe retributiōe ⁊ fruitiōe:⁊ corpis dotib⁹.s.dictis.vñ subdit.Sicut sponsā ornatā viro suo.Et describēs Joh.finalem cōsummatiōz q̄ ad electos ōr:Audiui vocē magnā ō throno.s.diuine maiestatis dicentē effectu.Ecce tabernaculū dei cū hoīb⁹.i.habitatio dei cū hoīb⁹ bt̄is inseparabil⁹ q; semp eū habebūt pñtē p gratā visionē.Et p̄b⁹ exdudit oē malū culpe ⁊ pene.vñ subdit.Et mors vltra nō erit tē.Nec aīe nec corpis q̄ ad bt̄os.Nam q̄ ad reprobos erit mors sine morte.Et dixit q̄ sedebat in throno scz p effectū opis.dixit de⁹ trin⁹ ⁊ vn⁹.Ecce noua facio oīa.s.celos elemēta ⁊ corpa sctor̄.Et dixit mihi:scribe ad informationē.s.eccl'ie militātis:factū ē.i.cōsummatus est gaudium beator̄.Ego sum alpha ⁊ o:pncipiū et finis.Est em̄ de⁹ pncipiū effectiuū oīm:q; oīa procedunt ab eo:⁊ finis ad quē oīa ordinant.Ego sitiēti dabo de fonte aque viue.i.debito mō desiderāti dabo pticipationē vite beate ētis.q; pmā gram nullus meret.Qui vicerit.s.carnē mūdū ⁊ diabolū:possidebit hec.s.hereditate ppetua.Et ego ero illi in deū.s.dans gl'iam. Et ipe erit mihi in filiū p assimilationē. Timidis aūt.s.timore mūdano.⁊ ꝓter b ad mortalia declinātib⁹ ⁊ incredulis.s.medēt̄ib⁹.Et incredulis vt iudeis saracenis hereticis ⁊ ceteris infidelib⁹.Execrat⁹.i.reuertēt̄ib⁹ ad pctā enormia:veneficijs.i.maleficijs sortilegis:⁊ mēdacib⁹.s. mēdacio pnicioso:talis vicib⁹ mortalib⁹.ps illor̄ i stagnū ignis.i.retributio eor̄ i gehēna ifernali.P⁹ea describit Job.magis i pticulari magnificētiā supne bierusalē.⁊ noīa apl'or̄ ibi descpta de quib⁹ mō ageb̄.

Eapl'm.ij.

Jeronymus in prolo/

go biblie sic ait.Act⁹ apl'or̄ nudā q̄dē sonare vident hystoriā ⁊ eccl'ie nascētis infantiā texere:sed si nouerim⁹ scriptorē eorū Lucā esse medicum:cui⁹ laus est in euāgelio:aīa aduertimus:pariē oīa ꝛba ei⁹ aīe languētis esse medicinā.Tractat igit̄ i ꝓncipio de xp̄i ascēsiōe:qua pacta (vt vbi ōr) reuersi sunt apl'i in hierl'm in cenaculū.xj.s.Nā iudas scarioth.xij post additionē seipm ex desperatiōe suspendēs crepuerat medi⁹ ad inferna descendēs.Hi aūt oēs apl'i erāt pseuerātes in oratiōe vnanimit̄ cū mulieribus ⁊ maria matre iesu:⁊ fratrib⁹ eius.i.ꝓsanguineis xp̄i ex parte matris nō quidē germanis:quia sicut xp̄m pepit ꝛgo ꝓmogenitum:ita ⁊ vnigenitū.Erat aūt turba hoīm simul fere centū viginti.In illis ergo dieb⁹ q̄ sunt inter ascēsionem ⁊ penthecostes.petr⁹ scies se a xp̄o sūmū pastorez institutū:exurgens in medio fratr̄ dixit. Viri fratres oportet impleri scripturā:quā p̄dixit spūssanctus per os Dauid de iuda qui fuit dux eor̄ qui cōprehēderūt iesum:qui cōnumerat⁹ erat in nobis.s.i collegio duodecim apl'or̄:illud vicz quod scriptum est p ꝑs.xviij. Fiat cōmoratio ei⁹ deserta:⁊ episcopatū eius accipiat alter.Oēs em̄ apl'i a xp̄o fuerunt facti epi in vltima cena.Oportet g̃ ex his viris q̄ nobiscū cōgregati sunt in oī tpe quo intrauit ⁊ exiuit inter nos dñs Jesus:incipies a baptismate iohānis vsq; in diē qua assumptus est a nobis:testem resurrectionis eius fieri nobiscum vnuz ex bis:et de cōmuni consilio et assensu elegerūt duos

ex septuaginta duob⁹ discipulis xp̄i fama sanctitat⁊ celebrioꝛes: vicz ioseph q̄ vocabat barsabas: q̄ cognoiatus est iustus germanus iacobi minoꝛis: t mathias in lege eruditissimū. Et statuētes eos in medio oꝛauerūt dicētes. Tu dñe q̄ coꝛda oīm nosti: ostende quē elegeꝛ⁊ ex his duob⁹: scz aliquo signo in locū apostolat⁹ iude: t dantibus eis soꝛtes: ceccidit soꝛs super mathiam. De istis soꝛtib⁹ quales fuerint est dupleꝛ opinio. Nā Dyonisi⁹ dicit banc soꝛtē fuisse quēdā radiū splēdoꝛis q̄ apparuit sup̄ mathiā. Ex quo signo insinuatū est oīm⁹ videntib⁹ ip̄m a deo vocari in apostolatū ꝓ iuda. Sz alia opinio cōmuniter est: q̄ fuerūt soꝛtes cōmunes sicue dicant q̄ diuisoꝛie siue ꝓsultoꝛie: q̄bus hoīes frequēter vtunt ad aliq̄d diuidendū vel cognoscēdū de re dubia fienda. Et nota q̄ ḋa vt dicit Jsido: mathias soꝛte est electus quē p̄mū ꝓ apostolos legimus oꝛdinatū: ideo oꝛdinati in minoꝛib⁹ vel maioꝛib⁹ oꝛdinib⁹ dicuntur clerici. Cleros em̄ grece: vñ clericꝰ dicit latine soꝛs vel hereditas dicit. Jdeo clerici dicunt tales: q̄a ō soꝛte sūt dñi: vel q̄a deū patrē habēt. di. xxj. ca. j. Item nota q̄ cū dñs iesus elegerit apostolos duodeciz simplices t illitteratos: ne scz ꝓuersio mūdi ꝓ p̄dicatione eoꝝ attribuereť humane industrie t sapiētie: sed vtuti diuine: voluit tamē ab apostolis assumi in coapostolū mathiā eruditū in lege: ad insinuandū posteris rectoꝝ eccl'iaꝝ: q̄ periti viri nō idiote sunt ad clex t regimen aiaꝝ assumendi: sic t paulū doctissimū in lege de celo vocauit ad apostolatū. Adnūerat⁹ est ergo mathias cū vndecim apostolis vt esset duodecimus. Qui numer⁹ sacer denotat t pfectiōis eoꝝ plenitudinez: et officij sui effectū salutarē. Est em̄ numer⁹ supabūdās: q̄a ꝑtes eius aliquote in se ml'tiplicate supabūdāt ad ip̄m numeꝝ. Sunt em̄ ꝑtes ei⁹ aliquote vnū duo tria q̄tuoꝛ sex: q̄ simul collecta ꝓstituūt sedecim. Signat etiā q̄ p ip̄os apl'os duodecim doctrina euāgelica xp̄i q̄ternaria: in q̄tuoꝛ ꝑtib⁹ mōi: oꝛientis: occidēt⁊: austri t aq̄lonis erat ꝓpagāda: ex qua suscip̄eret mūdus noticiā trinitatis cū tribꝰ vtutib⁹ theologicis. Ab his ꝺo editū symbolū cōtinēs totā substantiā credendoꝝ distinctā in duodecim articulos: vt q̄libet eoꝝ apposuerit ꝑtē suā: vt notat Hostien. in sūma. Vt figurati sūt p. xij. p̄triarchas filios iacob: p. xij. exploratoꝛes terre p missiōis: p. xij. lapides p̄ciosos inserros in ornamento pōtifiⅽ⁊: p. xij. fontes aq̄ꝝ reptos in belym in deserto.

Cū aūt cōplerentur ·H·j·

dies pentecostes q̄ erat ḋn quagesim⁹ dies a solēnitate phase: quā diem pentecosten solēnisabāt iudei per hebdomadā in memoriā būficij eis a ꝺo collati .s. legis moysayce in mōte syna. Ad q̄ festū ꝓcurrebāt iudei de diuersis ꝑtib⁹ mūdi ex p̄cepto legis ad hierusalē. Jā em̄ p varias captiuitates eoꝝ erāt iudei dispsi ꝑ oꝛbē Jlla ḡ die ḋn quagesima a xp̄i resurrectiōe apl'is simul ꝓgregatis cū alijs discipulis xp̄i vtriusq⁊ sexus: t maria matre iesu hoꝛa tertia ꝝ ip̄is oꝛantib⁹ fact⁹ est de celo sonus aduenientis spūs vehemētis. i. ac si spiraret vehemēs vētus: q̄ t replcuit domū totā illi⁹ cenaculi. Et in illo sonitu apparuerūt sup̄ oēs illos ꝓgregatos dispartite lingue tanq̄ ignis: in quo signo visibili miss⁹ ē in eis inuisibilit spūs sancti gr̄a in maxima plenitudie Nō ḡ ille ignis visibilis q̄ apparuit sup̄ eos erat ꝑsona spūs sancti q̄ spūs inuisibilis est: nec in vnitate ꝑsone spiritus sancti⁹ ignē illū assumpsit: sicut dei filius naturaz humanā: sed ignis ille de nouo foꝛmat⁹ est a deo: et in ꝓpiacentē materiā postea redactus: ad ōstendendū iuisibilē effectū quē in eis operabat: vt scz legē ignea charitatis infusam in coꝛdib⁹ suis feruētibus linguis ignitis p oꝛbē ꝓmulgarēt: coꝛda auditoꝝ accēdēdo ad dei amoꝛē t ꝓximi: t zelo ignito aiaꝝ salutē quererēt. Qō p effectū subito patuit. Nā postposito oīm timoꝛe q̄ p us clausi manebāt: domū egressi sūt ad p̄dicādū publice oīb⁹. Audito em̄ p ciuitatez illo magno sonitu ergā illud cenaculū: subito ꝓcurrit maxima multitudo diuersaꝝ nationū q̄ venerāt ad diē festū ad scisitandu causam illi⁹ soni⁹. Apl'i ḡ visa multitudine ceperūt loqui varijs linguis magnalia dei. Aliq̄ intelligunt isto mō vicz vt loquentib⁹ apl'is in vno ydeomate solo: puta hebꝛaico: oēs audiētes alioꝝ ydeomatū sub illoꝛ intelligerent suū vnusq̄sq⁊ eoꝝ. Sz si hoc fuisset: potuisset ꝺ miraculū calūniari t magꝭ attribui vtuti auditoꝝ q̄ intelligerēt ydeoma alienu q̄z vtuti loquentiuz. Et ió dicit Tho. in sūma. q̄ loq̄bant (vt dicit lra) varijs linguis ip̄i apl'i in diuersis tp̄ib⁹: nūc hebꝛaica q̄ ō tel ligebāt hebꝛei p̄sentes: nūc greca q̄ ō percip̄iebāt greci: nūc italica q̄ ō sciebāt romani: nūc arabica t sic ō alijs. Propter q̄ ō admirati q̄ ꝓuenerāt dicebāt adinuicem. Nōne oēs isti galylei sūt: t quō nos audiuim⁹ vnusq̄sq⁊ linguā nostrā in q̄ nati sum⁹: parthi t medi tē. Alij vo irreligiosi t leues irridebāt eos dicētes: Quia musto pleni sūt isti: putātes q̄ ex ebꝛietate sic varie loquerenť. Petr⁹ aūt cū alijs apl'is p̄dicādo repꝛobauit locutionē illoꝝ t opinionē: q̄ dicebāt eos ex ebꝛietate taliť loqui: q: hoꝛa erat dicī tertia: in q̄ p magno crimie habebāt iudei añ illā hoꝛā bibere. Sz declarauit tunc in eis implerā ꝓphetiā Jobelis: q: p̄dixit missionē copiosam spūssancti dicēs. In nouissimis dieb⁹ effundaz de spū meo sup̄ oēm carnē. i. sup̄ vtrūq⁊ sexū hoīm tē. Effusio imporꝛat supabundantiā. Exinde ostēdit Petr⁹ p̄dicādo ꝓphetiā Dauid de xp̄i morte t resurrectiōe ipleta in eo q̄ ō Ps. dicit. Nō dabis sanctū tuū. i. xp̄m videre coꝛruptioꝛ: Notas mihi feciſti vias vite ait xp̄s ad patrē. q̄ fuit in resurrectiōe: q̄ de Dauid oñdi non pōt intelligi cuz viderit coꝛruptionē: q̄ ō patebat ex sepulchꝛo eius q̄ Jnducit t illud. Dixit dñs dño meo tē. Quib⁹ auditis cōpuncti sūt coꝛde: t petētib⁹ q̄d deberēt facē ꝓ sui salute: rñdit petr⁹: Ut penitereī t baptismū reciperēt in noīe iesu xp̄i. Q̄ō t factū ē: t sup̄ eos baptisatos descēdit spūssctūs in foꝛma ignis: t loq̄bant varijs linguis: t appositi sūt ad eos nūero tria milia baptisari. Jn illo aūt ꝓncipio ex inspiratiōe t dispēsatiōe spūsscti baptisabat illa foꝛma. s. Baptizo te in noīe iesu xp̄i: vt dulcesceret tale nomē: t ip̄e iesus i coꝛdib⁹ fideliū: ꝓ cui⁹ inuocatiōe tantū donū videbāt se recipere: q̄ ō alijs erat infidelib⁹ abominabile. Et dicit Lucas q̄ erāt ꝓseuerātes. s. ꝓuersi ad fidē i doctrina apl'oꝝ t cōicatione fractionis panis. i. sacre cōionis t oꝛonib⁹. Fiebat aūt oī aīe timoꝛ: t multa miracula faciebāt apl'i i hierusalē. Qui aūt ꝓuertebanť vēdebāt possessiōes eoꝝ: t ꝓciū rex vēdiraꝝ ponebāt añ pedes apl'oꝝ: oīa habētes i cōi: t diuidebāt singulis necessaria ꝓut vni cuiq⁊ op⁹ erat. Et erāt q̄tidie frāgētes circa domos panē: q̄ō cōiter exponiť de pane sacramētali eucharistie. Nā ꝓgregaⅽ⁊ sil' in domo aliq̄ ꝑmissis oꝛonib⁹ ḋ q̄busdā cerimonijs deuoⅽ⁊: vt pie credi pōt: etsi nō p scripturā exp̄ssisset: oēs cōmunicabāt etiā laici: q̄ō sacramentū ꝓficiebāt ip̄i apl'i vel alij discipuli oꝛdinati a xp̄o vel apl'is ei⁹ in sacerdotes.

Vna aūt dieꝝ ascēdē ·H·ij·

tib⁹ in tēplū ad hoꝛā oꝛonis nonā petro t iobāni q̄dā

infirm⁹ claudus ex vtero matris sue q̄ mendicabat ad
portā tēpli.i.atrū tēpli dictā speciosam:petebat elemo
synā ab ipis petro z iohe introeūtib⁹ in templū. Qui re
spiciēti i eos z expectāti eleosynā ait petrus. Argentū
z aurū nō est mihi:qđ aūt habeo hoc tibi do. In noīe
ihesu xpi nazareni surge z ambula'. Qui statim sanatus
ambulauit:intrans cū eis in templū:z laudās deum.
Cūq⁹ oēs stuperēt z multi ꝯcurrerent ad intuendū mi
raculū:dixit petrus ad populū. Viri israelite q̄d admi
ramini z intuemini in nos q̄si nostra ꝓtute fecerimus
hūc ambulare:ihesū quē vos interfecistis:sed de⁹ cū su
scitauit a mortuis:ipe eū sanauit. Penitemini igit̄ et
ꝯuertimi.s. ad fidē ei⁹:vt deleant pcta vra. Nic em̄ ie
sus est ille de q̄ pdixit moyses. Propbetā suscitabit vo
bis dñs de⁹ vester de frib⁹ vestris:ipm tāq̄m me audietis
iuxta oīa q̄ vobis locut⁹ fuerit. Erit aūt oīs aīa q̄ non
audierit ꝓpbetā illū exterminabit̄ de plebe.s.cetu sctō
rū:z oēs ꝓpbete a Samuele:z deinceps ꝙnūciauer̄t
dies istos. Ad abrāam̄ dixit. In semine tuo bñdicēt
oēs familie terre. Vobis igit̄ ꝓmū de⁹ suscitās filium
suū misit cū benedicentē vobis.s.bñ ihesum vt conuer
tat sc̄ynusq̄q⁹ a sua nequitia. Multi aūt eox q̄ audie
rant vbū crediderūt. Et fact⁹ est numer⁹ eox q̄nq⁹ mi
lia. Nota q⁹ die pentbecostes ꝯcerterat ad fidē triami
lia vt supra patuit. Nunc aūt facto miraculo boc ꝯcer
tur q̄nq⁹ milia. Et sic iam eccl'ia ꝓmitiua hierosolymis
habet octo milia fideliuz. Sed loquēt̄ib⁹ apostolis ad
populū supuenerūt sacerdotes z magistrat⁹ z saduce
i z dolentes q⁹ pdicārēt ihesū z resurrectionē a mortuis:
ceperūt eos z posuerūt in carcerē. Sequēti aūt die cō
uenientes in hierusalē pncipes sacerdotū z scribe:z an
na z cayphas z oīes de genere sacerdotali: statuētes
apl'os cora se in medio: interrogabāt in q̄ ꝓtute fecerāt
illud miraculū.s.claudi sanati. Rñdit petr⁹ q⁹ in ꝓtu
te z noīe ihesu nazarei quē crucifixerāt:q̄z de⁹ eū suscita
uerat. Et q⁹ hic est lapis reprobat⁹ a vob edificantib⁹
q̄ factus est in caput anguli:nec est aliud nomē sub ce
lo datū boibus in quo oporteat saluos fieri'. Videtes
aūt petri z iohānis ꝓstantiā:compto q⁹ essent homies
sine lr̄is:z scientes q⁹ cū iesu erāt:admirabant̄: nec po
terant celare miraculū vel calūniari:cū esset ꝑsens ille
sanatus. Et facto inter eos ꝯsilio q̄d agerēt de eis. De
mū vocātes eos mādauerūt sub cōminationib⁹ ne vl
tra loquerent̄ nec docerent vltra in noīe ihesu. Quibus
respōdētes petrus z iohes:dixerūt. Si iustū ē vos po
tius audire q̄m deū:iudicate. Nō em̄ possum⁹ q̄ audiui
mus z vidim⁹ nō loqui. Qui dimissi cū cōminatoꝛ⁹
mādatis:reuersi ad ꝓfratres narrauerūt q̄ dixerāt eis
pncipes sacerdotū. Oēs aūt oratōes dixerūt. Dñe q̄ feci
sti celū z terrā:q̄ p os Dauid dixisti'. Quare fremuerūt
gētes tc̄.respice in minas eox:z da fuis tuis cū ꝙmni
fiducia loqui vbū tuū. Oratiōe cōpleta mot⁹ est loc⁹ et
repleti sūt spū sancto loq̄ntes cū fiducia vbū dei:z vir
tute magna reddebāt apl'i testimoniū resurrectiōis ie
su xpi dñi nr̄i. Multitudinis aut̄ credentiū erat cor
vnū z aīa vna:nec q̄sq̄ eox q̄ possidebat suū aliq̄d esse
dicebat:sed erāt illis oīa cōia. Nec q̄sq̄ egēs erat inē il
los. Preciū ei eox q̄ vēdebāt possessionū z agroꝛ erat
in dispēsatōe apl'oꝛ. Un̄ z barnabas leuites genere cy
prus:soc⁹ pegrinatiōis pauli postea deputat⁹ cuz ba
beret agrū vēdidit z pciū apostolis assignauit. Qui
dā aūt ananias noīe ꝯsensus ad fidē cū ꝙxore saffira:
vēdentes agrū suū:ptē pciū attulerūt petro: asserendo
nō pluri pcio illū vēdidisse:ptē sibi retinuit ꝯscia vxo
re. Qō petrus in spiritu cognoscēs dure redarguit eu
de tali mēdacio. Ad cuius increpationē subito cecidit
mortuus:indeq⁹ delat⁹ ad sepulchrū. Et cū paulopost
vxor saffira petro se ꝑsentans:interrogata ab eo de q̄n
titate pciꝯ z ipa mentiret:redarguta a petro subito ex
pirauit. In quo insinuatū est q⁹ sit dānabile z mortife
rū vitiū ꝓprietatis in religiōe:vbi oīa esse debēt in cōi
sicut ꝓmi xpicole degebāt hierosolymis:z ō hoc.xij.q.
j.dilectissim⁹. Et.q.ij.futurā. Per man⁹ aūt apl'oꝛū
fiebāt ꝓdigia z signa magna in populo. Magꝭ aūt au
gebat multitudo viroꝛ ac mulieꝛ credentiū dño: ita
vt in plateis ej̄cerent infirmos z ponerēt i lectulis vt
veniēte petro saltē vmbra ei⁹ obumbraret quēq⁹ illoꝛ.
Currebat aūt z multitudo vicinoꝛ ciuitatuz afferen
tes egros z vexatos a spiritib⁹ immūdis q̄ omes cura
bant̄. Principes aūt sacerdotū cū illis q̄ erant ō se
cta saduceoꝛ repleti celo inuidie:qꝛ magis ac magꝭ au
gebat nūerus fideliū z doctrina z fama sanctitatis:ce
perūt apl'os z miserūt in carcerē. Sz nocte illa angel⁹
dñi soluit illos z mādauit vt mane pplo pdicārēt. Qō
z factū est. Cū aūt mane ꝯgregato ꝯcilio mādarēt mi
nistris suis vt eductos de carcere eos cora se sisterent.
Qui cūtes ad carcerē retulerunt illis carcerē inuenisse
clausū z custodes ante eū:sed vacuū inuenisse:sup q̄ cū
ambigerēt q̄d de eis factū esset:aduenit q̄dam dicēs il
los esse in tēplo populū docētes. Tūc abūt magistrat⁹
ad eos ducēs sine vlla vi q⁹ timebāt vim eis inferre p
pter ppl'm ne lapidaret eos. In medio aūt ꝯcilij positi
redarguti sūt q̄re nō fuassent ꝑcepta coꝛ.s.de nō pdi
cādo vlteri⁹ ihesū:sz totā ciuitatē repleuerāt doctrina il
la. Quib⁹ petr⁹. Obedire oportet deo magis q̄z hoibus
addens resurrectionē ihesu factā a deo quē illi crucifixe
rant. Que cū audissent dissecabant̄ z cogitabāt interfi
cere illos. Surgēs aūt q̄dā in ꝯcilio phariseꝰ noīe ga
maliel legꝭ doctoꝛ honorabilis vniūse plebi:iussit fo
ras ad breue fieri hoies.i.apl'os:z dixit ad ꝯgregatos i
ꝯcilio. Viri israelite attēdite vob sup hoib⁹ ist⁹ q̄d actu
ri sitis: Et posuit exēplū duoꝛ q̄ sua psumptōe fecerūt
se capita multoꝛ nouitates in tēptādo.s.Teodas q̄dā
dicēs se aliq̄d magnū:z multitudini ꝯgregate ad eius
doctrinā ꝓmisit p iordanē ducēdā. Qui cū suis.s.cccc.
viris occisus est. Deinde iudas q̄dā galyleus q̄ congre
gatōe facta asserebat tributa nō dāda romanis:z occi
sus ad nihilū redactus est cū suis. Ex his conclusit sic
Discedite ab hominib⁹ istis z sinite illos: quoniā si est
ex hoib⁹ consiliū hoc dissolue:si vo ex deo:nō poteri
tis dissolucre eos:ne forte z deo videamini repugnare
Et placuit oīb⁹ consiliū suū. Un̄ cōuocātes apl'os
eis cesis demandauerūt ne amplius loquerent̄ in no
mine ihesu. Qui dimissi ab eis ibant gaudentes a cōspe
ctu cōcilij:quoniā digni habiti sunt contumelia pati.
Nic Gamaliel fuit magister pauli:vt ipe ait. Demum
xpianus effect⁹ cū filio:cuius corpus repertū est cū coꝛ
pore sancti Stephani eo reuelante.

Crescēte aūt nūero ·H·iij·

discipl'oꝛ factū ē murmur adūsus hebreos:eo q⁹ despi
cerent̄ in ministerio quotidiano vidue coꝛ:vel q̄a mi
nus grauabant̄ in exercitijs manualib⁹ plus q̄z mulie
res hebreoꝛ. vel q̄a nō admittebant̄ sicut ille. Solent
em̄ mulieres etiā bone emulari adinuicē quādo pl⁹ re
quirunt̄ obsequia ab alijs q̄z ab eis:reputātes se cōtē
ni. Qō murmur statim apl'i duodecim sedauerūt. Nā
ꝯgregata multitudine dixerunt nō esse equū eos dere
linquere vbū dei:z ministrare mēsis.i.disp̄satiōi rpa
liū. Cōsiderate ḡ aūt frēs ex vobis viros boni testimo
nij septē plenos spū sctō z sapiētia q⁹ ꝯstituamus sup

hoc opus ⁊ nos oꝛoni ⁊ ꝓdicatiõi vacabim⁹. Placuit ẽ oi multitudini ⁊ elegerũt septẽ ex eis q̃ magꝭ idonei sũt estimari optime fame. s. stephanũ: pilippũ: procho/ rũ: nichanoꝛez: thimianẽ: parmenã ⁊ nicolaũ aduenã: antiochenũ: ⁊ ipos uerũt apli eis manus dyacones in stituẽtes cos. Unde Bfanus di. xxj. ℌ. j. in fine. dicit. Le uitas ab apl'os oꝛdinatos legim⁹: q̃z maxim⁹ fuit be. stephan⁹. Subdyaconos aũt ⁊ acolitos ꝓcedente tpe eccl'ia sibi ꝓstituit. Hec ibi. Oꝺ itelligẽdũ ẽ fm Tho. in iij. q̃stũ ad explicationẽ ⁊ manifestã distinctionẽ oꝛdi nũ in officijs suis. Nã q̃stũ ad ꝑmã institutionẽ xp̃us oẽs oꝛdines instituit sicut ⁊ oĩa sacramẽta. Sz ultim⁹ supdictoꝝ fuit hereſiarcha. Unde dicti sũt nicolaite: ꝺ q̃ ferẽ q̃ habuerit uxoꝛẽ pulcherrimã. Et ꝙa suspitio oꝛ/ ta est ꝺ cũ q̃ zelotip⁹ esset de ea ad tollendã suspitionez dixit ipaz ⁊ alias uxoꝛes debere esse cõmunes oĩb sz in cognoscẽdo eas. ij. q. vij. Nõ oñis.

Stephan⁹ aũt ple ℌ. iiij.

nus gꝛa spũssã eti ⁊ foꝛtitudine ultra officiũz adminis/ strationis rep. uidus ꝓdicabat: ⁊ faciebat ꝓdigia ⁊ sig magna in ppl'o. Quadã aũt die surrexerũt q̃dã ex iude is alexãdrinis cyrenẽsib⁹ ⁊ asianis ad disputãdũ cum stephano: utpura de scꝑturis circa aduẽtũ messie: ⁊ cũ nõ possent resistere sapiẽtie ei⁹: submiserunt falsos te/ stes q̃ accusarẽt eũ: se audisse ꝟba blasphemie ab eo in deũ ⁊ moysen: ⁊ capiẽtes eũ duxerũt in ꝯcilũ: dicẽtib⁹ testib⁹ falsis. Iste nõ cessat loq̃ adũsus locũ sanctũ ⁊ le gẽ. Audiuim⁹ enim eũ dicentẽ: q̃ iesus nazaren⁹ destru et locũ istũ ⁊ mutabit traditiões moysi. Et intuẽtes in eũ q̃ erãt in ꝯcilio uiderũt faciẽ ei⁹ tãq̃z faciẽ angeli In terrogauit aũt ꝓnceps sacerdotũ si hec ita se haberent Stephan⁹ aũt rñdẽs fecit plenũ sermonẽ: refellẽs fal sitatẽ testiũ ꝺ cũ de blasphemia. Nã cõmendat deũ di cẽs. De⁹ gl'ie. s. auctoꝛ datoꝛ ⁊ ꝓtẽtoꝛ. i. ꝓtinẽs oẽm glo riã cõmẽdat multipliciter ꝑes coꝝ: ꝑmaxime abꝛaaz ysaac iacob ⁊ ioseph. Moysen magꝭ. Dauid q̃z ⁊ salo/ monẽ ⁊ ipm rẽplũ ⁊ bñficia plurima eis collata a deo. Demũ increpãs duriciã coꝝ dixit. Dura ceruice ⁊ icir/ cũcisis coꝛdib⁹ ⁊ auribus uos sp spũisancto restitistis: si cut ꝑes ꝟrm ⁊ uos. Quẽ em ꝓphetaꝝ nõ sũt ꝑsecu/ tiꝑes ꝟri ⁊ occiderũt eos q̃ annũciabãt de aduẽtu iu/ sti. Cui⁹ uos nũc ꝓditoꝛes ⁊ homicide fuistis. Audien tes aũt hec stridebãt dentib⁹ in eũ. Intẽdens aũt Ste phan⁹ in celũ uidit gl'iaz dei: ⁊ ait. Ecce uideo celos ap tos ⁊ filiũ hois stantẽ a dextris dei. Exclamãtes aut voce magna ꝯtinuerũt aures suas. s. in detestationẽ re putãtes eũ blasphemasse: q: dixerat iesũ uidere a dex/ tris dei. Et ejciẽtes extra ciuitatẽ lapidabãt inuocãtẽ ⁊ dicentẽ. Dñe iesu accipe spiritũ meũ. Et positis geni/ bus ꝓ inimicis oꝛabat dicẽs. Ne statuas illis hoc pec/ catũ. Quo dicto obdoꝛmiuit in dño. Ut aũt expediti⁹ possent in eũ lapides iacere exuẽtes uestimenta sua de posuerũt uestes ea sec⁹ pedes adolescentẽ sauli: q̃ postea ꝯuersus fac⁹ ẽ paul⁹ dict⁹. In illa aũt die facta est ma gna ꝑsecutio in eccl'ia ꝑmitiua hieroſolymis: ita ut oẽs dispgerent ꝑ regiones iudee ⁊ samarie ꝓter apl'os. Cu rauerũt aũt stephanũ lapidatũ uiri timoꝛati ⁊ fecerũt planctũ magnũ sup eũ. Fuit aũt lapidat⁹ stephan⁹ co dẽ anno q̃ ⁊ xp̃s crucifix⁹. s. de mẽse augusti seqnti ter/ tia die. Sed coꝛp⁹ eius inuentũ fuit anno dñi. cccc vij. Et imperij Honoꝛij anno. vij. Que inuẽtio facta ẽ fm Bedã in croñ. hoc mõ. Nã cuidã ꝓsbytero Luciano moꝛanti in territoꝛio hieroſolymitano: et in stratu suo quiescẽti sz uigilanti: apparuit sanct⁹ Gamaliel magi ster pauli ⁊ doctoꝛ eximi⁹ trib⁹ uicib⁹ in diuersis noctibus: ostendẽs ei coꝛpa coꝝ sub specie q̃tuoꝛ calatoꝛũ: triũ aureoꝛũ habentiũ rosas: ⁊ quartũ erat argenteuz plenũ croco: ⁊ locũ ubi iacerẽt: declarãs ei illa esse sctoꝝ rũ stephani lapidati a iudeis: ⁊ nicodemi q̃ xp̃m sepeli uit: q̃ fuerũt xp̃iani: ⁊ filij sui q̃ etiã fuerat fidelis: ⁊ hoc intimaret Jobi hieroſolymitano archiepo. Oꝺ ⁊ fecit ⁊ inuẽta coꝛpa ipo loco designato: trãstulit in syon cũ magna ueneratiõe. In cui⁹ inuẽtiõe narrat Aug⁹. in xxij. de ciuit. dei sex moꝛtuos suscitatos: ⁊ lxx. boies a uarijs infirmitatib⁹ liberatos: ꝛc q̃b⁹ aliq̃ ĩ yponẽsi dyo/ cesi sanati sũt. Postea trãslatũ est ꝓstãtinopoli: dein de romã. Fiebat festũ inuẽtiõis coꝛpis ei⁹ sequenti die post natalis. Sz q̃a magꝭ decet solemnisare martyriũ q̃z inuẽtionẽ coꝛpis: nõ postea trãstulit eccl'ia festa: ut sez ꝺ martyrio ei⁹ agaꝭ post natalẽ imediate ⁊ de inuentiõe ei⁹ tertia augusti q̃n fuit lapidat⁹.

Qui autem dispersi ℌ. v.

erant fideles ⁊ recesserãt a hieruſalẽ: ptrãsibãt ꝑ ciuita tes euãgelizãtes ꝟbũ dei. Philipp⁹ aũt nõ q̃dã apl'us: sed un⁹ ex septẽ dyaconib⁹ descẽdens in ciuitatẽ sama rie ꝓdicabat illis xp̃m. Intẽdebãt aũt turbe ꝟbis eius uidẽtes signa q̃ faciebat in ejiciẽdo demones ab obses sis ⁊ sanãdo infirmos. Uir aũt q̃dã nomine Simon q̃ fu/ erat in ciuitate magus seducẽs gentẽ samarie dicens. se esse aliquid magnũ: cui assentiebãt oẽs dicẽtes Hic est ꝟtus dei magna: ⁊ multo tpe sic infatuauerat eos. Cuz aũt hoĩes illi credidissent philippo euãgelizãti de regno dei ⁊ nomine iesu ⁊ baptismũ reciperẽt: credidit uel potius simulauit se credere ⁊ baptizatus est: adhesitq̃z philippo. admiraꝭ sup miraculis maximis q̃ fiebant a philippo. Cũ aũt audissent apostoli q̃ erãt hieroſoly/ mis: q: recepit samaria ꝟbũ dei. s. credẽdo ꝑ baptismũ suscipiẽdo de cõi ꝯsilio miserũt ad eos petrũ ⁊ iobãnẽ ut ꝓncipalioꝛes: ut darent eis sacramentũ ꝯfirmatõis Erãt em tm̃ baptizati in nomine iesu: sed nõdũ ch:ysma/ ti. Cui⁹ em sacramẽti collatio semꝑ fuit epis reserua/ ta. Petrus igiꝭ ⁊ Johãnes q̃ episcopi erãt ꝓmissa oꝛa/ tiõe imposuerũt manus sup illos baptizatos: ⁊ imme diate accipiebant spiritũ sanctũ: sez in signo ignis uisi/ bili. de quo sacramento habes in tertia ꝑte. Cũ aũt uidisset Simon q̃ ꝑ impositionẽ manus apostoloꝝ accipiebant hoĩes spiritũ sanctũ: obtulit apostolis ma gnã pecunie summã ut darent ei illã potestatẽ: sez dan di spiritũ sanctũ. Cui petr⁹ maledixit dicẽs in detesta/ tionẽ criminis pecunia tua tecũ sit in ꝓditionem: q̃m estimasti donũ dei pecunia possideri tẽ. Et ille. Preca mini uos ꝑ me ad deum ut nihil coꝝ q̃ dixistis ueniat sup me. Quia igiꝭ iste fuit ꝓmus in nouo testamento: q̃ cõmisit symoniã ⁊ cõplere: q̃a ideo uoluit emere spũ/ alem illam gꝛam ut alijs postea ipe uenderet in quo cõ sistit uitiũ symonie: sez emendo uel uendendo spũalia: ideo ab eo denoiant tale uitiũ ꝓpetrãtes. s. symoniaci j. q. j. Qui studet. Et in detestationẽ tãti criminis etiaz pecunia ipsa maledicta ẽ. Sz de hac materia symonie uide i. ij. p. diffuse. ti. j. c. j. Exinde angel⁹ dñi dixit phi lippo ut iret in uiã q̃ descẽdit ab hierl'ez in gazã ꝺ me/ ridiẽ. Qui ꝑgẽs iuenit illic quẽdã eunuchũ ethiopem potẽtẽ: q̃ erat sup oẽs gazas regine ethiopũ cãdacis: q̃ uenerat adoꝛare in hierl'ez: ⁊ ide reuertebat ĩ pꝛiam: se dẽsq̃z in curru suo legebat Esaiã ꝓphã. Approꝛiãs aũt philippus curruj ⁊ audiẽs eũ legentẽ Esaiã: dixit eunucho Putas ne itelligꝭ q̃ legꝭ? Qui rñdit. Quõ pos sũ intelligere nisi q̃s mihi ostenderit. Rogauit philip/ pũ ut ascenderet in currũ suũ. Erat autẽ locus scꝑture quẽ legebat illõ. Tanq̃ agn⁹ ad occisionez duct⁹ ẽ tẽ.

Generationē ei⁹ ꝙs enarrabit. Interrogabat ꝺ philippus:si ꝓpheta illud loquebaꝯ de se vel alio t de ꝙ. Ꝺ philipp⁹ exposuit:qz de xpo iesu intelligebaꝯ:annūcians ei⁹ mysteria xpi t viā salutis.s.p baptismū. Et ambulādo simul applicuerūt ad locū ybi erāt aque. Cūqz cunuch⁹ affirmaret se oīa credere ꝙ philipp⁹ ei ꝓdicauerat:baptizat⁹ est ab eo:reuersus cū gaudio in terraz suam:t philippus inuētus est in azoto. Interea saul⁹ deuastabat eccl'iam vt lup⁹ rapax domos intrās conuersoz ad fidē:t trahēs eos vrīusqz sex⁹ in custodiā.

Saulus igit ipe spi- ·H·vj

rās minarū t cedis in discipulos dñi:abijt ad ꝓncipes sacerdotū petēs epistolas potestatis:vt ꝙs inueniret i via pgens damascū fideles vinctos ꝓduceret in hieru salē. Cū aūt iter faciēs appropinqret damasco circumfulsit eū lux de celo. Et cadens in terrā ex terrore audiuit vocē dicentē sibi. Saule saule qd me pseqris. Per seqbaꝯ vrigz xpm:qz pseqbaꝯ fideles mēbra eccl'ie:cuius ipe caput erat. Cui saul⁹. Quis es dñe? Et ille. Ego sū iesus nazaren⁹ quē tu pseqris.dux est tibi ꝛ stimulū calcitrare. Cui saul⁹ tremēs ait. Dñe qd me vis facere? Cui rñdit. Ingredere ciuitatez t ibi dicet tibi qd te oporteat facere. Viri aūt q comitabanꝯ eū stabant stupefacti:audiētes vocē t neminē videtes. Qui trahentes eū ad man⁹ qz nihil videbat:introduxerūt ciuitatē ybi in domo cuiusdā ꝙ dicebaꝯ iudas māsit tribꝰ diebus nō videt neqz māducās nec bibēs. Apparuit ite rea dñs,cuidā discipulo noīe ananie simplici viro mādans ei vt accederet ad saulū in domo iude. Et cū ille timeret eū dicēs.Dñe audiui de hoīe isto ꝙta mala fecerit ꝓra fideles in hierusalē tē.Dñs ꝓfortauit euz dicens.Vade ad eū qm vas electiōis est mihi iste: vt portet nomē meū coram gentib⁹ t regib⁹ t filijs israel:ego ostēdā illiquāta oporteat pati ꝓ noīe meo.Accessit ad eū ananias ei dicens:ꝙ dñs iesus ꝙ sibi apparuerat in via miserat eū. Et posita manu sup eū:ceciderūt tanqz squame ab oculis ei⁹:t visū recepit. Baptisatusqz accipiēs cibū ꝓfortat⁹ est. Ingressusqz synagogas ꝙ erant damasci ꝓdicabat iesū:qm hic est filiꝰ dei:t ꝓ scripturas ꝓuincebat iudeos:disputās cū eis. Stupebāt qz magz eo ꝙ ꝓpus pseqbaꝯ discipulos xpi.Ubi nota fm Augz. ꝙ vbi potestas daꝯ iniqui a malo ꝓhibēdi sunt:et ad bonū cogēdi exēplo hoc. Nā si volūtas mala sp sue pmittēda esset libertati:qre paul⁹ nō est ꝓmissus in pse cutiōe eccl'ie. Sz ꝓstrat⁹ vt crearet:excecat⁹ vt mutaret:mutat⁹ vt mitteret:missus est vt q̄lia fecerat in errore talia ꝓ veritate pateret.xxiij.q.iij.Quis. Cūqz iudei facto ꝓcilio q̄rerēt mortē ei⁹ t custodiri facerent portas ciuitatz vt eū caperēt:ꝫ scito submissus ē nocte in sporta ꝓ muros ciuitatz a discipulis t sic euasit.Cū qz inde venisset hierusalē ꝛēptabat iūgere se discipulis sed oēs timebāt eū nō credētes vez esse discipulū:sz si mulatū ad nocēdū. Barnabas aūt duxit eū ad apl'os insinuās quō in via vidisset dñm:t vere esset ꝓsus: ac damasci fiducialiter ꝓdicasset in noīe iesu. Eratqz cū illis intrās t exiens in hierusalē:disputabatqz cū grecis t loquebaꝯ cū gentib⁹. Et qz reuincebat eos:querebāt eū occidere.Ꝺ cū cognouissent fratres: deduxer̄t eū cesaream:t dimiserūt tharsū. Eccl'ia aūt ꝓ totā iudeam t samariā habebat pacē t edificabaꝯ ambulās i timore dñi:t ꝓsolatiōe spūssci replebaꝯ.

Petrus aūt discur- ·H·vij.

rens venit liddā:ibiqz in noīe iesu sanauit paralyticū nomīe Enēā. In ioppen ꝙz que ꝓpe liddā erat cuz mortuā ꝺcb⁹ illis quedaz discipula nomīe tabita plena elemosynis t opibus bonis:missuz fuit ꝓ petro rogādo ne pigritaret venire illuc.Qui cū venissz t mortuā inuenisset:motus lachrymis t ꝓcib⁹ viduaz t aliorū: quib⁹ tabita faciebat vestes et alias elemosynas:resuscitauit eā. Quo diuulgato miraculo multi crediderūt in iesum. Erat aūt in cesarea quidā gentilis nomine Cornelius centurio cohortis que dicit italica:vir religiosus timēs deū cū oī domo sua:faciens elemosynas t deprecans deū semp.Vidit hora nona vidit angelum dei manifeste:sez in forma humana sibi dicentem ꝙ oratiōes sue t elemosyne ascenderāt in ꝓspectu dei. Orabat eīm pro salute sua. Et ꝙ mitteret ꝓ petro q tūc erat in ioppen in domo Simonis coriarij. Et hic sibi diceret quid eū oporteret facere ꝓ salute ꝓseqnda.Qui cū misisset duos ex domesticis suis: appropinquātib⁹ illis ciuitati ioppe:petro hora sexta oranti in superiori parte domus cū esurīret:t interim sibi pararet ꝺb⁹: factus est sup eum excessus mentis t vidit celum apertum t vas quoddā velut lintheuz submitti de celo q tuor initijs in quo erāt oīa quadrupedia:serpentia t volatilia. Et facta est vox de celo dicens. Surge petre:occide t māduca. Et petrus.Absit a me dñe quoniam nūqz māducaui cōmune t immūdū. Et vox secundo ad euz.Ꝺ deus purificauit:tu ne cōmune dixeris. Et factū est hoc ꝑter tertio. Et vas demū receptū est i celum.Cūqz Petrus cogitaret super visionē qd significaret:nūcij cornelij pulsarūt ostiū domus illius querentes petrū. Cui dixit spirit⁹. Surge vade cuz illis ꝙ perūt te:nihil dubitās:qa ego misi illos.Per illaz aūt visionē dabaꝯ intelligi ꝙ petrus cuz ceteris apostolis nō solū iudeos:sed t gentiles immundos ꝓ ritus ydolatrie deberēt occidere a vitijs:t comedere:id est incorporare ꝓuersos ad fidē eccl'ie:qꝺ factū est tunc in Cornelio cū familia sua:postea in toto orbe.Applicante ergo petro cesareā.Cornelius ꝙocatis cognatis t amicis: obuius fuit petro:t ꝓcidēs adorauit eū. Sed petrus subito leuauit eū dicens.Surge ego hō sum sicut tu. Intransqz domū interrogauit a cornelio causā sue vocatiōis.Qui explicauit sibi apparitionē angeli ꝺ dicētis.Uñ t pati erāt facē q̄cūqz mādaret eis. Et petrus. In veritate cōperi:qz nō psonarū acceptor est de⁹:sz i oīgēte ꝙ timet deū t opaꝯ iusticiā acceptꝰ ē illi.Et ꝓdicās illis iesu passionē resurrectionē miracla t scitatē: cui oēs ꝓphe testimoniū ꝓhibēt accipere remissionē pctoz ꝓ nomē ei⁹.Hec petro loquēte:cecidit spūssctūs super oēs ꝙ audiebāt verbū.s.in spē ignis. Et obstupuerunt ex circūcisiōe fideles ꝙ venerāt cū petro:qz t in natiōes.i. gētiles gra spūssci diffusa ē:audiebāt eū t illos loqntes varijs linguis t magnificātes deū. Quos oēs Petrus fecit baptisari in noīe iesu xpi. Reuertēte aūt Petro hierosolymā post aliquos dies:quidā ex iudeis cōuersis ad fidē zelantes ꝓ lege disceptabāt aduersus petrū.Quare introisset ad viros gētiles t māducasset cū eis.s.cū cornelio t familia sua. At petrus retulit eis visionē suā sup his:t Cornelij vocantis eū t mandatuz dñi concludens.Ego quid erā q possem ꝓhibere deum? His auditis tacuerūt glorificaueruntqz deū dicentes. quia t deus gentib⁹ penitentiā ad vitā dedit. Et quo innuit ꝙ placi:cersi nō teneanꝯ ex debito.tamen debēt aliquādo rationē assignare subditis in rebus obscurz que disponūt ad rempūdū querelas:vt habeat.ij.q.vij. Petrus.t.H.sequenti.Qui autē dispersi erant in lapidatiōe Stephani discurrebāt ꝓdicādo ꝓ phenicez cyprū:antiochiā iudeis tm. In antiochia aūt loquēt⁹

ad grecos:magna multitudo ibi ꝙuersa est. Quo audito miserūt apli ex hierosolymis barnabā plenū fide et spūsctō ad ꝯfirmādū illos in fide t doctrina. Qui barnabas pgēs tharsū vbi erat paul⁹:duxit eū antiochiā t pannū ibi ꝙuersati sunt in eccl'ia:docētes turbā ml'tā ibi ꝙuersaz. Et p̄mū ibi.s.antiochie discipuli xp̄i nūcupati sunt xp̄iani:qō nomē oēs fideles retinet semp.

Supuenientib⁹ autē quibusdā ꝓphetis a hierosolymis antiochiaz, Agabus ꝓpheta p̄nunciauit famē magnam futurā in vniuerso orbe que facta est sub Claudio impatore. Discipuli aūt ꝓut ꝙsqz habebat ꝓposuerūt in ministeriū mittere habitātib⁹ in iudea frib⁹. Qō t fecerūt mittētes ad seniores:q̄ scz habebāt ꝙuidē cōuersis viuētib⁹ in cōi p manū barnabe t pauli.

Eo tēpore misit he ·H·viij

rodes rex manū vt affligeret q̄sdā de eccl'ia. Et cū occidisset iacobū apl'm fratrē iohānis decapitādo in festo azimoꝝ:apposuit apphēdere t petrū. Qō t fecit ponēs eū in carcerē sub magna custodia vinctū duab⁹ catenis. Nocte aut̄ ꝓcedēte diem q̄ erat eū occisurus:ecclesia aut̄ intercā sine intermissiōe orante p eo angel⁹ ei astitit cū lumine t excitās eū dixit. Surge velociter: t subito ceciderūt catene de manib⁹ ei⁹. Et dixit sibi q̄ se p̄cingeret t calciaret t vestimētū sumeret sequendo eū. Et ꝓgressus est cū angelo disparēte. Petr⁹ in se reuersus q̄ p̄us estimabat se somniare ait. Nunc scio vere q̄ misit dñs angelū suū q̄ eripuit me de manu herodis t̄. Accessit inde Petr⁹ ad domū marie m̄ris Marci:vbi multi erāt ꝙgregati orātes p liberatōe petri:t pulsante ostiū petro:accessit puella ad ostiū vt sciret q̄s esset. Et cū cognouisset vocē petri:p gaudio non subito aperuit:sz iuit nūciare q̄ petrus erat. Qui dixerūt. Insanis. Cū aut̄ illa affirmaret:dixerūt. Angel⁹ ei⁹ est. Cūq; petr⁹ pseueraret pulsans:aperiētes ostiuz viderūt vere eē petrū:t obstupuerūt. Et narrauit quō liberat⁹ essz. Et significarūt iacobo t fratrib⁹. Et egressus abiit petr⁹ ad aliū locū tutiorē. Herodes aut̄ frustratus est de malignitate sua in petrū. Sed t punit⁹ est. Nā descēdens a iudea in cesareā:ibi cōmoratus est Erat aut̄ iratus tyriis t sydonib⁹:t ꝓsaso blasto cubiculario regis:postulabāt pacē eo q̄ alerent̄ regiones eoꝝ ab eo. Statuta aut̄ die herodes vestitus veste regia:sedebat ꝓ tribunali t cōtionabat ad eos. Popul⁹ aūt acclamabat voces dei t non hominis:adorans cū ꝓ deo. Nam veste sua auro t argento mirabiliter intexta t ornata:sedens in loco vbi sol radiabat mirabilis splendor in eo apparebat:ꝓpter q̄ populus adorabat Et quia non dedit gl'iam deo:sed sibi cōplacuit in illo cultu t veneratiōe dei sibi exhibita: angelus dñi ꝓcussit eum:t ꝙsumpt⁹ vermib⁹ expirauit.

Cū aūt essent in ec/ ·H·ix·

clesia antiochie plures ꝓphete t doctores inē q̄s erat paul⁹ t barnabas ministrātib⁹ illis dño t ieiunantib⁹ dixit spūsctūs. Segregate mihi barnabā t saulum in op⁹ ad qō assūpsi eos. s. ad p̄dicādū gētib⁹ discurrēdo p orbē:q̄ ieiunātes t orātes imposuerūt eis manus dimittētes eos:q̄ venerūt seleuciā t inde cypr̄o:t cū perambulassent paul⁹ t barnabas vniuersam insulā vsqz paphū:inuenerūt quēdā iudeū magū pseudo ꝓphamoie barien seu elimā cū p̄cōsule sergio paulo viro p̄udēte:q̄ p̄cōsul vocare fecit paulū t barnabā desiderās audire ꝝbū dei ab eis. Sz ille mag⁹ barien resistebat: q̄rēs auertere ꝓcōsulē a fide. Sz paul⁹ increpās eū, dure de sua malicia t falsitate:vocās eū filiū diaboli: percussit eū cecitate solo ꝝbo. Qō cernēs ꝓcōsul admiras sup doctrinā dñi credidit. Exinde ꝓfecti sūt pgētes paphilie vbi iohes q̄ t marc⁹ ꝙsobrinus barnabe recessit ab eis pgens hierosolymā videre suos. Ipsi aut̄ paulus t barnabas venerūt antiochiaz t ingressi synagogā iudeoꝝ:ad recōsitionē eoꝝ paul⁹ surgens fecit sermonē:referēs quō deus elegisset patres eoꝝ:ducēsqz ō egy pto dederat terrā ꝓmissiōis post pegrinationē eorū p desertū q̄draginta annis:in q̄ terra ciectis t extermiatis septem natiōib⁹ chananeoꝝ:dedit eis iudices vsqz ad samuelē:t post eū reges ꝑcipue dauid:de cui⁹ semie iesus xp̄s erat:quē iohes baptista p̄dicauerat ppl'o eius esse saluatorē:quē cū ꝓcurassent a pylato vt crucifigeret sine vlla causa:ds suscitauerat a mortuis die tertia t visus fuerat a multis q̄ tūc hec p̄dicabāt. Qō totū p̄dixerat Dauid i ps̄. ibi. Fili⁹ me⁹ es tu t̄. Et alibi. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionez. q̄ de dauid nō poterat intelligi. Et p iesū ois q̄ credit iustificat:non p opa legis mosayce. exhortādo eos ad fidē iesu:t ne i duricia remanerēt:t multi iudeoꝝ t aduenaꝝ secuti sūt paulū t barnabā. Seq̄nti sabbato cū pene vniuersa ciuitas ꝙuenirent audire ꝝbū dñi:iudei repleti zelo inuidie ꝓtradicebāt his q̄ a paulo dicebant blasphemātes Quib⁹ paul⁹ t barnabas ꝓstāter dixerūt. Vob q̄dē sciz iudeis oportebat p̄mū loq ꝝbū dei. Sz q̄m illud repellitis t indignos vos iudicatis eterne vite:ecce ꝙuertimur ad gētes. Audiētes aūt gētes gauise sūt:t glorifi/cabāt ꝝbum dei:t crediderūt oēs q̄t q̄ ordinati erant ad vitā eternā. Judei aūt ꝙcitauerūt religiosas mulieres t honestas t ꝓmos ciuitatis t excitauerūt psecutionē in paulū t barnabā:t eiecerūt de finib⁹ suis. At illi excusso puluere pedū in eos:venerūt yconū. In yconio p̄dicantib⁹ in synagoga iudeoꝝ:multi crediderūt iudeoꝝ t grecoꝝ. Qui aūt nō crediderunt exciuitatis:suscitauerūt psecutionē:t ad ira cūdiā cōcitauerūt aias gentiū aduersus fratres. Sed dñs dedit cito pacē:t multa signa fiebāt p eos:diuisa est multitudo ciuitatis:t quidā erāt cū iudeis:quidā cū apostolis: factoqz gentiliū t iudeoꝝ cū ꝓncipibus suis magno tumultu:ita vt ꝓtumelijs afficerēt t lapidarent eos. Intelligētes hoc fugerūt ad ciuitates licaonie t listris et derben. Predicabāt aūt paul⁹ t barnabas in listris: ibiqz paul⁹ quendā claudū nō volentē ambulare cum credidisset doctrine eius:sanauit ipm. Qō videtes turbe clamauerūt dicētes. Dij similes facti hoibus descenderūt ad nos:vocātes barnabā iouē t paulum mercuriū:q̄ ipe erat dux verbi. Quib⁹ etiā sacerdos iouis volebat cū turbis tauros in sacrificiū offerre:sz paulus t barnabas ꝙscissis vestib⁹ ꝓsiluerūt clamātes t dicentes. Quid facitis:t nos mortales sum⁹ similes vob homines:t annūciam⁹ vobis ꝙuerti a dijs vanis ad deū viuū creatorē omniū. Qui vix sedauerūt eos ne īmolarēt. Supuenerūt aut̄ q̄dā de yconio t antiochia iudei:q̄ psuaserūt turbis:t lapidātes paulū traxerūt extra ciuitatē estimātes mortuū. Circūdantib⁹ aut̄ eū discipulis surgēs ingressus est ciuitatē. Et exinde ꝓfecti sunt in derben:reuersiqz listrā p yconiū t antiochiā:ꝓfirmabāt animos discipuloꝝ exhortantes vt p manerēt in fide:t q̄m p multas tribulationes oporteret nos intrare i regnū dei. Et cū ꝓstituissent illis p singulas eccl'ias p̄sbyteros t orassent:cōmēdauerūt eos dño i quē crediderūt trāseūtes p lisiā venerūt paphiliā:postea in derben t i antiochiā euāgelizātes vbiqz narrātes quāta p eos fecisset de⁹ t de ꝙuersiōe gentiū.

Quidã autẽ descen ·H·x·

dẽtes de iudea ex cõuersis ex iudaismo: docebant frẽs quoniã nisi circũcidami fm morem moysi: nõ potestʒ salui fieri. Quib⁹ cõtradicẽtib⁹ paulo ⁊ barnaba facta est seditio nõ modica inter discipulos antiochie ex ista ⁊rarietate opinionũ. Statuerũt aũt mittere hieroso lymã ad apl'os ꝓ decisiõe hui⁹ questiõis. Missi sũt au tẽ ex vna ꝑte barnabas ⁊ paul⁹: ⁊ alĩ ꝑ ꝑte ꝯriũ sentiẽ tiũ: q̃ applicãtes hierosolymã suscepti sunt honorifice ab apl'is ⁊ eccl'ia: ⁊ cõuenerũt apl'i ⁊ seniores videre de ⁊bo hĩ. Ubi nota hoc fuisse ꝓmũ ꝯciliũ eccl'ie. Lũq; que stio ꝓposita esset: surgẽs ꝑ⁹ q̃ vt sum⁹ põtifex habe/ bat determinare q̃stionẽ: in q̃ q̃stiõe negociũ fidei vsa/ bat. s. hõ obseruatiõe legaliũ. Dixit. Uiri frẽs vos scitis q; a diebus antiq̃s elegit de⁹ ꝓ os meũ audire ⁊bũ euan gelĩ gẽtes ⁊ credere: fide purificãs corda eor. ⁊c. Con/ clusit determinãdo nõ esse gẽtiles quersos grauãdos in obseruatiõe legaliũ circũcisiõe ⁊ aliar. cerimonialiũ. Exinde locut⁹ est in ꝯcilio Jacob⁹ minor archiẽps hie rosolymis fact⁹ ab apl'is: nõ tã q̃ maior petro vel deter minãs q̃stionẽ: cũ h̃ ad cũ nõ ꝑtineret: sed ꝓ ꝑte cõciliꝫ seu alior. de ꝯcilio approbãs ⁊ confirmãs determiatiõz petri: sicut pẽs in ꝯcilio rñdere solẽt; ꝓ placet. Qñ cum placuisset oĩb⁹: destinarũt apl'i ⁊ seniores nũcios an tiochiã paulũ ⁊ barnabã ⁊ alios cũ l'ris hec ꝑtinẽtib⁹. Apl'i ⁊ seniores his q̃ sunt antiochie ⁊ syrie ⁊ cilicie fra tribus ex gẽtib⁹ salutẽ. Qm̃ audiuim⁹ q̃a q̃dã ex nob exe untes turbauerũt vos ⁊bis: cuertẽtes anias vr̃as: q̃b⁹ nõ mãdauim⁹ ⁊c. Cõcludẽtes: visũ ẽ nobis ⁊ spũisctõ: nihil vltra oneris vobis imponere q̃s hec necessaria vt abstineatʒ vos ab imolatʒ simulacror. ⁊ sanguĩe ⁊ suf focato ⁊ fornicatiõe. Ualete. Primũ ꝓhibuerũt vt tol lerẽt suspicio ⁊ occasio ydolatrie. Secũdũ ⁊ tertiũ nec ꝯuersantes cũ iudeis ꝯuersis q̃ ab his ex obseruãtia; le/ gis abstinebãt redderent abominabiles hmõi vtẽtes ⁊ inde oriret indignatio ꝯtẽtio inter eos. Quartũ ꝓ hibuerũt vt p se maluz. Sz q; gẽtiles existimabãt illõ licere: sz soluti cũ soluta: cõ ꝓhibuerũt: fm Tho. in sũ ma. Reuertẽtes ĝ nunciꝫ antiochiã lectis libris gauisi sũt oĩes ⁊ ꝯsolati in his. Post aliquos dies dicẽte paulo ad barnabã vt discurrerẽt p ciuitates q̃b⁹ ꝑdica uerat ad ꝯfirmandos quersos in fide: barnabas vole/ bat in itinere vt cũ eis duceret iobes q̃ t marc⁹ ꝯsobri nus ei⁹. Paul⁹ aũt ꝑdicebat: nõ em̃ iudicabat cuz ido neũ ad tale mysteriũ: ex eo q̃ vt timid⁹ recessisset ab eo rũ societate. Uel vt nimis affect⁹ ad ꝓpinq̃s fuisset ad cos videndũ hierosolymã. Barnabas cõpatiẽs infirmi/ tati ⁊ ei affect⁹ oĩno nolebat secũ illũ ꝓficisci: factaq; est inter illos dissensio: ita vt abinuicez discederẽt. Qñ totũ dispẽsauit de⁹: vt diuisi ad diũsas ꝑtes accederẽt magisq; fructificarẽt pluribus natiõib⁹ ꝑdicãdo. Nec in illa dissensiõe peccauerũt: q; vteq; bono zelo moueba tur: vt dicit Uincẽ. in spe. histo. Barnabas ĝ cuz Jobe seu marco nauigauit cyprũ: paul⁹ ãt cũ syla pambula uit syriã ⁊ cilicĩã ꝯfirmans eccl'ias: ⁊ ꝓcipies custodire ꝑcepta apostolor. ⁊ seniorꝫ.

Peruenies aũt pau ·H·xi

lus cũ sila listris: inuenit ibi quẽdã discipulũ. i. cõuersũ ad fidẽ noie Timotheũ filiũ vidue fidelis: pr̃e tñ gẽti/ li. Hic est cui Apl's descripsit epl'as duas q̃ habent in ca none. Et cũ ꝑcepisset hũc paul⁹ optime fame: decreuit secũ ducere. Et q; in circũcisus erat: ne iudei ꝯsi i illis ꝑtib⁹ zelãtes ꝓ obseruatiõe legaliũ scãdalizarent: ducẽ do secũ in circũcisũ: circũcidit eũ secũ ducẽs. Cuz autez trãsirent frigiã ⁊ galatiã: venti sũt a spũsancto loq; ver bũ dei in asia: sz ꝓ reuelationẽ. Et cũ tẽptarent ire biti niã nõ ꝑmisit spũsanctus: forsitan ꝓstans aliq̃d impe dimentũ. In troade aũt morando in visione apparuit paulo vir macedo deꝑcans cũ ⁊ dicẽs. Transi in mace doniã ⁊ adiuua nos. Intelligẽs ex hoc paulus ꝺo pla cere vt in macedoniã ꝑdicaret: illuc accessit. Permanẽ te aũt aliquo ꝑe philippis q̃ est pars macedonie: cun/ tes foras portã paulus cũ sociis ad certũ locũ oratõis: obuiauerũt cuidã puelle habenti spiritũ phitonicuz: q̃ magnũ questũ ꝑstabat dñis suis in diuinãdo. Clama bat aũt ista post eos dicẽs. Hi homines sũt serui ꝺi ex celsi q̃ annũciant vobis viã salutʒ. Et cũ hoc agẽt plu/ ribus diebus: dolens sup hoc paul⁹: vna dieꝫ dixit spũi illi diabolico. Precipio tibi in noie ihesu xp̃i exire ab ea Qui statim dimisit eã. Qñ uidẽtes dñi eius quoniaz q̃ stum illũ ꝑdidisset: indignati ꝯtra paulũ ⁊ socios: p/ duxerũt eos ad ꝓncipes in foꝝ ⁊ offerrẽtes magistra/ tibus dixerũt. Hi homines ꝯturbãt ciuitatẽ cuz sint iudei: ⁊ annũciant morẽ quẽ nõ licet nobis tenere cũ sim⁹ ro mani. Plebs ĝ accurrẽs ⁊ magistratus scissis tunicis eos iussẽrũt ẏgis cedi acriter: ⁊ in carcerẽ arctũ miserũt ligno stringẽtes pedes eoz. ⁊ sb̃ diligẽti custodia. Me dia aũt nocte paulo ⁊ syla laudãtibus deũ terremot⁹ fa ctus est magn⁹: ⁊ carceris ostia apta ac vincula dissolu ta. Exp̃gefact⁹ aũt custos carceꝛ videns cũ apt̃ũ: estima uit illos fugisse: ꝓpter q̃d cuaginato gladio suo vole bat se occidere. Sz clamauit paul⁹ dicens. Nil mali ti bi feceris: hic em̃ oẽs sum⁹. Qui assũpto lumĩe introi/ens ꝓcidit ad pedes syle ⁊ pauli: ⁊ credẽs in ihesũ ad do ctrinã eoz. baptisat⁹ est cũ familia sua. Facta die magi strat⁹ iussit custodi vt dimitteret eos liberos. Paul⁹ aũt dixit. Cesos nos publice ⁊ indẽnatos homines ro manos miserũt nos in carcerẽ: nũc occulte eiciũt. Nõ ita erit: sed ipi nos ciciãt. Qñ audiẽtes magistrat⁹. s. q̃ essent romani timuerũt. Uñ veniẽtes deꝑcati sũt eos vt exirẽt ciuitatẽ. Dicit Aug⁹ ꝯtra Petilianũ hereticũ Si in adiutoriũ vestrũ terreni imperij leges assumen das putatis: nõ reꝑhendim⁹. Nã fecit hoc paul⁹: cũ ad/ uersus iniuriosos romanũ ciuẽ se esse testat⁹: vt hic ⁊ i fra ca. xxij. Recedẽtes ĝ venerũt thessalonicã in q̃ p tria sabbata paul⁹ in synagoga iudeorũ disserebat de scripturis: insinuãs q; oportuit xp̃m pati ⁊ resurgẽ. et q; hic est xp̃s quẽ annũcio vob: ⁊ multi crediderũt ex iu/ deis ⁊ gẽtilib⁹. Alij iudei repleto zelo de vulgo q̃sdam malos ꝯcitauerũt ⁊ turbã ciuitatis ꝯtra Paulũ ⁊ soci os: ⁊ veniẽtes ad domũ iasonis: nõ inuentes ibi: ex tra xerũt ipm̃ iasonẽ fidelez ⁊ aliq̃s alios ad ꝓncipes ciui tatis: clamãtes q; turbarẽt ciuitatẽ ꝯtra decreta cesa/ ris faciẽtes: dicẽtes alĩ regẽ esse ihesũ. Sz accepta satis factiõe a Jasone ⁊ sociis: dimiserũt eos. Paul⁹ aũt oc culte per noctez dimissus est: ⁊ venit in beroen: q̃ susce/ perũt cũ auiditate ẽbum dei quotidie scrutãtes scrip turas in synagoga: si hec ita se haberent. Et multi eccide runt ex iudeis ac gentilibus vtriusq; sexus. Suscita/ taq; turbatiõe a quibusdã contra paulũ: fratres dimi serũt paulum. Indeq; deductus fuit athenas: ⁊ ibi di sputabat cũ iudeis i synagoga: ⁊ cũ colẽtib⁹ ydola i foro ꝓ oĩes dies. Quidã autẽ epicuri ⁊ stoyci ꝑhi disserebant cũ eo. Et quida; dicebant. Quid vult semiuerbi⁹ hic dicere: Alij dicebant. Nouoꝝ demoniorũ videtur hic annunciator esse: quia predicabat resurrectionem mortuorũ. Et apprehensũ cum duxerunt ad areopagũ dicẽtes. Possum⁹, scire que hec est noua doctrina tua. Uolumus scire que nam hec sunt. Areopagus est q̃dã

villa seu ciuitas vbi colebaꝫ mars in q̄ erat p̄cipuus studiū pbor. Et ōr in tertu: athenienses oēs t aduene hospites ad nil aliud vacabāt nisi audire aut dicē aliq̄d noui. Stans ḡ Paul⁹ in medio ariopagi ait. Uiri athenienses p oia supsticiosos vos video: pteriens em̄ t videns simulacra vra inueni aram in qua scriptum erat scz p titulo ignoto deo. Qō ḡ vos ignorātes colitz b ego annūcio vob. Ex his igiꝫ sumpsit materiā p̄dicandi dicens q⁹ deꝰ creator celi t terre cū det oīb vitā t inspiratōz: fecitq; ex vno hoīm gen⁹ inhabitare sup terrā: desinēs statuta tpa t terminos habitationis eoz q̄rere deū si forte attrectent eū aut inueniāt: q̄uis nō longe sit ab vno quoq; nr̄m: in ipo ei viuimus mouemur t sum⁹: sicut q̄dā vr̄m poetaꝝ dixerūt: ipius ei genus sum⁹. Ex b̄ pbat beda licere doctoribus seu p̄dicatoribus inducere auctes gentiliū di. xxxvij. Turbat. Raro tn̄ b̄ apl's. Cū ḡ audissent ẏba apli p̄dicantis futurā resurrectōz: quidā irridebāt eū: alij dixerūt audiemus te de b̄ itez: t aliq; inherentes doctrine Pauli crediderūt: iter q̄s fuit dyonisius ariopagita suprad. Dict⁹ martim⁹ pbr: cū damari vroze sua. Egressus Paulus ab athenis venit corinthū: t inueniēs quendā iudeum noīe aq̄lam ponticū genere: t priscillā vrorē suā: q̄ venerant ab ytalia: eo q⁹ p̄cepisset claudius impator abscedere oēs iudeos a roma: accessit ad eos. Et q⁹ eiusdē erant artis, s. scenophactorie: manebat ap̄d eos et operabaꝫ. Sicq; de labore manuū suaꝝ, pascebat sibi t socijs thimotheo t sile q̄ secū erāt. Contradicētibus aūt iudeis t blasphemantibus doctrine pauli ait ad eos. Sanguis vester sup caput vr̄m Mūdus ego: ex hoc ad gentes vadā. Et inde migrās venit in domū titi iusti t colentis deū. Crispus aūt archisynagogus credidit cū oī domo sua: t multi Chorinthioꝝ baptizati sunt. Per noctē aūt dñs in visione cōfortauit eū ne timeret q⁹ secū erat: t ꝙstāter p̄dicaret: q⁹ pplus erat sibi in ciuitate illa. s. ꝙuertēdus ad fidē. Uñ t ibi pmānsit p annū cuz dimidio docens ẏbū dei. Gallione aūt ꝓconsule achaie existēte: insurrexerūt iudei vno animo in paulū t duxerūt añ tribunal accusantes: q⁹ cōtra legē hic suadet colere deū. Incipiente paulo rñdere: dixit gallio ad iudeos. Si esset iniquū aut pessimū facin⁹ o iudei audirem vos. Si ẏo q̄stiones sunt de ẏbo t noīb⁹ legiz vre vosipi videritis: iudex ego horum esse nolo: t remouit eos a tribunali. Demū valefaciēs paul⁹ fr̄ibus prexit in syriam: t postea in ephesum: exinde in galatiā t frigiā confirmās oēs discipulos. Ephesum aūt cū esset: deuenit illuc q̄dā iude⁹ noīe Appollo alexādrin⁹: vir eloquēs: potēs in scripturis. Hic edoctus viā dñi feruēs spū: loquebaꝫ t docebat diligēt q̄ erāt ibu: sciens tm̄ baptisma iohis: hūc cū audissent priscilla t aq̄la q̄ illuc venerant cū paulo: assumpserūt eū t diligentiꝰ docuerūt eū viā dñi. Uenienscz paulus achaiam multū ꝓfuit his qui crediderant: vehemēt em̄ iudeos reuincebat: publice oñdens per scripturas esse ihm xp̄m quē. s. predicabat: Cū aūt paul⁹ itez venisset ephesum inuenit quosdaz discipulos. i. xp̄ianos: q̄s interrogauit si recepissēt spiritū sanctū. s. visibiliē in specie ignis. Qui cū rñdissent se nescire si est spūs sanct⁹ t tm̄ baptizatos baptismo iohānis. Qui fecit eos baptizari i noīe dñi ihu xp̄i. Quo facto paulo imponēte man⁹ vt eos crismaꝫ venit spiritus sanct⁹ sup eos t loqbaꝫ linguis ꝓphantes. Erāt aūt nūero. xij. Quotidie aūt disputabat suadēs de reg̃ dei. q̄ō factū est p biennū itaꝫ oēs q̄ habitabāt i asia audirēt ẏbū dei iudei t gētiles: ẏturesq; dc⁹ faciebat per man⁹ pauli: ita vt etiā sup languidos deferrent a corpore ei⁹ sudaria vl̄ semicinctia: t recedebāt ab eis lāguores: t spūs immundi egrediebaꝫ. Temptauerūt aūt q̄dā exiudeis exorciste inuocare nomē ihu sup demoniacos vt expellerēt demones dicētes. Adiuro vos p ihm quē p̄dicat paul⁹: erāt aūt cuiusdā sue p̄ncipis sacerdotū. vij. filij h̄ facientes. Rñdēs aūt spūs nequā ait Jhm noui t paulū scio: vos aūt q̄ estis? Et insiliēs hō in q̄ erat demoniū pessimū in eos inualuit ꝛ ipos: ita vt nudi t vulnerati effugerēt ō domo illa. Et diuulgatū est h̄ oīb⁹ iudeis t gentilib⁹ habitātib⁹ ephesi: t magnificabaꝫ nomen dñi ihu. Multiq; credentiū veniebant cōfitentes actus suos. Multi aūt ex eis q̄ fuerāt curiosa sectati cōtulerūt libros. s. artiz magice: t cōbusserūt eos coram oībus. Et cōputatis p̄cijs eoz inuenerunt pecuniam denarioꝝ q̄nquaginta milium.

His expletis dispo ·H·xij.

suit paul⁹ in spū trāsita macedonia t achaia: ire hierosolymā dicēs: q̄m postq; fuero ibi: oportet me videre romā. Et mittēs in macedoniā thimotheū t erastū: ipe remānsit ad tpus i asia. Eo aūt tpe fcā est turbatio nō minima de via dñi. Naz q̄dā demetri⁹ noīe argentari⁹ q̄ faciebat edes diane argēteas: vñ p̄stabat q̄stū nō modicū artificib⁹ ex illo artificio: p̄citauit opifices ꝛ paulū dicēs: q⁹ cū p̄dicet ꝛ deos: asserēs q̄m nō sūt dij q̄ fiunt manib⁹ hoīm: euacuabiꝫ cult⁹ diane: nō solū ephesi: sz i tota asia t destruetꝫ quē colit tota asia et orb: his auditis repleti ira clamauerunt dicētes. Magna diana ephesioꝝ: t impleta est ciuitas ꝙfusiōe Et impetū fecerūt vnanimiter in theatrū rapto gaio t aristarcho macedonib⁹ cōmitib⁹ pauli. Ipo aūt paulo volēte intrare i populū: nō p̄miserūt discipuli ne. s. occideret. Sz t q̄dam aici ei⁹ rogauerūt vt nō se daret in theatrū: alij aliō clamabāt. Erat q; ecclia ꝙfusa tpl'es nesciebāt ex q̄ cā ꝙuenissent. De turba aūt detrahentes alexandrū ꝓpellentib⁹ eū iudeis. Alexand⁹ aūt silētio manu postulato: cū vellet reddē rat̄ cōgr̄ētes eū iudeū esse: q̄si p duas horas clamauerūt magna diana ephesioꝝ. Et cum sedasset scriba turbaz dixit. Uiri ephesi: t q̄s est q̄ nesciat ephesioꝝ ciuitatē cultricē esse magne diane iouisq; prolis? Cū ḡ his ꝛdici nō possit: vos sedatos esse t nil temere agere oportet. Adduxistis hoīes istos neq; sacrilegos: neq; blasphemātes deā vraz. Q̄ si demetri⁹ t q̄ cū eo sunt artifices hñt adūsus aliquē cām: quent⁹ forenses agant et p̄cōsules sunt: accusent inuicē. Nam t periclitamur argui seditiōis hodierne: cū null⁹ obnoxius sit ō q̄ possim⁹ reddē rōez ꝙcursus h⁹: his dict⁹ dimisit ecclesiā. Postq; aūt cessauit tumult⁹ vocatis paul⁹ discipul' exhortat⁹ valedixit: et venit in greciā: vbi cū fuisset p tres mēses facte sūt illi insidie a iudeis nauigaturo i syriā: habuitq; ꝙsiliū vt reuerteret i macedoniā. Et comitati sunt eum timothe⁹ scōs et gaius t alij ex asia t thessalonica: veniētesq; troadē ibi morati sunt diebus vij. Una aūt die cū ꝙuenissent ad frangendū panem paul⁹ disputabat cū eis: ptraxitq; ꝓmonē vsq; ad mediam noctē. Erāt aūt lāpades copiose in cenaculo vbi erant ꝙgregati. Quidaz aūt adolescens noīe eutic⁹ sedens sup fenestrā ad audiendū: cum mergeret somno gui disputāte diu paulo: cecidit de tertio cenaculo deorsum: et sublat⁹ oblat⁹ est mortuus. Ad quē cū descēdisset paulus: incubuit sup eū t cōplexus dixit. Nolite turbari aīa em̄ ei⁹ in eo est. Ascēdenscz in domū frāgenscz panem t gustans ꝓtraxit ꝓmonē vsq; in lucem Adduxerūtq; puez viuentē et ꝙsolati sunt valde. Ascēdentesq; naue paul⁹ cū discipul' applicuerunt in ason. et inde nauigarūt ꝛ chium: postea applicuerūt samum: t die sequēti miletū. Festinabat aūt si possibile sibi foret

diem pentbecosten facē hierosolymā. A mileto autem mittēs ephesū vocauit maiores natu eccl'ie: q̄ cum venissent ad eū dixit illis: vos scitis a p̄ma die q̄ ingressꝰ sum in asiam q̄liter vobiscū p oē tp̄s fuerim seruiēs deo cū oi humilitate z lachrymis multꝭ z temptatiōibꝫ q̄ mihi acciderūt ex insidijs iudeoꝝ. Et q̄ minus nihil vob subtraxerim vtiliū vt annunciarē vobis z docerē publice z p domos testificās iudeis z gentib⁹ in deū pniam: z fidē in dñm ihm xp̄m. Et nūc ecce alligatus ego spū vado in ir'm: q̄ in ea mihi vētura sūt ignorās nisi q̄ spūssc⁹ p oēs ciuitates p̄testat mihi dicens: q̄m vincula z tribulatiōes me manēt hierosolymis. Sed nihil horꝝ vereor: nec facio aīam meaꝝ p̄ciosiorē me dūmodo ꝓsumē cursū meū z misteriū v̄bi. Et nūc scio q̄ facietis meā ampli⁹ nō videbitꝭ: q̄ p̄ter contestor vos hodierna die: q̄ mūs sum a sanguine oīm. Nō em̄ subterfugi q̄ minus annunciarē vob oē cōsiliū dei. Et de b̄ nota. di. xliij. Ephesijs. Attēdite ḡ ait vob z vniuerso gregi in q̄ posuit vos spūssc⁹ epos: regē ecclīaꝫ dei quā acq̄siuit sanguie suo. Ego scio q̄ p⁹ discessum meū i vos ueniēt lupi ḡues nō p̄cētes gregi. s. beretici et pseudo p̄dicatores. Et nūc cōmēdo vos deo z v̄bo gr̄e ei⁹ z vigilate mēte retinētes q̄ dixi: argētū z auꝝ aut vestē cuiusq̄ nō ꝓcupiui: vos scitꝭ q̄m ad ea q̄ mihi op⁹ erāt et his q̄ mecū sunt: ministrauerūt man⁹ mee. Oīa ostendi vob: q̄m sic laborātes oportet suscipe infirmos ac memī v̄bi dñi ihu: q̄m ipe dixit. Beati⁹ ē magꝭ dare q̄ accipe. Istō nō repi ī euāgelijs dictū: nec tñ dubitādū q̄n dixerit: cū apl's cui a xp̄o reuelatū ē euāgeliū referat. Mlta em̄ xp̄s et fecit et dixit q̄ euāgelistē retinuerūt: vt extra de cele: missa. Cū marthe: de b̄ etꝭ. xvj. q. j. Predicatoꝝ. Demū positis gentib⁹ oranit cū illis magnusq̄ flet⁹ fact⁹ ē oīm: osculabāt q̄ eū dolētes maxie q̄ dixit nō eū visuros ampli⁹: z deduxer̄t eū ad nauē.

Nauigantes veni ·Ꝟ·xiij.

mus choū: sequēti die rhodū: inde patarā. Et nota q̄ Lu. auctor libri b̄ et in alijs locis loq̄t de h⁹ pegrinatione in p̄sona p̄ma. s. venim⁹: q̄ socius fuit itinerꝭ z comes individu⁹. Exinde syriā z thirū. A thiro i tholomaydā: z alia die venerūt cesareā: ibiq̄ intrauerūt in domū philipi q̄ vnus erat ex vij. dyaconib⁹ deq̄ supra cui erāt quatuor filie v̄gines p̄phetātes: z cū morarent in domo ei⁹ p dies aliq̄t supuenit q̄dā a iudea p̄pha nomīe agabꝰ intrās hic in domū vbi erat Paul⁹ cū socijs tulit zonā pauli cū ea ligās man⁹ z pedes sibūpsit: z ait Hec dicit spūssanct⁹: virū cui⁹ est hec zona alligabunt eū in ir'm iudei z tradēt in man⁹ gentiū: Qō cū audiū esset: rogabant eū sui z alij illi⁹ loci ne ascenderet in ir'm. Tūc paul⁹ ait. Quid facitꝭ flētes et affligētes cor meū Ego em̄ nō solū alligari sz etꝭ mori parat⁹ suz in ir'm p̄ter nomē dñi ihu. Et cū ei suadere nō possem⁹ ait lu. q̄uim⁹ dicētes dñi voluntas fiat. Post dies igit illos ascēderūt ir'm q̄ libenē recepti sūt a fribus: et sequēti die introiuit paul⁹ cū socijs ad iacobū. s. minorē. vbi erāt et seniores eccl'ie ꝓgregati. Quos cū salutasset: narrabat paul⁹ p singula q̄ta p eū fecisset in gētib⁹ dñs p mysteriū ei⁹: sup q̄b⁹ magnificabāt deū. Dixerūt autē paulo. vides frat q̄t milia sunt in iudeis q̄ crediderunt et oēs emulatores sūt legꝭ. Audiert aūt de te: q̄ discessionē doceas a moyse eoꝝ q̄ sūt p gētes iudeoꝝ: z q̄ n̄ debēt circūcidere filios z alia ceremonialia seruare: cō sulueꝛt ḡ ei ad tollendū scandalū et hmōi opi. a iudeis q̄ cū q̄uor ex iudeis q̄uersis q̄ habebāt sup se votū vt sanctificaret se cū eis in tēplo sm̄ mosē legꝭ: z p̄ hoc b̄ reputarēt iudei zelatores legꝭ et iudicarēt falsa ee q̄ audierāt de paulo: ex quo z ipe seruabat lēgē in hmōi votꝭ ex plendis cū alijs: q̄ō fecit paul⁹ die sequēti itrans in tēplū cū ill' q̄uor ad oblatōꝝ faciendā. Vi aūt q̄ de asia venerāt iudei videtes paulū in tēplo cōcitauerūt oēm ppl'm adūsus eū: et inijciētes man⁹ in eum clamabāt. Viri israelite adiuuate: hic est hō q̄ aduersus ppl'm et legē: et hūc locū vbiq̄ docet. Insup et gentiles induxit in tēplū Cōmota ē igit tota ciuitas. Et apprehēdētes paulū trahebāt extra tēplū. i. atria tēpli. Et cū q̄rerent occidē paulū: audiēs tribun⁹ q̄ tota ꝓfundit ciuitas: cucurrit ad locū cū militib⁹. Quē videtes iudei cessauerūt p̄cutere paulū. Tribun⁹ aūt apphēdēs paulū ligauit duabꝰ catbenis interrogās q̄s esset: aliq̄ aliū clamabant. Et cū nō posset discerni p tumultu: iussit duci in castra. Et cū venisset ad gdus: ꝓtigit vt portarer a militib⁹ p̄ vim ppl'i clamantꝭ. Tolle eū. Dixit aūt paulus tribuno. Si liceret ei et⁹ loq̄. Qui dixit paulo. Nōne tu es egypti⁹ ille q̄ añ hos dies tumultū p̄citasti z eduxisti in desertū q̄uor milia siccariorū viroꝝ. Cui paulus Ego sum iude⁹ nō ignote ciuitatis municeps. Rogo te p̄mitte loq̄ ad ppl'm. Qō cū p̄cessisset: stās paul⁹ i gradib⁹ et mānu silētio facto vt audiret: locut⁹ est hebraicē dicēs. Viri frēs z prēs audite quā ad vos reddo rationē. Ego vir iude⁹ a tharso cilicie eruditus ad pedes gamalielꝭ nutrit⁹ i ciuitate ista emulator legis sic z vos nūc estꝭ: p̄secutus q̄z est rem circa eū gestā: quā. s. eunti damascū ad p̄sequēdū et capiendū xp̄ianos: circū fulsit eū lux ꝑpe damascū: quā q̄dē viderūt socij: sed vocē nō audierūt sibi dicētē. Saule saule zc̄. put hr̄. s. c. it Factū est aūt reuertēti mihi in ir'm et orāti in templo me fieri in stupore mētis et videre illū dicētē mihi. Festina et exi velociē de ir'm: q̄ nō recipiēt testimoniū tuū de me. Vade q̄m ad nationes mittā te. Audierūt ḡ eū vsq̄ ad hoc v̄bū et tūc leuauerūt voce dicētes. Tolle de terra hmōi hoiem: nō em̄ fas est eū viuē. Vociferantib⁹ aūt eis z p̄icientib⁹ vestimēta et puluerē in aerē iactantibus: iussit tribunus eū in castra induci z flagellari cedi z torqri: vt sciret cām p̄ter quā sic clamassent ei. Et cū astrinxissent eū lorꝭ: dixit paul⁹ centurioni. Si hoiem romanū et indemnatū licet vobis flagellare. Qō cum centurio nūciasset tribuno. Tribun⁹ autē iterrogans si roman⁹ eēt: et ille affirmassꝭ dixit tribun⁹. Ego mlta summa. s. pecunie hāc ciuitatē ꝓsecut⁹ sum. Et paul⁹ Ego aūt in ea nat⁹ suz. Ex b̄ recesserūt ab eo q̄ erāt torturi cōpto q̄ esset roman⁹ et tribun⁹ timuit. Postera die volens scire diligēti⁹ q̄ ex causa accusarer̄t a iudeis soluit eū et iussit sacerdotes q̄uenire et oē ꝓsiliū. Et p ducens paulū statuit inter eos. Intēdēs autē paulus in ꝓsilio ait. Viri fratres. Ego omni ꝓscia bona q̄uersat⁹ sum añ dñm vsq̄ in hodiernū diem: p̄nceps autē sacerdotū ananinas p̄cepit astantib⁹ sibi p̄cutere os ei⁹. Tunc Paulus ad eū: p̄cutiet te deus paries dealbate. Et tu sedens iudicas me fm legem: et ꝫ legē iubes me p̄cuti. In q̄ apl's nō maledixit: sz ꝓphando dixit sacerdotiū illud vetus q̄si dealbatuz p ypocrisim destruēdū Et cum dicerent astātes. Summū sacerdotē dei maledicis· Rndit. Nesciebam q̄ p̄nceps est sacerdotum. Nec in b̄ dixit mendaciū. s. q: nō reputabat illum summum sacrdotē: q̄m reuera nō erat sed cessauerat figura. Hec aug. xxiij. q. j. Parat⁹. Sciens autē paulus q: vna pars congregatoꝝ in cōcilio erat pharisеoꝝ alter a saduceoꝝ: exclamauit in cōcilio· Viri fratres: ego pharisеus sum filius pharisеorum: de spe z resurrectōe mortuoꝝ ego iudicoꝝ. Et hoc ex facta est dissensio inter eos et soluta est mltitudo. Saducei em̄ dicūt non esse resurrectiōz neq̄ āgelū neq̄ spūm: pharisei vtrūq̄

confitenť ť bñ. Factus est ḡ clamor magnus: ť surgen/
tes ꝯdā pharisei ex pugnabāt ꝓ eo exq̄ erat de secta sua
dicētes. Nihil mali inuenim⁹ i hoie isto. Quid si spūs
locut⁹ est ei aut angel⁹ ⁊c̄. Cū ḡ magna dissensio facta
esset inter eos timēs tribunus ne paulus discerperet
ab eis: iussit milites rape eū de medio ť deduci i castra
Sequēti āt nocte assistens ei dñs ait. Cōstās esto pau
le sicut eī testificat⁹ es de me in ir̄l'm sic te oportet ť ro
me testificari. Facta aūt die collegerūt se ꝯdā votū faci
entes se nil comedere vel bibē nisi ꝑus occiderēt paulū
q̄ erāt plus q̄z q̄draginta viri. Qō votū insinuarūt ꝑn/
cipibus sacerdotū dicētes ꝙ peterēt a tribuno pauluz
ire ꝛ mitti ad eos aliq̄d certi⁹ cogniturī: q̄ facto in via
occiderēt eū. Audiuit āt ꝫ fili⁹ sor̄ pauli adolescens
ť intrans castra nūciauit insidias paulo. Qui centurio
nē vnū rogauit vt duceret ad tribunuz ꝫ ei secreta
referre. Ad quē accedēs explicauit ysidias paras Pau
lo ad occidendū. Tribun⁹ aūt timēs ne iudei vi rape/
rent eū: ť ꝓpter ꝫ ipe calūniā pateret: q̄si huic rei acq̄/
euisset ꝙ pecunia cū roman⁹ eēt: fecē parare. cc. milites
ť eq̄tes. lxx. ť lācearios. cc. q̄ scōa hora noctis ducerent
paulū saluū ad Felicē p̄sidē cū epla ꝓtinente cām hui⁹
missionis ad eū: qz. s. cū esset roman⁹ ť nil dignū mor
te patrasset: sz a iudeis de q̄stionib⁹ legis accusaretur. ť
iudei insidias mortis ei parassent vt diligēti⁹ iudicaret
ab eo. Qō totū factum est. Cū aūt Felix p̄ses recepisset
epl'am: audito a Paulo ꝙ esset de cilicia: dixit audiaz
te cū accusatores tui venerit: iussitq̄ custodiri eū Ubi
nota fm augs. ꝙ paulus nō vite sue trāsitorie: sz eccl'ie
dei ꝓsuluit: qñ ꝫ illos q̄ occidē eū cōspirauerant consi/
liū eor̄ vt tribuno ꝓderet effecit. s. mittens ad eū ncpo
tem suū. Uñ factū est vt ad locū quo fuerat ꝓducend⁹
deduceret miles armat⁹ ne illor̄ pateret insidijs. xxiij
q. iij. Maximianus. Et si in illa deductione aliq̄s de
ducentiū ab emul'. Pauli fuisset occisus in rixa vl'ecō/
tra: nō imputaret paulo. xxiij. q. v. de occidendis.

Post quinq̄ dies ¶. xxiiij.

descendit ꝑnceps sacerdotū ananias cū q̄busdā senio/
ribus ť tertullio q̄dam oratore cesareā: ť audierūt p̄si
dem felicem adūsus paulū. Et citato paulo cepit accu
sare dicens ¶ba ad capitādā beniuolentiā. Inuenim⁹
hūc hoiem pestifere excitantē seditōs oīb⁹ iudeis i vni/
uerso orbe: q̄ etiā templū violare conat⁹ est: quē volu/
m⁹ fm legē nr̄am iudicari eū. Sz supueniēs tribun⁹
Lisias vi rapuit eū de manib⁹ nr̄is. Et affirmauerunt
ceteri iudei cū eo hec ita se hr̄e. Rñdit aūt paul⁹ annuē
te p̄side. Et dixit ꝙ neq̄z in templo inuenerūt iudei cū ali/
q̄ disputantē aut ꝓcursum facientē turbe: neq̄z in synа/
gogis neq̄z in ciuitate: neq̄z ꝓbare p̄nt tibi de q̄b⁹ accu/
sant me. Cōfiteor aūt tibi qz deo meo patrī fm secta
q̄ dr̄ pharisei: spem bñs in deū ť in resurrectōz mor/
tuor̄: quā ť ipi expectāt. Post ānos aūt plures elemo
sinas facturus in gentē meā veni ť oblatiōe ť voto inuenerūt
me purificatū in templo neq̄z cū turba neq̄z cū tumul/
tu. Ipi dicant q̄d in me inuenerūt iniq̄tatis cū starez
in cōcilio: nisi de hac vna solūmodo voce q̄ clamaui in
ter eos stans: qm̄ de resurrectiōe mortuor̄ ego iudicor
hodie a vob. Dixit aūt Felix. Cū tribunus Lisias de/
scenderit audiam vos: iussitq̄ centurioni custodiri pau
lū ť hr̄e requiez. Post aliq̄t aūt dies veniēs felix cū dru
silla vxore sua q̄ erat iudea: vocauit paulū ť audiuit fi/
dem ihu ab eo: disputāte aūt paulo de iustitia ť castita
te ť de iudicio futuro: tremefactus felix rñdit. Qō nūc
attinet vade: tpe opportuno audiā te sil'. ť sperās quia
ť pecunia ei daret a paulo: ꝓpter qō ť frequēter accer/
siens eū loquebat cū eo. Bienni o aūt expleto accepit
successorē felix portiū festū: felix aūt volens gr̄am pare
iudeis reliquit Paulū vinctū. Festus aūt cū venisset
in ꝓuinciā ascēdit de cesaria ir̄l'm. Adierūt q̄z ꝑncipes
sacerdotū aduersus Paulū rogātes gr̄am vt iuberet
paulū ꝓduci ir̄l'm: insidias tēdētes in via vt occiderēt
eū. Fest⁹ aūt rñdit: ꝙ ex quo seruabat in cesarea quo ip⁹
se cito erat accessurus: illuc irent q̄ de aliq̄ accusare vel
lent eū. Et post dies octo Fest⁹ descēdēs cesareā ꝓ tri/
bunali sedens iussit paulū adduci. Cū q̄z iudei mltas
ť gues causas obiicerent q̄s ꝓbare nō poterāt. paulo
aūt rōnē reddente q̄m neq̄z ꝛ legē iudeor̄ neq̄z ꝛ tēplū
neq̄z in cesarē quicq̄z peccaui. Fest⁹ gr̄am volens para
re iudeis interrogauit: si vellet iudicari de his ab eo hie
rosolymā. Rñdit paul⁹: Ad tribunal cesaris sto: vbi o/
portet me iudicari. Judeis nō nocui sicut tu melius
nosti. Si nocui vel aliq̄d morte dignū feci: non recuso
mori. Si vo nihil eor̄ in q̄b⁹ isti me accusant feci: ne/
mo pōt me illis donare: cesarē appello. Tūc festus cuz
ꝯsilio locut⁹ ait. Cesarē appellasti: ad cesarē ibis. Trās
actis aūt aliq̄bus diebus agrippa rex ť bernice descenderūt
cesareā ad festū salutandū. Cū q̄z ꝓ dies ibi morarent
dixit Festus regi de paulo quō iudei cum ascendissent
ir̄l'm postulant eū damnari cōz. Quib⁹ rñderat qz nō eēt
cōsuetudo romanis aliquez hoiem damnare ꝑusq̄z is
q̄ accusatur p̄sentes habeat accusatores: locūq̄z defenden
di accipiat ad abluenda crimina. Cū aūt huc venissez
sedente me ꝓ tribunali: iudei aduersus paulū accusan
tes nullā cām deferebant mali: sz q̄stiones quasdā de
sua superstitione habebāt aduersus eū: ť de quodaz ihu
defuncto quē paulus affirmabat viuere. Hesitās ḡ de
hui⁹ q̄stione dicebam paulo: si vellet ire ir̄l'm ť ibi iu/
dicari. Appellauit ad cesarez. Uñ iussi eū seruari donec
mittā ad cesarē. Agrippa aūt dixit festo ꝙ vellet pau/
lum audire. Die ḡ sequēti cū intrassent adiutorium: rex
agrippa ť bernice cū multa ambitiōe iussit adduci pau
lum: referens q̄d actū erat cū eo ť quō appellauerat: ꝓ
pter qō intendebat mittere eū ad cesarē: sed nō habe/
bat q̄d certū de eo scriberet. Et ꝓterea ipe eū interro/
garet vt exinde rex ihabet formaret festū q̄d scriberet. Neq̄z
enī videbat rationabile vinctū mittere ť cām nō signi
ficare. Agrippa vo ad paulū ait: permittit tibi loqui ꝓ
temetipso: Tūc paulus extenta manu cepit rationem
reddere dicens. De oīb⁹ quib⁹ accusor a iudeis rex a/
grippa estimo me beatū apud te: cū sim defensurus me
hodie: maxime te sciente omnia q̄ apud iudeos sūt cō/
suetudines ť q̄stiones: ꝓpter qō obsecro me pacienť au
dias. Et quidē vitā meā a iuuentute nouerūt omnes
iudei: qm̄ fm certissimam sectam vestre religiōis viri
pharisei resurrectiōez mortuor̄ credens: de q̄ spe ac
cusor a iudeis o rex. Et ego existimauerā me aduersū
nomen ihu multa aduersa facere qō ť feci ir̄l'm: et mul
tos sanctor̄ incarcerans ť insaniens psequebar vsq̄z in
exteras ciuitates: ť adiecit visionē ť locutionē sibi fa/
ctā a ihu cū appropinquaret damasco ad capiendū cō
uersos ad fidem ihu. Cōcludēs: vnde rex agrippa nō
fui incredulus visioni: sz iudeis ť gentilib⁹ nunciabaz
vt penitentiā agerent ť conuerterenť ad deuz. Hac ex
causa: iudei cū essem i templo comprehensum tempta
bant me occidere. Hec paulo dicēte. Fest⁹ magna vo
ce dixit. Insanis paule: multe lr̄e te ad insaniam ꝙuer
tunt. Cui paulus. Nō insanio optime feste: sz sobrietа
tis ť veritatis ¶ba loquor. Credis rex agrippa ꝓphetis
Scio qz credis. Agrippa aūt ad paulum. In modico
suades me fieri xp̄ianū. Et paulus opto apud deum ť
in modico: ť in magno: nō tm̄ te sed ť oēs qui audiūt

fieri tales ꝙlis ego sum: excepꝛ vinculis. Et surgēs rex egrippa ⁊ pses ⁊ bernice dicebāt ad inuicē: nil mortē dignū iste fecit. Et egrippa ait festo: dimitti poterat homo iste si cesarem nō appellasset.

Vt aūt iudicatū est ·H·xv·

eū ire in ytaliā ⁊ tradi paulū cū reliquis custodijs centurioni noīe Julio: ascendētes nauē in loca asye fustulim⁹. Exinde applicuim⁹ sydonē vbi centurio cōcessit paulo ad aīcos ⁊ curā sui agere. Deinde applicuert listrā q̄ ē ps cicilie: ⁊ ibi cēturio trāsposuit paulū in aliā nauim alexandrinā nauigantē in ytaliā. Nauigātesq; applicuert ad quendā locū q̄ dicebat bonipoꝛt⁹. Et cū iam nō esset tuta nauigatio: paul⁹ hortabat ad pmanendū ꝓpter pricula imminētia marꝭ. Cēturio aūt magis credēs nauclero ⁊ gubnatori nauis q̄ paulo: volutē inde nauigare ad remanēdū in loco cōmodiori. Ualida aūt tempestate iactatꝭ sequēti die iactū fecert: ⁊ tertia die suis manib⁹ armamēta nauis ꝓiecerūt: neq; sole aūt neq; luna apparētib⁹ p plēs dies ⁊ tēpestate non exigua in mēte iam erat ablata spes oīs nr̄e salutis. Et cū mlta ieiunatio fuisset: stās paul⁹ in medio dixit. Oportebat o viri audito me nō tollē a creta lucriq; facē hāc iacturā. ⁊ nūc suadeo vob⁹ bono aīo eē: amisso em̄ nulli⁹ aīe erit ex vob⁹: ꝛ tm̄ nauis. Astitit em̄ hac nocte mihi angel⁹ dei: cui defuio dicēs. Ne timeas paule: cesarī te oportet assistē: ⁊ donauit tibi de⁹ oēs q̄ tecū navigāt: ꝙpt̄ q̄ bono aīo estote viri. Quartadecīa iam nocte supueniēte: appropinquātes ad quēdā īsulā media nocte timebāt in aspa loca deuenire ⁊ naui frangi. Nautis aūt q̄rentib⁹ fugē de naui: cōmississet scapā sub obtētu q̄si inciperēt anchoras extendē: dixit paul⁹ cēturioni ⁊ militib⁹. Nisi hi in naui māserint: vos salui fieri nō potestis. Tūc abscidert milites funes scapbe: ⁊ cuꝛ lux inciperet fieri: rogabat paul⁹ oēs cibū sumē dicens. Quartadecīa hodie dies ē expectātes ieiuni pmanentes nihil accipiētes: ꝙpt̄ q̄ rogo vos accipite cibū ꝓ salute vr̄a: q; nulli⁹ vr̄m capill⁹ de capite pibit. Et cum hec dixisset sumēs panē gr̄as egit deo i ꝓspectu oīm: ⁊ cū fregisset cepit māducare: aīeq;ores āt facti oēs ⁊ ipi sūpserūt cibū. Eram⁹ aūt i naui oēs aīe nō min⁹. cclxxvj. Et satiati cibo alleuiabāt nauē iactantes triticū in mare. Et puppis q̄dē soluebat a vi marꝭ ꝓora immobil' fixa manebat. Militū aūt ꝓsiliū fuit vt custodias occiderēt ne q̄s cū enatasset effugēt. Sꝛ cēturio volēs saluare Paulū ꝓhibuit⁹ fieri. Jussitq; eos q̄ possēt natare mittē se in mare ꝓmos ⁊ euadē ad terrā: ⁊ ceteros alios tabul' ferebāt: ⁊ q̄sdā sup ea q̄ de naui essent. Et sic oēs euaserūt ad terrā. Et cū euasissemus tūc cognoui⁹ q; mitelene insula vocabat. Barbari aūt prestabāt nō modicā būanitatē. Accensa aūt pira reficiebāt oēs nos ꝓpter ymbrē q̄ imminebat ⁊ frig⁹. Cū aūt congregasset paul⁹ sarmētoꝛ nō modicā mltitudinē ⁊ posuisset sup ignē: vipera a caloꝛe cū ꝓcessisset inuasit manu ei⁹. Barbari ꝙo vt viderūt bestiā a manu pendentē dicebāt ad inuicē: vtiq; homicida est hō h̄: q̄ cū euaserit de mari vlcro nō sinit eū viuē. At paul⁹ excutiens bestiā in ignē nihil mali passus est: qō illi estimabant in tumoꝛē ꝙuersuꝛ ⁊ moriturū. Et cū diu expectātes nil mali viderēt in eo: ꝙuersi dicebāt eū esse deū. Publius aūt ꝑn ceps īsule triduo excepit eos benigne. Patrē aūt publij febribus ⁊ dissenteria vexatū paul⁹ ingressus ad eū oīs sanauit. Sꝛ ⁊ oēs q̄ in insula illa habebāt infirmos: ducebāt ad Paulū ⁊ curabat eos. Deinde p⁹ tres mēses venim⁹ siracusaꝛ. Et p⁹ triduū inde navigātes: applicuim⁹ regiū: die aūt seq̄nti puteolos vbi inuētis fratribus rogati sum⁹ manē apud eos diebus vij. Et sic demū venim⁹ romā. Et cū audissent frēs occurrerūt nob⁹ vsq; ad appij foꝛ ⁊ tribus tabnis. Quos cū vidisset paul⁹ gr̄as agēs deo: accepit fiduciā: Cū venissemus aūt romā: pmissū est paulo manē sibimet cū custodiēte se milite. Post tertiū die ꝙocauit p̄mos iudeos ⁊ dixit eis. Uiri fratres: ego nihil adūsus plebē faciēs: aut moꝛē paternū: vinct⁹ ab hierosolymis traditꝰ sum⁹ in man⁹ romanoꝛ. Qui cū interrogatōꝛ de me habuissent: voluerūt me dimittē eo q̄ nulla cā moꝛtis esset in me. Cōtradicentib⁹ iudeis coact⁹ sum⁹ appellare cesarē: nō q̄si gentē meā bñs aliq̄d accusare. Propter hanc g̃ cām rogaui vos videre ⁊ alloq̄. Cui dixerūt. Nos neq; lr̄as accepim⁹ de te a iudea neq; aduenīes alic⁹ fratrū aliq̄d nob⁹ nūciauit aut locut⁹ est de te malū. Rogam⁹ aūt te audire q̄ sentis. Nam de secta hac notū est nobis q; vbiq; ei ꝓdicīt. Cū aūt ꝙstituissent ei diē: venerunt ad eū plēs in hospitiū q̄b⁹ exponebat testificās regnū dei. Suadēsq; eis ō ībus ex lege moysi ⁊ ꝓphetis a mane vsq; ad vesperam: ⁊ q̄dā credebāt paulo: alij nō credebāt. Cūq; inuicē nō essent cōsentiētes: discedebāt dicente paulo vnū ꝓbū: q; bñ spūs sanct⁹ locut⁹ est ꝑ Esa. Uade ad pplm̄ istū dic ad eos. Auditu audiet⁹ ⁊ nō intelliget⁹. Incrassatū est em̄ cor pplī hui⁹ ⁊c. Notum g̃ sit vob⁹ q̄m gentib⁹ missum est hoc salutare dei. Exierunt g̃ iudei multā inter se de hoc ꝓbo habētes q̄stionē. Mansit aūt paul⁹ biennio toto i suo ꝙductu. ſ. hospitio: ⁊ suscipiebat oēs q̄ ingrediebant ad eū p̄dicans regnū dei ⁊ docēs q̄ sūt de dño ihu xp̄o ⁊ gr̄ecos. Et h̄ ē finis actuū ap̄lor̄ q̄ sūt descripti a luca euāgelista apprōbati ab eccl'ia. Nā alij q̄ reperiunt act⁹ descripti a diuīsis sūt apocriphi: vt ptz di. xv. Sācta romana. Et pauca excepta gesta in eis ꝙtinent p̄ncipū ap̄lor̄ petri ⁊ pauli: p̄mo petri vsq; ad. xij. c. excepta ꝙersiōe Pauli. Residuum solius pauli. Nūc de gestis eorundē q̄ habent ex diuersis libris ⁊ martyrio: sed ꝑ⁹ ⁊ breuissime de Maria mr̄e ihu. Cap'm. III.

Jqueritur post ascen

sionē dñi: inqt Hiero. in ꝓmone de assūptione ei⁹ q̄d egerit beata ꝙgo: certū ē q̄ ꝙgo sancta pmansit: quā sane angel⁹ gabriel vt celestis paranimphus intactā custodiuit: ⁊ Jobes euāgelista ꝙgo ꝙginē fuauit suisq; dereliquit obsequijs. Non q̄ chor⁹ ap̄lor̄ eā dereliquerit inter q̄s intrans et exiēs familiariꝰ tulit de xp̄i incarnatōe: ⁊ tāto veri⁹ q̄nto plenī⁹ ab initio p spūm̄ sctm̄ cūcta didicerat: ⁊ pspexerat oculis vnīūsa. Quā sane ⁊ si oēs venerati sūt discipuli eiq; famulabant: nobes tñ ampli⁹ ⁊ spūali⁹ in finē vite. Cererū ad exemplū būane vite ꝙuersatio ei⁹ cū ap̄lis fuit: q̄ usq; dispgerent sicut lucas meminit dicēs. hi oēs erat cū maria mr̄e ihu ⁊ fratribus. Ecce ihu ascēdente cū ꝙb⁹ vacat in schola ytutū ⁊ meditat in lege mādator̄ dei vt ⁊ ipa sit forma disciplineꝝ xp̄i ⁊ exēplū pfectiōis virginib⁹: cōuersat cū testib⁹ resurrectōis: ⁊ ipsa testis cōuersatur cū senatoꝛib⁹ celi infra curiā paradisi. sub spiritus sancti disciplina et magisterio totī⁹ dine maiestatis inuenit ꝑma inter ꝑmas summi regis coh⁹tes: q̄rū vita iam nō erat deterꝛ ſz de celo. Puto q̄ ꝗquid cordis est: ꝗcqd mentis: ꝗcqd ytutis būane si totū adhibeas: nō sufficiet vrcogitare valeat q̄to indesinēter cremabat ardoꝛe pij amoꝛ: q̄tis mouebat repleta spiritus sancto celestiū secretoꝛ incitamētis: dū reuolueret aīo cūcta q̄ audierat q̄ viderat q̄ cognouerat. Nouis quotidie inflāmabat desideriis affectib⁹: totā incandueꝛat diuin⁹ amoꝛ vt in ea nihil esset qō mūdan⁹ affect⁹:

sed ardor ꝓtinuus ⁊ ebrietas pfusi amor⁊. Fortassis ꝙ p nimio amore in loco q̄ sepult⁹ ꝺr ei⁹ filiꝰ interdū eā habitasse credim⁹: q̄tin⁹ pijs pascerek itern⁹ ei⁹ amor obtutib⁹. Sic nāq; loc⁹ est hinc inde medi⁹ ꝓstitut⁹ vt adire posset passiōis vestigia ⁊ locū sepulture ⁊ ascēsionis: seu oīa in qb⁹ passus est loca inuisē. Quāuis em̄ in spū esset: tn̄ dū in carne viuēt carneis mouebak sensib⁹ ⁊ iō locoꝝ recreabak visitatiōib⁹: Hec oīa Hiero.

De transitu eius ·Ꝯ·j·

(dicit idem Hiero. in eo ſmone) nihil aliud expiri p̄t ꝓ certo nisi ꝙ hodierna die. ſ. xv. auguſti migrauit a corpore Mōstrak ſepulchꝝ ei⁹ in valle Ioſaphat medio: q̄ vall' est inter montē syon ⁊ montē oliueti posita: i q̄ fabricata ē eccl'ia q̄ sepulta fuisse ab oīb⁹ p̄dicak: ſz nūc vacuū esse cernentib⁹ oñditur. Quō āt vel quo tpe aut a q̄bus psonis sacratissimū corp⁹ ei⁹ ablatū inde fuerit vel vbi transpositū vtrū ve surrexerit nescik: q̄uis nō nulli astruere velint eā iam resuscitatā ⁊ beatā cū xp̄o imortalitate vestiri Quid aūt boꝝ veri⁹ ābigim⁹: melius tn̄ deo totū cōmittim⁹ q̄z nr̄a auēte aliq̄d temē diffinire qō nō ꝓbam⁹: hec ille. Cōiter tn̄ pie tenek eā resuscitatā: in aia ⁊ corpe glorificatā: cū xp̄o in celo regre Hoc sentit Bern̄. in ſmone: ex eo ꝙ si nō fuisset corp⁹ ei⁹ in celo ſz in terris remānsisset: videret xp̄s mr̄em nō honorasse decenē ⁊ mīn⁹ alijs sanctis ꝓcessisse. Nam corpora apl'oꝝ ⁊ alioꝝ q̄ reperiunk sctōꝝ qz scik loc⁹ reliquiaꝝ eoꝝ visitank frequēter cū magn̄ veneratione: vt ptz de corpib⁹ petri ⁊ pauli: iacobi: Antonij: Nicolai ⁊ bmōi. Si ḡ corp⁹ v̄ginis remānsisset in terris: reuelasset de⁹ vt ab oīb⁹ visitarek: ſz qz in celis ꝺr glorificatuz: iō nō reperik in terr⁊. Idē sentire viꝺr aug⁹. in ſmone dicēs inter cetera. Putredo ⁊ vmis obꝓbrio cū ihs sit alien⁹: natura marie excipik quā ihs de ea assūpsisse ꝓbak. Quoto āt anno vite sue migrauerit a corpe nō est clarū. Nam triplex reperik opinio. Epiphani⁹ asserit eā fuisse. lxxij. annoꝝ cū migrauit a corpe: dicit em̄. xliij. anno etatis sue xp̄m cōcepisse: ⁊ i. xv. peperisse. xxxiij. ānis cū filio suo fuisse: q̄bus ille vixit. Et p⁹ ascēsionē filij. xxiij. supuixisse. Qui numeri sik iuncti ꝓstituūt. lxxij. Beata autē Elisabet in suis reuelatiōib⁹ asserit ab angelo sibi insinuatū btām v̄ginē p⁹ annū ⁊ mēses q̄tuor vel circa migrasse a corpe. Et inde. xl. die resuscitatā in corpe ⁊ glorificatā: celū ascēdisse. Cōmunior opinio est ꝙ. xij. annis supuixit p⁹ ascēsionē: ⁊ sic septuagenariā obisse a dolore mort⁊ alienā sic ⁊ a corruptiōe corpis: ⁊ tertia die sue mort⁊ i corpe suscitatā ⁊ glorificatā cū xp̄o sibi obuiante ascēdisse. Multa habenk de mō obit⁹ ei⁹ ⁊ sepultura in libro q̄ ꝺr de trāsitu btē marie: ſz qz liber iste inter apocriphos cōputak. i. dubios de veritate coꝝ: vt ptz di. xv. Sācta romana: iō illa omittank. Qꝝ aūt apli interfuerint in trāsitu eius ⁊ sepultura ⁊ cū summa deuotiōe ⁊ veneratiōe officiū illud pegerint testak dyonisi⁹: de honore aūt sibi exhibito a curia celesti ⁊ filio in trāsitu suo: ait Hiero. in ſmone vbi. ſ. Ad hui⁹ exeq̄as angeli famulabank qtū fas est credere: ⁊ vniuerse celoꝝ famulabank curie. Nec mirū qz honor matern⁹ ei⁹ est q̄ nat⁹ est ex ea: quē ois celoꝝ ordo venerak Legim⁹ q̄z sepe ad funera quoꝝlibet sctoꝝ ãgelos adesse obsecꝺa p̄stitisse: necnō ⁊ aiaꝝ electoꝝ ad celos cū laudib⁹ ⁊ hymnis detulisse: insup ⁊ adhuc viuētes ibidem mirifi odor⁊ fragrantiā diuin⁹ p̄sensisse: quanto magis credendū est hodierna die militiā celoꝝ cū suis agminibus festiue obuiā aduenisse genitrici dei: eaz q̄s in genti lumie circūfulsisse: ⁊ vsq; ad tronū sibi ante mundi ꝓstitutōez paratū cū ludib⁹ ⁊ cāticis spūalib⁹ ꝺduxisse. Nulli dubiū oēm illā celestē irrm̄ tūc exultasse in effabili letitia: nec immerito Credik em̄ q̄ saluator p se tot⁹ festiu⁹ occurrerit: ⁊ cū gaudio mr̄ez i throno collocauit: als quō ipleret p̄ceptū ab eo in lege promulgatū. Honora p̄rem tuū ⁊ mr̄em: hec ille. Bern̄. q̄z in ſmone de assūptōe ait. Quis explicare queat qb⁹ ad thronū glie cāticis sit deducta: q̄z placido vultu: q̄z serena facie q̄z letis amplexib⁹ susceptā a filio: ⁊ sup oēm creaturā exaltata: cū eo honore q̄ tanta mr̄ dign̄ fuit: cū ea glia q̄ tm̄ filiū decuit. Hec est dies inq̄t hiero: in q̄ vsq; ad throni celsitudinē itemerata mr̄ ⁊ v̄go ꝓcessit atq; i regni solio sublimata p⁹ xp̄m gl'iosa resedit. Sic vbiq; sācta canit eccl'ia: q̄ꝺ de nullo alio sctōꝝ fas ē credē: vt vltra angeloꝝ merita vel archangeloꝝ trāscēderit: hec ille. Et nota ꝙ hic archangeli nō accipiūk stricte. ſ. p sctō ordine āgeloꝝ quē ordinē mk'ti sctoꝝ trāscendūt: ſz large p̄ncipaliorib⁹ in q̄libet ordine. Exaltata siq̄dē fuit v̄go maria sup oēs choros angeloꝝ. De miracul' ei⁹ in vita sua nō legik erga alios: licz tota vita sua fuerit miraculosa: cū in nullo peccauerit: ſz et miracula sanitatū ⁊ bmōi nō faciūt hoiem sāctiorē vl' deo acceptiorē. Vñ nec Johes bap. miracul' effulsit in vita quo inter natos mulieꝝ maior nō surrexit dño at testāte. Sz p⁹ mortē ei⁹ beatissima v̄go innūeris claruit et claret miracul': de q̄b⁹ nūc omittim⁹. ¶ Ipa aduocata est hoīm: vnde canit eccl'ia. Mediatrix hoīm ablutrix reꝝ criminū: peccatoꝝ venia: q̄ꝺ intelligik ꝓcurative nō causatiue: ⁊ h̄ merit⁊ ⁊ p̄cib⁹ ei⁹. Et alibi. Spes reoꝝ es maria ⁊c. spes. ſ. suffragij q̄ v̄beat nos iuuare.

Capl'm. IIII.

Est ea que dicta sunt

de beato petro apl'o ⁊ paulo cōtenta in actibus apl'oꝝ: alia notabilia opa eoꝝ q̄ habenk in alijs libris explicare ꝓgruū ē: cū ipsi dicank p̄ncipes apl'oꝝ: vñ de his Amb. ij. q. vij. Beati petr⁹ ⁊ Paul⁹ eminēt inter vniuſos apl'os et peculiari q̄ꝺā progatiā p̄cellūt. Uez iter ipsos ꝺs cui p̄ponak incertū est Petro em̄ illos eq̄les esse in meritis q̄ eq̄les sunt passione: et simili eos fidei deuotione virtisse: quos sil' videmus vna die ad martyriū gloriā puenisse. Nō sine cā factuz putam⁹ q̄ vna die vno in loco sub vno psecutore passi sunt: vt ad xp̄m pariter puenirent. Uno in loco ne alteri roma deesset: sub vno psecutore: vt eq̄les crudelitas vtrūq; ꝓstringeret. Dies ḡ p meritoꝝ: loc⁹ pro gl'ia persecutoꝝ decretus est p v̄tute. Et in q̄ loco tandē martyriū ptulerūt in vrbe roma q̄ p̄ncipatū ⁊ caput obtinet nationū. ſ. vt vbi eēt caput superstitiōis: illic caput ꝺescēret sāctitatis: et vbi gentiliū p̄ncipes habitāt: illic eccl'ie p̄ncipes morerenk: hec ibi. Itē pelagius papa di. xxj. sic ait. Quāuis vniūſe pozdē catholice eccl'ie vnus thalamus christi sit: tn̄ sctā romana eccl'ia catholica et apl'ica null' synodicis ꝓstitutis ceteris eccl'ijs plata est. ſz euāgelica voce dñi et saluatoris nr̄i p̄matū obtinuit. Tu es inq̄t Petrus: et sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā. Cui data est societas beatissimi pauli vasis electiōis: q̄ nō diuerso sicut heretici garriunt: sed vno tempe vno eodem ꝺie gloriosa morte cum petro in vrbe roma sub cesare nerone agonizans coronat⁹ est. Et sup hanc petram romanā eccl'iam xp̄o dño cōsecrarunt eā q̄z oīb⁹ vrbib⁹ vniuerso mōꝺo sua pnīa ac veneranꝺo triumpho p̄tulerūt. Item Anacletus papa di. ſ. c. In noua. sic ait. Ceteri apostoli cuz petro pari consortio honorem et potestatem acceperūt: ipsumq; p̄ncipez esse voluerūt. Qui etiam iubente domino in toto oꝛ⁊

be dispsi euangeliū pdicauerūt:ipisqz decedentibz in loco eoz surrexerūt epi q̄s q̄ recipit t ẏba eoz:dñm recipit:t q̄ eos spernit dñm spnit. Uidētes aūt apli messem esse multā:ab eis sunt electi.lxxij. discipuli quoz typū gerūt pbri:hec ibi. Bꝛan⁹ tñ di.c.§.j.eos dicē e/ lectos a xpo:qō etiā hꝛ in euāgelio luce.x.c. Uñ dici pt q̄ xps elegit in discipl'os t apli vt ipsi essent simplices sacerdotes. Qō aūt ꝺz in.c. In nouo:apl'os oēs babu/ isse parē ptātem:intelligendū est vt dicit glo.ibi q̄ ad ptātem ordinis epalis. Nam q̄ ad mīstratiōez seu iuris/ dictionē petr⁹ maioꝛ fuit oīb. Itē cū ꝺz spēaliter de pe/ tro t paulo q̄ sunt pares:intelligēdū est vel q̄ ad meritū t pmiū:vt vidꝛ sentire amb.t leo papa: vel quo ad ptātem ordinis:qz vterqz eps. Nam q̄ ad ptātem facilē di miracula:petr⁹ maioꝛ fuit paulo:cū ad vmbrā ei⁹ sanarent infirmi:quo ad sapiam t officiū pdicandi paulus maioꝛ petro:q̄ztū aūt ad iurisdictionē petr⁹ maioꝛ paulo t omnibus alijs.

De petro igitur primo .H.j.

sciendū q̄ adduct⁹ fuit ibu p germanū suū Andream ad habendā familiaritatē cū eo. Et cū ei dixit. Tu vocaberis ceph as qō interp̄tat petr⁹:iō pmo.s.a petra secūdū nomē deriuat:petra aūt erat xps.s.significatiue ꝑus aūt vocabat symon:quo noīe aliq̄n etiā vocatus est p⁹ apl'atus:vt ptz Joh.vl. Postea vocat⁹ ē ad apostolatū a xpo cū andrea dū piscarent in mari galilee. Mat.iiij. Et itez referēte luca.v.q̄n ad ẏbū xpi iactantes rhete in mare cōprehendert piscū multitudinē tantā vt implerent naui cule due:ipe hic p ceteris apostolis feruentiorē amoꝛē t zelū ad xpm ondit:vñ t cū passionē ei narrasset in via:retinuit eū petr⁹ dicens:p pitꝛ⁹ esto tibi dñe:nō erit tibi ꝟ. Jpe instanē q̄siuit in cena vltia scire pditoꝛē vt eū agnitū irefericeret pm Cryso. ipse solus gladiū euaginauit in captura mgri ꝺ tātā multitudinē ad eū defendendū. Quāuis aūt ad horā timoꝛe moꝛtꝭ deuict⁹ se negauerit discipulū xpi:tñ vt dicit amb.ꝺi.l. Fidelio:fact⁹ est petr⁹ postq̄z fidē pdidisse defleuit:t iō maiorē gr̄am recepit q̄z amisit. Tanq̄z em̄ bon⁹ pastoꝛ tuendū gregē accepit:vt q̄ sibi añ infirm⁹ fuerat:fieret oīb firmamētū:hec ille. Sz t pius flenit amare t nec fuerat ꝓfirmat⁹ ex alto. Ferē enim q̄ sp in sinu sudariū portabat q̄ creb:o fluentes lachrymas tergebat:qz q̄n dulcedinis allocutōis t presentie dñi memoꝛ erat:lachrymas ꝓtinē nō poterat vel etiaz ꝓter negatiōez illā. Passionē ei⁹ plēs scripserunt: vt Marcell⁹ Lin⁹ t Leo papa. Dicit aūt Jsiō.in lib.de oꝛtu t obitu sactoꝝ. Petr⁹ postq̄z antiochie fundauit eccl'iaz:sub claudio cesare romā pgit ꝺ symonē magum ibiq̄z pdicās.xxv.ānis eiusdem vīb pontificatū tenuit Trigesimo aūt t sexto anno a passiōe dñi a nerone imperatoꝛe (vt ipe voluit) crucifixus est. Ex q̄bus seq̄t q̄ xj.annis in ptib oꝛietis mansit añq̄z romā attingeret. Ex his aūt.vij.cathedrā tenuit antiochie pdicās:alijs q̄tuoꝛ irl'm t ptib vicinis. Alij dicūt q̄ petr⁹ māsit in ptib oꝛietis ptim antiochie t ptim irl'm t vicinis loc⁹ añq̄z veniret romā ānis.xiij.q̄ vidꝛ veri⁹ ex eo q̄ hꝛ ad Gal'.ij. q̄ paul⁹ cū post ānos.xiij.s.a sua ꝙersiōe (q̄ fuit anno quo xps passus est) venisset hierosolymā ꝓtulit cū petro t alijs euāgeliū. Et in hui⁹ veneratoz sez petri eccl'ia antiochena p⁹ romanā exaltata ē:vt sit tertia pr̄iarchat⁹ di.xxij.renouātes. Etꝟ q̄ petr⁹ p ibi cathedrā tenuit. Et ꝓtꝟ etiā festū cathedre petri in febꝛuario celebꝛat. Cui⁹ etiā occasio extitit:q̄ cū petrus antiochie pdicādo mlt'os ꝙertisset:ipo alijs etiā ciuitatib⁹ adiacētib⁹ euāgelizante ei⁹ absentia ei⁹ symon magus mlt'os decepit auertēs a doctrīa petri t ad suā trahēs:arte magica mira exercēs seqz dei ẏtutē ē ꝓtestās Sz reuertēte Petro ꝙersi illi ad pniaz:eo q̄ symon mago adhesissent oēs de cīrate nudis pedib⁹ t silicijs induti obuiauerūt petro. Quos penitētes petr⁹ benigne suscepit gr̄as deo agēs Et cū obtulissz t pp'os multos varijs lāguoꝛib⁹ detētos t demonijs vexatos:et super oēs nomē dñi ibu petr⁹ inuocasset: imensū lumen celitus emicuit:t oēs sanati currebant ad vestigia petri osculāda:tūc infra.vij.dies plusq̄z decē milia hoīz baptizati sunt. At theophil⁹ ꝓnceps citatꝭ domū suā magnificā basilicā fecit ꝓsecrari t cathedrā excelsaz ibi poni: vbi petr⁹ euāgelizās ab oīb videret t audiret. Hec ex itinerario Clemētis. Cū q̄ petr⁹ maleficia symonis q̄ tidie magꝭ detegēt:ꝓfusus ille demū de ill' ptib recessit ad vrbē pgēs vt suis pstigijs mira ostentans adoꝛetur vt de⁹. Cōtra quē petr⁹ ad malicīā ei⁹ cōpmēdā i secut⁹ romā t ipe puenit. Habuit aūt petr⁹ vxoꝛē:vt ptz ex euāgelio. Et filiā noīe petronellā q̄s secū romā adduxit. Et ꝺ vxoꝛe ꝺz in hist'oria eccle. q̄ cū ad passionē ipa vt xp̄iana duceret:petr⁹ igēti gaudio exultauit ac eā ꝓpio noīe vocās clamauit dicēs. O ꝙiunx memēto dñi. Q̄ petr⁹ apl's t summ⁹ pōtifex habuerit filiaz nō fuit ꝺ aliquā legē Nā bñ fuit añq̄z assumeret ad apostolatū statū religi osuz t ꝓmotōez ei⁹ ad ordines. Q̄ habuit vxoꝛē fact⁹ postea pōtifex iurī cōi nō repugnat. Nā bñs vxoꝛē ea assentiente viuente pōt t ordinari t religionē intrare vtroq̄z in castitatꝭ voto permanente: qō de petro credit t vxoꝛe ei⁹. Sz t xps legislatoꝛ etiā potuisset ꝺ oēm legē dispēsare cū eo sed nō oportebat. Petronelle vo vitā descripsit sanct⁹ marcell⁹. Hec cū eēt nimis speciosa:de volūtate petri febꝛib⁹ laboꝛabat: vna aūt dieꝝ discūbētib⁹ apud eū discipul':dixit ad eū q̄dam er eis. Cū oēs infirmi a te sanent cur ꝓmittis petronellā iacē? Cui ille:q̄ sic ei expedit. Uerūtamē ne putet impossibilitas sanitatꝭ ei⁹ meis ꝓmonib⁹ excusari aio ad eā. Surge petronella t ministra nob velociter . Que statim sana surrexit t mīstrauit. Completo aūt mīsterio dixit ei petr⁹. Redi ad locū tuū: t redi/ens ad lectū febꝛib⁹ vt ꝑus laboꝛauit. At vbi in dei timoꝛe cepit esse pfecta:ex integro eā sanauit. Comes autem q̄dam Flaccus noīe capt⁹ pulchꝛitudine ei⁹ petijt eam in vxoꝛē. Que ait:si me vis bñe in vxoꝛem:iube ad me venire ẏgines q̄ me associent ad domū tuā. Quas cum misisset:petronella ieiunijs t oꝛonib⁹ se deo commendās coꝛp⁹ dñi suscipiēs:post triduū ad dñm migꝛauit:hui⁹ festū celebꝛat vltima Maij. Ultra miracula narrata de petro in actib⁹ apl'oꝝ t antiochie:plurima etiā alia opatus est rome t alibi. Nam cū quadā vice misisset duos ex discipul' suis ad pdicandū:t iam.xx. dietas pegissent:vn⁹ eoꝝ moꝛtu⁹ est q̄ dict⁹ ē georgi⁹. Socius aūt ei⁹ q̄ ꝺz fuisse Marcial':vel ꝑm alios Frōtonius:reuersus ad Petrū narrauit factū Cui petrus dedit baculū suū agēs ad locū sepulture ipsius greoꝛgij ponceret sup eum. Quo facto ille surrexit iaz.xl.dies habens in sepulchꝛo. De cibo ei⁹ t vestitu diē demēs in itinerario. Panis inqt mihi solus cū oliuis et aliq̄n cū oleribus in vsu est. Jndumētū est hoc mihi q̄ vides tunica cū pallioꝛe hec bñs nihil aliud requiro.

Satis aūt petrus labo .H.ij

rare habuit et certare ẏbis t oꝛib⁹ mirꝭ cū symone mago. Jo em̄ pstigijs suis mlt'a mira pp'o t ipatoꝛi oīdebat. Et inē ecca sel'ꝺ dixit ipatoꝛi neroni:q̄ ad ꝟ vt cert⁹ eēt de sua ꝺnitate et ñ ꝺbitaret:ꝓtꝟ erat vt faceret sibi caput abscidē:et eo sic moꝛtuo tertia die resurgeret

z se sibi manifestaret. Qō nero expiri volēs mādauit li
ctori caput eius abscidi. Quo facto tertia die viuus se
Neroni pſentauit: hec aūt illusio sic potuit fieri. Sy
mon magus arte diabolica circa arietē ductū p eū quē
nemo ppendit esse arietē: qz diabolo opante corpus si
mile symone mago ex aere formato circa illō erat. Sy
mon aūt in ꝓpria pſona pstrictis oculis boim arte dia
bolica a nullo videbat. Sicqz dū lictor putauit se caput
abscidere symonis: amputauit caput arietꝭ circa quem
erat effigies symonis. Caput aūt z reliquū arietis ipe
symon asportauit nemīe eū videte: vñ tertia die se ma
nifestās q̄ se occultauerat creditus ē surrexisse. Aliqñ
etiā loqnte ipo symone cū nerone in thalamo: z ipe sy
mon repiebaꝭ extra in foro ppl'm alloqui: nō q̄ simul
eēt i pl'ibus locꝭ idē: sz pſona q̄ loqbaꝭ ad ppl'm diabo
lus erat bñs effigiē ꝓpriā symonis: qō vtiqz pmittente
deo pōt. Quod z deus sinit ad ꝓbandū electoꝝ pſtan
tiā z fidē: vt hr̄. xxvj. q. v. Nec mirū. Cū igit hec z alia
hic maleficus ageret: ppl's in magā veneratiōe eū habe
bat: adeo vt et imaginē ei facerēt cū subscriptiōe tituli
huius Symoni sancto deo Nero aūt ita diligebat eū
q̄ salutis sue et totius ciuitatꝭ custos putaret. Habu
it aūt petrus triplicē ꝓflictū cū eo in ꝓticulari. Prima
q̄dē vice: qz cū petrus cū paulo qui intrauerat vrbē die
bus illis vt vterqz simul ꝓfunderēt magū z falsitates
eius detegerēt: adūssent imperatorē: z pñte symone in si
nuarēt ipm magū plenū fallaciꝭ z spū neqz vt referūt
marcellus z leo papa. Ait symō. Nō diuti⁹ patiar būc
petrū inimicū: sz pcipiā angelis meis vt vindicent me
de isto. Cui Petrus Angelos tuos nō timeo: sz ipi me
timēt. Ait nero. Nō times petre symonē qui dinitatez
suā factis oñdit. Cui petrus. Si diuinitas est in eo: de⁹
us oīa nouit etiā occulta: dicat g̃ quid mō cogito vl' fa
cio Et ne nos fallat dicā o imperator in auriby tuis secre
to quid intendo. Quod annuēte nerone egit dicēs sub
misse vt panis ei occulte porrigeꝭ. Hoc pacto ait petr⁹
Dicat symō quid actū vel dictū sit qui se deū facit. Et
symō. Magꝭ dicat petrus q̄d cogitem ego. Petrus aūt
Qō cogiter symon ostendam ope me nosse Tūc symō
indignatus clamauit dicēs. Procedāt canes magni z
deuorent petrū. Et subito canes magni. i. demones in
forma canū apparuerūt Et cū impetū facerēt in petrū
ipe petrus panem būdictū occulte ꝓtulit: z eos i fugā
cōuertit. Et petrus ad Neronē. Ecce factꝭ ostendi me
nosse cogitatiōez symonis: z q̄ canes ꝓduxit ꝺ me oste
dit sen nō hr̄e angelos diuinos sed caninos. Tūc symō
Audite me petre z paule. Si vbis hic nil possū facere
veniemus vbi oportet vos me iudicare Ego aūt mō vo
bis parco: hec Leo. Altera vice cū iactaret se symon
posse mortuos suscitare ad qō euz incitabāt seqces sui
z decepti ab eo: vt petrū ꝓfundere posset Accidit g̃ vt q̄
dam iuuenis moreꝛeꝭ Fuit z ꝺ petro nūciatū q̄ symō
se obtulerat ad suscitandū. Cōgregatis g̃ turbis pluri
mis petrus et symon in hac snīa ꝓuenerūt vr gente po
pulo: vt qui mortuū suscitare non posset: ille occideꝛeꝭ
vt falsus bō z deceptor Symon g̃ incboās suis in can
tationib⁹ vsus est: quibus visus est caput agitare defū
ctus a circūstātibus: ex q̄ existimās multitudo illū su
scitatū exclamare ceperūt ꝺ petrū eū lapidare volētes
Petrus vo imperato silentio ait. Si viuit defūctus sur
gat ambulet z loquaꝭ: alioqn sciatis fantasma esse qō
mouerit caput. Cūqz separatus esset symon a lectulo vt
iusserat petrus: cadauer imobile mānsit. Extinde petrus
alōge stās facta ozone clamauit. In noīe ihu xpi cruci
fixi surge ad oleseēs. Qui statim surrexit z ambulauit
Cūqz vellet ppl's symonem lapidare: ꝓhibuit petrus.
dicēs. Satꝭ est sibi q̄ vidit se in artib⁹ suis supatum.
Mgr̄ nr̄ docuit p malis bona pstare. Hec egesippus
z linus. Et addit marcellus q̄ symō sic ꝓfusus accessit
ad marcellū quē nouerat discipulū suū: z alligauit ca
nem maximū ad ostiū domus. i. diabolū in forma ca
nis: vt dilaceraret petrū ad domū eius venientē. Pe
trus aūt aduenies inuētū canē soluit: pcipies vt directe
ꝺ symonē ꝓcedēt neminē ledēdo. Qui canis solut⁹ in
secutus symonē in eū insilijt dilaniās oēs vestes ei⁹ vt
nudus remaneret q̄rens eū strāgulare. Sz accurrens
petrus impauit cani ne in corpe eū lederet: ppl's aūt cū
puerꝭ z cane currētes post eū ō ciuitate vt lupū effuga
rūt. Qō obprobriū nō ferēs p annū stetit occultus. De
mū rediēs symō ad vrbē in amicitiā neronis vt prius
receptus est Et quocato ppl'o dixit se g̃uiter a galyleis
offensū: z iō vrbē quā tueri solebat velle deserē: z diem
statuit q̄ deberet in celū ꝓscendere: qz nō dignabaꝭ am
plius in terra habitare: vt refert leo. Statuta igit die
z hora: cōgregato vniuerso ppl'o assistēt⁹ petro z pau
lo ad detegendū maleficia ei⁹: cū eis fuisset intimatum
qō ille pmiserat factuꝝ. Symon turrim excelsā (vel
fm linū) capitoliū ascendit z inde se deūciēs laureat⁹
volare cepit vt auis ad celū. Dixit aūt paulus ad petrū
Meū est orare: tuū imperare. Et petrus ad paulū. Eri
ge caput z vide Cūqz videret eū in altū volare ait pau
lus. Petre q̄d cessas pfice q̄ cepisti iam em̄ vocat nos
dñs. Tūc petrus ait. Adiuro vos angeli satbane q̄ eū
defertis p aera vt amplius nō ferat⁹ p dñm nr̄m ih̄m
xp̄m: sz corruere dimittat⁹: sicqz dimissus a demonijs
fractis cruribꝫ expirauit. Justo dei iudicio ꝺ actum
cernim⁹: vt q̄ ꝺ naturā volare voluit: officio naturali
pedū ꝑuareꝭ: et q̄ volitare cēptabat: ambulare nō posꝭ
set: z q̄ sua temeritate ad celū ascendē ostentauit: ad in
ferni ꝓfundū ꝓfractus tor⁹ descenderet. Hec audiēs
Nero multū doluit talē amisisse: z dixit apl'is. Malo
exemplo vos pdā q̄ me suspectū fecistis: vñ traditi sūt
in custodiā carceꝭ sub cura ꝓcessi z martiniani. Quib⁹
ꝓuersis ad fidē Petrus in carcere fonte diuinitus ꝓ
curato eos z multos alios baptizauit: eisqz carcerē ape
ruit vt liberi discederēt. qui postea xp̄iani inuēti marꝭ
tyrio coronati sunt. Et lz petrus nollet discedē ne vide
reꝭ mortē timere: tandē ꝓpulsus p̄cibus discipuloꝝ vt
ad eoꝝ ꝓsolatiōez z ꝓfectū adhuc se in vita fuaret: re
cessit de carcere. Egressus vrbem: cū venisset ad locum
q̄ dr̄ sancta maria ad passus vidit xp̄m sibi occurrentē
z ait. Dñe q̄ vadis. Qui rñdit. Venio roma iterꝝ cruci
figi: q̄ petrus intellexit in se esse crucifigendus Unde
reuersus ad ciuitatem dixit fidelibus quomō dñs sibi
apparuerat: z declarauerat se p martyriū migraturū.

·H·iij

Scies ergo petrus citi⁹ se
permartyrium ad dominum migraturū ꝓuidere vo
luit in futurū gregi sibi cōmisso. Congregatis g̃ fideli
bus instituit sanctū Clementē successorē suū i papatu
Un Johes tertius papa ait. viij. q. j. Si petr⁹ ꝓnceps
apl'oz aditorez sibi asciuit linū z cletū: nō tñ ptātem
pontificij aut ligandi vel soluendi normā eis tradidit
sed successori suo Clemēti: q̄ sedem apostolicā post euz
z ptātem pontificalem tradente sibi beato Petro tene
re ꝓmeruit Linus vo z Cletus exteriora ministrabāt
Et ꝓnceps apostolorum verbo z oratiōni instabat: vbi
dicit glosa. q̄ ex his patet q̄ Linus z Cletus non fue
runt apostolici: quod verum est viuēte Petro sz admi
nistrabant tpalia pauperibus erogando ad qō fuerūt

electi. vij. diacones ab apl'is: ꝫ officiū ꝫ hodie camerarius pape. Adiuuabāt etiā in spūalib⁹ absoluendo ⁊ ligando. Et qđ dictū est in dicto. c. q nō hēbāt prātez ligādi ⁊ soluēdi sitelligiť ſm glo. q̄ ad plenitudinē ptāt ſ quā sibi papa refuat. Itē ſm glo. lin⁹ ⁊ det⁹ nō fuerūt p⁹ petrū imediate aplīci: ſz clemēs a ꝓtro instituꝰ Qđ clemēs cernēs ꝫ gnitiosum esse exēplo q alīchs sibi eligeret successorē: instigat⁹ a spūsctō renūciauit papatui: ⁊ fact⁹ est papa lin⁹. Et eo decedēte q martyriū creatus ē det⁹ pōtifex summ⁹ Quo migrāte ad dñm: fuit assumpt⁹ ad papatū Clemēs ꝑfat⁹ Et dicit glo. vij. q. j. §. his omnibus. q hodie papa nō possit sibi instituere successorē: q ꝫ esset immutare statū eccīe vt. xxv. q. j. p pla. c. Instituēs ātē petr⁹ clementē in ꝓspectu fideliū eū admonuit dicēs. Te oportet irrepbēsibiliť viuē: ⁊ sūmo studio nitī vt oēs vite h⁹ occupatiōes abūcias ne fideiussor existas: ne aduocat⁹ litiū fias: ne vel nulla alīq occupatiōe ꝓrsus inueniar ſ mūdial' negociū occasione pplex⁹. Neq enī iudicē neq cognitorē secularīū negociorꝫ hodie te ordinare vult xp̄s: ne p̄focat⁹ p̄sentib⁹ hoīm curis: verbo dei vacare non possīs Hec opa q tibi dixim⁹ mīn⁹ ꝓgruere: exhibeāt sibīnuicē vacantes layci: ⁊ te nemo occupet ab his studūs p q̄ sal⁹ hoīb⁹ dar: hec. xj. q. j. Te qđē Itē petr⁹ ad fideles. Oportet eū q docet ⁊ īstruit alias rudes eē talē: vt semeti ipm ꝓ ingenio discētiū scīpm possit aptare: ⁊ verbi ordinē ꝓ audiēt ſ capacitate dirigē. Debet ḡ apm̄e eē eruditus ⁊ doct⁹ irrepbēsibiliť matur⁹ ⁊ pauidus: sicut ipī probatis hunc fore clementē p⁹me: vt bñ. vij. q. j. opter. Itē petr⁹ in ordinatiōe eiusdē clementis ppl'm alloquens ait. d. lxxxvij. Si inimic⁹ est iste clemēs alicui ꝓ actibus suis p̄uis vos nolite expectare vt ipe vob dicat Cū illo nolite esse aīci: ſz prudenter obſuare debet ſ ⁊ voluntati ei⁹ absq cōmonitōe obsecundare: ⁊ auertē vos ab eo cui ipm sentit ſ adūsū. Nec loq⁹ bis cū qbꝫ ipe nō loquitur: vt vnusqsq q i culpa est dū cupit oīm nr̄m aīcicias bñe: festīner citi⁹ recōciliari ei q oīb⁹ pest: ⁊ ꝫ b rede at ad salutē. hec ibi. Scripsit aūt petr⁹ duas epl'as q canonice appellanť ⁊ autēticе sūt ⁊ approbate: vna earū ō roma quā apellat babiloniā dicēs Salutat vos eccīa q est babilonie. Et ꝫ ꝓpē ꝓfusionē errorꝫ ⁊ vicioꝫ qbꝫ tota dedita erat: pauc ſ exceptis ad fidē ꝓuersis. Sz ⁊ in fine scōe epl'e cōmēdat seu collaudat epl'as ꝓauli dicēs. Karissimi: sagacite imaculati ⁊ inuiolati in pace: ⁊ dñi nr̄i lōganimitatē salutē arbitramini sicut ⁊ karissim⁹ frat nr̄ paul⁹ ſm datā sibi sapiam scrīpsit vob: sicut ⁊ in oīb⁹ epl'is loquēs in eis de bis i qbꝫ sunt q̄dā difficilia intellectu: q indocti ⁊ instabiles deprauāt sicut ⁊ ceteras scripturas ad suam pditionem.

De martirio eius ·H·iiij.

Predicāte aūt petro ⁊ multū in pdicatiōe castitatē cōmēdāte ⁊ lasciuias arguēte: q̄tuoꝫ ꝓubie ꝑfecti agrippi ad pdicatoꝫ ei⁹ ita sunt ꝓuerse ad deū ⁊ castitatē seruandā: vt nullaten⁹ accēdere vlteri⁹ ad eū accedē: ꝓpter qđ iratus agrippa q̄rebat occasiones mort ſ ꝫ ꝓetrū. Cū ḡ petrus q̄reret a ministris neronis inuētus p̄sentatus est agrippe ꝑfecto: cuius facies (vt ait lin⁹) vt sol resplenduit: dixitq̄ ei ꝑfectus Tu ne es ille ꝓetrus q in plebib⁹ ⁊ mulierculīs q̄s a virorū thoro sepas gloriaris? Quē petrus dure increpās de sua libidine ⁊ atrocitate: dixit se in cruce dñi gloriari. Dem̄ exiussu neronis data est sn̄ia ꝫ apl'os petrū ⁊ paulū: vt ꝓetr⁹ tanꝫ alienigena ⁊ qui crucē pdicabat xp̄i dñi: cruci affigerēt. Et ꝓaulus q⁹ ciuis roman⁹ capite plecterēt Ubi dicit de hac sn̄ia Dyoni. in epl'a ad timotheū si ſ eius est. O frater mi thimothee: si vidisses agones cōsummationis eoꝝ: defecisses p̄ dolore ⁊ tristicia. Data em̄ sn̄ia ꝫ eos: vidisses turbas iudeoꝝ ⁊ gentiliū ꝓcurientes eos ⁊ expuētes in facies eoꝝ. Aduenīēte aūt tpe cōsummatiōis eoꝝ cū separenť ab inuicē: ligauerunt colūnas mōi: nō absq fratrū gemitu ⁊ ploratu Tunc inqt paul⁹ petro. Pax tecū fundamentū eccl'ie ⁊ et pastor oīm agnoꝝ xp̄i. Et petr⁹ ad paulū. Vade i pace ꝓdictor bonoꝝ: mediatorꝫ ⁊ dux salutꝫ iustoꝝ. Paul⁹ ḡ ductus est in via ostiensi decapitādus vt dicēť infra. Petrus vo alibi. Quo ꝓuenīēs videns crucē sibi paratā erectā: rogauit ministros vt crucē ꝓterent: ita vt capite et manib⁹ deorsuz ⁊ pedib⁹ sursuz in cruce maneret dicēs Qm̄ dñs meus ad terrā descēdit: erecta cruce sublimatus est. Me ātē quē de terra ad celū reuocare dignat⁹ est: crux mea caput meū in terra dz oñdere: ⁊ pedes ad celū dirigē. Et q⁹ nō sum dign⁹ vt in cruce sim sīc dñs meus ihs: ideo crucē gyrate vt caput deorsū sit: pedes sursū. Qđ ⁊ factū est: ꝓpl's aūt ꝫgregatus furore repler⁹ volebat neronē ⁊ ꝑfectū occidere ⁊ petrū liberare: ſz petrus rogauit vt passionem suā nullatenus impedirent dñs aūt (vt ait Egesippus) aperit oculos discipulorū ibi lugentiū: ⁊ viderūt angelos stātes cū coronis ō floribꝫ rosaꝝ ⁊ liliorꝫ: ⁊ petrū i cruce stantē cū eis ⁊ libꝝ a xp̄o accipientē: ⁊ inde q loqbat legentē. Intelligens petr⁹ q fideles gloriā suā vidissent gr̄as agēs ⁊ deo fideles cōmendās spm̄ emisit. Tūc marcell⁹ ⁊ Apuleus fratres discipuli ipm de cruce deposuerūt ⁊ diūsis contientes aromatib⁹ sepelierūt. Tpe aūt sancti Lorneli pape: vt hñ i legēdis: greci fideles apl'oꝝ corpa furati eadē aspernabāt. Sz demones in simulacr ſ habitātes dīna ꝓtrute coacti damabāt. Viri romani succurrite. q⁹ dū vī auferunť. Qua ꝓpter fidelib⁹ intelligentib⁹ de apl'is: gentilib⁹ vo de suis dūs: multitudo simlī fideliū ⁊ infideliū adunata illos psequit: vñ timentes greci corpa ipa apl'oꝝ: apud catacūbas in puteū ꝓiecerūt sed a fidelib⁹ postea extracta sunt. Sz cū dubitarent q essent ossa petri ⁊ q pauli: ꝛātib⁹ fidelib⁹ ⁊ ciuanatib⁹ de celo rūsum est: maiora esse pdicatorꝫ: mīnora piscatoris. Et sic separata sunt in suis eccles'ijs collocata. Vel ſm alios a bto Siluestro papa in ꝓsecratiōe eccl'iarū illoꝝ magꝫ cū paruis ab eo pōderata: ⁊ ꝓ medietate in ipis eccles'ijs collocata: hodie tñ capita apl'oꝝ Petri ⁊ pauli mirabiliter auro ⁊ argēto ⁊ gēmis ornata in ecclesia lateranensi sancti Jobis reposita ppl'o ostendūť

Cap'm. V.

Paulus q̄ꝫ is in numero. xij. apl'oꝝ q sūt a xp̄o in terris ꝓuersante vocati nō cōputeť: tñ apl's dr̄ in terptať em̄ missus. Fuit aūt missus ad pdicandū ꝓ orbē vocat⁹ a xp̄o ad dexterā dei sedentis: sed tunc in aere ꝓpinq terre descēdenti euāgeliū ꝓ reuelatiōez ibu xp̄i edoct⁹ nō ab hoie vt ipe refert. Qui ⁊ si ex būilitate dicat Ego sū minimus apl'oꝝ qui nō sū dignus vocari apl's: q⁹ ꝑsecutus sū eccl'iaz dei. Et ad Thimo. j. Venit ihs peccatores saluos facere quoꝝ ꝑmus ego sū. i. maximus: tñ cū veritate ait plus oīb⁹ laborauī: nō aūt ego ſz gr̄a dei mecū. Et de noie eius qđ interptať os tube: vel os corū: vel electū mirabile: vel paulus a pausa qđ est recēs vel paulus q̄si modicus. De ipo ātē noie triplex ē opinio Orig⁹. em̄ dicit q ſp fuit bīnominus. i. saulus ⁊ paulus dictus. Rabanus asserit ꝑus vocatū saulū a saule superbo: postea Paulū ꝓter magnā humilitatē: ⁊ hoc post ꝓuersionē q̄si modicus dictus. Beda aūt vult q sit dictus paulus a paulo sergio ꝓ cōsule quē conuertit

ad fidē Fuit aūt de tribu beniamin: vñ de ipo exponit Aug. illā ꝓphetiā iacob: beniamī lupꝰ rapax ⁊c. Ben. xlix. Cōuersus est aūt pmo āno passiōis xpi. i. de mēse ianuarij sequenti imediate passiōez xpi. Refert Haymo q paulus a pulloꝝ cantu vsqꝫ ad q̄ntā horā laborī manuū insistebat: erat em̄ scenofactorie artis: deinde p̄ dicationi vacabat: itaqꝫ plerūqꝫ vsqꝫ ad noctē ꝓtrahebat ꝑmonē. Residuū tpis cōmestioni somno ⁊ oratiōi necessariū erat. Hiero. de virs illustrib⁹ ait: q. xxv. anno a passiōe dñi b est neronis imperij scdo anno. Paulus vinctus romā mittit vt dictū est sup ex actib⁹ apl'orum: ⁊ p bienniū in libera custodia manēs adūsus iudeos disputabat: deinde a nerone dimissus euangeliū in occidentis ꝓtib⁹ p̄dicauit Audiēs em̄ nero q de lege iudeoꝝ ⁊ fide xp̄ianoꝝ q̄stio eēt inter paulū ⁊ iudeos cū nondū esset in impio firmat⁹ nō curauit multū de tali q̄stione: vñ ⁊ liber dimissus fuit. Quartodecio aūt neronis āno eodē die q̄ petrus crucifixus paulus capite trūcat⁹ est ꝑm Hiero. Eius āt sapia ⁊ religio vbiqꝫ diuulgabat ⁊ ab oīb⁹ mirabil'r habebat. Mitos etiaꝫ de domo cesaris sibi in amicitiā copulauit: ⁊ p̄cipue se necā mgr̄m neronis: vñ ⁊ epl'e reperiūt ad alterutrū destinate. Quedā etiā scripta ei⁹ coram cesare recitata sūt ⁊ ab oīb⁹ mirabil'r ꝓmendata. Senat⁹ etiā de illo alta nō mediocrit sentiebat: passionē āt eius Linus papa descripsit. Cū igit rome esset: ⁊ q̄dā die circa vesperas i q̄dā solario p̄dicaret: q̄dā iuuenis noīe patroclus pincerna regis vt paulū ꝓpter multitudinē cōmodius audiret fenestrā dom⁹ ascēdit Qui dormitās de ea in terrā cadēs expirauit. Qō audiens nero ml'tū de eo doluit ⁊ aliū in eius officiū subrogauit. Paul⁹ vo p spūm b cognoscēs: astantib⁹ insinuauit: mādās vt illū defūctū patroclū ad se adducerēt. Quē ad eū delatū resuscitauit ⁊ ad cesarē remisit. Audiēs nero patroclū adesse ⁊ ad eū ingredi velle quē mortuū nouerat: timens ne fātasma esset: nolebat eū admittē: sed suasu amicoꝝ ei⁹ intrare pmissus est. Cui nero. patrode viuis. Et ille. Cesar viuo. Nero aūt ait Et q̄s te fecit viuere. Cui ille Dñs ihs xps rex oīm seculoꝝ. Et Nero irat⁹ ait. Ergo ihs resoluet oīa regna mōi ⁊ ipe regnabit. Cui patrocl⁹ etiā. Tūc dedit nero ei alapam dicēs. Ergo ⁊ tu militas illi regi. Qui rndit. Utiqꝫ milito q̄ me fecit viuere. Cū aūt astātes arguerēt impatorē q̄ pcussisset iuuenē prudēter loquentē. ⁊ q ipi etiā militabāt illi regi q̄ illū suscitauerat: furore replet⁹ omnes illos conuersos ad fidez incarcerauit. Et xp̄ianos fecit inqri ⁊ sine interrogatiōe cause p varia tormēta cruciari. Inē ceteros aūt fuit ductus añ neronē paul⁹ vt p̄ncipal'in tali doctrina Cui nero. O bō magni regis seruus mihi āt vinctus. Cur milites meos a me subtrahis: ⁊ tuo dño colligis? Et paul⁹ ad eū. Nō solū de tuo āgulo: sed et de vniuerso orbe milites meo regi collegi: q̄b⁹ donatiua q̄ nūqꝫ deficiēt ⁊ q̄ oēm indigentiā excludūt largit b⁹ si voluer⁹ seruus esse saluus eris. Hic tāte potētie est vt ad iudicandū oēs sit venturus: ⁊ p ignē figurā huius mūdi resoluat: ⁊ oēs ciuitates ⁊ regē destruat. Tūc nero ira repletus iussit oēs xp̄ianos igne cremari ⁊ paulū vt maiestatis reū decapitari. Cū aūt ml'ti xp̄ianoꝝ trucidarent: ppl's seditiōe facta cucurrit ad palatiū nero nis dicens. Pone modū cesar: ꝓpa iussionē. Nostrates sunt q̄s pdis romanū tuent imp̄iū Timēs aūt Nero tumultū ppl'i: mutauit edictū. s. vt nullus xp̄ianoꝝ occideret: quousqꝫ plenius in ea causa deliberaret. Itez rū paulus p̄sentat⁹ est añ neronem. Quem vt vidit exclamauit nero. Tollite maleficū decollate. in posteruz pdite sensuū alienatorē: auferte ō supficie terre mētiū immutatorē. Ad quē paul⁹. Modico tpe patiar: sz vitā eternalit dño ihu xpo. At Nero. Auferte ab eo caput vt intelligat me rege suo fortiorē: ⁊ videamus si sp viuere valeat. Et paul⁹ ad eū. vt scias me p⁹ mortez viuere eternalit cū caput mihi absciss fuerit: viu⁹ tibi apparebo: ⁊ tūc cognoscere poters q̄ ihs xps est dñs vite ⁊ mortis Cūqꝫ duceret ad locū supplicij: dixerūt ei tres milites q̄ cū ducebāt. Dic nob paule: q̄s est ille rex vester quē tm̄ diligit⁹ q̄ p eo magis mori q̄z viuē eligatis. ⁊ q̄lem mercedē inde habebit⁹ Tūc paul⁹ de regno dei ⁊ penis inferni p̄dicauit adeo q eos cōuertit. Qui cū rogarent eū vt libere abiret q̄ veller. Ille rndit. Absit vt fugiam Non em̄ sum pfugus: sz miles xp̄i legitimus. Scio em̄ q a vita ista trāsitoria ad vitā trāsibo eternā. Qui etiā dixit eis q post mortē suā sequēti die venirēt ad locū vbi fideles decapitatū sepelirēt. ⁊ ibi⁹ uenirēt ⁊ tū ⁊ lucā ⁊ ipi baptizarēt eos Interea misit Nero duos milites ad indrendū si adhuc esset occisus Quib⁹ cū apl's p̄dicare vellet illi dixerūt: postqꝫ mortuus surrexeris tūc credemus vbis tuis. Festinātes g̃ ducere ad locū decapitatiōis cū trāsirent p portā bostiensem: obuiā habuit paulus quandā deuotā discipulam suā noīe Plautillā seu lemobiā ꝑm Dyoni. Flente g̃ illa ⁊ oz̄onibus suis se cōmendauit apl's: vale plantilla eterne salut⁹ filia. Cōmoda mihi velū q̄ caput tuū tegs vñ oculos meos velē ꝓpe decapitatiōis ⁊ illud tibi restituā. Quod cū fecisset irridebāt eam satellites q tam pulchrū velū illi tradidisset quod p̄deret. Veniens g̃ ad locum passionis manibus ad celū extensis ꝓsus orantem diu orauit cū lachrymis. Et valefaciens fratribus congregatis: ligās oculos suos velo plautille: extē dens collū facto signo crucis ictū ferient⁹ excepit dicēs Dñe mi ihu in manus tuas cōmendo spiritum meuz Caputqꝫ eius a corpore excisum ihs xps clara voce insonuit. Quod nomen adeo dulce fuerat sibi in vita: vt quingentis vicibus in epistolis suis ipm ihm vel christum vel vtrūqꝫ simul nominauerat: vndaqꝫ lactis de vulnere vsqꝫ ad vestimenta lictoris ⁊ postea sanguis effluxit. Fuerat enim virgo: luxqꝫ immensa in aere supeum emicuit. In ipo autem ictu explicauit velum: in quo⁹ suscipiens sanguinem illud obuoluit portās ipm Plautille Reuertentibus ministris sceleris ad vrbez in porta bostiensi: dixit illis Plautilla. Ubi dimisistis mgr̄m meū. At illi: in valle pugillū detruncatū capite velato tuo velo. Et illa nequaqꝫ. Sed ecce nunc intrauerūt Petrus ⁊ Paulus ciuitatē induti veste ꝑclara coronas fulgentes in capitibus suis habentes: ⁊ velū mihi restituit Paulus: quod eis ostendit: vñ plures cōuersi sunt ad fidem. Hec audiēs Nero obstupefactus cū loqueret cum ꝑhis ⁊ amicis sup his: ianuis clausis intrauit Paulus dicens Neroni. Ecce cesar viuo eterni regis ihu xpi miles. vel nunc credeq; nō sum mortuus sed viuo: sed tu eterna morte morieris eo q sanctos dei iniuste interficis. Nero vt amēs effectus suasu amicoꝝ patroclum ⁊ alios xp̄ianos soluit vt irent quo vellent. Die sequenti ministri illi qui conuersi fuerant ad verba Pauli eūtes ad locū vt dixerat eis: inuenerunt Tytū ⁊ Lucam a quibus baptizati sunt. Johannes Ebry. in li. de laudibus Pauli hunc mirabiliter extollit dicens. Nil p̄sus errauit: qui p̄ratum q̄dam insigne ꝓtutū ac paradisum spūalem aiam Pauli nūcupauerit Que aūt lingua laudibus eius suffic̄iat eccl'is: cū oīa sunt in boīb⁹ bona: aīa vna possideat ⁊ ea cūcta plene ⁊ accumulate. Nec solū boīm: sz etiā q̄ō est amplius angeloꝝ Oñdit exinde excellere opa sctoꝝ veteris testamenti Nā in sacrificio offerēdo abel supe-

rauit:obtulit em̃ bis sacrificiū nō agnos z oues: sed se ip̃m z totū mōm deo subȳciēdo. Noe i archa euasit liberos z aīalia irrōnabilia:hic eccīe archā p̄clitātem in diluuijs errox mltos irrōnabiles vt beluas i rōnabiles cōmutādo. Abraam miranť oēs q̄ patriā z cog̃tos ad dei p̄ceptū relicť:hic āt nō solū patriā z cognatos:sz z totū mōm z celū celox ꝓpter xp̃m:ysaac de patiētia cui putei sui ab allophil obruebanť:hic āt nō q̄ puteū:sz q̄ corp9 ꝓpriū lapidibꝫ obruebāt in celū studebat vehē. Et sic oñdit paulū in lōganimitate iacob cellē. Joseph in pudicitia. Job in patia. Moysen i caritate. Johez baptistā in abstinētia ⁊c. Idem Lhzy. i eodē. Ut missū in igne ferrū totū ꝓfecto ignis efficit sic paul9 caritate succēs9 effect9:tot9 ē caritas:q̄ q̄ cōis tori9 mōi cēt p̄:ita i amore oim z ip̄ox eox imitabant pentes:imo cūctos nō carnales verūetiā spūales p̄es solicitudie ac pietate supabat Oēm.p̄sus boiez deo exhibere cupiebat:ac si vnū̄sum mōm ipe genuissz. Jdē vbi sup̄:hō iste ignobil z circūferari9 q̄ artē exercebat i pellibꝫ tāta ꝟture ꝓgressus ē:vt vix.xxx.annox spacio z romanos z psas z parthos z medos z scitas z indos ethyopes z sarmathas atq̄ saracenos z oē boim gen9 p̄sus sub iugo mitrēt veritat. Et sicut stipulas aut fenum ignis imissus:sic oim opa demonū ꝓsūpsit. Jdē Cū amore xp̄i beatiorē se cūct z angel' z archangel' reputabat:sine b̄ neq̄ dñationū neq̄ p̄ncipatuū soci9 eē cupiebat:sz cū hac dilectiōe mag3 cē vel extrem9 :imo etiā ex nūero punitox:q̄ sine hac int̄sūmos z bonoresublimes:b̄ erat illi maximū z singulare tormentū ab hac caritate discedē:b̄ illi gehēna:hec sola illi pena:b̄ infinita tormēta:sic despiciebat vniūsa q̄ timem9:vt solz herba putrefacta ꝓtēni Tyrānos z pp̄los spirātes furorē velut q̄sdā esse culices extimabāt:mortē cruciat9 z mille supplicia q̄si ludū pueroꝝ putabat. Hec ille.

Narrat Greg9. turonēsis: q̄ q̄dā ex desperatōe laq̄z sibi parabat ad se suspendendū. Apparuit aūt ei vna vmbra sq̄lida dicēs. Eya bōe vir age q̄ incepisti nec morā fecerz. Jpe tñ dū b̄ facēt frequenť dicebat. Sancte Paule adiuua me. Erat em̃ ei deuot9 Apparuit autem alia vmbra vt boīs dicēs illi vmbre squalide:fuge miserrime ecce paulus aduenit. Sicq̄ disparentibus vmbris:ille bō ad pn̄iam reuersus laqueū dimisit.

De doctrina episto ·§.1.

laꝝ pauli q̄ sunt sūma tot9 sacre theologie q̄dā excerpta inserenť. Scripsit ad ꝓp̄los seu nationes epl'as.x.s. ad Rom̃.vnā.ad Lhoz.duas ad Gal'.vnā.ad Phil'.vnā.ad Eph̄.vnā ad Col'.vnā ad Thessal'.duas. Ad discipulos aūt q̄tuor:vidz ad Thimo.duas.ad tytum vnā.ad philemonē.vnā Et occasionē eius q̄ est ad romanos ꝓlogus in eā insinuat dicēs. Romani quibus scribit sunt q̄ ex iudeis z gentibꝫ crediderūt: hi superbia z ꝓtentiōe volebāt se alterutrū supponē:iudei em̃ conuersi dicebāt se p̄ferēdos:q: de ex cūctis nationibꝫ elegerat illū pp̄lm vt peculiarē:legē suā ei tradiderat:et p multa miracula de egypto educēs z mānā i deserto nutriēs:demū ad ērā p̄missiōis pduxit expugtz natiōibꝫ inhabitātiū:z in finē carnē ex eis assumpsit At ipi gētiles sp ydol' fuierāt deū verū ignorātes Ecōtra gētiles ꝓuersi rndebāt:q̄sto maiora bñficia narratz vob collata cū eis fuerītis ingratissimi:mandata legz ꝓtemnētes z sanctox ꝓphetas p̄sequentes:deniq̄z t ip̄m dñm crucifigentes:tāto gr̄uiora supplicia meremini:z digni estis a deo repelli ꝓpter duritiā vīaz. Nos iō veniā meruimus q: ign̄abam9 deū nec habuim9 oñdentē errorē nostrū. Sz vbi p apl'os z alios vitatē itellexi9 subito ad fidē ꝓuersi sumus:z iō magz a deo dilecti z cari. Dic g̃ alēcantibꝫ apl's q̄si se mediū interponēs:ita ptiū dirimit q̄stiōes:vt neutrū eox sua iusticia salutē meruisse ꝓfirmet: ambos pp̄los iudeos z gentiles scient z gr̄uit deliq̄isse oñdēs Judei q̄dē legē trāsgrediendo:gentiles deū cognitū naturali ratōne nō adorādo sz ydola:vtrosq̄z tñ veniā z salutē ꝓsecutos q̄ ad p̄fōs ad fidez nō ex suis meritz sz dei misēdia:z iō eq̄les eē z i pace in uicē debē ꝟsari Jn p̄ igit .c.p9 exordiū oñdit gētiles vt pbos z poetas naturali inuestigatiōe cognisse deuz dicēs. Qđ notū est ei.i.q̄ pōt rōne sciri de deo: manifestū est in ill' p inuestigatōz:vt de vnitate eētie dei et attributz.s.sapia potētia bonitate z hmōi Jnuisibilia em̃ dei q̄ ad p̄fectiōes dei:a creatura mōi p ea q̄ fcā sūt intellecta ꝓspiciunť:sempiterna q̄z ꝟtus ei9 z dinitas Sz q: cū cognouissent deū nō ip̄m glorificaueruntz:sed semetipos in supbiā elati:z coluerūt creature potiusq̄z creatori ydola adorādo cū pp̄lis:iō tradidit eos deus in reprobū sensū.i.p̄misit eos labi in cecitatē mentz et errores vt nō facerēt sibi ꝓsciaz de maximis sceleribus sequēdo ꝓprias passiōes:nō rōne ppetrādo vicia ꝫ naturā z multa alia dig̃ morte eterna:de q̄bꝫ sibi. Jn.ij. ca.z.iij. inuebit ꝫ iudeos q: etsi p̄cellāt gētiles i recipiendo legē a deo:tñ ei9 erāt trāsgressores:fm illō. Oēs declinauerūt ⁊c. Et sic oēs gētiles et iudei peccauerūt z egēt gr̄a dei p salutē ꝓsequēda. Jsta āt iustificatio p gr̄az nō pōt haberi ex opibꝫ legis vl' ex circūcisiōe. Nā z de abraā p̄e eox añ legē z receptiōez circūcisiōis dictū est. Credidit abraā deo:z reputatū est ei ad iusticiam.i.ad iustificatiōz. Credidit āt xp̄m nasciturꝫ ex eo a q̄ saluarenť oēs. Nō g̃ ex lege sz ex fide ibu xp̄i cū gr̄a boīes saluanť Ūñ in.v.c. oñdit q̄ sicut p vnū boīez.s. adam peccm̃.s.originale intrauit in mōm: z p peccatū mors:mors aīe z corpis:q̄d pcm̃ ade fuit q̄m trāsgressus est dei p̄ceptū:edendo de lig̃ vetito. Et q: oēs q̄ ab eo descēderūt p cōmixtionē marz femie:i eo tūc erāt fm ꝟtutē seminalē. Sīc tota arbor maxia in ꝟtute ē i semie:iō viciata radice oēs rami seu fructz ab eo deriuati q̄ fuit ꝓncipiū actiuū generatiōis būane sē infecti pcō originali excepto xp̄o q̄ nō est ꝓceptz ex virili semine:sz de spūsancto. de ꝓse.di.iij. firmissime:z istud ꝛ oēs peccauerūt in adā. Jta ait apl's p obedientiā vnius boīs.s.ibu xp̄i:q̄ vicz factus est obediēs vsq̄z ad mortē crucis:multi ꝫstituenť iusti.i.iustificati p gr̄am ei9:nō dicit oēs:q: nō oēs credūt z gr̄am q̄piūt:sed b̄ fit per baptismū rite susceptū in q̄ maxime opat passio xp̄i.s. mortificationē oim viciox z surrectiōem vite spūalis ꝟtutū:q̄d eti ā figurat ip̄e baptism9:vt notat i p̄ncipio vi.c. Jsta aūt mortificatio viciox z iustificatio non poterat fieri p obſuantiā legis veteris. Nā lex illa etsi ostendebat q̄ esset pcm̃.s.p ista mādata nō tñ p̄stabat adiutoriū ad ipa obſuanda z pcm̃ vitandū. Ex quo seq̄bat in boīe magz incitamentū ad pcm̃: q: tale q̄d p̄hibitū: fm illud:nitimur in vetitū. Erat ig̃ lex illa occasio pcti:nō q̄dē data:cū lex in se bōa esset q̄ docebat q̄d erat malū vitarek:sz occasio accepta ab boīe male ea vtēte. Nō em̃ ait apl's q̄d volo bonū b̄ago:sz q̄d odi malū illud facio:q̄d intelligit dupl'r fm glo: vno de boīe seu in p̄sona boīs ꝓstituti i mortali:tal'.n. vult aliq̄n facē aliq̄d bonū fm q̄d istigat naturale desiderium excitatū a rōe:sz illō n̄ agit dñante passiōe pcti:sed facē malū pcti q̄d fm rōez detestat cognoscēs eē malū nec noticia legz ad b̄ eū iuuat sed bn̄ gr̄a xp̄i. Alio9 pōt intelligi dictū in p̄sona boīs gr̄a libati. Et b̄ vtiq̄z nō agit bonū q̄d vellet.i.ita p̄fecte z sine aliq̄ defectu:sed q̄d odit malū.s.talis defect9 illud facit:vellet em̃ iust9

bō facere bōa sine aliq̄ repugnantia sensualitatꝭ ꝛ gra uamine vel suggestiōe mali: in p̄mis etiā motib⁹: ſz nō pōt ꝓpter ꝛcupiaz .i. inclinatiōz ad mala seu ad sensibi lia q̄ōr lex mēbroꝝ vl lex fomitꝭ. De q̄ idem apl's hic. Uideo aliā legē in mēbrꝭ meis ꝛcupiaz repugnātē legi mentꝭ mee ꝛ captiuantē me in lege pcī q̄ est in mēbris meis. Et de hac. xv. q. j. in p̄n⁹. ꝛ ca. si ꝛcupia Liberat ām bō a lege ista carnis p gr̄az. Nō q̄dē vt nō sit pugna ꝛ inclinatio ad mala etiā vsq; ad venialia: ſz vt nō do minet in hoīe tal' lex fomitis vt assentiat' pctō mortali Qđ vtiq; nō p̄stabat lex talē vigorē: vñ apl's p⁹ p̄dicta ẏba cū dixisset. Infelix ego bō q̄s me liḃabit de corpe mortꝭ huius. i. de morte peccati: ad quā inducit ꝛcupi scentia ista q̄ in corpe. i. sensitiua: subdit. Gr̄a dei per ihm xp̄m hec in. vij. c. In sequēti. c. viij. ſ. oñdit q̄ ip sa gr̄a xp̄i liberat a dānatiōe ꝛ vincit ipaz ꝛcupiam seu legē peccati: si tm̄ bō viuat ſm spūm. i. rōez seu instictū gr̄e non ſm carnē. i. sensualitatē q̄ ad hoc vt sit subdita opteꝛ mortificare multipl'r. Et ne q̄s exhoꝛreat hmōi laboꝛes dicit. Nō sunt ꝛdigne passiōes huius tp̄is ad futurā gloriā q̄ reuelabit in nob. Et infra subdit. Dili gentibus deū oīa cooparī in bonū his q̄ ſm p̄positū vocati sunt sancti. i. p̄destinatis ad vitā eternā. Et vsq; adeo oīa ait Aug. de pe. di. ij. Talibus. q. etiā si qui eo rū deuiauerint seu exoꝛbitēt: hoc eis faciat p̄fice in bo nū. ſ. vt humiliores cautiores feruētiores resurgāt Et subdit apl's. Nā q̄s p̄sciuit. ſ. tales: hos p̄destinauit cō formes fieri imagis filij sui. ſ. afflictos ꝛ mortificatos vt ipe. Et q̄s p̄destinauit: hos ꝛ vocauit. Quos voca uit: hos ꝛ iustificauit. Quos iustificauit: hos ꝛ magni ficauit. Ubi sciendū q̄ p̄scientia dei ꝓprie importat p̄ cognitionē ab eterno oīm futuroꝝ euentuū: p̄cipue ac tuū humanoꝝ: siue repꝛoboꝝ siue electoꝝ: q̄ vtiq; oīa nouit: p̄destinatio ẏo plus importat vtiq; nō solū p̄co gnitiōez dei eternā actuū humanoꝝ: ſz etiā appositio nē gr̄e finalis tp̄e suoꝛ: cū. ſ. creatura est in actu existens Et q̄ hoc nō ꝛtingit nisi in electꝭ: ideo p̄destinatio dei solū respicit electos dei. Strictius aūt sumēdo p̄sciaz ꝓpt. ſ. distinguit ex opposito ad p̄destinatiōz: sic sumit cōiter p p̄cognitiōe dei eterna repꝛoboꝝ: ex q̄ p̄cogni tione ponit in repꝛobis: vñ cogāt ad malū: vocatio im poꝛtat p̄parationem ad gr̄am quā deus facit in hoīe p inspiratiōez Justificatio est ipa gr̄e infusio q̄ de impio efficit iustus. Magnificatio aūt est collatio gl'ie. Dic Aug⁹. p̄destinatio dei sp in bono accipiēda est q̄ pecca tū sola hoīs voluntate cōmissū aut remittendū nouit cū laude misericoꝛdie: aut plectendū cū laude iustīcie. In mal'āt opib⁹ nr̄is sola p̄scia dei intelligēda ē: q̄ si cut p̄sciuit ꝛ p̄destinauit q̄ ipe fecit ꝛ vt facerem⁹ dedit ita p̄sciuit tm̄ nō etiā p̄destinauit: q̄ nec ipe fecit nec vt faceremus exegit. xxiij. q. iij. Nabuchodonosoꝛ. Cū g̃ deus tāta bona nob ꝛcesserit. ſ. gr̄e ꝛ gl'e: q̄nimo ꝛ ipm filiū suū ad mortez: tō nil adūsum ꝛ afflictiuū dz nos separe a dilectiōe ei⁹ qui tm̄ dilexit nos: sed ꝓpter salu tē ꝓcurandā aliqꝝ laborare. Uñ ꝛ ipe paulus in. c. ix. dicit. Optabā ego anathema esse a xp̄o p fratribus me is. i. p̄ uersione iudeoꝝ: q̄s fratres appellat: q̄ ꝛ ipe de gente iudeoꝝ: anathema importat separatiōz: duplr aūt q̄s pōt a xp̄o separi in p̄nti. Unomō q̄ ad gr̄am vt ſ. p̄dat gr̄am: ꝛ isto mō nō est intelligendū Paulū hoc optasse: q̄ esset ꝫ ordinē caritatꝭ. Aliomō q̄ ad quādā fruitiōez .i. maximā dulcedinē q̄ capit a pfectis in cō templatiōe ꝛ meditatiōe diuinoꝝ: ꝛ ß mō paulus desi derabat separi a xp̄o i mōdo vt ꝓcuraret salutē ꝓꝛoꝝ Ut g̃ humiliter vtrāq; ptem adinuicē ꝛtendente. ſ. ꝓuer sos ex iudeis ꝛ gentilib⁹ oñdit q̄ nec ex opibus patrū deus elegit nationē iudaicā vt peculiarē ex oīb⁹ natiōi bus q̄bus legem dedit: ꝛ ex eis est incarnat⁹ declinanti bus alijs ad ydolatriā. Neq; nūc gentes vocauit ad fi dem ex ẏrutib⁹ eoꝝ cū ydolatre essent: labētib⁹ iudeis ꝓ maiori pte ad infidelitatē: ſz sola sua miseōia seu gr̄a put voluit illos tūc ꝛ istos nunc vocauit. Uñ inducit auctem. Exo. dīm dicentis Miſeboꝝ cui miſeboꝝ. i. put voluero miseōiaz seu gr̄az p̄uenientē concedendo ꝛ miseōiaz p̄stabo. i. gr̄e subseqntis cui miserebo Igit subdit apl's. Non est volentis. ſ. tm̄ vel p̄ncipaliter bn̄ ſ. velle ꝛ meritozie: neq; currentis. ſ. tm̄ vel p̄mo curre re. i. feruenter p viā mandatoꝝ incedere: ſz dei miseren tis. Q̄ igit bō credat vel bn̄ faciat: a deo est p̄ncipali ter: q̄ aūt male agat a seipo est nō a deo Uñ quod dīs dixit Moyſi de pharaone Ego obdurabo coꝛ ei⁹: nō intelligit q̄ ipe immiserit malū illius obdurationis ī coꝛ eius: ſz q̄ nō infudit gr̄am ꝛ illuminatiōem mali cia eius impediente dicit obdurasse. Diffuse igit agit ibi de repꝛobatione iudeoꝝ ꝛ electiōe gentiū a ꝓphetꝭ p̄nuciatas: inducit auctoritatē legis ꝛ Esaie. Insup oñdit q̄ nullus pōt de deo conq̄ri nec ppl's iudaicus nec gentilis: nec quis p̄uatus homo q̄ deus ei non de derit gr̄am ꝛ illuminatiōem: q̄ nulli est debitoꝝ alicu ius boni sed tota massa būani generis subdita est pdi tioni. Q̄ aūt aliq̄s ex ipa massa accipiat ad saluandū pure sue volūtati ꝛ misericoꝛdie ascribendū est: ꝛ eius bonitati gr̄e ꝛtinuo agēde. Q̄ alijs nō dat: nil subtra hit illis debitū: cū debitoꝛes sint damnatiōis. Et dat apl's exemplū de figulo q̄ de eadem massa luti aliquod vas facit pulcbrū ꝛ honoꝛabile. i. ad ꝛtinendū p̄ciosa: aliud vile ad ꝛtinendū immūdicias: nec alia ratio assi gnari pōt nisi volūtas figuli. Sic igit q̄ aliqui popu li vel p̄sone sint p̄destinati alij nō: non debet a nobis in quiri ratio q̄ inueniri non pōt: sed admiratio veneraci onis ꝛ timoꝛ solicitudinis in bn̄ operante ne cadat: vñ ipe apl's ait. Noli altū sapē sed time. Et exclamās in fra subdit. O altitudo diuitiaꝝ sapiētie ꝛ scie dei: q̄ ꝛ incomphensibilia sūt iudicia eius: et inuestigabiles vie eius. i. q̄ nō pōt inueniri rōnes opeꝝ eius q̄ vie dicūt: qꝛ p ea educimur ad cognoscēdū deū Et subdit. Quis nouit sensum dn̄i. q. d. nullus: hec habent a. c. ix. vsq; ad. xij. Et nota quod ait Aug. in li. de coꝛreptiōe ꝛ gr̄a Quis nō irrideꝛ quando in his rebus exclamam⁹: q̄s inscrutabilia sunt iudicia eius ꝛc. Sicut cogunt fate ri donum dei esse vt finiat homo vitā istam anteq; ex bono mutet in malū q̄ dicit. Raptus est. ſ. innocens ne malicia immutaret intellectū ei⁹ Cur aūt hoc alijs donet: alijs non donet: ignoꝛat. Id tamen donū dei esse in bono p̄seuerantiā ſm scripturas fateant nobi scū. Et cur alijs det: alijs non det sine murmure ad uersū deū: dignet ignoꝛare nobiscū. de pe. di. xiij. Si ex bono: vbi diffuse tractat ista materia ꝛ in. §. se. Lū g̃ iudicia dei sint nob ignota ſm apl'm: q̄s. ſ. sit p̄desti natus vl nō: ꝛ q̄re iste ꝛ nō ille: seruare debet quod ait Aug⁹. xxiij. q. iij. Sicut nō est ab oꝛone neca coꝛrecti one ꝛ ammonitiōe cessandū p ꝓuersiōe ꝛ emēdatione boīm: q̄uis hec p̄scitꝭ non p̄sint ꝛ p̄destinati sine his emendent: ita etiā non dz quis cessare etiā p̄destinat⁹ a bonis opibus: quia vt ait Hzeg⁹. ipa eterni regni p̄ destinatio ita est ab omnipotēte dispositā vt ad hoc ele cti ex laboꝛe pueniant. xxiij. q. iij. obtineri. Et ideo apl's hoꝛtatur in. c. xij. omēs ad bona opera. Et p̄mo vt bn̄ sint ordinati in seipis dicens Obsecro vos vt ex hibeatis coꝛpoꝛa vestra. i. actiones vestras que fiunt mediante coꝛpe hostiam. scz per viciozum et passionū moꝛtificatiōz. Maccabak em̄ aial qđ offerebak i sacrī

ficiū z dicebāt hostia. Uiuentem p̄ inhabitātē dilecti onē seu spūm gre. Spūs em̄ est qui viuificat: sanctā p̄ seuerantē z̄ continuationē a sanctio. rio. ōr sancta: deo placentē p̄ timorosā humiliatōez. pō. Bñ placituz est dño sup timētes eū. Rōnabile obsequiū vīm p̄ prudē tem obfuatiōz: est em̄ prudentia recta ratio rez a nob agibiliū Scdo instruit eos vt sint bñ regulati erga alios in officijs suis: assimilās eccl'ie corp̄ mysticū corpi hūano in quo sunt multa mēbra habētia diūsa officia defuientia alterz alteri diligenē z̄ gruenē ad pfuatio nē eius. Ita in eccīa q̄ est vna fide dilectōe z fine: sunt multi fideles nūero varij in gr̄ijs z officijs quoz q̄libz debet diligenē alijs defuire in officio suo: vñ dicit Habētes denoiatōes p̄m gr̄am datā a deo: differētes siue ꝓphetiā siue ministeriū .s. dispēsandi tpalia z spūalia vt plati: siue q̄ docet tē: q̄libet diligenē feruēē z būiliē alijs defuat i p̄cessa sibi gra. Ad b̄ facit qđ hr̄ di. lxxx ix. Singula. Admonet q̄ nō reddāt malū p̄ malo: sz bonū p̄ malo. Et hoc est, nō vincia malo alterius: sed vincere in bono patie z beneficentie malū iniurie p̄xi mi. In. xiij. ca. docet supioribus debere esse subiectos Dis inct aīa ptātibus supioribz subdita est de b. xj. q. j. Magnum. Et subdit apl's. Non est ptās nisi a deo glo. Aug. Siue iubente quo. s. ad bonā siue sinente q̄ ad malā. xxiij. q. j. Quid culpat. Et sequit ibi. Qui ptā ti resistit. s. iubenti iusta dei ordinatōe resistit. Secus si iubeat supior qđ ō deum: q̄ regulare est vt i ptātib subordinatis sp obediat supiori ptāti magz q̄z inferio ri: z ideo deus oibus pponendus. xj. q. iij. Qui resistit z di. viij. Que ō morem Addit apl's oibus reddēda eē debita honorz timoris. s. obedientie: tributi z vectigal' tpalis subē. Ita g̃ generaliter oñdit debita soluēda q̄ i nullo q̄s remaneat obligat⁹: ō quo pōt nisi de dilectōe q̄: ita q̄s debet soluē debit̄ dilectōis in diligēdo p̄ri mū z iuuando q̄ sp remaneat obligat⁹. Et b̄ faciendo totā legem impler. Et pb̄ induit q̄s dñm ihm: sequen do. s. pfecte z̄uersatiōz eius ad qđ hortat. In. c. xiij. circa materiā ydolis imolatoz duo dicit. s. non esse iu dicandū de peccato eos q̄ comedebāt ea: q̄. s. poterāt comedē sine peccato: puta q̄ nō in veneratione ydoli nec scandalizādo sz vt alios cibos. Scdo oñdit cauen dū esse a scādalis pusillorz: b̄ est q̄ q̄n aliq̄ vidētes fide les comedē talia ydolatica: extimabāt b̄ eos facē i ve neratione ydoli q̄uis ea intentiōe hec illi nō facerent debebāt abstinere ab hmōi ad vitādū scandalū taliū Et debis intelligit cū ait. Si esca scādalizat fratrem meū. i. imolatoz ydol' eius: carnes. s. tales nō mandu cabo in eternū Addit etiā qđ oē qđ nō est ex fide pcm̄ est: qđ nō sic intelligit q̄ ois act⁹ infidelium sit pcm̄: sz vt dicit Hanus. xxvij. q. j. §. Et bis itaq; Oē qđ nō est ex fide. i. ō scienz edificat ad gehennā. i. est mortale: qđ ē verū p̄m glo. si fiat ō scienz p̄cepti vel p̄hibitōis vel dicit esse pcm̄ qđ est extra fidē q̄ inutile est z infru ctuosū ad vitā eternā. In ca. xv. admonet vt firmio res. i. pfectiores sufferāt debilitatē infirmoz z imple ctionem: z oēs vnanimes z vno ore honorificēt deum de miscōia eis p̄stita z būficijs z̄uersi tam ex iudeis q̄z ex gentibus: z suscipiāt se inuicē in honore z caritate: sicut z xp̄s suscepit vtrosq; sua misericordia z nō meri tis eoz: quod etiā scripture p̄nū claruerūt. Ultimū ca. ponit multoz noia quos salutat.

Corinthijs scripsit .ij.

duas epl'as: hi audiuerūt ab apl'o vbū veritatis ab eo conuersi ad fidem qui p̄us erant gētiles: sz post rece ssū apl'i ab eis: seducti sunt z subuersi a pseudo apl'is: qđaz ad p̄hie vbosam eloquentiā alij ad sectā iudaicā ducti Sed p̄ epl'am missam ab eo ab epheso reuocat ad viaz salutis z euangelicā sapiam: de multis arguens cos et instruens. Et in p̄ncipio qdem epl'e eos vnxit vt postea pungendo patientius ferāt Collaudat em̄ p̄mo valde dicens. In oibus diuitres facti estis in xp̄o: ita vt nil vobis desit in vlla gra: quod qdem p̄m Brego. verum fuit q̄ ad pfectos: z si paucos q̄ inter illos erant. Exide incipit arguere de diuisionibus z p̄tentionib q̄ erant inter illos: z multis alijs vitijs vt patebit: z b̄ q̄ ad ꝓfectos vel malos fideles: p̄tendebāt em̄ adinuicē de baptistis suis estimātes vt q̄ a sanctiori vel famosiori in doctrina esset baptizatus: melius esset baptizatus maiorem gr̄am inde recipiendo Qđ falsum est. Uñ di cit in. ij. c. Neq; q̄ plantat. s. p̄dicādo neq; q̄ rigat. s. baptizando est aliqđ. s. in efficiēdo seu dando vtrutem sacrament⁹: sz qui incrementū dat deus p̄stans vtrutem vbo z sacramento. j. q. j. Sicut xp̄s. Jtē gloriabant i doctrina pseudo apl'oz q̄si sapientius z eloquenti⁹ p̄ dicarent q̄z apl'i. Sed oñdit apl's b̄ ideo fecisse. s. non p̄dicasse sublimia, p̄ter incapacitatem eoz: q; enim ru des erant: vt paruulis lac simplicis z clare eis dederat nō escā difficilis z alte doctrine. Tunc etiā simpliciter p̄dicauerat crucem xp̄i: vt non attribueret sapie būa ne z eloquentie conuersio eoz ad fidem: sz virtuti dei Sapiam aūt. i. sublima de diuinis loq̄mur inter pfe ctos boz capaces. Sapiaz nō būanā sz incarnatā quā nemo p̄ncipū bui⁹ seculi cognouit. i. doctorū legz mo saice vel phoz gētilium vel demonū: q; si deuz (subdit) cognouissent: nūq; gl'ie dñm crucifixissent. Demones q̄ dem nō cognouerunt p̄ certitudinem xp̄m eē deū vsq; ad crucē: sz aliqñ p̄iecturarēt, p̄ter qđ clamabant q; ru es fili⁹ dei. Lu. iij. Crucifixisse aūt xp̄m ipi dicūt inq̄tū instigarunt iudeos ad crucifigendū. Doctores āt legz nō cognouerūt b̄ excecati malicia, p̄xia. Et in. iij. ca. dicit Fundamentū aliud nemo pōt ponē. s. in edificio spūali opez ꝓducenti ū ad beatitudinē p̄ter id qđ posi tum est a deo qđ est dñs ihs: i fide viua xp̄i ibu. Sup edificat aūt. s. docendo vel opando: si q̄s aūt superedifi cauerit aurū argentū lapides p̄ciosos. i. recta docendo z debito fine aurum sapie phice: argentū humane elo quentie: lapides p̄ciosos sententias morales z dcā mo ralia etiā ethnicoz: edificiū qdem p̄manebit mercedē inde recipiens: si q̄s aūt edificauerit sup. i. iurta id fun damentū lignū fenū stipulā. i. doctrinas dederit friuo las z inutiles vt fabulas z hmōi: ipe quidē salu⁹ erit ex q̄ fundamētū in eo nō deficit sic tñ q̄si p̄ ignē. s. pur gatoriū: vñ q̄si est exp̄ssiuum veritatis nō nota simi litudinis. Quātū vo ad opa q̄ fiūt edificat directe sup fundamentū ibu. i. suā viuā fidē. Aurū qui oplibus cō templati ois ꝓsistit. Argentū q̄ actiue in oplib miscēte deseruit Lapides p̄ciosos qui ꝓsilia pfectōis obfuat: et b̄ edificiū stabile erit i merito cū mercede p̄m̄: edifi cat aūt sup. i. iurta z nō directe lignū fenū stipulā: qui sez p̄manente in eo fide viua ppetrat venialia gr̄iora vel leuiora Est em̄ z in eis gr̄dus: edificiū qdem b. i. cō uersatio: q; supra fidē viuā q̄ ad meritū remanebit: sz qđ iurta. i. cū eo est auditū de venialib destruet Sal uabitur quidem. s. p̄ ignē purgatoriū: trāsibit vbi pur gent⁹ si illa secum portabit hic nō penitēs. De hoc aug. di. xxv. §. alias ea. Insup oñdit sapiam huius mundi stulticiā esse apud deū: q; nō hoc est qđ ipi cogitāt p̄m rationē, p̄xia z iudiciū suum. In. c. iij. oñdit q̄ de bent plati z doctores non vt auctores extimari: sed vt ministri z dispensatores xp̄i z sacramentoz eius. Ad quod opus est difficile reperire fidelem. Nec ē facili

debet indicari infidelis seu nō idoneꝰ in eo ministerio cū nō manifeste apparet. Nā si ipe paulus nec seipz iudicat certitudinaliē extimando esse iustificatū: multo minꝰ alīj. Et in alijs oibꝫ non debet qs iudicare de occultis alieni cordis: cū nec seipm valeat iudicare. ij. q. j. multi. In. v. c. reprehēdit dure ipos eo qꝺ tolerabāt quēdā ex eis ꝓuersum ad fidē publicū incestuosum cū nouerca sua nō corrigētes. Unū ipe excōicat eū tradēs eū sathane in interitū carnis. i. ad vexādū corpꝰ. Huc eīm effectū habuit excōicatio in ꝑmitiua eccl'ia. de hoc xj. q. iij. audi. t. xxiij. q. j. §. Si aūt. vbi ꝺr Gratianꝰ. Hic traditā formam excōicādi: t nō nisi fidelē a fideli notari. s. excōicationē. Insup declarat q̄ꝺ sc̄ḟerat eis in alia epl'a (quā tū nō habemꝰ) scz qꝫ nō cōmiscerent id est ꝓuersarent cū fornicarijs rapacibꝫ auarꝫ t hmōi. Qō illi intelligebāt simpl'r de oibꝫ fidelibꝫ t infidelibꝫ indistincte. qō erat eis q̄si impossibile obsuare. Dicit g̃ apl's qꝫ nō de oibꝫ intellexit idistincte: qz nō de infidelibus q̄ foris sunt: de qbꝫ eccl'ia nō iudicat. Neqꝫ etiā ꝺ fidelibꝫ prauis q̄ tolerank: sed de bis fidelibꝫ q̄ noīank id est excōicank ꝓter tales excessus. De hmōi g̃ māḋauit cū eis nec cibū sumē: sed eos vitādos vt excōicatos ab eccl'ia. vocat g̃ excōicatōez noīatōz. vt ait Aug. ij. q. j. multi. In. c. vj. reprehēdit eos qꝫ i negocijs trahebāt alios fideles ad iudiciū apō infideles. t qꝫ fraudulenē in iudiciū alios vocabāt. de hmōi. xiij. q. j. §. j. Itē qz q̄ꝺā crimina nō reputabāt esse pcā vel leuia: oñdit esse ita grauia qꝫ excludūt a regno dei: dicēs. Neqꝫ fornicarij neqꝫ idolis seruiētes neqꝫ adulteri neqꝫ molles. i. se ipos polluētes volūtarie: neqꝫ masculoꝝ cōcubitores neqꝫ ebrioſi neqꝫ rapaces neqꝫ maledici: scz ex odio regnū dei possidebūt. Et qz inter oīa illa minꝰ sibi faciebant ꝓsciam de fornicatiōe. s. soluti cū soluta: iō magꝭ insistit ad detestatōz eiꝰ. Nā ꝑ ipaz cū corpꝰ suū sit factū mēbrū xpi qz de corpe eccl'ie: aufert illud a xpo t facit mēbrū meretricis ꝑ alia pcā peccaē in aiam maculando eā: p istud maculaē t corpꝰ. t sic ꝺr peccare in corpꝰ suū: qz illud ꝺindebite resoluit. Peccare etiā ꝺr ꝑ fornicationē in corpꝰ suū vt nō solū ipe vt in alijs pcīs: sed etiā alios cū qbꝫ peccat trahit ad pditionē. t sic peccat in corpꝰ eccl'ie etiā q̄ ad alios. Itē ꝑ eā efficit tēplū ꝺiaboli q̄ꝺ pus erat tēplū spūssancti. Fugite g̃ (ait) fornicationē. s. vitādo occasiōes t ꝺtestādo cogitatōes hmōi qñ occurrūt: nō in eis īmorādo ad vincendū eas rōne sicut in alijs vicijs: qz ꝑ hoc ꝓcupiscētia excitaē. In. c. vij. agit de mrimonio t plenꝰ q̄z in alio loco sacre pagine. Quesierāt ab eo aliq̄ sup b. Dicit g̃ ꝓmo. Bonū ē in se mulierē nō tangē. s. carnaliē coḡscēdo etiā per viā cōiugij. Sed qz nō oēs sunt apti ad cōtinētiā ꝟginalē vel vidualē: nō ꝓter fornicationē. s. vitandā a talibus vnuq̄sq̄z habeat ꝓpriā vxorē t vxor virū. de hoc. xxxij. q. ij. Misita. t. c. se. Quo ꝓtracto. s. mrimonio vxor vir debitū reddat t vxor viro. s. exactꝰ vel exacta exīsse vl interꝑtatiue seruatis. s. debitis circūstātijs loci t tpis t ꝓportiōis subiecti. de hoc. xxxij. q. v. Si dicat. t. ca. fm ꝟba. Nolite (inqt apl's) fraudare inuicē. s. denegādo debitū nisi ex cōsensu. Cōparādo aūt statū cōiugalem ad vidualē vel ꝟginalē: pfectior est vidualis t magis adhuc ꝟginalis. Tū qz vnusq̄sq̄z habet a deo ꝓpriū donū: vnꝰ quidē sic. s. vt ꝓtineat: q̄ꝺ vtiqz donū dei est. Aliꝰ aūt nō hoc sz aliud donū habet: q̄ nō sentit se hīe talē ꝓstātiā melꝰ est nubere q̄z vri. i. icidē i illicitas corruptelas nō ꝟbēdo mrimoniū. Nō eīm peccat ꝟgo nubendo. nec ꝑ eius nuptui eā tradendo: nec vidua mortuo viro cū alio ꝟbendo: melꝰ tū faceret nō ꝟbēdo. et in ꝟginitate manēdo. qō t de paulo credik. vñ ꝺr. Volo oēs esse sicut ego (exponik). i. ꝟgines. Nam vir coniunctꝰ vxori vel mulier viro cogitat q̄ mūdi sunt: et vt placeat alter alteri. Quiꝝ sine ea est magꝭ aptitudinē haber ad cogitādū de deo: t vt placeat ei. Sed t cū alter ex cōiugibꝫ infidelibꝫ ꝙuertik ad fidē t non alter: si infidelis ꝙsentit habitare cū fideli cōiuge. s. sine contumelia creatoris: t nō retrahēdo a fide ꝓcepta: ꝺr Apl's fidelē nō dimittere infidelē: vt. s. sumat alterā vel aliū qz in ꝓcessu tpis infidelis poterit cōuerti ad fidē. et sic ratificabik mrimoniū: t ille vel illa saluabik. Si autē infidelis nō vult cohabitare cū fideli: vel nō nisi cū cōtumelia xpi: vel ꝓtrahēdo ad infidelitatē: tūc ꝓuersus vel cōuersa ad fidē potest cū alijs ꝓtrahere. de ꝺ. xxviij. q. j. Si infidelis. cū ca. se. In. c. viij. de idolatricis dicē abstinēdū in ꝙspectu infirmoꝝ in fide: ne. s. videndo peritos hui' māducare scādalizenk putādo illos hoc indebite facere. s. in veneratiōe idoli: cū tñ hoc nō intendant: t inde ꝓuocenk ad sil'itatē in veneratione idoli.

In. c. ix. ostēdit qꝫ cū potuisset ab eis exigere stēporalia. i. sustentationē vite: cū eis seminasset spūalia. s. predicādo. qō dicitat ius diuinū t naturale: vt laboꝝāti ꝑ aliquo ei merces deā. Et de ꝺ. xiij. q. j. tñ noluit vti hac potestate: sed sibi ꝓcurabat t suis victū labore manuū Qō ideo fecit: ne ipi chozintbi dedici auaricie extimarent ipm eis ꝑdicare ꝓter emolimētū tpale: t ideo magis retraherenk a doctrina. Et etiā hoc egit ne exēplo sui pseudo ꝑdicatores magis auderent tpalia exigere: q̄ꝺ ꝓnapalik q̄rebāt ex sua ꝑdicatiōe: exēplo Pauli si hoc fecissent. Un cōcludit oia hec agere t ꝙformare se oībus in his q̄ mala nō erāt. iudeis t gētibꝫ oībus factꝰ vt oēs saluaret. Exinde oñdit exemplo materiali qꝫ oportet laborare vsqz in finē: t abstinere a vitijs t delicijs: vt ꝙsequaē qs brauiū glie t victoriā temptationū se exponēs in exemplū castigādo corpus suū t subijciē doratiōi. De hoc. xxxij. q. v. Si paulus. In. c. x. insinuat qꝫ omia gesta ppli israel erat in figura ppli xpiani Unde t sacramēta coꝝ signabāt sacramēta noue legꝭ ꝓter qō dicit oēs illos baptizatos. s. in figura: quādo scz transierūt aquā maris rubri Pharaone submerso Ubi figura fuit baptismi quo ad materiā: t effectū scz extinctiōis vitioꝝ nube signante gratiā spūssancti. Acceperunt t cōmunionē in signo. s. mānē: t aque de petra emanātis. Et sic dicit Omnes eandē escam spūalē mādducauerūt. Admonet exinde ne imitarenk illos in cozū vitijs: ne puniank vt ipi nō intrātes in terrā ꝓmissionis. s. in gl'iam supernā. Aliq̄ eīm dederunt se idolatrie adorātes vitulū aureū in deserto: alij in fornicationez incidērūt. s. in moabitis. alij tēptauerūt deū. alij murmurauerūt ꝓter tediū laboris. t omēs hi puniti sunt etiā tēporaliter. Hec scripta ꝺr ad correctionē nostrā: t ideo si temptatio supueniat de aliq̄ vitio. Temptatio (ait) nō vos apphendat nisi humana. s. vt si incitek ad pcm vsqz ad delectationē sensualē: saltē nō sequatur cōsensus: qz tunc apphēderet t caperet tēptatio diabolica. de hoc de pe. di. ij. Inter hec. Et subdit apl's. Fidelis deus q̄ nō patiek vos tēptari sup id q̄ꝺ potestis: sed faciet etiā cū tēptatiōe ꝓuentū. i. auxiliū ad vincēdum vt possitis sustinere. Hortak insup dicens. Omia in gl'ia dei facite: siue māducatis tc. Sine offensiōe. i. scandalo estote iudeis t gētibꝫ t eccl'ie: sicut ego ꝑ omnia omnibꝫ placeo. s. in licitis non q̄rēs quod mihi vtile est: sed quod multis vt saluī fiāt. Et ꝓtius docuerat abstinendū ab esu idolaticoꝝ. cū adesset qui de ꝺ scandalizarenk ꝓter ignorantiā coꝝ. Omia eīm (ait) mihi licēt: q̄. s. nulla lege ꝓhibenk. xiij. q. ij. §. precēdēti. sed nō oīa expediūt. q̄ꝺ quasi declarās subdit. Omnia mihi

licēt:sed nō oīa edificāt.sed aliqñ scandalizāt alios:et talia nō expediūt.extra de vo.magne. Jn.ca.xj.post declarationē cuiusdā obseruātie.s.q mulier debet nutrire comā capillor:qz sūt in signū subiecte t orare velato capite.Vir aūt nō debet nutrire comā t orare nudato capite,que exponunt moraliter de sensualitate t rōne.Ultra sensum lr̄alē inuehit ꝛ̄ chorinthios de irreuerētia sumptiōis eucharistie:exp̄mēs institutionē ip̄ius sacramēti sibi a xp̄o reuelatā q̄ ad materiā et formā t causā.s.in mēoriā sue passiōis.Et ideo cū in eo sit corp9 xp̄i verū:pbet indt vnusq̄sq; scipz.i.bene exami/ net cōsciam suā si est idone9.vt qz extra moztale,et sic de pane illo edat. Nā q̄ māducat indigne:iudiciū sibi māducat t bibit.s.ad sui dānationē:nō diūdicās corpus dn̄i ab alijs cibis:sed sicut cōes cibos in cōsidera/ te sumēs.De hoc de.se.di.ij. Qui scelerate.t.c.timorē.

Jn.c.xij.ponit in eccl'ia oīm diuisiōes gr̄az:quarū vn9 habet vnā:ali9 aliā.t loquit de gratijs gr̄isdatis. Nam gratiā gratūfacientē q̄ est cū charitate oēs iusti hūt t nō mali. Gratiā aūt gratisdatam t boni t mali habere p̄nt.de hoc.j.q.j.multe oparatiōes. Numerat ār nouē species hui9 gratie gratisdate:q̄ ꝑdanť p̄ncipalit̄ ad vtilitatem eccl'ie. Sunt aūt hec:primo sapiētie:secūdo scientie:fides:opatio vtutū: gr̄a sanitatū;pbetia:discretio spirituū:gr̄a linguaz:interp̄tatio sermonū. Et de his in.iij.p.in tit.de gr̄a. Cū aūt oēs fideles sint vnus corp9 mysticū:cui9 caput est xp̄s. Sicut in corpe hūano multa membra sunt hūtia diūsos actus:ita in eccl'ia multi sunt hūtes diuersas gratias t officia. Et licet in corpe vnū mēbrū sit nobili9 altero:oīa tn̄ necaria sunt corpi t vnū deseruit alteri.congaudet in bonis alterū alteri:t cōpatit in malis.vnū non contēnit aliud:sed ignobiliora mēbra abundāciorē honorē habēt. Ita in eccl'ia debet esse in qua:ait ap̄lus:posuit de9 quosdā q̄/ dē ap̄los:secdo ꝓphas:tertio doctores:deinde virtutes postea gr̄as curationū opitulatiōes gubernatiōes:ge/ nera linguaz:interp̄tationē sermonū. Nec oīs hūt sit̄ ista officia t gr̄as:sed diuersi diuersa. Emulamī autez subdit:charismata meliora:t adhuc excellentiorē viā vobis demōstro.s.charitatis.Quare caritas dicat̄ via de pe.di.ij.hec est. Jn.c.xiij.cōmendat̄ charitas magis q̄ in alio loco sacroz eloquioz. Ondit em̄ ei9 nec/ citatē.qz alia dona sapiētie eloquentie:q̄ dicunt̄ lingue angelor t hoim:fides cū miraculis:elemosynaz largitio:martyriū:sine ip̄a nihil p̄sunt:scz ad vitā eternā cōsequndā.de pen̄.di.ij.Si quis aūt.Secdo exp̄mit ei9 fructuositatē seu vtilitatē:qz impat cunctis vtutiby et informat act9 eoz vt sint meritorij.quia charitas patiens est:benigna ꝛc̄.Tertio describit ei9 diuturnitatem:quia nūq̄ excidit.de pen̄.di.ij.charitas.cū tamen donū linguaz ꝓphetia t sciētia t fides destruant̄ in futuro.s.q̄tū ad modū qui nūc est. Ultimo qz inter theologicas.s.fidē spem t charitatē:que p̄fectiōe oēs alios excellūt:ip̄a maior existat. Jn.c.xiij. Qz ꝓtendebāt aliq̄ inter se qđ esset maius donū:ꝓphetia vel gen9 linguarū:extimantiby multis maius esse donū linguarū Ap̄lus declarat cōtrariū.s.maius esse ꝓphetiā.qz inde maior vtilitas puenire pōt eccl'ie. Nā nisi q̄s interpretetur qđ quis loquit in aliena lingua ab auditoribus nulla vtilitas inde puenit. Concludēs q̄ nō debēt in hmōi ꝓtendere:sed oīa ait honeste t ꝑm ordinē fiāt in vobis.Et ignorās ignorabit.i.reprobabit a deo.t intelligit de ignorātia iuris diuini t naturalis q̄ad necessaria salutis.de hoc.di.xxxvij.§.vlt̄.t plen9.j.q.iij §.vlt.in glo. Jn.c.xv.manifestat q̄ xp̄s mortu9 est t resurrexit appens discipulis plib9 vicib9.t ꝗa resurrectio ei9 est causa nr̄e resurrectōis:ex hac arguit nr̄az resurrectionē futurā corpoz:quam quidā negabāt ex cōsideratiōe incinerationis corpoz.Sed ab illa falsa opinione cautos reddit dicēs.Nolite seduci.Corrumpūt bonos mores colloq̄a mala.Eā ꝑbat futurā multipliciter.Et p̄cipue exēplo grani qđ semiat:quia illo mortificato in terra resurgit q̄dāmō cum oritur. Ubi etiā ponit q̄tuor dotes corpoz glificatoz dicēs.Seminat in corruptiōe.i.corruptibile:surget in incorruptione:id est impassibile.Seminat in ignobilitate:id est obscurū:surget in glia scz maxima claritate.Seminat in infirmitate.s.graue:surget in ꝓtute scz agilitate Seminat animale.i.grossum:surget spūale.i.in subtilitate.Et sicut stella differt a stella in claritate:qz vna lucidior alia.sic erit t resurrectio mortuoz:qz vnus gl'iosior altero in aia t corpe.Et subdit q̄ si oēs sint surrecturi boni t mali:tamē nō oēs immutabunt̄.s.de miseria p̄nti ad ꝑdictā gl'iam:qz caro t sanguis regnū dei nō possidebūt.i.carnalit̄ viuētes. Jsta aūt resurrectio erit in fine mūdi in momēto.i.in ictu oculi.Canet em̄ tuba:q̄ erit virt9 diuina:se in hoc manifestans.t mortui tūc simul resurgēt. Jn viti.c.sollicitat eos ad collectas faciēdas.s.elemosynaz ꝑ fidelib9.s.q̄ cōgregati erāt in hier'lm viuētib9 in cōi:vt cū venerit ad eos non tūc habeāt pare:sed paras mittere in hier'lm vel ipe portabit.Demū confirmat eos dicēs.Vigilate in fide viriliter agite t cōfortamī t oīa vra in charitate fiant.Cōmendat eis timotheū si venerit ad eos vt humane tractēt Salutes plurimoz:ū ponit:id est salutē inuicem ait in osculo sancto.

Ad hebreos scribit ·Ꝟ·iij.

vnā epistolā:que vltima ponit̄.de qua antiq̄tus dubitatū est si sua foret. Aliqui em̄ alteri attribuebāt ꝓter diuersum modū ab alijs:cū in p̄ncipio non ponat nomen ei9 vt in alijs:sed nūc ꝑ certo asserit̄ ab eccl'ia esse pauli. Et ratio assignat quare nomē suū in p̄ncipio tacuit:qz exosum erat nomē eius hebreis:t ideo ne audito in p̄ncipio nois suo horrori haberēt talē doctrinaz: nomē suū reticuit. Jn ipa aūt ostēdit dignitatē xp̄i qz t de9 t homo.diuinitatē duz ait. Nouissime locut9 est nob in filio ꝑ quē fecit t secula.q̄ cūsit splendor gl'ie: t figura substātie ei9:portās oīa.i.sustētans verbo virtutis sue. Excellētiā humanitatis ei9 declarat vnire demōstrat dicēs.Quē fecit heredē vniuersoz.i.dominuz purgationē peccatoz faciēs:scz humani generis ꝑpassionē suam:sedet ad dexterā maiestatis in excelsis:scz resurgens t ascendēs ad sublimiorē gradū gl'ie. Tanto angelis melior effectus:q̄to differētijs p̄e illis nomen hereditauit.Et q̄ angelos ātecellat inq̄tū hō ꝑbat:qz nulli angelor dictū est aliq̄n qđ xp̄o in ps̄. Filius me9 es tu:ego hodie genui te. Nec alicui angelor dictū est.Sede a dextris meis. Neq; illud de xp̄o dicitur.Minuisti eū.s.xp̄m inq̄tū hō paulomin9 ab āgelis passumpā.s.mortalitatē:gl'ia resurrectiōis et honore ascensiōis coronasti eū:t cōstituisti eū sup opera manuū tuarū.Oīa tē. Non em̄ angelis de9 subiecit mūdū.Quinimo ór de angelis. Adorēt eū.s.xp̄m:oēs angeli eius.Et de firmitate regni ei9 in ps̄.Thronus tuus deus in seculū seculi.Cum aūt dī qui non audierunt t obedierūt angelo.i.legi date ꝑ angelum puniti sunt:multomagis punient̄ nō audientes voce dn̄i ne euāgelice.Que.s.lex euāgelica cum cepisset initium enarrari ꝑ dn̄m iesum ab eis q̄ audierāt in nos ꝓfirmata est:testāte deo signis t portētis t varijs vtutibus t spūssancti distribut9.Et qz nō angelos sz semen abrae

appbēdit.i.naturā hūanā ad cā liberādā.z iō ait apl's in.c.ij. Decuit eū p oīa fratrib' assil'ari.s.sumēs penalitates:sz sine pcō:vt mīficoz iueniret. Jn eo em in q̄ passus est ipe z rēptat9:potēs est auxiliari eis q̄ rēptāt in.c.ij. Exīn in.c.iij.oñdit q̄ xp̄us amplioz gl'ie fuit q̄ moyses:de q̄ tantū gl'iat. Nā moyses vt famul9 dei fidelis in domo dei quersat9 est.i.in synagoga.xp̄s āt vt filius in domo dei quersat9 est.i.in eccl'ia. Attēdēduz ḡ dicit eis esse qō ait ps. Hodie si voce ei9 audieritis nolite tē. Nam sicut illi in deserto q̄ obdurati sunt nō obedientes voci dñi:nō intrarūt in terrā pmissiōis:vt iurauit eis.ita z nūc q̄ nō audiēt voce doctrine xp̄i excludent a regno z a requie. Hñtes ḡ pontificē magnū q̄ penetrauit celos:iesum filiū dei teneam9 pfessiōez.s. fidei. Nō em habem9 pōtificē q̄ nō possit cōpati infirmitatib' nr̄is rēptatū p oīa p similitudine absq; pcō.

Jn.c.v. pbat iesum xp̄m magnū pontificē cū habeat pditōes ei9.dicit em. Oīs pōtifex ex hoīb' assumptus p hoīb' pstituit in his q̄ sunt ad deū:vt offerat dona sz oblationū z sacrificia p pctis.q̄ possit cōdolere pro his q̄ ignoranter errāt:quia z ipe circūdatus.s.infirmate. Nec q̄sq; sumat sibi honorē.s.pōtificū:sz q̄ vocat a deo tanq; aaron. Nec oīa in xp̄o repiunt. Et inchoādo ab vltima pditiōe xp̄s nō seipm clarificauit vt pontifex fieret:sed de9 p̄ dicēs ad eum. Filius me9 es tu tē. Et tu es sacerdos in eternū fm ord. mel. Ex hoīb' fuit assumptus:quia nat9 ex hōgine. Obtulit aūt p̄eces z sacrificiū: qñ.s.in diebus carnis sue.i.mortalitatis:obtulit se in sacrificiū in cruce orās p salute generis hūani cū lachrymis dicēs. Sitio.s.salutē hoīm:exaudit9 est p sua reuerētia saluatiōe inde secuta. Nouit etiā pdolere alijs Nā didicit ex his q̄ passus est obedientiā:z fact9 est oībus obtēperātibus sibi causa salut' ēne. Jn.vj.c.nō pmanētibus in gr̄a:sz recidiuātibus ōt. Impossibile est.i. valde difficile:eos q̄ semel illuminati sunt gustauer̄t etiaz donū celeste z pticipes facti sunt spūsci:z plapsi sunt rursus:renouari ad pniaz:rursus crucifigentes sibimet ipis filiū dei z ostētui habētes. Jn.c.vij.oñdit quō xp̄s sit sacerdos fm ordinē melchisedech.i.sil'is ei. Dicitur em.s. Gen.xiiij.q̄ erat sacerdos dei sūmi rex salē id est rex iusticie z pacis. Sine pr̄e z sine mr̄e legit inq̄tū.s.nō repit genealogia ei9:nō reperit initiū ei9 neq; finis. Que oīa p̄uenium xp̄o. Rex em est iusticie z pacis sine pr̄e in terris:sine mr̄e in celis:nō hns p̄ncipiū nec finē.s.fm diuinitatē. Probat autē sacerdotiū xp̄i q̄d est fm ordinē melchisedech.i.sil'e illi esse digni9 z pfecti9 sacerdotio leuitico veteris legis:ex hoc vicz:q̄ abraaz reuertēs a cede regū:obuiās melchisedech dedit ei decimas oīm:z ipe melchisedech bñdixit abrae:Tūc aūt leui vnd z sacerdotiū leuiticū:q̄d erat tm̄ de illa tribu erat in lumbis abrae.s.fm virtutē z rationē seminalem deriuatū ab eo. Uñ offerēte abraā decimas melchisedech:z recipiēte ab eo bñdictionē.obtulit in virtute leui z sacerdotiū leuiticū. Maioz aūt est z dignioz q̄ recipit decimas z q̄ bñdicit eo a quo recipit eas.s.q̄ bñdicitur. Minoz aūt cedit maiori:z imp̄fectū pfecto.z ideo aduenīente xp̄i sacerdotio cessat leuiticū. Exīn sequit q̄d subdit Apl's:trāslato sacerdotio necesse est vt legis trāslatio fiat. Nā p̄cipuū in lege illa z q̄ cūq; alia et dignio est sacerdotiū q̄d ptinet ad cultū diuinū z religionē:q̄ est maximū vt fundamētū in q̄ cūq; lege. Sed sacerdotiū leuiticū transsert z deficit p̄ter sacerdotiū xp̄i supuenies.ḡ z lex illa debet deficere.s.q̄ ad cerimonialia aduenīente lege euāgelica:z merito:qz nihil ad pfectū adduxit lex illa.erat em figuralis legis euāgelice: z iō cessare debet ipleta figura. Et imp̄fectio illi9 legis z sacerdotij oñdit ex eo q̄ nullū sacrificium illi9 legis sufficiebat ad purgatiōz pctōz:sed q̄tidie alia fiebant Sacerdotes etiā illi pctōres erāt p pctis suis etiā hñtes offerre z deficiebāt.sed xp̄us vna hostia.s.passiōis sue ppl'm suū a delictis purgauit.qui qz sctus innocēs ipollut9 pōtifex segregat9 a pctōribus nō eguit p se offerre:z viuit in eternū. Jn.c.viij.declarat p auctē p̄phesz hieremie legē euāgelicā z testamētū nouū post vet9 illud esse futurū dicēs. Qm̄ ipi nō pmāserūt i testamēto meo.s.veteri lege ipz obfuādo.z ego neglexi eos ōt dñs.qz hoc est testamētū q̄ dispona domui'isr̄l' p9 dies illos:dādo leges meas in mēte coz z in corde corū. supple scribā eas.s.p̄cepta euāgelica tē. Jn.c.ix.ostēdit q̄ illud q̄d erat p̄cipuū in veteri lege figuratiuū.s. tabernaculū.z postea tēplū salomōis distinctū in sctā z sctās sctoz cū pretentis in eis:z p̄cipuū officiū seu solēnior actus exercit9 a sūmo sacerdote q̄ erat hic:vicz ingressus in sctās sctoz semel in āno cū sanguie bircoz et vitulorū q̄ offerebant in sacrificiū. Oīa hec cōpleta fuit p xp̄m z p ecc'iam signatā in tabnaculo distincta i militante z triūphante. Nā xp̄s (ait apl's) assistēs pontifex futuroz bonoz introiuit in sctās sctoz apiēs regnū celoz p sanguinē:nō aīalū sed p p̄prium sanguinē eterna redēptiōe inuenta. Qō sacrificiū.s.sue passionis fuit ita pfectū q̄ suffecit vna vice oblatū:z ipm nō ad emūdationē carnis valet tm̄ vt illud ātique legis.i.a q̄busdā impedimētis q̄b' p̄hibebant eis ingressus tēpli et q̄dā alia:sed emūdat cōscias hoīm ab oīb' mortuis.i.peccatis.q̄d fit in debita susceptione sacroz noue legis in q̄b' remānsit virtus passiōis. Jn.c.x.oñdit q̄ lex antiq̄ erat vmbra noue legis z figura:z p sacrificia illa ipossibile erat auferri pcā:sz p xp̄m z passionē ei9 sunt ablata:iuxta illō ps. Hostiā z oblatōz noluisti.s.veteris legis:corp9 aūt aptasti mihi.s.ad passionē tolerādā tē. Cessare ḡ debet lex illa vet9.s.q̄ ad cerimonialia adducta lege euāgelica fidei xp̄i. Hñtes ḡ frēs (ait) fiduciaz in introitu sctoz in sanguie xp̄i:quā initiauit nob' viā nouā z viuentē.accedam9 cū vero corde z in plenitudine fidei aspsi corda a p̄scia mala:irrita q̄s faciēs legem moysi sine vlla miserati'e moriēb' duob' vel trib' testib' q̄to magis deteriora putatis mereri supplicia:q̄ filius dei cōculcauerit z sanguis testamēti pollutū duxerit: sz male viuēdo. Jn.c.xj.diffinit fidē z cōmēdat eaz mirabil'r oñdēs ab initio ab abel z p oēs p̄res veteris testamēti oīa magnifica opa facta p fidē. Diffinit autē dicēs. Fides est sperādaz substantia rerū:argumētū nō apparentiū.i.q̄dā virtus seu q̄dā lumē infusuz a deo quo hī substa.i.p̄ncipiū rerū sperandaz.s.future beatitudinis quā debem9 sperare.argumētū z uincēs mētē.i.q̄dā medium quo cōclusio inferr̄ ad assentiēdū his q̄ nō apparēt nob' sensu nec rōne naturali ncēaria. Jn.c.xij. ōt. Tantā hūtes impositā nubē testiū:de q̄b' sup̄ dixerat:testimonio fidei p̄batis:deponētes om̄e pondus z circūstās nos pcm̄.p patiam curram9 ad p̄positum nob' certamē:aspicientes in auctorē fidei z p̄sumatorē iesum:q̄ p̄posito sibi gaudio sustinuit crucē confusiōe cōtēpta:atq; in dextera dei sedet. Recogitate ḡ eū q̄ talē sustinuit a pctōribus aduersus semetipm̄ dictionē.vt nō fatigemi animis vestris deficientes. Nondū em vsq; ad sanguinē restitist;s adūsus pcm̄ repugnātes. Et ad ipam patiam multiplici auctē z rōne iducit. Jn.xiij. z vlti.c.hortat eos ad charitatē fraternitatis ad hospitalitatē exēplo patz:ad honestatē cōiugalē:ad viranda auaricia:ad obedientiā p̄sidentiū:z q̄ doctrīs varijs z pegrinis nō abducamur a veritate. Optimuz est em gr̄a stabilire coz:nō cerimonijs legalib'. Nō em ha

bem⁹ hic ciuitatē manentē: sed futurā inq̄rim⁹ p ipm scz ihesum: offeram⁹ hostiā laudis semp deo.

Capitulū. vj.

Oh̄anes germanus ia

cobi maioris ex p̄e Zebedeo piscatore: z matre maria salome: sorore ex pre mr̄is v̄ginis gl̄iose: euāgelista apl's z ap̄ba fuit. Prophetā q̄dē in libro apocal'. in q̄ describit statū futurū eccl'ie: sz ita obscure vt null⁹ ad litterā iuenia' cert⁹ exponere sz potiꝰ diuinare. Apl's est vn⁹ ex. xij. s. a xp̄o deputat⁹. In epistolis suis trib⁹ frēquentī⁹ cōmendās fraternā dilectiōz q̄ qui cūq; alius. Euāgelista v̄o in euāgelio descriptiōe q̄rtus in ordine. In aq̄la designat⁹ p̄ter altitudinem materie ipi⁹ euāgelij. Unde z a xp̄o ipe cū iacobo dicti sūt filij tonitrui ſm. Mar. q̄ vt ait Orig̃. ita alte intonuit p̄ncipiū sui euāgelij q̄ si alt⁹ intonuisset tot⁹ mūdus eū capere nō potuisset. Nic est (inq̄t Petr⁹ da. in sermone) quē saluator noster ad insinuādū sue diuinitatis essentiā q̄si q̄ddā organū fecit. z q̄ ipe ad temp⁹ dispēsatiue suppōserat: suū vicariū dereliq̄t. Interp̄tatur aūt iohānes in quo est gr̄a. q̄ apte ei cōgruit p quādā excellētiā: Nam gr̄a. s. benivolētie xp̄i ad eum p̄caput fuit. vnō cū in euāgelio de se loq̄t ait: discipul⁹ ille quē diligebat ih̄s. nō vt ait Beda: q̄ exclusis ceteris hunc solum diligeret: sed q̄ familiari⁹ ceteris p̄uilegio amoris iohannē dilexit apl'm. Quā quidē gr̄am benivolentie ad eū xp̄s p̄caput habuit p̄ter tria in eo cōcurrentia ſm Tho. sup Joh. circa fin̄. Primo p̄ter intellect⁹ ei⁹ p̄spicacitatē. Solēt em̄ mgri illos discipulos plus diligere q̄s capaciores inuenerint. Hiero. Jobes piscator: indoctus: z vnde obsecro illa v̄ox In p̄ncipio erat v̄bū ⁊c. Hoc doct⁹ Plato nescuit: Đ demostenes clo/ quēs ignorauit. Secūdo p̄ter mūdicie puritatē. v̄go em̄ est electꝰ a dño canit eccl'ia: q̄n in nuptijs suis p̄uersa aqua in vinū dimittēs sponsam intactā secutus est xp̄m. z ideo p̄rogatiua castitatis ampliori dilectiōe eū fecerat dignū. Tertio p̄ter etatis teneritatē. Familiarius em̄ diligunt a pentib⁹ iuuēculi. in minori aūt etate iohānes ad discipulatū ascit⁹ est. In quo etiā inuit q̄ qui a puericia se deo tradūt deuote: familiari⁹ cum deo p̄uersant. Ex his videt inferri q̄ Jobes ex quo plus dilect⁹ a xp̄o plus a ipe ceteris xp̄m dilexerit. q̄ sapiens ait p̄uerb. viij. Ego diligētes me diligo. z q̄tum diligit tantū diligit. Sz in p̄trariū videt q̄ ipe ih̄s ait petro. Simon iohis diligis me plus his. Cuius signū videt: q̄ ei cōmisit eccl'iam. Circa h̄ dicit sciēdū fz Tho. vbi s. q̄ merita hoīz pōderare soli⁹ est deus. vnde i p̄uerbijs. Spiritū ponderator est dñs. Nō pōt ergo dici cute q̄ petrus plus dilexerit xp̄m: q̄ tūc fuisset maioris meriti z p̄mij. nec q̄ iohānes simpl'r sit melior petro. nam xp̄us nō asserēdo sed interrogādo ait si pl⁹ diligeret: ostendēs ex hoc q̄dā p̄gruitate p̄sidentē in dilectione subditos ōbere p̄cellere: sz nō ex necessitate. nec petrus p̄sumpsit hoc asserē: sed tm̄ q̄ diligebat. Dicūt igit aliq̄ q̄ xp̄us plus diligebat petrū q̄tū ad hoc vt ei cōferret intellectū magis p̄spicacē. Sed cum charitas supemineat sciētie dei (ſm apl'm) ex h̄ videt q̄ maiorī p̄fectiōe sit petr⁹. nisi forte q̄s dicat petrū magis dilectorē q̄tū ad feruorē exteriorē charitatis. Alij dicūt z melius: q̄ petr⁹ dilexit xp̄um magis in mēbris: z sic etiā a xp̄o fuit magis dilect⁹. s. in mēbris: vnde z ei cōmisit curā eccl'ie. Jobes aūt pl⁹ dilexit eū in scipo. z sic magis fuit dilect⁹ ab eo. vnde i matrē cōmēdauit: de qua substātiā carnis accepat. Uel dicēdū q̄ petr⁹ magis dilexit inq̄tū ad p̄mptitudinē z feruorē. Jobes aūt magis dilect⁹ q̄tū ad q̄dā familiaritatis indicia: que xp̄s sibi magis q̄ alijs oñdit p̄ter puritatē. vnde z ei soli p̄dictorē manifestauit: z sup pect⁹ in cena vltima recubuit: in signum q̄ de fonte diuine sapiētie maximā v̄bi p̄funditatē debebat haurire. Uel q̄tū ad mysteriū: q̄ in his duobus figurat⁹ duplex vita: actiua z ⁊cēplatiua. Actiua signata per petrū plus diligit deū: quia magis sentit p̄sentis vite angustias z estuantius ab eis liberari desiderat z ad deū ire. Contēplatiua v̄o figurata in iohāne pl⁹ diligit a deo: quia deus magis eā cōseruat. Non em̄ defi cit hinc migrās sed p̄ficit.

Beda. Johānes que

de hereticis z scismaticis deuitādis edocuit: (dicens i epla. Si q̄s venit ad vos: z hanc doctrinā. s. quā p̄dicamus nō affert: nolite eū recipe in domo: neq; aue ei dixeritis) hoc factis exhibuit. Narrat em̄ de illo auditor ei⁹ sctissim⁹ z martyr Policarp⁹ eph̄s: q̄ q̄dā tēpore cū apud ephesum balneas lauādi gratia fuisset ingressus z vidisset ibi cherinthū hereticū exire cōtinuo z discessit nō lot⁹: dicēs. Fugiam⁹ hinc ne balnee ipe corruant in q̄b⁹ cherinthus lauat inimicus veritatis. xxiij. q. j. Dis qui. Cū q̄dā auicula q̄ perdix v̄r btō iohānī vi/ua fuisset oblata: z ille cōtrectando eā demulceret: z se petangeret: q̄dā adolescēs videns despexit eū socijs dicēs. Videte quō ille senex vt puer cū auicula ludit. Qō iohānes p̄pendēs eū vocās iussit vt arcū quē tenebat manu tēderet. Quod cū fecisset nil ei dicēte apl'o arcus remisit: Cui apostol⁹. Quare nō tensum diu tenuisti sz dimisisti: Respōdit quia si diu tensus teneret ad iacēda iacula infirmior redderet. Cui iohānes. Sic z humanus animꝰ ad contēplādū minus validus fieret: si semp in suo rigore speculatōis p̄sisteret: z humane fragilitatis nō q̄nq; cōdescēderet recreatio. Nam z aq̄la q altius ceteris volatilib⁹ scandit z solē intuet: necessitate ducta ad ima descendit. Refert q̄z clemēs vt habet in hystoria sco. q̄ cum iohānes quēdā iuuenē pulchrū ferocē cōuertisset ad fidē ephesi: ande recedens ad p̄dicandū in alijs ciuitatib⁹: illū iuuenē episcopo loci sub deposito cōmēdauit. Sed ep̄us nimis cōfidēs de eius bonitate paz cōuersatiōi ei⁹ attendit. Ille ex mala societate allect⁹ facinorib⁹ se tradidit: z ad peiora rediens. Progressus demū relicta ciuitate fact⁹ est in q̄dam nemore p̄nceps latronū. Post aliq̄d diu Johānes ephesum remeās z episcopū illū visitās req̄siuit ab eo depositū sibi traditū. Qō cū ille nō intelligeret cogitās de deposito pecuniali: iohānes ait Illū dico iuuenem quē tibi cōmēdaui arrenti⁹. At ille cū lachrymis inq̄t Mortu⁹ est in aīa pater: z in tali loco cū multis latrocinat. Jobes aūt p̄e dolore de p̄ditiōe iuuenis vestem scidit: pugnis se cedebat dicēs. Bonū custodē re reliq̄ aīe fratris: mox q̄z parari sibi equū iubet: z locū edoceri vbi ille morabat. Illuc q̄z equester accessit: appropinquans q̄z ad locū in uenit cōplices latrones quoz iuuenis erat p̄nceps antecedētes eum. Cumq; iohānes diceret eis: se querere z alloq̄ dñm eoz: duxerūt ad euz. At iuuenis vidēs Johannem a lōge maxima verecūdia z confusione ductus: cepit fugiendo retrocedere velociter currēs. Sed iohānes v̄rgens calcaribꝰ equū: oblitus sue senectutis insequit cum clamās z dicēs. O fili q̄re fugis patrē tuū senē z inermē. Siste gradum: exp̄ecta me: ego p te reddā rationē deo z veniam p̄curabo tm̄ recognosce delictū tuū. Ad q̄ v̄ba cōpunctus iuuenis ad iohānē venit: z ad genua ei⁹ p̄uolutus cū amarissimis lachrymis veniā postulabat. Et cū manū occultaret: q; pl'a homicidia fecerat cōscia sceleris Joh̄

nes illā accipiēs oſculabat: ꝓfortās t fiduciā p̄ſtans de venia ꝙ penitētī. Reducꝰ ḡ ad ciuitatē t penitētiā agens ad mādatū iohānis: ſanctꝰ hō eſt effectꝰ. O q̄le exēplū ad oſtēdēdū p̄culū t ꝓnitatē iuuenilis libertatis t male ſocietatis: derimētū negligētie p̄ſidētialis t magnitudinē diuine miſcōie. Johānes p̄terea poſt mortē diutinā in hieroſolymis t regiōib circūſtātib ad p̄dicandū: nā poſt annos. xiiij. a ꝙerſione pauli ſe iuiſſe hieroſolymā t viſitaſſe t cōtulliſſe cuāgeliū cum petro t iohāne t iacobo. ſ. minori: aliq dicūt vſq ad exterminiū hierl'm ꝑ Titū ibi māſiſſe. Demū inſtigante ſpūſctō acceſſit in aſiā minorē t maxime ciuitatē epheſi: deinde a Domiciano imꝑatore romā adductꝰ: poſt īmiſſionē in oleī feruētē ſ dolīū: ex quo illeſus exiuit: in parhmos inſulā relegatꝰ: interfecto domiciano a ſenatu ꝓpter ſcelera ciꝰ: oīa ſunt abolita t anullata que ipe egerat. Et hic iohānes ab illo exilio reuocatꝰ reuertēti epheſum obuiauit oīs multitudo ciuitatis deū laudans t gras agēs de tāto bñficio: damās. Bñdictꝰ q̄ venit in noīe dñi. Ingredīēti autē ciuitatē occurrerūt plēs ferētes q̄ndā diſcipulā iohis noīe druſianā in feretro ad ſepulturā: rogātes ꝑ ſuſcitatiōe eiꝰ cū eſſ mr pupillox t viduax: t multū optauerat videre cū. hāc iohes oīōe p̄miſſa ſuſcitauit: t ad ſibi ꝑparādū ad comedendū ire iuſſit. Altera die cū iohānes p ciuitatē incederet vidit maximā multitudinē cōgregatā coraz crathone pho. Nec cīm tali die t hora p̄dixerat doctuſrū ſe mūdi ꝙtēptū. duobuſq ciuibꝰ epheſinis diuitib q̄s ad ſuaz traxerat ſectam iuſſerat vt lapides p̄cioſos emptos e p̄cio totius p̄timonij diſtracti illos corā populo frāgerēt t in puluerē redigerēt. Qō t fecerūt. At iohānes hoc aſpiciēs ppl'm de hmōi ope redarguit dicēs hoc nō eſſe ꝙ mūdū cōtēnē: ſz mōi gl'iaz ābire: nec xp̄s coꝝ mgr̄ ſic docuit mūdū deſerē: ſz pauperib illa erogare. Tūc crathō. Si deꝰ eſt mgr̄ tuꝰ vt p̄dicas: reintegrare faciat hos lapides: vt q̄ō fecit ad mūdi gl'iam: ipe faciat ad ſue ꝙtutis oſtēſionē. Qō iohes facta oīōe peregit. Ex q̄ p̄digio crathon t illi duo diſcipuli ſui t plures alij ꝙerſi ſunt ad fidē. Inē quos extitērūt iuuenes duo nobiles q̄ opulento p̄timonio ſuo pauperib erogato: t ſuis coꝝ libertati donati ap'l'm in pauꝑtate ſunt ſecuti. Una aūt die poſt conuerſionē ſuā cū viderent tranſeūtes p ciuitatē ſuos olim ſuos incedētes iocundos in veſte p̄clara: p̄ſiderātes coꝝ vile indumētū t victum auſtez: tēptati a diabolo ſpiritu accidie: penitere cepēr de tali ſtatu aſſumpto. Reuertētes aūt domū dū triſtes vidiſſet iohes: cognouit in ſpū coꝝ lapſum: vñ t dixit eis. Deo nō placent coacta ſuitia: video vos penitere de mūdi ꝙtēptu: ſz ne credatis q̄ dimiſiſtis rem habere nō poſſe: pgite ad ſiluas t adducte ꝙgas ligneas: t de litore fluīs lapillos. Qō egerūt q̄ dicti. Ipe aut ē ꝙgas cōuertit in auꝝ: t lapillos in p̄cioſos lapides. q̄ oīa iudicio plurū artificū iudicata ſunt optima. Tūc iohes ait. Ecce plus habetis q̄z religioſi: ſ tē t emite vobis palatia p̄dia t ſeruos veſtes t q̄ vultis t alia: t florete in hoc ſeculo vt in alio marcidi ſitis: gaudete ad horā vt in ꝑpetuū lugeatis. Dicit Gratianꝰ. xviij. q. iiij §. t notādū. q̄ b̄ exēplo nō licet oblata eccl'ie vel religioni ab ingreſſis reddē bis q̄ dederūt: vl religioſis recedētib a religiōe. Nec iohes illa reddidit: ſed q̄ſi ſua q̄ dimiſerāt miraculoſe ꝓcurauit. hoc etiā fecit potiꝰ iure poli q̄ iure fori. Dū aūt hec cōtra nos inueheret ecce q̄dā cū amicis t ꝙſanguineis addurerūt ad oleſcentez tūc defunctū: rogātes vt ſicut druſianā a mortuis ſuſcitaret. Qō cū poſt plurā oīōem feciſſet: impauit adoleſcēti illi ſuſcitato vt ꝛferret illis duob querelas a ſcō ꝓpoſito q̄d de eis vidiſſet in alio ſecl'o. Ille āt dixit eis O miſeri q̄d egiſtis: vidi āgelos vr̄os flentes de ineritu vr̄o: demones aūt gaudētes. A miſiſtis eterna palatia vobis ex auro t argēto t lapidib p̄cioſis fabricata luce plena t epul' copioſis: t penas acerrimas vob in īferno ꝑpatas expectatis. Ex miraculo igit̄ viſo t ipiꝰ reſuſcitati ꝙbis cōpuncti illi duo ad pedes iohis ꝓſtrati miſericordiā poſtulabāt. Quib iohes mādauit vt. xxx. diebꝫ pniam agerēt: t b̄ ꝑ ſig̃ capent ſuſcepte a deo miſericordie: q̄ ꝙgas aureas t lapides illos p̄cioſos ad naturā p̄ſtinā redacti eſſent. Qō t fecerunt: poſtmodū in ſcō ꝓpoſito ꝑmanētes miraculis effulſerūt.

Quia vero per aſiam ·H·ij

diſcurrēdo tēpla cuertē faciebat idoloꝝ doctrina ſua ſeditio ppl'i orta eſt ꝑ cū q̄b ipe diſiunctiuā ꝓpoſuit ad ſedādū ppl'm: vicz q̄ ſi ipi ſubuertē poſſent ad inuocationē dyane eccl'iam xpi: ipe cū eis dyane ſacrificaret. ſi aūt nō poſſent ſz ipe ad inuocationē xpi tēplū dyane ruere faceret: ipi in xp̄m crederēt. Hoc cū placuiſſz maiori ꝑti ppl'i: ſacerdotes dyane nil valuerūt efficē. Johānes aūt exeūtib cūctis de tēplo dyane (vt ordīaue rat ad inuocatiōz ciꝰ tēplū dyane t ſtatuā ciꝰ coꝝruēt fū dit⁹ fecit. vnde multa milia hoīm ꝙuerſa ſunt ad fidē Ariſtodemꝰ vo pōtifex tēpli cū ſeditionē ꝑ iohānē excitaret: dixit ei iohes. Quid vis ariſtodeme vt faciā tibi ad placādū te? Cui rñdit. Si vis vt credā i deū tuū dabo tibi venenū bibē: ex q̄ ſi nō ꝙtraxeris leſionē credā in xp̄m. At iohes ait. Fac q̄d locutꝰ es. Prꝛopinauit ḡ venenū t vt noſſet ꝙximentū pniciē veneni poſtulatis a p̄ſide ciuitatis duob reis morte plectendis eis guſtādū dedit: q̄ ſubito mortui ceciderūt i terrā. Hoc viſo iohes nil paucfactꝰ poculū leꝰ aſſumpſit: nec q̄dē colorē mutauit nec dolorē ſentit. Tūc ariſtodemꝰ. Ad huc in me eſt dubietas: ſz ſi mortuos ex veneno illo vificabis oīno credā. Aplus dedit ſibi palliū ſuū vt eo tangeret corpa coꝝ. Quo pacto a mortuis ſurrexerūt: ꝓpter q̄ō ariſtodemꝰ p̄ſes ꝓuincie cū oīi familia ſua t multi alij in xp̄m crediderūt. Qui deſtruentes idola eccl'iam in honore bti iohānis edificarūt: in q̄ diu p̄dicauit. Cū aūt eſſz nonaginta āno: t a paſſiōe dñi fm Jſiō. lxviij. etatis ſue annū explesſet: appuit ei dñs Jeſus vocās eū ad cōuiuiū ſuū cū diſcipulis ſuis: ſignificans ei q: dñica ſeq̄nti ad cū veniret. Dñica ḡ die a p̄timo pullox cantu intrās eccl'iam t ppl'o p̄dicans: t ad pmanēdū in fide exhortās: demū foueā q̄dratā quā i eccl'ia fieri iuſſerat intrās: luce īmēſa appente: vt nullus aſpicē poſſet. Poſtea recedēte luce inuēta eſt fouea plena manna: nec reptū eſt coꝝpus ciꝰ.

De coꝝpore iohānis ·H·iij.

q̄d ſit factū ē mltiplex opinio. alij dicūt q̄ ſepulchꝝ eiꝰ q̄d eſt apud epheſum ꝙtinet ipm viuū t dormiente: et in eo ad huc viuat q̄uſq̄ veniat xp̄us ad iudiciū: habētes in argumētū hui⁹ q̄ illic terra ſurſum q̄ſi ebulliēs ſcaturit: q̄d ex eius anhelitu fieri dicūt. Sz hāc crepōbat Aug. dicēs: q̄ min⁹ eſt ſi dormiens viuit q̄z ſi mortuus viueret btūs cū xp̄o. Cur ḡ xp̄s diſcipulo quē p ceteris diligebat ꝓ magno munere tā longū donaſſet ſōnū t ꝙuaſſet interim eo tāto bono. Nō eſt ḡb credē dū: ſed potiꝰ q̄ mortuꝰ ſit: fm illud. Quis eſt homo q̄ viuet t nō videbit mortē Et poſtea ſurrexerit in aīma t coꝝpe glificatꝰ: t ideo coꝝpꝰ eiꝰ nō inuenit. Et hec eſt ſecūda opinio. Tā tertia opinio quaz etiā refert Tho. ſup Joh. t eam ſecutꝰ eſt dñs iohes in ici cardinalis: eſt q̄ iohes ſit trāſlatus in paradiſuz terreſtre poſtq̄

in illā fouea sibi pata descēdit appente sup fouea īmē/sa luce: vt videre posset. z e padiso venies in mūdū istū tpe antixpi pdicatur⁹ ꝫ eū cū enoch z helia: z mortem passur⁹ martyriū p eū cū enoch z helia: cū em̄ dignior sit lex euāgelica lege nature vel mosaica videt satis ve/risile q sicut lex nature habebit enoch: lex mosaica he lia: ita euāgelica iohānē: testes ꝫ antixpm p xpo. et sic ad plenū iplebit dictū a xpo sibi z iacobo germano ei⁹ Calicē meū bibet⁹. Mat. xx. s. passiōis p martyriū mi grando. Sed z si nō morte violēta sz naturali iam de cessit fm aliā opinionē: adhuc vez est q biberit calicez passiōis vicz sustinēdo multas psecutōes p xpo z mar tyria. Nā z flagellat⁹ legit cuz ceteris in actib⁹ apl'oz: a domiciano cesare, pter insupabilē euāgelij ꝓstantiā Romā adduct⁹: an porta latina in feruētis olei dolio missus fuit: sed diuia fauēte gra illesus exiuit a dolore carnis: sicut z a corruptōe alien⁹. Et exin̄ in pathmos insulā exilio relegat⁹. In q destitut⁹ societate hoim cō solatio ei nō defuit angelor. Ibi em̄ habuit reuelatio nes apocalipt p angelū. Ob ḡ xps dixit sic cū velle ma/nere donec veniā. pōt intelligi veniā. s. ad iudiciū. sic vi uit in padiso terrestri. Si aūt mortu⁹ est: siue iā resu/scitat⁹ in corpe siue nō intelligit. sic cū volo manere. i. sine morte violēta sicut tu petr⁹: cui loqbat xps trans iens: donec veniā p eo: etiā p corpe siue aia tm̄. Sic z q̄rta opinio habet. s. q intrās sepulchr obierit rema/nēte solo corpe in sepulchro: qō tū non inuenit. sicut z de corpe moysi scptū est deo sic dispēsante iudicio nob occulto. Vel donec veniā i regno eccie dilatate p orbē sic exponit Beda illō mat. Sūt q̄dā de hic stantib⁹: vt iobes: q nō gustabūt morte donec videāt filiū hoīs ve/nientē in reg suo. Dicit em̄ esse vbiq p orbē diffusa ec/clesia dū p orbē vbiq regbat xpus p fidē in mētib⁹ ho minū. Nā plus ceter⁹ apl'is iobes pluribus annis supui xit vsq ad tpa Trayani. Capl'm. vij.

Acobus apostol⁹ ger=

man⁹ iobis euāgeliste or Jacob⁹ maior: eo q̄ pus altero iacobo fuit vocat⁹ ad apl'atū pmus etiā oim apl'or vocat⁹ est p martyriū ad regnū celor. Fuit aūt satis xpo familiaris: z cū petro z iohā ne ad secretiora admissus. vt ptz in trāsfiguratiōe xpi: in resuscitatiōe filie archisynagogi facta a xpo in exps/sione in orto sui intēsi doloris ex passiōe iminēte. Dic igit post aduētū spūs sci ad byspaniā accessit ad pdicā dū: z cū videret gentē illā agrestē doctrinā ei⁹ nō acci/pere. nā tm̄ nouit: vel fm alios tm̄ duos ad fidē cōuer tit. illos duos secum ducēs reuersus est hierosolymā. Cū q̄ feruenē pdicaret scpturis sacr⁹ oñdēs iesum xpz vez dei filiū esse: z scribas z leg⁹ doctores rōnib⁹ vali/dis ꝓfutaret miracul' doctrinā suā ꝓfirmās: oblata pe cunie sūma rogarunt q̄ndā magū noie hermogenē: vt cū eo disputās ipm̄ ꝓfunderet. q̄ pmisit se hoc facturū nō p se sz p discipulū suū philetū. Misit ḡ philetū cuz iudeis ad iacobū: q disputās cū iacobo in oib⁹ superat⁹ fuit a iacobo faciēte etiā in ꝓspectu eius pl'a mirabilia ex q̄b⁹ cōpunct⁹ philet⁹ reuersus ad mgr̄z suū hermoge/nē multū cōmēdauit eū de doctrina irrefragabili. Re ferēs etiā pdigia facta: eiq suadens adhere. Nā z ipe discipul⁹ ei⁹ fieri decreuerat. Indignat⁹ hermogenes arte magica ita ipediuit eū: vt se inde mouere nō possz dicēs. Hū q videbim⁹ si iacob⁹ iste poterit re libare. phi letus aūt h p nūciū iacobo significauit Qui misit ei su darij dicēs. Istō suscipiēs dicat. Dñs soluit cōpeditos z ipe erigit elisos. Quo facto subito liberat⁹ est. Et in/

ultās hermogeni: accessit ad iacobū: z de fide instru/ctus baptizat⁹ est eū sequēs. Hermogenes aūt iratus adiurās demones impauit: vt iacobū cū phileto ante se vinctos ducerēt: ne discipli sui ab eo auersi auderēt ei insultare. Demones igit pces adiurati ab eo cuntes cū appropinq̄ssent habitatiōi beatissimi iacobi: clama re ceperūt. Apl'e dei mifere nos: q grauiter cruciamur. Quib⁹ apl's: vt q̄d veniss⁹ ad me. At illi. Hermogenes misit nos vt te z philetū olim discipulū ei⁹ vinctos du cerem⁹ ad eū. Sz vbi appinq̄uim⁹ angel⁹ dñi cathe/nis ignis religauit nos cruciatū inferēs. Jacob⁹ aūt dixit. Ipe angel⁹ dei vos soluat: z pgite ad hermoge/nē z eū ligatū ad me pducite sine aliq̄ lesiōe. Ob statiz fecerūt z manib⁹ post tergū ligatis hermogenē capien tes añ iacobū statuerūt: rogātes vt daret illis licentiā nocēdi: z suas z ei⁹ vindicare iniurias. Dixit aūt iacob⁹ Quare philetū nō tenetis sicut impauit hermogenes Cui demones rnderūt. Nedū philetū discipulū tuum sz nec formicā dom⁹ tue possum⁹ ꝓtingē. Impauit igi tur apl's demonib⁹ abire. z phileto dixit. Qz domin⁹ noster mādauit reddē bona p malo: solue tu hermoge nem a vinculis demonū: q te pius ligauerat incātatiōi bus cor. Eo igitur soluto dixit iacob⁹ ipi. Dñs noster nō vult coacta fuitia sz volūtaria: ecce liber es: fac q̄d tibi placet: z pge q̄ liber. Dixit autē hermogenes. Ego noui iras demonū cuz recessero a te me interficiēt: misi des mihi aliq̄ remediū. At iacob⁹ dedit sibi baculuz suū quē ferebat in itinere. Qui reūsus domū cōpuct⁹ oēs libros magice artis colligēs: duxit eos ad iacobū: z pstrnēs se ad pedes ei⁹ ait. Libar or aiarū miserere mei: z quē in preritū inimicū habuisti nūc acceptaui di scipulū. Cōuersus ḡ z baptizat⁹ libros illos magicos piecit in mare ad iussū apl'i: z adeo pfecte secur⁹ est: vt vtutes z ipe faceret in noie iesu. Judei aūt audita con uersiōe hermogenis zelo cōmoti iacobū adierūt: eū in crepātes q iesum dei filiū etiā pdicaret. ipe aūt h veri simū fore ex scpturis cor. declarabat. pter q̄ z multi ex fmonib⁹ ei⁹ crediderūt in xpm. Sz abiathar ponti fex ānī illi⁹ sedītōz excitauit ppli ꝫ eū: z captū ad hero dē regē iudee occidēdū destinarunt. Qui ſnia ipi⁹ he/rodis decapitat⁹ est: vt or die qua z xps icarnat⁹ z pas sus est āno vno integro reuoluto. Ob etiā tāgit Lu. in actib⁹ apl'or dicēs. Occidit aūt herodes iacobū frēm iobis gladio. Act. xij. Cū aūt duceret ad locū passiōis z in via q̄ndā paliticū se ei recōmēdātē sanasset noie ie su inuocato. Josias q̄dā scriba q eū ad decollādū duce bat: viso miraculo credidit: quē abyathar pontifex ab herode impetrauit cum iacobo decapitandū: quod et factum est a Jacobo in loco passiōis baptizato. Disci/puli aūt eius nocte corp⁹ eius rapiētes: illō deferentes ad mar⁹ litt⁹: nauiculā inuenēt patā diuit⁹: qua ascē/dētes cū eo cōmittēres se dei gubnaculo hispanie oraz applicuere: z cōpostellā ciuitatē intrātes in eccia fabri cata ad ei⁹ honorē honorifice sepelierūt. Quō aūt adie rūt pncipissam illi⁹ patrie noie lupā p sepulchro obri/nēdo apl'o honorifico: q quesiuit dolose varijs modis eos pdere: sz visis circa h miracul' credidit: z eccliam si bi ꝓstrui fecit ob breuitatē dimisit. Strupēda aūt erī stie deuotio ifusa fideliū mētib⁹ in visitādo limina ei⁹ quā etiā statutū eccl'ie ita firmauit: vt null⁹ i hmōi vo to circa sedē apl'icā valeat dispēsare. Et q̄ō min⁹ ceter⁹ apl'is illi i vita collatū fuit honoris z gl'ie a fidelib⁹ pp̄ breuitatē e⁹: h ḡ si diuia mūificētia suppleuerit p⁹ mor tē ei⁹: pl⁹ q̄z apl'or⁹ oīm visitatis z honorat⁹ reli quijs. Circa quā visitatiōz seu pegrinatiōz pl'ima i di uersis tpib⁹ sunt oñsa pdigia: vnuz p̄cipue notabit: vbi etiā appet mira decepto diaboli. Quidā de lugduno ō

notus multū ad apl'm pluries visitabat limi'a ei⁹. Semel aūt cū pegrinationē hui⁹ inchoasset: nocte in fo/nicationē incidit: post qō diabol⁹ ei apparēs in forma sancti iacobi dixit. Ego sū iacob⁹ apl's ad cui⁹ sepulcrū sepi⁹ accessisti. Sz ista vice nō est mihi grata pegrina/tio ista: qz fornicat⁹ es nec ꝓfessus. Et iō oportet te do/mū redire t ꝓfiteri peccatū tuū: t postea in puritate cō sciētie iter ꝑficere. Qō ille totū credidit t reuerti dispo suit. Sz itez dormiēti apparuit idē diabol⁹ dicēs pec catū illud ꝑpetratū nō posse ꝑ cōfessionē dimitti nisi i satisfactionē ei⁹ sibi genitalia incideret. Sz t beatio/rem: qz martyr si se etiā ob ei⁹ honorē occideret. Qō il le cuigilās: t totū a btō iacobo reuelatū existimās: ge/nitalib⁹ amputatis se etiā occidit. Socij aūt cuigilan tes t istū occisū vidētes: timētes ne caperēt vt sceler/ rei: fugerūt q̄z citi⁹. Cū aūt parerent exeḡe ei⁹ qz igno/rabat vitas rei geste: subito ille reuixit: cepitq; loqui t narrare cūctis modū mortis ei⁹ t deceptionē ꝺiabo li addēs: q cū aīa recedēs a corpe festināter a demoni/bus portaret⁹ ihūs romaz ad inferos ꝑducēda ꝓpē sui homicidiū: beat⁹ iacob⁹ seqbat eos increpās demōes de hmōi fraude. Uenientes ad q̄ddā ꝓratū inuenerunt virginē gl'iosam dñi matrē cū multis sanctis ibi manē tes: t cū beat⁹ iacob⁹ querelā poneret corā ꝙgine de hu iusmōi fraudulētia a diabolo erga suū deuotū patra/ta: ꝙgo diabolū increpauit t in abyssū ire mādauit: et ipm vite restituit t saluti. Remāserūt q̄z cicatrices vul nez ad fidē miraculi astruendā. Socioscq; ille repiens cūcta ꝑ ordinē enarrauit.

Capitulū. VIII.

Acobus minor vnus

ex nūero duodenario apl'oz a xp̄o assum ptus vt patz ex euāgelijs. Minor aūt dr respectu iacobi maiorꝭ: de q̄ supra. Nō q̄ ad meritū vel sanctitatē: sz q̄ ad vocationē ad aposto/latū: qz vocat⁹ post alū iacobū. De b̄ sic ait Anacletus papa di. lxviij. Porro hierosolymitaz ꝑm⁹ archiep̄us beat⁹ iacob⁹ q̄ iust⁹ dicebat: t fm carnē dñi frater nun cupat⁹ est. Et a petro iacobo. s. maiori t Johe apl'is or dinat⁹ est: successoribꝰ dātibꝰ formā: vt min⁹ q̄z a tribꝰ ep̄is: ep̄s nō ordinet. Hec ibi. Ubi dicit glo. q licet ia/cob⁹ eps fuerit fact⁹ a xp̄o inuisibili vnctiōe sic et ceteri apl'i: q̄ factū dr i vltima cena: tñ a ꝑfatꝭ apl'is ep̄is fu/it ordinat⁹ i ep̄m vnctiōe visibili. i. q̄busdā cerimoniꝭ exteriorib⁹ etsi nob ignotꝭ: vel qz ordiati fuerūt a xp̄o ep̄i: sz sine titulo alicui⁹ loci determiati. Jacobo aūt a ꝑfatꝭ ep̄is apl'is t petro sūmo pōtifice fuit dat⁹ cert⁹ t determiat⁹ titul⁹ t iurisditio. s. hierosolymoz t terri/torij ei⁹: q postea titul⁹ archiep̄alis auct⁹ ē. Iī titulū ꝑi archalē: ita vt post sedē romanā q̄ sup oēs est: inē alias ꝑiarchas q̄rtū obtinet locū: vt ptz di. xxij. c. vl. Fr̄ dñi dr duplici rōne. Dño qz fuerit filius marie cleophe nu/pte: q̄ maria sordr carnal' erat ex ptē matrꝭ ꝙginis ma/rie matris xp̄i: inde erat filius ei⁹ iacob⁹ minor frat̄ xp̄i ꝓsobrin⁹ seu cugin⁹: t vt dr ioseph spōs⁹ marie erat ger manus cleophe: t ioseph a pluribꝰ putabat pater xp̄i: inde etiā a multis extimabat frater cugin⁹ seu ꝓsobri/nus xp̄i ex ptē patrꝭ t matrꝭ. Secūdo dr frater dñi: qz simillim⁹ erat xp̄o in effigie: vt nisi q̄s fuisset cū eis do mestice ꝙuersat⁹: alterq; ab alio nō discerneret: vñ cum ministri cū iuda ꝑditore ad capiēdū xp̄m venerūt: ad discernēdū cū a iacobo ne caperēt eū loco xp̄i: dedit eis signū oscul'i. Ipe em vt domesticus optime vtrūq; di/scernebat. Qō etiā testat Ignatius discipul⁹ Johis in epistola ad eū dicens. Si mihi licitū est apud te ad hie rosolyme partes volo accedere: vt videā illū venerabi/lem iacobū quē dicūt christo ieſu simillimū: facie vita t mō ꝙuersatiōis: ac si eiusdē vteri frater esset gemell⁹. Quē vt referūt si videro: ip̄m ieſu videbo fm oīa cor/poris liniamēta. Dicit etiā iustus ꝑpter meritū excel/lentissime sanctitatis. Nā fm Hiero. tāte reuerētie et sanctitatꝭ erat i ppl'o: vt fimbriā vestimēti certatim tā/gere cuperēt. Unō ei⁹ scriptare scribit Egisipp⁹ vicin⁹: si cut legit in histo. eccle. dicēs. Suscepit eccl'iaz q̄ hiero solymis erat regēdā iacob⁹ frat̄ dñi: q̄ dicit⁹ ē iust⁹ vsq; ad tpa nra ꝑdurās. Hic ex vtero mris sue sctūs fuit: vi nū t sicerā nō bibit: carnes nūq; comedit: ferrū i capite ei⁹ nō ascēdit: oleo nō est vnct⁹: nec balneis vsus: syn/done. i. veste linea supindut⁹: tot iēs i ozone genua fle/xerat vt callos in genib⁹ sicut in calcaneis haberet: ꝑ hac incessabili t sūma iusticia appellat⁹ est iust⁹. Hic sol⁹ ꝓpter nimiā sanctitatē inter apl'os ꝑmittebat⁹ in/trare in sancta sanctoz. Nec Egisipp⁹. Qō sz faciebat causā ozonis: nō imolatiōis. Dicit etiā q ꝑm⁹ inē apo stolos missam celebrauit: cui ꝓpter excellentiā fame sā critatꝭ ipi apl'i hūc ei honorē fecerūt: vel ꝑm⁹ intelligi tur celebrasse cū solēnitate. s. pōtificali. Hic ꝑpetue vi/ginitatꝭ fuit fm Hiero. ꝙ Jouinianū. In paraſceuen āt sic narrāt idē Hiero. t Joseph⁹: iacob⁹ iste votū vo uit dño se nō comestuz: donec vidēt filiū hois a mor/tuis surrexisse. Un cū vsq; ad illū diē iacob⁹ nō gustas set q̄cq̄: ipa die resurrectōis dñs apparēs ei: t his q cū ipo erant dicens. Ponite mensam t panem. Quo fa/cto: accepit ieſus panē t dedit iacobo iusto dicēs. Fra/ter mi Jacobe comede: quia filius hominis surrexit a mortuis. Hanc apparitionē factā iacobo notat Paulus. j. ad Corꝭ. xv. cū dicit: Uisus est iacobo: licet nō ex ꝑmat quādo vel quō.

Septimo igit anno §. i.

passionē xp̄i cū ad diē pasce apostoli ꝙuenissent hiero/solymā: interrogante eos iacobo: quāra ꝑ eos dñs cuz populo referrēt: septēq; diebꝰ festi populo ꝑdicarēt co/ram caypha t alijs iudeis iacob⁹ cū socijs: t iam quasi baptisari parati essent. Quidaz spiritu diabolico insti/gatus surrexit in medio clamans t dicēs. O viri israe lite quid facitis: cur ab istis magis vos decipi ꝑmitti/tis. In tantū aūt populum concitauit vt eos lapidare vellent. Ascendit autē homo ille q̄ clamauerat graduz vbi iacob⁹ ꝑdicabat: t ip̄m ꝑcipitauit deorsū: t extunc plurimū claudicauit. Anno ꝺo episcopatus sui tri/gesimo videtes iudei q Paulū nō potuissent occidere qz ad cesarē appellauerat: pscutiōis sue tyrannidē: cō tra iacobū direxerūt: occasionē querentes. Et sic Egi/sipp⁹ cōtēporane⁹ apl'oz refert vt narrat in historia ec clesiastica: cōuenerūt iudei ad iacobū dicētes. Oram⁹ te vt reuoces ppl'm qz errat in ieſū: putās q ipe sit xp̄s Deꝑcamur ꝙ tevt suadeas oīb⁹ ꝙuenientib⁹ ad diē pa sche: tibi em obtēperabim⁹ oēs: t de te tā nos q̄z popu li testimoniū ferem⁹ q iustus sis: t nullius ꝓsonaz ac/cipis. Statura igit die: posuerūt cū sup pinnaculū tē/pli: t ꝙgregata maxima multitudine: clamauerunt di cētes. Uiroz iustissime cui oīes obtēperare debem⁹: qm̄ popul⁹ errat post ieſuz q crucifixus est: enūcia nob q̄d tibi videt. Tūc Jacob⁹ cū ingenti voce respondit. Quid me interrogatꝭ de filio hois: ecce ipe sedet in cel' a dextrꝭ sume virtutꝭ: venturꝰ iudicare viuos t mortuos. Hec audientes xp̄iani plurimū gauisi sūt: pharisei aūt t scribe ꝑturbati dixerūt. Male fecim⁹ phibere huic tale testimoniū. Sz ascēdam⁹ t ꝑcipitem⁹ eū deorsū: vt alū terreant t sil'ia nō ꝑsumant. Et simul voce ma/gna clamauerūt dicētes. O o t iust⁹ errauit. Ascendē/tes ergo quidā eū ꝑcipitauerūt: t ꝑcipitatū lapidibus

obꝛuebãt dicẽtes. Lapidemꝰ iacobũ iustũ q̃ deiecerꝰ nõ solũ mozi nõ potuit: sz ꝓcũbẽs geniꝫ ozabat ꝓ illꝫ dicẽs. Rogo dñe dimitte illis: qꝛ nesciũt q̃d faciũt. Tũc vnꝰ ex illis pertica fullonis arripiẽs valido ictu caput eius ipetijt: z cerebꝛũ excussit. Taliq̃ martyꝛio migrauit ad dñm: sepultꝰ iuxta templũ tũc: dicit aũt nũc esse coꝛpꝰ ciꝰ romc. Refert Josephꝰ q̃ ꝓpter moꝛtẽ iacobi iusti factũ sit exidiũ hieꝛosolymoꝛ z dispsio iudeoꝛ. Sz credẽdũ est q̃ nõ solũ ꝓpter moꝛtẽ ciꝰ: sz ob passionẽ dñi et duriciã coꝛ in ipsa ꝓfidia destructa sit iudea cũ tanto exterminio ppli illi: fm q̃ ipe dñs ꝑdixerat eis i euãgelio. Nõ relinquẽt i te lapidẽ zc. eo q̃ nõ cogꝝ nouerꝫ tps visitatõis tuc. Sz qꝛ dñs nõ vult moꝛtem peccatoꝛis: sed vt conuertat z viuat. xl. annis expectauit eos ad penitẽtiã p apl'os pluribꝫ annis p iacobũ continuc. xxx. annis: vt reuo caret ad penitentiã.

Capitulũ. IX.

Andreas qui interꝑta

tur decoꝛ vel respõdẽs seu virilis: germanus fuit petri apli: z in passiõe crucꝫ sociꝰ cuiꝰ passionẽ descripserũt ꝑs byteri z dya coni asie. Nic ꝓpus fuit discipulꝰ iobis baptiste: q̃ cum vna dieꝫ essz cũ iobe baptista magistro suo trãseũte in de iesu iuxta iozd anẽ: dicẽte iobe de iesu: Ecce agnꝰ dei: Andreas cũ alio ꝓdiscipulo secuti sũt iesum: z euntes cũ eo ad habitationẽ iesu: mãserũt cum eo illa die. Postea vo andreas duxit fratrẽ suũ petrũ ad ipm dñm iesũ: vt ficret ei familiarꝫ: exinde altera vice ipos in nauicula piscãtes in mari galylee vocauit eos: z secuti sunt eũ: q̃s in nũcro. xij. apl'oꝝ elegit. Post aduẽtũ spũssancti apl'is diuersas mũdi ptes ad ꝓdicãdũ petẽtiby. Andreas in achaiã grecie ꝓuinciã ꝓfectꝰ est: ibiq̃ ꝓdicãs eccl'iaz multiplicauit plurimos ad fidẽ conuertẽdo: z in ter ceteros Maximillaz vxoꝛẽ egee ꝓcõsulis ꝓuincie sacro baptismate regenerauit. Audiẽs aũt hec Egeas turbatꝰ patras ciuitatẽ ingredit: z xpianos ad sacrificãdũ ydolis ꝓpellit. Cui occurrit andreas z ait. Opoꝛtebat vt tu q̃ iudex hoim fieri meruisti: iudiciũ tuũ q̃ in cel'est agnoscereꝫ: agnitũ coleres: z colẽdo a falsis dijs animũ reuo cares. Cui egeas dixit. Tu nec ille andreas q̃ supstitiosaz ꝑdicas sectã: quã romani ꝓncipes exterminari iusserũt? Et andreas ad eũ. Romani ꝓncipes nõdũ cognouerũt quõ di filiꝰ veniẽs in mũdũ douerit ydola esse demonia q̃ docemꝰ nos: vñ offendat deꝰ: vt offensus ab eis auertat z auersi deũ nõ audiãt z nõ audiẽdo eiꝰ mãdata captiui teneant: donec ꝺ mũdo exeũtes nil secũ nisi peccata deferãt. Ad quẽ egeas. Nec vana iesus xps vester ꝑdicãs crucꝫ patibulo ẽ affixus. Et andreas ad eũ. Qm̃ ꝓ restauratiõe nr̃a nõ ꝓ culpa sua volũtarie patibulũ sucepit crucꝫ. Et Egeas. Cũ iesus fuerit a discipulo suo ꝓditꝰ: z a iudeis captꝰ z a militibꝫ ad crucẽ ducꝰ: quõ tu spõte dicꝫ crucẽ subisse? Tũc andreas pluribꝫ rõnibꝫ oñdit q̃ volũtarie nõ coacte passus ẽ. Tũ qꝛ passionẽ ꝑscies discipulis ꝓnunciauit. Tũ qꝛ ꝓditoꝛẽ suũ sciuit nec vitauit. Tũ q̃a locũ ad quẽ ꝓditoꝛẽ suũ ad capiẽdũ ventuꝝ sciebat: colligit. Quibꝫ oibꝫ se ꝓsentem fuisse asseruit: addẽs inimis magnũ esse mysteriũ crucis. Cui Egeas. Mysteriũ dici nõ põt: sed supplicii: z nisi dictis meis obtpaueris: ipm mysteriũ faciã te expiri. Et andreas ad eũ. Si crucis patibulũ expauescerẽ: crucꝫ gl'iam nõ ꝑdicarẽ. Audire aũt te volo mysteriũ crucꝫ: si forte agnituꝝ credas vt salꝰ fias. Tũc ei multꝫ rõnibꝫ conatꝰ ẽ oñdẽ q̃ cõgruũ fuit z necessariũ dei filiũ incarnari: z tali mõ pati. Dixit aũt egeas. Nec friuola tuis narra: mibiq̃ obtẽperãs dijs oipotẽtiby sacrifica. Andreas aũt ei respõdit. Oipotẽti deo q̃ridie agnũ immaculatũ offero. s. eu charistiã: q̃ postq̃ fuerit a toto ppl'o fideli cõmestꝰ vnꝰ z integer ꝓseuerat. Egea vo quõ ꝺ fieri poterat inqꝛente: dixit andreas. Ut formã discipuli assumẽt: z sic mysteriũ intelligeret. At egeas ait. Ego cũ toꝛmẽtis extoꝛquebo a te huiꝰ rei noticiã: iratusq̃ iussit i carcerẽ trudi. Mane aũt facto iussit egeas aũ tribunal ciꝰ apl'm sisti: z cepit iterꝫ eũ inuitare ad sacrificia ydoloꝝ dicẽs Andrea restaurenꝝ ꝓ te ruine deoꝝ: sinautem: in cruce quã laudasti faciã te suspendi. Cũq̃ multa ei supplicia minarek rñdit andreas. Quicq̃d tibi magꝫ videt i supplicijs excogita. Tãto regi meo ero acceptioꝛ: q̃nto fuero in toꝛmẽtis ꝓ noĩe ciꝰ ꝓstãtioꝛ. Tũc iussit eũ ꝑses a xx. satellitibꝫ cedi: z cesuꝝ cruci funibꝫ alligari: vt inde longioꝛẽ cruciatũ sufferret. Cuꝝ aũt ducerek ad crucẽ factꝰ est ꝓcursus ppl'oꝝ lugentiũ z dicẽtiũ: Innocens sãguis eius sine causa dãnat. Cũq̃ vellet ppl's seditionẽ facere ꝓtra ꝑsidẽ: rogauit apl's obnixe ne ipedirent martyriũ ciꝰ: nã mgr̃ eoꝝ in sua passiõe patiẽtiã exbibuit. De hꝺ Gratianꝰ. xxiij. q. j. §. j. Uidẽs aũt crucez a lõge salutauit eã dicẽs. Salue crux sctã q̃ in coꝛpe xpi dedicata es: z ex mẽbꝛis ciꝰ rãq̃ margaritꝫ ornata. Anteqũ ascẽderet in te mgr̃ meꝰ timoꝛẽ terrenuꝝ habuisti: mõ amoꝛẽ celestẽ obtines ꝓ voto susciperis. Securus z gaudẽs venio ad te: ita vt exultans suscipias me discipulũ ciꝰ q̃ pepẽdit in te: qꝛ amatoꝛ tuꝰ ꝑ fui: z desideraui te amplecti. Quibꝫ dictꝫ expoliauit se ad locum veniẽs: z a satellitibꝫ in cruce nõ clauis ꝑfixꝰ: sed funibus ligatꝰ fuit: vbi biduo viuẽs ꝑdicauit assistẽtiby: xpm militibꝫ hoim. Minãte aũt turba egeã vsq̃ ad moꝛtẽ si nõ depõeret eũ ꝺ cruce: hoc ipe ꝓmisit se factuꝝ. Et eũ tẽ egeã ad locũ passionis vt deponi faceret. Andreas videns dixit ei. q̃ si ꝓ misericoꝛdia obtinẽda veniisset: ad hoc tps erat eã ꝓsequẽdi: si aũt ad deponẽdũ de cruce: hꝺ nõ posset: q̃a iã videbat regẽ suũ cũ expectantẽ ad coronã. Cuꝝ ꝑ iussu ꝑsidis vellẽt deponere nõ valuerunt brachijs eoꝝ obstupescẽtibꝫ. Oꝛãte ipo apl'o dñm ne sinerꝫ eũ viuũ deponi: sed ad supnũ requiẽ admitteret Apparẽte demũ splẽdoꝛe nimio circũ eũ vt videri non possz: dño spiritũ reddidit. Egeas aũt reuertẽs domũ in via a diabolo arreptꝰ expirauit: z vxoꝛ ciꝰ maximilla apl'm depositũ honorifice sepeliuit. Postea trãslatũ est coꝛpꝰ ciꝰ z nũc reꝙescit in ciuitate malfitana in ptibus regni: z adhuc mãna ad modũ olei fluit de sepulchꝛo ciꝰ: de q̃ oibꝫ dak̃ perentibꝫ nec deficit.

In vita sua multis cla ·Ꝟ·j·

ruit miraculis. Naz quadraginta viros in fluuio submersos qui ad eum veniebant vt doctrinã fidei ab eo audirent: vite restituit. Quandã mulierẽ ex adulterio conceptũ filiũ cum parere non posset: penitentiã concepit z credentẽ parere liberefecit: quendã iuuenẽ quem mater impudicissima accusauerat apud iudicẽ q̃ eam violare voluerat: ex eo quia libidini sue nõ cõsenserat cuz eo concubere volens: mirabiliter liberauit: qui ad eũ confugerat ꝓ auxilio: combusta illa pessima a fulgure z versa in carbonẽ coꝛã iudice: vnde ipe cum familia sua sunt conuersi ad fidem. Nicolao quidam septuagenario in sceno luxurie immerso: vt cõtinere ita inueteratus nõ valeret: etsi ꝓponeret: quadriduano ieiunio z oratiõe ꝓtinentiã impetrauit z veniã: q̃ senex ieiunauit in panez aqua ꝑ sex mẽses: z postea laudabiliter viuẽs in pace q̃euit. ¶ Post trãsitũ ciꝰ quẽdã episcopũ vitz sanctũ z deuotissimũ apparẽs in forma peregrini: ostiũ domus eius pulsanti z eũ alloq̃ perenti:

a subtili diaboli deceptiõe liberauit: q̃ in forma nobilissime ꝛ pulcherrime puelle ad eꝑm venerat: vt ꝓpositũ ꝟginitatꝭ ꝛ vite spũalis ꝑm doctrinã ei⁹ fuaret: manifestãs ipe pegrin⁹ illã esse diabolũ: cui⁹ iã ꝯcupiscentia eꝑs inflãmat⁹ erat: solutꝭ tñ ꝑus tribꝰ q̃stionibꝰ q̃ illi pegrino p nũciũ ab illa fuerãt ꝓposite. ſ. qõ esset mus miraculũ qõ de⁹ fecisset in qua re: ꝛ rñdit: Diuersitas faciei ꝟoim. Secũda fuit: vbi era altior sit oĩ celo: ꝛ rñdit: in celo empyreo: q̃ est ibi corp⁹ xpi de adã massa assũptũ sup oẽs celos: q̃ adã format⁹ fuit õ limo terre. Tertia q̃stio: q̃tũ spatiũ distat celũ a terra: q̃ respõdit: q̃ipe q̃ loq̃bat mẽsurauerat de celo cadẽdo: ꝛ ideo optime sciebat. Cũ aũt nũci⁹ hec referret euanuit diabol⁹ ꝛ pegrin⁹ disparuit. Eꝑs aũt cõpũct⁹ est de malo ꝯcepto: ciq̃ reuelatũ est fuisse beatũ andreã.

Capitulũ. X.

Homas qui et didimus iterꝑtat abyssus vel gemin⁹: vn⁹ ex xp̃i. apl̃is fuit: q̃ dubitãs õ resurrectõe xpi magꝭ nob ꝓfuit q̃ marie magdalene credulitas subita ꝑm Gregõ. Nã vuln⁹ future ambiguitatis dũ palpauit xpi vulnera de mẽte nr̃a amputauit testis resurrectiõis xpi fact⁹: nõ solũ ꝑ audirũ ꝛ visũ: sz ꝛ tactũ. xx. vij. q. vij. Sic discipulũ. Et iõ abyssus ꝛ gemin⁹: da ꝯfessus geminã in xpõ naturã. ſ. hũanitatẽ ꝛ abyssũ diuinitatꝭ dicẽs. Dñs meus ꝛ deus me⁹. Nic post xpi ascẽsionẽ cũ p̃dicaret apud cesaream: ꝛ apparuit ei dñs dicẽs. Thoma gãdofor⁹ rex indie misit ad ciuitatẽ istã abanẽ ꝓcuratorẽ suũ: vt cõducat ad eũ viruꝝ pitissimũ in arte architectonia ad cõstruẽdũ sibi palatiũ more romão. Qui demũ rñdit. De⁹ me⁹ es tu ꝛ ego ſuus tu⁹: fiat volũtas tua. Pergẽs g̃ dñs cũ Thoma ꝑ forꝭ: inuenit abanẽ. Cũq̃ dñs interrogasset vnde veniisset ꝛ q̃d quereret. Audito q̃ architectorẽ q̃reret ducere peritissimũ ad ptes suas iussũ regꝭ: dñs vtputa angelus in forma dñi multũ ei cõmẽdauit Thomã q̃ cuꝰ eo erat: vt doctissimũ in ea arte. Nec hoc mẽdaciuꝰ: q̃a spũalia palatia ꝟtutũ ꝯstruere nouerat in mentibꝰ hominũ: ac etiã materialia edificia cũ oportebat docente statim spũsancto: q̃ est oĩm artifex omnẽ babẽs sciam. Abanes igit cũ accipiẽs secũ duxit. Nauigãtesq̃ puenerũt ad ciuitatẽ quãdã in q̃ rex nuptias celebrabat filio suo: cui⁹ scitate ꝑ miracula agnita rex depcat⁹ est vt bñdiceret spõsũ ꝛ spõsam: ad q̃s de nocte clausis ianuis in thalamũ ingressus hortat⁹ est eos ad ꝟginitatẽ ꝯseruandã multũ cõmẽdãs ꝛ dicẽs. Virginitas sororẽ angelorꝭ: possessio oĩm bonorꝭ: victoria libidinũ: fidei tropheũ: expugnatio demonũ eternorꝭ: securitas gaudiorꝭ. Qui ꝯuersi ad fidẽ ꝟgines pmãserũt: ꝛ sponsa dicta pelagia sacro velamine susceptο martyriuꝭ sũ psit: spõsus Dyonisius eiusdẽ ciuitatis eps est ordinatus. Q̃ aũt in cõuiuio ipo nuptiaꝝ q̃dã q̃ alapã dedit apl̃o eo q̃ suspẽsus in ozone manebat nõ comedẽs: de domo exiẽs strãgulat⁹ fuerat a leone ꝛ lacerat⁹ a canibus: ꝛ ab vno eoꝝ man⁹ ei⁹ dextera inducta in mediũ cõuiuũ. Aug. ℔ in libro ꝯ Faustũ reprobat: insertũ õ fuisse ab hereticꝭ. Tãdẽ abanes cũ apl̃o applicuerũt ad ciuitatẽ in q̃ gãdofor⁹ residebat: ꝛ maiestatẽ regiã visitarũt. Multũq̃ abanes cõmẽdauit apl̃m de arte edificãdi. Designatoq̃ mirabili palatio ab apl̃o: rex copioso thesauro ꝓpter hoc exposito ꝓfect⁹ est in aliã ꝓuinciã. Apl̃s aũt thesauꝝ illuꝝ pauperibꝰ erogauit: ꝛ pdicatiõi insistẽdo nõ tm̃ vnũ: sed multa palatia fabricauit in celis ifra bienniũ q̃ rex a ciuitate defuit. Reuersus: demũ cũ audisset q̃ fecerat apl̃s: putãs se delusũ: ipm Thomã cũ abana i carcerẽ misit: vt viuos excoriatos flãmis traderet. Interea Gad frat̃ regꝭ mortuꝰ ꝛ sepultura ei⁹ cũ ambitiõe nimia ꝓparat̃. Quarta die surrexit a mortuis ꝛ fugientibꝰ multis dixit gad regi frι suo. Vic hõ o' rex quẽ incarceratũ disponebas igni tradere: amic⁹ ẽ dei oipotẽtꝭ: ꝛ angeli dei ei famulant̃: q̃ me i padisũ ducẽtes q̃ddã mihi palatiũ oñderũt ex auro et argẽto ꝛ lapidibꝰ ꝑciosis fabricatũ: cui⁹ pulchritudinẽ cũ ego admirarer: dixerũt mihi angeli: h̃ ẽ palatiuꝰ qõ extruxerat thomas frατι tuo. Sz q̃ eo se fecit idignũ incarcerãs apl̃m: si vis illud habere: rogam⁹ dñm vt te resuscitet ꝛ valeas ipm emere a ffe tuo: restituendo pecuniã ei quã se extimat amisisse. Currẽsq̃ ad carcerem eduxit eũ ꝛ abanẽ: postulãs veniã de iniuria sibi illata a rege. Obtulitq̃ ei vestẽ ꝑciosã: quã renuẽs ait. Ignoras q̃ nil carnale nil terrenũ q̃rit in terrꝭ q̃ habitatõꝭ in celis affectat. Egresso q̃z de carcere rex occurrit ei veniã petẽs. Cui thomas. Nisi tũ vob inq̃t ꝑstitit de⁹ vt secreta sua vob oñderet. Credite in xpm vt ꝑticipes eẽ possitꝭ regni ei⁹. Dixit aũt ff regꝭ suscitatus. Vidi palatiũ pulcherrimũ q̃ tu extruxisti ꝓpe meo: sz ego merui emere illud. Et rex ait. Palatiũ ꝓ me fabricatũ mihi sit: tibi aũt faciat apl̃s aliud: aut si nõ valet: cõmune sit amboꝝ. Apl̃us ꝯo ait. Innũerabilia palatia sũt ab initio i ceł ꝑata q̃ fidei ꝑcio ꝛ elemosynis cõparãt̃. Fecit g̃ apl̃s ꝯgregari ppl̃os puicie illi⁹ ꝛ ifirmos diuersis lãguoribꝰ adduci ꝛ seorsũ manere. Eo aũt orãte sup illos choruscatio maxima descẽdit ꝛ ita exterruit vt oẽs in terrã caderẽt velut mortui. Apl̃s aũt dixit eis. Surgite dñs me⁹ descẽdit sicut fulgur ꝛ sanabit vos'. Qui surgẽtes sani deũ glorificauerũt: ꝛ ad fidẽ ꝯuersos docuit eos bñ viuere ꝑm. xij. g̃d⁹ ꝟtutũ: vt hz i legẽda ei⁹.

Post hec abijt in superiorẽ indiam vbi inter cetera miracula cũ illuminasset cecã quandã nomie Sinticẽ amicaꝝ migdonie vxoris Caritij cognati regꝭ dicta migdonia audita doctrina apostoli ꝯuersa est ad fidẽ: nec vltra volebat ad thorꝰ viri accedere ꝓpter ei⁹ infidelitatẽ: ꝓpter q̃ turbatus caritι⁹ in carcerẽ Thomã misit: ꝛ fecit vt vxor regꝭ germana ipi⁹ migdonie ad ipam accederet: vt a ꝓposito fidei reuocaret. Sz ꝛ ipa regina p migdoniã ꝯuersa ẽ. Indignat⁹ vehementer rex ꝓpter hoc cõsilio caritι⁹ in fornace ardentẽ apostolũ mitti fecit: sed illesus in medio ei⁹ pmãsit. Demũ eũ duci fecit ad simulacrũ solis vt adoraret eũ. Apl̃us aũt genibꝰ flexis ait clara voce. Ecce adoro nõ ydolũ: nõ metallũ: nõ simulacrũ: sz dominũ meũ ihesũ xpm: in cuius noie ꝑcipio tibi demõ q̃ in eo latitas: vt egressus simulacrũ cõminuas. Qõ cuꝰ sacrũ fuisset: pontifices tẽpli mugitũ dedẽt de cõminutiõe dei sui. Et vn⁹ ex eis accipiẽs gladiũ vel lanceã trãsuerberauit apl̃m dicẽs. Ego vindicabo iniuriã dei mei Sicq̃ Thomas migrauit ad dñm: honorifice sepult⁹ Sz post certũ tps inde trãslatũ est corp⁹ eius. Ysido. in libro de ortu ꝛ obitu sctorꝭ dicit. Thomas apl̃s similis saluatori ꝑdicauit parthis ꝛ medis: persis atq̃ bragmanis: intrãsq̃ oriẽtalẽ plagã ꝛ interna gẽtiũ penetrãs: ꝑdicationẽ suã vsq̃ ad titulũ sue ꝑdicatiõis p duxit laceis trãsfixꝰ. Ebryf. de eo ait. q̃ ad terraꝝ magorꝭ ꝓueniẽs eos instruxit ꝛ baptisauit. Qui postea facti sũt adiutores fidei xpiane. Q̃ aũt Thomas i trãsitu btẽ marie nõ affuerit ꝛ postea veniẽs dubitauerit sz õ corpis ei⁹ cũ aĩa assũptiõe: ꝛ iõ ꝟgo maria cingulũ suũ ei dederit: ei apparẽs in testimoniũ huius: apocryphũ est ꝛ nõ credibile: licet satis pie credi possit cingulũ ei⁹ haberi in terrꝭ q̃ õr̃ati esse ꝛ ppl̃o ostẽdit.

Capitulū.XI.

Philippus qui interp̄

p tat̄ os lāpadis vel os manuū. Un⁹ fuit ex duodenario xp̄i collegio: vocat⁹ a xp̄o vt seq̄ret̄ eū: vt habet̄ Joh.j. q̄ t nathanaelez fratrē suū t doctorē legz in q̄ dol⁹ nō erat inq̄t xp̄s adduxit ad eū vt messiā: t tm nathanael ita doct⁹ t inno cēs ad apl'atū nō fuit vocat⁹. Licz aūt hui⁹ rō sufficiēter assignari nō possit nisi ei⁹ volūtas q̄ iniusta esse nō p̄t: tm dici possz ex eo factū ne ꝙuersio hoim ad fidem p̄dicationē apl'icā attribueret̄ hūane peritici vel bonitati. Hic apl's cū p.xx.ānos p scithiā p̄dicassz t ī hierapolim ciuitate asie ꝰ hereſim hebeonitaꝝ q̄ xp̄m dicūt carnē phantasticā nō verā assūpsisse: demū a paganis rētus ad imolādū statue martz ē deduct⁹. Egredi ens aūt draco ingēs de sub base statue: suo flatu filiuz pōtificis q̄ ignē ministrabat in sacrificio: t duos tribunos q̄z ministri apl'm detinebāt occidit: plurimos etiam infecit t lāguidos reddidit. Dixit aūt philipp⁹ eis. Credite ī iesū xp̄m: t statuā hāc deponite t loco ei⁹ crucē dñi erigite: t ifirmi vr̄i sanabūt: t mortui suscitabūtur. At illi cruciabāt ex illa infirmitate seu ifectiōe damnauer̄. Tm fac vt sanemur t martē istū cōminuem⁹. Philipp⁹ aūt p̄cepit draconi vt in locū desertū abiret nulli nocēs. Qui statim disparuit. Apl's aūt dei ozone sua ifirmos oēs illos sanauit: t mortuos vite restituit t saluti. Et ꝙsis ipis ad fidē p annū p̄dicauit. Ante aūt septē dies martyrij sui oēs epos t pbyteros ꝙocauit t eos admonuit ad ꝙstantiā fidei fuadā: t ppl'os eis ꝙmissos erudiēdū. Et cū eēt ānoz.lxxxvij. ifideles ip̄m captū crucī quā p̄dicabat adinstar mgr̄i sui affixerūt. Hic habuit duas filias vñ t vxorē añq̄z vocat⁹ esset ad apl'atū. Que filie sacratissime v̄ginee ml'tos sue sctitatz exēplo t admonitionē ad fidez traxerūt. Que ī pace dēscētes sepulte sūt iuxta p̄ez vna a dextr̄: alia a sinistrz. xij.q.ij. §. Jtē ioseph. Et notādū q̄ iste philippus differt ab illo de q̄ habet̄ Actz.viij. Nā iste apostolus vn⁹ ex.xij. ille vnus ex septez diaconib⁹ istituti ab apl'is: vt ptz Actz.vj. Jste hierapolim sepult⁹: ille cessare reḡescit. Ille apl's duas filias habuit v̄ginees ꝓphetissas: iste diacon⁹ q̄rtuoz. Et licet historia eccl'iastica dicē videat q̄ philipp⁹ apl'us fuit q̄ habuit q̄rtuoz filias. Hiero. tm ꝙrariū sentit cui magz stat̄.

Capitulū.XII.

Artholomeus inter

b p̄tat̄ filiꝰ suspēdēris me: vt filiꝰ suspēdēris aq̄s. De eo dicit Dyoni. in de mystica theologia. Diuin⁹ Bartholome⁹ dic̄ ml'tā esse theologiā t minimā: t cuangeliū latū esse t magnū t rursus ꝓcisū: vult dicē q̄ vna ꝙsideratiōe omnia p̄nt de deo affirmari: t alia magz ꝓprie oīa de ꝺo negari. Euāgeliū ē ꝙcisū. i. breue q̄ ad finem q̄ est fides xp̄i t charitas. Latū aūt t magnū rōne materie ꝓpter innumera documēta t mysteria cōphēsa. Hic vn⁹ fuit ex septuaginta ecc'ie apl'is xp̄i: vt ptz Luc̄. ix. Et post aduentū spūssci ī trauit in indiā q̄ est in fine orbis: t ad quādā ciuitatē deueniēs habitare cepit ī tēplo vbi colebat deꝰ astaroth. Diabol⁹ aūt habitās in illo ydolo ita decipiebat hoies vt ī mittēs q̄sdā ifirmitates q̄s ipi ifirmi p sui liberatōe sacrificia ydolo offerebāt: q̄ facto diabol⁹ ab illa passiōe illata cessabat. Cū aūt tēpluz astaroth languētib⁹ cēt plenū: t q̄rētib⁹ vt solit⁹ erat nullū diabol⁹ p ydolū daret rñsū: pgūt ad vicinā ciuitatem vbi colebat berith: interrogātes cuz q̄re deꝰ suꝰ eis nō daret respōsa. Qui dixit. Deꝰ vester catenis igneis religat⁹ est: ita vt nec loq̄ nec respirare valeat: ex quo apl's dei bartholome⁹ ciuitatem vram ingressus est. At illi. Quis est iste bartholome⁹? Inq̄t. Amic⁹ dei oipotētis est: t ad hāc puinciā uenit vt euacuaret oēs deos idie. At illi. Da nob signū ei⁹ in q̄ valeam⁹ eū discernē iter tot milia hoim t cognoscere eū. Quib⁹ demon ait. Lapilli ei⁹ nigri et crispi: caro candida: oculi grādes: nares eq̄les t directe: barba plixa habēs paucos capillos canos: statura eq̄lis: collobio albo clauato: purpura vestit̄ induit̄ pallio albo q̄ p singulos angulos gēmas habet purpureas. Vigintiſex anni sūt ex q̄bꝫ vestimēta ei⁹ t sandalia nec veterascūt nec sordescunt: cēties p die orat: cēties p nocte: angeli dei eū comitant̄ q̄ nec fatigari sinūt: sp̄ code vultu t aīo let⁹ t hilaris p̄seuerat. Dia p̄uidet: oia nouit: oim linguaꝝ noticiā habet. Et q̄ nūc loq̄r vobiscū ipe iā nouit: cū eū quesieritz si volet ostēdet se vobis: si noluerit: nō poteritis inuenire. Rogo aūt vos vt cū eū inueneritis depecate euz ne huc veniat t filia astaroth mihi faciat. Eūtes g̃ cū p duos dies sollicite q̄sissent nec inuenire possent: altera die q̄ dā demoniacā ambulās iuxta eū clamauit dicēs. Apostole dei bartholomee incēdūt me oones tue. Cui bartholome⁹ ait. Obmutesce t exi ab eo. Qui subito liberat⁹ est. Audiēs aūt hec rex illi⁹ puincie noie Polemi⁹ cū haberet filiā lunaticā: misit ad illū: rogās vt veniret t sanaret filiā suā demoniacā. Apl's vo accedens ad palatiū regz: cū vidisset illā catenis ligatā: eo q̄ apropinq̄ntes sibi morsib⁹ lacerabat: iussit eā solui. Cū ministri timerēt h̄ agere: dixit. Ego demoniū illud ligatū teneo: t vos timetz. Quā solutā subito a diabolo liberauit. Misit aūt rex polemi⁹ ml'tos camelos oneratos auro t argēto t lapidib⁹ p̄ciosis: vt q̄rētes di apostolū: ei p̄dicta ex mūere regio illa offerrent. Cū g̃ inuenire nō potuissent: reuersi sūt ad regē. Ipe vo apl's mane seq̄nti cū rex sol⁹ esset in cubiculo: apparuit ei Bartholome⁹ dicēs. Ut q̄d p rorā die hesternā me fecisti q̄rere cū auro t lapidib⁹ p̄ciosis? Vec necessaria sūt his q̄ terrena t carnalia cupiūt: ego aūt nil mundanū req̄ro. Tūc apl's loquēs ei de mysterio nr̄e redēptiōis: ondit ei xp̄m diabolū vicisse p mirabilē ꝙgruentiā: potētiā: sapientiā t iusticiā. Quib⁹ declaratis dixit apostolus. Si baptizari; disponis: ego tibi t ppl'o dabo deuz vestrū catenis religatū. Qō cum affirmasset se paratū: die sequenti: ꝙgregatis sacerdotib⁹ astaroth t populo ad templū cū sacerdotes ei immolarēt: in p̄sentia regz t populoꝝ demō in statua clamare cepit t dicere. Lessate miseri mihi sacrificia offerre: ne peiora q̄s ego patiamini tormenta: qui catenis igneis religatus sum ab angelis iesu xp̄i: qui crucifixus est a iudeis: putantib⁹ eū a morte detineri. Jp̄e aute iesus mortē regiā nostrā deuicit: t p̄ncipez mortis dominū nostrū vicit. Sta timq̄ omes miserūt funes vt simulacrū euerterer: sed non valuerūt. Apostol⁹ autē p̄cepit demoni vt ydolū illud cōminueret: t omia alia simulacra templi per se ip̄m confringeret. Qō t factū est: t omnes infirmi qui erāt in templo sanati sunt orante p eis apostolo. Qui t tēplū xp̄o dedicauit. Sed t angelus dñi circūuolās templū in hūana specie apparēs: in q̄rtuor angulis tēpli signū crucis sculpsit dicēs. Sicut sanati sunt infirmi ab apl'o a languoribus suis: ita si hoc templū mūdatum ab immūdicijs t habitatore eius diabolo. Sed anteqūz pgat in desertū quo apl's eū ire p̄cepit: ostendā vobis eius horribilitatem: quē videntes nō timeatis sed signū illud qō sculpsit in templo: frontib⁹ vestr̄z imp̄mite. Tunc viderūt omnes ethiopē fuligine nigriorez

facie acuta:barba ꝓlixa:crinib⁹ vsq; ad pedes ꝓtẽsis: oculis igneis:scintillas vt ferrũ ignitũ emittẽtib⁹:flã/mas sulpbureas ex narib⁹ spirantẽ:catenis igneis vinctũ retro manib⁹. Et dixit ei angel⁹ dñi. Quia aposto/lo obedies oia ydola tẽpli cõfregisti soluã te:z pergein desertũ locũ vbi null⁹ hoim morat:ibi mãsur⁹ vsq; ad diẽ iudicij. Qui cũ magno strepitu z vlulatu disparuit Angel⁹ videntib⁹ cũctis ad celũ ascẽdit. Rex v̄o Pole/mius cũ vxore z filijs z oĩ familia baptisatus ẽ:mul tusq; ppl's cũ eo. Qui etiã polemi⁹ relicto regno aposto li discipul⁹ est effect⁹. Põtifex v̄o ydolo⁹ ad astiagem regẽ fratrẽ dicti polemij ꝙuenerũt z de deo⁹ suo⁹ in/iuria ac tẽpli mutatiõe:ac fratris sui ꝑ artẽ magicã de ceptiõe ꝓtra apl'm cõquesti sũt. Astiages aũt vehemen ter irat⁹ misit mille viros armatos ad querẽdu apl'm z captũ ducẽdũ añ ipm. Eo aũt adducto coram eo:ait Astiages. Tu ne es ille q̃ euertisti fratrẽ meũ. Cui apo stol⁹. Ego nõ euerti:sed ꝙuerti fratrẽ tuũ. Et astiages. Sicut tu feci sti fratrẽ meũ derelinq̃re deũ suum z tuo sacrificare:ita ego faciã te deũ tuũ deserere z meũ ado/rare. Apl's v̄o ait ad eũ. Ego deũ quẽ adorabat frat⁹ tu us ligaui z ligatũ ostẽdi z eũ ꝙfringere statuam feci:si ita tu feceris deo meo:poteris me ad simulacrũ ꝓuo/care:si ego v̄o deos tuos cõminuã:z tu crede v̄o meo Dec eo dicẽte nũciatũ est regi q̃ deus suus baldach cõ minutus cecidisset in terrã. Qõ audiẽs rex prẽ tristicia scidit purpurã q̃ erat indut⁹ z apl'm iussit fustib⁹ cedi: z ceteros viros excoriari:z demũ excoriatũ decapitari mã dauit. Sicq; ꝑ martyriũ palmaz ad celũ volauit. Fide les aũt cor⁹ apl'i accipiẽtes honorifice sepelierũt. Asti ages aũt z põtifices ydolo⁹ arrepti a demonib⁹ suffo cati sũt. Polemi⁹ v̄o ep̄s fact⁹. xx. annis laudabiliter ec clesiã illã rexit:z v̄rtutib⁹ plen⁹ i dño requiuit. Quia v̄o b̄ mortẽ ei⁹ ẽ varia opinio. Nã beat⁹ Dorotheꝰ dicit q̃ Bartholomeꝰ in albano ciuitate magna armenie cru cifix⁹ ẽ capite decollat⁹. Btus v̄o Theodor⁹ dicit q̃ fuit excoriat⁹. Ab alijs asserit̃ q̃ fuerit decollat⁹: q̃ ita p̄ñt ꝙcordari q̃ p̄mo excoriat⁹: exinde crucifix⁹: demũ nõ/dũ mortu⁹ decapitat⁹. Post aliq̃t tps cor⁹ btĩ Bar/tholomei ad insulã liparitanã circa siciliã trãslatũ est. infideles aũt insulã illã inuadẽtes et oĩno deuastãtes circa annos dñi. cccxxj. ossa apl'i ꝑ plateã sparserũt: sz iussu ip̄ius apl'i apparẽtis vni sancto viro in somnis: z designata q̃ eẽnt ossa. s. splendẽtia vt ignis collecta sũt z beneuentũ metropolim in regno apulie ab ipo dela/ta. Et cõiter tenet ei⁹ cor⁹ haberi beneuenti: licz z ro mani asserãt se illud habere.

Capitulũ. XIIII.

Atheus vocatus est a

m xp̄o dicẽte: Seq̃re me: cũ sederet i theloneo vt patz Matth. xix. Dicit aũt theloneũ ꝑm Bedã loc⁹ vbi vectigalia vel gabelle exigũt Telos em̃ grece: latine vectigal interp̄tat. Qõ officiuz seu exercitiuz erat auaricie deditũ lucris iniustis. Un tales publicani dicebant quasi publici pctores. Et ip̃e Matthe⁹ publicanũ se vocat: sed marcus z lucas cuz b̄ ei⁹ ꝙuersiõe scribũt appellat eũ alio noĩe. s. leui. Erat em̃ binomi⁹: dicebaturq; matthe⁹ z leui. Interp̄tat aũt matthe⁹ donũ festinationis vel donator ꝙsilij: Leui v̄o interp̄tat assumpt⁹ seu appellat⁹ seu adit⁹. Et q̃ exer citiuz illud theloneĩ sine pcõ exerceri nõ poterat: ideo post ꝙuersionẽ suã ad illud nũq; redijt sicut petr⁹ cum socijs exercuerũt actũ piscationis post vocationẽ suam: qõ sine peccato fieri nõ põt. dc. pc. di. v. Negociuz. Dic igit̃ apl's z euãgelista ꝑmus fuit ad euãgeliũ describẽ/dũ in hebreo ꝓ iudeis ꝙuersis ad fidẽ. Et beat⁹ barna bas discurrẽs ad p̄dicandũ z secũ illud deferens originale vl' trãssumptũ: ponẽs illud sup infirmos multos sanauit: post aduentũ spũssancti ad partes ethiopie ꝑ fectus est: z ad fidem edocendã in illis ptibus. Qui in/gressus in ciuitatez vadaber: inuenit ibi duos magos zaroes z arphaxat̃ q̃ homines sic dementabãt: vt quos/cũq; vellent arte sua magica membror⁹ officio z sani/tate ꝑuare viderent̃. Et in tantã superbiã erecti sũt: vt se quasi deos adorare facerẽt. Matthe⁹ aũt apl'us ba bitãs in domo illi⁹ eunuchi q̃ erat dispẽsator sup om/nes gazas cãdacis regine ethiopũ: quẽ in via reuerten tẽ ab hierosolymis in patriã philipp⁹ dyacon⁹ bapti/sauerat: vt patz Actꝫ. viij. decegebat maleficia cor⁹. Et duos draconeꝰ q̃s illi magi arte diabolica procurauerãt missos ꝫ apl'm ad eũ pdendũ. Matthe⁹ signo cru cis vt agnos mitissimos fecit: in desertũ locũ sine lesio ne cuiuscũq; abire p̄cepit. Cepitq; apl's ppl'o p̄dicare ō gl'ia padisi z mysterio incarnatiõis. Eo aũt p̄dicãte ru mor in ppl'o suscitat⁹ est plagẽtis mortẽ filij regis. Et cũ magi eũ suscitare nõ possent ad b̄vocati suadebant regi q̃n ꝙsortiũ deor⁹ trãsisset: z tõ tẽplũ ei fieri faceret Eunuch⁹ aũt apl'm ad regẽ adduxit: narrãs v̄rtutẽ ei⁹ Qui ozone sua cũ suscitauit. Hoc viso rex noĩe Egyp/pus p diuersas ꝓuincias regni sui misit nũcios dicen tes. Uenite videre deũ in effigie hoĩs latentẽ. Uenerũt q̃ innũerabilis ppl's cũ corona aureis z diuersis gene ribus sacrificior⁹ offerre volẽtes: sz apl's eos cõpescuit di cẽs. Uiri fratres q̃d facitis: ego de⁹ nõ sũ: sed seru⁹ dñi iesu xp̄i: quẽ eis p̄dicãs cũ ꝙuertisz. De illis coronis et mũeribus ei allatis z alijs reb⁹ fabricauerũt eccl'iaz ma/gnã infra spatiũ triginta diez. eã ꝙsũmates: in q̃ apl's xxxiij. annis sedit: z totã illã patriã ad xp̄m conuertit Rex aũt Egyppus cũ vxore z tota familia sua baptisa tus est z oĩ ppl'o suo. Epygeniã q̃z filiã regis deo di/catã in v̄ginitatis ꝓposito pl⁹ q̃s ducẽtis v̄ginib⁹ p̄fe/cit. Defuncto aũt Egyppo successit ei in regno Myr tacus: q̃ v̄ginẽ epygeniã in coniugiũ ꝙcupiscens: roga uit apostolũ cuius ꝙsilio illa gubernabat̃ vt hoc ei sua deret: ꝑmittẽs ei dimidiũ regni si hoc obtinere posset Apl's aũt dixit ei vt iuxta morẽ sui p̄decessoris die do minica ad eccl'iaz cũ ppl'o cõuenirent: z p̄sente epygenia quãta sint bona matrimonij cõmẽdaret. Qõ hyrtac⁹ letãter accepit: putans suasuz epygenie eius cõiugiuz Aduenientẽ q̃ dñica cõgregato oĩ ppl'o et epygenia cũ sacris v̄ginib⁹ rex aduenit. Matthe⁹ aurẽ tũc p̄dicãs diu de bonis matrimonij tractauit. Quẽ rex mirabili ter collaudauit arbitratus ꝙclusionẽ facturũ: vt Epy genia hyrtaci cõiugio assentiret. Sed fefellit eum opi nio sua. Nã post cõmẽdationẽ matrionij subiũxit. Cũ q̃ tã sanctũ sit in se matrimoniũ si saluo federe fidei re neat̃: bñ scitis astãtes q̃ si q̃s seruoz regis spõsaz vsur pare p̄sumeret: nõ solũ regis indignationẽ: sz z mortẽ mereret̃ crudelẽ: nõ q̃ vxorẽ duxisse ꝓbat̃. Sz q̃ dñi sui vxorẽ violare p̄sumeret. Ita etiã tu rex cũ scias epy geniã eterno regi xp̄o dedicatã z spõsaz effectã: quõ po terz regis potẽtioris te rape spõsam sine magna ire dei vindicta. His auditis hyrtacus furibũdus absc̃essit. Apl's aũt ꝓstans z intrepid⁹ oẽs ad tolerantiã aiauit: z epygeniã ex timore ꝓstratã cũ ceterz v̄ginib⁹ bñdixit z missaz solẽnia celebrauit. Misit aũt rex icredul⁹ mi nistrũ detestabilẽ ad pdendũ dei apl'm. Qui celebrata missa eleuatz i celũ manib⁹ iuxta altare ĩmerso a tergo gladio occidit: z martyrẽ ꝙsecuit. Qõ ppl's sẽtiẽs ad pa latiũ regz oia incẽsur⁹ ꝓperabat: sz monitz sacerdotuz

ꝛ dyaconoꝝ est detentꝰ. Martyriũ aũt eiꝰ cuꝝ gaudio celebrarũt. Hyrtacꝰ ab inceptis nõ desistens: cuꝝ nec ꝑ matronas nec ꝑ magos epygeniã ad ꝓsensũ ĩ sũi cõiugiũ iclinare valeret: totã domũ eiꝰ nocte igne copioso vallauit: vt ipam cũ ceterꝭ vginibꝫ ꝓcremaret. Sed aplꝰ dei apparẽs: oẽꝝ illũ ignẽ a domo epygenie excussit: ꝛ ad palatiũ regꝭ ꝓcedere iussit: q̃ oĩa sua ꝓsumpsit vixꝛ eo solo cũ filio euadẽtibꝫ. Filiꝰ insupa demonio arreptꝰ: ꝑtis crimĩa luens: ad sepulchꝛuꝝ aplĩ ꝓperauit. Pꝛ ꝧ leprosus effectꝰ scipm interemit. Factusqꝫ est a ppꝰ rex frac epygenie q̃ baptizatꝰ fuerat: ꝛ p. lxx. ãnos regnũ illũ optime gubnauit: ꝛ sibi filium suũ xpianissimũ in regnũ substituẽs totã regionẽ ethiopie ecclesijs replcuit. Postea coꝛpꝰ bti Matthei inde trãslatũ est. in salernitana ciuitate regni ꝺꝛ requiescere.

Capitulũ. XIIII.

Jmon chananeus sic

dictꝰ a villa chana vñ erat oriũdꝰ. Jdez ꝛ zelotes. Chana eĩ interꝓtat zelꝰ germanus Thadei aplĩ q̃ ꝛ iudas dictꝰ ẽ. Et Simon q̃dẽ interꝓtat obediẽs vel tristiciã ponẽs. Judas aũt interꝓtat cõfitẽs vel gloriosus. Thadeꝰ appẽdens ꝓncipẽ. Et iudas iste ꝓmo post aduẽtũ spũssancti prædicauit in mesopotamia ꝛ ponto. Simon ꝧo in egypto. Deinde ambo silꝫ persidẽ ꝓfecti sunt. Jnuenerũtqꝫ ibi duos magos Zaroes ꝛ arphaxat q̃s matutheꝰ aplꝰ fugauerat de ethiopia. waradach aũt ꝓnceps exercitꝰ regis babylonie ad bellũ cũc ꝓfecturꝰ ꝛ indos: a dijs suis nõ potuit habere respõsa: q̃obrẽ ad ciuitatẽ ꝓxime phanũ miserũt: vt causaꝫ huiꝰ taciturnitatẽ ingrerent Quibꝫ respõsũ est: q̃ ꝓpẽ aduẽtũ aplꝰ dei nõ poterat coꝛ dñs rñdere. Quesiti aũt p ciuitatem: inuẽti ducti sũt ad ducẽ exercitꝰ. Qui ĩterrogauit eos q̃ eẽnt ꝛ vñ: ꝛ q̃ de causa aduenissent. Aplĩ aũt ad singula rñderũt dixerũt se esse ex gen̄ hebꝛeos ꝛ suos ihesu xpĩ: ꝛ de iudea illuc venisse ob salutẽ coꝛ. Princeps ãt waradach ad eos. Cũ reũsus fuero a pĩlio audiã vos. Cui apostoli. Mõ magꝭ cõgruũ ẽ te illũ cognoscẽ cuiꝰ ope possis victoꝛ existere: vl saltẽ hostes pacatissimos inuenire. Et waradach. Dijs nr̃is potẽtiores vos video: finẽ q̃ belli ꝓdicite nob. Cui aplĩ. Ut deos tuos fallaces cẽ noueris: iubemꝰ illis ad q̃sita dare rñsa: vt dũ dixerit q̃ ignorãt ꝓbemꝰ eos ꝑ oĩa cẽ mẽtitos. Tũc phanatici dixerũt grãde bellũ cẽ futuꝝ: ꝛ mltos bincinde in populo ruituros. Tũ aplĩ ridere ceperũt: et waradach ait. Me timoꝛ tuasit ꝛ vos ridetis. Et aplĩ ad eũ. Noli timere q̃ pax nobiscũ itrauit: ꝛ die crastina hora tertia legati indoꝝ nũcios mittẽt se tuc ptãti: in pace subdẽtes. Pontifices aũt ydoloꝝ ꝛ ipi risũ leuarũt dicẽtes duci. Ad ꝧ isti te secuꝝ reddere volũt: vt incautꝰ manens ab hostibꝫ oppmarꝭ. Cui aplĩ. Jmo dixim̄ vt expectes vnũ mẽsem. Jꝫ vnã diem: ꝛ cras in pace victoꝛ existes. Dux aũt exercitꝰ vtroqꝫ custodiri iussit vt ex rei exitu veraces honorarẽt. Cũ ĝ in crastinũ q̃ aplĩ ꝓdixerãt euenissꝫ: ꝓpt̃ q̃ dux pontifices icẽdi iuberet: ꝓhibuerũt aplĩ dicẽtes. Nos nõ ad occidẽdũ hoies: Jꝫ ad viuificãdũ missi sum̄. Dux aũt miratꝰ q̃ eos occidi ꝓhibuissent ꝛ bona illoꝝ eis oblata recipe noluissent: induxit eos ad regẽ dicẽs. Jsti o rex sũt dij latẽtes in effigie humana: q̃ oĩa nob ꝓdixerũt q̃ facta sũt cũ indis. Cũ ista dux narraret ꝑsentibꝫ illis magꝭ zaroes ꝛ arphaxat: illi zelo iuidie moti dixerũt illos hoies malignos esse: ꝛ ꝛ regnũ subtiliꝰ excogitare. Quibꝫ dux ait. Si audetꝭ cũ eis ꝓfligẽ. Et magi ad illũ. Si vis videre q̃ ꝑsentibus nob nõ audeãt loq̃. Veniãt huc viri eloq̃ntissimi: ꝛ si ꝛ nob loq̃ ausi fuerint: nos impitos esse ꝓbabitis. Adducti ĝ sũt coꝛã eis plurimi aduocati q̃ ꝑ artez magicã coꝛ ita muti effecti sũt: vt nõ soluz nõ loq̃: sed nec nutibꝫ qõ vellẽt indicare valerẽt. Et magi ad regẽ. Ut scias nos deos esse: iubemꝰ eos loq̃: sed moueri hĩc nõ posse. Qõ ꝛ factũ est. Et magi iteꝝ. Mãdamꝰ eos ambulare: sed nil posse videre. Quibꝫ pactis dux exercitꝰ waradach aduocatos ita a magis ꝓfusos ad aplos duxit. Quos cũ aduocati vidissent pãnosos ꝛ ꝑtibiliẽ indutos: in animo desperarũt. Quibꝫ Simõ ait. Sepe ꝑtingit vt intra scrinia aurata ꝛ gẽmata vilia habeanꝰ inclusa: ꝛ intra vilissimas capsas gẽmaꝝ monilia ꝑciosa sint recõdita. Et cũ q̃s merces emit: nõ gestatorẽ ei⁹; sed rei qualitatem attẽdit. Promittite ĝ vos ab ydoloꝝ cultura discedere: ꝛ solũ deũ inuisibilẽ colere. ꝛ vobis signũ crucis in frontibꝫ faciemus quo magos ꝓfutare valebitis. Qõ cũ fecissent ꝛ signo crucis eos armassent: ad regẽ coꝛã magis reuersi sũt: q̃ cũ a magꝭ superari nõ possent: sed eis insultarent irati magi multitudinẽ serpentũ aduenire fecerũt: statimqꝫ ad iussũ regis sunt apostoli introducti: q̃ pallia sua extẽdentes ꝛ serpentibꝫ implentes in magos ꝓiecerũt dicẽtes. Non moriemini: sed a serpentibꝫ lacerati doloꝝ vestroꝝ mugitus dabitis. Cũ ergo serpẽtes carnes coꝛũ dilacerarent ꝓpter dolorẽ intensũ vt lupi vlulabãt. Rex aũt cũ astantibꝫ rogabant aplos vt a serpentibꝫ occidi permitterẽt. Quibꝫ aplĩ. Nos missi sum̄ inquiũt vt moꝛtuos reuocem̄ ad vitã: nõ vt a vita ꝓcipitem̄ in morꝛtem. Facta igit̃ oratiõe iusserũt aplĩ serpẽtibꝫ ꝛ omeveneñ qõ mordẽdo in coꝛpa magoꝝ infuderãt: sugẽdo resumerẽt: ꝛ postea ad loca sua redirent. Maioꝛes autez cruciatus magi expti sũt in retractiõe sui veneni q̃s in moꝛsibꝫ coꝛũ. Dixerũtqꝫ eis aplĩ tribꝫ dieb⁹ doloꝛes sentietis: in tertia aũt die liberati critis: vt vel sic a malicia vestra recedatis. Euntes ergo ad habitatiõnẽ suã post triduũ doloꝝ sine cibo ꝛ potu ꝛ somno manẽtes: aplĩ visitarũt ꝛ liberos eos ꝛ incolumes reddiderunt dicẽtes. Nõ placent deo coacta seruitia: surgite ꝛ abite quo vultis. At illi in malicia ꝑdurantes ab aspectu coꝝ fugerũt: ꝛ pene totã babyloniã ꝓtra eos cõcitauerũt. Cõtigit interea vt filia cuiusdã ducis ex fornicatione ꝓciperet: parturiẽs aũt masculũ inquirebaꝭ a consanguineis ex quo ꝓcepisset. Illa aũt dũ dyaconũ q̃ndã discipulũ aplꝰ incusasset: ꝓpter qõ pentes puelle dyaconũ q̃rebãt occidere: aplĩ supuenerũt ꝛ audiẽtes causam: interrogauerũt quãdo puer natus fuissꝫ. Qui respõderũt: illa die. Fecerũt aũt aplĩ adducere coꝛaꝝ se infantẽ ꝛ dyaconũ illũ innocentẽ. Dixerũtqꝫ aplĩ. Die infantule in noie dñi iesu si dyaconus iste hoc pſupsit. Et infans vniꝰ dieĩ rñdit. Nic diacon⁹ castus ꝛ sanctꝰ nec vnq̃ carnez coinq̃nauit. Cũqꝫ pentes puelle instarent vt diceret infans actoꝛẽ sceleris: rñderũt apostoli Nos innocẽtes absoluere decet: nocẽtes ꝓdere nõ decet. Ad ꝓdicationẽ igit̃ coꝝ miraculis ꝓfirmatã plꝰ q̃ lx. milia hoim cũ rege baptizati sunt ꝑ annũ ꝛ menses ibi ꝑmanẽtes ad instructionem coꝝ. Magi ꝧo illi ad aliã ciuitatẽ ꝓfecti sũt vbi erãt. lxx. pontifices ydoloꝝ: q̃s ꝺ aplos magi supdicti ꝓcitarunt: vt si illuc aduenirẽt: aut eos sacrificare ꝓpellerẽt aut occiderẽt. Apostoli igit̃ plustrata ꝓuincia in pdicãdo: demũ ad ciuitatẽ illã ꝑuenerũt. Prædicti aũt pontifices cũ vniuerso ppꝭ eos capiũt ꝛ ad tẽplũ solis ducẽtes ad sacrificandũ ei cõpellebant. Demones aũt p energumenos clamare ceperũt. Quid nobis ꝛ vobis aplĩ ꝺ viui. Ecce ĩ ingressu vꝛo flãmis exurimur. Tũc ãgelꝰ dñi eis appens dixit.

Aut repētinū interitū hoꝝ eligite: aut vīm martyriū
Facto āt silētio direxit apl'i. Ut sciat ſ sil'acra vīa plena
eē demoniꝝ: iubem⁹ ea inde exire t ipa ꝓfringē. Duo
igit demones tanꝯ ethyopes nudi egressi inde omia
ydola ꝓfregerūt. Qō videtes pōtifices in apl'os irrue/
rūt eos trucidātes. Jn illa hora cū serenitas acris ma
xīa eēt: descenderūt fulgura templū tripharia scinden
tia. Et illi duo magi pītes ictu fulgur ſ i carbones ver
si sūt. Rex aūt babilonie xp̄ian⁹ effect⁹: corpa apl'oꝝ
ad ciuitatē suā deportari fecit edificataq; ibi eccl'ia mi/
re magnitudis honorifice sepeliuit. Nūc aūt corpa ro
me in eccl'ia scī Petri eē dicunt. Hoꝝ legendā scripsit
hebraice abdias epūs babilonie: ſz in latinū trāstulit af
fican⁹. De simone apl'o q̄dā scp̄serūt fuisse crucifixuꝝ:
vt Jsiō. de obitu apl'oꝝ. Eusebius in hystoria eccle. t
Beda asserūt q̄ post p̄dicationē ei⁹ in egypto mortuo
iacobo minore apl'o fact⁹ sit epūs hierosolymoꝝ: t tpe
trayani a p̄side illius puincie affixus sit cruci cū centū
viginti annoꝝ esset: mirātibus cūctis t ipō iudice. q̄ tam
decrepit⁹ crucis suppliciū sustinere potuisset. Sz rei ve
ritas ē: q̄ iste symon epūs hierosolymoꝝ nō fuit symon
apl'us german⁹ thadei: ſz alt⁹ symō fili⁹ cleophe. Unde
p̄fati doctores qō dixerāt vt sup. postea in suis cronicis
retractauerūt. De thadeo apl'o q̄ t iudas dict⁹. habet
vna epl'a ex canonicis in canone sacraꝝ lr̄aꝝ. Et vt ōs i
hysto. eccl'. hic missus fuit ad abagarū regē edissene ci/
uitatis sanandū: cui⁹ epl'a. s. abagari missa ad xp̄um añ
passionē repit. Et rnsio iesu ad eū. Sz qz inter apocri
pha hmōi epl'e cōnumerant dist. xv. Sancta romana.
ō eas referre omittim⁹. Capl'm. XV.

Athias interpretatur

donat⁹ dño vel humil' seu paruus. Hic ab
apl'is p⁹ xp̄i ascēsionē in. xij. apl'm loco iude
p̄ditoris ē elect⁹: vt ptz Act. j. vbi ꝺr Cecidit sors super
mathiā t ꝓnūerat⁹ ē cū. xj. De q̄ sorte ē duplex modus
dicēdi. Nā dyoni. in li. de cele. hierar. sic ait. De dīna
sorte q̄ sup mathiā cecidit alij alia direxūt t irreligiose
vt arbitror: meā tñ intentōez t ego dicā. Uidet em mi
hi hec eloqa sortē noiare theartichū quoddā donū de
mōstrās illi theartichō choro dīna electōe susceptum
Hiero. aūt t Beda dicūt has sortes fuisse q̄b in vete
ri testamēto freq̄nt vtebant. Unū hiero. xxvj. q. j. ait.
Nō statim exēplo mathie sortib⁹ est vtēdū: qz puilegia
paucoꝝ cōem legē facere non p̄nt. Quare aūt in veteri
testamēto p̄mittebāt sortes: nūc ātt p̄hibet: pōit rōem
Bꝛanus. xxvj. q. ij. §. His itaq;. Et de triplici genere
sortiū. s. ꝓsultorio. diuisorio t diuinatorio: habes diffu
se in. ij. pte ti. de superstitiōib⁹. Post aduentū igit spūs
sancti iudeā in sortē accepit: p̄dicationi ibi insistens t
miracula faciēs. Jn q̄dā legenda q̄ treueris habet sic
de eo legit. Mathias in lege dñi erat doctissimus:
corpe mūdus: aīo prudēs: in soluēdis questionib⁹ sacre
scripture acut⁹: in ꝓsilio ꝓuidens: in sermocinatione
expeditus. Qui cū p iudeā predicaret: multos signis t
p̄digīs ꝓuertebat. Unde iudei inuidentes ipm in cō/
cilio statuerūt. Duo igit q̄ cū de blasphemia accusaue/
rāt: in eū p̄mi lapides miserūt iniuste condemnatum.
Qui cū lapidaret: a q̄dam securi in capite p̄cuss̄. Jpe
extēsis in celū manib⁹ spūz deo reddidit: cui⁹ corpus
dē iudea translatū romā: exinde treueri. ſm illā legen/
dā deportatū est: ſz ſm alios rome dicit cōiter reqesce/
re in eccl'ia sancte marie maioris sub lapide Porphiri
co: cui⁹ caput ppl'o demōstrat. De iuda scarioth i cui⁹
locū substitutus fuit mathias: hystoria q̄ narrat de or
tu ei⁹ t p̄gressu: t q̄ patrē occidit t mrem in vxorem
duxit ignorās illos esse parētes suos: p̄pter qō hoc co
gnito ad ihm p venia accessit: ꝓsequi omittim⁹: quia
dubia de veritate extat.

Capl'm. XVI.

Ost istos duodecī xp̄i

apl'os: iustos seculi iudices t vera mundi lu
mina: qui eccl'iam suo sanguine fundauer̄t
sup lapidē viuū electum ihm xp̄m. quorum doctrina
fulget eccl'ia vt sol t luna: tangemus breuissime t ō q̄/
busdā alijs apl'oꝝ discipulis qui sāctitate t doctrina
mirabiliter effulsere. Et p̄mo de Marco euāgelista
q̄ fuit discipulus Petri t in baptismate fili⁹. Sacer/
dos de tribu leuitica originē ducēs Interp̄tat aūt sub
limis mādato: certus declinatus. Hic cū petro romā
p̄fectus ē: quē rogauerūt fideles q̄ rome erāt vt euan/
gelīū qō Petrus p̄dicabat ad ppetuam coꝝ memoriā
scripto cōmendaret. Jlle aūt qō ex ore mgr̄i pceperat
fideli stilo ꝓscripsit Petrus aūt piū furtum cōperiens
t diligenter examinans: vbi omni veritate plenū cō/
spexit: recipiendū ab omnib⁹ fidelib⁹ approbauit. Hic
(vt ait hiero.) dicit sibi digitū amputasse: vt sacerdo/
tio reprobus haberet. s. in noua lege: qō egit ex ma/
xima humilitate familiari ꝓsilio spūssci. Nam ſm cōez
legē hō oīno p̄hibet. vt di. lv. si qs in glo. Preualuit tñ
Petri auctas t vt creditur digito sibi diuinitus resti
tuto: sciens petrus eius ꝓstantiā in aq̄legiā destinauit
vbi verbū dei p̄dicans: innumeras gentiū multitudies
ad fidē traxit: t ibi etiam euangelium scripsit. qō vsq;
in p̄sentem diem in eccl'ia aq̄legiensi cū sūma veneratī
one ꝓseruat. Tandē. b. marcus hermogorā ciuē aq̄le/
giensem ad fidē p eū ꝓuersum romā ad beatū Petrum
adduxit. Qui cum in aq̄legia epm ordinauit. Hermo
gorās aūt suscepto officio cū eccl'iam aq̄legiensem que
nunc patriarchatus dignitatem hz optime gubnaret
tandem ab infidelibus capt⁹ martyrio coronatus est.

Postea vero Marcus a. b. petro in alexandriā mis/
sus est: in q̄ pmus verbum dñi p̄dicauit Jn p̄mo aūt ei⁹
introitu vt ait Philo. disertissimus iudeoꝝ: maxi/
ma multitudo in fide t deuotiōe t ptinētie obseruati
one adunata est. Jn eius etiam cōmendationē Petr⁹
damian⁹ sic ait in sermone. Tantā ei de⁹ apud alexan
driā gratiā erogauit: vt oēs q̄ tūc ad fidei rudimēta cō
fluerēt: mox p ptinētiā t totius supne ꝓuersationis in
stantiam tanꝯ ad monastice p̄fectionis fastigium per
uolarent. Ad quod nō mō miraculoꝝ p̄digīs: nō tñ
p̄dicationū eloquīs: ſz etiā eximīs ꝓuocabat exēplis
Jngressus aūt alexandriā subito calciamentū ei⁹ fra/
ctū est atq; solutum. Quod in spū intelligens ait. Ue
re expeditū fecit dñs iter meum: nec sathanas impedi
re poterit: quem dñs ab opibus mortuis absoluit. Ui
dens q̄z marcus quendam cōsuentē vetereꝝ sutulares:
dedit ei calciamentum suum corrigendum. Qui in ipo
ope grauiter in sinistra manu vulnerat⁹ est. Uñ erda/
mans ait vn⁹ de⁹. Quo audito ait marc⁹ vere ꝓsperū
fecit dñs iter meum. Et sputo suo vulnus tangēs sub
tro sanauit eum. Vocabat aūt hō ille ananias q̄ iduxit
eū in domū suā. Et scisciatus q̄s esset t cui⁹ ꝓditōis.
Cū ille diceret se esse fuū ibu xp̄i: dixit ananias: vellez
ego hūc dñm tuum videre. Et marc⁹. Ego tibi eū de/
mōstrabo. Euāgelizansq; illi mysteria xp̄i ad fidē con
uertit t baptizauit. Audientes aūt viri ciuitatis illius
quendam galileū aduenisse q̄ deoꝝ suoꝝ sacrificia cō/
temneret: posuerūt ei insidias ad p̄dendum. Quod cū
euangelista cognouisset dictū ananiā quem sanauerat
epm ordinās inde recessit: t penthapolim ad p̄dicādū

ꝓfect⁹ ē. Et post duos ānos alexandriā redīēs fideles ibi mltiplicatos inuenit. Pōtifices aūt tēplozū eū cōphēdere nitebant. Cū aūt in solēnitate paschali btūs marc⁹ missam celebraret: ꝙuenerunt ad eū infideles: z fune in collo ei⁹ misso ipm ꝑ ciuitatē trahebāt dicētes Trabam⁹ bubulū ad loca buculi. Carnes aūt eius in terrā defluebāt z lapides sanguīe rigabant. postea in carcerē mittit z ibidē ab angelo ꝓfortat. Sz z ipe ibs eū visitās ꝓfortauit dicēs. Pax tibi marce euangelista me⁹. Noli timē qz ego tecū sū. eruam te. Mane ergo facto: itez mittētes funē in collū ei⁹ ꝑ ciuitatē hīcīde trahebāt dicētes. Trahite bubalū ad loca buculi. Ille vero dū traherēt deo gras agebat di. In manus tuas dñe cōmēdo spm meū. Sicqz spm emisit circa annuz dñi. lvij. sub nerone. Cū aūt pagani vellēt corp⁹ exaie cōburere subito orta ē tēpestas grādis cū tonitruis z fulguribz tāta: vt fugientes oēs euadē niterent. Fideles aūt interea corp⁹ rapiētes z in eccl'ia cū reuerentia sepelierūt Anno aūt dñi. cccclxvij. veneti manu arma ta corp⁹ sacrū de alexādria tulerūt: z venetias afferentes eccl'ias mire pulchritudis fabricātes honorificētissime collocarūt Jn tāta aūt veneratōe eccl'ia. b. Marcū hz: vt in alexādria eccl'ia quā marcus fundauit sit sedes p̄'archal'pma p⁹ ꝓtātinopolitanā q̄ pma erat p⁹ romanā. vt ptz di. xxij. Renouātes. Ca. XVII.

Bcas euangelista nō

vn⁹ ex. lxxij. discipul' xpi fuit vt q̄dā opināt sz fm Hiero. discipulus apl'oz fuit ꝙuersus ad fidē xpi p⁹ ei⁹ ascensionē. Natōe fuit syr⁹ ciuis antiochen⁹: arte medic⁹: pauli apl'i comes individu⁹ Ūn apl's. ij. ad Thimo. iiij. Lucas est mecū sol⁹. Et. ij. ad Chor. v. de eo dicit Ordinat⁹ est ab eccl'ijs soci⁹ pegrinatōis nře. Sic aūt marc⁹ nō exvisu sz auditu a petro suū ꝓscripsit euāgeliū: ita z lucas nō ex visu vt matthe⁹ z ibes: sz ex auditu a paulo: q̄ euāgeliuz būit a ibu xpo. qđ etiā approbatū fuit a p̄ibz p̄mittiuis Ūn ō eo apl's Cuius laus est in euāgelio p oēs eccl'ias. Licet āt ml'ti scripserint euāgelia vel actus apl'oz. tū nō sūt acceptata in canone ꝑ veritate indubitata: nisi istoz quatuor euāgelistaz. s. matthei. marci Luce. Iob. Nec act⁹ apl'o rū nisi descripti p lucā. Euangelia alia vel act⁹ apl'oz descripti ab alijs z alijs apl'is intitulata: inter apocrip̄pha cōputāt: vt dubia de veritate: qđ ptz di. xv. Scā romana. Scripsit aūt lucas in greco. vnde euangeliuz ei⁹ fm hiero. grecā redolet eloquētiā. Et interptatur lucas surgēs vel eleuās vel fm deriuatōez dicit a luce Hic nec vxorē nec filios legit habuisse: sz in vginitate dño deseruisse. Quiz plen⁹ spūsancto etatis sue. lxxxiij anno obijt in bitinia postq̄z crucī mortificatōez in suo corpe ꝑ xpi noīe ingie portauit. Sicut aūt matthe⁹ in hoīe: marc⁹ in leone: iohes in aqla: ita z lucas i bouе ꝑ Ezech. in p̄ ca. z ꝑ Joh. in apoc. iiij. c. figurate designāt. Propterea aūt in his aialibz sic designāt ex principijs descriptōis euāgelij eoz. Mathe⁹ em inchoauit a genealogia patrū. ex qbz xps incarnatū bō descendit: ideo in hoīe figurat. Marc⁹ vo ichoauit a p̄dicatōe iohis baptiste clamātis in deserto tanqz leo rugiēs: ideo in leone. Lucas initiuz sumpsit a tēplo in qđ ingressio zacharie cū sacrificio vitulox fuit sibi nūciata iohis natiuitas. z ideo in vitulo demōstrat qđ in tēplo offerebat. Johes vo in p̄ncipio erat vbū intonauit: volās vsqz ad dīnitatem vbi nūciandā: z ideo ꝑ aqlam q̄ ceteris altiꝰ volat insinuat. Uel ex eo q̄ oēs xpm annūciāt hoīem in incarnatōe: vitulū in crucī imolatōe: leonē i resurrectōe aqlam in ascēsione. ideo in his quatuor aialibz euāgeliste designāt. Ūn z ezechi. j. dr. q̄ quodlibet illox q̄tuor aialiū habebat q̄tuor facies. s. hoīs leonis bouis z aqle. Uel fm Gregī. sup Ezech. In his cōphenduntur oēs electi eccl'ie. quox caput est xps. q̄ oēs quatuor virtutibz sunt p̄diti signatis in his aialibz. Prudētia. s. i hoīe: qui solus inter aialia est rōnale: z prudentia est recta rō agibiliū. Fortitudine in leone: fm illud. Leo fortissim⁹ bestiaz. Tempantia in vitulo qui est aial i molaticiū: z ꝑ tempantiā quis de corpe facit sacrificiū mortificās passiōes ꝙcupiscibil'. Justicia in aqla q̄ irreuerberato oculo respicit sperā sol': z iustitia soli cōpat. fm illud Timentibz nomē dñi oriet̄ sol iustitie: de qbz electis. Hīan⁹. xxij. q. iij. exponit illud ps. in. ℣. Ex his oīb Aialia tua. s. possessa a deo p̄gfam: habitabūt in ea. s. hereditate de q̄ locutus fuerat vicz supne gl'ie: z hoc in dulcedine. scz caritatis quam tu deus parasti pauperi. i. humili. Et sequit deus dabit vbum euangelizantibz. Cap'm. XVIII.

Arnabas leuites. nati

one cypr⁹: vn⁹ ex. lxxij. discipul' fuit. Jnē p̄trak aūt fili⁹ venētis: vl' fili⁹ ꝓsolatōis. vl' filius ꝓcludēs. Hic multū cōmēdat in actibz apl'oz z ex nūero. lxxij. discipulox xpi solū de barnaba p totū orbē solēnizat eccl'ia. Hic fuit dat⁹ in socium paulo ab apl'is ad p̄dicandū in gentibz: z ꝓcurādū el'ynas pauperibz christi col'irl'm ꝙgregatz in cōi degentibz: ꝑcipue tpe famz q̄ fuit sub Claudio imperatore p orbē: qđ testatur ipe paul⁹ ad Gal'. ij. di. q̄ cū cōtulissz euāgeliū cū petro iacobo minore z iohe hierosolimis: dexteras ei dederūt z barnabe societatz vt memores eēnt pauperū q̄ erāt in irl'm. Jpe etiā barnabas fuit q̄ saulū ꝙuersū in paulū p⁹ triēniū sue ꝙuersiōis euntē hierosolymas p̄sentauit eū corā apl'is: insinuās verā ei⁹ ꝙuersionem quā ml'ti nō credebāt: sz ficrā: vñ nō audebāt se ei iungere Fuit ħ valde ordinat⁹ q̄ ad seipm: q̄ ad deū: z q̄ ad ꝓximū. Quantū ad seipm fuit ordinat⁹: qz fm oēs potētias. s. rōnalē: ꝙcupiscibilē: z irascibilē. Ordinatur em rōnalis ꝑ lumē vere cognitōis: hec fuit in eo nō solum mō cōi. s. ꝑ verā fidē: sed singulari qz inē doctores z ꝓphas ꝙnumerat Act'. xiij. vbi dr q̄ antiochie i eccl'ia erāt doctores z ꝓphe. Barnabas z Symeō ꝛc'. Et vt scribit btūs dorothe⁹: barnabas fuit p̄mus q̄ rome p̄dicauit xpm. Cōcupiscibil' bñ ordinat: cū ē mōa a pulvere mūdane affectōis z cupiditatz: qđ habuisse Bar. ostēdit Act'. iiij. vbi dr q̄ Joseph q̄ vocabat barnabas hīs agrū vēdidit illū: ꝑciū ei⁹ ponēs ad pedes apl'oz Irascibil' tm regit ꝑ robur fortitudis: aggrediēdo ardua ꝓut oportet: z patiēt sustinēdo aduīsa. De ħ testimoniū ei reddiderūt apl'i dicētes ad fideles antiochi. ad qs cū paulo eū cū l'ris destinarūt. Act'. xv. Cōcarissimis nris paulo z barnaba q̄ tradiderūt aīas suas. i. vitā ꝑ noīe dñi nri ibu xpi: ꝑ q̄ demū martyriū ignisto lerauit vt infra dicet'. Quo ad deū fuit bñ ordinat⁹ deferēdo dīne auctī maiestati z bonitati. Auctī dīne detulit i eo q̄ offm p̄dicatōis qđ a deo institutū ē nō sibi vsurpauit: sz a deo missus fuit: fm illud Act'. xiij. dixit spūssctūs. Segregate mihi paulū z narbabā ad opus ad qđ assūpsi eos. s. p̄dicatōis. Maiestati dei detulit. qz cū dīnā maiestatē aliq̄ vellēt sibi z paulo attribuere z sacrificare vt dijs ꝑ sanatiōe cuiusdā infirmi: appellātes barnabā deū iouē z paulū mercuriū: scissis vestibz in signū detestatōis eos retraxerūt. asserētes se non deos sz hoīes fuos ibu xpi Act'. xiij. Dīne bonitati detulit: qz cū bonitati gīe dei q̄ nō ex opibz nris: sz sua liberalitate nos saluat gīz: q̄dā ꝙuersi ex iudeis detrabe

ret asserẽtes sine circũcisiõe z obkuãtia legaliũ nõ posse quẽq; saluari: restiterũt eis Paul⁹ z barnabas: affirmãtes solũ bonitati gr̃e dei sine legalib⁹ fideles salutez eternã ꝓsequ̇z ꝑ errorẽ alioꝝ ab apl̃is ꝺ bierl'z ãtiochiã epl'as detulerẽt ꝓparatas Act. xv. Quo ad ꝓmũ fuit optĩe regulat⁹ eũ iuuando: ẏbo exẽplo z tpali subsidio Verbo q̃dẽ: q; ꝓtinue z sollicite ẏbũ dei ꝓponebat vñ ꝺr Act. xv. Paulus z Barnabas demorabãtur antiochie docẽtes: euãgelizantes ẏbũ dei. Exẽplo ãt. q; vita sua fuit valde exẽplaris: fuit em̃ oĩm ẏtutũ bonitate ꝓspicuus: gr̃a spũssancti plen⁹. in fide p̃clar⁹. Nam Act. xj. ꝺr de eo q̃ horrabat oẽs in ꝓposito cordis permanere ĩ dño: q; erat vir bon⁹: plenus spũsctõ z fide. Tpali subsidio: q; ꝓcurauit cũ paulo el'ynas z detulit bis q̃ erãt i bierl'm. El'ynã etiã spũalẽ exercuit remittẽdo offensam quã sibi fecerat Marc⁹ ꝓsobrin⁹ ei⁹ in relinquẽdo ipm̃ z paulũ vt iret ad visitandũ suos attinẽtes: q̃dã affectõe sensuali deuicẽ⁹. Act. xx. Postq̃ ãt paul⁹ z barnabas diu sil' discurrissent ꝑ mũdũ ꝓdicando. demũ angel⁹ paulo reuelauit q̃ ꝓgeret bierl'm barnabe aũt reuelatũ fuit vt iret cyprũ: q̃ adinuicẽ cõferentib⁹: barnabas ꝓstrauit se ad pedes pauli' cũ multis lachrymis ex intima aĩcicia ꝓfusis dicẽs. Nũc cyprũ vado vitã ibi fínitur⁹ ꝓchdolor facie tuã ampli⁹ nõ videbo. Cui cõpatiẽs paul⁹ ait. Noli flere: q; sic est volũtas dñi. Nã z mihi apparuit dñs hac nocte dicens. Noli ꝓhibere barnabã ire cyprum: q; multos ibi illuminabit z martyriũ ꝓsumabit. Descẽdentib⁹ q̃ ab inuicẽ barnabas cũ marco ꝓsobrino suo de q̃ sup̃. qui etiã eius passionẽ i greco scripsit: sz beda in latinũ trãstulit: ꝓfecti sunt cyprũ. Qui z euãgeliũ scĩ matthei secũ deferẽs z illud sup infirmos ponẽs: mlt⁹ sanauit. Quadã aũt die cũ videret barnabas viros z mulieres nudos sil' currẽtes z sua festa celebrãtes indignat⁹ tãta inhonestate maledixit tẽplo: z subito ps eius corruens multos illoꝝ oppressit Et cũ intrasset salaminam citatẽ: q̃dã iude⁹ magus ꝓcitauit seditionẽ ꝑ eũ. Cõprehendẽtes igit̃ iudei barnabã multis iniurijs affectum ad iudicẽ trahere festinabãt. Timẽtes aũt ne lib dimitterẽt a p̃side: funẽ in collũ ei⁹ miserũt: z cũ trahentes extra citatẽ igni cõbuserũt. Nec sic saciati: cũ ossa eius in q̃dã locello ponere disponerent z in mari ꝑcipitari Job. q̃ z Marc⁹ de nocte rapuit z in cripta sepeliuit. Qꝺ ibi latuit vsq; ad q̃ngentesimũ dñi annũ: z tũc pontificãte Helasio z impante Zenone: reuelatũ est z indelatum. Capl'm. XIX.

Ater christi discipl'os

z discipulas fuerũt Maria magdalena z martha sorores: z lazar⁹ eoꝝ frat. a xp̃o familiarit̃ dilecti: q̃ ꝺ stirpe regia descẽdẽtes ex ppl'o iudeorũ p̃fe syro nuncupato z mr̃e eukaria: magnas opes mr̃imonij sui sic inẽ se diuiserũt: vt marie q̃dã castr̃ magdalũ dictũ (vñ magdalene nũcupata est) in ꝓtem ꝓtigit: martbe vo castellũ berbanie q̃ erat ꝓpe hierosolymã ad duo miliaria Lazaro aũt militie vacãti ps nõ modica hierosolymoꝝ. Interp̃tat ãt maria quasi amarũ mare: vel illuminatrix vel illumiata Cõit̃ aũt teneꝝ hãc mariã fuisse illã peccatricẽq̃ pedes ihu lachrymis lauit z capit̃ suis tersit in domo symonis De qua h̃ Lu. vij. ca. ẞ exp̃sse asserũt Greg⁹ z Aug⁹. licet alicꝝ vt hiero. z ꝺrig⁹: dicãt aliã fuisse Et. j. q. vij. Si q̃s oẽz ex ꝓsilio. vij. ꝺr Nonim⁹ mariã p̃mũ peccatricẽ: q̃ius p⁹ ꝓfessionẽ sanctã z castã: tñ inẽ dyaconissas ꝓputata ñ ẽ. Et nota q̃ ꝺr dyaconissa nõ q̃ bẽat ordinẽ dyaconatus: sz officiũ legẽdi euãgeliũ i matutinis cũ omelia. Magꝺ aũt bñficia xp̃s ei ꝓtulit z sig̃ dilectõis ostẽdit. vt vbi abũdauit delictũ supabũdaret z gr̃a Nã ab ea vij. demonia eiecit: suã hospitã z ꝓcuratricẽ in itinere h̃e voluit mistrãdo ei de facultatib⁹ suis: vt refert lu. eã a q̃relis alioꝝ dulcit̃ excusauit vicz apꝺ symonẽ im mũdã z peccatricẽ dicentẽ: apud sororẽ eã ociosã asserẽtẽ: apud iudã z socios ꝓdigã calũniãtes. Lachrymãtẽ vidẽs lachrymas ex cõpassione ꝓtinẽ nõ valuit Ei⁹ dilectõe lazarũ frẽm q̃driduanũ a mortuis suscitauit Sororẽ ei⁹ martbã a fluxu sãguis ꝑ. vij. ãnos ꝓpessã fm Amb. sanauit. Hec tpe gr̃e ꝓma solẽnẽ pniam iniuenit. Dñi pedes z caput p̃cioso vnguẽto punxit. Se dẽs sec⁹ pedes dñi ad audiendũ ẏbũ ei⁹. optimã ptez elegit. Juxta crucẽ in passiõe xp̃i fuit. Unguẽta ad vnguẽdũ etiã defunctũ parauit. Deniq; surgerẽ cũ victoria ibm videt: ab inferis ꝓma merek gaudia que plus ardebat ceteris: apl'oꝝ apl'az fecit: dum eã ad nũciãdũ gl'iam sue resurrectois ꝓmã misit. Hãc inter ml'ieres legim⁹ ppl'is p̃dicasse. Ex aũt a q̃busdã maria despõsatam iobi euãgeliste: z qr xp̃s eum de nuptijs eduxit vocãs ad fuandũ ẏginitatẽ: maria indigna se voluptatib⁹ exposuit. Hoc ea facilitate ꝓtemnik q̃ ꝓbat. Nec ꝺr verisil'itudinẽ vt ipa opulẽta nobil' z pulcherrima pauperculo ignobili z inculto nuberet.

Post passionẽ igitur ·H·

dñi lapsis aliqꝺ ãnis iudei fugat⁹ apl'is de ptib⁹ ill' insurgẽtes ꝑ Mariã. martbã z lazarũ frẽm eaꝝ: marcellã pedissequã martbe q̃ xp̃o dispurãte ꝑ pbariseos clamauerat. Beat⁹ venter q̃ te portauit ꝛc. z celidonium quẽ a natiuitate cecũ xp̃s illũinauerat: z maximinuz vnũ ex. lxxij. discipul' xp̃i z pl'es al'os fideles nauĩ ipo⁹ fuerũt sine gubnaculo pelago exponẽtes: vt q̃cti⁹ submergerẽt. Sz dino nutu marsilią incolumes puenerũt: z de nauĩ egressos cũ null⁹ hospitio eos recipet: posuerũt se in q̃dã porticu templi deoꝝ illi⁹ regiõis. Veniẽtes aũt ad ĩmolandũ ẏdol': maria madaglena cepit eis p̃dicare z de cultura deoꝝ arguere: de cui⁹ sapĩa z eloquẽcia mirabãt oẽs Apparuit inẽ ea maria magdalena in somnis ꝓncipi ꝓuincie z vxori ei⁹ ter dure increpãs crudelitatẽ eoꝝ q̃ pelitꝰ z diuitꝰ abũdantes sinerẽt scõs dei fame cruciari Qui timẽtes eos: humãe susceperũt. Audiẽtes aũt ꝓnceps z vxor ei⁹ cũ ppl'o p̃dicatorẽz marie xp̃z annũciãtis z ẏtutes ei⁹ cũ eẽnt striles. dixerũt ei. Si nob vales obtinere a xp̃o tuo vt filiũ masculũ habeam⁹: parati sum⁹ obtẽpare dictis tuis z credere in xp̃m: q̃ maria magdalena p̃cib⁹ impetrauit: exindeq; ml'ier cõcepit. Quia vo maria cõmẽ dauerat petr̃ apl'm rome existentẽ ꝓncipalẽ magistrum huius doctrine z miraculis plurimis cõprobantẽ disposuit p̃ceps illuc accedẽ ꝑ plenioꝝ iformatõe quẽ vxor tñ pgnans sequi voluit: eisq; maria signum crucis in bũeris fecit: ne hostis antiquus eoꝝ iter impediret. Nauigantib⁹ q̃ illis tempestas magꝺ exorta ẽ ꝓter quã matronã illã dolores ptus arripuerũt: z enixa masculũ in ptu expirauit. Pr̃iceps aũt vehemẽt expauit tũ ex morte vxor⁹: tũ ex morte puuli vagiẽtis secuta cũ lacte nõ posset nutriri Cũ aũt naute coꝝ⁹ defuncte in mari vellẽt p̃icere: occurrit eis q̃dã coll' ad modum puule insule in mari. Ad quem descendentes matrez cũ puulo vagienti posuerũt cõmendantes illos Marie magdalene. Interq; suũ ꝓsecuti romã applicuerũt. Et petr̃ apl'm visitans ipe ꝓnceps reuerenter de singulis edoctus est z caritatiue susceptus. Qui sibi nũciauit infortuniũ in mari z mortem vxoris. Confortans eũ qr dñs eũ consolaretur: porro reuertẽs ꝓnceps ad ꝓria

p mare appꝛopīquās loco colꝰ illiꝰ vbi cadauer vxoris cū puulo dimiserat: descēdit de naui inuenitqꝫ vxorez viuā cū puulo q̄ nimiū letificati de tāto miracꝰo īmēſ sas gr̄as deo reddētes: r meritꝫ btē marie magdalene totū attribuētes ad citatē suā pꝰea deuenerūt: narrāſ tes mirabilia dei. Et destruētes oīa ydola citatꝫ eccīas ꝓstruxer̄t plīmas: fidē r baptīsma plīmis recipientiꝫ. Et btm̄ lazaꝝ marsilie in ep̄m p̄fecer̄t. Exide ad aquē sem ciuitatē trāseuntes ppl'm illū ad fidē induxerunt ordinato ibi in ep̄m beato maximino. de quo sup̄.

Deniqꝫ beata maria ·H·ij·

magdalena dīne ꝓtēplatōis auida asperrimū heremū petijt r in loco dinit pꝰparato. xxx. annoꝝ spacio boiſ bus incognita mānsit. In q̄ loco nec aq̄ꝫ erant fluenta nec arboꝝ solatia: vt ex hoc oñderet q̄ redēptoꝛ nr̄ non terrenis epul'sz celestibꝫ refectōibꝫ dispōsuerat eā satia re. Qualibet aūt die. vij. horſ canonicſ ab angel' i ethera leuabat: r celestiū agminū gl'iosus ꝓcēt cozpalibꝫ etiā auribꝫ pcipiebat: q̄bꝫ tanq̄ꝫ suauissimis dapibꝫ q̄ti die saginata r inde p angelos ad ꝓpriuz locū relocata cozporeis cīb nō egebat. Sacerdos aūt q̄dā solitariuſ r vitā beremiticā agere cupiēs sibi cellulaz fabricauit ꝓpe ad miliare cū dimidio ad dictū locū Una aūt die rū dñs apiens oculos dicti heremite: vidit ocul' corporeis ãgelos i hūana specie eleuātes a terra de dicto loco quādā: r iteꝝ pꝰ horā reponēte s illā. Quo cū pgerz appꝛopinquās ad locū incipiebat deficere: retrocedēs vires pristinas resumebat. Ex q̄ intelligēs mysteriū dei eē adiurauit in noīe ihu xp̄i: si hō eēt sibi indicaret q̄s r q̄lis. At maria magdalena dixit se eē illā peccatricē de q̄ in euāgelio legit: narrās ei xp̄s sue inibi māsiōis r septenarie q̄tidie p angelos subleuatā. mādās ei vt btō Maximino b̄ reuelaret. Et cū eēt de cozpe migratura dño reuelāte die dñica seq̄nti in auroza eā i eccl'ia expectaret: vt daret ei viaticū. Qō cum fecisset ex q̄ magnū gaudiū suscepit vt p̄dixerat btō maximino eaz in eccl'ia expectāte: apparuit beata maria duoꝝ cubitis a terra eleuata i medio ãgeloꝝ r ml'to lumie circūdata Que coreā clero r ppl'o cū ml'tis lachrymis eucharistia sūpta spm̄ ibi reddidit deo: sepulta iuxta altare. Egy sippus satis ꝓcordat cū dicta byst̄oria. Ca. XX.

Artha sozoꝛ mariema

gdalene vt dictū ē in ca. p̄cedēti pꝰ ascēsionē dñi cū maria r alijs pluribꝫ missis a iudeis in nauiculā vt submergent: deuenerūt marsiliā q̄ruz ꝓbis r exēplis ꝓuersa est ad fidem illa regio. Erat aūt tūc tp̄is sup flumē rodanū in nemore q̄dā ingt arelatez r autonē draco q̄dā quē vocāt terraschon: q̄ p medie tate habebat formā piscis: p alia formā aīal' terrestrſ grossioꝛ boue: longioꝛ equo: habens dentes admodū spate acutos. Qui latens in flumine omnes trāseuntes perimebat: r naues transeuntes submergebat. Uenerat autem p mare de galacia Asie a leuiatan generatꝰ q̄ est serpens aquosus et ferocissimus: ad quem martha a ppl'is illius patrie rogata accessit: r signo crucis sibi ostēso acaq̄ benedicta aspersoꝛ: vt ouis mitis effectus ab ea cingulo suo ligatus r inde eductus: a popul lāceis r lapidibꝫ perimit. Exinde de ꝓsilio sui mgr̄i sācti maximi magnā eccl'iā fieri ibi p̄cepit: r habitatiōnē suam iuxta eā: vbi ꝓgregata ad eā mag̃ ml'titudie ml'ieꝝ ad fruēdū deo aspā vitā duxit: carnē nō ꝓmedēs nec ouа vl' caseū: vinū nō bibēs: sel' in die comedēs cēpes i die r totidē i nocte gēua i oꝛone flectebat. Nusq̄ legit babuisse viꝝ aut boim ꝓtubniū: Quēdā iuuenē in fluuio iuxta auinionē submersū r defunctū vite restituit r saluti q̄ infidelis erat.

Reuelauit aūt dñs ·H·j·

sibi obitū suū p annū añ: in q̄ toto febricitauit. Sz añ octauū die ipius obitus angeloꝝ choꝛos aīam sozoris tūc defūcte in celū deferētes audiuit: cui r dixit. O sozoꝛ mea dilecta maria: viuas cū mgro r hospite meo i sede btā. Ꝯgregatisq̄ sodalibꝫ b̄ eis intimauit. Aduenientе tandē die obitꝰ sui: admonuit suos vt accensis luminaribꝫ vsq̄ ad obitū suū circa eā vigilarēt. Meſ dia aūt nocte somno gr̄atis astantibꝫ: ecce ventꝰ vehemēs q̄ extinxit lumiaria oīa. Illa vo malignoꝝ spūuz turbā cernēs: ozare cepit r dicē. Mi pr̄ hely. Mi hoſ spes care: ꝓgregati sūt seductores ad me deuozandum scripta tenētes q̄ gessi. Hely ne clōgerſ a me: sz in adiutoziū meū intende. Et ecce subito sozorē mariaz vidit cū ml'titudīe angeloꝝ ad se venientez: cū facula accēsa q̄ extincta lumiaria reuixerūt. Cū alia alterā vocaret: ecce xp̄s aduenit dicēs Veni dilecta hospita mea: r siē me suscepisti i hospicio tuo terrestri: sic te hodie suscipio in hospicio celestſ gl'ie. Appꝛopīquāteqꝫ hora trāsit tus sui: fecit se extra deferri vt celū videret: r poni i terrā sup cinerē: r signū crucis corā se teneri: r passionem dñi p̄m Lu. corā se legi. Cū aūt lector ad ꝓbū illud vltimū xp̄i venisset. Pr̄ in manꝰ tuas tē. spm̄ ipa emisit ad celū cū augel' auolantē Die vo dñica cū circa corpꝰ ei laudes dei r exequie celebrarent hora tertiaꝝ btō Frōtonio apud petragoꝛicas missaꝝ solēnia ppl'o celebrāti pꝰ epl'am in sede obdoꝛmiēti: apparuit dñs diſcēs. Surge r seqre me. Cū eo igit pgens venerūt terraschonē: r intrātes eccl'iaz vbi corpꝰ btē marthe iaceſ bat celebrabāt officiū alijs rñdētibꝫ: q̄usq̄ dñs cū Frōtonio eā sepulture tradideꝛt. Cū aūt petragoꝛice ppl'o expectaret misse ꝓsecutōez: diaconus excitauit Frontoniū dormiētē. Qui euigilans ait. Cur me excitastis fratres: dñs nr̄ ihs xp̄s me vocauit ad officiuz corpis marthe hospite sue: r ip̄am nūc tradidimus sepulture Mitte nūcios illuc q̄ anulū nr̄m r cyrothecas deferāt: q̄ dū ad corpꝰ sepeliendū me aptarē: sacriste cōmē dauī. r ea oblīuiōe dimisi: qꝛ tācito excitasti me. Miſ susq̄ nuncius anulū r vnā cyrothecā reꝓrtauit: nam aliam sibi retinuit sacrista in huiꝰ rei testimoniū. Nō est credendū q̄ frontoniꝰ in ꝓpria ꝓsona vtrobiq̄ esset r in sede dormiēs apud petragoꝛicas r officiū exercēs sepulture in terraschone: sed cū in ꝓpria ꝓsona dormiſ tasset: in somnis vidit se illi officio sepulture interesse: nō q̄ ipe fuerit pñs: sz angelꝰ dñi i effigie eius officium illud exercens: q̄ r cyrothecas r anulū asporꝛauit illuc Ad q̄ optime facit q̄ bf. xxvj. q. v. Epi Ibi oꝛ q̄ eze chiel ꝓpha visiones dñi in spū nō in corpore vidit. Et paulꝰ nō audet se dicere raptū in corpe. Marcella vo eius pedisseq̄ dicit ꝓscripsisse vitaz eius: q̄ pꝰea in sclauonia pgens r ibi p̄dicans plurimos ad fidem cōuertit. Et postea decē annos a dormitione marthe in pace quieuit. Eap'm. XXI

Ost fundamētuz proꝑ

phetaꝝ r apl'oꝝ ip̄o sūmo angulari lapide xp̄o ihu: de q̄b sup̄a dictum est in q̄ omnis edificatio constructa eccl'ie crescit in templū sanctū in domino. Et vbi xp̄s non est fundamentū nullū boni opis supest edificiuz ait Greg'. j. q. j. Cum Paulus. Jam videndum est de his q̄ superedificāt aurū argentū r lapides pretiosos: sanctitatis. s. r perfecte charitatis doctrine vel sapie sonoze veritatis exq̄sitaꝝ r innume

rabiliū penarū patīe scōz martyrz firmitat⁹: nō q̄dē de oīb⁹: sz q̄ notiozes boīb⁹ extiterūt z sūt in veneratione boīm. Quoz archiectozes fuere sūmi pōtifices copatozes aūt īperatozes xp̄ianissimi. Ūñ Jsi⁹. sepe p terrenū regnū ꝓficit regnū celeste: vt q̄ intra eccl'iazpositi ꝫ fidē z disciplinā agūt: rigore p̄ncipū ꝓterantur. Cognoscāt g̃ seculi p̄ncipes deo debē eē rōnē redditu⁹ros: qm eccl'iaz quā a xp̄o tuēdā susceperūt. xxiij. q. v. Principes. Principes ꝙ illi q̄ expugnerūt eā: z exinanire moliti sunt vsqz ad fundamentū in ea nō potuerunt: sz ipi exterminati sunt z ad inferos descenderunt cū armis malicie sue. Describenī g̃ p ordinē successiue q̄ psulati sūt in apl'ica z romana sede: z q̄ impio sublimati: z q̄ sūt mira z notoria tpib⁹ eoz: z nō solū fideiū: sz z infideliū gesta z sapientū dicta.

Sub octauiano igitur ·H·j·

natus ē xp̄s anno īp̄ij sui. xlj. sub tyberio ꝙ successore ei⁹ āno. xvij. passus ē: z resuscitatus tertia die apparens discipul'petro sūmū pōtificatū ꝓcessit: quē tenuit sub residuo vite tyberij: z sub gayo gallicula: z sub claudio. z sub nerone imperatozib⁹ sibīnuicē succedēti⁹: a nerone ipe cū paulo martyrizat⁹. Et hi oēs z si erbnici psecutionē nō intulerī xp̄ianis: nisi Nero p⁹ aliq̄s āños sui īp̄ij q̄ p̄mā psecutōez excitauit ꝫ xp̄ianos. Quāobrē deo disponente data ē facultas apl'is z alijs eoz discipul' illo interuallo dilatādi eccl'iam p orbē: q̄uis nō cessauerīt aliq̄ psecutōes in loc⁹ p̄ticularib⁹ iudeoz z gentiliū ꝫ aliq̄s sctōs. De vita igit̄ z q̄litate dictoz imperatoz videndū ē. Mortuo igit̄ octauiano augusto (vt ait Euse) romanoz rex terti⁹ fuit Tyberi⁹: q̄ regnauit ānis. xxij. Cepit aūt ipare āno a nītrate dñi. xvj Et ab initio mūdi ter mill'o nongētesimo septuagesimonono ꝫm hebreos Sz ꝫm. lxx. z eccl'ie cōtoz opinionē z eusebiū i cron. q̄nq̄es mill'o cētesimonona gesimonono. Hic vt ait sueto. ciuilē admodū vitā inchoauit p̄ncipat⁹ ac paulo min⁹ q̄ p̄uatā egit ex p'limis maximisq̄ honoribus p̄ter paucos z modicos nō recepit p̄nomen imperatorꝫ cognomenq̄ p̄ris patrie z oblataz in vestibulo coronā recusauit. Adulatōes aduersatus ꝙsularē satisfacientē sibi ac pegrine orare conantez ita suffugit: vt caderet supinus: aut etiāsi q̄d ī fm̄oē vl' cōtinua oratione blādi⁹ de se diceret: nō dubitaret inchoare ac repbēdere z ꝓmutare ꝓtinuo. Sz z adūsus ꝓuidentia malosq̄ rumozes z famosa de se z suis carmia firmus ac patiēs: subinde iactabat in citare liberā linguaz mēteq̄ liberas eē debere. In apellandis venerādisq̄ singul'z vnūsis ꝓpe excesserat būanitat⁹ modū. Cuius nūq̄ nisi sol⁹ intrauit: q̄dā adūsus sniam suam decerni nec q̄stus q̄dem ē. Consulib⁹ palā erat ipm q̄z assurgere z decedē. Presidib⁹ oncrādas tributꝫ pucias suadētib⁹ resp̄sit: boni pastoris eē tondē pec⁹ nō dglutire. Ludoz ac munez impēsas corripuit. Adbibēdū suppellectili modū cēsuit: parsymoniā q̄z publicā exēplo q̄z viuē. Senature p̄sturā remouit ꝙ vroze p̄die deductā tridie repudiasset. Mathematicos vr be expulit: sz depcātib⁹ ac se artē desituros ꝓmittētib⁹ veniam dedit. In castrꝫ tyro iā tū ob vini nimiā auiditatē ꝓ tyberio tyberi⁹: ꝓ claudio claudi⁹: ꝓ nerone nero vocabat: p⁹ea p̄ncipes in ipa publicoz moz corrector cū pōpeio flacco z lucio pisone: noctē ꝓtinuūq̄ bibuū epulādo potādoq̄ ꝙsumpsit: q̄z alteri syriā ꝓuinciā. alteri p̄fecturā vrb⁹ cōfesti detulit. Ignotissimū in q̄stura candidatū nobilissimis añposuit: ob epotaz in ꝙuiuio ꝓpināte se vini amphoraz. Asellio sabino sexterciaz decez donauit: ꝓ dyalogo in q̄ boleti z ficedule z ostree z turdi certamē induxerat. Pecūie parcus ac tenax: comites pegrinationū expeditōnūq̄ nūq̄z solatōcibarijs tm̄ sustētabat Missiōes ꝙo veteranoz rarissimas fec: er senio mortē z ex morte cōpēdiū captās: p⁹cedēte tpe mox ad rapinas aim ꝓtit. Satꝫ ꝙstat lentulū cui cēsus maxim⁹ erat metu z angore ad festidiū vite ab eo actū z ne q̄ nisi ipo herode morerē ꝙdēnatū. Cū soleret ex lectōe q̄tidiana q̄stiōes sup cenā ꝓponē. z ꝓpissz selenicbū grāmaticū a mistr⁹ suis p̄hrē. q̄s q̄q tpe tractaret auctozes atq̄ ita p̄patū vēire p̄mū ꝙrubnio suo remouit: deīde etiā ad mortē cōpulit. Militē p̄torianū ob surreptū e viridario pauonē: capite puniuit. Nl's a pena boīm cessauit dies: ne religiosus q̄dē ac sacer. Accusatꝫ dānatꝫq̄ m⁹ꝫ cū liberꝫ: interdictū ē etiā ne dānatos ꝓpinq̄ lugerent. Nemi delatoz fides abrogata. Oē crimē p capitali receptū etiā paucorum simpliciūq̄ ꝙboz: obiectū ē poete q̄ ī tragedia agamē nonē ꝓbrio lacessisset: obiectū z hystorico q̄ brutuz z cassiū vltios rōanoz dixisset: ꝙadūsum est statī in auctozes scpta abolita: q̄uis ꝓbarēt añ aliq̄s ānos tam diēte augusto recitata: q̄b⁹ custodie traditis. ñ solū fruendi solatiū adeptū: sz etiā colloquiū vsus. Citati ad cām dicendā: ꝓtim se domi vulnerauerūt. certi dānatōis: z ad ignominiā vexationēq̄ vitandā: ꝓti in media curia venenū hauserūt: z cū colligatos vulneribus ac semianimes palpāteſq̄ adbuc ī carcerē rapti sunt. Mori nolētib⁹ viuēdi vis ē adhibita. Nā mortē adeo leue simpliciū putabat: vt cū audisset vnū ex reis carnulū nosse eā anticipasse: exclamaūit: carnulus me cuasit. Precāri etiā cuidā pene maturitatē rūdit. Nōduz tecū in gr̄am redij. Incedebat cerulee rigida atq̄ obstipa abducto fere vultu: plexaq̄ tacit⁹. Nll'o aut rarissimo fmōe etiā cū p̄ris: eoq̄ tardissimo: nec sīñ molli q̄dā digitoz gesticulatōe: q̄ oīa ingrata erāt z arrogātie plena. Circa deos z religiōes negligētioz: plen⁹ psuasiōis mathematice cūcta fato agi putās Tonitrua tm̄ ꝓter modū expauescebat z turbatioze celo nūq̄ ñ coronā laureā capite gestabat: q̄ō fulmine afflari negat id gen⁹ frōdis Artes līb'ales studiosissime coluit. affectatōe z morositate nimia stilū obscurabat ī oratione: vt aliq̄n ex tpe q̄s a cura p̄stātioz haberet. Et vt refert ioseph⁹ in oīb⁹ negocijs suis morosus erat. Ūñ cū statuer⁹ret ꝓcuratozes in ꝓuincijs: vix aut nūq̄z mutabat eos. Q̄ō cū sepi⁹ q̄sitū eēt ab eo q̄re ñ mutaret ꝓcuratozes. Rñdit se ī b⁹ pcē pledicole: sciētes em̄ ꝓcuratozes se nisi ad modicū b⁹e ꝓcuratoriū: emūgūt vsqz ad sāguinē z tāto dñank gui⁹: q̄nto brcui⁹: z q̄ recentes supueniūt dissipāt q̄cq̄d iuenerit. Q̄ō t oñdit exēplo cuiusdā vulnerati: q̄ cū iacēt in via z nō amouēt m⁹titudinē muscaz a vulnere: supueniēs alē putauit q̄ omitteret extmbecillitate z abegit muscas q̄ opuer̄t vuln⁹. Ad quē ille male inq̄t feci⁹ti mihi: q̄ muscē q̄s amouisti iā plene erāt sanguine z partius molestabāt me. Que autez supuenīēt recentes acrius pungēt me. Sic ꝓcuratores z officiales recenter substituti acrius in subiectos deseuiunt Scōm autem Euse. in cron. anno imp̄ij tyberij. xxj. pylati dogmate de xp̄o referente ad tyberiuz retulit: tyberius ad senatum vt inter cetera sacra reciperet. Richardus de san. victore. Mos erat romanis vt ꝙuinciarum iudices senatui scpto renūciarēt. si q̄d noui in his q̄s regebant ꝙuincias accidisset. Pylatus ergo scripsit epl'am ad Tyberiū de his q̄ ppetrata fuerāt in dñm̄ibm: designās etiā ei q̄ ipe erat vere saluator mundi. Et ponit Uin. in spe. hysto. verba epistole li. ix. Ubi substantialiter narrat pylat⁹ quō iudei quēdam de genere eoruz ꝓmissum a deo p ꝓphas eorum

multa miracula faciente illuminãdo cecos: sanãdo infirmos: resuscitãdo mortuos: quẽ ppl's dicebat dei filium eẽ: ipi inuidia morti pncipes sacerdotũ tradiderũt mihi eũ. z alia p alijs mẽtientes eũ magũ z ꝯ legẽ eorũ agere dixerũt Ego aũt arbitrio eoꝝ morti crucis adiudicaui: q̃ mortuus tertia die surrexit viu⁹ Tyberi⁹ ãt vt ait Richardus q̃ z supẽ cũ suffragio magni fauoris retulit ad senatũ. postulãs vt xp̃s de⁹ diceret. At senat⁹ recusauit: indignat⁹ q nõ sibi fm morẽ epl'a pmo sit ꝺ lata. Ab illa itaq; die cepit mutari laudatissima prius modestia in penã senat⁹ ꝯdictores: Uerumtñ ꝓsulatu patruꝰ dicit Euse. in cron. xp̃ianos eliminari ab vrbe placuisset Tyber⁹ ꝺo p edictũ xp̃ianoꝝ accusatoribꝫ cõminat⁹ ẽ morte. vt scribit tertull':

·§·ij·

De famoso paulie ludibrio

in templo ysedis rome sacro: narrat egesippus. q cũ q dã mulier noie paulina rome eẽt pstantissimi decoris z eminẽtis gre. nupta nobilissimo ciui: temptata fuit cuiusdã militie ducꝭ q dicebat mundus pcibꝫ. Nec inflexa sꝫ vitio supstitõnis errori patuit. Nã suboꝛnatis ysidis sacerdotibꝫ q velut dei anubis mãdata pferrẽt ad eãlq; ad tẽplũ eã inuitaret: delectatũq; se ei⁹ seduli tate z pudicicia bñe qꝺ ei secreta nocte cõmittẽ veller. hec illa leta accipies ad maritũ detulit: deũ suis votis adesse ab eo suã posci psentiã: negare se nõ posse obedientiũ. Itaq; z ex suaꝛ ex mariti sniã pgit ad tẽplũ ysidis noctẽ exigit. Remotisq; pcul arbitrꝭ q̃si sacri mysteriꝝ cognitõez pceptura sese stratis suis cõposuit extimãs q de⁹ suus ad eã veniret in somnis. Uex vbi aliq̃d noctis pcessit q̃ facili⁹ somno plena deciperent: mõs ille assũpto anubis vultu atq; habitu aduenit: z in oscula eius ruit. Expgefacta mulier anubẽ se eẽ die Illa deũ eẽ credens z se btãm asserẽs q eã visitare dignat⁹ eẽt amplexũ petẽti nõ negauit: ꝓpus tñ referẽs. Utrũ de⁹ homi misceri posset. Ille pmit exemplo: q deũ iouẽ summũ deoꝝ alemena suscepit: z pres alie deos receperint: de se q̃z ait deũ esse generandũ suadet. Post cõcubitũ mulier redit ad maritũ letior dicens: q deo sit mixta z ei⁹ pmissio deũ generatura. Fit ingens i stupro mulier maritꝭ gaudiũ: p⁹ea occurrit mulieri mũdus z ait. Btã Paulina cõcubitu dei. Magn⁹ deus anubis. Sꝫ disce te sicut dijs z homibꝫ nõ negare q̃libus dij tribuũt qꝺ tu negaueras, qui nec formas suas nobis dare nec noia dedignant. Ecce ad sacra sua de⁹ anubis vocauit mundũ vt tibi iũgeret. Quid ẽ tibi p fuit duricia tua nisi re. xx. miliũ q tibi ꝓtulerã cõpendio defraudaret. Mulier se illusam intelligens z dolens iniuriã pudicicie: fraudẽ marito cõfessa ẽ. Et ille pncipiq; relã pertulit Qui mot⁹ potentꝭ viri ꝓtumelia: atq; atrotis flagitij cõmento: sacerdotes e tẽplo rapit qstioni subijcit: ꝓfessos necat: simulacq; ysidis tyberij demergit. Mũdo aũt fugiendi ptãs pmissa est: eo q in amoris z forme gra supat⁹: leni⁹ extimaret mulctã dus. Qꝺ igit ludibriũ impante Tyberio acciderit pudereundũ nõ putauit: vt ex eo colligeret deformitas impatoris: sicut em boni pncipis vita qꝺã bonitas prescriptio z viuendi forma est: sic eius colluuio lex flagitioꝝ est. Hic etiã attendẽda est fallacia z stulticia ydolatrie z vanitas femie. Anno. ij. ryberij tredeci ciuitates terremotu corruerũt. ephesis z alie. Itẽ tyberi⁹ pontiũ pylatũ misit in iudeã pcuratorem p imperio. Hic post passionẽ xp̃i in quẽ tulit iniquã sniam p alios annos accusat⁹ a vitellio p̃side syrie z etiã a iudeis

corã tyberio de violenta interfectiõe innocentum: z q iudeis reclamãtibꝫ ponebat imaginẽ gentiliũ in templo: z qꝛ pecuniã posita in corbanã redigebat in vsus suos faciens aq̃ductũ in domũ suã: sniam ꝯ se reposuit religionis seu exilij ad lugdunũ vnde erat oriundus: vt in obprobriũ sui generis ibi moreretur. Qui demum vt ait Euse. in multas incidẽs calamitates manu pria se occidit.

·§·iij·

Dui⁹ tiberij tempore mortuus ẽ philippus tetracha yturee z traconitidis regionis frat herodis tetrarche galilee Mortu⁹ ẽ etiã lisanias abilie tetrarcha Et ita vacãtibꝫ duabꝫ tetrarchijs aspirabat ad alterã eaꝝ alius herodes agrippa nepos herodis tetrarche z frat vroris ei⁹. s. herodiadis: q̃ fecit decapitare Jobem baptistã. Fuit em h herodes z illa herodias filij aristoboli filij magni herodis. q̃. s. occidi fecit puulos innocẽtes. Erat aũt vir iste magnanimus z bellicosus. Disposuit g romã pgere si fortepossit a tyberio impatore alterã tetrarchiaꝝ ꝓsecq. Uenien tem g romã cũ tyberi⁹ videret eũ militẽ strenuissimuꝫ retinuit eũ secũ: z fecit vt adhiberet drusso filio suo: cui iã in vita impij dederat. Erat aũt vir magne libalitatis: z vt sibi cõciliaret aios romanoꝝ mlta expẽdebat multisq; se debitis obligauerat. Et vt dicit iosephus nõ fuit in q̃ mutabilitas fortune adeo posset depẽdi Et pmo in h male ptigit ei qꝛ mortuus ẽ drusus filiuꝰ tyberij: de c⁹ morte adeo incõsolabiliꝫ doluit tyberius vt oẽs a pñtia sua amouẽt q familiariꝫ adheserãt druso ne reducerẽt ei ad memoriã mortẽ ei⁹. Uñ cõpulsus est berodes redire in iudeã: z desperãs p nimia paupertate turri intrauit vt ibi afficeret fame z ita moreret. Qꝺ significauit vxor sua sororꝭ sue berodiadi vxori berodis tetrarche. Que supplicauit viro suo vt reuocaret eũ de turri z daret ei necessaria vite. Qui acceuit z statuit ei vitã in tyberia dẽ: z assignauit ei domũ z dedit necessaria vite. Quadã ño die cũ eẽt berodes tetrarcha in tyberiade z epularet fact⁹ hylario: solito. imꝓperauit ei bñficia sua q̃ ei ꝓtulerat. s. q eũ libauit a peste famis. Et doluit inde agrippa vltra modũ. disposuit qꝫitꝫ redire romã ad tyberiũ: si forte inueniret aiũm eius imutatũ. Qui honorifice recep⁹ est ab eo. Cũ ãt haberet duos nepotes tyberi⁹: alterũ ex filio drusso. s. tyberiũ dictũ: z alterũ ex fratre germanico noie gayũ volebat sibi substituere i impio filiũ filij sui. i. tyberiũ. eo q magis diligebat eũ. Herodes aũt magis diligebat gayum magisq; ei adherebat: vnde sibi i suscitauit irã tyberij latentez. Quadã aũt die cũ sederit agrippa cũ gayo in curru leuatis in celũ manibꝫ aiebat. Utinã videre mortẽ importuni senis: z gayũ dñm totiꝰ orbis audiuit q̃sdam. i. auriga agrippe: q p⁹ea incarcerat⁹ ab agrippa pter furta: accusauit agrippaꝫ de crimine lese maiestatis: qꝛ optauerat p morte ipatoris. Tyberi⁹ aliq̃diu dissimulauit. Quadam aũt die cũ ambularet tyberi⁹ in curru eq̃ z tenẽt agrippã p manũ: vocato carcerario dixit. Liga hunc z pone in carcerẽ. Et miratus est agryppa z vniuersi q pcepissꝫ cũ ligari: cum purpurat⁹ incederet qꝛ de semine regio erat. Cũ autẽ duceret ad carcerẽ: patiebat Agrippa itollerabilẽ siti qꝛ splẽdide comederat Et forte occurrit ei portitor: ap̃ q dedit ei bibẽ. Et postea refocillat⁹ est pmisit ei q in primo remuneraret ei in reg̃ gaij: ꝓfidẽs q gaijus eẽt regnatur⁹ in breui. Quadã die cũ staret innixus arbori agrippa: cui⁹ frondibꝫ insidebat bubo. accessit ad eũ vn⁹ de ꝓceptiuꝭ z dixit ei. Noli extimare q adulãdo

loquar tibi cū sis ꝯcaptiu⁹ mecū: volo īdicare tibi qꝺ indicauerūt mihi dij. Erat ꝺ perit⁹ in angarijs valde Cito inclinaberis & intantū sublimaberis: ꝙ inuide ant tibi etiā oēs amici tui. & in hac ꝓsperitate moriers relinquens bona tua filijs tuis. Quācito aūt hui⁹ generis alicui sup te ampli⁹ videb: scito ꝙ q̄nta die morieris. Cū aūt eēt agrippa in carcere deferebat ei dñs carceris sciens eū nobilē & familiarē gaij & sustinebat tanq̄ ignorās sibi multas cōmoditates fieri in carcere ab amicis suis: & fuit ibi ꝓ sex menses.

·Ꝯ·iiij·

De morte tiberij & substitutione gaij.

& sublimatōe agrippe. Cū aūt esset tyberi⁹ apud capreas cepit infirmari: videns se moritur⁹ cōuocatis nobilib⁹ impij sui: & duob⁹ nepotibus tyberio & gayo: statuit vt die crastina substitueret sibi successorē Et orauit deos suos vt intimarēt ei mētē suā quez. s. nepotū suoꝝ vellēt substitui in impio. Et statuit apꝰ se vt eū q̄ ꝓpius veniret ad se in crastinū. illū ꝯstitueret imperatorē: ita vt q̄si ꝓ sortē eligeret: tm̄ significauit tyberio vt ꝓor veniret: q̄ mane venire noluit nisi prāsus Venit g̃ ꝓor gayus. Quē videns tyberi⁹ fleuit amare: dolēs ꝙ alter nō veneraret quē volebat substituere. Et locut⁹ est ad eū tyberi⁹. Fili tu succedes mihi in ipio qꝺ magꝭ debebaꝭ tyberio hereditario iure vt filio filij Sed ego te video vtilē impio & noui mētes deorum. Uñ ꝙocatis nobilib⁹ denūciauit eū imperatorē & mortuus est. Et statī insonuit aliq̄tulū fama īroma & venit q̄dā hebre⁹ amic⁹ herodis agrippe ad carcerē & dixit ei hebraice. mortu⁹ est leo. Et cepit agrippa mirabiliter g̃tulari: ita vt q̄reret dñs carcerꝭ cām tāte g̃tulationis. Et ꝓfessus ē ꝙ ille significauerat ei mortē tyberij. Et statī dñs carceris libauit eū: & statuit sibi collateralē in mēsa. In crastino insonuerūt alij rumores. s. ꝙ tyberi⁹ ꝙualuerat: & tertia die romā esset venturus Tunc arguit eū dñs carcerꝭ dicēs ꝙ eū deceperat. Et ne in caput ei⁹ redūdaret ꝙ eū a carcē libauer at: mirabiliter ꝓberauit eū & reposuit in carcerē. Postea increbruerūt certi rumores de morte tyberij & sublimatione gaij Venit g̃ gayus romā: & honorifice sepelíuit tyberiū. Voluit etiā ipa die agrippā a carcē libare: sz dissuasū est ei ne videret facta tyberij in irritū tā subito reuocare. Sz ꝓ⁹ea p aliq̄t dies liberauit eū & sublimauit. Dedit em̄ ei duas tetrarchias. s. q̄ fuerāt philippi & lisanie & imposuit ei dyadema: & sublimauit in regē remittēs eū in iudeā. Sublimato g̃ herode agrippa in regē inuiderūt ei oēs ꝓpinq̄ sui etiā soror sua herodias q̄ miꝭta fuerat infelici: inuidit felici: & ꝑcipue qꝺ habebat nomē regꝭ ꝙ vir suus q̄ erat maior natu filius magni herodis nūq̄m meruit rex appellari: sz tm̄ tetrarcha ꝓsuadebat g̃ viro suo de die in diē vt iret romā & satageret modis omnib⁹ ꝙ cōpararet sibi nomē regis. At ille malebat esse in ocio: quia opulentus erat. Uñ sepe vxor ei⁹ exasperata sibi dicebat: peant opes tue: q̄ tu magis opes diligis q̄ honores. Tandē vict⁹ instātia vxorꝭ accessit romā cū vxore sua ad gayū in magno apparatu: & inuenerūt gayū bayas. Herodes aūt agrippa q̄ ꝓsenserat ꝙ nō ꝓ bono suo accessissent romā. dissposuit ire post eos: sz p̄misit nūciū familiarem suū amicissimū gayo: ꝓ quē direxit epl̄am in q̄ ꝓtinebatur ꝙ etiaz viuente tyberio ille herodes tetracha amicicias ꝯtrerat cū rege ꝑth oꝝ vt esset rebellis romano impio. Et in hui⁹ rei argumentū significauit ei ꝙ hēbat in ciuitatib⁹ suis arma q̄ sufficerent .lxx. milib⁹ hoīm. Cū q̄ herodes tetrarcha antipas cognominat⁹ cum herodia vxore sua susceptī fuissent a gayo honorifice: supuenit nūcius Agrippe deferēs ei epl̄as ipi⁹. Hay⁹ lecta epl̄a cepit inq̄rere aliū de de statu herodis tetrarche: & vtꝝ in ciuitatib⁹ suis tāta esset copia armoꝝ q̄ztaz ipse audiuerat. Et nō negauit. Et tūc credēs gayus vexeē qꝺ agrippa sibi īdicauerat relegauit eū in exiliū Uxori aūt sue q̄ sororꝭ erat agrippe quē gayus marīe diligebat dedit libertatē redeūdi: & vt haberet terrā suā. Ipsa ꝺo comitata ē virū in exiliū dicēs: q̄ nō dimitteret in adūsis: cui cōcauerat in ꝓsperis. Et deportati sūt in exiliū lugduni. vbi postea miserabiliter mortui sūt. Et iste fuit ille herodes q̄ decollari mādauit Johannem baptistā & xp̄m irrisit in passione sua indutū veste alba. Et dedit gayus galileā quā possederat ille herodes tetrarcha agrippe: & ita habuit tres tetrarchias. Nec Comestor.

De moribus pessimis ·Ꝯ·v·

hui⁹ gaij. Dic mortuo tyberio īpauit. & dict⁹ ē Lalicula ꝑm Hugo. flor. ex eo ꝙ nat⁹ est in exercitu. iō cognominatū calciamēti militaris calicula accepit Fuit aūt filij⁹ germanici fratris tyberij imperatoris: vt dictū est. & impauit q̄tuor annis. Et vt dicit comestor ī ꝑncipio sui īpij ꝓbiennū satis māsuetus fuit. postea euanuit cor ei⁹ intāram elationē & vesaniā prorupit. vt ab omnib⁹ sui impij coli vellet vt de⁹. dicēs se fratrē iouis Uñ & filiam vnicā quā habebat ponebat inter genua iouis. De eo etiam sic ait Suetonius Gayus castoris & pollucis ede sepe ꝙsistens inter duos frēs medium se adorandū adeuntib⁹ exhibebat: templū etiaz ꝓprium numini suo sacerdos excogitatissimas hostias instituit. In templo simulacrum stabat aureū amiciebaꝭ qz q̄tidie veste qua ipe vtebaꝭ. Magisteria sacerdotij ditissimus q̄sq̄ ex ambitōe & lucratōe maria vicib⁹ cōpabāt. Et noctib⁹ quidē plenā fulgentēq̄ lunaz inuitabat assidue in amplexus atq̄ cōcubitū. interdū ꝺo cū capitolino ioue secreto fabulabaꝭ. mō susurrans ac ꝑbens inuicem aurez: mō clarius nec sine iurgijs vox cōminātis audita est: donec vt exoratus referebatz in cōtuberniū vltro inuitatus est.

De crudelitate eius ·Ꝯ·vi·

Suetonius. Auie antonie ꝙ indignitates & tedia causa extitit mortis: dato ei vt q̄dā dicunt & veneno. nec defuncte vllū honorē habuit: ꝓsperitq̄ de triclinio ardentem rogū: fratrem tyberium inopinantem imisso repente tribuno militū interemit. Siluanū socerum ad necem secandasq̄ nouacula fauces cōpulit. Juliaz filiā suā infantē nullo firmiori iudicio sui semis eē credebat q̄ feritat⁹: q̄ tāta tunc erat illi: vt infestis digitis oza oculosq̄ sil'ludentiū infantiū appeteret. Nozreis ꝑclusis nonnūq̄ fame ꝑplo indux it: parētes supplicēq̄ filioꝝ interesse cogebat: quoꝝ vni valitudinem excusanti lectica suā misit Reuocatum quendā exilio scisc tatus: q̄dnam ibi facere ꝙsueseret. Respondenteq̄ eo per adulationem: deos semper rogaui vt quod euenit. periret tyberius: & tu imparas: opinans q̄z exinde exules suos sibi mortem impcari: misit circū insulas: vbi sez erant exules q̄ omnes ꝙtrucidarent. Nil magis in natura sua laudare se ac ꝓbare dicebat q̄z inuerecūdiā Nō timē in quēq̄ nisi crebris & minutz ictib⁹ aiaduerti passus est. Queri etiā palā de ꝺdit ōe suoꝝ rpm soleꝭbat: ꝙ nullis publicis calamitatib⁹ insignarenē exitiū cedes: famem pestilentiam incendia byatū terre opta

bat. Animū remittēti ludoq; z epul' dedito: eadez fa/
cto; dictoz ūq; seuitia aderat: q̄tiēs vxor; vl' auuncule
collū eroscularet addebat: tābona ceruix sil' ac iussero
demet: pulcros q̄tiēs sibi occurrēt occipitio raso de
turpabat: pudicicie neq; sue neq; aliene pepcit. Cū oi/
bꝫ soroꝛibꝫ suis ꝓsuetudinē stupri fecit. Eadem sepe
ex olet; suis ꝓstrauit: postremo eas velut adulteras z i
sidias; adūsus se ꝓscias puniuit: ꝓdigo; oim ingenia
superauit. Cōmētꝰ nouū balneaꝝ vsū poꝛtētuosissima
ciboꝝ: z cenaꝝ vt calidis frigidisq; vnguēt; lauaret. p
ciosissimas margaritas aceto liq̄factas soꝛbēt. Conui
uia exauro paneszobsonia apponēt Ualitudo ei neq;
animi neq; coꝛpis ꝓstitit. Incitabat ī somnis marie
Neq; ei plusq; tribꝰ boꝛ; nocturnis q̄escebat ac nec bis
q̄escebat: sz pauida mir; rebꝰ imaginibꝰ: ideoq; magna
pre noct; vigil cubādiq; tedio: nūc chozo residēs: nūc
p lōgissimas poꝛticꝰ vagꝰ inuocare idētidē expectare/
q; lucē cōsueuerat. Uestitu calciatu ceteroq; habitu neq;
patrio neq; ciuili ac nec virili ac deniq; hūano vsus ē
Exhaustꝰ atq; egēs. s. ꝓpē ꝓdigalitatē nimiā ad rapi as
aīm vꝛit: vario z exq̄sitissimo calūniaꝝ exactionū z ve
ctigaliū genē vectigalia noua z inaudita exercuit: nll'o
rex atq; hoīm genē omisso cui ñ tributi aliq̄d ꝑponēt.
Nouissime de pecūie incēsus: sepe p'immēsos aceruos
aureoꝝ patētissime distentos in loco nudis pedibus
spaciatꝰ z toto coꝛpe aliq̄diu volutatꝰ est. Militias
resq; bellicas semel aggressus ē. Diūissima in eo vitia
erāt. Sūma ꝓfidētia z nimiꝰ metꝰ. Nā q̄ deos tanto
ope ꝓtēneret ad mīma tonitrua z fulgura coꝛruere ca
put obuolutē: ad maioraꝝo. prūpe se e strato sb lectoq;
ꝓdere solebat. Ex disciplis libalibꝰ nimiꝝ eruditiōez
eloq̄ntie plimū attēdit q̄tū vis facūdꝰ z ꝓmptꝰ: vtiq;
si p oꝛandū in aliquē eēt z ꝛba z snie suppetebāt. pnū
ciato z vox: vt neq; ī eodē loco p ardoꝛe ꝓsistēt z exaudi
ret a ꝓcul astātibꝰ. Sz z alioꝝ genez artes studiosissi
me z diūissimas exercuit. Cātādi q̄z ac saltādi volup
tate ita efferebat: vt nec publicꝫ q̄dē spectaculū tpare
q̄ minꝰ tragedo ꝓnūciāti ꝓinēt z gestū hystriōis q̄si
laudās z coꝛrigēs palā effingēt. Et vt ait comestoꝛ. hic
misit imaginē suā p vniūsū impiū suū: vt oēs adoꝛa/
rēt eā. Qđ oēs fecerūt excepti iudeis. Uñ cū ī alexādria
oꝛta eēt seditio inē iudeos z gētiles: z venisset vtraq;
ps añ gayum vt discuteret ꝓtroversia inē z gētiles: in
ter ceteras allegatōes q̄s induxerūt gētiles ꝫ iudeos
erat: q; deū suū quē cōit oēs gētiles recepant ipi inbo
noꝛabāt. q; imaginē gaij nō volebāt adoꝛare. Et cum
philo missus a iudeis diserissimꝰ z sapiētissimꝰ vir vel
let p execūtōe iudeoꝝ poꝛare: noluit audire: q; tñ libēt
audierat appionē acerrie p oꝛantē p gentilibꝰ ꝫ iude/
os q̄s odiebat: philonē aūt volētē poꝛare cū ignomi/
nia repulit iratus nimis ꝫ iudeos ex ꝛbis appiniōis
Uñ egrediēs ad iudeos ait. Bono aio oportet vos eē
q̄bꝫ iratꝰ ē gayus: q; necesse ē adesse dīnū: vbi humanū
cessat auxiliū. Et mādauit p lras petronio ꝓsidi sy/
rie vt statuā poneret in tēplo hierlm: vt facili⁹ recipet
a circūstātibꝰ: z si forte iudei nō assentirēt: collecto exer
citu oēs trucidaret. Cūq; ꝫ petronius tēptaret facere:
videns ꝑiculū seditiōis z rebelliōis iudeoꝝ inde se q̄n
dū. q; iudei parati erāt magꝫ mori q̄z illi rei assentire:
psuasus etiā ad ꝫ ab amicꝫ agrippe supsedit: donec su/
p bis scriberet gayo p bonoꝛabiles viros: q̄tū nō sunt
ausi se pñtare ꝓspectui gaij: sz mediatorē in ꝫ posuerūt
agrippā amicissimū gayo. Herodes aūt inuitauit ga
yum ad ꝓuiuiū suū: qđ magnificez lautissime p̄pauit
Cūq; iā epulas gayus memoraret q̄rta Herodes pas
sus esset pro eo: ꝓpter qđ si qđ peteret patus erat ei cō=
ferre. Demū rogauit vt reuocaret mādatū illud ne. s.
statua eiꝰ poneret in templo. Qđ z si iratꝰ gayus tñ cō
cessit: significādo petronio vt si nōdū posita eēt statua
eius in templo āmō nō poneret. Sz postea resipiscēs
gayus scpsit petronio. Quia ꝓtēpsisti mandatū impa=
toris z magꝫ dilexisti munera iudeoꝝ: nō elige tibi qđ
vis genus mortꝫ: vt discāt ceteri obedire mandatꝫ im/
peratoris. Sz añq; pueniret lr̄e iste ad petroniū prius
notum factū est de morte eiꝰ: z sic statua nō est posita
in tēplo. Item Suetonius. Petijt gayus ingentia
facinoꝛa ausus est z q̄nq; maioꝛa moliens. sicqđe ꝓpo/
suerat alexandriā cōmigre: inēempto ꝓpus vtriusq; oꝛ/
dinis electissimo q̄z. Et ne cui dubiū videat. in secret;
eius repti sunt duo libelli diūso ;titulo: alteri gladius
alteri pugio inde ꝛat. ambo notas z noīa cōtinebāt
morti destinatoꝝ. Inuenta est z arcula ingens vario/
rū venenoꝝ plena qbꝫ imersis infecta maria tradunt
nō sine piscīū exitio. q̄s euecꝰ estus in ꝓxima littoꝛa
eiecit. De eo etiā a qbusdam creditꝫ venenū in infirmi
tate dedisse tyberio: z qꝛ nō cito moꝛiebat timens ne
impiū alteri dimitteret suffocauit. Nō defuit pleriq;
animꝰ occidēdi eū: sz vna alēnaq; ꝓiuratōe detecta ce
teri illū aggredi formidabāt Tādē ꝓsiliū inierūt occi
dēdi eū: ꝓfecerūq; tq; nō sine ꝓsilio potētissimoꝝ ꝓncipū
sc; cassius. chereas. z cornelius sabinus. Nono igitur
kal'. febꝛu. dū gayus rediret a ludis circēsibꝰ z iam cir/
ca regalia palatia ꝓpe eēt: occurrit ei Lassiꝰ tribunus
q̄ euaginato gladio plagā vehemētē intulit nō tñ oīno
mortalem dicens. Accipe ratū Quo vulnere gayus nec
clamauit nec doluit: sed vulneris dolorē ferens fugit.
Quē suscipiens Sabinus inter collum z humerū ma
gno ictu pussit. Tunc genuflexo multi cōiurantes cir
cūstantes triginta vulneribꝰ cōfecerūt. Nam signum
erat omnibꝰ repētē. Quidā etiam per obscena mortuo
ferrum adegerunt. Occiso gayo ad ꝓmum tumultum
moꝛ germani coꝛporis custodes accurrentes vt mor/
tem gaij vindicarent: quibꝰ gayus carissimus ob hoc
erat: q; pecuniarū muneribꝰ eos placauerat. Euagina
tisq; gladijs nōnullos ex pcussoribꝰ quosdam etiam ex
senatoribus innoxios occiderūt. sperantes gayum ad/
huc viuere. Sed cum ipm mortuū cognouissent furo
rem populi timentes destiterunt persequi cōiuratos:
ne contra senatoꝝ amplissimum oꝛdinem ac nobiles
cōcitarent: quos sciebāt de morte gaij letissimos.
Igitur Lassius z Sabinus ꝓiuratiōis principes pi/
culū credentes si gaij vxoꝛ z filia supessent. z nō oīno
eius ꝓgeniem cum ipo eriperent. miserunt quendam
tribunoꝝ Lupum nomine. mandantes ei vt vxoꝛez
gaij cesenam noīe z filiam eius trucidaret. Asserebāt
em quidā omnium malorū p gayum gestoꝝ. hec fuis
se in causa gayo Nanq; poculū dederat vt eius men/
tem suo potuisset subiugare Fuitio. z amatoꝛis incāta
tionibꝰ ad vesaniā transferret ita sibi deuinxerat. vt ro
manoꝝ diuitie z totius oꝛbis cui ꝓsidebat gayus.
eidem subdite viderent. Uenies q̄ Lupus ad palatiū
inuenit cesanā gaij coniugem iuxta viri coꝛpꝰ cū alijs
pluribus. q; ea que ad sepulturam erāt necessaria mi/
ro cū studio ꝓparabant z filiam cum ea. Que cū lu/
pum vidisset cum alijs armatis cognoscens ad qđ ve/
nerat. nihil moꝛata iugulum pbuit. inuitauitq; eū vt
id ad quod venerat non moꝛaret implere Et ira magꝫ
aīmo morte a lupo illatā suscepit. z filia cū ea extincta ē
Post hec cadauer eius ad oꝛtos lamianos aspoꝛtatuz
semiustū est. Sz postmodū p soꝛoꝛes ab exilio reūsas
erutū z crematū est ac sepultū. Sz satis ꝓstat pusq; id
fieret oꝛtoꝝ custodes vmbꝛis; terris inquietatos. In

ea ꝓterea domo in q̄ incubuit nullā noctē sine aliq̄ ter rore transactā donec ipa incendio ꝛsupta est. Pridie aūt q̄z gayus ꝓiret vt sueton⁹ refert somniauit se in celo iuxta iouis soliū ꝛsistere impulsumq̄z ab eo pollice dextri pedis in terram ꝓcipitatum.

His temporibus ·§·vij

scz gaij floruit philo sup dict⁹ insignissim⁹ scriptor: q̄ vt ait hiero. nō solū in nra sz etiā in grecor phia pm⁹ inē pmos hēbat. Hic aūt genē q̄dē a pauis hebreus apud alexandriā oīb⁹ clar⁹ z nobilib⁹ viris clarior z nobilior erat: in dīnis legib⁹ z paternis instituc⁹ q̄uis q̄ liue fuerit: ex q̄ libror suor traderit: monimēta: clar⁹ est: Quis em̄ digne valeat explicare q̄ta ei⁹ in libalib⁹ lr̄is fuerit institutio: q̄tusq̄ in phicis z maxie platonicis z pittagoricis disciplinis: vt oēs qui secū floruer̄t z q̄ cū ꝓcesserāt superaret: Fuit aūt affluentissim⁹ in eloquētia. In sensib⁹ aūt ꝓfundissim⁹ z interꝓtatōe atq̄ intelligētia diuinar scpturar subtilissim⁹ copiose inuenies z copiosi⁹ eloquens. Scripsit aūt h philo mlt⁹ libros z sup sacrā scpturā: z de alijs multis materijs. Cū aūt scda vice romā venissz ad claudiū imperatorem. ꝛstat q: tūc locut⁹ ē cū ap̄lo petro: eiusq̄ būit aīciciā z ob hāc cām marci euāgeliste petri discipuli apō alerā⁹ dria sectatores laudib⁹ exhortauit. De eo vulgo apud grecos dicebat. Aut plato philonē scēt aut philo platonē: tāta sil'itudo eloquij z sensuū. Ca. XXII

Ccisso gayo quart⁹ ab

augusto Claudius suscepit impiū: ab initio m̄di q̄ter millesimo sexcētesimo: fm aliā cō putatōez q̄nches millesimo ducētesimo q̄dragesimo ab vrbe ꝓdita. dcclxxxv. z ipauit ānis. xiij. Fuisse ār tradit ꝓlixo z grosso corpe canicie pulc̄. Optimis ceruicib⁹ z incedentē destituebāt poplices min⁹ firmi. Sz z mlta alia vicia deh̄onestabāt: Risus imoderat⁹: ira turpior: spumāte voce: humētib⁹ naribus: capite tremulēto. Inē cetera maxie mirati sūt in eo hoīes oblionē z incōsideratōez Nā occisa vxore messalina: paulo post cur vxor ad triclinij non veniret ab eunuchis petijt: mlto setiā ꝓtoces q̄s capite dānauerat: postera statim die ad ꝛsiliū z alce ludū vocari iussit. Hic claudi⁹ audita morte gaij: metuēs ne i oēs ꝓpinq̄s ei⁹ ꝓiurati deseuirent: rumore cedis exteri⁹ ad solariū ꝓrimū fugit: atq̄ inē cubiculi vela se occultauit Quē latētē forte discurrēs gregori⁹ miles aiadūsis pedib⁹ ex scisciradi studio q̄s nam eēt agnouit: extractūq̄ p̄ metu ad eius genua cadētē ipatorē salutauit. Quo fctō: ipm ad alios milites q̄ de ipatore eligēdo tractabāt adduxit. A q̄b lectice iposit⁹ ad castra ꝓtoriana delat⁹ ē trist⁹ ac trepidus: mixtante obuia turba q̄si innocēs ad supplicium trahēt. Cōsules aūt cū senatu ad trēplū iouis triūphator ꝛgregati sūt: vbi adiuicē ꝛsultātes rēpublicā ad statū librat⁹ reducere cupiebāt in q̄ fuerat añ iulij cesarē Quib⁹ in cōi de ꝑsenti statu tractātib⁹: repēte imensus clamor ꝛgregati exercitus audit⁹ ē. petēs vt militar⁹ ipator eligeret z neq̄z romanū ipij mlt⁹ ipantib⁹ solueret. Hoc q̄dē milites decreuerūt vt vni daret imperiū: tū senatui ꝛcedentes vt ipi q̄ dign⁹ videret eligerēt. Ob quā rē ꝓria erāt vota scat⁹ hūc: isti hūc dignū impio iudicātes: inē q̄s dicebāt aliq̄ nlo mō ꝺ genere supiorꝫ ꝓncipū eligendū: sz aliquē de genē nobiliū. q̄ fortitudīe atq̄ prudētia romāor gubēnaret imperium Mucian⁹ q̄dā in senatu potētissim⁹ marcū: q̄ iuliani gaij sororē hēbat vxorē impio ꝓponebat. Alij vero valerijū asiaticū viz māu z ꝛsilio fortē noiabāt sicq̄ senatus inē se de ꝓncipe eligēdo ñ ꝛuēiebāt. Postremo voluēre senatu z ipe claudi⁹ p tribunos pleb ad curiā vocatus ē: ad psuadēda q̄ videret Qui rñdit se a militib⁹ vi ac necessitate retineri. Missoq̄z agrippa rege iudee: q̄ sorte tūc rome erat indicauit senatui se ꝓmū iuitū ab exercitu raptū fuisse: q̄re iā iniquū foze si militū erga se studia tā religiosa deseret: imo tā tutā nō alibē ee fortunā suā. Deiñ administratuq̄z r.p. vt dign⁹ rectoꝛ tirā n⁹ dici possz Agrippa āt p⁹ q̄z in senatu hec retulit: vn⁹ ex centurioīb⁹ vrbani exercit⁹ q̄ tūc ptes senatus fouebat educēs gladiū. Cōmilitōes inq̄t quib⁹ perturbati casib⁹ ꝛcurrē adūs⁹ ciues cupim⁹. maxie cū habeamus ipatorē ad quē cū iust⁹ magꝛ allegatōb⁹ q̄z armis aggredi debeam⁹. Et hec dicēs p mediā curiā eggressus est Quē egredientē oīs fere armata man⁹ dextr⁹ pīb⁹ secuta ē: B exēplo optimates dextri magꝛ timore ꝛcussi sunt Cōsiderātes g̃ nō ee tutū de cetero claudio repugnare oīs fere senat⁹ cū ꝛsulib⁹ ad claudiū transierunt.

Claudius igitur sibi ·§·i.

impio stabilito nihil ātiquⁱ⁹ q̄z vt ad biduū q̄s mutādo. r.p. statu hesitatū erat mēorie eximē romāor Quare oīm dictor factorue venia z obliuionē in ꝓpetuꝫ sanxit: interfectis tñ pauc⁹ centurioīb⁹ q̄ in morte gaij ꝛiurauerāt: z maxie in suā cedē deposcisse cognouerat Inē q̄s z cassi⁹ chereas z lup⁹ inēfecti sē. Refert aūt ioseph⁹ q̄ chereas hāc morte quā p libtate prie sustinere videbat: magꝛ aīmo ꝓut viꝛ militarē decebat excepit. z nō solū vultū meroꝛe deposuit: sz etiā lupū resolutū in lachrymas obiurgauit. Cūq̄z venisset ad locuꝫ in q̄ plectēd⁹ erat: rogauit militē vt eo gladio quo patrie libtatē dederat: z gayū pemerat: ipm transuerberaret. feliciter ergo mortuus ē chereas vni⁹ ict⁹ pcussione finit⁹ Ex hic claudi⁹ ad pietatē officia omēs captiuos ac relegatos etiā a gayo ad priaz reduxit. Ipe p⁹ admodū z ciuil': excepto impator⁹ noīe ab oīb⁹ alijs noīb⁹ abstinuit nimios honoꝛes recusauit: creationib⁹ magistratuū vt vnus de ꝛsiliarijs frequēt interfuit: immo z tribunis plebis cū adeūtib⁹ p tribunali sedēti se excusauit: q̄ ꝓter angustias nō potuerat eos audire nisi sic stātes. Ob quā causā tm amoꝛ⁹ fauoris q̄z breui spacio collegit. vt cū ꝓfectū eū bosticā pisse ex insidijs intimatū eēt magꝛ ꝛsternatōe pplm z milites q̄si pditores z senatū pricidā diris execrati oīb⁹ persequeretur donec ipm sanū z incolumē appꝛopinq̄re cognouit. Ab initio aūt sui ꝓncipat⁹ ꝛspirauerūt ꝛ eū gallus asymus z statili⁹ coruinus pollionis ac messeile oꝛatorū nepotes assūpsit q̄z plurimis ipi⁹ fuis atq̄ libertis: sed infra paucos dies oppꝛessi sunt. Urb annonecq̄z curā sollicitissime gessit. Nam artioꝛi annona ob assiduas sterilitates detent⁹ quodāmodo medio foro a turba ꝛuitūs ac fragminib⁹ panis ita infestat⁹ ē. vt ingredi nisi ꝓ posticū in palatiū potuerit. Quare operā dedit ad inueniendos etiā bybno tpe cōmeat⁹ Nā z negociatoꝛib⁹ certa lucra ꝓposuit. suscepto etiam in se dāno si q̄d aduersi ꝓter tempestates accidissz. Opa magꝛ pluscq̄z necessaria multa pfecit. pcipue aquaꝫ ductum a gayo inchoatū. Item succini emissariū portūq̄z hostiensem. Ludos verij generis ppl'o exhibuit. q̄b z ipe bumanissime interfuit. Cū q̄dā nō infami status dñi seruos suos infirmos z affectos in quadam insula medēdi tedio exposuissent. oēs expositos z q̄ decetero exponerent liberos ꝓnūciauit. nec vnq̄z in ditionem dñoꝛū rediturос si ꝛualuissent sanxit. Ilisiensib⁹. i. troyanis quasi humani generis auctoꝛibus tributa imperpetuū remisit: Judeos e roma expulit.

De malis moribus ·H·ij·

eius.s.claudij.Cibi viniq; q̄cūq; tpe vl'loco appetētis sim⁹ fuit.Couiuia frequentauit ampla t assidua:sōni breuissimi erat.Nā aī mediā noctē plerūq; vigilabat. libidis in femias pfusissim⁹.Alea studiosissime lusit. Seuū aūt t sanguinariū fuisse magʒ miniſq; reb⁹ apparuit.Sponsas admodū adolescēs duas būit Emilliā t lepidā.Itē lunā medullinā cui t cognomē ʒ camilla erat de genē antq; dictatorʒ camilli:q̄b breui tēpore diuō ex causis repudiatʒ:plauciā mox petinā duxit vxorē:ʒ cū vtraq; diuortiū fecit.P⁹ has valeriam messalinā ꝓsobrini sui messalle duxit in mr̄imonium. Sz t istā supplicio affecit:vexillecebrʒ agrippine germanice sui fris filie qui oscul' t blādicijs occasiōe allect⁹ i amorē:mādauit vt a senatu cogeret vt ipaz vxorē ducēt q̄si republice id maxie expediret:dādāq; ceteris venia taliū nuptiaz q̄ vsq; ad id tpis iceſta bēbāt. Liberos ex tribs vxoribs tulit.Ex plaucia trusū t claudiū:ex petina antoniā.ex messallina octauiā atq; germanicū quē mox britānicū noiauit:druſū āt adhuc impuberē amisit.Octauiā āt neroni nupsit quē p⁹ ea ēt i filiū adoptauit.Vis igit vxoribs adiectʒ nō pncipē sez eaz misit exhibuit:q̄z studio seu libie honores exercit⁹ ipunitates supplicia largit⁹ ē.Ac ne sigillati oia enumerarē p eas reuocatas libtates:iudicia recissa:t i mutatos datoz officioz codicillos.Appiū sillanū cōsocez suū.Juliasq; alterā germanici filiā alterā druſi crimie icerto nec defensiōe vlla data eaz.s.vxoz instigatu iussit occidi:pōpeiū maiorʒ sue filiū virū:t lucū t silianū spōsū miorʒ filie interemit Jn.xxxv.senatores t trecētos t eo āpli⁹ romanos eq̄tes tāta facilitate aiad ūtit:vt cū ō necessular' virt renūciaret q̄b fctm ēet q̄b ipassz:negaret se q̄q; ipasse.Et tormēta q̄stionū penas q; paricidaz eorū exigebat exolui.Sz nihil eq̄ timid⁹ t diffidēs fuit Nā i pmis ipū diebs neq; quiuis intre aus⁹ nisi speculatores cū lāceis astarēt:neq; eg̃ quē q̄ visitare nisi excusso pus cubicl'o Quasdā āt insidias temē delatas ita expauit:vt deponē ipiū cogitauerit lachrymisq; t vociferatōe mist⁹ pditōez suā cui nihil tacīti vsq; eēt p⁹ diu publice abstinuit.Nll'a adeo suspicio nll's tāleuis auctor in q̄ nō mediocri scrupulo ad cauēdū vlciscēdūq; cōpellēt Nāvn⁹ ex litigatoribs affirmauit p q̄tē se vidisse eū a q̄dā gladio cōfodi.Deinde paulop⁹ adūsariū suū libellū ipatori volētē tradē oīdit pfesti is p pfesso ad penā rapi iussit.Claudi⁹ igit q̄rto ipū sui āno.q̄.s.petr⁹ romā attigit:cupiēs se vtilē reipublice pncipē oītare:bellū vbiq; t victoriā vndecūq; q̄siuit.Itaq; p expeditōez in britānia mouit.primusq; p iuliū cesarē dictā insulā aggredi aus⁹.Qui cū ab hostia nauigaret vehimēti circa vēto bis fere submersus ē iurta scocladas insulas.Trāsuect⁹ inde i sulā:sine vllo piculo t sanguie infra paucissimos dies tota fere insulā in deditōz accepit.Orcbadas pēea vltra britāniā in occeano positas romano adiecit imp̄io.Et sexto q̄ pfect⁹ fūat mēse romā redūt:maxioq; apparatu triūphauit.Ad cui⁹ spectaculū cōmeare ad vrbē nō solū pūidib⁹ puinciaz pmisit:verūetiā exulib⁹ indulsit:cui⁹ currū messallina vxor secuta est.

De morte eius t he- ·H·iij·

rodis.Claudi⁹ igit vidēs se iā senio pfectū:testamētū pscripsit ac signis oim mgratuū pſigūit Quo fctō:pusq; pgrederet vlteri⁹ ab agrippina vxore puent⁹ ē:hec metuēs:ne britānic⁹ claudij ex messallina fili⁹ crescēs:imperiū a pre ipe petiret:q̄ō neronī filio parare studebat. de morte claudij cū eunuchis aulicis iā tractare cepit. Uñ nō mltop⁹ tpe p aletū spadonē cibi pgustatorē in domestico ꝓuiuio venenū ōdit claudio Quo stati hausto ꝓmutuisse dr:t excruciatū doloribs nocte tota pe lucē defecit Ei⁹ mors celata ē:donec circa successorem oia ordinarūt bi q̄ cū agrippina sentiebāt.Nā eo expirāte:agrippina vix militie pncipē misit t cū eo tribunos velut potētes:q̄ filiū suū neronē ad castra pretoria deducerēt:vt ipm more alioz pncipū exercit⁹ adoraret:atq; in ei⁹ ꝟba iuraret.Excessit āt claudi⁹ etatis sue āno.lxiiij.Presagia mortis ei⁹ pcipua fuerūt:mortuus crinite stelle quā greci cometē vocāt:tactuq; ō celo monumētū druſi prīs.Sz nec ipe ignorasse aut dissimulasse mortē suā sueton⁹ dic̄.Nā in senatu cui vltio interfuit liberos suos ad cōcordiā hortat⁹ est:atq; illos supplicit senatui cōmēdauit:addēs se morti appropinquare.Sub b̄ claudio romanoz pncipe rome descriptō ne habita:iuenta sūt p vniūsaz orbez ciuiū rōanoz.se ptuagīta cētena milia t q̄dragīta q̄tuor milia.Nero di āt agrippe q̄ ipe nō min⁹ laborauāt p claudij ipio vt claudi⁹ illud obtinēt q̄ gaij:nō ipe Claudi⁹ magis exaltauit.Nā oia illa q̄ octauian⁹ august⁹ herodi primo.s.aschalonite auo agrippe:q̄ inocētes occidi iussit dederat :agrippe adecit.s.iudee atq; maximis cumulatū donis remisit ad pria.Petronio āt q̄ syriā t iudeā gubnabat successor mittit a Claudio marsus q̄ad syriā Herodes āt agrippa veniens hierosolymā aureā carbenā quā ei gay⁹ dederat factā ad istar carbene ferree q̄ tyberij mādato i carcere cōpedit⁹ fūat:vt tristioris fortune mēoriā revocaret t testimoniū de reb⁹ meliorib⁹ phibēt:in tēplo suspendit vt maximū ei⁹ idicarz casū:t sil'oīderet posse eū q̄ corrueret denuo suscitari P⁹ hec agrippa herodes muros hierl'z public' sūptib⁹ altitudie sil' t latitudie edificare cepit.Quā rez marsus syrie pses claudio nūciauit Quare ipator rebellādi cāz suspicat⁹:agrippe mādauit vt ab edificatōe murorum cessaret:q̄ō t fec̄.Mores āt agrippe(vt dic̄ iosephus) erāt māsueti circa oēs:ʒ circa gentez suā vltra oēz modū magnific⁹ atqz benign⁹ Alienigenis nihilomin⁹ clemens q̄re ab oīb⁹ erat dilect⁹.Ob q̄z grāz eccl'az in iudea nouit exurgentē psecut⁹ est.Et b̄ herodes agrippa fuit q̄ occidit iacobū frez io.gladio.Qui videns q̄ placeret iudeis apposuit appbendē t petrū t incarcerauit vt occidēt.vt dictū est s. Act.xij. Ex q̄b ptz q̄ dictus iacob⁹ nō fuit ab eo decapitat⁹ in revolutōe vni⁹ anni a passiōe xpi vt a q̄bdā dr.ʒ p⁹ alios q̄s ānos. Nā anno iperij tiberij.xix.vl' circa xpi passus est t duo vel tres āni supfuerī de ipio ipi⁹ tiberij.p⁹ quem gay⁹ impauit tribūnis cū dimidio:p⁹ quē claudi⁹ q̄ ōdit agrippe iudeā.Q̄ō regʒ facin⁹ dilatōi vt dicit Euse.dina vltio nō est passa Nā descendens i cesareā cū idur⁹ veste pclara pcionaret p tribunali sedens i sublimi ad populū:ppl's ipe acclamaret ei dei voces t ñ hois:delectāte ʒ ei ill' laudib⁹ dīnis āgel⁹ pcussit t ꝓmib⁹ scaturiens post alios dies exp irauit āno erat ʒ sue.l.regni sui.vij. t.ij.āno claudij.Audiens āt claudi⁹ mortez agrippe. filiū ei⁹ noie etiā agrippā successorez regni ei⁹ pstituere voluit:ʒ senat⁹ nō ꝓsuluit:asserens ñ esse cautū puero potentissimi regni sceptra cōmitti.Erat cm̄.xvij.āno rū Senatui q̄ acqescens claudi⁹ regnū agrippe pcessit in puicie formā redegit:t filio ei⁹ dicto etiam agrippa sub noie regni regiones trans iordanes tradidit. post marsum q̄ syriam gubernabat mittit a claudio caspi⁹ qui t syriā t regnum iudee defuncto herode agrippa gubernaret.

Lapl'm.XXIII

Ero ergo maritus oc
tauie filie claudij ipatorꝭ: psuasiõibꝫ agrip/
pine ꝙiugis ipi⁹ claudij desigt⁹ ẽ ipator ab
eodẽ claudio: sicqꝫ gener ꝓlat⁹ ẽ filio. i. nero q̃ erat ge/
ner claudij britãnico q̃ erat fili⁹ ipi⁹ Claudij. Dic fuit
qnt⁹ ipator ab augusto q̃ ipauit ãnis. xiij⁹ mẽsibꝫ octo
Et fm suetoniũ p̃ qnquẽniũ valde modest⁹ fuit⁊ libe
rales discíplinas oẽs fere puer attigit: aũsus a⁹phia ad
poeticã ꝓn⁹. carmĩa libẽr ac sine dolore ꝙposuit: bũit
⁊ pigẽdi fingẽdiqꝫ marie ñ mediocre studiũ Ozus im
periũ a pietatꝭ oñtatõe ex augusti p̃cepto ipatuꝫ se ꝓ/
fessus: nec libalitatꝭ nec clemẽtie nec comitatꝭ q̃dez ex/
hibẽde vllã occasiõz dimisit. Bracuora vectigalia abo
leuit aut minuit. Senatoꝫ nobilissimo cuiqꝫ: sꝫ refa/
miliari destituto ãnua salaria ꝓstituit. Cũqꝫ ꝺ suppli
cio cuiusdã capite dãnati vt ex more subscribẽt admo/
nẽr q̃ vellẽ iḡit nescire lras. Agẽti gras senatui rñdit
cũ meruero. Inẽdictũ ẽ ne q̃d i popinis p̃ter legumĩa
aut olera vẽiret. Porro nero ipe ic̃ ceras disciplias pu
ericie tpe ibur⁹ ẽ musica: nihil eoꝝ q̃ generꝭ eius arti/
fices vl ꝙ fuãde vl augẽde voc̃ cã factitarẽt. Nã ⁊ plũ
beã cartã supin⁹ pectore sustinẽ ⁊ elicẽ vomitũ qꝫ pur/
gari voluit ⁊ abstinẽ pomis cibisqꝫ officiẽtib. Ac nec
ꝙcusso q̃dẽ repẽte ẽremotu tiheatro añ cantare destitit:
q̃ ichoatũ absoluẽt. Nõ dubitauit ẽt ꝑuatꝭ spectacul'
opaꝫ ic̃ scenicos dare: ĩstituerãt ei cĩrates apꝺ q̃s mu/
sici agones edi solebãt oẽs cithare doꝝ coꝛonas ad ipꝫ
mittẽ. easqꝫ gr̃e ita recipiebat vt legatos q̃ ptulisset nõ
mõ ꝓmos admitterẽt: sꝫ ĩ familiaribꝫ epul' ĩponẽt Cã
tãte ãt eo nec nc̃aria cã excedẽ theatro licitũ erat. Jã
ãt nero ipauerat. ij. ãnis cũ paul⁹ q̃ ad cesarẽ appella
uerat duct⁹ fuit romã. Qui nero audiẽs ꝙtroũsiã eẽ ꝺ
lege iudeoꝝ ⁊ x̃pianoꝝ vilipẽdit: ⁊ pmissus ẽ Paulus
libe ire p̃ citatẽ cũ vno tũ milite custodiẽte. Timebat
eñ ne forte iudei q̃ q̃sierãt mortẽ ei⁹ in iudeã misissent
lras ad iudeos q̃ erãt rome vt dolo occiderẽt eũ. Et p
biẽniũ sequẽs mãsit ĩ liba custodia i hospitio qꝺ ipe ꝙ
duxerat: p̃dicãs sine ꝓhibitõe eis q̃ ꝙueniebãt ad ho/
spitiũ suũ. Postea ẽt magꝭ libe fuit sibi data lñia circũ
eũ di ⁊ p̃dicãdi ĩ ptib occidẽtꝭ. Nõ dũ ei nero ad tãtã
vesaniã ⁊ crudilitatẽ deuenerat q̃tã p⁹ea ostendit.

De pessimis moꝛib⁹ ·Ḡ·i·

neronis. Suetoni⁹. Petulãtiã. libidinẽ. luxuriã. aua
riciã sensim q̃dẽ ꝑ ⁊ occulte ⁊ velut iuueníli erroꝛe ex/
ercuit. Sꝫ ⁊ tũc q̃ꝫ nemi dubiũ foꝛet ñ illa vitia etatꝭ
eẽ. P⁹ crepusculũ statĩ arrepto pileo vl galero popias
inibat. Circũ q̃qꝫ vicos vagabat ludibũd⁹: nec tñ sine
mlꝺoꝝ pnicie: siq̃dẽ redeũtes a cena ꝛbare ac pugnã/
tes vulnerare doac̃ꝫ ꝺmergẽ ꝙsueuerat. tabnas ẽt ef
frigẽ ⁊ expilare: ac sepe i hmõi rixis ocꝰloꝝ ⁊ vite picu/
lũ adĵt. A q̃dã cui⁹ vxorẽ attrectaũat vsqꝫ ad necẽ ceꝭ⁹
ẽ: q̃re nũq̃ p⁹ea publico se illꝺ hoꝛe sine tribunis ꝙmi
sit ꝓcul ⁊ occulte subseq̃ntib. Paulatĩ ꝺo ĩualescẽtib
vitĵs latebꝛa somisit nll'a dissimuladi cura ad maiora
palã erupit. Epl'as a medio die ad mediã noctẽ ptra/
hebat. refot⁹ sepe calidis piscis ac tpe estiuo niuatꝭ Cã
tabat nõnũq̃ ic̃ scoꝛtoꝝ totiꝰ vrbĩ i publicoꝝ ambubay
arũ misteria mris ꝙcubitũ appetisse: sꝫ ne feroꝝ atqꝫim
potẽs ml'ier etiã ꝺ genẽ gr̃e ꝑualeret deterritũ nẽo du
bitauit iõq̃ meretricẽ quã fama erat mri simillimã i/
ter ꝙcubinas recepit. Persuasissimũ bũit neiez pudicũ
aut vlla pte coꝛpis sui puꝝ eẽ. vex pleroſq̃ dissimula/
re vitiũ ⁊ callide obtegere. Jõq̃ ꝓfessis apud se obsce/
nitatẽ: cetera q̃ꝫ delicta ꝙcedebat. Diuitiaꝝ ⁊ pecunie
fructũ nõ aliũ putabat q̃ꝫ ꝓfusionẽ: nullã vestẽ bis in/
duit: q̃dringẽtꝭ sestertĵs alea lusit. Piscaꝰ ẽ rhetibus
aurat⁊: purpura ⁊ cocco funibꝫ nexis Nũq̃ min⁹ mille
carrucꝭ iter fecisse traditꝰ: soleis mulaꝝ argẽteis: ñ i ali
q̃ re tñ dãnosioꝝ q̃ꝫ in edificãdo Et mirabilia describit
ipse Sueto. de palatio qꝺ edificauit. Exhaust⁹ aũt ⁊
egẽs pecunĵs calũnĵs ⁊ rapinis animũ dedit. Tẽplis
cõpl'ibꝫ dõa detraxit. Simulacraq̃ ex auroꝝ argento
fabricata ꝙflauit. Parricidia ⁊ cedes a claudio exoꝛsꝰ
ẽ: eꝰ nec ꝙsi nõ auctoꝛ: aut certe ꝙsciꝰ fuit. Octauiã vxo
rẽ sepe frustra strãgulare meditatꝰ ꝑ dimisit vt sterilẽ
sꝫ ĩprobãte diuoꝛtiũ ppl'o nec parcẽde quĩtĵs etiã rele
gauit. Deniq̃ occidit sub falso crimĩe adulterioꝝ. Põ
peiã pꝰ diuoꝛtiũ octauie ĩ mrimoniũ acceptaꝫ dilexit
vnice: ⁊ tñ ipam ꝙcidã ⁊ egrã ictu calc̃ occidit. Anto/
niã claudij filiã pꝰ pompeie moꝛtẽ nuptias suas recu/
santẽ: q̃si molitricẽ nouaꝝ rex inẽmit. Priuignum
adhuc ipuberẽ: q̃ꝫ ferebaꝫ ducatꝰ ⁊ ipia ludẽ mari mer
gẽdũ fuis suis dũ piscarẽt demãdauit. Nutricĵ filiũ
relegauit q̃ balneis ĩ aduẽtũ suũ extructꝭ lauissꝫ Se/
necã p̃ceptorẽ ad necẽ cõpulit: ꝓfecto remediũ ad fau/
ces pollicẽs venenũ misit. Libros diuites ⁊ senes olim
adoptõis mox dñatõis sue factoꝛes atqꝫ rectoꝛes: ve/
neno pti cib ptĵ potiõibꝫ indito inẽcepit Mẽsꝫ dcã fa
ctaqꝫ sua acerbiꝰ exq̃rẽtẽ ⁊ coꝛrigẽtẽ pmũ oi bonoꝛe ⁊
ptãte ꝑuauit ꝙtubnio a palatio expulit: ⁊ mox eiꝰ mi
nis ⁊ violẽtia territ⁹ pdere statuit Et cũ ter tẽptassꝫ ve
neno sentiret q̃ꝫ antbidotꝭ ꝓmunitã tandẽ inẽficiĵ iussit
Ferẽ etiã ad inẽfecte cadauer accurrisse ꝙtrectasse mẽ/
bra alia laudasse alia vituꝓasse. Parricidio mris ami
te necẽ adiũxit. Necdũ defũcte bõa inuasit suppsso te/
stamẽto ne q̃d abscedẽt. Nec mioꝛe etiã seuitia i exte/
ros ẽssatꝰ nobilissimo cuiqꝫ exitiũ destinauit: dãnato/
rũ libꝭ vrbe pulꝰ cuectisqꝫ veneno⁊ fame Credĵ etiã
cuidã egypti generꝭ crudã carnẽ q̃cq̃d daret comedẽ
assuetoꝝ: viuos boies cupisse laniãdos absumẽdosq̃ob
ĵcere. Sꝫ nec ppl'o nec menibꝫ pepcit. Nã q̃si offesus
deformitate veteꝛ edificioꝝ ⁊ angustĵs flexurisq̃ vico
rũ: palã incẽdit vrbẽ p̃ sex dies ⁊. vij. noctes. incendiũ
aũt e turre ꝓspectans letusq̃ flãme vt aiebat pulcꝛi/
tudine in illo suo scenico habitu decantauit.

De moꝛte neꝛonis ·Ḡ·ij

Suetoni⁹. Talẽ initiũ facientib gall'. moꝛ britannia
amissaq̃ armenia ac rursus vtraq̃ recepta ꝑpetuã sin
gularẽq̃ felicitatẽ ꝙcepit. adeo vt amissis naufragio p̃
ci osissimis rebꝭ: nõ dubitauit ĩẽ suos docere piscesq̃as
sibi relaturas. Ubi de motu galliaꝝ coĝuit adeo lete ⁊
secure tulit vt gaudẽtib etiã suspitõz p̃bẽt: tãq̃ occasi
one nacta spoliãdaꝝ iure belli opulẽtissimaꝝ puĵciaꝝ
statuitq̃ ĩ arenã ꝓgressuꝰ certãtes athletas effusissimo
studio spectare. Postq̃ ãt etiã hyspanias defecisse co/
gnouit. collapsꝰ aio diu sine voce velut moꝛtuꝰ iacuit.
Utq̃ resipuit veste dississa capite ꝙuerbato. actũ de se
putauit Credĵ õstiasse ꝑcussoꝛes. s. submittẽ oĩb exer
citꝰ puĵciasq̃ regẽtib q̃si ꝙspiratꝭ idẽq̃ sciẽtib. q̃q̃d
vbiq̃ exulũ. q̃q̃d i vrbe hoĩm gallicaneꝝ eẽt ⁊ trucida
ri illos ne ꝺsistẽtib aggregarẽt hos vt ꝙscios ppl'oꝝ at
q̃ fautoꝛes Senatũ vniũsũ veneno ꝑ cõuiuia necare.
vrbẽ incẽdẽ. ferꝭ i ppl'z ĩmissis. sꝫ absterritꝰ ẽ pficiẽdi ꝺ
sperãõe. Erat illi etnitatꝭ ꝑpetuq̃ fame cupido. sꝫ in
ꝙsulta. iõq̃ ml't⁊ reb⁊ locꝭ veri appellatõe ꝺtracta no
uã iduxit ⁊ suo noĩe. mẽsẽ q̃ꝫ apl'ẽ neroneũ: romãq̃ne
ropoli appellari voluit fligioso ꝺoꝝ ⁊ tẽpoꝛ fuit nũcia
ta ãt ceꝺoꝝ exercituũ ꝺfectõe lras prãdẽti traditas con/
cerpsit. mẽsaꝝ subũtit. duos cyphos gr̃issimi vsus solo

illisit. Assumptoqz veneno in aureā pīridē ꝓdito p̄mīs sis hostiā libertoꝝ fidissimis ad classem p̄parādā: tribunos centurionesqz de fuge societate tēptauit. Hugo flor. li. iij. Cūqz mlta mala (q̄ recēsere p singula nimis longū eēt) reipublice irrogaret: tandē hostis a senatu iudicat⁹ ē: vt q̄ sacrilegio fidē: parricidio pietatē: incestu pudicitiā violaret: ip̄amqz ptātez romani imperij. vel officia vel negocia imp̄obissimis libtoꝝ cōmiserat Cū em ip̄e nulli fidez p̄staret: oēs suspectos habebat. Duobꝫ tm̄ nequissimis nimphidio z gemellio se credēdū putauit: q̄s vilis ꝓditio sibi obnoxios fecerat. Uerum ip̄i crudelitat⁹ ei⁹ exemplū exh̄o: ruere: nam q̄ charissimos veroscqz interemerat aīcos: cauere sibi z p̄uenire voluerūt q̄ metuebāt. Ambo itaqz facta ꝯspiratōe cū ceteris parricidā deseruerūt. Itaqz destrus ab oībus suis fugit nocte ex vrbe: q̄tuor tm̄ comitantibꝫ: mudo pede cooptoqz capite: z añ facie sudario obtēto. Cunqz se occultasset plato a cursore nūcio hostē se a senatu iudicatū z q̄ri ad mortē: audito q̄ comites app̄opinq̄rent ad capiendū viuū: seip̄m interfecit. Tantū aūt in morte ei⁹ gaudiū fuit: vt plebs pilleata p̄ tota vrbē discurreret. Anno dñi. lxx. etatis ip̄ius Neronis. xxij. vt ait Euse. cū a senatu q̄rerēt ad penā: e palacio fugiēs. ad q̄rtū vrb̄ miliariū i suburbano libtini sui inē salariam z numētaneā seip̄m occidit: atqz in eo oīs familia augusti ꝓsumpta est. Capt̄m. XXIIII.

Is temporib⁹ floruerūt hi gētiles. s. Seneca. ps⁹. iuuenal. quintilian⁹: q̄z aliq̄ dicta moralia hic ponūtur.

Sen. in li. de moribꝫ. Mltos vita differētes mors i certa p̄uenit. Oīs itaqz dies velut vltim⁹ ordinād⁹ est Uerba rebꝫ nō p̄sonis extimāda sūt. Oratorē te puta si tibi p̄ip̄i añ oēs q̄ optet p̄suaser⁹. Mōstro sil'is ē auaricia senil'. Quid em stulti⁹ q̄z via deficiente viaticū augē Pacē habeto cū hoībꝫ cū vicijs bellū. Uoc bz oīs affectus vt in q̄ ip̄e insanit: oēs in idē putat furere. Idez in li. de q̄tuor vtutibꝫ. Qui prudentiā sequi desiderat: tūc recte viuit: si oīa p̄us extimet: si dignitatē rebꝫ nō ex opinione multoꝝ: sz ex eoꝝ natura cōstituat. P̄uident⁹ p̄riū ē examinare p̄silia: z non subito facili credulitate ad falsa ꝓlabi. Cogitatōes vagas z velut sōnos sil'es nō receptas: q̄bꝫ si animū oblectaueris: cū oīa dispositer⁹ tristis remanebꝫ. Parce lauda: parci⁹ vituperato: illa adulatōe: ista malignitate suspecta ē. P̄udens nūq̄z ocio marcet: aliq̄n animū remissū bz: solutū nūq̄z Tarda accelerat: pplexa expedit: dura mollit aspera lenit: ardua exeq̄t: ex puis mag̃ ex aptis obscura ex p̄mis remota extimat. Nō te moueat dicent⁹ auctoritas: ne q̄s sz q̄d dicat attēdas. Nec q̄mlt⁹ sz q̄d bn placeas cogitres. Sāto magnū z honestū esse vindicte gen⁹ ignoscē. Eris magnanim⁹ si pīcula nō appetas vt temerari⁹: nec formīdes vt timidus. Uict⁹ tibi sit ex facili: nec ad voluptatē: sed ad cibū accede: palatū tuū non sapores sz fames excitet. Desideria tua paruo redime: bē tm̄ curare debes vt desināt. Nec pauptas tibi immūda sit: nec parsymonia sordida nec simplicitas neglecta: nec lenitas languida. Nec tua defleas nec aliena mirer⁹. Sermones vtiles magisq̄z facetos ama. Reph̄ēsibil' ē risus: si est imodic⁹: si puerilit̄er effusus si muliebrit̄ fract⁹. Odibilē facit boez risus. aut supbꝫ aut clar⁹ aut malign⁹ z furtiuus: aut mal'alienis cuocatus. Nō sis scurril'. sz ḡta vrbanitas. Sint sales tue sine dente: sint loci sine vilitate. Risus sine cachinno. Uox sine clamore in cessus sine tumultu: q̄es tibi sine desidia sit. Et dū ab alijs ludit⁹: tu aliq̄d facti honestiqz tractaueris. Tā tibi triste, sit laudari a turpibꝫ q̄z si lauder⁹ ꝓpe turpia. Difficillimū ptinētie gen⁹ ē assecutōnes adulatoꝝ repellere q̄z p̄mones animū q̄ dā voluptate resoluūt. Alienoꝝ viciorꝝ nō curiosus explorator sis nec acerbꝫ reph̄ēsor: nec cū exprobratōne correptor ita vt admonitōz liberalitate p̄uenias. Dicēti esto tacit⁹ auditor. req̄rēti facile rnde: p̄tēdenti facile crede. Oēs tibi pares fecer⁹ si nec inferiores supbiēdo p̄temnas: nec superiores recte viuēdo timeas. Cūct⁹ esto benignus: nemī blād⁹: pauc⁹ familiar⁹ oībꝫ equ⁹. Seuerior esto iudicio q̄z p̄mō e vita q̄z vultu. Nec tue bone fame minator sis: nec inuid⁹ aliene. Que nosti sine arrogantia postulāti ip̄tire. Que aūt nescis: sine occultatōne ignorātie postula tibi ip̄tiri. Idē in li. de clemētia. Uerecūdia peccādi facit ip̄a clemētia regētis: z quior mlto pena vitor q̄ a miti viro ꝓstituit. Nō min⁹ p̄ncipi turpia sūt mlta supplicia: q̄z medico mlta vulnera Remissi⁹ imperanti meli⁹ pare⁹. Clemētia ētpantia animi in ptate vlciscēdi vel lenitas superior⁹ ad inferiorē in penis ꝓstituēdis. Idē in li. de bñficijs. Nō gtus ad eū q̄s cē pōt q̄ bñficiū aut supbe adiecit: aut irat⁹ impēdit aut fatigat⁹ vt molestia careret cedit. Docēdi sunt q̄ libēter accipiūt. Libēē reddere: z eos q̄bꝫ obligati sūt re, aioqz nō tm̄ eq̄re sz etiā vincere. Bñficiū est beniuola actio tribuēs gaudiūqz capiēs tribuēdo: z in eo q̄d fecit p̄na z spōte sua pata. Itaqz nō q̄d dek sz q̄ mente refert. Nonnūq̄z mag⁹ nos obligat q̄ pua dedit magnifice: q̄ regū opes eq̄uit aīo qui pua dedit sed libenter. gratissima sunt bñficia parata occurrentia. vbi nulla interuenit mora nisi in accipientes verecūdia. Grauissimis viris nll'a res cari⁹ ꝓstat q̄z q̄ pēbꝫ empta est. molestum em vbum z onerosum est z demissoqz vultu dicendū rogo. Oīs benignitas p̄erat: z p̄riū est libenter facient⁹ scīto facere Interdū etiā ille q̄ iuuat fallēdus est vt habeat: nec a q̄ accepit sciat. Nec bñficij ie duos lex ē. Alē stati oz oblīuisci dari: alē mēor eē accepti. Taceat q̄ bñficiū dedit: narret q̄ accepit. Ingtus ē q̄ remotis arbitr⁹ gras agit. Qui dat bñficiū deū imitat: q̄ repetit fenerator est: pudorem tollit mltitudo peccātū. Regnū est nolle regnare cū possis. Facilius ē barbaras gentes z impatientes alieni arbitrij regere: q̄z animum suū ꝓtinere z sibi tradere. i. hre dñium sui. Neminē tā alte secula posuerunt: vt non illi amicus: eo magis desit q̄ nihil absit. Uoluptas fragilis breuis est fasciolo oblecta q̄ auidi⁹ hausta est Cui⁹ subide necesse est: aut penitear aut pudeat. Idem in li. de remedijs fortuitoꝝ. Stultū est timere q̄ vitare nō possis. Optimus est mori cū iuuat viuere. Multi aliq̄ē comitantur z mel muscē. cadauera lupi. frumenta formice. predā sequūt turba ista nō hoiem. Intelligendū est partē esse innocētie cecitatem. Oculi em sunt irritamēta vitioꝝ duces scelerum. Naufragiū feciſti cogita nō q̄ p̄didisti: sed q̄ euaseris: quere amicū inter recta z honesta, officia. Idem in li. de naturalibꝫ q̄stionibꝫ. Inter nullos magis q̄z inter pbos equa debet esse libertas Quis nō intelligit oīa ꝓsuetudine vim suam perdere Humano aīo a bonis artibus robur venit z a ꝓsideratione nature. Quid est cur ego hominem aut sagittam aut feram aut lanceā tremam: maiora me pīcula expectant fulminibꝫ z magnis nature ptibꝫ. Pusilla res est boīs vita. sz ingens res ē ꝓmptꝰ vite. Ita a natura cōpositi sum⁹ vt nos q̄tidiana eriā si admiratiōe digna sunt transeant z minima queqz rex si insolite p̄dierūt dulce spectaculū fiūt. Contemnē mortē z omia q̄ ad mortem ducunt contempta sunt. Siue bella siue naufragia. Siue minarū ponderanunquid ampli⁹ facē pos-

sunt q̄z vt corp⁹ ab aīmo resoluāt: ꝑ nulla dīligētia cui tat nulla felicitas domat nulla ptās euicit. O te demē tem z oblitū fragilitatꝭ tue: si tūc mortē tm̄ times cum tonat: viues si fulmē effugerꝭ repetet te gladi⁹ petet la pis petet bilis. Quicq̄d acciderit tibi: sic fere q̄si volue/ris tibi accidisse: debuisses em̄ velle si sciuisses omīa ex decretꝭ dei fieri. Flere aūt q̄ri z gemē desistē est. Jdez Nihil est tā mortiferū ingenio q̄z luxuria. Torpent in genia desidiose iuuētutꝭ: nec mīn⁹ bōeste rei labore vi gilāt. Cantādi: saltādi: obscenaq̄z studia effemīatos te nent. Capillū frangē z ad mulieb̄res blādicias vocem extenuare mollicie corpis certare cū femīs z immūdis simis se excolē mūdicijs nr̄oz adolescentiū specimen est molles enerues q̄z in vitio manēt: explorat ores alie/ne pudicicie negligētes sue. Jdē itragedijs Quo plu ra possis pl'a patiēt feras. Uiolēta impia nō diu ꝓ/nuāt: moderata durāt. Qui nō verat peccare cū possit: iubet pire mores ius: pietas: fides: z q̄redire cuz perit nescit pudor. Heu q̄dulce malū mortalib⁹ addit uz vite dir⁹ amor. Quē penitet peccasse pene īnocēs est. O q̄z miserū ē nescire mori. Det ille veniaz facile cui venia opus est. Una res ē vtus: q̄ īmmortalitatē donare pōt z pares dijs facē. Jdē i epl'is ad lucillū. Jn ꝑma. Uē dica te tibi: z tps q̄ aut afferebatur aut excidebat aut surripiebaī collige z fua. Turpissima em̄ iactura est q̄ p negligentiā fit. Quē mihi dab̄ q̄ aliq̄ ꝑciū tpi pōat q̄ die estimet: q̄ itelligat se q̄tidie mori. Jn b̄ oēs fal/limur q̄ mortē ꝓspicim⁹: mag̃ ps ei⁹ iā ꝑterijt: q̄cq̄d e/tatis retro est mors tenet: dū differt vita transcurrit. Reliq̄ oīa nob aliena sunt: tps nr̄m est tm̄. Jn bui⁹ rei fugaꝭ vni⁹ aclubrice possessis natura nos misit. Pri/mū argumētū cōpositę mētis extimo posse ꝓsistere et secū morari. Illud aūt vide ne lectio autoꝝ multoruz z diūsi generꝭ voluminū babeat aliq̄d vagū z īstabile certis ingenijs īmorari z innixi oportz. Nō ꝓdest cib⁹ nec corpi accedit: q̄ statim emittit sumpt⁹. Nihilq̄z taz vile est q̄ō in trāsitu ꝓsit. Nihil eque sanitatē ipedit: vt remedioz creb̄a mutatio. Jtaq̄z distrahit libroz multitudo Et cū legē nō possis q̄tū valueris: satis est b̄re q̄tū legas: fastidientis stomachi ē mlt̄a degustare. Jdem in epl'a tertia. Si aliquē amicuz existimas cui nō tantundē credas q̄tum tibi: vehemēt erras. Er/rat z ille q̄ amicū in atrio q̄rit: in ꝓtulo ꝓbat. Nulluz b̄z maius maluz occupat⁹ bō z bonis suis obsessus: q̄z q̄ aīcos sibi putat q̄bus ipe nō est. Tu vo oīa cū ami/co tuo delibera: ſz de ipo ꝓus: post amicicias credenduz est añ amicicias iudicandū Tam audacē cū amico tuo q̄z tecū loq̄re. Et tu q̄dē ita viue vt nihil tibi cōmittas: nisi z qō cōmittē etiā inimico posses Utrūq̄z vicīū est z oīb⁹ credē z nulli. Szalterū dixeri bonesti⁹ vicium: alterꝝ tuti⁹: Sic etꝭ vtroq̄z repbēdas z eos qui sp inq̄/eti sūt z eos q̄ sp q̄escūt. Nā illa tumultu gaudens: nō est industria sed exagitate mētis ꝓcursatio. Et bec nō est q̄es q̄ omnem morū molestiā iudicat: sed dissolutio z languoz. Jtaq̄z ista inter se miscenda sunt: z q̄escenti agendū est et agenti q̄escendū. Jdem in epl'a quarta Adhuc cū puericia sz qō ē gui⁹ puerilitas nob remanet Et bocidem peius est q̄z babem⁹ aucte senū sed vicia pueroꝝ: nec pueroꝝ tm̄ sed infantiū: illi leuia bi falsa formidant nos vtraq̄z. Pleriq̄z inē mortꝭ merū z tor/mēta vite miseri fluctuāt: z viuē nolūt z mori nesciūt fac itaq̄z tibi iocūdā vitā: oēm ꝓ illa sollicitudinē de/ponendo. Nullū bonū adiuuat habentē: nisi ad cuius amissionē parat⁹ est anim⁹: q̄ adūsus oīa que accidere pōt te adhortare z indura. Jdem in epl'a. v. Quēad modū desiderare delicatas res luxurie est: ita vsitatas z nō magis parabiles fugē demētie. Frugalitatē exi/git phia non penā: temperet vita inter bonos mores z publicos. Qui domū itrauerit nos poti⁹ mirek q̄z sup pellectilē nr̄am. Magn⁹ ille est q̄ fictilib⁹ sic vtik sicut argēto. Necille minor q̄ argento vtik sicut fictilibus. Desines (inq̄t Latbo) timē si spare desierꝭ. Fere picula q̄ videt fugiūt: z cū affugerint secure sūt. Nos aūt ven turo torq̄mur z ꝑterito: timorꝭ em̄ tormentum memo ria reducit: ꝓidentia anticipat. Nemo tm̄ ꝑtib⁹ tm̄ miser est. Jdē in epl'a. vj. Docip̄m argumentuz est animi i meli⁹ trāsfati: q̄ vicia sua q̄ ꝑpus ignorabat vi det. Nulli⁹ boni sine socio iocūda est possessio: plus ti bi viua vor z ꝓuict⁹ q̄z oro ꝓderit. Uñ in rem p̄tem venias oportet primū: q̄ boīes ampli⁹ ocul' q̄z auris credūt: Deniq̄z q̄ lōgū iter est p p̄cepta: breue z efficax p exēpla. Jn. vij. Jnimica est multoꝝ ꝓuersatio z q̄ maior est ppl's cui cōmiscemur: plus b̄ piculi est. Nam et auarior redeo et ambitiosior z luxuriosior q̄n etiaz crudelior et inhūanior: q̄ inter boīes fui. Utrūq̄z de/uitandū ē ne vel simil' mal'fias: q̄ mlti sūt: ne vel imi/mic⁹ mlt̄is q̄ dissil'es sunt. Recede in teipo q̄tum po tes. Cū his vsare q̄ te facturi sūt meliorē: Illos admit te q̄s tu possis facē meliores. Mutuo ista fiūt: homi/nes dum docēt discūt. Jn. viij. epl'a. Uitate q̄cunq̄z vulgo placent: ad oē bonū fortuitū suspicioſi pauidiq̄z subsistite: Nam z fera et pisꝭ aliq̄ spe oblectamēti de/cipit. Munera ista fortune putatꝭ: insidie sūt. Quis/q̄s g̃ tutam vitam agere volet: viscata ista bñficia viter. Scitote boīem tam bñ culmo tegi q̄z auro. Cogitate nihil ꝓter animū ē mirabile: cui magno nihil exiguū est: mihi crede. Qui nil agē videt: maiora agūt b̄ana diuinaq̄z sil' tractāt. Jn epl'a. ix. Qui vtilitatꝭ cā assū ptus est: tādiu placebit q̄diu vtil' erit. Hac re florētes amicoꝝ turbe ꝓsedēt. Circa euersos solitudo est: z ami ci inde fugiunt vbi probant. Necesse est em̄ initia exi/tusq̄z rerū inter se ꝓuenire. Negociatio est ista nō ami cicia q̄ ad cōmodū respicit. Ait crisippus. Sapientem nulla re egere: et cum multis illi reb⁹ opus sit. Econtra stulto nulla re opus est: nulla em̄ re vti scit Quid refert q̄lis sit status tuus: si tibi vit̄ malus. Ubi sapiēti sua nō placent omniq̄z stulticia laborat in fastidio sui.

Jn epl'a. x. Nō inuenio cū quo malim te esse q̄z tecū: sic est: fuge multitudinē fuge paucitatē: fuge etiam vnum Sic viue cū boīb⁹ tanq̄ de⁹ videat. Sic loquere cū deo q̄si boīes audiāt. Jn epl'a. xj. Uerecūdia in ado lescēte bonū signū est. Mag̃ ps peccatoꝝ tollit: si pec/catoribꝰ testis assistat. O felicē q̄ sic aliquē vereri pōt vt ad memoriā q̄z ei⁹ se componat z ordinet: q̄ sic aliquez verek: cito erit vereccundus. Elige g̃ illū cuius et vita placet tibi et oro. Illum semp tibi oñde vel custodem vel exemplū. Op⁹ em̄ est aliq̄ ad quē mores nr̄i se eri/gant. Nisi ad regulā prava nō corriges. Jn epl'a. xij Bratissima sūt poma cū fugiunt. Ille beatissim⁹ est z securus sui possessor: q̄ crastinū sine sollicitudine expe/ctat. Jn epl'a. xiij. Non pt magnos spūs atletha ad certamē afferre q̄ nunq̄z fugillatus est. Ille q̄ sanguinē suū vidit: cuius dentes crepuerūt sub pugno: nec proie ctus animū ꝓiecit: sed quotiens cecidit ꝓtumacior re/surrexit: cū spe magna descendit ad pugnā: multū eniz adijcit sibi vtus lacessita. Plura sunt q̄ nos terrent q̄z q̄ ꝑmunt: et sepius opinione q̄z re laboram⁹. Illud ti/bi ꝓcipio ne sis miser añ tps: cū illa q̄ vt īminētia expa uisti forte nunq̄z ventura sint: certe nō venerint. Que/dam nos torquēt magis q̄z debeant: q̄dā añq̄z debeant q̄dam cū oīno non debeāt: Sicq̄z aut augem⁹ dolorē aut fugim⁹ aut ꝓoccupam⁹: q̄m mlt̄a expectata nūq̄z

cōparuerūt. Et si futurꝫ est qđ iuuat doloꝛi suo occurrere: satis cito dolebit cū venerit. Nihil tam certum est ex his q̄ timenť vt nō certi⁹ sit ꝛ formidata subsidé et sperata decipe. In epl'a. xviij. Quid turpius est q̄z seruer viué insipiēs. Mlt'is fuit q̄ corpi fuit: q̄ ꝓ eo nimiū timet: q̄ ad illud oīa refert. Sic agē nos debem⁹: nō tāq̄z ꝓpť corp⁹ viué debeam⁹: sꝛ tāq̄z nō possim⁹ sine corpe: b⁹ nos nimi⁹ amoꝛ timoꝛibꝫ inq̄etat: sollicitudinibꝫ onerat: ꝓtumeliꝫs obūcit. Honestū vile ē ei cui coꝛpus nimis carū est: agať eⁱ⁹ cura diligentissima: ita tñ vt cū exigit rō etiā dignitas vel fides in ignē mittē dus sit. Etiā in obsessa via pauperi par est. Nūq̄z intātū cōualescit neq̄tia. Nunq̄z sic ꝓ vtutes ꝓiurabiť vt non pbie nomen venerabile ꝛ sacrū maneat. Nēo solli cito bono fruiť. Adūcere diues aliq̄d diuitꝫs suis studet: dū de incremento cogitat: oblitus est vsus rōis accipit foꝛū cōterit fit ex dño ꝓcuratoꝛ. In epl'a. xv. Quicq̄d facias cito redide coꝛpe ad animū: illuꝛ diēb⁹ ac noctibꝫ exerce. Id bonū cura q̄ vestutate sit meli⁹. Quā iocundū est nihil poscere Quā magnificū plenū eē nec ex foꝛtuna pendē: discedūt aliq̄ñ ista īsidiosa bona ꝛ sperātibꝫ meliora q̄z assecutꝫ. Si q̄d in ill' esset solidi: aliq̄ñ implerēt: nūc aūt haurientiū sitim cōcitant In epl'a. xvj. Plus opis est in eo vt ꝓposita custodias: q̄z vt honesta' ꝓponas. Perseuerandū est ꝛ assiduo studio robur addendū: donec bona mēs sit q̄ bona volūtas est. Naturalia desideria finita sunt: ex falsa opinione nascentia: vbi desināt nō bñt. Retrahe te a vanis: ꝛ cū vis scire q̄ pertꝫ vtrū naturale habeat an cecā cupiditatē: ꝓsidera si nō possit alicubi ꝓsistē. Nam si longo ꝓcesso sp aliq̄d restat: scito id naturale non esse. In epl'a. xvij. Proiꝫce ista oīa si sapis: imo vt sapias ad bonam mentē magꝫ cursu ac totꝫ viribꝫ tende. Si q̄d est q̄ teneris aut expedi aut excide. Multis ad philosophādum obstitere diuitie: pauꝛtas expedita est et secura.

Nō circūstat illā turba ꝺuoꝛ ad q̄s pascēdos trāsmarinarū regionū est optanda fertilitas: facile est pascē paucos ventres ꝛ bñ instituros: ꝛ nihil aliud desideꝛātes q̄z impleri: paruo fames ꝓstat: magꝫ fastidū. Pauꝛtas ꝓtenta est instātibꝫ desideꝛijs satisfacē. In epl'a. xviij Nō est iocunda res aq̄ aut polēta aut frustū panis oꝛdeacei: sꝛ summa voluptas est posse cape etiā de bis voluptatē: ꝛ ad id se duxisse q̄ ō eripe nulla foꝛtune iniq̄tas possit. Diuitiaꝫ possessionē nō tibiꝫ interdico: sꝛ efficere volo vt illas intrepid⁹ possideas: q̄ vno mō cōsequeris: si te sine illꝰ beate victuꝝ ꝓsuaserꝫ: si illas tāq̄z ituras aſpererꝫ. In epl'a. xx. Facere docet pbia nō dicere ꝛ exigit vt ad legem suā q̄sq̄z viuat: ne oꝛatiōi vita dissentiat: vt ipsa inter se vita vnius sine oī actionuꝫ dissentione colorꝫ sit. Maximū boc est officiū sapie ꝛ indicium: vt ꝓbis opa cōcoꝛdent: vt ipe vbiq̄z par sibi idēq̄z sit. Quid em̄ sapia. Semp idem velle idēq̄z nolle licet illam exceptiunculā nō adūcias vt rectū sit q̄ velis. nō pōt sp cuiq̄z idē placē nisi rectū. Variať quotidie iudiciū hoim ꝛ in cōtrariū ꝓmť ac pleriſq̄z agitur vita plusum. Q̄ tuo bñficio scire nō potes: pauꝛtatis scies: illa em̄ veros certo sq̄z amicos retinebit. Discedit q̄s: nō te sꝛ aliud seq̄bať. Nonne ꝛ obꝺ vnū amanda pauꝛtas est: qꝛ a q̄busamerꝫ ostendit. O q̄ñ veniat illa' dies in q̄ nemo in bonoꝛē tuū mentiať. Huc q̄ cogitatiōes tue tendāt: ꝺ cura ꝺ opta: redige te ad pua exq̄bus cadere nō possis. Nō licet diuitias in sinu positas cōtemnere. Ille ingentꝫ animi est: q̄ illas circū fusas sibi diu multūq̄z miratus ꝙ ad se venerint ridet: suasq̄z audit magisq̄z sentit. Magnū est nō coꝛrūpi ꝓdnio diuitiaꝫ. In epl'a. xxij. Q̄ male implicuisti solues potiusq̄z abrūpas: dūmō si alia nō soluendi rō est vel abrūpas. Nemo tamtimid⁹ est vt malit sp pendē q̄z semel cadē Turpe est cedē oneri luctare cū officio q̄ sel' recepisti. Nō est vir foꝛtis ꝛ strēnu⁹ q̄ laboꝛē fugit: vbi etiā crescit anim⁹ illi. Et ipa rex difficultate peioꝛes moꝛimur q̄z nascimur: nr̄e ꝺ: nō nature viciū est. Nemo q̄ꝺbene viuat: sꝛ q̄ꝺiu curat: cū boiꝺ ꝓingē possit vt ꝺñ viuant vt diu nulli. In epl'a. xxiij. Fundamētū bone mētis est nō gauderevanis. Mihi crede veꝝ gaudiū res seuera est: An tu existimas quemq̄z soluto vultu: hilari oculo: moꝛtez ꝓtemnere pauꝛtati domū apire. Voluptates tenere sb freno: doloꝝ meditari patientiā. Nec q̄ apud se ꝙsat in magꝫ gaudio est. Sꝛ parū blando. Nec aūt q̄ꝺus delectať vulg⁹ tenuem habentac ꝓfusoriā voluptatē: ꝛ q̄ꝺcunq̄z inuenticium est gaudiū fundamēto caret. Coꝛpusculū etiā si sine eo nihil fieri pōt magis necessariā rem crede q̄z magnaz: vanas suggerit voluptates in breui penitēdas: ꝛ nisi magna moderatiōe tempenť in ꝓtiū babituras. Ita dico in p̄cipiti voluptas ad doloꝛē ꝙgit nisi modū tenuerit Modū aūt tenē in eo difficile q̄ ꝺ bonū esse crediꝺerꝫ Uiri boni auiditas tuta est q̄ subit ex bona ꝓscia ex honestis ꝓsilijs ex cōtemptu foꝛtuitoꝝ. Pauci sūt qui ex cōsilio se suaq̄z regāt: ceteri eoꝝ moꝛe: q̄ in fluminibus natāt nō eūt sꝛ ferunť: q̄ꝺam tūc viué incipiūt cū desinendū est. Ex epl'a. xxiiij. Quid necesse est mala accersiri tunc satꝫ cito patienda cū venerit: p̄sumere ac p̄sens tp̄s futuri metu ꝑdere stultū est: qꝛ q̄ñq̄z futurus sis miser esse iam miserū. Sꝛ ego alia te ad securitatez via ducā. Si vis oēm sollicitudinē exuere q̄ cq̄d vereris ne eueniat euentuꝝ vtiq̄z ꝓponeꝛ q̄ cūq̄z illud est malū tecū ipe metire ꝛ timoꝛe tuū tara. Acriꝛ est virtus ad occupāda picula q̄z crudelitas ad irrogāda. Doloꝛ quidē leuis est si ferre possuꝛ: breuis si ferre nō possū Hoc turpissimū est: q̄ꝺ nob obūci soleť. Uerba nos pbie nō opa tractare. Ipe voluptates in toꝛmēta ꝙtunꝛtur: epule cruditatē generāt: ebrietates neruoꝝ: toꝛporem ac tremoꝛē libidinis: manuū ac pedū ꝛ articuloꝝ deꝓuatiōez. Pauꝛ via z inter plēs eroꝛ: exul fiaz ibi me natū putabo. Quo mittar alligaboꝛ. Quid em̄ nūc solutus sum. Adꝺ me natura gūe coꝛpis mei pondus astrinxit. Moꝛiar desinar egrotare posse: alligari posse moꝛi posse. Turpe est illud loq̄ aliud sentire. Quotidie moꝛimur Quotidie demiť aliq̄ ꝑs vite: ꝛ tūc q̄z cū crescimus vita decrescit. In epl'a. xxv. Q̄ ad duos amicos nr̄os ꝑtinet diuersa via eundū est. Alteri⁹ enim vitia emendanda sunt: alteri⁹ frangenda: vtar libertate tota. Nō amo illū nisi offendero. An ꝓfectur⁹ sim nescio, Malo mihi successū q̄z fidē deesse. Nutriēdus est pudoꝝ q̄ q̄ꝺiu in aīmo durauerit aliq̄s erit bone spei loc⁹. Panē ꝛ aquā natura desideraꝛ: nemo ad hec pauper est: nitra q̄ q̄s desideriū suū clauserit cū ipso ioue de felicitate ꝓtendet. Sic fac oīa tanq̄z spectet aliq̄s: prodest sine dubio custodē sibi imposuisse ꝛ bñe quē respicias: quem cogitatiōibꝫ tuis intereſse iudices. Omnia em̄ mala solitudo suaꝺet. Cū aūt iaz tm̄ ꝓfecerꝫ vt tibi sit etiam tui reuerentia: licebit dimittē pedagoguꝫ.

In epl'a. xxvj. Que q̄rela est q̄ō incōmodū si q̄cq̄d debeat desinere deficit. Et q̄s exitus melioꝛ q̄z in finē suū natura soluente dilabi. Incertū est q̄ loco moꝛs te exspectat: itaq̄z illā ꝛ tu omni loco expecta Qui moꝛi didicit supra omnem potentiā est: certe extra omnez. Quid ad illū carcer ꝛ custodia ꝛ claustrū libeꝝ ostium habet vna est catbena q̄ nos alligatos tenet amoꝛ vite: In epl'a. xxvij. Numera annos tuos ꝛ pudebit te velle eadez que voluerasꝰ puer. Hoc deniq̄z tibi circa diē moꝛ

tis p:esta:morianꝫ añ vitia. Bona mẽs nec cõmodaꝫ nec emiꝫ. Et puto si venal' esset nõ bñet ẽptorẽ. Ar ma la quotidie emiꝫ. In epl'a.xxviij. Animũ debes mu tare nõ celũ: licet eñ vastũ traiecer; mare: sequunꝫ te vitia q̃cũqz que neris q̃re e fuga ista nõ adiuuat te cũ fugis: onus animi deponendũ est: non tibi vllus place bit loc⁹ imo q̃cq̃d facis ꝫ teipm facꝫ t motu ipo noces tibi. Egrũ eñ ꝓcuris. Ar cũ illud exemeris malũ: ois loci mutatio iocunda erit. Magis q̃s venis q̃z quo in tereſt. Et ideo nulli loco adꝟcere debem⁹ animũ cum hac psuasione viuendũ est. Patria mea totus mũdus est. Quid tã turbidũ fieri põt q̃z foꝛ. Ibi q̃z licet quiete viuere si necesse sit. Sz si liceat disponẽ se: initiũ salu tis noticia peccati. Naz q̃ peccare se nescit coꝛrigi non vult: ideo q̃rum potes teipm argue. Inq̃re in te accu sator; psonã ptibꝫ fungere: deinde iudex; tandem de pcator;. In epl'a.xxx. Venit aliqs ad moꝛtẽ iratus moꝛti: venientẽ illã nemo hilar; excipit nisi q̃ se ad illã diu cõposuerit. In epl'a.xxxj. Generosos animos la boꝛ nutrit. Nõ ẽ viri timere sudoꝛẽ. In epl'a.xxxiij. Pars magn̄ bonitas est, velle fieri bonus. In.xxxvj. epl'a. Turpis t ridiculosa res est elemẽtari⁹ senex iuue ni parendũ seni vrendũ est. Anim⁹ ille trãqllissim⁹ ad pfectũ venit: q̃ i eodẽ bitu est t quocũqz mõ res cedãt Moꝛs quã timem⁹ iterciꝑit vitã nõ eripit: veniet ite rũ q̃ nos in lucẽ reponat dies: equo igiꝫ aĩmo debet re ditur⁹ exire. Obꝟua oꝛbẽ reꝛ in se remeantiũ: videbis nihil in b mũdo extingui: sz vicibꝫ descẽdẽ ac resurgẽ.

In.xxxvij. Si vis oĩa tibi subĵcere te subĵce ratio ni. Multos reges: si te illa rexerit: t ab illa disces quẽ admodũ t q̃d aggredi debeas. Turpe est nõ ire sz ferri t subito i medio turbie reꝛ stipẽtẽ q̃rere: bucego quẽ admodũ veni. In epl'a.xxxix. Habet hoc in se opti mũ generosos anim⁹: q̃ ꝓcitaꝫ ad honesta magnarũ: reꝛ spẽs ad se vocat et attollit: anim⁹ eñ nr̃ ad modũ flãme i motu est eo mobiliꝰ t actuosiꝰ q̃ vehementi oꝛ fuerit. Sz felix q̃ ad meliꝰa hunc imperũ dedit: po net se extra ius ditiõemq̃z foꝛtune: secura tẽpabit adũ sa cõminuet t alĵs admiranda despiciet. Magni ani mi est: magn̄ ꝓtemnere t mediocria malle q̃z nimia. Ne cesse est eñ in imm̃sum exeat cupiditas: q̃ naturalem modũ trãsilit. Desinit eẽ remedĵ loc⁹ vbi q̃ fuerit vicia moꝛes sunt. In epl'a.xl. Inopia ẏboꝛ t exilitas mi nus intentũ auditoꝛẽ facit tedio iterrupte tarditatis: facili⁹ tñ incidit q̃d expectaꝫ q̃z q̃d ꝑteruolat. Illa qui dem q̃ veritati opam dat oꝛo icomposita dz esse t sim plex. Hec popularis nihil bz veri: mouere vult turbaz t incõsultas aures impetu rape. Remedia non ꝓsunt nisi immoꝛenꝫ. Quis medicus in trãsitu egros curat. Quẽ admodũ sapienti viro incessus modestioꝛ q̃uenit ita oꝛo p:essa nõ audax. Itaq̃z tardiloquũ te esse iu beo. In epl'a.xlj. Sacer intra nos spũs sedet malo rũ bonoꝛq̃z nr̃oꝛ obꝟuatoꝛ t custos est: hic ꝓut a no bis tractatus est: nos tractat. In epl'a.xlij. Circũ spi ce ista q̃ nos agũt in insaniã: t cũ plurimis lacꝛymis amittimus: scies in his nõ damnuz esse ꝑmolestum sed opinionem damni. Nemo illa periſſe sentit sed cogi tat. Qui se habet: nihil perdit. In epistola quadrage sima tertia. Uir quenq̃z inuenies q̃ possit apto ostio vi uere. Bona ꝓscia turbam aduocat: mala etiã in solitu dine anxia est atq̃z solliciꝛa. Si honesta sunt que fac; oẽs sciant. Si turpia: q̃d refert neminẽ cũ scire tu sci as. In epl'a.xlv. Non refert q̃z m̃ltos libꝛos sz q̃z bo nos habeas. Lectio certa ꝓdest: varia delectat. Uitia nob sub virtutũ specie irrepunt. Temerita s sub titulo foꝛtitudinis latet. Moderatio vacaꝫ ignauia: ꝑ cau to timidus accipiꝫ. In his magno ꝑiculo erramus. In epl'a.xlvj. Jam vbi etiã cã sublata est: mẽtimur cõ suetudinis causa. In epl'a.xlvij. Illos rideo q̃ turpe ẽrtimat cũ suo suo cenare. Quare: nisi q̃ supbissima cõ suetudo cenanti dño stantiũ seruoꝛũ turba cũcũdedit. Ille quippe ingenti cupiditate distentiũ ventrẽ one rat: fuit aũt tota nocte ieiunus mutiq̃z pstant. Sicq̃z fit vt isti de domino loquanꝫ q̃bus coꝛam dño loq̃ nõ li cet. Tu aũt sic cũ inferioꝛi viue: quemadmodũ velles superioꝛẽ tecũ viuere: t quotiens in mentẽ venerit q̃z tum tibi in suum liceat: totiens et iã in mentez veniat tantundem in te dño tuo licere. Quomõ stulꝰ est qui equũ empturus nõ ipm inspicit: sed stratũ eiꝰ t frenos sicq̃ boiem ex veste aut ex cõditõe ẽrtimat. In epl'a xlviij. Aperta decent t simplicia bonitatẽ: etiã si mltũ supesset etatis parce dispensandũ erat: vt sufficeret ne cessariis. Nunc vo que dementia est supuacua discere in tanta tpis egestate. In epl'a.xlix. Quod nõ pdidi sti habes: coꝛnua nõ pdidisti: ergo coꝛnua habes. Non vaco ad istas ineptias. Ingens negociũ in manib⁹ est Quid agam: moꝛs sequiꝫ me: vita fugit: Aduersus hec me aliq̃d doce. Dociles natura nos edidit: t rõnez de dit imꝑfectam: sz que ꝑfici posset. In epl'a.l. Quãdo fatuo delectari volo: nõ est mihi longe querend⁹: me ri deo. Ceci ducem querũt: nos aũt sine duce eram⁹. Et ideo difficulter ad sanitatẽ puenimuz: q̃ nos egrotare nescim⁹. Initiũ eundi ad ẏtutes arduũ est: q̃ hoc pri mũ imbecille atq̃z egre mentis formidare inexperta. Itaq̃z cogenda est mens vt incipiat: deinde nõ est acer ba medicina: ꝓtinus eñ delectat dũ sanat. In epl'a li. Id agere debemus vt irritamenta vicioꝛ q̃z lõgissi me pfugiam⁹. Indurãdus est anim⁹ t debellande vo luptates: q̃ seua q̃z ad se ingenia rapuerunt. Uitia sine mõ sine fine pseq̃re. Nã illis q̃z nec finis nec mod⁹ est Proĵce quecũqz coꝛ tuũ dilaniant: que si aliter extra bi neq̃rent: coꝛ ipm cum illis euellendũ erat. Uolupta tes ꝓcipue extirpa que latronũ moꝛe nos amplectunꝫ vt strangulent. In epl'a.lij. Illũ elige aditoꝛẽ quẽ magis admireꝛ; cum videꝛ; q̃z cũ auditeris. Quid leta ris q̃ ab his laudatus es q̃s ipse laudare non poꝛes. Laudatio aliq̃d exhoꝛtatiõis affert ipsis audientib⁹ t aimos adolescentiũ extimulat. In illis moꝛbis in q̃ bus afficiunꝫ animi quo q̃s ꝓcius se habet min⁹ sentit Somniũ narrare vigilanꝫ; est: t vicia sua ꝓfiteri sani tatis indiciũ est. Oĩa impedimẽta dimitte t vaca bone menti. Nemo ad illã puenit occupat⁹. Magni artifi cis est clausisse totũ in exiguo. In epl'a.liij. In b ni fallo: erram⁹ q̃ moꝛtẽ sequi iudicam⁹: cũ illa t ꝓcesseꝛit t secutura sit. Quicq̃d añ nos fuit moꝛs est. Illũ lauda t imitare quẽ nõ piget moꝛi cũ iuuat viuere. Que enĩz est ẏtus cũ ejiciaris exire. Sapiẽs nihil inuitus facit necessitatem effugit q̃ vult q̃d coactũ est. In epl'a. lvj. Nulla placida est quies nisi quã rõ cõposuit. Om nia vitia ad modum moꝛbi in apto leuioꝛa sunt. Tũc aũt scias pniciosissima esse: cũ simulata sanitate subsi dunt. Nulla res animũ sapientis anteeat: nullus bo minũ auiũq̃z concentus interrũpat cogitatões bonas sodalisq̃z iam t certas. In epl'a.lvij. Nemo nostrũ idem est mane q̃d fuit ꝑdie. Quicq̃d vides currit cũ tẽ poꝛe. Nihil oꝛtũ stabile vel firmum t stabile est: t nos tñ ea cupim⁹ tanq̃z aut semp futura aut semp habituri

In epl'a.lix. Illud ꝓcipue in nobis phiam impedit q̃ cito nobis placeam⁹. Et q̃cq̃d in nos adulatio con gerit tanq̃z debitũ pendim⁹: optimosq̃z nos esse ac sa pientissimos affirmantib⁹ assentimus: sequitur itaq̃z vt ideo mutari nõ velimus: q̃ nos optimos esse credim⁹

Omnes tendunt ad gaudiū: ſz vñ ſtabile magnūq; cō/ſequantur ignorant. Et ſapiēs quidē nunq; ſine gau/dio eſt. Gaudiū aūt hoc nō naſcit niſi ex ⁊tutū cōſcia Nec interrūpit nec deſinit Qđ em̄ nō deſinit: fortuna nō eripit. In epl'a. lx. Taurus pauciſſimoꝝ fugerū paſcuo implet. Una ſilua elephantiḃ pluriḃ ſufficit: hō vero ⁊ terra paſcit ⁊ mari. Uerūtamē fames vēr̄ nō magno ꝓſtat ſz ambitio. In epl'a. lxj. Añ ſenectu/tē curaui vt bene viuerem: nūc illa vt bene moriar. Da operam ne q̄d inuitus vnq; facias. Qui imperia libēs excipit ꝓtem acerbiſſimā fuit: tutis effugit facere q̄ no/lit. Nec qui iuſſus aliq̄d faceret miſer eſt: ſz qui inuit⁹. Itaq; ſic animū componam⁹ vt q̄cq̄d es exigit id veli/mus. In epl'a. lxij. Contemnere aliq̄s oia pōt: habe re oia: nemo pōt: itaq; breuiſſima ad diuitias ꝓ ⁊ceptū diuitiaruꝫ via eſt. In epl'a. lxiij. Nec ſicci ſint oculi amiſſo amico nec fluant: lachrimādū eſt nō plorandus Id agamus vt iocūda nob̄ fiat amicoꝝ recordatio amiſſoꝝ. Nemo libenē ad id redit: qđ nō ſine tormen/to cogitatur⁹ eſt. Mihi amicoꝝ defūctoꝝ recordatio dulcis ⁊ planda eſt: habui em̄ illos tāq; amiſſur⁹: ami ſi tanq; habeam. In epl'a. lxv. Que deo faciēdi mun dum cā fuit: bonus eſt. Bono nulla cuiuſq; boni inui dia eſt: fecit itaq; q̄ optimū potuit. Uetas me celo inē/eſſe. i. iubes me capite demiſſo viuē: maior ſū et ad ma ioza genit⁹ q̄ vt corporis mei ſim mancipiū. Qđ equi dē nō aliē ꝓſpitio q̄ vinculū aliq̄ libertati mee circū/datū cui⁹ ꝓtemptus certa libtas eſt: fuiant deterioza meliorib̄: fortes ſim⁹ adūſus fortuita. In epl'a. lxvj. Ex caſa vir magē exire pōt ⁊ ex deformi humilīq; cor/puſculo formoſus animus ac magnus: nec deformidate corpis animi⁹ fedaꝫ: ſz pulchritudine animi corpus or/natur animus intuens vera peritus fugiendoꝝ ac appe tendoꝝ nō ex opinīōe ſed natura p̄cia rebus imponēs neutri ſeu fortune ſubmittēs ſup̄ oia q̄ cōtingunt emi nens eſt hec ei⁹ facies ⁊tut⁹. Qis in mō eſt ⁊tus: oīe honeſtū volūtariū eſt. Nō em̄ pōt honeſtū eſſe qđ nō eſt libeꝝ. In epl'a. lxvij. Nō ſum tamclemēs vt egro tare cupiā. Sz ſi egro tandū fuerit: vt nihil effeminate faciā optabo Nō em̄ pati tormenta laudabile eſt: ſz pa ti fortiter. In epl'a. lxviij. Multi apta trāſeūt: con dita ⁊ obſtruſa rimant. Furē ſignata ſollicitāt: vile vi det q̄cq̄d patz. Apta effractari⁹ ꝓterit. Nos mores hz imperitiſſim⁹ q̄ſq; ſecreta irrūpere cupit. Jactantie ge nus eſt min⁹ latere ⁊ a ſpectu hoīm ſe cedere. Nō eſt agendū b̄ vt de te boīes loquant: ſz vt ipſe tecū loq̄ris Qđ boīes de aliq̄s libēriſſime faciūt: de te apud te ma/la extima: ⁊ id maxime tacta qđ in te firmiſſimū eē ſē/ties. In epl'a lxix. Qui deponere vult deſideria oīm rex quaꝝ cupiditate flagrauit: oculos ⁊ aures ab his q̄ reliq̄rat adūtat. Cito em̄ affect⁹ quocunq; ſe verte/rit rebellat. Nullū ſine auctoramēto malū eſt. Auari/cia pecuniā ꝓmittit: luxuria voluptatē: ambitio poten tiā. mercede te vicia ſollicitāt: vi reffici toto ſeculo pōt. vt vitia lōga licentia: tum ida ſubiungank ⁊ iugū acci/piant. In epl'a. lxx. Uis aduerſus b̄ corp⁹ liber eſſe tanq; miḡturus habita. Quō veniet in mentē finis ſu us oia ſine fine cupientiḃ. Nemo niſi vitio ſuo miſer eſt. In epl'a. lxxj. Jdeo peccam⁹ q: de ptiḃ vite oēs deliberam⁹: nemo de tota deliberat. Nō mirum eſt in trāquillitate nō ꝓuti. Illud mirare ibi extolli aliq̄s vbi oēs depmunk: ibi ſtare aliquē vbi oēs iacent. Im/pfecta neceſſe ē vt labēt: ⁊ mō pdeāt mō ſuccidāt. Sz ⁊ magē ps pfect⁹. velle pficere. Jd agam⁹ vt oī tp̄s no ſtruꝫ ſit qđ nō erit: niſi pus noſtrū eſſe ceperim⁹. In epl'a. lxxij. Quicq̄d expectantiḃ fortuna pdicit: illud ſi ne vlla voluptate dimittim⁹: ſtatī ad rapinā alteri⁹. ſ. rei erepti ⁊ attoniti. Hoc ſapiēti nō euenit plenus eſt Et ſi q̄d obuenit ſecur⁹ excipit ac reponit. In epl'a. lxxiij. Quiſq̄s de accipiēdo cogitat oblitus eſt accepti: nec vllū hz maius malū cupiditas q̄ qđ ingta eſt. Do/cet pbia pcipue bñ debere bñficia ſoluere. Interdū aūt ſolutio eſt iſta ꝓfeſſio. Miraris boies ad deos ire De⁹ ad boies venit: imo in boies. Nil'a em̄ mens ſine deo bona eſt. In epl'a. lxxiiij. Aut iſta bona nō ſūt q̄ vo cank: aut bō felicio: eſt deo qm̄ q̄ pata ſūt nob̄ de⁹ nō hz in vſu. Nec em̄ opes nec epulaꝝ leticia: nec q̄cq̄ ex his boiem in eſcātiḃ ad eū ptinēt. Placeāt homini q̄/cūq; deo placerēt: ab hoc ipm q̄ deo placet. In epl'a. lxxv. Lōcordet ſmo cū vita. Ille ꝓmiſſū ſuū ipleuit q̄ ⁊ cū videas illū ⁊ eū audias idē ē: nec delectēt ⁊ba nr̄a ſz ꝓſint. In epl'a. lxxvj. Quid ſtulci⁹ eſt q̄ diu ñ di diderit nō diſcere. Quādiu viuas: tādiu diſcendū eſt. Ad honeſtiora vadenti ꝓtemnēdus eſt ipe ꝓtemptus. Uir bon⁹ q̄cq̄d ei acciderit eq̄nio ſuſtinebit. Scit enim id accidiſſe lege diuina q̄ vniuerſa ꝓcedūt. Quicūq; vo les verā boīs extimatiōez inire: inſpice nudū: deponat honores ꝑimoniū: ⁊ alīa fortune mēdacia: corp⁹ eriaz ipm exuat: animū ituere q̄lis ſit: ⁊ q̄tus alieno an ſuo magn⁹. Magē aūt pars eſt apud impitos mali noui/tas iō ſapiēs aſueſcit ſe mal' futuris: ⁊ q̄ alīq̄ diu patien do faciūt leuia: hic leuia facit diu cogitādo. In epl'a lxxvij. Uita nō eſt impfecta ſi honeſta eſt: vbicūq; deſi nes ſi bñ deſines tota eſt. Nōne tibi vid: ſtultiſſimus oīm q̄ fleuerit q̄ añ mille annos nō vixerit: eque ſtul/tus eſt q̄ flet q̄ poſt mille ānos nō viuet: hec paria ſūt nō eris nō fuiſti: vtrūq; alienū eſt. Quid fles: ad hāc le gē nat⁹ es. Quid noui eſt b̄ oīb̄ accidit. Quo fabula ſic vita: nō q̄diu ſz q̄ bene acta ſit refert. In epl'a. lxxviij. In remediū cedūt honeſta ſolatia. Et q̄cq̄d animū erexit: etiā corpori pdeſt: tria in oī morbo ḡuia ſūt. Ti mor mortis: dolor corpis: intermiſſio voluptatuꝫ. De morte ſatis dictū eſt. Dolē nemo pt valde ⁊ diu. Sic em̄ nos amantiſſima nr̄i natura diſpoſuit: vt dolorez aut tollerabilē aut breuē faceret. Non eſt aūt: acerbū careē eo q̄ cupe deſier̄. Quid expectatū eſt diu leuius accedit. In epl'a. lxxix. Nō eſt bonitas peſſimis eē me liorē: nūc ⁊tus latet: ⁊ latuiſſe nō eſt damnū. Ueritas in oēm ſui premeadē eſt. Qne decipiūt nihil bñ ſolidi

In epl'a. lxxx. Qđ de aliḃ ſoquar ſi ppendē te vis ſe pone pecuniā: domū: dignitatē: intus teipm ꝓſidera.

In epl'a. lxxxj. Quer̄ te incidiſſe boiem ingtū ſi boc pīculū vitare voluer̄: bñficia non dabis. Ita ne apud aliū peant: apud te pibūt. Cito inerti ocio torpebit vi/ta: ſi relinquendū eſt q̄cq̄d offendit. Et p⁹ malā ſegetez ſerendū eſt. Uiro ſapiēti notū eſt: q̄ſti res q̄z taxāda ſit ⁊ oia ſecū examiat q̄tū accepit: a quo: qñ: vbi et quem admodū vñ metbodoꝝ ait. Solū ſapientē gr̄as refer re ſcire. Bñficia creſcūt mora: ⁊ tāto plus ſoluendū eſt q̄to tardi⁹ Ingtus eſt q̄ bñficiū reddit ſine vſura. Sē per q̄cq̄d dubiū eſt bñ anitas inclinat in meli⁹. Nihil cari⁹ extimam⁹ q̄ bñficiū qđ diu petim⁹: nihil vili⁹ cū accepim⁹. Abſtrahūt a recto diuitie: honores potētia ⁊ cetera q̄ opinione nr̄a cara ſunt p̄cio ſuo vilia. Neſci/mus extimare res de q̄bus nō cū fama ſz cū rex natu/ra deliberandū ē. Nihil bñt iſta magnificū q̄ mentes nr̄as ad ſe trabāt: p̄ter b̄ q̄ mirari illa ꝓſueuim⁹. In epl'a. lxxxij. Otiū ſine lr̄is mors ē: ⁊ viui boīs ſepultu/ra. Nō ē mors gl'oſa: ſz fortē mori gl'oſū ē. In epl'a. lxxxiij. Sic recte viuēdū ē tāq; i ſpectu alicui⁹ viuam⁹ ſic cogitādū tāq; aliq̄s ipet⁹ itimū ꝓſpicē poſſit Qui q̄ deſt ab boīe aliq̄d eē ſecretū. Nil deo clauſū ē. Nihil

aliud est ebrietas q̄z voluntaria insania. Omne vitium incendit z detigit obstantē mal' verecundiā remouet: pl'es ei pudore peccādi q̄z bona volūtate ꝓbibiti absti nent. Alit lectio ingeniū z studio satigatū: non tm̄ sine studio reficit. Nec scribē tm̄ nec legē tm̄ debem⁹: alta res cōtristabit vires z exhauriet: de stilo dico: alta solu uet ac diluet. Inuicē huc z illo cōmeādū est: vt q̄cq̄d lectiōe collectū est: stil⁹ i corp⁹ redigat. Apes em̄ imitari debem⁹ q̄ vagant: z flores ad mel faciendū ydoneos carpiūt. Deinde q̄cq̄d attulerit disponūt ac p fauos digerūt. Sic z nos debem⁹ q̄cūq̄z ex diūsa lectiōe congessim⁹ separe. Deinde adhibita in genū nr̄i facultate in vnū sapore varia illa libamēta ꝓfundē. Talem animū nr̄m ee volo: vt multe i illo artes: multa p̄cepta: multe exēpla sint in vnū ꝓspirata. Relinq̄ diuitias aliēs piculū aut on⁹ p̄sidētiū: relinq̄ voluptates q̄ emolliūt z eneruāt. Relinq̄ ambitū. Tumida res est vana z vētosa: nullū bz terminū: laborat duplici tuuidia cui inuidet z inuidet. In epl'a. lxxxiij. Nō est bona valitudo mediocritas morbi: facili⁹ est vitio⁹ initia ꝓhibere q̄z imperū regē. Facili⁹ sustuler⁹ ea q̄z rexer⁹. Tēpestas nō op⁹ gubnator⁹ ipedit sz successit. Sapiēs est artifex domādi mala dolor egestas ignominia carcer exiliū vbiq̄z borrēda: adhuc cū puenerit māsueta sūt. In epl'a. lxxxv. Nūq̄z maior est anim⁹ q̄z vbi aliena sepositit z fecit sibi pacē nihil timēdo: fecit sibi diuitias nihil ꝓcupiscēdo. In epl'a. lxxxvj. Fides sanctissimū būani pector⁹ bonū ē: nulla necessitate ad fallēdū cogit' nll'o pmio corrūpit. Tempantia voluptatibꝫ impatal's odit z abigit: al's dispēsat z ad sacrū modū redigit nec vnq̄z ad illas ꝓ illas venit. Scit optimū esse modū cupitor: nō q̄tū velis sz q̄tū debeas sumere. Pōt sine liberalibꝫ studijs veniri ad sapiam: quātūcūq̄z ptē rex humanaꝝ diuinarūq̄z cōpbendens ingenti copia q̄rēdor fatigaber⁹: hec tā multa tā mag⁹ vt bñ possint libex hospitiū: supuacua ex amore tollēda sunt: plus scire velle q̄z satis intemperantie genus est: hec oīa supdicta excerpsi ex dictis Senece:

Qd dictum est supra ·H·j·

de nerone q̄ Senecā p̄ceptorē suū ad necē cōpulit dic Uin. in spe. hyst. li. x. c. ix. q̄ in croñ. legit Senecam venarū incisione haustu veneni pūsse. Fertur autē q̄ ipe nero senecā aliq̄n respiciens z ybera q̄ sibi a pueritia intulerat ad memoriā reducēs infremuit: ac tāq̄ iniuriaꝝ vltionē exptē de illo cupiēs: sz tāq̄ p̄ceptori vt cunq̄z deferens: vt qd vis gen⁹ mort⁹ eligeret opinionē sibi ꝓcessit. Ipe aūt Seneca q̄si suaue gen⁹ mort⁹ arbitrat⁹ in balneo mori incisione vene elegit: bui⁹ autē familiaritatē paul⁹ dū romeeēt in custodia publica sibi compauit. Ex gestis scī Pauli bñ q̄ institutor cesaris Seneca adeo illi aīcicia copulat⁹ est vidēs in eo diuinā sciam: vt se ab eius colloquio tpare vix posset: z si eū ore ad os alloqui nō posset: frequētibꝫ tm̄ dat⁹ z acceptis epl'is: eius colloqo aīcabili ac cōsilio frueret. Hiero. in li. de vitis illu. sic ait de eo. Luci⁹ anne⁹ Seneca cordubēsis stoyci discipul⁹ z patruus lucani poete ꝓtinentissime fuit vite. Quē non ponerē in cathalogo sanctor⁹ viror: nisi me ille epl'e quo carent q̄ legunt a plimis pauli ad senecā z senece ad paulū: in qbꝫ cū eēt neronis mgr̄ z illius tpe potētissim⁹: optare se dicit ei⁹ esse loci apd suos: cui⁹ sit paul⁹ inter xpianos. Hic añ bienniū q̄z petr⁹ z paul⁹ martyrio coronarent a nerone interfect⁹ est. Aug. tm̄ in. vj. de ciui. dei repbendit eū de cultu exteriori ydolor: q̄s tm̄ deos ee nō ignorabat sed vt ꝓformaret se pp'lo Dicit em̄ Aug. Libras sane q̄ varroni defuit: ne vbanā theologiā z theatrice simili mā apte repbēdē audiret: anneo senece nō quidē ex toto: vex er alīq̄ pte nō defuit Affuit q̄dē scribēti: viuenti defuit. Nam in eo libro quē ꝓ supstitiōes edidit multo copiosius atq̄z vehementi⁹ repbendit: iste ciuilem z vbanā theologiā q̄z varro theatricā z fabulosam. De ipis em̄ ritibꝫ crudelit turpibꝫ q̄. s. exercebant in tēplis ita scpsit. Ille inqt viriles sibi ptes amputat: ille lacertos secat: vbi iratos deos timēt q̄ sic ꝓpitios merentur Hāc libertatē varro nō habuit: tantūmodo poeticam theologiā repbendere ausus est: nō ciuilem. Sed istī quē pbi q̄si liberū fecerūt tm̄ qz illustris pp'li romani senator erat: colebat qō repbendebat: agebat qō arguebat: qz vicz magnū aliq̄d eū pbia docuerat: ne supstitio sus esset in mōdo: sz ꝓpter leges ciuiū mores q̄z hoīm: nō quidē ageret fingentē stenichū in theatro: sed imitare tur in templo: eo damnabili⁹: quo ea q̄ agebat sic finge ret vt cum pp'lis veraciter agere extimaret.

Flosculi persij satiri ·H·ij·

poete in metro. Nec te q̄siueris extra. Scire tuū nihil est: nisi te scire bñ sciat alter. Quid iuuat in tēplis nr̄os innitere mores. Dicite pōtifices in sactoquid aurum. Mille boū species z rex discolor vsus. Velle suū cuiq̄z est: nec voto viuim⁹ vno. Aug⁹. ij. de ciui. dei ca. vj. ponit istos ysos persij. Dicite o miseri z causas cognoscite rex. Quid sum⁹ z quid nā victuri gignimur. Ordo quis dat⁹ aut mete: q̄m mollis flexus z vñ. Quis modus argenti qd fas optare qd asper. Utile nūm⁹ habet patria: carisq̄z ꝓinquis. Quantū largiri doceat: quez te deus esse Jussit: z būana q̄ pte locatus es vite. De Juuenali poeta excerpta. Nemo repētefit summ⁹ Lō mune vitiū hoc est: tā viuim⁹ ambitiosa pauptate oēs Est summis pariter minimisq̄z libido. Sic volo sic iubeo: sic sit ꝓ ratione voluntas. Cognoscit mulier quid toto fiat in vbe. Prima videt famam rumoresq̄z illa recentes: Excipit ad portā. In tolerabili⁹ nil est q̄z femina diues. Nobilitas animi sola est atq̄z vnica ytus Ueniet de plebe togata: q̄ iuris nodos z legū enigmata soluat. Summū crede nephas aīam p̄ferre pudori z ꝓpter vitā viuendi pdere causas. Omne animi vitiū tanto ꝓspectius in se crimen bz: q̄z to maior qui peccat habet. Torrēs dicendi copia multz z sua mortifera ē facundia. Quāplures nimia ꝓgestu pecunia cura strangulat. Lantabat vacuus cora latrone viator. Pauca licet portes argenti vascula puri. Nocte iter aggressus gladiū contūq̄z timebis. Et nocte ad lunā trepidabis arūdinis vmbrā. Nullus ytutez cōplectit ipam. Premia si tollas. Mores sola facit q̄z tula sunt hominum corpuscula. Rara est ꝓcordia forme atq̄z pudicitie. Fallit et vitiū spem virtutis z vmbra. Crescit amor nūmi q̄tum ipsa pecunia crescit.

Flores quintiliani ·H·iij·

Hic de oratoria institutiōe sic ait. Utinā nr̄or⁹ liberorum mores nō ipi pderem⁹ infantiā statz delicijs colimus. Molt' educatio quā indulgētiā vocamus: nervos oēs mentz z corpis frāgit. Optim⁹ quisq̄z p̄ceptor frequētia gauder⁹: z maiore se theatro dignū putat. Ingenij signū in pueris p̄cipuum memoria est. Cuius duplex ē ytus. Facile pcipe: z fideliter retinē. Necesse ē q̄ sibi plurimū tribuat q̄ se nemi compat. Etas boīs tūc maxime formidāda est cū simulādi nescia est: z p̄cipitibꝫ cedit facillime: frangas em̄ facil⁹ q̄z corrigas q̄ in prauum duruerūt. Nō sunt ferendi qui artē grāmatī cā vt tenuē z ieiunā cauillant. Que nisi fūdamēta fide

liter iecerit. q̃cq̃d supstruxerʒ corruit Necessaria puerʒ: iocũda senib⁹ dulcʒ secreto⁹ comes: q̃ vel sola oĩ studi o⁹ genere plus bz opis mi⁹ ostentatiõis. Plurimi aũt ambitiosa festinatiõe a posterioribꝰ incipiũt: dum ostentare discipulos circa speciosa malũt. Cõsuetudo est certissima loquẽdi mgr̃a. Usitatʒ eñ turi⁹ vtimur. Noua ẏba nõ sine periculo fingim⁹. Jdẽ in. ij. lib. Nõ iõ ertimãdũ est cui⁹ q̃sq̃ etatʒ sit: ʒ q̃ tũ in studijs q̃sq̃ effecerit. Carendũ est nõ solũ vitio turpitudinis: sed etiã suspitiõe. Jngenia pueroꝝ nimia emendatõis seueritate deficiũt. Nam desperãt z dolẽt: z nouissime oderũt. Et qõ marie nocet: dũ oĩa timẽt: nihil conan tur: Aliena vicia q̃sq̃ repbẽdi mauult q̃ sua. Ne tem/ ptes qõ effici nõ possit: nec ab eo qõ q̃s optime fac: i aliõ cui mun⁹ est ydone⁹ trãsferas. Sicut frustra spargun/ tur semina nisi ea p̃molit⁹ fouerit sulc⁹: ita scia quale/ scẽ nec: nisi sociata tradent ʒ accipiẽtis q̃ sit cõcordia. Est q̃dã vtutũ vicioꝝq̃ vicinia: q̃ temerari⁹ ꝑ fortis: ef fusus ꝑ copioso accipit. Mlto labore: assiduo studio varia exercitatiõe: plurimis experimẽtis altissima pru dentia p̃sentissimo ẏfilio ẏstat. Ars dicẽdi psuadet er pecunia z gr̃a: z auctas z dignitas dicentʒ. Postremo etiã ipe asper⁹ sine voce. Nõ bona ẏscia: ʒ victoria li/ gãtʒ p̃miũ. Nõ ẽ equũid bñ malũ quo bñ vti licz. Oĩa q̃ ars cõsũmauerit certũ est a natura initia sumpsisse. Nob ad vtutes etiã añq̃ doceamur initia quedã z se/ mina nature ẏcessa sũt: vt ad iusticiã cuius rusticis q̃z ac barbarʒ aliq̃ imago apparet Jn. iij. li. eiusdẽ. Plu rimũ in ẏsiliꝰ valet auctas. Nã z prudẽtissim⁹ z opti mus baberi dz: q̃ sentẽtie sue ỏ vtilib⁹ atq̃ honestʒ cre dere oẽs velit. Jdem in. iiij. Perseuerandũ est saltez qz cepim⁹. Si vires deficiũt: animo tñ pseuerem⁹. Na/ turale est vt iudices his q̃s libenti⁹ audiunt facili⁹ et credant. Verecundi⁹ dicendũ est sua q̃z aliena laudan ti. Nihil facile psuadet inuitʒ. Tẽptanda nõ sũt q̃ om nino effici nõ p̃nt. Jdẽ in. v. li. Jn reb⁹ aptis tãstultũ est velle argumentari q̃z in clarissimũ solẽ mortale lu/ men efferre. Prinçeps q̃ vult oĩa scire: necesse habet mul ta indulgere. Jdẽ in lib. viij. Uicios⁹ est iactatio: ferr/ q̃z audientib⁹ nõ modo fastidiũ: ʒ z plerũq̃z etiã odium Hz eñ mens nr̃a sublime quoddã z erectũ z impati/ ens supioꝝʒ. Jdeoq̃z abiectos z submittẽtes se libenter subleuam⁹: qz ß facẽ tãq̃z maiores videmur. At q̃ se su pra modu⁹ extulerit p̃mere ac despicẽ credit: nec tã se maiorẽ q̃z ceteros minores facẽ. Nihil ad cõsiliandu animas gr̃ius vereũdia. Nouit se q̃sq̃ nec tñ excõi/ bus p̃ceptis: ʒ etiã ex sua natura cõsiliũ capiat forman de actiõis. Pulcerrimi opis studio vacare mẽs nõ ni/ si oĩs vicꝫ libera p̃: p̃mũ q̃ in eodẽ pectore nullum est turpiũ banestoꝝq̃ cõsortiũ: z cogitare optima simul z teterrima vni⁹ animi nõ est magni: q̃z vnũ sil'ẽ bo/ nũ z malũ. Nihil est tam occupatũ: tãmultiforme: taz varijs affectib⁹ ẏcisuz atq̃ laceratũ: q̃z mala mẽs. Naz z cũ insidiaꝫ spe: curʒ labore distringet. Et etiã cũ sce leris cõpos fuerit: sollicitudine pnã penaꝫ expectatõe torquet. Meli⁹ certe psuadebit alijs q̃ ꝑus psuaserit sibi. Nũq̃z est tãta loquẽdi facultas q̃ nõ tutebat z be reat: q̃tiẽs ab aĩmo ẏba dissentiũt. Rex optimaꝫ imi tatio etiã verboꝝ leno cinijs destituta sit: satʒ tñ natu/ ra sua ornaꝫ. Hoc sepe nobis accidit: vt cũ optimis sa tiati sum⁹: varietas tñ nob er vilioꝝib⁹ gr̃ata sit. Jdeʒ in li. causaꝫ in ꝑma causa. Totius boĩs libtas est oc/ los p̃didisse. Oculi sũt p q̃s pauꝫtates ferre ñ possim⁹. Oculi tota nr̃a luxuria. Hi nos q̃tidie in oĩa vitia p̃ci/ pitãt: miranꝫ: adamãt: cõcupiscũt: facili⁹ impleas sa/ tietatẽ animi: difficili⁹ nihil q̃z differre gaudiũ. Jn causa·ij. Temeritas oĩs animoꝝ calamitate corpoꝝ fi frangit: z frigescũt impet⁹ mentiũ: q̃s nõ explicãt mi/ nisteria mẽbroꝝ. Jn cã. iij. Ad omne votũ lasciuit o/ cium fauente fortuna. Hec est supioꝝ ẏditio: vt q̃cq̃d faciũt p̃cipe videanꝫ: z pniciosissim⁹ est male rei q̃sq̃ maxim⁹ auctor. Jn causa. iij. Si q̃s sciat q̃d sit finis bonoꝝ q̃ ẏa facilitas: nũq̃z sibi videbit p̃matura mor/ te piturus. Necesse est in facin⁹ occiosus ardor erũpat. Excedit oẽm calamitatẽ diebꝰ ac noctib⁹ timere. Jn causa. v. Hũane infirmitatis natura est ista: vt ex oĩb⁹ accidentib⁹ guissimũ putet q̃sq̃ q̃ patiaꝫ. Necesse est apud impatiam sua vel minima ꝑualeãt. Jn cã. vj. Laborẽ oportet insistẽ vbi effect⁹ ꝑmittit. Nã stulta est cura q̃ spez nõ bz. Jn cã. vij. Nihil in. reb⁹ huma nis voluit esse rex natura tam sile: q̃ nõ aliq̃ ꝑtera/ te secerneret. Jn cã. viij. Nõ reperio q̃d i reb⁹ huma nis excogitaret natura p̃stanti⁹ aliçia: q̃ cõcordia ʒ fortunã maius auxiliũ. Quid eñ hũano generi felici⁹ si oẽs possent esse amici. Nõ bella: nõ seditiões: non la trocinia: nõ lites ceteraq̃z mala q̃ boib⁹ ex seipsis nata sunt fortune accessissent. Cele stʒ ꝓuidentia mlta varie tate pectora nr̃a discreuit: nec min⁹ numerosas aiaruz q̃z corpoꝝ dedit formas. Jn cã. x. Nulla pena est ni/ si iuito. Nullũ habem⁹ nisi ab impatia dolorẽ: z vt ali q̃d crudele sit met⁹ facit. Jn cã. xj. Nihil vnq̃z guius q̃z destituta spes torquet. Jn cã. xij. Qui ẏfessum de fendit nõ absolutiõz sceler⁹ petit ʒ licentiã. Jn cã. x iij. Nõ est iusticior dolor q̃z bñficij pdidisse rõnem. Nõ sine aliq̃ morsu resilit ab his q̃ voluptate aium tenue/ rũt. Nescis an diligat: cui⁹ experimẽta nõ bz nisi felici tas. Jn cã. xv. Nec q̃cq̃z res hũane ipatienti⁹ bñt per euntis effectu. Jn cã. xvj. Necesse est vt p̃tiosius lo q̃ris q̃cq̃d ꝑbare nõ possis: z affirmationẽ sumit ex ho mine: q̃cq̃d nõ habeꝫ ex vitate. Nullã difficiliorez esse credo q̃z silentiũ vtutẽ. Adeoq̃z ꝑmptissimo ꝑmone fa cile delinq̃mus: vt ẏstantiã tacẽdi nec in alijs ferre pos simus. Jn cã. xvij. Sen⁹ reuerẽtie est vt tacenda sci re minime velis. Nõ bz cãm loquendi cui credi nõ ꝑt. Ablata est ab eo oĩm ẏboꝝ fides oĩs ꝑmonis auctas. Hec omnia Quintilian⁹ q̃ fuit etiã mgr̃ Plinij.

Capl'm. XXV

Ub nerone passi sunt

Uitalis miles cũ vxore Ualeria: q̃z filij fu/ ere Gerusius z Protbasius: Uitalis igi/ tur cũ intrasset rauennã cũ paulino iudice exñs xp̃ia/ nus sed occultus: cũ vidisset quendã medicũ Ursicinũ nomine qui multa tormenta viriliter tolerauerat ꝑ fi/ dem xp̃i pauefactũ: cũ accepisset sniaz de capitatõe: ẏfor tauit eũ dicens clara voce. Noli Ursicine q̃ alios cura/ re ẏsueuisti teipz perdere: z p⁹ tot vulnera coronа frau dari sempiterna. Qui resumpto vigore spũs: penitẽ de pauore illo genuflectẽs let⁹ martyriũ suscepit. Jpz q̃z vitalis honorifice sepeliri fecit: nec vltra ad paulinũ venire voluit: ꝑter q̃ paulin⁹ eũ capi fecit. Et cũ nol/ let sacrificare dijs: iussit eũ fouea ꝑfunda facta supinũ sepeliri z terra z lapidibus obrui. Sacerdos aũt ap/ pollinis qui boc cõsulerat arreptus a dyabolo per. vij. dies clamans. Jncendis me sancte Uitalis: demuz in flumine suffocaꝫ. Uxor aũt eiꝰ valeria cũ rediret medio lanũ: iniuitata a q̃busdã gẽtilib⁹ ad comedẽdũ secum de id oloticʒ: cũ dicẽt ß agẽ ñ posse: qz xp̃iana ẽet: ẏberata ẽ ab eis guissime tra q̃ infra triduũ migrauit ad dñm.

Orũ filij Gerusius ·ỻ·i·

z Protbasius post mortẽ ip̃oꝝ parẽtũ oĩa sua paupe/

ribus erogãtes: z familiolã suã ingenuã: factẽtes: oꝛoi nibus lectoribꝫ sacris vacabãt ꝓ plẽs ãnos. Aduenĩẽte ãt astasio comite q̃ ad bellũ ꝓfecturus erat: occurrẽrũt ei pontifices ydoloꝝ dicẽtes q̃ nisi faceret geruasiũ et ꝓthasiũ dñs suis imolare: nõ posset victoriã reportare. Presentati ꝯ coꝝ Astasio cũ nõ acquiescerẽt ydolis imolare. Geruasius plũbat⁹ cesus est q̃usq; spm̃ exalaret: ꝓthasius vo fustibꝫ verberatus demũ decapitat⁹ est. Hoꝝ corpa reuelata sunt btõ Amb. antistiti mediolanẽn. cũ in oꝛone leniter dormisset: z de sepulchꝛo leuata qb̃ ei fuerat intimatum.

Marcialis stephani ·H·ij

ꝓthomartyꝛ⁹ ꝙsanguine⁹: cũ eẽt. xv. ãnoꝝ iussu xpi a btõ Petro baptizat⁹ est cũ pentibꝫ suis: z vn⁹ de. lxxij xpi discipul⁹ fuit: eiq; ꝙtinuo adhesit Et oꝛ fuisse puer ille q̃ habuit. v. panes oꝛdeaceos z duos pisces p xpm̃ multiplicatos: vt hr̃ Joh. vj. Ueit aũt cũ .b. petro ap̃lo romã z p eũ missus fuit in galliã: bũs in comitatu suo amatoꝛẽ z ꝙiugẽ ei⁹ Ueronicã: q̃ familiaꝛ⁹ z ꝑcoꝛdial⁹ aica fuit vgis Marie. Sctũs vo amatoꝛ i rupe q̃ mõ amatoꝝ oꝛ solitariã vitã egit: ibiq; obijt. Ueronica ãt sanctũ marcialẽ ꝓdicãtẽ secuta est i ẽritoꝛio burdegalẽsi ibiq; ꝙsenuit. Et. b. marcialis totꝰ eq̃tante ꝓmus ibi altare. b. vgis marie ei edificauit. Cũ ãt ꝓficiscẽꝛet marcial⁹ i galliã: vno ex socijs sibi a petro deputat⁹ sacerdoteꝫ via mortuo: reũsus est romã narrãs casũ Cui petr⁹ baculũ suũ dedit vt ponẽt sup sepulchꝛũ defũcti. Quo fcto statim surrexit defunctus. Et ꝓtea oꝛ papã nõ vti baculo pastoꝛali: qꝛ ꝓm⁹ petrus eu⁹ ꝙcessit marciali: q̃ in q̃dã ecclia ibi refuak: z in tali loco cum papa ibi resideꝛet pastoꝛali vtik: q̃uis z alia rõ spũalis ad h⁹ assignetur. Ad lemonicinã inde ꝓfect⁹ marcial⁹ ꝑdicãs z virtutibꝫ choꝛuscãs a susanna nobili matrona susceptus cũ socijs vbi freneticũ sanauit pgẽs ãt marcial⁹ ad theatrũ: a põtificibꝫ ydoloꝝ captꝰ missus ẽ in carcerẽ p⁹ duꝛã pcussionẽ ei⁹. Seq̃nti die eo oꝛãte lux imẽsa carcerẽ illustrauit z fract⁹ catenis aptisq; ostijs oẽs qui adeꝛãt baptismũ pcebãt. Sacerdotesq; q̃ cũ pcusserãt ictu fulmĩs extinctos ad ꝑces pli⁹ suscitauit. Et. xij. milia hoim̃ baptizãt. Susanna vo mortẽs valeriã filiã dereliq̃t. q̃ ꝙtinuo suã virginitatẽ dño deuouit. Audiẽs ãt ipa q⁹ stephan⁹ dñs ꝓuicie a rodano flumine vsq; mare illuc veniret: sciẽs q⁹ molestẽ votũ ei⁹ ferret diuitias suas pauꝑibꝫ distribuit Ille ãt venientẽs nolentẽ ei assentire decollari fec. Carnifex ãt vidit angelos aiaz ei⁹ cũ laudibꝫ ad celũ deferẽtes. Qb̃ cũ stephano nũciasset statim eccidit añ eũ mortu⁹. Tũc dux exercit⁹ cũ oi comitiua timẽ cepit z indut⁹ cilicio rogauit marcialẽ ad se veire. A q̃ p⁹ armigeri suscitatoꝝ cũ aliq̃bꝫ baptizat⁹ ẽ Deinde cũ i ytaliã cesar⁹ iussu cũ mario exercitu ꝓfect⁹ eẽt cõplet⁹ mãdat⁹ cesar⁹: venientes ad btm̃ petrũ nudis pedibꝫ cilicio indut⁹ suoꝝ pcatoꝝ venia postulabat suã narrãs ei ꝙuersionẽ ad xpm̃. Btũs vo marcial⁹. xxvij ãno epat⁹ sui: vite vo sue. lix. p⁹ ascen. vo dñi anno. xl. reuelatõe sibi ꝑ⁹ a dño ofcã ỏ obitu suo p⁹ exhortatioꝝ ad pli⁹m febre coꝛrept⁹ ex hac luce migrauit. ab ãgelis in aiã deportat⁹ in celũ: q̃ mult⁹ miracul⁹ claruit: ser mortuos suscitauit mltos infirmos sanauit. Expulsos demones de coꝛpibꝫ in bũa ana effigie boꝛribili apparẽ cõpulit. Die sp nudis pedibꝫ incedebat: licet q̃rtanis febꝛibus vrgeret: in pane et aqua ꝙtinue ieiunabat: i ve speri⁹ tm̃ cibũ capiẽs sicut a .b. Petro didicerat.

De quibusdam aliꝭ iij

xpi discipul⁹ ex nũero. lxxij. Exqbꝫ fuer̃t vt refert. vincẽ. hist. li. x. c. xlj. Sauinian⁹. Potẽtian⁹ z Altini⁹ Qui cũ mltos sanitati restituerẽt infirmos z nõ tã vbo q̃ virtutibꝫ z signis q̃sq; possent ab erroꝛibꝫ reuocarẽt: a btõ petro missi sunt i galliã: vt eã ydolatrie deditã diabolo auferrẽt: z xpo mun⁹ acceptabile offerrẽt. Sauinianũ ãt petr⁹ ꝓmatẽ gallie ꝓstituit. Ueniẽtes q̃ad vꝛbez senonis tũc famosissimã z pplosissimã nõ cessabãt pplm̃ a cultura demonũ ad deũ vez reuocare. Sauinian⁹ vo ptãtes põtificalẽ quã a petro acceperat q̃ in credulos ꝓstanẽt z strẽnue exercebat. Tãtaq; spũsseꝛat gtia in ei⁹ coꝛde erat diffusa: vt q̃s fmõe tangẽt: ad ardoꝛẽ celestẽ desideriũ vehemẽnẽ accenderẽt. Dũq; celestibꝫ sanctionibꝫ insistẽt: dyabol⁹ q̃sdã secte sue viros q̃ eũ ꝙcitauit. Qui cũ cernerẽt simulachꝛoꝝ suoꝝ cultũ cessare z ritũ gẽtilitat⁹ et sacrificia deoꝝ spni ꝓtẽptũ eoꝝ sctꝰ viri ludibꝛijs z leto sanctorũ vlciscẽdũ. Hũc q̃ medio pestilẽt⁹ ꝙciliaboli statuẽt⁹ vna dieꝝ z alioq̃ trisp de alẽcationibꝫ fidei tractãtes: sz veritat⁹ assertioi coꝛdis auꝛes obturãtes: mox eũ capitali sntia feriẽdũ cẽsuerẽt: buic ãt mox potẽtian⁹ i epatu successit Qui dũ pdicatioi ardẽt insistẽt: q̃ hũc q̃z diabol⁹ icredulox aias excitauit: z famulũ dei q̃ta potuit celeritate extirpit. Cui⁹ coꝛpus exanime ab ifidelibꝫ aub⁹ z bestijs exponi⁹ deuorandũ: sz dei ꝓuidẽtia mãsit illesuz. A fidelibus postea occulte collectũ i suburbio senonis sepelit⁹: nec min⁹ carne solut⁹ q̃i carne viuẽs virtutibꝫ claruit. Mã demões de obsessis coꝛpibꝫ effugauit: cecos illumiauit: surdis auditũ reddidit sanitatẽ infirmis Deniq; bonũ pastoꝛẽ sauinianũ vias martyꝛũ pcuntẽ: psecuta ẽ gta aicoꝛũ cliẽtela. Sctũs. s. potẽtian⁹ z altini⁹ eodaldus: z seroti⁹ bi piter mgri gdiẽtes z i fide xpi cunctos credẽtiũ ꝓpagãtes martyꝛij gl'iaz assecuti sũt: z iuxta ciusdẽ monumentũ humati Anno ãt dñi. dcccxlvij. regnãtibꝫ lothario ludouico z Karolo augustis: trãslata sũt eoꝝ coꝛpoza ab ãtistite cilli⁹ ciuitat⁹ ad basilicã bti petri vicinã vbi audite sẽ voces ãgelice vt chori psallẽtes: z modulatõis armonia nõ solũ a mõachis: sz a mult⁹ ex vulgo.

De sancto Juliano ·H·iij

Quatuoꝝ aũt sancti sub b̃ noie repiunt fuisse diuersis tpibus. Prim⁹ fuit cenomanensis epus. Et b̃ oꝛ fuisse symõ ille leproꝛsus quẽ xps a lepra mũdauerat: z xpm̃ ad ꝙiuiũ inuitarat. Qui xpi discipulus post ascensionẽ dñi ab apl̃is cenomanen̄. epus est oꝛdinatus: z multis clarus virtutibus: tres mortuos resuscitãs: demũ in pace quieuit Hic oꝛ esse ille. s. Julianus qui ab itinerãtibꝫ ꝓ bono hospitio inuocat: eo q⁹ xpm̃ susceꝑit in hospitio. Sz verius videt⁹ q⁹ non iste sz alius q̃ vtrũq; penitem ignoꝛãs occidit: vt infra dicet. Fuit ali⁹ Julianus de aluernia nobilis genere: sz nobilioꝛ fide: qui desiderio martyꝛij vltro se psecutoꝛibus offerebat Cũ ãt Crispinus ꝙsularis misisset ministrũ ad eũ occidendũ: qỏ sentiẽs iulianus spõte foras ꝓsilijt z q̃rẽti irrepide se obtulit ictũ ferient⁹ excipiẽs Ei⁹ ãt caput leuãtes: tulerũt eũ ad sanctũ Ferreolũ socijũ suũ: ei mortẽ sil'em cõminãtes nisi ydolis imolaret. Quẽq; assentire nolentẽ ꝓtinus occiderũt. Caput aũt sctĩ Juliani cũ coꝛpe sctĩ ferreoli i vno tumulo simul posuerũt. Post multos vo ãnos sctus Mamertinus Uiennen̄. epus inuenit apto sepulchꝛo caput sancti Juliani inter manus sctĩ ferreoli ita illesũ z integrũ: ac si eodẽ hoꝛa fuisset sepultũ. Fuit z tert⁹ iulianus ff sci iulij: ibi duo frẽs zelo fidei ad Theodosiũ imperatoꝛẽ accedentes. ꝑcibus suis ab eo obtinuerũt vt quecũq; templa ydoloꝝ destituere valerẽt: z ibi xpi ecclesias erigere. Qui xpianissimus imperatoꝛ nõ solũ hoc ꝙcessit: sz z lras manda-

torias dedit: vt eis oēs in ꝺ obedirēt ⁊ sub pena capitali eos tuarēt. Cū igit iulian⁹ cū germano suo in q̄dā loco q̄ dr gaudianū eccl̄iaz edificarēt: ⁊ cūcti trāseuntes ꝓpē mādatū ipatoris eos tuarēt: ꝓtigit vt q̄dā cū curru inde trāsitū facere vellent. Qui dixerūt adinuicem quā excusatiōz facē poterim⁹ vt liberi transeam⁹ et in ope isto nō occupemur: dixerūtq̄. Venite ⁊ ꝓcipiam⁹ vnū ex nob in plaustrū supinū ⁊ eū pānis cooperiamus dicemusq̄ ꝙ boiez mortuū i vehiculo ꝺ habem⁹ ⁊ sic libere trāsire poterim⁹. Accipiētes igit vnū ex eis in plaustrū posuerūt dicētes ei. Tu oculos claude ⁊ q̄uis q̄ transierim⁹ q̄si mortuus iace. Cūq̄ hoiez tāq̄ mortuū cooperuissent: ⁊ vsq̄ ad famulos dei Julianū ⁊ Julitū veniss̄ent: dixerūt ei fui dei. Filioli parū p̄sistite et nos in ope ꝺ modicū adiuuate. Qui rn̄derūt. Nō possumus ꝺ stare: q⁹ boiem mortuū in plaustro habem⁹. Quibus Julianus. Ut quid ita mentimini filij. Et illi. Nō mentimur: sz ita ē vt loquimur. Quibus Julianus. Scōm veritatē dicti vestri ita ꝓtingat vob. Qui boues pungētes inde trāsierūt liberi. Cūq̄ ꝓcul eēnt cepert illū excitare vocātes eū ex noīe ⁊ dicētes. Surge amodo ⁊ stimula boues vt celerius trāseamus. Cū āt nullatenus se moueret nec rn̄deret: discoopientes ⁊ tangentes eū inuenerūt mortuū. Tātusq̄ timor ipos ⁊ ceteros inuasit vt nullus deinceps auderet illudere eis. Fuit ⁊ q̄rtus Julianus: q̄ vtrūq̄ pentem nesciēs occidit. Cū ꝑdictus iulianus q̄dā die venatōi insisteret vt iuuenis ⁊ nobilis: ⁊ q̄ndā ceruū rectum inseq̄retur: subito ceruus ꝓtēs se ad eū dixit ei. Tu me seq̄ris q̄ pzis ⁊ mr̄is tue occisor eris. Qō ille audiēs obstupuit. Et ne ꝺ ei accideret qō ceruus dixerat: relict⁹ oibus discessit ad regionē valde remotā pgēs ⁊ cuidā ꝓncipi ibi adhesit: ⁊ tā strēnue et in bello ⁊ in palacio se gessit q̄ ꝓnceps ille militē eū fecit: ⁊ quādā castellanā uobilem viduā ei ꝓiugē tradidit: castellū ꝓ dote accipiens. Interea pentes iuliani ꝓ amore filij nimiū dolētes vagabūdi vbiq̄ pgebāt eū req̄rentes sollicite. Tādem ad castrū cui iulianus ꝑerat q̄uenerūt. Cūc ātꝫ casu iulianus aberat Uxor āt eius eos videns interrogauit qui nā essent. Cūq̄ illi oia enarrassent q̄ filio accidissent ipsūq̄ ad q̄rēdū discurrerēt: intelligens illa boa esse patrēs Juliani: vt pote q̄ a viro suo ꝺ freq̄nter audiuerat: honorifice eos recepit: eisq̄ ꝓtinus cubiculū ad q̄escēdū tradidit aliū sibi lectulū parans. Mane aūt facto castellana ad eccl̄iaz pgit: parētes Juliani vt fessos in lecto suo q̄escentes dimittēs. Reuertit interea julian⁹ domū: thalamū āt ingrediēs excitaturus vxorē: inuenit pentes ibi dormiētes. Sz ignorās pentes esse suspicatus est vxorē suā cū adultero ibi iacē: vñ silenē extracto gladio ambos occidit. Egressus āt domū obuiauit vxori ab eccl̄ia reūtenti Qui interrogauit eā q̄ nā essent q̄s in lectulo suo reppisset. Indicauit illa eos cēpentes suos: q̄s dulcissime eū q̄rentes honorāter suscepit ⁊ in suo thalamo collocauerat. Qō audiēs q̄si exanimis effectus amarissime flere cepit dicēs. Deu mi bi q⁹ dulcissimos pentes meos occidi. Quid faciā ecce impletū est vbiū ceruī: ⁊ qō euitare curaui de domo et patria recedens in ꝺ impegi Jā nūc vale soror mea dulcissima: q⁹ decetero nō q̄escā q̄usq̄ scīā deū pniaz meā suscepisse. Cui illa. Absit a me dulcissime frater vt te deseram: sz q̄ ꝓnceps fui tecū gaudij: ero ⁊ doloz̄ et pnie simul. Ergo inde recedentes turta q̄dā magnū flumē vbi multi pclitabant hospitale magnū ꝙstruxerūt: vt pniaz suā ibi ageret: ⁊ trāsire volentes fluuiū trāsuebe rent ac paupes hospitio recipent. Post multū tp⁹ cuz q̄dā nocte Julianus fessus quiesceret ⁊ gelu intensuz esset: audiuit vocem lachrymabiliter lamentantē Julianūq̄ vocitantē vt eum trāsueheret. Qō ille audiēs ꝙcitus surrexit: ⁊ iā eum frigore deficientē inuenies in domū suā portauit: ipmq̄ igne accenso calefacere studuit: postea in lectulum suum duxit eum pannis opiens. Post paululum qui sic infirmus ⁊ q̄si leprosus apparuerat splendidus factus scandit ad etbera: hospitiq̄ suo dixit. Juliane: dominus me misit ad te ad insinuandum q̄ tua penitentiā acceptauit Erat em̄ angelus dñi. Et ambo post modicū in dño quieuerūt: sicq̄ disparuit. Illi autem pleni elemosynis ⁊ bonis opib non multo post animas suas dño reddiderunt Ad bonorem igit eius dicit Pater noster: vel alia oz̄o ab aliquibus: vt s. dek eis bonū hospitium ⁊ defendat a pijculis. Qꝫ autem aliqui dicunt Pater noster ꝓ animabus parentum sancti Juliani stulta superstitio est. De quinto sancto Juliano habes infra tpe octobr.

Saturninus audita ·H·v

fama Jobis bap. de ciuitate patras: relictis pentibus venit ad videndū Joh. baptistā. Et visa austeritate vite eius: ⁊ audita ꝑdicatōe ꝺ regno celoz ⁊ aduētu messie saluatoris: remāsit cum eo ad tp⁹ vt xp̄m videre posset. Et hic fuit ille q̄ cum Andrea apl̄o audisset ab ipo mgro eoz Jobe. Ecce agnus. s. demonstrās ihm inde trāseunte: secutus est ihm cū Andrea. De alio q̄dam sancto Saturnino legit ꝙ factus epūs a discipulis xp̄i directus est ad ciuitatem Thoboſanē: in quā cū esset ingressus demones a respōsis cessarūt. Dixit āt vnus ex gentilibus. Nisi Saturninū occiderit⁹ nil a dijs obtinere poterit⁹: vñ ppl's eum capiens: cū sacrificare dijs recusaret: ad pedes thauri eum ligātes ⁊ stimulantes eum: a summa arce ꝓ gradus capitolij ꝓcipitauerunt. Et sic capite fracto ⁊ cerebro excusso migrauit martyr ad celum. Utruz aūt fuerit ille Saturninus socius Andree ignorat. Fuit ⁊ ali⁹ Saturninus rome diu squalore carcer⁹ maceratus ⁊ postea in equleo leuatus fustib ⁊ scorpionib cesus: ⁊ in lateribus adustus: demū decollatus ꝓ xp̄i noīe. Fuit ⁊ alter Saturninus in africa: q̄ cū fratre suo satyro ⁊ Perpetua martyrio coronati sunt. Ucisinus qui ⁊ nathanael fuisse dr frat Philippi apli Uic a petro apl̄o dr missus bituricas: ⁊ ibi quieuit. Cleophas q̄ cū socio die resurrectōis ibat in castellū Emaus: quibus dñs vt pegrinus se ostēdit hic ꝑ m alios vt refert ysuardus a iudeis fuit occisus domo in qua xp̄s suscitatus: sibi ⁊ suo socio apparens ⁊ in fractione panis recognitus: fuit.

De septem dyaconi ·H·vj.

bus ab apl̄is creatis Stephan⁹ lapidat⁹ est vt dcm̄ est sup̄. Thimon q̄ alibi dr thimot e⁹: n̄ tn̄ q̄ dr pauli discipulus ꝑm ysuardum: ꝑm⁹ fuit doctor fidei apud Berona ⁊ ꝑdicādo iuit corinthū: ⁊ ibi a iudeis ⁊ greci⁹ in flāmas iniectus sz illesus postea crucifixus ē. Tertius. Prochorus apud antiochiā martyriū palmā suscepit. Parmena q̄rt⁹ philippi⁹ martyrio ꝓ xp̄i noīe suscepto migrauit ad celos. Nichanor q̄ntus apud cyprū rebellat⁹ Nicolaus aduena antiochen⁹ hereſiarcha fuit. Et liez q̄dam eū excusent: ex apocalipsi errasse oñdit. Alexāder ⁊ rufus fratres ⁊ filij symonis cyrenei: q̄ angariat⁹ fuit crucē portare post xp̄m fuerūt: de q̄bus in hystoria eccle. Amaon q̄ fuit socius cleophe in via in q̄ xp̄s se eis associauit in forma peregrini: ille s. de quo Lucas tacet: vt testant Ambro. ⁊ Aug⁹. Lazarus epūs marsilie fuit ille. s. quem xp̄us a mortuis quadriduanū suscitauit: frater marie magdalene ⁊ Marthe: de q̄bus

supradictū est Sūt q̄ scribūt q̄ demas eū cherintho z hebione z apolline z q̄busdā alijs fuerūt ex.lxxij. discipulis xp̄i ab eo electi: sz trāsgressi viā veritat̄ effecti sunt mali z heretici q̄ abierūt retrorsuz. Et de q̄b⁹ iob. euāgeli sta in ep̄la. ¶ Ex nob exierūt sz nō erāt ex nobis Et paulus vocat eos falsos ap̄los z operarios iniq̄tatis Dicūt etiā q̄ sīē ap̄li loco iude elegerūt mathiā i ap̄la/ tum: ita z loco p̄dictoz elegerūt alios i nūero .lxxij. s. eutropiū z zacheū z clementē: nō illū qui fuit papa sz aliū z eunuchū baptizatū a philippo z alios. Lōgin⁹ vt refert Jacobus de voza. in legenda fuit quidā cētu/ rio qui iussu pilati cū alijs militib⁹ cruci xp̄i affāis lat⁹ dñi lācea trāsforauit. Sz postea ꝑ̄sus ē ad fidē: ex eo marīe vt quidā dicūt: q̄ cū ex infirmitate vel senectu/ te oculi ei⁹ caligassent z trāsfixo xp̄i latē lācea: sangui nis xp̄i stilla q̄ lāceā decurrēs fortuitu oculos eius te/ tigisset: ꝓtinus clare vidit: vñ renuncians militie z ab ap̄lis instructus in cesarea capadocie. xxvij. ānis mo nasticā vitā duxit: z verbo et exēplo plurimos ad xp̄m q̄uerit. Cū aūt a p̄side regiōis captus z ad sacrificā/ dū ydolis inuitatus recusasset: p̄cepit p̄ses oēs dentes eius excuti: z linguā p̄scidi: qui exb ꝓterea loqlā nō amisit: sz zelo fidei accēsus securi accepta oīa ydola cō fregit z cōminuit dicēs. Videbim⁹ si dū sūt. Exēutes āt demones de ydolis in p̄sidē z in eius socios irruer̄t q̄ insanientes et se lacerātes lōgini pedibus se ꝓstraue rūt. Dixit āt lōginus ad demōes. Cur habitat̄ i ydo lis Qui rñderūt: vbi xp̄s nō noiat̄ z ei⁹ signū nō est po sitū: ibi est habitatio nr̄a Cū āt p̄ses insaniret z oculos amisisset: dixit ei lōginus. Scio q̄ sanari nō poter̄: ni si postq̄s fuero occisus. Tunc aūt ꝓtenozabo z sanitatē aīe z corpis recipies. Fecit g̃ p̄ses eū decollari. Quo fa/ cto: idem p̄ses ad corpus eius ꝓstratus cū lacb⁹ymis sanitatē recepit: z q̄uersus ad xp̄m in bonis actibus vi tam finiuit. Cap̄m. XXVI.

E quibusdam discipul⁹ Petri ap̄li: z de Clemēte papa dicēt inferius

Sz fuit ali⁹ discipul⁹ ei⁹ clemens etiā vocat⁹ q̄ cognominatus est Flauius ꝑsul romanoz. q̄ fuit pa truus sci Clement̄ pape. Hic a btō Petro baptizat⁹ missus cū q̄busdā gr̄a p̄dicandi ad galliā belgicā: ad ci uitatē metensem q̄uenit: ubiq̄ officiosissime a q̄dā ho/ spite receptus est cū socijs. A q̄ interrogatus qui essent vñ z q̄re venissent. Rñdit. Fui sum⁹ ibu xp̄i ex deo p̄e aīt̄ pa z ex ꝟgine Maria sub tpe nati ꝓ salute gener̄ hūani. Hec z alia pegrinoz suscepto: audiēs suspirās Bōa sunt inquit gozatis valde: si q̄ dicit̄ factis vera esse ostēdat̄. Fateoz deū vr̄m vos huc cā nostre salut̄ trāsmisisse: vob etiā aptissimū locū z tp̄s ꝓuidisse Est n. hec patria z marie vrbs ista roboze fortissima: bell⁹ z armis spa suetaq̄ rex opulenta ditissima. Sz heu da de pessima sicq̄ detrita: vt pene iam medietas hoim z oim aīaliū humano vsu defuientiū huius pest̄ ima/ nitate mortua videat Est em̄ hic arenariū ab octauia no imp̄atoze nobiliter ꝑstructū z in amphiteatrū decē ter formatū: in q̄ draco indicibilis magnitudinis cū sua ple inhabitat pestifera: quoz flat⁹ ipm aerē circūq̄q̄ corrūpens: etiā aues q̄ sup̄ volitarie ꝓtigit ipas peri mat. Si g̃ ꝟtus dei vr̄i: si q̄ vre p̄dicatiōis veritas est Ecce magnū z euidēs ostiū p̄dicādi z patissimus adi tus credendi in deum vr̄m: si tāta vis pessime nec̄ ex/ tinguat̄ z morbidis p̄stina sanitas restituat Ad hec sā cti xp̄i ꝑfessores leti effecti in lacb⁹ymas resoluti sunt. Cucurrit hospes ad p̄miozes ciuitat̄ z eos ad audien dum q̄nq̄q̄ audierāt inuitauit. Ad cui⁹ ꝟba oēs nobi les z ignobiles ad videndū viros sctōs ꝓperauerūt: q̄ rū pl̄imos ita vis morbi inuaserat vt vir pedibus in/ niterent. Quoz doloribꝫ cōpatiens sctūs Clemēs pri mū hospitē suū: deinde cunctū pp̄l'm baptizauit de fi/ de edoctū. Qui de sacro fonte incolumes leuati ad pro pria redierūt. Sequēti aūt die celebrat̄ missaz solen nijs z cunct̄ astantib⁹ sacra cōlone refecti ad locum ca uerne sequēte oī pp̄l'o accessit cū psalmis z oīonib⁹: pci pienteq̄ in noīe ihu xp̄i z adiurāte vt draco ille cuz oī sua ple māsuesceret: ipmq̄ p̄seq̄ret stola sua circūliga tū: q̄ vsq̄ ad flumē deductus vt impauerat: sctūs oīno disparuit. Sicq̄ locus ille ab oī ꝓpentū malicia mun datus est: vt vir daruus ꝟmiculus ibi reperiat Cepit q̄ exinde beatus pōtifex clericos in instituere z institu/ tos diuersis gd̄ibus ꝓmouere et eccl'ias ꝑstruere.

Fuit et alius .b. Petri .H.j.

discipul⁹ Frōto dict⁹ q̄ a p̄ma etate deo deuot⁹ z a Pe tro ap̄lo ordinat⁹ atq̄ in vrbē petragoricā in q̄ nat⁹ ē p̄m⁹ destinat⁹ est ep̄s: q̄ .lxx. monachos ibidē ad fuiē dum deo ꝑgregauit. Dūq̄ cū eis bitans in ope dei cre sceret: a Quirino citat̄ illi⁹ p̄side p̄secutiōem patiebat Nam q̄s ep̄s in noīe xp̄i baptizabat: ille gladio depu/ tabat. Tandē relicta citate cū mlt̄ decreuit heremum petē nudus Lōgregati sq̄ oīb⁹ ait. Quid nob cū mū do quē crucifixim⁹ nob: magnū gerimus aie detrimentū inter hoies habitātes. Lūq̄ placuiss̄ fratrib⁹ .ccc. bis acut̄ z seminib⁹ oleq̄ acceptis exeūtes de ciuitate xp̄o duce p̄ deſtū discurrētes: venerūt ad quendā locū sup flumē dordonie vbi draco magn⁹ bitabat cū mltitudi ne ꝓpentū. Quos videntes q̄ seq̄bant ep̄m: timoz per/ cussi ceperūt retrocedē. At ille i dño ꝑfidēs oīoni se p stravit: q̄ facto ꝓpentes nusq̄ cōparuerūt Lōuersanti bus aūt eis in eodē loco: ceperūt murmurare frēs dicē tes. Nunq̄d solū in heremo castitas: z in vbib⁹ nō est An in heremo solū exaudit oratēs quē ferarū delectat solaciū. Cur non regressi in nr̄m locū b̄ndicimus deū Audiēs aūt sctūs Fronto murmuratōnes eoz: estua bat z p̄cis orabat. Nūq̄ tū inter cos dinoz cantico/ cessauit officiū nec penuria lacesc̄tes vigilijs defuerūt Quadā g̃ die p⁹ vigilias vocauit eos ad se z ait. ¶ Filio li mei si regnū dei q̄rimus: q̄d de esc̄is corpis sollicita/ mur. Quid nos cura carnis torquet morituri p⁹ modi cū. Cura g̃ nr̄i deo dimittam⁹ z ei⁹ testamentuz tenea mus dicēt̄. Nō derelinquā te. Orante g̃ p illū indesinē ter dñs exaudiuit: nā p angelū suū p̄sidē quirinū visi/ tauit eidēq̄ apparēs i sōnis dixit Tu epular̄ si diutiꝰ ſ splēdide: z fui mei in dekto pe ūt fame. Festina g̃ dilu culo: z ō bonis q̄ tibi dedit dñs ſuis meis esas mitte Ox si distuler̄: ira dei ꝯ te puocab. Hec ille audiēs cō sternat⁹ ē aīo: z mane ꝑsurgēs visionē explicās amic̄ suis interrogabat q̄d actur⁹ cēt z vbi isti fui dei manerēt z q̄s ad eos viā nosset. Cūq̄ oēs rñdissent se ignorare: nil fecit. Sz sequēti nocte nō ab angelo sup̄ increpa tus: sz z flagell' aspe cesus q̄re nō obedisſz. De mane ite rū vocat̄ suis z plagaz sig̃ ostendens cū ꝑsiliū q̄reret iu b rñdit vn⁹ p̄udētior ceteris. Sūt tibi cameli mul ti onera eos esc̄ q̄b⁹ vtunt heremite z dimitte eos onu stos: z si tibi a deo celi visitatio ē: ipe eos ad cuneū fuo rū suoz deducet: z deposit̄ oneribus aīalia tua reno cabit illesa. Oō z fecit mittēs .lxx. camelos oneratos re bus. Factū ē g̃ vt dū horaz .ix. hymnos in vnū oēs cele brarēt: ecce camel⁹ p̄m⁹ cū alijs seq̄ntib⁹ ad fores hīta tiōis applicuit. Quē vidēs ep̄s let⁹ deū laudauit dixit q̄z frīb⁹. Camel' nob alimoniā ferētib⁹ pedes lauare: et eis cibaria dare. Quod z fecerunt. En inq̄t recordatus

est nr̃i oipotens deus nobisq; alimoniã misit. Nõ oia tollam⁹:sz dimidiã ptem dño eoz remittam⁹. Qõ oi bus placuit.xxxv. samarios ꝓ se in horrea reponendo Qui p viã q̃ venerãt sine duce ad dñm suũ regressi sũt Tũc Quirin⁹ mag̃ exultatõe fret⁹ q camelos recepisz exclamauit. Magnus es deus xp̃ianoz. Rogo te vt oñdas mihi viã p quã ambulẽ vbi famuli tui bitãt:t mihi gr̃az baptismi p̃beãt. Qui ad viros sctõs pueni/ens baptismũ postulãs accepit ipositio ei noie Hreg⁹. t deinde annuati ea die q̃ recepãt illi beremite victua/lia rotidẽ trãsmittebat p camelos dño illos dirigẽte

Appollinaris bti petri ·Ĥ·ij

apl'i discipul⁹:ab eo ex vrbe rauennã ciuitatẽ ytalie ad p̃dicandũ est directus. Ibi aũt vroze tribuni ab eo sa/nata baptismũ xp̃i susceperũt ipa cũ viro suo t familia Qõ cũ iudici fuisset nũciatũ:ab eo ꝓtin⁹ accersik:t ad templũ iouis ducik vt ei imolaret. Quo pueniẽs cũ di ceret aurũ t argentũ ibi appensũ meli⁹ paupib⁹ eroga ri q̃z añ demones pendere:capik:fustib⁹ cedik:semiui/uus relict⁹:sz a discipulis collect⁹:p sex mẽses i domo cuiusdã viduere fouek. Exinde ad ciuitatẽ classensem veniens vt q̃ndã nobilẽ mutũ sanaret:cũ domũ ingre derek puella q̃dã spũm imũdũ hñs exclamauit dicẽs. Recede fue dei:nã facia te ligat pedib⁹ de citate extra hi·Quẽ appollinarꝭ increpãs ꝓtin⁹ exire coegit. Cunq; sup mutũ nomen dñi inuocasset t curat⁹ fuisz:plusq; q̃ngenti hoies in eũ crediderũt ·Pagani ãt fustib⁹ cesũ ꝓhibebãt ne nomen ihu noiaret. At ille in terra iacẽs clamat:qm̃ ipe est verus deus. Tũc nudis pedib⁹ sup p̃runas stare fecerũt:sz cum xp̃m ꝓstantissime p̃dicaret: extra vrbem cum ꝓiecerũt. Eo ãt tpe dũ rufus patrici us dux rauenne filiã bñet infirmã:t ad eã sanãdã Ap pollinarẽ vocari fecisset:mox vt ei⁹ domũ ingressus e: filia defuncta est:cui Rufus dixit:vtinã domũ meã nõ fuisses ingressus Dñs em̃ magni irati sũt t eã sanare no luerũt. Tu vo q̃d ei facere poterꝭ?·Et Appollinarꝭ ad eũ. Noli timere:iura mihi:vt si puella surrexerit:eã sal uatorẽ suũ seq̃ nõ ꝓhibebis. Qõ cũ fecisset oõne pmis sa:puella surrexit t nomen xp̃i ꝓfitẽs cũ mag̃ vo ce ba/ptisma cũ mẽe t multitudine plurima t ẏgo pmansit Qõ cũ audisset cesar:sc̃psit p̃fecto p̃to:ij:vt aut appoli/narẽ sacrificare dñs faceret:aut in exiliũ mitteret. ·Pre fectus igik nolentẽ imolare fustibus cedi iussit t i ecu leo leuari. Ubi dũ ꝓstantissime deũ p̃dicaret:aquã fer uentẽ in eius vulneribꝰ recentibus iactari fecit. Et tã/dem g̃ui pondere ferri vinctũ in exiliũ mittere voluit. Uidentes ãt xp̃iani tantã impietatẽ accensi aĩo in pa/ganos irruerũt t plusq; ducentos ex eis occiderũt Qõ videns p̃ses absc̃dit se t apolinarẽ i obscurissimũ car/cerẽ trudi mãdauit Deinde cathenatũ i nauí posuit:t cũ tribus clericꝭ eũ sequentib⁹ in exiliũ misit:vbi solũ cũ duobus clericꝭ t duob⁹ militib⁹ piculũ tempestatis euadens:puersos ad fidẽ millites illos baptizauit. De inde rauennã veniens a paganis capik et ad templuz appollinis ducik. Cuius simulachrũ vidẽs male dixit t subito coruit:ꝟ videntes põtifices ipm iudici rbauro p̃sentarũt. Qui iudex cũ filiũ suũ cecũ illuminasset credidit in xp̃m:t ipm q̃tuor annis in suo p̃dio mane re fecit. ·Post hec cũ põtifices eũ apud vespasianũ ac/cusabant iussit vespasianus vt q̃cũq; dñs iniuriã face/ret:aut satisfaceret aut vrbe ꝓuarek. ·Nõ em̃ ait iustuz est vt de os vindicemus:sz ipi seipos de inimicis suis se vlcisci poterũt si iraſcanť. Tũc demostenes patricꝰ eũ sacrificare nolentẽ cuidã centurioni iã xp̃iano tradi dit. Cuius rogatu pgens in vicũ lepro soz. vt ꝓter fu rozem gentiũ latitaret:a paganis insecut⁹ vsq; ad mor tem diutissime cesus. vij. diebus supuiuẽs:post admo nitiõem discipuloz spũm deo tradidit sub vespasiano impatore:t honorifice sepelik:t in p̃fatiõe ab Ambro sio multipliciter cõmendak.

Sanctus etiã Lu ·Ĥ·iij

cianus ·Petri apl'i discipulus a bt̃o Clemente sc̃o dyo nisio in socium cũ alijs datus:cũ ad gallias ꝓfect⁹ est: beluacũ venit:vbi custodia romanoz t militarꝭ exerci tus residebat:q; gens beluacensiuz sp bellicosa erat:et ideo ꝓter insolentiã eoz seu ꝓter custodiã ceteraz ci uitatum.bis in p̃tibus tunc romanus ẏsabak exercit⁹ Lucianus g̃ a bt̃o dyonisio pb̃r factus ad euãgelizan/dum xp̃m illuc directus:multos ad fidẽ sua doctrina conuertit. Erat aũt vir mire patie:summe abstinentie:t oĩm copioz gr̃a exornat⁹. Nec ei alius erat cib⁹ q̃z her barũ virentiũ esus:potũ aque frigide fesso cozpori tri/buebat. Quadragesime tpe bis in ebdomoda comede bat. Sustentabat em̃ eum celestis alimonie ẏtus Cũ ãt Julianus p̃fectus ex decreto imperatoris Domiciani xp̃ianos insequerek:audiens Lucianũ ex vrbe egres/sum ad ydola ꝓterenda:misit ministros ad eum inqui rendum. Qui audientes cum beluaci cõmorantẽ:illuc cuntes p̃dicantẽ inuenerunt ꝓpl'o illi. Cernẽs aũt san crus dei eos ad se occidendũ aduenisse:impterritus a p̃dicatiõe nõ destitit:sz exhortãs fideles ad pmanen/dum in fide:tot̃ viribus suis cepit deo gr̃as agere:q; sancti p̃is sui dyonisiꝰ iã p xp̃o passi dignarek eum cõ sortem efficere Sanctũ g̃ Lucianũ egressum de ciuita te cum duobus pueris Maximino t iuliano:ad mõ tem distantẽ a beluaco p tria miliaria:ministri sceler/ꝓsecuti pueris illis occasis post ꝓtumelias decapitaue runt sanctum virũ. Lux q; immensa sup cozpus exani me emicuit:t vox de celo audita est. Ueni euge famule bone Luciane:q; p me sanguinem effudisti:ad ꝓpara/tã tibi mãsionem in celis. Recedentibus aũt a loco sa tellitibus:cozpus illud se erigens:caput suum absciſũ manib⁹ ꝓprijs assumens:q̃si viuens iter carpere plan/tis firmissimis cepit:pozansq; illud a mõte vado trãs posito ad locũ in quo se funeri tradendũ elegerat Uno ab vrbe miliario receuit ibiq; mira odorꝭ fragrãtia re dolente cõuersi sunt ad fidez q̃si q̃ngenti viri. In vita ãt sua.xxx. milia hoĩm t vltra eius doctrina baptisma ꝓceperunt:exceptis mulieribus t paruulis.

Sanctus romulus iiij

de nobili romanoz ꝓgenie oztus:parentibus ozbat⁹ Luz beatus ·Petrus apl's rome p̃dicaret ad doctrinã eius conuersus t baptizatus est. Deinde a iustino quo dam sancto viro eruditus est. Cepitq; miraculis clare/re. Quidã autem Carissim⁹ nomie romanus:cum ha/beret duos filios vnum demoniacũ:alium g̃uiter in/firmũ:rogabat bt̃m petrũ vt illos sanaret:;pmittẽs se crediturũ si sanarenť:p quo misit petrus Romulũ ad domũ illius:et facta ozatiõe romulus eos liberauit: vñ credentes baptizati sunt ·Postea romulus cũ iustino a bt̃o ·Petro missi ad sutrinã ciuitatẽ:quendã pgamũ nomine negantẽ aliam esse vitã q̃z istam:traxerũt ad fi dem: ꝓbantes aliã vitã felicissimã veris fidelib⁹ reser/uatam:t hoc p miracula Nam Justinus suã tunicaz vilem conuertit in regiam t suum baculum in aureũ splendorem. Romulus autem vas aque antepositum in gemmarũ candorem. Filiam quoq; Caristie vidue mutam ibidem Romulus sanauit. Cunq; multi con uertererť ad fidem:expulsi sunt de sutrio a gentilibus

Reūsus igit ad vrbē: romulū petr⁹ misit illū fesulas ep̄m ibi iustituēs z cū eo marcbicianū z Charissimus ita tū vt ꝑus accederēt ad ciuitatē Vulteranā q̄ tūc antonia dicebat: vt visitarēt duos discipulos suos q̄s illuc destinauerat petr⁹ ad p̄dicandū. s. Crescētiū z dulcissimū. Qō cū fecissent: inuenerūt illos duos in latere mōtis in spelūca ozonib⁹ vacātes: qz ob p̄dicatōez xp̄i expulsi fuerāt de ciuitate illa: q̄s salutātes secū duxerūt in ciuitatē vulteranā: vbi romulus quendā puez iam morientē sanauit: ꝓpter qō multi ꝙersi sunt ad fidez. Deinde audiēs romulus fesulanos crudeles z nullus admittē xp̄m p̄dicantē: cupiēs deo fructificare prexit briscā: vbi mortuū filiū vidue suscitauit: ex miraculo plurimi baptizati sūt. Ex ea ciuitate ad bergamū ꝑfici scit: vbi duos mortuos vite restituēs. z plures lāguoz res curās mlt⁹ ad fidem xp̄i pduxit. Demū angelus dñi in somnis apparēs admonuit: vt fesulas q̄ petrus miserat accedēt: qō z fecit. Socij aūt romuli. s. Marchitian⁹ z Charissimus q̄ ad tp̄s sepantes se a romulo ꝑus p̄dicauerāt fesulis vñ fuerūt expulsi a paganis de fesulis ꝓberibꝫ afflicti. Itez iūcti romulo intrātes citatem: ceperūt cū eo ꝓstāter p̄dicare xp̄m Celsuz aūt puez demonio obsessū cū liberasset: parentes ei⁹ z mlti alij collū fidei iugo subdiderūt Cū aūt doctrina eius z miraculis eccia ibi multiplicaret. Quidā noīe Repercianus rector ciuitatis simul cū gentibꝫ mādauit romulo z socijs vt aut dijs eoz imolarēt: aut a ciuitate recederent. Quib⁹ rñdit Romulus Neqz tuis dijs sacrificabo nec oues q̄s mihi de⁹ dedit dimittā. At ille p̄cepit eos fustigari z cesos extra ciuitatē ejci. Qui expulsi nocte media: angel⁹ aptis portis ciuitatē ꝓtute diuina introduxit. Qui ingressi p̄dicatōi insistebāt. z filiū vidue ī extremis iacentē romul⁹ sanauit. Repertianus audiens huius p̄dicatōez: ip̄m cū socijs ī carcerauit catbenis alligatos: sz xp̄s apparēs eos ꝓfortauit. Et cū pluribus diebus ibi māsissent sine cibo ab hoie admistrato: deinde ḡuissime p ciuitatē cesi sunt: z tandem a quodam pfido romulus multis ictibus pforat z occidit. Socij decollati sunt anno dñi. xc. vel circa.

Capt̄m. XXVII.

Anctus Nazarius fuit

filius bē Perpetue xp̄iani ssime femie z romanoz nobilissime: q̄ a. b. Petro baptizata fuerat: z illustrissimi viri noīe Affricani: sz iudei. Hic Nazari⁹ cū cēt. ix. āno z plurimū mirabat videns pez suū z mrem tā differētes in obstātia religiōis: z q mr sua legem baptismi: pz vo legem sabbati seqrēt Un cui magis adherere deberet plurimū dubitabat: cū vtroz ad fidē suā trabere niterēt. Tandē nutu dei vestigijs mris adhesit: z a sctō lino (q̄ nō dū erat: sz p⁹ passionez Petri factus papa) baptizat⁹ est. Qō pz intelligens cepit eū a sctō ꝓposito aūtere velle: z varia tormētoz genera q̄ xp̄ianis inferebāt explicare. Cū aūt pz minime assentiret: sed xp̄m publice fateret: ad p̄ces parentū q̄ ne occideret timebant ab vrbe recessit: z. vij. somarios de diuitijs parentū accipiēs oneratos p ciuitates ytalie trāsiens pauꝑibꝫ erogauit Decio aūt anno egressiōis sue ab vrbe placentiā z inde mediolanū aduenies: sanctos Gerualiū z ꝓtbasiū ibi in carcere detineri reppe rit: audito aūt q p nazariū ad ꝓstātiā fidei animarēt cito vinctus ad ꝓfectū trabit: z in ꝓfessiōe noīs xp̄i ꝙseuerās: fustibꝫ ꝓberatus extra ciuitatē ejcit Dū aūt de loco ad locū pgeret: mr eius q̄ tā obierat apparuit et q ad gallias pgeret ī somnis admonuit. Cū aūt genebellis aduenisset z plures ibi p̄dicādo ꝙertisset: q̄dā matrona filiū suū elegantē puez noīe Celsum ei obtulit: rogās vt eū baptizaret z secū duceret. Qō audiēs p̄fectus galliaz: ip̄m cū puero celso vinct⁹ retro manibus z collo catbena ꝓstrictū in carcerē reclusit: vt die sequēti eū tormēt⁹ afficeret. Tūc vroz sua misit ad eū dicēs iniustū esse iudiciū: vt innocētes occideret z deus omī potētes vindicare ꝓsumeret. Quibus ꝓbis ꝓfectus correptus sctōs absoluit: sz ne ibi p̄dicarēt interdixit. Venit exinde ad ciuitatē treuer⁹: vbi p̄dicās z multos cōuertēs ibi eccliam edificauit. Qō audiēs Cornelius vicari⁹: neroni ītimauit: q̄ plures milites ad capiēdū ip̄m emisit. Ip̄m aūt inuentū iuxta dictū oratoriū ligāt dicentes. Magnus nero te vocat. Quib⁹ nazarius. Inꝓpositus rex incōpositos milites hz. Quare venientes honeste nō dixist⁹ mihi. Nero te vocat: z venisse. Uinctū igit ad neronē ducebāt: z Celsū puez ploranteꝫ alapis cedentes vt seqrēt vrgebāt. Quos cū nero vidisset iussit eos in carcerē mitti: donec excogitat⁹ supplicijs faceret interire. Interea dū nero venatiōi insistēs vulneratus fuisset in pede z sat⁹ doleret: recolēs nazarij et existimās deos sibi iratos q: tādiu sctōs viuere pmisisset z ꝓterea illud pati: iussit nazariū calcibꝫ tunsuz z Celsū puez ꝓbꝫ flagellatū in carcere añ eū p̄senta ri. Uidens aūt faciē eius Nero vt sol lucere: putās se arte magica illudi: dixit eis vt artē magicā deponerēt z dijs imolarēt. Ductus ḡ ad templū nazarius: rogauit vt oēs exirēt Quo facto ipo orāte: oia ydola ꝓfracta sūt ꝓpter qō Nero mādauit eos in mare p̄cipitari: z si euaderent igne cōburi. Mittētes ḡ eos in nauim in medium maris p̄cipitauerūt. Sz in mare ꝓiecti sup aḡs illesi steterūt. Magna aūt tempestas circa nauem orta est: ita vt piditarent. Timentes ḡ submersionē suā: penitentes de malis suis se sanctis recōmendabāt. At illi vultu hilari ambulātes sup aḡs ascenderunt illā: z subito facta est trāquillitas mag̃: deinde Januā accedens cū multos sua p̄dicatōe ꝙertisset: postmodū mediolanū ꝙenit. Sz anolinus ꝓfectus remanēte Celso in domo cuiusdā matrone: nazariū in exiliū misit. Qui romā remeās inuenit p̄em suū iā senem sz xp̄ianū. Qui inq̄situs a filio ō mō sue ꝙersiōis insinuauit petrū sibi in vsu apparentē admonuisse: vt vroꝛē z filiū credentes in xp̄m imitarēt. A temploz aūt pōtifi cibus mediolanū in exiliū cū multa iniuria est redire compulsus: ibiq̄ p̄sidi p̄sentatus: iussu eius cuz Celso puero decollatus est. Acceptis vo corpibus a xp̄ianis z in ort⁹ sepultis. quidā sanctus vir ipa nocte admonitus a sctis ipis vt in domo sua eoz corpa pfunderet: se peliret: ō diligenter effecit. Post multū tp̄is deus horū corpora sancto Ambrosio reuelauit. Celsum in suo loco relinq̄ns. Nazariū q̄si eadem hora sepultuz miro odore fragrātie integrū z incorruptū cū capillis z barba reperiens ip̄m ad eccliam ap̄loz trāstulit: z honorifice sepeliuit. Passi sunt aūt circa annum dñi. l vij.

Sctūs quoq; Den- §. I

nius de nobili genere rome oriundus: cum a sancto petro apostolo fuisset ep̄s benedictus: ad p̄tes galliarum ab eo fuit directus ad euangelizādū regnū xp̄i cum sctō Dyonisio parisi⁹ futuro epo: z sancto Eucbario tereuerensis ciuitatis epo: z sancto Saulniano senonis futuro epo: z sancto Symiero suessionensi futuro epo: z alijs septem epis z domiciano subdyacono: qui q̄si ex vno vtero fratres in xp̄o esse noscūt. Cūq; a roma. xviij. milliario diuertissent contigit Domicianuz subdyaconum ex hac luce migrare. Quo sepulto sanct⁹ Den

nius reuersus est ad vrbē:btō ꝑetro casū lach:ymabi liter exponēs mīgtionis socij sui. Cui petr⁹:accipe fim briā vestimenti mei: t reūtere ad locū sepulture domi niciani:ponensq; eū sup sepulchrū dices Imperat tibi dñs ihs xps t mgr me⁹ petrus: vt q̄līt ore suo tibi mā dauit vt pgeres mecū socius ad ꝑdicandū vbū dei gē tib⁹:ambulare nō tardes. Qō cū fecisset subito surrexit incolumis:t cū eo iter arripuit. Ad citatez igīt cathalanensem ydolatrie deditā vt cetere gentes puenerunt Vbi dñs mīltas vtutes p eos opat⁹est:cecꝫ restituendo visū:surdis auditū:claudis gressū: t q̄cūq; in infirmitate ꝓstitutus p brī menni pōtificꝫ auriliū si fide integ postulasset:ad pstinā reducebat sospitatē. Cūq; ꝓpe gētilitatis errorē t duricīā cordis eoꝝ ppl's citatꝫ catbalaneñ. eū recipe noluisset:nec ei⁹ doctrinā:vir scūs diuina inspiratōe pmot⁹ cū ꝓsilio mīstroꝝ ī deſtū locū distātē a citate p vnū miliare secessit:ibiq; p ānū pmānsit die noctuq; oꝛoibꝫ t ieiunijs vacās cū socijs. Contigit āt q̄ q̄dā puer nobīl' submersus ē in fluuiolo q̄ erat iuxta portā citatꝫ. Qō cū coguissent gentes t validissimū planctū sup defūcti corpus excitarēt:cognit⁹ vtutibꝫ sancti mennū ad ei⁹ spelunca accesserūt:lach:ymabiliter supplicātes vt filiū suū suscitaret. Qui ad locuꝫ vbi cadauer iacebat aduentēs oꝛonibus suis vite restituit t saluti:ꝑm baptizās. Ex q̄ miraculo fama vtutꝫ ei⁹ p ciuitatē diffusa:rogauerūt eū ppl'i vt ciuitatē ingredereť vt pōtifex:t cū mag̃ multitudine bonoꝛabiliter associarūt. Peruenīēs aūt ad portā ciuitatꝫ tres ce cos t tres leꝛosos q̄s in via inuenīt in noīe trinitatꝫ t signo crucis exꝑsso ꝓtinuo sanauit. Pōtifex g̃ susceptus totā ciuitatē pene ad fidē puertit t baptizauit: t diuinis eruditionibus vt bonus pastoꝛ annis.lxxx.gubernauit:oꝛonibus:ieiunijs t elemosynis insistendo.

Capl'm.XXVIII.

E discipulis pauli apo

stoli. Inter oēs illos p̄cipuus fuit t p̄m⁹ doctoꝛ eccl'ie post apl'os exꝛ scribentibꝫ btūs dyonisi⁹ ariopagita:q̄ sic denominat a loco vñ oꝛtū⁹ fuit t scolas pbī tenuit vt summ⁹ pbs. Vñ t dicebat erā Theoseph⁹ ꝓter eminentiā sapie:a theos q̄ est de⁹ t sephos q̄ est sapies:q̄si de⁹ sapiēs. Propꝛea aūt dicebat villa illa natiuitatꝫ sue ariopagus:q; ibi mars colebat ꝓdeo. Dr̄ eī ab ario q̄ est mars t pag⁹ q̄ ē villa:q̄si villa martꝫ. Hic g̃ cū esset gentil': vidēs eclipsim sol' q̄ accidit in passiōe xpi esse innaturalē:q̄ tūc erat in elyopolim egypti ciuitate cū appollophano astrologo maxīo:vt ipemet refert scribēs ad Policarpum dixit. Hec noꝛ quā nouā miramur totius mōi vēturā lucē significat. Pbī aūt q̄ erāt athenis dixerūt. De⁹ nature patit:vel fm alios dixerunt. Aut oꝛdo nature puertit aut elemēta mentiunt:aut de⁹ nature patit t elemēta sibi compatiunt. Propterea em̄ erat p̄ cursū naturalē illa eclipsatio solis in xpi passiōe facta: tū q; luna erat quintadecīa:vñ in maxīa distātia a sole:tū q; vl'is fuit p totū oꝛbem eadē hoꝛa. Nā in elyopolim in oriēte fuit vt refert dyo. t in occidēte rome vt refert Oꝛosius. Tū q; fuit diuturnioꝛ naturali. Nā a sexta vsq; ad hoꝛam nonā vt scribūt euāgeliste: vñ p tres hoꝛas. Athenienses igīt pbī fecerūt erigi ꝓter p̄ nouū altare ad honorē illius cuius cā talis eclipsis accidera t innaturalis: titulū ei imponentes. Ara ignoto deo. Paulus igīt apl's cū ꝓficiscī eēt athenas vbi erāt diūse secte pboꝝ scz Epicuri ponentes beatitudinē i voluptate t stoyci asserentes felicitatē in animi vtute ꝓsistere:p̄dicabat t disputabat cū eis. Inter q̄s erat t Dyonisi⁹ pbs maximus. Respiciens g̃ paulus aras illoꝝ deoꝝ t eaꝝ titulos:cū legisset in vno titulo Ara ignoti dei:dixit Paulus ad Dyonisiū. Quis est de⁹ ignot⁹ cui ara hec dedicata est? Adhuc inchr dyonisius nō est nob demōstrat⁹ sz est incognit⁹ t seculo venturo futur⁹ Ipe est deus q̄ regitur⁹ est in celo t in terra t regnū ei⁹ nō accipiet finē Et paul⁹ ait. Quid vob vid:homo erit an spūs deoꝝ Rñdit Dyonisi⁹. ver⁹ erit de⁹ t ver⁹ hō:t ipe renouatus est mōm:sz adhuc incognit⁹ est hoīb:t in cel' apud deū ꝙuersatio ei⁹. Tūc Paul⁹ ait Illū deū vob p̄dico quē appellatꝫ incognitū. Lepitq; p̄dicare incarnatiōnē:passiōnē:ceteraq; mysteria fidei. Cū aūt casu q̄dā cecus inde trāsiret:dixit dyonisius paulo. Si in noīe huius quē annūcias t deū asserꝫ būc illuminaueꝛ oīno credā. Cui apl's:ne dubites b arte magica fieri vel vtute alia q̄ ibu xpi:tuipe b ꝓferas. In noīe ibu xpi lumen recipias. Quo dicto illuminatus est cecus: t Dyonisius ydolis relictꝫ cōūsus ad fidē cū vroꝛe sua damari t familia baptizatus est. Qui a Paulo instructus p triennīū cū eo ꝙuersatus: t de celestibꝫ q̄ ipe ī raptu viderat multa edoct⁹:athenienſiū demū ab eo epūs est oꝛdinat⁹. Ibiq; dyonisi⁹ maxīmā ptē patrie ad fidē conuertit:postea vo epm aliū sibi subrogās romā pꝛexit passiōe apl'oꝝ pacta:a scō Clemente papa in frāciā direct⁹ cū rustico pbro t eleutherio dyacono ad vrbē parisius ydolis p̄ ceterꝫ deditā ꝓperauit. Ibiq; post multoꝝ ꝙuersionē fabricata eccīa: t clericꝫ diuersi oꝛdinis ampliata: tāta in eo celestis gra enituit: vt pontifices ydoloꝝ ꝫ eū sepissime seditionem ppl'i excitātes:t plebes innumeras armatas ad eū cōpbendendū mittentes moꝛ eo viso oi feritate deposita añ eū se ꝓsternebāt aut pauoꝛe nimio soluti a p̄tia eius diffugiebāt. Sz dyabolus videns t inuidens sui cultura tm euacuari p̄dicatoꝝ sanctoꝝ: ad tantā ꝓsecutiōz fidelīū domicanū impatorē cōmouit: vt edictū daret:xp̄ianos vbicūq; reperient:aut ad īmolandū ydolis cogi:aut diūsis supplicijs occidi. Prefectus g̃ Fescennius ab vrbe pisius directus ꝫ xp̄ianos:cū inuenisset Dyonisiū populis p̄dicātē:captū cū rustico t eleutherio colaphizatū ꝙsputū t derisū:lotis durissimis alligatū: p̄sentari coꝝā se demādauit. Cūq; coꝝā eo ꝙstanter rñderet:ecce mulier q̄dā nobilis lubīū virū suū a magꝫ illis seductū: īmprobe q̄rebat. Qui accitus ad p̄m fidei ꝙfessionē occisus est: t sācta. xij. militibus vicissim gutissime flagellati cathenis oneratꝫ in tetꝝ carcerem detrudūt Sequēti vo die Dyonisius sup craterem ferreā suppositus flammis nudus exp̄dit: indeq; illesus ad bestias ferocissimas multo ieiunio excitatas p̄icit. Cū in eū impetuose currerēt:signo crucꝫ opposito subito māsuescūt Iterū iactatus in clibanum sed extincto statim incendio nil passus:diutius ī cruce toꝛquetur: indeq; depositus cum multis fidelibus in carcerem detruditur: vbi post longam ppl'i exhoꝛtationem dum ipe missaz ad cōmunicandum fideles celebꝛaret:apparuit ei dñs cum immenso lumine: t accipiens panem dedit ei dicens. Accipe hoc care meus: qꝛ mecū est maxīa merces tua. Exinde iudici p̄sentati t nouis supplicijs macerati t ad hoc seinuicem exhoꝛtantes: demum post oratonem flexis genibus decollāt t caput suum inter bracchia poꝛtauit:angelo duce t celesti lumine p̄cedente: a loco q̄ oꝛ mons martyrū vsq; ad ecclesiaz scti Dyonisij deꝛtauit:vbi nunc sua electione t dei ꝓuidentia requieſcit. Tantāq; melodiam angeloꝝ societas decantauit:q̄ multi q̄ audierunt crediderunt conuersi ad fidem:inter quos fuit t vroꝛ p̄fati lubīj:que clamans se xp̄ianam ab impijs occisa est in suo sanguīe baptizata

Quedã aũt nobilis matrona fidelis timẽs ne corpora sanctoꝝ in flumẽ vicinũ iactarent ab occisoribꝫ scrõꝝ inuitauit eos ad solenne cõuiuiũ: sicꝫ festino epulaꝫ gaudio eos detinẽs occupatos: interea corpa illoꝝ in agro longe sepeliri fecit: sed postea cessante rabie psecutiõis honorifice leuari fecit: passi sũt aũt ãno dñi. xcvj. etatis vo dyonisij. xc. In decretis di. xxxviij. Oẽs. &c. Substãtia nostri sacerdotij sũt eloqa diuinit9 tradita quẽadmodũ magn9 phibet dyonisi9. Et intelligit substãtia q̃ nõ ꝓsistat sacerdotiũ: sed q̃ sustẽtat & bene regit in officio eius: sicut bona tpalia dicũt substãtia hois q2 eis nutrit. Hic dyonisi9 edidit plures libꝝos in greco: trãslatos ab alijs in latinũ: libꝝũ scz de celesti hierarchia: & libꝝũ de eccl'iastica hierarchia: & libꝝũ de diuinis noibꝫ: & libꝝũ de mystica theologia.

Hic aũt dyonisius ·Ꝟ·j.

quendã discipulũ suũ sanctininũ noie epm ordinauit: & carnotũ ad pdicãdũ misit: ipmq; meldẽsiũ epm designauit: cui in sociũ & adiutorẽ antoninũ dedit. Dũ aũt ad italiã ꝓperãt: antonin9 febre correptꝰ & diebꝫ aliq̃t a sanctinino ei inseruit. Placet antonino vt mãdatũ dyonisij mgri eoꝝ impleat. Mãdauerat ei eis vt passionẽ ipi9 dyonisij diligẽter descptã sũmo deferrẽt põtifici: q̃ & atheniẽsibꝫ notũ facẽt. Sufficiẽter aũt relicto sanctinin9 hospiti: vñ antoninũ relictũ infirmũ vel qualescẽtẽ foueat: vl' defunctũ honeste sepeliat. Cũ vo sanctinin9 romanoꝝ fines attigisset: vidit in spũ defunctũ antoninũ socium suum: & hospitẽ in foueã cathabuli sui eleuati assere ꝓicere q̃ stercora & vrina defluebant. Festinãtissime aũt reũsus antonin9: de socio petit hospitẽ. At ille ficta mestitia ait mortuũ & honeste sepultũ. Mẽtit9 inq̃t sanctinin9 filii diaboli: in sterq̃linũ p iecisti. Ille ḡ timore pcussus leuauit asserez & sanctininus ait. Antonine frat in noie dñi nr̃i iesu xpi, p cui9 amore passus est dyonisi9 surge & pficiam9 obediẽtiã. Qui resurgẽs a mortuis cũ sanctinino ꝓfect9 est ad ciuitatẽ meldẽsem: vbi sanctininus plenus fide & operibꝫ bonis ad celeste demũ regnũ transiuit: cui successit in episcopatu antoninus q̃ simili fine q̃euit.

Laurãnus natiõe ro ·Ꝟ·ij

man9 diu cũ btõ dyonisio erudit9 ẽ. Et post pdicatũ i varijs locis euãgeliũ. &c. a carnoto miliario videns filios belial sibi occurrẽtes: q; putabãt ipm cũ socijs magnã pecuniã deferre: trepidãtibꝫ ac fugiẽtibꝫ socijs post lictores eos psequentes: malẽs sol9 q̃ socios cũctos pire: clamauit. Nolite innocẽtes pdere: pecunia quaz q̃rit9 apõ me est. Cõcurrẽtibꝫ igit oibꝫ illis latronibꝫ ad euz solũ vnũ tm̃ solidũ quẽ ꝓuiatico reseruauerat iuuenis rũt: vñ indignati caput ei9 abscinderũt. Regulus ex grecoꝝũ nobili ꝓsapia dyonisij soci9: auditoꝝ iohannis euãgeliste p tpe dimissis magnis diuitijs pauperibꝫ erogatis postea athenis dyonisiũ adiuit: et õ roma cũ eo arelatẽsiũ vrbẽ ingressus: post eoꝝ facilẽ quersionẽ ibi dẽ a. b. dyonisio pśul ꝓstituit. Hic celebrãs oratione dñica cõpleta & apl'oꝝ noibꝫ recitatis adiũxit & btis martyribꝫ tuis dyonisio rustico & eleuterio. Quo dicto stupefactus cur hec pter morẽ dixerit: admirãs vidit super crucẽ altar9 tres colũbas residẽtes: horꝝ martyrũ noia pectoribꝫ suis iscripta habẽtes: vñ intellexit martyriũ illoꝝ celebratũ ꝓut iuenit. Hic ḡ desiderio martyrũ accẽsus feliciss̃imũ ibi instituit epm. Et visitatis reliquijs scrõꝝ martyrꝫ syluanetũ ingredit & simulacrũ mercurij ad qõ multi ꝓuenerãt ꝓmisso cruc9 signo baculo suo ꝓcussũ dissoluit: populũ multũ exinde conuertit: puerꝫ a demonio obsessũ liberauit & asellũ suũ a demone inuasũ demũ in dño receuit. Jonius de pribꝫ atheniẽsiũ cũ btõ dyonisio venit: & euãgeliũ pdicãs iuxta parisius ꝓ cibo vtebat herbis crudis et poto aq̃ frigide: & in .xl. bis in hebdomada cibũ sumebat Abscissũ ãt sibi caput a paganis: p vnũ miliare mãibꝫ suis portauit post emissaz lucẽ õ celo vbi nũc q̃escit.

Hic dyonisius bea ·Ꝟ·iij.

ti eutropij ꝓsoci9 passionẽz ipi9 eutropij eo viuẽte pactã in frãcia lr̃is grecis scptã: & ipam scpturã pentibꝫ suis q̃ ia in xpm crediderãt in grecia ꝓ man9 btõ clemẽtis pape mitti ordinauit: quã calixt9 papa. ij. ꝓstãtinopoli in schola grecoꝝ reperies: & latinũ trãsferri fecit: vt refert Uincẽ. in spe. histo. li. xj. c. xvij. Hic igit Eutropi9 genere gẽtili edit9: excellẽtiori ꝓsapia ornãt9: quẽ babylonis9 admũd9 noie xerses & guma regina genuerunt bũanit9. q̃ in puericia lr̃is grecis & chaldaicis edoct9 ad herodẽ regẽ in galileã adiit: si forte aliq̃d curiosum discere valeret: & in ei9 curia aliq̃diu manẽs: cũ audisset miracula saluatoris multũ desiderabat eũ videre. Cuz aũt iesus abiit trãs mare galilee ꝓtigit eutropiũ se reperire põtẽ: qñ xps ex q̃nq; panibꝫ et duobꝫ piscibꝫ satiauit q̃nq; milia hoim: multũq; desiderabat cuz alloqi: & pedagogũ sibi datũ nichanorẽ q̃ndã timebat offendere. Rcũsus exinde ad pentũ domũ cepit pr̃i narrare dicẽs. Uidi hoiem q̃ dr̃ xps: cui i toto mũdo neq̃t sil'is iueniri: vitã mortuis: cecis visũ: surdis auditũ: claudis gressũ lepr̃osis mũdationẽ: oibusq; generibꝫ infirmitatũ sanitatẽ pbẽs. Quid pl'a. Quinq; milia hoim ex q̃nq; panibꝫ & duobꝫ piscibꝫ me põte satiauit. Hec audiens pr̃ ei9 admũd9 cogitabat q̃liẽ videre posset hũc iesuz. Nec ml'to post eutropi9 impetrata licẽtia a pr̃e: desiderãs itez videre dñm iesũ: hierusalẽ adiit cũ decenti comitatu causa adorãdi i tẽplo: qõ & plures gẽtiles faciebãt: õ diuisis pribꝫ aduenientes. Die aũt palmaꝝ videns dñm iesũ maxima turba associatũ: & pueros clamãtes osanna fili o dauid: & flores & ramos palmaꝝ & oliuarũ plurimos sternẽtes in via cũ intrat9 eẽt hierosolymã: & ipe cũ ceteris cũ seqbat: tristis tm̃ effect9: qa pre turba vix eũ posset videre: vñ & accedẽs ipse cũ multis alijs gẽtilibꝫ ad philippũ apl'm: dixit ei. Dñe volum9 iesũ videre. Qõ cũ eis ꝓcessũ fuisset valde letat9 ẽ: occulte ex tũc credẽs ei: reũsusq; ẽ in pr̃iam suã. Cũ aũt pceptisset eũ occisũ a iudeis valde doluit: & audita ei9 resurrectiõe & in celũ ascensiõe: letificat9: & zelo dilectiõis ad xpm p occasionẽ xpi factã a iudeis: in vltionẽ oẽs iudeos q̃ in babylone repti sũt occidi fecit. Dei de apl'is gloriosis simone & iuda in babylonia ad pdicãdũ xpm, p ficisceẽtibꝫ: & doctrinã suã pl'imis miracl'is ꝓfirmãtibꝫ: eutropi9 gaudio repletus nõ solũ ipe pfecte credidit & baptisma suscepit: & regẽ babylonie exhortat9 est: vt relicto gẽtilitat9 errore & iudeoꝝ superstitiõibꝫ: xpiana; fidẽ susciperet vt celoꝝ regnũ adipisci mereret. Qõ & factũ ẽ. Quibꝫ ꝓuersis apl'i Abdia quẽ de hierosolymis secũ adduxerũt epm creauerũt. Et post nõ multos dies cũ apl'i martyrio coronati fuerũt (vt dictuz est supra) eutropi9 eoꝝ passionẽ chaldaice & grece lr̃is cõmendauit. Audita ḡ fama miraculoꝝ q̃bꝫ pnceps apl'oꝝ chorus cabat rome: relict9 pentibꝫ & pr̃ia: romã pfectus est Qui cũ a btõ petro fuisset bonorifice recept9: & cũ eo aliq̃diu ꝓuersat9: & de mysterijs oibꝫ plen9 edoct9: regionẽ gallicã ꝓsilio ei9 cũ alijs fribꝫ aggredit. Cũq; vr̃bez. q̃ sanctonas dr̃ intrasset: ꝓ plateas ei9 & vicos discurrẽs verbũ dei instãter pdicabat. Mor vt illũ ciues barbaꝝ virũ esse cognouerũt: & inaudita sibi pdicãtẽ audierũt

indignãtes illũ extra vrbẽ faciũ adustũ ⁊ ptĩcis ꝓbe/
rarũ eiecerũt. Ille ꝙo patiẽter ferẽs iniurias in q̃dam
mõte iuxta vrbẽ tuguriũ ligneũ fecit in eo aliq̃diu ba
bitãs. Per diẽ nibilomin⁹ ad ciuitatẽ pdicatiõib⁹ eru
diẽdã descẽdebat⁊ noctib⁹ lach⁊ymis et vigilijs atq̃
oõnib⁹ in tugurio pmanebat. Tũq̃ plõgissimũ tẽp⁹
nõ nisi raros ad fidẽ traxisset dñi iesu xpi⁊romam de/
nuo adijt. Inuentẽs aũt petrũ iã in crucepassũ⁊a bea/
to clemẽte ordine tpali suscepto cũ dyonisio et socijs i
galliã direct⁹ est⁊ lachrymosis amplexib⁹ ⁊ salutati/
onib⁹ abinuicẽ discedẽtib⁹ dyonisi⁹ cũ socijs parisi⁹ ac
cessit. Eutropi⁹ ꝙo sanctonas reũsus est⁊ ibi oppor⁊u
ne impor⁊une instãs pdicatiõi zelo xpi plen⁹ ml̃os cõ
uertit⁊ baptisauit. Et inter ceteros filiã dñi ciuitatis
illi⁹ noie castella⁊ ꝓter qõ pr̃ eã abomin⁹ extra vrbẽ
misit. Hec puella ꝓ xpo eq̃nimiter ferens iuxta tugu
riũ scti viri bũiliter elegit in quo habitaculo cõmora/
ri⁊ in palacio cũ pentib⁹ delitijs affluentẽ idolis im
molari. Cernẽs aũt pr̃ impi⁹ eã nõ posse nec blandicijs
nec minis a ꝓposito fidei reuocare⁊furijs inuect⁹ ꝯ eu
tropiũ⁊ iussit carnificib⁹ ciuitat⁊ vt ipz fcm̃ lapidarẽt
⁊ fustib⁹ ac cor⁊rigijs plũbat⁊ cederẽt⁊ demũ securi capi
te illiso pemerũt in dicto tugurio in q̃ tũc sepult⁹ ẽ⁊ sz
postea cessantib⁹ psecutiõib⁹ ꝯ xpianos⁊et pzia illa ad
xpm̃ ꝙuersa⁊ igẽs basilica ibi edificata ẽ in hono⁊ẽ ei⁹⁊
vbi cor⁊pus ei⁹ requiescit creb⁊is miraculis chor⁊uscãs.

Eugenius ex socijs ·Ꝯ·iiij

bri dyonisij missus ab eo ad pdicandũ tolletanis⁊post
quersionẽ barbarice illi⁹ gẽtis desiderio vidẽdi beatũ
dyonisiũ⁊iter arripuit⁊ cũ esset ꝓpe parisi⁹ ad q̃tuor
miliaria obuiãs q̃busdã militib⁹⁊cũ interrogat⁹ fuisset
quẽ deũ coleret⁊ ipse rñdisset xpm̃ se colere⁊martyriũ
capit⁊ obtrũcatiõe ꝓmeruit. Taurin⁹ ex xpiana ma
tre⁊ pze gẽtili nat⁹⁊a clemẽte papa baptizat⁹⁊ dyoni/
sij spualis filij⁹⁊ab eo in galliã duct⁹⁊ ebroicẽn. ciuitat⁊
tãdẽ psul efficit. Predicãte autẽ i domo cuiusdã ciuis
noie lutij filiã illi⁹ diabol⁹ inuasit⁊ i ignẽ ꝓcipit⁊ quã
mortuã cũ suscitasset taurin⁹ nullũ adustiõis vestigiũ
in ea remãsit. Et cũ ml̃os baptizasset miraculis pluri
mis patrat⁊⁊vna die⁊ dixit gẽtilib⁹ intrãtib⁹ phanu⁊
diane ad orãdũ. Ecce dea vã rogate eã vt adiuuet vos
Sacerdotes aũt diane stabãt ꝓstrati⁊dicẽtes. Sãcta
diana inuictissima⁊vindica nos⁊ te deisto malefico vi
ro. Demõ aũt q̃ int⁹ latebat rñdit. Cessate miseri cessa
te me inuocare. Exq̃ eñ itrauit huc vir iste fu⁹ dei al/
tissimi igneis catenis ligo⁊nec loc⁊ ausus essez nisi ipe
iussisset. Et ait taurin⁹ ppl̃o. Vult⁊ videre deã vestraz.
Precepit ḡ demoni q̃ in statua manebat vt exiret et se
oñderet ppl̃o. Qui exiẽs visus ẽ a cũct⁊ in forma niger
rimi ethiopis⁊longã babẽs barbã et scintillas igneas
ex ore vomentẽ. Qõ videntes oẽs ꝓstrauerunt se ad pe/
des scti⁊rogãtes vt liberaret eos ab horribili bestia il/
la. Angel⁹ aũt dñi apparẽs vt sol ligatã bestiã secũ du
xit. Et inde destructa sunt idola⁊ eccl̃ie ꝙsecrate.

De sancta tecla disci ·Ꝯ·v

pula Pauli apl̃i⁊cui⁹ histor⁊iã ponit Uincẽ. in spe. hist.
li. x. c. xlvij. Sz qr inter apocrip̃has scp̃turas ꝓnũerat
di. xv. Sctã romana. ideo abbr⁊euiabit. Cũ paul⁹ apl̃s
de antiochia ychoniũ venisset⁊ secũ demam⁊ alexan
drũ erariũ comites⁊sz simulatos discipl̃os hẽt vt ipe
refert in epl̃is suis. Audiẽs honesifer⁹ aduẽtũ ei⁹⁊ei cũ
familia sua obuiauit⁊ ad sig̃ q̃ ei tit⁹ pdixerat videns
eũ iter ceteros statura br⁊eui⁊naso aq̃lino⁊ vultu ange/
lico⁊ipm̃ solũ bũiliter salutauit. Et cũ indignarent p/
dicti q̃ paulũ comitabãt cur⁊ eos nõ salutasset⁊rñdit
Honesifer⁹⁊qr in eis fructũ iusticie nõ videret. Cũ aũt
paul⁹ domũ ei⁹ introisset⁊ sp de cũctis fructib⁹ vtutũ
pdicaret⁊tecla ꝙgo Tamiro desponsata sedens ad fene
strã domui illi ꝓpinq̃ssimã⁊paulũ pdicãtẽ audiebat⁊et
ita fmõe ei⁹ quẽ facie nõ agnoscebat affecta⁊ deuicta
est⁊q̃ p triduũ a fenestra vt audiret nõ recessit. Qõ cer
nẽs mr̃ ei⁹ theodia misit ad ta miz. spõsũ tecle⁊q̃ lugẽs
filiã seductã⁊paulũ accusauit. Cũq̃ eaz a ꝓposito fidei
xpi ꝙcepte reuocare mr̃⁊ cõiũx nõ possent⁊paul⁹ capt⁹
ad carcerẽ duct⁹ ẽ. Quẽ tecla ad carcerẽ secuta ẽ⁊ ꝓter
qõ videtes eã ad paulũ affectã accusarũt vtrũq̃ iudi/
ci psentates⁊vñ paul⁹ flagellat⁹⁊ ciuitate expellit̃. Te
cla aũt igni adiudicata in flãmas spõte ꝓsilijt. Sz sta
tim ymber de celo ignẽ extinxit⁊⁊rãt⁹ terremot⁹ secu
tus est vt ml̃ti mo⁊rerent. Sic igit̃ tecla euadẽs ad do
mũ honesiferi accessit⁊vbi paul⁹ mãebat absc̃odit⁹. Et
gaudio repleta ex visiõe ei⁹ voluit se tõdere⁊ habituz
viri assumere⁊vt libere eũ seq̃ret doctrine eius auidissi
ma⁊sz paul⁹ nõ pmisit⁊timẽs ne aliq̃ tẽptatiõe subito
tẽptaret. Erat eñ pulcherrima. Profect⁹ ẽ igit̃ pau
lus antiochia⁊ tecla secuta ẽ eũ. Quidã autẽ noie ale/
xander antiochenor⁊ pm⁹ pulch⁊itudine tecle allect⁹⁊
cepit paulo plurima polliceri⁊si eam̃ suet traderet volu
ptati⁊q̃ oino recusauit. Ille aũt eã public̃e amplexa/
tus est⁊ cupiscẽtia rapt⁹. Illa aũt nõ ferẽs iniuriã cla
mydẽ ei⁹ dilacerauit⁊de q̃ ille erubescẽs q̃si sacrilegaz
iudici psentari fecit. Qõ ꝙfessa ad bestias ꝙdẽnat⁊⁊ q̃/
usq̃ eis tradat deuo⁊ãda cuidam ditissime matrone
noie trifena cui⁹ filia nup defũcta erat ꝓ honestate a
iudice custodiẽda tradit̃. Mittit̃ ḡ tecla in caueã an/
te leenã⁊q̃ tñ amissa oĩ feritate pedes tecle lingebat cũ
cto ppl̃o videtes⁊ admirãte. Exinde itez ad seuissimas
feras ꝓiciũt⁊sz leena ad pedes ei⁹ recũbẽs vsũ ꝯ eã im
petu venientẽ strä gulauit. Mittit̃⁊ leo seuissim⁹ ad
eã lacerãdã⁊sz leena pdicta ei obuiãs⁊ diu cũ eo cõfli/
gẽs pter mozium̃t leo⁊ leena. Postea in foueã ꝓfũdã
aq̃ plenã⁊ marinis beluis submergẽda et deuo⁊anda
mittit̃ nuda⁊sz apparẽs q̃dã nebula sup eã texit vt vi
deri ab hoib⁹ nõ posset⁊nec q̃q̃ molestie ei beluę itule
runt. Duos q̃z tauros ferocissimos inde eductã lami/
nas ignitas trahẽtes ipaz ligatã in eis ipositã exposiũ/
erũt ꝙsumãdã⁊sz in nullo lesa ẽ. Ex his oĩb⁹ igit̃ libera
ta paulũ mgr̃m suũ videre desiderãs⁊ ꝓ eo q̃rẽdo tõsu
rã⁊ virilẽ habitũ suscepit⁊⁊ cũ q̃busdã ad paulũ accel
sit⁊q̃ timuit ne aliq̃ tẽptatio accidisset⁊z. Qõ illa itelligẽs
vt eũ ꝙfortaret⁊baptizatã se esse dixit⁊⁊ sic in ei⁹ hospi
tiũ introiuit. Demũ ꝑ licẽtia pauli ychoniũ rediẽs de/
fũcto tamiro spõso ei⁹⁊cũ matrẽ ad fidẽ inducere non
valeret tecla in seleuciã pgẽs⁊ multos pdicãdo quies/
tens tandẽ in pace quieuit.

Reperiũtur et alij ·Ꝯ·vi

plures egregij⁊ illustres viri pauli discipuli⁊vt ex mar
tyrilogio patet⁊inter q̃s fuit Timothe⁹ ad quez duas
epl̃as scp̃sit. De eo sic scribit Policrates pb̃yt̃. Timo/
theus ciuitate listris licha onie or⁊t⁹⁊a paulo apl̃o edo/
ctus ẽ. Et cũ pegrin⁹ ei⁹ fact⁹ deuenit cũ eo ad splendi
dissimã epheseo⁊z metropolim a q̃ episcoparũ ibidẽ cõ
secut⁹ est pmus⁊regnãte apud romanos nerone⁊vbi i
doctrinis⁊ miracl̃is ac ꝙuersatiõib⁹ choꝛuscauit. Nõ
solũ aũt pauli⁊sz⁊ gl̃iosi theologi Johis cuãgelistę visoꝛ
⁊ auditoꝛ fact⁹ est. Cũ aũt adhuc creliq̃ę pme ydolatrie
epheſi remãsissent⁊in die abominabilis festiuitat⁊ eo/
rũ⁊sanct⁹ archiepc̃s Timotheus trãscurrẽs in po⁊ti⁊
medijũ hor⁊abat eos dicens. Uiri epheſi nolite ydola/

trie insanire: sz illū q deus est plane cognoscere t oparij diaboli indignati palis t lapidib⁹ iustū interfecerunt. Serui vo dei repausauerūt adhuc spirantē in mōte ciuitati adiacente: et in pace requieuit imperante nerua.

Quarto kal. Januarij apud arelatū celebrat natale scī Trophimi: cui⁹ meminit Paul⁹ scribēs ad Timotheu: q ab eodē Apl'o epūs ordinat⁹ pfate vbi pmus obxpi euāgeliū pdicādū est direct⁹: ex cui⁹ fonte (zozimus papa scribit) tota gallia fidei riuulos accepit. Itez pdie nonas Januarij natale bti Titi q ordinat⁹ ab Apostolo cretensiū epūs: ac pdicatiōis officiū fidelissime cōplēs finē beat⁹ adept⁹ est: ibiq sepult⁹: ad quē etiā Apostol⁹ epl'az scpsit. Itē. xiij. kal. Martij natale scī onesimi ō q scribit Apl's philemoni. Quē idē apl's epūm ordinans pdicatiōi sqz vbū ei cōmittēs: apud ephesiox ciuitatez relict: hic romā demū pduct⁹ est: atq ibi p fide xpi lapidat⁹: cui⁹ corp⁹ ad locū vbi fuerat epūs dat⁹ relatū est. Itē. iij. kal. Junij rome sctē Potētiane vginis q post i numeros agones post multox martyx sepulturas venerabiliter exhibitas: post oīes facultates suas p xpo pauplb⁹ erogatas: tādē migrauit ad celos. Quo etiam die ad xpm trāsitū fecit beat⁹ prudēs pr dicte vginis q ab apl'is xpi in baptismo vestit⁹ innocētie tunicaz vsq ad coronā vitā imaculataz custodiuit. Praxedis q̄z sacra vgo filia dicti prudētis t sororpotētiane post plurima pia opa t occultationē fideliū in domo sua tpe persecutiōis: q̄s vbo pascebat t cibo: hec demū post multas fideliū sepulturas in dño requieuit: haz fratres fuerunt novatus t timotheus. Itē. v. kal. Julij apud galatiam scī Crescētis di scipuli scti pauli apl'i q in gallias trāsitū faciēs: multos vbo pdicatiōis ad fidē querit. Rediens vo galatiā vbi fuerat epūs dat⁹: finem vite in bono ope psumauit. Itē natale scī epafre q a Paulo apl'o colos'epūs ordiat⁹ clar⁹ virtutib⁹ martyrij palmā p ouib⁹ sibi cōmēdatis virili agone pmeruit. Itē pdie yd⁹ decēbris apud narbonā natale scti Pauli pfessoris: quem Paul⁹ apl's ordinatū eidē vbi destinauit epūm: q cum ipo apl'o ad hyspaniā pdicādi gra pgens ibi relict⁹ est: vbi officio euāgelizādi nō segniter ipleto claris miraculis coronat⁹ dcuit. Itē Erastus ō q̄ Paul⁹ scribit. j. ad Lorſ. vl. Hūc Paul⁹ cū Timotheo misit ō asia i macedoniā q ab ipo paulo philippis epūs relict⁹ ibi martyrio coronat. Itē Crisp⁹ t Gayus de q̄b meminit Paul⁹ j. ad Lorſ. j. apud corinthū in dño requieuerūt.

Titulus. vij. de imperio vespasiani

Capl'm. j.

De imperio vespasiani.

Hugo floriacen. Vespasian⁹ igit illa turbida tyrānox turba discussa imperiū adept⁹ impauit annis. ix. mēsibus. vj. et diebus. xij. Hic cū esset in obsidione hierosolyme missus ab imperatore: q illa pria se a romanis rebellauerat: multis iā iudeox oppidis captis: audita morte neronis t successorū: horratu militū exercit⁹ sui imperator effect⁹. Titū filiū suū ad pficiēdā obsidionē relict: romā pfect⁹ est. Ut t romanis nō deesset nec iudeis: quē filij ei⁹ trit⁹ repsentaret. Impauit aūt vespasian⁹ imperatox septim⁹ vt scribit Euse. in cron. anno dñi. lxvj. A creatiōe vo mūdi q̄ter millesimo trigesimoquarto: sz pm aliā vsitatorem opinionez q̄dq̄es millesimo. cclxx. Hic vt inq̄t Sueto. quondā iter comites neronis cū cātāte eo aut discederet sepi⁹: aut pūs obdormisceret: grauissimā ptraxit offensam: phibitus q̄z nō gubernio mō: sz etiā publica salutatiōe secessit in patriā. Judea aūt puincia cū exercitu ei oblata est: q ab impio iugū subiectionis excussserat. Suscepta aūt censura ne quā occasionē discipline pmitteret: adolescentulū fragrantē vnguēto cū sibi p impetrata pfectura gras ageret: vultu aspnat⁹ voce etiā grauissima increpauit: lras q̄z revocauit. Adepto aūt impio amplissimos ordines t exhaustos cede varia et pcraminatos vetex negligētia purgauit: suppleuitq re cēsito senatu t eqte: submotis etiā indignissimis t honestissimo q̄z allecto vsq ad exitū vite civilis t clemēs: medio critatē gener⁹ neq dissimulauit vnq̄z: ac etiā frequēter alios ptulit: nihilq ornamētox appetiuit: amicox libertatē ac phox pximacia breuissime tulit: offensarūq t iniuriax minime memor: executor ue: vt suspicio aliq̄ vel met⁹ ad pniciē cuiusq̄z cōpelleret tm̄ abfuit vt morientib⁹ amicis q̄ndā cauēdū ee ō q vulgo crederet genesim hre ipatorią. Insup pculē fecerat spōdēs q̄q̄z būficii mēore factorē: filiā q̄z host⁹ sui vitelli splēdidissime maritauit: dotauit etiā t instruxit. Sola ē q̄ i eo merito culpak cupiditas pecūie. Nō ei pter⁹ fuit vespasian⁹ h omissa sb galba vectigalia revocasse: nova t gnia ad didisse: auxisse q̄ cijs: tributa nōnull' etiā duplicasse. Sz negociatiōes q̄z vel puato pudēdas publice exercuit: nec cādidatis q̄dē honores rei suetā ino rijs q̄z nocentibus absolutiōes vēdicare cūctat⁹ ē. Credit q̄z pcurator rū rapacissimū quēq̄z ad ampliora officia ex idustria solit⁹ pmouere: q̄s locupletiores factos m or cōdēnaret q̄b q̄dē vulgo p spōgijs diceba vt: q̄ q̄si siccos made faceret t exp̄mere t humētes: q̄dā natura cupidissimuz tradūt. Sūt ecōtra q opinent ad manubias rapinasq̄z necessitate cōpulsū sūma erarij fisciq̄z inopia. Qō t veri simili⁹ videt: cū t male ptis optime vsus est. In oē hominū gen⁹ liberalissim⁹. Explevit censu senatū. Consulares iopes q̄ngenos sexternis sustētauit: plurima sq̄z p totū orbē ciuitates aut tremotu aut icēdijs afflictas restituit i meli⁹. Ingenia t artes vel maxime fouit. Primus e fisco latinis grecisq̄z rhetox ānua cētena pstituit pstātes poetas q necnō t artifices magā mercede dotauit.

De destructione hie ·§·i·

rosolyme t exterminio t dispsiōe iudeox q̄ facta est vespasiani anno scdo impij sui p titū filiū suū: q pnūciata fuit p danielē pphetā p q̄ngētos t. xxxv. annos añ eius euersionē: vt ptz Dañ. ix. in. lxx. hebdomadib⁹ annorū: vbi ōz in fine illi⁹ visiōis. Et ciuitatē t sanctuariū dissipabit ppl's cū duce vēturo. s. tito: t finis ei⁹ vastitas. Cuius excidij causam pmisit di: Occidet xpūs a iudeis post sexagintaduas hebd̄. t septē: de q̄b pmiserat in. lxx. hebdomada annox vicz: nō diex pm expositionē omniū doctox. Dñs etiā t saluator nr̄ b̄ pdixit p. xl. annos añ ipam desolationē: q̄n scz vides ciuitatē in die palmarū in mōte olivet: fleuit sup eā dicēs inter cetera. Venient dies in te t circūdabūt te inimici tui vallo: t coangustabūt te vndiq̄z: t ad terrā pternēt te: t nō relinquēt i te lapidē sup lapidē. Et causaz tāte calamitatis assignās subdit: Eo p nō cognoueris tēpus visitatiōis tue Luce. xix. scz nō recipiēdo xpm vt suū saluatorē t credēdo i eū. Qz igit vt ait Hiero. di. xciij. Dyacōi. Moderatio ōz t pietas solū nostrū redituz querit: ac nos cupit longa sua bonitate saluare (diu expectādo vicz) sz si non quertimur: si duri sumus: si vsq̄z in finem in malis pseueramus (ait idē) nō misereť deus assidue peccantiū. Ideo postq̄z expectati iudei p. xl. annos post passionē in obstinatione sua permanentes perfidie: q̄nimmo t christicolas vbiq̄z psequentes: demū exterminati sunt de terra. Eius obsidionis ordinē calamitates: cedes t subuersionē narrat plene Josephus in. vij. lib. de bello iudaico: qui

refert in eodē etiā multa ꝓdigia ꝛtigisse:nō multo an/
te euersionē eiꝰ. Nā stella ꝑfulgēs ꝓ oia gladio sil/
sa ē ciuitati iminere:quā q̄dā cometē vocāt: q̄ ꝓ totum
annū exitialib⁹ flāmis appebat ardere. In festo azymo
rū hora noctꝭ nona tāt⁹ fulgor arā tēplūq; circūdedit.
vt oēs diē clarissimū factū putarēt. In eadē festiuitate
vitula ad īmolādū ducta enixa est agnā. Post aliquos
dies post solis occasū visi sūt currus ꝛ q̄drige in oēz re/
gionē ꝑ aerē ferri:ꝛ armatoꝝ cohortes misceri nubib⁹:
ꝛ vrbes circūdare agminib⁹ impꝛouisis. In alio die fe/
sto q̄ pentecosten appellāt:nocte sacerdotes tēplū in/
gressi ad mīsteria ex more cōplenda:motus quosdaz
strepitusq; senserūt:ac voces subitas audierūt dicētes.
Trāseam⁹ ab his sedib⁹. Ān quartū annū belli q̄dam
noie iesꝰ anani filiꝰ i festo tabernaculoꝝ repēte clamare
cepit. Uox ab oriēte:vox ab occidēte:vox a q̄ttuor vētꝭ:
vox sup hierosolymā ꝛ tēplū:vox sup spōsos ꝛ sup spō
sas:vox sup vniūsū pplm. Predictꝰ vir capit̄:cedit̄:ver
berat̄:sꝫ ille aliud dicere nequiēs. quāto plꝰ ꝛberabat:
tāto fortiꝰ eadē clamabat. Ad iudicē ducit̄:tormentis
dirꝭ afficit̄:vsq; ad patefactionē ossiū laniat̄:sꝫ ille nec
ꝑces nec lachrymas effundebat:sꝫ cū q̄dā vlulatu ꝑ sin
gula pene ꝛbera eadē ꝓferebat:addēs:ve ve ve hieroso
lymis. Nec Josephꝰ. Cū ḡ ad rebellantē iudeā subiū/
ciendā vēturi eēnt vespasianꝰ ꝛ titus:cū in exercitu ro
manoꝝ xp̄icole q̄ hierosolymis erāt admoniti sūt ꝑ an
gelū:vt inde recedētes trās iordanē in ciuitates agrip/
pe ad habitādū irēt. Uespasianꝰ aūt cū exercitu appli/
cuit ad ptes iudee. Et cū venisset multitudo maxia iu/
deoꝝ ex oī natiōe q̄ sub celo ē:vbi fuerāt dispsi ꝑ diuer
sas ꝑteritas captiuitates ad festū ꝑcipuū azymoꝝ fin
mādatū legꝭ eoꝝ:tūc obsessa est ciuitas hierosolymoꝝ.
Et vt ait Egesippꝰ li.v. anno ꝓmo delati impij vespasia
no:iudea bellis asperꝭ ꝛ seditiōib⁹ domesticꝭ lacerabat̄
Trinoq; p̄lio ciuitas hierusalē itra se laborat: nulla re
quies:nulle indutie dabant̄:momētꝭ oīb⁹ dimicabat̄:
ꝛ inūeri iugulabant̄:manabat sāguis vniūsa replebat:
ꝛ q̄si fluuiꝰ etiā ꝑ interioꝝes tēpli recessus decurrebat ita
sanguīe:incēdio ruina:fame:totiꝰ vrbis innūeri succi/
debant̄. Nullꝰ locꝰ piculo vacabat:nulla fugiēdi copia
erat:pauor vbiq; clamoꝝ:moriētiū gemitꝰ:viuētiū de/
speratio:vt miserabiles diceres q̄ remāserāt: btōs q̄ ab
ierāt. Quō decepta es ciuitas pplis tuis: expugnata ar
mis tuis:q̄ solebas sine armis vincē:sine p̄lio hostē fe/
rire:cū ꝑ te angeli dimicarēt:ꝛ militarēt tibi fluctꝰ ma
ris:hiatꝰ ēre:celi fragoꝝes. Ecce habes q̄ petisti:agno/
sce tibi hodie barraban viuē:ihesū ꝛo mortuū eē. In te
em̄ regnat seditio ꝛ pax sepulta est:vt crudeliꝰ a tuis pe
reas:q; si pires ab alienis. In tēplo igit̄ ipō ꝓ unguētis
bñ olentib⁹:ꝑ tymiamatib⁹ bñ spirātib⁹:ꝑ diūsoꝝ flo/
rū grauis erat in sepultoꝝ cadaueꝝ feroꝝ:q̄s pluuia dis
soluerat:q̄s flāma cōbusserat:q̄s sol calefecerat. Neq;
em̄ humare coꝛpa cuiq; vacabat coꝛū:q̄ vel in tēplo vel
circa plateas necabant̄. Qua bellū inē se occupabat:fe/
riendiq; magꝭ q̄ humādi cura vniūsos tenebat:nihilq;
magꝭ in tātꝭ calamitatib⁹ q̄ mīsericordia pierat: q̄ sola
solet alleuiare miserias:solari erūnas. Quidā tñ latro
nes i alios seuiētes:feroꝛē occisoꝝ ḡuiter ferētes: ō mu
ro relicias defūctoꝝ ī ꝑfūda ꝑcipitia deiciebāt. Itaq;
ritꝰ vespasiani q̄ bellū a ꝑe suscepat:aspiciēs ꝑruptos
spec⁹ cadaueꝝ plenos:saniēq; dilacerat̄ visceribus inna
tāt̄:alte ingemuit ꝛ manū ad celū leuās testabat neq;
q̄ sibi illud asscribēdū:q̄ veniā dare voluisset si seditio
ꝓcederet:expectasse sese vt pacē rogarēt paratū ꝛ inco/
lumes seruare:si ꝛ deposuissent bellū. Māneus q̄z la/
zari asserebat ꝓxīā portā sibi creditā. xv. milia moꝛtu/
orū elata:additis ad hec octingētis octuaginta funeribus:
idq; solo coꝛ nūero collectū:q̄ mercede publica sepulti
forēt:ꝓter eos q̄s sepelierūt sui. Que aūt sepultura nisi
vt de muro deiicerent̄ cadauera. Eoꝝ q̄z que ꝓter ma
gnitudinē infinitā efferri cadauera nequiuerūt: nume
rū fuisse ineffabilē q̄dā asserebāt vltra coꝛpa extra por/
tā delata. Nā pleriq; etiā de vltimo oꝛbe ad tēplū vene
rāt ad oꝛandū in die festo.

De fame acerbissima ·Ꝟ·ij

q̄ eos p̄ssit ꝛ auaricia eoꝝ. Eoꝝ aūt pleriq; q̄ ad roma/
nos ꝛfugerāt:cū accepto cibo aluuꝫ purgarēt:egerebāt
aliq̄ hymones aureos q̄s absoꝛbuerāt cū fugā adoꝛna/
rēt:ne depheēsi nō solū dispēdio:sꝫ etiā piculo forēt. qꝛ i
sidiatoꝛes oīa scrutabant̄:sceluspq; ducebāt auꝝ q̄s ꝓ
ter latrones hīe. Nec itaq; iudei miserabili specie inter
inq̄namēta alui aurū legebāt. Cōperit ꝟ q̄dē assirius ꝛ
ab vno in oēs opinio manarat:q̄ ꝟ genus hoim ꝑceps
ad auaricia ꝛ patū ad ꝛsutia:nihil tā atroꝝ sit q̄ ō refu/
giat:nihil tā turpe q̄ studio pecunie erubescat. Assirijs
itaq; in arabes diffusa est fama:q̄b nō est minoꝝ auari
cia:ꝛ feritas barbarice ꝑioꝝ imanitati q̄ freti eēnt au
ro iudei: diripiūt ḡilli q̄ scio q̄ aduenientes cernūt:licet
ꝛtra phas:ō legē deditionis:ō ꝓmissū cesarꝭ q̄s occidi
eos nō licebat. Inscindūt aūt viuētes adhuc cruētisq;
manib⁹ cuiscerā vētris secreta:aluū scrutant̄:ꝛ inē ei⁹
manātia purgamēta auꝝ ingrūt. Deniq; vna nocte fe/
re duo milia viroꝝ discissa sūt tali flagitio. Aliaq; erū/
na ḡuis in his q̄ ad romanos trāsfugerāt accidit. Naz
desuetꝭ edēdi officijs vbi data ē alimēti copia:cepit esse
cib⁹ oneri q̄ pus erat vsui. Nulla vis erat dētiū vt cibū
māderēt. Obriguerāt iterioꝛa viscer:obstructi erāt du
ctus ciboꝝ:aruerāt iecorꝭ vene q̄ cibos attrahunt. Bi
lis pierat:auiditas crescebat:ruebāt sup cibos miseri:
ꝛ inualidos moꝛsus moꝛe infantiū meditabant̄. Pleri
q; oēs alimētis ipō gaudio deficiebāt:atq; inē exopta/
tos sibi cibos moꝛiebant̄: Eratq; pōpa lachrymabilis
cū ples a cibo ad piculū surgerēt q̄s ad salutē: inflabāt
em̄ isolito cibo q̄si q̄dā ydropis moꝛbo. Et si edēdi aui
ditas modi nescia sup mēsurā ingerebat: repētino fortꝭ
cibo dirūpebant̄. Nihil em̄ mixꝫ si exhaustꝭ piculo cib⁹
ē. Nā ꝛ post biduanū ieiuniū si q̄d auidꝰ sūpserꝭ:statiz
crudescit. Nōnulli aūt eoꝝ euaserūt q̄dā arte pēsantes
cibi moderamia donec dissueta edēdi caro ad suos vsꝰ
rediret. Igit̄ destructꝭ edificijs tēpli finitimis et etiam
porticib⁹:ptim a romanis:ptim a iudeis ipis:nuda iaz
erat tēpli facies ꝛ seua hoiz fames. Insidiabant̄ sibiīm
uicē q̄s cui raperet cibū. Ubi alimēti supitio:ibi bellum.
Necabant̄ etiā charissimi:discutiebant̄ defūcti:ne q̄s i
tra coꝛū amict⁹ cib⁹ lateret ꝛpto oꝛe sicut rabidi canes
auraꝝ captātes spiramia hucatq; illuc circūferebātur
duce inopia. Et cū alia famis solatia nō reppirēt:detra
hebāt coꝛias scutꝭ vt cibo sibi eēnt q̄ psidio non essent.
Mādabāt calciamētū. Nec pudoꝛ erat soluꝫ pedib⁹
oꝛe suscipe ꝛ lingua lambē. Uetuste q̄z palee q̄ olim pie
cte erāt nō mediocri studio req̄rebāt: ꝛ si q̄s reperierat
grādi p̄cio mercabant̄.

De mliere q̄ comedit ·Ꝟ·iij·

filiū. Erat q̄z maria locupleꝝ femia ō regiōe trās iorda
nē:q̄ belli terroꝛe exoꝛto hierosolymā se ꝛtulerat:vt tu
tioꝛ eēt:bui⁹ opes ꝓncipes factionū certatim iuaserant.
Alimētoꝝ etiā si q̄d p̄cio q̄siuerat:ō manib⁹ ei⁹ euelle/
bant̄. Defecerantq; iā oīa ꝛ delitijs assueta:asperioꝛa pa
liaꝝ vel coꝛioꝝ dura nō emolliebat. Seua itaq; fames
intimis se infudit medullis:exasperauit bīoꝛes:mētē

exagitauit. Habebat aũt infantulũ cui⁹ vagitu excita/ta: cũ se ⁊ ipm puulũ macerari videret: tãtis victa ĩma nitatib⁹ amisit affectũ. Conuersaq; ad paruulũ sic ait. Quid faciã tibi o puule: scelus te circumstãt oĩa: bellũ: fa mes: ĩcẽdia: latrones: ruine: cui te moritura credã: aut vite tantillũ relinquã. Sperauerã q; si adoleuisses me pasceres matrẽ aut sepelires defunctã. Sz q̃d agã misera viuẽdũ tibi ac mihi nullũ video subsidiũ: cui te reseruabo: ĩ q̃ te recõdã sepulchro: ne canib⁹ alitib⁹ vel ferꝫ pdas sis. O suauia mihi viscera art⁹ tocũdi puſq; vos cõsumat fames reddite mihi matri qõ accepistis: redite ĩ illud naturale secretũ in q̃ sũpsist⁊ spm̃: domicilĩũ tibi ĩ eo parat tumul⁹ defuncto. Exosculabor q̃ te: ⁊ qõ nõ habet spaciũ amor⁊: habeat vis necessitat⁊: vt ipa deuorez meos art⁹: nõ simulatis sz impssis moritib⁹. Fecim⁹ qõ pietatis fuit: faciam⁹ qõ suadet fames: tua tñ causa melior ⁊ q̃dã pietat⁊ species: q; tolerabilius est q̃ mr̃ dederit cibũ viscerib⁹ tuis: q̃ q; te mr̃ aut occidẽ põt aut deuorare. Hec dicẽs auerso vultu gladiũ dimersit: ⁊ ĩ frustra filiũ secãs ĩgni ĩponit: ptẽ operuit ne q̃s supueniret. Sz odor ĩcẽsi peruenit ad p̃cipes factionũ: q̃ cõtinuo odorẽ secuti hospitiũ introeũt mulieris: minãtes necẽ q; ipis ieiunãtib⁹ ausa esset edere atq; extorres cibi facere quẽ reppisset. At illa ptẽ inq̃t vestrã vobis fuaui: nolite indignari de meis viscerib⁹ vobis cibũ paui. Consedete ociꝰ mẽsam apponã. Hec dicẽs discooperuit ambusta mẽbra ⁊ epulãda obtulit adhortatiõe hmõi: hoc est p̃adiũ meũ hec portio vestra: videte diligẽti⁹ an vos fraudauerim. Ecce pueri man⁹ vna: ecce pes: ecce dimidiũ reliq̃ corpis. Et ne alienũ putetis filiu⁹ me⁹ est. Nũq̃ fuisti mihi dulcior fili: tibi debeo q; ad huc viuo: tua suauitas aiam meã tenuit: ⁊ pduxit mr̃i tue misere diem mort⁊: venerũt necaturi ⁊ quiue facti sũt: habebũt ⁊ ipi qõ tibi debeãt: cũ epulas meas sumpserint. Et ad illos horrore pculsos ait. Quid exhorret⁊ animo: cur nõ epulamini qõ mr̃ feci: gustate ⁊ videte q; suauis est filiu⁹ meus: nolite fieri molliores mr̃e: ifirmiores muliere. Ego quidẽ tales paui epulas: sz ⁊ vos sic epulari matrẽ feci/stis: ⁊ me quidẽ tenebat passio: sed vicit necessitas. Repleuit ꝓtinuo totã vbẽ tãti sceleris nephas: ⁊ vnus sẽsq; paricidalis quiuq; ministeriũ exhorrescebat. Peruenit q̃z ad romanos hui⁹ facti ĩmanitas. Nã pleriq; hoc horrore pterriti ad hostẽ ꝓfugerũt. Quo cõpto cesar tit⁹ execrat⁹ infelicis terre ꝓtagiũ man⁹ ad celũ eleuans talia ptestabat. Ad bellũ q̃ppe venim⁹: sz nõ cũ hoib⁹ q̃n potius adũsus rabiem beluaꝝ dimicam⁹. Nã ⁊ fer⁹ suos fere diligũt: q̃s ⁊ in fame nutriũt ⁊ alienis pascunt corporib⁹ a ꝓsimiliũ cadaueꝝ se abstinẽt cadaueribꝫ. Hoc vltra acerbitatẽ ẽ: vt mẽbra q̃ genuit mr̃ deuoraret: mũdus ego ab hoc ꝓtagio: tibi me absoluo q̃cũq; es in celo potestas. Scis p fecto q; ĩtimo affectu pacẽ frequẽr obtuli. Et qõ nõ pudet dicere: victor rogaui q; pcẽ eis volui. Sz q̃d facerẽ repugnãtib⁹: q̃d adũsus suos furẽtib⁹. Nã ⁊ ipi nos sepe de muris hortati sunt dimicare: ne graui⁹ a suis perirẽt. His dictis admoueri tẽplo arietes iubet. Deniq; fugiẽtib⁹ seditionũ auctoribꝫ cũ execrẽt: romani posuerũt signa sua intra circũitũ ei⁹ ⁊ cõtra portã orientalẽ sacrificaueꝝt: imperatorẽ tituꝫ magnis ⁊ sũmis vocib⁹ pdicãtes. Sacerdotes aũt q̃s ⁊ aque inopia ⁊ estus finitimi incẽdij cõmacerabat sitiẽ rogaueꝝt vitã: q̃s titus iussit occidi degeneris animi esse respondẽs vt tẽplo ⁊ numini supuiuere cuperẽt. Johãni q̃z ac simoni ⁊ ceteris seditionũ p̃cipib⁹ indulgẽtiã postulãtib⁹ rñdit. Serũ neq̃ssimi tẽpus ad misericordiã: cũ iaz q̃d reseruẽt nihil relictũ sit: pacẽ offerebã nõ recepistis: parcẽ volebã nõ sinebatis: p̃lia susp̃debã et vos irruebatis. Et nũc pp̃s extinct⁹ est: templũ ardet: q̃d adhuc statis armati: ponite arma q̃si victi: viuere vobis donabo ersi nõ meremini. Tit⁹ g̃ꝫ uis ad iracũdiaꝝ excitat⁹ ꝓpositũ suũ nõ soluit intuitu regalis fastigij: sz ꝓfugientes recepit solo pietatis intuitu. Nec romani multa iaz cede fessi abnuebãt vite indulgẽtiã ⁊ studio captiua mãcipia vẽdẽdi: pmptiores erãt ad reseruãdã salutẽ. Plurimi venales sz pauci emptores: q; ⁊ romani habere iudeos in seruitutẽ dedignabant ꝫ nec iudei superant q̃ eos redimerẽt. Octauo igit̃ die gorpaci mẽsis cremata est ciuitas. Cesa aũt asserunt p omne tẽpus obsidionis decies cẽtena milia. Captiui quoq; sunt abducti ad nonagintaseptez milia. Et vt ait Hugo floriacen̄. fessi de/nicz multa cede romani querebãt quib⁹ captiua mãcipia venderẽt. Sz q; plurimi, venales ⁊ pauci inueniebãtur emptores: nõ defuereq̃ ⁊ triginta mãcipia vno nummismate mercarenṫ. Et tũc ꝑm Eusebiũ in cron̄. regnũ iudeoꝝ defecit. Colligunṫ aũt a secũdo anno darij sub quo rursus templũ edificatuz est hierosolymis vsq; ad secundũ annũ vespasiani in quo nouissime hierusalem subuersa est anni quingenti nonaginta. Sz si q̃s bñ cõsiderat ⁊ attẽdit ad numeꝝ. lxx. hebd̃. danielis repiunṫ pauciores. Dicat ãt Piero. sup Zach. vt habeṫ di. lxxvj. ca. Jeiuniũ. q; in q̃nto mẽse apud hebreos inchoantes mẽses anni ab aprili: q̃ mẽsis apud nos dicit̃ augustus a tito ⁊ vespasiano templũ hierosolymis icẽsũ est: atq; destructũ: capta vrbe bethel ad quã multa milia confugerãt iudeoꝝ. Et in eodẽ mẽse p longa tẽpora in antea a nabuchodonosor ciuitas ⁊ templũ hierosolymoꝝ fuerat capta ⁊ incensa. Gratian⁹ etiã. xxiij. q. v. §. Dic notandũ. dicit. q; aliquãdo deus punit peccata p nescientes: aliquãdo p sciẽtes: sicut puniuit populũ iudeorũ p nabuchodonosor. Tales in eo q; punitur: do seruire dicunt: in eo aũt q; ignorãtes se esse ministros ire dei: impia vanitate superbiũt: attribuẽtes scz victoriã sue virtuti: mercedẽ sue seruituris a deo nõ recipiũt nisi tẽporalem: penã vo sue superbie non effugiũt. Et exemplificat õ romanis p quos cũ deus peccatũ mortis ppetratum a iudeis punire decreuisset: scilicz sub p̃cipibus tito ⁊ vespasiano: vbis excidium et iudaice plebis miseram captiuitatẽ suis viribꝫ asscribere ceperunt. Uñ contra eos Prophetа impcaṫ dicẽs: Leua manus tuas in superbias eoꝝ in finẽ: quãta gloriati sũt inimici tui ĩ sancto: posuerũt signa (scz moniméta victorie sue) in medio atrio templi. Per sciẽtes vo punit sicut p populuz iudeorũ cũ duce suo Josue: extermiauit septẽ populos chananeoꝝ: q; iudei sciebãt se a deo deputatos ad exterminãdũ illos: domino hoc eis p̃cipiẽte ob scelera eorũ ⁊ ipi deo attribuebãt victorias suas. Et sicut etiã tẽpore gratie p Karolũ regẽ francoꝝ cũ suis liberauit eccle sia: ⁊ ytaliã de manib⁹ longobardoꝝ. di. lxiij. Adrian⁹. Sic igit̃ ciuitate destructa reũsus romã victorioſus s cũ magno triũpho receptus est ab oñibus. Qui etiã dicit aspernari feciſſe arcã testamẽti de tẽplo ⁊ candelabrum ⁊ quasdã colũnas templi.

Claruit aũt horũ tẽ ·H·iiij

poribꝫ Josephus flauius scriptor historiograph⁹: dux belli iudeoꝝ: q; cũ esset a romanis interficiẽdus: captꝰ ĩ ipo bello iudaico: pnũciauit vespasiano ꝺ morte imperatoris ⁊ de sublimatiõe ei⁹ facta p senatũ ad imperiũ: vt refert Euse. in cron̄. De q̃ etiã sic scribit Piero. in lib. de viris illustribꝫ. Josephus matathie filiu⁹ ⁊ hierosolym⁹ a vespasiano captus est: q; ⁊ sacerdos erat. Hic romã veniens septẽ libros iudaice captiuitatis imperatoribꝫ patri filioq; tito obtulit: q̃ bibliothece publice tradite sũt

ꝛ ob ingenij gl'iam rome statuā meruit. Scḝ sitq; ꝛ alij os. xx. antiqtatū libꝛos ab exoꝛdio mundi vsq; ad. xiij. annū domiciani impatoꝛ: ꝛ in .xviij. libꝛo hui⁹ marti mū testimoniū reddit ꝺ̄ xpo ꝛ miraculis ei⁹ ꝓut supꝛa dictū est. Uespasian⁹ aūt inq̄t Hugo floꝛiacen. anno vi te su c. lxx. seriꝭ ioca q̄b delectabat admiscēs interijt. Qui cū vētis egluuie fessus assurrexisset: stantē ait im peratoꝛē excedere ceꝛis decet. Siq; exanimat⁹ est: cui succeſſit filij⁹ ei⁹ titus. Sub vespasiano passus est ap pollinaris vt dictū est supꝛa.

Hic titus imperauit ·ℌ·v

duob⁹ annis vtraq; lingua ꝺ̄ sertissim⁹: vt ait Euse. in cron. q̄ ꝑm Hugo. floꝛiacen. fuit vir ī oī ꝛtutū genē mi rabilis: ꝛ moꝛ. impialiū ꝓter adoꝛnat⁹: et q̄ nulli q̄cq̄ negaret. Intātū etiā facūdissim⁹ fuit: vt causas latino poemate poꝛaret ꝛ tragedias grece cōponeret. De eo āt sic ait Sueto. Tit⁹ amoꝛ ꝛ delitie gener⁊ hūani fuit in puero statuꝛa coꝛpis ꝛ animi dotes exꝓlēduerūt: ma gisq; ac mag⁊ deinceps ꝓ etatis grad⁹ forma egregia: ꝛ cui nō min⁹ auctoꝛitat⁊ iesset q̄ gr̄e: ꝓcipuū robur: mēo ria singular⁊: docilitas ad oēs fere tā belli q̄ pac⁊ artes armoꝛ. ꝛ eq̄tādi ꝑitissim⁹: grece latineq; lingue in oꝛan do fingēdisq; poematib⁹ ꝑmpt⁹. Nec musice q̄dē rudis vt q̄ cāꝛaret ꝛ ꝓsalleret iocūde sciēterq;. In milicia sum me idustrie nec miꝛi modestia. Suspecta ꝑmū ī cofu erūt seuicia: luxuria: rapacitas: libido. Deniq; ꝓ palam aliū neronez opinabant ꝛ ꝑdicabāt. Ac illi ea fama ꝓo bono cessit: ꝙuersaq; in maximas laudes: nullo vitio re perto: ⁊ ecōtra ꝛtutib⁹ sūmis. Cōuiuia istituit iocūda mag⁊ q̄ ꝓfusa. Amicos elegit: q̄b etiā ꝓncipes vꝛ sibi ꝛ reipublice necessarijs acq̄euerūt: ꝑcipueq; sūt vsi: nul li ciuiū q̄cq̄ ademit: abstinuit alieno: ac nec ꝙcessas qui dē ac solitas collatiōes recepit: et cū munificētia nemo añ se minoꝛ. Nā benignissim⁹ in cūct⁊ hoim desideriꝭ obstinatissime tenuit: me quē sine spe dimitteret: q̄n ad monētib⁹ domestic⁊ q̄si plura pollicerē q̄z ꝓstare possz Nō opoꝛtet ait quēq̄ a ꝑmōe ꝓncipis tristez discedere: atq; recoꝛdat⁹ sup cenaz q̄ nihil cuiq̄ tota die illa ꝑsti tisset: mēoꝛialē illā meritoq; laudatā vocē edidit: amici hāc die ꝑdidi. Ꝓpl'm in ꝑmis vniūsū magꝭ q̄ oēs occa siōes comitate tractauit. Nā neq; negauit q̄cq̄ petētib⁹ Et vt q̄ vellēt peterēt vltro adhoꝛtat⁹ ē. Fratrē insidia ri sibi nō deficiētē neq; occidē neq; deponē: ac nec i mi noꝛe q̄dē honoꝛe hꝛe sustinuit: ⁊ a ꝑmo imꝑij die cōsoꝛ tē successoꝛēq; testari ꝓseuerauit. Mōnūq; secreto et la chꝛymis ꝛ ꝑcib⁹ oꝛās vt tādē mutuo erga se aīo eē vellz Inē hec moꝛtē ꝓuēt⁹ est: maioꝛe hoim dāno q̄z suo. Qō vt palā factū ē: merētib⁹ publice cūct⁊: senat⁹ ꝓusq; edi cto ꝙuocaret ad curiā venire: ꝛ adhuc obseraꝛ foꝛibus deide apt⁊: tātas moꝛtuo gr̄as egit: laudesq; ꝙgessit q̄n tas nec viuo vnq̄ ꝺ̄ ac ꝑnti. Hic vt ait Euse. amphi theatrū rome edificauit: ꝛ in dedicatiōe ei⁹. v. milia fe raꝛ occidit. Decreto aūt senat⁹ inē deos relat⁹ est. Hui⁹ tpib⁹ mōs hebi⁹ rupt⁹ in ꝛtice tātū ex se iecit incēdiū: vt regiōes ꝛ vꝛbes vicinas cū hoib⁹ exureꝛ: Rome q̄z plu res edes icēdio cremate sūt. Et q̄ ꝑm doctrinā saluato ris irrefragabilē. Qui nō credit: iā iudicat⁹ ē: q̄ nō cre didit in noīe vnigeniti filij dei: cū hi. s. vespasian⁹ ꝛ tit⁹ nō crediderint in xp̄m: iō iudicati sūt ad moꝛtē eꝛnā iu dicio eccle. Nec excusatione hꝛe ꝑnt ꝺ̄ pcō suo ifideli tat⁊. q̄ iā fides xp̄i diuulgata erat p oꝛbē ꝛ maxime ro me. Et nota q̄ dic̄ Gratian⁹. xxviij. q. j. ℌ. Et his itaq;. Uirtutes negāt eē vere apō ifideles. s. moꝛales: nō q̄ ī cis nō fuerint vere ꝛtutes. s. acq̄site: ⁊ q̄ carebāt effectu salut⁊ eꝛne. q̄ sc⁊ nō erāt ꝛtutes ifuse ꝓ gr̄az q̄ sola cau sat ꝛtutes ꝙducētes ad p̄miaz: ꝛ be sūt ꝓp̄rie ꝺe ꝛtutes.

Successit aūt Tito ·ℌ·vj.

domician⁹ frater ei⁹ mīoꝛ. Anno dñi. lxxxij. Hic vt ait Hugo floꝛiacen. ꝑmo clemēs visus est. Jus q̄z poꝛabat eq̄ssime: ꝛ rome multa ꝓstruxit edificia: inter q̄ edifica uit tēplū mirificū rome qō pātheon antiq̄tus vocabat ⁊ nūc in honoꝛē sctē marie dei genitricis ꝛ oīm maꝛty rū cōsecratū eē dinoscit. Inter initia ꝓncipatus q̄tidie secretū sibi hoꝛarum sumere solebat: nec q̄cq̄ ampli⁹ q̄z muscas captare ac stilo pacuto ꝙfigere. Ūn cuidā inter rogāti. Est ne q̄s int⁹ cū cesare: nō absurde respōsū est Nec musca q̄dē. Circa administrationē ipeꝛij aliq̄diu variū se ꝓstitit: mixtura q̄z equabili vitioꝝ ac ꝛtutum donec ꝛtutes q̄z in vitia deflexit: sup ingenij naturā in opia rapax meru seuus multa in cōmuni reꝛ vsu noua uit: castrari mares vetuit: ius diligēter ꝛ idustrie dixit: scripta famosa vulgoq; edita q̄b ꝓximioꝛes viri ac fe mine notabāt aboleuit nō sine actoꝝ ignominia. Que stoꝛiū viꝛ. q̄ gesticulādi saltādiq; studio teneret amo uit senatu. Inter initia vsq;adeo ab oīi cede abhoꝛre bat: vt edicere festinauerit vt boues īmolarent. Lupi ditatis quoq; ac auaricie vir suspitionē aliq̄diu dedit q̄n etiā liberalitatis exꝓmēto oīes circa se largissime ꝓsecutus. Nihil ꝓus aut acrius monuit q̄z ne q̄d sordi de facerēt. Relictas sibi hereditates ab his q̄ liberi erāt nō recepit. Fiscales calūnias magna calūniantiū pena repssit. Ferebaturq; vox eius: ꝓnceps q̄ delatoꝛes nō ca stigat: irritat. Sz neq; in clemētie neq; in abstinētie te noꝛe ꝑmansit inquit Sueto. cū plures senatoꝛes ꝓniu ste aliquos ꝙsulares interemit quasi molitoꝛes nouaꝝ reꝝ. Ceteros leuissima quoq; de causa discipulum par dis pātheonū puberē adhuc tamē maxime egrū: q̄ arte foꝛmaq; nō ꝑsimilis magistro videbat. Itē saluū coc ce ranū q̄ ottonis impatoꝛis patrui sui natalē diem ce lebꝛauerat. Metuū pomposianū q̄ habere imperato riā genesim vulgo ferebat: ꝛ q̄ depictū oꝛbē terre ī mē bꝛanas: contiōesq; regum ex tito liuio circūferret: q̄z seruis magonis ꝛ banibalis nomia indidisset: philoso phos oīes vꝛbe ytaliaq; submouit. Aliq̄to post belli ciuilis victoꝛiā seuioꝛ pleroq; ꝓtis aduerse etiā latētes ꝙscios inuestigato questiōis genere distoꝛsit igne ꝓ ob scena imisso: nōnullis etiā man⁹ amputauit. Erat aūt nō solū magne ꝛ callide seuicie. Ascletarionē mathe matici cū scisciat⁹: q̄s eū maneret exit⁹: affirmātē foꝛe vt in breui lacerarēt a canib⁹: interfici iussit sine moꝛa: sed ad arguēdā temeritatē artis sepeliri q̄z accuratissime i perauit. Qō cū fieret euenit vt cū repētina tēpestate de detecto funere cadaueris discerperēt canes. Deꝝ sic ait Helinādus li. xl. nō est mirādū mathematicū añ moꝛ tē potuisse ꝑdicere qō ei erat cuētuꝝ ꝓ post moꝛtem. q̄: vt ait Bꝛego. papa. Solēt demones multa vera ꝑdicere: vt possint aīam ex aliq̄ falsitate laqueare. Et vt ait Au gustin⁹. Quotiēs astrologi mira vera reꝙdēt: nō ime rito credit id occulto instinctu fieri spiritū: nō bonoꝝ ⁊ maloꝝ q̄rū cura ē has falsas ꝛ noxias opiniones de astralib⁹ fat⁊ iserē hūanis mētib⁹. Et iō hoꝛoscopi voca ti. s. tales astrologi nō aliq̄ arte aspecta q̄ nulla ē. Et si q̄ rit a me (subdit idē) quō demōes potuerūt ꝺ̄ pscire: rn deo: iā fozte demones domicīāo occulte ispiraueꝛāt vt asclepiadē occidi ꝛ sepeliri faceret: ꝛ iā tēpestatē in ꝓ ximo futurā tāq; aer⁊ habitatoꝛes ꝓsenserāt. Et canes etiā ad eundē locū venturos nouerāt: aut etiā ipe veni re fecerunt: aut ipsi demones in canes trāsfoꝛmati hoc ipi fecerunt. Nihil idem Domicianus pensi habuit q̄n predaretur omnimode bona viuoꝛum et moꝛtuoꝛum

ysqz q̄qz quolibet accusatore t crimine corripiebantur Satis erat obijci q̄lecūqz factū dictūqz aduersus magistratē pncipis. Confiscabant alienissime hereditates. Uel vno existēte q̄ diceret audisse se a defuncto cū viueret heredē sibi cesarē eē. Euseb. de eo ait. Iste domicianus etiā plimos senatoz in exiliū misit. Prim⁹ se deū t dñm appellari iussit, hui⁹ anno. v. q̄ntilian⁹ ex hyspania vehemēs rome publicā scholā tenuit: q̄ et pceptor plinij fuisse dicit. cuius dicta supra posita sunt.

Hic tam pessimus ·Ꝟ·vij·

mouit secūdā psecutionē contra xpianos seu ecclesiā. Jpe em̄ ꝓpter insepabilē euāgelisandi ꝓstantiā iobem euāgelistā de epheso adduci fecit ad vrbem: t in feruētis olei doliū iobem ipm̄ mitti fecit añ portā latinā: ex quo illesus exiuit: euz in insulā pathmos relegauit. vt dictū est ſ. Passi sunt etiā martyriū tpe hui⁹ dyonisij cū socijs ꝓpe parisi⁹: eutropi⁹ apud xantonas. de q̄b⁹ dictū est supra. t timothe⁹ pauli apli discipul⁹. Sub isto domiciano passi sunt etiā nere⁹ t achilleus q̄ fuerūt a beato petro baptisati: t erāt cunuchi cubicularij domicille ꝟginis neptis domiciani: t desponsata fuerat aureliano filio cōsularis. Qui nereus t achille⁹ cōuertūt eam ad fidē ꝟbis suis psuadētes ei ꝓpositū ꝟginitatis: asserētes ꝟginitatē deo esse ꝓmā: angel'germanā: hoibꝫ natā: vxorē ꝟoviro subijci pugnis t calcibus cedi: deformes pt⁹ aliq̄n̄ ꝓcreari: dolores maximos in eis pari: a maritis grandia cōuicia inferri. Que ipsa cōcessa est vidisse patrē suū egisse erga vxorē matrē suā votū igit emittēs ꝟginitatis sacrū velamē a clemente suscepit. Quod audiēs aurelian⁹ sponsus ei⁹ acceptra licentia a domicião domicillā cū nereo t achilleo ad insulā pontianā exilio relegauit. Et cū nō posset munerib⁹ inducē nereū t achilleū vt a ꝓposito fidei t ꝟginitatis illā reuocarēt: sed magis illi eā ꝓfirmarēt: eos decapitari fecit. Pergēs aūt aurelianus ad domicillā reductā ab exilio cū ioculatoribꝫ: vt post cant⁹ t salt⁹ eā violēter cognosceret. Per biduū cōtinuū saltās demū spm̄ exalauit. Frater aureliani Lucius noīe etiā i vindictā germani sumpta licētia xpianos factos iussit occidi: t ignē ad thalamū vbi erat domicilla cū alijs ꝟginibꝫ adhiberi. In quo aīas deo reddiderūt illesis corpoꝝ cozpibꝫ ab igne. Eo tpe delati sunt quidā apud domicianū (vt ait Egisipp⁹) q̄ essent de genere dauid: et de posteritate cuiusdā q̄ dictus est iudas: q̄ fm carnez frater fuisse dr. s. cōsobrinus saluatoꝛſ. Domician⁹ em̄ formidabat de aduentu xpi sicut herodes nato xpo: t ideo interfici iusserat q̄ erant de regia stirpe dauid. Ad q̄ō missus quidā noīe reuocat⁹ inuenit q̄sdā nepotes iude: t adduxit ad domicianū. Qui inꝛrogati a domiciano si essent de familia dauid: cōfessi sūt. interrogati de q̄ntitate facultatū: rñderūt certā sūmā: t hoc nō in pecunia: ſz in extimatiōe terre q̄ erat. xl. ĵugez: quā ex colebāt manibꝫ suis: ex quibꝫ alebant t tributa soluebant. Et in hui⁹ testimoniū ostēdebāt man⁹ rigidas t callis obductas ob rurale opus. Inꝛrogati insup̄ de regno xpi q̄le esset t quis ipe vel vnde t q̄n̄ vēturꝰ: rñderūt. Nō hui⁹ mūdi regnū ei⁹ nec hui⁹ terre designet ei impiū: ſz celeste ei regnū p angeloz mysteria ppararet in cōsūmatiōe seculi q̄n̄ vēturꝰ ē iudicare viuos t mortuos: redditur⁹ vnicuiq⁹ fm opa ci⁹. Tūc domician⁹ cū nil criminis in eis inueniret: t vilitatē ipoz q̄ntemnere contēneret abire liberos pmisit: t psecutionē quā agitari iusserat in xpianos publicis cōpescuit edictſ. Hic in senatu iactare se nō dubitauit: t patrī t fratri impiū eū dedisse: t illos sibi reddidisse pariarrogātia. Cū ꝓcuratoꝛ suoꝛ nomīe formalē dictaret epl'am sic cepit. Dus t dñs vester sic iubet: statuas sibi i capitolio nō nisi aureas t argēteas poni pmisit: t pōderis certi: per hoc terribilis cūctis t inuisus: tandē oppressus est aulicozū libertoꝛ intimozū q̄z ꝓspiratiōe simul t vxoris: a senatu ergo dānatus in palacio interfect⁹ est. Hoc q̄z diffinitū est vt oēs quos in exiliuz dānauerat decreto senatus reuocarent t facultates suas recuperārēt. Corpusq̄z ei⁹ humana caruit sepultura. Occisum aut̄ populꝰ indifferēter t miles grauissime tulit: senatus valde letatus est: imagines ei⁹ t titulos remoueri faciēs.

Successit aūt Do ·Ꝟ·viij

miciano (inq̄t Hug floracen̄.) Nerua senex patronio pfecto factore t parthemio ac spadōe iefectore domiciani. t impauit fm Euse. in Croñ. āno vno t mēsibꝫ alijs ab incarnatiōe aūt dñi anno. xcvij. Hic autez Nerua primo suo edicto oīes quos domician⁹ exilio relegauerat reuocauit. Unde factū est vt iobes euāgelista in pathmos insulā relegatus attestāte mileto reuocarēt epheſumq̄z remeās cū maxima populi exultatiōe receptus: drusianā mortuā ingressu suo resuscitauit: lapides pciosos fractos ad exhortationē cratonis pbi reintegrauit. Aliū mortuum resuscitauit cui t mādauit edicere pmia q̄ amiserāt duo discipuli iobis quos peremerat mūdana relicqsse: t tormēta inferni eis parata. Ad cui⁹ ꝟba cōpuncti sunt. de quibꝫ oībus ſ dictū est. Eccl'ia (inq̄t Euse.) post hyreneū que fundata ē a paulo a iohāne postea edificata est. Eo aūt āno quo iohānes de exilio reuersus est epheſum inuenit timotheuz archiepm̄ epheſinū martyrio coronatū. Sub nerua impatore passi sunt eutices victorin⁹ t marco. Nā aurelianus sponsus domicille audiēs q̄ ipsa magis diligeret pdictos sanctos ꝓpter fidē t virtutē coꝝ q̄z nereū et achilleū iam martyrio coronatos: impetrauit a nerua vt eos sibi cōcederet si idolis sacrificare noluissent. Qui cū viriliē restitissent demonijs imolare de insula deposuit: t q̄si seruos p singula pdia sua diuisit: vt terram q̄tidie foderēt: t cantabꝝ. i. q̄sq̄lias frumēti manducarēt. Sed cū ibi oībus gr̄tiosi essent t miracula faceret: t multos pdicādo ad fidē ꝓuerterēt: ab aureliāo diuersis penis occisi sunt. vij. kal'. Junij. vt hī in martyrilogio. In eodē etiā legit rome nonas Septēbr⁹ beati victorini martyris: q̄ sanctitate t miraculis clarus sacerdotiū amiterninē vrbis tot⁹ ppli electiōe adipiscitur. Inde postmodu⁹ sub impatore nerua iussus est suspendi capite deorsum in loco vbi purgētes t sulpho: ree emanāt aq̄. Qō cū p triduū ꝓ noīe xpi passus fuisſz gl'iose coronat⁹ migrauit ad xpm. Plures alij nerua impatāte martyrio coronati sunt. Nerua itaqz cesar (inq̄t Hugo floꝛ.) afflicte reipublice multū cōsuluit dū tranquillū virū strenuū t sapientissimū sibi in filiū adoptauit. Jpe aūt nerua i ortis salustianis morbo periit anno etatſ suc. lxxij. decreto aūt senat⁹ inē deos relat⁹ est.

Anno igitur dominice ·Ꝟ·ix·

incarnatōis cētesimo: mūdi vo q̄ter mill'o sexagesimo tertio: fm aūt alia ꝓputatioz q̄nques mill'o tricētesimo min⁹ vno: vndecim⁹ impator extitit Trayan⁹: q̄ regnauit ānis. xix. Hic apō agrippā gallie vrbē insignia suscepit imp̄ij: vt ait Hug. flo. moꝛqz germaniā trās renū sibi subegit: t trās danubium gētes multas supauit. Barbaras etiā natiōes trans eufratē: tigrim sitas redegit in ꝓuincias. Deniq̄z selenciam t babyloniā occupauit: t vsq̄z ad indie fines post magnū alexandrū accessit. Hic etiā fuit liberal' in amicos bñs iure militari

diligentiã:in ciuilibꝫ leuitatẽ:z in sublcuãdis ciuitatibus largitionẽ.Deiqꝫ ꝓstrato z debilitato statu romano in remediũ malorꝫ credebaꝫ diuinitꝰ datꝰ.Helinãdus de eo inqt.Hic aliqñ ꝓfecturus ad bellũ cũ equũ ascendisset:vidua quedã appbenso pede illiꝰ mirabil'r lugẽs iustitiã sibi fieri de his q̃ filiũ eiꝰ iustissimũ z innocẽtissimũ occiderãt poscebat.Tu(inqt)auguste imperas z ego tam atrocẽ iniuriã patiorꝫ.Ego(ait ille)satisfaciã tibi cũ rediero.Quid si nõ redierꝫ ait illa?Successor inqt meꝰ satisfaciet tibi.Quõ inqt hoc sciã?qõ z si factur⁹ est:qd ꝓderit tibi si alius bñfecerit.Tu mihi debitor es fm opa tua mercedẽ receptur⁹.Fraus autẽ est nolle reddere qõ debeꝫ.Successor tuus iniuriã patientibꝫ z passurꝫ ꝓ se tenebiꝫ:te aũt nõ liberabit iustitia aliena.bene agetur cum successore tuo si liberaueritꝫ seipsũ.His ꝟbis motus trayanꝰ descẽdit de equo z causam vidue pñtialiter examinauit:z cõdigna satisfactiõe cõsolatus est eã.Hec ille.

Huius institutor fuit ·Ꝟ·r.

Plutarchus pbus:q̃ habuit seruũ nequã boiem z cõtumacẽ ſz liberalibꝫ disciplinis eruditissimũ.Cõtigit aũt vt ei nescio quã ob causã tunicã detrahi cediqꝫ iuberet.loro cepat ille ꝟberari duriuscule:cũ tñ inficiaretur culpã dicẽs se nihil deliqsse.Postremo cũ nihil ꝓficeret rogãdo veniã vociferari cepit:z inẽ ꝟbera seua exobiurgatoria loq̃:nõ ita se bñe plutarchũ vt pbm dicẽt Iraſciqꝫ turpe esse ei ꝓsertiq̃ de malo ire scipꝰ discepta uerat:libꝫq̃ pulcherrimũ scꝫscrat de patiẽtia.Adñciebatqꝫ fuus esse ꝓbrosũ q̃ doctrinã moribꝫ ipugnaret.Qui mẽtis ab integritate plapsus effusus z ꝓuolutus in iram:plimisqꝫ plagis mulctaret inocuũ.Ad hec plutarchꝰ lẽte z leuiẽ z sũma cũ gnitate ait.Nunq̃d q̃ vapulas tibi iraſci videor:ẽ ne ira mea si a me debituꝫ recipis:ex vultu meo an ex voce an ex colore an saltem exꝟbis ita me corruptũ itelligis?Mihi q̃dez nec oculi (vt opinor)truces sunt:neqꝫ os turbidũ:neqꝫ ĩmaniẽ clamo:neqꝫ in spumã rubor:ẽqꝫ feruesco:neqꝫ pudẽda dico aut penitẽda:neqꝫ oĩno trepido ira aut gestio.hec oĩa si nescis sigꝫ ire esse solẽt:z sil'ad cũ q̃ cedebat ꝓuersus ait.Stati dũ ego z ꝟb disputam⁹ tu ꝟb age:z sine ira cũdia mea retũde fuilẽ ꝓtumaciã:z sic bñ penitere potius doceas q̃z iurgare.Hic plutarchus scꝫpsit ad trayanũ libꝫ pulcherrimũ de constõe politica:cuiꝰ ꝓncipiũ ꝟb est.Plutarchꝰ trayano salutẽ dt.Modestiã tuã nouerã nõ appetẽ ꝓncipatum:quẽ tñ sp morꝫ elegãtia merẽs iduisti.quo q̃dẽ tãto dignior iudicarꝫ q̃sto a crimine ãbitiõis videriꝫ esse remotior.Tue itaqꝫ ꝟtuti cõgratulor z fortune mee:si tñ recte gesseris q̃ ꝓbe meruisti:alioqn piculis te z me detrahẽtiũ liguis subijci nõ dubito:cũ z ignauiã imperatorꝫ roma nõ ferat:z sermo publicꝰ delicta discipulorꝫ refundere soleat ĩ ꝓceptores Sic seneca neronis sui merito detrahẽtiũ carpiꝫ linguis:adolescẽtiũ suorꝫ temeritas ĩ q̃ntilianũ refũdiꝫ. Et socrates in pupillũ suũ fuisse clementior criminator. Tu ꝟo q̃d vis rectissime geres:si nõ recesseris a teipso: si ꝓmo te cõposueris ad ꝟtutẽ:recte ꝓcedẽt vniũsa politice ꝓstõnis.Idẽ plutarchꝰ q̃ttuor ꝓncipibꝫ inculcare conaꝫ.s.reuerẽtiã dei:cultũ sui:disciplinã officialiũ z potestatuũ:affectũ z ꝓtectionẽ subditorꝫ.

Imperãte aũt traya ·Ꝟ·rj.

no Joh.euãgelista cũ cẽt ãnorꝫ.rcix.migrauit ad dñm.de cuiꝰ trãsitu dictũ est ꝑ. Et ab ipo trayano rome martyrisatꝰ est btũs ignaciꝰ.Fuit aũt h discipulꝰ iobãnis euãgel'.antiochenꝰ epꝰ.Hic ignaciꝰ epl'am ad beatam ꝟginẽ direxit:q̃ legiꝫ in hũc modũ.Xpifere marie suꝰ ignaciꝰ Meneophitũ:iohisqꝫ tui discipulũ ꝓfortare z ꝓsolare debueras.De iesu eñ tuo ꝓcepi mira dictu:z stupefactꝰ sum ex auditu:a te aũt q̃ semp fuisti ei familiariter ꝓiũcta z secretorꝫ eiꝰ cõscia desidero ex aio fieri certior ex auditis.Valeas:z neophiti q̃ mecũ sunt a te p te z ĩ te ꝓfortenꝫ.Cui rñdit ꝟgo btissima Ignacio dilecto ꝓdiscipulo hũilis ãcilla xpi.Ita de iesu q̃ audisti a iohe z didicisti vera sunt.Illa credas:illis inhereas:z xpianitatis votũ firmiẽ teneas:z mores z vitã voto cõformes.Sta z virilit age in fide:nec te moueat p secutiõis austeritas:ſz valeat z exultet spũs in deo salutari.Tãte aũt auctoritatis fuit hic ignaciꝰ: vt etiaz btũs dyonisiꝰ pauli discipulꝰ z phia sumus z diuina scia ꝓfectus verbũ ignacij ad confirmationem dictorꝫ suorꝫ tanq̃ ꝓ auctoritate induxerit.Cũ eñ in li.de diuinis noibꝫ assereret quosdã dicere nomẽ amoris nõ cõgruẽ in diuinis:volẽs oñdere hoc nomẽ amorꝫ etiã in diuinis dici ait:Scribit diuinꝰ ignaciꝰ.Amor meus crucifixus est.Legit etiã in histo.tripartita q̃ ignacius audiuit angelos cantãtes antiphonas sup quendam montẽ.Indeqꝫ instituit antiphonas ĩ eccl'ijs cantari cũ psalmis. Cũ igiꝫ ignaciꝰ diuti⁹ ꝓ pace eccl'ie orasset:nõ suũ sed infirmorꝫ piculũ metuens:trayano imperatori de victoria redeũti:z mortẽ acerbissimã xpianis cõminasset occurrit ignaciꝰ libere se esse xpianuꝫ asserẽs.Quẽ ferro vinctũ trayanꝰ decẽ militibꝫ tradidit custodiendũ:ducens eum ad vrbem ibidem a bestijs deuorandũ.Cum ergo romã duceret epl'as ad diuersas eccl'ias destinabat:confortãs eos in fide ꝓmanere.z inter ceteras vnaz scꝫsit ad romanã eccl'iam in hec verba:vt legiꝫ ĩ historia eccl'iastica.A syria vsqꝫ romã cũ bestijs terra mariqꝫ depugno die ac nocte cõnexus ac colligatꝰ decẽ leopdis militibꝫ ducor ad custodiã datis q̃ ex bñficijs nris seuiores fiunt:sed ego magis cor neq̃jꝫ eruditor.O salutares bestias q̃ ꝓparantur mihi:qñ venient:qñ emittentur:qñ eis licebit frui carnibꝫ meis:inuitabo eos ad deuorationẽ meã:z deꝓcabor eas ne forte vt in nõnullis fecerũt timeãt cõtingere corpus meuz:quinimo z si cunctabuntur ego vim faciã:ego me ingerã:date queso veniã. Ego noui q̃d mihi expediat:ignes:cruces:bestie:dispsiões:ossiũ discerptiões omniũ mẽbrorꝫ z totius corpis:z omnia in me supplicia diuina arte quesita confluerẽt dũmodo merear dominũ iesum xpm adipisci. Cũ ergo romã venisset z coram trayano ductus fuisset:dixit ei trayanus. Ignaci cur antiochiam rebellare facis:z gentẽ meã ad chꝛistianitatẽ conuertis?Cui ignacius Utinã z te cõuertere possem:vt z fortissimũ ꝓncipatũ obtineres.Dixitqꝫ ei trayanus.Sacrifica dijs nostris z oim sacerdotũ princeps eris.Cui ignacius. Neqꝫ dijs tuis inqt sacrificabo:neqꝫ dignitatem tuam affecto. De me quicq̃d vis facere poteris:sed me nullatenus immutabis.Tunc trayanus ministris ait.Plũbatis scapulas eius tundite:z vngulis latera ei⁹ laniate:z duris lapidibus vulnera eiꝰ ꝓfricate.Cũqꝫ hec oĩa in eũ fecissent z ipe ĩmobilis pmaneret dixit trayanus.Carbones vivos afferte z nudis pedibꝫ super eos ambulare facite. Cui ignacius.Nec ignis ardens nec aqua bulliẽs poterit in me extinguere caritatẽ xpi.Cui trayanꝰ.Maleficia sunt hec q̃ tanta patiens non cõsentis.At ei respondẽs ignaciꝰ.Nos xpiani malefici nõ sumus:ſz in lege nostra maleficos viuere ꝓhibemus:sed vos malefici estis qui idola adoratis.Tunc cait trayanus ministris.Dorsum eius vngulis laniate:z plagas eius sale perfundite.Cui ignacius inquit.Non sunt cõdigne

ioa.ertãge.vixit.xcix.an.

passiões bui⁹ tēporis ad futurā gl'iam. Trayan⁹ dixit. Jam nūc tollite vinculis ferreis alligate: īmo carceris custodite: sine potu z cibo eum esse permittite: post triduū deuorandū bestijs tradite. Tertia igitur die imperator senatus oīmisq; populus cōuenerūt vt viderent episcopū antiochenū: qui cū bestijs esset pugnaturus. Dixitq; trayan⁹. Oīm ignacius superbus ꝓtumax est: īpm alligate z duos leones ad eū laxate: vt nec vllas reliquas ex eo relinquāt. Tūc sanct⁹ ignatius dixit ad ppl'm qui astabat. Viri romani q̄ hoc certamē aspicitis: nō sine mercede laborauit: q; nō ꝓpter prauitatez sed ꝓpter pietatē hec patior. Deinde cepit dicere sicut legitur in histo. eccle. Frumentū xp̄i sum: dentibꝫ bestiarum molar: vt panis mūd⁹ efficiar. Nec audiēs imperator dixit. Grandis est tolerātia xp̄ianor. Quis grecoꝝ tanta toleraret ꝓ deo suo? Rndit ignacius. Non mea ⁊tute sed xp̄i adiutorio hec toleraui. Tunc sanct⁹ ignacius leones cepit ꝓuocare vt ad se deuorandū occurrerēt. Accurrētes ergo duo seui leones īpm trīmodo pfocauerāt: carnes ⁊o eius nullatenus tetigerūt. Trayanus aūt hec videns cū nimia admiratiōe discessit: precipiēs vt nō ꝓhiberet si quis accipe vellet corp⁹ eius. Quapropter xp̄iani corpus eius tulerūt z īpm honorifice sepelierūt. Cū aūt trayanus quasdā litteras recepisset in quibꝫ Plini⁹ secūdus xp̄ianos quos occidi iusserat plurimū cōmendabat: doluit de his q̄ ignacio intulerat: z p̄cepit vt nullus xp̄ian⁹ inquireret si qs tñ aliquē occideret puniret. Legit autē q̄ btūs ignacius inter tot tormētor genera nunq; ab inuocatione nois ihesu xp̄i cessabat. Quē cū torcores inquirerēt curtotiens replicaret: rndit dicēs. Q⁹ hoc nomē corpi scriptū habeo: z ideo ab eius inuocatiōe cessare nō valeo. Post mortē igit eius volētes quidā hoc curiosius experiri corpi ei⁹ ab ei⁹ corpe euellerūt: z illud scindētes p medīū: totū corpi ei⁹ scptū hoc noīe ihesus xp̄us litteris aureis inuenerūt. vñ ex hoc pl'imi crediderūt. De hoc sic ait Bern. sup ps. Qui habitat. Magn⁹ est ille ignaci⁹ auditor discipuli quē diligebat ihesus: martyr z ip̄e cuius p̄ciosis reliquijs pauptas nr̄a ditata ē. Mariaz in plurimis epl'is quas ad eā scripsit xp̄iferam cōsalutat. Egregius quidē titulus dignitatis z cōmendatio bonoris imensi. Expl'm secūdū

Dia de imperatoribꝫ

pluribꝫ actū ē a Tyberio. s. successore octauiani vsq; ad trayanū. xiij. imperatorē: nūc tractandū est de sūmis pōtificibꝫ q̄ fuerāt post petrum p̄mū vicariū ihesu xp̄i z pontificē sūmū. Quāuis aūt petrus añ passionē suā in conuentu fideliū instituerit clementē successorē suū: tñ fideles edocti a spū sc̄o: ne exemplo Petri alij summi pontifices sibi eligerēt successorē non clementez sanctitate z sapientia singularē: sed ad placitū suū clemēti dissimilē decreuerūt vna cū clemēte aliū creare vrbis ep̄m. s. Linū beati petri discipulū z coadiutorē in ministerio. Quāuis em̄ haymo dicere videat q̄ linus z cletus nō fuerint ipsi sūmi pontifices: sed q; coadiutores petri: z ideo inter eos ꝓnumerentur Verius tñ z cōmuni⁹ dr q̄ fuerūt p̄sules sūmi post petrū linus: z post linū cletus: z post eū clemēs. vt habet viij. q. j. Si petr⁹. cū glo. c. Linus ḡ natiōe tuscus p⁹ petrū rome cathedrā tenuit sedē ānis. xv. mēsibꝫ. iij. diebus. xij. Hic cōstituit vt mulier velato capite ītraret eccl'iam. z martyrio coronat tpe Domiciani imperatoris. Et aūt successit cletus natiōe romanus: qui sedit ānis. xj. mēse vno dieb⁹. xj. Hic p̄mus inuenit i litteris apl'icis posuisse. Salutē z apl'icam benedictionē z martyrio coronat. Reliquit aūt sedē petri clemēti: qui rexit eccl'iam ānis. ix. mensibꝫ. ij. Hic scptē regiones notarijs diuisit: q̄ diligēter describerēt gesta martyrū. Et vt cathedra ep̄alis in eminētiori loco in ecclesia esset vt ab oībus videret: z ip̄e omnes posset videre di. xcv. Ep̄us. Et vt baptisat⁹ citi⁹ cōfirmaret crisma te ab episcopo: z martyrio coronat sub trayano. Post quē suscepit eccl'iam romanā regendā Anacletus: quā gubernauit annis. ix. mensibꝫ duobꝫ: dieb⁹. x. cessauit: qz pontificat⁹ diebus. xiij. Hic statuit vt clericus neq; comā neq; barbam nutriret. z martyrio coronat sub trayano. De isto anacleto tacet Eusebius ī Cron̄. z dicit q̄ anacletus est cletus. sed Damasus ad Hieron̄. in cronica romanoꝝ pontificū dicit: q̄ isti sunt duo et diuersi. Nam cletus fuit romanus: z anacletus grecus: ī alijs pl'ib⁹ Cronica Eusebij ab alijs discrepare videt.

Sed ad clemētis ge ·§. i.

sta redeundo de cōuersione eius z parētibꝫ ac fratribꝫ recognitis multa notabilia referunt in li. qui dicit itinerariū petri. Qui liber q; inter apocrifas scpturas cōnumerat di. xv. Sctā romana. ideo ei⁹ puncta pstringam: que diffuse ꝓsequit Vincen. in specu. histo. Fuit igitur clemēs nobili romanoꝝ prosapia ortus. Cuius pater Faustinus noīe: mater Matbidiana: fratres autem ante ip̄m geniti Faustus z Faustinus fuere. Cum autē Bermanus faustini mariti matbidiane ob pulchritudinē sui ad suam concupiscētiā abstractus eam pluries ad nephas sollicitaret: z illa vt pudicissima reluctaret: demū nolens matbidiana crimen cognati viro suo indicare: ne dissensionē poneret iter fratres: sueta ꝓpter periculo pudicicie ꝓuidere: z illi auferre occasionez temptatiōis fingendo viro suo expressit sibi in somnis a quodā numine reuelatuz: vt ꝓgeret cum filijs fausto z faustino ad partes remotas: alioq̄n ip̄a cū eis morte incurreret. His credēs faustin⁹ ne simul amitteret vxorem z filios sibi charissimos: misit athenas illos cum matre: vt ibi saltē interea sciētia erudirent. Per mare igit nauigātes mira tempestate quassati naufragiū pertulerūt: z naui discissa matbidiana in q̄daz tabula ad littus cuiusdā insule est iactata. filij vo eius in alijs lignis longe a fluctibꝫ marꝫ deducti: a quibusdā in alia naui collecti sunt. Matbidiana igit p̄e nimio dolore vexata clamoꝝ mirabiles dabat amissione liberoꝝ: circūspiciēs hinc inde si forte vel filioꝝ cadauera vnda maris ad terrā ꝓiceret, speq; ablata eos reuisēdi morsibus man⁹ z brachia lacerabat: nullā cōsolationē admittēs ex alioꝝ ꝓfortatōe. Quedā aūt mlier inē ceteras affuit referēs ad sui leuamē vir suuz adhuc iuuenē in mari pisse: seq; eā nimiē tolerasse: z ob ei⁹ amorē alteri postea ñ nupsisse. Offerēteq; illa domū suā ex cōpassiōe ad hītandū secū cōmorādū accessit: q̄ manibꝫ suis sibi victū q̄rebat. Cōtigit aūt paulop⁹ man⁹ z brachia matbidiane ualidas fieri ad opandū: z q̄si sine sensu eas efficit: viduā aūt illā palisim incurrē, ꝓter qō ne fame deficerēt optuit matbidianā victū ꝓ se z socia ꝓcurare. Filij aūt ei⁹ faust⁹ z faustin⁹ recepti in naucula a piratis: q̄ viderēt eos in tabul' sup fluct⁹ maris: vēdiderēt eos cuidā honeste vidue iustine: q̄ eos vt filios enutriuit: z artibꝫ liberalibꝫ eruditi fecit: vsis eoꝝ noibꝫ ꝓmuz vocās aqlā: scōz nicetā. Qui ī ꝓcessu tpis symōi mago adheserūt: sz detect⁹ ei⁹ fallacijs p petr⁹ ei⁹ discipuli relicto symōe effecti sūt. Pr̄ ḡ hoꝝ z ꝓiunx matbidiane cū nil audirēt de euentu vxoris z filioꝝ postq; ab vrbe recesserāt: cū pl'es varios nūcios athenas misisset z ad

ptes alias ad inqrendū de eis:nec vllā vndecūqz posset habere noticiā.Demū dimittēs clementē puerum sub tutoribz cōsanguineis:pfectus est ipe ex vrbe ad inue/stigandum de eis.Qui t ipse naufragiū passus in mari pauper effect⁹ est ad ꝓpria redire verecūdatus.Clemēs autē rome relict⁹ philosophie operā dedit:t ei⁹ apicez apprehēdit.Cupiebatqz vehementer t studiose qrebat qualiter īmortalitas aīe sibi psuaderi posset.Quā ob causam scolas philosophoruz frequentabat:t si quid īmortalitatz essz obtiebat gaudebat:si qd mortalitatz cōcluderet tristis abibat.Barnaba autē apl'o romam gratia pdicatiōis veniente:t mysteria xpi t vite future publice nunciāte philosophi eū insanū extimabāt au/dientes insolita.Ad ei⁹ tamē ꝟba clemēs cōmot⁹ eius amiciciā cupiēs in domū adduxit.Qui in multis edo/ctus ab eo:audiēs q petrus ꝓnceps hui⁹ doctrine quā miraculis ꝛfirmabat esset anthiochie:illuc ad eū acces/sit:t plene erudit⁹ in fide eū baptisauit cū vbiqz seqns.Et cū petr⁹ eū de sua ꝓgenie interrogasset:enarrauit ille q̄ matri t fratribz t demū patri accidisse arbitrabat.s.ī mari perisse exponēs cūcta p ordinē.Que audiēs petr⁹ lachrymas ꝛtinere nō potuit.Quadā autē vice cum pe trus cū discipulis clemēte t alijs ad insulā in qua ma/thidiana mr̄ clemētis manebat accessisset:videns eam mendicantē:arguit eā q.s.manib⁹ suis sibi victum nō qreret:sed ociosa mēdicaret.Que cū exp̄ssisset imporen tiā manuū:t causam.s.ex piclitatiōe t amissiōe filiorū ꝓter qō q̄si desꝑata sibi manus t brachia dentib⁹ la/ceresset:narrās serie rei geste.Petr⁹ ait ad eā.Est apud nos(tunc em̄ nō erat pñs)quidā adolescēs nomie cle/mens q hec refert mr̄i t fratribz accidisse.Quod illa au diens rogauit vt ad eū adduceret videndū.Quo facto recognouerūt seinuicē cū lachrymis gaudiosis seinui/cem amplexātes.Inēea aquila t niceta q tunc aberant reuertētes cū viderēt mathidianā cum petro loquētē: interrogabāt quenā esset mulier illa.Quib⁹ clemēs ait Mater mea est:quā mgr̄ noster petrus fecit me inueni re.Cunqz petr⁹ narraret recognitiōis modū:ppendert manifeste ex auditis a petro t relatib⁹ alioꝝ ipam q̄qz esse matrē suā:t clementē fratrē.Quod recognoscētes post mētis stupore irruerūt in oscula mutua alter i al/terū t pias lachrymas.Exinde vice altera cum petrus cum niceta t aq̄la ac clemente ad locū quendā secretuz causa oroīs accessissent:quidā venerādus senex sz pau/per ccpit eos alloq dicens.Miseror vr̄i fratres:q sub specie pietatis vos grauiē errare cōspicio.Neqz em̄ de⁹ est:nec ꝓuidētia in mūdo:sed genesis in ꝛstellatōe t ca sus fortuit⁹ oia agunt.sicut ego me ipe cōperi in disci/plina mathematica pre ceteris eruditus.Siue g̃ oretz siue nō qō vra genesis cōtinet hoc erit.Cunqz diu cle/mens aq̄la t niceta cū eo de diuina ꝓuidētia disputas/sent:t aptis ratiōib⁹ demōstrassent nec fato quēq̄ co/gi vel agi ad bonū vl' malū.Demū ait senex.Crederem ꝓuidentiā esse ex ꝟbis vr̄is:sed ꝓpria cōscientia phibeor huic rei adhibere cōsensū.Noui meā t vroꝝ mee gene sim:t scio eam ꝓut vnicuiqz dictabat accidisse.Audite igit cōiugis mee scema:habuit nanqz martē cum vene re sup centz :lunā ꝟo in occasum in domo martis t fi/nib⁹ saturni.Qō scema adulteros facit t suos ꝓrios vroꝛē alicui⁹ adamare t in pegrinatōe t mari defungi Quod ita factū est.Nam vroꝛ mea in amoꝛē serui inci/dens piculū t obꝓbriū metuēs cum ipo fugit:t ma/ri se cōmisit.Nam vt frater meus retulit ipm ꝓmo ad amauit:sed q ipe assentire noluit in seruū suuz libidi/nis sue amoꝛē retoꝛsit.Nec tamē imputandū est:q ge/nesis ad hoc eā cōpulit.Narrauitqz quō somniū finxe rat vt iret athenas sed in mari pierat.Dixit aūt petrus Ut scias fallacē esse opinionē tuam homies genesi sue seu fato astroꝝ subijci:ecce vroꝛ tua mathidiana casta t pudica:ecce filiꝰ tui faustus t faustin⁹ t clemēs.Quos oēs recognoscēs:t eo cognito ab eis in mutuos am plexus t oscula irruerūt:omnes in stupoꝛē qui aderāt mittētes.Ipe q̄z eoꝝ pater faustinus baptisma instru ctus in fide suscepit:mathidiana ꝓius t vidua illa que in domo receperat sanatis.

De exilio et martyrio ·§·ij.

Clemētis.Post cletum sūmus pontifex a fideliꝰ crea tus est clemens:qui ita moꝝ ornamentis pollebat:vt ab oīb⁹ diligerē:nō solum christicolis sz t iudeis capacibus t gentilib⁹.Cum autem domicillā sponsaz aureliani sacro velamine cōsecrasset:t theodoza vroꝛē sisimij magni ciuis in castitate manere psuaderet:sisi/mius zelo ductus vna dierum ecclesiā in qua clemens fidelibus diuina celebꝛabat intrauit:scire volens cur vroꝛ ita ecclesiā frequētabat.Clemente autē oꝛante si/simius ita factus est cecus t surdus vt nil posset videre vel audire:vnde seruis suis annuit vt eum foras defer/rent Quicircūgyrates eum:nanuā inuenire nequibant ecclesie.Quod intelligēs theodoza ꝓ eo oꝛauit t egredi ꝓmissus est dei virtute. Reuerso autem ad domū cum ꝓmaneret cecus t mut⁹:theodoza hoc audiēs post mis sam ad pedes clemētis se ꝓstrauit:casum exponēs viri sui vt ꝓ eo oꝛaret.Facta igit cōmuni oratiōe ab omni bus clemens accessit cum theodoza ad domū sisimij: t oꝛans super eum visum ei restituit t auditum.Qui vi dens clementē putans se arte magica sic ab eo delusuz iussit seruis vt clemētem ligarent t traberent.Qui liga bant t trahebant columnā ibi positā:extimātes ipi cū sisimio clemētem ligatum trahere.Ascēdēs autem in/de clemens admonuit theodozā vt ab oratiōe non ces/saret:donec domin⁹ illum suo lumine visitaret.Ei au/tem oꝛanti apparuit beatus petrus dicens.Per te sal/uus erit sisimius vir tuus:vt impleatur quod dixit fra ter meus paulus.Sanctificat vir infidelis per mulie/rem fidelē.Paulopost igit sisimius a deo illustrat⁹ vo cauit theodozā:rogans vt faceret ad se venire clemen/tem.Quod illa maximo repleta gaudio subito egit.Cle mens ergo aduenīēs ipsum cū familia in fide instruēs in sequenti pascate.cccc.xiiij.baptisauit de domo eius t multos nobiles ac amicos neruе imperatoris pistuz syssimū dominus ad veritatē fidei perduxit. Deniqz comes sacroꝝ publius tarquinius pecunia multis de dit:t contra sanctū clemētem maximā seditionē com/mouit.sed mamertin⁹ prefectus adductū sibi cum mul tis verbis inclinare temptaret:t illis prudēter t ratio/nabiliter respōderet:mādauit Traiano imperatori q clementē episcopū qui nil mali fecerat sic popul⁹ accu/sasset.At ille remandauit eū debere aut sacrificare aut in exiliū mittere vltra mare.Quod cum fuisset a sena/tu firmatū:tantam gratiā sancto clemēti deus tribuit q etiam mamertinus flens ꝓpter eum t dans ei na/uem t omnia necessaria multis de clero et populo eū co/mitātibus sic cum dimisit.Profectus autē in exilium inuenit in loco plus q̄z quinqz milia christianoruz iam ad secanda marmoza damnatoꝝ.Qui videtes sanctū clemētem in lachrymas ꝓruperunt.Quos in domino confortauit dicens.Non meis meritis sed vestris oza/tionibus misit me deus vestris coꝛonis particip̄ fieri. Et cum audisset eos aquā deferre a sex miliarib⁹:oza/uit cū popl'o vt fontē aque suis cōfessoꝛib⁹ aperiret.Post oꝛōem aūt circūspiciēs vidit agnū stantē:t erecto pede

dextro locū ostendentē. Tūc sanctꝰ clemēs intelligēs diuinū esse qđ ipe viderat: solus accessit ad locū cū oī/bus: ꝑcipiēs vt foderent ibi. Et cū locuꝫ in quo agnus stabat nō ꝓtingerēt: nilqꝫ inuenirēt: bꝛeui sarculo san/ctus Clemens fodit sub pede agni: statimqꝫ fons viuꝰ emanauit abundans. Ad hanc miraculi famā et san/cti doctrinā plus q̄ quingenti in vna die baptisati sūt ꝫ intra annū septuaginta quinqꝫ eccl̄ie fabꝛicate sunt. Post tres annos audiuit hec trayanus ex maligna re/latiōe gentiliū: vñ quendā ducē illuc misit ad ꝓuiden/dū negocio. Qui cū ꝓspiceret oīes velle moꝛi: multi/tudini pepcit: ꝫ sctm̄ Clementē solū ligata ad collū eiꝰ anchoꝛa ꝑcepit in mare submergi. Quo facto populus xp̄ianus hoc videns cū fleret in litoꝛe discipuli eiꝰ cor/nelius ꝫ ephebꝰ monuerūt oīes oꝛare deū vt sui mar/tyris coꝛpus demōstraret. Statimqꝫ mare ꝓ tria mili/aria recedente ingressi ꝓ siccū inuenerūt in modū tem/pli marmoꝛei habitaculū a deo paratū ꝫ in arca coꝛpꝰ sancti Clementis discipuli petri ꝫ anchoꝛa iuxta euꝫ: reuelatūq; est discipulis ne euꝫ inde tollerent. In oīm autē anno die passiōis eius recedebat mare septē die/bus: ꝫ aduenientibꝫ iuxta gersonā siccū ꝑbebat iter per tria miliaria: ꝫ expleto festo aque regrediebant. Qua dā aūt vice ꝓrigit mulierē cū puulo suo illuc accedere: ꝫ post festū regredientibꝫ cūctis ꝫ muliere illa puulo q̄ in tēplo obdoꝛmierat ex obliuiōe ꝫ festinātia ibi dimis/soꝛaque reuerse sunt ad locū suū: quē submersum cre/dens in magno luctu ꝓ totū gnnū stetit. In festo autē sequētis anni reuersa ad locū: inuenit eū doꝛmientez vbi dimiserat. Qui excitatus a matre ꝫ quesitus dixit se tm̄ vna nocte suauiter doꝛmisse vt extimabat: sed in ꝓcessu tēpoꝛis ꝓpter peccata inhabitantiū miraculuꝫ illud de recessu aquaꝝ maris cessauit: ꝫ ob īcursū bar/baroꝝ tēplū illud destructū fuerat: ꝫ arca cū coꝛpe in/de ablata de mari ignota erat. Sꝫ qđā sacerdos nomi/ne ꝑbs missus a Nicolao papa ad ꝑdicādū qbusdam natiōibꝫ: cū pueniſſz ad ptes illas ꝫ diligēter inqꝛeret de ꝑ coꝛpe ꝫ ab inhabitātibꝫ nesciret: oꝛonibꝫ ꝓpē ꝑ a clero ꝫ ppl̄o factꝫ: reuelatꝰ est ei locꝰ: et inde educto ro/mā deposꝛtari fecit: ꝫ in eccl̄ia suo noīe intitulata rece/sit. Clemēti igit vt dictū est sup̄ successit in papatu Anacletꝰ: ꝫ anacleto euaristus: natōe greꝰ: q̄ sedit an/nis .ix. mēsibꝫ sex. diebꝫ duobꝫ: et cessauit epatus diebꝫ xl.viij. Hic diuisit titulos in vbe p̄sbyteris: ꝫ septē dy/acones ꝓstituit q̄ custodirent episcopū ꝑdicantē.

Capitulū .iij.

Ob trayano passus est

Sanctꝰ Fochas: vt refert Uincē. in spe. histo. .li. xj. c. lxij. Hic nō solū in igne patiēs ꝫ in singu/lis qbusqꝫ toꝛmētis q̄lis esset ostēdit: sꝫ oīm vite sue tē/poꝛe tāto dei amoꝛe deuictꝰ fuit: vt nō incurrisse mar/tyriū sꝫ impasse credat. Sic em̄ infantie tps exegit vt ad mirabile nescio qđ ꝫ tūc in eo diuine indolis appa/reret: iā vo cū puberibꝫ annis pie adolescētie p̄mum li/men ingressus est: senilē cepit monstrare sapientiā. Ac cessu placidꝰ ꝫ mēte sobꝛiꝰ: castitate gl̄iosus: ꝫ amatoꝛ iusticie: misericoꝛdie magister: ꝫ humilitatis instructoꝛ. Itaqꝫ cū singulos xp̄ianos grauis gentiliū terroꝛ vꝛ/geret: ꝫ aliqꝫtos iā diuersaꝝ penarū excruciarent seua toꝛmēta alqs latebꝛa fuisset auxiliū: Fochas ꝓ opinio/ne noīs sui indagatiōe puigili iubet inqꝛi. Nec em̄ vir tante gl̄ie diuiꝰ latere poterat aut nolebat. Huic q̄ in/uēto ꝫ p̄sentato p̄fectꝰ aphꝛicanꝰ ait: quis est q̄ traya/nū p̄ncipē nostrū deū nō esse testet. Qui oēs suos adū/sarios vt vidit extinxit: Fochas ad hec tacuit q̄si non audisset: aut putasset alteri dictū. Aphꝛicanꝰ aūt ad eū clamat ꝫ dicit. Quid taces: cur nō respondes: an igno/ras añ cuiꝰ tribunal assistis? Rñdit Fochas. Jā trayano nō sufficit q̄ ꝺꝛ impatoꝛ nisi diuinū sibi insup inui/sibile oīb⁹ nomē asscribat: tu me impatoꝛis tui minis a vꝛitate existimas posse subduci? cū tuꝰ ille ꝓceptoꝛ vi/te sue fine cōpleto: q̄ est hodie: crastino nō sit futurus. desiderata sunt mihi supplicia q̄ minaris: festina si cō/sulis in celeritate gaudiū dabis: in dilatiōe suppliciū. Aphꝛicanꝰ ait. Nō est pena q̄ cupiꝫ: parco itaqꝫ tibi ca/pire festinas. Rñdit Fochas. Si parcꝫ interficē. Uiue/re em̄ me salute mea ꝓpus scito nō posse nisi hic moꝛiar Cui Aphꝛicanꝰ. Ubi mihi deū tuū ꝫ ego ab impato/re meo obtinebo vt ei seruiat. Fochas rñdit. Dñs deus noster regnat in celis q̄ magnus est ꝫ inuisibilis. At il/le demostenis inquit loquacitatē supasti: sacrifica qđ restat ne duro vꝛaris incendio: aspice ad q̄nquaginta milia plus viroꝝ ad te vnū oculos animosqꝫ dirigere quos si in ꝑtinacia tua ꝑmanseris: ad similē vane hu/ius religionis es inuitaturus insaniā: purꝫ autē ꝫ ma/gnis dīs sacrificare debemus: q̄s tu sceleratos esse ꝓ/nūcias. Cui Fochas. Nō solū sceleſti sed ꝫ miseri adul/teri ꝫ sacrilegi ac demones estimādi sūt: nec illi soli: sꝫ eriā bi q̄ ꝑditiōis huius cultu dei nomen ignoꝛāt q̄ re/gnat in celis: cuius gl̄ia ꝫ vꝛtus ē in secula seculoꝝ. Et oīs fratrū turba circūstās rñdit amē. Tūc tonitrua so/nuerūt ꝫ immēsus ymber effusus est: oīmqꝫ terra cō/cussa ē: ꝫ oīm vestigia nutare cepeꝛt. Cadit ꝑses aphꝛi/canus in faciē. Et cū his militibꝫ q̄ ei circulū faciebant sine voce: sine sensu solo ꝓstratꝰ aduoluit. Dec aliqn/ti vidimꝰ qbus volūtas diuina ꝓcessit. Tātus em̄ pa/uoꝛ: tantaqꝫ reuerētia huius miraculi fuit vt vix pau/cis ꝓcederet aspectus. Ignis em̄ e celo nimius dū hec agerent descēdit: qui feriendo oculoꝝ aciē occultū fa/ceret q̄ gestū est. Quiqꝫ splendidioꝛ sole illa lux visa ē. Astabant em̄ tres angeli equitū moꝛe compositi: quo/rum effigiem flamma foꝛmabat. Statim tremoꝛ om/niū mēbꝛa quasit. Stretimꝰ exangues ꝫ desperata sa/lute iam de moꝛte sollicīti eramus. Illi autez vt erant igneī ꝫ ꝓceritate sublimes: lateri se sancti Foche asso/ciant: ꝫ habita secū nō parua ꝓfabulatiōe discedūt: pe/tunt itaqꝫ celum volatu. Et ecce post paululū Terrē tiana aphꝛicani vxoꝛ attonita: sparsis crinibꝫ ꝫ vultu lacerato: veste deforꝛmi cū filiis quinqꝫ ꝫ omni familia ad Foche genua cōuoluit: tibi inherens pedibꝫ eius ve/niā tanti sceleris implorat: hac se ei pactiōe cōstringēs si ei donaret maritus: vt ad legē xp̄ianā cum tota do/mo filiisqꝫ migraret. Nec fuit huius falsa ꝓmissio. Nā quicqđ spoponderat nō negauit. Dui⁹ lachꝛymis fle/xus Fochas oīmes clericos cōuocauit: ꝫ facta ꝓ ꝑfecto iugi oꝛone: ꝑstitit ei remediuꝫ a q̄ paulo ante foꝛmida/rat exitiuꝫ. Statim aphꝛicanus memoꝛ noue salutis trayanū ꝓdocuit. Impatoꝛ statim Focham iussit acce/dere. Quo introducto ait. Cōtēnis regiā potestatē: q̄s te ad supbiā erigit deus: q̄ tu impatoꝛē spernis: videa/mus q̄s est ille cui sacrificas? Respondit Fochas. Tibi scire nō licet. Scriptū est em̄. Nolite ꝓicere margari/tas vestras ante poꝛcos. Cui impatoꝛ. Poꝛci ḡ tibi vi/demur vt dicis? Fochas ait. Utinā vt alia esseris: dei em̄ iudiciū sup̄ vos nō veniret. Trayanus vo ait. Ec/ce suspēderis in ligno: videamus q̄d tibi ꝓsit animus iste pertinax. Ego inquit Fochas suspēsus in ligno ad celestia regna migrabo: tu aūt cū dīs tuis tenebꝛis in/uolutus eterna apud inferos moꝛte toꝛqueberis. Tūc suspensus vt erat in ligno impꝛesso vngularum impe/tu per omnia mēbꝛa toꝛquetur: vt patentibus riuis

latera ipa debiscerēt: sz nullū in b fmonē aut vicꝰ aut iratꝰ emisit: sz tm labia cōmouebat: z oone tacita agebat gras ꝓtectori suo. Et cū venisset in finē amen clamabat. Et e celo vox itonuit cū igēti murmure dicēs. Placer esto fochas: ego tecū sū: patꝰ ē tibi in padiso locus cū pziarchis: z cū his q nec me nec patrē negarūt. Trayanꝰ vo in eo in q voluisti loco z in ea pena cruciabik. Stati imperator expauit: auferriqz eū ex eculeo iussit: z qttuor milites z cēturionē etiā crispinianū noie ad ei⁹ custodiā deputauit. A qbꝰ suscepꝰ fochas letus ibat ad carcerē: vota dño psoluēs. Media autē nocte cū oraret carcer⁹ claustra reserata sūt infuso desup lumine. Mille autē amplꝰ milites qs habebat tāta illa custodia vtute pterriti: ad genua fochi defixi remedia salutis implorāt. Populi itaqz extra muros ad pelagi litꝰ accedūt: z gram baptismi z signū crucis accipiūt: et vt mētes adhuc teneras z rudes radix firmior miraculi certiores armaret: ostēdit se oibꝰ dñs: et vt mortales oculi cernere poterāt: maiestas celestis emicuit. Illi tā vilē ducētes huiꝰ seculi vsurā: redeūt nō diuine legis ignari ad carcerē: sz nocte depulsa vt lux orta est: omis ad fores multitudo ocurrit: futurꝫ fochē certamen expectās. Cui trayanus ait. Sacrifica neptuno. Rndit fochas. Nō sacrifico porrētis: hāc vocē sp effundā: q vis exāre tormēta: xpianꝰ sū. Trayanꝰ iratꝰ crudelē sentētiā offert. Nā mergi in caminū ardētis calcis ꝓpere iubet: z in illū lacū fluētis ardoris pcipitē ꝓnūqz tradi: metuēs ne ad aliquā mēbrorꝫ prē nō pueniret icēdiū: z ait. Videam⁹ qd tibi ꝓsit ille quē metuis. Impositꝰ itaqz flāme quā pari iusserat: tribꝰ horis in igne eo durauit. Qui ita integris oibꝰ mēbris z vultu inde ꝓdu/ctus est q̄si nō fuisset in flāma. Supatus itaqz in hac passiōe trayanꝰ rediuiua iterꝫ inflāmak insania dicēs. Therme ꝓpter te añ triduū sunt subuste qs adhuc nemo patefecit: tibi te iubemꝰ induci. Fochas signo crucis sibi impōsso q iubebak ingredik. Tantus aūt ille ignis fuit z tāta vis flāme: vt cādescētibꝰ bincinde fornacibꝰ ipi etiā pietes calore ignis acciperēt. His stās letus fochas hec deo vota soluebat. Hras tibi ago dñe qad b decus electꝰ ad felicis martyrij gl'iam tui fauore puenī q ꝓ pfessiōe nois tui carcerē: vincula: crucē: ignēqz nō timui. Et nūc dñe mitte angelū tuum z de trayani manibꝰ eripe me: neqñ dicant gentes vbi est deꝰ tuus. Mortꝫ orone pfecta emisit spiritū. Patefactis itaqz post paululū thermis: reliqe composite z nulla calorꝫ acerbitate fedate inueniunk in thermis: corpꝰ ipm flatū nardi traxerat. balnee gelide sūt effecte: ac si nunqz fuissent succese. Perspectꝫ trayanꝰ scti fochē reliquijs miraculo tāte nouitatꝫ obstupuit: z referri patiētiaz eiꝰ militibꝰ cepit: stupēsqz vtute mētꝫ z corpis z ait. Vere nō ē alē deꝰ qs q regit in celis. Ipi aūt trayano exeunte baln eas illas añ ianuā fochas lerꝰ oñdit z ait. Trayane trayane pge ad loca vltiorꝫ abyssi: z ad ꝑpara tibi tormēta festina: vbi nocte ppetuo z seuo es exurēdꝰ in cēdio: triduo hac in luce vsaberꝫ: quo emerso caligo te mortꝫ excipiet. Tūc trayanus palaciū ascēdit z ex ipo miraculo febrium calore succesus tertia die expirauit. Passus est aūt Fochas. iij. nonas Marcij in pontho.

De atrocitate perse ·H·j·

cutiōis ꝝ xpianos t. Plinio ꝓ eis scribēte. Eusebius. Tā immēse sub trayano caterue martyrū iugulabank q̄tidie vt plinius secūdꝰ q̄ ꝓuincia administrabat multitudine interemptorꝫ ꝓmotus referret ad imperatorē trayanū: q̄ innūera hoim milia q̄tidie obtrūcarenk: in qbꝰ nihil oīno sceleris reperiret admissū: nec aliqd cōtrariū romanis legibꝰ: nisi q̄ añ lucanos hymnos ie/su xpo cuidā canerēt deo. Adulteria vel cetera huiꝰ crimina apō eos z illicita haberi z penitus arceri: cetera vo z leges eos agere cōmūes. Tūc trayanꝰ rescripti sui auctoritate decreuit vt xpiani q̄dā nō requirank: sed si q̄ tm inciderint puniank: ꝓ qō ex pte aliq̄ pcuriōis pulabak sedatū incēdiū. Sz his q̄ nequicia suaz adūsus eos exercere cupiebāt: ledēdi occasio nō videbak exempta. Interdū ppls instigabak: interdū etiā iudex occasionibꝰ vtebak: z negabat quesitos qs puniri voluisse oblatos. Hoc Tertullianus in apologetico suo dicit. Et iter cetera ipe ait. O sentētiā necesse ꝓfusam: negat inquirēdos vt innocētes: z mandat puniendos vt nocētes: parcit z seuit: dissimulat z animaduertit. Quid timens ipam esse secūdā circūuenis: si dānas cur non z inquiris: si nō inquiris cur nō absoluis. Anno igitur trayani. xiij. Plinius secūdus nocomēsis orator z historiographus insignis babek. Cui⁹ plurima ingenij extant opera inquit Uincē. in spc. histo. li. xj. c. lxvij. Hic scripsit de historia naturali libros. xxxvij. quos vespasiano cū epistola ꝑmissa direxit. Scripsit z epistolas ad diuersos circa centū: ex qbus pauca infrascripta excerpta sunt. In epistola ad Junium. Nocipsum amātis est amicū nō honorare laudibꝰ. In epistola ad Cornelium zicianū. Prauū z malignū est hoiem nō admirari admiratiōe dignissimū. In epla ad Cornelium racitū. Inuētioni sue quisqz fauet. Et quasi fortissimū cōplectik: cū alio dictū est: qō ipse ꝑuidit. Est gratior multis actio breuis. In epla ad Catbuliuz. Animi magnitudo nihil ad ostētationē: oīa vo ad ꝓscientiā refert: rectiqz facti mercedē nō ex populi sermōe: sz ex facto petit. Et epla ad notbomiū. Libꝝ quē misi ad vota q̄ putaueris corrigēda. Sic em̄ magz credā quedā tibi placere si q̄daz cognouero tibi displicuisse.

In epla ad Ursū. Sicut faces ignē assidua ꝓcussione fuat demissū relaxāt: sic dicētis calor z audiētis intētio ꝓtinuatiōe fuak. Intercapedine vo z q̄si remissione lāguescit. In epla ad Arrianū. Necesse ē vt laudis sue spatio z cursu z pegrinatione q̄sqz lerek. Etem nescio q̄ pacto magz iuuat boies gl'ia lata qz magna.

In epla ad Fūdanū. Uotz suis amor plerūqz pcurrit: z rex qs assecq cupias: ꝑsuptio ipa locūda ē. Trāqllus in li. aut catbak. viroꝝ illustriū de b sic ait. Plinius secūdꝰ eqstribꝰ militijs idustrie fūctus: pcuratiōes qz splēdidissimas z ꝓtinuas integre admistrauit: z tm liberalibꝰ studijs tantā opam dedit: vt nō temē qs in ocio plura scripserit. Itaqz bella oīa q̄ cū romanis vnqz gesta sūt. xxxvij. voluminibꝰ cōphēdit. Idēqz natural' historie. xxxvij. li. absoluit. Perijt aūt gades cāpanie. Cum em̄ missinensi classie pesset z flagrāte vesubio ad expliādas ꝓpius causas liburnicbas ptēdisset: nec aduersantibꝰ vētis remeare posset: vi puluerꝫ ac fauille oppsus est. Uel vt q̄dā extimant a seruo suo occisus: quez estu deficiēs vt necē sibi maturaret orauerat.

De morte trayani et ·H·ij

miris illo tempe contingentibus. Eusebius. Trayani. xvij. anno terremotꝰ in antiochia totaz pene subuertit ciuitatē. Judei qz qui in lybia erāt aduersū cohabitatores suos alienigenas dimicāt sil'r in egypto z in alexandria. Apud cirenē qz z thebaidā magna seditione ꝓtēdūt: verū gētilium ps supat in alexādria: iudeis mesopotamie rebellātibꝰ: ꝓcepit trayanus imperator lisie quierdo: vt eos de ꝓuincia exterminaret. Aduersus qs quietus aciem instruens: infinita eoꝝ milia interfecit z ob hoc ꝓcuratoꝝ iudee ab imperatore decernit. Tan

dem trayanus apud seleuciā vrbē ysaurie ꝓfluuio ventris extinct⁹ est: anno etat⁊ suc. lxxiij. imperij vo sui. xix Ossa ei⁹ in vnā aureā collecta t in foro sub colūna posita sunt. Helinādus de eo. Hic solus omniū imperatorū intra vrbē sepultus est post Julīū cesarē: quē senat⁹ inē deos retulit hac ō causa: quia gloriā militarez q̄ plenus extiterat: moderatiōe supauerat: rome t ꝓuincias oīb⁹ se equalē exhibēs amicos salutādi causa frequētans: vel egrotātes festis diebꝫ cū eisdem indiscreta habēs cōuiuia: vicissim vehiculis coꝛ t vestib⁹ indifferenter vtens: publice t ꝓuatim ditās oīes immunitates ciuitatib⁹ largiēs: relaxans debita ꝓuinciis: charus oībus: nulli grauis: adeo vt vsqz ad nostrā etatē in senatu nō aliter exclamek: felicioꝛ sis augusto: t melioꝛ trayano. Statua ei⁹ in foro trayani in hoc habitu posita ē: rep̄sentans quō in expeditiōe viduā liberauerit. Ob̄ beatū Gregoriū postea mouit ad cōpassionē. Un̄ t ꝓ eo tantū plorasse dicit: vt animā eius ab inferno obtinuerit liberari. Ob̄ tamē quō factū sit habes sup. xiij. sentē. a beato Thoma. Eutropius de trayano hoc egregiū dictū ponit. Cū culpantibus amicis q̄ nimiū oībus esset cōmunis. Respōdit. Se talem imperatorē esse ꝓuatis q̄les esse imperatoꝛes ꝓuatus optasset.

Capl'm. IIII.

Drianus igitur elyc⁹

a cōsobrini trayani filius. xij. ab augusto ꝑncipatū mortuo trayano adeptus est Anno ab incarnatione dn̄i. cxix. vt scribit Hugo floꝛ. Ab initio vo mūdi quater M. lxxxij. Sed ſm alios cōmuniorē cōputationē quinq̄es millesimo. ccc. xvij Impauit aūt annis. xxj. Hic fuit litteris grecis impēsius eruditus: t nō sermone tm̄ eruditus: sed t ceteris disciplinis canēdi medēdiq̄ sciētia pollens. Sic em̄ referebat carmen carmini: dictū dicto: vt ꝓsus ad oīa diceres p̄meditatū. Helinādus de eo ait. Elycus adrianus cū rome p̄fecturā splēdidius ageret: ex senatoꝛe imperatoꝛ creatus est. Qui obsecrāte senatu vt filiū quem habebat cesarē augustū appellaret. Sufficere inq̄t debet q̄ ego inuitus regnauerim cū nō mererer. Principatus em̄ sanguini nō debek sed meritis. Et inutiliter regnat q̄ rex nascit̄ t nō merek. Et ꝓculdubio parentis affectū exuit: q̄ puulos suos importabili subiecta mole extinguit. Hoc em̄ est suffocare liberos: non ꝓmouere. Alendi sūt ꝑus in vtutib⁹ q̄s exercēdi. Et cū in eo ꝓfecerint vt ꝓbenk illos vtutib⁹ antecedere quos debēt honoꝛib⁹ anteire: inuitati ascendāt t se ciuiū suoꝝ votis nō subtrahāt. Hic Adrianus inq̄t Eusebi⁹ italice in hyspania natus: alexandriā a romanis subuersam publicis instaurauit expensis. Ipe vo trayani inuidens gloꝛie: de assyria mesopotamia armenia quas ille ꝓuincias fecerat reuocauit exercitus. Idē eruditissim⁹ in vtraq̄ lingua: sed in puoꝝ amoꝛē parū ꝓtinēs fuit: vñ anthimeū puez regium eximie pulchꝛitudinis in egypto moꝛtuū diligēter sepeliuit. Nā in delitijs euz habuerat t in deos retulit. Ex cuius noīe etiā vrbs appellata est. Reliqua tributoꝝ ipe Adrian⁹ relaxauit cartis publice incēsis: plurimos etiā ipis tributis liberos p̄stitit. Ipe etiā iudeos cepit secūdo ꝓtra romanos rebellātes. Hec Eusebi⁹ in cron̄. Iste q̄q̄ Adrian⁹ vt ait Cōmestoꝛ in hierusalē eversa p̄ Titum statuā suā posuit: vbi arca dn̄i ꝑus steterat: q̄ vestigia ciuitatis quedā adhuc manebāt. Et iudei q̄ latētes vndecūq̄ remāserant q̄q̄ ad locū sanctū redibāt: multiplicati: remouerūt statuam. Ob hoc adrianus apposuit manū extremā et funditus euertit vrbez. Et edixit ne q̄s iudeoꝝ habitaret in terra illa. Et ō hac vltima eversiōe videk dicere Lucas ī euāgelio suo: cū ait. Captiui ducenk in oēs gētes. Deniq̄ vt ait Hugo floꝛ. ipe adrianus hierusalez reedificauit: ipamq̄ ex suo noīe appellauit: scz elyam: q̄ ipe dicebak etiā elycus. Cui⁹ opefactū ē vt loca sancta scz dn̄ice passionis t resurrectiōis quondā extra vrbē iacētia: nunc eiusdez muro septētrionali circūdenk. Deniq̄ ꝓcepit ne cui iudeo introeūdi licētia esset xp̄ianis tm̄ ciuitate permissa. Un̄ ꝓmus ibi de gētib⁹ Marcus noīe institutus est epūs. Et ex eo tpe t deinceps assumere epos ex circūcisiōe cessatū est. Hic cū athenis insignes edes plurimas fecisset agonē edidit: bibliothecā miri opis extruxit. Tādē ſm Euse. morbo intercutis aque apud baias defunctus est. In historia sancte Sophie t fil'. legit: q̄ adrianus in infirmitate ꝓstitut⁹ visū pdidit: carnes q̄z eius putrefacte sūt: defluētib⁹ vermib⁹ ex oze eius: ad vltimū in extremis dixit. Dn̄e de⁹ triū ꝟginū t matris earū vel loci⁹ educ animā meā de coꝛpe. Scio em̄ q̄ ꝓpter illas hec patioꝝ. t cū magno ciulatu clamās crepuit: q̄ō accidit ei post martyriū illatū fidei spei t charitati: vt infra patet. Hui⁹ tpe Basilides heresiarcha apud alexādriā cōmoꝛak. Cochebas iudaice factiōis nolentes sibi aduersus romanū militē ferre subsidiū oīmodis cruciatibus vexat. Hic vt ait Helinādus ſm alios barchobas appellak: q̄ō nomē significat stellā. Qui crudelis t scelestus p oīa vocabulo suo velut vilib⁹ mācipijs ꝓsuadebat se ob salutē coꝛ sydus magnū celitus esse demissū: egris moꝛtalib⁹ t lōgā obscuritate dānatus ferre salutis auxiliū. Floꝛuit illis diebꝫ aquila oꝛatoꝛ genere pōticus secūdus interꝑtes mosayce legis post septuagintā interꝑtes: vt refert Hugo floꝛ.

Huius Adriani tēpo ·H·i

re floꝛuit Secūd⁹ phs q̄ phatus est omī tpe silentiū seruans t pytagoricā vitā ducēs. Hic vt refert Uincē. in spe. histo. li. xj. ca. lxx. Cū adhuc puulus esset: missus est ad discendū: t audiuit in scholis q̄ oīs mulier fornicatrix esset t impudica. Tandez in phia ꝓfectus remeauit ad patriā suā: cōmunē gerēs pegrinatiōis ꝓsuetudinez baculū t perā circūferēs: coma capitis t barba ꝓlixa: hospitatus est aūt in domo ꝓpria nemine domesticoꝝ eū cognoscente neq̄ ꝓpria matre. Uoleſq̄ ꝓbare ō mulieribꝫ si verū erat q̄ō audierat: vocauit vnā de ancillis ꝓmittēs ei decē aureos si matri ꝓsuaderet. At illa ꝓsentiēs ancille: fecit eū vespe ad se introduci. Cūq̄ illa extimaret secū illū debere cōmiscere: ille velut ꝓpriā matrē amplectēs inter vbera eius vsq̄ mane doꝛmiuit. Mane aūt cū vellet egredi t discedere: illa apphēdens eum ait. Ut me tēptares fecisti hoc. Qui ait. Nequaq̄ domina mater: neq̄q̄ dignū est illud vas me maculare vnde exiui. Illa aūt scisciтāte q̄s esset: ait. Ego sū secūdus filius tuus. Illa aūt recogitās in semetipa t nō ferēs ꝓfusionē exanimata est. Secūdus ḡ phs sciēs q̄ p loquelā suā moꝛs matri sue tetigisset: hāc in se imposteꝝ exegit penā: ne amplius loqueret. Et sicvsq̄ ad moꝛtē tacturnitatē seruauit. Per idē tēpus Adrian⁹ venit athenas audiuit de illo: eūq̄ ad se venire faciēs: ꝓmus eū salutauit. Ille vo tacuit. Tūc Adrian⁹ ait. Loquere philosophe vt a te aliq̄d addiscam⁹. Illo aūt in ꝓposito silentij ꝑseuerāte vocās imperator quendā spiculatoꝛē ait. Hūc nolētē loqui imperatoꝛi viuere nolum⁹: abduc ḡ eū t toꝛque. Adrianus vo clam vocās lictoꝛez ait. Persuade ei in via vt loquak: t si ꝑsuasus respōdeat decolla eū: si vo nō rn̄derit reduc eū ad me. Ducebak ḡ Secundus a spiculatoꝛe ad locū toꝛmētoꝝ. Qui dixit ei. O Secūde q̄ſre tacēs moꝛieris: loquere t viues. Ille aūt vitā suaz ꝑ

uipendēs: mortē tacitus expectabat. Spiculator veniens ad locū destinatū: ait illi. Extende ceruicē tuā et suscipe mortē. Ille extēdēs ceruicē silentio vitā postposuit. Apphēdens ergo eū spiculator: reduxit ad Adrianū dicēs Secundū vsq; ad mortē tacuisse. Tūc Adrianus videns phi ꝓtinētiā ait illi. Quia lex ista silentij quā tibi imposuisti nullo mō solui pōt: sumēs tabulā istā scribe et saltim manu tua loquere. At ille tabulā sumēs scripsit in hūc modū. Ego quidē o adriane nihil te timeo. quia ꝓnceps bui⁹ rpis videris existere: me quidē occidere potes: sed voc̄ mee ꝓferēde nulla tibi dat potestas. Adrianus ait. Bene quidez excusatus es: sed quedā tibi ad hec ꝓbleumata ꝓpono: vt ad hec saltē mihi scripto rñdeas. Quor ꝓmū est. Quid est mundus? Qui rescripsit Mundus est incessabilis circuit⁹: spectabilis supellex: multiformis formatio: externus tenor: circuit⁹ sine erroꝛe. Quid est occean⁹? Respōdit. Mūdi amplex⁹: terminis coartat⁹: hospitiū fluuiorum: fons imbriū. Quid ē deus? Respōdit. Immortalis mēs: incōtēplabilis celsitudo: forma multiformis: incogitabilis inq̄sitio: inspirtus oculus: oīa cōtinēs: lux bonor. Quid est sol? Respōdit. Celi oculus: caloris circuitus: splendor sine occasu: diei ornatus: horaꝝ distributor. Quid est luna? Respōdit. Celi purpura: solis emula: malefactor inimica: solamen iter agentiū: directio nauigantiū: signū solennitatū: larga roris: pr̄sagiū tēpestatuz. Quid est terra? Respōdit. Basis celi: meditullium mūdi: fructuū custos et mater: operculū inferni: mater nascentiū: nutrix viuentiū: deuoratrix omniū: cellarium vite. Quid ē hō? Respōdit. Mens incarnata: phātasma rpis: speculator vite: mācipiū mortis: trāsiens viator: loci hospes: anima laboriosa: parui rpis habitaculū. Quid est pulchritudo? Respōdit. Flos marcidus: carnalis felicitas: bōana cōcupiscētia. Quid est mulier? Respōdit. Dominis cōfusio: insaturabilis bestia: ꝓtinua sollicitudo: indeficiēs pugna: viri incōtinēt̄ naufragiū: hois mācipiū. Quid est amicus? Respōdit. Desiderabile nomē: hō vir apparens: infelicitatis refugiū: indesinēs felicitas. Quid sūt diuitie? Respōdit. Auri pōdus: curaꝝ minister: delectatio iniocūda: insatiabilis inuidia: desideriū inexplebile: os excelsū: inuisa cōcupiscētia. Quid est paupertas? Respōdit. Odibile bonū: sanitatis mater: curaꝝ remotio: sapientie reperitrix: negociū sine dāno: possessio absq; calūnia: sine sollicitudine felicitas. Quid ē senect⁹? Respōdit. Optatū malū: moꝛs viuentiū: incolumis lāguor: spirās moꝛs. Quid est somn⁹? Respōdit. Mortis imago: labor quies: infirmantiū votū: desideriū miseror. Quid est vita? Beator leticia: miserorū mestitia: expectatio mortis. Quid est moꝛs? Respōdit. Eternus somn⁹ diuitū pauor: paupeꝝ desideriū: ineuitabilis euentus: latro hominis: fuga vite: resolutio omniū. Quid est verbū? Respōdit. Prodito animi. Quid ē corpus? Respōdit. Domicilium anime. Quid ē barba? Respōdit. Discretio sexus. Quid est cerebrū? Respōdit. Custos memorie Quid est frons? Respōdit. Imago animi. Quid oculi? Respōdit. Duces coꝛoris: vas luminis: iudices animi Quid est coꝛ? Respōdit. Receptaculū vite. Quid iecur? Respōdit. Custodia caloris. Quid fel? Respondit. Suscitatio iracūdie. Quid splen? Respōdit. Risus et leticie capax. Quid est stomachus? Respondit. Liboꝝ cocus. Quid ossa? Respōdit. Robur coꝛpis. Quid pedes? Rñdit. Mobile fundamētū. Quid vētus? Respōdit. Aer̄ perturbatio: mobilitas aquaꝝ: siccitas terre. Quid sūt flumina? Respōdit. Cursus indeficiēs: refectio solis: irrigatio terre. Quid amicicia? Respōdit. Equalitas animoꝝ. Quid fides? Respōdit. Ignote rei mirāda certitudo. Quid ē qđ boiez lassū fieri nō sinit? Rñdit. Lucrū.

Eo tēpoꝛe quadratus ·H·ij

tus apostoloꝝ discipulus publio episcopo athenaꝝ ob martyriū coꝛonato in locū eius ꝓstituit: et eccl̄iam grādi terroꝛe dispsam: fide et industria sua ꝓgregauit. Cuq; Adrian⁹ athenis exegisset hyemē inuisens eleusinā et i oīb⁹ pene grecie sacris initiatus: dedit occasionē his q̄ xp̄ianos oderāt absq; p̄cepto imperatoꝛis vexare credētes. Tūc Quadratus poꝛrexit ei librū ꝓ nr̄a religiōe cōpositū valde vtilē: plenū ratiōis et fidei et apostolica doctrina dignū: in quo et antiquitatē sue etatis ostēdens ait. Plurimos a se visos q̄ sub dño varijs in iudea oppssi calamitatib⁹ fuerant: et q̄ a mortuis resurrexerant. Aristidesq; atheniēsis eps eloquētissimus et sub p̄sti/no habitu discipulus xp̄i: volumē nostri dogmatis ratiōnē ꝓtinēs: eodē tpe quo et Quadratus Adriano ꝓn/cipi dedit apologeticuz ꝓ xp̄ianis: qō vsq; hodie pseuerans apud philologos ingenij eius indicio est. Tūc ergo vt ait Hugo floꝛ. p̄cepit Adrianus p epl̄am: ad Minutiū fundanū ꝓconsulē asie datam: vt nemini liceret xp̄ianū sine obiectu criminis et ꝓbatiōe dānare. Hoc ē aūt exemplū epistole imperatoꝛis ad p̄dictū minutiū fūdanū: vt ait Euse. Accepi l̄as ad me scriptas a p̄decessore tuo serenio clarissimo viro: et nō placet mihi relatiōnē silentio p̄terire: ne innoxij p̄turbent̄ et calūniatibus latrocinādi tribuat occasio. Itaq; si euidēter ꝓuincia/les huic petitioni sue adesse volūt aduersus xp̄ianos vt ꝓ tribunali eos arguāt in aliquo: hoc eis exequi nō p/hibeo: p̄cibus aūt solū et acclamationib⁹ vti eis nō permitto. Etenī multo equi⁹ est si q̄s nollet accusare: ꝺ obiectis te cognoscere. Si q̄s igit̄ te accusat et ꝓbat aduersū leges quicq̄ agere memoratos hoies: ꝓ merito petōruz etiā supplicia statues: illud magnope curabis: vt si q̄s calūnie gratia quēq̄ hoꝝ postulauerit reū: in hunc ꝓ sui neq̄cia supplicia seuioꝛib⁹ vindices.

Capitulū. V.

Lexander sextus post

a Petrū euaristo in papatu successit. Hic vt habet̄ ex libꝛo pontificū roman⁹ fuit: sedit annis decē: et anno etatis suc. xxx. ꝓter magnā sanctitatē ad sūmū p̄sulatū assumpt⁹ fuit. Tandez ab Aureliano comite sub Adriano imperatoꝛe martyrio coꝛonatus est: vt dicet̄ infra. Hic passiones dñi miscuit in p̄catōe sacerdotum: quādo misse celebrant̄ videlicz. Qui p̄die q̄q; pateret̄ ꝛc̄. Ipe etiam ꝓstituit sacramētale aque benedicte et aspsionē eius in habitaculis. Un̄ ipse dicit de cōse. di. iij. Aquā sale cōsperſam populis bñdicimus: vt ea cūcti sanctificent̄ et purificent̄ ꝛc̄. Et exp̄mit ibi effectus ei⁹. Hic ḡ vt habet̄ ex gestis ei⁹: cū ꝓuertiss̄et p̄fectū vrbis hermetē: ab aureliano comite missus ē in carcerē et hermes: q; crediderat. Cū esset in vinculis hermes apud quirinū tribunū dicit ei tribunus. Miroꝛ te virū ꝓudentē dignitatē dimittere p̄fecture: et aliam vitā credere? Cui hermes. Ego aūt hos annos oīa deridebā et aliā vitā esse nō putabā: sed solā istā. Dicit ei Quirinus. Fac ḡ me ꝓbare qō credis: et ego credaz. Ad quē hermes. Sāctus alexāder q̄ in vinculis est me hec docuit. Audiēs hec Quirinus cepit maledicere alexandrum dicēs. Ego dico tibi fac me hec ꝓbare: et tu mihi nominas quē ꝓ sceleribus suis teneo in vinculis alligatū. Sed tū si vez dicis vadā ad eū et dicā illi. Si vis vt ꝓ te credā: fac vt te cū hermete inueniā. Hermes dixit. Fiat. Abijt ḡ Quirinus et triplicauit sup alexādruz custodes et claustra: dicēs ei cur hoc faceret. Oꝛāte autē

Alexādro sancto angelo dñi duxit eū ad hermetē i carcerē: t inuenies Quirinus eos simul in carcere: mirat est. Sed t ipe hermes dixit Quirino: quo sanct⁹ alexā der filiū suū suscitauerat t ancillā suā cecā illuminasset Et Quirin⁹. Habeo t ego filiā cecā t gutturno saz: t p mitto me creditur si illa a vobis sanata fuerit. Cui dixit sanct⁹ Alexāder. Vade t duc filiā tuā ad carcerez: et pone boyā meā ad collū ei⁹: t mane sanā eā iuenies. Et quirin⁹ ad eū. Cū sis hic in carcere quō te illic inuenia? Rñdit alexāder. Vade cito q; q̄ me huc adduxit: me illuc reducet. Cū g̃ p̄exisset Quirin⁹ cū filia ad carcerem inuenit illic sanctū alexādrū: t pstrat⁹ añ eū venia postulabat. Cui mādauit alexāder vt ad cū duceret euentiū pbytez t theodolū dyaconū p xp̄o in eodē carcere alligatos. Qui añz veniret inuenit filiā suā sanatā. Et baptisat⁹ ē cū filia t alijs multz. Audiēs hec Aurelian⁹ interrogauit quirinū cur se relinqret t alexādrū seqret. Qui rñdit. Xpian⁹ sū: q̄d vis fac: q; ali⁹ nō ero. Tūc aurelian⁹ iussit vt ei lingua abscinderet t in eculeo torq̄retur. Qui tñ adhuc loquēs t aurelianū p uocās iussus ē man⁹ t pedes abscidi t decollat⁹ canib⁹ p̄ijci. Filia vo ei⁹ balbina in virginitate pmāsit: cui sepi⁹ osculāti boyā p quā sanata fuerat: dixit ei sctūs alexander. Noli filia boyā meā oscularī: sz magz osculare vincula scti Petri. Qō cū diu fecisset: tradidit eā theodore sorori sctī hermetis: cui⁹ hermez ab aureliano decollati corp⁹ ipa theodora sepeliuit. Cū g̃ sctūs alexāder multa miracla fecisset t tētus nullo mō imutari posset torquet in eculeo. Et cū nil diceret dixit ei aurelianus. Cur taces? Rñdit alexāder: q; tpe oronis xpian⁹ cū deo loquit. Deide in furnū triduo accēsū missus illesus in eo pmānsit. Et cuz ibi deū laudaret: dixit aurelian⁹ suis. Audiam⁹ q̄d miser ille i incēdio fabulet. Cūq; se applicaret facies ei⁹ semiusta est: t media ps clamydis ei⁹ euasit. Milti vo ex militib⁹ in flāma mortui sūt. Tūc aurelian⁹ iussit eū in de extrahi t in aliū furnū ardētissimū mitti. Qō cuz fieret p̄dict⁹ theodol⁹ dyacon⁹ cepit flere: t stās in populo aurelianū de iniusto iudicio increpare. Qō audiēs aurelian⁹ iussit eū in eūdē furnū p̄ijci. Exclamās aūt theodol⁹ ait. Sctē alexāder adiuua me: q; pctōr ego sū: t ignē ferre nō possuz. Cui alexāder. Noli timere: sta viriliter age. Et cū orasset vocauit eū dicēs. Veni huc ad refrigeriū: q; mecū ē ille q̄ in babylone tres pueros liberauit. Et statim theodol⁹ in furnū exilijt: t cepit sil cū eo laudare deū. Audiēs aurelian⁹ theodolū cū alexandro loquētē: irat⁹ iussit eū in clibanū ardētē iactari. Tūc alexander ad theodolū. Quid eligis: an san⁹ euadē: an mecū ad deū pgere. Cui theodol⁹. Ego pr̄ nō te deseraz: q̄a licet in p̄ncipio grauiter sim cruciat⁹: tñ exq̄ p me orasti: nec dolorē nec ardorē sensi. Et ait alexander ministris. Cessate a labore: q; añz nouos ignes apponat sperabimus ad dñm. Et orātes spm̃ sil emiserūt. Cū aūt b̄ audisset aurelian⁹: t pgeret insultare defuncto: subito virga ferrea ignea añ pedes ei⁹ apparuit: t vox audita ē ab oibus dicēs. Aureliane accipe brauiū meritorum tuorum cū q̄ in inferno scias te ee mittēdū. At ille magicis artib⁹ b̄ i putās irat⁹ iussit adduci sctm̃ eūtiū t i furnū i mediū sctōr iactari. Sz añz ignis poneret: remisit spm̃. Cūq; t huic insultaret: vox facta ē dicēs. Aureliane his q̄b⁹ insultas celi apti sūt ad q̄s ascēdēt: tibi aūt tartar⁹ apt⁹ ē vt illuc descēdas. Ad quā voce expauefact⁹: tāt⁹ timor t tremor eū arripuit: vt manib⁹ suor ad palatiū reduceret. Quē seuerina vxor sua excipiēs t ei necessitā suā improperās: accessit ad sctōs dei t eos honorifice sepeliuit t ad vir redies inuenit eū p dolorib⁹ nimijs linguā suam masticārē: t expirātē. prin⁹. Nor corpa sctōr rece

scūt nūc in eccl'ia sancte Sabine.

Huic successit sixtus ·H·j·

p̄mus papa nationē roman⁹: q̄ sedit annos. x. Hic cōstituit vt ministeria sacrata nō p̄tingerent nisi a ministris Idē etiā p̄stituit: vt q̄cūq; epūs euocat⁹ cēt ad sedē apl'icā: ad parochiā suā nō reciperet nisi cū lr̄is apl'ice salutatiōis. Tādē martyrio coronat. iij. nonas apl'is. Hic misit ad gallias sanctū pegrinū quē t epm̃ anthisiodorensem instituit: vt lucernā fidei iā extinctā reflāmaret t infideles p̄dicādo querteret. Cui socios dedit marcū pbyterū: Locordianū dyaconū: t Jouinianū subdyaconū: t Jouinianū lectorē ordinās. Hic post p̄dicatiōnē plurimā t p̄uersionē multor altisiodorēsiū: ad aliū locū pgens causa euāgelizādi: ibi iussu adriani imperatoris decollat⁹ est: t corp⁹ eius a quodā rustico xp̄iano in curru suo cū bobus angelo sancto hoc iubēte t i via asscīte deportatū est p̄ parisius: t in monasterio sancti Dyonisij collocatū.

In illo etiā tēpore san ·H·ij

ctus taurin⁹ ebroycēsis epūs: roman⁹ natiōe: ab vrbe directus ad p̄dicādū in gallijs: cū discurreret euāgelizando: duo magi cambises t saraa sacerdotes diane miserūt. xx. discipulos suos ad eū occidendū: q̄s cū vidisset signo crucis facto iussit fixos manere: nō valētes se mouere. Cū aūt vbo sctī facti fuissent liberi: ad eūdē pstrātes se añ sanctū taurinū baptismū petierūt t acceperūt Licini⁹ aūt p̄ses t gētilis fecit eū sibi p̄sentari: quez de genitoribus interrogās t rñsū ab eo accipiēs p̄fessus ē licini⁹ se esse p̄sobrinū suū: t añ aliōs annos mr̃em ipsi⁹ taurini ob fidē occidi fecisse. Sup q̄ sanct⁹ vo gr̃as egit q̄ mr̃ martyrio ad celū ascēderit. Jussit aūt Licini⁹ eū vgis cedi. Et cū inē flagella diceret sanct⁹: Dñe respice i me t miserere mei iā senis: vox facta ē ō celo dicēs. Noli timere famule me⁹: q; tecū sū: statimq; aruerūt man⁹ cedētiū. Interea nūciatū ē p̄sidi licinio q̄ filij⁹ cū armigero suo venatiōi insistētes p̄cipitio mortui erāt. Uxor aūt licinij leonilla q̄ iā fidei p̄positū p̄cepat t vir suū q̄ p̄sobrinū torq̄ret increpauerat. Hec audiēs ad pedes sācti p̄cidēs rogauit⁹ p̄ suscitatiōe filij: cū iā fama vulgauerat q̄ mortuū aliū resuscitasset: t cū etiā licini⁹ quasi deridēdo interrogasset sctm̃ si p artes suas magicas filiū resuscitare valeret. Ait sanct⁹. Dia possibilia sūt credēnti. Tu g̃ tātā fidē habe t filiū viuū recipies. Qui cū verbis ei⁹ credidisset sanct⁹ vir orone sua iuuenē suscitauit Qui marin⁹ dict⁹ velut a somno surgēs: ad pedes sancti pstrat⁹: baptismū petijt: dicēs sibi b̄ ab angelo fuisse īperatū. Dixitq; ad patrē. Deu pr̄ nescis q̄s miserā vitaz ducim⁹: t q̄nte pene p̄ hac nobis silib⁹ reseruanť: t q̄nta gl'ia p̄pata ē his q̄ colunt t seruiūt deo: quē colit iste p̄sobrin⁹ nr̃ taurin⁹. Uidi eū inē angelor choros interesse p nob⁹ decantē. Cū hec t alia de futura gl'ia p̄dicaret: p̄uersi ad fidē Licini⁹ vxor t filij⁹ ille baptisati sunt cū mille. ccvij. alijs. Dixitq; iuuenis rediuiuus factus. Uir altissimi dei rogo te resuscita armigez meū: ne remaneat in penis in q̄b⁹ dimisi eū. Quo p eo orāte surrexit ille noie Pascasi⁹ t ait. Magnas sustinebaz penas vir sancte q̄n nūcius venit ab altissimis deferēs in mādatis me ad te reduci. Et ait ad dñm suuz. In die octaua cū albas deposueris: mādat tibi ille q̄ me huc adduxit vt redeas ad illū. Qui mor leui febre correptus: t sicut demādatū octaua die mortuus est: q̄ marinus dicebat. Duz hec agerent t omnis plebs esset ouans sub tanto pastore: cōcitauit inimicus veritatis vastissimā orientalem plagā contra gallos. Cū vo certius cōperissent galli sen

casuros: nec vllo mō q̄rerēt resistere oēs ad virū dei p̄o auxilio ꝓfugerūt. Qui triduanū indixit ieiuniū: t oran ti ꝑ hmōi angelus ei apparuit dicēs. Bñas age creato/ ri tuo: qz aīas tantūmō impetrasti. Locus vo iste deser tus erit p̄ longū tēpus: sed ītez in melius restaurabīt. Tu vo coronā a deo recipies ꝑ tuis labor̄ib die octa/ ua. Mane aūt facto nūciauit populo ꝙgregato reuela tionē dñi. Quos pterritos cōsolatus est plurimū dicēs Nolite diffidere: ꝓperate romā: t significate brō Sixto pape diem exitus mei. Die igīt p̄signata assistenti oīi populo in ecclesia parato officio ipsum maxime lamē/ tantē de patris recessu ꝙsolat⁹ est plurimū: multa p̄di/ cens q̄ postea impleta sunt. Et demū in sede episcopali residēs bñdixit eis dicēs. Abite filioli mei in pace t dñs erit vobiscū. Et visa est subito circa altare innumerabi lis multitudo hoīm cādidator̄. Et audita est vox. Ue/ ni nobiscū sancte dei Thaurine tē. Et cū voce facta ē ne bula ita cōdensa vt null⁹ cōparē suū posset aspicere. Et post hor̄ā disparuit nebula illa odorifera t visus est san ctus in sede defūctus facie ad celū versa t manib⁹ eleua tis. Cūq aūt astātes dubitarēt vbi corp⁹ sanctū sepelirent subito apparuit quidā venerabilis vir vultu cādid⁹ vt nix: q̄ dixit. Fratres sumite corp⁹ p̄is vestri et seq̄mini me p̄euntē. Qui mox sequētes illū cum sancto corpe ad tertiā p̄ miliarū ab illo loco ꝓcesserūt. Ubi q̄ apparue rat subsistens ait. Deponite corp⁹. Et ibi sepult⁹ est. Cū q̄ oēs flerēt t eiularēt vsq̄ ad celū. Tūc erexit se q̄si vi/ uus de fossa dicēs. Quid facit⁊ filioli: nolite timere: istū audite q̄ scr apparuerat eis p̄us: t inclinato capite silu/ it. Ille aūt q̄ apparuerat q̄ erat angel⁹ dñi in hūana spe cie: ait ad illos aspicientes in eū: fratres vos timetis pa/ trē vestrū vobis auferri ab hostib⁹. Nō erit hoc: ego qui fui custos ei⁹ in vita: ero t ī morte. Nūc aūt ciuitas ista subuertet: sz null⁹ vestrū p̄bit. Et cū oīa ꝙsūmata eēnt ait ille. Recedite velociter ne inuoluamini ab hostib⁹. Quo dicto nusq̄ cōparuit.

Ab adriano impera ·H·iij.

tore Eustachius cū vxore sua Teospita t filijs eor̄ aga pito t theospito: dū reuerteret a p̄lio cū victoria t rece/ ptus fuisset cū magna gloria. qz noluit ydolis immola re ꝑ gratiarūactiōe de ei⁹ victoria: scz xp̄o deo: post im missionē leonis seuissimi ad eos q̄ nil lesit: missi sūt in bouē eneū ꝙcauū succensū igne: vbi deo gratias agētes animas dño reddiderūt: sz ignis nil de corpib⁹ eor̄ ca/ pillis vel vestib⁹ ꝙsumpsit. Miri aūt act⁹ legunt de cō uersiōe eor̄ t ꝓcessu. Nā cū esset pagan⁹: mīcordie tū opib⁹ dedit⁹ t p̄nceps militie sub trayano imperatore et venatiōi operā daret: viso vno ceruo p̄ ceter⁊ pulchrio/ rē insecut⁹ est eū. Et cū ceruus in q̄dā loco sublimi se fir masset: t ille quō eū capere posset in illū aspiceret: visa ē ei inter cornua ceruī imago crucifixi: dicētis. Cur me inse queris. Qui cū interrogasset q̄s ess⁊: respōdit. Ego sum iesus xp̄s fili⁹ dei q̄ de celis ad terras veniēs: crucifixus fui ꝑ salute hoīm: t resurreri. Et cū interrogasset quid agere deberet ꝑ salute sua: mādit: q̄ ad fidem xp̄i baptis/ ma reciper: post que ad dictū locū reuertēs sibi ostende ret q̄d ei ꝙngere deberet. Qō totū egit reuertēs domū Similiter vxor cui in somnis etiā dñs reuelauerat idē reuertēs post baptismū sui vxoris t filior̄ ad locū p̄fa tū dñs apparēs ei cōmendauit eū de baptismo t fidere cepta. Et p̄dicēs eū multa passur̄: cōfortauit ad patien tiaz. Inde ad dies paucos mortui sunt oīes famuli et famule eius t pecora t tota substantia eius ad nihilu/ re dacta p̄ rapinā malor̄: ꝓpter qō paupertate p̄ressus ē t cū verecūdia vxore t filijs ꝓfectus in egyptum. Sz ascēdens nauē vt mare trāsiret cū vxore t filijs ad por/ tū descendēs: cū nō haberet naulū ad soluēdū: naucle/ rus retinuit sibi vxorē ei⁹ pulcherrimā ꝑ naulo. Et q̄ cōquerēte sup eo volebat eā patronus nauis ī mare de mergere: ꝓtristatus sine ea discessit: cū filijs. Dñs tamen deus ꝓuidit pudicitie eius vt ille eā nō ꝓfingeret. Per ueniēs aūt ad quēdā fluuium vnum ex filijs dimittēs in terra: aliū sup humeros ponēs trāsportauit ad aliaz partē fluminis. Cūq reuerteret ꝑ alio in medio fluuij ꝙstitutus: vidit leonē illū rapientē t in syluā portantē: t desperans de eo reuersus est ad aliū iam trāsuadatū. Et vidēs lupū illū rapientē t in nemus fugientē cū eo: extimans ambos ab illis feris deuoratos: incitabāt ex dolore nimio ad submergenduz se. Sed a deo cōforta/ tus gratias de oīb⁹ egit. Fuerunt autem illi paruu li eruti de ore illor̄ animalium rapacium: a pastoribus t agricolis videntibus illos cum canibus insequētes. Abijt ergo Eustachius sol⁹ ad quādā villā: t ibi ꝑ qui decim annos agros vnius custodiuit vt villicus. Acci/ dit autem interea q̄ cum quedaz p̄uincia se imperio trayani rebellasset recolens trayanus solertiam t stre nuitatē Eustachij in p̄lijs: misit plures nuncios p di uersas partes ad querendū eum: quor̄ aliqui venerūt ad villam vbi erat: qui hospitati in domo dñi sui: tan/ dem ex signo cuiusdā cicatricis in capite recognouerūt eum. Et manifestantes alijs conditionē eius t dignita tem: t q̄ imperator querebat eū honorifice indutus ab oīb⁹ ē reueritus. Demū p̄sentatus est imperatori tra yano: qui cum magno gaudio suscepit eū. Qui interro/ gatus causam sui discessus: exposuit vxorē t filios per/ didisse. Factusq̄ est magister militie ad egrediendū cō/ tra hostes: qui collectis de diuersis locis tyronibus in ter ceteros fuerunt ei p̄sentati duo filij eius tā iuuenes facti: quos licet filios suos esse nesciret: ex generositate morū t industria quodā etiā naturali instinctu p̄mos inter conuiuas suos habebat. Profectus inde ad bel/ lū maximā contra hostes victoriā reportauit. Rediens ergo in quodaz loco in via hospitatus est vbi erat vxor sua. Cum autē illi duo iuuenculi vna die ꝙ adinuicē lo querent de progenie sua: t vnus eor̄ referret alteri q̄ pater recesserat ab vrbe cū esset magister militie cū vxo/ re t duobus filijs: t vxor fuisset sibi ablata a nauclero: t pater cum eū alio trāsportato veniret ꝑ eo leo rapue/ rat eum: sed a pastoribus fuerit ꝺ ore eius liberat⁹. Sub ditq̄ alter hoc simile euen isse sibi. Uñ ex narratiōe ipa cognouerūt se inuicē germanos. Mater autē eor̄ hec oīa audiens: recogitabat si forte ipi essent filij sui. Al/ tera autē die cū ipa mulier rogaret Eustachiū magistr̄ militie vt romanū: reducere eā ad vrbem. Cōsideras di ligenter effigiē eius t certa signa: recognouit eum mari tū suū. Qō manifestans t ipe eā recognouit vxorem: et osculati adinuicē lachr̄ymas continere non poterant. Et interrogāte vxore de filijs: dixit deuoratos a bestijs explicans modū. Sed illa referente que p̄cedēti die au dierat ab illis adolescentulis qui se fratres recognoue/ rant: vocari eos fecit. Et interrogās de his que dixerāt recognouerūt eos esse filios suos. Factūq̄ est magnum gaudiū t festū in exercitu de inuētiōe eor̄um t victoria barbar̄. Applicans igīt ad vrbē inuenit trayanū mor tuū t adrianū ei succedisse: qui post leraz t festiuā eius receptionē ipm cū vxore t filijs ꝓpter fidem xp̄i marty/ rio exposuit: vt dictū est in ꝓncipio.

Passi sunt etiā mar ·H·iiij

tyrū ab adriano imperatore decē milia crucifixi in mōte ararath: quor̄ passionē t ꝙsitionē vt dicit Uincen. in

specu. histo. li. xj. ca. xcviij. Anastasi⁹ apl'ice sedis biblio thecari⁹ de greco in latinū ꝺr trāstulisse. Cū ꝑ gadareni z cufratēses romano impio rebellare cepissent: ꝯ ipsos miserūt exercit⁹ suos nūero. xvj. milia: quoꝝ ꝓmiceri⁹ erat achaci⁹ z dux heliades habēres secū simulacra io/ uis z apollinis. Qui cū ꝓcederēt ꝯ hostes in plīū: vidē/ tes eoꝝ multitudinē ꝓmaximā (erāt em̄ cētena milia) pauoꝛe ꝑterriti fugā inierūt septē milia ex eis. Dixit au tē achacius ad nouē milia q remāserāt. Uenite z sacrifi cemus dīs nostris vt de hostib⁹ triūphem⁹. Quo facto ꝓcedētes ad bellū: ab hostib⁹ fugati sūt. Tūc angel⁹ do mini in specie adolescētis añ facie eoꝝ occurrit di. Cre dite in iesū xp̄m imoꝛtalē regē z ipe pugnabit ꝓ vobis z ꝑualebitis inimicꝫ. Cūq inito ꝯsilio inter eos oēs suasionē angeli appꝛobassent exclamauerūt oēs. Jn te dñe iesu credim⁹: z q iste iuuēis diē facturos eē ꝓmitti mus. Sicq in eo cōfidētes eūtes ꝯ hostes victoꝛiā ple/ nā obtinuerūt. Decidētib⁹ cūctis vel gladio vel in lacu vicino submersi: vel p̄cipitio interempti. Angel⁹ autem ille duxit istos triūphātes in mōtē ararath: distātez ab alexādria stadijs q̄ngētis: glorificātes deū. Sedēte au tē angelo i medio eoꝝ apti sūt celi z descēderūt ad eos septē angeli docētes eos z dicentes: Beati estis q credi distis deo: post tertiā diē queremini z coꝛā regib⁹ addu cemini: sed nolite timere eos: dñs em̄ vobiscū est. Post tertiā igit diē missi ab impatoꝛib⁹ scz Adriano z anto/ nio quē ipe adoptauerat in filiū z cuz eo imꝑabat: pue/ nerūt ad mōtē z inueniētes eos deū glorificētes q̄ xpi ani effecti essent cognouerūt. Qꝺ cū impatoꝛib⁹ nūcias sent: valde ꝓtristati vocauerūt ad se ꝓncipes illaꝝ legi/ onū vt sup his ꝯferēt. Qui veniētes miserūt nouū mi/ litū exercitū ꝯ istos. At illi cū vidissent multitudinē il/ lā ꝓtra se venire: dixit achaci⁹. Surgite z ꝓtra diaboli exercitū oꝛoni opam date: oꝛātib⁹ aūt ipis: vox de celo facta est dicēs. Nolite pauere eos q occidunt coꝛp⁹: ego vobiscū ero ꝯfoꝛtās vos. Dixerūt ḡ milites ad eos dire cti. Miserūt nos reges z impatoꝛes vt veniat ad eos. Qui descēdētes de mōte p̄sentauerunt se eis. Et lach: y mati sūt impatoꝛes eos vidētes. Adrianus ḡ causaz et modū quo derelict ꝯ eoꝝ dīs in crucifixū xp̄m credidis sent sciscitat⁹: z ab achacio edoct⁹: iratus nimis ait. qa oēs in xp̄m creditis: oēs penas ei⁹ sustinebitis. Cōtēnē tib⁹ autē minas eoꝝ cū iussiss lapidari eos: lapides in facies iacientiū reuertebanť. Post hec iussit eos flagel/ lari. Cūq acriter cederenť: dixit trachonari⁹ german⁹ achaci z heliadi. Oꝛate ꝓ nobis sancti viri q: grauia sūt q̄ patimur. Cui Achacius. Perseverate fratres i cō fessiōe. q: q̄ pseuerauerit vsq in finē: hic salu⁹ erit. Oꝛā/ tibus aūt illis terremot⁹ factus est: z arefacte sunt ma nus flagellantiū. Erat aūt ibi q̄dā magist⁹ militū no/ mine theodoꝛ⁹ de exercitu maximi ꝑncipis: habēs sub se mille viros: hic bui⁹ miraculi stupoꝛe ꝑculsus excla/ mauit. Dñe de⁹ celi z terre: q̄ opē misericoꝛdie tue nouē milibus ꝓtulisti: dignare nos pctoꝛes aggregare cū san ctis martyrib⁹ tuis. Et recedētes a ꝑncipe suo maximo adheserūt sanctꝫ in xp̄m credētes z eū ꝯfitētes. Cū igit boꝛtarēť oēs decē milia ad culturā ydoloꝝ z illi renue rent: tūc iussū est multitudinē clauoꝝ acutissimoꝝ tri/ genoꝝ spargi in terrā p. xx. stadia: vt nudis pedib⁹ san/ cti sup eos incederēt. Qꝺ cū factū fuisset: angel⁹ dñi eos anteibat z colligebat clauos ne infigerenť pedib⁹ coꝛū. Demū data est sentētia vt ad instar xp̄i paterenť. Posu erūt ḡ in singulis eoꝝ coꝛonas spineas: z in monte ara rath in terra clauos affixerūt calamis acutissimis eoꝝ latera apientes. Et circa hoꝛā sextā terra mota est: z pe/ tre scisse: hoꝛa autē nona translate sunt anime eoꝛuz ad superos aptis celis z lumine maximo sup eoꝝ coꝛpoꝛi emisso: ibiq ab angelis coꝛpa eoꝝ sepeliunť.

De sancta Sophia .§.v.

cū tribus filiab⁹ fide: spe z charitate. Nec matrona no/ bilis cū suis filiab⁹ venit ad vrbē: z exemplo sue religio nis z sobꝛietatis multas etiā nobiles feminas conuer/ tit ad xp̄m: que cū viros suos infideles abhoꝛrerēt ꝓ pter eoꝝ ydolatriā z alia vitia: quidā nobilis antioch⁹ noīe denūciauit Adriano impatoꝛi quandā mulierem xp̄icolā aduenisse ad vrbē: que cū suis filiab⁹ sua doctri na noua faceret: vxoꝛes a thoꝛꝫ maritoꝝ suoꝝ abstine/ re: nec nisi i xp̄i cultu quēq posse ꝑficere. Qui iussit eas se adduci. Erant aūt puelle speciose valde: z in diuinis scripturis erudite: que muniētes se signo crucꝫ ante im peratoꝛē cū matre steterūt. Mirat⁹ aūt valde adrian⁹ pulchꝛitudinē illaꝝ: interrogauit matrē de nomīe suo At illa rndit. Primū mihi z nobile nomen est xp̄iana: ꝑm carnē vo vocoꝛ Sophia de genere nobilissimo ita/ lie: z veni romā causa filiaꝝ meaꝝ vt eas xp̄o in mune/ re offerrē. Tūc impatoꝛ tradidit eas cuidā palladio se/ natoꝛi vt eas ꝑ triduū in palatio suo custodiret. Qꝺ cū factū esset: mater filias hoꝛtabať ad ꝓpt̄ū vite p̄sentꝫ: z tolerantiā passiōis. Post triduū cū adducte essent cū matre coꝛā impatoꝛe: dixit eis adrianus impatoꝛ. O in fantule miseremini etatis vestre z senectutis matris: sa crificate dñatoꝛib⁹ vrbis z adopto vos in filias sub testi monio senat⁹ sacri z militaris exercitus. Qꝺ si nō acq̄ ueritis iuro vobis ꝑ deos nec etati nec generi nec deco/ ri parcitu: sed varijs supplicijs excruciatas vos cōsu/ mā. Ad quē adolescentule sancte quasi ex vno oꝛe dixe rūt. Nobis o impatoꝛ nec ꝓmissiōes tue coꝛdi sunt: nec cōminatiōes terroꝛi. Nos patrē habem⁹ q̄ nos adopta uit in hereditatē eternā: cuius etiā cōminatiōes time/ mus que sūt sempiterna supplicia. Decetero si q̄ toꝛmē/ ta habere te extimas q̄ fidē nostram vincere valeāt: ad/ moue z cognosce xp̄ianoꝝ vires tuis cruciatib⁹ foꝛtio/ res. Jrat⁹ adrian⁹ matrē aduocat z ait. Scōm oꝛdinē etatis edicito mihi noīa puellaꝝ. Que ait. Prima fides dicit annoꝝ. xij. secūda spes anoꝝ. x. tertia charitas an noꝝ. ix. Aduocās ḡ adrian⁹ Fidē ait. Immola magne dyane: z agnosce q̄q pulchꝛa sit. Cui sctā Fides rndit. O insipientia ceciatis hūane: derelinq̄re dñm q oia ex ni hilo vbo suo fecit: z adoꝛare ligna z lapides q̄ facta sūt arte hoim z sculptura decoꝛata. Audiēs hec adrianus: iussit eā spoliari z vgꝫ cedi donec pollicereť se dyane sa crificaturā. Duodecim ḡ cēturionib⁹ ad partiendū coꝛ/ pus ei⁹ mutatis null⁹ tact⁹ plage in ipa apparebat. Jte rū iussit ferro incidi mamillas ei⁹. De loco aūt incisure ꝑ sanguine lac fluebat. Et Fides ad imꝑatoꝛē. Nec sūt inq̄t oēs mine tue. Jussit post hoc impatoꝛ eā i craticu/ lam poni z assari. At illa q̄escebat in ea sicut nauis i trā quillo mari. Jussit extinde illā in sartagine frigi: pice: ce ra z bitumine in ea feruētib⁹. Cūq nec hoc toꝛmēto in vllo fuisset lesa: iratus adrian⁹ q̄ in nullo potuit virgini ad imolandū suaderi: iussit eā gladio ꝑcuti. Aduocans secūdā adrian⁹ cepit ei suadere vt sacrificaret dyane: et toꝛmēta euaderet. Cui puella. Scito impatoꝛ q: nihil ꝑficies inanib⁹ vbis. Tūc iussit eā spoliari z flagr ꝫ tau reis a decē cēturionib⁹ imutatis verberari: nec ex hō po/ tuit in aliquo ꝯsensum vginis elicere. Et ꝓuersa ad im peratoꝛē ait. Tyranne inimice pietatis: si q̄d adhuc toꝛ mentoꝝ habes adhibe: vt experimento cognoscas in me dei esse virtutē. Jratus Adrianus ꝓcepit eā viuā incen di. Que cū ingressa esset foꝛnacē statim flāma extincta ē z ipa cepit deū ibi laudare. Cuius voce audiens adria/

nus:educi fecit ꝛ suspensam torqueri. Cuiꝰ torquerek: odor suauissimus de membris eius exibat:ꝛ hilari vultu ait. Tyranne nō sentio penā:adiuuāte me dño ihesu xpo Adrianus verbis eius magis inflāmatus:iussit adduci vas eneū ꝛ mitti in illud picē:adipē:cerā ꝛ resinā. Qō cum factū esset:ꝛ in illud feruēs ministri puellā vellent immittere:resolutuꝰ est vas ꝛ liquore excussus carnifices exussit vsqꝫ ad ossa. Adrianus nec tanto miraculo emollitus mandauit eā decollari. Aduocat demū tertiaꝫ imperator que dicta est Charitas:que cū sermonibꝫ eius nō acquiesceret vt ydolis imolarēt:iussit eā suspēdi ꝛ p nouā quedā argūmēta torqueri ꝛ flagellari:deinde in ignē mitti. Et cū signo crucis se muniens itraret: erupit flāma de camino ꝛ incēdit turbā magnaꝫ ministroꝝ. Sancta aūt ambulabat in igne laudans deum. Audiēs hec adrianus iussit eā inde educi p pretores. Qui cū appropinquassent ori fornacis:viderūt tres puerꝫ ea deambulantes sole splēdidiores. Unī exterriti in faciem ceciderūt. Et resumpto spū rogauerūt ihūm vt egrederet. Quā egressaꝫ ꝛ imperatori psentatā iussit adrianus occidi. Mane vo eaꝫ sancta Sophia collegit corpora filiaꝝ:ꝛ asportari in decimū octauū miliarium ab vrbe fecit vbi eas sepeliuit. Et cū turbis psentibꝫ se piscisset in ozone supꝫ sepulchra filiaꝝ:ꝛ cū lachrymis diceret. Filie mee accipite me ad vos:velut sopore depressa quieuit in pace.

Sub eodē Adriano ·H·vi

imperatore martyrio coronata est beata virgo Serapia genere antiochena:sub iudice belillo. Cuiꝰ em in domo illustrissime femine sabine romane:vroze olim illustrissimi viri valentini ꝛ berodis filie maneret tūc vidue:rapta a ministris:psentata est pfato iudici. Que cuiꝫ nollz sacrificare dijs:missa est in obscurissimuꝫ thalamū. Et cū duo iuuenes lasciui nocturno tpe ex ordinatiōe impij iudicis fuissent introducti vt eaꝫ illuderēt:cadentes in terrā membris resoluti sūt velut mortui:sed postea ante iudicē ozone vginis sanati sūt. Jussit exinde iudex impius cuiꝫ nollet sacrificare ydolis lampades ardētes ad latera eius apponi:sed ministri pauersi sunt retrorsum. post que fustibꝫ cedit:sed terremotus factus est magnꝰ ꝛ excussa est festuca de fuste quo cedebat:ꝛ in oculuꝫ iudicis exilijt:que post dolorē multū luscum reddidit. Et iudex sententiā mortis gladio dedit:quā sancta sabina p eā pauersa in suo sepulchro poni fecit.iiij.kal. augusti. Hec aūt Sabina opibꝫ misericordie insistens:cuiꝫ esset nobilissima ex diues:pfecto belpidio rabidissimo cane postea denūciata est q essꝫ xpiana:quā fecit corā se sisti: ꝛ cū nollet sacrificare dijs falsis ꝛ mutis:dicēs se imolare deo viuo ꝛ vero q omnia creauit:nō demonū simulacris cū qbus ipi imperatores adorātes arsuri essent:capitalē sententiā accepit.iiij.kal. Septēbris:ꝛ ambaruꝫ corpa nūc iacēt in eccl'ia sancte Sabine rome.

Prefatiquoqꝫ impe ·H·vij

ratoris tpe:quedā noie maria ancilla pditiōe:christiana autē fide:sed occulta:manifestata ab alijs iudici est psentata:inuitaꝫ ad sacrificia ydoloꝝ sub cōminatiōe supplicioꝝ. Que cū renueret ꝛ tormēta ei pararent voxquasi totius populi astantis illi vgini cōpatientis emergit clamātis:iniuste lacerari vginē crudelitate iudicis: nō culpe peccātis:agiqꝫ ꝓtra leges omnia. Propter qō timens iudex tumultū fecit eā relaxari:ꝛ sub custodia libera haberi. Que oras vidit angeloꝝ aciē ꝛ sanctoꝝ multitudinē atqꝫ filiū dei sedētē ad dexterā patris:vñ summā iocūditatē pcepit. Cuiꝫ illa discederet vbi se a persequētibꝫ circūdatā vidit:orauit ad dñm vt liberaret de manibꝫ eoꝝ:q̄ ꝓtinus exaudita est. Nā petra ingens q̄ erat ante eā:apiens se deo iubēte rimā pfugij q̄ vgo susciperet ostēdit:morqꝫ suscepta vgine latera añ apta cōclusit:nec eā inuenire vel videre poterāt petrā ipam circūdantes. Judex vo hec audiēs misit magnā multitudinē ꝛ populo ꝓcurrēte cū inijcere manū lapidi tentauerūt:statim ab oriente fulgor nimij splēdoris exortus est:nec mora tonitruū ꝛ fragor quidā vt viderent cuncta coruere ꝛ terra ꝓcussa est:ꝛ oēs in terrā ceciderunt. Descēderūtqꝫ de celo duo equites:id est angeli velut ignis rutilātes.quoꝝ aspectꝰ ita terruit hoīes astātes vt multi morerent. Alij cū fugiētes tēplū simulacroꝝ ingrederent ad sui tutelā ignis de celo missus ꝛ eos ⁊ tēplū exussit. Fuerūt aūt ex hoc mortui duo milia septingenti. Qui vo euaserūt petētes ciuitatez magnis paricvocibꝫ ꝓclamabāt. Magnꝰ deꝰ marie:magnꝰ deꝰ xpianoꝝ. Et crediderūt tria milia ferme aie. In ciuitate q̄z italie Bitria eodez tpe passi sunt Faustinꝰ ꝛ Jobbita. Et p̄mo q̄dē diuersa genera bestiaꝝ ferocissimaruꝫ ad eos missa nil leserūt:sed in māsuetudinē versa pedibus eoꝝ se pstrarūt:ita q̄ videtes populi clamarent. Magnus est deꝰ celoꝝ. Et crediderūt plus q̄ tria milia. In medio flāme positi cū deū benedicerēt illesi pmanserūt Deinde iussi sūt excoriari:sz ministri nō valuerūt. Post hec pcepit iudex iniquus eoꝝ brachia ꝓstringi ꝛ in altū suspēsos vehemēter torqueri. Qō ministri ꝓtinꝰ egerūt. Et alij plumbū solutū supꝫ eos mittebāt:sed martyres a deo ꝓfortati nihil de his sentiebāt. In eculeo q̄qꝫ suspēsis cū lampades incense ad latera eoꝝ apponerēt extincte sunt. Tandē extra vrbē ducti decollati sūt. Et beatus Callocerius cum eis:quia clamauit. Vere magnus est deus christianoꝝ.

Capitulū. VI.

A papatu sixto succes

i sit Theleſphoꝝ:natiōe grecꝰ ex anachoretis assumptꝰ. Hic statuit iciunū q̄dragesimale p septē hebdō. a clericis seruādū. Dicit em. Sicut discreta debet esse vita clericoꝝ a laicoꝝ cōuersatiōe:ita ꝛ in iciunio debet esse discretio. Septez q̄ hebdomadas oēs clerici a carne ꝛ delitijs iciunēt:ꝛ in his vigilijs ꝛ oꝛonibꝫ die noctuqꝫ iherē studeāt. dis.iij. Statuimꝰ. Dicit nī Bzatianꝰ di.c.i fi. hec q̄ cōi vsu approbata nō sūt:nō obſuātes ca:trāsgressores ñ arguūt Sz h dicit q̄tū ad duos dies q̄ imediate sequūt dñicā i q̄nq̄gesima. Idē theleſphoꝝ statuit vt misse nocte natalis celebrarent:ꝛ vt hymnꝰ angelicꝰ.i. Glia in excelsis in missa diceret:que aliqs doctoꝝ post vba angeli cōponēdo pfecit. Nullꝰ etiā audebat añ tertiā missā celebrare:qꝛ pbibitū erat. de cōse. di.j. Nocte. Sed hodie abrogatū est p ꝓriā ꝓsuetudinē. Hic Theleſphoꝝ martyrio coronatꝰ:ꝛ post annos.xj.q̄bꝫ eccl'iaz rexit:iuxta coꝝ beati Petri sepultus in vaticano.iij.nonas Januarij. Ei succeſſit Jginꝰ papa:q̄ sedit annis q̄ttuoꝝ.

Et post eū Pius cathe ·H·i

drā Petri tenuit annis.xj. Hic fuit italicꝰ de ciuitate aquileia ex pre Rufino frater pastoris tpe Antonij imperatorꝭ. Sub hujꝰ epatu hermes libꝝ scripsit:in q̄ mādatū ꝓtinet q̄ ei dedit angelꝰ apparēs ei in habitu pastoris.s. de celebrādo paschate resurrectionis die dñico. Hic liber pastoris ponit inꝛ apocriphas scripturas di. xv. Sancta romana. Unī de ꝓse. dis.iij. Nosse ait Pius papa Hermeti apparuit angelus in forma pastoris:ꝛ pcepit ei vt pascha dñi die dñica ab oībꝫ celebrarek. Unī

t nos apl'ica autoritate instituim⁹ omnes eadē seruare debere: quia t nos eadē seruam⁹: nec debetis a capite quo q̄ modo discedere. Jpe pius papa de pe. di. iij air. Nihil pdest ieiunare hoi orare t alia religiōis opera facere: nisi mens ab iniqtate t lingua ab obtrectatōnibus coherceat. Glo. ibi nihil pdest. s. ad vitā eternā t si ad alia psint. Migrās. v. ydus Julij. sepult⁹ est iuxta corp⁹ beati petri in vaticano. Pio pape successit Anicetus natiōe syrus: sedit annis. ix. mensib⁹. iij. diebus. iiij. Et cessauit epatus dieb⁹. xv. Hic cōstituit vt clerici portent coronā ad modū sperule: vt. s. ostendāt se reges spualiter esse: t alios vtutib⁹ bene regendo. vt dicit Hieron. xij. q. j. Duo sunt. Item q̄ nō debeat episcopus nisi a tribus epis admin⁹ p̄secrari. Et q̄ cōsecratiōi archiepi iterfint suffraganei. di. lxvij. archieps Et q̄ archiepi nō p̄mates sed metropolitani dicantur

Post anicetū creatus est pōtifex sūmus Soter natione campan⁹ de ciuitate fundana: sedit ānis. ix. mensibus. iij. dieb⁹. xj. Et cessauit papatus dieb⁹. xxiij. Hic pstituit vt nulla monacha pallas tangat. q̄ forte i tel ligit de corpalibus. nec ad altare incēsum deferat: t q̄ velum portet. Cōstituit etiā q̄ nō habeat vt legitima vxor q̄ nō fuerit p sacerdotē benedicta: quo. s. ad p̄mū matrimoniū: t nisi sit a parentib⁹ tradita. Et hoc instituit ad obuiandū scādalis matrimonij ad terrorē: nō q̄n obseruato quod est substātiale sine illis sit vex matrimoniū. Hui⁹ tēpore surrexit heresis cathafrigarum. Huic sequit in p̄sulatu Eleutheri⁹: q̄ sedit annis xv. mensib⁹. vj. dieb⁹. v. Et vacauit epatus dieb⁹ ser.

Hic accepit epl'am a lucio rege britānico: vt p ei⁹ mandatū xp̄ian⁹ fieret. Qui eleutheri⁹ duos destinauit ad eum fugariū t damianū: qui baptizauerūt regē cū populo suo. Hic firmauit q̄d apl'i docuerāt. s. q̄ nlla esca que ratiōabilis t humana sit repudiaret a xp̄ianis: et hoc ne viderent iudaizare. Itē q̄ nullus cleric⁹ deiceretur a gradu suo nisi accusat⁹ t q̄victus. Et demum martyrio coronat.

Tempore p̄fatorū ·H·ij.

pontificū impantib⁹ antonino pio t filijs (vt dicetur) multi gl'oso martyrio t doctrina eccl'iam illustrarūt. Et p̄cipue policarp⁹ t papias. De quib⁹ sic air Hieron. in li. de vi. il. Policarp⁹ iobānis apl'i discipul⁹: t ab eo Smirne epūs ordinat⁹ totius asie p̄nceps fuit. Quip penōnullos apl'orū t corā q̄ dñm viderūt in carne magistratos habuit. Hic p̄ter quasdā sup die pasce q̄stiones sub impatore antonino pio eccl'iam in vrbe regē teanacleto romā venit: vbi pl'imos credentiū martionis t valētini suasiōe deceptos heretica prauitate ad verā fidē reduxit. Cū aūt fortuito obui⁹ ei fuisset martion t diceret. Cognosce nos. rndit ille. Cognosco primogenitū diaboli. Hoc Beda etiā refert. xxiij. q. j. Oīnis. Hic postea impante antonino pio marco t lucio aurelio q̄rta p̄secutio excitata p̄ra eccl'iam smirne vniuerso ppl'o cōtra eū in amphiteatro p̄sonante igni traditus est. Scripsit aūt ad philippēses valde vtilem epl'am: q̄ vsq̄ in hodiernū diē in asie p̄uentu legitur.

Hic policarp⁹ cū p̄mo audiret vulgus p̄ra se clamoribus excitatū: in nullo quidē mot⁹ p̄māsit impauidus Tranq̄llus vtiq̄ erat moribus t seren⁹ aspectu. Qui cuz in eadē ciuitate vellet interfi⁹ p̄manere: ac p̄cessēs tamen dep̄cantib⁹ familiarib⁹ suis ad agrū quendā ciuitatī primū secessit: atq̄ ibi cum paucis nihil aliud die noctuq̄ q̄ in orationib⁹ p̄mansit: p pace eccl'ie quod ei facere in oīni vita sua ppetui moris fuit. Ante triduuz xo q̄ cōprehēderet vidit per visionē nocte cerui cal capitis sui igne esse cōsumptū. Quod euigilās interp̄tatus est astantib⁹ somniū p certo igne xp̄o esse cōsumēdum. Et cum cōprehēsores compisset adesse in occursū eoz letāter eos suscepit: vt omnes mirarent: cōtinuo mensam hostib⁹ quasi hospitib⁹ iubet apponi: eisq̄ largius epulas ministrari. Et facta oratiōe p eccl'ia asino sedēs ad ciuitatē p̄gredit. Pergēti p̄fect⁹ occurrit herodes cum suis: qui leuātes eū in vehiculo secū sedere psuadere conabant dicētes. Quid em̄ mali est cesarez dñm dicere t īmolare: t de cetero viuere secuz? At vbi senserūt se nihil p̄ficere indignati cum cōtumelia euz de vehiculo p̄turbant: vt pedē lederet p̄ceps actus. Ingressu aūt ciuitatis p̄currēte multitudine: vox de celo lapsa est dicēs. Fortis esto policarpe t viriliter age. Procōsul ad ppl'm iubet magna voce p̄testari policarpum tertio p̄fessum se esse xp̄ianū. Quo audito omnis multitudo tam gentiliū q̄ iudeoz q̄ smirnēsis ciuitatis cum magno furore clamabat. Hic est totius asie xp̄ianoz doctor: noster aūt deoz subuersor viu⁹ ardeat. Preparato igit magno igne t in eum ligatis post tergum manib⁹ iniecto: flāma stabat supra corpus ei⁹ nō vrens ip̄m. Videtes aūt sceleri⁹ ministri corp⁹ igne nō posse cōsumi: iusserūt p̄pius accedere: t corp⁹ cui ignis cesserat mucrone trāsfodere. Quo facto tam large effusus est sanguis vt focū restingueret. Ppl'us aūt tante miraculi stupore discessit atronit⁹. Alij etiā duodecim ex philadelphia venientes apud smirnā martyrio coronati sunt.

Hieronymus de ·H·iij.

viris illustrib⁹. Papias iobānis auditor hieropolitanus asie epūs q̄nq̄ tm̄ scripsit volumia: que p̄notauit explanatio sermonū. In quib⁹ cum in p̄fatiōe asserat nō varias opiniones sequi: sed apl'os habere auctores ait. Cōsiderabā quid andreas q̄d petrus dixisset: quid philippus: q̄d thomas: quid iacob⁹: q̄d iohānes: quid matthe⁹: q̄d vel ali⁹ discipuloz dñi. Quid etiā aristion t senioz iohānes discipul⁹ domini loquant. Non em̄ mihi tm̄ libri p̄sunt ad legendū: q̄tum viua vox t vsq̄ hodie in suis auctorib⁹ p̄sonās. Ex quo apparet ex ipō catbalogo noīm aliū esse iohannē qui inter apl'os ponit: aliū iohannē seniorē quē post aristionē enumerat. Hoc aūt diximus p̄ter supioꝛē opinionē quā a pleriscq̄ retulim⁹ traditā: duas iohānis epl'as posteriores nō esse iohānis apostoli: sed iohānis p̄sbyteri.

Hic dr̄ iudaicā mille ānoz. edidisse falsā opiniōez. s. q̄ sācti regnaturi sunt cum xp̄o mille annis post vltimā resurrectionē in voluptatib⁹ corp̄is. Propter illud q̄d scribit in Apocal'. Regnabūt cum illo mille annis ꝛc. Sed. xxiij. q. iij. c. penul. dicit q̄ cherint⁹ fuit inuētor huius erroris. Quā opinionē secuti sunt byrene⁹ t apollinaris: tertulianusq̄ t victorin⁹ pictauiēnsis et lactātius in banc opinionē ducti sunt. vt patz quo ad Lactantiū in li. institutionū. Et nota que dicit Helinād⁹ circa hos t bene. Papias igit autor fuit hereticoz q̄ dicunt ciliaste. i. millenarij: nō tm̄ iter hereticos sz inē sctos in martyrilogio cōputat: sic nec byrene⁹ lugdunen. nec victorin⁹ pictauiēnsem: hereticī reputant: q̄ gl'osi martyres fuerūt: t tm̄ in hac opiniōe papia secuti sūt. Multi em̄ scī in aliq̄b⁹ simpl'r errasse dicunt seu legunt. sicut sctus cypian⁹ q̄ negat sacramēta vera esse apud hereticos etiā seruata debita forma. j. q. j. Si q̄s em̄. Cui⁹ p̄riū tenet eccl'ia. di. xxxij. §. Verū. Qui tm̄ error nō in eis pniciosus iudicat. p̄ce ceteras coz. turce eminētes. Et q̄z nō ex obstinatiōe: sz ex ignorātia t cū

simplicitate errabāt. Adde q3 hec nōdū erāt p ecclīam determinata. vñ Cyprian⁹. Ignosci pōt simplicitē errā ti. Post spirationē v̄o t reuelatiōez factā q̄ in eo qō er/ rauerat prudēs t sciēs pseuerat: nō iā in ignorātie ve/ nia peccat: p̄sumptiōe em̄ quadā t obstinatiōe nititur cum a ratione supare. di. viij. Cōsuetudo.

Justinus philo- §. iiij.

sophus (vt ait Hugo flor.) antonino pio libr̄ū de xp̄i/ ana religiōe cōpositū tradidit: t benignū illū erga xp̄i anos reddidit. Hic iustin⁹ vt ait Hieron. habitu pho rum incedēs de Neapolim vrbe palestine patre crispo p religiōe xp̄iana intantū laborauit: q̄ antonino pio t filijs eius t senatui ꝓtra gētiles scriptū daret: t igno miniā crucis nō erubesceret. Et aliū libr̄ū successorib⁹ ei⁹ marco antonio vero t lucio aurelio comodo dedit Extat t aliud volumē eius ꝓtra gētes: vbi de demonū q̄z natura disputat. Et quartū aduersus gētes. Aliud q̄z de monarchia dei. Alterq̄ quē p̄notauit psaltem: de aia q̄z vnū. Sed t dyalogū ꝓtra iudeos: quez habuit ꝓtra Triphonē p̄cipē iudeor̄. Cōtra martionē q̄z be reticū insignia volumia: quor̄ meminit hyrene⁹ mar tyr. Et aliū cōtra hereses. Fuit aūt hic iustinus (vt ait Uincen. in spe. hysto. li. xj.) discipul⁹ pompei trogi hyspani: q̄ totius orbis hystorias a tpe Nini regis as/ syrior̄ vsq̄ ad cesaris monarchiā cōposuit latino ser/ mone p. xliij. libros: quor̄ abbreuiatiōz fecit iste iusti/ nus. Cetez vtr̄ hic sit ille iustin⁹ martyr an alī⁹ ignoro. In apologetico quē antonino pio destinauit inc cetera ait. Spero me ab aliquo eor̄ quib⁹ p veritate obsisto insidias esse passur̄: baculo aut clava feriendū certe vel accrescēte hoc modo nō pho sed philopompo di. nō amatore sapiētie sed amatore iactātie. Neq̄ enim dignū est phm nominari eum: qui de his que nescit pu/ blice prestat: t xp̄ianos sine deo esse t impios dicit: ad gram t libidinē eor̄ quos in errore positos ipe maio/ ribus errorīs laqueis inuoluit. De iustino sic scribit Euseb. Justin⁹ plus q̄z p̄cū desudaret alior̄ qui ante se martyres extiterāt describēs agones. Et ego inquit spero ab aliquo hor̄ q̄bus p veritate obstiti insidias eē passur̄. Hieron. aūt de viris illu. Cum in vrbe roma ait diatrabas haberet aduersus eundē cinichū pbum qui aduersus xp̄ianos blasphemabat redarguēs gulo sum t mortis timidū: luxurie q̄z t libidinū sectatorez Ad extremū v̄o insidijs eius accusat⁹ t studijs q̄ xp̄ia nus esset sanguinē suū fudit. De hoc etiā alibi legit vt refert Uincen. q̄ remuneratiōz lingue fidelis t erudite martyrū mun⁹ accepit. Quodā pho crescēte noie Lini chotā p cōfessione q̄z p moribꝰ dolos insidiasq̄z tendē te: qm̄ quidē sepe cum eo disputās auditorib⁹ medijs nō solū obtinuerat eū: vez t vehementius veritate sibi suffragāte ꝓfuderat.

Per idem tempus §. v.

scz impij marci antonij t lucij aurelij p̄secutio durissi/ ma (vt ait Hugo flor.) lugdunēse atq̄ viennēsem no/ bilissimas gallie vrbes iuasit. Unde fotinus lugdu/ nēsis epūs t Just⁹ viennēsis epūs in ciuitatib⁹ illis cū multis alijs martyrio coronati sunt. Hic fotin⁹ epūs vt ait Euse. iam nonagenari⁹ erat: t pene iam mortu⁹ solo martyrij amore viuebat: ducit ad tribunalia: in/ mo pori⁹ deferē senio t lāguore resolut⁹. Interrogat⁹ aūt a p̄side q̄s esset de⁹ xp̄ianor̄ rndit. Si dign⁹ fuer scies: his v̄bis astātes irati pugnis t calcib⁹ t alijs va/ rijs modis eū afflīgētes in carcerē cū alijs pluribꝰ clau serūt. Qui paulo post spiritū dño cōmēdauit. Precipue aūt milites purgebāt (vt inquit Euse. i. li. hysto. eccle. sanctū noie quēdā dyaconē viennēsem t maturū neo phitū quidē in fide sed patiētia robustissimū. Et atta/ lum pgameū ciuē: qui colūna t fundamētū nr̄e ecclesie in oibus fuit. Sed t blandina femina p quā xp̄us oñ/ dit ea que apud hoīes despecta sunt t ꝓtemptibilia ha beri: in magna glia ducūtur apud deum. Et quia cha ritas ea que fragilia sunt per naturā: p gratiā facit esse firmissima: cum nos oēs de ea trepidarem⁹: sed t ip/ sa carnalis dña que vna erat ex nūero martyr̄ anxia/ retur: ne forte blandina cederet in tormētis: ꝓpter debi litate corpis vix ad p̄me confessiōis tormēta sufficeret tanta tolerātie virtute firmata est: vt resolueret prius t cōciderent carnificū manus: qui sibi pro contētiosa iudicis animositate inuicē succedebāt. Deniq̄z a prima luce vsq̄ ad vesperam semper tormenta innouātes ad vltimū se victos p̄fitentur: stupentes quō in ea spirit⁹ pmaneret: cum nihil in illa ex corporis supplicio rese/ disset. Sed illa vere beata vt postmodum nobis disse/ ruit: quotiēs vocem ꝓfessionis emiserit Et christiana sum p̄clamaret: totiēs noue vires corpi reddebant: et tanq̄ oblitis per ꝓfessionem doloribꝰ instaurabāt rej centior̄ ad agones. Dyaconus q̄z Sanct⁹ nomine t ipe supra q̄ dici potest: t supra q̄ humanā phas est na turam ferre: acrius insistentib⁹ ministris demonū: vt aliquid ab eo elicere possent cōfessiōis illicite noua pe/ narū genera pertulit: et quod longe substātiam huma ne conditiōis excederet. Atvir ille deo plenus intantū crudelitates eor̄ irrisit: t firmā in questiōe sententiaz vt nunq̄z dignat⁹ sit: vel quis esset genere vel domo vel patria vel nomē eius saltem fateri. Sed de his singu/ lis interrogat⁹: mihil aliō in omnibus tormentis nisi xp̄ianū se esse respōdit. Hoc inquit mihi nomē hoc ge nus: hoc patria: aliud omīno nō sum nisi christianus. Unde t incredibilis eos agitabat insania q̄ tantis pe narum generib⁹ cōsumptis ertorquere ei nec ꝓfessiōz quidē p̄cū vocabuli ꝓtulisset. Ad vltimū candentes laminas eris ferri erga inguinis loca t delicatiora queq̄ mēbrorū instaurat⁹ ignibus adhibebant. Et q̄ quidē carnes eius aduste iam defluebāt ipe permane/ bat immobilis: incōcussus: intrepidus: celestib⁹ eterni⁹/ q̄ fontib⁹: qui p̄cedunt de ventre iesu: humanas in se temperās flāmas: perijt in eo humane forme agnitio: t nō solū quis esset: sed t quid esset tormētorum crude litas ne cognosci posset abstulerat: christ⁹ tamen in eo solus per martyrij gliam cognoscebat. Sed artifices scelerū nūq̄z martyris erubuere virtutū: imo post pau cos dies interpositos cogitantes vt tormēta rursus in ferret: t denuo mēbra iam putrefacta reparet: vt vel sic ille crederet: vel si aiam poneret tormentis ceteris me tum incuteret. Sed hoc lōge q̄z cogitauerāt impij cessit. Nam q̄ vix credi ab infidelib⁹ potest: restitutū est in pristinā speciē corpus per secūda tormenta: t officia mēbror̄ que abstulerat prima crudelitas secūda repa/ rauit: ita vt iterata supplicia nō iam penā sed inferret medelā. Simili mōr blandina: de qua paulo supe/ rius mentiōem fecimus: ad secūda supplicia reuocat. Que cū semiuiua pene t in mortis cōfinio posita itera tis fuisset pulsata cruciatib⁹: velut e somno q̄dam su/ bito euigilās in memoriā future beatitudinis venit: t voce cōstanti tanq̄ de excelso cōtionaret ad pp̄lm. Et sic in ꝓfessiōe perdurās itez numero martyr̄ cōsocia/ ta retrudit: t itez cum alijs fidelib⁹ cruciādis blandi/ na adducit. Et post varia tormenta tādē eis cessis cer/ uicib⁹ blādina ipa religata ad stipitē atq̄ in modū cru cis distēta: bestijs pabulū p̄parat. Que cū in ligno pen

dēs vultu interrito t satis leto oratiōnē fundebat ad dñm: sed tamē nulla ex bestijs audebat corp⁹ eius contingere. Deposita vo de ligno rursus revocat ad carcerem: alijs adhuc agonibꝫ pparāda. Itez altero die blādina inducit cum pontico annoz fere. xv. puero. Statuunt ergo in medio t iubent p deos iurare. Illi vero ecōtrario nullos esse dicebāt illos deos: t alijs vbis exprobrātes gentiū dijs. Propter qō magis cepit pplus insanire: neqz tenerā pueri etatē neqz senū femine miserātes: sed p omnia tormētoz genera quasi qdā circulo peragēres: nihil deesse penis patiebant qō crudelitas inuenisset. Et pontic⁹ quidē pseuerās in cōfessione fidei impollutū deo spm reddidit. Beata vo blandina vltima oim velut oim nobilis mater pmissos ad martyrij coronā filios: insequi iam secura festinat: exultās t ouans velut ad thalamū sponsi iuitata t ad nuptiale cōuiuium. Et quo fiebat vt in vberibꝫ tripudiaret t craticulis exusta gauderet: ac tam hilaris videret t lecta quasi inter dapes regias accubaret. Post hec ad bestias tradit: sed ab his intacta pdurat. Deinde thauro obūcit ferociter instigato. A quo cū fuisset innumeris ictibꝫ lacessita: t toto arene ambitu iactata: nihil penitus ledit sed pmanet leta. Ad vltimū iugulari gladio iubet: stupentibꝫ etiā impijs t dicentibꝫ: q̄ nunqz fuerit femina que tāta t talia ferre potuisset. Passi sunt t multi alij: vt matur⁹ blādin⁹: sanctus dyaconus pfatus: alexāder t attalus diuersis penaz generibꝫ. Et cū attalus in tormētis interogaretur: quod nomē habet deus: rndit. Qui plures sunt noibus discernunt noibꝫ indigent: qui vnus est nō indiget noie. Erāt ergo hi inter fratres humiles: inter psecutores elati: suis mites aduersarijs terribiles: xpo subiecti: diabolo erecti: humiliabāt se sub potētissima manu dñi: p quā nūc sublimius exaltant.

Temporibus quoqz ·H·vi.

antonini imperatoris Felicitas illustris femina cū septē filijs suis xpianissimis tenta est: que in viduitate pmanens deo suā deuouerat castitatē: die noctuqz oratiōi vacās magnā de se edificationē castis mentibꝫ dabat. Hanc ergo accusarūt apud augustū pōtifices idolorū dicētes. Cōtra salutē vestrā mulier hec vidua cū filijs suis dijs vestris insultat. Que si nō fuerit eos venerata sciat pietas vra deos sic irasci vt pemit⁹ placari nō possint. Tūc imperator iussit pfecto vrbis publio vt eam cōpelleret cū filijs suis deoz suoz iras sacrificijs mitigare. Publius ergo iussit eā paulatim ad se adduci: t blando colloqo ad sacrificia exhortari: cōminās si nō faceret penaz interitū. Cui felicitas rndit. Nec blandimētis tuis flecti potero nec terroribꝫ frangi: habeo em spiritū sanctū q̄ nō pmittet me a diabolo vinci: t ideo secura sum q̄ te viua supabo: t si interfecta sim melius te supabo occisa. Et publius ad eā. Misera si tibi suaue est mori vel filios tuos fac viuere. Cui felicitas. Viuēt filij mei si nō sacrificauerint ydolis. Si vo tantū scelus admiserint in eternū ibūt incēdiū. Alia ergo die iussit eam adduci in foro martis: cui t dixit. Miserere filijs tuis bonis: t pmo floze iuuētutis florentibꝫ. Rndit felicitas. Misericordia tua impietas est: t exhortatō tua crudelitas: t cōuersa ad filios ait. Videte filij celum et sursum aspicite: ibi nos xps expectat cū sctis suis: pugnate p aiabus vris: t fideles vos exhibete in amore xpi. Audiēs hec publius iussit eam alapis cedi dicens. Vsa es psente me filijs tuis ista monita dare vt deorum nroz statuta ptemnāt. Tūc publius vocat pmuz noie Januariū, pmittēs ei infinita bona psentia si acquiescat: mala cōminat⁹ innumera si sacrificare ydolis contēneret. At ianuari⁹ rndit. Stulta suades: naz sapiētia dei me ꝓseruat: t faciet me hec omnia supare. Statim iussit pfectus eum vgis cedi t in carcerē poni. Deinde singl'os alios sigillatim alloquēs: nec eos a fide xpi auertere valēs: sed cōstāter ei rndentes. Retulit hec publius antonino imperatori: q̄ iussit pvarios iudices diuersimode eos torqueri. Nam pmū. s. ianuariū iudex vnus plūbatis occidit. Altez. s. felicē noie t tertiū. s. philippū fustibus mactauit. Aliū quartū nomie siluanū pcipitio interemit. Alter iudex tres alios. s. alexandrū: vitalē: martialem capitalē sentētiaz subire fecit: matrem quoqz eorum capite truncari fecit. Sanctus quoqz pontianus in ciuitate tuscie. s. Spoletana passus est sub antonino imperatore a iudice fabiāo. Primo quidē vgis cesus ita vt sanguis eius velut fluui⁹ emanaret. Secūdo sup carbones viuos nudis plantis incedēs: sed nil lesus crucis munit⁹ signaculo. Deinde in ceculeo suspēsus cum vncinis ferreis laniat⁹: deficiētibus ad hoc mīstris t cruciatis dolore. Postea ad duos leones pjcit: sed ad pedes eius mansuescūt. Quod pplus vides cū admiratiōe exclamauit. Magn⁹ ē deus xpianoz: dimittat sanct⁹ dei. Judex aūt timens sedition ē iussit eum itez in carcerē trudi: vbi angelica ꝓsolatiōe meruit cōfortari. Demū plūbo feruēte perfusus t in nullo lesus gladio pcussus martyr ad celū ascēdit

Successit ergo ·H·vij.

adriano antonin⁹ pius: quē ipe sibi in filiū adoptauerat t genez suū habuit. Fuit autē romanoz imperator tredecim⁹. Cepit autez imperare anno domini. cxl. ab initio autē mūdi fm minorē computatiōem: quā sequitur Vincēn in speculo hysto. quatermillesimo centesimotertio. Scōm aliā maiorē quā sequit Beda t. lxx. interpretes: quinquies millesimo. cccxxxix. Et imperauit annis. xx. Hic (vt dicit Hugo flor.) fuit vir peritissimus t natura benign⁹: t ita tranqllus vt merito pi⁹ diceret. Nam ad illū extere gentes legatos misere. Indi scilz battriani t hyrcani: iustitia tanti imperatoris compta. Erat em carens appetētia glorie t ostētatiōe Diceriū opulentum reliquit: t rempublicā amplianit: t pater patrie appellatus est: post mortem quasi romulus colebatur. Hic dixisse ferur: malo exemplo scipionis vnum ciuē seruare qz mille hostes perimere.

Et in omni regno retētis cautiōib⁹ debita relaxauit.

Huius antonini temporibꝫ Appollonius stoycus natiōe calcedonicus. Et basilides scitopolitanus philosophi illustres habent. Qui verissimi qqz cesaris preceptores fuerūt. Thaurus qqz biretius platonice secte philosophus clarus habetur. At istum philosophum leguntur (ait Helinādus) athenas venisse visendi cognoscendiqz causa pariter crete quincie preses t pater eius. Sed priuatus inuitauit tm patrē primo vt sederet. At illo defilio. Sedeat hic pmus qui romani populi magistratus est. Absqz inquit preiudicio thaurus Tu interim sede dum conspicim⁹: querim⁹ quid conueniat te. Ne sedere potius qui pater es: an filiū q̄ gerit magistratū? Cūqz ille resedisset apposita est alia sella filio. Tunc thaurus his qui conuenerāt verbum fecit de hac re: inter cetera sic dicens. In publicis quidē locis t muneribus patrum iura cum filiorum: in magistratib⁹ aut potestate sunt collata interquiescere debent paululum t etiam cōuiuere. Sed cum extra rem publicaz in domestica re atqz vita sedetur ambulat in cōuiuio quoqz familiari discumbitur. Tūc inter filiū

magistratū ꝛ patrē priuatū honores publicos cessare: naturales aūt ꝛ genitos ꝓseruare equū est. Hoc etiaꝫ tpe floruit galien⁹ medic⁹ insignis. vt scribit Euseb. in cronicis. Hic scripsisse reperit libꝝ de alchimia: cui⁹ titulus est de ramo pomi cōgelati: de medicia vo libros plimos. De eo sic ait Hiero. li. ij. ꝯ iouinianū. Galien⁹ doctissim⁹ ypocratis interpres in exhortatiōe medicie dicit. Athletas quoꝫ vita ꝛ ars sagina ē: nec posse diu viuere: nec sanos esse: aiaſqꝫ eoꝝ ita nimio sanguine ꝛ adipibꝫ inuolutas quasi luto nibil tenue nibil celeste: sed semp de carnibꝫ eructuare: ꝛ de vētris ingluuie cogitare. de ꝓse. di. v. Nec tales. Circa illa tēpora refulsit ptholome⁹ astrolog⁹ vir mirabilis in mathemati/cis: ꝑcipue in astrologia qui pl⁹ scripsit in ea qꝫ essꝫ to/tū qō esset scriptū añ eū. Scripsit almagesti ꝛ pspectiuam: ꝛ in iudicijs ꝙdriptitā ꝛ cētiloquiū: vbi inē certa ōt. Uir sapiēs. i. vtuo⁹ sus dñabit astris. Hic alexādrie nutritus fuit: fortis ire: cibi parcus: redolētis anbelit⁹ vixit. lxxviij. annis: ꝛ in pānonia obijt.

Antonio pio suc· ·Ꝟ·viij·

cessērūt i impio duo filij eius. s. marc⁹ antonin⁹ ꝙ ve/rus ꝛ lucius aurel⁹ comodus. vt refert Euse. in cron. Di ꝑmū equo iure impiū administrauerūt cū vsqꝫ ad hoc tēpus singuli augusti fuerūt. Hoc tpe excitata est ḡrta psecutio ꝓtra eccliam: multiqꝫ martyrio coronati sunt. Ipam aūt psecutionē secuta est lues magna. vt refert Uin. in spe. hyst. li. xj. ꝙ multas late ꝓuincias deuastauit: maxime italiā adeo attriuit: vt passim ville ꝛ agri sine cultore ꝛ habitatore remanerēt. Ab armis denicꝫ nulla vnqꝫ ḡes erat: sed ꝑ oēm orientē ꝛ yllyricum italiā galliā bella ferebāt. Terremot⁹ ḡz nō sine interitu ciuitatū: ꝛ inundatōes fluminū crebrescebant: lues etiā crebri ꝛ locuste agros infestabāt. Euse. in cro. ait. Antonij tpibus in quibus hec gesta referunt: marcum aurelij fratrē eius cesarē bella inferētē germanis ꝛ sarmatis tradūt hystorie: cum siti ei⁹ piclitaret exercitus: estuantē ꝛ ḡrentē ꝙd facto opus esset. Repisse in legione quadā milites xpianos: ꝙbus vt nr̄is mos est flexis genibꝫ obsecrātibꝫ exaudisse deū supplicationes eoꝝ: ꝛ subito cōtra oīm spem largissimis ymbribꝫ pfusis: exercitū quidē piclitātis ꝑ quo orauerāt xpiani sitim sedatā. Hostes vo qui iam exitiabiliter imminebāt fulminibꝫ crebris ꝛ celitus ꝓlapsis ignibꝫ effugatos. Qō factū refert ꝙdē hystoricus gentilis: sed ꝙ nr̄oꝝ oīnibus id factū sit nō refert. Quippe apud eos et cetera miracula ꝙ a nr̄is gesta sunt fidē nō babent. Nroꝝ vo ꝛ tertullian⁹ hoc cōmemorat: ꝛ apud grecos appellatis: ꝙ ipam legionē ꝑ insignis facti miraculo mutato nois vocitatā dixit ab imperatore fulmineā. hec euse.

Horū tempore san· ·Ꝟ·ix·

ctus victor a cicilia cum in cōspectu sebastiani iudicis xpi militē se esse diceret ꝛ ydolis sacrificare noluisset: iussit dux eius digitos ꝓfrīgi ꝛ neruos ei⁹ euelli quousqꝫ de cute ei⁹ exirēt. Illo aūt gr̄as agente ꝛ in fide pmanēte iussit eū iudex in caminū ardentē mitti. Sed illo ōrāte ignis cuꝫ nō tetigit neqꝫ fum⁹: ꝛ post triduū inuent⁹ est viuus. Tūc dux fecit venenū cōfici mortiferuꝫ: ꝛ dare ei a maleficō vt ederet ex eo. At ille māducauit ꝛ nil mali ex eo sensit. Tūc malefic⁹ alia venena peiora obtulit. Cūqꝫ ille ea māducasset ꝛ nil lesiōis accepisset: mag⁹ ille cōbustis oībus libris suis ꝛ rebus temporalibꝫ renūcians in xpꝫ credidit. Jteꝫ victor admonitus cū sacrificare nollet iussit iudex neruos a corpore ei⁹ euelli. Deinde in pudēdis illi⁹ oleū bullies mitti Jterūqꝫ illi suspenso lāpades ardētes applicari ꝛ adlatera ei⁹ poni. Ille aūt nil doloris sensit: sed a deo ꝓfortatus est. Jrat⁹ iudex iussit acetū ꝛ calcē sil' misceri: et in ei⁹ gutture dari: ꝛ post hec oculos ei⁹ euelli. At illo dicēte. Noli mihi ꝓcere: patus sum em̄ omia tormēta tua tolerare. iussit eū capite deoꝝsum ꝑ triduū suspēdi ꝫ ex quibꝫ sanguis de naribꝫ ei⁹ stillaret in terrā. Uenerūt ḡ milites post triduū vt viderēt si adhuc viueret: et videntes eū ceci facti sunt: ſz oꝝāte scō ꝑ eis illuminati sunt Qui redeūtes ad iudicē omia ei gesta narrabāt. At ille iussit eū excoriari. Tūc vxor cuiusdā militis noīe Lo/rona etatis. xvj. annoꝝ vel circa exclamauit voce magna dicēs. Btūs es victor ꝛ btā opa tua: susceptū ē sacrificiū tuū sicut sacrificiū abel. Et post pl'a ait. Ecce video duas coronas de celo venientes manibꝫ angelorum deferri: ex qbꝫ dabit tibi maior: mihi aūt breuior. Sz ꝛ si vas infirmū sim: spero tū in regē xpm ꝙ habeā beneditatē cū fortibꝫ. Nec cū audisset iudex iussit eā vocari ꝛ tuitari ad sacrificia. Cui illa rndit. Ego coronā vocor: ꝛ tu qris coronā meā pdere. Cūqꝫ nollet acquiescere iussit iudex militibꝫ suis duas palmas adinuicē indinare: illicqꝫ beatā coronā vtriusqꝫ ptis ligari: ꝛ subito dimitti. Qui subito vt dimissi erūt arbores: btā Corona cāsa est in duas ptes: sicqꝫ martyriū suū ꝓfideliter impleuit. Demū victori iudex caput amputari fecit. Et lac ꝑ sanguine de collo ei⁹ exiuit. Propē ꝙ miracla mlti crediderūt in xpm. Eo tpe passus est scūs cōfessor⁹ i ciuitate spoletana: quē pr̄ suus cōfessor in scripturis sctis eruditi fecit: cū esset nobilis genere: ꝛ a sācto pio papa i subdyaconū ordinari. Qui cū miraculis clareret comes tuscie spoleti tūc habitās fecit eū ad se adduci: ꝛ cū inuitaret ad īmolādū dīs eoꝝ: rndit. Tu magis sacrifica dño ihesu xpo: vt possis euadere tormēta: nā si nō feceris ꝛ tu ꝛ dij tui ardebūt in eternū. Tūc comes iussit eū fustibꝫ cedi ꝛ in carcerē trudi. Sz ꝛ btūs antonius epūs ꝙ erat amic⁹ comitis cū btō Eutice rogauerunt comitē sibi cōcedi ꝑ aliqꝫ dies. Qꝫ cū ꝓcessisset eū pbām ordinauit. Et post aliqꝫ dies cū vidisset eū sibi p̄sentari venīti ait. Quid tractasti circa salutē tuā? Qui ꝓcord⁹. Salus mea xpus est: cui ḡtidie offero sacrificiū laudis: tu vo ꝛ dij tui in inferno ardebitis. Et irat⁹ comes iussit eū i eculeo suspēdi. At ille alacri vultu deū glificabat. Et cū diceret comes Sacrifica Ioui magno. Ille rndit. Nō sacrifico surdo ꝛ muto lapidi: qꝫ habeo dñm iesum xpm cui seruit aīa mea. Jrat⁹ tyrannus iussit eū in īma carceris trudi onustū ferro: sine cibo ꝛ potu manere vt fame deficeret. Sed media nocte ꝓfortat⁹ est ab angelo dñi. Demū nolentē īmolare sed spuentē in faciē iouis ꝓcepit comes eū capite trūcari.

Eodē impante antonio in ciuitate cabillonēsi sub p̄side Prisco scūs marcell⁹ martyrio inaudito coronatus est. Nā cū pses boraret ꝛ dīs oīpotētibꝫ iouī ꝛ saturno ꝛ alijs īmolaret ꝓut imperatores statuerant: ꝛ ille rnderet illa simulacra noīa fuisse hoīes mortales ꝛ criminibꝫ pollutos ꝛ dudū mortuos in inferno sepultos: ꝙbus ꝙ credit in eternū incēdiū cum eis pgit: se aūt in xpm ꝛ verū xpianū credere dei filiū ꝛ mundi ꝓditorē. Prisc⁹ inaudito crudelitatꝭ exēplo plus ꝙ furore insaniēs psecutoris defodē erectū cingulo tenus iussit: atqꝫ ita medi⁹ iam sepult⁹: ſz totus viu⁹ ad celi regna festinās ferre supplicia non refugit: ſz triduo in laudibꝫ xpi oīpotētꝭ dñi ꝛ dei sui ore ꝛ amore pduras terris interi terrena mēbra cōmēdās spm̄ misit ad celos. Idē tyrānus ibidē scm̄ valeriū postalia tormenta decollari fecit. Qui in celū intuēs vidit xpm sibi offerre coronā: ꝙ ei dederat martyrij victoriā.

Eo tēpore egisippus ·H·x.

insignis habebat fm Euseb. t nobilissim⁹ apud cretā inter episcopos fuit. Philipp⁹ t appollinaris t melito musanusq; t modest⁹ t papuus hyreneus: quoz oim apud nos vsq; ad aplice fidei t sane doctrine pclarissima monimēta plata sunt. Hiero. de viris illu. Egisippus vicinus aplorz tempoz: omnes a passiōe dñi vsq; ad suā etatē ecclesiasticoz actuū texēs hystorias: multaq; ad vtilitatē credētium ptinentia hinc inde congregans q̄nq; libros cōposuit fmone simplici: vt quoz vitam sectabat: dicendi q̄z exprimeret caractere. Asserit se venisse sub aniceto romā: qui decim⁹ post petrū episcopus fuit: t pseuerasse vsq; ad eleuterū ciusdē vrbis episcopū: qui aniceti quondā dyacon⁹ fuit: ptereā aduersus ydola disputās quo pmo errore creuissent subtexit hystoriā. Dyonisius chorinthioz episcop⁹ tante eloquētie t industrie fuit: vt non solū sue ciuitatis t puincie populos sed t aliaz puinciarū t vrbiū epistolis erudiret. Ex quib⁹ ē vna ad lacedemonios: alia ad athenienses: tertia ad nicomedienses: quarta ad cretenses t plures alias ad diuersa loca. Theophilus sext⁹ antiochene ecclesie epūs sub impatore Marco antonio libū contra martionē. s. hereticū composuit: qui vsq; hodie extat: t ad antholicū tria volumina: t cōtra heresim hermogenis libū vnum: t cōmētarios in euangeliū t puerbioz salomonis. Appollinaris asie ierapolitane ciuitatis epūs sub eodē antonio floruit: cui t insigne volumē p christianoz fide dedit. Extāt t alij quinq; aduersus gentiles libri: t de veritate duo: t aduersus catbafrigas.

De morte amboz̄ ·H·xi.

impatoz. Aurelius igit comodus (vt ait Hugo flo.) dum in vehiculo cū fratre veheret anno imperij sui. xj causa morbi quē greci apoplexim vocāt suffocatus est Quo defuncto marcus antoni⁹ solus paucis dieb⁹ rei publice prefuit. Fuit aūt vir tāte seueritatis: vt ab infātia vultuz nec exletitia nec exmeroze mutauerit. Hic ciuitatē constituēs a suo nomine Veronā nominauit: quia antonius verus vocabat. Hui⁹ tempore simulacrum marmoreū moueri visum est: t eneā statuā Herculis sudasse p multos dies. Leges seueriozes nouis conditiōib⁹ tēperauit. Per omnes em̄ puincias tributa donauit: oimq; fiscaliū negociorz calūniosa monimenta simul p gesta in foro incēdio dedit. Hic. xiij. ab aug. in pānonia pstitutus repentino morbo obijt. Ob cuius honorē templa t colūne t alia multa cōdita esse reperiunt. Huic successit Lutius aureli⁹ comodus filius eius. Temporib⁹ antonij veri floruit Theodocion diuine legis interpres. s. ex hebreo in latinum. Et athicus pbus platonicus. Euseb⁹. Hoz imperatoz temporib⁹ fronto oratoz insignis habebat: qui marcū antoniū verū latinis litteraz eruditū. Seleucia vrbs cū trecētis milib⁹ hoim a romanis capta est. Eo tempore smirna vrbs asie terremotu corruit. Ad cui⁹ restauratione decēnalis tributoz data est. Tanta etiā pestilentia p totū orbē fuit q̄ pene vsq; ad internitionē romanus exercit⁹ delet⁹ est. Aureli⁹ igit comodus patre defuncto impauit annis. xiij. Hic (vt ait Hugo floz.) luxurie t obscenitati dedit⁹ interfecit plurimos senatoz: illos tamē marie quos aduertit industria vel nobilitate pcellere. Ea tēpestate inquit Euseb. li. v. pax ecclīs p oēm terrā pagabat: t sermo dñi ex omni genere hoim ad agnitionē t pietatē dei sūmi aias cōgregabat. Denicq; multi in vrbe roma ex illustrib⁹ t pditi tibus cum filijs t vroribz t oī familia sociauit ad fidem. Sed hoc nō equis oculis ille antiquus humane salutis hostis aspexit. Unde t ī vrbe roma appollinū quendā virū in fide nostra t in omnib⁹ pbie eruditiōibus illustrē ad iudiciū pertrahit: accusatoze ei suscitato quodā infelicissimo t desperato salutis homie. Exhoztatur appollon⁹ vt defensionē suā p fide sua: quā audiente senatu atq; omni ppl'o luculēter t splendide habuerat ederet scriptā. Et post hec fm senatuscōsultū capite plexus est. Ita em̄ a pozibus lex iniquissime pmulgata censebat.

Philippus autem ·H·xij.

illustrissimus vir roman⁹ ab impatoze comodo in egyptum directus: vt alexādrie pfecturā ageret. Quo secū duxit vroxem t duos filios mares ac vnā feminā filiā nomine Eugeniā: que liberalib⁹ litteris perfectissime erat erudita. Et quia pulchra erat valde corpore: pulchrioz tamē castitate: cū a multis peteret in coniugiuz omnino obsistebat: iam em̄ licet sub paganissimis parentib⁹ ageret vitā: animo xp̄iana esse ceperat. Cum ergo quadā die cum protho t iacincto eunuchis cū quibus erudita fuerat extra ciuitatē alexādrie per suburbia discurreret vbi morabāt xp̄iani: audiuit xp̄ianos psallentes t dicētes illud ·Ps̄. Oīes dij gentiū demonia rē. Et se firmans t suspiras ait ad protho t iacincum eunuchos suos. Pho. silogismos vano labore pscrutati sumus: aristotelis argumēta t platonis ydeas: t quicq̄d poeta cecinit: quicq̄d oratoz iuenit: q̄cq̄d pbus cogitauit: cū ea hac sentētia excludunt: quasi pudiātes xp̄ianos audiuim⁹ dicētes. Omnes dij gentiū demonia. Diutissime ergo vim carminū psiderans ait. Si nolum⁹ perire credendū est. Cumq; de deo vero mutuo sermone tractarent fit concordia fidei: t ordo querit quo possit sancta fuga statui: t fides recta teneri. Et cum intellexissent quēdam sanctū virum ibi esse episcopū nomine Helenū: decreuerūt ad illū accedere Hic autē Helen⁹ ab infantia fuerat xp̄ianus: t in monasterio postea enutritus: t tante sctitatis vt p̄unas ardentes in clamide sua deferret illesa. Et ip̄e iam factus epūs heliopolis: cum quidā Zereas noie magus ppl'o pdicaret: dicēs se a xp̄o missum: helenus aūt ī cōspectu ppl'i cum eo disputaret ad detegendū suas falsitates: t magus vbis suis ppl'o iam videret supior: dixit helenus coā oīb⁹. Incendat ignis in medio ciuitatis t intrem⁹ simul: t qui nō fuerit adustus hūc credamus q̄ miserit xp̄us. Qō dictū cūctis placuit. Accēso igit igne helenus p̄mus intrauit hoc magо postulāte. Cumq; iam p̄ mediā horam in co pmansisset: nec in capillo adustus nec in veste: mandauit vt Zereas iam intraret. Ille vero cum reluctaret populus eum tradidit igni. Cumq; vri cepisset sanctus helen⁹ eū semiustū eripuit de flamma: sed a populo expulsus est a regione illa. Cum autem senex ille helenus feminaz nullaz ad diuersoziuum accedere sineret: vt eum audire posset t alloqui: sumpto virili habitu t tonsa capillis vt iuuenis cū dictis eunuchis accessit ad ip̄m episcopū: cui totum dominus reuelauerat de aduentu eoz̄. Petētibus ergo illis humiliter sanctum baptisma ac etiam recipi in monasterio dicentib⁹ se esse germanos de vrbe romana: desiderū eoz impletū est: licz Helen⁹ cognouisset illā esse feminā t illos suos cius. quod t eis manifestauit: tamē confortans eos baptizatos recipi fecit in monachos. Pater vo eius t tota familia cum domū non reuerteret de ea diligēter perquiri fecit per regionē illam: t cū inueniri nō posset p phitones t au-

ruspices demones cōsulētes: responsum est q̄ dñ eam in celo rapuissent: & in numero deaꝝ assumptaꝝ. ꝓpter qđ pater simulacrū aureū sibi fieri fecit. Jpa vo in dñ/ cto monasterio virorꝝ in habitu virili pmanēs: & aio i diuinis eruditiōib⁹ ita ꝓfecit vt infra secūdū annum oēs scꝑturas dñicas retineret. Tāta erat ei trāq̄llitas animi vt vna ex numero angelorꝝ dicerē ab omibus. Erat oīb⁹ oīa: tristē ꝙsolabat: leto ꝙgaudebat: ira scē tem mitigabat. Tantāq̄ gr̄am a dño cōsecuta erat: vt quēcūq̄ in dolore positū visitaret: statim ois dolor re cederet & salubritas aduenirēt. Tertio aūt anno dece/ dēte abbate monasterij illi⁹ ab oībus eugeni⁹ eligitur Tū cilla metuēs cōtra regulā viris se feminā aliꝰ p̄e poni: iterūq̄ timēs ne oēs vnanimiē hoc p̄cantes cōtē neret: ait. Videam⁹ qđ dñs p̄cipiat in hac nr̄a electiōe. Si quis inq̄t vult esse p̄mus sit oīum nouissim⁹. Ecce vīs p̄ceptis obt̄p̄erās decreui p̄matū suscipere: & dñi iussioni obedientēs vltimū me ꝓstituo charitati vr̄e. Jgit̄ oīe op⁹ monasterij qđ infima ꝑsona exercere solet su/ scepit in oībus. aquā portare: ligna ꝙcidere: īmūditias remouere. Deoq̄ tā chara esse cepit: vt demones ab ob sessis corpib⁹ eijcerent: & cecoꝝ oculos aperiret. Cū aūt q̄dā matrona alexādrina ceteꝛ p̄stātior melācia noīe: p annū & ampli⁹ q̄rtana vexaret: audita ei⁹ opinione venit ad eugeniā. Quā cū illa oleo punxisset mox abū/ dantiā fellis cuomēs sanata est. Et cū illa tres ciphos solidis repletos ei misisset: remisit dicēs. Abundam⁹ & supabundam⁹: sed p̄coꝝ paupib⁹ distribue. Et illa ve/ niēns ꝙtristata cepit rogare vt reciꝑet. Et dū circa ista fit assidua ad visitandū: nō depbēdēs eā feminā iuuē/ tutis elegātia decipit: & in ei⁹ ꝙcupiscētiā labitur: & pu tans eū āpliorīs pecunie cupidiorē esse infinita ei offe/ rēs. Sz vidēs oīa illū repellere cepit alloq̄ secreto his ꝟbis. Quid te inanib⁹ abstinētijs maceras: & pdis flo/ rē ḡtissime iuuētutis: q̄si de⁹ tristes diligat: & sua dele ctamēta ꝓtenentes foueat: ac solū hoīm cruciatib⁹ de/ lecteť: videmur ei⁹ abuti donis: igit̄ afflictiōib⁹ finem pone: & letiora tpa suscipias. Talia dicēte melancia eu genia volēs aiaz ei⁹ a laqueis diaboli eruere: oñdebat ei desideria mūdi misera: & dū teneri putanť fugere: et vni⁹ pūcti delectamēto eterna detrimēta inducē. Sz melancia hec surda aure audiebat: & sollicite agēs q̄te nus eū irretiret: languoꝛē simulauit: & vt visitaret ifir mā rogare fecit. Que cū ex pietate ad eā fuisset ingressa & sederet: obscenis āplexib⁹ infelix melācia tēptare ce/ pit: & ꝟbis ꝓcacib⁹ ad crimē hortari. Cui eugenia. Re/ cte melācia inq̄t vocaris: q̄ nigredine pfidie plena es: & te habitaculū magnū diabolo p̄pasti: discede a fuis dei deceptrix illeceb⁹ra: nos em̄ alīť militam⁹. Sicq̄ illā miseram exp̄obrās dimittēs recessit. At illa deceptio nis sue pudorē nō ferēs: seq̄ ōtegi timēs nisi ipa prior detegeret: alexādrie p̄fectū adijt: scelestū iuuenē xp̄ia/ nā religionē simulātē denūciat: q̄ cū medēdi gr̄a a me vocat⁹ esset in infirmitate eo q̄ diceret̄ pitus in arte: impudēter ausus est mihi loq̄: & ad crimē hortari: et ni si vocē dedisse & ācille mee solatio liberata fuissem: sua me libidine captiuasset. Prefectus hec audiēs & furēs stati ad monasteriū destinauit famulos suos iubēs eu geniū cū suis vinctos duci & p̄sentatos eos i diuersis custodijs carceꝝ mādauit ī cludi. Ipudēte fama p totū egyptū diffusa. Oēs credebāt oēs ꝙdēnabāt: oīb⁹ vide batur verisīle melāciā illustrē feminā mētiri nō posse. Cōstituta igit̄ die q̄uenīunt ciuitates in vicino posite vt videāt feraꝝ mor̄sib⁹ tradi corruptores. Aptāť ecu/ lei: ꝟbera: flāme: tortores: & cetera q̄ cordis abscondita solēt obculpare: ꝓparāť. Et adducta eugenia: ait cor̄ā omī ppl'o philipp⁹ p̄fectus. Dic sceleratissime xp̄iano. Nec iesus vester vobis tradidit vt operā corruptōi de tis: & fraudulenta astutia pudorē matronalē capiatis: Eugenia autem capite dimisso ne possit agnosci rndit. Deus me⁹ iesus xp̄us cui seruio castitatē docuit: & eaz fuantib⁹ vitam eternā ꝓmittit. Et vt in hanc falsam testē sentētiam retorqueatis ꝓbabim⁹ crimē quod ob ijcit in eam redūdare tempore suo. Et ad melanciā ait O melācia nigredinis nomē: teneb⁹rosa malicia p̄pe ancillā tuā adduci: vt possint exore eius mēdacia refu tari. Cunq̄ adducta fuisset ancilla: cepit dñe sue ab ea suborn̄ata testimoniū contra eugeniū ferre: ceteriq̄ de familia eius. Jrat⁹ aūt p̄fectus ait. Quid adhuc infau ste dicturus es: quē totū reuincūt testes? Ad hec euge/ nia. Tēpus est loquēdi: quia transit temp⁹ tacēdi. Tā/ ta quidē est virtus nois xp̄i: vt & femine in timore eius posite virilē obtineāt dignitatē. Ego igit̄ femina virili ter agēdo virū gessi: virginitatē que i xp̄o est fortiē am plexando. Nec dicens tunicā qua induta erat a capite vsq̄ deorsum scidit: & femina appuit. Et subdidit. Tu quidē fm carnē mihi es pater: claudia mater: fratres mei qui tecū sedent: auitus & sergius. Ego aūt p amo/ re xp̄i mundū cū suis delicijs respui. Et ecce Prothus & iacinctus eunuchi mei cum quib⁹ scolā xp̄i ingressa sum. Agnoscētes igit̄ eam pater mater fratres & seru: cum lachrymis amplexib⁹ eius incūbebāt in cōspectu populi. Vestimēta auro texta afferunť: & (licz inuita) induitur: atq̄ in excelso p tribunali collocať: & ab om ni populo acclamať. Unus est verus deus xp̄us qui ē verus deus xp̄ianoꝝ. Et ne tāto gaudio populi deesz ꝓbatio castitatis: visus est ignis de celo descendens q̄ melācie domū ita circūdedit vt nec vestigiū alicui⁹ qđ ad eā p̄tineret remaneret. Fit ergo gaudiū populi cū ti more dei. Baptizať philipp⁹ p̄fectus: claudia ei⁹ vxor & filij & omnis familia innumerabili sq̄z multitudo pa ganoꝝ ad xp̄m cōuertiť. Suscipiūt christiani p̄uile gia: & omnis alexādrie ciuitas quasi vna ecclesia. Con spirat oīs ecclesia in episcopatū philippi. Deponitur ab imperatore philippus a prefectura ꝓpter christianis/ mū assumptū: sed a fidelib⁹ in episcopū electus ordina tur. Qui icūnijs & oratiōib⁹ vacans & alijs sanct⁹ ope/ ribus demū martyrio coronať. Sed eugenia cū ma/ tre & fratribus ꝓthoo & iacincto reuersi sunt romam. Que plurimos verbo & exemplo trahebat ad fidez. Et inter alios quandaz nobilissimā virginē desponsatā illustri viro noīe Pompeio: virgo aūt dicebať Basil/ la. Quadā aūt die ait eugenia ad basillā. Reuelatū est mihi a deo q̄ te magnū ꝟginitatis p̄mium expectat. Et basilla ad eam. Et mihi reuelatū est q̄ martyrij co/ ronā duplicē accipias: vnā quā apud alexandriā ꝓ iu/ stis laboꝛib⁹ acquisisti: aliā quā ex effusiōe sanguinis acceptura es. Tunc eugenia residētib⁹ sanctis ꝟginib⁹ multis sermonib⁹ eas de castitate seruāda admonuit & eas domino cōmēdans discessit ab eis. Eadē die vna ex ancillis basille accusauit eam apud sponsum suum pompeiū q̄ xp̄iana effecta esset sponsa sua: nec ei nube re vellet: & hoc ꝓ prothū & iacinctū factuz esset magice artis doctores. Pompeius postq̄ ꝓcepit sponsam suā nolle eū vel videre: asserēs se christo integrum corpus custodire: furens ipe ꝓstrauit se cor̄ā imperatore dicens Sacratissimi p̄ncipes romanis vestris succurrite: et deos nouos quos eugeni⁹ de egypto adduxit secū ab hac vrbe pellite. Ecce xp̄iani coniugū gratiā separant: sponsantes sibi associant: inuenti sunt ab eis dñ q̄ na/ scī homines ꝓhibeāt. Tunc decreuit imperator vt ba/ silla aut sponsum reciꝑet: aut gladio feriret. Eugenia

ꝯo aut numinib⁹ sacrificaret aut crudelit̃ iteriret. Cũ aũt basilla sponsum recipe renueret dicẽs se sponsum hꝫ xp̃m dei filiũ regẽ regu: qꝫ ex regio genere erat: t publice audiri nõ poterat: intra domũ gladio trãsubera/ ta ẽ. Prothꝰ ꝯo t iacinctꝰ ducti ad tẽplũ iouis cũ co/ gerent̃ ad imolandũ ei cecidit simulacrũ ad pedes eiꝰ. t ita cõminutũ est vt vbi fuerit nõ cõpareret. Quod p̃/ fectus viceti⁹ attribuẽs nõ virtuti dei sed magice arti fecit decollari. Idem p̃fectus accersita eugenia cepit ab ea inq̃rere de artib⁹ magicis. Cui illa cõstãter respõ dit. Cõfiteor tibi q̃ ars nostra maior est arte magica. Nam mg̃r noster habet patrẽ sine matre: habet matrẽ sine patre: habet vxorẽ & ginẽ que sibi q̃tidie filios cre/ at: t in amore eiꝰ oĩno ꝑdurat. Cum aũt ducta fuisset ad templũ diane vt imolaret: ea orante terremotꝰ fa/ ctus est: t tẽpli fundamẽta cũ idolo subuersa sũt. Tũc fit ꝯcursus ppli romani t ꝓmo de ea in varia ferẽt: alijs innocentẽ t sanctã: alijs magã affirmãtib⁹. Relatione ãt facta a p̃fecto impatori sup his iubet eugeniã saxo alligatã in tyberim iactari. Quo facto statiꝫ saxũ diru ptum est: t eugenia sup sedẽs ita fluuiali aqua ferebat vt oĩbus appareret illũ esse cũ ea in flumie ne absorbere/ tur: q̃ cũ petro fuit in mari ne mergeret. Jtex inõ sub/ lata in termaꝫ fornacib⁹ mittit: q̃ statim extincte sũt. Post hec in tenebrosum carcerẽ mittit̃ p. xx. dies sine luce t cibo ibi dimissa ꝫ q̃tidie abũdabat ibi splendor Saluator etiã ibi appuit: de cuiꝰ manu panẽ niuei cã/ doris accepit fortans eã. Die aũt natalis dñi missus ẽ spiculator qui eã in carcere p̃cussit. Cuiꝰ corpus nõ lõ/ge ab vrbe in ꝓprio prędio sepultũ est: vbi multos ipsa sepelierat. Claudia aũt mater eiꝰ cũ ad sepulchrũ eius cũ lachrymis oraret appuit ei eugenia cũ veste auro te xta in medio multitudinis & ginẽ cõsolãs eã t dicens patrẽ. s. philippũ t virꝫ suũ in numero patriarchaꝝ col locatũ: t ipam seq̃nti die dñica a dño in celis suscipien dã. Que domũ remeãs filijs suis in dño instructis die p̃fata emisit spm̃: ipamqꝫ filij sepelierũt iuxta eugeniã Et in timore dñi p̃fecto post conuersionẽ multoꝝ per eos factã paganoꝝ migrarũt ad regna celoꝝ. Et no tandũ q̃ ista eugenia simulauit se vir: vt recipe ĩ mo nachũ: t assentiret p̃fici ĩ abbatẽ: licuit iure polino iu/ re fori. Jnspirata em̃ fuit ad hoc a spũ sctõ: cuiꝰ lex non subiacet legi humane. xix. q. ij. Due sunt leges. Un̄ butꝰ exempla sequi nõ licet: nisi q̃ haberet ad hoc specialem inspiratiõnẽ a spũ sancto t sibi esset certuꝫ. Una regu/ la iuris in. vj. de re iu. Que a iure cõmuni exorbitãt in cõsequẽtiam nõ sunt trahenda. sed t tunc tẽporis nõ dum erant instituti canones ista ꝓhibentes.

Temporibus quoq; ·Ꝟ·xiij·

comodi seuiẽte psecutiõe in xp̃ianos aduenĩẽte natali die ip̃ius comodi edictũ ab eo exit̃: vt oĩs plebs roma nę vrbis in vnũ cõueniret t in laudẽ herculis t iouis pũ patica voce acclamaret. Qđ t factũ est. Nam rege se/ dem a scẽdẽte publice indutũ regia cũ mitra thurifica uit aureã statuam iouis. Et oĩs populꝰ acclamauit. Protector esto hercules reipublice: t defensor libratis romane audacie. Eo tẽpore morabant̃ in quodã vico aliq̃ xp̃iani noĩs cultores. et inter ceteros eusebius vin centius pegrinꝰ ac potẽtianꝰ: qui oĩa sua pauperibus erogauerãt: vt expeditiꝰ deo fuirent ꝓ eo mori deside rãtes. Qui audito edicto comodi p vicos discurrebant oĩbus p̃dicãtes vt recederẽt a cultura demoniorum: t pe nitentiã agẽtes crederent in deũ trinũ t vnum baptis mũ suscipiẽdo. Ad horꝫ doctrinã compũctus quidã senator Julius noie credidit in christũ cum domo sua t baptismũ per Ruffinum presbyterꝫ suscepit ad eo fer uens effectus vt ꝓ xp̃o mori optaret. Quod cũ audisset cesar: cum ad se iussit adduci: eiqꝫ ait. Juli q̃liter amẽs effectus es: vt deserens iouẽ t herculẽ: sequaris nescio quã amentiã vanam? Cui viriliter respondẽs iuliꝰ ait. Tu simul pengs cum dijs tuis sustinebis: quos vano errore deos esse temerario ore mẽtiris. Cõfusus cesar cuidã magistro peditũ Uitellio nomine cõmisit cau/ sam huius exquirendaꝫ: t si sacrificare herculi nollet: eius facultates auferri t morte dãnari. Suscipiẽs au tem eum vitelliꝰ animo ferus: t omnib⁹ vitijs obsessꝰ eũ in carcerẽ trusit. Et post triduũ añ tribunal suũ ipꝫ nudum t cathenatũ adduci fecit: ad sacrificanduꝫ ex/ hortans dijs eorũ: ne periret nec haberet in quo confi deret. Respõdit iulius. Fiducia mea vita eterna est: et spes mea xp̃us est: qui re cũ principe tuo dãnabit ĩ eter num. Ob que furore repletꝰ vitellius iussit cum rãdis fustibus cedi quousqꝫ spiritũ exalaret. Cuiꝰ corpꝰ oc/ culte rapiẽtes eusebius cum alijs supra noiatis deuo/ te sepelierũt. Hoc audiens vitellius fecit illos capi. Cunqꝫ adducti faterent̃ illum sepelisse: nec timere mi/ nas suas: sed omnib⁹ votis ꝓ xp̃o pati affectarẽt: iussit vitellius eos in eculeo suspẽdi: t neruis t fustib⁹ cedi. Cui eusebiꝰ. Ante deficiet tibi ad torquendũ nos tem pus q̃ mihi deficiat in xp̃o persistẽs animꝰ. Dixit aũt vitellius ad astãtes. Jsti securi de arte magica ĩ tormẽ tis gaudent. Respondit aũt vincentiꝰ. Nos gaudemꝰ et exultamꝰ in domino iesu xp̃o. Deinde cum iussisset vitelliꝰ flãmas lateribꝰ eoꝝ applicari: illi alacres effe/ cti dicebãt. Gloria tibi dñe qui nos tua visitatiõe cir/ cũdas. Unus vero ex carnificib⁹ nomie Antoninꝰ ocu lis intẽtis eminꝰ vidit cum spongia iuuenẽ stantẽ ful gore nimio chorusceantẽ t eorũ latera extergentẽ. Tũc emissa voce cũ ingenti gaudio cepit clamare. Unus est verus deꝰ xp̃ianorum: que hi cuidẽtissima ratione predi cant. Uideo angelũ dñi circũstantẽ eos: t a p̃ssura flã/ maꝝ ꝓtegentẽ. Tunc iudex velut leo fremẽs cepit cla mare dicẽs. O ars magica: o seductores: qui alienaue/ rũt mente sua hoiez clarissimũ ĩ republica. Deuouitꝫ statiꝫ antoninꝰ se in christũ crediturum: t ad ruffinũ pre/ sbyterũ accedẽs baptisma suscepit. Deinde vitelliꝰ de eculio depositus ait Ut q̃d vobis̃ pis ita crudeles estis cur nõ deponitis insaniã vestram: adorãtes eos quos principes iusserũt: vt fruamini nobiscũ vita ista? Bea/ tus vincentiꝰ respondit. O infelicissime omniũ: tu cru delis qui tibijpi nõ parcis: nos iam in gloria cõstituti sumus: tu vo cum ꝓncipe tuo in gehennã ꝑbis. Tunc vitelliꝰ precepit linguã sancto eusebio abscindi. Accur rens aũt antoninꝰ clamabat dicens. O vitelli mi/ime quid tibi cũ iustis istis: cur eos crucias? Cepit aũt vitel lius sanguinẽ ex ore vomere. Athleta tamẽ dñi Euse/ bius post abscissam linguã laudes ĩ excelso xp̃o dabat Antoninꝰ aũt iussu vitellij ductus a carnificib⁹ via au relia decollatus est. Eusebiꝰ autẽ cum socijs post ma/ cerationẽ supplicioꝝ in carcerẽ trusi sunt. Jn quo ap/ parens eis sanctꝰ iulius confortauit predicẽs conuer/ sionẽ custodis carceris. Accessit autẽ ad eos in carcere positos sacerdos capitolij nomine Lupulꝰ: vt instrue retur a sanctis martyrib⁹ t baptizaret̃: erat aũt cecus. Qui eruditus in fide baptismo recepto lumen recepit. Quo miraculo viso custos carceris baptizatus est. De/ mũ facta relatione de his comodo imperatori iussit vt si nõ deos adorarent plumbatis tamdiu cedi quousqꝫ spm̃ exalarent. Quod factũ est t in domio quieuerũt. Porro comodꝰ impator colosi capite sublato (vt ait Euse. in Croñ.) sue imaginis caput iussit imponi. Idẽ

comod⁹ multos nobiliū interfecit. Et spectacula pplo romano p̄buit insignia. Incendio rome facto palaciū z edes veste dee plurimaq; vrbis pars solo coequatur. Flagitia (inquit Hugo floꝛ.) aurelij comodi impera/ toꝛis vrbis pena p̄secuta est: Nā capitolij fulmie ictū est: ex quo inflāmatio facta romanā bibliothecā rapa ci turbine cō cremauit. Poꝛro cesar comodus cunctis incōmodus in domo vestali strangulat⁹ interijt.

Helius aūt perti ·H·xiiij.

nax sener a senatu impatoꝛ creatus est. Hic impatoꝛ fm Eusebiū obsecrat⁹ a senatu vt vxoꝛē augustā et fi/ lium cesarē appellaret cōtradixit: sufficere testat⁹ q̄ ip se regnaret inuit⁹. Erat em̄ septuagenario maioꝛ cuꝛ p̄fectura vrbis ageret: z ex senatus cōsulto impare ius/ sus est. Tandē iuliani iurispiti scelere occisus ē. Quem postea seuerus apud miluinū pontē interfecit. Julia/ nus aūt qui sibi romanū vsurpauit imperiū impauit septē mensib⁹. Ait Hugo. Sicq; inter pertinacē et iu/ lianū eius impio succesꝛē vnus ann⁹ absumptus est Seuerus igit genere afferꝛ: qui se ex nomie impatoꝛis quē occisum vltus fuerat primacē voluit appellari ro/ manū consecut⁹ imperiū impauit ānis. xviij. fm Hu. hic fuit natura seuus: multi sq; bellis lacessit⁹. Foꝛtissi me quidē rempublicā sed laboꝛiosissime rexit. Nō po/ stremū qui in egypto z syria ad tyrannidē aspirauerāt interfecit iudeos: z samaritas rebellare conātes supa/ uit: parthos q; z arabes cohercuit. Et ad extremū clau dio albino qui se in gallia cesarē fecerat lugduni inter fecto in bꝛitāniā bellū transtulit: ibiq; magnis grauī/ busq; bellis sepe gestis in sulam recepit. Quā z vallo et turribus creb⁹is p centuꝛ trigintaduo milia passuum a mari vsq; ad mare cōmuniuit. Hic etiā post neronez quintā in xp̄ianos p̄secutionē exercuit: qua p̄secutiōe plurimi sanctoꝛ p diuersa loca z p̄uincias passi refe/ rūtur. Inter quos fuit leonides pater oꝛigenis: qui p xp̄o capite plexus tenere ad huc etatis oꝛigenē filiū de reliquit: q̄ oꝛigenes. xvij. etatis sue annū agens: gram/ maticaq; docēs: inde sibi necessaria p̄parabat. Census em̄ leonidis patris sui: q̄ maxim⁹ fuerat: regio fisco p̄ p̄scriptionē sociatus erat. Cepit autē seuerus imꝑare anno dñi. clxxxxiij. fm Euse. in Croñ. Hic etiā seuer⁹ fuit acer ingenio: z grecis z latinis litteris sufficienter instruct⁹: z ad oīa que intēdisset fineten⁹ p̄seuerans beniuolētia vo quo se inclinasset mirabili atq; ppetua ad q̄rendū diligens: z ad largiendū liberalis: z in ami cos z inimicos pariter vehemēs. Hic primo fuit aduo/ catus p̄mus: z vltimus ex affrica impauit. Cui succes/ sit in impio filius antoni⁹ caracalla. Cum enim seuer⁹ decedēs apud eboꝛacū reliq̄sq; duos filios, s. antoniū qui z basianus dictus est: z getam. Beta hostis publi cus iudicatus interijt: z imperiū antoni⁹ sumpsit. Qui caracalla cognoiatus est p̄ter gen⁹ vestis quod rome eroꝛgauerat. Cui antonio successit in impio alexāder.

De narcisso z alexā ·H·xv.

dro hieroſolymoꝛ episcopis qui fuerūt circa tempoꝛa Victoꝛis pape z Seueri impatoꝛis. Hic narcissus cū in die solēni vigilia pasche oleū deesset luminarib⁹: cū q; illud p̄ ministros innotuisset meroꝛ maximus plebi fuit: sed narcissus fidens fidē ministris impat haurire aquā sibiq; deferri. Aquā vo sibi delatā post oꝛationē benedixit z infundi luminaribꝰ p̄cepit. Tū crepēte mi/ ro z seculis inaudito genere vtutis: natura aque i olei pinguedinē versa splendoꝛē luminū etiā solito reddi/ dit clarioꝛē. Cunq; esset iust⁹ z recti indeclinabiliter te/ nax: quidā homūculi nequā male sibi cōscij metuētes ne criminū suoꝛū si arguerent nō possent effugere vin dictā p̄uenīūt factionib⁹: z circūuenire parāt eum cui⁹ iudiciū verebant. Cōcinnāt igit aduersus euꝛ infame satis z noxiū crimē: p̄uenīūt auditoꝛes testes ex semet ipīs p̄ducūt: qui sub sacramēto iuramēti que obijcie/ bant cōfirmarēt. Quoꝛ vnus testis ita ait. vt igni cō/ sumeret si nō vera diceret se testabat. Alius ita. ne moꝛ bo regio coꝛrūperet. Tertius ita: ne luminib⁹ p̄uaret. Et q̄nis nec iuramētis illis quidē qui sq; fideliū z deū timentiū crederet: eo q̄ vita narcissi institutio z pudi/ citia nosceret ab omnib⁹: ipe tamen eoꝛ q̄ mota sunt indignitatē z modestiā nō ferens: simul z secretam ac phicam vitā semp habere desideās subterfugit eccl̄ie multitudinē: z in desertis locis z agellis secretioꝛib⁹ delitescit annis q̄plurimis. At vo ille magn⁹ diuīe p/ uidentie oculus q̄escit in longū: sed in impios vltionē p causa ipsa que sibi i piurijs statuerāt maledicta mo litur. Primus nanq; ille test⁹ parua ignis scintilla no ctis tpe domo sua succēsa cū oīm genere omniq; fami/ lia sua flāmis vltricib⁹ conflagrauit. Alius repente ab imis pedib⁹ vsq; ad sūmū capitis verticē moꝛbo regio quē fuerat impetatus replet atq; consumit. Terti⁹ au tem p̄cioꝛ exitū videns z oculū diuinū non se latuisse p̄spiciens p̄oꝛupit in medium: z audientib⁹ cunctis sera penitētia vniuersum p̄tumaci sceleris pandit oꝛdinē. Tantis aūt lachꝛymis imanis cōmissi facinus deflet: z in tantū die noctuq; durat in fletibus vsq; q̄ lumini/ bus oꝛbaret. Mi igit figmēti sui penas h̄moi dederūt Narcissus vo cū iam desertū petisset: ac locis semet se/ cretioꝛib⁹ abdidisset: vt vbi iam degeret null⁹ agnosce ret: necessariū visum est epīs vt aliū p̄ ipso oꝛdinarent cui nomē erat dius. Cui cum paruo tēpoꝛe p̄fuisset ec/ clesie succedit germani⁹ z germanio vigoꝛdi⁹. Tūc ec/ cesubito velut rediuiu⁹ celoq; redditus ex impꝛouiso apparuit narcissus z rursus a fratrib⁹ ad p̄sidendū ec/ clesie rogat. Verūtamē cū ipe iam senioꝛ pontifica/ tus ministerio sufficere nō posset: Alexāder quidā ge/ nere capadoc⁹ vbi erat p̄clare vrbis epūs: q̄ hieroſoly/ mā adoꝛandi z sanctoꝛ locoꝛ visitādi gratia, p̄erauc rat: ostēsus est euidēter a dño nō solum ipi beato viro narcisso: sed z alijs plurimis p̄reuelatiōes in plebe: vt ipm in loco sancto epum detinerent. Preterea q̄ sup cetera omnia magis terrificū fuit: eo die quo ingress⁹ vrbem alexāder nūciatus est: multitudo fratrū pluri/ ma extra poꝛtas in occursum eius egressa est: z voꝛ ce/ litus oīm audientib⁹ manifeste facta est dicēs. Su/ scipite epm qui vobis a deo destinatus est. Itaq; re ita cōpleta vt p̄dicta fuerat: omnibus palestine episcopis in vnū congregatis: admittēte q̄s ipo vel maxime nar cisso hieroſolymitane eccl̄ie cuꝛ eo gubernaculū susce/ pit. Hec omnia scribit Eusebius libꝛo hyſto. eccle.

Refert autē Hieroñ. q̄ hic alexāder in fine cuiusdā epistole: quā scribit ad antinoitas super pace eccl̄ie ait Salutat vos narcissus qui ante me hic tenuit episco/ palē locum: z nūc mecū eundē locum oꝛatiōibus regit annos circiter. xvij. z vos mecū p̄precatur: vt idē sapia/ tis. Septima aūt persecutiō sub decio: quo tpe babil las antiochie passus est: ducꝰ est cesariā z clausus car cere ob confessionē christi martyrio coꝛonat.

Cecilia virgo cla ·H·xvj.

rissima ex nobili genere romanoꝛ exoꝛta: z ab ipīs cu nabulis in fide xp̄i nutrita: absc̄ditū euāgeliū xp̄i q̄ gerebat i pectoꝛe: q̄ i religio de pectoꝛe mēs z euāgelū

bis. Et nō diebꝫ nec noctibꝫ cessabat a colloquijs diuinis t orōe: suāqꝫ ꝯginitatē a dño ꝑseruari exorabat. Cum autē cuidā iuueni noie valeriano despōsata fuisset: t dies nuptiarꝫ instituta aduenisset: illo subtus ad carnē cilitio erat induta t desup auratis vestibꝫ tegebatur. Et cantātibꝫ organis illa in cōrde suo dño decātabat dicēs. Fiat dñe cor meū t corp⁹ meū imaculatū: vt nō confundar. Et biduanis t triduanis ieiunijs sepus affigēs suā dño pudicitiā cōmēdabat. Venit nox in qua suscepit cum sponso suo cubiculi secreta silētia: vbi eū ita alloquit. O amātissime iuuenis ē mysteriuꝫ qō tibi cōfitear: si mihi iurabis illud obfuare. Quo iurāte inquit. Angelū dei habeo amatorē: q nimio zelo custodit corp⁹ meū. Qui si vel leuiter senserit q castitatē meā violare ꝑsumas vel polluto amore cōtingas statim cōtra te iratus feriet t amittes florē tue gratissime iuuētutis: sed si cognouerit q me sincero amore diligas te ꝙz diliget sicut t me: t gratiā suā tibi ostendet. Cui valerian⁹ nutu dei timore cōrept⁹ ait. Si vis vt credā tibi ostēde mihi angelū ipsum: t si videro q angel⁹ sit facta qō hortaris: si aūt aliū virū diligis: tez illū gladio feriā. Et dixit ei cecilia. Si in vez deū credideris t baptismū susceperis: angelum videre valebis. vade igit in tertiū miliariū ab vrbe via que appia nuncupatur t pauplbꝫ ꝙs ibi iuenies dices. Cecilia misit me ad vos: vt ducatis mihi sanctū senē vrbanū: qz ei habeo secreta que ꝑferā. Hūc cū videris nūcia ei verba mea. Et postꝫ ab eo purificat⁹ fueris redies videbis āgelū ipm. Perrexit ḡ valerian⁹ illuc: t sanctū vrbanū intra sepulchra martyrꝫ latitantē inuenit. Cūqꝫ omnia retulisset: vrban⁹ gratias agens cum lachrymis ait. Dñe ie su seminator castī cōsilij suscipe seminū fructꝰ qnos in cecilia semiasti. Dñe iesu pastor bone cecilia famula tua quasi ouis argumētosa tibi deseruit: nam sponsū quē quasi leonē ferocem acceperat ad te quasi agnū mansuetissimū destinauit. Et ecce appuit subito senex quidaz niueis vestitus indumētis tenēs librū apertū in manibus: vbi scriptū litteris aureis erat. Unus deus: vna fides: vnū baptisma. vnus de⁹ t pater oīm: qui est super oēs: t ꝑ oīa: t in oībus nobis bñdictus. Quē videns valerian⁹ ꝓe nimio timore quasi mortu⁹ cecidit: t a sene eleuat⁹ ait. Credis hec ita esse an adhuc dubitas? Tūc valerian⁹ exclamauit. Nō est aliud quod verius credi possit sub celo. Statimqꝫ illo disparēte valerian⁹ a sancto vrbano baptisma suscepit: t reuertens domū valerian⁹ ceciliā cum angelo loquentē in cubiculo inuenit. Habebat aūt angelus duas coronas ex rosis t lilijs: t vnā cecilie: alterā valeriano tradidit dicēs. Istas coronas imaculato corde t mūdo corpe custodite: q deparadiso dei ad vos attuli: q nunqꝫ marcescēt nec odorem amittēt: nec ab alijs videri possunt nisi quibꝫ castitas placuerit. Tu vo valeriāe qz vtili cōsilio credidisti pete a deo qō volueris. Cui valerianus. Nihil mihi in hac vita extitit dulcius qꝫ vnicus fratris mei affectus peto ergo vt t ipe mecū veritatē agnoscat. Cui angel⁹. Placet dño petitio tua: t ambo cū palma martyrij ad me veniceris. Post hec ingressus tyburti⁹ frater valeriani cubiculū cū sensisset rosaz nimiū odorem a it. Miror hoc tpe roseus hic odor t liliorꝫ vnde respiret. Nā si rosas t lilia i manibꝫ meis haberē: nec sic posset tāte suauitatis odorā mēta ifundi. Cōfiteor vobis ita sum refectus vt putē me totū subito imutatū. Cui valerian⁹. Coronas habem⁹ ex floribꝫ quas oculi tui videre nō valēt: sed sicut interpellāte odorē sensisti: sic et si crediderīs videre valebis. Et tyburci⁹ ad eū. In sōnis hec audio an in veritate. Cui valerian⁹. In sōnis nūc vsqꝫ fuim⁹: sz nūc i veritate manem⁹. Et tyburtius. Quis te ista docuit? Et valerian⁹. Angelus me docuit quē videre poteris si purificat⁹ fueris: t idolis abrenūciaueris. Tūc cecilia euidēter ei ostēdit oīa idola cē insensibilia t muta: ita vt tyburti⁹ diceret. Qui hoc non credit pecus est. Statiqꝫ cecilia osculās pectus ei⁹ ait. Hodie te fateor meū esse cognatū. Sicut em amor dī fratrē tuū mihi coniugem fecit: ita conceptus idolorū facit te esse meū cognatū. Vade ḡ cū fratre tuo vt purificationē recipias: t āgelicos vult⁹ videre valeas. Cūqz valerian⁹ eū duceret eller: dixit ei tyburci⁹. Obsecro te mi frater: ad quē vis me ducē? Et ille. Ad vrbanum epm. Et tyburci⁹. De illo vrbano dicis q totiēs est dānatus: t adhuc morat in latebris: hic si inuent⁹ fuerit cremabit: t nos flāmis ei⁹ inuoluemur: t dū ḡrimus diuinitatē latentē in celis: incurrem⁹ furorē exurētem in terris. Cui cecilia. Si hec sola vita esset iuste hāc ꝑdere timerem⁹: est alia melior q nūqꝫ amittit: quā nob dei filius enarrauit. Et de mysterio trinitatis t incarnatiōis filij dei: t passiōe plura ei exposuit. Ad que cōpunctus tyburci⁹ dixit valeriano. Obsecro mi frat̄ perduc me ad hoiez dei vt purificationē accipiā. Adduct⁹ ergo ad vrbanū t baptizat⁹ videbat angelos dei: t que postulabāt a deo accipiebāt. Post hec almachi⁹ ꝑfectus vrbis cū xp̄ianos ꝓsequeret t plures occideret: audito q tyburti⁹ t valerian⁹ eos sepelirēt t elemosynis insisterēt: corā se adduci fecit: interrogās ḡre xp̄ianos a se dānatos ꝑ sceleribꝫ suis sepelirēt? Cui tyburtius respondit. Utinā nos serui essemus eoz ꝙs tu dānatos appellas: q contēpserūt id qō videt esse t nō est: t inuenerūt id qd videt nō esse t est. Dixit aūt ꝑfectus ad eū. Quidnā est illud? Cui tyburti⁹. Qō videt esse t nō est: omne qō est in mūdo qō hoiem ad nō esse ꝓducit. s. abusus rerū mūdi. Qō videt nō esse t est: vita est iustorū: t pena malorū: qz. s. nō vident sensibiliter. Dixit autez ꝑfectus. Nō puto q tua mente loqris. Jubet ḡ astare valerianū eiqꝫ ait. Qm nō sani capitis est frater tu⁹: tu saltē sapiēter poterꝫ dare rōsum. Cōstat vos plurimū errare qui gaudia respuitis t oīa inimica gaudijs asfectatis. Tunc valerian⁹ se vidisse ait glatiali tempore ociosos iocātes t opariōs agricolas deridētes: sz estiuo tēpore dum aduenissent gliosi fructus laborꝫ gaudentibꝫ illis qui putabant vani: ceperūt flere q videbant vrbani. Sic nos xp̄iani q in ꝑsenti sustinemus ignominiā t laborē: in futuro ꝓpicimus gliam t eternam mercedē. Vos aūt q nunc habetis mūdanū gaudiū: in futuro inuenietis eternū interitū. Dixit autem ꝑfectus ad eum. Ergo nos inuictissimi ꝓncipes habebimus sempiternū luctū: t vos vilissime ꝓsone perpetuum gaudiū. Cui valerian⁹. Nomū tiōes estis nō ꝓncipes: tēpore nostro nati citius morituri: t plus oībus rationez reddituri. Et ꝑfectus. Quid verboꝝ circuitu imoramur: offerte dijs libamina t illesi abscedite. Respondērūt sancti. Nos q̄tidie sacrificiū deo exhibem⁹. Quibꝫ ꝑfectus. Quod est nomē eius? Ad quē valerianus. Nomē eius inuenire nō poteris: etiā si pennis volaueris. Cui ꝑfectus. Ergo iupiter nomen dei non est? Et valerian⁹ ad eum. Nomen est homicide t stupratoris. Cui ꝑfectus. Ergo totus mūdus errat: t tu cū fratre tuo vez deū nosti? Valerian⁹ respōdit. Nos soli nō sumus: sed innumerabilis multitudo hanc sanctitatē recepit. Traduntꝰ ergo sancti in custodiā Maximi. Quibꝫ ille ait. O iuuentutis flos purpureus: o germanus fraternitatis affectus: quomō ad mortē quasi ad epulas festinatis. Cui valerianus ait: si crediturū se ꝓmitteret gloriā animaꝝ eorum post mortē videret. Et

Maximus ad cū. Fulminib⁹ igneis cōsumar si nō il/lum solū deū cōfitear quē adorat⁹:si cōtingat qđ dici/tis. Ipe igit maxim⁹ t oīs eius familia ac vniuersi carnifices crediderunt:t a sancto vrbano q illuc venit occulte baptismū suscepit. Igit dum aurora finem da/ret cecilia exclamauit dicens. Eya milites xpi abijcite opa tenebraꝝ:t induimī arma lucis. Ducunt demuz sancti tyburti⁹ t valerianus q̄rto miliario ab vrbe ad statuā iouis:t dum sacrificare nollēt decollant pariē. Tunc maxim⁹ cū iuramento asseruit se in hora passio/nis eoꝝ angelos vidisse fulgētes:t aīas eoꝝ quasi vgi/nes de thalamo egredientes:q̄s in gremiū suū angeli detulerūt. Almachi⁹ vo audiens maximū xpianū effe/ctum:plūbatis tamdiu cedi iussit q̄usq; spm deo red/didit. Cui⁹ corpus cecilia iuxta tyburtiū t valerianuz iussit sepeliri. Tunc almachi⁹ amboꝝ facultates cepit inq̄rere:t cecilia vt cōiugē valeriani iussit astare:man/dans vt ydolis immolaret aut sententiā mortis suscipe/ret. Cunq; ad hoc a parentib⁹ vrgerē suasionib⁹:vehe/mēterq; flerēt:eo q puella tam pulchra tam nobilis vl/tro se morti traderet. Dixit ad eos. Hoc boni iuuenes nō est iuuētutē pdere:sed mutare:dare lutū t accipere aurū:dare vile habitaculū t accipe pciosum tē. Cōclu/dens. Creditis his q̄ dico. Et illi? Credim⁹ xpm verū esse deū:qui talē possedit famulā. Vocato igit vrbano epo q̄dringēti t ampli⁹ baptizati sunt. Fecit autem almachi⁹ cecilia ad se adduci:t cum ad interrogata au/dacter rnderet t cōfunderet pfectum:ait ille. Ignoras cuius ptātis sum? Respōdit cecilia. Potestas vra qua/si vter vento plen⁹:quē si acus pupugerit oīs prin⁹ rigoꝝ palleſcat:t quicqđ in se habere rigidū cernit icur/uatur. Nos aūt sciētes sanctū dei nomē:oīno negare nō possumus. Melius est em̄ feliciter mori q̄s infelicit viuere. Et almachi⁹. Ut qđ cum tāta supbia loquer⁊? Et illa. Nō est supbia sed constātia. Dixit autem alma/chius. Jam depone amētiā t sacrifica dīs. Cui cecilia Nescio vbi oculos amiseris:nam quos tu deos dicis: nos esse saxa muta videm⁹:mitte manū tuā t tangen/do dīsce qđ oculis non vales videre. Tunc irat⁹ alma/chius iussit eam ad domū suā reduci:vbi tota die t no/cte iussit eam in bullīti balneo concremari:que quasi in loco frigido mansit:nec modicū quidē sudoris sen/sit. Quod cū audisset almachi⁹ iussit eam in ipo balneo decollari. Quā spiculator tribus ictibus in collo per/cussit:nec tamē caput ei⁹ amputare valuit. Et q̄ decretuz erat ne quartā percussionē decollād⁹ acciper:eam semi/uiuentē cruent⁹ carnifex dereliqt. Per triduū aūt sup/uiuēs omnia sua pauperib⁹ distribuit:t oīes quos ad fidem cōuerterat vrbano episcopo cōmendauit dicēs. Triduanas idutias mihi a dño postulaui:vt hos tue beatitudinis cōmendarē:t hanc domū meā ecclesiam cōsecrares. Sanct⁹ ergo vrbanus martyrio coronatā inter epiſcopos sepeliuit:t domū suā in ecclīam (vt ro/gauerat) cōsecrauit. Passa est autē circa annos domi/ni. ccxx. tēpore alexandri imperatoris.

Eodē imperāte ·H·xvij.

alexādro (vt refert Uincēn. in spe. hysto. li. xij. c. xxvij.) fuit qđā sancta vgo nomie Martina nobilis rome ex splēdido senatoꝝ genere oꝛta:ab infantia sacr⁊ scptu/re mysteriis informata:omibusq; virtutib⁹ adornata: multāsq; possessiones t diuitias habēs:pauper⁹ largiē erogabat. Ad imperatorē aūt alexandrū psequētē xpia/nos vt fidelis adducta:aspectu eius q: pulcherria erat in amorē eius exarsit. Unde eā inuitat ad culturā deo/rum:vt presit palacio t cōsors sit imperij sui. Cui mar/tina rndit sese deo vero obtulisse:q mūdo corde t casto corpe delectat. Cum aūt introducta essz in templū ap/pollinis eius oratiōe terremotu tota roma cōcutitur: appollo cōminuit:t quarta pars templi cadēs oppꝛes/sit multitudinē paganoꝝ cum sacerdotib⁹ suis. Et ait martina imperatori. Adiuua deū tuū q̄ cōminutus est. Demō vo in puluere ydoli se volutās clamabat. O vir/go dei martina magni dei ancilla:de habitaculo i quo steti annis. xcvij. me eiciens deformē ostēdisti:cū ha/berē sub me spūs. cccl xxij. qui mihi q̄tidie aīmas plu/rimas offerebāt:nūc vo me tartarico tradis incendio. Demō aūt ipe discedēs vnde transibat terrorim⁹ erat aer. Jussa est exinde virgo cedi:sed carnifices nume/ro octo clamabāt se magis illa torqueri:asserētes se q̄t tuoꝝ viros videre splēdidissimos eis verbera intentan/tes. Pro ipis ergo octo tortoribus suis virgo deum ex/orans cōuertit ad fidem:effuso sup eos de celo lumine cū hac voce pariter. Propter orationē famule mee vo/bis parco. Cōuersi igit ipi ad xpm:cū iussi ab impato/re nollent ydolis immolare:post suspensiōem in eculeo: post in toto corpe laceratione decapitati sunt p xpo. Altera aūt die impator martinā ante se adductā spo/liari fecit:t carnes eius gladijs inscidi. Illa vo appuit vt nix candida:splendoꝝ eius ex corpe pcedēs caliga/re faciebat oculos in eam aspiciētiū. Ex vulneribus q̄z eius p sanguine lacfluebat. Percutiētes aūt eam dice/bant q̄ querēdo se ab āgelis repcuti:seqz velut igne cre/mari. Sequēti mane missus Limine⁹ cognat⁹ impa/toris vream adduceret:suauissimo odore repletus est. Aperiēsq; carcerē vidit eam imenso lumine circūfusā: t pre timore in terrā cadens indeq; vix resurgēs:vidit eam in sede gl'iosa residētem:t circa eā multitudinē vi/rorū albatoꝝ. Jpaq; in manū tenebat tabulā auream in qua scriptū erat. Quā magnificata sunt opa tua do/mine:oīa in sapiētia fecisti. Limineus hec imperatori nūciat:sed hec omnia arti magice attribuebāt: dicen/tes limineū arte magica virginis deceptū. Educta vir/go de carcere iussa est deo Archemedi sacrificare. Qua templū ingressa demō qui habitabat in ydolo clama/bat. Uemibi:q̄z ignis p quattuor angulos templi me psequit. Cui cū vgo mādasset vt se moueret et stridēs exiret:mox tonitruū cū fulgure factū est:ignis etiā de celo cecidit t cōbussit sacerdotes ydoloꝝ:t in fauillaz ydoloꝝ redactū est. Tūc vgo quasi destructrix templi iussa est extendi t membra ei⁹ spatis incidi:ac circa mā/millas vngulis attrectari. Cūq; in his oībus cōstāter staret t deū glificaret:iussa est feris tradi vt dissiparet t discerpta morderet. Tunc i manu ssim⁹ leo ad eam di/missus est qui nō comederat tribus diebus:vt eā citius deuoraret. Egressu sq; rugit super eā:nō terror⁊ osten/dens sed compassiōem:t facie blandiens ambulauit ad eam:t inclinās oscula batur pedes eius. Illa vo di/cebat. Fulges in virtutib⁹ deus:pspicio em̄ angelos a dextris t sinistris diuinitatem glorificātes. Quod vi/dens impator precepit leonē in caucā reduci. Qui im/petū faciens Eumeniū cognatū regis interfecit. Pro/pter quod irat⁹ impator iussit eam igne accenso in euz pijci:sed pluuia de celo descendēs ipsum extinxit:fla/māq; eius vento dispsit:t ex circūstantib⁹ multos cō/bussit. Et in capillis aūt eius esse virtutē malefi/cioꝝ radi capillos capitis ei⁹ fecit. Alexāder aūt impa/tor fecit eam includi in tēplū Dei dei:t post triduū ape/rientes inuenerūt eam splendētem:t cū ea viros specio/sos. s. angelos:t ihesum deū cecidisse t in puluere reda/ctum. Demū impator precepit eam extra ciuitatē ejci:t gladio caput ei⁹ āputari. Factaq; ē vox de celo dicēs

Quia certasti p nomine meo Martina virgo: ingredere cū omnib⁹ sanctis in regnū celoꝝ. Ad quam vocem exterriti carnifices mortui sunt. Et corpus eius a clero ⁊ popl'o honorifice sepultum ē kal'. Januarij. Facto ꝙ terremotu magno crediderūt in xpm duo milia ccc. Eusebi⁹ dicit i Cron. ꝙ tumultu militari apō magunciā alexāder imperator occisus est. Hic alexāder imperator se dñm appellari ꝓhibuit: seruato tamē nomine imperatoris. Nullā legem sanciuit nisi prius viginti viri doctissimi suas sentētias p̄meditatas inscriberēt. Xpo templū facere disposuit ⁊ inter deos recipere. Qō etiā dicit adrianus cogitasse: q̄ templa in omnib⁹ ciuitatib⁹ iussit fieri absq; simulacris: sed ꝓhibitus est ab his qui sacra seruabant: asserentib⁹ p hoc omnes fieri xp̄ianos. Hic asserebat turius esse reipublice hr̄e malum imperatorē q̄ cōsiliarios eius malos: quia vnus malus a multis bonis sepe corrigitur: ⁊ nō econuerso. Blodius albinus extra ordiarius cesar fuit. hic. cccc. ficus passas ieiun⁹ comedit: cētū persica campana: melones hostien. decē: ostreas. cccc. venerē abhorruit. In agricultura doctissim⁹ fuit: vt in q̄dā cronica legit.

Anno domini ·Ꝟ·cc·xviij.

cc·xviij. tēpore alexādri imperatoris romanoꝝ diuino incendio cremata est pars eminētioꝝ vrbis romane: et in templo iouis man⁹ eius sinistra aurea liquefacta est. Tunc venerūt sacerdotes idoloꝝ ad alexandrū petentes vt dij irati sacrificijs placarent. Et dum iubēte alexandro sacrificarēt subito sereno celo mane die iouis fulminati sunt q̄ttuor sacerdotes ydoloꝝ cum ara iouis: ⁊ dies obscurat⁹ est: ita vt roman⁹ populus fugeret extra muros. Audiēs aūt palmatius consul ꝙ calixtus papa cū suis clericis trans tyberim latitaret: rogauit imperatorē vt xp̄iani ꝓpter quos hoc signū venerat ad purgationē ciuitatis vrgerent. Accepta igit̄ potestate illuc palmat⁹ cū militib⁹ ꝓperauit: sed statim militib⁹ excecatis territus palmat⁹ alexādro hoc narrauit velociter. Tunc imperator iussit vt omnes populi cōuenirēt: ⁊ mercurio imolarēt. Quod cum fieret ygo templi nomie Juliana arrepta a demone clamauit dicens. Deus calixti viu⁹ est ⁊ verus: qui nostris pollutionibus indignat. Audiēs hoc palmat⁹ cucurrit ad sanctum calixtū trans tyberim in vrbē rauēnatiū: ⁊ ante ipm ꝓstratus ⁊ vitatē ꝓfessus postulauit baptismuz. Statimq; baptizat⁹ cū omni domo sua ac familia numero. xlij. p̄ dies. xl. omia sua pauplb⁹ erogauit. Et ꝓpē hoc alexāder sibi p̄sentatū simplicio senatori tradidit vt eum māsuete tractādo conuerteret: eo ꝙ reipublice multū necessari⁹ foret. Palmatio yo semp flente ⁊ orāte: quidā noie Felix venit ad eum rogās eum ꝓ vxore sua palatica ꝓmittens se creditur⁹ si eam sanaret. Quo orante sanata est. Qui baptizatus est cum ipo a calixto papa. Et ipm etiā simplicij senatorē cōuersum ad fidē ex miraculo viso. Hec oīa audiēs alexāder iussit oīs qui baptizati erant decollari: ⁊ calepodiū p̄soyter⁹ decollatū in tyberim iactari: ⁊ capita decollatoꝝ illoꝝ ꝓ portas vrbis ad terroꝛē xp̄ianoꝝ suspendi. Tunc calixtus papa cum clericis fugiēs in domū pōtiani latuit: ⁊ quesitū ⁊ inuentū corpus calepodij in cimiterio suo honorifice sepeliuit. Audiens hec imperator calixtū sibi adductū sine cibo ⁊ potu dieb⁹ quiq; durare cepit. Vidensq; eum ampli⁹ confortatū iussit eū dieb⁹ singulis fustigari: ⁊ oīm introitū ad eū ꝓhiberi. Ille aūt apparente sibi sancto calepodio cōfortat⁹: venientem ad se ꝓuatū militē plūbatis vsq; ad mortē cedi: ⁊ se calixtū de fenestra p̄cipitatū alligatūq; saxo in puteū iactari: ⁊ in eo rudera tumulari. Sed asteri⁹ nocte leuauit cū clericis suis corpus ei⁹ de puteo ⁊ sepeliuit. Jdeoq; p̄dictus asterius p̄sbyter post sex dies de ponte p̄cipitatus: ⁊ in vrbe hostia martyriū cōsūmauit. Hui⁹ calixti est illud notabile dictū di. l. Ponderet vnusq̄sq; exmonemones suos: ⁊ quod sibi nō vult loqui alteri ne loquatur. Nos em̄ tempe egem⁹ vt maturi⁹ quid agamus: nō ꝓcipitem⁹ consilia ⁊ opa nr̄a: nec ordinē eoꝝ corrūpamus. Sz ⁊ si quis q̄uomō lapsus fuerit portemus eū ⁊ fraterno corripiam⁹ affectu. Et infra in fine Sententiā que misericordiā vetat fratres non solū tenere sed audire fugite: quia mis̄icordia maior est oīmibus holocaustomatib⁹ ⁊ sacrificijs.

Vrbanus ciuis ·Ꝟ·xix.

romanus genere nobilis: sed sanctitate nobilior: ab infantia xp̄ianus: ⁊ tute abstinētie ⁊ castitatis ornatus: sancto calixto pape adhesit: ꝑsecutiōe xp̄ianoꝝ adhuc crudeliter seuiēte. Cui⁹ dignitatis officiū optimis virtutū studijs adornatus: rerū ꝓscriptionē passus multotiens damnat⁹ ex vrbe pontifex factus: sed a fidelib⁹ dam retract⁹ in tertio ab vrbe miliario cōfluentib⁹ ad se populis cōtinue p̄dicabat. Interea cū alexāder mācee filius: cuius matrē origenes conuerterat regnare cepisset: maternis precib⁹ coactus est imperator vt xp̄ianos mis̄icors fieret ⁊ clemēs: nec innocentib⁹ persecutionē inferret. Cui quidē ille assensit: nō tamē edictū censuit. Unde almachi⁹ p̄fectus inimic⁹ totius boni insidiabat occultis: ⁊ publice puniebat egressos. Luz ergo cecilia cum multis alijs decollasset: ⁊ sanctū vrbanum vbiq; iussisset inquiri: Carpasius vnus ministrorum quoddā antrū intrauit: ⁊ sanctū vrbanū cum trib⁹ p̄soyteris ⁊ trib⁹ dyaconib⁹ orantē inuenies: statim eos almachio p̄sentauit. Cūq; iussu ioui sacrificare recusarēt: rapiunt statiz a tribunali vt homicide: vt vrbis incēsores: vt reipublice psuasores: contēpto ydolo in carcerē retrudunt. Et in carcere mutuo se cohortantes: xp̄iani ad eos cōueniebāt. Mane autem facto iudici p̄sentati: diris ⁊ beribj attrectati: cum superari nō possent carceri itez mancipant. Ad quos venientes tres viri magnifici tribunice potestatis cū duob⁹ ꝓsbyteris a sancto vrbano sunt optime cōfortati. Cui⁹ verba anolin⁹ carcerari⁹ audiens: cōpunctus statī petijt baptizari. Et sic tota nocte puigiles mane facto a sua clanculo sunt egressi. Audito igit̄ q̄ anolin⁹ xp̄ianus esset cū sanctis almachio p̄sentat̄: ⁊ statim sacrificare renuens decollat̄. Sequēti nocte almachi⁹ vrbanum cū sanctis alloquit̄: ꝓmittēs q̄ si ioui thura imponerēt: soluti libertatē ⁊ facultates reciperēt. Cum ergo ad simulacrū ducerent: ⁊ ad imponēdū thura vrgerent: sanctus vrban⁹ orauit: ⁊ ꝓtinus simulacro corruente pars templi cecidit: ⁊ duodecim de sacerdotib⁹ qui ignē ministrabāt occidit. Tunc almachi⁹ timore ⁊ anxietate cōfectus iubet sanctos cū iniurijs induci: et plagis grauissimis laniari. Ubi dum bestialiē caperentur Lucian⁹ dyaconus inter man⁹ cedētiū migrauit ad dñm. Cui⁹ corpus tota die iussu p̄fecti inhumatum stetit donec Fortunat⁹ p̄sbyter nocte sepeliuit. Urbanus dū itez receptus ergastulo socios ad pseuerātiaz hortaret̄ incessabiliter: die tertia educt⁹ ad sacrificandum cōpellit̄: ⁊ simul ydolū cōspuētes plūbatis crudelissime ꝟberant̄. Et tandē cunctis colla tendētib⁹ truncidantur: ⁊ corpa eoꝝ bestijs ⁊ auib⁹ exponunt̄. Sed statim carpasiuz vltio diuina subsequit̄. Et dū a cede

sanctoꝝ rediēs ꝛ ydolo quasi victor sacrificās a demone coꝛripit: deos suos blasphemās ꝛ xp̄ianos inuitus p̄dicās: post paululū suffocat. Quod videns Marmenia vxor eius cum filia sua Lucina accedēs ad fortunatū ꝛ iustinū p̄sbyteros baptizate sunt: ꝛ sanctum vrbanū cum socijs decollatū anno domini. ccxxx. honorifice sepelierūt.

Hystoria sanctoꝝ ·Ꝟ·xx·

Quirici ꝛ Julite matris sue: qꝝ iter apocrifas ponitur di. xv. Sancta romana. ideo abbꝛeuiabit. Julita mater quirici de yconio ꝓgenita: p̄secutiōez fugiēs tharsum accessit: vbi ad imolandū dijs inducit. In agone vo posita cōtristat supꝫ puulo suo ꝗrico: ꝛ demū ꝓdente matre infantul⁹ quiric⁹ p̄sidi p̄sentat. Ille vo cum minis ꝛ blanditijs moneret ad negādū xp̄m blanditiem eque vt minantē puipendēs: dissertoꝛ fmone xp̄ianū se esse ꝓfessus ē: nec ab hac ꝓfessiōe posse diuelli. Ait aūt p̄ses ad eū. Volo mihi p̄dās ꝗ huj⁹ doctrie magister tibi extiterit. Cui ꝗricus rndit. Miroꝛ o p̄ses insipientiā tuā: ꝗ in me tantillā cernis etatulā ac scientie discēde min⁹ idoneā pcūctaris: quis me diuinā docuit sapiētiā. Pꝛeses ad hec furoꝛe repleꝛ iussit puulū vehemētissime cedi. At ille oculis ac manibꝫ in celum erectis gras agebat deo. Ad carnifices aūt aiebat. Xp̄ianus sum: xp̄ianꝰ sum. Et ꝗtiens pie cōfessiōis vocem emittebat: totiēs ei vires coꝛpis repabant. Sed ꝛ mr filiū pio ꝙfortabat affectu. Post plura toꝛmēta reclusi in carcerē multos ꝙuerterūt. Qui oēs decapitati sunt: ꝛ post eos mater cū filio. Qui occisi ꝛ mēbꝛatī concisi ꝛ dispersi ne sepelirent: ab āgelo collecti a xp̄ianis sepulti sunt. Hiero. li. de vi. illu. ypolit⁹ epūs ꝗ ratiōem pasce ꝛ tēpoꝝ canonū scripsit vsqꝫ ad p̄mū annū alexādri imperatoꝛis. xvj. annoꝝ circulū repit: ꝛ eusebio qui supeodē pasca. xix. ānoꝝ circulū cōpo suit occasionē dedit clar⁹ habet. Scripsit nōnullos cōmētarios sup alicꝫbus libris sacre scpture. Berillus in arabia epūs cū aliquāto tpe rexisset eccl'iam in heresim ad extremū lapsus est: ꝗ asserit xp̄m ante Mariā nō fuisse. s. quo ad deitatē. Sed ab Origene coꝛreptus p epl'as gratias ei agit. Ulpian⁹ ꝰz iurisco̅sultus assessoꝛ alexādri insignissimus habetur fm Euse. in Croñ.

De origene ꝛ do ·Ꝟ·xxj

ctrina ei⁹ ꝗ illis temporibꝫ fuit: varia opinio fuit inter antiꝗs doctoꝛes: alijs dicentibꝫ fuisse hereticum: alijs laudantibꝫ ꝛ excusantibꝫ eū de illis erroꝛibꝫ qui inuēti sunt in libris suis. s. ꝙ ab emulis suis ꝛ falsarijs iserti sunt in ipis libris: ꝛ nō ipe talia senserit. Hiero. aūt de eo sic ait in li. de viris illu. Origenes ꝗ ꝛ adamātius dr. Seueri ptinacis āno. x. aduersus xp̄ianos mota psecutiōe ꝛ leonide patre ei⁹ martyrio coꝛonato: cū sex fratribꝫ ꝛ mr̄e vidua pauꝑ relinꝗtur annoꝝ. xvij. circit exister alexādrie disp̄sa eccl'ia p multos annos ibi floruit: ꝛ post in cesarea ꝛ alijs locis docuit. Hicapō phi/lippū ꝗ p̄mus eximperatoꝛibꝫ xp̄ianꝰ fuit summo honoꝛe habit⁹ est. Hic hebꝛaicā linguā discēs: editiones veteris testamēti factas p. lxx. ꝛ p aquilā ponticū: ꝛ p theodotionē: ꝛ per symmachū: ꝛ quintā ꝛ sextā ꝛ septimā editionē ꝙgregās cum ceteris editioibꝫ compauit. Dialeticam geometriā aritmetricā musicā grāmaticā rhetoricam: omniūꝗ pboꝝ sectas didicit: vt studio sos seculariū litteraꝝ sectatoꝛes haberet: ꝛ sub occasiōe secularis litterature in fide xp̄i instrueret. Uixit aūt vsqꝫ ad gallū volusianū impatoꝛē: ꝛ lxix. etatis sue ānū agēs moꝛtuꝰ est Tyri. Hec Hiero. In cronica martiniana dicit ꝙ origenes post apl'os supꝫ oēs in eccl'ia dei sciētia eloquētia ꝛ vita floruit. Habuit aūt septē iuuenes ꝛ totidē puellas: qui ex oꝛe eius diuersoꝝ libroꝝ materias scriberēt. Et tanta scpsit ꝙ btūs Hiero. vij. milia volumina ab eo edita narrat se legisse: de eo erat ꝙuerbiū: ꝙ qualis ei⁹ vita talis ꝛ doctrina. Sup lectū nūqꝫ iacuit: calceos nunqꝫ induit: carnes nūqꝫ comedit: vinū nūqꝫ bibit. sicut in eccle. legit hystoria. Et vt narrat Eusēb. cum audissz puer existēs patrē martyrio de collādū: feruoꝛe fidei disposuerat patrē associare: vt cū eo martyr efficeret. Sed mater eius ne eo oꝛbaret occultꝛe de nocte vestimēta eius abstulit: ꝛ sic demane nō inueniēs ea retent⁹ est. Et vt ybiqꝫ posset sine suspitiōe mali etiam ꝓuatim ꝛ inter feminas p̄dicare: fecit se eunuchisare: alijs laudantibꝫ alijs detestātibꝫ hoc factū.

Haymo vo in li. qui oꝛ eccl'iasticaꝝ rerū memoria. vt refert Uincē. in spe. hysto. post pl'imas laudes ei⁹ sic ait. Plurimū admirari nō sufficio ꝙ vir tam illustris tam apte obuiās hereticis: deuolutus sit in noiatissimā heresim ac erroꝛē. s. ꝙ seraphin de quo i Esa. s. vj. c. spm̄ sanctū esse exposuerit. Et ꝙ in alio loco de penitētia diaboli scripsit: ꝛ de absolutiōe repꝛoboꝝ post mille annos: ꝛ de multꝭ alijs ꝗ fidei oꝛthodoxe aduersantur: maxime cū abstinētissime vite ꝛ castissime fuerit: ꝛ tam p̄clare doctrine. Ego sane de eo salua fide patꝝ dixerim ꝙ hoc oīno nō scpsit: sed ab hereticis ob p̄clarū nomē ei⁹ obfuscandū maligne cōficta sint ꝛ ꝙscpta: et noie suo p̄titulata. Uel si scripsit nō statuit ex sentētia sed disseruit ex opinione. Nam vt ipsemet dicit: pboꝝ ꝛ hereticoꝝ dogmata didicerat: ne ad ꝙfutandos eos impitioꝛ esset: si ignoraret ꝗ apud eos erāt. Et fortasse cū in aliqbꝫ locis scribēdo attigit eoꝝ erroꝛes: calūniatus est boc a semetipo dixisse. Qꝫ si etiaꝫ ipas heresis (vt qbusdā placet) ex sentētia scripserit: valde compatiendū est tam eruditi pectoꝛis viroꝛ: ꝗ tantā eruditōis copiā ministrauit. De quo a patribꝫ dictū est. Quia vbi bene scpsit nemo melⁱ⁹. Qō autez erratū est ab origene ꝛ cōtra oꝛthodoxā fidē aliqd scriptuꝫ: opinoꝛ ex hoc ei accidisse ꝙ nimio lectionis studio amplexus est pbos. Attigerat em̄ ꝛ oīno assecutus fuerat sectā platonis ꝛ pytagoꝛe cheremonis ꝰz stoyci ꝛ coꝛnuti volumina ceteroꝝ ꝗ pboꝝ. Et fortasse qꝝ nimis in eis est imoꝛat⁹: ꝛ diuti⁹ ebibit de calice babylonis inaurato: coact⁹ est quodāmō de eius fece in sacrā scripturā transfundere Exquo valde ꝛ diligēter cauendū est eccl'iasticis viris ne nimis pbicis institutis dent operā: ne forte cum inebꝛiati fuerint inanibꝫ poculis coꝛ: ꝛ tumidis sensibꝫ inflati: difficilli⁹ retracto pede ad humilitatē xp̄i reuocent: ꝛ tardius fidei acḑescāt cū fuerint edocti ꝓtraria. Nec hec dicendo lectoꝛes artiū dānamus ꝛ artes. Nā ꝛ ipen nō inutiliter legunt ad ꝓfundas questiōes theologice enodādas ꝛ pscrutādas ratiōes. Ipsa ꝙppe theologia est dña artium: ꝛ ceteꝛe vt pedisseque famulant. Mecalle. In decretis di. xv. Sctā romana. vbi Helasius ponit libꝛos approbatos ab eccl'ia repꝛobatos: ac etiā apocrifos: solū approbant ex libris origenis ꝙs Hiero. approbat: alios aūt cum suo autoꝛe dānat. Ac etiā repꝛehendit ibi Eusebius in hysto. eccle. eo ꝙ nimis cōmēdauit origenē. Et. xxiij. q. vj. c. penul. vbi describunt hereses exoꝛtei eccl'ia: ponit heresis origenis ꝛ sequaciū dicentiū aīas a p̄ncipio mūdi peccasse: et p diuersitate pctoꝝ e celis ad terrā lapsas diuersa coꝛpa meruisse: eaqꝫ causa mūdū fuisse creatū. Et ꝙuis inueniat libellus ꝗ intitulat de penitētia origenis: missus ab eo ad fabianū vrbis epm̄: vbi deplorat erroꝛes suos quē ponit Uincē. in spe. hysto. lib. xij. c. xiij. tū liber il/

le ponit ĩter apocriphos in dicto capitulo Sancta ro/mana: id est dubios de veritate coꝛ. Et. xxiij. q. ij. Sa/ne ꝓferꝛ. dicit ibi Origenē ꝓpter hereſim poſt moꝛtez anathematizatū. Item Hiero. ad Pamachiū ō eo ait. Male ſenſit Origenes de filio: de eius de ſpū ſancto: ani/maꝫ de celo ruinā impie ꝓtulit: veram carnis reſurre/ctionē negauit: poſt multa ſecula vnaꝫ de oīnibus foꝛe reſtitutionē aſſeruit. Sanctus Epiphaniꝰ eū etiā here/ticū aſſerit. De vera penitētia ⁊ cauſa defectꝰ eiꝰ: Ada mātius qui ſm Hiero. ipe eſt Origenes: ſic ait ſup Le/uit⁹. Et habet de pe. di. iij. Inter hec ꝓmo. Non peccare ſolius dei eſt: emendare ſapientis. Sed raro iuenies q̄ ſe coꝛrigat: rara confeſſio peccati: rara penitentia: repu/gnat natura ⁊ verecūdia: qꝛ obnoxia eſt culpe oīs ca/ro. Et quiſq̄s erubeſcit peccatū confiteri dū magis pre/ſentia cogitat q̄ futura: vult moꝛſes ſcz figurans deū: peccati vacuā reperire animā: ſed irrationabilis impe/tus ꝓuenit: ⁊ flāma celerrimi moꝛ⁹ anima depaſcit: ex/urit eius innocentiā. Prepōderat em̄ futuris p̄ſentia: ſeriosis iocūda: leta triſtibꝫ: ⁊ ꝓpera tardioꝛibꝫ: velox ei iniquitas que ad nocendū occaſionē ſuggerit: lenta vir tus ⁊ cūctatrix ante iudicat q̄ incipit q̄d honeſtū. Jni/q̄tas oīa p̄cipitat: pigra ergo ⁊ verecūda penitētia: qꝛ p̄udentiū pudoꝛe p̄mitur. Solis em̄ intendit futuris quoꝛ ſpecies ſera tardioꝛ fructus: interim p̄currit im/pudentia ⁊ ſpe p̄ſentiū penitentia excludit: ⁊ affect⁹ ei⁹ exurit ⁊ abolet. Et infra. Qui ergo vult emendari: ignē alienuꝫ remoueat. Ignis alienus eſt libido: auaricia et oīs p̄ua cupiditas. Hic ignis exurit nō mūdat: in q̄bus em̄ eſt: ſi offerant in conſpectu dñi ſacramenta. ſ. miniſtrando vel accipiendo: ignis eos celeſtis aſſumit: id eſt vindicta ⁊ punitio dei: ſicut nadab ⁊ abiu filij aa/ron. Sed ille igni ſe offerat qui ſcz vult emūdari: q̄ cul/pam exurit nō hominē. Hic ignis ſiccauit emoꝛroyſſe ſanguinē ꝓfluentē: hic ignis ſiccauit culpam latroniſ. ignis em̄ cōſumens: ſcz qui ſanat ſimpliciter ⁊ pure cō/fitentes. Hec ibi. Item de cuſtratiōe ⁊ cōſoꝛtio mulieꝝ cauendo ⁊ pudicitia ſeruanda p̄cipue quo ad clericos ī quodā libello: vt refert Vincen. ſpe. hiſto. lib. xij. ſic ait. Quia feminarū cōmoꝛatōe quidā inter nos ad ignomi/niā deuoluti ſunt dñs me miſeruꝫ ꝓ veſtra negligentia cū ſeueritate ꝓ reuelationē coꝛripiens mandare p̄cepit: ne clerici cū feminis cōmoꝛent. Nimis certe p̄ceps eſt q̄ tranſire contendit vbi aliū cecidiſſe conſpexerit: et vehe menter infirmus eſt cui nō incutit timoꝛ alio pereūte: ille aūt ꝓuidus q̄ ſollicitus fit caſu aliorū. Aduerſaria confidētia eſt que p̄culis ꝓ certo vitā ſuam cōmendat: ⁊ lubrica ſpes que in rer peccati fomenta ſaluari ſe ſpat. Jmpoſſibilis liberatio eſt flāmis circūdari nec ardere: difficile eſt vt venenū quis bibat et viuat: vel doꝛmiat ī ripa ⁊ nō cadat. In hac ꝑte expedit bñ timere q̄ male fi dere ⁊ vtilius eſt vt infirmū ſe bō cogniſcat vt foꝛtſ exiſtat: q̄ videri foꝛas velit ⁊ infirmius emergat. Minus auaricie moleſtias q̄s patit: q̄ diuitias nō videt. Tem/ptationibꝫ ſubiacet q̄ femine cōiūctus eſt: in qua nihil aliud eſt niſi q̄ feriat ꝓximantē. Aculeus peccati facta ē foꝛma feminea. Quanti ⁊ quales epi clerici ⁊ laici poſt victoriaꝫ certamia: poſt magnalia ⁊ ſigna ⁊ mirabilia queq̄ mōſtrata: noſcunt cū his oīnibꝫ naufragaſſe: cū voluerūt in naui fragili nauigare. Quantos leones do muit infirmitas delicata: que licet ſit vilis ⁊ miſera: de magnis efficit p̄dam eius. O q̄s inordinabilis femie p/pinquitas iaculat: de carbonibꝫ ſcintille diſſiliūt: moꝛ/bos aſpides ſibilant: de veſtimentis ꝓcedit tinea. Fru/ſtra etiā pudicitie bonū in ſe in ſecus laboꝛioſo agone cu/ſtodit qui illud ī famari foꝛ in ſecus efficit. Blaſphemiā ingerit religioni quā cōtulit q̄ qđ ꝓfiteꝛ nō coꝛā oīnibꝫ impleuerit: ne xp̄ianitas credat eſſe fallacia. Aſpect⁹ fe/mine⁹ ſubito ⁊ intranſito occurrens velut ſagittas ali enis oculis iactat. Tolerabilius ē audire baſiliſcuꝫ ſibi lantē q̄ mulierē cantantē. Oīnis incōueniēs ſodalitas mulieꝝ: gluten eſt delictoꝝ: ⁊ viſcū toxicatū quo diabo lus aucupat. Quaſi tranſeūtis feminis exhibenda ē ac ceſſio quodāmodo fugitiua. Sꝛ hec eſt ſemꝑ humane duricie ī credulitas: vt non ſolū audiendo hec: ſed etiaꝫ videndo nō credat alios interiſſe niſi ⁊ ſemetip̄m vide/at interire. Quid miramur ſi adam ꝓ eua ſeductus eſt: quē nulla moꝛientiū exempla p̄ceſſerant: ſed vna ſola iuſſio ꝓſtrinxerat: cū nos nec innūerabiles moꝛtes: nec infinita iuſſa cōpeſcant. Ueruntamen dico vobis: caſti tas ſeu virginitas eſt munimentuꝫ ſanctimonie: expu/gnatio infamie: infirmitas laſciuie: anime victoria: coꝛ poris p̄da: vbertas gloriarū: captiuitas criminū: aboli tio ſcandaloꝝ: pax virtutū: debellatio inquietātiū bel/loꝝ: culmen puritatis: carcer libidinis: poꝛtus honeſta tis vita ſpiritus: carnis interitus: ſtatus qualitatis: an gelice fauus: humane ſubſtantie. Hec ille. Et vt teſtat idem Vincen. vbi ſupra: licet Origenes in multis erra/uerit vt dictū eſt: q̄ tamē multa p̄clara et vtilia ſcripta reliquit: eccleſia quedā coꝛ recepit: que ſcz beatus Hie/rony. nō repꝛobat: vt patet diſ. xv. Sctā romana. Scri pſit em̄ ſup pentatheucū mlras omelias. Et ſup Joſue ⁊ ſup libꝝ Judicū q̄plures omelias iuxta moꝛalē ſen ſum. Sup p̄cipiū Job libꝛos tres: ſuper p̄s. xxxvj. ⁊ xxxvij. ⁊. xxxviij. multas omelias: ſuper p̄cipiū Canti/coꝛ libꝛos tres ⁊ omelias duas: ſuper Eſaiam ꝓphetaꝫ omelias nouē: ſup Hieremiā omelias. xiij. ſup Mat/theū libꝛos. xxv: et ſup Lucā omelias. xxxviij. ſup p̄n/cipiū Job: tractatū vnū: ⁊ ſup epiſtolā ad Romanos li bꝛos decem. Scripſit ⁊ libꝛos ꝓhyarchon in quibꝫ ma xime eius hereſes inueniunt. Et vt ait Epiphaniꝰ. Si ꝓpter verbū vnū aut duo que fidei ſunt contraria: mul te hereſes abiecte ſunt ab eccleſia: quāto magis Orige/nes inter hereticos habebit: qui tantas puerſitates cō tra fidem dei adinuenit: ⁊ eccleſie hoſtis extitit.

Capitulū. VII.

De hiſtoriā de imperio

a romano redeundo: fraude maximiniꝰ roma/nū inuaſit imperiū: ꝓmuſq̄ ex coꝛpe militari ſine ſenatꝰ auctoꝛitate impatoꝛ ab exercitu eſt electus. Cepitq̄ impare anno dñi. ccxxxvij. ſm Euſe biū in croñ. ⁊ impauit tribꝫ annis: q̄ ꝓſecutionē excita/uit ꝓtra xp̄ianos. Et fꝛ Hugo. floꝛ. trinomiꝰ fuit: Ma ximinꝰ ſcz Maximꝰ ⁊ Julius dictus. Hic a Puppeia no tyranno a quilee interfectus ꝓſecutiōis ⁊ vite finez fecit. Moꝛtq̄ puppeianꝰ ⁊ balbinꝰ romanū ſibi vſurpa runt imperiū: qui ſtatim in palatio ceſi ſunt. Quibꝫ ſuc ceſſit goꝛdianus anno dñi. ccxl. ſm Euſeb. in croñ. ⁊ im perauit annis ſex. Et eo interfecto fraude philippi p̄to/rij ſucceſſit impio ipe philippus cū filio ſuo philippo: q̄ p̄/mus ex impatoꝛibus xp̄ianus fuit: ⁊ impauerūt an nis ſeptē ſm Euſe. in croñ. Uez Jacobꝫ de colūna de his latius ſcribit in biſtoꝛia ſua. Nā de Maximino q̄ Alexandrū occidit: inquit hunc natū exparentibꝫ bar/baris: ⁊ adoleſcens venit romā: inuēnuſq̄ in armis cō/ſpicuus: inter milites cepit eſſe nominatus. Erat enim foꝛma coꝛporis conſpicuus: virtute darus: virilis atq̄ deco/ruſ: ſed moribꝫ fer⁹ ⁊ aſper: ſepe tū cū abi auidiſſim⁹

vini cupidus ⁊ potator ꝑmaxim⁹. Hic cū aliq̄diu sub alexādro imperatore militasset: toti exercitui ipm eū ꝑfecit. Sed ipe vt ingratissim⁹ eū q̄ ad hāc dignitatē ꝓmouerat occidi ꝓcurauit: ⁊ filiū suū etiā maximinū vocatū secū imperij consortē fecit. Ingressusq̄ germaniam trāsrenū oīa cede ⁊ igne vastauit: ꝑdas magnas a barbaris sustulit: ⁊ vsq̄ ad vltima germanie illos cedendo penetrauit: magno ex eis numero īterfecto. Pacataq̄ germania sm̄irmū venit atq̄ sarmatis inferre bellū statuit. Fuerūtq̄ ei cū gente sarmataq̄ multa ꝑlia: ex quibus semp maximin⁹ victor euasit. Sed inter has bellicas ⁊tutes q̄bus merito cōmēdabilis videbat: taz crudelis ⁊ inhuman⁹ erat: vt bellicā gl̄iam immanitate et crudelitate fedaret. Erat em̄ illi ꝑsuasissimū: q̄ nisi crudelitate imperiū teneret: ac sibi firmare nō posse. Naz in cruce quosdā actos occidit: Alios infra aialia nouiter occisa inclusos: viuos a vermib⁹ ꝓsumi iussit: alios ferr̄ laniādos obiecit: alios fustib⁹ vsq̄ ad exalationē aie occidit. Et hec omnia sine delectu dignitatis. Neq̄ em̄ fuit crudelius animal in terris. Occidit amicos: q̄ illi compassiōis causa ⁊pe quo pauꝑ aliquid contulerāt: ꝑterea causa regende crudelitatis oīes generis sui consciscos interemit. Circa se nullū ex nobilib⁹ passus est: q̄re omnes alexandri ministros varijs supplicijs occidit. Deinde sine respectu consulares viros ⁊ duces varijs mortib⁹ substulit: ni hil q̄z postremo dimisit q̄ō ad crudelitatē videret oꝑari. Rome aūt cū eius īmanitas ⁊ crudelia facta nū ciarent: adeo timuerūt: vt vota in templis publice fierēt vt ille nūq̄z romā rediret. Sed ⁊ senatus populusq̄ romanus consentientē vt tā immanē beluā a ceruicibus eoꝝ pellerent: diuersis missis nūcijs ꝑ ꝓuincias contra illū nō solū defectionē: sed exercitus parāt. In aphrica aūt exercit⁹ q̄ ibi in p̄sidio erant: cōmuni oīm voto gordianū quendā ex romanis ducibus hominē nobilissimū: sed iā etate grādeuū: q̄ aphricaz iure ꝓconsulari regebat: licet reluctaret imperatorē: dixerūt. Qui statim ad senatū scripsit de suo imperio īsinuās nil sup hoc velle: nisi inquātū eis placeret. Quas l̄ras senatus libēter accepit: ipmq̄z imperatorē ⁊ augustū vocauerūt: Maximinū ⁊ ei⁹ filiū hostes imperij iudicates. Sicq̄z ꝑ ꝓuincias scripserūt vt gordiano taq̄z romane reipublice ꝓncipi faueant: ⁊ contra Maximinū agant. Rome etiā in ytalia oīes maximini amici duces ⁊ officiales consensu omniū occisi sunt. Insup et gordian⁹ puer q̄ rome erat gordiani ex filia nepos a senatu et populo cesar appellatus est. Maximin⁹ in germania adhuc positus vt hec audiuit: natura ferus ita exarsit: vt nō homo sed belua putaret. Absorpt⁹ ē ab ira iaciebat se in parietes nōnūq̄z ad terrā se ꝓsternebat. Exclamabat in condite arripiebat frequēter gladium: quasi senatū posset occidere: scindebat ꝓpriā vestem: obuios verbe ribus ⁊ pugnis afficiebat. Deniq̄z habito cū suis tractatu. Datoq̄z militib⁹ suis ingenti stipendio: magno cū exercitu furore plenus ꝓtra romanos ꝓperat. Dū aūt maximinus in aphrica exercitū trāiicit in aphrica capellianus quidā q̄ mauritaniā ꝓconsulari imperio regebat: mauroꝝ atq̄ aphroꝝ multitudine collecta: ⁊ cū ytaliꝯ ꝑsidijs ꝓtra gordianos patrē scz ⁊ filium vsus carthaginez venit. Quo audito gordianus senior: q̄ iam in ytalia trāiicere parauerat exercitū: belli fortunā experiri statuit: quare copias quas secū habebat ꝓtra capellianū misit: pugna cōmissa gordianus vt iunior vincit: ⁊ fugientes ab insequētib⁹ occidit: magna ꝑte exercitus sui capta vel interfecta. Quod vbi senior gordianus scz pater ꝑditi comperit: cū nihil ꝑsidij in aphris speraret laqueo sibi vitā extorsit. Capellianus aūt victor oēs gordianoꝝ copias occidit in aphrica vel ꝓscripsit. Inde maximinus audita victoria capelliani: spem retinendi imperij etiā ꝓtra voluntatē senatus accepit. Sz rome audita morte duoꝝ gordianoꝝ: senatus totus vehemēti timore exterrit⁹ in edem concordie concurrit: atq̄z ꝓsultare de diuersis cepit: potissime quos aduenienti maximino opponerēt. Et cū circa hoc diu tēpus tererēt: vn⁹ ex senatoribꝫ cuius ꝓma erat sentētia: in hec ꝛba prorupit. Cū nostris ceruicib⁹ imineat maximinus: quē hostem mecū ante diristis: gordiani duo p̄sidij aliq̄d erāt interempti sūt: post quoꝝ mortē cū nullū in p̄senti habeamus auxiliū quo respirare possimus. Agite igitur p̄res conscripti ⁊ ꝓncipez dicite: quid moramini. Postq̄z ille dicendi finē fecit. Becius sabinus ex familia vulpioꝝ hāc in senatu oratiōnē habuit. Scio. p. cō. q̄ rebꝰ nouis hanc mentē inesse cōsueuit: vt rapienda sint consilia nō querēda. Et cū resurgentia mlt̄is sentētijs abstinēduz ē. Cernicē suā quisq̄z respiciat: vxorē ⁊ liberos cogitet: auitas patriasq̄z fortunas quib⁹ oīb⁹ immminet. Maximinus natura furiosus: truculētus: immanis: causa vt sibi videt satis iusta: hic quadrato agmine ad vrbē tendit: vos aūt ꝓsulendo sedēdo diē teritis: lōga oratiōe opus nō est: faciēdus est imperator: imo faciēdi sunt ꝓncipes: vnus q̄ in vrbe res domesticas curet et in vrbe resideat: alter q̄ cū exercitu maximino obuiaz pgat. Ego ꝑceps dicam: vos autem firmate si placet. Si minus: meliores ostēdite. Maximū puppeiū itēq̄z balbinū ꝓncipes reipublice nomino: quoꝝ vnus in re militari tātus est: vt splēdor virtutis nobilitatē generis recōpenset: alter ita clarus nobilitate generis: ac moꝝ lenitate ⁊ vite sanctimonia: vt ad reipublice nostre confutationē a deo nobis datus esse videat: habetis ergo sentētiā nostrā p. cō. Quo dicto vno ꝓsensu ab oīb⁹ acclamatū est. Maxime et balbine augusti diꝰ vos seruent. Post hec flagitante populo gordianus puer ab his ipe rator cesar appellatus est. Huius aūt maximi pater vt a nōnullis dicit artē ferrariā exercuit: ipe tamē Maximinus ꝑ omnē vitam suā militie vacauit: seueritati studuit: q̄ postea suffragātibus meritis ad p̄fecturaz vrbis puenit: qō officiū ⁊ prudenter ⁊ seuerissime exercuit: et demū vt dictum est ad imperiū venit. Et moribus quidem erat ferus: attamen iustus: ⁊ licet ab aliquibus scꝰ uus putaret: nunq̄z tamen ad exitus negotioꝝ inhūanus fuit. Nam rogatus semp ignouit: nec iratus ē vbi ira sci non decuit. Erat tamē ita rigidus vt trist̄ cognomen acciperet: ⁊ semp in vultu grauissimus: abi auid⁹ sed vini parcissimus: a senatu ⁊ populo multuz dilect⁹. Sed a populo etiaz timori habitus. Si quidē sciebāt omnes eius cen sortiā ꝓfecturam. Balbinus vo alter imperator consul fuit et ꝓconsulari dignitate diuersas ꝓuincias rexit: scz aphricā: asyam: pontū: gallias ⁊ alias quas oīes cū omniū amore mira lenitate gubernauit: sed rebus bellicis minor. Erat quoq̄ vultu venerabilis: eloquētia clarus: poeta precipuus. His ergo duobus imperiū ex cōsensu senatus adeptis: maxim⁹ tanq̄z huic bello magis idoneus ad bellū contra maximinū ꝓfectus est. Senatu mittente nuncios ad omnes ꝓuincias vt ei auxiliū ferrent ꝛ Maximinū. Et econtra. Si quis Maximinū in aliquo iuuasset: in hostium numero haberetur. Quod cū audisset Maximinus odium senatus contra eum acrior ytaliam ingressus est. Sed cū nil victualiū miles discurrens inueniret: quia in locis munitionibus conturata ⁊ reposita essent exercitus Maximini fame vrgeri cepit: ꝓpter q̄ō ⁊ non modicū murmur surrexit: cuz post alpes in ytalia exercit⁹ recreari crediderat. Nihilomin⁹ maximin⁹ aq̄

leiam obsedit ꝑmā ex ciuitatibus ytalie occurrentē. Et cū illi oīmibus viribus se defenderent: dubitātes tamē de euentu Maximino in vrbez mittente legatos hor/tātes ad deditionē: t populus iā quasi consensisset: mo nophilus consularis qui vrbem iussu senatus regendā suscepat: obstitit: dicens deū bellenū ꝓ aruspices sibi re spondisse: maximinū esse vincendū. Qua spe inducti ci ues ad resistendū parant t ꝓ patrie salute etiā vitā de/uouent. Videns aūt maximinus oppugnationē trahi in longū: multos ex suis occidit: attribuens eoꝝ segni/tiei illam dilationē. Quo facto multos milites suos ve hementer cōtra se cōmouit: t excitata seditiōe t tumul tu maximinū cū filio in tentorio positos occiderūt: eo/rūq; capitibus amputatis: t lanceis infixis aquilegen sibus ostenderūt. Qui cū ꝑmo dubitassent: de hoc certi ficati portas exercitui aperuerūt. Qui ingressi vt moris apud romanos erat: in verba imperatoꝝ iurātes imagi/nes eoꝝ adorauerūt. Maximus aūt qui apud rauen/nā bellū parabat cognita morte maximini cuꝝ filio: ro/mā ꝓtinuatis diebus ꝓperauit. Sed ꝓuenit eū nūcius missus ab aquilegensibus qui tanta celeritate mutatꝫ animalibus ꝓperauit: vt quarta die romā ꝓueniret. Et cū dies ludoꝝ esset: plectis litteris in publico super bu iusmodi resolutis ludis supplicationes p totā vrbem p oīa templa a senatu decrete sunt. Post duos dies su peruenit maximꝰ imperator cū ꝓtoriano exercitu: quē balbinus cū gordiano puero imperator ipe t toto sena tu cū magna gratulatiōe susceperūt. Igit bi duo ꝑnci/pes maximus t balbinus magna cū moderatiōe popu lū gubernabant: leges optimas cōdebant: senatui plu/rimū deferebāt: res bellicas prudētissime disponebant Sed cū iam bellū parthis inferre pararent ad hoc ma/ximus decreto senatus mitti debebat. Insup balbinꝰ ꝓtra germanos qui gallias infestare dicebat. Sed gra ues discordie inter illos exorte sūt: tacite tamē: que po tius itelligerent q̄ꝫ viderent: cū maximus balbinū q̄si imbellem t remissū t solis delitijs vacantē despiceret. Balbinus vo maximū quasi degenerē calcaret. Unde milites qui illos exosos habebāt t q̄ imperatores essent nō a se sz a senatu electi: ex coꝝ discordia captata oꝑ/tunitate illos in palatio occiderūt: hunc finē indignuꝫ moribus t actibus suis optimi imperatores habuerunt. Naz illa etate nec maximo puppeyano fortius: nec bal bino benignius fuit: sed eorū discordia nō parua causa fuit. Imperauerūt aūt vno anno. Sed hoꝝ historiam breuiter cronicatores alij referunt: t parū vel nihil fece rūt notabile: quare de eis tacet. Florueruēt eo tpe (vt di cit Hugo floꝛ.) Julius aphricanus inter scriptores ec/clesiasticos nominatissimus. Thepompus historiogra phus. Cuius historꝛ. abbreuiator fuit Justinus mar/tyr: t victor sophista apud athenas: t porphirius phs: virū aūt iste sit ille q̄ fecit ꝑdicabilia: vel ille porphirius qui tpe Constantini apostatauit a fide inimicus christi anorum: ignoro.

Occisis aūt maximi §.i.

no cū filio apud aquileiam t maximo et balbino rome imperatoribus: gordianus adolescens qui ꝑus fuerat ce sar appellatus: fauētibus oīmibus augustus t impera/tor ex senatus sententia factus est. Et imperauit annis sex. Fuit aūt iuuenis letus: pulcher: amabilis: gratꝰ oī/bus: litteris ꝓperate doctissimus: vt ꝓrsus nihil ꝓter eta tē deesset imperio. Diligebat aūt a senatu: a militibꝫ t a populo: adeo vt postꝫ ipe solus obtinuit imperiū: iter milites t populū par sit roborata. Naz paulo ante tāta seditiō inter illos fuerat: vt ad belluz intestinū et ciuile veniret: t vrbs in magna parte incenderet. Cū igit oī/bus volētibus rome gordianus pacifice regnaret: qui/dam in aphrica eius cōtēnentes etatez: duce Sabinia/no nisi sunt ei auferre imperiū. Quē statim gordianus p mauritanie ꝓsidem obsessum ad mortez coegit. Qua coniuratiōe compssa gordianus filiam Mysichei viri clarissimi duxit vxorē. Erat aūt hic Mysicheus in om ni litteratura doctissimus: eloquētia clarus: prudētia conspicuus: oīmibus venerabilis. Hunc statim gordia nus postꝫ filiā eius duxit vxorē ꝓfectū ꝓtorij instituit. Quo facto nō puerile iam videbat imperiū: cū optimis soceri ꝙsilijs Gordianus obtēperās errare nō poterat Naz antea quia puer mansuetus regimini facile p spa/dones t eunuchos decipiebat. Nam hi puero adulan/tes oīa vendebāt officia: t indignos quosq; ad ea ꝓ/mouebant. Sed postꝫ optimi viri mysichei verbis ce pit acquiescere gordianus: oīa publica t ꝓuata i me/lius sunt mutata: q̄ ex eoꝝ epistolis cuiderē apparet Nā mysicheus sic ei scripsisse reperit. Dño t filio gordi ano augusto: mysicheus socer t ꝓfectus salutē. Euasis/se nos grauē tempoꝝ maculaz: quā per spadones illos qui amici videbant: t erant vehemēter inimici: q̄ oīa ad voluptatē vendebāt: adeo vt siqua vitia fuerint nō fuisse tua satis constet. Mi fili: neqz em̄ quisqz ferre po tuit datas eunuchis suffragātibus ꝓposituras: ꝓfectu ras: ꝓsidentias: cōsulatus: t alia romane reipublice of/ficia. Preterea ad eoꝝ suggestionē negata laboribꝫ p/mia aut interemptos aut liberatos p libidinē atqz mer cedem quos non debebat: vacuatū erariū p illos q̄ inst dioſissime frequentabāt vt te deciperent: suggerebātqz vt bonos pelleres: malos retineres. Deo igit gratias q̄ eo volente respublica emendata est. Cui Gordianꝰ sic respōdit. Gordianus imperator augustus Mysicheo patri t ꝓfecto salutez. Nisi dij oīpotentes romanū tuerent imperiū: etiā nunc peremptos spadones quasi sub basta positi venderemur. Deniqz nunc demū vt ve/rum fatear: multa non fuisse facienda que feci: sed dijs gratias agamus q̄ te insinuante qui nihil vēdis. t no/bis ea refers que per spadones inclusus scire nō potui. Mi pater verum audias velim. Miser est imperator apud quē vera reticent: qui cum ipe publice ambulare non possit: necesse est vt audiat vel audita vel a plurib' roborata confirmet. Tantuz autem valuit Mysichei grauitas t sanctimonia: vt ex puero Gordiano claruz principem faceret t suis amabilem: hostibus vo formi dabilem redderet. Inter hec Gordianus iam potēs cō silijs t apparatu bellico persis ac parthis bellum indi/xit: magnisqz belli apparatibus in orientez ꝓfectꝰ est. Tantasqz copias romanoꝝ: italicoꝝ t alioꝝ copias duxit: vt in primo conflictu inter trachiam t mesiā ha bito: quicquid ibi hostiū fuit: deleuit: fugauit: submo/uitqz. Exinde nauigio in syriam venit: atqz antiochiaz que a parthis occupata tenebat: obsedit: in qua existēs frequētibus t grauibus prelijs: saporē regem persaruz qui ad obsidionē soluendā cū innumerabilibus copijs venerat: bello victū fugauit. Nec mlto pꝰ cū antiochiā recepisset: victore exercitu trāsito cufraten infra coꝝ re gna parthos inuasit: multisqz illoꝝ expugnās muniti rionibus cū artharxerse eoꝝ rege difficillimo bello cō flixit: vicit: atqz fugauit. His victorijs potitus Gordi/anus tātus timor parthis: persis t ceteris orientalibus nationibꝫ incussit: vt sponte ex oīmbꝫ ciuitatibꝫ quas occupauerāt ꝓsidia deducerēt: t oēm ꝓdā quā romāis abstulerāt: redderēt: eosqz insequēs vsqz ad intima par thoꝝ penetrauit. Sz ista felicitas diu durare nō potat nam mysicheus cuius cōsilio ista agebant: Philippi

artibus aut vt alij volunt naturali morbo extinct⁹ est. Qui tante reuerentie erat: vt ab omnibus ducibus: tribunis: centurionibus: militibus diligeret ac timeret. In huius igit locū extincto Philippus quidam p̄fectus p̄etorij factus est natiōe arabs: humili genere oriundus: moribus superbus. Qui statim domino suo q̄ eum ad illud officiū p̄mouerat ingratus illi insidiari cepit: t cogitare q̄liter illi auferret imperiū. Nā vt erat hō dolos⁹ t callid⁹: tātū artib⁹ suis effecit: vt naues q̄ ex egypto t ytalia victualia deferebāt ab eo portu i q̄ applicari debēāt exercitui p̄mo aliū locū peterēt. Deinde ea loca deduxit exercitū: vt milites annonari non possent. Ob quaz causam seditio t clamor in exercitu moueri cepit: non intelligentibus gordianū a philippo deceptū. Ille philippus per quosdā ex ducibus quos sibi muneribus cōciliauerat disseminari in exercitu cepit adolescētem esse gordianū: t ad gubernandū imperiū min⁹ idoneū: aliūq̄ querenduz qui posset in tanto discrimine exciret militibus iam fame laborantibus subuenire: factūq̄ est vt iam philippus ad imperiuz palam vocaret. Cūq̄ in hoc amici t fautores gordiani aliquādo restitissent: ad postremū compellēte inopia ab exercitu philippo imperiū mandatuz est: iussumq̄ est: vt quasi gordiani tutor vnacum ipo pariter imperaret. Suscepta a Philippo imperij cura cepit contra gordianū supbissime agere: adeo vt gordianus cū sciret se nobilissima familia ortū: nec iam pati posset ignobilis hominis supbiam sperans philippuz ab imperio deijcere conuocata exercitus parte conquestus est ō philippi superbia. Qz voluerūt milites philippū illi p̄ferre: post aliquos dies cū videret se a philippo circumuentū gordianus: nec vires ad resistendū sibi cerneret: petijt vt saltim inter eos equale essz imperiū nec impetrauit. Deinde petijt vt saltim loco cesaris haberet: nec obtinuit. Ultimo vt p̄fecti officiū exerceret: quod negatū est: postremo vt ducis loco in exercitu haberet t viuere pateret. Ad quod cuz pene consensisset: recogitans affectū senatus ad eū gordianū t populi timens ne sibi redderet imperiuz: subito captū per suos mandauit occidi clam: t ipe solus sibi vsurpauit imperiū.

Maximus qui succes ·H·ij

sit Alexandro vt dicit Hugo floriacen. ꝓpter christianum alexandri cui successerat t mamee matris eius familiam: excitauit in clericos t sacerdotes persecutionē Unde rome Pontianus papa qui Urbano successerat martyrio coronatus est. In gestis tamē romanoz pontificū inquit Vincen. in spe. histo. legit: q̄ Pontianus papa in eadē insula afflictus maceratus fustib⁹ defunctus est. Et in locū eius est ordinatus antheros: quem beatus Fabianus postea adduxit cū clero t p̄ nauē ad vrbem: t sepeliuit in cimiterio calixti. Et ō illo dicto cyriaco papa de quo fit mētio in legenda beate Ursule q̄ fuisse dicit inter antheros t pontianū ꝑm croñ. Martiniañ. qui t martyriū suscepit cū illis vndecim milib⁹ virginibus iuxta coloniā ab infidelibus: associans eis cū alijs episcopis: nil dicit. Antheros aūt natione fuit grecus: t cathedrā tenuit annis duodecim t martyrio coronatus est. Qꝫ autē dicit in dicta legenda q̄ Lyriacus substituit sibi antheros in papatu videt intelligendū q̄ suaserit eis ad quos spectabat electio: q̄ illum vt sanctū virū eligerent ipo renūciante: qō t secutū est. Et notādū q̄ licet martyriū Ursule sancte cū vndecim milibus virginibus solenniter celebret ecclesia: et colonie habeant valde multa corpora illarū: nō tamē dare habetur quādo passe sint martyriū: t quo imperante. Et aliqui dicūt temporibus his scz circa ānū dñi. ccxxvij. Alij q̄ anno dñi. cclxx. vel circa tempora Munoz. Primi mouent ex eo q̄ antheros papa q̄ dicit successisse cyriaco pape eunti cū illis virginibus coloniā ibi martyrisato cū eis: fuit illo tempore. Sed mirū q̄ in cathalago pontificū nil de eo dicit. Secūdi mouent ex eo q̄ buni a quibus dicunt passe fuerunt circa illa tēpora christianos psequentes. Sed de Lyriaco papa nil dicit q̄ fuerit illis tēporibus: indubie tamen credi debet eoz martyriū: reliquū deo dimitti.

Romanorum ergo ·H·iij·

xxiij. regnauit philippus: qui philippū filiū suū consortem imperij fecit: bi fuerūt vtriq̄ christiani. Et primi ex imperatoribus expletus est millesimus annus a conditione vrbis p̄ma: que edificari cepit a Romulo tempore Achaz vel Ezechie regū iuda ꝑm Aug⁹. de ciuitate dei. Quā ob causaz ꝓ solennitate multa sacrificia facta sūt dijs a gētibus: t multi ludi theatrales tribus diebus et noctibus. Huic Philippo imperatori iam christiano interesse volenti vigilijs pasce t cōmunicare volenti restitit fabianus papa vt ait Haymo. Nec p̄misit donec cōfiteret peccata sua t staret inter penitētes. Ceperūt aūt imperare anno domini. ccxlvj. t imperauerūt simul annis septem vt dictū est. Qui facti christiani cū disposuissent multa bona facere ꝓ christianis: morte p̄uenti violenta non sūt executi: sed ipis imperantib⁹ non est illata p̄secutio xp̄ianis. Quod aūt egit Philipp⁹ erga gordianū dolose. s. procurando morte eius: hoc t ipe recepit a duce sui exercitus decio: ab eo occisus ꝓditorie domino iuste iudicante: vt dicet.

Hi autē imperato ·H·iiij·

res vt habet in histo. beati Pontij referente Vincē. in spe. histo. lib. xij. ca. xxxiij. conuersi sūt ad fidē christi ꝓ doctrinā Pontij. Fuit igit iste Pontius filius cuiusdā senatoris vrbis qui vocabat Marcus: mater vo Iulia. Hec pgnans cū olim ydoloz templa cum viro suo munera portans circūiret: venit ad templū Jouis. Qō cū ingrederet: sorte sacerdos velato capite infulat⁹ ad aram stabat. Qui arreptus a demone apprehendens qz velamen simul t infulam cepit eam minutatim scindere: voceq̄ mirabili eiulans oīe templū clamoribus cōplere. Hec mulier inquiens eū in vtero gestat: qui magnū hoc templū funditus subuerteret. Cūq̄ iterum atq̄ has voces repetēt: marc⁹ t iulia hec audiētes exangues effugiūt in ꝓpositā domū: arripiensq̄ iulia saxuz aliud: suaq̄ latera tundens aiebat. Utinā eū non concepissem ꝓ quē magnū templū t numina eius erunt euertenda. Melius est vt cegolpa cū boc deficiā. Cūq̄ dies pariendi aduenisset: edidit puerū honestū sine vlla macula: quez credebant tantis supplicijs maceratū examinem generari. Mater aūt pueri iulia interficere puerum nitebat. Cui marcus pater eius dixit. Sine: nō interficias eum: si Jupit⁹ voluerit vindicet se de inimico suo: nos aūt non injuriamus manus nostras in cuz. Sicq̄ conseruatus est paruulus: quem ex genere suo Pontiū vocauerunt. Inde accidit vt in templa ydoloz nūq̄ induceret. Sed cum ad puerilem venisset etatez magnis doctoribus imbutus: omniū philosophoz fere vel diuersarū artiū litteris pollebat: omniaq̄ memoriter retinebat. Cunq̄ quadam die diluculo surgens ad p̄ceptorem suum pergeret: audiuit christianos quib⁹ sanctus Pontianus p̄erat: psallentes t dicentes. Deus noster in celo oīa quecūq̄ voluit fecit in celo et in terra. Simulacra gentiū argentum et aurum opa t̄.

Nec audiens puer ꝛ suspirans spiritusancto compunctus flere cepit: ꝛ eleuans palmas ad celū dixit. Deꝰ cuius laudē isti decantant ostēde mihi noticiaz tuam: cepitqz pulsare ad ianuā vbi psallentes erant. Tunc sanctus papa reuelante ei spiritusancto ait. Aperite ꝛ sinite intrare puerꝝ: taliū est enī regnū celoꝝ. Puer ḡ Pontius relictis pedagogis suis in vico: ingressus est cū vno adolescentulo qui cū eo studebat nomine Valerio: ꝛ inquisita veritate de carmine qđ audierat eos cantare: a sancto Pontiano in fide cū collega suo salubriter istructus est. Qui abeuntes leti quotidie redibant ad hominē dei: ꝛ audiebant verbū salutis. Cūqz rediret Pontius ad patrē suū: requisitus an ꝓcepisset aliquid a ꝓcetoribus suis: aiebat. Nunqz melius a magistris meis audiui qz hodie vel heri. Tandē ipi patri suo ydola nihil esse ostendit. Et introducto ad eū sancto Pontiano ad fidem eū conuertit: ita ꝙ ipe marcus simul cum sancto Pontiano et filio suo oīa ydola sua confringens manibus suis: baptisma cū filio suo ꝛ omni domo sua suscepit. Sed nō multo post patre defuncto puer Pontius apprehēsus a militib ꝛ in curiā ꝓductꝰ loco pīis sui nolēs ac repugnās loco pīis sui ꝓstituit. Talēqz gratiam ei dominꝰ contulit vt in oīi curia vel palatio ab oīibus amaret. In ipis diebus sanctus Pontianus papa gloriosa morte migrauit ad dīm: post quē anthe ros ꝛ deinde fabianus in papatu succedentes: ipm Pōtiū vt pater filiū diligebat. Sanctus aūt Pontius iaz pfectus in deo oīes facultates suas accipiēs beato Fabiano tradidit: qui eas pauperibus distribuit. Duob⁹ autem philippis imperatoribus cū esset amicus scz patri et filio: quadā die cū millesimus esset annus ab vrbe condita: dicunt ei. Eamus ꝛ repropitiemꝰ nobis deos magnos qui nos in huius anni millesimi circulū natalis rome pduxerūt. Quos cū beatus Pontius diuersis excusationib declinare videret: illi velut amicū cogebāt ad sacrificandū. At ille videns sibi datā a dño occasionē ait. O pīssimi imperatores cū a deo ꝓncipes hominuz ordinati sitis: cur non ei qui vobis hunc honorem pstitit ceruices vestras flectitiz: ꝛ ei soli sacrificia offertz laudis? Philippus imperator ait. Propterea ego deo magno Ioui sacrificiū offerre desidero qui dedit mihi hāc potestatē. Tunc Pontius subridens ait. Ne erres imperator. Est verus deus in celo qui cūcta verbo suo constituit: ꝛ ea spiritussanctus animauit. Quid plura his ꝛ aliis verbis imperatores credentes baptisma a sancto fabiano receperūt. Qui Fabianus ꝛ Pontius ydola omnia magni templi destruxerūt: ꝛ ipm templū funditus euerterūt. Multiqz de populo ad noticiā domini concurrentes baptismū alacriter susceperunt. Procedente aūt tēpore imperantib Valeriano ꝛ Galieno ꝛ christianos psequētibus: beatus Pontius post mortem philippi patris ꝛ filij imperatoꝝ fines ytalie transiens: urbem sub iugo alpiū procul sitam petijt. In illis aūt ptibus pſidens quidā nomine Claudius audito de eo suis tribunalibus eū iussit adduci: eiqz dixit. Tu es Pōtius qui vrbem romanā nescio q̄ qua seditionē pertubasti: insup ꝛ ꝓcerū ꝓncipū mentes abalienasti? Cui rīdit Pontius. Neminez ꝓturbaui neqz subuerti: sed ab errore demonū ad deū verū conuerti. Cūqz non posset ad sacrificandū adduci: ait preses. In eculeo extendat vt oīa tormenta p mēbra eius decurrant: ꝛ tūc videamus si deus suus eruat eū de manibus nostris. Cumqz aptaret in eculeo dixit beatus Pōtius. Licet incredulitas tua dicat deū nostrū impotentē ad me eruendum: ego tn credo in nomīe dñi nostri iesu xpi vt pene tue ad nihilū redacte nullū corpi meo dolorē inferāt. Cum ḡ in eculeo tenderet: magno sonitu est cōfractus eculeus ita vt in puluerē redactꝰ nō cōpareret: ꝛ ministri repentino fulgure facto exanimes redderent. Sanctꝰ vo pōtius letus ꝛ interritꝰ ait. Vel nūc incredule disce qz deus noster est potens pios de tēptatiōe eripe: ꝛ vos iniqs in die iudicij ꝑpetuo igni deputare. Tunc pſide ꝓturbato suasit ei anabius assessor: vt duo vsi magni ad eū in arena mitterent q̄ eum devorarēt. Quo facto vsi de caueis egredientes: venatores q̄ eos instigabāt discerptos cōsumpserūt: sanctū vo pontiū nō tetigerūt. Extinde ibi in arena coram populo ignē circa eū copiosissimū fecit accendi: q̄ nec vestimēta ei⁹ in aliq̄ lesit. Cuz aūt diceret pses vt sacrificaret ꝺo apollini vt euaderet alia tormēta: Respōdit pontiꝰ. Ego sacrificio corpi meū dño iesu xpo: vobis autē ꝛ ꝓncipib vestris cito supueniet diuina vltio: qz iniuste ꝓsequimini seruos xpi. Demū iussit tyrannꝰ eū decollari. Quo pacto eadem hora Claudiꝰ linguā sibi māducās a diabolo suffocat: ꝛ assessor eiꝰ: ꝛ Valerianꝰ imperator a rege persarū sapore in bello captꝰ fuit: ꝛ miserabiliter tractatus. Et Galienus mediolani a militib gladijs confossus.

Romanorū. xxv. im ·Ꝯ·v.

perauit decius annis duob ꝛ mēsib sex: vt testat eusc. in cron. Et cepit imperare anno dñi. cclij. Hic ex pannonia inferioribus dalmatijs natus fuit. Qui cū Philippū imperatorē q̄ ei ab vrbe veronā occurrisset reuertēti ꝺ bello cū victoria ad ipm honorandū: dolose eū occidit. Et vsurpans sibi imperiū ad vrbez venies: vt vide ret zelo cultꝰ deoꝝ illoꝝ occidisse dīm suū qz xpianꝰ erat: mouit psecutionē dirā ꝓtra xpianos: plurimos interficies ꝛ inc illos philippū filiū ꝑfati philippi imperatoris: Sb psecutiōe decij passa est beata agatha virgo nobilis genere: pulchra corpe: speciosior fide i catbania ciuitate Sicilie. Cuz em̄ quinciā illā regeret quidā noie Quintianus: audita eius fama nobilitatis: formositatis ꝛ diuitiarū: iussit eā sibi sisti. Et audiēs ab ea qz xpiana illa esset nec dijs sacrificare vellet: tradidit eā custodiendam ꝛ inducēdā ad veneratiōe deoꝝ cuidā turpissime mulieri affrodisia noie: que septē filias habebat turbitudini deditas: sicut ꝛ ipa. Nec cū filiabꝰ ꝓtrigita dies suadere nitebant: quādoqz blāditijs: quādoqz minis: vt pfidi assentiret. Sed cū frustra laborarent: dixit Affrodisia tyrānо. Facilius possent saxa emolliri qz mēs huius puelle a ꝓposito xpianitatiz remoueri. Adducta igitur ante Quintianuz ait pses. Unū e duobus eligе: aut sacrifica dijs nostris: aut diuersis supplicijs interibis. Cui sancta agatha Si feras mihi ꝓmittis: audito xpi noīe mansuescant: si ignē adhibeas rorem mihi ō celo saluificū ministrabit: si plagas ꝛ verbera igeras: habeo spiritū sanctū ꝓ quē vniuersa tormenta contemnā. Cū aūt in sermonib eū cōfunderet: iussit eā in carcerē trudi. Illa aūt glorianter ꝛ leta ibat ad carcerē: ꝛ quasi ad epulas inuitata agonē suū dño cōmendabat. Sequenti die mandauit eā coraz se adduci: eiqz dixit. Quid tractasti ō salute tua? Cui illa. Salus mea christus est. Et ille. Adhuc audes christuz noīare? Respondit ipa. Ego illū inuocoꝛ ꝛ dū vixero inuocare nō cessabo. Cū aūt ex iussu tyranni in eculeo torqueret. Ego inqt ita in his penis delectoꝛ: sicut qui audit bonū nuncium: aut sicut q̄ vidit diu desideratū. Oportet em̄ triticuz flagellari ante qz ponat in horreū. Furens autē Quintianꝰ ꝓcepit in mamillis torqueri ꝛ diutissime tortā abscidi. Cui sancta. Impie: crudelis ꝛ dire tyranne: non es cōfusus amputare in femia qđ ꝛ ipe in mre suxisti: ego mamillas integras hēo in aīa mea. s. intellectū ꝛ volūtatē qs ab ifan

tia dño ꝓsecraui. Post hec iussit Quintianus in carce/rem eã recipi:prohibens ei ingressum medicoꝝ: ꝛ nec panẽ nec aquã ab aliquo sibi ministrari. Sed circa me diam noctẽ apparuit ei quidã senex in forma medici se cum medicamenta ferens:scilicet apostolus petr⁹ :quẽ p̃cedebat adolescens :id est angelus portitor luminis. Qui dixit ei. Filia quando ista supplicia sustinebas ibi erã:ꝛ nũc ideo ad te veni vt p me recipias sanitatẽ. Re/spondit Agatha. Medicinã carnalẽ corpori meo nũq̃ adhibui:sed habeo dominũ iesum christũ:qui solo ser/mone restaurat vniuersa:hic si vult põt me curare. Cũ/q̃ illa recusaret medicamentũ:subridens senex ait. Do minus iesus christus me misit ad te:ego eim̃ sũ aposto/lus eius:ꝛ in noie eius scias te esse sanatã. Et subito co disparente agatha deo gratias egit de visitatiõe ꝛ sani tate. Et de imenso lumine apparẽte in carcere custodes exterriti fugerũt ꝛ carcerẽ apertũ dimiserũt. Aliqui igi tur rogabãt virginẽ vt abscederet. At illa. Absit inquit vt fugiã ꝛ coronã patientie perdã:ꝛ custodes meos tri/bulatiõibus tradã. Post quartuor dies dixit ei Quin/tianus astanti vt deos adoraret:ne adhuc supplicia su stineret. Cui illa. Miser sine intellectu ꝛ sine sensu :quõ vis vt imagines ligneas ꝛ lapideas adorem:ꝛ deuz celi qui me sanauit dimittã. Et Quintianus. Quis te sana uit? Respõdit agatha. Dñs iesus christus dei filius. Et ille. Nũ videbimus si christus te sanabit. Impauit er/go tyrannus testas fractas spargi et carbones ignitos submitti:ꝛ ibi nudã volutari. Qõ cũ factũ fuisset factus est terremotus magnus:qui totã ciuitatẽ ita concussit vt pars muri iuxta quẽ erãt coꝛruens duos consiliari/os quintiani oppꝛimeret. Cũq̃ populus cõcurreret cõ/clamãs hec contingere ꝓpter iniustũ agathe cruciatuz. Exterritus quintianus ꝛ seditionẽ populi formidans iussit in carcerẽ remitti. Que ingressa oꝛauit ad dñm et spiritũ dño reddidit imaculatũ. Qõ audientes fideles coꝛpus eius cũ aromatibus in sacrophago cũ colloca/rent:ecce subito angelus in forma iuuenis albis indu/ti attulit tabulã marmoreã ꝛ posuit ad caput eius:in q̃ hec verba sculpta erãt. Mentẽ sanctã. s. habuit:sponta neã. s. se obtulit:honoꝛez deo. s. dedit:ꝛ patrie liberatio/nẽ fecit. Hoc miraculũ audiẽtes multi ex iudeis ꝛ gen/tilibus sepulchrũ eius venerari ceperũt. Quintian⁹ vo pergens ad inquirendũ possessiões eius vt raperet. Cũ esset in naui duoby equis calcitr ãtibus piectus est ĩ flu men:ꝛ nusq̃ potuit inueniri. Reuoluto anno martyrij eius cũ mõs maximus qui est iuxta dictã ciuitatẽ emi/sisset ignẽ:qui quasi toꝛrens de monte descendẽs et sa/xa ꝛ terrã comburens ad ciuitatẽ appꝛopinquabat:vn de multitudo paganoꝝ currẽs ad sepulchrũ beate aga the tulit coꝛtinã qua' erat cooperta:ꝛ opposita igni pro tinus retinuit ipsum.

Eo tẽpoꝛe decius ·Ꝟ·vj.

impatoꝛ psequẽs christianos cũ venisset epheſum iussit edificari templa in medio ciuitatis:vt omnes cuz eo mi/scerenꝯ in sacrificijs idoloꝝ. Cũ ergo omnes christianos inquiri feciſſz:ꝛ inuentos aut sacrificare cõpelleret aut moꝛi:tãtus penaꝝ terroꝛ cunctos inuaserat:q̃ amicus amicũ:pater filiũ:filius patrẽ abnegaret. Tũc in illa vr be inuenti sunt septẽ nobiles. Martinus. Martinia/nus:Dyonisius:Seraphion: Johãnes ꝛ Cõstãtinus: qui hoc videntes nimis dolebãt. Et cum essent ꝑmi in palatio:sacrificia ydoloꝝ spernẽtes:in domo sua se ce/labãt:ꝛ ibi ieiunijs ꝛ oꝛationib⁹ vacabãt. Accusati igit ante decium statuũtur:ꝛ cõꝛobati veraciter christiani: dato eis resipiscẽdi spacio vsq̃ ad reditũ decij dimittũ/tur. At illi interea patrimoniũ suũ pauꝑibus distribu/entes:unito cõsilio in montẽ celion secesserũt:ꝛ ibi eẽ se cretius vsq̃ ad reditũ decij latere decreuerũt. Diu ergo ibi latẽtibus vnus coꝝ ministrabat. Et quotiens intra bat vrbem in figura ꝛ habitu mendici se exhibebat. Re uertens ergo decius eos ad sacrificandũ perquiri facie/bat. Marcus aũt qui ciuitatẽ ꝑ necessarijs intrauerat hec audiens:territus ad socios redijt:ꝛ furoꝛe impato/ris eis innotuit. Quib⁹ grauiter exterritis :marcus ni/hilominus panes allatos obtulit:vt cibo confortati fo tioꝛes ad ꝓliũ redderenꝯ. Facta igit cena sedentibus et colloquẽtibus in luctu ꝛ se exhoꝛtãtib⁹ admiꝛicẽ subi/to vt deus voluit obdoꝛmierũt. Facto aũt mane cuz q̃/siti a decio inueniri nõ possent:randẽ nũciatũ est decio eos bona sua pauꝑibus erogasse ꝛ in ꝓposito xp̃ianita/tis ꝑmanentes in monte celion latitare. Jussit ergo de cius os spelunce dicti montis lapidibus obstrui vt ibi non valentes egredi fame ꝛ siti moꝛerenꝯ inclusi. Quo pacto duo christiani martyriũ coꝝ describentes caute inter lapides scripturam posuerunt. Qualiter aũt post annos multos imperante Theodosio suscitati sunt. di cetur infra.

Eodẽ decio imperã ·Ꝟ·vij

te apõ, Lamosacũ ciuitatẽ cõpbẽsus est Petr⁹:ꝛ procõ suli vt christianus p̃sentatus. Qui cũ christianuz se esse constãter ꝓfiteret iussit proconsul eundẽ adolescentu/lum specio sum in rotis tendi:ꝛ ad ligna in circũitu po sita vinculis ferreis totũ coꝛpus eius fecit constringi:q̃ contoꝛto effracta minutatim ossa eius defecerunt. At quanto magis toꝛquebat :tanto foꝛtioꝛ apparebat ꝛ ty ranni stulticiam ridens:christo gratias agebat. Cuius proconsul pseuerantiã videns iussit eũ gladio percuti. Et cũ ad ciuitatem troadem perrexisset:oblati sunt alij tres christum colentes. Andreas Paulus ꝛ Nichoma chus:qui cũ christianos se esse libere ꝓfiterenꝯ iussit proconsul Nichomachũ toꝛqueri. Cũq̃ nimiũ toꝛque reꝯ ꝛ iam ꝓpe esset vt emitteret spiritũ exclamauit se nũq̃ fuisse christianũ:sed demonibus sacrificaturum. Tũc iussus deponi cũ sacrificasset a demonio arreptus est:ꝛ elisus in terrã comedens linguã suam dẽtibus spi rauit. Puella autẽ quedã nomine Dyonisia decem ꝛ se ptem annoꝝ exclamauit dicens. O te infelicissimũ ho/minũ qui ꝓpter vnius hoꝛe spaciũ perpetuã ꝛ inenar rabilem penã acquisisti. Interrogata autẽ confessa est se christianã:ꝛ ideo infelicẽ illum plangere:q̃nõ adhuc modicũ toleraſſet vt perpetuã requiem inueniret. Pro consul autẽ iussit illam duobus iuuenibus coꝛrumpẽ/dam tradi. Andream vo ꝛ Paulũ conclud. Cũq̃ iuue nes ad hospitiũ suũ virginẽ duxissent: pugnantib⁹ eis vsq̃ ad noctem vt vim turpitudinis ei inferrent:marce scebat eoꝝ libido. Apparuit autẽ eis iuuenis splen/didissimus per noctem totam domũ illuminans : vn/de timoꝛe peraussi ceciderunt ad pedes virginis: roga/bantq̃ eã vt pro ipis interueniret:ne quid mali contin geret eis. Uidens aũt ꝓconsul q̃ nõ posset pauli et an/dree cõstantiã superare flagellis cesos tradidit eos po/pulo qui traxerũt eos ꝑ pedes extra ciuitatẽ vt lapida/rentꝯ. Qõ audiens Dyonisia de manibus custodũ eua/dens currit ad eos:iactauitq̃ se sup eoꝝ coꝛpoꝛa dicẽs. Lõcidar ꝛ ego vobiscũ beati famuli dei:nec ab hac col/lucratiõe vestra inueniar aliena. Quod audiens ꝓcon/sul iussit eã gladio interfici. Paulus autẽ ꝛ Andreas la pidibus obruti sunt. Uincẽ. speculi hiſtoriali libꝛo. xij. capitulo. xlvj. Ipso quoq̃ Uincentio capitulo. xlvij. re ferente ex gestis eius. Sanctus Tripbon sub Decio

passus est: q̄ ab infantia sua multis miraculis claruit in ciuitate sansaduconie Hic a matre sua caste enutritus: et a spū scō et angelis edoctꝰ fuit. Ad eū aūt veniēs quedā mulier ceca semiarida et a demonib⁹ obsessa: puer paueffactꝰ iposuit manus sup caput eiꝰ et orauit pro ea. Demones aūt clamabāt p mulierē dicētes. A septē annoꝝ infante in gehennā mittimur. Cūq; sanctꝰ triphon vrgeret eos exire: exclamauit demon dicēs. Romā habeo ambulare ꝓpter triphonem: vt tibi ad me veniat vocatꝰ. Cōcutiēsq; diabolꝰ mulierē et spumās ad orōem eiꝰ egressus est et mulier sanata est. Demon ḡ roma pergēs cuiusdā ꝓcōsulis senatoris vxorē grauiter vexare cepit: et die tertio sanctū triphonē vocare. Tūc inquiri fecerūt de triphone isto p ciuitates et castra: demū inuentū in pascuis oues pascentē: impositū super equū romā adduxerūt. ibiq; existēs liberauit illā a demonis vexatiōe. Quo facto p āgelos reductꝰ est in patriam suā sansaduconie. Jurgianꝰ aūt vir magnus cū rome haberet filiā vnicā: diabolꝰ ingressus in eam vexare cepit: et clamās vocitabat triphonē aucarium. Jurgianū aūt nimis cōristatū de vexatione filie hortati sunt eū amici vt pquiri faceret hūc triphonē quez diabolꝰ sepe noians oīdebat eū timere. Missi igitur plimi hinc inde p diuersa loca ad hūc inueniēdū. multi adducti sunt hoc noie nūcupati: si forte aliqs eoꝝ ille esset quē vocabat puella. Sed p nulliꝰ eoꝝ pīam sanari potuit. Post multū discursum ad hui⁹ inq̄sitionē demū inuenerūt pueꝝ sansaduconie tripbonē iacentē iuxta ripā lacus et pascentē aucas. Qui interrogatꝰ si ip se esset: rndit se esse. Quē honorifice accipientes ducebāt ad vrbē. Cū aūt appropinq̄aret ad eā: cepit clamare diabolus p obsessam. Nō possum hic amplius habitare: q̄ post triduū huc veniet triphon ille q̄ accepit pātē aduersus nos. Sicq; diabolꝰ dimisit illā. Supueniente aūt tertia die triphone inuenit eā liberatā. Rogauit autem pueꝝ pater puelle vt si pfecte sanata esset: oīderet ei demonē q̄ illā vexauerat. Quo iciunāte et orante proca re apparuit diabolꝰ in forma nigerrimi canis et terribilis caudā habēs ingentē demissaz deorsum. Quē videns pater puelle exterritꝰ est: rogās vt ab aspectu eiꝰ subtraheret. Qō et fecit. Et p angelos in patriā suā reductꝰ. vbi multū clarebat ꝓdigijs. Deinde tpe Decij depbensus a militib⁹ adductꝰ est in ciuitatē Licenaz ante pfectū aq̄linū. Cunq; publice fateret se forte xpiānum interrogatꝰ cuius esset fortune. Rndit. s. triphon Fortuna nō est apud xpianos nec fuit. Si aūt vis scire ingenue cōuersatiōis sum: et qō maximū et egregiū est xpianus sum. Prefectꝰ aūt suspēsum iussit vngulari. Ipe aūt ꝓmpte exurens vestimētū et ꝓficiens sup terrā cū alacritate gaudij dabat scipm suspēdi sup lignum. Cūq; vngularet nulla vox egrediebat ab eo. sz imobilē cogitationē habebat in fide xpi. Prefectꝰ post hec iussit eū equis alligatū p campos trahi: cū essz grauissimis niuib⁹ hyems aspa. Exclamāte aūt eo et dicēte. Dñe deus nō patiaris in me dñari hāc iniquitatē: statim liberatꝰ est. Exinde iussit pfectus succinctū fustib⁹ cedi: et lāpades lateribus eiꝰ apponi. Cū aūt torquerent cū: viderūt a splendore solis lumē circūstās: et coronaz varijs lapidib⁹ exornatā sup caput eiꝰ dilapsam. Unde timētes corruerūt in terrā. Tandē fecit eū gladio interimi. In cesarea palestine sub decio imperatore: q̄ iusserat oēs xpicolas vbicūq; inuētos cogi p varia tormēta ad sacrificia idoloꝝ. ꝓsentata est coram eo virgo pulcerrima et nobilib⁹ orta natalib⁹ Reparata noīe: opposito ei xpianitatis titulo. etatis aūt erat. xij. annoꝝ. Hec virgo a spūsancto edocta cū in disputatiōe sua confudisset imperatorē: ostendēs xpm iesum nō in diuinitate sua: sed assumpta hūanitate fuisse passum et mortuū p salute hūana: sed vrute sue diuinitatis. q̄ deꝰ et hō vna psona surrexisse a mortuis. Et iō non ꝓpter hoc ꝓbari deū passum: vt decius assrebat. Cū minaret ei si deos suos nō coleret: ḡuia supplicioꝝ et varia genera. rndit illa ꝓpter q̄cunq; tormēta xpm nō deserturā. Ut tyrānus furore succēsus i olla feruēti plūbū liquefactū sup eā iussit infundi. qō ꝙuersum est in liḡrē suauissimū: in nullo ea lesa. Exin lāpades ignitas sup pectus eiꝰ apponi. Deinde in fornace incensam mitti precepit Sed nec ignis cā ꝓtristauit: imo leta psallebat. Demū decollata est octaua die Octobris.

Cū autē decius im ·Ḥ·viij

perator babylonia et alias puincias supasset: xpianos inuētos in diuersis locis cordulā adduxit: et diuersis eos supplicijs interfecit. Eoꝝ aūt corpa duo subregulī abdō et sennes xpianissimi sepeliebāt. Inter ceteros inuenerūt est in babylonia eps noie Policroniꝰ. qui cū nollet sacrificare: inclusus est in carcerē cū clero suo. et pīrato corā se cum alijs clericis deciꝰ dixit. Tu es policroniꝰ sacrilegus: q̄ deos nō colis: et mādata ꝑncipū contēnis. Quo tacēte dixit decius clericis suis. Obmutuit ꝑnceps vester. Cui rndit Permeniꝰ ꝑsbyter. Non obmutuit pr nr: sed ꝓcepto dni vtrī dicētis. Nolite proicere margaritas añ porcas. Justū ne tibi videt vt os sanctū eiꝰ q̄ō purificatū est inquinet stercore. Tūc iratus decius ait. Ergo nos stercora sumꝰ. Jussitq; pscidi linguā eius. Qua pcisa clamauit dicēs. Beate policron ora ꝓ me: qz video spm sanctū in te regnātē: et os tuū signantē: et mihi fauū mellis in os distillantē. Cūq; iterꝝ monitꝰ vt sacrificaret nō rnderet: iussit Decius os eius lapidib⁹ cedi: et sic emisit spm. Cum aūt permanius et alij clerici vincti catbenis ducerent cordubā: soluti inueniebant. Demū decius imputās illa arti magice: post multa supplicia decollari fecit. Et abdō et sennes sepelierūt eos. Qō audiēs deciꝰ captos et catbenis vinctos Romā adduxit. Qui corā senatu adducti aut sacrificare dijs et libertate rerū suaꝝ gaudere: aut morsibus bestiaꝝ deuorari iubent. Qui ꝓtenentes et spuētes in simulacrū: et ad theatrū adducunt. et ppl'o aspiciente duo leones et q̄tuor vrsi ad eos ꝓmittūt deuorādos. Sed in nullo fere eos contigerūt: q̄nimo et eos custodiebāt. Porro iniectis in eos gladijs occiderunt et corpa coꝝ iacrata sunt añ solis simulacrū: sz post triduū a Quirino sepulta.

Sub Decio quoq; ·Ḥ·ix.

refert Uin. Secūdianꝰ rogatꝰ vnacū veriano ꝑfectura magens in xpianos desciebat. Qui. s. secūdianus secū tacitus cogitare cepit. Cur xpiani tāto amore fragrantes: mallent ꝓ xpī noīe duriter mori q̄ delicate viuere: et blandis principū persuasiōib⁹ assentire. Cunq; esset eloquētissimꝰ et omniū pitissimus Marcellianū qui et ipe sapiētissimus erat et xpianoꝝ ꝓsecutor ad domū suam inuitauit: et cum eo de varijs artiū ꝫmonib⁹ disputauit. Tandē ad artē grāmaticā sermonē retorquentes: ad locū Uirgilij venerūt: vbi de interpratione noui seculi loquēs: velut apparēte dño in carne renouatus est mūdus: ita rēpore octauiani ad eius laudez suos describit libros dicens Aurea secula modo nasci Magnus ab integro seclorꝝ nascit ordo Jam redit et virgo redeunt saturnia regna. Jam noua pgenies celo dimittit alto. Tu modo nascenti puero quo ferrea primū Desinet: ac toto surget gens aurea mūdo. Cūq;

pquirerēt de quo Virgili⁹ hec diceret: cepīt secūdian⁹ loqui de xpianis qui tanto flagrabāt amore vt ꝓ nomine xpi mallent mori q̄z idola adorare. Aiunt em̄ inquit resurrectionē t iudiciū fore post mortē. Illāq; vitam quā post istā expectāt futurā ꝑpetuā et īmortalē: vbi nullus dolor t gemit⁹: sed pax t pbenne gaudium Idola vo que nos adoramus deus cox oīmodis abominat xp̄us. Sup his marcellianus admirans ait. Quid est xp̄s? Rñdit secūdian⁹. Xp̄s dr̄ vnctus. Nūqd nō legisti qd ei⁹ hystoriographi dicunt eū. s. mortuos suscitasse: leprosos mūdasse: ceccos illuīasse. His em̄ signis xpiani fidē dantes: ꝓ eius ardēti amore coronari desiderāt. Un̄ t ego credo q̄ ipe sit deus t dei filius: qui crucifix⁹ t mortu⁹ tertia die suscitat⁹ ascēdit in celum. Quādo em̄ t quo audiū est deos nr̄os talia fecisse: quos scim⁹ semper sordidissime vixisse. His t alijs verbis eius assensit marcellian⁹. Terti⁹ q̄z amic⁹ amborū Verian⁹ siliter. Hos igit tres baptizauit Timotheus pb̄r. sanct⁹ vo sixtus papa cōsignauit. Post hec secūdian⁹ a Valeriano pfecto reqsit⁹ introiuit ad eum: t subito īmutat⁹ est vultus ei⁹ ranq; vult⁹ angeli. Valerian⁹ vo ob tanti luminis fulgore stupefactus: ipm interrogatū: t in xpianitatis ꝓposito pmanentē iussit in custodiā tradi. Qui cū cōprehēsus duceret a militibus in carcerē: marcellian⁹ t verianus clamabāt. Ut quid innocentē in custodiam retruditis. si ꝓfessiōis xpi hoc patit a nobis: t nos xpiani sum⁹ q̄ eū ꝓ amore xpi ad martyriū seqmur. Tunc iratus valerian⁹ simul cū eo illos in custodiā poni iussit: t cesari secūdianum xpianū effectū intimauit. Qō ille vix credens: eū ad se adduci fecit t ait. O secūdiane cur imutat⁹ ē vultus tuus? Qui rñdit. Clarior t hilarior solito nunc est vultus me⁹: qr̄ iam in conspectu regis eterni contēplatione mēris assisto: q̄ me detenebr̄ ad lucē pduxit sue visionis. Deniq; sancti dei iussu decij traditi sūt Quarto ꝓmoto cōsulari tuscie. Qui cū nollēt ad impiū eius sacrificare: expoliari iussi sunt cedi. Ipis aūt expuētibus in simulacrū ipm cecidit t cōfractū est. Tūc ꝓmotus iussit eos in eculeo suspēdi: t latera eox vngulis radi. Illis aūt inter hec deo gratias agentibus: ad latera eox fecit flāmas adhiberi. Cunq; diu assarent: vn⁹ ex ministris qui a cius ad introitū insistebat mortu⁹ est: talij a demonibus arrepti clamare ceperūt. O sancti dei vt q̄d nos vestris torquetis oīb⁹? hec tormēta q̄ vob iniuste inferim⁹ nos irremediabilit cruciāt: vobis autem nihil mali pstāt. Uidēs hec Promot⁹ iussit eos capite truncari: t in mari pcipitari corpora cox. Sed dei ꝓuidentia ad littus puenientia Adeodatus ea sepelīuit. Itē psecutōe decij (vt habet i martyrologio) apud ciuitatē tuscie aretinā. iij. nonas Junij sanctorū martyx Pergētini t Laurētini fratx natale. Qui cū essent pueri post dira supplicia tolerata t multa miracula ostēsa gladio occisi sunt. Alexādrie q̄z ea tempestate ꝓ fide xpi capti Meronym⁹: arseni⁹: y sidorus et dr̄ oschorus puer. q̄ diuersis cruciatib⁹ dilaniati: cū iudex pari constantia fidei videret armatos: igni traditi sunt. Dyoscor⁹ vo multiplicit flagellat⁹ diuino nutu ad ꝓsolatiōē fideliū est dimissus. Rome q̄z sub deciana psecutiōe Victoria virgo cū esset desponsata cuidā pagano nec nubere nec sacrificare voluit: post mlta miracula t opa sancta: iter que plurima virgines deo aggregauerat: gladio ꝓcussa est rogatu sui sponsi carnifice. Plurimi alij (vt habet i martyrologio) in diuersis mūdi partib⁹ sub hui⁹ decij psecutiōe martyrio coronati sunt. Sed vt ait Hugo: nō possum⁹ cuncta voluere ignē multitudines hui⁹ psecutionis igne furente t in desertis t in mōtib⁹ latitātes: fame siti frigore languore latronib⁹ bestijsq; cōsumpte sunt.

Porro decius nō to ·Ꝟ·x·

tis tribus annis impio administrato cū filio suo quē cesarē legauerat in medio barbaroꝝ sinu interfect⁹ est t regnū cū vita pdidit. Post quē gallus hostilian⁹ cū volusiano filio suo potit⁹ regno impauit vix duobus annis. Cepit aūt anno dñi. cclviij. Nullus regnū cū floret initio t cuncta ei ex sentētia cederēt: sanctos viros q̄ ꝓ pace t ꝓsperitate regni ei⁹ dño supplicabāt: vt in q̄t Hugo. flor. ꝓsequi cepit: cū quib⁹ pariter pspiratez suā fugauit t pacē. Sed exorta psecutiōe exorta est vltio violari nos xpiani: t vsq; q̄ ad pfligandas ecclias edicta, decurrerūt: eatenus incredibiliū morboꝝ pestis extendit. Nulla fere ꝓuincia romana: nulla ciuitas: nulla domus fuit q̄ nō illa generali pestilētia correpta aut q̄z euacuata sit. Hac sola pricie insignes gallus t volusianus: dū ꝓtra emilianū nouis rebus studentē bellū mouiunt ciuile occisi sunt. Emilian⁹ q̄z tertio mense inuase tyrānidis extinct⁹ est. Per idē tēpus inquit Haymo: exorit questio in affrice partib⁹ de hereticis rebaptizandis vel nō. placetq; Cypriano carthaginensi epo debere eos rebaptizari. sed Cornelio pape ceteris q̄z occidētalib⁹ epis manet poti⁹ hec sntia. post abiectō nem prauī dogmatis: sola eos man⁹ impositōe purgādos. Hec ille. Et nota q̄ hec est vera sentētia formata p ecclīam: vnde t tenēda. nō solū baptismū: sed et alia sacramēta q̄ cōficiunt t cōferunt ab hereticis in forma ecclie esse vera sacramēta quo ad essentiā: sed carere vltimo effectu. s. gr̄a: quo. s. ad suscipiētes sciēter a talib⁹: nisi baptisma in extrema necessitate. t hoc ꝓpter ꝓhibitionē ecclie. vt patz di. xxxij. §. verū. Et plen⁹. j. q. j. Qō quidē. cū. §. seqn. Cyprian⁹ aūt asserebat oīa sacramēta heretico⁹ fore inania t nulla: t collatiōes eorum silices actib⁹ similaꝝ: que effigiant actus hūanos: cū nō sint ve sed apparēter. vt patet. j. q. j. si quis inqt. Excusat tm̄ a doctoribus de errore q̄ ad pctm̄: qa nondū erat ab ecclīa hec veritas determinata. Hlo. etiā sup di. cro. c. Si qs inqt. multiplicit excusat Cypriānū.

Fabiano pape per ·Ꝟ·xj·

martyriū coronato successit Cornelius: impantib⁹ gallo t volusiano fm Un. i spe. hyst. qd etiā dicit Hiero. Liber tamē romanoꝝ pontificū testat cornelium passū fuisse sub decio. Deciū aūt cōstat ante gallū t volusianum impasse. Sed dicit Helynād⁹ gallū vocatū fuisse etiā deciū. Et fm hoc fuisset binomi⁹: t cōcordarent tur predicta cōtraria. Tēpore Cornelij ortū est scisma. Nam quidā Novat⁹ nomie a quibusdā sibi adherentib⁹ factus papa vel poti⁹ antipapa: ꝓ romano pōtifice se gerebat. Sed cum complicib⁹ suis dejectus est quinimo quia puer sū dogma adinuenit cōtra catholicā veritatē: asserens lapsis post baptismū nō esse locū venie q̄ quātācūq; penitētia: vel saltē quo ad recidiuātes post penitētiā de primo lapso post baptismū. Jvt. hereticus dānatus est per Cornelium papā in cōsilio. Unde Dionysius alexādrin⁹ episcopus sic ait de his. Novatus romane eccie pbyter clarioc quadā rumd⁹: spem penit⁹ salutis eis adimebat: etiā si digne penituissent. ex quo t pnceps hereseos extitit novatianoꝝ: qui ab ecclīa separati superbo noīe seipos catharos. i. mūdos appellarūt. Ob quā rem cōsiliū sacerdotale celeberrimū in vrbe romana celebratū est. Ibiq; statutū est a papa cornelio novatū ab ecclīa cū suis sequacib⁹ alienū esse Eos vo qui lapsi fuerāt in certamie fracta mi fatione

curādos: z fomētis pnīe medicādos. Cypr̄ian⁹ q̄q; de his librū edidit: in quo z lapsos ad pnīam cohortan/dos z cōtradicentes a viscerib⁹ xp̄i alienos esse statuit. Qđ etiā vt hereticū reprobat Aug⁹. vicz nō esse locū venie relapsis post baptismū. de pe. dis. iij. adhuc instant. Quō aūt cornelius canonice fuerit assumpt⁹ ad papa/tum: declarat Cypr̄ian⁹ dicēs in epl'a ad Antonianū. Cornel⁹ charissim⁹ noster in diuinis administratōi/bus: dū sepe p̄monit⁹ ad sacerdotū ſsublime fastigium cūctis gradib⁹ religiōis ascendit: nūc epatum ip̄m nec postulauit nec voluit. Pro pudore q̄z ꝓginalis p̄trīe/tie sue z būilitate ingenite sibi z custodite ꝓcū die. nō vt q̄dā vim fecit vt epus fieret: sed ipe vim passus est vt ipe coact⁹ epatū acciper: cū fabiani loc⁹. i. locus petri z cathedra sacerdotalis vacaret. Idē Cypr̄ian⁹. vij. q. j. sicait. Fact⁹ est cornelius epus de dei z xp̄i ei⁹ iudicio z de clericoꝝ penc oīm testimonioꝝ de plebis que tunc affuit suffragio: de sacerdotū antiq̄rū z bonoꝝ viroꝝ cōsensu: cū nemo añ se fact⁹ esset: cū fabiani locus. i. cū loc⁹ petri z grad⁹ cathedralis vacaret. Quo accepto ō dei volūtate z oīm nr̄m cōsensu firmato quisq; iā epus fieri voluerit foris fiat necesse est. Nec habet eccl'iasticā ordinatione qui eccl'ie vnitatē nō tenet. quisq; ille fuerit lz de se multū iactans ꝓphanus est: alien⁹ est: foris est. Et cū post p̄mū esse nō possit: quisq; post vnū q̄ solus debet esse fact⁹ est: iam nō secūd⁹ ille sed null⁹ est. Hec ibi. Et in. c. seq̄n. subdit. Nouatian⁹ epus nō est q̄ cornelio epo in eccl'ia a. xvj. coepis facto: adulter at/q; extrane⁹ epus fieri a desertoribꝫ p ambitū nitit̄ tē. Et in. c. Denīq;. q. ea. ostēdit q̄ sit detestabile crimē scismatis. Sed Dionysius alexādrin⁹ epus (de quo sup̄ ad Nouatū scripsit epistolā in hec verba. Dionysi⁹ Nouato fratri salutē. Si inuit⁹ vt ais in hoc venisti ostē/dens in eo si desinas volens. Oportuerat equidē pati oīa ne scinderet eccl'ia dei. Erit non inferior gl'ia sustinere martyriuz ne scindat eccl'ia: q̄z est illa ne idolis īmolet: īmo ꝑm meā sniam maius hoc puto esse martyriū. Ibi vnusq̄sq; ꝓ sua tm̄ aīa: hic aūt ꝓ oīm eccl'ia martyriū sustinet. Sed nūc siue tu suadere siue etiaz cogere potes fratres redire ad cōcordiā: mai⁹ tibi erit emēdatiōis meritū q̄z fuerat culpa cōmissi: q; illud nō imputabit̄: hoc etiā laude dignuz ducet. Si vo illi in incredulitate pmanserint: tu tamē saluas aīam tuam. Vale pacē desideras quā tibi imp̄cor. Cornelius autē papa vt in quadā sua epl'a scribit: inqt. Hic nouat⁹ cupiditate epatus: quā intra se latenē gerebat: in hec oia mala decidit. Ex eo aūt maxime elat⁹ est: q; quosdā de p̄fessoribꝫ viros optimos: inter ipa initia hui⁹ erroris sibi assumpserit: q̄ etiā sero ꝓ fide xp̄i cōfessores extiterant: z q̄ oia tormētoꝝ genera ꝓ xp̄i fide sustinuerant. Sed isti deo miserāte cum oia diligēti⁹ pspexissent nouatū cuncta fraudib⁹ agere z mēdacijs atq; piurijs: et quia bonitatē ad hoc solū simularet vt deciperet ignorā/tes cū magna execratiōe eius ad eccl'iam sunt reuersi.

De hoc cornelio papa sic ait Hieron̄. li. de viris illu: Ad cornelium vrbis rome episcopū extant octo epl'e Cypriani. Scripsit z ipe cornel⁹ quasdā epl'as: inq̄ quas extat epl'a de synodo romana z affricana: z alia de gestis synodi: alia de nouatiano. Rexit aūt eccl'iam sub Gallo z volusiano duob⁹ annis: z martyrio coronat̄. Huius aūt martyriū ex gestis ei⁹ sic habet. Audiēs Decius cesar q̄ ipe cornelius multos ad xp̄m conuerteret: p̄cepit vt vbicūq; inuēti essent xp̄iani sine audiē/tia punirent. Cornelius igit̄ cū suis clericis comphē/sus exilio relegat̄: vbi a sancto cypriano carthaginēsi episcopo z alijs multis per litteras est cōfortat⁹. Inde autē reductus Decio est p̄sentatus. Et dum īmobilis pmaneret plumbatis z flagris cesus duct⁹ ad templū martis aut sacrificare ei aut decollari iubet. Cum autem duceret ad locū Cerealis miles rogauit eū vt ad domū suā diuerteret: vt ꝓ vxore sua Salustia parali/tica iam q̄ quinquēniū oraret. Quo facto cū viginti et vnus q̄ cū eo erant vidissent incolumē factā surrexis/se: xp̄i cū dicto cereali z vxore eius baptizati sunt: z ducti omnes iussu imperatoris ad templū martis. cum ex/spuissent in idolū omnes decollati sunt.

Cui succes̄it in pon ·Ꝟ·xij

tificatu Lutius p̄mus natiōe roman⁹: qui secit ānis trib⁹. Hic primo in exiliuz missus: sed postea dei nutu ad eccl'iam reuocat⁹ suam: a valeriano imperatore capite crūcatus est. iij. nonas Maij. vt habet ex gestis pontificū. Hic p̄cepit vt duo p̄sbyteri z tres dyaconi oī loco epm nō desererēt ob tēstionū eccl'iasticū. Qui cū ad passionē p̄geret: potestatez dedit oīs eccl'ie Stephano archidyacono suo. Unde ipe martyrio coronato Stephan⁹ natiōe roman⁹ in cathedra petri collocat̄. Hic constituit vt sacerdotes z leuite vestib⁹ sacratis in vsu quotidiano nō vterent nisi in eccl'ia tm̄. Sedit autez annis. vij. z martyrio coronat̄. Nā vt ex gestis ei⁹ habetur: cū verbo z exēplo multos gentiliū cōuertisset: z plurima corpa sanctoꝝ martyꝝ sepelisset: valerian⁹ z galienus xp̄iani nois p̄secutores cū sūmo studio q̄rere cecrūt: vt cum z clericos aut sacrificare cogerēt: aut diuersis supplicijs interirēt. Dederāt q̄z edictū vt quisq; eos ꝓderet: cozū diuitias obtineret. Unde decē huius clerici comphensi sine audiētia sunt decollati. Sequē/ti die comphensus stephanus papa cum multitudine clericoꝝ: solus ante tribunal iudicis introiuit: manēs q̄z īmobilis: ad templū martis ducit̄ vt ipsum adora/ret: aut statim capite puniret. Quo dum peruenisset oranit deū vt templū destrueret. z statim maxima pars tē/pli corruit: z militib⁹ pre timore fugientib⁹ solus Stephanus cum alijs xp̄ianis ad cymiteriū sancte Lucie prexit. Audiēs aūt valerian⁹ q̄ xp̄ianos ibi collectos ad tolerantiā ꝓ fide xp̄i aīmaret: misit milites plures paoribꝫ: qui venientes inuenerūt eum missam celebrantem stantē intrepidū: z cepta perficientē. sic cum i sua sede decollauerunt. Cui succes̄it Sixtus in pontificatu vbis. Huius stephani pape tēpore imperante: valerianus Mellonus quidā de maiori britania oriundus romā venit: vt patrie sue tributum solueret (vt refert Vincen̄. in specul'. hysto. ex gestis eius) z imperatori seruiret. Ibiq; sicut mos erat ad templū martis cū so/cijs suis ductus est vt sacrificaret. Audiens aūt q̄ ste/phan⁹ papa paucis xp̄ianis euangeliū xp̄i predicaret: accessit illuc z deuote verba ei⁹ audiēs: cōuersus ad fidem baptisma recepit. Et ab eo instruct⁹ quicq̄d habebat vendidit: z preciū pauperibꝫ erogauit. Quē prefatus papa sibi adherentē per omes gradus ꝓmouit. Cunq; ieiunijs z vigilijs istaret quadā die missam co celebrante: viderūt ipe z papa angelum dei stantē a dextris altaris. Qui peracto missa dedit ei virgā pastoralē quā manu tenebat dicens. Accipe virgam sub qua reges pplm̄ ciuitatis Rothomagēsis infaustrie finibus. Tibi cm̄ ibi prepatus est a deo locus. Licet aūt laboz incognite vie tibi sit onerosus: neq̄q̄ tamen timendū est: quoniā sub vmbza alarū suarum ꝓteget te dn̄s iesus xp̄s. Tunc accepta benedictōe iter arripuit. Et cum venisset antisiodoꝝ hyrgā renēs quā ab angelo acceperat: quendā bipenni vulneratū cuius

pes erat in duas ptes diuisus: facta oratiõe ilico sanauit. Ibi ḡ residẽs t ministeriũ suum fideliter implens multis ꝟtutib9 t miraculis clarus in pace ꝙeuit.

Capl'm. viij.

Ost interfectionẽ gal/

p li t volusiani filij eius ꝙ duob9 annis impauerat t emiliani ꝙ tyrãnice imperium inuaserat post cos: t trib9 mẽsib9 regnauerat: sumpserũt imperiũ valerian9 cum galieno filio eius. Et valerianus quidẽ in grecia ab exercitu augustus galien9 Rome a senatu appellat9 est cesar. Ceperũt aũt impare ꝑm Eusebiũ in cron. anno dñi. cclvj. Dic valerian9 ꝑm Eusc. in eccle. hysto. li. vij. miro modo supꝫ ceteros ꝙ ante fuerãt human9 t benignus extitit erga famulos dei: ita vt in initijs multo benignior illis videret: qui nomine saltem xpiani dicebant. Intrãtũ venerabat seruos. vt eis domus ei9 eccl'ia dei esset. Et in quadã cron. de bonitate eius priori legit: ꝙ eius vita apũd romanos laudabilis fuit: adeo vt ex decij decreto atqꝫ oium voto t collapsos reipublice mores in melius reformaret: cesor estifactus. Que quidẽ dignitas rome antiquis tẽporibus in vsu fuit: t nunqꝫ nisi viris sanctis t grauib9 imponebat. Quod officiũ cũ deci9 imperator imponeret valeriano cũ ciui nobili: bis vsus est verbis. Felicẽ te inquit valeriane totius senatus cõsulte9 sententia: rogo9 oribus romã suscipe censam: quã tibi romana respublica cõfert: quã hodie solus etiã inter mortales iuberis iudicatur9 de moribus oium. Tu extimabis ꝙ in curia vel in palatio manere debeãt. Tu etiã equestrẽ ordinẽ in antiquũ statũ reduces. Tu cẽsib9 modũ pones. Tu vectigalia formabis. Tibi legum scribendaꝝ autoritas datur. Tibi de ordinibus militũ iudicandũ est. Tua rma respicies. Tu de nostro palatio. Tu de iudicibus. Tu de pfectis eminentissimis iudicabis, excepto pfecto vrbis rome: exceptis cõsulib9 ordinarijs t sacroꝝ rege t maxima virgine Vestalium si incorrupta pmanserit. Labor abũt tamẽ illi vt tibi placeãt. de quib9 iudicare nõ potes. Ad quẽ valerian9 onus tãte dignitatis declinãs sic rñdit imperatori. Queso sanctissime imperator: ne me ad hanc dignitatẽ alliges: vt de popl'o romano iudicẽ: de senatu: de militib9: de totius orbis iudicib9 Hec sunt ꝙ augusti noie tenent. Apũd nos imperator cẽsura desedit: nõ post hoc implere ꝑuat9. venia igit̃ huius nois petro: cui9 vita impar est: impar est conditio cui tpa repugnant vt censuram hoim natura nõ ferat Quib9 auditis imperator cum senatu vna voce dixerũt. Valeriani vita censura est. Ille de oib9 iudicet: qui est melior oñib9: ꝙ nullũ habz crimen: cui nihil potest ab alijs obijci: qui ab ipsa pueritia semꝑ grauis prudens modest9 t bonoꝝ amic9 fuit. Nã t ꝓmus genere emendatus vita doctrina clarus: moribus singularis. Et ista igit̃ fama t moribus ꝑcedẽtib9 factus est postea imperator. Et vt dictũ est supra: in ꝓncipio sui impij fuit xpicolis plurimũ benignus: sed tandem deprauat9 est et a veritate delectus per quẽdã doctorẽ pessimũ: mgm t doctorẽ egyptioꝝ magoꝝ: ita vt iustos t sanctos viros ꝓsequi t interimi iuberet: tãqꝫ ꝙ aduersarent̃ magicis artib9: quib9 valerian9 se subdiderat. Qui ad tantam insaniã crudelitatẽqꝫ deuenit: vt primo e palatio expulsis qui xpi nominis assertores erant. deinde Rome ac ꝑ vniuersum orbem octauus a Nerone grauissimã ꝓsecutionẽ cõtra xpi eccl'iam excitaret: in qua t rome Stephanus papa martyriũ susecepit. Cui succesit Sixtus secũdus: vt dictũ est.

Sed diligenter hic ·H·j·

aduertendũ de passis sub Decio. Nã fuerũt plures deci. Primus fuit imperator post philippũ occisum ab eo qui alio nomine nõ vocabat. Et sub eo quidã dicunt fuisse passum sixtũ papã cum Laurẽtio archidyacono suo. Et ab eis fuerũt reqsiti thesauri eccl'ie. i. Philippi imperatoris: qui. s. filius philippi occiso patre a decio timens: cõmẽdauit thesauꝝ eccl'ie beato Sixto eccl'esie romane ꝑsidẽti pauperib9 erogandũ. Sed huic assertioni ꝓradicit. quia ille Decius imperauit. vt patet supꝫ anno cũ dimidio. t sub eo passus est Fabianus papa. Et inter fabianũ t sixtũ fuerunt plures anni t plures pontifices: s. Cornelius: Lucius: Stephan9: t post/ea sixtus. Ex quib9 patet ꝙ nõ sub illo ꝑmo decio passus est sixtus cum laurẽtio. sed fuit alius decius imperator qui vsitatiori vocabulo dicebat Galien9: sub quo noie ponit hic in numero imperatoꝝ filius Valeriani: de quo est sermo. Decius est em galien9 t decius: t sub isto videt potius passus sixtus cum laurentio. Nec obstat de thesauris Philippi reqsitis: quia cũ essent magni t pũtifici xpianoꝝ audissent cõmendatos: potuit extimari ꝑ pdecessores ad sixtuꝫ peruenisse: t sic ab eo exquiri. In alia tamẽ cronica repperi ꝙ iste Deci9 sub quo passi sunt sixtus t laurẽtius nõ fuit imperator: sed ꝑfectus vrbis vel cesar tm: qui iussu valeriani imperatoris ꝑfati ꝑdictos sixtum t laurẽtiũ martyres fecerũt. Velynadus autẽ dicit ꝙ et Gallus imperator qui precessit valerianũ dictus est etiã Decius: quia binomius Vincen. in speculo hysto. dicit ꝙ miro modo discordãt hystorie de martyrib9 ꝙ passi sunt sub decio. Nã t cornelius papa dr passus sub eo. Et Eugenia virgo ꝙ fuit tẽpore Cornelij legit̃ passa imperantib9 valeriano et galieno qui fuerũt post deciũ: ac etiã post volusianum et gallũ. Sed si ꝓsideret ꝙ fuerũt plures decij: quia duo vel tres: licz primus tm sub dicto noie imperator nũcupetur: erit facile cõcordare. Nam isti duo Valerianus t filius ei9 Galienus dictus etiã decius: siue alter prefectus vel cesar tm iussu eoꝝ diram ꝓsecutionẽ mouerunt cõtra xpianos per orbem t diutinã. Nam tenuerunt imperiũ. xv. annis: t ambo male fortunati sunt.

Cum em Sapor rex persarũ syriã ciliciam t cappadociam romanas ꝓuincias debellaret: valerian9 imperator hec audiẽs infinita armatoꝝ milia vndiqꝫ cõtrahens venit antiochiã: ibiqꝫ bellũ ꝓtra persas disponens trãsito eufraten in mesopotamiã applicuit: ibiqꝫ leuia prelia cũ satis feliciter gessisset: postremo in eo loco diuino disponẽte cõsilio cõmissum est prelium: vbi nec vigor nec disciplina militar̃ aliqd ualuit. Nam victus atqꝫ fugatus omnẽ quasi exercitũ amisit. Sed t ipe ad postremũ fugiens a persis insequentib9 cum: captus est: regi persarũ traditus: ꝙ cum ignominiosa cõsenuit fuitute. Nam donec vixit imperator ipe valerianus ac moderator romani imperij: hanc infamis officij penã. s. ꝓtulit: vt humi accliuis regez Saporẽ equũ ascensurũ in humeris suis susciper. Et vt dicit Oro si9 iusto dei iudicio tam nepharij in sanctos actor delicti. s. ꝓsecutoꝝ in christicolas hac ꝓbrosa punie9 ẽ mor te. Capto aũt valeriano soluunt̃ penerepente vndiqꝫ ꝑmissu dei circumposite gentes laxatisqꝫ habenis in oes romanoꝝ fines inuebunt̃. ꝑmo germani penetratis alpibus italiã irrũpentes rauennã vsqꝫ peruenerũt. Allemãni gallias quaqꝫ grantes cuncta cede flãma rapinisqꝫ diripiũt. Macedonia: põtus: asia: gothoꝝ inundatiõe vastant̃. Sarmate pannonias depopulant̃. germani vlteriore abrasa hyspania potiuntur. Preterea

cōspiratiōe intrinsec⁹ tyrānī insurgūt bella ciuilia:fū ditur vbiq; romanoꝝ sanguis:q̄ effuderāt innocentē xp̄ianoꝝ sanguinē:romanis barbarisq; seuiētib⁹.

Galienus qui ⁊ de ·H·ij

cius fm alios dictus est filius valeriani. Postq; rerum sūma capto patre solus obtinuit:claro dei iudicio cer/ta victoria p̄uēter vteret. Et inter ceteros Uesoni⁹ rex potentissim⁹ in hec verba scripsit. Sapori regi per sarū. vesoni⁹. Si scirem romanos posse penitus vinci gauderē de tāta tua victoria quā tibi dij dederūt. Sz ea vel facto vel vture gens illa vinci non potest. Vide ne q̄ senē imperatorē vicisti atq; cepisti in postez tibi tu isq; cedat in malū. Cogita quot natiōes ex hostib⁹ ve/ctigales fecerint:a quib⁹ sepe bello victi fuerāt. vt galli carthaginēses:rex mitridates. quare vo pacis occasio ne ⁊ valerianū romanis redde. Deniq; extere natiōes: scythe triani:hyberi:albani:⁊ aliaꝝ gentiū duces scri pserūt galieno ⁊ romanis auxilia:pollicentes vt vale/rianus de captiuitate liberaret. Galien⁹ aūt valeria/ni filius homo natura lasciuior compta patrꝭ captiui tate gaudebat:nocabat:cū esset omniū ingens mero:: q̄ romanoꝝ p̄nceps captiuitate persica teneret:quem inultū filius relinq̄bat. Nec ad patris miserias:⁊ tan tum dedec⁹ mouebat romani imperij:corde voluptā/tibus stupefacto:sed ab his q̄ circa eum erāt inq̄rebat. Quid hodie in prādio habem⁹:⁊ q̄ voluptates nobis p̄parate sunt? Et q̄si secur⁹ vacabat luxurie:cum in ci⁹ contēptū multi in diuersis p̄uincijs se imperatores ap/pellassent. Interea Macrin⁹ vel vt alij scribunt mar/cianus:q̄ syriacos regebat exercit⁹:post valeriani ifor/tuniū q̄rentib⁹ ordinū p̄cipib⁹ quid facto opus esset: balista quidā ex legatis in conuētu oim ait. Ego com militones bonū p̄cipē quero:q̄ labentē rempublicaꝝ restituat. Sed q̄s tandē ⁊ q̄ valeriani locū possit iple/re nisi macrin⁹:quē amplissim⁹ ordo senat⁹ ⁊ valeria/nus imperator egyptū ⁊ syriā magnā imperij partē ro/mani crediderūt. q̄ est fortis ⁊ constās integer:⁊ quod magis ad imperiuꝝ p̄tinet diues. Indeq; cōuersus ad macrinū dixit. Accipe locū meritis tuis debitū macri ne:atq; ita agas vt roman⁹ pplus ⁊ p̄cipē factū gau/deat. Ad quē macrin⁹. Reprehensibile est valde balista imperiū desiderare solū vt p̄esit:sed ad petendū vt nō solū sibi ⁊ liberis:sed reipublice vtilis sit. Ego autē ea mente imperiū recipio vt romane reipublice subueniā atq; pestē illā humani generꝭ galienū a gubernaculis submouea. Et vt hystorici volunt:nullus eo tempore aptior ad rempublicā regēdā erat. Huic rei accedebat q̄ duo filij eius macrin⁹ iunior ⁊ quiet⁹ viri fortissimi erant:⁊ tota mente in bella ruebant:adeo vt essent le/gio nib⁹ exemplo.

Itaq; macrinus ·H·iij.

suscepto imperio vndiq; auxilia petit:⁊ cōgregato maxi mo exercitu ac fortissimū cōtra galienū iter arripuit. Quo audito aureolus q̄ illiricos regebat exercitus co gentib⁹ militib⁹ in galieni contēptū eriā ipe imperiuꝝ sumpsit. Et cū maximis copijs aduenientē macrino oc/currit. Et cōmisso p̄elio post graue vtriusq; exercitus cedē tandē macrin⁹ vincit ⁊ in fuga comphensus occi ditur. Aureolus aūt potit⁹ victoria oēm macrini q̄ su perfuerat occupauit exercitū. Qui viribus potēs in illi/rico impauit:omnēq; circapositā regionez sibi parere cōpulit. Obdenach⁹ aūt palmiren⁹ qui p romanis orientales regebat exercit⁹:sperans sibi bas legiones quas in p̄sidiū syrie macrin⁹ cū filio relinq̄rat p̄iūge/re:cōgregatis orientalib⁹ viribus in syriam transijt:atq; quietū macrini filiū bello victū obsedit. Cūq; aliq̄diu milites q̄ cū Quieto erāt cruciarent fame qualida:au ctore balista iuuenē occiderūt:p̄ceroq; p murū corpe obdenacho se oēs dederūt. Itaq; obdenach⁹ post hāc victoriā totū fere orientē obtinuit. Sicq; orientē obde/nachus:illiricū aureolus:italiā galien⁹ eo tpe potibā/tur. Obdenachus igit̄ post orientē obtentū:videns se tot legionib⁹ fortē contra persas bellū (vt valerianū liberaret) gerere statuit. Itaq; ex omni pene orientē cō tractis auxilijs cōtra persas pgens in p̄elium:eos deui cit ⁊ nisibim ⁊ charras ciuitates nobilissimas obsedit ⁊ cepit:oēmq; mesopotamiā quā occupauerāt recepit. Et postremo cū ipo rege persaꝝ difficillimo bello con gredies ipum fugauit ⁊ vicit. In quo bello cepit regis thesauros. Et sic obdenachus rem romanā in orientre ad statū p̄stinū restituit. Et cum nihil aliō ageret ni si vt valerianū liberaret:estuabat q̄tidie:ac i alieno so lo,⁊ locoꝝ difficultatib⁹ optimis imperator p republi/ca fidelissime laborabat. Quod vbi cōperit galien⁹ pti cipato impio augustū vocauit obdenachū. Qō factuꝝ senatus pplusq; roman⁹ gratanter accepit. Demū obde nachus rebus in orientē feliciter gestis:multis bellis vi ctor a meonio cōsobrino suo:q̄ ⁊ ipe ad impiū aspira/bat:cū filio suo herode magna iactura impij occisus ē Fuit aūt hic obdenachus (qō negari non pōt) vir ma nu lingua atq; prudētia singularissim⁹ ⁊ in bellicis re/bus solertissim⁹ ⁊ fortunatissim⁹. Fuit ⁊ in iuuentute sua venatiōib⁹ multū deditus:leones pardos ⁊ vrsos occidit cū eis cōgressus. Hui⁹ obdenachi vxor Zeno/bia fuit mulier mirabilis ⁊ viro suo fortior p̄hibēt ca/sta:sobria:prudens. Erat illi vox clara ⁊ virilis scueri tas:vbi necessitas postulabat tyrānoꝝ:vbi pietas req̄ rebat bonoꝝ p̄cipū clemētia hystoriarū maxie orien talium renarr adeo vt illas abbreuiasse dicat. Oim̄ p̄ter/ea linguaꝝ pritissima. Hec mortuo viro nō vt mlieres solent:fletib⁹ vacauit:sed virili animo interfectores viri psecuta occidit. Quib⁹ occisis galeata ad contionē ve/nit cū velo purpureo gēmis dependētib⁹:in q̄ cōcio ne detestās galieni luxuriā:exercit⁹ in verba filioꝝ ti/molai ⁊ terremani iurare. Et q̄ ipi pueri erāt:ipa cō/tra galienū impiū orietis tenuit. Galienus aūt rome luxurie ⁊ cōsatōib⁹ vacans:audiēs obdenachū occisū persis bellū inferre statuit:serā nimis patris vindictā querēs. Collectis igit̄ copijs eracliano q̄dā viro ex du/cibus tribuit negocium belli cōtra persas. Ut zenobia audiēs illū ad partes illas aduenisse timens ne victis persis auferret filijs impiū orietis:cōgressa cū eo i bel lum:omnē exercitū eius vel occidit vel cepit. Qō audi ens galienus a p̄posito destitit.

Per idem tempus ·H·iiij

Emilian⁹ in egypto sumpsit imperiū. Hūc emilianuꝝ bellis exercitatissimū orietales duces q̄ bellis supfue/rant:aut q̄ in p̄sidijs p̄uinciaꝝ erant:medium galieni imperiū accipe cogerunt. Qui statim inuit⁹ assumpto

impio thebaidā atq; egyptū puagatus est. atq; barbaroꝝ gentes que se p romanas ꝓuincias effuderāt: magna virtute belli pmouit. Insuper occupatis horreis vbi in subsidiū vrbis magna copia frumēti seruabat: romanā vrbē horrenda fame afflixit. Sed hunc Emilianū postmodū Theodosus galieni dux ꝛ cruētissimo bello cum eo pacto cepit: ꝛ catenis vinctū galieno ad vrbem destinauit. Post quē alexāder quidā se imperatorē in egypto noiauit. Qui ab eodē theodosio captꝰ ꝛ occisus est. Cumq; hec in oriente tam varie gererent quib⁹ insitū est noua semp desiderare dominia: cū viderent galienū in luxurie impudicitate ꝓsistere: postumiū quendā ex romanis ducib⁹ ad imperium vocauerunt. Erat aūt vir iste in bellis fortissimꝰ: in pace constantissimꝰ: atq; in suis actib⁹ cunctis grauissimꝰ vsq; adeo: vt galienꝰ ei filiū suum Salonīū nutriendū traderet q̄si ꝛ vite custodi: ꝛ morū ꝛ actuū imperialiū institutori. Qui vt quidā tradūt fidē fregit: ꝛ eo occiso imperiū sumpsit. Sed alij referūt q̄ gallici eum imperatorem vocarūt: ꝛ p milites ab eis missos filiū galieni occiderunt. Que postea galienꝰ ꝓsensit pacē cū aurelio q̄ se in illirico imperatorē fecerat iniur: studio oppugnandi postumiū: qui galliā a barbaris occupatā ꝛ ab eis liberatā regebat. bellūq; inuicē gerētib⁹ aureolo cū postumio mō felicit mō infelicit egerūt. demū expulso galieno ō impio: cū postumiꝰ qui ꝑius erat multū dilectus nimis rigide ac seuere se gereret: a Lolliano quodam duce ꝛ magna ꝑte exercit⁹ cōsentiēte occisus est. Quo occiso lollianꝰ in locū postumij subrogat. Et sibi delatum a gallicis exercitib⁹ sumpsit impiuz: ꝛ germanos qui intra galliā se effuderāt victos ꝛ expulsos in pace restituit. Sed in hac pace morāte occisus est dolo a victorino filio victorie. Hic ḡ in gallijs impiū supsit fortissimꝰ in bello: ac ꝑter libidinē optimꝰ imperator. Sed oīno libido ꝛ mulierꝝ voluptas sic cū pdidit: vt nemo exantiq; scriptorib⁹ ausus sit ei⁹ vitā in litteras mittere: quē cōstat iudicio oīm p effrenatam libidinē debuisse puniri. Hic nō diu post assumptū impiū a q̄dā cuius vxorē stuprauerat subito ꝓfossus gladio iterijt.

Post occisum in gallijs victorinū cū gallici exercit⁹ aliq̄diu de Eligēdo imperatore vacillassent: demū marius q̄dā militari tumultu factus est imperator. Qui ex si esset fabri ferrarij filiꝰ: tū ꝓpter maximā corporis fortitudinē ad plures dignitates vocat⁹ est: ꝛ demū imperialē. Sed hic occisus est a q̄dā milite: q̄ quondā in fabrili officina minister ei⁹ fuerat. Quidā etiā ex romanis ducib⁹ q̄ in pānonia regebat exercitū Ingenuꝰ nomine: a mesiaticis legionib⁹ imperator est factꝰ. Hic autē ꝓpter singularē animi ꝛ corporis virtutē semp a Galieno suspectꝰ est habitꝰ: ꝛ potissime q: militib⁹ erat acceptissimꝰ. Quo audito galienus q̄ etsi luxuria pdit⁹: tū vbi necessitas imminebat erat vehemens velox ꝛ fortis: ꝓgregato ex italia exercitu cōtra ingenuū ꝓfectus est: ꝛ difficillimo bello cū eo pacto vicit fugauit ꝛ illū occidit. In quo appuit crudelitas ꝛ ferina rabies galieni. Nā oēs milites eo bello captos iussit occidi: ꝛ cīues ingenuo fauerāt deseuiens: illas virili sexu vacuas dimisit. Sed nec affri defuerūt: q̄ cū audissent galienū iter popinas ꝛ balnea cū lenonib⁹ disputare: ꝛ ipi imperatorē quēdā ꝓcōsulē noīe Celsum nūcuparūt: q̄ septima die sui imperij a galiena galieni cōsobrina occisꝰ est. Inter tot bellicas clades q̄ sub galieno emerserūt: etiā terremotꝰ grauissimꝰ fuit: q̄ multa oppida ꝛ ciuitates in orbē corruerūt habitatoribus oppressis. Fuerūt ꝛ p multos dies sup terrā densissime tenebre: auditus est ꝛ tonitruū maximū nō tonāte celo sed mugiēte terra. ex quo multi terrore mortui sunt. Sed ꝛ ipa roma motu vehemēti cōcussa est. Preterea ꝛ mare extra limites suos ꝛ terminos erūpēs multas vrbes submersit. Sed ꝛ pestilētia q̄ sub volusiano ꝛ gallo ceperat ita roma fatigauit: vt q̄nq; milia vna die pari morbo perēt. Sed ꝛ bizancioꝝ ciuitas nobilissima tracie nauali bellis clarissima p galieni milites ita vastata est vt ꝓ sus nemo ex ciuib⁹ superesset ꝓter paucos p orbē dispersos: q̄ tñ postea p ꝓstātinū magnū instaurata est. His rātis malis fessa ꝛ q̄ssata respublica labē illā ipiissimā galienū sustinere nō valuit. Nā ꝛ si fuerit pocta clarissimꝰ: ꝛ ad oēs artes ingeniosissimꝰ luxuria oīa corrumpēte naturā suā semp i deteriꝰ vtit: atq; ad crudelitatē ꝓnus in dicta causa milites ex ciuib⁹ occidit. Cū q; iam effect⁹ esset senatui ꝛ pplo romano exosus: tractarūt aduocare aureolū: q̄ in illirico impabat: ad vrbem: vt ipe impiū assumēs galienū amoueret. Ad q̄d efficiēdū aureolꝰ cū exercitib⁹ suis italiā itrauit. Hoc ꝑcipiēs galienꝰ ei cum copijs suis circa mediolanū occurrit ad bellū inuicē pagendū. Sed ibi ipe galienus a q̄busdā ex ducib⁹ suis occisus est.

Prefatis valeriano .ℌ.v. ꝛ galieno impantib⁹ martyrio coronati sūt multi diuersis locis. Nā valeriano capto a rege persarū (vt dictum est: q̄ iā septē annis potit⁹ erat impio. Postea galienus filiꝰ ei⁹ impauit sol⁹ ānis. viij. q̄ ꝛ decius vocatus est. Inē ceteros aūt insignis doctor Cypan⁹ eius ꝑte martyrio coronatꝰ est. Et aduertēdū q̄ hic cypria nus nō est ille q̄ magꝰ extitēs q̄dā ꝑte postea cōuersus ad fidē: ꝛ factꝰ demū epūs: passus est martyriū cū scā iustina. Hic eīm fuit ꝑte Dyocletiani. vt ꝛ infra. iste vo ꝑte huiꝰ galieni seu decij vocati. De hꝭ igit sic ait Hieron. in li. de viris illu. Cypan⁹ afer carthaginēsis eps gl'iose pmū rhetoricā docuit. Exinde suadente psbytero Cecilio a quo ꝛ cognomētū sortit⁹ est xpian⁹ factꝰ: omnē substantiam suā pauperib⁹ erogauit: ac post non multum tpis electꝰ in psbyteꝝ etiā carthaginen. eps est cōstitutꝰ. Quiꝰ ingenij supfluū est iudice texere: cuz sole clariora sint opa eius. Passus est sub valeriani ꝛ galieni pncipū psecutiōe octaua ꝛ eodē die quo ꝛ cornelius sed nō eodē anno. Cū eīm (vt ex gestis eiꝰ hr) carthaginiēsi pdicationi instaret: patrino pcōsuli psentat: ꝛ cum a fide imutari nō valeret: in exiliū missus est diutinū. Sed iussu astasij pcōsulis q̄ patrino i officio successit ab exilio reuocatꝰ: capite ab eo trucatꝰ est. Cōtra quez cū lecta fuisset sentētia cōdēnatiōis: dixit deo grās: et speculatori iussit a suis dari certā pecuniā. Scripsit plura opuscula eloquentissimo stilo digesta: ꝛ ab eccliā approbata. dis. xv. Sancta romana. Scripsit eīm libꝝ de xij. abusionib⁹ seculi. Librū vnū ad donatū de grā dei. Librū vnū de lapsis. librū vnuz de alcatoribꝰ. librum vnū de vnitate catholice eccl'ie. librum vnum de oratione dominica. libꝝ vnum de mortalitate. librū vnum de opere ꝛ elemosynis. librū vnū de bono patientie. librū vnū de zelo ꝛ liuore. librū vnū ad Demetriū. vnum ad Fortunatū. vnū ad Quirinū. vnū ad Antonianū. vnū ad Julianū. vnū ad Cecilū. vnuz ad Cornelū. libros tres de laude martyrij. vnū de sacro calice. vnū de duobus montib⁹. Epl'as plures ad diuersas psonas. Et in libro quidē q̄ intitulat de grā dei ꝛ abūdātia malicie seculi. sic inter cetera inqt. Profluens largiē spūs nullis finib⁹ pmit: nullis metaꝝ certaꝝ spacijs frenatur manat iugiter eruberat affluēter. Nostrū tantū sitiat pectus ꝛ pateat: q̄tū illuc fidei capacis offerim⁹ tantū inundatiōis grē hauriem⁹. Paulisꝑ itaq; te crede sub/

duci in mōtis arduī verticē celsiorē: et inde speculare rex infra te iacētiū facies: t oculis in diuersa porrect ipē a terrenis ptractib liber fluctuāt mūdi turbines intuere. Jā t seculi ipē misereber: tuiq admonitus t pl⁹ deo grat⁹: maioriq letitia q euaser gratulaberis. Heu em esse iā iter innocētes innoxiū crimē est. Malos quisqs nō imitat offendit. Cōsensere iura peccat t cepit licitū cē qđ phibitū est. Quis em illic pudor re rū: q integritas esse pōt: vbi q dānent improbos desūt t soli qui damnāt occurrūt. Ceteq quos diuites opi naris: hos etiā inter diuitias suas trepidos cogitatio nis incerte: sollicitudo discutiat: ne predo vastet: ne p:ecurso: infester: ne inimica cuiq locupletioris inui dia calūnioſis litib inquieret. Nō cibus securus som nusue ptingit: gemat licet bibat: in cōuiuio suspirat: t cū epulis marcidū corpus thor⁹ mollior alto sinu cō diderit: in pluma vigilat: nec intelligit miser speciosa sibi cē supplicia: auro se alligatū teneri t possideri ma gis q diuitias possidere. O detestabilis cecitas mētiū t cupiditat insane pfunda caligo cū exonerare se pos sit t releuare pōderib: pergit magis fortunas angen tibus incubare: t penalib cumulis adherere. Nulla i clyentes largitio est: nulla indigentib ptcipatio: t pe cuniā suā dicūt: quā velut alienā domi clausam sollici to labore custodiūt. Ex qua nō amicis nō liber q cq: nō sibi deniq impertiunt: sed ad hoc tm possident: ne possidere alteri liceat. An tu vel illos saltē putes inter bonor̄ infulas vel opes largas stabili firmitate secu ros: qs regalis aule splēdore fultes armor excubātiū tutela circūstat maior illis q ceteris met⁹ est. Taz em timere cogunt q timent. Exigit em penas pariter de potētiore sublimitas. Una igit placida t fida tranqlli litas: vna solida t firma securitas. Si qs ab his inqe rantis seculi turbinib extract⁹ salutaris port⁹ statiōe fungat: ad celū oculos tollat a terris: t ad dei munus admissus ac deo suo mētia prim⁹: quicq d apud cete ros hūanis in rebus sublime ac magnum videt: intra suā pscientiā iacere glorier: nihilq appetere iā de secu lo pōt: q seculo maior est. Jdē in lib. de aleatoribus. Si oues delinquūt: t pastores delinquentib ignoscant: nōne ipi se pōdere delinquentiuz onerāt. Quid q so est nos fideles q man⁹ q ab hūanis iniurijs expiata est t ad sacrificiū dñicū admissa: que ad laudē dñi in oracu lo exurgit: q signū xpi p qō tueri fronti impmit. Quid est inquit vt alee ludū exercēs: laqueis diaboli vñ exu ta est rursus implicer. Alea em diaboli venabuluz est: t deliceri vulnus insanabile. Jbi diabol⁹ pōsto est ad ca piendū submissus: ibi pfidia: falsa testimonia: mentis furia: venale piuriū: serpentinū colloquiū: illic rabio sa amicitia: fraternitas discordans: illic cōuitia t scua audacia: fera ipatiētia: possessionū amissio. O aleator pigra negocia: o manus crudelis ad periculuz sui arma ta qua paterna bona t opes alior sudoribus q sita igno miniose studio dilapidat. Alea est alue⁹ mali: supplā tatio amici: que nec lucrū (al's luctū) pfert: sed totū cō sumit. Hinc demū pauper fiūt: h iā cōsūptis oib⁹ reb suis mutuis pecunijs se obruunt: hinc p:imoniū sine vlla fori pecunia amittūt. Jlle quidē q pmū būc ludū adinuenit instinctu diaboli q cū suis artib adimple uit ab imitatoribus suis se colendū et sibi sacrificanduz pstituit: ita vt q vellet ei⁹ studio adherere nō añ manū in tabulā porrigeret: nisi auctori eius pus sacrificaret Xpianus aūt qcūq es t alee tabula ludis: licet non sa crifices: tū legis hui⁹ facinoris particeps: t vtiq xpia nus nō es O qualis aleator dementia q insaniūt peie rant: maledicūt: t diaboli caligine decorbati sibi nuicē manus inferūt: inuicē se deuouent: t parentū originē pōtentibus turbis dehonorant. Et q iam sepius vincī rursus ad nocentius studiū suadente diabolo anima tur. O ars infesta studentibus t studiuz libidinosum: quod nō diuitias: sed nuditatē t inopiā pstat. Hec il le. Jdem Cypanus in quodā libro ad Julianū ait. Jdem mediator dī thominū homo christus iesus sic actib ppr̄ijs t dignitatib distinctis officia potestatis vtriusq discreuit: ppria volens medicinali humilita te sursum efferri: nō humana superbia rursuz inferna demergi: vt etiā xpiani imperatores pro eterna vita pō tificibus indigerent: t pontifices pro cursu tēporaliuz rerū imperialib legibus vterentur quatenus spūalis actio a carnalib distaret incursibus: t deo militās mi nime se negocijs secularibus implicaret: ac vicissiz nō ille reb diuinis possidere videret: q esset secularib ne gocijs iplicat⁹. Hec ille di. x. Quoniā. Ubi glosa dicit papatū t imperiū ab vno habere pnciptū. s. xpo qui fu it pontifex t rex regū: t distinctas esse istas dignitates papā tū habere vtrūq gladiuz: t vtroq aliquādo vti. Et ideo licet sint distincte: in exercitio tamen subalter natim: ita q impialis dignitas subijcit papali vt infe rior superiori. di. xcvj. Duo sunt: vt sicut vnus pnceps in vniuerso: deus vicz ita in eccl'ia vnus monarcha. s. pa pa: cui terreni simul t celestis imperij dñs iura pcessit: vt dicit di. xvij. ca. j.

Sub isto etiā decio ·H·vj

galieno p diuersa loca Dyonisius alexandrinus epūs passus est exiliū. Naz vt scribit Eusebius lib. vij. histo rie ecclesiastice. Cum Valerianus cū Galieno sanctos persequerent. Dyonisius iste vnū solum deum qui ce lum fecisset t terrā diceret adorandum: ceteros autem neq esse deos neq adorari debere: in castrū quoddaz deserti: quod cetro appellat: in exiliū mittit: ob hoc p cipue electū: q loci incole gentiles erant t ydoloz sup stitionib satis dediti. Cūq hostili animo Dyonisium primo t satis aduersa mente suscipiūt. Postmodū vo paulatim per dei gratiā verbū domini his semiare ce pisset: pars maxima turc t barbari populi relict ydo lis conuersa est ad deū verū christoq subiecta: Quo cō perto rursum eū ad alium locum: vicinū quidem ale xandrie: sed in colis desertum: ac pene habitatoribus vacuū trāstulerūt. Sed ibi p vrbis vicinitate nostro rum populi frequentarent: t ranq odore pastoris rece pto grex letior t constantior redderet agonib: rursus missis cum centurione militarib viris ipm Dyonisiū t cū eo Bayū t petrū carentes cōstrictos t diūsos cru ciatib afflictos in desertum quoddā libie peraxerūt: loco squalidissimo. Et omni vsu hūanitatis arente: t ibi nexos vinculis reliquerūt. Deniq ferē qbusdā se insectātib rndisse. Quid insectādo me laboratis: caput meū p q magno pe fatigamini auultū ceruicib sumi te: t donū magnū ad tyrānū deferte. Deb sic ait Hie ro. li. de vir illu. Hic Dyonisius alexādrine vrbis epūs sub heracla scholā pbr tenuit: et Origenes isignissim⁹ auditor fuit. Hic i cypani t aphricane synodi dogma cōsentiēs ō hereticis baptizādis: ad diūsos misit epl'as plimas q vsqz i hodiernū die extāt: ad Fabianū antio chene vrbis epm scpsit ō pnia. Et ad romāos p Ipoli tū alterā: ad sixtū papā q Stephano successerat duas epistolas: t ad Philemonē t Dyonisiū romane eccl'ie pbyteros duas: t ad Dyonisiū cundē postea romane eccl'ie episcopū de pascha. Jte duo libri aduersus nepo tē epm: q milianoz corpale regnū suis scpt assecerat i qb de Apocalypsi Johis diligentissime disputat. Et

quattuor libri ad Dyonisiũ romane vrbis episcopum. Hic etiã Dyonisius in li. iij. de baptismo quẽ ad philemonẽ scripsit de se sic ait. Ego & tractat⁹ hereticoꝝ legos & traditiões eoꝝ pscruto⁹ & si videar ad horã vbis eoꝝ pollui. Sed mihi multũ ꝓfert hoc ipm: q⁹ ex eorũ vbis arguere eos possũ. Deniqꝫ cũ aliqs ex fratribꝫ cõpsbyteris ꝓhiberet me ne hereticã lectione tanq̃ scenã alicuius feroꝝ polluerer: mihi visio quedã a deo ostensa est que me confirmaret: & sermo factus est mihi. Lege omnia quecũqꝫ in manus tuas venerint: quia ꝓbare potes & discernere singla quãdo quidẽ ex initio hec tibi fuit causa credendi. Hec ille. Qui demũ in pace dormiuit anno Galieni duodecimo.

De Gregorio neocesarce episcopo sic ait Hiero. li. de viris illustribꝫ. Theodorus q̃ postea Gregor⁹ appellatus est neocesarce põti eps: admodũ adolescens ob studia grecaꝝ & latinarũ litteraꝝ de cappadocia byrretũ & inde cesareũ palestine trãsijt iũcto fratre Theodoro. Quoꝝ cũ egregiaz indolem vidisset Origenes cohortat⁹ est eos ad philoz: in qua paulatim xpi fidẽ subintroducens: sui q̃z sectatores reddidit. Quin quẽnio itaqꝫ eruditi ab eo remittunt ad matrẽ. Ex qbus Theodorus ꝓficiscens panegiricũ eucharistias scripsit Origeni. Et quocata grãdi frequẽtia ipa q̃z Origene ps̃ente recitauit: q̃ vsqꝫ hodie extat. Scripsit metaphrasim Ecclesiastes: breuẽ q̃dez sed valde putilẽ: & alie hmõi vulgo ferunt epl̃e. Sed p̃cipue signa & miracla que iã eps cũ multa ecclieꝝ gloria ꝓpetrauit. Unã Euse. ò eo sic ait. Stagnũ q̃ddã erat in ponti regionibꝫ sitũ: piscibꝫ copiosũ: ex quoꝝ captura p̃diuites redditus dñis suis pstabãt. Ista possessio duobꝫ fratribꝫ sorte hereditaris obuenerat. Sz pecunie cupiditas que pene omniũ corda mortaliũ supat: etiã fraternã vicissitudinẽ violauit. Lohibebat a fratribꝫ tpe captionis nõ tã ad capiendos pisces q̃z ad homines decipiẽdos: hominũ cedes ad bella mouebãt: humanꝰ sanguis ꝓ piscibꝫ fundebat. Sed dei ꝓuidẽtia aliquãdo affuit auxiliũ: aduẽtusqꝫ Gregorij videt p̃lia mortesqꝫ virorꝝ fratresqꝫ germanos q̃d cause, exisseret ꝓ qua in exitiũ sui suorũqꝫ fratres accẽderent inquirit: nullã nisi capture piscium repperit. Tũ ille cuz ꝓ honore sui vtreqꝫ ptes siluissent paululũ. Nolite inq̃t o filioli rõnales alias ꝓ mutis animantibꝫ violare fraternã pacem questus cupiditate dissoluere: dei leges & nature pariter violare. Sed vna mecũ ad oraz stagni exitialis accedite: Ego iam vos p virtutẽ dñi omi cessamine cruente ꝓtentiõis absoluã. Et cũ hec dixisz in ꝓspectu omniũ: virgã quã tenebat in manu ad p̃mas litoris vndas defigit. Et ip̃e positis genibꝫ manus tendit ad celum: atqꝫ excelso supplicat deo. Simul vt ille orandi finẽ fecit: statim sese vnda subducẽs & ausu velociori refugiens a ꝓspectu supno iussa discedere abyssis suis reddit: & arentẽ campũ iã ꝓcordibꝫ germanis derelinq̃t. Sed & in hodiernũ frugũ ferax dicit esse solum: qõ antea fuerat nauiũ ferax. Memorat & aliud illustrius ab eo & diuinitꝰ factũ in quodã loco ruris angusti: cũ res posceret eccliam ꝓstitui: rupis quedam vicini montis ex pte orientis obiecta: ex alia vo p̃ceter fluens fluuius spatiũ quantũ eccliæ sufficeret denegabat. Et cũ alius omino nõ esset loc⁹: omnesqꝫ mesti agerent q⁹ solũ ad ꝓstruendã eccliam nõ haberent: ille plenus fide pnoctasse in orone dicit: & dñm iesũ admonuisse ꝓmissiõis sue fideliter: q̃ dixit. Si habueritis fidẽ sicut granũ sinapis: dicetis monti huic. Tollere & mittere in mare: & fiet vtiqꝫ. Cũqꝫ hoc plena fidei deuotõe deposceret ad lucẽ cocurribꝫ populis inuenta est rupis importuna secessisse tantũ quantũ spatiũ ad condẽdã querebat eccliam. Tradunt ei⁹ & alia ꝛplurima. De eodẽ sic ait Haymo. Gregor⁹ iste cum aliquãdo p alpes trãsiret: necessitate numiũ coact⁹ ad phanũ diuertit apolinis: ibiqꝫ pnoctat. Quo mane recedẽte recessit & demon. Poscit dare respõsa sicut pus: & obmutescit Cõsulit a sacerdote: opponit titulus gregorij aduẽt⁹. Mox sacerdos occupat viam pueniens ad Gregoriũ querelã expulsi numinis exponit: questũqꝫ amissuz deplorat. At ille scribit epistolam in hec verba. Gregor⁹ apollini permitto tibi redire ad locuz tuũ & agere que consueuisti. Hanc sacerdos ad phanum fert epistolaz: ponitqꝫ iuxta simulacrũ. Adest iterum demon: iteruz dat responsa. Tunc sacerdos in semetip̃m conuersus ait. Quomodo nõ multo melior est Gregor⁹ isto apolline cuius obtemperat iussis? Et descendens eadẽ hora ad Gregoriũ referensqꝫ epistolam rei ordinem pandit: vtqꝫ deo se offerat rogat. Tunc relicta gentilitate factus ab eo catheczminus: cum se castissime vite & abstinentissime mancipasset etiam baptisma consequit. Et intantũ virtute fidei ꝓfecit: q⁹ Gregorij successor in episcopatu fuit.

Decio igit imperã non ꝓmo qui imperauit duobus annis & mẽsibus sex vt ab aliquibꝫ dicit: quia Sixtus eo tempore papa non fuit. Nec secũdo qui cũ Uolusiano post euz imperauit Gallus dictus est Decius: sm Helinandũ eadẽ ratione: sed sub tertio decio qui vsitatior vocabulo dictus est Galienus: et cum patre suo Ualeriano imperauit annis q̃ndecim: cuius tempore papa Sixt⁹ creatus fuit. Uel vt quibusdã aliꝫ placet sub alio quarto Decio qui non imperator: sed cesar a Galieno fact⁹ est & Ualeriano non patre ꝓfati Galieni: sed ꝓfecto tunc vrbis: passi sunt Sixtus papa cum laurentio archidyacono eius. Qui Sixtus natus athenis studijs vacãs philosophus fuit. Audiens igit Decius cesar q⁹ p Sixtum papã multi conuertereñt vel confirmareñt in fide christi: iussit eũ sibi ꝓsentari. Et euz ante se ductum cũ Felicissimo & Agapito dyaconibꝫ nullis blandimẽtis a ꝓposito sancto mouere posset: ad templũ mandauit adduci: vt aut dijs imolaret: aut in carcerẽ trudereť. Cũ sacrificare contẽnẽs ad carcerẽ traheret: Laurentius hoc audiens ad eũ accessit dicens. Quo ꝓgredez sine filio pater: quo sacerdos sancte sine ministro ꝓperas: tu nũqꝫ sine ministro sacrificiũ offerre consueueras? Quid q̃ in me displicuit paternitati tue? Nũqd degenerẽ me ꝓbasti: cui cõmisisti dñici sãguinis dispẽsationẽ? Cui Sixtus rñdit. Nõ ego te desero fili: neqꝫ derelinquo: sed maiora tibi debent certamina. Nos q̃dem quasi senes leuioris pugne cursũ recipim⁹: te aũt vt iuuenẽ manet glorioſior de tyranno triũphus: post triduũ me sequeris sacerdotez leuita. Cõmisit itaqꝫ ei vt thesauros eccliæ: q̃s̃ superant: vel ex oblatz a philippo imperatore vel ab aliꝫ conuersis ad fidem diuitibus: pauperibus distribueret. Qõ & fecit: xp̃ianis indigẽtibus q̃ latebant dispensans quesitis ab eo. Et in domo viduc ingrediens in qua multi fideles occulti manebant: clemosynis datis illã a dolore capitis sanauit diu detentã: & in domo alteri⁹ xp̃icole cecũ illuminauit. Presentat⁹ itaqꝫ sixt⁹ decio: cũ ei assentire nõ vellet: decreuit Ualerian⁹ ꝓfect⁹ illũ duci ad templũ martz: cui si nõ sacrificiũ offerret: capite puniret. Cũ autez duceret

Laurētius feruore spūs instigatus cepit clamare post eum. Noli me derelinquere pater sancte: qz thesauros tuos iam expendi quos tradidisti mihi. Tunc milites audiētes nolare thesauros: laurentiū tenētes: ad De/ciū pduxerūt. Sixtū vo cū Agapito z Felicissimo de/collauerūt. Pzesentat⁹ ḡ Laurēti⁹ decio: tradit⁹ est ab eo Ualeriano pfecto vt exquireret ab ipo thesauros ec clesie: z si sacrificare nollet varijs supplicijs interimeret Ualerian⁹ aūt tradidit eū Ipolito carcerario custodi endū. Ingressus laurētius carcerē: inuenit ibi quēdā Lucilluz noīe: qui ex nimio plozatu amiserat visum. Cui Laurentius ꝓmittens lumen reddere: si in xp̄m crederet. Itaqz cōuersū ad fidē z baptisatū subito illu minauit. Et alijs pluribꝫ ad eū accedentibꝫ cecis resti/tuit lumē. Qō cernēs Ipolit⁹ ait. Ostēde mihi thesau ros. Et Laurētius ad eū. Nō solū o Ipolite thesauz tibi ostēdo: sed si crediderīs in xp̄m vitā eternā tibi ꝓ/mitto. Credēre igit Ipolito z baptisato ait. Uidi alas innocētiū letas gaudere. Uñ totā familiā suā baptisa/ri fecit. Post hec mādauit Ualerian⁹ Ipolito vt lau rentiū p̄sentaret. Qui cozā eo adductus cū inquireret de thesauris petijt triduanas indutias ad eos mani/festādos. Qui egressus a cōspectu eius infra triduū col legit oēs ḡs repperit ꝓ vrbē pauperes ḡb⁹ elemosynaz dederat: z ante eū simul adduxit in palatiū dicēs. Ec ce thesauri eterni q̄ nūqz deficiūt. Nā quos reqr/ma/nus pauperū in celestes thesauros depositauerunt. Et cū interrogar⁹ a Decio cesare q̄ deos blasphemaret: iuss sit eū scorpionibꝫ cedi: z oīm tormentoz genera añ eū afferri. Quē cū sacrificare dijs suis iuberet vt illa eua/deret. Respōdit Laurēti⁹. Infelix: has epulas ego sp optaui. Et Decius ad eū. Si in hoc gl̄iaris: indica no/bis vbi sunt tui similes abscōsi: vt tecū simul epulenť? Cui respōdit. Nō es dign⁹ eoz aspectu p̄sentari. Tūc irat⁹ Deci⁹ iussit eū plūbatis diutissime cedi. Beatus aūt laurēti⁹ orauit dicēs. Dñe iesu accipe spiritū meuz Stratimqz facta est vox de celo dicēs. Adhuc multa ti bi debent ꝓ xp̄o certamina. Qō audiēs Deci⁹ ait. Vi/ri romani audistis demōes hūc sacrilegū ꝓfortātes: q̄ deos respuit z p̄ncipū mādata p̄tenit?. Itez fecit eum scorpionibꝫ grauiter cedi. Un⁹ aūt ex militibꝫ assistēs Roman⁹ noie cū cederet laurēti⁹: clamauit cōuersus ad fidē. Uideo iuuenē pulcherrimū ante te stantē cum linteo extergentez mēbra tua. Uñ adiuro te ꝓ dñm q̄ misit angelū suū ne me derelinqz. Anxiat⁹ aūt Deci⁹ sup eo: p̄cepit eū deponi z in custodiā recipi dicēs. Pu to q̄ tā ꝓ arte magicā victi sum⁹. Romanus aūt acce/dens ad laurentiū cū vrceolo aque: fecit se baptisari ab eo. Qō cū audisset Decius de Romano z fustigatū euz ante se fecisset adduci: z ille clamaret: xp̄ianus sum: eū decollari mādauit. Eadez nocte Decius z Ualeria/nus Laurētio coram se adducto direrunt. Sacrifica dijs: sinautē noxista in tuis expēdeť supplicijs. Quibꝫ laurētius. Mea nox inquit obscuz nō habet: sed om nia in luce claresc̄t. Et post pcussionē oris diram cuz lapide. Denudatū ipm sup cratez ferreā sub qua erant carbones ignis cū extendi fecerūt: z furcis ferreis coz/pus eius cōprimi. Cūqz ibi diu assareť ministrātibus p: unas satellitibꝫ subter cratem z gratias deo ageret: letissimo vultu quasi nil mali sentire videret: ꝛsus ad Deciū ait. Ecce miser assasti vnā partē: gira aliā z man duca: iā video q̄ diu desideraui. Deinde ad celuz ocu/los erigens ait. Gras tibi ago dñe iesu xp̄e q̄a tanuas tuas ingredi merui. Sicqz emisit spiritū. Deci⁹ autē z Ualerian⁹ ꝓfusi corpus eius sup cratē exustū dimittē tes abierūt. Sed Ipolitus cū Justino corpus accipiē tes Laurentij honorifice sepelierūt.

Post diem tertium ·H·ix.

passionis Laurentij audiens Deci⁹ Ipolitū cōp⁹ ci⁹ sepelisse: iussit eū ad se vocari: eiqz dixit. Nūquid et tu magus effect⁹ es: qz cōp⁹ laurētij abstulisti? Cui Ipo litus. Hoc ego nō vt mag⁹: sed vt xp̄ianus feci. Furoze replet⁹ Decius: iussit eū expoliatū fustibꝫ cedi: ac etiam pectinibꝫ ferreis laniari. Qui ex hoc magis clamabat se esse xp̄ianū. Et cuz indut⁹ veste militari moneret vt militiā z amicitiā Decij recognosceret: ille aūt respōde ret se in bona militia sequi xp̄m: impauit Decius Ua/leriano pfecto: vt facultates eius acciper: z cū diuersis cruciatibꝫ trucidaret. Qui audito q̄ tota familia eius xp̄iana esset: oēs fecit ante se duci cum Cōcordia nu trice eius. quibꝫ cū dixisset vt deos adorarēt: ne cū do/mino suo mala morte perirēt. Cui Cōcordia respōdit. ꝓ oībꝫ. Nos cū dño nr̄o Ipolito malumus mori pu dice q̄z viuere impudice. Quā Ualerian⁹ tādiu cedi fe/cit plūbatis quousqz spiritū exalaret. Ipolit⁹ aūt gra/tias deo egit q̄ nutricē suā ante se p̄misisset z familiaz suā in dño roborauit. Ualerian⁹ cernēs ꝓstantiā coz/oēs in ꝓspectu Ipoliti decollari fecit: z postea cuz p pe des ligatū ad colla indomitoz equoz p spinas et tri/bulos trahi: q̄ gratias deo agens spiritū inuicteuz dño reddidit. Corp⁹ aūt Cōcordie q̄ fuerat in cloacā pie ctū. Hyrenеus cloacari⁹ xp̄ian⁹ occult⁹ ad req̄sitionē cuiusdā milit⁹ Porphirij: qz extimabat auz z gēmas in veste ei⁹ haberi extraxit. Sed nil tale reperiēs in ve stibꝫ illi⁹ simul cū Habūdio xp̄iano corp⁹ ipm deferē/tes Justino p̄sbytero: iuxta alioz corpa sepultum est. Qui Hyrene⁹ z Habūdi⁹ ꝓpē hoc martyrio coronati sūt. Ipi aūt Deci⁹ z Ualerian⁹ cū in theatrū intrare vellent ad cruciādū fideles: arrepti a demonibꝫ publi ce clamabāt. Deci⁹ q̄dem o Ipolite vinctū me catenis asperis ducis. Ualerianus aūt. O laurenti igneis cate nis me trahis: qui p̄sente Decio expirauit. Ipe autem Decius triduo vexatus: tādē deficiēs ad inferos descē/dit aia ei⁹. Triphonia aūt vxor Decij his exterrita cuz filia sua Cyrilla baptisari fecit a Justino: z in ozone posita ad dñm migrauit. Qō cū audissent milites. s. cō uersionē triphonie z Cyrille: z ipi cū sozoribꝫ suis ba/ptisma suscepерūt a Dyonisio successoze sixti pape. q̄s oēs Claudi⁹ successoz galieni in imperio decollari mā dauit simul cū Cyrilla filia Decij: cū nec nubere nec sa crificare veller. In magna aūt veneratiōe habeť apō fideles sup ceteros martyr laurēti⁹ post stephanū z fe/stū ei⁹ ab eccl̄ia soleniter celebraťur. Tū q̄ in vrbe roma na passus tūc alijs dominātē: Tū q̄ archidyaconus sūmi pōtificis: p̄m⁹ tñ z vltim⁹ de cui⁹ etiaz martyrio ipe sixt⁹ papa ꝓphetauit. Tū q̄a thesauros eccl̄ie pau/peribꝫ fideliter dispēsauit. Tuz q̄ post multa tormēta acerbissima vitā finiuit: cuz maximo feruore letissime oīa sustinēs. Uñ z antiq̄ doctores multū eū cōmēdāt in sermonibꝫ suis. Aug⁹. Leo papa. Amb. z Maxim⁹ Et triplici q̄dē igne q̄ intus latebar. s. fidei magnitudi ne: dilectiōis feruore: dei irradiatiōe extinxit oēz ignē malum. s. materialis flāme gehenne: carnalis concupi scētie: mūdane auaricie z tyrānice iracūdie: refrigeriū habēs ex celesti ꝓsolatiōe p̄mij ostēsi: ex legz dei medi/tatiōe: ex ꝓscētie sinceritate. Uñ Maxim⁹ vel Amb: Nō em̄ beat⁹ laurēti⁹ ignīū tormēta viscerib⁹ sentire poterat: q̄ sensibili padisi refrigeria possidebat. Idem dū xp̄i p̄cepta cogitat: frigidum fit ei oīe q̄ patitur. Idem. Ardet ꝓfecto totis viscerib⁹ martyr fortissim⁹ z vīt: iz reḡ celi ḡeractās refrigerio ꝓscētie victoz extu/

Qui nō solū mirificat⁹ a deo ex illuminatiōe cecoꝝ ex titit ꝙuersat⁹ in terris ꝛ paupeꝝ sublcuatiōe: sed et in celū assūptus inuocantib⁹ patrociniū p̄stare nō desti/ tit: ꝛ ex tremore se colendū ostēdit. Nā referente Gre/ gorio thuroñ. cū quidā paup sacerdos eccl'iam quan/ dā in eius honore dedicatā vetustate collapsam repa/ re statuisset: vna ex trabib⁹ p tecto⁹ reficiēdo adductis inuēta est breuior: vñ ad opus inepta: sed oratiōe a sa/ cerdote ad sanctū laurentiū missa vt pauperi sue suc curreret: in tantuꝝ aucta est vt diminuere oporteret. Que pars vt supflua excisa ꝛ in frusta diuisa: multꝝ fu it in remediū sanitatis p tactū eius. Gregorio q̄z ma/ gno narrāte in dyalogo suo. Operarijs cōductis a san ctulo ad restaurationē eccl'ie sancti laurētij cū alb⁹ defi cerent: p̄cib⁹ ad martyrē fusis ab eo ad subuētionē i cli bano eccl'ie vicino inuēt⁹ est panis eclit⁹ missus: q̄ p di es laborātes refecit. Calicē crystallinū pulcherrimū cū ad altare deferret dyacon⁹ minutatim ex collapsu in terrā ꝓfractū dep̄catiōe directa ab eo reintegrauit mar tyr egregi⁹ in eccl'ia p̄pe mediolanū. Henrico impe ratore migrāte ex hoc seculo: cū bona eius ꝛ mala ponde/ rarent coram supno iudice: ꝛ mala bonis p̄pondera/ rēt: Laurēti⁹ subito calicē aureū mire magnitudinis quē henric⁹ merseburgēsi eccl'ie in honorē sancti Lau rētij obtulerat: in statera seu bilantia bonoꝝ p̄iecit: ex q̄ bona in p̄dere mala supauerūt: vñ ad saluationem iudicat⁹ est. Cū aūt (vt ait Grego. p̄decessor eius) q̄ dam ad sepulchrū sancti laurētij meliorare decreuissz fodientib⁹ plurimis in pauimēto ad inueniendū cor/ pus ip̄m cū locus ignorar et: ex improuiso patefactū ē Ex q̄ exterriti sūt ministri opis ꝛ oēs infra decenniuꝝ mortui sūt: vt nullus coꝝ supuixerit q̄ corpus ip̄m vi derūt. Sicq̄z op⁹ omissū est. Et cū eo in eodez māsolo dor quiescere corp⁹ stephani p̄thomartyrꝭ ꝛ p̄mi leuite delatū de cōstantinopolim. Q̄ aūt diuulgatū ē apud mulierculas beatū laurentiū omni quarta feria animas aliqs de purgatorio liberare. Uel etiā q̄ visitās q̄s li/ mina eccl'ie sancti laurētij etiā quocūq̄z ꝙstructe omni quartaferia p annū integrū p aīa alicuius defuncti li beret eā de penis purgatorij: ea facilitate p̄tēnit q̄ pro bat. Nec historia hoc docet nec ratio persuadet: quin/ immo superstitiosuꝝ videt q̄ magis quarta feria q̄z alia valeāt defūctis suffragia: vel q̄ beat⁹ laurētius libera tionē faciat tali die magis q̄z altera. Et pie de xp̄o ꝙce/ dit q̄ de lymbo ascēdens in resurrectiōe semel tm̄ ali/ quas aīas habētes pauca vel de facili expiabilia ꝺ pur gatorio eduxerit. Nō est aūt maior ꝛuus dño suo. Ui/ sitationē itaq̄z ad eccl'ias sancti laurētij nō reprehendi/ mus ꝛ p̄ces ad eū p viuis vel defunctis: sed obseruan tiā dicꝝ ꝛ fabulas ignotas nō recepimus.

Decius itaq̄z vt ait ·Ꝯ·x·

Hiero. martyrū p̄secutor restāte Cypriano q̄ sub eo pas sus est: volentes mori nō p̄mittebat occidi: p̄seueran/ te igit̄ in fide martyre q̄daꝝ ꝛ inter eculeuꝝ laminasq̄z victorē iussit melle pungi: ꝛ sub ardentissimo sole liga/ tis post tergū manib⁹ supinari: vt sꝛ muscaꝝ aculeis cederet q̄ ignitas sartagines an̄ supasset. Aliū iuue/ nili etate florēte in amenissimos ortulos p̄cepit addu ci: ibiq̄z inter cādentia lilia ꝛ rubētes rosas cū leui iu/ xta murmure serperet riuus: ꝛ molli sibilo arborū fo/ lia vent⁹ subrigeret: superextructū plumis lectulū resu pinari iussit: ꝛ inde ne se posset excutere blandis serto/ rū nexib⁹ irretitū relinquit. Q̄ cū recedentib⁹ cunctꝭ meretrix speciosa venisset: cepit delicatis colla stringi amplexib⁹. Et q̄ dictu q̄z scel⁹ est manib⁹ attrectari vi rilia: vt corpe in libidinē cōmoto se meretrix impudi/ ca subiaceret. Quid ageret miles xp̄i q̄ se vteret nescie/ bat: quē tormenta nō vicerāt superabat voluptas. Tan dē celitus inspirat⁹ p̄cisa mordacitus lingua in oscula tis facie expuit. Et sic libidinis sensū succēdēs dolorꝭ magnitudo calcauit. Quo tpe paul⁹ p̄mus heremita: dū p̄secutiōis declinaret p̄cellaz: timēs ne hui⁹ horri/ biles cruciat⁹ sufferre nō valeret. xvj. eratis sue anno intrauit desertū. Sed de hoc inferi⁹. Ut aūt attesta tur Euse. in li. vj. ecclesiastice histo. tam dira sub Decio fuit ꝙtra xp̄ianos p̄secutio: vt nullū fidelib⁹ esset iter p uium: nullius platee trāsitus indulgebat: nec die nec nocte p̄cedēdi vsq̄z erat facultas libera. Ut em̄ quisq̄z xp̄ianoꝝ apparebat in publicū: statim clamor vulgi ꝛ seditio nascebat: vt vel pedib⁹ traheret q̄ visus vl'ignibus incēderet. Ex quo p̄territis pene oīib⁹ q̄dam ex ip̄is nobilib⁹ statim sponte ip̄is acerb⁹ ingesserūt. Aliꝭ ꝙuenti tm̄ modo nōnulli a domesticis p̄diti: ad sacrifi cia execrāda ꝛ ad īmūdas hostias p̄perabant. Aliqui ex his p̄sallentes ꝛ tremētes vt magis īmolari q̄z īmo lare ydolis ip̄i viderent: ita vt etiā a spectāte vulgo ir/ riderent: eo q̄ ꝛ ad mouendū ꝛ ad sacrificandū ita me ticulosi videbant. Aliꝭ tam impudēter ad aras p̄silie/ bant: vt affirmare se nūq̄z fuisse xp̄ianos niterent. Di vo q̄ beati effecti sūt tanq̄z colūne firmissime donis ip̄i us spūs cōfirmati: p fidei sue merito virtute a dño p/ cepta: admirāda deo ꝛ angelis martyrij sui spectacula p̄buerūt. Quoꝝ p̄mus Julianus quidaz qui podagra astrictus nec incedere nec stare poterat: cū his qui cuz portabant in sellula iudici offertur. Quoꝝ vn⁹ statim negat: alius cū Juliano in fide perseuerat: martyr effe ctus. Quante multitudines in desertis oberrātes mō tibus: fame: siti: frigore: lāguore: latronibus: bestijsq̄z consumpti sunt: qui oīes glia martyrij coronati sūt. Pleriq̄z etiā videtes aliqs in tormētis deficere. Dum nutrib⁹ aut gestib⁹ vel verbis conabant erigere p̄fortā/ tes: manifestari q̄ essent xp̄iani: ꝛ ip̄i coronā martyrij adepti sunt. Narrat etiā Dyonisius alexandrin⁹: q̄ in alexandria inter ceteros fideles cruciatos p̄pter fi/ dem xp̄i fuit quedā virgo sacra longeue etatis Appol/ lonia. Cui quia sacrificare ydolis nolebat p̄mo excus/ serunt ei oīes dentes: deinde cōgestis lignis extrue/ runt rogum circa eā: cōminātes eā viuā incensuros ni si assentiret cū eis deū blasphemare. At illa videns ro/ gum: paululū q̄d in scipa mollit: ꝛ repente de manib⁹ se eripiēs impioꝝ in ignē sponte p̄siliit: ita vt p̄terrerē tur ip̄i⁹ crudelitatis actores: q̄ p̄mptior est inuenta femina ad mortē q̄z p̄secutor ad penā. Euseb⁹ in hi storia eccl'iastica li. vij. refert: q̄ eo tpe apud cesareā pa/ lestine tres admirādi adolescentes. s. Priscus: Mal/ cus ꝛ alexander diuino fidei calore succēsi: ceperunt se ip̄os ignauie ꝛ segnitie increpare: q̄ cū celestes in ꝛbe martyrij corone p̄ponerent ip̄i non desiderarent: ip̄si eas nō raperent: cū saluator dicat. Regnuꝝ celoꝝ vim patit̄. Hisq̄z sc alloquūs incitantes ꝛbē petūt. Et ad/ orso iudice cruciento cur tantū in sanguinē pioꝝ de seuiret increpant. Ille p̄tinuo nobiles animos iuuenū q̄z dignis remuneratus affatib⁹. Deuorādi inq̄t bestijs subrigant: quib⁹ nō placet priorū sanguinē fundi. Sꝛ ꝛ mulier quedā supradictoꝝ iuuenū secuta fertur au/ dacie et magnanimitatis exemplū: simileq̄z sortitur exitum pene.

Dariū quoq̄z vix ·Ꝯ·xj·

militarem hierosolymoꝝ ciuem honore ꝛ diuitijs cla rū cū in dicta ꝛbe inter collegas suos p̄ordinē grad⁹

sui bonor q uidã cõtingeret militaris vt fieri solet: in/sequentẽ collegã suũ subit inuidia: z exclamat nõ pos/se marinũ adipisci superiorẽ gradũ eo q̃ esset xp̃ianus. Cũq; sup eo interrogar⁹ hoc nõ negaret: dat sibi a iu/dice triũ horar̃ spatiũ vt eligat aut dijs immolare et ho/norẽ illũ cõsequi: aut cũ xp̃ianis interimi. Egressũ igi/tur tribunali thecotecnus eps loci in eccl'iam ducit: z post exhortationẽ ad ꝓstantiã fidei ante altare ostẽdit ei z gladiũ quo marin⁹ erat p̃cinctus z sanctũ euange/liũ: q̃d ex duob⁹ his malit accipe. Qui ꝓmptissima fi/de libr̃ euãgelior̃ assũpsit: ꝓfortãsq; eũ eps ait. Opti/me o filiq̃ elegisti ꝓtenens vitã p̃sentẽ: eternã sperato. Cõfidẽter perge z suscipe coronã tibi a deo paratã. Qui subito ad tribunal iudicis regressus asserit: q̃r oporteat deo magis q̃z hoib⁹ obedire: p̃ qua respõsiõe statim ca/pite truncat. Sed inter eos cũctis clarior merit⁹ fidei sup̃ ceteros insignis memorat asterius vir romane vr/bis senator patritius: nobilitate: facultatib⁹: ꝓpinq̃ta/te etiã regia z oĩm bonor̃ fama satis clarus. Hic cũ p̃/dicti martyris extremis interesset exequijs: z capite ce/sum cadauer subiectis humeris: z subtracta veste qua induebat exciperet: honorẽ quẽ martyri detulit conti/nuo martyr ipe assequit. Hic z multis alijs claris ge/stis in fide xp̃i emicuisse tradit. Et p̃cipue apud cesare/am philippi sub radice montis ex quo fluuij iordanis ꝓma fluenta ꝓsiliũt: cũ mos esset gẽtilis erroris vt cer/ta solenni die immolaret victima quedã: ea imposita ar/te demonis nusq̃ apparebat. Cũ semel iste Asteri⁹ ad/esset z attẽdisset errorẽ cũctis hoc mirãtib⁹ tãq̃ assum/pta a deo esset in celũ victima: eo orãte cum lachrymis vt p̃stigiũ demonis detegeret: factũ est vt victima ob/lata que inuisibiliter putabat assumpta: supferri aq̃s videt z ꝓspectib⁹ oĩm reddi. Sicq̃ talis supstitio z er/ror ablata est ab illis. Sup Decio quoq̃ cũ in itine/re ꝓstitutus florentie aliquib⁹ diebꝫ resideret vt p̃secu/tor acerrim⁹ xp̃ianor̃ inq̃ri fecit: si aliq̃ sub hoc nomie xp̃o militaret. Cũ aũt sibi insinuatũ fuisset de q̃dã iu/uene nobili noĩe Mimate: cuz cor̃ã se fecẽ adduci: z nõ valẽs eũ nec blãditijs nec mĩnis a fidei xp̃iane ꝓstãtia reuocare: leopardus ad ipm occidẽdũ emittit: sed leo/pardus ex se subito mor̃it. Exinde in fornacẽ ardentẽ p̃jcit: sz ab angelo ꝓfortatus illesus egredit: leoni ad deuorandũ exponit: sed leo rugiens ipe extinguit. In eculeo extẽtus deo gr̃as agẽs fortior reddit: plumbuz liquẽs p̃ aures eius immittit: at ille incolumis p̃seue/rat. Subuli seu calami acuti i digit⁹ inẽ vngues z car/nẽ iserunt: sz ꝺi virtute roborat. Demũ capitali sn̄ia cõ/dẽnat. Cui⁹ corp⁹ in eccl'ia maiori florẽtina ꝺr̃ q̃escere.

Romanor̃ ergo ·Ꝯ·xij.

xxviij. regnauit Claudius q̃ impauit annis fere duob⁹ fm Euseb. in croñ. z cepit regnare anno dñi. cclxxj. Ab initio aũt mũdi q̃nquies millesimo. cccclxx. Hic Go/thos vastantes illyricũ z macedoniã p̃ annos. xvj. su/perauit: z incredibili strage delcuit. Ũn clypeus ei⁹ au/reus z statua equestr⁹ ei decernit a senatu: victisq; ale/manis obijt. Hic fm alios fuit Dardan⁹ fm alios dal/mata: z fuit vir bon⁹: excepta tñ occisiõe sctorũ oĩm⁹ pcharus legib⁹ amic⁹. Senatui populoq; romano ac/ceptissim⁹: vini parcus: z maxime reb⁹ bellicis emicu/it. Aurcol⁹ aũt q̃ se impatorẽ fecerat in illyrico z tã ita/liã intrauerat vt pugnaret ꝓra galienũ: audita morte eius z claudij in imperio successisse: timens eum lega/tos misit tractans de pace cũ p̃ticipatiõe imperij. Qõ ille recusauit: z pugnantib⁹ insimul Claudi⁹ aurcolo occiso victor emersit: cui exercitus aurcoli remanẽs se tradidit. Hoc bello ciuili finito aliud externũ aggres/sus est. Nã sataz populi. s. pctini thuringi ostrogothe mileringi z alij spe p̃de romanũ in solũ se vndiq; effu/derant: more locustar̃ oĩa vastãtes. Erãt aũt arma/tor̃ trecenta milia absq; seruis z populo inermi. Con/tra quos pgens claudius sagacissim⁹: cũ tamẽ esset lõ/ge viribꝫ impar. sin multitudine: ata eos attriuit: z tã/ta cede: vt vix supesset nũcius q̃ista referret. Necvno p̃/lio barbaror̃ tm sanguinis effusus est. Inde ex cada/ueribꝫ occisor̃ aere infecto secuta est pestis maxima: q̃ multa milia hoĩm regionis illius ꝺ medio tulit. Hac potit⁹ victoria claudi⁹: ꝓgregata ex oĩi italia nauiuz multitudine: z i eis exercitu imposito: gothis q̃ se ma/ri terraq; effuderãt parat occurrere. Et cũ bello naua/li diu varia fortuna pugna pugnass̃: gothi etsi plures demũ victi sũt: z fere vsq; ad internitionẽ cesi. Et vt re/fert Trebellius pollio absq; captis duo milia nauium barbaror̃ claudius in hoc bello submersit: his duob⁹ bellis pleriq; barbaror̃ reges capti sũt: capte z barba/ror̃ nobiles femine: que more amozonũ viris nõ erãt inferiores. Torq; capti sũt: vt romanor̃ seruis z agri/cultoribꝫ barbaris replerẽt ciuitates z oppida gothis.

Eo tpe apud antiochiã Demetrio epo Paul⁹ samo/siten⁹ successit. Qui idigna de xp̃o sentiens: vtpote tu/midus z superbus hereticus: p̃dicabat cũ hoiem tm cõ/munis fuisse nature. Hic Paul⁹ ab oĩi ꝓcilio antio/cheno cõdẽnatus cũ de eccl'ia nollet exire ex p̃cepto au/reliani manu publica eiect⁹ est: vt ait Helinãd⁹. Tãdẽ defuncto claudio Quintill⁹ ff ei⁹ ab exercitu ẽ elect⁹: et in solio imperij sublimat⁹: vt refert Hugo flor. xvij. die i perij sui occisus est: q̃r seuerus.

Romanor̃ igitur ·Ꝯ·xiij.

xix. regnauit Aurelianus annis q̃nq; mensibꝫ sex fz Euse. i croñ. Cepit ãno aũt dñi. cclxxij. Mõi vo cter/millesimo. ccxxxvj. fm minorẽ cõputationẽ. Sed fm maiorez quinquies millesimo. cccclxx. Et iste (vt dicit Hugo) fuit industrie militaris expertissim⁹: z gotho/rũ gentẽ duris plijs ꝓfligauit: ditionẽq; romanã anti/quis terminis stabiliuit. Et syriã totã receptã sibi ven/dicauit. Ũn magna gl'ia rome triũphauit. Et postmo/dũ muris firmioribꝫ eam stabiliuit. Preterea stat⁹ ec/clesie boc tpe ꝓsperioribꝫ incrementis augebat̃ quoti/die. Ũn apud antiochiã celebre ꝓcilium est cõgregatũ: in quo p̃fatus paul⁹ hereticꝰ cõuictus manifestissime de/resi sua est ꝓdẽnatus: i sistẽte maxime melchione an/tiochene eccl'ie p̃sbytero viro sapiẽtissimo. Huic enim ab oĩi episcoporũ concilio ꝓmissum est disputare cuz paulo excipientib⁹ notarijs. Uerũ Paulus sacerdotio exclusus z cõmunione ꝓuarus nolebat exire ꝺ domo ec/clesie. Unde interpellatus est Aurelianus impator: vt illum exire compelleret. Qui mox imperauit illum vi publica expelli: z Domnũ virtutibus multis adorna/tũ ecclesie tradi. Nondũ em̃ erat Aurelian⁹ malis ali/oz cõsilijs depraua⁹: quibus ꝓcessu tpis bonũ ꝓpo/situ immutauit: z psecutiõz durissimã postea eccleſijs excitauit. Quo tpe p̃ diuersas ꝓuincias multi pro xpo occubuerũt diuersa certamina pagentes. Porro Au/relianus cũ aduersus nos persecutionem mouisset (vt ait Eusebius in cronicis.) fulmen iuxta eum comitesq; eius ruit: ac non multo post inter Constantinopolim z eracleam occisus est. Fuit hic Aurelianus (vt re/fert Jacob⁹ de coll'. facie decorus: statura ꝓceriori: ner/uis validissim⁹: vini z cibi paulo cupidior: libidis rare

seueritatꝫ imẽse:ac moꝛ cupidissimꝰ:naturaliẽ seuus atq; crudelis supꝫ hũanũ modũ sanguinarius:adeo vt aliq; ciuitatibꝫ hostilibꝫ captis oẽs pueros: senes ac mulieres occidi iuberet. Seruos peccãtes coꝛã se scidi iubebat causa seueritatꝫ tenẽde. Et cũ egrotaret nũq; medicoꝛ ꝓsilijs vti volebat:sed solã abstinẽtiã sibi ad curã moꝛbi sufficere credebat:in voluptatibꝫ erat rarꝰ Hic etiã añ imperij susceptionẽ mlta egregia fecit. Nã in illyrico erũpẽtes sarmatas cũ trecẽtis solũ pſidialibus occurrit:ꝛ manu ꝓpꝛia.xl.vna die occidit. frãcos multis bellis attriuit. Uñ ꝛ ducat⁹ plures merito susceptꝫ ꝛ ꝓsulatũ. In ꝓncipio aũt imperij aureliani oẽs natiões q̃ aquilonarẽ tractũ respiciũt ꝓꝛa romanũ iperiũ cõiurates:cũ incredibili multitudine p̃ eã ptem italie q̃ alemaniã respicit:italiã intrauerunt:igne cede rapinis moꝛe locustaꝝ oĩa deuastãtes. Quibꝫ cũ aurelian⁹ occurrisset:secũ barbari apto marte congrediꝫ volucrũt:sed in dẽsissimis syluis se ꝓferẽtes dũ impatoꝛ illos a fronte nõ occurrere:sed illos soluꝫ a doꝛso pſeq parat:subito declinãte tã die e syluis erũpens ille barbaroꝝ globꝰ castra romanoꝝ iuasit adeo:vt illoꝝ opꝑssionẽ romani sustinere nõ possent:sed in fugaꝫ actis tanta romanoꝝ cedes secuta est:vt romanũ pene solꝫ uereꝛ imperiũ:ipeq; impatoꝛ fugiẽs vix cũ pauꝯ euasit. Hec autẽ calamitas postq; coopta est adeo fuit trepidata vrbs:vt multi relictꝫ menibꝫ fugere tẽptauerit pauẽtibꝫ cũctis:ne barbari sicut galli senones ad vrbẽ venientes eã incẽdio traderẽt. Cõgregati itaq; senatoꝛes:ꝓsiliũ faciebãt quid in eãto discrimine opus esset. Tũc vulpius sillanꝰ q̃ inter patres ꝓme sentẽtie erat: surgẽs in medio:dixit ĩter cetera. Sero nimis patres ꝓscripti de reipublice salute ꝓsultamꝰ:meministis me sepe in hoc sacrario dixisse:iã cũ p̃dẽ nũciatũ esset barbaros italiã penetrasse:ꝓsulenda foꝛe decreta sibyllina:ſz quosdã vestrũ ingenti calũnia recusasse:cũ adulando diceꝛẽt tantã p̃ncipis nr̃e esse ꝟturẽ:vt opus nõ essꝫ ꝓsuli deos:ꝛ tũ lr̃as vidistis q̃bꝫ rogat impatoꝛ deoꝛũ opẽ:q̃ nũq; q̃q; turpis est. Agite itaq; põtifices et sacratis manibꝫ libꝛos euoluite:facta nr̃a reipublice q̃ sũt q̃rite:ꝛ p̃ncipẽ nostrũ necessitate publica laboꝛãtꝫ adiuuate. Et loquit̃ de libꝛis sibyllinis:q̃s ſz sibylla prisco tarquinio rege romanoꝝ p̃sentauit ꝛ pciũ accepit:vt dictũ est supꝛa. Uicꝰ aũt Aurelianꝰ a barbaris pũgnaturꝰ occurrit. Illoſq; nõ dijs falsis:sed deo vero etsi ab eis ignoro o pante:tribꝰ licet difficillimis bellis vicit. Primo nõ lõge a placẽtia. Secũdo iuxta amnẽ methauꝝ. Tertio ticinẽsibꝫ cãpis. Quo vltimo prelio tantã barbaroꝝ stragẽ debachatꝰ est:vt p̃ occisoꝝ multitudine victoꝛes victos insequi impedirẽt:adeoq; vsq; ad internitionẽ deleri sũt:vt ex exercẽtis militꝫ armatoꝝ vix sexta ps superfuerit. Victis itaq; in italia barbaris:aurelianꝰ romã reuersus est:ꝛ cuꝫ aliq;diu cure ciuiliũ negocioꝝ vacasset:animo ferus q̃escere nõ valebat. Erubescebat em̃ q̃ tãta victoꝛia clarus adhuc thetricus gallias magnã p̃ẽ imperij obtineret. Hic enim thetricꝰ vir ingẽtis ꝛ seueri animi occiso Victoꝛino q̃ gallias occupauerat:cogẽte exercitu purpuraꝫ induit: seq; impatoꝛẽ noiauit. Et cũ multa feliciter fecisset cõtra alemanos:ita vt ꝛ romanos formidolosos reddeꝛet:diu gallias tenuit. Sz cũ militũ suoꝝ supbiam et impudẽtiã vt hõ seuerꝰ tolerare nõ posset:reddere gallias romane reipublice cogitauit. Cũq; audisset aurelianũ rome impare:atq; victis barbaris se petere p occultas lr̃as eũ deꝑcatꝰ est:vt ab incepto minime desisteret:atq; supbissimũ ꝛ intolerabilẽ exercitũ in suã redigeret potestatẽ. Aurelianꝰ g̃ aduenies:thetrico ꝓdẽte exercitu absq; bello facile gallias recepit. Quibus receptis oẽm illũ exercitũ q̃ ad gallias ꝑsidiũ fuerat amoꝛuit:nõnũq; ꝓscripsit. Thetricũ vo lucanie p̃fecit:secuꝛiꝰ sibi ꝛ reipublice reputãs vix ingẽtis animi aliquã ptẽ italie regẽ:q̃ trãs alpes inꝛ gallos q̃ sp nouis rebꝯ studẽt regre. Uidẽs aũt Aurelianꝰ victoꝛ in occidẽte foꝛtunã sibi arridere:ꝓtra zenobiã ad oꝛientẽ trãsijt Ad qõ bellũ multa germanoꝝ auxilia atq; galloꝝ secũ traxit. Sz antecq; ad oꝛientẽ veniret:multa ꝟus bella cõfecit. Nã in tracia ꝛ illyrico occurrẽtes sibi barbaroꝝ copias strauit. Insup ꝛ gothoꝝ ducẽ cũ q̃nq;ginta militibꝫ boĩm sibi trans danubiũ obuiantẽ bello victũ occidit. His potitꝰ victoꝛijs:nobilissimã ciuitatẽ tyanã obsedit ꝛ cepit:in q̃ magna zenobie ꝑsidia cõꝑhendit. Hãc vrbẽ licet oĩ copia munita esset:attamẽ ob carbonis ciusdẽ vrbis ciuẽ ꝓditiõe in deditionẽ accepit. Quẽ statim impatoꝛ obtẽta ciuitate iussit occidi dicẽs. Ego p̃ie sue ꝓditoꝛẽ amare nõ potui. Necq; em̃ mihi seruare fidẽ potuisset:q̃ patrie nõ seruauit. Bõa aũt illius filijs suis restituit:ne q̃s criminaret̃ boĩem locupletissimũ diuitiaꝝ suaꝝ cã fecisset occidi. Recepta tyana antiochiã obsedit:quã zenobia occiso obdenacho in suã ptãtẽ accepat ꝛ vrbẽ ipaz ĩ triduũ tradẽti bꝰ cã romãis q̃ ĩ ipa erãt ciuibꝫ accepit. Hac igit̃ expugta cũ aliq̃ntulũ ibi exercitũ suũ recreassꝫ:ꝓtra zenobiã ꝓgressus:cuius aduentũ cũ zenobia ante p̃sensisꝫ:cũ suis copijs Aureliano occurrit: cũ quo difficillimo p̃lio conflixit:in quo milites romani multitudine ostiũ obꝛuti iam deficerent ac terga iam darent (vt ferũt bistoꝛici) quidã diuina foꝛma apparuit:qui romanos reintegrare preliuꝫ ꝛ denuo inuadere hostes iubet. Qui quasi diuinitus animati:versis habenis tanto impetu hostes inuadũt:vt quos p̃mo deuictos fugerẽt:fugere compellerẽt. Preterea ex alia pte exercitus pedites equites restituti sũt. Itaq; zenobie exercitus ex magna parte cesus:solutis ordinibꝫ fuga salutẽ quesiuit. Aurelianus suis aliquibꝫ diebus quiescere iussis quinto demũ die zenobiã insecutus:palmirenam vbi ipe confugerat venit:quã vndiq; obsedit. Alatronibꝫ tamẽ syris multa passus est in itinere incõmoda. ipaz aũt ciuitatẽ zenobiã credens obsidendã incredibili apparatu belli muniuit. Nã nulla pars muri erat quã binis vel trinis balistis relinqueret immunitatꝫ. In q̃ obsidione ipe Aurelianus fere sagitte ictu preclaratus est:cũ zenobia nõ quasi mulier se intra muros defẽderet:frequẽtiq; eruptiõe aureliani fatigaret exercitum. Cũ aũt diu iam obsidio pduraſſet:in qua nõ minꝰ obsessoꝛes q̃ obsessi fame ꝛ frigoꝛe laboꝛarẽt: Aurelianꝰ epl'am zenobie scripsit in hac fere sentẽtia. Aurelianꝰ ĩperatoꝛ romane vrbis ac receptoꝛ oꝛiẽtis:zenobie ceteriſq; quos societas belli tenet. Sponte facere debuisti ad q̃ nũc meis litteris iubeꝛꝫ Deditionẽ em̃ p̃cipio vite impunitate ꝓposita:ita vt tu zenobia cũ tuis vitaꝫ agas:vbi te senatꝰ sentẽtia collocauerit:gẽmas auꝝ ꝛ argentũ in romanũ erariũ conferas: Hac epistola recepta zenobia insolentius supbiusq; rescripsit q̃ eiꝰ tũc ꝑditio poscꝛet. Et quibꝫ iratus Aurelianus aucto exercitu atq; munitoꝛe ab extrinseco aliquẽ patrẽtur incursum:totis viribꝫ vrbem parat inuaderet auxilia que ab hostibus mittebanꝫ intercepit illa vsq; ad iternitionẽ deleuit. Quo timoꝛe saracenoꝝ ꝛ armenoꝝ innumerabiles copie que in subsidiũ zenobie veniebant ad ꝓpꝛia remearũt. Quibꝫ adusis auxilijs in q̃bꝫ zenobia sume spabat:iã se posse aureliano zenobia resistere desperauit. Quare sibi ꝛ filijs timẽs:ꝛ seueritatẽ aureliani valde foꝛmidãs clam ꝛ nocte vrbẽ cũ sibi carissimis

egrediēs ad ꝑsas fugere dispōebat. Qō cū audisset aurelian⁹ ab expeditis eqtib⁹ ipaz ꝑsequi iussit. a qb⁹ capta ad aurelianū est ducta. Fuit aūt inter milites ingēs seditio zenobiā ad penā poscentiū. sed aurelianus indignum existimās romanoz ꝓncipi mulieres occidere: militū tumultū grauissima ozōe cōpescuit. Et post paucos dies ciuitatē capiēs multitudini pepcit: eos solos iussit occidi quoz ꝙsiliū zenobiā ꝛ romanos ad bellū cōmouerat. Inter qs occisus est Longin⁹ phūs: q illa mgr̄o ad grecas lr̄as vsus fuerat. Reꝛuauit ḡ aurelianus zenobiā ad triūphū: vt popl̄i romani oculis esset ostētui. Pacato itaqz oziēte cū aurelian⁹ ad vrbē rediret parere ꝛ esse in Tracia firm⁹: qdā regebat egyptū ꝛ aurelianū se impatorē fecit. Ad quē oppꝛimēdū reuertitur. Nec illi defuit felicitas solita. nā vno ꝓlio victus fugit: ꝛ cū copias reparare vellet ꝛ nō valeret: laqueo sibi vitā extorsit. Princeps igit̄ aurelian⁹ toto orbe pacato ꝛ in suā redacto ditionē: victor romā ad triūphum est regressus. Qui triūph⁹ oīm q ātea rome fuerāt spectatissim⁹ fuit. In quo tres regū curr⁹ fuerūt. vn⁹ odonechi: scōus quē donauerat ei rex ꝑsaz: tertius zenobie auro argēto ꝛ gēmis ꝑciosis ornati. q̄rtus oz fuisse regis gothoz: q̄ vect⁹ est aurelian⁹ capitolū. Ipm aut̄ ꝓcedebāt elephāti. xx. tecti aureis gladiatoz septingēta paria. Deinde diuersaz nationū captiui. s. brceni: exonite: indi: batriani: arabes: hiberi: saraceni: ꝑse cum suis mulieribꝫ: gothi: alani: rossolani: sarmate: frāchi: sucui: vuādali: marchomāni. Cū his oīb⁹ natōnibꝫ signis collatis aurelian⁹ bello cōfixit. Sunt ꝛ mulieres multe in habitu virili inter gothos capte: que iudicabant de amazonū genere descēdisse. Postremo ꝓcedebat ipa zenobia ornata auro ꝛ gēmis ingētibꝫ: adeo vt ornamētoz onere laberet: vincti tñ erāt eius pedes auro: man⁹ manicis ferreis ligate: nec collo cathenula aurea deerat. Ultio seqbat aurelian⁹ in curru triūphali: circūstāte senatu ppl̄oqz romano. Quē seqbātur collegioz vexilla atqz legionū. Post q oīa seqbat victor exercit⁹ cū palmis ꝛ ramis oliuaz. Zenobiā aut̄ ista post triūphū ferūt in mag̃ veneratiōe cū filijs suis diu vixisse apud romanos data sibi possessiōe tyburi: q hodie zenobia oz. Quo tpe apō dalmatas (vt refert Eutropi⁹) septim⁹ quidā impiū sumpsit. Cūqz ꝫ illuz aurelian⁹ pareret exercitū: a suis ipe septim⁹ interfect⁹ est.

Cū ḡ post triūphū a bellozꝫ motu qeuissz aurelian⁹ circa res ciuiles ingēti animo vacare cepit: ꝛ vrbē q̄dez validiozibꝫ muris cinxit: ꝛ tēplū solis magnificentissimū cōstrui fecit. Optimas ꝛ seuerissimas leges edidit. ꝓmusqz ex romanis ꝓncipibꝫ dyadema more regio sibi imposuit: gēmis ꝛ aurata veste oīm. qō fere incognitum romanis moribꝫ erat. Prim⁹ porcine carnis vsū ppl̄o romano instituit. Sz post tot ciuiles exterasqz victorias adeo efferat⁹ est anim⁹: vt mlt⁹ nobiles ꝛ alios qs etiā ex senatu sola animi seuicritate interfecit. Quam ob causā magnā illā gl̄iam bellicā: qua ꝛ magnū illuz alexandrū ꝛ gayū iuliū cesarē aut cōquirat aut vicit cum duodecim annis. Un⁹ hoz bellicis victoriā indiā vsqz penetrauit. Alter decēnio gallias subiecerit: aduersus ciues q̄driēnio cōgressus. Hic aūt solis tribꝫ ānis romanū imp̄iū ab inuasoribꝫ recupauit: ꝛ nimia crudelitate substrauit: ita vt timeri cepit ꝓnceps optim⁹ nō amari. Fuit tñ parsimonia ita cautus vt amicos suos impator fact⁹ honeste ditauerit: ꝛ modice: vt minias tñ pauptatis effugerēt: ꝛ diuitiaz inuidias ꝓmonū moderatiōe vitarēt. De annona vrbi inferēda ne ppl̄s fame laborar̄et diligēt̄ puidit. Diccbat em̄ q hodie verissimū est: ppl̄o romano saturo nihil ꝑōt esse iocūdi.

Sexto aūt āno imperū sui cū parthicū bellū magnis copijs instruxisset: ꝛ iam in greciā trāsisset ad exeqndū ꝛ cuidā ministro aurelian⁹ tuisset iratus: ille timēs sibi libꝫ cōposuit: in quo scpta erāt noia multoz. etiaz potētū qs finxerat aurelianū occisuz. Quē cū oñdisset illis: credēres hoc illū interfecerūt. Mortuo igit̄ aureliano cum nō reliq̄sset filiū: exercit⁹ q in tracia crat retulit ad senatū de imparoze eligēdo. Idcirco qz nullū de his fiedū putabat: q reipublice tam necessariū ꝓncipem occidissent: verū tamē senat⁹ hāc eandē electionē ad exercitū remisit: sciēs milites nō libēter imparozes suscipe qs senat⁹ eligeret. Deniqz iam tertio hoc factū ita vt p sex mēses roman⁹ orbis imparoze careret. Cōgregato deniqz senatu velius gordian⁹ cōsul exhortatus est ꝑm⁹ in ꝙsilio pozās de eligēdo ꝓncipe: qz necessariū foze secū. d⁹ post eū Tacit⁹ noie inē senatores antiquioz. Locut⁹ est cōmēdās mirabiliē vtutes aurelia ni: ꝛ dolens de morte tam vtilis principis. Et cum ad huc loq conaret: omis senat⁹ vna voce clamauit. Tacite auguste dij te seruēt. te oēs eligimus: te ꝓncipē facimus: tibi curā reipublice orbisqz mādam⁹. Cūqz tacitus se excusaret: vt qz senex ꝛ nō aptus tante dignitati meri⁹ falconi⁹ q̄ post cū sedebat vir p:udētia ꝛ eloquētia clarissim⁹ surrexit dicēs nūqz senatū meliozē decisse sniam hac. s. senioze ꝓncipē factuz ꝛ virū: q̄ si pater oībus cōsuleret: nihilqz imatuz ab hoc: nihil ꝑperuz: nihil aspex: nihil in eo emēdādū: ꝛ ad suscipiendū imperiū ipm cōfoztauit. Post hec ꝑfect⁹ vrbis egressus ō curia ad ppl̄m q expectabat dixit Tacitū de voluntate oīm senatoz ꝓncipē cōstituū. Fuit aūt hic tacitus vir te parcissime: fabricaz pitissim⁹: marmoz cupid⁹: ve nationū studiosus: nec noctem vnq̄z intermisit q̄n aliq̄d legeret vel scriberet. Fact⁹ aūt imparoz oēs possessiones suas templis ꝛ fisco attribuit. Dicebat em̄. cū sit ꝑsona publica imparoz nihil ꝓuatū possidere debet. Et cum cōsulatū fratri suo florziano viro vtiq̄z ingenti a senatu ꝛ ppl̄o postulasset ꝛ nō obtinuisset: nihil displicētie ostēdit. Sexto aūt mēse imp̄ij sui militaribus insidijs occisus est: vel ꝑm alios morbo perijt. ꝓpe brevitatē tpis nihil magnificū agere valuit. Huic successit in imp̄io Florian⁹ frater ei⁹: nulla senat⁹ auctoritate sed ꝓprio motu q̄si hereditariū esset imp̄iū. Quod vix duob⁹ mēsib⁹ tenuit: ꝛ occisus est a militib⁹ in tarso cilicie: q audierāt rome a senatu ꝛ militib⁹ ꝓbum imparozē creatū. Fuit aūt hic florian⁹ fratri suo tacito in moribꝫ valde silis.

Probus igitur post ℍ.xiiij

Florianū romanū susceꝑit imperiū: vir gl̄ia militari illustris. Qui impare cepit anno dñi. cclxxx. Et imperauit annis sex mensibꝫ decē. fuit aūt e parmenia oziundus: sed rome semp nutrit⁹: ꝑimonio nō magno: clarus vtutibꝫ ꝛ ingentis animi. Nam adhuc adolescēs adeo vtutibꝫ bellicis abūdauit: vt valeriani imparoz ꝙ guissimi iudicio tribunatū militū adhuc imberbis acciperet: ꝛ in ꝓcessu tpis cū ingenti seueritate ac modestia ꝓmo gallias rexit: vbi fusis alemānis trās rhenū fugere cōpulit. Deinde affrice ꝓcōsulari ptāte ꝓfuit in qua normanoz gentē in ꝓuincia ꝓrumpētē bello strauit. Postmodū pānonias trāslatus sarmathas ꝛ gothos magnis cladibꝫ afflixit. Hic ḡ cū in oziēte esset fact⁹ imparoz etiā se plīmū excusauit: sed coact⁹ imperiū susceꝑit: romāqz veniens ab oīb⁹ susceꝑt⁹ est imparoz: ꝛ ꝙsideras erga se senat⁹ clemētiā: legē scpsit i qua senatui ꝓmisit: vt a magnoz iudicū appellatiōe ipi cognoscerēt: qō soli antea ꝓncipes cognoscebāt. Et ꝓcō-

sules etiã in ꝓuincijs ipi facerẽt ⁊ legatos ꝓconsulib⁹ darẽt. Voluit etiã ꝙ nlla lex ab ipatorib⁹ sancita vim legis hꝫet: nisi ꝑpus a senatu cõfirmaret. Et multa alia q̃ ꝑpus impatores facieb⁹ senat⁹ ꝓmisit. Publicis igit rebus rome dispositis ꝙgregato mag̃ exercitu gallias petijt: q̃ mortuo aureliano a germanis possessę fuerãt. Vbi cũ venisset tãta ꝓlia ⁊ tã feliciter cũ ipis barbaris gessit: vt infra modicũ tpus. lx. ciuitates expulsis inde barbar⁹ accepisset. Deiñ em̃ nõ lõge a remensi ciuitate generali bello tanta cede germanos afflixit: vt ex. cccc. milib⁹ vix tertia ps remaneret. Quo pacto paululũ recreat⁹ legionib⁹ suis barbaros insecut⁹ rhenũ trãsijt: et in germania romanor̃ castra collocãs ita eos deꝛuit vt nouẽ ex eor̃ regulis volũtarie ad impatorẽ Probũ venientes: añ pedes eius ꝓstrati venia peterẽt. Ille aũt obsides dare iussit: ꝑdãq̃ a gallis ablatã restituerẽt: et ciuitates destructas ab eis illis restaurarent. Que oĩa ipleuerũt. Jpisq̃ ꝙsentientib⁹ germania in ꝓuincie for⁹mã redacta. Deiñ illiricũ petijt vbi sarmatas ceteras q̃ gentes ita ꝓtriuit: vt ꝓpe sine bello cũcta recipet que a romanis abstulerãt. Post q̃ iter ꝑ traciã fecit: vbi oẽs gothos fama rerũ a ꝑbo gestar̃ territos: aut in dedi⁹tionẽ aut in amicitiã recepit. His pactis oriẽtẽ petijt: sed in itinere palsurio q̃dã latrõe potentissimo bello oc ciso: oẽm ysauriã liberauit. Deniq̃ tot⁹ tãta ⁊ ita ma⁹gna i oriẽte fecit: vt parthi legatos ad cũ mitterẽt sup⁹plices pacẽ postulãtes. Sz ⁊ narseo eor̃ rege q̃ per legatos suos munera magnifica ei destinauerat: ita rñdit. Miramur regẽ vr̃m de oĩbus q̃ nr̃a futura sũt tã pauca misisse. Quo rñso territi: obsides miserũt pacẽ q̃rentes. Exiñ ꝓbus ꝙ saturninũ q̃ egyptũ cũ ꝓte affrice ven dicauerat arma ꝙuertit. Fuit aũt hic ex genere gallor̃ cõtra eor̃ morẽ sapientissim⁹ ⁊ in bellicis reb⁹ exptissimus. Hic inuit⁹ ab exercitu impator est salutat⁹ ꝓtionem pulchrã ad eos fecit: insinuãs q̃ sunt impij picula ⁊ mortes: q̃ sibi oĩa cuenere. Nã vno bello a ꝑbo victus vitã ⁊ impiũ ꝑdidit. Postq̃ aũt ꝑbus omia in oriẽte sedauerat in ea ꝓculus ⁊ bonosus q̃s ꝑbus ad ꝑsidiũ gallior̃ in gallia dimiserat: apud agrippinã ꝛbem cõi animo impiũ sibi vsurparũt: ⁊ bachr̃atas gallias deiñ hispanias insup ⁊ britanniã occupauerũt. Qõ sentiẽs ꝑbus magno ꝙflato exercitu ex italia de roma gallias trãsijt: ⁊ in ꝓmo plio eos gẽtib⁹ spoliauit: in se⁹cundo reparo exercitu cũ barbaris eos deuicit: ⁊ illos duos ꝓncipes occidit. Ex quo rediẽs ad vrbẽ ꝑbus su⁹sceptus festiuissime a senatu ⁊ ppl'o gl'iosissime triũpha uit dieb⁹ q̃nq̃ spectaculis multis adhibitis. Post hoc cũ magnũ appatum feciss̃et ꝛ parthos ꝓgens illiricũ ⁊ postea smirnũ venit: ibiq̃ hyemãs cũ desideraret ad se cundãdũ solũ illud q̃ndã paludẽ desiccare: aliq̃b⁹ mẽ⁹sib⁹ totũ exercitũ ad ß occupauit. Qõ milites egre val⁹de tulerũt: cũ illos impator ꝑbus tpe pacis nõ patere tur esse ociosos: asserẽs annonã gruitã militẽ cõedere non debere. His addit guissimũ illud dictũ. Si vnq̃ cueniat salutare reipublice tps: milites nc̃arios non futuros. qõ ille anio cõcepat. Ex his milites se despici formidãtes: q̃ ꝓter frequẽtiã bellor̃ in romana repu⁹blica oĩa disponebant ꝓ libito: iam de ꝑbi nece tracta bant. Cõcitato igit tumultu vna die⁹ fugiente ꝑbum ad quãdã turrim cũ ibidẽ occiderũt: sepulchr̃ specio⁹sissimũ nibilomin⁹ ei ibi construẽtes. Eius aũt mortẽ senatus populusq̃ roman⁹ grauissime tulit. Nã vt ait Vespic⁹: ꝓmittebat ꝑbus seculũ aureu⁹ in quo nulla futura erãt bella.

Probo itaq̃ occiso ·Ꝟ·xv

succesit Charus nobili romanor̃ sanguine ort⁹: mo⁹ribus ⁊ vita clar⁹: q̃ p ciuiles ⁊ militares gdus ad pfectu rã puenerat. In q̃ quidẽ honore oĩm sibi amorẽ conciliauit. Cepit aũt impare anno dñi. cclxxxv. Et impera uit cũ filijs suis. ſ. charino ⁊ numeriano ãnis duobus quib⁹ filijs. ſ. Charino ⁊ numeriano cesaribus appellat⁹. Charinũ quidẽ ad tuendas gallias cum viris electissimis destinauit. Numerianũ vero adolescentiorẽ secũ duxit: ꝓcedẽs ad particũ bellũ iam a ꝑbo patũ: ſz anteq̃ illuc ꝓficisceret: sarmatas ꝑbi morte feroces effectos adeo vt nõ solũ illiricũ sed etiã italiã inuasuros minarent: vno prelio cõtudit. xl. milib⁹ ex illis occisis ⁊ plurimis captis. Quo bello ꝓfecto cũ ingẽti appatu parthorũ regna ingressus: ꝓmo mesoporamiã quã parthi occupauerãt recepit: ⁊ deiñ charras ppl'osissimã ciuitatẽ cepit. Verũ gl'ie auidus ad pseq̃ndũ parthos ꝓcedẽs: vt alicũ dicũt fulmine: alij vo morbo (vt referũt) vita functus est. Nã cũ in tabernaculo iaceret egrot⁹: trãsitur⁹bini tẽpestas exorta est: vt oĩa caligaret ita vt alter alterũ nõ videret: trãsitq̃ tonitruũ factũ est: vt multi horore exanimarent. Eo aũt mortuo Numerian⁹ filius ei⁹ ab oĩbus impator salutat⁹ est. Quãuis em̃ charin⁹ frater ei⁹ maior esset etate: hic tamẽ vtutib⁹ clarior valde morigerat⁹ ⁊ maxime eloquẽtie: ⁊ in vsib⁹ cõponendis omnes sui tpis poetas vicit. Dic ergo cõsensu oĩs factus impator: cũ victor ad vrbẽ exercitũ reduceret: ce pit oculor̃ dolore grauari: ita vt in lectica vndiq̃ clausa portaret⁹: ne a sole vel puluere visus ledereť. Qui cũ sic deferret⁹ factiõe apri soceri sui qui romanũ intendebat impium vsurpare: occulte occisus est: ita vt p multos dies mors eius exercitib⁹ qui lectica sequebañ⁹ occulta maneret. Cũq̃ interrogaret⁹ aper de statu ei⁹: re⁹spondebat bene valere: ſz nõ posse adhuc videri: ne aer oculos eius offenderet. sed cum post aliq̃s dies fetore cadaueris res ꝓdita esset. Aper cui⁹ dolo numerian⁹ putabať occisus capt⁹ ante signa legionũ manu dyocletiani interfect⁹ est. Charin⁹ autẽ chari filij ⁊ fra⁹ter numeriani in gallia degens: omib⁹ sceleribus ⁊ voluptatib⁹ animũ dedit: ⁊ pfectũ pretorij fecit quẽdã sceleratissimũ: quẽ stupror̃ ⁊ libidinũ semp habuerat so cium. Audiens aũt pater charus turpẽ eius vitã dicebat illũ nõ esse filiũ suũ. Statueratq̃ in locũ filij subrogare in partib⁹ occideralib⁹ Constãtiũ patrẽ constãtini magni: cum tũc esset dalmacie presesvir optimus ⁊ charinũ filium suũ occidere. Sed morte ꝑuent⁹ non valuit exequi. Sed dyocletiano facto post Numerianum impatore reuertẽti de partib⁹ oriẽtis: cum occurreret cum magnis copijs volens sibi impiũ defendere ipe charin⁹: post plura prelia adinuicẽ gesta in dalmacia: demũ suo exercitu ꝑditus vt ei exosus occubuit: ⁊ dyocletiano se dedit.

Ad sũmos pontifi ·Ꝟ·xvj·

ces qui a temporib⁹ valeriani ⁊ galieni impator̃ vsq̃ ad temp⁹ dyocletiani cathedrã Petri tenuerũt verten do stilum. Sixto pape martyrio cõsumato: cui⁹ btus Laurenti⁹ diaconus fuit: sub Decio: mõ quo supradicti est: successit dionysi⁹ in papatu. Qui dionysi⁹ parrochias diuisit. vñ. xiij. q. j. ipe sic inqt. Eccl'ias singlis pb̃yteris dedim⁹ parrochias: ⁊ cymiteria eis diuisimus: ⁊ vnicuiq̃ ius ꝓpriũ habere statuim⁹: ita vt nullus alterius parrochie terminos aut ius inuadat: sed vnusq̃sq̃ terminis suis sit ꝙtent⁹: ⁊ talie eccl'iam ⁊ plebẽ sibi cõmissã regat ⁊ custodiat: vt añ tribunal eterni iudicis de oĩbus sibi cõmissis rationẽ reddat: ⁊ nõ iudiciũ sed gloriam ꝓ actibus suis percipiat. Hec ibi.

Hic post annos duos t menses sex martyrio coronat in vrbe. Huic aūt successit Felix p̄mus natōe romanus. Qui statuit sup memorias martyrū missas celebrari. Sedit aūt annis duob mēsib decē: ex p̄egenitus cōstantio: t de regiōe capri thauri. Hic fecit basilicam in via aureliana miliario ab vrbe. t martyrio coronat ibi sepultus est. Post quē cathedrā petri suscepit Eutician natiōe tuscus: de ciuitate Luna. Et pontificatū tenuit annis. vij. mēsib. x. dieb. iij: Hic ꝓstituit vt fruges seu p̄mi fructꝰ benedicerent sup altare. Et vt sctissimꝰ t humillimꝰ. cccl xij. martyr coꝛpora p diuersa loca manu ꝓpria sepeliuit. Instituit insup vt q̄cunq martyrē sepelirer: sine dalmatica vl' collobio nō sepeliret. Demū martyrio coronat sepultus via appia cymiterio calixti. Eū secutꝰ est in sacerdotio sūmo eccl'ie Gayus natōne dalmata. hic cōstituit vtrad oēs ordines gradati clerici ascēderēt p̄ interstitia tēpoꝛ. Hic etiam ait. ij. q. vij. Pagani vel hereticī siue etiā iudei nō p̄nt xp̄ianos accusare aut vocē infamatōnis inferre. Itē statuit q̄ clericos apud seculares iudices nullꝰ accusare p̄sumat. vt habet. xj. q. j. Nemo. Et q̄ difficiliores questiōes vt de fide semp ad apl'icā sedē referunt. s. decidēde. Qui post annos. xj. t mēses. ix. et dies. xj. martyrio coronatꝰ est. Etq̄ successit Marcellinꝰ papa natiōe romanꝰ. Hic sub p̄secutiōe dyocletiani t maximiani a paganis rome cōp̄hēsus: et ad templū adductꝰ vt idolis imolaret: timoꝛe mortis deuictꝰ thura idolis iposuit: qui recedēs t recognoscēs peccm̄ suū ꝓgregato ꝓsilio aliquoꝝ epoꝝ t sacerdotuꝝ publice ꝓfessus est peccm̄ suū: submittēs se iudicio coꝛ Sed rnderunt. Prima sedes a nemine iudicabit: oꝛe tuo iudica causam tuam. Et oꝛe tuo iustificaberis: et oꝛe tuo condēnaberis: noli iudicari nr̄o iudicio. Negasti tu: negauit t petrꝰ mgr̄ tuus. Et q̄s apl'oꝝ ausus fuit cum iudicare: sed egressus foras fleuit amare. Tu ergo in teipo collige causam tuā. xxj. dis. Nūc aūt. Et q̄ ibi dr̄: coactus imposuit thura idolis: intelligit de coactiōe cōditionata nō absoluta. vt dr̄ glo. al's non peccasset. Marcellinus igit in ꝓcilio ait. Ob scelus idolatrie iudico me deponēdū t anathematizo oēs q̄ coꝛpꝰ pus meū tradiderit sepulture. Pergēsq̄ ad dyocletianū est postq̄ cathedrā petri tenuerat annis. vij. mensib. vij. t diēb. xxv. Cū aūt coꝛpus eius p. xxx. dies iacuisset inhūatū appuit btūs petrus marcello successori suo in visu dicēs. Quare coꝛpꝰ meū ꝓmittis inhumatū iacere. Cūq̄ ille rnderet coꝛpꝰ suū tādiu humi recōditū: declarauit ei Petrꝰ: q̄ de marcellino loq̄rer: Qui marcellꝰ: dñe (inq̄t) ipe anathematizauit q̄ cū sepelirent. Et petrꝰ ad eū. Nescis q̄ scriptū est. Qui se humiliat exaltabit. Vade igit t sepeli eum iuxta me. qō t factū est. Hic aūt marcellinꝰ (vt hr̄. xxv. q. j.) sic ait. Omne qō irrep̄hēsibile est defendit catholica eccl'ia. Iniustū iudiciū etiā diffinitio iusta regio metu vel iussu ordinata a iudicib nō valeat neq̄q̄ qō cōtra cuāgelicaꝝ vel ꝓphetica vel doctrinā apl'icā: cōstitutionū ve coꝛuꝝ vel sanctoꝝ patꝝ actū fuerit stabit. Et qō ab hereticis vel infidelib factū fuerit oīno cassabit. Nec ibi. Marcellus aūt marcellino successit. Dicit tn̄ Vincen. in spe. byst. q̄ fm cronicas romanoꝝ pōtificū marcellino p martyriū sublato. Vacauit papatꝰ ānis. vij. ꝓpter imanitatē p̄secutiōis dyaclet iani. Postea marcellꝰ creatus instituit titulos cardinaliū. xxv. natiōe romanus fuit. Qui etiā statuit clericū ad iudiciū secl'are a quoq̄ nō esse trahendū. xj. q. j. Clericū. Cū aūt q̄dā die imperatoꝛē dyaclet ianū ꝓcedēte cum solēni appatu per vrbē modeste argueret: t conq̄rerēt de iniusta p̄secutiōe cōtra xp̄ianos ꝓ republica exoꝛātes: fustib cū cedi iussit Et domū venerabilis femine Lucine quā ipe marcellus ad p̄ces eiꝰ eccl'iam ꝓsecrauerat stabulū fieri mandauit. ibiq̄ marcellū ad custodiā animaliū deputari. Qui post annos q̄nq̄ t dies. xxv. migrauit ad dñm.

Post hūc suscepit regendā eccl'iam Eusebiꝰ natiōe romanꝰ. Sub cuiꝰ pontificatu fm aliq̄s dicit inuēta sancta crux xp̄i hierosolymis. Un̄ ab ipo dr̄ institutuꝝ festū de inuentiōe crucis. vt hr̄ de conse. di. iij. Crucis. Ab alijs tn̄ dicit inuēta tpe Siluestri pape. Hic inter cetera statuit dicens. Prius oportet oīa legib exoletis reintegrari t eccl'ias: q̄ sibi sublata sunt cuꝝ oīi ꝓuilegio restitui. Et postmodū nō sub augusto tēpoꝛe spaciū ei indulgeat. iij. q. ij. vide ibi glo. Hic post ānos duos t menses. xj. t dies. xxv. migrauit ad dominū.

Sedē aūt ei⁹ accepit Melchiades papa: natione affer. Qui instituit vt die dñica vel feria q̄nta nō ieiunarent a fidelib. Nō q̄ hoc de se sit malū: sz ad tollēdaꝝ superstitionē gētiliū t obseruātiam vanā hereticoꝝ. vt di. xxx. Si quis. Hic post annos tres t mēses sex t dies octo martyriū suscepit. Notandū aūt q̄ in computatiōe numeri annoꝝ quib p̄fati tenuerūt pontificatū. Vincen. in spe. byst. discordat a martino in cron. Nam vbi Vincen. dicit Stephanū papā q̄ fuit ante sixtū sedisse annis. vij. Martinꝰ ponit annis. iiij. Et vbi Vincen. asserit dionysiū p̄fuisse annis sex. Martinus ponit annos duos. t vbi Vincen. assignat vnū annuꝝ Eutician o: martinꝰ scribit annos. vij. t mēses. x. t vbi Vin. dicit de Eusebio cathedrā tenuisse ānis. vij. martinus dicit de annis duob.

Capl'm. ix.

Et martyrib⁹ qui passi

d sunt in diuersis locis tēpoꝛe p̄fatoꝝ impatoꝛum. Et p̄mo tēpoꝛe Claudij imperatoꝛis. Uenit de p̄side partib quidā nomīe Marius t eius vxoꝛ Martha cum duobus filijs. s. audifax t abacuc xp̄iani viri romā ad oratiōnē apl'oꝝ. vt refert Vincen. in specu. byst. li. xij. Hi cum coꝛpa sanctoꝝ solicite per carceres t sepulturas req̄rerēt: veniētes in castrū trāstyberim inuenerūt sanctū Quirinū in carcere: qui iam multa vbera ꝓ xp̄o fuerat ꝓpessus t facultate sua nudatus. Et mittētes se ad pedes eius vt oraret p̄o eis. ceperūt ei ministrare de facultatib suis: lauare pedes coꝛū qui constricti erāt in carcere t aqua in capita sua t filioꝝ suoꝝ effundere. s. ob deuotionē. Eo tempoꝛe Claudius diulgato p̄cepto vt chr̄istiani punirent: renuit. cclxij. xp̄ianos: q̄s iussit extra muros porte salinarie duci: ibiq̄ in amphiteatro inclusos a militibus sagittis interfici: quoꝝ coꝛpa marius t martha cū filijs sepelierūt. Deinde venientes trans tyberim ad castrum requirēdo sanctū Quirinū: qui nocte fuerat gladio occisus t iactat⁹ in tyberim: requirētes inuētum coꝛpus sepelierūt. Audiētes aūt prefati in quodam cenaculo multitudinē chr̄istianoꝝ psallentiū pulsantes cum gaudio intrauerūt. Datisq̄ osculis admiscez t oratiōe fusa: manserūt ibi abscōditi per duos menses. Interea Claudius impatoꝛ tenuit valentinū p̄sbyterū q̄ multos trahebat doctrina sua ad fidem. Et post biduū de carcere t compedib eductū: fecit sibi p̄sentari. Interrogatusq̄ ab impatoꝛe de dijs coꝛū quare nō venerarer: respondit. Jouem Mercuriū t alios fuisse miserrimos homines sceleribꝫ deditos. Cōmendansq̄ plurimū doctrinā chr̄isti: t exhortans ad eam

suscipiendā: vt terrenū regnū pleni⁹ possideret: ⁊ cele/ ste postea cōsequeret. Dixit imperator ad barones suos Quā rationabilia iste psuadet nob. Sed instinctu di/ aboli dixit vnus ex illis. Seduct⁹ est imperator. Propē quod timēs imperator displicere suis familiaribꝫ q̄ infi deles erāt: retraxit se ⁊ dedit valentinū in man⁹ asterij vt inducer et cum ad sacrificandū mollibꝫ sermonib⁹. Ingressus igit valentin⁹ in domū Asterij magni viri in curia imperatoris: positis genibꝫ orauit dicēs. Deus oīm creator q̄ misisti filiū tuū vt nos de tenebris ad lu cem p̄duceret: conuerte domū istā ⁊ da ei lumen vt co gnoscant te deū vez trinū ⁊ vnū. Audiēs hec asterius ait. Miror te virū prudentē vt dicas xp̄m vez lumen Cui valentin⁹. Vere lumē est verū illuminās oēm ho minē venientē in hunc mūdū. Et asteri⁹ ad eū. Si illu minat xp̄s oēm hoiem: illuminet filiā meā obscuratā ⁊ faciā quodcūqꝫ p̄cipies. Valetin⁹ ḡ fusa oratiōe cum lachrymis: ponēs manū sup oculos eius illuminauit eā. Quo facto asteri⁹ cōpunctus ad fidē post triduanū ieiunīū sibi indictū baptisma recepit cū vxore sua ⁊ oī domo sua numero fere. xlvj. ⁊ oēs xp̄ianos quos aste/ rius tenebat in carcere relaxauit. Que postqꝫ gesta sūt: marius ⁊ martha venerūt cū gaudio ad domū ei⁹ gra tias deo agētes. Et pactis diebꝫ. xxxij. Claudius impe rator audiēs asterū p̄ncipē xp̄ianoꝫ factū: irat⁹ valde dimisit cū cū familia ad ciuitatē hostie: ubiqꝫ diuersis cruciatibꝫ exanimatū occidit. Valentinū vo fustibꝫ ce sum mādauit decollari. Marīū vo ⁊ vxorē eius et fi/ lios sibi p̄ntatos tradidit mustiano vicario: iubens vt sacrificare faceret vel supplicijs interire. Qui iussit eos fustibꝫ cedi: deinde in eculio suspēdi: ⁊ ignem ad latera eoꝝ poni: ⁊ vnguibꝫ ferreis radi. Deinde man⁹ mario ⁊ filijs p̄scidi. Martha aūt sanguinē mariti ⁊ filioꝝ colligens cū gaudio caput suū liniebat. Demū p ciuita tem circūduct⁹ decollati sunt. Martha vo in limpha necata. Quoꝝ etiā corpa vt sepultura carerēt tyrānus mādauit incēdi. sed quedā matrona nomie Felicitas corpa illa semiusta rapuit ⁊ p̄dio suo sepeliuit: ac etiā martham de limpha leuatā. Cū claudius diuulgasset edictū p orbē de colēdis idolis erat quidā pontifex ido lorū in Terracyna ciuitate cāpanie noīe Firmin⁹: qui p singulos annos die Kalendaꝝ Januarij q̄si p salute reipublice ⁊ p̄ncipū suadebat hoibꝫ crudelē audaciam exercere. Nā añ p̄fatū tēpus nutriebaꝫ iuuenis octo vel sex mēsibꝫ in delicijs ⁊ lasciuijs ad interfectionē suā Exacto aūt tpe armat⁹ ⁊ ornat⁹ ascendebat in montē marinū: ⁊ accepto equo p salute reipublice ⁊ p̄ncipum ⁊ ciuiū salubritate: ⁊ vt nomē haberet gl'ie ipē se i mor tem p̄cipitabat. Cui⁹ corpus cū grandi honore collige batur: ⁊ ad templū p̄ducebaꝫ apollinis ⁊ incēdio con sumebaꝫ: ⁊ cineres ei⁹ p salute reipublice in tēplo con seruabaꝫ. Eo tpe cesarius ex affrica terracynā veniēs latuit ibi vsqꝫ ad kalēdas ianuarij apud quendā xp̄ia nū: cū quo vigilijs ⁊ orōibꝫ vacabat. Die autē p̄norata cū vidisset sup̄stitionē crudelē in quodā iuuene lucia/ no exerceri: clamare cepit. Viri sapiētes q̄d facitis stul tum scel⁹: ve reipublice ⁊ p̄ncipibꝫ q̄ cruciatibꝫ delectā tur ⁊ effusione sanguinū: vt q̄d p̄ditis aīas diabolice fraudis deceptiōibꝫ. Tūc Firmin⁹ pontifex iussit illuz teneri ⁊ in custodia publica retrudi. Qui per triduum macerat⁹ traditus fuit Leoncio cōsulari ⁊ duct⁹ vin/ ctus ⁊ nud⁹ ad templū apollinis. Ad quod cū appro/ pinquaret subito ruit: ⁊ Firmin⁹ ibi oppressus ⁊ mor/ tuus est. Iterū cesari⁹ in custodia macerat⁹ ⁊ capillis suis rectus: q̄ nudus erat. Et angel⁹ dñi eum die no/ ctuqꝫ custodiebat in medio fori est adduct⁹. Illicoqꝫ ca dens in terrā adorauit dñz Factaqꝫ est lux sup eū sicut chorruscatio ⁊ p̄texit eū. Videns hoc Leonci⁹ ait. Vere dñs de⁹ est quē Cesari⁹ p̄dicat: ⁊ misit se ad pedes ei⁹: exuensqꝫ se clamyde sua induit eum: petens corā oīi populo baptismū. Quo recepto: ac etiā corpez sanguie dñi p. Julianū p̄sbyterū cum gl'ia tradidit dño spiritū

Porro Luxuri⁹ p̄mus ciuitatis: tenens sanctos ce sariū ⁊ iulianū dedit sniaz, cōtra eos: vt ambo i saccū missi in mare p̄cipitarenꝫ. Ad quē luxuriū ait cesari⁹: Me quidē aqua que regenerauit quasi filiū suū ex se renatū suscipiet: vt ipsa me mō martyrē faciat cum p̄ze meo iuliano. Te aūt hodie cōeder coiuber: vt sciat oīs hec patria q̄ vindicat dñs sanguinē seruoꝝ suorum ⁊ ꝛginū quas ignibꝫ cōcremasti. Eodē igit die quo mer si sunt: eiecti sunt ab vndis ad litt⁹: vbi etiā iacebat lu xurius totus turgidus serpēte p̄cussus. Nam cū equo sedens in villā ad prandiū festinaret: ⁊ iuxta arborē p̄teriret: p nequicia sua euenit vt illaberē serpens in/ ter collū ⁊ caputū tunice eius: ⁊ intra tunicā ventrem eius ⁊ latera suis morsibꝫ laniaret: ita vt p ventrē vsqꝫ ad corpus ueniret. Jacens ergo tot⁹ turgid⁹ antecqꝫ expi/ raret: vidit oculis suis ambos psallentes: ⁊ cū honore digno corpa eoꝝ vndas deferentes. Quoꝝ corpa colli gens Eusebi⁹: qui cū ipso habitauerat sepeliuit iuxta terracynā sub kal'. Nouēbris. Et post q̄nqꝫ dies cū eu/ sebius ad sepulchra eorū orar et: ⁊ multos ad eum con fluētes doceret ⁊ baptizaret eos felix p̄sbyter. Audiēs hoc Leontius fili⁹ leontij cōsularis: fremēs de mor te p̄dicta patris: fecit illos capi: ⁊ nolētes sacrificare ido/ lis fecit eos decapitari ⁊ in fluuiū iactari. sed corpa co rū ad litt⁹ delata sepulta sunt iuxta corp⁹ cesarij.

Sub p̄ncipe aure ·H·i·

liano in territorio tricassino: vt refert Uin. in spe. hyst. passus est sanct⁹ Seuianus siue sauinus. Nam cū au disset imperator aurelian⁹ multos per eum cōuerti ad fi dem: misit plures ministros ad eū capiendū: qui timē tes nō appropinqbant ei. Et mittēs iterꝫ mlto plures sponte venit. Cum aūt inuenisset eū in fide constātissi/ mū iussit eum in carcerē trudi: ⁊ a q̄dragintaocto mi/ litibus custodiri. Quos cū cōuertisset ad xp̄m: aurelia nus decapitari mādauit. Sauinū vo manus ⁊ pedes ligari: ⁊ ad vectes ferreos cedi: ⁊ in capite ei⁹ cassidem ignitā mitti: ⁊ postea in ignē proiici. Et quib⁹ nil lesus est. Post q̄ fecit cū a militibꝫ sagittari: sed sagitte emi/ se in aere suspēse manētes eū nō cōtingebāt. Cum aūt ei imperator insultaret dicēs. Ubi est deus tuus liberet te nūc si potest de his sagittis: aut ō manibꝫ meis vna ex sagittis reuersa retrorsum oculū imperatoꝛ ꝓcutiēs excecauit eum. Iratus imperator iussit eum vinci ca thenis a multis militibus in carcerem mitti. Sed ip/ so orante milites illi excecati sunt ⁊ cathene confracte Ille ergo liber fact⁹ a vinculis egrediens ciuitatē: pue nit ad ripā fluuij. Quo orāte aqua cōgelata est qua/ si petra fluuio trāsito orauit: vt celeri⁹ iuberet cū dñs coronari. Et ecce milites q̄rētes eum velociter appro/ pinqbant vt eū decollarēt. Cum aūt timerēt dixit eis Uenite ⁊ portate de sanguine meo imperatori: vt videat gloriā dei. Decapitatus aūt sanctus dei caput suū por tauit in manibꝫ suis. Et militibꝫ portātibꝫ de sangui/ ne eius in lintheolo imperatori linitis oculis sanitatem recepit. Dic Sauinus cum adhuc gentilis legisset seu audisset hunc versum Psal. Asperges me dñe ysso po ⁊c. orauit vt sciret expositionē eius. Cui angel⁹ ap/ parēs ait. Cum aspersum fuerit caput tuū crisma mū

daberis: z cū mūdat⁹ fueris aqua viua in nomīe iesu xpi candidior eris q̄ nix. Un̄ z baptisma suscepit. Baptizatus aūt iuxta fluuiū secbarie. faccaq̄ postmodum ozōe figens baculū in terrā cozā multis: baculus ille ramos frondes z flozes subito ꝓduxit. Ex quo miraculo mille. xvij. boīes cōuersi sunt ad xpm.

Refert etiā Vincē/ ·H·ij.

tius in spe. hyst. de cribꝫ iuuenibꝫ fratribꝫ vno ptu matris exortis. f. speosippo: eleosippo: z meleosippo. Qui litteris edocti cū ab auia coz leonilla ad cōceptū idolozū exhortati fuissent: z ad oratiōnē dñi iesu xpi veri dei z creatoris cunctoz ꝙuersi ad fidē baptizati sunt a sancto Benigno ꝑsbytero. Ui ḡ lingonicā ciuitatē ingressi impante aureliano interrogati de cultu coz ab infidelibꝫ: constāter z publice fatebant se esse xpicolas z cecos z insensibiles forequi metalla z statuas adorabant arguebāt. Exurgēs aūt Quadrat⁹ ꝑses speosippū z eleosippū in faciē eos pugno ꝓcussit iratꝰ. Ipi em̄ tm̄ duo locuti fuerāt. Dolens aūt meleosippꝰ exclamauit p̄sidi dicēs. Cur me hoc dono ꝓcussiōis cū fratribꝫ meis participē non fecisti: sed in illis optabile p̄ncipiū passionis oftēdēs me a sancto cōsortio seqstrasti: vnanimes in xpi confessione sumꝰ: equalit̄ de xpi remuneratōe ꝓuestrā ꝓfidiā gratulamur? Quibꝫ q̄dratus prefes Hodie ait ꝓ conceptu deoz nostroz diuersis supplicijs facia interimere. Auia aūt coz Leonilla cū lachrymis z osculis cos virilit̄ exhortabat vt ꝑsisterent in xpi ꝓfessiōe. Cū ergo nollēt sacrificare idolis ligatis manibꝫ sursum z pedibꝫ deorsum in vna arboze suspensi sunt. Tātaq̄ tormētoz adinuentōe sunt extensi: vt pene putarent a mēbroz cōpagine separari. Meleosippus aūt insultabat iudicibꝫ dicens. Saluator nr̄ dñs iesus xpus pepēdit ꝓ nobis in ligno affixꝰ clauis: nos ḡ eius famuli pendētes in stipite crucis signaculū adepti gliosi martyres efficimur. At illi dixerunt. Nō in ista arboze sed igne cōsumemi. Depositi igit̄ ligatis manibꝫ z pedibꝫ ꝓcti sunt in copiosum ignē: sed illesi ꝑmanserūt laudātes deū: z tortores irridētes. Uidētes aūt chozos angeloz stantes iuxta eos ꝑpatos ad recipiendū eos. flexis genibꝫ orātes ꝑciosas aias deo reddiderūt. Uidens aūt quedā mulier Jouilla nomīe tam ꝑciosam coz cōsumationē: spreto maritali cōsortio: paruuli q̄z z vnici filij dulcē relinquens amplexū: inter incredulitatis turbas adhuc in ꝓsecutiōis ardore cōmoras veloci cursu ꝓperās exclamauit dicēs. Ex ego xpi ancilla sum: z xpm vez deū esse ꝓnūcio: z idola vestra despicio. His dictis comprehēsa z p capillos suspensa: multisq̄ afflicta supplicijs: cū negare xpm recusaret vna cum leonilla ꝓfata gladio necate sunt.

Exinde Benignꝰ ꝑsbyter post cōuersionē multoz̄ p̄ ꝓdicationē suā: z idolis tēpli ad nihilū redactis oratione sua: post diuersa supplicia angelo in carcere cum visitāte. demū martyrio vitā finiuit. et colūba visa est egredi ab eo in celū odore inde securo.

Simphorianꝰ quoq̄ ·H·iij

precibꝫ p̄ris sui Fausti nobilissimi viri cū esset triennis a ꝑfato sancto benigno baptizatꝰ est: z a sancto Andochio de fonte leuatus. Nic aūt andochius cum xpum publice ꝓfiteret Senonis ab aureliano cū sancto Tirso post plura supplicia in ignē iniectus: sed nil lesus tādem vsq̄ ad mortem colla coz vectibꝫ ferīunt. Predictus aūt Simphorianꝰ adhuc puer tāta extūc sanctitate pollebat q̄ senioz vitā anticipās in celesti ꝙuersatione z diuine legis studio ꝓmanebat. Cū ḡ aurelianꝰ imperator a senonis diuitonē ꝓperaret: ꝓsulārē heraclīū duxit. vt sicut vbiq̄ faciebat: ita z ibi oēs xpianos aut sacrificare idolis aut mori cōpelleret. Cū ḡ tūc pagani festū veneris mira insania celebrārēt: z statuā ciꝰ i curru cozā heraclio deportarēt. Simphorianus affuit z nolens eam adorare diu cedit z carceri mancipat. Et cum educt⁹ de carcere diebꝫ singulis heraclio offerret ad sacrificandū monitꝰ: nullatenꝰ acquiescebat dicēs Si piculosum est q̄tidie ad ꝓfectū aie aliquid nō addere: ꝯto piculosius est a salute discedere: vitā quam xpo redditurꝰ sumꝰ ex debito soluamꝰ ei ex voto. Sera penitudo est sub iudicis timuisse cōspectu. Munera vra fucati mellis ꝓmixta dulcedine male credulis mentibꝫ venena ꝓturiūt. Cupiditas vra oīa habēdo nil possidet. q: diabolicis actibꝫ obligata miseri lucri cōpediꝫ detinet. z gaudia tēpoz vestroz in similitudine vitri cum ceperint splendere frāgunt. Tūc iudex ira succensus data sentētia iussit ministro vt simphorianū deos z ꝓncipes blasphemantē occideret: sicq̄ deoz z legum iniuriā vindicaret. Cūq̄ duceret ad locum martyrij: z venerabilis mater sua de muro hortaretur ne timeret: morq̄ gladio decollatus est: z a xpianis sublatꝰ alibi sepultꝰ est. Ubi tanta miracula videbant fieri vt etiā paganis mirātibꝫ in maximo haberetur honore. Et Gregoriꝰ turoñ. narrat ꝙ cū quidā xpianꝰ eres lapillos de loco vbi decollatꝰ est cū sanguine eius collegisset: z in quadā capsa argētea in ecclesia cuiusdā castri collocasset: castro illo cuz eccl'ia ipa igne cōsumpto tpe Clodouei regis francoz: capsa illa argentea illesa repta est. Rome q̄z sub ꝑside antiocho puer Agapitꝰ vt xpianus captꝰ in carcerē trudit: p dies q̄tuor sine cibo z potu dimissus: sed a deo ꝓfortatꝰ Postea p̄ses iussit p̄unas ardentes capiti eiꝰ imponi. post q̄ fumū deterrimū fieri ipmq̄ agapitū nudatuz capite deorsum suspēdi: sicq̄ dimitti solum: donec corpus eius nunciaret a feris z auibꝫ devoratū. Attalus autem cozniculariꝰ qui ꝓius ei suaserat in carcere: vt a stulticia sua recederet ne ī tormētis florē sue iuuētutis amitteret. Post quatruoz dies iuit ad locū vbi martyr suspēsus manebat: vt nunciaret p̄sidi si adhuc viueret. Qui inuenit eū in veste candida supfumū deābulantē z psallentē illud. Nō moriar sed viuā ꝛc. Angelus em̄ dñi soluerat z cum sanauerat. Attalꝰ ergo stupens ad hec nūciauit p̄sidi dicēs. Credo ꝙ magnus est deus xpianoz: nec sit alius deꝰ ꝓter eū. Cui p̄ses. Seducēs es z hoc imperatori notū facia. At ille respōdit libentissime cū agapito penā se sustiere martyrij. Precepit post hec p̄ses agapitū expoliari z aquā bullientē in ventrē eiꝰ mitti: sed frigida fiebat. Cūq̄ puer p̄sidē arguēret: cecidit p̄ses de tribunali: z clamauit dicēs ministris. Curritе z subuenite mihi: quia coruscus ardeo. z q̄d iniuste egi de martyre puero magni et eterni dei Agapito iuste recipio. Quo dicto expirauit. Hoc audiēs aurelianꝰ iussit eū exponi leonibꝫ. Ministri ergo ducētes eū ad vrbem penestrinā in amphiteatro leonibꝫ ꝓiecerūt. Qui mox depositā omni feritate pedes eius linxerūt. Tūc populo circūstāte z deū glorificante rapiētes eum ministri sceleris nō longe ab vrbe educētes gladio percusserūt. xv. Kalendas Septēbris.

Sub aureliano q̄z imperatore apud ychoniū ciuitatem ysaurie passio sancti charionis z filij eiꝰ qui ꝓmū igneo ferro supposit̄ deinde craticulā suppositꝰ pruinis z oleo sup infuso constāter superauerunt. Postea tā frixoriū q̄z suspensionis in eculeo ac ignis penas passi. malleo ad extremū ligneo manibꝫ eoz cōtritis: in lan

dem oipotētis dei spm emisekūt.

Sub numeriano aūt ·H·iiij

impatore passi sunt plures ī diuersis locis ꝑ noīe xpi. Et rome qdē sub pfecto Celerino passus est maur⁹: nō quidē ille q̄ fuit discipul⁹ sancti bñdicti: sed alter qui ī affrica existēs parētes hñs fideles: subam multā parē tū suoꝝ pauplbꝫ erogauit: z oratiōi insistens dei inspiratiōe vitā monasticaz assumpsit. Et. xvij. annū agēs romā venit vt apl'oꝝ limina visitaret. Ubi audiēs vocem rabidā celerini xpianos psequētis: de vrbe se subtraxit z in spelūca latuit. Post tres aūt menses media nocte sopor⁹ post oratiōnē vidit virū splendidissimū virgā ferētē in manu sua quasi aureā sibi dicētē. Surge maure: q̄ nō te desperit de⁹ quē diligis ex toto corde: z sine mora vrbē ingredere. Quod cū fecisset deprehensus q̄ esset xpian⁹ pegrin⁹: ductus est ad pfectum celerinū. Et cū inuitar⁹ ad sacrificia recusaret asserens ea vana z fragilia idola eoꝝ: iussus est in ceulio suspendi: z vngulis radi: laterib⁹ q̄z ei⁹ laminas ignitas apponi: z demū capite trūcari. De sctō Babillo cū tribus pueris referēte. Uin. in spe. hyst. li. xij. c. xxx. Cum numerian⁹ impator apud Antiochiā demoniis īmolasset: z voluisset ingredi eccl'iam dñi: phibuit eū Babillus epūs man⁹ obuias opponēs ei. Altera die Numerian⁹ sedens in cōsistorio precepit sibi epm offerri. Cui ait. Quid mihi fecisti: nescis q̄z rex est q̄ tibi loquebat? Rñdit epūs. Me seruū humilē placuit deo vt cōstitueret pastorē plebis: ideo cū vidi te lupū venientem ad oues eius: timēs ne aliquā ex his pderē: phibui te ab īgressu ouili. Cui numerian⁹. Ergo tibi lup⁹ visus sum z nō rex. Rñdit epūs. Scōm indulgentiā dei rex es ꝓpter pctā nr̄a: vt vel sic ꝛberati reuertamur ad ipum Ar Numerian⁹. Quis est inqt deus quē colis? Rñdit Uirtus z sapiētia z verbū patris. Et numerian⁹ ad eū. Quid ḡ est hō? Rñdit. Cōstātia vita z fruitio eoꝝ que facta sunt a deo. Tūc iussit numerian⁹ vt ponerent torques ferreas: z cōpedib⁹ pedes astringerent. Et cū intromisset se hre tres pueros sub disciplina eius eruditos adduci iussit. Qui xpm cōfitētes iussi sunt flagellis cedi: quoꝝ vn⁹ erat. xij. annoꝝ: alter. ix. tertius. vij. Deinō fecit eos cū babillo suspēdi. Et cū nec blādicijs nec minis moverent: decollari sunt cū babillo z sil' sepulti.

De Crisanto z Da ·H·v·

ria (vt refert Uin. spe. hyst. li. xij. circa finē) Polemius vir illustrissim⁹ alexandrie vrbis ꝓmus: romā cū filio suo veniēs a senatu suscept⁹ est: a numeriano impatore illustrat⁹ cathedrā in curia suscepit. Hui⁹ fili⁹ Crisant⁹ phoꝝ studijs tradit⁹: cū vniuersa librorū volumina curiosius discuteret: z euāgelicos apices veniēs: ibiq̄z curiositatis sue cursum figens ad semetipm ait. Tā diu te docuit p libroꝝ tenebras tuaꝝ curarū frena laxare: q̄diu ad vitatis lumē ptingeres. Nō est prudentie vt ad tenebras redeā de lumine. Nec secū reuoluēs z q̄die xpi famulos pquirēti: dictū est ei carpophorū xpianū quēdā sanctū z poīa eruditū virū. Pro psecutiōe seuiente in quodā mōtis speleo collocatū vir possē a paucissimis z fidelissimis visitari. Ille referētis genib⁹ aduolut⁹ etiā cū lachrymis postulabat: vt ad ei⁹ noticiā puenire mereret. Siqz pueniēs ad sanctū carpophorē q̄nte regiōis pbyterē: ūnera paucos mēses oibus litteris diuis imbuit: z ita diligēt īstruct⁹ est vt post septē dies baptismatis sui xpm dei filiū publice p̄dicaret. Quo audito pater ei⁹ irat⁹ fecit eū in loco tenebroso z sqlido claudi: ac vespertinis horis aridissimo cibo refici. At ille magis ad exercitatiōz sibi q̄z ad suppliciū dicebat inferri. Unus aūt ex audiētib⁹ dixit patri ei⁹. Si filiū tuū ab hac vsurpatiōe conaris eripe: magis debes cū voluptatib⁹ occupare. Nā hmōi tenebras z afflictōes xpiani ad gl'iam sibi extimāt euenire. Tūc ille filiū de illa tetra, habitatiōe auferēs: vestib⁹ pciosis induit: z ponēs eū in triclinio sericis vestib⁹ strato: ignq̄z pulcherrimas ꝛgines acuratissime ornatas cū eo cōstituit: atq̄z q̄tidiana ei⁹ cōuiuia affluētissimis dapib⁹ exhiberi pcepit. Puellis aūt minat⁹ est dicēs. Nisi eū iocis z amplexib⁹ vestris ab intentiōe xpianitatis separueritis: diuersis vos faciā supplicijs interire. Ine hec aūt ludibria vir dei īmobilis pmanebat: z delicias q̄si stercora contēnēs: puellas q̄si viperas exhorrebat. Jacebat aūt in oratiōne īmobilis z amplexus eoꝝ z oscula q̄si sagittaꝝ ictus securo fidei excipiēs: clamabat. Exurge dñe in adiutoriū mihi: dic aie mee: dñe, salus tua ego sum. Cū aūt longā orōem cōplesset tam grauis somno correpte sunt ꝛgines: vt nisi de triclinio foras eicerte essent: penit⁹ excitari nō possent. Euigilabāt q̄ foris et cibū capiebāt. Stat im aurē vt ingresse fuissent oratē sancto somno artabant. Dixerūt aūt patri q̄dā examicis eius. Hic artē magicā a xpianis didicit: z aduersus puellas simplicissimas facile pualet incātādo. Sed si cruditā aliquā ad cū miseris: poterit eū ad tuum arbitriū inclinare. Tūc virgo vestalis noīe daria gēmis et auro rutilās ad eum ingredit: z tāta cū sermonis elegantia alloquit: vt si esset ferro durior: plūbo mollior redderet. Sed ille mediū inter se z illā spm̄ sanctū postulans sic eam affat. Si mihi mortali tātā pulchritudinē ac fmonis melliflui dulcedinē spe ꝓnubij tēporalis ostēdis alijs tā amoribus occupato: q̄nto magis amātem te z desiderātem īmortalē regis filiū obtinere poteris: si animā tuā in corporis integritate custodieris Et sicut corpore pulchra es ita z mēte pulchrior fieres Erūtq̄z tibi laudatores angeli: paranimphi apostoli: martyres amici: xpus sponsus: qui thalamū tibi in celo custodiens: dorē tibi in celo sempiternā tribuet possessiones paradisi. Ad hec daria cōpuncta rñdit. Nulla mecū o iuuenis cū his vestib⁹ petulātis animi ad te signa pduxi: sz pīs tui lachrymas miserata cupio te patri tuo reddē: z deoꝝ culture reuocare: q̄ nobis eos facit esse custodes. Crisant⁹ ait. Quō pōt esse nobis custodes: q̄ nisi custoditi fuerint a canib⁹: nocte a furib⁹ rapiunt. Daria rñdit. Si vulg⁹ ignobile posset absq̄ his imaginib⁹ deoꝝ cultura celebrare nulla esset necessitas sil'itudis exhibēde. At crisant⁹. Inq̄ram⁹ ergo ait q̄z sint ipe imagines: z videam⁹ si his merito bonorē deorū exhibere debem⁹. De⁹ aūt nō pōt extimari nec credi: nisi q̄ oēm sciātē oēmq̄z supgredit maiestatē Que ḡ bona saturn⁹ falcifer habuit q̄ ꝓprios filios q̄tēs nascebant occidit: vt nō dicaz comedit: sicut scptores ei⁹ referūt. Que dona vel bona in ioue fuisse extimas. qui q̄t dies vixit: tot iaudita incesta: tot homicidia ppetrauit: qui oī castitati vsq̄z ad mortez inimicus extitit: vt etiā ganimedē libidine polluerit: z terrā suis sordibus inq̄nauerit. Nec z alia multa psequēte crisanto: credidit Daria: z q̄si simulata voluntate inter se z crisantū habuit cōsiliū vt nomē cōiugij assumerēt: ita vt ābo ī dei timore z castitatis gl'ia pdurarēt. Et ita baptizata daria sctō crisanto nō corporeo calore est iūcta: sz spūs sancti feruore sociata. Cū aūt multe ꝛgines relicto sponsaliū amore per eum xpo se traderēt. Et iuuenes relicto carnali cōmertio se castimonie manciparēt excitata est in vrbe seditio sub Celerino pfecto iuuenib⁹

publica interpellatione clamantibus. Sponsas no/
stras per dariam amittimus: maritos per Crisantum
perdimus: z iam filios non habemus. Traditur ergo
Crisantus tribuno Claudio: qui dedit euz septuagin/
ta militibus vt ducerent eū extra ciuitatem ad sacrifi/
candū herculi: cogentes diuersis penis. Astrinxerunt
autē cum huic rei nō acquiescentē crudis neruis vt ad
ossa eius vis ligature pertingeret. Sed statim omnia
celerrime resoluta sunt: ita vt nō occurrerent oculi vi/
dere celeritatē resolutiōis eoz. At illi quasi luctantes
contra ligaturas diuerso modo diuersis cōstringeba/
tur nodis. Qui itez z alijs nodis artius strinxerūt: et
subito ligamina dissoluta sunt: z cū in cippū nouuz et
nodissimū inclusissent: ei insultantes: ita putrefactuz
est lignū: vt statim cippus in cinerē verteret. Deinde p
fuderunt eū lotione vrine dicentes. Nō amittes ma
leficia tua. Sed a qua putridissima in tantū odorē cō/
uersa est: vt putares eū nō vrina: sed balsamo pfusum.
Exinde excoriantes vitulū: eodem corio recenti cinxe
runt eū nudū: ponentes eū ad solem: z per totā diez in
estu solis feruentissimo nulla potuit corij calefactiōe
siccari: aut dei famulū in aliquo anxiare. Tandem ca/
trenis ligantes manus eius pedes ac collū in obscurio/
simū carcerē clauserunt: sed mox solutis vinculis: lux
immensa ibi refulsit. Hec cū nunciata essent tribuno:
aduenit illuc z lumē videns in carcere iussit egredi di/
cens ei. Que tanta ista maleficiorū tuoz vis est vt ista
perficias. Cui Crisant⁹ respōdit. Si in te esset vel scin
tilla prudentie cognoscereres me nō maleficiorum argu/
mentis: sed diuinis iuuari adminiculis: deosqz aduer
teres: voces ad se clamantiū audire nō posse: nihilqz i
tus pter argillem z plumbū habere. Tunc iratus tri/
bunus iussit eū fustibus cedi. Alle sunt virge durissi/
me: ceperunt in manibus cedentiū quasi pluma mol/
lescere. Inter hec tribunus cōpunctus iussit eū erigi z
vestibus suis indui. Conuersusqz ad milites suos ait.
Hec humane artes penitus nō sunt: vbi diuina vir
tutū potestas apparuit. Quid superest nobis nisi vt om
nes hominis huius genibus aduoluti veniā sceleris po
stulantes: rogemus vt nos deū talem faciat colere qui
cultores suos in omni pugna facit esse vincentes. Cūqz
ita fecissent audito ab eo domini verbo: recepta fide ba/
ptizati sunt: cadez die claudius z hylaria vxor eius et
amici z septuaginta milites cū suis. Et p singulos di/
es ab eo verbū eruditionis audientes cū omni reueren
tia optabant p christi nomē etiā tormenta pferre. Hec
cū audisset numerianus imperator: iussit Claudiuz tri/
bunū ingenti saxo constrictū in medio maris precipita/
ri. Ceteris autē tantā gratiā concessit deus: vt filij ei⁹
Jason z Maurus etiā non interrogati christū colere
dicerent: z p cōfessione nominis eius morte optarent
Quos omnes alij imitantes infra vnā horam omnes de
collati sunt: z ab hylaria corpora filioz collecta in sar
tophagis collocata. Que cū assidue circa sanctoz con/
fessionē deū exorarent: renota cū traherēt ad iudiciuz ro
gauit vt pus orationē suā pficeret: z postea ventā quo
cūqz loco volueritis. Igit cū fixisset graduz accepit sa/
cramentū dñi: z cū rogasset dominū vt eam filijs suis
associaret. In ipa hora dño spiritū reddidit. Inte
rea sanctus Crisantus ponit in carcere tulliano vnde
ferox terribilis ascendebat: quia cloacaz cuniculis di/
gesta domoz stercora illuc decurrebāt. Eratqz vna lu
trea z tā tenebrosa custodia: vt penitus ibi luciflu⁹ aer
nec vestigiū aliqd lucis ostenderet. Illic ergo Crisant⁹
ferro vinctus mittit nudus. Daria vo in publicū po/
nit contubernū meretricū. At vo z crisanto lux diui/
na z odoramenta sancta pstant: z darie leo fugiens ō
cauea amphiteatri dirigit. Qui ingressus cellam in q
daria in oratiōe prostrata iacebat: pstrauit scipe iuxta
eam: vt videret etiā ipam adorare: q̄ psentiā suam de/
precanti vigini exhibebat. Nescientes igit leonē interesse
miserūt ad eā vnū turpissimū. i. scelere corruptionum
opinantissimū: in quē vt ingressus est insiluit in eū leo
z pternēs eū pedibus suis cepit ad faciē vginis respice/
re: quasi interrogās qd de co iuberet. Qd illa intelligēs
ait. Aduro te p filiū dei p quo martyrū passiones libē/
ter amplector: ne illū in aliquo ledas: sed pmitte cū ser
monē meū absqz terrore suscipe. Tūc leo relinquēs eū
posuit se in introitu portē: vt nec ille fugere nec ali⁹ in
trare posset. Dixit q̄ daria ad eū. Ecce ferocitas leonis
audito nomine xpi dat reuerentiā deo: z tu homo in tan/
tis criminibus exerceris: vt etiā in hoc in quo miser lu/
gēdus es glorieris. Tūc ille pternēs se ante eā clama
uit. Jube me hinc egredi sanuz: vt z ego clamē omnib⁹
christū quē colis solū esse verū deū. At illa iussit leoni
vt amoueret se ab ingressu. Ille vo egressus p totaz ci/
uitatē clamabat. Sciatis omnes dariā deam esse. Igit
cū diuersi venatores z populi ad capiendū leonez pge/
rent. Hanc leoni deus virtutē concessit: vt omnes cape
ret z sine lesione ante pedes darie poneret. Quos illa
sic allocuta est: si pmittitis vos xpo credituros sic po/
terit abscedere. At illi omnes vna voce clamabāt. Qui
nō credit christū verū deū esse: nō egrat hinc viuus. Et
hoc dicētes ceperunt omnes egredi clamantes. Credite
populi romani nō esse aliū deū pter christū. Tunc Le/
lerinus pfectus iussit ignē copiosū accendi in ingressu
cellule in qua erat daria cū leone. Qō leo cū fieri vide/
ret cepit expauescere z rugituz dare. Cui sancta Daria
ait. Noli timere: quia non incenderis: nec capieris nec
morieris: sed securus egredere: q̄ quē in me bonorasti
ipe te liberabit. Leo ergo inclinato capite egressus est
p medias populoz turbas: iter faciēs neminē lesit: nec
illū q̄sqz capere potuit. Vi aūt omnes q̄ ex ore eius ico/
lumes euaserant baptizati sunt. Nunciata sunt hec
Numeriano imperatori: qui iussit Crisantū z dariaz
diuersis puniri supplicijs si sacrificare nō consentirēt.
Cūqz Crisantus imponeret ceculeo omnia ligna ceulei
cōminuta sunt z vincula disrupta: lampades q̄z incē/
se ad latera eius posite extincte sunt. Postremo impe/
rator hec nō virtutibus diuinis: sed artibus magicis de
putans: iussit eos in via salariā duci: z in arenario am
bos simul deponi: z lapidibus obrui viuos. Qui oratio/
nibus z hymnis insistentes in vnā fouecā quasi in vnū
lectulū ambo deponunt: z facta est in passiōe sanguī/
nis societas: sicut fuerat mentis. Cū aūt multa bonefi
cia deus venientibus ad sepulchruz coz pstaret: accidit
vt die natalis coz infinita populi multitudo occurre
ret: viri mulieres z infantes. Qō cum Numeriano nū
ciatū fuisset: iussit vt in introitu ipo quo criptam igres
si fuerant parietes leuarent. Qō cū factū esset: desuper ad
sabulonē sup eos montē deiecit. omesqz pariter dū sa
cramentū cōmunionis paciperent: z martyz gliam ce/
lebrarent: ad martyrū gliam puenerūt: inter qs erat
Dyodorus pbyter: z Marianus dyacon⁹: z plurimi
clericoz. Et si tpe Numeriani imperatoris isti passi
sunt Crisantus z Daria: nō tamē ipo Numeriano ro/
me existente. quia in via dū illuc reuerteret occisus est
vt patet supra. Et qō dictuz est de Daria quo ad mira/
culū leonis: simile legit supra de sancta Columba: sed
vrsa ibi fuit que illā defendit z sub Aureliano impera
tore: hāc leo iuuit: z tpe Numeriani fuit vtraqz hystoz p
xpo martyriū passa.

Circa ea tempora vt ·§·vj refert Uincē.li.xij.ex gestis eius. Cū apud antiochiaz ꝓ quadā causa octo vicini epīscopi ꝙueniſſent: t inter eos epūs helyopoleos. Domnus noīe que ciuitas nunc damieta vocat ꝑdicante ipo epo aſtanti populo: ſubito quedā femina palā cora oībus ſupuenit: q̄ ſūma faciei t ornamētoz pulchritudine ſplendēs: quā maxima pōpa iuuenū t puellaz ꝓcedebat: q̄s ita ſui ꝓtēplatiōe trahebat: q̄ vbicūq; eſſet: totū aerē muſci t diuerſoz aromatū odore replebat. Quā vbi epī nudo capite ꝓteriſſe viderūt: ab ipa q̄ſi a grauiſſimo pctō oculos auerterūt. Sctūs vo Domn⁹ epūs helyopoleos cū cā diuti⁹ aſpexiſſet: redinās inē genua facīē poſt lōgas lachrymas t ꝓfunda ſuſpiria: dixit ad coepos. Rogo vos fratres: nōne eſt ꝙ delectati in tāta pulchritudine hui⁹ mulieris? Ipi vo tacuerūt. Jterūq; flens et valde ſuſpirās: pectuſq; ꝓcutiens: rurſus interrogauit eos ſi eſſent in pulchritudine mulieris illi⁹ delectati. Et ipis adhuc tacētib⁹ ait. Uere delectat⁹ ſū ego: t hui⁹ mulieris pulchritudo mihi placuit. In vitate dico vobis q̄ hāc in iudicio de⁹ ꝓfert nob. Flos em̄ ſpōſū habentes eternū: donantē ſibi fuiſtib⁹ diuitias ſempiternas: et ipm videre in quē deſiderāt angeli ꝓſpicē: negligētia torpem⁹: t aie nre faciē ab immūdicia nō lauam⁹ vt ei placeam⁹: ſi cut hec miſera toties t tādiu ſtuduit vt ſe abluēs t depingēs amatoribz ſuis pulchra appareat: Dis t hmōi dictis ingreſſus hoſpitiū ꝓfuit ſup pauimentū: t faciē ad terrā feriēs t lachrymis rigās dixit. Altiſſime de⁹ ignoſce mihi pctōri: q̄ vni⁹ dici meretricis hui⁹ ꝙornat⁹: toti⁹ vite mee induſtriā ſupauit. Illa ꝓ terrenis t caducis ſūmo ſtudio decorauit: ego tibi īmortali deo placere ꝓpoſui: t p mea negligētiā nō ipleui. Cūq; hec diceret t fortiē ciularet ſubito obdormiuit: t viſū ē ei q̄ colūba nigra t ſordida acfetida nimis eū circūuolās. Dū q̄ſi ad miſſā ſtās cathecumios recedere ꝓcepiſſz: colūba diſparuit: t poſt miſſā rediēs t ab ipo epo in vaſe aque īmerſa inde mūda t cādida exiēs: tā alte volauit q̄ videri nō potuit. Euigilās epūs cū ō clero ſuo retuliſſet: ad eccl'iam pgit. Et cū ppl'o p̄dicaret: illa meretrix q̄ cū ꝑdicatione audiebat in tāta cōpūctione ꝙuerſa eſt: q̄ ſero ad epm nūcios ſuos mittēs ſic ei mandauit. Sctō diſcipulo xpi epo: peccatrix diſcipula diaboli. Audiui de deo quē colis q̄ nō ꝓ iuſtis: ſz ꝓ pctōribz ō celo deſcēdit: t cū publicanis t peccatoribz cōedit t bibit. Si ḡ diſcipul⁹ ei⁹ es: nō me deſpicias penitētē t ſaluari cupiētē. Ad hec epūs. Quecūq; es: deo nota es: ſed tū me pctōrē nō rēptes. Q̄ſi ſi ſalua ri t me videre depoſcis: inē epos alios me videbis. Nā ſolū me videre nō poteſt. At illa nō differens ad hoſpitiū epi ſe veniſſe mādauit. Et ille ꝙocatis epis ad ſe eā venire ꝓcepit. Que ſtatiz ꝓſtrata cū ciulatu magno pedes lachrymis rigās ac crinib⁹ detergēs: dixit. Miſerere dñe peccatrici: ego em̄ ſū pelagia pelag⁹ inīq̄tatis: erundās fluctib⁹ pctōr: ego ſū abyſſus ꝑditiōis: t vorago ac laque⁹ aiaz. Fac ḡ me pr̄ ſctiſſime baptiſari vt aīa mea poſſit a tātis ſordib⁹ emūdari. Cui ſctūs. Laſnonces ꝓtinēt nō debere meretricē baptiſari: niſi ꝓ fide iuſſorēs ſpōdeat q̄ ſe vltra p̄uis actib⁹ nō inuoluat. Tūc illa itez ſe ꝓſternēs t eiulās ait. Rōnem reddas deo ꝓ aīa mea: t tibi imputet pctōz meoz iniq̄tas: ſi me diſtuleris baptiſare. Tū c ſanct⁹ nomē eius q̄ſiuit. Et illa dixit ſe a natiuitate pelagiā: ſz ꝓpter pompā ornamētoz vocari margaritā a populo. Cū ḡ baptiſata t cōmunicata fuiſſet: ecce diabol⁹ quaſi nudus damabat dicēs. O violentia quā patior ab hoc ſene. Nō tibi ſufficiebat helyopoleos ciuitas que quondā mea fuerat: maledictus dies in quo mihi contrarius mat⁹ es. Quid feciſti mihi o pelagia: tu in me iudaz imitata es. dña mea margarita q̄d tibi vnq̄ mali feci? nōne ego te lapidib⁹ pciosis ornaui: t auro t argento cumulaui: dic mihi in quo te ꝙriſtaui: t tibi ſatiſfacio: tm̄ ne me deſeras ne obꝓbriū xpianis efficiar. Et illa ꝓtin⁹ ſe ſignauit: t ſtatu ſuo demonē effugauit. Tertia die ꝙgregās p ſeruū ſuū oēs diuitias ſuas ad ꝙſiliuz epi: nihil ſibi retinēs: omnia pauperib⁹ erogauit: t idutta cilitio nocte fugit in habitu virili: t in mōte oliueti inter monachos vir reputatus: ſub noīe pelagij ē receptꝰ: poſt tres aūt annos clericꝰ dicti epi cū pgeret hieruſalē ad viſitandū loca ſacra iniūxit ei epūs vt diligēter inter ꝙreligioſos pelagiū inqreret t humiliter ſalutaret. Qō t fecit: ad locū veniēs t ipm virū extimās: t ꝙa dū alios viſitaret patres: multū cōmēdari audiuit dictū pelagiuz de ſua ſanctitate: itez ad eū reuerſus ad viſitāduz defunctū inuenit. Quo diuulgato ꝓpter famā ꝓtutū ei⁹ monachi cū epo hieroſolymoz ꝙuocati ad exequias ei⁹ feminā inuenientes honorifice ꝙdiderūt: laudātes deū q̄ multos habet ſeruos abſconditos: t reuertēs ꝙdicipulos ſuo epiſcopo ſuo oīa enarrauit que viderat. In illo etiam tempore. ſ. imperante Aureliano quidā manes genere perſes acer ingenio vita t moribz barbarus: vt ait Euſebius in croñ: qui fm nomē ſuū inſaniēs ſe paraclitū nominabat: multā religionē t auſteritatē oſtētans. Duodecim etiā diſcipulos tanq̄ apl'os inſtituit: qui dogma ſuū peruerſuz vbiq; diffunderēt qui t manicheus eſt dictus: vnde hereſis manicheoruz habuit originē. Dic aſſeruit duo eſſe ꝓncipia: vnū bonoz: aliud maloz: deū creatorē inuiſibiliū: diabolū viſibiliū: t chriſtū habuiſſe corpus phantaſticū: t alios multos errores: quos oēs rationibus acutiſſimis Auguſtinus p nouē annos eo errore ante baptiſmū eius inuolutus eſt: ſed baptiſatus diſputationib⁹ predicationibus t in libris ſuis ꝑcipue in illo ꝙtra manicheos confudit. Que q̄dē hereſis cū repullulaſſz in italia tempore Jnnocētij quarti: ſcz anno domini milleſimo ducenteſimo quinquageſimo vel circa p beatū petrū martyrē ordinis ꝑdicatoz tunc inquiſitorē: ꝑdicationibus: miraculis t martyriis ꝑcibus t meritis: de illis partibus totaliter expiata eſt.

Titulus octauus de perſecutiōe Dyocletiani t Maximiani.

Capitulū. I.

Omanorū igitur trir ceſimus ſeptim⁹ imperator fuit Dyocletian⁹: q̄ regnare cepit ānō dñi ducenteſimo octuageſimo ſeptimo. Mūdi vo q̄ter milleſimo ducenteſimo q̄nq̄geſimo. Uel fm aliā cōputationē maiorē q̄nq̄es milleſimo q̄dringenteſimo octuageſimo ſexto. Hic dalmata ſcribe filiꝰ fuit: q̄ imperator electꝰ ſtatiz apr̄ū i cōtiōe militari occidit: iurās ſine ſcelere ſuo numerianū ab apro fuiſſe occiſū. Dicit deū ſe adorari iuſſit: t ꝑm⁹ gēmas veſtib⁹ calciamētiſq; iſeri iuſſit: cū añ eū oēs imperatores i modū iudicū ſalutarent: t clamydē purpureā a ꝑuato habitu pl⁹ haberēt. Karinuz frez numeriani i perator ſ apō dalmatiā flagitioſe degentē difficillimo bello ſupauit t extirpauit. Jllis aūt diebꝰ cū Amād⁹ t Helinand⁹ in gallia collecta ruſticoꝝ q̄s bagādas vocant multitudine: pnitioſus cumul⁹ ex-

citarūt:vt testat Hugo flor. Dyocletian⁹ ḡ maximia/nū herculiū quondā cōmilitonē suū cesarē fecit z ī gallias destinauit. Qui facile agrestiū hominū imperitaz multitudinē z cōfusam:militari virtute cōpescuit. Sz in ipo itinere ab ipo maximiano sacra thebeorū legio mauricij cū socijs martyriū suscepit:vt dicet. Dū autē Dyocletian⁹ cū Maximiano xpianos psequerentur. graues p oēs romani imperij fines subitaz perturbationuz cōcrepuere fragores:chaurasio q̄ ad obseruāda oceani litora positus fuerat in britania rebellantes:et archillea in egypto cū z aphrica q̄nquegētiani infestarent:z narseus rex persaz orientez bello p̄meret. Quo piculo Dyocletian⁹ p̄motus Maximianū herculiuz ex cesare augustū fecit. Cōstantiū vo z Maximinū cesares fecit:tradens cōstantio theodorā vxorē filiā maximiani herculei:z suā filiā maximino galerio. Horū Cōstanti⁹ Cōstantini magni pater:Claudij nepos ex filia fuit ſm Eusebiū in croñ. Baleri⁹ aūt in dacia natus:quos vt Dyocletian⁹ etiā affinitate sibi p̄iūgeret: Cōstanti⁹ p̄riuignā herculei theodorā accepit: ex qua postea septē liberos Cōstātini fratres habuit. Baleri⁹ aūt filiā Dyocletiani Valeriā duxit:ambo vxores q̄s habuerāt repudiare cōpulsi. Cōstanti⁹ igit cesar ī gallia p̄mo plio ab alemanis ꝓfligato exercitu suo:vt ait Hugo:vix ipe euasit. Secūdo plio satis secura est ei p̄spera fortuna seu victoria. Nā paucis horis.lxx.milia alemanoz cesa referunt. Ac Maximian⁹ augustꝰ ḡn quegētianos in aphrica pdomuit. Dyocletian⁹ aūt archilleū obsessū p septē mensez cepit apud alexandriaz z interfecit. Sed imoderata victoria vsus alexandriā direptioni dedit:egyptūq̄z totā ꝓscriptionib⁹ fedauit. Erat etiā Dyocletiano in illis diebꝫ cōstātin⁹ iuuenis inclytus filiꝰ cōstātij cesarꝭ:quē ex helena p̄ori sua coniuge p̄curauerat:quē Dyocletian⁹ dolo p̄mere Galerio instigāte satagebat. Sz cognita fraude ad patrem suū saluus p̄uidētia remeauit Cōstantin⁹. At Maximinus galerius cū duobꝫ iā plūs aduersus Narseum ꝓfixisset. Tertio cōgressu victꝰ amissis copijs ad dyocletianū refugit:a quo arrogantissime susceptus ē: ita vt p aliāt milia passuū purpurat⁹ ante vehiculū eius cucurrisse referatur.

Imperauit aūt Dio ·H·j·

cletianus iste cū Maximiano annis.xx.quoz p̄secutio ꝯ xpianos decia fuit: z asperior z diuturnior cereris oīb⁹. Et vt ōt Hugo semel accepta rabies b⁹ p̄secutionis vsq̄z ad septimū cōstantini magni imperatorꝭ annū furere nō cessauit. Porro inq̄t Euse. in histo. p̄dicte p̄secutiōis ignis exordiū inē solos militares puascintilla ꝓflauerat. Cūq̄z q̄rerēt si q̄ essent ex militib⁹ xpiani: plurimi ex eis militiaz p fide xpi nō pauci etiā alias posuerūt. Inter q̄s p̄cipui fuerūt Mauriciꝰ cuz sacra legione thebeoz: nūero sex milia sexcēti sexaginta sex. Qui fuerūt (vt refert Vincē. in spe. histo. li. xiij. ca. ij. ex gestis coz) ex thebe egypti: que est ciuitas nobilissima sup nilū sita. Vi ḡ milites xpianismū a sancto zabda hierosolymoz epo susceperūt in oriente: z ad vrbē venientes apud marcellinū papā fidē ꝓfirmarunt: vt ante gladijs interirēt q̄z fidē susceptā violarēt. Vi iūcti exercitui maximiani cū ꝓtra bagādas pgeret in galliam rebellantes: trāsitis alpib⁹ cū in quadā planicie residerent: iussit maximianus vt oēs ydolis īmolarent: z ꝓtra bagādos z xpianos psequēdos fidē ꝓfirmarent. Dō audiēs sacra legio huic sceleri nolēs assentire: octo militib⁹ ab octodoro vbi maximianus cū suis erat succesſerūt. Hoc audiēs cesar mādauit eos reuocari. Sz hoc recusāte sacra legiōe inq̄t. Jūgit despectui meo celestꝭ iniuria: sentiat ḡ ꝓtumax miles me dijs meis posse dare vindictā. Vñ ira successus missis militib⁹ plurimis: nolentes reuerti ad sacrificādū: decimū quēq̄z de collari p̄cepit. Sz sancti cū gaudio capita porrigētes: quodāmō ꝓcertabant vt alter alterz p̄iret ad mortem. Quoz decima pte trucata sanctus mauriti⁹ coz dux z p̄cipuus: remanētes ꝓhortans alloquit: z vt cōstater qō ceperāt ꝓsūmarēt exemplo socioz z fidei deuotiōe exhortat. Cū aūt Maximiano firma coz in fide sententia intimata fuisset: itez decimū quenq̄z trucidari mādauit. Quo facto exuperi⁹ signifer cū duce Mauricio exhortationē replicāt: z validissime roboratos: remissi milites, pectis armis nuda corpa ostēdētes: cirūquaq̄z trucidant. Hac crudelitate pacta cū ad epulandū resedisset exercitus inter occisos: quendā senez inde casu transeuntē nomie Victorē inuitāt būanitatis causa ad secū epulādū. Qui cū ab eis q̄reret quō inter tot occisoz cadauera posset cū gaudio māducare Et cū audisset a q̄dā ex illis: eos q̄ dijs noluissent immolare fuisse occisos ingemuit: z suspirās ait se tādiu vixisse z nō meruisse in illoz ꝓsortio reperiri. Cū se ex b̄ beatissimū extimaret exq̄ ppēderes cū xpianū, ptinus occidēt. Cū āt eccl'ia p̄sperꝭ incremētꝭ dilatareť vt ait Euse. subito turbo p̄secutiōis increpuit. Nā a Dyocletiano exijt edictū vt cūcte q̄ erāt in orbe eccl'ie ad solum diruerent: z sacre scripture vbiq̄z igni cōburerent: oēsq̄z q̄ eccl'esijs p̄essent: in vinculis ponerent: ac deinde exq̄sitis supplicijs īmolare dijs cogerent. Rapiebāt itaq̄z oēs eccl'iaz p̄ncipes z scōs clericos z cū eis nobiles et ignobiles multos: femias ac pueros. Et vt scribit Eusebi⁹ in histo. alij flagris discerpebant: alij vngulis fodicbant: alij ignitis laminis vrebant: ex q̄b⁹ nōnulli q̄ dē fatigati cedebāt: alij vsq̄z ī finē patiētia fuabāt. Ex ipis aūt p̄secutoribꝫ q̄dā tāq̄z miseratiōe vsi nōnullos nōz adhibebāt ad incesta sacrificia: z q̄si sacrificassēt exclamabāt cū nō sacrificassent: z accedebant ipi ex cotū culpabiles: q̄ crimen sibi obiectū cuz silentio parerent. Alij semiuiui sublati tāq̄z mortui, p̄ijciebant: alij pedib⁹ tracti inter eos q̄ sacrificassent cōputabant: alij sane q̄ exclamabāt ingenti voce z nō sacrificassent: sed si se xpianos esse tali gaudētes cōfessiōe sunt decorati. Nōnulli cū maiori fiducia nec se īmolasse nec vnq̄z seī molaturos testabant: q̄bus assistētib⁹ militib⁹ ora cōtinuo: atq̄z oculi ꝓtudebant vt tacerēt: z violēter expellebant tāq̄z acq̄euissent. Tantū erat impijs studiuz vt ꝓpositū suū viderent implesse. Hec Euse. Semel aūt accepta rabies p̄secutiōis inq̄t Hugo vsq̄z ad septimū cōstātini magni annū īperij furere nō cessauit. In egyptiq̄z p̄uincia ſm Eusebiū in historia eccl'iastica nō inferiori gl'ia tā viri q̄z femine ac pueri ꝓpter fidē dñi nr̄i iesu xpi p̄sentē vitam pupendētes: futurā gl'iam quesierūt. Quidā ex eis post verbera: post vngula: post flagella: alioſq̄z diuersi generis cruciatus flāmis traditi sūt. Alij in mari p̄cipitati: nōnulli capite cesi: ita vt spōte ceruices suas securib⁹ darent: nōnulli inedia consūpti. Alij patibulis affixi: in q̄b⁹ q̄daz capite deorsū p̄sopedib⁹ in sublime sublatis: p vngulas testas fictilium vasoz ꝙdā torzores adhibebant: quib⁹ etiā corpus ita lacerabant: donec totam carnis cutem eraderent. Multi ceres quoq̄z nudas arte quadā vno pede in excelso suspensas: z capite in terrā demersas: indignissimo spectaculo p totū diē pēdere sinebāt: al's sicubi vicine due arbores iueniebant: in q̄bus abstractaq̄z inflexis cōtra se inuicē ramis eiſq̄z singulis singulos martyrꝭ pe/

des obligantes: subito ramos quos inflexerant relaxabant. Unde membra discerpebant adinuicem. Oculis quoq; nostris inspeximus: dum innumeros fidelium populos in egypto confitetes se esse christianos iudex capite plecti iussisset: sponte omes immo z alter alteruz preuenientes ceruices cedentibus obiectabant. Nullus ex omibus nec paruulus quidē infans deterreri potuit a morte: sed hoc solū pauebant singuli: nedum forte ppter occasū solis nocte impediente separarent a plortio martyz. Hec Eusebius.

Cum aūt Maximia ·H·ij.

nus pacta cede pfata sanctoz thebeoz massiliam peruenisset: decreuit vt aut omes dijs sacrificia offerrēt aut diuersis mortibz interirēt. Cū aūt huius decreto xpiani animoz animi turbarent: beatus Victor in mediū se ingerens statim apphendit: z pfectoz tribunalibz psentat. Ubi cū fidē xpi pstāti vultu z libera voce testaret ptinus circūstantiū clamor attollit. Et cū mltas iniurias ab omibz toleassz: pfecti decreuerūt vt causa eius audiētia cesaris deferet. Qui statim eius psentie sistit z multis accusatiōibz vndiq; impedit sumis terroribus ad sacrificia purget. At ille terrente robustior spiritusancto repletus imperatorē, z pceres eius mira prudentia pfutauit: euacuas ydoloz cultus z xpi fidē certa ratiōe pfirmās. Tūc cesar in rabiē puertit: z ad iussum eius martyr dei funibz coartat p totā vrbem trahit: vt ex ignominiosa eius pena z deoz iniurie vindicarent: z xpianoz animi terrerent. Tali ergo ludibrio spectantiū oculis satiatis itez tribunalibz psentat: z de negando xpo z ydolis adorādis itidē acrius adhortat. Beat9 Victor ad singulas eoz obiectiōes sapiēter respōdens: cūctos quidē oppssit ponderare rationū. Sed ab insensatis vnū iubet eligere: aut sz deos placare: aut infeliciter deperire. Si sic inquit ppositis qō vbis docuimus: z exemplis debitz deos sperno xpm pfiteoz: quecūq; potestis date supplicia: cumulate tormēta. Qui statim asterij iussu patibulo affigit z torquet: sed apparente sibi dño pfortat. Post hec in carcerē trudit: sed statim celesti lumine z angelica recreat. Et dū exultans psalleret: tres milites eū custodientes. s. Alexāder: Login9 z Felician9 cōpūcti ad pedes eius pstrati baptisari sepetūt. Qō factū audiens imperator: illos tres sentētia capitali dānauit. Victorē vo puersionis auctorē itez suspēsū z fustibz et neruis taureis laceratū ad carcerē reuocauit. Peracto triduo tū idem p omia repetit in cū mine: terrores: maledicta z cōuitia renouant: z iussu cesaris coza ara iouis cōponit. Sed vir sanctus de ipa sacerdotz manu statuā soloten9 pede pstrauit: z ptinus iussu maximiani codē pede puat. Ad vltimū vo corp9 z animā deo redditurus ad molendinū ducit: z mox supposit9 crudeliter cōquassat. Sed cū dissipata paulo post machina diuinitus spirans adhuc aliquātulū videret: amputato ei capite mox celica voxaudit. Uicisti Victor beate vicisti. Et cū iussu imperatoris corpus eius fluctibus fuisset maris immersū: ministrantibz angelis natatu celerrimo ad oppositū litus transfertur z a xpicolis deuote sepelit.

Dyocletianus aūt ·H·iij.

imperator pgens pannoniā ad metalla diuersa in psentiaz dē montibz abscindēda: dū omes artifices metallicos cōgregaret: inuenit inter eos viros in arte q̄dratia mirificos. claudiū castoriū sempronianū z Nicostratū: hi occulti xpiani erāt: z quicqd i scriptura operabant in noīe dñi nostri iesu xpi sculpebāt: vñ z opera eoz nitida dyocletiano placebāt. Cūq; i mōte porphiretico cū multitudine artificū missi: lapidē inciderent: claudiū bñ seqbat ars: qz in nomīe iesu xpi omia faciebat. Simplici9 aūt q̄ gentilis erat puenietia non erāt omia opera q̄ faciebat. Cui dixit Nicostrat9. Frater quō ferramentū tuū cōfringit. At ille rogo te inquit tēpera mihi vt nō pfringat. Claudi9 aūt accepta ferri sculptura: benedixit ferrū in noīe dñi nostri iesu xpi vt esset forte z sanū ad faciendū opa. Et tunc cepit Simplicius bene z recte opa sua facere cū ferramētis illis. Et miro studio cepit inquirere Simplici9 qō esset genus tēperamēti: qz nūq; acumēta ferramētoz eoz frangebant. At Sempronian9 ait. Creator oim ipse creaturā suā pfortauit. Cui simplici9. Nūq̄d nō omia deus facit. At ille ait. Blasphemasti: deū cū cui pfiteris: z dñs iesus xps z spūssanct9 oia creauit. Nā quē tu deū dicis exculpit manib nostris. Cui simplicius. Adiuro te p deū solēt vt dicas mihi qs est ille q̄ oia creauit in cui9 noīe tā bñ opamini. Uideo em: nescio quez occulte pcamini. Declarate mihi hāc depcationē vraz vt amicitia mea pfruamini. Cui Claudi9. Fidelit tibi dicim9 vt credas in dñm nr̄m iesū xi filiū: z baptismū recipias: z oia ministrabūt. At ille: g̃ inq̄t nolite tardare vt vobiscū sim vnanim9 in arte z in religiōe. Tunc duxerūt eū ad sanctū Quirilluz epm de antiochia adductū cū multis alijs xpi pfessoribz catenis constrictū z triboannis z multis tā verberib lacerat̄ vt cum baptisaret. Quo facto ad sua opa redierūt. Uidēs vn9 ex pbis quō sine signo crucis nihil faciebāt: irat9 ait. Hoc signū magice artis ē: ad crudelitatē em̄ ptinet z p ipm a vob oia pspere agunt. Accusati g̃ sunt a pbis ex iuidia apō augustū. At ille delectat9 opib eoz iussit eos facere victorias cupidines: conchas: pmaximeq; aūt asclepijū. Fecerūt aūt oia alia pter asclepij simulacrū: pter qō accusati a pbis ab augusto redarguti sūt. Cui respōdit Claudi9. Pietati tue sp auguste obediuimus sed imaginē miserrimi bois nūq̄ faciem9: qz scriptuz est. Silles illis fiāt q̄ faciūt ea rē. Exardescētib astanti bus z tra eos dyocletian9 causam eoz cōmisit lampadio. Qui cū solē noluissent ad mādatū ei9 adorare: mandatos fecit eos scorpiōibz cedi. Qui lāpadi9 eadē hora a demonio arrept9 z se discerpēs expirauit. Qō intellegēs dyocletian9: irat9 iussit eos in loculis plūbeis includi z iclusos in flumē pcipitari. Qō audiēs Quirill9 in carcere existēs se afflixit z ad dñm migrauit. Post dies aūt. xlij. nicodem9 q̄dā xpian9 corpa eoz cū locul' leuauit z i domo sua posuit. Postea dyocletian9 romā ve niēs: cū oēz militiā ad sacrificādū asclepio cōpellet: relucrātes q̄ttuor cornicularij: ictib plūbaraz occisi sūt z corpa eoz i platea canib iactata. Sz btūs sebastianus q̄ erat xpian9 sz occult9: nocte cuz melchiade papa leuauit z sepeliuit i via lauicana. Qō cū nō eodē tpe sz post duos āos euenisset z noia eoz repire nō possz: beatus melchiades sub noib supradictoz claudij rē. vt anniuersari9 dies martyrij eoz celebrare ī stituit: scz vij. yd9 nouēbris: postea tñ eoz noia reuelata sūt.

De sancto Seba- ·H·iiij.

stiano cui9 martyriū ē mltū celebre z historia notabil'. Hic gl'iosus martyr (vt refert Uin. spe. hist. lib. xij. ex gestis ei9) cū cēt ciues mediolanen. dyocletiāo z maximiano imperatoribz ita char9 erat: vt pncipatū pme cohortis ei traderēt z pntie sue pstinue astare iuberēt: milites

q3 cū vt patrē venerabant: xp̄o aūt sedulū deo exhibe
at officiū: sed b̄ agebat vt, sacri legi regib esset occultū
Nō passiōis tēpore pterrit⁹: sz vt xpo militē sub terre
ni imperij clamyde, degens xp̄ianoz animos quos in
tormētis deficere videbat p̄hortarer. Clarissimis igit
viris marco t marcelliano geminis fratrib p nomie
xp̄i in vinculis p̄stitutis q̄tidie solatiū exhibebat: t tā
cis q3 suis coz q cū eis tenti erant salutaria fidei cōsi
lia ministrabat: vt fugitiua seculi blādimēta p̄tenerēt
t momētanea tormētoz genera nō timerēt. Qui cum
nō acquiescerēt immolare t verbera carnificū patien
ter ferrēt: capitalē iussi sunt subire sentētiā. Pater ta
mē eoz tarquitius t mater martia a cromatio vbis p̄
fecto. xxx. dierū indutias impetrarūt vt eo interuallo
ad immolandū eis psuadere valerēt. Accedētes igit
amici coz dicebāt. Cūi vobis tā dura mēs tā ferreū pe
ctus: q̄ canicie p̄is parcimini abjicere: t mīi tā decrepi
te nouos partus afferre: incōpabilis doloz: vita p̄tēni
tur: gl'ia respuit: t p̄ceptis omib pietat⁹ affectib moz
tis atrocitas appetit. His talia dicētib mater miserā
se clamitās aduenit: t soluto crine canos sue senectut⁹
ostēdens corā eis vestem qua tegebat scidit: cunctisq3
flentib laxisq3 pellib mamillas q̄s suxerat ostēdebat
blādimēta coz infantie exhibita memorabat: heu me
miserā luct⁹ vndiq3 circūuallat: amitto filios ad moz
tē vltro p̄cerātes: q̄s si mihi hostes auferrēt p medias
seq̄rer acies bellatoz: si iudicia violenta p̄cluderēt: car
cerē irrū perē moritura. Nouū b̄ pereūdi gen⁹: in quo
carnifex rogat vt p̄imat: vita optat vt peat: mors opta
tur vt veniat. Talia mīe p̄sequēte p̄ infirm⁹ et senex
manib suoz adducit: t cigneo capiti puluerē aspḡēs
hmōi voces dabat ad celū. O filij baculū senectut⁹ mee
t geminū lumē visceꝝ meoz. Que ista repente insania
mort⁹ vos amatores facit? Nūq3 ista iuuenib placuit
venire huc iuuenes t flere sup iuuenes spōte peuntes.
accedite p̄ces t p̄hibete talia fieri: ne t vos talia patia
mini. Dū hec talia senioz ageret. Ecce amboz cōiuges
cū natis p̄p̄ijs quos coz aspectib offerebat dicētes.
Quib nos futuras relinq̄tis: q̄b p̄iugij vīi charitatē
tradit⁹. Heu q3 ferreū pect⁹: q3 ipio crudelitat⁹ genere
pentes abijcit⁹ amicos respuitis: vxores t filios abdi
catis: t vosipos carnifici vltroneos exhibet⁹. Tūc inē
vxoz lach'ymas t filioz suspiria ceperūt milites xp̄i
mollescere: t aīos flectere ad dolorē. Huic spectaculo
cesus sebastian⁹ aderat: quē xp̄ianissimuz occultabat
militar⁹ habit⁹: q̄ vt vidit athletas ōi imēso ponderis
certamine fatigari: i medīū coz se objicies ait. O fortis
simi milites xp̄i p nimiā vtutē pueniste fortit ad pal
mā: t p misera blādimēta coronā deponit⁹ sempiternaz.
Discāt nūc p vos xp̄i militū fortitudo fide potiꝝ vos ar
mari q3 vbo. Erigite a terrenis affectib tropheū vestri
certaminis. Isti q̄s plorātes attēdit⁹ gauderēt vtiq3 si
possent scire q̄d nostis. Nā si scirēt alterā esse vitā ppe
tuā ignarā tristicie p̄fecto vobiscū ad illā festinarēt p
tingē istā fugitiuā p nihilo cōputātes: q̄ oēs in se cre
dētes sp fefellit: de se psūmētes irrisit: atq3 vtinaz soli⁹
mēdacij culpa esset obnoxia: t nō poia crimia sua co
geret currere amatores. Ipa dat edacitatē gluttonib:
naufragiū pudoris adulter⁹: execrabilē puersitatē ice
stis. Ipa admonet furē vt rapiat: iracūdū vt seuiat: mē
dacē vt fallat. Ipa tollit iudicib iusticiā: castis pudi
citiā: moribus disciplinā. Et vt maiora q̄ suis amatori
bus igerit crimia memorem: si fr aliq̄n fratrē: filius
p̄ez: amic⁹ amicū necauerit. Nūq̄d nō ista vita p̄tis
amore ducti cōmittūt: postq3 vo ō spurcitia fuerit sagi
nata fruētes sibi tradit filie suc. i. morti eterne. Hec est
vita q̄ vos fallit o amici: vt amicos vestros ad vitā eū
tes ppetuā iniusto p̄silio reuocet⁹. Nec vos instigat o
cōiuges: vt beatoz etiā martyz mēt̄ib p pietatis co
lore impietatē suggeratis: et si vobis p̄sentirēt vlteri⁹
pauco quidē vobiscū tpe esse possent: t postea separati et
ita separati vt nūq3 vos inuicē nisi in ppetuis tormētis
viderēt⁹: vbi eda flāma incredulor aīas deuorat: vbi
draconeꝝ labia blasphemātiū comedūt: vbi serpentes
morsib suis incredulor pectora depascūt: vbi vlulat⁹
t gemit⁹ sonat: vbi clamor p̄fusus t incendū ardor ex
torquet. Hec aūt tribulatio nullo fine p̄cludit: sed ad
recidiua supplicia q̄ fuerit adustus reparat. Hanc igit
t istos euadere p̄mittite: t vosipos eripe cogitate. Nolite igit timere: nō em̄ sepanit a vobis: sz vadūt in celū
vobis p̄parare sydereas māsiōes in q̄b cuz eis in ppe
tuū gaudeatis: vbi nō impediunt occupatiōe delitie:
vbi nulla sollicitudine securitas p̄turbat: luct⁹ t gemi
tus nūq3 audit: fedū vel deforme nūq3 videt: t oī for
mositate t elegātia sine intermissiōe patētes oculi per
fruūtur: hymnoz organa iugiter sonāt q̄ ad laudē dei
t ab angelis decātant. Ibi odor p delectationē p cun
cta mēbra diffundit: t refectio melliflua gustu suscipi
tur. Stat imq3 q̄d cupierit aīa: famulant vniuersa pa
tissimo affectu. Cūi si in hac mortali vita q̄s p̄ra cōcu
piscētias suas pugnauerit: q̄si q̄ hic eas expēderit: illic
eas integras a creatore suo cōsequit. Nolite ḡo amici: o
penitentes: o p̄iuges a vita ad mortē q̄s diligitis reuocare
p̄sens dolor aut leuis ē et tolerabilis sustineri p̄t: aut
grauis t cito finē affert. Dolor vo futur⁹ nūq3 finiēd⁹
aggredit t acri⁹ p̄tinuat. Hec t alia btō sebastiano po
rante: subito p vnā fere horā splēdore nimio de celo ve
niēte illuminati: sub ipo splēdore iuuenis apparuit pal
lio cādidissimo indut⁹ iuxta eū. Herebant aūt hec in
domo cuiusdā nicostrati: cui⁹ vxor noīe Zoe ex nimie
tate infirmitat⁹ aī sex annos loquelā amiserat t mu
ta erat. Hec cū tāti miraculi stupore tenerēt ānuebat
manu omib q̄ aderāt q̄ lingua nō poterat: q̄ expro
bādi essent q̄ tāte assertiōi viri sancti nō crederēt. Sā
ctus aūt sebastian⁹ videns illā explicare nō posse q̄d sen
tiebat ait. Si vere xp̄i fuus sū: t si vera sūt oīa q̄ ex
ore meo hec mulier audiuit t credidit: iubeat dns me⁹
ies⁹ ad eā redire officiū labioz. Tūc exclamās mu
lier ait. Beat⁹ es tu t benedict⁹ sermo oris tui. Et bea
ti q̄ credūt p te. Ego em̄ vidi oculis meis angelū de ce
lo venientē: t libros ante te tenentē: ex q̄z lectiōe vni
uersa sermōis tui ratio decurrebat. Hec vidēs Nī
costrat⁹ p̄cidēs ad genua eius: veniā p̄cabat: eo q̄ iuss
su imperatoris sanctos marcū t marcellianū teneret in
vinculis: t solut⁹ eis genua eoz amplexans: rogabat
eos aperire liberos dicēs. O q3 felix essem si p salute vra
possem mereri p̄stringi. Quib illi. Si tu fidei gloriam
quā nūq3 habueras accepisti: quō nos q̄ ab infantia hāc
suscepim⁹ relinquētes passiōis nostre tibi calicē dam⁹

Cū aūt hec audiētes oēs pariter fletib penitētiaz
ostēderēt. Marcus ait. Discite pentes sancti: q: hec to
tabelli diaboli callidit as est: a supplicijs coz p⁹ eripere
t aīam vitijs subiugare. Sed qua rōne mortē timeant
q̄ sciunt hanc hominis esse naturā: nō pēnā. Quantos
hui⁹ falsc vite amatores ruina grauis oppressit: fulmen
incendit: naufragiū p̄didit: gladi⁹ p̄emit: t istaz miseri
cū doloribz emittētes verā illaz penitus inuenire non
possūt. Tūc Nicostrat⁹ cū vxore sua petijt mysterium
xp̄iane religiōis. Congregatis aūt omib vinctis in do
mo ipius Nicostrati beat⁹ sebastian⁹ hortatus est eos
ad fidē suscipiēdā. Quos p̄silos policarp⁹ p̄sbyt̄ voca
t⁹ baptisauit. Claudi⁹ q3 cōmētariēsis duos filios ei⁹

adduci faciēs: quoꝝ vn⁹ ydropic⁹: alē vlcerosus bapti
sari fecē: q̄ mox sanati sūt: ꝫ alij nūero. lxvij. baptisati
sūt. Tarq̄lin⁹ q̄z pater marci ⁊ marcelliani baptisat⁹:
a podagra manuū ⁊ pedū liberat⁹ est. Cromati⁹ au
tē vbis p̄fect⁹ cū audisset tarq̄linū p̄fecte sanatū: q̄ ⁊
ipe grauissimo morbo laborabat: rogauit euꝝ vt ad se
duceret q̄ eū sanauerat. Accedentes ḡ ad eū sebastian⁹
⁊ policarpus ei direrūt: q̄ si sanitatez recipe cupiebat:
oportebat eū p̄us ydola abnegare ⁊ p̄fringēdi ipa ipis
potestatē tradere. Cui cū cromati⁹ diceret q̄ seruī sui ꝫ
facerēt: dixit sebastian⁹. Timidi fui tui ꝫ facere formi
darēt: ⁊ diabol⁹ hac occasiōe si eos lederet: dicerēt infi
deles iō p̄cussos: q̄ deos suos p̄fringere voluissent. Ac
cincti ḡ policarp⁹ ⁊ sebastian⁹ de licētia eius pl⁹ q̄z du
cēta ydola p̄fregerūt. Et cū Cromati⁹ sanitatē nō rece
pisset: dixit ei sebastian⁹. Cū sanitatē nō receperis: cer
tū est q̄ aut infidelitatē nō ex toto abdicasti: aut ydo
la aliqua reseruasti. Qui īdicauit ⁊ se habere thalamū
in quo erat disciplina stellaꝝ: p̄ quo pater su⁹ plus q̄z
ducenta pondera auri expendisset: p̄ quā oīa futura
p̄uidebat. Cui sebastianus. Quādiu hoc integrū habe
bis: reip̄m integrū non habebis. Cūq̄z huic rei assenti
ret: dixit Tiburtius filius ei⁹ iuuenis egregius. Non
p̄mittā destrui tā p̄clarū opus: sed ne paterne sanitati
videar cōtrarius: ecce accendank̄ duo clybani vt si de
structo opere sanitatē nō fuerit p̄secutus pater me⁹: in
cendank̄ vim. Cui sebastian⁹. Jta fiat sicut locut⁹ es.
Cū ergo destrueret opus illud: cromatius apparēte si
bi angelo sanatus est. Quo facto ipe ⁊ filius ei⁹. Tibur
tius ⁊ mille quadringenti viri de domo eius baptisa
ti sūt: absoluit aūt cromati⁹ suos baptisatos a iugo ꝫ
uitutez dicēs. Qui deū p̄ez hūt: suos hoīm eē nō decz.

Cū aūt xp̄ianoꝝ essz ·§·v

psecutio: ꝑsilio gaij pape habito cromati⁹ oīes xp̄ia
nos in domo sua latēter recipiebat ⁊ fouebat. Venit ḡ
Gayus papa in domū illā ⁊ ait oīb⁹. Dñs iesus xp̄s
p̄sciūs fragilitati hūane: duos in se credentiū cōstitu
it gradus. s. ꝑfessiōis ⁊ martyrij. Si q̄ ḡ se pond⁹ mar
tyrij posse ferre desperant: ꝑfessionis gl'iam teneant: et
cū filijs vestris ac cromatio ⁊ tiburcio p̄gant: mecū aūt
q̄ volūt in hac vrbe remaneāt. Nō em̄ terraꝝ spatia di
uidūt quos xp̄i charitas nectit. Tunc exclamauit Ti
burti⁹. Obsecro te pater ne p̄mittas me terga p̄sequen
tib⁹ dare. Mihi em̄ valde iocūdū est morte p̄ vita eter
na subire. Sanct⁹ vo Gayus ꝑgaudēs fidei ei⁹ flecuit
Remāserūt ergo cū eo in vrbe marcellian⁹ ⁊ marc⁹ et
hoꝝ pater tarq̄linus: ⁊ sebastianus ⁊ tiburcius. Nico
stratus quoq̄z cū coniuge sua zoe: ⁊ cū fratre suo casto
rio: ⁊ claudius cū fratre suo victorino. Hoꝝ cōstituit
Gayus papa marcū ⁊ marcellianū dyaconos: tarqui
linū p̄s byteruz: sebastianū vo eccl'ie defensorē: ceteros
aūt subdyaconos. Morabank̄ autē oīes apud casta
lū quendā xp̄ianū zebariū palatij latenter: die noctu
q̄z flectib⁹ ⁊ ieiunijs orātes deū: vt digni haberenk̄ con
fessiōis siue tolerātie sanctoꝝ martyꝝ numero sociari
Et multi infirmi p̄cibus eoꝝ sanabank̄: cecī illumina
bank̄: demones effugabank̄. Trāsiens aūt Tiburtius
occurrit homini q̄ de alto lapsus totus ꝑfract⁹ erat: et
quasi mortuus: oratione dñica sup eū fusa sanitati resti
tuit: ⁊ parētes eius edocens ad xp̄m conuertit. Zoe au
tē cū ad ꝑfessionē beati petri oraret: ⁊ a paganis tenta
compellebatur a iudicibus statue martis incendere.
Cui illa respōdit. Mulierē marti cōpellis sacrificare:
vt ostēdas marte vestꝝ mulieribꝫ delectari. Sed ille i
pudicissime veneri potuit pudorē eripere: mihi vo tro
pheū fidei in fronte portanti nō poterit p̄ualere. Mis
sa autē in carcerē sex diebus ibi mansit sine cibo et po
tu: ⁊ cum perseueraret in confessiōe fidei: iussa est la
collo ⁊ capillis in arboꝛē altā supēdi: ⁊ subter eā fumuz ex
sterquilinio exhiberi: quē emisit spiritū. Corpus autē
eius ne venerarek̄ a xp̄ianis saxo alligatū: in tyberim
p̄iecerūt. Apparuit aūt in somnis beato sebastiano: i
dicans ei suū martyriū. Qō cū narrassz tarquilino ait
ipe. Femine nos p̄cedūt ad coronā: vt quid viuimus?
Octauo aūt die cū oraret ad conuersionē beati Pauli
lapidatus est a gentilib⁹: ⁊ corpus eius in tyberim ia
cratū. Nicostratus vo ⁊ claudius cū castorio ⁊ victori
no ⁊ simphoriano: cū corpora sanctoꝝ p̄dictoꝝ requi
rerent p̄ora tyberina: tenti sunt: et ad fabianū iudicez
adducti. Qui cū p̄ viginti dies minis ⁊ blāditijs i nul
lo posset eos flectere a p̄posito fidei: nūciauit impera
tori: ⁊ cū tormētis nō acquiescerent ydolis immolare
iussit eos in medio mari. s. p̄cipites dari. Interea tor
quatus quidaz apostata sancto Gayo episcopo vbis
calliđe se simulata fide sociauit. Qui cū a beato Tibur
tio viro scholastico nobili ⁊ sancto frequēter arguerē
q̄ capillos arte cōponeret: q̄ assidue ludēdo p̄deret:
q̄ feminarū aspectib⁹ libēter se donaret: ⁊ q̄ a ieiunijs
⁊ orationib⁹ ⁊ vigilijs fratruz abstineret: simulauit se
monita equanimiter accipe. Et arte egit quatenꝰ ora
tem sanctū Tiburtiū infideles cōphēderent: in q̄ com
phensiōe ⁊ se teneri fecit: ⁊ simul ad secretariū iudicis
perduci. Fabianus autē iudex ad torquatū ait. Igno
ras q̄ iusserūt inuictissimi p̄ncipes vt qui nō sacrifica
rent ydolis: diuersis supplicijs marcerenk̄? Qui respō
dit. Hec magister meus. s. Tiburtius semp me docuit
q̄ hunc video facere necesse est vt faciā. Tūc Fabian⁹
ad Tiburtiū p̄uersus ait. Quid ad ista respōdes? Cui
ait Tiburtius. Torquat⁹ diu est q̄ xp̄ianū se esse men
titus est. Credis em̄ xp̄ianū esse q̄ lenocinio sui molliē
do capitis fimbrias obnitit: q̄ tonsorē diligit: q̄ sic mol
liter gestit: qui fluxū gressum imprimobo visu distendit:
qui viros negligenter aīt: libēter minas intuet. Nun
quid tales seruos xp̄us habere dignat? At hic qualis
semp fuerit: nūc cuidēter ostēdit: rephēdebā in eo eda
citatē ⁊ vini potationē: ac sepultā diuini nois sanctita
tē: ⁊ manducabat: bibebat ⁊ euomebat: ⁊ nūc xp̄ianos
accusat: inermem iudicē incitat: nolenti gladiū porri
git: ⁊ vt demonijs ceruices nostras inclinemus hortā
tur. Accingere nunc o crudelissime: vtere carnifici offi
cio: vendica tibi ⁊ ipius iudicis vocē: applica culeos:
suspende xp̄ianos: damna: pcute: incende: Oīnis nob
vilis est pena: vbi pura est cōscientia. Ad quē Fabian⁹
Restitue te generi tuo: ⁊ ꝫ esto q̄ natura dictauit No
bilis em̄ nat⁹ ad ētā deuolut⁹ es fecē vt possis suppli
cū sil'z infamiā subire: ac morte. Cui Tiburti⁹. O im
prudētissimū virum q̄ meretricē venerē ⁊ ī cestissimuz
iouē ⁊ mercurīū fallacē: ⁊ saturnū filioꝝ occisorē cole
re nolo: infamiā generositatis incurro: ⁊ quia vnū ⁊ ve
rum deū qui in celis regnat adoro ⁊ veneror: mihi sup
plicia minank̄. Tunc Fabianus iussit afferre p̄unas
ardentes ante pedes eius dicens ei. Elige tibi vnum e
duobus: aut thura in hos carbones edice: sez in vene
rationē deoꝝ: aut nudis plantis sup hos carbones vi
uos incede. Qui facto signo crucis statim sup p̄unas
ardētes ingressus ē letāter. Dixitq̄z fabiano. Disce quē
ꝑfitemur xp̄m deū esse: ⁊ ipm creaturis dñari: videtur
mihi q̄ sup rosceos flores incedā in noīe dñi nostri iesu
xp̄i. Cui Fabian⁹. Quis ignorat vos artē magicā chri
stum docuisse. At Tiburti⁹. Obmutesce ⁊ noli auri
bāc iniuriā facere vt audiā mellifluū nomē ⁊ sermī lace

rare. Iratus aũt Fabianꝰ iussit eũ via latina ducꝫ: q̃ illuc ductꝰ vno gladij ictu absc̃ssit: vbi xp̃s mlta bñficia plurimis p̃stitit. Post hec egit torquatꝰ vt castulus sanctor hospes teneret. Qui in cõfessiõe dñi pseuerãs: iussus est mitti in foueã pfundã t massaz arene super eũ tractari Sicqz cũ palma martyrij migrauit ad xp̃z Post hec marcꝰ t marcellianꝰ tenti sũt: t ambo ligati ad stipitẽ: subulos accutissimos in pedibꝫ acceperũt. Quibꝫ Fabianꝰ ait tãdiu fixis plantis stabitꝭ: donec officiũ debitũ dñi reddatꝭ: q̃ in ligno pfixi psallebant inuicẽ dicẽtes. Ecce q̃z bonũ t q̃z iocundũ habitare frẽs in vnũ. Nũq̃z sic bñ epulati sumꝰ: vtinã sic manẽ pmittas q̃diu regemur corpis indumẽto. Cũqz vna die et nocte pmãsissent in laudibꝫ t hymnis: iuder mãdauit latera eorũ lãceis pforari: ex q̃ ad regẽ syderea migrauerũt. His expletꝭ p̃fectus suggessit dyocletiano de scõ sebastiano: quẽ impator ad se vocãs ait. Ego inẽ pmos palatij mei spẽte habui: t ꝫ salutẽ meã bactenꝰ in deoz in iuriã latuisti. Qui dixit p salute tua sp deũ coluit: t p statu vbis romane deũ q̃ in celꝫ est adorauit: psiderans a lapidibꝫ aut rilibꝫ q̃rere insani capitis esse t vani. Iratus dyocletianꝰ iussit eũ in mediũ cãpi adductũ ligari: t q̃si signũ ad sagittã a militibꝫ sagittis figi: tũc milites iussa implentes ita eũ vndiqz impleuerũt sagittis: vt q̃si eritꝰ ita esset sagittaz ictibꝫ hirsutꝰ: t extimates eũ mortuũ abierũt. Tunc relicta vxor castuli zebarij noie hyrenes: abijt vt nocte corpꝰ eiꝰ tolleret t sepeliret. Et inuentẽs eũ viuẽtẽ adduxit eũ in domũ suã: et infra paucos dies integrã in oibꝫ mẽbris recuperauit sanitatẽ. Cũqz oẽs xp̃iani ad eũ conuenirẽt: borrabanꝫ eũ discedẽ. Ipe aũt ofne facta descẽdit ad palatiũ t stans sup gdũ helyogabali venientibꝫ impatoribꝫ ait. Immẽmisis subiectiõibꝫ animos imperij vri temploz põtifices obsidẽt suggerẽtes de xp̃ianis falsa cõmẽta dicẽtes eos reipublice adũsarios: q̃z p̃cibꝫ ipsa respublica melioraꝫ t crescit. Cũqz talia loqrek ait dyocletianꝰ. Nõne iste est sebastianꝰ quẽ sagittis interfici mãdauim? Ad ille: ad bñ me inqt dñs ihs xp̃s suscitare digt ẽ vt cuctis vos t cõtester coram oi ppl'o iniusto iudicio vestrã p̃secutoz in xp̃i famulos ebullire tũc iussiteũ i ypodromo palatij duci t tãdiu fustigari quousqz spũm exalaret Et nocte corpꝰ eiꝰ in cloacã p̃iecerunt dicẽtes. Ne forte xp̃iani eũ sibi martyrẽ faciãt. At beatꝰ sebastianꝰ apparuit in somnis beate lucine docẽs locũ corporis sui. Et q̃ in vnco pendebat: nil fordis teti gerat: vt inde leuans catacũbis sepelirer. Quod t fecit.

De sancto Erasmo .H.vj.

epõ antiocheno narrat Uin. in spe. histo. li. xiij. er gestꝭ eius: q̃ cũ decretũ in antiochia sup̃ xp̃ianos a dyocletiano p̃cessisset: vt q̃cũqz nõ sacrificaret ydolꝭ: diuersis supplicijs interiret. Hec audiẽs Erasmꝰ epꝰ heremũ petijt in q̃ p. vij. annos habitauit oroni t p̃ceptatoꝛi vacãs: signis t virtutibꝫ chozuscãs: eiqz escã dñs mistrabat p corꝛuũ: diuerse etiã fere oi ferocitate deposita sese ei mãsuetas exhibebãt suo mõ venerãtes eũ. Angelico q̃z sepe p̃solabat alloq̃o. Quadã aũt die vox de celo facta est ad eũ dicẽs vt ad ciuitatẽ descẽderet. Qõ cũ fecisset mltos a demonibꝫ veratos libauit: t q̃plures docendo ad xp̃m conuertit. Hec audiẽs dyocletianꝰ tũc sibi illis p̃cibꝫ degẽs: iussit eũ sibi p̃sentari t ab eo interrogatꝰ de professione sua cum se xp̃ianũ assereret: nec idolꝭ sacrificare iussus acq̃sceret: fecit plũbo latera eiꝰ cedi: deinde fustibus gutter verberari: q̃z nihil ei nocuit. Postea resina picẽ sulphure sil' cũ cera pfusus ille sus apparuit. Tũ cuncta uersa plebs antiochenoz exclamauit. Dimitte nob iustum hoiem ciuitatꝭ epm: qz deꝰ xp̃ianoz opat in illo Cũ aũt hec fierẽt: ecce terremotꝰ factꝰ est magnꝰ: tonitrua q̃z t chozuscatões fere p tres horas: ita vt ciuitas tota pire putaret. Impator ãt tãto fragore perculsus abscessit. Tãdẽ reuocãs ad pplm dixit. Seductor iste deos nros blasphemauit: t ideo talꝭ p̃turbatio accidit p̃cepit in carcerẽ trudi t ceruicẽ manꝰ t pedes cathenis alligari t magẽ custodia fuari: pbibens sub maxia pena ne q̃d cibi vel potꝰ ei a q̃cunqz ministraret: p̃tio anulo carcerẽ signãs. Et circa mediã noctẽ sanctũ ad dñm in ozone clamãte: lux immẽsa emicuit: t odor eximius fragauit: oiaqz vincula dissoluta sunt. Cũqz dñm in carcere collaudaret: angelꝰ dñi ei apparens ait Surge Erasme seqre me: t veni mecũ in ytaliaz: maximumqz pplm tibi dño acqres Sicqz de carcere clauso eductus ad lucridã ciuitatẽ puenit. Cũ ssat impator eũ iuberet sibi p̃sentari: nõ iuenit? p̃fusus remãsit. Populus aũt q̃ expectabat eũ ad cruciat? vocatũ cũ nõ videret eũ: clamabat vt redderet eis p̃sem suũ: q̃ eis dici fecit ab angelꝭ raptũ in celꝫ fuisse. Cũ aũt sctũs erasmus ductu angeli ad vrbẽ lucridã applicuisset: doctrina quã signis t virtutibꝫ p̃firmabat pplm ad fidem xp̃i cõuertit Quadã vo die obuiũ bñs filiũ cuiusdã nobil' pmarij ciuitatis nomĩe Anastasiũ: q̃ portabat ad sepultura: ozone fusa eũ a mortuis suscitauit: Qui inuẽtis resuscitatus clamare cepit. Vere magnus est deꝰ xp̃ianorum: qui per famulũ suum me suscitauit. Uersusqz ad ad patrem ait. Pater nunc vsqz errauimꝰ: nã deos q̃s colebamꝰ. vidi in inferno torqueri incendijs gehennalibus. His auditis credidit Anastasius t domꝰ eiꝰ tota ac pplus: baptizatiqz sunt. xl. milia hoim statuis et ydolis diruptis. Maximianꝰ in illis p̃cibꝫ exñs: cũ hec audisset: cum sibi p̃sentari mãdauit: interrogansqz eũ cuius religionis esset: illũ tacentẽ t oculos ad celũ eleuatos habentẽ iussit tyrannus eralapari dicẽs. Cõsule saluti tue t dijs nr̃is sacrifica Ipe ãt ait? Quibꝫ dijs Qui rñdit. Joui inuictissimo: t inducens in templum vbi erat statua eiꝰ: signo aũt crucis facto ꝫ statuã redacta est in puluerẽ. Exiuitqz draco extinde t flatu inficiens plures occidit. Sz iussu sancti statiꝭ discessit. Qõ vidẽs pplus clamabat. Magnꝰ est deꝰ xp̃ianoz: t multi crediderũt in eũ. Indignabat satbanas cũ suis: fremituqz t collisiones qualide quasi pugnantiũ contra se castroꝛ audiebanꝫ in aere. Ecõtra sãctis angelꝭ gaudium erat ita vt audirenꝫ voces iubilantiũ t dicentiũ Gloria in altissimis deo. Maximianus aũt ad xp̃m p eũ conuersos occidi fecit: t quãdã tuni cã ferreã ignitã ad staturã corpis eiꝰ erasmo circũdari fecit Qui letus t alacer inducens eũ ait. Transiuimus per ignẽ t aquaz nũc educes me deꝰ in refrigeriũ. t frigida facta est tuni ca illa vt nullã maculã cõbustionis illi inferret: q̃ mox impatoꝛi gtulabunda voce insultans ait. Ecce cõpros basti stultissime hominũ qz vtus xp̃i ipauit flammis t ignibꝫ: t deos tuos lapideos ualidos reddidit. Tũc impator iubet sartaginem igniri plũbumqz picem resinaz ceram oleumqz pariter in ea liquari: t xp̃i athletã in eam mergi. In eam gimmissus ait. Nec olla mihi refrigeriũ p̃stat in nomine dñi ihu xp̃i. Illesusqz in ea diu pstitit: sed extiens quedã ex vndosa sartagie scintillatio maximianum cominus stantẽ petit t ita afflixit vt vociferaret dicẽs Ardeo ardeo virorũ optie erasme ora pro me. Cui Erasmus. Quid est imperator. Ecce dñs meus ihs xp̃s cui omnis creatura deseruit. machinamenta tua dissoluit: t dolor quez mihi paraũas in caput tuum recidit. Animaaduerte quõ cũ ardoribus sempiternis habitare poteris: si tpatum ignicul-

sufferre nō valuisti. Patiam tū dñi nri ihu xpi q̄ malum pro malo reddere ꝓhibet: nos imitantes: iubem⁹ vt a dolore liber existas: et subito cessauit afflictio illa. Sz miser ille maximian⁹ estimās sibi artib⁹ magicis factā lesionē illā: mādauit eū ad carcerē reduci: intendēs die sequēti nouis supplicijs eū discerpe. Nocte aūt illa apparuit ei āgel⁹ dñi et dissoluto oī vinculo excitatū eduxit eū de carcere et duxit eū ad littus marꝭ vbi rep ta nauicula delat⁹ est ꝓ uisione dīna in campaniā ciuitatē formianā. Cū aūt maximian⁹ educ de carcē sctm̄ ad tormēta iuberet et inuent⁹ nō fuisset: ridēs ait. Magnus cruciat⁹ ptulit Erasm⁹: sz dū fuge ꝓsuluit maores euasit Sancto igit quo mō applicuerat residente q̄dam die cū oraret vox de celo ad eū facta est. Erasme fue bone et fidelis q̄ bonū certamē certasti et mihi frucū maximū acq̄sisti intra in gaudiū dñi tui. Et vides erasmus coronā rutilantē sibi desup illabi: inclinato capite ait. Dñe suscipe in pace spm̄ meuz. Sicq̄ aīam suā que niue cādidior visa ē celoq̄ alta penetrare angelico ductu creatori reddidit suo. Dē corp⁹ ei⁹ gaiete q̄ escere et caput eius oñditur.

·Ꝯ·vij.

Temporibus illis vt refert

Uin. in spe. hysto. li. xliij. er gestis ei⁹. Rome erat q̄daz mulier nobil' noīe aglaes filia achacij quondā, pcōsul'. Hec habebat sub se mlt̄os ꝓcuratores: qz diues valde sed vnū sup oēs Bonifaciū noīe adulterū: q̄ etiā cuz ea cōmiscebat carnaliter viro destituta. Tandē p⁹ aliq̄ ꝑs hec cōpuncta p dei gr̄az vocato bonifacio ait. Frater scis in q̄ta peccata obuoluti sum⁹: nō extimātes qz deo assistē debem⁹: et de mal' q̄ gessim⁹ rōnē reddituri. Audiui aūt a xp̄ianis q̄ si q̄s administrauerit sanctis q̄ agonizant ꝑ xp̄o: ꝑsors eoz fiet in die iudicij. Perge igit ad partes orientis vbi agonizant ꝑ xp̄o: et afferēs nob reliq̄as martyrū: si quo administrantes eis et oratorias domos eis facientes: p sanctas eoz passiones saluemur taz nos q̄ multi alij. Cui bonifacius acquiescens accepit ad comparandū corpa sanctoz et administrationē egenoz. xij. eq̄tes et egredies dixit dñe sue aglaes. Si inuenero ad compandū corpa martyrū afferā mecū. Si vo corp⁹ meū venerit in noīe martyris suscipies illō. At illa extimās solacio se illū loq̄ ait. Abijce a te ebrietatē et stultiloquiū et pge vt deuot⁹: q̄re sic loq̄ris q̄ sanctoz corpa portare habebis. Pergēs ergo Bonifaci⁹ cogitauit vt qz corpa sanctoz inde portare haberet: a carnib⁹ et vino abstinē deberet. Peruenit q̄ ad ciuitatē. Tharsum et ꝓcipiēs q̄ ibi athlete xp̄i agonizabant dixit ad eos q̄s secū adduxerat. Euntes recte rite nob hospitiū: et ego vado vidē eos q̄s valde desidero. Pergēs q̄ ad stadiū vidit martyres in tormentis positos: vnū suspensū a capite deorsuz et diutissime macerātū et ignē subtus eū stratū. Aliū inter ligna q̄uor extentū et grauissime tortuz. Aliū vngul' laceratū: aliū stipitē in collo ei⁹ infixū et a terra exaltatū. Aliū retro man⁹ et pedes habentē fustib⁹ a ministris cesum. Acce dēsq̄ cepit osculari eos et voce mag̃ clamare. Magn⁹ deus xp̄ianoz: magn⁹ de⁹ sanctoz martyz. Obsecro vos famuli xp̄i orate ꝓ me: vt et ego merear ꝑsors vr̄i uenire: sed ensq̄ ad pedes martyrū: amplectabat vicula eoz et osculabat ad patiam exhortās. Quē intuens simplici⁹ iudex ait. Quis est iste q̄ in cōtemptū deoruz et meū hec gerit. Adducq̄ iussus aī tribunal ei⁹. Cuz interrogat⁹ cōditionē xp̄ianum libere se fore fateretur et ydolis immolare recusaret. Tyrānus fecit eū suspēdi et vngul' ferreis vsq̄ ad ossa diutius radi: qui tacens ocl'os ad martyres habebat. Erīde iussit talamos acui et sub vngul' manuū infigi. Postea p̄cipit plumbū liq̄factū in os eius immitti. Qui leta nter omnia ferēs oculos ad celum leuans clamauit ad martyres vt pro se orarēt. Nihilq̄ inde lesionis recepit. Qō turba respiciens cū lachrymis clamabat. Magnus de⁹ xp̄ianoz̄ xp̄e fili dei salua nos. Timēsq̄ iudex tumultū abscessit. Sequēti die diluculo in ollā ferventē pice plenam caput ei⁹ immergi iussit. Angelus aūt dñi descendens ollam tetigit cui⁹ materia sparsa multos occidit sanctū aūt in nullo ꝓtristauit vel molestiā intulit. Demū cum de capitari mādauit. Qō cū fieret terremotus factus est magnus: vñ oēs clamauerūt. Magn⁹ ē de⁹ xp̄ianoz̄. Conserui aūt bonifacij requirebant eum: et nō inuenientes dicebant inter se: mō in adulterio est vel in taberna epulat. Cunq̄ querendo obuiassent vni er officialib⁹ interrogabant eum si vidisset quendā p egrinū romanū. Qui rñdit. Heri pegrinus quidā pro xp̄o capite plex⁹ est: et adhuc ibi iacet corpus ei⁹. At illi Quem querim⁹ nō martyr sed vir ebriosus et adulter est: secuti sunt tū officialē ad locū et recognoscētes bonifacij caput et corp⁹: lachrymati sūt dicentes. Ne memineris peccati nri famule dei: qz tanta locuti sum⁹ ꝑ te. Emerūtq̄ corp⁹ illud ab officialib⁹ q̄ngent⁹ solidis et cōdientes aromatib⁹ ac lintheaminib⁹ inuoluentes reuertebāt ad vrbē portātes illud. Angel⁹ aūt dñi apparuit Aglae dicēs. Quem habuisti fuū: nūc recipe vt dñm: p eius em̄ interuentiōz relaxabunt tibi peccata omnia: sibiq̄ declarauit totū. Que surgens collectis dericis et religiosis honorifice suscepit sanctū corpus prope vrbem via latina: edificans ei dignā ecclesiam. Ipa aūt aglaes abrenunciās mūdo: et bōa sua distribuens egenis: familiā suā a fuitute liberās: cū paucꝭ puellis domino famulans tantam gratiā a deo ꝓmeruit: vt demones expelleret: et varias infirmitates curaret. Superuixitq̄ in bitu ānis. xiij. et sic in dño obdormiuit.

·Ꝯ·viij.

Tempore quoq̄ Maximiani erat senator q̄dam Eleusius ipius imperatoris amic⁹ vt refert Uin. spe. hysto. li. xliij. Ergestis sancte iuliane Hic desponsare sibi volebat puellam nobilem Juliana noīe filiā affricani: q̄ et ipse xp̄ianoz̄ psecutor erat. Juliana vo vtute plenissima: rōnabili cōsilio creatoris deum colebat verū: et q̄tidie pgens ad eccl'as orationib⁹ insistebat. Cūq̄ Eleusius nuptiaz solēnitatē impleri optaret: dixit illi sponsus. Euntes dicite illi. Si crediderīs in deū meū: accipiā te maritū: q̄ si nolueris: nunq̄ mihi dominaberꝭ. Qō audiēs Eleusius patri puelle nūciauit. Qui blandicijs et minis quesiuit illam ad consensum sui⁹ inducere. Sed cum illa recusasset: asserens se paratam ad omnia supplicia ꝓ nomine xp̄i: demum pater ipsam cesam et cruciataz tradidit sponso suo Eleusio ꝑfecto vrbis. Qui cū nō posset sermonib⁹ mollioribz et ꝓmissis eā ad sui cōsensuz trahē nisi ꝓfiteret patrē et filiū et spū m sanctū credēdo ī deū fecit eam cedi a septem militib⁹ vicissim succedētibus. Cum essent fessi ygis: dei inde nolente dyane sacrificare per capillos septem bouis manere suspensam. Postea cre liquato totam pfundi si q̄ incendi. Et cū nullam ex hoc lesionem recepisset in carcerem trusa est: ibi autem posita orauit ad dñm p̄ auxilio sibi impendēdo. Finita aūt oone apparuit sibi dyabol⁹ in forma angeli luc⁹: dixitq̄ sibi. Juliana dilecta mea ꝑfectus tibi parat tormēta alia pessima: et nō cū de carcē educta fuerꝭ

accede t sacrifica vt saluer. Ad q ei tibi missū sū. Ego em̄ sum angelus dei. Juliana aūt cū lachrymis orans ait. Dñe ne p̄mittas me perire: t significa mihi q̄s est q̄ hec p̄suadet mihi. Que sana facta a doloribꝫ tormēt̄ torū p̄ceptorem tenuit dyabolū q̄ sibi apparuerat di. Quis es tu: t q̄s te misit? Qui rñdit. Ego sū Jophim niger mali oblectator tormēti amator: homicidiꝫ gaudens t luxuriā suadēs: missus a beelzebub q̄ torū malī est auctor. Et Juliana ad eū. Immunde spūs quō p̄sumpsisti te xp̄ianis applicare. Tunc manibꝫ p̄rer gū ei ligatis cū vno ex ferreis ligamētis q̄b ligata erat in terra eū p̄sternēs p̄cutiebat eū. Cūq ille fortiꝫ eiularet miserā p̄cans: dixit Juliana. Confitere mihi cui homini iniuriā fecisti Jsq rñdit aliq̄tor hominū oculos euulsi: aliorꝫ pedes confregi. Alios in ignē misi t hmōi: t omnia mala q̄ sunt in mundo ego p̄feci. Nemo tñ me tangē ausus est: p̄ter te. Cui⁹ ꝓginitas ꝫ seruos armat. Cum aūt hec eo loquente p̄fectus iussisset Julianā de carcere educi t sibi p̄sentari: illa secum trahebat demonē ligatū: t p forū ducens: p̄iecit eum in stercoris locū. Et cū venissz in p̄torū: facies ei⁹ gliaz ignis oñdebat. Uñ p̄fectus timēs dixit ei. Quō tanta tormenta p incantatiōes supasti? Et illa. Dñs me⁹ ihs xp̄s me cōfortauit: te aūt erubescere fecit: t tibi p̄parauit ignem eternū. Tūc irat⁹ p̄fectus fecit rotam ferream p̄parari t acutis gladiis in supficie repleri: vt ea supposita aptaret vt tota minutatim discerperet. Sz angelus dñi dissoluit machinā vt inde salua euaderet. Conuersiq̄ sunt ad hoc spectaculū q̄ngenti hoīes: qui damantes dicebāt. Et nos iuliana eū quem tu colis deū adoram⁹: peat genus paganoꝝ: t exultet gen⁹ xp̄ianorū: fac q̄d vis p̄fecte: para supplicia: quia nō aliuz deum q̄z xp̄ianoꝝ credimus: q̄d cū nunciasset p̄fectus imperatori: iussit oēs illos gladio p̄mi. Precepitq̄ sanctam in ignem mitti. Sz angel⁹ dñi apparens: ignez extinxit. Deinde in ollam feruentē fecit imergi: que est facta velut balnei tempamentū. Sz aqua bulliens et egrediens de olla. lxxvj. de astantibꝫ occidit: p̄ter q̄ tira insanies p̄fectus: impauit eam gladio puniri. Cuz ād locū de collatiōis duceret: clamauit demon q̄ ab ea cruciat⁹ fuerat. Nolite ei p̄cere: sz quō dig̃ est ita redite. Deos em̄ vituperat hoibꝫ iniuriā fac: mihi q̄z i vna nocte multa mala ostendit. Cūq illa aspiceret vt cognoscerz q̄s loq̄ret: clamauit dyabol⁹ dicēs. Heu me miserū forsitan vult me iterꝫ retinere. Statimq̄ obmutescēs euanuit. Virgo aūt facta oīone spūz deo tradidit incōtamiatū. Jpe vo p̄fect⁹ nauigās paulop⁹ submersus est cū multz: t ab auibꝫ t feris corpa eorū deuorata

¶.ix.

Eodez tempore in ciuitate

Egea passi sunt Cosmas t damian⁹: vt refert Uin. in speculo. histo. li. xiij. ex gestis eoꝝ. Hos geminos genuit mater eoꝝ Theodora: q̄ a spūsancto edocti arte medicine tam in hominibꝫ q̄z in iumentis oēm infirmitatem curabant: t nihil a quocūq̄ recipiebāt: fuantes illud. Gratis accepistis: gratis date. Quedam aūt matrona noīe palladia diuitijs abundās: cū in medicis multa cōsumpsisset vt ab infirmitate sua curaret: nec liberari valeret: a sanctis curata est: q̄ obtulit quoddā mun⁹ sancto damiano: pedibꝫ eius se obuoluēs t sacramentis terribilibus adiurās: vt reciperet ob deuotiōez. Qō t ille suscepit: nō cupiditate ductꝰ: sz ne nomē dñi ob q̄d adiuratus fuerat p̄temnere videret. Hoc p̄cipiēs Cosmas zelo dei ductus mandauit ne corpus eius cū ipso sepeliret. Sz nocte sequenti apparuit dñs Cosme fratris factum excusans q̄z ob dei reuerentiam. Preses aūt p̄uincie illius cū xp̄ianos p̄sequeret vsq̄ ad mortem: denunciati ei fuerunt Cosmas t damianus: t de mandato eius ante ip̄m p̄sentari. Quos cum interrogasset cuius fortune essent. Rñderunt sancti. Quid sit fortuna nescimus religiōe xp̄iani sumus t adhuc tres alios fratres habemus. s. Leontiū Eup̄repiū t Antinium. Quos adduci fecit t in carcerem mitti. Hi ḡ. s. Cosmas t Daminamus p̄mo cū sacrificare dijs p̄tem nerent cesi sunt. Sz inter ipa flagella psallebant dicētes. In via martyrij delectati sum⁹ sicut in omnibus diuitijs. Post hec in mari cum alijs fratribus eoꝝ cathenati p̄iecti sunt: sed mox angelus dñi vincula eorū dissoluit t ad terram incolumes posuit. Quibꝫ audito lysias positis ineꝫ tyrannus. In nomie dei adriani seq̄mini vos. Quibꝫ dictis subito accedētes demones cuz fortiter p̄cutiebant in faciem: t cū nō cessarent: recommendauit se sanctis vt p̄ro eo orent. Qō cū fecissent et demones euanuissent: obduratus ille ait. Quia dispo nebam deos meos deserere: ideo irrati mihi me p̄cusserūt. Perseuerantes aūt in xp̄i confessione t tyrannuz de ecitate increpantes: missi sunt in ignem: vbi quasi in refrigerio rozis erant: sed excussa flāma ab igne incēdit plures de gētilib⁹ astātib⁹. Deinde tyrannus iussit eos crucifigi t in crucib⁹ lapidari. At lapides dei virture in eos q̄ mittebant reuertētes lapidabāt. Post q̄ imperauit eos sagittari: sed emisse sagitte ad sagittantes retorquebant: multos ex illis occidētes. Sāctos autem nō contingentes. Demū iussit lysias p̄ses ipos cū alijs fratribus decollari q̄pariter ad celestia regna puenerūt. Christiani aūt tollentes corpa eoꝝ ad sepeliendū cū desitarent de sepeliendo simul eos: p̄ter illud q̄ Cosmas mādauerat: subito camel⁹ veloci cursu aduenit t humana voce allocut⁹ est eos dicens. Homines dei: multa signa t bñficia p̄ sanctos dei martyres p̄cepistis: sed nō solum vos sed t nos iumenta que vobis in ministerijs sumus deputata. Iccirco cū omnibꝫ vobis: t ego gratias agens missus aduenj nūciare vobis: vt sanctoꝝ corpora nō separetis: sed simul recōdatis in eodem sepulchro: quod t factū est. Et plura miracula post mortem per eos facta sunt.

¶.x.

De sācto Blasio episcopo

t martyre narrat vincen. spe. histo. li. xiij. ex gest⁹ eius q̄ cū in omni mansuetudine t sanctitate polleret: christiani in sebasten ciuitate capadocie ep̄m elegerūt. Qui accepto ep̄atu ad vitandū rabiem p̄secutiōis ꝫ fideles ex orte: intrauit spelunca cuiusdam mōtis ibi heremiticam vitam tenēs. Illic fere agrestes t ferocissime ad eū cōueniebant sane t infirme: nec recedebāt donec sanitatem t bñdictionē accipent. Contui q̄z alimoniam ei deferebāt. Cū aut̄ p̄ses p̄uincie Agricolaus misisset suos ad venationem faciendā in dicto monte: inuenerūt sanctum Blasium orantē t multitudinē bestiarum ante eum. Quod cum p̄sidi nūciassent: arbitrat⁹ ibi fore xp̄ianos absconditos: misit illuc milites plures ad capiendum quos inuenirēt christicolas. Accedentes ergo milites ad locū dixerūt ei. Egredere vocatte p̄ses. Qui rñdit. Beneuenistis filij. Nunc video q̄z dominꝰ nō est oblitus mei. Naz t in nocte dixerat ei dñs in visu. Surge t offer mihi sacrificiū. s. corpis tui p̄ martyriū. Pergēs ḡ cū eis p̄dicabat occurrentibus in via t multa miracula faciebat. Et inter ceteraMm 2

quedam mulier attulit ei filiū suū in extremis laborā/tem ꝓpter os piscis transuersum in gutture ei⁹: qō nec intra nec extra mitti valebat. Quo ꝓ eo orante ⁊ guꝭ tangente liberat⁹ est. Alia mulier vidua cum añ eū de/fleret dep̄cans vt restitueret sibi porc⁹ a lupo captus cū paupercula esset. Subridens Blasius ait illi. Nolí flere restituet tibi porcus tuus. Qō secutū est. Nā lupus sibi eū reportauit incolumē. Presentatus demuꝫ p̄sidi: salutauit eū p̄ses dicens. Gaude Blasi aīce deo rū. Qui respondit. Gaude ⁊ tu p̄ses: sed ne dicas deos sed demones: qz eterno ígni deputati sūt cum bis qui eos venerantur. Tūc iratus p̄ses iussit eū fustibus ce/di ⁊ in carcerem mitti. Et cū postea eductū de carcere ⁊ sibi p̄sentatū nō posset eum ad sacrificia inclinare: im/perauit eum in ligno suspendi et carnes ei⁹ ferreis pe ctinibus lanīari. Cūqꝫ b̄ fieret septem mulieres q̄ xp̄i ane erant sanguinem qui exibat a vulneríb⁹ eius exci/piebant ex deuotiōe. Que cum accusare de fide xp̄iana adducte fuissent añ p̄sidem. Ipse autez cū mandasset eas deos suos adorare: dixerunt sancte mulieres. Fac eos adduci ad fluuiū vt loti in eo mūdius eos venere mur. Cūqꝫ deportate fuissent stantiūcule de oꝛ ad flu uium: ille eas aceptas ꝓiecerūt in flumē dicētes Si dū sunt se adiuuent ne merganť. Audiens vo p̄ses ira tus interrogauit cur b̄ fecissent decipiēdo eū. Que re sponderūt. Si veri dū essent: p̄sciuissent q̄ eis facē in/tendebamus: ⁊ nō p̄misissent se in aquā mergi. Sta= tuí raū ⁊ p̄ses vt. vij. lozice ígnite ⁊ pectines ferrei po nerenť añ eas: ⁊ semptem camisie mūde: op tiōe eis p posita vt aut in veneratione deoꝫ septē camisias illas accipent quelibet suā: aut lozicis ignitis induerenť. At vna illaꝫ subito camisias illas ꝓiecit in ígnem. Tūc p̄ses p̄cepit eas nolentes ydolis immolare suspendi nudas: ⁊ pectinib⁹ ferreis lanitari carnes eaꝫ. Et cum dolores magnos sustinerēt aduenientes angeli eas con foꝛtarūt ad ꝓseuerentiā. Exinde depositas oꝛdinauit eas in ígnem mitti: q̄ statim extinctus est Demum eas decollari fecit. Post hec p̄sentatū sibi Blasiuꝫ ⁊ im mobilem in fide cerneret: fecit eum in stagnum mitti. Sꝫ facto signo crucis stabat supaq̄s sicut sup firmaꝫ petram. Dixitqꝫ gentilib⁹. Si habetis deos ostendite vtutem eoꝝ: ⁊ venite huc. At seragintaq̄nqꝫ viri mise runt se in stagnū nomie deoꝝ suoꝝ: q̄ statim submersi sunt. Descendens aūt angel⁹ domini dixit ad eū. Egre dere ⁊ suscipe coꝛonā tibi a dño paratā. Egredienti er go stagnum dixit p̄ses. Decreuisti nō adorare deos. Cui ille. Non adoro demones. Qui mox sententiā de/capitatiōis in eū ꝓtulit: ⁊ facta oꝛone ꝓ bis q̄ deuote eius suffragiū postularēt: vocezꝫ de celo facta se eraudi tum: capite truncatus est cū duob⁹ puulis filijs vnius illaꝫ septē mulieꝝ q̄ ⁊ cum illo decollate sunt Vise sūt aīe earuꝫ a coꝛpoꝛib⁹ exire vt virgines de thalamo suo monilibus aureis refulgentes: ⁊ ad celos ascēdentes.

·H·xj.

Eodē tempoꝛe passa ē apd

Cesareaꝫ capadocie sancta doꝛothea sub fabritio presi/de: vt refert Uin. vbi supra ex gestis eius. Hec tradita duab⁹ soꝛoꝛib⁹ suis q̄ apostataverant a fide. s. christi et calixt⁹: iterum cōuertit eas. Que ꝓpter ꝓuersionē eaꝝ misse in cuppam in conspectu eius succense sunt. Post passionem aūt leuatur ipsa in cataſta ⁊ ait Nunqꝫ sic letata sum in vita mea sicut hodie. Tandem firma in fi de: ducta est ad ō collandū: cui dixit Theophilus q̄dā scholasticus irridendo. Eya tu sponsa christi mitte mi hi roſas aut mala de padiso sponsi tui. Cui illa respon dit. Plane hoc faciam. Cūqꝫ oꝛasset Doꝛothea: ecce pu er apparuit ante eam quasi quatuoꝛ annoꝛū ferens in spoꝛtula tria mala optima ⁊ tres roſas. Cui illa obse/cro te inquit vt illa Theophilo scolastico deferas. Cuꝫ igit Theophilus narraret ꝓmissionē virginis circū/stantib⁹ irridens: ecce puer stetit añ eum: ⁊ ait Ecce tibi petenti mittit doꝛothea ꝛgo sacratissima qō promisit. Qui accipiens statim conuersus est ad fidem xp̄i. Erat aūt mensis febꝛuarius q̄n roſe ille misse sunt: ⁊ totam capadociā glaciale frig⁹ tenebat. Moꝛ ḡ Theophil⁹ in eculeo suspēsus ⁊ toꝛt⁹ dicebat. Ecce mō xp̄ianus fa ctus sum: qz in cruce suspēsus suꝫ. Nā eculei factura si militudinē crucis tenet: ⁊ tandē gladio ꝓsummat⁹ est.

·H·xij.

Jn ytalia quoqꝫ citate bo

nonienſi passi sunt sancti Uitalis ⁊ agricola. v. kalen. decembꝛis sub dy ocletiano ⁊ maximiano impeꝛatoꝛib⁹ vt refert Uincen. vbi supra ex verbis Ambꝛo. Huius sancti agricole Uitalis ꝓpus fuus fuerat: sed postea cō soꝛs ⁊ collega martyꝛij. Igitur cum sanct⁹ Uitalis a ꝓsecutoꝛib⁹ vt xp̄m negaret vꝛgeretur: ⁊ ille amplius xp̄m dominū ꝓfiteretur: oīm in eum tormentoꝝ ge/nera exercuerūt: vt nō esset in eius coꝛpe loc⁹ sine vul/nere. Ille aūt oꝛabat dicens. Domine ihu christe iube suscipi spm meū: qz iam desiderio coꝛonā accipē: quā angelus tuus ostendit mihi. Et completa oratiōe emi sit spiritū. Sanctus vero agricola mitioꝛ habebatur moꝛibus: ita vt ab ipsis inimicis diligeretur. Jdeoqꝫ passionem eius differebant. Sed hec eoꝝ honoꝛifice//tia omni immanitati acerbioꝛ erat que martyꝛio inui debat. Deniqꝫ vbi nō acceuit ꝓsecutoꝛib⁹: sanct⁹ Agri cola crucifixus est. Fuerunt aūt tunc coꝛpoꝛa eoꝝ inter iudeoꝛuꝫ sepulchꝛa posita: sed vt testatur ipe Ambꝛo. cum dominus ei reuelasset coꝛpa eoꝝ: ipse ambꝛosius inde leuauit dicta sanctoꝝ coꝛpoꝛa ⁊ in ecclesia colloqꝫuit. Et demones egredientes ab obsessis hoc cōfitebā/tur. Et multa miracula tunc in p̄sentia ppli fūt oste/nsa: liberatis multis a languoꝛibus varijs. Passus est apud vꝛbem spoletanam illo in tempe sanctus Gꝛego rius pbr̄: hoc oꝛdine vt refert Uin. spe. hysto. vbi supra ex gestis eius. Flachus em̄ cum directus esset illuc a Maximiano impeꝛatoꝛe ydolatra vt oīa ydola erige/ret: ingressus in ciuitatem iussit in medio foꝛo sibi tri/bunal p̄parari ⁊ oēs ciues p̄cones citari. Quib⁹ adue nientibus dixit trebano. Vi oēs dijs nostris deseruí/unt. Qui respondit. Omnes vi Jouem míneruā ascle/pium colūt deos immoꝛtales: qui toti mūdo ꝓficiant Quo audito gauisus est ⁊ dimisit omnes i pace. Erat aūt in dicta ciuitate pbr̄ Gꝛegoꝛius xp̄ianissimus: ne/iunijs ⁊ oꝛationib⁹ vacans: multa ꝓdigia faciens: ⁊ plu rimos paganoꝝ ad fidē xp̄i ꝓuertēs: ac templa ydo la ad terrā deijciens. Hoc cū audisset flachus: iussit eū ad se vinctū ꝓduci: ⁊ cū sacrificare nollet fustes nodo/sos afferri fecit ⁊ doꝛsum ei⁹ vꝛberib⁹ frangi dicēs. Nec patiaꝫ rebellis deoꝝ nostroꝝ ⁊ contemptoꝛ principuꝫ Cui ille respō dit. Quāta mala infers coꝛpoꝛi meo: tan ta duplicia bōa mihi p̄stanť in celo. Flachus ait. Re gyrate illum ventrem eius fustib⁹ dissipate: ꝓseueran/tem illū in fidei cōfessione ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ mā/dauit in craticula supposito igni supponi. Sꝫ eo oran te nil eū ignis lesit: sicut nec trib⁹ puerꝭ i camino ignis terremotusqꝫ factus est magnus intra ciuitatem: ⁊ ceci dit aula regia q̄ plusq̄ .cccc. paganoꝝ ydolis immolā/

tium oppſſit. Flachusaũt ipm vinctũ redurit ad carcerem: ſed angelo apparẽte diſſoluta ſunt oia vincula: z daritas circũfulſit eũ. Altera die cũ flacho pſentat⁹ nullatenus acqeſceret: pcepit eũ capite trucari. Eo ãt orante tpe paſſionis audita eſt vox de celo. Ingredere in reqem bñdicte dñi pparata ẽ tibi habitatio tua. Et cũ decapitatũ feris terribilibꝫ expoſuiſſet deuorandũ: corp⁹ ſanctũ fere flectẽtes genua adorabãt. Qõ videntes multi clamauerũt. Magn⁹ eſt de⁹ xpianoꝝ. Eodem die flachus pcuſſus ab angelo interiora ſua euomẽs exſpirauit. Quedã aũt mulier deuota emit ſctm corpus. xxx. aureis z ſepeliuit. Preterea maximiano ĩpperante venuſtian⁹ auguſtal' tuſcie: cũ xpianos occultos reqreret: diuulgatus eſt ei Sabin⁹ epc̃s vir eloquẽtiſſimus in ciuitate aſſiſina. Illucq̃ veniẽs: ſedit p tribunali in medio foꝛi: z oblat⁹ eſt ei ſanctus Sabin⁹ cum duobꝫ dyaconibꝫ Marcello z Exuperantio cui dixit. Conſule tibi z pollicẽte dijs ſacrificare z viue. Cui reſpondit. Si iuſtũ eſt vt derelinquã creatorẽ celi et terre z adorem lapides metalla z ligna: z vt ſcias q̃ nihil eſt colẽ talia: afferaꝫ huc deus tu⁹. Qui iuſſit deũ ſuum quez habebat in cubiculo afferri in mediũ: q̃ erat mire facture ex lapide coꝛallio iouis: z veſtitura ei⁹ deaurata. Quo adducto cũ cereis z magno apparatu. Ecce ait venuſtian⁹ ꝓpiciatores nr̃i. At Sabinus ſubridẽs ĩ qt. O vana ſtulticia vt creatoꝛ oĩm relinquaꝫ: z lapis ſoꝛdidiſſim⁹ colaꝫ. Ut aũt ſcias eũ nõ eſſe deũ dimitte me facere qõ volo de eo. Cui ille ſi ꝑſumis fac qõ vis. Tũc ille oratiõe facta eliſit in pauimentũ z fregit. Qõ ille cernens totundit frontem ſuam cũ ira dicẽs. Periimus nos: z res publica noſtra obſcurata eſt: vñ in furoꝛe ſuo iuſſit ſtatim manus ei⁹ ꝑſcidi. Quo facto: dyaconi ei⁹ ceperũt trepidare. Sz ſabino ꝓfortẽ eos dimauerũt. Pereant dij demoniaꝝ: z leteꝫ coꝛ queretiũ dñm. Et ꝓpter hoc dyaconi ipi fuerũt in eculeo ſuſpenſi z diu fuſtibꝫ ceſi: deinde latera eoꝝ vngul' raſi: z demũ igne aſſati. Coꝛpa aũt martyrio cõſumpta in fluuium iactata: z a quibuſdã collecta z ſepulta ſũt. Sabinus autẽ ad carcerem deſtinat⁹: quedam vidua noie Serena manus eius ꝑciſas accepat: z in vaſculo vitreo deuotiſſime ꝓſeruabat: in carcere poſitũ ſepe viſitans z reuocillans. Hec cum nepotem ſuum cecuz ad eum adduxiſſet: z ipſe brachia ſua truncata ſup oculos eius poſuiſſet: facta oꝛone illumĩatus eſt cecus. Ex q̃ miraculo multi ꝓuerſi ad xpm baptizati ſunt. Poſtea dolor maxim⁹ oculoꝝ apprehendit venuſtianũ: ita vt nec cibũ nec ſomnũ capere poſſet: nec medicoꝝ cura iuuari. Qui audita illuminatiõe cecꝫ ꝑ Sabinum facta: iuſſit eũ ad ſe educi de carcẽ. Cũq̃ vgenti doloꝛibꝫ dixit Sabinus adductus. Credis ex toto coꝛde. Et ille Credo: z peccatũ qõ in te exercui cruciatũ mihi iſtum fecit. Cui ſabin⁹. Mea delicta b̃ mihi fecerũt: tu autẽ ſi crediderꝫ z penituerꝫ ſaluus eris. Credẽte igit̃ z baptizato ſanat⁹ eſt. Qõ audiẽs Maximian⁹ ipm cũ vxoꝛe z filijs baptizatis capite puniuit: z ſabinũ adduci fecit ſpoletũ: z plumbatis ceſum ad celũ migrare fecit.

℣. xiij.

Sed z ſub diocletiano paſſus eſt ſanct⁹ Januarius bñuentane vrbis epc̃s referente Vincen: ſpecu. hyſto. vbi ſupra. Cum enim ꝑſes thimotheus audiſſet famam doctrine eius z vite: ante tribunal ſuum ante ciuitatem nolonã adduci iuſſit: dixitq̃ ei. Accedens ſacrifica dijs: q̃ ſi nolueris: tormentis horꝛificis laniaberis: que etiam cũ viderit deus tuus ꝓtimeſcet. Cui Januarius. Obmuteſce infelix: z noli in auribꝫ meis blaſphemiã creatoꝛi oĩm inferre tantã: ne te interficiat. Tũc irat⁹ in carcerẽ miſit: z poſtea in caminũ ignis p triduũ ſucceſum ſacrari eoꝝ fecit. Qui in medio foꝛnacꝭ oꝛone facta cũ angel' ſanctis deambulabat deũ bñdicẽs. Qõ milites audientes: nũciauerũt ꝑſidi: z apto camino ſeu furno ignito: eructauit flãma de foꝛnace: multoſq̃ de infidelibus cõbuſſit. Illũ ãt oĩno nõ tetigit ignis nec q̃cq̃ moleſtie intulit. Eductũ vo de camio mãdauit de coꝛpe ei⁹ neruos euelli: poſtmodũ ipm cũ feſto dyacono ſuo z deſiderio lectoꝛe victos ſup̃ currũ ſuũ i citatẽ duci puteolanã pcepit Ibiq̃ ſpectãte ppl'o feras ſilueſtres ad eos deuorãdos ỏ caueis emitti impauit. Que vt oues mitiſſime ad pedes ſctoꝝ accedẽtes venerabant eos. Demũ ſententiam de capitatione in eos tulit. Cũq̃ duceret ad locũ: cecidit nebule ſup oculos ꝑſidis eum coꝛquẽtis: qui clamãs p dolore ſanctũ Januariũ ad ſe reuocari fecit. Reductuſq̃ ad eũ roganit vt p ſe orãdo lumẽ ei reſtituere tur. Oꝛauit aũt ſctus dicẽs. Dñe reſtitue huic z ſi in digno lumẽ ocꝭ oꝛ ſuoꝝ: nõ em̃ malũ p malo reddimus Et illuminati ſũt oculi ei⁹: ꝓpter qõ multi ꝓuerſi ſunt ad fidẽ. Timẽs ãt p̃ſes Thimothe⁹ diſplicẽ imperatoꝛi ex cõuerſione tante multitudinis: pcepit q̃ citius ipm decollari. Qõ cũ factũ eſſet p̃ſes clamare cepit ſe ꝓpter Januarium ſuum dei ab angel' cruciari: z eiulãdo diu expiraũit. Coꝛpus huiu⁹ ſancti Neapolim quieſcit.

℣. viiij.

In illo tẽpoꝛe paſſa eſt etiã ſancta Anaſtaſia fm vin. vbi ſupra ex geſtis ei⁹. Hec ꝓtexrati illuſtriſſimi viri filia in vrbe romana fuit. Et cũ plurimũ poſſet ꝓpter diuitias et nobilitatẽ generis vt parez inter matronas habere nõ valeret: chriſtiana effecta induebat ſe viliſſimo habitu: z ſola vnius puelle cõſortio carceres circũibat vbi erant milites chriſti: q̃s aliter viſitare nõ poterat: niſi plebeio cultu pauperem ſe fingeret: ſollicita ſatis ſanctis ꝑ noie dei vinctꝭ pedes lauare: vngere capita: pectinare crines quos longa carcerũ clauſtra nutrierant. Dũq̃ aſſidue b̃ ageret z ad noticiam zelantis viri eius infidelis publij nomine pueniſſet indignatus eſt: tales domui ſue cuſtodes inſtituit: vt eam nõ pmitterent cuiuſq̃ feneſtrelle aditum ſpectare. Fecit ergo eã artiſſime cuſtodiri z alimoniam ei denegare: vt ea deficiente poſſet in ei⁹ lautiſſimis poſſeſſionibꝫ laſciuire. Putans q̃ ſe moꝛi: Ifas miſit ſancto Criſogono q̃ cum magne dignitatis fuiſſet in curia imperatoꝛis occulte xpianus: illam Anaſtaſiaꝫ ad fidem ꝓuerterat. Et ꝓpter xpianitatis titulũ detercus in vinculis puſq̃ a ſponſo xpiana agnoſceret: ab ipſa Anaſtaſia viſitabaꝫ z neceſſarijs vite fouebatur. Deſtinauit q̃ ipa Ifas p quãdã mulierẽ Criſogono in hec vba. Sancto ꝓfeſſori xpi Criſogono: anaſtaſia ſacrilegi iugum mariti ſuſcepi cuius deo miſerãte thoꝛ euentura ifirmitate declinãs die ac nocte dñi mei ibu xpi veſtigia amplectoꝛ. Cũ aũt primoniũ meũ ex q̃ illuſtratur cũ turpibꝫ ydolatrie exhauriat: me vt magam z ſacrilegam cuſtodie gũiſſime mãcipauit: vt me vitaꝫ temporalẽ amittẽ ſuſpicer. In qua moꝛte licet glorier mens tñ mea cõterit valde: q: opes quas deo deuouerama turpibꝫ ꝓſumunt: vale vir dei z memento mei.

Cui Criſogonus rñdit. Uide ne turberis q̃ tibi pie viuenti inferantur aduerſa. Non em̃ decipieris ſed ꝑbaris: ato ad te placitũ tempus cõueret: z q̃ſi poſt noctis tenebras floridũ dei lumen aſpicies: atq̃ poſt gla-

cleī frīg⁹ aurea tibi tpa ac serena succedēt. Vale ī dño
t ora p me. Cū aūt adhuc magis a viro arteret ī cu
stodia modica sibi cibo ꝓcesso: iterꝫ scripsit Brisogono
in hec ẏba. Finis venit corporis memēto mei vt egre
dientez aīam ipse suscipiat: p cui⁹ amore ista sustineo
q̄ ex ore huius vetule recognouerī. Et ille rescripsit di.
Semp em̄ lumē tenebre antecedūt: sic etiā post infir
mitatem salus reuertīt: t vita post mortez ade repro
mittīt. vno fine ercludunt t adūsa hui⁹ mūdi t ꝑspe
ra ne vel tristib⁹ despatio vel letꝫ elatio domineī. Tu
āt o xpī famula trophēū crucis tota mente cōplectē: et
teipam ꝑpara ad opus dei. Interea spōsus Anasta
sie missus ad loca remota ab impatore defunct⁹ est aī
reūsionē: t liberata Anastasia a dicta custodia el'ynis
fidelīū insistebat. Postea ẏo dyocletiano in adleie
trib⁹ ꝓstituto xpīanos pl'imos occidi fecit. Quosdam
ẏo nobiles genē t pfecture vel ꝓsularis dignitatis ab
vrbe ad deū destinari mādauit: t pcipue sanctū Bri so
gonū: q̄ etiā Anastasia vt fuiret incarcerat⁹ ꝑ xpo et
subueniret de substātijs prexit. Cū aūt ipator Bri so
gono psuaderet vt dijs sacrificaret: t dignitatē pfectu
re recuparet. Et ille libere rñdisset vnū deū in celo ad
oro: t dignitates tuas in lutū ꝓtēno. Data snīa: capite
plex⁹ est quē pbr Zelus sepeliuit. Habebat aūt Ana
stasia tres ācillas sorores q̄ pulcerrime erāt .s. Agapē.
Ebinoniam t Hyrenē nūcupate: erāt aūt xpiane. et
cū pfecti monitis nō obediret: in cubiculū eas recludi
fecit: vbi coīne vtensilia habebant. Prefect⁹ igīt ardēs
in eaꝝ amorē ad eas introiuit vt suam libidinē exerce
ret Sz ẏsus in amentiā putās se tractare virgines ca
cabos patellas caldarias t sil'ia amplexās deosculaba
tur. Et cū his satiat⁹ fuisset: ẏginib⁹ intactis t oranti
bus exīt foras nigerrimus t deformis: būc fui q̄ expe
ctabāt vidētes sic aptatū: cogitātes q̄ in demoniū ẏ
sus esset: eū ẏberib⁹ affecerūt t fugiētes solū reliq̄rūt.
Cūq̄ impatorē adiret: q̄rens q̄ alij ẏgī pcuterēt: alij
īfacie ei⁹ erpuerēt: alij lutū t puluerē i eū ꝓjcerēt pu
tantes q̄ in furiā ẏsus esset: oculi aūt ei⁹ tenebank ne
sic deformē se videret: q̄ ꝓter mirabāt pl'imū cur sic
oēs eū deriderēt: q̄ in tāto honore pus habebāt: vide
bak em̄ sibi q̄ oēs t ipe albis vestib⁹ essent induti. Cū
aūt ab alijs didicisset suā deformitatē: putās q̄ p artē
magicā illud sibi fecisset: iussit eas corā se erpoliari: vt
saltim nudas aspiceret. Sed ita ẏture dei vestimenta
corporib⁹ eaꝝ adheserūt: vt nullo mō erpoliari potuis
sent. Demū cū nullo modo sacrificare acq̄escerent mar
tyrio coronate sunt. Anastasia ad vbē rediēs ab im
peratore cuidā pōtifici capitolū tradīt noīe vulpia no:
cupienti eā vxorem hr̄e: q̄ oblatis sibi multis blādijs
t ornamētis ad inclinandū: t minis supplicioꝝ adbi
bitꝫ ad terrendū: in nullo eā mouē potuit: nec p se nec
p mlieres ad eas missas ad suadendū p triduū vt eaz
sacrificare faceret t sic eā in vxorē haberet. Cūq̄ ī tha
lamū ducēs eā amplexari vellet: cec⁹ fact⁹ est Et deos
adiens q̄rebat si quadē posset Cui rñderūt. Quia Ana
stasiam ꝓtristasti nob tradit⁹ es: t amodo sp nobiscuz
in inferno torqueberis. Cūq̄ domū rediret in manib⁹
pueroꝝ vitā finiuit. Exinde Anastasia alteri prefecto
tradīt i custodia tenēda. Qui cū audisꝫ infinitas hr̄e
eam possessiones ex pr̄imonio dixit Anastasie. Si vis
esse xpiana fac q̄ iubet deus tuus. Ille em̄ pcipit q̄ q̄
nō renunciauerit oibus que possidet: nō pōt suus esse
discipulus. Omnia igīt q̄ habes mihi da t vade quo
vis: t erꝫ pfecta xpiana. Cui rñdit anastasia. Domin⁹
meus amonet oīa vendē t dari pauperib⁹ nō diuiti
bus: tu q̄ cū diues sis: ꝓ dei ꝑceptuz facerem si tibi ali
q̄d darē. Tūc sancta Anastasia duro carceri tradīt fa
me cruciāda: ꝛ a sancta Theodora q̄ iam p martyriū
coronata fuerat p duos menses esca celesti pascīt. Tā
dem cū multis alijs q̄ ad fidē conuersi erant ad insulas
palmarias ducta est. vbi ml'ti ꝓter nomē xpī relegati
fuerant. Post aliq̄s dies pfectus oēs xpianos illos ad
se vocari fecit: t Anastasiam ad palos ligatam ignib⁹
cō cremauit: alios diuersis supplicijs interemit. Inter
q̄s vnus erat q̄ pluries multis diuitijs expoliat⁹ sp di
cebat xpm mihi saltim nō auferetis. Passa est aūt ana
stasia circa annos dñi. cclxx. Illa sancta Theodo
raq̄ Anastasie apparuerat in carcere fuerat nota t fami
liaris ei q̄ cū fuisset tradita cuidam comitti in vxorem
post mortem p̄mi viri vt possessiones ei⁹ t diuitias ac
ciper cū sacrificare nollet: ipam cū trib⁹ filijs eius incē
dio deputauit: ex quo ad dominū migrauit cū filijs.

·Ꝯ·xv·

De sancta barbara refert

Uin. vbi supra ex gestis eius: q̄ Barbara ẏgo fuit de
Nichomedia orta nobili genere: quā ob nimiaz pul
chritudinem pat̄ eius in turri excelsa collocauit vt de
facili nō possz ad illā haberi accessus: timēs ne xpiana
efficerek. Ipsa vero adorabat deū celi a spū sancto edo
cta. Cūq̄ ibi esset aq̄ ore eius diuinit⁹ ꝓcurata: scip
sam in ea baptizauit. Hoc vtiq̄ factū ē sup̄ lege cōez
eccl'ie dei spēali ꝓuilegio q̄ potentiā suā nō alligauit sa
cramētis: ita q̄ nō possit cū vult sine sacramētis hoiez
sanctificare. Nā de lege cōmuni certū est q̄ nullus p̄
seipm̄ baptizare: nec tal' est baptizat⁹: extra de bap. De
bitū. Cū aūt pater ad suggestionē etiaz amicoꝝ vellet
eā nuptui tradē: renuit illa dicēs. Absit a me ꝙ pater:
habeo em̄ in cel'is sponsū xpm̄ q̄ inuiolabile custodit cor
pus meū. Intelligens ẏo pr̄ q̄ xpiana esset gladiū ar
ripuit vt eā occideret: sed illa se abscondit. Postea pat̄
eius eaz inuentā duxit ad presidē insinuans xpianam
effectā. Cūq̄ pses ad cultū deoꝝ flectē nō valeret: de
nudatā iussit ẏgis cedi: sz iter ẏbera illa psallebat ydo
la insensibilia t vana ꝓtemnens. Post qō mādauit ẏ
sis pedib⁹ suspendi t caput eius malleis ferreis tundi:
vt sanguis de naribus eius copiose stillaret. Exinde in
crastino videns pses sanatam: in eculeo fecit suspēdi et
ad eius latera ardentes lampades applicari. Illa aūt
cruciata inq̄t ad tyrannū. Vide miser q̄ ignis iste nō
dolorē sed refrigeriū prestat. Tunc preses furore reple
tus imperauit mamillas eius abscidi: t per totā patriā
nudā circūduci. Sz ipa orāte angelus dñi induit eaz
veste candida vt nuda nō videret: t sanauit eā. Demū
pside sententiā mortis ꝯ eam ferente: pater ipi⁹ barba
re ꝓpꝛijs manib⁹ caput eius amputauit. Quo fact o: de
scendens de loco decapitationis: ignis de celo descen
dens ꝓsumpsit patrem vsq̄ ad puluerē. Ea q̄z tem
pestate tpe. s. dyocletiani passa est apud emeritā ciuita
tem hyspanie sub Datiano pside Eulalia ẏgo no bilis
genere t locuples. Hec cū. xij. esset annoꝝ spernens lu
dos t oblectamēta seculi: mota p̄secutiōe: voluit spon
te presidē redarguere: sz parētes eius absconderūt eam
domi quā habebāt in rure ꝓcul ab vrbe. At illa nocte
fores aperiēs clanculo exīt t p̄ invia sentibus ac vepri
bus plena iter capere cepit angelico chozo comitata sic
vepribus t spinis per quas cucurrerat pedes lacerata
ad vrbez puenit. Maneq̄ tribunal adīt iudicas: t in
medio vociferari cepit. Quis furor est trasilib⁹ scopulis
corda sternē t deū p̄em oīm negare: ysis: appollo: ve
nus: nihil est: maximian⁹ t ipe nihil: dñs opuz t dies

lapidum pectora cur generosa quatit: dux bonus ⁊ arbiter egregius qui sanguine pascit innocuo. Talibus pretor in furiam excitatus iussit lictorem ꝑcipitē rapere ac supplicijs obruere. Quam tamen ad deorum cultus reuocare cupiens aiebat. Respice torua puella quanta gaudia amittas que tibi fert gemmatis honor q̄ moriens in flore tenero prima dotibus ⁊ thalamo. Ad hec illa nihil respondens: sed fremens aio ⁊ in oculos tyranni sputa iaciens simulachra dissipauit: impositāq; molā thuribus pede subegit. Nec mora carnifices virgineum pectus dilacerāt: vngule latus vtrūq; pulsant ⁊ vsq; ad ossa secant. Tunc exclamauit Eulalia Scribis mihi domine. Ecce q̄ iuuat hos apices legere: qui tua xp̄i trophea vocant. Tunc appositē sunt ad latera eius lampades ardentes Cūq; illa sine fletu ⁊ gemitu caneret leta ⁊ intrepida: vndiq; lāpades in stomachū lateraq; seuiebāt: flammaq; volitans pudibunda virginis celabat ⁊ in faciē virginis volans caput occupās apicem superabat Virgo autem citum cupiens obitū ore rogum ebibebat. Tunc emicans columba niue cādidior ex ore eius visa est exire ⁊ celum petere. Sicq; abeūte animā rogus emorit: ⁊ par artubus exanimis datur. Ut dicit vincentius vbi supra in martyrilogio festum eius bis annotat nisi forte due fuerūt in eadem ꝓuincia passe ⁊ eadem ꝓsecutione.

℣. xvi

Circa illa tēpora videt etiā

passa beata Eufemia in Calcedonēsi ciuitate: hec cum esset filia senatoris tempore dyocletiani videns christianos tam diuersis supplicijs laniari: ad iudicem ꝓperauit: ⁊ christum publice confitens exemplo sue constātie etiam viros animabat. Cū igit iudex successiue christianos occideret: alios p̄sentes esse videbat vt saltim territi immolarēt Ipe autem p̄ses eoꝝ constantia amplius ꝓuocata iniuriam a iudice se pati clamabat. Ba uisus de hoc verbo iudex: existimās eā velle sacrificia dijs immolare inquit ad eam. Que tibi iniuria infert Respondit illa. Quia cum sim nobilis genere cur mihi ignotos ⁊ aduenas anteponis ⁊ p̄ores facis ad xp̄m puenire. Tunc recluſa in carcerē sequenti die ad iudicem cū alijs vinctis ipa sine vinculis adducta: itez grauissime est conquesta: q̄ ꝓtra leges imperatoꝝ sibi soli a vinculis parcerēt: ꝓpter quod diutissime a lapis cedit ⁊ in carcerem mittit. Quam iudex securus eam oppimere ex libidine voluit sed reluctantē manū eius virtus diuina compressit. Exinde p̄positum suum ad eā direxit multa ei ꝓmittēs si faceret sibi cōsentire. Sed ille carcerē clausū nec dauibo apire potuit nec securibo frangere donec a demone arreptus ⁊ se dilanians vitam quasit. Deinde posita sup rotam vt corpus eius totū discerperet ministris trahentibus eam ad certum sonitum fiendus p artificem: cū nutu dei fieret sonitus dū artifex opus aptaret: trahentibus rotā artifex ipse totus cōminutus est. Eufemia sup rotā illesa remansit. Tūc pentes artifex lamentātes supposito igne: ipam cum rota comburere voluerūt. Sed rota combusta. Eufemia ab angelo soluta in quodam loco excelso stare conspicit. Apollinarius iudici dixit. Virtus xp̄ianorum nō nisi ferro vincitur: vnde consulo q̄ eam facias decollari. Erectis igitur scalis cum quidam ad eam capiendā manū mittere vellet: mox paralisi totus dissoluitur: ⁊ vix inde semiuiuus educit. Alius noīe Sostenes accedens ad eam capiendam: subito virtute diuina immutatus ab ea veniā petijt: ⁊ cuaginato gladio suo ad iudicē exclamabat q̄ se potius occideret: q̄ eā quaz angeli defendebāt ꝓtingeret. Deniq; inde descēdēs iudex cancellario suo mandauit vt ad eam omēs petulātes iuuenes ꝓuocaret: qui tādiu ei illuderent donec fatigata deficeret. Sz ille ad eā ingrediens ⁊ multas virgines splendidissimas circa eā vidēs: monit; eius protinus effectus est xp̄ianus. Postea p̄ses p capillos eaz suspendi fecit: sed immobilē pmanentem negato ei cibo in carcerem retrudi fecit vt. vij. die inter quatuor lapides magnos sicut oliua confrigeret. Illa vo quotidie ab angelo satiata die septimo cum inter lapides esset posita: ea ozāte lapides illi in tenuissimū cinerē sūt resoluti. Preses autem ab vna puella se victum erubescens in foueaz proijci iussit eam vbi tres fere seuissime erāt vt eam deglutirent Que statim blandiendo ad eā ꝓcurrentes: ⁊ iunctis ad seinuicē caudis q̄si sedem ei p parantes: iudicem magis cōfunderunt. Unde cum iudex quasi p̄ angustia moreret: quidam vt vindicaret iniuriam dñi sui: arreptum gladium p latus eius fixit sicq; xp̄i martyrem fecit. Illum autem ministrum sceleris iudex p mercede veste serica induit: ⁊ torque aurea circūdedit. Sed egrediēs a leone arripitur ⁊ penitus deuorat: vt pauca ossa eius cum veste scissa vix reperiret. Sepultam autem honorifice ⁊ iudei ⁊ gentiles venerati sunt: ⁊ in christū multi crediderunt.

℣. xvij

Circa annos dñi. cclxxxvij.

impantibus Dyocletiano ⁊ maximiano in Thiro passa est beata Christina. Hec nobilissimis orta parentibus a patre suo in quadā turri cum duodecim pedisse quis collo cata est: positis tibi ydolis aureis ⁊ argēteis a patre eius. Et cum pulcerrima esset a multis in coniugiū peteret: parentes nulli volētes in cōiugium tradere: intendebant vt in deorum cultura virgo pmaneret. Ipa autem a spūsancto edocta ydola abhorrebat ⁊ incensa dijs immolanda in fenestra abscōdebat. Uenīte aūt patre ad eam: pedissequeq; ei dixerūt Filia tua domina nostra deos nostros cōtemnit asserēs se christianam. Pater aūt ei blandiens ad culturā deoꝝ ꝓuocabat. Cui illa. Noli me vocare filiā tuā: sz ei q̄ decet sacrificium laudis. Ad quā pater. Filia mea nō tm̄ vni deo sacrificium offeras: ne alij tibi irascant. At illa. Bene locutus es inquit: ne sciens veritatem. Offero em̄ sacrificium patri ⁊ filio ⁊ spūsancto. Pater aūt dixit ei. Si tres deos adoras cur non etiam alios. Respondit Christina Tres illi vna diuinitas sunt. Post hec Christina deos aureos ⁊ argēteos cōfregit: pauperibus materiā largiens modo occulto. Reuertēs q̄ ad eam pater ⁊ deos querēs vt adorare: audito ab ancillis q̄ Christina destruxerat eos ⁊ pauperibus erogauerat. Iratus autem pater iussit eā expoliari ⁊ a duodecim viris cedi: adeo vt ⁊ ipi ministri deficerent. Tunc Christina p̄ri dixit. Sine honore ⁊ pudore abominabilis deo qui me cedūt deficiūt: pete illis a dijs tuis si potes virtutem. Tunc carcerē eā in carcerē mitti iussit. Audiens hec mater vestimēta sua scidit: ⁊ ad carcerē pgens filie pedibus se p̄strauit dicens. Filia mea Christina lumen oculoꝝ meoꝝ mi fere mei. Cui illa: cur me dicis filiā tuā: nescis q̄ nomen dei mei habeo sz xp̄i. Cumq; nihil posset sibi psuadere ad virū suum redijt: ⁊ quid sibi respondit intimauit. Tunc pater iussit eam añ tribunal suum adduci dicens. Sacrifica dijs: sinaute multz supplicijs afficiar: ⁊ filia mea nō diceris. Cui illa. Magnā mihi gram p̄stitisti: q̄ iā me

nō vocas filiā diaboli. Tunc pī iussit eā vngulis radi
t mēbra eius tenera dirūpi. Christina aūt de carnib⁹
suis accipiēs in vultum pīis ꝓiecit dicēs. Accipe tyrā
ne et carnē a te genitā comede. Tūc pī rote eā impositu
it t ignē cū oleo suppositū: sz flāma erilies mille quin
gentos occidit. Pater vo hec oia artib⁹ magicis aseri
bēs: ipam itez in carcerē mitti fecit. Et facta nocte ius
sit ministris suis vt grādi lapide ad collū eius ligato in
mare ꝑcipitarek. Qō cū factū fuisset ꝓtinus eū angeli
assumūt. Xps aūt ad eā descēdit t in mari eā baptiza
uit dicēs. Baptizo te in deo pīe meo t in me ihu xpo
filio eius t in spūsancto. Et cōmisit eā michaeli arch⁹
angelo q eā ad terrā reduxit. Quod audiēs pī frō tem
suā ꝑturiebat dicēs. Quib⁹ maleficijs b facis vt in ma
ri etiā hec exerceas. Et illa: stulte t infelix a xpo hanc
gr̄am accepi. Et cū in carcerē mādasset recipi vt die se
quenti eā faceret decollare: nocte inuenit mortuus pī
eius vrbanus. Huic successit q̄dā iudex iniquus no
mine dyon: q chaldariā ferreā succensā cū oleo pice et
resina parari fecit t in eā iactari. Sz christina in ca po
sita deū laudat: nil lesionis sustinēs Iratus aūt iudex
iussit caput eius radi t nudā ꝑ ciuitatē vsq; ad appol
linis ydolū duci vbi ea impante subito ydolū corruit
t cōminutū est t in puluerē redactū. Qō audiēs iudex
expauit t spm̄ tradidit. Huic successit q̄dā Julianus
noīe: q fornacē succendi fecit t in eā Christinā iactari
vbi p q̄nq; dies cū angelis in ea deambulās t cantās
illesa pmānsit. Deinde Julianus magicis artib⁹ b aseri
bens duos aspides et duas viperas et duos colubres
ad eā mitti fecit. Qui ei demulcebāt sudorē eius lingē
tes. Cūq; mādasset cuidā incātatori vt bestias illas ir
ritaret: t ille b fecisset: ꝓpēres in eū impetū faciētes oc
ciderūt. Christina aūt mādauit ꝓpentib⁹ vt ad defūctū
locū pgerēt: t mortuū illū suscitauit. Exinde pcepit ty
rānus mamillas eius abscindi: q facto lac ꝑ sanguine
effluebat: postea linguā eius pcidēs loqlā non amisit
Demū Julianus sagittas i cor eius duas t vnā in la
tus direxit. Sicq; cū palma martyrij ad celū gloriosa
ascendit. De baptismo eius mirādū est: nec tū incredi
bile: vel deo impossibile: q; oia pōt et supra legē cōmu
nē boīes iustificare. Vin. spe. hyst. b dicit pie credēdū

℣. xviij

Ea quoq; tēpestate qua dio

cletianus feruebat insania x̄pianos apō retiaz: inci
uitate Augusta supueniens Narcissus epūs nesciens q
introiret ꝓfugus ad meretricē ē ingressus noīe Affrā
vt refert Vin. in. spe. vbi supra de gestis eius. Introi
uit aūt Narcissus cū dyacono suo felice Illa āt videns
honestos viros aduentatores ertimās impudicos pa
rat cenā t oīa q̄ solito more cū tribus puellis q̄s secuz
habebat parare ꝓsueuerat. Epūs autem veniēs cibū ca
pere orare cepit t psallē. Affra aūt audiens t videns q
nūq; audierat: stupore ducta cepit inquirere quis eēt
ille. Et dixit hūc esse epm̄ x̄pianoz. Morq; ad pedes
eius cecidit. dicēs. Dñe indigna sum et nulla in ista ci
uitate me turpior inueniri pōt Cui Narcissus epūs ait
Saluator noster a turpissima tactus inquinari non
potuit: sed sanctitas illius oēs sordes diluit atq; mun
dauit Nā t sol lucē suā circa cloacas t lutulētas aq̄s
fundit sine sui inq̄natiōe. Un̄ et tu filia suscipe in te lu
men fidei vt purificari, possis ab omni pcō et demo
nio fugato: introitu ꝑpetue claritatis gaudere Que cū
ꝓba eius puellis suis retulisset responderunt Tu no
stra domina es: et si secure sumus te ad inq̄nanda ta
cinoz quō nō seq̄mur: te ad indulgentiā peccatoz. Vo
cabant autem Digna Eunomia et Eutropia Deniq;
epūs cum dyacono suo totam orando et psallendo no
cte ptransiens simul Affrā cū suis puellis babuit ꝓsor
tem. Mane aūt facto cū inquireret ab ea vbi essent: q
ad eam introierant Respondit eas abīsse ad sacrifica
dum. Tunc abijt ad matrē suā et dixit ei. Episcopus
x̄pianoz venit ad me nesciens quo iret: et p totam no
ctem expandit manus suas ad deū suū: nosq; fecit ora
re secum: circa vo gallor cantum extincto lumine: cū
illud ascendere nō possem: dicente epo. Veni lux mea
de celo: ostende faciē tuā et salui erimus. Venit lux de
celo sicut sol venit et tonitruum: et non recessit: sed tā
diu steterit q̄diu aurora inciperet. Et dum finisset orati
onē fecit nos rūdere amen. Lux aūt fulgoris paulati
recessit ab oculis nostris. In crastino aūt se ostenderūt
mihi qui insidiabant ei vt exeuntem tenerent t occi
derent Ego aūt eos abscondi vbi fascinas habeo de li
no. timens ne scrutarek locus. Si iubes mak huc eos
transire facio: quia promisit mihi me x̄pianam fieri: et
petā mea deleri. Ad hec mater eius gaudens ait Pre
stet deus vt et b q̄z mihi contingat. Uespere aūt facto
sctūs Narcissus ab affra rogatus ad matrē eius mig
uit. Et illa gaudens p tres horas plantas eius tenuit
obsecrās vt et eam faceret a peccatis mūdari. Qui indi
cto eis septem diez ieiunio: pcepit eis' vt id q̄d colue
rant ei euidenter exponerent. Hylaria affre mater re
spōdit Parentes mei genere ciprij fuerunt: et venerūt
inde cum sacris veneris: et coli venus non pōt nisi ab
his feminis q meretrices fuerint. Deniq; ego filiā me
am sacris veneris ꝓfecrans: quasi dee veneri fuit ium
et de meretricio placitura in ꝓstibulo manē pmisi: cre
dēs q; ꝓter b mihi esset ꝓpiciatura venus: si filiā me
am diuinis eius imitationibus occupassem. Nā q̄to
plures amatores poterit habere mulier q veneri fuit:
tāto plus veneri placere posse a sacerdotib⁹ veneris feli
cior affirmak Audiēs hec vir dei Narcissus ingemu
it t lachrymas fudit: dixitq; ad Felicē dyaconē suum.
Surge frater t demus lamentū sup istā talē cultura
t rogemus dñm: vt vbi abundauit iniquitas ibi abū
det t gr̄a. Factū est aūt cū orassent: apparuit egyptius
quidā corpore nigrior nudus et toto corpe vulneribus ple
phantinis plenus cepitq; dare mugitū et dicē. O san
cte Narcisse quid tibi cum casa mea. Quid tibi cū an
cillis meis quas sp de familia habui. Deus tuus mun
das animas t munda corpa diligit. Iste mee sūt: alte
rius esse non possunt. Tūc sanctus Narcissus dixit ei
Dic mihi damnate: scis dñm meū ihm̄ xp̄m nazerenū
tentū flagellatū crucifixum mortuū de sepultura die
tertia resurrexisse Scis b factū? Cui diabolus: vtinā
b nescire mihi licuisset. Nā horā q̄ crucifixus est ca
thenis igneis ꝓnceps noster ē religatus. Et narcissus
ad eū. Quid peccauit dñs meus vt tanta pateret. Cui
demon. Nō ꝑ suis peccat sz ꝑ alienis passus est. Sā
ctus aūt inquit. Discede q̄ ab his mulieribus q; et dñs me
us passus est ꝓ istis que ad eius fidem et gr̄am ꝓcur
rūt. Et dyabolus. Jube manere b ista nocte. Cui epūs
Si potes manere: mane. Tūc ille demon dire vocis
vlulatum terrorem emittens nunq; ꝓparuit. Roga
uit aūt sanctum epm̄ dyabolus antea dicens. Fac pie
tatem sup me: t da mihi vel vnam animā in potestate
mea. Et narcissus. Et tu iura mihi in noīe dei vt sta
tim illā interficias quā dedero tibi. Cui dyabolus p
ipm̄ q nos cū ꝓncipe nr̄o vicit iuro. Dixit āt epūs. Vade
q̄ iuxta fontem alpīū iuliaz: vñ nō pōt nec bō nec ali
ud aīal aquā bibere: q; draco ibi habitat: oēs illucat

cedentes flatu suo occidēs. Hūc interfice t aīam eius in prātem tuā redige. Exclamauit āt dyabolus dicēs Oēpm mendosū insup t ligauit me iuramēto vt ami cum meū occidā: t si nō occidā insup cogit me in abyssum ire. Tūc demon abscessit t draconē illū occidit fa/ctaq; est aq̄ fontis potabilis. Per dies aūt plures nar cissus edocuit illas in doctrina fidei t baptizauit hyla riā mrem cū filia eius affra t tribus puellis suis t cuz oibus carꝫ suis. Fecit aūt hylaria domū suā ecclesiam t ordinatus est ibi pbr zozimus auunculus Affre. De mū narcissus post nouē mēses ad hyspaniā est pfect9 t cū multū ppl'm deo acq̄sisset p tres annos: postea cū Felice ad martyriū gl'iam puenit. Post hec in creta mota psecutiōe sancta affra vt christicola ad iudicē du cta: iussa est aut sacrificia dijs offerre: aut diūsa suppli cia sustinere. At Affra. Sufficiūt mihi pctā mea q̄ ig norās deū feci: qđ aūt iubes nunq̄ faciā: ibm xpm an oculos meos habeo Et q: nō sū digna ei sacrificare: cu pio p noīe eius sacrificari: vt corpus in q̄ peccaui dū diu penas passū fuerit abluat. Et iudex ad eaz: vt au dio meretrix es. Sacrifica ḡ q: aliena es a deo tuo Et illa Dñs meus ihs xps dixit se p peccatoribus de celo ad terras descēdisse. Nā t euāgeliū testat q̄ meretrix lach: ymis rigauit ad pedes eius: t veniā suscepit: t cū publicanis māducauit t bibit eos nō despiciēs. At iu dex magis ait Sacrifica dijs vt dilīgaris ab amatori bus multis: t cōferant tibi multe diuitie. Et illa. Pe cunias execrabiles nunq̄ recipio. Nā t q̄s habeo ex/pendi pauplbus erogando: q: non erāt de bona cōsci entia: vt p me pauper dominū orarent. Tūc iudex ne quissimus dictauit sententiā dicens. Affrā publicam meretricem q̄ se xp̄ianam pfessa est: t noluit sacrificijs deoz ptic̄pari viuam incēdi p̄cipimus. Statimq; ra pta a ministris ducta est ad insulā fluuij qui dr Lech. eamq; spoliantes stipiti colligauerunt. At illa oculos in celum leuans orauit dicens. Dñe ihu xp̄e qui nō iu stos venisti vocare sed peccatores ad penitentiā: accipe in hac hora passionis mee penitentiam: vt p hūc ignē corporalem mihi paratum ab igne eterno me liberes qui animā t corpus erurit. Igne ḡ accenso et in ignez ipm missa: audita ē dicere. Hras tibi ago dñe ihu xp̄e qui me dignatus es hostiam accipe p noīe tuo: Sicq; emisit spūm. Qđ audiēs Hylaria mater eius t tres puelle ancille eius. Digna. Eunomia t Eutropia: ei9 socie prius in turpitudine t postea in q̄uersiōe: accesse rūt ad insulā t tollentes corpus affre integrum posue rūt in monumēto secūdo miliario aciuitate augusta. Hoc āt cū relatū fuisset iudici: illuc misit ministros q̄ illas inducerēt ad sacrificādū blādis ꝓmonibus: qđ si nō facerēt eas occiderēt. Uenientes ḡ cū oino recusarēt liḡ pl'ima circa eas iuxta monumētū congregaſt: t igne suppositō abierūt. Sicq; oēs martyrio dedicate sūt.

℣ xix

Ea tempestate passus ē ro

me martyr Benesius vt refert Uin. in spc. hyst. li. xiij ex gestis eius. Hic cū esset in vrbe magister artꝫ mimi ce: quadam die voluit imperatori dyocletiano ludū ex/hibere de mysterijs obfuantie xp̄iane: huius rei gr̄ia spectante omni ppl'o t imperatori in medio theatri q̄si egrotus decumbens baptizari se popposcit: t mimice in hec ꝓba prupit. Eya: nā grauez me sentio leuem fieri volo. Cui rñderūt socij. f. eius in ludo illo. Nunq̄d fa bri sumus t ad runcinā te missuri sumus. His ꝓbis ppl'o ad risum excitato Benesius a dño visitatus ait. Uesani xp̄ianus desiderio mori: quare inquisiūt. Qui/ille: vt in illa die velut fugitiuus inueniar. Hec dyo/cletianus audiuit t risum tenere nō potuit. Tūc sicut fuerat ordinatū intrare faciūt exoricistā t pbr̄m: q̄ lux/ta lectū eius sedentes dixerūt. Quid ad nos misisti fi liole. At ille nō ita simulate t ficte sz ex puro corde rñ/dit. Quia gr̄am xp̄i ꝓsequi cupio p quē renatus a ruī na iniquitatū meaz liber fiam Cūq; mysteriozz sacra menta cōplessent t vestibus albis esset indutus: q̄si p ludū a militibz est raptus t ad similitudinez sanctoz de xp̄i noīe discutiendus imperatori est exhibitus: sz cū ad falsam adductus fuisset passionem: ad verā accessit ꝓfessionem. Ascendens nāq; sup basim vbi statua erat veneris: ibi cōcionatus est ita Audi imperator t omnis exercitus t sapientes et populi vrbis huius Ego semp xp̄ianum nomen exhorrui t in ꝓfessione pmanenti/bus insultaui: ac sup eos accendebā furias populi: pa rentesq; meos t affines execratus sum causa noīs xp̄i ani: t in tanta derisione xp̄ianos habui: vt eoz secre/ta mysteria diligenter pquirerē: nō vt crederē: sz vt de his vobis ludum acrisum exhiberem: mox vbi me nu dum in cōspectu vestro aqua ista pfudit: t interrogat9 credere me respondi: vidi sup me manū de celo venien tem: t angelos dei flāmeo radiātes aspectu: iuxta me stantes: qui oia facinora mea q̄ a iuuētute mea ꝓmisi de libro scripto recitantes: dixerūt mihi: aqua ista de/let oia ista q̄ te fecisse cognoscis. Cū ḡ baptizatus fuis/sem: simul et liber ille pfusus niue candidior effectus ē ita vt signū scripture p̄terite nō appareret. Itaq; dum vobis terrenis imperatoribus placere ꝓcupiui: celesti re gi complacui. Et dū omnib9 risum extorqre studui an gelis risum feci. Nunc ḡ o imperator et vos omnes po/puli: sicut de his factis mysterijs p ignorantiā risistis incredulī: ita mecum ab hac irrisione cessate: credēte verum deum esse ihm xp̄m dñm Hunc esse verum lu men: veritatem: pietatem: salutē: t p ipm ad indulgen tiam vos posse contingere. Tūc imperator accensus fu rore iussit oēs qui cū eo lusum meditati sunt añ se ad/duci t ꝓgis fortiter cedi: existimās eos similiter crede re At illi ceperūt nomen sanctū blasphemare cum ex/probatione dicentes. Nos aliter meditati sumus: iste aūt insanus factus leticiā suaz dimisit: et planctū sibi xp̄ianitatis assumpsit: ac p hoc solus experiat q̄ sol9 fecit Tunc imperator seuiens in Benesium in cōspectu populi iussit eum cedi fustibus. Traditiq; cū plusia/no p̄fecto: iubens cū ad sacrificia cogi. Qui positus ab eo in eculeo et suasus vt regē sacrificādo placaret dixit Uere ille rex est quē celū penetrē vidi: vñ me miserum lugeo: q: vobiscū pius errauī: et tardius ad veruz regē adorandum accessi. Cui plusianus ait. Et quis est iste rex ꝓter regem nostrū. At ille ait. Rex iste homo est: et p̄ certa terre spacia imperat ac certo tempore Rex au tem quem colo deus est: et in celo totaq; terra et mari imperat: ac sine fine. Tunq; diu in eculeo positus vngu lis attrectatus lampadibus inflāmatus in sancta con/fessione pstisteret ac diceret iudici. Si centuplicaueris sup me ista tormēta: xp̄m mihi de ore et corde auferre non poteris. Hec cū omnia relata essent imperatori: iuſ sit eum occidi Sicq; cum gaudio coronā martyrij ca pitis obtruncatione promeruit. viij. Kal'. septembris.

℣ xx.

De coniugio Juliani et ba

silisse mirabili: vt refert Uincētius in speculo hystoria. libro tredecimo. Btūs Julian9 ab infantia castitatē

diligens t mūdi oblectamēta spernēs: cū esset annoꝝ circiter. xviij. parentibꝫ eius instāter eū exhortātibꝫ vt sibi ꝓiugē sociaret ꝑ quā genꝰ suū ꝓpuaret: t adolescē tie lapsus euaderet. Hoc dedit rñsum. Hoc qō horta mini in ꝓtāte est dñi mei cui me cōmisi: ꝑ qua re septez diez inducias peto: t put mihi dñs spirauerit respon debo: tūc die noctuq; in oꝛoibus t ieiunijs pseuerās postulauit a dño ne ꝯginitatem ꝓmissā aliq occasiōe violaret. Septime aūt diei nocte: cū corpus vigilijs t ieiunijs maceratū sopori dedisset: affuit angelus dñi dicens. Uiriliter age t confortet cor tuum. His verb roboratus egressus est de cubiculo t leto vultu paren tum tristicias auferens ait. Ecce sicut desideraſ facia Querit ḡ puella talis q̄ et locuplex t nobilitate generſ coequalis noīe basilissa: que t ipa erat parentibus vni ca. Uenit dies stabilitus nuptiaꝝ in quo inuitant vi cini: platee sericſ oꝛnāt: t aures oīm sonis musicoꝝ ob lectant t cātilenis ꝯginum: ita vt si homo ferreus cēt luxuria ꝛesolueret. Producit inter hec onerata gem mis t auro sponsa de thalamo. Ingredit iuuenis cū virgine letus cubiculū. Factaq; oꝛatiōe ab eo tali odo re cella repleta est: vt videret sibi virgo in tali loco po sita in quo vernāt lilia t rose. Et ait ad iuuenem. Mi ram rem sentio. Cum enim sit hyemis tps. ita mihi rosarum t liliorum odor famulatur: vt bis satiata iaz horreaz thori coniunctionez. Cui Julianꝰ ait. Odor q̄ tibi apparuit est dominꝰ ihs xps amator castitatiſ: q̄ integritatem corporis fuantibus vitam eternā reddit Tūc illa. Que melior salus q; ꝯginitatem custodiēdo vitam eternam acquirere. Et quia ita credo esse: vt di cis. opto tibi consentiens esse. vt sponsum eternū possi deam: Tunc Julianus in oratōe procidens. pauimen to adherebat clamans. Confirma hoc deus in nobis: quod operatus es domine. Hec vidēs virgo similiter fecit. Et ecce subito fundamenta cubiculi cōmota sūt. Et lux inenarrabilis emicuit Et ex vna ꝑte sedebat ibi rex eternus cū multitudine candidatoꝝ t ex alia cum multitudine ꝯginū: quaꝝ gloriosa ꝯgo Maria tene bat ꝓncipatū. A ꝑte iuliani clamabat. Uicisti Julia ne vicisti: a ꝑte ꝯginis beata es Basilissa q̄ monitſ sa lutaribus ꝓsensisti. Et ostensus est Juliano liber litte ris aureis scriptus: dictūq; ē ei. Accede t lege. Et cepit legere Julianus qui ꝓ amore meo mundū cōtempsit deputet in numero eoꝝ: qui cū mulieribus non sunt coinquinati. Basilissa vo que ei integro corde sociata est deputet in numero earū ꝯginū: quarum ꝯgo Ma ria tenet ꝓncipatū. Et dixerūt. Milia miliū qui asta bant amen. Uisione autem sublata exultātes in dño reliquū noctis in hymnis t canticis vigiles pegerunt Quid multa. Ceperunt spū non carne fructificare. Et sup candelabrum excelsum fundant due lucerne accen se: quibus rex eternū oleum subministrans ꝑ eos igni feri ꝯbi doctrinam ignaris infundebat: nec quisq; di numerare poterat animaꝝ multitudines q̄ ꝓ sanctum Julianum migrauerūt ad dñm. Similiter t Basilis sa agmina ꝯginū t mulierum castas animas ꝓmitte bat ad celum. Temporibus aūt dyocletiani t Ma ximiani furore psecutiōis incumbente ieiunio t fletu studentes: tales in conspectu dñi preces fuderunt. Dñe deus omnipotens qui secretoꝝ es cognitor: ne patia ris a lupo insatiabili gregis tui integritatez violari: ꝓ sta dñe vt omnes quos tibi ꝓ nos militare fecisti: inte gros in cōspectu tuo ꝓstituas: vt exultantes dicamus Ecce nos t pueros q̄s dedisti nob: nemo ex bis perijt sequēti nocte sic basilissam ꝑ visum alloquit dñs Ba silissa nominis tui digna q̄ oꝛasti hec me implere dele crat: vt vasa oīa q̄ ꝑ te mihi mūdauī dum adhuc viuis ad celestia regna ꝓmittas. Habebis dimidiū temporſ quo ex omni loco quo seminasti triticū colligere possis Et recōdita messe tui pa seqris. Julianus vo vt bonꝰ athleta pugnabit t vincet. His auditis oīa enarrauit Juliano: t ꝯginibꝫ ꝓgregatis eis terminū reuelatū ex posuit: t eas ad ꝓficiendū sollicite monuit Et cū mul ta loquēs ꝓsequerek: locus in q̄ erāt ꝓmotus est: t lux emicuit. Et apparuit titulus scripture huius. Oēs ve nite ad ꝓmia vobis parata. Sicq; infra ꝓmissum tps oēs ꝯgines ad dñm migrauerūt: circiter mille. Que post modū apparētes cicladibꝫ niueis indute: oꝛāti dixerūt Ecce expectamus te vt tecuz dñm adoꝛemus: cui nos acquisisti Ipa igit a dño euocata in pace quieuit: quā Julianus deuote sepeliuit Hec antiochie agebantur que est metropolis mesopotamie syrie Ui autem pse cutionis inualescente: pfata ciuitas Marciani psidis iussu coacta est: vt vnusquisq; imaginem cesarſ in do mo sua erigeret. Audiens autem pses Juliani fidem. t q; multos haberet socios: iussit assessoꝛi suo ad eū ꝑ gere locū vbi deo vacabat cum multitudine ministroꝝ rum eccle t fidelium declinātium rabiem psecutiōis parati tñ ad mortem. Julianus aūt ait ad sanctā con gregationem. Nunc fratres oꝛemus q; psecutoꝛes ap ꝓpinquant. Ingressus igit assessoꝛ psidis ait. Puto te non latere Juliane sacratoꝛuꝫ ꝓncipum decreta: vt vna sit apud homines deoꝝ cultura. Cui rñdit Ju lianus. Audiant ꝓncipum iussa q̄ eis militant: nos au tem qui regem in celis habemus: terrenum ꝓncipem nō audimus. Quod cū assessoꝛ psidi retulisset: manda uit Julianū sibi ꝑsentari: reliquos oēs in eodem loco igne consumi. Quod t factum est: t talis gratia loco il li collata: vt transeūtes multitudinē psallentiū ibi au dirent t sani cū infirmitatibꝫ accedentes abscederent.

Presentatus aūt Julianus psidi: ait ipe Martia nus. Tu es Julianus ꝓceptoꝝ ꝓncipū rebellis: deo rum contumax qui innocentum multitudines magi cis artibus tibi cōgregas. Qui respondit. Deos quos colitis demonia esse manifestū est: qui ꝓdere ꝑt cultoꝛes suos non liberare Tunc pses furoꝛe ebrius clama uit ministris dicens. Hunc ad verbera extendite: t fu stibus nodosis omnia membra eius dissipate Qō cum fieret: vnus de cedētibꝫ q̄ erat de militibus cesaris ictu oculum amisit. Hoc audiēs Marcianus inquit fre mens Tm inualuit ars tua magica: vt t tu nihil senti as t aliorꝝ oculos cuellas. Cui Julianus Morbidus t cecus ꝓuoca oēs tuoꝝ deoꝝ ꝓbatissimos sacerdotes t innocent nomina sua si valeant isti restituere oculum euulsum cultoꝛi suo. Qō cū nō poterint: ego nomē dñi nostri ihu xpi invocando illuminabo. Et cum sacerdo tes ydoloꝝ ex precepto tyranni congregati foꝛent invo cando deos suos ꝓ illuminatione illius. Respōderūt demonia. Discedite a nobis eterno igni mācipatiſ. Nā tantum valent pces Juliani apud dominum q̄ a die qua ipe ad penam positus est: pena est nobis centupli cata. Et cum in tenebris simus: quō visum quem non habemus reddemus. Julianus vo quem nil boꝛ la tebat: oꝛone facta dixit ad marcianum. Festina: vocāt te dij tui licet nō voluntarij ſz coacti. Qui cum ingrede ret templū: vidit oia simulachra cōminuta et in pulue rem redacta. Et cecat⁹ a dyabolo: clamare cepit. O ma leficia q̄ sic ꝑualent: vt t deoꝝ ꝓtutes supent et eos in puluerē redigant. Sed hec deoꝝ patiētia laudāda est q̄ iniurias sibi irrigatas patiēter sustinet: vt rebelles sibi patiēdo subjiciat. Nūc o Juliane q̄ patiētissimos deos te superasse gloriaris: ꝓmissum imple t in nomie

xpi oculum amissuz restitue Sz ne ꝺ magicꝭ artib⁹ ex/
erceas: lotione te iubeo pfudi: ꝓ quã oĩa maleficia no/
scũt fugari. Cũqz pfunderet lotui fetens xpo ꝙtit in
odorẽ balsami: tũc iulianus signũ crucꝭ faciẽs t nomẽ
xpi inuocans oculũ ei restituit Qui illumiatus dama
uit statiꝫ. Uerus est deus xp̃s: ipe solus colẽdus t ado
rãdus est. Hũc cũ audiret p̃ses sic ꝓloquentẽ: statiꝫ feẽ
eum gladio perimi Sicqz in sanguine suo baptizatuz
xp̃s martyrẽ ꝙsecrauit. Julianũ aũt d iuersis penis
afflictũ t vinculis ferreis ꝓ oẽ corpus oneratũ iussit p̃
ses sub voce p̃conia circũire ciuitatez dicens. Hec me/
rent deoz rebelles t ꝓncipũ ꝓemptores. Et cuz vene
rant ad locũ vbi celsus filius p̃sidis vnic⁹ studebat: ait
puer ad cõdiscipulos suos. Rem inauditã video: illũ
scz xpianũ quẽ ducũt t multitudinem albatoz cũ illo
loquẽtem: t sup caput eius coronã ex gemmis t auro
cuius fulgor obcecat aerꝭ but⁹ lucẽ: t alios tres viros
albescentib⁹ comis alarũqz volatu in similitudinẽ aq/
laz sup eũ excubias celebrãtes: t hoc mihi videt ꝙ di
gnũ est tali deo fuire ꝺ suos sic cruciet t tali circũdat de
cori. Hec audientes cõdiscipuli t mgr̃ ei⁹ turbati sunt
t blande corripiẽtes eũ ab intentiõe conati sunt reuo/
care. At ille doctoz volumia abiecit: t vestes q̃s indu
tus erat ꝓiecit dicẽs. Nudũ me mater fudit huic secu
lo qõ mũdi est mũdo relinq̃. Hec dicens p plateas ci
uitatis iter arripuit: donec xpi sanct⁹ Julianus torq̃/
bat veniẽs pedib⁹ ei⁹ ꝓstrat⁹ ait. Te secũde natiuita
tis quã mihi xp̃s oñdit p̃em agnosco. Marcianũ vo
genitorẽ meũ veritatꝭ inimicũ abnego: tibiqz adherẽs
similia ꝓ xpo pati exopto Hec videntes penaz mistri
p̃ stupore tacebãt: de tota ciuitate ad tale spectaculum
oẽs ꝙfluebãt: t p̃sidis filiũ sic martyri adherẽtẽ t vul/
nera eius osculantẽ obstupescebãt. Hec audientes pa
rẽtes aus tabescebãt: filiũqz suũ a Juliano segregatũ
sibi restitui ꝓcepert. At dei miscdia martyrꝭ ꝓib⁹ affu
it: vt si ꝙs eum vellet ab eius ꝓplexu separe: statim ma
nus t brachia coz ꝓtraherent. Tũc iussit p̃ses eos sil'
ad se adduci. Quo facto ait p̃ses Juliano spei mee fru
ctũ auferre magicꝭ artib⁹ ꝓtendis: t tenez pectus illi/
citis carminib⁹ genitoz affectuz negare cõpellis. Hec
eo dicente aduenit mr̃ cũ innumera familia crine solu
to t nudatꝭ vberib⁹ clamãs. Qõ videns p̃ses scissis ve
stib⁹ t lacerata facie clamabat Juliane crudelis aspice
dolorem p̃is t mr̃is t planctũ tãte familie: t magicis
artib⁹ innocentẽ solue: vt ego ꝓ te imperatorib⁹ suggerã
vt culpa vacãs te abscedas. Cui ille rñdit: suffragijs tu/
is opus nõ habeo: nec ab imperatorib⁹ tuis dimitti desi
dero. Sz ꝺ dñm rogo: vt cũ agnoscto de lupoz viscerib⁹
nato: suspiciar in sctõz martyz nũero Ecce adest
ꝺ ex te natus est mõ mecũ credẽdo renatus est: t tibi t
matri rñsũ exhibeat suũ Ad hec puer rñdit Rose de spi
nis nascunt: nec rosa nata de spinis odorẽ suauissimũ
nec fruter q̃ rosã genuit amittit aculeos spinarũ suarũ
vt g̃ cõsuetis pungite: t me odorẽ suauitatꝭ credenti/
bus ꝓpinare ꝓmittite: vobis obediãt ꝺ pire parati sũt:
me imitent ꝺ de tenebris ad lucẽ trãsire ꝓdũt. Ego
ꝓ xpo vos pentes nego: t ꝓ tẽpalẽ mortẽ vitã eternã ac
qro. Nõ possũ in vos pius eẽi me crudelis. Quid mo
raris q̃si incredulus t crudelis manib⁹ tuis nõ q̃si ve
rus abrahã apphendere gladiũ t victimã filiũ offer Ua
ni sunt vultus vri: falsa lachryme. Ab hac ꝓfessiõe pie
tatis nullus me valebit diuungere. Marcianus g̃ iuꝭ
sit eos in carcerꝭ ima trudi: vbi de damnatoz membris
diuturna tabe ꝓsumptꝭ: horribiliũ vmiũ ebulliebat ex
amẽ. Sed illos ingredientes gra dei ꝓcedẽs: locũ horri
bilem reddidit delectabilẽ: tenebras ꝙuertit: t ebulli
ens pena euanuit Hoc videtes milites ꝺ eos custodie
mãcipãdos adduxerãt: ꝙuersi ad inuicẽ dixerũt. Tur
pe est reũti ad qõ fuimus: t negligẽ salutẽ quã inueni
mus. Ad pedes g̃ voluunt scti Juliani ꝓfitẽtes t lau/
dãtes nomẽ xpi. Sctũs aũt orabat vt ꝙs xpo acq̃si/
rat baptismũ recipent. Erãt aũt. vij. filij relicti poz
ciuitatꝭ defuncti ꝺ ex genere carini imperatorꝭ descende/
rãt. Quos imperatores licz xpianos p̃is eoz retinẽtes:
iusserũt sine aliq̃ ꝓsecutõe xpiane religiõi deseruire Et
habebãt secũ pbr̃m ꝺ sacra mysteria eis celebrabat Hi
g̃ iussi diuinitus vt vnacũ pbr̃o carcerẽ peterẽt: q̃ten⁹
baptismi gr̃am susciperẽt. Quos cũ fecissent: vt tetige/
rũt ianuas carceris: oĩa claustra patefacta sũt: t intrã
tes cum beato Juliano dñm orauerũt. Hoc aũt audi
ens marcianus ꝓtremuit: t eductis de carcere eis di/
xit. Quid vob ꝓingit o infantuli vt optetis mori sine
aliq̃ ꝓsecutõe: ꝺb ꝓcessũ est arbitrio vro viuẽ: t deuz
vr̃m colẽ. Ad hec senior eoz rñdit. Massa auri natu
re sue claritatẽ obtinet: sz nisi p man⁹ artificꝭ igne mal/
leo t limis in ptes dissipent: dignũ capite regꝭ dyade
ma nõ ꝓficit. Ita t nos ꝺ xpiani sumus: sed nisi Ju
liani vestigia secuti fuerimus: dyadema regꝭ eterni eẽ
nõ possumus. Tũc p̃fectus in custodiã recipi statuit: t
imperatoribus insinuauit dicens. Pijssimi imperatores
succurrite legibus vestris t numinibus q̃ remãserunt
munia p̃bete: t Julianũ magũ vestris obtutib⁹ p̃sen/
tate: qui plus q̃z quinquaginta deoz simulachra p q̃s
mundus florebat cõminuit: sz t filiũ meum a me sepa
uit t milites immutauit mente: t septẽ germanos bñ
ficijs vestris ingratos fecit. Tũc imperator licentiã de
dit vt si Julianus in hac cõfessiõe pmaneret: cõgregata
omni ꝓuincia singulas cuppas iuberet p̃parari et in/
tus picem bitumẽ t sulphur: immitti: ac singl'os in eis
inclusos igne suppositro ꝙremari. Qui si adusus ꝺ ar/
tis magice carmen pualeret: haberet licentiã vt q̃si eos
pena vellet afflgeret. Tũc p̃ses iubet sibi sedem in fo
ro p̃pari t sanctos sibi p̃sentari. Cũqz sanctũ Julianũ
p̃ses alloquerek: corpus exanime p plateam defereba-
tur sepeliendũ. Preses g̃ iubens corpus deponi ait Ju
liano. Magister vester xp̃us anteq̃z crucifigerek dici/
tur ꝙ mortuos suscitauerit: hic patebit ꝙ verus deus
sit si vos istum suscitauerit. Cui Julianus. Quid pro
dest ceco si sol oriat: licet autem hoc incredibiliter vra
nõ mereatur: tñ qz tempus est vt virtus dei manifeste
tur ne nos impotentes putes: fidele ꝓmissum domi/
ni habeo: quia quicquid cũ petiero non me fraudabit
Tunc sanctus fusa oratiõe coram oĩbus ait ad corpus.
Tibi dico terra arida in nomie eius qui Lazarũ qua
driduanũ suscitauit surge. Cõtinuo surgẽs ille a mor
tuis clamauit. O acceptabilis oro: vbi ducebar t vñ
reductus sũ. Marcianus aũt irridendo ait. Et vñ re/
ductus es Et ille dicebat. Nescio a quib⁹ ethyopibus:
quoz statura erat vt gigantium: aspectus horrendus
oculi vt fornacis ignis: dentes vt leonũ: brachia sicut
trabes: vngues vt aquilaz: ꝺ lacerãtes ducebãt me in in
fernũ: sz orãte Juliano vor dei facta est: ꝓpter dilectũ
meũ Julianũ anima ad corpus reducak: sicqz aduen
tantes duo albati de manibus impioz cruẽtes me bu
ic loco reddiderũt: vt p eũ qui me suscitauit post mor/
tem illum agnoscam: quem viuus negabã: hec eo dicẽ
te turbatus p̃ses iussit t hunc cum sanctis in carcerem
recludi t penam quam imperatores ordinauerãt ꝓpara
ri. Preses igit ꝓ tribunali sedens omniqz sexu t eta
te ad spectaculũ concurrente: ordinank triginta t vna
cuppe plene pice bitumine et sulphure suppositro igne:
iubẽt sancti de custodia ꝓduci: sctm vo Julianũ t cel/

sum puerū eadem vincula tenebant: hymnū oēs dño canebāt. Spectantiū metus ad fletū ꝙuersas: pietas i clinabat. Tūc celsus ait ad p̄em suū. Cū me post ignē videris illesum: pmitte me cū mr̄e triduo hr̄e cōsilium qō si feceris: nec me necip̄z amittes. Mr̄ hec audiēs vrgebat b̄ fieri. Cui p̄ses. Si ex igne illesus euaser̄ qō fieri nō credo: facia qō desideras. Tūc nō sufferēs vi/dere incēdiū filiū relicto assessore: scissis vestib⁹ vlulās cū vxore domū reūrit. Missis g̃ ill̄ cupis succēs. au diebat de medio ignis mr̄titudo psallentiū q̄si sonus aq̄z multaz. Cōsumpto āt igne apparuerūt sicut au rū rutilās hymnū cantātes deo. Trāsiuim⁹ p ignem z aquā zc̄. Audiens p̄ses cucurrit ad spectaculū et ait ad iulianū. Obsecro te p deū tuū vt dicas mihi vī tan tā vim maleficioz̄ didicisti. Quib⁹ rn̄dit Si q̄s ab oi/bus actibus seculi alienū se facit vt solā vocē dñi audi at dicēt̄ Si q̄s vult veīre p⁹me zc̄. z nihil amori xp̄i p̄ponat: nihilq; aliud q̄z illud q̄ pmittit desideret: ta lis nō solū hāc g̃az in p̄nti mercabit: sz etiā eternā cū deo collocat aīcitiā. Ad quē p̄ses. Et q̄s est tā insipiēs vt h⁹ mūdi leticiā fugiat. Rn̄dit Julian⁹. De⁹ b̄ pars tus est oīb⁹ dare: sz pauci sūt q̄ sint digni accipe. Tūc celsus puer ait. Hoc triduo mr̄e mihi ꝙcessa nulli lice at intereſſe. Tūc scti martyres recludūt in cudodia ci uili vnacū mr̄e pueri. Ingressiq; cū oroez funderēt sta tim cōmotus ē locus splendoz emicuit: odoz ꝙsuet⁹ af fuit: z vox psallētiū insonuit. Nec vidēs z audiēs mu lier clamauit. Nūq; invita mea tā suauē odorē cōperi Nā ita repleta sū vt oīm doloz meoz patiar obliuio/nē: nec aliud cordi meo manē cognosco: nisi ip̄m eē ve rū deū p q̄ filius meus agonizat. Cui puer. Vere nūc fateor te mr̄em meā esse: nec tu amittes filiū nec ego ma trē: si mecū ad illud ꝓtendas donū p q̄ scī tanta sustī nent. Et mr̄ ad eū. Scias me nihil amori ei⁹ p̄ponere quē tu diligis Ip̄m verū deū esse credo: quē p p̄dicati onē tuā creatorē oīm eē cognosco: cupiēs hac terrena vi/ta carere: vt ad illā eternā merear vobiscū attingē. Hāc igit̄ scīus Anthonius pb̄r baptizauit: z filius celsus de fonte leuauit. Audiēs āt marcianus vxorem ꝙuer/sam iratus fecit eā ad domū reduci: seqnti die sedēs p tribunali iussit. xx. milites decollari: septez germanos igni tradi. Uxorē vo z filiū celsū z anthonium pb̄m illū q̄ suscitatus fuerat sibi reſuari. Et ꝙgregās oēs sacer dotes temploz̄ ait Ite z ornate templū iouis. Et hoc facto ingressus est templū: sanctos illuc añ se adduci fa ciens: z dixit eis. Ecce nūc tp̄s aduenit in q̄ saltē ꝙsi/quamini sacrificiū offerēdo numinib⁹ Si naūt diuer sa tormēta in vos exercebo. Et astātibus oībus sacer/dotibus ydoloz̄ flexis genib⁹ iulianus z anthoni⁹ cū socijs orauerūt p tēpli destructiōe z ydoloz̄ cōminu/tiōe. Oroe āt pfecta: tēplū subuersū est z ydola in pul/uerem redacta z sacerdotes eoz̄ oppressi sunt a ruina: z gentiliū mag̃ ps interijt. Clamauit aūt p̄ses dicens O xtus magica: o carmē inauditū sic pualēs: tā nō mi sereboz añq; gladio feriri faciā de penis eoz̄ me saciabo. Jussit g̃ oēs illos in carcerem recludi: z cū nocte in dei laudib⁹ essent: aduciri mr̄titudo sanctoz̄ q̄ p marty riū triūphauerat amicti stolis albis: z inter eos. xx. mi lites: z. vij. illi germani martyriū tā passi: z scīa basilis sa cū choro xp̄i nūc in q̄ multitudie sola vox audiebat all'a. Et ait basilissa ad Julianū. Reg̃ celoz̄ patefacta sunt venire. Alia igit̄ die Marcianus iussit digitos manuū z pedū oleo madentib⁹ lignis colligeri z ignē supponi. Et cū illesos videret iussit Juliano z celso cu tem capit̄ auferri. anthonioz̄ anastasio q̄ fuerat a moz tuis suscitatus oculos vncinis ferreis effodi. Marci anillā vo mr̄em celsi cuz iuberet eculeo applicari: si q̄s mi nistroz̄ volebat ad eā attingē cecus fiebat Sāctos āt ita dñs curauit: acsi nil fuissent p̄ssi. Exinde iussit tyrānus oīa genera feraz̄ ad eos mitti sed dimissa ad eos q̄tūcūq; feroces: pedes sctoz̄ ligebāt Demū iussit oēs illos sctos cū malefactoribꝰ decollari: ex q̄ marty/rū coronā a dño p̄ceperūt. Et subito terre motus fact⁹ est magnus: z fulgura descēderunt z tonitrua: templa ydoloz̄ diruta sunt: mag̃ multitudo paganoz̄ interijt z tyrānus semiuiuus euasit: sz nō multo post ꝟmibus ebullies expirauit. Sāctoz̄ āt corpa honorifice sepul ta sunt: z apparuerūt super tecbas eoz̄ in specie igni/um aie eoz̄. viij. ydus Januarij passi sunt.

De sanctis Cipriano ⁊ Justina

z Justina referente Uin. in. spe. hy. li. xiij. ex gest⁹ eoz̄ Erat q̄dam xp̄o in antiochia ciuitate iustina noie re/ligione xp̄iana: quā q̄dā scolasticus noie accladius vi/des frequent ad eccl'iaz ire in amorē ei⁹ venit: multos q; ad eā trāsmittēs eā sibi vxorē petijt. Que cū oīb⁹ di ceret se xp̄o desponsatā esse celesti spōso: volebat eā per vim rapere: sz n̄ poterat. Tūc irat⁹ accessit ad Cipriānū magū ꝟmittēs ei duo talenta auri z argēti vt iustinā xp̄inē p maleficia capet ad assentiendū in eū. Legit āt hic cipanus cū adhuc. vij. esset annoz̄ a pentibus dia bolo ꝙsecratus: z modis oīb⁹ diabolo fuiens: et in li/bris magicis imagines demonū pictas bn̄s: arte illa matronas in sumeta xp̄ebat: oīb⁹ voluptatib⁹ deditus z sceleri⁹: xp̄ianis ml'tas iniurias irrogās in impieta tibus ip̄os demones supabat. Diabol⁹ aūt spūs forni catiōis in formam xp̄inis se mutauit iustine vt famā ei⁹ polluer̄et: z cipanuz deludēs: q̄ eā ꝙcupierat suā po tentiā tactaret. Sicq; in forma iustine dyabolus ad ci panū veniēs: cuz vellet eā oscular̄i: z cipanus putās eā eē Justinā diceret. Bn̄ venisti Justina oīm feminaz̄ decor. Nō ferens demon etiā nomen iustine a cipano exp⁹essum vt fumus euanuit. Prefatus āt accladius accessit ad ip̄m cipanum offerens ei multā pecuniā si induceret eā ad ꝙsensū eius. Cipanus āt p artem ma/gicā edoctus a dyabolo: dedit sibi certum vnguētū do cens eū vt spargeret circa domū eius: et ip̄e dyabolus supueniēs ꝙsensum paternū extoz̄q̄ret ad b efficiēdū. Cūq; b factum esset: et circa tertiā horā noct⁹ surgens xp̄go ad oratōem impetū temptatōis sentiret: signauit se et domū suā signo crucis et demonem effugauit Qui veniēs ad cipanum ꝙfusus: et cur xp̄inem nō adduxis set req̄situs ait. Uidi q̄dā signū in ea et tabui. Cipria nus āt aliū demonem fortiorem inuocauit: qui adduceret eā. Et ei sil'r accidit. Tandem vocauit regem de/monū et ait illi. Que est infirmitas vestra: victa est ab vna puella oīs fortitudo et gloria vr̄a. Qui ait. Nunc eam adductam tibi et desiderium corruptiōis. Tunc g̃ diabolus in specie xp̄inis ad iustinā intrauit dixitq; ei. Hodie missa sum ad te a xp̄o viuere tecum in casti/tate. Multū aūt te video vexari abstinentia Sancta aūt dixit: merces q̄dem multa: labor xo modicus. Di xit q̄z diabolus. Deus ab initio bn̄dixit adā et euā: di cēs eis Crescite z multiplicamini zc̄. puto g̃ q⁹ si in vir ginitate pmanserimus in iudiciū incidamus: q⁹ man datū dei cōtemnimus Ex his xp̄go temptata surrexit: sed p spūm edocta quis esset qui loquebat signo crucis se muniens in demonem exufflauit: nec amplius con paruit. Quandoq; etiā cipr̄ianus arte magica in femi nam vel autem mutatus: cum esset circa ostiū domus Justine: nō femina nec auis sz cipr̄ianus apparebat: b autem videt intelligendū: non q⁹ realiter mutaret in

aliā specīē:sed ḡa opere diaboli pstringebant oculi vel fantasie hoīm t ipius cypriani:vt sic videret mutat⁹. Quā diaboli illusionē iustina nō patiebat. Exiñ diabolus formā iuuenis pulcherrimi accipiēs in lectum eius ingressus voluit in amplexus ei⁹ t oscula ruere: sed facto sibi signo crucis nō cōparuit iuuenis. Insup febres vehemētes in corp⁹ eius imisit cum fantasmatibus turpiū actuū:sed oratiōe emptatōnes superauit. Predixit q̄z p demoniacos vel simulachra gentilium pestē maximā futurā iumētis t pecoribus t pmansurā diu:nisi iustina cōiugio traderet. Propter q̄d parētes eius ea ciuib⁹ īportune rogabant:vt ea coniugio traderent:t tantū malū cuaderēt. Iustine etiā ipi mortē cōminātes si nō assentirēt huic rei. Que nullo modo acquiescebat:sed post septē annos pābus ei⁹ pestis cessauit. Qō vtiq; valde mirandū est:nec tamē incredibile deo pmittēte. Demū cōfusus in oīb⁹ demonū pnceps cipiano apparuit. Cui cipria⁹. Et tu q̄z vict⁹ es sicut t subiecti tui. Dic mihi quō victi estis ab vna vḡine xpiana:t q̄ sit virt⁹ victorie huius. Qui rñdit. Dicere tibi nō possum:sed quoddā terribile signū vidi supeam et tabui. Et cū cypria⁹ diceret vt indicaret sibi q̄ esset illa virtus t cui⁹ signi. Rñdit diabol⁹. Jura mihi p virtutes meas si vis dicā tibi q̄d sit illud signū:q̄ nunq̄ discedas a me. At ille iurauit. Et diabol⁹ dixit. vidi signuz crucifixi. s. signū crucis t tabui. et sicut fluit cera a facie ignis fluxi. Cui cypianus ait. Ergo crucifix⁹ maior est? Rñdit diabol⁹. Etiā maior est oīb⁹:quia p ipm mūdo miser⁹ est de⁹. t siue angeli transgressores siue hoīes dei desertores adducunt ab āgelis ante faciem crucifixi:t sic accipiūt sniam ignis inextinguilis Et cypria⁹ ad eū: Ego ad xpm debeo festīare:me talē penā incurrā. Jurasti mihi (ait diabol⁹) p vtutē quaz nemo piurare potest. Cypanus vo inḡt ad eū. Cōtemno te t oēs fortitudines vtutes tuas. Sed t meipm denego:meq; cōsignās dico Bl'ia tibi xpe:demon recede ex me. Fugiensq; diabol⁹ euanuit. Cypanus aūt accessit antistitē ciuitatis antimū:t cecidit ad pedes ei⁹ dicens. Famule dei excelsi signa me:t catheriza me ī nomine xpi. Putans aūt eps ne forte eccl'iam veniss; mittere in errorē dixit cypriano. Sufficiant tibi cypriane hi q̄ deforis sunt. Nihil pores aduersus dei eccl'iam q̄z inuicta est vtus xpi. Sed cū narrasset cypria⁹ q̄liter vtus xpi t oro sctē iustine vḡinis ab eo demones effugasset:sanct⁹ eps bndixit deum. Pergens aūt cyprianus ad domū suā cōfregit oia idola:t p totā noctē peccata sua lurit. Et accedēs ad epm cathecizatus ab eo:postea baptizat⁹ est. Post ali q̄t tps dyacon⁹ fact⁹ est t gratia data aduersus demones:t sanabat infirmos Exinde ad pbyteratū pmot⁹ est. Tandē btūs antim⁹ exitū suū pcognoscēs:congregauit synodū epoz:t ordinauit cypianū epm. Et cypria⁹ postea fecit iustinā dyaconissā:t matrē monasteriū inſtituit vḡinū. Post hec Eutolemi⁹ comes oriētis audiēs q̄ cypanus eps cū iustina vḡine gl'iam deoz. destrueret:eos sibi p̄sentari mādauit:eiq; dixit. Tu es cypria⁹ qui multos errare fecisti:per artē magicā crucifixi. Cui cypan⁹. Qui ver⁹ deus est ipe me saluauit occasiōe vḡinis sancte iustine. Nam demones ipa fugauit quos ad eā misi p signū crucifixi. ipe q̄z miserim⁹ diabol⁹ coactus est ab angelis indicare sacim t vtutē crucifixi. Comes autē iussit eū suspensum vngulari t vḡinē neruis crudis cedi:t alapas a spiculatoribus dari. Deinde iussit sartagine ferreā magnā fieri t picē t adipem t cerā in eam mitti. Et succēsam vehemēter cypanū t iustinā in eā mitti. Sed ignis factus est eis velut ros. Uñ in sartagine positi deū laudabāt. Athanasius aūt q̄ erat sacerdos idolorū:rogauit pside vt sup sartaginem. i. iuxta sarthaginē ponerēt t inuocatiōe deoz. iniicerent. nō obstāte arte magica eorū vt deficerēt in ipa sartagine. Qō cū obtinuisset t ꝓpe sartaginē veniss⁹ dicēs. Magnus est de⁹ hercules:magn⁹ pater deorum iupiter Et asclepi⁹ qui dat sanitatē hoīb⁹. Hoc eo dicēte exiliuit ignis t cōsumpsit illū vsq; ad ossa. Demū decollati sancti martyres xpi ad regnū celeste migrauerūt. Corpora aūt eorū romā dicunt translata. Libellus aūt q̄ intitulat de pnia Cypani inter apocripbos ponit di. xv. Sancta romana. Et quedā philateria que dz oratio Cypani:in qua de pnia eius fit mentio. q̄ tinct b cum multis caracteribus t noibus demonū; vt superstitiosa reprobāda sunt.

Passa est etiā eo .H.xxij.

tpe sub ipso Datiano in hyspania beatus vincenti⁹. xij Kalēdas Februarij. vt refert Uincen. in specu. hysto. li. xiij. Qui genere nobilissim⁹ a puericia litteraj traditus gemia scientia efficacissime claruit sub beato valerio cesar auguste ciuitatis antistite. a quo etiā scientate īsignis dyaconū arce suscepit Et qm ipe eps impeditior lingue erat tradito ei doctrine ministerio:ipse oratioī t contēplatioī sedul⁹ insistebat. Cū igit Datian⁹ pses cpos t alios eccl'iastici ordinis ministros capi iussisset:valerius t vincenti⁹ in confessiōe deitatis alacriter cucurrerūt. Nos datianus Ualentiā duci mandauit:t sub carcerali custodia famis miseriā t carbenaz stridorē sustinere. t post dies iussit eos de carcere educi t ante se p̄sentari:eos inuitās supplicioz cōminatō ne ad deoz cultura. Cum aūt episcop⁹ valerius retineret. erat em mire simplicitatis t innocentie vir eruditus quidē sciētia:sed impedit⁹ lingua. ait Uincentius Si iubes pater respōsis iudicē aggrediar. Et ille dudum inquit fili charissime verbi diuini tibi curā commisera:t nunc p fide qua astamus responsa cōmitto. Tunc vincenti⁹ ad datianū. Apud chr'istianoz prudētiam nephariū esse cognosce:deitatis cultū abnegādo blasphemare:t ne te longius pertrahā:p̄itemur nos chr'istiane religionis esse cultores:ac vnius veri dei famulos t testes:in cuius nomīe minas t supplicia tua non timem⁹:sed potius mortē p veritate libētissime amplectimur. Tunc datian⁹ iratus ait. Amouete hic epm istū. iustum est em eum subire exiliū:qui imperiale contēpsit edictū. Nunc aūt rebellem qui in cōtumelia venit publicā ad eculeū applicare mēbris extendite:t toto corpore dissipate. Cum autē torqueret datianus ait. O vincenti quid dicis:vbi tuū miserabile corpus conspicis? At ille dei p̄sentia roborat⁹ alacri vultu ait. Hoc est quod semp optaui t votis oīb⁹ exquisiui. Nolo gloriam meā minuas. Tu solus votis meis cōcordas. Nemo mihi amicitioz fuit. Eccl'iam in sublime agoz:t omnes pncipes tuos seculo altioz despicio. Insurge igit t toto malignitatis spiritu debacchare:t videbis me plus posse dei virtute dū torqueoz q̄z possis ipe qui torques. Cepit clamare datianus:et in torzores t carnifices ampli⁹ desciure virgis t fustibus stridore dentiū frendere:t dum martyrē dei lacerat se ampli⁹ lacerare. Tandē fatigata lictorū manus cessit Et dum per sancti latera pendent viscera:defecit exanguis datian⁹ pectore tremēti:t torquis ac minacibus oculis clamare cepit. Quid agitis homicidas ptinacirer obsistētes sepe victis:t patricidarū ac magorum alta silentia irrupistis:sed paulisper detrectas cō

tinete: vires sumite vt imꝓbũ hostẽ innouat⁹ miles
ad penã durius coherceat. Acriꝰ vngula rimet̃ inti/
ma costaꝝ ꝛ doloꝛ interioꝛa penetrãs gemitũ reddere
faciat: nõ cõemptũ. Tunc subridẽs Vincent⁹ ait. Qꝛ
vera sunt que cõfiteoꝛ: toꝛque diutius ꝓfitentẽ. Nam
quos deos cõfiteri iubes: idola sunt lignea ꝛ lapidea.
Tu moꝛtuoꝝ pontifex fias: ego vni deo sacrifico qui ẽ
deus benedict⁹ in secula. At ꝓses nimia feruens insa/
nia ꝛ tota facie bũanitatis euersa: solã in coꝛp⁹ marty
ris aciem luminũ venenũq; fundebat oculoꝝ: ꝓfluen
tem a toto coꝛpe sanguinẽ cernẽs viscerib⁹ patefact⁹: ꝛ
iuncturis e cõpagib⁹. Miſere tui vincenti ne perdas
nũc floꝛẽ primũ vernãtis etatis: sed vel sero q̃ supsunt
toꝛmẽta lucreris. Cui vincenti⁹. O viroſa diaboli lin/
gua: toꝛmẽta tua nõ timeo: sed hoc mihi magis est foꝛ
midini: q̃ fingꝭ te velle miſereri: nihil minus de sup/
plicijs: vt in omnib⁹ te victũ fatearis. Quo em̃ reputas
te graui⁹ irasci eo melius mihi incipis miſereri. Hinc
igit̃ assumpt⁹ execulio vincẽtius: atq; ad patibulum
ignis rapt⁹: moꝛas carnificũ arguẽdo ad penã alacriẽ
ꝓperabat. Jã em̃ truculent⁹ tyrãnus iusserat lecrũ cũ
ferratis costis ꝓferri: ꝛ addita subt⁹ carbonũ cõgerie
exurendũ martyrẽ applicari. Intrepid⁹ igit̃ dei athle
ta candẽtis ferri machinã vltro conscẽdit: toꝛqueꝭ: fla
gellat̃: eruncat̃: ꝛ distẽsis mẽbris ad penã crescit. Pecto
ri q̃ꝝ ꝛ mẽbris depꝛessa laminaꝝ asperitas inserit̃: ꝛ in
ter ferri candẽtis acies decurrẽte cruoꝛe flãma stridẽs
aruina aspergit̃. Salis igniby crepitãtis minutie per
mẽbꝛa desiliunt. ꝛ iam nõ ad artus em̃ sed ad ipa viscẽ
rũ abdita supplicioꝝ tela iaciunt̃. Manet dei seruus
imotus: ꝛ erectis in celũ luminib⁹ deũ depcabat̃. Tũc
ait dacian⁹. Vicimur: spũs saltẽ q̃ coherceri nõ põt pu
niat̃. Querite ergo locuꝝ tenebꝛosum ꝛ vrgente tecto/
ra oppꝛessum: ubi fragmẽta testarũ exaspata congerite
Ut q̃d iacentis coꝛpis fractura male incisa terigerit: ul
limatis infigat aculeis: ripa conuersio lateꝝ innouet̃
ad penã: vt. s. quo cõmutat⁹ artub⁹ mẽbꝛa q̃rũt euadẽ
sp offendãt. diuaricatis insup ꝛ distẽtis cruribꝰ ligno
pedes ei⁹ ꝓstringite: ꝛ clausũ in tenebꝛis relinq̃te: nul/
lus ibi relinquat̃: ne vel alicui⁹ ꝓfoꝛtio ꝓmonis aimet̃
Implẽt sine moꝛa iussionẽ ministri: sed cum custodes
doꝛmire cepissent carceris illi⁹ noꝛ eternã lucẽ accepit
flagrãt cereꝰ radiãtes vltra solis fulgoꝛẽ. laxatiq; ligni
robur dissiluit: ꝛ testaꝝ aspꝛas fit floꝝ redolentiũ mol
licies ꝛ locũditas. Quib⁹ athleta dei refect⁹ hymnum
deo dicẽs. Exultabat angeloꝝ caterua vallat⁹: quoꝝ
fruebat̃ obsequio ꝛ mulcebat̃ alloquio: ipe inquiunt.
O vincẽti tibi coꝛonã patã fuat in celis: q̃te fecit victo
rem in penis. Esto igit̃ iã secur⁹ de ꝓmio: q̃ moꝛ depo
sito carnis onere nr̃o cris addẽdus collegio. dant̃ hic
laudes deo: ꝛ resonãte oꝛgano vocis angelice modula
ta suauitas ꝓcul diffundit̃. Turbati subito custodes
ꝛ vehemẽter stupẽtes ꝛ intro aspicientes ꝓ rimas ostij
imẽsa luce splẽdere locũ obscuꝝ cernũt. solutiſq; nexi/
bus illũ psallẽ: diuinoq; terꝛoꝛe cõpũcti xpiane religi/
oni se dedere. Cũ aũt hec renũciata essent dariano: exã
guis effect⁹ ait. Quid ampli⁹ faciem⁹. victi sumus. Re
ferat̃ ĝ ad lectũ coꝛp⁹: ꝛ stramẽtis q; molliꝰib⁹ foueatur
Nolo em̃ gliosioꝝ facere si inter toꝛmẽta defecerit. In
dulta pauxillũ reqes attrita mẽbꝛa refoucat: ꝛ obdu/
cto in cicatrices vulner̃ hiatu exq̃sit⁹q; ac nouis suppli
cijs innouat⁹ subdat̃. Sed egregius dei martyr ad le
ctulũ delat⁹: ꝛ instrati mollicie reposit⁹: mox ꝑciosam
resolut⁹ in ꝓmoꝛtẽ celo spũ reddidit. Cognito aũtẽ ei⁹
abscessu ait dacian⁹. Si nõ potui supare viuũ puniaꝝ
vel defunctũ: ꝓijcite ĝ illũ inq̃t ministris in aptũ cam
pum: vt cadauer honoꝛe careat sepulture: ꝛ a feris aui
busq; ꝓsumptũ nõ appeat vltra: ne foꝛte xpiani veniãt
ꝛ reliquias ei⁹ auferẽtes martyris sibi vẽdicẽt digni/
tatẽ. Sicq; expositũ sine tegmine coꝛp⁹ angelicis excu
bijs ꝛ obsequijs honoꝛat̃. Et subito coꝛuus aduenies
alis suis ceteras aues accedẽtes abigebat. Lup⁹ insu
per ꝓcãs feras alias effugabat: ꝛ reflexa ceruice i coꝛ
pus sacrũ aspiciebat: q̃ si stupens custodiã vt credit̃ cer
nens angelicã. Territ⁹ dacian⁹ his auditis inq̃t. Pu/
to ꝙa nec eũ vel defunctũ vincere potero. Sed si in ter
ra cõsumi nõ põt demergat̃ in pelag⁹: ꝛ victoriã ei⁹ vl
maria celabũt: ꝛ infundũ marꝭ ꝓiectũ impasti pisces
lambẽdo ꝓsumãt. Cui etiã mola nõ qui ꝑderis anne
ctit̃: ne foꝛte vnda mobili ad pegrina littoꝛa deuectuꝝ
negatã sepulturã aliq̃ten⁹ assequat̃. Cũq; iussa implẽ
sent ministri coꝛp⁹ sancti: q̃d altioꝛis sali ꝓfundo tene
ri credebat: ꝓpus venit ad poꝛtũ q̃s nũ ciari posset expo/
sitũ. Deniq; cõmonita in somnis q̃dã vidua sancta ve
ra signa ꝛesceꝛis coꝛpis accepit: ꝛ cum plibus xpianis
quib⁹ clam visionẽ intimauit ad locũ accedẽs ad littoꝛ
ris ad quod vnda deo opante iactauerat honoꝛabili⁹
inde leuatũ extra muros ciuitatis Valẽtie sub altari
cuiusdã eccl'ie cõdiderũt.

Sub persecutiõe ·Ꝟ·xxiij.

Dacianꝰ (vt refert Vin. specu. hysto. vbi supꝝ) cũ venissꝫ
de capadocia in persidã ciuitatẽ dyospolim: geoꝛgius
miles videns angustias xpianoꝝ: veste coꝝ indut⁹ in
mediũ sacrificãtiũ idolis se obiecit dicẽs voce sonoꝛa
Omnes dij gentiũ demonia: dñs aũt celos fecit. Cui
statim dacian⁹ ira repleꝭ ait illi. Qua ꝓsumptiõe hoc
audes vel dignitate vt deos nostros demones dicas.
Dic tamẽ mihi vñ es ꝛ quõ vocarꝭ? Qui rñdit. Xpian⁹
sum: noie Geoꝛgi⁹: genere capadocus: sed cuncta dese
rui vt liberi⁹ deo celi seruirẽ. Preses aũt cum eũ ad se
inclinare nõ posset: iussit cum in ceulio suspendi: ꝛ coꝛ
pus eius in eo dissipari. Deinde appositis ad latera fa/
cibus: patentib⁹ viscer̃ rimis sale iussit plagas ei⁹ fri/
cari. At ille mãebat imotus ac si nihil pateret̃. Videꝭ
aũt dacianus q̃ penis cum supare nõ possꝫ q̃siuit ma
gum noie arbanasiũ. Cui dixit. Xpiani artib⁹ suis ma
gicis toꝛmẽta conterẽnũ: vales ergo ope tua illos supa
re. Qui rñdit. Si artes hui⁹ supare nequeroꝝ: apud te
reus ero. Educto ĝ geoꝛgio de carcere: dedit ei magus
calicẽ veneno plenũ. Qõ cũ ille totũ bibisset nil inde le
sionis accepit. Jteꝝ dedit ei calicẽ aliũ foꝛtioꝝ plenuꝝ
veneno: ꝛ signo crucis ꝓmisso vt ꝓpus bibens illesus re
mansit. Exq̃ signo cõpũct⁹ mag⁹ venia ab eo petijt: ꝛ
a preside ꝓpter hoc sentẽtiam decapitationes accepit.
Post hec iussit tyrãnus geoꝛgiũ i rota gladijs bisacu/
tis circũsepta statui. Sup qua ꝓpositus cũ dixisset ge/
oꝛgius Deus in aduoꝛiũ meum intende. rota confra
cta est. Postea precepit tyrannus cum in sartaginem
plumbo feruenti repletam mitti: sed in eam immissus
crucis signaculo facto vt in balneo refouebat̃. Deniq;
cum in fide immobilis ꝓmaneret: data sententia per
totã ciuitatẽ ꝺetractus capitis detruncatione marty
rium sumpsit. Ponit̃ aũtẽ legenda eius inter apocry/
phas scripturas. di. xv. Sancta romana. nõ quin vere
martyr fuerit ꝓ cõfessiõe nominis xpi. quod etiã Am
brosius attestat̃. sed ꝓpter quedã que in ea notant̃ de
veritate dubia: vt de draconcinterfecto ab eo: ꝛ filia re
gis deuoꝛãdaꝫ draconi illo ꝓ eũ liberata. ꝛ q̃ Datia/
no dixerit se paratũ sacrificare si faceret ppl'z ad tẽplũ

gregare. Quo facto oroē eius igne celesti succensum est: z milia multa hoim mortui z hmōi.

Passa est etiam ·H·xxiiij·

sub Datiano sancta virgo Fides noīe in vrbe Agenonensi tenera: que a cunabulis xpiana: etsi annis adolescentula sensu tamē z operib cana. Hec reqsita a Datiano: cōstāter se esse xpianā cōfessa est. Cū autē deos gentiū demones esse assueraret: nec blādicīs nec minis ad īmolandū posset induci: iussu pīdis super craticem creā diuaricatis mēbris extensa est substrat; caribonib z adipe flāmis iniecto. Que dū sic torqueretur multos ad xpm suo exēplo cōuertit. Tūc sanctus Caprasius q timore pīdis iuxta vrbē sub rupis cuiusdā foramine latebat. z q infra ambitū muroz fiebant videbat. Cū sic vginē torqueri sciret orauit dīm vt eaz victricē certaminis faceret. Et rursus pstrat⁹ a domino petijt vt ei pmiū martyrij ei⁹ demonstrare dignet. Et vidit ptin⁹ q̄si colūbā niueā de celo descēdēte: que coronā auro gēmisqz lucente sup caput vginis collocauit: vt circa virginē dei virt⁹ clarius apperet. Et ipa colūba volatu alarū z roze celesti sic ignem extinxit: vt nihil de incēdio remaneret. Hec ḡ spūalib oculis Caprasi⁹ cernēs iam de victoria psumēs: rupē sub q̄ manserat dextera pcussit: z fons ptinus erūpens: meritis sancti Caprasij infirmis vsqz nūc remediū salutis impendit. Exilies ḡ caprasi⁹ ad locum certaminis ppauit datiano se offerens xpianū: dū nec blandicīs nec minis flecteret rāta iubētis crudelitate laniat⁹ est: vt inter alios circūflectēs Prim⁹ z Felician⁹ fratres ppē cius patientiā ad xpm cōuersi cū caprasio z vgine Fide capite plecterent.

In hyspania quoqz ·H·xxv

ciuitate Berunda passus est sub eodē Datiano sanct⁹ Felix. vt testat Uin. in specu. hysto. vbi sup. Hic apud cesaream liberalib studijs vacās: z cūctis pfectior appere studens: cum audisset quasi per oīem lit⁹ hyspanie q̄ psecutio grauis xpianis exorta esset: omnia volumina legū que mānib gestabat piecit a se dicēs. Quid mihi phia huius mūdi: ad illam nūc pperabo que initiū nō habet z finem nescit. Transiēs itaqz ad Impuritanā ciuitatē: in diuinis voluminib se exercebat: elemosynas larga manu pauperib erogabat: hospitalis supra modū. verbū etiā dei pdicabat. Postea vo in ciuitatē gerundensem se transtulit: vbi filia gessit: ita vt eum apīm vel pbetā appellarēt. Aderat autem Rufinus quidā: qui hec Datiano nūciaret. Cui datian⁹ autoritatē dedit: vt cum ferro vinctū incarceraret: z suasionib ei factis vel sacrificāre honorare vel nolentem cruciaret. Qui venies iussit cum apprehēdi: et volens vtiuar⁹ predo pecuniā ei auferre: nescies oīa sua iā pauperib erogata: cepit blandis verbis ad sacrificandum suadere. Quod cū recusaret: precepit eū fustibus cedi. Cum aūt in his gratias ageret Felix domino deo iussit rufinus manib z pedib vinctū z collo ferri magno pondere aggrauari: z in loco squalido clausum fame z siti rabescere. Sed percipies tyrānus eum nō defecisse vt extimauerat sed incolumē manere: reducto de carcere z vinctū cathenis ferreis ab indomitis mulis fecit eū per plateas ciuitatis oīes trahi donec totum corp⁹ ei⁹ laniaret. Postea in carcerē trusum iacētem exanimē iuuenis speciosus. s. angelus apparēs cōfortauit z vulnera ei⁹ sanauit. Exinde ornato templo deoz z pparatis sacrificijs: inuitauit ipm Felicē corā oīib eductū ad īmolandū dijs cum cereris hoibus Discedite inquit ille a manufactis vestris: et cognoscite deum summū qui vos de limo formauit. Ad hāc vero vocem omnis turba paganoz impetū fecerūt in cū vt discerperēt. At rufinus carnificib tradidit exungulandū: z capite deorsum suspēdi quousqz cartilagines eius pfocate sanguinē exalarent. Sicqz suspensus ab hora tertia vsqz ad vesperā psallebat: z a deo confortatus nil sentiebat doloris: Reductus in carcerē audiebatur cum plurimis psallere: splēdoqz mirus z odor balsamin⁹ apparuit. Quod cū nunciatū fuisset rufino in mare fecit cum pcipitari vinctis post tergū manib Sed solutis vinculis virtute diuina visus est supvnidas ambulare: z cum angelis cum tenentib alleluia cātare. Sicqz venit ad littus. Audiens aūt hec rufin⁹ ad se adduci fecit. Et cum hortaret ad sacrificādū: attento: q dij fuissent sibi pcij in tantis supplicijs: ille vo renueret arguens eum de sua pditiōe: iussit demū eum ireqz vsqz ad ossa exungulari. z sic cōfractū longo itinere duci: vt vel sic aggrauat⁹ ex itinere z vulneribus spiritū exalaret. Qui cum duceret facta oratōe spiritū deo reddidit ad superos euolantē. In hyspanijs q̄z ciuitate Cōpluto sub datiano natale sanctoz iusti et pastoris: qui cū adhuc pueri litteris imbuerent: proicetis in scholis tabulis: sponte ad martyriū cucurrerēt morqz a datiano teneri iussi: cum se mutuis exhortatiōib constātissime roborarent extra ciuitatē ducti: a carnificib iugulati sunt. viij. idus Augusti. Deniqz crudelissim⁹ preses Datianus videns xpianoz deuotōnem se superare nō posse tormētis. vt refert Uincēn. in specu. hysto. vocatis satellitū turbis ait. Nihil in hoc certamine laborādo pficim⁹. quia dum xpianos atrocius seuiendo vincere cupim⁹: corū victorijs affatim deseruim⁹. Sic itaqz cōsiliū nostrū eis occultū: z totam vrbē pcurrant officia pconū vt eoz multitudo q̄ domibus occultat quasi cōcessa sibi licentia legib suis vti ab hac vrbe pellat. Vos aūt nostri cōmilitones cū armis abdita loco occupate: z inde cōtra inermes hostes subito psilientes eos certatim obruite. Quid plura. Data voce preconū exeunt catervatim agmia xpianorū. sponte relinquētes aperta suaz claustra domorum. cōsona voce letātes arqz psallētes Glia in excelsis deo tē. Obserant post hec oīes porte ciuitatis: vt nullus eoz regrediendi aditum inueniret: ex occultis ilico psilientes armati cum ensib irruerūt: z velut agnos sibi nō resistentes pstrauerūt. Nec sic q̄z defunctorū innocentiū nece satiant: sed iussu datiani corā oīib corpora occisoz in vnū cōgesta cōburunt. Et ne xpianorū qui latēs cinerū martyrū sibi raperet: iussit e carceribus diuersoz criminū reos pduci: z capitibus eorum āputatis cadauera sctōrū corporibus associari simulqz comburi. Sicqz secuti sunt caput suum iesum xpm: q crucifix⁹ est in medio latronū. Et hi pter nimiā multitudinē massa cādida sunt appellati: eorūqz passio. ix Kalen. Septēbris annotat. Eti ciuitate cesarauguste hoc patratū scribit.

In ciuitate ama- ·H·xxvi·

sie helespontī rtib dyocletiani passus est beat⁹ Theodorus. Hic vir xpianissim⁹ quadā nocte capta oportunitate ingressus templū dyane igne succēdit. Quod cum quidā audisset accusauerūt eū publio pfidi. Qui corā eo adduct⁹: interrogat⁹ cur hoc fecisset: rndit. Nō abnego quod feci vt lapidē comburerē: lignū succēdi.

Talis est enī dea vestra vt mereā cōburi. Irat⁹ p̄ceps iussit eū fortiter cedi. Cui sanct⁹ ait. Etiā si a me oīa exciderīs mēbra nō poterit aduersum me tua p̄ualere insania. Missus exinde in carcerē a spū sancto nutriebatur. In ipa aūt nocte appuit ei saluator confortās eū. Tūc p̄ gaudio cepit psallere t glificare deū. Aduenit t ad eum multitudo angelor. Quor voces audiētes custodes carceris: extimarūt alios xp̄ianos ingressos ad eū. Sed inuenientes ostiū clausū: nūciauerūt p̄sidi que gesta erāt. Preses aūt supueniēs t ipum solū inuenies: panē artū t aquā bibere iussit ei mistrari: sed dñs seruo suo p̄uidit. Mādauit expostea p̄ses eū suspendi t radi. Qui intantū carnes ei⁹ corroserūt vt interiora q̄z eius viderent. Ipe aūt dū raderet nihil dicebat: nisi Benedicā dñm in oī tpe. Deniq; p̄cepit iudex eū igne cremari. Igne igit̄ a ministris t ppo succēso t in eū iniecto cū duob⁹ socijs eutropio t elconico. p quor tolerātia dñm exorauit se ei cōmendātiū. Flāma in modū camere seu velaminis q̄ a vēto inflat̄ super cor⁹ ei⁹ curuata est t odor suauissim⁹ a multis ex eo p̄ceptus est. Celū q̄z apertū sup eū viderūt t vocem audierūt de celo dicentē. Veni theodore amice mi: ingredere in gaudiū dñi tui. Et tūc spīm dño reddidit incōtaminatū: corpus vo integrū t sine macula combustionis inuentū est t sepultū. Cui⁹ martyriū celebrat̄ v. idus Nouēbris.

Passus est t tunc ℣ xxvij.

sanct⁹ Pantaleon fili⁹ custor⁹ q̄ senatoris in ciuitate Nichomedia: in qua medicinā adhuc puer adiscēs: cū a magistro suo ad palatiū duceb̄at: ab oīb⁹ p̄pter speciem suā laudabat. Quadā aūt die cū ad palatiū sol⁹ iret: vidit eū Hermola⁹ pb̄yter cū alijs xp̄ianis in domo sua latens: t mores eius cōpositos cernēs: ad se vocauit: t de multis inq̄rēs monuit vt in xp̄m crederet: p̄mittens ei q̄ oēs infirmos sine medicina sanaret in noīe eius. Puer ergo cōfortatus in fide. quadā die cū puerū vulneratū a serpēte videret: volēs hermolai p̄bari ſmones orauit deū vt serpēs creparet t puer euaderet. Quo facto: puer pantaleon ad hermolaū cucurrit baptismū postulās. Quē ille gaudēs suscepit et per septē dies secū retinuit instruens in fide. Octaua aūt die domū redeūti interrogauit pater. Fili vbi tot dies fuisti: t me grauit de tua absentia tribulasti: Qui rñdit hoiem egrotātē in palatio se cū magistro suo curasse: t vsq̄q̄ sanaret cū co mansisse. Altera die ad magistrū reuersus: t siliter inq̄sit⁹ rñdit Agrū patrē suum cōparasse: t ideo tam diu cū illo fuisse. Hec aūt dicebat de seipo: volens itaq; patrē suū ab idolatria reuocare. Quadā die dixit ei. Pater interrogo te: q̄re vn⁹ deor̄ū semp stat: t alius q̄ sedet nūq̄ stat. Cui pater. Per salutē inq̄t meā graue mihi mouisti q̄stionē: cui rndere non valeo. Et ex illa hora tā pater dubitare cepit: me idolis imolaret. Pantaleon aūt quēdā cecū pētre patre illumiauit tangēs oculos ei⁹. Sicq; patrē suū cum ceco illuiato cōuertit ad fidē xp̄i. Quos hermola⁹ pb̄ baptizauit. Et cū oīa idola cōfregiss̄ paulopost ad dominū migrauit. Tūc pantaleon oīs seruos suos libertati donauit: t eis ceteris q̄ xp̄ianis curā impēdit: t alimēta ministrauit. Cūq; omēs ciuitates vicine ad eū p̄fluerēt p̄ sanatiōe suor infirmor relict̄ alijs medicis q̄ ei inuidētes cū inuenissent semel curantē quēdā xp̄ianū: cū accusauerūt apud maximianū imperatorē Imperator aūt cecū illuiatū adduci fecit: t interrogatus quō vidisset: rñdit dñm iesum xp̄m p pantaleonē cum illuiasse. Ob quā cōfessionē xp̄i fecit eū decolari: s̄z pantaleon iuxta corpus patr̄ data pecunia speculatori cadauer eius sepeliuit. Deinde pantaleon ipe cesari p̄cepit cū xp̄m p̄dicaret rogauit cesarē vt aliquē paraliticū afferri p̄ceret: t ille deus haberet in cuius virtute paliticus sanaret. Cū sacerdotes idolor nihil orādo p̄ficerēt: pantaleon orauit t subito paliticus sanat⁹ est. Quo viso cū multi crederēt: t sacerdotes cū medicis in cum frenderēt amplius insanirēt: imperator ait. Panthaleon audisti q̄nta passus est antim⁹ senex? Cui pantaleon. Multa passus est: sed victus nō est: t si senex p̄pter deū tāta sustinuit: p̄ro magis iuuenis debeo sustinere: vt merear coronari cū eo. Cū g̃ iussu cesar̄ in eculeo torqueret: t circa latera facib⁹ vreret: ei dñs apparens t man⁹ cedētiū arefaciēs faces extinxit. Tūc iratus cesar iussit eū in sartagine plūbo bullientē repletā mitti: t dño ei appente statim extincto igne plūbū refriguit. Exinde saxo alligatū in mari p̄cipitari mādauit: sed resolut⁹ natās ad litt⁹ venit incolumis. Post q̄ bestias ad eū mitti seuissimas: q̄ in nullo eum ledētes: manib⁹ suis vt catulos demulcebat. Et ex b̄ multi ad fidē cōuersi sunt. quos oīs cū feris fecit imperator pariter decollari. Reclusus aūt pantaleon postmēsam in rota missus est: sed rota cum voluer et fracta gētiliū q̄ngētos occidit. Air aūt imperator ad eum. Quis te docuit ista? Cui pantaleon Hermola⁹ inq̄t. Et cesar volens illū occidere ait. Possum ego hermolaū videre vt me ista doceat. Jussu g̃ imperatoris pantaleō accessit ad hermolaū dicens. Pater vocat te imperator Cui ille. Venio fili: q: venit tēpus meū sicut mihi xp̄s beri insinuauit. Videns ergo eos cesar q̄siuit si plures essent. Et Hermola⁹. Sunt t alij duo fratres horum pus t ypocrates xp̄iani. Adducti g̃ cū simul orarēt remotis facto idola corruerūt. Ad quos cesar. Videt̄ air q̄ dij irati terrā cōmouerūt? Cui pantaleon. Si dij hoc fecerūt: q̄re t ipi corruēres confracti sunt? Porro cesar iratus iussit illos tres post mltas penas eis illatas decollari. Et post alios dies etiā pantaleonē. Sz cum ad locū passiōis speculator p̄uenisset: gladi⁹ eius quasi cera plicat⁹ est. Quod cum ministri vidissēt t veniam peterēt: surgens Panthaleon mortem suaz eis indulsit. Sicq; decollat⁹ martyriū compleuit. v. Kal. Augusti.

Sāctus Cucufa ℣ xxviij

tus nobilissimis t ditissimis natalib⁹ oriūd⁹ de Quintiliana ciuitate: ea tempestate barchinone passus est Qui liberaliū litterar studio vacauerat cū sancto Felice: de quo dictum est supra. Hic igit̄ clemosynis insistens de ciuitate p̄pria recedēs: cū Barchinonā aduenisset: t ibi p̄dicatiōi sedulo vacaret: miraculor gloria splendere cepit: infirmos sanās: demōes ab obsessis corpib⁹ eiciēs. Hec audiēs p̄consul Galerius cū sibi p̄parari ordinauit. Quē astātē cum increparet cur deos nō coleret: respōdit cucufatus. Quib⁹ me insipientissime virorū cultū imperas exhibere: qui nō dei arbitrio sed arte diabolice fraudis t stultissimor hoīm tibiq; similiū stolidit̄ are adinuēti sunt atq; compacti. Hac rñsione Galeri⁹ nimio furore repletus: t radidit cū tortoribus dicēs. Tā diu hūc cruciate: q̄usq; ab eo extorqueatis spīm. Cūq; xij. milites eū p̄ritus torq̄rēt ita vt eius viscera durissima flagellatiōe dirupto corpore paterēt. clamauit sanct⁹ dicēs. Dñe iesu xp̄e oñde virtutē tuā sup incredulos: vt videntes aut cōuertant̄ t credāt: aut destruāt̄ t pereāt. Et impijssimū galeriū

qui sic rabide insanit in seruū tuū si nō est ꝑdestinat⁹ ad vitā: gladio tuo citius interime. Hac oratiōe completa videres milites q̄ cum torquebāt in testina ei⁹ in terrā ꝓfusa: cecati sunt: t galeri⁹ cū omīb⁹ idolis suis consumpt⁹ est. Sanct⁹ aut̄ martyr visceribꝫ in aluū receptis ici⁹ est diuina operatiōe sanat⁹: t gr̄as agente deo omnes ppl'i laudauerūt deū dicētes. Tu es verus deus quē colit cucufat⁹. Cū aut̄ ista fuissent relata maximiano, vinctū catbenis: voluit eū ad se adduci. t interrogat⁹ ab eo quē deū coleret: respōdit. Quare sub dubietate de deo interrogas: quasi aut plures dij sint aut ipe q̄ deus est diuisus sit. Ego em̄ deū aliū nescio. ꝓter deū vez q̄ fecit celū t terrā: quē toto corde bene dico. Ad quē ille. Si verus est de⁹ tuus liberet te nūc de manib⁹ meis t de tormētis tibi paratis. Et cucufatus ad eū. Te o nephandissime t patrē tuū diabolū cū omni⁹ exāsitis tormētis: que mihi irrogaueris irrideo t per ꝓtutē nois dñi mei ihesu xp̄i despicio. Tunc insaniens ꝑses iussit eū in craticula assari. t cōbustū sinapi t aceto pfundi. Miles aut̄ xp̄i psallebat dicēs. Exaudi dñe iusticiā meā ꝛc. Et dicto ꝑs. sanatus est. ministri vo penaz ab igne ꝓsumpti sunt. Post hoc iussit tyrānus ignē copiosum extra ciuitatē fieri t ipm in eo ꝓjci. Qui in cū iactat⁹ eo extincto illesus appuit. Reclusо vo in carcerē cū splendore nimi⁹ ibi' emicuisset: custodes carceris hoc aspicientes cōuersi sūt ad fidē. Mane aut̄ facto p̄sentatū fecit tyrānus eū cardis ferreis t neruis thaureis cedi. Orāte aut̄ sctō vt oia in ꝓtute ei⁹ superaret t idola dissiparet: oia idola in puluerē sunt redacta: t ipe illesus appuit. Tūc oīs ppl'us clamare cepit. Magn⁹ est deus xp̄ianoz: t potentissim⁹ liberator eoz̄. Rufin⁹ vo qui ciuitati p̄erat fecit eū decapitari. Maximian⁹ em̄ p̄ces ibi nutu dei crepuerat. Sicq̄ martyriū capitis truncatiōe ꝓmeruit.

Eo quoq̄ tēpore ·Ꝟ·xxix·

florebāt in vrbe Narnetbica duo iuuenes fratres Donatian⁹ t Rogatian⁹. vt scribit Uincen. specu. hysto. Quoz donatian⁹ adhuc in iuuētute positus iam migrauerat in senē. Mota aut̄ psecutiōe Rogatian⁹ qui maior natu erat: cucurrit ad fratrē suū petēs vt baptizarē anteq̄ psecutor appropinq̄ret. Qđ ille quidē nō est assecut⁹ ꝓter absentiā sacerdotis. Tenti aut̄ ambo in carcerem missi sunt: vbi sctūs rogatian⁹ cōfortat⁹ eo q̄ baptizat⁹ nō esset: sufficere sibi credidit si a fratre martyrū acciper. Sanct⁹ aut̄ donatian⁹ orauit ꝓ eo dominū vt esset ei ꝓ baptismo martyriuz. Qđ t factū est Nam positi ambo in cataста suspēsi ac laniati: deinde lancea militari pfossi: nouissime capite cesi sūt. ix. Kal'. Junij. Fuit t sanct⁹ Pangrati⁹: quē refert Uincen. spe. hy. li. xiij. passum sub dyocleriano imperatore. Sed Jacoby de voragine in legēdis suis dicit passum fuisse rome tpe Cornelij pape: q̄ fuit multo ꝓius. s. tpe Decij Hic ḡ ex nobilissimis ortus natalibꝫ apud frigiā parentibus orbat⁹: cū maneret sub cura dionysij patrui sui relict⁹ est. Ambo igit̄ romā vbi largū habebāt p̄simonium rediērūt: in quoz vico Cornelij papa latitabat cū fidelib⁹. A quo cornelio p̄dicti dionysi⁹ t pangratius baptisma perceperunt. Dionysio aut̄ in pace quiescēte pangrati⁹ cū q̄tuordecim esset annoz̄ cesari vt xp̄ianus est p̄sentat⁹. Cui dixit cesar. Infantule suadeo tibi ne mala morte morias. q̄ cū puer sis facile decipieris. t q̄ nobilis cōprobaris: t charissimi mei filij exti'tisti: rogo te vt ab hac vesania recedas: vt velut filium meū te habeā. Pangrati⁹ aut̄ ad cū ait. Et corpe puer sum: corꝑ tū senile gero. Et ꝓtute dñi nostri ihesu xp̄i cerpor vester est apud nos tātū q̄stū hec pictura quā cernimus. Dij aut̄ tui q̄s me horrar' colere: deceptores sui'runt t germanarū suaz stupratores: nec ꝓentib⁹ pcp'cerūt. Q̄ si hodie seruos tuos tales cognosceres: ꝓtinus occidi iuberes. Tales deos miror quō colere non erubescis. Augustꝰ vo reputans se a puero victū: iussit eum in via aurelia decollari. Ad hui⁹ sepulchrū (vt ait Greg⁹ turon̄.) si q̄s falsum iurare voluerit: anteq̄z ad cancellū chori eccl'ie ꝓueniat: aut statim a demone captus insanit: aut in pauimentū cadens vitā perdit. Unde semel cū lis inter duos esset: iudex q̄s esz reus minime ignoraret sed ꝓbatiōes deficerēt: iudex ipe zelo iusticie duct⁹ fecit ambos accedere ad altare sancti petri: t reū innocentiā quā p̄tendebat iuramēto expiare coegit: rogās ap'm vt ali' q̄ iudicio ostēderet veritatē Cum aut̄ ille iurasset t nihil mali passus fuisset: iudex malicie iurātis cōscius zelo ꝓtatis accēsus inqt. Senior iste peccat⁹ aut nimis misericors est aut iuniori deffert. eam⁹ ḡ ad pangratiū iuuenē t ab eo req̄ramus veritatē. Cum venissent ad tumulū ei⁹ t nō timuisset reus falsum iurare: manū ide retrahere nō potuit. t ibidem postmodū expirauit.

De sanctis adria ·Ꝟ·xxx

no t Natalia vxore ei⁹ refert Uin. in specu. hysto. vbi s Cū maximian⁹ imperator in Nichomedia ciuitate gregacie idolis imolaret: iussu ei⁹ ex diuersis locis ad supplicia xp̄iani trahebant. Nā t vicini vicinos t ꝓpinq̄ domesticos ptrahebant: alij timore pene: alij amore pecunie eis ꝓmisse. inter q̄s. xxiij. in speleo latitantes: t per q̄rentib⁹ cōprehēsi t ferro vincti ad cesarē adducunt. Secq̄ xp̄ianos libere ꝓfitētes extendunt t cedunt: et minas corꝝ ampli⁹ irrideres duris lapidibꝫ ora eorū ꝓtundunt t in carcerē retrudunt. Tūc adrian⁹ prior officij militaris cōstātia eoꝝ cōpūct⁹ ait ad eos. Adiuro vos p deū vestrū ꝓ quo tanta patimi': vt dicatis mihi q̄ sit remuneratio vīa: quā expectatis p ista tormenta. At illi inqunt. Oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit: q̄ pparauit dñs diligētibus se. Hec audiēs adrian⁹ statim exilitēs in medij coꝝ dixit: Annotate me cū istis: quia ego xp̄ian⁹ sum. Quod cū ministri celerit̄ imperatori nūciassent: irat⁹ nimis adductū resipiscere monuit: t nolentez acquiescere ferro vinctū cum condēnat' in carcerē retrudi iussit. Natalia vo vxor eius cū hoc p nūciū didicisset: scissa veste plorās t ciulās interrogauit puerū cur dñs suus i carcerē missus esset. At ille Uidit inquit quosdā xp̄ianos nolētes sacrificare torqueri: t cum illis annotari se faciens dixit cū eis velle mori. Tunc illa que bacten⁹ ꝓpter pscutionē celauerat q̄ esset xp̄iana: gaudēs mutata veste cucurrit ad carcerē: t vincula viri sui deoscu lans cepit cum in oīb⁹ confortare: rogans cum in boc qđ ceperat ꝓmanere: nihil ꝺ terrēa gloria respicere: sz semp ad celestia t eterna suspirare: nulla trāsitoria tormenta timere: sed in infinitū maiora inferni supplicia que cuasurat exultare. Post hec vincula sanctoz martyrū t pedes deosculās vt cum cōfortarent rogauit: et sic omibus valefaciens iuxta condictū viri sui die passionis corū vocanda ad domum suam perrexit. Post modicū igitur audiens adrianus passionis sue adesse diem: licentiā a sanctis accipiens pergere t vocare natalia: sicut ei cum iuramento ꝓmiserat: dansq̄ munus custodib⁹ egressus est. Cunq̄ ad domū pueniss̄et: audiens natalia q̄ adrianus absolutus venire: exti'mans eum fugisse de carcere amarissime flere cepit. Et

surgens cõtra eũ ostiũ clausit dicẽs. Nõ mihi ꝓtingat colloqui ozi ei⁹ q̃ deũ suũ negauit. O miser q̃s te sepa/uit a sanctis: q̃s te seduxit vt recederes a ꝙuentu pacꝭ? Cur fugisti añ pugnã: bcu nõ est mihi cõcessum vni⁹ hoze spaciũ vt vocarer vxor martyris sed trãsgressorꝭ Nũc exultauerã modicũ: z ecce mihi semp erit obpro/briũ. Hec z hmõi audiẽs adrian⁹ gaudebat: vniuscꝙ femine verba iuuenis: z ante. xiiij. mẽses nupte ex hoc ardentioz factus ad martyriũ libentissime ambiebat. Cũcꝙ videret eam grauissime tribulari: dixit ei. Aperi mihi dña: nõ em vt putas martyriũ effugi: sed veni vo care te sicut ꝓmiserã tibi: vt pẽsens sis nostre passioni. At illa nõ credẽs. Uide inq̃t quõ seducit me trãsgres/sor: quõ mentit alter iudas. Cui adrian⁹. Aperi mihi inq̃t citius: q̃ vadã z me vltra nõ videbis: z postea lu gebis: q̃ me ante exitũ meũ nõ videris. Nã fideiusso/res dedi sanctos martyres. Et si ministri inq̃rẽtes me nõ inuenerint: mea simul z sua tozmẽta sustinere ha/bebũt. Tũc illa statim aperuit: z sibi nuicẽ ꝓstrati cũ lach⁹ymis simul abierũt ad carcerẽ. Discurrẽs aũt na talia ꝑ singulos martyres ꝑciosis lintheaminib⁹ coꝝ vulnera putrefacta detergebat: z mẽbza lintheis colli gabat. Statura autẽ dic iussit eos impator educi: q̃ penis resoluti z ãbulare nõ poterãt portabant. Adria nus vo vinctis retro manib⁹ sequebat. Cũcꝙ caueret impator ne putrefacti penit⁹ ãte ꝓparata tozmẽta mo rerent. Adrianus sibi ꝑsentat: z in ꝓfessiõe pmanẽs a q̃ttuoz militib⁹ duris lignis grauissime verberat: z vs qz ad effusionẽ viscez laniabat. Et sic in ligno extẽsus in carcerẽ cum alijs includit. Erat aũt iuuenis delica tus annoꝝ. xxiij. Beata vo natalia que singulas ei⁹ responsiões referebat ad martyres ipsum ferro vinctũ z supinũ iacentẽ quãtũ poterat cõfortabat. Sãcti q̃z in pauimẽto iacẽtes ad eũ manib⁹ irrepebãt: z osculũ ei cum sanctis monitis offerebãt. Audiẽs aũt impera tor q⁹ multe matrone eis sedule ministrarent: irat⁹ ne vlterius ad eos introirẽt impauit. Tũc se sancta Na/talia confozauit. Et sic in habitu virili eis ministrans ad hoc alias exẽplo suo robozauit. Hoc autẽ virũ suũ petijt: vt cum esset in gloria primã precẽ ꝓ se faceret: vt eam dñs intactã custodiẽs: citius de hoc seculo euoca ret. Rursus audiẽs impator qõ matrone fecissent ius sit incudẽ afferri: vt cõfractis in ea cruribus interirent. Uidens autẽ Natalia ministros venire timens ne vir suus adrian⁹ ex aliozũ supplicijs terreret: rogauit eos vt ab illo inciperẽt pusq̃ alij punirentur. Et sic absci/sis pedibus z cruribus confract⁹ Natalia rogauit eum vt manum sibi abscindi permitteret: quatenus alijs sanctis qui plura passi erant compar esset. Quo facto cum Adrianus spiritũ emisisset: ceteri sancti vltro pe/des ad carnifices extendẽres simili modo ad dñm mi graucrũt. Quoꝝ corpa cũ ministri iussu cesaris ad foz nacem cõburenda portassent: z in ignẽ ꝓiicerent: fact⁹ est terremot⁹ subito: tantaq̃ aeris tempestas vt multi tudo ministroꝝ ea relinq̃ntes fugerẽt z multi expi/rarẽt. Fideles aũt cum mlieribus extincto pluuijs igne corpora illesa rapuerũt: z in naui ad Cõstãtinopolim trãstulerũt z ibi sepelierũt. quoꝝ festiuitates celebrat eccl'ia. vj. idus Septẽbꝛ. Natalia aũt domũ reuer sa est: habens secũ manũ sancti adriani in solatiũ vite sue: z ad caput lecti sui nullo sciẽte honorifice tenuit Tribunus autẽ quidã rogauit impatorẽ vt Natalia ei daret in cõiugẽ. Erat em pulcherrima nobilissima z cumulata diuitijs. At illa matronis sibi de hac re lo quentib⁹ gaudere se dixit. Et quasi ad se ꝑparandũ: re autẽ vera ad fugiendũ iduitias triduanas impetrauit Et interim in thalamo suo cũ lach⁹ymis ne pollueret exorãs ex meroze z tristicia obdormiuit. Et ecce vnus sanctoꝝ martyꝝ ei astans dulciꝫ cõfortauit. q̃ q̃renti de viro suo dixit: q⁹ prim⁹ oim ante cõspectũ xpi appa/ruit. Sed surge inq̃t ascẽde nauicũlã z naviga vbi sũt corpa nr̃a: ibi te deus visitabit z ꝓducet ad nos. Euigi lans sẽ nauẽ conscẽdit cũ alijs xpianis: z cũ hoc perce/pisset tribun⁹ ille qui q̃rebat eã habere in vxorẽ: ascen dens z ipe nauẽ ꝓsequit cum pl'ibus vt illos cõprehẽ deret. Sed orta nutu dei tẽpestate ml'tis ex socijs sub/mersis: ipe vix euasit. Media autẽ nocte diabolus in specie nauclerꝭ i naui fantastica apparẽs clamauit ad eos qui erãt cum natalia interrogãs quo pgerẽt. Qui responderũt. De nichomedia bi sanctiũ navigam⁹. Qui/bus ille. Erratis inq̃t sed pgite ad sinistrã vt recti⁹ na/uigetis. Cum aũt vela murassent appuit eis in naui se dens sanct⁹ adrianus: monẽs vt navigarẽt sicut ꝓs ne pirent. Natalia aũt sanctũ vix recognoscẽs valde gauisa est cum sanctũ vix antecedere cognosceret. De/mũ cum descẽdissent de naui z venissent ad domũ vbi corpa adriani z socioꝝ fuerant occulte tumulata: Na talie oratis ibidẽ z pre labore itineris obdormiẽti appa ruit sanct⁹ adrianus: eãq̃ salutãs ad eternã requiẽ ve nire ꝑcepit. Euigilãs itaq̃ cũ astãtib⁹ nũciasset: valefa ciens spm emisit. Accipientes corp⁹ eius fideles iuxta sctoꝝ corpa sepelierũt. Multicꝙ renũciãtes oibus ibi deo in ꝓpetuũ seruierũt.

De sanctis ciriaco ℣ xxxj.

largo z smaragdo refert Uincẽ. i spe. hyst. vbi supra ex gestis coꝝ: q⁹ Maximian⁹ volẽs placere dyocletia no: vt in eius noie terma a solo edificaret: omnes xpia/nos ad laborẽ coegit: alios ad lapides: alios ad arenã fodiendã. Tũc Crason quidã diues z potẽs victũ eis in afflictiõe p viros xpianissimos ciriacũ et sisiniũ, lar gum z smaragdũ ministrabat. Quod audiens sanct⁹ marcellus papa gauisus est: z ciriacum z sisiniũ dya/conos ecclie ordinauit. Qui cũ quadã die humerꝭ de/ferrent victũ quẽ ministrabat crasonꝭ a paganis mili/tibus tenti sunt z ad tribunũ adducti. qui cos i custo dia publica recluserũt. Hoc audiẽs maximian⁹ iussit vt in custodia terrã foderẽt: z ad locũ suum humeris de/portarẽt. Erat autẽ ibi Saturnin⁹ senex: quẽ ad por/tandũ iuuabant. sicq̃ sua z illius onera portabãt. Qõ audiens tribunus nũciauit maximiano: q⁹ cum hym nis z laudib⁹ gloriã deo reddebãt. Qui sibi sisiniũ pre sentari fecit: z de multis cõuenit. Quẽ tandẽ sacrifica re nolentẽ Laoditio prefecto eum tradidit. Eum aũt post septẽ dies quib⁹ in carcere detinuit: cũ appronia/nus cõmentariẽsis de carcere educeret: subito de celo lux emicuit: de qua vox exiuit. Uenite bñdicti patris mei pcipite regnũ dei q̃d vẽ. Ad quã vocẽ appronian⁹ tremefact⁹ ad pedes sisinij cecidit: z ab ipo baptisat⁹ ad ꝑfectũ secũ venit z lach⁹ymans ait. Quid vos con/citat diabol⁹ in seruos dei tãta mala exercere? Cui ꝑ/fectus. Quõ z tu xpianus es? Et appronianus ait. Ue mihi q̃ dies meos pdidi. Cui pfectus Uere inq̃t pdes dies tuos. z iussit cũ decollari. Tunc sisiniũ z satur ninũ iussit in custodiã retrudi. ad quos veniẽtes mul/ti gentiliũ baptizati sunt. Post hec nudis pedibus et vinctis cathenis coram laoditio adducti sunt. Qui iussit afferri tripodã vt maiestatib⁹ thurificarẽt. Quã cũ vi/disset btus saturnin⁹ ait. Conterat eam dñs gentiũ z continuo soluta est tripoda crea velut lutũ. Quod vi/dẽtes duo milites papias z maur⁹ clamabãt dicẽtes.

Uere magnus est dñs iesus xp̄s quē isti colūt. Iratus p̄fectus iussit ora eoz lapidib; cōtūdi z in carcerem retrudi. Exinde sanctos p̄dictos in eculeo leuari z flammas ad latera poni. Qui cū neruis etiā attraherent z scorpionib; cesi sunt. Pendētes aūt in eculeo gr̄as agebant deo. Tandē capite trūcati sunt z sepulti via salaria: z post dies duodecim sibi p̄sentatos papiā z maurum nolentes sacrificare p̄fectus iussit fustibus cedi: illis nihil dicentibus: nisi xp̄e adiuua nos seruos tuos sperātes in te. Deinde a pauimento eleuati cū diu plūbatis cederent emiserūt spiritū. Cūq; de beato Liriaco iam facta esset oblīuio: multi ceci p̄ cuz illuminabant: z infirmi sanabant. Tūc etiā Arthemia Dyocletiani filia cepit a demonio vexari: z ingrediente patre ad eā clamauit demon per eā. Nisi venerit Liriac⁹ dyaconus nō exibo. Quē cum rogasset Dyocletian⁹ intrauit ad eā. z ait. In nomine dñi iesu christi p̄cipio tibi īmūde spirit⁹ exi ab ea. Qui respōdit. Si vis vt exeam da mihi vas quo ingrediar. Et Liriacus. Ecce corpus meū si potes ingredere. Cui demon. Uas tuū ingredi nō possum: quia vndiq; signatū est. Liriaco aūt vigēte demon clamauit. O Liriace si cūctis me faciam te adpersas ire. Erecto deniq; demonio baptisauit Arthemiā cū mr̄e eius Serena p̄sente que etiā monebat xp̄i anā religionē diligere. Dyocletianus quoq; Liriacum bene habere cepit: domūq; ei dedit. Post paucū tēpus misit Sapor rex persarū ad Dyocletianuz vt mitteret ei Liriacū: quia filia eius a demonio vexarē. Qui rogatus a serena augusta p̄rexit cum Largo z Smaragdo. Cum aūt p̄sidē aduenisset z petente rege ad filiam intrasset: exclamauit demon per eā. Quid est Liriace fatigatus es? Qui respōdit. Nō sum fatigat⁹: sed magis in oīb; gubernatus. Et demon. Tamē ego te perduxi ad quod volui. Cūq; vidisset puellam fatigari p̄strat⁹ oauit z flens ait. Imperat tibi christ⁹ quem p̄fessus es: vt exeas ab ea. Cui demon. Da mihi vas quo ingrediar. Et Liriacus. Deus deoz̄ dominus meus iesus christus imperat tibi vt exeas. Et ecce vlulatu magno spumans in aere clamabat. O nomen terribile quod me coartat exire. Et liberata puella baptisata est: z oīes affines eius. Ipe quoq; rex z de familia eius p̄mixti sexus numero. cccc xx. Rex aūt beato Liriaco multa bona obtulit. At ille nihil accepit nisi panem z aquaz: quib; vsus est cum socijs suis: z ait. Gratiā christi p̄cio non offerimus. sed fide eximam⁹

Post dies quadraginta quinq; sunt reuersi z a Dyocletiano honorifice suscepti. Post eius mortem maximianus filius eius zelo ductus p̄pter Arthemiā sororem eius iussit Liriacū in custodiā trudi: z die p̄cessionis sue nudū carenis obligatū ante redam eius trahi. Tūc venit ad eū beatus Marcellus papa dicēs. Pie tati tue suggero quare seruos dei trucidas qui orāt p̄ re publica z p̄ regno tuo. Qui iussit episcopū expelli et fustib; cedi. Larpasio aūt vicario dixit. Liriacū sacri legum qui carminib; magicis suadet hominibus christum cōfiteri diuersis crucia tormētis: si dijs libamina nō obtulerit. Jussit ergo Larpasius sanctos Liriacuz Largū Smaragdū z Crescētianū sibi p̄sentari: z nolentibus sacrificare: picem liquatā in capite Liriaci fudi. Qui clamās glorificabat deū. Crescentianā vo cum alijs in eculeū suspēdi: qui cū diu attraherent neruis et fustib; z vnguibus raderēt: z flāmis ad latera ei⁹ apposit⁹ tradidit spiritum. Ceteros post quattuor dies nolentes sacrificare in catasta cedi fustib; et neruis mandauit: z eodē die nunciauit maximiano que exercuerat in sanctos dei. Qui iratus iussit oīes qui erāt in custodia vinci cū beato Liriaco capite truncari. Et duci sunt cū eo promiscui sexus numero viginti unū. Et postea iussu Maximiani Liriacus cum alijs decapitati sunt via salaria: quoz̄um corpora beatus Johānes noctu collegit z sanctum Liriacum commēdauit vij. Kalendas Aprilis. Et etiam Arthemiā sororez suam Maximianus interfecit propter christianitatem. Post dies octo veniens beatus Marcellus cum beata Lucina matrona: condunt aromatibus martyruz corpora: z posuit in panone cum eunuchis suis. Trāslata sunt autem cum beato Liriaco via ostiensi: et ibi recondita ab eo septimo die Augusti. De hoc tamen Maximiano filio Dyocletiani dicit Uincentius vbi supra: q̄ non meminit se alibi legisse: sed q̄ fuit socius Dyocletiani in imperio quidam Maximianus bene legitur.

Ea quoq; tēpesta ·§·xxxij

te rome passi sunt Marcellinus p̄sbyter z Petrus exorcista z Arthemius referente ex gestis eoz Uincen. in speculo historiali vbi supra. Hunc em̄ Petruz cum Arthemius carcerarius pro fide christi multotiens cesum et vinculis detinebat. Cuius filia cum a demone vexaretur: z a patre quotidie plangeretur: dixit ei Petrus: q̄ si in christum crederet: statim filia eius sanitatem reciperet. Cui Arthemius. Miroz consiliū tuuz: quia deus tuus te liberare non potest cum illi credas z tanta pro eo sustineas. Et quomodo filiam meam si credidero liberabit? Respondit Petrus. Potēs est deus liberare me: sed vult vt per temporalem passionem peruenia ad gloriam sempiternā. At ille. Si tu me inquit vis credere domino do tuo catenas z claustra super te duplicabo: z si deus tuus te liberauerit credā illi: si tamen p̄us filiam meā sanā videro. Quod cum fecisset dixit Petrus. Uade in domū tuam: quia modo videbis me loquentē tecū. Qui cum abisset et candide vxori suc dixisset: affuit sanctus Petrus indutus vestibus candidis tenens in manibus signū crucis. Cuius statim pedibus p̄uoluti virtutem dei confitētur: Et sanata filia eoz omnes qui erant in domo Arthemij baptisant. Cūq; ad domū illam plurimi conuenirent vt videntes aperta miracula in christū credentes baptisarent. Abijt Petrus ad Marcellinū p̄sbyterū qui oīes baptisauit. Tunc iuit Arthemius ad alios incarceratos p̄mittēs eis vt exirent liberi quicūq; vellent xp̄iani fieri. Quod cuz fieret z rumor ad Serenū iudicē peueniret: iussit oīes īcarceratos adduci. Hos oīes Arthemius cōuocans z manus eoz deosculās dixit eis. Ut si q̄ vellent ire ad martyriū venirent ītrepidi: et si q̄ nollent: abirēt illesi. Cū aūt audisset iudex q̄ Marcellin⁹ z Petrus illos q̄ erāt in carcere baptisassent z abire p̄mittētes ipi spōte in carcere remāsissent iussu iratꝰ iudicis in carcere separi claudūt. Et Marcellin⁹ quidē nud⁹ sup vitrū fractū p̄sternit: z ei lumē z aq̄ negat. Petr⁹ vo in alio carcere in cippo arctissimo p̄stringit. Angel⁹ aūt dñi venit ad Marcellinū soluēsq; z induēs duxit ad Petrū. Jpm q̄z soluēs ambos duxit ad domū arthemij: vt. vij. dieb; ppl̄z ibi congregatū fidelū p̄fortarēt: z octaua die se iudici p̄sentarēt. Cū q̄ Marcellin⁹ z petr⁹ in carcere nō essent inuenti: iussit iudex Arthemiū cū vxore sua z filia adductos ad se z sacrificare nolētes ēra obtui: q̄ cū vēissent ad locū sanct⁹ marcellin⁹ ī illa cripta missā celebrabat pregētib; se alijs xp̄iānis: z ait marcellin⁹ ad īcredulos Ecce nos ledē vos potuim⁹: z Arthemiū cū vxore z fi

lia liberare. Nosqz ipi liberi abscedere: sed neutrū fecimus. Quid vos ad hoc incitauit? Tūc irati gētiles arthemiū gladio pcusserūt: mrem cū filia papitātes lapidibz obruerūt. Marcellinū vo t petrū ducētes ad sylua q tūc nigra dicebat: nūc aūt candida: ibi decollauerūt. Quoz aias vestitz splendidis t gēmis indutas is qui eos decollauit nomie Dorothcus vidit manibus angelox in celū deferri. Unō xpianus effectus in pace tandē quieuit.

Sub Maximia ·Ꝟ·xxxiij.

no. qz imperatore passi sūt Sergius t Bachus: vt narrat post pdicta Uincē. Di cū eēnt pmicerij palatij apd eundē imperatorē de xpianitate accusati sūt. Qd ille nō credēs duxit eos secū ad tēplū iouis: eiqz sacrificās vidit qlli extra tēplū remanētes pollui noluerūt ydolaticis. Uñ cōperto q xpm colerēt: veste militari depositā: catenis onusti p totā ciuitatē ducunt: t sic ad palatiū reducti xpm plenissime cōfitent: t catenis grauissimis alligati ad ducez antiochū destinant. Qui ab angelo cōfortati cū de erroribz ydolox disceptarēt. Sergius in carcerē mittit: t Bachus extēsus neruis crudis vsqz ad fluxū sanguinis t direptionē vēr ac ieconis laniat: magisqz tyrānū puocās: tandē ad vocē dei vocant expirās: deuotādus a bestijs extra castra iactatur: sed volucres a bestijs fuauerūt illesū cadauer: donec a fidelibz sepulture traderet. Eadē nocte cū se Sergius a socio destitutū lugeret: apparuit ei sanct⁹ Bachus in habitu militie t vultu angelico: monēs eū ne merore deficeret: sed fortiter ipm sequēs ad parata sibi gl'iam ueniret. Cū igit sequēti die antiochus verbis suis nō posset inflectere Sergiū ad culturā deox: clauat sutilaribz calciatū añ currū ei⁹ nouē militaribz fecit eū currere: sed in carcere postea reclusus ab angelo visitatus t sanat⁹ est. Irex aūt tyrānus clauat sutilaribz fecit ante currū eius ad aliū locū nouē miliaribz currere: t cū imobilis in fide maneret: data sentētia cū multis q morte ei⁹ deflebāt decapitatiōe: ad deū feliciter euolauit. Prim⁹ qz t Felician⁹ ciues romani cū accusarēt a pōtificib ydolox dicētibz. Nisi hos sacrificare fecerit: nulla beneficia a dijs pseq poterit. Jussu imperatox quesiti t inuēti in carcerē reduduntk. Qui statiz ab angelo confortati soluūtur: t post dies aliquot imperatoribz p̄sentant. Et cum in fide pfisterēt ad phanū herculis educūtur: sed sacrificare nolētes crudeliter laniari in carcerē recluſi ab angelo confortantur. Irex educi pmoto pfidi pfentari: cū superari nō posset abinuicē separant: Dixitqz Feliciano vt senectuti sue cōsuleret: t dijs inuictissimis imolarer. Qd cuz ille reticeret plūbatis grauissime cesus ait. Cū octuaginta tā annos vite habeā: triginta tā anni sūt exquo cognoui vitatē: t elegi deo viuere q me pōt de manibz tuis liberare. Tūc iussit eū pfes ligari: t clauos manibz t pedibus ei⁹ infigi dicēs ei. Tādiu sic eris quousqz nob consenserit. Cūqz adhuc leto vultu ibi pfisteret: iussit eū ibi dē torqueri: t sic triduo in stipite pendēti nihil ei ministrari. Post triduū iussit eū flagellis cedi: t sic repositū in carcerē recipi. Sequēti die iussit tyrān⁹ Primū ad se duci: dixitqz ei. Ecce frater tu⁹ cōsentiēs imperatox decretis t sacrificās magn⁹ est in palatio cox: t tu si sic feceris: socius ei⁹ eris. Rndit ei Prim⁹. Etsi tu es fili⁹ diaboli nesciēs: tñ in pte vera dīristi: q frater me⁹ nō hoibus vanis: sed imperatori celesti cōsensit. Noui em̄ docēre me angelo qd de illo fecisti: t vtinā mercar ei cōiūgi Tūc iratus pfes iussit vt fustib cederet: t leuat⁹ i eculeo: latera eius facib vrebant. Qō cū ficret t ille semp psalleret: iussit cū deponi t plumbū bullies in os ei⁹ infundi. Jussit etiā vt Felician⁹ adesset vt quasi territus eius passione sacrificijs consentiret. Extensus autem sanctus Primus plumbū bulliens quasi aquam frigidam totum bibit t ait. Ecce frater me⁹ a me separatus nō est: quē tu dicebas q ydolis cōsensisset. Irat⁹ p̄ses iussit eos in theatrū duci t duos leones ad eos mitti. Qui statim ad pedes eox cū impetu coruentes: eis blandiri ceperūt. Qō t vsi postea missi ad eos fecerūt. Tūc de populis qui plus cē. xij. milia conuenerāt ad hoc spectaculū cōgenti viri cū oīb suis crediderūt. Uñ pses videns eos vinci nō posse: decollari extra amphiteatrū mādauit. Quox corpa canib t auib piecta: sz ab eis illesa nocte a xpianis rapta sūt t sepulta. Et celebritas passiōis eox. v. ydus Junij recolit.

Narrat insuper ·Ꝟ·xxxiiij.

Uincētius vbi supra ex gestis eox de Uito t modesto t Crescētia: q Uitus fuit filius hyle pagani t sacrilegi Modestus aūt fuit pedagogus ei⁹: t Crescētia nutrix Uiti. Huic Uito adhuc puero apparuit angel⁹ dñi dicēs se ei a dño datū in custodiā omib diebus vite sue. Hic cū esset. xij. annox t in xpm credens quantū poterat indigentib ministraret. Pater ei⁹ Hylas nobilis sed paganus studebat quō eū ad ydola cōuerteret: t nō lentē sepius verberabat. Audiēs aūt Ualerianus pfectus: iussit cū ad se adduci. Qui cū veniss t ydolis immolare nollz: iussit pses vt fustib cederet. Sz brachia eox q puer verberare volebāt aruerūt statim. Et Ualerianus clamabat. Ue mihi qr brachiū pdidi. Respondit Uit⁹. Sanēt te dij tui si possūt. Et ait pses. Tu ergo facies. Qui ait. In noie dñi faciā. Et statim p̄cibus eius sanatus est. Et dixit pses patri. Corripe filiū tuū ne pereat. Tūc duxit cū pater ad domū suā: t oīmibus delitijs t cantu musicox t saltu puellarū animū eius imutare studebat. Et cū inclusisset cū in thalamo: apparuerūt ei septē angeli cōfortātes cū t cātātes. Agios agios agios: replētes thalamū odore suauissimo. Odore aūt illo repleri pater t familia dicebāt. Dij venerūt in domū: t aspiciēs p ostiū pater angelos astantes cecus factus est. Cū ergo oculos pdidisset cōmota est vniuersa ciuitas Lucania. Et occurrēs Ualerian⁹ cū interrogasset quō hoc accidisset: respōdit. Cubiculū filij mei intus aspiciēs: deos ignceos intus vidi: t vultū eox ferre nō valui. Et cū accederet pater ad tēpluz iouis offerēs sacrificiū p sanitate recuperāda t nihil pfecisset: se filio suo reccōmēdās p illuminatiōe ait. Scio q nō credis: sed ppter astantē plebē sanaberis. Cū ergo lumen recepisz: gratias agebat iouī: exinde querebat oportunitatē filiū occidēdi. Apparuit autē angelus Modesto: admonēs vt cū viro pgeret ad portū: t inuenta ibi nauicula trāsirent ad aliā regionē. Pergētes q ad mare inuenerūt angelū in forma naucleri patum cū nauicula: in quā ascendētes cōuenerūt demū ad locū q dicitur Allectorius: descendētes in terrā angelus disparuit. Ibiqz manētes iuxta quendā fluuiū cibus eis p̄ q̄lam ministrabat. Et miracula multa facientes multi ab eis baptisant. Interea Dyocletiani fili⁹ a demōe verat⁹ clamabat. Nisi venerit Uit⁹ lucam⁹ nō exibo. Quē diu q̄sitū t inuētū romā adduxerūt: t adductus ad demoniacū liberauit eū. Cū aūt imperator suaderet eis dijs imolare t renuerēt i carcerē retrudūt cōstricti ferri pōdere maximo. Sz angel⁹ apparēs cū imēso lumine soluit eos. Post hec educt⁹ de carcere missus ē in

dibanū ardentē:sed illesus exiuit. Exinde īmissus est ad eū deuorandū leo:q̄ accurrēs lingebat pedes ei⁹: p̄pter q̄ miraculū multi crediderūt in xp̄m:demū ī castra extensi sunt Uitus t modestus t Crescētia q̄ eū sequebaf:t dissipata sunt ossa eoꝝ:ita vt viscera apparerēt. Factusq̄ est terremotus magn⁹ t tonitruū. Ūn templa ydoloꝝ coꝝruēt̄ia multos gentiliū occiderūt. Ip̄i autē ab angelo soluti reperti sunt iuxta fluuiū:uz q̄ dicit siler:ubiq̄ oꝝātes migrauerunt ad dñm. Et celebraf eoꝝ passio.xvij.kal'. Julij.

De dorotheo t ℣.xxxv.

Borgonio vt testaf Euse.in histo.eccle.Cū psecutiōis flāma que a militib⁹ sumpsit initiū:tota p populos et sacerdotes exagerasset incēdia:possibile non est numero cōp̄hendi quāti q̄tidie pene p singulas vrbes t p̄uincias martyres efficerenf. Apud nichomediā vnus de nobilib⁹ simul vidit p̄tra dei cultoꝝes in foꝝo crudelia edicta pendere:calore fidei ignitus:publice pp̄lo in spectante:iniecta manu libꝝū inique legis detraxit:et coꝝā oīib⁹ discerpsit:Augusto in eadē vrbe cuꝝ cesare p̄stituto. Ad q̄s cū religiosi viri t illustris factū relatū esset:mox in eū oīni crudelitate genere deseuiētes:nec hoc solū in eū efficere q̄uerūt:vt cuꝝ aliq̄s mestū in penis videret:sed leto t hilari vultu cū iā viscera in supplicijs defecissent spirit⁹:tñ letabaf ī vultu:ex quo toꝝtoꝝes sui grauius cruciabanf:q̄ oīnia in eū supplicioꝝum genera p̄sumerent:quē nec tristē videre poterant

Post vn⁹ ex Dorotheī sodalib⁹ qui in cubiculo regis erant:t in affectu liberoꝝ sp̄ habiti fuerāt:cū ō memorati martyr⁹ supplicijs liberius causarefet:educi ip̄e iubef in mediū t immolare cōpellif. Abnuens iubef appēdi t flagris toto coꝝpe laniari. Cūq̄ p̄manereꝝ īmobilis viscerib⁹ iā pelle nudatis:aceto t sale iubef p̄fundi Cūq̄ hoc toꝝmēti gen⁹ fortiē toleraſſet:craticula p̄uinis suppositis:in medio iubef poni:ubiq̄ q̄ reliquuꝫ fuerat in verberib⁹ assumpti coꝝporis supponi:t nō ad subitū:sed sensim paulatim q̄ succēdi:quo scz pena p̄lareꝰ in longū. Ministris autē sceler⁹ mō hinc:modo inde versantib⁹ coꝝp⁹ t supplicia renouātib⁹ cū speraret ab eo se elicere posse p̄sensum:ille firmus in fide t ouās in spe p̄sumptis iā igne t resolutis carnib⁹ vltimū in fide spiritū exalauit Talis Petr⁹ (ꝑ cm̄ ei nomē est).xiij.ydus Martij martyrio decoꝝatus vere Petri extitit fidei heres t nominis. Huius instituꝝis in disciplina t magister in officijs que in palatio exhibebaf Dorotheus erat cubiculi regis p̄positus:habēs secū officio fide t magnanimitate parē Borgonium: quoꝝ institutionib⁹ optimis oīes fere cubiculi ministri in side dei vigilāter p̄sistebāt t libere. Dorothe⁹ autem t Borgoni⁹ cū petrū viderēt tam immanib⁹ supplicijs cruciari:p̄stāter t libere impatoꝝi dixerūt. Cur impatoꝝ in petro sententiaꝫ punis que viget in oīnib⁹ nobis:cur in illo crimē ducif q̄ nos oīes p̄fitemur. Nec nobis fides:hic cultus:vnanimi eadēq̄ sententia. Quos ille cuꝝ in mediū venire iussisset:similib⁹ penis vt p̄cedentes affectos supplicijs:ad vltimū laqueo appēsos necari iussit. Tūc t Antimus ip̄ius vrbis ep̄us in dñi p̄fessiōe p̄durans:martyrij gl̄iam capitis obtruncatiōe p̄meruit. Quē tanq̄ bonū pastorē viā martyrij p̄euntē:vniuersa pene gregis sui multitudo secuta est

De pluribus simul martyrib⁹. Accidit q̄s in quit Eusebius in histo.eccle.apud nichomediā in ip̄is diebus p̄tem aliquā palatij incēdio cōcremari. Q̄d impatoꝝ a nostris factū suspicaf:furoꝝe succēsus iussit oēs acerbatiꝫ collectos gladio:alios crucari:alios cōburi. Sz cū ministri interrogarēt singulos si forte sacrificaturi vellēt dimitti tā viri q̄z mulieres:nec interrogari q̄dez se patiebanf:sz vltro vel flāmis irruere:vel gladijs certatim ceruices obijcere. Cūq̄z iā illis spectatoꝝib⁹ nimis crudelitaf horrescereꝝ:ministri sceler⁹ p̄tē populi nauiculis vectā in mediū pelag⁹ adducūt:ubiq̄z i sententia fidei p̄sistētes in p̄fundū p̄cipitāt. Intantū autē apō eos exarsit crudelitas:vt etiā regios pueros martyres effectos ac sepultos effoderēt:t coꝝpa coꝝū ī mare p̄icerēt:dicētes.ne forte dij xp̄ianoꝝ efficianf:t illi q̄ deos nr̄os adorare nolebāt suos nr̄os adorēt. Putāt em̄ q̄ apō nos diuin⁹ bonoꝝ martyrib⁹ afferatur.

Cū hec apud nichomediā agerenf:haud segni⁹ apō meletem ā p̄uincia syriāq̄z oēs eccl'iaꝝ p̄ncipes carceribus retrudi:t in vincul' vinci edictꝫ p̄cipalib⁹ vrgebātur. Simulq̄z cū his ex plebe viri ac mlieres nobiles t ignobiles rapiebanf. Fiebatq̄z vbiq̄z miserabile spectaculū. Subito nāq̄z inueniebaf in vrbe silētiū t solitudo in carceribus cōstipatio. Uecꝝ cū p̄ueniret ad p̄ncipez estuare carceres t p̄ innocentiū penas locū deesse crimi nosis:noua rursū edicta mittunf:vt ex his q̄ concluſi erāt si q̄s in iolare vellet liber abscederet:q̄ vo abnueret diuīsis penaꝝ generib⁹ interiret. Cū iā q̄nte p̄ singulas p̄uincias martyꝝ mlitudines extiterūt:q̄s cōp̄hendere valeat. Sed nec illoꝝ q̄dē agones q̄s apō palestinā vel tyrū p̄ntes inspexim⁹ digne mēoꝝare sufficim⁹. Nec em̄ audita sed oculis nr̄is inspecta narram⁹. Ex q̄rebanf diuersa toꝝmētoꝝ genera sibijnuicē succedētia. Flagris p̄mo p oē coꝝp⁹ carpebanf:post hec ad bestias tradebanf:t oēs ꝯ eos boim bestiarūq̄z clemētorū crudelitas armabaf. Ad hec dei cultoꝝes statuūtur in medio denudati arene loco. Additur ad hoc arte intra caucas bestijs furoꝝ:t ita senioꝝes semeripsis effecte claustꝝ p̄ruūt:subito replēt stadiū circūdāt:eccl'iaz martyꝝ i medio sitā circucūt sepi⁹ t obluſtrāt:t diuine ꝓtutis eis adesse custodiā sentiētes:p̄cul ab eis abscedūt. Sz illico furoꝝ q̄ repmebaf in beluis crāsit in homines. Nemo p̄tē dei ꝓtutē ac diuinū eis adesse auxiliū sentiebat. Sed mittunf q̄b⁹ hoc artis erat istigare bestias ꝯ eos q̄s diuina gr̄a defendebat. Uecꝝ vt oste derek oīb⁹ nō bestijs deesse feritatē:sz diuina dei cultoꝝib⁹ adesse custodiā:illos ip̄os q̄ ad instigandū mittūtur incredibili velocitate discerpūt. Et cū iā nullus ex eis auderet accedē:iubenf martyres ip̄i cōmotis manib⁹ adūsus se beluas ī citare. Sed nec sic q̄dē pati potuerūt. Nā t si forte aliq̄ fuisset ex beluis p̄citata:cum p̄uenisset ad p̄timū:p̄tin⁹ ad scipam ꝓuersa repedabat. Tūc stupoꝝ ingēs oēs t pauoꝝ q̄ ad spectaculū consedebāt ꝺuaserat. Sed rēptaf adhuc ab hoīb⁹ de⁹:iubenf alij criminosi bestijs subrigi:q̄ oīs in momento pierūt a bestijs in aera dispsi. Sz nec sic q̄dē bestie p̄citate dei cultoꝝib⁹ aliq̄d generabāt molestie:diuīo cos spū velut murꝫ validissimis muniēte:iubenf ille amoueri:t alie submitti. Que cū sil'iter nihil triste sctis inferrent.amoris etiaz his seuioꝝes feris hominib⁹ martyribus immittunt:gladijsq̄z peragūt:quod bestijs nequiuerunt. Et vt inomnib⁹ se beluis nequioꝝes ostenderent: p̄bibebant:t cadauera terre mandari t iubebāt fluctib⁹ dari.

Sancta Lucia ℣.xxxvj.

ꝓgo t martyr passa est in ciuitate syracusana sicilie:in fine imp̄ij dyocletiani t maximiliani:fferēte Uin.spe. byst.li.xiij.c.ij. Cū per totā sicilīā beate Agathe mar-

tyris nomẽ erubescceret: ptigit Lucią nobilissimaz syracusanoz ginẽ cũ ceteris ad sepulchrũ ginis pgerẽ: imitãte eã mre sua: q̃ q̃tuor annis fluxũ sanguinis patiens: nullo medicoz remedio poterat curari. Dũqz mr̃ t filia simul añ sepulchrũ orãtes iacerẽt lachrymis suffragiũ postulãtes. Lucia somno arrepta vidit agatham in medio angeloz gẽmis ornatã: stantẽ t dicentez sibi. Sororz mea Lucia ego deo devota q̃d a me petis q̃ ipa poteris ꝑtinuo ꝑstare matri tue. nã t matri tue fides subuenit. Et sicut p me ciuitas carthaginensiũ sublimat: ita p te ciuitas syracusanoz decorat a dño ihesu xpo: vt iocũdũ xpo in tua ginitate habitaculũ ꝑparasti. His audit̃ exꝑgefacta dixit matri sue. Per ipaz te deꝓcor q̃ ozonibz suis te sanauit: ne mihi spõsũ carnalem nomies: sed oia q̃ mihi eũti ad corruptiõis actorẽ datura eras: da mihi eũti ad integritatis actorẽ dñm nostrũ ihesũ xpm. Cui mater. Omia q̃ mea sũt nihil esse possũt: tu melꝰ nosti: rege ꝓ̃s oculos meos: t quecũq; tibi placuerint de bis facultatibz facito. At illa. Nõ satis deo chara es q̃ dat ei q̃ secũ ferre nõ põt: sed si tibi vis gratũ eũ esse: da hoc ei quo potes vti duz viuis. Cũ hec igit̃ sermocinaret virgo cũ matre: q̃tidie ficbat rez distractio: t quotidie in necessitatibz pauperũ expẽdebat. Oõ cũ ad sponsi noticiã pueniss̃et: ꝓposuit litem in iudicio pascasij cõsularis dicẽs sponsaz suam xpianissimã ꝓtra leges augustoz venire. Quã Pascasius corripiẽs cepit ad sacrificia demonũ inuitare. Cui illa. Sacrificiũ immaculatũ: hoc est visitare pupillos t viduas in tribulatiõe coz. At ille. Cessabũt verba cũ ventũ fuerit ad verbera. Que respõdit. Verba dei cessare nõ possunt. Ipe em̃ ait. Nõ em̃ vos estis q̃ loqmini: sed spũs ꝑris vri q̃ loquit̃ in vobis. Et Pascasius. In te g̃ est spũs̃ctũs. Que ait. Castecastitas tẽplũ sunt spũssancti. Apls em̃ dicit. Templũ dei estis vos: t spiritussanctꝰ habitat in vobis. At pascasiꝰ ait. Ego te faciã ad lupanar duci: vt cũ ibi fuerz attrectata: fugiat a te spũssanctꝰ. Et Lucia rñdit. Nũq̃ inquinat corpus scz vitiose nisi de ꝓsensu mẽtis. Nã si me inuitã feceris violari: castitas mihi duplicabit̃ ad coronã. Hec sentẽtia vt valde notabilis ponit̃ a Gratiano .xxxij.q.v. §.j. Tũc tradidit eã lenonibz dicẽs. Inuitate populũ ad eã: t tãdiu illudat q̃diu mihi mortua nũcietur. Ubi aũt ceperũt lenones eã velle trahere ad lupanar: tanto põdere fixit eaz spũssanctus: vt nullatenꝰ posset inde moueri. Accedentes autẽ multi simul trahentes deficiebãt sudore. Miserũt q̃z funes in manꝰ eiꝰ t pedes: t ceperũt omes eã trahere: sed illa q̃si mõs immobilis pmanebat. Multa q̃z paria boum addita sunt: vt ab ipis funibz ligata traherẽt: t omino moueri nõ potuit. Tũc angustiatꝰ Pascasiꝰ t merore deficiẽs: ignẽ copiosũ circa eã fecit accendi: ita vt picẽ resinã t feruens oleũ sup eã iactarer. At illa stabat immobilis dicens. Rogaui dñm meũ ihesũ xpm vt ignis iste nõ dominetur mei: t petij indutias martyrij mei vt credentibus timorem tollerem passionis t non credentibus vocem insultatiõis. Tũc angustiantẽ Pascasiũ amici eiꝰ nõ ferẽtes: gladiũ in eiꝰ guttur mergi fecerũt. Et ꝓcussa q̃diu voluit allocuta est ppl'm circũstantez dicens. Annũcio vobis pacẽ datam ecclie dei: dyocletiano de regno electo: t maximiano hodie mortuo. Hec t alia illa loquẽte ante oculos eiꝰ ferro vinctus ducebat Pascasius. Cu currerãt em̃ relatiões ꝓbor ad senatũ q̃ ꝓdatus fuisset ꝓuinciã: qui romã ꝓductus est a senatu auditus: sententiã accepit capitalẽ. Virgo aũt de loco in quo ꝓcussa est nõ est mora necab ea exit spiritus eius: nisi ꝓs venientibz sacerdotibz t mysteria sacra ei dantibus: scz eucharistie omnibusq; dicẽtibus amen: emisit spiritũ.

Narratidẽ Bin ·Ꝟ·xxxvij.

cẽtius li.xiij.ex gestis eiꝰ de quadã alia martyre nomine Lucia: nõ ginẽsz vidua rome passa cũ geminiano tpibz Dyocletiani: sz ꝓtibz annis t sub pẽ buiꝰ pascasij. Hec igit̃ sancta mulier in viduitate. xxxvj. annis mãserat: t iã tpe martyrij erat annoz. lxxv. Proposito igit̃ edicto imperatoz ꝓtra xpianos: dixit ad filium noie Luppiũ. Ecce nũc tpus patũ ad palmã: derelinq̃mus simulacra q̃ pdere nos possũt: nõ liberare: t adoremus dñm ihesũ xpm q̃ põt aiam t corꝓ saluare t damnare. Cui filiꝰ. Mater inq̃t deliras vt illũ dicas deuz q̃ fuit flagellatꝰ t cũ latronibz crucifixꝰ. Illa aũt increpauit eũ q̃ talia ꝓ factorẽ suũ loq̃ret. Tũc filiꝰ accessit ad imperatorez: t matrẽ accusauit de xpianitate. Adducta igit̃ iussu imperatoz: post plures interrogatiões firmissima in ꝓfessiõe fidei ait. Parata sũ ad bestias t ignẽ t q̃scũq; volucriz penas. Recluſa aũt in carcere vt orauit mirabilis odor fragrauit: t vox audita ẽ. Gaude in dño gaude: qa illud qꝺ oculꝰ nõ vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascẽdit meruisti accipere: t grãs agentẽ sopor atã postea dñs ꝓfortauit. Abbreuiãdo bistoriã q̃ ꝓlixa sat̃ t mirabilẽ: Eductã de carcẽ impator extra ciuitatẽ ꝓ tribunali sedẽs: qz dominꝰ eiꝰ seu patriũ corruerat: nodosis fustibz fecit eã extentã mactari. Sz q̃ cedebat factꝰ ẽ lapideꝰ: t imperator vsq; ad mortez aridꝰ factꝰ clamabat. Deꝰ iouis adiuua me. Mox ipe iouis de loco suo cecidit t cõminutꝰ est. Lucia vo subridẽs ait. Sanet te deus tuꝰ Jouis. Cui imperator. Tu me saluũ fac. Et illa. Si credidersz faciã. Cui imperator. Per ipm crucifixũ si me sanauerz credã. Et Lucia Scio fallaciã tuã: sz qz crucifixũ noiasti: faciã tecũ mirifica cordiã. Statimq; sanꝰ factꝰ exclamauit. Gras tibi ago iouis. Currẽsq; ad templũ eius cũ adorare: trẽplũ scissum t diruptũ est. Postea cũ in carcerẽ recludi iussisset: parari fecit ollã eneã: picẽ: plũbo: ac resina plenã: t igne supposito liq̃facris in illũ nudã iactari tribusq; diebz t noctibz ibi dimitti que in nullo lesa est. Quod audiẽs imperator mãdauit vt ferro t plumbo oneratas ꝓ omes plateas ciuitatis circũduceret. Cũ aũt ducerentur: ptigit vt transiret iuxta domũ cuiusdam nobilis nomie Geminiani: qui habebat in domo multa simulacra. Et dũ illa ꝓcire ducerẽt: ecce colũba niuea descendit de celo t sup caput geminiani ter signũ crucis fecit. Qui in celũ ꝓspiciẽs vidit aptũ t sedẽ dei. Moxq; cõpũctꝰ oia relinquẽs ad locũ ꝓcurrit vbi sctã torq̃bat: t cecidit q̃z ad pedes eiꝰ t ait. Te cognoui mrez gre quaz mihi dns demõstrauit. nã cũ añ ianuã domꝰ trãsirce: aspiciẽs in celũ vidi in quẽ me oportet credẽ. Media aũt nocte sanctꝰ q̃dã Protbasiꝰ psbyẽ ab angelo monitꝰ accessit ad carcerẽ vbi ambo tenebant̃: t aperz claustris lux apparuit magna t odor suauissimꝰ exijt: fontez q̃z in carcere inundante baptisat̃ est geminianꝰ a ꝓthasio: sanctaq; lucia cũ de fõte susceperit: t ceperũt vnũ esse in aia t spũ: vnũ agonẽ ꝓ dño tolerãtes. Post tres dies adducti ambo añ tribunal dyocletiani: cũ sctã lucia interrogata nibil rñderet: sctũs geminianꝰ facto signo crucis acerrime increpare cepit curi xpm t xpianos ita deseuiret. Tũc imperator vt leo fremẽs oibz tormẽtis affligi eos iussit. Inẽ tormẽta aũt apparuit eis angelꝰ ponẽs eis coronas ex auro t gẽmis. Cũ ãt sctꝰ ex tormẽtis nõ deficerẽt: ide recedẽs dyocletianꝰ q̃ndã noie piropogon suũ vicariũ derelicit. Qui cuz ꝓcepisset vt oẽs

venirēt ad adorādū deos ad certū locū.s.lateranis:cū sancta dei z Lucia z Beminian⁹ ad locū accessissent: clamabāt.Simulacra gētiū argentuz z auz. cē.iussit iudex ceruices eoz ꝓtūdi.Et facta ē motu plura edi/ficia corruerūt:z iudicem cū multis oppressērūt ruine il/le:sci vo remāserūt illesi. Deinde post annū appēdē tes eos angeli:tulerūt eos i sicilia:z applicātes ad q̄n/dā fluuiū aqs ꝓfūdū:vtute dei facta oratione sup aquas ei⁹ siccis vestigijs trāsierūt:z venientib⁹ ad locū quēdā spiritib⁹ malignis plenū:oēs illi neq; spūs de loco cuz clamore discesserūt: Ibiq; multos infirmos sanabāt. Judex āt Apofrasius illos ab eis curatos ipos z deū magnificātes capite trucari fecit.Propē qō sceł a dia bolo arrept⁹ pessime vitā finiuit.Demū cū sancta Lu cia quereret ad mortē a Paschasio ꝓsulari:pē pascasij q̄ Lucā vginē martyrē fecit in ciuitate syracusana vt dictū est:demū in oratione posita spiritū deo reddidit:et Beminian⁹ de mādato tyrāni capite plexus est. Re fert idē Uincē.li.xiij.spe.histo.ō q̄dā alia nō Lucia:sz Luccia nobilata vgine z martyre natiōe romana. Hec cū capta fuisset a gēte cuiusdā antrie nobilis regis barba rox z ducta in patriā illā:voluit eā rex ille barba⁹ vio lare. Cui illa. Noli mihi inqt vim facere:qz magnū ba beo sponsū q̄ vindicet iniuriā meaz in te. Nec em̄ erat xp̄iana z de xp̄o loq̄bat sponso. Et ille iratus. Et quis est spōsus tuus aut cuius potestatis vt iniuriā vindi/cet? Respōdit illa fiducialiter.Deū cui me deuouī defē sorē habeo q̄ in celis est:z habet potestatē vniuerse car nis.His auditis territ⁹ est rex z cepit eā vt deā hono/rare velle.Statimq; iussit ei cubiculū secretum fieri z puellas in obsequiū dari.Quevigilijs z orationibus deo vacabat die noctuq;:postulans specialiter ꝓ statu ꝓ/spero regis illi⁹ z domus sue.Quotidie autē crescebat deuotio regis barbari ad illā:ita vt ꝓcedēs ad bella ro gabat illā vt deū suum peteret ꝓ victoria inimicoruz. Propter qō oratiōib⁹ ei⁹ sp redibat ex plio victoriosus Cōplet⁹ aūt tibi viginti annis reuelatū est Lucie vt ad vrbē reuerteret:ibiq; cōpleret p martyriū cursuz suū. Qō cū illa regi retulisset visionē:rex a deo spirat⁹ ait. Si tu te hinc subtrahis:mihi non expedit remanere. Nā aduersarij mei quos ego vici semp te orante:veni entes me occidēt.Ad hec illa.Si placet tibi veni.Cre/do em̄ deo meo q̄ te in seruū suū adoptabit.Rex igit̄ disponēs de oīb⁹ regni gubernacula filio dimittēs: z oia relinquēs:cū ancillis xp̄i roma venit. Cū aūt p/secutio Dyocletiani iam seuiret:post paucos dies Lu cia cōprehensa adducit̄ ad suppliciū. Qō audiēs antria spōte occurrit z ceruicē suā cū ea gladio supposuit:ꝓfi tēs se cē xp̄ianū. Et sic ambo decollati in paradisū su/scepti sūt z cū eo duodecim alij.vij.Kal. Julij.

Passio sancte Ꝟ.xxxviij.

Katherine paulo post imperiū Dyocletiani fuit.s. sub Maxentio filio Maximiliani herculei:q̄ a ꝓtoriani⁹ militib⁹ (vt dicit Hugo) fact⁹ ē imperator:vl' pot⁹ vsur pauit iperiū:ꝫ quē ꝓstatim⁹ magn⁹ bellū mouēs su pauit:vt infra dicet.Hic igit̄ ꝓsecutor xp̄ianoz Maxē/tius ingressus alexādriā oēs cogebat ad sacrificia ydo/lorum:z nolētes diuersis cruciatib⁹ affligebat.In ea aūt ciuitate existēs btā Katherina vgo deuotissima:cor/pore pulcherrima:sz fide speciosior regis Costi filia:pa/rentib⁹ vnica:eis orbata in regno z diuitijs successerat: artib⁹ liberalib⁹ erudita valde:etatis.xviij.annorū. Hec cū i palatio suo resideret audiēs tumultū nō modicuz boum z mugitū aialiū q̄ ad sacrificiuz ducebant in tē/plū in q̄ imperator manebat sacrificijs insistens. Cogni ta causa hui⁹ strepit⁹ z clamoris:deo se cōmēdans:de centi comitatu familia ad imperatorē in tēplū introiuit arguēs eū de vana cultura deorum:z de incarnatiōe filij dei plurima asseuerās. Stupefact⁹ cesar z ad vba ci⁹ rndere nō valēs ait.Sine mulier finire sacrificiū nr̄m z postea tibi respōsa reddem⁹.Jussitq; ad palatiū du/ci z cū oīmi diligentia custodiri.Expleto igit̄ sacrificio ad palatiū reuersus:psentari sibi Katherinā manda/uit.Cui astāti inqt.Audiuim⁹ eloquētiā tuā z mirati sum⁹ sapiētiā tuā.Sz in deorum sacrificijs occupati neqū imus ad plenū sermonē intelligere tuū.Sz replican do ꝓmo cōdisce ꝓgenie tuā.Cui sancta.Cōfiteor tibi ꝓgenie meā:ego sū Katherina Costi regis filia:q̄ q̄uis in purpura nata z liberalib⁹ disciplinis nō medocriter erudita:oia tn̄ ꝓtēpsi z ad dñm nostrū ieſū xp̄m ꝓfugi Dij autē q̄s colis assero demones esse:nec te nec alios posse iuuare.O igit̄ infelices ralium numinū cultores:q̄ bus aduocati in necessitate nō adsūt:in tribulatione nō succurrūt:in piculis nō defendūt.Cui imperator ira tus ait.Si ita ē vt asseris:ḡ totus mūd⁹ errat z tu so/la verū dicis.Si angelus esses aut celica virtus:tibi cre dere nemo deberet:quāto magis cū sis fragilis femia. Cui illa.Ne obsecro cesar te a furore vici pmittas:qm̄ in aīo sapiēris nō stat ꝓturbatio dira. Uidēs igit̄ q̄ sapiētie eius nō posset resistere:vginē custodiri iuber: Et subito nūcios mittit p loca diuersa vt oēs gramā/ticos rhetores et mūdana sapiētia eruditissimos q̄ fa/ma pcellerēt:ad alexandriā conuenirēt:magna munera recepturi si quandā puellā ꝓtra cultū deorum obloq̄ntē superent.Aduenīūt igit̄ sapiētes q̄nquaginta ō diuer sis ciuitatib⁹ ꝓgregat⁹ in alexandriā sciscitātib⁹ magis pticulariter causaz.Ait imperator.Est apō nos vna pu ella sensu z prudentia incompabilis:q̄ omnes sapiētes nostros confutat:z deos nostros demones affirmat: quā si cōuinceritis:cū magno honore ad ꝓpria remea bitis.At hec vnus ex illis indignatus stomachanti vo ce respōdit.O magnū imperatoris ꝓsilium:q̄ ob vnius pu elle cōflictū tot sapiētes de tā remotis ptibus aduoca/uit:cū vnus ex clyentulis nostris eā facillime confudis set.Cui imperator.Potentiā quidez habeo ad sacrificia mea cōpellendā:sed melius iudicaui vt rationib⁹ con futet.Adducat̄ inquit puella z sua temeritate cōui/cta nūq; se sapiētes vidisse agnoscat.Significat̄ Ka/therine certamen imminens disputatiōis:que tota se dño cōmendans z causam suā:ab angelo cōfortata est vt ꝓstater ageret:p̄dicēs ei q̄nō solū ipa a sapientibus nō vincerēt:sz omnes quictos z ad fidē conversos p martyrium ad celum transmitteret.Cum ergo adducta fu isset coram oratoribus illis Katherina:ait imperato/ri.Quali iudicio o imperator contra vnā puellam q̄n/quaginta oratores apponis:quos z p victoria remu/nerādos ꝓmittis:z me sine spe mercedis pugnare cō/pellis.Erit tn̄ mihi merces dñs ieſus xp̄s:q̄ spes est et corona p ipo certantiū.Igit̄ cū in disputatiōe sapien tes illi niterent̄ ostēdere:deū hoiem fieri aut pati ipos sibile esse.Virgo autē efficaci suasione ptrarij demon strarent.s.nō impossibile deū factū hoiem:sed nec in dei tate sua:sz in assumpta carne passionē tolerasse:hoc ex libris etiā phor. z sibyllar. haberi attestata est. Plaz et Plato astruit (ait illa) deū circū rotundū.s.q̄ ad incar nationē z deinceps.s.in passiōe p separationē aīe a cor/pore.Sibylla q̄z ait.Felix ille de⁹ q̄ ligno pēdet ab al/to.Cū igit̄ virgo cū sapiētib⁹ efficacissimis rōnib⁹ disputaret z deos aptis demōstratiōib⁹ falsos cē ꝓcluderet: obstupefacti illi z quid dicerent opponēdo nō haberē

penitus muti fuē effecti: ꝓpter qō impator nimio furo re replet⁹: eos increpare cepit: cur ab vna puella se tam turpiter vinci ꝑmitterēt: rūdit vnus ex ceteꝛ doctioꝛ. Noueris impator ꝙ nūq̄ alios stare potuit añ nos in disputādo: q̄n ꝓtinuo vinceret: hec aūt puella in q̄ dei spūs loquit: ita nos in āmiratiōne cōuertit: vt ꝫ xpm aliq̄d dicere: aut oīno nesciam⁹: aut penit⁹ formidem⁹ Uñ o impator ꝫstāter fatemur: ꝙ nisi ꝑbabiliorē sen tentiā q̄s vsq̄ mō colum⁹ deos ꝑtuleris: ecce oēs cō uertimur ad xpm. Hec audiēs impator furore ebrius ī medio ciuitatꝭ igne pato: cōburi oēs oratores illos ꝓcepit. Uirgo aūt eos ꝫfortās in illo intervallo ō fide ꝑut potuit instruēs: dolētes ꝙ sine baptismo decede rent ꝫsolata est: declarans eis ꝙ passio coꝛ. essꝫ baptis mus t coꝛonaglīe. Jniecti g̃ q̄nq̄ginta sapiētes in flā mas: spūi deo reddiderūt ibidē: inustis tñ coꝛpib⁹: q̄n imo nec pilus nec vestib⁹. Post hec alloq̄t Katheri nā tyrān⁹ dicēs. O ego generosa ꝫsule iuuētuti tue: si em sacrificaueꝛꝭ: post reginā in palatio meo secūda eꝛꝭ t imagine tua in medio ciuitatꝭ fabricata: velut dea a cūctꝭ adoraberꝭ. Cui ego ait. Desine talia dicē q̄ scelus sit etiā cogitare: ego me spōsam xpō tradidi: ille gloria mea: ille amatoꝛ me⁹: ille dulcedo mea: ab eius amoꝛe nec blādimēta nec toꝛmēta poterūt reuocare. Tūc ille furoꝛe insaniēs: iussit eā spoliatā scoꝛpiōib⁹ cedi: t ceſā in obscuꝝ carcerē claudi: diebusq̄ xij. sine cibo t potu fame cruciari. Et cū carcere clausa manēt: lux celica fu sa refulget: fragrat odoꝛ: dulces cātāt celi agmina lau des: spōsus amat sponsaz: saluatoꝛ visitat illā: dicens. Agnosce o filia creatoꝛē tuū: ꝑ cuius amoꝛe laboꝛiosū subisti ꝫflictū: ꝫstās esto q̄ ego tecū sū. Illis aūt diebꝫ ꝑ colūbā dñs ei cibū ministrauit. Rege aūt illo īcual lo diex. q̄busdaz de causis regni vrgētib⁹ extra regiōis ꝫfinia ꝓfect⁹ est. At regina vxoꝛ ei⁹ cū mira audisset de ꝟgine nimio ad eā amoꝛe succēsa cū poꝛphirio militū ꝓncipe in secretis fidelissimo suum desiderū ad collo quiū habēdū cū ꝟgine aperuit. Et cū ipe certā hoc affe ctaret: ꝙuenerūt vt de nocte occulte ad ꝟginē ingrede rent. Cū g̃ regina introisset: vidit locū mirabili claritā tefulgere: t angelos plagas ei⁹ pungētes. Jncipiēs au tē Katherina gaudia vite eterne fidelib⁹ ꝑmissa ꝓdi cauit: t fidē docēs ad xpm ꝙuertit: martyriū q̄z ei⁹ pre dicēs. Et ita vsq̄ ad mediaz noctem sermonē ꝑtraxit. Poꝛphiri⁹ aūt his auditis: ad pedes ꝟginis cecidit in xpm credēs cū ducētꝭ militib⁹ q̄ a poꝛphirio ista audie rūt. Expeditis aūt negocijs reuersus Maxentius ad alexandriā: de ꝟgine interrogat. Et cū ad carcerem ministri fuissent missi vt nūciarēt q̄d de ea secutū fuisꝫ t an viueret: significātes eā viuā t sospitē: coꝛā se fecit adduci: t viuacē cernēs: t pulchrā quaz credebat fame ꝫsumptā: extimās cibos sibi ꝫ suū mandatū ministra tos: cepit velle toꝛquere custodes: sed Katherina com patiēs ait. Ego ab hoib⁹ cibū nō accepi: sed a dño meo ieſu xpo. Ait aūt ei impator. Recole q̄ tibi dixi: nō te q̄si famulā retinere cupim⁹: ſz vt regina potēs t electa in regno meo triūphabis. Et illa. Attēde t tu inq̄t ob secro: t iudicū tui veridica rōne discerne. Quez magis eligere debeo: aut potentē eternū gl'iosū t decoꝛ. vel in firmū moꝛtalē ignobilē t deforme? Jndignat⁹ tyran nus ait. Et duob⁹ vnū elige: aut dijs sacrificare: aut di uersis supplicijs interire. Et illa. Quecūq̄z potes cogi tare toꝛmēta ne differas: q̄z carnē t sāguinez meū xpo offerre desidero: sicut ipe ꝑ me obtulit semetipm. Tūc q̄dā ꝑfect⁹ suasit tyrāno vt ifra q̄driduū rotas q̄tuoꝛ fieri facēt serris ferreis t clauis acutissimis circūseptas vt ꝫtra se adiuicē voluētib⁹ tā horribile artificiū ꝟgi nez suppositā dissecarēt: t ceteꝛꝭ xp̃icolis timoꝛē inser rent. Cūq̄z ꝑparat⁹ rot⁹ ꝟgo ipoñi deberet: oꝛauit dñz vt ad laudē sui nois et ꝙuersionē circūstātiū machinā illā dissiparet. Qō t subito factū est: t ita cū tāto ipetu ꝫfracta: vt q̄tuoꝛ milia gētiliū pcussi a fragmēt⁹ eius interirēt. Regina aūt q̄ desupe fenestra illa aspiciebat nō se valēs vltra celare: descēdit t impatoꝛē de tāta se uicia duri⁹ increpauit: vñ ꝑpēdēs tyrān⁹ eā ad fidē cō uersam: furijs infect⁹ mādauit vt si sacrificare dijs re cusaret: auulsis ꝓus ab ea māmillis a satellitib⁹ decol lareꝭ. Que cū duceret ad supplicīū: Katherine se com mēdauit vt ꝑ ea oraret. At illa ꝫfortās ait. Noli time re a deo dilecta regina: q̄z hodie tpale regnū in eternū mutabis: t ꝑ moꝛtali spōso accipies imoꝛtalē. Et q̄b ꝟbis ita est cōstās effecta: vt ministros hoꝛtareꝭ ne q̄ iussi fuerāt moꝛarent. Cū igiꝭ extra ciuitatē extractis mamillis decollassent. Poꝛphiri⁹ coꝛp⁹ eius sepeliuit. Sequēti die inq̄rit tyrān⁹ q̄s coꝛp⁹ regie sepelisset. Et cū aliq̄s toꝛq̄re vellet ad iueniēdū rē istā: Poꝛphiri⁹ ī medijū ꝓrūpens ait. Ego sū q̄ reginā sepeliui t fidē xpi suscepi. Tūc Maxenti⁹ amēs effect⁹ mugitū terribilē emisit dicēs. O me miseꝛ t miserādū: ecce poꝛphirius q̄ erat vnic⁹ anīe mee custos t tot⁹ labor ꝭ mei solatiū deceptus est. Qō cū militib⁹ suis dolendo reculisset: rñ derūt illi. Et nos xp̃iani sum⁹ t pari ꝑ xpo moꝛi. Tūc Maxenti⁹ iracūdia ebri⁹ ꝓcepit eos oēs cū poꝛphi rio decollari: t canib⁹ ꝓijci coꝛpa coꝛ. Demū Kathe rinā aduocās ait. Quānis arte magica reginā moꝛi fe ceris: tñ si resipueris: ꝑma in palatio meo eris. Hodie igiꝭ aut dijs sacrifica: aut caput amittes. At illa respō dit. Fac quecūq̄z ꝙ̄ cepisti: patā me videbis ad oīa ꝑ xpi noie sufferēda. Data igiꝭ sentētia decollatōis cō tra eā: cū venisset ad locū passiōis oꝛauit dicēs. O spes t salus credētiū: o gl'ia t decꝰ ꝟginū ieſu rex bone: ob secro te: vt quicūq̄z passionis mee memoriā fecerit: siue in exitu aīe: siue in quacūq̄z tribulatiōe me inuocaue rit: ꝑpitiationis tue consequaꝭ effectū. Uoꝛq̄z de celo facta est. Ueni dilecta mea: ecce ianua celi tibi apta est. Nam t his qui passionis tue memoriaz feceriṫ: auxi liū de celo eis ꝑmitto. Decollata ergo: de coꝛpe ei⁹ lac ꝑ sanguine emanauit. Et angeli rapiētes coꝛpus eius ab illo loco: ad montē synai distantez ꝑ viginti dietas deferētes: honorifice sepelierūt. Ex cuius ossib⁹ dicitur oleum emanare: quod languidos sanat. Passa est aūt circa annos dñi. cccx.

Agnes beatissima ·Ꝟ·xxix

cuius passionez rome celebꝛatam describit Ambꝛosi⁹ Fuit circa tempoꝛa ista: vt pateꝛ ex eius histoꝛia: hec ex nobilibus oꝛta natalib⁹ ciuibus romanis iuuencula coꝛpoꝛe: qꝛ. xij. annoꝛ: anio cana: pulchꝛa facie: ſz pul chꝛioꝛ fide. Cū a scholis reuertēt: a ꝑfecti filio adamat Cui gēmas t innumerabiles diuitias repꝛomittit si cō sensū ei⁹ ꝓuocio nō negaret. Agnes aūt talē ferē ei de disse responsū (ait Ambꝛo.) Discede a me pabulū moꝛ tis: qꝛ iā ab alio amatoꝛe ꝑuēta sū: cuius mater ꝟgo ē: cuius pater feminā nescit: cui⁹ pulchꝛitudinē sol et lu na miranꝭ: cui angeli seruiūt: cui⁹ opes nūq̄z deficiūt: cuius diuitie nūq̄z marcescūt: cuius odoꝛe reuiuiscūt moꝛtui: cuius tactu confoꝛtanꝭ infirmi: cuius amoꝛ ca stitas: tactus sanctitas: vnio ꝟginitas: cuius generosi tas celsioꝛ: possibilitas foꝛtioꝛ aspect⁹ pulchꝛioꝛ: amoꝛ suauioꝛ: t oīm gratia elegātioꝛ. Hic anulo suo subar rauit me: decꝛetā meā t collū meū cinxit lapidib⁹ ꝑcio sis Jnduit me cidade auro texta: t imēsis monilibus

ornauit me: posuit signū in faciem meam vt nullū alium pter eum amatorē admittā: sanguis eius ornauit genas meas. Jam corpus eius corpori meo sociatū est. Ostendit mihi thesauros incōpabiles qs mihi se donaturꝰ promisit si in eo pseuerauero. Audiēs hec insan⁹ iuuenis lecto pternit q amore egrotaret a medicis apit. Cūqz pr ꝟginis hec eadē ꝟgini replicaret: illa potis sponsi fidē se violare nō posse assereret: cepit pfect⁹ pr iuuenis inquirere q ille esset sponsus de cuius ptāte se Agnes iactaret. Cū aūt quidā assereret xpm illam sponsum dicē: blandis pus pmonitꝫ pfectus demū terroribꝫ eā pulsat. Cui Agnes. Quicqd vis age: qz qđ petis nō poteris obtinere. Et pfectus ad eā: vnuz e duobꝫ eligē: aut sacrifica dīs cū ꝟginibꝫ dee veste: aut cū meretricibꝫ scortaberis. Cui agnes. Nec dīs tuis sacrificabo: nec sordibꝫ polluar alienis. Mecū em̄ habeo custodē corpis mei angelum dñi. Tunc pfectus iussit eā spoliari: et nudā ad lupanar duci sed tantā densitatem pculit dīs capillis eius vt melius capillis qz vestibꝫ tegeret. Jngressa aūt agnes turpitudinis locū: angelū dñi inuenit pparatū: q locum claritate nimia circūfulsit: sibiqz stolam candidissimam ppauit. Pfecti aūt filius ad lupanar cū alijs iuuenibus venit ad eos pmus ad eaz inuitauit: sicqz lupanar fit locus orationis: vt mūdior exiret q fuerat ingressus: qui immenso lumīe dabat honorē. Qui em̄ ingressi sed ex miraculo territi cōpuncti redibāt. Quos ille miseros et vecordes appellans ad eā furens intrauit: et cū ea vellet cōtingere puocatus a dyabolo expirauit: in ipm lumen irruens cū deo nō dedisset honorem. Qđ pfectus audiens cū ingenti ploratu venit ad eam: et causas mortis eius dilgenti⁹ scisitatur. Cui agnes interrogata ait. Ille cuius voluntate volebat pficere: ptātē in eū accepit et occidit. Nam socij eius q viso miraculo territi sunt redierunt illesi. Cui pfectus In hoc apparebit q nā magicis artibꝫ fecisti: si impetrare poter⁊ vt resuscitet. Et illa ad eum. Quāuis pfidia vra hoc nō mereat: tñ vt ꝟtus dñi nr̄i iesu xpi agnoscatur: hic recedite vt orem. Ipsa aūt orante iuuenis suscitat: et suscitatus cepit per vrbem discurrere et clamare. Verus est et vnus deus quē xpiani colūt: qui me a mortuis suscitauit. Ad hec temploꝝ pōtifices perturbati seditionē excitant in ppl'o clamantes et dicentes Tolle magā tolle maleficā: que mutat mētes et animos alienat. Pfectus aūt ex miraculo stupefactus eā liberare voluit: sed pscriptionē metuēs vicarij dereliquit. Et qz eam liberare nō valuit: tristis abscessit. At aspasius vicarius iussit in ignem copiosum iactari. Quo peracto flāma in duas ptes diuisa populū seditiosum exurebat. Tūc aspasius in guttur eius gladiū immergi iussit: et sic sponsus candidus et rubicund⁹ sponsam sibi et martyrē pfecrauit. Dū aūt corpus eius xpiani et parentes cū gaudio sepelirēt: vir a paganis in eos lapides mittētibꝫ euasernnt. Emerentiana aūt ꝟgo et collactanea ei⁹ adhuc catbecumina: dum iuxta eius sepulchrū staret et gentiles molestantes constanter argueret: ab eis lapidata est: in suo sanguine baptizata: vñ eccl'ia de ea solennizat. Strauitqz terremotus chorusca tiones et fulgura exorta sunt: adeo q ex paganis pl'imi pierūt: pter qđ de cetero aduenientes sepulcrū ei⁹ minie leserūt. Cū vo. viij. die parentes ei⁹ iuxta tumulū ipsius vigilarent: orando viderunt choꝝ virginū fulgidis vestibus radiantē: inter qs vidērūt btām agnētē sili veste fulgentē: et a dextr⁊ ei⁹ agnū stātē niue candidiorē. Quibus illa: Videte inqt ne me quasi mortuā lugeat⁊: sed cōgaudete mecū: qz cū his oīb⁹ lucidissimas sedes accepi. Cōstantia vo filia pstantini cuz gui lepra pcussa eēt: audiēs hāc visionē adiit ad sepulcrū ei⁹ et orōni incūbens: cum obdormisset vidit in somnis btām agnetē sibi dicentē. Si in xpm crediderīs ꝟtinuo liberaberis. Que cuigilans et credens cōfestim sanata est et incolumis effecta gaudiū pri et toti familie fecit. Et baptismum recipiens sup corpus btē agnetis basilicā fecit: et in virginitat e ibi deo seruiens multas exemplo suo ibi virgines consecrauit.

Beata margarita ·§·xl.

antiochena natiōe de parētibꝫ gentilibꝫ orta: nutrici traditā. Et studiose ab ea nutrita adulta effecta se sponte baptizari fecit: pter qđ pri prīarche gentiliū plurimū exosa mſe defuncta cū nutrice pmansit custodiens et pascēs oues eius. Et cum annū. xv. attigisset et corpe pulcerrima foret qđā die p loca vbi gregē pascebat casu pertransiens quidem seneschallus impatoris noie olibrius infidel⁊: visa ꝟgine in cōcupiscētiā ei⁹ vehemēt exarsit: vñ et iussit eā ad se adduci. Que cū sibi pñtata fuisset: ab ea nomē inquirit: religionē et gen⁹. At illa pstanter rñdit se margaritam nū cupare: genere nobilē: religione xpiānā. Cui olibrius. Prima duo sibi cōueniūt. sed tertiū nimis discordat: vt puella tam pulcra tam nobilis vt merito margarita voceris: credat in crucifixum qui nec sibi nec alijs auxiliū ferre potuerit. Tunc margarita tā recte tam prudēter de fide xpianorū et infidelitate gentiliū rñdit: q eius rōnibus superatus victū se erubescens iussit eā in carcerē mancipari. Sequenti die coram eo adducta iubetur aut sacrificijs consentire aut diuersis supplicijs deperire. Renuens ipsa exuitur: suspendit⁊: et ꝟginis accerrimis vsqz ad fluxū sanguis et cedentiū defectū laniat. At illa ꝟtute dei pfortata nec suspirauit nec gemuit: nec saltē vultū tristem ptraxit. Et cū adhuc dñm pdicaret: putans se preses irrideri: pectinibꝫ ferreis iussit carnes ei⁹ vsqz ad ossa sulcari. Qđ cū fieret et pter eam ppl's fleret compassiōe motus: et ipse tyrannus qsi ei pie cōsulens vt assensum pberet ne tantā iuuentutis pulchritudinez amitteret: illa ait. O mali consiliarij: hec cruciatio aie est saluatio. Ad tyrannum vo ait. Impudens canis: insatiabilis leo. tu in carne ptātem babes: sed xps animam suaz seruat. Et tyrannus. Jam non parcam: iam nō miserebor: consulētes sibi deludit: deos blasphemat: tormenta contemnit. In carcerez igitur reponit vt excogitatis supplicijs alijs acrius puniat. Sed statim tenebre immenso lumine irradiantur. Dyabolus aūt in forma draconis apparens qsi eam deuoraturus vt ipam tereret. subito signo crucis opposito euanuit: hoc tamen de dracone Jacobus devoragine dicit apocriphū. Deinde in specie hūana ei dyabolus apparuit: ad suadendam ei assensum pfidi vt tormenta acriora euaderet. At illa oratione facta dyabolū esse intelligens per caput eū apprehendens in terrā proiecit: et pedem sup illū ponens ait. Sternere supbe demō sub pedibꝫ femine. Et ille clamabat. O margarita satis illusisti mihi: me āmodo sine abire. Et illa: nō dimittā te nisi mihi dicas cur xpianos sic mlt'iplicit⁊ temptas. Qui respondit. Naturale sibi esse odium ꝓ virtutum viros. Et qz quis sepe repellat ab eis: spe tñ et desiderio seducēdi semp eis infestus existit. Et qz inuidet nob tribui felicitatem quam pdidit: et si hanc recupare nō pōt: eam alijs auferre cōtendit. Et his dictis duz ꝟgo pedem eleuauit statim vt fumus euanuit. Sequenti die ꝟgo iudici p sentatur: et pñtibꝫ popul' sacrificare nolens exurit. Et appositis ad latera facibus caro recens lacerata vsqz ad intima concremat: ita vt mirarent oēs quō tam fragilis puella tanta posset tolerare tormenta. Sed in sensatus iudex doliuz iubet aqua frigida impleri et ligatam in ea diutius detineri: vt cōmutatio tormentorum pena esset gui⁊ nō refrigerij. Sed missa in aquā fit terremotus

magnus: vñ oēs q̄ aderant pturbant: z inde virgo illesa egredit: multiq; ex hoc miraculo ad xp̄m cōuertunt. Timens igit tyrānus ne nūerus credētiū augeret ex hmōi miraculis p̄cepit ẏginē decollari: z eos etiā q̄ puersi fuerant ad fidē varijs supplitijs fecit occidi. Btā aūt margarita ad locū passionis adducta facta oīone. p̄mo p se: deinde p xp̄ianis oībus ac etiā pro p̄secutoribus suis nec nō z pro parturientibus se ei recommendātibus in ptu vt subuentionem paciant: decollata est. xiij. kl'. augusti. Et ideo mirū est q̄ a quibusdā añ octo dies eius festū celebrat. Qō forte ideo est: q̄ p̄m illos tali die martyriū compleuit. Sub quo impante passa sit nō habet exp̄sse p̄m Uin. in spe. hist. li. xiij. Sub p̄dicto tyrāno olibrio narrat Uin. vbi supra quandā virginem noīe reginā vnicā patri gentili. xv. annoz quasi similibus cruciatibus torquam pro fide z demum decapitatam.

De sancto christo ·Ḣ·xlj.

fero ō quo etiā nō ꝓstat quo tpe passus fuerit refert Uin. vbi s. q̄ fuit procere statureꝫ vultu terribilis: et xp̄ian⁹ factus cū aduenisset in samo ciuitate licie vbi regnabat q̄dā noīe dagnes p̄secutor fideliū. z cū ignoraret ideoma illius regionis: facta oratōe impetrauit z intelligere z loqui eoz lingua. Qui veniens ad locū vbi martyres cruciabant: arguebat iudices z tortores de crudelitate eoz ꝫ xp̄ianos: ꝓpter qō vnus ex iudicibus alapa euz p̄cussit. Cui christoferus ait. Nisi essem xp̄ianus z pro deo iniuriā z tormenta pati vellem: iniuriā mihi factā protinus vindicassem. Cū aūt hoc ad regē retulisset: interea christoferus ppm allocutus p̄dicatiōem suā baculū quendam quē in manu gerebat fixit in terrā ad honorē dei et populi ꝓuersiōem: vt flores z fructus p̄duceret impetrauit ad qō miraculū multi puersi sūt z baptizati. Hec itē audiēs rex turbatus misit milites qui eū ligatū adducerēt. Qui cū appropinquātes ad eū nō auderent accedē Ille ait. Quid vultis aut quem queritis. Rex inqūt misit nos ad te vt vinctū coīā eo te ducamus. Ipe ẏo ait. Si voluero nec vinctus nec solut⁹ duci potero. Et illi Ergo si nō vis venire vade quocūq; voluerꝫ. Nō ita inqt erit: sz ego ibo vobiscū. Quos cū in via p̄dicando ꝓuertisset z baptizari fecisset: tandē añ regem stetit. Eius aūt magnitudinē admiratus genus eius inquirit Genus meū inquit christoferus facies mea indicat: qui ex regiōe chanaanitida. a parētibus reprobꝫ dicor: sz ē nomē in baptismo spernens christoferus nūc appellor. Cui rex. Quā stultū tibi nomē imposuisti: xp̄i. s. crucifixi: q̄ sicut nec sibi: nec tibi p̄desse poterit. Unū tn dico tibi: q̄ si sacrificaueris magnas diuitias z honores a me ꝓseqris. Sinaūt: multis supplicijs ꝓsumeris. Nolentē ḡ assentire rex iussit in ceculeo suspendi z vsq; ad nudatiōem costaꝝ vnguibus laniari. Suggestione aūt facta regi sup ē: misit ad eum duas formosas z lasciuas mulieres: z cū ab illis meretricibus plausu manuū z amplexibꝫ vrgeret: sctūs surgens ab oroe inqt. Quid vultis z ad quid introducte estis. At ille claritatē vultus eiꝰ ferre nō valētes: sz p̄territe et cōpūcte dixerūt. Mi fere nri sancte christofere vt in deum quē p̄dicas possimus credē q̄ ad ē introducte sumus q̄ multos lasciuijs decepimus: ita z te ad ydolatriā trahere mus. Sanctus aūt dei blāde eis alloquēs p̄dicatōe sua eas ad xp̄m ꝓuertit. Hoc aūt audiens rex. s. eaꝝ ꝓuersionem: iussit eas ad se vocare z ait. Nunquid et vos a dīo nris recessistis illius maleficijs: sed p deo sadiuro q̄ si ñ sacrificaueritis mala morte pibitis. At ille dixerūt vt cōgregaret oēs ad templū z plateas mundarent. Credens aūt rex ex his ẏbis q̄ vellent sacrificare: congregato oī populo: venientes ad templū z ascēdentes ad ydolū Iouis dixerūt. Si deus es iube quid faciamus q̄ rex p̄cepit vt sacrificem⁹. Et cū ydolū nihil dixisset: alligātes oia ydola ad terrā p̄strauerunt z cōminuta sunt. Que astantibꝫ dixerunt. Ite et vocate medicos qui deos vros curent. Qō audiēs rex ait Ego vos monui deos adorare nō cōterere. Sz testor p ẏtutem eoz: q̄ diuersis supplicijs faciā vos interrire. Que rñderūt. Stulte si dī erant cur a fragili sexu p̄miserūt se ꝓteri. Jussu ḡ regis aquilina sus spenditur et ligata ingenti saxo ad pedes eiꝰ omia membra eius disrumpunt. Que cum migrasset soroz eius Nicera manus et pedes ligata in ignē p̄oīcit z illesa egrediens decapitat. Deinde christoferū catbenis ferreis ligatū mādauit ẏgis cedi: postea ligatū in igne in medio ciuitat⁹ cremari. Sz incolumis in ipo igne populum exhortat. Postea fecit molarem lapidē in collo eius ligari et p ciuitatem distractū ad stipitē ligatū sagittari sagitta aūt vnius reuersa retrosum oculū regis insultantis p̄cussit. Demū decapitatus est: z de sanguine eius oculum liniens sanatus est. Addit ad p̄dicta Jacobus de voragine de ꝓuersiōe eius: vicz q̄ cū esset maximus corpore vtygyas et q̄reret p̄ncipem maximū cū quo maneret. audita fama de vno rege q̄ potentissimus dicebat: ad eum accedens honorabiliter ab eo susceptus est: et in curia sua ad p̄manēdū hortatus est. Sed cū quadā die iocularis quidā quādā fabulā coram rege referret in qua sepe dyabolū nominabat: rex vt xp̄ianus signum crucis subito sibi faciebat. Et cū christoferus qui nondū xp̄ianus erat: mirarek cur hoc faceret ꝓquisiuit. Qō ille explicans. s. q̄ dyabolū nec noceret timebat. Dixit christoferus. Ergo dyabol⁹ maior dīs q̄z tu est: ex quo times Uale igit q̄ dyabolū volo repire cū quo maneam Et cuz p desertum transiens dyabolū quereret: apparuit ei in forma bois magni z terribil' dñi cum comitiua multorum militū: qui cū ab eo q̄reret q̄d vellet seu quo pergeret: z ille rñdisset se dīm dyabolū q̄rere: dixit dyabolus: ego sū quē quaris. Qui se obtulit cū eo mansurū ad sua obsequia. Cum aūt cū eo p̄ficiscerek in quadā villa inuenerūt signum crucis in ligno erectū: ꝓpter qō declinans viam rectam per deuia z spinosa eū durit: ad rectam viam postea reuertens cū eo. Admiratus christofferus cām quesiuit q̄re viā bonā dimisisset. Et cū nollet causam reddere z xp̄oferus declaresset se ab eo recessurū nisi intimaret Rñdit dyabolus q̄ illud signū timebat ꝓpter quendaz in eo crucifixū qui eū deuicerat. Et xp̄oferus. Ergo ille maior te est. Illum ergo volo querere ihm xp̄m. Demuz de eo interrogans boies plures directus fuit ad sanctuz here mitā Qui instruens eū de fide xp̄i z moribus fuandis a xp̄ianis: inter q̄s erant q̄ oportebat ieiunare orare z hmōi agere. Et ille diceret vt nō assuetū nō posse facere. Demū dixit z iniunxit ei in obsequiū tanti regis z domini cū maximus corpe esset: maneret iuxta quendā fluuium qui habebat aquam p̄fūdā: z multi in trāsitu eiꝰ submergebant: vt ipse boies volentes transire in humeris suis deferret. Qō acceptauit. Et faciens iuxta illū habitaculū paruū de lignis: transuadabat cunctos. Quadā autē nocte puer paruus clamauit vocans cū vt eum deferret p flumē. Qui egressus de habitaculo nullū inuenit Ter aūt puer hoc egit. Sed tertia vice vidit paruulum q̄ erat dīs ihs xp̄s in forma pueri. Ponens ḡ eum in humeris suis cū flumen trānsiret fluctus intumuerūt: z puer ita ponderauit ac si haberet maximū pondus sup se: z q̄si ꝓclitabat. Transito aūt fluuio deponens paruulus et dixit. Uere puer in magno ꝓiculo me esse fecisti. Ita ei ponderasti ac si habere totū mōm sup me. Cui ille. Nō mireris: q̄ illū habuisti in humeris q̄ totū mūdū regit Ego cīm sum dīs ihs xp̄s cui in ē ope defuis. Et mag

est merces tua. Extinde ꝓcessit ad ꝑdicandū: vt dictus est. Nec tñ nō scribit Uin. vbi s. vel qa abbreuiare voluit: vl qz forte nō reputauit ista autētica: lz martyriū eius celebret eccl'ia.

De sancto antonino ·H·xliij

no narrat Uin. vbi s. q̄ de Appamie oppido oriūdus fuit: nobilis genere. Qui ab infantia bonis cepit pollere ꝓtutib⁹: z sacris lr̄is edoct⁹: sacra ꝓcepta legebat: et ea īplere satagebat. Cūq; desiderio martyrū estuaret: ab oppido appamie egressus xp̄ianos ꝓquirēs cōpluri mos inuenit. Inter quos duz cōmorat⁹ ad sacerdotū ordinē est ꝓmot⁹. Cūq; ꝑdicādo iter faceret labore itineris siti estuās: deū exorauit vt sue necessitati subueniret. Et solū ꝛga fiducialiē ꝓcussit: statimq; fons idemanauit: vñ refrigerat⁹ est: z infirmātib⁹ etiā aquali sanitatē ꝓstabat. Appamiā aūt reuersus in religionis ꝓposito ꝓsistēs ꝑdicabat: z gentilū ꝓfidiā increpare nō desistebat. Cūq; aduersus eum diabolica rabies in sacrilegoz peccatorib⁹ iflāmata cōcresceret: diuo spū repleꝛ paucis q̄ secū erāt xp̄ianis martyriū suū īminere ꝑdixit. Cū aūt xp̄iani loca sacra vbi martyꝝ corpora quiescebāt causa orōis visitarēt: ātonin⁹ erat cū eis Sed ab eis discedēs longi⁹ se iturū cā orōis innotuit seqz mīme reuersuꝝ. Sētiēsq; insidiātes sibi appropīq̄re gentiles vltro se obtulit. Qui capt⁹ ab eis cedēdo in via vsq; ad flumē ad radices appamie decurrēs ductus est. Ibiq; decollat⁹ est. Et caput ei⁹ z corpus eius totū discerptū in fluuiū ꝓiecerūt. ne a xp̄ianis inueniret. Miro autē mō sanguis ille q̄ de corpe eius exiuit inter aq̄ꝝ collisiōes coagulat⁹ est: nihilq; ex eo aquaꝝ impulsus dispsit. Fideles aūt audita ei⁹ cōsūmatione ad locū venientes corp⁹ q̄d inuenerunt honorifice sepelierūt. Caput vo amputatū z iactatū in flumē statim angelica suscepti5e quo manseolo collocatū: z in naui cula positū: diuitus ꝓparata angeloꝝ in silitudinē duarū aqlaꝝ ductu ad locū destinatū applicuit. Et Fest⁹ q̄ dē ꝓceps regiōis illi⁹ p spm̄ intelligens caput sancti antonini deuote suscepit z ei eccl'iam fabricauit.

Sanctus quidam ·H·xliij

martyr egregi⁹ Roman⁹ noīe (vt refert Uin. spc. hyst. lib. xiiij.) passus est sub Galerio. q̄ fact⁹ est cesar a dyocletiano. Et post mortē dyocletiani impauit cū constātino ad tps. vt infra patebit. Hic igit̄ tyrān⁹ cū edictū vbiq; misisset vt xp̄m negaret q̄cunq; viuere vellet: vir acris ingenij roman⁹ excellētie pauētiū aīos cōforabat: z ne cederēt turbini suadebat. Itaq; cōspirat ꝓfect⁹ gre xp̄ian⁹ fidē tueri vel libenē emori. Cūq; relatū esset iudici plebis rebellis romanū esse ducē: ꝓceps iubet rapi: z sol⁹ tanq; incitator' oīm cām edicere ꝓ cōtumaci plebi. At ille nō resistēs: se q̄z vinciri petijt z vltra in tergū man⁹ torsit. Cui tyrān⁹ astāti ait. Infame mōstrum tu vētilator vrbis z vulgi ꝓcella leuis mētes mobiles ingeras: equū est ni fallor: vt mox futura cedis ꝓmi⁹ exitiū luas: z feras ipe qō ferēdū suaseras Cui ille ore libero rñdit. Amplector o ꝓfecte nec me sb trabor: vt ꝓfidēli plebe solus imoler dign⁹ subire que cūq; vra crudelitas iusserit. Tūc scindūt milites vtrū q̄ viri lat⁹ mucrōe lōga p art⁹ tractim vulnera sulcāt obliq; rectis: recta trāsuersis secāt: vt iā rerectis ossib⁹ albesceret pect⁹. Iné hec q̄rtus manēs roman⁹ ait. Noctotū ꝓfecte q̄ lacerāmur n̄ō dolet: dolet qō pectori tuo error insedit: z q̄ ppl'os istos ꝑditos tecū trahis. Uix martyr oratione pegerat: cū furēs asclepiades q̄ martyrē torq̄ri iubebat īmēserit: vrat icētū carnifex in os loquētis z in maxillas manus sulcosq; acutos z fidicu las transferat: verbositatis ipe rūpat locus: vt scaturientes auras ꝓfatis follib⁹ ꝑdat. Implet iussa lictor impi⁹: ambas genas stridētib⁹ vngulis facie secat vo tis: hyrsute barbe carptim cutis soluit: z vsq; ad mentū vult⁹ omis scindit. Martyr aūt inter fluentē sanguinem fatur. Grates tibi o ꝓfecte magnas debeo q̄ multa pandens ora xp̄m loquor xp̄iq; gl'iam Ecce tot laudāt ora q̄t sūt vulnera. Sz q̄ luctari tecū iā nō liceat rōne ꝓfunda ꝑsulam⁹ ꝓxima. Interrogeꝝ ipa naturalitū sensuū simplex: z sine arte fuci imperita sentētia. Da septennē circiter vel infra puerū innocētie vt p̄cutemur quid recens infantia sequendū ducat: quid nouus vigor sapiat. Hāc vocē ꝓfectus amplectēs: vnū de caterua ifantū nup ablactatū adesse ꝓcepit. Cui ro manus ait. Quid tibi videt filiole esse verū z ꝑgruens vnūue xp̄m colere z in xp̄o patrē: an mille formaꝝ deos adorare? Tunc infans arrisit: nec moratus retulit. Quicq̄d boies dicant: vnū oportet esse deū: z verū vnicū. Cūq; hic sit xp̄s iesus. ipe est ver⁹ de⁹. Nā deorū genera multa nec pueri putāt. At tyrānus stupuit pudore fluctuans: nec ceū decebat īnocēti etatule vim legi inferre: nec furor sinebat loquēti talia parcere. Quis tibi inq̄t est actor vocis hui⁹? Rñdit mater: z matri de⁹ Ego vt de fontib⁹ gemellis vberū lac puus hausi: xp̄m hausi credere. Illa imbibit ex patenti spū doctra: q̄ me pasceret inter ipa cunabula. Tūc exclamans asclepiades. Ergo inquit adsit ipsa mater: z disciplīne suetrix stem exitū spectet. Statimq; iussit infantē remota veste ꝛgis ꝛberari: tenerūq; durꝭ ictib⁹ tergū secari. Deniq; ꝓcepit vtrūq; ꝑdi. s. puerū gladio decollari: mgr̄m igne excremari. Puerū carnifex poposcit: mater dedit nec fletib⁹ īmorata tm̄ ei vnū oscul⁹ īmp̄sit. Uale inquit fili dulcissime: z cū beat⁹ xp̄i regna intraueꝭ: meēto matrē tā ex filio patronc. Tūc ꝓcussor dū ceruicula ensē ferit docta psallere mulier hymnuꝝ canebat carminis dauidici: ꝓciosa sancti mors sub aspectu dei Cūq; inde retortis brachijs romanus ingereret rogo Scio inq̄t ille nō futurū vt nūc cremer: nec hoc passionis gen⁹ mihi est datū: lz restat vt ingens fiat miraculū: hec ei⁹ vba seqt̄ īmēsus fragor nubis ruētis: z nimbus ꝓceps vndatim ignes obruit. Qō audiens iudex magice b̄ artis ludibrio irat⁹ attribuit. Tūc iussit martyrē forcipibus trahi z in tenebras noctiales carcerē trudi. Cui⁹, collū fune nephād⁹ elisit: z sic ei⁹ pacta passione aīa vinculis corporis absoluta celū petijt.

De sancto marino ·H·xliiij

puero narrat Uincē. spc. histo. lib. xiiij. mirabilē passionē. Hic ceteꝝ romane vrbis cuiusdā senatoris filius fuit: q̄ capescēdi martyrij desiderio accēsus: a martiano cōphēsus est. Qui martian⁹ licet dicat in hmōi histo ria imperator: nō fm Uincē. videt⁹ potius fuisse ꝑses. Qui cū interrogat⁹ gen⁹ suū seu ꝑditionē: xp̄ianū se libere ꝓfiteret: z sacrificare vt ei suadebat ꝑrēneret: nec minas timeret: iussu tyrāni extēsus est z durissimis lorꝭ in dorso z ventre ꝓcisus: post q̄ in carcerē trusus. Sequenti vo die in eculeo suspēsus est: z corp⁹ ei⁹ vngul' dilaniatū. Deinde serra lignea cū lapide īmisso desupca facta ē vt sup eū posita mēbra ei⁹ diuidēt. q̄ in nllo eū lesit. Post hec iussit sup craticulā igne supposito supponi: sz statim fluui⁹ de terra egredies ignē extinxit. Addit tyrān⁹ z fri xoriū sup ignē vehemētē positū: z īco mitti. Qui in co posit⁹ deū glificabat: z ad tyrannū aiebat. Parasti carnes ad edēdū: iā n̄ūc accipe ꝑē tuā aliquā z ede donec alie ꝓpent. Nec co dicēte: descēdit

ros de celo ⁊ ignē extinxit. Missus exīn in chaldariā pice plenā igne succēsam: vt capite in ea merso deficēt. Qui spōte in chaldariā se iniecit: sz chaldaria in duas ptes scissa est ⁊ pix effusa. Scūs aūt i medio stās deū glorificabat. Nō contenꝰ martianꝰ barenā ꝓpari iussit ibiqz eū positū leonē ⁊ leopdū ad eū mitti: vt deuora/rent. Que fere instigate de cauea exeūtes ad scm̄ puerꝝ accesserūt: ⁊ leo būeros eiꝰ blādiēdo cōstringebat: pardus ad pedes iacebat. Et tyrānꝰ. Que est ista fantasia: quā video. Cū aūt iussisset bestias reduci in cauea suā q̄ trūcūqz ad b̄ molestarēt nō poterāt a pedib⁹ scī amoueri: sed scō b̄ eis iubēte regresse sūt ad locū suū. Iterꝝ ad eū emitti fecit leenā ⁊ vrsā: q̄ currētes ad eū sciderūt vestimēta eiꝰ: ⁊ corruētes ad pedes eius mortue sunt. Post ī mitti fecit pardū cū tigride: q̄ ascendētes ad collū eiꝰ cōplexe sūt eū: ⁊ vna ex eis ipsum osculabat: alia sudorē de facie eiꝰ extergebat. Iussit ⁊ thauꝝ adduci: ⁊ in dorso cauteriari vt magis furerent: ipīqz puerꝝ ad cornua eiꝰ ligari. Et ardētib⁹ cornib⁹ thauꝰ nō sentiebat nec cauteriū curabat: sed scīm dei lingua lābebat. Post ista in pira lignoꝝ accensa fecit poni: mīb⁹qz tergit ignis. Ex eo aūt ē amouētes miserūt in caminū seu furnū ignitū. Sz angeli duo descēdētes ad eū cū eo bñ/dicebāt deū: nil doloris expertus. Adducꝰ inde ad templū idoloꝝ: facta oīōe oēs dñ corruerūt ⁊ in puluerē redacti sūt. Videṡ b̄ romanꝰ ppl's exclamauit. Vere magnus est deꝰ xp̄ianoꝝ. Cōfusus q̄ ꝓ oīa martianꝰ mā/dauit eū decollari. Exultās aūt ſcrus ait. Veni pr̄ gl'ie accipe caput pueri tui. Pater q̄z eiꝰ ⁊ mr̄ horrabāt eū felici agone cursum suū pficē: sciētes eū susceptuꝝ coronā victorie: Qui oīōne facta ꝑsignās se pacē fratrib⁹ dedit: ⁊ flectēs genua spīm deo reddidit. Scurro tū tā mortuū p̄cussit ⁊ caput āputauit. Cū aūt p̄cepisz martianꝰ corꝑ eius inf corpa latronū ꝓiici: ⁊ custodiri ne a xp̄ianis acciperēt. Facta iundatiōe aq̄ꝝ ⁊ multiplicatiōe tonitruoꝝ ⁊ fulguꝝ territi ministri fugerūt: ⁊ a fidelib⁹ corꝑ acceptū sepulture est traditum. Martianꝰ autē a deo pcussus terribili iudicio vt vmes de ore eiꝰ ebullirēt: coactꝰ est cōfiteri deū vez esse deū xp̄ianorū ⁊ miserabiliter expirauit.

Lucianꝰ presbyter ·H·xlv.

antiochenꝰ sub Maximino imperatore: qui dyocletia/no successit: ⁊ cū constātino aliq̄ tpe sil' imperauit: vt dicetur. j. passus est. Dicit vt refert Uin. li. vbi s. moribꝰ cōtinētia ⁊ eruditōe p̄cipuꝰ: cū ad tribunal iudicis fuisz adductꝰ: cur ingt ad cū p̄ses vir rōnis ⁊ prudēs seq̄ris secrā cui⁹ nō potes reddē rōnē: aut si est aliq̄ audiamꝰ Tūc ille data sibi facultate dicēdi: oīōnem de fide nr̄a habuisse dr. Qua finita addidit. Astipulat⁹ his ipse in hierosolymis locꝰ: ⁊ galgatana rupes sub patibuli honore disrupta. Anteq̄ illud q̄dā illis infernī ia/nuis corꝑ denuo reddidit animarū. qđ puriꝰ inde ferret ad celū. Aut si adhuc vob⁹ mīꝰ digna videnṫ hec q̄ in terris ſbam gerūt: accipite etiā de celo astimulatorē fi/delē. Solē vob⁹ ipm̄ horꝝ ꝓduco testē. Qui cū fieri b̄ p ipos videret in ſcris: lumē suū abscōdit in celo. Reqri/te in ānalib⁹ vr̄is: inuenietis tpib⁹ pylati xp̄o patiēte fugato sole interruptū tenebris diē. Ex si terre: si celi: si sāguinis coꝝ a q̄b⁹ vitarē p tormēta p̄ritis fidē nō accommodat: quō vbis meis allegatiōibus q̄q̄ credetꝰ. Et cū pencia his vbis auditoribꝰ suadē cepisset: arripi iubeṫ in carcerē: ibiqz tumultu ppli necari. Hiero. q̄z in li. de vi. ill. sic ait de eo. Lucianꝰ vir disertissimꝰ antiochene eccl'ie pbr̄: tātū in scpturaꝝ studio laborauit vt vsq̄z nūc q̄dā exēplaria scpturaꝝ luciana nūcupentṫ. Feruntur eiꝰ de fide libelli: ⁊ breues ad nōnullos epl'e. Passꝰ est nichomedie ob cōfessionē xp̄i sub p̄secutōe maximini. Narrat etiā Eusebiꝰ in hyst. eccle. q̄ q̄dā mulier venerāda pulchritudine piter ⁊ pudicitie formosa nobilis genere ⁊ opulēta fuit. cui erāt due filie vgines pulchre ad regulā materne pudicicie eruditē: q̄s in timore dñi mr̄ educauerat. Et cū mr̄ cū filiab⁹ sūmo studio pquirerent: ⁊ ille declinādi turbinis gra sui absentia: ꝑ curassent. Demū inuēte mr̄ cū filiab⁹ a militib⁹ comprehēse antiochiā venire purgent. ⁊ cū iter ageret: ait mater ad filias. Scitis dulcissime mi filie quō vos in disciplina dei educauerim. Scitis q̄ a puulis deꝰ nobis pater: deꝰ nutritor: deꝰ institutor extiterit: ⁊ castitatis bonū ita mecū piter dilexit: vt oculus q̄dē vester vnq̄ lasciuiori fuerit maculatꝰ aspectu. Prostituēt̄ g̃ publicis lupanaribꝰ mēbra: q̄ aer pene ipe publicē habuit incognita. Ne q̄so filie q̄ nec tam pua in deo nob est fides vt mortē primescam⁹. nec tam despecta pudicicia: vt viuere cū turpitudine etiā cupiam⁹: q̄n potius si placet q̄b⁹ in oīb⁹ tenetis: etiā in hoc sequimī mr̄is exemplū: pueniam⁹ ⁊ impudico⁹ p̄ripiam⁹ in cursum Cū ergo filias ad hoc ꝓpositū videret accensas ad fluuiū quendā in itinere positū deuenerṫ. Et cū sil'essent necessitatꝰ causa ad aquā descēdisse: custodib⁹ eaꝝ nil sup hoc cogitātibus: rapidi fluuij fluctis se iniecerūt. Sed ⁊ alie vgines sili de causa marinis fluctib⁹ se iniecerūt apud antiochiā. Hec eusebiꝰ de lege cōi b̄ nullo mō est licitū: sed instinctu spūs sci hoc fecerūt. vt videtur dicē Aug⁹. de ciuitate dei. j. li.

Petrus alexandri ·H·xlvj

ne vrbis epūs p oīa insignis ⁊ in oīb⁹ p̄fect⁹ vere sacerdos ⁊ hostia dei subito rapiṫ: ⁊ tanq̄ ex maximini p̄cepto capite obtruncaṫ. Cū quo alij pl'es sil' ex egypto epi trucidanṫ. vt refert Uin. li. xiij. c. xv. Hic tpe cēsus sui nūq̄ voluit in cathedra sua sedē: sz sup scabellū cathedre ei⁹ residebat. qđ q̄d freq̄nt cler⁹ ⁊ ppl'us ꝯ eū q̄rebaṫ: sz neq̄q̄ acq̄escebat. q̄ quotiēs ascēdebat splēdor ignis de ipa sede egrediēs ei apparebat. cui⁹ aspectu vir scūs ita accendebaṫ vt interdū se nesciret esse in corꝑe. Cū aūt q̄dā solēnitate cler⁹ ⁊ epi de tā būtilitate eius sessiōe q̄rerent. ille coactꝰ rem celare non valēs. Cur inqt af flgitis coꝝ meū: an nō videtis vtutē ignea q̄ emicat de ipo solio: ⁊ spīm choruscare nō cernitꝰ? Cū q̄z oēs demisso capite tantā rem audiētes cōticuissent subiūxit. Credite mihi filioli: si videretis q̄ video nūc cognosceretis q̄ est sacerdotalis vtus: ⁊ q̄ gra ī ipis habitat. ad cui⁹ maiestatꝰ p̄ntia ego territ⁹ in eadē cathedra sedere non audeo. Dicigit epūs inter p̄cipuos egregi⁹. xij. ānos in epatu illi⁹ vrbis exegit. q̄s tres aūs p̄secutionē: reliq̄s vo nouē in diuersis tēptationū generib⁹ duxit. Cūq̄z se semp in oī agone p̄secutionū positus artioribꝰ vinculis ꝓtinētie distrigeret: ⁊ ad vtilitatē atq̄ instructionē eccl'ie vbo dei nobilit⁹ insisteret: Ad hūc maximinꝰ cōprehēdēdū tribunū quēdā direxit. Qui ingressus Alexandriā reppit eū cū mlt'itudie ppli sanctoꝝ apl'oꝝ cōmēoratione celebrantē: quē cōprehēsum: ⁊ vinculis alligatū posuit in custodia carceris. Et post dies aliq̄ maximinꝰ admonuit tribunuꝝ: vt q̄z celeri⁹ eū puniret. Interea dū in carcere fuarentur: ⁊ vnūsus ppl's alexādrie fores carceris obfuraret amore sui pastorꝫ: arriꝰ infelix ab ipo btō petro excōlicat⁹ ⁊ degdat⁹ ꝓpē dogma errorꝫ sui: cognita sentētia maximini aduersus sācrū petꝝ festinē venit ad eccl'iaꝫ obsecrās vt ꝑ eo apō cpm cler⁹ ⁊ ppl's ingrediēdet: putās q̄ p⁹ discessū ei⁹ ipe leuaret eps. venientes igit q̄ rogati

fuerāt:cepēr̄t ꝑ arrio brō cpo supplicare. Quib⁹ sanct⁹ cps cū magn̄ suspirio rndit:qz iā arrius deo mortu⁹ z a facie dei ꝓcess⁹ cēt:eo ꝙ guīc in essentiā deitat̄ blasse/masset:dogmatizās patrē z filiū z spm̄ sctm̄ nō cēuni⁹ nature z essentie. Et apphēdēs duos pbros.s.achillā z alexādrū de turba seorsum ait secrero. Ego q̄dē et si pctōr sū:tm̄ scio vocatiōe celesti ad hūc agonē martyrij me esse vocatū. vobis igit̄ est piū ꝓfiteri mysteriū dei: q̄d mihi revelatū est. qz vos p⁹ martyriū meū sedem z epatū meū ꝓsecuturi estis. z tu q̄dē pus achilla:postea vo alexāder. In hac vo hora noct̄ vt vobis totū de ario aperiā:cū solēni ꝓsuetudine deo sacrificiū ofōis cōsummasse:ecce subito appuit mihi ī habitu pueri xp̄us dn̄s me⁹:ad cui⁹ pn̄tiā splēdore nimio illustrat⁹ vultū maiestat̄ ei⁹ nō valebā aspicē. Erat aūt indut⁹ collobio lineo candido nimis:scisso a sūmo vsq; ad deorsū. z ābaby manib⁹ ꝓiūgebat eū circa pect⁹:in eo q̄dām coopiēs nuditatē suā. Quē (vt vidi) timore nimio cor repti⁹:rādē ꝓfortat⁹ aio ad eū. Quid est dn̄e ꝙ video tu nicā tuā discissā a sūmo vsq; deorsū? Qui rndens dixit mihi. Quotidie vides tract⁹ z nesc̄ quō scissa ē? Arri⁹ ꝟ fecit:q̄ secauit a me ppl̄z hereditat̄ mee cōpatū sanguie meo:ꝓcipio z monco nūc ne eū recipias in cōlionē nec rogātib⁹ his q̄ vēturi sūt ad te ḡs ille direxerit:venia ei pstes. Nec q̄ tibi manifestaui duob⁹ pbris tu nota facies:vt ipi p⁹ te cum anathematizādo abiciāt:ne ei⁹ errore ppl's decipiat̄. Exhortatiōis igit̄ ꝟmonē facies:vt in catholice fidei vnitate maneāt:z cōmēdans eos dn̄o quē crediderāt dimisit eos in pace. Nimioq; amore illi⁹ cū ppl'i circa carcerē detinerent:z apte de carcē educi nō posset:noct̄ medio tribun⁹ vnacū militibus rupto carcer̄ pietq; mediū forame ad locū vbi decollād⁹ erat eū pduci fecit. Sctūs itaq; petr⁹ orōne facta ad sepulcr̄ brī marci z scrōr̄ successor̄ ei⁹ aniam demetriū z thcone inclinās genua sua:gr̄as agēs do q̄ cū martyribus suis associasset:z extēdit cervicē suam gladiatori. z ita pcussus palmā martyrij adept⁹ est.

Sub Licinio qui ·Ꝟ·xlvij.

sil' impauit cū cōstātino (vt dicet infra) passi sunt. vij. vi⁹ martyj apō sebastē hermenie minoris. milites. xl. sub agricolao pside:q̄r̄ pcipui erāt quirion z cādid⁹: q cādidus ait agricolao Digne tibi ꝟ nomē ipositū est agrestis em̄ bladitores. Scūs aūt q̄rion ait ad socios Sepe pauci mlt⁹ in fugā vertim⁹:nūc vo tres sunt q nos impugnāt:sathanas z dux lisias z pses agricola⁹ z hi tres vnū sunt.s.in malicia seducēdi. Absit aūt vt hic vn⁹.xl. vincat. Jussi sunt aūt lapidib⁹ cedi:sed ministri leuātes lapides alterutr̄ se cedebāt. Exardescēs aūt dux lisias z tollēs lapidē vt aliquē scrōr̄ peuteret in faciē pside adduxit lapidē z cōminuit faciem ei⁹. Strātib⁹ aūt sctis añ faciē pside:appuit eis diabolus tenēs dextra manu gladiū:sinistra draconē:q dicebat in aurē pside me⁹ es:certa. Erat aūt in sebaste stagnū bn̄s aquā multā:qō tūc vehemēt frigidum erat tpe hyemis:vbi positi sunt ī medio ei⁹ nudi. Ad vesperū positū est balneū iuxta stagnū:vt si q̄s vellet recipiscere fugēt ad balneū:z ibi positi sunt iuxta custodes milites z clauicular⁹. Un⁹ aūt ex ill⁹.xl. pusillanimis effect⁹ refugit ad balneū. q mox vt attigit calorē resolut⁹ est. Qō videtes alij dixerunt q̄si ex vno ore. Nec in fluib⁹ irascaris dn̄e:clauicular⁹ aūt vigilās z auscultans ceteri sq; custodib⁹ dormiētib⁹ vidit de celo corona descēdētes. xxxix. Et exp̄gefaciēs custodes. pecit vestimēta in facies illor̄:z exiluit nud⁹ in stagnū clamans. Et ego xp̄ian⁹ sum. Uict⁹ aūt sathanas z trās/figurās se in vinc̄ ligat̄ manib⁹ genua dixit in ꝓspectū oīm. Ue mihi vict⁹ sum ab istis z fact⁹ sū ridiculū oibus:qz nō habui vnanimes mīstros. Uni⁹ aūt mater pdurat cū ipis cui⁹ fili⁹ cecer̄ erat iunior. Que timēs ꝑ filio sp̄ cōfortabat eū:cui nomē erat melichō. Jussū est igit̄ oīm crura ꝓfringi:z sil' oēs pter illū minorem aias reddiderūt. q̄rū corpa sup birotia iussi sunt iponi vt cōburerent. Junior aūt relict⁹ est ad orā flumis quē mr̄ suscipiēs in bueris portabat p⁹ eccl̄os. Qui dū portaret emisit spm̄. cui⁹ corpus mr̄ ꝓiecit inter sctōs Qui oēs cōbusti sūt. q̄r̄ cineres iactati sūt in amnē. sz in loco ꝓcipiti z nodoso restiterūt z ꝓgregate sūt z nihil eaꝝ iminuit fluui⁹. ꝟ tres dies revelate sunt epo citatis ab ipis sctis. Qui accipiēs clerū z pplm prexerit illuc:z viderī reliqas in aq̄ fulgētes tāq̄ luiaria:super q̄s aq̄ occurrebat illaꝝ nihil secū trahēs. z si q̄d alicubi relictū fuerat a splēdore demōstrabat. Isti oēs martyres capadoces fuerāt z milites:vt ī passiōe cor̄ scriptū est. Et cū passi sūt. v. yd⁹ martij:i martyrologio tm̄ passio cor̄ nūciat. vij. yd⁹ martij. Sz de istis martyr̄ cruciatib⁹ varijs ac cētā alijs p̄cedētib⁹ passiōib⁹ martyr̄ notādū diligenē qō ōr gelasi⁹ papa di. xv. sācta romana. gesta sctōr̄ martyr̄ q̄ multiplicib⁹ tormētor̄ cruciatib⁹ mirabilib⁹ cōfessionū triūphis irradiāt:q̄s ista catholicor̄ esse dubitet z maiora i agonib⁹ cor̄ fuisse ppessos:nec suis viribus sz dei gr̄a z adiutorio ea tolerasse. Sz tō fm antiquā auctē z ꝓsuetudinē singulari cautela in sctā romana eccl'ia nō legunt. qz z corū q̄ scripserūt noia penit⁹ ignorant. z ab infidelib⁹ aut dictis superflua aut min⁹ apta q̄s ordo rei fuerit scripta cē putant. vt q̄ricul' iulite geor̄gij z hmōi. ne vel leuis suspitionādi oriret occasio in sctā romana eccl'ia nō legūt Nos tm̄ cū p̄dicta eccl'ia oēs martyres z cor̄ gl'iosissimos agones:q̄ deo magis q̄s hoib⁹ noti sunt cū oī devotiōe veneremur. Nec ibi. Capl'm. II.

Ost narratiōez passio

p num pl'imor̄ martyr̄ q̄ ꝓtigerūt sub dyocletiano z maximiano z successoribus eor̄. s. maximino z licinio z maxētio. Reūtēdo ad hystoriaz illor̄ imator̄. Euse. in hyst. ec. lib. viij. sic ait de dyocletiano z maximiano. Cū iā aliqn̄ nō rōe aut hūanitate crudelirat̄ tāte nimietate satiari respicē ad īmanitatē sceler̄ sui cepisset:dissolatas vrbes ciuib⁹ z optimis ruris nudata cultorib⁹:orbatos filijs prēs z parentes liber̄:ad clemētiā hūanitatēq; cōuertūt. edictūq; p̄ncipale ꝓponūt:qm̄ fas nō esse tot ciues in q̄b fidei sue esse obstinata psuasio morti tradē placere de relinq̄ vt b̄ gen⁹ hoim̄ nc̄q; q̄dē subirēt interitū:oēs tm̄ qui hāc spem cōfessiōis tenerēt dextr̄ oculis ferro effossis crisdēq; cancē adust̄ ī sinistro poplice. nihilomin⁹ cancere debilitato p singulas q̄scūq; ꝓuincias in eris fer riq; metalla vel opis vel pene gr̄a deportando. hec fuit clemētia p̄ncipal' qua oprimis ciuib⁹ ē ꝓsultū. Et qm̄ dn̄s q̄dē tradiderat familiā suā castigare paucis:cruēti vo īmanitatis mīstri desevierē in multis:adest cōtinuo dei vltrix dextra:z illos q̄ p̄mo dū pacē fuarēt z eccl'ie cū oī ꝓspitate gubnauerāt impiū in tātā rer̄ pmutatiōne deduxit:vt august⁹ ille.s.dyocletian⁹ i idvanitat̄ arq; amentie gueniret. q̄ deposito cū collegapiter augusto.s.maximiano herculio regni īsignijs pruati z plebei postmodū viueret. Hugo aūt ōr ꝙ dyocletian⁹ ab inuito exegit maximiano:vt sil' purpuraz imp̄iūq; deponēt:ac iunioribus in republica cōstitutis ipi in puato habitu ꝓsenescerēt. Jgit̄ subvna die dyocletian⁹ apō nichomediā:maximian⁹ vo apō medio/

nū deposuerūt impiū. Tūc galeri⁹ maximin⁹ ꝛ cōstantius pr̄ ꝓstātini q̄ pus fuerant cesares augusti creari in duas ꝑ curatiōes. s. orientis ꝛ occidentis ꝑmi romanū diuiserē impiū. ꝛ galeri⁹ maximin⁹ illiricū asiā ꝛ orientē tenuit. Cōstanti⁹ ꝟo vir sūme māsuetudis ꝛ ciuilitat̄ gallia tm̄ hispaniaq̄ ꝓtent⁹: galerio ceter̄ pribꝫ cessit. Deiñ tm̄ galeri⁹ maximin⁹ duos p⁹ se cesares elegit: maximinū quē in orientē posuit. ꝛ seuerū quē in italia ꝓstituit: ipe in illirico ꝓstituit⁹. Dicit tm̄ Euse. in cron. q⁹ galeri⁹ cepit imperare ano dñi. ccc. lxxxvi ꝟo q̄ter mill'o. cclxx soluſq̄ biēnio tenuit impiū. Et in ec. hyst. idē ꝟt q⁹ ille q̄ augusto secūd⁹ in honore postmodū ꝟo in ꝑmis etiā successor fuit: qui incentor ac signifer nr̄e persecutiōis fuit. s. galerius.

In occiduis vero ·Ꝟj.

partibꝫ ꝓstanti⁹ pr̄ ꝓstātini regebat imperiū. Sꝫ ꝟ multa clemētia erga hoies: erga deū ꝟo maxia religiōe vtebat. Hic ꝓstanti⁹ (vt refert Zozomen⁹ in hyst. criptita q̄sdā in suo palatio ꝓbare volēs an boni ac solidi essēt viri: p̄cepit vt siq̄dē ad sacrificādū venirēt ꝛ deos eius colerēt: circa eū essent ꝛ in suo cingulo ꝑmanerent. Si ꝟo refugerēt egrederent̄ de palatio: gras agētes q⁹ minime punirent̄. Cū igit̄ in vtroq̄ apperēt: alīq̄dē religionis desertores: alīq̄ ꝟo diuīa ꝓsentibꝫ ꝓponēres. deliberauit illis amicꝫ ꝛ ꝓsiliarijs vti q̄ fideles in meliori bus ꝓstāresq̄ ꝑmāserāt: alios ꝟo effeminatos expulit a suo colloq̄o: credēs eos nūq̄ circa p̄ncipē fore deuotos q̄ sic essent dei sui patissimi ꝓditores. Itaq̄ vt ait Eusebi⁹ vbiꝫ. hic ꝓstanti⁹ neq̄ ex cōsortij rabie regnū suū prioꝝ sanguīe maculauerat: neq̄ oꝛōū domos ꝛ conuēticula nr̄oꝝ imitat⁹ maximā vesaniam hostili vastatiōe destruerat: q̄n potius cultores dei veneratiōi habuit ꝛ honori. vñ ꝛ merito religiosus pr̄ religiosorē fi liū ꝓstātinū regni ptī reliq̄t heredē. Hic vt ait Hugo dei nutu ꝓstitut⁹ est imperator in britānia adhuc regnante maximiano galerio in ptibꝫ orientis. Sꝫ ꝛ licini⁹ qui cognat⁹ cōstātini erat bñs. s. germanā cōstātini in vxorem cōiugiū sñia ascit⁹ in imperiū august⁹ ꝓnūciat: vt testat Euse. in hyst. ec. li. viij. Quo res maximinū vehemēt offenderat: q⁹ his tū solūmō cesar in orientis ptibus habebat: neq̄ id vltra ferēs vi raptū sibi nomē augusti assumit. Qui maximin⁹ postea p̄ plures annos ꝓfectus est in bellū cōtra licinium ꝛ demū supat⁹ ꝛ occisus est a licinio. Maximian⁹ ꝟo q̄ herculi⁹ Ꝟꝫ Euse. vbi ꝛ quē pauloante collegā fuisse dyocletiani. ꝛ cū eo imperij insignia deposuisse mēoꝝauim⁹: cū a filio suo maxēntio in vrbe roma tyrānidē tenēte sibi fauore q̄rūdā augusti nomē ꝛ dñium vsurpauerat: fuisset expulsus: ad ꝓstātinū tanq̄ ad genꝝ miſatiōis cā ꝓfugiēs: insidias ipi a q̄ honorifice fuerat suscept⁹ molit. in q̄bus turpiter deph̄ensus turpi⁹ pijt: ita vt post interitū statue eius ac imagines auferent̄: atq̄ in edibꝫ publicis vocabula noīs ei⁹ mutarent̄. Huic cōcordat hugo dicēs sed breuius: q⁹ maximian⁹ herculi⁹ p̄secutor impiū q̄ abiecerat iterq̄ arripe volēs: a cōstātino nondū imperatore. s. vnico: massilie oppssus ꝛ extinct⁹ est. Et addit Hugo. Galeri⁹ ꝟo. s. maximin⁹ august⁹ cū seuerꝫ cesarē factū ab eo ad italiā misisset cū exercitu: ꝛ vbi ꝑ ea obsedisset: militū suoꝝ scelere deser⁹ ꝛ ꝓdit⁹ rauēne interfect⁹ est. Dyocletian⁹ aūt impiali dignitate deposita Salone defunctus est.

Prefatus aūt maxē ·Ꝟij.

tius filiꝫ maximiani a ꝓtorianis militibꝫ rome impator fact⁹ tyrānidē exercebat. q⁹ vt inq̄t Euse. in hyst. ec. ꝑmo velut inuitantē erga se plebis gr̄a fidei nr̄e venerator̄ se esse simulabat. ꝛ ob hoc p̄secutiōes rep̄mi oēsq̄ iniurias a xp̄ianis arceri iubet. Sꝫ nihil i reliq̄s artibus suis nihil in vita vel moribꝫ q⁹ xp̄ianis ꝑmū videret̄ odit. In tāta em̄ flagitioꝝ ꝛ sceleꝝ fece⁹ sabat: vt nihil facinoꝝ pessimoꝝ ab ei⁹ actibꝫ esset alienū. Deniq̄s senatoꝝ ꝛ maxīe nobiliū matronas publice abstrahi: ꝛ ad suā libidinē deduci impabat post cōtaminatō nem viris suis reddi iubebat: nō tā explera libidine q̄ immutata. Tantus ꝟo metus p̄es plebēq̄ oppſſerat: vt ne hoc ꝑm q̄dē q⁹ vi vel meru erant palā odere audent: sed ferebāt insuctā fuitutē gemētes. ꝛ aliq̄d ꝑ libertate cogitare meru inhibebant̄: cū ille nō ira tā sed libidine cedis agitaret̄ Deniq̄s q̄dā dic impat militibꝫ suis exire p plateas totī⁹ vrbis: ꝛ oēs q̄ occurrissent cuiuscūq̄ etatis ꝛ sexus gladijs cederēt. Innūereq̄ multitudines ppli romani nō hostiū sꝫ ciuiuꝫ telis deiecte sūt. Senatores ꝟo ꝛ hi maxime q̄ honoribꝫ ꝛ diuitijs clarioꝝes in curia videbant̄. ꝑfictis criminibꝫ tāq̄ rei puniti ꝛ ꝓscpti sunt. Addidit ꝟo etiā hoc fastigiū sceleribus suis: q⁹ artis magice industriā sūmis studijs exercuit: ꝛ ad miniſteria explēda ꝑq̄rebant̄ mulieres nobiles grauide ꝛ adhuc funestis sacris medice scindebātur: rapiebant̄: ꝛ puuli infantes corūq̄ exta viscerib⁹ cuulsa ꝓscrutabant̄. Jugulabant̄ ꝛ leones ꝛ nephandis q̄busdā cōmētis ac p̄ecātatiōibꝫ demoniaca arte cōposita bella p hoc dicebant̄ arceri: ꝛ credebatur ius fasq̄ regni p nephas posse seruari. His ꝟo malis oīb⁹ etiā illud addit: q⁹ oēs q̄ p ceteras vrbes vel agros fuerant tyrānica crudelitate deterriti: dū nil sibi ad vitaꝫ tutū putāt relictꝫ agris p loca abdita ꝛ latebras cunt. Sub hoc passa ē Karberina: vt supꝫ dictū est. Nec obstat q⁹ Rome fuerit fact⁹ imperator: q⁹ postea accessit ad ptes orientis. cōtra quē cōstātinus accessit ꝛ bello cū superauit: ꝛ vicit atq̄ occidit.

Maximin⁹ vero ga ·Ꝟiij.

leri⁹ in oriente ꝛ egypti ptibꝫ: siliq̄ p oīa crudelitate et vesania tyrānidē gerebat: ita vt alter altꝝ in sceleribꝫ videret̄ imitari: ꝛ cui potissimū flagitioꝝ palmas deberes dare iḡrares. Itaq̄ maximin⁹ delicijs luxu atq̄ oīm dissolutionū genē fluitās: turpissima suis militibus ꝑbebat exēpla: ita vt nullū vel breue oppidū absq̄ adultio nobiliū matronaꝝ q̄ p loca fuissent repte: vel coꝛruptiōe ꝛginū ꝓtineret. Talꝫ hic tātusq̄ vir q̄ pudicicie honestatiſ iusticie ac totī⁹ eqtatiſ hostiſ public⁹ exrat. Qui vt etiā xp̄ianoꝝ hostis ꝛ p̄secutor existēret: aduersus ꝗs tātū crudelitatiſ exercuit vt p̄decessores suos vincē festinaret in scelere. Ignes: lamias: truces: bestias: maris ꝓfundū: trūcatiōꝫ mēbroꝝ: effossiones oc'oꝝ: ꝛ sinistrorū mēbroꝝ ſ specialia iferre supplicia gestiebat: cū tñ illi magi⁹ ꝓstātes ꝛ fortes iuenirent̄ in tolerādo q̄ iste ingeniosus ꝛ callid⁹ in exq̄rēdo. Uetꝫ cū duobꝫ grauissimis dñis libidine ꝛ crudelitate p̄ceps agerēt: fuit apō alexādriā ꝟgo q̄dā dorotbea satiſ nobili ortā familia: ingēribꝫ diuitijs ꝛ ꝓpinqs nobilibꝫ pollens: ꝛ forme ꝛ decoriſ gl'ia tāta fuit: vt miꝝ ac spēale in ea dei figmētū crederēt. Sꝫ illa religiōe ai ꝛ honestate vite pulchrior cē studebat: vt ꝟgo deo sacta ꝑsisteret. Cōpto aūt q⁹ esset xp̄iana maximin⁹ ꝛ fm̄ sua edicta magiſ pene q̄ libidini subiacēda videret: p occultos nūcios de stupro ꝟginem inpellauit. Illa eque nephas sibi esse mdit replū coꝛpis sui: q̄d deo ꝑsecrauerat idoloꝝ cultu aut libidinis ꝓfanatiōe polluē: sicq̄ ad mortē patā cē: a crudeli ꝟo tyrāno nō decere blādū aliq̄d vel molle ꝓferre. Cunq̄ ille libidine acri⁹ in eā accēsus incaleſceret: ꝛ vbi non

acqeuisset: vi agere decerneret: ꝯgo pudicissima oīm̄ib⁹ facultatib⁹ suis domo atq; familia derelict⁹: nocte clā cū paucis fidelissimis famulis t cū amicissima sibi ca/stitate decessit: illusūq; tyrānū vanū t amētē dereliq̄t. Sz t alias plurimas nobiles mlieres sil' ac ꝯgines ad ortus: sz exēplo nihilomin⁹ illi⁹ patiores ad mortē q̄s ad seruitutē libidinis crudelib⁹ supplicijs affici iubet. Hoc mō maximin⁹ t maxenti⁹ in oriēte sil'ac occiden te velut vno demonis spū armati passib⁹: eisdēq; vitijs accēsi deseuiebāt tyrāni. Et subdit idē Euse. in histo. eccle. Cū maximini p decē annos erga xpianos fuisset crassata crudelitas: ipm actorē sceler⁹ vitio diuina co/ripuit. Et ille q̄ lect⁹ t saginatis carnis incedebat super bus: inflat⁹ subito viscerib⁹: suppuratisq; distēdit⁹ ī p fūdioribus dehinc pector⁹ ptib⁹ obortū vuln⁹: tot⁹ itri/secus viscer⁹ secessus tabe serpēte depascit. Post etiaz fistulis q̄busdaz in superficie pturulent⁹ meatib⁹ ebullire cepit in numera vermiū multitudo: fetor ꝯ tā intole/rabilis erat: vt null⁹ oīno nec medicor⁹ q̄dē ppius ac/cedere posset. Deniq; plerosq; medicoruz q̄ nec morbo aliq̄d mederi nec vim fetoris tolerare possent: interfici iubet. In q̄bus cū q̄dā port⁹ iuguland⁹ q̄s medicatur⁹ assisteret: inspirat⁹ a deo. Cur inq̄t imperator erras: t q̄ de⁹ infert ab hoīb⁹ putas posse reuocari. Nec būanus est iste morb⁹ nec a medicis curat: sed recordare quāta in suos dei egeris: q̄s in religionē diuinā impi⁹ t p/phan⁹ extiteris: t intelliges vñ tibi sint, poscēda reme/dia. Nā t ego q̄dē cū ceter⁹ mori potero: tu tñ a medic⁹ nō curaberis. Tūc se p̄mū hoīem maximin⁹ esse intelle xit: t sceler⁹ suor⁹ īmanitatē recordat⁹: p̄mū oīm errasse t impie egisse, p̄fitetur: t velut penitēs satisfacere in/cipit deo. Tūc ꝙocat⁹ his q̄ in officio sibi parebāt: le/gē scribit: t ꝓtinuo emitti iubet: q̄ non solū a xpianis desinat p̄secutio t arceat⁹ oīs iniuria: vez t recedificari eor⁹ p̄mittant ecclīe: vt solit⁹ cultib⁹ t obsecratiōibus vacātes: etiā p ipi⁹ salute excelso supplicēt deo. Tūc ve lut post nimiā tēpestatē si solis splendor reddit⁹ fuisset terris: ceperūt duces ppli nr̄i p singulas q̄s⁹ vrbes fre quētare ꝙuētus: eccl'ias instaurare t ꝓfilia agere: sacer dotia reparare. Inde stupor ingēs gētiliū de tāta tāq; subita ꝙuersiōe rerū: ita vt admiratiōe ipa fateri coge/rent magnū t solū vez deū esse xpianor. At vo maxi minus sex et nō amplius mens⁹ passus est nostros in pace persistere: t ꝓtinus quicqd ob turbandā cā nan/ciscī potuit molīt. Igit̄ p̄mo ꝓhibere nostros p occa/siones quasdā tēptat ne ad cimiteria ꝙuenirent. Inte rea repperisse se occasionē maximaz est nact⁹: eo q̄ apō antiochiā simulacrū quoddā iouis nup ꝓsecratū arti bus quibusdā magicis t impuris ꝓsecratōibus ita cō positū est: vt falleret oculos intuentiū: t potenta q̄daz ostentare videret t respōsa ꝓferre. Idq; oīb⁹ t ipis im peratorib⁹ p certo ꝓfirmat: q̄ postea q̄s ab oīm̄ib⁹ cre/ditū esse asseuerat. Idē deus ille dedisse respōsa ne xpi ani habitarēt in vrbib⁹. Tūc vo rursus aduersus nos p̄secutiōis rabies instaurat: t maximin⁹ interim istā/tia sūma vrbes singl'as ac ꝓincias sacerdotes, simu lacror ac pōtifices statuit: multisq; bonoribus t mūeri bus afficit t oia ꝓrsus diligēter egit q̄ten⁹ cūctos bñ/ficijs suis ꝓueniat: vt p hoc ꝓmptiores eos efficeret in odiū t necē xpianor. Cōfingūt acta q̄dā vt velut apō pylatū de saluatore nr̄o habita: i q̄b⁹ adūsus xp̄m oīs blasphemia cōscribit: q̄ acta p oēs regni sui ꝓincias p̄lato edicto mitti p̄cepit: t p vrbes singulas p vicos p agros etiā ꝓponi: p̄ceptoribus q̄z puror⁹ tradi iubet vt p his q̄ ad meditandū vel ediscendū dictare solēt: hec tradāt pueris memorie cōmendanda.

De impijs edictis ·H·iiij

p̄dicti galerij maximini p quē mlta flagella dñs p̄secu torib⁹ xpianor. īmisit: inq̄t idē Euse. lib. ix. histo. eccle. Tāta in breui adūsus nos crudelissim⁹ tyrān⁹ excita/uit: vt lōge seuiora p̄oribus t duriora pateremur. Qñ ci adūsū nos legatiōes ꝓuinciaz t vrbiū: qñ tot t tanta impialia edicta venerāt: ita vt etiā creis tabulis incidi leges q̄ adūsus nos data fuerāt iuberēt: qñ puer⁹ scho laz meditatio ō pylato t iesu hīi ꝓtumelie nr̄i gra ius sa ē t quitjs referta: ac blasphemijs p totā diē decāta/ri. In his vo legib⁹ q̄s adūsus nos creinciasas velut in cr̄nū māsuras iacrāt ac supbe descp̄serat: q̄ exq̄ xpiani vrbib⁹ pellerēt: aer⁹ leta eēt tēperies t terre fecunditas abūdatior: nōq; sat⁹ recte ꝓsuli ad deor īmortaliū gra tiā vt inuisū h̄ hoīm gen⁹ ex oīb⁹ loc⁹ in q̄b⁹ eor maie stas colit pellerēt. Nec morat⁹ dei ꝓuidētia dū adhuc p aliq̄s lōgi⁹ positas ciuitates ipia mitterēt edicta: ar rogantiā tyrānice voc⁹ refrenās q̄ literas segetes p xpi anor fuga t vberes frucrib⁹ descēderat cāpos: vmbres restringit in nubib⁹: t effectas aridas sterilitare segetes dereliq̄t. Arescit etiā herba cāpor: t nō solū hoīb⁹ fru/ctū: verūetiā pecudib⁹ pabulū negat: fames q̄z thetra t obscena vbiq; crassat. Aer⁹ q̄z tēperies quā suis im/pijs actib⁹ descp̄serat famulari: in tātā corruptionē ver sa est: vt būana corpa ylcerib⁹ pessimis q̄ ignis sacer ap pellant: necnō ex his q̄ dicūt carbūculi replerēt: ita vt ora hoīm atq; oculos occuparēt: vt si q̄s forte ex his ef fugisset mortē: luminib⁹ orbarēt. Sz t alijs nihilomi nus pestilētib⁹ morbis viror ac mulierū īmēse mltitu dines t pcipue īfantiū caterua tim cadebant. Addit etiā illud bis mal' ait idē Euse. vt armenor gēs oliz et vtilissima t amicissima pp̄lo romano: dū ab eo xpiane religiōis ritū cui deuotissime dedita ē: ī ydolor cultū mutare cogerēt: t demones venerari p deos: inimici p amic⁹ t p socijs adūsarij effecti sūt: seq; manu adūsuz nephariā ei⁹ edicta defensare parēt: ac spōte bellū infer/rēt. Que sil'oia coacerua stulte ab penas arrogantie deposcebāt: p q̄ fugā p̄secutionēq; xpianor: pacez sibi t rez oīm copias atq; etiā aer⁹ tēperiē defuire ia ctauerat. Igit̄ cū ipe t exercit⁹ bello armenico vehemēter t acrit̄ vrgerēt: pp̄los p vrbes t vicos fames dira absq; vlla miseratiōe vastabat. In vrbib⁹ tāte p dies singu/los mltitudies cadebāt: vt nec loca ad sepulturas iue/nirēt. Quāpl'imi vo ita exhausti iecdebāt vt simulac magz carne carētia q̄s boies putarēt: colore tetro lumi nib⁹ i pfūdū dimers⁹ hucatq; illuc corpe nutabūdi: et tāq; lapsuri igredieb⁹. Inter ea p plateas boēs t angipor tus erāt oīa repleta cadaueribus mortuor: nec erat oīno q̄ sepeliret: dū t ipi q̄ supesse videbāt ad huc morbo ſua lidi eēnt: t q̄si ꝓtinuo moriturī. Ex q̄ fiebat spectaculū miſabile: ita vt q̄pl'imi a cāis deuorarēt. Nec extitit legū maximini atq; arrogātie t elatois ei⁹ t iudicij de xpianis hīi remūeratio. Nec illi⁹ ī deū pietas t religi onis vt asserebat celit⁹ traditę maiestas. Qui vo supcē videbāt cū vrgerēt copia clamare cepert oēs t spōte xpi anor pietatē t miscōiaz ipcari: q̄usq; pauloāñ error⁹ res p̄ria t domo egerāt nūc supplicit exorare: vt more sibi solito viuētib⁹ auxiliū sibi alimonie ꝓferāt. Cū vo nr̄o rū ppli qb⁹ reuera p̄ oi graz (q̄ō marie oīb⁹ mirabile fu it) nec fames in aliq̄ nec luces fuerat dñata: i nll'o p̄s⁹ ī iurie mēor⁹: more sibi solito ad mīaz inimicor⁹ p̄cept⁹ dñic⁹ īstituti: ꝓferre certati vnusq̄sq; put poterat cibos t sustētare ac reficē peūtes. Et nō solū cū eis cibos sz t af fectū ptipare cepert: erq̄ idigētib⁹ etiā pua suffi cer⁹ vi debant: eo q̄ cuz magna pietatis affectiōe p̄rebēbatur

Illos q̃z q̃ morbi ꝓtagiõe labor abãt: ad q̃s nullꝰ gẽtiliũ neq; ꝓpinq̃rũ q̃dẽ introibat: sedula ꝛ frequẽti visitatiõe curare: nec patiõino aliq̃d ꝑ ꝓtagiũ. Quippe q̃s diuina gr̃a circũdaret: cadaueribꝫ q̃z mortuoꝝ sepulturaz ꝓferre: ꝛ q̃ sunt nature iusta cõplere: ita breui ingressu solo xp̃ianoꝝ ꝑ vicos ꝛ vrbes maloꝝ facies immutata: redd ipis atq; opibꝫ verã esse ꝛ pĩa xp̃ianoꝝ religionẽ in cordibꝫ oĩm scripsit: multo tenacius q̃z tabulis ereis eã falsam esse tyrãnus inciderat. Tũc ergo videl cõpletũ illud qđ in Exodo scptũ est: q̃ scz egyptijs erãt tenebre palpabiles ꝛ crasse: filijs autem isrl erat lux in oĩbus habitationibꝫ suis.

De victoria Cõstãti ·H·v

ni ꝓtra Maxentiũ q̃ sibi imperiũ vsurpauerat: sic ait Hugo flor. Cũ septimũ annũ imperij sui ꝑageret constãtinꝰ aduersus Maxentiũ pessimis vt dictũ est moribꝫ: adoriatũ: nodũ baptisatꝰ: ꝓspirãte secũ collega licinio bellũ pauit. Et dũ illuc ꝑageret: multaq; secũ deliberãtis belli necessitate pugne ꝓtinꝰ ꝓtractaret: vidit ꝑ sopore in celo signũ sctẽ crucis flãmeo nitore rutilare: ꝛ angelos sibi assistẽtes et dicẽtes. Cõstãtine in h̃ signo vinces. Lassiod. in histo. tripertita pleniꝰ h̃ refert li. j. dicẽs. Eusebiꝰ pãphilꝰ cũ iureiurãdo ipm imperatorẽ dicentẽ audisse se refert: q: circa meridiem declinãte iã sole crucẽ signũ ex lumine factũ: ꝛ scptura cõsertã ei dicentẽ i h̃ vince vidisset: ipe ꝛ milites q̃ cũ eo tũ essent: ꝑgẽti nãq; ali q̃ cũ exercitu ꝑiter h̃ inq̃t ei miraculũ ostensũ est. Dũq; cogitaret qđ eẽt actur⁹: nox superuenit: ꝛ dormienti xp̃s apparuit cũ signo qđ vidit i celo: iussitq; vt fieret eius signi figuratio q̃ foret auxiliũ in ꝓgressionibꝫ ꝓlioꝝ. Cũq; opꝰ iã nõ esset interpte sed apte mõstratũ esset imperatori qđ de deo credere ꝓueniret: mox die facta sacerdotes xp̃i ꝓuocãs: de dogmate ꝓsulebat. At illi sacros libros offerẽtes ꝺ xp̃o loq̃bãt: suaq; dicta ex ꝓphetis cõprobãt. Signuz ꝺo qđ apparuerat ei dicebãt esse tropheũ victorie xp̃i aduersus infernũ. Cõstãtinꝰ q̃ vt ait Hugo signũ qđ viderat in militaria signa depinxit: deinde in speciẽ crucis signuz qđ dicũt labarũ trãsformauit: ꝛ sic instructꝰ ꝛ armatꝰ cũ magna spe victorie aduersus Maxentiũ dimicaturus iter accelerauit. Cui Maxentiꝰ ꝑ pontez nauigijs cõposituz egressus hostilit occurrit: iusserat q̃z nauibꝫ ad descẽpulã cõpositis fluuiũ sterni: ꝛ suppositis tabulis exeq̃ri. Sz cũ vtrimq; pugnaret ꝛ exercitꝰ Maxẽtij sancte crucis ꝛ virtute ꝓsternerẽt: ad vbẽ fugiendo remeare volẽs maxentiꝰ: pontẽ vt dictũ est nauigijs cõpositũ ascẽdit: ꝛ subito subsedere naues: ꝛ ipe lapsu equi in ꝓfundũ aluei demersus est. Sicq; belli futuras cedes sui nephãdi capitis redemit interitu. Tũc cõstãtinꝰ vrbẽ romã triũphãs ingredit: ꝛ ita totiꝰ occidẽtis imperiũ vsq; ad oceanũ deuenit tã adꝰ cõstãtinũ q̃z ad licinium. Cõstantino ꝺ in vrbe recepto: statim vt imagines obꝺ honorẽ triũphi illius senatus erexit: vexillũ sancte crucis in dextera sua manu fecit depingi: ꝛ subter scribi hoc esse vincibile signũ dei viui.

Per idẽ tẽpus vt ·H·vj.

ait Eusebiꝰ in histo. eccle. Cõspirãte etiã tũ cũ secũ Licinio (nõdũ eĩ in id vesanie inciderat q̃ postmodũ dilapsus ẽ) sciẽtes ꝛ ꝓfitẽtes auctorẽ sibi oĩm bonoꝝ deũ vna eadẽq; sentẽtia legẽ statuerũt: ꝛ in q̃ deũ xp̃ianorũ plenissimis laudibꝫ ꝓsequũt: ꝛ ipm auctorẽ totiꝰ virtutiſ atq; opis ꝓfitent: ipmq; de tyrãno ꝑstitisse victoriã: ꝛ iõ ab vniuersis huic veneratiõnẽ cultũq; deferẽdũ. Hãc legẽ etiã ad Maximinũ q̃ tũc orientis ꝑtibus domiabat: amicicias q̃z eoꝝ experere videbat emittũt. At ille ingentibus imparatoꝝ rebus gestis ꝑterritus: et si que scribant ꝓtraria sibi ꝛ aliena mentis sue ꝓposito viderent: tamen resistere nõ audebat. Et rursũ alienę autoritati cedens inuitus videri in hoc venisse erubescebat. In ꝓmis igit sic mente ferox: hoc solũ qõ metus extorqbat indulsit: nec in aliq̃ mutauit affectũ donec digna in eũ ꝟbera vltio diuina ꝓferret. Etenim cũ ꝺ meritũ suũ nomen augusti vel imperiũ ꝑsumpsisset: extolli etiaz aduersus regni socios in q̃bus regalis institutio moꝝ ꝓbitate ac religiõis gratia refulgebat. Audet ergo ꝓmo se inter eos honorẽ ꝓtorẽ cõstituere. At nõ multo post rupto federe bellũ Licinio conat inferre. De victoria Licinij ꝓtra Maximinũ: vt ait Hugo flor. Licinius ergo a roma digressus eũ expugnare parauit. Et cũ iã ferro Licinij ceciderit: maximini exercitus pars que superat videns imparatorẽ suũ diuio favore nudatũ: licinio se subdidit. Maximinus aũ ipe galeriꝰ vt vidit a dijs suis se deceptũ ꝛ ab hominibus derelictũ: turpiter ꝛ infideliter fugit. Verũ tamen duz reparasset exercitũ: vellet q̃z cũ hoste secũdo ꝓfligere: doloribꝫ internoꝝ visceꝝ correptus vehemẽter exagitari cepit: vt nec stratis quidẽ recũbere posset. Tunc homo edax inq̃t Eusebius vbi supꝝ: ꝛ q̃ vino sp repleretur nũc nec sũmis labijs quidẽ degustãdũ recipe cibũ aut adoreten⁹ vinũ sumere põt. Itaq; carnibꝫ inedia ꝛ ariditate ꝓsumptis: hoc soluz ꝓfecit infelix: q̃ in vltimis vite positꝰ: iustũ esse iudiciũ dei ꝛ scelerꝝ penas se merẽtem ꝓfiteꝛ expẽdere. Ad vltimũ tamẽ morbo ꝑ lumiribꝫ amissis: ꝛ tũc magꝭ quid aduersus xp̃m impietatis admiserit videns viuẽdi finẽ fecit. Sed defũcto eo q̃ erga xp̃ianos inaudita crudelitate nũc simulata venia agebat: apta licentia legitimoꝝ ꝓncipũ eccl̃iarũ status multo etiã clarior q̃z ꝑ hus fuerat reparari cepit. Tũc inimicis fidei penitudo vltima atrocitatis sue fiebat: ita vt ipe publicꝰ puderet eos aspectus. Etenim ꝑ mus ipe maximinꝰ imperialibꝫ edictis tyrannꝰ ꝛ impiꝰ ꝛ deo atq; hominibꝫ inuisus fuisset ꝓnũciatus. Tabule q̃z eius picte vel imagines eree: aliq; deiecte ac ꝑcipitate: riuulis ubent: alie vo aeris fucate coloribꝫ oblitterate: iudices q̃z eius q̃s ille in tyrannicis dominationibꝫ ministros sceleꝝ habuerat: legitimi ꝓncipes velut impietatis eius ac crudelitatis antistites iusserũt interfici. Quibus addunt etiã eius filij: quos ille iã imperij assũpserat socios. Sz ꝛ ꝓpinq̃s eiꝰ q̃ se ob huiusce modi necessitudinẽ molestissimos erga ciues ꝛ ꝓuinciales polluerant: paribꝫ supplicijs affecit Licinius.

De inuidia Licinij ·H·vij

cõtra Cõstantini gloriã: ꝛ persecutione eius ꝓtra xp̃ianos: ꝛ bello inito per eũ contra Cõstantinũ: in quouictus Licinius ab eo ꝛ occisus est. Demiꝝ inquit Hugo flor. incredibile est memoratu q̃z breui Cõstantini studio facta late ꝑ totũ orbẽ eccl̃ia creuerit: ꝛ quãta cura erga sumptũ edificandaz eccl̃iaz fuerit ardens. Haz cũ edicto publico edificarent eccl̃ie ꝑ totũ eiꝰ imperiũ ipe ad hoc ꝑagẽdũ ex regijs thesauris pecunias affluẽtissime ꝓferebat. Igit cũ tali simplicitate (vt ait Eusebiꝰ in histo. eccle.) ecclesiaz gloria apud deũ hominesq; ꝓficisceret ꝛ imago quedã celestiũ haberet in terriſ re: ligiõis ꝓnceps Cõstantinꝰ ꝑ dies singulos fide ꝛ religione crescens: ineffabili gaudio de eccl̃iaruz ꝓfectibus replebatur: vt etiam plenius dicet in sequenti titulo. Tũq; ꝓ eo his oĩbus nõ iam vt imperator: sed vt pater coleretur a cunctis: nõ tulit infelix inuidia: vel nostroruz pacẽ leti successibꝫ crescere: vel illius erga nos

studia inquassata durare. Etenī Licinī⁹ q̄ primo q̄si p̄ bitrate mox: nō solū ab eo q̄si in societate regni fuerat ascit⁹: verūctiā in p̄pinq̄tate ex p̄iūctiōe suscept⁹. Sozomē nāq̄ Cōstātini in mrimoniū accepat: videns impatozē cōstantinū nō tā vi z metu q̄z amoze z religiōe oī bus impare: ac in sūma veneratiōe cūctis esse moztalibus p̄cipue xp̄ianis: inuidia p̄cussus occultis insidijs eū decipe pauit. At ille totus p̄fidēs in deo: ad oīa se illo signo q̄ ei celit⁹ mōstratuz fuerat munichat. Nec vllis p̄ hoc insidijs fieri obnoxius poterat. Uex Licinius iratus q̄ ille xp̄ianoz p̄cibz iuuarek z ideo tutus maneret: stulta ira cūdia p̄motus: impatoz quidē aptū bellū indixit. Regni q̄dē fidē societatēq̄ p̄taminat nostros vo p̄uato z speciali odio p̄sequ parat. Nec in q̄ relā denotās q̄ nō ita p̄ se sicut p̄ p̄stātino xp̄iani i solēnitatibz z ex p̄cepto sibi traditis oz̄onibz excubarēt. Uersa igit vice: is q̄ pauloante acerrime in eos vindicauerat: q̄ tyrānoz tpe aduersus xp̄ianos aliq̄d crudele moliti sūt: nūc in nostros tela p̄toz quer: p̄moq̄ oīm de palatio suo si q̄s xp̄ian⁹ esset exire iubet z exui oīni militia; P⁹ hec p̄fecit pestis z tyrānicis edictis statuit oēs q̄ se xp̄ianos p̄fiterenk in carcerē trudi: statim tamen inuenit aliq̄d in q̄ pozes crudelitate superet. Addidit edicto ne q̄s alicui missō in carcerē cibū vel potū deferret. Deniq̄z oēs q̄ p̄taminatis sacrificijs acq̄escere nollent: nō torozibz sz lanitoribz dari: vt eos porcorū moze suspēsos p̄frusta cederēt: z in ptes diuisos in mare ab pabulū piscū p̄icerent. Eccl̄ias q̄z q̄s suis ip̄is cōmunibz edicz extrui fecerat: rursus z ipe subuerterenk. Preterea z leges si q̄ apud romanos bene z honeste a maioribz late fuerāt in barbaz ritū euertere tur. Auaricie q̄z insatiabiliter cepit studere cēsus innouare: agros cultoribz vacuos tributz replere. Si quos inimicos factiōibz circūuētos in exiliū mussset: horuz vxores illegitimis matrimonijs cuulsas suis suis ac sarcellitibz iugere. Ipe vo etiā p̄tra fratris sue viros cepit adulterijs z corruptiōibz ꝟginuz delectari. Postq̄z igit (ait Hugo flor.) hmōi armis p̄cinct⁹ tyrānidē cepit agitare Licini⁹: p̄stātin⁹ verꝫ ꝟtutibz adornatus: tot tātisq̄z flagitijs ire obuiā pat. Nec aliq̄ fuit difficultas victorie: vbi causa iustior z fides purior z ꝟt⁹ erat eminētior. Facta igit p̄gressione in bithinia circa grisopolim: vicit⁹ est Licini⁹ atq̄ cōphēsus: apud thessalonicā capite truncat⁹. Sicq̄ deiecto Licinio et extincto Cōstātin⁹ mira bellorz felicitate solidit⁹ romani imperij sol⁹ obtinuit. Perijt aūt Licini⁹ anno regni sui xviij. vite vo sue anno fere lx. vir animo seuerus: spadonūq̄z z aulicoz vehemēs domitor. Appellabat quippe cos tineas sozicesq̄z palatij.

De cōtrarietatib⁹ .H.viij

q̄ apparēt circa p̄stātini gesta z tpibz ei⁹. Et primo ō ipo p̄stātino q̄ ad fidē z baptismū ei⁹ diuersi varia sentiūt Nā Hiero. in additiōe ad cronicas Eusebij cesarienk dicat: q: i fine vite sue baptisari se fecit ab Eusebio epo nicomediēsi arriano: lapsus ipe in heresim arrianoz. Amb. in li. de obitu Theodosij sic ait, Cōstātino licet baptismatis gratia in vltimis cōstituto oīa peccata dimiserit: tñ q̄ primus impatoz credidit z post heredi tatē fidei p̄cipibz dereliq̄t: magni meriti locū apd deū p̄meruit. Ex gestis seu legenda beati Siluestri pape q̄ satis vulgata est z autētica habek: q̄ cū lepra infectus esset Cōstātin⁹ z sanari nō posset arte medicine: p Siluestrū papā rome baptisat⁹ ē: z iō a lepra mūdat⁹ p̄ut sibi in visiōe fuerat ostēsū. Et ista tertia opinio cōis tenek vt magis pia. Nā q̄ in heresim fuerit lapsus vt p̄mi dicūt: p tradicit Amb. q: dicit eū magni meriti fuisse apud deū: hereticū aūt nulli⁹ meriti existit: sz dānatiōi eterne deputat⁹. Propterea Nicola⁹ papa scribēs ludouico impatori: hortat ad eū imitādū dicēs. Quē admodū fide z religione z honoꝛ paritate adeq̄re ei videmini: ita būilitate z deuotiōe ei eq̄pare anbelatis di. xcvj. in sc̄pturꝫ. Et Grego. dicit eū pie cē mēoꝛie: qō de hereticō nō ō. xj. q. j. Sacerdotib⁹. Martian⁹ q̄z imperatoz ait. Nos ad fidē p̄firmādā: nō ad potētiā ostēdendā exēplo religiosissimi p̄ncipis p̄stātini synodo interesse volumus: vt inuēta ꝟitate nō vltra multitudo prauis doctrinis attracta discorder. dist. xcvj. ca. Nos ad fidē. Non aūt dici pōt religiosus q̄ p̄tra xp̄ianā religionē credit. Eusebi⁹ etiā in histo. eccle. vt refert Uinc. li. xiiij. spe. hist. asserit p̄stātinū imperatorē a siluestro baptisatū z mūdatū a lepra. Ad hoc etiam facit: vt dicit Mar. in cron. q: greci nūcupāt eum sanctū: z sanctoz catalogo assūpserūt: z de eo festū celebrāt. Isido. etiā ꝫ dicit virtio q̄ scptoz vel falsarioz qō pci⁹ factū est: vt de p̄stātino ꝫ diceret: qō de p̄stātio filio ei⁹ certissimū est: q: arrian⁹ fuit vt dicēk infra. Secūdū dubiū vl secūda ꝫrietas est ō inuētōe crucis. Nam de p̄se. di. iij. Crucis. dicit Euse. papa q̄ ipo p̄sulāte in sede Petri rexta est. vñ z ipam die q̄ inuēta est. s. tertia die maij mādat celebrari. Sz in legēda btī siluestri legit q̄ helena mr̄ p̄stātini hierosolymā petijt postq̄z filiꝰ. s. Cōstātin⁹ obtinuit imperiū baptisat⁹ a siluestro. Eusebi⁹ aūt papa fuit immediate ante Melchiadē papaz quem secutus est immediate Siluester in sūmo p̄sulatu. Cōmunis tamen opinio est: q̄ helena mater cōstantini inuenerit crucē: z ꝓpter hoc accesserit hierusalē: vt etiā canit eccl̄ia: z infra dicēk. Et si sic ē vt videt qō ō. de p̄se. di. iij. Crucis. fuit erratū in noie Eusebij. Rufin⁹ in. x. li. quē addidit ad histo. eccle. Eusebij dicit: q̄ ab helena mr̄e p̄stātini crux inuēta est hierosolymis quo preterꝫ ꝓpter eā inueniendā. Posset dici q̄ postq̄z p̄stātin⁹ habuit victoriā p̄tra maximinū tyrannū virtute crucis: q̄uis tūc nō fuerit p̄uersus ad fidem: tamē helena matereius hierosolymam petijt ad querendam crucem. Que inuentio fuit tempoze Eusebij pape modico tempoze ante Siluestrū z p̄uersionē p̄stātini. Nam Eusebius immediate p̄decessit melchiadē papā cui succedit Siluester: z modico tpe illi duo. s. Eusebius et Melchiades tenuerūt papatū. Dicit Uincen. spe. histo. lib. xiiij. ca. xxiij. Mirandū quō liber de gestis romanoz pontificū a Damaso papa ꝓscriptus: ab alijs historiographis, dissonat in pluribus. Nam Eusebius cesariēsis qui fuit scriptoz coz que p̄sens vidit z audiuit. Fuit em tpibz p̄stantini: dicit in cron. suis: q̄ Eusebius papa tpibz gallerij fuit: z sedit tm̄ mēsibz sex: z post eum melchiades annis trib. vñ nō videk crux inuenta sub Eusebio p̄fato: sed sub p̄stātino. Rufin⁹ etiaz in histo. eccle. li. x. post cilliū nicenū celebratū sub p̄stātino. narrat sanctā dñi crucē fuisse a sancta helena q̄sitā z inuētā. Tertiū dubiū est de donatiōe facta eccl̄ie a cōstātino: de q̄ habek in decretz. di. xcvj. Cōstātin⁹. Sz illō ca. nō habek in antiqs decretis. Quid ḡ z quātū donauerit nō est bñ certū: videk tñ saltē illud q̄ ludouicus rex frācoz z impator ꝓmittit sub iureiurādo pascha li pape z successoribz ei⁹: de q̄ habek di. lxiij. Ego ludouic⁹. Et Otto theutonicoz p̄m⁹ ipator p̄firmat Joh. papa. di. c. Tibi. Sz z q̄stio adhuc agit inē canonistas z legistas: vtz illa tenuerit donatio. Qō canōiste cōiter firmāt z theologi magz p̄firmāt. Et q: ñ fuit simplex donatio: sed potius restitutio eccl̄ie facta iuris sui: cuz oīnia sint de xp̄i dominio: cuius papa est vicari⁹ in terris: cetera vo dimisit dñis t̄palibus.

Floruit temporibus ·H·ix

illis Pamphil⁹ cesarien⁹ pb̄yter tā scientate z moꝛib⁹ q̄z doctrina p̄cipu⁹. Hic tantā i bibliotheca sua libꝛo⁹ copiā adunauerat: vt cūctos q̄ in hoc laboꝛe ipm p̄⁹ cesserāt: superet. Siquidē in illa ꝓpe ad. xxx. milia volumin̄ dicūt ꝓgesta: vt refert Jaco. de colūna. Hiero. aūt sic de eo ait li. de vir⁹ illu. Pāphilus pb̄yter Euse bij cesarien⁹: necessari⁹ tanto bibliothece diuino amore fragrauit: vt maximā p̄te voluminū Oꝛig⁹. sua manu ꝺscꝛipserit: q̄ vsq; hodie i bibliotheca cesariēsi habēt. Et in. xij. ꝓphas. xxv. volumina manu ei⁹ exarata reperi: q̄ tato amplexoꝛ z refuo gaudio: vt cresi opes me habere existimē. Scripsit p̄terea Pāphil⁹ apologeti⁹ cū ꝓ Oꝛig⁹. z martyꝛio coꝛonat⁹ ꝛē cesaree sub maximino imꝑatoꝛe. Post hi⁹ gisbertū ꝓsecut⁹ est historiā vsq; ad ānū dñi M.ccxlj. Pꝛeterita tñ gesta plen⁹ referēs Uincē beluacen⁹ oꝛdinis p̄dicatoꝛ in spe. hist. Et post eū Jacob⁹ de colūna eiusdē oꝛdinis vsq; ad annū dñi M.cccxl. Claruit tpe Cōstantini Euse. cesaree palestine epūs: q̄ vt ait Hiero. de vir⁹ illu. i scꝛipturis diuinis studiosissim⁹ z bibliothece diuine cū pāphilo martyꝛe diligentissim⁹ ꝓsecutigatoꝛ: edidit infinita volumina. Ex q̄bus sunt in Esaia. x. ꝓtra poꝛphiriū: q̄ eodē tpe scribebat in sicilia: vt q̄dā putāt scripsit libꝛos. xxv. ꝓ Oꝛig⁹ vj. cōmētarios eruditissimos in. cl. p̄s. de vita Pamphili libꝛos tres ecclīastice historie: libꝛos cronicaꝝ canonū oīmodā historiā. Et addit Uincē. spe. histo. lib. xiij. ca. xc. Scripsit em̄ Euse. p̄fat⁹ cronicoꝛ historiaz a p̄mo anno abrae vsq; ad annū dñi. ccc. Quaz Hiero. ex greco in latinū trāsferēs: vlteri⁹ ꝓsecut⁹ ē eā vsq; ad annū dñi. cccxxx. Et Sigisbertus gemblacen⁹ postea vsq; ad annū dñi M.cxiij. Historiā aūt ecclīasticā texuit Eusebi⁹ ipe in li. x. ab ascēsiōe. s. dñi vsq; ad victoriā Cōstātini ꝓtra Maxentiū: ꝗs libꝛos historie eccle siastice Rufin⁹ p̄sbyter aq̄lee trāstulit de greco i latinū quoꝝ decim⁹ qz ꝓpaꝝ habebat in reb⁹ gestis omissis q̄ supflua viderēt: si q̄d habet historie nono libꝛo cōiūxit: z ipe duos libꝛos sequētes. s. x. z xj. scripsit. Et addidit ꝓsequēs historiā a tpib⁹ cōstātini post ꝓsecutionē vsq; ad tpa Theodosij augusti. Pꝛeterea idez Euse. vt legit pene oīm ꝓuinciaꝝ passiones martyꝝ z epoꝝ z ꝓfessoꝝ z sacraꝝ vginū. i. xx. libꝛis cōphēdit. Ex quoꝝ pōtificū nūero vn⁹ fuit sanct⁹ Siluester romane vrbis epūs: cui⁹ vita a q̄ nescio ex greco trāslata est in latinuz. Hec Uincē. Refert aūt Hiero. ad Chꝛomatiū z Heliodoꝝ scribēs: q̄ cōstātin⁹ august⁹ cū cesareā fuisset i gressus: z diceret eiusdez vꝛbis antistiti vt peteret aliq̄ beneficia cesariēsi eccl'ie ꝓcura legit ꝛespōdisse Euse biū epm opib⁹ suis dicatā eccl'iam nulla peredi beneficia cesariēsi eccl'ie necessitate cōpelli sibi tātū desideriū imobile extitisse: vt q̄cq̄d vbiq; in republica hūana gestū est: erga sanctos dei iudices iudicib⁹ succedētes vniuerso oꝛbe romano sollicita pscrutatiōe monumenta publica discutiēdo q̄rerent. Et q̄s martyꝛ a quo iudice: in qua ꝓuincia vel ciuitate: q̄ dic: qua ve passione pseuerātie sue obtinuerit palmā: de ipis archiuis sublatā: ipi Eusebio regio iussu dirigerēt. Un̄ factū est vt idone⁹ relatoꝛ exist̄: eccl'iasticā historiā pene omniū martyꝝ texeret. De hoc Eusebio oꝛdi. xv. Sācta ꝛomana. Cronica Eusebij cesarien. atq; eiusdē eccl'iastice historie libꝛos q̄tuis in p̄mo narratiōis libꝛo tepuerit: z postea in laudib⁹ z excusatōe Oꝛig⁹. schismatici vnū cōposuit libꝛū: ꝓpter ꝛex tñ singularē noticiā q̄ ad instructionē ptinēt vsq; quaq; nō dicim⁹ renuēdos. Jtē ibidē oꝛ: venerabilis viri sedulij paschale op⁹ q̄ heroicis descꝛipsit ⁊ sib⁹ euāgeliū. ī signi laude ꝓfectm⁹. Jteꝝ iuenchi laboꝛiosū op⁹ nō spernim⁹: sed miramur.

Circa illa tempoꝛa re ·H·x

fulsit Lactāti⁹: ō q̄ sic scribit Hiero. li. de vir⁹ illu. Firmian⁹ q̄ z Lactātius arnobij discipul⁹ cū flauio grammatico: cui⁹ de medicina libꝛi ⁊ sib⁹ cōpositi extāt: Nichomedie rhetoꝛicā docuit: ac penuria discipuloꝝ ob grecā vicz ciuitatē ad scribēdū se ꝓtulit. Habem⁹ eius simphosiū q̄d adolescētul⁹ scripsit aphꝛice: z adcopoꝛicū de aphꝛica vsq; nichomediā eramet⁹ scptū ⁊ sib⁹ z aliū libꝛū q̄ gramaticus inscribit: z pulcherrimuz de ira dei. Et ad Demetriū auditoꝛē suū libꝛū de opificio dei seu formatiōe hois. Et ad cūdē libꝛos duos epl'aꝝ. Ad Pꝛobū epl'aꝝ. li. ij. Ad Seuez epistolaꝝ. lib. ij. De pscutiōe li. vnū. Jtē institutionuz diuiaꝝ. Aduersus gētiles li. vij. Hec Hiero. Et in p̄fato libꝛo institutionū pulcherrime ꝓfutat errꝛes gentiliū de pluralitate deoꝝ. Immoꝛtalitatē aie z dei ꝓuidentiā ꝓtra epicuꝛos luculentissime ꝓbat. De patre z filio ei⁹ incarnato diffuse pꝛosequit. De spūsancto nihil dicit: vñ videt se nescisse spiritūsanctū esse. In vltimo libꝛo istitutionū ipsaꝝ ostēdit se esse de numero eoꝝ q̄ dixerūt xp̄m cuz sanctis suis post ꝛesurrectionē mille annis gaudere in delitijs coꝛpis: q̄ ꝓ hereti determinat. xxiij. q. ij. capenul. Sz qz tpe illo nōdū hoc erat determinatū ab eccl'esia: forte in b ipe cū alijs q̄ hoc opinati sūt ex auctoꝛitate Jobis Apocalypsis hoc elicientes: sed nō recte ītelligētes: ꝓtūc ab hereti excusati fuere. Hic z Lactāti⁹ ait Hiero. ī extrema senectute mg̃r cesaꝛ crispi filij cōstātini: in gallia fuit: q̄ postea a pꝛe interfect⁹ est. In illo q̄z tpe vt restat Uincē. spe. histo. in fine. xiij. libꝛi. fuit poꝛphiri⁹ phs: ꝓmo gētilis: postea xp̄ian⁹ effect⁹ apostatauit a fide. Naz in cesarea palestine a q̄busdā xp̄ianis ccsus iniuriā nō ferēs xp̄ianitatē deseruit. Sic eū Eusebi⁹ redarguit cū ei⁹ ⁊ba destruxit. Hic em̄ Poꝛphiri⁹ ꝓtra nos scꝛipsit: cui ꝛespōderūt Euse. z Appollinaris ꝓfutātes errꝛes eius. Misso aūt ad cōstantinū insigni volumine ab exilio reuocat⁹ est. Augustin⁹ ⁊o in li. de ciui. dei. fortⁱ⁹ ceterꝝ falsitates doctrine ei⁹ elidit: quē etiā dicit doctissimū phoꝛ: sz xp̄ianoꝝ acerrimū inimicū. Jrradiauit q̄z eccl'iam lumine sanctitatis z doctrine. Jacob⁹ cognomēto sapiēs Nisibene ciuitatis epūs in persia. Que si cōmēdat Hiero. li. ⁊ viris illu. Jacob⁹ Nisibenus agnosc'it: ad cui⁹ p̄ces sepe vꝛbs a discrimine liberata est. Qui multa scripsit de fide ꝓtra oīes hereses: de charitate: de oꝛone: de dilectione erga ꝓximū: de resurrectiōe: de vita post mortē: de humilitate: de penitētia: de xp̄o q̄ sit filius dei z consubstantialis patri: de castitate: de regno persaꝝ. talia qui sub Maximiano martyꝛio coꝛonatus est.

Pꝛima pars historialis dñi Antonini archiep̄i florentini oꝛdinis p̄dicatoꝝ finit feliciter. Laus deo.

Registrum prime partis hi

storialis dñi Antonini archiepiscopi florentini.

Dam in statu innocentie sublimatus: post lapsum est depravatus z ad mortē cōdemnat⁹: pte. j. ti. j. ca. j. in pn. et in. §. sequēti.

Archa noe sic dei pcepto est fabricata: parte. j. titulo. j. ca. ij.

Archa figuratiue z moraliter declarat ibidem. §. j.

Asia vnde dicat: et de puincijs eius: vnde oriū habuerunt: parte. j. ti. j. ti. ca. iij. §. j.

Affrica tercia pars mūdi vnde dicat: et de puincijs ei⁹ parte. j. ti. j. ca. iij. §. iij.

Aram sic mortuus est: parte. j. ti. j. ca. iij. §. v.

Abraham ad domini pceptum peregrinatus est: z patriā reliquit: parte. j. ti. ij. ca. j.

Abraham temptatus est in immolatione ysaac filij sui quem dilexit. Jbidem. §. vij.

Apis filius phoronei vir ysidis: ab alijs ysis soror phoronei dictus est: parte. j. ti. ij. ca. j. §. ix.

Archa federis qñ z quō facta est: pte. j. ti. ij. ca. iij. §. iij.

Abderis rex cretensis floruit: parte. j. ti. ij. ca. iij. §. x.

Auidis exposit⁹ et miraculose nutritus regnū cretense a gargaris rege ꝓsecutus est: parte. j. ti. ij. ca. iij. §. x.

Athenien. regnū oritur: parte. j. ti. ij. ca. iij. §. x.

Archilogus symoniades poeta claruit: pte. j. ti. iij. ca. ix.

Anulus quidā regius fecit habentē inuisibilem: parte. j. ti. iij. ca. ix. §. xvj. (§. xvj. xvij.

Arion fidicen lesbius saluat a naufragio: pte. j. ti. iij. ca.

Artarxerses regnare cepit: pte. j. ti. iij. c. j. §. v. (ix. §. xvij

Anaxagoras claruit: parte. j. ti. iij. ca. j. §. xj.

Artarxerses longimanus cognominatus regnit: parte j. ti. iij. ca. j. §. xvj.

Alcibiades socratis discipulus claruit: pte. j. ti. iij. ca. j.

Artarxerses mennon filij⁹ darij. Jn libro besster dicit asuerus: parte. j. ti. iij. ca. j. §. xxiij. (§. xxj. xxij.

Archita tarentinus claruit: parte. j. ti. iij. ca. j. §. xxvj.

Alexander magnus regnat: parte. j. ti. iij. ca. ij. p totū. Et de morte sua: ibidem. §. xv.

Arestotiles magister alexandri claruit: parte. j. ti. iij. ca. iij. in corpore.

Apuleyus discipul⁹ platonis: pte. j. ti. iij. ca. iij. §. j.

Anaximenes orator historie alexandri compositor claruit: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. iij.

Appollinis templū delphis positum describit: parte j. ti. iij. ca. iij. §. v.

Archesillas phus claruit: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. vij.

Aratus astrologus claruit: pte. j. ti. iij. ca. iij. §. vij.

Antiochus theos regnauit in syria: pte. j. ti. iij. ca. iij.

Antiochus magnus iudeis infestus regnauit. (§. x. parte. j. ti. iij. ca. iij. §. xj.

Antiochus epiphanes regnauit in syria: pte. j. ti. iij. ca. iij. §. xij. Taliter morit. §. xv.

Aristobolus iudee prefectus est cōstitutus: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. xix.

Alexandra regina regnat: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. xx.

Antipater ydumeus pater herodis aschalonite regnat: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. xxj.

Anseris clangore capitolium rome saluat ab inimicis: pte j. ti. iij. ca. v. §. ix.

Apostoli primo sic vocati sunt ad discipulorū numerū a ihesu: parte. j. ti. v. ca. j. §. vj. et. §. x.

Apocalypsis de corpore mystico ecclesie militantis exponit: parte. j. ti. vj. ca. j.

Anastasius imperator hereticus imperauit: parte. j. ti. vj. ca. j. §. vij.

Actus apostolorū summarie recitant per modū historie: parte. j. ti. vj. ca. ij.

Altare ignoti dei declarat: parte. j. ti. vj. ca. ij. §. xj.

Andreas apostolus taliter cōuersatus martyrio coronatus est: parte. j. ti. vj. ca. ix.

Appollinaris rauennam missus a beato petro: parte. j. ti. vj. ca. xxvj. §. ij.

Antonius meldēn. episcopus beati Dyonisij discipulus parte. j. ti. vj. ca. xxviij. §. j.

Adrianus elicus imperator regnauit: parte. j. ti. vij. ca. iiij. in corpore.

Aquila orator secūdus interpres mosaice legis post. lxx. claruit: parte. j. ti. vij. ca. iiij. in corpore circa finem.

Alexāder papa sic ecclesiā gubernauit: pte. j. ti. vij. ca. v.

Anicetus papa hec instituit fieri: pte. j. ti. vij. ca. vj. §. j.

Anglia primo ad fidē venit: pte. j. ti. vij. ca. vj. §. j. in fine

Anthonius pius adriano succedit in imperio tyrann⁹: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. vij.

Appollonius stoicus claruit: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. vij. et. §. xj. martyrio consecra.

Appollinar⁹ asie hierosolymitan⁹ epūs: pte. j. ti. vij. ca.

Aurelius cōmodus imperator: parte. ti. vij. (vj. §. x. ca. vj. §. xj. et. xiij.

Antonius sanctor carnifex conuertit: z christū publice confitet: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. xiij.

Anthonius caracalla imperator factus: pte. j. ti. vij. ca.

Alexander hierosolymor⁹ episcopus: par (vj. §. xiij. te. j. ti. vij. ca. vj. §. xv.

Alexander imperator tyrannus sic moritur: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. xvij. in fine.

Antherus papa sic eligit: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. ij.

Agatha martyrio consecrat: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. v.

Abdon et sennen martyrio coronant: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. viij.

Appollonia ygo coronat martyrio: pte. j. ti. vij. ca. viij.

Asterius vel asterius martyrio coronat: par (§. x. te. j. ti. vij. ca. viij. §. xj.

Aurelianus imperator gubernauit: parte. j. titu. vij. ca. viij. §. xiij.

Agapitus martyrio consecrat: pte. j. ti. vij. ca. ix. §. iij.

Agricola et vitalis martyrio coronant: parte. j. titu. viij. ca. j. §. vij.

Anastasia nobilis romana crisogono scribit zc. parte. j. ti. viij. ca. j. §. xiij.

Affra conuertit et martyrio cum suis coronat: parte. j. ti. viij. ca. j. §. xvij.

Adrianus cum natalia vxore sua martyrio coronatur: parte. j. ti. viij. ca. j. §. xxx.

Agnes virgo rome coronatur martyrio: parte. j. ti. viij. ca. j. §. xxxix.

Anthonius martyrio coronatur: parte. j. titu. viij. capi. j. §. xlij.

Babilonia obsessa et destructa: parte. j. ti. iij. capi. j. §. ij.

Bragamor qualitas ex epistola alexandro missa relucet: parte. j. ti. iij. ca. ij. §. xiij.

Biblia ex littera hebrea in grecā interpretat a. lxx. electis viris: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. iij.

Brennus dux gallorū a grecis miserabili clade victus est: parte. j. ti. iij. ca. iij. §. v.

Bellum samnitorum contra romanos crudele: parte. j. ti. iij. ca. v. §. xj.

Bellum tarentinorū z romanos: pte. j. ti. iij. c. v. §. xij.

Bella punica. i. carthaginensiū contra romanos: parte j. ti. iij. ca. v. §. xiij. et sequētibus.

Bellum macedonicū a romanis cōtra philippū regem:

parte.j.ti.iiij.ca.v.§.xviij.

Bellū romanorū seruile alʒ sociale triplex: parte.j.ti. iiij.ca.v.§.xxj.et sequētibus.

Bellum macedonicū secūdū: pte.j.ti.iiij.ca.v.§.xxij.

Bellum egyptioꝝ cōtra romanos maxime tumultuo/ sum: parte.j.ti.iiij.ca.v.§.xxvj.

Bellum mitridatū cōtra romanos est exortum: parte j.ti.iiij.ca.v.§.xxvij.

Bella ciuilia romanorū hac de causa sunt exorta: par/ te.j.ti.iiij.ca.v.§.xxviij.

Bella pompeij contra Julium cesarem: pte.j.ti.iiij.ca.

Balduinus gotfredi frater triūphans re/ (v.§.xxxj. gnauit in terra sancta: parte.j.ti.vj.ca.j.§.xv.

Barnabas beati pauli socius in p̄dicatione ita claruit: parte.j.ti.vj.ca.j.§.ix.et ca.xviij.

Bartholomeus sic conuersatus ⁊ martyrio coronatus est: parte.j.ti.vj.ca.xij.

Basilides hereſiarcha alexandrie cōmorat: parte.j.ti. vij.ca.iiij.in corpore circa finem.

Blandina martyr: parte.j.ti.vij.ca.vj.§.v.

Basilides pbus claruit: parte.j.ti.vij.ca.vj.§.vij.

Basilla vxo ab eugenia peuersa: pte.j.ti.vij.ca.vj.§.xij

Bertillus episcopus hereticus ab origene correptus re/ silit: parte.j.ti.vij.ca.vj.§.xx.

Balbinus cū maximo pūppeyano imperiū rexit: par/ te.j.ti.vij.ca.vij.in corpore in fine.

Begnignus presbyter martyrio vitam finiuit: parte.j. ti.vij.ca.ix.§.ij.

Babilus cum tribus pueris martyrio coronant: par/ te.j.ti.vij.ca.ix.§.iiij.

Bonifacius romanus martyr subito factus: parte.j.ti. viij.ca.j.§.vij.

Blasius epus martyrio coronat: pte.j.ti.viij.ca.j.§.x.

Barbara virgo coronatur martyrio: parte.j.ti.viij.ca. j.§.xv.

Odrus rex athenien. mortē solitari⁹ subijt vt populus suus triumpharet: parte.j.ti. ij.ca.iiij.§.x.

Cyrus rex pſarum expositus paruulus saluatur: parte j.ti.iiij.ca.j.§.j.

Cambises qui et artarxerses et asuerus dicit regnare cepit: parte.j.ti.iiij.ca.j.§.v.

Calistenes pbus claruit: parte.j.ti.iiij.ca.ij.§.x.

Cassander apud macedones regnauit: parte.j.titu.iiij. ca.iiij.§.j.

Crates philosophus claruit parte.j.ti.iiij.ca.iiij.§.vij

Cleantes pbus claruit parte.j.ti.iiij.ca.iiij.§.viij.

Crisippus pbus claruit parte.j.ti.iiij.ca.iiij.§.viij.

Carneades philosophus et laborioſus miles claruit: parte.j.ti.iiij.ca.iiij.§.viij.

Consules post tarquinū superbum non reges romam rexerunt: parte.j.ti.iiij.ca.v.§.v.

Camilli historia quare ex vrbe pulsus est babet par/ te.j.ti.iiij.ca.v.§.v.

Capitolium rome saluat ab inimicis anseris clangore parte.j.ti.iiij.ca.v.§.ix.

Consilij secreta paruulus lepido mendacio celauit: par/ te.j.ti.iiij.ca.v.§.xj.

Carthaginēses et romani triplici bello punico cōgres/ si sunt: parte.j.ti.iiij.ca.xiiij.et sequēti.

Carthago sic dirupta est parte.j.ti.iiij.ca.v.§.xvij.

Cameres valde magna et luminosa apparuit: parte.j. ti.iiij.ca.v.§.xxvij.

Catellina contra quem salustius fuit sceleste libidinis: parte.j.ti.iiij.ca.v.§.xxx.

Catho plures dicti sunt: parte.j.ti.iiij.ca.v.§.xxxiij.

Cecus secus viam sedens et mēdicans moralizat: par/ te.j.ti.v.ca.j.§.xviij.

Ceci illuminati a christo summarie recitant: pte.j.ti.v.

Cosdroe rex persaꝝ eccleſiā inuadēs: sic (ca.j.§.xvij. ab heraclio victus est: parte.ti.vj.ca.j.§.ix.

Concilium primū ab apostolis celebratum determina uit circūcisionem cōuersis non esse necessariam: par/ te.j.ti.vj.ca.ij.§.x.

Claudius sic imperiū romanum cōsecutus: parte.j.ti. vj.ca.xxij. Et sic moritʒ.§.iij.

Clemens metensis beati clemētis pape patruus ita cō/ uersatus est: parte.j.ti.vj.ca.xxvj.

Caurānus beati dyonisij discipul⁹: pte.j.ti.vj.ca.xxviij

Crescentis beati Pauli apostoli discipul⁹ vita (§.ij. describit: parte.j.ti.vj.ca.xxviij.§.vj.

Crispus et gayus beati pauli discipuli: parte.j.ti.vj.ca.

Cletus secūdus post Petrū papa mar/ (xxviij.§.vj. tyrio coronat: parte.j.ti.vij.ca.ij.

Clemens papa post cletum martyrio coronat: pte.j.ti. vij.ca.ij.et.§.j.et sequēti.

Corona vxo martyrio coronat pte.j.ti.vij.ca.vj.§.ix.

Concordius spoletanus martyr consecrat: parte.j.ti. vij.ca.vj.§.ix.

Comodus impator tyrānus: pte.j.ti.vij.ca.vj.§.xiij.

Cecilia vxo martyrio coronat pte.j.ti.vij.ca.vj.§.xvj.

Calixti pape sanctitas miraculose panditur: parte.j.ti. vij.ca.vj.§.xviij.

Cornelius papa cū suis exilio relegat: tandem martyr/ rio coronat: parte.j.ti.vij.ca.vij.§.xj.

Cyprianus afer carthaginē. episcopus martyrio coro/ nat: parte.j.ti.vij.ca.viij.§.v.

Claudius impator regnauit pte.j.ti.vij.ca.viij.§.xij.

Cbarus impator romanus pte.j.ti.vij.ca.viij.§.xv.

Carmus filiꝰ eius impauit pte.j.ti.vij.ca.viij.§.xv.

Cesarius martyrio coronat: patte.j.ti.vij.ca.ix.

Cbarionis martyrium cum filijs suis recitatur: parte. j.ti.vij.ca.ix.§.iij.

Crisantus ⁊ daria martyrio coronantur: parte.j.ti.vij. ca.ix.§.v.

Constantius cesar bec gessit in gallia: parte.j.ti.viij.ca. j.in corpore.

Crisogonus ex vinculis scribens anastasiam confortat: parte.j.ti.viij.ca.j.§.xiiij.

Cristina vxo coronat martyrio: pte.j.ti.viij.c.j.§.xvij.

Cyprianus magus cōuersus: et iustina martyrio coro/ nat: parte.j.ti.viij.ca.j.§.xxj.

Caprasius exemplo fidis martyrio coronatur: parte.j. ti.viij.ca.j.§.xxiiij.

Cucufat⁹ martyrio coronat pte.j.ti.viij.ca.j.§.xxviij.

Ciriacus cū smaragdo et largo socijs martyrio coro/ nat: parte.j.ti.viij.ca.j.§.xxxj.

Cristoferus martyrio coronat: pte.j.ti.viij.ca.j.§.xlj.

Constantius pater magni cōstantini bis claruit mori/ bus: parte.j.ti.viij.ca.ij.§.j.

Constantinus signo crucis ostenso deuicit maxentium christianoꝝ psecutorem: parte.j.ti.viij.ca.ij.§.v.

Constātinus sic vicit licinij: pte.j.ti.viij.ca.ij.§.vij.

Constantin⁹ excusat de hereſi: quam sibi quida impin gunt: parte.j.ti.viij.ca.ij.§.viij.

Quid in regem eligit: ⁊ quomō regnauit: parte.j.ti.iij.ca.j.

Danielis pbetia de christi aduentu expo/ nit: parte.j.ti.iij.ca.viij.

Daniel quando pbetauit: ibidem.§.j.

Darius medus auunculus cyri quō monarchiā psarū adeptus est: parte.j.ti.iiij.ca.j.§.viij.et sequēti.

Democritus phūs ⁊ magice artis peritus claruit: par.j.
titu.iiij.ca.j.§.x.
Darius ytaspis rex persaꝝ par.j.ti.iiij.ca.j.§.xij.
Darius nothus rex persaꝝ pte.j.ti.iiij.ca.j.§.xxj.
Dyogenes caput cinicoꝝ phoꝝ claruit parte.j.ti.iiij.ca.
j.§.xxiiij.
Dyonisius tyrannus sicilie par.j.ti.iiij.ca.j.§.xxv.
Demostenes orator claruit par.j.ti.iiij.ca.j.§.xxvij.
Demetrius bibliothecariꝰ ptolomei claruit par.j.ti.iiij
ca.iiij.§.iiij.
Diodorus phūs claruit pte.j.ti.iiij.ca.iiij.§.viij.
Demetrius seleuci filius regnum syrie accepit parte.j.ti.
iiij.ca.iiij.§.xvj.
Decius senior ⁊ iunior decius alius deuouerūt se inferꝝ
pro victoria belli par.j.ti.iiij.ca.v.§.x.
Diuitiaꝝ cōtemptor marcus curius romanus cōsul: par
Demoniaci a xp̄o liberati recꝝ (te.j.ti.iiij.ca.v.§.x.
tantur summarie pte.j.ti.v.ca.j.§.xv.
Diues epulo mortuus in inferno est sepultus pte.j.ti.v.
Diuitie iniquitatis dicunt multiplicira (ca.ij.§.xvj.
tione ꝑm diuersos par.j.ti.v.ca.ij.§.xvij.
Dedicatio ecclesie instituit pte.j.ti.vj.ca.j.§.viij.
Dyonisius ariopagita conuertitur doctrina pauli aplī
par.j.ti.vj.ca.ij.§.j.
Demetrius seditionē mouit ꝯ paulū: ⁊ taliter a scriba se
data est parte.i.ti.vj.ca.ij.§.xij.
Dyacones septē ab aplīs in ministeriū electi: sunt bi. pte
j.ti.vj.ca.xxv.§.vj. (et sequenti.
Discipuli beati petri enumerant pte.j.ti.vj.ca.xxviij
Discipuli beati pauli enumerant pte.j.ti.vj.ca.xxviij.
Dyonisius ariopagita beati pauli discipulus sic conuerꝝ
sus est.par.j.ti.vj.ca.xxviij.
Domicianus frater iunior tyti successit in imperio cidez
par.j.ti.vij.ca.j.§.vj.
Domicilla ẏgo martyrio coronat pte.j.ti.vij.ca.j.§.vij
Decem milia martyres crucifixi in monte pte.j.ti.vij.c.
Dyaconus noīe sanctus sic martyꝝ (v.§.iiij.
rio coronatur par.j.ti.vij.ca.vj.§.v.
Dyonisius corinthioꝝ epūs par.j.ti.vij.ca.vj.§.x.
Dij romanoꝝ miraculose ruunt ⁊ deꝰ xp̄ianoꝝ clarescit
parte.j.ti.vij.ca.vj.§.xviij.
Decius imperator tyrannus septimā persecutionē ecclesie
fecit par.j.ti.vij.ca.vij.§.v.
Dormientes septem bi sunt: ⁊ hoc tpe fuerunt parte.j.ti.
vij.ca.vij.§.vj.
Dyonisia ẏgo martyrio coronat par.j.ti.vij.c.vij.§.vij
Decium psecutionem in xp̄ianos effecisse sic intelligitur
pte.j.ti.vij.ca.viij.§.j.
Dyonisius alexandrinus episcopꝰ martyr: par.j.ti.vij.
ca.viij.§.vj.
Dyonisiꝰ pp̄ sedē petri tenuit par.j.ti.vij.ca.viij.§.xvj
Daria a crisanto sic cōuertit pte.j.ti.vij.ca.ix.§.v.
Dyocletianus ecclesiam psecutus est parte.j.ti.viij.ca.j.
in corpore.
Dorothea ẏgo martyrio coronat par.j.ti.viij.ca.j.§.xj
Douarianus ⁊ rogacianus fratres martyrio coronant
pte.j.ti.viij.ca.j.§.xxix.
Dorotheus et gregorius martyrio cōsecrantur parte.j.
ti.viij.ca.j.§.xxxv.
Dyocletianus ⁊ maximianus deposuerūt imperiū iuni
ores substituentes par.j.ti.viij.viij.ca.ij.
Dorothea ẏgo decorat martyrio p.j.ti.viij.ca.ij.§.iij.
Tas prima ⁊ secunda huius modi recitat p.
j.ti.j.ca.j.
Etas secunda tempore noe et post diluuium p/
te.j.ti.ca.i.ij
Europa vn de dicatur et vbi sita sit cum ꝓuincijs suis.
parte.j.ti.j.ca.iij.§.ij.
Esau ⁊ iacob gesta parte.j.ti.ij.ca.j.§.ix.
Ezechiel qñ et vbi ꝓphetauit pte.j.ti.iij.ca.vij.in corpo
re: et.§.sequēti.
Etas tercia ortū habet ab abraham ad dauid parte.j.
Etas quarta a dauid vsqꝫ ad transmigraꝫ (ti.ij.ca.j.
tionē: parte.j.ti.iij.ca.j.
Etas quinta ortū habet a captiuitate babylonica vsqꝫ
ad christi natiuitatē pte.j.ti.iiij.ca.j.
Etas sexta incepit a natiuitate christi: ⁊ durat in finem
seculi: parte.j.ti.v.ca.j.
Euripides poeta claruit: pte.j.ti.iiij.ca.j. §.xv.
Esdras legē succesā repauit ⁊c. pte.j.ti.iiij.ca.j.§.xvij.
Empedocles phūs claruit: pte.j.ti.iiij.ca.j. §.xvij
Eschines orator discipulus socratis: parte.j.ti.iiij.ca.
j.§.xxvij.
Epicurꝰ phūs vulgaris claruit: pte.j.ti.iiij.ca.iij.§.iiij.
Egyptiorum bellum contra romanos sic est extinctum:
parte.j.ti.iiij.ca.v.§.xxvj.
Elizabeth mater iohānis baptiste vxor zacharie fuit ta
liter cognata maria: pte.j.ti.iiij.ca.vj.§.x
Etas sexta ortū habet ab incarnatiōe christi: pte.j.ti.v.
ca.j.in corpore.
Euangelistarū scripta in seriem historie referunt: pte.j.
ti.v.ca.j.§.iiij.⁊ saquētibus.
Eraclius sic cosdroe regem persarū deuicit: pte.j.ti.v.
Epistole pauli summarie sumūtur: (ca.j.§.ix.
parte.j.ti.vj.ca.v.per totū.
Eutropius beati dionysij discipulus sic claruit: pte.j.
ti.vj.ca.xxviij.§.iij.
Eugenius.b.dyonisij discipulus: pte.i.ti.vj.ca.xxviij.
Epafre beati pauli discipuli vita recitat: pte (§.iiij.
j.ti.vj.ca.xxviij.§.vj.
Eutices et victorinus martyrio coronant: pte.j.ti.vij.
ca.j.§.viij.
Eustachius cum suis tanta passus est ꝓ christo: pte.j.
ti.vij.ca.v.§.iij.
Egesippꝰ historiographꝰ claruit: pte.j.ti.vij.ca.vj.§.x.
Eugenia ẏgo martyrio coronat: pte.j.ti.vij.c.vj.§.xij.
Eusebius vincentius ⁊ potentianus martyrio cōsecrāꝫ
tur: parte.j.ti.vij.ca.vj.§.xiij.
Emilianus imperiū vsurpauit contra galienū: parte.j.
ti.vij.ca.viij.§.iiij.
Eutticianus papa: pte.j.ti.vij.ca.viij.§.xvj.
Eusebius papa parte.j.ti.vij.ca. viij§.xvj.
Erasmus episcopus antiochenus cpūs martyrio coroꝫ
nat: pte.j.ti.viij.ca.j.§.vj.
Eulalia nobilis virgo martyrio coronatur: parte.j.tiꝫ
tulo.viij.ca.j.§.v.
Eufemia ẏgo decorat martyrio: p.j.ti.viij.ca.ij.§.xvj.
Eusebius cesarien. quid ⁊ quanta scripsit refertur parꝫ
te.j.ti.viij.ca.ij.§.ix.
Amis grauissime remediū in vrbe roma exēꝫ
plificat pte.j.ti.iiij.ca.v.§.viij.
Federa pacis sic cōcepta sunt inter romanos
⁊ samnitos: ⁊ iterū dirupta: pte.j.ti.iiij.ca.v.§.xj.
Florentie origo quādo et e quibus sit fundata: pte.j.ti.
iiij.ca.v.§.xxxv.
Faustus et faustinus clementis pape fratres martyres
christi parte.j.ca.vij.ca.ij.§.j.
Focas martyrio coronat pte.j.ti.vij.ca.iij.in corpore
Faustinus ⁊ iobita martyrio coronant pte.j.ti.vij.ca.
Fotinus epūs lugdunensis martyrio coꝫ (v.§.vij.
ronat: parte.j.ti.vij.ca.vj.§.v.
Felicitas cū septem filijs pte.j.ti.vij.ca.vj.§.vj.

Fronto orator claruit par.j.ti.vij.ca.vj. §.xj.
Fabianus papa martyrio coronat p.j.c.vij.c.vij. §.xj.
Fides xpiana a phis secundiano: marcelliano t a verisimo sic apprehendit par.j.ti.vij.ca.vij. §.ix.
Felix papa primus par.j.ti.vij.ca.viij. §.xvj.
Fides ygo martyrio coronat par.j.ti.viij.ca.j. §.xxiij.
Fides xpiana clara redditur est ex psecutor flagellatiõe pte.j.ti.viij.ca.ij. §.iij.
Iganntes vnde exorti sunt. Et qñ fuerũt par te.j.ti.j.ca.ij.
Bigas rex liddor regnauit parte.j.ti.iij.ca.ix. §.xvj.
Horgias leoninus rhetor claruit.p.j.ti.iij.ca.j. §.xix.
Brachi fratres tribuni romani quid gesserint pte.j.ti. iij.ca.v. §.xix.
Bortfridus triumphans regnauit in terra sancta pte.j. ti.vj.ca.j. §.xiij.t sequenti.
Bayus impator post tyberiũ sic cõuersatus est t mortuus pte.j.ti.vj.ca.xxj. §.iij.et.v.et sequenti.
Beruasius t pthasius martyrij coronam assecuti sunt pte.j.ti.vj.ca.xxv. §.j.
Balienus medicus claruit pte.j.ti.vij.ca.vj. §.vij:
Bordianus impator claruit pte.j.ti.vij.ca.vij. §.j.
Ballus hostilianus cum volusiano filio impauit parte j.ti.vij.ca.vij. §.x.
Balienus qui et decius imperiũ assecutus persecutionẽ ecclesie prohibuit t multos imperiũ vsurpantes deuicit pte.j.ti.vij.ca.viij. §.ij.
Bregorius pontifex eps in multis miraculis clarus.p/ te.j.ti.vij.ca.viij. §.vij.
Bothi maxima strage a claudio vincunt.pte.j.ti. vij.c. viij. §.xij.
Baius papa parte.j.ti.vij.ca.viij. §.xvj.
Bregorius psbyter martyr fact pte.j.ti.viij.ca.j. §.xij
Benesius mimus cõuertitur et sic martyrio coronat p/ te.j.ti.viij.c.j. §.xix.
Beorgi miles martyrio coronat p.j.ti.viij.ca.j. §.xxiij
Beminianus cũ lucia vidua martyrio coronatur parte j.ti.viij.ca.j. §.xxxvij.
Balerius maximinus crudelis impator pte.j.t. viij.ca. ij. §.iij. Sic etiã experit vltionẽ diuinã ꝓter psecutionem xpianis illatã. §.iij.t in psona ꝓria. §.vj.
Ercules filius iouis subiectus orphale mulieri cepit nere:t alia mulierbria exercere parte.j.ti.ij ca.v. §.j.
Hely sacerdotis veteris testa.gesta narrantur parte. j.ti.ij.ca.vj.in corpore.
Homerus floruit apud athenienses et misere obijt:par te.j.ti.ij.ca.vj. §.j.
Heschilus tragediar scriptor claruit:pte.j.ti.iij.c.j. §
Hester gesta fm seriem libri eiusdẽ pte. (xj. j.ti.iij.ca.j. §.xxiij.
Hermes trimegestus qui et mercurius dicit claruit par te.j.ti.iij.ca.iij. §.ij.
Herasistratus medicus claruit pte.j.ti.iij.ca.iij. §.x.
Heliodorus quare spoliare templũ conatus est: t quõ repulsus pte.j.ti.iij.ca.iij. §.xij.
Herodes ascalonita regnauit in galilea:t tandẽ etiaz in iudea pte.j.ti.iij.ca.iij. §.xxij.
Hircanus cõtra aristorobolũ regnare cupiens multa p pessus est pte.j.ti.iij.ca.iij. §.xxj.
Hyatus romanis pestilentiã exalans a curcio sic obstruitur pte.j.ti.iij.ca.v. §.ix.
Hanibal senior bello punica ꝯ romanos pugnauit pte j.ti.iij.ca.v. §.xiij.
Hanibal iunior qualia bella ꝓtra saguntũ t romanos gessit pte.j.ti.iij.ca.v. §.xv.
Hanibal victus est a stipione affricano pte.j.ti.iij.c.v. §.xvj.
Herodes ascalonita citatus ad cesarem augustuz: dis/ stulit necem innocentũ pte.j.ti.v.ca.j. §.iij.
Hereticarche septẽ et secte eor recitantur pte.j.ti.vj.ca.
Heraclius sic cosdroe regem psarũ deuicit. (j. §.vij. pte.j.ti.vj.ca.j. §.ix.
Herodis agrippe fratris berodiadis fortuniũ t infor/ tuniũ pte.j.ti.vj.ca.xxj. §.iij.
Herodes antipas thetrarcha galilee cũ berodiade sic interijt.parte.j.ti.vj.ca.xxj. §.iij.
Herodes agrippa sic mortuꝰ est pte.j.ti.vj.c.xxij. §.iij.
Hermes vbis pfectus sic cõuertitur ad fidem pte.j.ti. vij.ca.v.in corpore.
Helenus monachor pater vir sanctus claruit pte.j.ti. vij.ca.vj. §.xij.
Helyus ptinax fenex impator eligit.pte.j.ti. vij.ca. vj.
Hereses nouatianorũ sic damnat pte.j.ti. (§.xiij. vij.ca.vij. §.xj.
Nsule vnde dicant. Et quot sint pte.j.ti.j.c.iij §.iij.
Inachus primus rex argiuor claruit parte.j.ti.ij.ca.j. §.ix.
Isis soror phoronei egyptijs apices litterar dedit t agricolturã pte.j.ti.ij.ca.j. §.ix.
Jacob patriarche gesta pte.j.ti.ij.ca.ij.
Joseph patriarche gesta parte.j.ti.ij.ca.iij.
Jupiter turpiter stuprauit europã filiã fenicis regꝭ tyri et sydonis pte.j.ti.ij.ca.v. §.j.
Josue et aliorum iudicum veteris testa. gesta recitant summarie pte.j.ti.ij.ca.v.
Jheremias ꝓpheta qñ floruit et ꝓphetauit pte.j.tit.iij.
Job quis fuerit in persona:qñ floruit:t que (ca.vj. scripserit pte.j.ti.iij.ca.ix. §.xij.
Joas regnauit pte.j.ti.iij.ca.ix. §.xv.
Judith hystoria quõ t quo tempe est facta pte.j.ti. iij. ca.j. §.vj.
Interptes.lxx.ptolomeo bibliã ex hebreo in grecũ transtulerũt pte.j.ti.iij.ca.iij. §.iij.
Judei libertati dediti et priuilegiati sunt a ptolomeo pte.ti.iij.ca.iij. §.iij.t.iij.
Jesus syrach ecclesiasticj libri autor claruit p.j.ti.iij.c. iij. §.xj.
Judas machabeus cum fratribus legem dei defendit p te.j.ti.iij.ca.iij. §.xiij.
Jonathe machabei triumphus pte.j.ti.iij.c.iij. §.xvij
Johannes hircanus summus sacerdos machabeis successit pte.j.ti.iij.ca.iij. §.xix.
Jamneus nequissimus iudeis prelatus tyrannizat pte j.ti.iij.ca.iij. §.xix.in fine:
Imperium romanũ inchoatum est sub iulio cesare pte. j.ti.iij.ca.v.in corpore.
Judas machabeus ita romanor amiciciam acquisiuit pte.j.ti.iij.ca.v. §.xxv.
Julius cesar strenuissimus cõtra pompeiũ bella gessit parte.j.ti.iij.ca.v. §.xxxij.
Julij cesaris mores qualitas corpis t obitus recitat:p/ te.j.ti.iij.ca.v. §.xxxiij.
Johannes baptista laudat a xpo:decollat herodis mãdato pte.j.ti.v.ca.j. §.xiij.
Ingratitudinis vicium reprehendit pte.j.ti.v.c.ij. §.xij.
Judicij finalis signa pcedentia imminentia t cõcurrentia recitantur pte.j.ti.v.ca.iij. §.iij.
Initiũ euangelij iohis. In principio erat verbũ diffuse exponit pte j.ti.v.ca.viij.per totum.

Justinianus imperator codices autentizauit par.j.tit. vj.c.j.§.viij.
Justinus iunior imperator regnit pte.j.ti.vj.ca.j.§.ix.
Jobis euangeliste cõuersatio recitatur par.j.ti.vj.ca.vj per totũ. Et ti.viij.ca.j.§.viij.
Johannis euangeliste corpus vbi sit recitantur opinio/nes pte.j.ti.vj.ca.vj.§.iij.
Jacobus maior frater Johannis euangeliste sic cõuer/satus t martyrio cozonatus est par.j.ti.vj.ca.vij.
Jacobus minor frater dñi nũcupatus sic cõsatus mar tyrio cozonatus est par.j.ti.vj.ca.viij.
Juuenalis flores excerpti par.j.ti.vj.c.xxiij.§.ij.
Juliani quatuor hoc noie sancti fuisse reperiunt parte.j ti.vj.ca.xxv.§.iij.
Jonius beati dyonisij discipulus:q etiã vt magister ca/pud secũ detulit par.j.ti.vj.ca.xxviij.§.ij.
Jerosolime exterminiũ recitatur parte.j.ti. vij.ca'.j.§. j.t sequenti.
Josephꝰ historiographus claruit p.j.tit.vij.ca.j. §.iiij.
Ignatius beati iohãnis euãgeliste, discipulꝰ martyrio cozonat par.j.ti.vij.ca.j.§.xj.
Justinus philosophus claruit,et hec scripsit parte.j.tit. vij.ca.vj.§.iiij.
Justꝰ viẽeñ epꝰ martyrio claruit p.j.ti.vij.ca.vj.§.v.
Julius senator cum familia sua cõuertitur par.j.tit.vij. ca.vj.§.xiij.
Julianus imperator quantum regnauit 'pte.j.titu.vij. ca.vj.§.xiij. (ti.vij.ca.vj.§.xx
Julita mater quirici cu filio martyrio cozonat parte.j.
Jpolitus epꝰ de viris illustribus claruit parte.j.tit.vij. ca.vj.§.xx.
Julianus affricanus inter scriptozes ecclesiasticos noia tissimus claruit p.j.ti.vij.ca.vij.in corpore in fine.
Jpolitus cũ familia sua cõuertitur:t martyrio cozonat pa.j.ti.vij.ca.viij.§.ix.
Julianus martyrio cozonat par.j.ti.vij.ca.viij.§.x.
Jouilla martyrio se sponte obtulit p.j.ti.vij.ca.ix.§.ij.
Juliana ẏgo martyrio cozonat par.j.ti.viij.ca.j.§.viij
Januarius epꝰ t martyr par.j.ti.viij.c.j.§.viij.
Julianus basilisse ꝓiungendus matrimonio quãta gesserit par.j.ti.viij.ca.j.§.xx.
Justina ẏgo cyprianũ magum conuertit. Et vna secuz ad martyrium ꝓduxit par.j.ti.viij.ca.j.§.xxj
Arolus magnus sic ecclesiam catholicam tutauit par.j.tit.vj.ca.j.§.x.
Karoli magni victoria t triumphi pro eccle/sia contra infideles par.j.ti.vj.cap.j.§.xij.t sequẽti.
Katherina virgo decorat martyrio par.j.ti.viij. capit. j.§.xxxviij.
Oth ereptus est de interitu zodome par.j.ti.ij. ca.j.§.v.
Libri salomonis qui sint par.j.t.iij.capi.iiij.in corpore.
Lex vetus data est in tabulis lapideis:sz lex noua in cor dibꝰ hoim scripta par.j.ti.iij.ca.vj.§.ij.
Ligurgus qñ et quõ flozuit par.j.ti.iij.ca.ix.§.xv.
Lisimachus phs claruit par.j.ti.iiij.ca.ij.§.x.
Lucrecie laus inter romanas mulieres ꝓcellit par.j.ti. iiij.ca.v.§.iiij.
Leges ab athenis romã tulerũt par.j.ti.iiij.ca.v.§.vij
Lucius saturninus occisus occasio fuit seditionis in vr/be par.j.ti.iiij.ca.v.§.xx.
Lazarus marthe germanus resuscitatur a morte.p.j.ti tu.v.ca.j.§.xxj.
Lazarus mendicus ad ianuam diuitis epulonis salua/tus est parte.j.ti.v.ca.ij.§.xvj.
Lucas euangelista sic conuersatus et martyrizatus est parte.j.ti.vj.ca.xvij.
Lazari resuscitati a xpo cõuersatio pte.j.ti.vj.ca.xix.
Longini militis cõuersi ꝙuersatio pte.j.ti.vj.ca.xxv.§
Lucianus beluacen.b.petri discipu/lus pte.j.ti.vj.ca.xxvj.§.iij. (vj.in fine.
Linus papa primus post petrum parte.j.ti.vij.cap.ij.in corpore.
Lucius comodus imperator par.j.ti.vij.ca.vj.§.viij.
Leonides pater origenis martyrio cõsecratur par.j.ti. vij.ca.vj.§.xliij.
Lucius papa martyrio cozonat par.j.t.vij.c.vij.§.xij
Laurentius qñ passus sit:t sub quo decio pte.j.tit.vij. ca.viij.§.j.t.viij.
Leonilla post neptes suos martyrio cozonat par.j.titu. vij.ca.ix.§.ij.
Lucia ẏgo martyrio cozonat pte.j.ti.viij.ca.j.§.xxxvj
Lucia vidua cũ geminiano martyrio cozonat pte.j. tit. viij.ca.j.§.xxxvij.
Lucia virgo romana martyrio cozonatur parte.j.titu. viij.ca.j.§.xxxvij.
Lucianus ꝓsbyter martyrio cozonatur pte.j.ti.viij.c. j.§.xlv.
Lucinius xpianoꝝ persecutoz constantino inuidus sic vincitur parte.j.ti.viij.ca.ij.§.vij.
Lactantius firmianus flozuit pte.j.ti.viij.ca.ij.§.x.
Onstruosa genera hoim quõ attẽdenda sunt p te.j.ti.j.ca.ij.§.ij.
Minerua alꝰ pallas dicta lanificium adinue nit parte.j.ti.ij.ca.j.§.ix.
Moyses quõ natus:t quõ expositus aquis in fiscella saluatus sit pte.j.ti.ij.ca.iij.
Moysi gesta et scripta summarie recitantur pre.j.ti.ij.
Messias in lege quis sit:t qñ venturus par/ (ca.iiij j.ti.iij.ca.vj.§.j.
Messie veri aduentus ꝓphetizatur clarissime a daniele parte.j.ti.iij.ca.viij.
Manasses regnauit in iuda pte.j.ti.iij.ca.ix.§.xvj.
Massilia ciuitas ꝑstruitur pte.j.ti.iij.ca.ix.§.xvij:
Mercurius qui et hermes trimegistus dicit claruit pte.j.ti.iiij.ca.iij.§.ij.
Menander phs claruit par.j.ti.iiij.ca.iiij.§.j.
Machabeoꝝ libri summarie recitant pte.j.ti.iiij.capi. iiij.§.xij.t sequenti.
Manilius torquatus filiũ ꝓpriuz occidit:licet victo ria mandatum suum fregit par.j.ti.iij.ca.v.§.xiij.
Mitridatum bellum contra romanos exortuz est par. j.ti.iiij.ca.v.§.xxvij.
Marius ꝓmus gayus cognoiatus cõtra sillã ciuile bel lum inchoauit rome par.j.ti.iiij.ca.v.§.xxviij.
Marcus varro hystoriographus claruit parte.j.ti.iiij. ca.vj.§.iij.
Marcus tullius cicero claruit pte.j.ti.iiij.ca.vj.§.v.
Maria virgo ex semine regali exorta est t nata boctem poze par.j.ti.iiij.ca.vj.§.x.
Marie virginis ꝙuersatio qlꝫ fuit in tẽplo ibidẽ.§.xj.
Magi a bozigente venientes bierosolimã obtulerunt munera xpo nato par.j.ti.v.ca.j.§.iij.
Miracula christi euangelica summarie recitãtur par, te.j.ti.v.ca.j.§.xv.
Muti a xpo restituti aut sanati vt audirent recitantur pte.j.ti.v.ca.j.§.xvj.
Mortui resuscitati a xpo sumarie recitantur parte.j. ti.v.ca.j.§.xix.t sequenti.
Maria magdalena penitens misericorditer estꝫ accep/ta a xpo pte.j.ti.v.ca.ij.§.xiij.Et si meretrix vel vir/

go fuerit ibidem.
Machomet rex saracenorum tales leges instituit par. j.ti.vj.ca.j.§.x.
Marie ẏginis dei genitricis cõuersatio post xpi ascensiõe recitat pte.j.ti.vj.ca.iij.per totum.
Matheus apls et euangelista sic conuersatus t martyrizatus est par.j.ti.vj.ca.xiij.
Mathias apls sic conuersatus t martyrio coronatus est par.j.ti.vj.ca.xv.
Marci euangeliste conuersatio t martyriũ refertur pte.j.ti.vj.ca.vj.
Marie magdalene t marthe conuersatio recitatur par. j.ti.vj.ca.xix.et sequenti.
Marcialis martyriũ passus sub nerone par.j.ti.vj.ca. xxv.§.ij.
Monachi primi a.b.frontone sancti petri discipulo instituti sunt par.j.ti.vj.ca.xxvj.§.j.
Metensis ciuitas almanie ad fidem venit p frontonez beati petri discipulum par.j.ti.vj.ca.xxvj.§.j.
Memmius als meminus beati petri discipulus par.j. ti.vj.ca.xxvij.§.j.
Maria virgo quedam martyrio coronat pte.j.ti.vij.c.
Marcus antbonius verus imperator par/ (v.§.vij.
te.j.ti.vij.ca.vj.§.viij.obijt.§.xj.
Marcellus martyr cõsecrat par.j.ti.vij.ca.vj.§.ix.
Martina virgo romana martyrio coronat parte.j.ti. vij.ca.vj.§.xvij.
Maximinus fraude iperiũ romanũ est assecutus par.j ti.vij.ca.vij.in corpore.
Maximus puppeianus imperium cum balbino gubernauit par.j.ti.vij.ca.vij.in corpore in fine.
Mellonus brittanus cõuertitur t epus consecratur par te.j.ti.vij.ca.vij.§.xij.
Macrinus als nacrianus imperiũ cõtra galienũ attẽptauit par.j.ti.vij.ca.viij.§.ij.t.iij.
Marinus miles bierosolymitanus martyrio se ingessit par.j.ti.viij.ca.vij.§.xj.
Mimas florentinus martyrio coronat par.j.ti.vij.ca pi.viij.§.ix.
Marcellinus papa parte.j.ti.vij.ca.viij.§.xvj.
Melchiades papa par.j.ti.vij.ca.viij.§.xvj.
Marius cũ vxore t filijs martyrio coronatur parte.j. ti.vij.ca.ix.in corpore.
Maurus martyr parte.j.ti.vij.ca.ix.§.iiij.
Manicheus hereticus fuit tpe illo pte.j.ti.vij.ca.ix.§.
Mauricius cũ sociis suis martyrio coro (vj.in fine.
nat par.j.ti.viij.ca.j.§.j.
Marcus t marcellian⁹ a beato sebastiano ꝓfortati martyrio coronant par.j.ti.viij.ca.j.§.iiij.
Marcellinus petrus t arthemius martyrio consecrantur par.j.ti.viij.ca.j.§.xxij.
Margaretha virgo coronat martyrio par.j.ti.viij.ca. j.§.xl.
Marinus puer martyrio coronat par.j.ti.viij.ca.j.§.
Maximiniani crudelitas comprehendit sub xliij. persecutione dyocletiani.
Maxentius tyrannus maximiani filius hec mala gessit pte.j.ti.viij.c.ij.§.ij.Et sic vincit a cõstãtino.§.v.
Maximinus galerius imperator crudelis tyrannus perꝛ te.j.ti.viij.ca.ij.§.iij.Hic experitur dei vltionem ibidem.§.iij.et.§.vj.
De in secunda etate mũdi archaz fabricauit vt in diluuio saluaret par.j.ti.j.ca.ij.
Noe ebrius denudatus maledixit cham:moraliter deducitur ibidem.§.iij.
Ninus rex babilonie assiriam obtinuit:t Miniuen metropolim ampliauit par.j.ti.j.ca.iij.§.vij.
Nabuchodonosor irlm obsedit:t iudeos in babilonem transtulit par.j.ti.iiij.ca.j.
Neemias pincerna artarxersis coadiutor factꝰ est reedificationis templi par.j.ti.iiij.ca.j.§.xviij.
Numa pompilius primus post romolum bene rexit romam par.j.ti.iiij.ca.v.§.ij.
Nicomodes rex sic victus est a mitridato pte.j.ti.iiij.c.
Natiuitas xpi qñ t quibus signis facta est v.§.xxvij. parte.j.ti.iiij.ca.vj.§.x.
Natiuitas marie virginis qñ et a quibus exorta est par. j.ti.iiij.ca.vj.§.x.
Natiuitas xpi est triplex eternalis:spualis:t temporalis par.j.ti.v.ca.viij.per totum.
Neronis crudelitas cõtra petrũ et paulũ apl̃os apparet pte.j.ti.vj.ca.iiij.et.v.
Nero sic romanũ imperiũ consecutus:t taliter conuersatus est pte.j.ti.vj.ca.xxiij.
Neronis pessimi mores enarrant pte.j.ti.vj.ca.xxiij.§. j.t.ij.mores eius recitatur.
Nazarius beate ppetue filius pte.j.t.vj.ca.xxvij.
Nereus t achilleus passi sũt sub domiciano parte.j.ti. vij.ca.§.j.§.vij.
Nerua imperator sic gubernauit pte.j.ti.vij.ca.j.§.viij.
Narcissus bierosolymor epus pte.j.ti.vij.ca.vj.§.xv.
Nouaciani heretici sic damnant par.j.ti.vij.c.vij.§.xj
Numerianus cari imperatoris filius sic imperauit parte.j.ti.vij.ca.viij.§.xv.
Narcissus affran cõuertit par.j.ti.viij.ca.j.§.xviij.
Limpias quomodo concepit alexandrum magnũ pte.j.titu.iiij.ca.ij.t ca.iij.§.j.quomodo morte damnatur.
Octauianus quinqz gessit bella ciuilia parte.j.tit.iiij. ca.vj.in corpore.
Octauinianus forma venustissima in corpore.Jn re militari peritus fuit par.j.ti.iiij.ca.vj.§.j.
Ouidius naso poeta famosus claruit par.j.ti.iiij.ca.vj.
Oratius poeta claruit par.j.ti.iiij.c.vj.§.ix. (Hviij
Oño dñica summarie declarat par.j.ti.v.ca.iiij.§.ij.
Ordines minorum et pdicatorum cõfirmati sunt per innocentiũ papã tertium et qñ parte.j.ti.vj.ca.j.§.xv.
Onesimi beati pauli discipuli vita refert par.j.ti.vj.ca.
Origenes claruit par.j.ti.vij.ca.vj.§. (xxviij.§.vj.
xiij.Et de eius doctrina.§.xxj.
Obdenachus multa pro ro.imperio gessit viriliter par. j.ti.vij.ca.viij.§.iij.
Aradisi tres sunt generales sentẽtie parte.j.tit. j.ca.j.§.j.
Phoroneus primus grecie leges dedit parte.j. ti.ij.ca.j.§.ix.
Pallas als minerua dicta lanificium inuenit parte.j.t. ij.ca.j.§.ix.
Precepta moralia iudicialia t cerimonialia quõ differunt par.j.ti.ij.ca.iiij.§.iij.
Precepta decalogi exponunt par.j.ti.ij.ca.iiij.§.vj.
Prophetarum summarius constringitur parte.j.ti.iij. ca.iiij.t sequenti.
Passio xpi ab ysaia ꝓphetizata pulcre declaratur parte. j.ti.iij.ca.v.§.iiij.
Prophete maiores et minores:qñ et quid ꝓphetarunt pte.j.ti.iij.ca.iiij.t quinqz sequentibus.
Policratus claruit pte.j.ti.iiij.ca.j.§.vj.
Pithagoras phs claruit parte.j.ti.iiij.ca.j.§.vij.
Pindarus poeta claruit pte.j.ti.iiij.ca.j.§.xv.
Permenides phs logicam inuenit in monte caucaso pte j.ti.iiij.ca.j.§.xvij.

Plato nascit et dicit: parte. j. ti. iiij. ca. j. §. xxj. et §. xxvj. et ibidem errores sui.
Philippus rex macedonū pater alexādri magni regnauit: parte. j. ti. iiij. ca. ij. §. j. et sequēti.
Porus rex indie duello conflixit cū alexandro magno parte. j. ti. iiij. ca. ij. §. xj.
Pliton⁹ phus platonis discipul⁹ claruit: pte. j. ti. iiij.
Ptolomeus soter primus egypti rex cla ca. iij. §. iij. ruit: parte. j. ti. iiij. ca. iiij.
Philemon phus claruit: parte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. j.
Polemon phus claruit: parte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. j.
Pharus est turris maxima in mari superfusis cancris fundata: parte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. iij.
Ptolomeus philadelphus regnauit pte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. iiij. Et veneno interijt: ibidem. §. x.
Pirrus gallorū dux victoriosus a mulieribus macedonie profugat: parte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. vj.
Ptolome⁹ euergetes regnauit pte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. xj.
Ptolomeus phiscon octau⁹ rex egyptioꝝ regnauit parte. j. ti. iiij. ca. v. §. xxvj.
Pompeius magnus bella gessit contra Julium cesarē parte. j. ti. iiij. ca. v. §. xxxj.
Parabole euangelice perpulcre recitant summarie: parte. j. ti. v. ca. ij. in corpore: et. §. sequēti.
Palmarū festiuitas recitat parte. j. ti. v. ca. v. §. v.
Pipinus rex francorū taliter ecclesiam tutatus est: parte. j. ti. vj. ca. j. §. xj.
Petrus beremita multa opatus p recuperatione terre sancte: parte. j. ti. vj. ca. j. §. xiiij.
Petrus apl'us paraliticū sanauit et thabitā mortuam resuscitauit parte. j. ti. vj. ca. ij. §. vij.
Paulus cōuersus est ex saulo: e pdicator facs expsecutore parte. j. ti. vj. ca. ij. §. vj. x. et sequēti. tu
Petrus apl'us ita a vinculis herodis est absolutus parte. j. ti. vj. ca. ij. §. viij.
Paulus iuuenē collapsum de fenestra mortuū resuscitauit: parte. j. ti. vj. ca. ij. §. xij.
Paulus quomodo sit ad romam deductus: parte. j. ti. vj. ca. ij. §. sequēti.
Petri et pauli apostolorū pcellentia recitat: parte. j. ti. vj. ca. iiij. in corpore: et. §. sequēti.
Petronelle filie beati petri cōuersatio: ibidem. §. j.
Petrus apostolus duplici cōflictu deuicit symonē magum: parte. j. ti. vj. ca. iiij. §. ij.
Petrus apl'us ita martyrio cōpleuit cursum suum: parte. j. ti. vj. ca. iiij. §. iiij.
Paulus apl'us ita martyrio cursum huius vite cōpleuit: parte. j. ti. vj. ca. v. per totum.
Predestinatio et prescientia dei differunt parte. j. ti. vj. ca. v. §. j. circa mediū.
Philippus apl'us taliter in terris cōuersatus martyrio coronat parte. j. ti. vj. ca. xj.
Pauline nobilis romane ludibriū: p. j. ti. vj. c. xxj. §. ij
Pilatus multis aduersis circūdat⁹ seipsum interemit: parte. j. ti. j. ca. xxj. §. ij. in fine.
Philo phus claruit parte. j. ti. vj. ca. xxj. §. vij.
Persij poete flores habent parte. j. ti. vj. ca. xxiij. §. ij.
Petrus apostol⁹ habuit hos discipulos parte. j. ti. vj. ca. xxvj.
Potentiana bis virtutib⁹ claruit pte. j. ti. vj. ca. xxvij.
Praxedis sacra virgo potentiane soror pco (. §. vj. nizatur: parte. j. ti. vj. ca. xxvij. §. vj.
Pauli cōfessoris beati pauli apostoli discipuli vita refert: parte. j. ti. vj. ca. xxvij. §. vj.
Persecutio prima christianoꝝ facta est sub nerone: parte. j. ti. vj. ca. xxij.
Persecutio secunda facta est sub domiciano: parte. j. ti. vij. ca. j. §. vij.
Plutarchus philosophus claruit: pte. j. ti. vij. ca. j. §. x.
Plinius secūdus historiographus claruit: parte. j. titu. vij. ca. iij. §. j.
Peregrinus beati sixti discipulus martyrio consecrat: parte. j. ti. vij. ca. v. §. j.
Pius papa sic ecclesiā gubernauit: p. j. ti. vij. ca. vj. §. j.
Policarpus beati iohānis euangeliste discipulus martyrio coronat: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. ij.
Papias episcopus beati iohannis auditor: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. iij.
Potentianus spolerane martyr consecrat: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. vj.
Persecutio tertia contra ecclesiam: parte. j. ti. vij. ca. vj. sub antonino pio.
Persecutio quarta contra ecclesiā: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. viij. sub antonio vero et lucio cōmodo.
Protbus et iacinctus sic cōuertunt cum eugenia virgine: parte. j. ti. vij. ca. vj. §. xij.
Persecutio qnta ꝓtra ecclesiā: pte. j. ti. vij. ca. vj. §. xiiij.
Porphirius philosophus claruit parte. j. ti. vij. ca. vij. in corpore in fine.
Persecutio sexta sub maximino facta est: parte. j. ti. vij. ca. vj.
Philippus imperauit: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. j. Et sic conuertit ad christianissimū. §. iiij.
Pontianus papa martyrio consecrat: parte. j. titu. vij. ca. vij. §. v.
Pontius cum matre iulia et patre marco conuertunt: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. iij.
Persecutio septima facta est sub decio imperatore: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. v.
Petrus martyr alios deficientes ad martyriū animauit: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. vij.
Poluronius episcopus cum clero suo martyrizat: parte. j. ti. vij. ca. vij. §. viij.
Persecutio octaua facta est sub valeriano imperatore: parte. j. ti. vij. ca. viij.
Paulus samosetanus hereticus cōdemnat: parte. j. ti. vij. ca. viij. §. xij. in fine.
Probus imperator imperare cepit: pte. j. ti. vij. ca. viij.
Pelagia peccatrix speciosa conuertit: pte. j. (§. xiij. ti. vij. ca. ix. §. vj.
Persecutio. ix. sub aureliano: pte. j. ti. vij. ca. viij. §. xij.
Persecutio. x. sub dyocleciano et maximiano: parte. j. ti. viij. ca. j. §. j.
Panthaleon martyrio coronat: p. j. ti. viij. c. j. §. xxvij.
Pancrati⁹ martyrio sacrificat: p. j. ti. viij. ca. j. §. xxix.
Primus et felician⁹ romani martyrio coronant: parte j. ti. viij. ca. j. §. xxxiij.
Petrus alexandrinus epūs: pte. j. ti. viij. ca. j. §. xlvj.
Persecutio christianis facta a galerio taliter dei virtionē experit: parte. j. ti. viij. ca. ij. §. iiij.
Pamphilus presbyter librorū acuratissimus collector martyr factus: parte. j. ti. viij. ca. ij. §. ix.

Quintiliani rhetoris flores: parte. j. ti. vj. ca. xxiij. §. iij.
Quadratus episcopus athenieſis: parte. j. ti. vij. ca. iiij. §. ij.
Quirinus et miraculo ad fidem venit: parte. j. ti. vij. ca. v. in corpore.
Quattuor coronati martyres: parte. j. ti. viij. ca. j. §. iij.
Quirion cum quadraginta militibus martyrio coronat: parte. j. ti. viij. ca. j. §. xlvij.

Egnum scitarum quando exortū est parte.j. ti.j.ca.liij. §.v.
Regnū egypti quādo exortum est:ibidem.
Regnū assiriorū qñ exortum est: pte.j.ti.j.ca.liij. §.vj.
Roboam regnauit in iuda:et Jeroboā in decē tribus israel:parte.j.ti.liij.ca.liij.
Resurrectio mortuorū ad finale iudicium probat parte.iij.ti.iij.ca.vij. §.j.
Romulus et remus quō nati et educati referūtur parte.j.ti.iiij.ca.v. §.j.
Roma qñ et a quibus cōdita est parte.j.ti.iiij.ca.v. §.j.
Romanorū reges qui fuerunt:et qualiter rexerunt parte.j.ti.iiij.ca.v. §.ij.et sequētibus.
Romani leges suas cōmuni cōsensu ab athenis tulerūt parte.j.ti.iiij.ca.v. §.vij.
Romanor exercitus maxime afflictus ab hannibale recitat.parte.j.ti.iiij.ca.v. §.xv.
Resurrectio christi qñ et qualiter sit facta signis approbata:parte.j.ti.v.ca.vij.et. §.sequēti.
Romulus episcopus fesulanus beati petri discipulus martyr:parte.j.ti.vj.ca.xxvj. §.iiij.
Regulus siluacen. epūs beati Dyonisij socius auditor Johannis euangeliste:parte.j.ti.vj.ca.xxviij. §.ij.
Reparata virgo coronatur martyrio: parte.j.ti.vij.ca.vij. §.vij.
Romanus vir acris ingenij martyrio coronat:parte.j.ti.viij.ca.j. §.xliij.
Amuclis gesta recitant:parte.j.ti.ij.ca.vj. in corpore.
Saul quō in regem electus:et quare repudiatus:quō interijt parte.j.ti.ij.ca.vj.
Salomonis regimen et gesta:parte.j.ti.iij.ca.ij.
Salomon qs libros fecerit: pte.j.ti.iij.ca.liij.in corpe.
Sibille quot fuerunt:et que scripserunt: parte.j.ti.iij.ca.ix. §.xliij.
Sardonapallus qualis fuerit: pte.j.ti.iij.ca.ix. §.xv.
Symonides archilogus poeta claruit: parte.j.ti.iij.ca.ix. §.xvj.
Sapientes grecie septē qui sunt:pte.j.ti.iiij.ca.j. §.liij.
Sophocles pocta claruit.parte.j.ti.iiij.ca.j. §.xv.
Socrates nascit: parte.j.ti.iiij.ca.j. §.xvj. Et clarus habet ibidem. §.xx.et morit. §.xxj.
Seleucus nichanor primus rex syrie regnauit: pte.j.ti.iiij.ca.liij. §.ij.
Symon onie filius iudeorū pontifex maximus clarus habet parte.j.ti.iiij.ca.liij. §.iij.
Stoicorūet paripateticorū sententie differūt: parte.j.ti.iiij.ca.liij. §.xix.
Symon machabeus abstulit iugum gentium ab israel parte.j.ti.iiij.ca.liij. §.xviij.
Solon athenīensibus preclaras leges tradidit: parte.j.ti.iiij.ca.v. §.vij.
Saguntum ciuitas ꝑcrudelit er est obtenta ab hannibale:parte.j.ti.iiij.ca.v. §.xv.
Scipio affricanus sic hannibalē vicit: par.j.ti.iiij.ca.v.
Saturnino lucio occiso seditio facta ē in vr(. §.xvj. be:parte.j.ti.iiij.ca.v. §.xx.
Silla dux exercitus mitridatis regis:parte.j.ti.iiij.ca.v. §.xxvij.
Silla consul romanus crudelitate seuit z ita mortuus est:parte.j.ti.iiij.ca.v. §.xxix.
Salustius nobilis romanus orator claruit: parte.j.ti.
Sermo dñi in monte resumit sum(iij.ca.vj. §.vj. marie:parte.j.ti.v.ca.j. §.vij.
Sacramenta noue legis qñ et quō:a quo et ad qd sunt instituta:parte.j.ti.v.ca.j. §.xliij.
Scisma inē simachū z laurentiū pte.j.ti.vj.ca.j. §.vij
Siluerj papa in exiliū mittit pte.j.ti.vj.ca.j. §.viij.
Stephanus pthomartyr quō et quando martyrizat est. Et qñ reliquie eius inuente: et quare festiuitates translate sunt:parte.j.ti.vj.ca.ij. §.iiij.
Symon magus baptisma suscepit a philippo diacono Et a petro ꝓpter symoniā cōdemnat:pte.j.ti.vj.ca.
Sauli conuersio et pauli ꝑdicatio recitatur (ij. §.v. parte.j.ti.vj.ca.ij. §.vj.
Symon magus ita a beato petro est cōuictus: parte.j.
Symon aplus sic martyrio est co(ti.vj.ca.iiij. §.ij. ronatus parte.j.ti.vj.ca.xiiij.
Senece floscul's ex diuersis suis scriptis recitant parte.j.ti.vj.ca.xxiiij.
Senece mors sic a nerone decreta est: parte.j.ti.vj.ca.
Sauinianus potentian⁹ et altimus ex (xxiij. §.j. lxxij.discipulis christi:parte.j.ti.vj.ca.xxv. §.iij.
Saturnini quattuor sancti pte.j.ti.vj.ca.xxv. §.v.
Sanctininus meldeñ.epūs beati dyonisij discipulus: parte.j.ti.vj.ca.xxviij. §.j.
Sisimius theodore sancte maritus sic conuertit parte.j.ti.vij.ca.ij. §.ij.
Secūdus philosophus tacitus claruit in vita pitagorica:parte.j.ti.vij.ca.liij. §.j.
Sixtus primus papa martyrio coronat parte.j.ti.vij. ca.v. §.j.
Sephta cū tribus filiabus suis: fide: spe: et charitate martyrio coronant:parte.j.ti.vij.ca.v. §.v.
Serapia virgo antiochena martyrio coronat:parte.j.ti.vij.ca.v. §.vj.
Sabina vgo martyrio coronat p.j.ti.vij. ca.vj. §.vj.
Sother papa hec cōstituit parte.j.ti.vij.ca.vj. §.j.
Sanctus nomine sed diaconus officio sic coronat martyrio:par.j.ti.vij.ca.vj. §.v.
Statua marmorea moueri visa est z enea sudescere parte.j.ti.vij.ca.vj. §.xj.
Seuerus impator tyrannus quīte ꝓsecutionis autor: parte.j.ti.vij.ca.vj. §.xiiij.
Secūdianus sub decio christianos ꝓsecutus cōuertit: parte.j.ti.vij.ca.vij. §.ix.
Scisma primū nouati heretici contra corneliū parte.j.ti.vij.ca.vij. §.xj.
Stephanus archidiaconus luci ab eo in papam instituit:parte.j.ti.vij.ca.vij. §.xij.
Sixtus secūdus papa eligit parte.j.ti.vij.ca.vij. §.xij.
Sixt⁹ pp scōs martyrio coronat p.j.t.viij.c.viij. §.viij
Sauinus martyrio coronat:parte.j.ti.vij.ca.ix. §.j.
Sepositppus cum fratribus martyrio coronant: parte j.ti.vij.ca.ix. §.ij.
Simphorian⁹ martyrio coronat pte.j.ti.vij.c.ix. §.iij
Sebastian⁹ martyrio coronat pte.j.ti.viij.ca.j. §.iiij.
Sabin⁹ epūs martyrio coronat: p.j.t.viij.ca.j. §.xij
Sergius z bachus martyrio coronant:parte.j.ti.viij. Roe desolatio recitat:pte (ca.j. §.xxxiij. j.ti.ij.ca.j.. §.iij.
Templū salomonis cuius forme erat descriptū:parte.j.ti.iij.ca.ij.
Templū et ciuitas eius sic visa est ab ezechiele:et exposita a gregorio:parte.j.ti.iij.ca.vij. §.iiij.
Tobias quādo claruit:parte.j.ti.iij.ca.ix. §.xiij.
Tales miles ius claruit: parte.j.ti.iij.ca.ix. §.xvij. Et ti.iiij.ca.j. §.iij.
Templū reedificari iudeis cirus rex persar licentiā dedit:parte.j.ti.iij.ca.j. §.iiij. Et notāter darius post eū ad ꝑces zorobabel zc.parte.j.ti.iiij.ca.j. §.ix.
Themistodis gloria:parte.j.ti.iiij.ca.j. §.xliij.

Theatrum mirabile in heraclea ciuitate: parte. j. ti. iiij ca. j. §. xxij.
Trimegistus hermes: qui & mercurius dicitur claruit parte. j. ti. iiij. ca. iij. §. ij.
Theophrastus phus claruit pte. j. ti. iiij. ca. iiij. in corpe
Templū appollinis positū delphis describit pte. j. ti.
Triphon cōtra fidē interfecit iona/ (iiij. ca. iiij. §. v.
than cē. pte. j. ti. iiij. ca. iiij. §. xvij. et sequēti.
Tullius hostilius romam rexit post romulū & numam pompiliū parte. j. ti. iiij. ca. v. §. iij.
Tarchnus supbus vsurpauit regnū romanoz: & taliter expulsus pte. j. ti. iiij. ca. v. §. iiij. et sequēti.
Torquatus manilius ꝓpriū filium interfecit: q; contra mandatū suum fecit: licet cū hostis victoria parte j. ti. iiij. ca. v. §. xij. (xxiij.
Terēti⁹ scriptor comediaz claruit pte. j. ti. iiij. ca. v. §.
Tiberi⁹ quāta gesserit pte octauiani: pte. j. ti. iiij. ca vj.
Tullius orator eloquētissimus cicero claruit (. §. ij.
parte. j. ti. iiij. ca. vj. §. v.
Temptat⁹ ē xp̄s a diabolo talit pte. j. ti. v. ca. ij. §. xviij
Transfiguratio xp̄i sūmarie recitat pte. j. ti. v. c. v. §. iij
Theodoricus rex italie hereticus ita ꝑsecutus est eccle/ siam parte. j. ti. vj. ca. j. §. vij.
Totila rex gothoz imperiū romanū inuasit: parte. j. ti. vj. ca. j. §. viij.
Thimotheus paulo associatus est p̄dicando discurrēs et barnaba dimisso: pte. j. ti. vj. ca. ij. §. xj.
Thomas apl̄us taliter cōuersat⁹ et martyrio coronat⁹ est pte. j. ti. vj. ca. x. per totum.
Tyberij imperatoris laudes et vitruperiū recitant pte. j. ti. vj. ca. xxj. §. j. et sequēti.
Treueris almanie primo ad fidem venit pte. j. ti. vj. ca. xxvij. in corpore.
Thaurinus ebroicen. epūs pte. j. ti. vj. ca. xxviij. §. iiij.
Teda .b. pauli apl̄i discipula pte. j. ti. vj. ca. xxviij. §. v.
Thimotheus pauli discipulus sic p̄conizat a policrate parte. j. ti. vj. ca. xxviij. §. vj.
Tropbinus beati pauli discipulus sic claruit pte. j. ti. vj. ca. xxviij. §. vj.
Titus beati pauli discipul⁹ pte. j. ti. vj. ca. xxviij. §. vj.
Titus vespasiani fili⁹ sic imperio claruit parte. j. ti. vij.
Traian⁹ imperator gubernauit parte. j. ti. (ca. j. §. v.
vij. ca. j. §. ix. Et sic mortuus ca. iij. §. ij.
Theodora clementis discipula virū suum sisimitum cō uertit: parte. j. ti. vij. ca. ij. §. ij.
Thaurinus ebroicen. epūs sic martyrizat pte. j. ti. vij.
Theleſphorus papa exanachoritis assu/ ca. v. §. ij.
mitur: pte. j. ti. vij. ca. vj. in corpore.
Tholome⁹ astrolog⁹ claruit pte. j. ti. vij. ca. vj. §. vij.
Theophilus antiochen⁹ epūs pte. j. ti. vij. ca. vj. §. x.
Theodocion interpres claruit pte. j. ti. vij. ca. vj. §. xj.
Tiburcij & valeriani fratrum conuersio pte. j. ti. vij. ca. vj. §. xvj.
Theopompus historiographus: cuius scripta abbre/ uiauit iustinus martyr. pte. j. ti. vij. ca. vij. in corpore
Triphon multis clarebat miraculis pte. j. (in fine.
ti. vij. ca. vij. §. vij.
Triumphus splendide valeriano rome exhibitus de/ scribit parte. j. ti. vij. ca. viij. §. xij.
Tiburci⁹ cū suis martyrio coronat p. j. ti. viij. c. j. §. v.
Theodor⁹ martyrio coronat p. j. ti. viij. ca. j. §. xxvj.
Uctio qua cōsecrabant sacerdotes et sacra in ve. resta. exq̄ materia fiebat: pte. j. ti. ij. ca. iij.
Uarro marcus historiographus cla/ (§. iij.
ruit: pte. j. ti. iij. ca. vj. §. ij.
Valerius maximus claruit pte. j. ti. iij. ca. vj. §. iij.
Uirgilius maro poetarū maximus claruit: pte. j. ti. iij.
Uillicus diffamatus ad rationē requi/ (ca. vj. §. vij
situs est: pare. j. ti. v. ca. ij. §. vij.
Uicia diuersa a christo reprehendunt in euāgelicis histo rijs: pte. j. ti. v. ca. iij. per totū.
Uigilius papa cōstantinopolim sic martirizatus est: parte. j. ti. vj. ca. j. §. viij.
Uitalis martyrū passus est pte. j. ti. vj. ca. xxv. §. iij.
Uespasianus imperiū romanū sic ꝑsecutus est pte. j. ti.
Victorinus et eutices martyrio coronant (vij. ca. j.
parte. j. ti. vij. ca. j. §. viij.
Victor martyrio consecrat parte. j. ti. vij. ca. vj. §. ix.
Uerona ciuitas cōditur parte. j. ti. vij. ca. vj. §. xj.
Uincentius eusebius et potentianus martyrio coronā/ turparte. j. ti. vij. ca. vj. §. xij.
Urbanus papa ciuis romanus sic rexit pte. j. ti. vij. ca. vj. §. xix.
Ulpian⁹ iurisco⁹sult⁹ claruit pte. j. ti. vij. ca. vj. §. xx.
Victor sophista apud athenas claruit parte. j. ti. vij. ca. vij. in corpore in fine.
Ursula quando passa sit recitant opiniones parte. j. ti. vij. ca. vij. §. ij.
Valerianus imperator quante laudis primū deinde vi/ tuperij pte. j. ti. vij. ca. viij. in corpe. et. §. sequenti.
Valentinus presbyter martyrio consecrat parte. j. ti. vij. ca. ix. in corpore.
Victor martyrio cōsecrat parte. j. ti. viij. ca. j. §. ij.
Uitalis et agricola passi sunt pte. j. ti. viij. ca. j. §. xij.
Uincētius diaconus Valerius episcop⁹ suus martyrio triumphant parte. j. ti. viij. ca. j. §. xxij.
Uitus modestus et crescentia martyrio coronant pte. j. ti. viij. ca. j. §. xxiij.
Ultio diuina experit a ꝑsecutoribꝫ fidem christianam parte. j. ti. viij. ca. ij. §. iij.
Erses rex persarū quādo et quomō regnauit parte. j. ti. iij. ca. j. §. xij.
Xp̄i natiuitas quando et quibus signis facta est: parte. j. ti. iij. ca. vj. §. x.
Dola a Nino rege ortum habent parte. j. ti. j. ca. iij. §. vij.
Ysaac nascitur et ysmahelis ludus cum eo/ citat parte. j. ti. ij. ca. j. §. vj.
Ysaac īmolatio super montem: ibidem. §. vij.
Ysaias quid et quādo ꝓphetice exorauit pte. j. ti. iij. ca. v. §. j. et sequēti.
Ypocrates medicus claruit parte. j. ti. iij. ca. j. §. xix
Ydola suis triumphū fecerunt pte. j. ti. iij. ca. iij. §. v.
Oroastres astrologus artiū liberalium et ma gice artis inuētor: quomodo interijt parte. j. ti. j. ca. iij. §. vij
Zeleucus suo primo demū filij oculo eruto le/ gem quā statuit impleuit pte. j. ti. ij. ca. ix. §. xvj.
Zeno phus floruit parte. j. ti. iij. ca. ix. §. xvij.
Zenophon platonis discipulus claruit par. j. ti. iij. ca. j. §. xxiij.
Zenon stoicus claruit pte. j. ti. iij. ca. iij. §. viij.
Zachei publicanoz p̄cipis cōuersio: p. j. ti. v. c. ij. §. xiij
Zenobia mariti sui necem viriliter vindicauit parte. j. ti. vij. ca. viij. §. iij.

Finis registri: Laus deo.

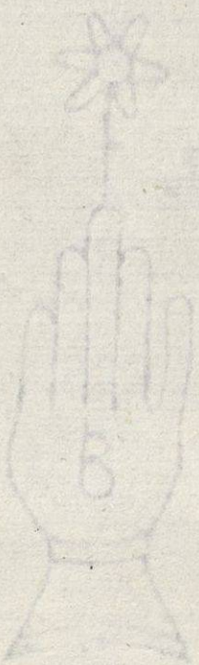

SANTNI.NI HISTORIÆ.I.P.

